flacăra

ANUL XXVI — NR. 40 1185 — 6 octombrie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

E de-ajuns

E de-ajuns ca un singur trandafir
să învețe lecția scuturării de rouă
și cîmpul va ști să treacă rîul înot
cînd ninge cînd plouă
E de-ajuns să fii martor suav
la un răsărit de soare
ca să știi cînd se naște un fiu
și cînd părintele moare
E de-ajuns să fii martor discret
la un răsărit de lună
ca să poți asculta împăcat
cornul pădurii din suflet cînd sună

ION LOTREANU ■

Un colț de Bucovină, un oraș mic, un destin mare: Rădăuți

Dacă orografic Moldova are un singur pisc, Ceahlăul, altitudinea ei istorică se hotărnicește în cel puțin cîteva puncte de diamant, unul din ele — printre cele mai strălucitoare din diademă — fiind Bogdan I.

Drum spre Rădăuți, orașul-reședință al lui Bogdan I, întemeietorul Moldovei, sub lumina albă, matinală a toamnei, scurta toamnă a Nordului, rece toamnă a Bucovinei.

Istoria e pămînt, țărînă din care răsar, ca niște lănci aurite, păpușoaiele ce abia și-au copt bobul ale acestei toamne nordice — cu puritate vegetală —într-un receptacul prea delicat prin serafica lui artă ca să prepare recoltă. Dar țăranii pe care-i vedem pe aici, răspîndiți printre dealuri și obcine, printre căpițele de fîn ce închipuie ciudate monumente druide, poartă pe chip și în straiă — filologii pretind că și în limbă — o noblețe ce depășește truda cu lutul, ridicîndu-se la prestigiul unui ritual. La Marginea, la cîțiva kilometri de Rădăuți, acești țărani transformă lutul tocmai în receptaculul de artă de care vorbeam. Printr-o oxidare delicată, al cărei secret ne scapă, ei transformă pămîntul într-un ogor al sensibilității și gîndirii noastre milenare, convertindu-l în formele fixe ale ulciorului și străchinii de lut ars — celebra ceramică neagră, faima acestei zone a Bucovinei. Dar la Popăuți, în Milișăuți sau la Hușî, în aceeași Moldovă, discurile cu strălucire de smalț persan ce trag brîie în jurul

IOANA CASSARGIAN : „Victoria"

bisericilor lui Ștefan își pierd parcă sursa, par a se abstrage din același lut din care astăzi irumpe porumbul. Care e lutul cel adevărat? Care munți dau cea mai autentică piatră în care s-a încifrat gîndul nostru milenar, ridicat, într-o primă ipostază a sintezei, de Bogdan, cel dintîi domn de sine stătător al Moldovei, împlinit și desăvîrșit de Ștefan? Trăsătura de unire sînt oamenii pe care îi regăsim pe aceleași cîmpuri, minuind astăzi alte unelte, și care răspund cu aceeași binețe salutului nostru turistic. Pămîntul negru, chiar și inundat de păpușoaie aurii, mirosea a ceramică neagră de Marginea, piatra, constituindu-se în culmi de cetăți, anunță Putna și, lîngă ea, în inima Rădăuților, cetitoria lui Bogdan I, biserica-monument istoric din piatră cioplită, brută, cu acoperișul șindriluit și înalt, în ape repezi, ca și caselor țărănești ale Bucovinei, repetînd, în relieful lui, amintirea muntelui de origine, cetatea dacului, leagănul nostru primordial.

Rădăuții, în lumina albă, matinală a toamnei, cînd roua se face abur îmblînzind torentul solar scăpat dintre munți, apar ca o definiție a Moldovei de lîngă cer. Nu se poate concepe altfel această cetate a Nordului decît în soarele dimineții.

(Continuare în paginile 12—13)

ILIE PURCARU ■

Pastelul veacului

Încă și azi mai găsim dimineața în fața casei,
ca niște cocori doboriți,
lacrimi mari din al doilea război mondial
În luncă paște numai un cal
dar prin ochii lui
privesc iarba și frații săi, cu miile,
răpuși în amurg.
Cu metodele noastre tranzistorizate
numărăm
de cîte ori suspină într-o vară o gladiolă și ne simțim bine.
În spațiul dintre două secunde consecutive
se ivesc himerele.
Dar acolo, în codrul verde, noaptea e grea de miresme,
ea cade ca un trandafir roșu
la picioarele cerbilor.
Acolo, în ochii cerbilor și ai privighetorilor,
în florile mici se retrage veacul
să-și stingă rănile. De acolo aude cîntecul lui Orfeu
și nu se mai teme.

GABRIEL CHIFU ■

Întîmplare cu mușețel

Despre educație ca și despre nevoia de talent în acest atît de vast și sensibil domeniu, s-a scris mult, se mai scrie încă, fenomenul e la zi, permanent. Se educă deopotrivă copii și părinți, cresc deopotrivă școli și familii. Cît de mult, cît de repede și de corect se întîmplă aceasta, nimeni n-o poate ști cu precizie. Mai ales că, sub incidența relației școală-familie cade uneori și cîte o întîmplare mai puțin educativă. Iată: la începutul de an nou în învățămînt, pe ușile unor școli, la intrare, se puteau citi cîte o adresă prin care copiii (se înțelege, părinții!) erau invitați să se prezinte cu tot inventarul de cărți și rechizite printre care și o cantitate anume de... plante. Medicinale, bineînțeles. De unde, de pe trotuar să le adune?, s-au întrebat poate cei de la oraș. Drept pentru care, în primele zile, farmaciile, unele farmacii au lucrat cu ușile și geamurile deschise. Școlarii au cumpărat tot ce se putea cumpăra. Pungi cu sunătoare, mușețel, floare de tei și altele, cîte s-or mai fi aflat, pe acolo, toate ceaiurile posibile și imposibile pe care le-au depus la diriginte. Școala și-a făcut planul, ea se cheamă c-a strîns, a adunat toată vara niște plante pe care, la rîndul ei, le-a depus sau le depune la bazele de recepție. De aici, gata cum sînt împachetate, ele vor fi repartizate din nou farmaciilor. Și afacerea, căci este o afacere — nu? — s-a încheiat sau se încheie cu un rezultat fericit. Cine pe cine înșală însă, cu ce preț? Lamentabil procedeu și cu eroare în calcul imprevizibilă. O invitație la mică mînăiună de fapt și un fel de a face cu ochiul strengăresc.

Cui folosește?

Pedagogiei, oricum, nu! Și nici copiilor, nici educatorilor.

Am avut totdeauna sentimentul că școala trebuie să dețină un spațiu în preajmă, nu numai de joacă, ci și de reflecție, de meditație, o intrare străjuită de flori și statui, un spațiu simplu și cald prin care să treci ca printr-o zonă de aer ce purifică și întărește, îți curăță gîndurile și te îndeamnă să urci. Cu o întîmplare ca cea de mai înainte sau altele de același fel nu se întîmplă însă așa ceva, spațiul, dimpotrivă, se strînge. Sigur, nu aceasta-i problema, o ciudată problemă a plantelor, dacă vreți. Dar dacă tot s-a ivit, atunci merită, poate, să mai adăugăm: dintr-un scop de cunoaștere ea s-a transformat într-unul strict financiar. Ca să se sacrifice. La mijloc, un mobil pedagogic și de interes educațional. Sau, în alți termeni, ca să se poată auzi și întrebarea: de ce la oraș să se caute plante iar la sat, probabil, fier vechi?

A. I. ZĂINESCU ■

• ACTUALITATEA •

■ „OMUL — CONTINUAȚI SĂ PUNEȚI ÎNTREBĂRI!" la Teatru Mic. Pornind de la acest vers al lui Walt Whitman, trupa Teatrului Mic, în regia lui Laurențiu Azimioară, a creat un spectacol tulburător care, îmbinînd poezia clasică și modernă, românească și universală, deopotrivă cu muzica (compusă

de Corneliu Cezar), transfigurează în emoție și gînd trecerea omului prin timp și vîrste și confruntarea lui cu marile responsabilități ale epocii noastre în România socialistă. Un spectacol care trebuie văzut. ■ În zilele de 8 și 9 octombrie va avea loc la Iași Festivalul de poezie „Mihai Eminescu", manifestare devenită nu numai tradițională ci și de prestigiu. Prezenta ediție, a V-a, este dedicată actului istoric al proclamării Republicii și este una dintre primele manifestări cu care se deschide ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României". ■ Cleopatra Lorințiu, studentă din București, este laureata celei de a noua ediții a Concursului național de poezie patriotică „Nicolae Labiș". Au luat parte peste 170 de tineri autori din întreaga țară. ■ Excepționala creație a lui Radu Beligan în „Romulus cel mare" de Friedrich Dürrenmatt, — spectacol asupra căruia vom reveni — domină acest început de stagiune bogat în premiere românești și din dramaturgia universală. Directorul Teatrului Național din București și directorul general al Institutului Internațional de Teatru, Radu Beligan, atinge aici zodia sublimului, într-o interpretare actoricească în care imaginea plastică și filosofia personajului

sînt decantate cu o savantă măiestrie și expresivitate. ■ În județul Suceava, județ cu pondere în producția de cartofi a țării, acțiunea „cartoful" se apropie de sfîrșit. În unitățile cooperatiste cartofii au fost strînși de pe circa 90 la sută din suprafețele cultivate. ■ În apele de pescuit sportiv au fost deversate peste 50 tone de puiet de pește. Pînă la sfîrșitul anului se va ajunge la aproape 110 tone. Nu vă gîndiți la undițe, așteptați mai întîi să crească! ■ La Cluj-Napoca s-au încheiat lucrările celui de al treilea Congres național de patologie infecțioasă. Alături de personalități ale medicinii românești, au fost prezenți specialiști din o serie de țări europene care au apreciat succesele școlii medicale românești. ■ La întreprinderea bucureșteană „Biofarm", au intrat în funcțiune trei linii tehnologice pentru producția de medicamente. Ascultați totuși sfatul medicului și nu abuzați.

CONVOCARE

FURNEA ■

PRIMIRI LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Vineri după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Comunist Portughez, condusă de tovarășul Octavio Pato, membru al Comisiei Politice, secretar al C.C. al P.C. Portughez, care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită de prietenie în țara noastră.

Tovarășul Octavio Pato a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un cordial salut prietenesc din partea C. C. al P.C.P. și a tovarășului Alvaro Cunhal, secretar general al P.C. Portughez, împreună cu cele mai bune urări de succes în activitatea pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului, pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită secretarului general al P.C. Portughez, celorlalți membri ai conducerii partidului, tuturor comuniștilor portughezi un cald salut de prietenie și urări de succes în lupta pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru consolidarea democrației și a independenței de stat.

În cadrul convorbirilor s-a procedat la o informare reciprocă asupra activității și preocupărilor celor două partide, asupra dezvoltării relațiilor dintre P.C.R. și P.C.P., dintre România și Portugalia, precum și asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat solidaritatea comuniștilor, a întregului popor român, cu activitatea Partidului Comunist Portughez, a celorlalte forțe politice democratice și progresiste din Portugalia, în lupta lor pentru apărarea și consolidarea cuceririlor Revoluției din 25 aprilie 1974, a principiilor democratice înscrise în Constituția Republicii, pentru dezvoltarea procesului democratic, pentru înaintarea Portugaliei pe calea independenței și progresului social.

Conducătorul delegației portugheze a dat o înaltă apreciere rezultatelor obținute de poporul român, sub conducerea partidului său comunist, în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al oamenilor muncii.

În cadrul întrevederii a fost evidențiată cu satisfacție dezvoltarea rodnică a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Portughez, care slujește dezvoltarea raporturilor dintre cele două țări și popoare, cauzei unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

S-a relevat, de comun acord, hotărîrea ambelor partide de a acționa pentru dezvoltarea raporturilor bune de colaborare, pe multiple planuri, dintre România și Portugalia, corespunzător intereselor celor două popoare, ale cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Cele două partide au exprimat hotărîrea de a acționa pentru edificarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa și au subliniat importanța pe care o are în acest sens apropiata reuniune de la Belgrad chemată să dea un nou impuls înfăptuirii integrale a prevederilor și principiilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, pentru realizarea unor progrese reale pe calea dezangajării militare și dezarmării pe continentul european.

A fost reliefată necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale care să ducă la lichidarea subdezvoltării în lume, să asigure progresul și bunăstarea fiecărei națiuni și în primul rînd ale popoarelor din țările rămase în urmă din punct de vedere economic.

În cursul schimbului de păreri s-a exprimat, de asemenea, solidaritatea și sprijinul P.C.R. și P.C.P. față de popoarele și mișcările care luptă pentru eliberare și independență națională, împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, a politicii de apartheid și de discriminare rasială, pentru dezvoltare de sine stătătoare pe calea progresului economic și social.

Cele două partide și-au exprimat hotărîrea de a-și aduce, în continuare, contribuția la restabilirea și făurirea unității mișcării comuniste și muncitorești, în spiritul marxism-leninismului și solidarității internaționale pe baza egalității în drepturi, a respectării independenței fiecărui partid, a dreptului de a-și elabora și înfăptui propria linie politică, tactica și strategia, în conformitate cu condițiile și realitățile concrete în care acționează. Totodată, ele au subliniat necesitatea întăririi solidarității dintre toate forțele democratice și progresiste, antiimperialiste, în lupta comună pentru triumful ideilor păcii, libertății, independenței și înțelegerii între popoare, ale democrației și progresului social.

S-a apreciat, de comun acord, că vizita delegației P.C.P. în România, convorbirile care s-au desfășurat, cu acest prilej, într-o atmosferă tovărășească de respect și înțelegere reciprocă constituie o nouă contribuție la dezvoltarea raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre cele două partide, corespunzător intereselor ambelor popoare, ale cauzei păcii și socialismului.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, vineri dimineața, pe Edward Heath, personalitate de frunte a Partidului Conservator din Marea Britanie, fost prim-ministru, care, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, a făcut o vizită în țara noastră.

Oaspetele britanic și-a exprimat satisfacția de a fi primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind, totodată, pentru ospitalitatea ce i-a fost rezervată în timpul șederii în țara noastră, pentru prilejul ce i-a fost oferit de a cunoaște realitățile și dezvoltarea României contemporane.

În timpul întrevederii, desfășurate într-o atmosferă cordială, prietenească, s-a evidențiat cu satisfacție evoluția ascendentă a relațiilor româno-britanice și s-a apreciat că promovarea pe mai departe a acestor raporturi de colaborare este menită să servească interesele celor două popoare, să contribuie la afirmarea idealurilor păcii și înțelegerii în lume.

S-a subliniat, totodată, importanța abordării în spirit realist și constructiv a problemelor edificării unui sistem trainic de securitate în Europa și înfăptuirii, ca un tot unitar, a angajamentelor asumate la Conferința de la Helsinki, în vederea realizării unor pași concreți pe calea dezvoltării colaborării între state și dezangajării militare, a dezarmării, în special a dezarmării nucleare. S-a relevat că este necesar să se asigure participarea activă, pe baze egale, a tuturor statelor la viața internațională, la făurirea noii ordini economice, la instaurarea unui real climat de egalitate și colaborare, stimă, respect mutual și înțelegere între națiuni.

★

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, marți după-amiază, delegația parlamentară din Malayezia, condusă de Tan Sri Nik Ahmad Kamil, președintele Camerei Reprezentanților, care se află în vizită în țara noastră.

Din delegație fac parte Patrick Uren, secretar parlamentar la Ministerul Afacerilor Sociale, Lim Kiam Yoon și Haji Jaafar bin Hamzah, membri ai parlamentului, Tatuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz, secretar al parlamentului.

Exprimînd, în numele membrilor delegației, șefului statului român întreaga gratitudine pentru onoarea de a fi primiți și pentru ospitalitatea de care s-au bucurat în timpul vizitei în țara noastră, conducătorul delegației a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu, din partea șefului statului malayezian, regele Tuanku Yahya Putra Ibni Al-Marhum Sultan Ibrahim, și a primului ministru, Datuk Hussein bin Onn, un salut călduros, împreună cu urări de succes poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru sentimentele prietenești exprimate și a transmis șefului statului malayezian, precum și primului ministru un cordial salut, iar poporului malayezian cele mai bune urări și succes deplin în înfăptuirea aspirațiilor sale de pace și prosperitate.

În timpul convorbirii a fost exprimată satisfacția față de evoluția pozitivă pe care au cunoscut-o în ultima perioadă relațiile româno-malayeziene și s-a exprimat convingerea că ele vor cunoaște în continuare o dezvoltare pozitivă spre binele ambelor popoare, al cauzei înțelegerii și păcii în întreaga lume. În acest context, a fost reliefată importanța intensificării raporturilor de colaborare dintre parlamentele celor două țări, chemate să contribuie la mai buna cunoaștere și apropiere între popoarele român și malayezian.

Schimbul de vederi în probleme actuale ale vieții internaționale a scos în evidență interesul celor două țări pentru asigurarea unui climat de pace și colaborare, care să stimuleze progresul economic și social al tuturor țărilor și, în primul rînd, al celor în curs de dezvoltare. S-a subliniat, totodată, necesitatea de a se acționa cu fermitate pentru înfăptuirea dezarmării și, înainte de toate, a dezarmării nucleare, instaurarea unei noi ordini economice mondiale, democratizarea relațiilor dintre state prin aplicarea principiilor deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă cordială, prietenească.

Ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste

În ziua de 4 octombrie 1977 a avut loc ședința Biroului Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Unității Socialiste.

În cadrul ședinței a fost prezentat un raport cu privire la desfășurarea acțiunilor politico-organizatorice pentru pregătirea alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești și comunale de la 20 noiembrie 1977.

Biroul Executiv și-a exprimat satisfacția pentru faptul că organele locale și centrale ale Frontului Unității Socialiste, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, desfășoară o intensă activitate politică și educativă în vederea desemnării drept candidați ai Frontului Unității Socialiste a celor mai capabili și devotați cetățeni din rîndul muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, oameni ai muncii reprezentînd toate categoriile sociale, fără deosebire de naționalitate, precum și pentru pregătirea și organizarea în cele mai bune condițiuni a campaniei electorale și a alegerilor.

În continuare, Biroul Executiv a discutat Programul de măsuri cu privire la înfăptuirea hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind pregătirea și desfășurarea alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești și comunale, Apelul Frontului Unității Socialiste adresat tuturor cetățenilor țării cu prilejul alegerilor, precum și Tezele Frontului Unității Socialiste pentru apropiatele alegeri generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești și comunale.

Biroul Executiv și-a însușit în unanimitate documentele supuse dezbaterii și a hotărît convocarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste în ziua de 12 octombrie 1977.

În Italia a apărut un nou volum în seria

„SCRIERI ALESE" ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

În cadrul unei festivități desfășurate la Ambasada română din Roma, la care au participat proeminente personalități ale vieții politice și culturale italiene, a fost prezentat zilele trecute cel de-al VII-lea volum din seria „Scrieri alese" ale președintelui Nicolae Ceaușescu, ce apar în Italia, la cunoscuta editură „Il Calendario del Popolo", din Milano. În prefața noului volum, cuprinzînd principalele cuvîntări și interviuri din anul 1976, editorul subliniază: „Lectura scrierilor și cuvîntărilor lui Nicolae Ceaușescu cuprinse în acest al VII-lea volum al SCRIERILOR ALESE ale președintelui României, publicate în Italia, oferă un tablou complet și aprofundat al situației economico-sociale și politice a României socialiste, al succeselor obținute în edificarea unei societăți socialiste la un înalt nivel de dezvoltare, al problemelor care urmează încă să fie rezolvate și al modului în care se acționează pentru a le soluționa. Ea oferă, totodată, un tablou general al politicii externe a României, permanent activă și dinamică, atît în relațiile cu țările socialiste, cu țările lumii a treia, cît și cu statele capitaliste dezvoltate. Lectura volumului permite, de asemenea, să se aprecieze pe deplin marea capacitate a președintelui Nicolae Ceaușescu de a sesiza cu perspicacitate și în mod aprofundat elementele noi ale diferitelor situații, de a le analiza într-o justă perspectivă teoretică și practică. Activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu se impune ca o lecție de realism politic legată permanent în mod dialectic de o interpretare originală, dar riguroasă a principiilor socialismului științific".

Prefața evidențiază contribuția adusă de secretarul general al Partidului Comunist Român la dezvoltarea creatoare a concepției marxist-leniniste privind rolul hotărîtor al maselor în făurirea istoriei, subliniind că în viziunea conducătorului partidului și statului nostru edificarea orînduirii socialiste nu poate fi decît expresia voinței conștiente a maselor. Se relevă apoi că — după cum a declarat președintele Nicolae Ceaușescu — „esența socialismului însuși o constituie umanismul revoluționar — principiu care așază în centrul întregii activități sociale omul, demnitatea sa, egalitatea, dreptatea socială și națională, deplina egalitate în drepturi între toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, realizarea idealurilor celor mai înalte ale creatorilor de valori materiale și spirituale".

Cele 19 capitole ale lucrării sînt concepute după criterii tematice. Capitolul I redă ample extrase din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Un capitol este consacrat prezentării poziției principiale a partidului nostru și a contribuțiilor secretarului general al P.C.R. la definirea conceptului de națiune și a rolului ei în lumea contemporană.

Capitole intitulate sintetic „Partid, stat, societate", „Dezvoltarea democrației", „Dezvoltarea economiei naționale a României și perfecționarea organizării economice", „Cultura și creația artistică", „Școala și învățămîntul public" și „Organizarea și dezvoltarea cercetării științifice" înfățișează activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru rezolvarea problemelor concrete pe care le ridică vasta operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Capitolele consacrate activității internaționale a partidului și statului nostru relevă contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a României socialiste la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, promovarea noilor principii ale relațiilor internaționale, instaurarea unei noi ordini economice mondiale, lichidarea decalajelor economice și a stării de subdezvoltare, înfăptuirea dezarmării, la creșterea rolului O.N.U., la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Un capitol al volumului, purtînd titlul „România și problemele Europei", prezintă pe larg luările de poziție ale șefului statului român referitoare la măsurile și acțiunile ce se impun pentru transpunerea integrală în viață a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru asigurarea continuității procesului de edificare a securității și cooperării europene, pentru realizarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, pentru a deschide popoarelor din această parte a lumii perspectiva luminoasă a păcii, progresului și prosperității.

Penultimul capitol din volum este dedicat problemelor mișcării comuniste și muncitorești internaționale, înfățișînd atît politica consecventă a P.C.R. de dezvoltare a prieteniei și solidarității cu partidele comuniste, cu toate forțele progresiste, cît și contribuțiile partidului nostru, ale secretarului său general, la realizarea unei unități de tip nou între partidele comuniste și muncitorești.

În capitolul final, intitulat în mod sugestiv „Perspective", sînt înfățișate planurile îndrăznețe și realiste ale partidului și statului nostru de dezvoltare multilaterală a țării, pentru sporirea bunăstării întregii națiuni.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o nouă vizită pe șantierele de locuințe din Capitală

Casele noastre – mai frumoase, mai trainice, mai confortabile

Vizita de lucru din acest sfîrșit de septembrie se înscrie în preocupările conducerii partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu de a imprima vastei opere de construcții de locuințe ce se desfășoară cu intensitate pe întreg cuprinsul patriei o concepție nouă, diferită de cea practicată în trecut. În întîlnirile sale cu proiectanții, arhitecții și constructorii din Capitală, din celelalte așezări urbane ale țării, cu edilii orașelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut cu insistență să se treacă la aplicarea unor principii de estetică modernă a construcțiilor, care să aibă la bază elementele arhitecturii tradiționale românești, sporirea confortului lor. S-a relevat că efortul susținut pe care statul nostru îl face pentru a pune an de an un număr tot mai mare de apartamente la dispoziția populației trebuie să fie susținut de eforturile creatoare ale arhitecților și constructorilor, chemați să elaboreze soluții inspirate, care să asigure o mai mare varietate în aspectul clădirilor, pentru ca acestea să constituie un mediu ambiant cît mai plăcut, să fie frumoase, trainice, funcționale. Pe această temă, secretarul general al partidului a purtat, pe parcursul acestui an, un dialog fructuos, a dat indicații ferme, precise, atît în cadrul unor consfătuiri de lucru organizate la C.C. al P.C.R. consacrate problemelor legate de reconstrucția, sistematizarea și modernizarea Capitalei și a altor orașe, al întîlnirilor cu specialiștii la numeroase expoziții de panouri prefabricate și materiale de construcții, al vizitelor sale de lucru, cît și cu prilejul discutării și aprobării planurilor de sistematizare a orașelor.

Cadrul în care s-a desfășurat această nouă întîlnire a secretarului general al partidului cu specialiștii și cadrele de răspundere din domeniul construcțiilor de locuințe l-a constituit unul din noile ansambluri de blocuri ce se înalță în zona cuprinsă între bulevardul Armata Poporului și Splaiul Independenței. Aici, în apropierea corpului principal al Institutului politehnic, a fost înălțat un bloc ale cărui fațade au fost executate din panouri prefabricate cu modele ornamentale variate, inspirate din motivele arhitecturii noastre populare, care conferă construcției personalitate, demonstrînd, în același timp, ce gamă inepuizabilă de posibilități există în industria materialelor de construcții.

Secretarul general al partidului vizitează acest bloc, examinează soluțiile propuse de specialiști pentru diversificarea și înfrumusețarea înfățișării construcțiilor edilitare. Jocul de volume și linii, varietatea modelelor geometrice folosite, a elementelor ornamentale, a culorilor – toate concură la individualizarea blocului în șirul construcțiilor ce-l înconjoară. În cursul dialogului purtat aici, ministrul materialelor de construcții arată că toate tipurile de panouri prefabricate din care s-a executat acest bloc pot fi realizate în serii mari, la scară industrială. Apreciind că această realizare reprezintă un început, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă, în același timp, necesitatea de a diversifica cît mai mult tipurile de panouri prefabricate prin combinarea, în tiparele de turnare folosite și pînă acum, a mai multor modele și forme.

Vizitînd cîteva din apartamentele acestui bloc, secretarul general al partidului critică finisajele necorespunzătoare ale interioarelor și cere factorilor de răspundere să ia măsuri neîntîrziate pentru îmbunătățirea acestora. Remarcînd, totodată, că apartamentele nu au fost dimensionate potrivit noilor normative, elaborate la indicația sa, care prevăd suprafețe locuibile mai mari și o mai judicioasă compartimentare a încăperilor, după criterii funcționale impuse de viață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut din nou să se treacă la aplicarea pe scară largă a unei asemenea concepții. În acest sens s-a trasat sarcina de a se analiza neîntîrziat această situație și de a se trece la generalizarea grabnică a folosirii noilor proiecte de locuințe, mai confortabile, în activitatea întreprinderilor specializate în construcțiile edilitare.

În cadrul vizitei au fost prezentate, de asemenea, tovarășului Nicolae Ceaușescu numeroase modele de panouri prefabricate pentru fațade și balcoane, realizate potrivit indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul repetatelor sale întîlniri de lucru cu arhitecții, proiectanții și constructorii care lucrează în acest domeniu. Ele au fost executate din materiale noi, frumoase și rezistente, fiind mult mai ușoare decît cele care se realizau înainte.

Apreciind strădaniile specialiștilor, secretarul general al partidului remarcă, în același timp, monotonia formelor unor ornamente, abundența de linii geometrice lipsite de expresivitate, nefolosirea în suficientă măsură a modelelor inspirate din arta noastră populară. Pornind de la constatarea că multiplicarea acestor forme, execuția lor în forme variate la scară industrială nu ridică probleme tehnice deosebite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat cadrelor cu funcții de răspundere să atragă în mult mai mare măsură pe cei mai buni arhitecți, cu imaginație artistică și bun-gust, din întreaga țară la realizarea elementelor noi ale arhitecturii contemporane, să le orienteze căutările spre valorificarea bogăției de motive a artei noastre populare. Secretarul general al partidului a relevat, totodată, necesitatea diversificării pe zone geografice a construcțiilor, în spiritul tradițiilor locale, al diferitelor arii etnografice, în așa fel încît clădirile ce se vor ridica în viitor în toate regiunile patriei să se diferențieze și după aspectul lor exterior, să dobîndească originalitate.

În dialogul purtat cu edilii Capitalei, secretarul general al partidului a cerut, de asemenea, ca în această zonă a Bucureștiului să se realizeze un ansamblu urbanistic cuprinzător. S-a arătat că, avînd în vedere existența, în apropiere, a Institutului politehnic, se impune să se ridice aici blocuri frumoase, cu un aspect îngrijit, mai confortabile, mai funcționale, așa cum s-a indicat cu prilejul ultimelor vizite. În mod firesc, ele trebuie puse în primul rînd la dispoziția cadrelor didactice de la această mare instituție de învățămînt superior, în spiritul hotărîrilor conducerii de partid cu privire la necesitatea ca locuințele cadrelor de bază din toate sectoarele de activitate să se afle în apropierea locului de muncă. Pe malul Dîmboviței vor trebui ridicate, de asemenea, blocuri noi astfel concepute încît să corespundă cît mai bine viitoarei înfățișări a acestei zone aflate în plin proces de modernizare.

Pe întregul parcurs al acestei noi vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu alese sentimente de stimă. Sute de constructori ai acestui mare șantier de construcții de locuințe din Capitală – între ei aflîndu-se și cei care au venit din alte județe ale țării să ajute la vasta operă de modernizare și sistematizare a Bucureștiului – l-au înconjurat cu profundă dragoste pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, au aplaudat și ovaționat puternic, dînd expresie sentimentelor de recunoștință profundă față de grija neobosită a conducerii partidului, a secretarului său general față de crearea unor condiții tot mai bune de viață întregului popor.

Mesaj la sărbătoarea unui oraș secular

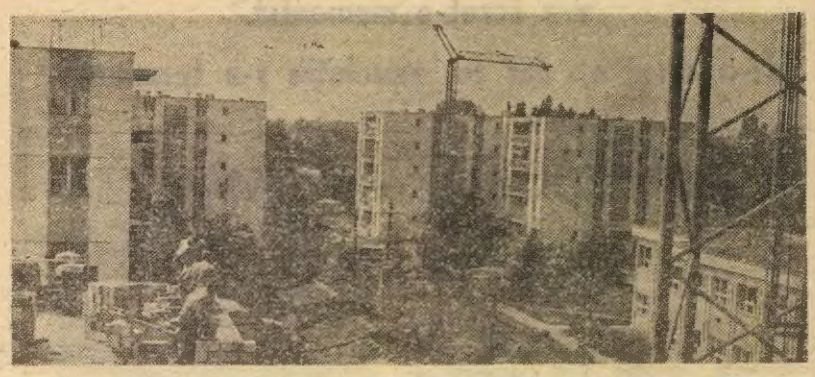

În prima duminică a acestui atît de bogat octombrie, locuitorii unei străvechi așezări transilvănene de pe valea Mureșului, orașul Luduș, au sărbătorit 600 de ani de la prima menționare documentară a localității lor. Șase secole de istorie frămîntată, bogată în tradițiile de luptă comună a românilor, maghiarilor și a celorlalte naționalități de pe aceste meleaguri, pentru o viață liberă și demnă, șase secole a căror împlinire ludușenii și-au sărbătorit-o în cadrul nou al propriilor lor înfăptuiri, Ludușul de astăzi. Asemenea tuturor localităților țării, orașul a cunoscut o susținută dezvoltare economico-socială. Numai între anii 1960—1977 producția sa industrială a crescut de șase ori, noile obiective de investiții, ce vor fi finalizate în acest cincinal, asigurînd locuri de muncă pentru încă două mii de persoane. Cu prilejul împlinirii celor 600 de ani, pentru activitatea rodnică depusă de locuitorii orașului în anii construcției socialiste și pentru realizările obținute în înfăptuirea politicii partidului și statului, prin decret prezidențial orașului i-a fost conferit Ordinul „23 August" clasa I. Totodată, miile de cetățeni din Luduș și din alte localități de pe văile Mureșului și Arieșului au primit cu ovații și profunde sentimente de dragoste și recunoștință, într-o atmosferă de puternic entuziasm, **Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu** locuitorilor străvechii așezări. În acest mesaj, secretarul general al partidului subliniază bogatele tradiții de luptă comună a oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități din aceste locuri împotriva exploatării și asupririi, pentru dreptate socială și independență națională, precum și realizările deosebite obținute de oamenii muncii din Luduș, viața nouă și înfloritoare pe care o cunoaște astăzi orașul.

„Cunosc și apreciez, se spune în Mesaj, rezultatele deosebite pe care le-ați dobîndit în realizarea planului de stat, în dezvoltarea și buna gospodărire a orașului, precum și eforturile încununate de succes pe care le depuneți pentru înfăptuirea în bune condițiuni a tuturor obiectivelor economico-sociale ce vă revin în perioada 1976—1980 — în cursul căreia aveți de înfăptuit un volum de investiții de aproape 3 ori mai mare decît în cincinalul 1971—1975. Pentru toate aceste realizări, vă adresez tuturor cele mai calde felicitări, precum și urarea de a obține noi și tot mai mari realizări în toate domeniile de activitate, aducîndu-vă astfel contribuția — alături de întregul nostru popor — la progresul și înflorirea patriei socialiste, la înfăptuirea mărețului Program al partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism. Doresc, dragi tovarăși, să-mi exprim convingerea că realizările cu care sărbătoriți aniversarea orașului Luduș vor constitui pentru comitetul de partid și consiliul popular orășenesc, pentru comuniști și pentru toți locuitorii orașului un puternic imbold de a depune noi și rodnice eforturi în vederea înfăptuirii tuturor sarcinilor pe care vi le-a încredințat partidul, pentru a face ca localitatea dumneavoastră să devină un model de așezare urbană modernă, civilizată, pe măsura epocii noastre socialiste. Vă adresez, tuturor, din inimă, cele mai calde urări de sănătate și fericire!"

Mulțumind secretarului general al partidului, conducerii de partid și de stat, pentru înalta distincție acordată localității lor — Ordinul „23 August" clasa I — la adunarea festivă consacrată evenimentului, participanții au adresat o telegramă C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin care exprimă calde mulțumiri pentru grija arătată de partid și de stat, de secretarul general față de cei ce muncesc pe aceste meleaguri, ca și față de întregul popor, angajîndu-se, totodată, să nu precupețească nici un efort pentru transpunerea în viață a politicii partidului și statului nostru, a obiectivelor prefigurate în Programul partidului, pentru progresul țării noastre.

MIRCEA RAICIU

Specialiștii — oameni care, în meseria lor, vor să știe totul și, pe cît posibil, încă ceva pe deasupra

Ing. ION NĂSTASE: „La programarea fabricației specialistul ține seamă de durerea fiecărui produs"

În anul 1967, inginerul chimist Ion Năstase a fost trimis și el pentru specializare în lacuri și vopsele la o firmă străină. Tocmai se montau mașinile noii secții și pentru că tehnologiile foarte avansate o cereau, „Policolor"-ul a deplasat în străinătate o echipă complexă de ingineri, maiștri și muncitori de înaltă calificare între care: Gheorghe Alexandrescu, Vasile Stanomir, Nicolae Burlacu, Gheorghe Stanciu, Petre Breja. Unii muncitori au ajuns mai apoi șefi de echipă, alți maiștri și toți, cu excepția celor doi ingineri — Năstase și Alexandrescu — toți au lucrat, ca angajați ai firmei respective vreme de cîteva luni, astfel ca la întoarcerea în țară să știe tot ce se putea ști și, pe cît posibil, încă ceva pe deasupra, ca să înzestreze cu știință, repede și eficient, alți muncitori și maiștri. „Oamenii trimiși la specializare, spune inginerul Năstase, trăiesc un foarte interesant sentiment al competiției tehnice și, deopotrivă, o mare ambiție patriotică. „Schimbul românilor", cum li se spunea celor cîțiva maiștri și muncitori cu specializare în lacuri și vopsele, dădea adesea producției record. Nu pentru că ar fi ținut cu tot dinadinsul să-i bucure pe acționarii concernului aceluia chimic ci, pentru că se grăbeau să știe cît mai multe, să vadă cît pot da mașinile. La „Policolor" noi am fost împreună chiar de la turnarea primei cupe de beton în fundațiile secției, am făcut muncă de constructori, uneori, am supravegheat tot timpul realizarea investiției, astfel că atunci cînd secția a fost gata și s-au montat mașinile ne găseam acolo o mînă de oameni pentru care meseria aceasta era cea mai importantă reușită a noastră în plan profesional. Se înțelege că în perioada de specializare fiecare s-a străduit să învețe cît mai mult. Aici, în țară, urmam să dăm adevăratul examen. Și l-am dat, fiindcă secția a mers în plin din primele zile, aproape fără nici o problemă".

La repartizare, în 1965, inginerul Năstase era autorul unui proiect de diplomă avînd ca temă construirea unei fabrici de polietilenă. A venit la „Policolor" fără să știe prea multe despre specificul muncii în industria lacurilor, a vopselelor și a cerneluriior. La drept vorbind totul a plecat de la o confuzie: auzise ceva de niște procese de polimerizare și a crezut că va face chimie pură. Pînă să se întrebe dacă eroarea era spre binele sau spre răul meserici sale, trecuseră de-acum cinci ani, făcuse o specializare în lacuri și vopsele, făcuse, practic, încă o facultate, dar una cu totul pentru producție, se înfrățise în specialitate cu niște oameni care aveau un trecut de-a dreptul prestigios în domeniu și, ce-i mai important, învățase că producția nu este o problemă a mașinilor, ci una a oamenilor. „Producția nu merge după dispoziția fiecărui om, spune inginerul Năstase, iar oamenii sînt foarte diferiți unul de altul. Ca șef al secției, mintea trebuia să-mi meargă ca un calculator: organizare, fabricație, viața personală a lucrătorilor. Cînd te specializezi în ceva și, în același timp, faci și organizarea producției, cele mai mari satisfacții le ai atunci cînd maiștrii și muncitorii cu vechime îți aprobă ideile. Venind mai tîrziu la serviciul programarea producției, asociam **piecarea** cu ideea de distanță. Astfel mi-am dat seama că omul se atașează de lucruri chiar și atunci cînd nu toate lucrurile îl plac. Abia făcînd organizare și programare am înțeles bine ce este cu adevărat un specialist. E un om care ține seamă de durerea fiecărui produs. El știe cine-l fabrică, ce obiceiuri bune sau mai puțin bune are omul de la mașină, ce trebuie în mod real întreprins ca, în condiții oarecum specifice, să se respecte exact indicațiile rețetei. Lucrezi cu un al șaptelea simț, care este simțul relațiilor și al proporțiilor. Rezultă că eu, în luna de specializare în străinătate, nu mi-am îmbogățit atît de mult cunoștințele încît să cred că sînt altul. Eram același și dacă nu mă duceam. Eu, ca inginer specialist, nu m-am dus acolo să-mi pun întrebări, ci să aflu niște răspunsuri la unele chestiuni pur tehnice. Mai trebuie spus că nimeni nu-ți dă nimic și că depinde doar de tine ce vezi și ce înțelegi. Una e contractul și alta e interesul partenerului. Iar interesul lui este să nu-i faci concurență. Am înțeles însă mai bine că noi, în țară, trebuie să contăm numai pe forța colectivului, dacă vrem să ne măsurăm cu întreprinderi străine cu faimă, că la noi unitatea sufletească a unui colectiv poate realiza, în plan tehnic, ceea ce în alte țări realizează, în primul rînd, tradiția".

FLOREA COSTACHE: „Unde toți văd culoare, eu văd nuanță"

E maistru chimist în cerneluri poligrafice, îl cheamă Florea Costache, are 42 de ani, uneori arată de 42 de ani, dar sînt destule zile în care pare mult mai vîrstnic. Pînă de curînd, în fața întreprinderii „Policolor" se găsea un stîlp de beton, rămas nu se știe cum acolo de pe vremea cînd începeau să se construiască noile hale. „Ăsta-i monumentul dumitale, nea Costache", ziceau unii și aveau dreptate fiindcă Florea Costache e un om al muncii nu conștiincios, ci foarte conștiincios și un specialist în cerneluri atît de stăpîn pe meserie, încît poți să crezi că toată viața lui n-a știut mai mult decît drumul de acasă la fabrică și de la fabrică acasă. În realitate — și puțini o știu — viața lui Florea Costache e plină de căderi și înălțări, de întîmplări extraordinare.

„Aveam 21 de ani, m-am angajat muncitor necalificat la fosta fabrică de cerneluri „Aurora", zice Florea Costache. Mă căsătorisem cu o fată, muncitoare necalificată și ea, și aș spune că renunțam la toată învățătura mea de pînă atunci, solidar la greu cu fata aceea. Am avut la „Aurora" doi maiștri: unul, Emanuel Cosmovici, este azi inginer chimist și lucrează în Centrala industrială de medicamente, lacuri și cosmetice. El m-a învățat ca acolo unde toți văd numai culoare, eu să văd nuanță. Astăzi, de exemplu, pot să deosebesc peste 30 de nuanțe ale negrului, ale roșului, ale albastrului, în fine, peste 30 de nuanțe la fiecare culoare. Al doilea maistru, Alexandru Gafton, a fost cel mai renumit creator de cerneluri de la noi. Aș putea să spun că altul ca el n-are cum să se mai nască. Omul ăsta simțea nuanța culorii chiar fără să o vadă, atît de adînc îi intraseră în ființa lui mirosurile de cerneluri. De la el am învățat că rebutului e bine să-i zic pe numele adevărat greșeală, fiindcă greșeala te simți îndemnat s-o repari, pe cînd de rebut parcă nu-ți pasă, de moment ce-i de aruncat. De la ideea de greșeală, se ajunge lesne la ideea de corecție a greșelii. Cum să les, adică, din situații dificile, profesional vorbind. Îi mai sînt îndatorat pentru că a sădit în mine ambiția de a fi un specialist în acest domeniu. Trebuie să știți că procesul de fabricare a cernelurilor este relativ simplu și în principiu neschimbat din evul mediu. Valțurile mașinii amestecă rășina cu pigmentul și un plastifiant și se obține astfel o pastă. Pasta se laminează în foi cam de un milimetru grosime, foile se usucă, se fărîmițează și materialul obținut e bun de dizolvat cu un solvent. Foarte simplu, numai că la aceeași mașină și cu aceleași materiale se pot scoate și cerneluri excepționale, și cerneluri proaste. Amestecul celor trei materiale e un proces fizic, dar el e însoțit de un proces special de afinitate, pe care-l cunoști numai cu simțurile. Cu ceva talent pentru meserie și cu niște ani de practică, poți ajunge să fii un specialist în branșă, să fii nu de neînlocuit, pentru că legea meseriei îți cere să pregătești unul sau mai mulți oameni care să te înlocuiască, nu unicul, pentru că oameni pricepuți se mai găsesc, dar un om de știința căruia se ține neapărat seama atunci cînd se pune la punct o rețetă nouă. Spuneam că meseria se transmite de la om la om. Pentru mașinile secției eu am căutat să pregătesc un om venit de la țară. De ce musai de la țară? Ca să aibă simțurile — și în special mirosul — sensibile la mirosul lucrurilor, al pămîntului, al căldurii, al prafului, al sucurilor naturii. Omul asupra căruia m-am orientat pînă la urmă e Ion Bogatu. E operator chimist acum și îi place meseria. Era o problemă să-l fac să-i placă, să nu i se pară totul prea simplu. Cum i-am vorbit? I-am spus să aibă grijă să lucreze în porții reduse, pe care să le lamineze pînă cînd materia se dezlipește **ușor** de cilindru, să nu rămînă **nimic** pe cilindru, foaia să iasă **foarte** lucioasă iar după uscare să nu aibă în spărtură **nici un** punct. **Ușor, foarte, lucios, nimic, grijă**, iată niște cuvinte care spun ceva și nu spun cine știe ce. E vorba de fier, Ioane, i-am spus. Cu fierul ăsta de specialist poți să ajungi într-o zi să faci tu, prin încercări, orice nuanță de cerneală ți se cere.

În 1967, înființîndu-se secția de cerneluri poligrafice la „Policolor", am fost trimis la specializare peste hotare. Acolo am cunoscut un muncitor-specialist care reușea să-și impună ori de cîte ori voia punctul de vedere. Am învățat de la el foarte multe, în ce privește meseria. A acceptat, cred, să mă învețe și pe mine unele lucruri fiindcă i-am cîștigat simpatia. Mi-a dezvăluit și o seamă din rețetele lui cifrate. Multe secrete o să le ducă în mormînt cu el muncitorul acela. Toată lumea face la fel. îmi spune. Te întorci la tine acasă și îi ții la respect! Sînt acasă, conduc secția de cerneluri tipografice, îi învăț și pe alții ce știu eu și nu țin la respect pe nimeni".

Florea Costache e membru de partid, are, ca adjunct al secretarului comitetului P.C.R. pe întreprindere, multe griji și sarcini, e deputat în Circumscripția nr. 23 a sectorului 4, duce la bun sfîrșit o seamă de alte treburi obștești, a fost recompensat pentru munca lui de specialist și pentru meritele de activist politic cu „Ordinul Muncii" clasa a III-a. Maistrul Florea Costache are numai 42 de ani și e foarte tînăr.

TUDOR OCTAVIAN

Am fost mai revoluționari. Oricine poate spune: v-a cerut-o momentul. Ne-a cerut-o, dar ce, revoluția s-a terminat?

• Inginerul Nicu Constantin, 49 de ani, este în prezent director general al Centralei industriale de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat. Este fiu de țăran, născut în comuna Măxineni (Brăila), la 27 ianuarie 1929. Absolvent al Institutului mecano-naval din Galați. De 20 de ani, în funcții de conducere în întreprinderi constructoare de mașini. Este și directorul Întreprinderii de mașini grele București, centrala fiind organizată pe schema acestei întreprinderi, dar cu unități productive în toată țara. Este decorat cu ordine și medalii, cel mai recent fiind Ordinul Muncii clasa a II-a.

— Conduceți una dintre cele mai importante centrale industriale din țară; în același timp, una dintre cele mai mari întreprinderi. Două motive care mă determină să vă întreb: care este problema nr. 1 a centralei sau, altfel spus, starea ei de necesitate?

— Starea noastră de necesitate cuprinde mai multe probleme, cum le numiți dv., nr. 1. Sîntem o centrală în întreprinderile căreia se fabrică utilaje foarte solicitate pentru dezvoltarea economiei naționale. Ele trebuie să fie de un nivel tehnic foarte ridicat: obiectivele care se pun în funcțiune reclamă tehnica de vîrf a timpului nostru. Deci: asimilarea de produse noi și procedee tehnice la nivelul cel mai înalt. Cum glăsuiește Programul partidului nostru. Sîntem doar în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Ramurile industriale pe care le dotăm cu mașini — energetică, metalurgică, a cimentului, chimică, chiar și alimentară — sînt ramuri de vîrf care cunosc o mare dezvoltare în prezent. De aceea centrala noastră a devenit beneficiarul celui mai mare volum de investiții din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Este o onoare, o mare răspundere.

— Ce este hotărîtor în realizarea obiectivelor unei întreprinderi? Vă întreb pentru că, am aflat, I.M.G.B.-ul a fost una dintre puținele întreprinderi care a funcționat de la început bine.

— Hotărîtor este colectivul, oamenii. Unele întreprinderi suferă la început de un fel de „boală a copilăriei", cum spunem noi. Știți care este? Este efortul acela de adaptare al oamenilor la, să-i zicem așa, ritmul biologic al noii unități. Însușirea de către fiecare angajat a disciplinei de industrie, a sentimentului de mare familie. Cheltuim uneori foarte mult cu mașini, cu tehnologii noi și constatăm că nu dau rezultate. Mașini poți aduce cîte vrei. Oamenii nu-i cumperi, îi formezi.

— Cum v-ați format oamenii?

— La pornirea întreprinderii, am avut aprobarea personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu să aducem prin transfer 500 de oameni buni de la alte unități din țară: au constituit nucleul. În jurul acestui nucleu au început să se formeze alții. Fiecare a luat pe lîngă dînsul doi, trei tineri. Azi avem multe mii de angajați. Evident, nu sînt toți specialiști, așa, nici nu e nevoie. Avem însă multe vîrfuri în care sînt adunate mai multe calități: înalte cunoștințe profesionale, principii morale sănătoase. După chipul și asemănarea lor cresc mulți dintre cei tineri. Uite, avem un șef de echipă, om cu liceul terminat, serios, drept, prietenos, sever dacă e nevoie. Conduce 80 de oameni. Toți sînt buni, de mulți ani din echipa lui n-a plecat nici unul.

— Ce ne puteți spune despre disciplina din I.M.G.B.?

— Să nu credeți că nu avem încă destule de făcut. Starea de disciplină depinde de noi în primul rînd, dar mai depinde și de alții. În întreprindere le-am creat oamenilor condiții bune de muncă, ne îngrijim de condițiile lor de viață: avem o fabrică de produse culinare, microcantine în fiecare secție, bufete volante, încît fiecare muncitor poate servi mîncăruri reci sau calde. Oricînd se găsește apă minerală, avem vestiare la fiecare secție, în ultimii ani am primit cele mai multe locuințe, în Capitală, peste o mie de tineri trăiesc în cămine, se bucură de toate condițiile, pot să-și ridice nivelul profesional și de cultură. Dar, sînt director de centrală și am observat că disciplina e legată și de unele condiții din afara întreprinderilor noastre. La Bistrița-Năsăud, de pildă, construim o mare unitate. Condițiile de transport aici nu sînt asigurate: muncitorii vin la program cu o jumătate de oră mai tîrziu și pleacă cu o oră sau două mai devreme. Altfel nu pot să ajungă acasă. În București se întîmplă de multe ori la fel. Cei care răspund de aceste activități trebuie să se străduiască să ne degreveze de asemenea griji. Ne va fi mintea mai mult la treabă.

— Ca deputat în Marea Adunare Națională, ați prezentat, la ultima legislatură, coraportul comisiei economice, industrie și finanțe, al Legii privind rolul maistrului în producție. Cum și-au preluat maiștrii aceste drepturi și obligații prevăzute de lege?

— Această categorie de conducători

La „Semănătoarea", transportul uzinal — pe un drum bun!

Că există un teribil curaj retrospectiv și că simțul critic al unor oameni se regiează perfect atunci cînd e vorba de lucruri trecute și în mare parte rezolvate, aveam să ne dăm seama și din cele ce aflăm la Întreprinderea „Semănătoarea" despre felul cum a prins viață una dintre ideile cu care colectivul acestei întreprinderi își face un titlu de mîndrie, și anume rezolvarea transportului uzinal, modernizarea acestuia. „Pînă acum doi ani era o neorînduială crasă la noi, de ce n-am spune adevărul, de ce n-am spune măcar acum adevărul ? — ne mărturisea inginerul Simion Lazăr, secretar adjunct al comitetului de partid al întreprinderii. Evident, acea neorînduială frîna buna aprovizionare cu materii prime și semifabricate a secțiilor primare și a celei de montaj. Dar să vă spun mai întîi o poveste : cînd a venit, în urmă cu cîțiva ani, tovarășul director general Virgil Actarian, în întreprindere era, cum spuneam, haos și neorînduială, peste tot te împiedicai de grămezi de fiare. S-a dus atunci tovarășul director pe la turnătorie și văzînd neorînduiala aceea a zis inginerului Cărăbaș, de acolo : „azi e luni, pînă simbătă să dispară fiarele astea și să văd flori în locul lor : nu se poate, tovarășe director, și au urmat explicațiile ; bine, atunci să văd florile astea vineri ; păi, tot nu se poate, că uite așa și pe dincolo — și au continuat explicațiile ; atunci joi trec pe-aici și să văd florile alea !"

A doua zi, adică marți, lîngă ușa secției de turnătorie apăruseră deja straturi de flori și brazde de iarbă proaspătă !

Cu exemplul acesta — aveam să aflu — intra în practica întreprinderii principiul rezolvării cît mai rapide și mai ales eficiente a celor mai diverse sarcini de muncă și viață ale acestui colectiv. Printre ele, cum spuneam, și aceea a transportului uzinal. Fiindcă — spune astăzi inginerul Dumitru Dobrescu, de la serviciul organizarea producției — „dacă cineva nu putea să-și imagineze infernul, era suficient să vină în spatele întreprinderii noastre și să rătăcească printre munții de metal ; îți venea să plîngi !"

S-au întocmit programe de măsuri pentru organizarea gestiunilor, pentru paletizarea și conteinerizarea materialelor care intrau pe poarta fabricii ; s-au amenajat suprafețele de depozitare și căile de acces ; treptat, munții de fier, pieselе, semifabricatele au fost aranjate „pe înălțime", ordonat, așezate ca niște cărți într-o bibliotecă, știindu-li-se astfel rostul în orice clipă, fără a mai fi nevoie — ca pînă atunci — să răscolești maldăre și vrafuri întregi pentru a găsi o piesă anume.

Această măsură era absolut necesară ținînd cont că pe poarta întreprinderii les, anual, aproape 70 000 de tone produse finite — adică cunoscutele combine „Gloria — C. 12" — și că, la rîndul ei, această masă metalică este manipulată, în procesul producției, în medie de douăsprezece ori ; asta însemnînd că transporturile din incinta „Semănătorii" **mișcă** o masă metalică însumînd de 12 ori 70 000 de tone. S-a eliminat, în cea mai mare măsură, munca fizică. Această stare de fapt a dus la o vizibilă, importantă creștere a productivității muncii și, bineînțeles, a calității producției, eliminîndu-se definitiv cazurile în care, datorită manipulării bucată cu bucată a pieselor, se produceau deformări și loviri ale acestora, ce implicit diminuau calitatea producției. În plus, s-a reușit a se ajunge la o mai bună folosire a terenului din incintă și a locurilor de muncă : cele 22 de hectare ale acestei incinte păreau, pînă nu demult, insuficiente, întreprinderea aproape că se sufoca în propriul ei spațiu ; odată cu reorganizarea transportului uzinal, terenul a devenit nu numai suficient, dar și parțial disponibil pentru construirea unei hale de montaj și a unui atelier de tîmplărie-modelărie și pentru extinderea atelierului mecano-energetic.

Problema nu e rezolvată totuși decît pe „trei" sferturi și mai rămîne cel al atelierului prelucrări mecanice 2, de pildă, strungarii Dumitru Bazgan și Ion Alexandrescu aruncă piesele pe care le fac pe

EXPERIENȚE
SUB SEMNUL REUȘITEI

jos, deși conteinerul se află la îndemînă, pierzînd apoi timp pentru a le lua de jos și a le pune acolo unde de fapt le este locul. Inexplicabilă atitudinea — de Păcală, am zice, dar lipsită de umorul acestuia din urmă — cu atît mai puțin de înțeles cu cît chiar alături, la numai doi metri de ei, alți muncitori — cum ar fi Marin Paul, de pildă, și atîția alții — așază piesele respective cu grijă, așa cum se cuvine, în conteinerul de lîngă mașină. Maistrul Ion Smeu ne asigură că publicarea în revistă a numelor celor dintîi va duce, ea însăși, la îndreptarea acestora. Să sperăm !

Din același „sfert" lipsă ni se pare că face parte și ceea ce am observat în atelierul de debitare unde, în ciuda unor mari cuvinte și a explicațiilor de tot felul primite de la maistrul Mihai Lomer, poți constata o veritabilă harabaură prin care nici măcar oamenii nu pot trece, darmite electrocarele sau motostivuitoarele, cele care reprezintă în mod esențial noțiunea de transport uzinal ! A fost și aici, ca pretutindeni, în toate atelierele și secțiile întreprinderii, trasată o cale de acces, dar pare să fi fost mult de atunci pentru că astăzi ea nici nu se mai vede. „O neorînduială crîncenă" — formula îi aparține aceluiași Mihai Lomer.

Există — aflam la serviciul organizarea producției — 116 mașini de transport uzinal. Acestea nu lucrează în totalitate pentru că, iată, Ghiță Gheorghe, de la stația de încărcat acumulatoare și reparat electrocare, ne spune : „Mașiniștii noștri fac treabă cu ele, dar **cum** fac, numai noi știm bine ! Cei care le reparăm. Le exploatează nerațional. Ce nerațional ? Barbar ! Unii apasă pe frînă ca pe cazma ! Marin Voicu, de exemplu, a venit beat la serviciu ; și Gheorghe Bălan și Ergia Rafailă au încă de învățat ce înseamnă disciplina ; mai sînt și alții".

Și iată — în cadrul aceluiași „ultim sfert", ce ne spune Ion Ciuncanu, care lucrează aici din 1962, fiind mașinist pe un motostivuitor : „Fac doi kilometri la cursă. Unul dus, unul întors. Transport motoare de la depozite la montaj. Or, pe zi, transport cam 25 de motoare, deci fac vreo 50 de kilometri. E o muncă aceasta, vă rog să mă credeți ; ceea ce mă necăjește este că uneori mi s-a întîmplat să găsesc contactul stricat la mașină : ies noaptea tinerii din schimbul III, se duc la parcare, scot mașinile și încep să se plimbe sub clar de lună pe alelle mai dosnice ale fabricii ; de multe ori strică mașinile ; știți, cheile cu care le pornesc sînt aceleași ca și la „Gloria", vă dați seama cît e de ușor să te „joci" cu o mașinuță dintr-astea, atîta doar că joaca asta a lor costă !"

Este adevărat, „Semănătoarea" este una dintre întreprinderile pe care puține altele din țară o pot egala în ceea ce privește buna organizare a transportului intern. Iar dacă mai rămîne acest ultim „sfert" amintit, credem că trebuie să-i dăm crezare inginerului Simion Lazăr, secretar-adjunct al comitetului de partid pe întreprindere, care ne-a spus în final : „Pînă în primăvara viitoare problema transporturilor din incintă va fi complet rezolvată : dacă veți veni atunci, și sper că o veți face, poate că din ce veți vedea — și nu poate, ci sigur — va lipsi acel ultim „sfert" ; la ora actuală, după cum v-ați dat seama, noi reprezentăm **un exemplu**. La anul, sîntem convinși, acest exemplu **va fi desăvîrșit**".

DUMITRU ELIADE

Trei cuvinte simple și adevărate : transport uzinal modern (secția prelucrări mecanice)

IUBIREA DE FRUMOS

Florile

În viața de toate zilele floarea este statornicul stimulent al omului întru cultivarea frumosului. Nu numai desăvîrșita lor alcătuire este grăitoare pentru om ci și fragilitatea lor, atît de grabnica lor întoarcere în țărînă și cu atît mai pilduitoare. Dacă o floare ce durează cîteva zile sau săptămîni se îmbracă atît de frumos, este expresia unei măreții imperiale, cu atît mai mult acest trandafir nemuritor care este omul trebuie să adune viață în polisul desăvîrșirii lui și frumusețe fără amurg.

Floarea este astfel din vremi imemoriale simbolul ieșirii omului din sălbăticie și ajungerea lui într-un loc statornic ocrotitor în care începe să viețuiască întru cultură și civilizație, întru desăvîrșire morală și înfrumusetare. Astfel, locul devine grădină și omul ființa unei Patrii. Pînă în vremile moderne în țările cele mai civilizate floarea a rămas pedagogul blînd și curat al sufletului omenesc așezat în pragul casei, în grădină, în fereastră, pe masă, în toate zilele la nunți și sărbători dansul cel mai firesc și îmbucurător. Prezența lor în viața omului nu poate fi înlocuită cu nimic, uriașa lecție fără grai atît de convingătoare pentru fiecare om numai fragila sa alcătuire putînd să o împlinească zi cu zi în sufletul fiecăruia.

Avînd acest adevăr în față verificat de istorie, de cultura umanității, cu atît mai datori sîntem ca acest stimulent urias de neînlocuit să nu-l înstrăinăm din viața noastră de toate zilele.

Dușmanul cel mai aprig al florii astăzi este floarea artificială fabricată automat din masă plastică întrată în comerț ieftin și de aici în casele oamenilor neavizați în viața de toate zilele.

Acest produs imitînd floarea nu are nimic comun cu plăpînda suflare de viață ce varsă mireasmă din cel mai umil fir de mușcată din hîrbul de lut ce singeră în ferestrele satelor și orașelor noastre. Toată taina vieții, a creșterii și înfloririi, a dăruirii și purei viețuiri, a înmiresmării și împodobirii de dragul celorlalți au dispărut. Și o piatră de cimitir este mai vie decît această schemă moartă ce atrofiază prin prezența ei cel mai nobil simț al sufletului omenesc. La vremea potrivită știu că și în alte culturi s-a luat atitudine fermă împotriva acestui fel de „înfrumusetare" a vieții omului. Oare nu-i păcat ca din petrolul ce se extrage cu atîta trudă din pămînt, sau se importă cu atîta cheltuială, să se confectioneze acești hibrizi falși atît de vătămători, cînd iată parcurile și grădinile și pieteie sînt pline de seminte din care prin puțină osteneală cresc cele mai tulburătoare și inspiratoare făpturi ale frumuseții florii în toată puterea cuvîntului, trandafiri și crini, busuioc și „nu mă uita", garoafe și petunii, crizanteme și cîte mai sînt ?

IOAN ALEXANDRU

---

ai procesului de producție, numeroasă, cea mai apropiată de muncitori, e departe de a-și face datoria. E părerea mea. Unii dintre maiștri ori că nu sînt bine pregătiți, rămași în urmă, ori nu au autoritate sau, din punct de vedere moral, nu se ridică la nivelul unui conducător de care muncitorii să asculte. Ritmul nostru de dezvoltare impune foarte mult maistrului. Și nu numai lui.

— Se vorbește despre dv. că sînteți un conducător bun, priceput, spun oamenii, omenos chiar; în același timp, și foarte sever. De ce e nevoie să fiți sever ?

— Eu datorez societății foarte mult, pentru că mi-a dat mult și mie. Am devenit membru al partidului, convins că voi fi util partidului. Sînt director, dar sînt și activist. Sarcinile noastre economice, cîte sînt, derivă din Programul partidului. Nu cer altceva oamenilor decît să se achite de aceste sarcini. Unii, certați cu disciplina, nu-și realizează aceste îndatoriri. Și atunci se ivește o inechitate : trebuie să muncească alții pentru ei. Om disciplinat e cel care își face datoria cinstit. Nu concep în jurul meu indisciplină.

— Sînteți și drept ?

— E greu să zic da. Vreau să fiu cît mai drept. Poate măsurile pe care le iau nu sînt potrivite totdeauna fiecărui om. Unul înțelege printr-o aluzie, altul nici după ce e sancționat. Mă străduiesc să aleg cît mai bine această unitate de măsură.

— Ușa directorului general Nicu Constantin e o ușă închisă, prin care se poate... trece ?

— E **deschisă** pentru sarcinile de serviciu. Și **totdeauna deschisă** pentru problemele de omenie, cînd un om e la nevoie și cere ajutor. Nu-mi amintesc să nu fi ajutat pe cineva. Un conducător trebuie să fie sever, dar omenos în același timp.

— Am auzit că sînteți cunoscut la toate spitalele unde ați avut bolnavi.

— Am ajutat material aceste spitale numai din dorința ca ele să aibă posibilități să vindece foarte bine oamenii. Cînd îți ajuți un subordonat, nu îi ești numai director, ci și prieten.

— Mă întorc la „accesul la director". Am înțeles nuanța : „deschisă pentru sarcinile de serviciu". Vreți să vă explicați ?

— Există o tendință, la unii colaboratori, de a veni cu toate problemele „sus". Începi să observi cum vin și îți dau sarcini. Numesc această maladie lipsă de răspundere.

— Am înțeles că nu prea sînteți mulțumit de unii dintre ingineri. Cum ar trebui să fie inginerul prin viziunea dv. ?

— Ei, de-ar fi cum îl gîndesc eu, am răsturna munții.

— Adică ?

— Adică să fie om de concepție, cum îl cere momentul dezvoltării noastre. Să vină din facultate cu mai mult elan, să se bată pentru ideile lui bune, să nu cedeze, cum fac unii, de la primele obstacole. Cei patru sau cinci ani de facultate sînt un cadou bun, pe care i-l face societatea. Datoria lor e să contribuie cu un proces tehnologic, un flux tehnologic nou, un dispozitiv nou care să ușureze munca oamenilor, să ridice calitatea produselor. Avem ingineri foarte buni, dar în același timp mai avem ingineri care nu ajung sau nu rămîn în linia întîi a producției. Se refugiază pe la cîte un atelier sau secție de proiectare și ajung ...desenatori tehnici. Muncitorii noștri, societatea noastră așteaptă de la noii ingineri mai multă dăruire. În lume, România se află acum într-o competiție tehnică, într-o mare cursă de fond. Printre alergătorii cu care am luat acest start se află și ingineri. Sau mai ales ingineri.

— E și o chestiune de patriotism.

— De înalt patriotism. Inginerii trebuie să devină profesorii noștri tehnici, să învețe masele de muncitori să gîndească la un înalt nivel tehnic, acela care ni-l cere timpul nostru.

— Se constată oare la unii, cum remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu, o stare de boiereală ?

— Nu mă consider un om bătrîn și nu mă erijez în sfătuitor pentru alții. Ce spun aici sînt niște observații proprii, acumulate într-o perioadă în care am activat în întreprinderile industriale din țara noastră. Dar cred că inginerii de după '44 am fost mai aproape cu sufletul de producție, am înțeles mai bine necesitățile ei. Am fost mai revoluționari. Oricine poate spune : v-a cerut-o momentul. Ne-a cerut-o. Dar ce, revoluția s-a terminat ? Cincinalul acesta este desemnat, din necesitate pentru România, cincinalul revoluției tehnico-științifice. Noi, toți inginerii, tineri sau mai puțin tineri, sîntem chemați să facem revoluție tehnică.

— Cum vedeți controlul maselor ?

— Cel mai sever control pentru un conducător sînt privirile oamenilor : dacă știi să le citești, știi dacă ei sînt mulțumiți de tine sau nu.

— Observ în biroul dv. harta circumscripției electorale nr. 11 Berceni. Ce-ați făcut pentru alegătorii dv. ?

— Timpul e foarte limitat. Cu greu reușim să răspundem la toate problemele care se ridică, mai ales că în cartierul acesta locuiesc cei mai mulți dintre muncitorii noștri, și cum ne întîlnim mai în fiecare zi, în fiecare zi îmi spun cîte ceva. Am participat totuși la sistematizarea și dezvoltarea cartierului Berceni. Am intervenit pentru înființarea unor magazine, pentru realizarea unui cinematograf (se află în construcție), sper să se realizeze o casă de cultură, pentru că locuiesc aici mulți muncitori și trebuie să ne preocupăm cu toții de educarea lor politică în continuare. Cu părinții copiilor am confecționat aparate de joacă pentru aceștia din urmă.

— În unele întreprinderi se importă multe mașini moderne, dar uneori nu se folosesc. În I.M.G.B. cîte mașini moderne așteaptă să fie folosite ?

— Sîntem una dintre cele mai moderne întreprinderi din țară și, se înțelege, avem multe mașini moderne. În mare măsură reușim să le folosim la parametrii lor proiectați. Există totuși o inerție la cadrele noastre tehnice care, absorbite de probleme minore uneori, pierd din vedere esențialul : contribuția lor la modernizarea produselor, a procedeelor de fabricație, a fluxurilor tehnologice.

— Ce datorii are uzina dv. la ora actuală ?

— Cea mai mare datorie e să realizăm familii de produse de înaltă tehnicitate, pe care țara le-a importat pînă la realizarea acestei întreprinderi. Ramurile industriale către care noi livrăm utilajele așteaptă foarte mult de la noi. Au dreptul să ne ceară pentru că sîntem beneficiari și răspunzători de un mare volum de investiții. Știm asta și de aceea uneori nu avem liniște.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

La ghișeu, față în

CUM SE ÎNȚELEG,

Omul care bate la ghișeu dorește să muncească și acesta este cel mai important fapt din cererea lui

O vizită la biroul forțelor de muncă din sectorul 4 poate începe foarte bine încă din holul clădirii, unde tot ce te înconjoară oferă prilej de observare și chiar informare. Un panou mare, scris ordonat și vizibil îți comunică posibilitățile de angajare în unitățile economice. La Borangicul, Unirea, F.R.B., pentru calificare în meseriile de țesători și filatori, 75 de locuri. La I.C.V.A., 23 August, Stela, Industria bumbacului sînt primiți imediat 235 de muncitori necalificați. Întreprinderea chimică Dudești angajează lăcătuși, frezori, strungari — 30. I.C.L.-Textila angajează 10 vînzători. Și așa mai departe. În spațiul deasupra căruia scrie personal TESA locul este gol. Mai sînt în hol tablouri, cîteva texte tipărite și o intrare către un frumos punct de informare profesională. Mă rog, intrarea aceasta este încuiată, dar este bine că există și sperăm ca după apariția acestor rînduri ușa să fie permanent deschisă.

Holul este totodată și locul de așteptare al solicitanților. Este plin cu femei ; într-o zi pot veni cu cereri chiar și o sută de persoane. Și este plin numai cu femei fiindcă aici, ca dealtfel la toate sectoarele, audiențele sînt organizate astfel : două zile bărbați, două zile femei. Este vorba de un sistem moștenit care ni se pare nu numai învechit, ci lipsit de eficiență. Să ne gîndim la faptul că solicitanții nu păsesc pragul acestei instituții informîndu-se mai întîi de programul acesta ciudat, și deci pot nimeri în gol, fiind apoi nevoiți să aștepte o nouă săptămînă, la situația cînd într-o perioadă apar cazuri numeroase din rîndul bărbaților. Este clar că activitatea biroului are goluri, iar omul în cauză pierde timp.

Cu inspectori de la acest birou, tovarășele F. Macoveanu și L. Gacea, discutăm într-o zi fără public, adică sîmbătă. Cu o zi înainte prin fața dumnealor se perindaseră o sută și ceva de solicitante și 33 dintre ele primiseră deja repartiții pentru diverse locuri de muncă. Cîteva nume : Rodica Vîlcea la Întreprinderea Cinor, Doina Mușoiu la circumscripția financiară, Mariana Dendrino la Mașinexport.

— Cifra nu este semnificativă — explică tovarășa Gacea. O parte din cele rămase fără repartiție nu sînt în drept să o primească aici, ci de la biroul forței de muncă al județului Ilfov, cîteva solicitante nu aveau nici un fel de acte asupra lor și pentru o categorie puțin numeroasă nu am găsit încă locul cuvenit de plasare în muncă.

— Se poate înțelege, deci, că nu este chiar o abundență de locuri de muncă vacante ?

— Locuri sînt arhisuficiente, numai că noi nu le cunoaștem foarte exact și foarte operativ.

Lucrurile stau astfel : conform legilor în vigoare, întreprinderile și instituțiile comunică birourilor forței de muncă toate posturile vacante. În același timp pot angaja direct sau prin transfer, fapt firește pozitiv. Dacă se întîmplă aceasta, și chiar se întîmplă des, întreprinderile sau instituțiile respective nu revin imediat asupra comunicărilor anterioare privind locurile de muncă vacante. Urmarea ? Biroul forței de muncă trimite pe cineva, postul este ocupat, solicitantul se întoarce și își așteaptă un alt rînd, sugerează mai mult sau mai puțin politicos că nu mai dorește să fie păcălit și, uneori, necazul se întinde.

— În notele de control încheiate de către inspectorii biroului, adică de dumneavoastră, la întreprinderile din sector, nu reiese faptul că ați fi stînjeniți în muncă de lipsa operativității dovedită frecvent de către cei vizați. Conform legii, puteți sancționa pe aceia vinovați, ori din rapoarte reiese că totul este în ordine.

— Trebuie să recunosc — declară tovarășa Macoveanu — că ați atacat o problemă importantă. În fapt lucrurile se petrec adesea astfel : ne aflăm în fața unor hîrtii a căror informație este destul de îndoielnică. Dacă trecem la măsuri drastice, ne putem aștepta să nu mai fim sprijiniți atunci cînd la rîndu-ne trebuie să facem față unor cereri suplimentare de angajări.

La capitolul decrete de amnistie (se poate spune capitol fiindcă problema celor care se bucură azi de clemența generală reprezintă un cuantum mare de preocupări), scriptic lucrurile sînt aproape rezolvate. Scriptic, fiindcă urmează o muncă atentă cu fiecare din cei angajați într-un colectiv, fapt care implică mai departe activitatea biroului forțelor de muncă în ceea ce privește sprijinul și controlul direct. Au fost în evidență 308 persoane, nu s-au prezentat la posturile oferite 26, firește sînt căutate, pe cîtiva i-am căutat și noi. Iată cîteva nume : Mariana Stănică, Augustin Ulmeanu, Ionel Mihailovici, Ioan Ispas, Cecilia Nicolae, Nicolae Aldea, dar esențial ni se pare faptul că nimeni la biroul forței de muncă n-a știut, încă, să relateze ceva despre integrarea celor care au primit repartițiile în producție.

La sectorul 3, biroul forței de muncă desfășoară o activitate similară. În principiu. Holul, de pildă, este mai puțin primitor iar informațiile prezentate pe diferite panouri sînt aproape nefolositoare datorită neglijenței cu care au fost concepute și chiar scrise pe hîrtie. Aici, fapt de-a dreptul jignitor, ești primit în biroul inspectorilor, după ce ți-ai așteptat rîndul, numai după ce ți se încuviințează accesul printr-o sonerie aflată deasupra ușii lîngă care te afli. Ca și cum în spatele acesteia s-ar afla cel puțin o sală de operații. Și, în sfîrșit, după ce intri ce afli ? Alexandra Sima declară : „Am venit de mai multe ori. Întîi mi s-a spus că n-ar mai trebui să vin să cer serviciu, eu care am întrerupt munca. Dar am făcut-o din pricina copiilor. Adică s-a născut primul, a fost bolnăvicios, apoi a venit încă unul și încă unul. Pînă i-am făcut mai mari a trebuit să am grijă de ei. Cînd, parcă, am fost înțeleasă, mi s-a spus să-mi găsesc eu loc de muncă ; mi-am găsit la un centru de pîine în blocul 66 din șoseaua Pantelimon. Astăzi mi-a spus tovarășul inspector : „Nu ești pe raza noastră, n-ai buletin de Capitală, du-te la Ilfov". Nu putea să-mi spună de la început ?"

Ruxandra Ionescu, studentă în anul trei la A.S.E. — comerț exterior, s-a căsătorit de curînd. Întemeindu-și familia, dorește să contribuie la realizarea veniturilor acesteia. „Am solicitat un post măcar temporar, eu voi trece să învăț la fără frecvență, dar mi s-a spus: caută-ți singură și după ce găsești îți dăm noi repartiția. Nu știu unde să caut". Carmen Matei a primit cîndva, caz mai fericit, o adresă : la institutul de proiectări de lîngă uzinele Republica. Numai că acolo postul era ocupat. Cînd s-a înapoiat, aceeași precizare : „găsește-ți singură". N-a găsit. „Și de ce nu intri înăuntru să vorbești?" (ședea de foarte mult timp în hol). „Mi-e cam teamă, am auzit că inspectorul e în toane rele și am telefonat să vină mama".

Am vrut în ziua următoare să vorbesc cu inspectorul de serviciu care „rezolvase" toate aceste probleme. Nu l-am găsit : după informația primită de la șeful biroului, tovarășul Gh. Crăciun, cel căutat avea teren, trebuia să viziteze doi tineri care întîrziau să-și preia repartițiile în producție. Cum ne interesa să discutăm cu asemenea tineri aflați la început de nou drum, am pornit-o spre prima adresă : Pop de Băsești nr. 15 unde locuiește Gh. Ruse. Aici am găsit-o doar pe mama acestuia, Florica, care la cîteva dintre întrebările noastre a ridicat din umeri. „Băiatul, Gicu, așa-i zicem noi, nu este acasă. A plecat de dimineață. Unde ? Nu știu, că nu-mi spune. De cînd s-a eliberat de la penitenciar... umblă toată ziua. Ar trebui să muncească. I-a spus și tovarășul inspector acum o lună cînd a venit pe aici". „Acum o lună ? N-a fost și astăzi pe aici ?" „N-a fost." „Sigur ?" „Sigur, eu nu m-am mișcat de acasă, fiindcă am avut comandă și am așteptat butelia".

Dorindu-ne un punct de vedere în plus la unele concluzii desprinse din aceste vizite, ne-am adresat tovarășului **Ionică Mitică**, director al Direcției pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale din Capitală, relatîndu-i și cele aflate pe teren.

I. M.: Aș dori ca la începutul convorbirii noastre să consemnați faptul că birourile noastre pentru forțele de muncă nu întîmpină dificultăți în rezolvarea solicitărilor din lipsă de locuri. În Capitală, ca pretutindeni dealtfel, economia noastră în plină dezvoltare are o coordonată constantă : nevoia de cadre. Privind statistic, situația apare astfel : la sfîrșitul lunii august aveam nerezolvate 112 cereri, ceea ce reprezintă foarte puțin. Problemele încep de obicei atunci cînd vorbim de absolvenții treptelor de liceu care nu urmează mai departe. Le găsim cu greu locuri de muncă fiindcă ei înșiși nu prea știu ce vor, poate e și firesc ținînd seama de vîrsta lor, dar mai ales pentru că părinții îi „îndrumă" spre locuri călduțe, de preferință spre birouri. Cu absolvenții de liceu care nu merg sau n-au reușit la facultate lucrurile stau ceva mai simplu, fiindcă, imediat după încheierea ultimelor examene de admitere în facultăți, cu sprijinul școlilor în cauză, convocăm toți absolvenții care se pot încadra în producție. Acolo, la școli, în prezența unor conducători de întreprinderi și instituții, cei mai mulți, după ce au optat pentru o meserie, primesc repartiția. Cam 70—80 la sută din cazuri sînt astfel rezolvate imediat iar restul ulterior.

— Și totuși, fiindcă vorbim de rezolvări, după cum vă povesteam, am întîlnit destule situații neclare, destule întîrzieri sau nerezolvări.

I. M.: Așa cum ați remarcat, lucrurile se încurcă acolo unde avem de-a face cu unele întreprinderi. Noi nu putem ține la zi portofoliul posibilităților de încadrare fiindcă nu ni se comunică operativ schimbările survenite în structura forței de muncă.

— Poate că nu doar unele întreprinderi ci majoritatea îndeplinesc formal aceste îndatoriri la care ne referim. Apare de fapt ca o practică. Extinsă, atrage o muncă inutilă, corespondență, înregistrare, catalogare etc., adică hîrtii făcute și mînuite inutil. La sectorul 4 explicația este că o atitudine intransigentă ar dăuna bunelor relații stabilite pe cale personală. Adică știți cum se mai spune : o mînă spală pe alta...

I. M.: O explicație greșită, firește, iar lipsa de exigență poate să însemne și comoditate. Am avut cîteva cazuri cînd au fost aplicate sancțiuni sub forma unor amenzi, dar puține, este adevărat. Iar în cazul unui institut de proiectări din sectorul 6 am primit și reproșuri.

— Ați vorbit de comoditate ; sînteți de acord cu formula folosită la unele ghișee „caută-ți singur, pe urmă te ajutăm noi" ?

I. M.: Îmi pare rău că trebuie să aflu acum acest lucru și bineînțeles nu sînt de acord cu formula. Este, dacă vreți, expresia unui mod birocratic de a rezolva sarcinile proprii.

— Firește, cuvintele unui director devenite astfel publice constituie o garanție a acoperirii lor cu fapte. La ce vă gîndiți pentru viitor ?

I. M.: Spuneam că avem un cadru legal pentru a acționa. Trebuie să milităm pentru respectarea strictă a lui. Omul care bate la ghișeu dorește să muncească și acesta este cel mai important fapt din cererea lui. Avem toate condițiile să-i satisfacem dorința, avem obligația profesională. Trebuie doar să mai înlăturăm și acele urme de plictis și manierism care mai există cîteodată.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Viața oficiantei de la ghișeul nr. 2

Ca și alte zeci, sute de mii de oameni așezați pe cîte un scaun cu patru picioare, în spatele unui geam pe care, dacă ar exista, în cazul de față ar trebui să scrie „Ghișeul nr. 2", **Elena Albert**, oficiantă la noua Poștă a orașului Vulcan, este unul dintre oamenii ce nu te lasă să aștepți prea mult cu întrebarea pe buze sau cu mîna întinsă. Cu sau fără ticuri verbale, dar cu o amabilitate parcă înnăscută, oferă, după cerere, un timbru, un mandat poștal, un formular pentru telegramă sau o simplă informație.

Are 31 de ani și de aproape 11 lucrează numai la poștă. A fost telefonistă și fiecare apel telefonic recepționat

de dînsa era urmat de un dialog plin de tact, un tact elementar de care dă dovadă și acum la ghișeu, apoi o pauză, tăcere și cu promptitudine urma răspunsul la solicitarea fiecărui cetățean fără a favoriza pe cineva. La telefoane a lucrat pînă în ianuarie 1970, cînd l-a născut pe Cristi, primul din cei trei copii ai săi, toți născuți în același an... norocos 1970 ! Cum s-a întîmplat ? „Păi, în decembrie — îmi spune — au venit ultimii doi, adică gemenii, Larisa și Adrian. Dar văd că mă întrebați tot felul de lucruri, o fi vreun interviu și eu n-am voie să dau". Îi spun că aștept un prieten și mă interesez așa, din curiozitate, de munca dînsei. Întreb cum se înțelege cu cetățenii de dincolo de ghișeu, cu publicul, și dacă l-a nemulțumit vreodată. „Nu — îmi răspunde fără ezitare. Nici aici, la ghișeu, nici la coletărie, am uitat să vă spun că după ce am fost telefonistă am lucrat patru ani bătuți pe muchie numai la coletărie sau mesagerie cum îi mai spunem noi. N-am avut nici o reclamație. Azi este o zi mai slabă, dar tot vin o sută de oameni pe tură și îi servesc pe rînd. Vin ba cu mandate, ba cu recomandate, cu telegrame, cu operațiuni C.E.C. sau întreabă de Post-restant. Dar dumneavoastră ce doriți? Dacă vreți să mă prindeți cu ceva, apoi n-aveți cu ce, mergeți mai bine și întrebați de doctorița Eva Vasilica. Este de la maternitate. Mie nu mi-a făcut nici bine, nici rău. Am trei copii, i-am adus pe lume la Lupeni, dar acum șapte ani, cînd am născut eu, n-aveam maternitate în Vulcan. Ce folos că avem astăzi o maternitate modernă, și doctorița are obiceiuri vechi. Nu te primește dacă nu-i faci cu ochiul sau altele de alea, știți dumneavoastră. Pe colega mea Ioana Pluțu n-a vrut nici s-o consulte, a dat-o afară, deși era în durerile facerii. A trebuit s-o ducă bărbatu-su la Petroșani, la doctorul Rădulescu, un doctor dintre aceia adevărați și după cîteva ore a născut greu, dar cu bine, o fetiță, Ioana Simona. Într-un fel, stă și ea la un ghișeu, ca mine, și dacă eu îmi fac datoria, cer același lucru și de la omul căruia îi cer un serviciu care intră în normele meseriei ce o îndeplinește".

O mai întreb ce face după program și răspunsul nu întîrzie : „Cînd se termină tura, merg acasă unde mă așteaptă soțul, lăcătuș la mina Vulcan, cei trei copii care sînt deja școlari. Îi ajut pe copii să-și facă lecțiile, o mai ajut și pe mama la gospodărie, dar nu știu unde am mai mult de lucru, la ghișeu sau acasă ?"

ION PREDOȘANU ■

față — doi oameni:

CUM SE AJUTĂ?

Radu Popa zis Vasile

Notariatul de stat al județului Brăila se află în centrul orașului. Vineri 23 septembrie, în jurul orei 13,15 ușa de la intrare este închisă, iar afișul cu orarul este amplasat după ușă. După ușă, dar în interiorul clădirii, așa că nimeni nu poate afla cînd publicul poate să vină aici.

Paulina Belu care stă de cîtva timp aici așteptînd ca totuși ușa să se deschidă îmi spune că a fost la notariat pe la ora 12. A trebuit să se ducă să facă o copie după niște acte și să cumpere un timbru. Cînd s-a întors, cei de aici i-au spus că programul s-a terminat și că singura soluție este să vină mîine. „Dacă aș fi știut acest lucru, nu m-aș fi întors să pierd timpul. Mîine nu pot să vin aici". Și **Anicuța Popa,** care dorește o adeverință, a venit în jurul prînzului, a bătut la ușă și nu i s-a deschis. În cele din urmă, a primit același răspuns : „MÎINE".

Pînă la urmă, după multe insistențe, ușa notariatului s-a deschis. După ușă, într-adevăr, afișul cu orarul unde este specificat clar că programul cu publicul este între orele 7 și 13. Ce se întîmplă după aceea ? Avem treburi administrative, ne deplasăm și în alte localități din județ. Cei care vin din provincie întotdeauna au prioritate — economisind, după părerea noastră, timpul. În timp ce stau de vorbă cu notarul șef, Felicia Vișinescu, la geam apare un afiș scris mai demult, dar agățat acum, în care, într-adevăr, este precizat că se lucrează cu publicul între orele 7 și 13.

La Întreprinderea I.J.G.C.L. — întreprindere care se ocupă cu reparatul locuințelor proprietate de stat și proprietate personală, liniște. Nu sînt ghișee. Aveam să aflu că cel care se ocupă cu înregistrarea cererilor și care dă informații se numește Apostol Popescu. Îl găsesc în birou. Amabil, îmi răspunde la salut și mă întreabă unde stau. După ce-i răspund că stau pe strada Gării 47, fiind convins că în fiecare oraș unde este o gară trebuie să existe și o stradă pe lîngă gară care să se numească așa — se ridică și începe să caute în dosare. „Strada Gării 47 nu este proprietate de stat. Încercați la biroul de alături. Dar ce necaz aveți ?" După ce află exact domiciliul meu, îmi spune că nu suportă ghișeele și nu-i place să vadă cum oamenii își pierd timpul așteptînd un răspuns sau un sfat. „La noi nu sînt ghișee. Lumea poate să vină aici, în birou, unde încercăm rapid să rezolvăm orice. Consider că timpul cetățeanului este scump și noi trebuie să-l respectăm".

La Oficiul forțelor de muncă, un afiș ne anunță că programul cu publicul este între orele 17 și 20 numai marțea și vinerea. Simbătă, la prima oră, la rînd, în fața mea este o tînără care se numește **Elena Dumitrașcu.** Este muncitoare și a lucrat pînă acum la Brașov. Îmi spune că este de loc de aici, din Brăila, mai precis din comuna Vădeni. Îmi spune că a venit și săptămîna trecută și acum cîteva zile, și a venit și ieri, cînd știa că este program cu publicul. Ieri, adică vineri, i s-a spus să vină a doua zi. Astăzi a venit de cu noapte și așteaptă să primească repartiția. La ora 7,30 este chemată și în cîteva minute primește repartiția pentru fabrica Zarna-Vădeni, chiar la ea în sat. De ce i-au trebuit acestei tinere cîteva zile să vină la Brăila ca să fie angajată la ea în sat ?

La Oficiul de asigurări sociale și pensii o găsesc pe **A. Popa** — muncitoare la Brăila, care a venit să se intereseze dacă poate căpăta o adeverință pentru soțul ei. Dorește o adeverință din care să rezulte că soțul ei avînd un nume pe buletin și altul pe mandatul de pensii — este una și aceeași persoană. De fapt, ce s-a întîmplat ? În buletinul U. 544859 apare numele de Radu Popa. În talonul de pensii apare numele de Vasile Popa. În carnetul de membru eliberat de casa de ajutor a pensionarilor cu numărul 13 038 este precizat în dreptul numelui : Popa Radu zis Popa Vasile. Pensionarul a făcut un împrumut la casa de ajutor a pensionarilor și achită lunar suma de 300 lei, iar pe adeverință se precizează că Popa Radu, zis Vasile, a plătit cu o zi în urmă suma respectivă, știind că primește pensia. Știind că va avea greutăți, Radu Popa, zis Vasile, în anul 1966 se duce la notariatul de stat unde în prezența notarilor Vasile Dumitru și Ion Constantin și a notarului Cucliciu Tănase i se eliberează o adeverință numărul 1698, din care reiese că Popa Radu și Popa Vasile este una și aceeași persoană. Ani de zile Popa Radu, zis Vasile, a primit pensia, mai precis cum îmi spune **Dumitru Teleșeanu,** șeful Oficiului de asigurări sociale, din anul 1949. Noi nu putem să eliberăm un asemenea act, cum i se cere la poștă, și chiar dacă am elibera, îmi spune șeful serviciului, nu are valoarea actului eliberat de notariatul de stat.

L-am cunoscut pe Radu Popa. Îmi spune că s-a născut în anul 1910 și este de meserie trăgător de sîrmă. Lucra la niște patroni și din cauza condițiilor de muncă de atunci, la 18 ani și-a pierdut mîna dreaptă. A mai muncit pe ici-colo, iar în anul 1949 capătă pensie. A primit pensia pînă în luna aceasta, cînd a avut o discuție cu factorul **Valeria Ștefănescu.** Aceasta, ani de zile cunoștea situația, fiind și vecini, și i-a dat banii. La prima discuție avută cu Valeria Ștefănescu, aceasta profitînd de tot felul de circulare și cunoscînd că numele din buletin nu corespunde cu cel de pe mandatul de pensii, refuză să-i dea pensia. Mai mult, află că nu are același domiciliu din buletin și că ar avea un frate pe la București, cu același nume. O înștiințează pe diriginta Oficiului poștal nr. 3, **Elena Tudose.** Aceasta refuză și ea să ia o decizie și să-i dea pensia. Diriginta oficiului, după ce îmi pune un teanc de normative și circulare în față, îmi spune că nea Radu a fost și el pe la ea și că în urma ultimelor hotărîri nu poate să primească pensia. Îmi spune că acea adeverință de la notariatul de stat nu este valabilă și nea Radu „nu moare de foame pînă i se rezolvă situația. L-am văzut pe «nea Radu» vînzînd zarzavaturi în piață, așa că mai cîștigă el un ban". Nu de aceeași părere este tovarășa **Felicia Vișinescu,** notar șef. Îmi spune că acel act de notariat este perfect valabil, și cum a luat pensia ani de zile poate lua în continuare, neexistînd dubii asupra identității lui «nea Popa Radu», zis Vasile.

Diriginta oficiului și după această discuție ridică din umeri, dînd același răspuns : „Nu pot". „De ce ?" „Nu știu șefii mei, trebuie și aprobarea lor". În concluzie, ne deplasăm la direcția D.I.P.C.T. din Brăila. Aici, după ce privește toate actele și ne ascultă, după ce ia legătura cu Oficiul de asigurări sociale și pensii, directorul **Constantin Mihalache** hotărăște fără nici un fel de ezitare că acest om în vîrstă și infirm, pînă să i se schimbe dosarul de pensii, să-și primească banii. „Nu știu dacă este perfect legal în urma deciziilor, hotărîrilor, circularelor noastre, dar este uman să nu-l facem pe acest om să nu-și primească banii".

O zi întreagă am umblat în Brăila pînă cînd „nea Radu" și-a primit pensia. Toți îl cunosc pe omul fără o mînă, dar a trebuit să alergăm peste tot, pînă cei în cauză să înțeleagă că circularele, deciziile date de ministere au rolul să ajute cetățeanul, nu să-l îngreuneze viața, nu să-l facă să-și piară timpul pe la ghișee.

SORIN POSTOLACHE

Funcționari senini într-o zi cu ploaie și oameni purtați pe drumuri

Simbătă 24 septembrie. Întreprinderea de rețele electrice Drobeta-Tr. Severin. Ora 8,00. Nicolae Ciolan deschide mica fereastră către public la ora 8 și 3 minute. Primul la rînd este Constantin Bobilcă, șofer la E.G.C. Drobeta-Tr. Severin, care are de încheiat un nou contract pentru consum de energie electrică, deoarece și-a schimbat locuința. A fost și ieri, de două ori; dar Nicolae Ciolan lipsea. A aflat că este **plecat cu motocicleta,** dar nu se știa unde. Azi, C.B. a venit de la 7,30. Funcționarul de la ghișeu este vizibil iritat că i se amintește plimbarea de ieri în timpul programului.

O bătrînică, Maria Bușu, de 68 de ani, vrea doar să roage să vină cineva la locuința ei din strada Anghel Saligny nr. 96, unde reparațiile pretind mutarea unui stîlp de lumină. Cei care fac lucrarea au trimis-o la I.R.E. Nicolae Ciolan refuză să discute cu ea : el nu se ocupă de asta. Intervine însă electricianul Gheorghe Pătrulescu, și-i spune bătrînei să vină luni, să-l caute, la alt ghișeu, pe maistrul Jugănaru. El se ocupă, numai el știe. Nu i se spune la ce oră să vină. Dezorientată, femeia caută totuși pe cineva care s-o scutească de încă un drum. Mai ales că astăzi a venit pe ploaie. Pînă la urmă, electricianul Ion Negrescu — de serviciu la telefon pentru deranjamente — îi notează adresa și numele. Tehnicianul Constantin Ciobanu o asigură că va merge cineva și va face ce trebuie încă astăzi. De la același tehnician aflu că ei se ocupă în mod normal și curent de cazuri ca acesta, nu maistrul Jugănaru...

Oficiul de asigurări sociale și pensii. Pe culoarele strîmte, întunecoase și murdare ale clădirii se prelindă mereu bătrîni care au cîte ceva de întrebat ori caută bilete pentru tratament balneoclimateric. Au la dispoziție și cîteva bănci, care, prin aspect, nu contrastează deloc în imaginea generală. Pe un perete se află chiar și un extinctor, pe care praful s-a îngroșat incredibil și de care atîrnă un carton pe care scrie : **„Încărcat astăzi 20 mai 1971".** Ce s-ar mai putea oare stinge cu el ? Oricum, aici nimeni nu se teme de incendiu, iar micile discuții aprinse între solicitatori și funcționari se sting și fără asta : bătrînii ori sînt prea sceptici, ori sînt destul de înțelepți...

Maria Cîntar, de pildă, cu o figură de străbunică, așteaptă răbdătoare **niște hîrtii** ca să-și poată ridica pensia pe luna iulie. N-a găsit-o atunci poștașul acasă.

Petre Ghiță, din Jiana Mare, a venit chinuit pe picioarele bolnave pe care abia le mai poate mișca, ajutat de un baston. A făcut o cerere de pensie cu patru luni în urmă. Jenica Țandără — șefa biroului pensii — caută într-un registru, unde găsește notat că i s-a și răspuns încă din 28 iulie. Bătrînul n-a primit nimic. Cere actele, supărat și decis să se ducă el singur undeva la București. I se spune că nu va primi alt răspuns decît cel care îl nemulțumește aici și furia lui cu mersul la București pare o copilărie dureroasă, cînd îl vezi cum se chinuiește să se miște.

Ion Popescu din Drobeta-Tr. Severin n-a primit pensia la vreme. A venit împreună cu soția să se intereseze. Aceasta o roagă pe funcționara Maria Mechenici să-i ajute, că nu mai are bani nici de pîine. Sînt trimiși la poștă să caute mandatul cu banii expediați.

Mai vin și alți bătrîni să ceară diverse lămuriri. Maria Mechenici stă de vorbă cu ei, schimbînd mereu biroul numărul 6 cu o încăpere pe a cărei ușă scrie **Informații** și a cărei înfățișare este la fel de dezolantă ca și cea a holurilor. Cu mulți discută chiar pe culoar. Maria Cîntar privește, în fine, un ceas. Va putea ridica banii de la agenție. Revin de la poștă, impacientați, soții Popescu. Acolo nici urmă de mandat. Maria Mechenici se sfătuiește cu Jenica Țandără. Li se spune să se întoarcă la poștă că mandatul a fost trimis **acum,** printr-un funcționar. Să roage el acolo, pe cei care le cartează și, dacă vor vrea, poate că le vor da banii chiar azi. Solicitatorii pleacă din nou, fără certitudinea că e ultimul drum pe care-l fac pentru pensia aceasta întîrziată, nu din vina lor. Afară îi așteaptă ploaia, dar scapă cel puțin de această seninătate a funcționarilor la care veniseră să ceară o mînă de ajutor.

DORIN GHERGHINESCU

Design-ul și micile suferințe gospodărești

Între atîtea lucruri foarte pozitive privind estetica sau, cum se zice, design-ul unor produse meșteșugărești de uz curent, mi-au atras atenția, pînă una-alta, niște dopuri. Niște dopuri de sticle. Niște foarte frumoase dopuri metalice, strălucitoare, nichelate, căptușite interior cu cauciuc, decorate exterior cu bibiluri de diferite culori, care costă 3 lei bucata și sînt opera Cooperativei meșteșugărești „Tehnometalica" din București. Sînt, cum spuneam, frumoase, metalul lor strălucește, bibilurile roșii sau albastre clipesc ispititor sau complice (depinde de conținutul sticlei), dar nu prea sînt dopuri. Adică nu se prea fixează pe gîtul sticlei, adică nu fac, cu gîtul sticlei, intimitatea sau priza pe care o face banalul, înapoiatul dop de plută, care costă doar cîțiva bani, dar care nu e estetic.

Preocuparea, demnă de salutat, pentru aspectul bunurilor ce intră în mod curent în bucătăriile, pivnițele, cămările noastre a devenit, ni se pare nouă, într-o seamă de cazuri (de regulă, în cazul produselor livrate de cooperația meșteșugărească), un scop în sine, uitîndu-se că, din punct de vedere domestic, și nu numai domestic, funcțional și frumos e același lucru, sau ar trebui să fie același lucru. Magazinele cu produse de uz gospodăresc oferă, de la un timp, într-o gamă, să recunoaștem, largă, fel de fel de obiecte strălucitoare și colorate, dar printre ele și unele deloc practice, de la cîrlige de plastic pentru prins rufele (care nu prind rufele), de la clanțe, rozete, chei, încuietori de uși (care nu încuie sau, cînd încuie, se blochează), de la pîrghii pentru „ridicatul ușilor" (o unealtă, mărturisim, cu totul stranie, n-am înțeles nici rostul, nici modul ei de a funcționa) la ustensile de bucătărie. Există, apoi, niște (cum să le zicem ?) agregate „pentru tăiatul cartofilor în spirală", care prelucrează, dintr-un cartof, doar jumătate, restul fiind bun de aruncat. Cu tăcîmurile „estetice" e o altă dandana. Minifurculițele pentru desert (36 lei setul) nu vor izbuti niciodată, cu cei doi dințișori ai lor, foarte gingași, dar foarte nepractici, să aducă prăjitura din farfurie la gura omului.

Ce să spun despre scobitorile de plastic, foc de nostime, în formă de săbiuțe, făurite tot de „Tehnometalica", scobitori care, pe lîngă rănile ce le pot produce (ele fiind chiar niște săbiuțe, de apreciabile dimensiuni), lasă în gură un gust plăcut, foarte tonifiant, de mase plastice.

Desigur, e plăcut să ai în casă lucruri frumoase, dar discuția despre estetica lor nu poate începe înainte ca ele (măcar cele elementare) să răspundă unui criteriu minim de calitate, de funcțional. Nu pot rîvni, spunea un confrate, să mă mut la Muzeul satului, unde estetica industrială nu și-a croit drum, unde lingura de lemn nu oclește și nu te rănește la buză, fiindcă am părăsit de mult era etnografică și trăim, dragă Doamne, în modern. Nu putem recurge la scăpărători cu cremene cînd chibriturile (ale căror cutii, să recunoaștem, au devenit mai cochete, mai frumos desenate și colorate) nu se aprind.

Mai înainte de a discuta despre estetica unei cutii de chibrituri — mai înainte de a face teoria chibritului — important este ca bățul de chibrit să ardă.

I. OLTEANU

O cădere de la etajul 8 este, totuși, o cădere de la etajul 8, nu o migrenă, o indigestie sau o insomnie!

Vine la redacție un tînăr peste care în mod obișnuit privirile trec preocupate. Un tînăr mic de statură, apăsat de griji, aproape meschin în hainele lui ponosite, asimetric și descurajat. E de meserie dulgher și într-o zi nefastă din acest an s-a prăbușit de la etajul 8 al unui bloc aflat în construcție pe șoseaua Viilor. A scăpat cu viață prin miracol. Tovarășii de muncă l-au ridicat dintr-un nor de praf și dintr-un morman de moloz și l-au încărcat, pur și simplu l-au încărcat, într-o basculantă transformată ad-hoc în ambulanță, cu direcția unui spital din București. Diagnosticul: fractură de coloană vertebrală. Trei vertebre tasate și deplasate. După cîteva luni de convalescență, tînărul acesta care a văzut moartea cu ochii, a fost examinat de o comisie de expertiză a policlinicii Cantacuzino, din strada C. A. Rosetti, numărul 36 și a fost îndemnat cu sînge rece și profesional, apoi autoritar și definitiv, să se reîntoarcă la lucru. Unde? Pe șantier!? Imposibil. Dacă l-ar fi examinat atent cineva, ar fi constatat că Radeș Dumitru, de 24 de ani, nu poate urca nici două trepte fără efort și fără sprijin, ar fi aflat că de luni de zile merge greu, șchiopătînd, cu dureri mari care coboară de-a lungul picioarelor, îmbrăcat și mai ales încălțat numai de colegi și de prieteni. Radiografiile arată, într-adevăr, că vertebrele vătămate s-au sudat în linie curbă, dar s-au sudat totuși, că tînărul s-ar putea întoarce într-un viitor apropiat la muncă. Dar nu orice fel de muncă! Certificatul eliberat de Comisia de expertiză la sfîrșitul lunii septembrie menționează reluarea muncii cu program redus. Dar tînărul acesta nu se mai poate întoarce pe schele! „La muncă!" a strigat cineva în urma lui, ca și cum ar fi fost un delincvent de drept comun sau un pierde vară. Or, actele dovedesc, Radeș Dumitru a muncit muncă grea și sub stare de pericol, sus, pe schelele unui bloc în construcție, devenit, după spusele sale, hotel! Totuși s-au întreprins oare toate demersurile medicale pentru ca acest tînăr să se refacă? Desigur, o cădere de 8 etaje, terminată de obicei la cimitir, lasă supraviețuitorului norocos cîteva sechele. Avem în fața noastră radiografiile unui organism traumatizat profund, care și-a pierdut cu această ocazie mult din suplețea și agilitatea dinainte, care provoacă încă dureri și neajunsuri în planul relațiilor sociale imediate. Dar, repetăm, s-au depus toate eforturile pentru recuperarea acestui surprinzător supraviețuitor? Avînd în vedere că, totuși, o cădere de la etajul 8 este o cădere de la etajul 8, nu o migrenă, o indigestie sau o insomnie? O vreme, cîteva spitale și comisii de expertiză l-au pasat birocratic între ele, l-au purtat pe drumuri, l-au bruscat și l-au ofensat. Ca să nu mai vorbim că, dacă s-ar fi putut, cei de pe șantier l-ar fi „mușamalizat", ca să nu se afle că au înregistrat un „accident de muncă" și că, prin urmare, „nu s-au respectat normele de protecție a muncii!" Radeș Dumitru a căzut în timp ce muncea, sprijinindu-se de o balustradă prost asigurată, tovarăși! Nu s-a dat pe tobogan, nu s-a dat în scrînciob! Dar, evident, după prăbușire, nu s-a mai interesat nimeni de el și a fost lăsat pradă jocurilor birocratice, pînă acolo încît tînărul a făcut un sindrom nevrotic: se simte inutil, părăsit de oameni și mai ales persecutat pe nedrept. „Cine te-a pus să cazi?" a fost întrebat. Chiar, cine l-a pus? Într-o adresă care poartă antetul Ministerului Muncii, se spune că persoanele care au răspuns de protecția muncii pe șantierul respectiv au fost sancționate. Bine, bine, dar durerea tînărului se vindecă astfel?

Pus în situația de a se întoarce pe șantier, practic în condiții de invaliditate, disperat pentru faptul că nu se simte în stare deocamdată să muncească, Radeș Dumitru ni s-a adresat nouă, simbătă, 1 octombrie 1977. Luni dimineața, la primele ore, am inițiat, prin bunăvoința și cu concursul nemijlocit al direcțiunii Spitalului Cantacuzino, o nouă comisie de expertiză pentru a verifica în detaliu cazul lui Radeș Dumitru. În urma unui consult laborios și ultracompetent s-a tras concluzia că, prăbușindu-se de la etajul 8 al unui bloc aflat în construcție, Radeș Dumitru nu-și poate relua deocamdată activitatea și necesită în continuare îngrijire medicală și tratament. Dar, se pune următoarea problemă: va mai putea oare Radeș Dumitru, avînd în vedere sechelele lăsate de acest accident de muncă, să se întoarcă la vechea meserie de dulgher, pe schele? Răspunsul este: cel puțin deocamdată nu! Va trebui deci să i se găsească un loc de muncă, în aceeași meserie de dulgher, dar la sol, sau eventual într-un atelier, în așa fel încît să evite schimbările de nivel, de planșeu.

Miercuri, la ora închiderii ediției, în urma intervenției noastre, Radeș Dumitru se afla în posesia unui bilet de trimitere „în vederea precizării diagnosticului și indicării tratamentului necesar", către Institutul de Medicină Fizică, Balneoclimatologie și Recuperare Medicală, pentru a fi internat, prioritar, la Secția clinică, Eforie Nord.

Oare situația lui Radeș Dumitru nu se putea rezolva de la început, cu solicitudine și spirit de răspundere, fără intervenția noastră? Lui i se pare, de fapt, acum, mai ușor accidentul de muncă, mai ușoară prăbușirea de-a lungul a 8 etaje, cu întreg cortegiul de traumatisme transcrise în certificatele medicale, decît teribila aventură birocratică prin care a trecut după aceea, încercînd să demonstreze că procesul vindecării sale nu s-a terminat, că are încă nevoie de tratament și de înțelegere! Dar lucrul cel mai dureros pe care l-a trăit este că, adeseori, forurile medicale care ar fi trebuit să aibă grijă de el, considerau că vrea să se sustragă de la muncă! Și toate acestea numai pentru că în unele cazuri comisiile de expertiză nu se întrunesc în plenul lor sau se întrunesc formal, și pentru că unii oameni puși să hotărască destinele altora sînt uneori superficiali, incompetenți sau răuvoitori. Deci, atenție, tovarăși, nu vrem să spunem că în fiecare dintre aceia care vă solicită un diagnostic, o decizie, un sfat, se ascunde întotdeauna o prăbușire de la etajul 8, dar este absolut cert că se ascunde un om, un om adeseori fragil și uneori incapabil, din diverse motive, să-și susțină convingător chiar propria cauză. Dar este destul să deschidem mai bine ochii și să privim cu simț de răspundere sarcinile încredințate ca să nu greșim cînd e vorba de oameni, și mai ales de oameni care suferă pe nedrept consecințele neglijențelor altor oameni.

A. DOHOTARU

Un director cu o ciudată optică asupra legalității și moralei

La Întreprinderea de industrializare a laptelui din Drobeta-Turnu Severin, directorul Virgil Jianu nu se mai miră de mult dacă vine cineva să verifice sesizări sau reclamații ale angajaților unității. „Sînt obișnuit cu controalele. Au fost și neajunsuri, s-au luat măsuri, acum totul merge bine. Nu ne-a interesat decît realizarea indicatorilor de plan". Avem motive întemeiate să nu punem la îndoială obișnuința invocată de interlocutor. O perioadă destul de lungă — ultimele luni ale anului trecut și începutul lui 1977 — organele locale au cercetat amănunțit mai multe sesizări ale unor angajați ai întreprinderii care semnalau nereguli, abuzuri și fapte de necinste săvîrșite de către directorul unității. În final se constată că acesta n-a manifestat exigență față de principalii săi colaboratori, lucru care a generat grave deficiențe în desfășurarea activității întreprinderii. Tot în sarcina directorului s-a reținut și menținerea în condiții ilegale pe un post nemeritat a tehnicianului Vasile Para. După executarea unei condamnări — pentru ilegalități săvîrșite în îndeplinirea obligațiilor de serviciu ca angajat al I.I.L. Mehedinți — acesta fusese reîncadrat, din dispoziția directorului, cu menținerea tuturor drepturilor (?!?), inclusiv sporul de continuitate a activității în aceeași unitate. Virgil Jianu a mai comis însă, ori a îngăduit și alte incorectitudini. Nu o dată hotăra de unul singur — și încălcînd normele legale — angajarea unor oameni. Astfel, Ioana Corcoață a fost angajată fără repartiție de la oficiul forțelor de muncă. Departe de noi gîndul de a acorda neapărat crezare unei explicații pe cît de sentimentale pe atît de insinuante pe care unii angajați o dau acestei **ospitalități** a directorului. Cert este însă că, datorită grijii pe care i-a purtat-o, tinerei amintite i-au fost trecute cu vederea repetate abateri de la disciplina muncii. Pînă cînd aceasta a părăsit și îndeletnicirea de gestionară, și întreprinderea, cu bunul ei director cu tot. Și mai ales răspunderea pentru **amintirile** lăsate în urmă. Nu știm dacă Virgil Jianu este neconsolat după cele întîmplate; știm însă că tînăra este nesolvabilă. Iar amănuntul acesta interesează. Pentru că, dacă tristețea directorului e mai greu de măsurat, prejudiciul provocat unității de Ioana Corcoață a fost calculat cu exactitate: 19 035,85 lei. Din motive similare, dezinteresatul director a aprobat și angajarea prin transfer în interesul serviciului a Eugeniei Pîslaru. Cu omiterea unui singur amănunt: postul pe care o angaja era vacant doar temporar... În astfel de condiții nu mai este de mirare că de formidabila bunătate a conducătorului întreprinderii a beneficiat o vreme și Petrica Cioabă, care nici nu făcuse altceva decît să falsifice două certificate medicale prin adăugirea cîte unui simplu zero. E drept că încasase, în felul acesta, ilegal, bani pentru cîte treizeci în loc de trei zile, dar Virgil Jianu crede și acum — așa cum ne-a spus — că era suficient să fie recuperate sumele respective. Controlul amintit a mai constatat că, nu o dată, au fost livrate pe piață produse de calitate necorespunzătoare. C.T.C.-ul este, evident, și el vinovat, numai că directorul fusese sesizat de mai multe ori! Printre măsurile luate pentru îndreptarea lucrurilor a fost și sancționarea lui Virgil Jianu. Acesta și-a recunoscut atunci greșelile și și-a făcut autocritica. Este cu atît mai de mirare că, zilele trecute, în discuția pe care am purtat-o cu el, nu se considera decît nevinovat și nedreptățit. Sancțiunea primită și-o explică mai ales prin faptul că mai avea una neridicată. Dar numai din cauza neglijenței lui, ne-a spus, nu-i fusese ridicată prima sancțiune. Cît despre Vasile Para, îl consideră doar un ghinionist. Aflăm chiar un lucru de pomină: pe parcursul procesului în care V.P. a fost condamnat la un an închisoare, directorul întreprinderii a apărut în fața instanței ca martor... al apărării. „Am făcut tot ce-am putut ca să-l ajut. N-am reușit mai mult". Dar nu este singurul lucru încredibil pe care l-am auzit de la Virgil Jianu. În 1976, valoarea producției globale și a producției marfă — raportate prin darea de seamă statistică — au fost majorate cu suma de 538 000 lei, prin includerea eronată — de fapt necinstită, pentru că **eroarea** era deliberată — în realizări, a unei cantități de lapte dirijat ca materie primă la I.I.L. Dolj. Ceea ce ne-a spus despre această poveste însă directorul severinean este singurul lucru la care nu ne-am mai fi așteptat. „Știu că au sesizat-o și pe asta. Dar mi se pare neomenească (!) o asemenea sesizare. În fond am făcut-o pentru ca oamenii să-și ia și ei liniștiți retribuția. Și și-au luat-o. Pentru ei am făcut-o. Și, vă spun sincer, e păcat și-mi pare rău. Dacă mă lăsau în pace, făceam și anul ăsta la fel". Este inutil să mai comentăm un asemenea raționament. Interlocutorul ne-a asigurat că în urma multelor controale și verificări, acum totul este perfect în întreprindere. „Am dat afară cîțiva pușcăriași, iar activitatea economică merge cît se poate de bine". Evident, Virgil Jianu miza pe faptul că alte **amănunte** pot să rămînă necunoscute. Între asemenea **mărunțișuri** ne îngăduim să amintim totuși cîteva. Virgil Dragotă, o bună vreme contabil principal, iar acum impiegat de mișcare în întreprindere, a avut o condamnare de numai 20 de ani! Nicolae Șunei, contabil principal, care face muncă de șef contabil la baza din Drobeta-Turnu Severin, a fost și el condamnat. Emilian Vucec, jurisconsultul unității — angajat prin transfer în interesul serviciului! — a comis acte de necinste în minuirea unor valori apreciabile la întreprinderea de unde a venit. Viorel Săvulescu, contabil principal, foarte apreciat de director, are un palmares de cinci condamnări! Desigur, fiecare din aceștia trebuie să muncească, și nu pentru ca Virgil Jianu să-i dea afară am scris rîndurile de mai sus. În spiritul legilor noastre cele mai recente aceștia au nevoie de un climat de muncă sănătos și intransigent, în care să-și dovedească **doar** ce au bun într-înșii și asta presupune orientarea lor spre munca productivă. Dar cînd birourile întreprinderii sînt populate de oameni ca ei în funcții de răspundere, lucrul acesta nu este în nici un caz de natură să garanteze respectarea legalității și a normelor noastre de morală. (În treacăt fie zis, în aceste birouri lucrează liniștit și Vasile Para!) Viorel Săvulescu — om care se apropie de 60 de ani — a întreținut, multă vreme, pînă de curînd, relații încerte cu o angajată a unității, de două ori mai tînără decît el. Povestea aceasta este de notorietate publică. „Singurul lucru pe care îl consideram nepotrivit, ne spunea directorul, era diferența prea mare de vîrstă. În rest, ce mă privea? Nici unul din ei nu mai era căsătorit. A, dacă unul din ei ar fi fost căsătorit, atunci, da, aș fi intervenit". Așa însă singurul lucru pe care a crezut că este datoria lui să-l facă a fost să-i acorde tinerei concediu neplătit, acum cîteva săptămîni, cînd, găsindu-și un partener mai bun, s-a hotărît să-și caute o soluție de transfer. Ciudată optică asupra legalității și a normelor de morală la un conducător de unitate! Oare să fie chiar lipsit de semnificație faptul că, deși din 1974 are apartament în Drobeta-Turnu Severin, Virgil Jianu continuă să-și țină familia departe? Pentru că în tot acest climat din întreprindere — creat în bună măsură și, în orice caz, menținut de către director — propria sa moralitate considerăm că se cuvine și că este timpul să fie pusă în discuție cu maximă responsabilitate. Cu atît mai mult cu cît rîndurile de mai sus arată limpede că, în pofida sancțiunilor și a tot felul de controale, practicile contravenind normelor legale și etice au continuat. Iar schimbarea efectivă a năravurilor unui asemenea director este necesară pentru o reală îmbunătățire a atmosferei din întreprindere, pentru bunul mers al acesteia. Deocamdată, menționăm doar atît: cele de mai sus nu sînt singurele lucruri ilustrative în ce privește atitudinea acestui director față de respectarea legalității și a normelor morale.

DORIN GHERGHINESCU

La Galați, alături de profesorii lor, studenții parcurg drumuri nebătătorite, nemaiîncercate de alții pînă la ei

În concepția cadrelor didactice, a studenților de la Facultatea de tehnologia și chimia produselor alimentare și tehnică piscicolă din Galați, cercetarea nu mai are de mult un scop în sine, ci unul absolut aplicativ. Dealtfel, aflăm aici, nimeni nu se mai încumetă azi să cheltuiască bani și chiar timp pe teme de cercetare fără o finalizare concretă. Asistăm, dacă ne putem exprima așa, la cea mai judicioasă gospodărire — în folosul obștii — a uneia dintre cele mai puternice forțe de producție: fondul național de gîndire.

— Tovarășe conferențiar doctor Gheorghe Costin, sînteți decanul facultății ; cum se realizează procesul de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, la această facultate gălățeană ?

— La ora actuală facultatea noastră funcționează ca o unitate de producție : avem contracte asigurate — obiectul lor fiind diverse teme de cercetare și proiectare — în valoare de peste 4 milioane lei. La realizarea lor lucrează cadre didactice și studenți. Alți 600 000 lei reprezintă valoarea producției pe care o realizăm cu studenții în atelierele facultății. Important mi se pare faptul că am reușit să cuprindem în procesul de integrare toți studenții: cei din anii I, II și III realizează produse în atelierele facultății. În lunile de practică, de activitate de vîrf, lucrează, ca angajați, în întreprinderi de industrie alimentară. Studenții anului IV conduc formațiile de muncă. Fac, să zicem așa, treaba unor șefi de echipe. Majoritatea studenților din anii V, unii chiar din anii IV, fac muncă de cercetare-proiectare, temele lor finalizîndu-se în general în proiectele de diplomă care totdeauna au o aplicabilitate practică.

Iată un exemplu : la unele dintre stațiile de reproducere artificială a puietului de crap din Delta Dunării, ca de pildă la Sarinasuf, Calica, Murighiol și altele, pescarii întîmpinau foarte mari greutăți. Larvele de crap mureau pe capete, după două, trei zile. Trei ani la rînd a fost experimentată, la Calica, o tehnologie clasică de producere a puietului de crap, dar care nu a dus la nici un rezultat. „Ne-au chemat pe noi. Am format un colectiv din cadre didactice, studenți și cercetători ai Institutului de cercetări și proiectări Delta Dunării. După mai multe experiențe, încercări, am reușit să depistăm cauzele care duceau la moartea larvelor de crap. Printre ele, lipsa de oxigenare, sărăturarea apei. Le-am eliminat, am aplicat o tehnologie nouă, și după trei ani de insuccese, s-au obținut, la Calica, 50 de milioane de larve de crap". Printre cei care au luat asupra lor această responsabilitate au fost și profesorul doctor Dumitru Bogatu, conferențiar doctor Octavia Gheracopol, șefii de lucrări Gabriela Munteanu, Maria Selim și Ionel Gheorghiță. Mulți dintre studenții care au cercetat îndelung, au participat efectiv la elaborarea noii tehnologii de reproducere, au fost atît de atașați succesului lor încît după terminarea facultății au cerut să fie repartizați la stațiile respective. Fosta studentă Tania Zaharia e acum la Calica. Szuszana Bartha, Ioan Enică, Maxim Busia sînt la alte stații de reproducere.

— A fost și o chestiune de curaj ?, îi întreb pe profesorul doctor Dumitru Bogatu.

— Dacă nu reușeam, compromiteam ideea care a stat la baza înființării și construcției stațiilor de reproducere artificială din Delta Dunării. Pescarii căpătaseră atîta încredere în studenți, în noi, încît stațiile au fost mai tot timpul pe mîna noastră. Am reușit, astfel, să combatem ideea unora care mai considerau că reproducerea artificială la crap nu dă rezultate. Dar reproducerea artificială înseamnă economie de teren, control științific asupra procesului în sine, încît piscicultura devine tehnologie, industrie. Acum, peste 38 de foști studenți ai facultății, care au lucrat la teme asemănătoare de cercetare, se află în Delta Dunării, ca specialiști. Printre ei, Dumitru Zaharia, soții Cătălina și Vasile Oacheș, la Popina, unde în 1977 s-au obținut cele mai bune rezultate.

Ne aflăm în atelierul de topografie și hidrologie al facultății, unde îi întîlnim aplecat deasupra unei planșe pe studentul Vasile Sebeștean, anul IV, de loc tocmai din Bistrița-Năsăud. Lucrează, ne mărturisește, la realizarea unei comenzi privind extinderea și modernizarea fermei piscicole Vlădești, județul Galați. „Am făcut o compartimentare a fermei, urmează să calculez parametrii digurilor și ai lucrărilor de terasament. Eu răspund de canalul de alimentare, digul de apărare și cantonul — o clădire administrativă".

— Mi s-a spus că ai venit mai repede din vacanță ; de ce ?

— Am venit de la 1 septembrie. Vreau să termin cercetarea cît mai repede și să aplicăm rezultatele în practică. Astă vară am lucrat la fața locului : am realizat niște ridicări topografice.

— Te-ai gîndit cumva la tema proiectului de diplomă ?

— Încă de pe acum lucrez la proiect.

Conferențiarul doctor Dircea Răduță îmi spunea că există o convenție încheiată între Universitatea gălățeană și conducerea Direcției agricole județene și a U.J.C.A.P.-elui Olt, prin care studenți și cadre didactice se obligă să realizeze cercetarea organizării activității de piscicultură pe teritoriul Consiliului intercooperatist Scornicești. În principal, se urmărește folosirea acumulărilor de ape existente, a altora care se vor crea și pentru piscicultură. Se va construi o unitate model de piscicultură care își va extinde experiența în întregul județ. O bună parte din capitolele temei sînt deja terminate. Printre studenții cercetători, Gheorghe Norelu, Ionel Mihai din anul IV, alții din anul III.

Subliniem sentimentul profund patriotic care îi animă pe cei mai mulți dintre studenții gălățeni atunci cînd temele lor de cercetare au ca obiect crearea de produse noi, de utilaje și mașini care pînă nu demult se importau, de reducere a consumurilor specifice și a consumurilor de energie. Este și cazul studenților de la catedra de microbiologie-operații. „Împreună cu Institutul de cercetări pentru industria și chimia alimentelor, am preluat de la Centrala zahărului o temă de cercetare privind reducerea consumului de căldură în unele fabrici de zahăr din țară, ne mărturisea profesorul Ion Rășănescu, studenți și cadre didactice au cules datele din teren (de la fabricile din Roman și Luduș), iar în prezent lucrarea se finalizează prin proiectele de diplomă a patru studente : Mariana Gligor, Mariana Gheorghe, Nicoleta Dobrescu și Liliana Florescu".

În cadrul aceluiași proces de integrare se lucrează acum la proiectarea unor utilaje pentru asimilarea în țară a instalației de dezodorizare care se va realiza pentru prima dată la noi, la o fabrică de ulei. Fiecare student se va ocupa de proiectarea unui utilaj, ducîndu-și munca pînă la proiectul de execuție. Se va contribui astfel la reducerea importului, se va cîștiga o bogată experiență în cadrul atelierelor de cercetare, proiectare și producție ale Universității gălățene.

Într-un alt atelier cîteva studente sînt preocupate de proiectarea unor produse noi : siropuri din plante medicinale și băuturi răcoritoare. „Am realizat pînă acum, ne spune studenta Felicia Ferche, anul IV, patru tipuri de siropuri pe bază de extracte din plante medicinale cu acțiune cardiotonică, hepatocită, calmantă și gastrică". Și aici munca pe care o prestează studentele Mariana Dima, Cristina Manea, Letiția Dănuț, Elena Puiu, Adriana State, Adina Predescu și Virginia Ciobanu este foarte complexă : ele încep prin recoltarea materiei prime, urmăresc tot procesul tehnologic de prelucrare pînă la produsul finit și sfîrșesc prin etichetarea și ambalarea produselor. Toată această activitate are asupra studentului o influență covîrșitoare. Ceea ce pînă nu demult părea impalpabil, se modelează acum de palmele lor tinere, de personalitatea lor profesională în formare. Alteori, tinerii studenți devin atît de temerari, încît aleg drumuri nebătătorite, nemaiîncercate de nimeni pînă la ei. M-am convins de aceasta cînd am coborît într-o seră și am văzut un student aplecat deasupra unui microscop. În jur creșteau flori, pluteau parfumuri. Dar tema lui de cercetare nu vorbea despre taina florilor, ci a peștilor oceanici. Dorel Banciu, tot din Bistrița-Năsăud, anul IV, dorește să afle dacă peștii oceanici au paraziți, dacă aceștia se transmit omului și în ce măsură sînt dăunători. Peștele pe care-l cercetează e adus din Vest-Africa: știavrid, macrou și sardea. Rezultatele de pînă acum sînt optimiste. Tema lui de cercetare e unică în țară și se pare în lume. Rezultatele cercetării vor fi comunicate în cadrul unei reuniuni internaționale, care se va ocupa de orientarea cercetărilor în ocean. Alte teme de cercetare privesc sturionii migratori la Dunăre, optimizarea tehnologiei de obținere a vinurilor de marcă, urmărind o valorificare superioară a potențialului podgoriilor din județele Galați și Brăila, experimentări tehnologice și analitice pentru obținerea vinurilor speciale.

— Vrem să realizăm la Galați, ne spunea profesorul doctor Segal Brad, pe baza experienței și tradiției de aici, un Centru de cercetări de tehnologii moderne în industria alimentară, orientate spre realizarea de produse noi, cu valoare nutritivă ridicată, în concordanță cu cerințele alimentației raționale, recomandate de conducerea superioară de partid. Avem fondurile necesare acestei baze de cercetare, proiectare și microproducție. Va fi materializarea unui vis al nostru și al studenților. Vom trece, astfel, de la faza de laborator, semiindustrială, la verificarea în condiții de stație-pilot, a proceselor tehnologice noi. Domeniu, dealtfel, prioritar în țara noastră. Materializării acestui vis îi închinăm toate eforturile noastre.

N. GRIGORE

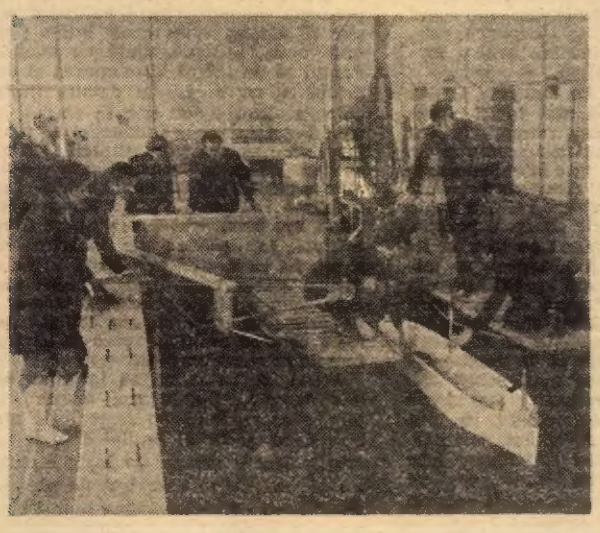

Studenții gălățeni încercînd, într-un bazin special, noi modele de nave

În fața cadrelor didactice, studenții experimentează noi tehnologii moderne

Însemnare constănțeană

Cu zece ani în urmă, pe locul unde se află astăzi Parcul pionierilor din Constanța, întins pe 11 hectare, se afla o mlaștină insalubră, unde se aruncau reziduurile unei părți a municipiului. A fost declanșată, atunci, acțiunea denumită „Parcul pionierilor, creația noastră, mîndria tuturor". Copiii acelei generații, bine organizați și entuziaști, au săpat mii și mii de gropi, au plantat mii și mii de pomi, de arbori, de arbuști, au amenajat terenuri sportive, au croit spațiile verzi, au sădit imense covoare de flori. Nu există astăzi în toată Dobrogea o asemenea bogăție și varietate botanică, rivalizînd cu tot ceea ce s-a obținut în cele mai cunoscute grădini botanice de la noi. Și acțiunea de ameliorare, de îmbogățire și înfrumusețare continuă cu fiecare generație de pionieri, hotărîtă să preia o ștafetă atît de glorioasă. Dar acest Parc al pionierilor, văzut astăzi, ne apare ca un veritabil imens complex cultural și sportiv ; teatru de vară, rachetodrom, ateliere, bazine de înot, bază nautică, șase terenuri de tenis, teren pentru micii cartiști etc. Acest splendid complex, conceput și finisat după criteriile utilului și frumosului, necesita, desigur, importante fonduri financiare. Acum a intrat în funcțiune excepționala capacitate de inițiativă a conducerii pionierilor constănțeni care nu puteau avea drept stimulent decît o mare dragoste pentru copii și un spirit gospodăresc exemplar. Oferim, spre edificare, cîteva cifre, grăitoare prin ele însele. Pionierii, sprijiniți de profesori, de părinți, au strîns și valorificat : 7 milioane de sticle și borcane, 11 mii de kilograme de fulgi, 60 de mii de porumbei (crescuți de copii), 320 tone de plante medicinale uscate, 3 000 tone de maculatură ; cercurile de artizanat au creat și vîndut peste 200 mii de mărțișoare și felicitări. Pionierii din județ, solidari cu colegii lor din municipiu, au lucrat în vacanțe pe ogoare, trimițînd sumele pe care le-au realizat etc. Funcționează astăzi, în acest parc, cercuri de naturaliști, botaniști, floricultori, crescători de animale, căprioare, păuni, o veveriță (singura de pe întregul litoral), se organizează, cu regularitate, acțiunea pe țară „Prietenii naturii" (timp de o săptămînă în fiecare an). Numai în actualul an, 1977, în bazinele parcului (splendid amenajate) au învățat să înoate peste 3 000 de copii, de pe terenul de fotbal s-au recrutat primii fotbaliști pentru divizia A (F. C. Constanța), numeroși canotori bat la porțile consacrării. Parcul are camping, o bună cantină, aici își petrec o parte din vacanță pionieri din toată țara, odihnindu-se și instruindu-se. Parcul în întregimea sa mi-a apărut ca un adevărat mic univers din care nu lipsește aproape nimic cînd totul este prezidat de un ochi de expert cu gust sigur, de un admirabil gospodar și dascăl. Din cele două săptămîni petrecute pe litoral, nimic nu mi-a lăsat o impresie atît de puternică, de durabilă, ca minunatul parc al copiilor constănțeni, loc de recreare (fizică și spirituală), de contemplare, de instruire. Am colindat multe țări ale lumii, am admirat atîtea lucruri, dar, o mărturisesc, rar mi-a fost dat să întîlnesc ceva similar. Admirația crește cu atît mai mult cu cît totul, absolut totul, este rodul muncii, entuziasmului și devotamentului copiilor dirijate de conducătorii pionierilor constănțeni, către care se îndreaptă, în egală măsură, prețuirea și recunoștința noastră. Acest complex splendid, care se perfecționează mereu, sub ochii noștri, îmi apare ca o pildă : pentru cei mici dar și pentru cei mari. Au existat, firește, momente dificile pînă a se ajunge aici dar ele au fost depășite printr-o perseverență și o bărbăție admirabile, încurajatoare, căci nimic nu se obține de la sine, fără eforturi și fără voința de a construi și de a dura, atît de proprii poporului nostru. La sfîrșitul acestor însemnări nu putem să nu menționăm numele unuia dintre admirabilii animatori și gospodari ai acestei realizări, profesorul *Mareș*, președintele Consiliului pionierilor din județul Constanța, om care pornind dintr-un sat muscelean, ca învățător, a contribuit enorm la cele ce vedem astăzi la Constanța. În final ne îngăduim să adresăm o călduroasă invitație copiilor din toată țara, dascălilor și părinților : Vizitați *Parcul pionierilor* din Constanța !

POMPILIU MARCEA

„STAȚIA SOARELUI",
nu un salt printre aștri, ci unul terestru

Ceea ce am văzut, zilele trecute, la Jimbolia, dincolo de spectaculozitatea inedितului, este concretizarea unei esențiale dimensiuni a revoluției tehnico-științifice românești, a triadei învățămînt — cercetare — producție : introducerea noului ! **Stația Soarelui**, intrată în funcțiune în luna iunie a acestui an, folosește, pentru uscarea blocurilor și corpurilor ceramice, inepuizabila energie a celui mai mare (și mai înălțător !) astru al sistemului nostru planetar, foc nestins, cu o „dogoare" ce depășește de 100 000 de ori puterea tuturor surselor instalate pe glob. Evident, cei care au realizat Stația Soarelui de la Întreprinderea de produse ceramice din Jimbolia nu și-au propus să capteze toate razele, ci, într-o concepție originală, luînd ca punct de pornire cele 2 183 de ore cu insolație totală pe an (în perioada 1971—1975) în Banat, au socotit că lupta pentru economisirea combustibilului convențional are tot în natură întîiul... reazim. Deci, pentru început, o succintă prezentare a întreprinderii respective : este cea mai veche din țară, cu centenar sărbătorit în 1974 (cu același prilej : „Ordinul Muncii" clasa I, iar în 1975, pentru locul al III-lea în întrecerea socialistă pe țară, „Ordinul Muncii" clasa a III-a), are cea mai diversă gamă de produse ceramice, de la banalele țigle, la blocuri și corpuri ceramice, teracotă, pînă la un material de „ultimă oră" în construcții, PAS, adică poliester armat cu fibre de sticlă, ideal, între altele, pentru cupoletele halelor industriale. Altfel, zilnic, la Jimbolia se excavează 1 000 de tone de argilă, tot 1 000 capătă forme ...constructive, cantitate ce poate fi transportată spre șantierele țării doar de un tren cu 70 de vagoane. Directorul întreprinderii, Aurel Herișanu, a împlinit 28 de ani de cînd a intrat pe porțile „Ceramicii" și 11 ani de cînd salută, ca director, trenurile ce pleacă din bătrîna gară a patriarhalei urbe jimboliene. De profesie economist, deci punînd totul în slujba... leului, adică a eficienței, Aurel Herișanu a condus întreprinderea în marea bătălie cu modernizarea, împotriva vechilor moduri de a face „chirpiciî" și „olanele", astfel încît, astăzi, la Jimbolia, un singur lucrător, apăsînd pe un **buton**, comandă la pupitru prepararea materiei prime, presarea, fasonarea și transportul intern. Evident, sînt încă multe de făcut, în toate cele patru secții însă datele de mai sus au fost un argument hotărîtor pentru colaborarea dintre catedra de fizică a Institutului politehnic „Traian Vuia" din Timișoara și un colectiv de cercetători din cadrul serviciului mecano-energetic de la Întreprinderea de produse ceramice Jimbolia.

Întîmplarea, fericită, a făcut ca în timp ce noi, profani, ne cățăram pe acoperișul Stației Soarelui, pe urmele noastre (atunci !) a ajuns prof. dr. ing. Coleta De Sabata, șeful catedrei cu pricina, însoțit de trei studenți și, bineînțeles, de directorul Herișanu. Era ultima zi de septembrie, zi însorită, cînd stația funcționa, cum s-ar putea spune, cu toate motoarele. Iată, în cîteva cuvinte, „secretul" :

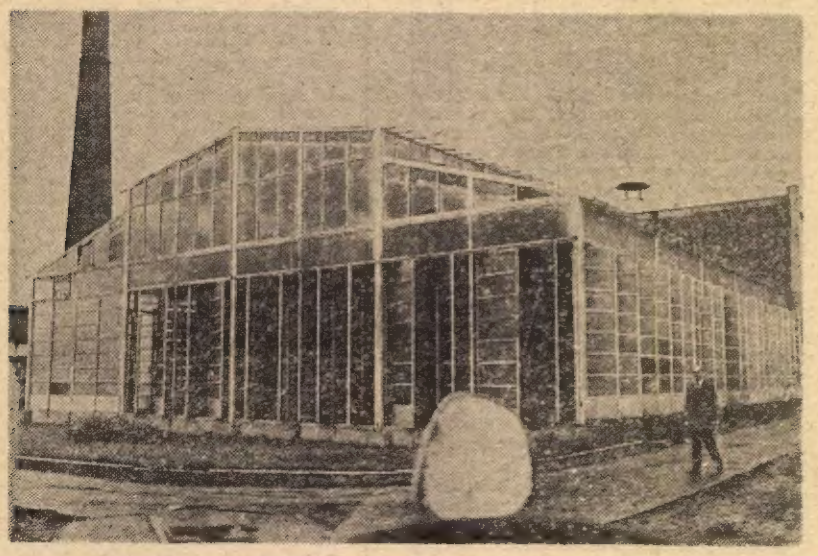

„Stația soarelui" văzută din exterior

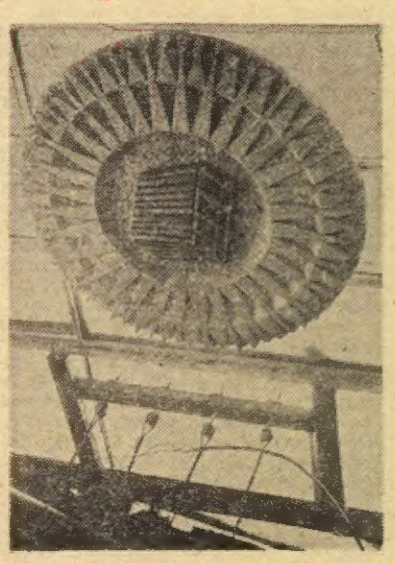

Emblema „Stației soarelui"

Directorul Aurel Herișanu conduce întreprinderea în marea bătălie pentru modernizare

folosirea capcanelor solare care lucrează pe baza efectului de seră, pornind de la modificarea lungimii de undă a luminii, de la lumină vizibilă (curioasă sintagmă!) la radiația infraroșie, care este purtătoarea de căldură. În continuare, alte lămuriri : uscătoarele solare (bazate pe principiul insolatoarelor plane, adică al acoperișurilor) asigură în stația (încă) de cercetări, unde se află 100 000 de diferite tipuri și modele de blocuri și corpuri ceramice, scurgerea unei cantități de 5 000 mc/oră de aer încălzit la o temperatură de 40—60 grade Celsius, care este agentul de uscare. Cum studiile continuă, am aflat că într-un ciclu de uscare (6—8 zile), bateriile solare asigură captarea de energie solară și transformarea acesteia în energie termică necesară evaporării a 30 000 de litri de apă. Și, ca o satisfacție a directorului-**economist**, economia obținută într-o singură perioadă de uscare este de 8 640 kilograme combustibil convențional, iar într-un an — 320 de tone !

Urmînd ca, în curînd, să dăm curs invitației prof. De Sabata de a scrie despre laboratorul soarelui pe care îl conduce la Timișoara, rămînem la Stația Soarelui pentru o întregire a avantajelor marelui astru diurn (aflu că luna este, într-adevăr, rece ca gheața, deci nu ne încălzește decît ...sufletul) : nelimitată, nepoluantă și, mai ales, gratuită, iar la dezavantaje, notez : este intermitentă (noaptea dispare, ca și în zilele înnorate) și dispersată, solicitînd mari suprafețe de captare. Avînd ca temei atît avantajele cît și dezavantajele Stației Soarelui, s-a abordat tema unui nou și interesant contract de colaborare dintre școală și uzină : concentrarea și stocarea energiei pentru perioadele lipsite de insolație ! De la o noutate în domeniul cercetărilor privind producerea agenților termici de uscare, a rămas un singur pas spre o realizare de și mai mare forță științifică, apță să aducă economiei noastre naționale un salt impresionant în ceea ce privește randamentul și, implicit, creșterea productivității muncii și reducerea costului de fabricație. Este de consemnat și faptul că de cercetările acestea vor beneficia și alte sectoare ale economiei, cum ar fi uscătoriile din industria lemnului, cele din agricultură, unele stații de încălzire sau preîncălzire din industria chimică, încălzirea apei pentru locuințe. Iată de ce conducerea Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, alături de organele județene de partid și de stat, sprijină cercetările de la Stația Soarelui din Jimbolia, ca o cale largă pentru utilizarea unei tentante forme de energie — cea oferită absolut fără zgîrcenie, pînă acum în parte risipită.

...Stația Soarelui, idee-fapt, a fost realizată, în întregime, cu materiale locale, de la banala sticlă, la obișnuitul fier, însă cu îndrăzneală și competență !

TEODOR BULZA ■

Despre hîrtie, într-un septembrie normal

Una din cele mai mari și mai moderne mașini ale industriei noastre funcționează la Bacău, la Combinatul de celuloză și hîrtie Letea. În chip paradoxal, aici se află încă în funcțiune o seamă de mașini cu ani mulți de folosință, poate cîteva dintre cele mai bătrîne utilaje industriale în uz. Faptul că vechile mașini fac față timpului în chip mai mult decît onorabil, nu trebuie să ne mire. În industria hîrtiei se petrec nenumărate schimbări, îmbunătățiri, inovații și invenții dar, cu toate acestea, hîrtia pentru marele consum e aceeași de decenii și va rămîne aceeași încă ani buni de acum înainte. Vechi sau noi, mașinile care produc hîrtie au mare randament. Și dacă înzestrarea unei întreprinderi cu cele mai noi utilaje e o dovadă de curaj tehnic, o probă de înțelepciune tot atît de mare este să nu renunți la lucrurile bune numai pentru că sînt vechi. În baza unei tehnologii elaborate în combinat, una din aceste mașini vechi — și cînd vorbim, în industria hîrtiei de-o mașină e necesar să ne imaginăm o construcție metalică impunătoare, cît cuprinsul unei hale mari — urmează a fi modernizată. La această întinerire lucrează niște oameni cu multă experiență. Sublinierea poate să pară o banalitate, numai că în ce privește Combinatul Letea ea este necesară. Dacă ar fi să numim însușirea principală a colectivului muncitoresc — la tradiție, la vasta experiență a profesiunii trebuie să ne referim în primul rînd. Letea împlinește curînd un secol, iar meseria, în multe familii, se trece din tată în fiu. Oamenii sînt atașați de mașini, le cunosc toate rosturile și dacă ei decid că modernizarea unui utilaj este o soluție mai bună decît înlocuirea lui cu unul nou, înseamnă că au dreptate. La mașina astfel modernizată urmează să fie fabricată o hîrtie pentru industria mobilei. Se cheamă hîrtie pentru decor și barieră și este un înlocuitor de furnire. Pentru scepticii de toate nuanțele vom spune că modernizarea mașinilor vechi este o operație practicată frecvent în toată lumea largă a producătorilor de hîrtie. „Mașina cea nouă — spune directorul general al combinatului, inginerul Nicolae Barbu — produce cîteva zeci de mii de tone de hîrtie de ziar anual. Presa este un mare consumator de hîrtie, editurile de asemenea. Este, de fapt, sortimentul de hîrtie cunoscut de toți și la care se referă toți cînd se vorbește de hîrtie. Or, noi fabricăm peste o sută douăzeci de sortimente și am asimilat în ultima vreme alte cîteva cu destinație specială. Hîrtia pentru calculatoare, spre exemplu. Este rodul unei cercetări finalizate chiar în combinat și va asigura întreg necesarul intern. Banda imprimată are o seamă de caracteristici, din care cauză nu se încumetă prea mulți s-o fabrice. E lungă de 5 000—6 000 metri, suportă serii de perforații, are o anume rezistență și altele. E cazul să amintesc că în cercetarea noastră am fost sprijiniți de Institutul de calcul și informatică din București și că, în general, noile sortimente pentru uz industrial sînt rodul conlucrării cu felurite departamente. Hîrtia de decor și barieră pentru mobilier trebuia asimilată ca urmare a creșterii producției de mobilă. Crește nivelul de trai, tot mai multă lume cumpără mobilă sau renunță la cea veche, furnirul e tot mai scump și, la drept vorbind, nici nu e întotdeauna soluția cea mai bună. Acest *decor* poate fi produs în orice culoare vrem și poate fi aplicat astfel încît să facă, practic, masă cu placa lemnoasă pe care se lipește. E lavabil, ieftin, aspectuos. Împreună cu Institutul politehnic din Iași avem un program de cercetare pentru producția hîrtiei sintetice. Nu putem afirma că aceasta va fi hîrtia viitorului, dar e cert că în multe domenii ea va produce mari schimbări. Are caracteristici mecanice superioare și în industria electrotehnică va face precis carieră. Să nu uităm, totodată, că fabricarea hîrtiei sintetice reduce consumul de material lemnos, ceea ce este un fapt remarcabil. Industria hîrtiei, cum se știe, consumă enorm de mult lemn. În unele țări se consumă peste 200 kg de hîrtie pe locuitor anual, fără a se putea vorbi de o reală reciclare a deșeurilor".

Mașina cea nouă, despre care scriam la începutul acestui articol, pare să lucreze singură, fără participarea omului. E complet automatizată și ca impresie generală trimite la secolul viitor. În trei schimburi e deservită de 112 persoane, numai oameni calificați ori, pur și simplu, specializați într-o profesie nouă, apărută odată cu mașina. Faptul că au lucrat la montarea ei din prima zi, că îi știu în detaliu ființa, că specializarea lor este în chipul cel mai direct necesară producției — toate lucrează asupra conștiinței vizibil, spectaculos chiar. Oamenii care conduc munca acestei mașini-uzină au de-acum o faimă. Inginerul Cornel Filimon, de pildă, are faima celui care nu se simte în apele lui dacă nu știe, în orice moment, fie că se află la slujbă, fie acasă care e starea mașinii, care-i sînt toanele, cum e hîrtia pe care-o scoate. E de prisos să spun că din cei 112 oameni cei mai mulți lucrează în laboratoarele aferente mașinii.

Astfel, la Letea nu se întîmplă nimic deosebit. Combinatul merge în plin, e septembrie, un septembrie mai bun decît acela al anului trecut, lucrurile merg normal în toate secțiile, un normal de la care trebuie să pornească orice discuție despre nou și noutate industrială.

MIHAI NICA ■

„Progresul științei cere grijă și solicitudine față de ceea ce este nou în cercetare, ținînd seama de faptul că adeseori ideile științifice noi nu se cristalizează de la început cu toată claritatea. Trebuie încurajate eforturile pentru deschiderea unor căi noi în știință, cultivîndu-se inventivitatea și pasiunea pentru originalitatea științifică".

Iată, în aceste cuvinte ale secretarului general al partidului, un cald și generos îndemn prin prisma căruia, atenți la gîndirea și faptele oamenilor, putem descoperi noi și nebănuite resurse pentru tezaurul național de inteligență.

Cine ești dumneata, Pavel Kozak?

Dincolo de oricare altă introducere, de peste 20 de ani Pavel Kozak (autodidact, 45 de ani) afirmă despre sine, fără emfază dar cu o convingere deplină, că este un cercetător și specialist în boli de piele. Și trebuie să o spun, din capul locului, că rezultatele sale, pur și simplu, uimitoare, cele mai multe dintre ele incredibile, sprijină total această afirmație, într-atît de numeroase sînt cazurile limită pe care le-a rezolvat. Sute și sute de oameni au fost redați societății și familiilor lor de către autodidactul Pavel Kozak. S-ar fi cuvenit poate să-ncepem cu faptul că de anul trecut, mai exact spus din data de 17 mai 1976, Pavel Kozak este posesorul certificatului de inventator numărul 61941 care a format obiectul dosarului nr. 86125, depus la OSIM, prin care autorul a demonstrat justețea și eficiența tratamentului extern și intern propriu pentru boala numită „lupus eritematos". Dar am notat mai ales faptul că Pavel Kozak, la ora actuală, în urma unor îndelungate cercetări efectuate de unul singur, a pus la punct documentația privind tratarea și vindecarea unor boli ca psoriazis, ihtioză, epidermoliză buloasă (Düring), porfirie cutanată, lupus disiminat, sclerodermie în primă fază, eritrodermită, prurigo, prurit cronic, purpură vasculară alergică, diverse forme de agnee vulgară și eczeme generalizate. Doar simpla înșiruire a denumirilor acestor boli, cu zeci de forme derivate, nu poate să spună prea multe lucruri unui cititor obișnuit, unui om care în viața sa — din fericire — nu a auzit și nici nu a văzut cum se manifestă aceste înfiorătoare forme de îmbolnăvire a epidermei. Pentru a înțelege cît de cît suferința fizică și psihică a unor oameni căzuți în ghearele pînă nu de mult incurabile ale unor astfel de boli, vom transcrie cîteva fragmente din scrisorile pe care bolnavii au ținut să le adreseze vindecătorului lor, lui Pavel Kozak. Dar, pînă una-alta, am reținut ca deosebit de importantă, afirmația lui Pavel Kozak care se declară gata oricînd să apară în fața unei comisii de testare în privința bolilor enumerate mai sus, angajîndu-se să asigure un procent de vindecare de sută la sută. Afirmația și procentul sînt, fără doar și poate, riscante, dar trebuie să înțelegem de aici nerăbdarea și graba cu care Pavel Kozak dorește să vină cît mai curînd în ajutorul bolnavilor.

Să-ncepem însă prin a reproduce integral scrisoarea pe care **dr. Stelian Popescu, medic specialist dermatolog,** directorul adjunct al Direcției sanitare județul Neamț, o adresează lui Pavel Kozak: „Țin să vă mulțumesc personal pentru realizarea vindecării mamei mele, Eufrosina Popescu, din Bacău. Deși mulți ani a urmat diverse tratamente, date de foarte multe celebrități medicale (București, Iași, Bacău, Piatra Neamț etc.), deși eu însumi, ca medic specialist dermatolog, am încercat să rezolv ceva, totul a fost în zadar, pînă cînd ați preluat dv. cazul. Ce ați făcut este miraculos, pot spune chiar senzațional și am toată admirația pentru competența și totodată omenia pe pe care ați manifestat-o. Închei exprimîndu-mi încă o dată tot respectul, gratitudinea și omagiile mele față de probitatea profesională deosebită ce vă caracterizează." Scrisoarea este datată 29 iulie, 1977.

Gheorghe Niculescu din București: „Doresc să vă mulțumesc din tot sufletul pentru vindecarea mea și în același timp să fac un scurt bilanț al bolii mele. Cînd aveam 24 de ani, în 1960, mi-au apărut niște benzi de sclerodermie pe mîini și picioare. După trei luni de tratament la Spitalul dermatologic din Colentina am fost declarat vindecat ca un caz excepțional. Dar în 1972 boala revine localizîndu-se pe abdomen și progresînd foarte rapid... Cînd soția mi-a spus să vin la dumneavoastră recunosc că am manifestat o neîncredere totală, deoarece știam că nu sînteți medic. Nu puteam să cred că un om fără o pregătire specială și oficială să poată realiza ceea ce n-au putut specialiștii de cea mai înaltă calificare. Pentru faptul că m-ați vindecat de o boală care îmi amenința viața eu nu găsesc cuvintele potrivite ca să vă mulțumesc. Aș dori să găsesc o posibilitate să comunic tuturor oamenilor despre minunatele dumneavoastră realizări și vindecarea atîtor suferinzi și totul numai din pasiune și un nemaipomenit simț umanitar."

Iată ce scria în 1973 bolnava **Florica Lobey din București:** „Țin să vă exprim pe această cale viile mele mulțumiri pentru vindecarea unei vechi și rebele boli de piele. Nu mă sfiesc să spun că am fost tratată timp de 4 ani de trei doctori cu mare experiență, dar cu o totală nepăsare și superficialitate. Mă abțin să-i numesc aici. Deși veniserm cu mari speranțe — în urma reputației excelente pe care o aveți — totuși eram foarte sceptică în privința rapidității vindecării pe care mi-ați afirmat-o cu atîta certitudine, după o foarte scurtă examinare. Nu aș fi crezut niciodată că acea chinuitoare dermită va dispărea în cîteva zile, ca un vis urît. Mii de mulțumiri!" În aceeași scrisoare pacienta expune tratamentul aplicat de cei trei doctori și rezultatul respectiv: „agravarea vizibilă în cîteva luni", iar alăturat transcrie și tratamentul propus de Pavel Kozak al cărui rezultat, pacienta îl consideră „miraculos!"

Trebuie să mărturisesc că am reprodus doar cîteva din sutele de scrisori pe care le-am citit, acestea nefiind nici pe departe cele mai concludente dovezi ale eficacității tratamentelor interne și externe pe care le aplică autodidactul Pavel Kozak. De ce? Pentru că o substanțială arhivă a unei munci de peste 20 de ani se află în mîinile unui fost pacient, devenit prieten al lui Pavel Kozak, om care, diplomatic sau nu, temător ca nu cumva secretele prietenului său să fie divulgate cu prea mare ușurință, mi-a declarat că stă cu totul și cu totul la dispoziția noastră, a revistei, dar numai în momentul în care arhiva va fi completă. Vom apela la timpul potrivit la această plină de taine arhivă, dar pînă atunci pentru elucidarea a două întrebări care mi se par esențiale, cine este, la urma-urmelor, Pavel Kozak și cum a ajuns la aceste rezultate cu adevărat uimitoare, voi transcrie chiar cuvintele sale:

— Cine sînt eu? În primul rînd nu sînt medic, dar nu sînt nici făcător de minuni. Am elucidat, fără doar și poate, enigmele cîtorva principale boli de piele, dar acest lucru nu s-a întîmplat peste noapte, ci în urma unor studii și căutări care au pornit de la o întîmplare mai mult sau mai puțin importantă. În 1951 m-am îmbolnăvit de o eczemă generalizată. După patru ani de tratamente, nici un pas spre vindecare. Atunci, prin spitale și clinici, mi-a venit o idee, că trebuie să se descopere un medicament care să aibă trei importante calități simultante: să localizeze boala, să o distrugă și să regenereze țesutul. Apreciatul și regretatul profesor M. Blumenthal (de la Spitalul Colentina) căruia am avut curajul să-i expun această idee a mea, nu a rîs, așa cum m-aș fi așteptat, ci m-a aprobat, dar mi-a spus cu toată seriozitatea, că el nu mai are timp să pornească o astfel de cercetare, deși substanțele, adică medicamentele care, combinate, ar putea să dea naștere unui astfel de leac sînt, mi-a spus dînsul „uite, în aceste peste 10 000 de borcănașe". Am înțeles atunci că nu este ușor, dar nici imposibil. Am pornit, cum se pune, la drum, de unul singur. Am citit cîteva tone de cărți, am audiat, în mod clandestin, ca să zic așa, cursurile de la facultatea de medicină, cele de dermatologie, bineînțeles, am discutat cu zeci și sute de studenți, farmaciști, medici, bolnavi. Privesc în urma mea, la ce am realizat, și nu mi-e rușine. Nu spun că am pierdut timpul, dar parcă prea repede a trecut. După 6 ani de zile am obținut primele succese. Primul pacient, Pavel Kozak. Am plîns de bucurie, așa cum cred că o fac toți oamenii căror de-atunci și pînă azi le-am tot venit în ajutor. Mi-am dat seama, ceva mai tîrziu, că am pus bazele unei noi concepții privind vindecarea diverselor eczeme. Mă aflam în pragul unei descoperiri, adică realizasem tratamentul extern al eczemei generalizate, care se vindeca, dar recidiva. După alți 6 ani am descoperit, adică am pus la punct, și tratamentul intern. Am extins cercetarea și pot afirma, prin rezultatele obținute, și la nevoie, cu documente științifice, că enigmele bolilor de piele au fost pe deplin elucidate. Intuiția mea de atunci, din 1954, cînd am vorbit cu profesorul Blumenthal, s-a dovedit a fi reală. Din păcate, neplăcerile s-au ținut lanț de capul meu, am fost implicat în două procese, sub învinuirea de înșelăciune, dar justiția s-a pronunțat ferm pentru achitare. Ce s-ar fi întîmplat cu mine, cu toată munca mea, dacă atunci, în 1962 și 1964, cînd au avut loc acele procese, nu aș fi fost achitat? Nu știu, refuz să mă gîndesc, dar cu cele mai adînci sentimente le mulțumesc celor care au judecat fără părtinire cazul meu. Să trecem însă peste acest moment dureros, eu l-am și uitat. Faptul că pot aduce oamenilor o vindecare a bolilor declarate pînă mai ieri incurabile, mă umple de bucurie, de satisfacție."

Nu ne-am propus, deocamdată, să scriem viața romanțată a autodidactului Pavel Kozak, nici nu ne-am propus ca într-un spațiu relativ scurt să epuizăm toate aspectele legate de munca și descoperirile de excepție ale acestui om. Ne-ám propus să răspundem cît de cît la întrebarea din titlu și să prezentăm, pentru început, cîteva din foarte numeroasele sale reușite.

VICTOR NIȚĂ

Una dintre ihtiozele vindecate de Pavel Kozak: N.V., fișa nr. 147, 17 ani, elevă, București, înainte și după tratamentul care a început în 8 august și s-a încheiat în 16 septembrie, 1977

● ACTUALITATEA ●

● „Covalitinul" a primit de curînd o nouă confirmare internațională. Prezentat la Tîrgul internațional de la Zagreb, medicamentul Tinel Covaltu a fost distins, alături de alte cîteva produse ale industriei românești, cu medalia de aur ● O instalație pentru captarea gazelor și evacuarea pulberilor la cuptoarele electrice, creație a unui colectiv de la „Tractorul" Brașov, a fost brevetată ca invenție. Aflăm că, dată fiind valoarea ei, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a luat măsuri pentru generalizarea instalației în întreprinderile de specialitate. Operativitate necesară, credem, și în cazul altor creații valoroase ● „Luxomatul", avînd ca autori doi ingineri orădeni, Cornel Kosa și Francisc Nagy, este un dispozitiv electronic de aprindere și stingere a iluminatului public în orașe, localități și unități economice. Brevetată și intrată în producția de serie, noua invenție promite să asigure o substanțială economie de energie. Ceea ce nu înseamnă că spiritul nostru gospodăresc să fie mai puțin vigilent.

Ce mai face doctorul Odobleja

L-am căutat și l-am reîntîlnit zilele trecute. Starea sa de spirit contrasta frapant cu cerul întunecat și cu vremea ploioasă. Așteptă, cu o bucurie reținută, apariția în acest an a lucrării sale PSIHOLOGIE ȘI CIBERNETICĂ, la Editura „Scrisul românesc" din Craiova. Trăiește într-o singurătate în care liniștea de a se concentra asupra preocupărilor sale științifice îi ține loc de orice alte bucurii efemere. Și mai așteaptă, de asemenea cu emoție, apropiata apariție în românește a faimoasei PSIHOLOGII CONSONANTISTE. „Abia după ce voi vedea apărută cartea de la Craiova, mă voi putea simți eliberat de ea. De atunci voi putea lucra din plin la o alta, pentru care am pregătite cîteva mii de fișe". Doctorul Ștefan Odobleja resimte izolarea într-un singur sens: „Din timp în timp, mi-ar prinde bine să pot sta cîte o săptămînă, două într-o mare bibliotecă". Crede cu tărie că mai are încă de spus lumii cîteva lucruri de preț și este convins că va reuși s-o facă. „E drept că, în ultima vreme, ne-a mărturisit, este nevoie să mă preocup și de ceea ce aș putea numi economisirea forțelor de care mai dispun. Bătrînețea rămîne, totuși un lucru împotriva căruia nimeni, cu nici o pricepere și cu nici o inimă — mă gîndesc la starea afectivă — nu poate lupta la infinit; mai ales că, la o asemenea vîrstă, această inimă, de care tinerețea și sănătatea ne îngăduie să uităm, reclamă tot mai multă grijă și în celălalt plan — al limitelor noastre biologice. Deocamdată însă e bine. Reumatismul am reușit să mi-l domin. Îmi folosește, să nu zîmbiți, meseria pe care mi-am ales-o cu cîteva bune decenii în urmă. Mai cu seamă că singurul pacient care mi-a mai rămas ascultă fără rezerve de medic și, de prea multă vreme, nu-mi mai ascunde nimic. Iar eu îl ajut cît pot. Sînt cel mai statornic, sînt cel de pe urmă, sînt propriul meu pacient". La 13 octombrie, doctorul Ștefan Odobleja, unul din pionierii cibernetici, va împlini 75 de ani. La 13 sau la 14 octombrie, n-a știut niciodată precis, ne spune. Multă vreme a declarat că este născut la 14, pentru a se feri de semnificațiile numărului considerat cu ghinion. „Dacă o fi fost 13, însă, nu mi-a purtat numai ghinion. Am avut și bucurii în viață. Și cred chiar că ele nu s-au terminat". Îi urăm din toată inima venerabilului om de știință ale cărui contribuții la emanciparea ciberneticii nu au fost încă definitiv evaluate, LA MULȚI ANI! Și îi dorim toate marile bucurii la care îl îndreptățesc deopotrivă pasiunea muncii lui de o viață, patriotismul, generozitatea și dragostea sa de oameni.

DORIN GHERGHINESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Un colț de Bucovină, un oraș mic, un destin mare:

(Urmare din pagina 1)

Apogeul ei este o dimineață din veacul al XIV-lea, veacul întemeierii Moldovei, este, de fapt, o dimineață mai lungă, ocupînd niște veacuri, după care, subit, peste ziduri coboară oerul unui întuneric adînc și greu, cel al lungilor vremi „în care nu se întîmplă nimic", în care istoria pare că tace, în care gestul edil se frînge, pînă la dimineața strălucitoare de azi. Nu poți să nu încerci emoția de a veni din nou pe meleagurile lui Dragoș și Bogdan, și e bine să sosești aici dimineața, cînd lumina coincide cu cei doi timpi gloriоși ai locului. Nu trebuie ratat un asemenea moment, mai ales acum ! Rar oraș în care tumultul de viață să fie reluat după atîta vreme, rar coincidențe între două epoci de construcție, mai expresiv și mai simbolic exprimate decît aici.

Am găsit Rădăuții, ca pe orice oraș românesc, în plină construcție. Se aduceau din munte bolovani, se cărau cataroe de brazi, se depunea nisipul în grămezi uriașe, se topea fier, se stingea var, se înmlădiau piroane și scoabe, se montau schele. Un oraș-șantier, cu construcții industriale și civice în plină expansiune, cu cartiere întregi de blocuri (precum cel denumit, într-o alianță de termeni contemporani și istorici simbolică pentru coincidența de epoci de care vorbeam, „zona" sau „bulevardul Bogdan Vodă") răsărite ca din pămînt în răstimp de ani, uneori de sezoane. O forfotă mare de pietrari, zidari, tăietori de lemn, cioplitori, fierari-betoniști, macaragii, excavatoriști, mozaicari, tîmplari, instalatori, umple, în aceste dimineți de toamnă, străzile, cu tumult de voci și zgomote de unelte. Adunați laolaltă toți constructorii vechii zidiri a lui Bogdan ar însemna abia un pîlc, sau nici atît, din harnicele oști cu mistrii și ciocane ce împînzesc această cetate nouă și înnoită. Numai în acest cincinal, adică din 1975 încoace, s-a construit, spun statisticile, mai mult decît în întreaga istorie a orașului, numai acești ultimi doi ani absorb, cu un număr impresionant de apartamente, de edificii publice și de mari edificii industriale — unele din cele mai mari ale Țării de Sus — totalul construcțiilor unor veacuri.

O cifră, o singură cifră, semnificativă pentru alinierea timpilor așa, mai exact, pentru noua dimensiune a timpului, pentru timpul sliit să bată din nou, cu o și mai sporită vigoare : lîngă oamenii locului, care-s vreo douăzeci și ceva de mii sînt, la ora de față, flotanții și navetiștii, constructorii noului Rădăuți, muncitorii noilor lui uzine și fabrici.

Cea mai convenabilă și mai apropiată imagine pentru Rădăuții acestor zile, pornind de la o asemenea cifră (și nu poți, apreciind viața unui oraș, din orișice epocă, să nu pornești de la asemenea cifre !), este cea a **năvălirii** de forță. Cineva, scriind despre Rădăuți, a și numit-o, dealtfel, **descălecare sau nouă descălecare.** Metafora ne-o oferă directorul Muzeului de istorie și etnografie, profesorul Dragoș Cusiac. E aici, urmează profesorul, o intenție de a lega impetuoasa năvală de oaste tînără a cititorilor noului Rădăuți cu tradiția, cu mitul acelei străvechi descălecări pe aceste pămînturi, petrecută cîndva, într-un timp legendar. Zbucnirea, însă, nu este cea a unui puhoi captat de nu știu unde și pus să fertilizeze un pămînt nou, ci, zice interlocutorul nostru, e rezultatul unei forări în adînc, cu niște sonde prin care țîșnesc la soare zăcămintе termale. Arabii sau slavii sud-dunăreni, statorniciți pe Nil sau în Tracia, peste cimitire egiptene sau romane, își pun vetrele peste alt strat, rupt de cel precedent prin secole fumegoase. Este ceea ce face și scitul din Dobrogea, aprinzîndu-și tăciunii la Histria. Ruinele de la țărmul Mării Negre țin de altă cultură, de Elada, ca și foștii cetățeni, nouă, băștinașilor, rămînîndu-ne ca moștenire doar silueta cavalerului trac sau umbrele năzărînd la zidul Tomisului, văzute de Ovidiu. Dar aici, în Bucovina, ca în întreaga Moldovă, ca pretutindeni, dealtfel, la noi, e altceva. Cetățile sînt toate ale noastre. Vetrele se așază pe alte vetre, din cultura Cucuteni și pînă la temelile fabricilor de azi ale Rădăuților, de la gratioșul roman cinegetic al „descălecării" lui Dragoș (care n-a inițiînk, în această străveche „țară a fagilor", cum i se spunea Bucovinei, doar fagi și zimbri, ci cnezate puternice, înțelepciuni politice pe care s-a sprijinit în lupta sa) pînă la „noua descălecare" a constructorilor acestei vremi. Pietrele întemeierilor sînt așezate în rost de aceleași mîini, cu prinoperi diferite de la epocă la epocă. Nu poți elimina, din tabloul trecut-prezent, această culoare, care are un ireductibil al ei. Omul bucovinean și constructiile lui sînt o interferență — o strînsă interferență de istorie și civilizație, iar cele două planuri construiesc unghiul ascuțit al acestei zile. Reportajul nu ajunge. Coagularea de fapte și clișee de priveliști stîrnește lucrurile și le aplatizează la cuprinderea unui pliant, cînd de fapt locul își impune, chiar și în pagină, cea de-a treia dimensiune.

Așa stînd lucrurile, vă trebui să căutăm, către ele, un drum cît mai scurt, cît mai plin de semnificație. Ne trebuie o cheie ca să deschidem poarta — poarta de azi — a Rădăuților, dar, nemaifiind chei la porțile cetăților bucovinene, vom alege o simplă cheie de portativ. Cheia ce ne destăinuie, ne explică, ne face să înțelegem ritmurile de astăzi ale orașului, ale muncii și vieții lui, ale transformărilor ce-i consacră înfățișarea contemporană. Cheia industriei — a marii industrii socialiste — ce și-a ales, aici, în miazănoaptea Țării de Sus, într-un tîrg prăfuit și uitat, la fel de uitat ca multele tîrguri și tîrgușoare ale vechii Moldove, un șediu dintre cele mai redutabile, încercuind vechiul oraș și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările.

Ce înseamnă — la ora de față — industria Rădăuților ? Ce știm despre ea ?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții acestor ani — a început să producă o mare întreprindere de prelucrare a lemnului, care-și exportă produsele în nu mai puțin de 30 de țări ale lumii ?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții ultimilor doi ani — a apărut, sub firma „Bucovina", o întreprindere de tricotaje care-și oferă produsele, la ora de față, într-o gamă de nu mai puțin de 224 de modele, de 4 ori mai multe decît în 1975 ?

Știați că în Rădăuți — în Rădăuții anilor 1974 — s-a constituit o Asociație economică intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor, asociație care, în numai trei ani, a ajuns pe locul de frunte într-un județ ce deține, după numărul de bovine la suta de hectare, locul întîi pe țară ?

Sînt numai trei dintre noile unități economice ale Rădăuților, prea tinere, evident, pentru a fi intrat în conștiința publică, și totuși intrate, în aceste zile de toamnă, mai exact în ziua de 16 septembrie, în conștiința noastră, a tuturor, ca niște nume sau date de referință pentru noul destin al Țării de Sus. În această zi, în cadrul vizitei de lucru întreprinse în județul Suceava, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a aflat în mijlocul muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din aceste noi unități ale Rădăuților, examinînd, împreună cu cadre de conducere din economie, cu activiști de partid și de stat, cu oameni ai muncii, mersul îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului.

Am străbătut încintele acestor unități economice la cîteva zile după vizita secretarului general al partidului. Vaste încinte ale noului, mărturii ale grijii partidului pentru fructificarea unor mari bogății ale zonei, concentrînd energiile unor oameni care, calificîndu-se în profesii moderne, cîștigînd bine, străbat o traiectorie pe a cărei curbă universul lor — și al orașului lor — se află în continuă prefacere.

La întreprinderea de prelucrare a lemnului, în biroul directorului Vasile Chidovăț, hărți, scheme, planșe, diagrame, grafice vorbesc despre sporirea producției (de la 10 000 de garnituri de mobilă în 1962, anul inaugurării fabricii, la 27 000), despre succesele și notorietatea pe piața externă (export în 30 de țări, participare la 20 de tîrguri și expoziții internaționale), despre lărgirea gamei produselor (de la 3 tipuri de mobilă la aproape 100), despre fructificarea unor esențe de lemn cîndva neglijate (circa 5 000 de garnituri pe an sînt fabricate din rășinoase), despre reînnoirea conținutului pașnic al producției (pînă la 35 la sută din totalul producției acestui an), despre mecanizarea continuă a operațiilor, inclusiv la fabricarea mobilei stil, despre scăderea consumului de materiale și de materii prime, inclusiv la „esențele neglijate", despre creșterea productivității, despre calitate, despre reproiectarea unor produse, pentru mai buna lor adaptare la condițiile locuinței în bloc. Fabrica are un selectiv de proiectanți, un atelier de prototipuri și, construit din resurse locale, un „apartament pentru încercări", un tipic apartament de bloc, compus din trei camere, în care proiectanții conduși de inginerița Modesta Vicaș își confruntă ideile, fantezuile, cu posibilitățile ce se pot și cu cele ce nu se pot. E, ni se spune, un tipic apartament de Rădăuți, deci de bloc al actualului cincinal, deci putînd emancipa și gîndul și talentul, și fantezia, și robustețea marilor inițiative, de neconceput în orașul meschin de ieri. (Nu se pot naște un Palladio sau un Brunelleschi între niște căsuțe de lemn. Nu se putea naște, în orașul orizontal, nici o idee zveltă și îndrăzneață). Noua arhitectură rădăuțeană, zice directorul Chidovăț, poate deci fi, chiar și este, un cadru generos de formare al unui mare artist viitor. Se fac, adaugă surizînd interlocutorul nostru, preparative pentru primirea lui...

Apropo de artiști, mîndria fabricii o constituie mobilierul artistic, mobila stil, și mobila de inspirație rustică, ce, într-adevăr, sînt impresionante, transpunînd în forme superioare tradițiile, încă atît de vii în Bucovina, ale cioplirii lemnului. Nu-i de mirare că firme din Franța și Danemarca, din Siria și Liban, din Marea Britanie și Israel, din U.R.S.S. și Ungaria, din Cehoslovacia, Belgia și R.D. Germană, asediază întreprinderea rădăuțeană cu cereri, mobila lucrată aici fiind, în ansambluri ca și în detaliul decorativ, o adevărată bijuterie, un autentic spectacol de artă, arta cioplirii și decorării lemnului lui la români, o sinteză a calităților sale plastice, a științei oamenilor acestor locuri de a folosi în chip original, divers, dar unitar, nu numai un spațiu geometrizat, cum este dreptunghiul unui oovor sau cercul unui taler de Marțișoa, ci și trunchiul, totdeauna capricios, mereu altul, al unui arbore. Alinierea timpilor, de care vorbeam mai sus, se face vădită, între piesele din muzeul condus de profesorul Cusiac (printre care un splendid pat țărănesc de Vicov, sculptat fastuos, ca un pat domnesc, de un meșter țăran din veacul trecut) și mobila Louis XVI sau mobila rustică cu motive bucovinene lucrată în atelierele fabricii nefiind decît o relație temporală, în care, ca și în cazul artei lutului ori a pietrei, trăsura de unire sînt oamenii. Ei se numesc ing. Nicolae Vicol, șef de secție, Gheorghe Băneanu, maistru, Martin Echert, șef de brigadă de sculptori, Silviu Gutău, șef de atelier, ei sînt, toți, tineri și foarte tineri, vîrsta medie a lucrătorilor fabricii fiind de 24 ani, ei lucrează cu mașini moderne, dar folosesc, ca să sculpteze mobilele, și dalta, ei au în degete știința subtilă de a simți cele mai mici diferențe dintre relief și relief, dintre ton și ton, ale lemnului, ei sînt, deopotrivă, oameni ai tehnicii și oameni ai artei.

Alături, la Întreprinderea de tricotaje „Bucovina", așezată pe aceeași platformă industrială de la poarta orașului, lucrează, la fel, oameni tineri, multe femei și fete, vîrsta medie a colectivului e de 22 de ani. Schimbăm cu ing. Alexandru Lescinschi, directorul, doar cîteva vorbe, omul e ocupat, teribil de ocupat, e în halat, cu mînecile suflecate, vine dintr-un subsol al fabricii în care s-a dereglat nu știu ce utilaj (fabrica, spuneam, are abia doi ani de activitate, oamenii și mașinile încă nu s-au acomodat perfect, încă nu se cunosc perfect). Rămînem să discutăm cu o țînără, Alexandrina Anițulesei, care e inginerul șef și, ni se spune, „cea mai veche specialistă a fabricii", avînd în urmă o carieră inginerească de șapte ani, ceilalți ingineri ai fabricii, în număr de nouă, fiind, toți, stagiari. Drumul acestei tinere fabrici, de la 52 de modele de tricotaje în anul inaugurării la 224 în primele opt luni ale acestui an, este drumul calificării celor 1 600 de femei și fete, care tore lîna „Mioriței" și firul suav, sideral, ivit din chimiile polimerilor, la mașini moderne, care urzesc din lînă și din protoplasmă stelară pulovere, bluze, ii, în modele frumoase. În culori vii, uneori chiar prea vii, dar, ni se spune, își au și aceste culori iubitorii lor. (Cu un ceas înainte, la muzeul din centrul orașului, admiraserm niște splendide țesături țărănești vopsite în culori vegetale, în tonuri dulci, catifelate, tandre, cu negru stors din coajă de arin, cu galben extras din coajă de măr pădureț, cu verde din frunză de nuc, dar, cum am părăsit de mult era etnografică și trăim în modern, trebuie să-i dăm modernului ce-i al lui.) Important, ni se spune, este că aceste femei și fete care, acum doi ani, nu știau ce-i o mașină de tricotat („nu știau, ne spune ing. Alexandrina Anițulesei, cum să pună picioru pe o pedală, cum să tragă un tighel drept"), astăzi muncesc foarte bine și, după muncă, învață, silabisind și tot silabisind, precum Smaranda lui Creangă, bucoavna științifică, bucoavna tehnicii, izbutind chiar, în ultima vreme, să dea tricotaje de o mare finețe, mai ușoare cu pînă la 30 la sută.

Un ultim popas, înainte de a părăsi Rădăuții : Asociația economică intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor, constituită în 1974. Nouă cooperative agricole de producție, printre care și Marginea, faimoasă nu numai prin arta lutului modelat și copt, ci și prin tradițiile ei păstorești, prin talazurile de vite ce înălbesc dealuri-zestre de mult uitate din jur ca în „Turmele" lui Eusebiu Camilar, își trimit aici, în mari și moderne hale (5 100 de locuri, în construcție încă o halș, pentru 900 de capete), viței abia născuți, amîrsind a lapte și iarbă crudă, ce să fie cresc-uți, hrăniți, îngrășați științific (asociația are și o fermă de producere a furajelor), căpătînd zilnic un spor de peste 800 de grame, pînă cînd, ajungînd la o greutate anume (în prezent, de 377 kg, începînd de la anul de 400), vor putea fi sacrificați de chiar idolatrii lor creșcători, pentru-ul științific și îngrijitorii recrutați din cele nouă cooperative. Pînă atunci, pînă la ceasul fatal, nici o surpriză, nici un accident. Anul acesta, mortalitatea prevăzută în plan ar fi de 280 de capete, dar, pînă la ceasul de față, toți, absolut toți viței sînt bine mersi, refuzînd, la acest capitol, să „intre în plan". O fermă de îngrășare a mieilor (10 000 capete), recent dată în exploatare, completează tabloul albelor hale, cînd își deschide porțile, cu o candidă și blajină nînsoare vie, acompaniată de muzici fragede. Halele, grajdurile, laboratoarele, bucătăriile furajere sînt un imperiu de alb și de liniște. Cineva care aduce mîr-o cîrpoteală, în biroul medicului veterinar Marin Dandea, directorul asociației, o probă de hrană pentru viței, poartă cu infinită grijă un lichid parcă mistic. Pașii sînt discreți, respirația e filtrată prin tifon, personalul poartă halate imaculate. E grija față de sănătate, față de viață. Și nu întîmplător, într-un alt punct al orașului, la hergheliile (Rădăuți) au și o herghelie celebră de cai pursînge, înființată încă din veacul al XVIII-lea, cu construcții la fel de moderne, printre care, inaugurat în vara aceasta, un hipodrom), halatele albe ale îngrijitorilor sînt la fel de obligatorii ca și pontajul matinal la ceasul programului.

Rădăuții sînt un imperiu al albului, cu case albe, cu străzi curate, parcă spălate cu detergenți, cu hale industriale imaculate, spoaspete, cu grădini și parcuri visătoare, Rădăuții, de fapt, nu-s un imperiu, ci un oraș micuț. Orașul cu mari și moderne unități economice, cu cartiere întregi răsărite ca din pămînt, e, totuși, prea mic, încă prea mic pentru ca huruitul mașinilor și al instalațiilor industriale să foarfece creierul liniștii. Rădăuții sînt un oraș micuț, liniștit, înviorat într-o fertilă, plină, tonică liniște a creației, Rădăuții sînt un exemplu despre marile transformări ale orașelor mici din această țară.

Biografii exemplare pe albia Buzăului

Să tot fie un an de cînd n-am mai fost la Siriu, dar peisajul care ne întîmpină aici, într-o dimineață de care ai fi tentat să crezi că nu plouă numai pentru că norii s-au așezat la taifas pe culmea Hartagului, ni se dezvăluie străin. Aproape necunoscut. Vechea șosea ce mărginea la o aruncătură de băț apa năbădăioasă a Buzăului nu mai există. Între Nehoiu și Brașov se circulă pe o variantă improvizată cîteva sute de metri mai sus, de unde privelistea șantierului e fascinantă. Oameni și mașini, mașini și oameni circulînd în toate direcțiile, utilaje de toate puterile și de toate gabaritele, care țîșiind sub încărcături mergînd pînă la douăzeci și șapte de tone, care zburdind goale, cu spinările despovărate. Tot la capitolul schimbărilor radicale din peisajul Siriului de astăzi trebuie inclusă și poziția riului. Coborînd cîndva furtună printre timpiele împădurite ale Hartagului și Cașocei, năvăvașul Buzău traversează acum un platou uriaș, de parcă oamenii șantierului, știindu-i isprăvile de altădată, l-au izolat pe mijlocul unei platforme, spre a-l putea supraveghea mai ușor. E o senzație stranie. Doi munți par să se fi dat la o parte din calea riului, făcîndu-i reverența de rigoare, spre a lăsa loc unui al treilea — de-acum ieșim din sfera metaforei — pe care oamenii au interesul să-i așeze de-a curmezișul. Acest munte artificial, la temelia căruia se munceste acum cu toate forțele, nu reprezintă altceva decît barajul, primul obiectiv al unui ansamblu de proporții neobișnuite, programat a fi dat în folosință peste cîțiva ani. El va avea o înălțime de peste o sută douăzeci de metri, axul lui va fi așezat la confluența apelor Buzăului și Hartagului, iar lacul de acumulare din spatele său, capabil să asigure nevoile industriale de apă ale capitalei județului, să contribuie la irigarea a cincizeci de mii de hectare și, firește, să dea sensuri pașnice unui riu adesea ostil oamenilor, regularizîndu-i cursul odată pentru totdeauna, se va întinde departe către Brașov, cale de unsprezece kilometri.

Toate datele de mai sus, alese de noi dintre multe altele, ne-au fost furnizate de șeful șantierului, inginerul Corneliu Andrei, pe cît de tînăr ca ani, „am exact atîtia cîți arăt, adică treizeci și opt", pe atît de vîrstnic în meseria mereu exersată pe șantiere, începînd cu Vaduri, continuînd cu Girleni, Bacău, Valea Uzului și Siriu, căci și pentru dînsul, și pentru toți ceilalți ce-l înconjoară, hidrocentrala de aici nu-i decît ocazia unui popas, după care își vor face bagajele spre a pleca altunde, la nord sau la sud, la est sau la vest, unde va fi nevoie de munca și de brațele lor. Puțini dintre cei ce lucrează astăzi la Siriu s-au văzut aici pentru prima dată. Cei mai mulți se știu de ani și ani. De pe alte șantiere. De la alte hidrocentrale pe care le-au înălțat cu strădania și neobosceala lor, egali cu ei înșiși și egali cu lumea înconjurătoare. Ducînd cu ei dintr-un loc într-altul nu doar neveste și copii, ci și o prietenie trainică, un respect statornic și o solidaritate a profesiunii lesite din comun, sentimente plecate din multă pasiune pentru munca lor, din seriozitate și simț de răspundere.

Iordache Mirăuță, ca să începem enumerarea cu șeful întîiul de la galerii, a venit aici de la Lotru, ca și maistrul miner Gheorghe Tulin. Maistrul constructor Alexandru Alboaie, cel care răspunde la Siriu de drumuri și poduri, a ajuns la fața locului după popasuri la Bicaz, pe Arges, la Porțile de Fier și la Rîmnicu Vîlcea. Gîndul Constantin Gorea a trecut pe la Bicaz și pe la Valea Uzului. Ion David, secretarul comitetului de partid al șantierului, cel care susține că „la noi nu e vorba numai de utilaje și de randament, ci și de o stare de spirit", numără vreo șapte hidrocentrale pe unde a trecut, mai adaugă trei și zîmbește. „Mai sînt, zice, dar nu mai am degete".

Nici betonistul Gheorghe Bran nu face excepție de la regulă. Român nu numai după constiință, ci și după locul nașterii, comuna Romînești din județul Neamț, de unde provine. Între altele fie zis, și șeful de brigadă Constantin Vădana, omul acesta a fost cîndva șiclar, la Mediaș, dar ochii, „care erau slabi", și un frate mai mare, „iată acela care toarnă la beton, Vasile îl cheamă", l-au împins către meseria de-acum, de care e foarte mulțumit, recunoscînd că l-a ajutat să cîștige cinstit „o grămadă de bani și chiar să se îngrașe, cu trei kilograme". A sosit la Siriu după ce va fi lucrat la Valea Uzului, la Bacău și la Buhuși. A stat ce-a stat în colonie, cu soția și cu cei trei copii, două fete și un băiat, apoi l-a apucat dorul de casă și de ai săi, drept pentru care, neputînd pleca în satul natal, s-a deplasat la poștă și a scris, pe un formular de telegramă, „vino, nene, că la Siriu e bine". Și fratele cel mai mare, Vasile Bran, n-a întîrziat prea mult, ba chiar l-a adus cu sine și pe feciorul mijlociu, de asemenea Vasile, „pe care aici nu-l decît ocazia unui popas, după care își vor face bagajele spre a pleca altunde, la nord sau la sud, la est sau la vest, unde va fi nevoie de munca și de brațele lor. Puțini dintre cei ce lucrează astăzi la Siriu s-au văzut aici pentru prima dată. Cei mai mulți se știu de ani și ani. De pe alte șantiere. De la alte hidrocentrale pe care le-au înălțat cu strădania și neobosceala lor, egali cu ei înșiși și egali cu lumea înconjurătoare. Ducînd cu ei dintr-un loc într-altul nu doar neveste și copii, ci și o prietenie trainică, un respect statornic și o solidaritate a profesiunii lesite din comun, sentimente plecate din multă pasiune pentru munca lor, din seriozitate și simț de răspundere.

Iordache Mirăuță, ca să începem enumerarea cu șeful întîiul de la galerii, a venit aici de la Lotru, ca și maistrul miner Gheorghe Tulin. Maistrul constructor Alexandru Alboaie, cel care răspunde la Siriu de drumuri și poduri, a ajuns la fața locului după popasuri la Bicaz, pe Arges, la Porțile de Fier și la Rîmnicu Vîlcea. Gîndul Constantin Gorea a trecut pe la Bicaz și pe la Valea Uzului. Ion David, secretarul comitetului de partid al șantierului, cel care susține că „la noi nu e vorba numai de utilaje și de randament, ci și de o stare de spirit", numără vreo șapte hidrocentrale pe unde a trecut, mai adaugă trei și zîmbește. „Mai sînt, zice, dar nu mai am degete".

Nici betonistul Gheorghe Bran nu face excepție de la regulă. Român nu numai după constiință, ci și după locul nașterii, comuna Romînești din județul Neamț, de unde provine. Între altele fie zis, și șeful de brigadă Constantin Vădana, omul acesta a fost cîndva șiclar, la Mediaș, dar ochii, „care erau slabi", și un frate mai mare, „iată acela care toarnă la beton, Vasile îl cheamă", l-au împins către meseria de-acum, de care e foarte mulțumit, recunoscînd că l-a ajutat să cîștige cinstit „o grămadă de bani și chiar să se îngrașe, cu trei kilograme". A sosit la Siriu după ce va fi lucrat la Valea Uzului, la Bacău și la Buhuși. A stat ce-a stat în colonie, cu soția și cu cei trei copii, două fete și un băiat, apoi l-a apucat dorul de casă și de ai săi, drept pentru care, neputînd pleca în satul natal, s-a deplasat la poștă și a scris, pe un formular de telegramă, „vino, nene, că la Siriu e bine". Și fratele cel mai mare, Vasile Bran, n-a întîrziat prea mult, ba chiar l-a adus cu sine și pe feciorul mijlociu, de asemenea Vasile, „pe care n-aveți cum să-l cunoașteți, căci e plecat cu camionul la Chirițești, la podul cel nou".

Cu asemenea oameni, susține inginerul Andrei, te poți plimba prin șantier sau te poți înfățișa șefilor cu fruntea sus, caci fiecare știe exact ce are de făcut, și chiar face, sfidind obosceala, sfidind timpul uneori vitreg și sfidind greutățile, inerente unei construcții de asemenea amploare. Ca atare, pregătirea lucrărilor a fost mult scurtată. Galeria subterană, lungă de șapte sute de metri, cu un diametru de patru metri și jumătate, săpată pe sub munte, s-a terminat înainte de termen, ca și betonarea ei deasemenea. Canalul deschis colector, amenajat pe terasamentul fostei căi ferate, dezafectate de necesitatea construcției hidrocentralei, s-a inăițat cu repeziciune, cu toate că ridicarea lui n-a fost prevăzută în proiectul inițial, ci impusă de inundațiile din 1975. S-au angajat, înainte de termen, lucrările șoselei de ocolire a comunei Nehoiu, după cum șantieriștii de la Siriu și-au trecut la capitolul realizări podul de beton de la Chiricești, lung de o sută de pași și lat de șase, necesar exploatarii carierei de argilă de acolo.

Firește că nu toți lucrătorii de pe șantier au muncit de la bun început în ritmul și cu tragerea de inimă ale celor amintiți mai sus. Au mai fost, cum zicea șeful de coloană Ion David, și „unele cazuri". Puține însă nu s-au rezolvat, cele mai multe dînd cîștig de cauză disciplinei colectivității, care și-a spus cuvîntul cu asprime și, dacă a fost nevoie, n-a ocolit vorbele tari, spuse bărbătește. Nu ca să frîngă, ci ca să trezească la realitate. Astfel, fierarul-betonist Emil Baldovin se cam luase cu paharul, dar colectivul l-a readus pe drumul cel drept, nu doar prin intermediul povețelor și al dojenelor, ci și prin forța exemplului personal, de muncă și de viață, al lucrătorilor de frunte ai Siriului, șantier în perimetrul căruia educația politică se realizează, adesea, prin pilda și strădania de zi cu zi a comuniștilor. Și Toader Lăcătuș a fost un asemenea „caz". Abia venit pe șantier, a plecat la Nehoiu cu ditamai autocamionul de douăzeci și șapte de tone, la un bal. S-a sugerat desfacerea contractului de muncă, dar oamenii din imediata lui apropiere, Ion David, Ion Semciuc, Marin Șia și alții, bărbați pe umerii cărora șantierul se poate bizui la orice oră din zi și din noapte, au solicitat să fie lăsați să mai încerce o dată, pe de-o parte cunoscînd nevoia șantierului de conducători auto, dealtfel încă nerezolvată, pe de alta sperînd în recuperarea mai timpurie a unui bun lucrător. Într-un moment greu. l-au arătat lui Toader Lăcătuș încrederea lor, tar Toader Lăcătuș nu l-a dezamăgit, găsind resurse să se îndrepte, recistigîndu-și, prin muncă și perseverență, dreptul de a privi în ochii tovarășilor de șantier.

Aceștia ar fi, în două cuvinte, oamenii care zămislesc cu brațele și inteligența lor unul dintre cele mai semețe baraje ale țării. Oameni simpli și muncitori, alcătuind o mare familie, stimîndu-se și apreciindu-se între ei pentru că fiecare în parte își stimează și apreciază meseria care le-a dat și le dă atîtea satisfacții tocmai pentru că o împlinesc cu seriozitate și simț de răspundere. S-ar înșela cel care ar crede că la Siriu se trăiește pe roze și că tinerii sau virstnicii șantierului se cațără pe versanții muntilor cu gigantice lor buldozere cîntînd și cu flori prinse la butonieră. Aici, ca și pe alte șantiere dealtfel, mai sînt multe de făcut. Mai e nevoie de o frizerie, n-ar strica un stomatolog, nici problema cererilor de locuințe, chiar în condițiile în care marea majoritate a lucrătorilor locuiesc nu în blocuri și nu în vile, ci în căminele colonici, n-a fost rezolvată, existînd încă douăzeci și opt de familii care își așteaptă rîndul la repartiție, s-ar cădea diversificate modalitățile de petrecere a timpului liber („cînd avem oarecare vreme mergem și noi la bufet, la o vorbă și la alteeva") și așa mai departe.

Dar, una peste alta, oamenii Siriului sînt mulțumiți de meseriile și de viețile lor, trăind și muncind în consecință, egali cu ei înșiși și egali cu lumea, știind foarte exact ce trebuie să aștepte ei de la țară și ce așteaptă țara de la ei, eroismul lor, chiar dacă nu mai deține datele pionieratului de la Saiva-Vișeu sau Bumbești-Livezeni, meritînd, cum scriam și cu altă ocazie, nu un simplu reportaj, ca acela ce se încheie aici, ci mai degrabă un poem.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un răspuns din partea Întreprinderii de medicamente „Terapia" din Cluj-Napoca, în legătură cu articolul „Cercetarea de laborator a confirmat valoarea deosebită a Boicilului" apărut în revista Flacăra nr. 33 a.c. : „Întreprinderea noastră a fost prima care s-a oferit să facă industrializarea BOICILului, cu toate că introducerea în fabricație a unui produs medicamentos original comportă o serie de greutăți datorită multiplelor studii ce trebuie făcute pentru cunoașterea tuturor proprietăților produsului, aceste proprietăți neputînd fi luate din literatura de specialitate. Pe baza acestor studii, ICSMCF — Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență eliberează avizul terapeutic iar în urma experimentărilor făcute pe șarja „0" realizată în întreprindere, același for emite avizul de fabricație. Paralel cu lucrările ce se întreprind pentru eliberarea avizului de fabricație, se elaborează norma internă de calitate, care de asemenea trebuie aprobată de Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență. În urma aprobării normei interne și a eliberării avizului de fabricație, Ministerul Sănătății emite autorizația de fabricație. Toate aceste faze de obținere a tuturor avizelor necesare asimilării medicamentelor au trebuit să fie parcurse și în cazul BOICIL-ului. În altă ordine de idei, brevetarea în străinătate urmărea protecția produsului în cazul exportului, cererea de brevetare fiind făcută odată pentru toate statele, inclusiv U.R.S.S., Anglia și Danemarca, nefiind nicidecum adevărat, așadar, că acestea din urmă nu au solicitat brevetarea. Brevetarea unei invenții în străinătate, mai ales într-un număr așa de mare de state cum este cazul Boicil-ului, durează mai mulți ani, datorită formalităților ce trebuie îndeplinite, formalități ce diferă de la țară la țară, în funcție de legislația fiecărui stat. În cazul scrisorii primite din Anglia, „Terapia" a întîrziat cu răspunsul din cauza datelor pe care ni le solicită oficiul de brevete englez, date pe care nu le aveam și nici nu le puteam procura într-un timp atît de scurt. Menționăm că de multe ori pentru a putea răspunde oficiilor de brevete străine au trebuit întreprinse chiar studii și solicitat autorul inventiei, dr. Boici, sau colaboratori ai dînsului —, dr. Mateciuc. În urma colaborării dintre „Terapia" și dr. Mateciuc au putut fi transmise în timp util datele ce ne-au fost solicitate de Oficiul de brevete din S.U.A. și obține deja brevetul în această țară. Din cele de mai sus rezultă că a existat o preocupare din partea întreprinderii „Terapia" atît pentru punerea pe piața internă a produsului Boicil, cît și pentru protecția lui în străinătate. Fără o preocupare din partea „Terapiei" nu ar fi fost posibilă brevetarea „în numeroase țări ale lumii", așa cum arătați dv. în articol".

Nu demult, în imediata apropiere a Complexului mestesugăresc aparținînd de cooperativa „Retezatul" — Hațeg, constructorii trustului din Deva au ridicat un nou bloc de locuințe. Din păcate, acest bloc fiind aproape lipit de zidul complexului, acesta din urmă are acum de suferit din vina constructorilor care nu și-au demontat la timp un cofraj și au îndoit tabla acoperișului complexului, astfel că atunci cînd plouă apa se scurge pe peretele complexului, deteriorîndu-l într-o măsură destul de mare, la fel ca și pereții interiori și tavanul atelierului de reparat radio și TV. Deși conducerea cooperativei „Retezatul" — Hațeg a reclamat această situație, nici pînă acum constructorii nu au binevoit să ia măsurile ce se impun. (Nicu Sbuchea, Hațeg)

Regionala C.F. București, Divizia comercială ne comunică :

„Urmare articolului apărut în Flacăra nr 35 a.c. intitulat „Comenzi urgente pe linia moartă" vă informăm că întreprinderile citate în articol, și anume Baza de aprovizionare și desfacere utilaj chimic, Centrul de biologie și patologie și I.A.S. Buftea au ridicat marfa din stația 16 Februarie, plătind penalizările aferente. De asemenea, I.C.R.T.I. București care transformase semiremorcile și transcontainerele în depozite, în urma măsurilor luate și-au organizat descărcarea acestora astfel că la ora actuală descărcarea transcontainerelor se încadrează în timpul prevăzut de T.L.M. Pentru a se ajunge la acest rezultat au fost necesare discuții cu conducerea întreprinderii și încheieri de minute privind primirea și descărcarea transcontainerelor ziua și noaptea, duminica și în sărbătorile legale".

În comerțul nostru de stat, în domeniul alimentar sînt puse în vînzare diferite băuturi, alimente etc., în ambalaje din sticlă, care ambalaje din sticlă sînt de 1001 de feluri, tipuri și mărimi. Aceste ambalaje trebuie recuperate dar nu întotdeauna ele sînt primite la magazinele alimentare în schimb, sau la centrele I.C.V.A. Ni se motivează că există dispoziții să nu fie primite decît anumite tipuri din aceste ambalaje, restul neputînd fi primite pentru că **nu au valoare.** Ce or fi vrînd să spună aceste cuvinte nu știm, pentru că atunci cînd le cumperi ele au valoare, în schimb cînd vrei să le restitui valoarea asta dispare ca prin farmec. Din moment ce, să zicem, unele tipuri de ambalaje din sticlă neavînd valoare nu pot fi primite, deci recuperate, atunci de ce mai sînt puse în vînzare ? Nu este aceasta un aspect al problemei economiilor, problemă aflată la ordinea zilei? **(Stan Tudor, Ploiești)**

Întreprinderea minieră Barza din Brad, județul Hunedoara, poluează Crișul Alb într-un mod dezastruos pe distanța Brad — Gurahonț — Sebiș — Ineu — Chișineu-Criș, adică pe o distanță de peste 200 de kilometri. Poluarea rîului Crișul Alb se face de uzinele de la Gura Barza, care deversează reziduuri ce au în compoziția lor o serie întreagă de substanțe dăunătoare atît animalelor cît și la irigațiile terenurilor pe această distanță. Nămolul, nisipul și reziduurile din compoziția lor reprezintă un factor de distrugere a dărniciei și frumuseții acestor locuri. Solicităm ca forurile în drept să ia de urgență măsurile ce se impun conform Legii nr. 9/1973 și Legii apelor din 1 aprilie 1974 privind gospodărirea rațională a cursurilor de ape. **(Ioan Mut, Baia de Criș)**

Mă numesc **Adam Roman,** domiciliez în Vatra Dornei și am un copil în clasa a IV-a primară. Într-una din zile am răsfoit prin cărțile lui și tare mult m-am bucurat cînd în cartea de citire am văzut fotografia monumentului din comuna mea natală, Robănești, județul Dolj. Cartea are ca autori pe Constantin Iliescu, Silvia Nichita, Victoria Petrescu și Stela Popescu, iar povestirea despre monumentul în cauză este semnată de Florian Tucă. Cred că tovarășul Florian Tucă nu s-a documentat suficient fiindcă mica povestire are în ea strecurate cîteva greșeli de mare importanță dacă ne gîndim la scopul pentru care a fost scrisă. Frumoasa noastră comună nu este așezată pe valea Oltețului, cum afirmă domnia sa, ci pe valea pîrîiașului Teslui, un afluent al Oltețului, iar distanța pînă la Bals, oraș scăldat de apele frumosului riu, este de 7—8 kilometri. Strigătul asaltului s-a răspîndit pe valea Tesluiului, nu pe valea Oltețului, cum afirmă autorul. Mai aminteste autorul și de liziera din comuna Părșani, de unde a plecat renumita „șarjă de la Robănești" și unde s-au petrecut însemnate fapte de arme, cavaleria noastră învingîndu-i pe nemți ; dacă șarja s-ar fi dat pe terenul liziere din Părșani, atunci de ce monumentul nu s-a făcut acolo?

Textul explicativ al acestei vederi puse în comerț este următorul: „FOCȘANI — Blocuri în Piața Unirii — Des blocs en Place de l'Union". Se impune o întrebare firească : care blocuri? **(Ioan Pop, Sibiu)**

Din revista Flacăra am aflat de medicul Mihai Iubu de la Turda, iar în luna martie a.c. am fost la dînsul. După tratamentul făcut mă simt ca un ncu-născut. Aud aproape de normal, nu mai am zgomote și vîjîieli în cap și în scurt timp mi-am recăpătat echilibrul moral de care aveam atîta nevoie. După șase luni, respectiv în luna august a.c., urma să merg din nou la Turda pentru a repeta tratamentul dar am fost informată de Policlinica cu plată că dr. Mihai Iubu a fost pensionat pe 27 iulie a.c. Această veste m-a zguduit puternic și zi de zi îmi pun întrebarea : cum este posibil ca acest medic cu calități deosebite, aflat în plină putere, capabil să muncească și să transmită mai departe tezaurul cunoștințelor sale celor care doresc să vină în ajutorul unor suferinzi, să fie îndepărtat pentru a doua oară, spulberînd speranțele a mii și mii de bolnavi care l-au cunoscut pe dr. Mihai Iubu ? **(Elena Gherghel, Craiova)**

Comitetul orășenesc P.C.R. Plopeni, județul Prahova, ne scrie : „Cu privire la rezolvarea scrisorii cititorului Octavian Dăscălescu, care solicita ca fiul său, Ion Dăscălescu, să fie ajutat a urma un curs de calificare la Întreprinderea mecanică Plopeni, vă informăm că tînărul respectiv a fost îndrumat și s-a înscris la acest curs de calificare care a început la 1 septembrie a.c. și lucrează într-una din secțiile întreprinderii".

De la mutarea noastră în bloc, în 1968, în jurul său și prin muncă patriotică s-a amenajat un spațiu verde, s-au plantat pomi, arbuști, un gard viu, iar în fața blocului s-a amenajat chiar un mic părculeț cu bănci. Cu circa trei luni de zile în urmă, unii proprietari de autoturisme au început să măsoare și să facă diverse schițe în vederea amenajării de locuri pentru parcare în zona verde realizată de locatarii blocului nostru. Ba chiar, recent, unii s-au folosit de un buldozer al șantierului din apropiere pentru a nivela terenul și a smulge pomii din rădăcini. Oare pentru „mărinimia" automobilului se poate trece chiar peste toate ? Și în blocul nostru sînt proprietari de automobile, dar niciodată nu ne-au pus probleme de o asemenea natură. **(Florian Munteanu,** președintele asociației de locatari Blocul F, 4, str. Al. Somesului Mic nr. 3, sectorul 5, București)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Legea se execută, dar unii mai discută

La 1 august 1975, Întreprinderea Tricodava desface contractul de muncă tehnicianului Gheorghiu Mircea pentru neîndeplinirea sistematică a sarcinilor de serviciu, pregătire necorespunzătoare și întîrzierea, în ziua de 31 iulie din același an, a întocmirii formelor în vederea livrării la export a unei cantități de mărfuri. Considerînd măsura nedreaptă, G. M. apelează la organele de justiție și după un prim insucces obține ciștig de cauză la 13 decembrie 1975. Judecătoria sectorului 6 apreciază că desfacerea contractului de muncă nu este temeinică și dispune reintegrarea angajatului. Ce probe aduce G. M. ? Mai întîi fișe de aprociere a activității din care rezultă că este satisfăcător pregătit profesional, că are cunoștințe teoretice și practice corespunzătoare, că este disciplinat, bun executant, cu o bună comportare în cadrul colectivului. Cine a întocmit caracterizarea ? Conducerea întreprinderii ? Cine o contestă ? Conducerea întreprinderii. Mai departe. Este chemat în instanță șeful ierarhic al lui G. M., Buriacu Ion. Este vinovat fostul angajat ? Nu, răspunde martorul Buriacu, nu el este vinovat ci biroul export. Există acte în acest sens ? Există. Culmea este însă alta : pe baza aceluiași referat, cel întocmit de către Buriacu Ion, conducerea întreprinderii îi desface contractul de muncă în timp ce instanța de judecată îl declară nevinovat. Vameșul Burtică Francisc (fiind vorba de produse pentru export trecerea prin vamă este obligatorie) declară și el sub jurămînt că G. M. nu are nici o vină. Formele pentru expedierea produselor au fost întocmite în ultimul moment și doar intervenția plină de înțelegere a organelor de partid ale sectorului a făcut posibilă trecerea lor prin vamă. Dar G.M. nu avea nici în cîin, nici în mînecă, pe atunci, cu întocmirea unor astfel de forme. Alți martori declară în același sens dar stupoare ! Întreprinderea, conducerea el, nu se lasă. Se ajunge pînă la Ministerul Justiției. Se obține, de la Procuratura Generală a R.S.R., recurs extraordinar dar procesul, judecat la Tribunalul Suprem, dă ciștig de cauză, conform adevărului și dreptății, tehnicianului G. M. Acest lucru s-a întîmplat la 18 aprilie 1977. Dar fermitatea întreprinderii, ca să-i spunem așa, continuă. Continuă în plină nelegalitate, în plină încălcare a legilor statului, a sarcinilor și dispozițiilor de partid. Tovarășul procuror Anescu Nicolae, de la Procuratura Generală a R.S.R., care a avut amabilitatea să ne lămurească acest complicat caz, complicat dacă ne gîndim pînă unde s-a ajuns, ne spunea că potrivit legii G.M. trebuia reintegrat în drepturi încă din primăvară. Din dosar, din memoriul înaintat de întreprinderea Ministerului Justiției, rezultă că trecutul tehnicianului Gheorghiu Mircea nu este unul fără pată dar n-am înțeles ce legătură au, mai ales astăzi, în excepționalul climat de generozitate creat în România. În scrisoarea înaintată redacției, G.M. se referă la unele dedesubturi ale desfacerii contractului de muncă. Neputînd să le verificăm nu le putem, normal, lua în seamă. În orice caz conflictele de muncă dintr-o întreprindere trebuie soluționate legal, pornindu-se de la premisa sfîntă că nici o întreprindere nu este moșia cuiva care te angajează cînd vrea și te îndepărtează cînd vrea.

Ni se adresează într-o chestiune cumva asemănătoare Anchidin Virginia domiciliată în București, str. Virgiliu, nr. 12, sector 7. Femeia a divorțat anul trecut și, instanța a decis, îi revine beneficiul locuinței. Fostul soț refuză să se mute deși femeia crește copii mic, iar spațiul în discuție are 8 metri pătrați ? Dealtfel, este unul dintre motivele pentru care instanța nici nu a luat în discuție împărțirea spațiului de locuit. Dornic de șicane, fostul soț nu se mută și Anchidin Virginia cere judecătoriei sectorului 7 evacuarea acestuia. I se admite acțiunea, era în 3 noiembrie 1976, dar omul nu s-a mutat nici azi. De ce ? Nu vrea ! Este și îndemnat să procedeze așa din moment ce executorii judecătorești de la sectorul 7 nu se grăbesc să aducă la îndeplinire aplicarea legii. Cu alte cuvinte cei chemați să aplice legea sînt primii care n-o aplică. Urmarea. Deși are copii și venituri modeste (este femeie de serviciu într-o familie), Anchidin Virginia se chinuiește să trăiască într-o bucătărie de 4 metri pătrați. Fostul ei soț, Bondar Vasile, nu este de acord să respecte legea. Executorii judecătorești îl ajută fie că vor, fie că nu. Chiar așa, lui Bondar Vasile trebuie să i se aducă aminte zi de zi că respectarea legii nu este facultativă, ci obligatorie ? Credem că măcar acum executorul judecătoresc își va face datoria.

Nici în primul caz și nici în acesta nu facem pledoarii exprese pentru cei despre care scriem. Nu vrem să se înțeleagă că Gheorghiu Mircea este fără pată și Anchidin Virginia la fel. I-am privit în raport cu niște elementare drepturi ale lor. Dreptul la muncă — în primul caz ; dreptul la locuință — în al doilea caz. Atîta timp cît s-a pronunțat justiția însă respectarea hotărîrilor acesteia devine obligatorie, fără excepție. Dealtfel, sîntem convinși, nu puține sînt cazurile cînd soluționarea unor chestiuni nici n-ar trebui să ajungă pînă la tribunal. Dar asta implică o exactă cunoaștere a legilor, o cunoaștere și aplicare întocmai a regulamentelor interne ale fiecărei întreprinderi.

E. S.

Poșta redacției

■ **Maria și Vasile Tirlea** — Baia Mare. S-a dispus de către forurile locale suspendarea executării sentinței și vi s-a repartizat un alt apartament cu trei camere pe strada Rapsodiei nr. 4/26.

□ **Dan Dumitriu** — București. Sînt în curs de perfectare formele de angajarea dumnevoastră la Întreprinderea cinematografică a municipiului București.

□ **Ștefan Dragomir** — Focșani. Scrieți-ne care vă este necazul.

□ **Nicolae Dragomirescu** — București. În situația în care ați fost transferat în interesul serviciului în aceeași funcție, dar într-o unitate unde se aplică niveluri de retribuire mai mici, conform legilor în vigoare, unitatea respectivă urma să vă stabilească o retribuție cel mult egală cu clasa de retribuire avută, ținînd seama de calitățile și aptitudinile profesionale, fără a se putea depăși ultima gradație de la funcția respectivă.

□ **Gabriela Bucată** — comuna Lisa, Teleorman. Ne scrieți printre altele că sînteți învățătoare, că ați dori să corespondați cu o persoană ce lucrează la FLACĂRA și că, citățm : „as merge pînă acolo încît să vă pun în plic încă un plic timbrat cu adresa mea așa cum făceam cînd eram mai mică și scriam artiștilor străini". Vă sfătuim să n-o faceți !

□ **Irina Ciordaș** — Oradea. Părerea noastră este că, în general, o tînără nu face bine atunci cînd împrumută o sumă de bani unui necunoscut, chiar dacă acesta i-a bătut de mai multe ori, noaptea, în ușa camerei de la hotel.

MARGA NEDELEA

Pe teren, cu echipele controlului obștesc

Primind la redacție o sumedenie de reclamații, scrise și verbale, referitoare la modul defectuos de deservire a cetățenilor în unitățile comerciale de pe platforma Institutului de fizică atomică din comuna suburbană Măgurele, doi reporteri ai revistei noastre au însoțit, vineri la prînz, două echipe de control obștesc în trei unități (o cofetărie, un raion al complexului și un bufet) din zonă, constatînd că

„La tabla ondulată", legile comerțului sînt strîmbate de tot

Șeful uneia din echipele de control obștesc, fizicianul Mircea Titirici, ne propune să inaugurăm raidul cu o vizită la „Tabla ondulată" ! Facem ochii mari, dar omul ne lămurește că așa numesc localnicii un bufet aflat în apropierea Institutului de fizică atomică, nume care se trage de la acoperișul respectivei unități, altfel lipsită de vreo firmă ! Pătrundem mai întîi într-un fel de grădină, în care cîțiva bărbați își caută echilibrul la gîtul mai multor sticle de bere. Nici o firmă, nici un fel de orar ! Intrăm în bufetul propriu-zis, în care nu domnește murdăria, ci în care domnește mizeria, asistată de mai mulți consumatori și de un număr redutabil de clini, dacă numele acestui nu e prea pretențios pentru potăile care zburdă prin local. Pe unul din pereți scrie, cu litere vizibile și aplecate spre dreapta, că se servește, la orice oră, gustosul pui la cuptor, dar tînărul de la bar, al cărui halat trebuie să fi aniversat recent cîțiva ani de la fericitul eveniment al ultimei spălări, ne privește cu candoare și cu oarecare bunăvoință. De mîncare ?!, se miră. De mîncare avem bere la cinci lei sticla.

Galantarul este gol. Doar într-un colț stau tupilate cîteva cutii de conserve. Plătim zece lei pentru două sticle de bere pe care nu le vom bea și pornim, cu oarecare greutate, ferindu-ne să nu călcăm cozile cîinilor indiferenți la controlul obștesc, în căutarea responsabilului unității, unitate aparținînd de Cooperativa de consum Măgurele, cu sediul la cîțiva pași. Nu ne trebuie multă vreme pentru a da peste cetățeanul Ion Tănase, foarte cunoscut și respectat pe raza comunei Măgurele, numai că omul ne aruncă o privire mirată și zice : „Tovarăși, aici, la bufet nu eu sînt responsabil, ci soția mea. Numai că dînsa, săraca, e cam bolnavă, iar eu îi țin uneori locul. Cît despre mine, pe lîngă alte restaurante ale cooperației, mai răspund și de cofetăria din complex".

„Cu cît se vinde berea la bufet ?", întrebăm.

„Depinde, vine răspunsul. Cu patru lei douăzeci și cinci sau cu trei și jumate. După felul berii".

„Dar cu cinci lei ?"

„Niciodată".

Îi povestim păținia noastră și-l rugăm să ne însoțească la unitate. Acceptă, după ce va fi controlat și întors pe toate fețele legitimațiile echipei de control obștesc. Intrăm în bufet și-l la la ros pe barman, „băi, Sava, ce-ai făcut ?!, de ce nu te orientezi ?!", după care, răspunzînd privirilor noastre mirate, țintuite pe ecusonul barmanului pe care stă scris Constantin Diaconu, oftează a lehamite. „Nu-l cheamă așa, ci Sava, dar a împrumutat repede un ecuson". Vizităm localul, care aduce mai mult cu o magazie, nu cu una simplă, ci cu una demult părăsită. Într-o cămăruță funcționează o sifonărie și o instalație improvizată de fabricat băuturi răcoritoare, ambele fără autorizațiile de rigoare. Murdăria e fără margini, depășind orice închipuire, dar bufetul, înțelegem de la Ion Tănase, e cît se poate de rentabil, vînzînd lunar „de vreo sută de mii de lei băuturi și de vreo patruzeci de mii lei mîncare".

„Păi legea..." îndrăznește Mircea Titirici, dar responsabilul îi ia vorba din gură : „Lasă, tovarășe, legea, că ne descurcăm noi cu ea".

„Ce-i cu cîini ăștia ?", ne interesăm.

Ion Tănase pare brusc traversat de idei fundamentale și ne explică, răbdător, ca și cum i-ar fi teamă că nu vom înțelege, că aceste „animale sînt foarte buni paznici și din cauza lor nu mai avem spargeri". Ați avut vreodată ?, cerem unele informații suplimentare, iar omul din fața noastră se simte jignit : „N-am avut, de ce să avem ?!"

Lăsînd gluma deoparte, ceea ce se întîmplă la bufetul 18 din comuna Măgurele ÎNCALCĂ TOATE NORMELE comerțului socialist, expunîndu-i pe consumatori la pericolul unor îmbolnăviri, dar contribuind substanțial la umflarea buzunarelor personalului. Numai AFACEREA cu berea, practicată de ani și ani, după mărturisirile unor localnici („aici berea a fost mereu cinci lei"), a dus la INSUȘIREA ILICITĂ a unor sume importante, mergînd — după un calcul dintre cele mai simple — la zeci de mii de lei într-o lună !! Cum spuneam, toate aceste abateri deosebit de grave, lezînd nu doar normele comerțului, ci sfidînd și ignorînd chiar legile țării, se petrec de aproximativ patru ani, de cînd a fost mutat, firește, provizoriu, bufetul 18 în hangarul în care l-am găsit, în imediata apropiere a clădirii Cooperativei de consum din comuna Măgurele al cărei sediu se află pe aceeași stradă, dară case mai spre centru. Să nu credeți că onorata conducere a Cooperativei de consum din comuna suburbană Măgurele n-a controlat bufetul cu pricina ! L-a controlat, după cum am putut citi în registrul respectiv, în care trei tovarăși din amintita cooperativă și-au pus cîte ișcălîturile, Mihai Pitiș, Mircea Teodorescu și Nicolae Niță, deasupra unui referat în care se notează, în cel mai pur stil caragialesc și ÎMPOTRIVA ADEVĂRULUI, că „prețurile sînt vizibile... curățenia se menține... unitatea este bine aprovizionată... nu sînt mărfuri degradate... programul de funcționare e afișat..." etc., etc.

NIMIC DIN TOATE ACESTEA NU ESTE ADEVĂRAT. REALITATEA ESTE ALTA, BUFETUL DIN COMUNA MĂGURELE ARĂTÎND JALNIC, LIPSIT DE MĂRFURI, DAR DOTAT DIN BELȘUG CU CÎINI, CU BARMANI GATA SĂ BAGE MÎNA ÎN BUZUNARUL CLIENȚILOR, ba chiar băgînd, spre nemulțumirea acestora, stare de spirit care nu are, firește, nici o legătură cu mulțumirea, aurită și la propriu și la figurat, a personalului bufetului.

Deși nu-l cheamă Diaconu, Constantin Sava și-a făcut un bun (pentru buzunarul lui) obicei din a încasa un leu și jumătate în plus la fiecare sticlă de bere

Absent din magazin, salamul de iarnă atîrnă din abundență în subsolul magazinului. E drept însă că pentru a-l putea fotografia, a fost nevoie să dislocăm niște lăzi, așezate strategic

Ne continuăm raidul la cofetăria complexului, cea de care răspunde Ion Tănase, în mod direct, fără serviciul unor intermediari. Aici, curățenia este bună. Serviciul, din cele ce constatăm însoțind echipa de control obștesc condusă de tehnicianul Petre Grigore, e la înălțime, numai că anumite lipsuri nu sînt greu de detectat. Puși la bună vedere și la vînzare, biscuiții AU TERMENUL DE GARANȚIE DE MULT DEPĂȘIT, iar înghețata, posedînd certificatele de rigoare ale Laboratorului de analiză eliberate cu trei săptămîni în urmă, a prins un gust dubios.

Membrii comisiei de control obștesc se interesează de data fabricării înghețatei, dar părerile gazdelor sînt împărțite. „O avem de astăzi", susține vînzătoarea — firește, fără ecuson — Iuliana Sava. „Am băgat-o acum trei zile", e ferm pe poziție responsabilul Tănase.

Autorizațiile pentru fabricarea înghețatei există ?

„Firește" răspunde Ion Tănase.

„O putem vedea ?", roagă Petre Grigore.

„Nu, tovarășe, pentru că e verbală !?!"

Acestea fiind zise, traversăm și pătrundem în raionul alimentar al complexului. Puțină lume, puține mărfuri. Nu există cafea, nu există ulei, nu există salam de iarnă, oțetul s-a terminat, măslinе nu mai sînt, sare de lămîie nici atît, nu se găsește mălai extra. În schimb, peste tot se găsesc urme de șoareci.

O rugăm pe gestionara raionului, Gabriela Pataki, ale cărei degete sînt ocupate între felurite ghiuluri și țigări Marlboro să deschidă ușa magaziei, plasată la subsol. Cu un entuziasm greu de cuprins în cuvinte, gestionara catadixește să desfacă porțile a ceea ce va fi un adevărat rai. 47 DE KILOGRAME DE MĂSLINE, 90 DE KILOGRAME DE MĂLAI EXTRA, RUDE ÎNTREGI DE SALAM DE IARNĂ, CAFEA, STAFIDE, 8 NAVETE CU OȚET, O SUMEDENIE DE STICLE DE ULEI, etc., etc. TOATE MĂRFURILE CARE LIPSESC DIN UNITATE SE GĂSESC DIN BELȘUG ÎN SUBSOL !!

„Cui sînt destinate toate acestea ?", întrebăm.

Gabriela Pataki ne răspunde cu o inocență demnă de invidiat că mărfurile pe care ajungem să le vedem, unele după îndelungate căutări, fiind ele bine dosite de ochii eventualilor curioși, le ține pentru personal. Apoi se mai îmblînzește și recunoaște că salamul de iarnă e destinat restaurantului, numai că nu din ordinul său, ci din al mai-marilor complexului, ordin, firește, verbal, după o modă, ilegală și dăunătoare, care pare să aibă mare trecere în comerțul de pe platforma Măgurele.

Încheiem aici constatările noastre, invitînd de urgență forurile în măsură să analizeze și să ia cele mai drastice măsuri, pentru că GRAVELE ȘI CONDAMNABILELE ÎNCĂLCĂRI ALE NORMELOR COMERȚULUI SOCIALIST, surprinse de două echipe de control obștesc, vineri la prînz, nu reprezintă stări de excepție, ci ele caracterizează, după opinia locuitorilor platformei, activitatea de zi cu zi a unora din unitățile comerciale din raza comunei Măgurele, conducînd la nemulțumirea cronică a consumatorilor, cetățeni care se văd totdeauna siliți să bată drumul pînă la București spre a se aproviziona, magazinele din apropierea caselor lor desfăcînd produse vechi, de slabă calitate și, bineînțeles, pe „ochi frumoși".

Stare de excepție în cadrul unui comerț cum este cel din țara noastră, pus în slujba intereselor cetățenilor, comerțul din comuna suburbană Măgurele trebuie readus la realitate, ACTUALA SITUAȚIE FIIND INTOLERABILĂ.

Așteptăm punctul de vedere al forurilor responsabile.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Gabriela Pataki nu glumea defel cînd spunea că are vreo cîteva kilograme de măsline în depozit, dar le ține pentru nevoile personalului. Cîntărirea a demonstrat că nu erau doar cîteva kilograme, ci exact patruzeci și șapte !!

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Gauguin

Noa-Noa

2

Gauguin nu s-a mulțumit să-i dea dreptate lui Rousseau. El a vrut să și dovedească idelle lui. Și tocmai astfel, vrînd să trăiască o legendă, s-a lovit de greșelile ei. El, care a vrut să dezvăluie minciunile civilizației, a sfîrșit prin a dezvălui, fără voie, minciunile unui paradis pierdut. Nu există un paradis de recucerit, ci numai unul de cucerit, iar pentru asta nu e deajuns o iluzie, iată ce ne spune în șoaptă pictura lui Gauguin, în ciuda eforturilor ei de a ne îmbăta cu parfumurile naturii tropicale și cu strălucirea culorilor ei sonore. Nimeni n-a rîsipit mai mult legenda paradisului pierdut decît acest artist care și-a făcut din ea crezul vieții sale, care a făcut de două ori drumul la tropice și nu s-a plîns niciodată de hotărîrea pe care o luase.

Acolo unde culorile ar trebui să domnească singure, întrebările dau tircoale. Dincolo de această mare limpede, dincolo de acest cer senin, dincolo de trupurile arămii, ceva ne aduce aminte de titlul unuia dintre tablourile cele mai dragi lui Gauguin **De unde venim ? Ce sîntem ? Incotro ne îndreptăm ?** Firește, un om care își pune întrebări nu se poate sălbăticl, chiar dacă se afundă tot mai mult în iluziile sale. Dar acestea sînt întrebările unui om care aspiră, nu ale unui om care a găsit. Ce rost au ele într-un par ris ? Dacă mai era nevoie, iată mărturisirea lui Gauguin că n-a găsit paradisul pierdut. În schimb, a găsit arta pe care o căuta. Căci arta nu se poate dispensa de întrebări. Un paradis care ar ucide cu parfumurile sale întrebările, ar ucide și arta. Vraja ei nu e ca o beție de opiu, ci ca o beție de adevăr.

Din fericire, într-o natură care putea să-l împingă la exotism și pitoresc, Gauguin n-a căzut în capcana de a uita sensul artei. Cea mai bună dovadă e, poate, chiar faptul că oamenii sînt prezenți mereu în pînzele lui. Natura virgină a lui Gauguin e obsedată de oameni. Ea sărbătorește omul ca pe rezultatul ei cel mai înalt, ca pe podoaba ei supremă. Rareori vegetația e singură. Goi sau sumar îmbrăcați, oamenii se mișcă pe un sol ce iubește culoarea și transformă chiar lumina în culoare. Soarele curge pe pielea bronzată ca pe lemnul pirogilor. Iar natura nu intră niciodată în conflict cu omul. Ea e ospitalieră, înmiresmată și se lasă iubită. Nu-i constrînge să obțină o victorie asupra ei prin surîs. E destul ca bărbatul sau femeia să întindă mîna pentru a culege un fruct sau o floare ; gestul ne va sugera nu atît un mod elementar de a trăi cît repunerea omului în acord cu lumina, cerul și arborii. Această reconciliere cu natura să fie nostalgia lui Gauguin ? În numele ei s-a dus în interiorul insulei după ce a ajuns la Papeete ? Riurile venite din junglă sînt pline de taine și de promisiuni.

Ca de obicei, nici unul din strigătele de amărăciune care îi umplu scrisorile nu se aude în pînzele sale. Acest „somnambul treaz", cum îl numește Perruchot, își trăiește, cel puțin, aventura iubind ; iubind oamenii pe care-i pictează, iubind natura polineziană plină de parfumuri subtile. Căci Gauguin care scrisese înainte pe una din lucrările sale „Iubiți și veți fi fericite" înțelege, în ciuda vicisitudinilor, : fie consecvent. În centrul himerei sale, el a așezat adevărul acestei iubiri.

Iar iubirea nu e, desigur, o dovadă de barbarie.

El nu vorbește nici o clipă despre uitare, ci despre speranță. Și iată, surpriza cea mai mare e să-l întîlnim în această natură virgină în locul lui Rousseau pe Proust. Deoarece nu există altă ambiguitate în pînzele lui Gauguin decît aceea pe care o înfruntăm și în fața experienței lui Proust, cu deosebirea că acesta a înlocuit tărmul Pacificului cu propria sa memorie. El nu caută un paradis pierdut, ci un timp pierdut. De ce, cînd există unul viu ? Poate, însă, n-am fost destul de atenți la gestul lui Proust. El refuză numai să se supună morții timpului. Nu vrea să accepte că ceea ce a fost pierdut a fost pierdut pentru totdeauna. Vrea să obțină o victorie asupra morții. Reinvîlnd un timp apus, îl umple de speranță. Iar edificiul imens al amintirii este, de fapt, o piramidă. El caută un timp pierdut pentru a-l salva și a se salva. Ceea ce pare o fugă în amintire nu este astfel, poate, decît o revoltă. Ceea ce pare o retragere în nisipul cernut din clepsidră nu este decît o încercare de a reda viață acestui nisip, de a nu accepta că el este ireparabil pierdut pentru viață. Castele clădite din nisip ? Nu. Castele clădite din timp care a făcut experiența morții și s-a reîntors la viață ca Orfeu din infern. Pașii Euridicei se aud încă în spate și poate că umbra ei nu se va risipi cînd vom întoarce capul. Proust e un încăpățînat, el nu crede ceea ce a fost spus și refăce experiența lui Orfeu, convins că grecii s-au înșelat și ne-au înșelat. Amintirea este la el nu un scop, ci un mijloc. Iar scopul este să poată repeta despre o dimineață frumoasă „este aceasta, întotdeauna aceasta". Să transforme fosforescența amintirii într-o lumină eternă. Să reconstruiască lumea pe care a cunoscut-o, nu neapărat așa cum a fost, ci așa cum va fi totdeauna grație amintirii. Căci gestul lui Proust are un sens cîtă vreme el este încărcat de speranță. Dacă s-ar reduce la un exil în memorie, în trecut, experiența lui și-ar pierde orice valoare ; mai mult, ar semăna cu o sinucidere lentă care n-ar mai inspira decît tristețe.

Acum vom înțelege, poate, și mai bine de ce Gauguin scrie că sperînd își făcea datoria. În pînzele lui există lucruri pe care pictorul n-a vrut să le spună și totuși le-a spus.

OCTAVIAN PALER ■

„MARELE SINGURATIC"

Literatura...

Marele prozator Marin Preda trebuie iubit și mai mult după această terbilă povestire cinematografică scrisă după romanul său „Marele singuratic". Tulburătoarea iubire dintre Niculae Moromete și Simina devine deopotrivă pasiune și luciditate, credință și îndoială, adevăr și luptă pentru adevăr. Purificarea prin iubire — iată marea temă a acestei povestiri cinematografice Odată cu tragica moarte a Siminei, pentru Niculae Moromete, lumea se naște din nou cu adevărurile ei aspre și fundamentale. Cu adevărurile acestei țări căci ca toți marii prozatori Marin Preda conduce atît de bine particularul încît rezultatul este generalul. Lumea satului românesc de acum 15-20 de ani, uriașele și subtilele ei transformări, greșelile acelei epoci, chiar și acelea născute din dorința afirmării noului și binelui, este rememorată cu un adînc fior tragic. Ea, lumea satului, devine datorită faptului că este înțeleasă cu dragoste, adică adînc, locul în care ne naștem cu toții și ne retragem cu toții. Scena de la Eforie este una extraordinară în acest sens. Plaja somptuoasă, lumea frumoasă și elegantă, hoteluri de lux, soare de import parcă, ei bine, toate acestea sînt literalmente îmbrățișate de o celebră melodie populară. Bănuim că este vorba de Hora lui Dobrică. Se sugerează discret, foarte discret, așa cum îi stă bine umorului și nu bășcăliei, că vezi doamne, stați voi la mare aici, pe nisip, aproape goi, dar uite, toate acestea nu sînt gratis. Există un preț — munca țăranului în aspra lume a sa, pe care noi, ceilalți, am botezat-o lumea satului.

Este deosebit de impresionantă lumea interioară a comunistului Niculae Moromete. Știind că s-a greșit în acea perioadă el decide să se retragă, să închidă poarta vieții sociale. Legătura sa cu Simina, prilej de a-și rememora viața, îl face să înțeleagă că dacă o greșeală face să moară un om, ea nu poate omorî nici o idee și nici o lume. Lumea trăiește în continuare învățînd din trecuții morți, păstrînd imaginile luminoase, gîndurile bune și generoase. Au greșit doar oameni, au murit doar oameni. Erorile și greșelile unei epoci sînt doar ale unei epoci. Marii romancieri fac să se nască pe lume idelle simple. Ei sînt campionii simplului. Dacă l-am putea dezbrăca pe Marin Preda de toate cuvintele sale, ne-am trezi triști și singuri într-o margine de sat — loc de unde am venit, loc unde vom asculta, pe fondul Horei lui Dobrică, semnalul de retragere.

EUGEN SECELEANU ■

...și filmul

Două sînt — am convingerea — momentele de referință ale acestui pe cît de remarcabil, pe atît de derutant film : primul îl reprezintă interpretarea magistrală a actriței Florența Manea în rolul Simina (magistrală, repet, cu atît mai mult cu cît în cea de-a doua parte a filmului rolul este pîndit de sufocantul pericol al melodramei — pericol peste care tînăra interpretă trece fermecător de senin), al doilea moment fiind *imaginea*, aparținînd lui Gheorghe Fischer și Alexandru Intorsureanu, un adevărat regal cinematografic, în spatele căruia se simte, mereu prezent, rafinamentul plastic al regizorului Iulian Mihu.

Derutant — din mai multe motive, parte din ele pornind chiar din premisa scriitoricească a filmului, din scenariu cu alte cuvinte. Plasarea în timp, în *timpul istoric*, a filmului este greu de făcut, faptul nefiind ajutat nici de nenumăratele flash-backuri nu întotdeauna necesare ; multe din aceste întoarceri în timp nefiind altceva decît simple ilustrații ale unor pasaje ale romanului — care acolo, în proză, își au un rost și o savoare deosebite — dar care aici, în film, cu greu își pot găsi o justificare, cu atît mai mult celor care nu au citit „Marele singuratic". În plus, abundența dialogului — se simte că acestui mare scriitor contemporan care e Marin Preda i-au fost, îi sînt atît de dragi unele replici încît în anumite momente nu s-a mai putut autocenzura în favoarea dinamicii filmului — această abundență, repet, creează lungimi, stîrnește oboseală, sau pur și simplu abate spectatorul de la înțelegerea unor momente altfel voite momente-cheie. În mare însă, acest lung și pretențios (în sensul cel mai bun al cuvîntului) film îți întărește convingerea că ne aflăm într-un stadiu în care cinematografia română aspiră spre competitivitate internațională, că avem *cineaști* în sensul cel mai deplin al cuvîntului — iar Mihu este unul dintre aceștia ! — că, cel puțin pînă la apariția unor scenariști *autentici*, apelul pe care cinematografia noastră îl face la literatură nu poate fi decît de bun augur.

Film de înalt profesionalism, sesizabil în toate compartimentele — muzică, montaj, decoruri, costume, coloană sonoră etc. Meditarea la care te obligă proza lui Marin Preda este în bună parte prezentă și după vizionarea acestui film.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Dramatism de calitate, de la A la Z

„Deseăpățînarea" : un titlu cumplit, cutremurător. Istoria unui complot al marilor boieri pentru răsturnarea din scaun a unui domn și istoria demascării și pedepsirii lor : ce încordată situație conflictuală, ce excelent pretext faptic pentru o piesă de teatru, ce excelent subiect oferit de istorie oricărui dramaturg, dar, în speță, depistat și interpretat de Alexandru Sever. Am spus „pretext" și am spus „interpretat" pentru că, în această piesă, istoria complotului trădător este transformată în cronica tragică a lealității unei mari constiințe românești : loialitatea lui Miron Costin față de Moldova ; și pentru că faptelor conflictuale li se dezvăluie miezul, tot conflictual, tot dramatic, al semnificațiilor lor : rostul omului față în față cu vremea lui și spate-n spate cu osînda lui.

„Ce este viața ? O nălucă pe un perete văruit" : iată un exemplu, din cele multe ale scriiturii piesei. L-am ales pentru că exact această replică l-a impresionat pe foarte tînărul scenograf Octavian Dibrov într-o asemenea măsură încît i-a și dat — în spațiile generoase ale scenei Teatrului Giulești — o minunată concretete. Am folosit un superlativ pentru că decorul sintetizează și cele ce ne-au rămas de la cei de demult de dinainte : cripte cu oase și destine, adică porți spre meditație ; și-un specific românesc al arhitecturii unor anume vremi ; și-o concretizare a timpului care — măcinîndu-ne zidirile — ne-amenință cu moartea, iar — întinzîndu-ne o pîine — ne binecuvîntează cu viața.

Nu de pe un perete văruit, ci de pe filele acestei post-cronici contemporane care dă chip nou istoriilor din cronici bătrîne, se desprind oameni de altădată și — acum pe-o scenă de teatru — își retrăiesc tragediile pentru că „tot așa. înnădindu-se cuvîntul de pe un letopiseț pe altul, de la un veac la alt veac, înnădi-se-va înțelepciunea pînă la capătul lumii". Se desprinde Miron Costin, cronicar român și logofăt al Moldovei, Miron Costin cel ucis pe nedrept ; iar actorul Corado Negreanu îi reconstituie stăpînirea de sine, vorba sfătoasă, cugetul limpede, credința cinstită, privirea care vedea peste vremea sa, într-un cuvînt ni-l redă pe Miron Costin așa cum i se cuvenea. Se desprinde Iordache Ruset, mare vistiernic și, mai mare, pizmaș ; iar actorul Ion Pavlescu îi reconstituie și ura, și inversunarea, și inteligența blestemată, și duhul răzbunător, și lipsa de scrupule, dar o face cu sobrietate și ținută, încît acuzatorul necinstit, instigatorul, autorul moral al asasinării nedrepte a lui Miron Costin să nu fie un oarecare, ci o forță malefică pe măsura măreției bune, și oneste, și responsabile a victimei sale. Se desprinde Constantin Vodă Cantemir, omul care — cutremurător destin ! — a rămas în istorie mai ales prin judecata nedreaptă care i-a făcut-o nu logofătului său, ci Cronicarului Miron. Omului Miron : iar actorul Ștefan Mihăilescu-Brăila îi reconstituie și bonomia și duritatea ; și înțelepciunea și violența și limitele lor ; și sovăielile de judecător, de caracter influențabil ; și zbuciumul omului care a avut voința, ba chiar ambiția să-i dea măcar fiului său o lecție de cum trebuie folosită puterea, de cum trebuie condusă o țară, de cum trebuie trăită o viață și care la bătrînețe, descoperă, cu o tîrzie și nefolositoare căutătură, că a ostal lăsînd în urmă nu o lecție, ci doar încă un exemplu de domnie cronică absurdă și nedreaptă — încă un exemplu de om care — așa cum a lăsat scris Ion Neculce — „s-au potrivit neprietenilor și nu s-au crutat sufletul". Ștefan Mihăilescu-Brăila scoate, cred eu, pentru prima oară „rolul Domnului" din tiparul răsrepetat al personajului-ceremonial, al omului-spectacol, și-i dă dimensiunile uriașe și sensibile ale Domnului-om. Se mai desprinde și Velisco Costin, fratele cu adevărat uneltitor împotriva Domnului ; iar actorul Cornelliu Dumitraș îl reconstituie și crezul, și dîrzenia, și demnitatea, redîndu-ni-l așa cum a fost, tot un iubitor de țară, dar nerăbdător și neînțelept față de vremuri cum a fost Miron. De asemenea, se mai desprind încă trei chipuri-personaje care ne obligă să le amintim mai mult pentru semnificația existenței lor în distribuția piesei, a simbolurilor pe care le poartă, precum și pentru carnea, pentru interpretarea actoricească pe care le-au dat-o interpreții lor : Dumitrașco, fiul lui Constantin Vodă — Gelu Nițu, Pătrașcu, fiul lui Miron Cronicar — Constantin Cojocaru și Armașul — Mircea Nicolae Crețu.

Să eliberezi, să ferești un spectacol, mai ales unul cu o piesă istorică, de poze teatrale și să determini personaje din alt veac să vorbească și să se poarte firesc, astfel încît spectatorul să-i simtă ca pe niște contemporani : acesta-i unicul merit (de sinteză, însă) al regizorului Tudor Mărășescu.

Caietul-program de sală — autori Octavian Dibrov, Angela Ioan și Dinu Kivu : un exemplu de muncă făcută cu seriozitate pînă la nivelul amănuntelor amănunte.

NELU IONESCU ■

În noua Casă a tineretului din Tg. Jiu, construcție cu o frumoasă ținută arhitectonică, corpul de lumini este proiectat și executat de artiștii plastici **Adrian Nicula** și **Dumitru Rădulescu.** Lucrarea, de un efect decorativ remarcabil, înseamnă, totodată, și un original punct de vedere în problema participării artistului decorator la realizarea marilor edificii urbane.

RUBRICA MEA

Polemica

Cuvîntul este de origine greacă : de la **polemos**, cu înțelesul război. Metaforic, polemica e o luptă între doi adversari de idei, fiecare urmărind să-și impună punctul de vedere. Ca într-un duel, adversarii își caută reciproc „punctul" vulnerabil. Cel care l-a găsit întîi, iese învingător. Polemica presupune o artă a discuției, ilustrată prin alt vechi cuvînt grecesc, **dialektiki**. Dialecticianul se transformă în polemist, ori de cîte ori are de combătut un punct de vedere pe care-l găsește greșit. În acest scop, logica este instrumentul prin care el încearcă să-și prindă adversarul în cleștele celei mai strînse argumentații. Adeseori profesiunea implică talentul polemic : este cazul prin excelență al ziaristului politic, precum și al avocatului. Într-o vreme cînd gazetăria nu exista, cînd polemistul nu dispunea de coloanele unui ziar, locul acestuia îl deținea piața publică, la romani, **forum**, iar la greci **agora**. Marii oratori ai antichității, Demostene și Cicero, au fost iscusiți dialecticieni și temuți polemiști. Epitetul este însă din zilele noastre și se aplică uneori serios, alteori ironic. Temuți polemiști, pe planul literar, au fost Titu Maiorescu și discipolul său, E. Lovinescu. Arma auxiliară a polemistului de mare clasă este disprețul, cu condiția, firește, ca să păstreze un stil al bunei-cuviințe, să nu degenereze în insulte. La Titu Maiorescu, filosof idealist, se poate spune că disprețul era transcendent. E. Lovinescu știa să speculeze cea mai mică eroare de informație a adversarului, pentru a-l înfățișa ca pe un mare ignorant. Așa a procedat cu unul din asistenții lui, Mihail Dragomirescu, doctor cu o teză despre „Comicul pur la Caragiale", dar care, într-o discuție cu Lovinescu, a luat o schiță a lui G. Brăescu drept opera autorului studiată în ajun. Desigur, eroarea nu mai era minimă.

Polemistul de idei e adeseori pus în fată cu devierea pamfletărească a adversarului, deviere care exclude din capul locului obiectivitatea și bunacuviință. Metoda aceasta a fost ilustrată de Mihail Ralea printr-o anecdotă. Două studente discutau între ele. Una din ele reușise să-și reducă la tăcere preopinenta, care nu dezarmă, ci recurse la această definitivă replică :

— Așa îmi trebuie dacă discut cu o oficioasă.

„Temuta" polemistă alunecase de pe planul discuției de idei pe acela al argumentului „în persoanam", legîndu-se de condiția fizică a colegei.

În folclorul nostru, echivalentul acestei situații este cunoscuta apostrofă indirectă a fetei urite împotriva celei frumoase.

— Zi-i, mamă, gușată !

Execuții capitale, de felul acesta, în chestiuni de idei, nu reușesc să scoată pe adversar din luptă, decît în închipuirea „temutului" polemist, care crede că l-a „distrus". Moralistul francez a concretizat această situație în celebrul vers :

„Les morts que vous tuez se portent assez bien" (Morții pe care-i ucizi arată destul de bine).

Condiția primordială a unei polemici civilizate este buna-credință, altoită pe „cei șapte ani de acasă", după vorba românului : un eufemism pentru buna crestere.

În polemicile lui de la **Timpul**, Eminescu recurgea uneori la mari violențe verbale, cu toate încercările lui Maiorescu de a-i tempera stilul. Victima lui principală a fost C.A. Rosetti, cel cu „bulbucați ochi de broască" din **Scrisoarea III**. Se spune însă că acea victimă își căuta plăcerea zilnică în lectura articolelor lui Eminescu și că-i recunoștea talentul de ziarist (el însuși fiind un as al gazetăriei). Cînd s-a produs tristul accident de sănătate, care a pus capăt minunatei activități creatoare a lui Eminescu, cea mai caldă urare de însănătoșire a apărut în ziarul lui C.A. Rosetti, **Românul**. A fost o elegantă plătire de polițe.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia politică și patriotică postbelică (VII)

Una din formele notorii ale poeziei primului deceniu republican este poezia epică sau lirica bazată pe un nucleu epic. Varietatea acestei poezii e mare prin tematică, iar funcțiile ei numeroase corespund noilor sarcini politico-sociale, prelungind în același timp și unele tradiții, verificînd situații eterne ale relației poeziei cu evenimentul social.

Se știe că orice început de civilizație este un început eroic care a dat naștere eposului : situația este identică în civilizațiile poemelor homerice, ale nibelungilor sau ale **Cîntecului oastei lui Igor**. Facerea lumii socialiste produce normal un epos. Încercările epopeice ale acestei vremi țin seama de conflictele eroice fundamentale ale societății, realizate în regimul alb-negru al antagonismelor de clasă. Poemul cel mai cunoscut al epocii rămîne **Lazăr de la Rusca** de Dan Deșliu, care dă ceva mai tîrziu și **Minerii din Maramureș**.

Înfloresc apoi micile poeme ale eroismului bazate pe un nucleu epic, povestirile versificate alert popular sau în metru alexandrin avînd un subiect extras din activitatea productivă curentă sau evocînd existența mizeră și tragică a proletarului, țăranului sau intelectualului din trecut, ca și activitatea personalităților revoluționare naționale și internaționale sau lupta comuniștilor cu nume celebre sau anonimi. Un poem popular reținut de manualele școlare ale epocii este **Silvestr Andrei salvează abatajul !** (1950), poate cel mai bun poem al lui A. Toma, amestec ciudat și fascinant de formalism și naturalism. **O întîmplare vînătorească** de Al. Andrițoiu prezintă un boier rău plecat la vînătoare, care se îmbată și ucide din capriciu un mot : motiv hăitași schimbă sensul vînătorii și-l ucid pe boier. Un alt poem al aceluiași, **Se vede Calea Laptelui pe cer**, prezintă un ciobănaș exploatat de un chiabur, care duce oile acasă, ascultă cum acestea sînt mulse, e înfometat, foamea se transformă în cîntec de fluier... „Dar foamea, foamea-i creștе si mai tare / Cînd vede Calea Laptelui pe cer"... **Slavă eroilor Doftanei** de Maria Banuș este una din numeroasele reconstituiri ale istoriei închisorii ; **Chivără Roșie** de Mihai Beniuc prezintă desfășurarea răscoalei lui Horea, tutelată de un spirit amintit prin titlu, care umblă călare prin Apuseni. În **Judecata** de Demostene Botez, fiul unui chiabur încearcă s-o necinstească pe „Ileana a Gafiței din Covaci — / Sat cu-o mulțime de țărani săraci", dar fata se apără voinicește : peste ani, procesul e judecat în prezența ascsorilor populari. În **Așa a fost pe Baltica** de Ștefan Iures, marinarii care duc avutul țării sînt prinși de o furtună, se produc avarii la cîrmă, cataroz și stația de radio : soluția aruncării mărfii peste bord este respinsă, marinarii se mobilizează brusc, ca și Silvester Andrei din poezia lui A. Toma, cîrma începe să funcționeze subit, ca și aparatul de radio, astfel că vasul românesc „Plehanov", aparținînd Sovromtransportului, ajunge la țintă. **Autobiografie** de Nicolae Tăutu este povestea grănicerului Radu A. Ion, mort la datorie, autobiografia fiindu-i terminată de camarazi... **Lumini ce nu se sting** de Virgil Teodorescu este biografia lui Filimon Sîrbu, executat la sfîrșitul poemului. În **Cum a semnat sondorul Popa** de Cicerone Theodorescu, un sondor care și-a pierdut mîna eroic într-un accident de muncă, semnează apelul păcii cu ajutorul tovarășilor.

Perioada, grăbită prin activitatea de zi cu zi a poeziei, a favorizat formele epice scurte, și în primul rînd balada. Majoritatea poemelor amintite sînt balade. Unele poartă chiar în titlu specificarea și detalierea conținutului : **Balada tovarășului care a căzut împărtind „Scînteia" în ilegalitate** (1949) de Victor Tulbure, **Balada celor patru mineri** și **Doftana-Baladă** (1949) de Dumitru Corbea, **Balada femeii care și-a pierdut iubitul în război** (1953) de Nina Cassian, **Baladă despre Baria Iosif și ortacii săi** de A. E. Baconsky, **Balada împușcaților** (1955) etc., etc. Similară baladei, păstrînd simetria cunoscută printr-un volum de Cosbuc, este idila : Dan Deșliu sau Veronica Porumbacu găsesc în viața cotidiană întîmplări tihnite, vesele, pitorești, dar păstrînd în același timp sensul politic.

Epoca febrilă nu a dat timp autorilor să creeze un epos monumental. Formele cele mai ample rămîn cele folosind structurile simfonice dezvoltate prin nuclee narative sau „scene". Asemenea poeme dă Eugen Jebeleanu (**În satul lui Sahia, Bălcescu**, 1952 ; **Surîsul Hiroshimei**, 1958), dar și Tudor Arghezi (**1907, 1955**). Prosperitatea acestui tip de poezie se explică exact prin condițiile epocii eroice, care are nevoie de mobilizare și de exemple concrete : epicul versificat este forma cea mai accesibilă înțelegerii, și posibilitatea echivocului este redusă. Sub raport propagandistic, valoarea sa este maximă. Se renunță la această posibilitate a poeziei însă, atunci cînd condițiile practice dispar : adică odată cu instaurarea fermă a dictaturii proletariatului și cu distrugerea dușmanilor de clasă, cînd activitatea productivă nu se mai bazează pe accidentul eroic, ci pe efortul liniștit, cotidian. Tinerii poeți din generația anilor 60 caută alte soluții de reflectare politică a realității : o excepție care indică dealtfel încheierea acestei etape este cartea de debut a unui mare poet din această nouă generație : **Pîine și sare** (1957) de Ion Gheorghe, roman versificat al problemelor moderne din agricultura românească.

MARIAN POPA ■

Cap limpede

Nu sîntem dintre aceia care socotesc că volumele care apar la Editura Litera trebuie tratate cu îngăduință. Credem că și ele se supun acelorași criterii de judecată ca oricare altă carte. Cu atît mai mult cu cît au fost destule apariții realmente interesante la această editură. Dar versuri ca acelea ale lui Theodor Poiană nu credem că vor întruni aderiunea cititorilor. Paginile volumului său **Insomnia pămîntului** conțin o succesiune de platitudini, de cuvinte care foarte rareori se constituie în poezia autentică. Iată o compunere școlărească : „Dacă răsăritul ar fi doar / Dezvăluirea simplă a lucrurilor / Și apusul / Numai preludiul / Unei liniști trupești / Sufletul mi s-ar zbate osîndit / Vorbele mi s-ar închide / În necunoscut / Ca o apă / Scoțiută de pești / Îmi pun întrebări / Și aleerg / În sensul păsării albe / Urmele mele sînt albastre". Nimic șocant în aparență, totul se înșiruie cît se poate de firesc, dar la sfîrșitul „poemului" îți pui întrebarea : „Oare ce-o fi vrut să spună autorul cu aceste cuvinte limpezi ?" ● Nici Aurel Sibiceanu în volumul cu imposibilul titlu **Aflările** nu ne convinge că are cu adevărat ceva de spus. E vorba numai de mimarea unui discurs poetic, de mimarea unei profunzimi în reflecție : „spre desăvîrșire / creșterea dată / cu o pierdere se acoperă // în pierderi nu-mi voi ști / decît ce mi-a fost dat prin lege / / spre Om călătorind / viață și tărîm aflu". ● La fel de corecte și la fel de lipsite de căldură sînt și versurile din **Acrul casei** de Miron Rusu Barian. Paginile sale nu depășesc nici ele nivelul poeziei cuprinse în culegerile alcătuite de elevi. Ca și la aceștia se resimte ecoul unor lecturi neasimilate din poeți contemporani. Însă e derutantă lipsa de participare sufletească, cuvintele rămînînd reci : „Spice și spice răscoapte-n arnază. / Spice și spice, destule. / Și-o rară neghină / Pe-alături / Pecingine mută. / Surîde. / Pămîntul se zbuciumă-n sine / Cu maci răbdători. / Pămîntul se zbuciumă-n sine / Și-atîta lumină și păsări / Și triluri / În zboruri-culori, / Că orașul din rosu, zbucnește". ● O surpriză plăcută este însă Vasile Dobrian — **Un anumit anotimp**. Desigur, și la acesta se pot descoperi reminiscențe de lectură. Dar totul este trecut prin propria sa sensibilitate, ceea ce îi asigură multe versuri izbutite, cărora însă, în comentarii ironice din subsolul paginii, le dă singur cu tifla. ● La Editura Albatros a apărut și volumul **Obîrșii** de Maria Mazăre-Vâja, o culegere de poeme la îndemîna oricărui versificator : „În locul pitulatelor colibe / etaje urcă fragede-n spirală, / surîsul revelației — reală, / forforescența liberînd din fibre". Limbajul poetic e sărac, artificial, banal, amintind de poezia anilor '50 în ceea ce avea ea mai precar : „Scăpată șlia de sudori umile, / de-ngenuncherea bietilor plăvani, / din lacrima acelor triste zile / își saltă spicul galben peste ani ! / / În frenezia muncii de tractor / oțelu-și schimbă brazda-n melodii / și plînsul rupt din negrul ei fuior / în coliere de cristale vii".

CRONICA LITERARĂ

Cornel Ungureanu: „Proză și reflexivitate"

Cornel Ungureanu, cronicarul literar de la **Orizont**, este fără îndoială un nume în critica noastră. Se află acum la a doua carte dedicată exclusiv prozei. Faptul merită subliniat. Criticul nu pare dispus să ignore nimic din producția literară curentă. E, cum s-ar zice, la zi cu tot ce se scrie și plănuiește deja **o istorie**. Firește, **Proză și reflexivitate** nu epuizează un domeniu. Dar e suficient să ne dăm seama că autorul nu scrie deloc la întîmplare, ci din perspectiva totalității, a sintezei. Postfața volumului chiar anunță un program al lecturii integrale. Criticul știe foarte bine ce are de făcut. Nu ezită să constate inegalități derutante în creația marilor maeștri. După cum e posibil să existe și texte remarcabile, pe nedrept uitate, ale unor autori nu așa mari. Dar, e limpede, criticul se află mai degrabă în căutarea structurilor, a «modelelor literare». O istorie a literaturii actuale ar fi, în primul rînd, o istorie de structuri, nu de valori. Selecție există și aici, orice istorie trebuie să conțină și o „antologie". Ierarhizări definitive nu se pot stabili însă. Ar fi prematur. Este de datoria criticii să elaboreze idei structurante, să se apropie fără prejudecăți de obiectul ei. Altfel, ea riscă să valorizeze în gol, fără să înțeleagă ceea ce respinge sau laudă.

Impactul lecturii se intitulează postfața de care vorbeam. Autorul consideră că deocamdată se situează „la mijlocul drumului între lectura imediată și exegeza plurală". Într-adevăr, cartea se dovedește destul de elaborată. «Impactul» se realizează nu tocmai întîmplător. **Proză și reflexivitate** este totodată și o confesiune, disimulată în obiect. Cel puțin al doilea termen, reflexivitatea, aparține și criticului, ca expresie a lucidității sale. Cornel Ungureanu știe să fie deopotrivă subtil și exact. Se ridică astfel la înălțimea creației, o întîmpină cum se cuvine. Critica sa e simpatetică în sens înalt. Vrem să spunem că rațiunea operei stă în operă, nu în ideea critică desprinsă de orice suport.

Criticul scrie bine, mai ales fiindcă are idei. Nu se arată preocupat să afle în opere doar formula artistică, ecuația individuală, ci cu mult mai mult : o lume, o spiritualitate își urmărește ipoteza în toate consecințele posibile. Cînd o epuizează,modifică unghiul lecturii. De aceea fiecare idee acoperă în întregime cartea, fără s-o simplifice unilateral. Discursul critic are cursivitate, este antrenant, incită la meditație. **Proză și reflexivitate** se citește pe nerăsuflate, chiar dacă textele ne sînt cunoscute dinainte. Rar se întîmplă să nu fii de acord cu autorul. Poate pentru ceea ce încă omite și nu pentru ceea ce propriu-zis afirmă. În cazul lui Laurențiu Fulga bunăoară ne-am fi așteptat să zăbovească mai mult asupra **Straniului paradis**. În schimb, scrlind despre **Iarna bărbaților**, lasă prea ușor inițiativa autorului, reproducîndu-l textual cu exagerare, pentru a supralicita apoi și **Scrisorile provinciale**. Este articolul cel mai „plat" — e doar un fel de a spune — din întregul volum. Studii ample, bine gîndite, dedică lui Marin Preda și Eugen Barbu. Ca de obicei intră abrupt în analiză, dar pe calea confesiunii. Se înțelege că nu e vorba de confesiunea criticului ci de a scriitorilor. La Preda pretextul de impact îl constituie **Imposibila întoarcere**. Ne oferă aproape un Preda «par lui — même», dar și cu observații originale, multe memorabile. La Barbu pornește de la **Istoria polemică și antologică**... și de la **Caietele Princepelui**. Așadar forțează puțin deschiderea. Nu întîmplător. Din nou comentariul e parcă rupt din operă. Cornel Ungureanu are dreptate cînd vede în Eugen Barbu un călinescian, îndeosebi cînd face critică. Se manifestă totuși tendința de a supradimensiona planul pur simbolic : artificialul, scriitura, „cartea". La fel procedează și cînd scrie despre **Galeria cu viță sălbatică** sau **Lumea în două zile**. Aici caută «emblemele romanului». Dar chiar și așa cele două studii sînt fermecătoare și profunde, fiindcă dincolo de text, criticul descoperă, așa cum spuneam, o lume sau mai mult, modelul atotcuprinzător al Istoriei. Pe de altă parte, interpretarea numelui eroilor, în tradiția criticii filologice și moraliste, dar într-o manieră mai speculativă, modernă, nuanțează judecata critică, îi conferă autonomia necesară. Convingerea lui Cornel Ungureanu e că **Lumea în două zile** ar fi un excelent roman politic. Și nu greșește.

Îl mai preocupă pe Cornel Ungureanu mitul (la propriu) al scriitorului popular. De fapt, preia o idee a lui Marin Preda. Prozatorul îndeosebi trebuie să aibă audiență largă, să direcționeze conștiințele. Unii devin abia prin clasicizare populari, ca George Călinescu. Probabil așa se va întîmpla, în timp, cu Nichita Stănescu. Cu atît mai mult se cuvine să nu-i neglijăm pe scriitorii populari încă din viață, actuali prin expresie și gîndire, scriitori care nu se sfiesc să descindă în cotidian, să confrunte literatura cu viața, să ironizeze — dacă e nevoie — literatura de dragul vieții sau invers. Este indiscutabil un merit că tînărul critic nu trece indiferent pe lîngă Teodor Mazilu, Radu Cosașu, Ion Băieșu sau pe lîngă publiciști (reporteri) extraordinari ca Mihai Stoian și Monciu-Sudinski.

Proză și reflexivitate este cartea unui critic matur, stăpîn pe vocația sa, pregătit într-un fel pentru marile sinteze, și care știe extrem de mult (despre literatură și viață), mult mai mult decît lasă să întrevadă uneori textele sale.

CORNEL MORARU ■

Radu Cârneci

Un cîntec

Un cîntec de bucurie liniștită,
asemenea unei cîmpii rodite,
asemenea unui munte după dragoste,
asemenea unei ape adînci, adînci,
deci un cîntec puternic
deseori mă încearcă. Atunci
din trupul meu se înalță marile ierburi
sunîndu-și semințele
și muntele urcă păduri de dragoste,
bucurîndu-se de taine,
iar lungul fluviu al sîngelui meu
leagănă sunete, aidoma unor clopote veșnice
călătorind mereu din Țara de sus,
călătorind, călătorind...

Rugă

Orion, constelație sfîntă,
luminează-mi tăcerile iar,
peste frunte-mi binecuvîntă :
fă-mă de har !

Carnea pătrunde-mi și gîndul
cu cele de taină, cerești
și lutul meu învățîndu-l
mă-ndumnezeiești !

Iată, vin toamnele, lungile,
— veghe în Septentrion —
tu, cu lumina străpunge-le,
doamne al meu, Orion !

Leagănă-mi ruga, preabunule,
domn al tăriilor mari,
ție mă dărui, stăpînule,
veșnic răsari !...

Vers de nuntă

Floare a vinului roșu,
mărunt deschide-te azi
auzului meu de miresme.
Iată vin vechi, vin străvechi
pe masa de piatră-a tăcerii —
floare a vinului, vino
și-mpurpurează-ne șoapta.
În mine-i un țipăt de stea,
vai mie ! și-n sînge mă roade,
și trece adînc în pămînt.
Iată vin vechi, vin străvechi
la masa de nuntă, dar mirii
vor floarea vinului roșu,
iar carnea se sfîșie-n dor.
Floare a vinului, taină,
crești ca un abur imens,
lung legănîndu-ne chipul...

Izvoare de neam

Sunt niște izvoare tainice acolo,
lacrimi ale mamei Dochia
ajungîndu-mă ca un dulce blestem —
sunt niște turme de oi argintii
peste pășunea de lună,
sunt niște ciobani de timp
și sunt în miezul de piatră
temple în care Zamolxe se bucură
de fiecare moarte a mea
ca pentru o stea ce se naște mereu
Noaptea mă afund în Carpați
ca într-o Dunăre de piatră,
și-n mine e o veghe de timp.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (IX)

● **2 IANUARIE 1976.** Am scris **Viața unei femei** în ziua de 15 februarie 1975, partea întîi a piesei, și, în zilele de 19 și 20 februarie, același an, partea a doua. Spre deosebire de piesele anterioare, scrise, cele mai multe, pe baza unui scenariu amplu, **Viața unei femei** a fost scrisă dintr-o răsuflare, fără nici o ezitare sau ștersătură, după o metodă care îmi amintește de **dicteul automat** al suprarealiștilor, folosit și de mine, în adolescență, la scrierea poemelor adunate în placheta „Alge". Explicația — și singura —, a spontaneității este gestația îndelungată a piesei în subconștientul meu. A început această gestație — acum îmi dau seama —, în anul 1937, cînd tînăr intelectual de stînga — lucram la „Reporter" și „Lumea românească" —, am luat cunoștință de primele **procese**, atît de zguduitoare, de misterioase, de absurde și de ilogice în textura lor intimă. Mi-aduc aminte, tulburat și astăzi, de nesfîrșitele zile și de nesfîrșitele nopți, petrecute în cercul prietenilor de vîrstă și de convingerile mele, cînd încercam, zadarnic, în cadrul unor analize, sterile și istovitoare, — fiindcă ne lipseau informațiile elementare —, să descifrăm adevărul. Ne intoxicam, prinși în hățișul unor ipoteze contradictorii, ni se părea că ne apropiem de un punct de lumină, ne înfruntam cu pasiune, ne învinuiam, reciproc, de toate păcatele ignoranței și de toate „rădăcinile mic-burgheze", pentru ca, în zori, otrăviți de controverse și de tutun, s-o luăm de la început, la fel de nedumeriți, la fel de dezorientați. Au urmat anii războiului, cînd zbuciumul nostru, derizoriu, fiindcă, lipsit de orice eficiență, a luat sfîrșit. Confruntați cu marea calamitate fascistă, cu moartea ce pîndea la fiecare pas, controversele noastre au tăcut. Au venit, apoi, anii 1949—1952 care au reactualizat în conștiința noastră aceleași întrebări chinuitoare, de data asta cu o agravantă: nimeni nu vorbea cu nimeni. Doar ochii stinși, rătăciți — ochii muribunzilor —, exprimau, într-un limbaj cifrat, nu spaima, ci neînțelegerea. Și am trăit acea zi blestemată de 16 aprilie 1954, cînd am aflat, din ziare, de moartea lui **Lucrețiu Pătrășcanu**. La puține zile, după aceea, am fost convocați sus, unde ni s-a dat să citim dosarul procesului. L-am răsfoit, am simulat că l-am citit, și am plecat, pe străzi, cu Zaharia Stancu, sprijinindu-ne unul de celălalt. Am ajuns la Nestor, ne-am așezat la o masă de lîngă fereastră și a urmat un dialog delirant, ca într-o piesă de Beckett. — „Vezi, Zaharia, asta e masa la care am stat în ziua cînd te-a ridicat și te-a trimis în lagăr, la Tîrgu Jiu" — „Din clipa asta", a spus Zaharia, „m-am lăsat de fumat" — „De ce, Zaharia ?" — „Ca să mă pedepsesc".

Și, tot cu el alături, am trăit acea zi, cutremurătoare și de neuitat, cînd, în fața a trei mii de oameni, — de fapt, în fața întregii țări — tovarășul Ceaușescu a denunțat, cu o aprigă mînie, nelegiuirile făptuite împotriva unor oameni nevinovați. Îi ascultam pe secretarul general așa cum ascultau cei trei mii de oameni din marea sală a Palatului, cu respirația tăiată, fiindcă înțelegeam că asemenea fapte sîngeroase nu se cade a fi uitate, pentru ca niciodată, dar niciodată, asemenea fărădelegi să mai fie cu putință. Atunci și acolo, în marea sală a Palatului, cînd îl ascultam pe secretarul general vorbind patetic și răscolitor, cu o lacrimă în glas, abia ascunsă, s-a cristalizat în ființa mea obligația morală să scriu piesa ca un act de recunoștință adus ACELUIA ce veghează ca nopțile noastre să fie ferite de coșmare, OMULUI, care ne-a redat demnitatea și sensul suprem al **Libertății**. „Libertatea", spun în finalul piesei — „începe de la respectarea libertății tuturor, și nu e liber cel care, în numele puterii, primejduiește libertatea celorlalți". — „Știi în ce punct al lumii te afli ?", întreabă un personaj din „Viața unei femei". — „Într-un loc unde închisorile sînt transformate în muzee". Am scris piesa în trei zile, chinuit de dubii, într-o stare de panică atroce. I-am citit Marcelei piesa, pe măsură ce o scriam, și, față de emoția ei, dar și de nesiguranțele mele, mi-a propus o lectură în fața lui Radu Beligan. I-am citit piesa și, deși i-am văzut în ochi regretul de a nu avea un rol pe măsura lui, s-a declarat gata s-o pună în scenă și să joace rolul **„Autorului dramatic"**. Cu toate că aveam încredere în judecata lui — Beligan e, de obicei, un ascultător reticent —, dubiile mele nu erau risipite. Am făcut încă o lectură în fața cîtorva cronicari dramatici, printre care și criticul **Valeriu Răpeanu**. A ascultat piesa atent, a comentat-o responsabil. O observație de a lui și o sugestie mi-au impus o remaniere a părții a doua, cu urmări deosebit de fructuoase pentru destinul lucrării. La 9 septembrie 1975 am început repetițiile la „Național", în regia mea și decorul lui Tofan, într-o atmosferă de cordialitate, de bună dispoziție și de dragoste, a tuturor interpreților.

● **17 IANUARIE 1976.** Premieră cu **„Viața unei femei"**, în sala „mică" a „Naționalului", plină pînă la refuz. Oficialități, critici, oameni de teatru, public greu de biruit. Și asta fiindcă **mania critică** a luat proporții de viciu. Unii critică din voluptate, alții de teama să nu fie socotiți incompetenți. În teatru situația e mai dificilă decît în orice alt domeniu al creației. Un romancier scrie o carte. Apare în zece mii de exemplare. Deci, zece mii de oameni, de pregătiri și gusturi felurite, vor citi cartea acasă, și o vor judeca în raport cu pregătirea și gustul lor. O piesă de teatru e reprezentată, seară de seară, în fața unei săli de șase sute de locuri. O statistică a arătat că, în pofida unor variațiuni neesențiale, într-o sală de teatru se află, într-un procentaj respectat, alții medici, elevi, gospodine, sportivi, ingineri, muncitori, artiști sau confrați. Iar tu, dramaturg, trebuie să-i cucerești **pe toți**, în aceeași clipă. E măreția și servitutea genului. Cine nu ține seama de legea asta aspră, să nu scrie teatru, să treacă, eventual, la critică. Aseară, la „Viața unei femei" reacția sălii a fost atît de încandescentă și aprecierile atît de superlative, că mă sfiesc să le consemnez.

● **21 IUNIE 1976.** Am văzut „Viața unei femei" de cîteva zeci de ori și n-am încetat să mă uimesc de spectacolul la care asist. Jucăm în sala „mare" a „Naționalului". Sala asta are un public, al ei, special, **de comedie**. Neștiind despre ce e vorba, indusi în eroare de numele autorului, spectatorii vin convinși că vor asista la o comedie și că vor trăi două ore de amuzament. Primele replici din „Viața" sînt neutre sau au o vagă nuanță comică. Dispus să petreacă, publicul rîde. Dar iată că se produce miracolul. M. își rotește privirea asupra sălii, își rostește replica simplu, fără nici o retorică și sala amuțește. De aici înainte, spectacolul se desfășoară într-o emoție despre care un critic a spus că „**e dusă pînă la limita suportabilității**". O emoție despre care un alt cronicar a scris: **„M.R. joacă de parcă și-ar da foc cu benzină"**.

● **10 SEPTEMBRIE 1976.** Răpeanu îmi cere pentru volumele de „teatru comentat", pe care vrea să le publice la „Eminescu", distribuția **„Bulevardului"**, la premiera absolută. A avut loc în seara de 27 noiembrie 1950. Ulterior i-am schimbat titlul: din **„Bulevardul Tabula-Rasa"**, a devenit **„Bulevardul Văzdub"**, ca să mă opresc, definitiv, la **„Bulevardul Împăcării"**. Caut afișul primei reprezentații și-l descopăr în arhiva „Naționalului". Au jucat: **Ion Iancovescu, Ion Finteșteanu, Al. Ghibericon, G. Timică, Marcel Anghelescu, Ion Tulianu, Niki Atanasiu, Victor Antonescu**. Regia: **Sică Alexandrescu**. Cu excepția, fericită, a lui Finteșteanu și Marcel, toți în lumea umbrelor, nume scumpe, ființe adorabile, care și-au cheltuit viața pe scîndurile scenei, în schimbul unei iluzii de o clipă. Am fost fericit în tovărășia lor, fiindcă au simțit că-i iubesc, că trăiesc, seară de seară, bucuriile și tristețile lor. În toate grailurile pămîntului se spune că actorii **„joacă"**. Fiindcă sînt singurii copii eterni ai acestei lumi.

● **11 SEPTEMBRIE 1976.** A sosit momentul să pun ordine în hîrtiile care m-au năpădit din nou. Dar, de data asta, metodic. Manuscrisele, „originalele de mînă", le împart în trei seturi : unul pentru Biblioteca Academiei, al doilea, pentru Muzeul de literatură, ultimul pentru Muzeul Tatrului Național. „Hîrtiile" — scrisori, telegrame, afișe, programe, din țară și din străinătate, fotografii — le expediez, în cîteva pachete masive, tot lui Oprea, pentru Muzeul lui. Știu că toate se vor pierde și risipi — soarta hîrtiilor —, dar expulzarea lor îmi dă un sentiment de eliberare. Nu mi-a mai rămas decît ce vreau să-mi rămînă. 1) Un volum de POEZII. Urmează ediția „Eminescu" 1973, în fruntea căreia am pus plachetа ALGE, așa cum a apărut la „Litera". 2) Un volum de FABULE. Apropo de fabule. V.R. îmi semnalează că fabula mea „Fabula bunului simț" are similitudini cu o fabulă a lui Eliezer Steinbarc. Sînt stupefiat, fiindcă nu l-am citit în viața mea. Oricum, voi face cuvenita precizare. Asta, cu atît mai mult, cu cît fenomenul de „preluare" a luat proporții alarmante. Atît de amenințătoare, că într-un almanah, în care am publicat un ciclu de fabule, am adăugat o notă : „Cei ce vor să plagieze fabulele de mai jos, sînt liberi s-o facă. Cu o singură obligație : să indice sursa". 3) Un volum, selectiv, de proze satirice. L-am intitulat, inițial, SATIRICON, mi s-a părut pretențios, am optat pentru un titlu mai simplu : SATIRICE. 4) Din cele peste douăzeci de piese scrise n-am oprit decît zece, și anume : **„Bulevardul Împăcării", „Micul turbat", „Rețeta fericirii", „Siciliana", „Fii cuminte, Cristofor !", „Sfîntu Mitică Blajinu", „Opinia publică", „Travesti", „Interesul general"** și **„Viața unei femei"**. Vor forma două volume intitulate **„TEATRU"**, de cîte cinci sute de pagini, fiecare. 5) Un volum de studii literare, titlu provizoriu : VARIA. 6) Și, în sfîrșit, o carte la care țin, fiindcă a fost prima depoziție, în lume, cu privire la atrocitățile făptuite de naziști în lagărele lor de exterminare : NINGE PESTE UCRAINA. În 1948, în „Națiunea", G. Călinescu a scris o recenzie zguduitoare. Aș vrea s-o public ca prefață. Și cu asta, am terminat. Ba nu, mai e **„Jurnalul"**. L-am recitit în ultimele zile și nopți. Din cele peste 1 300 de pagini am scos aproape două sute. Sînt însemnări privind geneza și procesul de elaborare a pieselor de mai sus. Ar putea prezenta un oarecare interes, oferind unui tînăr, ispitit de mirajul scrisului dramatic, unele sugestii. Adun cele două sute de pagini într-un dosar pe care scriu : **„Jurnal de atelier"**. Restul caietelor, mărturie a treizeci de ani de viață, conțin prea multe însemnări cifrate, a căror cheie am pierdut-o, sau vreau s-o pierd, prea multe mihniri mocnite, prea multe deznădejdi îngropate, ca să poată fi încredințate unui ochi străin. Vor avea deci destinul tuturor hîrtiilor inutile. Iau caietele, le duc în baie, le arunc în cadă, torn deasupra o sticlă de spirt medicinal și le dau foc. Privesc flăcările albastre ce transformă în cenușă atîtea năluciri. Un șingur petic de hîrtie, cu marginile calcinate, nu vrea să ardă. Îl scot, îl netezesc și citesc : „Înaintea Paștilor, mama aducea, din piață, o chivuță cu o bidinea cu coada lungă care ne spoia odaia în care trăiam, înghesuite, cinci suflete. Cîteva zile cămărușa de chirpici mirosea a proaspăt, a var, a dușumele frecate. Și mi se părea inundată de o sfîntă lumină". E aceeași lumină care îmi învăluie ființa, iubita mea, care oriunde te-ai afla, pe stradă, la teatru, pe scenă, acasă, ești lîngă mine, soldatul meu credincios, care de șaptesprezece ani îmi veghezi zilele și nopțile, gata să dai foc lumii, cînd îți se pare că mă amenință un vînt potrivnic, care de ani de zile, dormi, nopțile, iepurește, cu urechea lipită de ușa camerei mele, ca să auzi că respir.

Dar uite că nu mai pot să scriu, îmi tremură mîna.

Și, astfel se încheie **„Jurnalul de atelier"**.

AUREL BARANGA ■

Nota redacției — Încheind „Jurnalul de atelier", dramaturgul Aurel Baranga promite cititorilor revistei o reîntîlnire pe curînd în cadrul unei rubrici de „întîmplări, portrete, amintiri".

Maria Pietraru:

„Talentul, în cîntec, nu-i decît curajul de a cînta cu voce tare"

— Acum cîțiva ani, pe malul Bistriței, la Bacău, mestecînd un fir de iarbă, sub un cer care le promite tuturor celor sub douăzeci de ani că își vor scrie numele cu majuscule fie și pe harbuji, v-ați gîndit că veți deveni cîntăreața de muzică populară de azi ?

— Frecventam pe atunci cursurile cercului dramatic de la Casa de creație. Era o frenezie în tot ce făceam. Simțeam, vroiam să devin o mare actriță. Am ajuns chiar și la București, la faza finală a Festivalului bienal „I. L. Caragiale", cu o piesă, „Fata tatii cea frumoasă", și era acolo o scenă în care eu, măturînd prin odaie, trebuia să mai fac ceva pentru ca publicul să nu rămînă numai cu această idee. Și s-a hotărît să cînt „Văleu, bade", un cîntec care, de fapt, mi-a adus, surprinzător, succesul. Mai tîrziu l-am impus ca un adevărat șlagăr.

— Și de aici ponoasele ?

— Urmam clasa a IX-a la Bacău. Elevul de serviciu l-a șoptit ceva profesorului în timpul tezei la matematici și... ca prin vis, lăsîndu-mi condeiul pe bancă, am alergat spre Secția de învățămînt. Acolo am aflat că eram solicitată de ansamblul „Perinița" pentru angajarea urgentă ca solistă de muzică populară. Fusesem remarcată, deci, în piesa aceea.

— Deși erați în clasa a IX-a, vă aflați în al nouălea cer. Adio obligații școlare...

— Deloc ! Ambiția mea era teatrul. Ca o fată cuminte, după terminarea liceului, cu mulți suporteri în urmă, am concurat la I.A.T.C. Cu cozile pînă la șold, cu o vorbire care muia toate consoanele, moldoveancă din cap pînă în picioare, am recitat în fața regretatului Al. Finți „Ispita" lui George Coșbuc. „Măi, fetițo, mi-a spus tot moale maestrul. Numai ispită nu ești tu".

— Deși mai tîrziu...

— „Mergi acasă, zice maestrul, bagă-ți un creion sub limbă și lasă-ți graiul moldovenesc. O actriță nu poate fi numai moldoveancă".

— Și v-ați pus un creion sub limbă ?

— Mi-am pus un creion sub limbă, dar la I.A.T.C. n-am mai încercat. Mi-am adus aminte de „Perinița". Am fost trimisă în fața unei orchestre. Dirijorul mă întreabă : „Ce cînți ?" „Văleu, bade !" „Și mai... ? „Niciodată ca o dată" și „La oglindă", am spus dintr-o răsuflare. „În ce tonalitate cînți" ? „Tonalitate ?! Păi, nu știu !" Am cîntat cum m-am priceput, orchestra s-a luat după mine. Apoi probă la scenă, probă cu public. În 1961 nu era de colea să apari la televiziune. La „Ora satului", pe 30 decembrie, n-am să uit asta, mi-am făcut apariția în chip de Maria Pietraru. Apoi, în 1962, trimisă ca delegat la Festivalul mondial al tineretului de la Helsinki, apoi...

— Vi se părea că nimic nu vă mai poate sta în cale.

— Acum, uneori, mă gîndesc dacă nu-mi stau eu însămi. Hotărît, trebuie să muncesc mai mult. Dar cum nu toate se împlinesc, teatrul a rămas unul dintre acele visuri. Am fost atît de pătimașă încît rar mai văd un spectacol fără să sufăr că locul meu nu e acolo, printre actori. Comedia m-ar fi prins.

— Și care este adevărata față a Mariei Pietraru ?

— Talentul poți să-l ai și să nu știi că-l ai. Pe al meu l-au descoperit alții. Am mers pe drumul cîntecului și n-am făcut rău.

— În ce relații de vecinătate vă aflați cu cîntecul ?

— Uit de mine cînd cînt. Melodia vine din însăși viața mea. Textele mi le aleg cum își alege omul o haină. Majoritatea cîntecelor mi le aranjez singură. În ce privește costumul, mi-l fac singură.

— De prin partea locului ?

— Nu. Stilizat. Așa cum, dealtfel, mi-e și cîntecul.

— Și nu-i păcat ?

— Mare păcat. Dar Bacăul e o zonă de tranziție între Moldova și Muntenia, încît, v-am mai spus, mi se reproșează uneori că nu cînt moldovenește.

— Nu vă aflați cumva într-o criză de repertoriu ?

— Dîndu-mi seama și eu de acest lucru, nu e nimic încă pierdut. Mă tem totuși că lumea, în ultimul timp, a început să mă uite. Și poate datorită faptului că am fost plecată în îndelungate turnee peste hotare.

— Ce să-i faci, reversul medaliei. Să vorbim puțin despre fața medaliei.

— La Sofia, în 1968, cu Ansamblul de cîntece și dansuri al U.T.C., am obținut premiul trei și medalia de bronz. La Festivalul balcanic de la Efes din Turcia, cu Ansamblul din Scornicești, am obținut „Zeița de argint". Am cîntat în turnee în Suedia, Iugoslavia, Polonia. Prin A.R.I.A. am cîntat în Canada, America, în Japonia doi ani la rînd; rememorez peregrinările prin Olanda, Anglia, Alger, Tunisia, China, Mongolia, Vietnam, U.R.S.S. Uneori credeam că nu eu sînt aceea, mă uitam în oglindă și mă pișcam. Marea mea satisfacție a fost că prin cîntecul nostru, prin prezența mea covîrșită de emoție, s-a putut cunoaște o părticică din cîntecul și din sufletul românesc. Nu pot să uit cum am reușit să cînt alături de un solist japonez „Ionel, Ionelule", în inima Tokio-ului.

— Între timp, pe meleagurile moldovene poate că se mai naște un cîntăreț.

— Recent am făcut un turneu în Moldova. Nu mai cîntasem acasă de trei ani. Intram în scenă cu sfiala și emoția unui debutant. Dar noi avem un public generos. Auzindu-mi numele, aplaudă dinainte. Deși peste tot am cîntat în numele său, aveam sentimentul unei vinovății. Acasă e acasă.

— A cîta roată la căruță e romanța ?

— „Car frumos cu patru boi" stă pe roțile sale. Cînd am cîntat „Mama" lui Goga, mulți lăcrimau. Cu romanța e greu să faci succes. Nu cred că soliștii de la Operă sînt cei chemați să continue sau să salveze genul. Romanța cunoaște însă acum o nouă vîrstă. Trebuie să știi s-o cînți. Și nu ca „pensionară" mă văd eu cîntăreață de romanțe.

— În cîmpul însorit al muzicii populare se mai țin încă fumul gros al unor cîntece care întunecă florile de pe cămășile cu altițe. Pînă și în folclor, un termen la modă — poluarea. Prin unele săli se pot auzi și cîntece foarte ușurele. Ca să nu mai vorbim de alte „producții" care frizează trivialitatea.

— În ceea ce mă privește, nu am inclus în repertoriu cîntece de un gust îndoielnic, cîntece frivole sau cu referiri directe la viața unui interpret sau altul. Condiția unui cîntăreț de muzică populară este, sînt convinsă, respectarea cu fidelitate, cu credință chiar, a autenticității fiecărui cîntec. Toate aceste anomalii sînt rodul lenii, al dorinței de a obține, succese facile și, de ce nu ?, bani mulți. Un adevărat artist nu numai că nu se pretează la așa ceva dar luptă activ împotriva acestei poluări. Trebuie să recunosc că am făcut și eu prea puțin.

— Despre ce alte lucruri ați vrea să mai discutăm ?

— 1. Nu-mi plac textele ușoare. Chiar ale muzicii ușoare. Cu „Foaie verde de cicoare / Țara mea-i o mîndră floare"... n-am spus nimic și nu aducem nimănui nici un serviciu. 2. Da, există și o regie a succesului. Pe scenă trebuie să crești ca o plantă, la vedere. 3. Unui talent nativ trebuie să i se adauge multă muncă. 4. Nu cînt la nunți. Nu e genul meu de muzică și nu sînt nici genul de om. Aparent ești iubit, dar pierzi din prestigiu. 5. Am o fiică de zece ani, Maria Cristina, elevă la Școala de muzică, și o mamă care ne-a crescut pe amîndouă. 6. Sînt în voce. E păcat să nu dau ceea ce pot. Acum, cînd chiar că mai pot. 7. Sofia Vicoveanca este inconfundabilă ! Cine îi fură cîntecul se fură pe sine. Ea a ridicat vălul de pe mari bogății. 8. Un cîntec care mă urmărește — „Sînt o fată frumușică" — text de Gheorghe Zamfir, pe o melodie din Bacău. 9. Medalia Meritul Cultural cl. I, Medalia Ordinul Cultural cl. a V-a. Numai prin muncă. 10 Nu știu.

— Tocmai de aceea ne oprim aici. Ce mai e pe la Fundul Văii ?

— „Eu cînd am plecat de-acasă / Mi-am lăsat dorul pe masă / Bundița în cui la grindă / Pe badea plîngînd în tindă. / Eu mă uit, el nu mă-ntoarce, / Nici cu mîna semn îmi face...". Cam asta-i prin satul meu de lîngă Petrești Bacăului. Nici o primăvară nu-i ca acolo.

— Care este rostul cîntecului dumneavoastră ?

— Cînd vin pe scenă, vin cu totul, cu muzica mea, cu înfățișarea mea, cu portul meu. Viața mea nu se repetă. Tocmai de aceea vreau să comunic că exist. Fără cîntec, lumea ar fi mai săracă. Toți cîntă de fapt. Mulți nu se aud. Cîntă așa, în gîndul lor. Nu-i aude nimeni. Uitați-vă la copaci, la ape, la flori. Talentul poate că nu e decît curajul de a cînta cu voce tare.

ADI CUSIN ■

„Nufărul" — un simbol pentru cîntecul tînăr

Se organizează de cîțiva ani încoace — fapt îmbucurător în esență — tot felul de festivaluri în mai fiecare județ al țării, de la cele de tradiție, istorico-etnografice, la cele de muzică și artă modernă.

Noi înșine sau alți colegi de-ai noștri am și avut prilejul să salutăm reușita unor asemenea manifestări, desfășurate cu o participare de public de ordinul zecilor de mii în total. Ca să nu mai vorbim de faptul că fiecare din aceste festivaluri are specificul său.

Cum despre ultimul din aceste festivaluri, cel de muzică ușoară organizat pentru a 8-a oară în acest an la Sf. Gheorghe ca și despre seria de spectacole susținute de premiați și invitați într-o seamă de stațiuni balneoclimaterice din județul Covasna nu ne-am pronunțat încă, permită-ni-se, fie și acum, cîteva considerații. Merită înainte de toate felicitate forurile locale (sufletul lor fiind secția de propagandă a comitetului județean de partid în frunte cu secretarul Constantin Stanca) pentru ideea de a demonstra că tinerii pot compune și interpreta, nu odată cu strălucire, frumoase cîntece, pătrunse de suflul romantic al idealurilor generației lor, de sentimentele prieteniei și unității, ale dăruirii patriotice în muncă, ale bucuriei de a trăi. Dacă secția de specialitate a Uniunii Compozitorilor nu ne crede, nu are decît să-i întrebe pe compozitorii Aurel Giroveanu (prezent la aproape toate edițiile acestui festival), George Sbîrcea și Jolt Kerestely, care alături de alți oameni de cultură locali au avut de ales între peste 40 de compoziții și cam tot atîția interpreți, muzica folk sau pop rămînînd în mod fericit alături de unele inspirate melodii de muzică ușoară în buna tradiție a genului. Mii de spectatori de la spectacolul de gală în aer liber de pe scena plutitoare amplasată pe lacul de la Reci au putut aplauda astfel și piesa „Pentru anii care vin" de Eusebiu Simionovici din Rîmnicu Sărat, distinsă cu premiul I și o impresionantă melodie folk pe versuri de Joszef Atilla a lui Csutak Istvan din Petroșani sau compozițiile, de asemenea penetrante, ale lui Foica Vasile (Iași) sau Dancs Arpad din Sf. Gheorghe.

Ca și tinerii compozitori, interpreții cîștigători sau nu ai celor 7 premii, au aparținut unor județe diferite, Rîmnicu Sărat strălucind din nou prin cele două soliste de la Casa de cultură, Doina Maruneasc și Viorica Manea. Fetele au fost de data aceasta punctul forte, aplauze îndelungate primind pentru evoluțiile lor tinere de talent, cu voci plăcute, simț muzical și bun gust, precum Györke Gyongyver, Florentina Ciobotă (muncitoare din Galați), Papp Gayyi Réka (Reghin), Bokor Ildiko (Sf. Gheorghe) și altele.

NICULAE STOIAN ■

„Corabia de aur" cu toate pînzele sus!

La Corabia, în frumosul oraș oltean de pe malul Dunării, s-a încheiat de curînd cea de-a IV-a ediție a festivalului concurs interjudețean de muzică ușoară, populară și folk, dotat în chip firesc cu trofeul „Corabia de aur". Festivalul și-a cîștigat un binemeritat renume, neștirbit de la prima sa ediție, datorită atît impecabilei sale organizări, la care și-au dat concursul toate forurile competente locale, cît și datorită deplinei obiectivități a juriului.

Pentru prima oară a fost inclusă în competiție muzica folk, expresie, în fond, a deosebitei popularități pe care a căpătat-o acest nou gen muzical-poetic în rîndurile tineretului, ale melomanilor de toate vîrstele. Organizatorii au subliniat dealtfel faptul că deși Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar — principalul factor de promovare a muzicii tinere, revoluționare — nu a susținut nici un spectacol la Corabia, publicul cunoaște toate cîntecele din cenaclu.

Bineînțeles că principalul cîștig al festivalului îl constituie talentul laureaților săi, tineri cîntăreți (și creatori în domeniul folk-ului) care își văd astfel încununate de succes strădaniile de a descifra tainele cîntecului. Liliana Savu (Buziaș-Timișoara), cîștigătoarea „Corabiei de aur" la muzică populară și a Premiului special al juriului, a constituit o revelație autentică prin maniera sa necontrafăcută de a cînta, vocea puternică, limpede. Dar și Ioniță Constantin (Dîmbovița) sau Marișca Floare (Chișineu-Criș), cîștigătorii premiilor al II-lea și al III-lea, au dovedit calități reale. La muzică ușoară, cîștigătorii au fost, în ordine, Lili Ilinca (Olt), Georgeta Dumitru (Ilfov) și Elena Aruncuteanu (Cluj), iar la muzică folk tînărul elev Daniel Dumitrescu din Slatina, recompensat cu premiul al II-lea — premiul I neacordîndu-se — cu două piese pe versuri proprii și de Virgil Carianopol. Pe lista cîștigătorilor s-au înscris Ion Băciou din Motru (Gorj) cu o variantă muzicală a cunoscutei poezii „Copiii de țărani" de Adrian Păunescu și cuplul Silviu Pavlovschi—Petrică Popa (Hunedoara). Juriul a mai acordat Premiul tinereții Tatianei Rece din Corabia și Premiul popularității pentru Geta Sandu (Argeș).

NICOLAE SPIRESCU ■

Ecou

Un foarte interesant articol despre **Etica interpretului** semnează Smaranda Oțeanu în ziarul **Scînteia** din 2 octombrie. În esență este vorba despre „poluarea folclorului". Articolul face o pledoarie convingătoare pentru apărarea folclorului de orice improvizații facile, de imitații fără valoare, menite să cîștige cu orice preț, chiar și cu cel al calității, adeziunea unui public fără mari pretenții. Semnatara articolului atrage atenția, pe bună dreptate și în termenii unei discuții cu adevărat interesate de datele problemei, asupra rolului covîrșitor pe care îl are interpretul în promovarea unei creații durabile, în aducerea la cunoștința iubitorilor de muzică populară — și cît de mulți sînt aceștia! — a celor mai frumoase cîntece născute pe pămîntul românesc, contribuind nu numai la desfătarea ascultătorilor, dar și la educația lor. În cuprinsul articolului se face o critică severă, dar dreaptă, solistului Ion Dolănescu care, pentru a-și spori „popularitatea", acceptă să includă în repertoriul său piese ca **Bălălău** sau **Codin**, lipsite de orice semnificație artistică.

În cuprinsul articolului autoarea se referă și la o revistă ale cărei coloane „sînt deobicei curate". Înțelegem că este vorba despre revista **Flacăra** care a publicat în pagina **Flacăra la dispoziția dumneavoastră** o scrisoare a lui Ion Dolănescu în care acesta își exprima unele nemulțumiri în legătură cu modul în care este comentat de cronicari. Am făcut acest lucru în virtutea posibilității pe care o oferim fiecărui cititor de a ni se adresa și de a-i face cunoscute problemele care-l frămîntă. Cît privește „cazul Dolănescu", e bine să amintim că revista noastră l-a criticat în repetate rînduri, dezaprobînd practicile acestui cîntăreț de muzică populară și ale altora, care își închipuie că din creația populară se poate face orice, chiar un prilej de căpătuială. Încă o dată, articolul Smarandei Oțeanu este binevenit. Plin de idei adevărate, la care aderăm întru totul, mai ales că „Flacăra" a fost printre cei care au semnalat cu stăruință primejdia poluării folclorului.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Ehrenburg

Sînt zece ani enormi, uluitori de repede topiți — cu o viteză pe care fraza lui o captase ca nici o alta din cîte fraze prea repezi se scriau atunci pe lume — de cînd a murit Ilya Ehrenburg, primul scriitor mondial cu care am făcut ochi în a doua zi de pace pe pămînt, în prima zi de libertate. Mari sau mici — există asemenea scriitori fundamentali, ai răscrucilor de vîrstă mentală și afectivă. Fundamental precum Jules Verne, primul scriitor cu care am făcut copilăria (așa cum se face armata...), fundamental precum Creangă, cu care am ieșit din copilărie — Ehrenburg mi-a format prima zi de antifascism, i-a dat sens, vigoare și, mai ales, o durabilitate neintimidată de contradicțiile la care viața supune orice credință. Toți directorii copilăriei mele intelectuale și ai iluziilor lirice fără de care secolul nostru nu poate fi înțeles — un Bogza, un Jebeleanu, un M.R.P., un Geo Dumitrescu — mă consolidau în iubirea-mi instinctivă spre Ehrenburg și mergeam cu această iubire, fără vreo stinghereală, pînă la a-i imita cadența frazei, ritmul ei, obsedat de imaginea acelor antifasciști care, în timpul războiului, hotăriseră că singurele hîrtii din care nu-și vor face niciodată țigară vor fi cele pe care sînt tipărite articolele lui. Primul meu vis de literatură a fost să scriu un articol — nu un poem, nu un roman — din care nici un antifascist să nu îndrăznească a-și face țigară. Ca de obicei — există un „blestem" în destinul problemelor cu care te întîlnești de mic — și cu Ehrenburg am avut de suportat ciocnirile estetice pe care le-am străbătut alături de toți cei idolatrizați în literatură, sistematic negați de estetizanții și neîmpliniții din jur; cu Ehrenburg a început să mă „terorizeze" întrebarea mondenă și păgînă care avea să mi se ridice și la Bogza, și la Camus, și la M.R.P., și la Brecht: mari scriitori sau „doar" mari conștiințe? Mari poeți sau „doar" puternice simțiri? Mă uit de sus la aceste semne de întrebare, azi... Nu aceasta trebuie să ne fie azi alarma. Ceea ce azi mă uimește este cum de a trăit el atît? Cum n-a murit de cîte ori i-a fost dat și luat. Prin ce pacte, prin ce înțelegeri, prin ce compromisuri a trecut, cum a putut să rămînă în viață pe un front și să fie îngropat pe altul? Îngropat de viu într-o tranșee, cum învia în alta? Văzînd moartea atîtor oameni dragi în jurul său, luați chiar din casa sa, precum Babel — de unde puterea de a striga, noapte de noapte, că mai presus de distrugerea lui Hitler, flința umană nu cunoștea atunci alt țel? Pentru ca, mai departe, după distrugerea lui Hitler, să mai găsească energia de a scrie negru pe alb: „Cît timp pe lume va mai exista antisemitism, eu voi declara că sînt și evreu". Circulă multe legende pe seama acestor succesive supraviețuiri — și doar nefericiții estetizanți, cei care scalpează opera de viață, pot vedea în aceste legende o diminuare a operei în care alții, miloși, caută doar poeziile, vrînd s-o ferească astfel de politica ei, dar uitînd că nici o politică nu se poate pricepe fără poezia ei. Eu aleg legenda cea mai tonică: el a avut curaj și i-a fost frică; el a avut fond și formă; el a avut stil — acea adecvare a unei forme la un fond; el și-a adecvat curajul la frica din el — cea mai dureroasă frică a unui revoluționar (o spune chiar el), aceea de a te rătăci în propria-ți revoluție, cel mai înalt curaj, acela de a învinge această frică. Ehrenburg e stilul unei contorsionate demnități, esențiale pentru a înțelege strigătele și murmurele antifasciste, în toată lumina lor solară și lunară.

RADU COSAȘU ■

A.B.C.-ul păcii

La reuniunea Clubului de la Roma desfășurată săptămîna trecută în capitala Suediei, președintele clubului, prof. Aurelio Peccei, a propus introducerea în programele de învățămînt ale școlilor și universităților a unor cursuri speciale privind problemele păcii.
(Agenția France Presse)

Să ne închipuim că binecunoscutul dialog de seară dintre școlarul ce-și așază cărțile în ghiozdan pentru a doua zi și părintele său care, întors de la slujbă, se interesează cum merge cu învățătura, s-ar purta în acești termeni: „Ce ore ai mîine?" „Aritmetica, Citirea, Pacea..." Tonifiant răspuns. Dacă știm cu toții din vremea romanilor că nu pentru școală, ci pentru viață învățăm, iată că sîntem tot mai îndemnați să stăruim asupra gîndului că **viața** pentru care urmează să învățăm nu este doar propria noastră existență individuală ci și viața omenirii.

Ce ar trebui să învețe așadar despre pace școlarul și studentul?

Pe lîngă toate axiomele, mai mult sau mai puțin știute de toată lumea despre pace, realități de-a dreptul aberante ale cursei înarmărilor, cum sînt bunăoară următoarele:

— cheltuielile militare ale lumii au fost în anul trecut echivalente cu produsul național brut anual al tuturor statelor din America Latină, Africa și Orientul Mijlociu sau de 15 ori mai mari decît ajutorul acordat de totalitatea statelor țărilor în curs de dezvoltare;

— sumele înghițite pentru producerea a 100 noi prototipuri de bombardiere sînt îndestulătoare pentru alfabetizarea tuturor neștiutorilor de carte din lume;

— peste 400 de mii de oameni de știință și ingineri, adică jumătate din efectivul forțelor științifice și tehnice ale lumii sînt angrenate, într-un fel sau altul, în eforturile de înarmare.

Deasupra tuturor acestor fapte planează însă constatarea, atît de apăsătoare pentru conștiința umanității contemporane, că armele aflate azi în arsenalele militare ale statelor ar putea extermina de 12 ori populația actuală a planetei.

Și ce ar trebui să învețe despre pace, altfel decît se știe prin tradiție, școlarul și studentul?

Printre altele, de pildă, că dictonul „Dacă vrei pace, pregătește-te de război", e în vremea noastră nu numai caduc ci și mult prea primejdios. Sentința aceasta n-ar mai putea fi îmbrățișată decît de accia care încearcă să justifice continuarea, în ritm drăcesc, a cursei înarmărilor.

Că formularea clasică a lui Clausewitz, după care războiul e continuarea prin alte mijloace a politicii unui stat, a devenit în era atomică un nonsens la fel de primejdios.

Că periodizarea istoriei omenirii trebuie să abandoneze criteriile tradiționale, în care punctele de reper cronologice erau prin excelență datele izbucnirii sau încheierii unor războaie. Nu „războiul a născut istoria", cum afirma, furat de argumentația necesară impunerii polemologiei ca știință despre război, savantul francez Gaston Bouthoul, ci istoria a născut războaiele, și tot ea, prin oamenii care o făuresc, le va pune capăt.

Viziunea generos umanistă — și pe deplin realistă — a României asupra problemelor vieții internaționale situează țara noastră printre promotorii de prim moment și mereu neobosiți ai afirmării cauzei păcii ca domeniu de preocupare curentă al celor mai largi cercuri ale opiniei publice mondiale, inclusiv al generației celei mai tinere. Din 1965, în baza unei Declarații adoptate prin consens la O.N.U., la propunerea României, promovarea în rîndul tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare se regăsește an de an în tematica sesiunilor Adunării generale a O.N.U. și în activitățile practice ale Națiunilor Unite.

Din gîndul că printr-un A.B.C. al păcii pus în mîna tînărului care se pregătește pentru a intra în viață, coeficientul de încredere și stabilitate într-o lume amenințată de spectrul războiului va spori, că omenirea s-ar putea apropia, cu un ceas mai devreme, de momentul instaurării unei păci trainice pe planetă, s-a născut și ideea profesorului italian.

CORNELIU VLAD ■

● Medicamentele pot vindeca unele forme de cancer

Progresele însemnate obținute în tratarea unor anumite forme de leucemii au întărit ideea că și alte forme de cancer pot fi vindecate cu ajutorul medicamentelor, au comunicat recent specialiști americani. Termenul „vindecat", atît de evitat pînă acum, a fost într-adevăr folosit fără rezerve în cadrul Conferinței naționale asupra leucemiei, desfășurată joia trecută la New York. Maladii ca leucemia sau boala lui Hodgkin, un cancer al sistemului limfatic, au fost supuse de mai bine de zece ani unor tratamente cu diverse medicamente. Rezultatele obținute „au întărit ideea că putem vindeca diferitele cancere cu medicamente", a afirmat doctorul Vincent de Vita, directorul serviciului de tratare a cancerului de la Institutul național al cancerului. „Acum noi avem mijloacele de a aplica aceleași tehnici și cancerelor mai comune", a adăugat el. Mai mulți specialiști prezenți la întîlnire au furnizat statistici încurajatoare asupra numărului de leucemii acute vindecate cu medicamente. Inamicul numărul unu al lumii este deci, într-adevăr, pe cale de a fi învins.

● Omniprezența calculatorului

Utilizarea unui sistem de ordinatoare pentru a răspunde, global, problemelor energetice sau alimentare ale lumii în viitorii ani ar putea facilita adoptarea unei strategii optime pe termen lung. Soluționarea marilor probleme ale umanității — au estimat cei cincizeci de membri ai „Clubului de la Roma", reuniți săptămîna trecută timp de trei zile la Stockholm — trebuie să țină seama de examinarea consecințelor în timp ale deciziilor luate în prezent, la nivelul fiecărui guvern. Relația nu este însă de natura celei oferite de un savant vest-german: „populația Terrei se va dubla în anul 2025. Aceasta înseamnă că deja se poate vorbi de o dublare a numărului locuitor de muncă, al locuințelor și spitalelor, al gosetelor și porturilor. Pentru a răspunde cerințelor alimentare, vor trebui dublate suprafețele cultivate sau va trebui dublat randamentul pămînturilor cultivabile în prezent". Planeta, au spus-o chiar și ordinatoarele, are destule resurse pentru a ne adăposti și hrăni pe toți, mult mai mulți decît sîntem în prezent, ținînd seama însă de principiile justiției și echității. Mașina oferă indicii, soluțiile, în ultimă instanță, i le dă tot omul.

● Breviar spațial

O statistică oficială, dată publicității la Washington, relevă că, la cea de-a XX-a aniversare a erei spațiale — 4 octombrie — în spațiu se aflau 4 472 de obiecte cosmice, confecționate de om. Dintre acestea, doar 971 poartă de fapt o încărcătură instrumentală: celelalte constituie motoare de rachete, diverse fragmente de piese și resturi de echipamente. NORAD, un organism mixt canadiano-american, care detectează, catalogează și urmărește evoluția misiunilor spațiale, arată că, de fapt, de la plasarea pe orbită a primului satelit artificial al Pămîntului, la 4 octombrie 1957, numărul obiectelor lansate în spațiu a fost de 10 378. Dintre acestea, 5 906 au ieșit ulterior de pe orbită. Prognoza pentru următorii 20 de ani, care se bazează pe programele noilor lansări și pe dezvoltarea viitoare a echipamentelor de detecție și urmărire, estimează că la 4 octombrie 1997 se vor afla pe orbită 19 661 obiecte cosmice. Asupra individualității acestor obiecte nu se lansează încă prognoze.

Belgrad — porți spre viitor

La confluența Dunării cu Sava, istoria a putut consemna optimismul tenace al locuitorilor, adesea eroi, care și-au împletit viețile cu destinul furtunos al Belgradului. De 36 de ori orașul a fost distrus, fie ars de incendii teribile, fie sfărîmat de năvălirile străine. De fiecare dată s-a ridicat din temelii, croindu-și cu demnitate viitorul cu un elan care, neuitat de legende, se demonstrează azi, apăsat, în impozanta alură a Noului Belgrad, devenit, mai mult decît un satelit ultramodern al vechiului miez de cetate, o prelungire vastă spre viitor. Poate de aceea amplasamentul monumentalului „Eliberator", operă dominatoare a celebrului Ivan Mestrovici, se află pe malul drept al fostei fortărețe, dar cu fața spre Novi Beograd, acolo unde azi se definește, palpabil, noul destin al capitalei și al fiilor ei.

Se spune că Belgradul are două mii de străzi. Oricîte ar fi — numărul lor nu spune pînă la urmă nimic — Strada belgrădeană, strada cu majusculă, rămîne pentru orice vizitator străin de neuitat. Lumea e vivace, dialogurile se înnoadă repede și natural, băieții și fetele au veselia robustă a vacanțelor meritate, imprimînd o atmosferă vag sărbătorească nu numai străzilor înguste, meridionale, din cartierele vechi, dar și marilor bulevarde. Sub copaci umbroși, cu coroane bogate, se înșiră bănci prietenoase. Pilcuri de bătrîni stau la taclale, într-o tihnă simpatică. Din cînd în cînd răbat, ca niște stoluri, țipetele, adesea glumețe ale vînzătorilor de castane coapte, dovleci la frigare sau semințe. Nimic din larma amețitoare a bazarului oriental, nimic din debandada comercială bizantină nu se întîlnește în acest oraș care cochetează cu sudul, dar rămîne disciplinat și curat. De o curățenie remarcabilă. Vitrinele magazinelor sînt largi, mărfurile prezentate se desfășoară cu o acuratețe pariziană, firmele se profilează cu un aplomb stilistic incontestabil iar terasele cafenelelor sau restaurantelor, numeroase și deloc monotone, se insinuează în stradă, cu o decentă familiaritate, care reliefează, încă o dată, spiritul agreabil al acestor locuri. Belgradul este un oraș în care străinul nu suportă stresuri sau constrîngeri. Orașul își primește oaspeții cu brațele deschise, natural și voios, ca însuși locuitorii săi.

Mai tot ce este bucolic în Belgrad, în special în zonele centrale, pare premeditat. Pus în scenă cu un anume umor. E un mod de a decora orașul, cu intenția salutară de a crea un cadru stenic, reconfortant. O asemenea viziune trădează, fără îndoială, dragostea tandră a edililor și, de ce nu, a cetățenilor față de orașul lor cel de toate zilele...

Belgradul, dincolo de oazele sale pitorești mai vechi sau mai noi, a devenit un mare plămîn industrial. Chiar și fluxul populației denotă magnetismul economiei belgrădene în plină dezvoltare. Sporul anual al locuitorilor este de 15 000. În perioada care s-a scurs de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial numărul locuitorilor a crescut de aproape 7 ori. Azi s-a ajuns la aproape un milion patru sute de mii... În paralel se amplifică centura industrială care cuprinde o gamă largă de obiective, inclusiv tehnologii de vîrf. S-au construit numeroase uzine și combinate, au apărut ramuri industriale noi, astăzi producîndu-se de la mașini unelte cu comandă-program pînă la aparatură medicală ultrafină.

Industria belgrădeană asigură în produsul social național aproape 30 la sută.

Scoruri înalte sînt reliefate și de rețeaua de învățămînt: în 1945 erau recenzate 82 de școli cu 35 000 de elevi. Azi sînt 300 cuprinzînd peste 200 000 de elevi. În privința institutelor de învățămînt superior aceleași ritmuri de creștere: Belgradul găzduiește peste 80 000 de studenți.

Istoria nouă a capitalei își găsește, desigur, simbolul fundamental în Novi Beograd. În spațiul fostelor mlaștini și smîrcuri dezolante s-au înălțat buildinguri ambițioase, autostrăzi suspendate, vaste rețele comerciale. 300 000 de locuitori animă, parcă de cînd lumea, această urbe din care belgrădenii vechi și noi își fac o problemă de prestigiu personal. Unul dintre cele mai recente edificii — Palatul Congreselor. Pare o navă uriașă, cu trei punți, îndreptîndu-se spre Sava... Clădirea a avut încă de la lansare șansa de a găzdui o reuniune de relevanță politică europeană: runda pregătitoare a Conferinței pentru securitate și cooperare, din vara aceasta. Ea și-a deschis din nou porțile la 4 octombrie, ospitalieră și încrezătoare ca însuși Belgradul în toate anotimpurile sale...

RADU BUDEANU ■

Strategia dezvoltării la ora adevărului

„Dosarul" dezvoltării ocupă un loc central în dezbaterile actuale de la cea de-a XXXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Evaluarea principalelor piese ale acestui „dosar" se face sub reflectorul nedisimulant al rezultatelor precare ale aplicării Strategiei internaționale a dezvoltării (proclamate la 24 octombrie 1970) și, concomitent, în lumina postulatelor statornicirii unei noi ordini mondiale, care este, prin ea însăși, cea mai convingătoare pledoarie pentru elaborarea unei noi strategii a dezvoltării în consonanță cu marile comandamente ale realităților economice.

Strategia proclamată în 1970 prevedea, la ansamblul întregii lumi în dezvoltare, o creștere economică medie de 6 la sută pe an. În fapt, ea s-a situat sub 5,5 la sută. Creșterea producției industriale cu 8 la sută anual s-a dovedit și ea irealizabilă, în timp ce creșterea anuală de 4 la sută a producției agricole nu s-a îndeplinit nici ea, situîndu-se la nivelul de 2,2 la sută. Transferul anual de resurse financiare de 1 la sută (calculat pe baza produsului național) din partea țărilor dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare a rămas în sfera dezideratului. Asistența pentru dezvoltare nu îi este afectată decît a 30-a parte din totalul sumelor ce alimentează cursa înarmărilor care, în prezent, absoarbe peste 400 de miliarde de dolari pe an. Iar tabloul general este completat de decalajul de 13:1 dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare — rechizitoriu incisiv la adresa actualelor rînduieli economice.

Pe plan calitativ, rezultatele înregistrate sporesc decepțiile. Cel mai nou document al O.N.U. în materie, intitulat „Progresul economic și social în cursul celui de al doilea Deceniu al dezvoltării" (1970—1980), se deschide cu un paragraf în care se afirmă că procesul cooperării internaționale a absorbit „șocuri violente". Sînt evocate : prăbușirea sistemului monetar, trecerea brutală la faza de recesiune în principalele țări dezvoltate, insuficiența generalizată a recoltelor, criza energiei, inflația de o amploare fără precedent, creșterea șomajului. În același document capitolul privind „lumea a treia" debutează astfel : „...comparația dintre rezultatele obținute de țările în curs de dezvoltare și... obiectivele fixate de Strategia internațională a dezvoltării este **decepționantă**" (subl. ns.).

Desigur, atenția comunității internaționale nu se poate limita la constatări. Atît pe plan guvernamental, cît și științific se intensifică dialogul pentru identificarea celor mai corespunzătoare căi de combatere a subdezvoltării, de reducere a decalajelor, de asigurare a unei evoluții normale a economiei mondiale. Valoarea contribuției savanților la acest dialog este incontestabilă. O.N.U. aduce în acest an în mod oficial în dezbatere șase studii pe care le recomandă printr-un raport distinct. Aceste studii sînt : D.H. Meadows, **The Limits to Growth** (Limitele creșterii), New York, Universe Books, 1972 ; M. Mesarovič și E. Pestel, **Mankind at the Turning Point** (apărută și în limba română în Editura Politică sub titlul „Omenirea la răspîntie"), New York, Dutton, 1974 ; Herman Kahn, **The Next 200 Years** (Următorii 200 de ani), New York, William Morrow, 1976 ; J. Tinbergen, **RIO : Reshaping the International Order** (Restructurarea ordinii internaționale), New York, Dutton, 1976 ; Wassily Leontieff, **The Future of the World Economy** (Viitorul economiei mondiale), New York, Oxford University Press, 1977 ; **A. O. Herrera, Catastrophe or New Society ?** (Dezastru sau o nouă societate ?), Ottawa, 1976.

Spațiul nu ne îngăduie să prezentăm pe fond studiile de mai sus. Cîteva din concluziile desprinse de O.N.U. din analiza lor și reproduse în raportul prin care le recomandă merită însă a fi semnalate, chiar și foarte sumar. Se estimează că pentru accelerarea dezvoltării se impun două condiții : în primul rînd, introducerea unor modificări interne profunde, cu caracter social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare ; în al doilea rînd trebuie să se aducă schimbări considerabile în ordinea economică mondială (W. Leontieff). Strategia dezvoltării trebuie să încurajeze acele stiluri de dezvoltare care sînt susceptibile să satisfacă pe deplin cerințele fundamentale ale oamenilor din întreaga lume, fără a viola „limitele externe" ale resurselor globului (J. Tinbergen). Obstacolele care se opun dezvoltării armonioase a omenirii nu sînt de ordin fizic sau economic, ci, în esență, sînt de natură socială și politică (A. O. Herrera).

Fără a dezvălui întreaga complexitate a fenomenului dezvoltării, datorită unor bariere conceptuale și metodologice, studiile amintite, deși conțin unele idei serios contestate, au darul de a încerca o abordare globală, cît mai realistă, a problematicii economice mondiale, actuale și de perspectivă, pledînd direct sau indirect, timid sau îndrăznet, pentru o nouă ordine economică internațională în cadrul căreia relațiile dintre state să fie așezate ferm pe principiile dreptului, echității și justiției.

Alte dezbateri științifice aduc și ele contribuții prețioase. În urma unei reuniuni internaționale din Mexic din 1974, cu participarea a numeroși oameni de știință a fost adoptată cunoscuta Declarație de la Cocoyoc, larg citată și comentată în prezent. În acest document se arată că „o strategie fundamentală a dezvoltării va fi aceea de sporire a bizuirii pe forțele proprii. Aceasta nu înseamnă autarhie... Ea înseamnă încredere în sine, bazarea în principal pe propriile resurse, fie ele umane sau naturale, precum și capacitatea de stabilire autonomă a scopurilor și de luare a hotărîrilor. Aceasta exclude dependența de influențele și forțele din afară care pot să se transforme în presiuni politice. Aceasta exclude modelele exploatante de comerț, care privează țările de resursele lor naturale, necesare propriei lor dezvoltări".

Dialogul pe tema strategiei dezvoltării se amplifică mereu și în instituțiile interguvernamentale, evidențiind căutări stăruitoare, care, în ciuda unor inconsecvențe, se înscriu într-un curs pozitiv, salutat cu deplin temei. Astfel, în pofida terminologiei mai puțin familiare limbajului politic curent, nu se poate nega rolul pe care UNESCO l-a avut și îl are în promovarea unei teze formulate în prolectul de plan al Organizației pentru perioada 1977—1982 : „...respectarea endogeneității și diversității tipurilor de dezvoltare reprezintă una din exigențele epocii noastre".

Relevînd o afirmație reușită prin conținutul pe care îl transmite, preluată din limbajul oficial al UNESCO, se cuvine a aminti că în același document se precizează : „În ceea ce privește modelul „occidental" de dezvoltare, lucrările de proiectare și de modelizare dinamică la scară planetară au demonstrat că el nu este universalizabil". Cu toată travestirea într-un limbaj relativ pretențios, adevărul nu poate fi ascuns : societatea capitalistă este neputincioasă să ofere, sau să impună un model al dezvoltării.

Lucrurile nu se opresc însă aici. Progresul realizat în însăși înțelegerea noțiunii de dezvoltare este remarcabil. Dacă, potrivit unor teorii mai vechi, dezvoltarea era reductibilă la simpla creștere economică, în prezent recunoașterea adevăratelor dimensiuni ale dezvoltării pare să fie un bun cîștigat. Dezvoltarea este tot mai mult văzută ca un proces complex și multidimensional, care reunește într-o strînsă corelație și interdependență componentele economică, tehnologică, științifică, socială, educativă, culturală și, firește, politică. Toate aceste componente nu trebuie să fie tratate separat. Eforturile sînt orientate, dealtfel, spre ceea ce contîn. O asemenea tendință este tot mai accentuată. Dezvoltarea științei, de pildă, nu poate fi despărțită de cea tehnologică, iar ambele sînt părți integrante ale dezvoltării naționale.

Problematica dezvoltării are o sferă de cuprindere universală, referindu-se atît la aspectele calitative ale acesteia, în sensul că vizează viața comunității umane în ansamblul ei, cît și pe plan cantitativ prin înglobarea tuturor națiunilor, indiferent de stadiul de civilizație materială pe care l-au atins pînă în prezent. Nu există nici o națiune care să se poată autointitula „total dezvoltată". Cucerirea unei calități superioare a vieții, promovarea și înflorirea valorilor superioare, realizarea unei adevărate dreptăți sociale sînt obiective a căror valabilitate și actualitate nu pot fi contestate nicăieri.

Dar discuțiile purtate de-a lungul anilor în cadrul O.N.U. și al UNESCO au validat și o altă concluzie importantă : dezvoltarea nu trebuie concepută ca o simplă ajungere din urmă a țărilor dezvoltate. Prin finalitățile ce o animă ea este **cucerirea unei noi vieți** prin geniul creator al fiecărui popor și în funcție de tezaurul de vrednicie al fiecărei națiuni. Este indispensabil însă ca procesul dezvoltării să fie armonizat cu personalitatea fiecărui popor, cu virtualitățile creatoare proprii ale fiecărei națiuni, recunoscut fiind că un atare proces se traduce într-o dinamizare a societății, în tot ceea ce are ea mai original, mai specific și mai profund.

Pe de altă parte, în materie de dezvoltare, sarcinile edificării unei noi ordini internaționale nu ar putea fi împlinite dacă s-ar opera doar substituiri nesemnificative în raporturile dintre state. Echitatea, dreptul, justiția pe care trebuie să se întemeieze noua ordine trebuie să ducă la un nou tip de cooperare : solidară prin scopuri și mijloace, total eliberată de conflictele de interese și de raporturile de dominare a celor slabi de către cei puternici.

În concepția țării noastre, statornicirea unei noi ordini economice internaționale postulează schimbări fundamentale în raporturile interstatale. Eforturile depuse în vederea realizării unui asemenea obiectiv se înscriu organic într-un proces istoric avînd drept finalitate lichidarea stării de subdezvoltare, eliminarea discrepanțelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică. Înfăptuirea unui atare proces este de nedespărțit de realizarea unei noi diviziuni internaționale a muncii, întemeiată pe rationalitate și echitate, dezvoltarea unor relații calitativ noi între state, bazate pe principiile inderogabile ale dreptului internațional, constituirea unor mecanisme de colaborare multilaterală, apte să contribuie cu adevărat la progresul economiei mondiale, la întronarea unei conduite democratice în ansamblul vieții internaționale.

Noua strategie a dezvoltării, pentru perioada 1980—1990, în curs de elaborare sub egida O.N.U., trebuie să beneficieze pe deplin atît de experiența celui de al II-lea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare — cu reușitele parțiale și mai ales cu scăderile sale general recunoscute și deplorate — cît și de imperativele făuririi unei noi ordini internaționale, în consonanță cu postulatele solidarității popoarelor vital interesate într-o înnoire radicală pe plan calitativ a raporturilor dintre state.

Deși dezbaterile pe această temă se află încă în faza lor inițială, cînd se impun încă numeroase clarificări de ordin conceptual, înainte de a se aborda, cu simțul realismului, dimensiunea prospectologică concretă a amplei acțiuni declanșate, direcțiile fundamentale se conturează fără umbre și penumbe. Elementele constitutive ale viitoarei strategii converg, în esență, spre : recunoașterea primordialității politicilor și eforturilor naționale în slujba dezvoltării ; extinderea colaborării multilaterale și multiforme, precum și a întrajutorării între țările în curs de dezvoltare ; lărgirea și adîncirea cooperării între țările rămase în urmă și statele dezvoltate.

Concepută într-o asemenea viziune, noua strategie vine să valideze justețea tezei împărtășite de țara noastră potrivit căreia orice strategie de tip global trebuie să pornească de la valorificarea a tot ceea ce s-a dovedit mai bun în strategiile și politicile de dezvoltare elaborate la scară națională, pe baza unei profunde cunoașteri și evaluări a realităților sociale și economice din fiecare țară dată.

Potrivit poziției țării noastre, într-un domeniu de asemenea însemnătate vitală pentru fiecare stat, cum este făurirea unui nou cadru al relațiilor economice internaționale, este esențial să se asigure condiții de participare tuturor statelor pe o bază de egalitate, în toate etapele negocierilor. România apreciază drept pozitivă abandonarea cadrului restrîns de negocieri al Conferinței „Nord-Sud" de la Paris și faptul că s-a ajuns la concluzia generală de a concentra dezbaterile și negocierile asupra problemelor noii ordini economice la O.N.U., cu participarea, pe temeiuri democratice, a tuturor statelor. Adunării Generale îi revine rolul central în cadrul acestor negocieri, ea trebuind să asigure desfășurarea lor într-o concepție unitară.

Așa cum a arătat recent la O.N.U. ministrul afacerilor externe român, George Macovescu, țara noastră acordă o mare importanță propunerii de convocare a unei sesiuni speciale a forului plenar al O.N.U. — Adunarea Generală — în 1980 pentru evaluarea progreselor obținute în instaurarea noii ordini economice. Însemnătatea vitală a problematicii face potrivit să se aibă în vedere posibilitatea ca această reuniune să se țină la nivel înalt, pentru a conferi autoritatea corespunzătoare concluziilor și programelor asupra cărora se va conveni. Această poziție a țării noastre își găsește reflectarea și în Declarația „Grupului celor 77", conform căreia sesiunea amintită este chemată să adopte măsurile ce se impun în direcția stimulării procesului de edificare a unei noi ordini economice, **în primul rînd prin elaborarea unei noi strategii internaționale a dezvoltării.** Este un imperativ și un responsabil îndemn la acțiune pentru construirea unei lumi mai bune prin structuri și mai drepte prin finalități.

IOAN VOICU ■

Metrul și mila

Cu aproape două secole de întîrziere, britanicii sînt pe ultimii metri ai... adoptării sistemului metric. Această „revoluție silențioasă" — cum o numește FRANCE PRESSE — urmează să devină realitate fără echivoc. Începînd de la 1 ianuarie 1978, toate produsele alimentare preambalate urmează să menționeze în grame și centilitri ceea ce conțin. Această renunțare la măsurile imperiale nu se va face dintr-o dată. În ceea ce privește textilele, mai ales, se ezită în afișarea prețului pe metru pătrat, prețul acestuia fiind cu 20 la sută superior yardului pătrat. În cazul zahărului sau al făinii, trecerea la pungi de 1,5 kilograme (în loc de trei livre) sau de 500 grame (o livră cîntărește 453 de grame) a antrenat de asemenea o creștere a prețului, nu totdeauna acceptată de consumator. Marea industrie a înțeles însă de mult timp că trecerea la sistemul metric reprezintă condiția sine qua non a supraviețuirii concurenței existente pe piața internațională. Industria automobilului produce deja, de trei ani, după criterii metrice, cu excepția pieselor pentru modele vechi. Dar chiar dacă și decorul clasic britanic devine metric — terenuri de golf, stadioane, piscine sînt acum măsurate în metri — unele obișnuințe sînt, totuși, greu de învins. Spre exemplu, poliția continuă să pretindă o talie reglementară de cinci picioare și opt inchi pentru recruții săi, distanțele rutiere continuă să fie măsurate în mile și nimic n-a fost încă întreprins pentru renunțarea la tradiționalul galon de benzină în favoarea litrului. Greutatea nou-născuților, deși luată în kilograme, este totdeauna anunțată în livre fericitelor mame...

MONDO UMANO ?

Un Palomares italian?

În timpul unui exercițiu, un submarin american s-a lovit de fundul mării. Aceasta s-a întîmplat la 20 septembrie a.c. Este vorba de *submarinul american „Ray" cu propulsie nucleară*. În al doilea rînd, accidentul s-a produs în Europa, mai precis în largul coastelor Sardiniei, în apropierea bazei militare americane din zona Maddalana. În al treilea rînd, în ciocnirea lui „Ray" de fundul mării au fost răniți trei membri ai echipajului.

Oricum, îngrijorarea sardinienilor, a locuitorilor italieni și a presei din această țară este pe deplin justificată. În primul rînd, accidentul (ale cărui urmări nu se știu cu exactitate) s-a produs în imediata apropiere a locurilor unde ei trăiesc și muncesc. În al doilea rînd, ei se întreabă pe drept de ce este nevoie ca un submarin cu propulsie nucleară, aparținînd unei țări străine, să aibă o bază în apele teritoriale ale țării lor și, totodată, să facă exerciții în aceste ape teritoriale. În al treilea rînd, ei nu au uitat ceea ce s-a întîmplat *la Palomares*, în Spania, *la 17 ianuarie 1966*, cînd un bombardier american B—52 încărcat cu patru bombe atomice s-a ciocnit deasupra acestei localități cu un avion cisternă. Trei bombe au fost găsite repede dar a patra lipsea la apel. Riscurile au fost imense. Amplele cercetări, minuțioasele investigații declanșate imediat au fost mereu extinse și încununate cu succes abia la 7 aprilie 1966. Acum, în Sardinia, ca și atunci, la Palomares, oamenii și-au amintit de cele 13 accidente similare ce le precedaseră. *5 februarie 1958 :* un bombardier american pierde deasupra statului Georgia (S.U.A.) o parte a armamentului nuclear ; *11 martie 1958 :* bombe cu încărcătură atomică cad deasupra orașului Florence (California de nord) ; *4 noiembrie 1958 :* pe aeroportul Dyss (Texas) un bombardier atomic ușor se prăbușește imediat după decolare ; *26 noiembrie 1958 :* deasupra orașului Chenault (Luisiana) ia foc un bombardier de tip B—47 încărcat cu bombe atomice ; *6 iulie 1959 :* la baza aeriană Barksdale se prăbușește, imediat după decolare, un avion care transporta armament nuclear ; *15 octombrie 1959 :* în statul Kentucky se prăbușește un bombardier de tip B—52, încărcat cu armament nuclear ; *24 ianuarie 1961 :* un bombardier de tip B—52 care transporta armament nuclear se prăbușește în apropierea portului Seymour Johnson ; *14 martie 1961 :* la baza aeriană Beale se prăbușește un bombardier cu armament nuclear la bord ; *13 ianuarie 1964 :* la Cumberland (Maryland) se prăbușește un bombardier încărcat cu două bombe atomice neamorsate ; *8 decembrie 1964 :* la Bunker Hill (Indiana) ia foc în plin zbor un bombardier supersonic încărcat cu bombe H ; *12 octombrie 1965:* pe aeroportul din Ohio arde un bombardier încărcat cu armament atomic ; *19 ianuarie 1966 :* în Mayport (S.U.A.) o rachetă atomică se prăbușește pe coverta unui crucișător.

Se mențin, însă, multe întrebări firești care fac și mai actuale cele scrise după Palomares de o revistă italiană : *Pacea menținută prin zborul deasupra capetelor noastre al avioanelor purtătoare de bombe atomice (și prin patrularea în apele teritoriale a submarinelor atomice*, am adăuga după episodul Sardinia) *este iluzorie, precară și scandaloasă. În ciuda complexității problemei și a greutăților trebuie să căutăm o bază mai realistă și mai umană pentru pace.*

PETRE NICOLAE ■

Noi cu noi

Aproape că s-a încheiat cariera în cupele europene a echipelor noastre de club. Ca de fiecare dată în ultimii ani — cu o singură excepție, o floare în plină toamnă rea — cele mai bune formații românești au fost nevoite să părăsească prima scenă a fotbalului european încă din actul întîi, arătîndu-ne încă o dată, cît se poate de clar, că între fotbalul intern și cel internațional se află încă o prăpastie, peste care doar „naționala" reușește din cînd în cînd să arunce o punte de legătură. Diferențele cele mai mari se fac simțite, o știm cu toții, mai puțin pe planul tehnico-tactic și al valorii intrinsece a jucătorilor, ci mai ales pe planul organizării acestor cluburi, ca și al statutului de jucător de fotbal. De aici pleacă încă toate necazurile, aici trebuie să ne întoarcem cînd îl criticăm pe Troi sau Hajnal, cînd o acuzăm pe Dinamo de lipsă de curaj și pe Steaua de timiditate. Cea mai bine organizată echipă din țară este la ora actuală **echipa națională**, care a ajuns dealtfel aproape un „club" al celor mai buni jucători din România. Nu numai Sameș sau Dumitru ne-au mărturisit că „la lot totul este **altfel**", altă atmosferă, altă concepție despre și pentru fotbal. Același lucru sînt gata să-l certifice, cu inima strînsă, și „refuzații" actualei echipe naționale, precum Răducanu, Dinu sau Lucescu. Altfel spus, dureroasa experiență, repetată, a acestei toamne în competițiile continentale trebuie să ne pună pe gînduri — mai cu seamă pentru o eventuală și mult dorită îmbunătățire a organizării fotbalului la nivelul echipelor de club — dar nu trebuie să ne sperie prea tare în ceea ce privește soarta apropiată a reprezentativei. Olandezul Rinus Michels, antrenorul lui C.F. Barcelona, ne-a confirmat dealtfel, imediat după meciul echipei sale la București, că fotbalul spaniol nu-și găsește deloc liniștea în rezultatele înregistrate împotriva echipelor de club.

Pînă una, alta, ne-am întors la competiția internă. Dinamo a cîștigat mai net decît arată scorul de 3—0, Steaua a trecut de Olimpia, A.S.A. s-a dovedit de neînvins la Iași și așa mai departe. Numai că pentru asta există și o expresie care începe să devină clasică : **noi cu noi !** Adică, în campionatul intern sîntem grozavi, învingem pe Tîrgoviște sau Bihor mai mult decît confortabil, marcăm de șapte ori în poarta Aradului, cîștigăm în deplasare (nu chiar întotdeauna, e drept !) cînd jucăm la Ploiești sau la Rm. Vîlcea — dar cum ieșim dintre hotarele țării capotăm lamentabil, fie că e vorba de Barcelona sau Atena. A fi grozavi **noi între noi** a devenit de mai multă vreme un lucru banal, astăzi valoarea adevărată se numără prin golurile marcate în poarta echipei lui Cruyff sau Blohin. Pentru a fi cu adevărat competitivi trebuie deci să ne raportăm la nivelul internațional al jocului, nu la cel intern. Adeseori se aude despre cutare echipă că se află în mare formă, că nu știu care jucător este deosebit de pregătit, dovadă jocul foarte bun din cine știe ce meci al campionatului intern. Vine apoi vremea competiției continentale și ne trezim din nou că Steaua nu este chiar așa în mare formă, că Hajnal, Al. Moldovan sau Anghelini joacă de parcă ar fi începători și, adeseori, nu înțelegem ce se întîmplă... Lucrurile sînt, iată, extrem de simple : noi cu noi sîntem grozavi ; pe cînd însă, dintre **noi** și **ei**, mai buni vor fi ai noștri ?! Răspunsul, vorba poetului, nu e chiar vînare de vînt — el este legat tot de o mai bună organizare a cluburilor interne, de ce nu, poate chiar după exemplul echipei naționale !

DUMITRU GRAUR

DACIADA

O uzină întreagă pe stadion și o alta în care despre sport se vorbește doar în planuri

Brăila. La uzina „Progresul" Daciada se bucură de un deosebit succes, organizarea fiind asigurată de către Clubul sportiv, comitetul U.T.C. și alți factori de răspundere, cei de la nivelul secției. Între aceste competiții de masă consemnăm : crosul forjorilor, întrecerile de fotbal, în cadrul cărora s-au întrecut 12 echipe, cele de volei, cu 8 echipe, apoi cele de șah, tenis de masă, tenis de cîmp și altele. La ieșirea din schimb, atît dimineața cît și după-amiază, după ora 15, muncitorii brăileni asaltează terenurile de fotbal, de volei și sălile de sport. Numai la cupa „Modelorul" (la fotbal), în care s-au întrecut cele 12 echipe, partida finală, desfășurată între echipele secției de excavatoare („750" cu secția „900") a fost urmărită de peste 2 000 de suporteri din uzină. Și asta în timp ce pe stadionul municipal se desfășura partida internațională dintre F. C. Brăila (divizia B) și echipa braziliană Juventus Sao Paulo ! ! Cupa a fost cîștigată de echipa secției de excavatoare „750" cu scorul de 5—2 (2—0). La volei cupa a revenit echipei de la secția turnătorie, care a dispus în finală de secția excavatoare cu 3—2.

În același timp însă, la o altă mare uzină brăileană — „Laminorul" — unde cîndva se organizau competiții sportive cu o mare participare de tineri muncitori, încă nu s-a dat startul în cadrul Daciadei. Aici se organizează doar întîmplător unele întreceri la popice, după cum ne mărturisea maistrul Grigoraș Mocanu, de la secția C.T.C. În programul Comitetului U.T.C. pe uzină, prezentat de Ilie Gheorghiță, secretarul acestui comitet, se amintea într-un singur loc că „în acest trimestru se vor organiza mai multe activități cultural-sportive de masă". Întrebînd dacă se mai organizează, în afară de popice, și alte activități sportive în cadrul Daciadei, dînsul a răspuns : „Se mai organizează ceva la șah și la tenis de masă". Deci, iată că aici Daciada nu se simte la ea acasă, iar cei peste 2 000 de angajați ai uzinei așteaptă ca și conducerea asociației sportive să-și ia inima în dinți și toate măsurile pentru ca și la Uzina „Laminorul" să se organizeze mult doritele competiții sportive de volei și fotbal, tenis de cîmp, la atletism și așa mai departe. Altfel, să consemnăm și necazul maistrului Petru Fronescu, președintele asociației sportive, care arăta că nici cel puțin divizionara C de fotbal „Dacia-Unirea" nu are îngăduința din partea organelor sindicale și ale Consiliului de educație fizică și sport județean să-și dispute partidele de campionat pe terenurile de sport din localitate, echipa fiind nevoită să joace în... județul Tulcea, în orașul Măcin ! Este cunoscut că în Brăila există stadionul de fotbal municipal și terenul de fotbal al Uzinei „Progresul", dar încă nu s-a găsit soluția unei ore potrivite de joc, deoarece atît echipa F. C. Brăila, din divizia B, cît și „Progresul" și „Unirea-Tricolor", divizia C, au în fiecare sîmbătă sau duminică de susținut partide de fotbal în localitate. De asemenea, mai arăta P. Fronescu, au repartizate fonduri în valoare de 2 milioane lei pentru a se construi aci, la Uzina „Laminorul", o bază sportivă la care ar contribui, fără îndoială, prin muncă patriotică și muncitorii, însă, prin toate insistențele, nu s-a repartizat un spațiu adecvat. Poate să în viitor se vor găsi ceva soluții... **(Traian Enache).**

Pe Stadionul Tineretului din Capitală, duminică a fost o sărbătoare a tinereții, a bucuriei și o promisiune pentru noul sezon competițional ce se va desfășura sub semnul Daciadei.
Aspect din proba de cros de la deschiderea anului sportiv școlar universitar și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei

Reflecțiile unui portar cu reflexe

ARAD : U.T.A.—Sportul Studențesc 2—1 (1—0). Început furtunos cu trei cornere în primul minut. La unul dintre ele Răducanu întîrzie să se scoale, pare să se resimtă, și Ciugarin, aflat în apropiere, îl bate prietenește pe umăr și-i zice : „Scoală-te, Rică ; ai ceva ?" Răspunsul, care sună cam așa : „Ce să am ? ; am reflexe !", nu numai că i-a liniștit pe coechipieri, dar chiar i-a îmbărbătat. Fostul portar al naționalei este, mai ales, într-o mare formă... verbală și-l auzim în continuare : „De-acolo vrei să dai gol, măi Broșovschi ?" ; Apoi : „N-ați auzit ce-a făcut Rapiduleț ?" ; „5—1". „Așa, măcar acasă să bată și ei ; săracii, au pierdut trei meciuri pînă acum, auzi, să-i bată Călărașiul ! .. Ce cred ei, că Slatina o să-i aștepte să si revină ?" Revine la joc : „Nu mai striga, măi Tase (e vorba de Tănăsescu), lar tu

N. Răducanu : „N-ați auzit ce-a făcut Rapiduleț ?"

Tavi (O. Ionescu), lasă-l pe arbitru că are dreptate [illegible] cu Ion Ionescu [illegible], aflat pînă atunci în ofsaid, intervine și deviază mingea în dreapta lui Răducanu. [illegible] parlamentările din teren [illegible] cu tribunele. Studenții au o reacție [illegible] Mircea Sandu ratează intercepția unei pase ideale trimisă de Rădulescu. Această ocazie are darul să-i descrețească fruntea lui Răducanu : „Hai, barem să fie egal", dar timpul se scurge. După pauză, în chiar primul minut, Kukla vine în atac, înscrie cu capul un gol perfect valabil, dar arbitrul îl anulează dictînd o obstrucție imaginară. Răducanu rîde și zice : „Și eu care credeam că nu ne mai iubește Moraru... La gol trebuia să dea ofsaid, dar noroc că l-a anulat pe ăsta, al lui Kukla. A fost mai valabil ca primul". Mircea Sandu îl lovește pe Gall, iar Giurgiu primește cartonaș galben pentru faulturi repetate. Publicul fluieră și se manifestă urît față de arbitri. „Ăștia au scăpat jocul din mînă și acum încep să-și bată joc de noi" — comentează Răducanu. Rădulescu scapă puțin de supravegherea severă a lui Schepp și înviorează atacul Sportului. Înscrie Mircea Sandu și Răducanu zice, vizibil mulțumit : „S-a încurcat treaba ! Era și cazul, că de-un sfert de oră alergăm numai noi. E bun Rădulescu, dar dacă ni-l ține iar nu facem nimic". Antrenorul arădean Ion Ionescu are inspirația să-l introducă în teren pe Kapesz. Mingea e la Cazan și Rică strigă : „Dă-i tare !" Nu este însă ascultat, Cazan pasează direct lui... Kapesz, care-l surprinde pe Răducanu nepregătit și : 2—1. De-acum Răducanu amuțește pînă în final, conștient că s-a păcălit singur. **(Ion Predoșanu)**

Lei acasă, miei în deplasare...

PLOIEȘTI : Petrolul—Jiul 3—0 (0—0). Tribune pline pînă la refuz (s-a dovedit încă o dată, dacă mai era nevoie, că stadionul din Ploiești devine tot mai neîncăpător), organizare totuși bună, vreme ideală pentru fotbal, două echipe cu evoluții unanim apreciate în etapa anterioară. Ne așteptam ca elevii antrenorului Tr. Ionescu să abordeze meciul așa cum i-am văzut pînă acum în deplasare, adică să se apere atent, grupat și să declanșeze contraatacuri rapide, periculoase. Acest deziderat s-a realizat doar în privința apărării, pentru că poarta lui Mirzea a fost periclitată o singură dată mai serios, și atunci la o lovitură liberă de la circa 20 de metri executată de Mulțescu la încheietura barelor, pe care portarul petrolist a parat-o cu mare greutate. În rest, atacuri susținute ale gazdelor, declanșate din linia de mijloc, foarte laborioasă, cu o prestație superioară celei petroșenene. Mulțescu fiind bine supravegheat pe tot terenul. Scorul alb de la pauză se poate explica doar prin șansa lui Cavai și lipsa de precizie a lui Toporan sau State. După pauză însă, renunțînd la centrările înalte în careu, gazdele au deschis scorul la o acțiune individuală a lui Toporan, pentru ca tot el să majoreze scorul cu o puternică lovitură de cap în urma unui corner. Autorul celor două goluri a dat dovadă, în plus, de un adevărat fair-play, recunoscînd că la golul înscris de Gh. Dumitrescu de la circa 25 de metri (și anulat pe bună dreptate de arbitrul I. Rus din Tg. Mureș bun în această partidă) el se afla în ofsaid, reușind astfel să liniștească tribunele „încălzite" în urma acestei faze. **(Dumitru Constantinescu)**

La aniversare...

TIMIȘOARA : Politehnica—F.C. Argeș 1—0 (0—0). Cum meciul a fost transmis la televizor, nu ne rămîne decît să consemnăm datele... nevăzute ale acestui derbi. Întîi, gazde și oaspeți (în frunte cu Dobrin !) au oferit garoafe roșii antrenorului timișorenilor, Angelo Niculescu, intrat în al 57-lea an al vieții, după exact 40 de ani petrecuți în arenele fotbalistice, dintre care ultimii 25 ca tehnician de frunte al fotbalului românesc. Publicul a aplaudat călduros, în ciuda frigului care i-a străpuns oasele, încă de la un alt derbi, cel local, între divizionarele B, C.F.R. și U.M.T., disputat în avanpremieră. Fiindcă înaintea meciului „Poli"—F.C. Argeș nu prea a fost chip să ne apropiem de combatanți, iată, după, imaginea disputei, rezumată de declarațiile celor doi antrenori : „Un gol norocos, de fapt autogol, fiindcă mingea a fost deviată de Zamfir... Am ratat cîteva ocazii teribile. Trio-ul ofensiv Dobrin-Radu II-Roșu n-a „funcționat" cum trebuia... Așa că șansa a fost de partea gazdelor, regret, cu un gol norocos" (Florin Halagian) ; „Argeșenii au avut noroc că n-au primit mai multe goluri. Cristian a apărat excelent, iar noi am ratat copilărește. Sigur, șansa noastră a fost nesansa lor... Dacă nu apăra Bathori, la 0—0... Păcat că Roșu l-a provocat un accident neplăcut... Salut jocul matur în apărare al piteștenilor, forța lor colectivă. Bună, bună echipa lui Halagian... Altceva : mă bucură faptul că „Poli" a izbutit să facă cel mai bun meci chiar de ziua mea" (prof. Angelo Niculescu) **(Teodor Bulza)**

Nostalgie

BUCUREȘTI : Dinamo—C.S. Tîrgoviște 3—0 (1—0), meci agreabil și chiar plăcut la prima vedere. Tîrgoviștenii au început totuși bine, arătînd chiar nonșalanță în joc, tinzînd prin pase directe să ajungă cît mai repede la poarta lui Ștefan. Numai că Tătaru II, Marinescu și, mai tîrziu, Neagu au lăsat repede tot greul partidei pe umerii apărării, unde Coman, Ene sau Alexandru au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a limita proporțiile scorului. Dinamo a înscris trei goluri foarte frumoase (D. Georgescu, Dinu și Tălnar), chiar fără să insiste. Să mai remarcăm că banca de rezerve a echipei campioane (care cuprindea nu mai puțin de 17 persoane !?) s-a agitat într-un singur moment al jocului, consecutiv accidentării portarului Ștefan (din fericire, fără urmări grave, așa cum se crezuse inițial), care a salvat miraculos o minge-gol, la singura acțiune mai periculoasă a adversarilor. În ceea ce ne privește, am urmărit cu mai multă atenție decît de obicei evoluția lui Cornel Dinu, tîrgoviștean de origine. L-am privit oarecum nostalgic, amintindu-ne de acea zi de 25 septembrie a anului 1968, cînd Dinu debuta sub ochii noștri, pe același stadion, în prima divizie a țării. Astăzi, cînd fostul căpitan al echipei naționale întîlnea echipa de la care a plecat acum mai bine de unsprezece ani de zile, l-am privit pe Dinu iarăși atent, comparîndu-l cu adolescentul de 18 ani despre care se spunea, încă de atunci, că va face o mare carieră. În viața lui Cornel Dinu s-au scurs între timp nu numai 11 ani, ci și aproape 300 de meciuri în prima divizie a țării și 65 de selecționări în echipa reprezentativă. Oboseala și viața destul de dură pe care și-a impus-o au început, fără îndoială, să-și spună cuvîntul acum cînd Dinu a devenit un „bătrîn", un „ultim mohican" sau cum mai vreți să-i spuneți — dar același jucător a cîștigat mult în maturitate, ba chiar, cum mărturisea, își regretă mult greșelile „din tinerețe". Nu ne îndoim că un asemenea bătrîn și-ar dori multe echipe, chiar dintre cele în care infuzia de tinerețe este la ora actuală cuvîntul de ordine... Fără să strălucească în decizie, arbitrajul lui N. Dinescu a satisfăcut. **(Dumitru Grecu)**

45 de minute (în două runde) cu Mikis Theodorakis

• În dimineața din ajunul concertului bucureștean a apărut la Palatul sporturilor și culturii pe la 11, într-o ținută fără pretenții. Mulțumit de sală (..E mare, dar pare caldă"), fără alte comentarii urcă pe scenă ; dezbracă haina stîrnind-o pe spătarul scaunului și încearcă pianul, însăilînd o melodie. Se alătură instrumentistul care cîntă la „buzuki", un chitarist, și imediat se improvizează în surdină un mic concert, curmat de invazia tehnicienilor ocupați cu plantarea microfoanelor. Probele de sunet, comenzile de la pupitrul de control, numărătoarea în perele microfoanelor... Mikis Theodorakis oboară și se așază pe un scaun cam pe la jumătatea sălii. Da, e dispus să stăm de vorbă ; dar urmărește atent rumoarea de pe scenă. Acoperit de celelalte instrumente, pianul nu se aude și atunci el îl avertizează prompt pe un tînăr aflat la pupitrul de control lîngă inginerul de sunet. Acum e în ordine. „Tînărul ?", sondez. „Iorgos... fiul meu. În acordajul tehnic se pricepe mult mai bine decît mine..." „Inginer de sunet ?" „Nu, face muzică. În curînd va pleca la Paris să studieze pianul și compoziția". Fostul elev al lui Olivier Messiaen la Conservatorul din Paris și care compusese prima sa simfonie în spațiul concentraționar al lagărului din insula Makronissos, autor de balete, compoziții camerale și muzică de film, creator al „Cînticelor de rezistență" și al oratoriului „Canto general" pe versurile lui Pablo Neruda, autor a numeroase cîntece de mare popularitate — dirijind acum o formație orchestrală restrînsă... Se ridică destule întrebări.

• CUM SE CONVERTEȘTE UN SIMFONIST

— De fapt — îl întreb — în ce împrejurări ați trecut de la simfonismul propriu-zis la cîntec ?

— Mi-am dat seama că în fond muzica simfonică se adresează unei părți din public. Or, pe mine mă interesa o muzică pentru mase. Îndeosebi după al doilea război civil de la noi, masele s-au maturizat, au devenit adulte, ca să spun așa. Nu mai erau masele de țărani de pe vremea lui Beethoven sau Brahms, ci mase alcătuite din oameni care terminaseră o școală. Și, mai ales, sînt mase care au luptat împotriva fascismului și au dobîndit o responsabilitate declarată. M-am întrebat atunci de ce oare aceste mase n-ar putea nu să se intereseze, ci să se identifice cu opera de artă...

— Faceți un „distinguo" pe cît de subtil, pe atît de net...

— Să ne înțelegem. Sînt pentru tradiție, pentru tot ce s-a creat și care constituie un bun aparținînd și secolului nostru ; dar mi-e foarte greu să mă identific cu operele trecutului. Îmi plac... le ador chiar... Poate că un compozitor îmi place mai mult decît altul... Dar ca să mă identific cu o operă, cred că ea trebuie să fie contemporană cu mine. O creație care să vorbească despre mine... despre problemele, visurile, anxietățile și elanurile mele... Gîndesc că veritabila funcțiune a artei este de a fi vivantă... Cu o mare amplitudine socială și națională.

— Sînteți însă încredințat că crezul dumneavoastră nu este strict singular ?

— Am impresia că poporul simte nevoia să se identifice cu o operă de artă a timpului său. Or, s-a constatat că acum arta se împarte în două : una savantă și alta de amuzament. Aceasta din urmă însă nu este artă. Fără îndoială, divertismentul își are importanța lui, pentru că omul are nevoie să se și distreze. Are nevoie să danseze... uneori să uite... În divertisment omul tinde să uite ; în artă el tinde să-și amintească.

— Asta înseamnă că și cîntecul — de artă, firește — pretinde din partea compozitorului anumite calități. Le-ați putea defini ?

— Vă propun o paralelă. Să luăm, de exemplu, pictura. Cred că aici cel mai dificil este desenul. (Culori pe pînză sau carton oricine poate așterne.) Cei mai buni pictori din toate timpurile cred că au fost buni desenatori. Desenul înseamnă talent.

— Și în muzică ?

— Desenul este **melodia**. Cel mai greu de realizat, pentru că ea trebuie să fie pură, simplă... Judecați : uneori ai de-a face cu douăzeci ori treizeci de note, nu ? Ei, cu treizeci de note trebuie să faci un univers ! E un mit să spui că e cel mai ușor să compui o melodie : e cel mai greu ! Chiar și în simfonie, cel mai important este — la urma urmelor — **motivul**... Adică **melodia** ! Prin ea îi deosebești pe marii creatori. Vivaldi, de exemplu, are un stil melodic al lui : Bach la fel... Examinați-i pe Mozart și Beethoven, pe Brahms, Schumann... pe Stravinski, Bela Bartok și așa mai departe pînă la Webern. În ultimă analiză, stilul melodic este cel care le traversează opera. Cred că demiurgia (adică creația) înseamnă **melodie**. Și poporul este cel mai genial creator. El se exprimă prin melodii care durează... unele o mie sau cinci sute de ani...

Stop casetofonului. Acordajul tehnic s-a terminat ; Mikis Theodorakis urcă pe scenă („Poate continuăm mai tîrziu") și începe repetiția ca șef de orchestră. Cîntece cu lenturi pendulante urmate de crescendo-uri repezi tăiate brusc de o pauză suspendată înaintea unei explozii de tumultuoasă vitalitate. Dirijorul se ambalează treptat, se însuflețește fredonînd melodiile odată cu orchestra, se abandonează plăcerii cîntului antrenant vreme de peste două ore. Ce să mai continuăm convorbirea ? „Poate discară, în antract", îmi spune. Dar seara s-a dezlănțuit frenetic, dirijînd, cîntînd el însuși, electrizînd și asociind publicul la voluptatea de a cînta. Deci...

• „MELOS", RUDĂ BUNĂ CU „POESIS"

A doua zi, în holul hotelului „Dorobanți". Un Mikis Theodorakis iarăși calm, ponderat, cu vorba măsurată.

— Ceea ce am ascultat în concert este atît de impregnat de culoare grecească, încît aș înclina să cred că vă identificați total cu muzica populară din patria dv. Totuși, care este partea compozitorului ?

— Relațiile mele cu tradiția sînt de ordin calitativ, nu cantitativ. Iau **sufletul** muzicii grecești, și nu **chipul** ei. Se poate vorbi de o re-creare, dacă vreți... Sau altfel spus, cîntecele sînt creații personale, dar inspirate de tradiția populară națională a Greciei.

— Curios însă că două cîntece de-ale dumneavoastră („Printre rînduri, printre cuvinte", „Fratele meu, soarele") — interpretate și imprimate de Dalida — au un caracter aparte...

— Faptul demonstrează influența pe care o pot avea limba, interpretarea dată de Dalida... ca și orchestrația. Dar mai este ceva : cele două cîntece fac parte din ciclul „Cîntece populare" pe care l-am compus în exil, în timpul dictaturii militare. Originalitatea fondului lor însă e profund grecească.

— În cîntec — se știe — și textul are o deosebită importanță. În cazul dumneavoastră el declanșează inspirația muzicală, sau ideea muzicală sugerează un anumit text ?

— Și una, și alta. Dar de cele mai multe ori textele au fost acelea care m-au inspirat. (Am compus, însă, și melodii care i-au inspirat apoi pe poeți să scrie versurile potrivite.) De regulă, cred că prin muzică interpretez poezia. Pentru că — așa gîndesc — într-o poezie bună există muzică. Și încerc să descopăr muzica secretă ce se află în fiecare poem. Cred că ceea ce am făcut, în mod special, a fost să demonstrez că marea poezie chiar poate deveni cîntec popular.

— Cum ați colaborat însă cu cineaștii ? Mă refer la Michael Cacoyannis și Anthony Quinn în „Zorba, grecul". Filmul — evident — comportă o muzică de mai mare întindere decît un cîntec...

— Da, cu Cacoyannis am colaborat și la „Electra", iar acum este aproape gata „Ifigenia"... Dacă nu mă înșel, am realizat împreună cinci sau șase filme. („Electra", „Troienele" și „Ifigenia" alcătuiesc o frescă cinematografică aproape încheiată.) Cu el lucrez cu plăcere pentru că îl consider un autentic creator... foarte serios... Și pentru că alături de el am toată libertatea să aplic în practică ideile mele despre muzica de film... valabile și în ceea ce privește muzica pentru tragedie.

— Anume ?

— De obicei muzica este utilizată ca un fond sonor pentru subliniera acțiunii care se vede. Eu pledez pentru un rol specific al muzicii, pe care nu-l pot deține nici mișcarea, nici imaginea. Muzica — așa cred — trebuie să treacă dincolo de posibilitățile vizuale ale regizorului... să interpreteze **sufletul** subiectului, al situației dramatice. Muzica se cade să urmeze mișcarea interioară — cum se spune — a filmului, conștiința acestuia. Într-o manieră oarecum contrapunctică... Așa am colaborat cu Michael Cacoyannis și cu alți regizori (Costa Gavras, Jules Dassin, Anatole Litvak și ultima oară cu Sidney Lumet într-un film realizat la New York).

— Și cu Anthony Quinn ?

— Cînd am realizat „Zorba, grecul" am petrecut împreună o lună în Creta. În Grecia era atunci un mare succes tocmai cîntecul pe care Zorba îl dansează în film. (Da, „sirtaki"-ul acela e un cîntec.) Lui Anthony Quinn îi plăcea să-l danseze seara într-o cîrciumă din tîrgul unde se filma ; a vrut să-l danseze și în film. Cum nu aveam muzica imprimată cu noi, ne-am gîndit ca mai tîrziu să facem un „play-back". Dar am renunțat, deoarece Quinn se legase foarte strîns de muzica de acolo. Și am făcut foarte bine. Dealtfel, în Creta Anthony Quinn era... un adevărat cretan. Atît de bine se adaptase, încît ai fi jurat că e grec.

— Iar dumneavoastră v-ați adaptat și la condițiile de interpret. De ce ?

— Cînd am început perioada de creație a muzicii populare, au fost cicluri pe care le-am cîntat chiar eu. (O dată în 1959, altă dată în 1962.) Primul se intitula „Dezertorul" (cîntece pe versuri de fratele meu), al doilea se chema „Ostatecul". Iar acum, la teatrul de pe Lycabet din Atena am interpretat pentru prima oară un ciclu de cîntece pe versurile lui Livaditis.

— Ca interpret, se pare că aveți cicluri preferate din creația personală...

— Da, de unele mă simt legat în mod deosebit. Și prin ele doresc să am un contact total cu publicul. Nu numai dirijînd orchestra care le execută, ci cîntînd eu însumi cu ea.

— Oare de aici se trage concepția dumneavoastră despre „concertul popular" ? În fond dirijați, cîntați, publicul cîntă împreună cu dumneavoastră... Se și recită versuri...

— Poate că da. Oricum, pe lîngă muzică, într-un asemenea concert ascultătorul trebuie să înțeleagă și poezia, care este foarte importantă. Așa se poate stabili o adevărată comuniune cu publicul, cînd distanța dintre scenă și sală dispare.

— Forma aceasta de concert n-ar risca să se apropie de „show" ?

— Nu, nu... „Show"-ul e altceva : divertisment. Eu am în vedere o artă populară demnă de om. Privesc omul cu multă demnitate, cu mult respect... Ne și prezentăm pe scenă îmbrăcați în negru : ca atunci cînd, în viața de toate zilele, mergem să ne căsătorim... să luăm parte la o ceremonie... E un ritual.

Și totuși, cu atîtea turnee concertistice, interpretul Mikis Theodorakis are timp și pentru compoziție. Tocmai a terminat „Ifigenia" („O lună de lucru intens, închis în casă") : **tot într-o lună, muzica pentru „Rugătoarele" de Eschil** („A fost prezentată la Festivalul teatral de la Epidaur"). „Turneele — **încheie** — nu sînt o problemă. Totul se poate aranja". **Inclusiv — aș adăuga (și au cred că s-ar supăra) — interviul de față.**

AUGUSTIN SANDU ■

---

racul

Cum am ajuns să învăț croșetatul

Mi-am luat inima în dinți, fie ce-o fi, și m-am dus la un oficiu poștal să depun un mandat telegrafic.

În asemenea împrejurări, recunosc, sînt foarte timid, am impresia că deranjez, că pot funcționarii au și ei necazurile lor, viața lor personală.

Încercam, în naivitatea mea, să-mi fac un sever examen de conștiință și să-mi spun că, în definitiv, nu comit nici o mîrșăvie... Mărturisesc că acest sentiment de vinovăție mi-l trezește numai oficiul poștal din apropierea casei mele, dar mi-era lene să mă duc pînă în centrul Bucureștiului. Eu iar cu mustrări de conștiință... Dar de ce mi-e lene ?

Am nimerit-o prost. Cele două funcționare tocmai discutau despre un nou model de pulover, cu două ochiuri, cu patru ochiuri, probleme asupra cărora n-am nici o competență. A apărut și „modelul" și atunci am tresărit de speranță, credeam că dîndu-mi cu părerea o să le cîștig bunăvoința. N-a fost așa, am primit o ripostă drastică.

— De ce te bagi unde nu-ți fierbe oala ?

Le-am dat dreptate, dar fetele n-ajunseseră încă la nici o concluzie, sansele mele se împuținau mai mult decît vizibil. Ceea ce îmi dădea oarecare speranță erau afișele în care pereții localului se răsfățau. Din toate ungherele te asaltau asigurările de politețe : „Prima noastră grijă e deservirea populației..." „Nici o clipă pierdută". „Fiecare funcționar un slujitor al populației..." „Timpii morți sînt dușmanii noștri..."

După o oră mi-am pierdut răbdarea. Într-un moment de furie am făcut ceea ce în viață n-am făcut. Le-am smuls agrafele și am început să croșetez eu pulloverul, cum m-am priceput, cînd cu două ochiuri, cînd cu patru ochiuri. Mandatul l-am trimis de la alt oficiu. M-am jurat însă să vin și a doua zi. Cred că în două săptămîni am să-l dau gata. Pulloverul, firește.

TEODOR MAZILU ■

Ionpopescu rezolvă chestiunea

Popionescu de la grădina zoologică a fost, în sfîrșit, pensionat. S-a organizat banchetul de adio — flori, șampanie, mulțumiri, regrete eterne și lăcrimări sincere. Nu a lipsit, bineînțeles, cadoul colectiv, în cazul de față o pipă chinezească și o tinichea de prăjit pîinea la prizâ. Toată lumea a fost veselă, inclusiv animalele care, în cinstea sărbătoritului, au primit un surplus de hrană (alcool nu).

A doua zi dimineața biroul lui Popionescu a fost luat în stăpînire de către Ionpopescu. Acesta a constatat imediat că predecesorul său a fost un ageamiu și s-a mirat îndelung cum de-a scăpat teafăr pînă la pensionare, cum dă nu l-au stîrpiat bietele animale ? ! Pentru că metodele lui de muncă au fost pur și simplu anacronice ! Lucru pe care i l-a confirmat încă în aceeași zi îngrijitoarea de la cobre, venită să-i prezinte omagii. „Știți, don' Popionescu obișnuia să-și țină și găinile de-acasă în portia reghimentului. Noi i-am spus că n-ar fi prea corect, dar, știți dumneavoastră, pentru noi cuvîntul șefului e sfînt..."

Ca să nu mai vorbim de îngrijitoarea de la vulpi, a dezvăluit niște matrapazlîcuri incredibile... Pentru a curma răul din rădăcină, de la început și o dată pentru totdeauna, Ionpopescu a luat măsuri radicale. În primul rînd s-a încuiat în birou, singur, și a întocmit un plan cu propuneri concrete. Mai întîi, grădina zoologică să se numească Trustul General Botanic și Zoologic, grădina zoologică fiind o adevărată aberație filologică. Pe urmă, îngrijitoarea de la cobre să fie mutată disciplinar la secția vulpi, iar cea de la vulpi la cobre, în semn de luare-aminte pentru orice viitoare tentative de linguseală. Apoi : să se achiziționeze următoarele mărfuri și materiale, strict necesare bunei desfășurări a activității și bunei îngrijiri a iubitelor animale din inventar : ochelari fumurii din import, pentru cobre ; copci (moș-babă) și satin, pentru vulpi ; portmonee diferite mărimi, pentru lei : benzi cu muzică de compozitori clasici moderni și un magnetofon Grundig, pentru lebede ; aparate speciale, pentru morse ; curcubee plastic, pentru păstrăvi (în caz că nu se găsesc în comerțul socialist se va cumpăra, să zicem, piper, niciodată nu strică) ; raci și pui de baltă, pentru știuci ; broaște, coltare, minere și cuie de marochinar, pentru crocodili ; scobitori și pastă de dinți, pentru carnivore în general ; diverse materiale constructive (cărămizi, fier-beton, cherestea), pentru melci ; vin sec, condimente și celelalte, în cantități suficiente, pentru mistreți ; pijamale pentru zebre ; paturi, pentru pustile paznicilor...

Mai departe : să se construiască un depozit corespunzător pentru păstrarea în cele mai bune condițiuni a tuturor acestor bunuri obștești ; să se angajeze personal calificat și de încredere pentru gestionarea acestor bunuri obștești (alăturat se înaintează dosarul personal al tovarășei Ionpopescu Maria) ; să se repartizeze mijloace de transport de diverse gabarite și culori, pentru aducerea acestor prețioase bunuri obștești în incinta trustului.

Ultima propunere apărea de la sine, ca o necesitate stringentă : să se transforme desuetul post de adminis rator al primitivei grădini zoologice într un post corespunzător, de Prim Director Șef al Trustului General Botanic și Zoologic.

În al doilea rînd, Ionpopescu a descuiat biroul și stînd în prag cu privirea în zare, și-a frecat mîinile mulțumit.

În al treilea rînd va acționa numai după sosirea aprobărilor și a felicitărilor.

Ionpopescu speră că acestea nu vor întîrzia prea mult.

(Culmea e că nici n-au întîrziat prea mult. Și nu s-a obiectat decît la scobitori și la pastă de dinți, care au fost înlocuite cu o duzină de păsări ibis. Ca să nu existe discuții).

ȘTEFAN M. GĂBRIAN ■

(Din volumul în pregătire „Fotolii și birouașe")

SORIN POSTOLACHE ■

Omul de știință ar fi vinovat dacă nu i-ar păsa de ce se petrece în lume

• Profesorul Gheorghe Cartianu — doctor docent, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România — s-a născut la 8 august 1907 în satul Borca, județul Neamț • În 1933 s-a angajat ca inginer la Societatea de radiodifuziune • În 1934 a fost numit asistent la cursul de geometrie descriptivă și matematici speciale de la Școala politehnică din București. Din același an este asistent la cursul de radiocomunicații atunci înființat • În 1952 devine șef de catedră la catedra de radiocomunicații de la Institutul politehnic din București • Împreună cu profesorii Tudor Tănăsescu și Iancu Constantinescu a pus bazele învățământului de radiotehnică și electronică la noi în țară.

— Trist ?

— De ce ? Pentru că azi — după 25 de ani ! — este ultima mea zi ca șef de catedră ? O să am în continuare mult de lucru... De condus lucrări de doctorat. De continuat diverse lucrări de cercetare. N-avea grijă, n-o să am timp să stau cu brațele încrucișate privind la alții.

— Lăsați o amintire plăcută ca profesor ? După cîte știu, erați cam temut.

— Da de unde ! Mie mi se pare că am fost prea puțin aspru. Am fost întotdeauna prietenos cu studenții.

— Zic unii că vă lăsați influențat de asistenți.

— Asta e adevărat. Asistentul îmi poate spune multe despre activitatea școlară a celui pe care îl examinez.

— Ce ați urmărit de-a lungul carierei dumneavoastră de dascăl ?

— Să nu fie ruptă nici un moment legătura dintre teorie și practică. Cea mai bună dovadă sînt cele 27 de lucrări importante pe care le-a executat catedra pentru producție.

— Aceasta este o indicație fermă a conducerii partidului nostru.

— Într-adevăr. Abia în anii socialismului am putut realiza ca legătura studentului cu practica tehnologică să nu fie o vorbă în vînt, ci o adevărată integrare a învățămîntului cu practica. Ți-aș aminti ce a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul la Congresul al XI-lea al P.C.R. : „Se impune luarea tuturor măsurilor... pentru unirea strînsă a învățămîntului superior cu cercetarea și producția, pentru reorganizarea lui într-o concepție nouă, revoluționară, în concordanță cu cerințele concrete ale dezvoltării actuale și în perspectiva societății românești".

— Ce diferență este între învățămîntul tehnic de azi și cel pe care l-ați cunoscut în 1934 ?

— Înainte nu exista o direcție de cercetare. Aveam ingineri buni și chiar foarte buni. Dar totul se reducea la contribuții personale, unele extrem de valoroase.

— Ca de pildă ?

— Cine n-a auzit de Gogu Constantinescu, cel care a descoperit efectul sonicității ? Va trebui, de asemenea, să fie mai bine cunoscut Augustin Maior, pionier al telefoniei multiple prin curenți purtători.

— De ce profesori pe care i-ați avut vă amintiți cu plăcere ?

— Amintirea cîtorva profesori îmi este mai vie în minte. Profesorul meu de filosofie din liceul de la Bacău, C. Tabacaru, un kantian animator pentru u[illegible]n. Profesorii de la Școala politeh[illegible]o : Traian Lalescu, ilustru matematician unind imaginația cu inteligența Ernest Abason, excepțional pedagog inginer și matematician, Iancu Constantinescu, profund și uman ; Gh. Filipescu, un mare inginer și profesor al vechii școli inginerești ; C. Budeanu, bun pedagog și inițiator al unor noi domenii de cercetare în electrotehnică, Tudor Tănăsescu.

— Cum poate fi știința românească la nivelul cerințelor mondiale ?

— În primul rînd e nevoie de o informație bogată și riguroasă. Pe care, din păcate, n-o avem întotdeauna. La dispoziția inginerului român, a cercetătorului nu se află destule reviste în care să-și poată comunica rezultatele sau să poată afla de cercetările confraților, înainte ca informația să s. învechească. După cum nici accesul la reviste de specialitate de peste hotare nu e întotdeauna lesnicios.

— Dumneavoastră sînteți autorul, între multe altele, al unei cărți care s-a bucurat de o largă audiență, la noi și în străinătate : MODULAȚIA DE FRECVENȚĂ.

— Într-o lucrare a unui cercetător sovietic, cartea mea este citată de vreo 20 de ori. Dar nu asta are importanță.

— Nu vă mîhnește faptul că un om de știință este mai puțin cunoscut decît, să zicem, un Mihai Constantinescu ?

— Cine e Mihai Constantinescu ?

— Un cîntăreț de muzică ușoară.

— Noi nu ne adresăm unei mase atît de mari de oameni.

— Dar prin rezultatele cercetărilor sale, omul de știință se adresează lumii întregi !

— Da. Dar tot nu mi se pare anormal ca fotbaliștii, cîntăreții să fie mai cunoscuți decît inventatorul aparatului de radio de înaltă fidelitate cu modulație de frecvență. Îți repet, n-am suferit niciodată pentru faptul că atunci cînd trec pe stradă, lumea nu-și dă coate recunoscîndu-mă.

— Ce problemă vă preocupă acum ?

— Transmiterea informației prin sistemul nervos. Este o analogie între creier și sistemele de transmitere a informației artificiale — telefonul, radioul...

— Pot să înțeleg că vă preocupați și de problema telepatiei ?

— Poți.

— Am citit despre experiențe ululitoare. Despre cosmonauții care au transmis informații pe Pămînt fără ajutorul vreunui aparat, sau despre o persoană care, aflată într-un submarin, sub calota polară — deci izolat din punct de vedere al undelor radio — a transmis coordonatele submarinului cuiva aflat pe continent.

— Am auzit și eu despre aceste experiențe Dar nici o lucrare cu adevărat științifică nu le pomenește.

— Atunci îmi puteți aminti vreo experiență care să se fi petrecut în condiții de maximă rigurozitate ?

— O persoană aflată la Moscova, de pildă — persoană care poate fi socotită „emițător" — a ținut în mînă un obiect, un resort. O altă persoană aflată la Leningrad a descris acel resort cu mare exactitate. O altă experiență interesantă s-a petrecut în S.U.A., la Institutul Stanford. Un grup de persoane — „emițătorii" — s-au deplasat la o distanță oarecare de clădirea institutului, oprindu-se la un teren de tenis, unde doi jucători făceau antrenament. O altă persoană aflată în clădirea institutului,— „receptorul" — a desenat ce a simțit în clipa respectivă. A desenat un teren de tenis unde se distingeau două siluete de jucători fără ca el să fi știut că omul emițător se va opri la un teren de tenis.

— Telepatia e pe cale să capete o explicație ?

— Încă nu. Însă împreună cu colegi de-ai mei — Alexandru Preda, Gheorghe Mariescu, Mariana Beliș — mă străduiesc să contribuim și noi, românii, la risipirea misterului care o înconjoară.

— Ce implicații ar avea această descoperire ?

— Sociale, psihologice...

— Ajungem aici la problema conștiinței savantului, la convingerile sale. Pentru că lui nu trebuie să-i fie indiferent, cred, ce se întîmplă cu ce a descoperit.

— Mai întîi de toate, descoperirile cu caracter științific, care duc mai departe la o realizare tehnologică, au totdeauna și un efect rău și unul bun.

— Dar omul de știință este numai dator să împingă cunoașterea umană mai departe ?

— Este evident că omul de știință are o responsabilitate. Însă el nu va ști niciodată cît de mult bine sau cît de mult rău poate face o descoperire de-a sa.

— Cum așa ?

— El descoperă niște legi ale naturii. Dar aplicațiile stau în mîna societății. Dezvoltarea tehnologică îi scapă din mînă.

— Atunci un om de știință poate asista nepăsător la dezastre provocate de opera sa ? N-aș crede. Istoria științei e plină de exemple de savanți care și-au spus cuvîntul ori de cîte ori rezultatele științei erau folosite împotriva omenirii.

— Apropo de faptul că deseori savanții nici nu bănuiesc ce consecințe au descoperirile lor. Întrebat dacă undele electromagnetice vor fi utilizate pentru transmiterea informației, Hertz, descoperitorul lor, a afirmat răspicat : Niciodată. Revenind la întrebarea dumitale îți pot spune că omul de știință ar fi vinovat dacă ar sta indiferent, dacă nu l-ar păsa de ce se petrece în lume. El trebuie să intervină în viața socială și politică. Acolo să-și spună cuvîntul, ca oricare cetățean. Dacă va fi ascultat sau nu, asta e o altă întrebare. Să sperăm că da.

— De unde provine o oarecare neîncredere a contemporanilor în știință ?

— Poate din faptul că noi am așteptat, după marile descoperiri făcute la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, la mai mult decît putea să dea știința. Și totodată, pentru că nu bănuiam și efectele nocive ale realizărilor tehnologice și nici ce distrugeri poate provoca știința atunci cînd ea încape pe mîna unor demenți și ucigași.

— Ce s-a schimbat în știință în ultimul veac ?

— Producția de serie a schimbat complet aspectul efectului ei asupra dezvoltării tehnologice în societate.

— Cu ce implicații ?

— Extraordinare. Și pentru țările avansate și pentru cele în curs de dezvoltare. În cazul statelor puternic industrializate din Occident, o criză scoate din funcțiune o producție enormă. Apar consecințe dureroase pe plan social : șomaj, mizerie... În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare deci și țara noastră, producția de masă trebuie să fie realizată cu maximum de calitate. Dealtfel, secretarul general al partidului atrage mereu atenția că nu este suficient să produci mult, ci că trebuie să produci și bine. Cu cît producția este mai mare, cu atît cheltuielile pentru realizarea unui obiect sînt mai mici. Sînt unii care cred că dacă avem o producție mare, se pot strecura și produse la o calitate necorespunzătoare. Complet greșit. Remedierea defecțiunilor în cazul unei producții de serie necesită cheltuieli suplimentare uriașe.

— Ne aflăm în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Care sînt problemele cu care se confruntă România în acest stadiu ?

— Revoluția tehnico-științifică necesită diversificarea producției, creșterea producției globale și mai ales sporirea calității produselor.

— Ce greutăți există totuși ?

— Este vorba de un fenomen caracteristic unei astfel de creșteri rapide. E vorba de o problemă legată de instruirea și educarea omului. Care se manifestă încă deficitar.

— Cum procedați dacă întîlniți un tînăr cercetător mai înzestrat decît dumneavoastră ?

— Îl încurajez să meargă mai departe pe drumul lui. Cînd sînt convins că e bun. Am făcut asta nu o dată. Am pregătit 48 de doctori. Deseori le-am dat idei, dar soluțiile prezentate de ei au fost nu de multe ori mai valoroase decît cele pe care le preconizam eu. I-am felicitat.

— Dacă e așa, și eu vă felicit. Însă ce ziceți de situația în care tineri cercetători, pentru a putea răzbate, se pun sub scutul unui cercetător cu titluri împărțind roadele muncii cu acesta ?

— Cunosc puține cazuri flagrante de acest fel. Evident, le condamn cu toată convingerea.

— Secolul XX este spectaculos în privința izbînzilor științei. Dar poate privi cu condescendență omul de știință la umaniști ?

— Nu numai că ar fi o greșeală. Dar el ar trebui să se integreze acestui umanism. A nu fi atent la artă, la literatură, pentru că ești inginer e o mare eroare. Te transformi într-o mașină, devii un robot lipsit de sensibilitate.

— Este posibilă descoperirea unui limbaj comun între umaniști și oameni de știință ?

— Unul s-a și stabilit prin cibernetică.

— Mă gîndeam că acest limbaj s-ar putea găsi pe tărîmul conștiinței.

— Nu am reflectat la asta.

— Iubiți tinerii ?

— Întotdeauna am dorit să le comunic tot ce știu. Dacă tineretul ar avea mai mult timp pentru propriile lor gînduri, cred că nu am avea decît de cîștigat.

— În ce condiții se dezvoltă azi știința românească ?

— Dacă în ceea ce privește știința cu aplicabilitate imediată se dezvoltă bine, rezerva de viitor științific ar mai trebui revizuită și îmbunătățită. Și nu puțin.

— Există invidie în mediul științific ?

— Fără discuție. Eu însă personal — o spun sincer — n-am cunoscut sentimentul acesta, deși, fără îndoială, am întîlnit oameni mai pricepuți ca mine. Este un sentiment oarecum natural.

— Ce sfat ați vrea să vă urmeze cei de la catedra pe care o părăsiți după 25 de ani ?

— Aș vrea să aibă în viață aceeași călăuză ca și a mea : munca însuflețită de gîndire novatoare în slujba societății noastre.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Pîrnbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ÎN ACEST NUMĂR

● **O pledoarie pentru plantele medicinale și introducerea lor în terapie a prof. dr. docent Teodor Goina** (pag. 11)

● **Seria de reportaje „Scriitorii la izvoarele vieții" se continuă în acest număr cu două evocări ale locurilor natale datorate tinerilor poeți Valeriu Bîrgău și Ion Trif Pleșa** (pag. 12–13)

Sămînța nemulțumirii

Nu merită stima și cinstirea noastră omul care se încîntă prea repede de sine însuși, de ceea ce a săvîrșit, indiferent dacă e constructor sau scriitor, arhitect sau tractorist. Ducerea pînă la capăt a unei lucrări presupune dăruire și efort, presupune pasiune. Iar pasiunea naște și lasă în urma ei, ca într-o reacție în lanț, noi și noi nemulțumiri, o dorință din ce în ce mai accentuată de a realiza altceva, mai bun și mai frumos, de a săvîrși noi și noi fapte de muncă.

Nu se poate să nu-ți dai seama, dacă ești scriitor, că n-ai reușit să spui tot ce ai vrut în romanul pe care abia l-ai terminat. Se poate întîmpla ca romanul să fie bun, sau chiar foarte bun, se poate întîmpla să fie deosebit ca semnificație și valoare, dar tu tot vei tinde spre altceva, vei trăi un sentiment de sfîntă insatisfacție, dacă ai într-adevăr ceva de spus acestei lumi, dacă te-ai integrat cu adevărat în fluxul dătător de puteri al creației. Vei dori, în acest caz, să aduni laolaltă noi și noi înțelesuri, să izvodești noi frumuseți, scufundîndu-te cu bună-știință în viitorile sfinte ale muncii, nemaiputînd trăi în afara lor, indiferent de recunoașteri, în ciuda tuturor greutăților.

Dacă vei fi tractorist, nu se poate să nu trăiești un sentiment de satisfacție, după ce ai tras ultima brazdă pe „ogorul cel mare", dorind totodată ca viitoarea arătură să fie făcută și mai bine, privind cu înfiorare și regret la „greșurile" pe care nu le va observa nimeni altcineva în afară de tine, gîndindu-te la pîinea care va rumeni și va limpezi ochii oamenilor. Prin sufletul tău va trece în asemenea clipe o melancolie grea și neînțeleasă, venită din urmă, dinspre părinții tăi și dinspre străbuni, care au fost, bineînțeles, țărani — „țărani după țărani", cum se spune undeva — iar tu vei sta și vei chibzui asupra tuturor lucrurilor, cum făceau și dînșii cîndva. Fără voia ta te vei comporta așa, țărănește, gospodărește, dar vei cuprinde mai mult cu privirea și cu gîndul, față de ceea ce cuprindeau dînșii. Te vei gîndi ce mașini ar mai lipsi, cîte îngrășăminte i-ar trebui ogorului și cum ar trebui el lucrat, ca să rodească mai mult, spre bucuria tuturor.

Arhitect dacă vei fi, nu se poate să nu te gîndești la alte proiecte, după ce ți-ai văzut gîndul și ideea întrupate într-un nou ansamblu arhitectonic. Nu se poate să nu tinzi spre altceva, mai cutezător și mai măreț. Nu se poate să nu visezi la edificarea întregii țări, la înălțurarea de peste tot a tuturor moloziilor, la înălțarea ei în lumină și triumf.

N-aș vrea să alunec în albia poetizărilor facile, atît de neconvingătoare, atît de nepotrivite cu ceea ce doresc să spun aici, adevărul însă acesta e: profesiile se întîlnesc și se împletesc între ele, se armonizează și se completează în cadrul efortului general al întregii țări, realizînd astfel o adevărată și din ce în ce mai patetică simfonie.

Aceasta e simfonia muncii eliberate și eliberatoare, e întruchiparea însăși a dăruirii, e singura noastră șansă de a fi și de a dăinui, de a ieși cu adevărat în lumina din ce în ce mai aspră a istoriei, de a ne făuri nu numai un prezent demn și sigur, dar și un viitor limpede și cuprinzător.

Cei care au făurit și făuresc această operă nemaiîntîlnită pe aceste meleaguri — fiindcă niciodată nu s-a muncit și nu s-a construit atît cît se muncește și se construiește acum în România — sînt toți cei care au dorit și doresc să realizeze astăzi mai mult decît au izbîndit ieri, toți cei care își fac datoria cu sfințenie și cu însuflețire, toți cei care nu ar mai putea trăi, dacă nu s-ar dărui muncii și creației, creșterii și înfloririi întregii țări.

Sînt mulți, sînt zeci și sute, sînt milioane. De fapt, ei — cei ce duc efectiv greul muncii, trăind cinstit din ceea ce primesc pentru munca pe care o depun zi de zi — sînt marea majoritate, sînt însuși poporul, a cărui hărnicie, a cărui dăruire, a cărui răbdare și a cărui înțelegere, a cărui modestie și a cărui temeinicie trebuie apreciate ca atare, trăgînd maximum de învățăminte din ele.

Ceilalți, cei care „lucrează cu gura", oportuniștii și carieriștii, nechemații și incompetenții, cei ce se bizuie pe relații și pe combinații, fiind primii la luat și ultimii la dat, sînt fatalmente mai puțini, dar sînt, există și ei, ieșind din suburbiile insalubre ale vieții, alunecînd și pulverizîndu-se în aceste suburbii, revenind, dacă se mai poate, asaltînd altfel lucrurile, încercînd să subordoneze totul, muncă și luptă, propriilor lor interese, joase și înjositoare cel mai adesea.

În cadrul acestui fel de a fi (de a nu fi, de fapt,

(Continuare în pag. 6)

ION LĂNCRĂNJAN ■

„Cocon" din Bixad, Oaș — Fotografie de IONIȚA G. ANDRON ■

GOSPODARII, prezentul și viitorul

Viața profund democratică a societății noastre cunoaște în aceste zile o mare efervescență. Intrăm — putem spune — în plină campanie de alegeri.

Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste a adoptat, în lumina orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită ieri, documentele care vor sta la baza acestui eveniment de seamă, întîmpinat într-o atmosferă de muncă susținută, responsabilă, de către toți cetățenii: alegerile de la 20 noiembrie.

Ce se cuvine a fi remarcat cu deosebire, acum, în momentul debutului acestei campanii electorale?

Mai întîi, desigur, tulburătoare în adevărul ei firesc este constatarea că anii care au trecut de la Congresul al XI-lea confirmă pînă la detalii acel mare proiect al înălțării prezentului și viitorului României, care este Programul P.C.R., și în baza căruia își desfășoară activitatea toate ramurile economiei, științei, culturii, acționează toate colectivele de muncă, toți aleșii poporului. Și dacă cifrele dezvoltării generale a industriei sînt, poate, mai greu de defalcat pe perioade mai scurte, nu devine, oare, simbolic atît pentru activitatea fabricilor cît și pentru progresul satului românesc faptul că numai în prima jumătate a actualului cincinal agricultura noastră a primit

(Continuare în pagina 2)

B. GRECEANU ■

Planetă a pîinii

Toamna plouă cu grîu, iarna ninge cu grîu
Un cer de arome s-arată spre vară
Prin aburul pîinii privim la părinți
Fereastra de pîine în cosmos coboară

Planetă a pîinii vuind ca un car
Grele cîmpii aurite purtînd
Toate părerile, toate minunile
Toate minutele trăite pe rînd

Din invazia-aceasta ne hrănim umiliți
Și creștem și sîntem, fii ai pîinii, ciudați
Ne înțeleasă puterea ce curge în noi
Și ne face copaci, și ne face bărbați

Toamna plouă cu grîu, iarna ninge cu grîu
Un cer de arome s-arată spre vară
Între boabe stăm noi respirînd, luminînd
La fereastra de pîine ce-n cosmos coboară.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ ■

● ACTUALITATEA ●

● Starea de necesitate a toamnei, culesul, se resimțea cel mai puternic, judecînd după harta la zi a stadiului recoltării porumbului de pe 5 octombrie, în județele Dolj, Teleorman, Buzău (zona I), Mehedinți, Arges, Vîlcea (zona a II-a) etc. Banatul de data aceasta nu-i „fruncea" (județele Arad și Timiș din zona I n-au cules porumbul decît de peste 7 la sută din suprafață) ● Autorul celebrului roman „Desculț", care a făcut ocolul pămîntului în sandale de aur, marele prozator, poet, publicist și om de obște, Zaharia Stancu, ar fi împlinit vineri 7 octombrie 75 de ani dacă în urmă cu trei ani viața sa n-ar fi încetat. Continuă însă nemurirea pe care i-a conferit-o întinsa și excepționala sa operă ● Marii meșteri ai „aurului negru", al căror front de lucru deschide un arc imens din inima Moldovei pînă în Banat, au fost duminică, 9 octombrie, sărbătoriți întregii țări ● Inaugurarea unui complex spitalicesc la Petroșani, dispunînd de 700 de paturi, o policlinică cu o dotare foarte modernă permite rotunjirea unei statistici locale: numărul medicilor din Valea Jiului este acum de 200, un medic la 675 de locuitori, iar cadrele medii sanitare au ajuns la 727 fiecăruia revenindu-i în medie spre îngrijire 187 locuitori. În plus, centrul minier dintre munți beneficiază în prezent și de o stație Aviasan deservită de elicoptere, în măsură deci să transporte rapid pe bolnavii cu afecțiuni deosebite spre București sau alte centre medicale capabile să asigure intervenții speciale în astfel de cazuri ● În plină toamnă, cineaștii noștri ne-au invitat la „Iarna bobocilor" în premieră, prilej de a revedea doi din marii noștri comici, Draga Olteanu-Matei și Marin Moraru ● Un grup de tineri din cei peste 10 000 de spectatori care au umplut pînă la refuz vestita arenă Madison Square Garden din New York pentru a asista la demonstrația de virtuozitate inegalabilă a gimnaștelor noastre a inscris pe o pancartă cuvintele care dau expresie unui sentiment unanim: „We love you Nadia I" Ce alte cuvinte i-ar fi putut adresa „celei mai bune gimnaste a tuturor timpurilor", cum apreciază presa din S.U.A. ● S-a pus capăt crizei de interpretă a rolului principal Aida din opera cu același nume, capodoperă a lui Verdi, care, din acest motiv, n-a mai fost cîntată pe scena Operei Române din București de 3 ani. Marea revelație din această toamnă se numește Maria Slătinaru-Nistor.

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Întrecîndu-ne pe noi înșine și întrecînd timpul pe care-l avem de cîștigat

Este formidabilă această permanentă căutare și descoperire a rezervelor de timp atît de necesare propășirii vertiginoase a națiunii noastre, acțiune revoluționară de o acută istorică, inițiată, urmărită și condusă cu o neslăbită clarviziune și tenacitate de secretarul general al partidului nostru. Ochiul ager al strategului încercat scrutînd cîmpul de luptă întrezărește de fiecare dată noi posibilități de accelerare a ofensivei, evaluînd la fața locului condițiile fiecărei bătălii și găsind că forța de șoc a luptătorilor poate fi încă și mai mare. Ceea ce în limbajul nostru gazetăresc numim vizită sau constatuire **de lucru** într-un județ sau într-un domeniu de activitate este în fapt nu numai o cercetare riguroasă, cu un exemplar spirit critic creator, a realităților, o impulsionare a mersului treburilor, ci și o necontenită redimensionare a viitorului, o cîștigare de timp efectiv de lucru, timp căruia i se conferă puteri exponențiale la nivel național. Efortul de a ne întrece pe noi înșine, conștienți că numai pe această cale **revoluționară**, proprie unor patrioți revoluționari, putem să refacem și un handicap istoric moștenit și, totodată să-l compensăm și pe acela care se mai creează pe parcursul înaintării, în condițiile fără precedent ale acestui ultim pătrar al secolului, constituie, fără îndoială, datoria supremă a națiunii în întregul ei, și a fiecărei conștiințe civice în parte, față nu numai de un trecut atît de glorios și un prezent atît de efervescent ci, în același timp, față de un mare viitor. Nu e vorba numai de o frumoasă ambiție a unui popor dornic să-și sfințească un loc mai bun sub soare, ci de un act de-a dreptul eroic, fără de care e de neconceput însăși existența noastră demnă și neatîrnată, cinstea României de a se număra, egală între egali, printre țările lumii.

Cu acest sentiment, cu această lucidă responsabilitate pe care ne-o insuflă ceas de ceas marele bărbat investit de noi și de istorie în fruntea poporului am parcurs paragraf cu paragraf comunicatul de presă privind recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român. Sobru, exact, lapidar, ni se aduce la cunoștință faptul că înaltul for de conducere al partidului nostru a examinat cîteva documente de o însemnătate covîrșitoare pentru etapa de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste, unele dintre ele urmînd să fie supuse spre dezbatere și aprobare atît apropiatei plenare a C.C. al P.C.R. fixată pentru 26 octombrie cît și Conferinței Naționale a partidului din acest an și, mai apoi, în cazul orientărilor pentru întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1981—1985, însuși Congresului al XII-lea al partidului. Toate aceste documente poartă, ca de obicei — o recunoaștem din înseși ideile lor călăuzitoare — pecetea gîndirii și spiritului revoluționar de acțiune ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Din această neostenită căutare și strădanie a sa de a face totul pentru cît mai rapida noastră avansare în primul eșalon al civilizației, prin făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism, au izvorît aceste programe și linii directoare pentru activitatea noastră economico-socială imediată și de perspectivă.

Făcînd o evaluare a succeselor obținute în îndeplinirea planului cincinal pe primii doi ani precum și a posibilităților care au mai apărut la o cercetare mai atentă a lucrurilor, bizuindu-se totodată pe capacitatea poporului nostru de a-și onora în mod exemplar angajamentele asumate de către fiecare colectiv de muncă, Comitetul Politic Executiv, din inițiativa și sub conducerea secretarului general al partidului, a elaborat Programul suplimentar de dezvoltare economică a României pe perioada 1976—1980. Se pornește de la premisa că, după cum a apreciat înaltul for de partid, sînt asigurate toate condițiile materiale — baza de materii prime și forța de muncă — pentru a se obține prin aplicarea acestui program, pe întregul cincinal, o producție industrială suplimentară de circa 100—130 miliarde lei, precum și o producție agricolă superioară prevederilor. Corolar și consecință directă, aceasta va însemna o mai mare creștere a venitului național și, implicit, mai rapida sporire a veniturilor oamenilor muncii, ridicarea standardului de viață, a calității acesteia, pentru întreaga populație.

Concomitent cu acest efort de cîștigare a unui anumit avans, în timp, pentru dezvoltarea noastră economico-socială și mai accelerată, în comparație cu înseși prevederile Congresului al XI-lea al partidului, în această perioadă se înfăptuiește treptat reducerea duratei săptămînii de lucru. Începînd din 1978 — potrivit programului care a făcut obiectul discuției în aceeași ședință a Comitetului Politic Executiv — se va trece la prima etapă de aplicare a săptămînii de lucru reduse, care va cuprinde ramurile și sectoarele unde lucrează un număr însemnat de femei, precum și cele cu condiții grele de muncă, urmînd ca în 1979 1 155 000 persoane să beneficieze de un program de lucru de 44 ore, iar în anii următori oamenii muncii din celelalte sectoare economice și social-culturale. Fapt extrem de important, subliniat ca atare în comunicatul la care ne referim, trecerea la o săptămînă de lucru redusă trebuie să se realizeze pe fondul unei mai mari mobilizări a energiilor tuturor, sub directa conducere a organelor și organizațiilor de partid, care trebuie să desfășoare în acest sens o vie activitate politică și organizatorică.

Într-o viziune de perspectivă, caracteristică stilului de muncă încetățenit de peste un deceniu în activitatea partidului nostru, au fost examinate principalele direcții ale dezvoltării economico-sociale a țării, obiectivele propuse pentru perioada 1981-1985 marcînd o nouă etapă, calitativ superioară, în toate domeniile progresului multilateral al societății noastre. Puternicul dinamism ce va caracteriza dezvoltarea economică în această etapă va permite o creștere considerabilă a produsului social și venitului național, creînd noi premise pentru atingerea nivelului statelor avansate economic.

Consecventă corelare a perspectivei cu urmărirea modului cum se realizează nemijlocit, la zi, măsurile și hotărîrile adoptate, Comitetul Politic Executiv a analizat, pe baza unui raport, stadiul înfăptuirii programului național de amenajare a bazinelor hidrografice, de valorificare a potențialului hidroenergetic și de folosire rațională a apei, reliefînd pași înainte dar, în același timp, stabilind și sarcini concrete pentru lichidarea unor rămîneri în urmă. În același context al soluționării sistematice a problemelor pe care le ridică activitatea curentă se înscriu analizele și măsurile privind mai eficienta utilizare a autovehiculelor din economie și tot mai buna aprovizionare a populației în această perioadă a anului în curs și în primul semestru al anului viitor.

O ședință obișnuită a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., desfășurată, e adevărat, într-un moment de mare efervescență politică, generată de Conferința Națională a partidului, de alte evenimente politice de primă mărime, și iată, cîtă bogăție de idei și probleme, ce orizonturi largi de gîndire și acțiune practică, revoluționară, pentru înfăptuirea marilor comandamente înscrise în Programul partidului nostru.

ANTON A. ILIESCU

Gospodarii, prezentul și viitorul

(Urmare din pagina 1)

27 000 noi tractoare, 10 000 combine și alte mașini moderne, 2 500 000 tone îngrășăminte chimice, plus instalații de irigare pentru 375 000 hectare ? Cifra celor peste 20 milioane tone de cereale obținute anul trecut (record în istoria țării !), ca și recolta destul de bună din acest an secetos reprezintă, alături de succesele din industrie numai o parte din răsplata unei munci desfășurate, atît la orașe cît și la sate. Balanței succeselor i se datorează, deopotrivă, faptul că, încă din acest an, 3,7 milioane de oameni ai muncii vor beneficia de o majorare substanțială a retribuției. Aceeași balanță înregistrează pentru anii 1976—1977 aproape 380 000 noi locuințe și 141 000 noi locuri în cămine pentru tineri, peste 1000 km de noi rețele de alimentare cu apă și peste 900 km canalizare, circa 5 400 noi săli de clasă, aproape 64 000 locuri în creșe, grădinițe și case de copii, 10 000 noi locuri în spitale.

Iată și o expresie care, privită în perspectiva istorică a evoluției României, are frumusețea solară a unui grav poem al victoriei : documentele adoptate constată „omogenizarea tot mai pronunțată a nivelului general de civilizație al societății noastre socialiste". Într-adevăr, nu constatăm noi zilnic cu bucuria sinceră a celui ce trăiește încrederea în idealurile comuniste, o tot mai mare apropiere între condițiile de muncă, nivelul de cultură și nivelul de trai al tuturor cetățenilor ?

Apoi, aceasta e însăși pagina vie din Programul partidului, iar dacă lucrurile stau așa înseamnă că oamenii pe care i-am ales în fruntea noastră s-au aflat, în marea lor majoritate, la posturile lor de buni gospodari.

O nouă campanie de alegeri reprezintă însă nu numai un prilej de bilanț. Ea poate fi, în același timp, asemuită cu o uriașă oglindă îndreptată spre viitor, spre ceea ce va fi, spre ziua de mîine.

Și de această dată, Frontul Unității Socialiste se prezintă în alegeri avînd ca platformă Programul partidului, ale cărui obiective chezășuiesc înaintarea fermă a patriei pe drumul progresului și prosperității. În anii care vin, România va face noi pași spre apropierea de nivelul statelor avansate economic. Parametrii cifrelor sînt, de asemenea, grăitori. În industrie — o înaltă tehnicitate și o producție suplimentară de peste 100—130 miliarde lei ; toate județele vor realiza în 1980 o producție de cel puțin 10 miliarde lei (în 1965 erau doar 4 cu acest palmares, azi sînt 24, peste 3 ani încă 16!). În agricultură — o producție de cereale estimată în 1980 la peste 23 milioane tone (irigațiile vor ajunge la 3 milioane hectare etc.). Prin investiții (2700 noi capacități în perioada 1976—1980) se vor crea peste 1 000 000 noi locuri de muncă. În sistematizare : îndeplinirea primei etape a programului național în acest domeniu (printre altele, 125 comune vor deveni orașe agricole și agroindustriale). În domeniul nivelului de trai : veniturile, în toate sectoarele, vor crește cu 30 la sută, în loc de 20 la sută, cît era prevăzut ; cheltuielile social-culturale ale statului vor urca, pe cap de locuitor, în 1980, la circa 10 000 lei față de 7 400 lei în 1975 ; se vor construi peste 1 milion apartamente din fondurile statului și circa 250 000—300 000 locuințe din fondurile populației; va începe reducerea săptămînii de lucru. În domeniul politicii externe : aplicarea fermă a hotărîrilor Congresului al XI-lea — solidaritate cu toate țările socialiste, pace, prietenie, colaborare multilaterală cu toate popoarele, pe principiile independenței și suveranității țării, contribuție susținută la progresul general al umanității.

Iată doar o mică parte din vasta platformă cu care Frontul Unității Socialiste, în baza Programului partidului, se prezintă la 20 noiembrie în alegerile generale de deputați pentru consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești sau comunale. Avînd, deja, un program clar, aprobat de întreaga națiune, un program științific conceput privind dezvoltarea în continuare a țării, fundamentale pentru Frontul Unității Socialiste sînt, în această campanie, folosirea cadrului larg democratic al societății noastre pentru a dezbate cu toți cetățenii detaliile fiecărui obiectiv în parte, analizarea posibilităților de înfăptuire a tuturor prevederilor, solicitarea gîndirii și experienței colective, mobilizarea tuturor forțelor la traducerea în fapt a politicii partidului, în acest cadru căutîndu-se și alegîndu-se și oamenii cei mai capabili care, ca deputați, să se afle în fruntea maselor la muncă, la acțiune.

Problema alegerii gospodarilor este, desigur, de o importanță hotărîtoare. Ei trebuie să fie în miezul inițiativelor, să-și manifeste responsabilitatea cetățenească, spiritul mereu activ în gospodărirea și valorificarea bogățiilor țării, pentru dezvoltarea gradului general de civilizație. Nu întîmplător, deci, pentru acest înalt mandat vor candida „cei mai buni dintre cei mai buni" — muncitori, țărani, intelectuali, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, oameni care se bucură de încredere și prestigiu, devotați cu toată ființa lor slujirii intereselor vitale ale poporului, construcției noii orînduiri în țara noastră.

Campania de alegeri este, astfel, în mod firesc, un prilej de a ne bucura de roadele prezentului. Dar și o activă, multilaterală și profundă campanie pentru ca prin munca și înțelepciunea noastră, a tuturor, să așezăm metodic temelii pentru bucuriile viitorului.

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Delegația Partidului Comunist din Grecia (interior)

Delegația militară a Republicii Populare Democrate Coreene

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit, miercuri, 5 octombrie, delegația Partidului Comunist din Grecia (interior), condusă de tovarășul Haralambos Drakopoulos, secretar al C.C. al P.C. din Grecia (interior), care, la invitația C.C. al P.C.R., face o vizită de prietenie în țara noastră.

Secretarul C.C. al P.C. din Grecia (interior) a salutat cu căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și a mulțumit pentru prilejul ce i s-a oferit de a vizita România, de a cunoaște realizările poporului român, sub conducerea partidului său comunist, în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășilor din conducerea P.C. din Grecia (interior), membrilor acestui partid un cald salut comunist și urări de succes în lupta pe care o duc, alături de alte forțe progresiste, democratice din Grecia, pentru promovarea intereselor oamenilor muncii, pentru afirmarea idealurilor democrației, independenței și progresului social.

În cursul convorbirilor s-a efectuat o informare reciprocă cu privire la activitatea și preocupările celor două partide și a avut loc un schimb de vederi asupra unor probleme ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ale vieții politice mondiale.

Ambele părți au apreciat că vizita în România a delegației Partidului Comunist din Grecia (interior) și convorbirile care au avut loc cu acest prilej constituie o expresie a bunelor relații de prietenie, colaborare și solidaritate dintre cele două partide, contribuind, totodată, la întărirea raporturilor dintre popoarele român și elen, la promovarea cauzei păcii și socialismului în lume.

Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă caldă, tovărășească, de respect și înțelegere reciprocă.

● Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, în după-amiaza de 5 octombrie pe H. N. Bahuguna, ministrul petrolului, chimiei și îngrășămintelor din India, președintele părții indiene în Comisia mixtă guvernamentală româno-indiană de cooperare economică, științifică și tehnică, care a făcut o vizită în țara noastră.

Exprimînd șefului statului român călduroase mulțumiri pentru onoarea de a fi primit, ministrul indian a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu un cordial salut din partea președintelui Republicii India, Neelam Sanjiva Reddy, și a primului ministru, Morarji Desai, a poporului indian.

Președintele Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat să se transmită din partea sa un cald salut și cele mai bune urări președintelui și premierului Republicii India, urări de bunăstare și prosperitate pentru poporul indian prieten.

În cadrul convorbirii care a avut loc a fost relevată evoluția ascendentă a relațiilor româno-indiene și s-a exprimat dorința comună de a adînci și diversifica colaborarea pe plan economic, politic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, de a extinde schimburile comerciale între cele două țări în folosul ambelor popoare. S-a apreciat, totodată, că bunele relații dintre România și India, precum și progresul lor economic deschid perspective tot mai largi pentru identificarea și punerea în valoare a unor noi domenii și modalități de cooperare.

S-a evidențiat, în același timp, dorința comună de a intensifica conlucrarea dintre România și India pe plan internațional, de a spori contribuția lor la întărirea solidarității și colaborării țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, în lupta comună pentru lichidarea subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice, a unor relații democratice și echitabile între state, de pace, cooperare și înțelegere între popoare.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Socialiste România, a primit în dimineața de 10 octombrie, delegația militară a R.P.D. Coreene, condusă de generalul de armată O Gin U, membru al Comitetului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, ministrul forțelor armate populare ale R.P.D. Coreene, care a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Generalul de armată O Gin U a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc din partea tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, și a urat poporului român succese tot mai mari în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat pe oaspete să transmită tovarășului Kim Ir Sen un cald salut tovărășesc și cele mai bune urări poporului coreean în lupta sa pentru propășirea continuă a Coreei socialiste.

Ministrul forțelor armate populare ale R.P.D. Coreene a exprimat tovarășului Nicolae Ceaușescu vii mulțumiri pentru sprijinul pe care țara noastră îl acordă permanent R.P.D. Coreene în eforturile sale de reunificare pașnică a patriei.

În cadrul convorbirii au fost evocate cu satisfacție bunele relații statornicite între România și R.P.D. Coreeană, între Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, în spiritul înțelegerilor convenite între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen. Totodată, s-a exprimat dorința de a extinde și diversifica raporturile dintre partidele, guvernele celor două țări, dintre armatele României și R.P.D. Coreene, în interesul popoarelor român și coreean, în folosul cauzei păcii și socialismului.

● Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit luni, 10 octombrie, după-amiază, pe Sayed Zaki, secretar general adjunct al Uniunii Socialiste Arabe din Egipt, președintele Asociației de prietenie egipteano-române, aflat într-o vizită în România.

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu, din partea membrilor Asociației de prietenie egipteano-române, a întregului popor egiptean un călduros salut, împreună cu urări de progres și prosperitate poporului român.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat, la rîndul său, Asociației de prietenie egipteano-române urări de succes în activitatea sa consacrată dezvoltării bunelor relații dintre cele două țări și popoare.

În cadrul convorbirii care a avut loc cu acest prilej s-a evidențiat cu satisfacție că raporturile dintre țările noastre se dezvoltă pe multiple planuri, potrivit înțelegerilor stabilite cu ocazia întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt de la București și Cairo. A fost relevată, în acest context, contribuția pe care asociațiile de prietenie româno-egipteană și egipteano-română o aduc la mai buna cunoaștere dintre cele două popoare, la întărirea prieteniei și cooperării româno-egiptene.

Sayed Zaki a exprimat înalta apreciere și stimă de care se bucură în Republica Arabă Egipt acțiunile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu consacrate instaurării unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu.

Președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că țara noastră militează în continuare cu toată hotărîrea pentru o soluție politică a conflictului din Orientul Mijlociu, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, la rezolvarea problemei poporului palestinian, inclusiv prin crearea unui stat palestinian independent, la asigurarea independenței și integrității teritoriale a tuturor statelor din zonă.

În încheiere tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat pe oaspete să adreseze președintelui Republicii Arabe Egipt, Anwar El Sadat, un cordial salut și cele mai bune urări.

O nouă lucrare despre personalitatea și activitatea președintelui României

În Editura suedeză „Zindermans" a apărut volumul **„Ceaușescu și România. Omul și patria sa"**. Tipărită în condiții grafice deosebite, lucrarea reliefează puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în strînsă corelație cu marile realizări obținute de România, sub conducerea sa, în toate domeniile vieții economice și sociale, în politica internă și internațională.

Autorul volumului, cunoscutul scriitor suedez Per Olof Ekström, a realizat o lucrare complexă, de mare cuprindere, în care descrierea omului de stat și a operei sale se împletește organic cu prezentarea țării și a poporului.

„Dorința de a relata despre activitatea și personalitatea lui Nicolae Ceaușescu — arată autorul în prefața lucrării — **m-a determinat să aprofundez atît biografia sa, cît și istoria României. Mi-am dat repede seama că politica internă și externă promovată de comunistul, românul și conducătorul de stat Nicolae Ceaușescu se înscrie în liniile tradițiilor milenare ale acestui popor atît de iubitor de libertate"**. Autorul relevă că, **„în România noțiunea de tradiție are o semnificație mai mare decît în multe alte țări, inclusiv tradiția luptei cu toate mijloacele pentru independența națională. Firul roșu al tuturor etapelor istorice continuă în era nouă, socialistă. Străduințile românilor de a afirma toate expresiile culturii naționale au fost eroice. Acest fir roșu se numește**

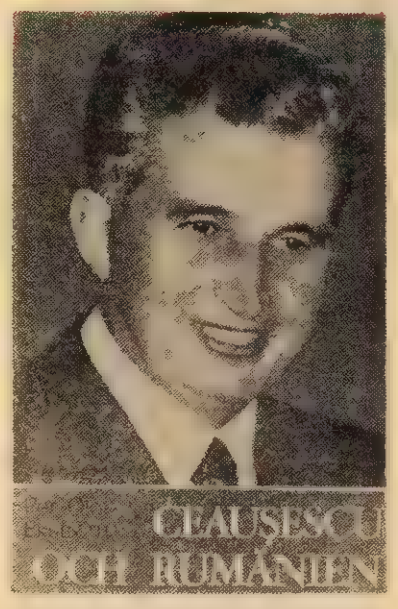

„lupta pentru libertate", iar obiectivele acestei lupte au fost întotdeauna autonomia, suveranitatea și independența".

Volumul — lansat în librării și difuzat atît în Suedia, cît și în Finlanda, Norvegia și Danemarca — redă, pe parcursul a peste 600 de pagini, momente esențiale ale luptei poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale, pentru cucerirea și apărarea independenței și libertății sale, pentru făurirea noii societăți, pentru dezvoltarea socialistă a României pe multiple planuri.

Prezentînd cititorului suedez personalitatea președintelui României, autorul evocă lupta hotărîtă pe care, încă din fragedă tinerețe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dus-o împotriva exploatării și asupririi, prigoana și represiunile la care tînărul revoluționar comunist a fost supus de autoritățile regimului burghezo-moșieresc, activitatea sa revoluționară în rîndurile Partidului Comunist Român, pentru dreptate, libertate și progres social. **„În personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu** — scrie autorul — **se contopesc convingerile comuniste și tradițiile românești, o gîndire materialist-dialectică de talie mondială, patriotismul, cu alte cuvinte Omul și Patria sa"**.

Per Olof Ekström pune în evidență activitatea dinamică, multilaterală, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară fără preget, în fruntea partidului și a țării, în slujba idealurilor socialismului și a ridicării României pe noi trepte ale civilizației, relevînd că toate succesele înregistrate în ultimul deceniu de România poartă pecetea acțiunilor inițiate și conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Aducînd un viu omagiu gîndirii, operei și activității creatoare ale președintelui Republicii Socialiste România, autorul subliniază interesul deosebit al tovarășului Nicolae Ceaușescu față de întreaga activitate a țării, contactul său viu, nemijlocit, cu masele de oameni ai muncii, cu întregul nostru popor, vizitele de lucru și discuțiile purtate în uzine și întreprinderi, în unități agricole, cu constructori și arhitecți, cu oameni de știință și din domeniul învățămîntului.

Președintele Nicolae Ceaușescu — se arată în lucrare — și-a dedicat viața înfloririi patriei sale, și-a devotat talentul, forța personalității sale afirmării idealurilor de pace și libertate de care sînt animate toate popoarele lumii, preocupării permanente pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale. Sînt evidențiate în acest sens activitatea internațională a președintelui Nicolae Ceaușescu consacrată promovării ideilor păcii, colaborării și progresului în lume, precum și eforturile depuse de poporul nostru pentru dezvoltarea accelerată a patriei.

Ultimul capitol al lucrării, intitulat sugestiv „Cu Ceaușescu spre viitor", prezintă amplu cadrul general al dezvoltării României **„intrată în era industrializării și a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei moderne"**.

„Omule, ce bine-ți șade omenos și cumsecade"

Absolut întîmplător, așa cum orice naștere pare și un joc al hazardului, Radovan Nicolin a văzut lumina zilei în chiar satul lui Dimitrie Țichindeal, cărturarul cu „gură de aur", cum îl omagia Eminescu. Relația dintre personajul nostru și autorul „fabulelor și moralnicelor învățături" apărute într-o carte la 1812 (și reeditată de curînd la „Facla") este aceea că Radovan Nicolin, prunc sărac din Becicherecu Mic, conduce, în calitate de director, o mare întreprindere poligrafică, cea din Timișoara, unitate economică de nouă ori fruntașă pe ramură, de trei ori evidențiată, căreia, în anul trecut, i-a fost conferit „Ordinul Muncii clasa a II-a" pentru locul al II-lea pe economia națională și întîiul în întrecerea socialistă dintre tipografii.

...Refacem, împreună cu „consăteanul" lui Țichindeal, cîteva repere ale biografiei sale, ale vieții unui adevărat om al muncii și al timpului nostru socialist. „Am plecat din Becicherecu Mic în 1942 ; voiam să învăț o meserie, mecanic sau lăcătuș, cum îmi cerea tata, adică o profesie serioasă, căutată, prin care să pot face ceva bun în viață. M-am dus cu un vecin la o fabrică de lanțuri ; eram slăbuț, pricăjit, timid, chiar rușinos. „Mă, băiete — îmi zice un „maistor" — tu ești bun de secretar, să bați la mașina de scris, cu degețelele tale..." Am plîns și-am nimerit într-un atelier tipografic, specializat în invitații de nuntă și cărți de vizită. Făceam zețărie, imprimare... De dimineața pînă seara, dădeam la manivelă, măturam pe jos, alergam pe la clienți... Am stat un an, apoi am fugit în Munții Carașului, la partizanii lui Ștefan Plavăț, apoi, după înfrîngerea grupului „Mărășești", am luptat alături de partizanii iugoslavi. După război am revenit la Timișoara și tot la zețărie... De la plumbi, la plumb... Deși de atîția ani în „mediu toxic", nu, nici într-un caz, să fiu chiar din nou tînăr, n-aș alege o altă meserie... Apoi, nici vîrsta nu mi-aș schimba-o ! Am parcurs ani grei, ani ai revoluției, cea mai bogată

perioadă din istoria pămîntului românesc ; război, insurecție, reformă agrară, proclamarea Republicii (cu cîtă emoție am cules ziarul acela istoric !), naționalizarea, cooperativizarea agriculturii..."

...„În 1948 m-am înrolat ca brigadier pe șantierul național al tineretului de la Bumbești-Livezeni (devenisem membru al Uniunii Tineretului Comunist în 1943, iar în 1944 am intrat în rîndurile comuniștilor) ; am fost secretar al organizației de partid din sectorul „Șoimii". Ani frumoși, cu adevărat romantici... Am trecut acum o lună pe acest traseu ; trec în fiecare an... Acolo, în tuneluri, în viaducte se află o parte din inima mea. Aveam 21 de ani... Revenit la Timișoara, la Întreprinderea poligrafică (naționalizarea unise cele 52 de ateliere mărunte), am fost ales secretar de partid... Eram linotipist, „dactilograf" în plumb... După Casa Scînteii, ca pondere economică, noi, „Banatul", urmăm... De la 52 de tipărnițe, zincografii, legătorii, imprimerii... În 1950 am tipărit primul afiș și prima carte, ca un adevărat eveniment. Era o probă de foc... Astăzi, din cele șase secții, nici una singură nu produce atît de puțin ca întreaga întreprindere în acei ani... Unii tineri de-acum nici nu-și pot imagina greutățile începutului, zbaterile noastre pentru mai mult și mai bine. Altfel nu puteam ajunge dimensiunile actuale..."

...Însoțit de maistrul Atanasie Luchiță, șeful secției ofset și, în același timp, secretar al comitetului de partid de la I.P.B., străbatem moderna unitate economică timișoreană, de opt ani într-un local nou, impunător, beton, sticlă, metal. De la secția ziare (3 cotidiane, în tot atîtea limbi, două reviste săptămînale, una semestrială, alte publicații uzinale, studențești și de elevi), la secția editură (relații cu 11 edituri din țară, cu 400 de titluri anual), la secția ofset, unde se imprimă jucăriile pentru copii (I.P.B. este singura producătoare de asemenea „bucurii" din carton și hîrtie), cărți în color (multe pentru librăriile și bibliotecile mapamondului), ambalaje multicolore pentru produsele românești, de la alimentare la industriale, făcîndu-le reclamă pe piețele lumii, la secția legătorie, care finisează întreaga producție a întreprinderii, exceptînd jucăriile, cu o secție aparte, acum în construcție și extindere (de la 1 500 000 de „bucurii" în 1970, la 3 330 000 în 1977 !)...

Radovan Nicolin este director al Întreprinderii poligrafice „Banat" din anul 1958, însă declară mîndru, și acum, că meseria lui de bază se numește, simplu, „culegător manual și mecanic". Pentru cititorii acestor rînduri, culese de un coleg într-ale meseriei, profesia lui este cea de zețar și linotipist. Pînă ca să ajungă în fruntea colectivului, Radovan Nicolin a străbătut întreaga filieră posibilă : ucenic, calfă, maistru, șef de secție, șef de serviciu, inginer-șef, director. Deși împlinește curînd 50 de ani de viață și 35 de ani de tipografie, din care cea mai mare parte în funcții de conducere, deci „șef", Radovan Nicolin — nu, nu el o spune, ci cei din jur, cei din secții — nu a fost niciodată altceva decît un adevărat om de omenie, un tehnician competent, un conducător vrednic și apreciat de muncitori. El a statornicit un frumos obicei : fiecărui tînăr, care pășește întîia oară pe porțile întreprinderii, îi strînge personal mîna și îi vorbește ca un adevărat părinte despre munca și viața familiei în care pătrunde. Despre directorul I.P.B. se mai spune că este adeptul stilului de muncă și conducere în colectiv însă greșind (sigur, se întîmplă !), niciicînd nu a împărțit vina cu alții, ci și-a asumat-o în totalitate. Despre directorul Nicolin se vorbește că nu are program special de audiențe ; oricînd biroul său este deschis fiecărui tipograf, la orice oră, cu orice problemă, cu singura condiție : respectul, reciproc, al omului și al democrației ! Tot despre el mai circulă un adevăr : este omul care, din 1948, nu și-a permis nici un concediu întreg, ci muncă pentru viață și viață pentru muncă. În orice caz, m-am convins, lui Radovan Nicolin nu îi place să vorbească despre el însuși, despre merite, despre ordinele și medaliile care i-au răsplătit eforturile, truda, neodihna, bucuriile. Îi face mare bucurie să vorbească despre tipografi, despre zețari și mașiniști, linotipiști și zincografi, despre legători și ofsetiști, despre oameni.

...Ca un laitmotiv, pe culoare și în secții, pe mari panouri citesc : „Tovarășe, ești mulțumit cum ai lucrat astăzi ?!" Întrebare-simbol pentru seriozitatea muncii la I.P.B. În aceleași spații, un vers de un autor anonim (ar fi putut scrie fie Țichindeal, fie Radovan Nicolin, cîndva și poate — „atunci cînd aveam timp și vîrstă") grăiește despre climatul de muncă și viață statornicit aici : „Omule, ce bine-ți șade / Omenos și cumsecade"...

TEODOR BULZA

„Muncim atîta timp cît munca are nevoie de noi"

De aproape 52 de ani poartă numele de Gheorghe Dinu, iar de aproape 3 titlul de Erou al Muncii Socialiste. Provine din comuna buzoiană Smeeni, în care dealtfel a și rămas și pe ulițele cărcia vecinii îl salută cu stimă și cu vorbele „să trăiești, tovarășe președinte", Gheorghe Dinu fiind, din 1965, președintele Cooperativei agricole de producție „Timpuri noi", distinsă în 2 rînduri, în 1971 și 1972, cu Ordinul Muncii, clasa I, pentru producții record la lapte și sfeclă-de-zahăr.

Ar mai avea cu ce să se laude, pe pereții din strimtoratul său birou, „ce ne trebuie nouă birou, cînd locul nostru de muncă e cîmpul sau via ? !", se rînduiesc nu mai puțin de 29 diplome, obținute pe țară sau pe județ, la struguri, la lapte, la porumb, la ouă, la lînă și la nu mai știm ce, ar mai avea cu ce să se laude deci, dar n-o face și zice „despre mine am vorbit destul, de-acum hai să vorbim despre muncă". Și vorbim. Drept pentru care aflăm că de aici, de la Smeeni, adică dintr-o comună în care existau, în anul cooperativizării agriculturii, nici mai mult nici mai puțin de 38 de vaci, se expediază astăzi 210 vagoane de lapte anual, preocupările de altădată ale localnicilor oprindu-se, după o prejudecată moștenită din generație în generație, la cultivarea grîului și a porumbului. Cînd ne-am apucat, își amintește, în urmă cu vreo 10 ani de zootehnie, oamenii s-au uitat chioriș la mine și au strîmbat din nas. Ba mai mult, nimeni nu vroia să lucreze la vaci, considerînd că un țăran e făcut pentru munca cîmpului și pentru nimic altceva. Atunci, am făcut rost de-un cui și de-un ciocan, și după care am agățat cheia biroului meu în cuiul bătut în canatul ușii, am lăsat, pe masă, un bilet pentru cine o fi vrut să intre. Sînt la staule, am scris pe el, biletul rămînînd pe masă 6 luni, pînă cînd lucrurile au început să meargă. Acum, cînd o parte importantă din cele 28 de milioane de lei, cît reprezintă veniturile noastre bănești într-un an, provin din zootehnie, mentalitatea cooperatorilor s-a modificat, dar nu pînă la capăt. Am să vă dau un exemplu. Maria Dobrița e membră în consiliul de conducere al cooperativei, o femeie harnică și devotată, i-am propus

să devină șefă de echipă la păsări și ne-a cerut vreme să se gîndească. Să tot fie 6 luni de cînd se gîndește".

În tot C.A.P.-ul din Smeeni, mereu fruntaș pe țară, „ehe, tovarășe, noi pe județ nu ne mai batem demult", nu există decît 2 ingineri, între care inginerul șef Toma Tatu, din 1968 în comună e „calculat și muncitor cît pentru 3 persoane". Au mai trecut pe aici cîțiva absolvenți cu diplomă, dar n-au rămas decît cu săptămînile și cu lunile, speriați de programul de lucru impus de comunistul Gheorghe Dinu, a cărui deviză a fost și este „muncim atîta timp cît munca are nevoie de noi", ceea ce vrea să însemne că, în plină campanie, președintele doarme uneori în plin cîmp. „Avantajul meu, zîmbește, e că adorm repede, cu gîndul la treburile de-a doua zi și cu o pătură făcută sul sub cap". E lesne de înțeles că fermele de la „Timpuri noi" au fost încredințate unor, hai să nu le zicem altfel, țărani, oameni cu nu prea multă știință de carte, dar cu multă știință a pămîntului și, mai ales, cu dragoste de el. „La primul capitol, obișnuiește Gheorghe Dinu să spună, se mai pot face acumulări, dar la al doilea nu, drept pentru care Tudor Stan, șef de fermă la vie, s-a putut apuca de învățat la 47 de ani, își dă liceul la Rîmnicu Sărat".

Anul acesta a fost unul obișnuit la Smeeni, de vină fiind, după vorbele oamenilor, grindina și seceta. Cu grindina, localnicii n-au avut cum lupta. A venit într-o noapte și a bătut vreo 200 de hectare. De parcă ar fi visat urît, președintele s-a trezit chiar în timpul ei, și-a îmbrăcat nelipsita haină de piele, a bătut la poarta șefului de fermă, Nicolae Matei, și au pornit împreună, cum zice, „să evalueze". Pierderi mari, au constatat, dar nu irecuperabile, apoi s-au apucat mai puțin cu mîinile de cap și mai mult de treabă, au sporit cantitățile de îngrășăminte și, ca să facem un bilanț, s-au apropiat, prin muncă și perseverență, de tradiționalele producții foarte mari la hectar. Bătălia împotriva secetei, ne e dat să înțelegem, a durat mai mult. S-au folosit toate mijloacele mecanice, iar cînd acestea au fost epuizate s-a apelat, oricît de naivă ar părea afirmația care urmează, la tot felul de improvizații, menite să dea pămîntului fie și un dram de apă în plus. „N-o să mă credeți, adaugă Gheorghe Dinu, dar n-am utilizat numai cisternele sau butoaiele mari, ci pînă și canistrele în care tinusem peste iarnă vinul".

Dacă anul n-a fost decît bun, producțiile au fost, în schimb, foarte bune, pe măsura străduinței cooperatorilor. Porumbul, ni se explică, s-a însămînțat în condiții minunate și a crescut, în ciuda uscăciunii din primăvară, la fel, numai că necazurile au venit mai tîrziu, la cules. Dar să-l lăsăm pe președinte să povestească : ni se întîmplă, poate nouă într-o măsură mai mică decît altora, să nu adunăm totul de pe cîmp. Nu ca la vecinii de la Curca, unde mi-a fost dat să văd tarlale întregi cu porumb băgat sub pămînt, în sensul că s-a arat peste producția nestrînsă, dar și noi avem mari necazuri cu culesul mecanic. Combinele sînt bune, echipamentul lor e bun, dar adaptarea lui suferă și suferim cu toții văzînd porumbul rămas în urma mașinilor. Pe urmă, S.M.A.-ul, care își are sediul chiar aici, în comună, nu pune suficient suflet să ne ajute, la cea mai mică greutate dînd vina pe piesele de schimb. O fi ceva în neregulă și cu piesele de schimb, dar nici să nu poți tu, director de S.M.A., care mai ești și președinte de Consiliu intercooperatist, să muți o formațiune de tractoare de la un C.A.P., unde a fost repartizată la începutul campaniei, la alt C.A.P., unde e nevoie și unde la ardc oamenilor buza după o mașinărie ! Să dau și-un exemplu, ca să nu se creadă că fac teoria chibritului. A lucrat la noi o combină de mare randament pentru recoltat furaje, unealtă românească, foarte bună, jos pălăria în fața constructorilor din Medgidia, numai că i s-a rupt un ax. La S.M.A. n-au putut s-o repare, dar nici n-au mișcat un deget ca să rezolve ceva ! Atunci ne-am strîns noi, la sediu, și am descoperit că unul dintre cooperatori, Vasile Gheorghe, are o cunoștință la Medgidia, chiar la uzină. I-am îmbarcat pe om în tren, l-am dotat, fireste, cu o mică atenție, iar Vasile a descurcat treaba, ba încă de pe o zi pe alta !"

La înființare, C.A.P.-ul „Timpuri noi" din comuna buzoiană Smeeni număra numai 28 de familii și o grămadă de datorii. Astăzi, aceeași unitate numără 1 340 de familii și o avere obștească de 45 de milioane. Un mare merit în acest salt, posibil în alte părți nu în 2 decenii, ci într-o viață de om, revine comunistului Gheorghe Dinu, a cărui deviză există deopotrivă pentru a fi aplicată în practică, așa cum se întîmplă la Smeeni de ani și ani, cît și pentru a deveni titlul acestui reportaj.

OVIDIU IOANIȚOAIA

A gîndi la distanță

„Dacă vreți să-i înțelegeți din cîteva cuvinte pe oamenii noștri de-aici, de la **Metalotehnica**, îmi spunea inginerul Laurențiu Hărșan, șeful secției mecanică 1, pot să vă ajut cu un exemplu. Nu demult noi am fost puși în situația de a realiza într-o săptămînă ceea ce ar fi urmat să facem, în mod normal, în vreo trei luni. Era vorba de omologarea unui graifer, dacă vreți să știți exact. Dacă nu reușeam, pierdeam o comandă la export. Situația aceasta îmi aduce însă în minte — și cred că nu greșesc cînd compar astfel — imaginea unui motor mergînd cu o anumită viteză, normală și bine calculată, dar obligat la o accelerare bruscă.. Dacă motorul e bun, turația lui poate fi mai mare decît cea obișnuită. Dacă nu, nu. Or, întorcîndu-ne la primul termen al comparației, n-am putea spune că și colectivul nostru este bun, că este sănătos și, capabil fiind a se mobiliza la nevoie, că este foarte unitar ?"

Desigur, exemplul de mai sus nu poate însemna nicidecum că la întreprinderea **Metalotehnica** din Tîrgul Mureș se lucrează în salturi. Luînd în discuție pregătirea producției din 1978, de pildă, inginerul Emil Bogdan, directorul tehnic al întreprinderii, îmi spunea că fiecare compartiment și-a făcut datoria din timp, cu seriozitate, în așa fel încît cu siguranță că la **Metalotehnica** nu se vor ivi situații care să necesite „măsuri deosebite", pe la mijlocul anului viitor, să zicem. După cum se știe, însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras nu demult încă o dată atenția asupra acestei obligații de a gîndi în perspectivă și de a lua hotărîri cu simț de responsabilitate și de prevedere, pentru a se evita ca lucrurile să fie făcute în grabă și cu eforturi suplimentare. Astfel, la **Metalotehnica** proiectele produselor noi și modernizate, care în 1978 vor reprezenta peste 60 la sută din producție, au fost terminate încă din primăvară ; pregătirea tehnologică s-a desfășurat în condiții bune, întocmindu-se de mult consumul final de materiale ; pregătirea cu S.D.V.-uri de asemenea (bineînțeles nu sînt pregătite încă toate sculele și dispozitivele cu care se va lucra în decembrie 1978, dar cele necesare în martie sau aprilie, da); aprovizionarea cu materii prime și materiale pentru primul semestru este și ea o problemă rezolvată, iar producția anului viitor a fost în întregime contractată.

E adevărat, produsele fabricii sînt foarte căutate, în rîndul întreprinderilor producătoare de mașini și piese de schimb pentru industria tricotajelor și confecțiilor, **Metalotehnica** fiind un nume de primă mărime. Performanța se datorează, aflu, în mare măsură celor nouăzeci de oameni din cadrul compartimentului de cercetare și proiectare condus de inginerul Zoltan Koloszvary și a cărui activitate se împarte în două grupe mari de probleme : realizarea unor mașini de tricotat cît mai moderne și competitive, și obținerea unor tehnologii de tratament termic și turnare de precizie cu modele ușor fuzibile. Interesant în cazul fiecăreia dintre acestea ni s-a părut a fi faptul că rezolvările obținute — și certificate de cele 14 brevete de invenții și de cele 3 medalii cîștigate la Saloanele internaționale de invenții și tehnică nouă de la Viena și Geneva — au servit, desigur, interesele întreprinderii dar nu s-au oprit numai la ele. Cercetătorii au pus la punct nu demult, de exemplu, soluțiile constructive ale unei noi familii de mașini de tricotat rectilinii, dînd importanță îndeosebi „electronizării" acestor mașini care erau pur mecanice. Mașinile de tip Jacqard erau importate pe devize libere. Realizarea acestora în țară va elimina un import de sute de milioane de lei. Dar acestea sînt mașini din „prima generație". În cele din urmă vor fi trei „generații", ultima familie de mașini fiind complet electronică. Specialiștii de la **Metalotehnica** cred că prin munca lor au rezolvat trei lucruri : primul, de a fi asigurat un **viitor** întreprinderii — care are 450 de beneficiari, în țară și în multe alte țări ale lumii ; al doilea : de a fi ușurat foarte mult munca lucrătorilor din industria tricotajelor și confecțiilor (nu uitați că majoritatea sînt femei) și, al treilea, de a fi contribuit direct la creșterea eficienței muncii în aceste fabrici (mașinile acestea dublează productivitatea fabricilor de confecții !). „Iată așadar că prin natura lucrului nostru — spunea inginerul Zoltan Koloszvary — noi nu putem fi deloc „egoiști" și că obținînd unele succese prin noi înșine, pentru noi înșine, ele sînt în aceeași măsură și pentru alții, de la cine știe ce capăt al țării. Dar am putea da și alte exemple în acest sens : prin turnătoria pe care am construit-o ca urmare a perfectării unor tehnologii noi ce au prins viață tot aici, în interiorul orașului, mai ales în cartierul Dîmbul Pietros, și nu numai, se înțelege, la blocurile și apartamentele unde vor locui chiar unii dintre ei.

Dar au existat, bineînțeles, de-a lungul anilor, o serie de lucruri care țineau exclusiv de viața întreprinderii, cînd oamenii de la **Metalotehnica** au acționat prin ei înșiși și numai pentru ei înșiși. De pildă, îmi spune maistrul Ion Pîrjol, șeful secției mecanice 2, crearea în întreprindere a unui cît mai favorabil climat de muncă. „Eu știu că în multe întreprinderi există familii de muncitori, arăta maistrul, dar să ne reamintim că nu se face primăvară cu o floare și nici măcar cu cîteva. Or, a face în așa fel încît într-o uzină să lucreze cît mai multe familii mi se pare a fi o metodă sigură de a obține liniștea necesară muncii și o disciplină cît mai bună. Cînd, cu mai mulți ani în urmă, s-a discutat aici, la noi, această idee, s-au ridicat multe păreri potrivnice. Ce, adică să știe nevasta tot ce fac eu ? obiectau unii. Dar ideea a prins și realitatea i-a convins pe toți că e bine așa. Avem, la ora actuală, numai în secția noastră, 41 de familii. Adică lucrează aici soț și soție. Și nu puține au început să fie cazurile cînd pe lîngă părinți au venit și copiii. Pop Petru și Raveca, Mihai Szabo și Maria, Fazakaș Karoly și Viorica, Bodoni Zoltan și Iulia, Barany Anton și Iolanda, și atîția alții. Patruzeci și una de familii, cum am zis. În întreprindere însă sînt sute de familii. Putem să zicem astfel, ținînd cont și de faptul că majoritatea oamenilor sînt de fel de la țară, că noi am alcătuit aici un fel de **sat**, unde locul și rostul fiecăruia, calitățile dar și defectele lui sînt cunoscute de către toți ceilalți, fiind mai ușor în felul acesta să îndreptăm „rătăcirea" vreunuia, deși cazuri din acestea au fost puține, vă rog să mă credeți".

Iată de ce se poate spune că la **Metalotehnica** există o singură, unită și adevărată **familie**. O familie în care se învață nu numai munca, după cum am văzut, și după cum se poate vedea și din faptul că întreprinderea se află la ora actuală în avans cu 30 de zile față de sarcinile de plan (obținînd o producție suplimentară de 30 de milioane de lei), dar și răsplata muncii și odihna binemeritată. Fiindcă **Metalotehnica** are cea mai frumoasă casă de odihnă din zona de agrement situată la ieșirea din oraș, în apropierea Mureșului ; un loc de destindere și recreare amenajat de oamenii întreprinderii, deci prin ei înșiși, pentru ei înșiși, după gusturile, preferințele și cerințele lor. Iar gusturile acestea, se vede, nu s-au oprit numai la a putea bea un pahar de bere rece la sfîrșitul unei săptămîni de lucru, dar au însemnat și înființarea unei biblioteci cu un număr impunător de volume ori amenajarea unor săli cu jocuri distractive. Încît am putea zice : deprinderea oamenilor de la **Metalotehnica** de a-și petrece împreună chiar și timpul lor liber — în afara celui obligatoriu, de serviciu — nu este un argument convingător de ceea ce poate fi, la un moment dat, o mare familie muncitorească ? Noi credem că este.

DUMITRU ELIADE

Din buzunarul cui va plăti Trustul petrolului din Bolintin-Vale suma de 664 293 de lei pentru daune prin poluare?

Zilele trecute, mai exact la 23 septembrie, a devenit definitivă o decizie mai veche a Arbitrajului de Stat Central, prin care Trustul petrolului din comuna Bolintin-Vale, județul Ilfov, se vede obligat să plătească 664 293 de lei, cu titlu de daună, și 3 256 de lei, cu titlu de cheltuieli de arbitrare, despăgubitul numindu-se C.A.P. Cosmești, județul Teleorman. Fiind implicată în discuție o sumă de bani astronomică și fiind vorba, după cum ne-a explicat prim-consilierul adjunct Angela Teodoru, din Arbitrajul Central de Stat, nu despre o întîmplare izolată, ci despre o încălcare a legii întîlnită, din păcate, și în alte locuri, ne vom permite în cele ce urmează să detaliem conflictul dintre cele două unități, cu învățămintele și nedumeririle ce le presupune.

Reclamația, depusă de C.A.P. Cosmești în 1976, cuprinde, în esență, un cap de acuzare care solicită „daune echivalente prejudiciului suferit de C.A.P. în anii 1974, 1975 și 1976, în urma diminuării recoltei agricole și a celei piscicole, în raport cu producția planificată, din cauza poluării apelor riului Sericul datorită instalației defectuoase a conductelor de țiței" aparținînd Trustului petrolului din Bolintin. După cum ușor se poate deduce, C.A.P. Cosmești nu incriminează faptele, la data depunerii acțiunii, recente, ci revendică daune pentru distrugeri mai vechi, asupra efectelor cărora conducerea trustului fusese informată și avertizată la timp, după cum confirmă o sumedenie de documente aflate la voluminosul dosar 1328.1976. Astfel, la 8 mai 1975, cooperativa din Cosmești atrăgea atenția trustului că „...s-a trecut prin cultura de grîu fără să fim anunțați ca să putem recolta grîul pentru hrana animalelor... distrugîndu-se suprafața de 0,50 ha... în urma ploilor căzute, țițeiul a trecut peste digulețele de pămînt și a inundat cultura de lucernă nouă pe o suprafață de 0,20 ha... conducta s-a spart și, prin scurgerea apei sărate, s-a distrus lucerna nouă și pășunea de lîngă lac pe o suprafață de 0,25 ha" etc. etc.

Trustul petrolifer din Bolintin-Vale n-a găsit de cuviință să reacționeze în nici un fel la adresele expediate de C.A.P., dar, odată chemat în fața organului arbitral, a trimis, la 20 mai 1976, deci un an mai tîrziu, o întîmpinare redactată în cel mai pur stil caragialesc, în ciuda faptului că, în subsolul ultimei sale pagini, semnează directorul unității, inginerul A. Popescu, precum și contabilul șef, St. Ioachim. Spre edificare, citățm : „Acest prejudiciu (n.n — invocat de C.A.P. Cosmești) este inexistent și de altfel nedovedit, FIIND STABILIT ÎN MOD UNILATERAL (subl. n.)... pretențiile formulate nu au nici un temei legal" etc. etc. sau, cum s-ar putea spune, nici usturoi n-au mîncat tovarășii de la trust, nici gura... Numai că adevărul era cu totul altul, dar oamenii fie că se făceau că nu știu, fie că, în cadrul amintitei întreprinderi, nu prea știe stinga ce drege dreapta, afirmație la care ne îndreptățește procesul verbal numărul 57 din 6 februarie 1976, prin care se constată mare parte din prejudiciile aduse culturilor C.A.P.-ului de țițeiul scăpat de sub control, hîrtie pe care au semnat-o nu doar păgubiții, ci și păgubitorii, reprezentați prin inspectorul principal Mihai Moraru și prin topograful Floarea Pîrlea ! ! În sfîrșit, ca să stăm drept și să judecăm așijderea, nu trebuie să-i acuzăm prea drastic pe responsabilii din conducerea trustului căci, în fața organelor în drept să judece și să împartă dreptatea, asemenea subterfugii sînt încercate adesea, firește, cu puține șanse de reușită.

Ceea ce s-a întîmplat și în cazul Trustului petrolului din Bolintin-Vale care, după ce a solicitat și primit dreptul la mai multe confruntări de teren și expertize, cea mai serioasă dintre ultimele efectuîndu-se sub autoritatea profesorului doctor inginer Gheorghe Pricop, a obținut un oarecare cîștig de cauză, în sensul că sumele revendicate inițial de cooperativă au apărut în raportul de expertiză tehnică diminuate, dar nu s-a putut sustrage rigorii legii, FIIND OBLIGAT SĂ PLĂTEASCĂ, după cum aminteam, 664 293 DE LEI pentru o culpă aflată dincolo de orice dubiu.

După cum subliniază și raportul de expertiză („...apele din riul Sericu și acumularea Cosmești au fost poluate... în mod accidental, într-o frecvență care a provocat numai scăderea producțiilor, nu și compromiterea totală a culturilor agricole. A provocat distrugerea faunei piscicole aproape în întregime" etc.), trustul petrolifer în cauză a putut invoca unele circumstanțe atenuante, drept de care, firește, a beneficiat în concordanță cu legea, scurgeri de țiței ca acelea care au produs pagube terenurilor și lacului C.A.P.-ului Cosmești fiind, pînă la un anumit punct, greu de anticipat și, implicit, de remediat cu repeziciune, mai ales în condițiile producerii unor avarii, adesea inerente, pe timp nefavorabil sau pe timp de noapte.

Numai că, din păcate pentru Trustul petrolului din Bolintin, lucrurile nu stau chiar așa, nefiind vorba numai de accidente întîmplătoare, ci DE O ACȚIUNE DE POLUARE DE LUNGĂ DURATĂ, pe care conducerea unității respective a ignorat-o vreme de mai mulți ani, în ciuda evidenței și a unor avertismente ferme din partea unității păgubite. Au fost în defect nu doar instalațiile trustului, ci și verificările periodice, supravegherea sondelor, repararea acestora și așa mai departe, intervenind în discuție chiar culpe indubitabile, cum ar fi deversarea, acuzată de C.A.P. Cosmești prin adresa numărul 374 din 14 august 1976, a peste 10 tone de acid acetic și clorhidric în acumularea Sericu, faptă cu urmări dintre cele mai nocive pentru cultura piscicolă a cooperativei din Cosmești.

Firește, dreaptă ca totdeauna, legea noastră și-a spus cuvîntul definitiv, obligînd trustul la plata sumei considerabile menționată mai sus. Din acest punct de vedere, lucrurile sînt clare ca lumina zilei și nu mai încape nici o discuție. Problema care se pune acum, în condițiile în care, cum sublinia prim-consilierul adjunct Angela Teodoru, dreptul socialist nu acceptă răspundere fără culpă, se leagă de nominalizarea exactă a răspunderilor și vinovăților în perimetrul Trustului petrolului din Bolintin. Întrebarea care se pune este din buzunarul cui va fi achitată suma de 664 293 de lei, întrebare la care așteptăm răspunsul imediat și lămuritor al organelor în drept și, în primul rînd, al Grupului Industrial de Foraje, Extracții și Transporturi cu sediul în comuna Bolintin-Vale, județul Ilfov.

Nu ne vine să credem că, vinovată fiind o anume întreprindere, plata vinovăției va fi suportată de buzunarul statului, la urma urmei de buzunarul fiecăruia dintre noi.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Obștea propune, primarul se opune

Zilele trecute l-am avut ca oaspete în redacție pe medicul Eugen Magiar, șeful dispensarului uman din comuna Cenei, județul Timiș. Făcuse drumul, ne-a spus, ca să ne ceară sprijinul în rezolvarea problemei locuinței, deoarece, pe plan local, are parte mai mult de șicane, în loc să fie ajutat. A locuit, din 1975, cu chirie, la un cetățean din localitate, care, în luna august a.c., l-a somat prin Judecătoria Timișoara să evacueze, pînă la 13 septembrie, spațiul pe care îl ocupa, întrucît acesta vînduse imobilul. Cunoscînd situația, precum și faptul că o casă cu trei camere — nr. 154, din centrul de comună — urma să intre în proprietatea statului, respectiv în administrația consiliului popular local, medicul E. M. adresase, încă de la 23 iulie a.c., o cerere primarului pentru a i se repartiza lui acea locuință, îndată ce ea va deveni proprietate de stat. De atunci pînă în prezent, E. M. s-a mai adresat, în același sens, cu alte cîteva cereri, atît consiliului popular comunal, cît și consiliului popular județean. Într-o primă fază a tratativelor locale, primarul comunei Cenei, Gheorghe Olarov, i-a propus medicului să se mute într-un apartament al S.M.A. pe care-l ocupă directorul acestei unități, pentru ca respectivul director să poată ocupa el imobilul de la numărul 154. În fața acestei preferințe a primului gospodar al comunei, și constrins de somația amintită, medicul Eugen Magiar a ocupat fără nici o aprobare, deci abuziv, la 4 septembrie, casa solicitată. Cînd, a doua zi, angajații consiliului popular au mers să sigileze locuința, s-au aflat în fața acestei situații neașteptate, pe care E. M. i-a comunicat-o primarului odată cu hotărîrea sa de a merge pînă-n pînzele albe pentru obținerea casei. De la acea dată mai ales a început și continuă o surdă încordare, cetățenii comunei fiind de partea medicului. Peste o sută dintre ei dealtfel adresau primarului lor o cerere, datată 1 august 1977, în care-l rugau să-i acorde doctorului locuința cerută, în momentul cînd ea va intra în proprietatea statului. O scrisoare cu conținut similar și cu tot atîtea semnături au încercat să depună și la județ dar, după cum ni s-a relatat, „un tovarăș de acolo a zis că nu e cazul să mai lăsăm cererea, că se va rezolva pe plan local".

Iată ce s-a întîmplat însă pe plan local. La 27 septembrie, biroul executiv al consiliului popular s-a întrunit într-o ședință consacrată în exclusivitate rezolvării cererilor vizînd imobilul de la numărul 154. Am avut curiozitatea să vedem procesul-verbal al acelei ședințe, întocmit de Augustin Muscă, secretarul consiliului. Ca și altele similare, documentul respectiv a fost redactat pe niște foi volante de pe care însuși Augustin Muscă nu mai poate descifra decît cu mare greutate ceea ce a scris. Părerile celor care au luat cuvîntul sînt inserate trunchiat, ba mai mult, în unele cazuri, frazele scrise sînt de-a dreptul incoerente. Oricum, din ceea ce a reținut procesul-verbal și din amintirile unor participanți, în cadrul acelei ședințe părerile exprimate au fost departe de un consens limpede care să poată conduce la o decizie. Gheorghe Olarov propunea ca imobilul să fie folosit ca spațiu pentru învățămînt și înțelegem din aceasta că ceva se petrecuse, oricum, pentru a-l face pe primar să nu mai susțină cererea directorului S.M.A. În final — grație tovarășului Napoleon Gliga de la județ, care, așa cum am aflat tot din amintiri, nu din procesul-verbal, ar fi lămurit (?!?) lucrurile — biroul executiv a hotărît în unanimitate (!) ca „imobilul nr. 154 să fie destinat pentru învățămînt în exclusivitate". Urma să i se ceară — așa cum s-a și făcut — medicului E. M. să părăsească de urgență casa ocupată abuziv. Surprinzător, dar biroul executiv, care descoperea la 27 septembrie marea necesitate ca imobilul nr. 154 să fie destinat spațiilor de învățămînt, la 1 iulie, cînd primarul ocupa el însuși o altă casă — mult mai mare, a cărei curte și grădină măsoară 800 de metri pătrați — nu-și punea deloc asemenea probleme. Și asta cu toate că lui Gheorghe Olarov îi prisosește deja casa personală în care a locuit anterior și pe care — așa cum ne-a spus — urmează s-o vîndă în curînd. În vederea mutării primarului însă s-au găsit, cu o admirabilă operativitate, și fonduri pentru amenajarea casei în care urma să intre. Lucrările au fost executate, ireproșabil, de către echipa de prestări servicii, într-un timp foarte scurt. Actele contabilității arată că s-au plătit, în acest scop, 16 429 de lei. Preț în care, evident, nu intră nici graba lucrătorilor, nici tăcerea „în unanimitate" a biroului executiv.

Mult discutata extindere a spațiului de învățămînt are în vedere de fapt că numărul de clase va crește în anul școlar 1978/1979. Faptul că, în prezent, o sală de clasă nu mai este necesară și stă goală nu impresionează pe nimeni. Primarul spune că în casa cerută de medic vrea să mute grădinița consiliului popular, deoarece localul acesteia n-ar fi corespunzător. Ajunge să menționăm însă că tot primarul consideră bun localul respectiv pentru săli de clasă destinate școlii. Asta ca să nu mai vorbim de faptul că gospodăria pe care o folosește Gheorghe Olarov era, oricum, mai indicată — atît ca încăperi, cît și ca spațiu de joacă — decît cea de la numărul 154 pentru a fi destinată școlarilor sau preșcolarilor. Mai este de remarcat și amănuntul că aceleași rațiuni gospodărești care l-au adus pe primar în locuința în care stă acum îl fac și pe medicul Eugen Magiar să stăruie pentru casa cealaltă. „Doresc să mă stabilesc aici pentru o viață întreagă — îi spunea acesta primarului — și vreau să am și eu o gospodărie ca lumea. Apartament la bloc mi-aș construi poate, pînă la urmă, în Timișoara și aș face, ca alții, naveta. Eu însă nu vreau decît să stau aici, între oameni pe care-i slujesc. Vreau să am o gospodărie unde să-mi placă să stau. Lucrul este posibil și vă rog de atîta vreme să mă ajutați".

Este adevărat că E. M. a intrat în locuința dorită fără nici o aprobare. Am arătat și condițiile și motivele acestui abuz. Dar, dacă astăzi medicul Eugen Magiar stăruie atît de mult să locuiască la centrul de comună, într-o casă bună, să nu uităm că cel mai concret exemplu care l-a îndemnat implicit la aceasta nu i l-a oferit nimeni altul decît primarul Gheorghe Olarov. Ca să nu mai vorbim de faptul că medicul, spre deosebire de primar, nici nu urmărește să-și vîndă altă proprietate. Și, în sfîrșit, dar în nici un caz în ultimul rînd ca importanță, să nu uităm că grija stabilizării medicului în localitate, prin asigurarea unor condiții de viață bune, este de fapt una din obligațiile primarului. Dar, dacă biroul executiv al consiliului popular n-a înțeles ori n-a vrut să înțeleagă niște lucruri esențiale dar simple cum sînt cele expuse mai sus, aceasta nu înseamnă că cetățenii comunei nu le-au înțeles nici ei. Cu dreaptă judecată și bun-simț, aceștia încearcă, după puterile lor, să contribuie la găsirea unei soluții omenești, care să țină seama de interesul general, acela de a-l păstra pe medic în comună, la dispoziția oamenilor în permanență. Simbătă, 1 octombrie, după ce văzusem imobilele în discuție, la primărie ne așteptă o surpriză. Un grup de cetățeni, dintre cei 104 semnatari ai cererii amintite — și, deocamdată, doar ignorate de primar — țineau să ne vorbească. Transcriem mai jos cîteva din spusele acestor oameni ponderați, dar hotărîți, majoritatea niște venerabili bătrîni ai comunei. **Vă rugăm să le spuneți celor de aici, de la primărie, să-l ajute pe doctor și să-i dea casa aceea pe care o cere. Vrem un medic al nostru, stabil, nu ca alții care-și făceau treaba iute-iute între două curse. Apăi să-l facem să rămînă, nu să-l facem să plece** (Obrad Mișcov, 73 de ani). **Doctorul nostru, Magiar, e crescut din țărani ca și noi și ne servește cu toată inima, pentru că ne înțelege. E bine și e normal să stea la centrul comunei. De ce să nu i se dea casa aceea, ca să-l avem aproape, la orice necaz?** (Milan Pisarev, 63 de ani). **Nu refuză pe nimeni, la orice ceas din zi ori din noapte i-ar bate cineva în geam. Și eu l-am chemat o dată, după un miez de noapte, pentru un nepot bolnav. N-a zis decît atîta: vin. Și n-a avut pace pînă nu s-a făcut copilul bine. Ba și pentru mine a trebuit să sară o dată ca la foc. Și m-a îngrijit și iacătă că mi-s bine. Nu știm ce gîndește primarul și ce vrea cu casa aceea, dar noi avem nevoie de un doctor al nostru, că ne-am săturat de navetiști. Ș-acu', dacă vrea să rămînă aici, că-i de-al nostru, de ce să-l facem să plece?** (Saveta Vucov, 75 de ani). **Dacă știa tot satul că sînteți aici, tot satul venea să vă roage să ne ajutați să-i facem pe cei de la primărie să nu-l alunge pe doctorul nostru. Că, după cum văd c-au luat-o ei, cu asta ne-am alege pînă la urmă. Omul ăsta ne-a servit cum n-a mai făcut nimeni înaintea lui. Și vrea să rămînă la noi. Și cere un lucru pe care i-l putem da. De ce să nu i-l dăm? De ce să nu-l facem să-i fie drag să trăiască aici? Casa aceea nu-i bună nici de școală, nici de grădiniță. Un gospodar adevărat s-ar gîndi mai degrabă că ne trebuie o școală ca lumea în sat. Asta trebuie să facem, nu să zgurnim de-aici un om de omenie de care avem nevoie** (Liubomir Maletici, 78 de ani).

Iată ce și cum gîndesc oamenii din Cenei, dar iată — din păcate — și calea mult prea lungă pe care ajung aceste gînduri la primarul comunei. Bătrînii obștii au văzut de mult cea mai înțeleaptă soluție; primarul comunei întîrzie și în prezent s-o vadă. Ni s-a spus că medicul prea nu vrea altceva decît această casă. Dar a trebuit să constatăm că, în schimb, primarul prea nu vrea altceva decît să nu i-o dea. Pentru aceasta ar fi fost în stare — așa cum ne-a spus — să desființeze casa de nașteri și să-i ofere spațiul acela lui Eugen Magiar. „Nu puteam însă să fac asta singur, iar aprobările era prea greu să le obțin", ne-a mărturisit cu tristețe Gheorghe Olarov... Apoi faptul că, în ședința din 27 septembrie a biroului executiv, nimeni n-a amintit cel puțin cererea celor 104 cetățeni este și el destul de grăitor în ce privește grijile sincere și amneziile de circumstanță ale primarului.

Sperăm însă că cei cărora le revin răspunderi și în acest sens la nivel de județ — așa cum ne-a asigurat secretarul consiliului popular județean, Milorad Blagoev — îl vor ajuta cît mai repede pe Gheorghe Olarov să găsească cea mai bună soluție acestei probleme, pentru că o fi el primar, dar nu i se poate permite ca, în văzul lumii, să interzică altora ceea ce el însuși își permite cu o ciudată dezinvoltură.

DORIN GHERGHINESCU ■

Piața comercială a municipiului Rîmnicu Vîlcea a cunoscut duminică dimineața o abundență de produse agroalimentare foarte căutate pentru aprovizionarea de toamnă-iarnă, de la legume și fructe la unele condimente și ingrediente strict necesare, mai ales în acest sezon. Am remarcat totodată străduințele gospodarilor acestei piețe de a dirija astfel fluxul comercial încît consumatorul să fie prompt și bine servit. Am întîlnit însă și cîte o situație mai puțin surîzătoare. Toți cumpărătorii se opreau la cartofii I.A.S.-ului. În fotografie se văd cartofii aparținînd I.L.F.-ului, care la același preț de 1,40 lei sînt de calitate inferioară, deci neluați în seamă.

Sămînța nemulțumirii

(Urmare din pagina 1)

pentru că apucăturile de un anumit tip duc la dezagregări temporare sau definitive) nu se poate vorbi de nemulțumire. Firește, au și carieriștii necazurile și durerile lor, cunosc și ei eșecul și izbinda (la nevoie, unii dintre ei se ridică cu vehemență împotriva stagnărilor și a automulțumirilor), numai că necazurile acestea ale lor, ca și vehemențele, nu au nimic de-a face cu necazurile și durerile celor ce s-au dăruit și se dăruiesc cu adevărat muncii și creației.

Nemulțumirea, adevărata și sfînta nemulțumire de sine, nu stă la masă decît împreună cu munca — cu cinstea și cu dăruirea, cu talentul și cu competența — rușinîndu-se și plecînd ori de cîte ori vede cum se umflă aroganța în pene, cum se înșiră la banchete împreună cu prostio, cum se răsfață și cum se metamorfozează, prezentîndu-se singură drept modestie, rivnind la un statut, încercînd să-și justifice existența. „Partidul mi-a dat sarcină să lucrez în acest domeniu, spunea nu demult un mărunt și cam incompetent dregător, dacă partidul îmi va spune să mă ocup de alte probleme, o voi face, pînă atunci însă..." Omul, pe care îl mai auzisem și-l văzusem utilizînd această explicație și în alte împrejurări (o scotea tacticos din buzunar ori de cîte ori era atins de aripa aspră a criticii, care îl speria și îl neliniștea), vorbea și se comporta de parcă partidul l-ar fi rugat în genunchi să ocupe funcția pe care o avea, parcă el n-ar fi făcut nimic, niciodată, să ajungă unde ajunsese, parcă nu s-ar fi zbătut chiar atunci, în timp ce se autocritica, să rămînă unde se cățărase, aceasta fiind, de fapt, principala sa preocupare.

Zbaterile de acest fel nu au nimic comun cu nemulțumirea sfîntă a celor ce muncesc efectiv, aducînd daune nemăsurate colectivității noastre socialiste, îngreunîndu-i ascensiunea spre mai mult și spre mai bine. Ele au dăunat și dăunează, în ultimă instanță, chiar și celor ce s-au lăsat și se lasă tîriți de valul lor, milos și degradant, transformîndu-i din oameni în neoameni, aruncîndu-i în cele din urmă în brațele disperării, preschimbîndu-i în cel mai bun caz în simpli și cam deplorabili circotași sociali.

Sămînța nemulțumirii nu încolțește decît acolo unde se lucrează mult, bine și cinstit, omul neputînd să se apropie de adevărata sa esență decît prin această necontenită și relevantă dăruire, priatr-o sporită și din ce în ce mai apăsată exigență, față de alții și față de sine însuși, prin creșterea și propria sa limpezire, care trebuie să se împletească din ce în ce mai strîns cu creșterea și limpezirea întregii țări.

Iar acolo unde încolțește această sămînță miraculoasă, încolțește și se pregătește să se înalțe în lumină holda zilei de mîine.

Giurgiu — București: cursa cu obstacole a zahărului

O hală modernizată a vechii fabrici de zahăr din Giurgiu

Fabrica de zahăr din Giurgiu are ziduri bătrîne, patina lor amintind faptul că ea e una dintre primele înființate în țară. Cu utilaje mai vechi, reparate și transformate, fabrica ajunsese cu trei ani în urmă să poată prelucra — termenul specific este tăia — 2 000 de tone de sfeclă în 24 de ore. Începînd de la această dată au fost schimbate o parte însemnată a instalațiilor tehnologice, investiția tinzînd să aducă în final la o prelucrare dublă și cu un procent ridicat de valorificare a zahărului din sfeclă. În momentul de față, luînd-o înaintea termenului de punere în funcțiune, mașiniștii și operatorii chimiști scot de pe benzile rulante și trimit la cazane 3 500 tone de sfeclă, tăiată mărunt ca niște tăiței alb-gălbui, preparați parcă într-un laborator de cofetărie.

Vești bune deci, însă nu chiar toate. Există unele probleme în legătură cu materia primă. Se poate spune că, în general, unitățile agricole își respectă contractele. Cooperative ca acelea din **Malu, Slobozia, Oinacu,** au suplimentat chiar planul de predare, trimițînd cu mașinile cantități mari de sfeclă. Ba, pe măsură ce cooperatorii au terminat muncile specifice, o parte din ei au fost îndrumați să lucreze sezonier la fabrică.

În Bărăgan se experimentează pe unele tarlale tipuri noi de combine sosite din import. Părerea inginerului șef de la fabrica de zahăr este că acestea nu se prea potrivesc terenului denivelat pe care lucrează. Urmarea ? Am văzut pe jgheabul înclinat, care urca la spălare materia primă, sfeclă retezată la jumătate, sau însoțită de frunză. Se pierde din recoltă iar frunza îneacă cuțitele de la tocătoare și trebuie oprită instalația pentru curățare.

Apoi mai este problema pietrei de var. „Avem stoc mic și consumăm peste 20 de vagoane zilnic, spune tovarășul Ulmet. Uneori întîrzie cîte o garnitură și ne vedem în situația de a lucra din stoc și dacă-l începem trebuie să reducem toată producția, fiindcă nu putem risca oprirea totală a instalației".

Aceste probleme nu sînt nici permanente și nici capitale. În ultima vreme fabrica, cum spuneam la început, are un ritm de producție chiar peste prevederile scriptice. În magaziile ei și în secția finală — aceasta n-are loc special pentru depozitare — se află importante cantități de produse finite. Cu toate acestea, fără a lipsi de pe piață, zahărul are spre consumator, în aceste momente, un drum anevoios. Iată un telex sosit la fabrică chiar în ziua prezenței noastre : poartă numărul 10839/1366 și a fost transmis de I.C.R.A.-București. **„Aveți mari restanțe la zahăr tos 1/1. Rugăm luați măsuri urgente pentru lichidarea restanțelor."**

L-am întrebat de aceea pe tovarășul **Gheorghe Cristescu,** director al fabricii, cum stau lucrurile în legătură cu această depeșă :

— Noi avem zahăr, n-avem cu ce să-l transportăm, n-avem vagoane.

— Cîte vagoane s-au expediat ieri, de pildă ?

— Să întrebăm facturistul, știe mai bine. Și adresîndu-se cuiva din apropiere, a continuat : Cîte vagoane s-au trimis ieri la Capitală ?

— Nici unul, tovarășe director, au anulat planul cei de la gară.

Ne-am deplasat imediat la stația principală C.F.R. din Giurgiu — interlocutor fiindu-ne aici impiegatul de serviciu Dobre Florea. Cînd am intrat în biroul său tovarășul Dobre tocmai pregătea cîteva vagoane pentru sfeclă la secția Videle.

— Deci vagoane cu materia primă vin ; la fabrică s-au plîns însă că n-au în ce să încarce producția finită.

— Nu cred că așa stau lucrurile, noi avem vagoane suficente. Din înregistrările noastre astăzi s-au expediat la București-antrepozite 4 vagoane cu zahăr, adică atît cît prevedea planul.

— Dar ieri ? La fabrică se spune că organele dumneavoastră au anulat planul.

— Ieri au fost în plan 5 vagoane. S-au încărcat două. Iar un vagon a fost dat afară gol, adică după ce a trecut termenul și n-a fost încărcat la fabrică noi l-am retras să-l folosim în altă parte.

Tovarășul Miltiade Tănase, tehnicianul stației, aduce noi lămuriri acestei situații care începe să capete aspecte paradoxale.

— Există reguli care reglementează relațiile cu beneficiarul. Atîtea ore pentru manevră, atîtea pentru încărcare etc. Dacă un vagon nu este încărcat la timp noi îl scoatem, dar îl putem adăuga din nou să întregim planul de cereri al zilei următoare.

— Restanța rămîne restanță, însă...

— Într-adevăr ! Și mai este o problemă. În transporturi, în general, deci și la C.F.R., s-a introdus o metodă modernă : conteinerizarea. Din păcate unii beneficiari o refuză. De pildă, I.C.R.A.-București, de care aminteați, a refuzat mărfuri în conteinere, notați acest număr de telex : 889 din 30 iulie, pentru motivul că n-ar avea instalații amenajate pentru manipularea cutilor metalice. Și așa se poate întîmpla ca beneficiarul să ceară marfă, fabrica s-o aibă gata pregătită, dar vagoanele noastre modernizate să nu fie acceptate.

— Și ce credeți că este de făcut ?

— Nu este în competența noastră. C.F.R.-ul a primit sarcina să se modernizeze, se modernizează !

Am redat concis dialogurile avute : se pare că fiecare în parte se îngrijește ca treaba să meargă doar în zona sa de strictă responsabilitate, în timp ce zahărul are de străbătut spre consumatori, nu o dată, o adevărată cursă cu obstacole.

VICTOR CONSTANTINESCU

Cu sprijinul miliției

Filtru antialcool la Brăila

Însoțesc un echipaj al Miliției din Brăila, condus de căpitanul Emanoil Buzdugă. Urmărim modul în care se respectă legislația privind desfacerea băuturilor alcoolice. Un prim popas la barul nr. 194, bulevardul Karl Marx, unde responsabilă de serviciu ar trebui să fie Anișoara Alexandru. Ar trebui, pentru că acum, după cum ne informează Pina Rusu, vînzătoare, responsabila a lăsat totul baltă și se află la policlinică. O doare măseaua. Nu este ora zece, dar barul e plin. Se servește în special cafea. Unul dintre lucrătorii Miliției, cunoscînd obiceiul casei, examinează cîteva cești cu cafea. De ce ?, întreb. În loc de răspuns, locotenentul îmi apropie o ceașcă de nas. Miroase de la o poștă a alcool. „Eu nu le-am dat, se scuză vînzătoarea Pina Rusu, de multe ori găsesc sub mese sticle golite. Le cumpără de la Alimentara și le beau aici". De data aceasta sub mese nu se află nici o sticlă de alcool și înțeleg că explicația vînzătoarei e mai mult derutantă. Acest mod de încălcare a legii este folosit și de alți gestionari. Vasile Mihăilă, barman la restaurantul „Hanul Roșu", a fost surprins, ni se spune, vînzînd alcool înainte de ora 10 în sticle de suc. A fost amendat pe loc. Stana Dexon, gestionară la bufetul „Dacia" — la fel, Marcel Pană, gestionar la bufetul din Gara Ianca, la fel. Amenzile sînt aspre, de la 1 500 lei la 3 000 lei, dar tentația de a încălca legea este și ea destul de mare, după cîte ne dăm seama. Îmi notez în carnet un alt exemplu : la 13 iulie 1977, Leonida Dolgan, gestionar la bufetul „Brateș", a fost găsit consumînd alcool în restaurant cu un grup de cheflii, mai toți în stare de ebrietate.

Ne-am pus întrebarea dacă acești lucrători cunosc prevederile legale, pe unii i-am chestionat chiar. În bună parte le cunosc, dar din păcate le ignoră. „De la începutul anului pînă în prezent, ne spunea locotenentul major Sandi Jipa, au fost constatate 622 de contravenții la Decretul nr. 76/1975, art. 13, referitor la servirea persoanelor aflate în vădită stare de ebrietate, în localuri publice. Toate aceste persoane au fost amendate. În același timp, 14 angajați, contravenienți la Decretul amintit, au fost amendați cu sume între 1 500—3 000 lei." Ne notăm numele cîtorva : Dobre Piticaș, barman la restaurantul „Dunărea", sancționat cu 1 500 lei, Frusina Olărearu, barmană la restaurantul „Volga", sancționată cu 3 000 lei, Marin Dună, Aurora Bordea, Dumitra Anghel, la fel.

Cu ce scop încalcă uneori acești gestionari legile ? Am căutat să aflăm de la Vasile Dani, responsabil la restaurantul „Lotca", amendat și dînsul nu demult cu suma de 3 000 lei, pentru servirea cu băuturi alcoolice a unor persoane aflate în stare de ebrietate. „N-am fost vinovat, ne spune ; vin beți din altă parte, vin în grup de 4—5 inși, pot eu să mă opun, să nu le dau de băut ?" La fel motiva și gestionarul Gheorghe Munteanu, de la Alimentara nr. 14, strada Dezrobirii, și el amendat de curînd. În realitate, justificările lor nu sînt întemeiate și de cele mai multe ori servirea acestor persoane, intoxicate de alcool, are un scop precis : înșelarea lor. La data de 10 iulie 1977, orele 0,45, un echipaj al Miliției, format din șapte ofițeri și condus de locțiitorul comandantului, a ajuns și la restaurantul „Kiseleff", unde era o nuntă. Nuntașii chefuiau, dar responsabilul nesocotise ora de închidere, ignorase prevederile legale. Nu era întîia dată. Extinzîndu-se controlul asupra calității, a gramajului meniurilor servite nuntașilor, s-a constatat că responsabilul Costică Xenopol a încasat nejustificat suma de 2 512 lei. Pentru încălcarea flagrantă a legii a fost amendat cu 5 000 lei. Aceasta s-a întîmplat atunci, în iulie. Acum, sub ochii noștri, se întîmplă altceva ; ne aflăm la bufetul „Terente", din Brăilița. Responsabil este Niță Bunea. Și el lipsește. Responsabilii, la Brăila, duc, după cîte constatăm, o viață pe roze. Poate nu toți, ce-i drept, dar cei despre care vorbim nu ne-au clătinat cu nimic această convingere. La tejghea vinde toi după toi tînăra Vasilica Manea. Nici n-am observat cînd unul dintre ofițerii care ne însoțesc a zis „stop" vînzării. Ce se întîmplase ? Vînzătoarea vindea băuturi diluate cu apă. Într-o ladă găsim cam 20 de sticle cu dopurile originale desfăcute. Băutura din ele e diluată, se constată. Vînzătoarea Vasilica Manea e derutată, se pierde cu firea, recunoaște că un client a rugat-o să-i vîndă rachiu superior dintr-o altă sticlă, „pentru că aseară, zice ea, a văzut-o pe colega mea cum turna apă în rachiu". Știe, declară în fața noastră și a unor consumatori, că „fata din schimbul celălalt diluează băuturile". Băuturile diluate sînt consumate în special de cei aflați în stare de ebrietate.

Dar nu trebuie să înțelegem că toți cei care se îmbată se îmbată din intențiile ospătarilor. Unii se îmbată, ce-i drept, accidental, alții că vor, și uneori vor mereu. Ajunși în stradă, acești oameni devin un pericol social : unii devin agresori, alții victime. Sînt urmările consumului exagerat de alcool, ale încălcării unor prevederi legale de către cei care vînd băuturi alcoolice în alte condiții decît cele prevăzute de lege. Pe unii dintre aceștia îi întîlnim în arestul Miliției. Căpitanul Emanoil Buzdugă ne înlesnește să dialogăm cu ei :

— Cum te numești ?

— Adrian Manea zis Trombon.

— De ce te afli aici ?

— M-am îmbătat și am dat cu cuțitul.

Trombon are 26 de ani, este tîmplar, a lucrat într-un timp la Șantierul Naval și cîștiga pînă la 1 700 lei pe lună. Îi place să bea însă a părăsit lucrul, cu toate încercările colectivului de a-l reține la treabă, și împreună cu Liviu Pîrvu au spart, înaintea acestei infracțiuni, restaurantul „Privighetoarea". „Am luat băuturi și 1 400 lei".

— Unde ai băut înainte de a ajunge aici ?

— La restaurantul „Filipoiu" ; am consumat doi litri de vin, 20 (douăzeci) de beri și două coniacuri.

— Dacă ai mai fi vrut, ospătarul ți-ar mai fi adus ?

— Cred că da...

Aurel Manea are 23 de ani, s-a născut în comuna Măxineni (Brăila) și a fost mai întîi macaragiu, apoi șofer. Este o victimă notorie a consumului exagerat de alcool. O singură dată s-a îmbătat în viața sa tînără, dar l-a fost fatal. Îl las să povestească : „Era în seara zilei de 22 septembrie 1977, mă întorceam obosit de la treabă și a doua zi urma să încarc ciment de la Fabrica „Stînca". Trebuia să parchez mașina la fabrică, dar m-am gîndit că e departe și am parcat în fața casei mele, în cartierul Chercea. În fața restaurantului „Doi plopi" m-am întîlnit cu niște prieteni. M-au invitat să merg cu ei să beau o bere. Nu sînt băutor, dar am intrat. Am consumat 5 beri, partea mea, cam în două ore. Ei au mai băut cîte 200 de grame de țuică, după care am plecat la mine acasă. Aveam un litru de vișinată și le-am desfăcut-o băieților. Eram cinci și să ne fi ajuns cîte un pahar. Eu m-am îmbătat. Ceilalți m-au rugat să-l duc acasă, în satul Corbul Nou, cu mașina. M-am suit la volan și am pornit într-acolo. Pe șosea, am ajuns din urmă o mașină de la salubritate. M-am angajat în depășire, dar el mi-a tăiat fața... L-am răsturnat. Cînd m-am dat jos, am constatat că în cabină, cu șoferul, mai era și un tovarăș lucrător de miliție. Acesta era accidentat grav. L-au transportat de urgență la spital, dar pe drum a decedat... Avea omul trei copii..."

Aurel Manea plînge...

Străbatem cîteva străzi brăilene, așezate în forma lor renumită de pînză de pălanjen, și ne îndreptăm către restaurantul „Doi plopi", locul unde au băut, pînă la ebrietate, Aurel Manea, prietenul său Nelu Picoș și ceilalți. Este un local insalubru, cu miros greu, apăsător, cu aglomerație. La intrare, un consumator se clatină pe scaun, este într-o stare avansată de ebrietate, dar mai are în față un litru de vin abia început. Imaginea vorbește de la sine de încălcarea flagrantă a dispozițiilor legale, dar responsabilul Ionel Cohal încearcă niște scuze penibile. Îi amintim de tinerii care au consumat aici anapoda bere, apoi țuică, îi spunem că într-un fel el, cît și unica lui vînzătoare, Ștefania Grosu, sînt coautori morali la un accident mortal fără voie și se sperie, se jură că nu are nici o vină. Desigur, din punctul său de vedere se consideră nevinovat, pentru că niciodată nu a gîndit, în cei 15 ani de activitate numai în alimentația publică, cum spune, că drumul de la beție pînă la periclitarea vieții oamenilor e uneori înfricoșător de scurt.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Ce face și desface „gura satului"

Despre multe și felurite lucruri vorbește „gura satului" la Sfîntu Gheorghe, comună din județul Ialomița, întinsă și înfloritoare, așezată de-o parte și de alta a șoselei naționale care duce de la Urziceni către capitala județului, trei fiind, cu deosebire, după cum aflu, locurile unde ea vorbește fără oprire și fără fereală : femeile în fața porților, bărbații, după muncă, la bufet, iar bătrînii în odăița strîmtă și joasă a frizeriei, acolo unde vin să-și radă bărbile albe și aspre ca sîrma. Femeile — nu multe dar atît de bine cunoscute — care știu tot, de la ce a mîncat vecinul în ziua aceea pînă la felul în care învață copilul cutăruia ori la numele flăcăului care fluieră seara la gardul viitorilor socri pentru a da de știre viitoarei sale mirese că o așteaptă. Nimic nu scapă auzului și văzului acestora, odihnite și foarte receptive, cum sînt probabil cele ale Floricăi Lungu, căreia îi este greu să se aplece la munca pămîntului dar aplecîndu-și în schimb urechea și mijindu-și ochii la tot ce mai e nou prin sat, dîndu-i mîna să facă din aceasta aproape o îndeletnicire de zi cu zi, nepăsătoare la grijii cum este, de vreme ce bărbatul ei se ostenește să aducă bani în casă iar ea crede că a rezolvat de mult măcar problema elementară a hranei prin faptul că a avut norocul să-și ridice casa chiar lîngă moara satului. Macină moara grîu, iar alături se macină vorbe. Dar galeria personajelor bolnave de limbariță, care pălăvrăgesc sub lună și sub soare, vrute și nevrute, nu poate să nu cuprindă și numele Miliției Popa, femeie în vîrstă, pe care anii n-au învățat-o însă mare lucru, fiindcă, nededată nici ea la muncă pe cît cu facerea și desfacerea vorbelor ba despre unul ba despre altul, s-a pomenit de la o vreme că a ajuns să fie ea însăși ținta unor vorbe nu prea măgulitoare, fie despre cazanul improvizat cu care făcea țuică — și pe care miliția i l-a ridicat la timp pentru ca afacerile să nu prospere —, fie despre măritișul său, la o vîrstă înaintată, cu un bărbat cu o vîrstă și mai înaintată etc.

Dar „gura satului" nu este numai bîrfă și vorbă clevetitoare circotașă și rea, pornită din zavistii și invidii, cum cred poate unii, cei care uită că satul a fost și rămîne o colectivitate foarte unită. Încît, dacă este adevărat că „gura satului" pune citeodată „paie pe foc", tot ea este și mijlocul de îndreptare corijînd defecte și potolind excese, dînd verdicte și oferind soluții. Iureșul vorbei nu iartă, mai ales, lenea și necinstea, profitul nemuncit. Satul vorbește, de exemplu, despre cei doi frați Jipa, Dumitru și Ilie, primul cu munca și oboseala, al doilea cu banii și cu distracția, iar faptul că de curînd Dumitru, cel ce umblă cu turma de oi, abia și-a cumpărat o pereche de măgari și-un „atelaj particular", adică o cotigă hodorogită pe două roți, iar Ilie și-a luat „Dacie" n-a rămas neobservat. Comentariile, fie mai mușcătoare și amănunțite ori numai în treacăt și cu filosofice clătinări din cap, au apărut imediat, cu aceeași repeziciune cu care s-a întins și vestea că gestionarii Gheorghe Mihai și Ștefan Bîra se nărăviseră la suprapreț dar, spre norocul lor, li s-a atras atenția de la început, pentru a nu fi nevoiți altfel să părăsească satul pentru mai multă vreme. Așa cum a fost nevoită s-o facă — pentru totdeauna — inginera Uzună Iulia, care a preferat să-și găsească un post în altă parte după vreo două spectacole ale brigăzii artistice de agitație, în al cărei text se spunea despre dînsa că n-o prea interesa ferma legumicolă de care răspundea, că avea obiceiul îngrozitor de a minți fără să clipească din ochi și că, în loc de a munci, prefera să stea la restaurantul „Stejarul" bînd coniac și fumînd ca un șef de trib.

„Există, dacă vreți — ne spunea primarul Constantin Zamfir — și acest cadru organizat al „gurii satului", al posibilității ca oamenii să vorbească, adică, tot ceea ce au important de vorbit. Fiindcă satul are și el subiectele lui de senzație, care nu sînt numai motive pentru unii de a se hlizi pe la porți de pățania vreunui consătean, ci și lucruri mai arzătoare și spinoase, în care părerile pot fi împărțite dar subiectul e depănat pe îndelete și cu grija de a nu scăpa nici o fățetă a problemei. Formele organizatorice și administrative ale conducerii comunei sînt chiar mijloacele prin care satul își poate exprima deschis, cu maturitatea pe care o dă dezbaterea colectivă, o opinie. Să iau, de exemplu, comitetele de cetățeni. Acum doi ani, în august 1975, am dat în funcțiune un dispensar cu zece încăperi, cu săli de tratamente corespunzătoare, cu spații, la etaj, pentru două familii de medici. Știți cînd l-am început ? În luna mai, în același an. Am avut mai întîi o ședință cu oamenii. Trebuia să le cer părerea dacă vor să-l facem, fiindcă n-am fi avut altfel cum — ca și cele două cămine culturale cu săli de cîte 600 de locuri, cele două brutării ori cele 13 săli de clasă nou construite — decît în cea mai mare parte cu banii și cu munca noastră. Lumea, cum zic, cu păreri între da și nu. Și-atunci și-a ridicat glasul deasupra tuturor Chiru Dumitru: dacă facem și un cabinet de stomatologie, ca să nu ne mai ducem la Slobozia ori la Urziceni, a zis el, eu fac șase zile gratuit, în afară de ce-om hotărî acum toți că trebuie să facă fiecare. Am hotărît, am ridicat dispensarul. Cînd am fost gata, i-am zis : Chirule, tu esti primul ! Că merita El, dar asta, cînd vorbeam noi toți acolo, nu era tot gura satului ?"

Despre multe și felurite lucruri vorbește „gura satului" în comuna Sfîntu Gheorghe. Acum, zilele acestea, despre cele vreo 400 de hectare cu porumb care mai sînt de recoltat, după cum, la timpul potrivit, adică în 1976, s-a vorbit și despre performanța de a se fi obținut aici cea mai mare producție medie de sfeclă la hectar pe județ iar în 1975 despre producția de 7 400 kilograme porumb boabe la hectar, reușită pentru care C.A.P.-ul a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste.

DUMITRU ELIADE ■

Încă o șansă pentru Ion Prisecaru

Judecătorii au în față omul și faptele sale descrise întocmai în dosarul penal. Ne dăm seama că nu este vorba de un caz simplu. Judecătorii pornesc de la premisa că atunci cînd este în joc libertatea oamenilor, trebuie procedat atent, cu grijă și tact pedagogic. Cazul se pretează la un studiu amplu, la observații adînci. Societatea noastră vrea să afle ce stă la originea comportamentului deviant, care sînt cauzele, condițiile care îl înlesnesc, îl favorizează și judecătorii au aflat lucruri interesante, au intrat în posesia unor date, informații cu ajutorul cărora au dat un diagnostic corect cazului. Au aflat, spre pildă, că Prisecaru Ion, pus în libertate prin amnistia decretată la 7 mai a.c. și ajuns acum din nou în fața completului de judecată a mai fost condamnat anterior la 4 ani pentru aceeași infracțiune de ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, de fiecare dată aflîndu-se sub impulsul alcoolului.

Judecătorii, care au avut de soluționat acest proces, au pornit la investigații, la o cercetare meticuloasă a circumstanțelor în care au fost săvîrșite faptele antisociale, animați de dorința fierbinte de a face totul pentru îndreptarea unui om. Procesul nu s-a desfășurat ușor, așa cum ne-am închipui. Au fost voci care îndemnau la asprime, la aplicarea unor pedepse exemplare, pentru că tînărul în cauză a înșelat, ani în șir, buna-credință, s-a eschivat de la obligațiile sociale, nu a acceptat sfaturi, observații și nici îndemnuri.

Punctul culminant într-o dezbatere, faza lui palpitantă constă în ascultarea învinuitului, poziția pe care o adoptă față de propriile fapte, ce hotărîre înțelege să ia pentru viitor, care-i sînt intențiile de ultim moment.

Am avut prilejul să asist la o clipă emoționantă, a dezvăluirilor, a destăinuirilor sincere. Tînărul nu și-a negat faptele și nici efectele lor sociale, tulburarea care a produs-o, dar a arătat ce a stat la originea comportamentului său, ce a contribuit la declanșarea lui. „Eu nu am cu nimeni nimic, spunea el, nu doresc și nici nu vreau să fac rău nimănui. Am însă un singur păcat, dacă-l pot spune așa. De la vîrsta de 18 ani consum alcool și ori de cîte ori sînt sub influența lui, acționez anapoda, o iau razna cum se spune. Doresc să se facă ceva cu mine, pentru a mă dezobișnui de acest viciu. Am fost etichetat ca om imposibil, nerecuperabil — și acest lucru nu-mi convine, pentru că lucrurile nu stau așa. Vreau să muncesc, să-mi refac viața, să intru în frontul oamenilor cinstiți. Cînd am fost pus în libertate la 7 mai 1977, m-am dus la „Tractorul" să mă încadreze în muncă, dar am greșit din nou și am ajuns aici".

Viață zbuciumată, plină de complicații și de implicații. Un om care a trăit lîngă oameni n-a reușit să-și vindece rănile, să pună capăt unui coșmar. Nu a izbutit pentru că el însuși nu a avut tăria necesară, voința de autodepășire, iar semenii săi poate n-au avut timp și nici răbdare să-l asculte, să-l înțeleagă.

Apărea evident pentru completul de judecată că acest tînăr trebuia supus în primul rînd unui tratament de specialitate, unor observații medicale, competente, pentru a-i reface sănătatea, pentru a-i restabili echilibrul psihic. Pentru că Prisecaru Ion, omul implicat în acest conflict, este victima alcoolului, care i-a răvășit mintea și sufletul, i-a dereglat complet facultatea de a discerne binele de rău.

Procesul penal pornit împotriva lui a suferit o amînare. Instanța l-a scos și de sub puterea mandatului de arestare, dîndu-i astfel posibilitatea să se miște în voie, să ia toate măsurile pentru a îndeplini corect dispozițiile instanței judecătorești.

Oamenii legii, și nu numai ei, fiindcă procesul era urmărit de colectivul unei mari întreprinderi, așteptau deznodămîntul acestui proces, soluția pe care o vor pronunța membrii completului de judecată. La cea de-a doua înfățișare, pe masa instanței au apărut elemente noi, situații deosebit de favorabile, măsurile adoptate de instanță la primul termen au produs un ecou adînc în conștiința inculpatului, au avut o înrîurire favorabilă asupra întregului său comportament.

„Vă raportez că după tratament mă simt mult mai bine. M-am prezentat la locul de muncă, și acum sînt deja încadrat. Am întîlnit oameni care vor sincer să mă ajute și simt că o să mă îndrept".

Judecătorii deliberează, chibzuiesc, cîntăresc, pun față în față rațional, fapte, situații, texte de lege. Un om care a încălcat de nenumărate ori comandamentele morale mai merită să i se acorde vreo șansă ? Poate fi el reeducat prin muncă ? Mai este posibilă o încercare ? Sînt întrebările unei dezbateri purtate de comuniști cu răspundere în domeniul administrării dreptului.

Și iată verdictul : Prisecaru Ion se face vinovat de ultragierea autorității și distrugere de bunuri în dauna avutului obștesc și-l condamnă la 4 luni închisoare, pe care o va executa prin muncă la întreprinderea „Tractorul" din Brașov.

Printre participanții la pronunțare se aflau și tovarășii de la noul loc de muncă al condamnatului, care preluaseră deja răspunderea îndrumării și formării lui.

Acest episod petrecut într-o sală de ședință, în mijlocul unui colectiv, demonstrează forța nebănuită, marea capacitate a societății noastre de a schimba destinele oamenilor.

ION GHERCIOIU ■
judecător, Cluj-Napoca

„DA!" – la Roma și Paris, „NU!" – la Roman și Periș

Legătura directă cu viața, cu problemele ei cardinale, multiple și foarte complexe, a arătat din nou, recent, secretarul general al partidului, reprezintă o problemă-cheie, o îndatorire fundamentală a tuturor celor ce îndeplinesc funcții de conducere indiferent de nivelul acestora, dar cu deosebire atunci cînd este vorba de instituții cu o rază largă de acțiune.

Repunerea problemei nu reprezintă o chestiune strict teoretică : se întîlnesc destul funcționari căzuți într-un asemenea birocratism, într-o asemenea manie de a privi viața doar prin telescoapele fade ale foii de hîrtie, „înmatriculată" sau „expediată", încît nici cu tractorul nu-i urnești din fotoliile lor cu două mîneri moi și de lîngă măsuța cu telefoane, sever controlate prin cîte o secretară dotată cu cametul cu numere ale tuturor direcțiilor „tele" spre... viață. Dacă te uiți la ei întrebător îți răspund cu niște priviri de miraculoși supraviețuitori ai circularelor sau ședințelor : „Dumneavoastră — adică — nu vedeți cît de greu muncim ?" Și-ți gîfîie-n nas cu tempo-ul celui ce a urcat o Golgotă a dosarelor. Și-ți arată teancul de cești de cafea adunate pe prichiciul ferestrei, al căror peisaj dizgrațios abia dacă îl mai pot suporta ei înșiși, sau piramida de mucuri de țigări „Kent" consumate în timpul „sacrificiului" lor. Și te-ntreabă : „Ei bine, domnule, ce mai vrei ?"

Avem aici, de-a face — e lesne de înțeles — cu birocratul de nivel primar.

Cu el, cel mai bun procedeu de reeducare începe prin luarea cheilor de la încăperea în care se autotorturează și scoaterea sa afară. La problemele-probleme... Și la aer curat...

Există însă și un soi de birocrat ideolog, cu alură de „filosof".

Nedeplasarea lui spre problemele concrete ale vieții ți-o justifică prin aceea că, în colectivul din care face parte, „el singur le-ar ști bine pe toate". Elaborată de el însuși, teoria indispensabilității devine scutul său fundamental : „Ce să fac, tovarăși, dacă e atîta nevoie de mine aici, sus...".

De gîfîit gîfîie și el, chiar mai abitir decît celălalt tip de birocrat, avînd în plus meritul de a o face mult mai spectaculos. Ore întregi îl vede lumea relaxîndu-se prin colțurile cele mai plăcute ale cartierului, ori prin vecinătățile orașului, dar pe culoarul instituției trece în fugă, amenințător, cu servieta lui mare, neagră, primită în dar la un congres internațional. Aruncă interjecții în stînga și dreapta făcîndu-l pe unii mai slabi de înger să se lipească de ziduri umiliți, dar și invidioși — domnule, ce mai muncește tipul ! Și ce capacitate trebuie să fie ! Fiindcă nimeni nu știe mai bine ca el să se autoîanseze sub firma care-i convine, iar dacă se repede la tine cu o întrebare, apoi aceasta este : „Nu vezi, tovarășe, că mie îmi plesnește capul ?"

De „idei", vrea să zică...

Întrebarea care trebuie pusă însă cu toată seriozitatea este : chiar poate, într-adevăr, să cunoască bine problemele unui domeniu de larg interes public un ins care nu s-a mai întîlnit de ani și ani cu un colectiv de muncă dintr-o parte sau alta a țării ? Mortificatul într-un scaun poate el să fie izvor de apă vie pentru toți ceilalți ?

Am avut, recent, un prilej să-l văd obligat a răspunde la o întrebare pusă de colectivul său în legătură cu poziția sa de om rupt total de viață, în legătură cu faptul că nu-și îndeplinise o sarcină concretă pentru a trece la un alt stil de muncă. Obrazul lui se făcuse negru ca pana corbului. După ochi, inima-i dădea din colț în colț, dar se vedea clar că încerca, prin „temporizare", să caute o soluție. N-a avut altceva mai bun decît să aducă vorba tot despre marea importanță a prezenței sale la biroul respectiv. „Știți, l-am auzit, trebuia să merg la Brăila. Dar trenul, tovarăși, face patru ore pînă acolo..., plus patru înapoi..."

S-ar fi putut, adică, lipsi colectivul respectiv opt ore (!) de dumnealui personal ?

Cunoscînd faptul că, de fapt, accceleratul nu face pînă la Brăila decît maximum două ore și unsprezece minute, iar rapidul doar două ore, oamenii l-au ascultat cu un zîmbet cam amar și cu o indispoziție vădită. Fiindcă, între timp, respectivul dăduse o... mică raită pe la Roma. Cu treburi, desigur. Dar despre care Romă nu arătase că e ceva mai departe decît Rădăuții, Zalăul sau Brăila. Și în legătură cu care nu se arătase alarmat că rămîne colectivul fără el. O oră pînă la decolare, 3 ore de zbor, 1 oră așteptat bagaje la Fiumicino, 2 ore pînă la Colosseum etc. — făcea cineva socoteala — înseamnă ceva mai mult decît pînă în stația Brăila ! Băieții mai tineri, pușî pe calamburi persiflante, găsiseră chiar o formulă care-l cuprinde bine pe respectiv : „Da !" — la Roma și Paris ; „Nu !" — la Roman și Periș...

În ceea ce privește indispensabilitatea domniei sale, aceiași băieți ironici observau că, în timpul absențelor peste hotare, instituția merge perfect. De unde, atunci, cultivarea atît de insistentă a neîncrederii în ceilalți, cît timp respectivul s-ar afla aci, aproape, în vreo întreprindere sau într-un C.A.P. ?

EUGEN FLORESCU ■

ȘANTIERELE — amfiteatrele celor de la construcții

Miercuri, 5 octombrie, ora 7,30. Înainte intrarea în amfiteatrul P—1 al Institutului de construcții din București sîntem martori oculari la evenimentele, la munca și viața care se desfășoară pe culoarele acestui institut, pentru ai cărui studenți — de ce să nu o spunem? — nutrim o deosebită admirație. De ce? Pentru că i-am întîlnit permanent pe marile șantiere ale reconstrucției Capitalei. Așadar, printre cei care sosiseră cu o jumătate de oră înaintea începerii cursurilor din acea zi (analiză matematică și materiale de construcții) am întîlnit-o pe Emilia Boltașu, șefa grupei a treia a anului întîi, într-un dialog cu Angela Popescu și Petru Manolache. Prima noastră constatare: celebrul „bal al bobocilor", desfășurat la urmă cu trei zile, încă mai era comentat cu ardoarea cuvenită acestui eveniment de seamă din viața unui student din anul întîi. Nu am putut afla toate atracțiile tradiționalului bal întrucît conf. dr. Florica Bucur, la ora 8 fix, a intrat și a început să predea cursul de analiză matematică. Rămași singuri, fără interlocutori, constatăm totuși că dintr-un capăt al coridorului, cu o grabă inutilă, veneau aproape în fugă patru studente care întîrziaseră la o ședință mult prea matinală. Numele lor: Mihaela Văcărescu, Liliana Petrea, Alina Dumitrescu și Valeria Moroianu. Notăm pentru autenticitate și culoare exclamația plină de năduf a studentei Liliana Petrea: „Nu se poate! Tocmai mie să mi se întîmple să pierd funcțiile?! Nu, nu se poate!" Și iată că totuși s-a putut!

„E bine și e necesar să recunoaștem, a continuat tovarășul prorector N. Pătrînche, că analizînd punctualitatea studenților, ba chiar și a cadrelor didactice universitare, disciplina și organizarea tuturor activităților noastre, nu vom atinge niciodată perfecțiunea. Dar e la fel de bine și de necesar să și facem tot ce ne stă în putință pentru a întrona un climat de deplină responsabilitate chiar în sînul unei grupe, sau al unui întreg an de studii. Adică vreau să spun că nu trebuie să ne bazăm numai pe controale, ci trebuie să cultivăm opinia colectivului față de orice fel de abateri. Ce s-ar întîmpla, nu numai la cursuri, ci și în cele 22 de șantiere unde studenții noștri muncesc efectiv, în cadrul muncii patriotice sau al activităților productive, de integrare, dacă nu ar exista un astfel de climat despre care vorbeam? Am fi putut noi acoperi cu controale peste controale aceste puncte? Există, cu alte cuvinte, un astfel de spirit în rîndul studenților noștri și ne vom strădui să-l menținem și să-l însuflețim ca atare".

Din cele 22 de puncte de lucru pe care le coordonează Întreprinderea de construcții a Institutului, unitate recent înființată

Acești tineri care par a fi urători de Anul nou sînt doar elevi ai Liceului de construcții din Miercurea-Ciuc într-una din încăperile Ministerului Educației și Învățămîntului

tocmai datorită multiplelor lucrări pe care le desfășoară studenții de la construcții, am ales trei șantiere, cel de la căminul studențesc din Bulevardul Republicii, nr. 98, cel din Schitu Măgureanu, de la Clubul studențesc, și cel de la Ministerul Educației și Învățămîntului, pe strada Nuferilor. Ne-am gîndit că în jurul orei 9,30 munca studenților trebuie să fie în toi. Și chiar așa era la căminul studențesc din Bulevardul Republicii. „Am muncit cu ei și în primăvară, cînd mai erau încă în anul întîi. Sînt băieți harnici, prind repede meseria și, foarte important, fac lucrări de calitate. Nu pot să spun că unul muncește mai mult și mai bine decît altul. Sînt, din acest punct de vedere, egali și alcătuiesc o adevărată echipă, adică au un spirit unitar și intransigent față de abaterile de cele mai multe ori neintenționate ale unora dintre ei. Am executat aici, la căminul lor, consolidări prin trenanți, chituiri, lucrări de vopsitorie și zugrăveală, ba chiar și lucrări de faianțerie. Bineînțeles că cei 10 studenți de la instalații s-au ocupat de problemele meseriei lor, adică au refăcut toată instalația căminului. Acum două zile am terminat etajul trei, azi și mîine terminăm „doiul", iar pînă sîmbătă vom preda toată clădirea și ne vom muta la Policu unde ne așteaptă cam același lucru. Peste două săptămîni se va încheia activitatea productivă a acestei grupe și îmi vor fi repartizați studenții altei grupe, prin rotație, acesta fiind sistemul prin care pe șantierul mare al Capitalei sînt prezenți zilnic peste 6 000 de studenți de la construcții, o adevărată armată de oameni ai muncii". (inginer Dumitru Ștefan).

Nu aceleași lucruri le-am consemnat pe șantierul deschis în Schitu Măgureanu unde, la ora 12, nu i-am întîlnit nici pe studenți, nici pe inginerul Burlacu, șeful de șantier. Plecaseră, ne-au spus muncitorii, de numai 10 minute, la facultate, unde urma să aibă loc o ședință a Asociației. La aceeași ședință plecaseră și studenții șantierului deschis la Ministerul Educației și Învățămîntului, pe strada Nuferilor. Numai că aici i-am întîlnit totuși pe subinginerul Alexandru Bănculescu care, împreună cu maistrul Cornel Pană, conduce lucrările dificile din această veche și pretențioasă clădire. „Studenților mei, ne mărturisește subinginerul Bănculescu, le-am dat drumul să plece la ora 12,30, dar trebuie să spun că, pînă să plece, lucrările prevăzute pentru această zi au fost încheiate în întregime și pot să spun că sînt numai și numai lucrări de nota zece, adică superioare din punct de vedere calitativ". Prezenți pe șantier i-am întîlnit doar pe muncitorii angajați ai Întreprinderii de construcții din cadrul Institutului și pe elevii Liceului industrial nr. 21 din București, clasele IV—D, V—F și V—B, precum și pe elevii unui liceu similar din Miercurea-Ciuc, județul Harghita. I-am întrebat dacă sînt impresionați de faptul că, alături de studenți, muncesc chiar pe culoarele și în camerele ministerului de specialitate. Răspunsul nu putea fi altul decît un „da" mare și rostit cu toată gura. L-am notat ca atare, plus faptul că elevii din Miercurea-Ciuc au fost prezenți pe șantierele Capitalei și în luna mai. Simțind că prin acest amănunt, deloc lipsit de importanță, au fost oarecum întrecuți, elevii bucureșteni s-au lăudat la rîndul lor cu faptul că și ei au fost prezenți, în aceeași lună mai, la blocul M—20 din bulevardul Ion Șulea.

Cam acestea ar fi principalele gînduri și evenimente pe care le-am putut consemna în ziua de miercuri, 5 octombrie, de la ora 7,30 și pînă la ora 15,30, cînd am fost martori oculari la o zi obișnuită de muncă și viață, printre studenții de la construcții, ba chiar și printre elevii a două licee de specialitate, și cînd, de ce să nu o spunem, am recunoscut în ei pe veritabilii constructori de mîine.

VICTOR NIȚĂ ■
ION FREDOȘANU ■

Un punct de vedere în dezbaterea despre manuale

Urmăresc discuția deschisă de revista FLACĂRA în jurul unor manuale școlare și mă simt dator să comentez articolul lui Ion Șerdean, în replică la articolul „Mari erori pentru cei mici", semnat de Tudor Octavian în nr. 35 al publicației. Tovarășul Ion Șerdean socotește că nu e cazul să vedem dacă cele semnalate de Tudor Octavian sînt sau nu reale pentru că un comentariu al manualelor de limbă română pentru cei mici trebuie alcătuit altfel, ținînd seamă de alte criterii. Părerea mea este că asta ar fi o cu totul altă problemă, că cele semnalate de Tudor Octavian sînt cu totul reale, controlabile, incontestabile și că o discuție despre greșelile conținute de aceste manuale este întemeiată. Nu poți să le spui copiilor că „sol" înseamnă o persoană trimisă cu o misiune în tabăra dușmană" și să te scuzi dînd vina pe definițiile aflate în dicționarele în uz. Este de nepermis ca un alcătuitor de manuale să facă asemenea greșeli. Oare Ion Șerdean ar fi vrut ca Tudor Octavian să facă un inventar minuțios al tuturor erorilor cărților de citire? Tudor Octavian nu este obligat să dea soluții celor care sînt chemați să scrie manuale și pentru a le scrie neapărat gramatical. El e dator să atragă atenția asupra unor chestiuni și, la modul în care o face, subscriu. Tovarășul Ion Șerdean pare să găsească explicații la toate, dar cum poate domnia-sa să ne convingă să-i forțăm pe copii să memoreze atîtea cuvinte vechi, greoaie, dispărute din fondul viu al limbii? După opinia mea, multe lucruri bune au făcut, în materie de alcătuirea manualului pentru cei mici, înaintașii noștri, iar aceste lucruri bune trebuie luate în seamă. Trebuie pornit, adică, de la simplu la complex. Toți oamenii mari au pornit-o astfel, de la simplu la complex și nu e drept să invocăm necesitatea folosirii dicționarului de către copii de 6—10 ani pentru a putea să prieapă cartea de citire. Tovarășul Ion Șerdean glumește, desigur, atunci cînd sugerează că pentru înțelegerea multimii de arhaisme și regionalisme trebuie umblat la dicționar, așa cum au procedat, se vede treaba, și autorii unor manuale atunci cînd au scris „traducerea" unor vechi cuvinte. Aș sfîrși cu o întrebare de bun-simț: de ce au trebuit oare autorii de manuale de citire să folosească dicționarele Academiei atunci cînd au purces la explicația unor cuvinte? Dacă puzderia de arhaisme și cuvinte dificile este justificată — așa cum reiese chiar din articolul tovarășului Ion Șerdean — de ce nici domnia-sa nu cunoaște înțelesul acestor cuvinte, de ce nu dă definiția așa cum știe el cuvîntul și merge la scrisa dicționarului?

ION PĂTRAȘCU ■
Comuna Smîrdan, județul Tulcea

O carte necesară

Este vorba de **Istoria învățămîntului din Oltenia** (autori: Nicolae Andrei și Gh. Pîrnuță), vol. 1, editată la „Scrisul românesc". Nu ne propunem în rîndurile ce urmează o recenzie asupra acestei cărți, căci o atare intenție ar presupune, în mod obligatoriu, un rezumat, laude, obiecții, observații, după tot protocolul bine știut. Extragem, după parcurgerea celor peste 500 de pagini, o idee mai generală pe care am putea-o numi **vocația spirituală a românilor** căci, deși cartea se ocupă numai de teritoriul oltenesc, ea este astfel alcătuită (și nici nu se putea altfel) încît ni se sugerează o imagine mult mai largă și mai cuprinzătoare, extinsă asupra întregului teritoriu românesc, privitoare la starea culturală și a învățămîntului. Autorii se ocupă de cele mai vechi manifestări de cultură atestate pe meleagurile oltenești, primele capitole se cheamă: 1) **Urme străvechi de cultură din Oltenia încadrate în istoria patriei. 2) Cultura geto-dacă în Oltenia. 3) Cultura în Oltenia în epoca daco-romană** și pînă la jumătatea veacului trecut, mai precis pînă la anul 1848. Cartea poartă un titlu restrictiv, căci ar putea fi tot atît de bine intitulată **Istoria culturii din Oltenia**, într-atît se valorifică numeroasele date de ordin cultural general, iar bibliografia, abundentă, folosește toate contribuțiile de acest fel. Evident, accentul pus asupra școlii, printr-un fel de succinte monografii ale școlilor principale din Oltenia, printr-o prezentare a dascălilor merituoși, printr-o descriere amănunțită a programelor școlare și a metodologiei de predare, chiar prin descrierea localurilor de învățămînt, toate acestea, și încă altele, justifică titlul care însă, cum spuneam, este excedat. Dar ideea **vocației spirituale** pe care o introdusesem în discuție se ilustrează în primul rînd prin **voința de învățătură** și, nu exagerăm, prin **eroismul** dovedit deopotrivă de dascăli și de ucenici, pe frontul cărții. Căci, cum ar putea fi numită altfel înfrîngerea unor dificultăți care astăzi ni se par aproape literatură? Să enumerăm cîteva din cele oferite de autorii cărții de față: lipsa localurilor (elevii învățau în încăperi improvizate, adesea neîncălzite sau neaerisite, totdeauna neîncăpătoare și erau nevoiți să parcurgă kilometri întregi zilnic, pe jos) lipsa de cărți și de rechizite ori prețurile lor inaccesibile, dascăli a căror retribuție îi punea, adesea, într-o stare umilitoare, numărul mic al dascălilor, ceea ce impunea practicarea sistemului lancasterian, indiferența, dezinteresul ori incapacitatea autorităților, practicile sociale prohibitive care împiedicau copiii din masele largi să urmeze la școală, ș.a.m.d. Și, cu toate aceste condiții descurajante, fălcile științei de carte a pătruns, cu o repeziciune de neimaginat, în cele mai îndepărtate sate care au început să dea, din primele decenii ale secolului trecut, oameni de ispravă, cărturari și patrioți luminați. Creșterea interesului pentru școală este de-a dreptul spectaculoasă, de la an la an. Dacă în întreaga Oltenie existau în 1838 un număr de 349 de învățători, cu numai 6 ani mai tîrziu, în 1844, cifra ajunge la 900, ceea ce însemna tot cam atîtea școli sătești, căci la fiecare școală funcționa un singur învățător. Ce se ascunde însă în dosul acestor cifre care, la o simplă citire, pot părea fastidioase? Nimic altceva decît ceea ce anticipasem deja: dragostea, pasiunea, vocația pentru carte, pentru valorile spiritului. Nu ne vom mira de aceea că într-un timp neverosimil de scurt spiritualitatea noastră dobîndește un statut de afirmare incontestabilă, iar explozia de valori pe care o legăm de obicei de anul 1848 nu este ivită „ex nihilo" ci are un fundament solid, rezultat al unor acumulări firești în care școala a jucat un rol determinant. Marea noastră cultură din veacul trecut nu s-a ivit din senin, n-are nimic improvizat, ea a apărut pe teritoriul defrișat încă înainte de dascăli luminați și patrioți care au înțeles exemplar ceea ce Nicolae Bălcescu formulase cu o limpezime aforistică: „Să luminăm poporul, dacă vrem să fim liberi". Să citîm numai cîțiva, din Oltenia, stimulați de cartea profesorilor Nicolae Andrei și Gh. Pîrnuță: Grigore Pleșoianu, Ion Maiorescu, Petrache Poenaru, Stanciu Căpățîneanu, Gheorghe Călinescu (directorul Școlii normale din Tg. Jiu înainte de 1848). Viața și activitatea lor pot constitui, pînă astăzi, un adevărat memento prin valorile paradigmatice transmise. Căci tradiția învățămîntului românesc este cu mult mai bogată decît bănuim. Aceasta este o altă învățătură pe care o extragem, cu legitimă satisfacție, din cartea despre învățămîntul oltenesc din epoca lui eroică.

POMPILIU MARCEA ■

Inginerul Justin Capră și cea mai recentă creație a sa

Electrosculerul „Oroles" E. S. 5

În urmă cu aproape doi ani, revista noastră a înfățișat, pe o pagină întreagă, remarcabila activitate de inventator a inginerului bucureștean Justin Capră, insistînd cu ocazia aceea asupra mașinuței „Soleta" 125, gîndită și realizată de tehnicianul respectiv, nu în cine știe ce ateliere sau laboratoare de cercetare, ci în podul propriei locuințe, automobil nepoluant și consumînd numai 1,6 litri de benzină la 100 de kilometri, al cărui destin a fost, din păcate și din motive care scapă înțelegerii noastre, nu dintre cele mai fericite.

Iată însă că o nouă realizare a inginerului Capră, aflată nu în fază de proiect sau de studiu, ci circulînd pe străzile Bucureștiului și pe șoselele din împrejurimi, ne determină să revenim astăzi cu o relatare pe marginea muncii și pasiunii inventatorului, unul dintre pionierii desprinderii individuale a omului de pămînt, cel care, înaintea americanului Cummings, socotit deschizător de drumuri în direcția respectivă, a imaginat și construit, încă în 1958, un rucsac de zbor („Aparat portativ pentru zbor individual"), perfecționat mai apoi după îndelungi și fructuoase căutări („Elicopter individual portativ"). De data aceasta este vorba despre electrosculerul „Oroles" E.S. 5, un vehicul electric pus la punct de colectivul condus de Justin Capră în cadrul Atelierelor centrale ale Întreprinderii de transporturi București, unitate în care inventatorul lucrează de o bună bucată de vreme, sprijinit pe măsura pasiunii și priceperii sale deopotrivă de conducerea instituției, cît și, mai ales, de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, for care a încurajat permanent eforturile creatoare ale inginerului Capră, oferindu-le cadrul propice pentru transpunerea în practică.

Electrosculerul, ce poartă numele unui rege dac, Oroles, este înainte de toate un mijloc de transport gîndit pentru marile aglomerări urbane, recomandat fiind de viteza lui moderată de deplasare, oscilînd între 30 și 40 de kilometri pe oră, precum și de o sumedenie de avantaje, între care: ● fiind acționat electric, nu poluează; ● deține o autonomie de acțiune de 104 kilometri, performanța sa depășind, din acest punct de vedere, cu mult posibilitățile unor vehicule similare, capabile să se deplaseze fără realimentări pînă la 25—30 de kilometri; ● folosind un redresor cu impulsuri și modulații, reîncărcarea bateriei durează mai puțin de o oră, față de cele 8—10 ceasuri solicitate de bateriile similare normale; ● exceptînd un scurt fluierat, de care se însoțește demarorarea, nu face nici un fel de zgomot, fiind un vehicul silențios; ● prevăzut cu cauciucuri radiale, fabricate la Întreprinderea „Victoria" Florești după matrița specialiștilor de la I.T.B., cauciucuri cu un diametru de 32 de centimetri, „Oroles" E.S. 5 derapează extrem de greu. Totodată, avînd centrul de greutate foarte jos, electrosculerul posedă o stabilitate superioară mijloacelor de transport asemănătoare, el putînd fi înclinat fără nici un risc pînă la 35 de grade: ● este foarte lesne de condus (nu necesită permis de circulație) și asigură, datorită ghidonului ergonomic, o poziție foarte sănătoasă a conducătorului; ● ca și la „Soleta", suspensia electrosculerului se realizează prin intermediul unor elemente de cauciuc, prin compresiune etc., etc.

Cea mai mare virtute a sculerului, pe care l-am urmărit circulînd, sub privirile curioase și interesate a zeci și zeci de bucureșteni, pe străzile Eminescu, Polonă și Aurel Vlaicu, pare să fie legată, după calculele exacte ale inventatorului, de economia de combustibil tradițional. Neconsumînd benzină sau motorină, „Oroles", folosește energie electrică, a cărei cost este dintre cele mai reduse, limitîndu-se la 0,90 lei pentru 100 de kilometri de mers (față de 12—13 lei cît solicită pentru aceeași distanță o motoretă), bateria putînd fi încărcată de la orice priză cu alimentare de 220 de volți!! Pentru alimentare, electrosculerul este prevăzut cu un cablu lung de 5 metri, care se poate lesne înfășura sub șa, vehiculul fiind destinat, după cum ne arată imaginea alăturată unei singure persoane.

Confectionat, după expresia lui Justin Capră, „în timpul liber și fără nici o investiție", „Oroles" nu are ambreiaj, nu are schimbător de viteze, cele 4 trepte de viteză fiind acționate prin butoane localizate pe partea dreaptă a ghidonului, nu are accelerație, aceasta prezentîndu-se automatizată, grație unui sistem de relee. Colectivul care a construit electrosculerul, din care au făcut parte, alături de Justin Capră, inginerii Ulm Păunel, Gelu Capră (coincidență de nume!) și proiectantul Romulus Murg, specialiști pe cît de dotați, pe atît de tineri, n-a rezolvat încă problema greutății vehiculului. De fapt, nu problema greutății propriu-zise a sculerului, apropiindu-se de 60 de kilograme, cît cea a sursei de energie, atîrnind 75 de kilograme, îl preocupă în prezent pe inginerul Capră, ca totdeauna nemulțumit de soluțiile găsite, căutînd permanent noi perfecționări.

În pofida greutății, electrosculerul „Oroles" E.S. 5 reprezintă, după aprecierea specialiștilor, o realizare de prestigiu a tehnicii românești, performanțele sale recomandîndu-l drept un vehicul ideal în condițiile tot mai aglomeratei circulații din marile orașe, în rîndul cărora se include, firește, și Bucureștiul. Sperăm că C.N.S.T.-ul, for care a impulsionat pe toate căile realizarea prototipului, va găsi mijloacele prin care electrosculerul lui Justin Capră să fie pus la dispoziția amatorilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

LUPTA ÎMPOTRIVA CANCERULUI

Noi probe confirmă valabilitatea descoperirilor cercetătorului român N. Ionescu-Dimbovița

După articolul „Inamicul public nr. 1, cancerul, va fi învins", apărut în revista „Flacăra" nr. 39, din 29 septembrie 1977, am primit la redacție sute de telefoane și scrisori, toate dovedind interesul deosebit al opiniei publice din țara noastră față de aceste cercetări românești, de punerea lor în aplicare. Interesîndu-ne de stadiul în care se află în prezent aceste cercetări, am putut afla că, supus la noi probe, în fața unor prestigioase comisii medicale, savantul român N. Ionescu-Dimbovița a convins din nou prin exactitatea diagnosticului. Testele efectuate pe mai multe feluri de cancer se constituie încăodată într-un valoros argument în sprijinul teoriei cercetătorului român care susține de mai mulți ani că toate cancerele solide sînt generate de o substanță unică — toxina oncogenă — căreia, așa cum mai spuneam, îi cunoaște structura cît și formula chimică.

Anunțăm astfel pe cei care ne-au scris, ne-au telefonat, pe toți cei interesați, că în prezent continuă verificarea cercetărilor omului de știință român N. Ionescu-Dimbovița. Verificarea metodei cere un studiu riguros, necesită stabilirea limitelor de acțiune, a eventualelor posibilități de perfecționare. Aceste acțiuni necesită în primul rînd timp, pentru etapizarea lor normală și logică, pentru elucidare pînă la cel mai mic amănunt ca respectarea principiilor de farmacologie chimică. Instituțiile interesate de această cercetare se preocupă în mod direct de promovarea ei cît mai rapidă, astfel că, așa cum am anunțat, vom reveni cu noi amănunte la momentul oportun, în speranța că, dovedită utilă, metoda de diagnosticare și tratament va fi aplicat în practică cît mai curînd posibil.

N. GR. M. ■

Covalitin: triplu succes internațional

Alte trei manifestări internaționale remarcabile, desfășurate recent în Italia, Iugoslavia și Uniunea Sovietică, în cadrul cărora oameni de știință și de comerț din întreaga lume au dat o înaltă apreciere medicamentului original românesc numit Covalitin, ne obligă la o revenire pe tema invenției gîndite și realizate de doctorul chimist Tina Covaliu, de la Spitalul P.T.T.R. din București.

În primul rînd este vorba despre cel de-al 50-lea Congres internațional al Societății italiene de urologie, ale cărui lucrări, la care au luat parte peste 500 de specialiști de pe toate continentele, s-au încheiat nu demult, la Ancona. Organizat sub președinția onorifică a ministrului de externe al țării gazdă, Arnaldo Forlani, care a deschis și condus ședința inaugurală, precum și sub președinția activă a renumitului profesor Franco Bianchi, congresul a reprezentat un nou prilej de afirmare a calităților terapeutice de excepție ale Covalitinului, pe care profesorul Bianchi l-a numit „o armă formidabilă în combaterea litiazei renale". La propunerea academicianului Ulrico Bracci, de la Universitatea din Roma, pentru comunicarea cercetătoarei din România s-a modificat regulamentul de desfășurare a reuniunii respective, în sensul că lucrării prezentate de Tina Covaliu, „Teoria ionică a litiazei și un nou tratament profilactic și curativ cu Covalitin", i s-au rezervat cincisprezece minute, față de cele cinci, rămase, după regulă, la dispoziția fiecărui vorbitor. După terminarea expunerii, cîntărindu-se valoarea neobișnuită a informațiilor și noutăților științifice înfățișate auditoriului de doctorul român, s-a suspendat programul de conferințe și comunicări ale zilei, participanții fiind antrenați într-o discuție amplă dedicată Covalitinului. Începută la ceasul prînzului, discuția, care a subliniat marile merite științifice ale cercetătoarei din România, s-a încheiat seara tîrziu, profesorul Franco Bianchi sintetizînd că „lucrarea doctorului Covăliu din București s-a ilustrat prin rezultatele obținute în terapia litiazei urinare cu un nou produs pe bază de rășini sintetice, numit Covalitin, medicament care a stîrnit cel mai mare interes".

În ședința de închidere, congresul a decernat trei medalii. Una academicianului U. Bracci, pentru contribuția sa excepțională la dezvoltarea urologiei italiene, o alta profesorului belgian W. Gregoire, drept recompensă a profundei și eficientei sale colaborări cu clinicile urologice din peninsulă, în sfîrșit, o a treia doctorului chimist Tina Covaliu, al cărui medicament, aplicat în spitalele universitare din Ancona și Pesaro, „a scos din suferință nenumărați bolnavi". Totodată, Ulrico Bracci a solicitat folosirea medicamentului Covalitin în cadrul mai multor clinici din Roma, iar cîteva din cele mai importante firme comerciale din peninsulă, specializate în achiziționarea și desfacerea medicamentelor străine pe piața Italiei, au adresat cereri ferme de cumpărare directorului adjunct al „Chimimportexportului", Aurel Dușan, de asemenea invitat la Ancona.

O altă manifestare la care au fost prezenți, cam în aceeași perioadă, Covalitinul și inventatorul său s-a ținut la Moscova, Tîrgul internațional de produse chimice reunind expozanți din numeroase țări ale lumii, între care, firește, și România. Și de această dată Covalitinul s-a bucurat de un deosebit succes, făcînd obiectul unui articol elogios, apărut în ziarul „Pravda" din 12 septembrie, în vreme ce Tina Covaliu a fost invitată să dea un cuprinzător interviu televiziunii sovietice, ținînd totodată o conferință despre consecințele terapeutice ale medicamentului său la Academia de științe medicale din Moscova, prezentată fiind auditoriului, alcătuit din elita urologiei sovietice, de una dintre somitățile mondiale ale disciplinei, academicianul F. Lopatkin.

Cu același prilej, în cadrul tranzacțiilor comerciale aferente manifestării, mai multe firme sovietice de comerț exterior și-au exprimat opțiunea pentru Covalitin, înaintînd oferte exacte pentru încheieri de contracte.

În sfîrșit, revenită recent în țară, Tina Covaliu a avut satisfacția de a afla, din presă, că produsul său a primit Marea Medalie de Aur a Tîrgului internațional de medicamente de la Zagreb, din Iugoslavia, ca o nouă și semnificativă dovadă a prețuirii unanime de care se bucură Colavitinul, medicament românesc de notorietate cu adevărat mondială, menit să contribuie, prin calitățile sale terapeutice și prin prestigiul său internațional în continuă și spectaculoasă creștere, la consolidarea renumelui școlii românești de medicină, tot mai stimată și apreciată astăzi pretutindeni.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Prof. dr. docent Teodor Goina, după studiul de o viață al plantelor medicinale, pledează pentru cît mai larga lor introducere în terapie

- **O femeie din Cluj a pierdut 16 sarcini. Un simplu ceai de crețișoară a făcut apoi adevărate minuni...**
- **Am trimis la București vreo 2 000 de doze de extract de ferigă. După cîtva timp am găsit acolo lada încă nedesfăcută !**
- **Anul trecut ne-au fost acordate 8 brevete de invenție. Ce folos însă, că plantele medicinale continuă să putrezească pe cîmp...**
- **Vreau să trăiesc ziua înființării Institutului român pentru fitoterapie. Va fi o mîndrie a afirmării științei românești !**

Cluj-Napoca, str. Victor Babeș nr. 8. O clădire modestă, neetajată, de o vîrstă ce depășește cu mult secolul, plină cu o densă încărcătură de istorie...

— Așa este. Prin '20 lucra aici și Victor Babeș. Eu am terminat studenția prin '21, cînd Babeș se mutase deja la București...

— Trec zilnic pe-aici mii și mii de studenți, mii și mii de oameni, însă faptul acesta notabil în viața științifică a Clujului rămîne o taină...

— E adevărat, strada poartă numele marelui savant, dar ar merita ceva mai multă atenție din partea edililor clujeni. Despre ce este vorba ? În primii ani ai înființării Universității din Cluj, Victor Babeș a fost numit profesor la Facultatea de medicină. A lucrat chiar în laboratorul nostru, unde se află în prezent catedra de botanică farmaceutică a Institutului medico-farmaceutic din Cluj.

— Știu că sînteți de ani de zile pensionar, dar veniți zilnic la catedră, alături de foștii dv. colaboratori, cu o punctualitate proverbială..

— Eu am fost toată viața cercetător. Și munca de cercetare are început, dar n-are sfîrșit. Am să vă dau un singur exemplu : studiez de aproape 60 de ani o plantă și nu sînt convins că am aflat totul despre ea...

— Azi, la 9 „fix" cînd ați venit ca de obicei la catedră, ați adus și o... servietă plină de sticluțe goale !?

— „România pitorească" a publicat o informație despre un nou medicament al nostru care nu se găsește încă în farmacii. Am primit impresionante scrisori. Oameni suferinzi îl așteaptă urgent și vrem să-i ajutăm. E cea mai mare obligație morală a noastră...

— De fapt cine sînteți dv., tovarășe profesor **Teodor Goina** ?

— Sînt profesor de farmacognozie la Facultatea de farmacie din cadrul I.M.F. Cluj-Napoca. Din 1922, deci de 55 de ani, mă ocup de problema plantelor medicinale. În cariera mea didactică și profesională am participat la pregătirea a 45 de generații de farmaciști și vreo 12 serii de medici cărora le-am făcut cursuri de plante medicinale și utilizarea lor în terapie.

— O viață de om ați cercetat cu pasiune plantele medicinale. De ce ați pus atît de mult suflet ?

— De ce ? Pentru că trebuie să nu mai alergăm după medicamente sintetizate din nu știu ce ! Avem o mare datorie morală să studiem, să cunoaștem și să folosim plantele medicinale. Știți cîte plante medicinale sînt cunoscute în momentul de față ? Peste 12 000 ! Dintre acestea însă nici 4 000 n-au fost studiate. Aproape 8 000 de plante sînt practic necunoscute. Ce se știe despre ele ? Că o plantă este bună la vindecarea unei boli sau a alteia, a unei răni sau a alteia. Cam atît. Știm foarte puțin despre mecanismul lor de actiune sau despre compoziția chimică. Observațiile empirice au fost transmise din tată în fiu, din neam în neam, iar cercetările științifice ce s-au întreprins au demonstrat înțelepciunea observațiilor populare.

— Vorbeați despre o plantă pe care ați studiat-o aproape 6 decenii...

— De fapt sînt mai multe. Amintim doar cîteva : **alchemilla vulgaris L** (crețișoara), **laburnum anagyroides medick** (salcîm galben), **dryopteris filix mas shott** (feriga), **urticadioica L** (urzica), **berberis vulgaris** (dracila) și altele. Planta **berberis vulgaris** e întrebuințată de populația din ținutul Clujului în tratamentul icterului sau al bolilor hepato-biliare din vremuri străvechi. Noi am stabilit compoziția chimică, iar compușii chimici izolați din această plantă prin experiment farmacodinamic au dat și în aplicarea clinică aceleași rezultate pe care le folosește medicina populară.

— Și **„crețișoara"** ?

— E o plantă care crește în regiuni de munte. Are o excepțională actiune antihemoragică, mai cu seamă la femei. S-a observat în urma studiilor noastre și o puternică actiune de tonifiere a uterului la femeile gravide care nu pot duce sarcina. Avem numeroase cazuri cînd femei care au pierdut un mare număr de sarcini, după întrebuințarea acestei plante au putut să nască în condiții normale.

— Se poate vorbi deci și despre rezultate spectaculoase ale utilizării plantelor medicinale...

— Da, așa este. La Cluj, de exemplu, avem un caz în care o femeie a pierdut 16 sarcini. A fost pe la toți medicii de specialitate, însă fără nici un rezultat. Ce n-au putut face medicii și medicamentele a făcut un simplu ceai de crețișoară. O adevărată minune : au venit pe lume copii sănătoși...

— Alt exemplu ?

— Rezultate cu adevărat spectaculoase avem și cu un alt medicament tot de origine vegetală. E vorba de **florile de trandafir.** Dintr-o anumită specie noi preparăm după o tehnologie proprie un extract asociat cu miere pe care îl indicăm în tratamentul stomatitelor aftoase, atît de răspîndite în special la copii. Rezultatele obținute au fost excepționale, iar produsul nostru este considerat de specialiști drept unul dintre cele mai bune din lume.

— Și a fost greu acest drum ?

— Chiar foarte greu. A trebuit să ducem o luptă titanică pentru a învinge inerția unor foruri. Avem acum satisfacții că acest produs a primit aviz favorabil din partea **Institutului pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării științifice.** Dealtfel, **Fabrica Terapia** din Cluj-Napoca, prin laboratoarele ei de la Vișeul de Sus, va începe deja fabricația acestui produs, pe care noi l-am numit **miere rozată** sau **aftolizol.**

Aș aminti apoi un alt medicament excepțional extras din **rizomii de ferigă,** plantă foarte răspîndită în flora spontană. Feriga a dominat terapia antihelmintică în medicina umană și cea veterinară în special pentru tratamentul parazitozelor. Datorită instabilității principiilor active din acest rizom, prin conservare se degradează, se schimbă compoziția și devine chiar inactiv. Noi am întreprins cercetări și am reușit să extragem totalitatea principiilor active numite butirofloroglucinice, cu o puritate de 99 la sută. **Comisia medicamentelor și pentru farmacovigilență** din Ministerul Sănătății a aprobat și acest medicament, care în curînd va intra în producție.

— Și de ce numai în 1977 ?

— Asta n-am înțeles-o nici eu. De aproape 16 ani am dus o adevărată luptă pentru impunerea unui adevăr de necontestat. Mai întîi a fost sesizat Consiliul Superior al Agriculturii. Principiul activ din feriga numit **filicină** a fost apoi înaintat acestui for. Am așteptat zadarnic răspuns. Cîțiva ani mai tîrziu, neprimind nici un răspuns, am revenit. Și ce credeți ? Ni s-a cerut să trimitem o cantitate mai mare de **filicină** la Institutul de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur" din București, în Splaiul Independenței 105. Pentru asta am făcut eforturi foarte serioase. Mai întîi am recoltat vreo 200 de kg de rizomi de ferigă, iar apoi am procedat cu tot elanul la extragerea lor, la izolarea lor — și nu e o muncă ușoară ! Ne-am adresat apoi Secției din Vișeul de Sus a Fabricii Terapia din Cluj-Napoca pentru a ne prepara diferite forme : capsule gelatinoase cu anumite doze de filicină asociată cu alte substanțe. Am apelat apoi la farmacia clinicilor universitare din Cluj-Napoca pentru a ne confecționa diferite forme de tablete. Povestea e lungă. Ce mai, am preparat vreo 2 000 de doze în diferite variante și le-am trimis la București...

— ...Primind de data aceasta și răspuns, desigur !

— Nu. Nici vorbă. Din nou nimeni nu ne-a răspuns nimic. Ba mai mult chiar : ne-a fost dat să regăsim într-o magazie și lada trimisă de noi. Era încă nedesfăcută !...

— Apoi ?

— Ne-am adresat catedrei de parazitologie a Facultății de medicină veterinară din București. Problema a fost tratată cu seriozitate. Pe baza experimentărilor am propus Direcției sanitar-veterinare din Ministerul Agriculturii introducerea filicinei în terapia veterinară.

— Deci un nou episod. Ce „deznodămînt" a avut ? Ați primit totuși răspuns ?

— Da. Însă unul straniu. Ni s-a spus că sînt alte preparate cu o eficiență mai mare și toxicitate mai mică, iar Institutul de biopreparate „Pasteur" din București încearcă să sintetizeze un alt produs. De unde pînă unde o astfel de concluzie, e greu de știut. Cert este că Direcția Sanitar-veterinară nu numai că n-a experimentat, dar nici n-a văzut produsul nostru...

În 1972 am avut însă un mare noroc. A venit la Cluj-Napoca tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care s-a interesat îndeaproape și de activitatea de cercetare a cadrelor didactice universitare. Se realizase mult, dar se adunaseră și destul de multe probleme pe care, președintele Republicii noastre a cerut forurilor în drept să le analizeze urgent...

— Și așa a reajuns **filicina** în actualitate ?

— Da. La scurt timp ni s-a cerut ca împreună cu Institutul de cercetări veterinare să elaborăm **proiectul de producție** și să-l înaintăm Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie...

— S-ar cuveni acordat și un premiu de tenacitate...

— **Nu-l acceptăm** pînă nu vom vedea produsul pe piață, Știți ! Mai pot fi încă surprize, inerții sau poate chiar ignoranți străini de valoarea acestor comori care sînt plantele medicinale și aromatice. Oricum însă, ne bucurăm că după ani și ani de muncă unele preparate ale noastre au ajuns să primească **aprobarea de necesitate.**

— Produsele din **berberis vulgaris** ce destin au avut ?

— **Au primit deja aviz terapeutic,** care e o formă mai avansată. Bineînțeles, acest aviz a fost urmare a unor experimentări și verificări clinice făcute de institute specializate. Pot să vă spun că în prezent **Fabrica Terapia** produce din scoarța acestei plante alcaloizii necesari preparării medicamentului **biloton.** În scurt timp se va da și **avizul de producție.**

— Sintetizați și cîteva din împlinirile acestei jumătăți de veac de activitate didactică și de cercetare...

— Gîndiți-vă în primul rînd la enorma mulțumire ce ți-o poate da posibilitatea de a pregăti generații de farmaciști și de medici. Gîndiți-vă apoi la satisfacția ce o poți avea cînd multe din eforturile tale au fost încununate de succes. O parte din rezultatele cercetărilor noastre au fost înaintate **Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.).** Constatîndu-se că au un caracter pregnant de originalitate, 8 au fost deja brevetate ca invenții și au fost cesionate **Fabricii Terapia** din Cluj-Napoca pentru a le produce. Ca o recunoaștere a întregii activități ce am desfășurat-o, am trăit fericita clipă de a primi personal din mîna tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu diploma de **om de știință emerit.** Aș vrea să exprim și pe această cale întreaga mea gratitudine. Eu vreau să răsplătesc această încredere în măsura în care puterile mele mă servesc...

— Ce imagine păstrați despre colaboratorii dv. ?

— Adevărata cercetare științifică se face în echipă. Și așa am avut marea șansă de a avea colaboratori deosebit de valoroși. Decenille de colaborare cu **prof. dr. Avram Radu, conf. dr. Pavel Petcu, dr. Ecaterina Andronescu** și alți colaboratori au făcut posibilă finalizarea cercetărilor pe care le-am întreprins. La vîrsta la care am ajuns, e o datorie de onoare a mea ca și pe această cale să le aduc mulțumiri, convins că ce am obținut pînă acum e doar un început...

— Gînduri pentru „mîine" ?

— Gînduri prea mari nu pot avea. **Eu azi-mîine împlinesc 82 de ani. Dar capul meu este în permanentă fierbere cu noi și noi probleme, noi și noi plante de luat în studiu și de valorificat.** Sînt o serie întreagă de plante foarte eficace dar care nu sînt încă utilizate pentru că nu sînt cunoscute suficient. Trebuie să diversificăm mai mult medicamentele și să aducem în terapie noi produse care sînt confirmate de practica a sute și sute de ani, dar nu sînt explorate și studiate din punct de evedere științific și documentar. Nu sînt valorificate. Eu asta aș vrea să facem : **să introducem în terapie cît mai multe plante care au o valoare deosebită ! Să introducem în stațiuni tratamente adecvate cu plante medicinale,** completînd în mod fericit izvorul natural de sănătate oferit atît de generos pămîntului românesc de apele minerale. Și să nu uităm că dacă apele minerale au contraindicații, plantele medicinale nu au ! Vreau, de asemenea, să trăiesc ziua înființării **Institutului român pentru fitoterapie.** Va fi o mîndrie a afirmării științei românești...

— Am văzut pe biroul dv. și un amplu memoriu...

— Da, adresăm conducerii partidului propunerile noastre rezultate dintr-o îndelungată experiență. Avem datoria să facem totul pentru sănătatea poporului nostru...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

● ACTUALITATEA ●

Polimetronomul electronic — premiera demonstrativă

Marți, 27 septembrie a.c., în Sala Atelier al Teatrului Național a avut loc „Concertul demonstrativ privind teoria politempiei și aplicarea polimetronomului electronic în muzică, coregrafie și limbajele vorbite", concert organizat de către Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale din România (asupra acestei invenții Flacăra a scris pe larg în numărul său din 12 mai 1977). În cuvîntul introductiv, profesorul Viorel Cosma a prezentat importanța teoriei politempiei, concepție românească introdusă în muzică de compozitorul Mihai Brediceanu, precum și a polimetronomului electronic, aparat inventat de compozitorul și dirijorul român în scopul de a produce aceste structuri temporale plurale în muzică și coregrafie.

Condus de impulsurile polimetronomului, un grup de persoane a evoluat pe scenă într-o aparentă dezordine, simulînd mersul unui grup de oameni pe stradă. S-a putut constata cu ușurință că în această aparentă dezordine polimetronomul electronic introducea de fapt o riguroasă ordine, anume aceea a unor pași simultani ai tuturor persoanelor, simultaneitate ce apărea la intervale precis determinate în momentele de coincidență ale semnalelor care desemnau diferiții timpi generați de polimetronom.

Programarea și controlul polimetronomului în cursul desfășurării spectacolului s-a făcut sub conducerea lui Gheorghe Mîrea, iar transmiterea semnalelor prin radio a fost asigurată de Adrian Jifcu. Invitați de onoare ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste au fost prof. Edward Stabler de la Syracuse New York University, constructorul tehnic al polimetronomului, și dr. August Freundlich, decanul Facultății de Arte Vizuale și Interpretative de la aceeași universitate americană, universitate la care Mihai Brediceanu, în activitatea sa de profesor invitat pe care a desfășurat-o acolo, a conceput teoria politempiei și aparatajul electronic prezentat în seara respectivă.

Politempia nu înseamnă proiectarea unor structuri abstracte matematice în artă, ci dimpotrivă reflectarea în creația muzicală și coregrafică a unei realități pluritemporale desprinse din viață. Este ideea inventatorului acestei teorii, idee pe care am dori să o completăm cu o frază cuprinsă într-un articol publicat mai de mult de M. Brediceanu : „aplicarea analizei și gîndirii matematice în procesul artistic, departe de a închide porțile sensibilității și imaginației, oferă nebănuite perspective de lărgire a orizontului spre care creatorul poate întinde aripile". (I. B.).

Specialiștii români la cel de al XXVI-lea Congres al APIMONDIEI

La Adelaide în Australia se desfășoară între 13 și 20 octombrie cel de al XXVI-lea Congres al Federației Internaționale a Asociațiilor de Apicultură APIMONDIA. Prof. dr. ing. V. Harnaj, președinte al Asociației Crescătorilor de Albine din România și al APIMONDIA, va prezida pentru a șaptea oară un congres mondial al apicultorilor. Înainte de plecarea la Adelaide a avut amabilitatea să ne relateze în ce va consta prezența țării noastre la acest al XXVI-lea Congres al APIMONDIEI. „La Adelaide, ne spunea profesorul Harnaj, delegația română va supune atenției Congresului 11 referate care evidențiază realizările și inițiativele teoretice dar mai ales practice ale apiculturii românești. Temele celor 11 referate sînt axate pe probleme de genetică, selecție, bază meliferă, utilaj și tehnologie apicolă etc. prezentînd astfel și la acest congres aportul valoros al cercetării și experienței românești la dezvoltarea apiculturii mondiale. Toate acestea se referă în primul rînd la calitățile recunoscute pe plan mondial ale albinei românești — Apis mellifica carpatica — solicitată din ce în ce mai mult pe toate continentele lumii. Se vor prolecta în cadrul unui concurs cu participare internațională filme apicole deosebit de interesante și vom organiza o expoziție cuprinzătoare „Apiexpo '77" unde asociația apicultorilor noștri își va etala cele mai semnificative înfăptuiri din ultima perioadă. Apicultorii de pretutindeni, numeroși participanți și vizitatori ai Expoziției internaționale de la Adelaide vor avea prilejul să aprecieze în standurile României și ale Institutului Internațional de Tehnologie și Economie Apicolă, care își are sediul în București, gama variată a produselor apicole, a utilajelor și instalațiilor de înaltă tehnicitate produse de Combinatul apicol al asociației noastre precum și nivelul înalt la care a ajuns apicultura românească, capabilă să întrețină relații de asistență tehnică cu 28 de țări".

E. Y. ■

Bereștenii, orășeni de la țară

● Strădaniile și roadele smulse unei veri mai mult decît fierbinți

La granița de porumb și floarea-soarelui dintre județele Galați și Vaslui, brusc, spre toamnă, drumurile atît de pașnice în restul timpului se umplu de animație. Ca din pămînt răsar zeci și zeci de autocamioane și remorci care poartă cu ele bene umplute cu struguri pînă la refuz, cartofi cu pielea roză despre care gospodinele spun că sînt pline de dulceață și mai tîrziu, ca o erupție, iar porumbul obligă pe contabilii de la baza de recepție să prelungească liniatura registrelor de evidență a intrărilor. Din inima cîmpului, trecînd pe strada Trandafirilor din orașul Berești, șoferii și însoțitorii își aruncă ochii, pentru o clipă, spre cartierul de blocuri care, împreună cu alte obiective economice, a schimbat în scurt timp supranumele localnicilor din tîrgoveți în orășeni. De fapt ce întîmplări extraordinare, ce grozave evenimente smulg irecuperabil din anonimat această localitate în care țărani cumsecade făceau casă bună cu vecinul aflat într-o tovărășie de sînge cu colbul, cu arșița nemiloasă și iernile ce ascundeau drumul pînă primăvara cînd oameni și vite, la un loc, înotau prin mustul și rece și viscos al zăpezii?

Răspunsul îl constituie faptul că peste puțin timp, 1 250 de familii cîte numără la această dată Bereștiul — și cele care se vor mai adăuga pînă atunci — vor sărbători împlinirea unui deceniu de cînd aceasta a fost declarat oraș. Anul 1977, cel puțin pînă acum, îndecindu-l ca an agricol, a oferit destule „surprize" cum ar fi de exemplu seceta prelungită din timpul verii. S-au stabilit măsuri suplimentare, buruienile au fost nimicite, și chimic și prin prașile manuale executate peste numărul planificat la culturile prășitoare. Unde s-a putut, unde-a fost un izvor, un fir de apă, o fîntînă, au fost prezenți și membrii cooperatori, luptînd să compenseze uscăciunea cerului cu ochiurile de apă împărțite în găleți numărate. Am văzut bătrîni ca și tineri, aici în orașul Berești, oameni pe cît de modești în viața lor de toate zilele, pe atît de săritori la nevoie, care nu se culcau nici în ruptul capului înainte de a asculta ultimele buletine de știri sau telejurnalul de seară, informații în măsură să răspundă la întrebarea: nici mîine nu va ploua? Grîul a fost bun. Avînd în vedere seceta se poate spune că lanurile au rodit peste așteptări din moment ce față de o planificare de 860 de tone s-au realizat 4 259 tone. Dincolo de mormanele de grîu întrezărim chipul tractoristului, copleșit de prezența cîmpului, a brazdelor, a grîului, dar mai ales a răspunderii. Să-l numesc de aceea pe Costică Bulgaru, mecanizator la S.M.A. Berești? Să-l numesc. Și pe Toader Filip, tot mecanizator, dar la I.A.S. Berești? Și pe el. Sînt bărbații care așază cîmpul în brazde și adorm grîul și-l trezesc în duduit de tractor și-l văd încolțit și-i dau bună ziua.

În ultimii ani, îumătate din avutia care se adună la C.A.P. Berești are ca izvor sectorul zootehnic. Să leg acest lucru de faptul că de douăsprezece ori pe înșiruitorul Costică Apostu l-a prins Anul nou lîngă vite? E bine să leg. A fost secetoasă vara și în ferma zootehnică a acestei cooperative agricole de producție fiecare a avut misiunea lui bine determinată. Bătălia numărul unu: asigurarea stocurilor de furaje pentru iarnă. Bătălia numărul doi: terminarea construcției la încă un grajd, executat cu investiții din fondurile cooperativei. Absolventul de vară trecută al Facultății de zootehnie din Iași, inginerul Neculai Tălmășan, a trecut cu bine prin proba de foc a meseriei. Au scăzut mortalitățile în rîndul bovinelor. Mai ales la vițele tinere, prin administrarea branei ca la carte, se înregistrează zilnic sporul de creștere în greutate. Au mai fost asazisele probleme cu oamenii. Tînărul inginer a căutat să-i cuprindă mai bine, i-a ascultat, i-a lămurit, avînd la această dată o echipă de „permanenți" atît de disciplinați și de harnici încît unuia dintre ei i-a venit ideea să se lucreze și aici, la grajd, pe bază de „sarcină": vine schimbul la ora „De" și pleacă la altă oră „De". Atît. Și în rest bidoane umplute cu lapte, cu sutele, adăpători și fîn la care dacă stai bine și te uiți începi să te miri de ce nu curge direct laptele din aceste paie sau fîre, cum vreți să le ziceți, că sînt mai ceva decît aurul. Galbene adică.

Președintele cooperativei, inginerul Laurențiu Diaconu, este ceea ce numim noi în vorbirea curentă „spirt". Se spune, și așa este, că nimic nu mișcă în cele cinci ferme ale cooperativei fără să nu știe el. De o probitate profesională exemplară, bun organizator, a instaurat un climat de responsabilitate care se materializează în budane umplute cu struguri, în plus față de plan, în mai mult lapte și mai multă carne trimise la fondul centralizat de stat.

„Recoltatul porumbului, ne spune Ion Bulgaru, secretarul comitetului de partid pe C.A.P., ne-a găsit pregătiți. Deviza nici un bob să nu se risipească nu-i o simplă lozincă, ci-i un angajament de a ne împotrivi și în acest fel secetei de astă-vară".

● „Pomul vieții", o alegorie țesută cu fir ales în covoarele fermecate

În mod obișnuit, la ora prînzului întîlnim pe străzi grupuri de zeci și zeci de fete. Toată lumea știe că sînt țesătoarele de la cooperativa meșteșugărească „Victoria" Berești, care au servit masa și se reîntorc la lucru. E mult timp de cînd femeile acestor locuri au țesut primul covor — singurul loc unde trandafirul poate arăta după plăcul lui că este rudă de aproape cu grîul.

— Albul acesta, într-o vorbă cu o foarte tînără și harnică țesătoare, nu-i una din aripile unui porumbel gata să-și ia zborul?

Ca într-o horă de unde nu te mai poți desprinde, zîmbetul îi însoțește răspunsul:

— Cu culoarea nu te joci, albul acesta pare că-i aripă de porumbel, dar nu-i. O să vedeți. Că-i aripă de porumbel, ori mugur ori simplu romb, numai culoarea liniei are putere asupra lui și noi știm foarte bine acest lucru.

— Bănuiesc eu că și pictați, nu poți iubi culoarea fără să fi ținut în mînă o pensulă de pictor.

— Da'de unde, se grăbește să răspundă Marcela Neculce. Covorul meu, ascultați-mă pe mine, e cea mai bună pictură. Da, da. N-aș da nici un pas înapoi dacă ar fi vorba să-l iscălesc cu numele meu. Covorul din fața mea, ca să dau și eu un exemplu, merge la export. De aceea zic eu că n-ar strica să amintesc ce ne spune nouă tovarășa președintă a cooperativei cînd **lansăm** un nou tip de covor în lucru. Vedeți, am împrumutat termenul „lansăm" de la muncitorii gălățeni care **lansează** nave la apă, deci se cheamă că lansăm și noi dar, bineînțeles, nu nave, ci covoare. Pînă una-alta, fără nici un înconjur, nouă ne-a plăcut termenul, e frumos de tot să spui că **lansezi** un covor în lucru. Dar să vă redau chiar din minte, că mi s-au imprimat bine de tot, cuvintele tovarășei președinte Maria Nechita, într-o astfel de ocazie, mai precis atunci cînd începem să urzim un nou covor: „Fetelor — și nouă ne merge direct la inimă cînd ne ia așa — avem de executat o nouă comandă de covoare românești pentru cutare țară. Anglia, U.R.S.S. sau alta. Calitate și iar calitate, că tot ce trece peste hotare poartă de-acum însemnul țării". Vă spun că altfel ne merge mîna cînd ne ia astfel. Te uiți, poftim, la culoarea liniî fiindcă tot am adus-o în discuție, nu pare albastru chiar atît de neobișnuit și nici roșul chiar numai cu foc în el, dar pe covor lucrurile se cam schimbă. Zici că e de cînd lumea acolo și roșu și albastru, ca și cum n-ar fi fost țesut de mînă de om. Mai cu seamă cînd dăm gata un covor care se numește „Pomul vieții". Prima dată, dreot să vă spun, ne-am întrebat și noi de ce-i zice așa și am rămas pe gînduri. Că era vorba de-un pom nu ne-am îndoit nici una dintre noi, ceva aducînd cu crengi de meri și cu mere atîrnînd, spulberă orice îndoială. Dar de ce și „al vieții"? Și, atunci tot tovarășa Maria Nechita — președinta de azi fiind una din cele mai vrednice țesătoare — ne-a spus că lucrurile stau în felul următor cu botezul covorului nostru deși am putea avea și noi idei la alegerea unor astfel de nume că din moment ce știm să le țesem ne-om pricepe și la așa-ceva. „Fetelor, voi știți că viața pentru a fi cît mai frumoasă și cu cît mai multe împliniri își trage izvorul din ceva. Ei bine, acel „ceva" e simplu ca lumina zilei: munca, la care mai adaug cinstea și hărnicia. Merele țesute nu simbolizează numai dărnicia pămîntului, adevărată și ea, ci mai ales hărnicia omului. Culoarea mărului, dulceața lui țin de mîna omului. Cu atît mai mult cu cît mărul este țesut. Cînd cineva se hotărăște în nu știu care colț al lumii să scoată bani din buzunar pentru a cumpăra un covor „Pomul vieții" înțelege din toată frumusețea lucrăturii că mîinile care l-au lucrat sînt împărătesc peste aceste culori".

Munca țesătoarelor de la Berești este într-adevăr apreciată cum se cuvine de beneficiarii externi, așa și pentru că nu avem refuzuri de calitate. Și știți de ce? ne întreabă pentru a ne da tot dînsa răspunsul, secretara organizației de partid, Mitrița Profir, pe care abia o disting într-un grup de proaspete ucenice. Pentru că controlul tehnic de calitate se efectuează riguros pe tot parcursul executării covorului sub formă de autocontrol, după care urmează autorecepția. În acest fel sita e prea deasă și n-are cum scăpa nici un singur nod sau alt defect. Dealtfel cuvîntul „defect" e folosit foarte rar cu ocazia recepției de covoare. Mai mult, vă spun eu, ne războim cu centimetrii. Și nu o dată și cu gramul. Avem o lucrătoare „minune": în fiecare lună realizează 5 metri liniari de covor. Se numește Ecaterina Rusu. Nu prea fac eu comparații grozave, dar are mîini de aur. Dacă n-am avea multe țesătoare ca Ecaterina Rusu, faima covoarelor lucrate la Berești n-ar ajunge acolo unde locul nucilor este ținut de eucalipți".

● Ferestre deschise spre civilizație de niște oameni printre oameni

O seară obișnuită de toamnă. În sala mică a Casei de cultură, căci cea mare numără cîteva sute de locuri, mai bine de nouăzeci de oameni, dintre care unii venind direct de la lucru, de cele mai diferite profesii, sînt numai ochi și urechi. Un lector vorbește auditoriului despre o temă care pe unii i-a făcut să-și încrunte sprîncenele, iar pe alții nerăbdarea i-a împins pur și simplu în sală să vadă, să întrebe și să asculte: „Religie, știință, ateism". Pentru început, în virtutea obișnuinței, dar mai ales a politeții, tînărul lector, profesorul Marin Iorga invită să i se pună întrebări referitor la tema anunțată. Orice. Cît de multe. Cineva sparge gheața. Prima întrebare: mai este predispus tineretul să se lase tutelat de influența religiei? A doua întrebare: mai sînt școli în lume unde se predă între altele și religia? La această a doua întrebare cei din sală au rîs și s-a văzut puțin mai tîrziu că n-au avut dreptate. Și alte întrebări.

Există la școala generală din orașul Berești o învățătoare care socoteste că orice izbîndă muncitorească este și a ei. Și are dreptate. Se numește Victoria Boncan. Cînd citește în ziarul județean că la Galați muncitorii au lansat la apă o nouă navă, superioară ca tonaj și dotare tehnică, învățătoarea găsește că-i firesc să-i treacă în revistă pe toți cei care i-au fost elevi iar azi muncesc pe acest mare șantier naval al țării. Și-i aminteste de pe cînd învățau să îmblînzească vîrful creionului pe albul filei de caiet, pentru ca azi navele ieșite și din mîna lor să cutreiere mările și oceanele lumii.

În cancelaria școlii generale sînt înșirate în ordine aproape treizeci de catalloage. Școala are două internate, ultimul a fost dat în folosință anul trecut, are 216 locuri.

Mai persistă în amintirea bătrînilor prezența moașei „Coana moașă", bătrînă acum, care abia ajunsă într-un capăt al Bereștiului și începînd să cerceteze cazul, era chemată la celălalt capăt al tîrgului spre a da o mînă de ajutor ori pentru motiv de mofșt, ori pentru lecuit nisciva dureri de dinți, ori să vadă ce-i de făcut cu vreo fractură. Vîntul înălța colbul în înaltul cerului. Pe vreo prispă, obloiit cu te miri ce, un copil sau un bătrîn se întorcea cu fața la perete. Moașa făcea și ea ce putea, după caz, luînd la frecat oscior cu oscior, uneori scoțînd din geanta ei, cunoscută de toată lumea, vreo pastilă cu dungă sau literă la mijloc pe care-o spărgea în două în virtutea unei porniri economicoase deoarece, lesne de înțeles, medicamentele erau o raritate. Azi, în acest orășel cu 1 250 de familii, semnează condica de prezență 15 cadre medicale. Nu-i vorba despre condica de prezență născocită de zeitatea birocraților, ci de prezența văzută prin starea bună de sănătate a bereștenilor.

Nu demult, înainte de a încheia aceste rînduri, bat în ușa cabinetului de consultații al tovarășei Liliana Costache, repartizată la noi după anii de studenție.

— Lumea vă laudă calitățile profesionale. Are încredere în dumneavoastră. Brusc, oamenii au simțit că au în mijlocul lor un prieten de profesie medic. Alta este însă „consultația" pe care v-o solicit, „diagnosticul" pe care trebuie să-l pronunțați în calitate de nou venită în orașul nostru, cu un plus de obiectivitate mai greu de pretins reporterului, fiu al acestor pămînturi. Vă întreb deci: cum vi se pare printre noi, bereștenii?

— Vă răspund. Oamenii de aici, acești moldoveni foarte de treabă, te fac să te simți ca și acasă. I-am văzut la muncă, i-am văzut crescîndu-și copiii, i-am văzut în momentele lor vesele, ca și în cele de cumpănă, și pot spune fără să greșesc, acum, că, vorba cronicarului „și pe aici se nasc și trăiesc oameni".

ION TRIF PLEȘA ■

Strada Trandafirilor, drumul pe care satul intră în oraș

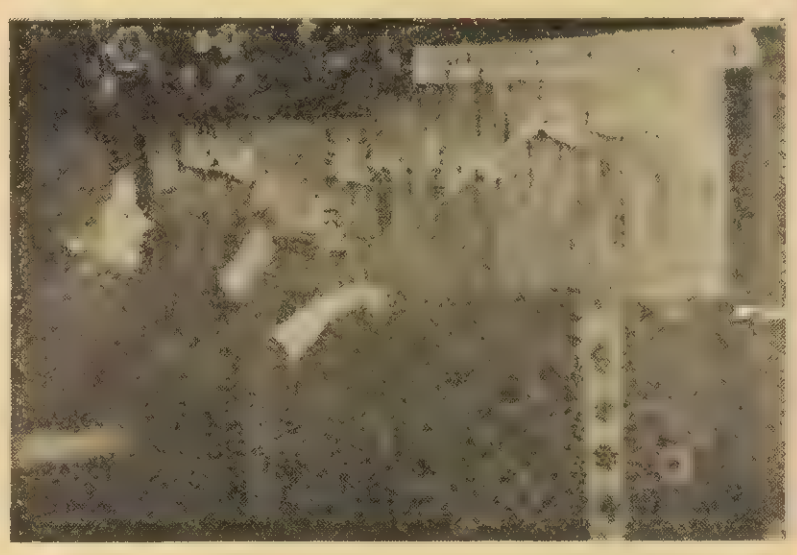

Mîini de aur, împărătesc peste culori

O comună cu ambiții mari

● Ori de unde ai veni și cu orice ai călători tot la Parincea ajungi

S-ar cuveni poate ca această tentativă de reportaj să debuteze cu un scurt istoric al comunei Parincea, pentru a depăși acel moment dificil de început atunci cînd vrei să scrii despre locurile unde te-ai născut, despre oamenii pe care îi cunoști, dar de care ai fost nevoit să te desparți de cele mai multe ori din pricina profesiei alese în viață. Dar ce mai veste-poveste : la Parincea se poate ajunge pe două drumuri diferite cînd vii dinspre Bacău. Două autobuze care circulă de trei ori pe zi te aduc prin uriașul codru al Răchiteilei, pe o șosea asfaltată în plină pădure sau pe un alt drum ocolit, drept, dar stricat de sutele de mașini care duc în acest anotimp frumos de toamnă și sfecla-de-zahăr la gara Răcăciuni. Pe unde ai veni însă, și cu orice ai călători, tot la Parincea ajungi.

Vechi tîrg cu dughene din vechime și negustori care vindeau de la bragă și ciubuce pînă la sumane, mătăsuri, stambe, molton și alte lucruri de mare sau mică trebuință, Parincea și-a schimbat astăzi înfățișarea pe care o știam de cînd eram copii. Au dispărut toate dughenile care baricadau strada principală ducînd la faimosul tîrg-ocol de vite și porci ce se ține și astăzi, după o veche tradiție, în zilele de luni. Aici am văzut pentru prima dată olteni, ardeleni și munteni. Veneau în uriașe șube sau sumane, în căruțe descoperite sau cu coviltir, de unde scoteau mici și mari bunătăți care nu existau pe la noi. Aici se instalau cîteodată și scrinciob, bărci cu lanțuri etc. Oricît ar părea că aceste rînduri pastișează niște binecunoscute amintiri din copilărie, ele sînt adevărate, aproape pipăibile prin cei 18-20 de ani care au trecut de la această imagine a vechiului tîrg, una din cele cinci comune băcăuane ce vor fi ridicate la rangul de oraș.

Parincea nu s-a lăsat mai prejos și chiar a luat-o înaintea altora construind încă de acum doi ani un bloc cu trei nivele și 18 apartamente. Jos a fost instalat un modern complex cooperatist pentru deservirea populației : un magazin textil și de solduri, un serviciu de reparații radio și televizoare, croitorie, frizerie, cizmărie. Adăugînd și alte ateliere meșteșugărești ce există aici, putem spune că oamenii sînt mulțumiți de serviciile cooperativei din localitate. Tot la parterul acestui bloc se află farmacia (unde la întrebarea mea „ce-i lipsește ?" — tînăra farmacistă mi-a răspuns că are de toate), și dispensarul uman.

Trebuie să mă opresc amintind de dispensar căci acesta este adevăratul „of" al părinceniior. Din oameni gospodari — avînd chiar un spital al lor în comună — cutremurul din martie i-a lăsat cu un dispensar strîmt și înghesuit doar într-o cămăruță. După constatarea noastră făcută împreună cu primarul comunei Ion Prisecaru, spitalul din Parincea nu a fost afectat chiar așa de rău de către cutremur. Cîteva crăpături, tencuiala căzută pe alocuri sînt lucruri care se pot face cu fără prea multe eforturi. Cu toate acestea Ministerul Sănătății a renunțat la spitalul din Parincea. Ne întrebăm și noi alături de părinceni și de alte sate din jur care beneficiau de serviciile prompte ale acestui spital — cum se poate renunța așa de ușor la un asemenea imobil ? Dacă Parincea a avut un spital cît a fost o comună de mărime mijlocie — cum să renunțe la acest edificiu acum cînd va deveni oraș numai pentru faptul că Ministerul Sănătății s-a spălat pe mîini oferindu-l cadou Ministerului Muncii, care la rîndul său a hotărît că nu are ce face cu el și l-a transmis urgent Consiliului popular al comunei Parincea. Nu-i vorbă că gospodarii din Parincea i-au găsit repede o destinație. După reparare vor să-l folosească drept cămin pentru elevii din satele mai depărtate care învață la școala din comună prima treaptă de liceu. Necazuri se ivesc și aici cu duiumul. Consiliul popular nu-l poate repara prea repede din pricină că nu are meșteri îndeajuns. Cei care trăiesc aici lucrează de zor să termine pînă la sfîrșitul lui septembrie cele două școli noi din satele Văleni și Nănești. Trustul de construcții din Bacău nu se angajează la nici o lucrare de reparații care nu depășește un deviz de cel puțin cinci milioane.

● Primarul mă ajută să deslușesc viitorul și trecutul apropiat al comunei

Intru în amănunt în discuție cu tovarășul Ion Prisecaru pe care de cînd îl știu tot primar al acestei comune a fost. Îmi mărturisește că n-a fost chiar întotdeauna primar. Prima ședere la primărie a fost între anii 1958-1968. Zece ani pe muchie — cum îmi mărturisește cu mîndrie dar și parcă puțin împovărat de această constatare. După 1968 a trebuit să cedeze locul altuia nu că nu ar mai fi fost capabil, ci pentru faptul că nu avea studiile complete. Adică avea doar patru clase școală generală. După 1968 și-a completat studiile și în 1975 i s-a încredințat de către obște din nou funcția de primar al comunei unde s-a născut. La întrebarea mea ce părere are despre părinceni acum la 12 ani de cînd se află în fruntea lor, îmi răspunde domol, în graiul dulce moldovenesc — pe care din păcate cei mai mulți care plecăm de pe aceste meleaguri îl uităm — că părinceni sînt oameni ciudați pe care trebuie să-i iei cu binișorul. Dacă te răstești la ei și îți pierzi controlul — nu te mai ascultă nimeni. Cu ei a reușit să obțină în 1976 o mențiune pe țară în realizarea tuturor obiectivelor pentru întrecerea socialistă. La muncă voluntară părincenii au reușit să obțină de la începutul anului și pînă în prezent peste un milion două sute de mii lei. Dacă stăm și ne gîndim — nu este deloc mică această cifră ! Tot prin muncă voluntară a fost făcută și canalizarea cu apă pe centrul comunei. Într-un viitor apropiat, prin construirea unui alt castel de apă, urmează să poată trage apă la robinet oricare cetățean al comunei. Aflu că cooperatorii din comună sînt primii pe județ în ce privește zona a VI-a de fertilitate, prin faptul că au realizat anul acesta nu mai puțin de 3 129 kilograme grîu la hectar de pe aproape 835 de hectare, și 3 100 kilograme orz de pe 200 de hectare cultivate. Aceste izbînzi agricole vin după ce în trecut numai 4 sate ale acestei comune erau de răzeși iar restul lucrau din greu pe moșiile boierilor Brăescu, Elena Crăescu și Giurgeoaia. Fosta reședință de plasă care avea doar 80 de familii de negustori și alți comercianți are astăzi 63 de cadre didactice, 1 091 de elevi, 3 medici, un I.A.S. zootehnic și agricol care realizează peste 10 milioane lei, un S.M.A. înființat cu trei ani în urmă și cea mai nouă unitate agrozootehnică, . Asociația de creșterea vacilor de lapte — Parincea, care este dotată cu vaci de rasă din import, ca și cele 34 de asociații sunori ale ei din țară între care se situează pe locul patru la producția de lapte. De la fiecare vacă de aici se ridică zilnic peste 20 de litri de lapte. Nu mai prididesc autocisternele Bacăului să care laptele de la Parincea. Anul acesta se livrează la fondul de stat o cantitate de 37 400 hectolitri de lapte ceea ce echivalează cu 347 vagoane sau cu 3 740 000 litri de lapte. La recensămîntul de anul acesta s-a stabilit că Parincea are 5 005 locuitori și este o comună de nivel mijlociu dar cu pretenții foarte mari.

Foarte apropiată este ziua cînd la Parincea se va pune prima piatră la construcția palatului administrativ de unde se vor coordona toate activitățile noului oraș. Tot pe agenda de lucru a acestui cincinal se află și o casă de cultură modernă și un liceu. Hotărît este faptul că orașul Parincea va începe să se dezvolte de la centru spre periferie, respectînd cu strictețe toate regulile administrative și estetice ale noilor orașe. În centrul civic se vor construi numai blocuri de la trei nivele în sus iar în rest — de la un nivel în sus. Totul este gîndit riguros, pus pe hîrtie, scheme, aprobat. În colaborare cu I.T.A. Bacău s-a convenit ca autobuzele de pasageri Bacău — Parincea să nu mai facă cap de linie la Parincea. Începînd de la 15 septembrie a.c. autobuzele vor merge pînă la Poeni (satul unde s-a născut și a copilărit cunoscuta scriitoare Georgeta Mircea Cancicov și unde a venit de nenumărate ori George Enescu) de unde vor aduce elevii din prima treaptă de liceu.

Tot între inițiativele de viitor ale cooperatorilor de aici se numără și folosirea pe scară din ce în ce mai largă a îngrășămintelor chimice. Solurile cooperativei sînt destul de neproductive și dacă nu sînt alimentate bine și la timp cu îngrășăminte roadele scad și egal proporțional scade și retribuția cooperatorilor ceea ce nu e în interesul nimănui. Și aici ca pretutindeni tinerii pleacă la diferite meserii, în învățămîntul superior etc. Din inițiativa primarului Ion Prisecaru o ședință a comitetului executiv a discutat și această problemă. Bărbați între 20 și 30 de ani mai sînt în comună doar 82. S-au luat măsuri să se organizeze cursuri de calificare în meseriile inevitabile unui oraș. În acest fel părincenii speră să mai oprească acasă o parte din fiii lor.

● O incursiune duminicală în spațiul ocupat de timpul liber

Am întîlnit, firesc, întorcîndu-mă-n sat și cîțiva colegi de școală. Bibire Gheorghe — profesor de istorie-geografie — este foarte ocupat. Predă la școală, are în primire biblioteca și este secretar U.T.C. pe comună. În afară de aceste sarcini concrete a pornit să cutreiere dealurile comunei și să facă săpături pentru a descoperi ceva din trecutul istoric al acestor locuri. Cum orice îndrăzneală de acest gen poate aduce și surprize, profesorul Gheorghe Bibire a descoperit împreună cu elevii săi la locul numit „Gîtul greculuí" o statuetă — femeie-pasăre — foarte interesantă, care atestă prezența omului pe aceste meleaguri cu multe mii de ani în urmă. Dacă adăugăm și o altă descoperire a autorului acestor rînduri făcută la locul numit „Valea lui Mihai" — două pumnale de piatră și un brăzdar — credem că aceste locuri ar trebui cercetate sistematic de specialiști. Profesorul Bibire nu are deocamdată unde amenaja un muzeu sătesc, dar speră că odată cu noile construcții din comuna-oraș se va aloca un spațiu și acestei destinații. Un alt coleg de școală, Stoian Constantin, este contabil la Consiliul popular. Îmi spune că încă de cînd era copil i-a plăcut satul și nu a voit să-l părăsească cu toate tentațiile orașelor. Și-a aranjat casa părintească, a luat o garnitură de mobilă, televizor și tot ce trebuie într-o casă de om gospodar. Discutăm în grabă pentru că îl așteaptă echipa de fotbal care a întîlnit o veche rivală — pe cea a unguren ilor.

O întîmplare fericită a făcut să fiu oaspete și participant la o duminică cultural-sportivă și științifică organizată de Consiliul popular în colaborare cu muzeele de istorie și științele naturii din Bacău. Am văzut o sală de cămin plină ochi de țărani ascultînd cu sufletul la gură dezlegările unor taine privind dăunătorii livezilor, viței-de-vie, plantelor de cîmp precum și bolile infecțioase care îi privesc direct. Apoi primarul comunei a ținut să le relicfeze pe larg sarcinile ce stau în fața unor viitori orășeni. Brigăzile artistice din Parincea și comunele învecinate au descrețit frunțile țăranilor, muncitorilor, intelectualilor din comună. Țin să reliefez cu acest prilej un fapt de-a dreptul uimitor. Deși Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluționar nu a ajuns și pe aici, tinerii artiști amatori părinceni cunosc în amănunțime cîntecele cîntate de cenaclul condus de poetul Adrian Păunescu. Am întîlnit la Parincea tineri cîntăreți de muzică folk care cu timiditate cîntau „Pămîntul deocamdată", „Balada omului căzut din vis" și alte piese de mare audiență ale cunoscutului cenaclu bucureștean. Semn îmbucurător să descopăr în bătrîna mea comună arpegiile artei noi, revoluționare. Am descoperit că o comună care întinerește devenind oraș își are cîntăreții ei. Enumăr pe cîțiva dintre acești înimoși mesageri ai cîntecului revoluționar din această comună de pe malul sting al Siretului : Vlad Dorina, Dobraniș Elena, Tătaru Teodora, Grigoraș Gabriela și instructoarea lor, profesoara Vicoleanu Magdalena. Am văzut țărani sculîndu-se în picioare cu pălăria în mînă cînd se cînta „Trăiască România !"... Mărturisesc sincer că a fost cel mai înălțător moment al șederii mele în comuna unde m-am născut. Mi s-a părut că era onorul pe care-l dădeau în fața viitorului acestei străvechi așezări de români.

VALERIU BÎRGĂU ■

Primul bloc din zestrea edilitară a viitorului oraș

Părincenii rămîn aceiași vrednici crescători de vite

Oameni de la curățenia orașului

La o privire mai atentă mișcarea măturii seamănă cu aceea a coasei. Gestul este larg și vizează dacă nu pămîntul, atunci caldarîmul — talpa marilor orașe. De fapt, dimineața, seara sau noaptea, atunci cînd cei ce au peste haine cunoscuta vestă reflectorizantă pleacă spre locurile de muncă — marile bulevarde străbătute de transportul în comun — se aude spunîndu-se : „Noroc la coasă". Norma unui asemenea om este de 17 500 metri pătrați, iar la curățitul radical de 140 metri liniari fir rigolă. Pentru a ști ce înseamnă „curățitul radical" trebuie să aflăm calendarul acestei munci — măturatul străzilor —, o binefacere pentru noi toți, căreia nu întotdeauna îi acordăm atenția cuvenită. Între 1 septembrie și 15 noiembrie are loc romantica golire a copacilor de frunze. Iată, chiar și această superbă toamnă este astfel privită de lucrători ai Administrației domeniului public a sectorului 5 : „Căderea frunzei ne creează cele mai mari greutăți. După părerea noastră frunza este foarte frumoasă și cînd cade. Dar asta numai în prima zi, căci peste alte cîteva se macerează, devine urîtă. În fiecare toamnă ne uităm în arbori să vedem cîtă frunză mai este. Cei din sectorul 1, mă refer desigur la cei din Administrația domeniului public, o duc cel mai greu. Pe la ei cresc majoritatea arborilor din București. Ce „ideal" avem în această privință ? Să vină o vreme în care Capitala să fie plină doar de conifere. Ne chiar gîndeam de ce se adună doar fier vechi, maculatură și nu și frunze ? Frunza adunată în depozite devine, în 4-5 ani, un excelent pămînt de frunză. De fapt pămîntul din pădure este pămînt de frunză" (ing. Selceanu Constantin, director al Administrației domeniului public din sectorul 5, ing. Coman Vasile, secretar al comitetului P.C.R., Costruț Ovidiu, secretarul comitetului sindical). Apoi, după 15 noiembrie se pregătește deszăpezirea, o muncă teribil de grea. În martie încep pregătirile de primăvară. Acum se face operația de radical — curățirea cu lopata și tîrnăcopul a rigolei. Din mai începe perioada prafului, cel mai mare generator de așa ceva fiind, fără voia sa, I.T.B.-ul. O muncă deci mai apropiată de natură decît s-ar crede, o muncă al cărei sens este curățenia perfectă a orașului. Natura deci aici, pentru acești lucrători, nu este obiect al contemplației, ci obiect al muncii. Întrebăm dacă nu cumva există și vreun fenomen al naturii care și ajută această muncă. Aflăm că da. Ploaia. Ploaia de vară. Cu toate acestea, ni se spune, udăm și atunci. Cînd plouă cade praful de pe crengi și se face mîzgă. Atunci devine foarte eficientă cisterna cu apă pe care o folosim în admirația, uneori batjocoritoare, a acelora care nu se pricep.

În liniile cele mai mari cu putință, orașul București devine curat prin mijloace mecanice și manuale. Administrațiile domeniului public execută curățirea pe toate arterele principale cu transport în comun. Cealaltă parte a orașului este întreținută curat de către cetățeni, fapt reglementat pe baza Hotărîrii Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului București din 6 septembrie 1977. Dar dacă orașul nu arată curat pe măsura eforturilor ce se depun de factorii responsabili, cauzele trebuie căutate în mentalitatea proprietarilor de imobile, a pietonilor, a șefilor de magazine, a conducătorilor de instituții și a șoferilor de camioane. Există pe raza sectorului 5 cîteva depozite clandestine de gunoi, devenite așa ceva datorită păgubitoarei grabe a șoferilor. Curățitorii de drumuri publice, în sectorul de care ne ocupăm circa 200, lucrează în trei schimburi și trebuie considerați ceea ce și sînt : oameni ai muncii. Numai în sectorul 5 trebuie curățați zilnic 3 200 000 metri pătrați de stradă. Este vorba de fapt de oameni cu o pregătire inferioară, dar cu nimic inferiori prin munca depusă. Cei mai mulți dintre ei au învățat carte fiind angajați ai administrațiilor domeniului public și șefa serviciului plan-organizarea muncii-retribuire-personal de aici, de la sectorul 5, își aduce aminte de zilele cînd mergea cu grupul la școală, adică lua oameni vîrstnici, femei și bărbați, îi încolona și-i ducea la școală. Asista și la ore, le verifica cu dragoste carnetele de note și asista emoționată la înmînarea certificatelor de absolvire. În acest fel, ne spune Georgescu Gheorghe, șef sector drumuri-salubritate, statele de plată au căpătat un aspect normal. Prea erau pline de degete, căci neștiind carte semnau cu degetul, ce-i drept mulat în cerneală.

Anual, Administrația domeniului public a sectorului 5 distribuie circa 50 de locuințe lucrătorilor săi, firește în dorința de a-i ajuta pînă la capăt în integrarea lor în viața unui mare oraș. Atunci cînd primirea casei durează, și sînt desigur cazuri, există un dormitor comun pentru femei. În acesta, în patul cu numărul 9, se odihnea după munca de noapte Banciu Floarea. Are 47 de ani și ne face străzile curate de 23. „Am, mamă, multe de spus. Am fost servitoare la un boier pînă cînd au început și boierii să muncească. Cu mîinile astea două am crescut două fete care s-au măritat bine și o duc bine. Munca este grea, dar m-am obișnuit. Îmi plac nopțile cînd încărcăm gunoiul la lumina farurilor mașinilor. În seara și noaptea seismului oamenii ne-au luat la goană : Plecați de aici ! Țara arde și voua vă arde de măturat ? Or fi avut dreptate, dar eu sînt obișnuită să execut ce mi se cere. Lucrînd noaptea, cum poți să cunoști pe cineva ? Eu ocrotesc somnul oamenilor din zonă, nu-i deranjez în vederea cunoștinței".

Sutescu Steliana este controlor producție, un șef de echipă al celor care mătură străzile. Ne mărturisește că înainte de a fi aici a lucrat ca secretară a unor directori. A ajuns aici din întîmplare, dar plăcîndu-i munca n-a mai părăsit-o. Merge pe jos 7 ore pe zi și acesta este lucrul care-i place cel mai mult. „În zona de care răspund — Dimitrie Cantemir-Mărășești-Piața Libertății — dacă nu s-ar face curat o săptămînă am călca toți pe covoare de bilete de tramvai și am deveni vecini cu șobolanii. Chiar pot să vă spun că, din punctul nostru de vedere, stația I.T.B. este acel loc unde coboară un om, își scutură buzunarele și pleacă avînd privirea ațintită în altă parte decît unde stă singur și, cîteodată, gol, coșul de hîrtii. Cîte nu poți vedea pe stradă ? Pe bulevardele Cantemir și Mărășești s-a petrecut ceva straniu. Pentru prima dată în ultimele zeci de ani pomii au pierdut frunza din luna mai. Din cauza cutremurului ei au ieșit din vegetație. Frunzele au început să cadă mai ales la tei și la plopi, a căror esență este moale. Dar ca dovadă, parcă, a veșniciei vieții și nu a morții, un plop de pe Cantemir a înflorit din nou".

„Mă cheamă Stancu Ioana, am 55 de ani și de loc sînt din comuna Șindrilița. Am venit aici că lucra bărbatul meu. Ce să mai fie dacă a murit ? L-am dus mort cu camionul în comuna noastră natală și m-a durut că am trecut pe patru străzi pe care, tineri fiind, le măturam împreună. Era un om bun dar a murit din cauza inimii. Eu mă ocup acum de Magistrală, cum i se spunea înainte. Acum se numește Cantemir. Ce-am mai tras noi cînd se făcea ! Cel mai greu este cu „radicalul". Copii ? Am o fată care lucrează la I.C.A.B., bine măritată, cu 4 copii. Stau bine, au și televizor !"

Fără să se oprească din măturat, discută cu noi Gilcă Tudorița. Face curat pe partea asfaltată a Bulevardului Mărășești. Zice cu destul umor : „Unii se cred insultați că-i rugăm să pună hîrtia la coș. Îmi spun că dacă ei pun hîrtia la coș eu de ce mai primesc leafă. Păi iau leafă, aș vrea să le spun, că muncesc, că înghit praf, că ridic și nimeni nu mă întreabă ce fac, ce-mi fac copiii, chiar dacă nu am decît 4. Să știți, tovarășe „șef", că unii fac pe pietonii. Aruncă hîrtia și chiștocul și nu se gîndesc și la ceilalți. Noi luptăm ca fiecare să aibă dreptul să treacă pe o stradă curată și frumoasă. Ce, parcă de mine depinde că plouă sau ninge ? Ce sînt copiii mei ? Telefonist, forjor, o fată muncitoare la „Dîmbovița" și alta tot la domeniul public, dar în sectorul 4. Nu are ea ceva pregătire dar are și trei băieți pe care trebuie să-i crească. Ea lucrează numai noaptea. Deci eu văd de ei seara și noaptea. Ziua stau cu mama lor. Cînd copiii se vor mări își va schimba și ea „profilul", deși eu cred că toți care muncesc au dreptul la „profil". Unde stau ? În Prelungirea Ferentari, într-un apartament cu trei camere. De la serviciu, de la măturat, am crescut 4 copii și nu oricum, ci cum trebuie !"

Din păcate, nu putem să nu amintim și de fapte ținînd de o tristă comportare, fapte care contribuie decisiv ca orașul să arate uneori murdar. Una dintre instituțiile cu merite serioase în murdărirea orașului este însuși I.C.A.B.-ul. Deși dispune de puțini lucrători, instituția amintită nu se sfiește să spargă asfaltul chiar și în 150 locuri pe lună. Asta numai în sectorul 5. În gropile făcute bălțește apa, macerează frunzele și se răspîndește un miros neplăcut. Dealtfel, revista noastră a semnalat acest lucru de mai multe ori, se vede treaba că nu s-a auzit unde trebuie.

Am ales acest final tocmai din prețuirea reală față de acei care cu mătura în mînă înfrumusețează orașul, consemnarea unor cazuri de acest gen fiindu-le o dorință pe care am găsit-o legitimă.

EUGEN SECELEANU ■

La culesul fructelor de pădure

Mai sus de Tg. Jiu, spre cheile Oltețului și izvoarele Sohodolului, Runcu sau Novaci au urcat și încă mai urcă oamenii așezărilor gorjenești de munte să culeagă fructele de pădure. Ocoalele silvice au organizat la poală de codru și la margine de sate centre de achiziții, adevărate ateliere sezoniere unde se face și semiindustrializarea acestei valoroase recolte.

Muntenii, pricepuți la asemenea îndeletnici, au găsit rugurile de zmeură și de mure cînd fructele erau încă verzi, le-au „măsurat" cu privirile și au revenit la cotele alpine, spre ele, cînd au căpătat culori de foc și de păcură!

Lucrătorii ocoalelor silvice din Gorj, împreună cu cei ce le-au venit în ajutor, au recoltat 538 tone de zmeură și 276 tone de mure. Acum mîinile lor se îndreaptă spre ramurile cornilor fiindcă s-au copt și fructele lor ispititoare. La centrele de achiziții de care aminteam, sosiseră deja la ora reportajului nostru primele 15 tone de coarne.

Pentru inginerii silvici Ion Bică de la Novaci și Gheorghe Paraschiv de la Tismana campania aceasta de recoltare la cotele alpine reprezintă o problemă deosebit de importantă fiindcă ea influențează îndeplinirea planului anual de producție. Conservarea și livrarea promptă a fructelor pe care pădurea ni le dăruie cu multă generozitate („fără investiții", ar adăuga pădurarul Ion Savu), te fac să uiți cîteodată și noaptea de somn. Numai așa a reușit Inspectoratul silvic Tîrgu Jiu să expedieze în stare proaspătă la beneficiarii de peste hotare 425 tone de zmeură și peste 100 tone de mure. Și în felul acesta, oferind valută, berlinezii sau parizienii pot gusta dulceața și aromele zmeurei și murelor din munții Gorjului.

Cantitățile la care mă refer poate nu spun prea mult pentru cei ce trăiesc departe de pădure, dar dacă le amintesc numai faptul că zmeura se culege „bob" cu „bob" atunci poate e mai ușor de imaginat ce înseamnă să umpli cîteva zeci de vagoane cu asemenea fructe. Dar așa cum mai spuneam, muntenii au o îndemînare de neegalat la asemenea treburi și acum în panerele ce le poartă pe umeri string și măcești despre care se spune că sînt foarte bogate în vitamina C și în alte substanțe valoroase pentru organism.

Culegătorii, tineri mai cu seamă, străbat pădurile și iscodesc ramurile cu privirile. Dar sînt atenți și la poteci, fiindcă hribii sau celelalte ciuperci comestibile se ascund printre vreascuri, printre frunzele moarte și nu trebuie strivite cu piciorul. În stare proaspătă sau tăiate și uscate ele reprezintă o materie primă valoroasă pentru industria alimentară. Și fiindcă tot veni vorba despre ciupercile comestibile, dacă treceți cîndva prin Runcu sau Tismana bateți la poarta unui muntean, rugați gazda să vă prepare o tocană de hribi și dacă așază și o mămăliguță aburindă pe masă mai stăm noi de vorbă.

Pădurile de la Novaci, Tismana, Hurezani, Pești-eana sînt străbătute acum de sute și sute de oameni. Au și fost strînse 126 de tone de ciuperci și abia au început adierile toamnei.

La Pocruia se află și o pădure de castani comestibili (Castanea sativa) declarată monument al naturii. Mulți dintre ei au vîrstă de peste 300 de ani. Fructificarea lor e bună și peste puțin timp culegătorii cu cîntecele lor se vor muta și aci.

Așadar, gorjenii din satele de munte cutreieră acum pădurile. E toamnă. Ici, colo, a început să cadă cîte o frunză îngălbenită ca o filă dintr-un bătrîn calendar. Recolta se anunță tot bogată la cotele alpine pînă cînd vor coborî primele brume.

LUCIAN ZATTI ■

Sîntem peste 200 de cetățeni din orașul Turda, bolnavi și revoltați din cauza îndepărtării doctorului Mihai Iubu din slujbă în ziua de 25 iulie. Sîntem suferinzi de rinită acută, avem copii de operat, cunoaștem — printre atîtea altele — un caz, o doamnă suferindă de o infecție la gură, care a fost în Ungaria, avînd o rubedenie apropiată profesor la Facultatea de medicină din Szeghedin, nu a reușit să-i facă nimic, în schimb a vindecat-o acest doctor Iubu, acest om care a fost înlăturat pur și simplu de pe postul, singurul, în care își putea exercita o îndatorire umană. Sperăm că această greșeală va fi reparată. **(M. Bozdoc, Turda)**

În repetate rînduri în ziare s-a scris să nu se mai rețină din retribuțiile angajaților sume de bani pentru echipele de fotbal, dar iată că la noi, la Cluj-Napoca, la toate întreprinderile și unele instituții se reține sume de bani — între 5 și 10 lei — pentru echipa „C.F.R. Cluj-Napoca", care activează în Divizia B. Pentru cunoscuta echipă „U" nu se pretind astfel de sume, de fapt conducerea acestei echipe este cea care nu se pretează la astfel de mijloace. Bănuiesc că astfel se explică faptul că în acea duminică din 18 septembrie conducerea echipei „C.F.R. Cluj-Napoca", adunînd cîteva bune sute de oameni, așa-ziși suporteri, înghesuindu-i în 11 vagoane și cumpărîndu-le bere și alcool, pe banii noștri, i-a trimis în Timișoara, i-au determinat pe aceștia să se comporte ca niște scandalagii, după cum bine știți, aducîndu-ne rușine nouă, clujenilor. **(Ioan Singuran, muncitor la Întreprinderea „16 Februarie", Cluj-Napoca)**

PECO — Întreprinderea pentru livrarea produselor petroliere BACĂU ne scrie, în legătură cu scrisoarea cititoarei **Ileana Rălieanu** din Focșani, publicată în ziarul (? ! — n.r.) FLACĂRA nr. 39 a.c. : „distribuirea buteliilor cu gaze lichefiate în municipiul Focșani se efectuează prin centre volante organizate conform prevederilor Decretului nr. 620/1973 fiind menținută și comanda la domiciliu pentru bătrîni sau cazuri deosebite. Programul de distribuire la centrul din strada Măgura este următorul : miercuri de la 10 la 11 și simbătă de la 17 la 18, și nu o dată pe săptămînă, cum se menționează în continutul scrisorii Nu știm dacă răspunsul nostru va fi însușit de către revista „Flacăra", dar dorința de a se prezenta numai adevărul în paginile revistei ne-a determinat să vă răspundem. Menționăm acest lucru deoarece probabil dumneavoastră așteptați răspunsul din partea Consiliului popular municipal Focșani.

Mă numesc **Costea Rodica**, am 18 ani, locuiesc în comuna Valea Doftanei, județul Prahova. În anul 1975 am fost trimisă de către Fabrica de ciorapi Cîmpina în localitatea Sibiu, pentru a urma cursurile școlii profesionale pentru meseria de tricoter. În luna iunie a.c. am absolvit școala profesională și în data de 1 septembrie, conform repartiției, m-am prezentat la fabrica de ciorapi pentru angajare, avînd contract cu această întreprindere pe o durată de 5 ani. Aici, la serviciul personal, am fost anunțată însă că nu pot fi angajată, că să mă duc să caut de lucru în altă parte, oriunde, deoarece nu voi plăti contractul. În situația mea se află aproximativ 15 fete. Pentru ce am făcut oare acei doi ani de școală profesională calificîndu-ne într-o meserie anume ?

Locuim în strada Smeurei 18A, Pitești. La sfîrșitul lunii august o echipă de intervenție a I.G.C.L. Pitești a desfundat strada încercînd unele reparații la conducta de apă. Din nou în zilele de 5-6 septembrie, sub conducerea inginerului Mosoianu, s-au efectuat reparații tîndu-ne definitiv branșamentul. Cu adresa 7427/09. 09.1977, I.G.C.L. a solicitat municipiului Pitești aprobare pentru spargerea străzii, din nou, pentru a ne repara branșamentul. Deși conducerea municipiului a pus la data de 10.09.1977 rezoluția „verificare a propunerii", de abia la data de 29.09.1977, după repetate intervenții și deplasări, am dat de urma hîrtiei printr-un sertar, pe care un tovarăș Grigorescu de la secția gospodărire comunală a municipiului a rezolvat-o imediat, operativ : „Nu se aprobă decît peste 3 (trei) ani (ANI) întrucît I.G.C.L. nu a efectuat reparațiile corespunzător la timpul lor". Prin bunăvoința dumneavoastră întrebăm ce vină avem noi, două familii semnatare ale acestor rînduri, cu copii, că tovarășul ing. Mosoianu nu a efectuat operațiile de calitate ?! **(Fam. Haiduc N.E. și Ionescu E.** din Pitești)

Este vorba despre autobuzele din Craiova, nu v-aș fi scris dar am citit cîteva rînduri în această pagină, în același sens, și cărora nu li s-au dat nici un rezultat favorabil : autobuzele cu trei uși au fost primite la început cu bucurie de oamenii noștri, se rezolvau astfel mărunte dar spinoase probleme ale urcării, coborîrii, avansării. Bucuria a fost însă iluzorie, pe ușa din mijloc au apărut plăchete cu „Defect", apoi au început replici de genul : „ce, v-ați născut în mașini cu trei uși ?" În cele din urmă — și situația asta persistă și astăzi — ușile au fost blocate cu bare din fier, cel puțin ca să fie clar pentru toată lumea că pe aici nu se trece. Situația nu e numai la autobuzele I.T.A., dar și la I.G.O., la acestea din urmă cel puțin, ușa din mijloc devenind un simplu element de decor. **(Valentin Vasilescu,** Craiova)

Ca locuitori harnici și cinstiți ai orașului Năvodari ne exprimăm toată indignarea și nemulțumirea noastră față de deschiderea unei noi circiumi, bufetul „Midia". În localitatea noastră mai avem patru localuri de acest gen și nu mai era în nici un caz nevoie de un altul. Bufetul „Midia" e o circiumă așezată chiar la o sută de metri de cele 10 cămine de nefamiliști, aceștia fiind tineri muncitori veniți din toate colțurile țării, angajați la Combinatul petrochimic și la Uzina de superfosfați. Nu știm la ce s-au gîndit cei din conducerea locală atunci cînd au dat aprobarea să se deschidă această circiumă alături, pentru că oamenii de aici să se îmbete, să facă scandal etc. Acest bufet mai este așezat și lîngă Centrul școlar profesional de chimie, lîngă ucenici. Noi cerem deschis și hotărît să fie transformat și reprofilat în plăcintărie, bragagerie, patiserie — orice, numai bufet nu **(Un grup de cetățeni).**

Întreprinderea produse alimentare — I.P.A. București :

„La articolul „Se poate și fără sifon, dar totuși", apărut în „Flacăra" nr. 35 a.c., vă comunicăm : capsulele pentru autosifon după cum se cunoaște sînt fabricate de Întreprinderea „EL-Metal" Timișoara cu care permanent avem divergențe în ceea ce privește calitatea acestor butelii. De menționat este faptul că această deficiență de construcție ne creează și nouă greutăți în ceea ce privește calitatea produsului, cît și respectarea consumului de bioxid de carbon față de norma dată. Pentru remedierea acestor deficiențe am propus întreprinderii timișorene schimbarea actualului sistem de închidere cu un nou tip de ventil. Aceste capsule au început să intre pe piața Capitalei, însă pînă la schimbarea întregului parc de capsule existente va mai trece o bună perioadă, întrucît după cum bine se știe aceste capsule aparțin cetățenilor, iar întreprinderea noastră le predă la schimb — deci în cadrul atelierului de încărcat capsule pentru autosifon se efectuează numai operațiuni de umplere".

În luna martie a.c., pe strada Sucevei din municipiul Botoșani s-a dat în folosință blocul turn nr. 7 cu 10 niveluri. Avîndu-se probabil în vedere că urma anotimpul cald, constructorul a renunțat la terminarea fațadei ; pînă acum este gata numai jumătate din fațadă, lucrările s-au sistat, iar vremea se răcește și pe sub ferestre suflă vîntul. În plus mai avem un necaz : după șase luni de escaladare a treptelor pe 10 etaje, sosind echipa pentru montarea lifturilor, s-a constatat că dimensiunile casei liftului sînt mai mici decît cele proiectate, urmînd acum a se comanda un lift special. **(Ilie Rotaru,** Botoșani)

Dintre toate fenomenele caracteristice zonei Muscelului, atrage atenția peștera „Uluce" din Valea Cheii — la est de podul Dîmboviței — prima peșteră din zonă care va deveni în curînd „rezervație naturală". Ea a fost descoperită prin anii 1955—1956, meritul fiind al temerarilor speologi brașoveni condusi de Valter Gutt, care au intuit cavitatea din spatele unui izbuc, dezvăluind actuala deschidere ce continuă cu galerii, sifoane, săli și încă multe semne de întrebare. Peștera se face observată pe drumul forestier, imediat ce se depășește poiana Uluce, prin cursul de apă ce izbucnește parcă din peretele muntelui. De la drum pînă la intrare sînt doar circa 20 metri. În curînd, asadar, iubitorii de natură și de frumos vor putea admira spectacolul grandios oferit de complicatele și superbele interioare ale acestei peșteri datorită amenajărilor ce se impun. **(Ion Dobrescu,** Cîmpulung Muscel)

Vă scrie un grup numeros de muncitori din satul Calomfirești, comuna Poroschia, județul Teleorman. Sîntem peste două sute de oameni care lucrăm în Alexandria, iar satul nostru este situat la numai 1,6 kilometri de șoseaua Alexandria—Zimnicea. Autobuzele E.G.C.L. Alexandria, din nu știm ce motive, nu intră în satul nostru — deși drumul între sat și șosea este într-o stare excepțională — făcîndu-ne astfel să pierdem timp prețios, sau să umblăm prin ploaie și ninsoare o distanță apreciabilă, socotind-o dus-întors și mai ales parcursă zilnic. Poate că publicarea acestor rînduri va determina forurile în drept să ia măsurile ce se cuvin — pentru șoferi, un fleac, dar pentru noi însemnînd un mare sprijin. **(Semnează Marin Simion împreună cu 16 consăteni)**

Vă scriu în cunoștință de cauză : am fost profesor la școlile comerciale și mulți dintre actualii lucrători din unitățile hoteliere și de alimentație publică mă cunosc. Vreau să cred că ei n-au uitat exigența cărora trebuiau să-i facă față în școală. Cei mai mulți dintre profesorii cu care am colaborat — ca director și ca profesor — se conduceau după următorul principiu : un tînăr care trece prin școală ca un cîine prin apă, care este, adică, „trecut" cu îngăduință, va intra în viață fără respect față de muncă, așteptînd ca și aici să fie „trecut" ca și la școală. Nu spun nici o noutate cînd afirm că, de exemplu, dacă un magazin este prost aprovizionat, de vină nu este, de cele mai multe ori, lipsa de marfă ci incapacitatea celui — sau celor — care răspund de buna circulație a mărfurilor. Dacă cineva (cine trebuie) ar avea curiozitatea să vadă mai de aproape cum stă cu studiile responsabilul respectiv, ar avea surpriza să constate că el este absolvent al unor cursuri de „specializare" făcute în grabă — trei sau șase luni — adică are o pregătire de mîntuială, ale cărei consecințe le suportăm noi, cei mulți, o școlarizare de mîntuială eludînd, desigur, un principiu care încă n-a fost dezmințit : „timpul nu respectă ceea ce s-a făcut fără el". Poate că înființarea secției de „Turism și alimentație publică" din cadrul A.S.E. va deschide perspective mai luminoase pentru turismul nostru. Dar pînă atunci sînt ani, iar problema este urgentă. Propun de aceea Ministerului Turismului să fie căutați absolvenții școlii postliceale de hotelărie din București și să fie puși la treabă de răspundere. În covîrșitoarea lor majoritate sînt oameni cu o bună pregătire profesională. **(Gh. Mircea,** București)

Sîntem din comuna Limanu, județul Constanța. De patru ani secția a VIII-a a S.M.A.-ului Albești a fost mutată de la marginea satului, unde era bine amplasată, în sat. Ieșirea tractoarelor și a celorlalte utilaje se face pe străduța noastră, îngustă de 4—5 metri, apoi ele se răspîndesc pe cîteva străzi principale și, pentru a ajunge la cîmp, trebuie să traverseze șoseaua națională. De la un capăt la altul strada noastră e numai gropi. Ne-am adresat în repetate rînduri Consiliului popular Limanu și direcției S.M.A. Albești. De fiecare dată ni s-a promis, dar atît. Ca să fim drepți, s-a luat totuși o măsură : gropile mai mari au fost astupate cu piatră, pentru că nici tractoarele nu mai puteau circula ! E de înțeles însă că tot ele, tractoarele, le vor face la loc... **(Semnează un grup de 12 săteni)**

Casa de economii și consemnațiuni — Sucursala județeană Suceava ne comunică :

„Problema sesizată de Ștefan Antochi din Rădăuți în nr. 27 al revistei Flacăra a fost rezolvată favorabil, în sensul că valoarea antenelor colective TV prevăzute în contracte și neexecutate la apartamentele cumpărate prin I.C.V.L. a fost restituită în numerar cetățenilor în cauză".

Sîntem un grup de locuitori domiciliați într-un perimetru de cîteva sute de metri în preajma Întreprinderii „Arădeanca" din Arad. Această întreprindere are în funcțiune, ziua și noaptea, o turbină care face un zgomot de nesuportat. Dacă funcționarea în timpul zilei nu ar deranja prea mult, dat fiind că majoritatea sîntem la serviciu, seara și în special în timpul nopții zgomotul produs devine insuportabil. Angajați ai întreprinderilor și instituțiilor de diferite profesii și activități, merg la serviciu obosiți și nervoși, neputîndu-se odihni din pricina zgomotului, mergînd la serviciu cu dureri de cap și cu capacitatea de muncă vizibil diminuată. Dacă această sursă de poluare sonoră este indispensabilă producției întreprinderii, propunem să se analizeze utilitatea și eficiența schimbului trei, în care lucrează doar cîteva zeci de oameni, dar care aduce în schimb grave prejudicii capacității de muncă și sănătății populației care locuiește în împrejurimi. **(Ioan Sandru, împreună cu 17 cetățeni din Arad)**

Citind în numărul 38, pag. 14, articolul „Un om nu este un petic de hîrtie" nu pot să mă reținde-a nu vă scrie. Dacă tovarășul director Gheorghe Udrea a dat dovadă de înțelegere și omenie în cazul Aureliei, apoi vă rog să-i comunicați că este absolut necesar să dea dovadă de înțelegere și în cazul tovarășei Rada Martin, care lucrează la serviciul personal, în sensul că femeia aceasta nu merită să mai lucreze la un serviciu unde are tangență cu publicul, ci la un serviciu unde activează într-adevăr numai cu petice de hîrtie sau cu alte materiale, și în consecință să fie mutată de acolo într-un loc unde nu se poate juca cu oamenii ca și cu niște obiecte oarecare. Dacă tragedia Aureliei s-ar fi întîmplat totuși, ar fi fost trasă la răspundere Rada Martin ? Nu, pentru că aceasta era „acoperită legal cu hîrtii". În zadar proclamăm și vorbim despre umanismul socialist dacă acest deziderat rămîne numai o lozincă, datorită unor oameni ca Rada Martin. **(Victor Lungu,** Cluj-Napoca)

Sînt **Cornel Remete**, proprietarul apartamentului 12 din blocul B, 6 A., cartier Kogălniceanu nr. 58 din orașul Sebeș, județul Alba, contractat în anul 1975 cu O.J.C.V.L. ALBA. La recepția din 4 aprilie 1976, O.J.C.V.L. promitea remedierea tuturor defecțiunilor, și nu puține : tencuieli proaste cu denivelări ; mozaicuri nefinisate ; faianța pentru baie și bucătărie de calitate necorespunzătoare ; casa scărilor și balcoanele construite cu materiale neconforme proiectului ; spălătoria de bloc neutilată nici pînă în prezent cu cele necesare, toate acestea în termen de un an cînd expira termenul de garanție. Dar acest an a trecut de mult, nu s-au efectuat nici recepția definitivă, nici remedierile enumerate mai sus. M-am adresat de mai multe ori O.J.C.V.L. ALBA, chiar și în scris, și am solicitat programarea locatarilor pentru recepția definitivă și remedierea lucrărilor proaste, nu am primit însă nici un răspuns. Cunoscînd că Legea 4 și HCM 880/1973 prevăd obligații din partea amîndurora părți contractante, și cum eu, personal, îmi achit obligația de a plăti lună de lună sumele stabilite prin contract, este necesar ca și instituția în cauză să-și respecte obligațiile stabilite prin contract.

TOP RESTANT

Instituții și organisme ale căror răspunsuri privind soluționarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii întîrzie :

1. — **Consiliul popular al județului Timiș** : la scrisorile redacției nr. 287/R din 20.05.1977 ; 798/R din 16.05 ; 2. — **Consiliul popular al județului Prahova** : la scrisoarea redacției nr. 474/R din 20.05 ; 3. — **Ministerul Educației și Învățămîntului** : la scrisorile redacției nr. 393/R din 20.05 ; 1 308/R din 18.06 ; 4. — **Consiliul popular al județului Neamț** : la scrisoarea redacției nr. 1 116/R din 16.05 ; 5. — **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** : la scrisorile redacției nr. 565/R din 18.06 , 1 265/R din 18.06 ; 6. — **Consiliul popular municipal Deva** : la scrisoarea redacției nr. 404/R din 20.05 ; 7. — **U.J.C.A.P. Buzău** : la scrisoarea redacției nr. 915/R din 16.05 ; 8. — **U.C.E.C.O.M.** : la scrisoarea redacției 1 272/R din 18.06 ; 9.— **Consiliul popular al județului Galați** : la scrisoarea redacției nr. 1 377/R din 29 06 ; 10. — **Consiliul popular municipal Arad** : la scrisoarea redacției nr. 1 441/R din 29.06.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 16—18 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Iosif Oargă** — Orăștie. Direcția sanitară a județului Hunedoara, căreia ne-am adresat, ne-a comunicat că v-a eliberat o aprobare pentru tratamentul fiului dumneavoastra în străinătate.

■ **Viorel Ardelean** — Popești Leordeni. Sîntem anunțați că vi s-au trimis actele pe care le-ați avut deschise la conducerea lotului de îmbunătățiri funciare ; vă rugăm să ne confirmați.

■ **Lucia Răduca** — București. Cererea v-a fost rezolvată favorabil de către Ministerul Sănătății ; începînd cu data de 1 noiembrie a.c. veți fi transferată în județul Ilfov la dispensarul comunal Armășești.

■ **Ion Lungu** — Bîrlad. Soției dumneavoastră i-a fost aprobată repartizarea la Cooperativa „Progresul" Bîrlad, ca tricoter.

MARGA NEDELEA ■

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Gauguin Noa-Noa

3.

Poate, pentru fiecare artist există o vîrstă la care șansele de a ne apropia de opera lui sînt cele mai mari. Multă vreme am avut pentru Gauguin un interes care se reducea la tablourile pe care le întîlneam în muzee și în albumele de artă. Nu vedeam în el un destin. Un mod de a ne pune întrebări care depășesc teritoriul esteticii. Eram mai tînăr și ceea ce mă izbea în pînzele sale din Tahiti era mai degrabă insolitul, exoticul. Dacă mi-ar fi spus cineva că pămîntul făgăduinței căutat de Gauguin nu exista decît în el însuși, aceste cuvinte mi s-ar fi părut atunci fără noimă. Fiecare vîrstă are idolii ei preferați, privilegiile și opacitățile sale, poate...

Nu vreau să pretind că acum aș fi mai înțelept. Dar vîrsta și viața m-au învățat unele lucruri. De pildă, că drumul spre fericire nu poate trece prin barbarie, prin izolarea de lume, prin renunțarea la ceea ce reprezintă destinul și secolul nostru. Nu m-au atras niciodată călătoriile, dar asta e o problemă personală, o lipsă de curaj a sensibilității mele. Dincolo de ea sînt convins că un drum obișnuit, de cîteva sute de metri, ne poate duce uneori mai departe decît cea mai lungă autostradă sau decît un vapor care ar colinda toate mările și oceanele. Înțeleg prea bine de ce Rembrandt îl sfătuia pe un tînăr pictor să cunoască întîi minunile care îl înconjoară și numai după aceea, dacă îi va mai rămîne timp, să cutreiere lumea. Îi admir pe exploratori, dar îi iubesc pe cei care cultivă pămîntul. Și ce rost are, mă întreb, să ne imaginăm paradise pierdute cînd această seară nu așteaptă decît o inimă sensibilă și convinsă de gloria vieții pentru a fi frumoasă ? Am auzit de prea multe ori spunîndu-se că arta modernă are nevoie de un limbaj nou pentru ca să nu fim tentați niciodată să gîndim că se poate vorbi despre fericire și cu imagini uzate, dacă știm să dăm acestui cuvînt toată greutatea necesară. De ce-ar trebui să se înroleze cineva sub steagul lui Rousseau, căutînd într-o împărăție a ierburilor ceea ce nu depinde decît de noi înșine ? Vreau să spun că rețin din pictura lui Gauguin pasiunea ei, dar nu și țelul ei filosofic. În ce mă privește, o voi căuta totdeauna prin muzee, dar o voi face nu pentru a bovariza cu ajutorul culorilor ei opulente și strălucitoare, ci pentru a căuta în privirile acestor femei tahitiene și în flacăra vegetală din jurul lor o recunoștință simplă și firească, datoria de a merita viața. Căci dacă arta trebuie să ne dea exemple, prefer să găsesc la Gauguin dovada încăpățînării cu care și-a urmat idealul în pictură și dovada că, visînd un paradis himeric, el a căutat un paradis himeric unde a biruit nu Dumnezeu, ci omul. Chiar cînd culoarea a ars formele, cînd peisajul nu mai e decît o flacără, o sugestie, vom întîlni în centrul lui un om.

Aceasta e, dealtfel, lecția cea mai înaltă a lui Gauguin. Lecția unui artist care s-a înșelat în multe privințe, dar care n-a încetat să repete că nici un paradis nu se poate lipsi de oameni și de iubire. Că natura cea mai fabuloasă e goală fără un trup uman. Că lumina capătă sens numai căzînd pe bronzul cald al unui trup omenesc, ca acela al bărbatului cu toporul... Bărbatul e aproape gol, suplu și armonios. Un Adam tropical. El înalță cu amîndouă mîinile un topor pentru a tăia un cocotier bolnav. Un cocotier din natura aceasta aproape virgină în care pictorul s-a afundat plin de iluzii... Dar de ce ultima pînză la care a lucrat Gauguin, aflată pe șevaletul său în coliba unde a fost găsit mort, înfățișa un **Sat breton sub zăpadă ?** Nu era această ultimă nostalgie dovada cea mai clară a eșecului himerelor sale ? Orice paradis pierdut e pînă la urmă lipsit de altă speranță în afară de aceea de a ajunge la sfîrșitul erorii, iar în frunzișul parfumat de soare al pădurii tropicale Gauguin vedea, din nou, strălucind, zăpezile unui sat breton. Simbolic, el se reîntorcea ca Ulise, obosit și fidel. În locul paradisului pierdut, găsise la tropice ceva mult mai prețios, pe sine însuși... Da, cu ajutorul unui fruct de mango se poate spune uneori toată povestea. Am înțeles asta în ziua cînd am avut în mînă un fruct de mango adevărat.

La Van Gogh, corbii care apăreau deasupra lanului de grîu anunțau într-un fel drama care se apropia. La Gauguin, natura polineziană e netulburată. Viața pictorului e ca și cocotierul bolnav din **Bărbatul cu toporul.** Nu se vede, e dincolo de limita tabloului... Lîngă țărm se află o luntre, marea e clară, fără păcat, căci Gauguin caută copilăria omenirii, și numai semnul albastru lăsat de topor pe cerul argintiu ne lasă să bănuim că peste cîteva clipe în acest univers de nicăieri, pe altarele căruia oamenii aduc flori roșii și fructe, se va întîmpla ceva, un lucru pe care pictura lui Gauguin nu-l cunoaște sau nu-l poate exprima deoarece ar trebui să renunțe la iluziile ei... Există, desigur, artiști la care viața riscă să înăbușe opera. E cazul lui Van Gogh. Și există artiști la care opera riscă să corupă biografia. E cazul lui Gauguin. Va învinge într-o zi pictura lui ceea ce știm despre zbuciumul și despre moartea lui ?

Personajele lui Gauguin nu răspund însă niciodată la întrebări. Ele stau enigmatice și tăcute. Sau, cel mult, răspund „nu știu".

Și de ce-am vorbi, oare, tot timpul despre un eșec ? Un supliciu pictat de Goya, spune Malraux, nu mai aparține suplicilor, ci artei. Am putea adăuga în acest caz că un paradis himeric pictat de Gauguin nu mai aparține himerelor, ci artei. Dacă acceptăm un asemenea punct de vedere nu mai e nimic de regretat. Încă o dată rana de care vorbea Braque s-a transformat în lumină. Și nici o umbră nu mai traversează plaja unde femeile pictate de Gauguin așteaptă calme ceva nedefinit. Cum stau copiii și zeii... Totuși, ele cunosc îndemnul pe care odinioară Gauguin l-a înscris pe una din lucrările lui : „Iubiți și veți fi fericite"... Ele știu că numai iubind viața își vor putea pune problema fericirii...

OCTAVIAN PALER

Teatrul din Bacău: mai e mult pînă departe!

Teatrul dramatic „George Bacovia" din Bacău posedă o sală cu 290 de locuri și o schemă de încadrare completă, numărînd, pe lîngă echipele tehnice, 30 de actori, 2 regizori și 1 scenograf. Cantitativ, spune directorul instituției, Valeriu Traian, aflat pe post de numai 6 luni, stăm bine, dar la capitolul calitate nu stăm bine. Detaliind, se cade să amintim că tînărul director nu e mulțumit de valoarea trupei de actori și, mai ales, de mentalitatea ei pe care, susține dînsul, s-a străduit și se străduiește s-o modifice, firește, în sensul bun al cuvîntului. Trupa, numărînd 5 persoane fără studii de specialitate, deține o medie de vîrstă acceptabilă, ceva în jur de 35 de ani, numai că o asemenea cifră nu caracterizează exact starea de lucruri de la teatrul băcăuan, pe scena căruia continuă să apară, cu obligații și vestimentație de june prim, Florin Blănărescu, în al cărui buletin de identitate e înscrisă vîrsta de 36 de ani ! Departe de noi intenția de a-l lua peste picior pe actorul în cauză, om cu merite incontestabile în afirmarea, atîta cîtă e, a instituției pe care o slujește cu talent și fidelitate, dar, firește, una e una și alta e alta. Directorul Valeriu ne mărturisea că a încercat să găsească o soluție, cerînd 2 actori tineri la repartiția absolvenților de institut din această toamnă, Bacăul a cerut 2, dar nu l-a primit decît pe Ioan Lupu, primire mai degrabă teoretică, de vreme ce în locul proaspătului absolvent a sosit la teatru o hîrtie, din care s-a înțeles că Ioan Lupu va mai întîrzia, probabil pînă la sfîrșitul lui octombrie, fiind reținut de niște filmări ! ?

Rugat să ne explice cauzele aminării, în stagiunea trecută, a nenumărate spectacole, din lipsă de spectatori (! !), ratări care, bineînțeles, nu i se pot imputa, directorul a pus degetul pe rană, recunoscînd că „trupa e dominată de un anumit spirit de provincie, pe care încercăm să-l îndepărtăm în prezent". Mai concret, s-a lucrat în anii trecuți cam după ureche, fără planificări și fără obligații din partea actorilor, s-a circulat mult și obositor, uneori 40 de zile fără pauză, în provincie, planul de încasări neputînd fi realizat la sediu, unde, ca să dăm un exemplu, „La margine de paradis" de Ovidiu Genaru s-a jucat „de vreo 10 ori, cu sala mai mult pustie", s-au aminat și anulat spectacole, iar „lumea bună ne-a cam ocolit", singurele colaborări de marcă fiind asigurate de regizorii Anca Ovanez și Victor Tudor Popa.

Altfel spus, Teatrul dramatic „George Bacovia" pare să fie la răscruce de drumuri. Un director tînăr, secondat de un nucleu de actori capabili și entuziaști, între care Stelian Preda, Livius Rus, Tanța Zmeu, Ioana Ene Atanasiu, încearcă să introducă un nou stil de lucru, la capătul căruia trebuie musai să se afle un element de care pînă acum nu prea s-a ținut seama : PUBLICUL. Neîndoios, lucrurile nu se vor schimba peste noapte, dar primii pași par să fi fost făcuți, prin revitalizarea studioului, cu „Domnișoara Iulia" de Strindberg, prin stabilirea unui plan calendaristic al premierelor stagiunii 1977—1978 deosebit de amplu și de pretențios, cuprinzînd exact 8 premiere, din care 2 absolute. Anume, „24 de ore din viața unui geniu" de regretatul Mihail Sabin (regia C. Pepino, scenografia D. Scriba) și „Emigranții" de scriitorul contemporan polonez Stanislaw Mrozek (L. Popa și L. Mantoc), primul reprezentînd spectacolul cu care, la 15 septembrie, s-a inaugurat stagiunea. Ar mai urma foarte căutata satiră „Piatră la rinichi" de Paul Everac, „Trei surori" de Cehov, „Titanic vals" de Mușatescu, „Doi tineri din Verona" de Shakespeare, „Suflete tari" de Camil Petrescu și, în sfîrșit, „A fi sau a nu fi cudă" de Braghinski și Reazonov, „o comedioară de sezon, care va ține seama de faptul că majoritatea actorilor noștri sînt predispuși genului comic" (Valeriu Traian). Un repertoriu, îndrăznim să ne dăm cu părerea, de nivel mediu, cu destul de puține piese originale, inspirate din realitatea imediată, „24 de ore..." însemnînd o comedie lirică, pledoarie pentru utilitatea muncii unei echipe de muzeografi într-un orășel de provincie.

La Teatrul dramatic „George Bacovia" din Bacău s-au făcut, e adevărat, cîțiva pași înainte, dar pînă departe mai e mult. Pentru a ajunge acolo, colectivul instituției are de soluționat nu doar probleme organizatorice (angajarea unui regizor-pedagog, cum a fost Ion Niculescu Brună, înființarea unui sistem ferm de abonamente etc.), ci și probleme legate de răspunderea profesională a fiecărui lucrător, de pasiunea și fidelitatea acestora.

EMIL NEGOIȚĂ

CRONICA SPECTACOLELOR

Silviu, asemenea Leopoldinei...

S-a ridicat cortina.

Ciudată scenografie ! Scena goală și, ici colo, parcă la întîmplare, dar nu la întîmplare, trunchiuri de lemn cioplite în fel și chip, dar toate feluriile și toate chipurile rostind același tare vechi adevăr al iubirii și al îmbrățișării — în artă, în viață, în moarte și-n perenitate — a sufletului românului cu trupul pădurilor. Sculptorul George Apostu și-a tras un colț din cadrul aspru și tandru al artei sale, acolo, cît a încăput, pe scîndura scenei.

Ciudat personaj ! Apare, așa deodată, merge, ca la el acasă printre aceia care au fost copaci altădată, ți se oprește-n față, te privește-n ochi, și-ncepe să-ți vorbească de parcă te-ar cunoaște de cînd lumea, de parcă ți-ar fi frate. Îți tot spune despre el și parcă îți spune despre tine ; îți vorbește de dureri și bucurii pe care le-a trăit sau le trăiește acum și parcă-ți vorbește de bucuriile și durerile pe care le-ai trăit sau le trăiești tu ; îți împărtășește visurile, și hotărîrile, și bătăliile lui și constați că ți-a reamintit visurile, și hotărîrile, și bătăliile tale ; rîde mult și la vedere, ca să te molipsească de bine, iar cînd îi scapă cîte-o lacrimă se face că privește la copacii răniți de artă, ca nu cumva să te întristezi crezînd că-i lacrimi pentru răni și arte omenești — adică se poartă exact cum te porți tu, atunci, în clipele de aur și de responsabilitate cînd nu scapi hățurile de om cu grijă pentru ceilalți ; te îmbărbătează și-ți spune că de-acum o să fie numai bine, în exclusivitate bine, așa cum o faci tu cu părinții tăi, cu femeia ta, cu copiii tăi, cu acei cu care-ți muncești munca și-ți trăiești traiul, cînd vreunul din ăștia ai tăi are o clipă de șovăială, sau oboseală, sau necredință. Antipatic personaj : te-a luat cu vorba și nici nu știi cînd ți-a intrat în suflet, în sufletul tău foarte personal. Sau, poate, e chiar sufletul tău care a luat concretețea unui bărbat înalt, frumos, puternic, cu ochi blînzi și glas grav și cald de violoncel și, astfel îmbunătățit, și-a îngăduit — inițiativă nebună ! — să se urce pe scenă ca actorii : simpatic personaj !

Ciudată piesă, ciudate gînduri, ciudate vorbe ! Parcă rimează, dar omul ăsta le spune cu firescul cu care meditezi tu în proză, cînd ai probleme sau savurezi clipa încasării chenzinei ; parcă-s de-ale bunicilor, ori de-ale părinților și totuși sînt de-ale tale, ori chiar de-ale copiilor tăi ; parcă-s cînd de-ale lui Eminescu, cînd de-ale lui Blaga, ori Labiș, ori Minulescu, ori Arghezi, ori Topîrceanu, ori Păunescu, ori Coșbuc, ori Sorescu, ori Botta, ori Baconsky, ori Dumitrescu, ori... De fapt, n-are importanță pentru că și istoria, și gîndurile, și cuvintele, fie ale cui or fi, sînt românești și răsună românește.

Ciudată regie ! Pare că Lucian Giurchescu a ales și a orînduit scenele piesei, ale spectacolului, la întîmplare, dar le-a ales și orînduit cu înțelepciune, profunzime, rafinament și știință a ceea ce merge la inimă, la mintea, și la cheful omului. Pare că, potrivit profilului teatrului, accentele sînt puse pe comic, dar efectul, sentimentul-concluzie este al gravității, al înțelepciunii responsabile.

S-a ridicat cortina de început de stagiune la Teatrul de Comedie. Ciudat spectacol ! În loc de-o piesă cu mulți actori, recitalul intitulat „Poemele luminii", conceput și rostit de actorul Silviu Stănculescu. La fel și-a început stagiunea și Teatrul Mic, cu recitalul actriței Leopoldina Bălănuță. Două puternice argumente artistice — de ambe sexe — că recitalul, formă de spectacol, de artă, mai rafinată, e gustată de noul public al teatrelor, public care continuă, la scară socială, să-și cizeleze gusturile, pretențiile față de artă. Deci, cu încredere, cale liberă și continuă recitalurilor !

NELU IONESCU

Inițiative vîlcene în cadrul Festivalului național „Cîntarea României"

La Vîlcea, județ cu o efervescentă viață cultural-artistică, cu o participare masivă la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" (participare încununată cu numeroase premii), aceste zile de toamnă, toamna noii ediții a festivalului, marchează, ca pretutindeni, o activitate febrilă, entuziastă, de reevaluare a forțelor, de angajare a noi perspective, de conturare a unor programe și acțiuni vizînd o sporită participare obștească la valorificarea și dezvoltarea culturii și artei, a creației și interpretării.

Cîteva noutăți de ultimă oră, sugestive pentru aceste preocupări :

● S-a redeschis, în aceste zile, cenaclul literar „Casa de sub pădure" (cenaclu cu o bogată activitate în stagiunea trecută a festivalului) sub un nume nou (se cheamă acum Cenaclul „Dragoș Vrînceanu", ca omagiu adus regretatului poet, fondatorul și conducătorul lui), cu proiecte de lucru îmbrățișînd o arie vastă, avînd ca pivot un program de dezbateri pe teme de stringentă actualitate. Prima ședință a cenaclului (prezidat de Paul Anghel) s-a desfășurat sub genericul : „Problematica majoră în creația tinerilor scriitori".

● S-a primit, de la București, de la Muzeul Satului, știrea că expoziția de ceramică a meșterului Victor Vicșoreanu din Hurezu (Premiul I la precedenta ediție a „Cîntării României"), manifestare artistică de o unică anvergură, cuprinzînd o mie de piese-unicate de artă, cu totul remarcabile prin noblețea desenului, prin vigoarea formei și a fanteziei cromatice, a intrat, cu întreaga-i zestre, în fondul muzeului, ca expoziție permanentă, urmînd ca, în curînd, ea să-și înceapă un lung turneu în țară și, posibil, peste hotare.

● Se fac, în aceste zile intense preparative pentru inaugurarea primei stagiuni simfonice în orașul de pe malul Oltului. Așadar, Rîmnicu Vîlcea va avea o filarmonică proprie, fapt care, prin simpla lui enunțare, dovedește, desigur, mult. Dovedește, în primul rînd, înalta grijă a partidului, a statului, pentru repartizarea armonioasă a bucuriilor artei, a centrelor ei de iradiere (pentru repartizarea armonioasă a muzicii, în cazul nostru), pe întreg teritoriul țării. Dovedește, în același timp, existența, la Rm. Vîlcea, a unui climat cultural-artistic apt să încorporeze evenimentul, pregătit să-l susțină și să-l dezvolte. Dovedește, și nu în ultimul rînd, prezența unor preocupări, emanînd de la forurile conducătoare ale județului, care, aflăm, au angajat, pentru edificarea acestei prime instituții artistice profesioniste din Rm. Vîlcea, o veritabilă bătălie, cu eforturi vizînd, deopotrivă, condiția artistică, dar și cea materială și tehnică, la nivelul de exigență pe care-l cere o orchestră simfonică.

Momentul înseamnă, la Rm. Vîlcea, o dată calendaristică a conștiinței artistice — nu numai vîlcene, ci și naționale — și îl consemnăm, aplaudîndu-l, ca atare. (Ilie Purcaru)

RUBRICA MEA

Pentru critica obiectivă

Într-un recent articol din **Convorbiri literare**, criticul Alexandru George reexaminează relațiile dintre critică și opera literară, declarîndu-se categoric în favoarea criticii impresioniste, de tip subiectiv, și împotriva celei dogmatice, de tip obiectiv. Desigur, dogmatismul repugnă spiritului modern, prin excelentă relativist și sceptic, nu prea dispus să se încreadă în eficacitatea unor criterii de care, în definitiv, s-ar putea lipsi criticii, întemeindu-se mai sigur pe intuiție (noțiune la modă, de la Bergson încoace, care a înlocuit-o pe aceea, mai veche, de gust). În fond, critica de tip subiectiv, sau altminteri zis, impresionistă, se sprijină pe vechiul adagiu latin : **de gustibus non disputandum.**

Asimilînd așadar critica de tip obiectiv cu cea dogmatică, Alexandru George îi impută intoleranța. Cred că acest mod de a privi consecințele disciplinei obiective derivă din justificata oroare față de dogmatismele de tip teologic, care au dus în trecut la rug sau la torturile de ordin moral și fizic, ale inchiziției. Oponentul nostru se referă la vestitele controverse de la sfîrșitul secolului trecut, dintre Ferdinand Brunetière, de o parte, reprezentînd critica dogmatică, și Jules Lemaitre și Anatole France, de cealaltă, campioni ai criticii impresioniste. Cel dintîi a fost adeseori excesiv de rigid în aplicarea principiilor lui clasiciste la literatura naturalistă, căreia îi îngloba chiar pe Flaubert, dar nu e mai puțin adevărat că și sus-numiții săi adversari erau tot atît de severi față de opera lui Émile Zola, în pofida spiritului de toleranță pe care l-ar fi implicat impresionismul. La lectura romanului **La terre**, în care bunul meu dascăl, Mihail Dragomirescu, recunoștea o capodoperă, „tolerantul" Anatole France, după o analiză necruțătoare a cărții, încheia cu fraza de-a dreptul inchizitorială, cum că autorul ei se numără printre acei nenorociți care n-ar fi trebuit să se nască. Dintr-un condei, blîndul critic îl ucidea în efigie pe reprezentantul atitrat al școlii naturaliste, ca mai tîrziu, la moartea lui și ținînd seama de atitudinea curajoasă a lui Émile Zola în afacerea Dreyfus, să declare despre autorul aceluiași roman : „A fost un moment al conștiinței umane".

Critica obiectivă nu trebuie confundată cu cea dogmatică, pentru că ea nu se caracterizează prin strășnicia în aplicarea unor criterii (ca toate, discutabile), ci prin subordonarea la obiect, de care vorbea la noi G. Ibrăileanu. Ca și regizorul care se servește de text ca să dea neapărat ceva nou pe scenă, criticul impresionist consideră opera literară ca un pretext ca să se „desfășoare", etalîndu-și talentul și făcînd o aproximativă literatură în marginea textului. Așa a procedat în dialogurile sale de tip platonician E. Lovinescu, în tinerețe, ca să-și ia distanțele față de Caragiale, arătîndu-se mai puțin atent față de ceea ce marele prozator realizase, decît față de ceea ce considera că-i lipsește. Iată cum critica impresionistă, care-și propunea în principiu să fie una a calităților, iar nu a defectelor, ca aceea dogmatică, încălca teritoriul acesteia, cu alte mijloace, desigur, dar în același scop : al negației.

Am relevat adesea că demersul criticii obiective implică inițial voința de a fi obiectiv, adică o disciplină de ordin etic, pe care criticul și-o impune siesi, în căutarea perspectivei celei mai juste. A face critică obiectivă înseamnă a face critică la obiect, cu rigoarea cea mai strictă, făcînd abstracție de preferințele de ordin subiectiv, de simpatiile sau de antipatiile sale față de autor sau față de cercul literar căruia îi aparține. Ca orice judecător, criticul literar tinde către nepărtinire și o realizează numai dacă și-a însușit deplin acea disciplină a obiectivității pe care și-a impus-o.

Desigur, este mult mai plăcută eliberarea de orice disciplină, așa cum beneficiază criticul impresionist, adeseori cu o deosebită strălucire, cînd este dublat de un poet sau de un romancier. În acest caz, critica lui este un alt mod al creației literare, în care sensibilitatea și imaginația se substituie avantajos autodisciplinei.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia politică și patriotică postbelică (VIII)

În primul deceniu al republicii populare, poezia politică (și toată poezia publicată e politică) prezintă toate caracteristicile **răsturnărilor** revoluționare. Cîteva trăsături corelate sînt : spiritul de partid, spiritul eroic, caracterul inductiv și modelator, imaginea realității sociale ca front de luptă. Luptă pentru reconstrucție, pentru construcție, pentru demolare, împotriva adversarilor de orice fel ai orînduirii socialiste și ai păcii mondiale. Procedeul literar definitoriu pentru o perioadă eroică, de polarizare netă a forțelor sociale, e **antiteza.** Procedeu de structurare a realității sau reflectînd realitatea, cunoscut romanticilor și valorificat acum în cadrul **romantismului revoluționar.** Termenii antitezei primesc valori concrete prin **comanda socială**, seriile investite politic fiind : pozitiv-negativ, nou-vechi, prezent-trecut, est-vest. Aceste serii prezente oriunde oferă toate premisele procedurale ale poeziei politice, termenii fiind corelați și distribuiți variabil, dar fără intermedieri, transferuri sau complementarități. Prin seria pozitiv-negativ, muncitorul e opus de A. Toma unor reprezentanți încă nocivi ai fostelor clase exploatatoare, iar țăranul sărac, adept al cooperativizării, chiaburului, ca ultim rol nociv în viața social-economică rurală (**La frasinii de la răscruce** de A. E. Baconsky). Prin distribuirea spațială sau temporală se obțin toate variațiile reprezentării politicului : **aici și acum** e opus lui **aici și atunci, aici și acum** lui **acolo și acum, aici și acum** lui **acolo și atunci.** Realitatea lui **aici și acum** e absolut pozitivă, termenul de opoziție fiind automat negativ, eventual caricatural. O antiteză fundamentală a acestei perioade anterioare ideii coexistenței pașnice, opune Estului monolitic un Vest diferențiat politic prin exploatatori și exploatați pasivi sau activi. Radu Boureanu fixează opoziția tranșantă : „Pe masa mea de lucru, sub cristal, / E harta lumii împărțită-n două. / Într-una soarbe sînge zeul Baal, / În alta se clădește lumea nouă" **(Culoarea roșie și neagră).** Sau Nina Cassian : „Vezi, pe glob, nu pretutindeni / Somnul pruncilor e lin. / Într-o parte-i cer senin, / În cealaltă, cer cu grindeni" **(Pentru toți copiii lumii).** Pacifismul produce antiteza : „La masa verde, față-n față, / Cer unii moarte, alții viață" **(La masa verde** de Maria Banuș). O asemenea antiteză fixată în primul distih al poemului este apoi dezvoltată la nesfîrșit prin prezentarea realităților simetric opuse.

Antitezele, indiferent de tipul lor, se bazează pe o axă de mediere, de susținere și în același timp de delimitare a termenilor opuși : un loc sau o localitate, un obiect sau un individ asigură realitatea sistemului de coordonare. Un sat e privit prin imaginea trecutului și prin cea prezentă (E. Jebeleanu, **În satul lui Sahia**) : punctul de plecare poate fi o uzină sau închisoarea Doftana ; **La Lacul Tei** de Demostene Botez prezintă cartierul bucureștean Tei și oamenii lui în postura veche de mahala și prin urbanistica și destinele noi. Un om poate trăi în două orînduiri succedate istoric două condiții sociale și chiar literare opuse : „Cucuvele fost-am pînă ieri. / Iar astăzi, iată-s ciocîrlie", afirmă Mihai Beniuc în **Cucuvele și ciocîrlie.** Extraordinară prin anii '50 este inovația lui A. E. Baconsky, care asigură o coordonare a antitezei prin elemente naturale eternizabile sau chiar cosmice, martore ale mutațiilor sociale, prin care se obține o fantastică impresie de integrare a cosmicului și politicului. Oricare dintre poemele sale fixează inițial cadrul natural al desfășurării politice : dar în **Cîntec la lună**, luna vede ce se întîmplă în est și vest, a văzut trecutul și vede prezentul ; aiurea, acest rol îl deține noaptea **(Cuvîntare la o noapte senină)**, pădurea **(Odă pădurii)**, rîul **(Cîntec la apa rîului)**, marea **(Cuvîntarea poetului la mare).**

În genere, variația termenilor antitezei e liberă : se începe cu imaginea prezentului și se continuă cu aceea a trecutului, se trece de la un spațiu la altul. Există și plasări neantitetice ale termenilor spațiali sau temporali, atunci cînd se evocă personalități revoluționare (Bălcescu sau Horia, Ilie Pintilie sau Alexandru Sahia). Epoca prezintă și fixările complicate, toți termenii sociali, spațiali și temporali ai antitezelor intrînd într-un poem, ca și cazurile cînd viziunea temporală are o amploare triadică, reunind dialectic trecutul negru, prezentul de muncă și luptă optimistă și viitorul luminos : aceasta se întîmplă în poemele mai ample : de la **Lazăr de la Rusca** de Dan Deșliu, la poemele lungi ale lui Jebeleanu. În sfîrșit, lupta mondială pentru pace și certitudinea viitorului comunist al omenirii structurează viziunea cea mai largă, unanimist-planetară, din **Pe struna fulgerelor** de Mihu Dragomir.

MARIAN POPA ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Coperți urite

Noi am atins în arta de a dărui cărților un chip atrăgător rezultate remarcabile. Tîrguri și expoziții internaționale au răsplătit cu premii pe deplin meritate asemenea strădanii. E deajuns să ne aruncăm ochii prin librării ca să descoperim nu puține coperți foarte reușite. Splendid se prezintă, de pildă, ultima ediție a **Scrinului negru.** O tinută de sărbătoare are și **Caragialiana.** De o savantă compoziție evocatoare e și coperta plachetei lui George Toma Maiorescu, **La echinox de toamnă.** Nu o dată cu mijloace simple și necostisitoare, un contrast inspirat de culori, niște caractere grafice priceput alese, o proporție fericită între spațiile libere și acoperite, cărțile pot căpăta veșminte elegante și originale. Un exemplu recent e coperta cărții lui Ion Caraion, **Sfîrșitul continuă.** Aici, la eleganță se adaugă și o ingenioasă putere sugestivă.

Din păcate însă, nu știu de ce, a crescut alarmant în ultima vreme și numărul coperților urite. Nu fastul dă frumusețea, așa că scuza economiilor e falsă. Avem graficieni talentați, am deprins o tehnică variată și evoluată ; care e atunci cauza că destule cărți apar cu o față posomorită ? Parcă se încruntă la cititor.

Ce gust dubios asortează culorile după criterii absolut contrarii regulilor complementarității, cafeniu pe albastru închis, ca în **Caligrafii critice** de Ion Lotreanu ? În general, de unde vin preferințele pentru tonurile mohorîte, sumbre, sub care se prezintă ochilor noștri mormane de volume ? Mă uit la **Amintiri despre Ibrăileanu** și nu înțeleg rostul cromatismului acestuia funebru. Poate se poartă toamna asta movul, griul, maroul închis, tête de nègre și eu n-am aflat. Cer scuze. Moda asta, dacă o există, îmi displace profund și nu cred să fiu singurul căruia îi produce repulsie. Oricum, nu are șanse să oprească privirile cititorilor. Mai degrabă să le întoarcă.

Altă preferință ciudată e pentru desenul spălăcit și murdar. Nu se realizează nici o economie, să zicem, cu coperta volumului **Crepuscul** de Radu Ciobanu, dacă ce apare figurat acolo rămîne un mister pentru mine — o mărturisesc umilit.

O adevărată mizgăleală e și coperta vestitului roman **Munca** de Emile Zola. O fi vrut realizatorul isprăvii să ne sugereze cenușiul naturalismului ? Cine știe ? Dar subtilitatea eventualei intenții se pierde în niște contururi imprecise și totuși murdare.

Înfloresțe suspect și stilul kitsch. Că a invadat industria obiectelor de luminat nu e îmbucurător, dar în fine. Stilul „faux-riche", în dormitor, rămîne o chestiune intimă. Pe tărîmul editorial atacă însăși fibra gustului public. Un exemplu „kitsch", printre numeroase altele, ivit în proporție îngrijorătoare, e coperta cărții lui Constantin Vremuleț : **O anumită zi însorită de mai.** Pînă la ambalajul unei cutii de zaharicale nu e prea mult. Aș putea da încă o grămadă de exemple, dar mă opresc aici, fiindcă, de, nu vreau să mă stric cu toți editorii.

Încă o dată, copertile cărților sînt porțile prin care pătrundem în spațiul fermecat al lecturii. Dar urîțenia lor echivalează de multe ori cu un lacăt greu și ruginit, care taie cheful oricui să încerce a intra într-o grădină.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Balotă: „Arte poetice ale secolului XX"

Arte poetice ale secolului XX constituie prima încercare, la noi, de a însuma, într-o viziune erudit comparatistă, cele mai importante concepții (teorii) asupra poeticului, de la simboliști încoace. Într-un fel, domeniul e limitat, dar nu mai puțin vast. Autorul acoperă întreaga epocă interbelică și în cîteva rînduri chiar o depășește. Dar cu toată perspectiva totalitătii, metoda e mai degrabă analitică. De aceea demersul criticului n-are efecte nivelatoare. O concluzie se desprinde cu toată claritatea : cîți autori, atîtea poetici.

Se înțelege că termenul de poetică e folosit aici într-o accepție largă. Criticul confundă cu intentie poetica propriu-zisă cu teoria despre poezie (respingînd, în **Argument**, o delimitare operată mai demult de către E. R. Curtius). Așadar, un întreg capitol va fi rezervat criticilor și esteticienilor : Paul Zarifopol, Pius Servien, Vasile Pârvan, Tudor Vianu, G. Călinescu, Vladimir Streinu, Liviu Rusu, Edgar Papu, Ion Biberi. În acest caz, nu se justifică absența lui Mihail Dragomirescu, cel puțin pentru strădania, ce-i drept fanatică, de a face din capodoperă un principiu activ de creație. În schimb, în ultima parte **(Arte poetice europene : curente și personalități)** nu sînt omiși Benedetto Croce și abatele Henri Bremond. Primul e prezent cu ultima lui mare sinteză, **La poesia.** Al doilea, cu ideile despre poezia pură, în contextul polemic al vremii (după 1925).

Rămîne totuși de văzut dacă teoriile criticilor și esteticienilor se pot constitui într-o poetică, sau și mai pretentios, într-o artă poetică. Acestea din urmă trebuie să fie mai mult un program decît un model abstract, explicativ. **Poetica** lui Aristotel, invocată deseori și de către N. Balotă, este în realitate o estetică. Or, un program liric aparține propriu-zis creației, chiar atunci cînd o excedează, cum s-a întîmplat cu avangarda. Sau poate tocmai de aceea.

Așa stînd lucrurile, prioritate au manifestele poetice și ideile poeților despre poezie. Ei nu și-au pierdut încă ingenuitatea. Nicolae Balotă îi citează în sprijin pe Rilke : „Am preferat sfaturile poeților". Acestora le dedică ei cea mai mare parte din volum : de la Arghezi la Radu Stanca, iar dintre străini — Paul Valéry, Paul Claudel și T.S. Eliot. Orizontul cercetării apropie că n-are egal, deși firește mai rămîn destule goluri de umplut cu timpul. Un fapt însă deconcertează : poezia devenindu-și obiect siesi, în secolul nostru artele poetice au proliferat peste măsură.

Despre futurism, expresionism, Dada, suprarealism se ocupă de-abia în ultimul capitol și încă destul de expeditiv. Ne-am fi așteptat la un tratament mai generos : tocmai aceste curente au actualizat în secolul nostru artele poetice, în sens de program, revitalizînd în același timp poezia însăși. Nu e suficient să-l prezentăm pe fiecare poet cu poetica lui. Este ceva de domeniul evidentei. Mai e necesar să-i punem în relație pe scriitori cu mișcarea literar-artistică, într-un cuvînt, cu spiritul timpului lor. O veritabilă poetică este, în măsură mai mare sau mai mică, și manifest de grup, transcende așadar pura individualitate. Oricum, un Ilarie Voronca nu poate fi desprins complet de avangardismul poetic. Dimpotrivă, Radu Stanca e prezentat mai ales ca exponent al Cercului de la Sibiu.

În tipologia criticului, ideal ar fi poetul-critic sau poetul-filosof, adică T.S. Eliot și Lucian Blaga. Înseamnă că orice poetică e neapărat produsul unei constiințe critice (sau filosofice). Întotdeauna însă e de preferat în locul conceptualizării excesive o poetică virtuală (ingenuă). „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii" e altceva decît gîndirea abstractă, de sistem din trilogii, după cum „Testament" nu e tot una cu **Vers și poezie.** Dar Nicolae Balotă a convenit să stabilească pentru fiecare autor un corpus unitar de idei, fără să neglijeze nici creatia propriu-zisă. Este, credem, metoda cea mai eficace. Și întrucît intentia criticului e de a realiza o sinteză, el are în vedere la tot pasul notele de convergență. La Arghezi descoperă o poetică a rodului, la Blaga o poetică orfică, la Barbu vorbește de „starea de geometrie". Există însă ceva comun care îi apropie pe cei trei mari poeți : detasarea de eul psihic. La cellalți, problema nici nu se mai pune, fiindcă sînt cu toții eclectici.

Hotărît lucru, Nicolae Balotă se desfășoară aici într-un domeniu preferat : el face de fapt critica ideilor, pregătind sau continuînd, într-un fel temeinic și original, critica operelor. Spunem continuînd, deoarece N. Balotă a mai scris despre acești autori, dacă nu cumva textele adunate în volumul de față n-au fost redactate ceva mai înainte. De astă dată criticul ne cucerește nu atît prin erudiție, cît prin fervoarea interpretării (vezi comentariul lui Paul Claudel). În plus, fiecare capitol este bine cumpănit, autorul reține numai ce e de reținut și în general evită sursele de informație comodă, la îndemîna oricui. O remarcă specială merită rigoarea și precizia interpretării, mai ales că materia este asimilată din unghi filosofic. Chiar dilatarea noțiunii de „artă poetică" e compensată în cele din urmă prin ceea ce scrie despre fiecare autor în parte. Cu toată masivitatea aproape debordantă, **Arte poetice ale secolului XX** nu reprezintă decît (bănuim) o treaptă spre o altă sinteză și mai vastă.

CORNEL MORARU ■

Caii

Noaptea mea cu cai
și porumb în spuze
mi-a-nflorit un rai
pîngărit, pe buze.

Uși deschise brusc
m-au umplut de stele.
Beau pînă ce-l usc
vinul toamnei mele.

Soarele de sus
ocolindu-ni-se,
doarme, nesupus,
dincolo de vise.

Nici luceafăr nu-i
să ne cadă-n frunte,
semnul geniului
aducînd a munte.

Nori, — academii
plutitoare peste
ce-ai crezut că știi
să fi fost și este.

Noaptea mea cu cai
s-a re-ntors țărinii
unde-ți dumicai
albul dulce-al pinii.

Și-adormeai pe lut
pururi ne-mplinitul
tînăr și-nvăscut
cu tot infinitul.

Caii tăi și-au pus
botul în țărînă.
Printr-un vis pierdut
îl conduci cu-o mînă.

AL. ANDRIȚOIU

Copilărie

Copilăria noastră uneori
Pe-un deal de sat ne cheamă în lumină,
Parcă-am atinge blana unui miel
Ce-mpinge soarele cu botul pe colină.

Ne-ntoarcem uneori ca într-un vis
Acolo unde cerul mai există,
Acolo sînt livezile cu nuci
Cînd veverița inimii-i prea tristă.

Și cînd amurgul moale ca un șal
Ne mai cuprinde cum sîntem, eterici,
Pe lespedea orașului venim
Să ne-nchinăm la un tărîm de piersici.

Apoi vallza ne-o luăm și-un tren
Ne va lăsa din nou ling-o livadă
Unde aceiași meri copilăroși și buni
Fac grevă cînd în cer nu e zăpadă.

Acolo încă sufletul e viu
Și cerul e o poliță cu mere
Sub care ne-adunăm ca la un stup
Să prindem iarăși sînge și putere

VERONICA GALIȘ ■

Între pleoapele mele — țara

Vei veni într-o zi între pleoapele mele,
Însăși lumina vei fi, sărutată
De treceri fierbinți, scînteind între ele
Și-n care, mereu, te vei cerne, curată,

Voi pătrunde în inima ta de adînc
Pînă nu voi mai ști care-s eu, care tu,
Îndoielile toate să pot să le fring
Așa cum, din arme, o floare crescu,

Apoi voi rămîne-ntre pleoapele mele
Sau între alte pleoape, să ascult
Mă soarbe ochiul tău, din seve grele
Cresc fii, rodind pe arșiți și tumult.

ELENA CATĂLINA PRANGATI ■

Diapazonul

Un tînăr (nu l-ai mai văzut ?),
ochelarii-n rame de baga,
umil și tandru sub părul lui fenomenal,
cum cineva i-ar fi așezat pe creștet un animal de aur
și-acum îmbrățișîndu-și sub pelerina de ploaie
violoncelul,
o lebădă uriașă, de lemn,
și-acum sărutînd diapazonul,
și-acum regretînd acești pereți îndepărtați ai lumii.

El e toamna, un băiat e toamna,
ochelarii-n rame de baga,
El e toamna, un băiat e toamna,
umil și tandru pe creștet purtînd un animal de aur,
El e toamna, un băiat e toamna,
sărutînd diapazonul,
El e toamna, un băiat e toamna,
îmbrățișînd o lebădă de lemn.

Ființa lui se desface-n
ființa mea ca un sul,
ca numărul 800 în numărul 1,
eu nu o pot vedea decît pe măsura mea,
dar ea e uriașă.

Precum în propriul marsupiu, cangurul.
Precum lumina
primelor corpuri
cerești înainte de amurg
poate răni întreaga imagine a zilei.
Precum cuplul oglindindu-se în bazinul morților.
Precum focul văzut printr-un perete străveziu,
de apă. Precum caisul în simburele amar.
Precum defunctul e spațiu, nu spațiul din el e
defunct.

El e toamna, un băiat e toamna,
ochelarii-n rame de baga,
El e toamna, un băiat e toamna,
sărutînd diapazonul,
El e toamna, un băiat e toamna,
sărutîndu-și patria,
El e toamna, un băiat e toamna,
umil și tandru, pe creștet purtînd un animal de aur,
El e toamna, un băiat e toamna,
îmbrățișînd o lebădă de lemn.

ION MIRCEA ■

NIKOLAUS BERWANGER — extrase dintr-o fișă autobiografică

Primele taine ale copilăriei

M-am născut în Freidorf, într-o zi toridă de vară, cam pe la ora prînzului. Nașterea mea s-a petrecut „absolut normal", susțin toți. Au asistat o moașă, care de-o jumătate de veac moșea în localitate, și bunica, grăbită și atunci, căci voia ca totul să fie gata la strigătul prelung al sirenelor, care vesteau sosirea apropiată a bărbaților. Mama a mîncat bine cu o oră înaintea nașterii mele. A stat la umbra nucului bătrîn din ograda din față. Codrul de pîine albă din mîna ei a fost aproape atît de mare ca hîrletul cel nou al bunicului, cu care n-a răscolit niciodată pămîntul, fiindcă săpatul nu i-a plăcut pur și simplu și bunicul a refuzat cu strășnicie lucrurile făcute numai pentru că ele trebuie făcute. Pe lîngă pîinea albă, mama a mestecat ceva șuncă și un castravete de pomină. Ea a avut impresia că numai o mîncare zdravănă o va putea scăpa repede de povara grea.

M-am născut zdrahon (cinci kilograme !). Aproape că aș fi murit asfixiat în grăsimea propriei mele mame, dacă n-aș fi fost convins deja de atunci că din situația cea mai grea poți scăpa măcar pentru un timp cu o mică doză de optimism.

Născut în Freidorf, astăzi cartier al municipiului Timișoara, în iulie lui 1935, an în care în lume nu s-a întîmplat nimic deosebit dacă facem abstracție că în Germania, țară a cărei limbă o numim noi germanii de aici în România și acum limbă maternă, un anume Hitler a pornit cea mai mare campanie de imbecilizare și exterminare din toate timpurile, bineînțeles sistematic și temeinic — ce mai, treabă nemțească — pregătită. Despre ăla n-am știut nimic. Primo : acest Hitler a fost cancelar al Reich-ului acolo în Germania și noi aici în România n-am avut nevoie de așa ceva. Secundo : durează întotdeauna mai mult pînă ce o nouă „lume spirituală" se propagă de acolo sus pînă aici la noi. Tertio : n-am știut încă să vorbesc și implicit să gîndesc. Deci, nici vorbă de vreun protest. Și în fine ; în nici un chip n-aș fi acceptat treaba asta cu Hitler, căci proletarii nu l-au agreat deloc, da, l-au ponegrit drept asasin al umanității. L-au ponegrit și la noi. Și eu am crescut într-un mediu de proletari. Noi am trăit din salariul tatii și al bunicului. Căci ce ne-a dăruit grădina mică a devenit căruciorul meu.

Ei au cîștigat așa cum mergeau afacerile bătrînului domn căruia a aparținut fabrica de zahăr din Freidorf. Cîteodată au fost mai mulți, altădată mai puțini bani. Au primit și zahăr muncitorii la sfîrșit de lună. Nu mult. Cîteva kilograme. De obicei s-a dus pe apa sîmbetei. Uneori pentru țuică. Apoi a spus bătrînul că vin vremuri grele și a sistat rația de zahăr. Nimeni nu s-a încumetat să protesteze. Prea mulți au fost șomeri în toată țara și nimeni n-a vrut să riște. Copii, soții, mame...

În birtul de la colțul străzii s-au auzit multe discuții aprinse. Apoi au văzut și aici cîțiva scăparea în acel Hitler de acolo de sus, din Germania. Ei strigau că proletarii de aici sînt trădătorii cauzei poporului. Și cei din Freidorf și Timișoara, care fug după Müller, care atîță oamenii la întruniri în Pădurea Verde sau oriunde. Mai ales germanii n-au ce căuta acolo. Și Müller nu știe ce e el la urma urmei. Noi am avea de îndeplinit aici o misiune specială, una culturală și politică, așa s-a zvonit. Meseria și averea n-au nici o importanță. Doar sîntem toți egali !

În acel timp am învățat să umblu. Într-un „țarc" pe care mama, numai în zile cu soare, l-a pus în curte sub nucul bătrîn, exact în locul acela unde a stat ea atunci și a mîncat atît de bine pînă mi-am vestit atît de categoric sosirea. Altă dată mi-a pus țarcul în fundul ogrăzii, acolo unde se plimbau niște găini și un tînăr cocoș țanțoș. Am fost un copil cuminte. Mai ales cînd mă săturam bine și dormeam. Așa mi-a povestit mai tîrziu bunica.

În ciuda zarvei despre „misiunea specială" a noastră aici în România, tatăl meu s-a luat după Müller și nu după un anume zugrav cu numele de Hitler. Fiindcă eram proletari, cum s-a pretins, și aici nu existau deosebirile pe care le-au făcut ei. M-am convins la o întrunire de 1 Mai. Cred că a fost în 1941, atunci cînd mama mi-a pus pardesiul acela frumos și tata m-a luat cu el în Pădurea Verde. Pe stadionul „Electrica", unde ne-am oprit pentru început, s-au adunat mulți oameni. Și o fanfară a fost prezentă. Unul a strigat din cînd în cînd ceva printr-o pîlnie mare. M-am îmbujorat de emoție. Apoi a vorbit un bărbat slăbănog. La început domol și reținut, apoi cu glas tot mai tare. Cred că l-a ponegrit pe Hitler, care voise să nimicească muncitorii și turba din pricina evreilor. N-am înțeles prea multe din spusele omului, și apoi n-a vorbit numai în germană. A cuvîntat și în românește, și în ungurește. Așta a fost Müller. Toți l-au stimat. Și acei oameni mulți care s-au adunat acolo s-au stimat reciproc. Mulți se cunoșteau. Apoi au cîntat împreună un cîntec. Un cîntec despre cei oropsiți ai vieții. Și marșul spre Pădurea Verde a fost pentru mine un eveniment. Un singur lucru n-am putut să înțeleg : de ce mă dădăcea tata fără întrerupere. Că acasă, în Freidorf, să nu spun la toți copiii unde am fost și ce s-a întîmplat acolo. Am făcut totul cum mi-a cerut. Aveam primul meu secret.

Chiar la școală am tăcut chitic și n-am scos o vorbă. Din prima zi m-am dus cu plăcere la școală și la încheierea anului am aflat că eram primul dintre băieți. Mama a fost mîndră de mine. Și tata. Bunica mi-a dat duminică și ceva bani de buzunar. Apoi a avut loc o întrunire în sala mare de dans. Primii din toate clasele vor fi premiați, cu cărți, așa s-a spus. Au venit și părinții mei, bunica, fratele. Bunicul a păzit casa și sora cea mică din leagăn. La patru fix au mărșăluit cîțiva bărbați burtoși în uniformă neagră în sală, s-au uitat în stînga și în dreapta, ca și cocoșul nostru care se holba la lume de pe grămada de gunoi din curte. Apoi au luat loc în primul rînd.

Unul s-a dus pe scenă și a început să vorbească. Nu mi-a plăcut de ăsta cum mi-a plăcut de Müller acolo afară pe stadion. Vorbele ăstuia au sunat ca cele din predica bătrînului nostru popă. Și acela predica prost și cu voce prea tare, de aceea găseau tot mai puțini oameni drumul spre biserică. Dar aici, nimeni au s-a mișcat. Doar cîțiva bărbați din fundul sălii au ieșit și s-au dus dincolo în birt. Printre ei a fost și tata. Apoi au fost chemați copiii unul după altul pe scenă și au primit cărți. Mai întîi fetele, apoi băieții. Primii doi dintr-a șaptea, a șasea, a cincea, a patra, a treia, a doua... și din clasa întîi numai fata a primit cărți, băiatul eram eu și numele meu l-au uitat acolo sus să-l strige. M-am mirat, apoi m-am supărat, am devenit trist, în fine am început să plîng. Nimeni n-a scos un cuvînt. Nici mama, nici bunica mea...

A fost trasă cortina, scaunele aranjate în cerc. A început dansul. Deodată a răsărit tatăl meu. Băuse. Am simțit mirosul imediat. Mama a început să-l îmbuneze, s-a rugat de el. Mama lui, bunica mea, la fel. Doi bărbați, prietenii lui, făceau același lucru, căci momentan nu se putea schimba cu nimic situația. Copilul bineînțeles n-are nici o vină, dar așa sînt ăștia, nu cunosc nici un pardon. Tata s-a lăsat pînă la urmă convins și a plecat. Și mama, și bunica, și fratele, și eu am plecat. N-am mai plîns. Numai furios am fost. În seara zilei următoare am doborît de pe un salcîm cu praștia porumbelul frumos al unuia dintre burtoșii în uniformă neagră și despre acel mic act de „răzbunare politică" n-am suflat nimănui o vorbuliță. Am învățat să păstrez taine...

Traducere : ANTON PALFI ■

Cenaclul ca spectacol

Pantomima **In tren** cu Eugen Cristea, de fiecare dată altfel

Pentru oricine a participat măcar la cîteva ședințe ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, un lucru a rămas limpede : reprezentațiile nu au semănat între ele, chiar dacă au fost programate două în aceeași zi și cu toate că au fost prezenți aceiași membri ai cenaclului și au fost interpretate cam aceleași cîntece. Să ne înțelegem : niciodată un spectacol de teatru dintr-o seară nu va semăna cu cele care l-au precedat și nici cu cele următoare. Intervin o seamă de factori (dispoziția actorilor, a publicului etc.) care fac irepetabil un spectacol. De fiecare dată însă se joacă totuși aceeași piesă, al cărei subiect uneori îl știi, astfel încît poți anticipa replica următoare. Un astfel de spectacol se desfășoară în general sub semnul **previzibilului.**

La cenaclul **Flacăra** acest caracter previzibil dispare, încît și pentru cei mai înfocați simpatizanți ai săi, cunoscători buni ai repertoriului, fiecare reprezentație constituie o surpriză, el nefiind o **reeditare,** ci o **altă** reprezentație. Aceasta ia naștere sub ochii publicului, consultat și invitat să se pronunțe în permanență asupra „întîmplării literar-artistice". Fiecare public asistă ca urmare la spectacolul pe care îl merită, în funcție de vîrsta și pregătirea sa, potrivit receptivității de care dă dovadă față de ce i se prezintă etc. Pentru conducerea cenaclului este limpede că nici un spectacol nu trebuie să se subordoneze unei scheme rigide, unui șablon în tiparele căruia să se desfășoare neapărat programul, fără nici o posibilitate ca el să adopte o altă ordine. Promovînd o artă revoluționară, cenaclul și-a creat o formulă proprie, adecvată scopurilor propuse — acelea de a educa prin poezie și muzică de bună calitate, expresie a spiritului tînăr, lipsit de prejudecăți, într-un permanent contact cu adevărurile vieții, indiferent cum ar fi ele. În loc de a urma cu strictețe un protocol dinainte stabilit, succesiunea numerelor din program se face potrivit altor criterii. O simplă intervertire de numere nu ar modifica impresia că de fiecare dată este vorba de altă „întîmplare literar-artistică". Nu este nicidecum întîmplător că la un moment dat cîntă Doru Stănculescu și nu Mircea Vintilă, că recită Florian Pittiș sau face pantomimă Eugen Cristea. Chiar dacă scenariul acestui spectacol este dinainte scris în linii mari, el are o asemenea suplețe, o asemenea maleabilitate încît permite intrusiunea **hazardului** fără ca acesta să aducă prejudicii evenimentului artistic. Dimpotrivă, aleatoriul este chiar așteptat, el contribuind la scrierea **definitivă** a scenariului chiar în fața spectatorilor, aceștia fiind și ei **autori.** O sală care se lasă „încălzită" mai greu sau dă semne de oboseală este imediat însuflețită prin intonarea unor cîntece cu un ritm viol — **Cozma Răcoare, Omul pădurii** etc. Publicul poate solicita orice dorește să asculte. Este acceptată orice propunere sau, dimpotrivă, uneori e refuzată dinadins pentru a irita publicul și a-l menține astfel într-o stare de tensiune, stare propice receptării mesajului transmis de pe scenă. Tot la alungarea monotoniei contribuie și excelenta pregătire a membrilor cenaclului, astfel încît aceștia pot **apărea** cu succes unul în locul altuia, oferind variante de interpretare ale aceleiași piese sau improvizînd în funcție de situațiile care apar pe scenă sau în sală. De o mare importanță este dialogul permanent pe care conducătorul cenaclului, interpreții îl au cu publicul, fie prin răspunsuri la biletele venite din sală, răspunsuri elaborate pe loc, fără o pregătire prealabilă, ceea ce dă multă autenticitate și savoare momentelor respective, necesare ca răgaz între secvențe-cheie ale reprezentației, fie prin răspunsurile nu de puține ori mușcătoare cauzate fie de indisciplina asistenței — expresia „Lumină pe sală !" a făcut deja carieră — sau pur și simplu prin comentarea anumitor părți ale spectacolului etc. Caracterul „deschis", de „operă care se scrie în mișcare" pe care îl are cenaclul este subliniat și de faptul că atît interpreții cît și spectatorii își schimbă între ei rolurile, fiind în cele din urmă numai **împreună** autorii reprezentației din seara respectivă. Publicul cîntă alături de membrii cenaclului, sau cîntă singur, în timp ce interpreții pur și simplu ascultă și contemplă ce se petrece în sală. Ba, mai mult, se realizează chiar și desprinderea de spectacolul respectiv prin audierea benzii pe care el e înregistrat, astfel încît toți cei din sală au senzația că sînt transpuși într-un alt spațiu și timp decît cele reale, devenind, din **implicați,** simpli martori. La cenaclul **Flacăra** este o lipsă totală a misterului artei, este o renunțare la tipul de spectacol-oficiere a unui ritual, în care fiecare își are rolul bine determinat, încît renunțarea la el înseamnă un atentat la buna desfășurare a reprezentației. Totul se petrece pe scenă, în văzul publicului căruia nu i se ascunde nimic : se acordează chitare, se repetă în surdină, se încearcă diferite soluții pentru a contribui la reușita unui număr, se corijează erorile dintr-o interpretare, se spune chiar și cum este apreciată seara respectivă în ansamblul de spectacole pe care le-a dat cenaclul etc. Totul pare o repetiție, investită însă cu darul de a se transforma în spectacol luînd ca părtași la realizarea lui pe toți cei de față. Desigur, procedeele folosite pentru a crea aspectul de „operă nouă" fiecărui spectacol sînt cu mult mai multe și nici nu încercăm să le înșirăm aici. Sperăm însă că am convins de structura maleabilă pe care o posedă aceste reprezentații care, pe drept cuvînt, pot fi numite „opere deschise", întrebuințînd formula cunoscută a esteticianului italian Umberto Eco. Ele sînt o pledoarie pentru libertatea interpretului și spectatorului, stabilindu-se între aceștia o relație inedită, nemaiîntîlnită în cadrul reprezentației „clasice". Aceasta este în concordanță cu dorința cenaclului de a propaga o artă care să însuflețească masele, și nu să fie contemplată cu placiditate din fotoliu. Arta de tipul celei promovate de cenaclul **Flacăra** încearcă să demonstreze că tot ce se petrece pe scenă este absolut legat de fiecare spectator din sală, că între interpreți și public a dispărut orice barieră, că adevărurile rostite acolo îi angajează în mod responsabil, grav, pe toți cei prezenți, care sînt nu **numai receptori** sau **numai creatori,** ci și una și alta. Tocmai aceasta este una din condițiile care asigură cenaclului viabilitate, capacitatea sa de a răspunde spontan la fiecare impuls venit din afară, care, fără a-l metamorfoza astfel încît să-și piardă identitatea, îi asigură pentru un același conținut de idei o altă înfățișare.

Ar fi însă complet greșit să considerăm că această formulă de spectacol, liberă de convenții, este o descoperire a celor din cenaclul **Flacăra.** Ea este o tendință care poate fi urmărită de-a lungul timpului pe multe meridiane și în cadrul a diferite genuri, însă se manifestă cu o insistență deosebită în arta secolului nostru, ca un semn al primenirii de care au nevoie genurile artistice, pentru a fi în concordanță cu spiritul tumultuos și contradictoriu al epocii, care refuză opere încremenite, „înghețate" în niște tipare. În cartea sa **Opera deschisă** (apărută și la noi în 1969), Umberto Eco enumeră cîteva astfel de experiențe artistice : în muzică, plastică, literatură etc.

Este vorba deci de încercări de a înnoi arta spectacolului, pentru a realiza o relație de tip nou între spectatori și interpreți, astfel încît să se asigure un nou tip de comunicare, mai adecvat noilor cerințe. Fără discuție, cenaclul **Flacăra** și-a adus în acest sens o contribuție majoră la înnoirea tehnicii spectacolului în România.

GEORGE ARION

Aflați în cu totul altă misiune la Tg. Mureș, Nicu Alifantis, Adrian Ivonițchi și Adrian Păunescu au răspuns, miercuri 5 octombrie 1977, dorinței prietenilor poeziei și muzicii tinere și au susținut o adevărată întîmplare de poezie și muzică în sala teatrului din localitate, marcînd o 290-a manifestare a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

I. D.

Dialog

Pompiliu Comșa, Tulcea. „Scrisoare tinerei generații" și „Strigă-mă, mamă" conțin cîteva metafore notabile, nefiind lipsite nici de un anumit patos. Celelalte compuneri rămîn simple înșiruiri de locuri comune, de enunțuri terne.

Ion Mariu Paraschiv, Nuci. Din păcate, cu toată „slăbiciunea" mea pentru poezia cîmpiei, trebuie să vă spun deschis că versurile trimise nu prea au o rezonanță distinctă, proprie dv. Ele reiau o viziune și o tonalitate lirică de mult încetățenite în peisajul nostru literar, ilustrate de mulți poeți cu o personalitate proeminentă, de la cei mai vechi la mai recent dispărutii Mihu Dragomir sau Cristian Sîrbu. Sînteți mult prea tributar unora dintre ei, ca și lui Esenin, pentru a găsi în acest spațiu liric un orizont, fie el și mai modest care să reprezinte încercarea dv. de a înnoi această viziune, de a o îmbogăți cu nuanțe noi. Altfel sînt de reținut unele strofe, simțite, cu aderență la pămîntul fabulos al Bărăganului : Licăre lumina lalomiței / Ca ferigile prin iarbă din păduri / Și se-aude-n rîgăili cum cîntă / Noapte cu neostenite guri / / Crapă cite-un pepene sub lună. / Mieziul lui ca focul aromește : / Pași-ndrăgostiților răsună : / Cai nopții uriași, prin dește, / Îmi aleargă... etc., etc.

A.N., Călărași. Salutare preocupărilor dv. istorico-filologice. Considerațiile privind transcrierile corecte ale vechilor denumiri „Sarmizegetusa" și „Zamolxe" vor fi supuse și opiniei unui specialist în materie, urmînd să fie publicate în limita spațiului tipografic disponibil.

Nicolae Sava, Vînători-Neamț. Lăudabilă și, pe ici, pe colo, încununată de succes intenția dv. de a consacra un întreg cîclu liric adolescentei și tinereții, intitulat sugestiv „Cămașa de mire". Simbolul acesta, mirele, revine dealtfel în mai toate poeziile precum diafana imagine a cuplului mire-mireasă în pînzele lui Chagall. Ca atitudine lirică ezitați între o frondă oarecum boemă, amintind poezia generației tinere din anii '20—'30, și o voioșie puțin feciorească din poezia de sorginte țărănească a sfîrșitului secolului trecut. Accente autentice pot fi identificate în ambele ipostaze ale eului poetic („Iarbă pentru plins", „Durerea de-a fi tînăr", „Eroii" etc.). De multe ori însă eșuați într-o versificație puerilă, sensibilitatea se edulcorează romanțios („Cîntec", „De dragoste" „Motiv"). Transcriem în întregime, pentru promisiunea pe care o reprezintă, „Anunț" : Cetățeni și orășului (indescifrabil) / Evacuați de urgență orașul / A intrat melancolia în tîrg. / Și e deosebit de contagioasă / Feriți în mod special copiii și bătrînii. / Deja s-au înregistrat printre adolescenți cîteva victime. / pînă la data publicării prezentului / victimele sînt depuse în parcul orașului. / Fumează chistoace și visează ecuații de dragoste. Reveniți deci cu versuri noi cînd veți considera că „logodna" cu poezia e și mai evidentă.

Radu Caage, București. Strofe și versuri frumoase, ca acest prim catren din „Strada Covaci" : Pe strada Covaci atîrnă tablouri / Semnate, grele de vechi peceți. / Pe strada Covaci sînt slabe ecouri. / Se-aude moartea cu pași înceți. Universul pe care ni-l propuneți e însă destul de revolut, vetust, factice. Compunerile suferă de vag, de „literaturizare" a unor locuri altfel comune. Numai strădania de a fi dv. înșivă în ceea ce aveți de comunicat vă poate salva din livresc și mimetism.

Adrian Bucurescu, București. Desi versurile evidențiază o frecventare mai îndelungată a scrisului, poezia e numai mimată și încă prin mijloace de expresie veleitare, perimate. Indiferent de temă, mai tradiționalistă („Cîntecul maicii haiducului") sau mai modernă („Ochii noștri algebrici"), lipsa fiorului autentic se face la fel de simțită.

Alex. Handrea, Brașov : **Miron Țic,** Ilia. Încercările publicistice trimise sînt în bună parte reușite, justificînd îndemnurile noastre de a recurge și la verbul jurnalistic. Le-am fi dorit mult mai substanțiale sub raportul vieții pe care o prezintă, dat fiind și avantajul de a scrie despre lucruri familiare, despre oameni cunoscuți îndelung. Din păcate, uneori lipsa unor observații reale, de viață, e suplinită prin statistici și șabloane utilizate de reporterii grăbiți, care se documentează între două trenuri. Poate că și experiența mai restrînsă v-a impins spre astfel de procedee. Începutul e în orice caz promițător și cauza pe care sînteți în măsură să o slujiți prin scrisul dv. publicistic merită, în continuare, efortul de a prezenta realitățile înconjurătoare într-o lumină cît mai vie, mai puternică. Chiar în numărul de față, cu toate stîngăciile pe care le trădează încă, tentativele de a fi reporteri ai locurilor natale întreprinse de tinerii dv. confrați, Ion Trif Pleșa și Valeriu Birgău, sînt încurajatoare pe această linie a promovării publicisticii scrise de debutanții în literatură.

Alex. Darcu, Tîrgoviște. Cu toate că au trecut de pe acum mulți, mulți ani, de cînd vă citesc manuscrisele, mărturisesc că progresele sînt greu sesizabile. Aceeași predispoziție pentru cuvinte bombastice, pretins poetice, aceleași metafore oboseite. Desigur, rămîne la latitudinea dv. acest veleitarism, din care nu se întrevede, sincer vorbind, nici o ieșire după atîta amar de vreme.

Adrian Olah, Oradea. Notații poetice deocamdată nediferențiate, mai curînd un tumult al unei indiscutabile sensibilități. Accente bacoviene pe alocuri. Meritâ să mai „tatonați", cum singur vă exprimați.

Ion Elena, Tg. Jiu. Meritorie încercarea dv. reportericească, din păcate însă tocmai observațiile concrete, portretele oamenilor sînt destul de sărace, de estompate. Verbul e uneori grandilocvent, iar adjectivul mult prea ostentativ pastelat. Mai multe fapte, o mai mare simplitate și nuanțare a întîmplărilor din viața acestor vrednici mineri ar putea face publicabile pe viitor scrierile de acest gen.

Ioana Cloancăș : Candoare și sinceritate necontrafăcute în confesiunile de dragoste dar și aici, ca de altfel și în meditațiile asupra soarelui, omului, timpurilor, versuri destul de inegale. Ca în acest început din „De n-ai fi tu", unde numai ultimele două versuri au o notă inedită : De n-ai fi tu, omule, / Ce-ar face soarele / Pe un drum ca deasupra pustiei, / Unde pietrele își murmură tainele din începuturi / Din ce în ce mai încet, / Din ce în ce mai monoton / Pînă cînd ațipesc în tăcere?

Lucian Cristea, Constanța ; **Ștefan Dumitrescu,** Tulcea ; **Viorica Nania,** București ; **Gabriela Scurtu Martinuș,** București : **Rodica Botez,** București : MAI TRIMITEȚI. **Alexandru Dumitru,** Bilești : DEOCAMDATĂ, NU.

N. S.

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Somnul inocenților

De mult nu am mai văzut o asemenea împopistrare a evenimentelor ca în povestea desfășurată într-o noapte a acestei toamne pe un aerodrom asiatic. Se mai ciocnesc două trenuri pe pămînt, mai dau bot în bot două avioane în cer, se mai aruncă unul spre altul un transatlantic și un pescador pe apă — da, dar toate acestea sînt lucruri care se bat cap în cap. Pe aeroportul asiatic — într-o noapte de toamnă — s-au îmbrățișat voluptuos o deturnare cu o răzmeriță. E altceva. E ceva nou.

În acea noapte, un avion japonez cu vreo sută șaizeci de pasageri la bord intra în a cincea sa zi de așteptare a unui alt avion japonez care urma să-i aducă de la Tokio eliberarea. Pasagerii erau ostaticii unui grup terorist care cerea — ca răscumpărare — o sumă importantă de dolari și vreo șapte oameni de-ai lor, ținuți de cîțiva ani în închisoare ; guvernul japonez cedase — după lungi tratative — șantajului, încărcase avionul de schimb, ministrul justiției își dăduse demisia în semn de desolidarizare față de această acțiune, în timp ce unul din cei șapte deținuți refuza să părăsească celula pretinzînd că el nu e de acord cu „metoda de luptă" a camarazilor săi. Încet-încet, avionul porni de la Tokio și se lăsă la aeroportul de pe continentul asiatic. Încet-încet, urmară tratativele.

În timpul tratativelor, are loc însă lovitura de teatru numită nu o dată, și în cazul acesta, de stat. Un grup de ofițeri și soldați se răzvrătesc în orașul respectiv și atacă turnul principal al aeroportului. Tratativele se întrerup, nici teroriștii și nici ostaticii, nici deținătorii și nici ținuții, nici înarmații și nici fărăarmații nestiind ce să facă în fața unui asemenea eveniment cu totul exterior problemelor lor. Nicăieri nu scrie ce se întîmplă cu o deturnare de avion în clipa unei lovituri de stat desfășurate chiar pe teritoriul aeroportului. Lipsa unei bibliografii n-a fost fatală — răzmerița a fost înăbușită, schimbul de ostatici s-a soldat favorabil, numai că rămîne deschis, cum zic unii, viitorul : ce facem cu evenimentele care au început să se amestece unele în viața altora, fără să le mai pese de specificul respectiv ? O deturnare poate să se încurce într-un taifun — asta e de conceput — dar ce are ea cu o revoltă ofițerească la sol ? Și invers — unde se va ajunge dacă un complot o să stea cu ochii după fiecare pirat al aerului care sus, acolo, n-are deloc pe cap soarta conspiratorilor de jos ? Prinși în aceste noi complicații ale vieții în aer și pe pămînt, sînt unii filosofi care cred că multe s-ar rezolva dacă s-ar ține seama de un detaliu : acela al existenței multor, foarte multor nevinovați, oameni care n-au treabă nici cu teroriștii, nici cu complotiștii, oameni care contribuind și ei la mersul istoriei o și suportă, călătorind și ei cu avioanele, grăbiți să ajungă la o întîlnire cu mama, cu iubita, cu o mătușă, cu un chirurg sau pur și simplu acasă, să facă o baie și să se culce, obosiți de drum. Dacă o deturnare e atît de grav afectată de o lovitură de stat, de ce nu s-ar amesteca mîine în soarta ei, oboseala, amorul, pofta de somn, guturaiul sau fie și infarctul unei victime nevinovate ? Nu se poate întîlni o deturnare cu o pneumonie ? Inocența nu poate „complota" împotriva violenței, printr-un hohot de plîns ? De ce nu ? Problemă — e drept — la fel de veche ca aceea a taifunurilor născute din te miri ce.

RADU COSAȘU ■

Un Eldorado pentru energie

„Lumii îi va lipsi petrolul mult mai devreme decît o cred majoritatea oamenilor, probabil înainte de 1990", afirmă profesorul Carroll Wilson, de la Institutul de tehnologie din Massachusetts. O asemenea „prezicere", departe de a fi singulară, a fost împărtășită de aproape toți cei 3 500 de experți — ingineri, economiști, specialiști în petrol, gaz metan și cărbune, electricieni și atomiști — reuniți cu puțin timp în urmă la Centrul cultural Atatürk, din Istanbul, pentru a dezbate, în cadrul celei de-a 10-a Conferințe mondiale asupra energiei, probleme legate de „disponibilitatea și utilizarea rațională a resurselor de energie".

Criza energiei nu este deci un mit, penuria este reală, după cum real este și faptul că, de mai bine de un secol, dezvoltarea tehnologică a umanității este strîns legată de producerea și consumul de energie. Interesul major manifestat la scară planetară față de această problemă nu este unul de conjunctură ; el reflectă îngrijorarea față de implicațiile covîrșitoare pe care le poate avea asupra lumii, într-un viitor nu prea îndepărtat, lipsa de energie. Fapte dintre cele mai proaspete pledează pentru aceasta. În ajunul „marii crize" din 1973, cea de-a 9-a Conferință mondială a energiei, reunită la Detroit, a creat o comisie care să inventarieze resursele și cerințele energetice mondiale. De-abia acum acest inventar a fost încheiat. El constă în peste 20 de rapoarte întocmite de experți în cele mai diverse domenii. Chiar și C.I.A. a redactat un astfel de raport.

Sîntem deci preveniți asupra limitelor naturale, firești ale acestor resurse. După cum sîntem preveniți și asupra riscurilor stopării dezvoltării. Ce trebuie să facă umanitatea pentru a preîntîmpina momentul epuizării surselor de energie cunoscute, moment care ar pune în cumpănă însăși existența planetei ? „Astăzi sîntem la o încrucișare de drumuri", afirmă Amory Lovins, un fizician de 29 de ani, care și-a părăsit postul de profesor la Oxford pentru a se consacra cercetărilor în domeniul energiilor noi. Energii noi, dintre care de fapt unele sînt vechi de cînd Pămîntul, fiind legate de Soare, vînturi, maree sau valuri oceanice. „Într-un anumit sens, spune Lovins, strategia energetică trebuie gîndită de-a-ndoaselea : ce va trebui să evităm să facem acum, dacă vrem să păstrăm deschise opțiunile de care vom avea nevoie mîine". Iată deci pentru spiritul uman un nou Eldorado — redescoperirea energiilor vechi, care sînt practic inepuizabile, și aducerea lor la nivelul de cunoștințe tehnologice al secolului nostru. Un teritoriu imens îl reprezintă în această căutare energia solară. Arhimede a utilizat-o acum două mii de ani, incendiind clădiri cu ajutorul unor oglinzi parabolice. Astăzi, utilizarea Soarelui în balanța energetică mondială nu este notabilă decît pe plan local, dar programele de cercetări asupra energiei solare au cunoscut o adevărată explozie, mai ales în ultimii doi ani. Recent, 400 de experți din elita energeticienilor de pe cele cinci continente au discutat despre folosirea celulelor solare pentru producerea de electricitate, propunîndu-și programe concrete, pe termen scurt, de convertire a energiei Soarelui în forme accesibile omului. Pe același spațiu, al oferirii de alternative energetice, se află și construirea unor mari sateliți solari, studiată de către NASA, program ce a suscitat un interes cu totul și cu totul deosebit printre cei 1 000 de participanți la cel de-al 28-lea Congres al Federației internaționale de astronautică, desfășurat la Praga. În linii mari, aceste viitoare stații orbitale își propun să transforme, la o altitudine de 36 000 de kilometri, razele solare în electricitate utilizabilă pe Terra. Stadiul de concepție globală a fost depășit. Construirea unei stații spațiale de putere (space power station) cu o suprafață de 90—180 de kilometri patrați, avînd o greutate de 50 000—100 000 tone și urmînd să furnizeze 10 000 de Megawați nu apare în această perspectivă doar ca un simplu joc de copii. Transformarea directă a energiei solare în electricitate este utilizată de peste 20 de ani, sub forma „piilor solare", pentru alimentarea navelor spațiale. Cercetătorii de la centrele spațiale Marshall și Johnson ale NASA afirmă că proiectul nu pune nici o problemă tehnică, dar realizarea practică nu trebuie așteptată mai devreme de anii 2000. Participarea omului la construirea acestor stații nu va fi, numeric, mare : unu sau doi scafandri spațiali, care să manevreze o macara pentru asamblarea elementelor de structură, alți unul sau doi scafandri spațiali care să sudeze în spațiu bîrnele și grinzile între ele. NASA intenționează să testeze posibilitatea realizării ansamblului în timpul zborului navetei spațiale ce urmează să fie lansată în 1979. Testele vor fi numeroase, asupra tuturor aspectelor tehnice, studiul definitiv urmînd să fie încheiat în următorii doi-trei ani.

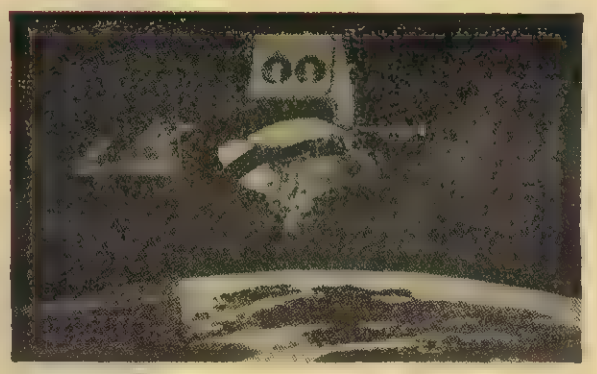

Satelitul francez „Satcom" II, avînd două panouri solare acoperite cu siliciu

Reeditîndu-l astfel pe Prometeu în sublimul său efort de a aduce pe Pămînt o frîntură din Soare, omul secolului XX se reîntoarce spre bătrînul astru, ca spre una din posibilitățile energetice cele mai optimiste pentru viitor.

DOINA IOVĂNEL ■

Afaceri murdare în „grădina" copilăriei

● UN ARTICOL DIN SĂPTĂMÎNALUL AMERICAN „TIME"

Fenomenul pornografiei cunoaște de cîțiva ani o dezvoltare tot mai mare în lumea capitalistă. A sporit numărul revistelor, între care „Penthouse" și „Playboy", specializate în publicarea de materiale obscene, precum și al filmelor pornografice. Recent, a început să proliferеze o nouă literatură pornografică, dedicată... copiilor. Publicații ca „Naughty Horny Imps", „Children Discipline" au stîrnit, prin materialele pe care le difuzează, indignarea a numeroși părinți din țările occidentale, tot mai alarmați de amploarea pe care decăderea morală o capătă în societatea în care trăiesc. În cele ce urmează, prezentăm extrase din revista americană „Time" care, sub titlul „Copilăria, «grădină» a perversității", înfățișează aspecte de o deosebită gravitate pe care le implică „fenomenul porno".

„Vara trecută am aflat de existența acestor reviste și filme și am devenit o partizană hotărîtă a celor care cer interzicerea lor", declară medicul psihiatru din Manhattan, Judianne Densen-Gerber, care a inițiat o adevărată „cruciadă" în țară împotriva acestor abuzuri exercitate asupra minorilor. Acțiunile ei constituie doar o pare din noua campanie organizată în S.U.A. împotriva pornografiei în rîndul copiilor. Poliția din New York a reușit, cel puțin temporar, să interzică revistele și filmele pornografice dedicate copiilor, prezentate cu multă publicitate în zona pieței Times. Circa 20 de state americane au în vedere legi îndreptate împotriva pornografiei în rîndul copiilor. Recent, Camera Reprezentanților din statul Illinois a aprobat un proiect de lege care prevede aplicarea unor pedepse aspre pentru producerea și vînzarea de materiale pornografice destinate copiilor.

Pornografia pentru copii este de dată relativ recentă, dar conform datelor poliției din Los Angeles, New York și Chicago, vînzările au început de un an sau doi să crească. Utilizarea copiilor pentru ilustrarea revistelor pornografice și în filmele de același gen a început să devină un fapt obișnuit. Procurorul ținutului Cook, Bernard Carey, spunea că filmele pornografice cu copii de cinci sau șase ani sînt difuzate în prezent în întreg orașul Chicago. Procurorul Richard Kopeikin a arătat la rîndul său : «Filmele pornografice au început acum să se răspîndească chiar și în suburbii, unde sînt încă considerate materiale rare, adevărate „delicatesuri"».

Pînă nu demult, multe materiale de acest gen care se vîndeau în S.U.A. erau aduse pe căi ilicite din străinătate. În prezent, cea mai mare parte a lor se produc „acasă". „Creatorii" de materiale pornografice care „vînează" copii în stațiile de autobuz din marile orașe găsesc multe victime gata să pozeze pentru 5 sau 10 dolari sau, pur și simplu, pentru o masă și un cuvînt „prietenesc". Lloyd Martin, șeful secției care se ocupă de delictele comise asupra copiilor în cadrul poliției din Los Angeles, a declarat : „Uneori, pentru prețul unei înghețate, un copil de opt ani va poza pentru un astfel de producător. Deseori se întîmplă ca cei mici să aibă încredere în aceștia, deoarece obțin de la ei ceea ce nu obțin de la părinții lor : aparența de... dragoste".

Se întîlnesc situații și mai dramatice, atunci cînd părinții își trimit voluntar copiii la astfel de „realizatori", sau ei înșiși fac fotografii de acest gen. La începutul anului, părinții unui băiat de 12 ani au fost acuzați de vînzarea copilului lor în scopuri pornografice unui tip din Texas, pentru 3 000 de dolari. Lloyd Martin a declarat în continuare că un copil de 11 ani — care la șase ani a fost victima unui incest și a cărui imagine era prezentă adesea în filme, fotografii și reviste porno — după ce a fost adus la poliție a izbucnit în plîns, exprimîndu-și recunoștința pentru că a fost scos din mocirla în care se zbătea.

Lloyd Martin, de la poliția din Los Angeles, în fața unei recente capturi de publicații pornografice destinate copiilor

Producătorii de materiale pornografice destinate copiilor pot fi judecați pentru atentat la pudoarea copiilor, dar copiii folosiți ca „materie primă" sînt greu de identificat și de găsit. Newton Russel, senator din statul California, declara referindu-se la problema pornografiei : „Aceasta este o reflectare a moralității sociale și spirituale a acestei națiuni. Dacă se va produce vreo inversare în ceea ce privește curentul actual, punctul de plecare va trebui să fie lupta împotriva materialelor pornografice destinate copiilor".

Belgrad: încheierea fazei publice

După patru zile de dezbateri publice, consacrate expunerii pozițiilor statelor participante, reuniunea de la Belgrad își continuă lucrările, de la începutul acestei săptămîni, cu ușile închise. S-a intrat, așadar, în faza discuțiilor laborioase asupra problemelor înscrise pe ordinea de zi și prima consecință vizibilă a acestui pas va fi aceea că știrile ce vor parveni de la „Centrul Sava" din capitala iugoslavă vor fi, în mod inevitabil, mai puține, mai scurte și mai seci. Pînă cînd reuniunea va avansa spre unele rezultate, considerațiile asupra acestui important eveniment european vor avea drept principal obiect de referință pozițiile expuse în cadrul dezbaterilor generale de șefii delegațiilor celor 35 de state participante. Ce se poate spune, deci, la încheierea dezbaterilor din aceste trei zile ?

S-ar impune mai întîi o apreciere asupra climatului în care s-au desfășurat primele ședințe plenare de la „Centrul Sava". În această privință, minimum ce se poate afirma este că dialogul indirect purtat prin intermediul expunerilor de poziții nu a prejudiciat desfășurarea ulterioară a lucrărilor reuniunii. În ciuda persistenței unor deosebiri de interpretare, Actul final semnat la Helsinki continuă să fie considerat un progres real pe calea instaurării securității și cooperării în Europa. Cu alte cuvinte, reuniunea a debutat într-o atmosferă satisfăcătoare, înlăturîndu-se în bună măsură pericolele ce o amenințau — de a deveni fie o arenă a confruntării și incriminărilor, fie o întîlnire consultativ-festivistă, sterilă sau chiar dăunătoare scopului pentru care s-a întrunit. Cum simpla profesiune de credință față de principiile și prevederile Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa nu este, ipso facto, o contribuție majoră la progresul păcii și colaborării pe bătrînul continent, imprimarea unui spirit realist și a unui caracter de lucru reuniunii era de extremă importanță. Meritul principal în obținerea acestei fizionomii pozitive l-au avut, după cum se știe, hotărîrile întîlnirii pregătitoare din 15 iunie — 5 august a.c., care, consacrînd definitiv regulile politice și de procedură ale Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, a reușit să ofere reuniunii propriu-zise obiective concrete (evaluarea aplicării prevederilor Actului final și examinarea de propuneri privind aplicarea acestuia, definirea modalităților privind ținerea altor reuniuni de acest fel) și finalitate (redactarea unui document cuprinzînd hotărîrile convenite asupra acestor probleme pînă la o anumită dată). Aproape la fel de generală a fost însă și aprecierea că aplicarea în practică a principiilor și angajamentelor cuprinse în Actul final al C.S.C.E. nu poate fi considerată satisfăcătoare, măsurile concrete adoptate în această direcție fiind puține și inoperante. Marea majoritate a intervenților au subliniat faptul că evoluția situației militare pe continent contravine obiectivului întăririi securității și cooperării, că persistența tendințelor spre o politică de forță și dictat, divizarea continentului în blocuri militare opuse și continuarea acumulării de armamente sînt incompatibile cu cauza păcii și destinderii. Se mențin și, față de momentul semnării Actului final, prezintă chiar o creștere obstacolele, discriminările și abordările restrictive în cooperarea economică dintre statele semnatare.

Este, firește, dificil de apreciat dacă și în ce măsură reuniunea va reuși să ajungă la un consens asupra unor măsuri concrete care să stimuleze și să impulsioneze procesul edificării securității și cooperării europene. Aceasta va depinde de voința politică a statelor participante, de spiritul de răspundere cu care vor înțelege să acționeze în această direcție, corespunzător năzuinței fierbinți a popoarelor Europei.

Deplin conștientă de necesitatea unui asemenea mod de abordare a problemelor aflate pe ordinea de zi a reuniunii, România a prezentat la Belgrad un complex de propuneri concrete în toate domeniile cooperării europene, accentul principal căzînd în mod firesc pe acțiunile de dezangajare militară și dezarmare fără de care nu se poate vorbi de o securitate reală nici în Europa, nici în restul lumii.

Ce-i drept, caracterul de lucru imprimat reuniunii de hotărîrile întîlnirii pregătitoare și de revenirea parțială la spiritul de înțelegere și conlucrare care a caracterizat lucrările primei conferințe general-europene se conturează așadar ca elemente propice discuțiilor ce vor avea loc în continuare. În același timp, este evident că reuniunea nu-și va putea realiza misiunea de a contribui la întărirea securității și cooperării în Europa decît în măsura în care va reuși să adopte un program de acțiuni concrete, eficiente pentru transpunerea în viață a prevederilor și angajamentelor cuprinse în Actul final, văzute ca un tot unitar, dacă va constitui un pas înainte spre transformarea securității și cooperării europene dintr-un deziderat într-o realitate, dintr-o stare de spirit într-o stare de fapt.

BAZIL ȘTEFAN

MONDO UMANO ?

Picasso împărțit cu mare grijă

Jacqueline și Pablo Picasso

Și-o fi imaginat vreodată marele Pablo că, după moarte, creația lui va fi atît de disputată? Evident, nu în sensul estetic, ci material? S-o fi gîndit Picasso, cel ce reprezintă un amplu capitol de istorie a picturii universale, că, după decesul său, se va afla în centrul atenției presei, nu de puține ori pe cinci coloane, datorită numeroaselor și îndelungatelor certuri ale membrilor familiei sale, privind împărțirea fabuloasei lui moșteniri? Și, dacă a avut vreo presimțire, a anticipat el oare faptul că acest conflict în toată regula, cu avocați și de o parte și de cealaltă, va dura peste 42 (patruzeci și două!) de luni? Că fiecare moștenitor va revendica cît mai multe din tablourile lui Pablo? Că membrii familiei sale se vor acuza reciproc și vor face apel la cele mai stranii și neașteptate argumente pentru a demonstra că fiecare este frustrat, că celălalt încearcă să obțină cît mai mult, că problema succesiunii trebuie rezolvată în chip diferit? Sau, se va fi gîndit vreodată marele Pablo că însuși timpul necesar inventarierii moștenirii sale va fi prelungit într-un mod de-a dreptul alarmant întrucît membrii familiei se certau în public și mai puțin în particular asupra autenticității pînzelor, desenelor și acuarelelor semnate totuși de Picasso? Motivul poate fi lesne înțeles.

Evident, șirul întrebărilor de mai sus ar putea continua. Dar la ce bun cînd rezultatul lungii așteptări privind reglementarea succesiunii lui Pablo Picasso a fost consemnat, în sfîrșit, joi 15 septembrie, la 12 și jumătate, cum scria, fără maliție, presa franceză? Atunci, văduva marelui pictor, Jacqueline Picasso, și-a adăugat semnătura alături de cele pe care restul de moștenitori le puseseră, la 24 iunie a.c., sub declarația de succesiune. După cum se arată, în împrejurările amintite, cea mai fericită ar fi fost o anume doamnă Zecri pe care, acum trei ani, tribunalul a numit-o administrator judiciar și a desemnat-o să rezolve complicatele probleme privind succesiunea lui Pablo Picasso. În particular, trebuia să aplaneze numeroasele conflicte ce-i opuneau unii altora pe moștenitori, mai precis pe Jacqueline Picasso, celor 5 copii ai lui Picasso proveniți din alte căsătorii. Problema, cum se poate ghici, n-a fost deloc simplă date fiind miza, susceptibilitatea fiecărei părți, caracterul doamnei Jacqueline, cei ai unora dintre copii — totul putînd învenina relațiile dintre aceștia și compromițînd astfel operațiunea respectivă. De exact 300 de ori (!) Zecri a parcurs drumul de la Paris la Mougins (ultima reședință a lui Picasso) ca să discute cu părțile. La fel de multă răbdare a fost necesară pentru ca experții să fixeze cele 60 000 (!) de piese reprezentînd întreaga moștenire a marelui pictor.

Ce se va întîmpla acum? Ministerul francez al culturii trebuie să accepte operele pe care moștenitorii au decis să le ofere... Franței ca să-și achite drepturile de succesiune. Apoi, cum scrie „Le Point", va trebui să mai treacă mult timp pentru ca membrii familiei să împartă cu mare grijă restul prodigiosului tezaur al lui Picasso.

PETRE NICOLAE

Escale în Statele Unite Mexicane (I)

Dinamism, competență, tinerețe

Vedere parțială a marelui centru industrial Lázaro Cárdenas — Las Truchas

Dacă vîrsta tînără a lucrătorilor și specialiștilor e o caracteristică a mai tuturor întreprinderilor din țările în curs de dezvoltare pe care le-am vizitat, această virtute se asociază în Mexic cu dinamismul și competența impuse de o expansiune economică ambițioasă în mod justificat. Dinamismul acesta definitoriu l-am putut constata în timpul unei recente vizite în sud-estul Mexicului.

Străbătînd țesul riveran golfului Mexico, pe o șosea ce-și făcea loc printre întinse imașuri cu iarbă înaltă de savană, și, din loc în loc, cu pădurі avînd alură de junglă, prin care hălăduiau cirezi de vaci, dar și cu dese plantații tropicale sau lanuri de porumb, înfruntînd avalanșele regulatei ploi de după-amiază, inundînd în această zonă mii de hectare, am poposit într-un amurg încă fierbinte, în Coatzacoalcos, după ce am admirat în drum Minatitlan cu combinatul său de îngrășăminte chimice și rafinăria de țiței. Coatzacoalcos e un oraș-port tipic, cu o perfectă sistematizare stradală, cu clădiri care destul de rar depășesc 2—3 nivele, multe dintre ele destul de modeste ca înfățișare și construcție, bîntuit de lumină și dogoare solară ca și de sufларea sărată a oceanului. Important în trecut mai ales prin activitatea portuară, preponderent profilată pe transportul de petrol, el a devenit, ca și urbea din vecinătate, Minatitlan, un important centru industrial, pulsație ce se resimte din plin atît în expansiunea edilitară cît și în cea demografică. Dacă în urmă cu 7 ani Coatzacoalcos avea 80 000 de locuitori, în prezent are 140 000, iar în 10 ani, împreună cu Minatitlan cu care se învecinează (68 000 locuitori în acest an), va număra 1 000 000 de locuitori. Forțele de propulsie ale acestei teribile ascensiuni industriale se situează, cum e și normal pentru întreprinderile de acest gen, undeva în apropierea celor două orașe.

La prima oră a unei zile tropicale, împreună cu ceilalți confrați de condei care formau delegația (Octavian Paler, Eugen Pop, Cornel Popescu, Rodica Dumitrescu), am pătruns pe sub labirintul de coloane, țevi, recipiente, cazane, printre ateliere și bazine din care se ridicau, ca de pe niște altare, flăcările unor gaze rămase neutilizate în procesele productive, în incinta combinatului care poartă numele locului, al lagunei din acest cot al golfului, „Pajaritos" (ceea ce în traducere înseamnă „Păsărele"). Gazda și ghidul nostru prin imensul labirint petrochimic : un specialist tînăr, un simbol parcă al întregii realități cu care ne familiarizam, inginerul coordonator a trei din cele șapte fabrici ale combinatului, **Antonio Garcia.** Sala în care în fața unei machete și a unui tablou sinoptic ne-a fost prezentat complexul era tocmai părăsită de un grup de specialiști, toți foarte tineri, care făcuseră o analiză de producție pe primul semestru. Pajaritos, împreună cu noul și mult mai dezvoltatul combinat Congrejero, aflat în construcție la numai 2 kilometri depărtare, e unul din complexele-cheie ale celei mai productive zone petrolifere a Mexicului. Gazele naturale sau diferitele derivate ale țițeiului rafinat sosesc aici din mai multe localități cu o aură legendară străveche, precum La Venta, patria fabuloasei civilizații olmece, în mlaștinile căreia au fost descoperite monumentalele, supranaturalele capete olmece sculptate în blocuri de bazalt înalte de peste 2 metri, sau în așezări de dată mai recentă — cum este Ciudad Pemex (orașul ce poartă numele societății de stat a petrolului — Petroleos Mexicanos). Întreprinderile petrochimice de la Pajaritos, întinse pe 31 hectare, au ca produse, intermediare sau finale, în urma prelucrării zilnice a 190 000 000 picioare cubice de gaz natural, cît intră în procesul criogenic, etan, etilenă și gazoline, acid acetic, acetat de etil, oxid de etilenă, dicloretan, glicolit etc. (să mă ierte specialiștii dacă am încurcat cumva „lanțurile" produselor chimice !).

Un lucru, accesibil ca înțeles tuturor, mi-a apărut evident de la prima vedere și de la primele răspunsuri ale interlocutorului nostru, pe care l-am și formulat ca definitoriu în chiar titlul acestor însemnări : dinamismul, competența, tinerețea care sălășluiau în fiecare împlinire de viață și de producție din aceste locuri. Vîrsta medie a efectivului de peste 1 200 de oameni ciți lucrează în combinat : 27—28 de ani. Combinatul însuși nu are decît un deceniu de existență. Biografia lui Antonio Garcia se confundă într-un fel cu istoricul acestei mari unități productive. Fiu de petrolist, el a venit aici la puțin timp după terminarea facultății, fiind la cei 29 de ani aproape de vîrful piramidei ierarhice profesionale. E căsătorit și are casă în colonia unde locuiește aproape întreg personalul de conducere. Cel mai important eveniment din biografia sa inginerească ? Punerea în funcțiune, sub conducerea sa, a fabricii criogenice care a dat produs în numai 8 ore, ceea ce, după cîte știe el, reprezintă un record în materie, de nivel internațional.

Atît din punct de vedere profesional cît și material se poate considera un om fericit. Ține să precizeze însă că în tot ceea ce înseamnă acest combinat pentru el, ca și pentru toți ceilalți, implicit pentru tatăl său, de mulți ani la pensie, important nu e banul, cîștigul, ci sentimentul că ceea ce fac ei constituie una din alternativele vitale pentru existența independentă, de azi și de mîine, a Mexicului.

Întruchipînd, cu o matură siguranță, virtuțile aceleiași triade — dinamism, competență, tinerețe — directorul centralei industriale naționale Guanomex (care reunește 67 de întreprinderi de stat producătoare de îngrășăminte chimice), economistul (absolvent din 1962) **David Gustavo Gutierez,** ne-a insuflat, prin tabloul atît de riguros pe care-l prezintă domeniul atît de important pe care-l conduce, aceeași convingere plină de încredere în cursul impetuos de dezvoltare ce-l urmează Mexicul în prezent. Industrie relativ tînără, chiar dacă datează de treizeci de ani, producția de îngrășăminte chimice nu numai că va satisface în scurt timp marile cerințe naționale, firești pentru o economie în care agricultura reprezintă baza, dar va avea și un excedent pentru export în numai 4—5 ani, în condițiile în care producția se va dubla (2 139 mii de tone în 1977, 4 379 mii tone în 1981 și 4 959 mii tone în 1982). Importul de produse chimice solide necesare acestei industrii se va sista dealtfel după anul 1978. Ca și industria petrochimică, în acest domeniu, de la personalul tehnico-operativ mediu la specialiști și tehnologi, adică ceea ce înseamnă inteligență tehnică, reprezintă produs autohton, național. Patriotismul plămădit în creuzetul uneia din cele mai încandescente și demne istorii scrise de popoarele lumii capătă astfel împliniri noi. Cartea de vizită a atît de tînărului director de la Guanomex, licenciado (cum se obișnuiește să se spună aici), David Gustavo Gutierez, e concludentă pentru afirmarea sa ca om politic și cadru de conducere național : înainte de actuala funcție a fost guvernator al statului Quintana Roo, șef al Sectorului popular al Partidului Revoluționar Instituțional, pe plan politico-statal fiind și în prezent senator de Tabasco.

Este de aceea o mare bucurie să constați că într-o țară care te copleșește cu monumente unice în lume, atestînd un întreg șir de civilizații străvechi, tinerețea și dinamismul, întemeiate pe rigoare, realism și competență se află în mare cinste. E semn că țara are nu numai un brav trecut, ci, prin ceea ce face azi cu fața către ziua de mîine, un viitor strălucit.

NICULAE STOIAN

Sub genericul Daciadei

Sport în județul Maramureș

„În urmă cu vreo zece ani, ne spunea Ioan Pop, președintele C.J.E.F.S. Maramureș, două erau județele date ca exemple, cu regularitate, în rapoartele Consiliului național pentru educație fizică și sport, atunci cînd era nevoie de exemple negative : Maramureș și Suceava ! Nu existau pe atunci în județul nostru decît un număr infim de sportivi, o bază materială extrem de sărăcă (ca sporturi ceva atletism, fotbal, lupte, schi și cam atît. Odată cu reîmpărțirea teritorială a țării însă, începînd cu 1967—1968, C.J.E.F.S. Maramureș a devenit mai activ. Ne-am gîndit mai întîi să alegem cîteva ramuri de sport prioritare pentru activitatea noastră și am ales atletismul, gimnastica (mai cu seamă cea feminină), scrima, tirul (talerele mai ales), fotbalul, handbalul, voleiul. Într-o a doua grupă de interes particular am situat luptele, boxul, natația (acum, aceasta a trecut în prima grupă), schiul, popicele."

Președintele Consiliului județean pentru educație fizică și sport vorbește despre ultimii zece ani ai sportului maramureșean, dar adevărata cotitură a acestuia nu dăinuie de mai mult de cinci. Practic, în ultimii 5 ani s-a produs acel adevărat „boom" al sportului pe meleagurile maramureșene, explozia avînd ca factor determinant sprijinul mai mult decît remarcabil al organizației de partid județene. S-a dus în tot acest timp o adevărată „politică de cadre" la Baia Mare, adică o acțiune de recrutare a tehnicienilor educației fizice și sportului greu repetabilă în țară. Situația județului, ca de obicei în județele cele mai depărtate de Capitală, era catastrofală în acest domeniu. Lipseau antrenorii și profesorii de educație fizică, lipseau dotările sportive, lipsea însuși sportivii. Oamenii de decizie ai Maramureșului-și au hotărît să înceapă chiar cu începutul, adică prin consolidarea unei baze sportive moderne și prin atragerea unui corp de antrenori cît mai valoros, de primă mînă. S-au făcut în această direcție, eforturi deosebite — dar s-a plecat de la gîndul (cît de bine formulat !) după care, dacă tot se pornește aproape de la zero și se fac eforturi dintre cele mai mari, atunci să nu fie țintită o pasibilă mediocritate, ci nivelul cel mai de sus, marea performanță. În acest sens, atrage cu deosebire atenția marele număr de tehnicieni de frunte ai sportului nostru care au luat drumul municipiului Baia Mare. Îi vom aminti dealtfel, pe cei mai reprezentativi : Constantin Popescu (handbal) și Nicolae Sotir (volei), ambii antrenori emeriți, foști conducători tehnici ai unor loturi reprezentative, apoi Lascăr Pană (handbal), Norbert Kuhn (gimnastică), Gheorghe Iliuță (box), toți trei foști antrenori ai loturilor naționale de tineret, Traian Baciu (lupte), Emil Marinescu (tir), Alexandru Sütő (tenis), Gheorghe Ionescu (handbal), Ștefan Toth (scrimă), Gheorghe Demeca (natație), Ioan Rusu (volei), Rozalia Kando și Elena Marinescu (gimnastică), Dumitru Antonescu (rugbi), dar și Victor Stănculescu și Viorel Matelanu (fotbal)... Pentru toți aceștia, și încă alții, absolvenți tineri ai institutelor de specialitate, Baia Mare a făcut eforturi notabile, asigurîndu-le locuințe, condiții foarte bune de muncă și viață. În ultimii cinci ani, deci, un adevărat val de tehnicieni (și de sportivi, vom vedea mai departe) a luat drumul Maramureșului, stabilindu-se la mai bine de 600 de kilometri de București ! Rezultatele acestei migrații sînt în parte dintre cele mai bune. Județul a prezentat anul acesta în campionatele diviziionare 6 echipe de „A", 6 echipe de „B" și 9 de „C", 13 echipe de juniori și școlari, aproape 60 de sportivi în loturile naționale de seniori și juniori, a cîștigat pînă la această dată 15 titluri naționale (dintre care nu mai puțin de 10 la gimnastică ritmică modernă) și a stabilit 39 de recorduri naționale (să reținem însă, nu mai puțin de 37 sînt ale copiilor din echipa de natație !!).

În fapt, dezvoltarea sportului băimărean urmează, logic, creșterea spectaculoasă a orașului. De la 25 000 de locuitori, cîți erau după război, Baia Mare a ajuns astăzi la peste o sută de mii. Cu ajutorul nemijlocit al Comitetului județean al P.C.R., al conducerilor de întreprinderi, cu sprijinul C.N.E.F.S., al unor ministere tutelare în regiune și al sindicatelor, la Baia Mare și în județ a luat proporții o bază materială sportivă de neimaginat pînă acum un deceniu.

Festivalurile tradiționale prilejuiesc și întreceri nu mai puțin tradiționale

Există, astfel, o sală polivalentă cu 2 500 de locuri, un bazin de dimensiuni olimpice cu 600 de locuri (cel mai mare din țară !), 5 stadioane de fotbal (modernizate pe „vatra" celor vechi), pe numele lor „23 August" din Baia Mare, „C.I.L." Sighet, „Bradul" Vișeu și „Minerul", atît la Borșa cît și la Cavnic, un poligon de tir (al doilea pe țară, după Tunari), pîrtii de schi modernizate la Mogoșa și Borșa, o trambulină-școală la Borșa, peste 125 de săli școlare pentru educație fizică, în jur de o sută de terenuri simple. Cu totul sînt 290 baze sportive în județul Maramureș, dintre care 30 de săli de gimnastică (în școli), 40 de terenuri de fotbal, 35 de handbal, 70 de volei, 40 de terenuri de tenis, 23 de popicării, 4 piste de schi, o bază nautică (pe lacul Firiza) și așa mai departe.

În domeniul sportului de performanță, astăzi cinci sînt ramurile de sport în care maramureșenii au un cuvînt de spus. Cu voia dumneavoastră, le vom analiza pe rînd. Primul dintre aceste sporturi este fără îndoială handbalul (în special cel masculin, echipa de fete se zbate în divizia secundă). De cîțiva ani, Handbal Club Baia Mare se luptă aproape de la egal la egal cu mai-marii handbalului românesc, Steaua și Dinamo, sosind de fiecare dată pe locul al treilea în competiția națională (anul acesta, totuși, locul patru). H.C. este unica unitate specializată din țară, avînd reprezentante în toate eșaloanele : diviziile A și B, echipe de juniori și școlari, campionatul județean. Este patronată de unități industriale deosebit de puternice, precum Centrala minelor și metalurgiei neferoase, Flotația centrală și Exploatarea minieră Cavnic. Președintele clubului este Alexandru Konerth, fost handbalist, astăzi inginer șef al Flotației centrale. Dînsul ne spunea că, pentru afirmarea handbalului, decisivă a fost desprinderea de fotbal, care a devenit la rîndul lui o unitate independentă. Mai prost stau băimărenii însă la capitolul „producției proprii" de jucători de handbal. Practic, din cei în jur de 20 de jucători din lotul primei echipe nici măcar **unul singur nu este băimărean** get-beget, deși majoritatea dintre ei sînt de acum stabiliți definitiv aici ! La echipa secundă, cea din divizia B, situația este mai bună — dar și aici majoritatea o formează jucătorii „importați", atrași de Baia Mare ca de un „El Dorado" al handbalului românesc... La volei-masculin, echipa „Explorări" face figură frumoasă în campionatul național, fiind la rîndul ei cam singura contra-candidată pentru Steaua și Dinamo. Puțini jucători localnici, de asemenea, între care va trebui să-l amintim pe Arbuzov, component al lotului național. Ne-am propus să vorbim cît mai puțin despre fotbal în analiza de față, dar va trebui să remarcăm (printr-o frumoasă antiteză) că din lotul actual larg, de 22 de jucători, numai 4 nu sînt din județ. Iucru mai puțin întîlnit chiar în prima divizie a țării. Anul acesta s-au împlinit 13 ani de la retrogradarea echipei bămărene în divizia secundă, și se speră că tocmai acum se va sparge ghinionul. Rezultatele de pînă acum ale echipei, cu Viorel Matelanu la cîrmă, sînt cu adevărat încurajatoare. Frumoase rezultate are și Centrul de copii și juniori (condus de antrenorul Mihai Redeș), care a reușit promovarea a numeroși tineri în echipele județului.

Trecem acum la ultimele două ramuri dintre sporturile de remarcat, gimnastica și natația. Aici va trebui să zăbovim puțin mai mult, întrucît ele reprezintă cea mai temeinică muncă în sportul băimărean, cu foarte promițătoare perspective. La gimnastică, încă de acum cinci ani, cînd s-a plecat să se facă o secție aparte, hotărîrea a fost să se facă nu una bunicică, ci cea mai bună din țară ! Pînă acum, cel puțin, deocamdată, gimnastica sportivă băimăreană nu a devenit chiar cea mai bună — dată fiind existența cunoscută a experimentatului liceu din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, dar să nu uităm că la Campionatul național, categoria maestre, echipa gimnastelor din Baia Mare a venit pe locul al treilea în țară, după Dinamo și Onești. În fiecare an, peste 300 de fetițe din grădinițele și ciclul inferior al școlilor generale trec prin filtrul atent al antrenorilor Elena Marinescu, Norbert Kuhn, Al. Aldea, I. Simonfi, Al. Georgescu și Rodica Kuhn. Secția funcționează pe lîngă Clubul sportiv municipal, dar există clase speciale de gimnastică sportivă feminină la Școala generală nr. 1 din Baia Mare (director M. Oșanu), aflată în imediata apropiere a sălii. Micile gimnaste sosesc în fiecare dimineață la ora 7, pînă la 8 fac un antrenament, între 8 și 12 școală, apoi masă la cantina școlii, după-masă antrenament și lecții, cu ajutorul profesorilor din școală, și nu ajung acasă decît înspre orele 20 sau 21, pentru ca a doua zi s-o ia de la capăt. Există și un mic internat, unde cele mai bune 15 sportive rămîn uneori sub ochiul foarte atent al antrenorului Kuhn, fost campion național. Astfel, despre Daniela Brîndescu, Rodica Dunca și altele se va mai auzi în continuare, primele două gimnaste fiind nominalizate pentru pregătirea lotului național. Dar, dacă gimnastica sportivă băimăreană nu este încă prima în țară, nu aceiași lucru se întîmplă în cazul gimnasticii ritmice moderne, unde Carmen Coca și Rodica Giurgiu au cîștigat fiecare cîte cinci medalii (prima la categoria maestre, a doua la junioare) în concursul național individual. Antrenoarea Rozalia Kando pregătește de mai mulți ani acest succes, care se speră că va fi întregit și de alte gimnaste de valoare, încă foarte tinere.

Natația este un sport foarte nou în Maramureș, dar munca antrenorului Gheorghe Demeca (fost la Dinamo) a început deja să se vadă, și încă foarte bine. Bazinul din Baia Mare, o spuneau localnicii, este pentru oraș o adevărată oază de sănătate. Pînă acum, peste șase mii de copii au învățat să înoate aici. Cîteva mii au trecut și prin fața lui Gh. Demeca și a ajutoarelor săle (antrenorii P. Deak, I. Bachner și alții), constituindu-se astfel o grupă de sportivi de mare perspectivă. Anul acesta, la campionatele naționale, tinerii înotători băimăreni nu au avut, practic, rivali în lupta pentru titluri desfășurată la nivelul virstei lor. Au cucerit 40 de locuri întîi, spulberînd pur și simplu echipele unor centre cu mult mai îndelungată tradiție, precum cele din Galați, Reșița, Ploiești sau București ! Rezultatele acestea sînt o urmare a concepției cu totul diferite despre înot la noi în țară, pe care antrenorul Demeca a adus-o cu el la Baia Mare. Volumul și intensitatea de muncă pe care le suportă acești copii sînt enorme prin comparație cu cele din alte centre, fiind practic comparabile cu ale sportivilor consacrați — dar și cu ale ...gimnastelor, după metoda consacrată de Bela Karolyi ! Ovidiu Todor, secretar al C.J.E.F.S. Maramureș, ne încredința că natația este secția de la care se așteaptă cele mai frumoase rezultate, dealtfel într-un viitor deloc îndepărtat.

Nu vom putea încheia sectorul sportului de performanță fără a spune cîteva cuvinte despre box și rugbi. La cîrma echipei de box se află de puțină vreme profesorul Gheorghe Iliuță, aducător la rîndul său de frumoase noutăți în ideea de sport, și de box în special. Anul acesta, după o perioadă mai îndelungată, boxul băimărean are doi reprezentanți în turneul final al campionatului național de seniori. Secția aparține de întreprinderea băimăreană I.M.M.U.M., care a adunat toți boxerii de valoare din județ. Pînă acum vreo șase luni de zile, nimeni nu auzise de rugbi la Baia Mare. După venirea antrenorului Dumitru Antonescu (de la Politehnica Timișoara) și a transferării cîtorva sportivi, „Racemin" Baia Mare (aparținînd de Centrala minelor) obține în divizia secundă numai scoruri fluviu : 152-0 în numai trei etape ! Băimărenii au început foarte repede să se apropie de sportul cu balonul oval, căruia îi prevăd un viitor foarte bun în Maramureș. Încheiem sportul de performanță cu atletismul și schiul, sporturi mult mai puțin consacrate în Maramureș (ca dealtfel în multe locuri din țară !). La atletism, ceva rezultate de valoare s-au obținut numai la nivelul juniorilor. Este de semnalat o mare fluctuație de sportivi și de cadre, cum este de semnalat și un interes mult mai mic al maramureșenilor pentru sporturile care nu fac parte din ramura **jocurilor**, cu mingea în special. La schi ne vom exprima nedumerirea în legătură cu desființarea secției de performanță, motivul principal fiind, cum ni s-a spus, că schiul alpin nu este o ramură prioritară nominalizată pentru Jocurile olimpice de către C.N.E.F.S. ! Totuși, la Școala generală nr. 4 din Borșa există cîteva clase cu program pentru elevi-schiori (alpine și sărituri), din rîndul cărora s-au recrutat cîțiva campioni naționali, categoria copii.

Trecînd în sectorul sportului de masă — cu deosebire important, fiindcă este vorba de o analiză sub semnul Daciadei — vom remarca aici, de la început, că organele și organizațiile sportive ale județului au făcut mult mai puțin în această direcție, față de sportul de performanță. La semnul „plus va trebui să înscriem, fără îndoială, minunatul obicei al localnicilor de a ieși, vara-iarna, cu mic și cu mare, prin împrejurimi, la aer, soare și puțină mișcare. Tot legat de tradiție este și organizarea diferitelor festivaluri cultural-sportive, deloc puține la număr în județul Maramureș. Cuvinte bune se pot spune despre sportul muncitoresc, organizat în întreprinderi precum I.M.M.U.M. Baia Mare, Combinatul chimic, C.I.L. Sighet, Întreprinderea de tricotaje „Unitatea", Flotația centrală, I.P.E.G. și încă altele — în vreme ce unitățile (este vorba mai ales de instituții) din comerț, finanțe sau cooperativele meșteșugărești și-au găsit din păcate, în general, prea puțin timp pentru a organiza cum trebuie întreceri de masă, campionate și cupe. În această problemă, părerea lui Ovidiu Todor era că „la nivelul asociațiilor treaba nu prea merge, dar mai sus, în faza pe municipiu și pe orașe ea este mult mai bine organizată !", ceea ce ar semăna fără îndoială cu o piramidă așezată cu baza în sus, sau mai exact invers decît trebuie... Între acțiunile organizate la nivel județean, n-am putut nota totuși decît o singură întrecere, numită „Cupa nordului", desfășurată în 13 ramuri de sport și ținută în diferite comune din județ, precum Șomcuta, Satulung, Gîrdani, Ulmeni. Cînd am cerut programul competițiilor de masă pentru săptămîna în curs, ni s-a explicat că acesta nici nu există — dar întreceri se vor organiza fără îndoială săptămîna următoare, întrucît se apropie „Toamna băimăreană", festival artistic-cultural-sportiv de primă mărime. Desigur, mai important decît a exista pe hîrtie este organizarea propriu-zisă a întrecerilor, numai că fără o coordonare și o urmărire consecventă a lor treaba nu e făcută nici măcar pe jumătate, ceea ce nu poate aduce o notă prea bună organului de sport județean. Acestea fiind zise, să dăm în încheiere cuvîntul tovarășului Traian Darolți, primarul orașului Baia Mare și unul din marii animatori ai sportului băimărean. „Dumneavoastră trebuie să știți — ne spunea dînsul — că la Baia Mare și în general în Maramureș sînt foarte mulți iubitori ai sportului. Am căutat în acest scop să consolidăm o cît mai bună bază materială a sportului, dar mai avem multe de făcut. În acest sens vom construi un mare complex sportiv și de agrement în zona de sud a orașului, care va conține bazinul de înot, sala de jocuri sportive, un stadion de atletism, terenuri de handbal, rugbi, 15 hectare de parc, strand, lac și, în perspectivă, un stadion de 50 000 de locuri, necesar pentru meciurile echipei de fotbal în... divizia A ! Prin acestea, vreau să vă încredințez că totuși la Baia Mare, ca și în județul Maramureș, sportul nu se află decît la începutul succeselor. Avem, cum spuneam, gînduri mari !"

Nu ne rămîne decît să sperăm că aceste gînduri se vor împlini din toate punctele de vedere. Oricum, Maramureșul rămîne unul din punctele de referință pentru efortul general al sportului românesc în direcția ridicării nivelului general al activității sportive de masă și de performanță, la formarea unui om nou, a unui tineret sănătos, la dezvoltarea multilaterală a personalității umane.

DUMITRU GEORGE

O fotografie de care, desigur, ne vom mai aminti : nădejdile gimnasticii băimărene

0 — 0

Un meci de valoarea lui 0—0 (atenție vă rog la cratimă !) rămine cu adevărat un meci nul din multe puncte de vedere, dar mai cu seamă al spectacolului. Adevărul e că n-am așteptat cine știe ce spectacol de la meciul cu pricina, impotriva selecționatei secunde poloneze, dar am așteptat un adevărat joc de antrenament pentru selecționata noastră națională, care se afla la aproape două săptămini distanță de meciul de la Madrid, cu Spania. Intr-un fel, acest joc a servit scopului, chiar dacă partida nu a semănat cituși de puțin cu meciul de referință. Selecționata poloneză a jucat defensiv, obstrucționist, uneori dur în apărare — ținînd cu tot dinadinsul rezultatul de 0—0, ceea ce avea să se și întimple. Jucătorii noștri au fost nevoiți să atace tot timpul o redută, iar în apărare s-au chinuit vizibil în fața contraatacurilor oaspeților noștri. Jocul în sine, astfel, a fost foarte departe de **condițiile de joc** pe care le vom intilni la Madrid, aproape fără nici o posibilitate de paralelism. În Spania mai toate datele problemei vor fi inversate, acolo noi vom fi cei asediați furibund și vom incerca să acționăm, mai calm, pe contraatac. Iată de ce susținem că sint destul de puține concluziile care pot fi trase după meciul de simbătă seara. Puține, e adevărat, dar extrem de importante — și de aceea spuneam că meciul și-a atins scopul dintr-un anumit punct de vedere.

Sigur, la Madrid alta va fi mobilizarea generală a echipei noastre (a existat în tabăra noastră și o anumită stare de infatuare în meciul cu jucătorii polonezi), alta concentrarea în joc și ambiția colectivă. Ceea ce ingrijorează însă în momentul de față, am spune cu precădere, este jocul liniei noastre de mijloc. Într-un meci în care Dumitru a jucat, din nou, pe post de susținător al virfului de atac principal, Dudu Georgescu, linia noastră mediană a simțit mai mult ca oricînd lipsa stelistului în fața de construcție a atacului — și chiar în cea defensivă. Practic, jucătorii noștri au avut neașteptate dificultăți în a aduce măcar mingea în preajma careului advers, acolo unde Crișan sau Troi o iroseau foarte repede — dar asta-i altă poveste ! Bölöni și Romilă au greșit zeci de pase simple, au stat prost în teren, au alergat în gol, s-au chinuit fără zăbavă dar și fără rost. Cînd a intrat Balaci, a trebuit să iasă Dumitru, ușor accidentat, așa că „echilibrul" mediocrității s-a păstrat. Va trebui să amintim aici și despre dificultățile din același registru tehnic înregistrate la apărători, precum cele ale lui Sătmăreanu, Vigu și uneori chiar Cheran, atunci cînd aveau mingea la picior. Este motivul pentru care jocul nostru n-a avut limpezime, Dudu, Zamfir și... Dumitru n-au primit decît puține baloane utilizabile iar scorul a rămas neschimbat : 0—0 ! Claritatea în joc a lui Ștefănescu, deși acesta n-a mai jucat la mijlocul terenului de aproape doi ani, a fost de-a dreptul simptomatică pentru cei care urmăreau exprimarea atît de neindeminatică, de șovăitoare a mijlocașilor noștri. Este un punct la care antrenorii selecționatei noastre vor trebui să se gindească.

Al doilea element desprins din meciul de simbătă a fost precara pregătire fizică a majorității selecționabililor. Bineînțeles, cînd am afirmat săptămina trecută că „la tot totul este altfel decît la echipele de club respective", am înțeles prin asta în primul rînd atmosfera de joc, increderea lui Dumitru în Dudu Georgescu și viceversa, mai buna sincronizare a aparatorilor și a mai departe. Nu poate fi însă alta pregătirea fizică (fizică) a rămine aceeași, chiar dacă Dudu ar fi selecționat în echipa lumii, iar această pregătire și condiție fizică slabă au fost demonstrate cu prisosință încă de la meciurile în cupele europene ale echipelor noastre de club ! Din păcate, forma fizică se află în scădere, în loc ca ea să crească măcar acum, în ceasul al 12-lea. Atît Ștefan Covaci, cît și medicul lotului, Dumitru Tomescu, se arătau cu totul nemulțumiți de pregătirea jucătorilor la echipe, unde aceștia, se pare, găsesc porțile de scăpare (de ce de scăpare ? !) chiar sub nasul antrenorilor federali. Și, iată, nu mai sînt decît zece zile pînă la meciul cel mare de la Madrid. Să sperăm numai în bine !

DUMITRU GRAUR ■

În audiență la un verișor de gradul întîi

Iată ce întîmplare ciudată mi-a povestit un foarte vechi și bun prieten.

— Aveam o rudă în provincie, un verișor de gradul întîi pe care țineam să-l văd. Știam că este pe undeva director, dar asta nu mă interesa, nu vroiam să-i cer nimic, ci numai să-l văd, să-i văd nevasta și copiii și, în caz de forță majoră, să bem un păhărel de vin, eventual două... I-am telefonat, și-a amintit greu de mine, mi-a explicat că de cînd e director numărul rudelor s-a înmulțit într-un ritm alarmant, dar că în principiu e de acord să mă primească. Acasă nu se poate. Gălăgie, nu e deloc intim. De ce să mă primească în audiență ? Eu nu voiam să-i cer nimic, ci numai să-l sărut pe amîndoi obrajii, să-i văd țîncii, auzisem din surse demne de încredere că are doi copii frumoși și inteligenți. El mi-a explicat că nu mă poate primi acasă, dacă vreau să-l văd să vin la el la birou... Și iată că, înarmat cu un buchet de flori și cu niște plăcinte de casă, construite în acest scop de buna mea mamă (și o sticlă de vin „ruginită", menită să marcheze evenimentul), mă trezesc făcînd anticameră în fața biroului verișorului meu. A venit o secretară și-a intrebat : „E cineva, o tovarășă rudă ?" Eu eram tovarășa rudă și, știos ca un subaltern, am pătruns în biroul verișorului. M-am temut degeaba, biroul arăta într-adevăr foarte intim, plăcut — pe pereți în loc de grafice se aflau poze de familie, āla mic, āla mare, el cu nevastă-sa, verișorul meu era gătit ca un ginere. În timpul orelor de serviciu am băut „ruginita" și ne-am delectat cu plăcintele de casă. Mă simțeam însă prost, nimic nu-mi pria, nici vinul, nici revederea, secretara mereu îl informa că-l așteaptă oameni veniți cu treburi, iar el răspundea invariabil „Nu sînt aici pentru nimeni".

Cînd s-a terminat vinul adus de mine credeam că s-a terminat și audiența. „Stai — mi-a spus el — mai avem și alte probleme de discutat. Tu te-ai însurat, ai copii ? Ceva de băut mai am și eu pria sertare..." Și din biroul lui directorial scoase o impunătoare sticlă de coniac. Cînd i-am spus că aș prefera să stăm de vorbă la el acasă, m-a admonestat foarte drastic. „Acasă ? Acasă e gălăgie, copiii, nevasta, doica... Aici la birou e atît de plăcut, de intim". Și la urmă a venit și lovitura de grație „Nu vrei să-ți fac niște clătite cu brînză de vaci ?" L-am destituit din calitatea de verișor de gradul întîi și am plecat indignat. Clătite cu brînză de vaci ? Îl auzeam implorîndu-mă : „Dac-ai ști ce clătite bune fac eu aici la birou..."

TEODOR MAZILU ■

Corpul delict

Au intrat fără să bată la ușă. Au pus corpul delict pe masă și, conform prostului lor obicei, au intrebat dacă pot veni după rezultat peste zece minute. Le-a spus să stea liniștiți la birourile lor, îi va chema el la telefon cînd va fi gata cu toate analizele. Au plecat bombănind, convinși că tipii ăștia de la laboratorul de expertize criminalistice „de-abia se mișcă". La rîndul lui i-a afurisit și el în gînd — „Niște ignoranți, dom'le ! Habar n-au ce-nseamnă o analiză ! Îl confundă probabil cu o mașinărie infernală, care știe totul și încă ceva pe deasupra, care nu poate să greșească, pentru că e mașină, iar din cînd în cînd întinde cîte-o labă ortopedică și buletinul pe care scrie numele exact al asasinului fioros !"

Pe urmă, hotărît să nu dea nimic peste cap, a citit cu atenție adresa care însoțea corpul delict. Era vorba de-o tentativă de omor, vecinul de din jos voia să-l suprime cu orice preț pe vecinul de din sus și din acest motiv i-a aruncat corpul delict peste gard, ceea ce, desigur, nu era nici etic, nici echitabil... I se cerea să confirme dacă alăturatul corp delict putea cauza moartea cuiva prin lovire directă, contondentă și, eventual, prin otrăvire. A rămas oarecum derutat, adică cum vine asta : prin lovire directă și simultan sau consecutiv prin otrăvire ?! Dacă n-ar fi fost vechi în meserie, aproape ar fi zis că totul era o glumă de prost-gust a celor de la judiciar.

A desigilat proba, cu precauțiile obișnuite, și iată că avea sub ochi un pachet unsuros, cam de mărimea unei jumătăți de cărămidă. Dar nu era cărămidă, căci nu avea greutatea acesteia și, se observa de la o poștă, n-avea nici forma regulată, în unghi de 90 de grade, măcar a uneia dintre muchii. Muchiile corpului delict erau rotunjite, edulcorate, poate că într-o fază inițială corpul delict a fost moale și o mînă de femeie l-a frămîntat.

Tot atît de imperfectă ar fi și comparația cu un calup de săpun de rufe, cu care aducea întrucîtva, totuși de unde atîta ulei, ambalajul era năclăit într-un ulei incolor și, interesant, foarte lipicios, poate chiar nitrolac, nu ulei. Ce-ar putea fi dacă săpun de rufe și cărămidă nu ? Și-a chemat subalterni și i-a pus să-și dea cu părerea. N-a ezitat să le propună, ca recompensă, o săptămînă de învoire pentru cel care i-ar sugera o idee cît de cît acceptabilă. De unde ! Toți erau consternați. Nici unul n-a mai văzut un astfel de corp delict... Un tînăr chimist angajat de curînd a cîrîit că, după părerea lui, corpul delict era halva. Halva-halva !, asta era scris și pe ambalaj și încă cu litere mari și roșii, să le vadă și orbul, dar tocmai în asta consta perfidia asasinului : pentru a deruta organele de anchetă, și pe cele de expertiză în același timp, el introduce șoricioaica într-o pasnică solniță, iar verdele de Paris într-o sticlă de lapte... Trucuri vechi, nu se prinde !

Pe de altă parte, putea fi la mijloc și o greșeală de tipar (în cazul ambalajelor nu se atașează errata !). Poate că în locul lui H trebuie să fie un C și să fie vorba de un produs **Calvar**, „r"-ul final neîncăpînd în cadru. Sau, mergînd mai departe cu deducțiile, poate că ambalajul era întors pe dos și ceea ce se citea prin transparența hîrtiei **Calvar**, era în realitate **Varval**, care, de ce nu ?, putea foarte bine să fie un nou detergent, pe bază de calciu și aluminiu, sau chiar un produs pentru stîrpirea păduchilor de găină...

Au cercetat cu toții listele oficiale cu produși chimici pentru uz casnic preparați în țară sau aduși din străinătate, dar nu figurau acolo nici **Calvarul** nici **Varvalul**.

Așadar, trebuia să recurgă la analiza propriu-zisă. Corpul delict a fost dezambalat. Conform tipicului, s-au prelevat porțiuni atît din ambalaj cît și din conținutul lui și s-au supus comparativ celor mai laborioase analize chimice. S-a constatat mai întîi că între hîrtia de ambalaj și conținut nu existau deosebiri chimice esențiale, singura deosebire ținînd mai mult de culoarea dintre ele, care, în cazul conținutului era dificil de precizat, unica analogie putîndu-se face din acest punct de vedere al culorii cu cacamița.

Se poate spune, deci, pînă în acel moment, că se aflau în fața unui calup misterios, de culoarea cacamîței. Bun ! Reacțiile nu indicau prezența arsenicului, a cianurilor în general, nici a verdelui de Paris, a albastrului de Prusia, a negrului de Copșa Mică sau a altor substanțe toxice. Practic, era vorba de-o materie inertă. În afara culorii, de-a dreptul uimitoare erau însă și consistența, și forma acestei materii. Stratul extern, de circa cinci milimetri, era lipicios, moale, cu o bună aderență, interiorul însă era de-o duritate remarcabilă, abia cu dalta și cu ciocanul s-a putut rupe în două calupul. De reținut că această duritate avea caracteristici cu totul speciale, materia nu era casantă, nici sfărîmicioasă.

Concluzia a venit aproape de la sine: corpul delict era în realitate un nou material de construcții ! Mai mult ca sigur, niște cărămizi cu totul aparte: conținînd grăsimi, se utilizau în scopuri hidrofuge. Stratul extern, cum am spus : moale și aderent, îndeplinea rolul de mortar, probabil că sudura cărămizilor nu avea moarte.

Pentru completarea expertizei materialul a fost privit și la microscopul electronic și s-a mai constatat prezența unor făinuri obținute din măcinarea unor spini de salcîm sau de porumbar. S-au mai remarcat mici granule de nisip și, din loc în loc, chiar mici pietricele. Dar cu nici un preț nu s-a putut determina componentul de bază, posibil să fie un secret de fabricație. În privința uleiului, căci era totuși ulei și nu nitrolac, cum a presupus inițial, acesta era extrafin și avea toate calitățile uleiului cu care oamenii cumsecade își ung mașinile de cusut. Și fiind ferm convins că expertizase un nou material de construcție, a fost de acord că, în acest caz, ar fi cu putință ca el să ne numească chiar **Halva**, așa cum scria pe ambalaj; poate **Halva-beton** sau **Halva-betonată** dar cuvîntul secund n-a mai încăput sau a fost economisit.

Astfel că a mai reușit o dată să dea de capătul unei enigme. Iar în buletinul de analiză criminalistică nu i-a mai rămas decît să dactilografieze : „Corpul delict prezentat și analizat n-ar putea cauza leziuni mortale decît numai în cazul că ar fi pus pe o lopată și ar fi proiectat împreună cu ea asupra unui organ vital. Cît privește moartea prin otrăvire, aceasta este cu desăvîrșire exclusă, întrucît, pe lîngă faptul că nu conține deloc substanțe toxice, este greu de admis că o ființă în deplinătatea facultăților mintale ar fi dispusă să consume un asemenea material".

(Pentru mine șeful unui laborator de expertize criminalistice este un fel de semizeu. El știe întotdeauna totul și încă ceva pe deasupra și este imposibil ca el să greșească vreodată).

ȘTEFAN M. GĂBRIAN ■

Racul

Umor involuntar

(De prin pagini adunate și iarăși în pagini date)

Caut coleg de cameră, Timișoara III, str. Feurbach 12, în dosul sanatoriului Bega ● Tineri căsătoriți căutăm gazdă, de preferință garsonieră. Timișoara ● Un călduros „La mulți ani" soției mele dragi, Margareta, cu ocazia împlinirii vîrstei de 25 de ani. Soțul ● Primesc o elevă în bloc, Splaiul Crișanei ● „Aveam 11 ani. Apoi am furat". (Din articolul **Omul de lîngă tine — intîiul educator**) ● Pierdut din data de 5 septembrie, bivolă șase ani, ureche dreaptă obeadă și tăietură. Adresați satul Sărata, comuna Porumbaru de Jos, Calefariu Ilie. Bună recompensă ● „Am reținut, ca pe o confirmare autorizată, expresia viceprimarului : „Pricop numai că n-are ștampilă, în rest ar putea să rezolve toate problemele în Traian". (Dintr-un articol intitulat **Satul — marea gospodărie a deputatului**) ● Caut urgent garaj. Vînd Fiat 850 motor nou, 500 Km. ● „Combaterea gîndacului de Colorado se va face în perioade optime, folosind produse eficiente, astfel încît să nu se producă pierderi de recoltă". (Dintr-un proiect de program privind sporirea producției de cartofi) ● „Un grav atentat la integritatea fizică și psihică o reprezintă alcoolismul". (Dintr-un articol intitulat **Nu vă jucați cu ...alcoolul**) ● Un titlu : „Ce știm în legătură cu afinarea adîncă, prin scarificare, a solurilor arabile ?"

CIOSU ■

FURNEA ■

Omul, el e piinea și sarea pămîntului, cel ce sfințește locul

Fiu de țăran, țăran el însuși pînă la anii maturității, Gheorghe Dindere a fost denumit (metafora aparține unui poet) „țăranul șef al Olteniei". Activist de partid de la 1 ianuarie 1945, participant la toate marile evenimente ce au decis, în satele Olteniei, ca pretutindeni în România, destinele unei epoci noi a țărănimii (reforma agrară, cooperativizarea agriculturii, măsurile de dezvoltare, modernizare, perfecționare a noii civilizații a cîmpului și a satului), Gheorghe Dindere a îndeplinit, în toți acești ani, sarcini politice de răspundere, fiind, printre altele, prim-secretar al comitetelor raionale de partid Gura Jiului, Segarcea și Calafat, secretar al Comitetului regional Oltenia al P.C.R., președinte al Uniunii cooperativelor agricole de producție din județul Dolj. În prezent este secretar cu probleme agricole al Comitetului județean Dolj al P.C.R. și președinte al U.J.C.A.P.

— E toamnă, tovarășe Dindere, e toamnă. Merge, merge toamna la Craiova ?

— E o toamnă frumoasă. E o toamnă ca un munte de aur.

— Producții bune ?

— Bune, deși ceva mai mici ca în alți ani.

— Deci totuși această toamnă...

— Nu, toamna-i frumoasă, vara a fost un picuș mai rea. De fapt, de la un timp, s-au cam schimbat și verile, s-au schimbat și toamnele, mai ales toamnele, sînt mai reci, ne cearcă cu frig, cu ploi, cu zăpezi premature. Se petrec — cum să le spunem ? — niște schimbări, niște fluctuații în regimul termic al planetei, în regimul ei cosmic, dacă vreți, care cer un nou armistițiu, întemeiat pe alte legi, între noi și natură, între noi și plante, între noi și celelalte viețuitoare. Omul, se pare, nu e totdeauna străin, nu e totdeauna nevinovat de aceste schimbări.

— Să ne oprim la schimbările climei și la armistițiul de care vorbești. Cum ne putem înțelege — dacă ne putem înțelege ! — cu verile reci și cu toamnele reci ?

— Ne-am orientat spre culturile timpurii. Este, cred eu, un lucru de cea mai mare însemnătate, dictat nu numai de capriciile climei, de excesele ei, de frigul ei, ci, deopotrivă, de nevoile — la fel de aspre — ale organizării muncii în cîmp. Noi facem agricultură socialistă, științifică, planificată, cu bătaie lungă, cu programe ce se întind, ca și în industrie, pînă spre anul 2000. Noi ar trebui, în perspectiva asta, să avem un contact mai strîns cu oamenii de știință, inclusiv cu meteorologii, pentru a stabili împreună, din timp, acele culturi, implicit acele tehnologii agricole, ce se pot adapta cel mai bine schimbărilor previzibile ale climei.

— Și cu contactul ăsta cum se stă ?

— Ne-am trezit, zic eu, cam tîrziu. Oamenii de știință ne-au avertizat de mult asupra unor pericole, asupra unor fenomene ca poluarea, ca eroziunea solului, ca vătămările de tot felul ale echilibrului ecologic, fenomene, știți bine, cu consecințe și asupra climei. Consecințe ce, deși lente, așa cum apar ele la scara naturii, nu întîrzie totuși să se înveșnică. Dar, vedeți dv., acești oameni de știință ne-au apărut, să recunoaștem, ca niște profeți mult prea sumbri. Nimeni nu-i credea pe cuvînt, fiindcă, de, știa sîntem, nimeni nu e dispus să creadă, fără să-i fie pusă pielea în joc, în profeții care nu privesc exclusiv și imediat persoana lui, ci umanitatea sau viitorul.

— Dar producțiile acestei toamne sînt — spuneați — totuși bune. Cît din ele — din aceste producții bune — nu rămîn bune doar în cîmp ? Vreau să zic : cum stăm, în Dolj, cu recoltatul, cu campania toamnei, cu forțele angajate în această campanie ?

— Forțe există și, printre ele, în fruntea lor, cuvine-se să-i amintim pe mecanizatori, acești oameni pe care niciodată nu-i prețuim destul, acești oameni care lucrează nu după ceas, adică nu după ceasul pe care eu sau dv. îl purtăm la mînă. Ceasul lor, ceasul ce le măsoară munca, înseamnă „Cloșca" și înseamnă „Luceafărul", adică răsăritul și apusul soarelui. Sînt, lîngă ei, și ostași, și studenți, și mai sînt, cu voia dv., și țărani. Deoarece avem momente de vîrf, de asalt, care cer să culegem pămîntul — pămîntul țării întregi ! — într-un răstimp scurt, doar de cîteva zile, care cer deci să apelăm și la ostași, și la studenți, și la alte forțe. Din punct de vedere moral, ca să zic așa, mi se pare just. Agricultura nu e numai treaba țăranului, ci o problemă a țării întregi, o problemă care ne angajează pe toți, care trebuie să ne angajeze, cînd e nevoie, chiar și la modul direct, chiar și la modul fizic. Eu nu vreau prin aceasta să-i scuz pe unii membri ai C.A.P.-urilor care stau pe marginea șanțurilor și citesc, tacticoși, ziarul, în vreme ce alții culeg pentru ei. Eu aș vrea însă să vorbim și despre mașini, și despre mecanizare.

— Să vorbim deci despre mașini, despre mecanizare.

— Dacă agricultura noastră este încă datoare industriei, eu cred că nici datoriile industriei față de cîmp, de agricultură, nu sînt mai mici, desigur, sub aspectul înzestrării tehnice. Este nevoie de mai multe mașini, de mai multe mijloace tehnice, și pentru recoltat, dar mai ales pentru transportatul recoltei, pentru depozitarea ei, pentru uscarea produselor. Satul, cîndva, era mare, foia de oameni, erau oameni destui, acopereau nevoile cîmpului, se descurcau foarte bine cu recolte de 800—1 000 kg de porumb la hectar. Acum, satul e mic, s-a golit de oameni, bărbații și tinerii muncesc la oraș, iar cei rămași lîngă prispe și lîngă vetre, adică mai ales femeile și bătrînii, au a se descurca cu recolte de 5 000—6 000 sau 8 000—10 000 kg la hectar. Oameni mai puțini, recolte de zece ori mai mari ! Este nevoie deci de mașini, este nevoie de mașini de o calitate mai bună, care să nu oboseacă repede, este nevoie de piese de schimb, este nevoie de combustibil. Fiindcă e păcat ca mașinile, în plin toi al muncii, să încremenească în cîmp, întrucît li s-au golit rezervoarele. Geaba vine combustibilul după trei-patru zile (că, de venit, pînă la urmă trebuie să vină !), fiindcă timpul nu stă pe loc, fiindcă trei-patru zile, în plină campanie, înseamnă ades chiar campania în întregul ei. Nu știu cine spunea că omul trebuie ajutat înainte de a-i ajunge apa la gură. Geaba l-ai căit după ce și-a dat sufletul. Cum știm, socotelile cu natura sînt foarte simple și foarte clare : nu-i dai, nu-ți dă. Fiind deocamdată doar un intermediar între natură și viitor, omul trebuie ajutat să scurteze distanța între el, cel de azi, și același de mîine, astfel încît între dezideral și împlinire, între plan și faptă, să nu se interpună prea multă abstracțiune. Să lucrăm cu perspectiva viitorului, a anului 2000, să lucrăm cu perspectiva cea mai înaltă, care se pierde în stratosfera mileniului, dar să nu ne pierdem de pămînt. Să nu uităm, astăzi, în zi de luni, perspectiva zilei de marți. Este, de fapt, în spiritul însuși al documentelor de partid, care, analizate atent, se vădesc niște sisteme de idei, de directive, a căror eficiență practică este și una de durată, este și una imediată.

— Ce înseamnă să nu te pierzi de pămînt ?

— Să fii aproape de om.

— Ce înseamnă să fii aproape de om ?

— Întîi și-ntîi, să-l cunoști. Să știi bine cum este el, acest om al nostru, el care e piinea și sarea pămîntului, cel ce sfințește locul.

— Și cum este el ?

— Cum știm toți : deștept, înțelegător, cumpănit și, cum toți acești ani au probat-o, cu o mare sete de nou, cu o mare poftă de noutate, fie ea tehnică sau agrotehnică, edilitară sau culturală, sete ce este, se vede bine, expresia unui organism sănătos, avid de a-și schimba formele închistate, tradiționale, de viață, cu orice preț. Cel ce muncește în cîmp, sub cerul liber, în natura cea liberă, are un sentiment de independență, de libertate, mai pronunțat. Omul acesta, românul ăsta al nostru, este harnic ca o albină. El lucrează ca și albina, dacă nu chiar mai mult, fiindcă lucrează și iarna. Și, tot ca albina, mai știe să și înțepe, cînd îi intri în casă, în stup, și vrei să te faci stăpîn peste vatra lui. Te înțeapă, dacă nu cu acul, măcar cu sufletul, adică te pune acolo unde nu-i trebuiești. S-ar putea să te-nțepe chiar și atunci cînd te aplaudă. Dar trebuie să fii foarte sensibil ca să simți aceste înțepături. Altminteri, el are un suflet mare. Sufletul românului e mai mare decît drumul de-aici la capătul lumii.

— Și cum trebuie lucrat — cu el, cu acest om — astfel încît calitățile lui să se fructifice, să înflorească în munca lui și în viața țării ? Pun întrebarea asta, în chip expres, activistului de partid Gheorghe Dindere.

— Cunosc, ca vechi activist, mulți, foarte mulți activiști, mulți, foarte mulți conducători, din gura cărora și din fapta cărora am învățat enorm de multe lucruri bune. Dar am avut și decepția de a-i vedea pe cîte unii purtîndu-se cu omul cum nu trebuie. Sînt unii care au cam uitat că în România a apus soarele argăției. Sînt unii care au cam uitat (sau poate n-au înțeles niciodată) că a fi revoluționar nu înseamnă a învîrti bîzdoaca deasupra capului, zbierînd, poruncind, cerînd de la alții, fără ca tu, la rîndu-ți, să le dai ceva. Noi, activiștii, conducătorii de orice fel, sîntem, de fapt, cei chemați să dăm, să oferim. Conducătorul comunist e un om dăruit cu întreaga-i ființă ideilor sale, care-s cele mai nobile ale acestui veac, și poporului său, care-i stăpînul acestei țări. El este cel chemat, cel obligat să dea socoteală în fața țării, a poporului, el este cel chemat, cel obligat să-l slujească pe om în chip exemplar, și nu invers. Eu așa am înțeles îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu, răspicat formulate la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. Trebuie să avem cu oamenii, după exemplul însuși al secretarului general, relații apropiate, curate, principiale, calde, de conlucrare, de consultare largă și reciprocă. Sînt absurzi cei ce cred că doar ce zic el e valabil, că, precum în biserică, cine le lese din cuvînt, adică din litera evangheliei (a unei evanghelii, adesea, de uz personal, cu idei personale), e un eretic. Sînt, în viață, create de viață, situații și situații, pe care nu le găsești în cărți. Ca să le poți rezolva cum trebuie, e necesar să studiezi nu numai cărțile, ci și viața. Se poate face, de pildă, ca o problemă nevralgică sau o situație critică să se transforme în contrariul ei, adică să devină un element al progresului.

— Dați-mi, vă rog, un exemplu.

— Vedeți, acum, toamna, cînd se coace porumbul și cînd se coace via, cîte unii, uitînd că tarlalele respective sînt ale obștii, intră în ele, rup un strujan de porumb și-l coc la foc, rup un strugure și-l mănîncă. Unde am ajunge însă dacă fiecare ar lua după bunu-i plac din averea obștii ? Dar, zic eu, cînd vezi o vie împovărată de struguri sau o grădină ce-și trimite aroma la sute de metri, cum să nu-ți lase gura apă ? Și-atunci, ce-i de făcut ? E de făcut un lucru simplu : ca în grădinile oamenilor să mai fie și cîte un butuc, doi de vie, și cîte un pom cu roade, și cîte un răsad de roșii... Astfel, oamenii își fac, cum s-ar zice, poftele, nu călcînd pe alături, ci în propria lor ogradă. Ba, dacă sînt gospodari, pot culege și de-aici venituri bune. La noi, în Dolj, în comune ca Moțăței, Unirea, Maglavit, Poiana Mare, Desa, Ciupercenii Vechi și Ciupercenii Noi, oamenii, îndemnați de noi și asistați de specialiști, și-au plantat curțile cu roșii, și, uite, doar din sectorul acesta s-au trimis la export vreo 20 000 de tone de tomate timpurii, iar din tot județul vreo 30 000. Camioane întregi de roșii s-au descărcat și-n piețele Craiovei.

— Tovarășe Dindere, ce mai înseamnă, pentru țăranul de azi, pămîntul ? Ce-i mai spune — ca să zic așa — pămîntul ?

— Pămîntul nu vorbește. Pămîntul nu vorbește decît o dată pe an, cînd dă recolta. În rest, el tace. Dar trebuie să știi să-l asculți. Să-l asculți mereu și mereu, să-l asculți ca pe-o mamă. De fapt, chiar se spune (o spun oamenii noștri, țăranii noștri) că pămîntul ni-i mamă, iar soarele tată. Omul precum se vede, e legătura, e trăsura lor de unire, el nu face alta decît să transforme, cu ajutorul plantelor, energia solară în bob de grîu, de porumb, de strugure. Pămîntul acesta al nostru e foarte vechi, foarte bătrîn, dar nimeni, de cînd e pămîntul, n-a coborît pe el, vreodată, soarele. Nu-l putem cobori, trebuie deci să-l facem noi, aici, pe pămînt, prin munca noastră, prin viața noastră, prin cum trudim, prin cum trăim, prin cum petrecem. Lumina nu răsare doar de sub brazdă, ci și din arcușul lăutarului, cînd îți zice o doină sau un cîntec de nuntă. Obiceiurile pe care le-a avut, din veac, poporul nostru, din care și-a tras sevele și puterile, au fost adesea soare pentru el. Dar ne luarăm cu vorba. M-ați întrebat, dacă v-am înțeles bine, despre comuniunea omului de la noi cu pămîntul-mamă. Comuniunea aceasta e străveche, ea a fost și rămîne profundă, și asta nu numai pentru că omul nostru, la răspîntia de drum la care s-a născut, a fost mereu nevoit să-l apere, să-l păstreze cu sînge și cu sudoare, dar și pentru că el, acest om al nostru, muncind de milenii pămîntul, învățînd de milenii cum să-l asculte, a căpătat o mare experiență în a-l munci, în a-l asculta, în a-l înțelege.

Noi, cei ce lucrăm pentru destinul agriculturii, trebuie să avem mereu în vedere această comuniune, să nu privim izolat nici pămîntul (cum, din păcate, o mai facem cîteodată) și, evident, nici omul. Omul cîmpului, cu hărnicia și cu experiența lui milenară, cu dragostea lui de pămînt, de țară și, evident, cu nevoile lui, cu ceea ce-i trebuie, cu ceea ce se cuvine să-i dăm. De aici încolo începe totul. De aici încolo, cele mai temerare proiecte pot prinde viață.

ILIE PURCARU

FLACĂRA. Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
ANUL XVI NR. 42 (783) • 30 OCTOMBRIE 1977
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE MARELE SINDICAT UNITATE MUNCITOARE

Luptătorul Nicu Gingă campion al lumii

Pe cei mai buni

În toată țara, Consiliile locale ale Frontului Unității Socialiste prezintă în aceste zile, în fața alegătorilor, propunerile de candidați pentru alegerile generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor Capitalei, orășenești și comunale. Etapă importantă în pregătirea alegerilor, desemnarea candidaților are loc într-un moment de avînt creator al întregului popor, puternic stimulat de aprecierile Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ale secretarului general al partidului, cu privire la condițiile deosebit de favorabile create pentru adoptarea unui Program suplimentar de dezvoltare economică a României pe perioada 1976—1980. Adunările cetățenilor, menite să prilejuiască o puternică afirmare a democrației noastre, se definesc ca rodnice dialoguri în care oamenii muncii, proprietari, producători și beneficiari ai bunurilor materiale și spirituale, dezbat și analizează, împreună cu cei pe care îi propun, modul în care au acționat și acționează organele locale ale puterii de stat, toți cetățenii țării, pentru traducerea în viață a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea. Pornind de la măsuri și soluții concrete, de la ceea ce este de făcut ca în fiecare localitate lucrurile să meargă tot mai bine, alegătorii desemnează pe cei ce urmează să le reprezinte interesele, să asigure în numele lor, dar și împreună cu ei, conducerea activității de stat și obștești, astfel încît pe buletinele de vot să figureze, așa cum sublinia secretarul general al partidului, în cuvîntarea rostită la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste din 12 octombrie, „cei mai buni gospodari, oameni entuziaști, harnici și pricepuți, animați de înaltă răspundere civică, de patriotism fierbinte, de hotărîrea de a sluji cu toate forțele poporul, cauza socialismului și comunismului".

Cu pronunțatul său spirit de lucru, campania electorală evidențiază astfel, încă din această etapă, o caracteristică de esență a democrației noastre : înalta responsabilitate a celor ce candidează și, deopotrivă, a celor care îi aleg.

(în pagina 2 — reportajul unei adunări)

Poveste

Despre poet, — cîndva tîrziu
cînd nici nu voi mai ști să scriu,

vreun fericit va spune rar :
„avea un strop uimit de har

cînd lăuda acest ținut
pe care-un zeu l-a străbătut

și mîngîiat cu mîna lui
cum n-a fost țara nimănui,

scriind pămîntul cu un deal
și-o vale dulce și-un alt deal

mereu, pînă a obosit
de-atîta cosmos vălurit,

a potrivit apoi auguri
să umplă noaptea de păduri

iar Sfarmă-Piatră a fost pus
să suie niște dealuri sus

atîtea pîn-au răsărit
Carpați în Vest și Răsărit,

la Nord și Sud, încît avum
de ce ne ține cînd șezum,

din visul zeului în zori
au curs o mie de comori

în lung și-n lat, de nici chiar el
nu s-a mai deșteptat defel

din visul dăruirii lui
cu el cu tot pămîntului,

încît noi nu stăm pe pămînt
ci stăm pe moartea unui sfînt.

GHEORGHE PITUȚ ■

Turn în lemn de OVIDIU MAITEC ■

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Cîteva posibile perfecționări în ediția a doua

Încheindu-și în iunie așadar, prima ediție, Festivalul național „Cîntarea României" a și reînceput imediat în faza de masă a ediției a doua, vădindu-și astfel viabilitatea marii idei și aspirații ce-l călăuzește, întocmai ca în balada-legendă a Meșterului Manole care, împreună cu ceilalți meșteri mari, calfe și zidari — „alții nici că sînt pe acest pămînt" — se arată gata să pornească de îndată o nouă ctitorie „mult mai luminoasă și mult mai frumoasă". Continuitatea își găsește drept suport nu numai reluarea ciclului, ci mai ales perfecționarea și amplificarea, imperativ dialectic cu atît mai necesar cu cît întregul festival e o expresie artistică a filosofiei noastre politice și de viață. Este tocmai cerința formulată recent de vizionarul inițiator al acestei neasemuite ctitorii de cultură patriotic-revoluționară, de dimensiuni cu adevărat epopeice.

„În prima ediție a Festivalului

(Continuare în pagina 16)

NICULAE STOIAN ■

Dreptate și Frăție

Deviza vieții și operei lui Nicolae Bălcescu față de cea pașoptistă în general este altfel formulată, mai aproape de spiritul poporului nostru, izvorîtă din tradiția noastră bimilenară, în sînul căreia dreptatea a ființat în vederea înfrățirii, iar aceasta în vederea edificării unui popor în Patria lui. Dreptatea în sine nu este adevăr, ea dobîndește drept de lucrare într-un popor cînd țința ei sînt oamenii, anume strîngerea lor laolaltă întru înfrățire. De aici caracterul moral al dreptății enunțat cu atîta finețe pătrunzătoare în celebra prefață a **Istoriei Românilor sub Mihai Vodă Viteazul.** Numai dreptatea morală poate fi eliberatoare, poate conduce omenirea „pe calea nemărginită a unei dezvoltări regulate, progresive, supunînd natura, sila, lumea din afară sub preponderența absolută a minții și a cugetării". Numai dreptatea morală cheamă înfrățirea între oameni ca încoronare a vieții lor, ca expresie a iubirii, fructul jertfei de sine pentru propășirea celorlalți. Dreptatea morală conjugată cu Frăția edifică omul ca mădular al Patriei, ca ființă a jertfei și a lucrării.

Bălcescu spune că **Dreptatea** îl formează pe om prin idee, prin cuvînt, iar **Frăția** prin lucrare, prin jertfă de sine, am spune prin teorie și prin practică. Dreptatea morală și frăția lucrătoare îl fac pe om capabil de jertfă, cum formulează Bălcescu ; „jertfindu-ne individul familiei, aceasta Patriei. Patria omeniei, viitorului. Această progresie jertfitoare care face din picătura de rouă ocean numai în măsura jertfei de sine este legea după care se conduce și trebuie să se conducă fiecare popor în istorie prin **Voința** proprie, această jertfă fiind chezășia existenței nestingherite, libere și independente a oricărei Patrii între celelalte popoare. Individul devine mădular universal jertfindu-se mai întîi în propria sa familie, crescînd prunci, care la rîndul lor cresc edificiul Patriei iar Patria înfăptuind dreptatea și frăția edifică omenirea, viitorul.

Se împlinesc în toamna aceasta o sută douăzeci și cinci de ani de cînd această minte genială vizionară și jertfitoare și-a stins idealul fierbinte al unității naționale a tuturor românilor, epopeic exprimat prin figura părintelui României moderne, Mihail Viteazul, a cărui jertfă pe Cîmpia Turzii a grăbit înfrățirea noastră a tuturor.

IOAN ALEXANDRU ■

ACTUALITATEA

• O triplă manifestare economică de prestigiu la București : **Expoziția tehnică internațională TEHNOEXPO — Tîrgul internațional TIBCO — Salonul internațional al chimiei.** În cele 18 pavilioane și pe platformele de expunere — cu un total de 54 000 mp — sînt reprezentate 900 firme din România și din alte 25 de țări • Din cauza unei furtuni, în zona Rădăuți—Gura Humorului—Moldovița au fost culcați la pămînt peste 800 de stîlpi. În acest fel, unele localități au fost deconectate de la sistemul energetic. Au intrat în acțiune energeticienii. O acțiune grea, căci în unele localități n-au putut intra nici tractoarele. Totul s-a încheiat în cîteva zile — fapt stimabil întrucît nu s-a recurs la soluții de provizorat, ci la unele definitive. Și asta, sperăm, nu doar fiindcă era de Ziua energeticianului • Întreprinderea de exploatare portuară Constanța nu stă, se pare, prea bine cu gramatica. Iată o perlă dintr-un anunț de mică publicitate : „...Asigurăm (Întreprinderea de exploatare portuară Constanța — n.n.) gratuitatea transportului la angajare, iar după expirarea contractului, de minimum 3 luni, și la înapoiere... • Pe platforma industrială din zona de vest a orașului Suceava s-a deschis un cabinet stomatologic încadrat cu un medic specialist și cu aparatura necesară • În prestigioasa colecție „British Archeological report" a Universității Oxford au văzut lumina tiparului, în traducere, lucrările „Cultura Coțofeni a epocii tîrzii a cuprului din sud-estul Europei" de Petre Roman, „Cultura carpică" de Gheorghe Bichir, „Opaițele romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa" de Dorin Alicu și Emil Nemeș, „Comerțul dacic cu lumea elenistică și romană" de Ioan Glodariu • Un eveniment cultural excepțional : ieri, la Casa universitarilor din București, academicianul Alexandru Philippide, unul dintre cei mai de seamă oameni de cultură ai României de azi și dintotdeauna, a ținut comunicarea : **Despre neliniște în literatură.**

SORIN POSTOLACHE ■

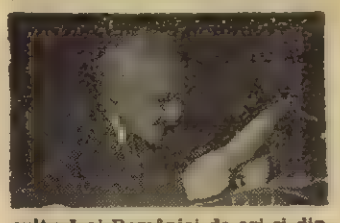

CU GÎNDUL LA VIITORUL LOR ŞI AL ORAŞULUI, CETĂŢENII BUFTEI ŞI-AU DESEMNAT PRIMII CANDIDAŢI PENTRU ALEGERI

Este ora 14. Hala imensă a „albitoriei" de la Întreprinderea de vată din Buftea, întreprindere ce a împlinit deja o jumătate de secol de existenţă şi aflată acum în plin proces de extindere şi modernizare, este ticsită. Oameni ai muncii din două schimburi, peste patru sute la număr, vor desemna la acest ceas de după-amiază pe primii patru candidaţi pentru alegerile de deputaţi. Scaunele sînt pline. Se folosesc din plin marginile unor uriaşe vane, transformate ad-hoc în bănchete. Din partea consiliului local al Frontului Unităţii Socialiste, tovarăşul Paul Niculescu prezintă cele patru propuneri, însoţindu-le de cuprinzătoare caracterizări. Oameni cunoscuţi. Oameni gospodari şi pricepuţi. Oameni care, aşa cum bine ştiu buftenii, au fost mereu în primele rînduri... Treceam ceva mai devreme, înainte să înceapă această adunare, pe străzile oraşului, vizitîndu-i noile cartiere, ridicate înaintea centrului civic, „pentru că aşa era firesc", cartiere pline încă de verdeaţă, cochete în acest sfîrşit frumos de toamnă, plăcut impresionaţi de mîna de gospodar pe care o simţeai la tot pasul. Buftea. În urmă cu zece ani număra doar vreo nouă mii de locuitori. O fabrică de conserve centenară, cea de vată şi platourile cinematografice făceau faima unei comune cu oameni vrednici aflată la numai douăzeci de kilometri de Capitală, dar prin gara căreia trenurile accelerate şi rapide treceau în mare goană, stîrnind praful şi invidia buftenilor.

...„Este un moment de mare răspundere pentru noi, spune în cuvîntul său Maria Vişinel. Trebuie să desemnăm candidaţii pentru cele trei circumscripţii electorale. Pe cei propuşi îi cunoaştem. Unii dintre ei au mai fost deputaţi şi împreună cu noi, cetăţenii Buftei, au făcut treabă bună. Nu este nevoie să mai arătăm ce cunoaştem deja şi, vorba ceea, se vede cu ochiul liber. Fără vorbe mari, noi buftenii ne iubim oraşul şi-l vrem pe mîini bune. Important acum este să ne gîndim la viitor. Nu să facem bilanţuri festive, dar să ştim ce am realizat, şi mai ales ceea ce avem în continuare de făcut"...

...În dimineaţa aceleiaşi zile, primarul Buftei, Marin Radu, îmi mărturisea că prin 1967, pe cînd era prim-secretar la fostul raion Răcari, comuna Buftea era cea mai dezvoltată din tot raionul. „Îi cunoşteam foarte bine pe oameni, la Buftea existînd un puternic nucleu muncitoresc. Erau muncitori şi inimoşi. Ţineau la comuna lor, o îngrijeau cu atenţie şi o visau şi mai frumoasă". Apoi saltul fostei comune, întreaga ei dezvoltare se înscria în dezvoltarea întregii ţări. Şi buftenii s-au adaptat imediat progresului. Adică au pus mîna cu mic cu mare şi au ridicat blocuri, şi-au asfaltat străzile, şi-au tras apă în case şi multe, multe altele. Oraşul a crescut, au fost extinse şi modernizate întreprinderile existente ; a fost pusă în funcţiune o nouă staţie de epurare a apei ; s-au construit numeroase creşe şi grădiniţe ; s-au deschis magazine moderne...

...Cei patru candidaţi au fost desemnaţi. Sînt oameni din oraş pentru care, spun cei prezenţi, „vorbesc faptele". Radu Marin, primarul oraşului, şi profesorii Ştefan Tudorel, Gheorghe Niţulescu şi Dumitru Bobei. Ştefan Tudorel avea să-mi spună la puţină vreme după ce oamenii au fost de acord cu candidatura lui că aceştia aveau dreptate. „Faptele te recomandă obştii". Nu ştiu dacă voi fi ales deputat. Şi nu asta este important, ci alegerea celui mai bun. O ştiu din experienţă. Am mai fost deputat. Dar am credinţa că spun adevărul. În condiţiile în care fiecare dintre membrii societăţii noastre trebuie să muncească mai bine, cu mai multă dăruire şi responsabilitate, pentru că avem sarcini mari şi pentru că ne am luat angajamentul în faţa partidului să le ducem la îndeplinire, ei bine, în aceste condiţii deputatul trebuie să fie într-adevăr printre primii. Şi mai ales să-i asculte pe cei care au avut încredere în el, să pună umărul alături de ei".

...A fost de fapt şi concluzia la care au ajuns cei ce au luat cuvîntul la această adunare. „Depunerea acestor candidaturi, arăta muncitorul Ilie Marin, constituie un prim pas în vederea alegerilor de la 20 noiembrie. Un pas care ne cere aceeaşi exigenţă ca şi în faţa urnelor. Exigenţă, pentru că obiectivele ce ne stau în faţă, aici, la Buftea, sînt la fel de importante ca şi ceea ce am realizat. Şi eu personal am încredere în oamenii pe care i-am propus azi."...

...Cu gîndul la viitorul oraşului, al lor, al cetăţenilor lui, al copiilor lor. Mai multe locuinţe. Încă 600 în acest cincinal, o casă de cultură pe măsura cerinţelor, un nou cinematograf, o centrală telefonică automată cu o mie de linii, prima pe judeţ, dezvoltarea industriei.

Adunarea de la Întreprinderea de vată s-a terminat iar oamenii se îndreaptă către casă. Cîţiva mai rămîn să vorbească cu proaspeţii candidaţi. Primele discuţii cu cei propuşi. L-am întrebat pe primarul oraşului, un bărbat bine legat, de 41 de ani, fiu de ceferist, el însuşi muncitor ceferist, ce anume l-au învăţat cei aproape douăzeci de ani de cînd este activist, de cînd lucrează cu oamenii. „Principalul lucru este să te ţii de cuvînt pentru ca lumea să aibă încredere în tine. Să munceşti cot la cot cu ei, cu oamenii, să-i asculţi, să le notezi propunerile, să le răspunzi. Să-i faci să te înţeleagă că fără ei nu poţi să realizezi prea multe. Multe din obiectivele cincinalului trecut le-am ridicat împreună. Sute de mii de ore de muncă patriotică. Cam asta este, respectîndu-ţi cuvîntul, te respectă şi oamenii. Din acest fapt cîştigăm cu toţii şi cîştigă oraşul, implicit locuitorii lui".

Un fapt : acum zece ani, din cei nouă mii de bufteni, un sfert făceau naveta, plecînd zi de zi spre Capitală. Astăzi, există bucureşteni care fac naveta la Buftea, mulţi dintre ei solicitînd mutarea definitivă în cel mai tînăr oraş al judeţului Ilfov. Un argument al dezvoltării. Un calificativ pentru munca buftenilor al căror oraş aşezat pe malurile rîului Colentina va deveni în curînd una dintre cele mai frumoase aşezări turistice ale ţării.

MIRCEA RAICIU ■
Fotografie de ELENA GHERA ■

Panoramic peste un viitor oraş turistic

Edilii conferă Tîrgovişteî o nouă strălucire urbanistică şi arhitectonică, făcînd din ea o întemeiere de viaţă şi muncă pe măsura trebuinţelor oamenilor

Tîrgovişteî, capitală a Ţării Româneşti şi reşedinţa domnitorului care a realizat prima unire a tuturor celor ce simţeau şi gîndeau românește, oraş al atîtor primaturi cu ample rezonanţe în sufletul şi limba acestui popor, i-a fost dat să nu rămînă azi la stadiul unui muzeu. Şi iată o frază, o frază uluitoare a marelui cărturar Nicolae Iorga, prilejuită de trecerea sa prin aceste locuri cu case curate şi „cuviincioase" : „Cînd te cobori însă de la gară (te întîmpină) un bulevard lung, drept... **S-ar părea că această stradă curăţică inaugurează un oraş nou al viitorului".** Îndrăzneţul gînd al savantului şi patriotului român apare astăzi ca o punte peste vremi. A fost dat într-adevăr Tîrgovişteî să devină un oraş nou al viitorului, dar nu întîmplător, aşa cum n-a fost întîmplătoare nici uriaşa devenire a acestei ţări. În ziua în care oraşul dîmboviţean începea să se numere printre cetăţile de foc, secretarul general al partidului, aşezînd piatra de temelie a Combinatului de oţeluri speciale, avea să spună : **„Să ne străduim să armonizăm cît mai bine, cît mai frumos, trecutul cu prezentul — mă refer firește la arhitectonica oraşului — să construim în aşa fel noile edificii, noile locuinţe, încît acestea să pună şi mai mult în valoare clădirile mai vechi ; din îmbinarea aceasta armonioasă a trecutului cu prezentul, să dăm municipiului Tîrgovişte o înfăţişare mai frumoasă, care să vorbească cu măreţie despre munca minunată de astăzi a constructorilor socialismului, care continuă tradiţiile înaintaşilor lor şi sînt ferm hotărîţi să înfăptuiască neabătut politica partidului de construcţie a socialismului şi comunismului în România".**

★

În urmă cu aproape zece ani populaţia oraşului număra cam treizeci de mii de suflete ; astăzi s-a dublat. Tîrgovişte a devenit reşedinţă de judeţ şi în mod firesc economia municipiului a cunoscut acea explozie industrială caracteristică întregii ţări în anii socialismului. Întreprinderea de utilaj petrolier şi-a mărit cu mult capacitatea, au intrat în producţie obiectivele din platforma industrială şi mai ales s-a construit aici Combinatul de oţeluri speciale. Sînt doar cîteva repere ale industriei tîrgoviştene. Cîteva argumente pentru înălţarea unui nou oraş şi în acelaşi timp cîteva dintre problemele cu care edilii şi gospodarii municipiului aveau să se confrunte atunci cînd au gîndit dezvoltarea şi sistematizarea Tîrgovişteî.

„Pe orice tîrgoviştean aţi întreba — îmi mărturiseşte Victor Băloiu, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular municipal, el însuşi arhitect de profesie — vă va răspunde la fel : nu credeam să devenim altceva, adică să ne părăsim condiţia de oraşel-muzeu. De fapt, Tîrgovişte era în urmă cu ani un tîrg, cu străzi curate, cu căsuţe avînd acoperişul în pantă, specific locului, şi cel mult două etaje înălţime, cu două bulevarde mai mari, unul dintre ele fiind cel al Castanilor de care pomeneşte şi Nicolae Iorga şi unde ne aflăm noi acum şi, bineînţeles, multe monumente istorice. Osatura stradală moştenită nu era din cele mai fericite : străzile erau înguste, avînd trasee complicate. Fondul locuibil, în cea mai mare parte a sa, era pe parter, cu excepţia zonei vechi unde era cu un nivel. Nucleul vechiului tîrg se găsea acolo unde este construită acum piaţa politico-administrativă, exact în mijlocul oraşului. Vă daţi seama, ca să construieşti un oraş care să păstreze tot ce avea bun, specific, cu tradiţie şi cu valoare istorică trebuia să chibzuieşti foarte bine. Asta pe de o parte. Pe de alta, trebuia cumva să lupţi cu mentalitatea unor locuitori, tîrgovişteni get-beget, dar şi cu a celor în devenire. Vă dau un exemplu : cînd a fost necesar să lărgim una dintre artere, s-o facem cu patru benzi de circulaţie, adică de la cinci metri lărgime s-o aducem la douăzeci şi unu de metri, unii cetăţeni au înţeles mai greu acest lucru. Din egoism, din conservatorism, din ce vreţi. Cum spunea unul dintre tovarăşii noştri, trebuia să luptăm cu ei pentru binele lor. Într-adevăr oamenii trebuiau învăţaţi să trăiască mai bine, într-un oraş modern. În ceea ce priveşte construcţiile noi, era necesar să avem în vedere acea armonizare cu stilul arhitectonic existent. Să ridicăm edificii care să poată respira în voie alături de, spre exemplu, Turnul Chindiei, casa domnească construită de Petru Cercel, sau casa Bălaşa, ultima mărturie a sistemului de construcţie de pe vremea lui Matei Basarab. În acest spirit au fost concepute Casa de cultură, noul hotel, magazinul universal, blocurile de locuinţe de pe bulevardul Independenţei. Sînt doar cîteva exemple. Este adevărat însă, n-am reuşit peste tot să construim în aşa fel încît să păstrăm specificul. Încercăm s-o facem de acum încolo. Documentele de partid şi de stat, indicaţiile secretarului general al partidului sînt clare în acest sens. Am construit mult, avem în continuare la fel de mult de ridicat, astfel încît vom ajunge pînă la sfîrşitul cincinalului actual la un număr de aproximativ douăzeci de mii de apartamente. În ceea ce vom înălţa de acum înainte ţinem seama de asemenea de necesitatea unui confort sporit al apartamentelor. Este absolut normal ca oamenii să locuiască în condiţii mai bune, în camere mai spaţioase, în apartamente mai bine împărţite. Este saltul firesc al bunăstării. În plus, am avut în vedere distanţa de la locul de muncă la locuinţă. Astfel, avem un cartier al oţelarilor pentru cei care lucrează la combinat. Zona industrială se află în partea de sud a oraşului, înconjurată de spaţiu verde, locuinţele aflîndu-se dincoace de acest spaţiu, în imediata apropiere. Despre confort trebuie să vă spun că nu mai construim decît apartamente confort unu şi sporit şi, majoritatea, cu camerele decomandate. N-am uitat nici spaţiile comerciale, utilităţile, toate cele 12 microraioane fiind prevăzute cu magazine şi unităţi necesare deservirii populaţiei în continuă creştere. Şi începînd cu sistematizarea zonei centrale, urmărim, atît în faza de proiect, cît şi în faza de execuţie, imprimarea caracterului arhitectonic specific acestei zone a ţării, atît în privinţa obiectivelor social-culturale cît şi a locuinţelor. Astfel, poligonul de prefabricate al Întreprinderii de construcţii-montaj Dîmboviţa va executa în exclusivitate panouri şi elemente de faţadă cu forme ale arhitecturii tradiţionale, căutînd, de asemenea, să adoptăm materiale de finisare a faţadelor în funcţie de cele mai semnificative elemente ale arhitecturii vechi de la noi. Toate acestea, vă repet, în condiţii de confort şi durabilitate cu mult îmbunătăţite".

Iată deci cîteva dintre comandamentele care au stat la baza sistematizării vechiului oraş dîmboviţean : funcţionalitate, durabilitate, tradiţie, grija pentru locuitorii de ieri, de azi şi de mîine ai unei vechi vetre, ai unui viitor mare oraş industrial care nu-şi uită tradiţiile spirituale şi care respectă memoria marilor săi cetitori. Şi pentru că am vorbit de tradiţii culturale să nu uităm să amintim că aici, unde a funcţionat prima tiparniţă, cea a lui Macarie, la Mînăstirea Dealu, cetitorită de Radu cel Mare, din care au ieşit cele dintîi tipărituri de pe teritoriul românesc, aici, unde Iancu Văcărescu avea în „grija sa morală şi materială" primul teatru, tîrgovişteniî au un astfel de aşezămînt cu o trupă renumită pînă şi în străinătate, au case de cultură şi biblioteci, muzee şi case memoriale, mărturie a faptului că o viaţă împlinită nu se poate întemeia decît pe adevăruri durabile.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

SISTEMATIZAREA ŞI GOSPODĂRIREA LOCALITĂŢILOR ÎN PRIM-PLANUL DEZBATERILOR DIN CAMPANIA ELECTORALĂ

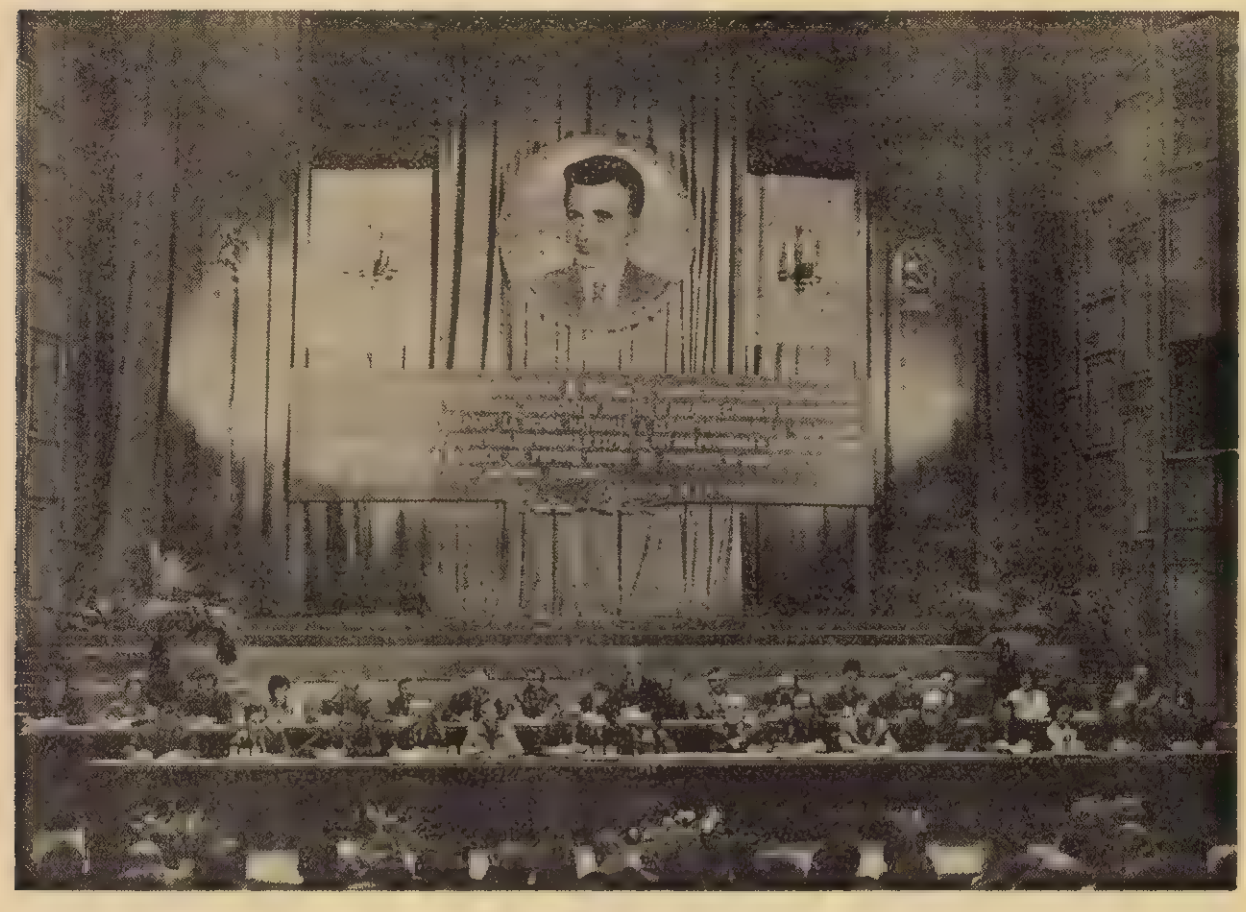

MOMENT DEOSEBIT ÎN DEZVOLTAREA DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

CONSTITUIREA CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII

Constituirea Consiliului Național al Oamenilor Muncii, joi, 13 octombrie, în cadrul ședinței organizate în Capitală în acest scop și desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a reprezentat — după cum se subliniază și în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o cu acest prilej — o încununare a activității consecvente și laborioase a Comitetului Central al partidului nostru pentru perfecționarea conducerii tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți românești, pentru crearea unui cadru organizatoric și democratic cît mai cuprinzător, care să permită participarea activă a maselor largi populare, a oamenilor muncii, în frunte cu clasa muncitoare, la conducerea ansamblului sectoarelor vieții economico-sociale, la guvernarea statului. Crearea acestui nou organism de conducere colectivă, hotărîtă de Congresul consiliilor oamenilor muncii, din inițiativa secretarului general al partidului, își găsește, așadar, un loc bine precizat în sistemul instituțiilor noastre democratice create după Congresul al IX-lea, ca factor de importanță deosebită în procesul de adîncire a democrației muncitorești, socialiste. Alegerea secretarului general al partidului în înalta funcție de conducere a acestui for al democrației muncitorești constituie, totodată, garanția sigură a afirmării tot mai puternice a rolului clasei muncitoare în conducerea și bunul mers al treburilor obștești, economice și sociale, în dezvoltarea democrației și autoconducerii, în înfăptuirea neabătută a Programului partidului. În acest sens, se cuvine să arătăm că încă din prima sa ședință Consiliul Național al Oamenilor Muncii s-a dovedit a fi un adevărat organism de lucru, trecînd neîntîrziat, imediat după constituirea sa, la adoptarea unor măsuri care se conturaseră încă de la Congresul consiliilor oamenilor muncii : mărirea numărului membrilor consiliilor de conducere colectivă, desemnarea ca președinte al consiliilor oamenilor muncii a secretarului organizației de partid, directorul întreprinderii fiind primul vicepreședinte al consiliului și președinte al biroului executiv ; atribuirea, de asemenea, a funcției de vicepreședinte al C.O.M. președintelui sindicatului, care, s-a hotărît, este și cel ce conduce adunarea generală a oamenilor muncii ; în fiecare întreprindere, unul dintre vicepreședinții C.O.M.-ului va fi un muncitor care lucrează nemijlocit în producție. Abordînd asemenea probleme ale îmbunătățirii componenței și funcționării organelor de conducere colectivă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat, în cuvîntarea sa, asupra cerințelor de a se spori mai substanțial numărul membrilor, în consilii, cu oameni care lucrează nemijlocit în producție, un exemplu în acest sens fiind însuși Consiliul Național, la componența căruia — din cei 960 de membri — o treime este reprezentată de oameni ai muncii care lucrează direct în producție. În afara unor probleme la zi, imediate, care stau în fața consiliilor oamenilor muncii acum, cînd mai sînt două luni și jumătate pînă la sfîrșitul anului și se cer luate toate măsurile necesare pentru realizarea planului în fiecare unitate, nu numai fizic, ci și valoric, la toți indicatorii, sau pentru înfăptuirea în bune condiții a planului de investiții, au fost luate în dezbatere și probleme de mai largă perspectivă — deși nu mai puțin „la zi" — cum ar fi aceea a atenției deosebite cu care C.O.M.-urile trebuie să urmărească creșterea eficienței și rentabilității muncii, de obținere, cu mijloacele aflate în dotare, a unei producții maxime. „Avem o bună experiență, — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa —, avem rezultate care demonstrează justețea măsurilor adoptate de partid. Trebuie să facem totul ca organele colective din toate domeniile, toate consiliile oamenilor muncii, Consiliul Național să-și demonstreze și mai puternic în viață importanța, îndeplinindu-și rolul pe care partidul și statul l-au încredințat acestor organisme în asigurarea participării nemijlocite a oamenilor muncii la conducerea societății".

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu o prestigioasă reuniune internațională și-a inaugurat lucrările la București

Simbătă, 15 octombrie, în prezența președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost inaugurate lucrările celei de-a XXIII-a Conferințe Internaționale a Crucii Roșii. Participanții la lucrările conferinței au salutat cu îndelungi aplauze prezența președintelui României, și a celorlalți tovarăși din conducerea statului român la festivitatea deschiderii lucrărilor acestui larg for internațional, reprezentanți ai mișcării internaționale a Crucii Roșii aducînd mulțumiri, în cuvintele lor, șefului statului nostru pentru interesul manifestat și acordarea sprijinului necesar desfășurării cu succes a reuniunii de la București. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, în cuvîntarea pe care a rostit-o cu acest prilej, că lucrările conferinței au loc într-o perioadă în care omenirea este confruntată cu probleme de o mare complexitate, politice, economice și sociale, cînd pe plan internațional continuă să existe zone de conflicte și încordare, inclusiv ciocniri armate între state, iar o serie de realități dureroase ale zilelor noastre, cum sînt înapoierea economică, foametea, subnutriția, bolile, provoacă încă mari suferințe pentru zeci și zeci de milioane de oameni. Iată de ce, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, România consideră că pe prim plan în viața internațională trebuie pusă conlucrarea tuturor forțelor înaintate, progresiste, unirea eforturilor popoarelor pentru soluționarea acestor grave probleme, în interesul maselor largi populare, al cooperării între națiuni, în vederea realizării progresului, bunăstării și fericirii omenirii, a păcii în lume. Acestui nobil țel umanitar țara noastră își consacră cu consecvență, după cum este bine știut, întreaga sa activitate internă și internațională. Unul dintre obiectivele politicii noastre externe prevede, astfel, ca o condiție esențială a eliberării omenirii de coșmarul războiului, trecerea la măsuri concrete de încetare a cursei înarmărilor și în primul rînd de dezarmare nucleară. „Este deosebit de important — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — faptul că organizațiile de Cruce Roșie, Crucea Roșie Internațională acordă ajutor răniților, victimelor războiului, dar este infinit mai important, după părerea mea, să facem totul pentru a nu mai fi nevoie să se acorde asemenea ajutor, pentru ca popoarele să trăiască în pace".

Deschiderea, în prezența șefului statului român, a acestei importante manifestări internaționale, a relevat cu pregnanță prețuirea pe care țara noastră o acordă activității Crucii Roșii Internaționale, rolului ei profund umanitar, misiunii sale nobile consacrate binelui și fericirii omului.

DUMITRU ELIADE

Despre ostași, de ziua lor

Vînătorii de munte în cadrul unui exercițiu tactic

INSTRUCȚIE OBIȘNUITĂ SAU CUM SE ÎNVAȚĂ „ATACUL DIN MIȘCARE"

O santinelă, cu o armă automată la piept, ne verifică identitatea. Cum actele noastre sînt în regulă, putem pătrunde în unitate. Comandantul e un bucovinean scund și roșcovan, îndrăgostit de armată la 46 de ani ca și la 24, cînd, locotenent major, zburda pe cîmpul de instrucție. Unitatea face parte din Divizia „Mărășești", vestită pentru vitejia ei în urmă cu 60 de ani. În camera tradițiilor de luptă mă încarc de istorie : o bandă de magnetofon dezvăluie actul de naștere al unității, luptele purtate și repurtate de militarii ei pentru neatîrnarea acestui neam. Fotografii de epocă, copii după tablouri celebre, printre ele „Peneș Curcanul", arme care au traversat două războaie, gloanțe în care mai poți auzi vaierul răniților, uniforme ciuruite, altele neîmbrăcate încă, dăruite micului muzeu de către soldații sau ofițerii supraviețuitori conflagrațiilor mondiale. Toate sînt păstrate cu sfințenie, pentru că au punct de referință unul sau altul dintre momentele de zbuciumată existență ale românilor. „Fiecare patrie, citesc undeva, trăiește prin mormintele strămoșilor și memoria eroilor ei. Cu cît în pămîntul ei au coborît mai mulți dintre acei care au știut pentru ce, cînd și cum să moară, cu atît prețul pămîntului acelei patrii este mai scump pentru urmași. Acei ce nu știu să prețuiască aceste comori și cum să le apere cînd patria este în primejdie nu merită să viețuiască într-un stat liber". Lecția aceasta, românii o știu pe dinafară. Căpitanul Costică Cercel, secretar de partid, spune că multe teme ale pregătirii politice și patriotice ale militarilor se predau aici. În timpul lecțiilor, zice, e o liniște solemnă. Încărcătura emoțională e maximă. Cei ce nu mai sînt decît în istorie și cei ce sînt se înalță asemenea unui scut măreț, de neînvins.

Cum se pregătesc militarii să apere mai departe vatra acestui neam ? Instruindu-se, transpirînd pe cîmpurile de instrucție, studiind în sălile de specialitate pînă noaptea tîrziu, cercetînd, învățînd să mînuiască armamentul din dotare, modern, de înaltă tehnicitate, de mare eficiență. Trec prin săli, adevărate laboratoare de tehnică și tactică militară, ofițeri și soldați stau aplecați asupra unor scheme de mașini, asupra unor machete de armament modern. În sala transportorului amfibiu blindat pipăim o complicată, o ingenioasă instalație de antrenament : un militar intră într-o machetă de mașină, dotată cu toate manetele posibile, și cu ajutorul mijloacelor sonore și vizuale i se creează imaginea aproape reală a frontului. Înainte de a executa exercițiile de conducere, mecanicii conductori sînt testați. De nu răspund testului, sînt scoși din luptă, cum ar fi scoși și pe front. Severitatea față de însușirea cunoștințelor e maximă. În condițiile războiului modern, tehnicizat, chimizat, nu se mai poate altfel. Chiar dacă ne pregătim să ne apărăm numai țara, puterea noastră de apărare nu înseamnă că trebuie să fie mai mică decît a agresorilor. Din aceste foarte serioase motive, ofițerii unității țin foarte mult ca aplicațiile tactice, cele cu trageri de luptă în special, să fie cît mai aproape de realitatea cîmpului de luptă. „Odată, relatează comandantul unității, la o aplicație cu trageri de luptă, am ordonat executarea focului, cu toate categoriile de armament de artilerie, pe intervalele dintre subunități". S-a creat astfel o veridicitate a cîmpului de luptă, a frontului. Exercițiul a reușit de minune. Oricine ar fi putut spune : te-ai hazardat, colonele. Nu se hazardase. Curaj ? Curaj, da. Dar curajul comandantului avea la bază o temeinică instruire a trăgătorilor, o organizare și conducere precisă ale aplicațiilor.

O mașină militară, un „ARO", ne transportă pe unul din poligoanele de instrucție. E o zi însorită de toamnă și, lîngă drum, cooperatorii își adună recolta de porumb. E bogată, aflu. Alături, un transportor amfibiu sforăie ca un armăsar bine strunit și nu-i mai ajunge cîmpul. Echipajul e ascuns undeva în carcasa metalică, nu se vede. Bolidul aleargă, se întoarce brusc, traversează terenuri accidentate, urcă în pante abrupte, trece, acționat de o elice, peste cursuri de apă. Nu ne putem apropia. Căpitanul Cercel, care mă însoțește, face un semn și dinozaurul se liniștește.

— Comandantul să vină la mine ! ordonă el.

Din pîntecele metalic scoate capul un locotenent tînăr, suplu și blond. Duce mîna la cască și se prezintă. Se numește Teodor Stan, 24 ani, promoția 1975. E ialomițean. Execută un exercițiu de luptă, în teren variat. Din carlinga ascunsă mai ies la lumina soarelui alți șase locotenenți și un locotenent colonel. Mai sînteți ? întreb. Ei îmi înțeleg uimirea și rîd. Locotenenții sînt exagerat de tineri. Abia au terminat școala de ofițeri. Facem cunoștință : Viorel Badea, Dan Gheorghiu, Eduard Codău, Gheorghe Vasilache, Valerică Badragan, Mircea Ciutacu. Toți din promoția Independenței.

— În urma acestei pregătiri, ne spune locotenentul colonel Ion Ciontea, care conduce exercițiile, cursanții, ofițeri sau soldați, vor da examen pentru obținerea brevetului de conducere a „tab"-ului. Mulți dintre militarii în termen, șoferi în civilie, sînt acum conducători încercați ai acestei complicate mașini de luptă. Printre ei pot fi citați caporalii Vasile Baraghiu, Gheorghe Novac, Ion Gheorghiță și alții.

— Ce probleme rezolvă pentru infanterie această mașină ?

— Infanteria este acum într-adevăr motorizată ; dispune de mijloace de deplasare în viteză, pe uscat și peste cursuri de apă, cu blindaj protector și

O FEMEIE MAISTRU, MUNCA ȘI VISURILE EI

— V-am anunțat cu aproape 48 de ore înainte că vă voi lua un interviu. Ce sentimente ați încercat în acest timp ?

— Am fost niței fericită. Din circa 3 000 de femei cîte lucrează în combinatul nostru am fost aleasă doar eu.

— Nu aleasă, ci propusă de comitetul de partid și conducerea combinatului. Cum ați ajuns dumneavoastră în Făgăraș?

— Fiind cea mai mică din cei 6 copii ai unui țăran sărac din Toarcla, județul Sibiu, am plecat în lume să-mi cîștig pîine.

— Lume e un fel de a spune căci Făgărașul este la aproximativ 40 de kilometri de Toarcla.

— Da, aveți dreptate, dar combinatul din Făgăraș era cunoscut acolo în comună, se vorbea favorabil despre dînsul.

— Mi se pare de-a dreptul extraordinar să spui „dînsul" unui combinat chimic. Și totuși ce anume v-a mai determinat să ajungeți la Făgăraș și să lucrați la „dînsul" ?

— Aveam 12 ani cînd am plecat așa că prea mult n-am judecat. Ai mei mi-au spus că școala profesională se face pe gratis, că tot fără bani voi primi echipament de lucru și de protecție.

— Așa au stat lucrurile, desigur.

— Ai mei n-au mințit niciodată. La școala profesională de pe lîngă combinat era un program foarte bun.

— Cum ați debutat ca muncitoare căci și în munca fizică, mă gîndesc de-abia acum, se debutează?

— Absolut, se debutează. Am debutat la punerea în funcțiune a fabricii de azotat de amoniu. Fiecare aducea mîncare celui pe care-l schimba căci veneam cînd era nevoie și plecam atunci cînd oboseam foarte mult. Mai tîrziu, cînd combinatul a ajuns ceea ce este, a ajuns sirena să fie respectată.

— Adică ?

— Sirena combinatului sună dimineața cu o jumătate de oră înaintea intrării schimbului. Ați înțeles, nu?

— Da, de fapt știam căci și eu am lucrat în combinat. M-am gîndit la o parte dintre cititori. Sînteți prima femeie maistru din acest combinat, o unitate reprezentativă a industriei noastre, o realizare a unui oraș, un mod de a trăi al unui oraș. Cum ați intrat la școala de maiștri?

— Este o urmare a indicației secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind creșterea rolului femeilor, mai bine zis încurajarea lor deplină. Drept urmare, în 1968 s-a permis și femeilor din combinat să urmeze cursurile școlii de maiștri. Am făcut o cerere și mi s-a aprobat. Pot să răspund și la întrebarea de ce m-am înscris?

— Puteți.

— Ca să ajungi la o tribună, mare, mică, mă rog, trebuie să ai autoritate, prestigiu. Asta am vrut. Cîștig bine și eu și soțul așa că gîndul la cîteva sute în plus nu m-ar fi făcut s-o urmez trei ani și să reușesc ca șefă de promoție. Voiam și să răspîndesc pe aceia care, mică fiind, venită de la țară, m-au ajutat să mă formez ca om. E ușor să spui „răsplătesc patria" dar e mult mai important să începi prin a-ți respecta locul de muncă.

— Foarte frumos spus, se poate înțelege cu ușurință că munca adevărată își creează cu necesitate un limbaj propriu, pur, limpede, plin de forță. Să revenim, vă rog, tovarășă Butum Melania, la școala de maiștri.

— Deși am absolvit-o în 1971 nu am cerut să fiu încadrată maistru. Am continuat să lucrez ca muncitoare pînă în acest an, cînd conduc un colectiv de 30 de oameni. Am lucrat acești 6 ani într-o secție productivă, unde munca este grea și periculoasă, condusă de tovarășul inginer Custurea Corneliu, secretarul comitetului de partid. Să mă fi văzut în pufoaică și cizme de cauciuc! Nu mi-a fost frică nici de muncă și nici de noxe. Nici acum nu mi-este frică. Ori ai răspundere, ori ai teamă!

— Vreau să vă întreb cum v-ați căsătorit ?

— Ne-am cunoscut în școala profesională. Apoi, lucrînd împreună în combinat, ne-am familiarizat. Ne-am căsătorit fără probleme. Eu nu aveam nimic, el nu avea nimic, așa că n-au fost discuții de ordin material. I-am cerut după căsătorie un singur lucru: să devină maistru. Să fim respectați și ca familie, nu numai pe persoană. Chiar în 1963 s-a înscris și a făcut-o la seral. Cînd ne mai apropiam și noi unul de celălalt era zi mare ! În perioada 1968—1971 am urmat și eu cursurile, cum v-am mai spus. Fetița avea 5 ani. Ne feream să discutăm în prezența ei despre „trinitrotoluen", „aldehidă formică" sau alte noțiuni. Copilul stătea în cameră, la început așa am stat, și noi mergeam să vorbim de-ale noastre pe stradă. În căsnicia noastră copilul a venit imediat — în tot ceea ce faci nu trebuie să te împingă nimeni de la spate.

— Cum locuiți acum ?

— Deci, am stat la început într-o cameră. În 1966 combinatul ne-a dat un apartament în centrul orașului. Cu toate acestea în 1969 ne-am apucat să ne facem casă pe strada Filimon Sîrbu. Anul trecut am terminat apartamenul de la parter. Acum, împreună cu soțul, în principal, îl construim pe acela de la etaj.

— Din cîte știu și înțeleg, este vorba de o vilă.

— Exact. Avem bani. Doi maiștri din Combinatul chimic din Făgăraș și din alte combinate pot să-și facă, dacă doresc, o vilă. De fapt și doi muncitori. Colegii mei de stradă, vecinii mei sînt colegii mei de muncă, dealtfel. Am început s-o facem cînd eu eram simplă muncitoare.

— Dumneavoastră ați fost o simplă muncitoare și acum sînteți un simplu maistru. În cazul de față pentru mine simplu este sinonim cu curat. Vă întreb deci, și aștept un răspuns simplu, ce a însemnat pentru dumneavoastră și colegii de muncă vizita recentă, în Făgăraș și în combinat, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ?

— Să vă spun pentru început un fapt, o întîmplare. La noi este o disciplină foarte severă. Pe lîngă asta țineți cont că se și respectă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu nu a putut trece prin chiar toate locurile de muncă. Un paznic de-al nostru era negru de supărare că de ce tocmai în ziua vizitei el să fie într-un loc pe unde nu va fi vizita ? Păi, măi, omule, în alte zile nu lucrezi tot acolo ? În alte zile, bine spuneți și a plecat negru de supărare. Noi l-am primit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o zi, devenită deosebită pentru noi. Chiar și natura a fost darnică, oferindu-ne o zi extraordinar de frumoasă mai rar întîlnită aici, în Făgăraș. Noi l-am primit pe secretarul general al partidului cu dragoste, cu bun-simț. Eu cred că vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost o sărbătoare a bunului simț. Cu ocazia vizitei n-am inventat nimic, totul a fost natural și frumos. Am raportat cinstit, nu eu vreau să zic, directorul general al combinatului, că pe primele 8 luni ale acestui an am depășit planul la producția globală cu 78 de milioane. Ne-am luat angajamentul să realizăm, în cinstea Conferinței naționale a Partidului, toți indicatorii anuali de plan.

— Cît de mult este legată viața dumneavoastră de cea a combinatului ?

armament puternic. Atacul poate fi dus din mișcare.

Printre cei care se străduiesc acum să învețe tactica și tehnica din dotare sînt și foarte mulți militari cu termen redus. Deocamdată învață să meargă în coloană, pachet, să bată pas de front prin unitate. Undeva pe un alt poligon își comandă singuri : „soldat, la dreapta !, soldat, la stînga !“ Și bobocul execută, că de aceea e boboc. Peste puțin timp vor învăța să mînuiască armamentul, să conducă „tab“-urile, să calculeze traiectoria rachetelor antitanc și a altor rachete. Ei sînt absolvenți ai examenului de admitere la facultate și înainte de începerea anului întîi, trebuie să facă un stagiu de 9 luni de pregătire militară. De cele mai multe ori, se pregătesc la arme înrudite cu viitoarea lor specialitate. Cei mai mulți de aici sînt studenți la Facultatea de transporturi, secția autovehicule rutiere.

Pe aleile însorite, soldații cîntă marșul unității. Ecoul cîntecului străbate împrejurimile, oprește trecătorii. Dar nu numai acest cîntec probează viața culturală a unității. Formația ei de teatru a obținut, la Festivalul național Cîntarea României, locul trei pe țară, cu piesa „Io, Mircea Voevod“. Respectînd o mai veche tradiție, în fiecare săptămînă, sîmbăta, fanfara susține un program de marșuri, în oraș. Unul dintre acestea se numește „Drum bun“. E marșul cîntat de dorobanții români, în 1877, în drum spre Plevna. S-a dovedit a fi un „drum bun“, că dorobanții s-au întors, cîți s-au întors, victorioși, aducîndu-ne în dar, cu prețul sîngelui, Independența. Este un marș deopotrivă sfîșietor, deopotrivă optimist. Acest marș, al cuceririi Independenței noastre de stat ar trebui cîntat de fiecare. Dar, pentru aceasta, Casa de discuri „Electrecord“ ar trebui să ne ofere un disc-medalion cu toate cîntecele Independenței. Printre care, se înțelege, nu trebuie să lipsească marșul dorobanților. Am săvîrși și pe această cale, un act de cuvenită recunoștință.

Militari ai forțelor armate construind etaj după etaj

BUCURÎNDU-SE DE TIMPUL LOR DE PACE, AR DORI SĂ CONSTRUIASCĂ MEREU

— Soldat Gheorghe Ivașcu ce meserie practici aici ?

— Fierar-betonist, să trăiți.

— Soldat Pavel Gal cu ce te ocupi pe șantier ?

— Sînt legător de sarcină, să trăiți.

Sub tălpi, pămîntul tremură împins de lamele buldozerelor, mușcat de cupele excavatoarelor, viscolit în sus de roțile basculantelor, ale trailerelor ce aduc pe șantier pereți din beton, camere de baie gata montate. Oameni și mașini împing, spre cota finală, etaj după etaj și ideea de civilizație devine, astfel, un bun palpabil. Ritmul este impresionant, se lucrează în două schimburi prelungite, Șantierul „Fundeni“ cunoaște doar patru ore de liniște deplină din 24. Soldații care au răspuns chemării comandantului lor suprem, de a construi din temelii 5 000 de apartamente în Capitală, sînt la datorie ! Ritmul impus de ei corespunde voinței lor și a comandanților : „vom construi 5 000 de apartamente nu în doi ani, cum spune termenul, ci mult mai devreme.“ Ei au învățat multe în cadrul ședințelor de pregătire de luptă și politică, sînt în măsură să îndeplinească orice misiune de luptă specifică mai ales armei din care fac parte. Și cum majoritatea sînt geniști, faptul că înalță blocuri nu li se pare deloc străin. Procesul conține multe faze învățate de ei la instrucție, în aplicații, cînd au săpat tranșee, au construit cazemate, au legat cu poduri malurile unor rîuri, ale fluviului chiar. Sînt convinși că aici își continuă pregătirea militară : „ne instruim construind“, spun ei cu mîndrie. În plus, cei care nu au încă o meserie, o învață acum. Cei care o au, o învață pe a doua. Devin dulgheri, zugravi, fierari-betoniști, mozaicari, parchetari.

— Soldat Aron Manu !

— Prezent !

— Ce-ai fost în activitatea civilă ?

— Brutar, să trăiți; alegeam făina după asprimea ei, intram pînă la coate în cocă și cînd scoteam pîinea din cuptor o ciocăneam ca pe un pepene, să văd dacă e coaptă. Am lucrat la Tg. Lăpuș. Cinci ani mi-au mirosit hainele a cîmpie și a pîine coaptă.

Acum a devenit dulgher : meșterește cofraje, amestecă și toarnă betoane și cînd e mai obosit și se află în fața vreunei bene cu mortar, i se pare că se află în fața unei pîini uriașe; îi simte parfumul cald în nări și e gata să-l frămînte cu palmele. Pipăie mortarul, își dă seama la timp că e o nălucire dulce și rîde. Le destăinuie minunea și celorlalți colegi, unii îi cer cîte o felie din pîinea aia mare și caldă, apoi rîd cu toții în hohote. Bucuria asta îi cuprinde și pentru că, la urma urmei militari fiind, aici sînt mai departe de umezeala sau frigul tranșeelor, nu trebuie să se ferească, nici ca exercițiu, de drumul invizibil al glonțului și al morții. Nu spun că nu ar face-o la nevoie, nu și-ar da viețile lor tinere pentru libertatea și independența cucerite cu arma și cu viețile de înaintași, de bunicii lor; bucurîndu-se însă de timpul lor de pace, ar dori să construiască mereu, etaj după etaj, oamenii să se bucure de viață în case construite de militari. Clipa asta de pace ar dori să fie veșnică. Gîndul acesta îi face să muncească mai bine, mai repede, să acționeze uneori eroic : „azi-noapte, mărturisește maistrul militar, concentrat, Ilie Hereș, vîntul bătea puternic aici, la etajul opt. S-a rupt un bulon de la o grindă de beton. S-a ivit pericolul de a pierde mai mulți metri cubi de beton, ritmul de lucru, alte materiale. N-am apucat să zic „hai băieți !“, că zece erau deja lîngă mine. După 12 ore de muncă neîntreruptă au uitat de masă, de oboseală, au mai lucrat patru ore și au înlăturat orice pericol și pagubă“. Cunoaștem cîțiva dintre ei : soldații Cornel Pașa, Vasile Pușchiu, Nicolae Gurzău, Marin Mitu, Gavrii Cristea. Discut cu Cornel Leahu, din aceeași echipă : la 22 octombrie 1977 va împlini 20 de ani și îi va sărbători, zice, prin muncă. E moț, din comuna Avram Iancu (Alba) și astă-vară a buciumat, la sărbătoare, pe Muntele Găina. „Acolo avea o ascunzătoare crăișorul Iancu“.

— Ce-ai învățat aici ? îl întreb.

— Am devenit, cred eu, un bun geonist; dar am învățat și o meserie — dulgheria. Și mai ales, o nouă tehnologie de turnare a betoanelor cu ajutorul cofrajului metalic. Sporește calitatea lucrărilor, productivitatea muncii, reduce efortul fizic și realizăm astfel o mare economie de lemn.

Privesc drumul lor pe verticală, spre etajul zece și îmi amintesc de un alt drum : am participat nu de mult la o aplicație a vînătorilor de munte, probă grea, copleșitoare a pregătirii lor militare. Gerul mușca, lovea în oameni cu aceeași putere cu care lovea stînca. Dar vînătorii, echipați cu arme și muniții, cu tehnică modernă de luptă, sulau imperturbabili kilometru după kilometru, spre piscul muntelui pe care urmau să-l ia cu asalt. Drumul constructorilor e la fel de greu, cutezător. Dulgherii din echipa condusă de soldatul Gheorghe Dascălu, lucrează la lumina reflectoarelor și, noaptea, la etajul zece, vîntul bate ca pe Caraiman.

Cel mai bun fierar-betonist de pe Șantierul „Fundeni“ este soldatul Ionel Enea. Recunoaște asta și șeful șantierului, locotenentul inginer, Mihai Șerban. Enea este din Icușești (Neamț). „Acum, zice, am apartament în Miercurea Ciuc și în el locuiește soția cu doi copii. Ultimul, Ionel, s-a născut acum două luni; dar stați că nu-l cheamă Ionel, ci Vasile, ca pe tata. Am fost acasă, în permisie și l-am văzut. Seamănă cu mine“. Și constructori exemplari sînt mulți pe șantierele din Capitală : soldații Emil Mureșan, Ion Ilieși, Gheorghe Rușanu, caporal Dumitru M. Dumitru, șef de echipă la zidari, sublocotenentul inginer Arpad Cocis, concentrat, sînt dintre aceștia. Pe Șantierul „Alexandria“, tot în București, l-am cunoscut pe locotenenții ingineri Ion Munteanu și Mihai Boaghe. Pe 5 octombrie, perioada lor de concentrare a luat sfîrșit. La cerere au mai rămas pentru o lună pe șantier. Am crezut că doresc să strige „Ura !“ sus, pe etajul zece, odată cu soldații din subordine. Vor și asta, mărturisesc, dar vor mai înainte de toate să ducă la bun sfîrșit zidirea începută de ei : blocurile. Sînt specialiști și pe lîngă toate îndatoririle, mai au o mare răspundere : să asigure trăinicia construcției. Din mîzul acestui fapt luminează și patriotismul. Lumină care se propagă în alte conștiințe : cei 19 zidari din echipa caporalului Simion Bantaș sînt maramureșeni. Au numai șase luni de cînd au venit în unitate, dar, în condiții deloc ușoare, își depășesc normele zilnic. Aici, munca militarilor e datorie față de patrie, adică patriotism. În urma acestor fapte, a altora, pe care doar spațiul nu poate să le mai încapă aici, mulți soldați au fost avansați la excepțional : printre ei, caporalii Traian Mititeanu, Viorel Sărăcuț, Ion Grașanu, Gheorghe Buteanu. Privesc șantierul prin fereastra unui apartament ce se încheagă sub ochii mei, la cota maximă. Soldații aleargă, strigă unul la altul, macaralele claxonează, avertizează, cară pe un drum de aer, jalonat doar de funii metalice, grinzi de beton, pereți întregi, toate însumîndu-se după un plan geometric, devenind camere de locuit.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

— Eram tînără, nu mă căsătorisem, eram utecistă și împreună cu ceilalți tineri, alături de tovarășul Șuteu, pe atunci secretarul comitetului U.T.C. din combinat, am plantat plopii canadieni care străjuiesc zi și noapte drumul care te duce și aduce la combinat. De fapt nici nu mai pot spune că sînt o fiică a Transilvaniei, ci o fiică a Combinatului chimic Făgăraș. Dealtfel, nici nu mai am părinți. Au murit. Combinatul îmi este tată, mamă și cîteodată casă.

— Care trebuie să fie trăsăturile unui muncitor al combinatului ?

— Eu vi le spun pe acelea care le are. Pe cele viitoare, sincer să fiu, nu le cunosc. Este mîndru de societatea în care trăiește. Este responsabil pe ce face. Vrea, și reușește tot mai mult, să dea societății mai mult decît primește. Noi înțelegem că nu ne poate ajuta la dezvoltare, și poate, nici nu vrea, altcineva. Fiecare trăiește bine, unde muncește bine. Muncitorul din combinat acordă o totală aderiune muncii. El pune umărul și pentru că este obișnuit și pentru că vede conducerea punînd și ea umărul.

— Faceți parte din comitetul oamenilor muncii ?

— Am făcut. Din 1973 și pînă în 1975. Doi ani.

— De ce credeți că n-ați mai fost aleasă ?

— Nu cred, știu. Este un principiu — reînnoirea cadrelor. Este un principiu foarte bun. Altfel, ai impresia că te-ai familiarizat cu problemele. Însă trebuie să rezolvi, nu să te familiarizezi. Dacă în 6 ani, să zicem, vine la tine același om și-ți cere casă, te „familiarizezi“ atît de tare încît ajungi să te întrebi „ce tot vine ăsta pe aici“ în loc să-i dai casă.

— În perioada cît ați fost aleasă ce problemă importantă și concretă a rezolvat comitetul oamenilor muncii ?

— Ușurarea muncii la serviciul transporturi. Acum este mecanizat.

— Sînteți, asta-i situația, un muncitor de elită al combinatului. Reiese că, spre deosebire de ceilalți, dați ceva în plus. Adevărat ?

— Da. Curajul și răspunderea. M-am ridicat în ochii colectivelor unde am lucrat. Unii spun că și în ochii șefilor.

— Și ce-i rău în asta ?

— Nimic. Eu sînt disciplinată, chiar supusă. Un conducător nu poate avea încredere într-o lichea, într-un om nesigur. Eu știu că toate ierarhiile trebuie respectate. Fac tot ce mi se cere și raportez de executare. Am urmat exemplul oamenilor buni punînd umărul și gîndindu-mă, în același timp, că așa trebuie. Cred că ați înțeles ce vreau să vă spun.

— Cît de mult curaj aveți ?

— Niciodată mai mult decît acela pe care l-am avut plecînd în lume singură la 11 ani. La 11, înainte am spus 12 din greșeală. Poate că nici nu văzusem o șosea.

— Vorbindu-mi în cuvinte atît de frumoase, calde chiar, despre tovarășii ingineri Teodor Șuteu și Corneliu Custurea, s-ar putea crede că nu aveți capacitatea de a spune lucrurilor pe nume, sau că o aveți dar n-o folosiți.

— Spun lucrurilor pe nume pentru că muncesc și pentru că sînt corectă. Însă am o vorbă : „Sîntem cu lupii, urlăm ; sîntem cu oamenii, muncim“. Nu este neapărat nevoie să ai curaj față de un conducător. Ce, se cere așa ceva ?

— Nu, dar doresc prin acest interviu să și spulberăm unele vorbe prefabricate, goale, sau pur și simplu locuri comune. Continuați !

— Întrebați-mă !

— Ați spus mai înainte că vă cunoașteți limitele. Care sînt acestea ?

— N-am cîrtiit niciodată.

— Stărui totuși pe această întrebare.

— În timpul serviciului n-am greșit niciodată pentru că n-am avut voie. Acasă mai fac pe șefa, dar mai rar.

— Munca aceasta fizică ce efect are asupra femeilor înțelese ca femei ?

— Pe mine m-a dezvoltat mai mult. Oricum, eram însă măritată. Afară de asta, ce să zic ? Stai seara o jumătate de oră în plus și te îngrijești. Nu vreau să exagerez, dar ce-mi folosește mie ca femeie că stau și beau cafea într-o cameră mai puțin atinsă de lumină ?

— Cum vă distrați ?

— Făcîndu-ne casa. E o vorbă : nimic nu se face stînd la Mexico. Așa-i spunem restaurantului „Ardealul“. Duminica mai ieșim la iarbă verde. Urmăresc unele emisiuni la televiziune.

— Cum găsiți emisiunile despre muncă, reportajele, anchetele pe această temă ?

— Nu vă supărați, dar mi-a venit să răspund așa „Pe această temă“. Sînt aceleași cuvinte, uneori, parcă aceleași oameni. Se vorbește încă stas. Bineînțeles că mă refer la unii. Dar știți cum e cu povestea asta ? Planul de producție trebuie să-l realizezi. La televizor nu e plan, așa că poți să-l închizi.

— Dumneavoastră ce mai așteptați de la viață ?

— Sănătate. Înțelegere cu soțul. Nu mint : vreau sănătate ca să pot da societății românești mai mult. Cînd zic societate înțeleg de fiecare dată societatea omenească a românilor. Poate vi se pare puțin dar este foarte greu să menții ce ai făcut.

— Nu mi se pare. Cunoașteți acum muncitorii fiind maistru și avîndu-i în subordine. Cum vi se par ?

— Unii fac pe nepricepuții.

— Cît de des apelați la conducere ?

— Chiar conducerea m-a numit maistru, așa că de ce să apelez ? Trebuie, maistru fiind, să cunoști felul de a fi zilnic al omului. Să-ți dai seama imediat ce este deosebit la el, să afli de ce și să-l ajuți.

— Din păcate spațiul a luat sfîrșit. Care, spuneți-mi respectuos, stimată fiică a muncii, Butum Meiania, care vă este visul acela al dumneavoastră, acela scump, acela care nu vă dă pace ?

— Iată ! Să fie noapte și eu și soțul să dormim. Să intre fata pe ușă și noi s-o întrebăm doar : Cu ce accelerat ai venit ? Ați înțeles ? Adică asta să fie singura problemă, că de intrat la facultate a intrat.

EUGEN SECELEANU ■

„N-am crezut niciodată că ideile mele sînt cele mai bune"

● Ce gîndește Ioan Neșu, primarul municipiului Dej, cu o lună înainte de alegeri

Știam de la bun început că timpul îi este drămuit, dar spunîndu-mi că de cînd este primarul municipiului nu a refuzat un dialog cu nimeni, am înțeles că interviul pentru care mă deplasasem nu va fi o problemă. Îl întreb mai întîi cum se explică că are totdeauna ușa, cum se spune, deschisă.

— Pentru că n-am crezut niciodată că ideile mele sînt cele mai bune. Totdeauna cineva știe mai mult, a trăit mai multe decît tine. Cînd e vorba de viața ta poți merge pe cont propriu. Dar cînd reprezinți interesele unui oraș, nu numai că nu îzbîndești nimic, dar n-ai nici dreptul să crezi că ideile tale sînt cele mai bune. De fapt, la cîteva zile după ce am fost ales am ținut mult să am o întîlnire cu secretarii organizațiilor de partid din cartiere. Majoritatea sînt pensionari și m-am întîlnit, de fapt, cu un sfat al bătrînilor. Ei știau foarte bine orașul și din această discuție m-am ales cu o serie de idei și propuneri foarte, foarte utile. Un primar care acționează pe cont propriu și rămîne singur încetează să mai fie primar și nu mai reprezintă interesele oamenilor.

— Înainte, ce vă lega de acest oraș ?

— Nu foarte multe lucruri. Știam multe și nimic. Aveam cîțiva prieteni, cunoșteam cîteva unități economice. Cam atît.

— Cînd s-a produs prima întîlnire adevărată cu orașul ?

— În noaptea de 4 martie, cînd și Dejul a resimțit cutremurul. Atunci am simțit cu adevărat locuitorii. Atunci mi-au spus că pe Dealul Florilor lipsesc cabinele telefonice, că nu știu ce conductă era spartă mai demult. Iar cei bătrîni — iar bătrînii ! — au venit la mine și mi-au spus : Noi știm orașul cu ochii închiși. Am trăit și anul 1970 și 1975 cînd au venit apele. Ar fi bine să vedem mai întîi cum e cu apa, cu lumina și pe urmă cu alimentația. Era noapte și mi-a venit să spun : de acord, dar cu cine să vedem ? Noroc că am ieșit afară. Pentru că veniseră și cei de la apă și cei de la gaz și cei de la poștă. Unii dintre ei au spus că de-o fi pe aiurea mai rău decît la noi ar vrea să meargă în ajutor. Deși nu aveau program imediat a început să funcționeze fabrica de panificație și alte unități alimentare. Am rămas obligat față de ei pentru totdeauna.

— Cu ce ați început ?

— Cu podul de peste Someș. Era într-o stare avansată de degradare. Toate reparațiile se distrugeau în cîteva zile. Am discutat cu constructorii. Ori îl fac ca lumea, ori trecem prin altă parte. După două săptămîni a fost terminat. Atunci l-am auzit pe un om spunînd, uite, se vede că avem primar nou. A fost un început. Problemele unui primar nu se rezumă la poduri. Pe el îl privește viața întregului oraș.

— Aș vrea să știu mai multe lucruri despre dv.

— N-am timp.

— Atît ?

— Atît. Și eu și orașul trebuie să ne grăbim. Unii se grăbesc încet. Noi trebuie să ne grăbim repede. Am mereu sentimentul că sîntem în urmă.

— Dv. sau orașul ?

— Și eu și el.

— Cum se poate grăbi un oraș ?

— În multiple chipuri. Să termine mai repede cu o zi, cu o lună sau cu un an ce are de realizat.

— Și totuși oamenii spun că de la venirea dv. o mare parte din chipul orașului s-a schimbat în bine. Spun și alte lucruri frumoase.

— Nu le știu.

— Vi le spun eu, dacă nu vă deranjează. Spun că s-au reparat podurile, că pe o serie de străzi au apărut pomi, că...

— Nu pot să-mi uit profesia. Sînt inginer silvic și am lucrat mulți ani în silvicultură. Am venit abia în luna martie și n-am mai putut planta prea mult. Facem însă pregătiri pentru anul viitor. Va fi o adevărată campanie, pentru că omul nu trebuie să uite că trăiește în natură. De ce am insistat pe zone verzi ? Dejul are un cartier frumos, amplasat pe un deal, căruia denumirea îi impune o anume înfățișare. Se numește Dealul Florilor și sînt mai multe blocuri, e drept, foarte frumoase, decît flori. Am discutat mult cu oamenii. După ce cîteva străzi și-au schimbat înfățișarea au simțit că orașul lor trăiește cu o intensitate mai mare. Au pus mîna cu toții și atunci mi-am dat seama că ar dori să facă din oraș ceea ce merită. Și tot ceea ce s-a schimbat ca înfățișare au făcut ei, în orele lor libere, prin muncă patriotică.

— ...spun că au fost asfaltate străzi și reparate poduri, că în magazine vînzătorii au devenit mai amabili, că mergeți noaptea în întreprinderi și pe străzi și că nu-i suportați pe leneși, că începeți programul de lucru la șase dimineața și puteți fi văzut peste tot pînă seara tîrziu.

— În atribuțiile unui primar nu intră numai treburile gospodărești. Răspunderea aceasta impune o prezență continuă acolo unde se creează bunurile materiale. Iar acestea nu se fac numai ziua. Se fac și noaptea, în schimburile 2 și 3. Am dorit mult să cunosc și oamenii, la locul lor de muncă și seara, și la miezul nopții, să-i văd nu în trecere, ci cum lucrează, cum trăiesc și cum gîndesc. Întreprinderile fiind mai ales la marginea orașului și în părți opuse am trecut noaptea și prin centru și bineînțeles că nu m-am putut abține să nu intru prin localurile publice. Să văd ce fac gospodarii orașului.

— Ați avut dezamăgiri ?

(Urmează două minute de liniște).

— Destul de multe, dar mai degrabă nemulțumiri și autonemulțumiri. Cu deservirea populației, cu solicitudinea personalului, încă departe de un comerț eficient, cu transportul în comun. N-am așteptat ședințe și întîlniri, pentru că nu erau nemulțumirile mele, erau ale orașului. Și eu sînt beneficiarul tuturor acestor servicii și m-am regăsit totdeauna în cetățeanul obișnuit care n-are timp să-și complice existența cu niște lucruri care ar trebui să i-o facă mai plăcută, nu să-l obosească. Mai sînt oameni care nu-și satisfac menirea.

— Să ne întoarcem la dv.

— Cînd se spune să facem totul pentru om, înțeleg că viața lui trebuie să fie mai plăcută, fie acasă, fie pe stradă, fie în comerț, fie în producție.

— Am văzut foarte mulți oameni veniți să vă spună cîte ceva.

— Vin pentru că știu că sînt așteptați. Cînd au simțit că s-a schimbat ceva au redescoperit propriul lor oraș, au venit cu idei, cu propuneri și cu sfaturi sincere.

— Numai pentru atît ?

— Nimeni nu vine să-ți spună : Ah, mor de fericire, scăpați-mă cumva. Vin că au o idee, pentru că au fost obligați să o aibă, pentru că este nevoie de ea, vin cu necazuri și cu probleme. Mă transpun în situația lor. Asta îmi pretind și le pretind celor cu care lucrez. Să înțelegem nevoile oamenilor ca pe propriile noastre nevoi. Dar le cer și oamenilor să se pună în situația mea, cel care trebuie să respecte legile țării. Și din acest schimb de locuri, de multe ori găsim împreună soluții corecte și eficiente.

— Aveți un ritm de lucru impresionant. Iar puterile dv. sînt totuși limitate, ca și ale concetățenilor.

— Sînt, cum am zis, nou și, ca la orice început, trebuie să dai totul, să investești mult efort și multă pasiune. Trebuie să cunoști atît fața văzută cît și cea nevăzută a unui oraș și a unor instituții. Pe cea care o vezi ușor o vede toată lumea în orele obișnuite de lucru. Cea nevăzută o simți sau o vezi în seri și nopți de muncă, de stat alături de oameni. Unui primar nu-i ajung cele 8 ore de muncă.

— De cînd sînteți primar — sigur, timpul a fost scurt —, dar nu se poate să nu fi avut cîteva bucurii.

— Nimeni nu rezistă prea mult fără bucurii. Ele ne dau totdeauna putere să continuăm în viață chiar și ceea ce uneori nu e de continuat. Chiar dacă a trecut puțin timp de cînd am fost ales primar al municipiului Dej am avut o mulțime de bucurii.

— Care a fost prima ?

— Cînd secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a conferit Ordinul Muncii cl. a II-a municipiului Dej în întrecerea pe municipii și cînd Întreprinderii 11 Iunie Dej i s-a decernat Ordinul Muncii cl. a III-a pentru rezultatele obținute în 1976. Și tot o mare bucurie a fost cînd am văzut primul boboc de garoafă crescut în cei 1 100 m² de seră pe care am început-o în luna mai cu oamenii de la unitățile de gospodărire comunală. Tot prima mare bucurie a fost cînd s-a deschis atelierul de confecții de papetărie. Și tot o mare bucurie a fost cînd a început construcția Fabricii de fire tip bumbac pe platforma C.C.H. Și tot o mare bucurie a fost cînd oamenii muncii din municipiul Dej și-au suplimentat angajamentele de depășire a planului de producție cu 8%. Și tot una mare a fost întîlnirea cu muncitorii cooperatiști din C.A.P. Ocna Dej-sat Pintic cînd am hotărît înființarea unei ferme pomicole de peste 100 de ha. Și...

— Am aflat atît de puține lucruri despre dv. De fapt, mult mai multe mi-au spus oamenii, ieri, pe stradă.

— În toate cele despre care v-am vorbit, meritul este numai al lor. La Dej oamenii au spus că nu au timp de pierdut cu Valea Salcă, cea care ne-a produs atîtea necazuri la inundații. Pentru regularizarea cursului trebuia ridicat un pod peste D.N. 1. Au început la 1 iulie și era planificat să se termine în decembrie. Dar oamenii au spus că nu au timp să aștepte pînă în decembrie. Și în 22 august a trecut prima mașină peste podul cel nou.

— Dacă aș veni, de exemplu, peste un an, și dacă ați fi tot primar, atunci ce mi-ați spune ?

— Aș vrea să vă pot spune cu convingere că oamenii au devenit mai buni, că au tot ce le trebuie, că există o armonie a străzilor și multă, multă liniște, că Dejul a devenit un oraș al florilor și al zonelor verzi, că toate unitățile economice funcționează la capacitatea maximă. Sînt sigur că exact așa vă voi spune, eu sau altcineva, n-are importanță, pentru că locuitorii Dejului știu să trăiască satisfacția datoriei împlinite, au dat și vor da totul pentru creșterea nivelului de trai al lor și al poporului nostru.

La capătul dialogului, gîndindu-mă la o posibilă ilustrație, l-am cerut tovarășului primar o fotografie, o fotografie care să-l prezinte cititorului.

— Îmi pare foarte rău, dar eu de 20 de ani nu m-am mai fotografiat singur.

ROMEO DOMNARU ■

Aflăm dintr-o scrisoare **Nu-l cheamă Păun, nu este acar, dar povestea e cam aceeași**

Îl cheamă Sandu Negoiță și e de meserie instalator la Șantierul I.C.S.I.M. din Brăila — șantier ce ține de I.C.S.I.M. București. Pentru cei din București, Sandu Negoiță e un nume și atît. Munca lui e socotită împreună cu aceea a miilor de oameni ai întreprinderii, dar problemele lui, multe, puține cîte sînt, nu ajung să aibă ecou atît de departe. Singura chestiune de care I.C.S.I.M.-ul are cunoștință e că acest Sandu Negoiță — cum va fi arătînd și cine va fi fiind el — tot plătește, conform unor hotărîri judecătorești, bani peste bani unei întreprinderi din Galați pe nume I.P.T.M.A. Deci, I.C.S.I.M.-ul din Capitală încasează banii și cînd, iată, apare o nouă hotărîre judecătorească cu nr. 1 328 (dosar) și 866 (sentința din 9 septembrie 1976) a Tribunalului județean Galați, în care se zice că Negoiță nu e vinovat și nu trebuie să plătească, omul își primește banii înapoi. De fapt, nu chiar toți banii. Dar cum istoria e și lungă și încîlcită să încercăm să prindem un fir

Între atîtea inițiale și abstracțiuni, să vedem cum stă Sandu Negoiță. Omul e membru de partid din 1957, e șeful unei echipe de instalatori, are patru copii pe care cu grija soției sale îi crește frumos și cu respect pentru carte. La slujbă e apreciat. În Brăila nimeni n-are nimic a-i reproșa. Probabil că nici în cele patru luni cît a lucrat la I.P.T.M.A.-ul gălățean Sandu Negoiță n-ar fi supărat pe nimeni dacă pentru munca din aceste patru luni n-ar fi pretins, el și cei zece oameni ai echipei, să li se plătească exact cît spunea contractul încheiat cu întreprinderea.

Am promis o poveste încurcată. Mai corect ar fi să scriem că povestea e a naibii de încurcată. Pentru lucrurile petrecute — sau mai degrabă nepetrecute — în cele patru luni lucrate pentru I.P.T.M.A. (fosta U.F.R.M.A.), în comuna Jirlău, județul Brăila, Sandu Negoiță a strîns un dosar de hîrtii gros cît latul unei mîini de om muncitor la munca aceea nu prea ușoară a instalatorilor de pe șantierele de construcții. Cu atît s-a ales ei din promisiunile făcute la intrarea în I.P.T.M.A. (fostă U.F.R.M.A.). El și cei zece meșteri mari care au lucrat la Jirlău n-au luat decît retribuția pe două luni, pentru celelalte două urmînd să plătească ei întreprinderii ! Ce s-a petrecut cu adevărat pe șantierul comunal, ce pagube au făcut muncitorii ori pagubele cui trebuie să le plătească ei, cine și de ce e foarte supărat pe ei și, peste toate, cum se face că cei care se fac vinovați de o seamă de nereguli în acte nu apar ca vinovați în judecăți — acestea și încă alte multe probleme ar da de lucru unui jurist de profesie și încă nu e sigur că omul legii ar ști să le dea un răspuns. Am încercat, împreună cu tovarășul Vitomir Ocneanovici, contabil șef la Șantierul I.C.S.I.M. Brăila, să aflăm firul adevărului în cazul lui Sandu Negoiță. „Știți, zice tovarășul contabil șef, multe treburi sînt neclare în dosarul în baza căruia I.P.T.M.A.-ul îl scoate pe omul acesta bun de plată. Noi, conform hotărîrii judecătorești, îi reținem din retribuție o rată lunară. E bizar că, deși nu ne-am constituit niciodată parte lezată, fiindcă dinsul chiar că nu ne-a greșit cu nimic, tribunalul a decis că trebuie să ne plătească și nouă, I.C.S.I.M.-ului, niște bani, tot așa, în rate. Jurisconsultul nostru a vrut să-l apere, arătînd că nu ne-a cauzat nici un prejudiciu, că nu avea cum să ne cauzeze un prejudiciu, întrucît el a lucrat la noi în acord, primind bani nu la categoria de retribuție, ci după munca efectuată, însă judecata a hotărît ca nu ; Negoiță a făcut un fals și pentru falsul acesta e pedepsit de lege. Noi, cei din I.C.S.I.M., socotim că dacă Negoiță și oamenii echipei lui au uzat de o adeverință mincinoasă ca să ia o categorie de retribuție în plus, acolo la I.P.T.M.A., tot atît de vinovat e și cel care a eliberat adeverința. Or, persoana care a redactat și semnat adeverința și care ar fi tot atît de vinovată nu apare nicăieri în proces. Încă o treabă ciudată și — după opinia noastră, nelegală — e că lui Negoiță i se reține și o dobîndă la suma pe care o plătește ! Iar faptul cel mai bizar e că un al doilea proces, pe care I.P.T.M.A.-ul i-l intentează lui Negoiță pentru nu știm ce nereguli cu materialele din gestiune e cîștigat în recurs de acesta. Întreprinderea gălățeană îi înapoiază banii omului, dar nu-i plătește și cheltuielile de judecată".

Nu știm ce ați priceput dumneavoastră, stimați cititori, din cele relatate pînă aici, dar dacă nu vă sînt clare toate datele disputei vă reamintim că Sandu Negoiță are patru copii de crescut, că cele cinci sute de lei care i se reține lunar sînt niște bani pe care, de fapt — dacă nu cumva în cel mai rău caz — ar trebui să-i plătească solidar cu alții. Nu este exclus ca Sandu Negoiță și echipa lui să fi făcut vreo greșeală, dar o întreprindere n-are ea oare un întreg corp administrativ, a cărui datorie este nu să sancționeze greșeala, ci să-și dea interesul ca lucrul să se desfășoare fără greșeli. Să le prevină, să fie atenți la faptul legal și, mai ales, să gîndească de zece ori cînd trimit un om al întreprinderii în fața judecătorului. E foarte comod așa, să consideri munca și viața unui om ca pe-o hîrtie care trebuie trecută dintr-un dosar în altul.

Am cercetat dosarul cel gros cu care s-a ales Sandu Negoiță lucrînd ca instalator la I.P.T.M.A. (fostă U.F.R.M.A.) Galați și am fost în mai multe rînduri intrigat de șubrezenia unor probe trimise împotrivă-i și, mai ales, de ușurința cu care i se măsura vina în ani de detențiune. Am fost oarecum uimit de ideea de a face din Sandu Negoiță un personaj în stare să strice, cu ascuțimea malefică a minții sale, rostul de-o vară al unei întreprinderi cu atîția licențiați în științe economice. Orice poate fi Sandu Negoiță, dar nu un subtil alcătuitor de paradoxuri contabile, din care să iasă el în cîștig și întreprinderea în pagubă. Acest Sandu Negoiță, care pune atîta patimă să-i meargă copiii la școală și să-i fie casa curată și cinstită, nu e din cale-afară de priceput la scris. Este, dacă ne putem exprima astfel — cerîndu-i, bineînțeles scuze de pe acum pentru curajul nostru — omul care din orice proces iese neapărat în pierdere. Așa sînt unii făcuți să cîștige tot timpul, așa sînt unii făcuți să piardă. Un păgubos, cum avea obiceiul să zică bunul poet Miron Radu Paraschivescu.

Și dacă cele scrise pînă acum nu v-au lămurit încă în ce constă cauza acestui Sandu Negoiță și a oamenilor care s-au fript lucrînd prin anii '70 pe contractul I.P.T.M.A.-ului gălățean la Jirlău, vom preciza că muncitorul instalator Negoiță nu vrea să-și ia înapoi banii munciți. El și cei zece tovarăși ai săi vor ca suma de aproape 65 000 lei, cu care i-a păgubit întreprinderea, să fie cedată unei grădinițe de copii. Mai departe vă rugăm să socotiți ce om e Negoiță și ce i se cuvine pentru gîndul lui.

O. TUDOR ■

La micul dejun, dar și după aceea

Unde putem bea un ceai de mentă?

Celebra ceainărie a Bucureștiului unde se bea... cafea !

Iată constatările noastre rezultate în urma unui foarte scurt și restrîns raid prin cîteva din cofetăriile și patiseriile din centrul Bucureștiului.

„Chiar astăzi am primit o adresă din partea conducerii prin care sîntem înștiințați asupra produselor pe care trebuie să le punem la dispoziția clienților care vor să servească micul dejun. La poziția ceaiuri vom desface un singur fel de ceai, rusesc. Ceaiuri din plante medicinale ? Nu, niciodată nu s-a servit așa ceva". (Dumitru Funieru, gestionarul cofetăriei „Macul Roșu", strada Știrbei)

„Nu știu dacă în patiseria „Capitol" s-au servit vreodată ceaiuri medicinale, eu am fost repartizat aici doar acum trei zile. Tot de trei zile am primit și lista cu produsele pentru micul dejun. Vom servi un singur fel de ceai, rusesc. Eu personal, împreună cu familia, consum ceaiuri medicinale, mușețel, mentă, tei, dar acasă. Nu știu să existe o unitate comercială unde să se poată consuma ceaiuri medicinale. Și noi am putea, la o adică, să servim astfel de ceaiuri, deși nu cred că o să facem o vînzare prea mare". (Alexandru Teodorov)

„Noi servim de multă vreme micul dejun, dar nu cu un succes prea mare. La această mică cerere, ponderea o dețin laurtul, cafeaua cu lapte și laptele bătut. Foarte puține comenzi de ceai, deși, pe lîngă ceaiul rusesc, mai putem servi ceai de mentă și ceai din cozi de cireșe. Lucrez de 4 ani în această cofetărie și pot să spun că am servit cîte un ceai medicinal cam o dată pe lună. De ce ? Poate și pentru faptul că la numai doi pași, în strada Doamnei, s-a deschis ceainăria „Pionierul", specializată în ceaiuri din plante medicinale". (Ana Delcea, „Cofetăria Universității")

„Pentru micul dejun, la poziția ceaiuri, vom servi ceai negru, așa-zis rusesc, ceai de mentă, ceai de tei și de sunătoare, dar pentru ultimul nu avem prețul de desfacere, așa că mai așteptăm. Menționez că noi am pus la dispoziția clienților, încă de anul trecut, ceaiurile de mentă și tei, dar cu vînzarea stăm foarte, foarte slab". (Vasile Zate, cofetăria „Colombo")

După cum se vede, chiar și din aceste doar cîteva consemnări, micul dejun nu se prea servea în cofetăriile și patiseriile noastre. Salutară, desigur, inițiativa de a determina unitățile respective să asigure și un astfel de serviciu. În ceea ce privește ceaiurile medicinale, care în marea lor majoritate se iau dimineața, pe nemîncate, acestea lipsesc, după cum se vede, nu cu desăvîrșire, dar atunci cînd clientul le găsește acest eveniment se datorează inițiativei lăudabile a unor șefi de cofetării și mai puțin unei indicații precise în acest sens. Dacă vînzarea este, după cum s-a spus, slabă, de vină ar fi și faptul că nicăieri nu am putut constata existența vreunei reclame, măcar un simplu afiș care să concureze celebrul cocotier cu o negresă în fața mării, dacă mare se poate numi acea pată albastră și cenușie în același timp. Nu am întîlnit un astfel de anunț nici în pasajul de lîngă Universitate, unde la Bar-Pasaj pot fi servite următoarele ceaiuri : diuretic, gastric 1 și 2, sunătoare, aromatic, hepatic, laxativ, sudorific, sedativ, calmant și tonic aperitiv. E adevărat că pe unul din rafturi sînt așezate mai mult sau mai puțin la vedere aceste ceaiuri, dar numai un ochi atent le-ar putea observa. „Aproape că le ținem degeaba, avea să ne declare șeful unității, Aurel Oancea, nimeni nu le solicită". Dar cîți oameni știu că pot servi un ceai medicinal la Barul din pasajul Bălcescu ?

Iată-ne ajunși și la celebra ceainărie numită „Pionierul", dar care, deocamdată, nu posedă o astfel de firmă, adică nu scrie nicăieri că ne-am afla la „Pionierul", ci într-un fel de patiserie-cofetărie. Pretențioasa ceainărie dispune de trei-patru măsuțe înghesuite într-un spațiu strîmt, iar pe pereți nu poate fi întîlnită nici o inscripție, dacă nu reclamă comercială, că aici se servesc absolut toate ceaiurile produse de „Plafar". Aurelia Tudor, șefa unității, avea să ne spună că principalele produse pe care le vinde și cu ajutorul cărora își îndeplinește planul sînt prăjiturile și bomboanele. În afară de faptul că unitatea respectivă este oarecum tupilată, greu de găsit, deși în plin centrul Capitalei, motiv pentru care ne îngăduim să sugerăm că ar fi mai nimerită reamplasarea ei într-un loc mai la îndemîna clienților, adică mai la vad, trebuie să mai consemnăm și faptul că o adevărată ceainărie cu plante medicinale ar trebui să atragă prin curățenie, serviciu atent și plin de bunăvoință, altfel spus un cadru ambiant cu numeroase plante care să ilustreze capacitatea terapeutică a ceaiurilor medicinale. Cu gîndul că sugestia noastră va fi luată în discuție, ne-am mai gîndit că o astfel de ceainărie ar putea să pună la dispoziția clienților și alte produse, pe lîngă ceaiuri, cum ar fi diversele sortimente de ape minerale sau chiar principalele produse ale „Apimondiei". Ne-am afla, cu alte cuvinte, într-o unitate comercială model, capabilă să contribuie la sănătatea noastră de zi cu zi.

VICTOR NIȚĂ

DESPRE ABATERI GRAVE PE CARE UNII INSPECTORI... LE INSPECTEAZĂ...

Mai multe sesizări au determinat, în anul școlar trecut, o adevărată cascadă de controale, verificări și inspecții la Grupul școlar metalurgic Slatina. Au fost constatate, cu acele prilejuri — pe lîngă grave lipsuri ale multor cadre didactice și ale conducerii școlii — o deplorabilă situație a nivelului de pregătire al unui mare număr de elevi, precum și procedee ilegale și profund antieducative în munca diriginților ori în desfășurarea probelor practice de atelier ale cursanților de la seral.

În noiembrie 1976, Mihail Cociași — inspector financiar de stat în cadrul I.T.F.S. Olt — în prezența inspectorului Emil Constantinescu de la Inspectoratul școlar județean, verificînd situația obiectelor predate de elevii de la cursul seral — obiecte ce trebuiau confecționate în cadrul orelor de lucrări practice în anul școlar 1975/1976 — constata cîteva lucruri surprinzătoare. O seamă din aceste obiecte fuseseră expuse în standul de expoziție al grupului școlar fără ca, în prealabil, să fi fost înregistrate în patrimoniul unității. Deși, pînă la urmă, toate aceste bunuri au fost predate la magazie, pentru nereguli în evidența contabilă a unor valori a fost amendată contabila Gheorghița Lixandru. Ceea ce punea însă vîrf la toate era un alt amănunt. Citățm din procesul-verbal încheiat atunci : „Cu ocazia verificării prin sondaj a existenței acestor bunuri la locurile de folosire, s-a constatat că aceste obiecte nu sînt confecționate de elevii de la cursul seral, ci sînt bunuri fabricate în industrie și predate grupului școlar în contul obiectelor ce trebuiau confecționate în timpul orelor de practică". Cine prelua de la elevi aceste obiecte ? Responsabilul cu practica și director adjunct, maistrul Petre Popescu. Vă închipuiți cumva că elevii îi păcăleau pe acesta, predîndu-i pînă și truse de scule din import ? Nici vorbă de așa ceva. Sistemul era acceptat cu seninătate și practicat în școală deliberat, cu dezinvoltură.

Nu era însă singurul lucru ciudat și anormal practicat în această unitate de învățămînt. În toamna anului 1975, numărul absențelor elevilor devenise alarmant. Pentru oricine, veți putea spune, o asemenea situație aducea în prim planul unei discuții necesare calitatea muncii diriginților. Ei bine, la Grupul școlar metalurgic Slatina tocmai acest lucru este lăsat pe ultimul plan. În ședința consiliului de conducere de la 29 noiembrie 1975, directorul Nicolae Ștefănuț, pentru redresarea frecvenței, propune ca elevii de la profesională să plătească absențele nemotivate : **5 lei ora de clasă ; 16 lei ziua de uzină.** Menționăm că **Regulamentul de funcționare a școlilor profesionale**, aprobat de M.E.I. cu nr. 1439/1970, la art. 49 precizează : „Situația elevilor care lipsesc nemotivat pînă la 20 de ore de la obiectele teoretice, precum și a celor care lipsesc nemotivat mai mult de 2 zile de la instruirea practică se discută în colectivul clasei, în consiliul profesoral și cu părinții elevului, stabilindu-se măsuri care să asigure îmbunătățirea frecvenței. În acest caz, părinții sau ocrotitorii legali ai elevilor vor fi obligați să restituie contravaloarea meselor servite și a cazării pe timpul afectat, calculat în zile de activitate, conform regulamentului școlii". Din textul de mai sus era reținută doar indicația referitoare la bani, nu însă și cele referitoare la munca diriginților, la pîrghiile educative ce trebuiau acționate. Că lucrurile stăteau așa o arată fără echivoc, și un alt amănunt. În aceeași ședință, cineva a propus ca **și elevii de la liceu să plătească absențele nemotivate cu 3 lei ora.** Față de situația foarte gravă a frecvenței, în loc să fie pusă în discuție cu asprime calitatea muncii diriginților, **elevii erau invitați pur și simplu să-și facă socoteala de cîți bani pot să lipsească într-o lună ori într-un trimestru. Și cine credeți că propunea o asemenea măsură formidabilă de educativă ? Profesorul de filosofie Marcel Chiriac, șeful comisiei metodice a diriginților !** În frunte cu directorul Ștefănuț însă, colectivul a aprobat această stupefiantă măsură. Ba mai mult, la 9 decembrie, ea era aprobată de consiliul profesoral, cu aceeași seninătate (a se citi irresponsabilitate !). Procesul-verbal poartă 24 de semnături indescifrabile și grafiate în toate direcțiile, ca într-o pictură abstractă, ilustrînd parcă „logica" unei asemenea decizii. După acest mercurial sui-generis al pieței absențelor un alt control financiar stabilea că între 1 ianuarie 1972 (! ? !) și 1 ianuarie 1977 **„s-a încasat drept amenzi pentru absențe nemotivate suma de 85 749 de lei".** În mod ilegal acești bani au fost incluși în fondurile cantinei ! Abia la 27 ianuarie a.c., suma a fost virată la buget. Este de menționat însă și un alt lucru specificat în documentele controlului financiar. Din 9 220 absențe nemotivate (trimestrele II și III 1975/1976) s-au încasat numai 1 609 ore. Unii diriginți n-au aplicat sistemul ; alții relatează că elevii n-au vrut să plătească. Rețineți însă : **în două trimestre, 9 220 de absențe nemotivate !** Față de această situație, ați văzut ce măsuri lua conducerea școlii...

În februarie 1977 un colectiv de specialiști din Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Industriei Metalurgice și Inspectoratul școlar județean Olt analiza activitatea instructiv-educativă din această unitate. Reținem cîteva din constatările menționate. „Planificările calendaristice ale materiei întocmite de cadre didactice sînt făcute defectuos în cea mai mare parte. (...) Sînt numeroase cazuri de rămîneri în urmă cu predarea materiei față de planificări (...) sînt rămîneri în urmă de peste două săptămîni, necesitînd replanificări de activitate și eforturi suplimentare de recuperare a unor capitole întregi, neparcurse chiar din anul școlar anterior. (...) O carență mare este absentarea (!) de la ore a unor profesori, ca inginerii Marian Coșoiu, Ion Stan, Gheorghe Iliescu, Genoveva Lică, Victor Bunescu ș.a. (...) Unele cadre didactice nu se pregătesc suficient pentru fiecare lecție. (...) Activitatea diriginților, la un mare număr de clase, nu a dat rezultatele scontate în îmbunătățirea laturii educative a procesului de învățămînt, tolerîndu-se ca elevii să piuteească în mediocritate sau să se mențină **sub nivelul acestela.** (s.n.)" În urma acestui control, **Direcția organizare, control, personal și învățămînt,** din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice, transmitea conducerii școlii, alături de asemenea concluzii, și o notă cu sancțiunile stabilite pentru 13 cadre didactice. Cea mai gravă sancțiune **— mutarea disciplinară la altă unitate școlară —** era aplicată profesoarei de limba franceză Veronica Goj, pentru următoarele motive : **80 de absențe nemotivate de la clasă ; încălcarea regulamentului școlar privind notarea elevilor și încheierea mediilor trimestriale ; neîndeplinirea sarcinilor date de conducerea școlii ; nivel de pregătire scăzut al elevilor.** Această măsură, deși comunicată întregului colectiv didactic, n-a fost aplicată nici în prezent ! Cu toate că profesoara respectivă continua să lipsească de la ore. La 30 mai a.c. mai acumulase încă 30 de absențe nemotivate. Multe absențe și le-a motivat cu certificate medicale. Deși directorul Nicolae Ștefănuț mărturisește că unele din aceste certificate i s-au părut suspecte, adaugă însă că toate au fost plătite... La 11 oct. a.c., numai pe perioada care a trecut din acest an școlar, Veronica Goj totaliza 24 de absențe nemotivate. Nu prezentase școlii nici obișnuitul certificat medical. Miercuri, 12 octombrie, inspectorul general Florian Petrescu de la Inspectoratul școlar județean ne mărturisea, pe un admirabil ton autocritic, vinovăția inspectoratului pentru neaplicarea sancțiunii stabilite încă din februarie. La inspectorat am reușit s-o întîlnim și pe Veronica Goj. Ne-a declarat că va prezenta certificatul medical. Orarul, în schimb, ne-a mărturisit cu candoare și dezinvoltură că nu și-l cunoaște. Evident, pentru toate găsește motive. Și, din păcate, găsește și oameni care să i le accepte fără discernămînt. Pentru înțelegerea toleranței de care a beneficiat, menționăm că situația sa este complicată de o mai veche ceartă cu directorul Nicolae Ștefănuț, pe care de mai multă vreme l-a acuzat deschis în fața corpului didactic că l-ar fi făcut propuneri imorale. Cu ocazia unuia din controalele efectuate în școală, a declarat în scris lucruri grave privind comportarea imorală a acestuia. Precizăm că o declarație similară și detaliată, pe care ne-a înminat-o, se află în prezent la redacție.

Revenind însă la situația de ansamblu, deosebit de gravă, de la Grupul școlar metalurgic Slatina, sîntem datori să precizăm că unele mari deficiențe continuă, așa cum își continuă Veronica Goj absențele nemotivate și întreaga atitudine de sfidare a obligațiilor sale profesionale, pentru care n-are, în fond, nici o justificare morală. Că în această școală însă — cu un director acuzat uneori, culmea !, de prea mare severitate — aproape fiecare face ce vrea, o arată mai multe lucruri, printre care — și nu ultimul ca importanță ! — mențiunea o întîmplare destul de recentă. În luna septembrie a.c., șapte cadre didactice — profesori de fizică și obiecte tehnice — au refuzat pur și simplu să la în primire laboratoarele respective. Doi inspectori din Ministerul Industriei Metalurgice, pe care la 11 octombrie i-am întîlnit în școală, veniseră alertați, printre altele, și de această situație încă nerezolvată. Întîmplarea aceasta ne-a dat prilejul să constatăm că unele practici nefirești din această unitate, gravele abateri ale cadrelor didactice și ale conducerii școlii nu au ca fundal doar inexplicabila îngăduință a inspectoratului școlar județean. Iată ce ne-a declarat inginerul Victor Pandia, care s-a recomandat șeful serviciului învățămînt din M.I.M. : „Procedeul de taxare a absențelor este legal... Greșeala a fost că au virat banii la cantină. Măsura, însă, o aplică și alte școli. Dacă își însușea cineva banii, era rău. Așa, a fost o măsură educativă (! ? !) foarte bună". În legătură cu obiectele predate de elevii de la seral în contul lucrărilor de atelier : „A prins bine dotării școlii. Nu a afectat cu nimic bunul mers al școlii această chestiune".

Cît despre Nicolae Ștefănuț, el nu s-a sfiit să ne spună : „Lipsurile au fost analizate și remediate (! ? !) chiar cu prețul unor sancțiuni asupra conducerii. N-ar fi fost necesare, dar trebuia să răspundă cineva". Este limpede și cît și ce a priceput domnia-sa.

La inspectoratul școlar județean lipsurile și abaterile lui sînt cunoscute în general, dar inexplicabil tolerate. Inspectorul Constantin Florea ne-a precizat printre altele : „Directorul Ștefănuț a comunicat în vară inspectoratului că de la 1 septembrie, datorită restrîngerii numărului de ore, dispar 7 catedre. Lucru neadevărat ! În realitate, restrîngerea afecta doar două jumătăți de normă. Noi însă am înțeles. Directorul dorea să scape în felul acesta de niște oameni..."

Incredibil de multe și de grave abateri într-o singură școală. Iar la ora aceasta, situația este departe de a fi redresată cu o asemenea conducere, cu inspectori care profesează păreri ca ale lui Victor Pandia și cu un regretabil duh al blîndeții ca acela care bîntuie la Inspectoratul școlar județean Olt.

DORIN GHERGHINESCU

Povestea unui tînăr reincadrat în muncă

Ieșind din școala de reeducare, Neculai Bugaciu a fost îndrumat să se încadreze la Salubritate. La Salubritate? I s-a părut la început nedemnă de el munca în cadrul întreprinderii de curățenie a orașului și a fost cît pe aci să refuze. Ulterior însă a aflat că este repartizat să lucreze acolo în specialitatea lui, aceea de lăcătuș mecanic, meserie pe care a învățat-o în timpul anilor petrecuți în școala de reeducare. De loc din Piatra Neamț, unde trăise împreună cu familia și cu frații săi, un timp a ezitat să intre în muncă și să-și cîștige pîinea singur, cîtă vreme ar fi putut să mai rămînă acasă, să se odihnească, să se bucure de libertatea după care tînjise cîtăva vreme, fusese privat de ea, din vina lui, firește. Prietenii de odinioară, împreună cu care comisese cîteva grave acte antisociale, continuau să se întîlnească uneori seara, în cartier, și să converseze despre isprăvile unora și altora. Cîțiva dintre ei intraseră în serviciu, cîțiva încă visau la o meserie, la o familie dar nu reușeau să ia o hotărîre și să se prezinte la forțele de muncă. Dîndu-și seama că devine inutil în starea aceasta de inactivitate și de plictiseală, deprinzînd în școală exercițiul muncii și al ordinii, al cinstei și al corectitudinii, în cele din urmă Neculai Bugaciu, vagabondul de altădată, s-a prezentat la Sectorul de salubritate al orașului și a fost încadrat în funcția de lăcătuș mecanic la atelierele de reparații și de întreținere ale întreprinderii. L-a întîmpinat șeful sectorului, Ion Dorneanu, care l-a sfătuit să-și uite trecutul, să-și lase prietenii de pierdere a vremii și de acte antisociale, să muncească aici cu rîvnă ca să cîștige încrederea oamenilor din ateliere și să-și continue școala la seral. Ion Dorneanu își aduce aminte că după primele zile de școală i s-a comunicat că Neculai Bugaciu a început să lipsească de la ore. Atunci i-a atras atenția că fiecare absență de la școală îl îndepărtează tot mai mult de oameni și de el însuși. Neculai Bugaciu i-a răspuns că se simte foarte obosit după orele de program în întreprindere. „Oricum ar fi, oricît de obosit ai ieși din ateliere, trebuie să depui un efort, să intri într-un anume ritm de școală și de muncă, în așa fel încît să faci față și la una și la alta. Ești băiat tînăr și inteligent și ar fi păcat să nu te instruiești mai departe, ca să te realizezi ca om". Acestea au fost cuvintele de reproș adresate de Ion Dorneanu lui Neculai Bugaciu și de atunci tînărul n-a mai lipsit de la școală. E adevărat că e stimulat de tovarășii lui de muncă să deprindă secretele meseriei, și tot aceștia se interesează cum merge cu învățătura. Patru oameni se ocupă de reîncadrarea sa în muncă în cele mai nobile condiții și își fac un titlu de mîndrie din a corecta traiectoria prin viață a unui tînăr care a greșit cîndva, dar căruia greșelile nu-i stau în caracter. Cei patru sînt: Chele Mihai, Avram Constantin, Arsenoaie Nicolae, Seciu Dumitru. Caracterizările lor, la cîteva luni după prima întîlnire cu Neculai Bugaciu, sună astfel: E băiat foarte bun, inimos, priceput, cu tragere de inimă pentru meserie, nu e recalcitrant ca alții, învață și probabil că în curînd va intra într-un curs superior de calificare ca lăcătuș mecanic și va cîștiga și mai bine.

Treptat, treptat, Neculai Bugaciu s-a desprins de vechii săi prieteni, de vechile sale îndeletniciri. A prins gustul muncii adevărate și folositoare tuturor, a prins gustul pentru carte și pentru un viitor demn, cinstit, printre oameni de omenie. E drept că nimeni, niciodată pînă acum nu l-a mai amintit de isprăvile de altădată și nimeni nu l-a adresat vorbe urîte. Se poate spune deja că Neculai Bugaciu a intrat în rîndul oamenilor, a devenit un om de încredere și nu se mai jenează de faptul că muncește la Întreprinderea de salubritate a orașului.

A. ULMEANU ■

Morala

Morala și etica nu cunosc straturi sau nivele ierarhice. Sau n-ar trebui să cunoască, desigur, viața după norme și principii care solidarizează și stabilesc, prin efect, un deziderat de masă al comportării n-ar trebui să se împiedice, cîtuși de puțin, nici măcar de propria ei imagine, darmite de un impuls, de un accent sau accident cît de mic, colateral! Ceea ce, de fapt, se și întîmplă, n-avem motive să nu fim optimiști în acest sens. Povestea pe care am auzit-o, și pe care numai eu o numesc așa, ea fiind o realitate de o extremă semnificație, rămîne și mă pune pe gînduri. Și poate că nu numai pe mine.

Într-o zi, cineva s-a îmbolnăvit. Nu era oricine, ocupa un loc important în administrația unui mare oraș. Care oraș a avut ceva necazuri în munca și viața sa, iar de aceste necazuri, s-a constatat, o vină sau o parte din vină o purta și acel cineva. Și, se auzise, urma să fie înlocuit. Într-o zi s-a îmbolnăvit însă, acuza unele dureri și chiar așa și era, treburile, mai mult sau mai puțin bine făcute, îi dădeau oricum o mare bătaie de cap și-l oboseau. Colegii de muncă, vreo zece, l-au convins să meargă la doctor. Au vorbit ei, au dat telefon la spital și s-au hotărît, tot ei, să-l și însoțească. Lucru zis și făcut. Au chemat mașina, au chemat mașinile — fiindcă și ei erau cineva! — și-au pornit. Numai că, pe drum, știți cum se întîmplă, i-a ajuns din urmă vestea că tovarășul lor — și drag și iubit, pînă atunci — a fost, așa cum se auzise, schimbat din funcție.

Funcția reclamă respect, desigur, dar dacă omul nu mai are funcția?

Întrebarea, să nu ne grăbim, nu-i asurzește deloc și nu rămîne suspendată, fără răspuns. Dimpotrivă, unul cîte unul, adică mașină cu mașină, toți, prin mijloace de frînă și drum ocolit, ca și prin urgențe de moment invocate politicos, au rămas în urmă. S-au întors în grabă la instituție ca să-i ureze, noului venit, sănătate. Și poate că au și cîntat „La mulți ani". Oricum, ce-au mai făcut ei acolo, nu se știe. Ce-a făcut celălalt, la spital, la fel. Fiindcă între timp și doctorul aflase, tot la telefon, că pacientul său nu mai era cineva ci doar un simplu pacient.

Lumea spune că l-a făcut bine și tot lumea spune că telefonul primit nu era din altă parte decît exact de la cei care-i spuseseră pînă atunci „să trăiți". Șefului și nu pacientului, desigur, după cum nici doctorului. Și asta, fiindcă el, cel ce spuneau și făceau așa, erau foarte, foarte sănătoși.

A. I. ZAINESCU ■

Triumf

Răsare soarele peste întreg pămîntul!
Triumful lui, de veșnic tînăr zeu,
este atomul ce-a iscat pămîntul
și-a doborît în colb pe dumnezeu.

E-o liniște regească peste fire,
oceanele adorm, vulcanii tac,
ura e decimată de iubire,
se-mbogățește omul cel sărac.

Mai viforoasă seva se răscoală
în vinele copacului mușcîndu-i porii,
pămîntu-i o multicoloră coală
pe care-și scriu legenda muritorii.

Răsare soarele în sînge și răsare
în morți, în rădăcini de neam și de poveste,
coroana lui de foc, nemuritoare,
e-o inimă și orbul strigă: Este!

ION IANCU LEFTER ■

Pentru a face ordine, la „Tabla ondulată" nu sînt suficiente jumătăți de măsură!

● O VERIFICARE AMĂNUNȚITĂ, EFECTUATĂ DE O COMISIE DE CONTROL OBȘTESC ÎNSOȚITĂ DE ORGANELE DE MILIȚIE, A CONFIRMAT JUSTEȚEA CRITICILOR FĂCUTE ÎN REVISTA NOASTRĂ ● A FOST GĂSITĂ O IMPORTANTĂ CANTITATE DE MĂRFURI, ȚIGĂRI ȘI BĂUTURI STRĂINE, INTRODUSĂ ILEGAL ÎN UNITATE. VALOAREA EI — PESTE 82 000 DE LEI!! ● FOSTUL RESPONSABIL, ION TĂNASE, FOȘTII BARMANI, COSTEL SAVA ȘI CONSTANTIN DIACONU, AU FOST ÎNDEPĂRTAȚI DIN UNITATE, PRIMUL SE AFLĂ ASTĂZI ÎN STARE DE AREST ● ÎNTR-O ȘEDINȚĂ PUBLICĂ, LUCRĂTORII COOPERATIVEI DE CONSUM DIN COMUNA MĂGURELE, AU CONDAMNAT FAPTELE REPROBABILE ALE FOȘTILOR COLEGI.

Într-un reportaj publicat în urmă cu două săptămîni, revista noastră a înfățișat o sumedenie de aspecte critice sesizate la bufetul numărul 18 din comuna suburbană Măgurele, unitate pe care localnicii s-au obișnuit s-o numească, după forma acoperișului, la „Tabla ondulată". Revenim astăzi pe aceeași temă, precizînd că o nouă verificare efectuată la fața locului de o echipă de control obștesc, însoțită de maiorul Dumitru Rădulescu, precum și de locotenenții-majori Costică Voicu și Ion Zamfir, toți din Direcția economică a Inspectoratului General al Miliției, A CONFIRMAT PE DEPLIN JUSTEȚEA CRITICILOR făcute de revistă (dezordine, clini hîrjonindu-se prin salon, mizerie, lipsa celor mai elementare norme de igienă etc.), scoțînd la iveală nu numai încălcări ale legilor comerțului socialist, ci și FLAGRANTE ÎNCĂLCĂRI ALE LEGILOR ȚĂRII, FAPTE PE CARE CODUL PENAL LE PEDEPSEȘTE CU ASPRIME PENTRU CARACTERUL LOR ANTISOCIAL.

Astfel, într-o cameră alăturată unității, au fost descoperite, după îndelungi căutări și prin forțarea legală a ușii, măsură la care s-a procedat în urma refuzului repetat al responsabilului Ion Tănase de a deschide, 358 de cartușe de țigări „Kent" și „Marlboro", 17 sticle de whisky, marea majoritate marca „Johnnie Walker", precum și 72 de pliculețe de concentrat de supă „Delikat", MĂRFURI ÎN VALOARE DE PESTE 82 000 DE LEI, INTRODUSE ILEGAL ÎN DEPOZIT de Ion Tănase, în complicitate cu barmanii Costel Sava și Constantin Diaconu, firește, în scopul vînzării către consumatori la prețuri depășind pe cele legale. Pe lîngă o asemenea afacere en-gros, de pe urma căreia speculanții ar fi avut de cîștigat pentru propriile lor buzunare zeci de mii de lei, desfacerea cu 5 lei a sticlei de bere de 3,50, despre care am amintit în reportajul de acum două săptămîni, poate provoca zîmbete, căpătînd sensurile unei simple găinării la care mai-marii de la bufetul numărul 18 din comuna Măgurele se pretau numai ca divertisment, pentru a rotunji sumele necesare unor investiții de proporții, TOATE MĂRFURILE DESCOPERITE DE CONTROLUL OBȘTESC ȘI DE CEL AL ORGANELOR DE MILIȚIE FIIND DEPOZITATE ÎN UNITATE PE SUB MÎNĂ, FĂRĂ JUSTIFICĂRI LEGALE, FĂRĂ NICI UN FEL DE ACT!

Într-o primă fază, cei trei speculanți au dispărut de la locul faptei, îngreunînd cercetarea, după care, puși în fața evidenței, s-au prezentat de bunăvoie, recunoscînd faptele cu capetele plecate, mai lucizi decît în seara controlului, cînd, după părerile unanime ale membrilor comisiei de control obștesc, „Ion Tănase abia se putea ține pe picioare de beat ce era". Stare de care n-a fost străin nici în ziua documentării noastre, în ciuda faptului că, de fiecare dată, SE AFLA ÎN TIMPUL SERVICIULUI!

În conformitate cu Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 mai 1977 privitoare la creșterea rolului organizațiilor socialiste în apărarea legalității și la reeducarea prin muncă a celor care au comis abateri sau încălcări ale legii, sîmbătă la prînz, sala Căminului cultural din comuna Măgurele a găzduit o adunare în cadrul căreia au fost puse în discuția lucrătorilor Cooperativei de consum din localitate, de care aparține bufetul 18, faptele reprobabile comise de Ion Tănase și compania. Adunare care nu s-a organizat, cum ar fi fost normal, din inițiativa conducerii cooperativei (președinte Mihai Tudor), ci la insistența altor organe și de la care au lipsit, surprinzător și în ciuda tuturor asigurări-

Sala Căminului cultural din comuna Măgurele a fost numai pe jumătate plină, deși dacă ar fi fost anunțați mulți locuitori ar fi avut ce să spună

lor înaintate, reprezentanții Direcției comerciale din CENTROCOOP (director Petre Georgescu)! Adunarea, la care am avut ocazia să participăm, a dat cuvîntul mai multor lucrători din comerț, Constantin Dascălu, Tinca Maler, Gheorghe Săftoiu etc., oameni cu vechi state de serviciu care și-au exprimat regretul față de faptul că abaterile comise la „Tabla ondulată" au pus într-o lumină nefavorabilă activitatea unui colectiv în rîndul căruia Tănase și compania n-au reprezentat decît excepții nedorite. S-au formulat critici ferme la adresa infracțiunilor întîmplate la bufetul 18, dar s-au auzit, spre surprinderea noastră, și vorbe de scuză la adresa fostului responsabil, pe care Tinca Maler, de exemplu, l-a caracterizat drept „un om foarte fin care corespundea în toate ședințele" (!!), iar președintele Cooperativei de consum, Mihai Tudor, l-a numit textual „model pînă la comiterea abaterilor"!?! Din informațiile pe care le deținem de la membrii comisiilor de control obștesc din Măgurele și din cele constatate pe viu, lucrurile SÎNT DEPARTE

„Tezaurul" de la bufetul 18: mărfuri de peste 82 000 de lei introduse frauduios în unitate

DE A STA AȘA, carențele în activitatea lui Ion Tănase fiind vechi, ele manifestîndu-se sub privirile îngăduitoare ale conducerii forului tutelar, lucrînd într-o clădire aflată, ca din întîmplare, la exact 15 pași de bufetul 18 !! Dacă tot intenționăm să spunem lucrurilor pe nume, atunci socotim necesar să amintim pe această cale conducerii cooperativei din Măgurele că, prin lipsa sa de vigilență și prin atitudinea ei de cocoloșire, a FAVORIZAT în mod direct activitatea infracțională a fostului responsabil căruia i-a arătat, în ciuda evidențelor, o nejustificată încredere, numindu-l, între altele, consilier și membru al comisiei de judecată ! ! Asta în pofida faptului că, recent, Ion Tănase a absolvit cu succes clasa a VII-a elementară !

Iată, însă, concret, răspunsul primit la redacție din partea Uniunii Județene a Cooperativelor de Consum și Credit Ilfov, de care aparține și unitatea din comuna suburbană Măgurele, răspuns sosit luni, 17 octombrie :

Urmare articolului „La Tabla ondulată" apărut în nr. 40 al revistei Flacăra în 6 oct. 1977, s-au luat următoarele măsuri : cazul s-a dezbătut în ședință și a fost analizat de conducerea locală de Partid și de Stat, cu care prilej s-a atenționat conducerea cooperativei ; toți lucrătorii au adoptat o atitudine autocritică față de lipsurile constatate și critică față de cei vinovați care prin acțiunile lor au umbrit munca și rezultatele colectivului ; pentru pretinderea de supraprețuri la bere s-a desfăcut contractul de muncă șefului de unitate : Tănase Ion și a celor doi barmani ; s-a hotărît închiderea bufetului care funcționa într-o baracă metalică, deoarece nu sînt alte spații disponibile în comună ; gestionara raionului alimentar Pataki Gabriela a fost sancționată cu o reținere a 10% din retribuția pe luna oct. pentru dosirea mărfurilor.

Cunoscînd popularitatea și interesul de care se bucură revista Flacăra în rîndul cititorilor, v-am ruga să reveniți pentru a putea populariza și unele aspecte pozitive ale cooperativei Măgurele al cărui colectiv face acrioase eforturi pentru a asigura aprovizionarea în condiții cît mai bune a lucrătorilor de pe Platforma Industrială și să vă convingeți de faptul că articolul dvs. ne-a mobilizat și a găsit la noi receptivitatea necesară.

Semnează I. Purcărescu, președinte.

Un răspuns, ne permitem să-l comentăm, care se dorește hotărît, dar care NU ESTE, pentru simplul motiv că nici una din măsurile anunțate de mai sus, unele dintre ele adevărate jumătăți de decizie, NU A FOST LUATĂ DIN INIȚIATIVA U.J.C.C.C. Ilfov, ci numai în urma intervenției prompte a organelor de miliție. Deși revista noastră trăsese un adevărat semnal de alarmă, înfățișînd nereguli plasate dincolo de orice îndoială, încălcări flagrante ale legilor comerțului, controlul efectuat cîteva zile mai tîrziu a surprins aceleași neajunsuri, demonstrînd incapacitatea conducerii Cooperativei de consum din Măgurele de a lua singură o hotărîre, de a interveni spre a pune lucrurile la punct. Ni se pare a fi vorba în toată această chestiune de O ATMOSFERĂ DE TOLERANȚĂ, DE NEJUSTIFICATĂ ÎNȚELEGERE față de abaterile unor lucrători, cazul Gabrielei Pataki, acuzată de revista noastră, cu probe de necombătut, de dosirea și desfacerea „pe ochi frumoși" a unor cantități industriale de mărfuri (47 de kilograme de măsline! !), fiind elocvent din acest punct de vedere. Reproșîndu-i-se o culpă pentru care, în alt loc de muncă, ar fi fost imediat îndepărtată, Gabriela Pataki a fost sancționată în mod derizoriu, permițîndu-și să afirme, în timpul ședinței la care am făcut referire, că „în revista Flacăra s-a exagerat", stîrnind dezaprobarea pînă și a președintelui Mihai Tudor.

Infracțiunilor de la bufetul 18 le-au pus capăt intransigența și combativitatea opiniei publice, reprezentată prin membrii comisiilor de control obștesc, cetățeni ai comunei care n-au mai suportat să plătească un leu și jumătate în plus la sticla de bere, să se deplaseze la București spre a procura un kilogram de măsline sau de salam de iarnă, mărfuri dosite de Gabriela Pataki. Acestei opinii publice, căreia i s-a făcut ecou revista noastră, Cooperativa de consum din Măgurele i-a răspuns cu angajamente și jumătăți de măsură. Sînt așteptate măsurile întregi.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Experiențe sub semnul reușitei

Nici la „MEFIN" succesele nu pică din cer, chiar dacă aici, la Sinaia, el pare mai aproape și mai limpede

MEFIN, acest nume cu rezonanțe plăcute, reprezintă de fapt asamblarea fericită a cuvintelor mecanică și fină iar înțelesurile acestora angajează preocuparea de fiecare zi a colectivului marii întreprinderi din Sinaia. Cînd s-a produs aici prima pompă de injecție aceasta cîntărea nu mai puțin de 76 de kilograme și servea unui motor de 80 cai-putere. Ultimul produs al MEFIN-ului este o pompă de injecție în greutate de 6 kilograme și reprezintă inima unui motor de 120 de cai-putere. Pînă a se ajunge la această impresionantă subtilizare a greutății a fost nevoie de multă minte și suflet, mîinile fiind acelea care au făcut ca pe principii arhicunoscute să se dezvolte tehnologii de înaltă finețe comparabile cu ale ceasornicarilor sau chiar ale electroniștilor. Aici prelucrarea metalelor obișnuite tinde să le sporească ritmic valoarea finită, unele piese ajungînd la jumătate de milion lei pe tonă. Și toate acestea la scară industrială. „Sînt aici de douăzeci de ani — declară inginerul Ilarie Giurgescu — și pot să vă spun că la fiecare nou cincinal producția s-a dublat, producție pentru nevoile interne, cît și pentru export".

Evident, succesul nu pică din cer chiar dacă aici, la Sinaia, el pare mai aproape și mai limpede ; și aici ideile nematerializate au o strălucire rece și fadă ca a unei stele prea îndepărtate. Evident, este vorba în primul rînd de muncă ordonată și plină de dăruire, de spiritul de emulație. Cel mai nimerit exemplu în acest sens îl constituie polideservirea. Mai întîi problema a fost ridicată la nivel de atelier : producția de serie mare permitea organizarea foarte judicioasă a muncii începînd cu aprovizionarea cu materiale și terminînd cu mișcările în fața manetelor și butoanelor. Au apărut însă pauze, adică timpi în care lucrătorul nu mai avea nimic de făcut. Se putea deci lucra și la a doua mașină cu condiția să fie alături. Da, dar în acest caz se cer niște modificări mai bine-zis niște automatizări.

Radu Vasilescu, strungar, lucra pe o mașină de la capătul unei linii tehnologice : colegul de lîngă el pe altă mașină executa aceleași piese. Din cînd în cînd amîndoi discutau fleacuri. La tine merge ? Uite că la mine merge singură. Șeful de atelier l-a întrebat : N-ai putea să lucrezi și pe mașina colegului, pe el îl dăm în alt atelier. Ba da, dar ar trebui să am alimentarea semiautomată să nu pierd timpul alergînd după piese. Sigur, dar ți-ai imaginat cum se poate face ? Mă gîndesc la un plan înclinat cum am văzut în atelierul vecin.

Și așa mai departe. Acum Radu Vasilescu lucrează la două strunguri.

— Îndeplinești planul în noile condiții ?

— Da, reușesc să cîștig cîteva sute de lei în plus față de trecut.

— Poate este mai obositor ?

— Nu, și am observat că dimpotrivă; cînd merg la serai, sînt la liceul industrial în anul IV, mă simt parcă mai puțin obosit.

— De ce urmezi seralul ?

— Dacă nu-l urmam nu puteam astăzi să lucrez la două mașini deodată

La două mașini lucrează și Constantin Tecușanu, rectificator.

— La mine a fost la început o chestiune de prestigiu. În uzină lucrează și mama și sora-mea. Mă făceam de rîs dacă nu acceptam. Șeful de atelier m-a dus să văd cum lucrează alți rectificatori care operează mai multe mașini. N-a fost prea greu iar acum pot spune că nimeni nu se plînge de mine.

— Ați fost ajutat să vă însușiți noua metodă, dar contribuția personală ?

— Organizarea timpilor de lucru îmi aparține. Dealtfel și la micile mecanizări introduse, absolut necesare, am partea mea de contribuție : am stat la atelierul de autoutilări, am schimbat păreri cu meșteri de acolo, am făcut probe.

Nu este un fapt neobișnuit ca o idee să fie preluată, adoptată pentru alte nevoi, îmbunătățită. Inginerul Leonid Cautes și șeful de secție Matei Ruegg s-au ocupat de introducerea unor mijloace mecanizate de transport : este vorba de planuri înclinate ce unesc mașini dependente prin fluxul tehnologic. Piesele mărunte de serie mare se rostogolesc de la sine, nu costă energie, nu se mai depune muncă. Ideea a fost preluată în cazul multor puncte de lucru unde un lucrător poate deservi mai multe mașini doar dacă elimină operațiile ce se repetă și nu cer supraveghere.

La această secție, 2 400 cum i se spune, se aplică autocontrolul. Specializîndu-se pe mai multe mașini și operații, ceea ce firește a presupus printre altele cursuri periodice de ridicarea calificării, muncitorii au obținut dreptul de a-și verifica singuri piesele produse.

— Fără dovada permanentă a unei conștiințe active din partea noastră, a

● Cum se extinde lucrul la două mașini ● Ce înțeleg specialiștii prin „a fi în mijlocul producției" ● Fluctuația — a treia zecimală ● Invenția — o sarcină de servicii

tuturor, multe din actele de curaj tehnologic, de îmbunătățiri vreau să spun, ar fi rămas la un stadiu inițial, sau ar fi capotat prin neeficiență — declara inginerul Petre Dumitru, șeful secției prelucrări mecanice. Să vă dau un exemplu. Am hotărît să specializăm niște mașini, adică să le facem capabile să execute cu un înalt randament o piesă sau o familie de piese. Sarcina modificărilor și adăugirilor a revenit atelierului de autoutilare, atelier care fie spus a realizat multe în secțiile noastre. Așadar, trebuia să așteptăm să ne sosească mașinile modificate ; ei bine, n-a așteptat nimeni. Lucrătorii care aveau să preia mașinile specializate — Ilie Dan, Miron Țicu și alții — au plecat la atelierul de autoutilări și au lucrat alături de cei de acolo. Să-i ajute să termine mai repede treaba și în același timp să învețe foarte bine noua funcționare a mașinilor. Eu numesc aceasta o problemă de conștiință.

L-am întrebat pe directorul întreprinderii, tovarășul inginer Laurențiu Doinaru, ce înseamnă pentru un cadru specialist care are datoria să promoveze noul, o problemă de conștiință.

— Specialistul trebuie să fie în mijlocul producției. Dar nu formal. Dacă ar alerga toată ziua după cine știe ce hîrtii sau ar căuta diverse materiale ar da un sens formal activității sale de om instruit. În mijlocul producției înseamnă în mijlocul problemelor acestea. De aici, de la înțelegerea acestora rezultă și rolul specialistului care în raport cu gradul de angajare al conștiinței sale are sau nu rezultate foarte bune.

Și are ! Consemnez că aici s-au născut și materializat idei importante, s-au răspîndit în întreprindere și i-au trecut granițele. Trei dintre inginerii MEFIN-ului au titluri de doctori pentru lucrări a căror aplicare a devenit bun comun în întreprindere ; în momentul de față alți specialiști au în lucru teze ale căror teme au parțial expresii concrete tot în secțiile de producție. Este cazul inginerului Giurgescu care a imaginat scule așchietoare cu profil original. Și fiindcă vorbim de lucruri originale aici în fiecare an OSIM-ul trimite brevete de inventator unor oameni ce poartă nume ca : Ion Băciolu, Barbu Ghiță, Ion Găjenel, Ilarie Giurgescu, Marius Goran ș.a.

De cîțiva ani se aplică aici prelucrarea metalului prin extruziune la rece ; autorul metodei, inginerul Alexandru Teodorescu. Adică o piesă care se realiza altădată prin strunjire, găurire și frezare și alte metode de așchiere este obținută la rece prin presare dintr-o bucată de metal care cîntărește și înainte și după prelucrare la fel. Sigur, pentru aplicarea metodei a fost nevoie de un oțel deosebit ; colaborarea cu industria sîrmei — Cîmpia Turzii a avut un efectiv pozitiv, oțelul cu pricina fiind desigur un alt brevet de invenție. Cînd s-a ajuns la extrudarea aluminiului s-a apelat la specialiști de la întreprinderea din Sinaia. Cu același rezultat pozitiv. Firește că atunci cînd iei mai și dai : numeroase întreprinderi își trimit aici reprezentanți care să studieze aplicarea metodei. Ar mai fi apoi brazarea, o metodă datorită căreia un grup de piese sînt asamblate printr-o lipire specială produsă într-un cuptor și fără intervenția omului. Și ar mai fi alte încă vreo cîteva mai noi sau mai vechi metode care au un autor sau mai mulți și a căror aplicare constituie un bun general.

Muncind bine, specializîndu-se, ușurîndu-și efortul fizic, cîștigînd mai bine, oamenii se simt tot mai legați de întreprindere. Am întîlnit aici un excelent procent de fluctuație a angajaților : 0,003, adică foarte mic. Adică oamenii își iubesc munca de bijutier în metal și în fiecare gram prelucrat pus alături de picăturile de sudoare scînteierile demne ale minții muncitorilor din România.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Însemnări de la o expoziție județeană a inteligenței și creativității tehnice

ȘI ÎN CREAREA NOULUI, UNDE-S MULȚI, PUTEREA CREȘTE

În cadrul manifestărilor fazei județene a Festivalului național „Cîntarea României". Astfel, într-una din sălile modernei Case de cultură a sindicatelor din municipiul Sibiu, aproape jumătate din întreprinderile județului, mai precis 29, și filialele a două institute de cercetare expun roadele minții și hărniciei muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor lor. Dat fiind că în ziua în care ne aflam acolo unele produse primiseră deja premii și mențiuni vom nota cîteva dintre ele. Întreprinderea „Flamura roșie" prezenta un amortizor hidraulic pentru industria textilă care a luat premiul întîi și care aducea o economie în valută de 4,8 milioane lei anual ; Întreprinderea „13 Decembrie" expunea articole de marochinărie din textile nețesute în combinație cu piele artificială ; standul I.C.S „Textila Cisnădie" ne arăta fotografia unei mașini de cusut covoare, mașină construită sub conducerea specialiștilor de la Cisnădie, dar realizată prin contribuția întreprinderilor de construcții de mașini din județ, și așa mai departe. Lipsa de spațiu nu ne îngăduie să enumerăm toate realizările industriei județului Sibiu prezente la această manifestare, însă ne-am gîndit ca, pornind de la expoziție, să vizităm cîteva dintre întreprinderile sau institutele de cercetare ale Sibiului și anume, pe acelea cu standuri mai reprezentative.

★

Sînt doar cîteva opinii, unele dintre ele prezentînd și un element comun pe lîngă relevarea importanței unor asemenea manifestări, și anume, fapt constatat și de noi, lipsa unui minim sistem de informații, adică prospecte, cataloage. În plus, am adăuga lipsa de interes a unor întreprinderi din județ și din țară, lipsă care a mers pînă acolo încît înseși unele întreprinderi participante nu și-au trimis reprezentanții să-și ridice diplomele, să se intereseze de soarta celor expuse.

„TOTUL A PLECAT, FIREȘTE, DE LA O REALITATE"

Mecanismul de direcție pentru volanul pe dreapta, realizat la Întreprinderea de piese auto Sibiu de către inginerii Claudia Peteanu și Constantin Constantinescu, mecanism cu parametri la nivelul celor din străinătate, aduce țării o economie de un milion două sute de mii lei valută anual. Astfel, Întreprinderea brașoveană „Steagul roșu" nu va mai fi nevoită să importe acest subansamblu, necesar mașinilor pe care le exportă în țările cu circulația rutieră pe stînga. Inginera Claudia Peteanu care a făcut politehnica la Cluj-Napoca și care în anul doi de facultate l-a ascultat pe marele poet Lucian Blaga vorbind studenților despre „Poezie și adevăr" a lui Goethe, moment important în viața ei, dat fiind că evenimentul era cît pe-aci să-i îndrepte pașii spre o carieră literară, domeniul rămînînd azi la stadiul de pasiune pentru timpul liber, îmi spunea că a lucrat împreună cu inginerul Constantinescu timp de trei ani la acest mecanism. „Am folosit tipizarea direcțiilor, ne spune dînsa, și am reproiectat numai reperele necesare. Probleme deosebite ni le-a pus carcasa care, așa cum vedeți, este ca un șvaițer din cauza nenumăratelor circuite hidraulice. Aceste orificii trebuiau bine gîndite că să nu se distrugă un circuit". „Complicată, totodată, intervine inginerul Constantinescu, a fost și adaptarea carcasei supapelor din producția de serie la caseta proiectată".

Tot la aceeași expoziție, I.P.A. — Sibiu a mai prezentat un studiu privind utilizarea foilor de arc cu secțiune variabilă la execuția arcurilor lamelare. Studiul, care a primit o mențiune, ne este prezentat de Vasile Popescu, șeful atelierului de proiectare : „Totul a plecat firește de la o realitate, mai exact de la o necesitate. Secția noastră de arcuri de metal este cea mai mare consumatoare de metal din întreprindere. Desigur, fără să depășească prevederile legale. Ne-am dat seama însă că metalul poate fi folosit mai economic, cu mai multă zgîrcenie, fără a afecta parametrii produsului. Studiind și alte realizări din lume, precum și teoria solidului de egală rezistență, adică baza de calcul a unui asemenea arc, s-a trecut la proiectarea unor foi de arc care să îndeplinească același rol, cu performanțe elastice și de fiabilitate asemănătoare, însă cu un consum de oțel de arc, metal foarte scump, mai scăzut. Specialiștii noștri au observat astfel că există porțiuni din foaia de arc nesupuse unor tensiuni. Pur și simplu atîrnă greu și degeaba. Noua soluție elimină tocmai aceste porțiuni de metal. Am oprit în felul acesta risipa de oțel de arc, și de aici o economie anuală de 4 000 tone din acest tip de oțel".

PENTRU UN PROIECTANT TÎNĂR, UN COLECTIV EXCEPȚIONAL ESTE O ȘANSĂ!

Pe urmele unui alt produs premiat, „cap automat de cîntărire modernizat", am ajuns la filiala Institutului de cercetări și proiectări mecanică fină și scule unde maistrul Nicolae Cruciat, unul dintre autorii săi, îmi spunea : „Ani de zile am construit acest produs care este de fapt sufletul cîntarelor, noi le spunem bascule semiautomate și dozatoare, deoarece acest cap automat se cuplează la ele, ei bine, ani de zile l-am fabricat cu un consum mare de metal. Noul cap modernizat are cu 13 kilograme mai puțin și unele funcții noi". Celălalt autor, inginerul Andrei Ștefan, în vîrstă de treizeci de ani, cu trei mai mult decît Nicolae Cruciat, intervine : „Am analizat fostul produs funcție cu funcție. Din această analiză a rezultat posibilitatea introducerii funcțiilor suplimentare, precum și reducerea consumului de metal pînă la aproape jumătate din greutatea produsului nemodernizat". Apoi, Andrei Ștefan mi-a vorbit de calitățile nemaipomenite ale colectivului de la „Balanța", colectiv care a constituit mai tîrziu nucleul filialei de cercetare, mi-a vorbit despre perfecta colaborare cu executantul, altfel spus, cu colegii de la prototipuri. „Cînd a ajuns proiectul capului de cîntărire la Francisc Schuster, lăcătuș cu mare experiență, acesta mi-a spus că merge și așa, dar că ar exista și o altă soluție, adică să mărim suprafața de sprijin a bucșei pe ax Am rămas cu gura căscată ! Nu mă gîndisem la asta. Totul se simplifica foarte mult. Vă dați seama pentru un proiectant, mai ales tînăr în ale meseriei, ce șansă extraordinară de afirmare are într-un asemenea colectiv" Prima urmare a colaborării perfecte descrise mai sus este faptul că ciclul proiectare-lansare s-a redus foarte mult : de la trei ani pînă la șase luni sau un an. Și, în perspectivă aprobată, o reducere și mai importantă. Tot aici, la filiala institutului am aflat lucruri în plus despre acel sistem de informare pe care trebuie să-l posede o expoziție și, firește, o întreprindere. Astfel, l-am întrebat pe șeful filialei, inginerul Ioan Popa, cum ajung noutățile institutului la beneficiar. „Aici, îmi răspunde dînsul, este o istorie neplăcută. Practic, prin lege, sîntem obligați să realizăm prototipuri omologate, iar la omologare să prezentăm prospectul produsului. Acest prospect îl difuzăm beneficiarilor, la cerere". Este, desigur, vorba de beneficiarii consacrați, cei care știu ce anume să ceară de la dumneavoastră. Dar cum puteți afla dacă, de pildă, „Instalația de cîntărit, marcat și etichetat produse preambalate" pe care am văzut-o adineauri, ar mai putea folosi și altora decît cei cu care aveți deja contract ? „Aici e hiba ! Noi ne anunțăm produsele prin ziarul local. Apoi cei interesați vin la noi să se documenteze. Eu nu am prospecte. Uitați, „Balanta" are așa ceva, dar nu le poate da fără bani. Mai exact, cel care vrea să ia trebuie să plătească în numerar 200 de lei. Altfel, din punct de vedere contabil se încurcă lucrurile. Și în magazia întreprinderii există sute de astfel de prospecte".

PRODUSE SIMILARE CU ALE NOASTRE SE IMPORTAU

În seara cînd s-au dat diplomele pentru cele mai importante realizări, cei de la filiala Institutului de cercetări și modernizări energetice au luat, după spusele cuiva mai șugubăț, „cam tot ce se putea lua". O parte din succes ne-a fost dezvăluită de inginerul Titus Crișnic, Altele le-am aflat chiar la institut. Astfel, gama de produse asimilate aici depășește cifra o sută Ritm de asimilare : zece produse pe an. Și va crește la șaisprezece pînă la sfîrșitul cincinalului. Deocamdată, cele zece asimilări ne mai arată că fiecare inginer este dator să facă un produs nou pe an. Adică să fie eficient. „Practic, ne dezvăluie șeful filialei, inginerul Mihai Neguș, noi am început să devenim cu adevărat eficienți, după intervenția hotărîtă a partidului, a secretarului general, în ceea ce privește risipa pe care o făceau unii importînd orice produs, cît de simplu. Pînă în 1975 produse similare cu ale noastre se cumpărau din străinătate, deși noi le realizam în mod curent sau le puteam asimila ușor". Au început apoi să sosească la ICEMENERG — Sibiu comenzi de cercetare și proiectare pentru produse care intrau în profilul institutului și care pînă atunci se importau. Și astăzi, micul colectiv format din ingineri proiectanți, dar și din muncitori și tehnicieni cu o calificare excepțională, a ajuns să construiască acea instalație de măsurat mărimi speciale pentru turbine cu aburi, de care ne vorbea inginerul Crișnic, aprinzătoare de gaz pentru cazanele mari ale termocentralelor, produs brevetat ca invenție, sau, de pildă, acest dispozitiv de automatizare a ventilației, asimilat pentru zootehnie, pe care îl vedem gata ambalat și care aduce o economie de 750 000 de lei valută anual. Despre acest ultim dispozitiv mai aflu că a fost lucrat aici de la început pînă la sfîrșit, adică inclusiv producția de serie, realizată în atelierul micro-producție, și că ciclul de asimilare n-a durat decît patru luni. Făceam mai devreme afirmația că pregătirea profesională, calificarea celor din atelierele de producție este excepțională, dat fiind că această mobilitate tehnică, această capacitate de a trece cu dezinvoltură de la fabricarea unui produs la fabricarea altuia, rapid, exact, cu maximum de eficiență n-o pot face decît oameni care își cunosc și iubesc mult meseria. Iar cînd economia de valută rezultată din aceaste asimilări se ridică la 2,5 milioane valută pe an, calificativul este absolut meritat.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Ce ne oferă și ce ar putea să ne ofere „Farmacia naturii"

Ovidiu Bojor, cercetător științific principal, doctor în științe farmaceutice, 170 de lucrări publicate în țară și străinătate, 10 brevete de invenție, expert al ONUDI în cartarea economică a resurselor de plante medicinale, acțiune pe care a realizat-o integral pentru țara noastră, prilej cu care, de-a lungul a 25 de ani, a străbătut, cum chiar singur spune, 40 000 de kilometri pe jos ; coautor, împreună cu ing. agronom Florentin Crăciun și biologul Mircea Alexan, al lucrării „Farmacia naturii", 2 volume, Editura Ceres, o lucrare de excepție în literatura științifică a plantelor medicinale din țara noastră.

— „Farmacia naturii", titlul lucrării la elaborarea căreia dumneavoastră ați participat în calitate de farmacist, este, după cîte am dedus noi în urma lecturii, o metaforă și o realitate în același timp.

— Da și aș spune ceva mai mult. Lucrarea noastră vrea să fie și un semnal de alarmă împotriva poluării organismului cu medicamente artificiale, poluare care se adaugă la celelalte surse nocive specifice zilelor noastre, veacului nostru : aerul industrial, apa superclorurată, zgomotul, stressul, alimentația prea bogată în coloranți sintetici, alimentele sintetice, băuturile sintetice, îmbrăcămintea sintetică etc. etc... În epoca cibernetcii, a quasarilor, a superindustrializării, a automatizării, este mai ușor a fabrica medicamente din petrol, cărbune și pămînt. Este mai ușor și mai „rentabil", așa cum este mai ușor să-ți confecționezi un costum din tergal. A devenit însă, inexplicabil, mai greu să faci apel la medicamentele numite plante medicinale, după cum e mai greu să-ți confecționezi un costum de haine cusut cu fir de borangic. Vreau să spun că, într-un asemenea context, am părăsit mult prea brusc folclorul. Datoria noastră era și este să-l îmbogățim, să-l înnobilăm, să-l dezvoltăm. Cîte doine și balade nu s-au pierdut de-a lungul veacurilor ? ! Dar cît folclor medical nu s-a pierdut ? ! Cartea noastră, lucrarea noastră, vrea să fie o metaforă în acest sens, dar ea este și o încercare de a cuprinde, pe cît a fost posibil la ora actuală, un folclor medical completat cu ultimele cercetări științifice în domeniu. Ne-am străduit, ca să fiu mai concret, ca în INDEX-ul lucrării noastre (deși cel mai bogat din toate lucrările europene similare din ultimele decenii, totuși incomplet) să consemnăm existența a peste 700 de specii de plante medicinale utilizate de medicina clasică sau empirică tradițională în trecut și în prezent.

— Prin ce se deosebește „Farmacia naturii" de celelalte lucrări similare apărute la noi sau peste hotare ?

— După cum am spus, prin INDEX-ul bogat în specii și prin clasificarea lor după criterii sistematice. Puține lucrări similare europene depășesc un număr de 200—300 de specii medicinale, or, această listă, ținînd cont că în zona climei temperate există cel puțin 4 000 de specii dintre care peste 1 000 au certe virtuți terapeutice, este mult prea incompletă. Sperăm ca în edițiile viitoare să ajungem la un INDEX cît mai bogat și mai apropiat de adevăr. Un alt aspect ar fi cel al intenției noastre, a autorilor, de a prezenta plantele sub raportul **structură chimică-acțiune farmacodinamică.** Cu alte cuvinte nu ne-am mărginit să întocmim un dicționar de plante medicinale, ci să arătăm că unele sînt superutilizate nejustificat, altele sînt foarte bune prin însuși conținutul lor de principii active, iar altele mai necesită încă mult efort, multe cercetări ca să devină medicamente eficiente. Acest discernămînt străbate de la un cap la altul toată lucrarea noastră.

— Ce alte elemente noi aduce „Farmacia naturii" ?

— Am căutat, în măsura în care am primit date de la colegii noștri, să consemnăm principalele realizări ale cercetătorilor români în domeniul fitoterapiei și al fitochimiei. Nu este vina noastră dacă nu toți au răspuns solicitărilor noastre, unii dintre colegi motivînd că și ei au în planurile lor personale intenția de a elabora astfel de lucrări. Acestora le dorim succes din toată inima. Dacă totuși nu vor realiza astfel de lucrări, cercetările lor, unele dintre ele, după informațiile noastre, foarte valoroase, vor avea oricînd un loc de frunte într-o viitoare ediție a „Farmaciei naturii". În aceeași ordine de idei, considerăm binevenite toate informațiile sau datele privitoare la utilizarea plantelor în medicina noastră tradițională. Un alt element nou ar fi prezentarea sistematică a speciilor, o nomenclatură adecvată, științifică și populară, denumirile speciilor prezentate, fiind transcrise și în limbile popoarelor învecinate sau în limbile naționalităților conlocuitoare. Dacă din punct de vedere al descrierii plantelor în scopul recunoașterii lor, al momentului optim pentru recoltare și uscare, al datelor privind agrotehnia speciilor de cultură, al compoziției chimice, al acțiunii farmacodinamice și utilizării lor, lucrarea are un caracter tehnic și practic, ea oferă, în același timp, celor care o consultă, și posibilitatea de a ataca noi căi de studiu și cercetare pentru un număr de plante mai puțin cunoscute și mai puțin studiate. Sub acest aspect ea se adresează deopotrivă și tinerilor cercetători.

— Care sînt intențiile de viitor ale autorilor „Farmaciei naturale" ?

— Am dori să reînviem pe baze noi, științifice, fitoterapia tradițională a poporului nostru. Am dori ca medicii să cunoască mai bine medicamentele vegetale, acțiunea și eficacitatea lor și să colaboreze la diversificarea sortimentului de medicamente pe care natura ni le pune la dispoziție. Pe lîngă ceaiurile medicinale clasice, atît de mult uzitate, se pot indica și alte ceaiuri, mult mai eficiente și cu o rază terapeutică lărgită. Mărturisim că intenția noastră principală este aceea de a asigura 80 la sută din medicamentele pe care le solicită omul prin ceea ce ne oferă natura. Sîntem absolut siguri că astfel, prin intensificarea fitoterapiei ca bază a tratamentului profilactic și curativ, numărul bolnavilor care suferă de boala de medicamente, va scădea simțitor.

VICTOR NIȚA ■

O invenție despre care se vorbește:

Roata motoare

Cărțile, toate cîte se scriu, despre invenții și inventatori sînt, mai mult sau mai puțin, romanțate. Lumea are trebuință de romanțuri, lumea vrea ca istoria să pună la începutul fiecărui capitol un dram de mister și puțină minune. Și astfel, momentul acela cînd mașina nouă începe să meargă ori cînd, în sfîrșit, se petrece nu știu ce reacție chimică extraordinară, e totdeauna către seară. Inventatorul e ostenit, totul pare să fi fost în zadar, dar mai încearcă, pentru o ultimă oară, să pună în mișcare obiectul ori să combine niște substanțe. Și noul, iată, se produce!

Citiți, vă rog, cărțile despre inventatori și veți vedea că, indiferent cine-i autorul — și indiferent la ce domeniu se referă — el se va crede obligat să formuleze următoarea întrebare: Cine oare și-ar fi închipuit că tocmai atunci, la ceasul acela tîrziu de seară, în orășelul acela de provincie se puneau bazele cutărei mari revoluții în știință ori tehnică?

Vom încerca să vă povestim istoria unei remarcabile invenții românești renunțînd la această întrebare. Dacă n-o scriem și noi, nu e pentru că vrem neapărat originalitatea, ci pentru că e foarte greu să stabilești în ce măsură o invenție va schimba fața pămîntului.

La 31 decembrie 1969, la orele 19,30, motorul a început să meargă. În jurul lui se găseau patru oameni, ultimii care, cu excepția acelora din secțiile cu foc continuu și a personalului de pază, se mai aflau în întreprindere: inginerii Ștefan Aramă, Cezar Ferat și Ștefan Daschievici și tehnicianul Theodor Turcescu.

Ar trebui să scriem că cei patru au dat un chiot de fericire și s-au îmbrățișat. Ar fi să spunem un neadevăr. Nimeni nu-și amintește prea bine ce s-a întîmplat atunci. Cei patru știu doar atît că motorul — pe numele lui tehnic ROATA MOTOARE — a mers și că ăsta era lucrul cel mai important. Nu e necesar să intrăm prea mult în amănunte.

După ce, începînd cu anii 1972, noul tip de motor — din care Întreprinderea „Progresul" din Brăila și atelierele ei de prototipuri produseseră de-acum mai multe zeci de bucăți — e pus să-și dea măsura puterilor și a noutății sale pe o seamă de utilaje grele, precum încărcătoare, compactoare, excavatoare, macarale și dragline, după ce aceste utilaje fac felurite demonstrații în fața specialiștilor, la 25 iulie 1975 O.S.I.M.-ul acordă „Motorului hidrostatic cu carcasă rotativă și două regimuri de funcționare" brevetul de invenție cu numărul 37 790.

În domeniul utilajelor grele, țările și firmele producătoare au îndreptat cercetarea în direcția unor tipuri de motoare — și, respectiv, de transmisii — noi: hidromecanice, electrice și, de cîtva timp, hidrostatice. Motorul hidrostatic se montează chiar în janta roții. El primește energia de la un grup de pompare a uleiului. De la punctul de comandă, roțile motoare sînt puse în mișcare deodată sau în parte, după cum e cazul. Fiindcă utilajele grele au cu totul alte probleme de rezolvat decît majoritatea covîrșitoare a mașinilor funcționînd cu motoare cu piston, e de înțeles că în destule situații e nevoie ca roțile să aibă, fiecare în parte, sarcini diferite. Vă imaginați că un utilaj care folosește în locul clasicului motor cu piston și a transmisiilor mecanice, hidromecanice ori combinate un motor fixat chiar în janta roții este, practic, un alt soi de utilaj. „Roata motoare" e un fapt și toți cei care au avut ceva de zis în privința fabricației de masă au avut, într-o măsură sau alta, dreptatea lor. Trecerea de la producția unui tip de utilaje, producție bazată pe o imensă experiență și cu rezultate perfect controlabile, la o alta, de natură a revoluționa întreg domeniul nu e o treabă care se face de la un an la altul și nici măcar de la un deceniu la altul. „Roți motoare" s-au mai inventat în lume. Cu reductoare de viteză, e drept, adică un tip hibrid, mai puțin compact și cu rezultate inferioare celor de la Brăila. „Problema", prin urmare, nu e nouă. Important însă e cum o rezolvă fiecare. Inginerii și tehnicienii Institutului de cercetări și proiectări pentru utilaje de construcții din Brăila, împreună cu Întreprinderea de utilaj greu „Progresul", au ajuns la o soluție excepțională. „Pentru noi, zice inginerul Ștefan Aramă, dosarul „roții motoare" ca invenție este închis. Noi, cei care am făcut-o, sîntem convinși de virtuțile ei. Altfel nu ne-am fi zbătut atît ca s-o impunem. Dosarul utilizărilor ei însă nu e deloc închis și alți vor apărea lucruri importante. Dacă roata motoare va fi sau nu folosită curînd și în proporție de masă în industriile de utilaj greu de la noi și din lume, asta e-o chestiune pe care numai timpul o pune la punct. Dar că „roata motoare" va găsi utilizări greu de prevăzut azi în domenii unde se cere tracțiune puternică, e neîndoielnic".

La intrarea în hala pentru fabricarea prototipurilor de la I.C.P.U.C. se găsește celebra deviză a lui Nansen: „Ai reușit? Continuă! N-ai reușit? Continuă!" Tot aici se mai află, scrise cu literă mare, ca să le poată citi de la distanță fiecare, cuvintele unui revoluționar de profesie: „Gîndurile se judecă după fapte, iar faptele după rezultate". De unde ideea că istoria „roții motoare" stă sub semnul unei duble ambiții, pragmatice și filosofice. Istoria fabricării „roții motoare" e plină de numele unor oameni care s-au simțit obligați profesional să treacă de partea cauzei noului. Inginerul tehnolog Gheorghe Cuzmin, bunăoară, a devenit unul din cei mai pasionați susținători ai ideii. Argumentele lui sînt foarte serioase, dacă ținem cont că tehnologia și fabricarea propriu-zisă de serie i se datoresc în cea mai mare măsură. Spre deosebire de persoanele care discută de la o anume distanță soarta invenției, fără să-i cunoască în detaliu tainele și, plecînd de aici, marile deschideri ce le dă prioritatea unei invenții importante într-un domeniu atît de vast cum este acela al mașinilor și utilajelor grele, inginerul Gheorghe Cuzmin știe să spună mai întîi cum pot fi înfrînte greutățile și abia după asta ce greutăți se ivesc la punerea în fabricație a unui produs nou. Inginerul Virgil Constantinescu, directorul I.C.P.U.C.-ului și omul care în acești ani-proces ai traducerii în viață a invenției a formulat întotdeauna punctul de vedere cel mai bine argumentat, adică acel punct de vedere care nu poate fi niciodată contrat și care, deși în unele situații ar părea să nu slujească din toată convingerea ideea se vădește a fi pînă la urmă cel mai drept, începe orice discuție despre „roata motoare" cu o prezentare a tipurilor de motoare și sisteme de transmitere a mișcării în domeniul utilajelor grele pentru a dovedi dificultatea problemelor ce le ridică trecerea de la o etapă la alta și, totodată, pentru a demonstra că nu tot ce este vechi e și de lepădat. În procesul noului există destule lucruri cu vechime care vor avea, încă mulți ani înainte, o seamă de argumente economice de partea lor. Inginerul Virgil Constantinescu socotește că principalele probleme se ivesc și se vor mai ivi în exploatarea utilajelor dotate cu roți motoare, deși în unele situații — ca, de pildă, în fabricația mașinilor ce trebuie să lucreze în pante și pe teren accidentat ori frămîntat — „roata motoare" apare ca fiind soluția cea mai convenabilă. Un tractor, cum știm, este o mașină complexă, care cere o anume știință din partea tractoristului. Cu toate acestea, orice mecanic e în stare să repare un tractor. La utilajele dotate cu „roți motoare" fiind vorba de hidraulică, e nevoie ca mecanicii și cei care le exploatează să aibă o pregătire specială, hidraulica fiind un domeniu cu multe finețuri tehnice. Nu se știe, deocamdată, cît de sigure sînt în exploatare feluritele categorii de utilaje dotate cu „roți motoare". De aceea, trebuie mers înainte în fabricația lor, dar cu o întemeiată prudență sau, mai bine zis, cu o sănătoasă prevedere.

Pînă în prezent au fost efectuate mai bine de 60 000 ore de probe cu diferite prototipuri de utilaje cu „roți motoare". Între acestea, încărcătoare de 45,80 și 120 de tone, Macaraua Hz 25, Excavatorul P 603, Compactorul CTV 45, dragline, remorci active, combine CAF, troliu miniere, betoniere speciale. Unii consideră că trebuie efectuate încă probe, alții socotesc rezultatele perfect concludente. Unii gîndesc că dificultățile în exploatare vor întîrzia fabricația de masă pînă ce nivelul general de cunoștințe al celor care vor lucra pe noile tipuri de utilaje va da certitudinea că utilajele sînt pe mîini bune. Unii au mai multă încredere în oameni și cred că pregătirea forței de muncă specializată se poate face din mers și că viitorul imediat este al mecanicilor cu o pregătire superioară. Părerea inventatorilor „roții motoare", părere susținută de studiile de aplicabilitate în situațiile în care e nevoie de forțe de tracțiune considerabile, e că în scurtă vreme hidraulica va fi calea cea mai convenabilă în industriile de utilaj greu. Dealtfel, marele interes manifestat de unele firme străine pentru invenția românească, mai bine zis pentru soluția românească la problema încă deschisă a „roților motoare", spune destul de calitatea ei. Un exemplu: dacă un încărcător frontal franțuzesc de mică putere abia atinge viteza de deplasare de 9 km/h, tipul de încărcător frontal de 120 CP care a fost proiectat la I.C.P.U.C. și urmează a fi fabricat la Iași poate atinge 45 km/h. Luînd în considerație interesul manifestat de unele întreprinderi constructoare de mașini, precum și studiile pentru producerea camioanelor de mare tonaj dotate cu roți motoare s-ar putea afirma că lucrurile merg pe drumul cel bun și că ideea a găsit înțelegerea forurilor care pot face din ea un remarcabil fapt al industrializării socialiste.

Și în tot acest timp, la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul" din Brăila, într-una din halele sale, în condiții de lucru foarte dificile, va continua să-și facă datoria bătrînul, de acum, încărcător frontal de 45 CP, dotat cu „roți motoare" cu mulți ani în urmă, pe vremea cînd chiar și partizanii de azi ai ideii stăteau și se întrebau dacă motorul hidrostatic e un fapt real sau doar una din acele treburi în jurul cărora se face, fără cine știe ce temei, vîlvă. Nu-i exclus ca scepticii mai noi să privească plini de aplomb bătrînul încărcător și să zică: ei, da, lucrul vechi, uite, merge, nu face mofturi, nu pune probleme! Se cunoaște că e un lucru vechi, gîndit, probat, verificat!

TUDOR OCTAVIAN

Enigme de piatră și erori de interpretare

În ultima vreme, o problemă care a stîrnit atenția cercetătorilor, a specialiștilor — și nu numai a lor — să amintim aici numele poetului Ion Gheorghe — se referă la asemănarea unor formațiuni geologice (de forme, structuri, compoziții și mărimi diferite, descoperite în cîteva locuri) cu formele sculptate. Numite de specialiști „concrețiuni grezoase", atribuite de alții omului, asupra acestor formațiuni s-au formulat puncte de vedere diferite, uneori controversate, sau unele teorii mai mult sau mai puțin argumentate științific. **Aparțin ele omului sau sînt creații ale naturii?**

De curînd m-am oprit în fața Muzeului județean Bistrița-Năsăud, frapat fiind de o astfel de formă (formațiune) de proporții impresionante, care mi-a atras atenția prin linia ei stilizată. M-am adresat geologului Ioan Chintăuan, din Bistrița, cu scopul de a afla punctul său de vedere.

— Studiind formațiunile geologice din N-E Transilvaniei, în special sedimentele din această zonă, am identificat în depozitele groase de nisipuri sarmațiene, numeroase **concrețiuni grezoase** (s.n.) de forme foarte diferite, pe care le-am întîlnit, student fiind, pe dealul Feleacului. M-am oprit asupra lor deoarece constituiau o problemă necunoscută, adică necercetată.

— Vă rog să explicați cum iau ele naștere?

— Se știe despre ele că sînt formate prin cimentarea nisipului de către carbonatul de calciu, depus din soluțiile care circulau — și circulă — prin depozitele nisipoase respective, cimentare în jurul unui centru nucleu de naturi diferite, fie fragmente de roci, fie valve sau cochilii. Pornind de la concrețiunile sparte am vrut să le determin nucleul. La foarte multe, n-am găsit nici un nucleu de altă natură, la altele, fragmente de roci dure, de valve și cochilii. Cercetînd deschiderile naturale ale fragmentelor respective, foarte numeroase în județul Bistrița-Năsăud (Rusu Bîrgăului, Sărățel-Arcalia, Țigău, Galații Bistriței, Căianu Mare, Domnești și altele) am constatat în nisipurile respective, stadii incipiente de formare a acestor concrețiuni, putînd să identific, începînd de la germeni, toată evoluția lor. (n.n. — Desigur, explicația științifică — bazată pe probe și argumente, pe analiza de laborator — a geologului Ioan Chintăuan este mult mai complexă, explicație pe care, dealtfel, o va argumenta într-o lucrare amplă, în viitorul apropiat).

— În continuare, aș dori să vă referiți la forma (concrețiunilor), la asemănarea lor cu formele sculptate, sau cu așa-zisele „forme umanizate". Ce semnificație are utilizarea lor în ornamentare? Există cumva credințe, păreri ale localnicilor în acest sens?

— Prin forma lor, au atras atenția localnicilor care le-au colectat pentru a le utiliza în ornamentul gospodăriilor lor. Le aflăm în localități precum Sărățel, Sărata, Domnești, puse în fața stîlpilor de la poartă, lîngă băncile din fața casei, în fața stîlpului de lemn din gospodărie.

— Este vorba, deci, de forme (mai) împlinite, mai „spectaculoase", „stilizate" în care se putea identifica ceva, sau prin care, mai bine zis, oamenii identificau diferite obiecte sau ființe.

— Întocmai. Ca dovadă că formele care nu semănau cu ceva anume le spărgeau și le foloseau în construcția caselor.

— În ce măsură aceste forme ne pot duce cu gîndul la Brâncuși și desigur la mulți sculptori contemporani?

— Se știe faptul că Brâncuși cunoștea astfel de forme (de concrețiuni) pe care le privea îndelung. Referitor la descoperirea (concrețiunea) pe care o avem depusă — deocamdată — în fața muzeului și pe care ați văzut-o, am botezat-o „IDOLUL" sau „NECUNOSCUTUL". Am adus-o de la Castelul Sărata. Localnicii spun că ar fi fost pusă în picioare, în parcul castelului, la îndemnul unui grof.

— Colecția specială din cadrul muzeului vrea să ilustreze...

— ...întreg acest proces genetic, cu intenția de a dovedi:

1. **Formele atribuite de unii omului sînt de fapt creația naturii** (s.n.).

2. **Pentru a arăta fenomenele geologice care au avut loc în depozitele nisipoase sarmațiene din momentul depunerii acestora și pînă azi** (s.n.). (Deci, geneza unor astfel de forme într-un strat nisipos gros, datorită proceselor fizico-chimice ce au avut loc — și au loc — în formațiunile sedimentare respective).

— Referitor la varietatea tipurilor care este explicația acestora?

— Desigur, un aspect foarte important este faptul că se formează și alte tipuri de concrețiuni, prin același proces, sau printr-un proces asemănător, de tipul concrețiunilor feroase, feromanganoase și manganoase, care sînt de fapt o concentrare a elementelor respective în noduri cu o deosebită importanță practică economică. Acestea din urmă se formează și azi în marile bazine acvatice, pe fundul mărilor și oceanelor lumii, și nu în puține locuri se și exploatează.

— O altă problemă este aceea a formelor (formațiunilor) erozionale care a stîrnit și stîrnește în continuare discuții, existînd chiar o varietate a accepțiunilor, a interpretărilor. Pozițiile controversate atestă acest lucru. Cum se explică deci apariția formațiunilor erozionale, unele de proporții mari și care sînt incluse de unii în categoria sculpturilor megalite?

— Aceste formațiuni sînt rezultatul agenților atmosferici (apă, vînt, variații de temperatură etc.) asupra unei succesiuni de roci, diferite ca duritate și granulație. Pe lîngă cele mai cunoscute, foarte multe pot fi văzute în Rezervația geologică „Ripa cu păpuși" de la Domnești (jud. Bistrița-Năsăud). Lucrarea pe care o pregătesc se află în stadiul terminării analizelor și se va referi tocmai la **concrețiunile grezoase și formațiunile erozionale** (s.n.) din N-E Transilvaniei, urmărind să le explic din punct de vedere al genezei și acțiunii agenților atmosferici.

VIOREL SĂMPETREAN

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

MUZEUL LITERATURII ROMÂNE, DUPĂ DOUĂ DECENII

O incintă în care testamentul Văcărescului – „creșterea limbii românești și-a patriei cinstire" – răsună viu pentru contemporani

Există, spunea cineva, un duh al caselor, un fel de liant, de ciment invizibil, care ține coerente zidurile, acoperișurile, ferestrele, un ce aparte care face ca o clădire să nu fie un spațiu locativ, un adăpost sau un mausoleu, ci o casă, iar uneori o casă-templu. O astfel de casă este Muzeul literaturii române din București.

Am spus casă-templu, fiindcă aici, cei mai adesea, oamenii intră nu în grupuri conduse de ghizi, ci singuri. Intră împinși de un resort lăuntric, subtil ca și acela al evlaviei, imens ca și acela al iubirii, imperativ ca și acela al unei datorii. Intră ca să-și depună omagiul, intră să celebreze printr-un popas — printr-un popas de reculegere în fața unor pereți prea grei de geniu, a unor vitrine prea grele de străluciri — niște oameni și niște cărți.

Am spus casă-templu, fiindcă acest muzeu, care-i o uriașă colecție, o uriașă tapiserie de documente îmbrăcînd pereții a 12 săli, e, în același timp, o incintă intimă, în care respiră, emană idei, oficiază ritmuri suave de sentimente, în spatele documentului, ca după o străvezie cortină a timpului, niște oameni. Niște oameni care ne sînt aproape. Niște oameni care sînt scriitorii acestei țări. Printr-o știință subtilă de aranjare a documentelor, de distribuție a detaliilor și accentelor, de exprimare a indicibilului și inefabilului, tot ce se vede, adică filele manuscrise, fotografiile, fotocopiile, facsimilele, edițiile princeps, scrisorile și albumele de familie, cărțile cu autografe și adnotări, tablourile, mobilierul de epocă, întreg cadrul de viață în care s-au petrecut niște vieți, în care s-au săvîrșit niște opere, se prezintă în fața vizitatorului nu numai ca o prelegere esențializată, riguroasă în precizia ei științifică, dar și sugestivă, uneori metaforică, totdeauna apropiată și caldă, dezbrăcată de valoarea strict documentară, de sfințenia pe care o conferă timpul, de magia arhivistică. În măsura în care rămîne, ne dau a înțelege organizatorii muzeului, documentul e neperisabil, în primă și ultimă instanță, ca document uman. Cei ce au exercițiul mai îndelung al verbului știu cît de greu se supune cuvîntul, cît de refractar și de rebel este el pînă să capete plasticitate și vibrație de membrană, astfel încît să poată reține, pe placa lui, respirația, timbrul, duhul sau viața aceluia ce l-a lăsat să umble prin lume. Și, de aceea, cei ce intră aici, în muzeul de pe strada Fundației, sînt tulburați întîlnindu-se, în documente, cu glasul, cu respirația, cu duhul și viața lui Eminescu, Caragiale, Creangă, Rebreanu, întîlnindu-se, dincolo de documentul unor opere, cu documentul unor existențe. Și de aceea, poate, ei intră în aceste documente, în universul lor tulburător, cu emoția cu care ai păși sub bolta unei bazilici sau a unei săli de concert. Sau într-o casă-templu.

Actul de mare cultură semnat cu două decenii în urmă, în 1957, cînd s-a deschis, sub direcția academicianului Perpessicius, acest muzeu-sanctuar al literelor române și al slujitorilor lor, nu poate scăpa nimănui. Cele mai multe dintre documentele cuprinse în muzeu, încuiate în arhive particulare, ignorate ades chiar și de posesorii lor, erau neștiute, erau, în cel mai bun caz, accesibile doar specialiștilor, nevoiți a se angaja, ca să le descopere, în veritabile expediții de arheologie papetieră, pentru a-și scoate, la capătul unor lungi eforturi, niște copii de uz personal. Dar elevul, studentul, marele public? Toți cei interesați de universul intim al vieții și al creației scriitorului, de geneza operei sale, adesea esențială pentru înțelegerea omului și fixarea operei, erau siliți a-l crede pe cuvînt pe istoricul literar, adesea zgîrcit (tocmai prin lipsa documentului ?) la acest capitol, în cazul fericit în care respectivul istoric nu era cumva înrobit acelor concepții, nu totdeauna profitabile, în virtutea cărora viața omului ar fi una, opera ar fi alta.

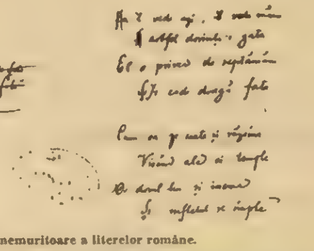

Legenda Luceafărului

A fost odată ca'n poveste
A fost ca nicicînd
Din cînd mai împărați
Un ghiocel de fată
Și cînd mai trăiau
Și cînd mai erau
Și încă Eminescu
Și mîndrul de Luceafăr

Facsimilul „Luceafărului" — o filă nemuritoare a literelor române.

„O istorie vie, văzută"...

Dintre multele prețuiri acordate muzeului, subliniindu-i însemnătatea, revelîndu-i unicitatea, transcriem două, emanînd de la două mari personalități ale culturii noastre :

„Prin Muzeul literaturii române — scria Constantin Daicoviciu — se împlinesc, pentru literele române, o lacună dureroasă și un cardinal deziderat : cunoașterea genezei operelor literare, cunoaștere fără de care înțelegerea artistului și receptarea operei nu poate fi deplină".

„Perpessicius și colaboratorii lui — scria Tudor Vianu — au strîns documente cu mare prițișat scriitorii în legătură cu mediul lor natural și cu contemporanii lor, în felul deprinderilor, în rezultatele activității lor și în răsunetul acesteia, adică tot atîtea lucruri pe care nu le găsim niciodată grupate laolaltă într-o expunere și în forma prezentării directe, vii și convingătoare a imaginii văzute".

„O istorie vie, văzută" a literaturii române, de la origini și pînă în zilele noastre : acesta e Muzeul literaturii române, muzeu care, astăzi, la jubileul celor două decenii de existență, se înfățișează ca un mare tezaur, ca o comoară de conștiință și artă, ca o inestimabilă mărturie a neslăbitei griji, a înaltei atenții acordate de partid și de stat culturii române, literaturii române, trecutului, prezentului, viitorului lor.

Ce cuprinde acest muzeu ? Iată, transcrise sumar, cîteva date :

● Peste 300 de colecții, cu zeci de mii de manuscrise și piese iconografice, peste 50 000 de cărți cu valoare documentară (cărți cu autografe și adnotări ale scriitorilor, cărți cu propria lor „istorie", tangentă sau implicată istoriei literelor române), obiecte care au aparținut scriitorilor, relicve de orice fel, cu valoare științifică sau doar afectivă, ilustrînd viața, activitatea, gîndurile, preocupările, pasiunile, slăbiciunile, faunescul sau omenescul dintr-un artist, enigmaticul sau sondabilul lui, statuaria sau blajinătatea lui (sau statuaria lui blajină la modul superior !), opere ce trăiesc ca atare, aparent detașate de subiect, opere ce nu se pot înțelege, revela, recepta decît privite prin om și prin viața lui. ● Arhive întregi, complete, ale unor mari scriitori. Totalitatea manuscriselor lui Sadoveanu, știute pînă la ceasul de față, totalitatea manuscriselor lui Tudor Vianu. Arhive ce tind să devină, peste puțin, complete (arhiva Ion Vinea, arhiva Lucian Blaga, arhiva Paul Zarifopol ș.a.) ● Bibliotecile unor scriitori (întreaga bibliotecă a lui Sadoveanu, cu sute de cărți rarisime, întreaga bibliotecă a lui Coșbuc, cu adnotările poetului, întreaga bibliotecă de clasici francezi, minuțios adnotați, a lui Pompiliu Constantinescu). ● Un „sanctuar al cărții", restituind conștiinței contemporane monumente inestimabile ale literaturii noastre vechi, o impresionantă antologie a tipăriturilor din veacurile XV—XVII, modele arhaice de sensibilitate, gîndire, limbă, care uimesc prin robustețe și strălucire, care ne leagă cu trecutul printr-o idee poate și mai prețioasă decît ideea esteticului : conștiința unității și permanenței noastre. ● La etaj, 12 săli întesate de documente (una din ele consacrată în întregime lui Eminescu), care-l conduc pe vizitator prin întreaga lume a literelor române, prelunul datele stăpînite inițial de acesta, îmbogățindu-le succesiv, retușînd erorile, precizînd informațiile, lărgindu-le cadrul, astfel încît imaginea acestei fantastice, uriașe, nespus de bogate și nespus de seducătoare lumi, înălțînd mîndria și demnitatea celui ce vine în contact cu ea, crește de la sală la sală, de-a lungul vitrinelor (extrem de elegante și totodată discrete) cu cărți, manuscrise, fotocopii, fotografii, cuprinzînd vieți împletite cu opere, de la clasici la autorii contemporani. ● La parter, o sală destinată expozițiilor cu caracter comemorativ-aniversativ (ocupată, la ora de față, cu o expoziție dedicată Independenței, după definiția emineseiană, „suma vieții noastre istorice") și, lîngă ea, două încăperi care reconstituie, cu piese originale, cenaclul lui Al. Macedonski și camera de lucru a lui Mihail Sadoveanu. Momentul este, regizoral, bine gîndit, ca un „respiro", dar și ca o instruire de o altă factură, întreprinsă prin alte mijloace, după lungul excurs printre documente, printre hîrtii. Spre deosebire de atîtea case sau încăperi memoriale cu o anume rigiditate muzeală, aici s-a izbutit a se păstra, cu mijloace fine, sugestia prezenței celor doi. Te aștepți, în camera Macedonski, între mobilele baroce, fastuoase ca și stăpînul, să auzi, dintr-o clipă într-alta, vocea maestrului, cu efecte de poză sau de poștură, stăpînind valurile de electricitate ale unei săli cucernice sau în delir, abil strunită. (De fapt, vocile scriitorilor se pot și auzi. muzeul avînd o „fonotecă de aur" și, lîngă ea, o filmotecă.) Dincolo, la Sadoveanu, sugestia e și mai deplină. Cărțile cu cotoare scumpe ard potolit în rafturi, ca văpăile într-un cămin. Fotoliul (celebrul fotoliu, pe care-l știm din atîtea fotografii cu Sadoveanu) păstrează parcă, în catifeaua gălbuie, urma stăpînului, căldura lui, așa cum uriașul covor de Buchara, întins leneș și somnoros pe parchet, păstrează urmele unor labe de urs, încălțate în mocasini vînătorești. Parcă Sadoveanu s-a ridicat numai de cîteva clipe, și, după ce a privit termometrul cu barometru agățat pe perete, a ieșit, cu pușca la subsuoară, în preumblare spre undeva.

Ambiția muzeului a fost — și scurta noastră trecere în revistă a exponatelor o-a vrut, în acest sens, o dovadă — să cuprindă totul. Totul despre om, despre operă, toate actele, documentele, probele, toate elementele psiho-fizice ce exprimă sau inconjoară viața, activitatea, creația scriitorilor, astfel încît cercetătorul de mîine, pornind de la un document aparent fără nici o însemnătate (cel puțin pentru ochiul nostru de azi ?), să ajungă la concluziile lui, să mediteze la fenomene și fapte ce pot propune o viziune nouă asupra unui autor, a unei cărți, a unui curent, a unei epoci.

Și mai e o ambiție, care privește și ceea ce — în muzeu — nu se vede.

...și ceea ce nu se vede (și totuși se vede!)

Tot ce am văzut pînă acum, ne spune criticul și istoricul literar Alexandru Oprea, directorul muzeului, reprezintă cadrul material, pipăibil, reprezintă „muzeul real", sau „de facto" al literaturii române, ceea ce, desigur, înseamnă mult, dar nu e totul. Ambiția organizatorilor a mers mai departe. Ambiția lor a fost să edifice și un muzeu „în plan spiritual", un „muzeu imaginar" al literelor române, un muzeu mult mai mare decît clădirea în care sîntem, un muzeu pe măsura dimensiunii, a importanței literaturii noastre.

Aceasta înseamnă : ● editarea unei reviste, „Manuscriptum", una din cele mai prestigioase publicații științifice aflate astăzi la îndemîna publicului, un fel de „muzeu" oferit cititorilor din întreaga țară (dar și cu sute de abonamente peste hotare, mărturisind, deopotrivă, interesul specialiștilor de aiurea față de fenomenul literar românesc și atenția față de demersul, adesea deschizător de noi orizonturi, al revistei, în planul valorificării mijloacelor de lucru) ; ● editarea „Bibliotecii Manuscriptum", cu colecția ei, celebră de-acum, de „dosare" (precum „Procesul Caragiale-Caion" sau „Dosarul unei crime politice : Nicolae Iorga", adevărate evenimente ale genului) ; ● „Teatrul Manuscriptum", care însenează, la sediul muzeului, texte dramatice neunoscute sau nejucate niciodată, emanînd de la nume de frunte ale literaturii noastre ; ● expoziții comemorative republicane ale scriitorilor clasici (Eminescu, Creangă, Caragiale, Alecsandri, Vlahuță ș.a.), expoziții itinerante prin țară (Sahia, Sadoveanu, Slavici ș.a.) și peste hotare (Eminescu, Panait Istrati) ; ● dezbateri științifice pe varii teme (precum, recent, cea despre literatura română în manualul de școală, reprodusă de revista „Luceafărul") ; ● elaborări de diferite analize și exegeze ale documentelor care intră în patrimoniul muzeului ; ● asistență la realizarea unor muzee și case memoriale ; ● patronarea unui cenaclu sui-generis, intitulat „Rotonda 13", consacrat evocării unor figuri ilustre (uneori uitate !) ale literaturii noastre, cenaclu care, sub conducerea acad. Șerban Cioculescu, concurează (zic cei ce i-au fost musafiri) cenaclul lui Lovinescu, deși, ca și la „Junimea", gluma primează, cenaclul fiind, cu alte cuvinte, mai mult junimist, așa cum șeful lui e un maiorescian declarat. ● „Caravana M.L.R.", adică deplasări ale cercetătorilor muzeului, împreună cu alți specialiști, prieteni ai M.L.R., în diferite locuri din țară (din doi în doi ani, de plidă, în străvechea vatră pastorală a Vaideeniilor, din județul Vîlcea), prilej de dialog cu specialiștii locali și de investigații folclorice ● Într-un cuvînt, un complex de activități. Înconjurînd zidurile muzeului, deschizîndu-l spre țara întreagă, cu un rol și cu un efect din cele mai vii, mai pregnante, în cunoașterea tezaurului literaturii noastre, în educația estetică și patriotică a românilor.

Se conturează, din toate acestea, dincolo de un program generos de intenții, riguros urmărit și realizat, o activitate științifică de primă mărime, mai exact, un spirit științific exemplar prin cuprindere și prin adîncime, prin noutatea demersului, prin implicarea în viață, o operă care, și din acest punct de vedere, așază Muzeul literaturii române printre instituțiile muzeale cu valoare de referință.

Ce-i putem ura Muzeului literaturii române, acum, la jubileul celor două decenii de existență ? Îi urăm — citindu-l pe academicianul Alexandru Philippide — să fie, ca și pînă acum, „un monument trainic și în continuă dezvoltare, de mare preț pentru cinstirea scrisului literar românesc și a limbii noastre"...

ILIE PURCARU

Fotografii : EMANUEL TĂNJALĂ, M.I.R.

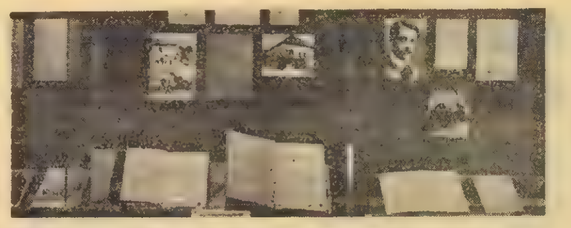

În sălile muzeului : „o istorie vie, văzută" a literaturii române, de la origini pînă în prezent.

O datorie de onoare este punerea în valoare a marilor creații literar-artistice ale înaintașilor și, în primul rînd, reliefarea, studierea, aprofundarea și cinstirea, așa cum se cuvine, a minunatei opere culturale făurite și transmise, din generație în generație, de talentatul nostru popor.

NICOLAE CEAUȘESCU

Afiș anunțînd apariția revistei „Manuscriptum" (1970)

Festivitatea decernării Premiului Perpessicius al revistei „Manuscriptum" (de la dreapta la stînga : Al. Dima, Al. Rosetti, Șerban Cioculescu, Al. Oprea).

În timpul nopții, pe linia de montaj, unele autobuze „merg" cu frînele puse

Este ora 0 și 3 minute, după ceasul electric de la poarta marii întreprinderi bucureștene „Autobuzul". După un „bun venit" oficerul de serviciu, inginerul Vasile Vasiliu, îmi oferă un registru gros cu procesele-verbale ale celor care fac de serviciu noaptea. Interesantă lectură. O rețea de oameni, mereu alții, depun în mod obștesc activități gospodărești și de prevenire : supraveghează un transport, verifică punctele de pază, constată dacă lipsește etc.

— Dar altfel de probleme, tehnice să zicem, nu se ivesc ?

— Ba da. Chiar în noaptea aceasta cu puțin timp înainte, un maistru de la montaj final autobuze mi-a cerut două motoare. Am rămas puțin uimit fiindcă aprovizionarea cu motoare pentru linia de montaj trebuia făcută încă din cursul zilei. L-am ajutat să le primească ; de fapt era o problemă de aprovizionare.

Și din acest moment problema sau problemele aprovizionării au aparținut tot timpul pe parcursul documentării, ca un laitmotiv destul de supărător.

Am plecat spre secție împreună cu inginerul Vasiliu și șeful de echipă Vasile Neamțu, prezent noaptea tot pentru o funcție obștească. În întunericul nopții cețoase de toamnă alelle se disting totuși vapor, marcate cu alb, iar petele de roșu ale autobuzelor îți sugerează îngrămădeala ; întreprinderea se luptă cu lipsa de spațiu, multe din produsele ei fiind depozitate (temporar) chiar pe străzile din față (act care, firește, poate tulbura liniștea vecinilor din blocurile de locuințe), cu lipsa unor depozite pentru materiale — sute de tone de metal semifabricat fiind pradă ruginei pînă în ziua cînd intră la prelucrat și cel care prelucrează pierd mult timp pînă îndepărtează oxidul roșcat. Aproape mute, privite pe din afară, halele par fără viață. Imagine înșelătoare fiindcă în ele, aidoma ca în timpul zilei, ritmul muncii este permanent, pulsînd ca o inimă uriașă printr-un lung șir de conexiuni.

În secția prelucrări metalice ne întîmpină chipuri foarte tinere de băieți și fete care strunesc strunguri, raboteze sau alte mașini de așchiat.

— N-avem nici un absent nemotivat, declară nu fără mîndrie maistrul Gh. Maican, care răspunde în noaptea aceasta de un atelier principal.

— Cu atît mai bine, dar în pontajul producției se vede totuși o lipsă, aceea a unor repere.

— Pentru un inel mic, vă spun imediat seria, trebuia să primesc semifabricatul de la secția C.S.C. Am 32 de repere întîrziate și toate din pricina aprovizionării cu materie primă.

— Ați luat legătura cu C.S.C.-ul ?

— De ce ? Tot nu mi-ar da mie satisfacție pe loc.

— Adresați-vă inginerului de serviciu pe secție.

— N-avem așa ceva.

— Și considerați că n-ar fi necesar ?

— N-aș spune nici ba, nici da, este treaba conducerii.

Îndemnul meu vizase informația anterioară precum că în fiecare secție este asigurată o asistență tehnică de nivel superior de către un inginer. Pînă la urmă, trecînd prin toate secțiile, informația e-a dovedit a fi total falsă.

În secția C.S.C. produsele încep să capete contur. O bucată mare de tablă ondulată, parcă tăiată cu un foarfece uriaș, este podeaua unei autoutilitare. Cu sudură prin contact i se aplică niște jumătăți de lighene adînci, aripile. Pe un cadru rotativ un sudor „coase" electric lonjeroane ca ale unui fuzelaj de avion : este carcasa intimă a viitoarei caroserii de autobuz. Alături un om cu mănuși de protecție întinde niște sîrmă subțire.

— Păreți supărat, este adevărat ?

Omul ne privește puțin iritat — cine om mai fi și noi ? — dar se antrenează totuși la explicații.

— Cum să nu fiu ?! Am 32 de sudori în echipă și trebuie să realizez pînă dimineață 6 autobuze mari, structurile vreau să zic. Dacă fac 5 ! Îmi lipsește amărîta asta de sîrmă pentru sudură în mediu protejat. Am răscolit toată secția și am adunat cîteva rămășițe aruncate.

— V-ați adresat cuiva ?

— Cui ? Am vorbit cu ofițerul de serviciu, dar el ce poate să facă ? Are sîrma în buzunar ?

— Eu sînt ofițerul de serviciu, spune inginerul Vasiliu. Cu mine ați vorbit : este vorba de un defect de aprovizionare.

— O fi, dar asta nu mă consolează cu nimic.

La finele atelierului 1 autobuze din secția C.S.C. (inițiatele se traduc : construcții, șasiuri și caroserii) stăm de vorbă cu maistrul Wilhelm Culda.

— Avem greutăți în aprovizionarea cu piese. Lipsesc multe repere, mărunte și dregi, dar din asa, deva facem autobuzul. T-uri și nipluri. Ni le trimite secția mecanică, atunci cînd ni le trimite.

— Acum acolo se confecționează piese pentru autoutilitare. Ați putea interveni să le puneți acolo, mai lejer. Ar trebui cineva să răspundă de coordonarea producției pe verticală, să treacă prin toate schimburile încît să le obligе să lucreze în lanț. Cred că acum, după recenta ședință de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, unde tovarășul secretar general al partidului a întărit rolul consiliilor oamenilor muncii, și la noi rolul acestui organism va fi mai puternic, mai eficient. Și cînd spun aceasta mă gîndesc la faptul că am propus de mai multe ori instituirea unui factor responsabil pentru problemele ivite în timpul nopții. Dumneavoastră v-ați gîndit la un inginer fiindcă are și autoritatea tehnică-administrativă necesară. E foarte bine. Aș vrea să vă mai spun că noaptea nu avem nici un dispecer, iar magaziile mari sînt închise. De ce ? Noaptea nu se ivesc probleme de aprovizionare și de urmărire ?

...Ne oprim la cuvîntul maistrului Ilie Diaconeasa cărula îi dăm perfectă dreptate. Mai adăugăm spuselor lui remarca ce nu ne aparține, ci s-a formulat de la sine, pe parcursul anchetei, și anume că noaptea omul, potrivit naturii sale biologice, lucrează mai din greu, are nevoie de condiții de muncă dacă nu mai bune, cel puțin egale cu cele din timpul zilei. Contrar, după cum se vede, se irosește destul de multă energie umană.

VICTOR CONSTANTINESCU

Absolvenții, de fiecare dată, un reazim al țării

Discutăm cu medicul Buruiană Aurel, medic specialist ORL, inspector la Direcția sanitară a județului Vaslui. Dînsul lucrează aici de 15 ani deși este de fel din Galați, unde are părinții și frații. Mai întîi a făcut un temeinic apostolat de 9 ani la circumscripția sanitară din comuna Albești.

— Care vă sînt cele mai importante impresii din această perioadă ? Vă întrebăm asta gîndindu-ne la cei tineri, la cei proaspăt repartizați, care acuză greutăți mai mult sau mai puțin inerente, mai mult sau mai puțin obiective.

— Am fost bine primit și aceasta este cea mai importantă chestiune. Psihologia țăranului este una obișnuită — te porți bine cu el, se poartă bine cu tine, te ajută decisiv atunci cînd ai nevoie. Aș putea scrie un roman despre felul în care, împreună cu soția, am construit dispensarul, despre subterfugiile la care am recurs pentru a face o treabă bună și temeinică. Dar cred că nu vă interesează romanele.

Discutăm cu tovarășul Bălănoiu Ion, inspector general adjunct la Inspectoratul școlar al județului Vaslui. Anul acesta, ne spune, le-au fost repartizați 105 educatoare, 85 de învățători, 40 de absolvenți ai Institutelor pedagogice de 3 ani și 55 de profesori, absolvenți ai institutelor de învățămînt superior. Dintre aceștia învățătorii și educatoarele s-au prezentat fără excepție. Dintre profesori nu s-au prezentat 14. Cîteva cazuri ? Dragomir Mihai, cu specialitatea geografie, nu s-a prezentat în comuna Bogdana. Cion Gheorghe și Ghiță Valentina, ambii cu specialitatea educație fizică, nu s-au prezentat la Miclești și respectiv la Solești. Că sînt așteptați e de prisos s-o spunem. În legătură cu profesorii de educație fizică, tovarășul inspector general adjunct Bălănoiu Ion este destul de sceptic : „Parte dintre ei sînt lipiți pe lîngă cluburi și diverse ramuri sportive unde este, firește, mai comod. Din experiența mea vă pot spune că aceasta tinde să devină o linie. Noi, exceptînd niște informări, nu avem ce le face".

Ne-am deplasat în comuna Duda Epureni unde se petrece de mai multă vreme un eveniment deosebit de frumos. Tinerii Valeriu Penișoară (învățător) și Ioan Gh. Pricop (directorul uneia din școlile generale din localitate) s-au dăruit trup și suflet artei tinere angajate și revoluționare. Ce important este că acolo, la 400 de kilometri de București, în condiții nu tocmai roze, ei, cei doi, au compus nu orice cîntece, ci unele profund patriotice, cîntece de esență ale neamului românesc. „Cuvîntul lui Roată către Divan", „Povestea eroilor", „Se coace agurida", ca să ne limităm la cîteva exemple sînt intrate deja prin intermediul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra în conștiința tinerei generații. Ei dovedesc și că tineretul este apt de artă oriunde în această țară și că orice vocație luată în serios duce la realizări cu rezultate pe deplin notabile. Să nu uităm că ambii au studii, că la absolvirea acestora s-au întors în comuna natală, fiind deci autentici intelectuali ai satelor. De pildă, în aceeași comună imensa majoritate a profesorilor sînt din chiar Duda Epureni, cu tot ce aduce bun acest fapt.

Dar să vedem cum stau lucrurile la personalul medico-sanitar. Am ales această cale, a reportajului, deoarece medicii se prezintă la post mai tîrziu, la 1 noiembrie. Numai medici sînt aici 4, ceea ce reprezintă o cifră bună, chiar foarte bună. Dispensarul arată bine și dotarea lui este bună. Nu foarte bună, însă. Doctor Marin Mariana este repartizată aici din 1975 și s-a prezentat cu gînduri serioase din moment ce și-a adus și soțul, suplinitor acum la una din școlile generale din localitate. Straniu apare un fapt : în anul 1975 medicul stomatolog Marin Mariana a fost repartizată la Bunești-Averești care nu dispune deocamdată de un asemenea cabinet. Mă rog, lucrurile s-au pus la punct și după numai 6 zile Marin Mariana a ajuns unde trebuia — la circumscripția din Duda Epureni. Dar de-a dreptul hilar este faptul că anul trecut, după experiența Marin Mariana, o altă doctoriță, Mărculescu Victoria, este repartizată tot la Bunești-Averești, loc fără cabinet stomatologic, dînsa avînd exact această specialitate. Lanțul neînțelegerilor nu se oprește aici : doctor Mărculescu Victoria este plătită de către Bunești-Averești și lucrează la Duda Epureni. Aceasta, deoarece sînt două pe un post. Doctorița Mărculescu, ultima venită, se gîndește să meargă în județul Ilfov, fiind bucureșteancă, și omenește vorbind nu i s-a putut refuza transferul. O fi ei cazul izolat dar atunci de ce ne mirăm că unii specialiști pleacă sau chiar nu vin ? O chestiune pe care consiliul popular o tratează încă prea puțin este aceea a locului unde stau aceste cadre medicale. După cum ne spunea primarul Vulpe, oamenii nu prea vor să primească în gazdă căci se jenează. Pe de altă parte, și ne pare rău că trebuie să spunem asta, unii dintre intelectuali ar dori să fie găzduiți pe gratis. În fond, cu mici excepții, faptul de esență s-a realizat — la terminare, absolventul are loc de muncă și o retribuție onorabilă. Se bucură în comună de stimă și apreciere și are condiții pentru a vindeca oamenii maturi și copiii — sensul vieții unor doctori. Trebuie să fie și ei mai maturi, mai maleabili, problema încadrării lor într-o comună privindu-i într-o destul de mare măsură. Oare oamenii din comună cum apreciază faptul că în ziua documentării noastre din doi „generaliști" erau învoiți și plecați la București tot 2 ? Credem că nu sînt lucruri de fond, ci doar tratate superficial, cu îngăduință. În fond, anul acesta aici în comună s-au născut 102 copii și judecînd după semne exterioare, care nu înșală, se vor mai înregistra încă 40. Cifra este extrem de bună și ea dovedește aportul real la sănătatea acestei țări, atît al locuitorilor cît și al doctorilor.

EUGEN SAVU ■

Aici este locul de muncă al fiilor satului !

Specialitatea casei

Galați:

Nu ducem lipsă de maeștri bucătari, dar i-am făcut gestionari !

După raidul efectuat de noi prin cîteva restaurante, ne-am putut da seama că „specialitatea casei", probă de virtuozitate profesională a bucătarilor, își justifică mai rar poziția de vîrf de pe lista de bucate. Nu totdeauna ea constituie „cartea de vizită" a unității respective, motive de atragere a consumatorului, de a-l determina să aleagă între un restaurant și altul.

Ne așezăm la o masă, în restaurantul „Galați", unitate de primă categorie, și solicităm lista de bucate. „Nu avem", ni se răspunde. În continuare ne manifestăm dorința de a servi specialitatea casei. „Duminica nu servim mîncăruri calde, ne lămurește aceeași ospătară ; avem grătar". Într-adevăr, bucătarul lipsește din unitate, are zi liberă, dar un alt lucrător, Nicolae Cavalas, cu îndelungată experiență în comerț, aduce lista de bucate și repară situația. Specialitatea casei, cît și a bucătarului este aici „cotlet de porc pane" la comandă. E un local, aflăm, unde mîncarea s-a vîndut mai mult la început ; cînd în cartierul Țiglina locuiau mai mulți nefamiliști. Acum, oamenii s-au așezat, au familii, vin mai rar să mănînce la restaurant. Neavînd asigurat un consum zilnic de cel puțin 60—70 de porții de mîncare, restaurantele de primă categorie pregătesc mai mult mîncăruri „la comandă" : fripturi, cotlete pane, tochituri. Vînzările, se înțelege, nu sînt deosebite. Încasările din vînzarea băuturilor sînt de peste 8 ori mai mari decît încasările din vînzarea mîncărurilor. „Cînd avem grupuri de turiști, atunci servim și mîncăruri gătite, bune, pentru că știm să le facem".

La restaurantul „Vînătorul", responsabil Grigore Simion, specialitatea bucătarului șef este „escalopul de căprioară cu ciuperci și smîntînă". Specialitatea casei o formează mai multe mîncăruri : iepure cu măsline, cotlet vînătorul, tochitură à la vînătorul. Din fericire, poate și datorită interesului pe care-l depune responsabilul, un tînăr pregătit și inimos, dar și datorită unor posibilități mai deosebite decît la alte unități, specialitatea casei rămîne aici specialitate. Produsele de vînat atrag mai mult pe clienți, modernizarea de ultimă oră a localului îi conferă o atmosferă de intimitate, obligă. Sesizăm aici latura educativă chiar a unui astfel de restaurant, în care ești obligat parcă să respecți niște limite în toate. Bucătarul Tudor Marian Răduț, școlit în țară și specializat pe la unități comerciale chiar și în străinătate, a ales, ca specialitate, escalopul de căprioară, pentru că, zice el, mi-a reușit de prima dată. Acum îl prepară cu atîta artă, încît a obținut, cu el, mai multe premii la mai multe concursuri internaționale. „Ciupercile, zice, aliment ales, devin în combinație cu un buchet de legume, delicioase. Specialitatea asta se înscrie dealtfel printre mîncărurile noastre tradiționale".

Am constatat însă că la Galați nu sînt mulți bucătari cu renume. De aceea nu sînt nici prea multe specialități adevărate. Numărul acestora, redus, amenință să dispară : pe unii dintre bucătarii cei mai buni conducerea I.C.S.A.P.-ului, cu avizul Direcției comerciale județene, i-a făcut gestionari. Exemplu : Georgică Lupu, maestru în arta culinară, cîștigător al mai multor premii internaționale, e gestionar-responsabil la „Miorița". Cineva făcea o glumă pe seama lui : „dintr-un bucătar foarte bun, a făcut un responsabil... mai puțin bun". E o glumă, spuneam, dar ironia ei atinge un obicei păgubitor practicat uneori și în alte compartimente. Cu Sterică Diaconu, care anul acesta dă examen de maestru în arta culinară, s-a întîmplat la fel : e tot gestionar-responsabil. Nu sîntem împotriva promovării unor oameni ai muncii, mai ales cînd ei dovedesc merite deosebite. Dar ce specialiști lăsăm în urmă ?

PETRE NICANOR ■

Sibiu:

Ceva deosebit care nu se prea vinde

Liviu Nemeți, bucătar șef la restaurantul „Continental" este de părere că „specialitatea casei" reflectă pînă la cel mai mic amănunt personalitatea bucătarului, dragostea lui pentru meserie, experiența în materie culinară. „Dar mai este ceva, ne spune Liviu Nemeți. Eu sînt bucătar aici, în Sibiu, deci e normal ca mîncărurile pe care le pregătesc, și acum mă refer la „specialitatea casei" și la „specialitatea zilei", să fie specifice acestor locuri. Cunosc peste șase sute de rețete, majoritatea culese personal de la femei mai în vîrstă de prin aceste părți ale Ardealului. Astfel, vă recomand șnițelul de porc à la Sălișteana cu ciuperci, ciorba de văcuță gătită așa, ca în părțile locului". Prin ce se caracterizează mîncărurile ardelenești ? După părerea interlocutorului nostru, prin multe. Lui îi place însă să amintească de cele cu smîntînă sau cu tarhon, de ciolanul cu fasole și costiță afumată făcută de mîna lui. Pentru că foarte importantă este mîna și firește fantezia bucătarului. Lucru foarte exact și ușor de verificat dacă ajungi cumva să mănînci la frumosul local sibian.

La restaurantul „Dunărea" exista pînă acum cîtăva vreme un obicei : joia era dedicată exclusiv mîncărurilor cu specific german. Dar, din lipsă de clienți, inițiativa a fost lăsată baltă. Acum citim pe singura listă aflată în restaurant că specialitatea zilei se numește „toase ardelenească Cedonia" (de fapt „toast ardelenesc", cum aveam să aflăm mai tîrziu), iar specialitatea bucătarului șef se numește „filé de porc Cibinium" și costă 15,30. Scump și mic, ne spune cineva care acum suflă în iaurt, adică a trecut pe tocănița cea de toate zilele. Atît responsabilul Ion Babola cît și bucătarul șef Nicolaus Gerhart ne mărturisesc la unison că ei prin aceste specialități înțeleg ceva mai deosebit. Și ca mîncărurile deosebite să nu se banalizeze le schimbă în fiecare săptămînă. Așa au avut și mușchi ciobănesc și mușchi à la Rășinari și tournedou (sic !) Dunărea. (Un asemenea turnedo, cu diferite grafii, întîlnim cam prin toată țara, așa cum de pildă întîlnim tochitura). Îl întreb pe tînărul bucătar șef (24 de ani) cum se simte cu specialitățile pe care le face și nu le prea caută nimeni, dat fiind că în ziua aceea n-a primit nici o comandă. Omul ne răspunde că totuși mai sînt amatori și că în realitate el cunoaște mult mai multe rețete dar... (aici intervine responsabilul) „...avem și noi un plan pe care trebuie să-l realizăm". Adică ne aflăm, ni se dă a înțelege, între ciocan — obligația de a diversifica gama preparatelor culinare — și nicovală — realizarea planului, ceea ce nu înseamnă decît a opune greșit mijloacele scopului.

Există și un specific al localului, sau ar trebui să existe, și în privința băuturilor. Mai ales în unitățile specializate, cum sînt cramele. Crama „Butoiul de aur". Aici lucrurile se lămuresc destul de repede pentru că singurul vin întîlnit este unul destul de înrudit cu apa după gust și culoare. La intrarea în cea de a doua cramă, „Sibiul vechi", ne întîmpină cuvintele „în unitatea noastră găsiți un bogat sortiment de vinuri și preparate..." Afirmație pe jumătate adevărată. Adică bogatul sortiment se reduce la două soiuri, este drept foarte bune, dar numai două.

RADU BARBU ■

Împreună cu alți cinci colegi de muncă am fost plecat în delegație la Craiova și Pitești în lunile iulie și august pentru a remedia lipsurile vagoanelor fabricate în întreprinderea noastră. Am fost cazați la Craiova dar noi lucram la C.F.R. Işalnița, circa 15 kilometri de Craiova, iar la Pitești aveam de mers 17 kilometri, pînă la Colibași, la I.A.P. Deoarece nu existau locuri de cazare la Işalnița și Colibași, noi plăteam în fiecare zi biletul de tren și respectiv de autobuz, pentru a ne deplasa la locul de muncă. Întrucît Întreprinderea de vagoane nu a avut la dispoziție mașină să ne transporte, tovarășul director a semnat o hîrtie prin care să ni se deconteze respectivele bilete de transport. Am adus și o adeverință de la Işalnița și Colibași în sensul că aici nu se găsesc locuri de cazare. Serviciul financiar ne-a decontat deci biletele, dar iată că începînd din septembrie și octombrie ni se reține din retribuție respectiva sumă cheltuită de noi în delegație. Sesizînd la serviciul financiar, ni s-a răspuns că a fost un control și că li s-a dat dispoziție să se rețină aceste sume deoarece ar fi ilegal să se deconteze. În acest caz, de ce nu ni s-a asigurat transportul, sau de ce nu s-a știut că nu se pot deconta aceste bilete de la început, că nu mergeam nicăieri ? **(Semnează Miclea Gheorghe, împreună cu cei cinci tovarăși de muncă de la Întreprinderea de vagoane Arad)**

La sfîrșitul lunii aprilie 1975 am trimis Editurii „Scrisul Românesc" din Craiova manuscrisul unei antologii folclorice **Radu lui Anghel.** În mai 1976, datorită faptului că pînă atunci nu primisem un răspuns din partea editurii cu privire la soarta manuscrisului, m-am deplasat la Craiova și am stat de vorbă cu tovarăși din conducerea editurii. Aceștia m-au asigurat că în timp foarte scurt voi primi răspunsul. În zadar am așteptat. În iunie 1977 am adresat Consiliului Culturii și Educației Socialiste o sesizare cu privire la această situație. Prin răspunsul nr. 35196/15 iunie 1977 al Direcției literaturii, publicațiilor culturale și scenariilor de film sînt asigurat că s-a luat legătura cu Editura „Scrisul Românesc" care va urma să-mi restituie manuscrisul. În data de 21 septembrie a.c. am revenit cu o nouă cerere solicitînd respectivei edituri restituirea manuscrisului. Menționez că lucrarea este inedită, cuprinzînd variante inedite și publicate ale baladei haiducului Radu lui Anghel și nu mai posed un alt manuscris. Aș vrea să știu care este calea legală de a intra în posesia manuscrisului, avînd în vedere și unicitatea temei abordate — de a aduna într-o lucrare diferite variante din zone diverse ale respectivei balade. **(Mihail Ioan Vlad, str. Armoniei nr. I, bloc 1, etaj 3, ap. 112 — cod 0200, Tîrgoviște)**

Întreprinderea de ferite URZICENI, județul Ilfov : În numărul 36 al revistei FLACĂRA a apărut articolul „Magnetoterapia" în care se critică întreprinderea noastră în sensul că se întîrzie trecerea la execuția și valorificarea practică a invenției cu titlul „Dispozitiv de magnetoterapie și metode de tratament", cu nr. brevet 62 969, beneficiar fiind desemnată întreprinderea noastră ; fiind vorba de o invenție cu aplicații în activitatea medicală și ținînd seama de faptul că la brevetul de invenție trimis nouă nu este precizată soluția constructivă sau altă documentație, vă rugăm ca, prin publicarea acestor rînduri : 1. — a contacta de urgență autorii invenției pentru a preciza de comun acord soluția constructivă, de prezentare și valorificare ; 2. — a ni se comunica, în urma finalizării punctului 1, necesarul și a se lansa comanda de execuție pentru a se putea trece la realizarea cu maximă urgență a seriei zero, omologării și punerii în fabricație de serie.

Ministerul Sănătății (Direcția coordonare, control, personal și învățămînt) : În legătură cu invenția „Dispozitiv de magnetoterapie și metode de tratament" cu număr de brevet 62 969 — în atenția inginerului Cornel Abrudan — confirmăm convorbirea telefonică avută cu inginerul Gh. Lucaci în ziua de 5 octombrie a.c., rugîndu-vă a vă prezenta la Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale a Ministerului Sănătății, din București, strada N. Titulescu nr. 58, în orice zi lucrătoare între orele 8—15 pentru a preciza măsurile necesare în vederea testării și valorificării invenției de mai sus. Vă rugăm a aduce cu dumneavoastră și 1—2 modele experimentale ale dispozitivului, prospecte și alte documentații referitoare la dispozitiv și metode.

În luna septembrie am făcut o scrisoare către dumneavoastră prin care solicitam să mă ajutați ca băiatul meu, Dobre Gh. Mihail, să fie primit a repeta anul I la A.S.E., Secția comerț interior, seral, la care în anul universitar 1976—1977 fusese student și, datorită unei boli destul de grele, abandonase studiul. Noi, deși avînd acte doveditoare, întîmpinasem greutăți din partea unor tovarăși de la A.S.E. care, în urma sprijinului dat de dumneavoastră, s-au documentat și au constatat că noi aveam dreptate : urmarea : în ziua de 11 octombrie a.c. s-a dat aprobarea solicitată de noi. Pe această cale vă mulțumim din tot sufletul, stimată redacție, pentru sprijinul acordat și dacă se poate am dori să nu se facă nici un rău acelor tovarăși care ne-au făcut greutăți, aș dori să le folosească numai ca o lecție, deoarece nu doresc să creez greutăți băiatului meu, pentru viitor. Sîntem alături de aceștia, așa cum sîntem alături de toți cei care veghează asupra dreptății : încă o dată, vă mulțumim. **(Gheorghe Dobre, București)**

SCRISORI COMENTATE

Răspunsuri care nasc întrebări

Primim la redacție, zilnic, zeci de scrisori ale oamenilor muncii, scrisori care își așteaptă rezolvarea ; fiecare dintre acestea reprezintă — într-un fel — un caz. Îndrumate către forurile competente, scrisorile cititorilor noștri primesc, în covîrșitoarea lor majoritate, răspunsuri clare, competente ; mai există din păcate unele răspunsuri improvizate, bazate pe cercetări făcute la suprafață, răspunsuri stranii care stîrnesc, în mod firesc, o serie de întrebări. Iată, în cele ce vor urma, două dintre astfel de cazuri :

„Prin prezenta vin la dumneavoastră rugîndu-vă stăruitor să dispuneți deschiderea unei anchete pentru descoperirea adevărului și astfel să fie pedepsiți atît cel care a comis accidentul cît și cei care l-au ajutat acoperindu-i faptele și spunînd că este nevinovat..."

Se numește Stan M. Ștefan acest om în vîrstă, care a fost în mai multe rînduri la redacția noastră, și pe chipul căruia se mai zăresc și astăzi urmele accidentului suferit în seara zilei de 27 aprilie 1975 : în jurul orei 19, fiind în curtea locuinței sale din strada Maior Porumbaru nr. 44, sector 4, București, a fost surprins și accidentat grav de către autocamionul 22-B-5772, condus de șoferul Marin Ion, care, părăsind partea carosabilă a străzii, pătrunde în curtea lui S. M. Ș., rupînd gardul pe o distanță de 12 metri și lovindu-l pe acesta, cum spuneam, extrem de grav. Spre indignarea vecinilor, șoferul, în loc să oprească și să dea primul ajutor victimei, fuge de la locul accidentului. Din acest moment începe pentru S.M.Ș. un veritabil coșmar : zile de spitalizare, apoi nenumărate drumuri pentru a-și dovedi dreptatea, și iată acum, după nenumărate intervenții, un răspuns al Procuraturii Generale — nr. 68 749 din 2 octombrie 1976 : **„...Fapta învinuitului Marin Ion, de a părăsi locul accidentului, nu constituie infracțiune, întrucît, în condiții de întuneric și datorită faptului că dumneavoastră vă aflați în spațiile gardului, sus-numitul nu a văzut și nu a putut avea reprezentarea accidentării dvs...."** (?! — N.A.).

„În timpul unor foarte sumare cercetări s-a prezentat la mine acasă de cîteva ori șoferul Marin Ion, oferindu-mi suma de 2 000 lei și aducîndu-mi și ceva materiale pentru repararea gardului, propunîndu-mi ca eu să merg să declar la miliție că el e nevinovat. În urma refuzului meu categoric, șoferul Marin Ion a încărcat materialele ce mi le adusese în mașina cu care a venit și, fluturîndu-mi banii pe care voia să mi-i ofere, mi-a zis că știe el unde trebuie să-i dea și va ieși basma curată, așa cum s-a și întîmplat" — continuă S.M.Ș. în memoriul adresat redacției.

Că șoferul a dat sau nu, asta e o chestiune : că a ieșit basma curată, asta e ceva evident. Dar răspunsul amintit nu poate să dea de fapt nici un răspuns acestor întrebări care îl chinuie și astăzi pe virstnicul S.M.Ș. : „De ce șoferul a părăsit locul accidentului, dacă se considera nevinovat ? De ce nu mi s-a acordat primul ajutor, pentru care acesta era obligat prin lege ? Admițînd că mașina ar fi prezentat defecțiuni tehnice, deci fără voia lui s-ar fi întîmplat accidentul, cum a putut pleca apoi mașina ? Articolul 39 din Decretul nr. 328/1966 este scris pe înțelesul tuturor : „părăsirea locului accidentului fără încuviințarea organelor miliției de către oricare dintre conducătorii vehiculelor angajate într-un accident de circulație de pe urma căruia a rezultat moartea, vătămarea integrității corporale ori a sănătății vreunei persoane, constituie o infracțiune". Ce ar mai fi neclar în acest accident ? Cînd urci cu mașina pe trotuar, întri cu aceasta în curte sfărîmînd gardul zece metri, accidentînd o persoană grav și apoi fugi — constituie sau nu o infracțiune ? Ce fapte sau ce ar mai fi trebuit să mai săvîrșească acest șofer pentru a constitui infracțiune în lumina aceluiași articol 39 ? Cu încuviințarea cui a putut să-și repare mașina, știut fiind că aceasta se face numai cu avizul miliției ; care au fost concluziile care au stat la baza adeverinței de reparare a mașinii ?"

Sau iată și un alt caz. Gheorghe Marchiș, domiciliat în satul Ghighișeni, comuna Rieni, județul Bihor, ne scrie că C.A.P.-ul, mai exact conducerea C.A.P. Rieni, l-a repartizat un lot personal — conform adresei nr. 233 din 18.III.1977, U.J.C.A.P. Bihor, prin adresa 664 din 5 octombrie 1974 se declarase și ea de acord. Totul pare a fi în regulă, iată însă că lotul în cauză este folosit și astăzi de către altcineva — cineva care este membru în comisia de revizie și nici unul din conducerea C.A.P.-ului nu are îndrăzneala să-i spună ceva în față.

Am trimis scrisoarea U.J.C.A.P. Bihor. Și iată răspunsul pe care-l publicăm în întregime, de fapt, o copie după răspunsul trimis cititorului nostru :

„Este adevărat că prin adresa nr. 233 din 18 martie 1977 C.A.P. Rieni vă face cunoscut că vă atribuie în cadrul lotului terenul la care vă referiți. De asemenea, este adevărat și faptul că noi, uniunea județeană, am zis că ar fi bine să vi se dea în folosință acel teren, motivat de faptul că este lîngă grădiașa casei dvs. Prin urmare, într-un fel, dvs. găsiți înțelegere atît la conducerea C.A.P. cît și la uniunea județeană, numai că noi nu sîntem înțeleși de către dvs., adică dvs. nu înțelegeți sau nu vreți să înțelegeți că nu sînt motive de a se lua acel teren din folosința lui Cioflac Alexandru pentru a fi dat în folosința dvs. Singura rezolvare este de a vă înțelege cu Cioflac Alexandru pentru a renunța la terenul respectiv în favoarea dvs."

Singura întrebare care rămîne deschisă în urma acestui răspuns este dacă mai este sau nu nevoie de vreun comentariu.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Secția de transport în comun a I.J.G.C.I. Tulcea ne dă de la o vreme multă bătaie de cap. Deși dispune de aproape o sută de autobuze de mare și mică capacitate, deși în Tulcea există numai zece trasee — dintre care două cred că există numai pe hîrtie, părerea mea — în orele de vîrf, adică dimineața între 6 și 8, la prînz între 12 și 14 și seara între 18 și 21, există o aglomerație de nedescris. Eu, de pildă, fiind elev la un liceu care este situat destul de departe de locuință, de multe ori, cu toată bunăvoința, mea, ajung mai tîrziu la cursuri. **(Vladimir Șopov, Tulcea)**

În numele cetățenilor care locuiesc de-a lungul străzii Pascal Cristian, cuprinsă între aleea Țibleș 62 și strada Alizeului, învecinați cu căminele studențești Belvedere, subsemnatul **Ion Enescu** (scrisoarea mai este semnată și de **Octav Băcăneala, Adrian Dinu** și **Gh. Dumitrescu**) vă scriu următoarele : de aproape un an și jumătate, locatarii acestor cămine — cu deosebire cei care locuiesc în blocurile 3—4 și 5—6 — continuă, prin comportarea lor, să șfideze liniștea publică și legea normelor de conviețuire socială : deși există un platou cimentat pentru parcarea mașinilor, majoritatea locatarilor acestor blocuri, avînd mașini proprietate personală, le parchează cu deosebire pe aleea pietonală, la intrarea blocurilor 3—4, făcînd un zgomot asurzitor pînă peste ora 1 noaptea. Aduc femei, beau, aruncă sticlele goale în incintele specificate mai sus, la intervenția celor de aici provoacă scandal, bat oamenii, aruncă resturi alimentare prin ferestre, distrug zonele verzi marcate de constructori — și realizate de noi, locatarii din jur, care am plantat puieți, am amenajat locurile după cum ne-a fost în putință ; nu a mai rămas nimic din aceste amenajări. Cele arătate mai sus se pot verifica la fața locului.

FILARMONICA DE STAT PLOIEȘTI urmărește de ani de zile să realizeze o creanță de lei 22 927 datorată de **VASILE ȘTEFAN** din Mizil, strada Avram Iancu nr. 7. Vasile Ștefan, fost încadrat al Filarmonicii ca organizator de spectacole, și-a însușit această sumă importantă care nu poate fi recuperată nici prin reținere din retribuție, nici prin executare asupra averii mobile. Organele de miliție ne-au comunicat că V. Ș. nu lucrează la nici o unitate, iar cele județărești că nu are nici un fel de avere. Sîntem informați că încasează sume importante de bani din organizarea unor spectacole cu echipa Narghita, sau alte ansambluri la case de cultură. Rugăm stăruitor casele de cultură, căminele culturale, sălile de sport unde se dau concerte, teatrele, să ne comunice telefonic — 41388, 42812 — datele cînd au programate spectacolele organizate de Vasile Ștefan pentru a interveni urgent în vederea recuperării acestor pagube atît de mari în patrimoniul public, dar mai ales pentru o instituție artistică. **(Silvia Preda, contabil principal al Filarmonicii de stat — Ploiești).**

Un grup de locatari ai blocului nr. 4 str. Dr. P. Groza nr. 2 Olănești Băi, vă scriem următoarele : În luna aprilie 1977, s-a dat în folosință blocul 4 proprietate personală cu 40 apartamente.

Din luna aprilie și pînă în prezent (14 oct. 1977), majoritatea locatarilor așteaptă să li se repartizeze butelia de aragaz, atît de necesară pentru fiecare familie la gătit mîncarea, deoarece blocul nu are instalație de gaz metan și nici instalație electrică nu este construită pentru a folosi mașini de gătit electric.

În această perioadă au venit să verifice la fața locului o comisie a Consiliului Popular Olănești Băi și o a doua comisie județeană de la Vîlcea, constatînd că este necesar a se repartiza aceste butelii, dar nu se știe în ce an.

Au constatat și au plecat, iar noi am rămas doar cu promisiunea și așteptarea că ni se va rezolva această problemă.

Vă rugăm să publicați aceste rînduri, poate astfel cei în drept se vor hotărî să ne repartizeze în acest an butelliile atît de necesare. (În numele unui grup de locatari ai blocului nr. 4 semnează **Păunescu, Sroie, Gologan, Stilcaru, Rădulj**)

Un răspuns de la Judecătoria Brașov : În scrisoarea apărută în revista **„Flacăra" Nr. 38 din 22 septembrie 1977,** Anatolie Chiosea din Pitești sesizează faptul că biroul de executări civile de pe lîngă Judecătoria Brașov nu a executat silit pe debitorul său Pop Ilie Iulian, din Brașov, pentru o creanță de 2 500 lei, deși de la data depunerii cererii au trecut patru ani. Verificînd cele sesizate am constatat că la data de 22 iulie 1974 s-a înregistrat cererea creditorului Anatolie Chiosea din Ștefănești — Pitești, privind executarea unei creanțe de 2 511 lei pe seama lui Pop Ilie Iulian din Brașov.

Executarea a fost programată pentru data de 13 septembrie 1974, lucru despre care a fost încunoștințat și creditorul, termen stabilit în vederea încasării sumei, iar în caz de neplată în vederea aplicării sechestrului pe bunurile debitorului.

La acest termen creditorul nu s-a prezentat, iar ulterior nu a mai făcut nici o cerere de stăruință, nemaisolicitînd executarea. Cum dosarul execuțional nr. 1157/1974 a rămas în nelucrare timp de 6 luni, potrivit art. 389 cod procedură civilă, executarea s-a perimat. Mai apoi, în cursul anului 1977, dosarul a fost predat arhivelor statului, deoarece potrivit nomenclatorului emis de Ministerul Justiției termenul de păstrare a dosarului în arhivă expirase.

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să li se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Ion Vizitiu — comuna Ianca, Brăila.** S-au luat măsuri de către conducerea Direcției sanitare județene pentru a fi încadrat în continuare în funcția de agent dezinfector la Dispensarul medical Ianca.

■ **Grup locatari — strada V. I. Lenin, Brad.** Consiliul popular al județului Hunedoara a dispus E.G.C.L. Brad ca pînă la rezolvarea încălzirii și distribuirii apei calde menajere în mod centralizat să se treacă de urgență la montarea cazanelor de baie la blocul nr. 1.

■ **Romică Cosmiță — comuna Tibana, Iași.** Întreprinderea de rețele electrice Iași, în urma analizelor făcute privind întreruperile în alimentarea satului cu energie electrică a luat măsuri ca pe viitor numărul acestora să se reducă pe cît posibil (!?!).

■ **Grup cooperatori — sat Catane, Dolj.** Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară și U.J.C.A.P. Dolj în mod legal nu v-au aprobat încadrarea cu contract de muncă la personalul TESA de la C.A.P. „16 Februarie" deoarece sînteți membri cooperatori și nu vă încadrați în normele de structură aprobate de lege.

■ **Camelia Iotu — comuna Mărunțel, Olt.** Vi s-a întocmit dosar pentru încredințare la bunici și veți beneficia, pînă la terminarea studiilor, de o indemnizație de 400 lei lunar, conform prevederilor Legii nr. 3 1970.

■ **Grup locatari — strada Fănari, București.** În scrisoarea de răspuns trimisă redacției de către Consiliul popular al sectorului 2 ni s-a comunicat că lucrările la imobilul în care locuiți au fost executate.

MARGA NEDELEA ■

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Gauguin Noa-Noa

4.

O plajă cu nisipul roz şi doi oameni care stau în mijlocul ei, singuri, cum ar sta în mijlocul unei iluzii. Alături de ţărm, pete de albastru, portocaliu şi alb. Marea. Şi deasupra nisipului, frunzişul intens, strălucitor al unui copac pictat parcă astfel pentru a-i da dreptate lui Cézanne că „un kilogram de verde e mai verde decît o jumătate de kilogram". O întrebare pluteşte în lumina care inundă tabloul, lîngă foşnetul mării, sfidînd cerul şi umplînd pămîntul de recunoştinţă, dar, ca de obicei, în pînzele lui Gauguin nu există răspunsuri... E o plajă pustie aici ? Pe care nu creşte decît un mangotier ? Şi ce importanţă are asta ? Lumina parfumează şi înfloreşte nisipul, amintindu-ne că într-un asemenea ceas grecii au scos-o pe ţărm pe Afrodita, însă aici, zeii grecilor sînt inutili, pictorul nu mai are nevoie de ei, ne arată doi oameni cu trupurile bronzate de soarele tropical şi cînd spui „plajă pustie" aceasta nu mai înseamnă singurătate. Doi oameni, un bărbat şi o femeie pe o asemenea plajă pustie ; e deajuns pentru a da un înţeles mării şi soarelui şi pentru a da un nume fericirii. Iată ce vrea, probabil, să ne sugereze Gauguin. Nisip, soare, apa mării şi ei care nu cer decît această sărbătoare simplă. Trupurile lor simţind soarele şi nisipul şi arzînd ca nişte flăcări arămii pe plajă. E destul ca aceste două flăcări să dispară şi soarele, nisipul, apa devin absurde. Încă o dată ceea ce dă sens peisajelor lui Gauguin sînt oamenii şi dragostea. Fără ei această plajă se transformă într-un deşert.

Tabloul e din primii ani ai şederii lui Gauguin în Tahiti. Era convins că a spera înseamnă aproape a trăi şi era hotărît să trăiască, înfruntînd privaţiunile şi adversităţile, pentru a-şi face datoria pînă la capăt, forţîndu-şi iluziile, creindu-şi în vis speranţe. Peste cîţiva ani, într-o zi cînd n-a mai putut să-şi forţeze iluziile, s-a urcat în munţi şi a încercat să se sinucidă cu arsenic ; doza fiind prea mare l-a provocat vărsături care au anulat efectul otrăvii. După care va scrie unui prieten : „Am vrut înainte de a muri să pictez o mare pînză pe care o aveam în cap şi toată luna am lucrat la ea, ziua şi noaptea, într-o febră neaşteptată. Am pus acolo întreaga mea energie cu o pasiune dureroasă". Este vorba de tabloul De unde venim ? Cine sîntem ? Încotro ne îndreptăm ?

Trebuie să mărturisesc că împărtăşesc părerea celor care au spus : Gauguin n-a răspuns clar la aceste întrebări nici cu penelul, nici cu pana. Dar simt nevoia să adăugăm acestei păreri o constatare : nici o clipă cel mai sălbatec şi cel mai intransigent dintre neînţeleşii acelui sfîrşit de secol al XIX-lea n-a întors spatele vieţii în arta sa. În pînzele sale el a sperat pînă la sfîrşit, şi-a făcut datoria pînă la capăt. Şi aurul trupurilor lor e pictat în 1903, anul morţii. De data asta nisipul e violet, în aer plutesc presentimentele albastre ale serii, într-o liniştе pe care n-o tulbură nici un ţipăt de pasăre. Mereu această liniştе, aceleaşi femei cu mîinile mirosind a fructe de mango şi ascunzînd, poate, un trecut dureros, cum şi Gauguin îşi ascunde decepţiile, mizeria şi boala, acelaşi nisip sălbăticit de soare, aceleaşi priviri care, oglindind acordul lor cu marea şi soarele, exprimă un punct de vedere asupra lumii, aceeaşi obsesie de a picta în centrul unui tablou o femeie transformîndu-se în statuie („Oh, mă înţelegi bine, nu-i aşa ? Aceasta nu-i statuia lui Pygmalion însufleţindu-se şi devenind umană, ci femeia devenind idol. Şi nu e fiica lui Loth prefăcută în sare, nu l")... n-a fost oare acesta tabloul pe care visa să-l picteze şi nu l-a pictat niciodată ?... aceeaşi încăpăţînare de Don Quijote tropical... El trece prin aceste peisaje, plin de soare, de amintiri şi de iluzii. Şi dacă are o speranţă, aceasta e să meargă pînă la capăt fără să înceteze să vorbească despre soare. Cînd îl părăseşte curajul nu mai pictează şi se urcă în munţi. Dar cînd pictează, adevărul e mereu de partea soarelui şi a oamenilor care visează cu ochii arşi de lumină şi muşcă din fructul parfumat al amiezii.

Am iubit totdeauna arta care m-a întors cu faţa spre viaţă, nu spre moarte, care mi-a arătat pămîntul, nu cerul ; arta care mi-a vorbit despre datoria noastră pe lumea aceasta, nu despre himerele unei împărăţii ulterioare. Şi înţeleg ce mă atrage în pînzele lui Gauguin. Nu există altă sărbătoare aici decît sărbătoarea vieţii. În monotonia caldă a vegetaţiei tropicale sau pe plaja pustie ea face să înfloreasc toate iluziile. Soarele e fierbinte şi orbitor, iar lumina acţionează, în ciuda luxuriantei ei, ca şi la Rembrandt. Îşi aruncă strălucirea spre adevărul cel mai important.

Toată această sărbătoare barbară a soarelui şi a trupului uman e ca un fruct tropical, parfumat şi cald, care ascunde un simbure de singurătate. Ca fructele de mango cu miezul lor galben, dulce, plin de soare şi de tristeţe. E adevărat asta. Bănuiesc. Sau ştiu. Dar să nu-l nedreptăţim pe Gauguin. Greşelile lui au fost mereu compensate prin pasiunea în faţa vieţii. Dincolo de lumina care înconjoară cei doi oameni pe plaja pustie, nimic nu are mai multă importanţă. Pămîntul încetează să se mai învîrtă, fructele de mango au încremenit pe crengi, soarele nu-şi mai continuă călătoria şi totul atîrnă de o întrebare al cărui răspuns nu va veni niciodată. Nu-l interesează că „azi" va deveni „ieri", că această clipă înlăuntrul căreia stau trece tocmai cînd o ating cu mîna. Stau pe nisipul fierbinte şi asta le ajunge. Aici se află şi eroarea şi frumuseţea lor. Ce va fi peste un minut, peste o noapte, peste un veac ? Gauguin se va sui în munţi, apoi va cobori şi va încerca să răspundă celor mai grave întrebări pe care un artist şi le-a putut pune vreodată. N-a aflat un răspuns ? Cel puţin a încercat. Cel puţin a iubit. Oamenii de pe plajă, soarele, arborii calzi şi marea strălucitoare depun mărturie pentru inima sa.

OCTAVIAN PALER ■

Cîteva posibile perfecţionări în ediţia a doua

(Urmare din pagina 1)

naţional „Cîntarea României" am obţinut o experienţă bună — spunea secretarul general al partidului la consfătuirea de lucru cu activiştii şi cadrele din domeniul educaţiei politice, al propagandei şi ideologiei. **S-au realizat unele lucruri care merită să fie subliniate atît în ce priveşte participarea largă, cît şi în realizarea unei mai mari varietăţi a activităţii cultural-artistice, precum şi în alte domenii. Dar acesta e numai un început. Se impune să folosim această experienţă, s-o generalizăm şi trecînd la desfăşurarea celui de al doilea concurs, care va începe anul viitor — de fapt încă din toamnă — trebuie să ţinem seama şi să aducem îmbunătăţiri hotărîte în acest domeniu".**

Dintr-o asemenea perspectivă consecvent revoluţionară apare cu atît mai necesară însăşi perfecţionarea formelor de organizare şi desfăşurare, a criteriilor de stimulare şi promovare a unei formaţii sau alta la diferite nivele ale concursului. Problema numărul 1, aşa cum am mai definit-o în paginile revistei „Flacăra" şi cu prilejul debutului festivalului, rămîne **repertoriul.** E vorba şi de criteriile de selectare dar mai ales de crearea lui, de îmbunătăţirea permanentă cu acele lucrări care să întrunească exigenţele ideologico-estetice proprii momentului actual al dezvoltării culturii noastre. Nu e nici un secret pentru nimeni, de pildă, că dacă luăm repertoriul coral al formaţiilor de acest gen care au evoluat la fazele terminale ale precedentului concurs o anumită unilateralitate a apărut evidentă, multe coruri fiind prea „sensibile" la componenţa nominală — şi ea destul de restrînsă — a juriilor. Ca să nu mai vorbim de o anumită sărăcie de lucrări şi varietate în privinţa repertoriului teatral, coregrafic, implicit poetic, această din urmă carenţă datorîndu-se îndeosebi lipsei de orientare a celor ce fac selecţia poeziilor destinate recitatorilor. O consfătuire consacrată acestei vaste şi cruciale probleme, cu participarea tuturor factorilor de specialitate de la nivel naţional şi judeţean, s-ar impune după părerea mea cît de curînd.

Un al doilea aspect, din cîte ştiu în atenţia organizatorilor festivalului încă din perioada de încheiere a primei ediţii, este cel al îmbunătăţirii criteriilor de participare, selectare şi premiere a formaţiilor. Mişcarea noastră artistică, profesionistă şi de amatori, s-a amplificat şi diversificat în mod serios în ultimul deceniu, ea urmînd să capete neîndoielnic o amploare şi o complexitate încă şi mai considerabilă pe parcursul celei de a doua ediţii a festivalului, dar cadrul şi regulamentul de participare şi premiere se dovedesc depăşite în anumite privinţe. Din acest motiv au fost prea puţin în atenţia organizatorilor şi a juriilor astfel de aspecte precum **numărul de spectacole** susţinute de o formaţie în faţa publicului, **tinereţea** lor, respectiv timpul de cînd activează, **noutatea şi originalitatea** creaţiilor prezentate, şi nu o dată **calitatea** intrinsecă a evoluţiilor scenice a fost escamotată în virtutea unei tradiţii. Aici, ca dealtfel în nici un domeniu, nu pot exista senatori de drept.

Întregul **ceremonial de premiere**, îndeosebi la nivel naţional, trebuie să cunoască după părerea mea serioase îmbunătăţiri. Premiile ar trebui să poarte numele unor personalităţi sau capodopere ale culturii noastre, în tradiţia încetăţenită la Academia Română, ca şi la unele festivaluri care se desfăşoară azi în ţară. Una e ca un rapsod, un instrumentist sau un solist popular să primească premiul „Barbu Lăutaru", „Grigoraş Dinicu" sau „Maria Tănase" şi alta o clasificare anonimă. Înseşi trofeele, prin modul de a le concepe, evitînd cheltuielile costisitoare şi grandomania, ar trebui să contribuie mai mult la stimularea **sentimentului onoarei, al preţuirii muncii şi măiestriei celor premiaţi.** Solemnitatea ceremoniei de înmînare a distincţiilor la toate fazele festivalului ar trebui să fie memorabilă, să se imprime în sufletele şi conştiinţele celor merituoşi ca o amintire de-o viaţă.

Sugestiile de mai sus sînt numai cîteva din gîndurile pe care un cronicar consecvent al manifestărilor din cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României" ţine a le rosti cu voce tare acum, la debutul celei de a doua ediţii, pentru care există toate condiţiile să se încheie printr-un adevărat triumf al dragostei de frumos atît de propriі firii poporului nostru. Căci festivalul, chiar dacă nu are decît un trecut foarte recent dar de bun augur, are în mod sigur un mare viitor ca însăşi România noastră a cărei cîntare e înălţăm.

CRONICA SPECTACOLELOR

Realismul şi stilul, adică două dimensiuni

Una dintre cele mai bine-venite dar şi dintre cele mai dramatice realităţi ale vieţii româneşti din deceniile de după ultimul război mondial: mutaţiile sociale intense, revoluţionare, schimbătoare a locurilor oamenilor şi transformatoare a însăşi oamenilor. Schimbări de status-uri sociale, schimbări de roluri sociale. Procesul, în ansamblul său, înseamnă progres, înseamnă dialectică, înseamnă mers înainte, înseamnă revoluţie ; dar, în particularul său, în unele dintre chipurile concrete, individuale ale sale poate fi şi poate însemna parvenire şi parvenitism. Adică un proces invers, o degradare, o uitare a eului revoluţionar iniţial. Împotriva acestei primejdii a mişcării, Paul Everac creează un spaţiu al stabilităţii : „Camera de alături", camera rădăcinii pure.

Pentru regizorul Călin Florian n-a fost o întreprindere comodă să monteze o piesă care s-a jucat, deci s-a interpretat, în felurite feluri şi nu rele. În pofida acestui handicap, montarea sa de pe scena Teatrului Naţional „V. Alecsandri", din Iaşi, are o personalitate aparte. Şi iată de ce! Pentru că regizorul a avut încredere în actori şi a pus accentul pe actorie ; nu pe efecte exterioare, ci pe actoria de calitate, de nuanţe, pe actoria aceea care, transformînd un rol într-o existenţă omenească, îi bucură şi-i afectează senzorial, raţional, artistic, pe oameni-spectatori, asigurînd astfel, o nemurire a teatrului lungă cît nemurirea spiţei oamenilor. Pentru că regizorul a avut un deosebit discernămînt — logic, sociologic, filosofic şi profesional — şi a pus accentul, un accent încărcat de concretete, pe raportul personajelor extrem-antinomice ale piesei : Bondoc, acel care zbuciumat îşi pierde bucăţi din timpul vieţii, şi Cristian, acel care liniştit creează continuu. De asemenea, pentru că regizorul pur şi simplu a dat stil spectacolului : un stil pe care l-aş numi ori clasic, ori academic, ori, mai exact, în aleasă concordanţă cu tradiţia celei dintîi şcoli, a celei dintîi scene teatrale româneşti a românilor, adică aceea ieşeană.

Realismul şi stilul spectacolului e asigurat şi de creaţiile actorilor. Valeriu Buriacu, într-o ţinută profesională de zile mari, dă prin jocul său, concretete zbaterii unui spirit conştient că a ajuns la o răscruce şi ne dă o imagine realistă a omului care avînd multă grijă de sine s-a uitat pe sine, s-a despărţit, s-a rătăcit tocmai de sine. Dionisie Vitcu le face o surpriză spectatorilor şi admiratorilor talentului său: pentru că, renunţînd la umorul afişat, la umorul său alcătuit cu mare minuţie, joacă simplu, eliberat de gesturi, senin dar ascunzînd o dramatică supraîncărcătură de tristeţe, de amar. Realismul şi stilul Adinei Popa înseamnă o imagine dramatică, dar pudică, discretă, a unui om care are puterea să-şi domine sentimentele şi are inteligenţa să-şi culeagă dintr-o înfrîngere o concluzie optimistă şi chiar să pornească mai departe. Realismul şi stilul Antoanetei Glodeanu înseamnă o imagine complexă, însă şi precisă, a conservatorismului domestic şi blînd şi tandru şi duios şi căldut şi înţelegător dar şi cumplit de static, de fix, de nemişcat. Realismul şi stilul Lianei Mărgineanu înseamnă o imagine ineditâ în literatura şi-n lumea scenei, dar de găsit prin scenele vieţii: aceea a unei intelectuale, doamnă frumoasă şi distinsă, însă doar aparent paradoxal, cu suflet de activistă revoluţionară. Realismul şi stilul Corneliei Gheorghiu înseamnă o imagine a unei lucidităţi într-atît de tinere încît devine vecină cu cinismul, dar nu într-atît de tinere încît să accepte o judecată greşită şi-un eşec. Realismul şi stilul lui Virgil Raiciu înseamnă o imagine a unei lucidităţi într-atît de bătrîne încît se auto-amăgeşte cu lopata, dar nu într-atît de bătrîne încît să nu recunoască de-prisosul felului, al modului de trai, de viaţă pentru care a optat. Realismul şi stilul lui Emil Coşeru înseamnă o imagine a unei lucidităţi tinereşc de generoasă şi bătrînicios de toleranţă.

Realismul şi stilul scenografului Mihai Tofan înseamnă o imagine a farmecului obiectelor care este lăsat să treacă înaintea mîndriei omului.

Spectacolul gîndit şi realizat de Călin Florian şi de toţi artiştii Naţionalului ieşean are stil pentru că are realism şi are realism pentru că are stil. Sociologic vorbind, artiştii ieşeni, de-a lungul acestui spectacol, au făcut o demonstraţie a procesului de trecere de la „status" la „personaj" şi la „personalitate".

NELU IONESCU ■

Poezia lumii fără somn

Seara, cînd oamenii au mai mult timp unii pentru alţii, frunzele cad solemn prin galantare, aerul e rece şi pur ca şi cum cineva ne visează prin somn la Polul Nord, simţim nevoia să ne spunem versuri, să ne închidem între cei patru pereţi ai casei şi să ne spunem versuri. Din această tulburătoare nevoie de candoare şi de metafore, de aplecare uşoară peste marginea noastră şi peste limitele uneori reci, pluviale ale existenţei imediate, s-a născut desigur spectacolul de poezie al Teatrului Mic din Bucureşti „Omul — continuaţi să puneţi întrebări...": Cîţiva actori expresivi ne propun, fără menajamente şi fără falsă pudoare, lezînd poate spiritele academice şi preţioase (revoltate pe eclectismul selecţiei), un spectacol din lirica poeţilor lumii, intim, crud, patetic, adevărat, obsedant, duios, şi mai ales universal valabil, un spectacol despre omul care stă pe gînduri, care atrage atenţia, care urlă, care iubeşte şi moare ! Nu treceţi ridicînd din umeri, mai departe, într-o anume seară din acest an, pe lîngă sala de teatru din vechiul Sărindar, unde Leopoldina Bălănuţă face să bată ceasurile altfel, după pulsul şi respiraţia sa, recitînd din marii poeţi ai lumii ca şi cum şi-ar da viaţa pentru fiecare vers, unde Carmen Galin traduce cu o rară gramatică a sentimentelor marile şi micile taine ale frumoşilor nebuni din poezia lumii, unde Mitică Popescu pune grav şi responsabil versurile în ordinea lucrurilor firesti de pe stradă, din viaţa de toate zilele şi de pe raft, cu strălucirea mată a vînzătorului de pietre preţioase, unde Magda Popovici trece prin cuvinte parcă anume ca să le surîdă şi să le sărute, unde Tatiana Iekel recită cu ton amar şi sarcastic tristeţea unor iluzii spulberate.

La urma urmei, grea întreprindere pentru un regizor curajos ca Laurenţiu Azimioară să facă spectacol din poezia care se citeşte mai bine între patru pereţi şi care uneori nu se poate traduce decît artificial şi calofil în imagini scenice. De aceea momente de sublim alternează cu unele, rare, momente de oboseală, de recitativ sec sau de operetă şi music hall. Poate şi din cauză că scenariul, altfel savant gîndit, e presărat ici colo cu improvizaţii de ultimă oră. Peste toate însă pluteşte limpede, înaltă, bătînd din aripi prin suflete, poezia lumii fără somn.

A. DOHOTARU ■

Opinii despre „Bunavestire"

Riscul ambiguității programate

După mine, Nicolae Breban e un romancier cu program. Talentul incontestabil îl salvează pe autor de tezism și îi dă prilejul, nu o dată, să scrie pagini excelente, izbitoare prin densitatea materiei însuflețite și factura personală a expunerii. Urmărirea însă, cu încăpățînare, a programului fixat dinainte are în cărțile lui și dese efecte dezastruoase. Iată, mai precis, la ce mă refer : Nicolae Breban își propune deliberat să facă o literatură a **ambiguității** comportărilor umane. Pînă aici, nimic de zis. Cei mai buni prozatori ai noștri refuză manicheismul literar, împărțirea personajelor în îngeri și demoni, operație infirmată flagrant de experiența vieții și proprie unei literaturi cu destin jalnic. Eroarea începe din punctul unde orice previzibilitate a actelor omenești trebuie, programatic, contrazisă. Autorul acordă o prea mare greutate motivărilor ivite din străfundurile insondabile ale psihologiei și are vanitatea să creadă că el poate astfel justifica reacțiile cele mai neașteptate. Că mișcările sufletești pot lua citeodată întorsături surprinzătoare, nu încape discuție. Faptul îi prilejuiește autorului momentele cele mai consistente din romanele sale, împingîndu-l să foreze adînc subconștientul eroilor și să le releve pornirile nemărturisite, ipocriziile mascate foarte grijuliu, vocea imperativă a instinctelor elementare. Într-un cuvînt, să dăruiască o plinătate materială puțin obișnuită figurilor și credibilității lor literare. Exemple stau și în cazul **Bunelvestiri**, la început, Grobei cu „Tella" și bulimia sa subculturală, frumoasa Lelia, produsul unui minilux derizoriu și mitologiei ei, persuasiva doamnă Veturia, doctorul Sidorovici, intelectualul subțire, fascinat de forța obscură și stupidă, ca și atîția alții.

Dar cînd, pas cu pas, ființi fac exact contrariul a ceea ce le-ar dicta predeterminările anterioare, social-morale, blestemata logică, supusă mereu imprecațiilor autorului, o speță de schematism „à rebours" atacă și minează subteran romanul. Grobei, merceologul nesărat, o cucerește pe magnifica Lelia ; nu-și găsită însă victoria, vrea o căsătorie conformă cutumelor provinciale mic-burgheze; obține și aceasta prin stăruințe extraordinare, dar apoi renunță brusc la mariaj, consacrîndu-se unui cult bizar pentru unchiul fostei sale logodnice, decedatul Farca. O întreagă rețea se creează treptat între diferite persoane cu același interes ; cînd Grobei ajunge în fruntea noii biserici, iarăși surpriză, o desființează. Sînt prea multe suceli, ca o minimă verosimilitate, chiar în planul satirei enorme, să se păstreze cît de cît. Grobei din prima jumătate a romanului nu mai are aproape nimic comun cu cel din jumătatea următoare.

Tatăl Leliei, Stefi-baci, „finanțul" respectat, întreprinde o vizită diplomatică în casa Zăgăneștilor, spre a aplana conflictul dintre familii. Rămînînd însă singur cu rivala fiicei sale, nu-și mai poate stăpîni o libidine senilă și se apucă să-i îmbrățișeze junei și dizgrațioasei Pupi genunchii. Nefericita, din nou, prin paradoxurile psihologiei abisale, în loc să-l zvîrle afară, se simte flatată. Episodul foarte lungit, și împiedicat povestit, devine total incredibil.

Neabătîndu-se de la această linie a ambiguității psihologice programatice, romancierul acumulează după episoade admirabile (tentativa ratată de viol, prezentarea lui Grobei familiei Crăiniceanu, reintîlnirea foștilor logodnici în trenul navetiștilor, debarcarea doamnei Mathias) numeroase altele fără nici o noimă și cu totul artificiale (ascensiunea Leliei prin pădure, nesfîrșitele ocupații ale lui Stefi-baci dedicate „golumbelor" sale, vizitele domnului Mahalek la Vatra Dornei, tribulațiile tînărului Dorin Kocimarov ș.a.m.d.).

Programatic ambiguă este și atitudinea romancierului față de eroul său. Dacă inițial șarjează portretul lui Grobei, ulterior ține să-l retușeze aproape integral. Imbecilul zelos ajunge un fel de sfînt, fie el și ușor ridicol. Că a putut s-o cucerească (și, vai, cum !) pe Lelia, înțelegem. Dar prin ce miracol izbutește să-și exercite o autoritate tainică asupra atîtor spirite superioare, după aceea, e absolut inexplicabil, strict literar vorbind.

Un roman nu se scrie „frumos", ci bine. Mi se pare prin urmare neintemeiată obiecția că Nicolae Breban maltratează limba, îngăduindu-și frecvente abateri de la puritatea și eleganța stilistică, folosind pleonastic barbarisme și expresii franțuzești, englezești, italiene și nemțești. Viziunea romanului e grotescă și autorul, alegînd ironia descalificantă, odată cu relatarea gîndurilor eroilor, adoptîndu-le și limbajul (erlebte Rede), apasă fatal pe o anume trivialitate definitorie. Așa scoate multe pagini de șarjă atroce foarte reușite, cum sînt cele cînd ne face cunoștință cu Grobei sau cînd îl avertizează pe cititor că-i va schimba eroului traiectul existenței.

Și aici însă ambiguitatea programatică îi joacă romancierului festa. Nu totdeauna paginile scrise în stil kitsch pot fi atribuite, oricîtă bunăvoință am avea, lui Grobei, Leliei sau domnului Crăiniceanu. Unele aparțin autorului însuși, răspunzător direct pentru un „volapük" pretențios, cu supărător tz subintelectual. Mai trist e că și distanța dintre „ideile" personajelor și ale creatorului lor scade pe alocuri pînă la confundarea mentalității. E o nedreptate grosolană să i se imputе unui autor părerile eroilor săi. Așa poate fi desființat și Dostoievski. În roman intervin accente estetice, date de întreaga construcție narativă, și ele arată ce spune efectiv scriitorul, ba, citeodată cartea, dincolo de intențiile lui.

În **Bunavestire** pentru teoriile cu stăpînii și slugile înnăscute, darwinismul natural extins asupra relațiilor sociale, ca și restul aberațiilor reacționare ale lui Farca, sau gîndite de Grobei, Lelia, Cîrstea, canonicul Deliman, doctorul Sidorovici ș.a. au a răspunde doar personajele respective. Dar, datorită atitudinii ambigue a autorului față de ele, ne trezim uluiți că însăși vocea lui emite printre rînduri, asemenea reflecții lamentabile : „Era ora la care zeii... zeii nemuritori ieșeau să se plimbe în șaretele lor... gonind (...) printre statui de marmură.... ei, cei disprețuiți de muritorii atotștiutori, atei, suspect de siguri pe ei... ei, cei disprețuiți de vii care misunau pe jos, apatici, în febrilitatea lor, lipsiți de religiozitate... vidați, goliți de religiozitate, timpi... inteligenți și timpi, zeii frumoși (...) din politețe luînd înfățișarea zeilor, a supraoamenilor" (pag. 218) ; „Rațiunea care împinge la crimă, la bățocură, la luarea în posesie a semenului tău miraculos, la cinism, la exploatarea strămoșilor, la uciderea pruncilor pe care încă îi purtăm în spermă ! Blestemată rațiune, în lături !" (pag. 326).

I se poate reproșa romancierului și că, în raport cu personajele care susțin asemenea teorii, chiar mai brutal antipopulare, nu folosește suficiente efecte estetice distanțatoare. „Marele trăpaș" rămîne intact în disprețul lui superior pentru curtea sa feminină și masculină de „sclavi". La fel, scapă neatins de vreo ironie finul intelectual Deliman și pînă la urmă însuși prăpăstiosul Farca. Zarathustra acesta de cinci parale.

Miza pe echivoc, indecizie, loc liber lăsat posibilităților e atît de mare încît semnul „puncte-puncte" copleșește cartea. Aproape nici o frază nu e dusă pînă la capăt. Totul, gîndurile, vorbele, acțiunile, lasă largi goluri care ascund cititorului un deficit de creație și stimulează spiritele prea inventive să umple cu imaginația ceea ce lipsește practic din roman.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

O carte cu semnificații morale

Bunavestire este unul din cele mai importante romane din ultimul deceniu și probabil din întreaga istorie postbelică a romanului românesc. El răspunde și corespunde multor exigențe : evident, contrazice multe altele. Reacțiile de pînă acum sînt similare celor declanșate de Groapa și Princepele, pe care nu le depășește : sînt reacții estetice, dar mai ales morale, sociale, politice și chiar filosofice. Ca și în cazurile amintite mai sus, aceste reacții nu sînt proprii unei cărți de scandal, ci unei cărți care scandalizează.

Bunavestire este un roman important prin realitatea socială și caracterologică problematizată. Chiar dacă nu ținem seama de postfața autorului, dealtfel orgolioasă și prost scrisă, e limpede că se vizează micul-burghez contemporan, a cărui activitate și ale cărui inițiative au căpătat un aspect monstruos, paradoxal și fascinant totuși prin extensia lor spațială și temporală. Grobei este acest mic-burghez cu nume semnificativ, trimițînd clar la germanul **grob.** Micul-burghez actual și-a depășit condiția clasică prin amploarea activității sale sociale și a perfecționat grobianismul. Acest personaj actualizat din Flaubert și Daumier se prezintă azi ca o caricatură dilatată și multiplicată gigantic. Grobei exprimă o lume sigură de ea și fără umor, care înghite totul și cîștigă totul fără nici un efort și, mai ales, fără nici o rezistență, numai prin tenacitatea cotidiană a automatismelor care includ chiar și voința de putere și reprezentare.

Realitatea romanului grobianã este de fapt cea a multiplicării aspirațiilor burgheze ; ea este destul de gravă pentru a nu încuraja șarja. Breban nu șarjează ; el pretinde a fi sarcastic, dar, din fericire, nu reușește. El este însă ironic. Ironia din **Bunavestire** este cea cunoscută din marile romane ale lui Thomas Mann : ea decurge din perspectiva martorului și regizorului care știe sfîrșitul spectacolului. În care se amestecă uneori, dar numai pentru a se distanța moral și pentru a accentua prin chiasm dimensiunile microscopice ale personajului său veleitar. Însuși titlului trebuie să i se sublinieze accentele parodice și ironice, prin confruntare cu textul.

Cine vrea să găsească semnificațiile morale ale acestui roman trebuie așadar să-l citească în întregime, să nu se oprească la o scenă sau alta, să caute o explicație pentru succesiunea faptelor din text și să mediteze cu onestitate la lumea în care trăiește. Acest roman este istoria creșterii lui Grobei și a dispariției sale : este un avertisment și un necrolog. El îl avertizează pe cei care, cîndva, ar putea doar exclama : cum a fost cu putință ?

MARIAN POPA

Un roman psihologic

După opinia noastră, **Bunavestire** este, înainte de orice, un roman psihologic, dar nu în sensul că autorul se folosește de analiza psihologică, lucru dealtminteri limpede, cît pentru faptul că el face psihologie (nu ca un psiholog, ci ca un scriitor). În acest sens evoluția lui Grobei, eroul central, nu ni se pare nelogică, nefirească, artificială. Anonimul merceolog de la Ucecom Caransebeș are, de la început, o puternică aspirație spre spiritualitate, o permanentă voință de a depăși existența pedestră, prea telurică, de a ieși din cenușiu : citește, vizitează expoziții, muzee, iar veșnicul tranzistor pe care-l poartă pe umeri nu este decît un simbol al acestei aspirații ce pare, pentru mulți, snobism, provincialism, absența ridicolului etc. dar care pentru Grobei este un lucru foarte serios. Iată de ce în momentul în care ia contact cu arhiva lui Mihai Farca, apostol al provinciei, un ratat și un cabotin, ce vehicula în jurnalul său formule „tari", de o îndrăzneală de duzină, care erau în stare să epateze firile slabe, docile, Grobei și-a găsit vocația de „soldat al unui război radical", de creator al unui mit găunos și steril. În două împrejurări, esențiale, se pune întrebarea dacă, în absența lui Grobei, Mihai Farca ar fi existat, dacă, adică, nu este o „invenție" emanată de sufletul înfierbîntat al discipolului ? Un răspuns clar nu se dă, „ambiguitatea" la care face referiri romancierul în „Epilog" plutește, dar, înțelegem că răspunsul e clar : nevoia de mit, de iconoclastie a unor oameni care o simt, irezistibil, datorită unor energii interne, deviate ridicol și steril, iată ce duce la „Fundația Farca". Lipsa oricărei finalități practice (autorul și personajele revin mereu asupra ideii de „gratuitate" a gestului) pledează în sensul mobilurilor pur psihologice pe care le-am stabilit. Pe deasupra tuturor erorilor se simte însă permanent un spirit detașat, de un sarcasm crud, necruțător, distrugător. Insistența înșelătoare asupra unor scene ori evenimente nu presupune acceptarea lor ci, dimpotrivă, un fel de cinism superior, o divulgare neiertătoare a lumii zugrăvite. Ceea ce ni se pare esențial.

POMPILIU MARCEA

Publicul românesc

Amza Săceanu, prețuit și pasionat animator cultural, ni s-a revelat în volumele anterioare ca un portretist și observator de moravuri, ironist fin și de substanță, cu un umor sănătos și nefăcut. Iată-l în ultima sa carte înfățișîndu-ni-se în haina sobră și pretențioasă a cercetătorului științific, investigator pînă la ultima consecință a unui fenomen despre care pînă acum s-au spus încă puține lucruri serioase și adînci — fenomenul teatral. Cartea se numește „Teatrul și publicul", dar studiul își depășește intențiile devenind o veritabilă istorie a scenelor bucureștene din ultimul deceniu, un punct de vedere deschis și incitant asupra tuturor chestiunilor care interesează conducătorii de teatre, regizorii, actorii, dramaturgii.

Mai întîi, ce aflăm despre relația publicului bucureștean cu teatrele sale ? Că această relație este bună, în sensul că oamenii vin la teatru, că genul ca atare, cel puțin la noi, nu e pîndit de pericolul desuetudinii ; că, începînd cu anii 1964 și 1965 (ani de vîrf în ceea ce privește afluența de public), numărul spectatorilor s-a menținut la un nivel destul de ridicat, în ciuda faptului că filmul și televiziunea au crescut imens ca forță de influențare și atracție. Ba mai mult, statisticile (foarte numeroase și elocvente) pe care ni le furnizează autorul ne arată că, față de 1972, oamenii vin la teatru în număr mai mare. Dacă ne gîndim că nu prea demult o revistă de specialitate din Occident scria cu jale că numeroase teatre din Franța, Olanda și Belgia s-au transformat în săli pentru proiectarea de filme porno, constatarea că publicul românesc a rămas neclintit în dragostea lui pentru teatru emoționează și impulsionează nu numai pe dramaturgi, ci pe toți oamenii de cultură.

Cartea lui Amza Săceanu explică pe toate fețele care este izvorul de unde soarbe apa vie, dătătoare de noi puteri mișcarea noastră teatrală : politica de repertoriu. O politică chibzuită, care, dînd importanță și respectul care i se cuvin dramaturgiei străine, clasice și contemporane, și-a făcut o cauză sfîntă din promovarea și impunerea în fața publicului a dramaturgiei românești.

Am spus că această carte (de o utilitate strîngentă pentru specialiști, pentru elevi și studenți, pentru toți cei interesați de acest fenomen) are o zonă de investigație mult mai largă decît relația teatrului cu publicul. Există un capitol deosebit de interesant și documentat despre coordonatele socio-culturale ale filmului, radioului și televiziunii, un altul despre activistul cultural, precum și o trecere în revistă a succeselor regiei noastre din ultimul deceniu. Capitolul despre viitorul teatrului reunește opiniile mai multor dramaturgi și specialiști, autorul concluzînd optimist : „Teatrul va însoți viitorul, alături de el, prin forța actului artistic prevestindu-l și chiar devansîndu-l. Teatrul va trăi, deci, cît omenirea. Văd teatrul viitorului, ca teatrul de ieri și de azi, despre om, prin om, pentru om".

„Teatrul și publicul" e o carte care ne trebuia. Ca autor de teatru mă simt îndatorat.

ION BĂIEȘU

Nevoia de obiectivitate

Sub un subtitlu afișat principial, în revista „Cinema" din luna septembrie a apărut un grupaj de articole critice la adresa unei recent apărute cărți : „Dicționarul actorilor de film" de Napoleon Toma Iancu. Iar cele trei articole semnate de Alice Mănoiu, D. I. Suchianu și inginerul L. Radu, de-a lungul și de-a latul a două pagini ale publicației, desființează munca unui om concretizată, finalizată într-un volum de 420 de pagini. Nu pot aprecia, nefiind specialist, dacă observațiile critice sînt sau nu întemeiate. Dar unele nedreptăți evidente și pentru un profan și mai ales tonul articolului semnat de D.I. Suchianu m-au izbit, mi-au creat sentimentul că mă aflu în fața unei critici neloiale.

Se fac liste de cîteva zeci de informații greșite, dar nu se recunoaște adevărul că orice lucrare de acest gen, orice dicționar, conține, cumva obiectiv, cumva fatal, un număr — firește de nedorit — de inexactități. Cei trei critici ai lui N.T. Iancu au filmat excepția în foarte gros plan, lăsînd impresia că e regulă.

Această carte apărută — se exprimă tovarășul D. I. Suchianu la începutul articolului — putea fi scrisă fără greșeli și de „un copil de zece ani" ; munca autorului e o „treabă de negru" ; iar autorul nu un contemporan, nu un om al muncii, nu un tovarăș al nostru și al criticului, ci „domnul Napoleon Iancu, căci așa se cheamă fenomenul". În schimb, cu o simetrie cam semnificativă, cu o simetrie care te obligă la întrebări, în încheierea articolului D. I. Suchianu ține să prevadă și să dea asigurări că un alt dicționar — care încă n-a apărut — dicționar elaborat de Constantin Popescu, va fi cu certitudine fără greșeli. Din toată comparația asta, eu unul am înțeles că e deranjantă și nu e prețuită munca discretă, tenace și masivă a unui absolvent al I.A.T.C.-ului, dar este prețuită munca — dacă m-aș lua după D. I. Suchianu aș zice — tot „de negru" a lui Constantin Popescu, autorul care înainte de a-și preda dicționarul la editură și-a tot publicat fișele. Deci, omul descurcăreț iese bine, iar cel necunoscut este pus la punct. E o altă nedreptate. Pentru că ar fi minunat dacă toți tinerii, la cîțiva ani după absolvirea facultății, ar preda Editurii științifice și enciclopedice o carte de amploarea aceleia scrise de N.T. Iancu. Pentru că nici unul dintre criticii săi, cu toate că au ceva state de serviciu, nu a predat vreunei edituri primul — repet, primul ! — dicționar al actorilor de film scris de un român.

Sînt obligat să subliniez că nici obiectivitatea, nici tonul criticilor care au semnat articole — tot dur exigente — despre acest dicționar în „Săptămîna", „Contemporanul", „România literară" sau „Flacăra" nu zămislește cititorilor îndoieli.

Spiritul comunist de combativitate și răspundere exclude subiectivismul invidios, critica demolatoare și include spiritul de tovărășie, de colectivitate.

I. NICOLAE

Via magna (I)

PUNCTE DE VEDERE DESPRE ORIGINALITATEA CONTRIBUȚIEI ROMÂNEȘTI LA TEZAURUL CULTURII UNIVERSALE

§ 1. Cînd se vorbește de secolul nostru, și mai ales de ultima lui jumătate, este aproape obligatoriu să folosim termenul „căutări" sau „experimente" pentru mai toate eforturile creatoare din toate domeniile artei. Cam de pe la 1900 spiritele cele mai lucide ale culturii europene au început să realizeze adevărul cuprins în presentimentele lui Nietzsche, care a vestit, printre cei dintîi, cu cîteva decenii înainte, că **un întreg ciclu istoric legat de ascensiunea și triumful civilizației occidentale este pe cale de a se încheia și că un nou „eon" se conturează în zare, fără a se putea spune unde va lăsa aurora.** Cam de pe la 1900 lumea occidentală, identificată pentru mentalitatea intelectuală a secolului al XIX-lea cu „lumea" pur și simplu, sau mai exact cu „civilizația" (dincolo de hotarele căreia se găseau fie vechile civilizații atipice ale Orientului, incluse, mai toate, în vaste imperii coloniale occidentale, fie vastele teritorii ale „primitivilor" trăind încă în regimul epocii de piatră, sau, în sfîrșit, culturile europene neoccidentale, constituite, aproape toate, cu de la sine vrere în sateliți ai Occidentului), cam de pe la 1900, această lume occidentală începe să simtă că iese din făgașul pe care se mișcase, mereu în ascensiune, din veacurile evului mediu timpuriu și pînă la extraordinarul apogeu al secolului al XIX-lea. Profeții „decadenței Occidentului" își fac apariția cu două decenii înainte de tipărirea vestitei cărți a lui Oswald Spengler, și marile cutremure istorice care aveau să vină sînt simțite de oameni de profunzimea și acuitatea unui Dostoievski, Tolstoi, Nietzsche. În același timp, cam tot de pe atunci încep căutările unor drumuri noi, unor mari primeniri, unor forme noi de artă.

Privind în perspectiva acestui veac al nostru, care se pleacă spre apusul lui, nu putem să nu luăm cunoștință de faptul că presentimentele celor ce simțeau încheierea nu doar a unui secol, ci a unui **întreg ciclu de civilizație, dominat cu splendoare și uneori cu brutalitate de grupul țărilor occidentale,** mai ales de la Renaștere, și după ce Europa răsăriteană intră în umbra istoriei la 1453 aceste presentimente conțineau o mare doză de adevăr. În termeni marxiști, Occidentul intrase în perioada crizei orînduirii capitaliste, orînduire ce-i dăduse, din secolul al XIV-lea și pînă la al XIX-lea, forța, ethosul, strălucirea dominației sale politice și spirituale asupra întregii planete. În termeni de filosofia culturii, asistăm, din această epocă, la amurgul civilizației omului „faustic", epuizat în posibilitățile sale de cultură majoră. Primul război mondial n-a făcut decît să concretizeze tragic ceea ce oamenii de la 1900 simțiseră deja. Toată perioada „interbelică" ne apare acum ca o zbatere, nu lipsită de strălucire, a unei lumi capitaliste în derivă, incapabilă să evite cea de-a doua catastrofă, care avea să marcheze, de acum ireversibil, încheierea hegemoniei politice și spirituale planetare a Europei occidentale.

Evenimentul crucial, acela care — concomitent cu falimentul primului război mondial — marca însăși deplasarea „epicentrului" istoric printr-un uriaș seism înnoitor și deschizător de noi orizonturi, a fost Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917. Nu mult după aceea, în cartea sa de genială premonițiune Condiția umană, André Malraux vestea lumii reintrarea Asiei în istorie : începutul revoluției chineze. „Occidento-centrismul" lua sfîrșit deocamdată, virtual. După al doilea război mondial el se pulverizează. Ca urmare, orizontul politic al lumii suferă cea mai importantă mutație de la descoperirile geografice ale Renașterii încoace. Nu toți au realizat, nu toți realizează încă și azi, aceste transformări epocale pe planul culturii, al spiritului. Dar ele au fost sesizate de mult de către cei capabili să reflecte nemijlocit realitățile.

§ 2. Printre culturile și popoarele intrate **cel mai devreme în cîmpul de forță al „căutărilor" de noi drumuri pentru o civilizație europeană ajunsă la capătul ciclului istoric modern** se numără cultura română. Primul om care, în cadrul civilizației europene, nu numai caută, dar și găsește un drum diferit, pe care se smulge din psihologia și condiția „amurgului de lume", este sculptorul român Constantin Brâncuși. Prin 1907, cînd începe să se producă epocalele (pentru destinul sculpturii mondiale, nu numai românești !) mutații din arta țăranului de la Hobița, termenul de „avangardism" nu apăruse în dicționarele veacului. Cine compară însă evoluția, concepțiile, realizările lui Brâncuși cu toată istoria avangardei europene, inclusiv a capitolului ei — important — de sorginte românească, va constata un fapt uimitor : la Brâncuși nu avem de a face cu căutări, ci cu aflări. El rupe brusc cu toată tradiția artei apusene, de la sculpturile gotice și pînă la Rodin, după ce o studiase și o parcursese în evoluția sa interioară. El declară, ca un tipic „avangardist", că Michelangelo este autor de „biftecuri" și se orientează spre cu totul alte surse. Mai exact, are posibilitatea să se transbordeze dintr-un univers de forme de artă și dintr-un anumit spirit care hipnotizase pînă atunci pe conaționalii săi (și în care avea să mai rămînă marele său conațional Paciurea) într-un cu totul alt „spațiu" spiritual, fără a fi obligat pentru aceasta să rămînă un ignorant, un „naiv". **Brâncuși depășește o avangardă ce încă nu exista și face saltul într-un viitor ale cărui cărări începem să le descifrăm abia acum, după aproape trei sferturi de veac ! El află prin 1907—1910, pentru noi toți, ceea ce abia acum noi începem să înțelegem : că mai există o cale, în civilizația europeană, pe care la un moment dat am fost obligați să o trecem într-o condiție secundă, constrînși fiind să ne spălăm de mitul orientalismului turco-fanariot prin șocul masiv al civilizației occidentale.**

Această cale este tocmai **via magna** a culturii românești. Ea pornește din deoărtările traco-getice și se interferează cu Elada, dînd o primă sinteză, despre care știm totuși foarte puțin, din glasul pietrelor de la Sarmisegetuza și din cîteva ecouri în Herodot sau Platon. Apoi, această cale se contopește timp de două secole cu destinul Romei, după care străbate aproape un mileniu numai prin satele autohtone, nedezrădăcinate nici de puhoaiele năvălirilor, nici de bîntuirile unor efemere imperii. Și iese la lumina istoriei în zorii mileniului al cărui sfîrșit îl trăim.

Poporul de țărani și păstori din nordul și sudul Dunării denumit „vlahi" (adică **romanicii**) de către migratorii germani și slavi și, după ei, de Imperiul bizantin, locuiește în tot acest timp de restriște **un spațiu de intensă încărcătură spirituală,** fiindcă trăiește fie **chiar pe teritoriul** (la sud de Dunăre), fie **în vecinătatea imediată a celei mai puternice și mai strălucitoare civilizații a evului mediu european : civilizația Bizanțului.**

Bizanțul domină în evul mediu deopotrivă Răsăritul și Apusul. Constantinopolul este, cum s-a spus, „Parisul evului mediu". Privirile tuturor, de pe malurile Atlanticului pînă în Golful Persic se îndreaptă spre cetatea de basm de pe malul Bosforului. Splendide civilizații filiale se aprind de la lumina sa în Bulgaria, Serbia, Rusia Kieviană, în vreme ce, abia începînd din secolul IX, un „Occident" începe să existe, odată cu Carol cel Mare. Dar acest „Occident" se află încă la trei secole distanță de mărețele catedrale gotice.

Teritoriul locuit de poporul nostru este vecin, asadar, cu două lumi : cu lumea bizantină sau de tradiție bizantină (prin aceasta din urmă înțelegem culturile născînde ale noilor popoare așezate la sudul Dunării, și cultura rusă) și cu lumea „carolingiană". Prin integrarea ungurilor în sfera occidentală de civilizație și apoi prin cucerirea de către acestia a Transilvaniei la sfîrșitul secolului al XI-lea, „Occidentul" născînd pătrunde direct pe teritoriul românesc. România devine astfel **singura țară europeană care poate arăta o simbioză** (nu o simplă vecinătate, ca Italia) **a „goticului" cu „bizantinul", iar cultura română este singura care va realiza (în secolele XV și XVI) însăși sinteza acestor două stiluri.**

Bogata vecinătate culturală adăugată la o imemorială experiență a frumosului (urcînd din ceramica de la Cucuteni și mitica Orfeu pînă la Miorița) această colosală interferență de civilizații, unică în Europa, explică rapida ascensiune a românilor în „civilizația europeană", aproape imediat ce reușesc să-și constituiască tranșica lor viață de stat, în prima jumătate a secolului al XIV-lea. Doar două secole — și atît de frămîntate de lupte spre toate azimuturile ! — le-au fost de ajuns pentru a adăuga istoriei civilizației europene un capitol dintre cele mai interesante, și pentru a mai realiza, în plus, rolul de a salvgarda și continua o civilizație care, pe vetrele ei inițiale, fusese spulberată de uraganul cuceririi străine. [1]

De fapt, secolele XIV-XVI, perioada de la Basarab „Întemeietorul" la Mihai Viteazul, de la Biserica domnească din Argeș la Sucevița, de la Letopisețul de cînd **s-a început Țara Moldovei și Învățăturile lui Neagoe Basarab** la Coresi și triumful limbii române ca limbă de cultură, precîtuit de redactarea primei cronici în românește — cronica lui Mihai Viteazul — reprezintă „perioada clasică" din existența istorică și spirituală a românilor. Este epoca unei înfloriri plenare, pe toate planurile a ethosului propriu, așa cum se constituise el, anonim, de-a lungul unui mileniu, sub zăpada năvălirilor din secolele III-VIII și sub revărsarea de ape a conglomeratelor statale din veacurile IX-XIII. Fundarea statelor feudale românești le-a impus acestora retragerea în matca lor, și-a înscris pe harta politică a Europei, pentru un destin dificil dar ireductibil, **Țara Românească și Moldova,** devenite contrafort decisiv și pentru soarta elementului românesc din **Transilvania,** formația politică atît de clar distinctă în cadrul regatului multinațional ungar.

Contrar a ceea ce s-a afirmat cîndva de către Eugen Lovinescu, **există deci și pentru românii o asemenea „perioadă clasică",** adică o perioadă în care poporul nostru se poate privi ca într-o oglindă, în felul în care francezii se oglindesc în al lor „secol al XVII-lea", ori de cîte ori vrea să-și regăsească „stilul maior" al existenței sale în istorie și-n spiritualitatea umană. Și, de fapt, românii s-au și privit, în fiecare ceas de cotitură : în veacul al XVII-lea cu Ureche, stolnicul Cantacuzino, Dosoftei, Cantemir, Neculce ; în veacul al XVIII-lea cu „Marii ardeleni" ; în veacul al XIX-lea întîi cu generația pionierilor — Heliade, Asachi, Negruzzi — apoi a cititorilor de țară și de cultură modernă românească din jurul lui Bălcescu, Kogălniceanu, Alexandrescu și Alecsandri, iar a treia oară cu „marii clasici", Odobescu, Hasdeu, Eminescu, Xenopol ; în veacul XX cu Iorga și Sadoveanu !

Trebuie să adăugăm încă o observație esențială : secolele XIV-XVI, prima noastră „epocă de aur" în cultură, corespunzătoare celei mai întinse glorii militare și politice românești din secolele trecute, nu este un „Siglo d'oro" spaniol sau un „Cinquecento" italian, dincolo de care poporul și cultura respectivă n-au mai produs nimic comparabil, și care-i obligă într-un fel pe urmași să simtă trecutul ca pe un munte lăsat în urmă : nu este nici chiar frantuzescul „Le grand siècle", ci ne apare ca o temelie, peste care s-a clădit necontenit, secol de secol. Este o **rădăcină,** mereu vie, din care au odrăslit noi epoci cu strălucirea și importanța lor proprie. O temelie mereu trainică, o rădăcină mereu proaspătă, un fel de „tinar" sufletesc ce-și păstrează virtuțile modelatoare în folosul unor noi evuri istorice, pentru oameni nutriți la alte curente spirituale, aparținînd altor veacuri. Nici unul dintre acești oameni, chiar mărturisind o nostalgie a trecutului, ca Eminescu, nu s-a gîndit vreodată să se **întoarcă în trecut,** ci el s-au dus sub boltile acestei ctitorii, pe care stăteau zugrăvite chipurile voievozilor biruitori și martiri sau ale marilor cărturari, spre a se reculege și mai ales spre a-și potrivi ritmul monumental al propriei lor simțiri. După care au pornit la înfăptuirea sarcinilor zilei lor, care avea alte sarcini decît cele din vremea lui Ștefan cel Mare sau Mihai, desi, în „dialectica permanentelor" care este istoria, unele din aceste sarcini se asemănau atît de mult, din secol în secol și peste secole.

Trecutul nu ne-a fost niciodată, nici în politică și nici în cultură o povară. Nu ne-a tras spre el, ci ne-a fost o temelie și o continuă forță de propulsare spre viitor. Este cheia ascensiunii, necontenite, atît a istoriei, cît și a culturii românești. Căci oricît de glorioasă a fost pagina scrisă de Ștefan cel Mare, ea nu întrece fapta românilor de la 1859 sau 1877, care au învățat de la Ștefan cum se face o țară. Și oricît de măreț e gestul lui Mihai Viteazul, el nu a fost decît o clipă. În vreme ce generația lui decembrie 1918 a cucerit **durata.** Și oricît de incredibil de fantast, de uriesesc ne apare trecutul nostru de lupte cu goliatii istoriei, oricît de măreață este epopeea de veacuri a poporului nostru în lupta lui pentru supraviețuire și afirmare spirituală, ea abia ține cumpăna cu cele numai trei decenii și cîtiva ani, ai epopeei încă nescrise, numite „Istoria contemporană". Trecutul nostru are această particularitate : că nu e un ocean care se aude în spate, în timp ce noi traversăm deșertul, ci este un fluviu ce se varsă necontenit în prezent și ne ajută să navigăm spre viitor.

Ca urmare a acestui fapt, pe teritoriul **românesc civilizația originală constituită în secolele XIV—XVI** (parte integrantă și strălucită a ceea ce numim „civilizația europeană", care nu se reduce la „civilizația occidentală") **și-a adăugat în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea noi „epoci" cu valori proprii într-o comuniune creatoare deopotrivă cu lumea occidentală și cu ceea ce mai rămăsese din „lumea bizantină" de odinioară.** Ca urmare, românii se înfățișează istoriei, alături de ruși, pînă în secolul al XVIII-lea, **singurii continuatori într-un spirit creator, și de o manieră neîntreruptă, a ceea ce fusese, în tot evul mediu, cea mai splendidă prezență spirituală și artistică europeană.**

§ 3. Cînd, în secolul al XIX-lea, se produce vasta metamorfoză condiționată de efortul general de „modernizare" a societății românești, această **via magna** a culturii noastre este părăsită, măcar o vreme, spre a ne angaja, cu entuziasmul heliadesc, în opera de ctitorire a unei literaturi și arte românești, inspirate exclusiv de modelele Occidentului modern. Am făcut foarte mult pe această cale, am dat mari scriitori, am dat mari pictori, am dat savanți de prestigiu internațional. Dar de fiecare dată am fost obligați să ne **raportăm la modele.** De fiecare dată am fost **elevi.** Străluciți, depășindu-ne uneori chiar maeștrii, dar amintind mereu **unde** am învățat și de la cine. De aici, la unii, ideea funestă că destinul culturii noastre este acela de reflex „sincronic", uneori, mai rău, de „colonie spirituală" a lumii moderne occidentale. Chiar dacă, în formele de împrumut, conținutul era al nostru. Dar, se părea că Eminescu scrie ca Schiller și Victor Hugo, iar Grigorescu sau Andreescu pictează ca orice european, cu ochii pe Franța. Primul se smulge acestei condiții a culturii române moderne Brâncuși, care sculptează, la Paris, cu ochii pe ceea ce au făcut moșii și strămoșii săi de la Hobița. Și de aceea EL a revoluționat sculptura mondială !

De fapt, două au fost căile pe care creatorii români moderni, obligați să se „sincronizeze" cu „cultura europeană", au reușit să-și păstreze rădăcinile în solul natal, evitînd sterilizarea și neantizarea în contact cu culturi care, pe acea cale pe care fuseseră obligați să se angajeze ei acum, erau mult mai vechi și dăduseră lumii creatori de mari dimensiuni. Prima cale a fost descoperirea **universului culturii populare** (momentul botărîtor fiind marcat de Alecsandri cu genială sa alcătuire de poezie populară), iar a doua, preluarea **marii tradiții culte a veacurilor XIV—XVIII,** dezgropată de generația pașoptistă și transformată tot de ei în izvor de inspirație pentru scriitorul modern, apoi studiată cu metodele științei filologice, dar și cu căldura patriotismului, de Odobescu, Cipariu și mai ales de B. P. Hasdeu.

Cel ce — beneficiind de munca a două generații — a realizat, în gradul suprem, **sinteza între ethosul popular și cultura scrisă a veacurilor trecute,** a fost Mihai Eminescu. Dar nici Eminescu — mort la început de drum — și nimeni din generația lui, ori că n-au avut răgazul să pătrundă pînă la acele adîncimi ale spiritului național capabile să-i proiecteze **pe o orbită care să nu mai fie de geniali „sateliți" ai culturii moderne a Europei occidentale,** ori că au apărut prea devreme, și abia în zilele noastre încep să devină „actuali". Fapt este că n-au izbutit să obțină ceea ce au obținut Gogol, Dostoievski și Tolstoi în Rusia : plasarea culturii române pe orbita universalității active, recunoscute, influente. Drumul spre integrarea **plenară** a culturii românești moderne în cultura universală nu l-a făcut nici un literat pînă în secolul nostru[2]. L-au făcut numai cîțiva oameni de știință și artistul Brâncuși. Acesta din urmă a reușit să coboare, ca în basme, pînă la „celălalt tărîm", adică **pînă într-o condiție spirituală care să-i elibereze complet de gravitația Occidentului modern și să-i aducă în miezul deplin al realității românești.** Adică al acestei realități extraordinar de complexe, în care se împletează fire foarte din caierul străvechii Dacii a lui Zamolxe cu cele venite din toate colțurile continentului — chiar și de dincolo de el — ca să se transforme într-o realitate nouă.

Brâncuși a vestit astfel lumii o formulă nouă de artă — simbol al unei maniere noi de a percepe realitatea și de a valorifica existența. Brâncuși a operat astfel, cel dintîi, o revoluție copernicіană în **sens invers : a desprins spațiul spiritual al culturii române din condiția de satelit, și l-a așezat în „centrul universului",** perspectivă proprie tuturor „marilor culturi" istorice, capabile să recreeze lumea după chipul și asemănarea lor. A fost și primul triumfător al acestei experiențe capitale, prin care a premers destinul culturii românești în veacul douăzeci.[3]

Căci, într-adevăr, dominanta evoluției culturii române din acest secol al nostru **este progresiva reintoarcere la sine fără a înceta nici un moment să-și țină ferestrele deschise spre toate zările.** Ba chiar dimpotrivă : acest proces de descoperire a **virtuților proprii a rămas dialectic legat de o continuă adîncire a perspectivei universale.**

Venind după Alecsandri din „poeziile populare" și după Eminescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc, oamenii „veacului 20" de felul lui Iorga, Sadoveanu, Arghezi, Blaga, Ion Barbu, G. Călinescu, ne apar tot mai mult, alături de Brâncuși, a fi pentru noi, cei de azi, ca niște fîntîni fără fund care duc, pe cine știe să coboare, spre „celălalt tărîm" : al unei originalități românești capabilă să lămurească asemeni unui fluviu de viață nouă în frămîntata noastră lume contemporană și să consacre cultura română printre marile culturi ale lumii. Adică printre acele culturi care, de la Moise și Homer pînă la Dostoievski, au plămădit, în ipostaze noi, eternitatea naturii umane, și au împiedicat instaurarea unei dezastruoase entropii sufletești în destinul speciei noastre.

DAN ZAMFIRESCU ■

---

[1] Este într-adevăr un fapt bine stabilit astăzi și demonstrat în lucrări de circulație internațională, mai ales de către savantul Emil Turdeanu că, în clipa în care, la sfîrșitul secolului al XIV-lea și în prima jumătate a secolului al XV-lea, civilizația Bizanțului, a Bulgariei și a Serbiei medievale sînt retezate de iatagan, românii se fac depozitarii providențiali ai unor tezaure neprețuite ale culturii sud-dunărene și totodată continuă, la adăpostul asigurat de eroismul ostașilor și de abilitatea politică a voievozilor, o activitate culturală niciodată întreruptă. Zeci de scrieri prețioase ale cărturarilor din sudul Dunării se păstrează azi exclusiv în copiile cărturarilor români, sau aceste copii sînt cele mai bune și mai vechi cunoscute. În mînăstiri, la curțile voievodale, se copiază de către cărturarii noștri traducerile slave din scrierile Bizanțului și operele cărturarilor bulgari și sîrbi. La Tîrgoviște și Suceava, la București și Iași se continuă fastul imperial bizantin în ceremoniile domnești și bisericești. La Putna există o adevărată academie de muzică în care strălucește Eustatie protopsaltul, a cărui culegere de cîntece bizantine, sporite cu contribuții proprii, este un monument al istoriei muzicii răsăritene întregi.

[2] Singurii care au făcut breșă, semnificativă și prevestitoare de condiție nouă, universală, pentru literatura română, au fost scriitorii avangardei, în frunte cu cel mai celebru, Tristan Tzara.

[3] Vezi, pentru modul cum Brâncuși a apărut în conștiința contemporanilor și a urmașilor, admirabila culegere a Ninei Stănculescu, **Carte de inimă pentru Brâncuși,** de fapt o încercare personală de a desprinde prin antologie esența geniului și revoluției brâncușiene.

MASĂ ROTUNDĂ LA CRAIOVA DESPRE:

PERSONALITATEA MANUALULUI

Am invitat, recent, la Craiova, la o masă rotundă dedicată manualului de liceu, în speță manualului de literatură română, cîțiva profesori, unii mai în vîrstă, cu o întinsă practică pedagogică (prof. Dumitru Banu, prof. I. M. Negreanu, prof. Petre Predică), alții tineri, aparținînd noilor generații de slujitori ai catedrei (prof. Rodica Firescu, de la Liceul „Nicolae Bălcescu", prof. Mircea Moisa, de la Grupul școlar nr. 5).

Discuția a fost salutată de interlocutorii noștri ca fiind cît se poate de oportună, manualul însemnînd, pentru conținutul învățămîntului, un element la fel de important ca și programa, dacă nu, din punct de vedere practic, mai important, el fiind acela care măsoară, dozează materia, pe el sprijinindu-se profesorul (care nu lucrează după programă !), el, cu alte cuvinte, înlesnind sau îngreunînd munca elevului (prof. I. M. Negreanu). Manualul, de fapt, ocupă primul loc în ceea ce C. Kirițescu numea „inventarul indispensabil al mijloacelor de învățămînt" (prof. P. Predică).

Ce se poate spune despre manualul de literatură română destinat claselor liceale ? El, de mai mult timp, e un „subiect mereu la zi" (prof. R. Firescu), fiind acuzat, de-a lungul anilor, în presă și în diferite dezbateri, de o serie de carențe, precum un tablou imperfect al literaturii române, precum, uneori, o selecție de autori și de opere nejustificată prin valoare, nici prin scopurile învățămîntului nostru, precum, și nu în ultimul rînd, precaritatea mijloacelor analitice (prof. D. Banu). Momentul acestei crize, acute cu ani în urmă, a fost, după opinia interlocutorilor noștri, depășit, scriitori pe nedrept omiși au început să reintre în circuit, spațiul acordat adevăratelor valori promite să fie cel adecvat. Timpul și critica au operat o selecție de care manualele încep să profite (M. Moisa). Ele, sau cel puțin unele dintre ele, mai au de învins handicapul unor modalități încă dezagreabile, nepedagogice, de comunicare cu cititorul lor (P. Predică), ele sînt, altfel spus, într-o serie de privințe, încă inferioare, ca manuale, cărților de literatură ale unor generații anterioare. Ele, deseori, se interesează încă prea puțin de elev, ele uită că se adresează unui cititor specific (I. M. Negreanu).

Fiecare profesor adevărat încearcă, de fapt, un „manual" al său, pe parcursul unui an școlar. Unii (e drept, mai puțini) chiar și trec la înfăptuirea lui concretă : scriu o carte care să servească școlii. Concursul acesta de variante la o programă unică poate să devalorizeze, în ochii unora, acțiunea. Multe manuale nu înseamnă însă un proces de inflație culturală, ci, dimpotrivă, mărturia căutării soluțiilor celor mai potrivite de acces sau inițiere (M. Moisa). Iată de ce, în actuala etapă de dezvoltare a învățămîntului românesc, se poate reînnoda, cu succes, o tradiție, dîndu-se curs unor manuale cît mai diferite, începînd cu aspectul și terminînd cu sensul interior. Uniformizarea manualelor nu are darul de a le insufla elevilor sentimentul că se lucrează pentru ei, că li se acordă atenție, că se încearcă, prin diferite mijloace, captarea lor, cucerirea lor, ci doar pe acela, nu totdeauna cel mai fericit, al unei obligații regulamentare. Fiecare detaliu are o maximă importanță în compunerea unui manual, și, pentru a nu ne coborî încă la chestiuni de esență, vom spune că uniformitatea copertelor și precaritatea ilustrațiilor au un efect cu totul neatractiv pentru elevi (R. Firescu).

CINE SÎNT AUTORII ?

Să observăm, apropo de tradiție, de sugestiile ei, un lucru cît se poate de simplu, și anume că multe spirite ilustre, mulți din contemporanii noștri de vază, datorează enorm întîlnirii lor cu manualul școlar (D. Banu). Cel mai superficial sondaj printre oameni de marcă ai societății noastre, scriitori, artiști, oameni ai tehnicii sau ai științei, s-ar solda cu readucerea la lumină a unor nume uitate de autori de manuale — de zoologie, de botanică, de fizică, de istorie, de literatură, de geografie — mulți dintre ei, cu totul remarcabili. Evident, răsfoind aceste manuale, observi că informația, pe ici, pe colo, nu mai este, în chip fatal, la zi. Pe ici, pe colo, chiar și prin părțile esențiale, se pot da, evident, explicații mai noi, mai subtile. Dar soliditatea acestor manuale, uneori chiar actualitatea lor, chiar dacă ele au fost scrise acum patru decenii, este dată de soliditatea concepției, de stăpînirea acelei invidiabile arte de a face un manual accesibil oricui, fără a „coborî", fără a degrada materia necesară transmiterii (I. M. Negreanu).

Cine erau autorii ? Cei puțin cîteva din aceste manuale, aduse de participanți la masa noastră rotundă, ne pun în fața unor nume și a unor titulaturi prestigioase : Mihail Dragomirescu, profesor de literatură română la Universitatea din București, Gh. Adamescu, profesor la Liceul Sf. Sava și la Școala normală a Societății pentru învățătura poporului român, Al. Rosetti, profesor universitar, J. Bick, conferențiar, D. P. Perpessicius, inspector general, N. Cartojan, profesor universitar, I. Al. Rădulescu-Pogoneanu, profesor universitar, dar și directorul Seminarului pedagogic universitar din București. Alți profesori (majoritatea de liceu), autori de manuale cunoscute, sînt Constantin Damianovici, Gh. Nedioglu, Mihai Carp, Scarlat Struțeanu, A.I. Bujor și F. Ilioasa, Ștefan Pop și Paul Papadopol. Notăm, între ei, și un manual de curs secundar semnat de G. Călinescu.

Galeria de nume pe care am transcris-o — departe de a fi completă — este cum nu se poate mai elocventă, majoritatea autorilor fiind personalități cunoscute ale învățămîntului și culturii noastre. Iese astfel în evidență, de la bun început, ceea ce, aparent, este greu, dacă nu cumva imposibil de presupus a avea un manual : **personalitatea acestuia (D. Banu).** Majoritatea manualelor amintite aveau trăsături ce le particularizau de la prima filă, reputația fiecăruia bazîndu-se pe unicitatea lui, pe caracteristici deosebite de ale altora. Manualele lui C. Damianovici, de exemplu, impresionau prin orizontul selecției, prin bunul gust literar și, peste toate, prin alegerea unor texte puse să ilustreze un program, să dea o idee despre poporul român, despre trăsăturile sale, despre cultura sa și despre unitatea acesteia, ele insuflînd cititorului siguranța comunicării între scriitorii români din diferite epoci, sentimentul că există cîteva mari teme ale literaturii noastre și cîteva puncte programatice ale ei. Manualul prezidat de Al. Rosetti (cl. a VIII-a secundară, 1946), e, prin selecție și orientare, expresia celor mai avansate opinii ale istoriei și criticii literare românești, elevilor oferindu-li-se o selecție sigură, o culegere din cei mai importanți și mai moderni scriitori ai epocii. Manualele prezidate de M. Dragomirescu se disting, de asemenea, printr-o selecție surprinzător de bine făcută a textelor, fiind, în același timp, cărți de susținere a pozițiilor criticului, ceea ce (chiar dacă gustul estetic nu-i totdeauna sigur) le conferă meritul unor coloane vertebrale proprii. Manualele lui Mihai Carp beneficiau de o autoritate intelectuală remarcabilă și de o pricepere pedagogică pe măsură. Cele ale lui Bujor și Ilioasa (deși mai impersonale) se distingeau prin accesibilitate. Cele ale lui Gh. Nedioglu, printr-o bună orientare a lecturilor și prin îndrumarea pedagogică pe care o ofereau. Cele ale lui N. Cartojan și I. Al. Rădulescu-Pogoneanu, prin înălțimea de spirit. Nu exagerăm dacă spunem că, dintre ele, cel puțin cîteva au drept la clasicitate, ca orice operă durabilă (I. M. Negreanu).

Și, pornind de la aceste exemple, credem că nu exagerăm formulînd pretenția ca autorii manualelor să fie, pe cît posibil, niște nume de rezonanță, cu autoritate pe tărîmul învățămîntului, al culturii noastre, niște giruri incontestabile ale domeniului, nu (așa cum, vai !, încă se mai întîmplă) niște ilustri necunoscuți (R. Firescu).

CUM SE FAC MANUALELE ?

Ne oprim la două categorii, la două tipuri de manuale, deosebite programatic, dar putînd fi socotite, fiecare, o perfecțiune a genului (P. Predică), deci oferindu-se ca sugestive puncte de plecare în munca de redactare a manualelor din zilele noastre.

Un prim tip îl reprezintă manualele semnate de Gh. Nedioglu, nu cel mai mare, dar, în mod cert, cel mai reputat, bucurîndu-se de cea mai largă audiență, dintre autorii epocii. Gh. Nedioglu este, dealtfel, și autorul celei mai complete întreprinderi pe acest tărîm, cele 8 tomuri ale lui (ce acoperă, în peste 4 500 de pagini, toate clasele liceale, de la primul la ultimul an) reprezentînd o operă didactică cum puține s-au încercat în istoria învățămîntului românesc. E și aici o sugestie ce se propune atenției. Profesorul putea alege între bruștele, uneori derutantele, răsuciri sau mutări de accente ale procedeelor de instrucție, adică între autori diferiți de la o clasă la alta (așa cum se întîmplă azi), sau, lucrînd tot timpul cu același autor de manuale, putea viza pregătirea sistematică, riguros urmărită, a elevului, de la primele noțiuni pînă la receptarea, în condițiile unei sensibilități cultivate, a literaturii de orice fel (P. Predică).

Acest tip de manual merită o atenție deosebită. El poartă cu sine un aparat întreg, de care te poți sau nu slui. Am ales, pentru exemplificare, unul dintre manuale, cel de clasa a III-a. Lecturile selectate sînt, toate, de calitate, cu o apăsată însemnătate acordată rolului funcțional al textelor. Autorul grupează tematic textele, înconjurîndu-le cu aparatul de care vorbeam, astfel încît, atunci cînd le propune elevilor să facă o compoziție plecînd de la imaginea paftalei lui Radu Negru, inserează alături un text după V. Drăghiceanu, „Îmbrăcămintea primilor noștri domni", cu termeni buni de folosit în compoziția solicitată. Acest tip de manual se apropie cel mai mult de pretenția unui bun manual: aceea de a fi o mică enciclopedie. Lucrările sînt însoțite de note biografice, de fotografiile scriitorilor, urmate de un vocabular, dar și de capitole ca „Lămuriți expresiile", „Însușiți-vă procedeul". În care autorul scoate, pentru elevi, expresiile de acum clasice ale unei limbi, pentru a fi descompuse și a se ajunge la sensul inițial. Dacă bucata necesită explicații specioase, acestea sînt grupate în scurte noțiuni de teorie literară. Cînd analiza ridică dificultăți, Gh. Nedioglu adaugă capitolul „Îndrumări analitice". O anexă cu reproduceri de fresce și picturi celebre, la sfîrșitul cărții, marchează obiectul unor compoziții intercalate între lecturi. Elevii se puteau plînge, în cazul unui astfel de manual, de un prea strîns corset, dar nu de lipsa lui de autoritate și, mai ales, nu de neclaritatea lui (D. Banu).

Un alt tip de manuale, echilibrînd, ca importanță, alcătuirile didactice ale lui Gh. Nedioglu, sînt cele redactate de N. Cartojan și I. Al. Rădulescu-Pogoneanu. Acest tip de manual intenționează să formeze spirite, adică nu atît să instruiască, cît să educe. Ne aflăm, practic, în fața unei antologii, a unei foarte bune antologii de literatură română, cu multe lecturi, cu comentarii puține, mărginite strict la indicațiile programei. Față de excesiva tutelă a lui Gh. Nedioglu, prezența celor doi autori aproape că trece neobservată, manualul de școală având, în concepția celor doi (așa cum citim în prefața vol. IV) doar „rostul de a fi, pentru școlari și pentru profesor, numai un sprijin pentru acea lucrare liberă de însușire de valori și de producere de emoțiuni estetice, ce trebuie să se săvîrșească în comuniunea sufletească a clasei". Așadar, o carte de lectură în care piesele esențiale, textele, alese cu o pricepere rar egalată, sînt puse în montura unor explicații ce nu întrerup, ci dau continuitate lecturii. E, altfel spus, un fel de roman al literaturii române, în care se trece de la textul religios la gromovnic sau la Alexăndrie și, de aici, la „Istoria ieroglifică", fără efort și fără a se da impresia că fiecare reprezintă altceva. Modernitatea unei astfel de viziuni este evidentă (I. M. Negreanu).

Revenim, deci, la ceea ce numeam, ceva mai înainte, necesitatea mai multor manuale, semnate de autori diferiți, necesitatea mai multor soluții de acces sau inițiere. Soluții a căror varietate, astăzi, e cu atît mai oportună cu cît, în învățămîntul nostru, s-a înfăptuit, cu succes, experimentul unor „clase speciale", „clase selecționate", pretinzînd alte manuale decît cele adresate mediei. Fără să mai vorbim de faptul că, deseori, chiar și fără „experiment", unele clase de copii se detașează ca mai bune ca altele din aceeași serie. A putea opta între un manual adresat elitelor (tip Cartojan) și un manual pentru clase obișnuite (tip Nedioglu) ar fi o mare șansă, un mare sprijin pentru profesor (M. Moisa).

LECȚIE SAU ESEU ?

Fără a-și propune să se ocupe în chip expres de analiza manualelor noi de literatură română — ale căror calități, cît și defecte, au făcut obiectul atîtor discuții în presă — masa noastră rotundă, aplicată cu precădere unor sugestii (extrase mai mult din zestrea clasică a domeniului) privind personalitatea manualului, arta alcătuirii lui, nu putea totuși evita, prin forța lucrurilor, niște trimiteri „la zi", interlocutorii noștri formulînd, pe parcursul dezbaterii, o serie de observații, multe din ele pline de interes, în legătură cu actualele cărți școlare. Le vom transcrie — ca exterioare temei de față — cu alt prilej.

Mai interesantă și mai apropiată de tema noastră ni s-a părut demonstrarea sau exemplificarea „pe viu" a artei de a face manuale — implicit, deci, a personalității manualului — oferite de răsfoirea în paralel, în cadrul mesei noastre rotunde, a două manuale, destinate, la distanță de patru decenii, elevilor din ultimul an de liceu : manualul de clasa a VIII-a al lui Gh. Nedioglu (ediția 1936), și manualul de literatură română pentru anul IV liceu (ediția 1976), semnat de Florian Crețeanu, Dumitru Andronache și Nicolae I. Nicolae. Demonstrația noastră a urmat două trepte. În prima, am cercetat modul în care e prezentat, în ambele cărți, același scriitor : Lucian Blaga. În manualul lui Nedioglu, marelui poet (pe atunci în vîrstă de 41 de ani) i se consacră 35 de pagini, cu următorul plan de tratare : 1. Notiță biografică ; 2. Notiță bibliografică ; 3. Poezia „Gorunul" (reprodusă integral) ; 4. Poezia „Lumină" (reprodusă integral) ; 5. Îndrumări analitice (în care se face analiza celor două bucăți, ilustrative, după opinia autorului, pentru „cele două aspecte caracteristice ale poeziei lui Lucian Blaga" : în prima, crede Gh. Nedioglu, „Lucian Blaga s-a conformat principiilor estetice ale impresionismului, pe cînd în cea din urmă ei ni se înfățișează ca adept al doctrinei expresioniste". Și cum „și una și cealaltă din aceste două mișcări artistice reprezintă o reacțiune împotriva realismului și naturalismului", urmează, în chip firesc) : 6. Realismul și naturalismul (scurtă privire asupra celor două „curente artistice", văzute, evident, prin optica epocii) ; 7. Impresionismul ; 8. Simbolismul (privit ca treaptă intermediară între impresionism și expresionism) ; 10. Expresionismul ; 11. Opera poetică a lui Lucian Blaga (în care se explică, de data asta la scara întregii opere, impresionismul și, mai apoi, expresionismul lui Blaga, fapt care nu împiedică relevarea pe larg a altor aspecte și trăsături ale creației blagiene, neclasificabile în curente și școli ; multe, foarte multe citate, însoțite de comentarii aplicate) ; 12. Stilul ; 13. Versificația. Analiza este, precum se vede, sistematică, strînsă, ea, în același timp, încearcă să atingă mai multe ținte cu o singură lovitură (trecerea elevului prin cunoașterea unor curente artistice) și, în ciuda unor pedanterii și a unor simplificări, poate chiar a unor erori, are meritul de a-i inocula cititorului niște idei foarte, clare, niște convingeri ferme, creîndu-i, ca și în alte lecții din acest manual, credința că orice poate fi cunoscut și descris, simultan cu deprinderea de a se exprima nuanțat și complet despre autorul, opera sau tema abordată. Ceea ce, să recunoaștem, nu e puțin. În manualul din 1976, în care Blaga e decretat (fără prea multe explicații) drept „principalul exponent al expresionismului în literatura română", planul lecției este următorul : 1. Introducere bio-bibliografică ; 2. Opera, cu subcapitolele : Poezia și Dramaturgia, fiecare din ele, la rîndu-i, cu subtitluri, date de regulă de titlurile unor opere. Comentariile, multe din ele, sînt mai subtile, mai nuanțate ca în manualul lui Nedioglu, autorii beneficiind, evident, de o întreagă bibliotecă de critică privitoare la opera blagiană, cum și de avantajul mijloacelor analitice ale esteticii marxiste, deși, nu o dată, sîntem puși în fața unor simplificări (ca să spunem numai atît) dezarmante : faptul, de pildă, că, „dacă nu putem fi de acord cu filozofia lui (a lui Blaga, n.n.), fiindcă n-are fundament științific, poezia lui e plină de valori estetice pe care le primim detașate de conținutul lor ideologic", este calificat de autori drept „un lucru ciudat" ! (pag. 39). Deși, cum spuneam, comentariile sînt adesea mai pertinente, materia, ca sistemă, suferă, ea se împrăștie în considerații și analize asupra unor bucăți, imagini etc., fără a urmări un plan, o gradație, o idee, o teză. În cazul lui Gh. Nedioglu, aveam de-a face cu o lecție. În cazul celor trei, cu un eseu. Ce e mai profitabil pentru elev ?

S-ar putea obiecta că Gh. Nedioglu s-a ocupat atît de sistematic și de stăruitor de Blaga dată fiind, în epocă, noutatea poetului, meteorismul său, fenomenul său aparent fără precedență, ceea ce obliga, în chip firesc, la o minuțioasă disecție, la o cercetare pînă la istovire, la încercarea de implicare în epocă, în curente, școli etc., astfel încît, pînă la urmă, să i se poată fixa, totuși, locul. Să vedem însă, urmînd a doua treaptă a demonstrației, ce tratament acordă cei trei autori unui poet ce — ca și Blaga în 1936 — are acum 41 de ani și a cărui noutate, în peisajul liricii noastre, este incontestabilă : M. Sorescu.

Cele cîteva pagini acordate lui M. Sorescu cuprind următoarele: 1. O notiță biobibliografică; 2. O poezie reprodusă integral: „Trebuiau să poarte un nume"; 3. Comentarea acestei poezii, fără nici o altă trimitere la opera poetului. Aceasta e toată lecția ! De fapt, ca și în cazul citat mai sus, „nu o lecție, ci un eseu" (M. Moisa). Și, mai ales, „o imagine depășită asupra operei lui Marin Sorescu" (R. Firescu), poezia „Trebuiau să poarte un nume", publicată în 1965, fiind, incontestabil, o poezie foarte frumoasă, una din piesele care l-au impus pe Marin Sorescu, dar care reprezintă doar o etapă, o primă etapă a creației sorescience, creație ce, de fapt, abia după anul 1965 și-a dat măsura plenară. Avem de-a face, în acest caz, cu un model despre cum nu trebuie făcută o lecție. Un manual, după opinia prof. I. M. Negreanu, „trebuie să reprezinte un răspuns la o solicitare socială", o sumă de cunoștințe riguros necesare la un moment dat, să reprezinte media de cunoștințe a momentului, fără de care receptorul, elevul, nu se poate integra vieții epocii sale. Un manual inferior acestei medii este un manual ineficient.

Propunînd deci editarea unor manuale alcătuite de autori diferiți, din care profesorul să-i aleagă pe cel mai bun (sau pe cel mai bun clasei sale), interlocutorii noștri au pledat, în ultimă instanță, nu pentru personalitatea manualului văzută ca scop în sine, ci pentru o paletă mai largă, implicit mai eficientă, de instrumente de lucru dedicate formării tinerei generații.

ILIE PURCARU

Invitații noștri : profesorii D. Banu I.M. Negreanu, P. Predică, Rodica Firescu, M. Moisa

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Rodrigues Zaluar

Pele, mîine, 21 octombrie, împlinind 37 de ani, Pele consacrat „cetățean al lumii", la O.N.U., pentru acțiunile sale în favoarea copiilor, Pele nostalgic : „dacă voi muri în 2—3 ani, cred că oamenii vor păstra amintirea lui Pele ca jucător de fotbal și ca prieten al copiilor", Pele ridicol de naiv : „sînt fericit că am demonstrat cum prin simplitate și sinceritate este posibil să strîngi în jur toată omenirea", Pele filosof : „trebuie să te retragi cînd publicul vrea să rămîi și nu atunci cînd vrea el să pleci", vorbe spuse atunci, la 18 iulie 1971, în ultimul meci cu „naționala" sa, contra Iugoslaviei, cînd mulțimea l-a cîntat 90 de minute „Fica ! Fica !" (o, rămîi, rămîi !), Pele, la 1 octombrie jucînd ultimul său meci pe „Giants stadium" din New York, în fața a 75 000 de oameni, plîngînd ca un copil cînd orchestra lui Sergio Mendez intonează imnul țării sale, Pele cerînd mulțimii să apere copiii lumii și să strige de trei ori la cer cuvîntul : „Iubire", Pele îmbrățișat de căpitanii ultimelor cinci echipe naționale cîștigătoare ale titlului mondial, Pele, „regele", îmbrățișat de „prințul" Beckenbauer, de Carlos Alberto, de Mauro și Bellini, de Bobby Moore și Hunt, de Chinaglia și Nelson Morais, Pele cabotinul, Pele necabotinul, Pele purul și Pele impurul : „nu uit niciodată că-mi datorez averea celor care m-au plătit să mă vadă jucînd și încerc întotdeauna să arăt tot ce știu", Pele cel cu placă comemorativă pe Maracana, datată 19 noiembrie 1969, pentru cel de al miilea gol, Pele cel cu muzeu în satul său Tres Coracoes din Minas Gerais, Pele marcînd în ultimul său meci, aici, la New York, cel de-al 1281-lea gol printr-un șut imparabil de la 30 de metri, după cum imparabil era și șutul din Mexic, în '70, de la 50 de metri, tras lui Victor, trecut milimetric pe lîngă bară, de nu-l pot uita, ca pe o poveste a poveștilor, de cîte ori mă uit la un meci ca un copil mic, la rîndul meu, Pele pe care-l țin de-a dreapta patului, pe perete, între Chagall, Caragiale și Humphrey Bogart, Pele după care — vorba lui Nilton Santos — fotbalul nu va mai fi niciodată ce-a fost", Pele acesta, care de două decenii bate în cripta sub care fiecare din noi a îngropat copilăria din el, căci acesta a fost rolul lui cel puțin în viața mea, să mă facă din nou prunc, prunc care marchează din volé o mie și unul de goluri într-o mie și una de nopți, acest Pele, acum, cînd s-a retras definitiv, nu-mi aduce în fața ochilor decît pe cel numit Rodrigues Zaluar. Ce contează cum arăta Rodrigues Zaluar ? Nu l-am văzut niciodată. Dar îl știu pe dinafară și pe dinăuntru. În septembrie 1956 — știu și ce făceam în acea zi ! — Zaluar apăra poarta echipei din Santo-André, într-un meci cu Santos din Sao Paolo. La un moment dat, în careu, în fața lui, un băiat de 15 ani de la Santos, necunoscut pînă atunci, a driblat, pur și simplu, prin aer, pe cei doi fundași și în clipa următoare, aterizat pe pămînt, a strecurat printr-o fentă mingea printre picioarele lui, în poartă. Zaluar nu mai văzuse asemenea gol și nici asemenea jucător. După meci, Zaluar a hotărît să se lase de fotbal și s-a lăsat. Cu Zaluar începe legenda lui Pele. Zaluar a fost primul om care l-a văzut marcînd și s-a speriat ca de un monstru, ca de o zină, într-o pădure...

RADU COSAȘU ■

Națiunile Unite la cea de-a XXXII-a aniversare

La 24 octombrie se împlinesc 32 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite. Un sumar bilanț al împlinirilor și scăderilor Națiunilor Unite ar fi departe de a oferi o imagine concludentă asupra vocației și destinelor Organizației mondiale. Se impune deci o cumpănire revelatoare a activității unei instituții create în 1945 cu cea a unei organizații întrunite astăzi în cea de-a XXXII-a sesiune ordinară a forului său plenar — Adunarea Generală. Inevitabil selectivă, această cumpănire înlesnește totuși unele constatări edificatoare.

O elocventă jalonare a drumului parcurs în peste trei decenii o dă însăși compoziția Organizației : ea numără 149 de membri, cifră impresionantă dacă o raportăm la cei 51 de membri din 1945. Majoritatea membrilor „adăugați" și-au cucerit independența prin luptă, după cel de-al doilea război mondial, evoluția lor fiind legată de însăși creșterea instituției, pe cale de a încheia procesul universalizării sale. S-a „autoinnoit" însă instituția, într-o asemenea lume nouă, marcată de profunde și fără precedent mutații ?

Mandatul Națiunilor Unite, formulat îndrăzneț și generos — izbăvirea generațiilor viitoare de flagelul războiului — consacrat juridic prin Carta de la San Francisco, intrată în vigoare la 24 octombrie 1945, la sfîrșitul unei conflagrații distrugătoare, cum nu cunoscuse vreodată istoria, rămîne deopotrivă de actual ca și la fondarea Organizației. Creșterea rapidă și spectaculoasă a sistemului O.N.U. (cuprinde 12 organizații și programe operaționale, 5 comisii regionale, 14 instituții specializate, Agenția Internațională pentru Energia Atomică, nenumărate fonduri speciale și diverse organisme semiautonome, cîteva sute de comitete interguvernamentale, organe de coordonare și grupuri speciale) a contribuit la dobîndirea mijloacelor instituționale necesare, dar nu a adus și rezultatele scontate. „Constelația" generală a organizațiilor internaționale (280 guvernamentale, peste 2 500 neguvernamentale) a lărgit considerabil cadrul conlucrării pentru înfăptuirea scopurilor O.N.U., dar nu a putut garanta deplina lor transpunere în viață.

Pentru o mai grăitoare sintetizare, în literatura de specialitate și publicistica închinată misiunii Națiunilor Unite în lume, măsura reușitelor și eșecurilor sale este judecată deseori în raport de patru „C" și cinci „D". Opunînd *coexistența* pașnică *conflictelor* și participînd la crearea condițiilor pentru ca era *confruntării* să fie definitiv înlocuită cu cea a *cooperării* libere, nestînjenite, multilaterale și multiforme, Organizația își aduce contribuția sa originală la făurirea unei lumi a păcii, pusă sub semnul inderogabil al marilor precepte ale justiției și dreptului.

În planul activităților practice, servind ca for organizat pentru concentrarea și concertarea eforturilor statelor în vederea realizării *dezarmării*, asociindu-se strîns și activ la desăvîrșirea *decolonizării*, promovînd cauza universală a *dezvoltării*, combătînd cu modestele sale mijloace *discriminarea* și apărînd mediul de viață al omului prin încercarea coordonării acțiunilor în domeniul *depoluării*, Națiunile Unite înfăptuiesc o utilă și însemnată operă, inseparabilă de însuși viitorul omenirii. În noile domenii de cooperare, în care acțiunea umană face pionierat — *atomul, cosmosul, oceanul, celula, ordinatorul* — O.N.U. își validează convingător calitatea sa de instituție aparținînd deopotrivă prezentului și viitorului. Prin stimularea creatoare a atenției statelor în sectoare ale colaborării de însemnătate capitală ca *populația, alimentația, condiția femeii, combaterea criminalității, a consumului stupefiantelor, îmbunătățirea habitatului* etc., ea favorizează identificarea și valorificarea unor soluții care, cu toate imperfecțiunile lor, conceptuale sau practice, se înscriu nedoios în cursul neabătut spre progres.

Umbrele unor realități de decepții nu pot fi însă ignorate. Absența O.N.U. în soluționarea marilor situații conflictuale din peste trei decenii, timp în care glasul armelor nu a cunoscut tăcerea totală, este un fapt sincer deplorat de toți cei care cred în vocația Națiunilor Unite. În situația în care O.N.U. dispune de resurse financiare anuale ce egalează echivalentul a 36 de ore de cheltuieli militare, obiectivul de sprijinire a dezvoltării se lovește și de faptul că în lume se afectează ajutorării țărilor în curs de dezvoltare doar a 30-a parte din volumul cheltuielilor pentru înarmări. Subdezvoltarea este departe de a fi depășită, iar decalajele dintre cei dezvoltați și cei în curs de dezvoltare cresc, ajungînd la raportul, acuzator prin el însuși, de 13:1.

Pacea și *securitatea, cooperarea* și *progresul* — spațiu de convergență a tuturor năzuințelor — care prin intermediul Națiunilor Unite ar trebui să se genereze și să se stimuleze reciproc, continuă să rămînă, în confruntarea cu viața, deziderate. Universalității în curs de desăvîrșire pe planul creșterii numerice a compoziției O.N.U. nu îi corespunde încă adevăratul spirit universalist pe tărîmul calității colaborării, prin exercitarea efectivă a vocației Organizației de a aborda, discuta, recomanda și urmări, într-o optică de globalitate, soluționarea marilor probleme ale umanității.

Dincolo de împliniri și neîmpliniri, de proceduri, ce rămîn perfectibile, de structuri și cifre schimbătoare, stăruie și se impune mesajul fundamental, tot mai actual, al O.N.U. de a da materialitate năzuinței fierbinți a popoarelor de a deschide o nouă eră în raporturile interstatale, scoțîndu-le definitiv de sub domnia forței și amenințării cu folosirea ei și situîndu-le ferm sub autoritatea consolidatoare a dreptului și justiției internaționale. *Apărarea principiilor* — ca fundament granitic — ce trebuie să cîrmuiască conduita fiecărui stat în parte și a tuturora laolaltă apare astăzi nu numai ca o sarcină de prim rang ; prin acuitatea ei, ea devine, în fapt, vitală. Eliminarea nu numai a vocabularului, ci a politicii și practicilor subordonării și exploatării celor slabi, spolierii, folosirii forței și arbitrariului și înlocuirea lor nu cu ambalaje disimulate, ci cu realitatea vie a libertății, echității, dreptului și justiției constituie un țel a cărui împlinire devine concomitent un test al capacității O.N.U. de a fi în consonanță cu imperativele epocii. O asemenea aptitudine nu poate fi decît rezultanta voinței politice a tuturor statelor membre ale O.N.U.

Vocația și misiunea de astăzi și de mîine ale O.N.U. impun, cu forța adevărului, acțiuni stăruitoare pentru creșterea rolului O.N.U. în viața internațională. Conștiința răspunderii față de instituția mondială în care popoarele și-au pus atîtea speranțe au determinat guvernul român să înscrie pe ordinea de zi a Adunării Generale, încă în 1972, punctul intitulat „Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state". Cea mai amplă sintetizare a viziunii românești asupra problematicii specifice a punctului amintit și-a găsit formularea în anul 1975, în documentul programatic difuzat la O.N.U. sub titlul elocvent „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice". Dezbaterile largi și aprofundate purtate de-a lungul a cinci ani pe marginea punctului românesc au pus și mai mult în lumină faptul că popoarele au depline temeiuri să ceară din partea O.N.U. o vie și substanțială contribuție la statornicirea unei noi ordini internaționale. Acest postulat a fost reliefat în numeroase împrejurări cu o remarcabilă vigoare și claritate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care arăta că „mai mult ca oricînd se impune creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, în soluționarea problemelor complexe, în asigurarea colaborării și păcii în lume".

Crezul românesc în vocația și capacitatea O.N.U. de a se adapta la cerințele actuale ale vieții internaționale, de a da întruchipare aspirațiilor popoarelor, oglindește măsura așteptărilor de astăzi și de mîine ale tuturor națiunilor fidele marilor idealuri ale păcii, dreptății și înțelegerii.

IOAN VOICU ■

PANORAMIC SOVIETIC

M.B.A. — KILOMETRU CU KILOMETRU

Magistralei feroviare Baikal-Amur (M.B.A.) i se spune Ruta curajului, Drumul prieteniei sau chiar... Construcția secolului. Magistrala de oțel se va întinde pe o distanță de 3 200 kilometri, din orașul Taișet (Siberia de est) pînă la Oceanul Pacific. Prin taigaua considerată de nepătruns, prin trecătorile munților și peste rîuri s-au montat deja peste 620 kilometri, pe care au și început să circule trenuri, transportînd materiale de construcție și alte încărcături. S-au construit 310 poduri, aproximativ 2 000 de kilometri de drumuri adiacente, s-au deplasat 70 milioane metri cubi de pămînt. Se poate spune, pe drept cuvînt, că Magistrala Baikal-Amur crește kilometru cu kilometru.

CRONICA UNEI FAMILII

La casa căsătoriilor din Vilnius, în afara certificatului de căsătorie tinerilor li se înmînează și o carte care poartă titlul „Cronica căsătoriei". „Cronica" are locuri pentru fotografiile tinerilor căsătoriți, pentru autografele participanților la diferite evenimente familiale, date despre părinții și bunicii tinerilor. Urmează apoi capitolul „Pasiunile, visurile și planurile soțului sau ale soției". „După un an de viață în comun". „Copiii noștri". „Nunta de argint". „Nepoții". „Nunta de aur" și altele. După părerea lucrătorilor de la oficiul stării civile și a sociologilor, asemenea cărți, în care se vor înscrie atît evenimentele fericite, cît și situațiile conflictuale, vor deveni cu timpul nu numai o amintire pentru familie, ci și un bogat material pentru studierea relațiilor de familie.

TRANSPORT PNEUMATIC PRIN CONDUCTE

...Un circuit format din țevi de mare diametru leagă cariera de pietriș de una din fabricile unui combinat minier. Aerul comprimat împinge prin țevi vagoanele-containere. Fără să se oprească, ele se încarcă la carieră, în cîteva minute transportă pietrișul pe o distanță de trei kilometri pînă la fabrică și tot fără să se oprească răstoarnă încărcătura, continuîndu-și apoi drumul.

Așa funcționează, în cadrul combinatului minier de la Sicevo de lîngă Moscova, prima conductă pneumatică de transport cu acțiune continuă, proiectată de colectivul Institutului unional de cercetări științifice și de proiectări în domeniul mijloacelor avansate de transport.

Așa va arăta Centrala electrică regională Beriozovskaia cu o capacitate de 0,4 milioane kilowați

PARADOXURI
ALE SUPERCIVILIZAȚIEI

● MILIARDARII SE LEGĂNAU...

O asociere cu pahidermele din cunoscutul cîntec aparținînd folclorului copiilor se poate face. Pentru că, în fond, e vorba tot de legănat. Dar de data asta nu pe o pînză de pian, ci pe un pachebot solid, cu numele „Eugenia C", dotat după ultima expresie a confortului. Pachebotul „Eugenia C" a plecat în urmă cu două săptămîni din portul italian Genova. El își propune să refacă experiența Magellan în folosul a 850 de fericiți, toți miliardari, care și-au cumpărat constîncios bilet, achitînd cash 75 000 de dolari.

Ce contează că în țările lor milioane de oameni sînt afectați de criza economică ? Ce contează că — 300 dintre pasageri fiind italieni din categoria socială „mari industriași" — reprezentanți ai unor forțe politice din Italia au cerut guvernului să verifice declarațiile fiscale ale acestora ? Cererea este motivată de o coincidență stranie : mulți dintre cei 300 se află în fruntea unor întreprinderi care cunosc grave dificultăți financiare, ceea ce a dus la concedierea a numeroși muncitori. Să însemne aceasta că nu toți pasagerii „Eugeniei C" sînt solvabili pînă la capăt ? Că unii au pornit să se legene chiar pe o pînză de pian ?!

● TELEINTOXICAȚIE

O întîmplare comentată recent de Agenția FRANCE PRESSE *pare să demonstreze că între hobby și crimă nu este nici măcar un pas. Tribunalul din Miami-Florida a judecat procesul lui Ronny Zamora. Vîrsta : 15 ani. Diagnostic : intoxicat de televiziune. Acuzația : uciderea unei bătrîne de 83 de ani. Avocatul apărării și-a construit o pledoarie solidă în jurul hobby-ului inculpatului, care nu se despărțea de scaunul din fața televizorului, de la vîrsta de cinci ani, mai ales cînd se dădeau filme de violență. Și, se știe, televiziunea americană este foarte darnică cu aceste produse...*

O probă esențială care se aduce în favoarea lui Ronny vizează faptul că, datorită teleintoxicației, a devenit incapabil să facă deosebirea între bine și rău. În ce măsură fac această deosebire cei care patronează industria violenței, cu profiturile de rigoare — industrie cu ramificații largi, de la vitrinele librăriilor și ecranul televizorului pînă la spectacolele de groază — rămîne să judece nu numai tribunalul din Miami, ci o întreagă societate. Pînă una alta, procesul lui Ronny Zamora va putea fi urmărit în S.U.A. la... televizor, în baza unei autorizații excepționale acordate cu caracter excepțional de Curtea supremă din Florida.

DOINA IOVANEL ■

Săracii țărilor bogate

„Țările Pieței comune numără circa 10 milioane de oameni considerați drept „săraci". Numărul lor este cam cît cel al populației Belgiei".

(Buletinul „Euroforum" editat de Comisia Pieței comune.)

Există, în caricaturile ce apar în presa vest-europeană și nord-americană, o veritabilă tradiție în a-l reprezenta pe cetățeanul englez sub înfățișarea unui bătrînel durduliu, prosper și jovial — celebrul John Bull, pe cetățeanul Statelor Unite sub chipul unui bărbat rotofei, iradiind de mulțumire, purtînd cilindru înstelat și jiletică vărgată în culorile naționale, întotdeauna cu un trabuc în colțul gurii, iar pe cetățeanul vest-german în ipostaza unui ins comod, în cămașă de noapte și cu scufie pe cap, preocupat parcă doar de satisfacerea unor agreabile tabieturi.

Sărăcia în Europa : milioanele uitate...

Aceeași presă însă relatează în paginile sale și fapte despre ființe umane din aceleași țări, cu o existență la antipodul traiului tihnit, la adăpost de orice griji, propriu personajelor mai sus-amintite. Sînt cei numiți „marginali", „oameni fără voce", „cei din lumea a patra", „uitații societății", adică locatarii bidonville-urilor, slums-urilor sau ghetourilor. Acești oameni — scrie săptămînalul francez LE NOUVEL OBSERVATEUR — „trăiesc în orașe sau la țară, dar nimeni pare că nu-i vede. Au drepturi, dar nu știu acest lucru. Și, în orice caz, nu le este posibil să le facă respectate. Nu sînt luați în seamă nici pe plan politic, nici pe plan social. Autoritățile locale îi poartă din loc în loc, din oraș în oraș, îi aruncă, fără să le-o spună măcar, în totală indiferență. Harta familiilor cu venituri foarte mici corespunde hărții cartierelor insalubre, și aceasta se așterne peste harta copiilor nescolarizați, a bolilor prelungite sau a mortalității infantile ridicate".

Care sînt datele de viață ale unui „marginal" ? „Mama mea avea 12 copii — declară Pierrette Roisin, 39 de ani, din Val d'Oise, Franța. Aproape toți au murit de mici". La 17 ani, Pierrette intră într-o fabrică unde, timp de 13 ani, lucrează la ambalarea sticlelor de ulei. „Într-o zi, fabrica a fost vîndută. Atunci s-a sfîrșit totul. N-am mai avut de lucru". Astăzi duce un trai precar, cu toți ai săi, într-o baracă înjghebată pe un teren îmbibat de umezeală. „Cine n-a trăit într-o baracă — spune un „marginal" — nu poate ști ce iad e acolo: să te scoli în fiecare dimineață înțepenit și în umezeală. După cîțiva ani ești terminat. Artrita, reumatismele, nu te mai lasă. E impresionant numărul de bărbați și femei din bidonville-uri care mor la 40—50 de ani".

Că oameni ca aceștia — notează la rîndul său LE MONDE — „mor înconjurați de indiferență sau dispreț nu e un lucru rar într-o societate postindustrială". Poate fi măcar vorba de consolarea „săracii regăsesc în moarte demnitatea ce le-a fost refuzată în viață ?" — se întreabă LE MONDE. Joseph Wresinski, animatorul unei instituții filantropice, dă un răspuns zguduitor. „Am văzut — spune el — trupuri neînsuflețite ce trebuiau îndesate pentru că sicriul procurat era prea mic".

Este, oare, alta situația celor mai nevoiași cetățeni ai Statelor Unite, unde, cu cîțiva ani în urmă, însuși președintele țării se simțea dator să declare în mod public „război necondiționat sărăciei" ? Și, cu toate acestea, economistul de talie internațională care este Gunnar Myrdal avea să constate de curînd, „rămînerea în urmă a americanilor în materie de luptă împotriva sărăciei". După care adăuga : „Nu poate exista nici o scuză pentru ca Statele Unite să fie în același timp o țară bogată printre cele bogate, și țara cu cele mai multe și cele mai mizerabile cartiere de locuit, țara cu procentul cel mai ridicat de șomeri, și serviciile de sănătate cel mai puțin dezvoltate, țara cu cea mai proastă atitudine față de bătrînii și copiii săi săraci".

Iată o problemă — constată publicația Pieței comune citată la început — pe care autoritățile și opinia publică din țările membre încearcă s-o evite. „Societatea noastră „industrială", societatea noastră „îmbelșugată" trebuie să facă mai mult în această privință decît în trecut, și nu la voia întîmplării".

Prea multă lume săracă în țările bogate — sună reflecția autorului articolului din „Euroforum" care se întreabă : „Este aceasta o boală sau o fatalitate ?" Oricum ar fi el numit, fenomenul ține de natura structurilor unui anumit tip de societate.

CORNELIU VLAD ■

MONDO UMANO ?

Jackie contra Jacqueline

Cîndva și Jackie a fost o Jacqueline. Pe atunci semna Jacqueline Bouvier. Ajunsă în preajma unui tînăr și energic senator numit John Fitzgerald Kennedy a făcut ce a făcut, i-a intrat în grații și a devenit o Jacqueline Kennedy. Apoi (dintr-o dorință a ei de familiaritate? dintr-o tendință a „mass-mediei" de a-și simți apropiate marile personalități ?) i s-a zis Jackie și toată lumea știa că este vorba de Jacqueline Kennedy. Acest apelativ devenise un simbol după tragicele evenimente de la Dallas, din 21 noiembrie 1963, cînd John a fost asasinat iar ea a primit lovitura cu o rezistență ieșită din comun.

Numai că, odată cu trecerea timpului, s-a întîmplat ceva straniu, ceva ce nu putuse fi anticipat : acest singe rece și această rezistență ieșită din comun erau prezente în totul. Chiar și în octombrie 1968, cînd, sfidînd orice — familie, opinia publică, prieteni apropiați, oameni pentru care compasiunea rămăsese intactă etc., etc. — Jackie s-a dus pe insula Skorpios unde, cu tot tacîmul, a devenit Jackie Onassis. Sigur, nimeni nu-i putea cere să afișeze mereu tristețea din ceasurile îndoliate ale Dallasului. Dar parcă nu sună totul bine în momentul în care ea explică gestul său astfel : „Oamenii cei mai celebri încearcă emoțiile oricărei ființe omenești în momentele cele mai importante ale existenței, cum sînt nașterea, căsătoria, moartea..." Tot atunci, sub titlul „Greșeala lui Jackie", unul dintre cei mai vestiți publiciști americani, Art Buchwald, scria : „Din toate evenimentele anului 1968 nici unul nu a afectat mai puternic pe americani decît căsătoria lui Jackie Kennedy cu milionarul (!) grec Aristotel Onassis..."

Azi, iat-o pe Jackie iarăși în centrul atenției ; o atenție ce depășește cronica mondenă. Prilejul îl oferă filmul „The Greek Tycoon" care se turnează în insula Corfu. În rolul unui miliardar grec numit Theo Tomassis (Anthony Quinn), în cel al lui Liz Cassady, văduva unui președinte american asasinat, actrița Jacqueline Bisset. În rolul Tinei Livanos, ex-cumnată a miliardarului și apoi ex-soție a lui Onassis, Jennifer O'Neill, iar în al Mariei Callas — Irene Papas.

Jacqueline Bisset, protagonista, spune despre Jackie : „Fosta primă doamnă a S.U.A. are inima de oțel, nervi de piatră și nu se dă în lături de la nimic pentru a obține ceea ce vrea și a ajunge cît mai sus". Poate pentru a sublinia adevărul celor declarate, poate pentru a-și atrage cititorii, cei ce reproduc declarația o scriu cu aldine. Între timp, ei reușesc s-o contacteze pe Jackie care, firește, e nervoasă, dispusă și hotărîtă să conteste totul. Ceea ce și face : „Cum își permite o femeiușcă (e cuvîntul ei !), care nu are decît o pereche de picioare frumoase, să vorbească astfel despre mine și să-și sporească popularitatea interpretînd un rol într-un film care va crea confuzie ?"

„M-am hotărît să contraatac" zice ea și anunță că e aproape scrisă o carte despre un om cu numele Kennedy ce vă spune multe, din care mulți se vor teme, o carte care va fi altceva decît filmul ce mizează pe analogiile cu viața ei, a lui Kennedy și a lui Onanssis.

Dar Jacqueline replică iarăși că Jackie profită de un film, unde există coincidențe și nu analogii cu viața ei, pentru a-și face reclamă cărții. Disputa continuă într-un ritm accelerat și mulți se întreabă dacă totuși nu este o reclamă reciprocă.

PETRE NICOLAE ■

Recorduri și... recorduri

Ce înseamnă de fapt un record ? În orice caz, implică ideea de competiție, de performanță. Există însă numeroase astfel de performanțe, doar de dragul performanței, fără a aduce nimic îndrăznețt spiritului uman. Uneori, dimpotrivă. Este un fapt de meditație, mai ales cînd găsești puse sub același cuvînt — record — fapte atît de diferite ca cele ce urmează. A lucra la o adîncime de 460 de metri pe fundul mării pentru a verifica în ce măsură organismul omului suportă o presiune de 46 de ori mai mare decît cea existentă la suprafața Terrei, reprezintă, fără nici o îndoială un record. Tentativa aparține unui grup de opt scafandri francezi care experimentează între 17 și 19 octombrie această capacitate umană în Marea Mediterană, în cadrul programului acvanautic „Janus—IV", instalînd o conductă petrolieră. Această experiență este o continuare și o dezvoltare a realizărilor anterioare „Janus—II", din noiembrie 1970, cînd trei scafandri au reușit să lucreze la adîncimea de 250 de metri, și „Janus—III", din iunie 1975, cînd s-a acționat la adîncimea de 326 metri, sub apele înghețate ale Golfului Labrador. A plăti însă 14 450 de dolari pentru... o sticlă de vin, chiar dacă este vorba de un „Chateau Laffite", pregătit din recolta anului 1806, din care mai există în lume doar o singură butelie, doar pentru a înscrie astfel „un nou record mondial pentru o singură sticlă de vin", doar pentru „dreptul de proprietate" — colecționarul american care a făcut această achiziție declarînd că nu intenționează să consume băutura — reprezintă cert doar o extravaganță. După cum, a asista, în cazul unui film, la 100 de proiecții, însumînd 208 ore și 20 de minute, oricît ar interesa faptul pe autorii celebrei „Guinness book" — cartea recordurilor insolite — este mult mai puțin semnificativ decît faptul că deținătorul acestei performanțe, tînărul Matthew Miller, din localitatea nord-americană Wichita, este șomer !

Piraterie industrială

O mică întreprindere textilă din nordul Italiei a dispărut, pur și simplu, în cursul săptămînii trecute. Cei 25 de muncitori care au venit dimineața la lucru nu au mai găsit decît un anunț, prin care erau înștiințați despre noul sediu. Toate mașinile, materia primă, mobilierul și documentele textile „San Piedro" din Dorsino au fost mutate în secret, printr-o hotărîre a direcției, aflată în conflict cu municipalitatea. Această întîmplare puțin obișnuită este calificată drept un act de piraterie fără precedent în istoria industriei italiene.

Pro și contra grefelor de măduvă osoasă

Deși implică o intervenție chirurgicală de o dificultate deosebită, grefa de măduvă osoasă se practică de 20 de ani, dar pune mereu problema compatibilității între donator și primitor, problemă demonstrată de faptul că, într-un caz din două, intervine o maladie secundară. Tehnica grefării măduvei osoase a fost folosită pentru prima oară, în 1958, de profesorul Georges Mathe, la un spital din apropierea Parisului. De curînd, acesta a precizat, împreună cu un alt mare specialist, indicațiile, rezultatele și limitele acestui gen de operație ; grefa de măduvă osoasă nu trebuie practicată decît în cazul în care nici un alt tratament nu este posibil, cînd măduva nu mai produce nici globule roșii, nici globule albe. De aceasta practicienii francezi se opun celor care, pe plan mondial, sporesc încercările de astfel de grefe. Această tehnică are șanse de succes doar dacă primitorul — fapt excepțional — are un frate geamăn, ori printre ceilalți frați, un donator compatibil, ceea ce nu se întîmplă decît la un caz din patru.

Lelouche: „Un alt bărbat, o altă șansă"

În 1965, Claude Lelouche trăia din „scopitones" (mici filme care acompaniau discurile yé-yes în cafenele). Își petrecea timpul în anticamerele producătorilor și, plin de datorii, se gîndea să renunțe la cinema. Douăsprezece luni mai tîrziu, filmul său „Un bărbat și o femeie" cucerea Palme d'Or la Festivalul de la Cannes, făcînd apoi o impresionantă carieră internațională. Atunci Lelouche a făcut un jurămînt : „Peste 10 ani voi sărbători aniversarea acestui miracol turnînd o nouă versiune a filmului". Și iată că e adevărat, cu puțină întîrziere, jurămîntul a fost respectat. Noul său film „Un alt bărbat, o altă șansă" este, într-adevăr, un alt bărbat și o altă femeie, dar în Vest, emoționanta poveste de dragoste a doi oameni despărțiți de partenerii lor de viață datorită unor împrejurări tragice avînd de această dată — cum se exprimă săptămînalul „L'Expresse" — o dimensiune americană. Actorul James Caan, în rolul unui medic veterinar, îi succede lui Jean Louis Trintignant, iar Geneviève Bujold — fotograf — o înlocuiește pe Anouk Aimée. În rest, se spune, nimic nu s-a schimbat...

Finalele campionatelor de box, în concluzii şi dileme

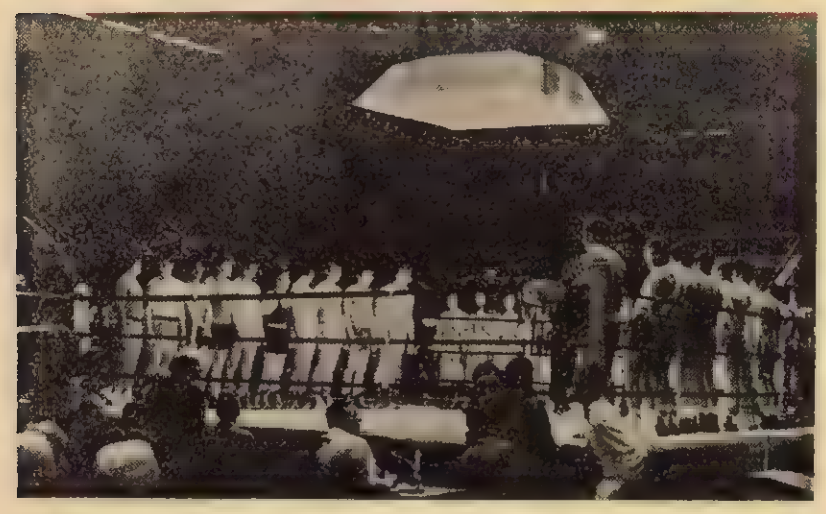

Cei 22 faţă în faţă, înaintea gongului inaugural al finalelor. Centurile erau încă în joc !

După o săptămînă de furtunoase întreceri, boxul a decernat (şi nu a „distribuit", cum dorea să ne facă a crede ziarul de specialitate printr-un titlu neinspirat şi incorect) centurile de campioane pentru anul în curs. De duminică, aşteptările, incertitudinile, speranţele s-au topit, parcă, şi toată lumea acestui sport atît de discutat şi controversat, dar care trăieşte de mii de ani, s-a liniştit, atît cît se poate linişti, înţelegînd, prin aceasta, că locul disputei s-a mutat din arenă. Cu alte cuvinte, comentariile continuă. Şi ele nu sînt deloc mai puţin aprige. Onorîndu-i pe campioni dintre care unii şi-au reînnoit succesul din anul ori anii precedenţi, ne vom alătura celor care discută recentele întreceri, dînd cuvîntul unor specialişti, direct implicaţi în activitatea pugilistică autohtonă, dar ne vom spune şi opinia.

A STAT EDIŢIA DIN ANUL ACESTA SUB SEMNUL SURPRIZELOR ?

Dacă ar fi să dăm crezare comentariilor auzite şi citite ar trebui să răspundem afirmativ, deoarece unii favoriţi au ieşit din cursa pentru centură mai devreme decît era de aşteptat. Nu o vom face întrucît, din cei 11 campioni, cîţiva şi-au reeditat succesul : Năstac, Cuţov, Simion. Asta înseamnă că experienţa celor numiţi, dar şi inexistenţa, în unele cazuri, a adversarilor care le-ar fi putut periclita şansele nu le-a creat probleme. Putem, în schimb, să acceptăm ideea surprizei dacă ne referim la ascensiunea cîtorva tineri cum sînt : Burdihoi, Ilie Dragomir, Miron Ion, Szilaghy Valentin, Gh. Simion, şi a altora. Continuînd jocul dintre aşteptat şi neaşteptat trebuie să menţionăm că arbitrajele au fost, de prea multe ori, necorespunzătoare, dar că faptul nu a constituit o surpriză întrucît se ştia că unii „cavaleri ai ringului" nu se prea pricep în ale nobilei arte, chiar dacă, în viaţa particulară, trec drept... cavaleri. Suspendările care au fost dictate în decursul competiţiei (dar pe care le considerăm foarte blajine) au demonstrat, în parte, afirmaţia noastră. „Duelul" dintre pugilişti şi arbitri a continuat şi de această dată, cu toate că programul finalelor conţinea numeroase şi judicioase sfaturi la adresa spectatorilor, din care rezulta nu numai grija, lăudabilă, dealtfel, pentru o desfăşurare frumoasă a întrecerilor dar şi teama organizatorilor faţă de manifestările celor din tribune, care ar fi putut influenţa chiar şi unele decizii, cu toate că, acelaşi program citat ne încredinţa de contrariu. Cînd publicul a aplaudat, la scenă deschisă, minute în şir, lupta dintre Ion Miron şi Nicolae Chioveanu, cea mai frumoasă din întreaga gală de duminică, el şi-a dovedit, incontestabil, competenţa, mărturisindu-şi deschis opţiunea pentru un box tehnic, corect bazat pe folosirea întregului arsenal de mijloace, aparţinînd nobilei arte şi nu pentru bătaia, cu orice preţ, dezordonată şi nespectaculară. Un astfel de public trebuie felicitat şi răsplătit. El se impune a fi respectat, prin urmare, şi atunci cînd protestează, la fel de pertinent în faţa unor decizii anapoda, aşa cum ni s-a părut (şi nu numai nouă) cea din întîlnirea lui Calistrat Cuţov cu colegul său de club, Valentin Szilaghy.

În legătură cu disputele, care-i opun pe unii camarazi de sală (finalele ne-au mai oferit o astfel de situaţie în meciul Ciochină—Buzduceanu, o formalitate care n-a interesat aproape pe nimeni) ne punem întrebarea : ce este oare mai important pentru ciuburi? Să ştie care dintre sportivii lor are realmente o valoare superioară ori să-i menajeze, din moment ce centura le va reveni oricum?

Calistrat Cuţov şi Valentin Szilaghy au dat cel mai frumos răspuns acestei chestiuni şi, implicit, clubul Dinamo, deoarece cei doi purtători ai culorilor roşu cu alb şi-au disputat şansele ca sportivi adevăraţi, desăvîrşiţi, care resping aranjamentele prealabile, compromisurile. Din păcate, tocmai în acest meci, judecătorii nu au putut depăşi bariera psihologică, creată de notorietatea lui Cuţov, decla-rîndu-l învingător într-un meci în care tînărul său coleg îl depăşise clar. Revenind la arbitraje, vom afirma că era de aşteptat ca ele să nemulţumească, deoarece s-a apelat la cîţiva oameni pe care antecedentele nu-i recomandau pentru o astfel de misiune. Pe cei sancţionaţi îi cunoaşteţi. Dar ce se va întîmpla cu Dumitru Petrişor care, activînd în ring, a stricat pur şi simplu, prin incompetenţa sa, disputa ce se anunţa atractivă, dintre Cornel Hoduţ şi Ghiţă Florian ? Arareori am asistat o asemenea manieră de a conduce un meci de box ! Dumitru Petrişor n-a intervenit, cînd se cuvenea s-o facă, s-a amestecat, de asemenea, cînd era inoportun, întreaga sa atitudine demonstra o incapacitate de orientare în careul magic, o lipsă de decizie inadmisibilă, un soi de participare oarecum afectivă, jenată. El dialoga, parcă, prin gesturi concludente, cu cei doi combatanţi lăsînd impresia că regretă „conflictul" lor şi că este angajat şi altfel decît se impune a fi un arbitru. Hoduţ n-a putut reedita, nici pe departe, evoluţiile sale anterioare, iar Ghiţă Florian şi-a permis, de-a lungul celor trei reprize, să facă tot ceea ce regulamentul interzice: a ţinut, a împins, s-a agăţat de adversar, acţionînd uneori ca un luptător şi nu ca un boxer. Ştim că Dumitru Petrişor este un animator al pugilismului din Mangalia, cunoaştem afecţiunea sa pentru acest sport, ca şi unele din justificările, nu totdeauna sportive, ale pasiunii sale dar toate la un loc nu justifică nici programarea lui la o competiţie de o asemenea anvergură, chiar dacă saltul său de la categoria a II-a la cea de arbitru internaţional s-a produs ca prin miracol...

O ALTĂ PROBLEMĂ, DEZVĂLUITĂ DE FINALE, ESTE ACEEA A TINERETULUI ŞI, STRÎNS LEGATĂ DE EA, CEA A REPREZENTĂRII PROVINCIEI

Decalajul, mai ales la capitolul experienţă, ni se pare evident, în favoarea sportivilor care au depăşit vîrsta primei tinereţi, chiar dacă unii dintre ei au coborît treptele ringului învinşi. De aici concluzia unui prea sărac program intern şi internaţional, mai cu seamă pentru provincie. Centre ca Brăila, Galaţi, Constanţa, foarte puternice cîndva, nu şi-au marcat, de data aceasta, prezenţa, aşa cum ne obişnuiseră. Se întreabă oare cineva, de la federaţia de specialitate, care sînt cauzele ? În jurul ringului am revăzut multe dintre gloriile din trecutul, mai mult ori mai puţin îndepărtat al boxului, în postura de antrenori : Ion Zlătaru, Ion Chendreanu, C-tin Gruiescu, Ion Stoianovici ca să nu-i amintim decît pe

Cel mai aplaudat meci al zilei de duminică. Realizatori : Ion Miron (campion) şi Nicolae Chioveanu (medalie de argint)

cîţiva. Dar elevii lor erau parcă sufocaţi de notorietatea „secunzilor" lor, pe care, acelaşi admirabil public i-a aplaudat copios. Oare actualul sistem competiţional, care trăieşte, mai ales, prin două mari competiţii interne : Centura de aur şi Campionatele naţionale, nu ar putea constitui o explicaţie ? Unde a dispărut „Turneul celor 4" ? De ce nu pot fi provocaţi, în cursul anului campionii, chiar cu preţul centurii ? Oare întîlnirile externe nu sînt prea puţine ori nu îndeajuns de judicios alese ? O excepţie va face, desigur, următoarele turnee ale echipei reprezentative în S.U.A., în Anglia, ca şi participările la competiţiile europene şi mondiale, intrate în obişnuinţă ?

În ciuda carierei lor de boxeri, unii antrenori nu şi-au pregătit elevii pentru condiţiile deosebite ale luptei în ring. Astfel, cei mai scunzi nu cunosc sau nu aplică lupte de la semidistanţă, nu par a şti să „lucreze" în „corp la corp". Cei înalţi nu-şi fructifică alonja, iar cînd apar (cum a fost cazul chiar la finale) boxeri cu garda inversă, nu se pot acomoda, nu găsesc antidotul atît de bine cunoscut, în teorie, cel puţin şi se expun unor lovituri pe care le-ar putea evita.

Un cuvînt, aparte, îi merită organizatorii care, în condiţiile oferite de Sala polivalentă, au făcut o probă onorantă a posibilităţilor lor. Dacă ar fi să ne referim doar la informarea publicului de către crainicul sălii şi tot am putea trage două concluzii importante : prima, că organizatorii s-au străduit şi reuşit să ofere spectatorilor cunoştinţele necesare şi chiar mai mult decît atît iar a doua, că şi această concluzie s-a impus chiar prin simpla rostire a numelor boxerilor şi a palmaresului lor şi anume aceea că boxul românesc a înscris multe pagini de glorie în cartea de aur a sportului nostru, a celui european şi mondial şi că, prin urmare, el are toate premisele să urmeze, consecvent, acest drum şi să-l înfrumuseţeze.

Cine se angajează la o astfel de sarcină de onoare ?

EMANUEL VALERIU ■

INTERVIU ÎN SERIE

1) A fost ediţia 1977 mai slabă sau mai bună decît cea precedentă? De ce ?

2) Pe cine aţi reţinut dintre participanţi ?

3) Ce probleme acute are boxul nostru ?

RĂSPUND :

ION POPA, antrenor federal

MARCU SPAKOV, antrenor emerit

Prof. ALEXANDRU VLADAR, preşedintele Colegiului de antrenori

ION POPA

1. Sîntem înclinaţi să credem că ceea ce a fost, cîndva, depăşeşte ceea ce vedem astăzi. Oamenii sînt atraşi de acest mod de a gîndi. La anul vor zice că finalele '77 îi s-au părut mai bune. Eu cred că au fost superioare celor din '76. Explicaţia ? Numărul mare al celor tineri care se ridică. Desigur, acest fenomen deranjează unele comodităţi de gîndire. Îi îndrăgim pe campioni, firesc, dar nu ne gîndim că gloria lor nu poate ţine o veşnicie. Mai ales în box! Dealtfel, asta s-a demonstrat şi în decizia din meciul Cuţov — Simion Gheorghe în care l-am văzut cîştigînd, clar, pe cel de-al doilea.

2. Am reţinut numele următorilor dintre cei care n-au devenit campioni : Sali Adem, Viorel Ioana, Gh. Govici, un alt învins, Nicolae Nicolae, care mi s-a părut excepţional dotat, în ciuda faptului că n-a urcat duminică în ring, Dumitru Văleanu, venit de la Cîmpulung Muscel la Steaua, Nicolae Chioveanu, pe Cernat, Donici, Valentin Szilaghy învingul lui Năstac, Simion Gheorghe, despre care am mai amintit, Paul Căpriceanu. Dintre învingători i-am reţinut pe : Burdihoi, Dinu Teodor, Ilie Dragomir, Ion Miron. Asta nu înseamnă că îi veţi vedea, de mîine, în echipa naţională. Îi vom convoca la lot şi ne vom ocupa de ei. La unele categorii vor fi preferaţi, în continuare, boxerii consacraţi, a căror experienţă îi impune. Pînă la J.O. din 1980 componenţa reprezentativei se va schimba însă structural.

3. Problema recrutării sportivilor. Boxul are rigorile şi dificultăţile sale, în rîndul celorlalte discipline. Ne trebuie tineri de talie mai înaltă. Aşteptăm oameni care să iubească boxul cu toată fiinţa lor. Dar, cred, în acelaşi timp, că boxului îi este necesar un statut propriu, care să-l diferenţieze de discipline ca tenisul de masă sau popicele, pentru a da doar puţine exemple. Mă refer la ceea ce numim, în general, „condiţii". Duritatea antrenamentelor, a meciurilor, a recuperării şi aşa mai departe impune boxul unei atenţii aparte, unei atenţii care să nu se rezume la perioadele de pregătire la lot.

MARCU SPAKOV

1. A fost o ediţie mai slabă pentru că tinerii care se ridică nu au, încă, o valoare internaţională. Cauza : calendarul competiţional internaţional insuficient. Şi prea puţine gale interne, în locul cărora ni se oferă reuniuni anonime, lipsite de capete de afiş, care aduc public şi-l stimulează pe boxeri.

2. Simion Gheorghe, adversarul lui Cuţov, mi-a plăcut cel mai mult ; decizia nu mă interesează ; Valentin Szilaghy, Hoduţ mai ales pentru evoluţiile anterioare finalei propriu-zise, Remus Cosma, Sali Adem. Un cuvînt aparte pentru Mircea Simon. Am mare încredere în posibilităţile acestui tînăr, dar cred că el ar trebui călit în dispute dificile, silit să încaseze lovituri, deoarece numai astfel va putea să-şi valorifice excelentele sale calităţi. De ce să nu i se facă un itinerar internaţional sub îndrumarea maestrului său C. Nour, chiar separat de programul general al reprezentativei ? Simon se bate doar cu sacul de antrenament, care nu dă pumni, ci doar primeşte. Aţi văzut şi azi : a terminat în 40 de secunde. Clay a fost de două ori la podea, în ultimul său meci, dar a învins pînă la urmă. Din cauză că a învăţat să şi primească lovituri.

3. Întîi, nu sînt de acord cu folosirea sistemului cu „cap de serie". Ce, aici sîntem la tenis ? Boxerii să fie băgaţi în căciulă şi să se tragă la sorţi. Trebuie să avem acest curaj, chiar dacă unora li se pare că finalele nu vor avea aceeaşi strălucire. Cum să se afirme tineretul dacă noi îl barăm cu consacraţii, încă din start ? La europene, la J.O. se procedează aşa? Nici vorbă! Calendarul competiţional „subţire" este iar o problemă. De aici şi tracul unora. Boxerul şi artistul, dacă nu îes pe scenă, nu-şi pot desăvîrşi valoarea. Unele turnee peste hotare nu sînt concludente. Cîştigăm la adversari mediocri, pierdem la cei valoroşi. Aş mai putea face comparaţii şi cu fotbalul. Condiţiile noastre sînt net inferioare, deşi antrenamentele şi meciurile sînt infinit mai grele, în box. Mai cred că şi preţurile practicate sînt necorespunzătoare. Am fost în Anglia. Ştiţi cît costa un loc ? 11 lire. Dar la Paris ? 50 de franci francezi la o gală de amatori! Oamenii veneau îmbrăcaţi în frac. Cred şi eu, la asemenea preţuri! La noi şi cu 5 lei poţi vedea box. Atunci să fie ceea ce se înţelege prin cuvîntul „gală", adică un spectacol de valoare, respectat şi de participanţii direcţi şi de spectatori. Material uman avem. Şi încă excelent. Am voie şi ceva pozitiv ? Laude pentru organizare.

PROF. ALEXANDRU VLADAR:

1. Pentru mine boxul nu are trecut şi viitor. Ci numai prezent. Judec, prin urmare, finalele din acest an independent de celelalte. Cu o observaţie pe care mă simt dator s-o fac : sîntem în momentul în care se schimbă o generaţie de boxeri cu alta. De aici decurg cele mai multe probleme. Aşa îmi explic numărul mare de surprize din acest an, care, pe foarte mulţi pare să-i fi descumpănit. Marele învins a fost, după opinia mea, Faredim Ibrahim, care a ieşit încă din faza zonală. În schimb, la Berlin, unde l-am trimis după aceea, a arătat adevărata sa valoare. Un alt absent, din motive de sănătate, Simion Cuţov, care nu şi-a putut apăra şansa. Ion Vladimir învins prin K.O. de Hoduţ. Tot surpriză. Mare !

2. Ioana Viorel, Lazăr Marian, Gh. Govici, Ilie Dragomir, Hajnal, care şi-a găsit, în sfîrşit, categoria, Gh. Simion, Gh. Bacriş. Ne bucură că sînt tineri. Ca şi Valentin Szilaghy.

3. Întîi o problemă ridicată de sistemul campionatului : „capetele de serie". Este larg folosit pe plan internaţional, chiar dacă nu şi la europene şi J.O. El conduce la echilibrarea întîlnirilor şi la interes pentru finale. Dacă la zone cad cei mai buni, vom avea săli goale, mai tîrziu. În Cuba, în R.D. Germană, la sovietici şi la alţii este uzitat acelaşi sistem. Numărul mic de competiţii nu trebuie pus exclusiv în sarcina federaţiei, deoarece programul nostru este foarte încărcat totuşi pe toată durata anului şi ţine seama de interesele echipei reprezentative. Dar cine împiedică ciuburile să-şi facă programe proprii ? Iniţiativele nu ştiu să fie interzise de cineva.

Alte probleme există, sînt conştient de acest fapt, dar pentru a le număra s-ar impune şi un timp de gîndire şi un spaţiu în revista dumneavoastră mai larg.

EMIL LEONARD ■

Oricare dintre ei ar putea fi Zdreanță

Duminică 16.X.1977 sub egida Asociației chinologice a municipiului București, la Arenele de tenis ale Stadionului „Progresul" a avut loc parada a 360 de câini făcînd parte din 42 de rase în fața a peste 3 000 de admiratori credincioși ai câinilor care au oscilat în mărime, unii ridicîndu-se puțin de la pămînt, iar alții de mărimea unui vițel. Au fost reprezentate toate asociațiile chinologice din țară. Iar scopul acestei expoziții a fost — în primul rînd — selecționarea exemplarelor canine în vederea reproducției.

Se aflau câinii conducători ai nevăzătorilor, câini salvatori ai oamenilor de la înec, de sub avalanșe, de sub dărîmături, câini dresați pentru depistarea purtătorilor de droguri. Dintre ei vă prezentăm cîțiva concurenți.

1) Acest câine de dimensiuni mici (pechinez) poate fi oricînd confundat cu un veritabil hippy și de multe ori și înverșunat...

2) Saint Bernard — originar din Elveția — prieten credincios al salvamontiștilor și al oamenilor de munte.

3) Ogar afgan — originar din Afganistan — ocupă locul unu pe podium și culmea... nu pare deloc bucuros.

4) Dog german — pare o statuie, dar să nu uităm că a fost vedetă într-un film de televiziune muzical-coregrafic.

5) Caniche alb, înainte de premiere începe lupta pentru întîietate : cînd doi se ceartă, al treilea primește premiul maxim.

EMANUEL TĂNJALĂ ■

Cu sabia intransigenței se mănîncă foarte bine

Cunosc un tinerel, încă fără mustăți, încă fără meserie, încă incult, care își cîștigă existența terorizînd în dreapta și în stînga, familia, rudele și prietenii și, uneori — cînd crede că are mai multă dreptate — chiar și pe necunoscuții întîlniți pe stradă.

Care e metoda tînărelului? Una simplă de tot dar foarte eficace. După ce se scoală mahmur pe la unsprezece dimineața își scoate din șifonierul cumpărat de părinți sabia intransigenței lăsată moștenire de o mătușă cam bizară și pornește la atac. „Eu sînt mai bun decît voi, mai curat decît voi, dacă e așa, puneți bunul pe masă". Îi reproșează tatălui că, deși medic valoros n-a ajuns un savant de renume mondial și la capătul acestui proces îl tapează „de un Lido"... Dar la Lido se găsesc și țigări, de aceea își ascute sabia intransigenței și cu omenească sfială o acură pe maică-sa pentru că nu l-a învățat limba franceză încă din leagăn, cînd se prinde mai ușor, drept care în compensație îi smulge bănișori pentru un pachet de Kent. Soră-si îi reproșează că s-a măritat din interes, cap de acuzare care echivalează cu banii de taxi.

Sabia-i mică, nevoile sînt mari... Dacă o întîlnește cumva pe Mimi? E sensibilă, e cultă, dar nu se mulțumește cu o fripturică. A găsit soluția, și-a scos din nou sabia din teacă. Se repede asupra unui prieten care și-a terminat facultatea și trăiește pe picioarele lui, îl acuză că s-a imburghezit, îl bestelește, îl plînge de milă; arhanghelul-cerșetor se mulțumește și cu 25 de lei și pleacă apoi scîrbit.

Pe cine să mai tapeze? Cui să-i mai demonstreze precaritatea caracterului? Lacomă de bani săbiuța lui știe să descopere mereu alte victime. Îi face o vizită unei mătuși; îi expune limpede punctul lui de vedere... „Eu sînt curat, eu nu fac niciodată concesii, eu nu pot să mă încadrez nici să mă pici cu ceară, tu ai făcut concesii, dă-mi bani să-mi cumpăr și eu o motoretă, să văd și eu frumusețile țării și ale mediului înconjurător"...

Discreditîndu-și părinții, rudele și prietenii a ajuns în cele mai bune condiții la restaurantul Lido. A venit și Mimi, care în ciuda vieții ei interioare foarte bogate, a demonstrat, ca de obicei, o mare poftă de mîncare.

Dîndu-și însă seama că ospătarul mai are încă influențe mic-burgheze, a plecat scîrbit fără să plătească.

TEODOR MAZILU ■

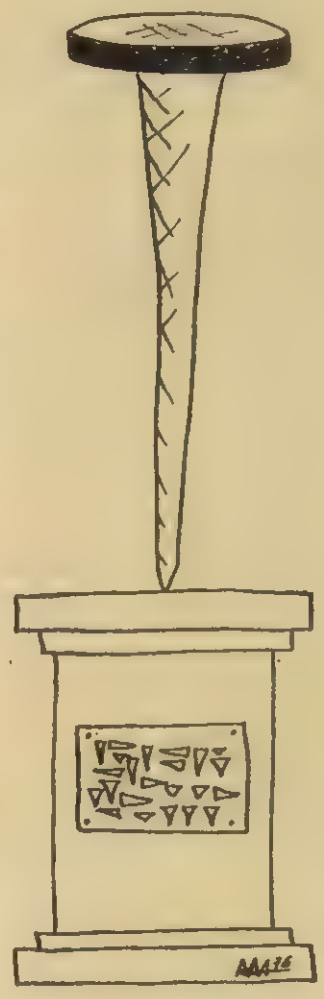

ADRIAN AGRIPA-ALEXANDRESCU ■

CRONICA ȘOSELEI

Rînduri pentru tinerii șoferi care susțin că lor nu li se poate întîmpla așa ceva!

Cinci tineri, în vîrstă între 19 și 22 de ani, au plecat, din Hălchiu, județul Brașov, la Sighișoara să ia parte la o onomastică. Călătoria s-a efectuat cu autoturismul și nu a durat decît o oră și jumătate în pofida traficului destul de aglomerat din acea zi de simbătă, zi frumoasă de octombrie, cu soare potolit și aur în frunze. În mașină se aflau, în afara șoferului F.O., logodnica sa I.K., doi băieți și o fată.

La volanul Skodei 100 S, un tînăr la fel de nervos ca și autoturismul. Nu-i prea plăcea să fie depășit : „a mă depăși înseamnă a mă jigni și nu suport acest lucru", spunea el uneori prietenilor.

A plecat la 15 h 30' din localitatea sus-amintită și la 17,00 autoturismul era deja garat în curtea tinerei V.D. din Sighișoara care își sărbătorea ziua de naștere.

S-a petrecut bine, s-au consumat bucate gustoase, s-a băut vin și un gen de lichior mai deosebit, de coarne. A băut destul de binișor și șoferul, dar spre deosebire de ceilalți comeseni care au mai zăbovit la un pahar de „vorbă", el s-a dus cuminte la culcare la ora 23,00. Pe la 5 s-a sculat, a deschis fereastra, s-a uitat afară pentru a-și da seama cum va fi timpul, a mîncat o prăjitură și s-a culcat din nou. Pe la ora 8,00 s-a trezit a doua oară. Dormise 9 ore. Se simțea odihnit și în formă pentru drumul de înapoiere.

Așa cum se obișnuiește în astfel de ocazii, dimineața tinerii s-au reunit din nou în jurul mesei. Micul dejun, consistent, s-a prelungit destul de mult, a început la 9,00 și s-a terminat la 11,00. Din nou, specialitatea casei... lichior de coarne din care a „gustat" și pilotul.

La un moment dat F. O. își amintește că în jurul prînzului tatăl său (proprietarul mașinii) are de făcut la Hălchiu o cursă importantă. Începe să se agite, devine nervos, anunță pe prieteni că va pleca deîndată și nu seara cum fusese vorba inițial.

O mică disensiune tulbură „pacea" grupului. Tînăra I.D. de 19 ani refuză să se reîntoarcă cu mașina. Preferă să ajungă mai tîrziu acasă, dar să meargă în liniște cu trenul, „Otto (șoferul), spune ea, are boala vitezei și vreau să ajung teafără la ai mei. În afară de aceasta vreau să mai petrec cîteva ceasuri cu prietena mea".

Într-adevăr a fost singura care a ajuns cu bine acasă. În locul fetei cere să fie luat în mașină un băiat care venise la onomastică cu un alt grup.

La 11,30, autoturismul pilotat de F.O., a demarat puternic în drum spre casă. Șoferul ținea să ajungă cît mai repede acasă, dar să le și facă pasagerilor o nouă demonstrație de „pilotaj sportiv". În mașină, în ciuda „abandonului" amintit, mai rămăseseră o admiratoare și trei tineri care sorbeau din ochi „stilul" de conducere al șoferului. Deși tînăr, pilotul nostru era cardiac și se știe că pentru bolnavii respectivi, alcoolul în cantitate mare e foarte dăunător. Reacția provocată de alcool, asociată cu tensiunea în care se afla șoferul, determinată de faptul că nu-și ținuse promisiunea, și a vitezei mari cu care conducea mașina și-au spus cuvîntul. La numai 20 de km distanță de Sighișoara, în comuna Saschiz, F.O. nu a mai putut controla mașina, deși locul unde s-a întîmplat acest lucru nu era deloc dificil, o curbă cu rază relativ mare care se vede bine în fotografie. Necontrolată, mașina a ajuns pe sensul contrar de mers, unde a intrat în plin într-un autoatelier. Coliziunea a fost extrem de violentă. Nu este exclus ca la viteza excesivă să se fi adăugat neatenția șoferului. Nimeni nu ne poate spune ce s-a întîmplat deoarece toți cei cinci tineri și-au pierdut viața.

Cinci tineri aflați la început de viață, patru băieți și o fată care se pregăteau să-și întemeieze familii, și-au pierdut viața în cel mai stupid mod.

În loc să-l „admire" pe nesăbuitul pilot, în loc să se bucure că vor ajunge atît de repede la onomastică și apoi „acasă", pasagerii erau acum în viață dacă se desolidarizau de comportarea șoferului, dacă nu-l lăsau să consume alcool (în sîngele șoferului s-a găsit 1,20 ‰ alcool) și îl temperau în privința vitezei.

Și tatăl, bietul tată, știind că tînărul său fiu suferă de o boală atît de gravă și în plus de mania vitezei, nu trebuia oare să-l îndrume și chiar să-l „strunească" la timp pentru a-l feri de moarte pe el și pe cei din jurul său?

Colonel VICTOR BEDA ■

Numai valoarea are putere de document

Actrița Silvia Popovici s-a născut la 7 mai 1933 în satul Fundata. În 1956, după absolvirea I.A.T.C., pleacă la teatrul din Craiova. Acolo joacă, printre altele, următoarele roluri : Ofelia în Hamlet, Olga în Anii de pribegie de Arbuzov, Ecaterina Teodoroiu de Nicolae Tăutu, Lucietta în Gîlcevile din Chioggia de Carlo Goldoni, Magda din Arcul de Triumf de Aurel Baranga etc. În 1959 se întoarce — prin concurs — în București, la Teatrul Național, unde interpretează pe Ioana în Surorile Boga de Horia Lovinescu, Vera în Cei din urmă de Gorki, Judith în Discipolul diavolului de G.B. Shaw, Carol în Orfeu în infern de Tennessee Williams, Margot în Mașina de scris de Jean Cocteau, Grușa în Cercul de cretă caucazian de Bertolt Brecht. Între 1963—1966 se află la teatrul din Cluj unde interpretează : Larisa, în Fata fără zestre de Ostrovski, Hilde în Constructorul Solness de Ibsen și Ifigenia în Aulida de Euripide etc. În 1966 se reîntoarce la București ca angajată a Teatrului Național. Aici dă viață unor personaje ca : Ana Petrovna în Un Hamlet de provincie, Julieta în Romeo și Julieta, Goneril în Regele Lear, Alizuna în Alizuna de Tina Ionescu, Euxinia în Săptămîna patimilor de Paul Anghel, Lady Anne în Richard al III-lea. Este prezentă în filmele : La mere (regia Iulian Mihu), Ora H (regia Andrei Blaier și Sineța Ivetici), Darclée, Omul de lîngă tine, Dragoste lungă de-o seară (ambele în regia lui Horea Popescu), Gioconda fără surîs, Serata, Trecătoarele iubiri (toate în regia Malvinei Urșianu) etc.

— **Ce e satul Fundata ? Un capăt al lumii ?**

— Poate. Însă pentru mine e începutul ei. De fapt, mama m-a născut pe un deal, deal aflat în satul Fundata.

— **Vă mai gîndiți la locurile acelea ?**

— Dacă mă gîndesc la ele ? Mult mai des decît își închipuie chiar și cei mai dragi ai mei. Locurile sînt atît de frumoase și oamenii atît de așezați, de buni și înțelepți... Casele sînt risipite care încotro, la mare distanță unele de altele. Sătenii își dau bună ziua peste spațiu. E un sat aflat la mare înălțime, între Piatra Craiului și Bucegi. Priveliștea e minunată dar sînt numai stînci golașe, pe care uneori crește iarba și cu mare greutate se cultivă cartofi. În rest — nimic. Dar să trecem peste astfel de amintiri care au importanță doar pentru mine.

— **Ați mai fost pe acolo ?**

— Și încă de cîte ori ! S-au schimbat, așa cum era și firesc, multe. S-au făcut drumuri forestiere. Prin apropiere au apărut fabrici. Bărbații își cîștigă pîinea la Rîșnov, la Tohanu. Seara vin acasă. Viața a rămas la fel de aspră. Însă oamenii aceia nu se lasă atît de ușor înfrînți. Cu toate că nu sînt niște privilegiați, trăiesc mult. O bunică de-a mea a trăit 104 ani.

— **Cumințenia oamenilor pe lîngă care ați copilărit a făcut din dumneavoastră un om blînd ?**

— Cine a spus că sînt blîndă ? E drept, am jucat personaje pline de tandrețe. Înțelegîndu-le blîndețea. Dar eu nu-mi place. O socotesc o formă a indiferenței. Asta nu înseamnă că nu sînt din fire bună. Nu sînt un om rău, dar pot fi aspră. În primul rînd cu mine însămi. Dușmanul meu de moarte sînt eu însămi.

— **Toți spunem așa. De fapt, ținem atît de mult la noi înșine...**

— Eu sînt ceea ce sînt. Să știi că nimic nu mi-a venit de-a gata și ușor. Părinții mei adoptivi — cei adevărați au murit cînd aveam doi ani — m-au dat la școală. Pentru asta le port recunoștință toată viața. Îmi plăcea să adun în mine cît mai multe lucruri. Pe care uneori mă jenam să le arăt și altora, ca și cum comoara mea s-ar fi împuținat dacă vorbeam de ea. De aceea uneori făceam la lecții, deși știam răspunsul. Mi se părea și un orgoliu nemaipomenit să arăt că știu. Lipsa orgoliului e poate o învățătură de la oamenii aceia lîngă care am învățat cum se numesc lucrurile acestei lumi, de la care am învățat cuvintele limbii române. Dar în definitiv cine ești dumneata de-mi răscolești amintirile ?

— **Ce credeți că e talentul ?**

— Puterea de a nu trece indiferent prin lume.

— **Frumusețea v-a ajutat în cariera dumneavoastră ?**

— Carieră ? N-am nimic împotriva acestui cuvînt. Dacă el nu înseamnă carierism. Revenind la întrebarea dumitale, țin să-ți spun simplu că a fi frumos pe scenă înseamnă a avea darul de a transmite ceva semenilor.

— **Sînteți — cum să spun — o romantică ?**

— Sînt înclinată mai mult spre meditație. E un lucru care trebuie cultivat. Consider că fiecare om trebuie să-și facă timp pentru ea. Din păcate, în condițiile epocii moderne, cînd în fiecare zi sîntem hărțuiți de fel de fel de întîmplări, ne rămîne prea puțină vreme pentru meditație.

— **Insist : sînteți o romantică ? Aparțineți unei generații de actori capabilă de mult romantism. Dacă ar fi să amintesc numai plecarea dumneavoastră, împreună cu ceilalți colegi, la Craiova, după absolvirea facultății.**

— Sînt mîndră de generația mea. De Sanda Toma, Amza Pellea, Gheorghe Cozorici, Victor Rebengiuc, George Constantin, Gina Patrichi, Leopoldina Bălănuță, Dumitru Rucăreanu, Gilda Marinescu... Teatrul nu se face de unul singur. Desigur, ne-am format individual, dar toți am pornit colectiv. Unora însă plecarea noastră la Craiova le-a părut un act fără sens sau doar o bravadă. Nu vreau să par un pedagog încărcat, însă mulți din absolvenții de azi s-ar putea gîndi la tinerii de prin anii '58 care, în condiții mult mai grele, plecau în orice colț al țării unde era nevoie de ei, fără a face mofturi. Oriunde ai fi, talentul are șanse să se afirme.

— **Amintiri din vremea aceea ?**

— Iar amintiri ? Fie. Chiar dacă unele întîmplări de atunci ne au lăsat un gust amar. Însă hai să le pomenim numai pe cele plăcute. Cum poți să-l uiți pe „haiducul" Amza Pellea, cel care era socotit o partidă în multe familii din Craiova și era invitat, în nenumărate locuri, de părinții dornici să-și vadă măritate fetele ! Amza ne aducea întotdeauna ceva de-ale gurii. De obicei, cîte o oală de fasole sau de sarmale. De obicei, încă aburinde. Așa erau anii aceia, cu destule lipsuri. Dar noi eram atît de tineri și atît de dornici să facem o artă adevărată, în slujba unei societăți care își propunea nu numai să aducă bunăstarea omului, nu numai să-l înconjoare de tot felul de obiecte ale civilizației moderne, dar dorea în primul rînd fericirea lui. Ne așezam la masă și după ce mîncam începeam să discutăm, să dezbatem cu înfocare cele mai diverse probleme ale artei, mai ales în legătură cu menirea ei într-o epocă revoluționară așa cum era aceea pe care o trăiam. Eram îmbrăcați modest, mîncam modest, dar nimic nu ne-ar fi clintit convingerea că drumul pe care merge țara este cel adevărat. Vrei amintiri ? Să-ți spun atunci cum, cînd ni s-au repartizat niște lemne — butuci și surcele — am făcut un schimb. I-am dat lui Rucăreanu butucii — pe care nu-i puteam sparge — și el mi-a dat surcelele. Bune și astea. După cum nu pot să-l uit pe Gheorghe Cozorici care, atunci cînd a luat foc acoperișul teatrului, și nici un pompier nu se avînta acolo, a luat un furtun și s-a cățărat fără să-i pese de nimic. Interpreta pe atunci rolul lui Tudor Vladimirescu într-o piesă și mulțimea din stradă, care îl urmărea, a început să strige : Uite-l pe Tudor Vladimirescu cum stinge incendiul !

— **Cum trăiește o femeie istoria ?**

— De ce o femeie ? Crezi că este vorba de un alt unghi de vedere decît cel al bărbatului ? Orice om trăiește un moment dat la puterea evenimentului respectiv.

— **Și la propria lui putere. Dar ce părere aveți despre teatrul românesc contemporan ?**

— Este inferior evenimentelor pe care le trăim.

— **Care ar fi ele ?**

— Trăim o revoluție. Care transformă România. Într-o țară demnă și liberă printre alte țări demne și libere ale planetei. Desigur, nu toate merg ca pe roate. Desigur că sînt și greutăți. Dar ar fi perfid cineva dacă ar nega înfăptuirile petrecute pe pămîntul românesc în ultimii ani. Înfăptuiri realizate cu dramatism. Ca orice lucru măreț. Or, tocmai măreția epocii acesteia lipsește din dramaturgia noastră originală care își restrînge — cu puține excepții — aria de investigație sau este declarativă, lipsită de emoție. Numai valoarea are putere de document.

— **Omul de teatru român are totuși tradiție în ceea ce privește vocația sa pentru social.**

— Cu siguranță. Să nu uităm niciodată pe cei vechi. Să nu uităm pe Costache Aristia care a stat alături de Bălcescu în timpul revoluției. Ca și alți cărturari care nu numai că au meditat la destinul acestei țări, dar s-au și jertfit pentru ea. Au trecut mai bine de o sută de ani de teatru românesc în limba română. Avem deci o tradiție. Actorii de altădată au trebuit să lupte pentru a cîștiga un statut social. Erau socotiți, cum bine se știe, niște paria, niște caraghioși buni să se maimuțărească la bilci. Dar ei erau niște clarvăzători. Și se străduiau să creeze un teatru al pămîntului acesta. Chiar și localizările unor piese din dramaturgia străină se făceau în funcție de necesitățile momentului.

Pentru că teatrul trebuie să arate, ca o oglindă — comparația nu-mi aparține ! — chipul societății, chipurile noastre. Pentru că actorii, vorba lui Hamlet, sînt „cronica prescurtată a vremurilor".

— **Ce drept a cîștigat în anii noștri actorul român ?**

— Demnitatea.

— **Adică ?**

— Noi, actorii, sîntem sau trebuie să fim flacăra contemporaneității. Nu avem șansa poetului de a putea fi cunoscuți și de posteritate. Dar atunci sîntem sensibili la tot ce se petrece în jurul nostru. Nu vor mai fi alții care să-l reprezinte mai bine decît noi pe contemporanii noștri. Iată cum se adresa actorilor **Gazeta Teatrului Național** acum mai bine de o sută de ani : „părinții voștri au fost mari. Și voi nu puteți fi mici. Vrei ca actorul român să arate ce este ? Fă-l să trăiască în elementele strămoșilor săi : Slava, Amorul, Generozitatea, Patriotismul, Răzbunarea, Trufia, Dreptatea. Iată ce-i trebuie lui să fie mare. Actorul român nu știe să fie bufon, el nu a știut a se sluga și a se maimuța. Priviți teatrul, o școală de moral, și veți găsi pe actori mîndri de a fi profesorii norodului și veți avea actori buni".

— **Ce piesă contemporană originală v-a interesat cel mai mult în ultima vreme ?**

— **Puterea și Adevărul**, în care n-am jucat. **Timpul în doi**, în care am jucat.

— **Ce înseamnă a fi comunist pentru actrița Silvia Popovici ?**

— Pentru un actor, a fi comunist înseamnă a fi conștient că aparține acestui loc și acestui timp și, vorba lui Maiakovski, a fi conștient că munca ta se varsă în munca Republicii tale. Valorile artistice trebuie să se implice cît mai organic în viața societății noastre, în raport cu care să-și asume o responsabilitate tot mai mare. O responsabilitate lăuntrică dusă pînă la capăt și netransmisibilă altcuiva. „Întărind răspunderea comuniștilor pentru felul în care scriu, pentru ce publică, pentru lucrările ce se tipăresc", spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, „implicit se întărește autorăspunderea fiecăruia față de partid, față de popor". Aplicarea în viață a acestor principii călăuzitoare ale Partidului Comunist Român privind politica ideologică, culturală și artistică creează cadrul necesar, climatul propice formării și afirmării personalității umane, pornind de la cerințele unității dintre bunăstarea materială și spirituală a făuritorilor noii orînduiri.

— **Dar cum vă simțiți pe scena aceasta vastă numită planeta Pămînt ?**

— Ce să-ți spun ? Înțelegi dumneata, mi-e teamă de nihilism, de filosofia distrugerii, de disperarea existențială. Deși cred că e imposibil ca acei care au făcut depozitele ce adăpostesc bombele atomice să nu fie și ei neliniștiți și să nu se întrebe ce e de făcut ca planeta să nu treacă printr-un mare pericol. Forța oamenilor cinstiți și buni de pretutindeni, lupta lor revoluționară pot împiedica orice dezastru.

— **Eroina preferată ?**

— Ioana d'Arc.

— **Cum acționează asupra dumneavoastră o piesă în care jucați ?**

— Fiecare m-a încărcat cu ceva despre viață. Devii mai tare. Te cunoști mai profund. Și îți dă acel continuu impuls de a năzui spre mai bine.

— **Chiar și personajele negative ? Cu ce sentimente jucați un astfel de personaj ?**

— Dacă la începutul carierei ar fi trebuit să joc astfel de personaje, nu m-aș fi descurcat. Am jucat însă eroine care își iubeau patria, copilul... Dragostea este purificatoare. Asta nu înseamnă că nu am reușit să înțeleg răul.

— **Cum moare un spectacol ?**

— Ca în viață. Doare.

— **Ați fi putut face figurație ?**

— Așa cum spunea un mare regizor, iubesc teatrul, nu pe mine în teatru...

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Pîmbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3. N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

Chemare către noi izbînzi

Aintrat în tradiția vieții noastre social politice ca perioada premergătoare alegerilor de deputați să fie marcată nu numai de o mare efervescență a gîndirii și acțiunii practice a colectivității, ci, în același timp, și de un avînt deosebit al energiilor creatoare ale întregii națiuni. O asemenea activizare a conștiințelor, o confruntare a celor realizate cu ceea ce avem de făcut în continuare se impun cu atît mai mult într-un moment cînd poporul nostru este angajat cu toată ființa sa în opera de înfăptuire a Programului elaborat de cel de-al XI-lea Congres al partidului, pentru dezvoltarea multilaterală a societății noastre socialiste și înaintarea spre comunism, în condițiile în care țara noastră trebuie nu numai să refacă un handicap istoric sub aspect economic, ci și să țină pasul cu progresele vertiginoase ale epocii contemporane. Concretizate în Apelul Frontului Unității Socialiste adoptat de Plenara Consiliului Național al acestei atotcuprinzătoare și reprezentative organizații, întruchipînd ea însăși democratismul vieții noastre politice, comandamentele aflate la ordinea zilei în această perioadă conferă campaniei electorale o însemnătate politică ieșită din comun. Avînd la baza sa înseși liniile directoare, strategice ale Programului partidului, Apelul evidențiază deopotrivă marile succese repurtate în acești ani în toate domeniile de activitate, oferind deci cetățenilor un tablou viu, concludent, a ceea ce ei înșiși au realizat sub conducerea comuniștilor și impulsionează preocupările acestora de a-și face viața tot mai frumoasă și mai prosperă. Îndemn la crearea de noi valori materiale și spirituale, chemarea către noi izbînzi, Apelul Frontului Unității Socialiste este nu numai o platformă politică largă, unanim îmbrățișată de mase, ci și un instrument democratic pentru unirea voinței întregului popor în vederea unei desăvîrșite și mature analize a ceea ce are de realizat în continuare. Prilej de adîncire a democrației socialiste, de atragere și mai largă a maselor la opera de conducere și perfecționare a vieții sociale, Apelul Frontului Unității Socialiste îndeamnă la dezbateri într-un spirit critic, constructiv, la căutări și soluții dintre cele mai fructuoase. Document programatic, Apelul Frontului Unității Socialiste trebuie să imprime activităților din orice domeniu un spirit de lucru revoluționar, înnoitor. Faptul că actuala campanie electorală coincide cu perioada de pregătire a Conferinței Naționale a partidului creează premise dintre cele mai optime pentru realizarea acestui strălucit act democratic al alegerilor de la 20 noiembrie, pentru transformarea votului pe care fiecare cetățean îl va da candidaților Frontului Unității Socialiste într-un angajament plenar de a înfăptui politica Partidului Comunist Român, de a urma neabătut drumul pe care, o dată pentru totdeauna, l-am ales un întreg popor, drumul făuririi unei Românii socialiste, demne și suverane, stăpînă pe destinele sale.

ANTON A. ILIESCU ■

Brazdele — chezășiile toamnei pentru recoltele viitoare Foto : R. WAGNER ■

Contemporani

Diseară ce va fi — mă-ntreb acum —
și ce-o să vină-n zori, cu prima rază ?
Căci mai departe visul nu cutează :
nu-ntreb de mai tîrziu și nu-ntreb cum

găsesc liniștitor și bun răspuns
și pace-n așteptate bucurii
sau chiar și în triștețí : nu vol a ști
de pagubă ori de cîștig ascuns

al minții, cînd s-o împlini soroc
a tot ce-am vrut și n-am vrut de la mine
ori de la alții... Cat deci a mă ține
tot în prezent, vrînd miezul să-i dezghioc.

Decît cu grijí un timp incert m-ar arde
mai bine, mina, în aceste zile
să v-o cuprind cu degete febrile,
contemporani, voi, patru miliarde !

SZEMLÉR FERENC ■
In românește de GELU PATEANU ■

VERSURI ȚARA, TOT ATÎTEA NUME A ȚĂRII

Pe stînga Oltului, undeva, între Curtea de Argeș și Turnu Roșu, sub streașina munților Făgărașului, pe vechiul drum dintre Transilvania și Muntenia, o depresiune intramontană închizînd o salbă de așezări (Perișani, Boișoara, Cîineni, Racovița, fiecare din ele polarizînd, la rîndu-le, roiuri de sate, risipiri de cătune, de stîni, de cringuri de case) poartă numele, atestat ca atare încă din documentele celui de-al XIII-lea veac, de „Țara Loviștei".

Există, în această Țară a Loviștei, între hotarele ei de munți, de păduri, de ape, ce se înghină, ca și conturele vremii, cu veșnicia, dar și cu vastele, modernele construcții energetice de pe Olt și Lotru — unele din cele mai impunătoare creații tehnice ale românilor, unele din cele mai mari ale continentului și ale lumii — cel puțin cîteva lucruri ce te invită la un popas.

● Există, mai întîi, însăși ea, această străveche „țară"...

Există, mai întîi, însăși ea, această străveche „țară", care, asemenea altor „țări", precum cea a Oltului sau a Hațegului, a Oașului sau a Vrancei, a Dornelor sau a Crișurilor, conservă, între pereții greu permeabili ai munților, ca într-un fel de hermetism ontologic, mărturii de o unică bogăție, uneori fascinante, uneori fabuloase, despre noi, despre ființa noastră, despre străvechimea și dăinuirea ei, urmărite în timp, într-o curgere necurmată ca și a timpului, spre adîncuri de timp, în care și timpul se pierde. În neguri de vremi, aceste roiuri de așezări sclipesc ca niște roiuri de stele, ca elemente de prețioasă cosmogonie istorică, iradiind pe un cer pe care mulți l-ar fi vrut opac. În plină epocă a migrațiilor, în plină și tulburătoare „epocă a enigmei", cum o numea cineva, premergătoare întemeierii primelor formațiuni statale ale românilor, cînd veștile despre noi sînt neclare, sumare, contradictorii, cînd mărturiile sînt polar opuse, aici, în aceste „țări" apărate de munți și codri, într-un sublim alpin de univers adamic, de „Miorița" de culmi stelare, inaccesibile și inexpugnabile, se clarifică, se cristalizează și se dezvoltă acele ținuturi autonome, acele forme timpurii de organizare politică a românilor, precedate de un

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

ŢARA LOVIŞTEI

Aducem la cunoștința cetățenilor că printre măsurile de îmbunătățire a servirii populației se extinde tot mai mult sistemul în care același lucrător efectuează toate operațiunile la ghișeu, inclusiv cele de casierie.

Cu toate rigorile impuse de vremea rea, există în prezent, după cum aflăm de la Ministerul Turismului, posibilități diverse de petrecere a concediilor de odihnă și tratament. În stațiuni montane și balneoclimaterice, ca și pe litoral, pot fi găzduiți peste 120 000 de oameni ai muncii.

Țînăra industrie a județului Covasna anunță îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor de plan pe 10 luni. Oamenii muncii, români și maghiari, din acest județ, vor intra în penultima lună a anului cu un spor de producție industrială de 168 milioane lei.

Un mare succes continuă să obțină orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu". Aflată în această lună într-un turneu prin mai multe țări europene — Ungaria, Cehoslovacia, Austria, Elveția, Belgia, Franța — orchestra la pupitrul căreia se află dirijorul Mircea Basarab și are ca solist pe violonistul Ion Voicu, a întîlnit un public receptiv și entuziast.

Anatol Covali, tenor de mari promisiuni, după succesul repurtat nu demult în „Trubadurul" la Opera Română, debutează tot pe prima noastră scenă lirică, marți seara, în dificilul rol Radames din „Aida" de Verdi.

Luni a avut loc premiera unui nou film românesc : Regăsire. Scenariul : Anca Arion, Gheorghe Robu, Dorel Dorian. Regia: Ștefan Traian Roman. Imaginea: Marian Stanciu. Muzica: Gabriel Mărgărint. Decoruri: Victor Țapu. Costume: Marilena Șerbănescu. Cu: Violeta Andrei, Margareta Pogonat, Emil Hossu, Colea Răutu, Florin Piersic, Valeria Seciu, Constantin Guriță, Mircea Șeptilici și Carla Niculescu.

Iubitorii artei fotografice pot vizita expoziția Pași în lumină organizată în București de fotocineclubul Nufărul din Oradea, în cadrul celei de a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României".

Timp de cinci zile, între 31 octombrie — 4 noiembrie, la București, Galați, Baia Mare se vor desfășura Zilele economiei și tehnicii poloneze, manifestare care contribuie la tot mai buna cunoaștere a realizărilor celor două popoare.

Anul acesta circuitul automobilistic Marele premiu al municipiului București — ediția a IV-a — se va desfășura pe traseul Casa Scînteii — Șos. Jiului, în ziua de 30 octombrie, între orele 9—14.

Tradiționala Săptămînă a economiei este organizată anul acesta între 25—31 octombrie. În ziua de 31 octombrie se va aniversa Ziua mondială a economiei. Două repere semnificative: numărul libretelor a crescut de la 6.7 milioane în 1970, la 13 milioane în 1977. Soldul general este mai mare cu 27,2 la sută la 1 oct. 1977 față de 1 ian. 1976.

Expoziție de artă naivă la Botoșani. În holul teatrului „M. Eminescu" din localitate s-a deschis cea de-a treia expoziție a Salonului interjudețean al picturii naive, la care expun 23 artiști plastici.

Academicianul Șerban Cioculescu, care a împlinit, după cum se știe, în luna septembrie, 75 de ani, a fost sărbătorit în cadrul unui simpozion în municipiul Drobeta-Turnu Severin, orașul unde prestigiosul om de litere și-a făcut studiile liceale.

Caricatură din ciclul „Nuntă cu dar" de Anton Dragoș (vezi pag.. 23)

Secretarul general al partidului, în vizită de lucru pe șantierele metroului bucureștean

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România pe șantierele metroului bucureștean, a reținut atenția milioanelor de oameni ai muncii din Capitală și din țară.

Mai întîi, pentru că am putut astfel să ne exprimăm din nou sentimentele de aleasă stimă și profundă dragoste pe care le nutrim față de conducătorul partidului și statului, pentru neobosita sa activitate consacrată propășirii României socialiste, creșterii în ritm rapid a avuției țării, a nivelului de trai și civilizație ale cetățenilor ei.

Apoi, pentru că vizita secretarului general pe șantierele metroului ne-a prilejuit să cunoaștem încă o dată capacitatea României, a minunatului ei popor de a construi, de a propăși prin sine. Metroul, obiectiv de importanță vitală pentru Capitală, pentru activitatea ei economică și socială, face dovada unei noi dimensiuni a acestei capacități. Cu numai doi ani în urmă, prin hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., hotărîre inițiată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a început această importantă construcție. Deși metroul reclamă o mare concentrare de forțe, un volum de lucru impresionant, constructorii au executat o parte importantă din lucrările prevăzute, obiectivul aflîndu-se, am văzut, într-un stadiu avansat. S-au realizat galerii care depășesc în lungime 6000 de metri. Pe unele porțiuni s-a asigurat chiar și montarea echipamentului tehnic, iar pe tronsonul dintre Stația Unirii și punctul dr. Staicovici, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat au parcurs, cu întîia garnitură de vagoane de metrou aflată în probe, primii 2300 de metri. Bucureștiul, harnic și frumos, de atîtea ori renăscut ca o pasăre fenix, a trăit pentru prima dată fiorul unei înnobilări alese ; bucuria de a se alinia în curînd celor mai moderne capitale din Europa.

Probă a capacității noastre de a construi este și faptul că, unități ale industriei constructoare de mașini sînt în măsură să asigure întregul echipament necesar metroului, inclusiv cel electronic ; că la lucrările de înaintare, cît și la cele de armare metalică sînt folosite și utilaje românești, unele construite pentru prima dată în țara noastră și care au atins cu succes parametrii proiectați, dintre care remarcabilă este instalația de săpat tuneluri. Acestora se adaugă eforturile ce se fac pentru elaborarea și aplicarea, așa cum a recomandat secretarul general al partidului, a unor tehnologii originale, de mare productivitate, care permit scurtarea duratelor normale de execuție a diferitelor lucrări și reducerea consumurilor de materiale în condițiile asigurării unei rezistențe sporite a construcțiilor la solicitările mecanice.

Metroul va fi o lucrare executată la dimensiunile timpului nostru, adică într-adevăr monumentală : stațiile vor dispune de peroane largi și spații suficiente pentru a evita aglomerația, slujind, totodată, și ca pasaje subterane pentru pietoni în piețele cele mai circulate ; vor fi dotate cu scări rulante de acces și ieșire. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ca la finisajul stațiilor să fie luată în considerare decorarea lor cu mozaicuri, marmură și lucrări de artă. Aceste lucrări, a căror finisare va cere o atenție deosebită, vor putea fi continuate și după darea în folosință a metroului.

După prima etapă de construcție, care se va încheia cu finalizarea lucrărilor de execuție a magistralei est-vest, se va trece la realizarea unei a doua linii, care va lega pe axa nord-sud a orașului (trecînd de asemenea prin centrul Capitalei) zona industrială de la Pipera și cartierele învecinate cu Bercenii și întreprinderile din apropierea acestui ansamblu. În perspectivă se preconizează a se realiza și o linie circulară, care va lega, ca un mare inel, principalele piețe și artere ale Capitalei de celelalte două magistrale ce vor traversa Bucureștiul de la est la vest și de la nord la sud. Toate aceste linii vor alcătui, la un loc, o rețea subterană de zeci de kilometri, vor constitui un modern și rapid mijloc de transport în comun.

Peste tot pe unde a trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de ritmul de lucru, atît la săpături, cît și la montaj, a cerut specialiștilor să analizeze și să aplice soluțiile cele mai optime, tehnologiile cele mai moderne pentru a se asigura o productivitate la nivelul tehnicii înaintate.

Aprecierile și îndemnurile secretarului general al partidului au găsit un larg ecou în rîndul constructorilor, al minerilor, care lucrează aici, în subteran, al tuturor muncitorilor și specialiștilor. Ei s-au angajat să muncească cu dăruire și abnegație pentru a realiza în cele mai bune condiții și la termenele prevăzute acest obiectiv de mari proporții, de importanță deosebită pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a Capitalei.

Patriotismul care răzbate din această nobilă misiune, de a alătura fondului de valori al Capitalei, constituit în timp, o operă durabilă, unică prin complexitatea și dimensiunile ei, a avut darul să-i înflăcăreze pe constructori. Preluăm aici unul din dialogurile secretarului general al partidului cu acești meșteri încercați și pricepuți, purtători ai geniului de a zidi :

— Multe felicitări, tovarășl ! s-a adresat constructorilor tovarășul Nicolae Ceaușescu ; s-a lucrat bine. Dorim ca la 1 Mai, anul viitor, primul tronson al metroului să fie dat în circulație pentru populație. Se poate realiza acest lucru ?

— Da ! au răspuns cu hotărîre muncitorii și specialiștil, asigurîndu-l pe secretarul general al partidului că vor face totul pentru ca acest termen să fie respectat.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Socialiste România, a primit, luni după-amiază, delegația militară din R. P. Angola, condusă de comandantul Henrique Teles Carreira, membru al Biroului Politic al C.C. al M.P.L.A. și al Consiliului Revoluției, ministrul apărării al Republicii Populare Angola, care face o vizită oficială în țara noastră.

Comandantul Henrique Teles Carreira a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc din partea tovarășului Agostinho Neto, președinte al M.P.L.A., președintele Republicii Populare Angola și a exprimat sentimentele de recunoștință profundă ale poporului angolez pentru sprijinul politic, moral și material acordat în permanență de România atît luptei de eliberare națională din Angola, cît și eforturilor actuale de dezvoltare economică și socială, de sine stătătoare, ale Republicii Populare Angola.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășului Agostinho Neto un salut frățesc și cele mai bune urări, iar poporului angolez prieten urări de succese tot mai mari în dezvoltarea economică și socială a patriei sale, în făurirea unei Angole libere și independente.

Secretarul general al partidului a arătat că poporul român urmărește cu profundă simpatie și satisfacție activitatea Republicii Populare Angola în direcția consolidării independenței și suveranității naționale și este pe deplin solidar cu cauza dreaptă a poporului angolez, căruia îi acordă în continuare tot sprijinul în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor sale naționale.

În cadrul întrevederii s-au subliniat cu satisfacție bunele raporturi statornicite între Partidul Comunist Român și Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei, între Republica Socialistă România și Republica Populară Angola, între armatele celor două țări. S-a reafirmat, totodată, dorința comună de a dezvolta și diversifica și în viitor, pe multiple planuri, colaborarea dintre partidele și popoarele noastre, dintre armatele celor două țări, în interesul reciproc, al edificării unei lumi a păcii, cooperării și înțelegerii între națiuni.

★

Luni la amiază, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Augustin Dallot-Befio, ministru de stat, trimis special al șefului statului centrafrican, Bokassa I.

La primire a participat Cornel Pacoste, adjunct al ministrului afacerilor externe.

Ministrul centrafrican a adresat președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc și calde urări de sănătate și fericire din partea Maiestății Sale Imperiale Bokassa I.

Președintele Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a transmis, la rîndul său, șefului statului centrafrican un cald salut, împreună cu cele mai bune urări.

În cadrul întrevederii a avut loc o convorbire care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

★

Marți, 25 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe dr. Agâh Oktay Güner, ministrul comerțului al Turciei, președintele părții țării sale în Comisia mixtă economică turco-română, ale cărei lucrări s-au desfășurat la București.

Ministrul turc a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu cele mai bune urări de sănătate din partea președintelui Republicii Turcia, Fahri S. Korutürk, și a primului ministru Suleyman Demirel, împreună cu urări de prosperitate și fericire poporului român prieten. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost transmis, de asemenea, un mesaj de salut și prietenie din partea președintelui Partidului Republican al Poporului din Turcia, Bülent Ecevit.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit și a rugat pe oaspeți să adreseze din partea sa președintelui Fahri S. Korutürk, premierului Suleyman Demirel, precum și președintelui P.R.P. din Turcia, Bülent Ecevit, cordiale urări de sănătate, iar poporului turc prieten urări de prosperitate și bunăstare.

În timpul întrevederii a fost subliniată cu satisfacție evoluția pozitivă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Turcia, în spiritul Declarației comune româno-turce, a înțelegerilor și hotărîrilor stabilite cu ocazia întrevederilor la nivel înalt de la București și Ankara. Evidențiindu-se rezultatele fructuoase ale actualei sesiuni a Comisiei mixte româno-turce, s-a relevat că dezvoltarea continuă a economiilor celor două țări oferă, de la un an la altul, noi posibilități de colaborare și cooperare în producție, permite intensificarea și diversificarea schimburilor comerciale dintre cele două țări. S-a exprimat convingerea că raporturile româno-turce se vor dezvolta pe mai departe în interesul ambelor popoare, al cauzei promovării unui climat de bună vecinătate și conlucrare rodnică în Balcani, al securității și păcii în Europa și în întreaga lume.

Tradiționala sărbătoare a roadelor s-a bucurat din nou de cea mai înaltă cinstire

Județului Argeș i-a revenit în această frumoasă toamnă cinstea de a găzdui manifestările prilejuite de sărbătorirea Zilei recoltei, recunoscîndu-se prin acest fapt hărnicia și meritele oamenilor muncii din agricultura acestei părți a țării care au reușit să obțină dintr-un pămînt mai vitreg, în ceea ce privește recoltele bogate, remarcabile producții la cereale, în domeniile pomiculturii, viticulturii și legumiculturii. Ca și în ceilalți ani, Ziua recoltei s-a dovedit a fi și acum, la împlinirea a 15 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii, nu numai o zi de sărbătoare a ogoarelor dar și o manifestare de adîncă dragoste și profundă prețuire pe care întregul popor le nutrește față de cel mai iubit fiu al țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Și în această zi, pe care o putem numi, fără putință de tăgadă, o adevărată zi de lucru, secretarul general al partidului s-a întîlnit cu țărani cooperatori și membri ai consiliilor intercooperatiste, cu specialiști și reprezentanți ai unor unități agricole fruntașe din diferite zone ale țării, analizînd îndeaproape, împreună cu activiști de partid și de stat, experiența pozitivă acumulată, realizările valoroase dobîndite și indicînd, în același timp, măsurile ce se impun pentru asigurarea unei solide baze recoltelor viitoare, implicit creîndu-se premisele depășirii prevederilor pe anul următor și pe întregul cincinal. Cu acest prilej așadar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Complexul zootehnic de îngrășare a taurinelor al Asociației economice de stat și cooperatiste din Cătească, una dintre livezile C.A.P. Mihăiești, precum și o interesantă expoziție organizată la Pitești, sub genericul „Realizări și perspective ale agriculturii argeșene". La Complexul zootehnic de îngrășare a taurinelor de la Cătească, unitate înființată în urma indicațiilor secretarului general al partidului și care, acum, la numai doi ani de la intrarea sa în exploatare, a obținut beneficii de 7 milioane lei, anul acesta preliminîndu-se beneficii de 4,1 milioane lei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat direcții concrete de acțiune referitoare la mai buna folosire a tuturor resurselor de furaje și pregătirea acestora pe baza celor mai noi tehnologii. S-a recomandat, totodată, găsirea rapidă a unor soluții tot mai economicoase pentru ca sporul mediu de creștere în greutate să fie de cel puțin un kilogram pe animal.

Din livezile C.A.P. Mihăești, unitate model în ceea ce privește pomicultura, s-au recoltat în acest an producții importante de fructe de o calitate deosebită. În cadrul unei discuții purtate cu specialiștii ministerului de resort și ai complexului, secretarul general al partidului a recomandat să se accelereze procesul de modernizare și întinerire a livezilor, să se îmbunătățească în mod continuu solurile, astfel încît să se ajungă, în cîțiva ani, la o producție de fructe dublă sau chiar triplă la hectar și de o calitate superioară.

Expoziția „Realizări și perspective ale agriculturii argeșene", organizată în partea de sud a Piteștiului, înfățișează bogăția roadelor pămîntului obținute de harnicii oameni ai muncii de la sate, o caracteristică constituind-o faptul că această expoziție reușește să oglindească împletirea organică a producției agricole cu activitatea de prelucrare a produselor. Standurile înfățișează, printre altele, preocupările în folosirea fondului funciar al județului Argeș, detalii în legătură cu ameliorarea solurilor acide, rezultate obținute în acțiunea de modernizare a plantațiilor de fructe, precum și rezultate obținute în domeniul zootehniei, domeniu în care județul are o bună experiență și o veche tradiție. Sînt înfățișate, de asemenea, succesele din domeniul silviculturii, ramură însemnată în economia județului, un stand aparte prezentînd rezultatele acțiunilor de împăduriri, de valorificare a fructelor de pădure, precum și măsurile inițiate în vederea dezvoltării și conservării fondului cinegetic. O parte însemnată a expoziției reflectă profundele transformări care au avut loc în satul românesc, în viața țărănimii, modul în care sînt păstrate și cultivate unele îndeletniciri tradiționale pe aceste meleaguri. Pe platoul expoziției, meșteri populari au ridicat case din lemn cu motive arhitectonice din diferite zone ale județului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, răspunzînd invitației gazdelor, trec pe rînd pragurile primitoarelor case împodobite cu covoare, ștergare și marame lucrate cu multă pricepere și simț al frumosului.

Această zi de sărbătoare marcată printr-o mare adunare populară desfășurată la Pitești, de la tribuna căreia au vorbit activiști de partid și de stat, reprezentanți ai unor unități agricole fruntașe, a avut drept punct culminant cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului, la rugămintea tuturor celor prezenți. Arătînd că județul care găzduiește aceste manifestări a obținut importante succese în agricultură, și în special în domeniile pomiculturii, viticulturii, legumiculturii și la cereale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat calde felicitări oamenilor muncii de pe ogoarele județului Argeș, urîndu-le ca, pînă în anul 1980, să îndeplinească prevederile cincinalului și chiar să le depășească. În continuare, secretarul general al partidului a analizat nu numai realizările și posibilitățile de dezvoltare ale județului Argeș, ci, pe un plan mai larg, realizările și dezvoltarea întregii noastre economii, ridicarea nivelului de trai, locul pe care-l ocupă în acest context agricultura. Remarcînd cu satisfacție succesele obținute de agricultura românească în ultimii ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat faptul că nu putem să trecem peste lipsurile și greutățile care au apărut, fiind necesar ca fiecare colectiv de oameni ai muncii să acționeze cu mai multă hotărîre și fermitate pentru a înlătura aceste lipsuri. „Iată de ce, dragi tovarăși și prieteni — menționa secretarul general al partidului — sărbătorind Ziua recoltei cu rezultate bune, trebuie să ne gîndim și la ce mai avem de făcut pentru a înlătura lipsurile și neajunsurile, pentru a lucra mai bine, astfel ca în anul 1978 și în anii următori să asigurăm o dezvoltare mai rapidă a tuturor ramurilor agriculturii noastre. Avem toate condițiile pentru aceasta. Rezultatele despre care s-a vorbit aici demonstrează că, în toate zonele, în toate unitățile, se pot obține recolte sporite".

Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că agricultura noastră poate obține, indiferent de condițiile climaterice, producții mai ridicate și sigure, folosind tot mai intens știința și tehnica, modernizarea continuă a acestei ramuri a economiei noastre naționale. În această perspectivă strălucita cuvîntare a secretarului general al partidului se înscrie ca un eveniment de excepțională importanță politică pe drumul pe care îl străbate nu numai agricultura țării, dar și întreaga dezvoltare a societății noastre socialiste.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Candidații noștri — oameni de încredere

A face treburile pînă la capăt

Pe Ludovic Repaș, unul dintre cei mai destoinici șefi de brigadă ai sectorului 5 al minei Lonea, l-am întîlnit simbătă la gura puțului. Tocmai ieșise din subteran. Era prins într-o discuție aprinsă cu ortacii săi.

— Vă văd cam necăjit, încerc eu să intru în discuție, s-a întîmplat ceva rău în abataj? — îndrăznesc să-l întreb.

Repaș, un bărbat voinic, încă tînăr, zîmbește cu îngăduință și mi se destăinuie.

— Cu zăcămîntul îi un bai. Cu noi însă nu se joacă dumnealui, stratul III! Nu-l putem exploata în abataj frontal, atunci trecem din nou la abataj cameră. Am început deja lucrările, așa că de luna viitoare vom realiza chiar peste plan 150 de tone.

— Este un angajament personal?

— Nu, intervine în discuție Axente Baciu, un ortac de-al lui Repaș, care este totodată și șef de schimb. Șeful nostru de brigadă nu obișnuiește să-și ia angajamente de unul singur. Ce ați auzit s-a hotărît de toată brigada la un loc, așa cum facem de 14 ani de cînd lucrăm împreună.

— Nu trebuie să vă mirați, spune ajutorul de miner Mircea Pînzaru, că doar Ludovic-baci are 20 de ani de subteran și asta înseamnă experiență, nu glumă.

— Ce mai puteți adăuga despre dumneavoastră, tovarășe Repaș?

— Știu eu?! Am 39 de ani, am venit aici de la Bistrița Năsăudului. Aveam pe atunci 18 ani împliniți, pe nevastă-mea de mină, că și aici, în căsătorie, am vechime. Am intrat în Lonea, stabilindu-mă în Valea Jiului unde am și rămas. Sînt, după cum se vede, un fel de om statornic, nici măcar sectorul din mină nu l-am schimbat. Am început-o de jos, de la funcția de vagonetar, apoi ajutor miner, ca Mircea Pînzaru, am devenit miner, am fost ales de oameni ca șef de schimb și de 14 ani sînt șef de brigadă.

Nicolae Taciuc, locțiitorul secretarului de partid, afirmă despre Repaș că este un om cum rar întîlnești. Afirmația o face chiar în fața lui Repaș care se cam emoționează.

— Îl preocupă cu aceeași intensitate, a continuat Taciuc, atît problemele muncii din subteran, adică ale brigăzii, dar și viața ortacilor săi, sub toate aspectele. Și cînd spun viața ortacilor mă refer la viața lor de la suprafață. Nu ar trebui să omitem și faptul că Repaș a fost secretar de partid pe schimb, înainte de asta a fost și secretar U.T.C., apoi membru în comitetele orășenesc și județean de partid, iar din 1971 este vicepreședinte al sindicatului pe ramură. Toate acestea ni-l arată pe Repaș și ca pe un om în care ortacii au avut încredere să îi acorde mandatul lor în diferite organizații politice și obștești.

L-am întrebat pe Ludovic Repaș, desemnat pentru prima oară drept candidat la alegerile de deputați în circumscripția orășenească nr. 27, Petrila, dacă dincolo de aceste frumoase cuvinte pe care ortacii le-au spus despre el, ar mai fi ceva de adăugat.

— Și eu, ca și alții, îi apreciem pe unii ca fiind oameni adevărați doar atunci cînd duc cu bine pînă la capăt o anume treabă. M-am străduit să fac și eu la fel, adică să termin întotdeauna ce am început. După cum se vede, nu e nici un secret. Asta cred eu că i-a convins pe ortaci în ce privește felul meu de a fi. Și sînt sigur că exact același lucru le-a dat curaj, i-a îndemnat să mă propună.

MARIA PREDOȘANU ■

Orțișoarei îi lipsește, deocamdată, doar buletinul de oraș

De cînd este secretar comunal de partid și primar la Orțișoara, deci din 1968, Friedrich Pareker are toate motivele să spună că localitatea pe care o conduce — aflată la 26 de kilometri de Arad și la 23 de Timișoara — s-a apropiat covîrșitor de... orașe, nu atît prin cei 1 100 de navetiști, care au impus trenurilor și autobuzelor un mers frecvent înspre și dinspre, ci mai ales prin însăși calitatea vieții românilor, germanilor, maghiarilor și sîrbilor pe care istoria i-a strîns aici cu drept de trai și muncă liberă.

Întrucît tocmai se încheiaseră adunările de depunere a candidaturilor de deputați în cele 19 circumscripții electorale în vederea alegerilor de la 20 noiembrie, am găsit firești două din numeroasele propuneri făcute de cetățeni în strînsă relație cu apa: trecerea la canalizarea rezidenței de comună și extinderea rețelei potabile pe străzile laterale ale satului Seceani. Altfel, Orțișoara este încă o comună a florilor, cu un parc și vechi și tînăr, cu case arătoase, 17 cu etaj și etaje, 26,4 km de trotuare modernizate, 100 de autoturisme, o puternică rețea a cooperației de consum și a prestărilor de servicii, are frizerie, brutărie, coafură, moară sau atelier de reparații RTV, are patru cooperative agricole, 7 ferme ale unor I.A.S.-uri învecinate, o solidă stațiune pentru mecanizarea agriculturii — știută grație faimosului ei director, Nicolae Doggendorf, Erou al Muncii Socialiste, autor, între multe altele, al unei mașini de semănat usturoi; Orțișoara are oameni gospodari, care nu uită să muncească de dimineața și pînă cînd se vede, are un pămînt de fertilitate medie, numit frumos brun-roșcat de pădure (deși pădure nu are), pe care s-au înregistrat totuși producții cu cifre duble și triple anilor de demult. Între multele proiecte, aici se află în construcție un centru agrochimic, primul pe țară, așadar model, care va asigura utilizarea rațională a îngrășămintelor și combaterea dăunătorilor, folosind elicoptere și avioane, cu mici aeroporturi și mari speranțe (lucrările vor fi mecanizate, instalațiile urmînd a fi executate de oamenii lui Doggendorf). Agenda primarului Friedrich Pareker cuprinde, în dreptul anilor viitori, peste 60 de apartamente, un mare complex de servire, un nou dispensar și o nouă școală, asfaltarea drumurilor Orțișoara — Calacea și Orțișoara — Seceani, o nouă grădiniță la Cornești, o casă de cultură în satul-reședință. Da, o casă de cultură și nu un cămin cultural, întrucît Orțișoara — poate chiar în cincinalul viitor — va deveni oraș, primind astfel certificatul suprem de încununare a realizărilor oamenilor și primăriei.

...Friedrich Pareker, la cei 43 de ani ai săi, căsătorit, tatăl unei fetițe drăgălașe, modest cum s-a dovedit, abia a zîmbit la concluzia noastră: „Veți avea dreptul, tovarășe primar, să purtați întîiul buletin de identitate al orașului Orțișoara". Ne-a arătat umerii nu tocmai lați și brațele nu dintre cele mai vînjoase semnificînd, poate, și adevărul drag omului onest și scump la vorbă: primul buletin de oraș va fi acordat comunei...

TEODOR BULZA ■

„Mai sînt încă multe de făcut în cartierul Gheorgheni" — ne asigură prof. dr. ing. Vasile Ionuț

E de fel din Boj, de lîngă Cluj-Napoca. La 35 de ani era doctor în științe la Institutul politehnic din Leningrad, la 41 de ani profesor universitar și șef al catedrei de mașini agricole, iar în prezent decan al Facultății de mecanică a Institutului politehnic Cluj-Napoca.

— Azi, la 46 de ani, care e cea mai recentă satisfacție?

— Sînt mai multe. Prima: facultatea noastră, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, s-a mutat într-un local nou, în inima platformei industriale Someș-Nord. A doua: cu cîteva zile în urmă ni s-a acordat cinstea de a conduce doctoranzi. A treia: săptămîna trecută, la adunarea electorală din circumscripția nr. 46, pentru a doua legislatură consecutiv, a fost propusă candidatura mea din partea Consiliului Municipal al Frontului Unității Socialiste.

— Și cum a fost întîlnirea cu oamenii din construcții?

— Emoționantă. Mă întîlnisem destul de des cu locuitorii cartierului, dar în general pentru rezolvarea problemelor ce apăreau...

— Și au fost multe asemenea probleme?

— Un cartier cît aproape un oraș mijlociu e firesc să aibă și problemele lui. Important e ca toți cei ce-l gospodăresc să aibă suflet și dragoste și să găsească soluții să rezolve cît mai mult.

— Dv. ce probleme ați rezolvat?

— Să știți întîi că nu le-am rezolvat singur. Cu ajutorul oamenilor, al organizației de bază din cartier, al Comitetului municipal de partid, al conducătorilor și organizațiilor de partid din unele întreprinderi, al asociațiilor de locatari. Să vă dau doar cîteva exemple. La o adunare, oamenii m-au rugat să-i ajut în rezolvarea unor probleme de înfrumusețare a cartierului. Aveau nevoie de arbori și arboreți. Împreună cu Administrația parcurilor și străzilor în cîteva zile problemele s-au rezolvat. S-a rezolvat și problema unor străzi nereparate demult, din neglijența celor ce trebuie să le întrețină, și unele probleme de salubrizare. Sau alt exemplu: mi-a fost solicitată intervenția în rezolvarea unor probleme de transport în comun. Din cartierul Gheorgheni sînt mulți locuitori care lucrează pe noua platformă industrială, Someș-Nord, dar n-au nici o linie de autobuz directă. Cei de la Întreprinderea de transport urban apreciază că o astfel de linie e nerentabilă, că nu sînt suficient de mulți cei ce ar utiliza aceste mașini. Cel puțin pentru moment s-a găsit însă, în urma intervenției la conducerea întreprinderii și a comitetului de partid, o soluție: o cursă directă pînă la poarta întreprinderii de cazane mici și arzătoare. Și, evident, exemple sînt multe...

— Au rămas și probleme nerezolvate?

— Desigur. Unele sînt acum în curs de soluționare. De ani de zile cartierul acesta, care numără 50 000 de locuitori, n-are un club, n-are un cinematograf, n-are o bibliotecă. În parte problema se va rezolva prin construirea unei case a tehnicii, pe malul unui lac, nu departe de viitorul centru civic al municipiului — Piața Mărăști. Se rezolvă chiar în aceste zile problema telefoanelor. Cîteva mii de oameni așteaptă de ani de zile introducerea aparatelor telefonice. Tot în parte, prin intervenția directă la A.P.S., s-a rezolvat și problema parcajelor pentru mașini. Pur și simplu cartierul e sufocat de mașini. În jurul blocurilor, mașini. Peste tot mașini. Pentru moment, în detrimentul spațiilor verzi s-au mai făcut unele parcaje. E însă o rezolvare de moment...

— Și totuși, cum se va rezolva problema?

— Numai prin construirea unor parcaje etajate! Și trebuie să le construim cît mai departe de blocuri, să asigurăm liniștea cartierului și să evităm poluarea.

— Ce alte probleme vă mai frămîntă?

— De pildă, problema unei farmacii în microraionul III. Am găsit înțelegere la Oficiul farmaceutic, dar nu găsim spațiul necesar. Și trebuie să-l găsim. Convingerea mea este că printr-o mai chibzuită redistribuire a spațiilor existente se poate rezolva și problema farmaciei și alte probleme care să îmbunătățească confortul și frumusețea cartierului Gheorgheni, în care mai sînt încă multe de făcut..

— Ca deputat, ați avut și nemulțumiri?

— Desigur. E vorba în primul rînd de modul greoi și uneori chiar birocratic cum răspund unii la problemele ce se ridică. N-aș vrea să le înșir aici. Vreau în schimb să propun ceva: la toate întîlnirile pe care le au deputații cu alegătorii să participe și reprezentanți ai unor întreprinderi care deservesc cartierul și populația cartierului. Mă gîndesc de pildă la cei de la Administrația parcurilor și a străzilor, de la Grupul de întreprinderi de gospodărie comunală și locativă, de la unitățile de transporturi și comerț.

— Și cînd vă veți reîntîlni cu alegătorii?

— Curînd. Avem încă foarte multe de făcut în cartier. Și pentru asta trebuie să facem un riguros plan de acțiune.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Două vrednice muncitoare, două candidaturi în aceeași circumscripție electorală

În urmă cu exact șaptesprezece ani, cînd a plecat din satul său Arpadia, județul Gorj, **Ruxandra Florea**, pe atunci Cojocaru, nu-și dorea decît un singur lucru: să ajungă o bună textiliștă. Firește, atît cît putea ea să afle, la acea vîrstă, cam ce înseamnă meseria asta. Adică, din ce văzuse la televizor, la căminul cultural, dar mai ales din ce-i povestise tatăl ei, Nicolae Cojocaru, care de aproape douăzeci de ani lucra la „Postăvăria română" ca rolator. A venit deci în Capitală. A intrat la o școală profesională și s-a calificat în meseria de confecționer tricotaje. La puțină vreme Ruxandra intră în colectivul de muncitori din care făcuse parte și tatăl ei, la „Postăvăria română". Era foarte muncitoare, receptivă și mai ales foarte energică. A fost secretară U.T.C. în școala profesională, acum este secretara organizației de bază de la finisaj și, totodată, membră în comitetul de partid pe întreprindere. Toate acestea sînt urmarea încrederii pe care o au muncitorii în ea. Muncitorii, adică oamenii de la finisaj, oamenii aceștia cu care tînăra din Arpadia a stat, în lunile de după seism, cîte patrusprezece ore în fabrică pentru că „deși noi n-am avut prea multe pagube economia țării avea nevoie de munca noastră." În sala „Universal-clubului" cetățenii au propus-o candidată în alegeri. Au vorbit atunci despre ea vecinii din bloc, colegii de muncă. Au vorbit cu căldură și însuflețire despre o tînără energică muncind cît șapte, fără să cunoască odihna, despre o tînără care e convinsă că nu poate sta cu mîinile încrucișate atunci cînd cei dimprejurul ei au nevoie de ea. Străduințele neobosite din fabrică reprezintă astfel un gir pentru activitatea gospodărească din cartier.

Elena Secară a împlinit de curînd vîrsta de 40 de ani dintre care peste douăzeci și i-a petrecut în ring. Adică în secția de bază a Filaturii de lînă pieptănată din Capitală. „În București am venit în '51, mărturisește ea. Am lucrat la o țesătorie, apoi o verișoară a tot tras de mine să vin aici, la filatură. Am venit, am stat o zi și apoi am jurat să nu mai calc. Prea era multă scamă. Dar, venind de la Sărulești, o comună apropiată de București, nu prea știam bine ce înseamnă industrie, muncă organizată într-un colectiv. Nu știam de asemenea prea multe nici despre răspunderea pe care o datoram acelor oameni care mă primiseră cu brațele deschise. Au fost începuturile și nu cred că eram singurul tînăr care bîjbîiam. Jurasem să nu stau în filatură nici o zi și am rămas douăzeci și doi de ani. Aici la ring m-am calificat și tot aici am făcut împreună cu oamenii una dintre cele mai bune secții din filatură. Am zis împreună cu oamenii pentru că avem un colectiv foarte strîns și foarte harnic. Zilele nu seamănă una cu alta: una-i mai bună, alta mai afurisită. Au fost și perioade cînd însăși filatura mergea mai slab. Am pus umărul, cum se spune, ne-am analizat greșelile, am făcut cu toții propuneri și, iată, azi, valoarea producției globale a întreprinderii pe nouă luni este de 36 de milioane lei față de 32 cît suna angajamentul nostru."

Muncitoarele de la ring spun că fără energia, fără vorba blîndă și fără munca Elenei Secară poate că nici rezultatele secției n-ar fi așa de bune. Desigur, nu depinde totul de un singur om, dar un maistru, bun gospodar, plin de inițiativă, care să te mai scoată pe tine, unul ceva mai egoist, care se gîndește întîi la casa ta și apoi la treburile din fabrică, din rutină, să te facă să roșești cînd nu ți-ai făcut datoria, înseamnă totuși foarte mult. Este motivul pentru care i-au și susținut candidatura în alegeri, subliniind ei, toți cei care o cunosc bine, că un om care se zbate pentru interesele obștii le merită încrederea.

Ruxandra Florea și Elena Secară s-au văzut pentru prima dată în viața lor într-una din după-amiezile trecute la Casa de cultură a tineretului din sectorul 3. Au fost propuse să candideze pentru aceeași circumscripție, 3, și au stat alături. Nu față în față, ci alături. Nu întîmplător, ci recomandate de munca și hărnicia lor, de încrederea pe care le-au dovedit-o cei din sală, tovarăși de muncă, vecini, cetățeni ai circumscripției în care candidau.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

La 7 luni după cataclism, Zimnicea se reintoarce pe verticală, mai semeață decît oricînd

ZIMNICEA: Pe Bulevardul Eroilor muncesc cu adevărat niște eroi

Am mai scris că întreaga Zimnice e un vast șantier, iată, mai scriem și cu siguranță vom mai scrie, căci o reconstrucție de amploarea celeia declanșată aici, imediat după cataclismul din 4 martie, necesită, firește, un timp mai îndelungat. Șantier vast, frămîntat de mașini și frămîntat de oameni, mașini, ca într-o fabuloasă încrucișare de drumuri, purtînd numere de înmatriculare din mai multe județe ale țării, oameni proveniți de lîngă Dunăre și din Moldova, din mijlocul geografiei noastre naționale și din Maramureș, de pe toată întinderea românească de unde au venit, vin și vor mai veni semne de solidaritate pentru ajutorarea celui mai sudic dintre orașele patriei.

Orașul, devenit șantier, e dominat de gîturile de girafă ale celor exact 21 de macarale de 110 tone, care se opintesc la transportul uriașelor panouri de beton din care se încheagă, sub chiar ochii noștri, cele 180 de apartamente programate a fi date în folosința zimnicenilor, adăpostiți încă în barăci, în ultima zi a acestei luni. Se lucrează ziua și se lucrează noaptea, cu mașini moderne și cu multă tragere de inimă, înșiruită constructori români, maghiari sau sași, sîrbi. Ba chiar și elveții, firmei Zender din „Țara cantoanelor" revenindu-i cinstea, vădind, de asemenea un semn de solidaritate umană, de a zidi aici, pe malul Dunării, un liceu. Dintre toate cele 8 întreprinderi de construcții-montaj venite la Zimnicea spre a contribui, cu forțele și cu planul lor, la reconstrucția din temelii a orașului, I.C.M.J.-uri din Sibiu, Vîlcea, Gorj, Caraș-Severin, Ialomița, Neamț, Maramureș și Dîmbovița, cărora li se adaugă, firește, forțe locale dintre cele mai redutabile, pe primele locuri într-o întrecere de rezultate în muncă și de prestigiu s-ar afla, susține inginerul Florea Cătănuș, dirigintele șantierului, numit, numai pe jumătate în glumă, „ochiul meu treaz al beneficiarului", constructorii din județele Sibiu și Neamț.

Am avut ocazia, la ceas de zi și la ceas de noapte, să parcurgem porțiunile de șantier în care muncesc oamenii din Sibiu și din Neamț, cu egală tragere de inimă și cu egală responsabilitate, neprecupețind nici un efort, convinși că au străbătut jumătate de țară pînă aici nu pentru a se afla în treabă, ci pentru a lăsa în urma lor construcții solide, la temeliile cărora au așezat și așază nu doar profesionalismul lor, adesea fără cusur, cît și o parte din sufletul lor. Despre șeful de brigadă Matei Ekenreiter, dulgher montor la I.C.M.J. Sibiu, toți colegii de muncă vorbesc în superlative, numindu-l „omul forte" al întreprinderii, ceea ce vrea să însemne, ne explică maistrul constructor Grigore Leuca, că Zimnicea se poate baza pe seriozitatea sa în aceeași măsură în care, cu puțini ani în urmă, s-a bazat orașul său natal, adică Sibiul, în perimetrul căruia Ekenreiter și băieții săi au înălțat mîndrul cartier Hipodrom. Dar lui Matei Ekenreiter nu-i place, ne-am convins, încercînd să-i scoatem vorbele din gură cu forța parcă, să discute despre el însuși și despre munca sa, despre ultima zicînd doar atît : „ne facem treaba cum scrie la carte, pe Bulevardul Eroilor vom da în folosință luna aceasta 60 de apartamente în blocul 9B, ne grăbim pentru că iarna bate la ușă și zimnicenii trebuie să se mute în case". Vorbește, în schimb, pătimaș despre tovarășii săi de muncă, zăbovind asupra lucrului făcut bine și la timp de brigada altui sas, Iosif Fleischer, precum și de zidăriile „ca de mașină" ale tînărului Mihai Szakacz, a cărui poveste ne-o deapănă în două cuvinte. Nu demult, Szakacz a ocupat locul III pe țară la Olimpiada tinerilor constructori după ce, firește, mîinile sale îndemînatice îi desemnaseră cel mai bun zidar din județ. Cum se întîmplă în asemenea ocazii, i s-a propus să rămînă la sediu pentru că, nu-i așa ?, și la Sibiu mai sînt cîte unele de construit, numai că Mihai Szakacz a refuzat, și-a lăsat nevasta acasă și și-a cumpărat bilet de tren pînă la Zimnicea, convins că este nevoie de el mai ales acolo unde este, adică la greu.

La I.C.M.J. Neamț, căreia i-a revenit misiunea de a construi blocurile cu structură celulară de pe fosta stradă a Portului despre care se zice că va primi, în viitor, numele de bulevardul Piatra Neamț, am întîlnit aceeași atmosferă de muncă intensă, făcută nu cu ochii la ceas, ci cu ochii la nevoile imediate ale locatarilor, din care 380 mai locuiesc încă în barăci, așteptînd terminarea blocurilor. Pe șeful șantierului de la Neamț, pe inginerul Ștefan Gavrilescu, l-am însoțit într-o trecere printre noile construcții, cunoscînd pe cîțiva dintre cei mai destoinici lucrători ai întreprinderii, între care pe șeful de echipă Virgil Vasiliu și pe subinginerul Gheorghe Vodă. Șeful de echipă Tudor Deca, dulgher de meserie, n-a avut vreme să se întrețină cu noi, „să nu țineți supărare, dar ne presează unele chestiuni de terminat", dar ne-a rugat, dacă tot ne duce drumul într-acolo, să cercetăm dacă nu cumva Petre Deca, șef de echipă la tîmplarii Teleormanului, e ceva rudă cu dînsul. Îndeplinindu-i dorința, am descoperit că, fără să fie rude, cei doi au, dincolo de numele de familie identic, un numitor comun : munca serioasă și responsabilă, prin intermediul căreia și-au cîștigat, nu prin vorbe, ci prin fapte, dreptul la stima și respectul colegilor. Ba chiar dreptul la aceleași sentimente din partea zimnicenilor care, într-un gest cu tulburătoare semnificații, salută cu șapca în mînă pe fiecare dintre constructorii întîlniți, fără să-i fi cunoscut personal, simplitatea unui asemenea act, surprins de noi în mai multe rînduri, ascunzînd sensuri de recunoștință dintre cele mai adînci. Ajunși aici, se cade să spunem că, în general, raporturile dintre localnici și constructorii veniți în ajutorul lor din toate colțurile țării sînt prietenești. Recent, cînd Gheorghe Vodă, ca să dăm un exemplu, a sărbătorit la cantina Neamțului venirea pe lume a unei fetițe, primăria orașului i-a trimis un tort, cu felicitările și mulțumirile de rigoare.

Ca orice șantier, Zimnicea trăiește clipe febrile. Mașinile o traversează în toate direcțiile, claxonînd din răsputeri. Telefoanele zbîrnîie peste tot, lîngă noi, în clădirea Consiliului popular, secretarul Florian Chiriță, despre a cărui destoinicie am avut ocazia să mai scriem în aceste pagini, interesîndu-se, cu voce tunătoare și cu o ureche scoperită cu palma, cînd anume trebuie să soseacă vagonul cu plase sudate de la Buzău. Pe rampa gării, e un du-te vino continuu, se descarcă panourile tocmai venite de la Deva, o mașină cu nisip, 31 TR 2609, trimisă de la Vadul Tîgănești cu șoferul Victor Nicula, dă naștere la discuții, materialul nu-i bun pentru tencuit, fiind prea gros, drept pentru care el e preluat, din mers, fără prea multe tergiversări, actele avînd să se încheie mai tîrziu, de altă întreprindere, urmînd să fie destinat balastării unui drum de macara.

Bun venit în casă nouă !
Fotografii de ELENA GHERA ■

În toată această grabă nu există nici un simbure de dezordine, ci numai dorința constructorilor Zimnicei de a recupera din întîrzierile consemnate în raport cu graficele de dare în folosință a blocurilor, căci — scriem cele ce urmează din respect față de adevăr — se poate vorbi aici nu doar de realizări și de eroism în muncă, ci și de poticneli și lipsuri. Dacă s-ar fi respectat graficele, primele apartamente ar fi trebuit puse la dispoziția localnicilor încă de la 30 septembrie, ceea ce nu s-a întîmplat din cauze mai mult sau mai puțin obiective. Astfel, betoniera instalată în șantier, al cărei titular, se numește Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, a produs, mai ales în lunile iunie și iulie, cu mult sub cerințele constructorilor. La livrarea prefabricatelor, furnizorii n-au urmat totdeauna graficele, fiind necesare intervențiile Consiliului popular la Roman, la Deva, la Călărași și prin alte părți, pentru ca expedierea spre Zimnicea a prefabricatelor să reintre în ritm, un ritm despre care ne permitem să spunem că nu era unul normal, ci mai degrabă unul al priorității, ținînd seama de faptul că aici urmau și urmează să se mute sub acoperișuri trainice oameni cu domiciliu provizorii, adăpostiți peste vară de pereții firavi ai barăcilor. În ceea ce privește trimiterea de panouri, tot din unități aparținînd M.E.F.M.C.-ului, inginerul Florea Cătănuș ne relata, înarmat cu documente de necontrazis, că prefabricatele au sosit uneori slab asortate, drept pentru care, ca să dăm exemplul cel mai convingător și totodată cel mai trist, Dolcești au trimis pentru ridicarea blocului 10 B, aparținînd de I.C.M.J. Ialomița, elementele pentru etajele I, II și III, uitînd să expedieze și planșeele pentru parter ! Cum nu se poate așeza căruța înaintea cailor, nici construcția unui bloc nu poate începe de la etajul III, răbdarea oamenilor șantierului continuînd să fie pusă la încercare, întrucît, în ciuda repetatelor intervenții, mult așteptatele planșee continuă să întîrzie ! !

Au mai fost greutăți în domeniul aprovizionării cu utilaje, buldozere, excavatoare, basculante și așa mai departe, din acest punct de vedere „remarcîndu-se" I.C.M.J. Dîmbovița, mereu întîrziată la capitolul sosirii utilajelor și mereu promptă la cel al scuzelor. Nici planurile de execuție a centralei termice, la care vor fi racordate noile blocuri din centrul orașului, n-au ajuns la timp în mîna constructorilor, ci abia la 25 iulie, în prezent severinenii lucrînd din răsputeri spre a micșora din decalajul față de grafice, angajîndu-se să încheie lucrarea, în condiții care s-ar putea numi cu adevărat eroice, pînă la 15 noiembrie.

Ar mai fi, firește, și altele de spus, dar ne oprim aici. Dincolo de asemenea situații, pe bulevardul Eroilor din Zimnicea, principala arteră a unei urbe în mare parte distrusă de cutremur, muncesc cu adevărat niște eroi, iar expresia aceasta e departe de a însemna o figură de stil.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

OMUL NOU

O gîndire îndrăzneață

Curajul gîndirii originale reprezintă una din trăsăturile definitorii ale omului nou, unul din indiciile cele mai sigure ale personalității sale. Sfidarea gîndirii dogmatice și ruginite, evitarea truismelor, a locurilor comune, excesiv bătătorite de mintea altora îndrăzneala de a pune din nou întrebări aparent naive... precum copiii și savanții și de a le da răspunsuri insolite, puterea de a respinge tiparele uzate, anacronice, curajul de a afirma un **dubito** creator, reprezintă operații **sine qua non** pentru apariția și modelarea conștiinței omului nou. A gîndi, a judeca și a evalua, cu mintea proprie, fenomenele lumii obiective, ale societății și ale vieții spirituale a omului, înseamnă a-ți crea posibilitatea de a contribui, cu gîndurile și intențiile tale, la lărgirea orizontului de cunoaștere al semenilor tăi, la descifrarea tainelor din marile și mereu zăvoritele neînțelesuri, la progresul perpetuu al gîndirii omenești. Se știe, cine vrea să mănînce miezul, trebuie, mai întîi, să spargă coaja. Cine crede orbește în dogme și nu se străduie să cerceteze cu spiritul lui treaz și pertinent, cine nu are curiozitatea de a verifica pentru a se convinge personal, acela e, fără îndoială, un om vechi, un prizonier al lenei de a gîndi și al prejudecăților păgubitoare și pentru el, și pentru societate. Făcînd o atare afirmație, îmi amintesc de un bătrîn și dealtfel, foarte cumsecade profesor de matematică, provenit din proot, în vremea penuriei de cadre didactice românești, imediat următoare marii uniri din decembrie 1918. Întrebat odată, de un elev, de ce doi **ori** doi fac patru și doi **și** cu doi fac tot patru, cită vreme 3 ori 3 fac 9 iar 3 și cu 3 fac 6, venerabilul profesor i-a răspuns iritat și copilește de un ridicol de care nu-și dădea seama :

— Șezi ioc măgar nalt ca bradul și prost ca gardul, nu ți-e rușine să te ridici cu gîndul contra celui de sus ? De ce ? De ce ? Ce te mai întrebi, cățirule ? Fac tot atît și la înmulțire și la adunare pentru că așa a lăsat Dumnezeu. A ridicat ochii spre tavan triumfător și a rămas cu un deget amenințător fîlfîind prin aer. Însușește-ți cuminte și supus adevărul divin și nu te mai scobi în minte cu asemenea întrebări neroade, cum uite, se scobește acum în nas prostul ăla din fundul clasei, care are și el mîncărime la limbă.

Mă obsedează mereu această stranie și simbolică întîmplare și mă tulbură ori de cîte ori o văd reeditată într-un fel sau altul de oameni care reprezintă, conștient sau nu, asta puțin importă, vechiul, gîndirea dogmatică prăfuită și sclerozată. „Haine noi cu bumbii vechi" — zice proverbul — sună cam rău la urechi. În trîndăvia lor intelectuală, asemenea oameni nu pot să-și dea seama că printr-o gîndire prăfuită, de două parale, nu poți obține adevăruri de mare valoare. Din nimica tot nimica iese ori aduni, ori înmulțești, ca să ne păstrăm în spiritul întrebării îndrăznețului elev de altă dată care-și comenta ironic profesorul cu proverbul : „cap are, minte ce-i mai trebuie ? !" înțelegînd prin aceasta că are unde să înmagazineze cunoștințe culese de pe la alții dar n-are cu ce să le judece, să le interpreteze în chip personal și original. Niciodată nu se poate spune despre un om cu adevărat nou un asemenea lucru. Gîndirii sale, mereu iscoditoare, nimeni nu-i va putea spune „pe unde semeni tu eu am cules", nici că „bate apa în piuă", că „mașină tărîte" sau că „vinde castraveți la grădinar". Gîndirea lui va tinde să spargă șabloanele învechite, să fie mereu proaspătă și insolită, să descopere necontenit noi adevăruri, să spulbere dogmele care împiedică progresul cunoașterii, să fie suplă. Îndrăzneață. Și demnă, pe măsura epocii în care demnitatea omului devine un imperativ categoric.

Nu poate exista un om nou fără o gîndire creatoare, mereu iscoditoare. Îndrăzneala nu înseamnă, însă, obrăznicie și atitudinea creatoare nu înseamnă atitudine teribilistă, care ignoră adevărurile verificate de practică și propune iluzii în loc de concluzii, întorcînd totul pe dos numai ca să fie originală.

ION DODU BĂLAN ■

„Tîrgul de toamnă" cunoaște o mare afluență, și nu numai în zile de sărbătoare, și la centrul de legume și fructe din Piața Kogălniceanu — Foto : ELENA GHERA

Audiențe — direct la locul de muncă

În spiritul hotărîrilor de partid, activitatea de conducere și de lărgire a democrației socialiste trebuie să se bazeze pe cunoașterea realităților, examinate direct, nemijlocit și sub toate aspectele, împreună cu oamenii muncii, numai în acest fel asigurîndu-se sesizarea cerințelor mereu noi pe care le ridică viața, elaborarea unor hotărîri juste, în măsură să determine îmbunătățirea muncii în diferitele sectoare. Așa cum releva secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentele consfătuiri de lucru de la Comitetul Central, experiența demonstrează că modalitatea cea mai eficientă de cunoaștere a realităților este și rămîne contactul viu, nemijlocit și sistematic cu masele.

Tocmai în acest sens, biroul Comitetului orășenesc de partid Alexandria a lansat inițiativa ca fiecare tovarăș, o dată la două săptămîni, să-și țină audiențele direct în întreprinderi, în mijlocul oamenilor. „În felul acesta — ne relata tovarășul Ion Răducu, primarul orașului — avem posibilitatea să cunoaștem mai îndeaproape colectivele de muncă, problemele care îi frămîntă pe membrii acestora. Aflăm astfel nu numai despre unele sesizări și sugestii privind îmbunătățirea activității social-culturale, aspecte care vizează procesul de producție însuși, dar și unele probleme care-i privesc în mod personal pe oameni. La fiecare întîlnire stăm de vorbă pe îndelete cu circa 45—50 de muncitori dintr-o unitate și împreună cu conducerile întreprinderilor căutăm soluții noi pentru mai buna organizare a muncii și rezolvarea sesizărilor făcute".

La *Întreprinderea de panouri și tablouri electrice*, de pildă, cei cu care am stat de vorbă au ridicat problema necesității ridicării calificării unor muncitori, în special la secția echipări electrice de serie, sau legate de transportul în comun : comportare necorespunzătoare a șoferilor față de călători, nerespectarea orelor, fapte ce conduc uneori la întîrzierea de la lucru a muncitorilor. Pornind de la aceste sesizări, biroul comitetului orășenesc de partid a organizat un control la toate unitățile economice din Alexandria pentru a urmări modul cum se respectă orarul mijloacelor de transport, îndeosebi la ieșirea și intrarea în schimburi. S-a indicat, totodată, întreprinderii de gospodărie comunală și locativă să organizeze o discuție în acest sens cu toți șoferii de pe autobuze.

Cu operativitate au fost rezolvate și alte probleme ridicate în audierea la locul lor de muncă, de muncitorii de la întreprinderile „Izlaz", de rulmenți și de aparataje și accesorii. Iată și cîteva dintre ele : îmbunătățirea sistemului de ventilație din întreprinderi, amenajarea unor vestiare corespunzătoare, aprovizionarea ritmică a orașului cu produse agroalimentare, coordonarea orarului chioșcurilor alimentare de zonă cu cel al schimburilor din întreprinderi, acordarea de locuințe și altele.

Inițiativa organizării audiențelor direct la locul de muncă, în întreprinderi, este la început de drum. Ea și-a dovedit însă din plin eficiența. Pe lîngă faptul că oamenii muncii nu mai pierd timpul prin deplasarea la primărie sau la comitetul orășenesc de partid, hotărîrea aceasta demonstrează că aria problemelor sesizate este cu mult mai complexă ca de obicei, tot mai mulți muncitori pot să-și exprime în mod deschis părerile, propunerile și sugestiile, asigurîndu-se astfel o participare tot mai largă a cetățenilor la îmbunătățirea continuă a procesului de producție din întreprinderi, la rezolvarea mai rapidă a unor probleme de ordin social.

V. SCÎNTEIE

Turismul nupțial — un „experiment" al I.T.H.R. — București

Există în Capitală, în directa subordonare a Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București (I.T.H.R.), trei filiale de turism. Va fi interesant și instructiv pentru dumneavoastră, dragi cititori, să vedeți cu ce se ocupă una dintre ele, respectiv cea cu destinația: **„Primiri în București și alte prestații turistice"**. Se numără aici, în registrele I.T.H.R.-ului, aproape 200 000 de turiști pe anul 1976. Cît de „turistice" sînt acțiunile petrecute în cadrul acestei filiale o vom afla în continuare. Se înscriu aici rezervările pentru sosirile turiștilor din alte localități ale țării, colocviile și congresele — dar și alte acțiuni festive, precum aniversări, agape colegiale, nunți, botezuri etc., prin „etc." înțelegîndu-se probabil și parastase, dacă cineva ar dori să celebreze o înmormîntare prin I.T.H.R. Să reținem de asemenea că începînd din data de 31 mai 1975, adică de mai bine de doi ani de zile, nici un fel de asemenea acțiune sau masă festivă nu se mai poate organiza în rețeaua de restaurante a „Întreprinderii de turism" fără acordul și amestecul, vom vedea cît de interesat, al Filialei III. Să mergem însă mai departe, văzînd care sînt obligațiile contractuale și avantajele proprii I.T.H.R.-ului în măsura luată.

Există în București, tot în subordinea I.T.H.R., șase C.H.R.-uri (complexe hotel-restaurant), pe numele lor Ambasador, Athénée Palace, Flora, Capitol, Nord și Lido. Fiecare patronează mai multe restaurante, braserii, săli de recepție, saloane etc. Acestea sînt, fără îndoială, cele mai frumoase localuri din Capitală. Un bucureștean, să-i spunem Ion Popescu dacă vreți, se pregătește să facă unul dintre cei mai importanți pași ai vieții : căsătoria. (Să notăm dealtfel că în cadrul „acțiunilor festive" nunțile reprezintă aproape 80 la sută !). Momentul fiind atît de festiv, Ion Popescu se hotărăște să-l facă de neuitat, angajînd o masă festivă la un local de cea mai înaltă categorie. Se prezintă, să zicem, la Ambasador. Oamenii de la Ambasador sînt amabili, l-ar putea sta la dispoziție cu absolut tot ce are nevoie. Ei îl vor trimite însă mai întîi la Filiala III, care are sarcina inutilă de a dispecera toate localurile și locurile disponibile pentru organizarea acțiunilor festive. Ion Popescu se prezintă în holul hotelului Dorobanți (unde ființează actualmente filiala amintită) și primește o fișă numită Solicitare. Află cu această ocazie că va avea de plătit un meniu între 130 și 160 de lei pentru fiecare persoană (baremurile sînt fixe !), la care se include și remiza restaurantului (10—12 la sută). Mai află din Solicitare că poate beneficia și de unele servicii suplimentare, cum ar fi :

— decorarea festivă a mesei (flori în valoare de 250 lei)

— buchete de flori pentru mireasă și nașă (formate din 15 garoafe fiecare = 200 lei)

— lumînări împodobite (două, fiecare cîte 5 kg, plus 25 de garoafe = 448 lei)

— tort pentru mireasă

— voiaj de nuntă (cu reducere 50 la sută pe C.F.R.)

— tur de oraș în București etc.

Spre surprinderea lui, Ion Popescu află că **este obligatoriu** să plătească minimum unul din cele zece servicii oferite, așa că-l alege pe cel mai ieftin — decorarea mesei. Este apoi încunoștințat că urmează să se adauge suma de 120 lei, drept taxă pentru Uniunea compozitorilor, ca și cea de 32 lei, reprezentînd masa unui ghid-delegat, care va ayea sarcina să supravegheze întreaga acțiune festivă. Se trage o linie, se adună sumele, după care agentul de turism din cadrul filialei va adăuga încă o „remiză" de 10 la sută din toată valoarea stabilită, drept comision pentru serviciile aduse de I.T.H.R. în fața clientului. Acesta scoate banii, plătește și apoi se duce la restaurant ca să stabilească, abia acolo, masa propriu-zisă, în conformitate cu ceea ce-i pot oferi oamenii localului. Pe tot anul 1976, exact 864 de nunți au fost organizate în felul acesta. Începînd din iunie 1975 și pînă la sfîrșitul lui august, cînd am făcut investigația, numărul lor trece de două mii.

Actele fiind deci perfectate, nimic nu mai stă în calea destășurării acestei „acțiuni turistice". Ea, și celelalte de același gen, vor fi dealtfel raportate la sfîrșitul anului printre indicatorii realizați și depășiți ai sectorului de **turism intern** al I.T.H.R. București. Pe anul 1976, sumele realizate din raportarea nunților și botezurilor drept „acțiuni turistice" reprezintă o cifră foarte aproape de 11 milioane de lei. Să vedem cu această ocazie care este și părerea ADAS-ului, cu care Ministerul Turismului are încheiată o convenție privind asigurările de accidente în timpul desfășurării de acțiuni turistice. Citățm dintr-o adresă oficială, trimisă la ministerul de resort : **„...Organizarea acestor mese festive nu este o acțiune turistică ca atare și nici nu este prevăzută în Normele cu caracter comercial ale Ministerului Turismului. Formularele utilizate, chiar dacă fac parte din sistemul informațional, nu sînt adecvate acestei acțiuni. Administrația ADAS (...) face cunoscut I.T.H.R. București că această acțiune nu este prinsă în convenția încheiată cu O.N.T. București, ea neflind o acțiune turistică și deci nu-și asumă nici o obligație în cazul unor accidente. Astfel, comisionul de 1 la sută ADAS asupra încasărilor urmează să se sisteze, rămînînd comisionul net de 10 la sută integral în fondul de beneficii al I.T.H.R...".**

Iată deci cîte lucruri se pot învîrti în jurul unei nunți, adică al unui străbun obicei românesc, față de care ar trebui fără îndoială să avem dacă nu o și mai mare cinstire, în orice caz o mai mare corectitudine. Ceea ce I.T.H.R. București (director Gheorghe Popa) face de mai bine de doi ani de zile are ca întemeiere un ordin intern, se pare cu caracter experimental, valabil însă numai pentru **turismul** bucureștean. Să sperăm deci că nu trece dincolo de linia de centură.

DUMITRU GRAUR

CONDICA NOASTRĂ DE SUGESTII ȘI RECLAMAȚII

Noi, ceilalți, și niște maniere deloc elegante ale personalului de la un restaurant hunedorean

La Hunedoara funcționează un număr optim de unități care asigură buna servire a mulor și mulor de siderurgiști. Între acestea se distinge restaurantul-cantină din bd. Republicii, unitate bine aprovizionată, cu o capacitate cum rar găsești în țară. Renumele său este îndreptățit, ea fiind apreciată ca o unitate fruntașă pe țară, în specificul său. Din păcate, uneori, acolo unde se instaurează o tradiție bună, întocmai ca în miezul unui măr, apare și viermele. Iată cîteva aspecte care am dori să dispară din sus-numitul restaurant-cantină. Înainte de toate un dialog ; nu imaginar ci real, reluat cam des, numai că de alte personaje. Să zicem că vrei să servești, pe lîngă o ciorbă gustoasă, o friptură. Pe tăvile cu tacîmuri — nici o furculiță.

— Tovarășă casieră, furculițe nu aveți ?

— Mata' nu vezi că n-am ?

Bine, dar cu ce servesc friptura, cu lingura nu prea merge !... (cei mai slabi de înger încep să simtă ceva în stomac, mai ales cînd aud tonul cu care li se răspunde...)

Insist:

— Totuși, sînteți de acord că nu pot să țin friptura cu o mînă și cu cealaltă să tai...

— Du-te la responsabil!, țipă tovarășa, evident agasată, eu n-am de unde să-ți dau ! Și lasă-ne, tovarășe, ce, ai chef de ceartă ?

Nu am chef de ceartă dar încep să nu mai am chef nici de ispititoarea friptură cu ciuperci. În biroul responsabilului (tov. Puiulet) repet jalba, cu politețea cerută. Responsabilul scotocește ceva prin hîrtiile de pe birou, neprivindu-mă cîteva clipe, subtilă metodă de a-ți tăia... cu totul pofta de mîncare... Se ridică, încuie biroul și urcă scările, spre sala cu mese.

— Tovarășă ! ...Adu-i tovului o furculiță !

— Nu doar pentru mine, obiectez eu, problema ar fi pentru toți, la nici un bar nu se află cuțite... încerc eu, timid, să grăiesc în numele celorlalți...".

Tovarășul Puiulet, în vreme ce mi se distribuie o furculiță PE O FARFURIE CU ȘERVEȚEL (!), mă la din scurt :

— Tovarășe, doar te cunosc, ești din Hunedoara, ce, nu știi că se fură ?

— Bine dar nu există în sală nici o furculiță, se fură toate ?

— Asta-i situația etc., etc., ...mă expediază tovarășul responsabil, de-acum ostenit de îndrăzneala mea, care mă așez la masă și mănînc friptura rece.

La locul servirii se aud risetele personalului amuzat probabil de faptele acestea mărunte...

Peste două zile, povestea se repetă, doar că obiectul bucluca ș este de astă dată... cuțitul. Iarăși un grătar, aburind, iarăși tovarășa de la casierie... Invariabila replică „Du-te la responsabil" Gheorghe Stamate, apeductier în combinatul siderurgic, îmi spune, de alături : „Treaba asta se repetă, nu are rost să le spuneți, și-așa nu ne iau în seamă" (!!).

Și pentru că tot avem necazul ăsta, este locul să amintim și alte deficiențe în cadrul numitei unități. La parterul clădirii funcționează o rotiserie și un bar cu autoservire.. Vrei să servești un grătar? Foarte simplu : ți se cîntărește respectivul preparat și să zicem că are două sute grame. Te duci la masă și aștepți. Peste cîteva minute, în sala ticsită, o voce **exersată** strigă să se audă : „Cine are un grătar ? !" Se ridică de la mesele lor cinci, șase, șapte persoane și o pornesc spre rîvnitul grătar...

„Bine dar ăsta nu-i al meu, nu are două sute de grame" ; sau „al meu era mai slab"...

Amănunte, mereu amănunte, însumînd, în ultimă analiză, întregul. Întrebat, personalul de aici ridică din umeri. „Așa este dar ce să-i faci, ar trebui să inventeze cineva ceva, se plîng și alții"... Adică, zicem noi, „se plîng" ei, ceilalți... Răspunsul tovarășului Puiuleț era „puteți să mergeți oriunde, asta-i situația, așa că și puteți să și scrieți"... Asta și facem acum : scriem. Că se mai și fură, e adevărat. Se fură din cuvenita bunăcuviință, din etica generală, din nervii noștri, asta nu în ultimă instanță. Pentru absența tacîmurilor, un pic în glumă, un pic în serios, iată și o soluție : solicitați conducerea combinatului să dea, din miile de tone peste plan, o tonă de oțel special pentru cele cîteva sute de cuțite și furculițe necesare. INOXIDABILE !

EUGEN EVU

Un raid întreprins cu ajutorul Miliției județului Ilfov demonstrează că mai sînt

Șoferi care-și fac plinul buzunarelor personale cu banii încasați de la călători

Bolintin — București, tur și retur!

Simbătă dimineața, 22 octombrie, la prima oră, însoțit de doi plutonieri ai serviciului de circulație din cadrul Miliției județului Ilfov, Eugen Petrescu și Ion Cordoneanu, sosesc la autogara din Bolintin Vale. Urma să constatăm la fața locului, adică în autobuze, amestecați printre călători, corectitudinea sau incorectitudinea șoferilor care lucrează pe traseele ce pornesc din Bolintin Vale. Din unele informații deținute de organele de miliție, aflasem că nu puțini dintre șoferii din zonă obișnuiesc să încaseze banii de la călători, dar fără să elibereze și biletele de călătorie. Așa că, după ce am trecut pe la casa de bilete a autogării Bolintin Vale și ne-am asigurat, ca orice călători de rînd, de cîte un bilet spre Bolintin Deal, ne-am urcat în autobuz. Peste numai cîteva minute sosește și șoferul Nicolae Sandu care ne adresează o întrebare cu caracter absolut formal : „Toată lumea are bilete ?“ Nu vreau să spun că întrebarea nu și-ar fi avut rostul, dar nu am înțeles de ce Nicolae Sandu a pornit mașina fără să se uite măcar spre cei de la care, în mod normal, trebuia să capete un răspuns. Chiar din spatele șoferului, o femeie îi întinde 5 lei. Un tînăr blond, instalat lîngă șofer, pe o ladă de scule, înhață banii și îi introduce într-o cutie metalică. Despre bilet, nici vorbă. Un cetățean în vîrstă se apropie și pune pe bordul mașinii 10 lei. Banii iau drumul aceleiași cutii, fără ca biletele să apară. La prima stație urcă două femei în vîrstă și prin intermediul plutonierului Cordoneanu, banii ajung în față, de unde tînărul cel blond îi introduce în cutie. Biletele însă nu și-au făcut nici de data aceasta apariția. În acest moment intervenim și consemnăm numele celor care au dat banii dar nu au primit biletele : Safta Dan și Drucea Vasilica (cele două femei în vîrstă), Maria Moldoveanu, prima femeie care mergea la București, dar dăduse doar 5 lei, cînd prețul real al acestui drum era și este de 8 lei, și cetățeanul Gheorghe Năstase care, în mod corect, plătise 10 lei pentru două bilete pînă la Ciorogîrla. Se cuvine, pentru a reda cît mai complet filmul acestei intervenții, să consemnăm și faptul că cetățeanul Ion Neagu din Bolintin Vale a încercat să-l scuze pe șofer, afirmînd că se obișnuiește ca biletele să fie eliberate abia de la pod încolo, punct în care noi nu ajunseserăm încă, dar, ne întrebăm noi, cum ar fi ținut șoferul minte valoarea și numărul biletelor pe care ar fi trebuit să le elibereze de la pod încolo ? Iar dacă avem în vedere și faptul că Maria Moldoveanu plătise 5 lei pentru o călătorie care costă 8 lei, se subînțelege, credem noi, că între șoferi și călători există o nedorită și condamnabilă colaborare. Trebuie să mai spunem că pînă și intervenția noastră a fost primită cu murmure de dezaprobare din partea unor călători. Un personaj oarecum misterios al acestui mic film a rămas, pînă la verificare, tînărul blond care oficia serviciul de încasator. S-a dovedit că îl cheamă Nicolae Bcaga, din Vaslui, chelner la restaurantul din Bolintin Deal. Avea asupra sa suma de 2 500 de lei, retribuția sa și a soției sale, chelnerița la „Pensiunea“ din Bolintin Vale, retribuție pe care o ridicase în data de 16 octombrie. Avea un bilet de 2,50 lei, cînd, în mod normal, ar fi trebuit să plătească un bilet de 5 lei.

Un alt autobuz în care am urcat, urmînd aceeași direcție, spre București, a fost cel condus de șoferul Ion Mihai (34 B — 4301). După numai cîteva minute constatăm aceleași nereguli, adică banii luau drumul cutiei de metal, dar aparatul de bilete se încăpățîna să nu-și facă datoria.

Nu, nu era defect, atîta doar că nu era deranjat de șoferul Ion Mihai. Din mîna bătrînei Ruxandra Floarea, care se înbrobodise cu o basma peste față („ia matale, maică, bilete, că eu mi-am scos trei dinți deodată și nici nu mai știu cum mă cheamă !“) iau chiar eu suma de 5 lei și îi cer bilet șoferului. Eu am cerut, eu am auzit. La control, în aceeași situație, ca și bătrîna Ruxandra Floarea, s-au mai dovedit a fi și următorii călători care dăduseră bani, dar nu aveau bilete : Constantin Mustață, Viorel Urs, Alexandru Iordan și fiul său, Gheorghe Costache. Dintr-o singură cursă șoferul Ion Mihai băga în buzunarul lui personal suma de 30 de lei. Dacă nu curge, picură și pic cu pic se adună. E adevărat că o contribuție însemnată o au și călătorii care nu solicită biletul întrucît, de exemplu, dau 5 lei pentru o călătorie care costă în realitate 8 sau 10 lei, dar vina cea mare o au, fără îndoială, șoferii. Argumentul nostru la această afirmație : dată fiind recunoscuta solidaritate a șoferilor, am luat, la sugestia celor doi însoțitori ai mei, un autobuz dinspre București spre Bolintin, convinși fiind că pe tot traseul a fost comunicată, prin metoda farurilor aprinse, prezența noastră. Am luat, așadar, autobuzul cu numărul 34—B—4304 condus de Gheorghe Tomescu și am asistat cum fiecărui om i se înmîna biletul solicitat. Iar în mașină nu se afla absolut nici un om fără bilet. Deci, se poate ! Numai că nu dintr-o corectitudine firească, ci pentru că solidaritatea despre care vorbeam a funcționat perfect. Înclinăm mai mult spre această ultimă supoziție, întrucît chiar și șoferul Tomescu a recunoscut că „totul depinde de bafta șoferului, deoarece un control poate să iasă bine sau rău“. Dar de ce, stimați tovarăși de la conducerea autobazelor de călători, trebuie să vorbim despre bafta șoferilor, cînd, în realitate, ar trebui să ne referim la conștiința conducătorilor auto aflați în subordinea și controlul dumneavoastră ?

VICTOR NIȚĂ ■

Șoferul Ion Nae (în medalion) și cei 29 de călători taxați fără a li se da bilete

Pe autobuzele de Cîmpurelu și Goștinari

Omul de lîngă mine, plutonierul adjutant Dumitru Colfescu, îmbrăcat civil, strunește volanul cu atenție și mă pregătește pentru ce va urma. Părăsim Bucureștiul și întîlnim autobuze care transportă muncitori la I.M.G.B. Călătorii sînt navetiști, oameni cu abonamente în regulă, iar șoferii, a căror comportare ne interesează, nu ne dau prilejul de a le reproșa ceva. Sînt îndemnat să am răbdare, clienții miliției vor apărea curînd. Sînt de la I.T.A. și au obiceiul să nu taxeze călătorii. Printre cele mai recente cazuri : Iancu Ștefan de pe autobuzul 33—B—2570 a fost găsit pe ruta Poenari—Ulmi cu 34 de călători netaxați ; Vasile Stănică de pe autobuzul 34—B—842 cu 23 ; Gheorghe Zamfir de pe autobuzul 33—B—3742 cu 17. În toate cazurile legea prevede o amendă de 250 lei și nimic mai mult. Uneori se mai adaugă cîte o sancțiune administrativă, șoferii sînt mutați de la o coloană la alta și cam atît. Acum o lună, șoferul Ion Decu, de la Autogara Obor, venea din Valea Argovei cu autobuzul 31—B—4208, în care s-au găsit 36 de călători netaxați, deși fiecare plătise cîte 32 de lei biletul, bani care la un loc fac aproximativ 1150 de lei, din care lui Ion Decu i-a fost ușor să-și plătească amenda prevăzută de lege, neurmată cum era firesc, în cazul său, și de alte sancțiuni administrative.

Ajunși în comuna Mironești, luăm autobuzul 32—B—814 condus de șoferul Ilie Radu. Pornim la ora prevăzută, acesta oprește între stații după bunul plac, iar pe distanțe scurte se transformă în cursă locală, percepînd cîte doi-trei lei de persoană, fără a elibera vreun bilet. La Cîmpurelu, ajutați de sergentul major Niculae Boncea, în uniformă, oprim autobuzul și la un control sînt găsiți șase călători fără bilet pe care noi îi văzuserăm dînd șoferului bani. Mai mult chiar, unul dintre ei, pe nume Ion Cutitaru, ceruse cu insistență biletul, dar în zadar. Următorul control îl facem pe autobuzul 34—B—4916 condus de Ion Nae, un tînăr răsfățat al locuitorilor din Goștinari cu care glumea în timp ce le lua banii ajutat de Marian Filimon, proaspăt căzut la examenul de șoferi profesioniști și om de încredere al cetățeanului Ion Nae. Sîntem opriți de tovarășul Marinescu, secretarul Consiliului popular al comunei Goștinari, pentru ca preț de zece minute s-o așteptăm pe doctorița comunei, care urcînd nici măcar n-a schițat gestul de a plăti. Ceilalți călători plătesc, dar nu primesc bilet. Maria Doagă, mai guroasă, zice : „Mă Ionică, mie ori îmi dai banii înapoi, ori îmi dai biletul. Vezi că eu sînt cam păguboasă“. Și-a răcit însă gura degeaba, cum se spune, pentru că Ionică i-a replicat cu mult farmec : „Lasă fă, Mărie, astăzi fac și eu safteaua, că n-o fi foc !“ La controlul organelor de miliție pe care le însoteam, au fost găsiți 14 călători cu abonamente și 29 (!) fără bilet, dar care plătiseră, ca și noi, cîte 8 lei.

Deci, cu toate că cetățenii plătesc și știu că banii merg în buzunarul șoferului, ne-am lovit de o mentalitate cel puțin ciudată în orice caz în dauna statului, a cheltuielilor care se fac pentru transport. Mai exact, unii călători, cu ocazia controalelor, încercau să salveze „onoarea“ șoferului, sărindu-i în apărare. Explicația : deși procedeul este un furt din avutul obștii, acești călători, puțini la număr, potrivit mentalității amintite, nu se simt păgubiți. Pe ei, adeseori șoferii îi iau de la poartă, le aduc o pîine de la oraș, le fac diverse comisioane și, gîndesc ei, „ce cîștigăm dacă-i cerem fituica aia de bilet, că a doua oară ăștia nu ne mai servesc !“ (răspunsul nu ne aparține — n.n.). Deci, cum vedem, rădăcinile acestor practici sînt ceva mai adînci.

Discutînd cu Valeriu Bustea, șeful coloanei I.M.G.B. de care aparține Ion Nae, constatăm că acesta, spre surprinderea noastră, se dovedește un apărător al șoferului în culpă. Ba, că ar fi la prima abatere, ba, că ar fi și călătorii de vină (afirmație cu care sîntem întru totul de acord, după cum s-a văzut mai sus — n.n.), dar noi sîntem convinși că șeful de coloană, în ceea ce-l privește, nu-și face datoria. Amintim în acest sens că Valeriu Bustea n-a putut în nici un fel să facă dovada nici măcar a unui singur control efectuat asupra șoferilor din coloana sa.

Reveniți pe același traseu și călătorind cu autobuzul 34—B—6352, ne convingem că amenzile date de organele de miliție lui Ilie Radu și Ion Nae au cel puțin pentru moment un efect educativ. Astfel, șoferul Ion Ciorbă știa că pe nea Ilie „l-au ars“ și nu vrea s-o pățească și el, fiind de o corectitudine exemplară. De unde se vede că niște controale frecvente și atente pot lucra eficace asupra conștiinței șoferilor de pe autobuzele I.T.A.

ION PREDOȘANU ■

O INIȚIATIVĂ GOSPODĂREASCĂ

La Buziaș, apa minerală curge din plin, dar nu pe gîrlă

La Buziaș, ca și în alte părți, lupta pentru calitatea apei minerale pare să fi început de mult și asta pentru că s-a constatat o sărăcire în ce privește concentrația de bioxid de carbon. A fost adus un hidrolog, care a întocmit cu pasiune un program pentru remedierea de urgență a calității apei. Este aici un paradox : hidrologul vrea să obțină apă de calitate, și o obține, dar majoritatea acesteia curge la gîrlă. Și atunci s-a născut o idee : calitatea apei să nu scadă, deci lupta să continue, dar nici apă de aruncat la gîrlă să nu existe. Au fost chemați specialiști de la Institutul de proiectări în ape din Brașov, care au analizat, au cercetat și au propus construirea unui uriaș rezervor care să colecteze „medicamentul“ din cele patru sonde în funcțiune, și să-l distribuie acolo unde este necesar. În condițiile în care recipientul se umple, un sistem ingenios reglează debitele izvoarelor, determinîndu-le să curgă după nevoile de consum, în așa fel încît — condiție sine qua non — izvorul să nu se oprească, deoarece o dată închis, redeschiderea lui n-ar fi o treabă prea ușoară. La ora actuală Buziașul este desfundat, se introduc țevi de diferite grosimi, se sapă pentru marele colector de apă.

— Cred că acum vă puteți considera un om mulțumit, tovarășe director Nicolae Izgăreanu. Iată primele cuvinte ce i le-am adresat conducătorului Întreprinderii balneare din Buziaș.

— Și da, și nu. Rezervorul pe care-l construim va ameliora, ce-i drept, problema apelor minerale, dar dorința mea rămîne legată de determinarea unei creșteri substanțiale a consumului intern de ape. În așa măsură încît să fim puși în situația de a îmbutelia 24 de ore din 24. Asta se referă, bineînțeles, la toate apele minerale, nu numai la cea din Buziaș. Dar pentru a se ajunge aici trebuie făcute două lucruri : **publicitate și autoeducație.** Să mă explic. Ceea ce se face la noi în materie de publicitate este, după părerea mea, egal cu zero. Voi fi mulțumit atunci cînd publicitatea pentru ape minerale va fi obsedantă. Agasantă, dacă vreți, de lungă durată, folosindu-se tot ceea ce timpurile noastre ne-au pus la dispoziție : TV, radio, film, presă, tipărituri etc. Cadre de specialiști să explice și să invite cetățenii să bea ape minerale. După părerea mea, o asemenea campanie susținută și-ar arăta roadele în cîțiva ani. Vreau să spun cîteva cuvinte despre formatul inestetic al sticlelor, despre culoarea lor și despre etichete. Toate acestea trebuie să-și găsească locul pe planșetele designului, regîndite, reproiectate. Fiecare sticlă să aibă o formă specifică, așa cum apa conținută are specificul stațiunii respective. Apa minerală trebuie să figureze în stocul obligatoriu al tuturor magazinelor sau restaurantelor. La restaurante să se găsească apă îmbuteliată în sticle de jumătate de litru și — de ce nu ? — chiar de 300 mililitri. Acum cîteva zile am făcut un raid prin unele așezări apropiate Buziașului. Apă de Buziaș nu am găsit ! Voi avea liniște atunci cînd solicitările de apă minerală vor depăși posibilitățile de îmbuteliere, atunci cînd voi vedea că oamenii primesc acasă, pe bază de abonament, apă minerală, această imensă bogăție naturală a pămîntului românesc !

Cu autoeducația, situația e mai dificilă. Asta nu depinde de noi, ci de fiecare cetățean. Cred că medicii trebuie să insiste atunci cînd prescriu rețete și diete bolnavilor, explicîndu-le cît de importantă este o cură prelungită de ape minerale. Cînd merg în orașele mai mari, văd cozi la umplut sifoane. Dar cozi la ape minerale, acolo unde există, n-am văzut. Este adevărat, și-ar fi păcat să nu recunoaștem, că mulți cetățeni sînt consumatori de ape minerale. Se întîmplă un fenomen invers fumatului. Acesta e dăunător și se practică. Fără prea multă popularizare. În schimb, apele minerale ocrotesc sănătatea, dar trebuie să-i rugăm pe cumpărători să le folosească.

DAN BÎRLĂDEANU ■

De la autoritatea tutelară la omenia cetăţenilor — aceeaşi grijă de a nu rămîne nici un copil pe drumuri

O scrisoare în care o fetiţă, Aurora N., vrea să ştie ce e de făcut în situaţia ei

„Dragă tanti Maricica şi nene Vasile,

Iertaţi-mă că vă scriu aşa de tirziu, dar n-am prea avut ce să vă scriu. Acum am destule...

Mitică a bătut-o pe mama. El ţipa la noi, pe Marinuş şi pe mine ne-a bătut şi ne-a spus că lui nu-i trebuie copii şi că are nevoie numai de mama. Ne-a spus să plecăm la tata sau să ne căutăm cameră cu chirie, că în casa lui să facem ce spune el. El şi cu mama au mîncat la masă, iar pe noi ne-a pus să mîncăm în pat, că el n-are nevoie să mîncăm cu el la masă. Ne-a culcat pe jos, şi el cu mama s-au culcat pe patul nostru, care ni l-a dat mamaia. Atunci mama s-a dus şi a chemat-o pe mamaia şi pe tata, să vină cu miliţia să-l dea afară din casă pe Mitică. Mama l-a oprit pe tata la ea, dar după vreo săptămînă i-a dat telefon lui Mitică şi l-a chemat înapoi, iar în ziua cînd a început şcoala a fugit cu el.

Am uitat să-ţi spun că înainte să-nceapă şcoala, cu cîteva zile înainte, Mitică a venit beat şi a bătut-o pe mama rău de tot. A spart geamurile şi a fărîmat două uşi. A stricat frigiderul pe care l-a cumpărat, că mama împrumutase 8 000 lei de la C.A.R. Restul banilor i-a luat el şi i-a cheltuit. Cînd a venit mamaia cu miliţia să-l ia, l-a găsit pregătit cu cuţitul la el.

La miliţie i-au pus în vedere să nu se mai întoarcă la ea şi nici în cartier n-are ce să mai caute, dar mama l-a adus înapoi cu telefonul şi acum îl goneşte pe tata. Tataia şi mamaia sînt foarte supăraţi din cauza ei, că nu au nici o linişte şi le este milă şi de noi.

Tanti Maricica, sfătuiţi-vă cu toţii şi răspundeţi-mi ce este de făcut. Eu şi Marinuş sîntem ca şi pe drumuri. Sau, mai bine zis, dacă n-ar fi mamaia şi tataia să ne ajute, am rămîne pe drumuri cu adevărat. Răspunde-mi pe adresa lui mamaia. (Urmează adresa).

Vă sărut cu drag,
Aurora
Te rog, răspunde-mi urgent".

Fetiţa care vrea să ştie urgent ce este de făcut are 13 ani. Scrisoarea ei trebuie s-o citeşti de mai multe ori pînă să te lămureşti pe deplin, într-atît pare totul desprins dintr-un teatru al absurdului. Actori principali : mama, tata şi dom' Mitică ; figuraţie : doi copii. Mama, cînd cu dom' Mitică, cînd cu tatăl copiilor, cînd cu amîndoi deodată, dar se pare că, în final, a optat pentru Mitică, deşi acesta i-a spulberat banii luaţi de la C.A.R. şi i-a făcut zob frigiderul, două uşi şi alte obiecte. Rezultatul acestei tragicomice mascarade : două fiinţe nevinovate rămase „ca şi pe drumuri". Ca Aurora N. şi fraţiorul ei mai sînt şi alţi copii care-şi pun aceeaşi întrebare : cu noi cum rămîne ? Răspunsul nu-l aşteaptă de la părinţii care au abdicat de la menirea lor, ci de la societate.

Reportajul nostru, început parcă sub semnul neomeniei, îşi propune, dimpotrivă, să ilustreze cîteva din mecanismele omeniei caracteristice orînduirii noastre. Firesc, cazurile în care se impune intervenţia oficiilor de autoritate tutelară de pe lîngă consiliile populare sînt rarisime. Dar atît timp cît, fie din pricina unor carenţe grave ale părinţilor, fie ca urmare a unor accidente sau a altor situaţii imprevizibile, copii neajutoraţi se văd aruncaţi în oceanul vieţii, statul, sprijinit de masa largă a cetăţenilor, se vede obligat să ia locul părinţilor nedemni sau dispăruţi, ajută, îndrumă, salvează.

Un om subţire, cu studii superioare, la care consumul de alcool este absolut exclus

Dintr-o „Anchetă socială efectuată la domiciliul minorei Olimpia B. ca urmare a sesizării unui grup de cetăţeni" din sectorul 3 din Capitală aflăm că tatăl a două fetiţe, om cu studii superioare, a decăzut treptat din cauza alcoolului, antrenînd în această nenorocită patimă pe soţia lui şi dezinteresîndu-se de copii. Un grup de vecini se adresează Oficiului de autoritate tutelară :

„**Olimpia** (fata cea mare — n.r.) **a ajuns să ceară de mîncare pe stradă, este foarte slabă, foarte murdară şi prost îmbrăcată. Vă rugăm să intervineţi de urgenţă pentru a-i salva viaţa. Părinţii, îmbătîndu-se în fiecare zi, încuie uşa şi copilul este dat afară din casă, în ploaie, în vînt, nebrănit, nespălat. Faţă de situaţia de mai sus, care este de-a dreptul disperată şi care pe noi, vecinii, ne revoltă, vă rugăm să luaţi măsuri cît mai urgente ca acest copil să fie internat la o casă de copii, pentru ca în felul acesta să fie redată societăţii o fiinţă care nu este vinovată cu nimic".*

Oficiul de autoritate tutelară a cercetat cu grijă faptele, constatînd temeinicia sesizării. Fetiţele au fost internate la o Casă de copii. Cea mare, în prezent elevă de liceu, bună la învăţătură şi bună la sport, se ocupă cu dragoste şi de surioara ei, faţă de care, cumva, a luat locul mamei. Culmea, tatăl face pe supăratul... Nu, Doamne fereşte, fiindcă i-ar fi fost „luate" fetele (ele au fost ocrotite la Casa copilului cu încuviinţarea sa şi el însuşi arată că acolo „**educaţia şi îngrijirea au fost deasupra tuturor aşteptărilor**"), ci fiindcă îl deranjează referinţa în acte la băutură. Scrie, senin : „**Este exclus consumul de alcool, atît din punct de vedere al sănătăţii, cît şi din punct de vedere financiar, resursele mele fiind foarte reduse. Mai adaug că am studii superioare şi am primit o educaţie pe care stiu s-o imprim, la rîndul meu, fiicei mele. De asemenea, cunosc în cea mai mare măsură ce înseamnă sacrificiul părinţilor pentru un copil**".

Vorba aceea : „ar fi de rîs, dacă n-ar fi de plîns". Esenţial este însă faptul că, datorită intervenţiei colectivităţii au fost salvate două fiinţe tinere.

„Sînt multe legi pentru copii, dar prea puţine pentru părinţi!"

Cazurile în care, conform prevederilor legale, se impune intervenţia Autorităţii tutelare sînt extrem de diverse. Uneori părinţii sînt de condamnat, alteori ei nu au altă vină decît că au murit intempestiv.

O mamă de 27 de ani are şapte copii nelegitimi, din care doi abandonaţi în spitale, doi abandonaţi la soceri. „Tehnica" este următoarea : de la maternitate, mama se repede cu actul de naştere la Consiliul popular, pentru a încasa mia de lei cuvenită după naşterea celui de-al treilea copil. Apoi ea internează sugarul la un spital, pentru o boală reală sau închipuită, şi-l „uită" acolo. În prezent, se repetă operaţiunea cu cel de-al şaptelea. Mama, tinerică, pudrată, rujată, machiată, cu fustă scurtă, foarte scurtă, se arată mirată de „sîcîielile" Oficiului de autoritate tutelară al sectorului 3, avertizat telefonic de Spitalul Brâncovenesc că femeia a lăsat acolo copilul ca pe un pachet netrebuincios. Din păcate, într-o asemenea situaţie, Autoritatea tutelară nu are prea multe posibilităţi de acţiune legală ; în cazul de faţă caută doar să obţină de la mama inconştientă, înainte ca să dispară din nou, actul de naştere al nounăscutului şi o cerere de internare în Casa copilului. Pe mamă însă o interesează altceva :

— Dar mia de lei mi-o daţi ?

O va încasa, căci aşa e legea, iar statul îi va creşte „pe gratis" copilul.

Nu întîmplător observa, cu privire la un alt caz, întrucîtva similar cu cel de mai sus, o experimentată lucrătoare a Oficiului de autoritate tutelară a sectorului 6 : „Sînt multe legi pentru copii, dar prea puţine pentru părinţi".

Iată acum, fără comentarii, un extras dintr-o petiţie adresată de doi bătrîni Consiliului popular al sectorului 6, „**cu rugămintea de a ne ajuta să ni se încredinţeze spre îngrijire nepotul nostru**" :

„**Pe Victor, care a fost primul copil al fiicei noastre, l-am crescut noi din primele zile ale naşterii, aşa că sîntem foarte ataşaţi de el. Fiica noastră a vrut să ne şantajeze, spunîndu-ne că dacă n-o vom primi acasă, ne va lua copilul, ceea ce a şi făcut, cu toate că el a fost dat spre creşterea şi îngrijirea noastră. Noi nu am putut s-o primim, pentru că umblă de colo-colo, nu-i place să muncească şi, afară de aceasta, vrea să fie mereu servită, nu-şi spală nici farfuria în care i se dă de milă de mîncare, aşteaptă s-o spele maică-sa. În afară de aceasta ne deranjează şi diferiţi bărbaţi care o caută. Nu-i este ruşine de vecini. Minorul Victor N. ne alină durerile şi necazurile, el este liniştea noastră sufletească. Solicităm respectuos să ni-l încredinţaţi, neavînd nici o pretenţie de la tatăl său, care l-a abandonat şi nu a intervenit cu nimic în viaţa acestui copil**".

În baza Legii 3/1970, copilul a fost încredinţat bunicilor, care parcă, pe această cale, au dorit să-şi răscumpere faţă de nepot partea lor de vină — cît va fi fost ea — pentru comportarea nedemnă a fiicei lor. Cu aceasta, răspunderea Oficiului de autoritate tutelară este departe de a se fi încheiat. Dezvoltarea minorului va fi atent urmărită pînă la majorat, cei care se îngrijesc de minor, indiferent de gradul de rudenie, fiind obligaţi să înainteze periodic rapoarte amănunţite, însoţite de acte doveditoare, privind modul în care sînt cheltuiţi banii pentru creşterea copilului.

Un bibelou din lemn, veveriţă, 21 000 lei la C.E.C. şi multă dragoste pentru Costel

Cum am spus, situaţiile care reclamă intervenţia oficiilor de autoritate tutelară sînt foarte diverse.

Într-un moment de rătăcire din cauza geloziei, soţul îşi omoară soţia cu un ciocan şi se sinucide. De azi pe mîine, Costel rămîne singur pe lume. Singur, cu un inventar amănunţit alcătuit de miliţie la locul tragediei : „**Una fructieră din sticlă simplă, una pereche papuci bărbăteşti, patru gulere cămaşă, patru bascuri bărbăteşti uzate, una maşină tocat carne, un ţuci mămăligă, un album de familie, un bibelou din lemn, veveriţă, două oliţe de noapte...**" etc. Ce te faci, la trei anişori, doar cu un bibelou din lemn, veveriţă şi un album de familie ? (De ar dispărea acest album cu atît de sinistre implicaţii după cele întîmplate !) Intervine Oficiul de autoritate tutelară, care se îngrijeşte de instituirea unei tutele, controlează administrarea bunurilor rămase de la părinţi. De curînd, Costel a împlinit 9 ani. Are depuşi la C.E.C., pe numele lui, 21 000 de lei, este înconjurat de dragostea tutorelui şi a restului familiei. Firească, nici carnetul de economii şi nici bunele condiţii de trai ce i s-au creat nu vor putea şterge complet urmele tragediei (din fericire, la data fatală, copilul era prea mic pentru a-i măsura dimensiunile), dar s-a făcut tot posibilul ca el să se dezvolte normal, să înveţe, să devină un om adevărat.

În împrejurări la fel de dramatice s-au petrecut lucrurile şi cu Anca P. Un groaznic accident de automobil i-a răpit, într-o clipită, părinţii şi fraţiorul. A rămas singură, la un an, într-un apartament frumos mobilat.

După accident s-au înfiinţat neamuri din provincie, interesate însă, se pare, mai mult de televizorul şi maşina de spălat nou-nouţe decît de soarta Ancăi.

— Asta a rămas de la băiat !

— Asta a rămas de la fată !

Cînd a intervenit Oficiul de autoritate tutelară al sectorului 6, s-a redactat inventarul şi s-au luat, conform legii, şi alte măsuri pentru protejarea intereselor minorului, rudele s-au retras, tot pe tăcute, aşa cum au venit. Au alergat, în schimb, tovarăşii de la întreprinderea unde lucrase tatăl decedat, au colaborat strîns cu Oficiul de autoritate tutelară şi au continuat să se intereseze ani în şir de soarta Ancăi. S-a instituit o tutelă.

Acum Anca a împlinit şapte ani. A rămas în apartamentul proprietate de stat în care locuise cu părinţii. Tutorele, o femeie de 55 de ani, harnică, iubitoare, nu s-a mai recăsătorit, poate ca să îngrijească mai bine de copil. Într-un anume sens însă, Oficiul de autoritate tutelară a rămas pe post de părinţi. Ni s-a spus :

— Anca are depuşi la C.E.C. 22 715 lei rezultaţi din pensiile de urmaş, care întrec nevoile ei de întreţinere, întrucît au rămas pensii de la ambii părinţi. Anii fug. Cu timpul se vor strînge destui bani ca fata să-şi cumpere un apartament. Ne vom îngriji noi de forme. Mobilă are suficientă, tot ce-i trebuie. Cînd se va căsători va dispune de un bun al ei. Pînă la majorat vom veghea asupra ei.

Vizita bătrînei doamne pe Şoseaua Pantelimon

Un capitol aparte în activitatea oficiilor de autoritate tutelară îl reprezintă înfierile minorilor, care se realizează doar cu avizul acestei autorităţi. Un capitol mult prea vast pentru a fi tratat în cuprinsul articolului de faţă, dar pe care îl amintim doar pentru a întregi imaginea acestei activităţi, pe linia celor trei coordonate majore : tutela, încredinţarea minorilor în baza Legii 3/1970 şi înfierile. Vom evoca totuşi un caz care, în mod ciudat, pare că ne transportă din miticul ţinut al „Cercului de cretă caucazian" al lui Brecht în Şoseaua Pantelimon.

Cu ani în urmă, doi bătrîni — el simplu muncitor, ea casnică — găsesc un copil abandonat pe bordura trotuarului. Îl iau la ei şi-l cresc. Băiatul devine flăcău, mare amator de sport, se angajează muncitor la o mare întreprindere bucureşteană, călcînd pe urmele tatălui adoptiv. Apoi, fără nici un semn prevestitor, apare o doamnă la locuinţa lor, pentru a-şi reclama... fiul. Asta, după 20 de ani. Băiatul îi spune :

— Poate vei fi fiind mama adevărată, deşi după atîta vreme ar fi greu de dovedit, dar nu aceasta este important. Ceea ce ştiu este că amăriţii aştia care m-au crescut sînt părinţii mei.

Şi aşa a rămas. Cînd s-a căsătorit, fiul a primit de la mama cea nouă cadouri de nuntă.

Concluzia, valabilă pentru întreg articolul, pentru toţi copiii şi părinţii lumii, este tot aceea a Cîntăreţului din piesa lui Brecht :

„...ţineţi minte vorba înţeleaptă / din bătrîni : orice lucru pe lume să fie/ al celor ce ştiu să se poarte cu el, / copilul al mamei ce-l creşte cu drag, / căruţa a căruţaşului destoinic ce o mînă cu dibăcie, / şi valea a celor ce-o sapă şi-o udă cu sirg, ca să-i fie rodul bogat".

LIONEL NIŢESCU

Institutul de petrol și gaze din Ploiești:

O zi de muncă pentru mulți cîștigată, iar pentru alții — restanțe de un an

Nu este încă ora 8, nimeni nu aleargă încă. De fapt minutele de dinaintea începerii programului sînt relaxante, totul a fost pregătit din timp, cu o zi înainte, sau chiar mai multe. Victoria Prodan, asistentă la catedra de foraj, căci — trebuie să precizăm — ne aflăm la Institutul de petrol și gaze din Ploiești, are ore de laborator cu studenții din anul IV, despre contaminarea fluidelor. Nu lipsește nimeni, sînt organizate grupe mici, sînt împărțite materiale, instrumente și timp de patru ore studenții vor determina procentele contaminării, vor compara rezultatele și firește vor trage concluzii. O lecție vie, concepută de cadrele didactice și realizată de studenți.

În atelierul productiv al facultății de utilaj o hală spațioasă și curată, deși programul a început, încă nu se lucrează; astăzi se schimbă seria producției și conform regulilor care există în întreprinderi se face și aici instructajul de protecție a muncii. Șeful de lucrări, Marin Neacșu, vorbește rar, folosindu-se din cînd în cînd de cretă și tablă, despre mașinile care vor trebui curînd pornite, ce și cum trebuie făcut mai întîi în acest caz și așa mai departe. Este locul să spunem că există un plan anual al acestei instituții de învățămînt superior, în care, pe facultăți sau chiar pe colective de studenți și cadre didactice, sînt estimate sume ale unor contracte economice. Se face microproducție, ca în cazul de mai sus, sînt în curs de cercetare teme științifice, multe în colaborare cu C.N.S.T.-ul, se proiectează pentru terți parteneri. Exemplul concludent aici îl reprezintă proiectul tehnic al celei mai mari instalații D.A.V. din țară, aflat în curs de execuție la facultatea de tehnologie. Valoarea tuturor acestora trece de 8 milioane lei, sumă care în raport cu realizările deja contabilizate va fi depășită.

Să ne întoarcem la atelierul productiv al facultății de utilaje. Decanul acesteia, profesor doctor inginer NICOLAE ANTONESCU, precizează: **În condițiile acestea, ale perfecționării și adîncirii integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, pentru student efectul pozitiv este dublu. Nu am să insist pe aspectul care privește însușirea deprinderilor practice, ale viitoarelor profesii, ați constatat deja cîteva exemple; la fel de important este apropierea de munca concretă, disciplinarea aceea intimă către miezul unei activități riguros înscrise în calendarul fiecărei zile atunci cînd lucrezi direct în producție. Și fiindcă am spus aceasta am să adaug un lucru care sună cu totul altfel: se manifestă în rîndul unor studenți mari carențe în respectarea disciplinei muncii intelectuale. În parte ele explică faptul că astăzi, la aproape o lună și jumătate de la începerea cursurilor, pe coridoarele institutului nostru puteți întîlni încă studenți restanțieri".**

Și i-am întîlnit: în atmosfera de muncă ordonată din săli și laboratoare studenții restanțieri fac o notă aparte; oameni nervoși, agitați, gata să se plîngă de ceva, să invoce un motiv, o scuză pentru trecut, prezent și chiar pentru viitor. Au fost mulți în această toamnă, circa 10 la sută din numărul total. Majoritatea lor și-au amînat examenele din sesiune devenind restanțieri sau chiar rerestanțieri. Și mai toți au fluturat în mîini certificate medicale.

„Regulamentul actual — spune decanul Facultății de tehnologie, conferențiar doctor inginer VASILE TEȘCAN — permite asemenea prelungiri periculoase. Și am să vă spun și de ce sînt periculoase. În regulament nu se fac precizări în legătură cu perioada în care sînt valabile certificatele medicale anterioare. Adică studenții, am avut cazuri, aduc certificate din timpul vacanței, spun: „n-am putut deci învăța", și amînă examenele. Chiar amînat medical un examen n-ar trebui să aibă ca dată o zi dincolo de 1 octombrie. Și de bună seamă, certificatele să aibă valabilitate numai pentru perioada efectivă de învățămînt. Unde duc amînările? Avem studenți care după o lună și mai bine nu știu încă în ce an sînt și la ce cursuri să participe".

Aici studenții își înnobilează învățătura cu deprinderi concrete de muncă

Fiindcă am discutat atîta despre amînările pe bază de certificat am deschis ușa cabinetului medical. „Am avut de vizat la început de sesiune peste 300 de certificate medicale — declară doctor MAGDA IONESCU. Știți ce am făcut? Poate n-o să mă credeți? Am lipsit cu bună știință două zile gîndind că astfel voi putea evita proliferarea acestui sistem, da, chiar așa am spus, prin care studenții își rezolvă în ultimul moment probleme nerezolvate în decursul unui an. Și fără să vă ofer și nume aș vrea să notați faptul că cele mai multe certificate acoperitoare le-au eliberat colegii mei din Ploiești".

Orele următoare de muncă la Institutul de petrol și gaze au fost aidoma cu cele despre care deja am relatat. Seara tîrziu, la ora 8, s-a stins lumina în bibliotecă. PETRE CRISTESCU din anul V utilaje, ERNŐ TÓTH din anul IV tehnologie, colega lui de facultate, LILIANA CÎRDEIU, ELENA RADU din anul V utilaj și GHEORGHE IOSIF de la tehnologie au fost ultimii studenți ce au înapoiat bibliotecarei EMILIA NEAGU materialele cerute pentru studiu. După cum se vede, o zi de muncă pentru un student ploieștean începe la ora 8 dimineața și se poate termina după 12 ore pline. Un efort care va fi cu siguranță răsplătit din plin. Nu însă și pentru cei în restanță cu un an.

VICTOR CONSTANTINESCU

„Citirea" — cartea de căpătîi

● Dezbaterea noastră despre manuale

Discuția despre cărțile de citire pornită în revista „Flacăra" din 1 septembrie, prin articolul **Mari erori pentru cei mici**, semnat de Tudor Octavian, nu poate fi decît utilă. Că este așa ne-o dovedește, parțial măcar, și intervenția tov. Ion Șerdean, publicată în numărul din 29 septembrie. Am spus **parțial** (și nu total) pentru că preopinentul, coautor la manualul de **Citire** pentru clasa a III-a, subiectiv prin această împrejurare deci, urmărește mai degrabă să-și neutralizeze partenerul de dialog în loc să răspundă problemelor esențiale pe care le ridică, în ansamblu, manualele. Cert este, și aici ne îndepărtăm de tonul intervenției tov. Ion Șerdean, că actualele manuale, aflate în circulație, sînt perfectibile, ca orice lucru pe lumea asta, ceea ce nu trebuie să ne supere, ci să ne stimuleze spre mai bine, în folosul învățămîntului românesc. Exprimăm și noi așadar, mai jos, cîteva opinii rezultate din parcurgerea manualelor în discuție, coroborată cu lectura **Programelor pentru clasele I—IV** (aprobate cu nr. 38941/1977 și la normările privind predarea cîtirii la clasa a II-a (aprobate cu nr. 49 545/1977), sistematizînd problemele:

1) În mod inerent, nu pentru toate obiectivele prevăzute în **tematica** programei găsim texte consacrate, aparținînd unor autori prestigioși, scriitori sau oameni de știință, căci evoluția civilizației (pe care n-o putem neglija atunci cînd educăm pe școlari, dimpotrivă) lasă în urmă fixarea în texte de referință (care apar de regulă cu oarecare întîrziere), autorul de manuale n-are decît două soluții: a) să folosească texte neconsacrate încă, aparținînd unor autori de rînd; b) să alcătuiască el însuși textele adecvate. Fiecare din cele două soluții se cere, desigur, examinată cu toată răspunderea, dar în principiu ele nu pot fi înlăturate, așa cum arată de azi și de totdeauna orice manual pentru vîrstele ce le avem în vedere.

2) Să vedem mai întîi care este **situația autorilor români** în manualele de citire actuale I—IV, oprindu-ne la poeți, să spunem. Și, spre a nu comite injustiții, să luăm cei patru ani drept o unitate, urmărind în același timp și graficul prezenței în clasele următoare ale școlii generale, cum se știe obligatorii. Numai astfel imaginea ce ne-o vom forma va fi corectă. Să luăm graficul prezenței următorilor poeți: Alecsandri, Arghezi, Blaga, Coșbuc, Eminescu, Octavian Goga. Ce constatăm? Alecsandri e prezent în toate clasele de la a II-a la a IX-a; Arghezi în clasele a II-a, a III-a, a IV-a, a VII-a, a VIII-a; Blaga în clasele a VI-a, a VII-a, a VIII-a; Coșbuc în toate clasele (exceptînd pe a VI-a); Eminescu în toate clasele de la a III-a în sus; Goga în patru clase: a II-a, a III-a, a VII-a, a VIII-a. Diferențele de la un poet la altul sînt perfect explicabile prin registrul diferit de accesibilitate propriu fiecăruia și prin repertoriul tematic distinct. Dacă Arghezi, să spunem, a scris poezii special consacrate unor anumite vîrste, Blaga n-a manifestat decît foarte rar o asemenea preocupare. În ceea ce-l privește pe Marin Sorescu și Nichita Stănescu, Adrian Păunescu sau Ioan Alexandru (ca să luăm cîteva exemple de contemporani) ei sînt prezenți în clasa a VIII-a, ca și Eugen Jebeleanu sau Zaharia Stancu. Cu Al. Andritoiu, sau Mihai Negulescu elevii se întîlnesc în clasa a IV-a. Să mai adăugăm încă faptul că există, în programă un capitol care se cheamă **Lectura suplimentară**, pentru fiecare clasă și că bucățile introduse aici se cer avute în vedere cînd alcătuim graficul frecvenței scriitorilor în manuale. Eminescu, spre a lua un exemplu, este prezent în toate primele patru clase, ca și Arghezi, la acest capitol.

3) Să ne referim acum și la poeți aproape anonimi sau, în orice caz, despre care nu se știe mare lucru. Iată un nume: I. Dormidont, care nu spune nimic dacă n-am ști că este autorul cunoscutului **Imn al eroilor** (Presărați pe-a lor morminte...) cu care este prezent în clasa a II-a, ca și Gh. Roiban, autor al poeziei **Mama** (E așa senină slava...), ale cărei versuri au fost transpuse în muzica lui I.D. Chirescu. Fără a fi scrise de mari poeți, ori chiar de poeți de rînd, asemenea poezii pot sluji școlii, și selectarea lor nu ni se pare un atentat la adresa poeziei. La fel stau oarecum lucrurile cu Ioan Nenițescu, Alexe Mateevici ș.a.

4) Înseamnă, după toate acestea, că totul este în regulă, că nu e loc pentru mai bine? Fără îndoială că nu. Însăși ideea exprimată în intervenția tov. Șerdean, care ne invită să facem „abstracție de autori", văzută exclusivist și dogmatic, poate să ducă la inventare de autori mediocri și la ignorarea de mari autori, înlăturînd necesitatea, obligatorie după noi, ca autorii care alcătuiesc manualele să investigheze cu atenție și răbdare întreaga literatură spre a selecta în cunoștință de cauză și nu la întîmplare.

5) Și cu aceasta trecem la o constatare concretă, anume la absența din manuale a unor poeți ce ar fi putut figura cel puțin în aceeași măsură ca alții și pe care, necunoscîndu-i, școlarii au ce regreta. Iată-l, de pildă, pe Alexandru Macedonski, poet mare, absent nu numai din primele patru clase (absența sa aici poate fi explicabilă) dar și din restul claselor școlii generale. Și, dacă **Noptile** pot fi dificile (deși **Noaptea de mai** pe lîngă faptul că e o capodoperă nu presupune nici un fel de dificultăți) e greu să acceptăm vreo justificare privitoare la omisiunea unui rondel din splendida **Poemă a rondelurilor**, specie care prezintă și marele avantaj de a fi mnemotehnică. Și, pentru a rămîne la vîrfurile poeziei românești, consemnăm cel puțin încă două mari, regretabile omisiuni din școala generală, ceea ce înseamnă că elevii ce frecventează ciclul de zece clase și încheie cu școala pot să nu audă, în cei zece ani, de aceste nume: G. Bacovia și Alexandru Philippide (spunem **pot** pentru că nu excludem posibilitatea, optimistă, ca unii profesori să-i recomande în cadrul lecturilor suplimentare care, nefiind strict obligatorii în ceea ce privește autorii și textele incluse, rămîn la latitudinea profesorilor).

6) Să trecem, acum, la categoria textelor adaptate sau prelucrate după un autor sau altul. În cartea de **Citire** pentru clasa a III-a: întîlnim, de pildă: **Cum începe toamna** după Marin Preda, **Războaiele între Traian și Decebal**, după M. Sadoveanu, **Drumul Oltului** după Geo Bogza, **În anul 1907** după Zaharia Stancu, **Visul împlinit** după Lucian Blaga, **La cîmpie** după Fănuș Neagu etc. Se înțelege că aceste bucăți răspund în general dezideratelor programei și se înțelege de asemenea că autorii lor n-au avut în vedere programa și nici auditoriul căruia se adresează, atunci cînd le-au scris. Alcătuitorii manualului au considerat, însă, pe bună dreptate, că, în linii generale, aceste texte, scrise de autori prestigioși (e adevărat că nu în întregime, există și unele excepții, semnalate de Tudor Octavian) pot răspunde, cu unele modificări, cerințelor școlii. Este acest procedeu un sacrilegiu, o profanare? În ce ne privește ne vine greu să răspundem, poate un soi de deformare profesională ne-ar îndemna să pledăm pentru păstrarea intactă a textului, dar pe de altă parte avem întreaga înțelegere pentru necesitățile școlii și credem că, în numele acestei necesități, sprijinul scriitorilor trebuie folosit în toate împrejurările. Căci preferăm o bucată inspirată și expresivă, chiar dacă uneori s-au făcut unele intervenții de ordinul accesibilității, unele terne, care să răspundă funcționărește nevoilor școlii. Mai ales că procedeul s-a aplicat totdeauna, căci de totdeauna școala a ținut seama de criteriile psiho-pedagogice. Evident, nu e vorba de poezii, a căror formă nu suportă nici o intervenție, ci de bucăți de proză publicistică, de memorialistică etc. cum s-a văzut, sperăm, și din exemplele oferite. Nici vorbă, nu trebuie abuzat de acest procedeu, el se cere folosit numai atunci cînd este absolut necesar. Avem în față o carte **de cetire pentru clasa a IV-a primară urbană, din 1920**, apărută la editura **Viața românească** alcătuită de patru autori, între care doi literați: Al. Brătescu-Voinești și D.D. Pătrășcanu, ceilalți doi autori răspunzînd de partea „științifică". Și în acest manual întîlnim destule bucăți, cu mențiunea **după...**, ceea ce înseamnă că procedeul s-a practicat mereu. Dar ne oprim la acest manual și pentru un alt motiv, mai important, și anume acela că cei doi scriitori alcătuiau ei înșiși o mare parte a textelor, ceea ce face pe editor să menționeze: „Reproducerea bucăților semnate de autorii acestei cărți este oprită". Metoda este veche, Creangă însuși în **Învățătorul copiilor** a construit bucăți speciale, care să răspundă nevoilor școlii: **Înuț și cămeșa, Acul și barosul, Ursul păcălit de vulpe** ș.a. N-ar fi rău, de aceea, ne gîndim, ca unii scriitori, evident mai ales cei care lucrează sau au lucrat în școală, să alcătuiască ei înșiși manuale de citire.

În mod firesc însă, pentru a concluziona, problema manualului de citire trebuie coroborată cu celelalte instrumente pe care le comportă activitatea în școală, în domeniul limbii și literaturii române pentru ca orice observație, avînd în vedere ansamblul mijloacelor de instruire și educare, să aibă cît mai multe șanse de verosimilitate.

POMPILIU MARCEA

Salonul internațional al chimiei

Să consemnăm pentru început doar cîteva din datele și cifrele fundamentale ale chimiei românești așa cum sînt ele puse în valoare de Salonul internațional : întreaga producție a industriei chimice de acum 25 de ani se realizează la ora actuală în numai 3 zile. La sfîrșitul acestui cincinal producția industriei chimice și cea a industriei construcțoare de mașini vor asigura aproape jumătate din producția industrială a României. În perioada 1976—1980, pe baza lucrărilor Institutului central de chimie, vor fi aplicate sute de noi tehnologii care vor duce la realizarea a 1 900 de produse și sortimente noi. România exportă la ora actuală peste 700 de produse chimice în 100 de țări ale lumii. Aproape 86 la sută din tehnologiile din acest cincinal sînt asigurate de cercetarea tehnică românească. Aproximativ 95 la sută din necesarul de medicamente este satisfăcut de producția internă. La sfîrșitul anului 1976 producția de îngrășăminte chimice, substanță activă de sută la sută, a fost de 1 869 de mii de tone, iar la sfîrșitul anului 1980 se preconizează o producție de aproape 4 100 de mii de tone, ceea ce înseamnă că agricultura va beneficia de circa 280 de kilograme de îngrășăminte pentru fiecare hectar.

În cele ce ne privește, am constatat că vizitatorii manifestă un interes deosebit pentru gama de fire-covor, poliamidice sau poliacrilonitrilice (melana), sau pentru anvelopele cu textură metalică, precum și pentru gama extrem de diversă a furtunurilor din cauciuc, sau a curelelor de transmisie realizate la „Combinatul de articole tehnice din cauciuc" — Pitești. La loc de cinste se află și medicamentele originale românești „Covalitin", medaliat cu aur la Zagreb în acest an, sau Boicil-forte, care stau alături de Gerovital H3 și Aslavital. Un justificat interes l-au stîrnit în rîndul vizitatorilor și antibioticele expuse într-o gamă foarte largă, rod al cercetării și creației farmaceutice românești. Dar cele mai multe medalii de aur pot fi întîlnite în dreptul produselor de cosmetică, dintre acestea remarcîndu-se gama „BOB", casetele „Napoca", „Darclée" și caseta de creme „Bioton", distinse la tîrgurile internaționale de la Leipzig și Bratislava. Chiar dacă trecerea la „negru de fum" nu este prea potrivită în acest context, vom consemna totuși medalia de aur obținută de acest produs la tîrgul internațional de la Bratislava. Notăm, în aceeași ordine de idei, sugestivele și impresionantele rafinării și fabrici de îngrășăminte chimice, obiective industriale pe care țara noastră le-a construit sau le construiește în Turcia și Siria. Macheta rafinăriei de la Banias, din Siria, sau a fabricilor de îngrășăminte din Homos (Siria) și Samsun (Turcia) vorbesc de la sine despre înaltul nivel de tehnicitate competitivă pe care l-a atins industria românească de utilaj chimic.

Sigur că da, această sumară listă a cîtorva dintre exponatele de frunte, prezente în pavilionul românesc din cadrul Salonului internațional al chimiei, poate fi completată cu alte cîteva zeci de produse, toate la un loc oglindind cu fidelitate saltul și avîntul impetuos al industriei chimice, ramură hotărîtoare a progresului tehnic din țara noastră.

VICTOR NIȚA ■

Sănătatea prin alimentație

● Ce ne spune în acest sens experiența Clinicii de nutriție

Vineri, 7 octombrie 1977. O zi obișnuită, cum sînt toate pînă ce viața — a ta, a celor apropiați, a oamenilor care te interesează — ia, deodată, alt curs. S. B., un tînăr de 27 de ani, stă de cîtăva vreme în fața unei ferestre larg deschise și se bucură — da, aceasta e cuvîntul, se bucură — de soarele toamnei. Tînărul acesta a fost adus pe 29 august, de la Constanța, cu un avion sanitar în stare de comă hipoglicemică, stare însoțită de grave tulburări neurologice. „Practic, zice dr. Dan Cheța, nimeni nu se aștepta să scape, cu atît mai mult cu cît starea lui generală era foarte alterată : TBC pulmonar, infecție urinară, hipertensiune arterială, febră. Inima abia îi mai bătea, respirația era, de asemenea, slabă, viața neuropsihică la minimum. Un om aproape decerebrat. Probabil că în altă parte nu se mai putea face nimic. Dealtfel, cu toată originalitatea și eficiența sistemului nostru de reanimare, bazat pe procedee no. de terapie intensivă, dacă omul acesta era adus numai cîteva ceasuri mai tîrziu, era pierdut. Astăzi, cum se poate vedea, S. B. merge, are grijă de sine. În foarte puține clinici în lume mortalitatea din comă diabetică e zero. De cîțiva ani, clinica noastră a reușit să raporteze zero procente mortalitate în cazurile — destul de frecvente și nu arareori însoțite de complicații — de comă diabetică. E un fapt, iar faptele în profesiunea noastră sînt totul."

★

Ne găsim, prin urmare, într-un spital și anume la Spitalul clinic „Dr. Ion Cantacuzino", în **Clinica de nutriție și boli metabolice** înființată în anul 1967 și condusă de la înființare de prof. dr. Iulian Mincu. Clinica ocupă ultimele două etaje ale spitalului. Odată cu zidirea unei noi aripi numărul de paturi a crescut de la 82 la 143. O clinică mai degrabă mică, am putea zice, poate puțin cam prea mică pentru o problemă atît de mare cum e aceea a nutriției și, în relație directă cu aceasta, a bolilor metabolice. Spitalul e vechi, construit, se înțelege, pentru alte timpuri, dar, precum atîtea alte spitale — aici și în lumea largă — a trebuit să facă față unor situații noi, apărute odată cu dezvoltarea Capitalei, cu perfecționarea științei medicale, cu timpul însuși. La înființare, în anul 1967, Clinica de nutriție reclama, paradoxal, tocmai lipsa de „vechime", absența tradiției în acest domeniu, al științei nutriției și bolilor metabolice, domeniu în care — exceptînd unele contribuții de marcă — nu se putea vorbi totuși de o școală românească. În 1967, deci, chestiunea principală era una de organizare. Ideea profesorului Iulian Mincu și a colaboratorilor săi a fost de a pune la punct o structură care să permită dezvoltarea treptată pînă la nivelul eventual al unui Institut național. Astfel că pe lîngă clinica propriu-zisă și secția de terapie intensivă pentru comele metabolice sau alte accidente acute în bolile de metabolism și nutriție a apărut, în 1972, Centrul de nutriție și boli metabolice, unde se dau consultații și sînt dispensarizați bolnavii (diabet zaharat, dislipemii, obezitate ș.a.) din București și județele limitrofe, precum și bolnavii din restul țării. La acest centru sînt dispensarizați în prezent peste 30 000 diabetici, peste 3 000 dislipemici și peste 10 000 obezi. În anul înființării, Centrul dispunea de numai o cameră. În cinci ani el a devenit, cu adevărat, un Centru, cu mai multe cabinete și cu un număr bun de specialiști. Mai există un laborator biochimic de cercetare bine utilat, un altul de dietetică și încă un laborator experimental, unde se încearcă soluționarea pe animale a unor probleme de cercetare științifică. Organizarea clinicii ar părea să indice un număr considerabil de cadre. În fapt, colectivul este foarte restrîns. Mari sînt numai rezultatele.

★

În comele diabetice, un PH sub 6,8 este considerat mortal. Acest „este considerat" vrea să spună că știința medicală întîlnește o graniță și că, deocamdată, granița pare de netrecut. Prin mijloace terapeutice stabilite de medicii clinicii s-a reușit salvarea a 6 come cu un PH sanguin între 6,64—6,68.

Mortalitatea pe plan internațional în comele hiperosmolare, de exemplu, merge la 40—60% și chiar mai mult. În Clinica de nutriție și boli metabolice din București ea a scăzut la 14% în 1966 și sub 7% în 1977. Un caz aparte îl constituie acela al pacientei A. K., în etate de 62 de ani. A fost adusă în clinică în stare de comă hiperosmolară cu infarct miocardic. E salvată, dar după 6 luni povestea se repetă. E salvată din nou, face pentru a treia oară comă și infarct și-e iarăși readusă între vii. Au trecut trei ani, pacienta își vede de treburile ei, vine periodic la control și istorisește, oricui o ascultă, că de fapt ea a avut norocul să învieze de trei ori. Infarctul miocardic la un diabetic e o formă de boală foarte gravă, aproape sigur mortală atunci cînd e însoțită și de comă. Statistica ultimilor ani spune că în clinica bucureșteană numărul celor salvați din astfel de situații (infarct și comă) este de 8 ori mai mare decît în cele mai bune clinici de nutriție din străinătate.

„Cazurile" la care ne-am referit pînă acum dau întreaga lor semnificație dacă le raportăm la cele 1 700 de urgențe anuale ale secției de terapie intensivă — din care aproape 700 sînt come. Pentru a prețui mai bine strădaniile Clinicii de nutriție și boli metabolice, calitatea umană și profesională a corpului medical, să mai întîrziem puțin în lumea statisticii : în 1967 se internau aici într-un an cam 1 600 bolnavi. După zece ani numărul internărilor e mai mult decît dublu, ca urmare nu atît a sporirii capacității clinicii, cît mai cu seamă a scurtării perioadei de spitalizare : de la 25 de zile la 11,5. Asta vorbește de eficiența tratamentului și explică de ce mortalitatea a scăzut, în numai un deceniu, de trei ori. În diabetul juvenil, datorită sistemului de tratament, mortalitatea a scăzut de peste 10 ori. Practic, peste 75% din copiii diabetici din întreaga țară sînt în îngrijirea clinicii. Studii unice prin amploarea lor, cu o metodologie unitară și avînd în vedere masa populației, au stabilit procentul de obezitate în țară, procent care de la zona la zonă variază de la 21% la 32%. Se înțelege că intră aici atît persoanele supraalimentate cît și persoanele — constituind, de fapt, majoritatea în cazurile de obezitate — care nu urmează un regim nutritiv echilibrat, rațional. Alte studii au arătat că procentajul celor suferind de diabet zaharat este de 3,1%, cu variații între 1,4—1,8% în mediul rural și 3,4—4,4% în mediul urban. Studiile asupra dislipemiilor și a legăturilor lor cu bolile cardiovasculare, studii care au luat în considerație masa populației sănătoase, sînt cele mai ample cercetări mondiale pe această temă. Rezultatele au constituit obiectul unor valoroase comunicări la congrese internaționale (New Orleans 1976 și Paris 1977). S-a stabilit că procentul bolnavilor cu dislipemii este de 14,26% (20% în S.U.A., 17% în Franța).

★

Am ajuns astfel, în chip firesc, la activitatea de cercetare științifică, la realizările nutriționale și dietetice — constînd, între altele, în întocmirea unor rețetare de alimentație dietetică în diferite boli, în stabilirea unor rețetare pentru sportul de performanță și, ce-i mai important, în elaborarea normelor nutriționale pe plan republican. Nu ne îngăduie spațiul să enumerăm toate lucrurile bune sub semnătura oamenilor care au pus baza Școlii românești de nutriție — prof. dr. Iulian Mincu, conf. dr. Constantin Dumitrescu, șef de lucrări dr. Constantin Ionescu-Tîrgoviște, asistenții Dorina Bobola, Ghițe Beer Erich, Dan Cheța, Justin Stănescu, Elena Popa, Ioana Bruckner — dar vom nota că, în numai zece ani, au fost elaborate peste 350 cercetări, studii și publicații (apărute toate în țară și în străinătate) și 16 monografii, cîteva, de asemenea, traduse în țări cu școli de nutriție puternice.

Ce s-ar mai putea spune peste toate acestea ? Desigur, multe. Să faci în abia cîteva foi dactilografiate lista meritelor unei valoroase școli științifice, iată o încercare fără prea multe șanse de izbîndă. Dacă vom spune că un grup restrîns de oameni harnici și ambițioși au pus pe picioare un întreg domeniu medical în numai un deceniu și că planurile de viitor ale școlii merg în direcția formării de cadre pentru înființarea unor centre de nutriție și boli metabolice județene, vom fi mai aproape de miezul adevărului. Să mai notăm cuvintele lui Nicolae Bănică, tatăl tînărului despre care am vorbit în primele rînduri ale acestui articol, venit din Constanța să mulțumească medicilor Clinicii de nutriție și boli metabolice pentru că i-au salvat fiul. Nu pentru că au făcut imposibilul, ci pentru că i-au salvat fiul. Nu pentru că au făcut imposibilul, ci pentru că au făcut tot ceea ce omenește a fost posibil. Iar omenește totul este posibil.

Dar lucrul cel mai important rămîne tocmai **școala**, adică munca desfășurată aici pentru pregătirea specialiștilor în nutriție și boli metabolice — domeniu, din păcate, încă insuficient luat în seamă în programa învățămîntului medical universitar. În ultimii doi ani au plecat în județele țării 14 cadre cu specialitatea cîștigată în Clinica bucureșteană, — cadre care au pus totodată bazele înființării unor noi centre județene. Dacă destule instituții medicale nu fac decît să-și onoreze conștiincios atribuțiile, această tînără clinică și-a propus și a reușit un program complex și foarte ambițios, cu efecte la scară națională. Vom sublinia, mai ales, efortul personalului — foarte tînăr și el — în campania de educație sanitară. O campanie care numără peste 1 200 de articole de popularizare în publicații de mare tiraj, emisiuni la radio și la televiziune, precum și mai multe broșuri pe tema alimentației raționale a omului sănătos și bolnav. Dealtfel, pentru viitorul cel mai apropiat planurile de activitate ale Clinicii se consacră substanțial chestiunilor privind prevenirea diabetului și a bolilor metabolice. În legătură cu aceasta, în chip firesc, trebuie remarcată munca pasionată, puțin spectaculoasă pentru tot omul care cere unei clinici „să-l facă bine", dar infinit folositoare tuturor oamenilor, o muncă de durată și cu durată pentru elaborarea normelor nutriționale ale țării.

MIHAI NICA ■

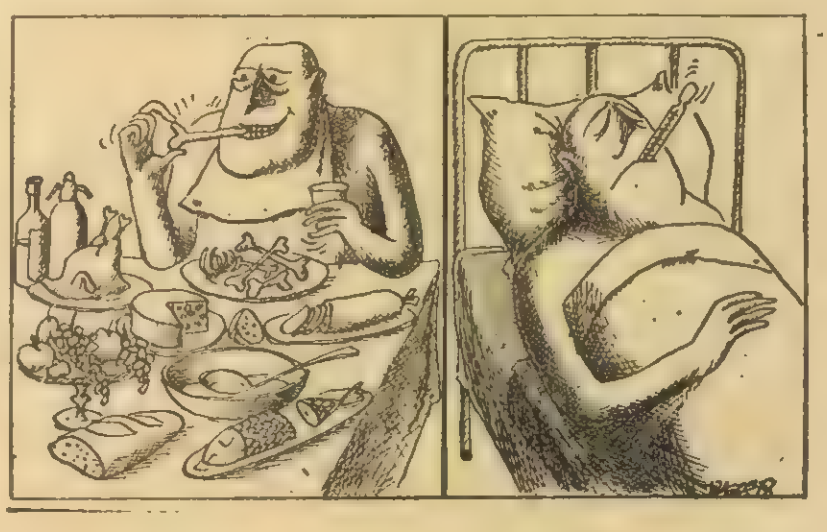

Desen de ANTON DRAGOȘ ■

Două invenții în folosul mineritului și al minerilor

FLOTAROM

Tiberiu Gălășanu e inginer chimist la Fabrica „Steaua" din București L-am întîlnit în Transilvania, la Căpuș, lîngă Cluj-Napoca. Venise să discute cu specialiștii de aici problema preluării Flotarom-ului.

— Ce este Flotarom-ul, tovarășe Gălășanu ?

— E un reagent de flotație de proveniență indigenă care a fost experimentat în fază de laborator, pilot, semipilot și industrială la Deva, în cadrul Institutului de cercetări miniere și al flotației centrale.

— Cu ce rezultate ?

— Dintre cele mai bune. Experimentările pe care le-am făcut pe minereuri complexe și cuprifere și studiile întocmite de specialiști au arătat că Flotarom-ul întrunește calitățile pe care le au produsele de acest gen existente pe piața mondială.

— Ce reagenți utilizează în prezent flotațiile românești ?

— De import, cheltuindu-se bani grei. Valută. Se fac importuri masive de *Flotanol „F"* de la Firma Hoechst din R.F. Germania și de *Dowfroth* de la firma Dow-Chemical din S.U.A. Prețul Flotarom-ului este cu mult sub prețul de achiziție al produselor importate al căror preț s-a dublat în ultimii ani. S-ar realiza astfel serioase economii valutare.

— Și cum ați ajuns la Flotarom ?

— Am pornit de la dorința noastră de a valorifica niște reziduuri de distilație. Datele din literatură indicau o oarecare utilitate în acest sector minier de flotare a minereurilor și atunci am încercat diverse soluții. Deși lucrăm de vreme îndelungată, performanțele însă au fost atinse doar în ultimii doi ani, timp în care au fost experimentate 33 de rețete ! Am schimbat între timp și baza de materii prime, introducînd în rețetă și produse noi pe care industria noastră chimică le-a realizat în special în perioada ultimelor două cincinale.

— De ce „pătrunde" totuși atît de greu ?

— Mi se pare și mie bizar, de neînțeles. Beneficiarii agenților de flotare știu ce mari eforturi face statul nostru. Cei ce s-au convins de avantajele nete ale Flotarom-ului au renunțat la import...

— Flotarom-ul a intrat deja în producție de serie ?

— Da. La cererea unor beneficiari — încă puțini ! — producția a început și continuă cu rezultate bune. Industria noastră chimică produce Flotarom în serie. Toate materiile prime și utilajele tehnologice sînt de producție indigenă. La Deva, rezultatele au confirmat clar superioritatea reagentului de concepție românească, realizat printr-un efort conjugat al Centralei industriale de medicamente, al centralelor industriale din Brazi și Săvinești, precum și al Institutului de cercetări miniere și al Flotației centrale din Deva. Iată și numele colegilor împreună cu care am putut realiza Flotarom-ul : ing. Victor Faur și ing. Emilian Lup (Deva), ing. Mircea Isbășoiu și ing. Toma Kassovitz (Brazi), ing. Filip Costandea (Săvinești), ing. Aurelian Brîncuși, ing. Cezar Buciu (Baia Mare).

— Flotarom-ul e o problemă încheiată ?

— E încă neîncheiată. Continuă. Pot spune că ne aflăm încă la început. Împreună cu colaboratorii și coautorii acestui produs vom încerca să îmbunătățim în continuare performanțele Flotarom-ului, să extindem folosirea lui la absolut toate minereurile neferoase existente în țara noastră. Și ne gîndim la exportarea acestui produs într-o serie întreagă de țări din lume, pentru care de mai mulți ani țara noastră realizează instalații pentru flotarea acestor minereuri. Noi dorim ca de acum înainte să nu mai fim în situația de a recomanda partenerilor noștri produsele unor firme străine. Să le recomandăm produsul nostru, Flotarom-ul, agentul românesc de flotație, omologat în sectorul minier din țara noastră...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

REPARSIL — un antidot al silicozei

Semnalată ca boală profesională încă din antichitate, de Diodor din Sicilia și descrisă mai apoi, prin 1567, de către Paracelsus, care a denumit-o „boala minerilor", silicoza continuă și azi să rămînă principala problemă de patologie profesională și obiectul atenției forurilor de sănătate publică din toate țările în a căror economie industria minieră, în general industriile care degajă pulberi, ocupă un loc important. Puține țări în lume, chiar și dintre cele mai dezvoltate, au reușit să rezolve această problemă. Din acest motiv, paralel cu dezvoltarea tehnologiilor pentru extragerea și prelucrarea minereurilor, în ultimii ani, în țara noastră au fost adoptate măsuri hotărîtoare și pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă ale minerilor. Realizarea unui aeraj general în mine, stropirea frontului, pereților și tavanului lucrărilor miniere înaintea fiecărei operații generatoare de praf și utilizarea, la puscare, a perdelelor de ceață sau a burajului cu apă au condus la eliminarea prafului, în bună măsură, și la reducerea cu peste 50 la sută a cazurilor de silicoză. Cea mai utilizată metodă este, cum spuneam, așa-zisa combatere pe cale umedă, cu ajutorul apei. Metoda aceasta are însă o serie de deficiențe, în sensul că puterea de reținere, în apă, a particulelor de praf sub 5 microni este destul de mică.

Desigur, însă că apariția silicozei în aceste condiții depinde de compoziția mineralogică a rocilor, de timpul de expunere, de rezistența fizică a fiecărui organism. Odată declanșată boala, gravitatea constă în faptul că în prezent nu se cunoaște un tratament eficient al ei, existînd dificultăți serioase chiar în stabilirea diagnosticului. La acestea se adaugă faptul că bolnavii de silicoză ridică o serie de probleme de ordin social, a căror rezolvare pretinde eforturi importante din partea societății : cheltuieli foarte costisitoare pentru îngrijirea lor, pensii de invaliditate la o vîrstă cînd oamenii ar trebui să se afle în plină putere de muncă etc. Cum este bine știut, statul nostru nu-i lasă în voia soartei pe cei care, muncind în asemenea condiții se pot îmbolnăvi, preocupîndu-se totodată de soluționarea de fond a problemei. Această soluție se numește în prezent REPARSIL, ceea ce înseamnă chiar **reținerea particulelor de siliciu.**

„Ideea e mai veche, spune azi inginerul Tiberiu Gălășanu, de la întreprinderea bucureșteană „Steaua". Prin 1965-1966 am făcut primele încercări la mina Săsar, împreună cu doctorul Mihai Iubu, de la Turda, la care veneau foarte mulți bolnavi de silicoză. În virtutea relațiilor de prietenie care mă legau de acest eminent medic și om de inimă, am hotărît să întreprindem ceva în folosul acelor oameni care-i băteau la ușă. Nu vindecind boala, ci îndepărtind cauzele ei. N-am reușit de prima dată, și nu acest lucru era grav cît faptul că nu am putut continua. Teren cu adevărat fertil am putut găsi abia mai tîrziu, la Institutul de cercetări miniere din Deva, unde oamenii mi s-au părut fără seamăn de înțelegători și de entuziaști. De aceea, **Reparsil-ul**, brevetat în 1975 de către O.S.I.M., aș putea spune că aparține tuturor celor care au contribuit la realizarea lui : inginerilor Ghiță Ilie, Victor Faur și Ovidiu Porcaru de la Deva, mediculul Mihai Iubu, inginerilor Mircea Isbășoiu și Toma Kassovitz de la Brazi-Ploiești".

Victor Faur, secretarul comitetului de partid al Institutului de cercetări miniere din Deva, își amintește mai pe larg :

— Gălășanu a venit la noi prima oară în 1973. Ne propunea o colaborare în privința unor spumanți pentru prepararea minereurilor. Am încercat pe niște minereuri și, recunosc, l-am expediat acasă. A venit apoi de mai multe ori, încît, treptat, a adus 273 de tipuri de spumanți. Fără prea mari rezultate, însă. La un moment dat, cred, s-a descurajat și el, fiindcă n-a mai apărut. De aceea l-am căutat noi și omul a început să vină din nou, devenind pe aici o figură cunoscută. Substanțele le avea însă, le știa. Trebuia găsită soluția optimă. Mai tîrziu, experimentările în faza pilot au dat rezultate foarte bune. Dar acesta era un lucru folositor pentru mineriț. Pentru mineri încercam, în vremea aceea, o soluție numită Merlofen, produsă de firma vest-germană Hüls, pentru a ne convinge de capacitatea ei de a reține din praful de mină particulele de siliciu. Or, proprietățile acelei substanțe nu prea ne convinseseră. În locurile unde încercasem, minerii declaraseră că au stări de greață și o senzație de usturime și de lăcrimare a ochilor. Atunci ne-am hotărît să experimentăm serios **Reparsil-ul**. Am încercat în cursul anului trecut și anul acesta la minele Ciungani, Barza, Deva, Soimuș, Zlatna, Certej, dovedindu-se, dincolo de orice îndoială, că substanța aceasta are calitatea de a reține particulele de siliciu și de a elimina cu desăvîrșire riscul îmbolnăvirilor de silicoză, fără a produce la rîndul ei efecte secundare. Tot ceea ce vă spun e valabil nu numai pentru noi, cei de la Deva, unde sînt exploatări miniere pentru metale neferoase. Ne-am gîndit și la confrații noștri din minele de cărbuni. Din încercările noastre am observat, astfel, că la o anumită concentrație de substanță, praful de huilă se depune în 6,5 secunde. Capacitatea apei de a-l colecta e, practic, zero în situații similare. Iată de ce, sînt convins, că nu numai noi vom folosi **Reparsil-ul**.

— Va fi costisitor ?

— Din calculele pe care ni le-am făcut, am văzut că el ne va încărca prețul unei tone de minereu, cu un leu. Dar știți cît costă îngrijirea unui silicotic pe lună ? 3 000 de lei...

La mina Muncel vorbim cu Tiberiu Corinda : „Am făcut parte din colectivul care a experimentat **Reparsil-ul** aici, la noi, într-una dintre minele mai dificile din Centrală. Am încercat mai ales în înaintările de cercetări, la deschideri, pregătiri și abatare, pentru că în cadrul acestor operații se face perforarea, care produce cantitatea cea mai mare de praf. Sînt convins că după ce vom generaliza aplicarea acestui procedeu situația se va îmbunătăți radical. E extraordinar ce s-a făcut, și oamenii își dau seama de asta și o vor prețui cu atît mai mult peste 5, 10 sau 15 ani cînd nu vor fi, cu siguranță, bolnavi de silicoză".

Mai sus de Brad, prin Țebea și Vața, urcăm spre mina Căzănești-Ciungani, unul dintre primele locuri unde s-a încercat **Reparsil-ul**. Inginerul Ovidiu Porcaru, șeful Laboratorului de pneumoconioze al Centralei miniere Deva — om cu un stagiu de 18 ani în subteran și avînd el însuși semne prevestitoare ale bolii — a ținut să venim pînă aici pentru a vorbi cu minerii Marțian Suciu, Petru Năstase, Ion Ioja și Vasile Gulin, martori ai acelor experimentări și nerăbdători, cum s-au dovedit după aceea, să afle mereu noutăți. „N-a fost dată să nu mă întîlnesc cu ei — spune inginerul Ovidiu Porcaru — și să nu mă întrebe : ce se mai aude cu invenția aceea tovarășe inginer, cînd îi dăm drumul ?". Vorbim cu Vasile Gulin, șef de echipă la Căzănești : „Cînd a venit tovarășul inginer să-ncerce soluția aceea, noi ne vedeam de treabă, că ne-am obișnuit și cu prafuL, ce să facem ! Dînsul ne-a spus ce vrea să facă, noi am fost de acord și ne-am continuat lucrul, dar eram atenți să vedem ce se-ntîmplă, dacă observăm vreo schimbare. Era praf, cum spun, și după ce a pus soluția în rezervorul de apă, odată s-a curățit aerul și oamenii s-au văzut, limpede, la frontul de lucru. Parcă ar fi fost o înseninare. Cînd ne-am uitat mai atent, apa care se scurgea de la perforare nu mai aparea tulbure, și abia pe urmă din sul ne-a explicat că praful, cu particulele de siliciu cu tot, se depune în cîteva secunde, mai exact între 2 și 7 secunde. De aceea, cum ni se păruse și nouă, parcă luase cineva praful cu mina. Am lucrat așa tot schimbul și parcă nu ne venea să credem. Mai tîrziu n-am putut să scăpăm de cei-lalți, din schimburile de după noi, ca să le spunem și lor cum am lucrat fără praf. Acum eu zic că treaba asta trebuie să se aplice neîntîrziat, că doar am văzut cu ochii noștri că e bună, iar dacă e adevărat că se reține, așa, și particulele de siliciu, apoi o să ne putem face meseria chiar fără nici un fel de teamă".

Desigur, mai întîi de a se dovedi că e bun, trebuia demonstrat că **Reparsil-ul** nu este în nici un fel nociv, acolo, în subteran. Ne facem o datorie de onoare să subliniem, de aceea, că probele laborioase și complicate la care a fost supus — asemănătoare celor prin care este verificat un medicament nou — nu s-au transformat, de data aceasta, în „furci caudine", în necontenite tergiversări. Institutul de igienă și sănătate publică București, căruia i-a fost încredințat spre avizare, s-a pronunțat favorabil în 14 zile ! La rîndul său, Ministerul Sănătății și-a dat și el avizul imediat, fără nici un fel de aminare, pentru aplicarea fără restricții, în subteran, a **Reparsil-ului**.

— Sincer să fiu, îmi spunea inginerul Ovidiu Porcaru, nici nu credeam că lucrurile or să se miște atît de repede. Acum, desigur, n-o să fim tocmai noi birocrații. Dealtfel, încă din vara aceasta am cerut 400 de kilograme întreprinderii „Steaua", care ni le-a trimis imediat. Așteptam tocmai aceste avize pentru a trece imediat la aplicarea pe scară largă a acestui procedeu. Condiții există : utilizarea **Reparsil-ului** nu implică nici o modificare tehnologică și nici o investiție suplimentară în mine, compușii chimici din care este realizat sînt de proveniență exclusiv românească și nu sînt substanțe deficitare, iar fabrica producătoare, „Steaua", are toate posibilitățile de a trece — tot fără cheltuieli în plus — la obținerea cantităților necesare. Pînă la urmă o să uităm de boala aceasta, silicoza...

DUMITRU ELIADE

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

VECHILE „ȚĂRI", SUB NOUA STEMĂ A ȚĂRII

ȚARA LOVIȘTEI

(Urmare din pag. 1)

emplu proces de maturizare a ființei noastre, ce servesc drept pivoturi în coagularea cnezatelor și voievodatelor, a primelor noastre formațiuni statale. Atestarea, în documentul citat, încă din anul 1233, a Țării Loviștei ca o „țară", o „terra" („Terra Loystha"), în sensul arhaic al termenului, ca ținut autonom, e, așadar, nu un început de istorie, ci un corolar sau un pisc al ei. Mărturiile, faptele care duc spre acest document sînt, cum spuneam, de o unică bogăție, ele vor naște poate, cîndva, poeme. Într-o peșteră de lîngă Boișoara, cel mai mare și cel mai vechi sat al Loviștei, atestat încă din 1394, s-au descoperit niște cioburi de oale meșterite, se pare, cu vreo patru milenii în urmă. Primele cioburi au fost deshumate în 1935. Ultimele, în 1973. Cei care le-au găsit căutau, de fapt, a comoară, legenda ascunzînd aici, sub piatra inexpugnabilă și sub veghea unui balaur cu solzi de aur, tezaurul dacilor, ingropat de oștenii lui Decebal, care, spun izvoarele, ar fi stat pe-aici vreme de două luni, spre a se refface după primele înfruntări cu năvălitorii veniți de pe Tibru? Pe aici, pe „drumul cel mare" sau „drumul cel vechi" al Loviștei, a trecut Traian, „ducînd cu sine armatele și istoria". Întărind cetatea alpină a Loviștei cu propriile lui cetăți și castre, așezate ades peste cele găsite aici. (La Clineni, o fortificație sau un castru s-a numit, spune cronica, „Pons Vetus", deci o „punte veche", nu ziditǎ de romani, ci găsită de ei). Pe aici, prin această fereastră sau poartă spre Transilvania, străbătută de oameni și turme din acea eră a zorilor transhumanței ce coincide în timpul fără hotar cu păstoritul biblic, își anunțau privirea de vultur voievozii Valahiei, cuprinzînd Amlașul și Făgărașul, „țările" lor de peste munți, pe aici, prin aceste locuri, a fost și voievodatul lui Seneslau, pe aici, prin apropiere de Perișani, într-un clește de stînci ce sugrumă „drumul cel mare", a fost și Posada înfrîngerii lui Carol Robert d'Anjou de către Basarab I întemeietorul, pecetluind, la 1330, ființa Munteniei și, implicit, libertatea Loviștei, rămasă pentru veci o românilor. S-a constituit astfel o geografie spirituală aparte a acestui pămînt, cu tărîe de document. E un fond de brocart vechi, cu tonuri patinate, peste care se suprapune țesătura în fir scump, împletită de meșterii de acum, a sulberilor de stele de pe Olt și Lotru, a hidrocentralelor — monumente ale noului ev, construcții de cea mai contemporană ținută tehnică, aparent insolite în această arhaică „țară" de țărani și păstori, dar monumente care, odată întemeiate, au căpătat, într-un timp foarte scump, cetățenie în peisaj, aiduri de mai vechile cetăți și castre.

● **Ion Ruhat — nume cu genealogie de cronică — și băieții lui**

Apropierea, totuși, șochează. „Pons Vetus" se află lîngă forfota unui șantier, cel de la Uria-Clineni, aparținînd Sistemului hidroenergetic al Lotrului, vastă incintă a tehnicii unde se construiește, la ceasul de față, un mare tunel subteran, unul din ultimele care încheie sistemul Lotrului. Castrul roman Arutela, visător printre sălcii bătrîne, undeva, mai sus de Cozia, e chiar în vecinătatea șantierului de la Turnu, unde, la începutul acestui septembrie, într-un tumult de excavatoare și basculante, s-a dat startul construcției celei de-a 12-a hidrocentrale din Sistemul hidroenergetic al Oltului. Contrast, un contrast loviștean. Apropierea între monument și „monument" or trebui s-o facă logica, dar o faci și pe cale sensibilă, edificiile ce se află față în față, la distanță de veacuri și de milenii dar în chenarul aceluiași peisaj fiind, fiecare, impunător în felul lui, desăvîrșit în felul lui. O face, mai ales, această apropiere, prin oamenii care, așezînd astăzi un nou strat de civilizație, desigur superlativ, peste cele vechi, leagă, firesc, două capete ale neamului, ei rămînînd aceiași, pietrele fiind așezate în rost de aceleași mîini. Oameni străvechi, nume cu genealogii de cronică, un Ion Ruhat din Boișoara, de pildă, om de aproape 70 de ani, de meserie săpător de fîntîni, dar și bun cresc-ător de vite, se pretinde (și unii cercetători îi dau dreptate) descendent dintr-un Dumitru Ruhat, întărit ca moșnean, stăpîn pe un trup de Loviște, printr-un hrisov din iulie 1451 al lui Vladislav Voievod, ceea ce vrea să spună că neamul Ruhaților trăiește aici de peste cinci veacuri.

Stau de vorbă, în Boișoara, cu Mircea Popa, pînă mai ieri primar al comunei (de mai ieri, adică de anul trecut, student „la zi" la București, la Academia de științe politice „Ștefan Gheorghiu"), venit în sat pentru o zi, să-și vadă soția, copiii și mama. Discutăm despre neamul Ruhaților, pe care M. Popa, perfect informat asupra istoriei locului (primarul-student pregătește dealtfel, la ora de față, o monografie a Boișoarei), îl contestă ca descinzînd din hrisovul lui Vladislav, adevărații urmași ai moșneanului din hrisov fiind, zice el, cei din neamul Radu, trăitori și ei în Boișoara, ceea ce lărgește orizontul investigației noastre despre oamenii

vechi ai locului, despre inși care reprezintă, vii, întreaga istorie a neamului, a clanului sau a stîrpei. Discuția se poartă în primăria din Boișoara și, lîngă Mircea Popa, interlocutori sînt și primarul „în funcție", Gheorghe Antone, și secretarul consiliului, Gheorghe Roșu, și directorul școlii, profesorul de română Ilie Mihai. Gheorghe Roșu, care-i de fel din Perișani, e de părere că oamenii cei mai vechi ai Loviștei nu-s de găsit la Boișoara, ci acolo, la Perișani, lîngă Posada.

● **Satul — anticameră a orașului**

Oamenii Loviștei pleacă. De tineri, ei se îndreaptă spre școli, spre uzine, spre șantiere, în casele vechi (sau chiar noi) mai rămîn doar bătrînii și doar femeile. Numai din Boișoara, peste 500 de bărbați și feciori pleacă, în zori, spre șantiere și fabrici, cei mai mulți spre zona Sibiului, alții spre Vîlcea, numărul lor depășindu-l de cîteva ori pe cel al ciobanilor transhumanți. Anul ăsta, ne spune profesorul Ilie Mihai, toți absolvenții clasei a VIII-a au plecat la oraș, la liceu, n-a mai rămas în sat nici unul, nici de leac. Bine, întreb, dar chiar vor dispărea ciobanii, țăranii, adică cei ai pămîntului, din acest rai pastoral al Loviștei, din această strămienară vatră a pămînturilor? Ciobanii, îmi spune profesorul, mai sînt, încă mai sînt, încă se mai găsesc, dar excluziv în generațiile mature. Din cei născuți după 1940, dacă mai sînt, la cei 3 000 și ceva de localnici ai Boișoarei, vreo cîțiva. Ua lonică Piloiu, de pildă, încă cioban, cabaritor dintr-un lung cring de strămoși ciobani, dintr-o veritabilă dinastie a ciobanilor Loviștei, străvechie, stufoasă, cu încrîngături de neamuri și rubedenii în tot ținutul, are nouă copii, dar, din cei nouă, nici unul nu e la stînă, toți sînt plecați la alte treburi. Frate-său, Ion, are și el șase copii, șase băieți, și doar cel mare, tot un Ion, aparținînd generației mature, e cioban, ceilalți sînt muncitori la Sibiu și la Rm. Vîlcea. Bine, îmi duc mai deporte gindul, dar ce se va întîmpla, cine va duce mai departe istoria, cine va mai păstra și va mai face să înflorească această vatră, odată ce ea a devenit și devine, pe zi ce trece, doar un prag spre oraș, o anexă sau o rezervă, o anticameră sau un dormitor al orașului? Bine, mi se răspunde (îmi răspunde primarul Antone), dar îmi place cum arată astăzi Boișoara?

● **Mărturisesc : Boișoara îmi place**

Da, mărturisesc : Boișoara îmi place. Peisaj fastuos cu orizont vălurit, între măguri cu pojiști de stînci granitice, cu brazi rari, maiestuoși, suspendați la răscruci de cer, gemeni cu pinii maritimi de pe tărmurile italice, peisaj în care s-ar simți bine, s-or simți ca la ele acasă, cum numai în Hațeg, poate, s-ar mai simți, și Cronica Pictată, și Columna lui Traian. Cosele (și bătrînești, din lemn, dar tot mai multe din zid și piatră) se cațără pe cumpeni de dealuri și munți ca oile, satul e vast, răsfirat, întins, ocupă peste șapte mii de hectare, ca să-l ajungi la una din margini, care-i la doi kilometri de Topologul Argeșului, trebuie să faci, călare, vreo șapte-opt ceasuri. Peisaj străvechi, dar peisaj de nouă civilizații, cu case noi, cu electricitate, cu școli moderne, cu magazine moderne, cu brutărie, cu dispensar, cu cămin cultural, peisaj în care se pot simți bine, se pot simți foarte bine ființa de azi a omului și viața lui. Undeva, pe fundul unei văi, ca pe un afiș colorat de turism, se vede o aglomerare, simetrică, de construcții, zeci, poate sute de case noi, unele albe, altele încă la roșu. Acolo, mi se spune, sînt Bumbuiești, sat aparținător Boișoarei, sat unde condițiile de teren au îngăduit, încă din anii '50, întemeierea unui C.A.P., drept care bumbuieștenii sînt, astăzi, cei mai bogați, dau cele mai mari recolte, dau cîte 16 000 kg de cartofi la hectar, își suie ogoarele pînă-n „arsuri" (adică în golul munților, cîndva defrișat cu foc, astăzi spart cu unelte moderne), cresc cele mai multe oi, au omenajat o pășune-model de 500 hectare, au plantat cu meri și cu pruni alte vreo 300 ha. Bine, dar cine face, cine-a făcut, cine-a înfăptuit toate astea, cine edificǎ peisajul acesta de nouă civilizație, odată ce oamenii pleacă, odată ce zeci de autobuze, în zori, sorb puterea tinără, bărbătească, a satului, lăsîndu-l doar pe seama femeilor și a bătrînilor? O fac, mi se spune, femeile și bătrînii. O fac, de asemenea, cei ce pleacă, cei ce se duc pe șantiere și în fabrici, dar cei ce, serile, se întorc, redevin ai satului, purtîndu-l, întregi, obligațiile deveniri.

Și cît de greu se muncește, aici, în această Loviște, pe pămîntul acesta arid, întins ca o pleiță crudă pe piatra muntelui! Și totuși, oamenii cultivă cartofi în „arsuri", cei din Bumbuiești, mi se spune, au plantat cu cartofi și porumb chiar și curțile C.A.P.-ului, ale grajdurilor, ale saivanelor, cucerind astfel încă vreo șase-șapte hectare pentru recolte. Șase-șapte hectare e un nimic pentru alții, dar aici e mult. C.A.P.-ul din Bumbuiești are cu totul doar 125 de hectare. Lucrate greu, ele, aceste ogoare, nu numai cele din „arsuri", dar și cele de jos, din sat, mai trebuie și păzite, ursii și porcii mistreți vin noaptea și le vămuie, drept care nopțile, în nopțile de septembrie, mai ales, înainte de recoltat, se aprind, de-a lungul ogoarelor, focuri, munții și dealurile par niște vulcani în erupție, pe pantele lor sticlesc rîuri de lavă incandescentă, adică foc lingă foc, luminînd fețele unor oameni ce dimineața au fost la fabrică sau pe șantier, în amurg și-au muncit pămîntul, iar acum, noaptea, cu ochii încă deschiși, îl păzesc de jefuitorii cu colți și coarne. La Găujani, celălalt sat al comunei, sînt, mi se spune, „cele mai grele ogoare și munci", adică terenurile, pe-acolo, sînt atît de abrupte și de sălbatice încît nu le poți vizita cu boii, doar cu caii, cu cai mici și părăși precum caprele, drept care chiar și gunoiul de grajd e cărat pe aceste pămînturi cu ei, cu caii, în desagi și în saci de plastic.

În Loviștea, caii sînt încă la mare preț. Rosa lor încă nu s-a stins, ei sînt încă mulți, ei petrec și cutreieră, mulți și slobozi, nemărginirile spațiilor viscolite de arșițe și zăpezi, înecate în ierburi și fum de nouri, ei încă n-au pierdut, pe aici, stăpînirea poienelor, a pajiștilor, a timpului, cum n-au pierdut-o nici boii placizi, grei ca hipopotamii, plutind ca niște anacronice nave pe apele vii ale altui timp. Gh. Iecutescu, primarul Perișanilor, mi-a povestit că în vara asta, în iulie, la tîrgul de la Titești-Perișani (tîrg mare, vestit, de tradiție seculară, faimosul „tîrg de două țări" al Loviștei, tîrg la care se-adună, din veac, mulțimi de oameni de pe cele două versante ale Carpaților, din Transilvania, Oltenia și Muntenia), cea mai bună pereche de boi a ajuns la 14 000 lei, cel mai bun cal la 10 000 lei. Cumpărătorul calului (vîndut de-un cioban din Rășinarii Sibiului) a fost un om din Perișani, Ion Prundaru, bun crescător de vite și mai ales bun lucrător în lemn, meșter de spițe, de obezi, de furci, de greble. Va scoate din pădure, cu calul, lemn, și va lucra mai departe, cu meșteșug și osîrdie, obezi de care, spițe de roți, greble și furci pentru fîn, adică lucruri care nu se produc în fabrici, nu se găsesc în magazine, dar de mare folos acestor oameni ai munților.

● **Cronică electorală la Titești — viitorul oraș al Loviștei**

Titești, sat aparținător Perișanilor, satul în care se ține marele „tîrg de două țări", va fi decretat, în anii ce vin, oraș. Economic, geografic, istoric, Titeștii înseamnă inima Loviștei. Căutînd locul în care să înfigi compasul, pentru a da acol zărilor Loviștei, descoperi Titeștii, plasot în chiar centrul depresiunii, căutînd punctul ideal de așezare a unui oraș, căutînd locul care să unească într-un singur focar toate drumurile bătrînei „țări", de la nord la sud și de la vest la est, găsești tot Titeștii, sediul marelui „tîrg", așezare în plină expansiune economică, socială, edilitară, poartă istorică a întregii zone. E un loc de temelie, un loc cunună, un loc cheie pentru Loviștenii, și, după datele pe care ni le oferă pensionarul Nicolae (Nicușor) I. Vlădescu, autorul unei monografii a satului, păstrată în manuscris olograf, trecerea Titeștilor la statut urban „va deschide un viitor, reparînd totodată o nedreptate istorică". Pînă în 1968, cînd (din motive ținînd mai mult de legăturile rutiere) a fost integrat Perișanilor, Titeștii au fost o comună, o mare comună, căreia în veacul trecut (1875) îi erau atașate și Perișanii, și Racovița. În 1908-1909 și în 1940-1946, Titeștii au fost reședința plășii Loviștea, în 1950-1953 i-a fost alipită și Boișoara.E, aici, o întreagă cronică, o întreagă carte a Țării Loviștei, o carte de căpătîi, cu începuturi de rînd marcate prin monumente. În vatra satului e un castru roman, în coasta lui e Posada, în ținturimul cu pini verzi-albaștri de pe Dealul Mlăcii (unde se ține și „tîrgul cel mare") doarme poetul Constantin T. Stoika, erou al războiului 1916-1918, talent salutat de Ovid Densusianu, Macedonski și Perpessicius. În cartea de astăzi a așezării, inceputurile de rînd, cele mai multe, sînt marcate prin monumente contemporane, veritabile mojuscule arhitectonice, mari edificii economice, sociale și culturale care înseamnă școli, dispensare, complexe comerciale etc., concurate de-aproape, ca masivitate în peisaj, de casele oamenilor, cele mai multe cu etaj, conturînd, de pe-acum, un vast cadru urban, în care construcțiile vechi, casele pătrățești din birne, așezate pe temeliile de bolovani, pun prețioase accente de artă. Acum, în aceste zile premergătoare alegerilor, deci votului acordat viitorului — care aici înseamnă orașul — se dezbat, ca oriunde, proiecte de anvergură, se discută despre asfalt, despre aducțiune de apă potabilă, despre noi întemeieri economice, sociale și culturale, febra evenimentelor ce se pregătesc punînd în mișcare întregul sat. E zi de lucru și, totuși, spre seară, văd oamenii adunați la răspîntii de uliți, ca sărbătoarea. Cei ce se află la oraș, la fabrici, au luat primul autobuz spre sat, cei ce se află pe cîmp (Titeștii avînd și o mare întovărășire pomicolă, o plantație tinără, dar bogată, o veritabilă fermă, cu producții de mere și prune de calitate superioară) și-au zorit treburile ca să ajungă mai devreme în centrul satului, la școală, unde s-a ținut „întîlnirea cu candidatul". „Ai fost dat absent, Radule I" e apostrofat un cioban care, asudat, gîfîind, descalecă de pe-un murg păros în fața școlii. A venit la spartul tîrgului, a venit de departe, e necăjit că n-a putut ajunge la timp, îl privește cu ochi teribili pe cel ce-i mustră (cel ce-l mustră a venit de la oraș, la volanul „Daciei personale"), caută în jur, caută o victimă pe care să-și verse năduful, se întoarce spre cai, vinovat de întîrziere e numai calul, ridică mîna... și o coboară în, atingînd botul animalului cu o mîngîiere.

Primarul Clinenilor, care e o femeie, Elena Anton, îmi vorbește despre C.A.P.-ul din comună (unde președinte e o femeie, Victoria Loide) ca despre un regat exclusiv al fustelor, bărbeții satului, mai toți, fiind muncitori la Sibiu, deci „ceapiști de duminică". Muncesc în C.A.P., și muncesc bine, chiar și femei ca Maria Darie, mamă a 11 copii, de fapt în Clineni, ca în toată Loviștea, toate femeile au copii, rar e femeie fără copii, fără un drol de copii. Elena Anton, care s-a măritat la 16 ani, avea, la 22, două fete și doi băieți, și muncea din greu, avea și slujbă la poștă, lucra și pămîntul, stringea și finul. Sînt în Loviștea, în zona Perișanilor, de pildă, femei care, ca și cele din Țara Moților, dau și la coasă, una din ele fiind Maria Dobrin, mamă a 18 copii, care, și azi, la vîrsta părului alb și a fățurii împletinate de trudă, vede de vite, de casă și de nepoți și, cînd e timpul, se suie pe cal (adică o suie nepoții) și pleacă în munte, să stringă finul.

● **Rădăcinile**

Trebuie să-și iubească enorm de mult vatra lor, ei, acești bărbați și aceste femei din Loviștea, pentru ca, ostenind atît cu copiii, să ostenească atît — mult mai mult ca atîtul cuprins în aceste rînduri ! — și cu pămîntul, cu munții, cu vitele, trebuie să fie plini de iubire pentru ea, ostenind în uzine, în fabrici, pe șantiere, să găsească resurse, putere și dăruire și pentru ea, pentru vatra lor. Trebuie să crezi enorm de mult în ea, în această vatră, în istoria ei, în legendele ei, pentru ca, numindu-te Niță Ion și fiind muncitor la Sibiu și elev la liceul seral, deci cu brațele și cu mintea ocupate cît e ziua de mare, să-ți sufleci totuși mînecile și, cu sapa, în ceasul toropitor al amurgului sau al nopții, cînd ar trebui să dormi, să încerci a străbate prin secretele pietrei și ale timpului, descoperind, dacă nu comori, cel puțin cioburi de oale strămoșești, cioburi de cronică despre o țară, despre un neam.

Da, ne spune nea Ion Ruhat, din Boișoara, prezumtivul urmaș al moșneanului din veacul al XV-lea, în Loviștea totul se schimbă, e firesc să se schimbe, important este însă ca omul să dăinuie și, ori pe unde l-ar purta schimbările cu valul lor, să nu-și uite stirpea, neamul și rădăcinile. Toți cei șase feciori ai lui sînt plecați din sat, muncesc la oraș, dar el știe că măcar unul din ei, unul din șase, va duce neamul Ruhaților mai departe, aici, în Boișoara, unde strămoșul din veacul al XV-lea a pus niște temelii.

Se întrerupe :

— Îl vedeți ? zice, arătîndu-mi un om, un bărbat tînăr, care urcă spre noi, pe ulicioara îngustă ce vine din centrul satului, făcîndu-ne, de departe, semne cu mîna. Ala-i unul din feciorii mei, e muncitor la Sibiu. Vine să m-ajute să string mereie.

ANCHETĂ SOCIALĂ

Oamenii sînt oameni nu numai cînd avem nevoie de ei, ci și cînd au ei nevoie de noi

Într-o scrisoare adresată redacției, un grup de cooperatori din satul Greci, comuna Schitu, județul Olt semnalau o seamă de nereguli din cadrul C.A.P., precum și faptul că, atunci cînd nu le tolerează, conducerea cooperativei le încurajează de-a dreptul. (Menționăm că în comună este o singură cooperativă agricolă, cu ferme în satele aparținătoare.) Nicolae Vișan, de pildă, s-a plîns în zadar conducerii C.A.P. că numărul de norme realizate de el în anul trecut a fost diminuat în scripte cu bună știință de către șeful de fermă Ilie Ilie, micșorîndu-i-se, astfel, retribuția. Iată ce ne-a declarat despre acest lucru inginerul-șef Constantin Calcan : „Cunosc acest caz. Nicolae Vișan a fost paznic. Șeful de fermă i-a spus că îl pontează numai dacă lucrează și ziua și noaptea (?!? — n.n.). Paznicul mi s-a plîns și mie. I-am spus fermierului să nu mai facă așa". Și — din păcate — cu aceasta inginerul-șef a considerat că a făcut tot ce era normal și necesar să facă. Ce să mai adăugăm și cum să ne mai mirăm că Nicolae Vișan continuă să fie convins că a fost nedreptățit, iar fermierul a fost încorect ? Elena Corbea are alt necaz. A lucrat în cooperativă din 1962 pînă în 1975, cînd s-a îmbolnăvit. „De atunci — ne-a spus — mă chinui cu boala și cu spitalele. Bărbatu-meu e și el bolnav de plămîni. Acum e internat. Doctorii zic că mai are și altă boală, ciroză. Ba, unde mai pui că și băiatul suferă de inimă. Că n-avem numai fata asta mică de la școala de-aici, mai avem și-un băiat de 19 ani. E sudor. A făcut liceul. Azi e la recrutare. Și așa cum vă zic, dacă m-am îmbolnăvit, am cerut și eu să mă pensionez, că nu mai pot lucra. Vara trecută am făcut cerere. Mi-au zis să cumpăr și dosar. Am dus patru : două eu, două bărbatu-meu. Degeaba. Președintele mă trimitea să vorbesc cu contabila Ioana Mosteanu. Contabila asta m-a purtat un an pe drumuri. Ba că n-are timp, ba că să vin eu altă dată... Barem Florea Bălașa, alt contabil, odată era să mă dea afară, nu alta. Am vorbit și cu primarul, dar tot degeaba. Am dus și actele medicale. Au zis că n-am norme destule, că n-am muncit destul. Da eu n-a fost an să nu lucrez la ceapă. Și cîte două globale luam". La C.A.P., surpriză : cererea de pensionare a Elenei Corbea nu e de găsit. A dispărut pur și simplu. Nimeni nu știe de ea. Președintele Ilie Andrei mărturisește că nici n-a fost discutată în consiliul de conducere. „N-a îndeplinit numărul minim de norme pe ultimii cinci ani. I-am spus cînd am întîlnit-o că nu-l putem da pensie". Nimeni, însă, nu s-a mirat de faptul că pe unii ani în evidențe Elena Corbea apare cu cîte doar 2 sau 3 norme. Deși atît președintele cooperativei cît și inginerul-șef știu prea bine — așa cum ne-au spus și nouă — că scriptele sînt destul de încurcate și uneori nesigure, că nimeni nu e sigur dacă normele soției nu-au fost trecute, cîteodată, pe fișa soțului, și așa mai departe. Oricum, deși i-au pierdut în mod inexplicabil cererea — pe care n-au discutat-o niciodată în consiliu, așa cum era normal — nimeni din conducere n-a găsit nici timp nici omenie într-un an de zile să discute calm, înțelegător și amănunțit cu această femeie necăjită situația ei. Din moment ce — așa cum spune aceasta — în sat pot fi consultați oricînd oamenii împreună cu care a lucrat în anii trecuți ; din moment ce uneori arhiva diminuează ea însăși certitudinile și de vreme ce — am văzut mai sus — pontarea oamenilor în satul respectiv cel puțin cîte o dată, atinge absurdul sau incorectitudinea, altele erau lucrurile — cerute deopotrivă de omenie și de responsabilitate — pe care le aveau de făcut cei din conducerea cooperativei.

Din păcate, însă, respectul, sau lipsa de respect, a acestora față de cei care muncesc direct în producție și cărora li se datoresc, oricum, în primul rînd rezultatele unității — bune, ori mai puțin bune, așa cum sînt ! — este ilustrat și de alte amănunte semnificative. Citățm în acest sens din scrisoarea amintită mai sus : „Mai menționăm că majoritatea persoanelor care desfășoară muncă în C.A.P. o formează femeile. Acestea, însă, prea rareori și foarte puține sînt invitate să participe la adunările generale ale cooperatorilor. La aceste adunări sînt invitați să ia parte, pe lîngă conducerea cooperativei, cadrele didactice, angajații spitalului din comună, care se pretind că sînt cooperatori numai ca să poată beneficia de loturi ajutătoare, însă la muncă în C.A.P. nu-i vede nimeni". Inginerul-șef a recunoscut că aproape 90 la sută din participanții la munci sînt femei. Bărbații care nu lucrează prin alte părți, în industrie, au rămas puțini. Conducerea C.A.P. caută cu luminarea bărbați pentru muncă. Dar, dacă nu-i au în cîmp, îi au în schimb la ședințe. Și aceeași grijulie conducere se mulțumește cu asta, crede că e bine, foarte bine așa. La adunarea generală de la 15 septembrie a.c., convocatoarele arată că au fost chemați, de pildă, din satul Greci 27 de bărbați și doar 17 femei, iar din satul Lisa 26 de bărbați și... 4 femei.

Parc-am fi în plin patriarhat !

Dacă mai adăugăm că, dintre puținele femei care vin la adunări, un număr infim la parte nemijlocit la muncă, lucrurile sînt cît se poate de limpezi. Și, ca o încununare a nefirescului, președintele Ilie Andrei a ținut să ne facă următoarea precizare : „Pe femei le prindem în zilele următoare la lucru și le comunicăm ce s-a făcut la adunări. Noi le informăm, să știți".

Situațiile de mai sus nu sînt nici prea puține, nici mărunte și mai ales nu sînt tolerabile. **Ele țin atît de organizarea muncii cît și de spiritul de echitate și de omenie în care cetățenii pretind — pe bună dreptate — să fie tratați fără excepție, după cum reclamă, de asemenea, creșterea rolului democrației noastre socialiste în rosturile acestei colectivități.**

DORIN GHERGHINESCU

IUBIREA DE FRUMOS

Poezia și viitorul

În măsura în care poezia este expresia mișcării și păstrării ființei spirituale a trecutului se poate vorbi de viitor în poezie.

Poezia este memoria lumii, ea sustrage de la uitare evenimentele cruciale ale istoriei și le dăruie mereu prezentului în vederea cititorilii viitorului.

Întrucît faptele trecutului, unele din ele, ating desăvîrșirea, ele nu pot fi lăsate în trecut, ele sînt moștenirea veșnică pentru toate veacurile și generațiile, virtutea și vigoarea fiecărei generații este dată de putința asumării răspunderii de a transmite mai departe această moștenire.

O generație care la noi nu prea bunăoară spiritul de jertfă al lui Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi încă nu e coaptă, o generație care nu și-l revendică pe Ștefan cel Mare ca părinte nu-l ajunsă la maturitate spirituală.

Valorile autohtone în primul rînd trebuie preluate, cele din tradiția locului sînt în datoria mea să le păstrez, să le dau viață prin propria mea lucrare și priveghere în istorie, dar aceste valori sînt implicate în universal, privesc soarta omului în general întrucît jertfa și lucrarea lor aici în Carpați a fost întru propășirea celorlalți, a fost o lucrare a credinței că sămînța trebuie să se așeze în adîncul pămîntului pentru a aduce roadă pe măsură.

Căci se poate jertfi din egoism, pot fi oameni care fac bine sau socot că îl fac din dorința de a se mări pe ei înșiși, cum spune Eminescu, dar nu aceștia sînt sarea istoriei, ci aceia a căror lucrare jertfitoare este în slujba adevărului indiferent de consecințele care uneori pot fi negative în ce-l privește. Dar numai așa se propășește în istorie prin acele personalități cheie care au viziunea clară asupra sensului existenței și a necesităților concrete cerute de ființa vie a unei comunități într-o Patrie.

Poporul român s-a alcătuit în jurul acestor slujitori pătrunși de jertfă, care au depus mărturie pentru neamul lor la ceasul potrivit, adesea cu propria lor viață.

Ființa neamului nostru este interiorizată, nu este exterioară și expansivă. Luptele noastre în istorie au fost întru apărarea acestei comori interioare, iar din aceste lupte s-a întemeiat aici la noi diamantul de nebiruit al omului jertfei, omul slujirii peste care nu se poate trece.

Asemenea oameni sînt aici Constantin Brâncoveanu cu fiii săi, Horia și Cloșca, Mihai și Ștefan, Tudor și Bălcescu, Iancu și Sofronie din Cioara, Neagoe și Matei Basarab, Samuil Micu și Daniil Sihastru, Coșbuc și Antim Ivireanu, Alecsandri și Sadoveanu, Eminescu și Decebal alături de milioanele de anonimi cu nimic mai prejos al căror nume ne-a rămas tăinuit.

Aceste uriașe fapturi ale slujirii sînt chezășia viitorului neamului nostru. Între ele candela poetului își mistuie bucuria cîntecului. În spiritul acestora se străduie să viețuiască înefabilul existenței aici în Carpați. Iar fiind aici în spiritul acestei Patrii române ești pretutindeni binevenit, plin de noutate și frumusețe.

IOAN ALEXANDRU

Acolo nimic nu e de întregit, familia, casa și țara sînt aici

Situația este, pe scurt, următoarea. Un bărbat își părăsește soția și cei trei copii, cu ocazia unei excursii în Austria, și refuză să se mai întoarcă în țară. Trecînd peste implicațiile dramatice ale unei astfel de hotărîri, bărbatul în cauză nu se mulțumește să consume de unul singur consecințele propriei sale lașități, ci intervine pe lîngă diverse foruri, face presiuni, agită spirite în numele principiilor Cartei Națiunilor Unite și ale umanității în genere, pentru reîntregirea familiei, la fața locului, adică în orașul Karlsruhe unde și-a stabilit domnia-sa fugară reședința. Ciudat mod de a face apel la umanitate și principii filosofice, într-o împrejurare în care fugarul a comis o seamă de acte reprobabile tocmai în virtutea acestor principii : și-a părăsit adică țara, domiciliul, și-a abandonat părinții, soția și copiii, lăsîndu-i la voia întîmplării. Revoltător fariseism să destrami o căsnicie prin abandon și să urli că ai rămas singur, că nu mai poți fără familie, că dorești să reîntregești familia la altă adresă, pe alt meridian, fără să te întrebi dacă oamenii părăsiți sînt de acord să ia drumul aventurii, fără să le ceri sfatul, fără să le ceri consimțămîntul.

Încercați deci să vă puneți în situația femeii abandonate. Filofteia M. din Sibiu, care, într-o zi din luna septembrie 1972, primește o ilustrată din Viena cu un conținut scurt și semnificativ : următoarea escală a soțului ei va fi lagărul de emigranți din Nürnberg. Filofteia M este încă o femeie frumoasă și demnă, are un apartament modest dar cu grijă mobilat și întreținut, e stimată și respectată de oameni, de vecini, își face meseria de asistentă medicală la dispensarul unei întreprinderi, cu devotament și compasiune pentru suferință și surîde cald, ca un om bun, în jurul căruia întotdeauna — cum spun vecinii — „aerul dă în floare". Acum nu duce lipsă de nimic. Dar în ziua în care a primit ilustrata trădării, a simțit cum i se prăbușește cerul pe umeri. Nu e lucru ușor să-ți pierzi omul drag. Dar e și mai greu să-ți dai seama că omul drag te-a trădat. A pierde pe cineva e inevitabil într-o ordine cosmică, biologică, a lucrurilor. Dar a trăda înseamnă abdicare de la rațiunea noastră de a fi, de la umanitatea noastră. Ei bine, Daniel M., de profesie electrician, șef de echipă pe un șantier de construcții, altfel om energic, harnic și competent, a simțit într-o zi că de fapt locul său este în altă parte, nu acolo unde s-a născut, a crescut, s-a format ca individ, ca om al muncii, ca meseriaș, nu acolo unde numele său împlinește cîteva secole de apartenență civică. Ce l-a determinat pe acest om să rămînă în străinătate ? Credeți cumva că anumite afinități de limbă, de dialect, de spirit și de legende cu Nibelungii ? Nu. Într-o scrisoare ulterioară lămurește dilema : pur și simplu pentru că dincolo cîștigă mai bine. Dar în cursul procesului de divorț declanșat ulterior s-a văzut, cel puțin prin prisma dovezilor furnizate tribunalului din Sibiu, că e muncitor cu ziua și de fapt cîștigă foarte puțin ! Să nu insistăm asupra mobilurilor trădării. Cert este faptul că o dată ajuns dincolo, a lansat invitații și somații pentru reîntregirea familiei.

Pusă în fața situației de a-și părăsi pămîntul natal, părinții și prietenii, de a emigra într-o țară străină în care nu cunoaște pe nimeni și de la care nu cere și nu așteaptă nimic, Filofteia M. a declarat autorităților române că nu vrea să plece pe urmele soțului, în pofida insistențelor sale, și demersurilor diplomatice, că, dimpotrivă, dorește să-și reîntregească familia în România, mai precis în Sibiu, acolo unde consideră, firesc, că se află căminul ei adevărat. „În 1973 am fost chemată la Serviciu de pașapoarte și am fost întrebată dacă vreau să plec cu copiii în R.F.G. Atît eu, cît și copiii, în special fiicele mai mari, am hotărît să nu ne părăsim țara, astfel că am dat o declarație în acest fel". Am citat un fragment dintr-o scrisoare adresată redacției în care Filofteia M. cerea să facem public refuzul ei de a da satisfacție unei „cereri absurde, abominabile de reîntregire a familiei" în condițiile în care considera că familia sa, prin cei patru membri ai săi, se află aici, în România și, prin urmare, nu se poate reîntregi decît aici ! Totodată Filofteia M. mai precizează : „I-am scris soțului meu insistînd din nou să vină acasă, deoarece m-am interesat și am fost asigurată că deși încălcase legile statului, autoritățile române nu-l vor face nimic".

Însă la una din scrisori, bărbatul fugar răspunde sincer dar... irresponsabil : „Dragă Theia și copii. În data de 8.I.1973 am primit scrisoarea de la tine, scrisă în 29.XII.72. Și mie îmi pare foarte rău de cele întîmplate, dar e prea tîrziu, cu toate că ți-a promis de la Miliție că nu mi se va întîmpla nimic, dar eu nu am încredere. Nu mai am încredere în mine personal cu atît mai puțin în alții. Este adevărat că veți avea greutăți din partea organelor în drept, cît că voi nu sînteți vinovați cu nimic, și ca atare rămîn la hotărîrea mea ca și în scrisoarea trecută. Știu că este greu pentru voi în ceea ce privește situația financiară cu un salar destul de mic, cu trei copii..." Altfel spus : știu că vă e foarte greu, dar acum ce să vă fac, dracu să vă ia ! N-aveți decît să muriți de foame ! Șantaj prin presiune pentru a accepta reîntregirea familiei la domiciliul extraconjugal din R.F.G. al tatălui rătăcitor.

Bineînțeles că s-a apelat și la infailibilul principiu creștinesc : nevasta trebuie să-și urmeze bărbatul. Căci noi sîntem buni creștini, ortodocși sau evangheliști ! Dar într-o lume care respinge sclavajul femeii și dependența față de bărbat, principiul acesta oricît de creștinesc ar fi, rămîne desigur neumanitar ! Bineînțeles că s-a făcut tapaj în jurul copiilor. Că, adică, cele trei fete nu trebuie despărțite de tatăl lor ! Și noi subscriem la ideea că întotdeauna copiii trebuie crescuți de amîndoi părinții, în deplină armonie și unitate de opinii, de scopuri. Dar articolul de față nu e un îndreptar pentru morala unor părinți fugari care-și părăsesc copiii fără remușcări, ci o pledoarie pentru grija față de om chiar și prin modul în care punem problema reîntregirii familiei.

Exasperat probabil de atîtea demersuri fără rezultat, Daniel M. înaintează o acțiune de divorț la tribunalul regional din Karlsruhe. Și asistăm astfel la unul din cele mai ciudate divorțuri, în care se dă cîștig de cauză fugarului, deși acesta dezertase în mod vădit de la îndatoririle de soț și de tată, deși în nenumărate rînduri Filofteia M. ceruse în scris transferarea dezbaterilor la tribunalul din Sibiu, oraș în care era clar că fusese ultimul domiciliu comun al soților. Mai mult, în virtutea acelorași principii așa-zis „umanitare", la care apelează Daniel M. se hotărăște ca toate cheltuielile de judecată, în valoare de cîteva mii de mărci să fie susținute tot de Filofteia M. deși aceasta rămăsese în țară singură, cu trei copii și cu o seamă de griji. Griji derivate de pildă din faptul că locuiau într-un apartament aflat în „organizare de șantier" și că prin plecarea titularului, Daniel M., angajat al acestui șantier, femeia și cei trei copii s-au trezit somați să părăsească spațiul locativ ocupat. Pe bună dreptate, pentru că șantierul angajase un alt om în locul celui plecat și acesta avea nevoie, la rîndul lui, de locuință. Au fost necesare nenumărate intervenții și audiențe pînă cînd, dînd dovadă de înțelegere și umanitate reală, oamenii au hotărît să-i repartizeze cetățencei Filofteia M. definitiv spațiul respectiv din cartierul Hipodrom I din Sibiu pentru a-și crește în liniște copiii. Nenorocirea este că Daniel M. continuă prin fel de fel de tertipuri să saboteze conviețuirea celor patru membri ai familiei rămași în țară. Beneficiind de acordarea cetățeniei germane într-un timp scurt, Daniel M. s-a întors în țară de cîteva ori, a încercat să-și corupă copiii să emigreze în R.F.G., fapt care a revoltat-o evident pe Filofteia M., femeia sacrificată și obligată de împrejurări să depună eforturi imense pentru educarea lor.

Constatînd că după ani de zile, fosta sa soție e pe cale să-și refacă viața, întîlnind un om de încredere dispus să o ajute și să aibă grijă de copii, Daniel M. își vede încă o dată subminată „autoritatea" de soț și de tată și face presiuni, în special asupra fiicei mai mari, absolventă de facultate acum și profesoară într-o comună de lîngă Sebeș, să-și ceară plecarea în R.F. Germania. Refuzul violent al acesteia îl îndîrjește și mai mult, el nedîndu-se în lături să expedieze din străinătate scrisori murdare în care e ponegrită mama copiilor, scrisori complotate cu diverși tineri din R.F.G. care încearcă să prezinte realitatea de dincolo în culori roze, atrăgătoare. La toate acestea se adaugă dificultățile înspăimîntătoare și complicațiile de labirint create de stabilirea pensiei alimentare, deoarece, multă vreme nu s-a știut exact unde lucrează fostul soț și ce venit are. Nu din cauza unei corespondențe anevoioase între tribunale, ci din cauza faptului că Daniel M. a încercat să se sustragă de la întreținerea reală a copiilor, dînd adrese false. Avatarurile nu se încheie aici. Din răzbunare, Daniel M. pune la cale cîteva reclamații la adresa fostei sale soții, prin care aceasta este învinuită de deținerea ilegală de valută și întreruperi ilegale de sarcini. Și astfel, viața femeii care nu a vrut să-și părăsească țara împreună cu copiii devine, din pricina comportamentului inuman al fostului soț, un calvar. Iată ce scria într-unul din memoriile sale disperate Filofteia M. :

„Vă rog pe dumneavoastră să-mi spuneți cine poate ajuta o mamă care nu vrea altceva decît să fie lăsată în pace în țara ei, să-și crească cu dragoste de patrie copiii, așa cum a fost ea crescută. Cine mă poate ajuta să scap de jignirile și necazurile ce le am pentru singurul motiv că nu am vrut să-mi părăsesc patria ? Trebuie neapărat să-mi părăsesc locurile natale ? Nu există o părticică din această țară în care să pot trăi cu copiii mei în liniște ? Cine mă poate apăra ? Ce să fac să nu mai umblu pe scările tribunalului, să nu mai umblu pe la miliție — căci și acolo am fost din cauza unor reclamații făcute de soțul meu că mi-a dat valută. Dar la anchetă s-a dovedit că nu este adevărat. Sau altă reclamație făcută de fapt tot de el, dar transmisă anonimă, în care mă acuza că fac întreruperi de sarcini din anul în care a plecat el. Am avut norocul că s-a putut dovedi că tot ce a fost scris în această anonimă au fost minciuni, căci altfel ce s-ar fi putut întîmpla ? După toate acestea mai pot avea eu încredere să las copiii în grija acestui om chiar și două săptămîni în vară și două în iarnă, avînd în vedere că în ultimul timp cînd vine în țară, el vizitează copiii numai în absența mea, mai mult la școală, le interzice să vorbească românește, spunîndu-le că în românește vorbesc numai țiganii.

Oare nu am eu destule probleme cu serviciul, cu grijile copiilor și cu gospodăria, îmi mai trebuie mie zile și ore pierdute pe la autorități, făcînd abstracție de faptul că aceste șocuri îți zdruncină sănătatea care este foarte scumpă.

Încep să mă depășească evenimentele, nu le mai pot face față și dacă nu voi fi scutită de atîtea tracasări cred că-mi vor rămîne copiii pe drumuri".

Și astfel, tot dînd dovadă de clemență, de înțelegere față de fostul cetățean român Daniel M, care a rămas în străinătate încălcînd legile țării, lăsînd lucrurile să se desfășoare astfel, putem comite o eroare, pentru că de cîțiva ani își ține familia sub teroare iar vizitele lui în țară produc întotdeauna nemulțumiri și adversități. Sigur că pesemne lui îi e greu fără copii printre străini. Calculul conform căruia, prin insistențe și scandal, pînă la urmă își va reîntregi familia la domiciliul propriei sale lașități și trădări a dat greș. Și în cele din urmă viața lui Daniel M. s-a concentrat numai asupra fostei sale familii pe care o ține sub tirul necruțător al reclamațiilor, anonimelor, scrisorilor injurioase și calomnioase, inclusiv a încercărilor de inducere în eroare. Filofteia M. însă și-a cîștigat oarecum echilibrul, e într-adevăr pe cale să-și refacă viața, dar o urmărește ca o fantomă, din umbră la volanul mașinii cu număr de Karlsruhe cumpărată ca să impresioneze, fostul soț răzbunător și laș. Fiindcă soția și copiii săi consideră drept singurul deznodămînt uman al acestei drame faptul că dincolo nimic nu e de întregit, familia, casa și țara lor fiind aici !

A. ULMEANU

CRONICA ȘOSELEI

Tatăl — victima toleranței față de fiul care a condus sub influența alcoolului

În condițiile în care anual contingente de 150—200 de mii de persoane primesc dreptul de a pilota autovehicule grele, autoturisme, motociclete, motorete, bineînțeles că nu ne poate fi indiferent cum debutează în circulație cei cu semnul mirării pe parbriz. Cu atît mai mult în anotimpul „tulburelului" cu tentațiile lui, cu capcanele lui : vizibilitatea în continuă scădere, solul glisant etc. fac ca iresponsabilitatea unor începători să aibă consecințe și mai grave.

Autoturismul 3—B—1824 este vîndut fără perfectarea actelor — sistem nelegal care provoacă atîtea neplăceri atît vînzătorului cît și cumpărătorului — cetățeanului R.B. din comuna Gherghesa — Buzău. Automobilul a provocat o deosebită stare euforică în familia lui R.B., cu atît mai mult cu cît în familie există un șofer. Unul care, ce-i drept, după absolvirea școlii profesionale auto din Arad, nu primise permisul deoarece nu împlinise încă 18 ani, dar fusese el examinat pentru categoriile B, C și E ? Da, fusese și trecuse cu bine dificila verificare ! Tatăl proaspătului șofer a dovedit totuși oarecare precauție în primele ore după achiziționarea mult rîvnitei mașini. Prima cursă la Rm. Sărat a fost încredințată lui I.I. șofer cu experiență, o rudă a lui R.B.

S-a ajuns în orașul amintit, toți erau bine dispuși, mulțumiți de „comportarea" pe drum a autoturismului Dacia 1300, în pofida celor aproape 46 000 de km care îi avea la bord.

Spre surprinderea lui I.I., care se despărțise pentru puțin timp de R.B. și fiul său, cînd s-a întors la locul de parcare, mașina dispăruse. După o sumară „investigație" află că posesorul mașinii și fiul său au plecat spre casă. Plecaseră fără a-i spune elementarul „mulțumesc". I.I. resemnat își caută un alt mijloc de transport pentru a ajunge acasă.

Ce se întîmplase în realitate ? După despărțirea de I.I., R.B. și fiul său Costică au simțit nevoia de a sărbători evenimentul. Ciocnind paharele fiul a insistat să conducă el mașina la reîntoarcere. „Cum adică, sînt șofer, și încă posesor a trei categorii B, C, E și nu pot conduce un autoturism ?" Tatăl s-a lăsat înduplecat. A uitat de I.I., a uitat de prudență și încurajat de licoarea sorbită, s-a urcat în mașină ocupînd locul din dreapta. La volan s-a instalat fiul care nu băuse mai puțin decît tatăl. Demaraj puternic pentru a demonstra tatălui cît de „sigur" conduce. Trec cu viteza fulgerului prin dreptul primelor două borne kilometrice. Nu ajung însă decît la km. 3+200. Aici Costică pierde controlul mașinii. Precum boxerul care primește o lovitură puternică la plex, uită pentru moment tot ce a învățat. Nestăpînit, autoturismul o ia spre stînga, pătrunde pe acostament, face din nou un slalom, ajunge iar pe partea carosabilă și se dă de cinci ori peste cap. Cuminte, după „poznele" făcute mașina rămîne în final în poziția din fotografie.

În accident își pierde viața tatăl, imprudentul tată, care l-a „încurajat" și la alcool pe fiul său, permițîndu-i să urce la volan. Este rănit grav V.D. pasager ocazional îmbarcat în mașină la ieșirea din Rîmnicu Sărat.

Tînărul șofer (18 ani neîmpliniți) scapă fără nici o zgîrietură. În sînge i se găsește 1,3 0/00 alcool.

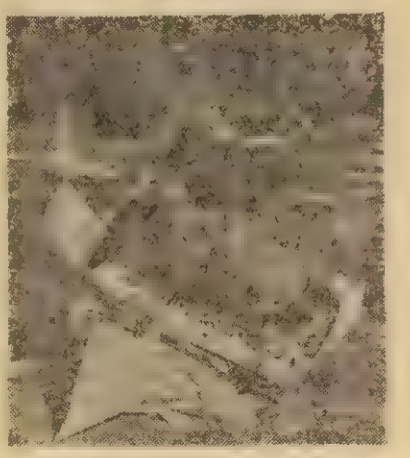

Deznodămîntul nu ar fi fost atît de grav dacă ocupantul locului din față dreapta purta centură de siguranță. Plimbarea la Rm. Sărat se putea sfîrși de asemenea cu bine, dacă tatăl manifesta un dram de înțelepciune și prudență.

Colonel VICTOR BEDA

TOP RESTANT

Instituții și organisme ale căror răspunsuri privind soluționarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii întîrzie :

1. — **Consiliul popular al județului Brașov :** la scrisoarea redacției nr. 407 din 28.05.1977. 2. — **Consiliul popular al județului Olt :** la scrisoarea redacției nr. 408 din 28.05. 3. — **Consiliul popular al județului Satu Mare :** la scrisoarea redacției nr. 685 din 28.05. 4. — **Întreprinderea de distribuirea materialelor sportive :** la scrisorile redacției nr. 906 și 951 din 16.06. 5. — **Consiliul popular al județului Neamț :** la scrisoarea redacției nr. 947 din 28.05. 6. — **Consiliul popular al județului Prahova :** la scrisorile redacției nr. 1 106 și 2 760 din 16.05. 7. — **Consiliul popular al județului Suceava :** la scrisoarea redacției nr. 1 792 din 20.05 8. — **Consiliul popular al municipiului Baia Mare :** la scrisoarea redacției nr. 2 664 din 16.05. 9. — **Consiliul popular al județului Galați :** la scrisoarea redacției nr. 3 356 din 16.05. 10. — **Consiliul popular al județului Timiș :** la scrisoarea redacției nr. 3 554 din 16.05.

Întreprinderea de ciorapi „Cimpina" — referitor la scrisoarea cititoarei **Rodica Costea**, absolventă a Școlii profesionale „7 Noiembrie" din Sibiu, publicată în revista FLACĂRA, și care se plîngea că nu putuse fi încadrată — ne face cunoscut că situația a fost rezolvată, datorită unor conjuncturi nefavorabile în care se găsea întreprinderea; începînd cu data de 10 octombrie, cu adresa Centralei nr. 30 693, s-a primit însă aprobarea încadrării unui număr de 5 absolvente ale școlii profesionale, printre acestea aflîndu-se și Rodica Costea.

Vă aduc la cunoștință o situație, socotesc, revoltătoare, pe care o întîlnesc cetățenii veniți relativ recent în Baia Mare și care nu au decît domiciliu flotant — înscris în buletinul de identitate — în această localitate: pentru a împrumuta cărți de la Biblioteca județeană, aceștia sînt nevoiți să lase o garanție care constă din 50 lei, nici mai mult, nici mai puțin. Urmează apoi o a doua surpriză: prețul total al cărților împrumutate nu poate depăși o treime din garanție (50 : 3 = 16 lei). Chiar dacă bibliotecarele dau uneori dovadă de indulgență, aceasta cînd o singură lucrare are un preț mai mare, totuși cititorii despre care am scris mai sus nu pot împrumuta deodată o lucrare din domeniul științei, tehnicii și un volum de literatură beletristică, foarte necesare pentru ridicarea pregătirii profesionale și a nivelului cultural. Consider că pretinderea acestei garanții nu este nici legală, iar dacă acești bani nu sînt depuși la C.E.C. — nu cunosc care e situația — ei sînt scoși din circulație. **(Nicolae Păpară**, Baia Mare)

Zilele trecute m-am aflat pentru cîteva ore în municipiul Petroșani, din județul nostru. Așteptînd o vreme în gara C.F.R., am rămas, împreună cu alți mulți cetățeni, neplăcut surprins de murdăria care domnește aici: grupul sanitar este practic imposibil de folosit, în jurul chioșcului de alimentație publică și al magazinelor e o mizerie de nedescris, nici în sala de așteptare nu găsești o situație mai bună. **(Nicu Sbuchea**, Hațeg, Hunedoara)

Sînt posesorul unui autoturism „Dacia 1100" înmatriculat 1-PH-2581. În luna februarie a.c. am avut un accident în București cu un autoturism „Dacia 1300", proprietatea O.J.T. Timișoara, vinovat constatîndu-se a fi conducătorul acestuia din urmă. Conform asigurării prin efectul legii, A.D.A.S. București mi-a întocmit actele necesare pentru repararea mașinii la unitatea Autoservice Ploiești, din strada Cimpinei. Mașina a fost reparată însă A.D.A.S. Ploiești nu mi-a dat-o la domiciliu, dar nu o pot utiliza întrucît mi-au reținut certificatul de înmatriculare pînă la achitarea sumei de către A.D.A.S. Ploiești. În acest caz cu ce sînt eu vinovat? De 9 luni stau și mă uit la mașină fără a mă putea folosi de ea, pentru că A.D.A.S. Ploiești și, respectiv. O.J.T. Timișoara s-au împotmolit în niște acte birocratice. **(Iosif Gegea**, Băicoi, str. Unirii nr. 3, județul Prahova)

Sîntem un grup de 92 muncitori ce lucrăm la laboratorul de cofetărie al I.C.S.A.P-Galați, amplasat pe strada Egalității nr. 6, în plin centrul municipiului. Urmare a seismului, clădirea în care își desfășoară activitatea acest laborator — cel care aprovizionează întreg Galațiul cu produsele de specialitate — a fost grav avariată: s-au produs crăpături și surpături pronunțate pe toți pereții, stîlpii de rezistență au tendința de a se prăbuși. Conducerea I.C.S.A.P.-ului a fost o singură dată pe la noi, a dispus unele măsuri, ca sprijinirea pereților, dar acestea aproape că au pot preîntîmpina mai nimic, oricînd se pot prăbuși peste noi. Știm că încă din 1975 a început construirea unui nou laborator, modern, trebuia dat în folosință încă din toamna anului trecut, din nu știm ce motive însă nu s-a dat. Pînă la darea acestuia în funcțiune ne întrebăm: oare cine e dator să se intereseze de condițiile în care lucrăm noi, cei 92 de muncitori ai laboratorului actual, de pericolul care ne paște? **(În numele celor 92 de muncitori, semnează Nicolae Ivănescu** — Galați)

Blocul nostru, D 8, Aleea Callatis nr. 10, microraionul 6, Drumul Taberei, sector 7, București, a fost dat în folosință cu proces verbal de recepție provizorie în trimestrul IV 1972. De atunci și pînă în prezent, în urma nenumăratelor noastre solicitări, s-au prezentat la bloc o serie de comisii pentru recepția finală, s-au încheiat minute peste minute, procese verbale și angajamente, din care reiese necesitatea unor lucrări ce nu s-au efectuat însă nici pînă astăzi, și anume: au loc infiltrații prin terasă, de asemenea infiltrații și condens prin tîmplăria mecanică; condens la unele apartamente; defecțiuni de vopsitorie la tîmplăria mecanică; fisuri în panourile mari prefabricate; defecțiuni la cele 4 antene colective TV etc. **(Neculaiu Andrelanu**, împuternicitul asociației de locatari).

Fotografia pe care v-o trimit reprezintă un adevărat „podcapcană" și este situat peste Bega, care leagă șoseaua T. Vladimirescu cu șoseaua Titulescu — în dreptul străzii „7 Noiembrie". Acest pod — care este și o curiozitate turistică pentru că a fost construit de inginerul constructor Eiffel — este complet uitat de cîțiva ani de zile, asfaltul se năruie, tabla se năruie, au apărut gropi după gropi. Și pe aici, zilnic, trec mii de cetățeni. **(Ferdinand Heim**, Timișoara)

În articolul „Cine ne arată cum ajungem la Sarmizegetusa", apărut în revista FLACĂRA nr. 34 a.c., se arată lipsa de interes față de aceste vestigii istorice ale poporului roman. Vizitînd ulterior această cetate, n-am găsit pe nimeni care să ne dea explicații nici la cetate dar nici la muzeu, decît o lucrătoare care încasa numai taxa de intrare și nu știa altceva decît să croșeteze, după cum se vede din fotografia pe care v-o trimit. **(Ioan Neagu**, Ploiești)

Mă numesc **Nicolae Șerban**, de loc sînt din Drobeta-Tr. Severin; în luna iunie a.c. am fost detașat în județul Hunedoara. În mai multe rînduri am trecut pe drumul ce pleacă de la localitatea Valea de Pești, traversează vîrful muntelui Arcanul și face legătura cu județul Gorj, comuna Bilta. Cîndva acest drum a fost amenajat pentru a fi folosit ca drum rutier, nu știu cînd a fost aceasta, dar cred că nu foarte demult. Întreprinderea care a lucrat aici a lăsat undeva, la o curbă, acest cilindru compresor — pe atunci probabil aproape nou — acum descompletat și imposibil de a mai putea fi remediat. Acest cilindru — pe care vi-l trimit în fotografia alăturată — poartă nr. de inventar 4 037, repet a rămas abandonat într-o curbă, stînjenind circulația, dacă tot nu se mai poate folosi, de ce nu e dus la I.C.M.?

Mă numesc **Daniel Mihalcea** și locuiesc în Tîrgoviște, bd. Independenței, bloc 4, scara B, apartament 36, etaj II. La începutul acestui an m-am adresat revistei FLACĂRA pentru a mă ajuta în soluționarea situației apartamentului meu, acesta prezentînd mari deficiențe. În nr. 5 din 3 februarie a.c., scrisoarea mea a apărut în revistă, fapt pentru care vă mulțumesc, însă vă aduc la cunoștință că întreprinderea contractantă ori nu a citit-o, ori n-a vrut să arate că a citit-o, întrucît lucrurile nu s-au schimbat cu nimic. Apelez din nou la dumneavoastră, poate că de data asta cei în drept își vor apleca urechea și asupra necazului meu.

În revista „LUMEA", la rubrica „1 000+1", a apărut o fotografie cu un text din care reieșea că Roland Mehring din Münster, R.F.G., ar fi unul dintre ultimii trei „gardieni" europeni de pe turnuri, care urcă zilnic turnul bisericii Sf. Lamberti pentru a suna din corn din 30 în 30 de minute. În orașul Nădlac, din județul Arad, de zeci de ani, iată, există un „al patrulea" și „al cincilea" dintre ultimii „gardieni" europeni: conform unui obicei local, doi soți suflă ora exactă, din corn, din sfert în sfert de oră. **(Bujor Buda**, Arad)

Din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R.:

Urmare scrisorii adresate de către cititorii Constantin Tănăsescu și Marin Ciocoiu din municipiul Pitești, prin care aceștia sesizează că directorul B.J.A.T.M. Argeș, Crăciun Ion, și alți lucrători comit neregului în unitate, folosesc metode de muncă nejuste, s-au înconjurat de elemente necinstite și săvîrșesc abateri de la normele eticii și echității socialiste: într-adevăr, Crăciun Ion, împreună cu alte cadre din conducerea B.J.A.T.M. Argeș au comis abateri grave privind asigurarea integrității valorilor materiale încredințate și în special în gestionarea și inventarierea patrimoniului bazei, în ținerea la zi a evidenței tehnico-operative și contabile, precum și în exercitarea controlului financiar preventiv... Față de abaterile săvîrșite și recunoscute de cei vinovați, au fost luate următoarele măsuri pe linie de partid și de stat : Crăciun Ion, directorul B.J.A.T.M., a fost pus în discuția Plenarei Comitetului județean de partid Argeș, sancționat cu vot de blam, iar pe linie administrativă cu reducerea de 10 la sută a remunerării și indemnizației de conducere și imputarea sumei de 12 605 lei, reprezentînd cota parte din prejudiciul total; Eremia Ion, contabil șef, a fost sancționat cu vot de blam apoi a fost destituit din muncă, imputîndu-i-se suma de 9 935 lei cota parte din prejudiciul total; Tudorache Gheorghe, inginer șef, a fost sancționat cu vot de blam, destituit din funcție și pus să plătească o imputație de 9 882 lei, cota parte din prejudiciul total; Calotă Ion, șeful biroului organizare și retribuire, a fost sancționat cu mustrare, destituit din funcție și pus să plătească 7 011 lei, cota parte din prejudiciul total; Rizea Gheorghe, director adjunct, de asemenea, a fost sancționat cu mustrare, penalizat cu o reducere de 10 % din remunerare și indemnizația de conducere pe timp de trei luni și imputat cu 9 935 lei cota parte din prejudiciul total. Cazul de la B.J.A.T.M. și măsurile luate cu cei care au săvîrșit abateri au fost prelucrate cu activul de partid al Comitetului județean de partid Argeș.

Consiliul popular al județului Galați ne anunță că referitor la scrisoarea cititorului nostru **Ulise Vinograschi**, prin care acesta menționa că spațiul în care locuiește în Galați, pe strada Republicii nr. 49, fiind afectat de către seism, nu s-au luat măsurile corespunzătoare pentru executarea reparațiilor, s-a stabilit — conform planului de reparații al Exploatării de gospodărie comunală și locativă Galați — ca pînă la data de 30 noiembrie lucrările în cauză să fie executate.

Doresc ca prin aceste rînduri să aducem cele mai fierbinți mulțumiri și recunoștința noastră profesorului dr. Pop D. Popa Ioan, care la 1 iunie a.c. ne-a operat băiatul în vîrstă de 11 ani de o maladie congenitală de cord, operație în care mulți nu-și mai puseseră nici o speranță. În urma intervenției care a durat mai multe ore, operație realizată prin congelare, timp de două luni apoi cît a durat convalescența, acest om a fost în permanență alături de noi, îmbărbătîndu-ne, căutînd să ne risipească temerile. Astăzi, cînd pericolul a trecut, îi aducem și pe această cale prinosul nostru de caldă recunoștință. **(Familia Ionică Constantin și Victoria**, Craiova).

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să li se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți

Poșta redacției

■ **Margareta Nechifor** — Tîrgoviște. Elevii de la școlile tehnice sau profesionale nu se pot transfera de la o unitate școlară la o alta cînd acestea sînt tutelate de ministere diferite, dacă nu sînt întrunite avizele favorabile ale celor două foruri. În general, aceste avize nu se dau pentru că organul tutelar al școlii are un plan de școlarizare și suportă cheltuielile pentru pregătirea profesională a elevilor, iar aceștia, la rîndul lor, sînt obligați să respecte contractul încheiat.

■ **Eleonora Georgescu** — București. Ruda dumneavoastră nu poate beneficia de pensie pentru invaliditate de la C.A.P. atîta timp cît nu are propunerea de pensionare a medicului de specialitate din policlinică și acte medicale din care să rezulte că s-a îmbolnăvit în timpul muncii la C.A.P.

■ **Tudor Ionescu** — Ploiești. Contractul de muncă a încetat la cererea dumneavoastră ; ca urmare, vechimea în muncă se întrerupe, iar pentru perioada cît nu ați lucrat, nu aveți dreptul la concediu, acesta se acordă numai pentru perioada efectiv lucrată.

■ **Emil Ștefănescu** — Sinaia. Pentru liceele de matematică-fizică existente în fiecare județ, s-a hotărît, pentru evitarea aglomerărilor, ca la concursul de admitere la aceste licee să participe numai candidații din județele respective. De aceea cererea de înscriere a fiicei dumneavoastră a fost respinsă.

MARGA NEDELEA ■

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC

Munch
Ţărmul

Observ că între soare şi ceaţă nu mai am ezitările de altădată şi că, fără să-mi dau seama, lumina, nisipul, marea au încetat treptat de a mai fi elemente de peisaj devenind pentru mine simbolurile unei morale. Cu memoria plină încă de soarele unui drum la tropice, mi-e greu să răsfoiesc un album Edvard Munch, deşi întotdeauna am fost convins că acest norvegian cu dragostea sa amară pentru acelaşi gen de femeie cu părul despletit peste obraz, înlocuindu-i obrazul, plăsmuire a vîntului şi a singurătăţii răspunde unor înclinări de tinereţe cînd visam să fac o călătorie la poli, să străbat deşerturile de ghiaţă ca Nansen ; proiect în care, probabil, niciodată n-am crezut în mod serios, dar la care n-am renunţat decît în ziua cînd am descoperit că eroul tuturor labirinturilor nu este Tezeu, ci Ariadna.

Iată aceste pînze în care întîlnim mereu o femeie sau o pereche întoarsă cu spatele, privind în faţă ceva care ar putea fi o mare verde, acoperită de sloiuri, undeva lîngă fiordurile nordice ; sau la fel de bine ar putea fi o întrebare dilatată, o amintire sau umbra verii nordice care a trecut aducînd sub cerul de la miazănoapte paloarea primelor frunze de toamnă... dar ce nu poate fi această tăcere colorată care se întinde ca o pajişte bizară sau ca un cer impenetrabil în faţa personajelor lui Munch oprite adesea cu spatele la cel ce le priveşte şi lăsîndu-ne să ne întrebăm ce anume văd ele ?... Şi nici nu merg aceste personaje, aproape totdeauna un bărbat şi o femeie şi aproape totdeauna femeia puţin înaintea bărbatului. Ele stau oprite pe un ţărm dincolo de care nu ştim ce se întîmplă ; la ţărmul unei mări sau al unei întrebări pe care şi-au pus-o cu o clipă înainte. Care ?

Inutil să aşteptăm un răspuns. Aici nimeni nu aşteaptă nimic, nu speră nimic şi nu spune nimic. Siluetele lui Munch cu obrazul lor înlocuit de părul despletit în vînt se feresc de ceva care le ameninţă în taină, o boală, moartea, o teamă, n-au încredere decît în tăcere şi în singurătatea lor în care plutesc ca într-un acvariu... singurătatea unde unii n-au descoperit decît infernul, alţii un deşert şi foarte puţini pe ei înşişi... Liniştea lor e fragilă, oricînd se poate sfărîma transformîndu-se în nisip... O tristeţe insinuantă oboseşte culorile şi frînge liniile, le curbează... Şi apoi aceste capete de femei care amintesc chipul tragic al Medeii greceşti... dar aceste Medei nordice sînt melancolice şi dacă se vor răzbuna, se vor răzbuna în primul rînd împotriva lor.

Cunosc împrejurările care l-au determinat pe Munch să fie un pictor rănit, ducînd cu sine cicatrici pe care vîntul îngheţat al nordului le deschide, rupînd peceţile unor amintiri dureroase. Mă izbeşte de asemenea într-un autoportret din 1895 asemănarea cu Bacovia. Aceeaşi mască amară şi aceeaşi singurătate iremediabilă întipărită pe faţă ca un destin. Încercînd să-mi aduc aminte detaliile chipului lui Bacovia şi să le compar cu ale acestui artist nordic, mă gîndesc că, poate, o ediţie a „Plumbului" ilustrată cu reproduceri din Edvard Munch ne-ar demonstra cum ar arăta poezia bacoviană tradusă în pictură...

Şi totuşi, dincolo de vechea mea pasiune pentru poezia lui Bacovia şi dincolo de reveriile polare ale adolescenţei, ceva mă opreşte să înaintez în acest labirint. Pentru că un labirint învăluie aceste siluete fără speranţă ale lui Munch, un labirint unde Minotaurul are paloarea cerului nordic... Am visat vreodată aurore boreale şi peisaje nordice ? Dacă da, nu această mare de un verde stins, care n-a existat nicăieri, unde două femei aşteaptă, poate, o corabie ce nu va sosi niciodată. Nu aceşti copaci luminaţi doar de părul unei femei. Nu această plajă pe care trupul întins la soare nu cunoaşte, de fapt, sărbătorile verii. Primul şi singurul impresionist al Norvegiei, cum a fost numit Edvard Munch, mă face să mă gîndesc că omul a trebuit totdeauna să lupte nu numai împotriva nedreptăţilor, ci şi împotriva singurătăţii, iar în această luptă trebuie să nu se teamă să declare ceea ce iubeşte în jurul său. Şi dacă sînt în această privinţă lucruri pe care le putem spune cel mai bine cu ajutorul mării, al unei plaje şi al soarelui de ce n-am face-o ?

Am sentimentul că pierd ceva răsfoind mai departe albumul. O iluzie veche, corăbiile de ceaţă al căror pasager himeric am fost. În schimb, ştiu din ce în ce mai bine că aparţin verii, fructelor şi luminii care arde nisipul şi marea. E o opţiune aici ? Probabil. Dar nu de melancolia din pictura lui Munch mă îndepărtez, ci de lipsă ei de speranţă. Sînt convins că singurul sens al unui deşert este în ceea ce îl neagă. Şi că arta care n-are încredere în misiunea ei nu poate avea încredere nici în forţa ei. Cel mai tragic dintre marii pictori a iubit fără nici o limită grîul şi soarele. După ce-am văzut „Lanul de grîu cu corbi" al lui Van Gogh ştiu că în cea mai înfricoşătoare singurătate poate birui soarele şi că în orice labirint nu există decît o singură soluţie, să te întorci cu ajutorul dragostei acolo unde speranţa şi soarele strălucesc.

E adevărat, chiar cînd nu stau lîngă o mare, aceste siluete ale lui Munch stau parcă pe un ţărm. Unde îşi amintesc totul. Ne poate ajunge atît ? A existat o vreme cînd credeam că un ţărm nu este decît limita unei mări. Dar acum ştiu că ţărmul este ceea ce dă un înţeles mării. Tocmai de aceea trebuie să cerem de la el mai mult. Şi în primul rînd ceea ce ne ajută să dăm un înţeles superior vieţii. Mă refer din nou la Ulise ? Nu-i nimic, am nevoie de el.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Cînd împăraţii se ocupă de creşterea păsărilor

Ultimul act al prăbuşirii Imperiului Roman, în viziunea discutabilă dar profund originală semnată de Friedrich Dürrenmatt, se consumă pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti într-un decor alb, pietrificat, cu personaje aproape mumificate şi ţipete de păsări înjunghiate pentru prînzurile paupere ale împăratului Romulus cel Mare. Într-o atmosferă de ceremonie despuiată de fard şi de fast, dar păstrînd încă unele orgolii ridicole şi gesturi groteşti, Romulus cel Mare, împăratul care se predă senin şi imperturbabil, convins că înfrîngerea Imperiului Roman devine astfel un act de progres, de echitate istorică şi de salubritate, aşteaptă năvălitorii încercînd să-şi păstreze surîsul şi bunul simţ. Ultimul împărat roman, în imaginaţia lui Friedrich Dürrenmatt, e un cărturar, un savant care a învăţat din lecţiile istoriei, care cunoaşte exact destinul imperiilor clădite pe jaf şi cotropire, chiar dacă posteritatea, uneori pe drept, alteori pe nedrept, va smulge din anonimat şi va aureola un personaj sau un eveniment oarecare. Romulus cel Mare, proiectat pe scenă cu ironie şi cu umor trist de către Friedrich Dürrenmatt, refuză să lupte pentru că ştie dinainte, ca după un oracol, cum se va termina războiul, preferînd să se întoarcă, modest şi calm, la problemele mărunte ale gospodăriei, să se îngrijească de pildă de păsări, pasiune domestică şi tranchilizantă.

Privit din perspectiva timpului care s-a scurs de la premiera mondială (piesa a fost scrisă în 1949), textul ne apare astăzi uneori depăşit, calamburile telefonate, răsturnările de situaţii naive. Categoric, „Romulus cel Mare" nu este cea mai reprezentativă piesă din cariera de dramaturg universal a lui Friedrich Dürrenmatt. Dar, e extraordinar de fertilă în planul imaginaţiei, al libertăţii de a gîndi istoria şi evenimentele ei prin prisma dilemelor noastre cotidiene.

Reprezentaţia, gîndită exact şi cu subtext de Sanda Manu, este unitară stilistic (fapt absolut rar), discretă, adică fără stridenţe şi preţiozităţi artificiale, respectînd consemnul graficii albe, dominante şi obsedante, de moarte în plină zi, în plină lumină a unui imperiu epuizat. Dar spectacolul este ţinut de Radu Beligan în aer (aşa cum ne ţinem uneori respiraţia şi avem impresia că plutim) ca într-un sublim exerciţiu de iluzionism, într-un nor uşor de fum, aproape transparent. Tensiunea cerebrală în care se desfăşoară ostilităţile pe scenă e întreţinută de meditaţia actorului care l-a compus pe Romulus cel Mare printr-un subtil joc secund, printr-un permanent dialog cu sine, de pe urma căruia personajul e comentat şi sancţionat cu ironie subţire şi disimulată, cu un surîs amar sau cu un surîs tonic, cu un gest întîmplat parcă în stare de imponderabilitate. Acesta este cuvîntul ! Radu Beligan atinge în această reprezentaţie imponderabilul.

Din distribuţia bine fixată de regizoare, aliniată discret în jurul directorului Teatrului Naţional, se remarcă, fără a se întrece pe sine, din motive care ţin în primul rînd de text, ca şi de unele creaţii anterioare pe diverse scene : Nicolae Brançomir, Gheorghe Dinică, Marin Moraru, Mihai Fótino, Marian Hudac. O menţiune specială se cuvine să facem însă pentru modul în care au fost desenaţi în spectacol cei doi sfetnici ai împăratului înţelept şi falimentar, de către Radu Gheorghe şi Mihai Mălaimare, actori de mare talent, prea puţin distribuiţi pînă acum.

După aproape două ore de dialog care spulberă pur şi simplu cîteva din miturile cunoscute savant din tratate, cortina cade peste doi împăraţi, cel învins şi cel învingător, două personalităţi ale istoriei care au decis evenimentele, care discută acum probleme de avicultură şi, culmea !, se înţeleg. E tot ce a mai rămas din marile ambiţii sau orgolii.

A. DOHOTARU ■

Romulus cel Mare (Radu Beligan) şi Odoacru (Gheorghe Dinică) nu duşmani neîmpăcaţi, ci doi blajini avicultori.

ARTE PLASTICE

Pînze în care nici o frunză nu plînge

Un pictor de imagine nouă din generaţia ajunsă la cincizeci de ani povesteşte cu uimire cum se găsea el odată cu şevaletul la peisaj şi cum un bade, care stătea deoparte şi se uita la lucrul lui, i-ar fi zis : frumos ce faci matale acolo, numai că în tablou nu plînge nici o frunză.

A naibii spusă de ţăran, neştiutor de estetică, dar avînd simţirea mai presus de toate teoriile despre frumos în artă. Un om care ştie că nu există minune fără lacrimă şi că un tablou e mai mult decît o sumă de relaţii între linii, culori şi suprafeţe.

Sigur, nu se află operă care să mulţumească dorul de frumos, de armonie al tuturor oamenilor, fiindcă chipul armoniei e foarte schimbător, cum schimbători sînt şi oamenii, pe măsură ce învaţă mai multe despre mersul artei. Dar nu-i mai puţin adevărat că în ciuda meşteşugului şi a instrucţiei destui artişti nu ajung să comunice mare lucru semenilor.

De mult timp n-au mai trăit galeriile Capitalei un sezon atît de mediocru. Au fost săptămîni şi luni în care cronicarii nu prea au avut ce scrie. Unii au comentat cu destulă amărăciune situaţia ştiind că peste amar nu se mai află decît filosofia, alţii au tratat-o cu îngăduinţa cu care l-au înţeleptit vîrsta şi experienţa. Nu-i prea greu să vezi şi să scrii de ce cutare expoziţie e rea. Atîta doar că spunînd lucrurilor pe nume poţi să chinui peste poate un suflet de om plin de bune intenţii. Ce-i de făcut atunci ? Cum trebuie considerate multele manifestări în care nu se întîmplă aproape nimic ? Ce verb e potrivit în cazul artistului care a învăţat sîrguincios toate lecţiile de meşteşug, dar n-a avut norocul să priceapă că mai presus de tehnică stă întotdeauna viaţa ?

Mă preocupă în chip deosebit arta unor amatori, cărora li se spune, cu un nume care, practic, ştirbeşte adevărul „naivi". Faptul că în aproape toată lumea se vede un interes deosebit pentru creaţia amatorilor — şi cu deosebire a acelor amatori care nu tind să imite nici o manieră, descoperind ei înşişi calea şi mijloacele artei picturii — a iritat pe mulţi profesionişti. Ei nu pot să înţeleagă că acest interes nu înseamnă modă, ci că el vădeşte voinţa de resensibilizare la lucrurile simple şi armonioase, la plînsul frunzei, la trăirile omului modern. Una din primele ore de şcoală în institutele de artă se deschide cu ideea că „Înainte de a fi un peisaj, o natură statică sau un portret, imaginea pictată este o sumă de relaţii între linii, culori şi suprafeţe". Idee ademenitoare, ieşită din revolta artistului cu o pregătire profesională complexă faţă de pictura proastă. Din păcate, lecţiile de conţinut sînt mult mai rare şi mai puţin interesante decît cele despre formă. Am văzut de curînd expoziţia de peisaj a unui artist din generaţiile medii. O selecţie unitară, dacă luăm ideea de unitate în accepţia foarte comodă a celor mai multe „personale" unde în loc de operă încheiată se prezintă variaţiunile unei teme — adică **procesul**, nu **rezultatul**. O selecţie cu destule calităţi — dacă luăm în consideraţie nu atît meritul de inventator al artistului, cît pe acela al direcţiei pe care pictura lui o ilustrează. În fine, o selecţie ca atîtea altele, care te îndeamnă să situezi destul de sus munca creatorului în mişcarea artei de azi, dar care, totodată, te obligă să observi că, de fapt, el nu face decît să profite de curajul unor înaintaşi, să tragă folos de pe urma acelora care au înţeles plînsul frunzei şi l-au spus în pictură într-un chip nou, expresiv, frapant chiar.

TUDOR OCTAVIAN ■

● **În seara zilei de 20 octombrie, în oraşul Tîrgovişte s-a desfăşurat spectacolul „Antena vă aparţine". La sfîrşitul programului, la cererea publicului, George Mihăiţă, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian şi Adrian Păunescu au susţinut o întîmplare de muzică şi poezie, primită cu participare de publicul tîrgoviştean. Din respect pentru acei minunaţi oameni din Tîrgovişte, ca şi pentru realitatea acelei întîmplări, consemnăm acea seară ca a 291-a întîlnire a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluţionar, cu publicul iubitor de poezie şi muzică tînără.**

I. DUMITRESCU ■

RUBRICA MEA

Vitejia oştenilor noştri

Participarea oastei române la Războiul pentru independenţă a fost prilejul unei pasionante întrebări pe care şi-au pus-o numeroşi corespondenţi străini de pe frontul din sudul Dunării. Cum se va comporta o armată organizată de puţine decenii şi care n-a luptat niciodată ? Această oştire se va confrunta pe de o parte cu un popor războinic, cum erau turcii, pe de alta, cu aliaţi ca ruşii, încercaţi în ciocnirile lor cu semiluna. Însuşi Vasile Alecsandri, care a contribuit nu numai cu pana, scriind la cald faimoasele poezii de slăvire a vitejiei „curcanilor", dar şi cu cuvîntul, ţinînd un ciclu de conferinţe în folosul soldaţilor răniţi, şi-a exprimat uimirea într-o scrisoare către Iacob Negruzzi (din care ne dau extrase Petru Vintilă şi Petru Vintilă jr. în recenta lor carte de efemeride ale războiului : **Şoimii au trecut Dunărea,** roman cronologic, Cartea Românească, 517 pagini). Poetul scria, printre altele : „Românul lăsînd plugul în cîmp şi apucînd arma, ruginită de patru veacuri, a păşit semeţ în fruntea morţei, a dat la duşman cu bărbăţie şi a şters rugina de pe armă în pieptul ce-i aţinea calea". E foarte frumos spus, dar cronologiceşte exagerat. Ultima încercare a moldovenilor de a-şi cuceri independenţa a fost în 1711, la Stănileşti, cînd Dimitrie Cantemir s-a aliat cu Petru cel Mare. Lî se alătură munteanul Toma Cantacuzino, spătarul, cu un corp de cavalerie, atacă cetatea Brăila şi o cucereşte. Aşadar, cele patru veacuri se reduc la mai puţin de două. În Ţara Românească, cel din urmă voievod care s-a ridicat împotriva turcilor a fost Radu Mihnea III, care-şi spunea Mihail (în amintirea lui Mihai Viteazul), Radu, electrizat de epopeea înaintaşului său : era în anul 1659, aşadar cu puţin peste două sute de ani. Fapt este însă că armata noastră era de puţină vreme instruită în ştiinţa militară modernă, în tactică şi strategie, şi că primea întîia oară ceea ce s-a numit „botezul focului".

Prima calitate pe care şi-a verificat-o a fost vitejia, adică elanul în atac, sub focul tunurilor şi al gloanţelor, la îndemnul comandanţilor, care au luptat şi ei în prima linie. Sumar echipaţi şi hrăniţi, înfruntînd asprimile anotimpurilor, soldaţii noştri din toate armele — infanterie, cavalerie, artilerie, geniu — s-au expus fără şovăire, smulgînd admiraţia corespondenţilor de război de pretutindeni.

Proba de foc, încercarea decisivă care a dat întreaga măsură a vitejiei şi eficacităţii armatei noastre, a fost asaltul Griviţei, la cîteva zile după această justă anticipaţie. Corespondentul ziarului elveţian **Bund** din Berna şi al **Gazetei de Chicago,** într-un lung reportaj, după participarea sa directă la acţiune, încheia în acest fel : „Niciodată n-aş fi crezut să văd atîta bravură la o trupă care pînă acum n-a cunoscut focul".

După cîteva zile, la 3 septembrie, corespondentul ziarului vienez **Die Presse** relatează următoarele :

„Luptele de la Plevna au fost pentru toată lumea un şir de evenimente neaşteptate, şi purtarea românilor a fost una din cele mai mari surprinderi, care nu s-ar fi aşteptat nici din partea unei armate viteze, organizată europeneşte şi dirijată după principiile moderne. Trupele române pot să pretindă principalul merit în luarea redutei Griviţa". Acelaşi corespondent, după ce a văzut tabăra română de la Verbiţa, a raportat :

„Văzui mai pe urmă pe soldaţii români înşişi în luptă şi trebuie să le dau atestatul că se luptă fără teamă, curajoşi ba chiar cu furie, că sînt nestrămutaţi în ploaia de gloanţe şi că atît în atac cît şi în apărare se menţin cu o egală înverşunare. (...) Românii n-au arătat numai vitejie mare, dar şi ştiinţă în operaţie".

Nu se putea o recunoaştere mai strălucită.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Postfaţă la cîteva prefeţe

Demult, demult, pe vremea cînd literatura era domeniul tuturor „naivităţilor", prefeţele jucau rolul modest de a prezenta cititorilor o operă literară mai puţin cunoscută sau de-a le-o explica atunci cînd părea dificilă. În orice caz, în aceste atît de necesare texte auxiliare se vorbea despre opera în cauză şi nu despre alteeva.

În literatura actuală un adevărat precursor al acestei tendinţe trebuie considerat Adrian Marino. În 1966, cînd apărea primul volum din ediţia de **Opere** de Alexandru Macedonski, cititorul avea toate motivele să rămînă consternat : în respectivul volum, trei sute patruzeci şi două de pagini erau semnate de Adrian Marino **(Studiu introductiv, Cronologie, Notă asupra ediţiei, Note şi variante),** în timp ce poeziei propriu-zise îi reveneau doar nouăzeci şi şase. Enormul blindaj de comentarii şi date strivea, pur şi simplu, versurile capriciosului poet.

De atunci au apărut multe alte asemenea cazuri, care nu mai miră însă pe nimeni. Ele nici nu sînt, dealtfel, atît de spectaculoase, deoarece **ambiţia** prefaţatorilor a găsit forme mai subtile de manifestare decît acapararea spaţiului tipografic.

Alcătuind, în 1974, o antologie din opera celor mai valoroşi poeţi interbelici **(Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Maniu, Pillat, Vinea, Voiculescu),** Laurenţiu Ulici ţinea ca, într-un **Argument** prealabil, să explice ce înseamnă istoria literaturii, ce înseamnă poezia şi, în general, ce înseamnă tot ceea ce înseamnă ceva. Pe un ton tot atît de măreţ (profetico-ştiinţifico-filosofic) erau redactate prezentările fiecărui poet în parte, în care apăreau frecvent expresii zguduitoare ca „libertate absolută", „pricepere inegalabilă", „îndoială extraordinară", „curaj disperat" „o teamă grozavă şi ireductibilă" etc., etc. Culmea dramatismului o atingeau reflecţiile despre biografia spirituală a lui Ion Barbu, transformat într-un erou de roman pasional : „Nici o raţiune în acest destin. Totul pare a fi supus unei forţe umbroase, care înalţă pentru a prăbuşi şi ucide pentru a supravieţui. (...) Ion Barbu avea conştiinţa sinucigaşului : poezia îi dăduse totul, dar o singură dată, şi respins pentru totdeauna din formele ei notorii, nu mai avea alt drum pentru a rămîne decît dispariţia".

Un alt exemplu de construcţie interpretativă artificială — deşi de cu totul altă factură — îl constituie prefaţa lui George Muntean la o selecţie tematică din scrierile lui Vladimir Streinu : **Eminescu. Arghezi** (1976). De data aceasta, prefaţatorul nu ne mai bombardează cu superlative fumigene dar, simţindu-se obligat să explice ce rost are o asemenea selecţie, construieşte un fel de teorie astrologică despre rolul fatidic jucat de cei doi poeţi în viaţa lui Vladimir Streinu. Pe măsură ce citim demonstraţia lui George Muntean, avem tot mai mult impresia că Vladimir Streinu, de-a lungul întregii sale biografii, s-a gîndit mereu la Eminescu, iar dacă uneori s-a smuls din această stare a făcut-o doar pentru a se putea gîndi în linişte la Arghezi.

La rîndul său, Nicolae Balotă, prefaţînd poezia lui... Dar, înainte de a preciza a cui anume poezie, să reproducem primul pasaj din prefaţă şi să-l lăsăm pe cititor să ghicească :

„Orfeu, poetul trac, a luat parte — spun unele mituri — la expediţia vasului Argo. Arhetipul Poetului a fost un căutător al Lînei de Aur. Şi un cîntător al ei, desigur, căci aventura se petrecea, în egală măsură, pe **thalassa** elină şi în marea cuvîntului".

Pare de necrezut, dar aceste trîmbiţe aurite, potrivite pentru a anunţa sosirea lui Homer sau Dante, Shakespeare sau Eminescu, anunţă, de fapt, aducerea în prim-plan de către prefaţator a lui Virgil Teodorescu **(Poezie neîntreruptă, 1976).** Iar ceremonialul continuă, astfel, pe multe pagini...

Lipsa de legătură între prefeţe şi realitatea operelor comentate este considerată, poate, un titlu de noblefe, cu atît mai mult cu cît în literatura noastră există un precedent ilustru : **Pseudokineghetikos.** Să nu uităm însă că prefaţa lui Odobescu a pretins, la rîndul ei, numeroase alte prefeţe, în timp ce prefeţele de genul celor citate mai sus au parte, deocamdată, doar de această sumară postfaţă.

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

Un om obişnuit vorbind liniştit despre nelinişte

Cineva care ar fi nimerit întîmplător acolo n-ar fi crezut nici o clipă că se va petrece un eveniment deosebit. În încăperea aceea unde se adunase o mînă de oameni, dintre care cei mai mulţi în vîrstă, stăpînea semiobscuritatea. Multe scaune erau libere. Cele ocupate scîrţîiau cîteodată jalnic. Scena era şi ea cufundată în întuneric, aşa că ghiceai mai mult decît zăreai o masă şi cîteva scaune. Dincolo de ferestre se mişcau siluetele unor arbori uriaşi. Se auzeau voci aspre, tipete ascuţite de copii. Dintr-un camion se descărcau cu larmă sticle. Pe stradă treceau maşini cu motoarele ambalate la maximum. Aşa că nimeni n-a observat cînd pe podiumul din faţa noastră a urcat un om şi s-a aşezat pe un scaun. Un om atît de obişnuit şi cu gesturi atît de comune tuturor semenilor pe lîngă care trecem zilnic încît nu ne-ar fi atras cu nimic atenţia. N-a băgat de seamă că nu e lumină destulă. Că nu sînt prea mulţi oameni în sală. Că n-a fost întîmpinat cu fast şi că de fapt cei mai mulţi nici nu i-au remarcat sosirea decît mult mai tîrziu. Doar cîteva clipe i s-a văzut chipul. Apoi omul s-a ascuns după cîteva foi de hîrtie şi a început să citească. Aveai senzaţia că manuscrisul acela se citea singur. De-abia după cîteva minute s-a aprins lumina. Apoi, parcă orice zgomot de pe stradă sau din sală a încetat. Şi un om obişnuit, nu stăpînit de o voce bubuitoare, care să electrizeze asistenţa, a început să vorbească. Un glas blînd, un glas de prieten care istorisea fiecăruia dintre noi în parte o poveste. Nu cu aerul că el deţine secrete pe care din bunăvoinţă le dezvăluie şi celorlalţi. Fără nici o emfază. Fără a face paradă de erudiţie, deşi oricine înţelegea că omul acela ştia multe despre literatura lumii. Fiecare s-a simţit tratat un privilegiat înţelegînd că trăieşte un moment înalt. Despre ce povestea glasul acela din spatele colilor de hîrtie, plin de o tandreţe înălţătoare ? Despre neliniste. Despre modul cum se manifestă ea în literatură. Spunea glasul acela că anticii erau mai puţin neliniştiţi decît noi. Că neliniştea lor era sănătoasă şi motivată. Rostea cuvinte pline de mîhnire despre îndepărtarea omului de natură. Amintea că în literatura română neliniştea este mai puţin bolnăvicioasă. Ca un moralist întristat, ca o adevărată conştiinţă care a cunoscut multe din întîmplările acestui secol, zicea că răul se asociază cu neliniştea bolnăvicioasă. Mai atrăgea atenţia să nu credem noi, cei de azi, că dacă avem veşti mai multe despre lumea înconjurătoare, dacă zburăm în cosmos şi am găsit leacul a numeroase boli, putem să ne închipuim superiori anticilor, pentru că esenţa omenească a rămas aceeaşi. Pentru ca, în încheiere, să spună : „O comunicare făcută de mine nu are pretenţia de a epuiza subiectul. Asta am vrut : mai mult să sugerez decît să afirm". Şi, tot pe neaşteptate, tot fără să prindă nimeni de veste, omul s-a dat jos de pe scenă şi s-a făcut nevăzut printre cei din sală, dintre care puţini tineri. Şi, din nou, ţipete ascuţite de copii, zgomote de sticle descărcate dintr-un camion, vuiet de maşini cu motoarele ambalate la maximum au năvălit în sala unde timp de cîteva zeci de minute vorbise unul dintre cei mai de seamă poeţi şi oameni de cultură ai românilor : Alexandru Philippide.

GEORGE ARION ■

CRONICA LITERARĂ

Mircea Ivănescu: „Alte poesii"

Încă o dată Mircea Ivănescu ne previne, din titlu, că textele sale nu sînt altceva decît poezii. «Alte poesii» spune fără afectare autorul. Se teme că le-ar putea oare cineva contesta ? Mai degrabă poetul crede că numai aceasta e adevărata poezie. Şi trebuie subliniat că la Mircea Ivănescu eliberarea de orice convenţie constituie punctul de plecare, premisa însăşi a lirismului. Se pare însă că, mai nou, îl încearcă unele îndoieli. Se încrede tot mai puţin, bunăoară, în cuvinte. Avertizează chiar că poezia nu e decît o închipuire de vorbe, cînd ea ar trebui să aspire la consistenţa lucrului şi a faptelor înseşi. Ca şi Orfeu înfrînt, el regretă că mai seducătoare se dovedeşte tentaţia umbrelor, a himerelor, a visului. Oricum, n-ar mai putea să afirme acum că „visul e viaţa". Şi totuşi poemele lui Mircea Ivănescu sînt de o concreţiune aproape halucinantă. În loc de lucruri închipuie într-adevăr cuvinte. Dar acestea polarizează toate simţurile, toată gîndirea. Ne copleşesc. Rar se întîmplă să întîlneşti la un loc atîta subtilitate şi forţă. Se poate ca uneori poemul să apară ca un colaj de amintiri, ca într-o pictură «pop». Sînt imagini fragmentare, de obicei filtrate prin aluzii livreşti. Dar şi mai important pare să fie faptul că amintirea nu e pur şi simplu dicteu, ci răsfrîngere, oglindă. Contemplaţia nu amorţeşte spiritul. La tot pasul ne întîmpină accente tot mai dramatice sau întrebări de interes existenţial. Astfel de compuneri fără început şi fără sfîrşit, care curg străine parcă de orice prozodie, au întronat o altă stare de veghe : a cuvîntului, a naraţiunii aparent gratuite. Fiindcă poetul nu se poate despărţi mai ales de cuvinte şi de cărţile sale. Există atîtea lucruri ce nu se pot uita şi care se grăbesc să devină amintiri. E ca şi cum ai deschide o carte, spune într-una poetul. Şi «amintirile din copilărie» se rezumă tot la o carte : **Răzbunarea Comanşilor.** Un alt poem o evocă pe Natasa Rostova. Totul vine „dinspre atunci spre acum". În curgerea aceasta nesfîrşită a poemului, suverană rămîne intuiţia de timp. Nu degeaba «mopete» acum „stăpîneşte ştiinţa trecerii prin vreme". Ceea ce nu-l împiedică pe poet să cerceteze de aici înainte esenţele, să aspire la «ieşirea din vremelnicie». Este şi titlul unui incomparabil sonet, în care Mircea Ivănescu regăseşte, ciudat, cadenţa curată a marii poezii : „Drum înghefat — o stăpînire peste apele / clipei — sub chipurile amintirilor strîmbate — / ai putea să alegi — numai că nu mai sînt adevărate / feţele lor — cu pleoapele grele // Inele de linişte, pierdute pe drum / şi acoperite de o migăloasă zăpadă / fără ecouri — (şi cum / aş mai putea alege din ce are să cadă // spaima luminii de atunci, înserată ?) / A trecut de mult, au murit / ceasurile cînd mi se păreau minunate // închipuirile despre o fiinţă, despre ochiul ei adînc, / în care aş fi vrut să se oglindească fiinţa / mea, ispitită de mari necredinţe".

Mihai Ursachi: „Marea înfăţişare"

Mihai Ursachi pune mai presus de orice credinţa în poezie (după el, o îndeletnicire celestă). Să deducem atunci că şi poetul e tot o fiinţă celestă ? Mihai Ursachi afişează un orgoliu rar întîlnit în lirica de azi, ceea ce — desigur — e spre demnitatea poeziei sale ; e totuşi vorba de un orgoliu izvorît din candoare şi melancolie. Poezia devine, în absolut, un mod „de a vorbi tăcerea". În continuare exclamă : „Poezie, memoria pietrei..." sau „Poezie, hohotul marelui Logos". Nu sînt simple invocaţii, ci precepte ale unei arte poetice în curs de cristalizare. Şi formula lirică, atît de originală, se înscrie parcă în tipare impersonale. Încă mai persistă ecouri eminesciene. Firesţe, tot mai vizibilă a devenit maniera, ca şi gustul pentru himeric sau artificial. Ironia însăşi pare un semn de preţiozitate. În schimb îşi descoperă afinităţi cu lucrurile, chiar cu „Logosul". Apoi, în ciuda monotoniei mai mult exterioare, poezia lui Mihai Ursachi exprimă un registru bogat de nuanţe. Uneori e prozaic şi discursiv pînă la sarcasm. Alteori se lasă atras de marile teme şi motive romantice (ca „Homunculus" şi „oul hermetic") cărora le dă, se înţelege, contur propriu. Şarpelui — „protector celest al Misterului" — i se adresează ca unui oracol, cîteodată în accente de imn. Nu-i displac nici compunerile ludice, în care spiritul se eliberează nu numai de sens, dar şi de falsa gravitate a cugetării abstracte. Se apropie oarecum de Nichita Stănescu. Este, într-adevăr, un romantic, dar un romantic evoluat, adică lucid şi hermetic. Tot ce se rosteşte în poem pare dinainte ştiut. „Eu sînt acel care numără" — mărturiseşte undeva. Este, cu alte cuvinte, iniţiatul care iniţiază. Mai puţin inspirat la nivelul cuvintelor unde nu inventează totdeauna cu har (zicînd bunăoară „pe vreme aşa mornă" sau „sumbrele cortegii de paseri dolioase"), Mihai Ursachi fascinează prin rigoare şi consecvenţă. Astfel, în subtext, se relevă mai mult ca un spirit pascalian, împăcat cu sine dar în conflict cu tot universul : „În împăcarea de sine, şi totuşi / complet depinzînd de schimbările vremii, / agricultorul se mîntuie zilnic / cu fructele grele ale singurătăţii".

CORNEL MORARU ■

Via magna (II)

• Șansele universalității muzicii românești contemporane

§ 1. În această mare întreprindere, a recunoașterii și formulării unui **mesaj universal** propriu poporului român, ethosului său inconfundabil, nu s-a băgat suficient de seamă că, alături de Brâncuși, cea mai fecundă influență asupra spiritelor contemporane de pe toate meridianele, și a citorva din țara noastră, o exercită **muzica**. Dacă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea Vasile Alecsandri a venit prea tîrziu, cu stihurile sale populare, dezbrăcate de melos, spre a mai putea entuziasma Europa, cum reușise la începutul veacului Vuk Karagici să-l farmece pe Goethe cu vestitele balade sîrbești, revanșa pe care folclorul nostru și-o ia acum, în veacul celei mai înaintate tehnici și celor mai nebune inovații în arta sunetelor, este de-a dreptul uluitoare și fără precedent.

Succesele folclorului — muzică și dans — pe toate meridianele nu pot fi comparate cu ale nici unui scriitor, cu ale nici unui artist român. Folclorul nostru muzical și coregrafic deține, în momentul de față, o supremație netă asupra oricăror alte produse similare și este de-ajuns să răsfoiești cataloagele de discuri ale celor mai ilustre firme din Occidentul european spre a constata acest fapt. Se mai pot ține minte toate premiile obținute la concursuri internaționale ?

Ne-am obișnuit să înregistrăm aceste succese ca pe ceva normal și nu știu dacă ne-am întrebat ce **semnificație** au ele. Crede oare cineva că se aplaudă distanța la care sar călușarii deasupra podelei scenei ?

Adevărul e că în muzica noastră populară și în dansurile poporului nostru se află infuzată cea mai adîncă și mai completă **filosofie** a acestui popor : că în ea se împletește poezia cuvîntului cu poezia muzicii (nu există **poezie** populară, există numai **cîntecul** popular ; magia inefabilă a **versului** din colecțiile lui Alecsandri sau G. Dem. Teodorescu se datorește **șlefuirii lui de către melos**). Și că, pentru cine nu știe românește, **melosul** exprimă așa de bine vorbele, încît nu este nevoie de nici o traducere : oamenii deduc **ce** se spune după **cum** se cîntă.

Muzica populară și dansurile noastre reprezintă, în ceasul de față, cel mai direct limbaj prin care se comunică integral lumii modul românesc de a fi, de a simți, de a valorifica existența. Este un limbaj inteligibil pretutindeni, o traducere pentru toate graiurile a mesajului sufletului românesc.

Și ce exprimă el ? Cîndva, Vasile Pârvan, elev în ultima clasă de liceu, răspundea în „Noua Revistă română" a lui C. Rădulescu-Motru la întrebările cu privire la firea poporului român : „**Trăsătura dominantă în firea românului e o melancolie optimistă (ca probă doinele, care plîng, dar n-arată deznădejde, iar cînd sînt cîntate, după ce îți cîntă un aer duios și trist, începe cîte o horă ori un briu săltăreț, jucru ce arată că pe român îl apucă tristețea de multe ori, dar nu-l supune)**". Mai tîrziu, Pârvan va demonstra el însuși că trăsătura cea mai acuzată în firea și gîndirea românului este luciditatea în fața a ceea ce conține **tragic** condiția umană, dar totodată **depășirea tragicului** prin afirmarea forțelor de viață. Există, în fine, în filosofia poporului nostru o uluitoare capacitate de a rămîne credincios **vieții**, chiar și în mijlocul celor mai grele încercări. Este un refuz structural de a vedea lumea ca o dezlănțuire de forțe oarbe și ca un domeniu al absurdului.

Cea mai cuprinzătoare definiție a sensului muzicii românești am putea-o scoate din ultima carte a lui Nietzsche. **Ecce Homo : „Pentru ce suflu eu cînd sufăr de soarta muzicii ? Pentru că a fost dezbrăcată de virtuțile ei transfiguratoare, de caracterul ei afirmativ, pentru că a devenit muzică a decadenței, și au mai este .naiul lui Dionisos !"** Dionisos este însă dimensiunea **trecă** a sufletului elenic, temperată prin ceea ce s-a numit „apollinicul". Orfeu era trac și Orfeu înseamnă **puterea constructoare a muzicii**, acea putere de vindecare și transfigurare despre care amintea filosoful german. Se spune, dealtfel, în izvoarele antice, că medicii daci vindecau pe bolnavi cu **cîntece** și se presupune că vestitul joc **Călușarii** avea un merit terapeutic. E un mod de a recunoaște că **aceste cîntece și jocuri aveau darul să redea încrederea în viață și setea de viață, stări psihice recunoscute și de medicina modernă drept condiții subiective esențiale în vindecare.**

Geto-dacii, tracii îndeobște, au creat acea muzică ce vindecă și redă **setea de viață.** Românii au moștenit-o și se poate spune că în muzica noastră populară Dionisos și Apollo se întîlnesc, **așa cum îi vedea** Nietzsche în tragedia greacă. Dansul nostru popular este un vast ritual de afirmare a bucuriei de a exista, o continuă aprobare a lui „a fi", dar fără să ignore o clipă legile aspre ale vieții. Cred că **nu există astăzi nici o muzică și nici o coregrafie populară în care această afirmare a vieții să capete atîta putere de contagiune și de terapie psihică, și tocmai de aceea folclorul românesc dobîndește atîta succes într-o lume ce simte peste tot nevoie — dar mai ales în centrele saturate de o existență devitalizată — să redobîndească setea de viață.** Fie și pentru cele cîteva ceasuri cît i se slujește anticul ritual al călușarilor ! (Ar fi de dorit ca un tînăr muzicolog în căutare de subiect pentru o lucrare de licență sau de doctorat să adune, într-o zi, din presa internațională, toate ecourile produse de turneele formațiilor noastre muzicale și de dansuri și să analizeze care sînt cele mai caracteristice reacții ale publicului și specialiștilor la această confruntare a folclorului muzical românesc cu lumea).

O călătorie în universul muzicii populare românești este, prin urmare, o **veritabilă inițiere într-o structură spirituală**, constituită de-a lungul mileniilor și reflectată de o întreagă filosofie a vieții. Numai intuind acest mesaj, care face iarăși din muzică „naiul lui Dionisos", și numai clădind în jurul lui o sinteză cultă se poate atinge universalitatea și în muzica noastră. Enescu a reușit să ne arate drumul în rapsodii și în cîteva piese majore, dar ne-am înșela singuri dacă am socoti că marea carte a muzicii românești **s-a jucat.** Cu Enescu, sau cu generația lui, nu sîntem în fața Brâncuși pentru artă. Enescu este magistral în felul cum a extras esența parfumului liric al muzicii noastre, dar dincolo de Rapsodia I-a n-a mai putut capta dimensiunea **dionisiacă** a muzicii românești. Or, românul nu este doar liric, cum nici un popor nu este monocord sufletește, ci este și creatorul unei muzici impetuoase, care afirmă bîruința și bucuria vieții. Nu avem nimic deplin reușit și de mare anvergură în această direcție. Particularitatea creației enesciene s-a transmis simfonismului românesc, admirabil în lirism, dar chinuit, obosit după cîteva măsuri, neconvingător în latura aceasta, dionisiacă (în oratoriul „Tudor Vladimirescu" de Gh. Dumitrescu nucleul eroic, de pildă, este dat, din nou, de vechiul cîntec al pandurilor, admirabil integrat în țesătura operei contemporane. Modul „rapsodic" rămîne încă cel mai fertil în acest sens). Muzica noastră așteaptă pe acela care să pună pe portativ modern imensa forță de viață, de bucurie, de afirmare a lui „a fi", continuă în creația populară și revelată de ea.

Șansele majore ale muzicii noastre apar abia în epoca de față, cînd o pleiadă de străluciți compozitori se confruntă cu alternativa: a excela în raport cu **modelele** sau cu **módele** de aiurea, sau a încerca experiența brâncușiană: înrădăcinarea în spațiul spiritual unic și neconfundabil al dublei noastre tradiții — tradiția populară, folclorică, și **marea noastră tradiție cultă**, care vine din Bizanț dar care a dobîndit, de-a lungul secolelor, **o ipostază românească, perfect distinctă față de ipostazele similare grecești, bulgare, sîrbe ori rusești.**

§ 2. Descoperirea și valorificarea **melosului popular** a făcut gloria cîtorva generații de muzicologi și de compozitori, a căror operă trebuie neapărat scoasă din rafturile specialiștilor și integrată — măcar prin concluziile fundamentale — în formația culturală a fiecărui român de azi. Descoperirea și valorificarea dimensiunii **bizantine** a patrimoniului nostru muzical se află însă doar la început. Ea se mai lovește de dificultăți multiple, de la puținătatea specialiștilor într-o lucrare extrem de dificilă, și care cere multă știință, la prejudecăți tenace cu privire la „anacronismul" oricărei tentative **de a resuscita melosul bizantin în cadrul muzicii moderne.**

Fiindcă, în definitiv, nu este vorba doar de a descifra și edita vechi psaltichii, pentru ca ele să treacă din starea de manuscris în aceea de carte tipărită. Ci de a redescoperi, în toată amploarea lui, **spiritul unei civilizații** care nu poate fi redusă la cele cîteva elemente de decor „mistic" vehiculate și compromise, prin implicații politice de tristă amintire, de către „gîndirism". Unei civilizații cu un mesaj original și un loc strălucit în istoria geniului creator uman și **cu care noi, românii, sîntem în raporturi de filiație directă și de moștenitori legitimi.** Fără a intenționa să reeditățm opinia unui Keyserling, care preconiza **„renașterea" Bizanțului prin români, așa** cum antichitatea a „renăscut" prin italieni, și, pe urma lor, prin întregul Occident modern, înregistrăm însă ecourile deja universale ale experienței compozitorului Doru Popovici, ale cărui prelucrări și compoziții „în stil bizantin" se bucură de la o vreme, peste hotare, de o audiență din ce în ce mai largă și, prin urmare, semnificativă. Fenomenul n-a fost încă suficient remarcat dar, după cariera internațională a folclorului nostru (și — legată direct de ea — a unui artist ca Gheorghe Zamfir), după răsunetul mondial al turneelor corului Madrigal și după omologarea lui Anatol Vieru printre compozitorii de reputație internațională ai timpului nostru cred că audiența de care încep să se bucure creațiile lui Doru Popovici poate fi trecută printre **faptele bogate în înțelesuri ale culturii noastre de azi.**

De data aceasta nu mai avem de a face cu tentativa de a demonstra că sîntem „la curent" cu cele mai noi inovații tehnice, sau cu cea mai nouă terminologie muzicală occidentală. Ne aflăm în fața unui nou și important pas către o muzică românească eliberată de neîmplinirile și neșansele ce au privat-o, în trecut, în ciuda unor înzestrări excepționale, de destinul major al muzicii ruse, cehe, poloneze, norvegiene sau maghiare (ne referim intenționat doar la acele culturi pornite la drum, în etapa lor modernă, cam odată cu noi !).

Ceea ce cred că lipsește muzicii noastre culte moderne este **marele ethos**, acel fluviu de melos ce curge nechinuit și neîmpiedicat printr-un veritabil univers de creatori și opere, impunînd masiv și irezistibil o școală națională, o tradiție, cîteva figuri și cîteva capodopere depășind fragmentul și miniatura. Din acest punct de vedere înfăptuirea cu adevărat trainică și profund reprezentativă a muzicii noastre moderne, rămîne, încă, **muzica corală.** Aici, transferul ethosului popular pe portativul artei culte a putut fi operat poate mai ușor și a avut norocul unor creatori de mare talent, unii, ca D. G. Kiriac, chiar de geniu. Se poate vorbi de o adevărată epopee a muzicii noastre corale, de inspirație populară sau alcătuită din creații culte în spiritul popular. N-avem decît să ne gîndim la ceea ce au însemnat, pentru modelarea sufletului național, pentru impulsionarea unor evenimente istorice, pentru îndelunga pregătire a românilor aflați sub stăpîniri străine pentru ziua așteptată a căderii granițelor dintre frați, la ceea ce au însemnat „Deșteaptă-te, române", „Hora Unirii", compozițiile și prelucrările unor Ciprian Porumbescu, Vidu, Iacob Mureșianu, George Dima ș.a.

Din păcate, nu aceeași este situația în alte domenii și, cu oricîtă bunăvoință am privi lucrurile, nu putem afirma deocamdată că există **simfonii, concerte** sau **opere** românești, de care să se simtă o nevoie imperioasă în repertoriile internaționale, așa cum se simte de creațiile unui Chopin, Dvorak, Smetana, Liszt, Bartok, spre a nu mai aminti de marii ruși, de la Glinka la Stravinski sau Șostakovici ! Situația este întrucîtva asemănătoare cu aceea a literaturii, doar că argumentul **limbii** nu mai poate fi invocat de data aceasta, fiindcă muzica și pictura sau sculptura n-au nevoie de traducători. Și totuși, cu excepția rapsodiilor lui Enescu, cam cîte sînt creațiile culte românești care să răsune **curent** în sălile de concerte ale lumii, fără ca pe podium să fie o orchestră românească în turneu sau la pupitru un dirijor român ? S-ar putea să greșesc, și aștept o lucrare specială consacrată **muzicii românești în lume**, de felul celei recente despre **Cartea românească în lume.** Ea ar trebui să cuprindă atît concertele în care figurează piese românești cît și — sau mai ales — **discurile** editate de casele de discuri străine, în care sînt cuprinse creații de compozitori români. Se va vedea totuși, atunci, că raportul dintre discul conținînd **folclor** românesc și cel de muzică zisă „cultă" este zdrobitor în favoarea **singurului mare compozitor român ce concurează genial pe piața internațională a discului: Marele Anonim, poporul !** (Am făcut experiența deschizînd catalogul pe 1976 al unei mari case de discuri din Paris: la sectorul **folclor** România apare ca „mare putere" a muzicii, covîrșind prin numărul de discuri și de interpreți, fie imprimați în străinătate, fie în țară, dar difuzați de casele străine !)

Doru Popovici și-a asumat tocmai curajul de a privi în față această realitate. El a reluat eforturile înaintașilor și ale contemporanilor din generațiile „clasicilor în viață", în vederea așezării muzicii noastre pe adînci temelii autohtone, preocupat mult mai puțin de a fi „la zi" (deși a fost „primul dodecafonist român", cum l-a numit în **Le Monde** din 16 februarie 1968 Jacques Lonchampt) și mult mai mult de a-și înfige rădăcinile cît mai adînc în solul natal, încercînd să realizeze, în coordonate noi, **sinteza dintre tradiția populară, muzica bizantină și muzica universală, clasică și contemporană,** dar pornind **dinlăuntru în afară**, adică din „matricea stilistică" autohtonă spre universalitate. Reușita sintezei este sigură și aproape spectaculoasă: dacă **Simfonia a III-a „bizantină"** n-a intrat încă în circuitul internațional cu toată valoarea sa excepțională, în schimb cele două imnuri, poemul bizantin și adaptările din „Codex Caioni" se numără, astăzi, printre creațiile românești ce-și deschid drum spre o veritabilă carieră muzicală mondială, fiind cîntate cu succes în Mexic și S.U.A., la Londra, Madrid și Moscova, în cele două Germanii, în R. S. F. Iugoslavia etc.

Dar dacă mai adăugăm la acestea interesul major pe care l-au trezit **oratoriile** în stil bizantin ale lui Paul Constantinescu (cîntate, de pildă, cu un deosebit succes în R.F.G.), sîntem îndreptățiți să credem că există, în momentul de față, **un climat internațional pregătit să recepționeze o muzică românească de această factură.** Adică o muzică neconfundabilă cu muzica altor școli naționale și nici cu curentele de ultimă oră. Nu e vorba de modă, sau, dacă începe să se creeze una, atunci **ea își are izvorul tocmai în muzica românească !** O asemenea modă ar semnifica pătrunderea muzicii românești în circuitul internațional și pe alte căi decît melosul folcloric pur, sau prelucrat.

§ 3. De fapt, ceea ce ne oferă acest tezaur muzical tradițional, păstrat în manuscrise vechi, în tipărituri din veacul trecut sau în prelucrările unor compozitori moderni, este acea ALTĂ CALE decît a muzicii occidentale. O cale pe care, urcînd în timp și coborînd în adînc, vom descoperi că „modelul uman" propus de civilizația **occidentală** nu este unicul posibil, că nici chiar acela al **antichității** nu a epuizat natura umană, și că o „matrice stilistică" încă neistovită se ațin sub picioarele noastre, gata să izbucnească cu forța cu care, în pragul epocii moderne, au izbucnit în spiritele dornice de înnoire vestigiile antichității clasice. Căci, referindu-ne iar la experienta lui Doru Popovici, de o semnificație superioară succesului muzicii sale „în stil bizantin" mi se pare a fi plusul de adîncime, de densitate, de intensitate, pe care această experiență l-a dat creației sale cu caracter strict contemporan, între care opera **Interogatoriul din zori** (pe un libret de Victor Birlădeanu), operă inspirată din lupta și jertfa comuniștilor în ilegalitate, și-a cîștigat, cu aceeași promptitudine, o binemeritată reputație internațională. Ea se înscrie printre cele mai valoroase creații contemporane pe această temă. Să adăugăm **Simfonia a IV-a, în memoria lui Nicolae Iorga,** și opera recent încheiată **Noaptea cea mai lungă** în care evocă (pe un libret de Dan Mutascu) personalitatea lui Mihai Viteazul și vom avea imaginea completă a unei creații, dealtfel în plină desfășurare, așezată cu rădăcinile în cele mai vechi tradiții, dar aspirînd prin toți porii acrul contemporaneității.

Am insistat atît de mult, în cadrul acestui articol cu caracter general, asupra experienței lui Doru Popovici, deoarece ea ne oferă, după aceea a lui Paul Constantinescu, **cel mai caracteristic exemplu de integrare a vechii tradiții muzicale într-o sinteză contemporană.** Sînt de citat, cu aceeași semnificație, unele creații ale compozitorilor Sigismund Toduță (**Arhaism**, oratoriul **Miorița**), Theodor Grigoriu (**Variațiunile pe o temă de Anton Pann** și **Elegia pontică** dedicată lui Ovidiu), Nicolae Brânduș (**Domnișoara Hus**) și Dinu Petrescu (**Continuum, Spațiu doinit**). Evident, nu pledăm pentru exclusivitatea acestei direcții și nu ignorăm experiențele urmate în alte coordonate — nu mai puțin legate de realitățile noastre — de cellalți compozitori de seamă ai generațiilor mai noi, în special Pascal Bentoiu, Tiberiu Olah, Miryam Marbé, Aurel Stroe, apoi Mihai Moldovan, Cornel Țăranu, Liviu Glodeanu ș.a.

§ 4. În timp ce, prinsă în angrenajul unei evoluții ce-și urmează implacabil cursul, cultura occidentală epuizează formulă după formulă și lansează mereu curente ce mor a doua zi, noi trebuie să devenim conștienți de faptul că facem parte dintr-o devenire spirituală care, fără a fi străină de nici una din cele două Europe — cea de tradiție occidentală și cea de tradiție bizantină — **își are axul propriu, înfipt în acest pămînt dintr-o vreme mai veche cu mult decît amîndouă !**

În jurul acestui ax, mișcîndu-se mai puțin preocupată de a fi ca alții, s-ar putea ca, foarte curînd, cultura României socialiste să devină, la rîndu-i, un punct spre care ochii altora să se îndrepte cu același interes cu care, prea multă vreme, ochii noștri au căutat aiurea.

În 1877 România și-a cîștigat deplina sa independență de stat. În era socialistă sîntem pe cale să realizăm și ceea ce înaintașii noștri n-au reușit decît pe jumătate: deplina noastră **independență spirituală.**

DAN ZAMFIRESCU ■

Un simbol al aspirației culturii românești spre universalitate : „Mîiastra" lui Brâncuși în varianta ei din 1912 (Muzeul de artă modernă din New York).

Dialog

Ioana Olteanu: Suprinzătoare la cei 12 ani ai dv. acuitatea cu care vă puneți și puneți întrebări lumii. Mai ales cînd o faceți cu sensibilitate și expresiv.

Rodica Botez: Multe, multe versuri, „clopote de aer", ca să folosim chiar o metaforă a dv., dar poezie destul de puțină. Versurile sună în gol („golul", „absența" etc. sînt de altfel cuvinte care vă obsedează), gratuit, vagul verbal fiind starea predilectă a scrierilor trimise. Transcriem, la întîmplare, un final: „Între mine și el, într-un perfect echilibru / descifrăm, din sunet cuvintele / lovind în lumina / revărsată în **dorul oglinzilor** / (metaforă notabilă) oprind depărtarea, alăturarea / ca pe un prieten, privim furtuna de soare / reînviind dragostea pentru acest dans / al flăcărilor purtînd / mișcătoarele umbre pe paravan, / tulburînd coloane de umbră, rînduită-n culoarea născută din cuvinte / în vis, uneori..." Scrierile în proză neconcludente deocamdată.

Mihail I. Vlad: Cu toate că apare evidentă experiența unui om care pînă la... 30 de ani a scris ceva și a mai publicat, poeziile trimise n-au pregnanță, salutară fiind mai mult încercarea lor de a se constitui în niște mici ode patriotice. Tîrgoviștea e capabilă de șarje „calitativ superioare", cum se zice în producție.

Constantin Brândușoiu: Lăudabilă strădania dv. de a releva liric constelația noțiunii de patrie (istoria de patrie, priveliștea de patrie, numirea de patrie etc.), anumite cristalizări poetice reușindu-vă pe alocuri. În anasamblul lor versurile nu depășesc un ton declarativ, fără rezonanțe mai adînci, abundă în locuri comune. Poate încercați să vedeți lucrurile dintr-un unghi mai personal și să le și exprimați ca atare.

George Nicolae Podișor: Nimic nou, care ar merita comentat mai pe larg, în raport cu observațiile dintr-o poștă anterioară. Mai aproape de împlinire „Rugă de păstor" și „Drum pentru inimă". Substanță însă cam puțină.

Filip Ralu: Deocamdată notații confuze, încercînd să sugereze stări nu mai puțin confuze, într-un limbaj debil, pretențios, stîlcit nu o dată de greșeli ortografice și chiar gramaticale. Chiar dacă dv. considerați că „fiind tînăr, în perioada cînd tot ce zboară se mănîncă" și vă simțiți atras de „ideea unei parveniri intelectuale, adică de a deveni dintr-un simplu elev, mare scriitor, cu succes garantat la poartă", nu subestimați unele cerințe elementare privind însușirea limbii, de la proprietatea termenilor **(critica** nu se confundă cu **obiectivismul)** la transcrierea exactă a paradigmei unui verb fundamental (se scrie **eram** și nu **ream**). Ca să nu mai vorbim de logica și topica unor fraze.

Ioan Șerbănescu, București: Semne bune, dar fiind vorba de proză, o discuție la redacție, mai ales în situația cînd sînteți bucureștean, ar fi mult mai indicată. Să fixăm deci o întîlnire prin telefon. Poate ne mai aduceți și alte lucrări.

Filip Rohan: Pastelurile îndeosebi conțin ici-colo cîte o culoare mai sensibilă. „Cromatica" de ansamblu nu are pregnanță, poate și pentru că motivele de la care porniți nu sînt suficient de originale.

Sabina Roman: Observații similare aproape cu cele suscitate de scrierile corespondentului de mai înainte. Poate „Acustica" are o notă mai fluentă, mai patetică.

Daniel Corbu: Deși interesante, considerațiile privind excelenta carte a colaboratorului nostru Octavian Paler sînt destul de tardive. S-a scris de bună seamă, la timpul respectiv, despre această carte. Așadar, recenzia dv. i-am transmis-o autorului în speranța că îl va interesa o opinie în plus a unui cititor. Poezia „Ultimul război" abordează destul de simplificator lucrurile, fără a fi lipsită însă de cîteva metafore notabile.

Dan Bogdan: Un fior al tîrziului, al întoarcerii în timp capătă, într-adevăr, accente notabile în versurile trimise. Mai pregnant ni s-a părut în poezia „Veniți!".

Teodor Capota: „Numele patriei", cu tot elanul ei patriotic, este destul de inegală. Avem pretenții mai mari la dv.

Dan Bodnar: O magmă în fierbere, nedecantată încă. Metafore uneori frapante, alături de reflecții banale (mai ales în „Glasul pămîntului"). Cea mai aproape de împlinire „Vicisitudini" care debutează promițător și indeosebi conchide frumos confesiunea de dragoste: „De ieri am început să îndur / În piept acest munte deschis ca o lumină / Vezi doamnă? Am astăzi un cireș în grădină / Pe care la noapte am să-l fur."

Alexandru Cristian Miloș: Dintre poeziile de rezonanță politică am prefera pe cele consacrate unor probleme de mare acuitate ale omului contemporan („Copiii lumii", „Nevoia de restaurare", „Frigider") pentru nota lor de noutate, dacă și ele, ca și cele două evocări patriotice, n-ar eșua, în locuri comune Reproducem deocamdată „Autobiografie".

Ditta Dumitru: Noul grupaj de versuri primit nu depășește stadiul unor compuneri presărate cu cîte o imagine frumoasă. Predilecția pentru universul mic, gingaș, se convertește uneori într-o expresie poetică parfumată, dulceagă. Nu în „copilărirea" și „edulcorarea" verbului stă secretul reușitei prezentării acestui univers.

N. Roșianu: Versurile nu fac decît să reia unele „prefabricate" din poeziile evocatoare ale trecutului nostru istoric. Nota personală lipsește aproape cu desăvîrșire. Scurta consemnare reportericească despre Variaș rămîne la afirmații și constatări de ordin general, valabile pentru orice localitate cu o asemenea dezvoltare. Or, din cîte știm, Variașul oferă unui reporter argumente mult mai pregnante.

Petre Ivancu: Ni se pare de bun augur frustețea versurilor dv., cele cîtorva strofe trimise, strigătul dv. manifest în apărarea universului natural, „manifestul pentru roua de maci". Reveniți de aceea cu noi versuri, transcrise poate mai citeț.

Adrian Alui Gheorghe: O anumită aspirație către puritate, către transparența lucrurilor, o solemnitate parcă rituală se degajă din versurile dv. De aici poate și acel obsedant motiv al venirii zăpezii, ca și al limpezimilor cosmice ale toamnei și ale simțirii. Cu toate că strofe și versuri frumoase pot fi întîlnite și în alte poezii, optăm pentru „Toamnă în declin", cea mai apropiată de împlinire.

Petre Don, Arad; **Iulian Tatianu,** București; **Emil Băjan,** Cerna; **Paul Jarda,** Tîrgoviște; **Teodor Văcărescu,** Rm Vîlcea; **Felicia Steia Ionescu,** Tg. Mureș: MAI TRIMITEȚI.

Voicu Nicoleta, Ploiești; **Ionel Dan,** Copșa Mică; **Traian Miclescu,** București; **Vidd F.,** Tg. Mureș; **Marin N. Marin,** Curtea de Argeș; **Ioana Basarabeanu,** București; **Sereda Alexandru,** București; **Verban Gabriela,** Mahmudia; **Octav Apostol,** București; **Camelia Marinescu,** Mangalia; **Mihaela Furtunescu,** Craiova; **Doru Georgevici,** Reșița: DEOCAMDATĂ NU.

NICULAE STOIAN

Clipa

Asistăm la un proces de o dureroasă
rapiditate
Clipa prezentă se transformă în clipa
viitoare
repede, foarte repede, mult prea repede.
Infinitul de culoare și lumină al zilei
Se transformă
În noaptea ca interiorul întunecos al unei
sfere
Repede, foarte repede, mult prea repede.
Oare oamenii își dau seama
Că fiecare fir de nisip al clepsidrei
Măsoară o clipă
Care, odată trecută,
Îi apropie de moarte?
Oare folosim pe deplin fiecare clipă?
Oare facem tot ce s-ar putea face într-o zi?
Să nu uităm că lumea
Are nevoie de clipe
Multe clipe, foarte multe clipe
Și foarte mulți oameni
Pentru a deveni frumoasă. .

IOANA OLTEANU

Autobiografie

Eu vin din munte să vă cînt,
Cum ciocîrliile scriu cerul în viori,
Și soarele răsună — clopot
de amiezi în sărbătoare —
Zile și nopți cutreier drumuri fără
de cărare,
Învăluit în arșiță de cioplitor,
Tăcute frunzele îmi cresc copacul,
La umbra căruia mă-nalț cu
fața-ntoarsă către vînt,
Și-n asfințit cînd păsările-s liniști
Sărut cu mîinile pămîntul din cuvînt,
Zile și nopți cutreier drumuri
fără de cărare,
Și din izvoare izvorăsc izvor,
Învăluit în arșiță de cioplitor,

Eu vin din munte să vă cînt
Și mă prefac în munte de cuvînt.

ALEXANDRU CRISTIAN MILOȘ

Toamnă în declin

Cît în mere se coace dinamita — vino
s-auzi cum se surpă toamna — vino

să aruncăm cu mere în cer și
să cadă zăpezi peste-nceput de zi

rug-rugă crescut peste zenit
să ardă toamna-ncet și potolit

noi să ne pierdem brațele prin ramuri
să chicotim cu greierii prin lanuri

și cînd spre mere vom cădea-n ispită
să auzim foșnind a dinamită

și s-așteptăm cutremurarea lină
cînd merele spre iarnă se declină

și mustul s-o prelinge-n riuri lungi
atunci să mă iubești, să vii atunci.

ADRIAN ALUI GHEORGHE

Veniți!

Veniți!
Un veac înapoi
Cînd se adunau frunzele Vlăsiei
Cu umărul din Dîmbovița
Cînd paltini se înclinau cu o după-amiază
Pentru a-ți însoți somnul.
Veniți!
Un veac înapoi
Să auziți oleacă vîntul
Aducînd limbile fumurilor
În dreptul serii.
Veniți!
Un veac înapoi
În clipa cînd se ntîlneau două frunți
Dîndu-și binețe pentru o întreagă viață
Nedesfăcute nici sub lemnul afumat
În liniștea memoriei
Ca înfrățirea a două păci.

DAN BOGDAN

Un cenaclu sătesc din Maramureș se prezintă

Cicîrlăul, așezat la poalele dealurilor Călimani și Piclău, deci la o aruncătură de băț de Baia Mare, s-a „podat" (citiți „potrivit") după obiceiurile orașului în sensul că aproape toți sătenii, urmași direcți ai lui Pintea, sînt fie mineri care știu să fie fruntași pe ramură, obținînd Ordinul Muncii clasa a III-a, fie metalurgiști și doar în timpul cînd revin acasă de la lucru sînt cooperatori harnici. Cicîrlăul trăiește după cum ne încredințează și secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, Ion Fodor, de două ori, o dată sub pămînt și o dată afară, pentru că tot satul este brăzdat subteran de galerii de mină care dialoghează și ies la suprafață în recoltele toamnei. Dar dacă nu se vede țipenie de om citu-i ziulica de mare (aici ar fi o rușine să stea cineva cu brațele încrucișate), serile sînt bogate și frumoase. Camenii se adună ca la un sfat al bătrînilor, la căminul cultural unde cîntă, se distrează, vorbesc de lume, dar mai ales de lumea lor cotidiană. Un cor de peste 80 de persoane, format din țărani cooperatori, mineri și intelectuali, sub conducerea lui Valentin Băințan, concurează oricînd cu marile coruri sătești. Dealtfel, acești oameni au putut fi remarcați și în emisiunile Radioteleviziunii. Cîntăreți, dintre care unii cunoscuți și în țară, ca Nicolae Sabău, se produc periodic pe scena căminului cultural local. Profesorul A. Micu a și fost distins cu cîteva premii pentru montajele sale. Ca să nu mai vorbim de cenaclul „Vasile Lucaciu", care are membri de toate vîrstele.

Un cenaclu — căci această întemeiere de viață spirituală vrem s-o prezentăm înainte de toate — poate ființa oricînd și oriunde atîta timp cît se pornește de la considerentul că fiecare poate fi într-un anumit fel părtaș la creație din moment ce fiecare dintre noi muncește, se bucură, adică gîndește, fiind necesară doar o formă organizată pentru a împărtăși celor de lîngă noi cîte ceva din experiența unică de viață. În mare, de la această idee au plecat cîțiva inimoși tineri din Cicîrlău, sprijiniți de comitetul comunal de partid, cînd s-a înființat, în toamna anului trecut, cenaclul care poartă numele marelui luptător pentru unitate națională, Vasile Lucaciu, a cărui privire, adeseori îndurerată, s-a oprit și asupra satului nostru aflat odinioară sub stăpîniri străine. Am dorit un cenaclu în care să respire tot ceea ce fac și gîndesc oamenii acestui colț de țară, indiferent de genul artistic în care ne manifestăm. Am dorit un cenaclu în care mai ales tinerii să vină să asculte ce gîndește satul despre el și despre lume la ora contemporaneității. Și satul a venit în acest „forum" să povestească, să asculte, să cînte, să scrie sau să picteze, începînd cu copiii de vîrstă școlară pînă la cei de peste 70 de ani. Și ei se numesc: M. Boitor, miner-sculptor popular, Ion Stețco, miner-folclorist, Doru Macarie, maistru-poet, Fage Teofil, gestionar-instrumentist, Valeriu Sabău, student-poet și prozator. Și lista ar putea continua pînă la cele peste 80 persoane, cooperatori din corul sătesc. Avînd exemplul prestigiosului cenaclu „Flacăra", întrunirile noastre au loc ori de cîte ori această comuniune spirituală se simte necesară. O preocupare a cenaclului este și aceea de a face cunoscute publicului sătesc politica și cultura românească prin expuneri, recenzii și întîlniri cu oameni de cultură contemporani. În acest sens, am adus în fața publicului scriitori ca: Ioan Oarcășu, Miron Scorobete, Gh. Pituț, Laurențiu Ulici, Ion Bogdan ș.a.

De asemenea, în intenția noastră stă alcătuirea unui muzeu sătesc, omagierea lui Vasile Lucaciu, la Sișești, la 1 decembrie, cu invitați ai altor cenacluri. Dar, fără să spunem vorbe mari, scopul cenaclului nostru este ca sufletul să știe să se bucure de muncă.

ION BURNAR
președintele Cenaclului „Vasile Lucaciu", Cicîrlău — Maramureș

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Cronica a zece secunde

Minune mare, grenadele astea care au asigurat la Mogadiscio succesul acțiunii de salvare a 86 de ostatici din ghearele unui grup terorist. Minune mare fără de precedent printre părinții noștri, printre părinții părinților noștri care, fie sănătoși acolo unde sînt, s-au întors din atîtea și atîtea războaie cu povești care de care mai uimitoare și mai îngrozitoare despre cîte și cîte trec prin mintea și mîna omului cînd vrea să ucidă alt om. Pentru a fi drepți, poate doar în medicină, în știința lecuirii, să mai existe asemenea progrese ca-n știința înarmării, situație care ridică omul la rangul de cel mai paradoxal produs al naturii, bătu-l-ar norocul pînă la adînci bătrînețe. Minune mare omul și ale lui minuni — cum ar fi aceste micuțe grenade cu magneziu care explodează fără a proiecta schije omoritoare, ci doar o lumină orbitoare și un zgomot înfiorător. Minune mare ce produc, la rîndul lor, lumina și zgomotul acestor explozii. Ele produc, combinate, o paralizie totală — de șase pînă la zece secunde — asupra celor vizați. Șase, șapte, opt, nouă, zece secunde, omul nu poate face nimic, trăznit de lumină și înlănțuit de sunet. E un zgomot cum nu s-a mai auzit, o lumină cum nu s-a mai văzut. Nici un mușchi nu mai mișcă, nici un gînd nu mai trece, nici un instinct nu mai tresare. Minune într-atît de mare încît după ce răli au fost doboriți, în cele zece secunde, pasagerii — scrie ziarul ca într-un basm scris de Ion Creangă și revăzut de Dos Passos — fură într-atît de năuciți încît deși polițiștii eliberatori îi invitau să părăsească avionul, ei nu s-au putut ridica de pe scaunele lor, minute bune și întregi, incapabili să înțeleagă că sînt vii și teferi.

E limpede că pentru a avea loc o asemenea minune, oamenii au trebuit s-o experimenteze în luni și zile, înainte de a arunca grenada de-adevăratelea, cu izbînda pe cît de salutară pe atît de necesară. Tenacitatea omului cînd are o idee e și ea admirabilă. Încăpățînarea în experiențe — nu mai puțin. Perfecționarea acestei grenade a impus chiar celor care-o minuiesc să se antreneze în zgomotul și lumina mortale, pentru a nu fi și ei paralizați la o adică. Un echipament special antizgomot și antiflash, pentru cei care beneficiau de această armă, a fost și el necesar. Dar cîte și mai cîte zile or fi fost necesare pentru a studia îmbunătățirea acestei arme ! Cîte și mai cîte idei s-or fi ciocnit în mințile celor ce-au făurit-o ! Ce satisfacții și ce felicitări or fi curs în ziua cînd totul s-a articulat perfect, ca un sonet... Eu însumi mărturisesc că stau năucit — ca orice om nevinovat — cînd desfășor în fața ochilor timpul socialmente și materialmente necesar pentru făurirea acestei grenade-minune !

Numai să nu mai fie nevoie de ea.

Nimic mai sumbru — toți o știm — decît strălucitorul progres al uneltelor cu care oamenii ucid oameni. Mai toți o știm, de la cei mai mari savanți la ultimul ignorant. Dar nimic nu-i mai greu decît să explici oamenilor o idee pe care toți o înțeleg.

RADU COSAȘU ■

Știința pe mapamond

● Ziarul automat

Dezvoltarea extraordinară a tehnologiei în domeniul transmiterii informațiilor, indeosebi perfecționarea dispozitivelor electronice, poate contribui într-o măsură aproape de neimaginat la transmiterea de la distanță — mult mai ușor și mai rapid decît se face în prezent — a materialelor. Tehnologia necesară există deja. Rămîne numai să fie aplicată. În ce constă noutatea, care sînt avantajele — desigur aplicabile pe scară largă în viitor — ale acestei tehnici ? Ziariștii introduc paginile manuscriselor dactilografiate într-un mic aparat. Apoi formează numărul de telefon al redacției pentru care lucrează, pun receptorul în acest aparat și încep să transmită textul manuscrisului, rînd după rînd. La celălalt capăt al liniei telefonice, un aparat similar reproduce, să spunem, reportajul. Telecopierul — acesta este numele aparatului — tinde să fie înlocuit de un nou dispozitiv. Avînd dimensiunile unei mașini de scris, noul dispozitiv este de fapt un computer portabil dotat cu o claviatură și un ecran de televiziune. La fel ca telecopierul, poate fi conectat prin telefon cu redacția publicației. Dar, spre deosebire de o mașină de scris, aparatul nu folosește hîrtie. Pe măsură ce ziaristul își scrie reportajul, cuvintele apar pe ecranul de televiziune.

Prin simpla mînuire a unor butoane, reporterul poate să îndrepte greșeli, să șteargă cuvinte sau fraze întregi, să rearanjeze paragrafe, să facă orice schimbări pe care le socotește necesare fără să dactilografieze din nou întregul text. După încheierea redactării articolului, acesta este trimis instantaneu computerului din biroul redacției. Primitorul din redacție citește reportajul apărut pe ecranul de televiziune, poate să-l corecteze ori să-l modifice, apoi comandă computerului să-i pregătească pentru tipărire. Înainte de a fi date la tipar, paginile sînt aranjate în ordinea necesară tot pe ecranul de televiziune. Apoi, după aranjarea definitivă, matrițele sînt puse în rotative și controlate, la rîndul lor, de un computer.

Dar electronica are pentru viitor un cuvînt de spus și în difuzare. Dacă astăzi ziarele sînt încă distribuite abonaților acasă, ori vîndute la colțuri de stradă, nu este departe ziua, spun specialiștii, cînd ziarul va putea fi citit la televizor. Și nu numai atît : se vor putea obține copii, prin simpla apăsare pe un buton al aparatului de televiziune.

● OMAGIU FILATELIC

Printre numeroasele manifestări organizate în toată lumea cu prilejul sărbătoririi Centenarului independenței României, reținem, pentru caracterul său inedit, o emisiune de mărci poștale, omagiu pe care Poșta din R.P. Chineză l-a adus poporului român la aniversarea a o sută de ani de la proclamarea independenței de stat.

Prima marcă din emisiune — avînd valoarea de 8 fini — prezintă drapelul de stat al țării noastre, pe care a fost tipărit textul „Centenarul independenței României". Pe cea de-a doua marcă din serie este reprodus un fragment din celebra pictură a lui Nicolae Grigorescu „Atacul de la Smîrdan". Valoarea acestei mărci : 10 fini. În sfîrșit, a treia marcă prezintă un fragment de basorelief pe care poate fi recunoscut Mihai Viteazul, domnitorul care a reușit să realizeze, pentru prima oară, unirea politică a tuturor țărilor române. Marca are valoarea de 20 de fini. Pe fiecare dintre cele trei mărci este tipărit textul „Centenarul independenței României" în limba chineză.

● Diabetul vindecabil prin transplant ?

În încercarea de a trata diabetul, medicii s-au gîndit să transplanteze pancreasul sau celulele pancreatice pentru a favoriza fabricarea insulinei endogene. Pentru prima dată transplantări de celule umane producătoare de insulină au fost realizate de către un grup de cercetători de la Universitatea din Minneapolis, în S.U.A., la șapte diabetici care s-au oferit cercetătorilor pentru experiență, după ce au fost informați asupra riscurilor acesteia. Vechimea diabetului lor, tratat prin injecții cu insulină, era de la 9 la 35 de ani. Toți suportaseră deja un transplant de rinichi cu efect pozitiv, dar necesitînd medicamente imunosupresive. Donatorii de pancreas erau persoane aflate în stare de comă avansată. Insulele lui Langherhans, după ce au fost extrase din pancreas, au fost injectate pacienților fie în abdomen, fie direct în ficat. Controlul funcționării celulelor transplantate a fost făcut prin compararea dozelor de insulină necesare înainte și după intervenția chirurgicală. Efectele au fost net pozitive, justificînd optimismul cu care se așteaptă aplicarea cu succes a acestei metode de tratament, atunci cînd mult disputatele probleme de respingere imunologică vor fi rezolvate.

● Cînd televiziunea consacră inventatori...

Un minuscul dispozitiv electronic de mărimea unui timbru poștal este menit să ia locul tradiționalului sistem mecanic de aprindere pentru motoarele interne. El poate fi adaptat chiar și la motorul de automobil. Potrivit celor declarate de inventatorul său, australianul M. Notaris, nu are niciodată pană, asigură o bună combustie (randament crescut cu 10 la sută) și are efecte poluante minime. Notaris a primit deja comanda pentru 10 milioane de copii ale dispozitivului său electronic, în cursul unui an. Ceea ce interesează în istoria acestei inovații este că autorul său a fost laureatul unui concurs organizat de televiziunea australiană pentru stabilirea celei mai bune invenții a anului, concurs ce încununează una din emisiunile de mare popularitate ale televiziunii australiene : „Inventatorii". De șapte ani, în fiecare săptămînă, această emisiune prezintă patru invenții. Pentru fiecare : o secvență filmată asupra funcționării, apoi o dezbatere în studio, în cursul căreia inventatorului i se pun diverse întrebări de către specialiști și nespecialiști, pentru a se stabili calitatea invenției. În fine, este apoi desemnată „invenția săptămînii". Succesul acestei emisiuni este demonstrat de faptul că săptămînal se primesc peste 1 000 de scrisori și că 70 la sută din „invențiile săptămînii" prezentate se află acum în stadiul de fabricație. E o practică la care s-ar putea gîndi și colegii de la TVR.

Paradoxuri ale supercivilizației

● **FOAMEA CA... FOAME.** Se vorbește astăzi mult în lume de „foamea de energie", „foamea de timp", „foamea de viteză", ultindu-se, cei mai adesea, că mai există încă în lume foamea ca foame. Se scrie, se știe că, din cele 46 de milioane de oameni care mor anual în lume, aproximativ 5 milioane mor de foame, sau de malnutriție. Iar cei dinții afectați sînt copiii... La acest nivel decalajele sînt impresionante, acuzatoare, și nu se poate să nu fie evocate citind rînduri ca acestea : „Peste 15 la sută din produsele alimentare achiziționate de locuitorii S.U.A. sfîrșesc prin a fi aruncate la gunoi, în timp ce un copil din patru de pe planeta noastră suferă de foame". Sublinierea a fost făcută în cursul reuniunii Organizației internaționale pentru ajutorarea copiilor de către directorul acesteia, Edward Hurley. „Opinia publică din țările occidentale — scrie economistul francez Alfred Sauvy în cartea sa „Costul și valoarea vieții umane" — este mai curînd șocată de contrastul situațiilor personale. Cu averea lui Onassis, s-a scris în momentul morții sale, s-ar fi putut face să trăiască mii de vieți omenești în plus". După cum s-a calculat, de asemenea, că animalele țărilor bogate sînt mai bine hrănite decît oamenii din țările sărace. Într-un asemenea șir de paradoxuri, ne întrebăm cum poate fi caracterizat răspunsul la întrebarea „Ce se va petrece în caz de foamete ?" dat de o personalitate dintr-o țară scutită de asemenea perspective : „îl vom vedea murind la televizor" ? ! ?

● **PUTRED DE BANI, A MURIT PENTRU CĂ A STRÎNS PREA TARE CENTURA...** De această dată nu, nu este vorba de avarul devenit clasic, care a părăsit viața în mizerie, numai pentru a nu știrbi cu nimic bogăția acumulată cu migală, ani în șir. În această întîmplare, „eroul" a fost ucis la propriu de aurul său. Kimon Dimopoulus, în vîrstă de 57 de ani, de profesie „funcționar comercial", în fapt traficant de aur, a murit strangulat de centura pe care și-o strînsese prea tare, pentru a ascunde în ea nu mai puțin de 20 de lingouri de aur. Greutatea acestora : cîte un kilogram fiecare. Valoarea lor : cinci milioane de drahme, aproximativ 650 000 de franci francezi !

● **GREVĂ ÎN SOHO.** Soho mai este supranumit și „cartierul cald" al Londrei, din cauză că aici își au reședința cluburile de filme „porno". O grevă aici pare, tocmai de aceea, să sfideze cunoștințele noastre despre această formă de protest social, demnă să apere niște cauze mai bune. Și totuși, săptămîna trecută, în Soho, a avut loc o grevă de 24 de ore... pentru a protesta împotriva recentei „campanii de hărțuire" din partea poliției față de aceste întreprinderi degradante. Industria britanică a pornografiei își vede astfel și mai mult afectată cifra de afaceri-record în anul 1976, cînd a atins 7,5 milioane lire sterline, dar în scădere cu peste 25 la sută de la începutul acestui an.

D.I. ■

Întîmplări de fiecare zi

Moartea lîngă piața de flori

În New York, pe strada 28, sînt zeci de magazine de flori. Aici e Flowers Market, aici aduc mașinile în fiecare dimineață coșuri de magnolii, de orhidee abia descărcate din avioanele de Texas, Florida, Hawaii. Sînt magazine ca niște sere exotice, ca niște alei decupate din junglă. O aromă și o culoare vitală care lovesc mirosul și ochiul, cum te apropii Cum va fi arătînd, în preajma acestor puternice semne ale vitalității și frumuseții, moartea, extincția ? Asocierea mi s-a impus brusc, citind într-un ziar : „Azi 26 mai, mare incendiu pe strada 28. 9 persoane au murit în flăcări". Undeva, lîngă Flowers Market era localul unei foste băi publice devenit centru al prostituției pentru zona respectivă. Îl priveam, distrus de flăcăra provocată într-un acces de furie, de nebunie — se acredita în ziare ideea „sinuciderii în grup" — al unor oameni bolnavi, cotropiți de instincte. Trecînd pe strada 28 pe lîngă florăriile deschise ca niște ferestre în frumusețea naturii, m-am gîndit la forța omului ca la puterea, la explozia vitală a acelor flori, triumfătoare. Mai mult, mai dureros mi-au părut atunci trupurile carbonizate, fotografiate pe primele pagini ale ziarelor, lujere bolnave și frînte, de o tristețe și o neputință fără egal. Se poate muri în piața de flori, te poți sinucide, poți uri totul, propria ființă, pînă la distrugere, pînă la anulare. Încă un paradox al lumii acesteia de beton, sticlă și nervi care este New Yorkul, unde stă, în sublimul său, cîmpia de floarea-soarelui a lui Van Gogh ocrotită la Metropolitan Museum și unde, la cîteva sute de metri numai, pe aleile lui Central Park, adolescenți slinoși, cu ochi răi, îți oferă provocator plicuri cu heroină și țigări cu marijuana. Două muzee de fapt, unul al artei pure, al minunii din om, și celălalt al viciului și al tristeții.

E soare afară, e mai, deasupra unei clădiri, la intersecția lui Avenue America cu strada 46, cîțiva oameni ridică un King Kong din placaj, diseară îi vor pune lumini, gorila se va proiecta deasupra străzii, chemînd lumea la noua premieră. Mă mai întorc o dată la Metropolitan, acolo timpul e parcă oprit, în silueta stranie a „Tinerei cu lăută" a lui Vermeer, în ochii extraordinar de firești ai portretelor lui Rembrandt, pe pînzele lui Goya unde parcă numai copiii sînt frumoși.

Două ore, apoi strada, din nou, lucrurile nu se pot despărți, vremea se apropie de seară, ajung cu o mașină în cartierul Bowery, cineva îmi spune un lucru care mă surprinde prin apropierea făcută — „e un cartier cu mulți bătrîni, cu mulți săraci", apoi în Greenwich Village, sediul boemei artistice newyorkeze. „Vedeți, aici la dreapta e East River, cheiul unde se spune că vin mafioții să arunce cadavrele. Dacă ați văzut, în Kojak..." Sorry, n-am văzut cartiere de miliardari și hoteluri de lux. Îmi revine iarăși în minte imaginea magazinelor cu flori și chipul morții, lipit lîngă ele.

„Azi, un incendiu pe strada 28". New Yorkul de fiecare zi...

N. D. FRUNTELATĂ ■

Uniunea Sovietică: repere jubiliare

• În anul celui de-al 60-lea jubileu al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, poporul sovietic — colective de oameni ai muncii din întreprinderi industriale, economice, de pe șantiere de construcții, din instituții social-culturale, de învățămînt, sanitare etc. — raportează, după cum aflăm din presa sovietică, îndepliniri și depășiri ale sarcinilor de plan în cinstea Marelui Octombrie.

MOSCOVA — AZI

• Moscova se întinde azi pe o suprafață de 878,7 kmp, adică de cinci ori mai mare decît în 1917. În 60 de ani, în capitala sovietică s-au construit locuințe în suprafață totală de 125,6 milioane mp. Numai în 1977 vor fi date în folosință de două ori mai multe locuințe decît în întreg prim deceniu al Puterii sovietice.

• În anul 1924 în Moscova au apărut primele autobuze, în număr de 79, care circulau pe trasee cu o lungime totală de 82 km. Astăzi, lungimea traseelor de autobuz din Moscova este de 3 600 km, iar numărul anual al pasagerilor este de 1,769 miliarde.

• Moscova este cel mai mare nod de cale ferată din U.R.S.S. și din Europa. Din nouă gări moscovite pleacă, în 24 de ore, 1,7 milioane de călători. Volumul transporturilor de mărfuri din Moscova spre toate colțurile țării și spre multe state străine a crescut, față de 1913, de 9,3 ori.

• Metroul din Moscova are 103 stații și o lungime a liniilor de 164,5 km. În 24 de ore, pe toate traseele metroului moscovit sînt transportați circa 6 milioane de călători.

• Întreprinderile industriale ale capitalei sovietice produc anual 200 000 autocamioane și 170 000 autoturisme, 15 000 de motoare cu o putere de peste 100 kW. Producția de aparate și mijloace de automatizare a crescut numai în ultimul deceniu de trei ori. De peste 2 000 de ori a crescut în 60 de ani producția moscovită de materiale de construcție.

• În perioada de după Revoluție, volumul producției ușoare a crescut de 47 de ori. Zilnic, uzinele și fabricile din Moscova produc: 2,879 milioane mp țesături, 117 000 perechi de încălțăminte de piele, 2 665 televizoare, 1 457 aparate de radio, 46,9 mii ceasuri, 910 frigidere, 537 mașini de spălat. În ansamblu, producția industrială de azi a Moscovei este de 211 ori mai mare decît în 1913.

• În 1913 în Moscova erau numai 60 de spitale cu 11 100 locuri. Astăzi în Moscova sînt 255 spitale cu 121 000 locuri, peste 730 de instituții medicale și profilactiv-ambulatorii, 666 de unități medico-sanitare și 1 800 de puncte medicale în cadrul întreprinderilor și instituțiilor, 250 de centre specializate de consultare și policlinici de copii.

Kiev — bulevardul Kreșciatik

SUPEREXPRESUL „ER-200"

• S-au încheiat probele superexpresului „ER—200". În ajunul celei de-a 60-a aniversări a lui Octombrie vor începe cursele regulate pe linia Moscova—Leningrad, iar ulterior expresul va circula și pe liniile Moscova—Kiev, Moscova—Gorki, Moscova—Crimeea etc.

În timpul probelor, superexpresul a atins viteza orară de 230 km. Deși trenul aleargă cu o asemenea viteză, mecanicul este un simplu observator, iar dirijarea bolidului, cu corp lung ca un avion fără aripi format din 14 vagoane argintii, realizate din aliaj de aluminiu, este asigurată de un pilot automat, al cărui „ochi" ager „vede" la o distanță de 6—7 km în față. O particularitate a superexpresului „ER-200" o constituie faptul că el poate circula aproape pe toate liniile de cale ferată existente în prezent în țară, fiind necesară numai o mică consolidare a acestora spre a rezista la viteza înaltă a superexpresului.

UN SUBOTNIK TRADIȚIONAL

• Continuînd tradiția subotnikului leninist, la 15 octombrie oamenii muncii din Moscova au luat parte activă la subotnikul în cinstea jubileului din Octombrie, organizat în cadrul acțiunilor de transformare a capitalei sovietice într-un oraș comunist model.

Peste 3 000 de muncitori de la Combinatul „Triohgornaia manufactura" au dat o producție în valoare de 250 000 ruble, materializată în peste 125 000 metri de țesături.

Muncitorii de la întreprinderile „ZIL", „Kompressor" și „Boreț", „Krasnîi Octiabri" și altele — într-un cuvînt industria capitalei — au dat în ziua subotnikului o producție de înaltă calitate de zeci de milioane de ruble.

Constructorii s-au dovedit, la rîndul lor, la înălțime, îndeplinindu-și sarcinile zilnice în proporție de 130—140 la sută.

17 000 de studenți și profesori de la Institutul energetic din Moscova au adăugat noi frumuseți complexului institutului și bazei sportive „Energia".

BILANȚ UCRAINIAN

• În anii puterii populare, volumul producției industriale a republicii a crescut de 90 de ori. • Venitul național a fost în 1976 de 69 miliarde ruble. • În ultimul deceniu au fost date în funcțiune peste 500 mari întreprinderi industriale. • În republică sînt astăzi 77 de teatre de stat, 25 de filarmonici, 26 000 de cluburi. • Zilnic se mută în locuință nouă 1 000 de familii. • Circa 900 000 de studenți învață în 143 de institute de învățămînt superior din Ucraina. Circa 600 000 de tineri și tinere termină în fiecare an școli tehnico-profesionale. • În Ucraina apar 2 500 de ziare, reviste și alte publicații periodice într-un tiraj — o singură dată — de peste 34 milioane exemplare.

Grupaj realizat de CONSTANTIN I. IONESCU

MONDO UMANO ?

Bazarul armelor

În urmă cu 43 de ani, revista „Fortune" publica un pamflet ce a făcut carieră în istoria publicisticii și nu numai a ei. Ținta puternicelor atacuri erau comercianții cu moartea — a se citi arme — iar argumentele aduse erau peremptorii. Mai recent, un publicist povestea cum, ajungînd într-un oraș din Orientul Mijlociu și urcînd spre camera de la hotel, unul dintre cei cu care se găsea în lift avea în mîini două pungi pline. Nu mică i-a fost surprinderea cînd a văzut că la o mișcare greșită 1 s-a răsturnat una din pungi și din ea au căzut grenade neamorsate și multe, foarte multe gloanțe. Le cumpărase, ca și pe portocale sau cine știe ce alimente, din magazin ba se mai și tîrguise cu patronul, puțin decepționat și intrigat că, în ziua aceea, clientul său își diminuase cererea. Fapt divers? Nu, pentru că lucrurile nu stau numai astfel.

O recentă carte a lui Anthony Sampson tipărită de editura londoneză „Stodder and Stoughton" face o analiză serioasă a acestui curios și profund neliniștitor fenomen pe care autorul îl numește „The Arms Bazaar" — Bazarul armelor. Sampson, un bun cunoscător, pornește de foarte departe, demonstrînd cu prisosință că, de pildă, acum o jumătate de secol alături de cîțiva pionieri ai genului, Alfred Krupp în Germania, William Armstrong în Marea Britanie, Du Pont de Nemours în S.U.A., s-au constituit puternice firme industriale decise să fabrice și să vîndă moartea la o scară fără precedent în istorie. Scopul lor a fost îmbrățișat de unii care și ei au devenit puternici, bogați și influenți, comercializînd fără scrupule armele produse de aceste firme. Cazul lui sir Basil Zaharoff este cel mai celebru. Din păcate, lucrurile nu s-au oprit aici.

Să revenim la Sampson și la exemplele prin care ilustrează moravurile epocii în materie de comerț cu moartea: în 1892 Krupp descoperise un procedeu ce făcea și mai rezistent oțelul său la obuze și permitea producerea unor blindaje (pentru flotele de război) de bună calitate. Apoi a vîndut, desigur cu bune rezultate financiare, licența de fabricație unor firme... rivale (și străine). Între timp, în S.U.A., uzinele Harvey inventaseră, și ele, un nou model de cuirasă pe care, și ele, l-au vîndut aproape peste tot. Așa că în 1894 cele 10 producătoare de cuirase de blindaje ce aparțineau unor țări rivale, ca interese și politici duse, au format un cartel ce le permitea să controleze prețurile și să-și împartă echitabil comenzile. Lucrurile nu s-au oprit însă aici. Tot Sampson scrie că această mare libertate a cartelului armelor și-a dovedit teribila absurditate cînd a izbucnit primul război mondial: puști britanice vîndute Turciei omorau soldații englezi în Dardanele; bulgarii foloseau armele fabricate în Franța împotriva trupelor franceze iar pe frontul rus mortiere provenite de la Krupp semănau moartea în rîndurile concetățenilor fabricantului, ostași ai armatei germane. Dar lucrurile nu s-au oprit aici. În 1931, cînd japonezii au invadat China, societatea britanică Vickers exporta fără jenă arme celor două tabere. În continuare, cu toată vîlva, indignarea și emoțiile stîrnite de cele scrise în amintitul pamflet publicat în Fortune, cu toată campania împotriva dezarmării declanșată, cu toate apelurile patetice lansate, lucrurile nu s-au oprit nici atunci. Bazarul armelor nu și-a încetat activitatea, clienții n-au dispărut iar marfa a devenit din ce în ce mai sofisticată și mai scumpă și, implicit, mai distrugătoare. Pe seama cui? Răspunsul nu este greu de dat.

PETRE NICOLAE

„Cavalerii focului" — din nou o amenințare?

Scott Nelson, odinioară marele dragon al „Cavalerilor focului" din cadrul Ku-Klux-Klanului, a mărturisit reporterului revistei americane „U. S. News and World Report" că apartenența la „cei trei K" l-a costat slujba, reputația și, în plus, căsnicia, deoarece soția sa a intentat divorț. El a declarat presei: „Demisionez și doresc să devin doar un anonim".

După cum relatează publicația americană citată, Ku-Klux-Klanul, cel mai vechi și mai zguduitor simbol al violenței rasiale în Statele Unite, are de făcut față unor timpuri grele. Organizația cuprindea în 1925 circa 4—5 milioane membri, dar pînă în 1954 numărul acestora s-a redus la 12 000, pentru ca în 1976 să coboare la numai 2 000. Eforturile depuse cu asiduitate în ultima vreme de K.K.K. în vederea recrutării de noi membri în orașele Boston și Louisville, considerate a fi centre cu un climat propice pentru promovarea discriminării rasiale, s-au dovedit infructuoase. Deși acțiunile organizate în scopul creșterii rîndurilor și a popularității Ku-Klux-Klanului cunosc o recrudescență, în majoritatea cazurilor ele se dovedesc falimentare. O demonstrează faptele petrecute într-o mică localitate din statul Tennessee, unde au fost organizate acțiuni menite să atragă în rîndurile K.K.K. circa 50 000 persoane.

Cu toate strădaniile membrilor anacronicei organizații, la manifestare au venit doar... 1 500 de persoane și acestea, conform propriilor lor declarații, numai din curiozitatea de a asista la ritualurile de tristă amintire ale K.K.K.

După cum se vede, americanii cinstiți se opun și sub această formă violenței, politicii segregaționiste. Cu toate acestea, activitatea organizației continuă să se facă simțită în cele 22 de state americane în care mai este semnalată existența unor filiale ale Ku-Klux-Klanului. Autoritățile polițienești, arată revista „U. S. News and World Report", primesc încă destul de des plîngeri cu privire la acțiunile de intimidare cu caracter rasial puse la cale de membrii acestei organizații. Sînt consemnate acțiuni violente cutremurătoare prin barbarismul lor. Este încă vie în amintirea populației de culoare americane uciderea bestială în 1973 a unui ministru negru de către membrii unei filiale a Ku-Klux-Klanului din statul Alabama. Membrii aceleiași organizații din orașul Pontiac, statul Michigan, au aruncat, în 1971, în aer 10 autobuze destinate transportului elevilor de culoare. Și acestor „acțiuni" li se adaugă altele și altele..

O oficialitate americană a declarat recent: „Ku-Klux-Klanul pretinde că și-a propus să renunțe, treptat, la mijloacele violente de manifestare pentru a putea pătrunde în arena politică. Dar organizația, prin acțiunile membrilor săi, continuă să fie deosebit de violentă, extremistă și periculoasă, în pofida „eforturilor" depuse pentru schimbarea vechii imagini create în cursul timpului în jurul ei".

TUDOR PRELIPCEANU

Nadia și Pele

Sportul a început să-și extindă aria de manifestare și în afara arenei propriu-zise, ajungînd să concentreze nu numai atenția particulară a unor personalități din lumea stadionului, dar și pe cea a reprezentanților vieții publice mondiale. Faptul mi se pare nu doar îmbucurător, dar, mai cu seamă, semnificativ și aceasta tocmai pentru că, cel puțin la modul declarativ, toată lumea a căzut de mult de acord că sportul este ori ar trebui să fie, măcar, un mijloc de cunoaștere, de apropiere între tineri de diferite naționalități, între popoare, pînă în cele din urmă. Tot mai mulți șefi de state primesc vizita, programată, a unor sportivi de renume din propriile lor țări, mai cu seamă după competiții de prestigiu, cum sînt Jocurile Olimpice ; aflăm, din ce în ce mai des, despre decernarea unor distincții extrasportive marilor campioni și așa mai departe. Dar, poate că multe dintre aceste evenimente țin de orgoliul explicabil, însă limitat, al satisfacției pe care o procură un succes important într-o competiție urmărită, cu sufletul la gură, de opinia publică națională ori mondială.

Nadia, multipla campioană a gimnasticii, deține deja cu mare avans și un alt record de invidiat : acela al recepțiilor la cel mai înalt nivel, al solicitărilor exprese pentru anumite evenimente cu rezonanță internațională la care prezența ei nu numai că este dorită, dar adaugă un plus de strălucire acestora. Nu mă refer aici la aspectul festiv în sine, ci la un altul cu mult mai profund și de care, poate — în mod firesc la vîrsta ei — Nadia nici nu-și dă încă seama : anume că prin ea sportul își îndeplinește una dintre cele mai nobile rațiuni ale existenței sale, aceea de a face să dispară distanțele, oricît de mari ar fi acestea și de oricîte feluri ar fi ele (sisteme politice, moduri de a gîndi societatea etc.), apropiindu-i pe oameni de vîrste și preocupări diferite. Iar talentul ei, plămădit din talentul, munca sa și a altora, într-un orășel românesc, a deschis, unui sport considerat, în ordinea popularității, minor, porțile definitivei consacrări mondiale.

Nadia a fost primită recent de Kurt Waldheim, secretarul general al Națiunilor Unite, care i-a decernat medalia O.N.U. pentru pace. Mai înainte, celebrul fotbalist brazilian Pele fusese declarat „cetățean al lumii", întîmplări care, departe de a părea bizare, s-au bucurat de un unanim acord din partea unor mase uriașe de oameni, de pretutindeni, ceea ce demonstrează (pentru cei care încă nu erau convinși) că sportul se dovedește a fi o componentă majoră a vieții publice internaționale, dincolo de arena propriei dispute sportive, dincolo de victoria unei echipe. Pentru noi foarte important este faptul că astfel de evenimente, constituind, deocamdată, rarități, încununează activitatea încă în plin marș a unei reprezentante a sportului românesc, creație a noului mod de a gîndi și organiza activitățile fizice și care a făcut posibilă descoperirea, într-un oraș oarecare de pe cuprinsul țării, a unui talent cu totul ieșit din comun și care a modificat nu numai conținutul strict tehnic al gimnasticii, dar chiar și felul de a gîndi al multor oameni cărora nu li se mai pare ciudat ca o fetiță de 15 ani să fie onorată (și să onoreze cu prezența ei) cele mai înalte cercuri diplomatice, bucurîndu-se de atenția acestora, de răsplata recunoașterii calităților sale, printre care aceea de a-i face pe oameni mai buni, mai înțelegători, în fața perfecțiunii fizice nu ni se pare cea de pe urmă...

EMANUEL VALERIU ■

Chiar așa, tovarășe Burlacu, cine pune bețe-n roate ciclismului nostru ?

Marți, 11 octombrie, ziarul de specialitate a publicat o notă intitulată „Cine pune bețe-n roate ciclismului nostru ?", în care președintele Federației române de ciclism, Pavel Novăcescu, încearcă să explice sezonul slab al acestei discipline sportive, acuzînd între alții pe foștii antrenori de lot Ion Ardeleanu și Vasile Burlacu care — citățm din articolul amintit — „n-au reușit, de fapt, să devină antrenori, pedagogi, îndrumători ai tinerelor generații, ci au rămas la mentalitatea de sportiv, adică — din păcate — adepți ai conservatorismului în pregătire, gata de concesii. Noua generație de antrenori nu dovedește sîrguința necesară și — deosebit de grav — nu are nici un bagaj de cunoștințe corespunzător" etc.

La cîteva zile după apariția articolului, ne-a vizitat la redacție maestrul sportului Vasile Burlacu, de 12 ori fost campion al țării, absolvent al I.E.F.S., antrenor coordonator la clubul Steaua, cu care am purtat discuția care urmează.

— Tovarășe Burlacu, susțineți că afirmațiile din ziarul Sportul sînt tendențioase și nu reflectă nici pe departe realitățile din ciclismul românesc. Vă avertizăm că nu sîntem în măsură să arbitrăm între punctul de vedere al federației și punctul dumneavoastră de vedere, aflate la antipozi, dar considerăm că e de datoria noastră să vă ascultăm, în ideea că ciclismul nostru, aflat de mai multă vreme într-un flagrant impas, merită să fie confruntat cu opinii cît mai numeroase. Pe propria-vă răspundere, aveți cuvîntul.

— Poate că n-ar strica, pentru început, să explic cît și cum am lucrat, între decembrie 1975 și martie 1976, ca antrenor federal, secondîndu-l pe Ion Ardeleanu în pregătirea lotului pentru Cursa Păcii și pentru Balcaniadă.

— Mă rog, începeți de unde doriți.

— Pentru bunele mele rezultate ca antrenor la Școala sportivă, am fost promovat la echipa națională, la care am rămas foarte puțin, cum spuneam, neîmpăcîndu-mă cu mentalitatea secretarului federației, Traian Dinuț, a cărui apariție în conducerea ciclismului nostru coincide cu începutul declinului acestei discipline, intervenit în urmă cu vreo 15 ani. Dincolo de anumite incidente pe care le-am avut cu secretarul federației, ruptura definitivă dintre mine și conducătorii ciclismului s-a produs în ședința Comitetului federal, în care am refuzat să răspund de lotul republican de velodrom, existent numai pe hîrtie. Gestul meu a fost interpretat ca un act dăunător, deși, la ședința respectivă, cei ce pun bețe în roate ciclismului se aflau în prezidiu. Dinuț și ceilalți...

— Spuneți-mi, înlocuirea unuia sau a altuia dintre tehnicienii lotului nu este decisă, ca la alte discipline sportive, de Colegiul central al antrenorilor ?

— În ciclism, oricît vi s-ar părea de ciudat, așa ceva nu există decît pe hîrtie ! După scripte, eu aș fi ultimul președinte ales al Colegiului central de antrenori, numai că nici eu și nici vreunul dintre colegii mei n-am fost întrebați despre asemenea schimbări, n-am fost consultați în ceea ce privește prezentul sau perspectiva acestei discipline. În ciclism, antrenorii nu hotărăsc nimic, sfidarea la adresa lor mergînd pînă acolo încît nici un antrenor aflat în activitate nu face parte din Biroul federal, care, de bine, de rău, numără vreo 15 persoane !

— Cum adică de bine, de rău ? !

— Pentru că nici Biroul federal nu decide nimic.

— De decis, trebuie să decidă cineva. Cine, tovarășe Burlacu ?

— Există un Secretariat al Biroului federal care taie și spînzură, fiind format din președintele federației, un om de bine, dar dezinformat, mereu indus în eroare de ceilalți doi membri, prietenii la cataramă, Traian Dinuț și Hristache Naum, deținătorul rubricii de specialitate din ziarul Sportul.

— După părerea noastră, Hristache Naum este un excelent profesionist și un veritabil animator al sportului cu pedale.

— Absolut. Din punct de vedere profesional, jos pălăria, numai că, învestit cu funcția despre care aminteam, altfel obștească, încearcă să impună prin condei linia pe care o consideră justă și care, de regulă, nu este.

Recent, înaintea Balcaniadei, la care rutierii noștri s-au comportat lamentabil, ocupînd cel mai slab loc din istoria ciclismului nostru, a făcut mai multe vizite lotului, ca un mare șef, ajungînd pînă la amenințări. I-a pus pe antrenori în situația hazlie de a nu putea să învoiască un ciclist nici să-și cumpere ziare !! Apoi, ideea că Ion Cojocaru a determinat în mare măsură, cum scria Sportul, eșecul echipei noastre la Balcaniadă, susținută de președintele federației, i se datorează tot lui, ea fiind rezultatul unei judecăți superficiale și tendențioase. Sînt adeptul disciplinei celei mai severe, dar mi se pare absurd să dai vina pe Cojocaru cînd, la proba de bloc a Balcaniadei, au fugit 10 alergători români, clasați cu toții mai mult decît modest. Ar mai fi multe de spus.

— Spuneți-le.

— Dacă ai nesansa să te cheme Marin Valentin și să fii un ciclist talentat, n-ai nici o posibilitate să rămîi în lot, vă rog să notați că Valentin nu e de la Steaua, ci de la Dinamo, club la care activează cel mai complet antrenor român de astăzi, Nicolae Voicu, pe care nimeni nu-l întreabă cît e ceasul, adică ești exclus din lot pentru o întîrziere de jumătate de oră, numai pentru că Dinuț sau Naum nu te plac. În schimb, rămîn în lot elemente plafonate și fără perspectivă, ca Florin Vlașcu sau Dan Bonciu, numai pentru că au fost promovați de antrenorul actual al echipei, Ion Stoica, pe care cei doi îl simpatizează.

— Tovarășe Burlacu, criticați și iar criticați. Aveți și vreo soluție constructivă, pentru scoaterea din impas a ciclismului românesc ?

— Atîta vreme cît antrenorii din ciclism nu vor fi chemați să-și dea cu părerea, acest sport va bate pasul pe loc. Calendarul competițional nu va mai trebui subjugat celor cîtorva competiții internaționale, Cursa Păcii, Balcaniada și altora, ci el va trebui gîndit în ideea unui mai mare respect față de întrecerile interne, astăzi puține și prost programate. Știți cumva la ce dată a încheiat ciclismul nostru programul competițional intern în acest an ?

— Nu. Dacă am judeca după starea vremii, probabil că el programează încă o serie de competiții.

— Greșiți. Anul acesta s-a alergat între 2 aprilie și 9 septembrie, în Sportul din 10 septembrie anunțîndu-se, pe una din pagini, încheierea sezonului nostru și, pe alta, începerea turului Poloniei și Slovaciei, unde, nu-i așa ?, condițiile atmosferice sînt tot cam ca la noi, dacă nu cumva mai aspre. La noi, 6 luni pe an nu se aleargă, competițiile se amînă fără nici o explicație justificată, cum a fost, recent, cazul, probei de contratimp echipe 100 de kilometri, iar rezultatele sînt, bineînțeles, pe măsura acestui cadru organizatoric, în care bunul plac al cîtorva face și desface totul. Am convingerea că nu cicliștii și nu antrenorii sînt cei care pun, în primul rînd, bețe în roate ciclismului românesc. Cu siguranță că timpul va cerne, arătînd de partea cui a fost dreptatea.

ANDREI GEORGESCU ■

● O veste bună pentru cititorii lui Belphegor. Rubrica sa va apărea de acum înainte la fiecare 1 și 15 ale lunii în revista „Rebus".

Prima întîlnire cu Belphegor va avea loc odată cu apariția revistei „Rebus" din 1 noiembrie.

SUB GENERICUL DACIADEI

O competiție ratată prin indiferență

Duminică dimineață, la o oră la care, în această superbă toamnă, ciinii își încălzesc blana la soare, undeva, la capătul lumii, pe cochetul stadion Metalul, cu o sută douăzeci de minute înainte de disputa a două divizionare B, care avea să facă deliciul a două mari cartiere și galerii, am numit Pantelimonul și Giuleștiul, cîțiva tineri, mai exact 17 (șaptesprezece), se dezbrăcau sub un pom pentru a participa la cîteva întreceri programate sub semnul Daciadei. „Pentru început, ne informează instructorul Angel Slăvuțeanu de la C.E.F.S., sectorul 3, tinerii, reprezentînd Filatura română de bumbac, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, Postăvăria română și Mecanica fină, vor participa la un cros, după care, tot ei, se vor întrece la mai multe probe și jocuri în cadrul unui complex de discipline numit „Sport și sănătate".

Proba de cros, începută cam pe la nouă și jumătate, și desfășurată după cîteva indicații precise, „o luați pe linia asta albă, încolo, peste deal, ajungeți la poarta aceea de fotbal, din groapă și veniți înapoi" avea să fie cîștigată de Gabriel Panaitescu, lăcătuș de întreținere la Filatura română de bumbac. Gabriel ne-a declarat : „Păcat că n-am fost decît o mină de oameni".

Cît despre fete, tot cam o mină de tinere (nouă), și cam tot de la aceleași întreprinderi, n-aveau să mai alerge deloc la cros, pentru ele improvizîndu-se ceva în pauzele unor meciuri de fotbal, adică o fugă de o sută de metri și încă una de patru sute de metri (care inițial la start fusese anunțată de 800 de metri !?) Încolo, încă două meciuri de handbal și atît...

Să recapitulăm : sub genericul „Sport și sănătate", într-o zi splendidă, excepțională pentru mișcare, aproape treizeci de băieți și fete, de la patru mari întreprinderi ale sectorului 3, deci o medie de șapte tineri de întreprindere, (dar, cîți oare față de cele cîteva mii de oameni ai muncii !) au încercat să salveze o competiție de masă și n-au reușit. Pentru că ceea ce am văzut duminică dimineață pe stadionul Metalul a fost un simulacru de întreceri sportive (nu ne referim la meciurile de fotbal, o finală de juniori și una disputată între două secții, motoare și forjă, ale Întreprinderii „23 August", de altfel singurele reușite ale zilei), o improvizație penibilă și păguboasă pentru ideea generoasă a Daciadei, o bifare funcționărească pe un plan de competiții. Am stat de vorbă cu cîțiva dintre tineri și cu organizatorii. Părerile sînt împărțite. Unii spun că factorii care răspund de sport în întreprinderi se lasă mai greu, alții, că cei de la C.E.F.S. din sectorul 3 nu pun prea mult suflet. Adevărul este, ca întotdeauna, la mijloc, dar faptul acesta nu încîntă pe nimeni și mai ales diminuează principiul fundamental al „Daciadei", acela de sport de masă.

MIRCEA RAICIU ■

raCul

Eroare de calcul

Stătea un lepure' șchiop
Tolănit la umbra unui snop.
Confundînd cîmpia cu hîrtia
Își evoca biografia.
Și tresăreau nostalgic împărăteștile urechi
La amintiri mai noi, mai vechi.

Din toate — nu e lucru nou ! —
Își proiecta în univers
O statură bravă, de erou,
Nu un profil modest ori șters.

Abandonat adînc, cu capu-n nori
Își avînta printre ciulini și dalii
— Din încleștarea unor vînători —
Piept de atlet, înavuțit cu splendide medalii.
Și-și vîntura lăbuța-n semn de rugă
Acest statornic campion la... fugă.

„Ce sînt ogarii ? Niște bieți căței
Ce mai mult zgomot fac decît bravuri !
Te poți lupta cu-o haită de-o sută ei !
Lăsîndu-i leșinați pe arături.

Oh, de-ar veni acum din întîmplare
Să-și urce hămățul pînă-n slavă
Le-aș arăta ce-nseamnă-o alergare !"
Își tot șoptea-n mustăți, cu vocea gravă.
...În fabule se-ntîmplă să aflați
Coincidențe ce pot fi fatale.

Deci, cinci ogari elastici și dresați
Se avîntară crîncen pe tarlale.

Istețul l-a văzut de la distanță
Dar aburit de-atîta caz de sine
L-a așteptat trufaș, cu aroganță
Ca un viteaz, nu ca un fitecine.

„Să-ajungă la un pas și dintr-un salt
Le voi lăsa doar umbra mea zălog !"
Și-a zis, răstînd mustățile spre nalt
Uitînd că-i un biet lepure olog.

Iar cînd a fost să facă săritura
Ce-avea să-l poarte spre celebritate
I-a amintit piciorul cu fractura :
„Ce ai visat că vrei, nu se mai poate !"

Morala

S-a născut firesc
Într-o cîmpie, la amiază,
Nu fac decît s-o amintesc :
Memoria cînd șchiopătează
Doar numele nu te salvează !

NICOLAE DRAGOȘ ■

Autobîrfa

Avem toate motivele să respirăm ușurați. Nu există numai bîrfă, capacitatea gingașă de a împroșca cu noroi prietenii, colegii, și chiar cei cîndva iubiți, ci și eroismul de a te face pe tine însuți, cu forțe proprii, albie de porci.

Am văzut oameni care se dovedesc a fi primii în a răspîndi despre ei cele mai mîrșave intimități. Bîrfele venite din afară pălesc, sînt niște nevinovate fecioare în comparație cu energica, neînduplecata, luxurianta, tropicala, picanta, nemiloasa autobîrfă și autocalomnie.

Se pune întrebarea legitimă : are un individ interesul să se autoimproaște cu noroi ? Uite că are... Sînt mai multe motive care obligă pe unii să aleagă calea spinoasă, uneori riscantă, a autobîrfei.

Autobîrfa se naște dintr-o prea bună părere despre sine, însuși individul cu pricina crede că toate găinăriile lui sînt evenimente memorabile, asupra cărora contemporanii trebuie informați. El nu se mulțumește să bată cîmpii, vrea ca tot mapamondul să afle de el că bate cîmpii. Dacă porcăria rămîne nedescoperită, se sufocă, se indispune, se crispează, nu-i mai face nici o plăcere. Anonimatul îi taie din energie ; el vrea ca șoricul lui să strălucească liber în lumina soarelui... A fi gînar e, din punctul lui de vedere, o treaptă înaltă, de aceea n-are nici un motiv să-și ascundă matrapazlîcurile sentimentale sau economice.

Autobîrfa e și ea o **metodă de apărare**. Împroșcîndu-te cu noroi de jos pînă sus nu se mai știe ce e adevărat și ce nu e adevărat, dacă a furat un elefant, o Dacie 1 300 sau numai un ou de rață.

TEODOR MAZILU ■

NUNTĂ CU DAR

de ANTON DRAGOȘ

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

● Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

● Numele lui Grigoraș Dinicu tinde să intre în legendă, deși de la moartea sa nu au trecut decît cu puțini ani două decenii. Timpul demonstrează — pe măsura scurgerii sale — că lăutarul Grigoraș Dinicu, dublat de virtuozul muzicii clasice Grigoraș Dinicu, a devenit în epoca noastră un fapt de excepție. Spre a evita pericolul mistificării adevărului istoric, și mai ales pentru a feri muzicologia noastră de pierderea contactului cu documentul vieții lui Grigoraș Dinicu (așa cum s-a petrecut, de pildă, cu Barbu Lăutarul) m-am decis să dau la iveală manuscrisul de **„Memorii"** ce mi-a fost încredințat puțin înainte de moarte de către pianistul Grigore Dinicu (1915—1956), profesor la Liceul de muzică nr. 1 din București, fiul marelui violonist și compozitor.

„Memoriile" lui Grigoraș Dinicu s-au născut la cererea subsemnatului, în perioada anilor 1950—1956, cînd am întreprins documentarea volumului **Figuri de lăutari** (București, Editura muzicală, 1960). Având clasele alăturate la Liceul de muzică nr. 1 din Str. Principatele Unite, unde Grigore Dinicu era pianist-corepetitor la disciplina canto. popular (condusă de Maria Tănase), ne întîlneam aproape săptămînal, spre a-mi preda materialul redactat după „caietele de conversație" ale lui Grigoraș Dinicu și după faptele trăite personal în mediul torafului tatălui său. Cancerul laringelui l-a împiedicat pe marele lăutar să mai comunice direct cu cei din preajma sa în ultimele luni ale vieții (1948—1949), folosindu-se de caietele de corespondență. Aceste prețioase documente au stat la baza **„Memoriilor"** așternute pe hîrtie de fiul său, nedespărțit tovarăș de breaslă pînă la moarte (la Expozițiile internaționale de la Paris și New York, 1937 și 1939, orchestra lui Grigoraș Dinicu îi număra printre instrumentiștii virtuoși și pe tînărul pianist).

Textul dispus pe foiletoane îl reproducem cu minime scurtături și intervenții stilistice. Ordinea capitolelor nu respectă totdeauna cronologia vieții muzicianului, fapt care ne-a permis să le publicăm într-o succesiune de momente semnificative și să eliminăm (constrînși și de lipsa spațiului) paginile de anecdotică măruntă. Desigur că cititorii vor aprecia autenticitatea și spontaneitatea, adeseori orală, a frazei lui Grigoraș Dinicu, ținînd seama de unele formulări pe alocuri defectuoase. Am îndreptat erorile evidente în ortografierea numelor proprii românești și străine, titlurilor de lucrări etc. precizînd la subsol unele detalii legate de persoanele citate în text. Subtitlurile aparțin autorului **„Memoriilor"**. Manuscrisul autograf, unele caiete de conversație și fotografii se păstrează în colecția subsemnatului.

VIOREL COSMA ■

Examenul

Cu cît mă apropiam de Ateneu, cu atît deveneam mai nervos parcă, mai cu seamă că în urma mea venea o droaie de cunoscuți de-ai familiei noastre, ba din cînd în cînd cîte o femeie mai bătrînă îmi dădea și cîte un pachețel să-l port la mine, pe scenă, cînd am să cînt. La un moment dat, buzunarele mele erau doldora de astfel de pachețele...

În fine, iată Ateneul! Clădire monumentală și eu din ce mă apropiam de el, simțeam cum mi se înmoaie picioarele și mîinile. Parcă și nădușelile mă cuprinseră. La intrare era control. — „Biletele vă rog !" mi se adresă mie, fiindcă mama mă împinse pe mine înainte. Eu spusei : „Sînt elevul Dinicu Grigore și dau examen, iar dînsa este mama mea".

— Bine, poftiți înăuntru.

Dar cum trecui pragul împreună cu mama, numai că aud în spatele meu : Grigore neică, dar eu ? Ba altă femeie îmi spuse : Grigore, eu te-am ținut în brațe, pe mine nu mă bagi ? Tocmai voiam să răspund, cînd mă simții apucat de mînă. Privind la cel ce puse mîna pe mine, văzui pe domnul profesor Carl Flesch [1], cu unchiul Mitică [2], surîzindu-mi și întinzîndu-mi mîna.

D. Dinicu — Ei, m-ai ascultat să nu cînți cu vioara ieri și azi ?

Gr. Dinicu — Nu, pe onoarea mea, nu am cîntat.

Flesch — Cum te simți? Ai vrea să cînți vioara ?

Gr. Dinicu — Ce întrebare ? De-abia aștept !

D. Dinicu — Maestre și tu Grigore, vă rog să mergeți cu mine mai încolo, să scăpăm de gălăgia și de privirile astea curioase.

Și ne îndreptarăm spre scara ce ducea sus, spre scena Ateneului... Ajunși sus, maestrul Dinicu împreună cu profesorul Flesch mă băgară în cabinetul privat al directorului și acum auzeam din amîndouă părțile sfaturile. Nu știam pe cine să ascult mai întîi. Dar din toate acestea îmi revenii cînd profesorul Flesch mă întrebă :

C. Flesch — Ce cînți pentru bis ?

Gr. Dinicu — Am pregătit toate **Capriciile** de Paganini.

D. Dinicu — Și altceva ?

Gr. Dinicu — **Sonata nr. 6** de Bach.

D. Dinicu — Și altceva ?

Gr. Dinicu — **Scherzo-Tarantela** de Wieniawsky.

C. Flesch — Dar **Zigeuner Weise** ai pregătit ?

Gr. Dinicu — Sigur și chiar îmi place foarte, foarte mult.

D. Dinicu — Și altceva ce mai ai ?

Gr. Dinicu — (jenat). Dacă îmi veți permite, aș dori să cînt și o compoziție proprie.

D. Dinicu — Cum, ai vreo compoziție ?

Maestrul Flesch uitîndu-se mirat la amîndoi :

C. Flesch — Cum, ce compoziție ?

Gr. Dinicu — Îmi dați voie s-o cînt să o auziți ?

(Aproape-n cor, amîndoi)

— Da, sigur. Hai, scoate-ți vioara. Să auzim.

D. Dinicu — Și cum se cheamă această perlă ?

Gr. Dinicu — **Hora staccatto.**

C. Flesch — Dar pianistul o are scrisă ?

Gr. Dinicu — Nu. Dar l-am învățat s-o acompanieze de la ureche și merge foarte bine. Dealtfel toate bucățile de bis le-am pregătit cu Costică Ionescu-Găină.

D. Dinicu — Da, foarte bun băiat. Mare talent. L-ai auzit vreodată, maestre ?

C. Flesch — Nu, nu l-am auzit, dar se vorbește excelent despre el.

Gr. Dinicu — El are examen mîine și totuși azi, dacă va fi cazul, mă va acompania.

D. Dinicu — Dar el unde este ?

Gr. Dinicu — L-am văzut jos, acum cred că-i pe-aci, pe undeva.

C. Flesch — Du-te de-l chiamă, te rog. El, ce ziceți, nepotul d-voastră a început să-și aleagă acompaniatorul ?

Între timp e adus „acompaniatorul" și după ce-și strînseră mîinile fu și el luat la întrebări :

D. Dinicu — Ce zici, Ionescule, îl dai peste cap ?

C. Ionescu — Nici gînd, domnule profesor. Grigore cîntă prea măsurat pentru a-l da peste cap.

C. Flesch — **Tarantela** merge bine ?

C. Ionescu — Excelent maestre.

D. Dinicu — Fiți atenți și nu vă luați la întrecere, să căuți să cînți foarte **piano**, fiindcă dumneata acompaniezi.

C. Ionescu — Așa precum cînt și la trio la clasă.

D. Dinicu — Bine, Ionescule, să fii atent. Acum vă las. Fiți atenți.

C. Flesch — Succes Dinicu și nu uita, fii calm și energic. Succes, domnule Ionescu.

D. Dinicu — Succes Ionescule !

Părăsirăm camera și acum ascultam amîndoi pe un coleg de la altă clasă. Aplauzele puseră capăt auditiei și auzii chemarea : Dinicu, Dinicu, e rîndul tău.

În trecere spre scenă, colegii și diferitele persoane, îmi urau succes, iar eu mă simțeam ușor, ușor de parcă eram un fulg. În fine, m-am dezmeticit cînd lumea din sală a început să aplaude. Atunci căutai cu privirea spre maestrul Castaldi spre care mă îndreptai. După ce dădui mîna cu dînsul (văzusem la concertele de la Ateneu că așa se obișnuia de către soliștii ce cîntau acompaniați de orchestră), o altă explozie de aplauze urmă. Aproape amețit, începui să mulțumesc publicului și cu privirea căutam să văd dacă o văd pe mama. Dar cînd îmi îndreptai privirea spre loja Conservatorului, o văzui lîngă unchiul Mitică. Acolo salutaț de mai multe ori. Dar furtuna de aplauze se curmă ca prin farmec cînd un băiat de la **Dramă și Comedie** anunță : „Acum urmează **Concertul** de Paganini, executat la violină de către absolventul Dinicu I. Grigore". Cum am cîntat nu știu, dar știu că atunci cînd am încetat, lumea a început să strige „bravo", maestrul Castaldi m-a sărutat, iar colegii din orchestră băteau cu arcușurile-n viori. Lumea nu a încetat să aplaude decît atunci cînd am pus din nou vioara la gît și am început **Sonata a 6-a** de Bach. Din nou aplauze furtunoase și strigăte de **bis** și **bravo**, care nu mai conteneau. Ieșind o clipă din fața rampei, lumea veni spre podiumul Ateneului și-n picioare începu să biseze. Maestrul Flesch

și domnul director Dimitrie Dinicu m-au sărutat. Maestrul Flesch îmi spuse : „Acum să cînți **Capriciul vînătoarei** și **Capriciul 24**".

Cînd apărui din nou de după perdea, lumea începu „bis, bis, bis" și de-acum încălzit și stăpîn pe mine, atacai piesa **Vînătoarei** din **Capriciile** lui Paganini, dar în clipa cînd am terminat, cineva din sală aruncă o floare de garoafă pe scenă și din nou bis-urile nu au mai contenit. Am cîntat și **Capriciul 24**. De-acum lumea se-mbulzea în fața scenei și a fost nevoie ca maestrul Castaldi să ceară liniște, fiindcă toată lumea era în picioare. După ce terminai și **Capriciul 24**, bis-urile au început din nou. Maestrul Castaldi mă luă de mînă și mă duse spre ieșirea din scenă. Lumea nici gînd să tacă, fiindcă cerea insistent „bis, bis". Dimitrie Dinicu îmi spuse : „Să cînți **Scherzo-Tarantela** și dacă mai cere bis și mai poți cînta, să cînți și **Zigeuner Weise**". Le-am cîntat pe amîndouă. La terminarea lui **Zigeuner Weise** lumea era în delir și nu mai înceta cu bis-urile. Atunci domnul director Dimitrie Dinicu veni pe podium și anunță că examenul de fine de an al claselor **Dramă și Comedie** se amînă, fiindcă s-a depășit prea mult timpul cu elevul Dinicu. Cineva din sală strigă : „Păi, atunci să mai cînte Dinicu !" Și-n clipa următoare din nou începură să strige cu toții **bis, bis**! Am atacat **Hora staccatto**. Succesul a fost colosal și îmi aduc aminte cum a doua zi la Conservator colegii nu mă mai strigau Dinicu, ci „Bis". Și pînă azi încă, Aurică Athanasescu, cînd mă dezmiardă, încă nu uită de „Bis", porecla mea de la absolvență.

Text stabilit după manuscris de
VIOREL COSMA ■

(Va urma)

[1] **Carl Flesch (1873—1944)**, cunoscut violonist, profesor la Conservatorul din București (1897—1903), la Conservatorul din Amsterdam (1903—1908) și la Curtis Institut din Philadelphia (1924—1928). Conducător de formații camerale (trio, cvartet), autor de metode și studii pentru vioară.

[2] **Dimitrie A. Dinicu (1868—1936)**, dirijor violoncelist și profesor. A fondat Orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice din București (1906) pe care a condus-o pînă în 1920. A făcut parte cu **Cvartetul George Enescu**. Profesor de violoncel și muzică de cameră la Conservatorul din București.

Un om în frac ce ne sărbătorește muncind

● Născut în 1931 în comuna Bratiu, județul Sibiu, absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București în anul 1955 ● Face studii de specializare la Academia muzicală din Viena ● Între 1955–1962 este dirijor al orchestrei simfonice din Ploiești ● Din 1962 vine la pupitrul și la direcțiunea filarmonicii ieșene ● A fost rectorul conservatorului între anii 1973–1976 ● A concertat în peste 18 țări din Europa, America și Asia ● Prezent la pupitrul dirijoral o numeroase orchestre din țară, Ion Baciu are imprimări de o înaltă ținută artistică pentru Radiodifuziune, precum și imprimări pe discuri Electrecord ● Se pregătește pentru o serie de turnee în Ungaria, Cehoslovacia, R.D.G., Italia.

— Stimate Ion Baciu, citeva vreme m-am numărat și eu printre spectatorii fericiți de a-și fi găsit un loc la concertele din fiecare vineri ale Filarmonicii „Moldova" din Iași, devenită, în ultimul timp, lăcașul bucuriei muzicii, o școală de înaltă educație spirituală. Trăiam, la concert, alături de fidelii spectatori, sentimentul că orchestra se depășește pe sine. La pupitru, dirijorul Ion Baciu, caracterizîndu-se, așa cum se specifica în presă, prin „dinamismul unui temperament dăruit integral muzicii, întins ca un val asupra orchestrei".

— Facem și noi tot ce se poate pentru ca Iașul, această cetate de veche tradiție culturală, să aibă muzica ce i se cuvine.

— Îmi amintesc de imaginea unor zile de tristă amintire, cînd, mai bine de un deceniu, pînă în 1967, la aceeași filarmonică, numărul membrilor orchestrei risca să întrecă numărul spectatorilor. Am privit, pe vremea aceea, un jurnal de actualități în care, un reporter se adresa trecătorilor din Piața Unirii, cu întrebarea : „De ce nu mergeți la filarmonică ?"

— Am și eu o amintire dureroasă și vie a acelui jurnal care a circulat în toată țara. Mulți nu știau nici unde se află filarmonica ieșeană. Tocmai într-un asemenea moment dificil s-a produs numirea mea ca director al acestei instituții, unde am găsit o orchestră îmbătrînită ca vîrstă și ca stil de muncă. Am improspătat imediat această orchestră. Am avut curajul ca într-o singură zi să angajez peste 60 de studenți.

— Cum așa ?

— Am făcut demersuri și am primit, în mod excepțional la acea vreme, aprobarea integrării studenților în producție !!! Împotriva tuturor celor care mă sfătuiau să abandonez o asemenea soluție, „Unde s-a mai văzut o orchestră simfonică profesionistă alcătuită din tineri fără experiență și cu obligații școlare ?!" Dar încă de la primul concert, entuziasmul cu care ne-a răspuns sala ne-a întărit convingerea că în cel mai scurt timp vom deveni o formație matură, de care se va vorbi. Succesul are întotdeauna ceva festiv, dar în spatele succesului stă o muncă uriașă. Se lucra cu frenezie, între orele de curs, seara, după repetiții, fără un program fix, simțind că numai o formație bună, excepțională, își poate cuceri și păstra publicul. Astăzi sîntem departe de situația ilustrată de acel jurnal în care Iașul părea să apară ca orașul înstrăinat de muzică, mulțumindu-se cu echipa de fotbal din Dealul Copoului. Bilanțul care exprimă în cifre realizările noastre în materie de participare a publicului indică o creștere de patru ori în decurs de 9 ani. Anul acesta am avut cea de a 8 a stagiune la Piatra Neamț, ca să nu mai vorbim de concertele prezentate anual pe scena Ateneului din București. Toate aceste realizări, calitatea orchestrei, au fost posibile numai datorită unei colaborări foarte strînse între conservator și filarmonică, practic între învățămînt și producția artistică.

— Activitatea prodigioasă pe care o duceți la pupitrul orchestrei, succesele însemnate ale Filarmonicii „Moldova" au dus la un adevărat reviriment în viața muzicală a Iașului. Aplaudîndu-l pe dirijorul Ion Baciu, de fapt pe cine aplaudăm ?

— La sfîrșitul unui concert, noi aplaudăm calitatea execuției unei lucrări, colaborarea fericită dintre orchestră și dirijor, iar cînd acesta se întoarce cu fața spre public, îi aplaudăm, firește, talentul, dar și credința cu care și-a urmărit drumul, lungile ore de muncă la capătul cărora, el, truditorul, se îmbracă în frac și ne sărbătorește muncind.

— De unde începe și pe unde trece drumul pe care vi l-ați ales ?

— Comuna Bratelu, în care m-am născut, a dat țării vreo 28 de muzicieni. Am pornit spre muzică din necesitatea de a mă exprima. Tatăl meu a fost un bun violonist, iar mama, care s-a stins atît de devreme, pianistă, absolventă a Conservatorului din București. Un articol care îmi consemna începuturile activității în ziarul „Timpuri noi" din Mediaș, prin '47, se intitula „Dirijor la 15 ani". Nu aveam pe atunci prea multe idei, dar mă simțeam cuprins de un avînt plin de romantism, caracteristic acelei epoci de reconstrucție pe care am trăit-o din plin. Utecist din '46, eram dirijorul corului tipografilor din Mediaș, dirijor al corului din satul meu, una din cele mai bune formații din activitatea mea de dirijor amator, formație distinsă cu numeroase premii. Sub îndrumarea profesorului Cornel Arion de la liceul „Ludwig van Roth" din Mediaș, am început să dirijez și corurile de la Ateneul din localitate, de la fabrica Vitrometan și, bineînțeles, pe acela al liceului nostru. Tot în acea vreme eram membru într-o orchestră simfonică de amatori cîntînd alături de alți muzicieni recunoscuți ca Andrei și Ștefan Bretz, cu o susținută activitate instrumentală. La Conservatorul din București, unde am venit la îndemnul unei comisii din Cluj, i-am avut ca maeștri pe Constantin Silvestri, Mihail Jora, Mircea Basarab, Ion Dumitrescu, Marțian Negrea, Ioan D Chirescu. În toată această perioadă am fost membru al Ansamblului U.T.C. și dirijorul corului Universității din București. Repartizat la Filarmonica din Ploiești, am contribuit la afirmarea corului Palatului Culturii sprijinind, cît mi-a stat în putință, corul din Moreni, precum și alte coruri muncitorești.

— Astăzi îi este greu cuiva să nu vă considere un bun ieșean, personalitatea dumneavoastră legîndu-și numele pentru totdeauna de acela al filarmonicii pe care o conduceți.

— Nu-i de mirare. Sînt cazuri cînd Iașul a asimilat nume de notorietate ale culturii românești, oameni atrași de trecutul său ori veniți din întîmplare și contopindu-și viața cu destinele acestei cetăți. Numit director al Filarmonicii „Moldova" din septembrie 1968, cucerind aprecierile publicului, am avut confirmarea strădaniilor noastre cînd, în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României", alături de Filarmonica „George Enescu" din București și de orchestra Radiodifuziunii române, am obținut locul I.

— După cîte știu, ați dus și duceți o permanentă activitate de pedagog, ca și de rector al Conservatorului din Iași. Ce ne puteți transmite de pe acest „ogor" al muncii ?

— Am urmat la conducerea conservatorului după bogata și prodigioasa activitate a profesorului și compozitorului de renume — Achim Stoia. Îi datorăm foarte mult, pentru că în cea mai grea perioadă de renaștere a filarmonicii ieșene. Achim Stoia ne-a sprijinit neobosit în temerara noastră acțiune. Ca dascăl, voi face observația că ar trebui să i se consacre mult mai mult timp studiului individual pentru că — știut este, un muzician are nevoie de studiu o viață întreagă. Programele de învățămînt sînt prea încărcate, sufocînd posibilitatea deprinderii unor automatisme necesare artei interpretative (fără a ignora creația) și realizabile numai printr-un îndelungat travaliu. Baza studiului muzicii este însuși cîntatul — cu arcușul în mînă sau în fața pianului. Valabil atît pentru învățămîntul mediu, cît și pentru cel universitar.

— Se spune că talentul este expresia muncii făcută cu plăcere. În ce măsură v-a marcat trecutul de aur al Iașului ca leagăn al muzicii ? Să ne gîndim că aici și-au dus activitatea mari înaintași ai muzicii românești : Gavriil Musicescu, Al. Flechtenmacher, Ed. Caudella, Al. Zirra, George Enescu.

— Vă dați seama de drumul parcurs, de exigența ce ne-am impus-o, dacă actualmente funcționează probabil cea mai bună orchestră care a avut-o Iașul vreodată. Firește, aceasta se datorește prestigioasei tradiții muzicale de la Iași, care obligă. Filarmonica acestui oraș este departe de a fi o orchestră de provincie. Nu avem acest complex. În măsura în care muzica este un limbaj universal, ar fi întristător să-l compromitem pentru simplul motiv că nu activăm într-o metropolă, chestiunea privește implicit, repertoriul. Dacă orchestra noastră este capabilă să abordeze în repertoriul ei orice lucrare din repertoriul universal, cu atît mai mult, creația românească și-a găsit la Iași unul dintre interpreții ei fideli. Da la „Oedip"-ul enescian, partitură complexă, pînă la lucrările tinerilor compozitori contemporani. Concertele noastre, imprimările pentru radio și televiziune, discurile ilustrează acest lucru

— Cum reușiți să vă păstrați un public fidel ? Aveți o politică a repertoriului ?

— În primul rînd știu cui mă adresez. Știu ce vrea publicul de la interpret — calitate. Și mai cunosc drumul pe care trebuie să-l parcurgă ascultătorul pentru a deveni un cinstit iubitor de muzică, pentru a se instrui. Pentru a face educație trebuie să concepi un repertoriu echilibrat. Nu sînt întîmplătoare montarea lui „Oedip" la Iași, prezența actualului ciclu „Enescu — Wagner" sau concertele pentru studenți și elevi, menite a le forma sistematic o cultură muzicală. Nu alcătuiesc repertoriul după nevoi personale, cu lucrări pe care le-aș putea pregăti în vederea unor turnee în afara orașului sau peste hotare, ci în funcție de publicul pe care vrem să-l formăm. Să nu uităm că sîntem într-un mare centru universitar, al cărui studenți, în decurs de 4–5 ani, pot și trebuie să aibă ocazia să ne aprecieze munca, să descopere minunile muzicii. Unde este posibil, prezentăm concerte chiar în institute de învățămînt, la locuri de muncă.

— Cît de mobilizator poate fi un ciclu ?

— Una dintre artele care influențează omul direct și spontan, cu efecte imediate, electrizante și mobilizatoare este muzica. Aș alătura-o poeziei, cu care adesea se însoțește. Nu ne putem închipui Revoluția franceză fără „La Marseillese", actul Unirii fără „Hora Unirii" a lui Flechtenmacher, mișcările muncitorești fără „Internaționala", ori sentimentele noastre de înalt patriotism neînșoțite de „Fii României" sau „Trompetele răsună" de Gavriil Musicescu. Aceleași calități mobilizatoare le are însă și muzica simfonică. Să ne gîndim la mesajul luminos al „Simfoniei a V-a" de Beethoven ori la „Anul 1812" de Ceaikovski. Muzica românească a dedicat și ea lucrări inspirate marilor momente de adîncă prefacere revoluționară care au marcat ascensiunea societății noastre Iată, „1907" a lui Tiberiu Olah, opera „Răscoala" de Gh. Dumitrescu sau cantata „România, țară de vis" a lui Vasile Spătărelu.

— Sub aspect componistic, către cine se mai îndreaptă atenția ?

— Cînd Iașul a pășit spre înnoire, s-a înnoit și în actul creației. Cetatea moldavă are deja cîțiva compozitori consacrați cum ar fi Anton Zeman, Vasile Spătărelu, Sabin Pautza, o școală componistică întregită cu mai tinerii Viorel Munteanu și C. Misievici.

— Sînteți cunoscut ca un om dăruit muncii artistice dar și muncii obștești.

— Da, am fost de mai multe ori deputat, acum sînt deputat pe circumscripțiile orășenești 6, 7 și 8. Pe lîngă muzică, îi mai trebuie omului și apă și lumină, un drum pavat, o piață, un loc de joacă pentru copii. Te lupți pentru mutarea unei stații de tramvai, pentru liniștea dintr-o casă.

— Un concert nu constă numai din întrunirea orchestrei care execută. Viorile, violoncelele, flauții, timpanele sînt de fapt, oameni care au bucuriile și necazurile lor. În timpul concertului, cînd toți vibrează la unison sub aceeași baghetă, cum îi privește Ion Baciu ?

— Cunosc viața fiecăruia în parte. Sîntem ca o mare familie. Oamenii aceștia sînt copiii mei. În timpul unui concert te concentrezi teribil, dar cu o viteză nemaipomenită îți trec prin cap o mulțime de lucruri. Îmi aduc aminte că în Italia, la Barri, am dus o luptă conștientă și înverșunată cu un public foarte rece, cu morgă. Sala avea niște dimensiuni înspăimîntătoare — trei mii de locuri — și toate aceste dimensiuni trebuiau umplute. De-a lungul actului interpretativ (Wagner, Debussy, Ravel, Brahms) am făcut apel la toate resursele tehnice și sufletești, încălzind orchestra pînă la incandescență, în final ridicînd sala în picioare.

— Ce înseamnă aceasta ?

— A transmite printr-un act aproape eroic propria voință unei orchestre de 86 de oameni. Fără doar și poate, dirijorul influențează în mod hotărîtor dispoziția orchestrei. Aceeași formație nu sună la fel sub bagheta mai multor dirijori. Fără colaborare însă, nu se poate face nimic.

— Prin ce se manifestă personalitatea filarmonicii ieșene față de celelalte orchestre din țară ?

— Noi avem un fel specific de a cînta și aceasta se datorează prețioasei noastre moșteniri dar și poate datorită faptului că eu îi îndrăgesc pe George Enescu într-atît încît în orchestră se simte culoarea sunetului său catifelat, tonul său inconfundabil. Firește, la acestea se adaugă și răbdarea noastră în finisarea unei piese la repetiții. De multe ori studiem și trei ore fără pauză. În ce ne privește, ne-am verificat pe importante scene din lume. Reușim să ne impunem cîștigînd sufragiile publicului și uneori privim cu tristețe la cîte o formație cu instrumente de primă mînă.

— Ce orchestră ați dirijat cu cea mai mare plăcere ?

— Nu sînt tipul dirijorului „călător". Prefer un turneu cu orchestra noastră decît cu orchestre străine, indiferent de notabilitate. În fața ei găsesc cele mai fericite soluții tehnice. Acasă e cu totul altfel. Dirijez însă cu mare plăcere orchestra filarmonicii din Cluj-Napoca, orchestra Radiodifuziunii din București. Dar simpatia mea se îndreaptă către toate orchestrele bune din țară. Deultfel, experiența muzicală de pretutindeni dovedește că realizările cele mai importante le-au obținut dirijorii cu orchestrele lor. Nu pot să mi-l închipui pe Karajan fără orchestra din Viena, pe Mravinski care nu dirijează altă orchestră decît pe aceea din Leningrad. De aici dorința și plăcerea de a crea o orchestră omogenă la Iași.

— Talentul dumneavoastră a fost remarcat de presa de specialitate din numeroase țări ale lumii. El este caracterizat ca o imensă pasiune, debordînd de generozitate, ca o flacără nestinsă. În același timp este remarcată sobrietatea și perfecta siguranță cu care vă conduceți orchestra.

— Simțindu-mă „acuzat" de lucruri grave, mă limitez în a-mi aminti că am avut într-adevăr succese în Canada, Franța, Grecia, U.R.S.S., R.F.G., Portugalia, Suedia, S.U.A., Iugoslavia, Italia, numai cîteva țări din cele pe care le-aș putea enumera. Un fapt semnificativ, apropo de succesele unor turnee realizate cu orchestra noastră : în patru ziare din patru țări diferite comentariile pe marginea concertelor au purtat același titlu — „O orchestră de elită din România".

— Ce simte un dirijor după concert ?

— Simte că i se ia de pe umeri o mare povară, dar îl încearcă și părerea de rău că i s-a luat.

Convorbire consemnată de ADI CUSIN

FLACĂRA. Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17), cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23), cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (17 92, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 53 16 și interior 17 86), redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă. P.O. Box 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra
SAPTAMINAL ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST
ANUL XXVI • NR. 44 (1318) • 5 NOIEMBRIE 1977

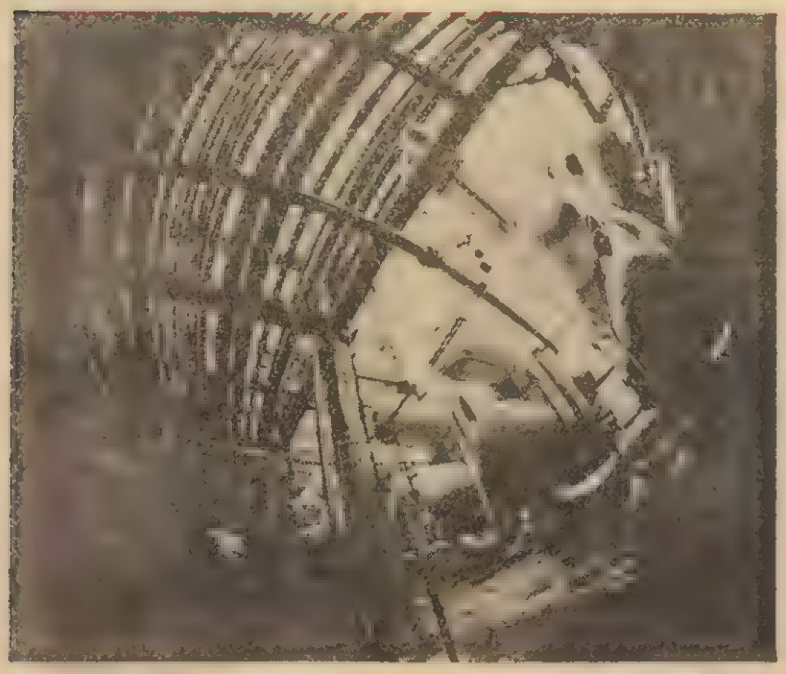

RADU ȘTEFLEA — Din sfera industriei

Cinstind România eroică

Celor ce uită să le aducem aminte
că viețile lor aparțin acestui popor
că faptele lor se varsă în marea înfăptuirilor noastre
că florile încununează sudoarea
că dragostea zămislește luptătorii de mîine
că jertfa și sărbătoarea sînt totdeauna prezente
în fiecare dintre noi se repetă mereu
lupta cu sine însuși a meșterului Manole
în fiecare dintre noi se cuvine să-nvingă Manole lacrima Anei
amintirile mărunte se ofilesc în pagini de-album
amintirile mari trec neîncetat în cuvinte
participările noastre menite sînt neuitării
și locul lacrimilor îl iau totdeauna copiii.
Ne regăsim mereu împreună
în clipă solemnă cînd floarea și cîntul
cinstesc România eroică.

DUMITRU MUREȘAN ■

Crezul vieții noastre și cuvintele ei definitorii

Un imn la viața unui popor e egal cu afirmarea unei noi conștiințe de sine, a devenirii sale prezente și viitoare sub zodia împlinirii idealurilor sale cele mai scumpe, e un act care, corelat cu statornicirea unui nou mod al cetățenilor de a se adresa unul altuia, cu cea mai deplină stimă pentru existența demnă, de neobosită lucrare a fiecărula pentru binele său și al patriei, capătă dimensiuni politice și morale de-a dreptul istorice. Este tocmai sentimentul înălțător cu care, unanim și entuziast, toți fiii acestui pămînt, indiferent de neamul din care se trag, au primit adoptarea de către Marea Adunare Națională a noului Imn de Stat al Republicii Socialiste România ca și consfințirea prin lege a cuvintelor „tovarăș" și „cetățean", drept expresia cotidiană, intimă, a comuniunii noastre de crez și străduință, reflectată și de faptul că de acum înainte nu vom avea decît o singură identitate socială: „oameni ai muncii", „personal muncitor".

Evocarea a glorioaselor tradiții patriotice prin melodia care flutură de peste un secol pe buzele națiunii noastre în atîtea momente cruciale, întruchipare a epocalelor izbînzi revoluționare din anii socialismului, cînd poporul însuși făurind o țară nouă și-a făurit și un destin nou, temerară viziune a devenirii comuniste de mîine, Imnul născut din inițiativa și sub auspiciile secretarului general al partidului și președintelui Republicii noastre, ale marelui nostru înaintemergător și purtător de steag, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă însuși crezul comunist al vieții noastre, după cum cuvintele fundamentale cu care înțelegem să ne adresăm sînt definitorii pentru noua noastră ratiune de a fi.

Miilor de telegrame adresate în aceste zile conducerii partidului și statului nostru, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către numeroase colective de oameni ai muncii, virstnici și tineri, menite a da glas sentimentelor de mîndrie patriotică și puternică mobilizare revoluționară, ce le-au fost insuflate, li se adaugă și cele cîteva mesaje pe care, prin intermediul revistei noastre, au ținut să le dea curs o seamă de personalități ale muncii din cele mai diferite domenii de activitate. Înmănunchindu-le sub un titlu ales din însesi versurile înflăcărate ale noului Imn, nu facem decît să consfințim încă o dată unirea noastră-n cuget și-n simțiri sub faldurile aceleași trei culori de vechi și nou renume. (Grupajul acesta îl puteți citi în pagina 4).

SCRIITORII LA IZVOARELE VIEȚII

Scurtă călătorie în anii copilăriei și în prezent

Viața ca un vis

Sînt foarte emoționat de ideea acestei călătorii, am senzația că va trebui să mă lupt cu amintirile și cu timpul „cot la cot", să vedem : care pe care. Nu mai fusesem în comuna Redea, patria tatălui meu, de aproape, hai să mărturisesc deschis, treizeci de ani. Taică-meu era singurul, din cei 11 frați, care părăsise satul, dar rămăsese implacabil țăran. Totdeauna mă lua cu el vara la Redea, nu ca să-mi petrec eu vacanța, vacanța e o noțiune străină țăranilor — ce e aia vacanță ? — mă lua cu el la țară ca să simt și eu pămîntul. În concepția lui, respectul pentru pămînt era indispensabil procesului de educație. Deși muncitor la Uzinele chimice române sau Bazalt — cum îi spuneau intimii — avea nostalgia pămîntului, se întrista cînd nu ploua, înjura pe Dumnezeu, era chinuit de soarta pămîntului — ce se întîmplă cu grîul, cu porumbul, cu sfecla, cu tutunul ? Pămîntul Redei e unul dintre cele mai binecuvîntate pămînturi, poate tocmai de aceea taică-meu socotea seceta drept o insultă personală... Se înfuria de cîte ori ploaia întîrzia... Ia uită-te la el, că nu plouă ! El era Dumnezeu. Taică-meu, ateu ca și Voltaire, din prea mult simț practic, credea că în locul lui Dumnezeu ar fi fost mult mai util un inginer agronom.

(Continuare în pag. 12-13)

TEODOR MAZILU ■

Un gest simplu, dar cu valoare de ritual cotidian: piinea, astăzi din belșug, pe care copiii știu s-o primească întotdeauna cu o bucurie și o candoare egale cu însăși fericirea lumii

Fotografie de ELENA GHERA ■

Au trecut două decenii de cînd, în octombrie 1957, s-a încheiat cooperativizarea agriculturii Dobrogei, act cu profunde semnificații privind transformarea socialistă a acestui sector al economiei naționale.

Ce i interesați, să-și noteze un nou prefix : 933. El aparține orașului Vaslui care, de curînd, a fost conectat la rețeaua telefonica interurbană automată a țării.

Treizeci și cinci de miliarde kilowați oră energie electrică au fost produși pînă acum de hidrocentrala Porțile de Fier de la darea în funcțiune a primului hidrogenerator.

Un grup de scriitori și oameni de cultură au participat simbătă, 29 octombrie, la un colocviu organizat la Rîmnicu Vîlcea sub auspiciile Muzeului literaturii române, instituție care a împlinit douăzeci de ani de existență. Tema colocviului : legătura dintre literatura orală și cea cultă. Printre participanți : acad. Al. Balaci, prof. dr. Mihai Pop, prof. dr. Al. Oprea, Gheorghe Pituț, Nicolae Ioana, Ilie Purcaru, Traian Iancu.

Asupra lui Dumitru I. Dinu, paznic la Întreprinderea viei și vinului din Galați, s-au găsit următoarele, atunci cînd acesta a ieșit din tură : 12 sticle cu vin, un bidon de 5 litri conținînd un alt soi de vin, 3 sticle cu țuică, 10 pîini albe (obținute la schimb) și 96 dopuri. Dopurile erau de plută.

La Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin au fost lansate în ultimele zile ale lui octombrie patru nave : un cargou de 2 400 tdw, două șalande hidroclap de 940 t și o șalandă autopropulsată de 500 mc. De la începutul anului, la Drobeta-Turnu Severin au fost realizate 30 de vase maritime și fluviale.

Ion Sgarbură, doctor la Spitalul județean din Brașov, în colaborare cu un grup de ingineri, a pus la punct un aparat electronic portativ — o premieră românească în domeniul ortopediei — care poate fi folosit la stimularea cu microcurenți electrici a procesului de consolidare a osului fracturat.

Talentatul fotoreporter Viorel Lăzărescu de la Agerpres a obținut o medalie de bronz la expoziția de fotografii de la Moscova — „Interpress 77" — cu foto-

grafia Țesătorii, pe care o prezentăm în cadrul rubricii noastre de actualitate (evident, la dimensiunile proprii rubricii).

Anul acesta premiul Perpessicius al revistei Manuscriptum pentru cea mai bună ediție critică a unei cărți a fost acordat volumului IV din seria de opere de Alexandru Odobescu, care cuprinde lucrarea Tezaurul de la Pietroasa, ediție apărută la Editura Academiei sub îngrijirea lui Mircea Babeș.

Timp de două săptămini, în țara noastră se desfășoară o suită de manifestări consacrate celei de-a 60-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Programul acestor acțiuni cuprinde turnee ale unor valoroase formații artistice, expoziții de artă și documentare, zile și retrospective ale filmului, decade ale cărții și discului sovietic, seri literare și muzicale, întîlniri cu scriitori sovietici, dezbateri pe teme ale creației contemporane. Ele vor contribui la o mai bună cunoaștere a valorilor spirituale create de popoarele României și Uniunii Sovietice.

Este de necrezut, dar la meciul dintre F.C. Baia Mare și C.I.L., din cei peste 10 000 de spectatori aflați în tribunele stadionului, numai 7 671 au plătit bilete. Cei puțin aceștia le-au plătit integral.

Anunț pentru gurmanzi la Bacău este organizată „o toamnă culinară", care a început în luna octombrie și va se va termina spre sfîrșitul lunii decembrie (în plină iarnă deci !) Ce oferă I.C.S. Alimentația publică cu acest prilej ? Tochitură la ceaun, frigărui pe cărbuni, chișcă de casă, pateuri cu jumări, caltaboși cu orez, tobă de casă...

Imperative ale perfecționării de fond, ale eficienței economice maxime

Dezbaterile și hotărîrile adoptate de recenta Plenară a Comitetului Central al partidului au pus încă o dată în lumină un adevăr de necontestat : dezvoltarea accelerată a patriei noastre, intrarea ei cit mai grabnică în rîndul țărilor înaintate din lume depind de noi, de acei care îi gospodărim azi avuțiile, toate cîte sînt, de cei care îi conducem destinele. Sigur, dezvoltarea se realizează, cum toți știm, prin muncă. Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rezultă însă că vom putea atinge un asemenea grad înalt de dezvoltare numai printr-un mod nou de a ne concepe munca. Adică, o muncă de calitate, o gîndire tot mai științifică, o concepție mai revoluționară despre muncă. Toate sînt sau trebuie să devină atribute ale omului nou, angajat, într-un timp eroic, să înalțe patria pe noi culmi de civilizație. Posibilități avem : am reținut că la sfîrșitul acestui an vom obține, pe cincinal, o producție suplimentară de peste 30 miliarde lei față de prevederile primilor doi ani. Performanța este rezultatul unui mare efort, expresie a capacității noastre de a produce mai mult, mai bine, o dovadă a rezervelor noastre materiale și umane. „Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976—1980" se bazează tocmai pe aceste rezerve. Dealtfel, valorificarea mai bună a materiilor prime, prevedere importantă a programului suplimentar, obținerea din fiecare tonă de materie primă a unei valori mai mari, a unei producții de calitate și tehnicitate superioară, devin o îndatorire patriotică a fiecărui om al muncii, indiferent de treapta pe care se situează în amplul și multilateralul proces de dezvoltare.

Vom putea oare îndeplini aceste îndatoriri fără să apelăm la rezervele din noi, la conștiința revoluționară care trebuie să ne conducă în tot acest proces de făurire a unei Românii dezvoltate ? Faptul că în 1980 va trebui să ajungem la cel puțin 1 200 lei producție la 1 000 lei fonduri fixe vizează calitatea recunoscută de bun gospodar a poporului român. Prin noi și pentru țelurile în înfăptuirea cărora ne-am angajat, această calitate va trebui mai mult probată. Cum ? Va trebui să gospodărim mai bine ce avem, orice activitate a noastră să fie mai rentabilă ; prin manifestarea, cu fiecare act de muncă, a unei mai mari responsabilități față de sporirea productivității muncii, a organizării eficiente a producției, față de automatizare și mecanizare. Inteligența umană va trebui manifestată mai mult în sfera producției, pentru ca munca să nu se despartă niciodată de atributul său esențial : eficiența. Un asemenea deziderat devine cu atît mai acut acum, cu cît eficiența muncii noastre ne va asigura trecerea eșalonată, de la 1 ianuarie, la reducerea săptămînii de lucru.

Programul suplimentar impune perfecționarea fiecărui domeniu de activitate, dar mai ales cere din partea oamenilor muncii o concepție nouă despre muncă, despre dezvoltarea economică, punîndu-se accent mai mare pe calitate, pe eficiența economică, pe creșterea productivității muncii, astfel ca revoluția tehnico-științifică să nu rămînă, cum sublinia secretarul general al partidului, simplă lozincă. Revoluția tehnică trebuie să se materializeze în întreaga activitate economică, determinînd inclusiv o revoluție în conștiința oamenilor. **„Aceste probleme — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie însăși esența muncii noastre pentru realizarea programului suplimentar. Pentru că, de fapt, nu este vorba numai de realizarea planului cu un număr de miliarde în plus, ci de schimbarea radicală a concepției economice, a organizării și desfășurării producției".**

Iată de ce fiecare la locul nostru de muncă trebuie să ne implicăm cu toată responsabilitatea într-o continuă perfecționare profesională și politică. Iată de ce cercetarea științifică va trebui să-și aducă mai mult contribuția la introducerea în producție a progresului tehnic, la realizarea unor produse noi, superioare din toate punctele de vedere celor existente în momentul revolut. Această cerință, subliniată în repetate rînduri de secretarul general al partidului, incumbă o mai mare responsabilitate fiecărui cercetător, abordarea consecvent revoluționară în gîndire și manifestarea practică a actului de cercetare, o atitudine mai curajoasă, în unele instituții, față de promovarea noului. Este firesc uneori ca noul, în cîmpul în care inițial se manifestă, să aibă de înfruntat rutina, scepticismul, cramponarea pe poziții retrograde, potrivnice afirmării unor idei valoroase. Cînd scepticismul întrece măsura, devine păgubitor, cu atît mai păgubitor pentru o societate revoluționară. Nu o dată în acțiunile noastre de promovare a noului, am întîlnit sceptici orgolioși, gata să minimalizeze oral sau în scris eforturi personale sau colective îndelungate, să nege, fără a avea măcar argumentul probei, rezultate valoroase. Devenind tot mai mult o importantă forță de producție, cercetarea trebuie să fie, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, o preocupare permanentă a întregului partid, o preocupare a tuturor oamenilor muncii. Astfel, vom deveni mai utili la locurile de muncă, vom fi în măsură să rezolvăm mai bine sarcinile ce ne revin. Procesul de devenire al României socialiste nu implică numai o dezvoltare cantitativă, ci și una calitativă a tuturor ramurilor de activitate. Pe plan intern și mai ales extern răzbat acele bunuri materiale sau spirituale care înglobează mai multă muncă de calitate. Munca de calitate devine astfel element de pondere în orice competiție. Putem cîștiga această cursă, a devenirii în rîndul țărilor dezvoltate, făcînd cu toții, acum, un efort de calitate, așa cum ne-a cerut secretarul general al partidului : **„...Nu putem accepta sub nici o formă ca pe poarta fabricilor și uzinelor să mai iasă produse de calitate proastă... Nu putem asigura de lucru celor care lucrează prost ! Fabrica, uzina nu sînt instituții de asistență socială".** Sînt tot atîtea îndemnuri la meditație activă, la perfecționare individuală și colectivă. Respectate, aceste imperative ale momentului dezvoltării noastre ne vor asigura mersul înainte, atingerea țelului propus : o Românie înfloritoare, în care poporul să aibă o viață tot mai prosperă și mai demnă.

Nu o dată am putut dovedi că o societate ca a noastră, în care domină ordinea, dornică de a avea o economie puternică, în care poporul acționează ca unul singur, sub conducerea partidului, iese mai repede din unele situații limită. Am probat aceasta după 4 martie, cînd în numai 3—4 luni am repus în funcțiune toate întreprinderile avariate, cînd s-au depus eforturi mari, se depun încă, pentru înlăturarea tuturor urmelor cutremurului.

Sub semnul aceleiași griji pentru mai bine se înscriu și măsurile referitoare la aprovizionarea de iarnă a populației cu produse agroalimentare și mărfuri industriale, subliniindu-se ideea că avem asigurată baza necesară pentru buna aprovizionare a populației.

În lumina noilor exigențe ale perfecționării a fost analizată activitatea comisiilor și secțiilor Comitetului Central, precum și unele aspecte ale politicii de cadre, adoptîndu-se hotărîri care se înscriu în preocuparea permanentă a conducerii partidului de a pune mai multă ordine, de a întări controlul și răspunderea organelor și organizațiilor de partid în îndeplinirea sarcinilor, în concordanță cu creșterea generală a rolului partidului. Și aceste hotărîri ne cheamă la o instruire continuă, subliniind din nou faptul că perfecționarea activității în toate domeniile, dar mai ales perfecționarea umană devin o principală condiție a mersului nostru înainte, devin o problemă de concepție. Din această perspectivă, în adunările prilejuite de campania electorală, va trebui să li se arate cetățenilor ce trebuie făcut pentru modernizarea și înflorirea fiecărei localități, pentru a se simți mai implicați în acest proces de dezvoltare a țării. Alegerile vor trebui să devină, astfel, o nouă manifestare a democratismului societății noastre socialiste.

Plenara a adoptat în continuare propunerile Consiliului Național al Oamenilor Muncii cu privire la normele de adresare în relațiile dintre cetățenii Republicii Socialiste România și la eliminarea termenilor de „angajați" și „salariați" și înlocuirea lor cu aceia de „oameni ai muncii" sau „personal muncitor". Măsura are o importanță politică, ea subliniază etapa superioară în care se găsește societatea noastră, perspectiva spre care înaintăm. A fost aprobat proiectul Imnului de Stat al Republicii Socialiste România.

Ca un corolar al întregii dezbateri din plenară, Comitetul Central a adoptat hotărîrile ce se impun în vederea convocării și desfășurării apropiatei Conferințe Naționale a partidului, fixată pentru zilele de 7, 8 și 9 decembrie 1977. Prilej pentru ca întreaga noastră națiune, avînd în frunte pe comuniști, să-și fortifice energiile consacrate perfecționării întregii activități economico-sociale, ridicării gradului de civilizație al vieții oamenilor.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Consacrare legislativă a unor importante forme ale democrației noastre socialiste

Evenimentele vieții politice interne desfășurate pe parcursul ultimei săptămîni se înscriu, programatic, în deplinul sens al cuvîntului — pentru că, după cum știm cu toții, ele au fost prefigurate în litera și spiritul Programului partidului și în hotărîrile Congresului al XI-lea — în ansamblul de măsuri elaborate pentru atragerea și participarea activă, prin organisme reprezentative, a tuturor oamenilor muncii la conducerea activității economice și sociale, pentru dezvoltarea și perfecționarea continuă a democrației socialiste. Sub semnul acestor comandamente s-au desfășurat și lucrările plenare ale sesiunii a VI-a a celei de a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, care au început la Palatul M.A.N. în dimineața zilei de vineri, 28 octombrie. Pe plan legislativ, politica partidului și statului nostru de afirmare cu tot mai multă energie a rolului conducător al clasei muncitoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate s-a concretizat, astfel, în adoptarea Legii privind instituirea Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, ca forumul democratic cel mai reprezentativ al clasei muncitoare, însărcinat cu dezbaterea problemelor fundamentale ale dezvoltării economiei, a căilor și mijloacelor de înfăptuire a sarcinilor cuprinse în planul național unic de dezvoltare economico-socială, a perfecționării autoconducerii muncitorești, a muncii și conducerii colective. Ca organ de largă reprezentare și cu activitate permanentă pentru urmărirea îndeplinirii obiectivelor de mai sus a fost legiferat Consiliul Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții și transporturi. În același spirit, pentru înfăptuirea politicii agrare a partidului, pentru realizarea unei agriculturi moderne, de mare randament, a fost adoptată, prin lege, instituirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, și a Consiliului Național al Agriculturii. Nu întîmplător, alături de aceste legi vizînd perfecționarea activității din domeniile amintite, pe agenda sesiunii s-a aflat și Legea privind Consiliul Organizării Economico-Sociale, înființat pe baza hotărîrii Conferinței Naționale din iulie 1972 și funcționînd, potrivit legii adoptate acum, ca organ de partid și de stat sub conducerea directă a Comitetului Central al P.C.R. și a Consiliului de Stat, cu sarcini bine precizate și de maximă importanță în domeniul organizării activității economice și sociale, pentru asigurarea unei conduceri eficiente și sporirea operativității în elaborarea deciziilor.

Pentru a consfinți și a instaura — exprimînd mai exact realitatea noastră socialistă — o normă generală de adresare capabilă să reflecte cu forță de simbol prefacerile profund revoluționare care s-au desfășurat în România, atît sub raport politic, economic, social-cultural, cît și sub aspectul relațiilor sociale, de tip nou, statornicite între oameni, a fost adoptată, de asemenea, Legea privind normele de adresare între cetățenii Republicii Socialiste România. Într-o atmosferă vibrantă, de înalt patriotism, forul legislativ a aprobat apoi în unanimitate, prin vot deschis, noul Imn de Stat al Republicii Socialiste România, cu textul adaptat, pe muzica marelui compozitor patriot Ciprian Porumbescu.

Prima parte a actualei sesiuni a celei de-a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale a luat sfîrșit în acordurile solemne ale noului imn al țării, cei prezenți ovaționînd minute în șir pentru patria noastră socialistă, pentru partid și secretarul său general.

DUMITRU ELIADE ■

PARTICIPAREA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI DE STAT CONDUSĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU LA FESTIVITĂȚILE PRILEJUITE DE CEA DE-A 60-A ANIVERSARE A MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care, la invitația C.C. al P.C.U.S., a Prezidiului Sovietului Suprem și Consiliului de Miniștri ale U.R.S.S., va participa la festivitățile prilejuite de cea de-a 60-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a plecat, marți dimineața, la Moscova.

Din delegație fac parte tovarășii Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Gheorghe Badrus, membru supleant al C.C. al P.C.R., ambasadorul României la Moscova.

Ceremonia plecării a avut loc pe aeroportul Otopeni. Pe frontispiciul aerogării erau arborate drapelele partidului și statului, care încadrau portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Secretarul general al partidului a fost condus, la plecare, de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarășii Emil Bobu, Cornel Burtică, Gheorghe Cioară, Lina Ciobanu, Ion Dincă, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Ion Ioniță, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Iosif Uglar, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Iosif Banc, Ion Coman, Teodor Coman, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Vasile Patilineț, Constantin Dăscălescu, Aurel Duma, Ion Stănescu, precum și de membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și organizații de masă și obștești, de reprezentanți ai vieții noastre științifice, culturale și artistice.

A fost de față B. I. Minakov, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Uniunii Sovietice la București.

Pe aeroport se aflau, de asemenea, numeroși oameni ai muncii bucureșteni, care l-au aclamat cu căldură pe secretarul general al partidului. Ei au scandat cu însuflețire „CEAUȘESCU — P.C.R.", reafirmînd sentimentele de profundă dragoste și înaltă prețuire pe care întreaga noastră națiune le nutrește față de partid și secretarul său general.

La ora 9,55, aeronava oficială a decolat, îndreptîndu-se spre capitala Uniunii Sovietice.

★

La sosirea pe aeroportul Vnukovo, delegația a fost întîmpinată de A. A. Gromiko, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., V. I. Dolghih, secretar al C.C. al P.C.U.S., V. E. Dimșit, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., V. I. Drozdenko, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul U.R.S.S. în România, F. I. Mocialin, șef de secție, și G. A. Kiseliov, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.U.S.

Au fost prezenți Gheorghe Badrus, ambasadorul Republicii Socialiste România în Uniunea Sovietică, și membri ai ambasadei române.

★

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și membrii delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România au depus, o coroană de flori la Mausoleul lui V. I. Lenin.

A fost depusă, de asemenea, o coroană de flori la Mormîntul soldatului necunoscut de lîngă zidul Kremlinului.

La solemnitatea depunerii de coroane au fost prezenți V. E. Dimșit, F. I. Mocialin și G. A. Kiseliov.

Delegația de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plecare, pe aeroportul Otopeni

NOI DIMENSIUNI PENTRU COLABORAREA ROMÂNO-EGIPTEANĂ, O CONTRIBUȚIE SPORITĂ LA CAUZA PĂCII ÎN LUME

Însemnătatea contactelor directe între factorii învestiți cu cea mai înaltă răspundere în conducerea statelor este confirmată cu prisosință și de această a cincea întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammed Anwar El Sadat, desfășurată între 29—31 octombrie. Stimulate de dialogul la nivel înalt, care a căpătat un caracter de permanență (Cairo : 1972, 1975, mai 1977 și București 1974) relațiile de prietenie și colaborare multilaterală dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt cunosc o evoluție ascendentă, apreciată cu satisfacție și în cadrul recentei vizite. Conținutul acestor convorbiri — ca și cel al Comunicatului comun dat publicității la încheierea vizitei — evidențiază cu pregnanță caracterul deosebit de constructiv al întîlnirii, caracter ce subliniază în același timp dinamica politicii noastre externe, consecvența și principialitatea cu care România socialistă militează și acționează pentru promovarea în lume a unor relații de egalitate și respect între națiuni, în consens cu afirmarea tot mai puternică a hotărîrii și voinței popoarelor de a pune pentru totdeauna capăt politicii imperialiste de asuprire și dictat, de a se dezvolta liber, pe deplin stăpîne pe soarta lor, într-un climat de încredere și totală securitate. La instaurarea unui asemenea climat în viața internațională — care nu poate fi real decît în condițiile respectării stricte a principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, avantajului reciproc — sînt chemate să-și aducă contribuția toate statele, țărilor mici și mijlocii revenindu-le în această direcție un rol crescînd. Tocmai această dinamică este dovedită și de evoluția raporturilor româno-egiptene. Promovarea largă a colaborării dintre România și Egipt reprezintă în primul rînd o contribuție la progresul economiilor naționale ale țărilor noastre. În cursul dialogului la nivel înalt s-a constatat cu satisfacție că în ultimii ani au fost obținute rezultate bune, mai ales în domeniile cooperării economice și al schimburilor comerciale. Pentru viitor, în spiritul Declarației solemne comune semnate la București în 1974, s-a apreciat că există condiții pentru amplificarea relațiilor bilaterale — politice, economice, tehnico-științifice și culturale — un rol important în identificarea unor noi forme și metode de conlucrare pe plan economic revenindu-i Comisiei mixte de cooperare economică și tehnico-științifică româno-egiptene, a cărei a zecea sesiune va fi organizată la Cairo, cel mai tîrziu pînă la sfîrșitul lunii ianuarie 1978.

Pornind de la faptul că între Europa și Orientul Mijlociu există o strînsă interdependență, că realizarea păcii în această parte a lumii este și în interesul Europei, după cum înfăptuirea securității europene este strîns legată de cea a regiunii mediteraneene, inclusiv a Orientului Mijlociu, cum era și firesc, în cadrul schimburilor de vederi privind probleme ale vieții internaționale, un spațiu considerabil pe agenda convorbirilor dintre cei doi președinți a fost rezervat examinării situației din această regiune. Convorbirile la nivel înalt au evidențiat dorința comună de a se ajunge la o pace trainică și justă, subliniindu-se necesitatea utilizării momentului actual favorabil păcii și au fost reafirmate pozițiile celor două țări potrivit cărora o astfel de pace, durabilă și justă, trebuie să aibă la bază retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, restaurarea drepturilor naționale legitime ale poporului palestinian, inclusiv a dreptului său inalienabil de a-și constitui un stat propriu, independent, garantarea dreptului la existență liberă, suverană și independentă a tuturor statelor din zonă. S-a reliefat, în acest context, dezacordul deschis al statelor lumii, exprimat în cadrul actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., față de așezările israeliene ilegale în teritoriile ocupate, apreciindu-se că astfel de acte, cu serioase implicații politice, sînt de natură să ridice noi piedici în procesul de reglementare politico-diplomatică a conflictului din Orientul Mijlociu. Pronunțîndu-se pentru reluarea cît mai curînd posibil a Conferinței de la Geneva, cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, ca reprezentant legitim al poporului palestinian, Comunicatul comun subliniază faptul că în procesul de reglementare a conflictului, Organizația Națiunilor Unite este chemată să-și sporească aportul, soluționarea problemelor complexe din zonă reclamînd sprijinul larg al tuturor statelor, al tuturor forțelor iubitoare de pace.

Hotărîți să continue cu perseverență eforturile pentru găsirea acelor soluții echitabile care să conducă la o pace trainică în Orientul Mijlociu — pace ce ar fi nu numai în interesul țărilor din zonă, ci și al păcii și securității mondiale — cei doi șefi de stat au hotărît să mențină contacte permanente în acest domeniu, procedînd la consultări bilaterale ori de cîte ori este nevoie. Acest aspect evidențiază înalta apreciere de care se bucură politica externă a României, eforturile depuse personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu în direcția făuririi unei păci trainice în această parte a lumii, remarcate și de președintele Anwar El Sadat în toastul său : „Iată de ce vă rog să-mi permiteți să mulțumesc cu căldură, în numele meu, al poporului egiptean, dar și al întregii națiuni arabe, pentru poziția principială, deosebit de constructivă a României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, în direcția făuririi unei păci drepte în zona Orientului Mijlociu".

Dialogul celor doi președinți consacrat situației internaționale a reliefat și alte puncte de vedere convergente : necesitatea lichidării subdezvoltării, imperativul instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, care să ducă la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte ; adoptarea unor măsuri ferme în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare ; creșterea rolului O.N.U. în rezolvarea marilor probleme ce confruntă omenirea, în democratizarea relațiilor internaționale. A fost reafirmat, de asemenea, sprijinul acordat luptei drepte a popoarelor din Zimbabwe și Namibia, condamnîndu-se energic politica rasistă și de apartheid promovată de regimurile de la Pretoria și Salisbury și s-a exprimat îngrijorarea pentru faptul că în cîteva zone ale Africii există zone de tensiune. Problemele încordate existente pot și trebuie să fie soluționate prin mijloace pașnice de către popoarele africane însele, fără nici un amestec din afară, fiind în interesul acestor state să-și poată îndrepta eforturile spre progres și bunăstare.

Trecînd la Europa, a fost subliniată marea importanță a realizării securității pe continent, cu componenta ei esențială dezangajarea militară, precum și necesitatea adoptării, în cadrul actualei reuniuni de la Belgrad, a unui program concret de măsuri menit să ducă la transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței general europene semnat la Helsinki ca un tot unitar.

Utilitatea noului dialog la nivel înalt româno-egiptean, caracterul rodnic al convorbirilor purtate de președinții Nicolae Ceaușescu și Anwar El Sadat, soluțiile la care s-a ajuns în diverse probleme ale conlucrării bilaterale sau de importanță mondială, conferă relațiilor dintre țările noastre, pe multiple planuri, perspective îmbucurătoare. Sintetizînd aceste perspective, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : „Am convingerea că vizita dumneavoastră și convorbirile pe care le-am avut vor servi intereselor celor două țări, cît și cauzei păcii în Orientul Mijlociu, securității europene și colaborării internaționale". O asemenea viziune, în consens cu imperativele de pace și progres ale contemporaneității, primește întreaga adeziune a poporului român, care vede astfel încă o dată confirmarea unei politici interne și externe ce exprimă în gradul cel mai înalt aspirațiile sale fundamentale.

DOINA IOVĂNEL

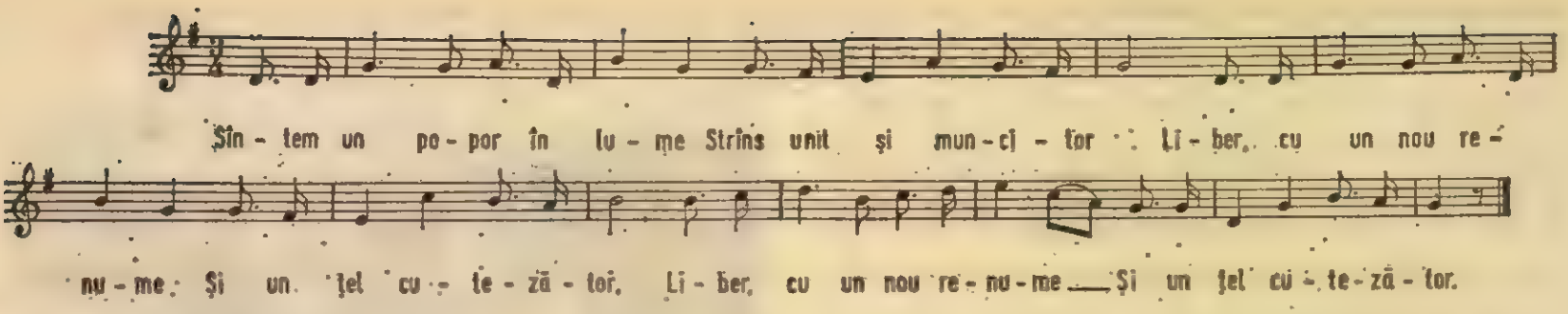

Cu toți într-un glas, tovarăși și cetățeni strîns uniți, înălțăm Imnul — crez al națiunii noastre socialiste

Imnul conștiinței noastre

După anostul imn al regatului român, care glorifica o coroană străină și uita de cel ce trudea să o susțină și să o înalțe, același cu poporul împușcat în 1907 sau la 13 decembrie 1918; după avintatul cîntec de mase compus imediat după proclamarea Republicii, dar nerăspunzînd la semnalmentele de imn național, și după vechiul imn de stat căruia de atîtea ori am simțit nevoia să-i retușăm textul și sensurile în concordanță cu dinamicele realității ale ultimului deceniu, pînă ce am și reușit, iată, în sfîrșit, pentru prima oară în istoria noastră, cuvintele în stare să spună răspicat **ce sîntem, ce vrem, ce dorim să rămînem și spre ce țeluri aspirăm.** Este crezul nostru întreg, crez de o viață, crez de o istorie.

O mînă care a schimbat atîtea din făgașele vieții noastre, dînd un sens nou devenirii istorice a țării și poporului român, a retopit și a turnat, din aurul cel patinat de vreme al cuvintelor lui Ciprian Porumbescu, noile stihuri fierbinți de spiritul acestui „ev aprins" în miezul căruia viețuim. Vom cînta, așadar, **ca imn de stat,** melodia primului geniu al muzicii române moderne, fratele de gînd și simțire al lui Eminescu, etern păzător, ca și el, al solului nostru veșnic. Vom retrăi, de fiecare dată, ceea ce a trăit el atunci cînd a pus în melodia aceasta sufletul unui neam de luptători dîrji pentru dăinuire și strălucită afirmare sub cerul cel mare al lumii.

Dar vom gîndi, rostind fiecare vers, la ceea ce ne spune, astăzi, poporul din care facem parte. „Gloriosul **meu popor**" — ne obligă imnul să zicem, și să ne angajăm astfel ca într-un jurămînt, ce se face de către fiecare, în fața propriei conștiințe și în fața colectivității căreia îi aparținem, să închinăm viața cauzei supreme: dăinuirea în veci a mîndrei noastre Românii și înălțarea ei, ca un astru strălucitor, pe firmamentul lumii celei noi spre care ne îndreptăm.

DAN ZAMFIRESCU ■

Să fim patrioți azi, pentru noi înseamnă să fim tovarăși și cetățeni

Patriot te naști, dar și vremurile te fac. Istoria nu ne-a mîngîiat și lucrul acesta trebuie să-l învețe noile generații. Nu să-l știe, ci să-l simtă. Și Imnul pe care îl are acum țara, o știu din experiența mea de dascăl de istorie și de fost oștean, are această putere. Ne leagă de strămoși, ne călăuzește în prezent și în același timp ne leagă de viitor. Ne amintește istoria, ținînd-o vie în inimile noastre, ne trezește conștiințele pentru ceea ce avem de îndeplinit. Este o punte peste vremuri. Eroii de ieri îi pregătesc pe cei de mîine. Imnul acesta este o sinteză a istoriei poporului român și un îndemn. Am luptat mereu pentru independență, am muncit continuu pentru propășirea patriei. Cot la cot, uniți în jurul partidului, și în felul acesta am eliberat țara și ne-am clădit o altă viață. Am fost tovarăși de arme, dar și tovarăși de muncă. Așa văd eu legătura dintre adoptarea noului imn și noile norme de adresare între oamenii acestei țări. Această ultimă lege intervine hotărîtor ca să înlăture un anacronism: folosirea unor cuvinte, a unor apelative, care nu-și cunosc corespondente în viața și faptele noastre. Am luptat și clădit împreună o viață a noastră. Nu ne-a fost dăruită de nimeni. Am fost și sîntem muncitori ai acestei patrii, sîntem beneficiarii muncii noastre. Munca și istoria constituie liantul care ne obligă să ne spunem firesc: tovarăși. Este vorba de o idee politică de mare importanță și nu de simpli termeni ai vocabularului. Să fim patrioți azi, pentru noi înseamnă să fim tovarăși și cetățeni.

CONSTANTIN TURCU ■
Școala generală nr. 2, Slobozia, jud. Ialomița

Cununa versului care exprimă vibrant mesajul viu al contemporaneității

Ca muzician și cetățean înainte de toate, bucuria îmi este dublată: noul Imn al patriei noastre socialiste se întemeiază pe cel mai nobil și frumos cîntec patriotic românesc, a cărui melodie, încă de mult, din copilărie, ne-a cucerit inimile prin simplitatea sa solemnă, prin noblețea melodiei sale înaripate. Marea satisfacție a muzicianului este și aceea de a vedea înnobilată cu însemnele epocii noastre comuniste melodia care timp de un secol a făcut să vibreze sufletul maselor și care a fost creată de cel ce rămîne simbolul compozitorului-cetățean, luptător pentru propășirea neamului său. Căci autorul celui mai popular cîntec cult românesc — mă refer la celebra Baladă — căruia cel ce scrie cu emoție aceste rînduri i-a închinat, nu demult, modestul său omagiu muzical, Ciprian Porumbescu, s-a dovedit a fi avut geniul perenității și în cazul acestei nemuritoare melodii pe care, astăzi, cu emoție, o identificăm cu însăși efigia patriei de azi, de mîine și dintotdeauna. Și ca o împlinire a destinului care a putut cîntecul lui Ciprian ca pe o falie culminizătoare de-a lungul deceniilor, acesta primește astăzi cununa versului înaripator, luminos, care exprimă vibrant mesajul viu al contemporaneității noastre socialiste. Iată încununarea strălucită a evoluției unui cîntec ce s-a dovedit demn de patria pe care au iubit-o și apărat-o atîtea generații, pe care, astăzi, o cîntăm, intonînd Imnul dragostei și devotamentului nostru comunist.

LAURENȚIU PROFETA ■

Aprobînd noile legi, aprobăm de fapt ca și pînă acum politica partidului și statului

Am 27 de ani, vîrstă care cuprinde doar anii egalității și demnității depline a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. În România socialistă nu mai sînt **domni** și **doamne,** ci adevărați stăpîni, deci proprietari, producători și beneficiari. În limba maghiară cuvîntul **elvtars** are o încărcătură de sensuri la fel de bogată ca și tovarăș, iar **honpolgar** ca și cuvîntul cetățean, nu ur — domn. Întrucît trăiesc și muncesc la Timișoara, știu că și în limba germană și în limba sîrbă există aceeași situație. Dacă ar trăi Slavici, marele nostru prozator, ar putea surprinde exact noile realități, ca atunci cînd evoca pe mama sa ce-i cerea să spună românului „Bună ziua", ungurului „Jo Napot", germanului „Guten Tag" Adică românului să-i spui azi „tovarăș" sau „cetățean", maghiarului „elvtars" sau „honpolgar", iar germanului „Genosse" sau „Staatsbürger". Toate acestea nu sînt o simplă parafrază, ci o reflectare a adevărurilor noastre, nu sînt o formulă de reverență, ci un mod de a stabili și prin grai o coordonată socială și politică. Sigur, angajați și salariați au fost acum 30 de ani în fabricile țării; cetățenii care lucrează azi formează, evident, personalul muncitor sau colectivul de oameni ai muncii. Declarîndu-mi deschis adeziunea față de noua lege, aprob de fapt, ca și pînă acum, întreaga politică a partidului și statului nostru, mersul înainte al patriei comune, România socialistă, sub ale cărei maiestuoase falduri intonăm tricolorul devenit, pe bună dreptate, Imn al țării.

MAJOR GEZA ■
muncitor la Întreprinderea poligrafică Banat-Timișoara

Prima lecție de patriotism

Cînd deunăzi am cîntat, împreună cu tineri ostași de sub comanda mea, Imnul de stat al Republicii Socialiste România, ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi. Cuvintele, melodia bărbătească, emoționantă îmi evocă o întîmplare din copilărie, prima mea lecție de patriotism. Sînt gorjean, fiu de țărani săraci dintr-un sat de la poalele Munților Vilcan, Stroiești. Dascălul meu, Titu Niculescu, luptase în Defileul Jiului sub comanda generalului Dragalina, în primul război mondial. Cînd ne-a învățat „Trei culori..." el a adus tricolorul în clasă, l-a desfășurat larg și ne-a vorbit despre părinții și străbunii noștri, care și-au dat viața pentru țară, oameni simpli, muncitori, legați de acest pămînt prin toate fibrele ființei lor. Și tot cu acest cîntec pe buze ne-a dus, mai tîrziu, la statuia generalului Dragalina de la Lainici, la monumentele închinate lui Tudor Vladimirescu și Ecaterinei Teodoroiu de la Tîrgu Jiu. Toate aceste lupte pentru libertatea socială și națională, parcă se contopeau în mintea și în inima mea, formînd un singur tot, pe care l-aș putea denumi, simplu, dragoste de patrie.

Dar cînd cîntam, deunăzi, alături de ostași „Trei culori...", de data aceasta Imnul nostru național, îmi aminteam și de părinții, bunicii și bunicii bunicilor mei, țărani fără pămînt care toată viața au slugărit la chiaburi. Azi, eu, urmașul lor în straie ostășești, apăr același pămînt, al lor, al nostru, dar înnoit de marile transformări revoluționare care au pus capăt nedreptăților sociale pe care și eu le-am cunoscut în copilărie. Intonînd imnul mă gîndeam la măreția idealului care ne însuflețește: „...Să trăim stăpîni în țară, / Ziditori ai lumii noi."

Colonel VASILE BRĂDICEANU ■

Să vorbim așa cum trăim: ca frații

De bună seamă, și eu mă bucur de noua lege votată de Marea Adunare Națională privind normele de adresare între cetățenii din țara noastră. Că-n societatea noastră era greu de acceptat ca unul să se numească **domn** și altul **tovarăș,** adică muncitor. Mai sînt, ce-i drept, și unii ce-și dau aere de domnie în societatea noastră dar azi nu-i drept să fie așa, fiindcă toți sîntem tovarăși și toți muncim cot la cot, indiferent de funcție sau pregătire, de naționalitate, sex, profesie sau mai știu eu de ce consideră cîte unul că ne-ar mai deosebi social. Domni și doamne nu mai sînt de pe vremea tatei, fiindcă toți ne-am transformat, odată cu țara, în **tovarăși** și **cetățeni.**

Și mai e ceva. Tatăl meu a fost maistru sticlar și a lucrat la Fieni, și la Tîrgoviște, și la Mediaș și apoi a ieșit la pensie. Noi sîntem opt copii, patru fete și patru băieți, dar toți ne-am apucat tot de sticlărie, ca o tradiție de familie! Și tatăl meu avea pe vremea tinereții lui tot felul de domni de servit — domnu' patron, ober nu știu care, adică șefii lui. Or, azi, fiindcă toți sîntem proprietari — adică și producători, și beneficiari — iarăși trebuie să fim tovarăși între noi, sau **personal muncitor** și **oameni ai muncii,** adică nu niște anonimi salariați sau angajați. E drept că unii mai uită și de aceea insist să fim cu toții atenți și să corectăm pe fiecare de greșește cînd vorbește altfel. Să vorbim așa cum trăim: ca frații.

CONSTANTIN BAUMGARTNER ■
maistru, Întreprinderea de sticlărie de menaj Bistrița

Trei culori ca tot atîtea trei timpuri glorioase

Textul noului Imn al Republicii Socialiste România îmbină fericit cele mai alese virtuți patriotice ale poporului nostru, tot ceea ce limba noastră ne permite să exprimăm, simțirile firești ale celor născuți între Marea cea mare și de o parte și de alta a culmilor înalte ale Munților Carpați, tremurul și emoția care ți le dau întîmplările și lucrurile cruciale ale neamului nostru. În el sînt întruchipate momentele esențiale ale zămislirii noastre ca popor, moștenitor al unei istorii frămîntate, începută de dacii viteji și continuată apoi de marii noștri înaintași. Cinstirea lor în Imnul național al românilor constituie respectul ce-l dăm peste veacuri luptei și trudei lor, ca și respectul și bucuria cu care ne modelăm propria istorie contemporană în cadrul căreia sîntem angajați cu trup și suflet. Cele trei mari simțiri — al trecutului, prezentului și viitorului — ca și cele trei culori esențiale ale stindardului nostru stau de veghe în Imnul adoptat recent de forul suprem al țării la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tînăr fiind, mă bucură nespus conștiința puternică a viitorului care ocupă un loc aparte în versurile Imnului. Imnul ne dă încredere în munca noastră, ne face mai demni, mai buni, mai harnici și mai liberi. Ne va mobiliza pe marele front al comunismului, viitorul patriei noastre și al lumii.

Consider ca un fapt deosebit de fericit adoptarea odată cu imnul de stat și a unui alt act legislativ, acela de stabilire a unor noi forme de adresare între cetățenii țării noastre. Noua inițiativă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a consfințit ceea ce mai de multă vreme clasa muncitoare a instaurat ca o regulă generală — cuvîntul **tovarăș** — **tovarășă** — în sînul membrilor ei. Folosirea acestor forme de adresare între toți oamenii muncii din țara noastră, precum și a acelora de **cetățean** și **cetățeană** face să crească prestigiul fiecărui om în societate, acordîndu-i fiecăruia în parte, și nouă tuturor, încredere deplină în forțele proprii, în forțele unite ale poporului. Cu sinceră bucurie a fost primită de către tovarășii mei de muncă înlocuirea formelor vechi de nominalizare oficială „salariat" și „angajat" cu acelea de „om al muncii" și „personal muncitor". Aceste forme exclud și textual, pentru totdeauna, ceea ce practic la noi a fost abolit de multă vreme — exploatarea omului de către om. Importanța covîrșitoare a noilor acte legislative adoptate de Marea Adunare Națională constă în faptul că subiectul lor principal este omul, stabilirea poziției lui de proprietar, producător și beneficiar al tuturor bunurilor materiale și spirituale ale patriei, ale societății noastre comuniste.

VALERIU BÎRGĂU ■
tehnician la Combinatul siderurgic Hunedoara, conducătorul cenaclului muncitoresc „Lupta cu inerția"

CAMPANIA ELECTORALĂ: DIALOGUL CANDIDAȚI-ALEGĂTORI, IMPULS AL SPIRITULUI GOSPODĂRESC ȘI AFIRMARE A VIRTUȚILOR CETĂȚENEȘTI

Președinta C.A.P., Maria Albu, într-o discuție ad-hoc cu alegătorii

Fata cea sprintenă la mers, dar și mai sprintenă la minte

Bărbatul care mă ascultă cel mai puțin din comună, zice Maria Albu, președinta Cooperativei agricole de producție „11 Iunie" din Săgeata, județul Buzău, e Stelian Albu, adică fiul meu, aflat la grădiniță, în grupa mare. Un asemenea început de reportaj ar putea părea nefiresc dacă n-am ține seama de faptul că Maria Albu, candidată în alegeri pentru circumscripția electorală numărul 11, Săgeata, n-are decît 28 de ani, din care ultimii doi petrecuți la fruntea unei cooperative fruntașe care numără, firește, cîteva sute de persoane și exact 217 bărbați. Unii dintre ei mai vîrstnici chiar decît tatăl președintei, cooperator din comuna Mînzălești, cum ar fi Virgil Florea, 63 de ani, care vorbește despre comunista Maria Albu cam așa : „Tovarășa președintă e sprintenă la mers de n-o ajunge nimeni cînd face, mai în fiecare zi, ocolul cîmpului dar la minte e și mai sprintenă, în sensul, măi, tovarășe, că chibzuiește fiecare mișcare și nu ia niciodată o hotărîre de una singură".

Cînd a venit la Săgeata, în urmă cu 8 ani și după absolvirea Școlii tehnice agricole din Rîmnicu Sărat, fetișcana care era s-a gîndit, firește, la o grămadă de lucruri. S-a măritat cu un șofer din comună („e subalternul meu, dar asta nu înseamnă că nu sîntem o familie reușită"), l-a născut pe Stelian („cam zburdalnic, dar citește la 6 ani și știe multe poezii"), s-a înscris la cursurile fără frecvență ale unui liceu din Buzău („urmez anul IV la Economic, iar visul meu e să termin Dreptul"), dar nu s-a gîndit niciodată că va ajunge, în urmă cu 2 ani, ca și acum, cea mai tînără președintă de cooperativă din județ. Iată însă că a ajuns. Cum ?, o întrebăm, iar răspunsul se încheagă dintr-un singur cuvînt : muncind. Sculîndu-se între primii și culcîndu-se între ultimii, făcîndu-și datoria la locul de muncă, adică „respectînd, pînă la amănunt, toate tehnologiile", mereu neobosită și mereu fruntașă, cu poza la panoul din centrul comunei.

De 2 ani, spun sătenii, ziua de muncă a președintei începe pe la 4,30 dimineața și se termină pe la 23 noaptea, ea incluzînd nu doar treaba de la cooperativă, ci și o sumedenie de alte obligații, legate de impetuoasa dezvoltare a comunei. La ridicarea noului dispensar, Maria Albu n-a pus numai o vorbă bună, în calitatea ei de președintă a C.A.P. și de membră a Consiliului Național al Agriculturii, ci a pus mîna, concret, la zugrăvit. La fel s-a întîmplat cu asfaltarea drumului pînă la Robeasca, după cum nu altfel stau lucrurile în prezent, la clădirea viitoarei grădinițe de copii, la fundația căreia Maria Albu a muncit cot la cot cu bărbații.

Recunoaște că a făcut de toate în acești ultimi ani, mai puțin concediile de odihnă. Pe agenda ei de lucru, peste care par să fi trecut vreo 3 tractoare de ferfeniță ce e („ar trebui s-o schimb, dar mai are 6 pagini albe"), concediul e mereu ultimul punct. Discutăm despre asta și zice „la anul plec cu Stelian la mare". Georgeta Dima, șefă de fermă la zootehnie, o aude și comentează : „lăsați, tovarășă președintă, că așa ziceți de cînd vă cunosc". În drum spre rampa de descărcare a porumbului, la ora 21,15 a unei zile de sîmbătă, Maria Albu își ia la revedere de la reporter. „Are dreptate Georgeta, tovarășe, fata asta are totdeauna dreptate", zice, mistuindu-se în noapte.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O viață și o activitate exemplare — garanții pentru o nouă învestitură

Lindner Martin este un nume bine cunoscut atît în orașul unde trăiește, Sibiu, cît și în istoria mișcării muncitorești din această zonă, ca și din alte părți. A intrat în rîndurile acesteia în 1935. A desfășurat activitate politică la Cîmpina și apoi în Sibiu, unde a devenit președintele sindicatelor independente conduse nemijlocit de către Partidul Comunist Român. Pentru atitudinea sa împotriva Dictatului de la Viena, pentru lupta sa consacrată ieșirii României din războiul antisovietic și trecerea de partea coaliției antihitleriste, Lindner Martin a fost condamnat, în anul 1943, la moarte. Ulterior, după ce-și luase rămas bun de la soție și fetițe, pedeapsa i-a fost comutată „într-un calendar întreg de ani" după expresia lăcătușului Ostaș Ilie, prezent și el la întîlnirea candidatului Lindner Martin cu alegătorii din circumscripția electorală 18 din municipiul Sibiu. Adunarea, la care am participat și eu, a avut loc la sala Consiliului Sindicatelor și au fost prezenți cîteva sute de oameni. Candidatura sa a fost călduros susținută de către tovarășul Nicolae Hurbeanu, prim-secretar al comitetului municipal de partid. „Deși aflat la o vîrstă venerabilă, tovarășul Lindner Martin și-a făcut din activitatea obștească o adevărată profesiune de credință, încît, fără a exagera, pot spune că nu de puține ori obține rezultate mai bune decît un activist tînăr". La aceeași întîlnire au mai luat cuvîntul Brezaie Vasile, secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea poligrafică Sibiu, Dragoș Ion, pensionar, și alții. S-a evidențiat buna muncă a candidatului pentru crearea spațiilor verzi în cartierul unde locuiește, pentru mărirea capacității termocentralei noilor blocuri. S-au apreciat, de asemenea, inițierea de către candidat a unor controale privind igienizarea blocurilor, preocuparea sa pentru instalarea în cartier a antenelor colective. Firește, pentru neinițiați, acestea pot părea lucruri mărunte dar datoria fiecărui candidat este lupta pentru înfrumusețarea cartierului, mobilizarea cetățenilor la muncă pentru a-și crea cu eforturi proprii condiții cît mai bune de viață. Ce perspective se creează viitoarei munci a candidatului Lindner Martin ? „Doresc să reușim să mobilizăm la muncă patriotică și directorii, inginerii și profesorii. Unii dintre ei, după ce lasă tot greul pe umerii altora, doresc, mai nou, să desființeze locurile de joacă pentru copii în scopul construirii unor garaje proprietate personală. Dacă am un exemplu concret ? Da, am. Directorul comercial de la Întreprinderea 13 Decembrie, tovarășul Tudor. Ne propunem, de asemenea, să controlăm cu mare exigență constructorii care lasă în urma lor murdărie. Sperăm să obținem chiar și posibilitatea de a fi sancționați. Ne vom strădui să evacuăm apa din subsolul blocului turn și din cele cu numerele 11 și 12". S-au formulat și alte propuneri, toate judicioase și utile, toate de natură să ridice gradul de civilizație și confort al

cetățenilor din circumscripția unde candidează. Mărturia faptului că ele se vor îndeplini — viața și activitatea exemplare ale candidatului de naționalitate germană Lindner Martin.

EUGEN SAVU ■

„Ăsta-i prototipul", un om care nu trăiește degeaba

Radu Dobre, fiu de țăran sărac de lîngă Buftea, urise de mic copil pe cei care trăiesc din munca altora. Iată de ce, imediat după război, s-a hotărît să intre în miliția nou înființată și a fost primit la Judiciar, la miliția din Tîrgoviște. Au fost ani grei, încîrcenați, în cursul cărora a luat parte la acțiuni palpitante : în cadrul uneia din ele s-a infiltrat într-o periculoasă bandă de răufăcători, participînd alături de ei, chipurile în calitate de complice, la cîteva spargeri, pentru a-i cunoaște și a-i demasca pe făptași și pe tălnuitorii lor. „Cariera de spărgător" și-a încheiat-o după ce, în mare parte datorită informațiilor furnizate de el, toți membrii bandei, în cap cu faimosul Aristide, au fost arestați.

Silit să părăsească miliția în 1960, ca urmare a unei boli grave, pericardita, fostul copil de trupă, croitor, lucrător la miliția judiciară, a trecut pentru prima oară porțile Întreprinderii de utilaj petrolier Tîrgoviște, devenind sudor electric — unul dintre cei mai buni, cu pieptul plin de medalii și insigne de frunte.

Anii au trecut, fără a-i potoli dîrzenia, energia, spiritul cetățenesc. E mîndru de orașul său de adopțiune.

— Cîte nu s-au realizat, dar cîte nu au mai rămas de făcut ! Acolo unde-i parcul din centru fugeau cîinii cu oasele în gură, străzile asfaltate le numărai pe degete, cît despre blocuri, nu-mi amintesc decît de cele șase din strada Petrolului : la ora actuală avem microraioane întregi, 16 000 apartamente moderne, ne înnoim.

La această înnoire a pus umărul și acest sudor cetățean. S-a luptat să se introducă gaz metan pe străzile de care se îngrijea ca deputat (numai el și primarul știu cît de ușor a fost!), a plantat tei, a lucrat sute de ore cu sudorii săi la serele orașului, la instalațiile noului hotel „Dîmbovița" (deși, la drept vorbind, aceasta ar fi fost treaba constructorului), a făcut cu mîna sa două poduri de metal peste Șanțul Cetății, a mobilizat cetățenii la înfrumusețarea cartierului, cîștigîndu-și stima și prețuirea lor.

— Ce te înfurie mai mult, tovarășe Dobre ?

— Oamenii care nu muncesc, care consumă ce producem noi. Stau brambura tineri la Urlătoare, cum i se mai zice, lîngă restaurantul „Dunărea", așteptînd să cînte la nunți. Și nu sînt unul, doi, ci zeci. N-ai nimic rău ca să-i înveselești pe oameni dar nuuta durerea sîmbătă și duminică, și mă întreb ce fac aceștia vineri, luni, marți, miercuri, joi și vineri. Ca ei, și alți tineri ar putea fi zidari, lăcătuși, electroniști. Mă mai revoltă nepăsarea unora față de fața orașului. Am spus-o și la ședințe, ne mîndrim cu faptul că Tîrgoviște este un mare șantier, dar asta nu înseamnă să distrugem ceea ce facem, nu înseamnă că trebuie să mergem prin noroi și bălți. În jurul orașului mai vedem destule mormane de pămînt, mizerie.

Cînd plouă, acolo unde sînt bălțile mai mari nici nu se poate circula, nu vezi pe nimeni decît primarul și pe cei de la Pompieri, în timp ce lucrătorii de la I.G.O. stau frumușel acasă. Măturatul orașului ar trebui să se facă pînă la 6, nu pînă la 12 — și tot nu e curat ! Și altceva : sînt cu totul de acord să respectăm normele de iluminat public, este în interesul nostru, al economiei, dar cred că unii factori locali, precum Întreprinderea de rețele electrice de la noi, exagerează. Pe unele străzi, chiar aproape de centru, e beznă de nu vezi la doi pași. Avem realizări edilitare frumoase în Tîrgoviște, nimeni nu le contestă, dar de ce să nu ne ocupăm și de aceste „fleacuri" care amărăsc viața oamenilor ?

Vedeți, dar, că Radu Dobre nu este un deputat comod, și e bine că așa stau lucrurile. Alegerile de la 20 noiembrie nu trebuie să aducă în fruntea obștii oameni comozi !

Înainte de plecare i-am cerut o fotografie. Cu chiu, cu vai, a găsit una, care-l înfățișa într-un costum negru, bățos, cu un zîmbet ușor solemn. Apoi s-a răzgîndit, a scos din buzunar alta, care-l reprezintă cu adevărat, un muncitor simplu, colțuros, energic, pe care simți că te poți bizui. Mi-a spus : „Ăsta-i prototipul !"

Cu ce se înfățișează Radu Dobre în fața alegătorilor la 20 noiembrie ? Poate și cu un vechi proverb, care spune : „Un om n-a trăit degeaba dacă a plantat un pom, a construit o casă și a făcut un copil". Muncitorul-deputat din strada Labirint a plantat șapte tei, are o fată și o nepoțică, a construit cu mîna lui, pentru locuitorii cartierului, două poduri metalice peste Șanțul Cetății, pe care s-a iscălit cu aparatul de sudură („ca să știe și copiii, după mine") : „Executat Radu Dobre, sudor".

LIONEL NIȚESCU ■

CONDICA NOASTRĂ

DE SUGESTII ȘI RECLAMAȚII

Un transfer reciproc de bunăcuviință

Chiar dacă semnatara acestor rînduri încearcă să scrie, obișnuit, ficțiuni, de data aceasta la condeiul reporterului în ipostaza de client, îndemnată de realitățile întîmpinate. Fiindcă nu este permis, ca într-un moment cînd mulți beneficiem de asfalt, căldură, nu o dată de casă, proprietate personală, de mașină, cînd avem totul la îndemînă, să nu ținem seamă de normele de conviețuire socială. Numai că tovarășului Ion Dumitrescu (măcelar, fără ecuson, Hala Matache) nu-i pasă de lumea nerăbdătoare, transează carnea amuzat de cele spuse de un prieten venit anume să cumpere, instalat comod c-o mînă pe teighea între carnea de 28 și cea de 25 lei, glumind întruna, ba aducîndu-i și o cafea — că se bea și în măcelărie — și lumea poate să aștepte. Și o clientă întreabă peste rînd : „Nea Nelu, poți să-mi dai acum sau mai tîrziu ?"... „Pe la zece am ceva mai bun !"... „Vine soțul meu, vezi că s-a făcut mai brunet, l-a ars soarele pe unde a fost. Îl recunoști ?" Și lumea tace, să nu se enerveze cumva măcelarul. Dar cîntarul bate și nemulțumirile curg: „Du-te și reclamă-mă, re-clamă-mă".

O asemenea reacție nu e singulară, din moment ce la Hala Traian, unitate altfel destul de civilizată la capitolul servire, un nea Gică — așa scria pe halat, căci ecuson nu avea — pur și simplu l-a trimis undeva pe un coleg pentru că a îndrăznit să întrebe ce carne se descarcă.

Sau vînzătoarea Eugenia Dumitru (Lenjerie — femei. Bd. Republicii nr. 16) nu acceptă opinia publică : „ce te amesteci, ești prietena ei, e marfa dumitale ? vezi-ți de treabă, doar nu i-am vorbit urît. I-am spus să vină luni cînd e șefa unității. Nu schimb marfa fără proces verbal".

Ce se întîmplase. O femeie însărcinată cumpără un combinezon milanez, descoperă acasă eticheta pusă la tiv și o gaură cît o nucă și vine la aceeași tură să-l schimbe. Însă vînzătoarea nu e convinsă c-a dat marfa cu defect. Dar dacă am lua condica cumpărătorii ne-ar aminti atitudinea necorespunzătoare a tovarășilor vînzători, și am găsi foarte multe reclamații în privința mărfii cu defecte și mai ales opoziția tovarășilor de a o schimba. La insistențele opiniei publice „de ce puneți oamenii pe drumuri, dacă nu va fi șefa de unitate luni, timpul se scurge..." s-a încheiat un proces verbal căci tovarășa Eugenia Dumitru a observat, în sfîrșit, c-a fost scos din vitrină, după urma acelor cu gămălie, și oferă alt combinezon rugînd cumpărătoarea să-i dea eticheta nouă „tot n-aveți ce face cu ea". De ce ? Doar combinezonul cu pricina avea descărcare. Sau poate combinezonul refuzat, va fi revîndut.

La Autoservirea Expres din Gara de Nord, unde de multe ori zac pe mese farfurii, sticle, coșuri de pîine goale, solnițe făcute din farfurii, linguri și furculițe ruginite, nu ești întîmpinat cu prea multă amabilitate. Oricine îți intră pe ușă, tovarășe Ivănescu Savu (șef unitate), ai datoria chiar morală să-l primești cum se cuvine și atunci s-ar fi evitat și sesizările din condică. Și poate dacă șeful unității Expres Nord de lîngă gară ar fi mai des în unitate, n-ar mai exista o murdărie îngrozitoare pe jos, nu s-ar servi mîncare nefiartă, iar tovarășa Cioabă Iuliana — vînzătoare — nu s-ar mai adresa cumpărătorilor cu „jigodii", acuzîndu-se că are contact cu fel de fel de oameni.

Parcă la Autoservirea Caraiman (Calea Victoriei) există șeful unității ? Nici măcar condica nu se găsește. Murdar pe jos „și e firesc" răspunde tovarășul Nicu Păuna — contabil — „afluență mare", vitrine numai cu etichete, consumatorii așteaptă furculițele de la spălat.

E adevărat însă că și solicitantul nu o dată își pune sacoșa unde-ți expui marfa, ciupește din struguri, gustă din brînză, încearcă prospețimea pîinii, vorbește răstit, vrea pe alese, se duce, se întoarce, încalcă rîndul, uitînd că nevoile se întrepătrund. Noi trebuie să contribuim la o atitudine sănătoasă numită de fapt transfer reciproc de bună-cuviință.

MARINA DEVESEL ■

Aprovizionarea pentru toamnă-iarnă

În Dolj, factorii de răspundere promit că „totul va fi bine". Cifrele — cel puțin cele de pînă acum — îi confirmă

Aprovizionarea pentru toamnă-iarnă a unui oraș de 250 000 de locuitori — cum e Craiova — și a unui județ de peste 740 000 locuitori — cum este Doljul — nu e, desigur, o treabă ușoară, lucru pe care-l știu nu numai cei implicați în această activitate, dar, de bună seamă, îl recunosc și oamenii orașului și ai județului. Anul acesta, ne spune primul vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular Dolj, ing. Vasile Bulucea (conversația pe care o transcriem avînd loc în biroul său, în prezența reprezentanților Direcției comerciale locale), s-au stabilit din timp, pentru sezonul de toamnă-iarnă, programe, s-au luat măsuri ca mărfurile ce se produc la nivelul județului să fie realizate în cantitățile prevăzute, să fie chiar și depășite. Cele mai evidente rezultate se constată în sectorul alimentar. Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, populația din orașele și satele Doljului a cumpărat, în acest an, cu 13,6 la sută mai mult zahăr, cu 10 la sută mai multe brînzeturi, cu 5,3 la sută mai mult ulei, cu 20,4 la sută mai multă carne, cu 5 la sută mai multe preparate din carne, cu 20,7 la sută mai multe ouă, cu 30 la sută mai multe conserve din fructe, cu 143 la sută mai multi cartofi, cu 62 la sută mai multă ceapă și de trei ori mai multe rădăcinoase. O acțiune dintre cele mai eficiente, în acest sens, a fost cea denumită, și aici, ca și în alte județe, „actiunea cartofului". În acest an, poate pentru prima oară în istoria locului, întregul necesar de cartofi a fost produs, ni se spune, în unitățile agricole ale județului, promovîndu-se cu curaj culturile duble, la care specialiștii și cercetătorii din stațiunile experimentale și-au adus o importantă contribuție. Unitățile agricole din județ au asigurat, de asemenea, întregul necesar de ceapă, varză, rădăcinoase, precum și cereale suficiente pentru furajarea animalelor din complexele de creștere a porcilor și tineretului taurin, profilate pentru producția de carne.

În scopul conservării alimentelor pentru iarnă, unitățile de consum colectiv au fost îndrumate — și, evident, ajutate — să-și conserve în depozite proprii întregul necesar. În acest fel, depozitele unităților specializate vor furniza produse conservate în exclusivitate populației.

În cadrul Direcției comerciale județene Dolj, cu ocazia unei ședințe a consiliului reprezentanților consumatorilor (consiliu care cuprinde 180 de membri, de vîrste și profesii diferite), a fost analizat, cu atenție, fondul de marfă atribuit județului, realizările pe acest plan, dar și cerințele ce se mai fac simțite. La articolele care nu acopereau nevoile de consum ale populației, planul de aprovizionare a fost suplimentat : cu 4 070 tone la pîine, cu 1 280 tone la făină, cu 115 tone la carne, cu 90 tone la preparate din carne, cu 120 tone la brînzeturi etc. Planul de aprovizionare a mai fost suplimentat cu 670 tone pîine, 70 tone brînzeturi, 10 tone carne, 80 tone ulei, 1 050 tone zahăr, 25 tone conserve din carne.

În unele comune, totuși, s-au constatat o serie de deficiențe, determinate nu atît de fondul de marfă (fondul de marfă corespunzător a existat), cît de lipsa de supraveghere, de inoperativitatea manifestată de Uniunea județeană a cooperativelor de consum, precum și de neonorarea, în timp util, a comenzilor, de către depozitele Întreprinderii comerțului cu ridicata a produselor alimentare din Craiova. La această ultimă unitate se mai practică încă (am constatat-o și noi) servirea preferențială. Pentru viitor, s-a făcut apel la consiliile populare comunale să ia legătura directă, operativă, cu conducerea Direcției comerciale, pentru înlăturarea imediată a oricăror deficiențe privind aprovizionarea.

În ceea ce privește mărfurile nealimentare — referindu-ne în special la articolele specifice sezonului rece — sînt, aflăm, toate condițiile satisfacerii nevoilor populației, fondul de marfă respectiv ridicîndu-se la peste 140 milioane lei. Din acest fond, o pondere importantă o reprezintă paltoanele pentru bărbați, capoate și rochii de diftină, tricotaje, stofe pentru paltoane, mănuși, bocanci, cizme, încălțăminte de iarnă pentru copii etc. Din nou o comparație, raportîndu-ne la desfacerile produselor de textile-încălțăminte făcute în sezonul rece al anului trecut : în acest an au apărut în rafturile magazinelor, pentru adulți și copii, pardesie mai multe cu 6 400, paltoane pentru bărbați, femei și copii mai multe cu 10 900, confecții de diftină mai multe cu 7 800, căciuli și fulare mai multe cu 25 000, mănuși de lînă mai multe cu 9 000 de perechi, ciorapi de lînă mai multi cu 54 000 de perechi, bocanci, cizme și ghete pentru bărbați cu 14 000, încălțăminte de iarnă, din cauciuc, pentru bărbați, cu 5 600, cizme pentru femei cu 4 500.

Satisfăcător, cel puțin pînă în prezent, decurge și aprovizionarea cu combustibil. Am vizitat depozitele de combustibil din municipiul Craiova, din orașele Băilești și Filiași, precum și pe cele din comunele Poiana Mare, Moțăței, Plenița și Castranova. Sînt bine aprovizionate. În unele dintre ele existînd chiar stocuri prea mari, ca urmare a faptului că nu toți cetățenii s-au îngrijit, pînă la ora de față, să-și procure necesarul de combustibil pentru iarnă. La începutul actualului trimestru, în depozitele de combustibili existau 15 600 tone lemne de foc și 20 600 tone cărbuni. Tot în acest trimestru vor mai sosi încă 20 000 tone lemne și 40 000 tone cărbuni. În sfîrșit, cum în județul Dolj există și localități care, iarna, cînd sînt zăpezi abundente, rămîn temporar izolate, s-au luat măsuri ca, încă de pe acum, aceste localități să fie aprovizionate cu mărfuri suficiente pentru întreaga perioadă a sezonului rece.

ROMEO POPESCU ■

Aprovizionarea cu combustibil

Prin misit în trei zile, normal în trei săptămîni

N-am respecta adevărul dacă am omite să spunem că în depozitele bucureștene există din belșug combustibil solid pentru aprovizionarea populației, lemne și cărbuni, și că în momentul de față contractările făcute au fost onorate. Încurajați de această situație generală, ne-am deplasat la depozite sau la locuințele cetățenilor.

Așadar, pe strada Sachelarie Visarion, la numărul 77, se oprește un autocamion încărcat cu lemne și cărbuni. Șoferul claxonează, iese din curte o bătrînică, „da, maică, ale mele or fi", cei doi manipulatori deschid obloanele și aruncă combustibilul jos. Prea în stradă, cam departe de poartă, spune Maria Crăciun, bătrînica, și, firește, are dreptate, cu puțină bunăvoință mașina ar fi putut fi manevrată altfel, cu spatele spre poartă, ba chiar în curte, dar acum nimeni n-o ascultă și totul este golit în stradă. Cînd operația este încheiată unul dintre manipulanți o somează pe cumpărătoare printr-un cunoscut gest al frecării degetului mare și celui arătător. Ea n-a înțeles imediat, doar plătise cu chitanță în regulă, s-a dus totuși în casă, a adus o bancnotă și i-a oferit-o celui care ținea mîna întinsă. N-a fost mulțumit, a vociferat, se poate, nu vezi că sîntem trei inși ?, și au plecat totuși lăsînd în urmă un nor de praf.

— Le aștept de trei săptămîni și mai bine, spune Maria Crăciun, contemplînd lemnele. Cînd am plătit la casierie mi s-a spus să aștept acasă, am întrebat în ce zi, păi așteaptă că ți le aducem noi, și am așteptat... Noroc că sînt bătrînă și nu prea plec de acasă. Și ce mi-au adus ? Buturugi, iar cărbunele mai mult praf.

Am asistat la această scenă întîmplător ; echipajul care a manevrat combustibilul aparține depozitului nr. 31.

Depozitul nr. 24 de lîngă Gara de Est. Pe poarta acestuia intră odată cu mine Ioan Cîrstea, proiectant la Institutul de cercetări și proiectări pentru gospodărirea apelor, și asistă la cele ce au urmat. Pe scările clădirii în care se află administrația depozitului ne întîmpină un bărbat. „Lemne ai nevoie", zice. „Știu eu, poate" — spun părîndu-mi-se ciudată această solicitudine. „Păi dacă vrei lemne fără cărbune, cu mine vorbești" — și mă cîntărește cu privirea. „Am nevoie de lemne fără cărbuni, dar se poate ?" „Se poate ! Cîte ?" Limbajul sigur și aproape telegrafic mă uluiește. „Am nevoie de 2 000 de kilograme", îi spun misitului. „Se face, spune-mi adresa și în trei ore le ai acasă, te costă 1 300 de lei. Ia zi !" Ezit să zic fiindcă evident nu-mi trebuie lemne. Îi spun : mă mai gîndesc și plecăm în depozit să ne uităm la combustibil. Vine însă după noi. „Te-ai hotărît ? Că trebuie să plec în cursă". „Poate mai tîrziu, îi spun, te mai găsesc aici ?" „Sigur, întrebi de Vasilescu, mă cunoaște toată lumea".

Mai tîrziu, în biroul șefului de depozit, Mihai Emilian.

— Vasilescu, am discutat cu el în curte, face parte din personalul depozitului ?

— Nu-l cunosc, o fi vreun șofer și pe ăștia nu-i cunoaștem.

Aflăm însă în curte, de la Gheorghe Cucu, încărcător, că „Vasilescu aici își face veacul. Era adineaori pe aici, noi îi zicem geambașul, dacă vreți îl caut". Cînd reapare Vasilescu înțelegem că șeful depozitului îl cunoaște de fapt, îl și ceartă, îl amenință chiar : te dau pe mîna miliției, dacă te mai prind pe aici. Misitul neagă orice, se și jură. Discuție penibilă. Faptul este dealtfel confirmat cu sinceritate de către directorul adjunct al Întreprinderii „Combustibilul", Paul Caramangiu. Mi-a oferit și cîteva exemple : manipulantul Valerică Milea furase din încărcătura pe care o transportase 440 de kilograme lemne, iar Pavel Marcel 1 100.

— Asemenea oameni compromit activitatea celorlalți — spune tovarășul Caramangiu. În cazul de care vorbiți, cu acel misit, lucrurile se pot petrece astfel : manipulatorii sustrag lemne de la fiecare transport, le depozitează la unul dintre ei și apoi, cu ajutorul unui intermediar, le plasează. Șeful de depozit nu este amestecat, nu poate fi, ar trebui să fie în combinație cu prea mulți oameni, să fie la discreția multora.

— Aveți dreptate, adică logic așa stau lucrurile dar cei care se ocupă cu asemenea treburi subterane nu prea știu ce este logic și ce nu. Mai mulți șefi de depozite mi s-au plîns că primesc vagoanele cu combustibil fără ca organele C.F.R. să le recîntărească.

La cererea insistentă a întreprinderii, în Gara Progresul s-a efectuat nu demult recîntărirea unei garnituri încărcate cu combustibil. Lipsă 25 000 de kilograme ; la 25 de vagoane, două și jumătate goale. Se înțelege că în asemenea împrejurări sînt sancționați furnizorii cît și responsabilii gărilor unde s-au efectuat încărcările.

La despărțire tovarășul director mulțumește revistei dacă va consemna această stare de lucruri fiindcă astfel beneficiarii se vor mai speria și vor fi mai corecți. „Dar despre corectitudinea lucrătorilor din depozite ce ne spuneți ?" îl întreb. „Vom căuta să introducem vînzarea în containere sigilate".

VICTOR CONSTANTINESCU ■

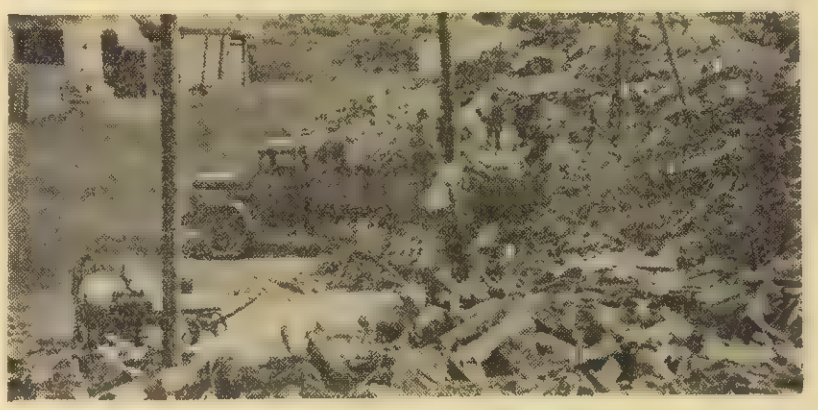

Deși cam vraiște, depozitele dispun de combustibil suficient

Lipova — într-o singură legislatură

În urmă cu trei sau patru ani, un călător oarecare, nu neapărat ziarist, ar fi rămas surprins de liniștea patriarhală a orașului numit Lipova. Ar fi zărit, fără doar și poate, pentru că și astăzi se mai văd, urmele apelor care în mai 1970 au părăsit albia Mureșului și au îngropat, literalmente, străzile și casele bătrînului oraș pînă la înălțimea de doi metri. „Nu știu cum s-a făcut, recunoștea Laurențiu Drăgoi, secretarul Consiliului popular orășenesc, dar atît Lipova cît și celelalte două localități care compun orașul nostru, Radna și Șoimoș, nu au cunoscut o dezvoltare propriu-zisă. Pot să spun că Lipova își merita numele de oraș al pensionarilor. În 1962 de exemplu, în Lipova se construise un singur bloc cu trei etaje și două scări. Din 1970 și pînă la ora actuală s-au mai construit alte 9 blocuri, cu un total de 280 de apartamente, cărora li se va adăuga încă un bloc cu alte 160 de apartamente. Să mai notați că în aceeași perioadă, adică din 1970 și pînă acum s-au construit în așa-numitul „Cartier nou" 42 de locuințe proprietate personală. Sigur că da, cifrele nu sînt cine știe ce mari, dar ținînd cont că pînă în 1970 orașul nu se schimbase la față aproape deloc, se poate spune că ne aflăm în fața unui avînt nemaiîntîlnit în istoria acestui oraș vechi de peste 600 de ani. Dincolo de aceste amănunte care au transformat liniștitul nostru orășel într-un adevărat șantier, trebuie să mai consemnați și un aspect, poate cel mai interesant, adică faptul că Lipova a pornit pe drumul unei afirmări industriale. Fosta întreprindere de industrie locală „Electrometal" va deveni în cel mai scurt timp, adică în chiar anul acesta, o secție a Întreprinderii de vagoane din Arad. Tot la Lipova au început deja construcțiile unei viitoare secții a Întreprinderii de strunguri din Arad, după cum și o secție a Întreprinderii de încălțăminte „Libertatea" din Arad. O dezvoltare însemnată, aproape triplă față de ora actuală, va cunoaște și „Apeminul" care îmbuteliază apa minerală a izvoarelor noi descoperite pe raza orașului. După calculele noastre estimative în legătură cu creșterea balanței forței de muncă, pînă în 1980 Lipova va avea aproximativ 18 000—20 000 de locuitori, ceea ce înseamnă aproape dublu față de anul 1967, cînd avea doar 11 740 locuitori.

Poate că introducerea mea privind cele trei momente ale Lipovei — ce-a fost, ce este și ce va fi — s-a întins pe un spațiu prea lung, dar numai într-un astfel de context se poate desprinde cu adevărat multitudinea de probleme și aspecte diverse pe care cei 19 deputați ai ultimei legislaturi le-au avut de înfruntat și de rezolvat din clipa în care au fost aleși de obște în fruntea gospodarilor orașului. Mulți dintre ei, cum ar fi Dumitru Bozgan, Rujița Mladin, Aurelia Schuszler sau Victor Arsenie, și-au făcut pe deplin datoria. Cetățenii circumscripțiilor electorale în care au fost aleși le-au încredințat doleanțele lor, iar deputații le-au adus la cunoștința conducerii orașului. Bineînțeles că deputații nu s-au rezumat numai la atît, ci i-au și mobilizat pe cetățeni la executarea lucrărilor solicitate.

„În acest an, prin munca patriotică la care cetățenii au fost mobilizați de către deputații lor, la capitolul construcții de străzi, au fost executate lucrări în valoare de 270 000 lei, materializate în 10 480 metri pătrați. Au fost amenajate trotuarele pe o suprafață de 6 435 de metri pătrați, ceea ce a echivalat cu o manoperă de 240 000 lei. Au fost pavate cîteva străzi laterale pe o lungime totală de 3 kilometri, manopera muncii depuse de cetățeni fiind egală cu suma de 250 000 lei. Tot prin munca patriotică a cetățenilor au fost amenajate 6 hectare de spații și zone verzi, manopera muncii lor fiind evaluată la 1 073 000 lei. La același capitol al muncii patriotice depuse de către cetățeni am încadrat și plantarea celor 5 000 de pomi care înfrumusețează acum orașul nostru".

La aceste cifre oferite de secretarul Consiliului popular al orașului, cifre care vorbesc elocvent despre activitatea deputaților, dar și despre hărnicia unora dintre locuitorii din Lipova, să adăugăm, cîteva din inițiativele deputaților pe care i-am amintit.

Dumitru Bozgan, mecanic, șeful Stației de salvare, deputat în circumscripția nr. 14, Radna, propus în continuare pentru circumscripția nr. 19 (aceeași, dar cu alt număr, dat fiind faptul că Lipova va avea 23 de circumscripții, în loc de 19, ca pînă acum) a reușit să-i mobilizeze pe cetățeni la plantarea pomilor, amenajarea spațiilor verzi, pavarea străzilor și amenajarea trotuarelor. Rujița Mladin, președinta Comitetului orășenesc al femeilor, aleasă pînă acum în trei legislaturi, propusă și pentru alegerile de la 20 noiembrie, i-a mobilizat pe cetățenii din circumscripția nr. 4 la amenajarea unui spațiu de joacă pentru copii, la pavarea unei străzi a Cartierului nou, urmînd ca și celelalte două străzi să fie pavate tot prin munca patriotică a cetățenilor. Victor Arsenie, profesor pensionar, fost director al Liceului teoretic din Lipova, s-a zbătut pentru introducerea apei curente pe strada Mihai Viteazul, dar și pentru reamenajarea izvorului Cesma, construit acum cîteva sute de ani de către turci, izvor ale cărui guri se înfundaseră. Acțiunea sa a fost intens susținută de oamenii care locuiesc în preajma acestui izvor, întrucît dincolo de valoarea sa istorică, izvorul are și o apă foarte bună, apă de munte, puternic alcalinizată.

„Să recunoaștem însă, cu toate aceste realizări, că nu întotdeauna deputații noștri au știut să asculte de glasul cetățenilor pe care îi reprezentau, după cum și faptul că nu au știut cum să-i mobilizeze la gospodărirea orașului și a circumscripțiilor în care locuiesc. Mai ales străzile din centrul orașului sînt încă murdare, pline de hîrtii și praf, cu trotuarele sparte pe alocuri, de parcă nimănui nu-i pasă. Adevărul adevărat este că nu întotdeauna s-a muncit cu responsabilitate. Prea mulți cetățeni așteaptă totul numai și numai din partea Consiliului popular. În acest sens, al mobilizării efective a tuturor locuitorilor Lipovei la munca de întreținere și înfrumusețare a orașului lor, este încă mult loc pentru mai bine. Chiar dacă orașul se prezintă ca un adevărat șantier, nu trebuie să stăm cu mîinile în sîn, deoarece nu va veni nimeni să ne facă ordine și curat în casă. Trăim în aceste zile ora bilanțului, dar și pe aceea a unei riguroase perspective. Mureșul va fi îndiguit, canalizarea, o veșnică și delicată problemă, va fi rezolvată în următorii doi ani, numărul locuințelor noi, al blocurilor, se va dubla, motiv pentru care ar fi bine ca și conștiința locuitorilor din orașul nostru să se modifice în sensul dorit".

Fără pretenția că am spus totul despre spiritul de gospodărire al locuitorilor din orașul Lipova, subscriem întru totul la remarcile formulate cu atîta convingere de către Laurențiu Drăgoi care crede și visează un oraș numit Lipova, mai frumos azi decît ieri și mai frumos mîine decît azi.

VICTOR NIȚĂ ■

Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște numără aproape patru ani de existență și lucrează cu două oțelării: OE-1 și OE-2. După spusele lui Haralambie Banu, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, mulți dintre cei pe care îi vedem în fața cuptoarelor nu sperau cu ani în urmă să devină oțelari chiar în locul lor de baștină, aici pe meleaguri dîmbovițene. Vremea a trecut, au primit ajutor de la Hunedoara, Reșița sau Cîmpia Turzii și au apărut primele succese, vorbindu-se tot mai des de calitatea oțelului tîrgoviștean. Și totuși, muncitorii combinatului n-au motive să fie pe deplin satisfăcuți. „Este neplăcut să recunoaștem, ne mărturisește Haralambie Banu, că acum lucrurile nu merg la fel de bine în amîndouă oțelăriile. Aș putea spune că oțelarii, comuniștii, toți cei care alcătuim acest colectiv sîntem puși în fața rezolvării unei probleme deosebite: în timp ce la oțelăria 1 rezultatele sînt foarte bune, la OE-2 batem pasul pe loc, sau, ca să fiu mai autocritic, mergem chiar slab. Există, într-adevăr, unele cauze obiective: lucrări de investiție întîrziate la cuptorul 5, o serie de lucrări mărunte nerezolvate la vreme de constructor și mă refer la închiderea unor hale sau darea în funcțiune a unor poduri rulante cu 4—5 luni peste termenele inițiale sau, de pildă, am primit de la întreprinderile de colectare a metalului material pentru, cum îi spunem noi, oțel de masă, aceștia uitînd se pare că noi trebuie să obținem oțeluri speciale. Dar o bună parte din vină ne aparține nouă. Vedeți, la această oțelărie, 2, colectivul s-a format mai greu. Am adus aici oameni care nu făceau față în alte sectoare, procesul lor de calificare a durat mai mult, iar rezultatele n-au fost pe măsura așteptărilor. Desigur, nu ne lamentăm și mai ales nu încercăm să ne scuzăm. Făcînd oțel la Tîrgoviște, trebuie să învățăm să creștem și oțelari. Să formăm și să modelăm oameni care să dea oțel. Nu sînt cuvinte mari. Este exact ceea ce am neglijat într-o măsură. Am crezut că lucrurile vor merge de la sine, mai ales că aveam experiența celor de la oțelăria 1. N-a fost așa. Cazurile de indisciplină, absențele nemotivate sînt o cauză a acestor rezultate slabe la OE-2. Am luat măsuri și roadele încep să apară. Am organizat colective de comuniști care au urmărit schimburile, care au stat de vorbă cu cei tineri, în formare. Despre necazurile lor, despre familiile lor, despre activitatea pe care au depus-o. În curînd, sîntem siguri, și la oțelăria 2 lucrurile se vor îndrepta". Dar, deocamdată, prea multe nu s-au schimbat.

La OE-2 încerc să stau de vorbă cu cîțiva dintre oțelari. De pildă, aflu de la maistrul Solcan, că Ștefan Cornel a lipsit la un moment dat timp de 11 zile. Pur și simplu a dispărut. „Eu sînt din comuna Sălcioara, îmi spune acesta. Fac naveta. Oțelar sînt de cinci ani și meserie am învățat de la maistrul Bara. Am lipsit o dată unsprezece zile, am fost la o nuntă, s-a lăsat cu scandal și am ajuns la miliție. Dar de atunci nu s-a mai întîmplat". Îl întreb dacă știe ce au însemnat acele zile pentru cei care i-au ținut locul. Tace. Îl rog să-mi spună ce înțelege prin responsabilitate. Îmi răspunde sec, că trebuie să-și îndeplinească sarcinile și să fie disciplinat. Știe că trebuie să dea, cu schimbul său, o șarjă pe zi, că au început să dea chiar și mai mult. Apoi tace din nou.

Vasile Stroe, un bărbat de 27 de ani, care a lucrat ca mecanic agricol la I.A.S. Valea Călugărească și care, aflînd de la televizor ce înseamnă să fii oțelar, a lăsat „vinul pentru oțel", este prim-topitor. Și el a învățat meserie de la maistrul Bara, și el face naveta, însă, în plus, aici a mai învățat că meseria de oțelar n-o poate face oricine. Că fiecare șarjă are ceva nou, te obligă să gîndești, îți pune probleme. „Vorbindu-vă despre șarjele noastre, se destăinuie el, ajung să vorbesc despre democrație, despre responsabilitatea oțelarului. Despre faptul că și eu la rîndul meu, ca și maistrul Bara, trebuie să cresc alți oțelari. Pentru că n-ajunge să înveți să fabrici oțel, ci trebuie să înveți și ce înseamnă democrația, responsabilitatea. Am propus să se facă niște cursuri de calificare pentru oțelari. Apoi am propus să mi se dea niște tineri, ca să facem o echipă, să dovedim tuturor că se poate".

Ion Ungureanu are douăzeci de ani, împliniți de curînd. Este din Pașcani și visul lui era să devină strungar. Are breton, vorbește șmecherește, arborînd o mină indiferentă. Își aprinde o țigară, se proptește într-o rînă și ne măsoară cu detașare.

— Cînd ai lipsit ultima oară? îndrăznesc eu.

— Ce?! A, în februarie. Și de atunci, niciodată!

— Îți place meseria?

— V-am spus, am vrut să ajung strungar, dar întîmplarea a făcut să ajung oțelar. Îmi place.

— Crezi că muncești bine?

— Da, dar pot și mai bine!

— Și ce te împiedică s-o faci? Știi că schimbul vostru merge mai slab?

— Dacă n-avem toate vanele la timp și trenurile de turnare întîrzie! (Toți din cauza indisciplinei și a absențelor nemotivate a celor de acolo. După cum vedeți, lucrurile se leagă, intervine maistrul Solcan).

Îl întreb în continuare pe maistrul Solcan de ce oțelarii de la OE-1 reușesc să-și facă datoria, să-și respecte angajamentele. „Nu ne putem compara cu ei, îmi răspunde dînsul. Au alți oameni." Pe care și i-au crescut ei însiși, insist eu. „E adevărat. Este și o lipsă a noastră, a comuniștilor, a uteciștilor. Am privit prea mult timp neajunsurile cu îngăduință. Trebuia să ne ținem de capul fiecăruia".

★

La oțelăria electrică numărul unu, pe scurt OE-1, Constantin Sava, topitor șef, tocmai repara cuptorul după o șarjă, făcea adică operația de ajustare. Între timp, maistrul Ioan Costinaș, fost oțelar topitor la Cîmpia Turzii, îmi spune că Savu, unul dintre oțelarii lor buni, a fost operator de utilaje la Întreprinderea de beton celular de la Doicești și apoi s-a calificat aici oțelar. „N-am avut nici noi oameni formați. I-am crescut. Vorbim despre democrație, despre răspundere, dar asta înseamnă muncă concretă. Așa ne-am format un colectiv închegat. Eu cred că la OE-2, în afară de greutățile așa zis obiective, bunăoară lipsa unor utilaje, cei tineri, care trebuiau modelați cu grijă, au fost lăsați puțin de capul lor".

Stau de vorbă cu un vechi oțelar, Marin Starcu, care de douăzeci și șapte de ani a pregătit turnarea oțelului la Reșița și la Tîrgoviște.

— Care a fost primul lucru pe care l-ați făcut cînd ați venit la Tîrgoviște?

— Am învățat oamenii să înțeleagă. Nu vă mirați, nu m-am exprimat greșit. Sînt comunist vechi și am aproape treizeci de ani de meserie. Am venit aici pentru că am cerut-o. O oțelărie nouă este o șansă chiar și după douăzeci de ani de meserie, darmite pentru cei care se apucă de tînăr de ea. Acest lucru trebuiau să-l înțeleagă cei veniți proaspăt. Apoi am vrut să-i fac pe oameni să aibă încredere în mine. Și am folosit exemplul personal. Eu pregătesc ansamblul de turnare. Asta presupune să fiu cu ochii în patru pentru ca oțelul să lasă bun. Să nu pierdem nimic din el pentru că o șarjă ne costă pe toți și costă și economia țării foarte mult. Să păstrezi și să întreții utilajele, să te intereseze soarta lor ca propriile tale lucruri.

— Știți că rezultatele celor de la OE-2 sînt mai slabe ca ale oțelăriei în care lucrați?

— Cum îți crești oamenii, așa îi ai. Trebuie să fie o preocupare a colectivului de acolo.

— Dumneavoastră, cei de aici nu-i puteți ajuta?

— O facem. În adunările generale discutăm situația lor, s-au făcut și propuneri, dar în ultimă instanță totul depinde de ei. Democrația are pentru oțelari un înțeles de foc. Să ne dezbatem problemele la temperaturi înalte. Dimineața, în operative, muncitorii discută cu directorul, de fapt cu întreaga conducere, aici la gura cuptoarelor. Apar soluții, idei noi. Dar, cum vă spun, la fața locului. Democrația noastră trebuie să însemne responsabilitate în fața cuptoarelor.

Un asemenea punct de vedere e chiar punctul pe I. Rămîne însă ca el să fie pus apăsat, cum știu să o facă veritabilii oțelari.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un dialog direct între O.E.-1 și O.E.-2 de la Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște

Democrația pentru oțelari înseamnă responsabilitate în fața cuptoarelor

OMUL NOU

O rațiune despovărată de prejudecăți

De-a lungul existenței sale istorice, omul truditor n-a dus numai pe umeri și pe brațe povara unor relații sociale strimbe și ostile. Spoliatorii au avut grijă ca, foarte de timpuriu, să-i exploateze, cît mai barbar posibil, și ignoranța și conduita, obiectiv precară, în care se afla omul dominat de forțele vrăjmașe ale naturii. I-au strecurat în minte și în suflet credințe deșarte, superstiții, frica de puteri supranaturale, iluzia că-și poate ghici destinul cu ajutorul unor științe oculte, că-l poate schimba prin farmece și prin vrăji, învăluindu-l conștiința în prejudecăți care-l făceau să-și continue truda chinuitoare și să suporte mizeria vieții cu speranța unei fericiri veșnice, în **lumea de dincolo**, în împărăția cerurilor, singura fără de început și fără de sfîrșit. S-a cultivat sistematic în conștiința celor mulți și obidiți fuga de real, evaziunea mistică în **lumea de dincolo**, bazate pe disprețul față de bunurile și realitățile acestei lumi. Un tiranic „crede, și nu cerceta" a pus lacăte grele la porțile cunoașterii logice. Povara aceasta spirituală s-a arătat a fi mult mai apăsătoare, cu consecințe mult mai grave pentru ființa umană, reușind să-i bareze calea spre eliberare și împlinire. E o formă de alienare care rămîne vreme îndelungată în conștiința multor oameni chiar după lichidarea alienării economice, sociale și politice. Cu ea omul nou trebuie să ducă încă o luptă înverșunată. Ce altceva sînt și azi tentativele jalnice ale unora de a-și schimba destinul prin vrăji, de a-și afla norocul în ghioc, de a-și alia forțe supranaturale pentru a reuși la un examen sau a cuceri inima **celui sau celei** iubite, decît rămășițele dezonorante ale unor mentalități învechite ? Omul nou nu poate accepta sub nici o formă acel fatalist **ignorabimus**, în umbra căruia o babă analfabetă ar putea, chipurile, ști mai mult decît un doctor în medicină, farmacie sau psihologie. El lucrează permanent, cu instrumentele științelor moderne, asupra propriei conștiințe pentru a o despovăra de ignoranță, de erezii și prejudecăți. El nu poate crede că boala e o pedeapsă divină a cărei vindecare presupune magia sacerdotală. El va repudia pe șarlatani și pe vînzătorii de elixiruri care pretind a vindeca bolile prin purificare, marcîndu-și crasa ignoranță sub o invizibilă manta a unei puteri divine. El va trebui să știe că încă din antichitate Hipocrate a demonstrat convingător că bolile nu-s o pedeapsă a lui Dumnezeu, că ele au cauze naturale, ca toate relele de pe lumea aceasta, și ca atare trebuie înlăturată cauza pentru a face să dispară efectele. Înlăturarea aceasta nu se poate face pe căi miraculoase, ci numai cu ajutorul rațiunii prin cunoașterea temeinică și științifică a lumii, a omului și a societății.

Omul nou nu poate accepta umilința de a avea același orizont de cunoaștere cu omul din întunericul peșterilor. De aceea, el va fi un neobosit luptător pentru răspîndirea cunoștințelor științifice în cele mai largi pături sociale, pentru a-l ajuta pe fiecare să se cunoască mai bine pe sine, să înțeleagă dialectica raporturilor dintre cauză și efect, dintre individ și societate, dintre om și natură. Militînd consecvent într-o asemenea direcție raționalistă el va contribui, totodată, la permanenta lui împlinire. Despovărarea omului de frica animalică, de spaima necunoscutului, de greul ignoranței, de teroarea forțelor oarbe ale naturii, de prejudecăți, va face să cadă unul din lacătele cele mai grele pe care ideologia exploatatorilor le-a pus la poarta minții celor mulți și obidiți. E o datorie și o onoare pentru orice om cu adevărat nou să smulgă lacătul rușinii și umilintei spirituale. Credința în practicile oculte a fost de mult luată în deridere de înțelepciunea lucidă a românului care o socotește „un impozit pe prostie". Împotriva celor ce le mențin încă din prostie și ignoranță, din interese materiale și ideologice trebuie acționat cu toată hotărîrea, folosindu-ne de cuceririle științei, de filosofia materialistă, de bunul-simț al omului contemporan, înaintat.

ION DODU BĂLAN ■

Oameni fără căpătîi, dis-de-dimineață...

Bănuit în amploarea spațiilor sale de muncă, înspre care s-au grăbit sute de mii de oameni, Orașul lucrează. Este abia ora opt și jumătate ; administratori riguroși, ne gîndim, au ridicat deja condicile de prezență iar ceasurile de pontaj au înregistrat demult intrarea în primul schimb. În timp ce se desprind anevoie, din pîcla dimineții de toamnă, străzile rămîn în seama celor ieșiți la primele cumpărături ale zilei. În mulțimea acestora, încercăm să deslușim pe cei care au pornit să cutreiere orașul fără nici un rost și să-și omoare timpul de la primele ore ale zilei, cu mersul lor oscilant, cu privirile lor fără țintă. Oameni fără căpătîi, dis-de-dimineață...

În poarta Cișmigiului îl întîlnim pe Marin Moise, 20 ani, zidar-mozaicar, de fel din comuna Bolintin Vale. Salopeta sa, stropită din abundență cu var și praf de ciment, arată că omul ar trebui să fie la ora aceasta undeva la lucru, pe vreun șantier. El spune că a venit la serviciu la ora șapte, cînd începe programul, dar neavînd materiale a plecat să se plimbe prin oraș cîteva ore. Susține că a fost învoit de un meșter numit Costel. Pe șantierul deschis la hotelul „Carpați", unde trebuia să fie prezent, nu există însă nici un meșter cu acest nume iar inginerul Gheorghe Păun, care conduce lucrările, rugat de noi să ne ajute să-l cunoaștem pe zidarul Moise Marin, încearcă să ne convingă că toți oamenii sînt la posturile lor și ca dovadă în acest sens ne prezintă un alt zidar, care e adevărat că se numește tot Moise, dar Florea, nu Marin. Noua noastră cunoștință poartă o interesantă cravată liliachie la un splendid costum nesifonat, încît amănuntul ne apare revelator în privința ritmului însuflețit de lucru de pe acest șantier unde harababura e-n floare iar răspunderea e privită cu aceeași îngăduință cu care însuși șeful șantierului recunoaște — în cele din urmă — că materialele au sosit ba la ora 7, ba la ora 8, ba la ora 9...

Un bărbat tînăr, la volanul unei Dacii 1300, vine dinspre strada Constantin Mille și parchează, cu îndemînare, lîngă Palatul Telefoanelor. Verifică grijuliu dacă ușile sînt încuiate și urcă, fără grabă, spre Calea Victoriei. În colțul străzii se oprește puțin. Bănuim dilema. Pornește apoi tot în pas de voie spre stînga, în direcția magazinelor „Electrolux" și „Muzica". Are 30 de ani, se numește Alexandru Georgescu și locuiește pe strada Fundeni la numărul 3. De mai multă vreme nu are serviciu. Ceea ce nu înseamnă că **nu lucrează**, spune el. Azi, de exemplu, și-a lăsat acasă soția cu cinci copii, cel mai mic avînd trei luni, și a transportat-o în oraș pe soacra sa, florăreasă. A descărcat mașina cu crizanteme în Piața Unirii, urmînd să mai treacă pe-acolo după prînz, pentru a-și lua acasă soacra și banii rezultați din negoțul zilei. Pînă atunci, însă, după cum singur afirmă, „vizionează vitrinele".

Oarecum asemănător este și cazul lui Ioan Costache, 25 ani, încărcător-distribuitor la I.C.L. Universal și tată a patru copii pe care nu i-a mai văzut demult, de cînd i-a încredințat socrilor, căci nu este curios din fire, spune el, să-i vadă crescînd și nici nu știe exact școlile la care învață doi dintre acești copii. Griji are totuși destule, mărturisește, ocupat fiind întotdeauna, ca și astăzi, să conducă și să supravegheze comerțul pe care-l face în Balta Albă soția sa, Leana, florăreasă, și sora sa, Laura, despre care aflăm că, aceeași îndeletnicire avînd, prin faptul că întreprinde acest negoț la colțul Universității, ar avea motive să se considere cea mai cultă din familie. Lui însuși nu-i displace cultura și argumentează insistînd să ținem cont că nu l-am cunoscut în incinta vreunui restaurant, ci în fața „Cinematecii", așteptînd să cumpere bilet la „Omul mafiei". În privința faptului că se „culturalizează" astfel la o oră și jumătate după ce programul serviciului său a început — și de unde recunoaște că a dat bir cu fugiții — ne roagă să-i punem un „diagnostic mai ușor" întrucît, ca să-l citățm iarăși, „cei de la serviciu mă știu sub altă pregătire de nivel înalt" (!?).

Sigur de el și convins că ar avea aceeași pregătire și de același nivel este și Emil Pieleanu, elev în anul doi la Liceul industrial „Semănătoarea", alt amator al filmului pomenit mai sus. Cursurile școlii încep la ora 14 iar el, afirmă, reține totul din clasă, de la lecții, așa încît acum, dimineața, nu este neapărată nevoie să mai rămînă acasă și să învețe. Că este totuși riscantă pentru el hotărîrea de a părăsi frumosul apartament din Drumul Taberei, construit prin strădania tatălui său, lăcătuș la întreprinderea „Steaua roșie", și a mamei sale, portăreasă la A.S.E., unde ar avea condiții excelente de-a învăța, am putut constata imediat, prin cîteva întrebări al căror răspuns se afla chiar în caietele cu notițe pe care le purta sub braț. Or, caietele acestea — fără a fi fost citite — nu l-au ajutat să știe nici părțile componente ale strungului și nici că Eminescu n-a murit între cele două războaie mondiale !

Poate ca un reflex al deprinderilor dobîndite la cursul de stenodactilografie pe care afirmă că-l urmează, Silvia Rogojan, 20 ani, fostă șatenă, actualmente blondă, singură și tristă fiindcă nu are nici o prietenă, spune ea, și nici colege n-ar putea să aibă, adăugăm, din moment ce nu muncește nicăieri, bate nervoasă cu degetele pe marginea barului „Continental" ca pe o claviatură imaginară, simpla sa prezență aici, la ora 9,45, făcînd imposibil, evident, să mai poată fi de față și la cursul amintit care se desfășoară, după cum singură spune, chiar între orele 8 și 10. Cu asemenea frecvență nici nu este de mirare că în două luni, de cînd a hotărît să se califice în această meserie, n-a reușit să afle marca și numele nici unei mașini de scris. Dintre flori, iubește narcisele, dintre parfumuri, pe cele franțuzești, iar dintre clipe, ca să zicem așa, pe cea „de azi".

Tot la barul „Continental" am întîlnit-o pe Ana Țapu, de 19 ani, de fel din comuna Nuci, Ilfov. La cinci fără un sfert dimineața, spune, a avut prima mașină la București. La șase a fost în autogara Băneasa. A luat orașul în lung, pînă pe bulevardul Ion Șulea, la o soră a ei căreia i-a adus un pachet de acasă și unde s-a și fardat, mărturisește, deoarece acasă, de față cu părinții, n-ar fi îndrăznit. Astfel, cu pleoapele albăstrii, a alergat în centrul orașului, la „Continental", unde de mai multă vreme se întîlnește cu un tînăr prin a cărui țară, după cum spune ea, curge „un fluviu, Ecuatorul"...

La braseria „Athénée Palace" îl găsim pe Ion Băicoianu, bișnițar notoriu. Este inginer constructor și lucrează, numai în scripte, la Întreprinderea de construcții montaj Buzău, vreo trei din cei patru ani de cînd a terminat facultatea consumîndu-și-i pentru a ispăși o dubioasă afacere cu niște icoane. Fiind un intelectual, vrea să ne arate că știe să vorbească : „nu se mai poate rezista dacă nu mă duc să lucrez". Apoi într-o încercare de teoretizare a condiției bișnițarului : „Sistemul nostru de viață se va termina, chiar dacă vrem noi sau nu. Măsurile astea, legile..." Nu-și încheie însă discursul. Ca și cum i-ar fi spus cineva că i-a luat casa foc, se repede spre ușă și dispare în stradă. Nu vrem să ducem pînă la ultima consecință această întîlnire, firește. Dar ieșirea, să recunoaștem, a fost demnă de calitatea omului.

Oameni fără căpătîi. Dincolo de el, însă, bănuit în amploarea spațiilor sale de muncă înspre care s-au grăbit sute de mii de oameni și în care au rămas, la datorie, sute de mii de oameni, Orașul lucrează. De ce unii să rămînă pe margini ?

DUMITRU ELIADE ■

La cinemascopul din Ploiești nu mai sînt locuri în schemă !

La 24 de ani, Constantin Crețu din Ploiești, strada Brazdei, numărul 27, e un flăcău cît muntele, cu brațe vînjoase, capabile să sfarme pietre. Numai că tînărul mecanic-auto nu-și folosește mîinile la spart pietre și nici măcar la repararea diverselor piese de automobil, după o meserie învățată la școala de corecție, prin 1972, ci la specula cu bilete de cinematograf, obișnuitul său „loc de muncă" fiind cinemascopul din centrul municipiului. Are 8 clase terminate și 150 de lei în buzunarul de la piept, umflat în preajma spectacolului de la ora 13.45 al peliculei indiene „Făgăduiala". În mare, cam asta e tot ceea ce are Constantin Crețu pînă la 24 de ani, restul fiind negură și tăiat de frunză la ciini.

Surprins în plină „activitate" de elevul fruntaș de miliție Eugen Dragotă, Constantin Crețu se dovedește a fi o mai veche cunoștință a organelor de ordine. În urmă cu cîteva luni, maiorul Gheorghe Pîrnea de la Serviciul judiciar al miliției municipiului s-a zbătut să-i găsească un loc de muncă, dar Crețu n-a rămas decît puțină vreme la Institutul de proiectări Prahova, alergînd după — îl citățm — „chestii mai ușoare, eu fiind bolnav mai demult și chiar firav", încercînd cu reparatul lădițelor la I.C.V.A. și cu alte asemenea treburi, pentru a se opri, firește, după o îndelungă chibzuință, la vînzutul biletelor cu suprapreț ! La întrebarea „din ce trăiește ?", răspunde textual : „am acasă tot ce-mi trebuie, inclusiv pe Evelina, care a fost calculatoare, dar care s-a lăsat și cu care sînt însurat fără acte". Numele de familie al Evelinei nu și-l amintește, după cum nu-și amintește nici ce lucrează tatăl său, „ceva la Brazi, o fi vreun muncitor", cel care îi dă să mănînce și îl îmbracă pe proaspătul ginerică. Pare să nu fi învățat ce-i roșitul obrajilor. Pe un ton mai degrabă părintesc, colonelul Ioan Mihai, locțiitorul comandantului Miliției municipale, îi explică răbdător că a sosit vremea să-și caute de lucru și să se apuce de-o treabă serioasă, „la cinemascop nemaifiind locuri în schemă". Constantin Crețu, care așază, la 24 de ani, pe masa părinților numai veșnice promisiuni și bilete de film neplasate, nu pare deloc impresionat. Pur și simplu zîmbește, parcă amuzat de întîmplare și de flashul aparatului de fotografiat.

Găsit de locotenentul Liviu Capciu de la același serviciu judiciar la barul de zi „Omnia", față-n față cu o cafeluță și un lichior, Dumitru Octavian, zis „Ferdi", strada Temișani, numărul 34, zîmbește la fel de stins cînd i se cere legitimația de serviciu. Implicat în mai multe furturi și în mai multe condamnări, „Ferdi" a fost repartizat, în urma intervenției organelor de miliție, la turnătoria de la „1 Mai", dar n-a găsit timp să-și facă analizele, avînd, după cum se poate vedea, chestiuni mai importante la ordinea zilei. Are de gînd să se califice, cum zice, la ce-o găsi, dar nu-i prea convine ce i s-a propus (!!), diminețile fiind ocupat cu hrănirea porcilor din bătătură și cu ajutarea mamei în educația celor 3 frați mai mici !

În vreme ce tatăl său, mecanic respectat la locul de muncă, se zbate spre a hrăni 6 guri, fiul cel mai mare, Dumitru Octavian zis „Ferdi", bea lichior la „Omnia" și-și la angajamente. Cu 5 ani mai mic decît „colegul" Crețu, „Ferdi" e un personaj la fel de trist și de anacronic, pe ambii nemunca scoțîndu-i în afara societății. Poate că acum, în ceasul al treisprezecelea, vor înțelege, în sfîrșit, că viețile lor încep de la ei înșiși și că, oricîtă bunăvoință ar avea ceilalți, ei sînt primii răspunzători de biografiile lor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Între două spectacole cu „Făgăduiala", Constantin Crețu, un băiat „bolnav mai demult și chiar firav", își așteaptă clienții

Ocupat fiind cu o cafeluță și-un lichior, „Ferdi" nu și-a găsit încă timp pentru analizele cerute de încadrarea în muncă

O anchetă la Academia de Studii Economice

Cît de reprezentativă pentru studenți este activitatea reprezentanților lor în organele colective de conducere

La ședința din 24 octombrie a Consiliului profesoral al Facultății de planificare și cibernetică economică din A.S.E. București se poate spune că reprezentanții studenților au fost la înălțime : bursele speciale din acest an au fost acordate în unanimitate pe baza propunerilor formulate de studenți și prezentate de reprezentanții lor Tifigiu Liviu, anul IV—C, președintele Consiliului A.S.C. din facultate ; examenele de matematică (anul II) și statistică economică (anul III) nu se vor da scris — cum se propusese — ci oral cum a susținut, obținînd în cele din urmă „majoritatea", studentul Zamfir Gheorghe, anul III—A ; dealtfel în planul de muncă al consiliului pe acest an sînt incluse multe probleme specific studențești, cum ar fi analiza „bugetului" de timp liber al studenților din anul IV („șase ore în fiecare zi plus lucrarea de diplomă, 13 materii cu tot atîtea examene, chiar dacă șase se numesc colocvii") ; analiza modului în care se susțin trei cursuri (asupra cărora studenții nu s-au decis încă) ; situația disciplinelor pentru care nu s-au editat cursuri etc.

Faptul nu surprinde dat fiind climatul de încredere pe care conducerea facultății, ca și majoritatea profesorilor cu prestanță, îl creează prezenței studenților la ...masa de decizie. Semnificative sînt punțile de comunicare pe care însuși decanul facultății, tovarășul conf. dr. Virgil Sora, le întinde studenților ori de cîte ori are prilejul, inclusiv în ședințele consiliului profesoral : „Avem studenți buni, bătăioși și încrederea noastră în ei decurge în bună parte din responsabilitatea cu care abordează problemele și formulează soluții". Smeureanu Ion, acum în anul II—B, pe cînd era în „unu" a propus și s-a aprobat un program de consultații mai individualizat decît cel tradițional. Zamfir Gheorghe, pe cînd era în „doi", a propus și a realizat un dispecerat, în coordonare studențească, privind activitatea la Calculatorul electronic.

Un argument edilitar și arhitectonic pentru extinderea pe care a cunoscut-o Academia de Studii Economice în ultimul deceniu

Sînt și alte probleme ale studenților, prezente într-o formă sau alta, în activitatea reprezentanților. Cît de cunoscută — și recunoscută — este această activitate de către studenți, aici părerile sînt împărțite. Opinia lui Martin Victor, anul IV—C, vicepreședinte al Consiliului A.S.C., este sintetizatoare: „Mulți nu-și cunosc reprezentantul, dar apelează la el indirect, nu-l cunosc nominal, dar știu că există". Pe aceeași linie se înscriu și răspunsurile unui grup de studenți de la o altă facultate — Comerț — la una și aceeași întrebare : „Știți cine vă reprezintă în Consiliul profesoral ?" Dacă în legătură cu numele reprezentantului, răspunsurile erau în jurul și uneori chiar coincideau cu cel adevărat, nedumeririle studenților vizează chestiuni de fond. De pildă, Strutinschi Dan, II Comerț, nu știe „cam care este puterea unui student în consiliu", Stoica Nicolae, III R.E.I. — „cam pe ce post se află acolo" : Puchianu Nicolae, II Comerț, constată „absența oricărui control asupra activității lor" ; Neagu Nicolae, III R.E.I., exemplifică absența opiniei reprezentantului lor prin reîmpărțirea nejudicioasă a studenților în grupe noi, acum, la mijlocul studiilor, iar Seche Eugen, I.C.I. — exemplifică — cu aceeași absență dar a altui reprezentant, în problema repartizării studenților din anul I în subgrupe de studiere a limbilor străine. Șirul nedumeririlor ar putea fi lungit oricît de mult. Tot Neagu Nicolae încearcă să sintetizeze : „Reprezentanții noștri sînt cunoscuți, dar într-un cerc... restrîns" (apreciere ce avea să fie însușită de majoritatea celor cu care am discutat pe parcurs).

Această includere a studenților în dezbaterea propriilor lor probleme pornește de la cîteva principii ferme pe care decanul facultății, prof. univ. Alexandru Puiu, le urmărește cu consecvență : „De la bun început trebuie spus că studentul este un partener egal, capabil de a sugera decizii viabile în procesul de conducere al unei facultăți. Iar pentru ducerea la bun sfîrșit a acestui mandat e necesar ca reprezentanții să aibă întotdeauna o problemă concretă de rezolvat, prilej de afirmare a competenței și de confirmare a realei democratizări a vieții universitare". Ca atare, și la Facultatea de comerț există acest climat de dialog deschis cu studenții atît direct cît și prin intermediul reprezentanților acestora în Consiliul profesoral.

Totuși, nu putem trece peste insuficienta funcționalitate a celeilalte relații — dintre reprezentanți și cei pe care-i reprezintă. De pildă hotărîrile luate în Consiliul profesoral în legătură cu cele două probleme ridicate mai sus (reorganizarea grupelor de studii și repartizarea în subgrupe de limbi străine) sînt pe deplin justificate, dar nedumerirea studenților va continua cîtă vreme reprezentanții lor nu vor face măcar efortul de a explica aceste hotărîri, de ce s-a făcut așa și nu altfel. (Iată o primă „temă" din acest an pe care o lăsăm în seama studentelor — reprezentante Zamfirescu Mihaela, Popescu Mariana, Popa Steluța). Pentru că dacă autoritatea președintelui Consiliului A.S.C. pe facultate, Ivașcu Dorin, e recunoscută și apreciată de studenți, despre ceilalți reprezentanți nu se poate afirma același lucru.

Nu numai sub aspectele deficitare amintite mai sus, ci în genere, se remarcă o oarecare plutire în generalități în privința unei reprezentări reale, eficiente a studenților. Sarcinile asociației studenților comuniști sînt încă „în față" în acest domeniu, cum afirma președintele Consiliului U.A.S.C. din institut, asist. univ. Stancu Ion ; popularizarea în masa de studenți a drepturilor și obligațiilor reprezentanților lor ; mai multă atenție și mai puțin formalism acordate însuși momentului alegerii acestor reprezentanți ; control ferm al asociației asupra îndeplinirii obligațiilor statutare de către reprezentanți ; și — înainte de toate acestea — sau prin toate acestea, asociației îi revine ca principală sarcină educațională, formativă, ce decurge din însești documentele de partid privind democratizarea întregii vieți sociale, crearea în rîndul studenților a unui climat de încredere în posibilitățile lor de a participa la perfecționarea și conducerea procesului de învățămînt.

OCTAVIAN ȘTIREANU

De ce scade curba rezultatelor la Olimpiada Internațională de Matematică ?

În vara anului viitor, țara noastră va găzdui OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ. Evenimentul impune o atenție particulară cu atît mai mult cu cît, în ultimii ani, curba rezultatelor obținute de loturile noastre reprezentative a coborît vertiginos. Dacă în 1974 încă ocupam un loc oricum onorabil, în 1977 ne-am clasat pe locul 15, respectiv antepenultimul. Pentru redresarea unei asemenea situații, evident, se impune, mai întîi, depistarea cauzelor. Iată dar intenția cu care, zilele trecute, am discutat cu cîțiva profesori de matematică, pe care-i recomandă în acest sens o pasionată activitate de depistare și sprijinire a elevilor dotați în acest domeniu.

Conf. dr. Ion Cuculescu : „Am condus delegația română la OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ a elevilor între 1973 și 1977. În acest an am participat la lucrările finale ale olimpiadei naționale, în comisia centrală. Pentru scăderea continuă a rezultatelor noastre în clasamentul pe națiuni, din 1974 încoace, nu pot numi o cauză unică. Cred, de pildă, că putem acuza, pe de o parte, calitatea selecției lotului reprezentativ, selecție care se face, după finala pe țară, printr-unul sau mai multe baraje. Aceasta cu atît mai mult cu cît, dacă pînă în 1974, erau admiși la baraj finaliștii de la 10 puncte în sus, din acel an n-au mai intrat la baraj decît cei care au obținut minim 16 puncte. Este adevărat că acest lucru este stabilit de **Regulamentul concursurilor pe obiecte pentru elevi,** dar nu este mai puțin normal ca asemenea reglementări pe care le stabilim să nu fie considerate ca imuabile, mai ales că în toți acești ani un apreciabil număr de elevi ne-au asaltat mereu rugîndu-ne să stăruim pentru coborîrea baremului de punctaj în vederea intrării la baraj. Personal cred că ei au dreptate, că acest lucru ar asigura șanse mai mari alegerii celui mai bun lot reprezentativ. Nu este lipsit de importanță nici faptul că, spre deosebire de olimpiada națională la cea internațională materia cerută este mai redusă. Materia dificilă a ultimelor clase de liceu, pe care, în mod normal noi o pretindem la olimpiada noastră nu mai face obiectul cerințelor pentru O. I. — și evident nici pentru baraj — așa încît o mai largă participare la această ultimă selecție ar trebui să fie privită ca firească și utilă. Aș mai putea numi drept cauză a rezultatelor slabe de care vorbim și ceea ce mie mi se pare o slabă pregătire în general a elevilor pentru O.I. Mă gîndesc desigur și la preocuparea în acest sens a profesorilor lor de matematică, la măsura în care elevii sînt ajutați și îndemnați să rezolve problemele date la olimpiadă în anii precedenți. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd ca importanță, aș mai aminti că, din diferite motive, implicit din felul cum organizăm barajele nu toate vîrfurile noastre participă la O. I., lucru care, fără îndoială, ne micșorează șansele. Apoi, în 1977 un singur baraj cred că a fost neconcludent. Li s-a lăsat concurenților o singură zi între etapa finală și baraj. Pentru aceasta din urmă mai rămînea o altă zi în care trebuiau să se desfășoare și festivitatea finală și masa comună, obișnuită în asemenea împrejurări. Departajarea n-a fost deloc clară. În 1976 s-au ținut două baraje. Departajarea a fost atunci foarte limpede. Cele spuse pînă acum sînt, desigur, doar cîteva dintre lucrurile care pot și trebuie să intre într-o astfel de discuție".

Am încercat să aflăm de ce — în condițiile expuse — nu s-a ținut și în 1977 un al doilea baraj. La Societatea de științe matematice, secretarul acesteia, prof. Florea Păsărică, ne-a prezentat o adresă datată 15 aprilie 1977, trimisă de tovarășul Nicolae Teodorescu, președintele comisiei centrale, Ministerului Educației și Învățămîntului. „Mulți dintre cei necalificați — se spune în respectiva adresă — m-au rugat aproape cu lacrimi în ochi să-i încercăm încă o dată, avînd conștiința valorii lor, conștiință pe care eu însumi o am. Totuși (??) consider că ar fi fost o greșeală de neiertat să formăm echipa ca urmare a acestui baraj". Lucru pentru care președintele comisiei centrale propunea ministerului un al doilea baraj. De ce însă nu s-a ținut — ca în alți ani — imediat acest al doilea baraj ? De ce această complicație — și întîrziere — cînd totul putea fi foarte simplu ? Amînarea mesei festive cu o zi era mai dificilă decît o asemenea complicație procedurală și funcționărească ? Ca să nu mai vorbim de faptul că, din motive extraprofesionale, elevul Stelian Mihalaș, în mod detașat cel mai bun din lot — a obținut la baraj 40 de puncte din 40 posibile, următorul calificat obținînd abia 30 de puncte — n-a mers, pînă la urmă, la O. I.

Acad. prof. dr. docent Caius Iacob, vicepreședinte al Societății de științe matematice, a avut de asemenea amabilitatea să opineze : „Noi avem în țară o bună și îndelungată tradiție în ce privește concursurile de matematică. Societatea noastră a continuat aceste tradiții. Pînă nu demult, toate chestiunile — inclusiv de organizare — erau în seama S.S.M. Ea a propus și organizarea O. I. A fost o inițiativă românească. Pînă în 1974 rezultatele au fost bune. Cam de atunci, însă, rolul organizatoric de prim plan a fost preluat de minister. E forul care organizează și alte olimpiade. Fatal, măsurile sînt uneori generale. Poate că nu se potrivesc prea bine olimpiadei de matematică. Eu îmi permit desigur să zic poate, numai că rezultatele, de fapt, demonstrează acest lucru. Selectarea lotului este deficitară. Apoi, pentru corectarea lucrărilor, profesorii nu sînt nici aleși foarte bine — adică cei mai buni pentru asta — și nici n-au timp suficient. Este necesară mai multă grijă, pentru că se pun probleme de mare finețe, aș zice ca în stabilirea unui diagnostic medical. Profesorii din comisie și mai cu seamă cei care însoțesc lotul trebuie să-și îndeplinească rolul mai activ. Există tradiții ale școlii matematice din diferite țări. Ei trebuie să aibă grijă ca la O. I. să fie reprezentat — prin problemele propuse — și specificul tradiției noastre. Și nu este ultimul lucru în ordinea importanței ca atît delegații noștri cît și problemele propuse de noi să ajungă la timp. Trebuie făcută o deosebire între profesorii teoreticieni și profesorii problemiști cum le zicem noi. Rolul acestora din urmă e important, dar ei sînt cunoscuți mai mult la S.S.M. decît la inspectoratele școlare și la minister. Eu dealtfel n-am înțeles niciodată cum își alege ministerul colaboratorii pe care îi consultă. Lucrul nu este deloc lipsit de importanță, dar, desigur, nici nu este acesta momentul să intrăm în detalii. Oricum, pentru îmbunătățirea rezultatelor noastre la O.I. — mai ales că în 1978 se va desfășura din nou la noi în țară — cred că principalele lucruri de care trebuie să ținem seama sînt asigurarea unei bune selecții a lotului reprezentativ, precum și o mai mare atenție alegerii profesorilor".

Întrerupem aici prezentarea opiniilor exprimate de către interlocutorii amintiți, cu precizarea că toți cei cu care am stat de vorbă au stăruit cu deosebire asupra calității selecției lotului, a utilizării vîrfurilor, precum și asupra necesității unui dialog eficient între Ministerul Educației și Învățămîntului și Societatea de științe matematice. Întrucît este vorba implicit de creșterea viitorilor matematicieni ai țării și dată fiind importanța științelor matematice pentru dezvoltarea societății moderne considerăm cele de mai sus doar preambulul unei discuții necesare. Așteptăm cuvîntul factorilor responsabili precum și al pasionaților acestui domeniu.

DORIN GHERGHINESCU

Reportajul unei operații pe cord deschis

„Oameni buni, trăiesc! Trăiesc cu adevărat!"

O scrisoare disperată : „...Actualmente am ajuns să fiu prizonierul apartamentului meu. De luni de zile eu nu am ieșit afară, sînt complet rupt de lume. Asta începe să mă doboare, să mă apese, mă face să-mi blestem zilele pe care le-am trăit sau le mai am de trăit, să ajung pînă acolo încît să-mi pun singur capăt zilelor. Nu pot să îndur sentința de a fi parazit social, nu pot să îndur ca soția și copiii să se uite la mine ca la un infirm. Nu vreau și nici nu pot cerși mila nimănui. Încerc să nu mă dau bătut. Iubesc cum este și firesc viața, natura, oamenii, tot ce mă-nconjoară. Iubesc acest pămînt cu cer albastru, pe care am încercat să-mi făuresc vise, răpuse de boală. Nu vreau să dau nici un pas înapoi".

Diagnostic : Stenoză mitrală cu hipertensiune pulmonară, fibrilație atrială, insuficiență cardiacă gradul IV, endocardită bacteriană subacută".

Coborîm grăbiți din acceleratul de București tras la peron. E o dimineață tulbure la Tîrgu Mureș. Cad ultimele frunze. Trecătorii alunecă fantomatici prin ceață. Autobuzele se strecoară pe străzi, aglomerate, cu oameni atîrnînd pe scări. Se aud sirenele fabricilor. Oprim un taximetru și indicăm șoferului nebărbierit, șifonat de nesomn, să ne repeadă urgent la Spitalul de chirurgie nr. 2. Ridică din umeri nedumerit. Acolo unde au loc operațiile pe inimă ! Încuviințează grav și iluminat. Apasă pe accelerator pînă la refuz. Scrisoarea citată mai sus e semnată de unul din pacienții spitalului în care urmează să intrăm, și e expediată înainte de internare. Scrisoarea unui condamnat la moarte printr-un accident nefericit al naturii. Pacientul se poate afla în aceste clipe pe masa de operație. Intenția noastră este să asistăm la operația lui pe cord deschis, efectuată de echipa doctorului Radu Deac. Operația cu numărul 100 ! Sîntem informați că din 100 de operații pe cord deschis, peste 90 au reușit total. Fapt extraordinar și de răsunet pentru că, se știe, numai unele clinici din lume, specializate în acest gen de operații ultrarafinate, înregistrează peste 90 și 95% intervenții fericite.

În spital, pe trepte, pe culoare, prin săli de așteptare, trec în toate sensurile femei și bărbați în halate albe. Urcăm la etajul 2. În salonul de gardă e liniște. Cineva face duș. Un aparat de radio uitat deschis transmite ora exactă : 7 și 35 de minute. Din încăperile blocului operator se aud zgomote ca dintr-un laborator de muzică concretă, clinchete și șarje de instrumente extrase din etuve sterilizate. Femei și bărbați în halate albe, cu mască de tifon, cu mănuși de operație alunecă printre aparate ca într-o cabină spațială. Este momentul în care își începe activitatea echipa de anesteziști condusă de eminentul doctor Ștefan Kerek. Bolnavul care urmează să fie operat e adus din salon și pregătit pentru operație, anesteziat și catapultat în zonele rarefiate, imponderabile ale somnului și visului, departe de suferințele imediate, de erori și de griji, de lumea dezlănțuită.

E dimineață, devreme, și primul schimb de medici intră în sala de operații printr-un ritual exact, într-un travesti fabulos, cu măști sterilizate și mănuși transparente, purificați parcă prin nenumărate filtre, aproape desprinși de centurile de gravitație, ușori, elastici.

În acest timp, în camerele de gardă medicii echipei conduse de doctorul Radu Deac conversează atent, laborios, despre somnul de peste noapte al ultimilor pacienți din camera de reanimare și despre starea bolnavilor care vor intra în zilele următoare sub jetul de proiectoare al blocului operator. Mi se spune că sînt cîteva sute de inimi în țară care bat în speranța că vor fi vindecate în Clinica de chirurgie cardiovasculară din Tîrgu Mureș, că sînt cîteva sute de bolnavi care solicită prin scrisori disperate intervenția echipei de medici conduse de Radu Deac, cîteva sute de pacienți înregistrați care urmează să fie programați în lunile și în anii următori. Atît de tîrziu? Nu trebuie să uităm că echipa de intervenție pe cord deschis din Tg. Mureș e restrînsă și personalul medical auxiliar insuficient, chiar dacă doctorul Radu Deac încearcă să ne asigure că actualele condiții în care lucrează reprezintă un triumf al rațiunii. Și îl cred. O intervenție pe cord deschis costă, la ora actuală, mii și zeci de mii de dolari, plătiți de nenumărați pacienți de pe glob cu prețul unor sacrificii enorme. La noi, o astfel de operație nu-l costă nimic pe bolnav. Cheltuielile sînt suportate de stat. Astfel încît blocul operator din Clinica de chirurgie cardiovasculară din Tg. Mureș este unul din locurile cele mai sensibile ale manifestării umanismului concepției noastre despre om.

Ne interesăm de pacientul care a scris în urmă cu cîtva timp rîndurile citate mai sus. Se numește Zenobiu D. și locuiește în Intrarea Coreea nr. 20 din Oradea. A ieșit demult din spital ! A fost operat, i s-a înlocuit valvula mitrală, intervenția a reușit și omul e sănătos. Și cu toate acestea, ni se precizează, reușita unei astfel de operații în stadiul final al bolii cardiace trebuie considerată excepție și nu regulă. Ni se arată una din scrisorile de mulțumire trimise de Zenobiu D. după intervenția pe cordul său deschis. Reținem primele cuvinte : „Oameni buni, trăiesc ! Trăiesc cu adevărat !" Atît despre unul din pacienții readuși la viață de echipa de chirurgi condusă de doctorul Radu Deac. Regretînd faptul că nu putem consemna reportajul propriei sale întoarceri printre oameni, ne oprim asupra pacientului care va fi operat azi, o femeie în vîrstă de 28 de ani, țesătoare într-o întreprindere din Gheorgheni, mamă a doi copii, cu numele de Floarea N. O ființă plăpîndă și discretă, măcinată de boală încă din adolescență, cu inima imensă ca un glob pămîntesc pentru demonstrațiile elevilor de școală .

Doctorul Radu Deac (al doilea din stînga) împreună cu echipa sa în timpul operației prezentate în reportajul de față.

Doctorul Radu Deac are 37 de ani și e tatăl unui copil. Statură mijlocie, eleganță decentă, calm aparent, față care nu trădează ușor expresiile sufletești, voce sigură, egală, gesturi economice, precise, ordine și disciplină care transpar și din felul în care sînt așezate lucrurile în minusculul său cabinet. Ne dă cîteva explicații telegrafice. Îl întrebăm ce a făcut azi, începînd de la primii ochi deschiși, pînă la salutul de „bună dimineața" dat colegilor de echipă. E surprins. Ce să facă ? S-a trezit, s-a ocupat de propria toaletă, a băut un ceai, a răsfoit corespondența, s-a îmbrăcat și a venit „ca tot omul, la slujbă". Sînt dezamăgit. Mi se pare totuși că un medic care face aproape zilnic operații pe cord, care răspunde timp de cîteva ore de viața și moartea pacienților săi în împrejurarea cea mai gravă din existența acestora și în locul unde se află impulsul fundamental al alcătuirii noastre biologice, nu se poate trezi dimineața ca orice om. Și totuși, așa este. În sfîrșit, îi cerem permisiunea să-l însoțim de-a lungul acestei zile „obișnuite" de toamnă, în sala de operații. Sînt, pentru cîteva ore, un fel de chirurg prin costumație și prin mască, de fapt un spectator în fața celei mai dramatice întîmplări pe care o poate trăi un om într-o viață : epopeea cordului deschis !

Trecem, împreună cu doctorul Radu Deac, printr-o sală care seamănă cu unele laboratoare din romanele științifico-fantastice, aglomerată cu aparate de investigat, sub lumini filtrate de draperii întunecate și urmărim, pe un ecran, secvențele stupefiante ale arterelor coronare în plină circulație sangvină, saltul fantastic în organism al sîngelui pompat de inimă, totul înregistrat în alb și în negru, pe peliculă Kodak. Aici se pot investiga cinematografic efectele unui atac de cord, ale infarctului miocardic și se poate stabili exact necesitatea unei intervenții chirurgicale. Și acum, după ce am văzut pe film, printr-o radiografie cu valoare de document pentru fiecare dintre noi, înlăuntrul de fosfor al vieții omului, ne îndreptăm spre sala de operații. Ne completăm toaleta cu ultimele accesorii sterilizate. Doctorul Radu Deac a devenit mai intim, mai familiar. Echipa de medici și asistenți medicali foarte tineri pe care o conduce îl întîmpină ceremonios și amical, de data aceasta în halate albastre. Doctorul surîde. Înțeleg că pe măsură ce se apropie de jetul de proiectoare din sala de operație, pulsul îi crește, emoția îl smulge din contradicțiile existenței cotidiene și-l proiectează în linia întîi a vieții și morții, acolo unde se aleg definitiv valurile mării de țărm și unde ți se cere ori totul, ori nimic, pentru că în sala de operație, cu inima pacientului în mînă, nu există jumătăți de măsură ! De ce ? „Inima însăși, ori bate, ori nu bate ; ea nu bate așa și-așa, ea nu bate pe jumătate !" — spune doctorul Radu Deac și în clipa următoare uită definitiv de restul lumii. Viața se concentrează asupra inimii din fața sa, care se zbuciumă catastrofal în pieptul deschis al bolnavei.

Date tehnice, absolut necesare : ne aflăm în sala de operații 4 medici chirurgi, 2 medici anesteziști, un medic cardiolog, un perfuzionist, 2 asistenți instrumentari, un asistent de explorări, un asistent de anestezie și un reporter. Lumină de seră. Aparatele la care e conectată pacienta de pe masă foșnesc și pulsează ca zeci de orologii discrete și etanșe. Ici-colo pîlpîie lămpi mici, colorate, care semnalizează evenimente secrete petrecute în făptura bolnavei. Sîntem înconjurați de cadranele și ecranele aparatelor de anestezie și ventilație, ale inimii și plămînului artificial, ale monitorului pentru supravegherea constantelor vitale, de ecranul televiziunii cu circuit închis. Cineva respiră ritmic, adînc, dramatic în sală. E foșnetul pompei de respirație artificială.

Medicii și asistenții se cheamă între ei ușor, parcă din vîrful buzelor, parcă în vis, parcă anume ca să nu tulbure somnul bolnavei : Mihai, Paul, Suzana, Emil, Ștefan ș.a.m.d. Dintr-un sentiment firesc, de echipă și de solidaritate prin curaj și prin risc. Pentru că nu oricine poate face parte dintr-un astfel de echipaj. Din zeci de aspiranți s-au selectat, în virtutea experiențelor de fiecare zi, cîțiva oameni cu o înaltă conștiință profesională, cu talent, cu pasiune, cu sete de informare, cu nervi și o sănătate de fier. Instrumentele se încrucișează, inoxidabile, strălucitoare, deasupra pieptului deschis al pacientei aflate acum, probabil, în somn profund sau în somn lent. Inima, inima, inima e numai luptă, e numai zbucium, e numai cutremur. Începe marea aventură a inimii dilatate din cauza bolii, hipertrofiate. Doctorul Radu Deac, împreună cu medicii din echipă, execută calmi, siguri, incizii după incizii pe inimă. Artere și vene „declampate", scoase din circuitul normal al organismului, se conectează rapid, în cîteva fracțiuni de secundă, la rețeaua de vase artificiale care țîșnește din aparatele așezate jur-împrejur, ca dintr-o caracatiță. Ne scufundăm treptat într-un păienjeniș de tuburi transparente și flexibile prin care sîngele pulsează fabulos, într-o junglă domestică de vene și artere din plastic care vor prelua în curînd circulația sanguină a organismului, prelungind-o în afara trupului inert supus intervenției și parcă în afara timpului. Treptat, treptat bătăile inimii se reduc, contracțiile se estompează și inima devine un organ inert, eșuat. E aproape incredibil cum degetele înmănușate și ultrasensibile ale medicilor reușesc să se descurce printre instrumentele rigide înfipte în rana deschisă. Inima a murit ! Trăiască inima ! Viața continuă să se zbuciume prin aparatul care reglează circulația sanguină în organism, pompînd ca o inimă obișnuită la un singur șoc, la o singură bătaie, 80 de mililitri de sînge propriu și sînge obținut din donații, prin vasele comunicante ale femeii aflate pe masa de operație, oxigenînd centrii vitali și întreținînd flacăra vieții. Fără precizia extraordinară a tuturor membrilor echipei și a tuturor aparatelor, fără sute de experiențe prealabile pe animale, fără intervențiile de zi cu zi în blocul operator, această operație pe cord deschis, unde fiecare fracțiune de secundă este importantă ca însăși viața, nu s-ar putea desfășura ! Oamenii din fața mea au executat pînă acum aproape 60 de transplanturi de inimă pe animale și mărturisesc că sînt pregătiți în orice moment să treacă, dacă viața o va cere, la transplantarea ortotopică, prin scoaterea inimii omului și înlocuirea ei, în același loc, cu a unui donator.

La pupitrul de comandă al aparatului care preia sarcinile inimii și plămînilor se află în acest moment Giurconiu Emil.

Inima oprită a pacientei este întoarsă pe toate părțile, cercetată amănunțit și în cele din urmă secționată în locul ideal pentru înlocuirea valvulară necesară. Valvulele artificiale sînt pregătite. Valvule biologice, folosite pentru prima oară în țara noastră de echipa condusă de doctorul Radu Deac. Inima, odată deschisă și golită de sînge, seamănă cu o pungă pe care degetele doctorului Radu Deac o răsucesc și o răscolesc febril, exact, despărțind cu bisturiul valvulele mitrale lipite una de alta din cauza bolii și lărgind cordajul lor pentru o funcționare normală a cordului de acum încolo. Operația se numește valvotomie completă, valvuloplastie. În același mod, ni se spune, au fost efectuate, la alți pacienți, corectarea unor defecte cardiace congenitale simple — defecte septale — sau complicate — tetralogie și pentalogie Fallot. De asemenea, înlocuirea concomitentă a două valve cardiace.

Peste cîteva minute se refac drumul parcurs, de data aceasta în sens invers. Incizile sînt cusute pe rînd, arterele și venele sînt recuplate în propriul sis-

tem de circulație sanguină. Gesturile acestea care pregătesc reintoarcerea organismului la propriile bătăi de inimă sînt meticuloase și întortocheate. Urmărindu-i pe cei 4 medici aplecați deasupra pacientei, încercînd să coasă cu ac și ață — de fabricație specială — rănile deschise ale inimii, am pentru cîteva fracțiuni de secundă revelația unui vechi proverb care spune că viața omului atîrnă de un fir de ață!

Ne privim ceasurile. Se împlinesc 14 minute de cînd inima pacientei a încetat să mai bată. Îi urmăresc trăsăturile umbrite de somn. Are fruntea ușor crispată. Cîteva riduri se strîng ca nervurile într-o frunză care se pregătește să cadă. Mă întreb ce imagini îi tulbură somnul acum? Și ascult, din cînd în cînd, raportul discret al medicilor și asistenților care citesc, după aparate, starea reală a organismului în diferite faze ale operației. Ne apropiem de momentul critic. Odată inciziile închise, inima cusută, vindecată de rana ei veche, uzurpatoare, medicii verifică eficiența intervenției, recuplînd inima la circuitele normale, integrate ale organismului, încercînd să pornească motorul primordial, să-l smulgă din inerție, să-i restabilească bătăile. Moment de tensiune și de așteptare. Inima se umple din nou de sînge. În același timp trebuie golită de orice bulă de aer pentru evitarea unui accident cerebral! Se face apel la „defibrilator" pentru pornirea cordului cu ajutorul paletelor racordate la circuitul electric urban. Brusc, trupul bolnavei tresare violent și în clipa următoare inima se zbate din nou ca o nebuloasă fierbinte, pompînd sînge în organism. Surpriză! Inima aceasta a pornit mai repede decît se sconta. Medicii se privesc în ochi cu emoție. Nu cumva să fi rămas aer în inimă! Urmăresc grăbiți înregistrările de pe monitor. Se apleacă și ascultă încordați bătăile inimii. E bine. Operația a reușit! Și dacă nu reușea! Intervenția se relua pînă la corectarea definitivă a defectului inimii. Inima pacientei bate din nou ca un cord normal. Se spune că doctorul Radu Deac are, prin experiență, o sensibilitate deosebită a degetelor care pipăie rana în cavitățile intime ale inimii. Colegii de echipă au o încredere oarbă în sensibilitatea sa. Într-adevăr, îmi aduc aminte acum, la un moment dat, înainte de a se închide rănile, doctorul Radu Deac a mai controlat o dată, întrînd cu degetele adînc în cord, desenul exact al operației. Și în acel moment colegii de echipă au ridicat privirile spre el cu răsuflarea întretăiată. E bine! Șeful echipei de medici se retrage de sub proiectoare, se îndepărtează de teatrul de operațiuni, lăsînd locul ultimului schimb care urmează să predea pacienta echipei de reanimare, de terapie intensivă. Oamenii lucrează acum decontractați. Ochii se luminează. Zîmbesc. În atmosfera sălii de operație plutește un aer cald. Am transpirat. Viața reintră în dreptu-rile ei.

24 de ore mai tîrziu intrăm în camera de reanimare, în halate albe, sub impresia violentă a razelor de soare care năvălesc prin ferestrele înalte. E o zi de toamnă limpede și caldă cu frunze care cad sărbătorește din copaci pe caldarîm. Floarea N. își scoate masca de oxigen și ne răspunde că se simte bine. O întreb dacă mai are dureri. Zvicnește capul și, surîzînd, îmi răspunde că nu simte nici o durere. Mi se pare incredibil cum nu doare o inimă atît de frămîntată ieri, pe masa de operație! De jur împrejur, aparate, cadrane și ecrane pe care sînt urmărite reacțiile organismului.

Asistentele din echipa de terapie intensivă au fețele împurpurate și par obosite. Una dintre ele e însărcinată și va naște în curînd. Mi se pare teribil acest triumf al vieții într-o cameră de reanimare unde existența e întreținută prin transfuzii de sînge și tuburi cu oxigen.

În orice caz, ochii Floarei N. strălucesc fierbinți de recunoștință. Fața ei, întunecată ieri, se scaldă astăzi în lumină ca într-o cascadă. E pur și simplu transfigurată de o extraordinară sete de viață. Se spune că bolnavii de inimă sînt cei mai optimiști pacienți, Îți face impresia că Floarea N. va renunța la patul din sala de reanimare și va da buzna imediat în viața de toate zilele, pe un cîmp plin cu flori, gonind cu copiii de mînă după fluturi. E imaginea care a obsedat-o în somnul grav de ieri, de pe masa de operație. „Oameni buni, trăiesc! Trăiesc cu adevărat!" Iată o inscripție demnă pentru orice sală de reanimare din lumea largă.

A. DOHOTARU

Manșoane îngropate nu numai din punct de vedere tehnic, ci și administrativ

Despre autorul invențiilor asupra cărora vom zăbovi în cele ce urmează, despre tînărul inginer craiovean Adrian Stănculescu se pot spune, firește, o mulțime de lucruri. Absolvent din 1961 al secției de mașini și aparate a Facultății de electroenergetică din cadrul Politehnicii bucureștene, lucrător în colectivul de proiectare al Întreprinderii de rețele electrice din capitala Doljului, Adrian Stănculescu nu este, bineînțeles, un om perfect, ba chiar am putea spune, ascultîndu-l și cercetîndu-i biografia, atît cît ne-a stat în putință, că are și unele defecte, mai puține însă, îndrăznim să afirmăm, decît calitățile ce-l caracterizează, între ultimele așezîndu-se, la loc de cinste, dragostea pentru meserie și spiritul novator. Mai multe brevete de invenție stau mărturie virtuților de mai sus, patimii inginerului Stănculescu de a iscodi și găsi drumuri noi în profesiunea sa.

Din mai multele invenții ale inginerului Stănculescu va fi vorba în cele ce urmează de două, anume de „Procedeu de manșonare de legătură pentru cablurile electrice", brevet numărul 58037, precum și de „Procedeu de manșonare de derivație pentru cablurile electrice", 58363, ambele datînd din 1973 și ambele reprezentînd îmbunătățirile unei mai vechi inovații a tehnicianului oltean, realizată în anul 1967, sub titlul „Manșoane din material plastic". Cele două brevete, plecate de fapt din aceeași idee, reprezintă în esență înlocuirea tradiționalelor carcase metalice, din fontă, umplute cu masă neagră de turnare, folosite pentru îmbinarea în legătură și derivație a cablurilor electrice subterane, cu manșoane din material plastic, cărora autorul le-a găsit, prin comparație cu carcasele așa-zise clasice, o sumedenie de avantaje de ordin economic, între care reducerea cheltuielilor de transport, înlocuirea metalului și eliminarea masei de turnare, diminuarea forței de muncă, folosirea de material mai ieftin etc. În ansamblu, o reducere cu o treime a cheltuielilor impuse de operația de legare a cablurilor electrice subterane, o economie de peste trei sute de lei la fiecare manșon, cifră care n-ar spune, poate, prea mult, dacă n-ar intra în discuție, la nivelul rețelelor electrice din țară, o nevoie de cîteva zeci de mii de manșoane, anual.

Imediat după apariția brevetelor de invenție, al căror titular a devenit, firește, I.R.E. Craiova, ideea inginerului Stănculescu a fost îmbrățișată cu entuziasm, o comisie alcătuită la nivelul Centralei industriale a energiei electrice și termice încheind, după o temeinică analiză tehnico-economică, un proces verbal, prin care a recomandat, la 3 aprilie 1974, „generalizarea la întreprinderile C.I.E.E.T.—I.R.E. în vederea manșonării cablurilor cu izolație din PVC cu tensiunea de funcționare pînă la 1 000 V", subliniind totodată obligațiile titularului de brevet, I.R.E. Craiova, de „a ține evidența aplicării la I.R.E. a invenției...", „de a organiza cursuri de instruire cu personalul de la toate I.R.E. ce execută lucrări la cable (sic!) subterane conform procedeului menționat mai sus" etc.

Toate păreau a fi în regulă, iar invenția lui Adrian Stănculescu pornită pe drumul cel mai drept, așa cum îl gîndise și sperase însuși inventatorul. Numai că, în urma unor neînțelegeri ivite la nivelul întreprinderii, în perimetrul căreia neastîmpărul tînărului inginer și lupta sa împotriva comodității au început să deranjeze, Biroul tehnic a hotărît, fără nici un fel de argumentare științifică, „sistarea execuției acestor manșoane", după cum ne este dat să citim într-o adresă din decembrie 1974 a forului respectiv.

În acest punct al expunerii se cade să ne oprim o clipă și să facem unele comentarii. Mai întîi, să ne exprimăm nedumerirea față de faptul că Biroul tehnic a încălcat decizia unui organism superior, respectiv a C.I.E.E.T., despre care am scris mai devreme, apoi surprinderea față de faptul că, în luna decembrie, Biroul tehnic s-a dezis oficial („nu se vor mai prevedea în documentațiile de proiectare și nu se vor mai executa manșoane din material plastic") de punctul de vedere acceptat în noiembrie, adică o lună mai devreme!! Firește, inventatorului i s-au prezentat unele rezerve, dar acesta le-a găsit confuze și neavenite, principala obiecție ridicată în calea aplicării manșoanelor de plastic, lipsa unui adeziv de calitate, putînd fi lesne înlăturată prin intermediul alteia dintre invențiile sale, ulterioară, numită tocmai „Adeziv pentru materiale din mase plastice", brevet numărul 77572.

Alte foruri, de a căror competență nu avem nici un motiv să ne îndoim, s-au arătat în continuare interesate de manșoanele de material plastic gîndite și realizate la Craiova, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci adresîndu-se, la 22 septembrie 1975, Centralei industriale a energiei electrice și termice în următorii termeni: „...Menționăm că extinderea acestei invenții (n.n. — a manșoanelor) se tergiversează foarte mult, încălcîndu-se prevederile legii 62/1974 privind invențiile și inovațiile. Articolele 76 și 77 din această lege fixează sarcinile ministerelor și altor organe centrale referitor la înscrierea în plan a sarcinilor de cercetare, proiectare, aplicare, valorificare și generalizare a invențiilor". Tăcerii centralei, O.S.I.M. i-a răspuns printr-o nouă somație, adresată de data aceasta direct titularului de brevet, stipulînd că „...sîntem informați că I.R.E. Craiova nu respectă obligațiile ce-i revin prin lege... În sensul că nu s-au luat măsuri pînă în prezent de executare și experimentare în vederea aplicării invenției, CU TOATE AVIZELE FAVORABILE EXISTENTE LA DOSARUL INVENȚIEI (subl. n.)", hîrtie care poartă data de 7 mai 1976!!

Așadar, s-au scurs aproape trei ani de la brevetare și, cu excepția celor 195 de manșoane artizanale executate de inventator, în condiții nu dintre cele mai fericite, nimeni n-a mișcat un deget, la nivelul I.R.E.-urilor continuînd să se aplice metoda carcaselor metalice, mai pretențioasă și mai costisitoare. Ba mai mult, o intervenție din 15 octombrie 1976 a O.S.I.M., făcută, urmînd calea firească a treptelor ierarhice, la conducerea Ministerului Energiei Electrice, amintește că I.R.E. Craiova a răspuns că „tema ce face obiectul invenției este introdusă în planul tehnic de cercetare și aplicare", afirmație ce contrazice concluziile Biroului tehnic al unității.

O invenție despre care s-au spus și se spun numai cuvinte de laudă, o invenție ale cărei avantaje economice au fost clar demonstrate în cursul efemerei sale aplicări în practică ZACE ÎN SERTARELE unei întreprinderi craiovene, atitudinea aceasta de dare după cireș împiedicînd, după cum am arătat, realizarea unor importante economii. Cum este posibil așa ceva?, ne întrebăm, întrebînd totodată conducerea Întreprinderii de rețele electrice din Craiova, din partea căreia așteptăm un răspuns limpede și urgent.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Reuniune științifică dedicată adaptării industriale

Pentru orice societate în curs de dezvoltare migrația „rural-urban" a forței de muncă e obligatorie. Firește, într-o țară în care dezvoltarea industrială atinge ritmuri deosebit de accelerate transferul acesta al forței de muncă dobîndește niște proporții deosebite. În țara noastră, în fiecare an intră în rîndurile clasei muncitoare mai mult de 100 000 de țărani. Ponderea populației urbane a crescut de mai bine de două ori în cursul ultimelor trei decenii, în orașe locuind astăzi 47,5 la sută din întreaga populație, față de numai 23,4 la sută, în 1948. În numai trei decenii, numărul orășenilor a crescut cu aproape 7 milioane, numărul lor devenind de trei ori mai mare decît cel atins în toată istoria poporului nostru pînă în anul 1950. Numai în ultimii 10 ani populația orașelor a crescut cu 3 milioane, adică, aproape cu atît cît în precedentele două decenii.

De fapt, industrializarea — și, implicit, corolarul ei, urbanizarea — pune la încercare nu numai nervii țăranilor, ci și pe ai orășenilor care părăsesc o meserie, o ocupație căzută în desuetudine și se încadrează într-o unitate productivă industrială; și pe ai tinerilor care părăsesc băncile școlii; și pe ai femeilor care părăsesc statutul de gospodină.

Deci, industrializarea, de care avem atîta nevoie pentru îmbunătățirea traiului nostru omenesc, ne poate face, pînă ne obișnuim cu ea, și surprize mai mult decît neplăcute. Nu tuturor, dar unora dintre noi, da.

La Cîmpulung Moldovenesc, în zilele de 14 și 15 octombrie, sub titlul „Adaptare și integrare în mediul industrial", s-a desfășurat cea de-a IV-a sesiune științifică din ciclul „Sănătate mintală și psihiatrie socială", organizată de Spitalul clinic de psihiatrie „Socola"-Iași, bază-pilot O.M.S. pentru Europa, de Spitalul teritorial Cîmpulung Moldovenesc și de Consiliul popular al orașului Cîmpulung Moldovenesc.

Organizare impecabilă: numărul mare de comunicări — 165 — alcătuite de numeroase colective de cercetători și practicieni din multe din întreaga țară; participarea unui număr însemnat de tineri cercetători la sesiunea științifică locală: dr. Victor Carpiuc, directorul spitalului teritorial, ing. dr. Viorel Posa, directorul Întreprinderii de prospectări și exploatări geologice, și deputat în M.A.N., prof. dr. în biologie George Istrate, prof. Elena Koch, și mulți alții; exegeze interdisciplinare: au participat medici, psihiatri, în special, psihologi, ergonomi, designeri, sociologi, juriști, antropologi, pedagogi, filosofi, ingineri, specialiști în administrație, activiști politici; performanța medicului cîmpulungean Alexandru Avasilcăi și a medicului ieșean Ciecrone Postelnicu de a participa la 15 dintre comunicările sesiunii; discuții vii și reciproc incitante, pași spre adevăruri concrete și spre soluții concrete; eficiență pentru teorie și pentru practică, pentru viață deci, pentru oameni deci — cam astea-s trăsăturile întîlnirii.

Potrivit propriei declarații, domnul Janis Hannibal, reprezentantul Biroului Regional O.M.S. pentru Europa, a fost impresionat de reușitele școlii psihiatrice românești, de nivelul științific al întîlnirii, de lipsa de poluare a zonei Cîmpulungului și de ideea dezvoltării, în această zonă, numai a unei industrii nepoluante.

— Care a fost scopul cercetărilor colectivelor din care faceți parte?, aceasta a fost întrebarea pe care le-am adresat o mai multor participanți la reuniune.

— Continua transformare a spitalelor de psihiatrie — dincolo de rolul lor medical — într-un suport social optim de rezolvare a tensiunilor existențiale generate de dinamica societății contemporane, a răspuns tovarășul profesor doctor **Petre Brânzei**, șeful clinicii de psihiatrie a I.M.F. Iași, directorul Spitalului clinic de psihiatrie „Socola"-Iași, bază O.M.S. pentru Europa.

— Profesia obositoare în munca din industria automatizată, cuprinzînd aspecte referitoare la ergonomie, la organizarea științifică a muncii, în scopul evitării monotoniei și a stresului de descărcare motorie, aspecte privind sistemul de alternare a schimburilor și modul de normare a ambianței: a răspuns tovarășul doctor docent **Bernard Bercud**, director adjunct al Institutului de igienă și sănătate publică din București.

— Comunicarea noastră [illegible] în mediul industrial local, intervenția la timp și menținerea oamenilor în activitate: a răspuns tovarășul profesor doctor docent **Vasile Predescu**, șeful Clinicii de psihiatrie a I.M.F. București, Institutul de neurologie și psihiatrie din București.

— Emanciparea persoanei angajate plenar în procesul de producție: a răspuns tovarășa profesor doctor **Aurelia Sîrbu**, șef al Clinicii psihiatrice a I.M.F. din Cluj-Napoca.

— O știință — interdisciplinară — a situațiilor concrete, pe care le trăiește omul; stabilirea perspectivelor abordării științifice a individualităților umane și stabilirea utilității practice a unei „antropologii a persoanei": a răspuns tovarășul profesor doctor docent **Victor Săhleanu**, șeful Laboratorului de antropologie al Institutului „Victor Babeș" din București.

— Caracterizarea eterogenității colectivelor școlare sau de muncă și reexaminarea problemei organizării lor optime pe baza principiilor uniformității sau ale complementarității: a răspuns **Cornelia Guja**, cercetătoare la Institutul „Victor Babeș", Laboratorul de antropologie, din București.

— O psihiatrie socială la nivelul actual de dezvoltare a societății: a răspuns medicul doctorand **Alexandru Avasilcăi** de la Policlinica Spitalului teritorial Cîmpulung Moldovenesc.

— Calitatea vieții oamenilor, țelul suprem al politicii partidului nostru: a răspuns tovarășul **Ion Tărniceru**, primarul și primul secretar al comitetului de partid al orașului Cîmpulung Moldovenesc.

La una și aceeași întrebare am primit, aparent, o mulțime de răspunsuri — toate întemeiate pe cercetări concrete și profunde; dar în miezul lor, în esența lor, întrebările exprimau un singur adevăr. Adevărul pe care am ținut și noi să-l relevăm prin această cronică de muncă:

La noi, oamenii, mai precis ființa lor concretă, nu sînt lăsați și nu este lăsată să se descurce singură între stress-urile implicate de mediul industrial al civilizației contemporane.

NELU IONESCU

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Scriitorii la izvoarele vieții

Scurtă călătorie în anii copilăriei și în prezent

Un reper de inimă și de memorie pentru copilăria celor de vîrsta mea ca și pentru copiii de azi : Monumentul eroilor din centrul comunei.

(Urmare din pag. 1)

Dante ne avertizează că nu e înțelept să te întorci nefericit pe locurile în care ai fost cîndva fericit, să nu umbli ca o slugă pe locurile unde ai fost cîndva stăpîn... Da. Și pentru mine avertismentul lui Dante e valabil. Pe aceste locuri am fost fericit și, fiind copil, am fost, implicit, stăpîn; nu numai Redea era „moșia" meu, ci întreaga lume.

Amintirile din copilărie sînt o povară dulce... Ce-mi amintesc eu din veșnic petrecute la Redea ? Fleacuri divine, multicolore, prostii magnifice... Că mîncam lubenițe pînă adormeam, că nu reușeam să-mi impun autoritatea nici asupra vacilor, nici asupra oilor. Văru-meu Mitică, actualmente brutarul satului, îmi reproșase la timpul potrivit: „Mă, tu n-ai stofă de ciobан" — presimțire care, vai ! s-a adeverit.

Mă înfiorează cu rudele mele, cu Tudor, cu Fane, cu Camelia, la București, numai la nunți și înmormîntări și, de fiecare dată, același repros: „Vino mă, Tudore pe la noi, toți au venit, numai tu n-ai venit..." De unde auzisem eu uneori eu lau masa la „Capșa" nu știu, asta urmează să stabilească istoricii literari — dar mi-a plăcut nemăsurat de mult orgoliu țărănesc: „Purcel de lapte nici la Capșa nu se există, la noi da".

Pentru prima oară simt concret, palpabil, scurgerea timpului, timpul îmi apare ca un viscol pe care trebuie să-l înfrunt.

Timpul, cîndva mamă și leagăn
Derîne crivăț
Aceasta e legea firii...
Trebuie să zdrobim
Ceea ce am iubit cîndva.

Ce se înțelege mergînd într-un car cu boi și ce se înțelege mergînd într-un Fiat

Drumul pe care îl fac acum cu un Fiat 1 100 l-am străbătut în anii copilăriei într-un car cu boi. Viteza schimbă, măcelărește sălbatic imaginea. Atunci, în copilărie, tolănit, ca în romanțe, în fînul de curînd cosit, pluteam parcă, nu înaintam, dimpotrivă, aveam senzația ciudată că mereu mă întorceam la ceva care mă-era drag. Drumul în carul cu boi avea, dacă mă pot exprima așa, un sens filosofic, țința călătoriei nu era parcă nici Redea, nici Redișoara, nici Valea Soarelui, ci, pur și simplu, fericirea.

„Fiatul" face pe scîrțîite, împroașcă pomii, spintecă cîmpiile, retează întîrnile. Mi-e dor să revăd Caracalul. Pentru mine, în copilărie, era un El Dorado, o mare metropolă, pămîntul făgăduinței. Prieșiită metropolă, niciodată pămînt al făgăduinței. Văru-meu Mitică mă avertiza — are și orgolii lingvistice — că nu e adevărat că la Caracal s-a răsturnat carul cu prooști — cum să se răstoarne un asemenea car? — ci carul cu ploști ! Cred că are dreptate, vinul, nemuritorul „Zaibăr", și mintea iscoditoare a oamenilor acestor locuri îi confirmă punctul de vedere.

Iată și Caracalul, El Dorado-ul copilăriei mele, mă apropii de el cu intimitatea cu care eroii orgolioși ai lui Balzac se apropiau de Paris. „Tu ești, mă?" Da. Îl recunosc. El este. Blocurile noi, zvelte, elegante, sfidează prin confortul lor, prin apa lor caldă, prin nivelul lor de civilizație, vechile case boierești lipsite de igienă și umor.

Lucian Pintilie, care mă însoțește, e entuziasmat de ridicolul divin al acestor vechi case boierești. „Ce decor grozav — îmi spune el — pentru eroii din „D-ale carnavalului". Parcă aici s-au născut, au iubit și au cheltuit"...

— Pînă la Redea mai avem șapte kilometri — mă informează Lucian Pintilie, conștient de gravitatea situației... Pregătește-te...

N-am bănuit că o asemenea călătorie— în fond nu e nimic foarte dramatic, mergeam doar în vizită la rude — îmi va cere atîta putere, atîta concentrare, ca în fața unei mari primejdii sau ca în fața unei mari fericiri.

Sînt călătoriile
prin care ne întoarcem la
noi înșine,
La arborii uitați,
Și la iubitele trădate,
Sînt călătoriile cele
mai lungi.
Cele mai grele și mai frumoase.

Străine, cine ziseși că ești ? Eu sînt al lui nea Vițu

— Cine ziseși că ești ?
— Eu sînt al lui nea Vițu.
— A, și ai venit pe la noi...

Pe țaica Lilica, nevasta vărului meu Tudor Andreescu, n-am cunoscut-o pînă atunci. Noi, rudele, ne vedem rar, numai la nunți și la înmormîntări și nici măcar la toate nunțile și nici măcar la toate înmormîntările. Și la aceste evenimente reprezentanții sînt de obicei bărbații, femeile rămîn acasă cu treburile și copiii.

— Vine și Tudor, mai are treabă la consiliu... — mă informează țaica Lilica, puțin intimidată de această vizită neașteptată.

Văru-meu Tudor locuiește în vechea casă bătrînească, în casa bunicilor... Nimic nu s-a schimbat, uite prispa de unde îmi plăcea să privesc stelele, uite bucătăria unde mă refugiam ca să văd cum se face o pîine la țest, uite salcîmii unde mă hîrjoneam cu vărul meu Mitică, de aceeași vîrstă cu mine; și această înșelătoare nemișcare face și mai dureroasă scurgerea timpului.

Țaica Lilica țipă peste gard evenimentul :

— Dadă, a venit băiatul lui nea Vițu...

Nici pe dada Gina, nevasta vărului meu Mitică, n-am cunoscut-o pînă acum, pătrunde cu sfială și mă examinează oarecum neîncrezătoare. Cine e străinul care spune că ne e rudă ?

— El, dadă, el e băiatul lui nea Vițu — o liniștește Lilica.

Îmi place cuvîntul „dadă", cu el te poți adresa oricărei femei dragi, și surorii și iubitei, are în el o legănare plină de arome, de subtile melancolii, care se luptă eroic cu trecerea timpului... ei dadă, dadă...

„Zaibărul" alungă sfiala și la al mai multelea pahar parcă și nedreptatea timpului care se scurge atît de repede.

În absența bărbaților aflu ce mai e nou de la femei, în primul rînd ce mai fac rudele, ce mai face nea Niță, ce mai face nea Verje, ce mai face Sofica, ce mai face Pricop, ce mai face Domnica, ce mai face Fina de Din Sus.

— De cînd nu fuseși pe aici ? — mă întreabă dada Lilica.

— De treizeci de ani...

— Aoleo... și femeile izbucnesc în rîs, înfrățite într-o mirare comună.

Țăranciile au avut întotdeauna înclinații spre meseria de reporter — serile de taină și nopțile de clacă fiind școală foarte bună în această privință, așa că dada Lilica și țaica Gina îmi dau, înghiontindu-se și amuzîndu-se, o imagine pitorească și realistă a vieții trăite de oameni acum, în zilele noastre. Ștefania și Ioana, cele două fetițe ale vărului meu Tudor, roșiatice ciocolată și încercară și ele să participe, pe măsura posibilităților, la eveniment.

Redea e un pămînt bogat, poate unul dintre cele mai bogate pămînturi și observ cu plăcere că și dada Lilica și țaica Gina au o psihologie de atotstăpîne. Amîndouă au convingerea că toate aceste bogății le aparțin intim și ireversibil. Lucrează „la global" în C.A.P. și-mi place umorul cu care este descrisă o zi de muncă.

— Cînd venim la trei dimineața pe cîmp, fiindcă acum, la tăiatul cocenilor așa trebuie mers — mă informează dada Lilica — ne certăm între noi, femeile, că sîntem somnoroase, da'apoi pe la amiază ne împăcăm, apoi iar ne certăm și iarăși ne împăcăm.

Descopăr un lucru foarte important — cearta nu e propriu-zis ceartă. N-au nimic de împărțit, e doar o metodă pentru ca munca să meargă mai cu spor, fac glume unele pe seama altora că „se înghesuie" treaba, după expresia lor foarte plastică.

— Dar bărbații ? întreb.

— Bărbații sînt puțini pe cîmp — îmi răspunde dada Lilica cu o voce în care se deslușește și ironie și o anume tristețe. Păi, la cîmp, la „global", noi, femeile, ducem greul...

Mult muncesc aceste femei... Muncesc pămîntul, cresc copiii, lucrează ograda, hrănesc găinile și mulg vaca, au grijă de zestrea fetelor și de tutunul bărbaților. Și fac toate aceste treburi amuzîndu-se, parcă truda ar fi pentru ele o joacă, o mare bucurie.

Și dada Lilica ține să se laude și cu covoarele lucrate iarna la „muscă" și pregătite pentru zestrea fetelor. Viitoarele mirese însă n-au decît vreo șapte ani. Ele se joacă mai departe cu mîngea adusă de mine în dar, problema — din punctul lor de vedere — nu e de actualitate.

— Ce faceți voi la clacă ?

— Păi ce să facem — ridem... mă lămurește cu toată generozitatea dada Lilica.

— Și altceva ?

În loc de răspuns îmi arată covoare lucrate în nopțile de iarnă cînd, după convingerea ei, rîdea cu gura pînă la urechi.

Vin și bărbații...

Vin și bărbații. Vine vărul meu Tudor Andreescu care e vicepreședinte al Consiliului popular, și Dumitru Andreescu care lucrează la C.A.P. ca brutar, foarte fericit că s-a rezolvat problema pîinii, că există brutărie în comună și s-a luat astfel de pe umerii femeilor — și așa destul de împovărați — și grija pîinii.

— E bine că n-avem grija pîinii — admite și țaica Gina — ne ducem la brutărie, dăm un ban și o luăm caldă...

Vărul meu Mitică, bărbat de aceeași vîrstă cu mine, vrea să mă tragă spre amintirile din copilărie, cum ne băteam noi pentru o felie de lubeniță, cum spărgeam, pe vremea aceea, nucile cu dinții, în schimb cu vărul Tudor discuția ia un caracter, ca să spun așa, mai științific...

— Cum o duc oamenii, vere ?

— Bine, dar știi cum e omul, atît la oraș cît și la țară, cînd o duci bine vrei s-o duci și mai bine... Cine muncește are tot ce-i trebuie în casă — pentru ei, soția și copiii lui.

— Lasă că nici puturoșii n-o duc prea rău, intervine arțăgoasă nevastă-sa. Are ce are ea cu puturoșii, nu poate să-i sufere.

Vărul meu Tudor, sprijinindu-se cu un pahar de zaibăr, trece peste supărarea nevestii-sa:

— Avem și baie comunală, avem și clienți... Sînt și vreo 50 de abonați la telefon...

Uite că la asta nu mă așteptam...

— Tu n-ai telefon ?

— O să tragă fire și spre partea noastră, o să albă telefon oricine vrea, dacă vrea. O să facem și carte de telefon la nevoie...

Despre faptul că mai toți locuitorii comunei au televizoare, radio, frigidere, unii chiar „mobilă stil", nici nu pomenește, toate astea i se par de la sine înțelese...

— E pămînt bogat — caut eu să-mi explic toate acestea.

— Da — admise văru-meu — dar și oamenii sînt buni.

Vărul meu Mitică, dispărut misterios de cîtăva vreme, se întoarce cu un purcel de lapte, proaspăt sacrificat în cinstea vizitei mele. În timp ce despică purcelul îmi aduce și o obiecție, altfel îndreptățită.

— Vii și tu odată la treizeci de ani. Nu e rar, măi, vere ?

În folclorul oltenesc pînă și sentimentul imperceptibil al iubirii e legat de bunăstare, cel puțin așa reiese din cîntecul cîntat de vărul meu Mitică.

„Cu purcelu-n traistă fript
Cu vinu-n ploscă trăzvit
Și cu mindra haiducind...

Apoi, la despărțire, vărul meu Mitică mă întreabă :

— Noi, vere, facem pîine. Tu ce faci ?

— Cărți...

După o clipă de gîndire și-a dat aprobarea :

— Sînt bune și ele...

În educația mea spirituală au existat — spre fericirea mea, și poate și a altora — doi factori fundamentali : bolta înstelată a cerului și respectul pentru pîine.

...De la stele-am învățat
Uimirea în fața frumosului lumii
Și răbdarea de a-i dezlega tainele,
Iar de la pîine,
Respectul pentru truda tuturora.

...Cine respectă pîinea...
Nu înșală pe nimeni, niciodată !

.....Cu vărul Tudor (în dreapta fotografiei de jos) discuția ia un caracter, ca să spun așa, mai științific. De la el aflu că cine muncește are tot ce-i trebuie în casă, că în sat există de toate, inclusiv baie comunală și abonați la telefon...". (În fotografia de sus, fotoreporterul Elena Ghera a surprins la răscruce de uliți o priveliște caracteristică acestei comune).

ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum, rotunjită și iarăși rotunjită, minciuna poate să sune o vreme a adevăr

Pornind de la scrisoarea unui pretins nedreptățit reporterul descoperă în fapt o întreprindere și un colectiv cu adevărat exemplare.

„În toamna anului 1974 — ne scrie inginerul Munteanu C. Constantin Nicolae din Bacău — **după absolvirea Facultății de zootehnie a Institutului Agronomic din Iași, obținînd media 10 (zece) la examenul de diplomă, am fost încadrat ca inginer zootehnist la întreprinderea Avicolă de Stat Bacău, ferma nr. 4 Popas Gherăești, întreprinderea respectivă solicitîndu-mă expres prin Departamentul Agriculturii de Stat. În luna septembrie 1975 am fost promovat în funcția de șef al fermei nr. 8 Aviasan, pentru care post întreprinderea a solicitat și obținut prin forul ei tutelar — Centrala pentru producția avicolă București — derogarea cuvenită pentru reducerea de stagiu..."**

Inginerul Munteanu a absolvit, prin urmare, facultatea în 1974 cu nota maximă. Odată prezentat la post face dovada unor calități de organizator excepționale, drept care e numit șef de fermă. După numai un an însă i se desface contractul de muncă, suferă o serie de mari nedreptăți, după cum ne încredințează, ca membru de partid înțelege să lupte pentru izbînda cauzei sale drepte, dar lupta e prea dură pentru un tînăr ca el, încă nedeprins cu greul vieții și iată-l, în octombrie 1977, nevoit să solicite un post de muncitor necalificat la Exploatarea de gospodărie comunală Bacău, fiindcă pînă se va face lumină și va reintra în drepturi mai trebuie să-și hrănească familia, să plătească rata apartamentului și, în general, să-și liniștească sufletul prestînd o muncă utilă...

Teribilă poveste ! În trei ani abia, un tînăr ajunge să pățească, lucruri bune și rele, cîte nu li se întîmplă altora nici într-o viață. Iată în cîteva rînduri cuprinsul unui roman unde triumfă, din păcate, fărădelegea.

Teribilă poveste, atîta doar că, reluată în amănunt ea spune exact contrariul. Să pornim de la primele rînduri ale memoriului pe care tînărul inginer îl adresează redacției revistei noastre, rînduri care par să spună absolut tot ce puteau să spună despre sosirea la post a absolventului cu nota 10 (zece) la diplomă. Subliniind nota obținută la lucrarea de diplomă, Munteanu Constantin sugerează celui care citește memoriul ideea că are de-a face cu unul din studenții străluciți ai facultății, dacă nu chiar cu șeful promoției. În fapt, nota primită la diplomă e una, iar media finală, în baza căreia se procedează la repartizare, alta. În temeiul mediei de la repartizare, proaspătul inginer urma să meargă la I.A.S. Struga, județul Iași. Act formal, întrucît inginerul Munteanu cere imediat negație. La Întreprinderea avicolă din Bacău el vine prin transfer și anume e transferat de pe postul de **asistent medical** la Spitalul pentru elevi și studenți din Iași pe acela de **inginer zootehnist** la Bacău. Operație pregătită încă din anul 1973, an în care studentul Munteanu lucrează, pentru 1 275 lei lunar, în schimbul de noapte la sus-numitul spital studențesc. Rețineți, deci : harnicul student muncește timp de un an întreg, noapte de noapte, cîte opt ceasuri, ca asistent medical, iar ziua merge la facultate unde, cu toate că are o retribuție ca orice alt om al muncii, mai primește și bursă. Cum va fi fost Munteanu angajat în spital, cine va fi intervenit pentru el și cum i s-a mai dat și bursă, iată numai primele mistere dintr-un lanț mai lung. Fiindcă tatăl studentului e director plin la o importantă întreprindere băcăuană, cu o retribuție, firește, de director, fiindcă studentul are și mașină personală, fiindcă traiul lui de student arată atîta îmbelșugare încît cineva din conducerea și administrația facultății trebuia să se sesizeze, în fine, fiindcă — situație rară și culpabilă — transferul acesta bizar, de pe postul de asistent medical pe postul de inginer zootehnist stagiar se face **„în interesul serviciului".** Dacă cineva ar încerca să umble acum pe firul multiplelor ilegalități săvîrșite de Munteanu Constantin în ultimul an de studii, culminînd cu transferul la Bacău, ar avea de ce să fie uimit. Rezultă că Munteanu n-a dormit decît o zi din șapte, că nedormind a avut totuși puterea să încheie diploma cu nota maximă și că n-a avut nici o clipă de răgaz ca să se bucure de bani și de mașină !

Mai departe treburile urmează cam același curs : Munteanu e numit șef de fermă odată cu stagiarii proveniți din promoția sa. Întreprinderea duce lipsa unor specialiști la fermele nou construite și primindu-i, le oferă șansa afirmării. Ei sînt numiți pe post **cu delegație**, fapt ce spune că numirea e temporară și că ea trebuie confirmată periodic prin rezultate.

Dacă primele rînduri ale memoriului conțin atîtea tendențioase inexactități, cele cîteva pagini care urmează vorbesc de o întreprindere aflată la bun nul plac al cîtorva oameni și, în consecință, în pragul falimentului. Inginerul Munteanu e neobosit atunci cînd trebuie să pună pe puncte și subpuncte numeroasele nereguli și ilegalități de la Întreprinderea de stat Avicola din Bacău. Cine citește memoriul are imaginea unei instituții în derivă, unde numai intervenția viguroasă a unei comisii de anchetă cu puteri mari ar mai putea salva ceva.

Recunosc, cu tot regretul cuvenit, că a trebuit să mi se ivească această anchetă la solicitarea patetic caragialiană a inginerului Munteanu Constantin ca să cunosc una din cele mai bine puse la punct unități productive din țară și, luînd în considerare indicii de producție, una din cele mai desăvîrșite întreprinderi avicole de pe continent. Da, ați citit corect : indicii economici ne arată că aici s-au obținut cîteva veritabile recorduri în materie. Cine are prilejul să viziteze, chiar și în treacăt, oricare din cele 17 ferme ale Avicolei din Bacău pleacă fascinat de ordinea și curățenia ce domnesc aici. Închipuiți-vă o seamă de parcuri ieșite din desenul unui arhitect tipicar, format — să zicem — la școala grădinăriei engleze. În aceste parcuri, care par întreținute cu mulțime de mînă de lucru și care, în fapt, nu stau decît în grija gospodărească a muncitorilor, sînt ordonate ca într-o spițerie halele de producție propriu-zise. Cît despre calitatea muncii, e revelator să spunem că în primele zece luni ale lui 1977, Întreprinderea Avicola Bacău confirmă cu prisosință excepționalele rezultate ale anilor trecuți, fiind pe punctul de a încheia dosarul justificativ pentru acordarea înaltului titlu de Erou al Muncii Socialiste. La un efectiv de 5 milioane pui s-a obținut o medie de 1,615 kg carne la livrare, la un consum specific de numai 2,41 kg hrană. Nu e lipsit de interes amănuntul că ferma nr. 8, condusă de tehnicianul Constantin Mihalache, a dat recordul întreprinderii : 1,772 kg la livrare la un consum specific de 2,41 kg hrană. Este tocmai ferma la care a lucrat inginerul Munteanu Constantin și care, grație incompetenței sale, ajunsese să dea cele mai proaste rezultate din întreaga avicolă. Mai trebuie spus că datorită unor metode originale de fortificare a ouălor, înainte de trimiterea lor în incubatoare, procentul de eclozîune, adică al puilor vii la suta de ouă, tinde să ajungă la 85—87%, în condițiile în care un procent de 75—80% e considerat peste tot drept foarte bun. O socoteală simplă ne zice cam ce valoare are un procent aici, cînd producția unei avicole merge la milioane și chiar zeci de milioane de ouă și păsări.

Adevărul este că inginerului Munteanu toate i-au mers în viață mult prea ușor ca să priceapă că una e studența și alta producția, că altele sînt relațiile între oameni în cadrul unei întreprinderi față de colegialitatea fără cine știe ce obligații a anilor de școală, că promovarea într-o funcție de conducere înseamnă mai degrabă un plus de grijă și responsabilități decît de bunătate. Desfacerea contractului de muncă — deși operată cam pripit — n-a făcut decît să consfințească o stare de fapt : tînărul inginer a crezut că-și poate face lege proprie într-o întreprindere unde, prin hărnicie, inteligență și inițiativă, un colectiv foarte unit a reușit să impună singura lege care are importanță : calitatea muncii. Inginerul Munteanu e convins că eșecul său se datorește unei perfide țesături de intrigi puse la cale de o seamă de oameni de rea voință. Datorită lor și numai lor el e nevoit să caute dreptatea prin tribunale.

E cazul să ne punem firească întrebare : dar colectivul, ce a făcut colectivul pentru ca tînărul inginer să-și înțeleagă lipsurile și să revină la gînduri mai bune ? Să nu uităm însă că uneori nici un colectiv nu poate să intervină dacă persoana care calcă pe drumul de-alături nu vrea în nici un chip să colaboreze. Inginerul Munteanu a împărțit lumea în două : ei și ceilalți. Cu toate că i s-a oferit mai multe locuri de muncă la C.A.P.-uri, le-a refuzat. Altfel spus, a refuzat să muncească. De cîtva timp a depus o cerere de angajare ca muncitor necalificat la Exploatarea de gospodării comunale Bacău, unde — în chip miraculos, un miracol care seamănă cu cele de la sfîrșitul facultății — e pus să conducă (!) sectorul salubritate. Ce să facă un zootehnist la salubritate, iată o chestiune pe care numai directorul exploatărilor o poate lămuri, eventual împreună cu cel care, încă o dată, au intervenit — prin relații și trafic de influență — în favoarea susnumitului tînăr.

E de prisos să spunem că inginerul Munteanu a trimis memorii în mai multe locuri, că o anchetă extrem de serioasă a fost realizată chiar de Colegiul de partid al Comitetului județean al P.C.R. Bacău și că, ancheta — concretizată pînă la urmă într-un dosar masiv — a dovedit justețea hotărîrii întreprinderii și culpabilitatea inginerului stagiar. Dacă Avicola are o vină, ea privește, paradoxal, tocmai îngăduința de care a dat dovadă în cîteva situații ce impuneau sancțiuni. În adunarea de partid din 22 septembrie crt., tovarășii de muncă ai inginerului Munteanu au arătat că greșelile acestuia au fost multe și nu tocmai mărunte : abuzuri, un stil de muncă plin de infatuare, rezultate în producție foarte slabe, el fiind implicat într-o seamă de situații pe care ar trebui să le numim delicate, dacă privind în urmă n-am vedea că au alt nume. Spre exemplu, la livrarea unei mașini cu pui, unul din muncitorii fermei e găsit surplus la cîntar, strecurat acolo printre lăzile cu orătănii în înțelegere cu șeful.

L-am întrebat pe inginerul Munteanu Constantin dacă poate numi un singur om, măcar unul care să fie de partea cauzei sale. Mi-a explicat că toți, dar absolut toți oamenii muncii din întreprindere sînt coalizați împotriva lui. L-am mai întrebat dacă, scriind și tot scriind memorii împotriva colectivului în care nu s-a putut integra, nu cumva a pierdut măsura lucrurilor. Mi-a răspuns că nu-l interesează altceva decît dreptatea și adevărul și că se va bate pentru adevăr pînă la capăt. Întrebarea care se pune este : al cui **adevăr** și a cui **dreptate.**

TUDOR OCTAVIAN ■

„Persoanele care au condus pe călători la tren sînt rugate să coboare din vagoane"

Clipa care pleacă și clipa care rămîne, încărcate de tandrețe în Gara de nord.

În perioada 1961—1968, șef al Gării de Nord din București a fost inginerul Mircea Chiper. Cîți oare dintre cei care au călătorit în această perioadă păstrează în memoria lor acest nume ? Motivul pentru care l-am căutat era unul extrem de simplu. L-am găsit, ca pe un pensionar ce nu disprețuiește jocul de table — prin intermediul unor bătrîni din parcul Gării de Nord care-și omorau timpul cu zarurile. Și acelea vechi. Dar, la urma-urmei, ce mai înseamnă în anul 1977 „simplu" ? Desigur, același lucru cald și generos care ne aparține tuturor, parcă, același lucru care este atît de evident încît nu pare a avea descoperitor. Și totuși, toate lucrurile simple au avut și au celebri descoperitori, oameni prin a căror inteligență și afecțiune nu a trecut niciodată nepăsarea față de viață, orgoliul că o cunosc pînă la capăt.

În Gara de Nord și în alte cîteva gări mari din țară, după anunțarea rutei călătoriei se aud simplu, ce frumos și ce simplu, următoarele cuvinte : „PERSOANELE CARE AU CONDUS PE CĂLĂTORI LA TREN SÎNT RUGATE SĂ COBOARE DIN VAGOANE". Cine oare a fost un fel de campion al descoperirii lucrului simplu așezînd peste tristețile și nostalgiile plecărilor noastre aceste cuvinte ? Fără îndoială că însoțirea cuiva care pleacă nu s-a descoperit recent deși este cert că un om a avut și el vreodată plusul de tandrețe de a conduce pe un alt om la gară.

Înainte de a-l găsi pe inginerul Chiper, trecusem pe la inginerul Iulius Năstase, actualul șef al Gării de Nord. Nu vă supărați, zic, în gară se aud, de fiecare dată la plecarea unui tren, niște cuvinte frumoase și puternice, tandre, despre tren, persoane și călători. Știți la ce mă refer. „Da", îmi spune inginerul Năstase. „De cînd se spun ele și cine a avut ideea a le introduce în anunț", întreb eu în continuare. După o oarecare chibzuință mi se răspunde cinstit : „Nu știu. Cînd am venit ca șef de gară se spuneau aceste cuvinte". Au fost apoi chemați în biroul șefului de gară vechi feroviari care știu multe despre șine și traverse și despre oameni. Rezultatul : nimeni nu știe de cînd se spun aceste cuvinte și nici cine le-a introdus în viață. Mai apoi, un tînăr angajat, fără complexe, ne-a spus : „Cred că de pe vremea de cînd era șef tovarășul Chiper".

Dumneavoastră, deci.

— Dacă-l așa, pesemne eu sînt. În anul 1967 am avut ocazia să efectuez o lungă călătorie pe calea ferată Pînă la Pekin și înapoi. Am fost și singur, și cred că sub impulsul acestei stări am compus anunțul și am dat dispoziție să fie rostit înaintea fiecărei plecări. Un apel la căldură între oameni, la tandrețe, dragoste chiar.

Și-acum pe teren, pe peroanele intrate și ele în fenomenul de toamnă numit ploaie. Cine anume a condus, pe cine, tocmai într-o zi în care ți-ar place să stai acasă și să citești cărți excelente despre gări și feroviari, despre dragostea atît de profundă ca și statornicia unei șine de traversă ? Intrăm în vorbă :

„Ne cunoaștem de 8 ani și nu ne-am trădat niciodată în prietenie. O cheamă Gheorghiu Maria și este, ca și mine, profesoară pensionară. Cum să nu conduci un prieten la gară ? Îi insufli căldură și încredere, îi faci să nu se simtă singur. Cum mă cheamă ? Dimitriev Nina". „Mă cheamă Nae Cristea și sînt tehnician la telefoane. Am condus la gară o nepoată din Cîmpulung Muscel. E elevă și a stat la mine 20 de zile. După ce am auzit răsunînd : „Persoanele care au condus pe călători la tren sînt rugate să coboare din vagoane", am coborît. Apoi, eu ștind pe peronul 7 și ea în vagonul 8, am discutat apropiat, ca între rude. Am sfătuit-o ca înainte de a cobori la Schitu Golești să se apropie de ușă. Să nu se agite, să mai întrebe pe cineva, de preferință un ceferist".

Plouă în continuare și personalul cu care a plecat călătoarea spre Cîmpulung Muscel nu se mai vede. Gușă Nicolae este tehnician energo-montaj. Într-un perimetru relativ restrîns ai impresia, fiind al doilea tehnician intervievat, că este ziua tehnicienilor. Dar nu e. Ce ne spune tovarășul Gușă Nicolae ? Iată ! „Am condus soacra. Lucrează la „Electronica", merge în concediu și merge **prima oară cu trenul.** Stația de destinație ? Oradea. Își vede o soră pe care n-a văzut-o de 14 ani. Între timp, tovarășe reporter, sînteți de acord, s-au schimbat multe lucruri în țară... Am 40 de ani și cred că fraza din anunț la care vă referiți are o vechime în muncă de 15 ani". Cum adică vechime în muncă ? „Păi cred că a îndemna oamenii la căldură, la omenia specifică zilelor noastre, înseamnă o muncă avînd mari șanse de afirmare. Îmi pare rău că nu-l cunosc pe tovarășul care a redactat această frumoasă frază. Poate ne-am împrieteni și aș avea ocazia să-l ajut cu ceva".

La cei 68 de ani ai săi, Olariu Eugenia conduce la gară pe vărul ei Buzic Mihai, pensionar de la calea ferată. Dînsul, Buzic, pleacă la Iași. O întreb dacă s-a gîndit la anunț, la fraza aceasta din titlu și spune un „da" plin de convingere. „Chiar azi, după ce l-am auzit, m-a cuprins o mare căldură sufletească și m-am oferit să-l ajut pe un tînăr păzindu-i bagajele. Uitase să cumpere un ziar. Eu, mamă, sînt stabilită în București din anul 1936. Am apucat amîndouă cutremurele. Nu, nu este un anunț prea vechi. Se vede că oamenii s-au făcut mai buni, țin mai mult unii la ceilalți". Plouă în continuare — egal, pe toate peroanele. Pe „6" un băiat se uită lung la fata de lîngă el. Ea, imediat după anunț, îi smulge țigara din gură și-l sărută lung. El urcă și ea rămîne. S-o așteptăm și să stăm de vorbă. O cheamă Bărbulescu Liliana și este studentă în anul IV la facultatea de limbi romanice, clasice și orientale, secția engleză-franceză. Și-a condus soțul, căci în urmă cu 10 luni s-a căsătorit. „Într-o zi ca asta, anunțul, și mai ales fraza cu persoanele care au condus la tren, mi se pare plat. Soțul meu a luat bilete fără loc. Și apoi a fost atîta aglomerație încît nici n-am reușit să mă urc în vagon. Este un anunț răutăcios — îți se taie posibilitatea, imaginară, de a evada, mai ales că acum, pe ploaie, poate ar fi vorba de evadare. Dumneavoastră ce-ați găsit așa deosebit la el ?" Îi spun. Faptul că un om a avut această idee. Faptul că într-o gară, foarte mulți oameni care nu se cunosc sînt parcă uniți printr-un lucru care-i interesează pe toți. Că există oameni care conduc. Că un om condus la gară are, probabil, moralul mai ridicat decît cel necondus. În fine, spun, anunțul sună frumos, solemn chiar. Bărbulescu Liliana pleacă totuși prin ploaie cu o părere de bine.

Am mai întîlnit apoi pe Vișan Petre, Crăciun Marcel, Vlăduț Ilie, toți electricieni pe locomotive diesel electrice (deși nu este o zi a tehnicianului) conducînd la gară un prieten, un frate, părinții. Au trecut pe lîngă mine nenumărați oameni, fiecare avînd rosturile lor. Gara respira a om, a solidaritate, a nădejde.

La urma-urmei, cinstit fiind, am avut și am îndoieli asupra oportunității scrierii unui reportaj plecînd de la fraza dintr-un anunț. Poate că, într-adevăr, sună plat, sau poate că este rece. Dar lumea ne cunoaște pe noi, reporterii. Căutăm pretexte pentru a cunoaște omul, pentru a-i descrie fie măcar cîteva minute din viață. Așa stînd lucrurile, se retrag din gară și persoanele care n-au condus pe nimeni. Așa se spune, parcă, atunci cînd ai sentimentul că i-ai condus pe toți ?

EUGEN SECELEANU ■

Despre viața secretă a unor cărți și documente

...Ați avut vreodată curiozitatea să vă uitați ce hîrtii „netrebnice" duc cu roaba, pentru 60 de bani kilogramul, unii oameni la tonetele care achiziționează maculatură ? V-ați gîndit vreodată că de aici merg la topit colecții de ziare și reviste de inestimabilă valoare, că în vrafurile de hîrtii vechi se găsesc documente care ar putea face cinste muzeelor și fondului nostru patrimonial, că în timp ce Biblioteca Academiei face mari eforturi ca să păstreze în stare de folosință unele publicații rarisime multe exemplare din aceste publicații se duc pe drumul fără întoarcere al fabricilor de cartoane ? Eu, stimate tovarășe, am avut curiozitatea asta, pentru că toată viața mea a fost clădită pe o imensă curiozitate și iubire față de documentele de tot felul și pot spune că trebuie luate măsuri urgente de triere a hîrtiilor și tipăriturilor intrate în mulțimea de tonete dacă nu vrem să ajungem în situația de a deplînge pierderea irremediabilă a unor documente. Față de ceea ce se duce zilnic „pe apa simbetei", cum bine zice românul, puținul cît reușim să-l salvăm și să-l îndreptăm spre unele muzee și instituții de cultură, eu și cîțiva ca mine, oameni pasionați ori maniaci, cum vreți să ne numiți e totuna — nu înseamnă mare lucru. Să vă spun drept, eu aproape că simt plînsul podurilor burdușite cu hîrtii și cu plînsul meu de om care a colecționat toată viața hîrtii scrise și tipărite însoțesc hîrtia-document pe drumul din urmă. Nu, nu dramatizez deloc ! Știu că puțini oameni se gîndesc că hîrtiile vechi, ziarele, cărțile risipite prin casele bătrînilor, dacă nu înseamnă bani, înseamnă, totuși, o avere. Mă îngrozesc la gîndul că manuscrisul traducerii din 1808 al METAMORFOZELOR lui Ovidiu, traducere datorată lui Scarlat Barbu Tempeanu, putea să meargă la topit ! La fel putea să se piardă și condica de ceremonial alcătuită de Enăchiță Văcărescu — singurul document de acest fel cunoscut în Muntenia pînă acum. Mi s-a întîmplat să iau cu mînă tremurătoare o mulțime de scrisori de la 1907, care tocmai urmau să fie date la coș ca să le dăruiesc unui muzeu...

Îmi vorbește astfel Nicolae Vasilescu-Capsali. Are 69 de ani, e pensionar, firește, de aproape un deceniu, un bătrîn înalt și verde, un bătrîn atît de viguros, de pasionat, de harnic cum mulți tineri n-ajung să fie niciodată. Locuiește de-o viață pe undeva, „pe la Sebastian", într-una din casele vechi ale unui București vechi și numai parfum al vremii. A fost funcționar la primărie, a lucrat pînă la pensionare în cooperație, în fine, a trăit în aceste slujbe o viață iar o a doua, mult mai importantă, infinit mai bogată, mai aventuroasă în lumea sipetelor cu hîrtii de familie, a cărților provenind din colecțiile și bibliotecile unor bărbați de seamă ai culturii noastre, în lumea nu prea mare a ex-libris-urilor și în aceea vastă a ziarelor și revistelor vechi, a documentelor de tot felul.

De curînd, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă Bacău i-a mulțumit, sub semnătura tovarășului Aurel Ilie Calimandric, pentru însemnata donație de documente privind viața și opera lui George Enescu, donație făcută de Nicolae Vasilescu-Capsali către Casa memorială Enescu de la Tescani. Dealtfel, Bacăul îi mulțumește în mai multe rînduri pentru o seamă de donații de acte și manuscrise în relație cu George Bacovia și Enescu. Dealtfel, bătrînul și vrednicul Vasilescu-Capsali socoate că cea mai prețioasă colecție a sa este dosarul cu peste 300 de scrisori de mulțumire pe care, de-a lungul anilor, i le-au adresat muzeele țării pentru sutele de donații adresate de el acestora, unor case memoriale, colecții publice. Avem, indeobște, imaginea colecționarului avar. Iată însă un colecționar risipitor. Mai bine zis, un om care și-a făcut din a lua de la lume și a da din nou la lume țelul neodihnei sale întru cultură.

Talentul dintîi al lui Nicolae Vasilescu-Capsali a fost intuiția. El a intuit că, trecînd timpul, hîrtiile, toate cîte ne trec prin mîini, devin documente. Astfel, el a considerat document o infinitate de cărți și hîrtii scrise încă de pe vremea cînd acestea nu erau decît niște acte oarecare.

„În 1930, zice dînsul, **eram funcționar la primăria sectorului 3 albastru. Fiind chemat cu lucrări de primarul capitalei Dem Dobrescu, cunoscut democrat, l-am găsit furios, rupînd niște intervenții care purtau semnături ilustre și care voiau să-l oblige a ceda niște locuințe făcute de primărie pentru populația nevoiașă (cinci dintre ele au fost date chiar scriitorilor, între care Arghezi, Sărmanul Kiopstok și alții), unor protejați ai camarilei regale. Mi le-a arătat, vociferînd și le-a aruncat pe jos. Văzîndu-mă că mă aplec să le cercetez mi-a spus : Te interesează hîrtoage de-astea ? Atunci ține ! Și a scos dintr-un sertar un teanc întreg, cu cele mai ilustre semnături ale epocii. Cred că a fost începutul colecției mele."**

Își mai amintește, de pildă, cum stătea cu Iorga alături și miroscau în fața tarabelor buchiniștilor de pe cheiul Dîmbovicei și mai ales la anticariatul fraților Pach fila unor bucoavne rare. Iorga, se știe, era un subtil cunoscător și iscoditor de scriere veche. El îi dăduse lui Pach o carte de vizită — pe vremea cînd era prim-ministru — cu recomandarea să se slujească de ea, dacă negustorul de înțelepciune avea mișcă scrieri alese, să i le arate chiar dacă pentru asta trebuia să întrerupă ședința de consiliu. „În tinerețe, povestește impetuosul bătrîn Capsali, am scris și publicat poezie. Din asta nu mi-a rămas însă decît o fanatică dragoste pentru cei ce scriu cărți mai importante decît cele pe care le-aș fi alcătuit eu precum și o mîntuitoare de rele plăcere pentru punerea în valoare a unor documente. Sînt mîndru că, rod al inzecitei mele neobosiri de după anul pensionării, am reușit să descopăr și să fac cunoscut în presă un portret inedit al lui Bălcescu. Spre deosebire de Ion Frunzetti, care opinează spre a-l atribui lui Tattarescu, eu înclin să-l trec sub numele pictorului Lecca. Cred că alături de Heliade tînăr, semnalat de regretatul Corbu, aceasta este cea mai importantă descoperire iconografică interesînd istoria literară făcută în ultimul deceniu. Îl vedem pe Bălcescu tînăr, înainte de a fi atins de boală și mitizat de contemporani sub înfățișarea aceea profetică. În portretul lui Lecca, marele scriitor revoluționar privește — da, acesta e cuvîntul — în viitor ! A doua descoperire, care mi-a dat înaltă bucurie, a fost manuscrisul traducerii „Metamorfozelor" de către Scarlat Barbu Tempeanu. Editura „Cartea românească" a scos o ediție eveniment. Într-un studiu recent din „Revue des etudes sud est-europeènnes", profesorul Virgil Cândea acordă ediției o însemnătate deosebită. Eruditul autor al studiului a reușit, firește, să descopere și izvorul folosit de Scarlat Barbu Tempeanu, fapt pentru care atît eu cît și colaboratorul meu Dan Ripă Bulciu îi sîntem îndatorați. Important e să iasă la lumină peria adevărului și ea să slujească fondului cultural ! În momentul de față, ajutat de eminentul savant prof. dr. doc. Dan Simonescu, pregătesc ediția unei alte descoperiri, îmi permit să cred și mai prețioasă : condica de ceremonial de la 1790 alcătuită de Enăchiță Văcărescu, singurul document de acest fel cunoscut în Muntenia pînă acum. Se cunoștea, încă de la Kogălniceanu — condica lui Gheorgachi, de care s-a slujit și Eugen Barbu la scrierea „Princepelui". Vă puteți închipui cît de interesantă se anunță a fi contribuția muntenească a poetului Enăchiță Văcărescu".**

Nicolae Vasilescu-Capsali e convins că nu numai marii cărturari fac cultura, ci și modeștii iubitori de slovă scrisă și tipărită. **„Mă consider unul dintre aceștia,** zice. **Am avut cinstea să contribui la succesul unor acțiuni culturale de prestigiu, la Tîrgoviște, la Ploiești, și în alte orașe fără să doresc să stau „în capul mesei". Am avut mare bucurie cînd, sprijinit de distinsul meu prieten N. G. Costa-Foru, fiul vestitului om de cultură și patriot, am organizat o expoziție itinerantă la Bacău, Piatra Neamț și Rîmnicu Vîlcea cu documente din istoria mișcării comuniste și muncitorești. De asemenea, am donat la 70 biblioteci și muzee lucrarea „Crimele siguranței statului" de C. G. Costa-Foru. La sugestia mea, fiul a dăruit chiar acum cîteva zile bibliotecii municipale din Craiova portretul în ulei al generalului Stolîov, luptător în Războiul pentru independență și tatăl celebrului matematician. Vă spun asta pentru a arăta că entuziasmul celor care luptă să înzestreze cu documente instituțiile de cultură află mulți oameni de bine".**

Cele mai importante piese din colecția lui Nicolae Vasilescu-Capsali, cîte au mai rămas în preajmă-i după atîtea drumuri și daruri ce i-au încununat ideea, sînt înregistrate la Patrimoniul Cultural Național. „Hîrtoagele" din rafturile bibliotecii sale sînt vii, sînt tot ce poate fi mai străin ideii de strînsură avară. Împreună cu Dan Zamfirescu lucrează la o cuprinzătoare carte privind confruntarea ideologică în cultura română în perioada 1918—1944, carte ce ar urma să demonstreze procesul de radicalizare a culturii interbelice sub semnul unei revoluții imanente. Se va numi „Cerneala roșie" și va fi un fel de răspuns la prietenia pe care atîția oameni vestiți ai spiritului românesc i-au arătat-o lui Nicolae Vasilescu-Capsali, prieteni între care nu trebuie uitați Maria Tănase și Vasile Voiculescu, Alexandru Sahia și Pompiliu Constantinescu și încă și încă atîția alții.

TUDOR OCTAVIAN ■

Nota redacției : Se întîmplă ca unii responsabili ai tonetelor să fie oameni cu mult respect pentru carte. Astfel, Ion Teoharide (rulota de lîngă Foișorul de Foc) a semnalat unor cărturari o seamă de cărți și periodice aduse spre a fi trimise la topit. **„Am fost uluit,** zice el, **cînd într-o zi lîngă rulota mea a poposit un camion încărcat cu 7 000—8 000 de volume, majoritatea legate, tomuri făcînd parte din biblioteca juristului Chr. Penescu Kertsch. Altădată, au fost aduse colecții întregi din Dacia Literară și Revista Fundațiilor. Unele exemplare le-am expediat Muzeului județean Vîlcea, Muzeului din Constanța și chiar Muzeului Pompierilor, în apropierea cărula se găsește și rulota mea. Asta ca să nu mai vorbesc de cazul trist cînd au plecat la fabricile de hîrtie Biblia lui Șerban Cantacuzino și alte rarități bibliofile. Oricine poate vedea cum ne sînt aduse, pentru 0.60 lei kg., volume de autori clasici și contemporani, care ar sta mai bine în anticariate ori biblioteci".** Astfel fiind situația, ne asociem propunerii tovarășului Ion Teoharide ca aceste rulote să fie încredințate unor oameni cu oarecare pricepere în lumea cărților și a hîrtiei tipărite instituindu-se totodată, un control al maculaturii trimise în final topitorilor de hîrtie.

În preocupările mele medical-istorice am avut deosebita satisfacție să văd publicate în paginile revistei FLACĂRA articolele despre sanitarul Duță P. Ion în 1877, despre Carol Davila și mareșalul Osman Pașa și despre dr. Gh. Gh. Popa, cavaler al ordinului „Steaua României". Acest lucru m-a făcut să intru în contact cu rude ale celor amintiți în articolele publicate, obținînd noi date prețioase pentru istoria medicinei prahovene, de aceea țin să vă mulțumesc foarte mult. **(Dr. Ioan Neagu,** Ploiești)

Mă numesc **Marcela Costea,** locuiesc în București ; în urmă cu cîteva zile am fost în concediu de odihnă în satul meu natal — Săsenii Noi, comuna Vernești, județul Buzău. În tot satul, cît este el de mare, nu sînt decît două pompe și o fîntînă părăsită, oamenii o duc foarte greu cu apa, fiind o regiune de deal, adîncimea de la care se poate scoate aceasta fiind de circa 60 metri. Singura sursă de apă mai apropiată se află în curtea unui I.A.S., dar tovarășii de aici închid de obicei porțile cu lacătul, așa că pe o distanță de circa 2,5 kilometri nu găsești unde să bei un pahar cu apă. Un alt necaz al celor de aici este cel cu drumul: în mai multe rînduri oamenii au adus pietriș, l-au răspîndit pe drum, dar nu s-a adus nici un compresor pentru tasarea pietrișului, astfel că de cîte ori a plouat, pietrișul a fost luat de ape, rămînînd doar gropile. Am făcut nenumărate sesizări în aceste două probleme, dar organele în drept nu au luat nici o măsură. **(Scrisoarea mai este semnată și de un număr de 8 cetățeni din satul Săsenii Noi)**

Consiliul popular al județului Argeș ne aduce la cunoștință că, referitor la scrisoarea cititorului **Avram Decebal** din comuna Rucăr, prin care acesta solicita sprijin pentru obținerea unei adeverințe din care să rezulte că locuința sa din Rucăr nu mai prezintă siguranță în exploatare, necesară pentru obținerea unui apartament în orașul Cîmpulung, adeverința solicitată i-a fost eliberată, acesta primind un apartament în Cîmpulung, unde își are și locul de muncă.

Statuia din fotografia pe care v-o trimit reprezintă monumentul vînătorilor din Ploiești, ridicat de cetățenii orașului în memoria luptătorilor din Batalionul 2 vînători, din care făcea parte soldatul Ion Grigore, cel care, la 30 august 1877, în urma asaltului Griviței, cucerise drapelul turcesc. Înainte de cel de-al doilea război mondial, această statuie era amplasată vizibil, în mijlocul rondului bulevardului cu castani ce duce de la gară spre centrul municipiului ; în prezent se află mutată undeva către Gara de sud, în apropierea unui pod, pierzîndu-și din măreția arhitecturală cu care se mîndreau prahovenii. Propun spre analiză posibilitatea reinstalării ei pe vechiul loc, dirijînd circulația giratoriu, sau în rondul de la Gara de sud, unde se termină bulevardul, pentru a se afla în văzul tuturor. **(Ioan N.,** Ploiești)

Top restant

Instituții și organisme ale căror răspunsuri privind soluționarea scrisorilor și sesizărilor oamenilor muncii întîrzie :

1. — Consiliul popular al județului Alba : la scrisoarea redacției nr. 2 402 din 20.05.77. **2. — Direcția generală P.T.T.R. :** la scrisoarea redacției nr. 2 479 din 16.05. **3. — Consiliul popular al județului Argeș :** la scrisoarea redacției nr. 3 857 din 28.05. **4. — Consiliul popular al județului Prahova :** la scrisoarea redacției nr. 2 761 din 16.05. **5. — Consiliul popular al județului Ilfov :** la scrisorile redacției nr. 3 067 din 16.05 și 3 836 din 18.05. **6. — Consiliul popular al județului Dîmbovița :** la scrisoarea redacției nr. 3 120 din 16.05. **7. — Ministerul Muncii :** la scrisoarea redacției nr. 3 937 din 28.05. **8. — Ministerul Educației și Învățămîntului :** la scrisoarea redacției nr. 3 143 din 16.05. **9. — Consiliul popular al județului Galați :** la scrisoarea redacției nr. 3 356 din 16 05. **10. — Consiliul popular al județului Timiș :** la scrisoarea redacției nr. 3 356 din 16.05.

La începutul lunii august a.c. am suferit un accident în dreptul Liceului Șincai, vinovat fiind în mod evident un anume Gherman, șofer pe o autodubă aparținînd I.L.F. Berceni, aflat în stare de ebrietate și abia fiind prins — încercînd să fugă — de către organele miliției. Am reparat autoturismul suportînd eu costul, urmînd ca ADAS-ul să-mi restituie suma plătită. După două zile ADAS-ul a trimis la I.L.F. Berceni o adresă prin care cere întreprinderii să răspundă dacă Gherman este încadrat aici, și dacă este asigurat ADAS, numai după acest răspuns eu putînd intra în posesia drepturilor ce mi se cuvin. Am așteptat o lună, răspunsul nu a venit și atunci m-am prezentat la conducerea I.L.F. Berceni, obținînd asigurarea că în cel mai scurt timp răspunsul în cauză va fi expediat. Iată însă că acest răspuns nu a fost expediat nici pînă acum — 2.10.77 — și, culmea, m-am întîlnit și cu șoferul respectiv, care mi-a rîs în nas, spunîndu-mi că „dacă mi-a plăcut să mă aventurez, acum să umblu după bani" ! ? ! Știam că acestuia îi fusese suspendat carnetul în urma accidentului, aflu cu stupoare însă de la contabilitate că imediat după accident el a obținut carnetul. Cum ? Și mai ales de ce, existînd probe evidente, conducerea I.L.F. Berceni întîrzie trimiterea actului necesar pentru a-mi recupera banii ? **(Aurel Mistrețu,** București)

Pe strada Gh. Țițeica, la intersecția cu strada Văleni, din Ploiești — în direcția Gara de Nord — circulația autovehiculelor se face pe trotuare. Nu pentru că acesta ar fi un capriciu al conducătorilor auto, ci pentru faptul că este sens unic — unice fiind și gropile ce se află în mijlocul străzii și de care edilii au uitat încă din primăvară. **(Ioan Neagu,** Ploiești)

Din partea Comitetului județean Ialomița al P.C.R. : Referitor la scrisoarea lui **Constantin Stoica,** din comuna Bucu, trimisă nouă spre analiză, vă comunicăm că cele sesizate s-au adeverit, cititorul neavînd create condiții corespunzătoare pentru a urma cursurile serale de liceu. Întreprinderea pentru valorificarea cerealelor și plantelor tehnice, reanalizînd cele sesizate, a dispus ca silozul Ciulnița să-i creeze tînărului condițiile necesare pentru frecventarea cursurilor serale, conform programului de școlarizare, la Liceul industrial Slobozia — curs seral.

În acest an, 1977, s-au împlinit 25 de ani de cînd au început lucrările de construire a stadionului „23 August" din Baia Mare. Terenul de joc a fost terminat, dar la tribune se lucrează și în prezent, ele fiind realizate în proporție de 75%. Dacă lucrările continuă în același ritm, vor mai trece încă 8—9 ani pînă ce stadionul va fi complet gata. Oricum, fiind un sfert de secol, este totuși o aniversare — fără a se simți însă nevoia să li se adreseze celor ce se ocupă cu construirea stadionului tradiționalul „la mulți ani". **(Traian Moga,** Baia Mare)

Inspectoratul județean de miliție Neamț ne aduce la cunoștință că sesizarea cititorului **Ion N. Panduru,** cu domiciliul în municipiul Roman, este în parte reală, el fiind anchetat fără a avea vreo vină în incidentul a cărui victimă a fost elevul sergent Florin Pinzaru ; pentru lipsă de tact și procedeu în verificarea plîngerii acestuia din urmă, subofițerii de miliție Gheorghe Pupăză și Aurel Mihaica vor fi puși în discuția biroului organizației de partid, iar cazul va fi prelucrat cu întreg colectivul Miliției municipiului Roman.

Mă numesc **Elisabeta Burlacu,** locuiesc în București și mă adresez în numele locatarilor din Prelungirea Ferentari, sectorul 6. De cînd s-au dat în folosință blocurile în care locuim, ni s-a promis că se va amenaja un spațiu necesar unui complex comercial capabil să satisfacă măcar în parte nevoile noastre, deoarece sîntem un cartier destul de izolat de centru sau de alte surse de aprovizionare. E drept că la parterul unui bloc recent construit s-a amenajat un fel de complex comercial, trebuie însă să o spunem cu părere de rău că aprovizionarea acestuia lasă mult de dorit.

Pînă în anul 1975 am lucrat la Depoul C.F.R. Brașov, cînd în urma unui accident de circulație de cale ferată am fost nevoit să stau în spital și în concediu medical timp de trei luni. După toate acestea, la revenirea în Depoul C.F.R. Brașov, am cerut transferul la Întreprinderea „Tractorul", menționînd că nu mai pot lucra în funcția de mecanic diesel în circulația pe magistralele țării. Depoul a fost de acord cu transferul meu **în interes de serviciu,** conform Legii nr. 1 1970 art. II litera A. Originalul setului de transfer aflîndu-se la serviciul personal al Întreprinderii „Tractorul", primesc o adresă cu nr. 457/2828/1976 prin care mi se impută suma de 9411 lei cheltuieli de școlarizare, întrucît după terminarea Școlii de mecanici eu am lucrat la Depoul Brașov 34 de luni, față de 60 cît pretindea contractul. Ceea ce nu înțeleg este faptul că depoul a **fost de acord cu transferul meu în interes de serviciu,** imputația mi se pare ilegală, am bătut la nenumărate uși, m-am adresat la mai multe ministere de resort, de peste tot mi se spune că am dreptate, totuși mie suma mi se reține în continuare din retribuție. **(Nicolae Răchiteanu,** Brașov)

Pe trotuarul din fața Oficiului Național de Turism Carpați, de pe bd. Magheru din Capitală, cu cîteva săptămîni în urmă au fost aduse și fixate patru cabine telefonice. Dar atît...! De ce ? Nici pînă **azi — 25 octombrie a.c. — nu au fost** instalate aparatele telefonice de care cetățenii acestei aglomerate artere au atîta nevoie. **(N. Tokacek,** București)

Sînt una dintre pacientele doctorului Mihai Iubu din Turda și în luna septembrie a.c. m-am deplasat în acest oraș pentru a-mi continua tratamentul. Nu mică mi-a fost surprinderea cînd mi s-a spus că renumitul O.R.L.-ist a fost din nou pensionat. Am observat în timpul tratamentului că acest medic este solicitat de sute și sute de suferinzi din toate colțurile țării, că îi vin pacienți și de peste hotare. În numele tuturor bolnavilor care au nevoie de medicul Mihai Iubu îmi exprim nedumerirea și chiar indignarea pentru îndepărtarea lui din clinică, dorind ca acest om să-și reia cît mai curînd activitatea, fiind în plină putere de muncă și mai ales atît de solicitat de pacienți. **(Elena Teodorescu,** Craiova).

Ne numim **Remus Back, Constantin Maftei** și **Oleg Maliutin,** locatari ai imobilului din strada Popișteanu nr. 10, sector 8, București. Imobilul, proprietate de stat, a fost afectat de seism suferind deteriorări grave : coșuri căzute, calcan deplasat, pereți crăpați, sobe dărîmate etc., reparațiile căzînd în sarcina ICRAL. Cu chiu, cu vai s-au executat unele reparații interioare, precum și la coșuri, după care spre sfîrșitul lunii august șantierul a fost desființat ; au rămas de executat reparații de zidărie la casa scării, acoperișul de tablă precum și refacerea a două sobe de teracotă ; de atunci sîntem purtați cu vorba. Toți locatarii au înțeles imperativul vremii, au executat vopsitoria și zugrăvirea interioarelor, riscă să o ia însă de la început dacă nu se termină și restul reparațiilor — care nu mai pot fi făcute de noi, oameni bătrîni — acoperișul curge, apele se infiltrează în pereți pătîndu-i. Mai precizăm că încă din aprilie s-a adus o cantitate apreciabilă de mortar și peste 10 saci cu ciment : în prezent atît mortarul cît și restul de circa 5 saci cu ciment sînt inutilizabili. Zilnic se deplasează unul dintre noi la ICRAL nr. 2 din Piața Victoriei, dar în afară de promisiuni nu avem nici un rezultat.

Mă numesc **Oprica P. Stănilă,** sînt membră C.A.P., comuna Măceșu de Sus, județul Dolj, în vîrstă de 80 ani, văduvă, mamă a patru copii ; vă rog să mă ajutați ca prin publicarea acestor rînduri să-l găsesc pe fiul meu PETRE STĂNILĂ, surdo-mut, în vîrstă de 52 ani, dispărut din comună în ziua de 15 august 1977, fără buletin de identitate. Din cele cunoscute de noi, el a fost luat de Ion St. Dulvac, din aceeași comună, și dus la Craiova, să-i ajute la construcția unei case din strada Albăstrele nr. 26, cartierul Craiovița Nouă ; am aflat apoi că după două zile a plecat și din Craiova, lucru confirmat de Dulvac abia la 29 august, pînă atunci ducîndu-ne cu vorba că îl aduce el înapoi, la lucru. Cînd am aflat că s-a rătăcit, m-am adresat secției de miliție din comună, aici ni s-a spus să aducem buletinul dispărutului pentru a se face copii după fotografii și a le trimite în țară. Fotografiile nu s-au trimis însă, nu mai știm ce să credem, nu mai avem nici liniște, nici somn.

Fac naveta pe ruta Roșiori — Alexandria, în fiecare zi, și de cele mai multe ori se întîmplă un fenomen ciudat, în special la trenurile de dimineață : mecanicii de locomotivă opresc trenul în diverse locuri pentru a-i lăsa... acasă, uneori în dreptul porții, pe lucrătorii C.F.R., colegii lor de lucru. Practica asta mi se pare cel puțin incorectă față de sutele de persoane din tren care trebuie să suporte întîrzierea ulterioară a garniturii pentru a li se înlesni citorva să ajungă mai devreme. Un exemplu concret : în ziua de 25 octombrie, accceleratul 129 pe ruta Roșiori — Alexandria a oprit în gara Plosca — unde, conform mersului, nu are staționare ! — și, sub privirile impasibile ale impiegatului, cîțiva feroviști au coborît din tren. Precizez că trenul plecase deja din gară Roșiori cu o întîrziere de 10 minute... **(Ștefan Alexandru,** Roșiorii de Vede, Teleorman).

Asociația locatarilor blocului M. 10, Bd. Păcii nr. 17, sectorul 7, București, solicită, prin publicarea acestor rînduri, sprijin în rezolvarea următoarei probleme : de la data de 1 octombrie a.c. și pînă în prezent, G.I.C.C. punctul de termoficare Moghioroș nu a luat nici o măsură ca presiunea apei calde să ajungă și la etajele 8, 9 și 10, locatarii acestor etaje fiind astfel lipsiți de această necesitate indispensabilă oricărei locuințe civilizate. Cu toate intervențiile făcute atît telefonic cît și în scris, sîntem aminați din perioadă în perioadă, ceea ce provoacă mari neplăceri, mai ales familiilor cu copii mici. (Semnează **G. Vasiliu,** președinte, și **N. Ceoflec,** împuternicit).

Pînă în septembrie a.c., dacă un om al muncii solicita un abonament C.F.R. pentru mai multe rute, se prezenta la Agenția de voiaj din Gara de Nord cu un tabel și i se elibera abonamentul solicitat. Iată însă că de atunci, conform unei dispoziții care mi se pare a fi de genul „de ce să fie mai simplu, cînd poate fi mai complicat ?", pentru fiecare rută trebuie eliberat un abonament separat. Deci dacă un muncitor care își desfășoară activitatea profesională pe teren, necesitînd deplasări periodice în mai multe direcții, CFR-ul îi umple buzunarele cu atîtea abonamente în cîte direcții se deplasează. Acest sistem aduce cheltuieli suplimentare întreprinderilor prin întocmirea mai multor referate, eliberarea mai multor abonamente în loc de unul etc. **(Mihai Gîrbe,** Arad)

În numele locuitorilor din satul Zmeurăt, comuna Stoenești, județul Vîlcea, vă aducem la cunoștință că de mai bine de 10 ani ne bucurăm de o cursă ITA care vine de 4 ori pe zi, oprind însă la o distanță de 2 kilometri de centrul civic al satului. Am solicitat de nenumărate ori în scris și verbal Autobazei 1 Vîlcea să trimită autobuzele pînă în sat, pentru că de 10 ani în costul biletului sînt incluși și cei doi kilometri. Drumul este foarte bine întreținut și circulat de autovehicule de tot felul. În altă ordine de idei : pînă la Rm. Vîlcea sînt doar 16 kilometri, noi avem școală, cămin cultural, cooperativă de consum etc., dar nu avem pentru cazurile de urgență un telefon, cu toate că linia telefonică trece la un kilometru și ceva de sat. Se pot întîmpla incendii, cazuri de necesitate etc. Direcția județeană P.T.T.R. ne trimite la Consiliul popular Stoenești, consiliul ne trimite la direcție, și uite-așa... **(Semnează un număr de 75 cetățeni din satul Zmeurăt).**

Nu-s om de șicane, nu-s reclamagiu, dar ce mi-a fost dat să văd la casele de bilete ale stadionului „Tineretului" din Brașov duminică 9.X.1977 m-a determinat să vă scriu aceste rînduri : odată cu biletul de intrare, am fost invitat să cumpăr și un așa-zis „Program", pe care vi-l anexez — o simplă fițuică de două file, cuprinzînd date culese din presă, dar avînd prețul de 3 (trei) lei ! Nu știu ce for și mai ales cu cîtă competență s-a fixat acest preț, mă gîndesc însă că un ziar central costă 0,30 lei, că Programul radio-tv costă 0.50 că etc., etc. Cum e posibil să se mai folosească așadar astfel de practici, cu așa-zise „programe" sportive ? **(Dumitru Bejan,** Brașov).

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

POȘTA REDACȚIEI

■ **Veronica Manu** — Gherla. Conform Statutului personalului didactic aveți dreptul să vă prezentați la examenul pentru gradul I după cinci ani de la obținerea gradului II.

■ **Maria Vladimir** — com. 30 Decembrie. Nu puteți beneficia de stabilirea definitivă în Capitală, întrucît comuna 30 Decembrie figurează pe lista localităților de la care se poate face naveta.

■ **Grup muncitori** — Revizia de vagoane București — Griviția. La sesizarea dv., Regionala C.F. București ne-a comunicat că lămpile electrice cu acumulatoare de care ne-ați scris nu sînt indicate la revizia tehnică a vagoanelor de călători, datorită complexității mari pe piese și subansamble ce se găsesc îndeosebi sub cutia acestora. Lămpile electrice se folosesc numai la revizia tehnică a vagoanelor încărcate cu produse petroliere.

■ **Mariana Nica** — București. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că din dosarul dv. de concurs a rezultat că predarea lucrării și lipirea foii de concurs a fost conform instrucțiunilor în vigoare.

MARGA NEDELEA ■

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC

Rodin

Gînditorul

Ce motiv mai înalt am avea într-un muzeu decît să-l vedem pe **Gînditorul** lui Rodin ridicîndu-se de pe stînca unde stă aplecat şi să observăm în clipa următoare în carnea lui cicatricea veche a lui Prometeu ? Nimic nu ne-ar răsplăti mai mult pentru tot ce-am crezut despre puterea demiurgică a artei. Într-o după amiază despre care nu mai ştiu foarte bine dacă mi-o amintesc sau o visez am aflat că într-un simplu nor există uneori toate posibilităţile. Furtună, soare, dragoste, speranţă, singurătate, moarte. Cu atît mai mult tăcerea **Gînditorului** ne lasă să descoperim în ea ceea ce purtăm în noi înşine. Cine e acest bărbat cu fruntea aplecată şi cu bărbia sprijinită în mîna dreaptă ?

Dacă e Prometeu, el a revenit pe muntele antic şi s-a aşezat pe o stîncă nu pentru a aştepta să coboare din cer un vultur. Zeii au murit, iar cerul e pustiu. A rămas el, **Gînditorul.** E singur şi cu spatele întors la cer. În schimb, acest Prometeu ascultă vulturul bătînd din aripi înlăuntrul său. Şi îşi spune, poate, că dacă n-ar fi iubit viaţa, nu l-ar fi interesat s-o judece. În singurătatea muntelui, pe stînca sa, el va căuta o concluzie gîndurilor sale... E la un popas, undeva între memorie şi speranţă, dar nu va alege între aceşti doi termeni pentru că are nevoie de amîndoi. Alta trebuie să fie opţiunea spre care se îndreaptă. A fost martor la procesul lui Socrate, l-a privit pe Sofocle dansînd după victoria de la Salamina, a văzut cum zeci generaţii au scos pietre pentru construcţii din ruinele Forului roman, a întîlnit în Spania un cavaler uscăţiv, sublimul cavaler al Iluziei, şi între zidurile unui castel din Danemarca umbra unui prinţ al Melancoliei ; a trecut pe la toate răspîntiile şi iată-l surprins de Rodin în vreme ce îşi aminteşte şi cumpăneşte drumul său mai departe. El ştie că nu este rezultatul Creaţiei, ci începutul ei. Şi ne aduce aminte că Rodin a legat de trupul omenesc toate speranţele artei. Căci şi atunci cînd par să regrete viaţa, oamenii lui Rodin nu o disprefuiesc niciodată.

Dealtfel, pe faţa acestui **Gînditor** nu vom descoperi nici un indiciu de blazare. El a înţeles, probabil, demult că a dispera înseamnă a renunţa chiar la sensul gîndirii sale ; înseamnă a se întoarce împotriva sa, a ucide omul din el şi a se mineraliza, a deveni el însuşi o stîncă. Iată-l nu numai Prometeu, ci şi Sisif. Sisif în acelaşi timp om şi stîncă, mai exact Sisif purtînd stînca în el şi luptînd împotriva ei. Iar victoria stîncii asupra lui Sisif nu e posibilă decît în clipa cînd înlăuntrul său lucrurile şi-ar pierde semnificaţia. Oare nu e adevărat că prăbuşirea Romei n-a fost atît opera barbarilor, cît a barbariei ? Dovezi ? Istoria împăraţilor de după Marc Aureliu ne stă la îndemînă... Commodus, care în fiecare dimineaţă înjunghia un tigru, a fost găsit strangulat în baie de garda pretoriană. Succesorul său a fost găsit şi el după două luni ucis. Caracalla a fost înjunghiat. Eliogabal ucis din ordinul bunicii sale. Alexandru Sever ucis în cortul său. Maximinus, înalt de peste doi metri şi avînd degetele atît de groase încît purta, ca inele, brăţările soţiei sale, asasinat de soldaţi, Gordian, de asemenea, Filip Arabul lovit în cap, Decius ucis de goţi, Gallus asasinat de cei care l-au aclamat pe Emilianus pentru ca după două luni să-l omoare şi pe acesta. Galienus avu aceeaşi soartă, Aurelian, de asemenea, Probus ucis şi el. Şi astfel, pînă la Diocleţian, tronul Romei a fost un butuc de abator. Într-un secol de crime, singurul care a murit în patul lui a fost Tacit, un descendent al istoricului, dar a murit după cîteva luni de la suirea pe tron fiind foarte bătrîn... Spre sfîrşit, Roma antică nu mai credea în nimic. Cum ziceau cei vechi, ea nu-şi mai suporta nici relele, nici remediile. Şi, de fapt, ea a căzut cu totul în faţa barbarilor, nu atunci cînd a fost învinsă, ci cînd Forul roman a devenit tîrg de vite, cînd coloanele Forului au fost arse pentru var, iar ruinele îngropate sub iarbă ; cînd locuitorilor Romei nu le mai păsa de monumentele cetăţii eterne, le priveau ca pe nişte semne ciudate ale unei glorii pe care n-o înţelegeau şi ca atare nu mai erau în stare nici s-o apere... Barbaria a ştiut totdeauna ce face vrînd să distrugă monumentele care dau dreptate frumuseţii, dragostei şi logicii, care dau dreptate omului şi nu fierei. Ea a intuit totdeauna că numai ruinele sînt de partea ei. Ruinele, disperarea, indiferenţa, omnezia şi vidul... Cînd l-am văzut prima oară, mi-am spus că pe **Gînditorul** lui Rodin nu-l interesează ceea ce îl interesează pe Heracles, în ciuda trupului său de atlet. Ridicîndu-se de pe stînca unde stă, el nu se va lupta cu leul din Nemeea, ci va trebui să răspundă unei întrebări. A răpus fiarele sălbatice, dar cum să învingă singurătatea ? Acum îmi dau seama că tăcerea **Gînditorului** nu ascunde altă dilemă decît aceea care a existat, de pildă, la Palenque, în Mexic, unde jungla, impenetrabilă şi insidioasă, a încercat să sălbăticească piramida şi templele lăsate aici de civilizaţia maya, să devore piatra şi să-i abrutizeze semnificaţia. Nepăsarea ar ucide în **Gînditor** ideea şi l-ar sălbătici. Prometeu se opune aici în primul rînd stîncii de care odinioară a fost înlănţuit.

Şi la ce se poate gîndi el la altceva decît la ceea ce trebuie să dea singurătăţii sale un sens ? E oare nepotrivit să cred că avem datorii cu atît mai mari cu cît iubim mai mult ? Şi cu cît, iubind viaţa, optăm pentru ceea ce o înalţă... Desigur, ştiu că Troia a fost cucerită nu de filosofia Greciei, ci de sabia ei. Dar, fără Homer, războiul troian ar fi rămas o obscură luptă între triburi. De aceea îmi place să spun că adevărata victorie la Troia n-au obţinut-o Agamemnon, Ahile şi Ulise, ci Homer. În clipa următoare, nimic nu mă mai opreşte să cred că zeiţa înţelepciunii, Atena, ridică lancea după ce **Gînditorul** a meditat şi s-a hotărît să continue opera lui Prometeu.

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Radiografia unui purgatoriu

Romulus Guga a „scris o piesă gravă, dură, incomodă, dar profund adevărată : „Noaptea cabotinilor". O piesă de referinţă pentru dramaturgia noastră. Spectacolul, prin prisma direcţiei de scenă şi a interpretării actoriceşti, trage linie de unire între Teatrul din Tîrgu-Mureş (secţia română), unde a avut loc premiera şi, de pildă, Teatrul Lucia Sturdza Bulandra.

O lume zbuciumată se frămîntă, se sfîşie încercînd să-şi descifreze erorile, să fugă de răspundere sau să-şi asume răspunderea, să-şi recunoască înfrîngerile, să se desprindă de trecut cu preţul oricăror sacrificii, să se purifice, să se desăvîrşească.

Un om, o rudă apropiată a familiei De Lambi în care se ascultă la picup Mozart şi Bach şi care trăieşte într-o prosperitate decentă, uşor îmbibată în alcool, a fost declarat cîndva mort, aşa, de ochii lumii, pentru că devenise indezirabil prin atitudinea sa abulică într-un anumit moment al istoriei postbelice şi pentru că fusese condamnat la închisoare. Dar ruda aceasta iese din închisoare şi trăieşte undeva, în vecini, stă de vorbă cu nepoţii, obligat să nu-şi desconspire identitatea, păstrînd dureros consemnul şi alimentînd un fals. Pînă în seara în care unul din fii, Coriolan, va restabili adevărul, convingîndu-şi pe rînd fraţii şi părinţii că unicul mod posibil de a exista mai departe în condiţiile unei societăţi care se construieşte pe sine metodic şi programatic în spiritul adevărului, este renunţarea la un trecut odios de ipocrizie şi de coşmar. Cu atît mai mult cu cît unchiul acesta, venit parcă din afara timpului şi memoriei, a fost el însuşi condamnat pe nedrept, reîncadrat printre oameni, cu drepturi egale şi cer senin. Întreg acest proces de renunţare la o viaţă clădită pe o minciună catastrofală face din oamenii care se zbuciumă pe scenă răscolind bolgiile de praf şi de cenuşă ale casei bătrîneşti, pe rînd, monştri şi îngeri. Piesa lui Romulus Guga, scrisă cu înverşunare, cu o profundă înţelegere filosofică a vieţii, cu ştiinţa gradării momentelor de tensiune, a răsturnărilor spectaculoase de situaţii şi cu înclinaţie pentru replica încărcată de metafore, este radiografia lucidă a unui purgatoriu.

Spectacolul e dirijat de Dan Alexandrescu ca o simfonie de Bruckner. Profesionist de mare calibru, lucrînd cu actorii pînă în cele mai rafinate detalii de concepţie şi expresie, creator desăvîrşit de atmosferă, analist subtil al gramaticii unui text încărcat de aforisme şi metafore, Dan Alexandrescu a proiectat şi realizat un spectacol magistral care pune pe gînduri şi care frămîntă publicul. Ion Fiscuteanu a aşezat personajul care dă cele mai multe sentinţe abstracte şi care provoacă marele proces de purificare, într-o ipostază de posedat rigid şi cumplit al adevărului ; rigid ca unii oameni neînduplecaţi şi posedat ca un om iluminat de frumuseţea opţiunii sale în existent. Ion Fiscuteanu domină scena cu inteligenţa şi profunzimea meditaţiei sale asupra condiţiei personajului Coriolan. Greu rol, ingrat rol, plin de contradicţii are Ştefan Moisescu, actor cu vechi state de plată în teatrul românesc, care joacă sobru, tensionat, apăsat de un cer întunecat, de ploaie otrăvitoare şi de sechelele vechilor concepţii şi mentalităţi. Alexandru Morariu răvăşeşte scena cu dilemele personajului său învăţat să se disimuleze, să se falsifice, căutîndu-se pe sine în păienjenişul de destine, căutîndu-se în sine cît mai adînc pînă la revelaţia propriei sale salvări din marasm. Cornel Popescu e magistral în rolul unei lichele care şi-a găsit un drum facil şi profitabil în viaţă, nu lipsit de unele momente de omenie şi de sensibilitate. Iată încă un actor care se anunţă pentru marile scene de teatru. Dorina Păunescu, actriţă de dramă care arde ca o flacără, aproape hipnotic, a tradus bine zbuciumul unei soţii de luptător pentru care esenţială este puritatea şi intransigenţa. Valentina Iancu e distribuită exact în rol, iar Iolanda Dain sculptează atent şi migălos monumentul unei mame sacrificate, care a cedat mereu în viaţă, dar a rămas necruţătoare în forul ei intim. Mihai Gingulescu, în rolul rudei nedreptăţite şi ostracizate vine în scenă ca o expresie copleşitoare a remuşcărilor.

Cortina cade într-un decor auster, unde se aprind în sfîrşit toate luminile şi oamenii se întorc respirînd uşuraţi, după lunga şi interminabila noapte de toamnă sau de iarnă în care plouă pînă la exasperare, aşteptînd o zi blîndă ca un armistiţiu necesar şi salutar.

A. DOHOTARU ■

Dialog convingător dintr-o noapte a adevărurilor brutale : „Noaptea cabotinilor" de Romulus Guga pe scena Teatrului din Tg. Mureş (secţia română). În imagine Valentina Iancu şi Alexandru Morariu

CRONICA MUZICALĂ

„Lăsaţi-mă să cînt", într-o nouă montare

Recenta premieră (re-montare) a operetei lui Gherase Dendrino, **Lăsaţi-mă să cînt,** inspirată din creaţia şi viaţa unui înaintaş al muzicii româneşti, Ciprian Porumbescu, îşi configurează acţiunea în jurul unui moment cu profunde semnificaţii artistice, sociale şi patriotice : premiera primei operete româneşti, **Crai nou** în Braşovul de sub stăpînirea austro-ungară (libretul Viorel Cosma şi Liliana Delescu). Interzisă de autorităţile vremii, opereta **Crai nou** — expresie a geniului artistic al poporului nostru — va vedea totuşi luminile rampei prin eforturile colective ale intelectualilor braşoveni, prilejuind unui personaj replica-maximă : „Nici o lege din lume nu poate interzice cultura unui popor". În noua viziune scenică, spectacolul la care am asistat nu demult are marea calitate de a păstra intacte virtuţile muzicale ale partiturii lui Gherase Dendrino, care ne apare şi astăzi proaspătă, inspirată fiind din liniile melodice purtînd amprenta lui Ciprian Porumbescu. Soliştii, corul şi orchestra evoluează sub conducerea muzicală atentă a lui Constantin Rădulescu, la un nivel de rigoare şi profesionalism, specific colectivelor teatrului. Ariile şi duetele, simple şi melodioase, au în Cornel Rusu (Ciprian) şi Lucia Ţibuleac (Bertha), doi interpreţi extrem de muzicali, posesori ai unor voci cultivate şi de calitate, creatori de personaje veridice, emoţionante, aşa cum le-au imaginat libretiştii şi compozitorul. O proaspătă absolventă de Conservator, Rodica Truică, este o cîntăreaţă sensibilă, cu disponibilităţi pentru gen, insuficient puse în valoare, lucru normal, la urma urmei, la prima ei apariţie pe scenă. În alte roluri, Daniela Diaconescu (Martha), Sanda Mărgărit, excelentă în rolul Rozei,Virgil Bojescu (Nastasi), Eugen Savopol (Strauss) şi ceilalţi, îşi dovedesc, fiecare după posibilităţi, talentul de interpreţi într-un gen extrem de dificil, în care trebuie să îmbine muzica, dansul şi elementele actoriceşti şi, în plus, să facă faţă unor greşite indicaţii regizorale.

Căci regia lui Toni Buiacici a intenţionat probabil să îndrume ansamblul spre o viziune muzical-dramatică modernă, să articuleze o mişcare scenică agreabilă şi alertă, în care soliştii, corul şi dansatorii ar urma să se integreze. Ceea ce din păcate nu se reuşeşte, regiei lipsindu-i mijloacele de a impune şi fructifica o astfel de viziune ; astfel că, adesea, interpreţii rămîn exteriori personajelor lor, datelor psihologice ale acestora. Ei fac un haz nebun pe scenă, de exemplu, şi rîd pînă la lacrimi, la o replică, banală, în fond, şi care nouă, spectatorilor, nu ne trezeşte nici măcar un zîmbet. Umorul adesea forţat, combinat cu maniere şi poze împrumutate din arsenalul de „secrete" ale succesului în vechiul stil de interpretare (apropo, sîntem de acord cu ideea unei noi montări a unei operete, cu condiţia ca ea să se ridice cel puţin la valoarea primeia), determină unele scăderi de tensiune, accentuate din păcate de un decor greoi, de o concepţie a costumului şi a recuzitei frizînd „naturalismul", cu iţari şi cojoace din nailon şi cu veşnicele flori din plastic. Coregrafia Mihaelei Atanasiu stilizează şi ea îndeajuns folclorul, dar cu măsură şi bun-gust ; impresia nu este însă favorabilă dansatorilor, nu din cauza dansurilor, ingrijit lucrate, ci tot datorită excesiv-strălucitoarelor costume ţărăneşti din plastic. Revăzîndu-se aceste aspecte, în fond remediabile, ale punerii în scenă, **Lăsaţi-mă să cînt** poate deveni un spectacol impecabil sub toate aspectele, o replică valabilă la scepticismul celor ce nu mai cred în posibila vitalitate a genului.

NICOLAE SPIRESCU ■

P.S. Distribuţia a II-a se anunţă ca o posibilă contracandidată la afişul primei distribuţii : Cleopatra Melidoneanu (Bertha), Mihaela Mija (Martha), Liliana Pagu (Sultănica), Ion Dinu (Nastasi).

N. S. ■

Meseria de frate

Stăpîne, stăpîne
Mai adă și-un cîne

Am risipit ogrăzi și bătătură
Cu șoapte strînse-n ele ca-n ghiocuri
Mai puri de-a fi, pe-a timpului măsură
Ne-am fost mutat prin simetrii de
blocuri

Cocioabe și magherniți părăsite
Cum cicatrici pe frunțile amiezii,
De lut hrănite, lutului hrănite
Prin porumbiști se-ascund ca huhurezii

Dar ce te faci cu ciinii, doar cu ciinii
Cînd nu mai poți să le mai faci o cușcă
Unde mai stau de-a lungul săptămînii
Cum se mai gudură, și cum mai mușcă

Ce faci cu melancolica potaie
Și cu dulăii părăsiți de turmă
Ei, ordonanțele dintre războaie,
Ei care mor în luptă cei din urmă

Rugina-n porți pe **cave canem** cade
Respinși din meseria lor de frate
I-aud venind pe drumuri de balade
Să latre-n amintire. Să ne latre.

CORNELIU STURZU ■

RUBRICA MEA

Analogia universală

DIALOG „sub rosa"

ÎNVĂȚĂCELUL : — Citit-ați, magistre, recentele „Respirări" ale Poetului ?

EUDOXIU : — Desigur, cu mare sfințenie. Și mie mi-a plăcut grozav aceea cu titlul **Zdrobitor desciorchinător**, un autentic oracol. Pythia n-a murit, ea și-a schimbat doar sexul.

ÎNV. : — Am reținut și eu pe de rost locul în care spune că aceste cuvinte sînt un „pseudonim demn de prozatorul Conrad". E vorba, nu-i așa, de romancierul englez Joseph Conrad ?

EUDOXIU : — Desigur, el se numea, pe numele lui întreg, Teodor Josef Konrad Nalecz Korzeniowski. N-a avut norocul să fie contemporan cu Poetul **Necuvintelor**, ca să-și spună, ca un mare cunoscător al sufletului omenesc ce era, **zdrobitor desciorchinător**, noua unealtă viticolă cu dublă funcțiune, ca și aceea a romancierului : de a înlătura învelișurile și de a ne dărui esențele ! Cum ar fi spus Camil Petrescu, miraculosul aparat este „substanțialist"... ca filosofia lui !

ÎNV. : — Strașnică apropiere !

EUDOXIU : — E în stilul Poetului : face parte din analogia universală.

ÎNV. : — N-am înțeles prea bine : ce-i acest soi de analogie ?

EUDOXIU : — Am să-ți răspund elementar : Universul nostru pare, la prima vedere, o înlănțuire de elemente disparate și ireconciliabile, începînd cu stihiile, cu apa și focul, aerul și pămîntul. La o scară redusă, sentimentele, ideile și voințele noastre intră și ele în conflict, ca apa și focul, bunăoară. Dacă privim însă lucrurile mai de sus, vedem că între ele sînt tainice potriviri — de analogie universală — care duc la armonia desăvîrșită a macro- și microcosmosului.

ÎNV. : — Adică cum dacă privim mai de sus ?

EUDOXIU : — Iată : știi ce e călciiul lui Ahile !

ÎNV. : — Desigur, locul vulnerabil al eroului homeric.

EUDOXIU : — Perfect. Ei bine ! Acest călcîi, *ne* învață Poetul, declanșează actul gîndirii.

ÎNV. : N-aș fi crezut !

EUDOXIU : — Pentru că nu ești în curent cu analogia universală. Mai departe : actul gîndirii sare în sus, „din zeama gînditoare a creierului" **ipsis verbis**, așa cum spune Poetul.

ÎNV. : — Așa să fie, magistre ?

EUDOXIU : — Desigur, conform analogiei universale.

ÎNV. : — Nu văd însă, magistre, legătura dintre creier și călcîi.

EUDOXIU : — Sînt cele două polarități ale omului gînditor, învățăcelule, așa ne învață analogia universală.

ÎNV. : — N-am înțeles, magistre, mirarea Poetului că pietrele nu gîndesc.

EUDOXIU : — Aici cred că ai dreptate. Gérard de Nerval, care a fost după Novalis, primul mare poet modern, inițiat în tainele analogiei universale, acorda și pietrei simțire și gîndire. Poetul român și-a luat distanțele față de ilustrul său înaintaș. Să nu i-o luăm în nume de rău. Alt poet francez a spus :

— Même quand il a tort, le poète a raison

(Chiar și cînd se înșală, Poetul are dreptate)

ÎNV. : — Îi dați deci dreptate în toate Poetului ?

EUDOXIU : — Firește. Este Poetul ilustru, în țară și peste hotare. **Urbi et orbi.** E un drapel și un far. Ești de altă părere ?

ÎNV. : — N-aș zice. Dar uneori nu-l înțeleg.

EUDOXIU : — Psst ! Trebuie să-l înțelegi totdeauna, mai ales cînd este obscur ; atunci visleste mai cu spor în apele analogiei universale.

ÎNV. : — Uneori mi se pare că versurile lui nu-s nici versuri, nici poezie, nici proză. Ce sînt ?

EUDOXIU : — Sînt expresia supremă a analogiei universale, iar dacă vrei să le găsim și o etichetă estetică, voi spune că sînt microeseuri lirice.

ÎNV. : — Dar uneori sînt și urîte.

EUDOXIU : — Psst! Global vorbind, trăim epoca prin excelență a esteticii uritului. Poetul este exponentul ei de frunte.

ÎNV. : — Atunci versurile lui nu mi se par destul de urîte.

EUDOXIU : — Da, și aici îți dau dreptate, le mai greșește uneori.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

A ști să citești

Literatura trăiește pe un echivoc, care, de multe ori a pus-o în grave încurcături. Cu materia ei, limba, oamenii comunică pur și simplu între dînșii, dar și făuresc opere de artă. Iată sursa unor dese confuzii Mulți cred că știu să citească o carte de literatură, dacă sînt alfabetizați, adică pot descifra semnele tipărite pe hîrtie. Din păcate, lucrurile nu stau chiar atît de simplu. Prin „a citi" se pot înțelege activități diferite în chip simțitor. Nu e totuna a parcurge o telegramă, o scrisoare, ba chiar o carte groasă de medicină și **Demonii**, să zicem.

Cu atît mai mult, diferența apare cînd e vorba de **Luceafărul, Duhovnicească** sau **Balada Rigăi Crypto și a laponei Enigel.**

Înșir banalități, bineînțeles, dar sînt nevoit să le reamintesc ca să ajung la ce ne doare.

Deși muzica este cea mai universală dintre arte, admitem ușor că trebuie să ai o anumită educație pentru a o înțelege și gusta, cînd nu se mărginește a fi compusă doar din cîteva elemente melodice foarte simple. Sînt inși care exultă, punînd să le cînte lăutarul la ureche, fluieră ei înșiși diferite arii, ca niște mierloi, dar n-ar călca nici în ruptul capului pragul unei săli de concert.

De citit literatură crede că știe oricine. Aici e buba. De aceea apar atîția sfetnici, acolo unde nu sînt suficiente bunele intenții singure, ci trebuie să existe și o minimă pricepere.

Drama vine și din faptul că ea se întîmplă să lipsească pînă și printre oamenii cu diplome. Nu puțini studenți de la filologie ajung în anul IV, și, cînd le ceri să-ți comenteze o carte, e imposibil să scoți mai multe din gura lor, oricît ai insista, decît „subiectul" scrierii respective. Incapacitatea lor de a face o lectură „literară" merge pînă acolo încît povestesc și poeziile. Iar cînd n-au ce istorisi, să presupunem că e vorba de **Odă în metru antic**, enunță tema și tac apoi cu încăpățînare.

A învăța să citești literatură nu este chiar așa de ușor, ca a desluși buchile. Îmi amintesc succesul extraordinar pe care l-a avut Bernstein la televiziune cu lecțiile lui de inițiere în muzică. De ce n-am încerca așa și pentru literatură ? Există, cred, destui oameni serioși care ar dori sincer să învețe a gusta poezia (așa-zisă dificilă) în loc să exclame „Ce-s aiurelile astea !" cînd deschid vreun volum al lui Leonid Dimov. Mulți cred că fără rimă versul e proză curată și sînt dispuși să-l tortureze sub observația aceasta pe Marin Sorescu din **La ilieci.** Hazul suprem intervine atunci cînd cei care nu știu să citească literatură scriu despre ea. Și asta (vai !) am minți susținînd că se petrece foarte rar.

Unii citesc literatura cu ziarul și iau textul „stricto sensu". E cam jalnic, dar cu o opacitate neagresivă, liniștită te mai împaci. Alții însă practică, dimpotrivă, o lectură, să o numim — după Umberto Eco — „deschisă" dar... prea mult.

Ei au mania interpretărilor. Scrii „lobodă" și, după opinia lor, faci aluzii la situația aprovizionării. Îți botezi un erou Stan Păpușă, bați undeva, nu se poate, ia să vedem ce persoană din lumea literelor e zugrăvită sub această denumire anodină. Și prima și a doua categorie n-au învățat încă să citească. Rămînem cu ambele spețe în lumea lui Caragiale. Diferența este numai între lecturile naive, sentimentale, „à la lettre" ale Ziței din **Dramele Parisului** și cele interpretative, exercitate zilnic pe **Vocea Patriotului Națională** de Ipingescu și jupîn Dumitrache, care, amețiți de voluptatea exegezei, exclamă admirativ : „E scris adînc !"

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Liviu Călin:

„Camil Petrescu în oglinzi paralele"

Avem impresia că eseul lui Liviu Călin este fructul unei îndelungate aminări. Nu știm cît din el a rămas încă nescris. Cîte ceva doar transpare în fragmentele de jurnal, care deschid și închid memorabil cartea. Tocmai de aceea *Camil Petrescu în oglinzi paralele* nu se arată a fi o carte obișnuită, în subtextul ei. Nici o constrîngere, în afară de îndemnul pur interior, nu-i justifică geneza. Ea vine ca ecoul, puțin întîrziat dar purificat de orice subiectivitate, al acelei întîlniri din 1955, care l-a marcat profund pe critic, pentru toată viața. Ca să evaluăm just acest eseu ar trebui să refacem întreg efortul de meditație și gîndire ce l-a precedat. Propriu-zis criticul „se manifestă" numai în paginile de jurnal, pentru a se retrage apoi într-o exegeză de rigoare calmă, pusă în surdină, sub semnul oglinzii. Altă metodă nu vedem aici decît aceea a renunțării de sine. Devoțiunea se abstractizează cu timpul într-un fel de asceză a stilului critic și mai ales în concizia interpretării. Firește, analizele nu sînt deloc seci. Camil Petrescu constituie un subiect incomod, care incită tot timpul și provoacă mereu alte și alte neliniști. Liviu Călin, lucid, își privește cu rezervă studiul ca pe o imagine imperfectă, una din multele posibile ale unui „model" supus inevitabil schimbării: „Am căutat să luminăm linii și contururi de portret, așa cum împrejurări generoase ne-au ajutat să-l surprindem în oglinda interioară, deși întreprinderea ca și altădată o simțim întrucîtva efemeră".

Liviu Călin face o lectură de profunzime și de așteptare. Nu tehnica analizei îl preocupă și nici vreo filosofie de referință, care să se substituie cumva creației. Din contemplarea operei scoate numai judecăți exacte, deși mai toate de bun-simț. Impresia e de adevăr pur și simplu, nesofisticat, fără deci să complice mai mult decît textul permite. Un astfel de comentariu, sobru, nu va deveni niciodată hiperbola operei. Criticul nu se lasă cu totul sedus nici de „estetica" autorului său de ceea ce credea el despre sine. Proza, bunăoară, n-o mai deduce din structura filosofică și nici din obsesia proustiană. Concepția despre roman se aseamănă mai degrabă cu cea a lui Michel Butor. Așadar, modernitatea lui Camil este una anticipativă nu mimetică. Liviu Călin așază de-abia în ultimul capitol concepția teoretică și filosofică, inclusiv faimosul eseu *Noua structură și opera lui Marcel Proust.* Criticul știe prea bine de ce a procedat așa. Analizele se aplică numai la text, exclusiv la text. Camil Petrescu n-a fost un scriitor tezist, cum s-a susținut uneori. Acest lucru trebuia demonstrat cu toată seriozitatea. Liviu Călin a reușit să o facă în mod exemplar, fără să forțeze nota convingerii. Marea problemă a gîndirii și creației lui Camil Petrescu rămîne *substanța*, adică realizarea unicului : unicul în viață, unicul în politică, unicul în artă. Pînă și eroii dramei absolutului sînt naturi superioare, care elimină „caracterul", ca atare orice notă de repetiție, de tipicitate. Unicul ar fi cu alte cuvinte subiectivitatea revărsată în absolutul conștiinței.

În schimb, din contemplarea omului scoate observații ca aceasta : „În fond — am reflectat — toată existența celui din fața mea a fost o continuă furtună roditoare". Dealtfel, în cazul lui Camil Petrescu, mitul nu întrece omul. Viața celui care a văzut ideile este la fel de complexă ca și opera. Pentru a o restitui criticul folosește numai cîteva scrisori și niște mărturii (de epocă) de o stranie sinceritate. În tot ce a trăit și a scris Camil Petrescu, se simte ca o predestinare, vocația dramaticului. Liviu Călin surprinde cu finețe (încă din glosele despre poezie) sensibilitatea pentru situațiile limită și inteligența „mereu în alarmă", făcînd să vibreze cele mai pure abstracții. Portretul scriitorului și imaginea operei se suprapun tot timpul. Deși restrîns, eseul acesta nu neglijează nici un aspect esențial. Camil Petrescu e scriitorul complet, care s-a împlinit simultan ori succesiv în poezie, dramă, proză, publicistică și filosofie. Acestea sînt și principalele capitole ale studiului.

Pentru a scrie *Camil Petrescu în oglinzi paralele* criticul a îmbinat confesiunea cu analiza. S-a confruntat și cu opinii critice mai vechi, preluîndu-le pe cele mai valoroase. De fapt, joncțiunea cu critica interbelică era de astă dată obligatorie. A rezultat un studiu temeinic, printre cele mai bune pe care le avem, o sinteză adevărată din care nu lipsesc mai ales detalii și observații pătrunzătoare.

CORNEL MORARU ■

Mircea Micu

Privelişti din Apuseni

Ninge blînd în Apuseni

Se dedică lui Ion Niţă Nicodim

Ninge blînd în Apuseni, parc-ar presăra făină
un morar cu barbă albă răsucit din timp spre noi,
săniile altor zile clopoţesc în sticla serii
şi ne poartă în oglinda amintirii înapoi.

Astăzi am să-nvăţ cum plînge un cocoş de munte singur
cînd zăpada îl îmbată şi-l prefiră în eter.
Doamne, casele bătrîne, fumegînd ca nişte pipe
cînd se plimbă morţii ţării pe cărările din cer.

Numai moara se învîrte măcinînd nepăsătoare,
numai moara cea de taină adunînd în jgheaburi vechi
orele fiinţei noastre, galeşa îndepărtare
de piriul care sună clipocitul în urechi.

Ce se poate face astăzi cînd se-arată stema iernii ?
Destrămăm în ţuică fiartă şi-n aromă de piper
amintiri tremurătoare, serile copilăriei
cînd un roi de fluturi urcă presimţirile spre cer.

Ninge blînd în Apusenii adormiţi în os de zimbru,
se aude-un cal pe cîmpuri mîngîind zăpezi de puf.
Să visăm... E ceasul sacru al singurătăţii noastre
cînd ne risipim iubirea şi nădejdile-n văzduh.

Noapte la Vidra

Cine-l strigă pe Avram ?
„Iancule, culcă-te, Iancule,
pune-ţi un braţ de fîn sub cap
şi-o cetină verde pe inimă"

Muma lui e. Pădurea de brazi,
muma lui e, pădurea neliniştii :
„Iancule, culcă-te, Iancule !
lasă izvorul să-ţi murmure"

Doamne, cum tremură stelele,
moara de apă le macină
şi cineva strigă mereu :
„Iancule, culcă-te, Iancule !"

Calul nechează şi sforăie
şi caută-n aer mirosuri.
Şaua e caldă şi friul
tremură din mînă lăsat.
„Iancule, culcă-te, Iancule !"

Sus, pe Găina, zăpezile
ard mistuite de dor...
„Iancule, culcă-te, Iancule !"

Presimţirea zăpezilor

Le-am auzit venind din nord uşoare,
un nor de fluturi ce-au uitat să zboare,
foşniri de stea îndepărtate foarte
venind parcă de dincolo de moarte.

Era spre seară, iarba scursă-n vînt
se apleca cu vîrful spre pămînt
şi printre merii tremurînd străini
trecea un flutur bandajînd tulpini.
Dinspre adînc venea un vaer greu,
gemea pesemne codrul cel mereu
sau, poate, era plînset de gheţari
plutind pe mări ca nişte zei barbari...
Acum, m-aş vrea acasă şi să fiu
înspăimîntat de taină şi pustiu,
s-aud cum fluturi vin. De unde vin
căzuţi din cer ca un dezmăţ alpin ?
Cînd ninge în decembrie, să ştiţi,
se-ntorc din moarte fluturii iubiţi.

Aud un clopot

Aud un clopot în Ardeal, departe
cum liniştea în două o desparte.

Bate prelung şi dangătul lui sună
ca şi cum cineva ar bate-n lună.

Eu îl ascult sunînd ca pe-o uimire
din milenara lui neadormire.

Prin aerul de zvon electrizat,
pare că-i un suspin îndepărtat.

E ca suspinul duşilor ţărani
care-l tot trag de două mii de ani.

Nu pot să dorm şi-ascult cu chipul pal
cum bate lung, un clopot, în Ardeal.

Supărarea

— De unde venim noi să ni se adreseze oamenii cu lacrimi în ochi şi durere în suflet ? Cuvintele primului, apăsate, bătute cu maiul ne striveau.

A făcut o pauză şi a dat roată sălii oprindu-se o fracţiune de secundă inimaginabil de scurtă asupra fiecăruia din noi de parcă ne-ar fi numărat la repezeală din cinci în cinci. A continuat. Avem în comune oameni în vîrstă care au muncit la vremea lor greu, greu de tot şi au astăzi nevoie de ajutorul nostru dar unii din noi uită ai cui sînt şi de unde vin. Da, da, se mai găseşte cîte unul care-şi pune frînă la inimă şi vorbeşte din git. Cum s-a văzut cocoţat începe să pretindă cereri înregistrate, zile şi ore de audienţă, să înţeleagă ţaţa Lina şi nenea Ghiţă c-o fi el băiatul Mariei şi al lui Grigore al lui Torochioaşcă dar acum e primar şi primăria e primărie. Dacă are nevoie de adeverinţă să aducă întîi cererea şi abia pe urmă vede el ce are de făcut. El uită că primăria e a lui mai puţin decît crede şi mult mai mult a ţaţii Leanii şi a lui nea Ghiţă. Cît a făcut el pe ajunsu', pe neamul prost, fi putea elibera omului adeverinţa de care avea nevoie şi în sat ar fi înmulţit vorbele bune la adresa lui. Aşa însă de la primărie şi pînă acasă cu cine se întîlnesc mătuşa şi uncheaşul îşi varsă năduful, spunînd: „M-am dus să-mi dea adeverinţă că-s pensionară de C.A.P., că am nevoie de ea la doctor, şi Titişor al lui Cutare a făcut-o pe „boierul" că trebuie să scriu de ce am nevoie, de parcă vorbele mele nu le-ar fi înţeles. Nu-i mai ajungi cu prăjina la nas... Ce, eu am învăţat carte ca el ? Aş fi putut să-i zic că l-am ţinut în braţe cînd era mic şi tat-su era la război şi mă-sa servitoare... da' mai dă-l dracului, dacă el a uitat, de ce să-i aduc eu aminte".

Fiecare din noi se micşora. îşi aduna umerii şi părea mai mărunt în propria oglindă, îşi repeta întrebarea : „De unde venim noi să ni se adreseze oamenii cu lacrimi în ochi şi cu durere în suflet" ? Ne lua la refec fără cuvinte rostite special la adresa cuiva, dar judecata mută era aspră.

— Cine sîntem noi şi de unde venim, sînt întrebările pe care trebuie să ni le punem în fiecare zi înaintea primului pas ce-l avem de făcut. Acum sînt supărat pe toţi, da, pe toţi, fiindcă la noi cînd apare un asemenea caz e mai rău ca neghina şi cine l-a văzut crescînd, cînd era mic de tot, nu l-a smuls, nu l-a scuturat cum trebuie. Citesc scrisorile ce-mi sînt adresate, unele mă bucură dar altele... Omul rar de tot scrie de bucurie...

Se uită la noi cu privirea sa scrutătoare de parcă ne-ar pune la raze gîndurile.

— Ştiţi că atunci cînd se supără cineva pe drept pe unul din noi, nu spune că a greşit cutare sau cutare, ci unul de la partid. Am să dau cîteva exemple. Caută în mapa ce-o avea alături şi îşi aşază în faţă cîteva coale. Uitaţi aici. Şi ridică o coală. Un pensionar din C.A.P., om care 25 de ani a lucrat în cooperativă numai la cîmp, care a avut acoperiş cerul cu arşiţele şi ploile, cu vînturile şi frigul toamnelor. Un ţăran care n-a trecut prin viaţă ca la plimbare, el simţind greutăţile acelor ani de început, cînd lua 3 lei la ziua muncă, dar care ştia că într-o zi o să fie bine, şi cum zice românul, soarele trebuie să răsară şi pe uliţa lui. Iată ce scrie : „Eu ştiu că aveţi multe treburi şi că numai de ce scriu io acum nu vă arde, dar simt nevoia să vă aduc la cunoştinţă un lucru care mă roade. Acum o săptămînă m-am dus la C.A.P. să-mi iau dreptul de grîu. Vorbisem şi cu Ionel... (Dumneavoastră nu-l cunoaşteţi, dar e băiat bun şi are în primire atelaj)... să mi-l aducă acasă. Treaba era acum simplă. Să merg la magazie, să iscălesc borderoul, să pun sacii în car şi gata. Aşa gîndeam io. Dar magazionerul era în birou la preşedinte. Am aşteptat eu cît am aşteptat şi mi-era teamă că se întunecă şi m-am dus după el. Intru în birou şi zic bună seara. Nu-mi răspunde nici unul că se uitau la fotbal. Mai stau niţel şi zic : — Gică am venit să-mi iau grîul, hai să-l cîntăreşti. Gică se uită la mine o ţîră şi pe urmă cu ochii tot la televizor îmi zice : — Vino mîine. Eu îi spun că am făcut rost de căruţă şi că azi vreau să-l iau. E dreptul meu, mă, n-auzi. Ăilalţi cu care nu ţineau ei bagă gol şi atunci preşedintele Vetu, despre care io am dat referinţe că e vrednic şi gospodar, sare după scaun şi se răsteşte la mine : — Ascultă, moşule, unde te crezi aici? Dai buzna fără să baţi la uşă, faci gură de parc-ai fi muncit în vara asta pe brînci şi doar nu ne dai afară din biroul nostru. Hai, lasă-ne în pace. A spus-o aşa de parcă s-ar fi adresat unui milog. M-am simţit lovit în cap cu măciuca de asemenea vorbe. Nu-mi venea să cred ce aud. M-am dezmeticit şi i-am zis de la obraz. Ascultă tu, ăsta al lui Vetu, dacă cu tac-tu tot aşa vorbeşti, înseamnă că ţi s-a urcat funcţia la cap şi ţi-ai pierdut omenia... Ce mă, am venit să cer de pomană ? Du-te dracu... Şi-am trîntit uşa. Pînă acasă mi s-a părut drumul de cinci ori mai lung. Plîngeam pe drum ca prostu' şi am uitat să-i zic şi lui Ionel să nu mă mai aştepte la magazie. Io atît am avut de spus". A ridicat ochii de pe coală, ne-a privit cum numai primul ştie şi a continuat : „M-am dus săptămîna trecută în satul respectiv să văd cum stau lucrurile. Ce credeţi că aflu ? În birou la preşedinte era şi scumpul şi iubitul nostru primar care s-a făcut că n-aude, că nu vede, că el de, urmărea meciul. Că a auzit doar cînd moşul l-a dat dracu pe preşedinte şi a trîntit uşa. Ce i-am spus eu drăguţului de primar şi preşedintelui, sper să nu uite niciodată. Ştiţi cît a durat să-i rezolve bătrînului treaba ? Zece minute. Pentru zece minute i-a înnegrit zile în şir şi ne-a pus pe noi pe drumuri, că omul acela ştia că a scris la partid şi că adevărul trebuie pus în drepturi". Lasă coala deoparte şi ia alta. Aici una şi mai şi. Am să vă citesc doar ce ne doare, sau ar trebui să ne doară, fiindcă începutul e tot cu durere în suflet : „Am mers la Nică, primarul, şi i-am spus să-mi facă o adeverinţă pentru băiat că-l trebuie la facultate, din care să iasă cît venit impozabil am ca să ia şi el bursă, că învaţă bine. Nică s-a uitat la mine şi-mi zice să vin peste o săptămînă că acum are zile de teren. Io îi zic, păi nu eşti în primărie ? Fă şi tu o excepţie şi dă-mi actul ce-l cer. În loc să mă înţeleagă începe să ţipe la mine, că trebuie să aprobe executivul, că m-am îngîmfat că-mi ajunge băiatul doctor. Ne-am certat bine de tot, dar adeverinţă tot nu mi-a dat. Din harţa asta suferă băiatul, şi-i păcat. Daţi-i dumneavoastră un telefon să-mi elibereze adeverinţa că nu poate să vă refuze".

Primul se uită într-un colţ al sălii căutîndu-l parcă pe cel căruia i se adresase. Judecaţi singuri, primarul acesta are acum în comună o familie care nici nu vrea să-l vadă. Cu ce curaj o să meargă la poarta cetăţeanului Nică şi să-i spună să ia parte la cutare sau cutare acţiune ce se întîiază în sat. Sufletul omului e ca oul, de felul cum îl aperi îl ai... Ridică o a treia coală, se uită la ea şi apoi o pune jos. Alături de celelalte citite. Am să vă mai spun un alt necaz pe care mi-l pricinuiţi unii. A oftat, a băut puţină apă ca să-i ude gura, a oftat din nou, mai lung ca prima dată... Avem pe unii care s-au înconjurat acolo unde au ei funcţiile numai de somităţile localităţilor respective, cu care, zic ei, colaborează. În C.A.P. vorbeşte doar cu preşedintele şi inginerul şef, doar la nevoie cu fermierii şi brigadierii. În sat e prieten cu doctorul şi directorul de şcoală. Cu ei colaborează, cu ei mai fac cîte o masă, aşa, ca între oameni subţiri. Pe cei care l-au ales i-a uitat sau îşi aduce aminte că există doar cînd are de rezolvat sarcinile concrete. Îl vezi pe cîte unul din aceştia cum răspunde la bună ziua şi te întrebi de ce nu se duce la doctor... Răspunde de parcă l-ar durea măselele. De unde-o fi învăţat el tonul ăsta boieresc, nu ştiu, că noi cînd l-am cunoscut şi l-am promovat era om. E drept, nu ştia el cîte ştie acum, cînd a învăţat cuvinte noi şi a uitat tocmai ce trebuia să nu uite niciodată : de unde a plecat. Am auzit şi apoi am verificat, m-am convins că aşa e, despre unul care nu intră în atelierul în care a lucrat. De ce ? Îi e frică să nu-i spună vreunul din foştii lui tovarăşi de muncă pe nume, ca înainte. Ba, mai mult, cînd vorbeşte despre cei cu care a muncit nu le mai zice tovarăşi ca înainte cînd mergeau împreună noaptea la arat, dacă lucra în S.M.A., sau în schimbul trei la combinat, ci colega. Ne-am dat cu intelectualii de viţă, facem pe universitarii şi dacă vine cineva să-l scuture pe unul din aceştia nu rămîne din el decît poleiala cuvintelor. Fapte, ioc. Asemenea oameni sînt ca nişte pete pe soare : eclipsează activitatea razelor strălucitoare, întunecîndu-le munca la cei mulţi.

A făcut iar o pauză, a mai dat roată cu privirea sălii şi a zis : — Acum la treabă, dar nu oricum, ci să ai alături întotdeauna inima şi înţelepciunea.

A ieşit din sală printre ultimii. M-am uitat pe pupitru şi am văzut scrisorile. M-am dus repede să le iau şi să le duc la cabinet. Cele trei scrisori erau trei coale obişnuite pe care nu fusese niciodată nimic scris. Erau albe, imaculate. În clipa aceea am înţeles mai bine ca oricînd cît de mult îl apăsau şi îl chinuiau pe prim comportările noastre ce aduc după sine durere în suflet şi lacrimi pe obraz. De cîte ori le citise de le ştia acum cu punct şi cu virgulă... de cîte ori ? Mi-am răspuns fără cuvinte şi m-am simţit mărunt ca un pitic, gîndindu-mă că şi eu uit cîteodată de unde am plecat. Drumul meu are la temelie munca multora de care acum, circulînd cu viteză, nu-mi mai aduc aminte întotdeauna. Şi mi-au revenit în gînd cuvintele : pete pe soare...

MIHAI VIŞOIU ■

Gheorghe Turda:

„Să nu uităm că prin cîntec se face educație"

Trebuie să-l auzi pe Gheorghe Turda cîntînd, ca să-ți dai seama că el este nepotul direct al lui Ion Stan Pătraș din Săpînța, vestitul creator popular, fiul plaiurilor din nord unde se fac cergile vîrstate în alb și negru, ori colorate infocat, ca sîngele de flăcău maramureșean bătîndu-și pintenii la horă.

— Cînd sînteți anunțat pe scenă, lumea aplaudă dinainte, știind că va apărea un tînăr de pe lîngă Sighetul Marmației, știind că va auzi ceea ce așteaptă el — cîntecul acelor locuri. La cei 28 de ani ciți îi aveți sînteți totuși un artist cu „trecut".

— Pe cînd aveam 10 ani, bunicul păstra o vioară în cele cămări, prăfuită, cu arcușul tocit. Într-o zi, n-a mai găsit-o acolo. Ceteraşul satului mă învăța pe ea secretul cîntecului. Priveam la hore, mă țineam pe lîngă nunți : „Bine joacă turdenii / Sub grumazul ceterii" — Ion Stan Pătraș a înscris strigătura într-o sculptură pe lemn aflată la casa lui, ce-l înfățișa pe bunul meu prieten, Dumitru Fărcaș, cîntîndu-mi din taragot. Și se mai poate desluși : „Din Săpînța-i mîndruța, / Eu îi cînt cu gura mea / Că-s turdan din tată-n fiu, / Tot cu cîntecul mă țiu, / Nepot de-al lui Stan Pătraș, / Nu departe de Oaș".

— Și ați luat apoi drumul Clujului, unde tot ardeleanul își află rostul.

— Am plecat din Sighet să intru la Conservatorul „Gh. Dima", să fac și eu carte. N-am reușit la canto. Vocea încă nu era pregătită ! Am intrat la pedagogie. Dar eu vroiam să ajung cîntăreț, și nu de oricare ! În anul III — vocea și-a dat drumul (și-a dat drumul e un fel de a zice, pentru că am muncit mult, vegheat de Dumitru Fărcaș, care are un mare rol în formarea mea ca interpret și ca om, și pe care tata îl investise cu puteri depline asupra mea) și am trecut la canto principal. Nu pot să-l uit pe Al. Fărcaș, profesorul de canto, care s-a ocupat mult de modelarea mea. În același timp, eram și solist la Ansamblul „Mărțișorul" al Casei de cultură a studenților, unde dealtfel am și debutat. Educația muzicală ce mi-am făcut-o în conservator mi-a creat disponibilități atît pentru operă (cu o arie din „Nunta lui Figaro" mi-am susținut examenul de stat), cît și pentru muzica populară, spre care mă simțeam chemat.

— Poate că acum cîțiva ani, o cunoștință v-ar fi putut întreba : „Cu ce treburi prin București ?"

— Remarcîndu-mă la mai multe festivaluri naționale studențești (laureat al festivalurilor din 1970 și 1972, precum și la cel de al 10-lea Festival de amatori din 1971), Ansamblul „Rapsodia Română" m-a solicitat în spectacolele din Capitală și în turnee, devenind angajatul acestei instituții în 1973. Consider că am păsit cu dreptul pe prima scenă de folclor a țării, sub bagheta unor maeștri deosebiți ca Ionel Budișteanu, Victor Popescu și Paraschiv Oprea.

— Pun o întrebare care nu trebuie să vă facă neapărat circumspect : cine mai e ca dumneavoastră ?

— Pot fi mulți, e loc pentru toți, dar Gheorghe Turda trebuie să fie unul ! Eu mă străduiesc să vin cu zestrea de cîntece din Maramureș și Țara Oașului pentru a le cunoaște lumea așa cum se cîntă și se joacă pe la noi. Și pentru ca să știe orășenii că folclorul nostru nu începe și nu se sfîrșește cu pălăriile noastre pe care ei și le aruncă în vîrful capului grăbindu-se la fotograf.

— Exact așa ? Fără transformări ? E cale lungă de la Sighet pînă la București.

— În primul rînd, nu preiau cîntece de la alți interpreți. Deși folclorul se primenește mereu, ca un organism viu, nu putem interveni noi într-un text de mare circulație din Maramureș, să zicem. El este expresia acelui loc, al acelor oameni, iar cîntecele vechi pot vorbi despre ei, uneori mai mult decît un tratat. Ori mă fac mesagerul cîntecului și sufletului maramureșean, ori îmi caut altă meserie !

— Ce spuneți despre cîntăreții însoțiți peste noapte și care solstițiii întregi nefericesc pe alții fericindu-se pe sine ?

— E minunat să avem cît mai mulți interpreți, dar ce caută acei pretinși soliști fără un repertoriu zonal ales, fără o brumă de cultură ? Pentru că tocmai cultura îți călăuzește bunul-simț de a nu falsifica, de a nu trivializa un text sau o melodie. Să nu uităm că prin cîntec se face educație. Nu pot să fiu de acord cu textele de rezonanță bucureșteană înveșmîntate în haina curată a unei melodii ce ne aparține tuturor. Cui folosește ? Cărui public i se adresează ? Sînt cîntece care m-au legănat în copilărie, care m-au crescut și mi-au făcut sufletul bun. A le uita, a le falsifica, înseamnă a-ți trăda copilăria.

— Unde a dus această situație ?

— Pentru unii a devenit o modă a-și cînta pe scenă viața particulară (mai aflăm și noi cui i-a căzut un perete, cum a scăpat cutărică din necaz, cu cine ne mai încuscrim și tot așa). Lumea îi compătimește plătind. Consider cu totul nesănătoasă ideea, chiar a unor instituții, de a populariza oameni de o condiție îndoielnică, fie pentru un cîștig de moment, fie sub presiunea acestora pentru că mîine au o nuntă și vor să fie remarcați cîntînd alături de cutare solist. N-am nimic împotriva debutanților, ci împotriva diletantismului.

— Ce înseamnă un artist profesionist ?

— Cel care tinde tot timpul să devină un artist profesionist. Maria Tănase, Gheorghe Zamfir, Dumitru Fărcaș, Sofia Vicoveanca sînt astfel de artiști. Dacă Zamfir a ridicat naiul la nivelul muzicii universale, aceasta nu înseamnă că este vorba de o interpretare neapărat academică, ci de o mare simțire filtrată prin cultură, prin cunoaștere, toate acestea alcătuind „eul" său. Marea artă este mereu o mînare la ziua de mîine.

— Vocea dumneavoastră, felul în care vă prezentați în spectacol, v-au adus un public constant.

— Fac tot posibilul ca să-mi-l păstrez dar, după cîte știți despre mine „nu oricum". Munca mea a fost răsplătită cu frumoase premii în țară și peste hotare — Premiul I la Festivalul folcloric de la Dijon, Premiul I la Festivalul de la Jaca, Premiul I și laureat al Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Berlin, Premiul I la Festivalul de la Efes (decernat la Istanbul). Toate acestea obligă. Așa, am mai fost în U.R.S.S., Cehoslovacia, Italia, Spania, Elveția, Austria, R.F. Germania, Franța, Grecia, Mexic, Brazilia, Venezuela, S.U.A. Și mai presus de toate aceste succese, ca o încununare, a fost pentru mine titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României", imbold patriotic de a face să răsune tot mai puternic cîntecul românesc.

ADI CUSIN

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Mircea M. Pop : Pătrunzătoare uneori scurtele dv. meditații, am ținut ca modalitate lirică, haikai-ul japonez. Mai ales cele ce au ca referință metaforică „păsările", în care cîte un vers surprinde plăcut : „Păsările pling cînd învață să zboare". „Păsările nu pleacă toamna, domesticite se ascund în noi, / precum cuvintele-n poeme". „Zborul" ideii poetice, apropo de laitmotivul versurilor dv., e uneori destul de jos (vezi „Iluzia", „Nici păsările").

Virgil Dumitrescu : Optăm pentru „Teama de simboluri", cu toate că strofe și versuri frumoase am putut remarca și în celelalte, îndeosebi în „Gînditorul de la Hamangia". Discernămîntul dv. valoric ar trebui să se facă simțit cu mai multă stringență. Uneori pentru a sugera aceeași idee recurgeți la mai multe echivalențe (citește „strofe") fără ca ele să adauge „frumuseți și prețuri noi", vorba poetului. Alteori, ca în „Arcadia cu porțile deschise" cîte un vers inedit se pierde în considerații comune, frecvent întîlnite în scrierile pe această temă.

Carmella Mirgrin : Din relația copac-vis-pasăre-zăpadă dv. încercați să vă construiți, pentru început, un mic univers poetic. Din păcate însă asociațiile pe care le faceți, chiar cînd debutează promițător („Copacul acesta în formă de vis / Își are rădăcini în sîngele meu") eșuează în banalități. Sînteți mai aproape de poezie în „Aștept" sau „În toamnă".

Anghel Valeriu : Ne face plăcere să reîntîlnim numele dumneavoastră, după mulți ani, mai ales cînd versurile trimise relevă aceeași sensibilitate și sinceritate în fața unor momente de mare emoție. Cum e în cazul de față, cel al petrecerii toamnei. Seva ni s-a părut mai primăvăratică în „Autumnală" pe care o reproducem, alte versuri avînd uneori un foșnet uscat.

D. Borcea: Parcă pentru a vă justifica pseudonimul, stampa aceasta lacustră „Povestește acum" e străbătută de un pronunțat fior nostalgic, de o aspirație după un univers fabulos, virtuți care se impun : „căci vine o zi / cînd nu mai știi unde cad frunzele / stoluri de rațe țipînd peste bălți / nu te îngheață mirosul de fum / ploile dau tîrcoale prin curți / culorile se desiră / pe obraji ți se scurge țărînă / și iubirile bîjbîie legate la ochi / și nu te găsesc nicăieri". Nu credeți că în reușita deplină a acestei poezii și-a spus cuvîntul acea lume pe care o cunoașteți mai bine ?

Stela F. Ionescu, Tg. Mureș : **Filip Rohan,** Lugoj: MAI TRIMITEȚI.

Cornelia Drăgan, Ianca; **Eugen Marcu,** Bîrlad; **S.G.E.,** București; **Vasile Boscoronea,** Jirlău : **Dumitru Branc,** Ineu : DEOCAMDATĂ NU.

NICULAE STOIAN

Teama de simboluri

Și dacă semăn cu tine
mă alinți și mi-ești drag
aud sîngele cum îți clocotește în vine
ești înalt și subțire ca un fluier de fag

Și dacă semănăm chiar de azi sau de ieri
ieri ai locuit într-un melc
azi locuiești într-o stea
ieri te-nvîrteai într-un cerc
astăzi vii drept către inima mea

Spune-mi povești de la pol ori din cartea cu Circe
știi să reciți din Esenin ?
am auzit că nici ție nu-ți scrie iubita
și-ți sare mustarul din te miri ce

Armata unde zici că-i făcută
erai tînăr pe-atunci un flăcău
lasă nici acum nu-i bătălia pierdută
feriți am fi de mai rău

Și dacă ochiul tău e un ochi de ocean
parcă simt cum te-apropii furtună
poate ai și tu 34 de ani
și-auzi cum ierbile sună mai sună

Și dacă ești o pasăre ori un zeu
și dacă mi-e teamă și dacă mai pling
parcă nici pe mine nu mă-nțeleg
și mi-e greu
pe un dor de prieteni mă găsesc și mă fring

Și dacă ai coborît dintr-o noapte cu mine
că-mi semeni în toate de sus pînă jos
mi-e teamă mi-e teamă vezi bine
ci vino în răsăritul de soare frumos

VIRGIL DUMITRESCU

Autumnală

N-alungați copacii desfrunziți din parc,
Prea ar fi lipită umbra mea de haină.
Gaibenul căderii tot îl mai încarc
În ovalul șters al orelor de taină.

N-alungați copacii desfrunziți din parc,
Pragul unei treceri sensul nu-l desparte.
Veșnicia lumii n-ar mai fi un arc
Îndoit anume între vis și moarte.

N-alungați copacii desfrunziți din parc,
N-am sfîrșit răbojul toamnei în gutuie :
Mai aleg berbecii vîrstelor prin țarc,
Timp în care-n mine flul meu se suie.

ANGHEL VALERIU

FESTIVALUL NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Brigăzile artistice la rampă

Timp de două zile în municipiul Alba Iulia a avut loc trecerea în revistă a brigăzilor de agitație artistică din oraș. Am fost martor ocular atît la trecerea în revistă a acestora cît și la dezbaterea care a urmat. Trebuie, chiar riscînd să fiu foarte scurt, să menționez că noua casă de cultură din celebrul oraș transilvan este o realizare care merită toată stima. Deși intrată în funcțiune de cîteva luni, activitatea cultural-artistică are realizări întru totul remarcabile. M-am convins că pasiunea și competența directorului Dăscăloiu Ion Stelian, ale tovarășului Sîrbu Constantin, membru al biroului executiv al consiliului municipal al sindicatelor, ale metodistului Filimon Ion sînt de natură să ridice nivelul exigenței activității culturale din orașul Alba Iulia. Din păcate spațiul nu-mi permite decît aprecieri cu caracter global, dar prilejul de a reveni există, desigur.

Și acum la subiect. Este foarte bine că în fiecare întreprindere din oraș există cîte o brigadă artistică de agitație, și este și mai bine că la unele obiective economice există brigăzi pe secții. Este, de exemplu, cazul Întreprinderii „Porțelanul". Din păcate, însă, activitatea propriu-zisă a celor mai multe dintre brigăzi suferă de schematism și lipsă de conținut. Brigada de la Întreprinderea județeană de construcții montaj se prezintă cu niște texte submediocre, stîngace, vetuste, lipsite de dinamism. Ce pot comunica ascultătorului versuri de genul „Hai să-ți arăt municipiul noaptea / De la hotel pîn-la pod" ? Îndrăznim să credem că și în alte municipii sînt hoteluri și poduri care, la o adică, pot fi văzute și noaptea. Brigada de la „Refractara" prezintă un așa-zis moment de umor, folosindu-se de celebrii Kojak și Stavros. Parcă în consens cu tema abordată, frecvența derogărilor, spectacolul a fost și el o derogare de la exigență. Pe scenă au apărut un Stavros acceptabil și un Kojak slab, într-un balonzaid modest și cu o cască de baie pe cap. Toată această regie, tot acest spectacol au avut ca scop numai blamarea, ca să spunem așa, a lui Popa Viorel și a lui Grămadă Vasile care, uneori, dorm în schimbul III. Mă opresc aici cu exemplele deși argumentele de acest gen s-ar putea înmulți. La dezbaterea care a urmat nu s-a discutat, după opinia mea, ceea ce trebuia. Instructorii brigăzilor și interpreții au pus întrebări corecte, și-au exprimat păreri serioase dar au primit răspunsuri vagi, prea puțin interesante. Tovarășii Rat Ion, membru al biroului executiv al Consiliului județean al sindicatelor, Jurcă Gheorghe, vicepreședinți ai Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, au vorbit mult, obositor de mult, despre lucruri care nici nu aveau legătură cu subiectul. Niște lucruri trebuiau spuse clar. Nivelul artistic al acestor brigăzi trebuie ridicat, cu atît mai mult cu cît în țară există bune și serioase tradiții. Prezența pe scenă a unei brigăzi trebuie să fie de fiecare dată un *spectacol*. Satira și umorul trebuie să aibă adîncime și consistență. Curajul brigăzilor pe care le-am văzut urcă doar pînă la nivelul unui maistru. Cred că trebuie să fie atacate și alte lucruri, mai de fond, nu doar absențele nemotivate și bețivii. La dezbaterea la care am luat parte, am întrebat cîți ingineri, medici, profesori, alți intelectuali sînt membri ai brigăzilor, implicit animatori și instructori ai lor. Răspuns : un singur absolvent al secției de sociologie a Facultății de filosofie din București. Cam puțin, ca să folosesc un eufemism. Sînt doar cîteva lucruri care trebuie să stea în atenția celor care conduc și îndrumează brigăzile *artistice*.

E. BOCA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Tay Garnett

Căzuse — așa se spune — în uitarea lumii. La 85 de ani, nimeni nu mai știa de el, deși el dăduse lumii ceva de neuitat. Era încă viu. Se zice că mai era „de o extremă gentilețe". La 85 de ani, uitat de toată lumea care n-ar fi trebuit să te uite, să mai dovedești o extremă gentilețe — față de cine ?, față de măturători, probabil, față de poștaș, față de brutar, față de băcan, față de o mătușă, dacă mai ai mătușă la 85 de ani — iată o probă de talent sufletesc care-ți dă dreptul să privești lumina dimineții ca și cum ai fi dat lumii Gioconda sau Guernica. El nu a dat nici Gioconda, nici Guernica dar — slavă luminii solare — lumea nu se încheie cu capodoperele ei și de multe ori ele nici nu contează pe cît cred unii. Să fii gentil, extrem de gentil, la 85 de ani cu băcanul tău — e o capodoperă. Tînăr de tot, el se ocupase cu provocarea hohotului de rîs, meserie dificilă mai ales cînd patronul se numește Mark Sennet. Acest Mark Sennett inventase o uzină care te făcea să rîzi pînă cădeai pe jos și te urcai în tavan. Nu existau filme mai comice decît cele produse de fabrica Sennett : toți marii comici ai ecranului lucrau aici, trăsnindu-și mașinile unele de altele, explodînd, bătîndu-se cap în cap, mergînd pe pereți, punînd în funcțiune mecanisme enorme, hilare, infernale și benigne. Era epoca denumită familiar în istoria secolului nostru, „pe cînd comedia era rege". El era unul din bufonii obscuri ai regelui. Adică gagman — om care iscodește gaguri, situații în care un nimic, un fleac, un gest aruncă în aer lumea printr-o explozie de rîs. Meseria aceasta — plină de încordare, plină de scrîșnet, cu nopți grele de nesomn și lipsă de inspirație, obsedată de rateuri, cu lipsa ei de haz, comedia fiind și ea o galeră în pustiul undelor amare, avînd și ea destinul ei de Columb — meseria aceasta l-a dat puterea, știința și măreția de a inventa un gag de neuitat cu care a modelat plăcerea de a trăi a nenumăratelor femei, bărbați, copii. El a făcut filmul acela cu Marlene Dietrich și John Wayne, numit „Șapte păcate" cu care a intrat în vorbirea de toate zilele. Toată lumea iradia cînd vorbea de bătaia din „7 păcate", cea mai pașnică și mai grozavă bătaie din istoria cinematografului, cea mai veselă și mai inofensivă, cea mai puțin feroce și cea mai încîntătoare, obiect de studiu în toate institutele în care se învață arta filmului. Bătaia din „7 păcate" nu era serioasă dar nici nu era parodică. Era o muzică a corpurilor care ciocnindu-se cumplit vibrau pînă la zîmbet. În acea melodie exista o scenă de o fracțiune de secundă, deloc mai puțin uimitoare — artă fără de uimire nu e posibil — decît un cal, un amurg sau o Marlene Dietrich. La un moment dat, un om zbura în tavan, scos din pantofi. Tay Garnett a filmat în 1940 pantofii unui om aruncat afară din pantofi și înălțat la tavan. Am văzut „7 păcate" de 700 de ori și de 700 de ori, la această scenă, sala a sărit pînă în tavan, uimită de această năzdrăvănie nemaivăzută, născută din două surse primordiale ale vieții : din bucuria rîsului și simplitatea văzului. N-ar fi trebuit ca omenirea să-l uite, ca omul acesta să cadă — de acolo, din tavan, unde rămăsese pînă la 85 de ani, păstrînd o extremă gentilețe — în uitare, tocmai în uitare. 18 zile au trecut de la săvîrșirea lui pînă ziarele au dat un anunț, aflînd din întîmplare — și subliniind că au aflat din întîmplare — despre moartea lui Tay Garnett. Păcat.

RADU COSAȘU ■

Spania:

Ora consensului istoric

Eșicherul politic spaniol, mai bogat ca niciodată în ultimii 40 de ani, a înscris un eveniment deosebit, de o rezonanță ce a depășit, în numeroase privințe, semnificația unui act pur național. Este vorba în fapt de ceea ce a intrat în vocabularul politic din Spania, și nu numai din această țară, sub expresia de Acordul de la Moncloa.

Evident, pentru un popor care vreme de circa patru decenii a avut de înfruntat un regim totalitar, represiv, orice mutație de natură să aprofundeze procesul înnoitor își are locul său, stimulente favorabile generale, înscriindu-se ca mărturii ale voinței politice de a așeza temelii benifice tuturor spaniolilor. În acest cadru pozitiv, spaniolii, cu exuberanța și optimismul specifice, dar și cu un calm și realism robust, au participat la transformările democratice, punctate, între altele, de punerea în aplicare a unor decrete și legi referitoare la desființarea unor instituții represive, reforma politică, amnistierea largă a deținuților politici, restabilirea drepturilor sindicale, legalizarea partidelor politice interzise pe vremea franchismului, organizarea, la 15 iunie, a alegerilor generale. Am enumerat cîțiva pași care, în contextul dat, s-au soldat cu o breșă vitală în sistemul dictatorial, cu începutul unei noi vieți, democratice. Societatea spaniolă contemporană este însă confruntată în continuare cu numeroase probleme de ordin politic, economic, social, ale căror soluții viabile nu se pot depista sau impune peste noapte.

Alegerile n-au dus, după cum se știe, la instaurarea unui guvern majoritar. Cert este că așa cum arată parlamentul în compoziția politică actuală, dovedește existența unei puternice orientări într-o direcție democratică, un avînt al forțelor de stînga, al comuniștilor, socialiștilor, democraților, care — în ciuda prigoanei îndelungate, a atmosferei de violență ce a precedat alegerile, a stării de tensiune și a propagandei împotriva lor — au reușit să cucerească mandate, de care guvernul monocolor și minoritar al premierului Adolfo Suarez — conducătorul Centrului democratic — a trebuit să țină seama. Nu trebuie scăpată din vedere nici influența deosebit de puternică pe care o manifestă — oficial sau neoficial, legal sau ilegal — cercurile legate de fostul regim. „Franchismul nu a dispărut odată cu moartea lui Franco". Afirmația nu este o simplă lozincă, ci un apel în jurul căruia cele mai largi cercuri democratice, progresiste caută să dialogheze, pentru surmontarea actualelor dificultăți, și ele sînt numeroase. În primul rînd, cele de ordin economic. Inflația cunoaște un ritm mediu anual de 30 la sută ; șomajul afectează circa un milion de oameni ai muncii ; deficitul comercial se ridică la 7.5 la sută din valoarea totală a produsului național brut; aproximativ 7 000 unități economice sînt pe cale să dea faliment. Acestei situații i se adaugă provocările cercurilor de extremă dreaptă, atacurile teroriste, alimentarea unui climat de neîncredere și instabilitate politică.

Pe un asemenea fundal, Adolfo Suarez, după numeroase consultări, unele chiar furtunoase, cu colaboratorii apropiați, a lansat chemarea partidelor politice din opoziție de a sprijini un „plan de salvare națională" — cu prevederi de ordin economic și politic — menit să pună capăt, cel puțin parțial, unor dificultăți. P.C.S. a fost primul partid care a răspuns afirmativ. Era o confirmare a aprecierilor făcute de mai multe ori, cu numeroase prilejuri, de secretarul general al P.C.S., Santiago Carillo, potrivit cărora o acțiune unitară a tuturor forțelor politice este absolut necesară pentru curmarea crizei. A urmat un șir de consultări ce s-au încheiat cu un succes — considerat drept cel mai important acord politic din ultimele decenii. „Mundo Obrero", organul de presă al P.C.S. nota: „Dacă obiectivul prioritar a fost acela de a stabili un acord pentru combaterea crizei economice, obiectivul cel mai important care a fost atins se referă la unitatea tuturor forțelor politice pentru întărirea și dezvoltarea democrației în Spania". A fost ora consensului istoric la care au aderat toate partidele din arcul constituțional, reprezentate în parlament. Acordul economic prevede, între altele, stoparea la 22 la sută a creșterii prețur lor și salariilor în 1978, limitarea deficitului bugetar și a cheltuielilor publice, orientarea fondurilor astfel formate spre ajutoarele de șomaj, efectuarea unei reforme fiscale care să afecteze direct categoriile sociale mai avute. Acordul stipulează durata înțelegerii la 24 de luni.

Pe plan politic, înțelegerile — realizate segmentar — cuprind eliminarea unor prevederi ale legii privind ordinea publică, limitarea atribuțiilor tribunalelor militare, sporirea garanțiilor privind dreptul apărării în justiție, abolirea ultimelor rămășițe ale legislației franchiste în legătură cu libertatea presei.

Desigur, mai sînt încă destul de multe dosare nesoluționate, criza în sine nu a fost depășită dar, așa cum au declarat liderii politici participanți la negocieri, cele convenite, prin punerea lor în aplicare — ele au și fost aprobate în parlament — facilitează tranziția sustinută către un sistem democratic în Spania, în condițiile unei crescînde stabilități economice și sociale.

Este și acesta încă un semn al maturității și responsabilității partidelor politice, menit să chezășuiască poporului spaniol drum liber către democrație și progres.

IOAN TIMOFTE ■

Știința pe mapamond

CÎND ALIMENTAȚIA ÎNTINDE O MÎNĂ DE AJUTOR ÎNIMII...

„Inima ucide mai puțin. Această veste îmbucurătoare vine din S.U.A." scrie în unul din ultimele sale numere revista „L'EXPRESS". Într-adevăr, cifre publicate de „New England Journal of Medicine" intrigă — spune săptămînalul francez — pe cardiologii din întreaga lume. Ele indică o scădere a mortalității datorate bolilor coronariene, mai ales infarct, cu 27 la sută, la categoria de vîrstă 35—54 de ani. Care să fie explicația acestui recul spectacular al unor boli ce, se știe, constituie cauza a aproape jumătate din totalitatea decesurilor survenite în lume, după vîrsta de 35 de ani ? Tendințe în acest sens există și în Franța, dar scăderea relativă sau staționarea afecțiunilor de tipul infarctului este atribuită de dr. Jacques-Lucien Richard mai mult metodelor mai bune de diagnostic și medicamentelor mai eficace. Pentru S.U.A. însă, răspunsul poate figura în șirul de cifre publicate recent de Ministerul Agriculturii cu privire la structura alimentației nord-americanilor. Astfel, într-un răstimp de peste un deceniu (1963—1975) consumul de tutun a scăzut cu 22 la sută, cel al grăsimilor de origine animală cu 55 la sută, în schimb, pe aceeași perioadă, americanii au consumat cu 44 la sută mai multe grăsimi vegetale. Deci, o schimbare radicală a obiceiurilor alimentare, în favoarea scăderii bolilor cardiace. Pentru că, se cunoaște acum chiar și de către neinițiați, un grad de colesterol crescut, o tensiune arterială ridicată — consecințe ale unei alimentații prea grele, prea bogate în grăsimi animale —, ca și consumul excesiv de tutun sînt cei trei factori care, conjugați, sînt considerați răspunzători pentru tulburările cardiovasculare.

În S.U.A., vaste campanii de informare sensibilizează de mai mulți ani populația față de importanța pe care o are asupra sănătății o alimentație echilibrată. Să fie culese, acum, fructele acestor pledoarii ? „Se poate vorbi, deocamdată, de o curioasă coincidență statistică", a declarat revistei „L'EXPRESS" dr. Henri Denolin, profesor la Universitatea din Bruxelles și președinte al universității europene de cardiologie. „Din nefericire, nu avem încă proba științifică a acestui fapt, pe care o așteptăm, pentru a-i convinge pe medicii generaliști că datoria lor este de a-și informa constant pacienții asupra pericolelor spre care se îndreaptă mîncînd prea mult, fumînd prea mult".

RENAȘTEREA DIRIJABILULUI ÎN ANGLIA

De mai mulți ani, publicațiile de specialitate anunță renașterea dirijabilului, care, în condițiile actualului progres al tehnicii, ar putea servi în mod optim o serie de sectoare. Comenzile au întîrziat însă să apară, deși mai multe studii pe modele reduse au confirmat ideile proiectanților. În această atmosferă de prudență în materie de investiții, contractul încheiat de societatea britanică „Aerospace Developments" cu o firmă din Venezuela, prin care se obligă să fabrice 22 dirijabile suple de cîte 400 CP fiecare, constituie o premieră. Dirijabilul proiectat de „Aerospace Developments" este de dimensiuni modeste (lungime — 49,2 m, diametru — 15 m, înălțime — 18,4 m) în comparație cu giganții care au pierit în mod spectaculos prin anii '30, stopind aproape 40 de ani evoluția aeronavelor mai ușoare ca aerul. El va fi umplut cu heliu, iar anvelopa, pusă la punct și asamblată în Franța de societatea „Aerazur", a fost concepută special pentru a rezista la furtuni și raze ultraviolete. I se garantează o durabilitate de 10 ani. Viteza maximă este de 115 km/oră, cea de croazieră de 93 km/oră. Încărcătura utilă (în afară de doi piloți și cele 100 galoane combustibil) este de 2 560 kg (I.S.A., presiunea pentru zborul la înălțimea de 600 m) sau 2 000 kg (I.S.A., presiunea pentru zborul la înălțimea de 1 800 m). Mai rămîne de văzut dacă această nouă generație de dirijabile va prolifera sau nu, demonstrîndu-și rentabilitatea.

Supersonicul TU-144, care efectuează de mai bine de un an zboruri comerciale regulate, exemplarele produse în serie ale avioanelor de pasageri IL-86 și YAK-42 — deocamdată aflate în zboruri de probă, urmînd să intre în dotarea „Aeroflotului" în cursul actualului cincinal — ilustrează preocupările existente pentru modernizarea aviației civile sovietice în această perioadă. Avînd calități aerodinamice perfecționate, noile tipuri de avioane pot zbura practic în orice condiții meteorologice. Personalul de zbor trebuind să-și însușească cunoștințe tehnice deosebite, la Ulianovsk a fost creat un „centru de formare superioară" a piloților. Imaginea reproduce instalația imitînd pista de aterizare, existentă în cadrul centrului Ulianovsk.

RĂSPUNDEȚI DE SĂNĂTATEA VOASTRĂ !

Ministerul canadian al sănătății așteaptă ca cetățenii să-și asume o mai mare responsabilitate față de sănătatea proprie. Pentru a-i „încuraja" în acest sens, a lansat un program denumit „Misiunea adevărata viață". Una din primele acțiuni în cadrul acestei misiuni este cea intitulată „Phisitrousse" („Fizitrusă"), care include : un „fizitest", pentru evaluarea stării cardiovasculare în conformitate cu normele obișnuite depinzînd de vîrstă și sex : o „fizireglă" de alegere a unui program de activități în raport de capacități (de exemplu calcularea distanței pe care trebuie să o parcurgă cineva mergînd sau alergînd, timp de 15 minute, pentru a-și menține sau ameliora forma fizică) și, în fine, un „fizitablou", în care urmează a fi înscrise rezultatele și progresele obținute, în funcție de programul de activități ales. De la acest „orar" destul de original, se așteaptă ca un număr cît mai mare de canadieni să-și evalueze forma fizică în care se află și să-și aleagă un program de activități fizice apropiat de starea lor generală, de vîrstă, îndeletniciri, ca și de aptitudini sau mod de viață.

Revista „SCIENCE ET VIE", care publică această informație, nu face însă nici o precizare în legătură cu eventualul ecou stîrnit de o asemenea inițiativă în rîndul celor cărora li se adresează. Dar cum nimeni nu poate fi indiferent față de propria sănătate, să sperăm că se vor face publice și rezultatele acțiunii, avîndu-se în vedere caracterul său oficial.

Clădirea Institutului Smolnîi, unde s-a aflat comandamentul revoluției în zilele lui octombrie 1917.

POEMUL LUI OCTOMBRIE

Știam, înainte de a le fi călcat cu propriii pași, multe din locurile pe unde trecuse furtunos „torentul de fier" al revoluției, nimicind din temelii bastioanele autocrației țariste și punînd capăt pentru totdeauna nedreptăților de tot felul care dăinuiau de veacuri într-o Rusie supranumită „închisoarea popoarelor". Întreprinsesem această călătorie spirituală la o vîrstă foarte fragedă, cînd idealurile revoluționare au un răsunet extrem de sensibil în cuget și în inimă, călăuzit fiind pe marile făgașuri croite în Octombrie 1917 de către unii din cei mai buni cunoscători ai lor, oameni care, ca să citez chiar profesia de credință a unuia dintre ei, nu stătuseră pe gînduri de la chiar prima lovitură de tun a „Aurorei" — „să particip sau să nu particip" — fiecare spunîndu-și răspicat: „E revoluția mea!" Numele lor, chiar într-o simplă și repede înșiruire, reprezintă tot atîtea ferestre deschise către universul revoluționar al lui Octombrie: Gorki și Serafimovici, Maiakovski și Blok, Esenin și Bargrițki, Tihonov și Utkin, Solohov și Leonov, Fedin și Tolstoi, Kaverin și Ostrovski, Visnevschi și Pogodin, Furmanov și Fadeev.

Întîmplarea a făcut ca în urmă cu cincisprezece ani întorcîndu-mă din Finlanda pe un itinerar sovietic să urmez, prin poarta Viborg, chiar drumul lui Lenin din Octombrie cînd, cum spune poetul, acesta „pe turela trenului blindat intrase-n Petrograd". Ba mai mult decît atît, pe drum făcusem un popas la legendara și austera colibă tăinuită în desișul din preajma lacului Razliv, contemplînd clipe în șir așa-numitul „cabinet verde", unde scrisese Lenin celebra lucrare programatică „Statul și revoluția". Urcîndu-mă la bordul istoricului crucișător cărula i se făcuse cinstea de a fi, simbolic, cel mai puternic deschizător de drum istoric, aveam efectiv sentimentul călătoriei într-o lume nouă, lume pe care o vedeam dînd asalt, ca într-un cunoscut tablou sovietic, la porțile Palatului de Iarnă, cu toate că, în acea după-amiază de august, în piață nu se făcea simțit decît freamătul pașilor leningrădenilor și al mulțimii de turiști. Și la palatul Smolnîi, unde funcționase statul major leninist al revoluției, era liniște deplină, steagul roșu de pe acoperiș abia mișcîndu-și faldurile în adierea unei brize ce venea de pe Neva. Dar, pe coridoarele muzeului de astăzi nu vedeam decît forfota gărzilor roșii, care plecau și veneau, și nu auzeam decît tăcănitul telegrafului aducînd vești de pe fronturi pe care Lenin le prelua, semnal cu semnal. Asemenea imagini alcătuiau, desigur, nu numai în memoria mea înflăcărată de prezența marilor evenimente istorice, deoarece tot la Leningrad, în urmă cu zece ani, în ajunul celei de-a 50-a aniversări a Revoluției din Octombrie, mi-a fost dat să văd vechile străzi și localuri decorate ca în zilele revoluției, cu afișele, proclamațiile și inscripțiile caracteristice acelui timp epopeic.

Contemplasem cu emoție și solemnitate pentru cîteva momente camerele unde trăise și lucrase Lenin, într-un climat de modestie și exemplară austeritate materială, situație pe care aveam s-o remarc cu luare aminte mai apoi și în vizitele mele la nu mai puțin modestele reședințe ale sale din Kremlin și de la Gorki. Ghizi patetici, povestind de parcă ar fi fost ei de față la toate evenimentele, fotografii intrate de mult în patrimoniul memoriei noastre vizuale, desfășurau înaintea ochilor mei adevărate seriale revoluționare: Lenin și muncitorii, Lenin și ostașii roșii, Lenin și țăranii, Lenin și intelectualii și, nu în ultimul rînd, Lenin și copiii.

Dar nu numai la Leningrad, ci și la Moscova, la muzeul revoluției din vestitul cartier, citadelă a muncitorimii revoluționare, Krasnaia Presnia, aveam să retrăiesc momente fără seamăn prin cutezanța lor revoluționară, poposind totodată la mormintele comune din străvechiul cimitir unde în vecinătate, aureolat și el de propriile versuri închinate celor căzuți în revoluție („Vouă-n morminte hodină, cinstire din inimi oricînd") se odihnește pentru totdeauna Esenin, mereu acoperit de prinosul florilor.

De la ferestrele aripii de răsărit a imensului hotel „Rossia", situat la doi pași de Kremlin, hotel în care poate încăpea o mică localitate de 9 000—10 000 de suflete, am contemplat nu o dată deviza vitală a noului stat formulată categoric de Lenin: „Comunismul e puterea sovietelor, plus electrificarea întregii țări". Deviza aceasta străjuie acoperișurile acum înnegrite de vreme și atît de modeste într-o metropolă ca aceea a Moscovei, ale unui glorios focar al mișcării muncitorești revoluționare „Treohgornaia manufactura". Ce uriașe energii înnoitoare avea să dezlănțuie formula leninistă a inscrierii pe orbitele civilizației a unui stat al muncitorilor și țăranilor am putut să văd, din zborul unui avion care mă purta deasupra teritoriului sovietic în urmă cu doi ani, chiar în Octombrie, către ținutul fabulos al Irkutskului și Baicalului, în acel imperiu energetic al Bratskului și celorlalte uriașe hidrocentrale. „Electrificarea întregii țări" transformase „sălbatica stepă baicală", cum era numită într-un neuitat cîntec din „Balada Siberiei", într-o constelație de așezări industriale de primă mînă. După cum, pe drumurile Tulei, cea vestită în turnarea tunurilor și samovarelor, pe platurile din preajma Iasnei Poliana a lui Tolstoi, aveam să aflu într-o amiază de august vestea celui de al treilea zbor sovietic în cosmos, cel al primului cuplu Andrianov-Leonov.

Și tot într-un octombrie cu toamnă tîrzie, lucru mai rar la Moscova, la vestita sală „Manejnaia" din vecinătatea Kremlinului m-am întîlnit cu cea mai tînără generație sovietică, nepoții celor ce au înfăptuit Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, prin intermediul expoziției unionale a tinerilor artiști plastici, peste 1 000 de expozanți pesemne. Era un univers cu totul nou, din care răzbătea însă, romantic, fondul revoluționar definitoriu, în pînzele ce înfățișau construcția noii magistrale transiberiene sau a unor mari obiective industriale întrezărind și auzind parcă pasul sacadat al celor „12" din poemul lui Blok sau acordurile patetice din epopeea maiakovskiană „Haraşo" („Poemul lui Octombrie"):

Haraşo!
An de an
să tot fie
la noi, bucurie.
Slăviți, ciocan și vers
— voi, feții logofeții —
al tumpurilor mers,
pămîntul tinereții.

Maiakovski scrisese aceste versuri cînd Uniunea Sovietică străbătuse „întîii zece ani și cei mai grei", dovedindu-se încă o dată un mare vizionar, poemul său îmbogățindu-se, deceniu de deceniu, pînă acum, la cel de al șaselea, cu imaginile unor izbînzi grandioase binecunoscute, imagini pe care și noi, ca prieteni și tovarăși întru aceeași cauză a comunismului, a unei lumi mai bune și mai drepte, le contemplăm cu toată stima și prețuirea, cu sentimentele frățești ale multilateralei și tradiționalei colaborări dintre popoarele și partidele noastre. A invoca și a evoca Poemul lui Octombrie în aceste zile înseamnă a-i omagia.

NICULAE STOIAN

Moscova celui de-al 60-lea an al revoluției

MONDO UMANO ?

Fuga și revenirea creierelor

În urmă cu trei luni agenția indiană de presă transmitea că în fiecare an din India pleacă circa o mie de medici într-o serie de țări capitaliste dezvoltate. După cum arată experții, cifra respectivă reprezintă aproximativ zece la sută din numărul total al licențiaților facultăților indiene de medicină. Prima consecință a acestui exod al creierelor o reprezintă pagubele anuale de cîteva sute de milioane de rupii înregistrate de India prin pierderea unor specialiști pentru a căror pregătire s-a investit imens. A doua consecință, cu implicații serioase și ea, constă în faptul că racolarea specialiștilor săi provoacă și o mare piedică pentru dezvoltarea sistemului de asigurări medicale din țară.

Dar fenomenul, cunoscut sub denumirea mai specioasă de „brain drain" (scurgerea creierelor) are și un revers cu consecințe nu mai puțin complexe. Este vorba de o adevărată schimbare a sensului fenomenului, atestată, pentru început, de un declin al exodului creierelor, urmat, în a doua etapă, de un „șomaj al elitelor" cu prioritate al specialiștilor „din afară" pentru ca, în final, creierele să se întoarcă acasă. Și în acest caz fenomenul are consecințe dintre cele mai mari. Înainte de toate, țara capitalistă dezvoltată respectivă fiind confruntată cu inflație și recesiune, tot mai dificile de surmontat, situația se repercutează și la nivelul creierelor importate. Ele sînt abandonate printre primele și forurile de care acestea depind își justifică acțiunea prin necesitatea protejării prioritare a elitelor autohtone. Puși primii pe lista celor abandonați, specialiștii străini trebuie să se reacomodeze unei noi situații, care, nu de puține ori, îi incită la soluții de autentică aventură. Dintre acestea ne oprim la fuga de diplomă, adică exact de lucrul care i-a determinat să ajungă acolo sau, mai exact, să fie racolați. Se impune precizarea că fenomenul „brain drain" se înregistra atît între o serie de state occidentale și S.U.A., cît și între țările lumii a treia. În primul caz, așa-numitului „transplant cerebral" (din anii 1965-1968) i-a urmat criza economică accentuată ce a cuprins întreaga lume capitalistă. În această situație victimele „transplantului cerebral" știau că drumul revenirii la matcă este mai aglomerat, că locul pe care-l părăsiseră este — și devine — tot mai solicitat. A apărut deci fuga de diplomă, în fapt de un statut pentru a cărui realizare se investiseră eforturi multiple și costisitoare. Apoi și din punct de vedere psihic era foarte greu să fie părăsită o localitate cu care, de mai mult timp, specialistul se familiarizase. Părăsind-o, el plonja într-un necunoscut mult mai tulbure. Așa s-au consemnat primele abandonuri ale diplomei, pentru a se putea conserva o mică stabilitate și pentru că se cunoștea dificultatea realizării unui retransplant în țara de baștină, victimă, și ea, a crizei capitalismului. Astfel, un tînăr italian ajuns în S.U.A., declara: „Acum sînt un licențiat clandestin. Să nu cumva să se știe la poarta uzinei unde voi bate că am obținut, în 1967, un excelent doctorat în economie și apoi o diplomă universitară în electronică. Voi fi refuzat. Cer un simplu loc de muncitor cu ziua la cimentări de autostrăzi". Ne oprim aici cu faptele ce ilustrează cît de degradantă devine, într-un anume context, această „fugă a creierelor". Evident, vom reveni asupra celorlalte aspecte.

PETRE NICOLAE

U.R.S.S.: repere jubiliare

ANGAJAMENTELE MOSCOVIȚILOR DEVIN FAPTE

Realizările obținute de colectivele de oameni ai muncii din capitala Uniunii Sovietice în primul an al cincinalului 1976—1980 au creat premisele îndeplinirii angajamentelor luate în cinstea aniversării a 60 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. De la începutul anului, în întreprinderile moscovite au fost dotate cu instalații de mecanizare complexe peste 150 de secții, și au fost date în exploatare mai mult de 500 de linii tehnologice de mare productivitate.

Succese deosebite în realizarea sarcinilor înscrise în planul cincinal au obținut oamenii de știință. Astfel, la Institutul de energie atomică a fost realizată cu ajutorul instalației experimentale „Tokamak-10", pentru prima oară în lume, reacția termonucleară intensivă cu parametri superiori, iar colectivul de oameni de știință de la Institutul de tehnologie a construcțiilor de mașini a pus la punct tehnologia necesară producerii reperelor principale ale blocurilor energetice cu o putere de pînă la 1,25 milioane kilowați.

O ZI DINTR-UN AN

În Uniunea Sovietică — scrie agenția T.A.S.S. — se produc într-o singură zi: 5 381 automobile, 1 508 tractoare, 635 strunguri, 387 000 tone oțel. Centralele electrice sovietice produc într-o zi o cantitate de energie echivalentă cu producția realizată într-o perioadă de 1,6 ani în Rusia dinainte de revoluție. Producția de energie electrică a țării a sporit de peste 550 ori în comparație cu anul 1913, iar volumul producției industriale de anul trecut a fost de 533 miliarde ruble, cu 24 miliarde mai mare decît în anul precedent. În aceeași perioadă în întreprinderile industriale au fost instalate peste 12 000 de linii automatizate și mecanizate.

ÎN AGRICULTURĂ, PREOCUPĂRI PENTRU RENTABILIZAREA TERENURILOR

Anul acesta s-a dovedit a fi unul de mare importanță și pentru politica agricolă a U.R.S.S. Numai ca urmare a lucrărilor de ameliorații, în cincinalul 1976—1980 se urmărește obținerea unei treimi din producția agricolă a țării. Importanța realizării acestei sarcini este dovedită de valoarea investițiilor afectate: peste 40 miliarde ruble. Un rol important în cadrul proiectului de ansamblu îl vor avea sistemele de irigații ce se construiesc în Asia centrală, în sudul Kazahstanului, în regiunea Volgăi și în Ucraina.

Pornindu-se de la faptul că resursele de apă din partea centrală și de sud a zonei europene a U.R.S.S. și cea a Asiei centrale vor deveni insuficiente, specialiștii sovietici elaborează proiecte pentru aducerea spre sud a unei părți din apele marilor rîuri ce se varsă în Oceanul Înghețat de Nord.

Aproximativ 2 000 000 de hectare, cu 500 000 mai mult decît în anul trecut, au fost supuse în 1977 desecării și irigării.

VINE IARNA:

Unde vom schia, unde vom patina?

Subliniind, de la inceput, că intr-o serie de stațiuni reputate ori simple localități de munte, s-au construit și amenajat, in ultimii ani, mijloace de transport mecanic, pirtii, spații de cazare moderne (Făgăraș, Muntele Mic etc.) baza acestor discipline aflate sub semnul alb al zăpezii, a rămas in Bucegi și Postăvar, adică in trei stațiuni : Sinaia, Predeal, Poiana Brașov. Către pantele din aceste locuri se indreaptă, nereu, amatorii sporturilor de iarnă, aici sint găzduite cele mai multe intreceri ale genului, aici a fost concentrată cea mai puternică bază materială din țară. Mai inainte de a ne spune părerea vom da cuvintul citorva oameni legați, intr-un fel sau altul, de activitățile sportive de iarnă.

Constantin Neagu, primarul orașului **SINAIA**, născut, crescut aici, ne-a infățișat situația actuală a **„celei mai puternice baze din județul Prahova, și poate chiar din țară, pentru perioada lunilor de iarnă"**. Am trecut in revistă pirtiile : cea de pe Virful cu Dor, Valea lui Carp, pe cele din platoul Bucegilor, desigur imbunătățite, in ceea ce privește securitatea amatorilor de schi, cu trasee mărite, dar cam aceleași de acum 10, 20, 30 de ani. Am inregistrat și noutățile de la pirtia de bob (iluminare pentru nocturne) dar și faptul, negativ zic eu, că gheața necesară se aduce, incă, de la Ploiești, in loc să fie fabricată pe loc. Am notat și sporirea capacității de transport in munte, teleferic cu cabine și cu scaune, schi lift, dar, de asemenea, dotări cunoscute din anii trecuți, noi capacități hoteliere (ultramoderne). Ca noutate (din 1976) funcționează o pirtie de sănius pe vechiul drum al Cotei 1 400, amenajat cu poduri și parapeți. Materiale pentru schi se pot procura pe diferite căi : la unitățile cooperației, la hoteluri, la intreprinderea de agrement și chiar la Casa de cultură. Amatorii sint insă lipsiți de asistența tehnică necesară (instructori, monitori), iar in privința ghidajului in munte nu s-a găsit incă o soluție pentru preintimpinarea accidentelor, deși există chiar un H.C.M. in această privință.

La **PREDEAL**, maestrul emerit al sportului **Dumitru Frățilă**, de ani de zile șeful stației de teleferic, este bucuros să facă un tablou al stării pirtiilor, să vorbească despre instalațiile mecanice de transport (vechi și noi), dar, ca om care iubește muntele și sportul, nu uită și aspectele negative. **„Dacă Sinaia și Poiana Brașov sint stațiunile schiului de performanță, Predealul a devenit locul preferat al amatorilor, al celor care fac schi din plăcere, cum se spune. Doar sub teleferic, pe aproape 500 m se mai organizează cite un slalom, pentru performeri, in rest aproape 5 km de pirtii sint la dispoziția celor mulți. Facem incă un teleschi, de la brad in jos, cunoști locul, nu ?, adică e ca și făcut, il vom inaugura in decembrie. S-a construit de către personalul de deservire al intreprinderii noastre, realizindu-se circa 2 milioane investiții prin munca lor. Ar mai fi de adăugat, la pirtii, și Gîrbova (se va face un telescaun de aici pină in Virful Pițiponcul) și Vestea, panta din spatele Clopiei, pentru care s-a planificat, de asemeni, un teleschi. Dar, la Clăbucet, la noi, se inregistrează cea mai mare afluență. In zilele de virf, transportăm 2 500 de persoane pe oră. Se schiază și noaptea, ultima parte a pirtiei fiind electrificată. Remarc o discrepanță intre creșterea capacității de transport mecanic și capacitatea suprafețelor de schiat, rămasă aceeași de ani de zile. Iarna, și capacitatea cabanelor de sus, mi se pare insuficientă. Dar pirtiile rămin problema numărul unu a stațiunii. Imi dau seama că sint necesare defrișări și că o decizie in acest sens trebuie bine chibzuită. Ministerul Turismului și cel al economiei forestiere trebuie să ajungă la o concluzie comună. Desigur, și C.N.E.F.S.-ul este direct interesat. Unii se miră de ce se imbulzesc schiorii aici cind pirtii există peste tot la munte, chiar și in Predeal, in afara celei de pe Clăbucet ? Foarte simplu : existența mijloacelor mecanice de transport. In loc să faci două coboriri, să zicem, pe zi, poți face și 10".** (Dacă „prinzi" un loc, de fiecare dată, la teleferic, adaug eu.) Dumitru Frățilă nu se supără. Iată și răspunsul său : **„Pină acum ni se stabileau tot felul de priorități, de diferite grade... Era nedrept ca turistului nostru să-i fie preferat unul din străinătate, mai ales că era vorba nu de unul, ci de grupuri. Am cerut să se respecte o singură ordine : cea a sosirii la scaun. Necesități pentru imbunătățirea condițiilor ? Mijloace mecanice de bătut și intretinut pirtiile. Ceva avem, mai ne este necesară o mașină cu lamă pentru tăiatul zăpezii. Cred că o vom avea pentru acest sezon. In rest, așteptăm ninsoarea cu toate forțele pregătite".**

La **POIANA BRAȘOV** am intilnit situații asemănătoare. Nu doresc să repet lucruri cunoscute, in ceea ce privește starea pirtiilor (decit dispariția trambulinelor), datele lor tehnice, numărul hotelurilor etc., ci voi trece direct la concluziile promise. Există — și mi se pare firesc — un decalaj de interes față de schi și celelalte sporturi de iarnă, patinajul și săniușul. Explicațiile sint diverse și lesne de dat. Prin urmare, un spațiu aparte va reveni schiului, fără a uita să arăt că, de pildă, in orașele in care funcționează fabrici de gheață (inclusiv Bucureștiul), cu un efort destul de mic, s-ar putea amenaja patinoare artificiale mai ales că iarna producția de gheață scade sub 50% din volumul sezonului de vară. Așa s-a procedat la Buzău, de pildă. La București incă nu. Din păcate.

In momentul de față asistăm la creșterea impresionantă a spațiilor de cazare și la o stagnare a dezvoltării suprafețelor de schiat. Ceea ce mi se pare nu tocmai logic. In special, turiștii străini vin pentru a schia ori a invăța acest sport. Dacă programul competițional ar fi atractiv, eventual cu participări ale unor reputați schiori de peste hotare, desigur interesul turiștilor — și al celor autohtoni — ar spori simțitor. O singură dovadă (n-au fost prea multe in ultimii ani) : cind lotul francez de schi, cu Jean Claude Killy și surorile Gottschel s-au aflat la Poiana Brașov și s-a organizat un concurs, au asistat 35 000 (treizeci și cinci de mii) de spectatori plătitori ! Dar, evenimentul a rămas izolat. Unii poate nici nu l-au inregistrat. Nu-ți poți avea intotdeauna pe cei mai valoroși schiori ai lumii la tine acasă, dar dacă s-ar organiza intreceri, pentru Cupa Europei, pentru a aminti una dintre cele mai recente formule de concurs internațional, atunci situația s-ar schimba. Iată insă că nu ne putem inscrie in acest circuit, deși in cele mai multe dintre țările vecine acest deziderat exprimat aici a devenit stare de fapt, pentru nu prea simplul motiv că pirtiile noastre nu sint omologate de Federația Internațională de Schi ! De ce ? Intrebarea trebuie adresată forului românesc de specialitate. De la inceput, apare, cu destulă claritate, legătura de interese dintre forurile turistice, comerciale, sportive. Dar să mai avansăm o idee. Cine îi pregătește pe incepători, pe cei care doresc să invețe schiul ori să se perfecționeze ? Instructorii, veți răspunde imediat, dar cu oarecare risc, pentru că, de pildă, un om ca Nicolae Lupan, maestru al sportului la schi, fost campion național (tot la schi), nu poate funcționa ca antrenor (de schi) pentru că nu are studii superioare. Gindiți-vă că Năstase ar fi oprit să devină antrenor de tenis pentru că n-a urmat I.E.F.S -ul și că i-ar fi preferat un excelent absolvent al acestei facultăți care n-a jucat niciodată tenis. Dealtfel, trebuie spus că in prezent nici măcar nu există o metodică de predare unitară nici in cuprinsul unei stațiuni și cu atit mai puțin de la o stațiune la alta. Situația se prezintă cam așa : permisul de conducere obținut la Sinaia nu este valabil la Brașov sau in altă parte.

Vorbeam, la un moment dat, despre materialele solicitate de schi, despre posibilitățile de inchiriere. Dar, in locul acestei dispersări, cred că ar merita să fie luată in considerație o propunere, de asemeni discutată cu vechi schiori ; fabrica de la Reghin s-a specializat in producția de materiale sportive, printre care și de schiuri, avind o gamă variată de tipuri și modele din fibre de sticlă, rășini sintetice, **Peradur**, cu prețuri mult mai avantajoase decit cele ale materialelor similare, din import. Dar nu le fabrică din lipsă de comenzi, in timp ce pe piață se simte lipsa de materiale (inclusiv clăpari-bocanci turnați pe măsură din material plastic). Merceologii care prospectează piața nu sint specializați pentru sport și dacă găsesc un stoc de 250 de schiuri, trag concluzia, falsă, că nu sint necesare ultind motivele stocării (principala : dimensiuni necorespunzătoare). De ce Reghinul nu are la Sinaia, Predeal și Brașov cite un magazin de prezentare, cu toate echipamentele produse ? De ce intreprinderile textile nu pot avea, in cadrul acelorași magazine, secții specializate : pantaloni, hanorace, ciorapi etc. ?

Cred că, cel puțin pină la intrarea pe un făgaș inovitor, se resimte nevoia unui coordonator, poate chiar a unui singur om, bun cunoscător al turismului și schiului, care să centralizeze problemele comune și să facă o legătură directă, operativă, intre forurile turismului, sportului și comerțului, pentru că părerea noastră este aceea că neglijarea laturii sportive se repercutează asupra celorlalte două sectoare. In prezent sint trei trusturi, in cele trei orașe de care ne-am ocupat, fără nici o legătură intre ele și, sigur, fără nici o relație cu sportul. Imi amintesc că, doar cu 5—6 ani in urmă, calificarea ca instructor de schi se obținea in fața unei comisii a federației de specialitate. Acum o dă I.E.F.S.-ul o dată cu diploma de absolvire, care este valabilă chiar dacă specialitatea tinărului profesor a fost inotul sau atletismul, in timp ce foștii campioni și schiori fruntași se risipesc in alte indeletniciri.

Unde vom face așadar schi, patinaj, săniuș in acest an ?

Cam in aceleași locuri și condiții ca și in anii trecuți. Dar, cine știe dacă intrebarea aceasta legitimă a iubitorilor de munte și de sporturi de iarnă nu va reuși să destrame unele inerții primind, cit de curind, răspunsuri noi, revelatoare.

EMIL LEONARD ■

La Madrid am pierdut o bătălie, dar nu războiul!

O ipostază caracteristică pentru infruntarea aprigă de la Madrid : apărarea română reprezentată de Vigu, unul dintre cei mai viguroși jucători, incercind să stăvilească atacurile și mai viguroase ale gazdelor, care au avut in Juanito pe unul din exponenții ei de valoare.

Meciul de la Madrid, care a pus capăt speranțelor noastre de a ne califica in Argentina după numai trei meciuri — păstrind insă intacte șansele generale de calificare — a izbutit să ne arate mai toate calitățile, dar și tarele fotbalului nostru. In comentariul de față, cu gindurile sedimentate timp de mai multe zile, vom incerca să analizăm cele mai intime fațete ale meciului amintit, in perspectiva meciurilor următoare, dar și pentru progresul in general al fotbalului nostru.

Unilateralitate tactică — o lipsă de curaj

Am avut ocazia să urmărim, impreună cu jucători din lotul reprezentativ, in chiar toiul pregătirilor pentru meciul de la Madrid, partida Levski Spartak-Ajax Amsterdam, disputată la Sofia in cadrul Cupei campionilor și incheiată cu victoria clară a echipei olandeze, după un joc in care jucătorii bulgari au dominat 80 de minute. Meciul, după expresia lui Stefan Covaci, a fost insă mai mult un fel de ping-pong in jumătatea de teren olandeză : „Noi nu sintem in stare să jucăm astfel, le spunea Ștefan Covaci jucătorilor noștri. Noi trebuie să punem mai multe probleme in atac pentru a putea face față ofensivei spaniole !" Și totuși, la Madrid echipa noastră n-a izbutit să aplice decit unilateral tactica de joc preconizată de antrenori. Sigur, pregătirea jocului s-a făcut insistindu-se asupra necesității unei apărări supraaglomerate, pentru a se stăvili elanul gazdelor. Dumitru, Balaci și Bölöni, mijlocașii noștri, au primit sarcini foarte exacte de marcaj, la fel ca Iordănescu sau Crișan (care au supravegheat incursiunile fundașilor laterali) și chiar Dudu Georgescu, care trebuia să aibă grijă de avansările lui Pirri, cunoscut prin vivacitatea sa ofensivă. Jucătorii noștri, inclusiv cei din linia de apărare propriu-zisă, au indeplinit aceste sarcini aproape fără greșeală. Numai că, in concepția lui Ștefan Covaci, jocul nostru ar fi trebuit să se desfășoare aproximativ 60—70 la sută pe apărare și 30—40 la sută pe atac. In teren insă lucrurile nu s-au intimplat așa, echipa noastră neizbutind să păstreze mingea și nefiind prezentă in terenul advers decit cel mult 10 la sută din ceea ce-și propusese. Aici, motivele invocate pot fi foarte multe. Au existat și păreri după care, dacă echipa noastră **ar fi ieșit la joc**, scorul putea să fie și mai mare in favoarea gazdelor. Afirmația este desigur discutabilă. Ceea ce este clar, după acest 0—2 de la Madrid, e că Balaci, Dumitru și, mai ales, Bölöni n-au ieșit decit foarte rar „de la cutie", Iordănescu a părut de-a dreptul timorat de duritatea fundașilor adverși, Crișan s-a zbătut cea mai multă vreme fără folos, iar Dudu Georgescu (chiar dacă a făcut, in condițiile amintite, o partidă bună) a fost lipsit aproape in totalitate de sprijinul atit de necesar pentru a periclita poarta spaniolă. Avansarea unui singur mijlocaș spre linia de atac, fie că ar fi fost vorba de Dumitru, de Balaci (sau mai tirziu de Dinu, care a și procedat, din păcate, in felul acesta) nu putea să schimbe prea mult datele jocului — atita vreme cit Sătmăreanu sau Cheran s-au limitat la degajări la intimplare, iar Bölöni n-a ajuns la linia de centru decit de vreo două ori in tot meciul. Unica soluție ar fi fost o ieșire la atac **in bloc** a intregii echipe (bineințeles, cu atenția defensivă obligatorie), intr-o concepție constructivă la care să participe minimum 5-6 jucători. Ne-a lipsit insă curajul, ne-a lipsit știința de a opune furiei ofensive spaniole un joc ponderat, calm, bine gindit, cu multă mișcare in teren.

Tehnica, intr-un meci de mare angajament

Meciul de la Madrid nu a strălucit deloc din punct de vedere spectacular — ba dimpotrivă, a constat dintr-o luptă oarbă intre liniile ofensive spaniole și cele defensive, ale echipei noastre. Ritmul partidei a fost insă foarte susținut, și tocmai la un asemenea ritm este pusă la incercare tehnica individuală a jucătorilor. Din acest punct de vedere, dacă ne referim strict la faza defensivă, incă o dată, apărătorii români au fost la inălțime. Cheran și Vigu au anihilat cele două extreme. Ruben Cano n-a cîștigat nici măcar un singur duel cu Sameș in lupta aeriană (exceptind faza premergătoare golului doi, cind faultul lui Ruben a fost evident, dar trecut cu vederea de arbitrul partidei !), Sătmăreanu și Bölöni au jucat cu dăruirea exemplară care-i caracterizează, iar Dumitru a făcut probabil cea mai bună partidă din ultimii ani, fiind practic prezent peste tot in fața careului. Slab din acest punct de vedere s-a comportat insă Cristian, ale cărui numeroase greșeli tehnice au fost amendate, din fericire (dar și din păcate !), cu un singur gol de inaintarea spaniolă, cel marcat de Leal, unde o anumită contribuție negativă poartă și Sătmăreanu. In atac insă, spațiile uriașe dintre jucătorii noștri, „umplute" prea rar de incursiunile lui Dumitru sau Balaci, au făcut ca Iordănescu, Crișan și chiar Dudu să se afle in inferioritate vizibilă in fața apărătorilor spanioli, deloc dispuși la cadouri. Indiscutabil, echipa Spaniei a fost cu cel puțin o clasă superioară in tehnicitate, lucru care ar fi putut fi anihilat numai printr-o contribuție colectivă mai mare din partea jucătorilor noștri. Ceea ce nu s-a intimplat.

O mai bună pregătire fizică, nu una făcută de urgență, ci una temeinică, esalonată pe luni de zile, n-ar fi putut acorda — și ea — premisele unui joc in mai multă mișcare, cu o mai mare tentă ofensivă ? Fără indoială că da — dar aici trebuie vorbit și despre concepția generală cu totul diferită despre joc a majorității fotbaliștilor noștri, prea puțini obișnuiți in campionatul intern cu o asemenea manieră de joc, cea a mișcării permanente in teren. Cu alte cuvinte, numai cu voință și cu dăruire (chiar exemplare, așa cum a fost cazul la cei mai mulți dintre jucătorii noștri la Madrid) nu se poate cîștiga mereu, mai este nevoie și de altceva — de clasă superioară, de mai bună pregătire fizică, de altă concepție despre jocul de fotbal. Lucruri care, fără indoială, nu se pot construi in două săptămini de pregătire centralizată, la Snagov — ci se pot cîștiga numai in competiția internă, etapă de etapă. Ceea ce la noi, din păcate, nu prea e cazul...

Concluziile se trag la 13 noiembrie...

Definitoriu pentru meciul de la Madrid nu se pare faptul că am fost la un pas de o minune. Așa cum am jucat era greu de crezut,aprecierea unanimă la masa presei, că vom scăpa cu fața curată pină in minutul 90. Dar (așa-i in fotbal !), am fost la numai 15 minute de... Argentina. Miracolul nu s-a săvîrșit, iar drumul care duce pe continentul sud-american trece acum prin București, dar și prin Belgrad! In fapt, să nu ne mințim și să recunoaștem că n-am fost, de la inceput, favoriții grupei preliminare. Am fost mai curind, dacă se poate spune așa, „nefavoriții" ei. După noi, conducerea tehnică a echipei naționale a făcut nenumărate lucruri bune pentru pregătirea meciului de la Madrid. S-a lucrat cu seriozitate și multă dorință de bine. Ar putea fi discutate, poate, doar plasamentul in teren al lui Dumitru (retras in ultima clipă in fața careului, deși jucase toate meciurile din actualul sezon drept secondant al lui Dudu Georgescu), sau prezența lui Balaci, inlocuitor in extremis al lui Romilă și preferat lui Dinu. Extremă dreaptă mai bună decit Crișan, după știința noastră, nu avem. Cit despre Iordănescu, nu putea ști nimeni că va juca atit de slab. Ceea ce rămine, totuși, este clasa incă inferioară a jucătorilor noștri față de adversarii lor, pe care au izbutit să-i invingă in două rinduri numai grație unei tactici mai bune și unei ambiții desăvîrșite in joc. In același fel, sperăm, se va desfășura și meciul de peste zece zile, cu selecționata Iugoslaviei. Partida va fi foarte dificilă, dar există premise categorice pentru o victorie, sperăm, chiar la scor. La Madrid, este adevărat, am pierdut o bătălie — dar nu războiul !

DUMITRU GRAUR ■

Tristeți de toamnă tirzie și de fotbal slab

Așadar, cu frunțile încă încinse de rezultatul de la Madrid, ne-am strîns pe lîngă casă și am reînnodat firul întrerupt al campionatului divizionar, pîinea cea de fiecare săptămînă a oricărui pasionat de fotbal. Dar, oare, mă întreb și vă întreb și pe dv., stimați cititori, a fost, cel puțin, etapa de duminică în stare să ne desprindă, total, de meciul de miercurea trecută ? Cred că nici pe departe, ci parcă ne-a făcut să ne gîndim și mai mult la întîlnirea amintită și să resimțim încă o dată amărăciunea, nu atît a insuccesului, deoarece cine intră în arena sportivă trebuie s-o facă și în ideea că poate fi învins, ci a felului cum se joacă fotbalul la noi, obligîndu-ne să racordăm impresiile meciului cu Spania la cele ale etapei duminicale. Se discută, de ani de zile, și se va discuta, probabil, alți mulți ani, despre raportul direct, am zice obligatoriu și logic, care trebuie să existe între felul în care se joacă fotbal la cluburi și la „națională", unii afirmînd că echipele puternice creează premisa unei reprezentative de valoare, alții zicînd că selecționata poate fi creată în condiții de laborator. Nu intenționez să arbitrez între cele două opinii, dar e clar că în campionat — și etapa recentă a subliniat încă o dată această realitate — se practică un joc de calitate mediocră, fapt relevat și de incapacitatea formațiilor aflate în deplasare de a-și impune superioritatea, rezultînd din componența loturilor, a capacității antrenorilor, și chiar a condițiilor de pregătire (încă neuniformizate pe de-a întregul nici măcar la eșalonul primei divizii). Chiar dacă Steaua, F.C. Petrolul, F.C. Bihor și F.C. Constanța au cedat doar la un singur punct diferență gazdelor, tot nu se poate atenua impresia negativă a unei întregi etape, lipsite de ceea ce numim, în mod curent, „surprize" (înțelegînd, prin aceasta, neapărat nu înfrîngerea liderului de către lanterna roșie, ci, mai curînd, impunerea unei formații teoretic superioare în fața alteia, în mod evident, mai slabă. De ce nu poate cîștiga Steaua la Iași, adică de ce o echipă care „aprovizionează" lotul cu mulți jucători nu poate trece de codașa clasamentului ? De ce să cerem echipei naționale să știe să joace în deplasare, cînd întregul nostru campionat, cu rare excepții, stă sub semnul, aproape nedezmințit, al învechitului „avantaj al terenului" ?

Etapa a fost importantă, poate, pentru statisticieni, deoarece s-au înscris 31 de puncte, ceea ce înseamnă o medie de aproape 3,50 goluri de joc ; de asemeni, ei vor putea consemna că Dinamo și-a început ascensiunea (ceea ce poate însemna ceva și pentru „națională") și că, în subsolul clasamentului, mișcările au fost lente. Între Jiul, clasată pe locul 10, și F.C.M. Reșița, pe al 18-lea, fiind doar 3 puncte diferență, în cea de a 10-a etapă. Mi-aș îngădui o observație : dintre cele 7 cluburi de fotbal (formulă de organizare de la care s-a sperat foarte mult), 5 (cinci) apar pe locuri modeste adică de la 13 în jos și doar F.C. Argeș (locul 3 acum) și F.C. Olimpia (locul 8) par a justifica statutul de club specializat (a se înțelege condiții de atenție și materiale deosebite).

Dar aceste triști de toamnă tîrzie și de fotbal slab nu trebuie să ne facă să uităm că săptămîna sportivă s-a încheiat, totuși, cu un admirabil succes : cel al voleibaliștilor și voleibalistelor de la Dinamo, învingătoare în tradiționalul turneu internațional, Dinamoviada ! Poate, în ceea ce privește fotbalul, vom fi mai optimiști la jumătatea lui noiembrie...

EMANUEL VALERIU ■

raicu

Pseudoreabilitare

Falșilor moraliști

Cînd s-a văzut cu părul sur
Cu colții gata să se-nfrupte
Din cele mai alese fructe,
Cînd s-a văzut un Lup matur,
Orgolios privit-a-n jur
Gata să prade și să lupte.

Urmaș al crîncenei tradiții
De-a sfîrteca blîndele oi,
Oricît de vitrege condiții
Ar fi-n pădure sau zăvoi,
Nu zăbovea în armistiții,
Era doar os de lup de soi.

Pînă-ntr-o zi cînd, din orgolii,
Ce cresc și-n blănile lupești,
Vrînd să ajungă în istorii
Cu fapte demne de povești
Ce le rostesc uimiți păstorii
Sub policandrele cerești,

S-a hotărît ca să convoce
Chiar oile la mare sfat
Și s-a rostit : „De ce feroce
**Să trec prin veac ? m-am întrebat,
Cînd sentimente reciproce
Ne pot uni, neapărat.**

**Eu nu cu oile-n vendetă
Vreau să-mi duc viața pîn'la moarte.
Sînt vinovatul ce regretă
Instinctul de necesitate...**"
(Făcea din vorbe-o piruetă
Perfectă, cum e scris la carte)

**„Cu Urșii, Tigrii și cu Lei
M-aș vrea-ntr-un ne'ncetat război !"**
(Din ochii-i blînzi, lin, porumbeii,
Pașnic zburau peste zăvoi,
Sunau toți iambii și troheii
Ducînd cu ei bietele oi).

Cu glasul nalt, făcînd pe gravul,
Demn, le-a cerut — de vor să-i fie
De ajutor — urgent să poarte
Război pe viață și pe moarte
Cu-acești dușmani, ca să se știe
Că Lupul și-a schimbat năravul.

Berbeci de fală și ispravă
Chemării fiarei curs i-au dat
Și au pornit cu mare grabă
Să-nfrunte Ursul retrograd.
...Cînd i-au văzut imensa labă
Pe sub tufiș s-au strecurat.

Ce curajoși cu Leu-au fost
Cu Tigrul, bravii de Berbeci !, —
Să povestim nu are rost.
Deci, compromiși, învinși pe veci
S-au reîntors, cu capu-n jos,
Scoțînd un behăit duios.

**„Iubite oi, cu blana moale,
Prea blîndele mele cornute**
— Lupul toca vorbe mărunte
Cînd, ipocrit, le da tîrcoale —
**Mă înțelegeți, sper, cu toate
Ce greu îmi e să sacrific
Din tragică necesitate
Cîte-un mieluț cu botul mic,
Ba chiar și oi mai în etate".**

Nemaispunînd o vorbă-n plus
Ca niște foarfeci — hapa-hap ! —
Colții pe-un noaten și i-a pus
În timp ce oile — fapt trist ! —
Mișcau aprobator din cap
Privind spre Lupul umanist.

Morala

Frica, din născare,
Cu Prostia are
Mare-asemănare.

sau :

Oaia are destin trist
Ieri ca azi, și azi ca mîine.
Chiar de-și spune „umanist"
Lupul, lup rămîne.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

La „Berăria Gambrinus"

Era prin 1907 cînd în sezonul de toamnă, după ce terminai cu mult succes la **„Bufet"** angajamentul de vară, am început să cînt la **„Gambrinus"**.

Tinerii actori, foștii colegi de Conservator, au intervenit pe lîngă patron ca să mă angajeze la **„Gambrinus"**, restaurant ce odinioară fusese condus de Caragiale.

— Tu nu te gîndești, **Bis**, că noi vom fi buluc acolo ? Vom aduce pe toți și, unde mai pui că nea Iancu [Brezeanu] te simpatizează enorm.

— Eu aș veni, dar nu știu cam ce gîndește jupînu'. O zice că sînt prea tînăr și apoi uiți că restaurantele **Enescu** și **Continentalul** sînt în apropiere. La **Enescu** cîntă Ciolacu, iar la **Continental** cumnatul meu ; e cam greu.

— Dar la **Bufet** cum se face că ai avut așa succes ? Dacă tu ai și uitat, pai, să-ți aduc eu aminte ce s-a scris în ziare ?

— Da, da, ai dreptate. Ce s-a scris în ziare ? Ce bine ar fi să fie toate așa cum se scrie prin ziare.

Și vrînd, nevrînd, îl urmai pe Aurel Athanasescu [1] la marele patron.

Era spre ora 10 seara, cînd timid (ca să zic așa) am intrat în localul berăriei **„Gambrinus"**. Era lume multă și, culmea, foarte mulți îmi spuneau pe nume, dîndu-mi bună seara. Nu știam ce-i cu mine. De unde mă cunoaște atîta lume ? Căutam un loc, rotindu-mi privirea prin restaurant și nu mica mi-a fost surpriza cînd nenea Iancu Brezeanu în persoană veni spre mine, invitîndu-mă la masa sa.

La masa sa erau : R. Bulfinsk, [2] Costică Stăncescu [3] și nenea Alecu Bărcănescu [4].

Se discuta hotărît dacă în lunile cu litera R se bea bere sau nu. Și cînd am fost întrebat am răspuns : Maestre (lui Al. Bărcănescu), cred că domnul Brezeanu are dreptate, fiindcă eu știu că berea se bea în lunile mai, iunie, iulie și august.

Atunci nenea Iancu izbucni : Berea trebuie servită cu rațiune, cu dichisul ei și mai cu seamă nu se poate vinde cu apă în ea.

Mă întrebam eu, în gîndul meu, unde o vrea să ajungă ?

Atunci nenea Alecu Bărcănescu interveni :

— Ba pardon că te întrerup, dragă Iancule, dar dumneata bei vinul cu apă în el sau sadea, așa cum l-a lăsat Dumnezeu ?

R. Bulfinsky intercală :

— Dragii mei, cred că nici unul dintre noi nu va accepta ca vinul să fie **botezat.**

Iar Gică Stăncescu încheie, cu umor :

— Domnilor și fraților creștini, nu amestecați subiectele

— Da, da, are dreptate Georges (a-l urmă Iancu Brezeanu). Ce am făcut noi vinul cu botezul.

— Domnule, am gustat din acest vin renumit, fiindcă s-ar spune că dă, numai d-voastră sînteți fericitul care-l bea și, acești oameni cinstiți, vaccinați la zi și cu stimă-n mahalaua respectivă am decretat să fiți numit și botezat Ion, ca pe sfîntul Ioan Botezătorul.

Actorul Iancu Brezeanu și Grigoraș Dinicu în grădina bucureșteană „Flora"

— Nu, nu, dragii mei, tot nu înțeleg ! ?

— Doamne, spuse mai tînos Iancu (Brezeanu), dumneata botezi vinul și noi am simțit apa Iordanului în această licoare, ori cum noi nu o putem înghiți, vă rugăm să ne duceți la butoi spre a vă asista la ceremonia botezului.

— Bine, băieți, vom da o raită prin pivniță astă-seară, dacă vă este amintea să fiți martori la botez, fiindcă chiar astă-seară voi primi marfă proaspătă și nealterată de la Nicorești

— Bravo, Iancule, vin să te pup, ești la înălțime. Deci vom oficia astă seară. Și acum, fiind înțeleși, să-ți prezint pe Grigoraș Dinicu, nepotul lui Dimitrie Dinicu, directorul Conservatorului.

— Încîntat, dragul meu. Dar cu talentul cum stai ? Mergi pe urmele unchiului dumitale ?

— Nici o grijă, patroane, astă seară îl vei auzi, îl luăm cu noi să oficieze și va primi titlul de țircovnic.

Rămăsei perplex. Probabil că făcui vreo mină curioasă, fiindcă patronul spuse :

— Vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă

— Atunci eu mă duc să-mi aduc vioara...

— Bine, așa îmi place omul, să nu se dea înapoi de la un prilej de... chiolhan.

Spusei la revedere și grăbii să-mi aduc vioara. Cînd m-am reîntors întovărășit de Gogu (Boeru) Rădulescu (acesta a cîntat vreo 28 de ani cu Grigoraș Dinicu ca violonist terțist) și Costică Raicu, era un extraordinar țambalist, cu o tehnică și o finețe rafinată, cum pînă la el nu am mai auzit să cînte cineva la țambal). Masa unde lăsai pe cei amintiți mai sus se ticsise, fiindcă se mai adăugaseră încă vreo două mese și eram acum aproximativ 20 de inși la masă, între care și Aurel Athanasescu.

Fusei prezentat de Iancu Brezeanu celorlalți comeseni și veselia deveni mare, fiindcă cu toții știau că, după închiderea restaurantului, la ora unu noaptea, se va merge la pivniță spre a se „oficia".

Da, da, așa este, omul mai spune una, alta, dar mai bea și el un păhăruț și cu hai noroc, măi vere, își răcorește omul sufletul. Criza-i mare și păsurile mari și ghinion, ocaua-i mică, ăsta ghinion.

Cînd începui să cînt, toți m-au ascultat aproape o oră întreagă fără să se audă vreo vorbă, doar din cînd în cînd un ciocnit de pahar, un plescăit de plăcere al limbii și atît.

Pe la 5 dimineața, noul meu jupîn îmi dete să iscălesc contractul, angajament de 6 luni. Toți cei din seara aceea, cînd a fost la plecare, m-au felicitat și m-au desemnat pentru viitorul botez ca... dascăl. Concluzia : nu băui fără măsură, ci cumpătat, că doar dascălul trebuie să dea răspunsurile clar și corect.

Spre apusul vieții lui Grigoraș Dinicu am avut plăcerea să fiu martor la o gustare și un șpriț împreună cu Aurel Athanasescu. Cîtă poezie și cît parfum al tinereții lor apuse nu exaltau ei în acea zi ! Ce spirite și ce lacrimi străluceau în ochii lor cînd s-au despărțit, spunîndu-și : „Dascăle, te pup Preaplecata d-voastră slugă vă însoțește cu gîndul peste tot locul unde pașii prea cinstiți vor călca".

— Hai noroc. **Bis.**
— Noroc, dragă Rică, pe diseară.
— Diseară, Gri.

---

[1] Actorul Aurel Athanasescu — societar clasa I la Teatrul Național din București, mare interpret al operei lui I.L. Caragiale.

[2] Actorul Romald Bulfinsky (1875-1953) — strălucit interpret al rolurilor shakespeariene, interpretul titular în filmul **„Manasse".**

[3] Constantin Stăncescu — ziarist, actor, membru al Comitetului teatral al Naționalului bucureștean.

[4] Dirijorul Alexandru Bărcănescu — fiul criticului și cîntărețului Constantin Bărcănescu, a condus nenumărate trupe lirice, fiind primul dirijor al teatrului de revistă „Cărăbuș" (C. Tănase).

Text stabilit după manuscris de VIOREL COSMA

(Va urma)

„Satul românesc, văzut dinspre obîrşii, are încă multe a ne spune"

Născut în 1903, profesorul Gheorghe Focşa, discipol şi colaborator al lui Dimitrie Gusti, membru marcant al acelei strălucite pleiade de oameni de ştiinţă ce au fondat şcoala sociologică de la Bucureşti, s-a numărat, în 1936, printre întemeietorii Muzeului Satului de pe malul lacului Herăstrău. Ceea ce în anii interbelici a însemnat doar un nucleu, un generos program de intenţii, a devenit, după Eliberare, impunătorul aşezămînt de etnografie şi istorie socială, de mare răsunet naţional şi universal, al cărui director, din 1948, este Gheorghe Focşa, distins profesor, reputat sociolog, muzeolog şi etnograf.

— Conduceţi unul dintre cele mai importante muzee din România, pe care l-am putea numi, şi unii chiar îl numesc, un „muzeu al specificului". Ce cuprinde, la ora de faţă, acest muzeu al satului, acest mare sat din inima Bucureştilor?

— Un ansamblu de 67 de complexe, amplasate pe 10 hectare, cu 312 monumente arhitectonice şi alte obiective în aer liber, de la gospodării la instalaţii industriale rustice, înglobînd, în inventarele lor, peste 30 000 de obiecte de toate categoriile. Într-un cuvînt, cea mai mare expoziţie etnografică naţională deschisă publicului. O expoziţie în care centrul de greutate cade pe tipurile de locuinţe (42 de exemplare), marcînd, pe orizontală, tot atîtea zone etnografice distincte şi, vertical, o succesiune a etapelor întinzîndu-se pe vreo patru veacuri.

— Socotiţi că muzeul, la ora de faţă, este reprezentativ pentru întreaga creaţie — arhitecturală, artistică, etnografică, de civilizaţie şi cultură populară, într-un cuvînt — de pe cuprinsul Daciei?

— Zonele încă nereprezentate sînt puţine. Mehedinţii, unele zone de cîmpie ale Munteniei... Peste puţină vreme muzeul nostru va fi, nădăiduim, complet. Cel puţin, ca oglindă asupra trecutului.

— Adică ceea ce constituie funcţia principală, misiunea supremă a muzeului dv.: salvarea unui tezaur. Operaţie grea?

— Dramatică. Noua civilizaţie a satului românesc, modernizarea, sistematizarea, urbanizarea lui au făcut şi fac să se piardă, în beneficiul inestimabil al vieţii omului, dar în paguba noastră, a etnografilor, valori a căror unicitate este incompensabilă, ca şi unicitatea marilor forme în relief. Nu se mai nasc, în satele noastre, case-cetăţi din birne precum cea a lui Moiş Vasii, a' lu' Ion Cobuţ din Moşenii Oasului, durată acum două sute de ani, numai din bardă, din vreo 30 de tone de stejar falnic, asa cum nu se mai nasc munţi sau fluvii. Ne-am străduit însă, în toţi aceşti ani, ca piscurile, marile piscuri ale arhitecturii noastre tradiţionale, cele ce au vegheat, de departe sau de aproape, şesul nostru atît de plin de promisiuni artistice, să fie salvate, să fie aduse aici, rămînînd pentru urmaşi ca o mărturie despre străvechea, marea, originala civilizaţie a acestui pămînt, a acestui popor.

— Dar cît se poate salva? Acum vreo trei ani, în drumul dintre Bran şi Dragoslavele, am văzut o gospodărie de birne, veche de vreo 150 de ani, pe care proprietarii o dărîmau, ca să-şi facă o locuinţă modernă. Era o splendidă gospodărie păstorească, o fortăreaţă, pusă pe temelie de bolovani, o alcătuire masivă din trunchiuri, ascunzînd casa şi curtea oilor... A intrat cumva în inventarul dv.?

— Nu, n-a intrat. Nici ea, nici altele. Nu putem colecţiona chiar totul, ar însemna să devenim un muzeu-mamut. În cazul casei de care vorbiţi — şi pe care o ştiu — dispariţia ei, într-adevăr, e o pierdere.

— Ce se întîmplă cînd astfel de documente dispar?

— V-am spus: valoarea lor — a celor cu adevărat preţioase, definitorii pentru o zonă, o epocă, un stil sau un mod de viaţă — este incompensabilă, prin ele pierzîndu-se nişte verigi, nişte inestimabile verigi de legătură ale lanţului vieţii şi dăinuirii noastre pe acest pămînt.

— Dacă dispariţia unei astfel de case, a unui astfel de document, echivalează cu o pierdere, rupînd, după cîte am înţeles, un fir (uneori important!) din caierul vremii, silind închipuirea noastră istorică să bată în gol, ce s-ar întîmpla, să întreb, dacă nu un fir, o verigă, ci întreg caierul sau întreg lanţul, adică muzeul dv., n-ar mai fi? Dacă, să zicem, o catastrofă, un seism, l-ar şterge din inima Bucureştilor?

— Glumiţi, desigur.

— Glumesc, desigur.

— Înţeleg că mă provocaţi să vorbesc despre importanţa, sau, cu un termen care vă aparţine, unicitatea acestui muzeu. Dar, mai întîi, apropo de seisme, de catastrofe: la 4 martie, cu excepţia a vreo două-trei hornuri (de la nişte case mai noi, învelite cu olane şi ţigle) care s-au dărîmat, muzeul n-a păţit nimic. Construcţii vechi de peste 300 de ani au rămas neclintite, turnurile de lemn ale ctitoriilor maramureşene, înalte pînă la 57 de metri, aparent atît de fragile, atît de aeriene, au balansat uşor şi, fără nici un efort, fără nici un geamăt al fibrei, şi-au revenit, ca şi cum cutremurul nici n-ar fi fost. Meşterii maramureşeni şi vecinii lor, cei din Ţara Lăpuşului, inclusiv cei de azi, sînt deţinătorii unor secrete, ai unor sisteme de crestături în birne, ce le asigură vibraţia la cutremure şi la furtuni, făcîndu-le, practic, inexpugnabile. Importanţa muzeului? Iat-o, dacă vreţi, fie şi numai sub acest aspect, care nu e primordial, dar nici neglijabil: un model viu pentru arhitecţi, pentru constructori, atît din punct de vedere estetic, indemnînd, aşa cum însăşi conducerea de partid o cere, la opere care să se lege mai intim, mai profund, mai structural, cu valorile noastre tradiţionale, specifice, cît şi din punctul de vedere al unor tehnici, al unor secrete, dacă vreţi, de construcţie, care fac şi ele dovada geniului creator al acestui neam. Asta, fiindcă veni vorba de catastrofe, de ipoteza pierderii unor verigi. În cazul muzeului, ca lanţ sau sistem al verigilor noastre de legătură cu trecutul acestei ţări, cu civilizaţia ei, ipoteza, fireşte, nu se poate lua în discuţie. Nici în glumă.

— De ce?

— Cum să vă spun? Fiindcă nu se poate. Fiindcă acest muzeu e certificatul, poate cel mai de preţ, al fiinţei noastre. El e la fel de important, dacă nu şi mai important decît Columna lui Traian. Columna reprezintă obîrşia noastră, Muzeul Satului, dăinuirea noastră. Adică actul nostru existential, istoria noastră străveche, continuă şi temeinică, civilizaţia noastră atît de bătrînă, atît de bogată, atît de diversă şi, totodată, atît de frumoasă şi de armonioasă în articulaţiile ei, lucru care, mai mult ca oriunde, se poate vedea aici, unde, pe cîteva zeci de pogoane, e prezentă toată ţara cea veche de plugari şi păstori, văzută în devenirea ei, în mişcarea ei milenară. Un scriitor spunea (reproduc din memorie) că, dacă peste cincizeci sau o sută de ani, cineva, un strănepot sau un străin, străbătînd o Românie de oraşe şi oraşele moderne, răsărite peste vechile vetre rustice, ar vrea să ştie, să-şi închipuie, cum arătau casele şi satele celor care ne-au precedat, ei bine, acel cineva, dacă n-ar fi Muzeul Satului, ar fi nevoit să recurgă la fantezie, s-ar trezi, cu alte cuvinte, la răscrucea patetică de întrebări la care se află arheologul de azi, rîvnind să descopere chipul civilizaţiilor dispărute, pierdute de mult în ceaţa vremurilor. Satul-muzeu de pe malul lacului Herăstrău este sortit să ne ferească de o asemenea încercare. El nu pretinde expeditii obositoare, cu succesul imprevizibil, el e aici, în inima Bucureştilor, unde l-a amplasat Dimitrie Gusti (prilej deci să ne întîlnim şi cu umbra marelui om) şi colaboratorii lui, printre care trebuie amintit entuziastul şi talentatul om de litere şi artă Victor Ion Popa. El, acest sat, e aici, lîngă murmur de ape şi de copaci bătrîni, sugerînd însuşi cadrul civilizaţiei rustice a românilor, dar şi în inima unei Capitale în care pulsul prefacerilor, aflat în continuă accelerare, se constituie ca o sugestivă, monumentală replică a prezentului şi a viitorului, ce se îndepărtează de trecut cu viteze vertiginoase, dar reţinînd esenţialul. Prin aceasta, însuşi locul muzeului a devenit un document, ştiut astăzi de toţi românii, ştiut de vizitatori din toate ţările lumii.

— Aveţi mulţi vizitatori?

— În 1953 au fost 15 000, în 1960 — 161 000, în 1976 — 320 000, din care aproape jumătate veniţi de peste hotare.

— Ce-i atrage pe vizitatorii străini? Ineditul muzeului, pitorescul lui?

— O mare parte sînt oameni de ştiinţă, sociologi, etnografi, specialişti în artă şi arhitectură populară etc., veniţi să cerceteze un obiectiv muzeal care aparţine, după cum spunea cineva, „celor mai mari şi mai frumoase muzee în aer liber din lume". L-am citat pe profesorul Bernet Kempers, directorul Muzeului etnografic în aer liber din Arnhem, Olanda, şi, lîngă el, aş putea cita, cu aprecieri similare, sute şi mii de personalităţi de prim rang, şefi de state, academicieni etc. Există, la ceasul de faţă, o întreagă bibliotecă, în diferite limbi, consacrată muzeului nostru, experienţei noastre muzeografice (care-i printre cele mai vechi din lume!), modului de organizare, activităţii noastre ştiinţifice şi practice. Lîngă cercetători sînt turiştii, sutele de mii de turişti care, sosind în oricare ţară, se îndreaptă, spontan, mai întîi către peisaj, către ineditul geografic, apoi, la fel de spontan, către creaţia populară, în care palpită sufletul şi viaţa naţiunii al cărei oaspeţi sînt. Sîntem, cu alte cuvinte, o carte de vizită a României şi a românilor, pe care ne străduim s-o onorăm cum se cuvine. Inclusiv prin a oferi, an de an, acelaşi oaspeţi, noutăţi de cea mai aleasă ţinută.

— Muzeul se extinde?

— Da, avem un plan — întins pe următorii 25 de ani — de extindere a muzeului, de îmbogăţire a lui, de perfecţionare a instituţiei şi a mijloacelor sale de activitate ştiinţifică şi educativ-culturală.

— Dar un muzeu — chiar dv. aţi spus-o — nu se poate extinde la infinit, nu poate deveni un muzeu-mamut.

— Cred c-ar trebui salutată, aici, o iniţiativă descentralizatoare de mare preţ. Este vorba despre „muzeele satelor" apărute în diferite locuri, precum cel din Bujoreni, de lîngă Rm. Vîlcea, şi cel de la Curtişoara, din Gorj, muzee ale unor zone etnografice care au dispus, în gradul cel mai înalt, de valori dintre cele mai expresive ale arhitecturii noastre tradiţionale, şi ale artei populare în genere. Acum, aceste valori au dispărut. Am vizitat, în vara aceasta, două sute de sate din Gorj şi din Vîlcea, am revăzut, în Gorj, de pildă, sate precum Curtişoara, Bălăneştii, Glodenii, Musetestii sau Cărbunestii, sate care, pînă nu prea demult, erau sate-muzee, erau, în primul rînd, veritabile monumente ale arhitecturii româneşti, dar care acum s-au schimbat, s-au înnoit radical. Vechiul sat gorjenesc nu mai e de găsit decît la muzeul din Curtişoara.

— Dar sînt oare aceste muzee — inclusiv muzeul dv. — chiar o expresie a vechiului sat? Dv. salvaţi gospodăria tradiţională ca unicat. Dar satul tradiţional, ca unicat, ca sistem sau complex de relaţii nu numai în interiorul gospodăriei, ci şi între gospodării, între uliţe etc., cum se poate salva?

— Ideea conservării *in situ* a unor sate tipice se discută de mult. Din păcate, practic nu s-a făcut nimic. Este una din durerile mele.

— Mai aveţi şi alte dureri?

— Lîngă operaţia de salvare — scopul primordial al muzeului nostru — o obligaţie nu mai puţin importantă este aceea de a reflecta, prin construcţii tipice, toate etapele istorice dinspre arhaic spre contemporan. Trebuie deci să avem, în muzeul satului românesc, şi gospodării reprezentative pentru epoca de acum. Anul trecut am corectat sute de sate din Bucovina, am trecut prin comuna Straja (de unde avem în muzeu o gospodărie datată 1760) şi am rămas încîntat, acolo, la Straja, apoi într-o altă comună, la Frasin, de nişte case noi, nişte splendide case-vile în care elementele de tradiţie se îmbinau, într-o expresie mai legată, mai unitară, cu elemente de civilizaţie citadină. Am aranjat cu meşterul casei din Frasin să ne facă una la fel, pentru muzeu. Dar Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii nu ne-a aprobat cantitatea de lemn de care aveam nevoie, lemn care, evident, trebuia adus de acolo, din pădurile Bucovinei.

— Alte dureri?

— Să le zicem altfel. Să le zicem nevoi. Am avea mare nevoie, la ora de faţă, de o secţie de filme documentare. Vedeţi, aici, la noi, construcţia sau refacerea unei case, săparea unui fîntîni, lipirea cu lut a unui cuptor sau împletirea unui gard de răchită, constituie un spectacol, adesea ireversibil, adesea un unicat. Lucrăm cu meşteri adusi din zonele respective, meşteri, cei mai adesea, bătrîni, ultimii deţinători ai unor taine care se pierd, şi a-i filma, a le înregistra meşteşugul pe o peliculă, echivalează cu a intra în posesia unor documente de cea mai mare valoare. Adăugaţi la acest mare spectacol al meşterilor constructori şi pe acela al tuturor meşteşugarilor specializaţi (olari, ţesători de covoare, cojocari, lucrători în lemn etc.), care fac, în incinta muzeului, demonstraţii practice pentru public, aceşti meşteri fiind, şi ei, ultimii dintr-o lume care se stinge, adăugaţi şi spectacolele folclorice, adesea fascinante, pe care le găzduim, cu artişti-ţărani aduşi din toată ţara, şi care, la fel, se propun ca documente ireversibile ale creaţiei populare, surprinsă într-o etapă a ei de răspîntie.

— Tovarăşe profesor, îmi stăruie în minte, de pe la începutul conversaţiei noastre, o întrebare, o curiozitate, pe care, de fapt, dv. mi-aţi ineuleat-o, apropo de raportul dintre tradiţie şi contemporan. Mi-aţi vorbit despre secretele de construcţie — despre sistemele de crestături în birne — ale meşterilor din Maramureş şi Ţara Lăpuşului. Spuneţi-mi, arhitecţii noştri cunosc aceste secrete?

— Acum cîtiva ani, la o mare reuniune a arhitectilor (erau multi, erau vreo 250) am pus chiar întrebarea asta: cine ştie cîte sisteme de crestături în birne practică meşterii Maramureşului şi ai Ţării Lăpuşului ca să-şi asigure rezistenţa construcţiilor la cutremure şi la furtuni? Aceste sisteme sînt în număr de şapte. Evident, n-am primit nici un răspuns.

— Deci legătura arhitecţilor cu tradiţia este încă slabă?

— Progrese pe această linie s-au făcut, şi mai ales se fac, cel puţin în raport cu nişte ani mai vechi. Noile blocuri din zona ansamblului Institutului Politehnic, recent ridicate, pun, pentru prima oară, în mod direct, problema originalităţii noii noastre arhitecturi, originalitate în măsură să inspiratia din tezaurul artistic al bogatei noastre tradiţii. Structura, tehnica, forma arhitectonică rămîn, evident, moderne, dar capătă profil şi decor de inspiraţie populară, tradiţională, fapt ce se vede chiar şi-n panourile prefabricate, în coloritul lor, ceea ce dovedeşte că se poate, că drumul, de acum, este deschis. O a doua etapă, după studierea motivelor şi decorurilor arhitecturii tradiţionale, ar fi studierea volumelor. La elementele ce întregesc balcoanele noilor blocuri (elemente care se vor de inspiraţie populară!) se vede bine că pasul acesta încă n-a fost făcut. S-au montat, la aceste balcoane, balustrade şi stîlpişori de lemn, dar, proiectate pe faţade masive, aceste balustrade cu diametre de 5 cm şi aceşti stîlpi cu diametre de 3 cm apar ca nişte betişoare de chibrituri. În arhitectura noastră populară nu există astfel de disproportii. Toate elementele decorative sau constructive sînt, ca proportii, volume, suprafeţe, armonios integrate.

— Tovarăşe profesor, ce aţi mai dori să-mi spuneţi despre Muzeul Satului?

— Că un muzeu al satului românesc e mai mult decît un muzeu. Cînd între priatre vizitatori (e o mai veche pasiune a mea, să mă strecor, nestiut, printre ei), aud tot felul de lucruri, unele mă fac să zîmbesc, altele mă emotionează. Zîmbesc cînd aud: „Acolo, la fereastra aia, stă primarul" (cu aluzie la directorul muzeului) ceea ce mă face să înţeleg că omul, intrînd în această incintă a noastră, pierde noţiunea de muzeu, se crede chiar într-un mare sat. Deci opera noastră e vie, deci scopul nostru a fost atins! Alteori, aud replici care mă emotionează de-a dreptul. Sînt replici din care se înţelege admiraţia omului de aiurea pentru străvechea noastră civilizaţie şi mîndria omului nostru pentru această civilizaţie, pentru cei ce au zămislit-o, pentru cringurile de meşteri care alcătuiesc, de fapt, un întreg popor. Gîndindu-te la cînd şi cum au construit, sub aspirneă vremilor de foc şi risipă, ţi se taie, într-adevăr, răsuflarea. Ce dăruire, ce noblete, ce har, ce aprigă nădejde în viaţă vor fi avut — îţi spui — acei oameni care, în asemenea vremi, au încrustat artistic nu numai stîlpul casei, nu numai fluierul, ci şi lingura de sorbit amarul! Şi ce sînt în stare asemenea oameni să dureze în viitor!

ILIE PURCARU ■

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17); cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetăţeneşti (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83); secretariat de redacţie (17 82, 16 21); secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86); redactor şef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 şi interior 16 11); redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex. 1 12 26 Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVI — NUMĂRUL 12 NOIEMBRIE 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE CONSILIUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

din nou în mijlocul minerilor din Valea Jiului

Lumina acestei prelungite și însorite toamne a fost cu precădere a minerilor și locuitorilor Văii Jiului mai strălucitoare ca oricînd, sporită și înnobilată fiind de incandescența unei sărbători cu adevărat memorabile. Oamenii aceștia care prin munca lor eroică asigură țării unul din cele mai vitale izvoare de energie, părinți ai focului continuu al multor industrii, înainte de toate al siderurgiei, știu să ardă la cele mai înalte temperaturi ale bucuriei și entuziasmului revoluționar ori de cîte ori au prilejul să aibă în mijlocul lor pe conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui statornică grijă și preocupare pentru viața și lucrul de fiecare zi ale oamenilor muncii sînt binecunoscute și prețuite cu toată recunoștința de întregul popor. Întîlnirile și dialogul de la inimă la inimă cu minerii, detașament de frunte al clasei noastre muncitoare, au constituit de fiecare dată în contextul general al vizitelor de lucru ale secretarului general al partidului, nu numai evenimente de seamă în viața noastră social-politică, ci, în același timp, și puternice impulsuri pentru perfecționarea activității productive în acest domeniu, pentru adoptarea și aplicarea imediată a unor măsuri menite să ridice necontenit nivelul de trai al întregii populații din această zonă, fapt confirmat de succesele ce s-au înregistrat în această direcție și în perioada care s-a scurs de la ultima prezență aici a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Sub aceste luminoase și semnificative auspicii

(Continuare în pagina 3)

ANTON A. ILIESCU ■

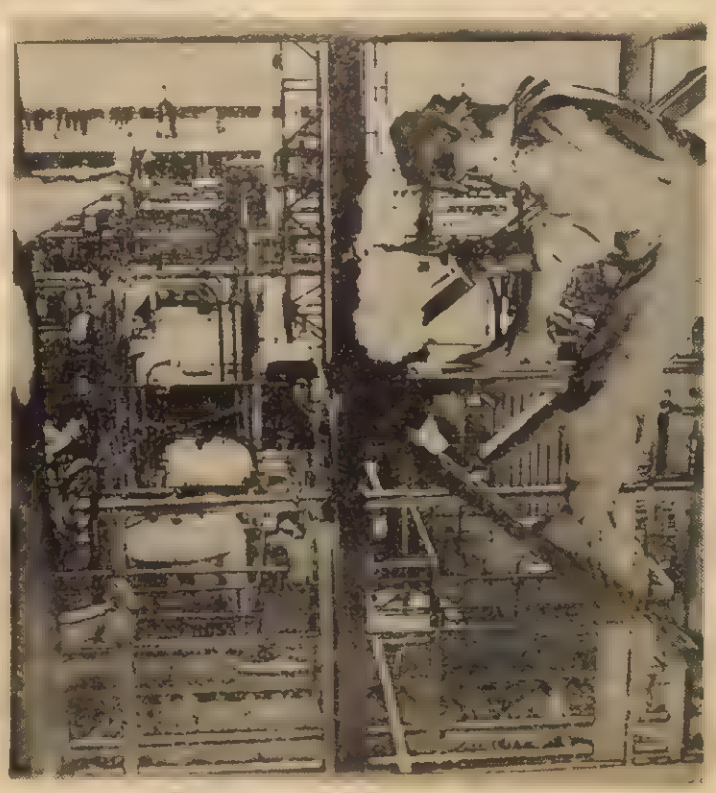

SUDURĂ — OMUL ȘI OPERA
Metaforă fotografică de A. MIHAILOPOL ■

ÎN ACEST NUMĂR :

● O anchetă socială despre un concurs în care nu cunoștințele profesionale, ci starea civilă a dat cîștig de cauză (pag. 7) ● Betatronul medical românesc și un nou antidot pentru bolile de ficat, „Trofopar", continuă să fie neutilizate, după cum demonstrează cercetările întreprinse de redactorii noștri (pag. 10) ● Intervenție promptă, în numele legii — sub acest titlu sînt reunite mai multe raiduri și consemnări privind măsurile de reprimare a unor infracțiuni și abateri sociale, măsuri pe care le întreprind organele de ordine în conlucrare cu cetățenii (pag. 15)

Limba română

Din vechime noi știm bine
C-am avut grîu pe coline
Și-n dumbrăvi roiuri de-albine
Apă limpede-n fîntîne
Și la stîne cîte-un ciine
Să păzească veac de veac
Granița Limbii Române

Pentru-o viață omenească
Ne-am pus haină soldățească
Niciodată să nu pască
Mărăcini și flori de iască
Blînda Limbă Românească

Pentru-al Limbii noastre soare
Din pămînt am scos izvoare
Și-am crescut pe sub pridvoare
Froga cea alinătoare
Și-am strigat cu disperare
— N-avem merii de vînzare
Și-am pus mere-mbietoare
Pentru veacuri viitoare
Sus în ceruri la păstrare

Pentr-un sfînt de predicat
Am jelit din sat în sat
Cîte-un domn decapitat
Pentr-un substantiv sfios
Capete sub cer umbros
Au căzut mult de prisos
Ca luceferii pe jos

Mulți Ioani și Brâncoveni
Singerară prin poeni
Multe capete domnești
Singerară văi cerești
Și pridvoare românești
Din voinți împărătești

Mulți din cei cu mintea spînă
Au voit Limba Română
Să bocească în țărînă
Sau de-a pururi să rămînă
Aruncată-n vreo fîntînă
Cu trupul Vlodimiresc
După care și-azi tînjesc
Verbele cu dor frățesc
Jumătate omenesc
Jumătate îngeresc

Limba noastră Românească
Au voit s-o risipească
Și s-o rupă cu cămile
Pe pămînt să n-avem zile
Să umblăm înlăcrimați
Ca o ceată de bărbați
Fără stea fără Carpați
Plînsul nostru fără leac
Să-i hrănească pe-mpărați

Măre, cine ți-a rîvnit
Cerul tău nemărginit
Meri ca prapuri de argint
Pe furiș cine-a venit
Cu privirea scotocind
Munți și suflet aurit
N-a ieșit nepedepsit

De cînd sîntem pe pămînt
Tu ne-ai fost curat veșmînt
Și-ai făcut ușoară-n vînt
Chiar și piatra de mormînt
Pentru tine am jurat
Să nu știm de cer și pat
Dacă-ar fi să se-ofilească
Floarea ta împărătească
Sub mantaua soldățească
Noi am pune-o să se nască
Iar din vița cea domnească
Latinească-românească
Pururi să întinerească

DAN VERONA ■

8 sate — 8 vetre ale anului de foc 1907 — 8 viitoare orașe

În 1977, din primăvară pînă-n toamnă

În primăvara acestui an — frumoasa, fierbintea, solemna, patetica primăvară aniversară a răscoalelor țărănești de la 1907 — Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința sa din 8 aprilie, a adoptat măsura, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, ca unele din comunele în care s-a aprins, cu șapte decenii în urmă, flacăra luptelor și a speranțelor milioanelor de plugari români să fie sprijinite pentru a deveni, într-un timp scurt, centre de nouă civilizație, centre urbane cu o bogată viață economică și socială. Este vorba de comunele Flămînzi (județul Botoșani), Belcești (județul Iași), Bîrla (județul Argeș), Putineiu (județul Ilfov), Piatra (județul Teleorman), Radomirești (județul Olt), Plenița (județul Dolj), Pătulele (județul Mehedinți). Pentru înfăptuirea obiectivelor suplimentare necesare dezvoltării economico-sociale în ritm rapid a acestor așezări, viitoare orașe pe harta patriei, s-a aprobat sporirea fondurilor de investiții cu aproape o jumătate de miliard de lei.

Cu cîteva săptămîni în urmă, în această toamnă în care orașele și satele României socialiste se pregătesc pentru alegerile de deputați — pentru votul acordat prezentului și viitorului muncii, ale vieții noastre — ziarele au anunțat că au fost aprobate, de către conducerea superioară de partid și de stat, schițele de sistematizare pentru toate municipiile și orașele reședință de județ, precum și pentru alte 158 de municipii și orașe; în același timp, potrivit sarcinilor stabilite de conducerea de partid, au fost definitivate și aprobate schițele de sistematizare pentru cele opt localități — vetre de foc ale răscoalelor de acum șapte decenii.

1907, din primăvară pînă-n toamnă... Știm ce a fost.

1977, din primăvară pînă-n toamnă... Ce s-a întîmplat prin aceste locuri ?

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

● ACTUALITATEA ●

● Dacă în 1970 lungimea rețelei de termoficare din Capitală totaliza doar 152 km, în prezent aceasta s-a dublat. Cu sută la sută a crescut și cantitatea de energie calorică furnizată, în prezent cele peste 260 000 apartamente, cîte sînt racordate la acest sistem, beneficiind de surse de căldură totalizînd peste 8,5 milioane gigacalorii ● La Cluj-Napoca a avut loc simpozionul **Omul și mediul industrial.** Ideea de bază a celor peste 42 de comunicări a fost aceea că zgomotul nu este un însoțitor de neînlăturat al tehnologiilor actuale ● La studioul Cassandra al I.A.T.C. se pregătește un nou spectacol. Este vorba de cea dintîi premieră din această stagiune cu piesa lui D.R. Popescu — **Piticul din grădina de vară,** în interpretarea studenților de la clasa conf. univ. Amza Pellea. Alte piese în pregătire : **Este vinovată Corina ?** de Laurențiu Fulga și **Kean** de Sartre ● În acest an România a participat la 37 de tîrguri internaționale, participări menite să favorizeze o mai bună cunoaștere a potențialului de export al țării noastre, să contribuie la amplificarea legăturilor noastre economice cu țări de pe toate continentele. Pînă la sfîrșitul anului, România va mai fi prezentă la manifestările economice internaționale de la Lima și Lagos, precum și cu o expoziție proprie de bunuri de consum în Kuweit ● Pe cuprinsul județului Arad există un număr de aproximativ 35—40 exemplare de rîși. Animal pe cale de dispariție încă din anul 1933, rîsul este ocrotit prin lege ● La Timișoara, Întreprinderea de mobilă „Banatul" a deschis un magazin propriu de prezentare și desfacere a mobilei ● Două anunțuri : „În ziua de 27.X.1977 am pierdut portmoneul cu actele personale. Găsitorului ofer recompensă. Petran V., Timișoara, str. Gelu nr. 50" ; „În data de 28 octombrie am găsit un portmoneu în bd. M. Viteazul, Timișoara, str. Artiștilor nr. 3". Sperăm că e vorba de același portofel ● La Muzeul satului a avut loc vernisajul expoziției „Motive decorative celebre în interiorul țărănesc". Selecția de obiecte expuse face parte din inventarul locuințelor țărănești și reprezintă creații populare din principalele zone etnografice ale țării, făurite după vechi și valoroase tradiții ● Într-adevăr, „niciodată toamna nu fu mai frumoasă". Vremea blîndă a provocat adevărate miracole în lumea vegetală. Prin unele părți ale țării, meri, peri, pruni, cireși au înflorit a doua oară. S-au găsit cuiburi de cartofi în care se formă a doua recoltă de tuberculi. Maria Mihiț din satul Zimbru a cules două recolte de căpșuni, iar a treia este în formare. În satul Dulcele, Ștefan Roz a cules un dovleac de 28 kilograme. Evident, nu l-a cules singur.

„Sub aripa eternă a maestrului"
de M. BÎTCĂ ■

Cetățeni care văd dincolo de ei înșiși și de perimetrul circumscripției

Circumscripția electorală nr. 4 din cadrul sectorului 1 cuprinde bulevardul Magheru între numerele 2—18 și 1—9, strada C.A. Rosetti la numărul 15 și, în întregime, străzile Anastasie Simu și Cosmonauților. Ea se află, așadar, chiar în inima Capitalei. Se-nțelege că, prin chiar acest fapt, un deputat care lucrează aici va avea înscrise pe agenda sa altfel de probleme decît cele ale unor deputați de la Corabia, Ciulnița sau chiar dintr-o zonă mărginașă a Capitalei.

Există, în această parte a orașului, creșe și grădinițe, există școli, o rețea sanitară corespunzătoare, unități comerciale la tot pasul, lăcașuri de cultură. Toate acestea reprezintă un bun cîștigat, și este de înțeles de ce participanții la întîlnirea amintită nici nu s-au mai oprit asupra lor, ci asupra unor aspecte mai greu perceptibile, de finețe, am zice, a tuturor acestor activități care constituie cadrul civilizat de viață al marelui oraș, astfel încît ele să se desfășoare ireproșabil și să fie demne de înalta magistratură, de Capitală, a Bucureștiului.

Bineînțeles, discuția n-avea cum să ocolească și probleme care-i privesc în exclusivitate pe locuitorii din această zonă. Valeriu Ionescu din C.A. Rosetti 15, de exemplu, a solicitat sprijin pentru înființarea unui centru de pîine pe această stradă ori în apropiere, iar Valeria Carp deschiderea unui punct de vînzarea laptelui în Piața Cosmonauților. Valeriu Ionescu din bulevardul Magheru nr. 18 cerea sprijin, la rîndul său, pentru a putea preda imediat o tonă de fier colectată de cetățeni. În ce măsură această problemă îi privește numai pe cei din circumscripția 4 rămîne, desigur, să fie înțeles de către fiecare cititor în parte, ca și propunerea lui Iosif Bati ca un număr mai mare de vînzători să învețe limbi străine, propunere făcută în numele atenției și politeții binecunoscute cu care orașul își primește oaspeții. S-a vorbit, într-adevăr, despre foarte multe lucruri în această întîlnire dintre alegători și cele două candidate. Despre poluarea pricinuită de unele vehicule ale transportului în comun, deși I.T.B.-ul nu deservește numai sectorul 1 și cu atît mai puțin doar circumscripția 4, despre educația tineretului și a copiilor — amintim inițiativa înființării unor comitete ale „micilor cetățeni", cu atribuții precise de îngrijire a cochetelor parcurețe de lîngă magazinul „Eva" și din fața cinematografului „Patria" — ori despre ceea ce rămîne încă de făcut pentru menținerea unui aspect cît mai plăcut al străzilor și în primul rînd al bulevardului Magheru. Fiindcă este, acesta, după cum se știe, unul dintre cele mai circulate locuri din țară. Sînt oameni care trec pe aici zilnic dar sînt și alții care trec poate, numai o dată în viață. Dintre toți, cetățenii din circumscripția 4 se îngrijesc, iată, ca marele bulevard să arate frumos, primitor și curat, și nu numai pentru că ei își au aici căminele și aici își cresc copiii ci și pentru că există, într-adevăr, o păimașă iubire a bucureșteanului față de orașul său. Această devotiune, acest atașament a fost exprimat, după cum arătam, în propuneri concrete, de adevărați oameni gospodari și buni cetățeni. Sînt oameni care știu ce vor, spunea Doina Ardare, directoare adjunctă la „Metalimport-export" și candidată, în această circumscripție, pentru alegerile din 20 noiembrie. Sînt oameni care vor și știu să facă frumosul mai frumos și binele mai bine, ne spunea cea de a doua candidată, Marcela Enache, șefa serviciului relații externe din cadrul Camerei de comerț și industrie a R.S.R. Și, am adăuga noi, sînt oameni care văd dincolo de ei înșiși, fiindcă Bucureștiul nu poate fi, desigur, numai al bucureștenilor. Chiar dacă poartă numele marelui oraș, cum e cazul învățătorului pensionar Andrei Bucureșteanu, de 73 de ani, din Cosmonauților 11. A fost ultimul care a luat loc în sală, ocupat cum fusese, pînă atunci, cu așezarea celor două buchete de flori pe care le adusese, cîte unul pentru fiecare candidată. Tot el a plecat ultimul.

— Dumneavoastră nu ați vorbit...

— Nu. Au zis ceilalți cam tot ce trebuia. De ce să repet ? Lista cu înscrieri la cuvînt și la faptă rămîne, oricum, deschisă.

— Am o întrebare grea pentru dv. Ați hotărît pe care dintre cele două candidate o veți vota ?

— Dar să nu scrieți, fiindcă nu se poate ceea ce spun eu : ar fi bine să rămînă amîndouă ! Sînt încă atîtea lucruri de făcut...

DUMITRU ELIADE ■

Argumente de oțel

Pentru cine nu cunoaște orașul Hunedoara vom spune că circumscripția 26, unde este deputat și candidează din nou maistrul principal de la O.S.M. 1 a combinatului siderurgic, Tiberiu Pascu, este una dintre cele mai dificile. Dificile în sensul că ea cuprinde partea principală a „orașului vechi" de pe Cerna și satul aparținător municipiului — Răcăștie. Este partea din oraș unde combinatul intră între casele oamenilor și casele oamenilor se aventurează printre marile construcții industriale. Fiindu-mi bine cunoscut încă de la Adunarea generală a oamenilor muncii din combinat, unde l-am remarcat ca un vorbitor la obiect — susținînd cele mai vitale probleme ale colectivului pe care îl reprezintă ca maistru principal și secretar al comitetului de partid de la O.S.M. 1 — nu mi-a fost greu să aflu ce a făcut pentru cetățenii circumscripției în cei doi ani și jumătate de cînd a fost ales ca deputat. Mai întîi de toate a reușit ca împreună cu toți cetățenii din Răcăștie și cu ajutorul nemijlocit al combinatului siderurgic să construiască un cămin cultural — vechi punct fierbinte al tuturor ordinelor de zi ale adunărilor cetățenilor din Răcăștie. Căminul a fost inaugurat la foarte puțină vreme după încredințarea mandatului de încredere lui Tiberiu Pascu. Cînd s-a reușit să se asfalteze întreaga porțiune de drum Hunedoara — Răcăștie chiar și cei mai pesimiști cetățeni încredințați că un oțelar rămîne un oțelar și în timpul liber și nu poate să se ocupe de probleme organizatorice, administrative au ajuns la concluzia că alegerea a fost bună și merită susținută. Tiberiu Pascu a fost încredințat de la început că numai dacă va ști să scruteze cu atenție viitorul unei așezări și al oamenilor ei poate fi ales deputat. Îmi mărturisește că atunci cînd a fost ales prima dată i-a fost un pic de teamă. Dacă nu va reuși să se achite de sarcinile încredințate de cetățeni și oamenii își vor pierde încrederea în el ? Sau gîndul cel mai dificil care l-a izbit de prima dată a fost acela — că dacă alegerea sa ca deputat îl va stînjeni la locul de muncă în oțelărie ? Dar de atunci au trecut cîțiva ani buni și treburile obștii pe care o reprezintă Tiberiu Pascu merg bine ; sesizările oamenilor muncii, țărani cooperatori, muncitori, intelectuali au scăzut iar cele care se mai ivesc sînt rezolvate pe loc. La adunarea populară cu cetățenii din circumscripția electorală 26 petrecută în căminul cultural Răcăștie unde și-a depus din nou candidatura Tiberiu Pascu au fost relevate toate inițiativele deputatului lor. Cetățenii care au luat cuvîntul au spus și alte probleme care au fost rezolvate cu ajutorul nemijlocit al deputatului lor în Consiliul popular municipal. Dînsul le trecuse sub tăcere din modestie. Printre altele aș remarca sprijinul dat de oamenii muncii de la O.S.M. 1 la muncile agricole din cadrul cooperativei agricole de producție din Răcăștie, sprijinirea cu cărămidă din demolări a activităților de construcții din cadrul C.A.P. și chiar a unor cetățeni. Au reieșit cu acest prilej și cîteva deficiențe în organizarea muncii din C.A.P. și au fost făcute și alte propuneri pentru binele obștii. Tovarășul Vasilian, președintele comitetului de cetățeni, a propus amenajarea străzii din fața căminului cultural, strîngerea unei mari cantități de deșeuri de hîrtie, fier vechi, sticle goale care pînă acum erau aruncate de către cetățeni. La terminarea acestei adunări gospodărești, Tiberiu Pascu mi-a mărturisit un gînd mai vechi al său dacă va fi ales din nou deputat în această circumscripție. Va acționa foarte hotărît ca să fie redusă poluarea părții vechi a orașului, unde se găsește și vestitul castel. Spațiile verzi de aici trebuie să rămînă verzi pînă în octombrie. Trandafirii să se păstreze vii și încărcați de parfum.

Judecînd după realizările din cadrul mandatului încredințat acum doi ani și jumătate, sîntem convinși că oțelarul Tiberiu Pascu va găsi timp ca pe lîngă oțel și problemele sale familiale între care creșterea și educarea celor doi copii, să fie în continuare același gospodar pasionat și priceput, să bată de fiecare dată fierul cît e cald.

VALERIU BÎRGĂU ■

Cu primarul municipiului Oradea, Petru Demeter, despre campania electorală și problemele ei

— Orașul Oradea — mi a spus primarul Petru Demeter — ca și întreaga țară cunoaște în aceste zile atmosfera specifică premergătoare alegerilor. Particip la foarte multe întîlniri cu oamenii muncii atît în circumscripția mea, cît și în celelalte circumscripții.

— Ce spun alegătorii, tovarășe Demeter ?

— Să știți că privesc cu foarte multă responsabilitate aceste întîlniri. Și în general nu se limitează la ce s-a făcut. E adevărat, s-au făcut foarte multe, mulțumesc pentru asta străduințelor deputaților, dar îi interesează în mod special ce se va face. Sînt niște dialoguri cetățenești vii, deosebit de utile. Ne întîlnim în această perioadă frecvent și cu candidații. Problemele ridicate de oamenii muncii sînt analizate și se caută în mod operativ soluții. Și eu și colaboratorii și deputații avem datoria să acționăm astfel încît să rezolvăm aceste probleme. Pentru asta ne-au acordat votul lor alegătorii...

— Dv. unde sînteți deputat?

— În circumscripția 8, în zona de vest a municipiului...

— Și de cîte ori v-ați întîlnit cu cei ce v-au ales ?

— Oficial, de cîte ori a trebuit. La fel și ... neoficial.

— Privind retrospectiv, deputatul Petru Demeter e mulțumit cu ce a realizat ?

— Știți, de fapt zona de vest e un adevărat oraș. Are peste 40 000 de locuitori. Și tot acolo e una din cele mai puternice platforme industriale ale municipiului. Ce-i trebuie unui oraș de 40 000 de locuitori ? Îi trebuie tare multe ca s-arate ca o grădină. Îi trebuie parcuri, arbori ornamentali, îi trebuie terenuri de joacă și sport. Îi trebuie mîini harnice de gospodari. Și am avut satisfacția de a găsi în circumscripție nu numai înțelegere, dar și entuziasm, în primul rînd la asociațiile de locatari. Ca deputat, am făcut apel și la colectivele de muncă ale unităților economice din zonă. Nu știu pe dinafară numărul de ore de muncă patriotică, dar oricine privește cartierul rămîne cu convingerea că s-a muncit bine. Știm însă la fel de bine că mai sînt destule de făcut. Chiar și spațiile verzi pot fi extinse. Apoi, transportul în comun, parcarea mașinilor, terenurile de sport sînt alte probleme nerezolvate.

— Soluții ?

— De pildă, în 1980 se va putea circula cu tramvaiul atît în zona de vest cît și la Băile Felix. Va fi o importantă rezolvare a problemelor ridicate de transportul în comun. Cît privește problema terenurilor de sport, ne-am gîndit să atribuim terenuri unor colective de muncă — ca de exemplu celor de la Înfrățirea și Întreprinderea mecanică, de la Solidaritatea, Fabrica de confecții, T.C.L., I.A.M.T., Trustul de construcții industriale, textile—Crișana și cooperația meșteșugărească — spre a le amenaja prin muncă patriotică.

— Dar problema apelor termale ?

— Pentru Băile Felix, solicitările depășesc cu mult capacitatea. Azi sînt 4 000 de locuri. Puține. În 1980 la „Felix" și la „1 Mai" vor fi cam 8 000-10 000. Stațiunile acestea vor deveni practic orășele-satelit. Și au nevoie, ca orice stațiune de altfel ! Gîndindu-ne cu responsabilitate la anii ce vin, trebuie să rezolvăm operativ și problemele ce apar „azi".

— Cu ce va fi mai bogată în 1980 zestrea de azi a municipiului ?

— În viitorii trei ani investițiile municipiului vor însuma peste 4 miliarde de lei. Se vor dezvolta majoritatea întreprinderilor, se vor construi 8 400 de apartamente, se va termina noul magazin universal, cu o suprafață de 12 000 m², se vor construi un cinematograf, o sală polivalentă cu 2 000 de locuri, un spital cu 760 de paturi, pasaje denivelate, școli, creșe, se va moderniza circulația și cîte altele...

— Care sînt totuși problemele cele mai acute, preocupările dv. la ordinea zilei ?

— Să găsim noi soluții pentru rezolvarea unor probleme ce-i frămîntă de cîtva timp pe mulți orădeni. E vorba de apă. Dezvoltarea orașului ne-a găsit nepregătiți. La ora asta, Oradea ar trebui să consume 83 000 mc. de apă și puțurile existente pot da cel mult 78 000 mc. 5 000 de metri cubi rămîn neacoperiți în fiecare zi. Și populația suferă...

— Și cei de la I.J.G.C.L. ce pot face?

— Noi am cerut întreprinderilor să-și raționalizeze consumul de la rețea și în același timp să-și construiască sisteme proprii de alimentare, prin forarea unor puțuri. I.J.G.C.L.-ul a format două echipe cu sarcini în acest scop. La Fabrica de bere, la Metalica, Textile-Crișana, Autoservice-Dacia și la altele, puțurile sînt deja în funcțiune. La ora asta nu mai există capacitate de forare pe măsura solicitărilor întreprinderilor. Și trebuie să găsim soluții, chiar dacă momentan e vorba doar de ameliorarea actualei situații...

— Și cum se va rezolva, totuși ?

— În planul de perspectivă pentru perioada 1978—1980, prin dezvoltarea capacității de captare și de pompare, resursele de apă vor spori cu aproape 80 000 mc pe zi.

— Alte gînduri pentru „mîine" ?

— Să fim mai consecvenți cu propriile noastre planuri și să acționăm mai eficient ca ele să nu rămînă uneori pe hîrtie, cum din păcate se mai întîmplă. Să-i ascultăm cu mai multă grijă pe cei ce au de rezolvat probleme. Mă gîndesc în primul rînd că 90% din problemele care ajung la primar, cu mai multă înțelegere și responsabilitate, puteau fi rezolvate, de către Consiliile Oamenilor Muncii, de către asociațiile de locatari sau alte foruri...

Și, bineînțeles, ne gîndim și dorim ca rezultatele întregii noastre activități să conducă la obținerea unui loc fruntaș în întrecerea patriotică între municipii...

— Pentru final, care ar fi principalele date pe care le-ar cuprinde „afișul electoral", al Oradiei în vederea alegerilor din 20 noiembrie ?

— 170 000 locuitori români, maghiari, germani și de alte naționalități. Mai mult de 40 000 locuiesc în zona de vest, într-un cartier nou, care de fapt e un oraș nou : *Oradea-nouă!* În fiecare an municipiul crește cu 4 000 de locuitori. La sfîrșitul secolului Oradea va depăși 250 000 de locuitori.

— Și cu ce se pot mîndri cei 170 000 de locuitori ?

— În primul rînd că au un oraș frumos, o grădină, așa cum trebuie de fapt să fie una din principalele porți ale țării. Pentru asta, în ultimii 3 ani valoarea acțiunilor patriotice de înfrumusețare prestate de fiecare locuitor al municipiului nostru depășește cu mult un milion de lei. Mai notați că fiecare orădean a sădit cîte un arbore sau arbust ornamental, că a ieșit nu o dată la muncă patriotică pentru consolidarea malurilor Crișului Repede, pentru a construi trotuare pe 121 de străzi sau pentru a balasta altele 181...

Mai adăugați la toate acestea și suma de aproape un miliard cheltuită din bugetul Consiliului popular : 58 de milioane pentru acțiuni edilitar-gospodărești, 315 milioane pentru învățămînt, 500 milioane pentru ocrotirea sănătății...

M. CONSTANTINESCU ■

Tovarășul Nicolae Ceaușescu din nou în mijlocul minerilor din Valea Jiului

(Urmare din pag. 1)

a debutat ieri dimineață noua vizită de lucru în județul Hunedoara. O mulțime imensă, mineri și alți oameni ai muncii din localitățile Văii Jiului, au venit în întîmpinarea înalților oaspeți, în gara Petroșanilor care, în această zi, a îmbrăcat haine de sărbătoare. Din trenul special au coborît tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Călduroase cuvinte de bun venit au fost adresate mult stimatului și iubitului conducător de către tovarășii Ilie Rădulescu, prim-secretar al Comitetului județean de partid Hunedoara, Clemente Negruț, primarul orașului Petroșani, de alți reprezentanți ai forurilor locale de partid și de stat. Pe o uriașă pancartă era înscrisă urarea aflată în inimile și pe buzele tuturor: „Bine ați venit în mijlocul minerilor din Valea Jiului; mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu". Același sentiment răzbătea din nesfîrșitele ovații ale miilor de oameni care scandau entuziast „Ceaușescu și minerii". Un grup de tineri a înmînat bogate buchete de flori, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, care au fost întîmpinați cu tradiționala pîine și sare în semn de nețărmurită dragoste și ospitalitate.

După ceremonia de onoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu ceilalți conducători de partid și de stat, s-a îndreptat, însoțit pe tot parcursul de uralele și cuvintele de bun venit ale cetățenilor, spre mina Petrila, cea mai veche exploatare carboniferă din Valea Jiului. Colectivul muncitoresc de aici a făcut din primirea tovarășului Nicolae Ceaușescu o grandioasă manifestare a dragostei și abnegației față de partid, față de secretarul său general, dînd expresie hotăririi sale de a-și îndeplini, în mod exemplar, ca întotdeauna, îndatoririle față de țară, de a da industriei noastre pîinea sa vitală. În această atmosferă de înălțare solemnă a inimilor a răsunat mișcător pateticul cîntec „Partidul, Ceaușescu, România", căruia i-au dat aripi corul și fanfara minerilor Petrilei.

Fructuosul dialog de lucru, clarvăzător și atent, plin de receptivitate față de părerile și propunerile oamenilor, propriu stilului de muncă al secretarului general al partidului, s-a purtat atît în fața unor panouri și grafice aflate la intrarea în întreprindere cît și direct, în cîteva sectoare productive. La acest dialog, în cadrul căruia au fost abordate diverse aspecte ale procesului de extracție raportate la indicațiile și măsurile prilejuite de vizita din 1972 a tovarășului Nicolae Ceaușescu în această importantă întreprindere minieră, au participat cu însuflețire, chibzuință și competență numeroși mineri precum și specialiști care lucrează în acest domeniu la nivel local sau central. Ei s-au angajat totodată să dea curs neîntîrziat, cu toată dăruirea, recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea și modernizarea pe mai departe a procesului de extracție a cărbunelui, de creștere a producției și productivității.

Întreprinderea de utilaj minier Petroșani, unitate a construcțiilor de mașini extrem de importantă pentru progresul tehnic al minerității în România, a fost după aceea domeniul înscris în circuitul acestui dialog viu, tot timpul desfășurat în ambianța sentimentelor de aleasă prețuire și stimă plină de dragoste ale oamenilor muncii față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de conducerea partidului și statului nostru. Activitățile urmărite direct la locurile de muncă, expozițiile cuprinzînd utilaje și piese de schimb, amenajate pe platforma din incinta fabricii, au pus în evidență atît eforturile depuse pînă acum, într-o strînsă conlucrare a cercetării și producției, pentru afirmarea spiritului revoluționar în acest domeniu, pentru maxima eficiență economică, cît și perspectivele, minunat și exact conturate în indicațiile și sarcinile tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru o mai bună punere în valoare a potențialului tehnic existent.

Drumul parcurs apoi între Petroșani și următorul punct al vizitei: mina Vulcan, a fost marcat, de asemenea, de noi și impresionante manifestări ale dragostei și recunoștinței cu care populația ieșită în întîmpinare a ținut să salute prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat pe aceste meleaguri ale muncii și hărniciei, intrate în conștiința întregii națiuni deopotrivă pentru eroicele tradiții revoluționare ca și pentru puternica dezvoltare economico-socială cunoscută în anii socialismului cînd trista faimă de Vale a Plîngerii a fost preschimbată în aceea de „Vale a Bucuriei". Marea constelație de așezări și întreprinderi miniere a devenit în ultimele decenii o înlănțuire de centre urbane civilizate și prospere, iar municipiul Petroșani întrunește astăzi multiple atribute culturale, universitare, științifice, medicale, dispunînd de instituții diverse și moderne.

Ca și în unitățile productive vizitate anterior, în dialogul purtat cu minerii direct în abataje, la orizontul principal al minei Vulcan, s-a subliniat pe larg preocuparea pentru creșterea producției la nivelul cerințelor actualului plan cincinal, ale planului suplimentar de dezvoltare economico-socială ce urmează să fie aprobat de Conferința Națională a partidului din decembrie. Multiplele aspecte pe care le implică importanta contribuție pe care detașamentul oamenilor muncii din Valea Jiului s-a angajat, în spiritul nedezmințitului său patriotism revoluționar, să și-o aducă la îndeplinirea acestor comandamente au format, de asemenea, obiectul temeinicei discuții purtată cu prilejul vizitei și în alte centre miniere. La ora încheierii ediției noastre vizita continuă, ea urmînd să se încheie prin marea adunare populară din municipiul Petroșani.

Din întreaga desfășurare de pînă acum a vizitei și a dialogului de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în Valea Jiului se degajă încă o dată un mobilizator sentiment de mîndrie: aici, în mijlocul bravilor mineri, ca pretutindeni în țară, partidul nostru, clarvăzătorul și neobositul său conducător se bucură de cea mai mare stimă și dragoste, de recunoștința cea mai vie a oamenilor muncii pentru permanenta strădanie de a face din România socialistă un adevărat leagăn de civilizație și cultură, o vatră a fericirii tuturor. Minerii Văii Jiului, toți oamenii muncii de pe aceste meleaguri — români, maghiari, germani — au ținut să-și exprime această unanimă și fierbinte convingere prin multiplele manifestări prilejuite de vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu.

O nouă expresie a solidarității și prieteniei tradiționale, a relațiilor de colaborare multilaterală româno-sovietice

La 2 noiembrie, delegația de partid și de stat a țării noastre, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu — prezentă, așa cum relatam în numărul trecut al revistei, la festivitățile ocazionate de împlinirea a șase decenii de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, ca urmare a invitației C.C. al P.C.U.S., prezidiului Sovietului Suprem și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. — a luat parte la ședința solemnă consacrată acestui eveniment. În sala Palatului Congreselor de la Kremlin, unde s-a desfășurat ședința solemnă, erau prezente numeroase delegații de peste hotare, unele dintre acestea la cel mai înalt nivel.

Participarea delegației de partid și de stat române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la festivitățile de la Moscova, prilejuite de cea de-a 60-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a prezentat mărturia vie a cinstirii înalte pe care poporul și partidul nostru au acordat-o acestui eveniment de dimensiuni istorice. Eveniment care a dus, în 1917, la făurirea primului stat socialist din lume, inaugurînd epoca trecerii omenirii de la capitalism la socialism. În cuvîntarea rostită de la tribuna reuniunii solemne — cuvîntare urmărită cu deosebită atenție și subliniată în repetate rînduri cu aplauze — secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a făcut ecoul sentimentelor nutrite de întreaga noastră națiune socialistă la acest jubileu: **„Comuniștii și întregul popor român se bucură din toată inima de strălucitele victorii dobîndite de oamenii muncii sovietici — consfințite și în noua Constituție a țării dumneavoastră — și le adresează cele mai calde felicitări cu prilejul măreței sărbătoriri a șase decenii de la istorica Revoluție din Octombrie."** Cu acest prilej au fost evocate relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală dintre partidele, țările și popoarele noastre, cu vechi și bogate tradiții în trecutul istoric, ridicate pe o treaptă nouă, superioară în anii construcției socialiste. Întemeiate pe comunitatea de orînduire și țeluri, pe

Întoarcerea în țară a tovarășului Nicolae Ceaușescu de la festivitățile prilejuite de cea de a 60-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care au avut loc la Moscova

ideologia comună a socialismului științific, raporturile multilaterale ce se dezvoltă în prezent între țările și popoarele noastre au la bază o serie de principii, reafirmate în Declarația comună semnată anul trecut la București și înscrise în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste: egalitatea în drepturi, respectarea independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, solidaritatea și întrajutorarea tovărășească.

Dezvoltarea bunelor raporturi româno-sovietice, evoluția lor ascendentă sînt legate de contribuția deosebită pe care au avut-o în acest sens întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev. Tot mai frecvente în ultimii ani, aceste întîlniri au creat, de fiecare dată, condiții hotărîtoare pentru stimularea colaborării bilaterale pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-științific și cultural, spre binele popoarelor noastre, al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii în lume. E semnificativ pentru conținutul rodnic al acestui proces un fapt: Uniunea Sovietică ocupă primul loc în comerțul exterior al țării noastre, iar acordul comercial pe perioada 1976—1980 prevede o nouă creștere, substanțială, a acestuia. Volumul mare al schimburilor româno-sovietice este completat și cu diversificarea acestora, cu găsirea unor forme noi de relații economice, cum ar fi specializarea și cooperarea în producție.

Angajat plenar în efortul unit de înfăptuire a Programului adoptat de Congresul al XI-lea al partidului, prin succesele obținute în creșterea producției, a venitului național, în perfecționarea continuă a conducerii societății și dezvoltării democrației muncitorești, poporul României socialiste își aduce, în același timp, o importantă contribuție la creșterea forței și prestigiului socialismului în lume. Continuare a politicii interne, activitatea internațională a partidului și statului nostru — caracterizată prin consecvență, principialitate și dinamism — militează pe multiple planuri pentru statornicirea în lume a unui climat de pace și echitate, în cadrul căruia fiecare popor să se poată dezvolta liber și suveran. „**Partidul Comunist Român** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna ședinței solemne de la Moscova — **întărește continuu solidaritatea cu partidele comuniste și muncitorești, pe baza respectului dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară. Dezvoltăm, totodată, largi relații cu partidele socialiste, social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu partidele și organizațiile democratice, progresiste din întreaga lume.**" O asemenea politică izvorăște din convingerea profundă că, prin unirea eforturilor tuturor forțelor înaintate ale contemporaneității, prin participarea activă, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor — fără deosebire de mărime și orînduire socială — la soluționarea problemelor complexe ale lumii de azi, omenirea va înainta progresiv spre împlinirea idealurilor sale fierbinți de pace și progres, de făurire a unei lumi mai drepte și mai bune. Acestui imperativ ardent i se circumscrie și conlucrarea tot mai fructuoasă dintre România și Uniunea Sovietică în viața internațională.

La marea sărbătoare jubiliară, avînd convingerea că dezvoltarea și amplificarea relațiilor româno-sovietice corespund intereselor supreme ale popoarelor noastre, cauzei socialismului și comunismului în lume, comuniștii, oamenii muncii din România, poporul român, animați de vii sentimente tovărășești, au adresat felicitări calde popoarelor Uniunii Sovietice, urîndu-le noi succese în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XXV-lea al P.C.U.S., în opera de edificare cu succes a societății comuniste, în lupta pentru pace și colaborare între popoare.

DOINA IOVĂNEL

ELECTROTIMIȘ — un colectiv care și-a făcut de la început o tradiție din promovarea noului

Prin toamna anului 1971, Arké Marcus, pe atunci inginer șef la Electrobanat, a primit cu plăcere misiunea ca, în paralel, să organizeze munca pe șantierul viitoarei întreprinderi Electrotimiș. Își aduce aminte că la primul drum pe șantier a trebuit să-și salte picioarele în mașină, ca să nu se ude, înaintînd cu greu printre gropile și stufoul de pe malul piriului Soboleasa, unde era amplasată construcția. Astăzi, primul țăruș, primii stîlpi, birourile încropite într-o încăpere căpătată de la Întreprinderea de panglici, și cursurile de calificare ținute în sălile clubului C.F.R., cursuri care au dat muncitori de înaltă calificare ca: Doboșan, Grebendinger sau Varga, sînt toate de domeniul amintirilor romantice.

Cum a început cu acoperișul, inginerul A. Marcus a fost numit director. În 1972, și a hotărît ca birourile să fie mutate de la Panglici direct între mașini, de unde urmăreau derularea investiției lor, dar și formarea oamenilor și asigurarea documentației; din 17 ianuarie 1973 întreprinderea a început să producă, așa cum zice titulatura, matrițe, scule și utilaje tehnologice pentru industria electrotehnică, o titulatură lungă și care pentru neinițiați, pesemne, nu spune prea mult. Profilul fabricii nefiind bătut în cuie, aveam să aflu că oamenii de aici execută aproape numai prototipuri și de aceea, poate, își caută tot timpul de lucru în industrie, ei trebuind să asigure soluționarea la timp a tuturor problemelor ridicate de producție. Ca să luăm un exemplu, în 1972, pe cînd întreprinderea nu exista, nucleul de specialiști a fost solicitat să realizeze o mașină pentru formatul capetelor la tuburile fluorescente. Era o lucrare grea și s-au găsit destule voci sceptice, numai că primii pași, pași de care adesea depinde întreg marșul, trebuiau făcuți. Directorul A. Marcus mărturisește că pentru a acoperi planul cu comenzi au fost obligați să nu spună niciodată nu. S-au angrenat în tot felul de lucrări, atît la utilaj tehnologic, dar și la stanțe și matrițe, experimentînd o gîndire originală în ceea ce privește

lansarea și conducerea producției, gîndire care pînă acum le-a asigurat îndeplinirea și depășirea planului lună de lună și an de an, intrînd la capitolul tradiție al tinerei întreprinderi, ce împlinește în curînd cinci ani de activitate. Asta poate să explice niște cifre: 800 utilaje noi asimilate pînă astăzi și aproximativ 40 000 de stanțe și matrițe.

Se mai întîmplă în unele locuri să se piardă energie și să se frămînte colective întregi spre a găsi argumente pentru a demonstra de ce nu se poate face un lucru, și adesea este mult mai ușor să fie găsite căile de rezolvare. Gîndirea originală a permis tînărului colectiv, alături de grija pentru formarea cadrelor ca preocupare permanentă, să obțină încă un atu important în pregătirea producției, atu care face posibilă scurtarea perioadei dintre concepția și realizarea unui produs nou, cu o accelerare a procentului de la concepție la realizare. De multe ori proiectul este făcut la institutul X, îl preia o întreprindere Y și execută tehnologia, urmează producția și aici apar poticnelile inerente. La Electrotimiș a fost creată o secție de proiectare proprie, o secție puternică și ea scutește întreprinderea de acest du-te-vino între proiectant și executant. În fruntea ei se află inginerul Costea Atanasie de la care aflăm că gîndirea originală de care am vorbit se materializează prin niște consilii tehnice formate din proiectanți, tehniceni și muncitori de o înaltă calificare, precum lăcătușul I. Nedescu și Fr. Sipoș. Se anunță tema, se discută tehnologia și principiile de care trebuie să țină seama la elaborarea documentației, iar la avizare participă muncitorii, șefi ai echipelor care execută lucrările. Reușitele, datorate în mare parte seriozității arătate încă de la început, nu vin întotdeauna repede. Se încearcă toate posibilitățile, se experimentează mult, și nu se întîmplă să nu fie găsită soluția potrivită. Mașina de răsucit cablu telefonic a fost experimentată cinci luni, dar nimeni n-a cedat. Proiectanții se aflau mai mult în secțiile productive decît în fața planșetelor. De mașina pentru formatul capetelor la tuburile fluorescente s-a ocupat inginerul Al. Deac după ce s-a consultat cu muncitorii, a proiectat tehnologia de fabricație, apoi, nefiind primul care a ridicat cortina dintre proiectare și execuție, a trecut nestingherit să conducă executarea mașinii și apoi montarea ei la Tîrgoviște. Mașina despre care vorbim, produsă pînă atunci doar de Japonia, merge și este solicitată chiar la export. La fel s-a întîmplat și cu mașina de prelucrat prin electroeroziune. Reprezentantă a unei industrii de vîrf, realizează cote de toleranță mai înalte decît cele similare produselor similare în Europa doar de Elveția. Inginerul Costea Atanasie se mîndrește că cineva a dat bine tonul și au deja o tradiție, iar experiența și greutățile celor cinci ani le dovedesc că oamenii pot face totul.

Referitor la folosirea tuturor capacităților productive, precum și la dotarea lor cu utilaje pentru creșterea volumului producției la mia de lei fonduri fixe, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, sublinia în cuvîntarea ținută la recenta plenară a C.C. că se are în vedere ca pînă în 1980 să ajungem la cel puțin 1 200 lei producție la 1 000 lei fonduri fixe. Aici, la Electrotimiș au fost realizați, în 1976, 1 276 lei la mia de lei fonduri fixe, anul acesta se estimează la 1 440 lei, iar în 1980, 1 906 lei.

Ținînd seama de necesitățile economiei și în dorința de a crea o unitate care să asigure integrarea cercetării-proiectării cu învățămîntul și producția, întreprinderea Electrotimiș își propune să devină un grup științific-productiv, adică o unitate care să îmbine activitatea de cercetare-proiectare cu producția, prima ca foarte importantă, iar activitatea industrială va reprezenta specificul unității și va deține ponderea.

ION PREDOȘANU ■

Întreprinderea de tricotaje ZIMBRUL Suceava

Saltă de pe ultimul loc pe ramură, pe primul

TREPTELE ASCENSIUNII

De la sfîrșitul anului 1973, Întreprinderea de tricotaje ZIMBRUL din Suceava mergea din ce în ce mai rău. În anul următor și în prima parte a lui 1975 coborîrea a continuat pînă cînd, în palmaresul rezultatelor muncii, unitatea a ajuns pe ultimul loc între cele 33 de întreprinderi similare. Evident, se impuneau măsuri hotărîte. Conducerea întreprinderii a fost schimbată. Nerealizările atinseseră un nivel astronomic ; 14 vagoane de produse trimise la export au fost returnate de beneficiari datorită calității necorespunzătoare. Noul director — inginerul Traian Dominte — instalat la 11 iulie 1975, găsea unitatea în această situație economică deplorabilă la care se adăuga o stare de spirit a muncitorilor profund nemulțumiți de felul cum mergeau treburile. În lipsă de comenzi, vechea conducere acceptase cu seninătate diminuarea numărului de lucrători. Circa 1 000 de oameni au părăsit astfel unitatea în care se calificaseră. Unul din primele lucruri pe care le-a decis fără ezitare noul director a fost oprirea acestei practici dăunătoare. „Trebuiau găsite soluții de redresare și păstrați muncitorii odată calificați. Era absurd și păgubitor să dăm afară o parte din ei, ca apoi să calificăm alții. Apoi mai era și un alt lucru la care aveam datoria să ne gîndim : o tricotoare care pleca de la noi nu mai putea lucra în Suceava decît dacă se recalifica..." Cu sprijinul și înțelegerea organelor locale ale județului au fost găsite pînă la urmă soluții și omenești și eficiente. După instalare, primul gînd al lui Traian Dominte a fost să cunoască bine întreprinderea. „Cam o lună și jumătate, la început, m-am îndeletnicit, în liniște dar stăruitor cu cunoașterea activității cadrelor de conducere, de la directori — sîntem trei — pînă la maistrul de secție. În același timp am observat cum muncesc oamenii, ce face fiecare. Nu mă grăbeam să dau indicații și sarcini. Am stat de vorbă calm și apropiat cu multe sute de oameni ai muncii". În felul acesta tabloul real al unității devenea din ce în ce mai clar ca și măsurile ce se impuneau. Nu era greu să fie observată inactivitatea cadrelor de ingineri și maiștri devenită obișnuință în umbra unei și mai mari inactivități a fostei conduceri. Bîntuia o mare indiferență față de condițiile tehnico-organizatorice ale producției ca și față de problemele oamenilor. Toți inginerii lucrau numai în schimbul I, cum lucrau, dealtfel, fără excepție și echipele de intervenție care — normal — ar fi trebuit să asigure tot timpul asistență tehnică pentru cazurile de defecțiuni accidentale la utilaje. Ca să nu mai vorbim de faptul că, în felul acesta, reviziile planificate, executîndu-se într-un singur schimb, durau exagerat de mult. Controlul tehnic al calității era adesea superficial, lucru care contribuia în bună măsură la refuzurile ce aduseseră unității o jalnică celebritate. Pe deasupra, în unitate se consumau „cu simț de răspundere" băuturi alcoolice. În fiecare dimineață personalul de îngrijire trebuia să facă debarasarea : zeci și zeci de sticle goale așteptau să fie scoase... din schimb. „Iar, ca un soi de corolar al acestei stări de vraiște și debandadă, ne spunea zilele trecute directorul Traian Dominte, în întreprindere era de notorietate publică faptul că unii furau pe capete. Nu degeaba la jumătatea anului 1975 consumurile specifice la fire erau deja depășite cu 52 000 kilograme. În ansamblu, însă, vorbind de muncitori, mă convingeam tot mai mult că am de-a face cu un colectiv bun, cu oameni care puteau face treabă excepțională în condiții de disciplină generalizată și de deplină responsabilitate."

Dezmorțiți din apatia, din neîncrederea care domnea în unitate, toți oamenii harnici, adică majoritatea zdrobitoare a personalului muncitor, au sprijinit noua conducere în lupta pentru repunerea întreprinderii pe picior de rentabilitate. La sfîrșitul anului 1975 fuseseră deja recuperate cele 52 de tone fire cît măsura în vară depășirea consumurilor specifice, ba chiar se realizaseră la acest capitol economii de trei tone. Tot astfel, o dezastruoasă rămînere în urmă la planul de beneficii fusese recuperată, astfel că pe ansamblul activității întregului an întreprinderea înregistra mai bine de **opt milioane de lei beneficii.** Concomitent cu măsurile ferme de îmbunătățire a atmosferei morale și contribuind efectiv la aceasta, activitatea a fost organizată riguros pe schimburi... chiar și pentru cadrele inginerești. La început, unora nu le-a convenit, dar s-au convins repede că nu-și mai puteau permite să facă orice. Printr-o bună și permanentă asistență tehnică au dispărut situațiile în care mașinile stăteau pentru că lipsea o piesă de schimb. Calitatea controlului tehnic al calității trebuia neapărat ridicată. Au fost selectați oameni foarte bine pregătiți — situație nouă, în fundamental contrast cu cea anterioară. Pe lîngă inginera Aurelia Popovici care conducea întreg C.T.C.-ul, au mai fost repartizați încă trei ingineri, cîte unul pentru fiecare sector mare de activitate în confecții a fost stabilit cîte un maistru pe schimb cu sarcini de C.T.C., iar pe fiecare linie tehnologică un ajutor de maistru. „S-ar putea crede că am încărcat astfel schema C.T.C.-ului, ne-a spus Aurelia Popovici. În realitate lucrurile stau altfel. Înainte eram 400 ; acum sîntem 312. Diferența de pregătire, de corectitudine și de exigență explică însă rezultatele foarte bune din ultima vreme. Avem oameni la punctele cheie pe fluxul tehnologic. Datorită nominalizării articolelor și culorilor pe formații de lucru și schimburi știm exact cine și ce lucrează. Pentru orice defecțiune este chemat imediat omul la rampa de control și se discută cu el pe loc.

O altă pîrghie folosită din plin pentru ridicarea nivelului întreprinderii este autoutilarea. Acum în atelierul unității se produc nu numai piese de schimb ci și utilaje și nu numai pentru nevoile proprii ci chiar pentru alte întreprinderi din centrală. Iar dacă la ZIMBRUL imprimarea manuală a confecțiilor a fost înlocuită cu un procedeu modern, acest remarcabil și răsunător succes — imprimarea manuală e practicată încă în toată lumea, ne spunea Traian Dominte — acest succes, ziceam, nu se datorește numai inginerului Ștefan Dumitriu, inventatorul **mașinii rotative de imprimat produse confecționate în patru culori,** ci, în bună măsură, directorului care a avut curajul să creadă în ideea lui Ștefan Dumitriu atunci cînd nimeni nu-l sprijinea și toată lumea îi privea ca pe un nebun deși nu i se spunea asta chiar pe față. Noul director a cutezat să riște o investiție și a obținut astfel o performanță tehnică. Mașina lucrează de un an și jumătate. A adus peste cinci milioane de lei beneficii. Autorul ne-a spus cu mîndrie calmă că, în curînd, ea va fi utilizată în toate întreprinderile similare din țară.

Cu astfel de schimbări organizatorice și ale stării de spirit, în planul încrederii și entuziasmului oamenilor, colectivul de la întreprinderea sucveană a reușit ca, din 1974 pînă în prezent, să urce, de pe ultimul loc, în fruntea clasamentului hărniciei celor treizeci și trei de unități ale centralei. În ultima vreme, calitatea produselor exportate a stătornicit excelente relații între unitatea noastră și beneficiarii externi. De curînd, ca și alți **parteneri,** firma CAREL din Franța și-a exprimat satisfacția pentru modul cum s-au executat și livrat comenzile în acest an și a precizat că pentru 1978 dorește să mărească volumul de comenzi.

Creșterea permanentă a ritmurilor și a productivității muncii, alături de un întreg ansamblu de factori cu efect asupra eficienței economice contribuie decisiv la pregătirea condițiilor de reducere a săptămînii de lucru în anul viitor. „Au fost stabilite colective de ingineri pentru rezolvarea unor probleme importante și dificile, în afara sarcinilor de serviciu sau, ca să zic așa, de leafă, ne spunea ing. Ana Cojocaru, șefa atelierului de proiectare. Unul din aceste colective — din care fac și eu parte — se ocupă de analiza valorii produsului. Pot să vă spun că am pornit cu dreptul. Am terminat de curînd studiul pe care l-am intitulat **analiza valorii la un costum trening din bumbac pentru copii.** Rezultatul ? Vom obține 725 000 lei beneficii în plus pe an la acest produs".

Caracterul științific și profund democratic al conducerii activității își spune și el cuvîntul. „La sfîrșitul lui 1975 — ne relata directorul Traian Dominte — am făcut un test larg ca să aflăm părerile oamenilor asupra posibilităților de îmbunătățire a activității. A durat doar 30 de minute. N-a semnat nimeni. Pe baza acestui test am întocmit tot programul de măsuri tehnico-organizatorice pentru 1976 pe care l-am hotărît în colectiv. La sfîrșitul lui 1976 am făcut la fel. Așa vom face și anul acesta. E foarte eficient". Evident, una din explicațiile rezultatelor de prestigiu, a ascensiunii spectaculoase parcurse de unitate în ultimul an și jumătate stă tocmai în stilul de muncă — dinamic, modern și științific — impus de noua conducere. „Oameni aveam. Trebuia doar să știm să-i folosim..." spunea zilele trecute Traian Dominte, urmărindu-și parcă un gînd dincolo de dialogul cu reporterul. Azi, directorul acesta deosebit de exigent este iubit în întreaga unitate chiar și de cei cu care, la început, a trebuit să lupte pentru a-i debarasa de propriile lor inerții. Azi, însă, oamenii nu mai așteaptă pentru o adeverință trei zile, sau săptămîni întregi pentru o audiență la director. Azi — în afară de cele două cămine pentru nefamiliști de cîte 100 de locuri — muncitorii mai au o splendidă cantină de 900 de locuri și două cămine pentru copii cu 120 de locuri, iar în decembrie va fi gata o creșă cu 100 de locuri. Toate acestea realizate în regie proprie, cu muncă patriotică de către personalul muncitor al unității în imediata apropiere a acesteia. E semnificativ faptul că atunci cînd unuia dintre ei i-a ars casa, din inițiativa directorului tovarășii săi de muncă au strîns 25 000 de lei ca să-l ajute și au participat în timpul lor liber la amenajarea noului său cămin, acesta fiind numai unul din multele gesturi de adîncă omenie ce fac astăzi din colectivul de aici o mare familie muncitorească, o admirabilă familie care-și cinstește emblema prin produse căutate tot mai mult în țară și peste hotare, în atîtea alte țări în care partenerii învață să pronunțe și să caligrafieze din ce în ce mai des și cu mai mult respect numele și adresa întreprinderii românești.

DORIN GHERGHINESCU ■

O situație greu de schimbat la Iași

Lipsa pieselor de schimb

Iată-ne, împreună cu Mihai Niță, președintele cooperativei „Prestațiunea", la unitatea Auto-Service nr. 34 Păcurari din Iași, unde Ștefan Hartingher, șeful unității, ne declară că de foarte multă vreme lipsesc, pentru Dacia-1 300, anvelopele, seturile de motor, barele din față și spate, punțile spate. Aceleași piese de schimb lipsesc și la autoturismele Dacia-1 100, plus radiatoarele și planetarele. Pentru autoturismele Skoda nu pot fi găsite elemente de caroserie, seturi motor, sau cuzineți bielă.

„Cînd oamenii vin și ne solicită astfel de piese, avea să ne spună în continuare Ștefan Hartingher, ne cerem scuze, deși clienții nu au ce face cu scuzele noastre, și îi rugăm să mai treacă pe la noi, poate că între timp vom primi, prin cine știe ce minune, respectivele piese de schimb. În loc de reparații, o mie și una de nu-uri. Acum, adică de aproape un an, de cînd garanția pentru Dacia o asigură reprezentanța de pe strada Bucium, am început să mai spunem și noi cîte un da. Pe lîngă piesele amintite ar mai trebui să notați absența totală a unor materiale extrem de solicitate, cum ar fi chitul poliesteric, hîrtia hidrorezistentă cu granulația 180, sau diverse nuanțe pentru executarea unor lucrări de vopsitorie, adică bleu-68, sau alb-13, ca să dau doar două exemple".

Și totuși, fericiții sau nefericiții posesori de autoturisme se descurcă. Cum? Apelînd la stocurile diverșilor afaceriști care investesc, de exemplu, 5 000 de lei pentru a cumpăra, atunci cînd se găsesc în comerț, patru sau cinci seturi de motor pentru a le revinde apoi cu suma de trei sau patru mii de lei. De unde se subînțelege, am conchide noi, că în umbra lipsurilor, afacerile prosperă.

Oare nu e de datoria UCECOM-ului ca, în colaborare cu I.A.P.-Dacia, să curme definitiv această penurie de piese de schimb ?!

În chiar plin centrul Iașului, pe strada Costache Negri, la unitatea de reparații TV, din dialogul avut cu Constantin Gelețu, șef de tură la această unitate, aveam să notăm următoarele : „O ducem foarte greu cu piesele de schimb pentru televizoarele aflate în termenul de garanție. La televizorul marca „Sport", de exemplu, nu avem tranzistorul A-113, transformatorul de rețea, diodele D40-C2, B40-C3 200 sau Asz-17, ca să nu mai vorbesc de celebra și mereu absenta PCL-86. Din cauză că ne lipsesc aceste piese, iată, la ora actuală, avem în depozit peste 40 de televizoare pentru care așteptăm să ne vină piesele de rigoare. Pînă anul trecut, dacă nu aveam piesele respective, ne puteam adresa direct reprezentanței „Electronicii" din Iași. Dar printr-o adresă a nu știu cui, celor de la reprezentanță nu li se mai dă voie să ne livreze direct, ci numai în baza unor dispoziții. După părerea mea, acest mod de a rezolva niște neajunsuri cunoscute de toată lumea este încă un pas spre birocrație".

Și, într-adevăr, cuvîntul birocrație nu a fost folosit întîmplător. Iată care sînt demersurile pe care trebuie să le facă unitatea și cooperativa și Uniunea județeană a cooperației meșteșugărești în cazul cînd îi se prezintă un televizor pentru care nu au piese de schimb. Deci, în termen de cinci zile se constată defecțiunea. Dacă unitatea nu posedă piesa respectivă, în caz că televizorul este în termen de garanție, face o adresă către conducerea cooperativei. Cooperativa, la rîndul ei, face o adresă către U.J.C.M., de unde o altă adresă pleacă spre UCECOM. După 50 de zile, unitatea primește sau nu primește piesa de schimb. În tot acest timp cetățeanul vine și tot vine, din trei în trei zile, și întreabă ce e cu televizorul său, de ce nu vor depanatorii să-l repare. Nu de puține ori televizorul, datorită unor prea îndelungate depozitări cade total din garanție, caz în care aparatul trebuie să fie returnat comerțului, dar nu de puține ori depanatorul a fost obligat să plătească din propriul său buzunar operațiile de redare a aspectului comercial, aspect deteriorat în timpul depozitării.

„După cum se știe, avea să ne spună în continuare șeful de tură, Gelețu, toată lumea luptă pentru calitate. Oare ce au de spus cei de la „Electronica" în legătură cu menținerea, an de an, a acelorași și acelorași defecte?"

Subscriem la această întrebare, mai ales că trimestrial sînt trimise pe adresa sus menționatei întreprinderi sute și sute de rapoarte în care sînt specificate defecțiunile și frecvența lor la aparatele produse de „Electronica". Rapoartele sînt întocmite, dar defecțiunile rămîn aceleași. Atunci, la ce bun rapoartele, sau unde anume este calitatea ?

Și totuși, ca și în cazul posesorilor de autoturisme, oamenii se descurcă, apelînd la același comerț ilicit, adică afacerismul, pe care îl generează nepăsarea, birocratismul sau indecizia unor factori de răspundere care nu asigură piesele de schimb.

VICTOR NIȚĂ

La Urziceni:

O rețea de servicii cu multe verigi lipsă

La 6,37 acceleratul de Galați oprește pentru un minut în gara Urziceni. Prin fluxul și refluxul de călători, în grabă doi oameni încearcă să urce într-un vagon o mașină de spălat rufe. Cînd garnitura se pune în mișcare omul rămas pe peron îmi explică : „O duce cumnatul la reparat, la Brăila". „Dar aici, în Urziceni, nu se poate repara ?" Cel întrebat face un gest scurt de lehamite, cu mîna, și se depărtează. Fără să vreau, ancheta mea debutase încă din gară.

La prima vedere, în Urziceni există suficiente unități care prestează servicii către populație : 42. Dar tot la prima vedere se poate constata o sărăcie a tipurilor de servicii : mai precis au o slabă diversificare. Evantaiul serviciilor se deduce cu ușurință dacă sînt comparate diferitele cifre din planul de producție al cooperativei „Unirea meșteșugarului". Doar o pătrime din acest plan este afectat sectorului de care vorbim, iar restul unor producții de serie precum confecțiile de covoare etc. Nu spune nimeni ca o cooperativă meșteșugărească să nu realizeze și o producție de serie și apoi s-o comercializeze, mai ales cînd există posibilități materiale pentru așa ceva, inclusiv tradiție. Numai că și în acest domeniu se semnalează stocuri supranormative : materii prime și materiale, cele mai multe de natură textilă, produse finite nevîndute, vreo 29 de articole etc.

Rămînînd deci la obiectul anchetei noastre, constatăm că pînă în momentul de față la serviciile destinate sectorului electro-casnice s-a realizat impunătoarea cifră de 1,5 lei pe cap de locuitor. Adică, după cum se vede, ceva mai mult decît nimic. Cifre nu cu mult mai mari ilustrează și „activitatea" altor sectoare : radio tv, reparații auto etc. Oare locuitorii orașului sînt hotărîți cumva să-și rezolve toate treburile gospodărești singuri și ocolesc unitățile cooperativei ? În unele cazuri nici măcar n-au ce ocoli. Dacă cineva vrea să ascută o foarfecă, un cuțit de bucătărie, trebuie să plece frumos cu ele la București sau la Brăila. Culmea e că însăși cooperativa este nevoită să procedeze la fel. La fel se întîmplă și în cazul unui simplu stilou; de notat că în oraș numai elevi, posesori deci virtuali ai acestui mijloc comun de scris, sînt cîteva mii. Dacă ai o mapă, o servietă din piele sau haină din același material și dorești o mică reparație o pornești de asemenea la drum : cooperativa produce așa ceva, dar nu repară.

Și totuși, cum spuneam la început, există un număr mare de unități de deservire. Să vedem însă cum funcționează acestea. La umtatea pentru reparat produse electrocasnice, o încăpere mare și goală, stăm de vorbă cu Petre Năstase, de profesie electrician, lucrînd în construcții și instalații industriale. Cu toate că n-are calificarea adecvată, ar putea face mai multe reparații dacă „am avea aici cîteva scule bune și piese de schimb. Nu avem rezistențe pentru nici un fel de aparat electrocasnic. Nici măcar sîrmă de nichelină fiindcă am confecționa cele necesare pe loc".

Alături, la radio-tv, proaspătul șef de unitate declară, cu oarecare amărăciune : „Avem greutăți cu unele materiale, nici tarifele nu mai corespund. Au apărut tipuri de aparate care au module noi și pentru repararea lor nu avem prețuri". În plus, unitatea nu este dotată cu cele de trebuință : există un singur voltmetru pentru trei oameni, se lucrează fără sursă protejată de tensiune etc. Și nici lucrătorii înșiși nu manifestă prea multă inițiativă atunci cînd este vorba de propria gospodărire : un vobuloscop, nou-nouț, este nefolosit fiindcă îi lipsesc niște cordoane de legătură.

Ar mai fi și alte exemple de acest fel. Credem însă că am consemnat suficiente cazuri ce pot constitui tot atîtea probleme de rezolvat. Noua conducere a cooperativei intenționează, cel puțin așa am fost asigurați, să înființeze noi unități de deservire și să trimită la specializare, în diverse orașe, oameni necesari. În fapt însă, lucrurile trenează. Uneori se invocă lipsa de spațiu; cooperativa a înființat însă recent, într-un bloc nou, o unitate pentru vînzarea produselor de serie. După cum declară și gestionara acesteia, Stela Dobre, vînzarea este aici însă aproape inexistentă. Dar nu spațiul e principala cauză pentru care funcționează atît de precar serviciile la Urziceni. Ceea ce se impune, este o acțiune masivă de reorganizare a întregii rețele de servicii în sensul diversificării și îmbunătățirii lor pentru a răspunde tuturor cerințelor populației orașului.

VICTOR CONSTANTINESCU

Chiar dacă nu beneficiază de unele servicii, locuitorii din Urziceni nu duc lipsă, în orice caz, de săpunuri fine, după cum se poate vedea din această fotografie. Oare să fie atît de bune încît să spele o asemenea pată, ca această reclamă de prost gust, de pe obrazul orașului ?

CONDICA NOASTRĂ DE SUGESTII ȘI RECLAMAȚII

Garantat 18 luni — valabil 36 (!)

Termen de garanție. Perioadă determinată pentru care o întreprindere producătoare asigură calitatea unei mărfi. Noțiune care, mai mult decît atît, trebuie să reprezinte onoarea, bunul simț, probitatea, responsabilitatea aceluia care admite, acceptă un produs ca fiind bun, adevărat, autentic; valabil, deci. Ne interesează felul în care se respectă termenul de garanție, nu în calitatea de reporter, ci, transpunîndu-ne în cumpărătorul, cel de toate zilele, dornic să consume un produs sau altul, fără nici un fel de prejudecată.

Coborîm dintr-un tramvai în stația „Podul B. P. Hasdeu". Intrăm în „Magazinul alimentar cu autoservire". Găsim mai multe produse alimentare cu termenul de garanție depășit. Făina de orez, de exemplu, fabricată la moara din Brăila în ziua de 3 septembrie 1977 (valabilitate 30 de zile), se mai vindea și în 8 octombrie. Crema de piersici (produs pentru copii — „Recomandat de Ministerul Sănătății"), cu data de fabricație din 30 august 1976, garantat 12 luni, se mai oferea beneficiarilor după 5 săptămîni de la expirarea termenului de garanție. Șerbețul („lapte cu pudră mere") fabricat în 10 mai 1976, garantat 60 de zile, se mai afla în magazin la un an și 90 de zile de la data expirării valabilității...

Complexul comercial alimentar nr. 2, „Drumul Taberei". Trecem de la un raion la altul, ascultăm opinii, sesizări și intervenim în diferite dialoguri. Ca să ne întregim impresiile formate, ne folosim de procesul-verbal, din 29 septembrie (din registrul unic de control), încheiat de echipa de control al oamenilor muncii de la I.M.E.B. Spicuim din constatările făcute: „...Aprovizionarea cu lapte este corespunzătoare notelor de comandă, cu excepția sortimentelor „Sana" și „Chefir" care s-au livrat cu mult peste cerințele unității". Se menționează că „aceste două produse în loc să fie livrate zilnic, se aduc la două-trei zile și, citeodată, chiar la o săptămînă". Deci, producătorul, Întreprinderea de industrializare a laptelui Militari, oferă „Sana" și „Chefir" într-o zi pentru două, trei, sau 7 zile, în timp ce termenul de garanție al acestora este de 24 de ore.

Produsele care se expediază în tăzi, margarina vegetală, de exemplu, nu are termenul de garanție pe pachete, numai pe lăzi. De unde să se știe că valabilitatea acesteia este de numai 30 de zile? Același lucru la ouă. Praful de clătite se mai vindea și după două luni de la expirarea termenului de garanție. Pe pachetele cu drojdie apare „durabilitate — 7 zile", dar, nu apare data fabricației. La alte sortimente (fileuri de sardine în ulei) apare „produsul garantat" tipărit și cifra 20 scrisă în creion. Oare 20 de zile sau 20 de luni? Rămînem uimiți la raionul „conserve". Gemul desert, produs al fabricii din Tîrgu Neamț, are pe etichetă două inscripții care se bat cap în cap: „Termen de garanție — 18 luni" și „Valabil — 36 de luni". Gemul de zmeură, fabricat la Topoloveni, la fel. Deci, prin termen de garanție cele două unități înțeleg că au obligația de a răspunde de calitatea mărfii produse o perioadă de 18 luni, iar, prin valabil — marfa este recunoscută, admisă, acceptată ca fiind bună 36 de luni? Aceeași nedumerire, cînd n-am putut identifica cine fabrică conservele care conțin „mazăre verde mijlocie" cu atît mai mult cu cît cutiile ruginesc. (!) Întreprinderea „Fragus" din Caracal, în schimb, garantează pentru conservele cu roșii în bulion 36 de luni, dar uită să treacă data fabricației. De asemenea, fabrica din Vălenii de Munte asigură valabilitatea costiței cu fasole boabe 24 de luni. Oare pentru cîți ani se pot considera valabile produsele acestor două fabrici pentru a nu fi dăunătoare organismului ? Organele sanitare, autorizate în verificarea valabilității produselor, nu trebuie să treacă cu vederea depășirea termenului de garanție, cu atît mai mult cu cît această reprezintă perioada în care produsele posedă toate calitățile nutritive necesare unei hrăniri raționale a populației.

VASILE ȘANDOR

„Nu uita de unde ai plecat!" A uitat, dar și-a adus aminte

— Nu mai scrieți despre tărăboiul de la noi. Ce a fost a fost, lucrurile s-au lămurit, acum plutim cu toate pînzele sus. În plus, avem șanse să fim primii în întrecere și ne-ar putea strica la punctaj.

Mărturisim că pe noi tocmai așa-numitul tărăboi ne-a interesat — nu fiindcă, din fire, am vădi predilecție pentru asemenea manifestări zgomotoase, ci fiindcă doream să aflăm mai multe despre modul în care colectivul unei importante întreprinderi industriale a împiedicat ca lucrurile să ia o turnură nedorită. Tocmai în acest sens credem edificatoare experiența pur umană de la Întreprinderea de aparataj electric de instalații din Titu, cu atît mai mult cu cît beneficiază de perspectiva pe care o dă scurgerea timpului și care, singură, poate confirma justețea unor măsuri și a unor reconsiderări. Din acest motiv sperăm că articolul de față, departe de a dăuna la punctaj, va constitui un imbold și poate chiar va insufla colectivului o nouă mîndrie.

Desigur, ar fi fost preferabil ca toate să se fi desfășurat de la bun început ca la carte: după inaugurarea festivă și atingerea parametrilor proiectați — cum se spune — mașinile să duduie plăcut, oamenii cu drag să muncească, direcția să aplice în practică toate legile și dispozițiile în vigoare, inclusiv cele însușite la reciclare la CEPECA. Or, și la întreprinderea din Titu oamenii, ce-i drept, munceau, mașinile băteau, cifrele se orînduiau, rotofeile, în statistici, iar produsele suplimentare — în rafturile magaziei. Numai că produsele cu pricina, în valoare de mai multe milioane de lei, aveau o hibă: lipsa lor principală consta în aceea că lipseau cu desăvîrșire. Șeful biroului desfacere semna de primire, marfa era preluată în depozit, la organele superioare se raporta îndeplinirea, ba chiar depășirea planului, se primeau felicitări, în timp ce directorul, directorul adjunct, șeful biroului desfacere și alți șefi gîndeau: „Noroc că nu știu ei ceea ce știm noi".

Întreprinderea din Titu ocupă un loc destul de important în industria noastră electrotehnică, în calitate de furnizoare de prim rang de aparataj electric de joasă tensiune. Produsele ei sînt incorporate în tablourile de distribuție electrică, în prize și în întrerupătoare, în autoturisme, în instalațiile de automatizare pentru rafinării, în panourile de comandă ale navelor noastre de mare tonaj și în locomotivele diesel electrice. Unde s-ar fi ajuns dacă nu s-ar fi pus capăt raportărilor fictive, lesne de înțeles.

Și apoi, mai erau cavourile. Bizară legătură între aparatajul electric de joasă tensiune și monumentele funerare, dar, la un moment dat, ea a existat.

Și apoi, mai era chestia angajărilor contra 500 de lei și doi curcani, 300 de lei și un vițel ș.a.m.d.

Ne oprim aici. Suficient să spunem că tuturor celor care au găsit forțele ca să stirpească aceste practici nedemne, să pună capăt arbitrarului, să îndrume conducerea pe un nou făgaș.

Muncitori din uzină, cu domiciliul în Corbii Mari și Ulmești, au protestat împotriva matrapazlîcurilor acelor șefi mai mititei față de care, se pare, direcția nu lua nici un fel de măsuri. Ei arătau, de pildă, că un anume N.V. (care azi nu mai lucrează în fabrică) „s-a angajat cu specialiști de la uzină în anumite construcții de cavouri la mai mulți cetățeni din Corbii Mari și Ulmești". În ziua respectivă echipa de automatiști profilată temporar pe cavouri era pontată la fabrică... Același N.V. mijlocea angajarea în întreprindere după criterii zootehnico-financiare: „500 de lei și doi curcani, 300 de lei și un vițel de 30 kg." Și nu a fost un caz, două.

O muncitoare de la atelierul Filetaj, „în numele celor mulți", l-a criticat pe director „pentru o serie de abuzuri și nerespectarea legilor și indicațiilor superioare de partid", în special pentru faptul că „s-a raportat fictiv realizarea și depășirea sarcinilor de plan la toți indicatorii". Iată că o simplă muncitoare s-a dovedit mai grijulie față de prima îndatorire a conducerii întreprinderii — aceea de a raporta cinstit realitatea — decît însăși conducerea!

Alți membri ai colectivului s-au ridicat împotriva faptului că „șefilor de echipă nu li se permitea să-și spună părerea, iar atunci cînd cineva insista, era pus, practic, în situația de a fi schimbat" și au criticat metoda amenințărilor („mie mi-a spus că-mi dă una dacă mai suflu o vorbă despre stocurile fără desfacere asigurată"). În fine, și fostul șef al biroului de desfacere, care, la cererea directorului, semnase pentru primirea produselor-fantomă și cărula — după cum ne-a mărturisit — milioanele lipsă nu-i dădeau pace nici noaptea, părîndu-i-se că se înlănțuie într-o sarabandă de coșmar, a scos la iveală raportarea fictivă.

Cercetări amănunțite efectuate de organele competente au stabilit răspunderile și au aplicat celor în cauză, inclusiv directorului, sancțiuni severe, fără însă a se recurge la sancțiuni administrative extreme în cazurile în care s-a dovedit că respectivii nu au produs pagube materiale statului și nu au obținut beneficii personale ilegale. Li s-a dat, cu alte cuvinte, posibilitatea ca — pe lîngă sancțiunea suferită — să-și răscumpere vina printr-o muncă sporită în aceeași întreprindere. Azi, același colectiv care aduse critici severe directorului îi relevă, cu bucurie, meritele. Firește, transformările nu s-au petrecut peste noapte, ele s-au făurit în plenul eticii și echității socialiste reprezentat de colectiv, care și-a suflecat mînecile și s-a pus pe treabă să recupereze timpul pierdut.

Cele întîmplate la Titu sînt destul de complexe. Directorul, bunăoară, și-a legat viața de această uzină, pe care nu a preluat-o la inaugurarea festivă, ci de pe timpul cînd nu se afla aci nimic altceva decît mlaștină. A muncit alături de constructori, s-a luptat cu noroiul, a înfruntat geruri de minus 25 de grade pe acest cîmp deschis tuturor vifornițelor. Atît de neprielnic era terenul — ne povestea el — încît un buldozer lăsat în drum la 8 seara, dispărea ca prin farmec peste noapte, înghițit de mîl, centimetru cu centimetru, în doar cîteva ore. A iubit uzina și pe oamenii ei, dar a și greșit față de ei, închipuindu-și că îi este permis orice. Doar e director... Înainte de a urma școli înalte și a fi inginerul reputat de azi, a fost simplu lăcătuș ajustor. Din rîndul muncitorilor s-a ridicat și tot ei i-au predat pe viu cea mai importantă și poate cea mai dureroasă și salutară lecție a vieții. Azi, el este din nou apropiat de colectiv, ei se mîndresc împreună cu realizările actuale ale întreprinderii: prima în județul Dîmbovița în ramura electrotehnică, a doua pe Centrala industriei de automatizări și telecomunicații, cu bune perspective de a se situa, prin realizarea (de data aceasta perfect reală) a tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi, în fruntea întregii industrii constructoare de mașini din județ.

Toate aceste înfăptuiri se răsfrîng dincolo de zidurile uzinei. Cînd s-au bătut primii țăruși, acum cîțiva ani, nu exista în Titu un singur apartament modern, azi sînt 800. S-a creat un puternic grup școlar, iar în 1979 își va deschide porțile o secție de subingineri la specialitățile electrotehnică și mecanică fină, pe lîngă Politehnica din București. Fără această întreprindere, Titu ar fi rămas un oraș fără orășeni.

„Tărăboiul" a trecut, oamenii se preocupă de truda și satisfacțiile lor de azi, de împlinirile de mîine, iar cînd le amintești de trecut schimbă vorba. Ar fi însă păcat să se uite lecția privitoare la marea forță a colectivului, dator să amintească oricînd, oricui, cine este și de unde a plecat.

LIONEL NIȚESCU ■

Un moment diurn din viața colectivității noastre, surprins de fotoreporterul Emanuel Tănjală, în Piața Unirii din București

O hotărîre impusă de obște

Schimbarea primarului din Cislău

Cîțiva ani, primarul comunei buzoiene Cislău, Ion Roșca, și-a făcut datoria cum se cuvine, cu brațul și cu mintea puse în slujba intereselor obștii, întărindu-le sătenilor convingerea că, votîndu-l, au făcut cea mai bună alegere. Cu vremea, însă, Ion Roșca s-a schimbat. A început să creadă despre el că e buricul pămîntului, s-a îndepărtat de comună și de nevoile ei reale, și-a pierdut obiectivitatea de altădată și a început să-i trateze de sus tocmai pe oamenii care-l aleseseră, firește, mai puțin pe prietenii și rudele sale, pe care le-a favorizat din toate puterile și pe toate căile. S-a ajuns astfel în situația în care un oarecare Ștefan Petroșel, economist la Herghelia Cislău și naș al primarului, a devenit personajul principal al comunei, tăind și spînzurînd, el făcînd legea la fața locului, influențîndu-l pe Ion Roșca în toate deciziile, luate cel mai adesea în detrimentul intereselor sătenilor. Brigadieră la origine, soția primarului, Maria Roșca, s-a văzut, prin relații și influență, promovată în muncă, bineînțeles că nu după merite și nici după pricepere, devenind mai întîi lansatoare și apoi lucrătoare la serviciul de control tehnic al calității în cadrul filialei locale a întreprinderii bucureștene de confecții „Crinul". Angajată mereu în discuții neprincipiale cu șeful secției, Constantin Crăciun, pe care nu s-a sfiit să-l sfideze și să-l amenințe în mod repetat, soția primarului a determinat, după investigațiile noastre, plecarea din unitate a vreo 15 muncitoare, sătule de „puterea nemăsurată a primăriței".

Nevoilor urgente și vitale ale sătenilor Ion Roșca le-a răspuns, în vremea din urmă, cu promisiuni și amînări nejustificate, dovedind indiferență și nesinceritate. S-a pus, și se mai pune, nu de azi și nu de ieri, ci de cîțiva ani buni, problema canalizării unuia din satele Cislăului, Scărișoara după numele lui. Cetățenii au achitat sumele cerute, dar primarul n-a mișcat nici un deget pentru ca prelungirea conductelor de apă cu vreo 500 de metri să se efectueze, echipa de constructori autorizată de primărie să lucreze la Cislău, zidari, dulgheri și așa mai departe, veniți tocmai din județul Ialomița (!!), fiind mereu angajată în „treburi urgente", altele decît cele cerute de nevoile obștii și, de cele mai multe ori, făcute pe cont propriu. Aceeași soartă au avut-o cererile îndreptățite ale locuitorilor din Buda, alt sat aparținător, de a-și lumina casele cu electricitate, operație pentru care, ca și vecinii lor din Scărișoara, plătiseră la timp și integral sumele cuvenite, dar în sprijinul cărora primarul n-a întreprins nimic, folosind doar tactica amînărilor și a promisiunilor fără termen.

La Cislău, a spus-o pensionarul Pompiliu Costache în decursul adunării care a stabilit înlocuirea primarului Roșca, aveau cîștig de cauză numai rudele și prietenii lui Ion Roșca sau, în cel mai bun caz, cei care reușeau să ajungă pînă la el prin sistemul relațiilor, firește neprincipiale, sau al unei oarecare cointeresări, manifestată sub diverse forme, de la „cinstea" la bufet pînă la furnizarea unor produse alimentare, între care merele și ceapa s-au găsit mereu la mare preț. Așa s-a făcut că a zăbovit pe teritoriul comunei, în virtutea unei autorizații acordate de primar după o „cinste" cu vin de regiune și fripturi bine rumenite, o panoramă, un bilci de cea mai proastă condiție. Cam la fel au primit aprobare de funcționare și desfacere niște „fabricanți" de jaluzele domiciliați în Oradea, ale căror venituri s-au rotunjit la Cislău datorită sprijinului primăriei. Pe aceeași potecă, adică prin sensibilizarea lui Ion Roșca, o sumedenie de femei din comunele învecinate și-au găsit locuri de muncă călduțe la Cislău, Maria Crețu din Calvini la C.T.C. la „Crinul" etc., deși localitatea respectivă a acuzat și continuă să acuze o lipsă cronică de locuri de muncă pentru femeile sale!! Zadarnic, ca să dăm alt exemplu din cele furnizate de adunarea amintită, l-au criticat comuniștii Gheorghe Vlad și Dumitru Buduluș, ultimul secretar al organizației de partid de la uscătorul mecanic, pe șeful unității respective, Constantin Angelescu, nepriceput și abuziv, căci punctul lor de vedere, temeinic fundamentat pe realitate, a fost imediat respins de primar, legat de Angelescu prin bune relații de vecinătate și nu numai prin atît.

Firește, infatuarea și lipsa de obiectivitate l-au rupt pe primarul Cislăului de oameni. Aceștia adresau cereri legitime primăriei, pe unele le rezolva după culoarea ochilor celor ce le semnau, pe celelalte, cum a fost cea, cît se poate de îndreptățită a ceasornicarului Ion Gheorghiu, singurul meseriaș al comunei, băgîndu-le în dosare pentru a le uita acolo, necatadixind să dea vreun răspuns. Pînă acolo a mers Ion Roșca pe calea abuzului și a lipsei de responsabilitate, încît a permis unor locuitori să construiască în detrimentul schiței de sistematizare a comunei, întocmită și aprobată de forurile superioare de partid și de stat?!

Nu e de mirare că, puși față în față cu un asemenea mod defectuos de lucru, necaracteristic pentru relațiile existente între cetățeni și organele alese din comunele și orașele României socialiste, locuitorii din Cislău și-au pierdut la un moment dat încrederea în Ion Roșca, informînd în consecință Comitetul județean Buzău al P.C.R. Răspunzînd, ca totdeauna, cu promptitudine doleanțelor oamenilor muncii, organul județean de partid a trimis la fața locului mai multe brigăzi de control, constatînd adevăruri defavorabile muncii primarului, dar încercînd, pe baza rezultatelor bune de altădată, să-l ajute pe Ion Roșca să se îndrepte, să-i deschidă ochii unde și cum a greșit, să-l reapropie de oamenii satului. Altfel spus, s-a avut cu el suficientă răbdare, dar toate încercările de a-l readuce pe calea obiectivității și a relațiilor principiale s-au izbit de îndărătnicia și reaua-voință a primarului.

La 26 octombrie, într-o plenară lărgită a Comitetului comunal de partid, locuitorii din Cislău au fost chemați să-și spună public punctul de vedere. Fără excepție, toți vorbitorii, cei de mai sus, tehnicianul Constantin Grosu, Gheorghe Vasiloiu, secretar adjunct al Consiliului popular comunal, și alții au condamnat atitudinea sfidătoare a primarului, lipsa lui de obiectivitate în raporturile cu cetățenii, greșelile lui în muncă. Adunarea a hotărît, în unanimitate, înlocuirea lui Ion Roșca, demonstrînd încă o dată, că stă în puterea colectivității să intervină prompt cînd trebuie să se pună capăt unor nereguli. Nici în timpul adunării despre care scriem, Ion Roșca n-a părut să înțeleagă mare lucru, închistîndu-se în tăcere, arătîndu-se străin de autocritică, deși ar fi avut, după cum am încercat să arătăm mai sus, o suită amplă de argumente să și-o facă.

La Cislău, pe larga vale a Buzăului, pe șoseaua care leagă capitala județului de Nehoiu, am înțeles din discuțiile cu localnicii, nimeni nu regretă plecarea fostului primar. Poate doar omul său de încredere, Ștefan Petroșel, cel care, pînă mai ieri, conducea din umbră treburile obștii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La I. A. S. Dăbuleni

Neglijențe din care nu se învață nici cu mintea cea de pe urmă

În toamna trecută, la Întreprinderea agricolă de stat Dăbuleni, județul Dolj, s-a produs o pagubă de 254 297 lei. Conducerea întreprinderii a cumpărat 508 819 kg cartofi pentru sămînță, i-a repartizat pe ferme, iar fermierii i-au depozitat într-un singur loc, în niște solarii vechi. Cum recunoaște și directorul Alexandru Triculete, silozurile au fost improvizate, oamenii s-au bazat mai mult pe rutină și nu pe o anume tehnologie de însilozare și păstrare a cartofilor. Pînă anul trecut, deși însilozați în aceleași condiții, cartofii pentru sămînță, aflăm, nu s-au stricat. Astă-toamnă însă după mai multe ploi, nivelul apei freatice s-a ridicat, apa a inundat o mare cantitate de cartofi, a depreciat-o. „Putrezeau și se surpau, fără ca noi să știm ce se întîmplă", ne mărturisea unul dintre fermieri. Organele de cercetare și cele de anchetă penală de la județ au concluzionat astfel : „Inginerul șef Ion Petria, inginerii Marin Glăvan, Vasile Stoian, Jana Sărăcin, Mircea Sărăcin, Dumitru Vasile, Nița Florea, Florian Peta și Marin Mihailica, toți șefi de ferme, au dat dovadă de neglijență în exercitarea atribuțiilor de serviciu. În consecință s-a recomandat ca toți cei amintiți mai înainte să fie puși în discuția colectivului de muncă pentru a se preveni pe viitor asemenea fapte".

Stăm de vorbă cu directorul întreprinderii, inginerul Alexandru Triculete, deranjat că aducem din nou în discuție o faptă care, evident, nu face nimănui plăcere, dar din care, credem noi, trebuie să tragem toate învățăturile ca pe viitor întreprinderea, statul, noi toți în ultimă instanță, să nu mai fim păgubiți cu produse și sume atît de mari. Aceasta cu atît mai mult, cu cît la I.A.S. Dăbuleni, fiecare gram de producție se obține cu eforturi foarte mari : pămînturile sînt slab productive, nisipoase, pe mari suprafețe au apărut bălțiri și, cu toate că întreaga suprafață e amenajată pentru irigație, colectivul întreprinderii lucrează de mai mulți ani cu pierderi planificate. Singura justificare stă în faptul că în viitor aceste nisipuri zburătoare vor fi liniștite, consolidate prin culturi adecvate, reabilitate. Dar, întorcîndu-ne la obiectul anchetei de față, directorul, în parte și inginerul șef, „confundă" încă și acum, după ce procesul penal a încetat prin efectul grațierii, voit sau nu, neglijența cu eroismul. Iată cum ne motivează opinia sa :

— Am avut om care înregistra zilnic temperaturile. După sesizările lui, am dispus, în decembrie, ba în noiembrie, pardon, sortarea cartofilor. În decembrie am dispus resortarea lor și mutarea, pentru că apa creștea mereu. În situația asta, sigur, s-au compromis. Noi ne-am realizat însă planul la însămînțări : am cumpărat cartofi de la C.A.P. și cu cei salvați, am însămînțat întreaga suprafață. Am încunoștințat departamentul, a venit la noi tovarășul Popovici, de la C.F.I., a analizat situația și ne-a recomandat să trecem pagubele pe costuri. Faptul că oamenii au plecat de la nuntă și au venit să mute și să resorteze cartofii nu e eroism ? Eu cred că e eroism, dar niște tembeli, care au făcut ancheta, au zis că e neglijență. Ne surprinde, desigur, această încercare de a ne înfățișa o neglijență evidentă drept eroism, este, credem, o mare eroare, de care, poate numai vanitatea sa de vechi director nu-l lasă să se scuture. Nu vrem să folosim alte argumente, ca să combatem punctul de vedere profund eronat al conducerii întreprinderii, decît recunoașterea cinstită a mai multor tineri ingineri implicați direct în această neglijență păgubitoare, care, se pare, au tras din necazul respectiv, învățămintele cuvenite. Discutăm, iată, cu Dumitru Vasile, un tînăr inginer care s-a reîntors în comuna natală nu numai cu gîndul de a fi „aproape de casă", ci și pentru a schimba pe cît posibil soarta acestor pămînturi slab productive, nisipoase, migratoare. Are 27 de ani, e căsătorit și e vădit necăjit că n-a putut să înlăture o pagubă care, crede el, se putea înlătura : „Multe din cauzele care au determinat această pagubă ni se datorează nouă. Trebuia și puteam să fim mai prevăzători. Știam că locul acela e într-o vale, puteam să bănuim măcar că, după atîtea ploi, nivelul apei freatice se poate ridica. Este adevărat că exista un muncitor, C. Vîrcan, care avea obligația să ia zilnic temperatura din silozuri. Dar acest om nu totdeauna a fost controlat. Chiar și cînd am descoperit pericolul, n-am putut acționa energic, n-am fost bine organizați, n-am avut oameni suficienți cu care să-i mutăm în alte silozuri. Din aceste cauze, la ferma pe care o conduc, s-au stricat în totalitate 2 500 kilograme".

— Toți care ați fost implicați în această neglijență sînteți tineri, cu unul, doi sau trei ani de practică. Să însemne asta și o lipsă de experiență ?

— S-ar putea. Dovadă că, din acest necaz, am tras învățămintele cuvenite : cartofii sînt depozitați în silozuri mult mai bune, dotate cu ventilatoare, iar, pînă acum, starea lor este foarte bună. E drept, unii dintre noi s-au cam speriat, mai ales atunci cînd conducerea Direcției agricole a județului a hotărît ca o parte din pagube să le suportăm noi. Cred însă că nu e un motiv de spaimă, ci mai mult unul care ne învață să fim prevăzători, să stăpînim bine știința de a face agricultură chiar și aici, pe aceste terenuri pe care, sincer să fiu, nu le-ar putea lucra mulți".

Discutăm în continuare cu inginera Jana Sărăcin. La începutul convorbirii noastre, zîmbește și nu-și asumă nici o vină în toată această treabă. După ce pătrundem mai mult în sfera obligațiilor sale, de șefă de fermă, a celorlalți colegi, după ce ne aducem aminte de cîteva principii de etică profesională, își dă seama că, într-adevăr, cu mai multă prevedere, paguba se putea evita. „Nu trebuia să însilozăm acolo. Știam că silozurile sînt în vale, că apele se puteau aduna și puteau inunda cartofii. Mai bine făceam niște silozuri mai mici".

Cam așa gîndesc acum, după ce răspunderea lor penală a fost grațiată, o mare parte dintre cei care au greșit. Evident, oamenii, cei care au calitatea să învețe fie și din propria lor greșeală, au învățat și din aceasta. Ne-am fi așteptat însă ca din această faptă, deloc neglijabilă prin efectul ei păgubitor, să se facă, într-adevăr, un caz, să fie mai mult dezbătută în cadrul întreprinderii, al comunei, al Direcției agricole. Secretarul organizației de partid din întreprindere ne mărturisea cu destulă ușurință că nu a convocat o adunare în care să dezbată cauzele și urmările acestui fapt. Nici ale faptului că, în ultimul timp, în urma unui control efectuat la cele zece ferme au fost sechestrate și predate la Întreprinderea de industrializare a cărnii circa o sută de giște și alte păsări, 25 de porci mari, hrăniți, se înțelege, cu porumbul fermelor. Nici despre faptul că unii dintre muncitorii sezonieri — fapt constatat și de noi — sustrag porumb sau legume din fermele întreprinderii. De ce toate aceste fapte care se înscriu direct în sfera Codului penal sînt trecute uneori cu vederea de către unii ? Oare nu acuză ele o toleranță dăunătoare față de etica strîmbă a unor oameni ? Dezbaterile într-o adunare a oamenilor muncii, cum recomandă documentele de partid, s-ar fi impus cu atît mai mult cu cît așa cum mai spuneam, în I.A.S. Dăbuleni se lucrează și în prezent **cu pierderi planificate**. Și pierderile se datoresc ele, în bună parte, aridității terenurilor, dar iată că mai provin și din neglijențe, din sustrageri, din risipă. Anul acesta, de pildă, de pe fiecare hectar cultivat cu cartofi, nu s-a obținut o producție mai mare de 4 000 kilograme ! ? Și aceasta din cauză că, așa cum am arătat, sămînța a fost depreciată. Unei pagube i se adaugă, așadar, alta. Dovadă că nu putem pune toate pierderile, fie ele și planificate, numai pe seama terenurilor, a bălților, stau și producțiile realizate de cooperatorii din Dăbuleni, pe suprafețe învecinate. E drept, terenurile lor sînt ceva mai bune, dar nu cu mult. „În timp ce — mărturisea Oprea Răduț, primarul comunei — diferențele de producții realizate la hectar sînt mari. Dacă în C.A.P. am obținut 4 368 kilograme grîu la hectar, în I.A.S. am obținut doar 2 460 kilograme față de 3 500 planificat. În C.A.P. vom obține 6 089 kilograme porumb, iar în I.A.S. doar 3 500 kilograme. Și, trebuie să mărturisim, cooperatorii nu se bucură de dotarea tehnică și de îngrășămintele chimice de care beneficiază cei din I.A.S.".

Explicația e una singură : interesul, dăruirea cu care specialistul se apleacă asupra pămînturilor. Fie ele și nisipurile zburătoare. De aceea vrem să credem că pe viitor astfel de neglijențe, de abateri, de dezertări de la datorie, nu vor mai fi trecute cu vederea, discutate în treacăt, ci dezbătute cu toată răspunderea, de toți oamenii, din ele să se poată desprinde, pentru toți, învățăminte temeinice...

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

ANCHETĂ SOCIALĂ

Concurs de stare civilă sau de cunoștințe profesionale ?

Încerc să înțeleg dezamăgirea și încăpățînarea Eugeniei Bindilă din Tîrgu Mureș, care vrea să demonstreze că i s-a făcut o nedreptate și nu reușește să convingă. Nu reușește să convingă nu pentru că nu ar avea dreptate, ci pentru că situația sa nu a fost judecată atent. Iată despre ce este vorba. Eugenia Bindilă e farmacistă cu patru ani vechime, a absolvit Facultatea de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș cu media 9.54, la repartizare a avut a doua posibilitate de opțiune pe țară, este căsătorită, are un copil. Anunțîndu-se o sesiune-concurs pentru transferări în luna iulie, Eugenia Bindilă și-a depus dosarul pentru un post de farmacistă la unitatea de profil nr. 43 din Sighișoara. Data depunerii dosarului la Oficiul farmaceutic județean Mureș a fost de 3 iulie 1977 iar „examenul de concurs, conform Legii nr. 12/1971 din tematica stabilită de Ministerul Sănătății" a fost fixat la 15 iulie 1977. Pînă acum nimic neclar. Iată însă că la afișarea rezultatelor examenului concurs, din rîndul zecilor de candidați, Eugenia Bindilă reușește prima, cu media 9.16 (singura medie peste 9) dar în locul ei, pe postul de farmacist la unitatea de profil nr. 43 din Sighișoara, este numită Lőrincz Eva care a întrunit doar media 8,24 ! În urma contestației întemeiate depusă de Eugenia Bindilă la Oficiul farmaceutic al județului Mureș, i se răspunde astfel : „Cu privire la faptul că ați avut media cea mai mare dintre concurentele care au participat pentru ocuparea posturilor în sesiunea de transfer, respectiv față de 49 candidați cîți s-au prezentat, nici în Legea nr. 12/1977, precum nici în «Normele și metodologia de încadrare, transferare și detașare a medicilor și farmaciștilor din unitățile sanitare» elaborate de Ministerul Sănătății și Uniunea Sindicatelor Sanitare din unitățile sanitare nu rezultă că au prioritate candidații care au obținut media cea mai mare". Iată un răspuns de un absurd perfect. Cum adică ? Pentru ce anume se susține un concurs ? Nu pentru a verifica, în condiții profund echitabile și de exigență maximă, care este candidatul cel mai bine pregătit ? Atunci ce rost mai are concursul ? Doar așa ca să îndeplinim o formalitate ? Este absolut evident că răspunsul sub semnătură al Oficiului farmaceutic din județul Mureș interpretează legea pe de-a-ndoaselea.

Citite atent, criteriile de prioritate stabilite de Ministerul Sănătății cu privire la numirea prin transfer într-un post pe bază de concurs, (în cont de aspecte profund umanitare dar le absolutizează pe acestea față de legile fundamentale ale întrecerii pentru stabilirea celor mai buni, dînd cîștig de cauză candidaților care : „a) ei sau soțiile (soții lor) au domiciliul stabil în localitatea unde se află postul scos la concurs ori într-o localitate limitrofă ; b) au părinți cu domiciliul stabil în localitatea unde se află postul scos la concurs ; c) au domiciliul stabil în județul în care s-a scos postul la concurs : d) sînt căsătoriți și au copii ; e) sînt căsătoriți și nu au copii ; f) solicită transferul din motive medicale ; g) ceilalți candidați în ordinea clasificației. **Dacă doi sau mai mulți candidați îndeplinesc aceeași condiție de prioritate, postul se va atribui candidatului care a obținut media cea mai mare la concurs** (sublinierea noastră). În cadrul aceluiași criteriu prioritar, atunci cînd mai mulți candidați au medii egale, postul se atribuie candidatului căsătorit. Dacă sînt mai mulți candidați căsătoriți postul se atribuie celui care are copii. Dacă și acest criteriu îl îndeplinesc mai mulți candidați, atribuirea postului se face în funcție de vechimea în munca sanitară".

Pornind de la aceste criterii nu pricepem de ce a fost preferată o candidată care, deși are domiciliul în Tg. Mureș, e căsătorită și e mamă a doi copii, a fost clar inferioară sub aspectul calității profesionale, al mediei obținute în concurs și al vechimii, față de Eugenia Bindilă. Simțind pesemne că lucrurile nu sînt în regulă, directiunea Oficiului farmaceutic județean Mureș găsește de cuviință să adauge în nota de răspuns la contestația candidatei cu media mai mare, următoarele : „Consiliul oamenilor muncii din cadrul oficiului (Oficiul farmaceutic județean Mureș — n.n.) la ședința din 4 iulie 1977, a hotărît, ținînd seama de indicațiile date de Ministerul Sănătății, ca cei cu trei copii să aibă prioritate față de cei cu doi copii și cei cu doi copii să aibă prioritate față de cei cu un singur copil. Acest lucru s-a făcut înainte de a se cunoaște rezultatele examenelor și cine pentru ce post concurează". Lăudabilă preocupare pentru copiii candidaților dar, ne întrebăm, de ce nu s-a discutat, tot pornind de la indicațiile din ultimele rînduri ale Ministerului Sănătății, despre prioritate în raport, totuși, de pregătirea și de calificativele candidaților, înțelegînd că interesul nostru, al tuturora, este de a promova în posturile cu înalt grad de specializare cadrele cele mai competente și mai experimentate. Aceasta chiar și în sprijinul sănătății copiilor noștri !

Dar, citind pe toate fețele indicațiile Ministerului Sănătății reproduse de noi mai sus, nu reiese din nici o formulare că devin prioritari în condiții de concurs, candidatii cu mai mulți copii, față de candidatii cu mai puțini copii. Și atunci, se pune întrebarea : are oare dreptul Consiliul oamenilor muncii din cadrul Oficiului farmaceutic județean să completeze legea cu de la sine putere ? Evident, nu. Pentru că, între altele, rolul Consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi este să vegheze respectarea legalității ! Culmea este însă că urmărind procesul verbal al ședinței din 4 iulie 1977 invocată mai sus, la care sînt prezenți membrii C.O.M ca și o seamă de invitați, Vasile Copil, Örs Nagy, Mihai Voith, Lucreția Florea, Iulia Pap, Teodor Bordan, Tibor Horvath, Silvia Racolța, precum și invitații : Ștefan Gyalui, Imre Vayna, Arpad Haydu, Noemi Halabori și Karoly Csaky, constatăm că de niciunde nu reiese că s-ar fi discutat **problema priorității în funcție de numărul copiilor** ! Deci, răspunsul Oficiului farmaceutic județean Mureș la acest capitol e fals ! Ca să nu mai vorbim că nevinovata afirmație prin care se atrage atentia că problema priorității în funcție de numărul copiilor a fost discutată „înainte de a se cunoaște rezultatul examenelor și cine pentru ce post concurează", este o vorbă în vînt din moment ce dezbaterea s-a făcut totusi după predarea dosarelor și, practic, cu dosarele bine cunoscute ! ? Adică, să reamintim : dosarele s-au predat pînă la data de 3 iulie iar ședința Consiliului oamenilor muncii amintită s-a desfășurat a doua zi !

În concluzie : **prin examenul concurs pentru ocuparea unui post de farmacist în municipiul Sighișoara, cel mai bun a fost înlăturat deși întrunește mai multe condiții din cadrul dispuțatelor norme ale Ministerului Sănătății, față de contracandidatul numit de Oficiul farmaceutic județean Mureș.** Adică, Eugenia Bindilă este căsătorită, are copil, locuiește într-o localitate limitrofă, a obținut cea mai mare medie la concurs, posedă o vechime de 4 ani în specialitate, în timp ce Eva Lőrincz, la egalitate de date civile, a obținut în schimb medie mult mai mică și are numai doi ani vechime în specialitate. În fața acestor fapte, se pune pe drept cuvînt întrebarea : ce rost mai au examenele-concurs de acest tip dacă nu se ține cont de rezultatele lor reale ?

Considerăm că soluții de compromis de genul celei oferite de Oficiul farmaceutic județean Mureș prin obținerea unui post suplimentar pentru Eugenia Bindilă într-un laborator de spital din Sighișoara nu este de acceptat. Întrucît, în mod normal, conform pregătirii sale superioare, are tot dreptul să fie încadrată pe postul solicitat prin concurs. Altfel, cum vom stimula nevoia de autodepășire, de perfecționare profesională, întrecerea cinstită, onestă, bazată pe muncă, spiritul de echitate și dreptate ?

A. DOHOTARU

O sărbătoare a școlii românești : prima promoție — 1927 — a Liceului românesc din Sighișoara și-a celebrat, recent, împlinirea a jumătate de secol de la absolvire. Într-o ambianță plină de emoție, venerabilul profesor A. Mircea, unul din dascălii primei promoții a liceului românesc de pe malul Tîrnavei Mari, a strigat catalogul, primind 17 răspunsuri de la 17 foști absolvenți. După clipele de caldă evocare a anilor care au fost — cu însemnătatea lor pentru învățămîntul și cultura românească din acest colț al Transilvaniei — adunarea foștilor absolvenți a luat caracterul unei sesiuni științifice, prin comunicările făcute de elevii de ieri, profesorii de astăzi Ion M. Negreanu și Tuliu Racoță, dedicate unor ilustri predecesori, profesori și directori ai liceului de odinioară, ca N. D. Dumitrescu-Zoița și Horia Teculescu. **(Petre Predică)**

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Ilfov : referitor la scrisoarea unui **GRUP de oameni ai muncii** de la fostul I.I.L. Buftea, secția metalurgie Chitila, prin care aceștia sesizează că la începutul lunii iulie 1977 a fost lansată o comandă pentru confecționarea de către echipa a 100 dulapuri pentru scule, dar din lipsă de materiale echipa nu a executat comanda, fiind însă prezentă la lucru, din cercetările efectuate a reieșit că sesizarea este întemeiată. Cum de la 1 septembrie secția mixtă a Industriei locale Buftea a trecut la Întreprinderea de produse industriale pentru construcții căi ferate București, semnatarii scrisorii au fost îndrumați să se adreseze judecătoriei sectorului 8 pentru realizarea drepturilor neprimite pe acea perioadă, urmînd a li se acorda asistență juridică de către Oficiul juridic al Consiliului județean al sindicatelor Ilfov .

La 10 mai a.c., s-a primit la Întreprinderea „Tricoul Roșu" din Arad un transconteiner cu 3 680 kilograme fire bumbac 24/1,50% polinoz, de la Filatura de bumbac Vaslui ; firul respectiv aparținea de fapt Întreprinderii textile „Crișana" din Oradea, care dintr-o încurcătură a primit firele noastre, și invers. La 16 septembrie a.c. ne mai sosește un transconteiner cu fire bbc 54/1,16% celofibră bobine în cantitate de 3 637 kg ; acesta fusese de fapt comandat de Întreprinderea textilă „Zimbrul" din Suceava, care la fel primește firul nostru, iar noi pe-al lor. La 17 octombrie sosește un vagon — nr. 225515706722 cu 5 284 kg fire bumbac 20/1, bobine, care însă prin telexul nr. 968/19 octombrie a.c. ne este cerut de Întreprinderea „Suveica" din București ; probabil și de această dată firul cerut de noi a ajuns la ei, și invers. Sînt de părere să se verifice „cine încurcă firele". Filatura din Vaslui sau C.F.R.-ul, această situație provocînd serioase încurcături și greutăți în procesul nostru de producție. **(Petru Mica,** gestionar magazie, Întreprinderea „Tricoul Roșu", Arad)

Astfel arată, tot mai des, un număr însemnat de conteinere pentru resturi menajere amplasate în diverse locuri din cartierul Focșani-Sud. Momentul surprins în fotografie este fericit, pentru că nu bate vîntul ; cînd se întîmplă acest lucru, tot ce-i în jurul conteinerului ajunge prin spațiile verzi, dîndu-le un aspect dezolant. Conteinerul din fotografie este amplasat pe aleea Stadionului, în dreptul blocului cu numărul 10. **(Pavel Boboc,** Focșani)

Esperanto 90, breviar

— acum 90 de ani a fost inițiată de polonezul L. L. Zamenhof limba internațională esperanto ;

— pînă azi peste 40 000 de cărți beletristice și științifice au apărut în această limbă ;

— peste 100 de ziare și reviste sînt editate în esperanto ;

— 2 000 manuale au apărut în 85 limbi, iar numărul dicționarelor tehnice este de peste 150 ;

— 25 de stații radio din 20 țări (printre care Sofia, Viena, Pekin, Roma, Zagreb, Varșovia) emit programe în limba esperanto ;

— organizațiile turistice și de transport, firme de renume mondial (Fiat, Philips, Škoda etc.) corespondează, editează materiale de informare în această limbă ;

— Asociația Universală Esperanto este în relații consultative cu UNESCO, iar Asociația Mișcarea Esperantistă pentru Pace cu Consiliul Mondial al Păcii ;

— arta și literatura românească sînt răspîndite în întreaga lume și prin această limbă ;

— în cadrul universităților populare din București, Brașov, Cluj-Napoca,.., funcționează și cursuri de limba esperanto ;

— revista studențească Napoca-Universitară publică încă din anul trecut curs de esperanto

(Eugen Zagoni)

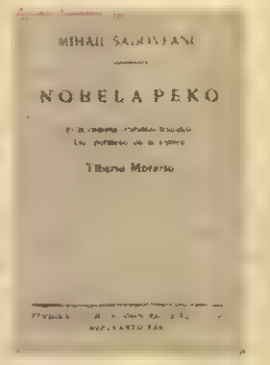

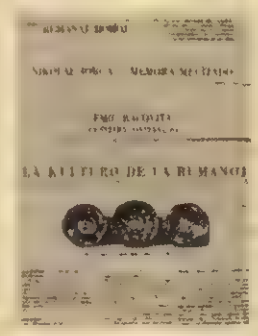

În fotografii, două volume de cunoscuți autori români traduse în esperanto

---

Mă numesc **Ana Stoian** și sînt cooperatoare în comuna Dănești, județul Dolj. Sufeream de ulcer duodenal. Am fost la mai multe consultări, dar fără folos. Într-un număr al revistei FLACĂRA am citit despre doctorul Ion Pușcaș, din Șimleu Silvaniei, că ar trata această boală cu bune rezultate. Cu revistă în mînă am mers acolo, iar după un tratament în timpul internării de trei săptămîni și după un regim alimentar de trei luni, m-am vindecat complet. Sînt fericită și îin să-i mulțumesc acestui om pentru înalta sa pricepere și constiință civică, să-i transmit totodată întreaga și fierbinteа mea recunoștință pentru că m-a vindecat, pentru omenia și înțelegerea pe care mi le-a acordat atît mie, cît și tuturor celorlalți pacienți.

În anul 1974, lucrînd în satul Bunești, comuna Bunești Averești, județul Vaslui, m-am înscris la Cooperativa de credit Arsura, din același județ, de unde am făcut un împrumut pe care l-am restituit pînă la finele anului 1975. Acum lucrez în municipiul Iași și nu mai pot beneficia de serviciul Cooperativei de credit la care am depus un fond social de 600 lei cu chitanța nr. 2 923 din 31. 10. 1974. Am făcut pînă în prezent două demersuri către conducerea cooperativei, pentru a putea intra în posesia drepturilor ce mi se cuvin, dar nu am primit nici un răspuns. **(Silvia Bostan,** strada Ciurchi 105, bloc F. 5, scara A, apartamentul 3 — Iași)

Pe data de 29 iunie 1976 am declarat pentru autentificare și evaluare la „Oficiul pentru evidența patrimoniului cultural-național" patru tablouri : trei Grigorescu și un Luchian, despre care criticul Remus Niculescu și-a exprimat părerea că ar fi originale. În primele zile ale lunii ianuarie a.c. am revenit la acest oficiu pentru a mă interesa ce se întîmplă cu declarația mea. Aici, întrebînd cît trebuie să mai aștept, mi s-a răspuns la secretariat — și spre stupoarea mea — că „alții așteaptă de trei ani !" Este oare reală această situație ? Iar dacă da, așa trebuie să fie ? În declarația mea specificam că unul dintre tablourile de Grigorescu este în stare de degradare, vopseaua cade, sînt necesare măsuri urgente de remediere. **(Iosif Kușac,** București)

Am un fiu în ultimul an la filologie, secția limba rusă, Timișoara. A căutat prin librării și a comandat prin Cartea prin poștă mai multe lucrări, de strictă necesitate, cum ar fi Dicționarele ruso-român și româno-rus, „Opere complete" în 9 volume de Dostoievski etc. Nu a reușit să le procure, și faptul, din păcate, nu e singular. Cei în drept, cred, ar trebui să se gîndească că multe dintre titlurile unor volume ale scriitorilor clasici, apărute masiv prin 1965—1975, s-au epuizat, că noile generații au la rîndul lor nevoie de aceste cărți. A împrumuta de la bibliotecă, sau a face lectură în sala acestei biblioteci, nu este suficient în desăvîrșirea pregătirii unui tînăr. **(Ion Țințaru,** Scăpău, Mehedinți)

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bacău : „În sesizarea făcută revistei FLACĂRA de către **Mihai Cristian** din Bacău, prin care acesta se referea la convorbirile aditionale efectuate în luna iunie, vă rugăm a cunoaște următoarele : în urma verificărilor s-a constatat o neregulă în stabilirea impulsurilor adiționale în perioada aferentă facturii din luna iunie, care a fost reglementată prin prima factură din iulie. Ne cerem scuze pentru neplăcerea produsă lui M. C. și vă asigurăm că s-au luat toate măsurile pentru ca asemenea aspecte să nu se mai repete".

Mă numesc **Vasile Sgorcea** și locuiesc împreună cu părinții și bunicul meu în București, strada Bradului nr. 27, sectorul 4, și vă scriu, de fapt, în numele unui grup de locatari ai acestui fost imobil. În urma seismului, blocul a fost grav avariat, așa cum rezultă din procesul verbal de constatare încheiat la fața locului de către o comisie competentă. De opt luni sosesc comisii și comisii, de opt luni sîntem notați pe carnete sau foi volante, dîndu-ni-se promisiuni, toate rămase fără rezultat. Cîțiva locatari au primit locuință în zilele imediat următoare, alții s-au mutat pe la rude, am rămas aici doar trei familii. Înțelegem eforturile care s-au făcut și se mai fac pentru lichidarea definitivă a urmărilor seismului, dar dacă pînă acum ne-am descurcat cum am putut, acum, în prag de iarnă, frigul și mizeria au devenit de nesuportat : locuim în niște improvizații din scînduri, care nu se pot încălzi ; apartamentele în care am locuit sînt sprijinite în birne, în interioare au fost introduși piloni de susținere, acoperișul prezintă un permanent pericol pentru pietoni. I.C.R.A.L Vitan, care s-a angajat în această lucrare, ne-a trimis în decurs de 3 — trei ! — zile două adrese prin care ni se comunicau, de fiecare dată, alte termene. Nu vrem să profităm de situația creată, dar e oare greu de înțeles că nu dorim altceva decît condiții normale de locuit, de conviețuire ?

Mă numesc **Ion Colcea,** sînt din satul Hunia, județul Dolj, actualmente lucrez la ICMM Reșița și am domiciliul flotant aici. Doresc să vă relatez un aspect din satul meu natal, sat în care avem un complex compus din Alimentara, Metalo-Chimice și Textile, toate construite în anii de democrație socialistă. Cei care sînt puși aici să deservească populația sînt oameni capabili și foarte amabili, sau poate că puteam spune asta pînă cu puțin în urmă cînd, gestionarul de la Metalo-Chimice fiind pensionat, i-a luat locul un altul, numit „Nea Costică", fost veterinar. În luna octombrie a.c., aflîndu-mă aici cu ocazia unei înmormîntări în familie — mai exact în ziua de 22 — am asistat la acest punct comercial la o situație care, am aflat-o, din păcate nu este singulară. Împreună cu alți 15 oameni, doream să cumpăr petrol, foarte necesar bunicii mele de 74 ani, rămasă în viață. Gestionarul trebuia să deschidă, conform programului, la orele 15 ; a sosit abia la orele 16 și foarte agitat a stabilit cum să decurgă vînzarea : cine îi cară în depozit nu mai puțin de 15—20 sticle și circa 40 saci cu ipsos, poate cumpăra petrol ; cine nu, nu.. Discutînd cu sătenii am aflat că acest om are și o comportare dezonorantă, am constatat asta pe propria-mi piele atunci cînd, cerîndu-i condica de sugestii și reclamații, el mi-a ripostat cu niște cuvinte pe care hîrtia nu le suportă, adăugînd apoi că „cei care l-au pus sînt mai deștepți ca mine". Rog să se verifice această stare de fapt, confirmînd cele de mai sus prin numele, semnătura, adresa și numărul actului meu de indentitate.

Locuiesc în Rîmnicu Vîlcea, zona Ostroveni, blocul B. 1, apartament 44. În nenumărate rînduri m-am adresat diverselor foruri, dar fără nici un rezultat : este vorba de problema aprovizionării cu apă. De doi ani, de cînd locuiesc aici la etajul 10, în toată zona, la nivelele 9 și 10 nu beneficiem deloc de apă caldă, și nici măcar de rece în toate zilele săptămînii. Avem copii mici, avem necazuri cu igiena corporală elementară, am anunțat și asociația de locatari. IJGCL-ul, ni s-au făcut doar promisiuni. **(Marin Mihalache)**

Mă numesc **Olaru Elena-Maria,** locuiesc în orașul Cîmpina, strada 6 Martie nr. 46 și lucrez la Întreprinderea de piese turnate din data de 15 iulie a.c. Am venit aici prin transfer de la Întreprinderea de celule electrice Băilești, județul Dolj. Am un copil în vîrstă de 5 ani pentru care, începînd din 1972, am primit alocație de stat cu, de la Întreprinderea de unde am lucrat. Venită acum în Cîmpina la noua unitate, mi-a trebuit o adeverință din care să reiasă că tatăl copilului, Popescu Ilarion, nu primește alocație pentru minorul Popescu Cosmin, adeverință necesară pentru întocmirea noului dosar. Încă din luna august a.c. m-am adresat întreprinderii unde lucrează soțul meu, „Electroputere" din Craiova, dar nici pînă astăzi n-am primit nici un rezultat, cu toate că am revenit și în luna octombrie. Poate că citind aceste rînduri, cei de la „Electroputere" vor grăbi trimiterea numitei adeverințe pentru a putea intra în drepturile ce mi se cuvin.

De loc, nu sînt tîrgovișteanc, dar din cîte am auzit de la localnici, în cei 25 ani trăiți aici, se pare că șantul care încinge Cetatea Tîrgoviștei ar fi fost făcut de ostașii lui Vlad Țepeș pentru apărarea Cetății împotriva năvălitorilor otomani. Cu pămîntul săpat din acest șant, ostașii au ridicat, de-a lungul lui, un dig de aproape doi stînjeni înălțime, pe circa 7 kilometri, sub forma unui arc de cerc cu capetele în malul drept al rîului Ialomița. În mare parte șantul se astupase iar digul s-a deteriorat. Intă însă că actualii edili ai orașului, spre bucuria noastră, a tuturor, au dispus ca atît șantul cît și originalul mal să fie restaurate. Șantul a fost săpat și căptușit cu dale din beton, iar scobiturile dimbului au fost umplute cu pietriș, coama lui fiind pavată cu dale și straturi de ciment. De remarcat că de la un capăt la altul al dimbului, trec acum pe noua și originala, alee, spre casă sau spre interesele lor, mii de pietoni. **(D. Codițoiu,** Tîrgoviște)

Mă numesc **Iulian Măcreanu** și mă adresez dumneavoastră în numele tuturor locatarilor din blocul nr. 1, strada Morii nr. 3, Filiași, județul Dolj. Cu cîțiva ani în urmă au parcat sub ferestrele blocului nostru... 2 autobuze ; care mai mult stăteau decît mergeau. Cu timpul însă numărul lor a crescut, ajungînd de ordinul zecilor : autobuze, remorci, mașini, tractoare, ba chiar și un compresor. Spațiul a rămas același, e total insuficient, iar zgomotul motoarelor, ambalate încă din primele ore ale dimineții și pînă seara tîrziu, a devenit insuportabil. Sîntem oameni ai muncii, ne ducem din ce în ce mai obosiți la serviciu. E un vacarm permanent, cumplit, se lucrează și cu un aparat de sudură care ne defectează toate aparatele casnice legate la rețea.

Vă scriem cîteva rînduri cu dorința de a fi publicate în FLACĂRA, sînt rînduri de mulțumire pe care noi, oamenii muncii de la abatorul de păsări Scăieni, județul Prahova, le adresăm din tot sufletul minunaților interpreți de muzică populară Irina Loghin și Benone Sinulescu, acordeonistului Constantin Bordeanu și talentatului actor Nicu Constantin. În aceste momente cînd cu eforturi susținute muncim pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan, dînșii au găsit timpul necesar pentru ca în ziua de 20 octombrie să vină în mijlocul nostru și timp de peste două ore să ne ofere un spectacol pe care multă vreme nu-l vom putea uita. Poate nu vă scriam despre acest moment încîntător, dar am ținut să subliniem că tot spectacolul s-a dat în mod gratuit pentru noi, cei care trăim și muncim pe aceste meleaguri. Le mulțumim de aceea încă o dată și le transmitem pe această cale că îi mai așteptăm cu drag pe la noi. (În numele grupului semnează **Nicolae Alexandru,** Boldești — Scăieni, județul Prahova)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Elena Mineulescu** — Ploiești. Întreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale Ploiești ne-a informat că în urma unei suplimentări de posturi dumneavoastră ați fost numită din nou în funcția pe care o dețineați, și anume aceea de lucrător comercial.

■ **Sofia Radoane** — comuna Ghelar, Hunedoara. Pensia de urmaș pentru soție se acordă, dacă sînt îndeplinite condițiile expres prevăzute de lege, printre care este și aceea de a fi fost în întreținerea soțului, la data decesului acestuia. Întrucît din scrisoarea dumneavoastră rezultă că ați fost despărțită în fapt de fostul dv. soț Rădoane Petru, din anul 1945, care nu v-a asigurat ulterior întreținerea, dumneavoastră convietuind cu altă persoană, nu sînt îndeplinite condițiile legale pentru a fi înscrisă la pensia de urmaș.

■ **Petru Ripschi** și **Xenia Fronea** — Bacău. Comitetul municipal Bacău al P.C.R. ne informează că ați primit locuințele solicitate.

■ **Gheorghe Mănescu** — București. Ați avut dreptate, cele sesizate corespund realității în cazul bătrînei Zatlonski (Coșaru), aceasta neavînd mijloace proprii de întreținere. Consiliul popular al sectorului 3 ne-a comunicat că pentru rezolvarea cazului, autoritatea tutelară împreună cu organele de asistență socială au întocmit dosarul, urmînd ca ea să fie internată cît mai urgent la un cămin-spital.

H. P. ■

Extemporal la dirigenție

„...Eu nu vreau să plec din școală cu nimic confuz!"

„Sînt elevă în clasa a XI-a. Pînă în prezent, independent de voința mea, am fost înscrisă la șapte școli. Cred că aproape toți colegii mei au trecut pînă acum prin cîteva școli, din motive care nu țin de ei. Ultima schimbare s-a petrecut anul acesta, odată cu examenul pentru treapta a doua a liceului. Dacă aș vrea să spun repede la ce școli am învățat și cine mi-au fost profesorii, n-aș putea. N-am avut vreme să-mi cunosc colegii, abia dacă pot îndrăzni să gîndesc că tovarășul diriginte X a fost profesorul căruia i-ne adresam pentru toate acele lucruri pe care nu le înțelegeam prea bine. Adevărul este că nu ne-am cunoscut profesorii și că nici ei nu au știut cine sîntem noi și ce gîndim despre viață. Pe mine, de exemplu, colegii mă cred un om „fără probleme". Învăț bine, vorbesc cuviincios, nu țin de nici o „bisericuță". După o lună, două de la începerea anului încă nu știm bine cum ne cheamă. Dar dumneavoastră ne întrebați: ce probleme credeți că ar trebui să discutați la ora de dirigenție? Atunci să vă răspund: problemele mele de om fără probleme. Asta ca să nu mai vorbesc de faptul că dacă le-aș spune seara, cînd ne întîlnim, părinților mei că uite, fiica lor — deși nu s-ar părea — are parte de toate întrebările unui om modern — adică momente de depresiune, complexe de izolare, conflicte interioare stîrnite de conflictele familiale uneori — ei mi-ar răspunde să-mi văd de lecții. „Tu încă n-ai griji. Ai să vezi mai tîrziu ce e viața!" Sînt, prin urmare, o elevă bună la învățătură, din păcate sau din fericire cam ștearsă la înfățișare și n-am nici o grijă. Aștept să văd mai tîrziu ce e viața".

★

Într-adevăr, am adresat unor elevi ai Liceului de filologie-istorie nr. 1 din București cîteva întrebări privind ora de dirigenție, efectele ei, chestiunile care se discută sau ar urma să se discute aici, plecînd chiar de la situația paradoxală — dacă ținem să găsim neapărat un nume distins unei situații căreia ar fi mai simplu să-i zicem nefirească — a absenței orei de colegialitate din programa ultimilor ani de liceu. Lucru interesant, în răspunsurile lor elevii amintesc îndeosebi de rolul pe care l-a avut dirigintele clasei în primii ani de școală. Lucru și mai interesant, nu toți profesorii a căror știință și metodă a simțirii au lăsat urme în conștiința școlarului au fost diriginți. S-au ales, dacă putem să-i numim astfel, prin forța personalității lor veritabilii mediatori de interese sufletești. „În clasa a VII-a o colegă cu bune rezultate la învățătură nu a mai vrut să vină la școală și nu a mai venit. Cel puțin, așa ni s-a spus. Noi

Liceul de filologie-istorie nr. 1 din București

am discutat despre asta, dar pe „la colțuri". Nu reușeam să înțelegem cum poate cineva să nu mai vină, pur și simplu, la școală. Eu știu că mersul la școală e un fapt tot atît de firesc, de necesar, de indiscutabil ca, bunăoară, hrana zilnică. Întîmplarea aceea n-am discutat-o la ora de dirigenție deși ar fi trebuit s-o facem. De curînd, întîlnindu-mă cu o fostă colegă știți despre ce am vorbit? Despre fata aceea. Ce s-o mai fi petrecut cu ea? Din ce cauză n-a mai vrut să învețe? Îmi pare o poveste misterioasă, apăsătoare, confuză. Eu nu vreau să plec din școală cu nimic confuz!" „Părinții mei sosesc acasă în jurul orei șapte seara. Mă întreabă: ei, cum a mers? Cum stai cu matematica? Asta pentru că pentru cei din liceele umaniste știința matematică este o problemă. Sau pare o problemă. Ce vreau să spun: că unii profesori de-ai noștri ne vorbesc despre matematică așa, cu oarecare îngăduință. Eu gîndesc că asta se trage de la o educație universitară cam îngustă. Noi, cei de azi, sîntem puțin altfel. Eu am încercat să aduc odată discuția despre folosul matematicii, în speță al geometriei, pentru un umanist și am fost ridiculizată chiar de către un profesor, altfel foarte bun în specialitate. La ora de dirigenție dacă am avea-o, aș vrea să vorbim despre necesitatea unei educații complexe". „În școala generală am prins-o pe o colegă furînd. Știam că fură, fiindcă asupra ei planau mai de mult niște suspiciuni. Ei bine, după ce am prins-o, am propus să discutăm cazul la ora de dirigenție. Nu știu exact ce-aș fi spus atunci, dar vroiam să o întreb de ce o face, de ce ia pe ascuns din bunul colegilor ei de clasă. Tovarășa diriginte ne-a convocat pe fiecare în parte și ne-a spus că parcă n-ar fi cazul, ca să nu se audă și să nu ne facem, toată clasa, de rîs. Eu i-am răspuns că nu clasa fura, ci o singură persoană. Tot ata-i, mi s-a spus." „Mama nu se ferește să-mi răspundă la anumite întrebări, însă nu știu cum se întîmplă că nu plec mai lămurită după o discuție cu ea. Cît despre tata... Țin minte că ultimul diriginte pe care l-am avut era atît de tinerel că dacă se îmbrăca în uniformă nu-l deosebeai de colegii mei. Mă gîndeam că unele lucruri ar fi fost cazul să i le spun eu lui". „Trăim într-o epocă a vitezei cosmice. Într-o singură oră de discuții a trebuit să „ne orientăm profesional". Eu nu prea sînt orientat de cîțiva ani. Nici nu știu cum am nimerit la liceul ăsta. Tata vrea să fiu profesor de română ca el. Eu nu vreau. That is the question!" „Dintre toți profesorii pe care i-am avut, țin minte numele învățătoarei Veronica Bălan și pe al tovarășei Valeria Anghelina. Le țin minte pînă și inflexiunile glasului. Aveau un glas tare bun. Nu ne dădăceau niciodată. Dacă e să facem dirigențe, să fie fără dădăceală. Mereu mi se zice: trebuie să fii așa, trebuie să fii altfel. Iar eu vreau să știu cum să fac ca să fiu altfel. Și de ce e nevoie să fiu altfel, atîta vreme cît eu țin să mă realizez ca om cu ceea ce sînt, nu imitînd pe alții. Eu din orele de dirigenție nu-mi amintesc decît de cuvîntul trebuie".

Am selectat din mulțimea de răspunsuri primite la extemporalul paginii numai cîteva. S-ar putea conchide că un liceu de filologie-istorie este el însuși un caz aparte și că e firesc ca elevii, oameni cu o accentuată vocație a dialecticii, să refere astfel asupra orei de dirigenție. Nu-i mai puțin adevărat însă că nimeni nu contestă utilitatea acestei ore atunci cînd se arată a fi un ceas de omenie **în particular**, privind chestiunile foarte, foarte omenești ale vîrstei tinere. Să notăm, deocamdată, concluzia acestui test: la vîrsta celor mai delicate probleme, din programa de învățămînt lipsește tocmai ora de colegialitate.

TUDOR OCTAVIAN ■

„În ora de dirigenție să simțim că sîntem un colectiv"

Trebuie să mărturisesc, dincolo de oricare altă introducere, că, oricînd voi lua loc într-o bancă, mereu îmi vor răsări în amintire și gînduri anii mei de liceu. Cu atît mai mult am trăit acest sentiment la Iași, în dulcele tîrg al poeziei, cînd am asistat la o oră de dirigenție, numită astăzi oră educativă, la clasa a II-a C, altfel spus clasa a X-a a Liceului de filologie-istorie și educație fizică „Mihai Eminescu".

Ora educativă, ca să ne menținem în denumirea ei oficială, a debutat, cu permisiunea profesoarei și diriginței Victoria Ispas, printr-un scurt extemporal pe care subsemnatul l-a propus elevilor. Au fost puse următoarele întrebări: Cum se numește cel mai bun prieten al vostru? Transcrieți cîteva versuri din Eminescu! Ce eveniment politic va trăi țara în 20 noiembrie? Ați discutat vreodată cu diriginta voastră între patru ochi? Cu cine anume discutați sentimentele dumneavoastră de taină? Cum ați vrea să se desfășoare ora de dirigenție?

După acest extemporal de numai 10 minute, diriginta Victoria Ispas i-a anunțat pe elevi, lucru de altfel știut de ei, că tema orei educative pentru acea zi este intitulată: **Munca elevilor, frumusețea, importanța și perspectiva ei.**

„A fost aleasă această temă, a continuat profesoara Ispas, întrucît la sfîrșitul acestui an școlar voi veți fi confruntați cu examenul pentru treapta a doua de liceu, examen care nu poate fi pregătit și luat decît dacă veți depune un imens volum de muncă".

Îndemnați să dezbată (pentru a cîta oară, mă întreb, întrucît de-a lungul celor cinci ani de școală ar fi o adevărată minune ca tema respectivă să nu fi fost inclusă în fiecare an în planificarea calendaristică) conceptul de muncă și să-l acopere, concret, cu însăși viața lor de zi cu zi, atît în cadrul școlii, cît și orele de după curs, elevii au găsit cuvintele potrivite pentru a-și arăta maturitatea de gîndire, precum și justa apreciere pe care ei o acordă nu doar noțiunii de muncă, ci și activității ca atare.

În clipa în care această dezbatere teoretică ajunsese la saturație — și acest lucru s-a întîmplat cam după 25 de minute de discuții — profesoara Ispas a încercat, în scurtul timp rămas la dispoziție, și i-a îndemnat pe elevi să vorbească ceva mai concret, despre activitatea lor practico-productivă, despre munca patriotică din agricultură, sau despre munca lor de autogospodărire. Ei bine, avînd, cum se spune, cîteva domenii concrete în care elevii ar fi putut face saltul spre o dezbatere amănunțită nu a noțiunii de muncă, ci a felului în care muncesc sau nu muncesc unii dintre colegii lor, nu au făcut-o, limitîndu-se deci la considerații evaziteoretice anterioare.

Adevărul, însă, aveam să-l aflu citind răspunsul aproape unanim primit la ultima întrebare din extemporalul nostru fulger. Iată cîteva din formulările lui: **„Aș vrea să se poată discuta orice la această oră educativă. Orice. Numai să discutăm cu tragere de inimă". „Ora de dirigenție să fie o conversație de la om la om, să cuprindă toate frămîntările și aspirațiile pe care le avem noi, adolescenții". „Aș dori ca în ora de dirigenție să fie puse în discuție toate problemele pe care noi elevii le întîlnim în viața de toate zilele". „Să fie un fel de discuție între membrii unei mari familii". „Să aflăm mai multe lucruri despre oameni, despre viață, despre bucuriile și necazurile care ne așteaptă". „Aș vrea ca măcar în orele de dirigenție să simțim că sîntem un colectiv".**

Nu ne-am propus o analiză amănunțită a orei educative la care am participat. O astfel de întreprindere presupune pe lîngă un spațiu de cel puțin o pagină de revistă și cunoașterea tuturor problemelor care frămîntă colectivul respectiv. Dar, chiar și din această sumară prezentare, singura concluzie care se poate trage, fără nici o îndoială, ar fi aceea că, indiferent de tematică, obiectul fundamental al orei educative rămîne însăși educația elevilor, educație care nu poate și nu trebuie să se facă decît pornind de la realitățile umane ale clasei, de la problemele care-i frămîntă pe elevi. Altfel spus, ora educativă trebuie să-și depășească starea teoretică și să se apropie de viața diversă a adolescenților-elevi.

VICTOR NIȚĂ ■

Addenda la „Personalitatea - manualului"

Mă număr printre participanții la masa rotundă consacrată „Personalității manualului", publicată în „Flacăra" din 20 octombrie a.c., sub semnătura tovarășului Ilie Purcaru. Am salutat — și salut — oportunitatea acestei discuții, ca și operativitatea consemnării ei în pagina revistei. Din păcate autorul, deși a condus magistral discuția, n-a cuprins, după părerea mea, o serie de importante aspecte revelate în cadrul mesei rotunde, aspecte care vizau, în mod expres, analiza manualelor noi de literatură română. Deși participanții la discuție au făcut — așa cum subliniază și autorul mesei rotunde — „trimiteri la zi... pline de interes", transcrierea multora dintre ele a fost amînată pentru un alt prilej, textul revistei oprindu-se precumpănitor la calitatea unor manuale, socotite de referință, din zestrea clasică a domeniului. Sper că tovarășul Ilie Purcaru îmi va permite să-i reproșez, în ce privește aceste „trimiteri", o anume grabă, fiindcă numai astfel aș putea să-mi explic de ce, de pildă, subsemnatei i se atribuie niște cuvinte pe care (vai!) nu le-am spus, la adresa unor autori de manuale etichetați ca „iluștri necunoscuți". Personal, în intervențiile mele la masa rotundă, nu am avut nimic de obiectat la adresa celor în cauză, în ce privește competența ca autori de manuale, îi socotesc, dimpotrivă, niște autorități pe tărîm pedagogic, ci am propus doar stabilirea, în funcția de coordonatori ai colectivelor respective, a unor cadre universitare sau critici literari de primă mărime, care să asigure sinteze de larg orizont și raportări la cele mai noi și mai valoroase exegeze.

Ceea ce îi se poate, într-adevăr, reproșa, în primul rînd, majorității manualelor actuale de literatură română, este inconsecvența apelului la un sistem, la o metodă adecvată a dozării, prezentării și interpretării materialului (lucru pe care tovarășul Ilie Purcaru l-a remarcat foarte bine). În același manual se pendulează între analizele de tip structuralist și analizele de tip clasic, între rînduirea autorilor după criteriul vîrstei și cel ai speciei abordate precumpănitor. Unele manuale se constituie, pur și simplu, într-un apendice al programei analitice, în timp ce altele o depășesc sau, uneori, o ignoră. În cele mai multe dintre manuale se neglijează analizele stilistice sau se procedează la inventare de figuri de stil care nu conduc la concluzii clare, determinante. Mi se pare că autorii de manuale nu au un model de analiză (sau nici nu-și propun aceasta!). Lipsurile evidente, sub raportul metodologic și al modului realizării analizelor literare, îngreunează destul de mult munca elevului și, deopotrivă, a educatorului.

O analiză mai consistentă a unor manuale ar releva, cred, puncte de reper mai importante decît o ancorare în sfera tradiției. Manualul de literatura română pentru anul IV, de exemplu, mi se pare că marchează un progres evident, calități incontestabile. Sînt, desigur, și aici, lucruri discutabile: lipsa unor autori contemporani care întrunesc sufragii aproape unanime (D. R. Popescu, între alții); alegerea, pentru analiză literară, a unor lucrări mai puțin reprezentative); înlocuirea unor exemplificări, potrivite pentru concluzii despre arta scriitorului, cu altele, care nu favorizează global această intenție (socotesc ca inadecvată înlocuirea exemplificărilor din „Setea" de Titus Popovici cu cele din „Moartea lui Ipu", mai puțin concludente pentru rosturile unui manual).

O reluare a discuției — poate chiar în coloanele „Flacării" — ar putea evidenția și o altă lacună corectabilă: sintezele mult prea generale din unele manuale sau insuficiența raportărilor de ordin comparatist cînd este vorba de evidențierea caracterului universal al unor opere literare. Ca să dau un singur exemplu: Eminescu, dacă ne-ar lua după unele manuale, este scriitor universal... fiindcă este tradus în multe limbi.

Iată, deci, că în discuția din „Flacăra", sub coordonarea unui gazetar și om de cultură reputat ca Ilie Purcaru, putea să-și facă loc, după părerea mea, invitații la raportări mai concrete, mai de substanță, privind calitatea manualelor actuale.

Prof. RODICA FIRESCU ■
Liceul „Nicolae Bălcescu", Craiova

Betatronul medical românesc

● O prestigioasă realizare tehnico-științifică destinată apărării sănătății oamenilor așteaptă de trei ani într-un depozit?

DE CE?

În luna noiembrie 1970 a avut loc, la Institutul oncologic Cluj, simpozionul național cu tema: „Dozimetria clinică și complicații după radioterapie". Cu acea ocazie, I.F.A., în colaborare cu Spitalul Dr. I. Cantacuzino din București, a prezentat lucrarea: „Studiul grammairadierii cu betatronul I.F.A. de 25 MeV". Autori: prof. dr. docent I. Birzu, dr. St. Grigorescu, dr. ing. C. Iliescu, ing. F. Scarlat, ing. I. Panaitescu, ing. N. Mogoș, dr. ing. G. Baciu, dr. Ch. M. Nicolae. Deși era vorba de prezentarea unor rezultate concrete ale modernizării în țara noastră a tratamentului tumorilor maligne, în mod ciudat, s-au făcut auzite voci — paradoxal, nu cele mai autorizate! — care au încercat să abată discuția astfel încît să poată exprima public păreri personale defăimătoare și globale la adresa INSTITUTULUI DE FIZICĂ ATOMICĂ. Am menționat acest lucru deoarece, ulterior, persoane cu păreri similare s-au dovedit destul de active în împiedicarea sau cel puțin tergiversarea realizării în țara noastră a unui betatron medical de 40 MeV. Meritul de a fi stăruit cu tenacitate și eficiență pentru realizarea unui asemenea proiect — cu toată opoziția celor care susțineau importarea unor astfel de aparaturi — îi aparține mai ales profesorului doctor docent Ion Birzu, șeful clinicii de radiologie a Spitalului Dr. I. Cantacuzino, membru în Consiliul Sanitar Superior. Și ar fi nedrept să nu menționăm, cel puțin, valoarea activității specialiștilor I.F.I.N. angajați în această realizare, cu deosebire pe cea a inginerului Florian Scarlat, responsabil de contract. Astfel, prin cooperarea unui apreciabil număr de întreprinderi românești, datorită muncii pasionate și neîntrerupte a unor oameni de superioară profesionalitate, betatronul medical românesc de 40 MeV a fost realizat. Este gata de peste trei ani. **Incredibil însă, de tot atîta timp el continuă să nu fie folosit.** La Comitetul organizațiilor de partid din unitățile sanitare București, secretarul adjunct dr. Ion Lemnete ne spunea, nu demult, următoarele, referitor la această întîrziere nefirească: „Este vorba, fără îndoială, de o mare realizare a științei și a industriei românești. De ce nu este folosită? Lucrurile s-au poticnit cînd a fost vorba de amplasarea betatronului, sau mai exact cine să-l folosească. Profesorul Octavian Costăchel l-a cerut, de pildă, pentru Institutul oncologic București, pe care îl conduce. Nici nu cunosc foarte bine toate intervențiile care s-au făcut. Știu că, nu de mult, s-a hotărît amplasarea lui în cadrul unui institut care urmează să se construiască. De ce, exact, nu s-a folosit pînă acum și nu se va folosi pînă atunci, este o întrebare însă la care nu v-aș putea da un răspuns mulțumitor. Oricum, sînt, fără îndoială, și cauze subiective". Delicatețea interlocutorului am înțeles că îl oprea să comenteze ambițiile care au funcționat cu un asemenea efect.

Următorul interlocutor: prof. dr. Octavian Costăchel.

— Nu s-a putut hotărî unde să se amplaseze. Noi am spus să nu-l instaleze la noi, că nu ne-am ocupat de el; să-l instaleze la profesorul Birzu care s-a ocupat de betatron. E o greșeală că stă nefolosit de atîta timp. Să fiți prudent însă cu afirmația aceasta, să vedeți mai întîi cine a luat hotărîrea privind amplasarea betatronului...

Reținînd îndemnul la prudență al tovarășului profesor, am socotit că nu vom atrage supărările nimănui adresîndu-i totuși încă o întrebare.

— Dar, cum o asemenea hotărîre pornește, firesc, de la argumentele specialiștilor din domeniul respectiv, nu socotiți că acestora le aparține, într-o bună măsură, vina întîrzierii utilizării betatronului?

— Nu!

Răspunsurile acestea n-au fost, firește, în măsură să ne edifice asupra lucrurilor. Ne-am adresat în continuare profesorului doctor docent Ion Birzu.

— Tovarășe profesor, ce înseamnă acest betatron?

— Nu numai o performanță medicală, dar și una a tehnicii, a industriei și fizicii atomice românești — la nivelul țărilor avansate — ca să nu mai vorbim de efortul valutar de care a fost scutită țara: importarea lui ne-ar fi costat un milion de dolari. Cît despre valoarea utilizării sale pentru modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al tratamentului bolnavilor de cancer, ajunge să spun că actualul nivel la care practicăm noi acest tratament reclamă în mod imperios și cît mai grabnic o astfel de modernizare.

— De ce stă nefolosit betatronul de care vorbim?

— Pentru că unii confrați care au încercat mai întîi să împiedice realizarea lui în țara noastră — optînd, implicit, cu o nefirească stăruință, pentru import, — odată realizat, datorită cîtorva oameni care ne-am pus în joc fără rezerve și timp, și nervi, și suflet, și energie, tot ei au făcut mai apoi totul ca, dacă se poate, betatronul să nu fie instalat la Spitalul Dr. I. Cantacuzino. Au fost antrenate o seamă întreagă de relații și invocate orice motive care puteau duce la acest rezultat. Și s-a obținut, într-adevăr, acest efect, deși, la un moment dat, montarea aici a betatronului era pregătită în detaliu și avizată de către toate forurile de specialitate.

— Ce credeți că ar fi fost necesar și suficient pentru ca o soluție de folosire a betatronului să fi fost găsită la timp?

— Omenie. Pentru că — indiferent unde — el trebuia pus la dispoziția bolnavilor. Ar fi putut funcționa de trei ani. Ba mai mult, ar fi putut funcționa de peste un an, al doilea și ar putea fi gata al treilea, dacă cincinalul revoluției tehnico-științifice n-ar fi pentru unii doar o formulă de ședințe, bună numai pentru prezentări festiviste, sub care să-și ascundă lipsurile și prin care, mai mult decît interesele generale, urmăresc de fapt să-și mențină scaunele în niște locuri comode, călduțe pe care nu le onorează. Ba, dimpotrivă!

— Ce se pierde prin neutilizarea betatronului?

— Timp destinat sănătății oamenilor, mai întîi. Apoi, bani. Mult peste douăsprezece milioane de lei stau blocați. Nu vreau să mă mai gîndesc la munca și la entuziasmul, la inteligența tehnică închise în aceleași ambalaje. Tot o pierdere aș numi și întîrzierea modernizării tratamentului cancerului în țara noastră. Ceea ce a realizat tehnologia românească — un lucru de mare prestigiu! — este ținut de ani de zile în lăzi de către atitudini birocratice și lipsă de responsabilitate.

În mod firesc, ne-am adresat și Ministerului Sănătății, respectiv tovarășului Mihail Aldea, adjunct al ministrului.

— Cine considerați că poartă vina acestei întîrzieri?

După cîteva clipe de reculegere, răspunsul vine mai liniștit, mai senin.

— Puteți reține că vina aparține ministerului. Acesta trebuia să analizeze, să vadă, să găsească o soluție la timp. Este vorba, într-adevăr, de imobilizarea a circa 13 milioane de lei și nu este mai puțin adevărat că e vorba și de întîrzierea modernizării tratamentului cancerului. Disputele pentru amplasarea betatronului într-un loc sau în altul au fost la început; de atunci a trecut mult timp și ministerul trebuia într-adevăr să găsească o soluție viabilă fără să consume atîta vreme. Este tot ce vă pot spune.

Evident, simpla autocritică nu este suficientă pentru a îndrepta lucrurile, pentru repunerea în mersul firesc a destinului unei remarcabile realizări care unește grija pentru viețile oamenilor cu prestigiul științei medicale românești.

Nu ne propunem — nici nu este datoria noastră — să căutăm și să stabilim vinovății. Cineva trebuie, firește, să facă și acest lucru. Am făcut însă ceea ce ne stă în putință și în obligațiile de conștiință ale profesiunii, adică să atragem atenția asupra acestei nefirești tergiversări în aplicare a unei rodnice realizări științifice-tehnice, și a necesității de a i se pune cît mai grabnic capăt. În interesul progresului unei științe puse în slujba vieții omului, a sănătății acestuia.

DORIN GHERGHINESCU ■

„TROFOPAR" — o manieră nouă de a trata bolile ficatului

Activînd în cadrul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București, doctorul Magdalena Timar își va fi început cercetarea fundamentală la capătul căreia se află închegat, de puțină vreme, un nou medicament original românesc, „Trofopar", pornind, ca în mai toate descoperirile de răsunet, de la o observație dintre cele mai simple. Studiind, prin anii 1957—1958, mecanismele capabile să declanșeze efectele secundare ale medicamentelor, doctorul Timar a sesizat că, în ceea ce privește ficatul, procesele de metabolizare a unor produse farmaceutice (barbiturice, sulfamide etc.) nu se desfășoară numai la nivelul celulei parenchimatoase, ci și la acela al mezenchimului, reprezentat în principal de celulele Kupff și de elemente dependente de SRE. Foarte temerară, contrazicînd concepția tradițională a hepatologiei în conformitate cu care mezenchimul este direct răspunzător de procesul de cronicizare a maladiilor ficatului, observația cercetătoarei bucureștene, devenită publică încă din 1969, cînd reputata revistă „Biochimical Pharmacology", care apare la Oxford, a găzduit-o sub forma unei șocante comunicări științifice, a înaintat date certe cu privire la RECONSIDERAREA ETIOPATOLOGIEI FICATULUI, îndemnîndu-i pe hepatologi să țină mai mult seama de funcțiile trofice și metabolice ale mezenchimului. De aici și pînă la concluzia firească, „orice substanță hepatoprotectoare are obligația de a se adresa ambelor țesuturi aflate în discuție", n-a rămas, teoretic, decît un pas, numai că un pas care a necesitat aproape zece ani de muncă perseverentă, pe care doctorul Magdalena Timar nu i-a parcurs de unul singur, ci alîndu-se cu biochimistul Händrich Ingeborg, cu farmacista Doina Taloș și cu laborantele Maria Săvulescu și Florica Pintilie.

În toată această cercetare, care n-a fost nici simplă și nici ușoară, ci care a presupus și poticneli și renunțări, colectivul condus de Magdalena Timar a pornit de la ideea, de asemenea îndrăzneață, că hepatologia ultimelor decenii a abuzat de cunoștințele biochimice privind funcționabilitatea hepatică, propunînd pentru terapie structuri chimice aparținînd diferitelor procese metabolice ale organului, amestecuri de vitamine, aminoacizi, structuri purinice sau pirimidinice (altfel spus, medicamente ca „Aspatofort", „Purinor", „Esențiale" etc.), care — pentru a acționa asupra ficatului în ideea recuperării — erau obligate să străbată membrana acestuia, operație anevoioasă de vreme ce trecerea prin membrană angaja, de regulă, un transport activ de structuri vehiculare, deficitare în caz de boală. Ținînd cont de această realitate, în cadrul căreia, datorită suprasolicitării structurilor rămase, se realizau efecte terapeutice mult diminuate, avînd totodată în vedere faptul că extractele de ficat cu adausuri de vitamina B_{12} de asemenea testate clinic, n-au condus la concluzii îmbucurătoare, mai degrabă datorită efectelor secundare alergice, specialiștii de la I.C.C.F. și-au axat cercetarea pe studiul membranei, considerînd CĂ O BOALĂ DE FICAT REPREZINTĂ, ÎNAINTE DE TOATE, O AFECȚIUNE DE MEMBRANĂ.

După ani și ani de experimentări, mai întîi în laborator, apoi pe animale, în sfîrșit, pe oameni, pe temeiul unei cazuistici dintre cele mai ample, numărînd peste 800 de bolnavi tratați în clinici reputate din București, Cluj-Napoca, Iași și Oradea, sub supravegherea unor autorități în materie cum ar fi profesorii Marin Voiculescu de la Clinica de boli infecțioase a Spitalului „Colentina", generalul Iuliu Suteu de la Spitalul militar central sau Ion Triandaf de la Clinica medicală II din Iași, doctorul Magdalena Timar și colaboratorii au izbutit fundamentarea unui medicament original românesc, „Trofopar", reprezentînd o structură de membrană celulară, extras din organ animal. Cu alte cuvinte, noul leac, comparabil și, după unele opinii, chiar superior vitaminelor amintite, se substituie structurilor deficitare din membrane, restabilind funcția acestora.

Firește, din punct de vedere strict științific ar mai fi de spus o sumedenie de lucruri despre noul medicament ce se va găsi cît de curînd în farmacii, sub formă de pulbere albă liofilizată, solubilă, urmînd a fi administrat prin injecții. Ne oprim aici cu aspectul, să-i zicem, teoretic al chestiunii, amintind însă că din cele 120 de lucrări științifice semnate pînă în prezent de inventatoarea „Trofoparului" 19 se referă strict la medicamentul în discuție, cîteva dintre ele fiind înfățișate unor congrese internaționale de specialitate, ocazii cu care Factorul Hepatoprotector — FH (denumirea științifică a medicamentului) românesc, a stîrnit un deosebit interes, surprinzînd prin soliditatea demonstrațiilor și prin noutatea cercetării. Astfel, „Trofoparul" a fost comunicat pentru prima oară, firește într-un stadiu incipient, lumii medicale mondiale în 1969, în cadrul celui de al IV-lea Congres internațional de farmacologie de la Basel, din Elveția, reluări mai ample datînd din 1972 și 1976. În 1972, cu prilejul celui de al V-lea Congres internațional de farmacologie de la San Francisco, comunicarea Magdalenei Timar a fost distinsă cu un premiu al Asociației Mondiale a Farmacologilor (I.U. PHAR), întrînd în vederile Societății Internaționale pentru Studiul Ficatului, care i-a rezervat un loc aparte în timpul unei reuniuni de lucru organizate în 1976, la Budapesta.

Solicitat încă din anii trecuți de diverse clinici din străinătate, „Trofoparul" a făcut obiectul a două mese rotunde, Cluj-Napoca 8—9 martie 1976 și 4—5 octombrie 1977, ocazii cu care specialiști din mai multe țări ale lumii, aflați în cunoștință de cauză, s-au pronunțat asupra efectelor terapeutice ale medicamentului, aprecierile fiind dintre cele mai alese. Astfel, în cadrul mesei rotunde desfășurate în urmă cu două săptămîni, cînd au fost prezenți în orașul de pe Someș hepatologi de pe trei continente, s-a ajuns la concluzia că „Trofoparul" deține calități deosebite în A STABILIZA ANUMITE AFECȚIUNI HEPATICE, ÎMPIEDICÎND AGRAVAREA HEPATITELOR ȘI TRANSFORMAREA LOR ÎN CIROZE. Au subliniat deosebita valoare terapeutică a noului medicament românesc, între alții, profesorul doctor A. O. Williams de la Ibadan Hospital (Nigeria), delegat al Organizației Mondiale a Sănătății („mi se pare foarte important faptul că F.H. poate fi administrat în bolile în care cortizonul este contraindicat"), doctorul vienez Kurt Horak din partea Societății Internaționale pentru Studiul Ficatului, profesorul doctor A. Par din Pecs, profesorul doctor G. Uzunov din Sofia și reprezentantul Companiei farmaceutice „Otsuka" din Osaka, Japonia, cu care inventatoarea a colaborat pînă în 1975, în cadrul unui contract ferm semnat între I.C.C.F. și firma respectivă, specialiștii niponi furnizînd cercetătoarei bucureștene studiile de structură.

Apariția în farmacii a medicamentului este așteptată, cum aminteam, în lunile următoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

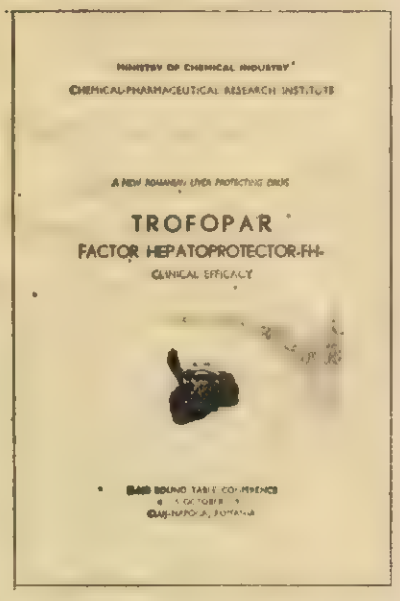

O IPOTEZĂ

Decebalus per Scorilo

Se cunoaște interesul ce a stîrnit în lumea arheologilor vasul de cult, descoperit în anul 1954, într-o încăpere de formă rotundă, de pe terasa II a platoului-acropolă de la Grădiștea Muncelului, fosta Sarmizegetusa.

Notorietatea de care s-a bucurat acest vas nu se datorește însă atît formei sale curioase cît mai ales inscripției cu litere latine, ce s-a găsit imprimată pe el.

Această inscripție — DECEBALVS PER SCORILO — realizată cu ajutorul a două ștampile, aplicate de mai multe ori în sens invers (à rebours) pe vasul crud încă, a atras de la început atenția specialiștilor, dînd naștere la mai multe traduceri și interpretări.

Astfel, ca să amintim mai întîi de aceea care s-a bucurat de o autoritate și publicitate mai aparte, DECEBALVS PER SCORILO a fost tradusă de C. Daicoviciu prin *Decebal, FIUL lui Scorilo*.

Plecînd de la ideea că PER din inscripția decebalică nu poate să fie o *prepoziție latină*, C. Daicoviciu s-a gîndit la posibilitatea tălmăcirii ei „*cu ajutorul limbii dacice*", respectiv al limbii *TRACO-dacice*, în care „*PER ar însemna FIU*", atestat în mai multe rînduri în onomastice compuse ca ZiPER, EptaPER, ReciPER, SeiciPER etc.

Cei ce au recurs la această tîlcuire au adus drept argument faptul că prepoziția PER construindu-se în limba latină cu *acuzativul*, iar *Scorilo* (de la *Scorilvs*) fiind la cazul *ablativ*, inscripția lui Decebal nu poate fi în limba latină, cum au susținut C. Daicoviciu și profesorul bulgar D. Decev, și chiar dacă este în această limbă, PER nu se poate traduce corect decît numai cu ajutorul prepoziției PRIN, cum au opinat K. Hbredt și I. H. Crișan.

Se știe însă că, mai ales în latina arhaică, prepoziția PER a putut avea atît sensul de *prin* cît și pe acela de PENTRU, iar în vorbirea populară de mai tîrziu ca și în epigrafie, unde o oarecare doză de agramaticism nu a lipsit niciodată, această prepoziție, construită clasic cu acuzativul, o găsim deopotrivă întrebuințată și în construcții cu *ablativul*, cum ar fi de pildă : *PER multo tempore, PER Tiberino praeposito, PER Proculo*, unde, ca și în cazul lui *Scorilo*, PER nu este construit cu acuzativul, ci cu *ablativul ;* el nu se traduce cu *prin*, ci cu PENTRU, întrucît nu spunem *Prin mult timp*, ci *PENTRU mult timp*.

O AMFORĂ votivă, aflată la Muzeul arheologic din Blois, departamentul Loir-et-Cher (Franța), prezintă această uimitor de asemănătoare „analogie" cu inscripția lui Decebal, prin aceleași majuscule latine imprimate, ca la Sarmizegetusa, pe vasul crud încă, și anume : TVTELA PER DIANA. Or, nu numai că din punct de vedere gramatical *Diana* este tot la cazul *ablativ* (feminin) ca și *Scorilo* (masculin), dar această zeiță, îngrozită de chinurile mamei sale Leto, atunci cînd l-a născut pe Apollo, a cerut Zeului suprem favoarea să rămînă pentru totdeauna *fecioară*. Ca atare ea nu a mai putut avea vreun FIU sau eventual vreo fiică cu numele de TVTELA și, ființă celestă fiind, nu a putut fonda nici vreo „Oficină" ceramică, la care să-l fi luat pe Tvtela asociat. În schimb, acest Tvtela fiind probabil un vînător pasionat, a pus — ca și Decebal — să i se facă o *Amforă specială*, cu ARBALETA — simbolul Vînătorii — pe ea, pe care a dăruit-o *Dianei*, să-l ajute la vînătoare : TVTELA PER DIANA = Tutela (dăruiește acest vas) PENTRU Diana.

Dorind să cinstească în mod cu totul aparte memoria lui Scorilvs, care îi era desigur o rudă foarte apropiată, Decebal pune să se facă acest vas special, de formă amforoidă, destinat pentru sanctuarul Focului sacru, pe care, departe de a arăta sub forma aceasta criptografică *al cui FIU* este — ceea ce toată lumea la Sarmizegetusa cunoștea, pune să se imprime ceea ce nu oricine putea bănui, și anume, gîndul lui intim, intenția lui pioasă, respectiv în ce *scop, pentru* ce sau *PENTRU cine a făcut* el acest vas : *PENTRU Scorilvs — PER Scorilo* — sau cum am spune noi astăzi : *PENTRU pomenirea lui Scorilvs.*

CERNEA T. NICOLAE

Prof. dr. docent Theodor Goina răspunde la solicitările cititorilor privind plantele medicinale

— Au apărut în farmacii sau sînt șanse să apară în curînd medicamentele despre care a scris „Flacăra" ?

— Încă nu. Și sîntem pur și simplu asaltați de solicitări. Vin sute de scrisori, telefoane, vin oameni. Cele mai mari solicitări sînt cele de Alchemila vulgaris (crețișoara). Femei care nu pot duce sarcina la termen ne trimit scrisori emoționante. Vrem din tot sufletul să le ajutăm. E vorba însă de cantități foarte mari și la această oră catedra a oferit întreaga cantitate de care a dispus.

— Care e situația „crețișoarei" în prezent ?

— De curînd, Fabrica Terapia a prelucrat sub formă de extract, în cadrul secției de la Vișeul de Sus, întreaga cantitate de Alchemila.

— Ce cantitate ?

— 8—10 kg.

— Ne e prea mică această cantitate ?

— E mică, însă această primă șarjă va fi trimisă de către Fabrica Terapia Comisiei medicamentului din cadrul Institutului pentru Controlul de stat al medicamentului și Cercetării farmaceutice pentru a o da în experimentare la clinici de ginecologie și obstetrică.

— Și pînă la producția industrială ce etape va mai parcurge Alchemila ?

— După experimentarea clinică favorabilă, Comisia medicamentului dă un aviz terapeutic, se face o nouă experimentare clinică, abia după care se dă aviz de fabricație. La noi, exigența față de introducerea în terapie a unui nou medicament este, precum se știe, foarte mare. Am convingerea că drumul acesta poate fi mult scurtat, spre binele celor suferinzi, cu atît mai mult cu cît Alchemila e unul din mijloacele care contribuie direct la programul demografic național.

— Și cînd apreciați că se va trece totuși la o producție industrială ?

— În cel mai bun caz, în toamna anului viitor !

— De ce așa de tîrziu ?

— „Crețișoara" crește în regiuni muntoase. Nu se găsește în masă, recoltarea este dificilă, iar prețul de recoltare e foarte mic, nestimulator. Evident, în afara celor 8—10 kg. preparate la Vișeul de Sus, altă cantitate nu mai există în acest moment. Eu cred că anual ar fi necesare 3 000—5 000 kg !

— Este posibil de recoltat ?

— Din flora spontană, categoric nu ! Rezolvarea o văd numai prin culturi organizate în regiuni montane, fapt posibil cu atît mai mult cu cît e vorba de o plantă puțin pretențioasă, putînd fi utilizate terenuri mai puțin productive.

— Sosesc și la redacție foarte multe scrisori, se dau telefoane, se fac mereu intervenții pentru obținerea unora dintre medicamentele cercetate de colectivul clujean...

— În urma articolului publicat de „Flacăra" am primit și noi la Cluj-Napoca numeroase scrisori, atît pentru Allchemila, pentru afecțiuni hepato-biliare, cît și scrisori disperate de la mame al căror copii au stomatite aftoase. Am primit și multe scrisori de încurajare a eforturilor noastre, fapt pentru care și pe această cale aducem mulțumirile noastre. Pentru multe din solicitări — biloton, aftolizol — Facultatea a primit comenzi foarte mari și pentru onorarea lor s-a organizat în cadrul Facultății de farmacie din I.M.F. Cluj-Napoca o microproducție. Se va veni astfel în sprijinul celor suferinzi, pînă cînd aceste medicamente vegetale vor putea fi difuzate la farmacii de către Fabrica de medicamente Terapia din Cluj-Napoca.

În ce privește „crețișoara", nu s-a putut trece la o astfel de microproducție neavînd materie primă.

— Ce mai putem comunica cititorilor revistei ?

— Valorificarea plantelor medicinale înseamnă, de fapt, valorificarea resurselor naturale, una din cele mai importante sarcini trasate cercetării științifice de Congresul al XI-lea al partidului. Dealtfel, din partea forurilor competente se manifestă un interes deosebit față de rezultatele obținute în acest domeniu și pentru noi e o mare satisfacție. Cu ocazia vizitei de lucru făcute la Institutul central de cercetări chimice, președintele României însuși, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicat revizuirea și alcătuirea unui amplu program de cercetări pentru valorificarea plantelor medicinale și aromatice din România, în perioada 1975—1985. Noi am făcut în acest sens propuneri concrete și continuăm cercetările.

— În ce direcții ?

— Am studiat efectele plantei menta piperita (izma) în tratamentul afecțiunilor hepato-biliare. În urma experimentării acțiunii farmacodinamice și clinice cu rezultate excepționale asupra aparatului hepato-biliar o vom propune Ministerului Sănătății pentru o largă utilizare terapeutică. Studiem în continuare mai completa utilizare a mușețelului. Mușețelul are o zonă de influență și utilizare mult mai largă decît ceea ce se practică azi. Se studiază de către colectivul catedrei de botanică farmaceutică din Cluj-Napoca o nouă plantă, cu rezultate încurajatoare în tratamentul unor afecțiuni ale prostatei, de care suferă foarte mulți bolnavi vîrstnici. După părerea noastră folosirea acestei plante este o problemă de mare perspectivă.

Sînt, evident, multe alte plante pe care ne străduim să le valorificăm științific și să le introducem cît mai curînd în terapie.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Neadevăruri insidioase sub haina responsabilității științifice și profesionale

Stimate tovarășe redactor-șef,

Am citit cu surprindere, în „Contemporanul", nr. 42, din 21 octombrie 1977, o scrisoare a doctorului Nicolae Oprean, care, în numele „responsabilității profesionale", denunță opiniei publice „lipsa de responsabilitate a medicilor dornici de reclamă, senzațional, succese ușoare și lipsiți de acuratețe științifică și umană", aruncînd o săgeată și spre „carențele de răspundere ale unui ziarist sau altul", vinovați de popularizarea unor asemenea cazuri.

Sînt, desigur, principii cărora li se cuvine adeziunea tuturor oamenilor de bună-credință. Numai că atunci cînd trece la enumerarea, fie și parțială, a faptelor care l-au stîrnit rîvna publicistică, doctorul Oprean calcă în picioare principiile enunțate, lăsîndu-le să spînzure ca o simplă firmă onorabilă menită să ascundă practici ilicite. Într-un context în care e vorba de „ceaiuri și preparate miraculoase oferite de persoane fără nici o pregătire", autorul scrisorii afirmă că „mai mulți bolnavi i-au relatat că **undeva** (s.m.) ulcerul gastric sau duodenal se vindecă categoric" pentru ca în fraza următoare misteriosul „undeva" să devină „acel centru din Ardeal", unde „se produce un adevărat exod de populație" : „bolnavii dau năvală [...] și este un adevărat calvar pînă să ajungi să fii văzut, diagnosticat și tratat...".

Respectivele fraze sînt de natură să stîrnească nedumeriri oricui a cunoscut „acel centru din Ardeal". După cîte se știe, un furuncul este spart și curățat cu bisturiul, nu gîdilat primprejur ; rămîne deci de neînțeles de ce autorul scrisorii înconjoară într-o aură de taină „acel centru din Ardeal" și nu spune limpede că se referă la spitalul orășenesc din Șimleu Silvaniei, unde echipa de medici condusă de doctorul Ioan Pușcaș a pus la punct și aplică un nou tratament al ulcerelor gastrice, duodenale și pilorice, — tratament recunoscut ca atare de Ministerul Sănătății din țara noastră, precum și de reputate foruri medicale de peste hotare. Comunicarea științifică asupra acestui tratament, experimentat pe mii de bolnavi, a fost publicată încă din anul 1975 în revista „Medicina internă", editată de Uniunea Societăților de Științe Medicale din Republica Socialistă România, vol. XXVII, nr. 6, pp. 441—448. Dacă respectivul tratament ar fi prezentat lipsuri sau erori în fundamentarea lui științifică, ori abateri de la principiile practicii medicale, de ce în răstimp de doi ani de zile doctorul Oprean nu s-a simțit îndatorat de sentimentul responsabilității profesionale să aducă, tot în paginile revistei de specialitate, obiecțiunile și criticile pe care le-ar fi socotit necesare ? În ce privește afirmația referitoare la calvarul îndurat de bolnavi, ea constituie cel puțin un neadevăr, rezultat din „documentarea" ciudată a autorului scrisorii : „ne-au relatat", „ne-am interesat" etc., care vădesc o concepție cu totul personală asupra noțiunii de „responsabilitate" și „acuratețe științifică". Ca unul care, în lunile septembrie și octombrie din acest an, am fost pacientul spitalului din Șimleu Silvaniei, unde mi s-au închis două mari nișe ulceroase, una gastrică și alta pilorică — radiografiile stau dovadă ! — mă văd obligat de simpla responsabilitate civică și de respectul pentru adevăr să depun mărturie că, timp de aproape trei săptămîni, n-am întîlnit un singur bolnav, venit din cine știe ce colț de țară, care să nu fi fost „văzut și diagnosticat" în ziua sosirii, chiar dacă pentru aceasta conducătorul secției trebuia să presteze 8 sau 9 ore de consultații, pe lîngă munca lui zilnică de cercetare și de control al tratamentelor aplicate în spital.

Ar mai trebui spus un cuvînt și despre popularizarea de către presă de mare tiraj a noutăților ivite în practica medicală — popularizare pe care doctorul Oprean o înfierează. După mai mult de patru decenii de activitate în presa politică, literară sau culturală, cred că sînt în măsură să recunosc că uneori se pot strecura și exagerări în coloanele unei publicații, mai ales cînd se preocupă de asemenea probleme.

Vă mulțumesc pentru spațiul acordat întru restabilirea adevărului.

Al. CERNA-RĂDULESCU
București, sector 4
Strada Lunca Bradului nr. 3

Nota redacției : Scrisoarea de mai sus a fost adresată mai întîi revistei „Contemporanul", în paginile căreia au apărut opiniile insidioase ale dr. Nicolae Oprean. Cum redacția respectivă nu s-a arătat receptivă în publicarea ei, cunoscutul scriitor și publicist, semnatarul scrisorii de mai sus, a rugat revista noastră să dea curs întîmpinării sale, ceea ce facem.

8 SATE,
8 VETRE ALE ANULUI DE FOC 1907
8 VIITOARE ORAȘE

În 1977, din primăvară pînă-n toamnă

FLĂMÎNZI

O răscruce de edificii moderne, avînd ca anexă un muzeu

Toamnă moldavă, noiembrie luminos și cast, descins cu pas moicom în amfiteatrul de dealuri care colorară, descrese și se sting dinspre apus către răsărit, transformîndu-se din talazuri masive de lut în colnice și dîmburi, apoi în cîmpie șeasă, unduitoare, dulce. Cerul e albastru, dealurile cu vii sînt albastre, doar undeva, între-o zare, eclipsîte în tuș proaspăt niște plantații tinere (zestrea pomicolă a unei ferme de stat), sîntem într-o împărăție de albastru. E un albastru sadovenian, e un albastru metaforic, luat parcă din zugrăveala de la Sucevița și Voroneț și tencuit pe cer, pe dealuri, pe case. Casele din Flămînzi, multe din ele, sînt și ele văruite cu sinealâ, dar nu prea mult. Și cum zeama chimică împroșcată de frunza de viță, ei filtrată, delicată, suavă, dintr-o satuliu un aer de prospețime, de așezare tinără, și, după cum ne spune primărița Eugenia Barabol, așezarea aceasta de peste 7 000 de suflete (de numai vreo 600, acum șapte decenii) este, de fapt, chiar tinără, casele, cele mai multe, sînt noi, din cele ale anului de foc și sînge n-au mai rămas decît vreo șase. Ele urmează a fi demontate și transportate în incinta muzeului satului, muzeul anului 1907 la Flămînzi, ca documente-martori ale răscoalei și, evident, ca documente etnografice și sociale, evocînd traiul omului de demult, un „demult" ce-a însemnat o întreagă istorie, o întreagă epocă, un „demult" ce s-a întins, de fapt, pînă mai ieri. În anii 1938—1939, 95 la sută din casele flămînzenilor erau din pămînt. 75 la sută din ele erau acoperite cu stuf. Astăzi, covirșitoarea majoritate a caselor sînt din cărămidă, acoperite cu tablă sau țiglă, case frumoase și mari, multe din ele cu cerdacuri și cu balcoane măiestrit înfiorate cu dalta, case surizătoare, „case mirese", zice cineva, adăugîndu-ne aminte că sîntem în anotimpul nunților, al tradiționalelor petreceri cu vin bun și vornicei călări, sărbători ce se confundă la Flămînzi, ca în toate satele românești, cu cele ale culesului încheiat, ale roadelor munciî aduse-n hambare și șuri, ceea ce face ca în fiecare bătătură să stăruie un abur de nuntă. În mai fiecare bătătură, lîngă prăjini înalte, cu antene TV în vîrf (sînt în sat, ni se spune, peste 500 de televizoare), fîntîni cu cumpănă sau cu roți (sînt în sat, ni se spune, peste 500 de fîntîni, cele zidite de-a lungul șoselei avînd încrustate pe ghizduri și numele cetățenilor), simboluri ale ospitalității locului, semne de vrednicie gospodărească și, totodată, prețioase accente de artă, menite să rămînă, poate puțin, doar ca atare, doar ca podoabe ale curților și străzilor. A fost terminată, anul acesta, rețeaua de alimentare cu apă a așezării, drept care nu numai fîntînile vor rămîne elemente decorative, dar chiar și falnicele sobe-ursoaice, cu cuptoarele lor, vor sta, în cazele noi ale flămînzenilor, doar ca niște podoabe, termifarsa rețelei de gaz a împiedicat introducerea încălzirii centrale. Lampa cu gaz a dispărut de mult, comuna e în întregime electrificată, dispar, sub trotuare moderne, drumurile arhaice de pămînt bătut, totul se schimbă, se prefface, se înfrumusețează, șantierul întreg e un uriaș șantier, construcțiile noului centru civic (școală generală cu etaj, spital, magazin universal, școar, creșă și grădiniță etc.) primind replica sistematizării integrii comune (vor fi aici peste 500 de apartamente în blocuri !), astfel încît, peste ani, cei ce vrea să-și imagineze Flămînzii-sat de pînă mai ieri se va afla la o răscruce de întrebări. De fapt, o răscruce de blocuri, de turnuri industriale, de mari edificii social-culturale, avînd ca anexă un muzeu : cele șase case ale anului 1907...

BELCEȘTI

Un loc în care — ca pretutindeni — cheia viitorului e în mîinile oamenilor

Ca și Flămînzii, Belceștii Ialților (localitate unde flacăra lui '907 s-a aprins la numai cîteva zile după Flămînzi, incendiindu-i toate celе șase sate) are un „oraș urban" de acum format. Deci, Belceștii, pregătindu-se să devină oraș, se pregătesc, după opinia primarului Nicolae Ciocan, să primească nu o investitură nouă, nu un transfer de civilizație, ci 'confirmarea unei realități constituite pe-aici de cîțiva ani. Cu cei 14 000 de locuitori ai săi, comuna se numără printre cele mai mari ale Moldovei, iar cei 14 000 trăiesc, ni se spune, în proporție de peste 80 la sută, în case „ca la oraș", construite doar în ultimul deceniu. Se pot vedea, în acești Belcești, multe lucruri „ca la oraș", călătorul descins în centrul satului-urbe se poate crede chiar într-un oraș, iar locatarii noilor case cu etaj (inclusiv ai primului bloc, înălțat în toamna asta) n-ar putea, la rîndu-le, rivni, de la un oraș, nimic în plus ca eleganță, frumusețe, confort. Centrul civic e dominat de un mare edificiu al sănătății (adăpostind, în cele 32 de încăperi ale sale, un dispensar, cabinete de pediatrie și de stomatologie, o farmacie, o casă de nașteri), individiabil de orice oraș „cu vechime". Peste puțin, ni se spune, acest edificiu va fi covirșit, ca prezență în peisaj, de o monumentală construcție cu rol multifuncțional, ca și de alte impunătoare clădiri, inclusiv sediu ale noii economii, biografia urbană a așezării fiind, precum se vede, încă în lucru, încă în curs de desăvîrșire. La desăvîrșirea acestei biografii lucrează, venind în întîmpinarea efortului statului, a marilor investiții acordate comunei, oamenii locului și ei lucrează, pare-se, harnic, odată ce recoltele celor două C.A.P.-uri au sporit de la an la an, atacîndu-se, cu mijloace moderne, tiparele înghețate ale naturii, eliberîndu-se din pămînt solurі și forme vegetale „la nivelul de exigență al viitorului". Cuvintele ni le spune unul din tinerii agronomi ai locului și ele vor să ne pecetluiască înțelegerea că oamenii din Belcești, pregătindu-se să treacă la civilizația cîtadină, la civilizația viitorului, lucrează cu gîndul la acest viitor, își acordează eforturile cerințelor lui. Altfel spus, „cel urban" de care vorbea Nicolae Ciocan înseamnă, pe lîngă prefacerile din peisaj, o prealabilă și solidă cristalizare a unei „conștiințe urbane", muncitorești, dinamice. Anul acesta aici s-a realizat o mare acumulare pe rîul Bahlui (920 de hectare), o altă acumulare e în curs de finalizare la punctul care se cheamă Plopi, ceea ce va face ca, într-o primă etapă, să poată fi irigate 1 600 ha, iar în final 3 000 ha, în anvergura acestei opere putînd fi citit, foarte lizibil, cuvîntul cooperatorilor, cuvîntul faptelor lor. Aceiași oameni, cînd se întorc din cîmp, de la truda aspră a pămîntului, se înhamă, cu pasiune și cu nădejde, la carul muncilor obștii, impunătoarele construcții de sănătate, de pildă, fiind făcut prin contribuția lor, ca și o seamă de edificii de învățămînt (fiecare din cele șase sate ale Belceștilor avînd, la ceasul de față, cel puțin un nou local de școală), ca și o seamă de alte lucrări edilitare, gospodărești, arhitectonice, întegrate viitorului. Cine viitorul — toate datele locului o arată — a și sosit, bate la poarta Belceștilor. Cine îi va deschide ? Cheia, ca pretutindeni, e în mîinile oamenilor.

BÎRLA

Aici, ne spune un participant la răscoale, „omul a devenit mai mare decît pămîntul"

La Bîrla, ca și la Flămînzi, ca și la Belcești, nu toate lucrurile, desigur, sînt frumoase și roze. Bîrla e un sat argeșean, un sat ca o expoziție de ouă încondeiate, cu case albe, portocalii, verzi, albastre, străluciitoare de parcă oamenii, în zori, le-ar freca și pe-ar lustrui cu cîrpa, ca pe niște oglinzi sau ca pe niște argintării. Bîrla e un sat ca o stațiune turistică. Bîrla va fi, ca oraș, chiar stațiune, izvoarele termale descoperite încă demult în vatra sa, izvoare prevăzute cele de la Herculane sau Felix, anexîndu-și prin mari investiții de stat, instalații moderne, construcții-vile, frumusețile și confortul unor vacanțe pe care mulți dintre noi le vor căuta. Bîrla e un sat frumos, dar nu e un sat de pe-un afiș colorat de turism, ci un sat viu, la a cărui biografie (inclusiv de ordin spiritual) încă se mai lucrează. La Bîrla, ca pretutindeni, mai sînt și necazuri, și greutăți, și contradicții. Și e firesc să fie așa, satul se află la un moment de răscruce al destinului său, transferurile din azi în mîine (de priveliști, de energii, de eforturi, de cunoștințe, de încercări) se supun legilor generale ale fizicii transferului, mai fiind și sporuri, mai fiind și pierderi, semnele plus și minus schimbîndu-și, în aparență capricios, poziția, dar, peste toate, se descifrează, limpede, o constantă, ea venind din ordinea viitorului și venind, în același timp, din însăși nevoia lăuntrică a oamenilor de a-și consolida existența într-o nouă civilizație. Fatal, niște case din cele 12 sate ale așezării vor trebui să dispară, să se strămute (sau, ocrotite muzeal, ca în cazul Flămînzilor, să rămînă), noul cadru urban, în curs de robustă configurare, venind, pe lîngă daruri, cu exigențele sale, adesea fără nici o atingere cu firea veche, cu existența veche a locului.

Sînt oamenii din Bîrla pregătiți pentru ostilor lui Mihai Viteazul — există, ca pretutindeni în astfel de lumi, oameni ce reprezintă, vii, întreaga istorie a neamului, a stirpei sau spiței, uneori emblematică pentru istoria așezării întregi. Un astfel de om ar fi Radu Lungu, al cărui nume l-am întîlnit la panoul frunțașilor C.A.P.-ului. Anul trecut, Radu Lungu și soața sa au primit de la C.A.P., pentru munca lor, aproape un vagon de cereale. Tatăl lui Radu, Marin, a fost de față, copilandru fiind, la marele foc al răscoalei, cînd țăranii din Putineiu Ilfovului au ars registrele înrobitoarelor înveliți dintre mogeții Marghilomani și oastea săracilor. Tatăl lui Marin, bunicul lui Radu, s-a numărat chiar printre răsculați, fiind împușcat din ordinul mojerilor.

La Putineiu, ca și în alte sate românești, dăinuie încă străvechiul cult al celor petrecuți în lut. El obligă urmașii să împartă simbolic prima azimă, ca și prima picătură de vin, cu cei morți. Vinul se picură în țărînă. Azima de grîu nou se împarte, înainte de a te înfrupta din ea, cu cei dintîi venit. E în acest gest un simbol major al continuității, o reculegere în fața generațiilor duse, care au trecut în mîinile urmașilor, odată cu sapa, niște năzuințe, niște nădejdi („...al robilor cu saricile pline ! De-o-semnitele arme-a-mînce"). Cîlcașii frînți în cazne, răsculații împușcați la '907, precum bunicul lui Radu Lungu, își astimpără astfel, simbolic, setea și foamea, nădejdile lor fiind răsplătite prin fapta urmașilor.

Lîngă plinea cimpilor (Putineiul fiind o mare vatră a plinii, cu toate cele aproape 8 000 de hectare ale pămînturilor lui înfrățite raportate la sistemul de irigații Giurgiu-Răzmirești), urmașii acelui Lungu mai pămădesc, în sătul de azi, pentru orașul de mîine, numeroase alte înfăptuiri, familia Lungu fiind o familie numeroasă, stufoasă, cu încrîngături de neamuri și rubedenii pe toate ulițele, iar sătul de azi, orașul de mîine, oferind membrilor acestei familii, ca tuturor oamenilor din Putineiu, o largă paletă de munci, de activități, de profesii, de meșteșuguri. Unii lucrează la Ferma I.A.S., alții lucrează, în meșteșuguri tradiționale, dar și moderne, în atelierele (echipate ca niște fabrici) ale secției Industriei locale, alții se pregătesc, însușindu-și o calificare superioară, să devină muncitori, maiștri și ingineri în noile unități economice ce-și vor deschide, peste puțină vreme, porțile. Putineiul va avea o fabrică de confecții, cu peste 300 de locuri de muncă, o fabrică de brînzeturi, un centru mecanic de reparații auto și uneltе agricole, Putineiul va fi (a și început să devină !) un oraș industrial-agrar în care numărul muncitorilor și țeț al țăranilor va fi, se pare, în dreaptă cumpănă, dacă nu cumva cumpăna va înclina către cei dintîi. Oricum, așezarea a și început să incline spre înfățișarea unui oraș, s-au tivit primele blocuri, sînt în curs de edificare altele, cu moderne unități comerciale la parțere, cu apă curentă și cu încălzire centrală, se pun la punct artere și piețe, parcuri și scuaruri, și, cînd și noul sediu politic-administrativ va fi gata, conturînd un centru urban, cu toate întemeierile așezate, Radu Lungu va fringe, desigur, o azimă nouă, nu numai pentru glorificarea unui trecut eroic, ci într-un cinstirea prezentului și a viitorului.

Noua școală din Flămînzi-Botoșani și unii dintre cei mai proaspeți elevi ai săi pornind la o solemnitate

PUTINEIU

Industrii noi, 500 de apartamente în blocuri, dar și mireasmă de arbori, poezie și liniște

Sat străvechi ca și Putineiu, Piatra teleormăneană, atestată documentar sub Mihai Viteazul, are un titlu de Erou al Muncii Socialiste (cucerit anul trecut, pentru producția de porumb de peste 6 000 kg la hectar), are un Premiu I pe județ în întrecerea pentru gospodărire și înfrumusețare, are, în acest an, din primăvară pînă în toamnă, o desfășurare a vieții ei ce poate compune, ea singură, o istorie, prin densitatea evenimentelor, prin angajarea îndrăzneață de noi perspective, grație marilor investiții de stat și eforturilor oamenilor viitorului oraș. În cartă din vremea (anul agricol a fost și-aici unul din cele mai dificile), cooperatorii au scos, totuși, 3 840 kg grîu la hectar (cu 340 kg peste plan), au ratat la porumb, au cîștigat mai mult la floarea-soarelui (2 400 kg/ha la plan, 2 900 kg/ha în faptă, recoltă care-l așază în fruntea județului), au ieșit bine și la tomatele timpurii (22 tone/hectar, față de 20), și la producția de lapte pe cap de vacă (3 000 litri, față de 1 500). Din primăvară pînă în toamnă, viața la Piatra, în Teleorman, a mai însemnat un angajament constructiv cu o largă desfășurare de forțe, o mare forfotă de pictrari, zidari, tîmplari de lemn, ciopîtori, fierari-betoniști, macaragii, montcari, zugravi, instalatori, s-au dat în folosință o serie de obiective, un complex comercial cu numeroase magazine (Piatra mai dispunînd, în același timp, și de 22 secții de prestări de servicii), o magazie pentru 300 de tone de grîu, în cadrul bazei comunale de recepție (bază care urmează să se extindă cu încă 25 000 mp), o creșă cu grădiniță etc. Construcțiile anului 1977 însemnă și un complex de vreo 40 de hectare, o vale de valoare a investițiilor de 10 milioane lei), mai însemnă reamplasarea, în lunca fertilă a Călmățuiului, a unei grădini de vreo 40 de hectare, mai însemnă o plantație pomicolă de 50 de hectare (200 000 lei valoare a investiției), mai însemnă modernizarea fermei de vaci a I.A.S. etc.

Viitorul ? Să alinieм din nou cîteva cifre sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor — în cadrul urbanistic al zilei de mîine. Ceea ce a lăsat pe-aici trecutul, chiar și trecutul eroic al epocii lui Mihai sau al lui '907, s-a șters de mult, s-a resorbit în amintiri ce-au trecut ele însele în amintire, nu se mai știe nimic precis despre cum arăta așezarea în acele vremi, dar se știe precis, din actele de sistematizare a locului, că în Piatra, în anii ce vin, se vor construi peste 500 de apartamente în blocuri. Macheta viitorului oraș anunță de asemenea o întreprindere de industrie locală cu peste 500 de lucrători. Această capacitate (coincidență simbolică !) va avea noua Casă de cultură, arhitectură modernă și inspirată, încununînd construcția noii cetăți printr-un fapt de artă.

În frumosul parc din centrul așezării, amenajat de tineri, în ținziul acestei toamne care spulberă cele din urmă frunze, bunici cu nepoței în landouri albe, perechi de tineri îndrăgostiți și trecători ce traversează grăbiți aleile (mulți dintre ei, un alopeche mijlie de vari) dau o impresie de colț de oraș, de oraș de-acum așezat, trăind și mișcîndu-se după ritmuri și legi devenite de mult implacabile.

RADOMIREȘTI

O „seară electorală" și o dimineață de sat-șantier

La Radomirești Oltului, în amurgul unei zile de lucru, lume multă pe străzi, ca sărbătoarea. Oamenii se îndreaptă spre căminul cultural, la o întîlnire cu candidatul în alegerile de la 20 noiembrie. Intrăm într-o sală, sala e deja plină, mulți stau în picioare, un copil sufocat între broboade și sumane trece din mînă în mînă pînă pe scenă, iar de acolo afară, pe fereastră. Sînt prezenți toți oamenii circumscripției, veniți la adunare ca la o curată sărbătoare a muncii, generoasă ca și ceа a culesului, fierbinte ca și cea a însămînțărilor.

Se discută despre prezent, despre viitor, adică despre ce s-a cules și despre ce mai trebuie semănat.

Printre participanți : moș Gheorghe Babadag, veteran al răscoalei de-acum șapte decenii, cînd, spărgînd șeiful vechilului, a văzut, povestește el, „pentru prima oară bani de hîrtie", averea țăranului încercuind pe atunci doar umilul bănuț de aramă coclită. Acum, în sală se vorbește despre milioane, despre zeci de milioane de lei, despre averea obștii cooperatiste (42 de milioane), despre producția globală a acestui an (63 de milioane), despre fondurile alocate de stat pentru accelerarea urbanizării Radomireștilor (35 de milioane) și, peste atîtea grămezi de bani, cineva amintește și cele 17 milioane ce reprezintă desfacerile anuale de mărfuri ale celor trei magazine universale ale comunei. Se aduc în discuție și alte cifre, care țin de întemeierile ce vor veni. Se vor iriga, aflăm, peste 6 000 de hectare, se va construi o îngrășătorie de berbecuți de 7 500 de capete, o unitate de producere a tutunului (capacitate : 700 tone), un atelier pentru reparatul tractoarelor, se vor edifica primele blocuri, primul liceu (cu 16 clase), prima conductă de apă (de fapt, o rețea de canalizare și alimentare cu apă), un supermagazin etc.

A doua zi, în zori, străbatem un sat pustiu. Ne mișcăm pe ulițe goale, ciocănim la porți dincolo de care latră doar cîinii, oamenii sînt plecați, femeile sînt la ceapă, bărbații sînt la oraș. Din cei 8 500 de locuitori ai comunei, peste o mie sînt navetiști, lucrează în industriile noi din Caracal și Roșiori. Scena satului deci e goală, ne mișcăm într-un decor fără viață, care, în schimb, netulburat încă de nimic, se vede bine, iar această vedere a sa răspîndește. Arhitectura urbană a edificilor publice (școli, brutării, cinema, cămin cultural, un dispensar cu 20 de secții și cabinete etc., etc.) intră în dialog, ca de la egal la egal, cu cea a caselor oamenilor, cele mai multe noi (1 500, dintr-un total de 2 400), multe din ele cu etaj, multe din ele unicate de artă, împletind elementele de confort citadin printre balcoane cu stîlpi înfiorîți și dantelăria pridvoarelor sculptate cu dalta. Intrăm într-o curte în care s-a improvizat un șantier. O casă în construcție, cu etaj, aproape gata. Forfotă de meșteri, miros de var și de cătrane de brazi. Cel ce și-o construiește e un tînăr, muncitor calificat la Caracal, „Lui cumnecă, dacă te-ai rostuit la Caracal, de ce-ți mai faci casă la Radomirești ?", îi întrebăm. Tînărul măsoară cu ochii un trunchi de arbore, îl pipăie, îi ciocănește mierul la retezătură : „...Așa e bun de stîlp de poartă", zice el. „Doar n-o să te întorci ăici !" „Ba poate c-o să mă întorc !"

Se vor întoarce în Radomirești, de la Caracal și Roșiori, și electricienii Dumitru Văduva și Dumitru Mchedințu, și instalatorul Tudor Firică, și strungarii Dumitru și Anton Boicea, și mulți alții, flindcă aici, în viitorul oraș, se va întemeia, în acest cincinal, o industrie, o secție de confecții metalice a Uzinelor de vagoane de la Caracal, ce va prelua fabricarea unor repere și subansambluri, cerînd mînă de lucru calificată. Radomireștii de mîine, orașul industrial-agrar, îșі recheamă tinerii risipiți prin zări, reîntinerind, prin ei, satul bătrîn, reîntinerind deci istoria, redeschizînd-o spre viitor.

PLENIȚA

Un centru urban care abia acum își legitimează investitura

Tot despre industrie, ca centru de gravitație a întemeicrilor noului, ne vorbește inginerul Florin Antonie, primarul Pleniței, dar, zice el, înainte de a trece la detalii privind profilul industrial al viitorului oraș, să amintim că Plenița, cîndva, a mai fost „oraș", mai bine-zis a avut această titulatură, această investitură, s-a pîlmbat cu ea, prin istorie, niște ani, purtată la grumazul ei țărănesc, peste dîmia aspră a vieții sale, precum o străluciitoare eșarfă, pe care însă, nu se știe cum și cînd, a pierdut-o. Adică se știe cînd acest sat din cîmpia Doljului a fost botezat „oraș" (1921), dar nu se prea mai știe cînd anumele l s-a destrămat, cînd și-a pierdut și ultima fișe de semnificație, cînd între el și realitatea asprei dimii pe care voia s-o acopere s-a pronunțat, prin nepotrivirea de caracter, diverțul. Ce-a stat, de fapt, sub această învestitură, atunci cînd satul a fost decorat cu ea ? Au stat pretențiile mici pe care, în epocă, le-avea România de la orașele ei ? A stat o înțelegere defectuoasă a noțiunii ? Sau a stat, pur și simplu, interesul unui demnitar țărănist, minister picinean, de a culege, de la oamenii locului, niște voturi, făgăduindu-le o viață de „orășeni" ? Plenița, locul unde în 1907 peste 1 000 de țărani s-au ridicat la luptă pentru pămînt, era prin anii '21, ca și prin anii '30 sau '40, un sat cu căsuțele înecate în colb, ba, printre ele, se mai aflau, în plină epocă a automobilului și electricității, chiar și bordeie, statisticile anului 1944 înregistrînd cîteva zeci.

Plenița, în anii socialismului, și cu deosebire în ultimii zece, și-a legitimat, de fapt, pentru prima oară, cu argumente temeinice, aspirația de a deveni oraș. Intrînd în Plenița de azi intri, de pe acum, într-un oraș, nu numai virtual ci, și vădit, de necontestat prin pregnanța în peisaj a elementelor noului, ale civilizației citadine. Plenița are asfalt, are lumină electrică (în toate cazele), are aducțiune de apă potabilă, are sute de case noi, are blocuri de locuințe (iată-le apartamente, alte 150 prevăzute în planul acestor ani), are un mare spital (secții de chirurgie, interne, pediatrie, obstetrică-ginecologie, stomatologie, o policlinică, un liceu, o casă de cultură (toate, în încadrare centrală), are centrală telefonică automată (peste 150 de abonați), are vreo 40 de unități comerciale, are sectoare de industrie locală (ce produc inclusiv pentru export), are o autobază a T.A., are baze sportive moderne, are locul I pe țară (cucerit acum doi ani) în întrecerea patriotică dintre comune, are titlul de Erou al Muncii Socialiste (cucerit tot acum doi ani) încununînd C.A.P.-ul pentru recoltele lui de excepție.

Și acum, continuă inginerul-primar, să vorbim și despre industrie. Orașul care va fi, în curînd, Plenița, va fi, desigur, și un oraș al pîinii, o vatră fierbinte a grîului, o capitală dunăreană a porumbului, dar va fi, în același timp, un centru industrial de largă tradiere, guvernînd viața acestui loc și pe cea a celor vreo zece comune ce gravitează în jurul lui. Fondul de investiții al acestui an se cifrează la 25 550 000 lei (30 750 000 fond de stat, 4 800 000 fonduri proprii, ale organizațiilor cooperatiste și obștești), din care 20 415 000 sînt alocate lucrărilor de construcții-montaj. E în plină construcție o secție de piese de schimb a întreprinderii de reparații auto din Craiova, cu 2 400 de locuri de muncă, e în plină construcție și o Fabrică de uleiuri eterice, ambele urmînd a-și face inaugurarea în curînd. Se preconizează, în acest cincinal, și construcția unei fabrici de mase plastice, cu 1 500 de locuri de muncă, dar, întorcîndu-ne la anul în care sîntem și la întîmplările dintre primăvară și toamnă, să mai notăm, la capitolul noilor edificii, un internat școlar cu două etaje, în care au și intrat copiii, și, în construcție, un mare complex al cooperației de consum.

Păcat că timpul — nici spațiul tipografic de care dispunem — nu ne îngăduie să facem și niște popasuri, alături de rîfe, în „pădurea de bujori", de pildă, monument al naturii unic în țară, sau la „copacul lui Trancă", un matusalemic stejar, vechi de cîteva secole, martor, spun monografii locului, al unei istorice bătălii dintre Mircea și turci. Dar nu-i nimic, zic interlocutorii noștri, plenicenii n-o să se supere, de fapt lumea, pe-aici, se uită ea însăși mai mult către viitor, de parcă locul acesta legat cu peceți de istorie s-ar naște, acum, din nou.

Tot la Flămînzi, de data aceasta la dispensar, unde această bătrînă a venit să-și caute sănătatea

PĂTULELE

Argumente pentru afirmarea unei noi calități a vieții

În Mehedinți, la Pătulele, la punctul terminus al itinerarului nostru, intrăm din nou, ca și în Moldova, la începutul călătoriei, într-o țară a viilor, într-o împărăție de albastru. Podgorii cît vezi cu ochii, pînă și oasele s-au pitit sub butuci și frunze de viță, o podgorie nouă, de vreo 250 de hectare, e în plină amenajare (plantarea ei se va încheia la anul), se mai plantează și pomi (anul acesta s-au plantat 110 hectare cu pruni de soiuri, s-au plantat șute de meri, pruni, cireși și piersici), locul întreg e un parc, un gigantic parc, cuprins acum de incendiile de culori ale unei toamne care, aici, lîngă Dunăre, într-un ținut mingiiat de briza cu frăgezimi de Mediteranâ, a venit mai tîrziu, combustia ei se va aprinde odată cu sfîrșitul lui noiembrie. În centrul satului, la obeliscul ridicat în memoria celor 32 de țărani uciși în '907, coroane de flori, puse de mîini pioase, își păstrează, vii, prospețimile. Toamna aceasta frumoasă și galeșă te invită la moicomie, la visare, la reverie, dar și aici, la Pătulele, ca pretutindeni în așezările pe care le-am străbătut, freamătul clipei este astăzi altul, unul dinamic, indicînd o lume aflată într-un moment de tranziție, într-o trepidantă goană a schimbărilor, într-o iute trecere către altceva, către tipare de viață și de civilizație ce leagă această veche vatră a Mehedinților cu viitorul. Lîngă cultura grîului și porumbului (cu producții care-au sporit în ultimii 10 ani de cîte 3—4 ori, cele 4 800 de hectare ale celor două C.A.P.-uri fiind în întregime irigate), lîngă grădinării (170 de hectare de culturi legumicole), lîngă creșterea oilor (obștea cooperatistă avînd o turmă de 4 000), lîngă recoltele ce-au adus C.A.P.-ului înalta distincție de Erou al Muncii Socialiste, au răsărit și răsar, împrimînd satului, vieții lui, o ineditâ structură, întemeiată pe alte ritmuri, germenii viitorului oraș industrial-agrar, sub înfățișarea unei fabrici de semiindustrializare a legumelor și fructelor, a unor complexe de creștere intensivă a animalelor (un complex de 600 vaci cu lapte, o îngrășătorie de tineret taurin cu 1 300 capete pe serie), a unor unități pentru fabricarea țiglei, pentru uscarea tutunului, a construcției unei hale industriale pentru repararea tractoarelor, halâ modernă, în care alimentarea cu carburant se face automat. Aici se practică acum nu mai puțin de 35 de profesii. Pătulele se „orășenizează" și prin edificiile de interes obștesc, s-au construit școli, dispensare și magazine moderne, se va construi în curînd și o nouă rețea de apă potabilă, iar casele noi, în număr de peste 600, au, eam una din zece, garaj în curte. Anul acesta, cei din Pătulele și-au cumpărat 33 de „Dacii" și, dacă n-au dispărut nici căruțele și nici caii, dispar, în schimb, multe altele, în atingere cu modernul, cu noul ; dispar gardurile lenese de răchită, înlocuite cu grilaiuri de fier sau garduri de zid, dispar curțile cu necrosite, acoperite cu dale de piatră, și, uneori, din aceste curți au dispărut (sau nu-i vedem noi, poate-au fost duși în ograda din spate) cocoși, viața regindu-se pe-aici după ceasornic, nu după cinteceul lor, iar frumoasele curți nemairăbdînd gălmaiul patriarhal. Sînt, desigur, niște chestiuni de detaliu, dar, uneori, ochiul nostru, fără să se blazeze, s a obișnuit prea mult cu prefacerile de anvergură ca să le mai poată înregistra pe cele de mînă, ca să mai poată înregistra acele nuanțe care, într-un registru savant, dau tonus și vibrație aparte unei compoziții de culori, insuflîndu-i căldura vieții. Deci nu numai noi edificii industriale și mari sisteme de irigații, dar și o casă ce respiră prin perdele de trandafir, deschizîndu-se spre o curte curată, pavată cu dale, compun o civilizație, o nouă civilizație. Toate acestea, într-un cuvînt, înseamnă o nouă calitate a vieții. Și ea, această nouă calitate a vieții, dincolo de statutul administrativ conferit unui loc — unui, să zicem, sat ce devine oraș —e cea care decide creșterea unui organism sănătos, vitalitatea și forța lui.

La Pătulele — ca în toate așezările pe care le-am străbătut — această calitate s-a și născut.

Pași siguri și pași greșiți la dansul de sîmbătă seara

«Invadatorii» la clubul „1 Mai" din Ploiești

Se aude deodată un strigăt sfîșietor „Hu... hu... hu...". Îmi zic : „S-o fi stricat amplificarea. Festele înaltei frecvențe". Apoi urletul răsună la doi pași de mine și părul mi se zbîrlește în cap. În asemenea situații-limită, rațiunea pălește și, într-o frîntură de secundă, îmi trec concomitent prin minte mai multe variante :

1. — Mohicanii !

2. — King-kong a înșfăcat o fecioară bălaie.

3. — Cîinele din Baskerville a țîșnit, din paginile romanului lui Conan Doyle drept pe strada Eminescu, la clubul Întreprinderii „1 Mai" Ploiești.

4. Invadatori din Alfa Centauri au hotărît să pună, brusc, capăt civilizației umane prin unde sonore numai de ei cunoscute.

Alte variante nu am mai avut răgazul să elaborez, fiindcă sursa urletelor m-a înșfăcat de cravată, mi-a smuls ochelarii de pe nas și mi-a promis suav că mă transformă în praf, pulbere și piatră pucioasă. Mic și indesat, calculînd mi s-a părut mie, suta de kile, mi-a dat impresia — judecînd nu atît după carură, ci după efluviile de alcool — că s-ar putea ține de cuvînt. Am sperat, tot într-o frîntură de secundă, că pulverizarea mea va fi considerată accident de muncă (la urma urmei, mă aflam la acea seară dansantă din 5 noiembrie pe strada Eminescu, la clubul sus-menționat, nu ca să dansez, ci ca să fac un reportaj) și că se va ține seama de acest lucru la despăgubirile ce vor fi acordate **post mortem** familiei îndoliate. Apoi namila s-a muiat :

— Nea maistre, fac cinste cu o litră.

— Mersi, nu mi-e sete.

— Nu bea băiatul... (Cu sarcasm.) Bă, n-auzi ? Te întorc pe dos ! (Cu hotărîre.)

Și a zbughit-o în direcția birtului de vizavi de club, ca să soarbă tărie. După zece minute s-a întors, cu moralul ridicat, și istoria s-a repetat întocmai, inclusiv smulsul ochelarilor. Hotărît lucru, nu-i eram simpatic.

Îl întreb pe lăcătușul Pulu Iordache, de la secția Mecanică I :

— Nu-i nimeni la ușă ca să-i oprească pe betivi ?

— La ușă e ochiul publică !

Victoria Popescu, muncitoare la secția Aparataj, nu se hotărăște, — asemenea altor tovarăși ai ei — să dezvăluie identitatea extraterestrului :

— E de la mine din secție. Nu vă dau numele, fiindcă are familie. E funcționar. Altfel, om de treabă, doar că acum e mult mai vesel decît de obicei.

Iar eu mă întreb : dacă se poartă astfel cînd e vesel, cum s-o fi comportînd cînd e trist ?

În sala clubului tinerii se distrează tineresc, în acompaniamentul coloristic al orgii de lumini și al unei melodii închinate răposatului Elvis Presley. Totul ar fi cum nu se poate mai plăcut, dacă nu s-ar auzi, din trei în trei minute : „tiu... hu... hu..."

Tot ce lipsește e puțină autoorganizare. E frumos să știi „La ușă e ochiul publică", și de fapt nu-l nimeni acolo, doar mohicani care intră și ies nestingheriți, după ce au dezgropat tomahawkul războiului și al necuviinței.

LIONEL NIȚESCU ■

Legendă la o fotografie care merită păstrată ca amintire din seara zilei de 5 noiembrie

Sîmbătă, 5 noiembrie, între orele 15—20, Casa de cultură a sindicatelor din Petroșani a găzduit prima seară a tineretului din liceele Văii Jiului. ● Organizată de elevi și pentru elevi, cu sprijinul Comitetului U.T.C. de la Liceul mecanic, ampla acțiune cultural-distractivă a reunit peste 800 de tineri. ● Din bogatul și atractivul program spicuim : expunerea prezentată de profesoara Viorica Părăianu privind semnificația noului Imn de stat al României ; intonarea Imnului ; întîlnirea cu tovarășul Teodor Rusu, secretar al Comitetului municipal de partid, care a vorbit despre perspectivele de dezvoltare ale Văii Jiului în cincinalul revoluției tehnico-științifice ; un scurt program artistic prezentat de elevii Liceului mecanic, o bună repetiție în vederea participării la a doua ediție a Festivalului Național „Cîntarea României" ; un concurs literar desfășurat în culise ! (n-am înțeles de ce ?) al cărui cîștigători anunțați au fost elevii : Cristinel Negru, Octavian Bence și Nicușor Rebegea ; o întîlnire cu prozatorul local Dumitru Dem. Ionescu, autorul volumului „Bărbații" — carte inspirată din viața eroilor subpămîntului Văii Jiului. În carte s-au regăsit și mai tinerii interlocutori. ● S-a cîntat muzică folk și pop. S-a dansat în foaierul Casei de cultură. N-au lipsit pauzele... tehnice. Scopul a fost atins, dar... nu s-a auzit bine, sonorizarea dovedindu-se defectuoasă. ● Un elev din clasa a XII-a, pe nume Ioan Zeteș, spunea : „Binevenită această seară minunată, după o săptămînă de muncă asiduă. Ar fi bine ca astfel de seri să se repete". ● Subscriem.

ION PREDOȘANU ■

Firesc, muncim împreună, ne distrăm împreună

La Casa de cultură a tineretului din orașul Zalău a fost programată sîmbătă 5 noiembrie o seară cultural-distractivă, organizarea revenindu-i Liceului pedagogic în colaborare cu comitetul U.T.C. al orașului. Cu puțin înainte de ora anunțată, vizităm frumoasa clădire, ridicată în urmă cu trei ani, cu investiții minime și cu multe ore de muncă patriotică prestate de tinerii zălăuani. O sală de spectacole care se poate transforma imediat în sală de dans, ornată cu decoratiuni metalice din aluminiu, tavanul fiind realizat din plăci astfel dispuse încît să permită o acustică foarte bună.

Iată că aproape de ora promisă, casa de cultură a început să dea semne de viață, spectacolul propriu-zis debutînd cu un frumos concurs de muzică populară numit „Florile Sălajului", concurs care se organizează în fiecare an, avînd menirea să descopere talentele claselor a noua. „Este una dintre manifestările noastre cele mai aplaudate, ne spune Aurica Mișesan, elevă în anul patru, prezentatoare, și „un fel de regizoare" a spectacolelor școlii. Nu organizăm doar seri de dans, ci seri culturale la care se și dansează. Firește, încercăm să nu fim plictisitori și în acest sens noi, uteciștii, ne sfătuim împreună cu comitetul U.T.C. al orașului și al județului. Avem concursuri de muzică ușoară, recitaluri de poezie. Micul secret, aș spune, că, de fapt, constă în ordinea în care au loc toate aceste manifestări. După un astfel de concurs, de regulă foarte scurt, se dansează, apoi urmează recitalul de poezie și așa mai departe. Încercăm să facem seara cît mai variată. În felul acesta am avut și succes". Observ, în momentul în care începe dansul, că fetele sînt grupate masiv într-un colț, așteptînd. „Știi ce se întîmplă, ne spune Leontina Dumuța, secretara comitetului U.T.C. pe școală, nu prea avem băieți. Desigur, am invitat elevi și de la alte școli, însă deocamdată sîntem mai mult fete". Am întrebat-o cum se poartă în general băieții cu fetele. „În general, bine. Înțelegem să facem din serile noastre și un mijloc de educare, ca să spun așa, ceva mai direct. Este vorba de ținută, de modul în care băieții se adresează fetelor. Nu urmărim pe oricine. Cine vrea să se distreze în acest cadru trebuie să se poarte civilizat, să ne respecte, respectîndu-se întîi pe ei înșiși".

Seara este din ce în ce mai animată. Se dansează, se fac glume. Urmează tombola. Dorina Tuduce, profesoară de limba română la liceul amintit, face observația că fetele de la „pedagogic" au organizat foarte bine totul. Îmi arată cîteva tineri mai pletoși, proaspăt vizați de o epigramă citită în cadrul recitalului de poezie. Băieții, retrași într-un colț, încercau să-și aranjeze cît de cît ținuta privind cu coada ochiului spre sală. Printre amatorii de dans din această seară îi întîlnim și pe primul secretar al comitetului U.T.C. al orașului Zalău, Vasile Vlaicu, care ne spune : „Nu sînt singurul activist U.T.C. prezent aici, între elevii de la pedagogic. De fapt, lucrurile sînt simple : avem cu toții cam aceeași vîrstă, ne cunoaștem bine și, firesc, dacă muncim împreună, ne și distrăm împreună".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cine înșiră marmura albă ?

Ceasul arată aproape orele 20 și, cu toate că este sîmbătă seară, orașul s-a liniștit devreme, odată cu căderea întunericului. Grupuri răzlețe coboară și urcă pe scările imobilului Casei de cultură, din interiorul căreia răzbate muzica formației „Saturn". În sala de dans întîlnim pe Laszlo Honcz, prim-secretar al Comitetului orășenesc U.T.C., împreună cu soția sa, Viorica, veniți nu numai să supravegheze dar și să se distreze ei înșiși și să se simtă bine, după cum spun, în mijlocul tinerilor din Sfîntu Gheorghe. Mai întîlnim aici pe Zinia Costea și pe Ion Bălan, tot din cadrul activului U.T.C. Deocamdată însă tinerii vin bină aici, ascultă o melodie, două, și hotărăsc să revină ceva mai tîrziu, cînd atmosfera se va mai însufleți. Cei mai mulți coboară către ieșirea parcului aflat chiar în fața Casei de cultură. La sugestia noilor noastre cunoștințe plecăm și noi către Liceul industrial textil, pentru a vedea cum și-au organizat elevii de aici seara de dans. Ne întîmpină Gheorghița Tudor, din anul patru, secretară U.T.C. pe școală, o fată vioaie și băiețoasă, de fel din Caracal, care ne spune că băieții, colegii ei, nu prea se îndupleacă să coboare sîmbătă seara din dormitoarele de internat, iar dacă totuși vin, stau de-a lungul pereților fiindcă nu știu să danseze. Urmarea este că fetele stau și ele pe scaunele înșirate pe lîngă pereții cantinei, ori se invită una pe alta la dans. Sînt prezenți, bineînțeles, și cîțiva băieți. Dintre aceștia, Mihai Grumăzescu și Ion Oprea, amîndoi din anul trei și de fel din Pașcani, vor să fie buni colegi și la fiecare dans invită o altă fată. Tot ei ne spun că la mare preț aici sînt jocurile populare, care le mai aduc aminte de părinți și de frați, de locurile de unde au venit aici și, după cum am văzut jucată o Sîrbă de la Ruginoasa, în timpul căreia părea să iasă fum pe ușile și pe ferestrele cantinei ne-am convins că lucrurile stau întocmai așa.

La Liceul de filologie-istorie nu e nevoie de scaune pentru că locul e și așa neîncăpător, accesul fiind permis, aici, și tinerilor muncitori din oraș sau elevilor de la alte licee. Profesoara Szolosi Enikő și soțul său, inginer la o fabrică din oraș, pe care l-a rugat s-o ajute în menținerea ordinii și a unui cadru plăcut și de bună-cuviință în timpul acestei seri, stau la intrare și discern între cei ce vor să pătrundă în sală pe aceia ce întrunesc nu numai condiția de a avea 5 lei, cît costă biletul. Un june cu pletele pînă la brîu și care se recomandase a fi elev, a fost îndrumat astfel, cu politețe dar pe un ton decis, să părăsească incinta școlii. Înăuntru, podeaua duduie fără oauze, dans după dans, deoarece finalul serii distractive, anunțat a fi la ora 22, se apropie vertiginos...

Cam așa stau lucrurile. În iurul acestei ore, și la Casa de cultură, unde se dansează în condițiile unei economii aproape totale de energie electrică. În sală, dezlănțuiți în cădere și în urcare pe ritmurile abrupte ale muzicii electronice, vreo cinci sute de persoane. Maria Oprea și Ion Groidcanu ne spun că muzica aceasta este un pic prea agresivă. La această părere subscriu și Mihai Fănel și Ferencz Hainalda, și nici nouă nu ne pare altfel, din moment ce, chiar și pe culoarele Casei de cultură, oamenii trebuie să țipe unii la alții ca să se înțeleagă. Or, oamenii, spun acești tineri, vin la dans nu numai ca să le țiuie urechile după aceea ci și să poată vorbi între ei. Altfel, seara nu înregistrează evenimente deosebite. În afară poate de cazul tînărului Ștefan Ilașcu, mecanic de locomotivă din Brașov, după cum spunea singur, și venit în acea seară la Sfîntu Gheorghe să danseze cu țigara aprinsă lîngă obrazul partenerei sale de ocazie, pe care, desigur, a doua zi n-ar mai fi putut s-o recunoască pentru simplul motiv că o privea cu ochi, împărțeniți de băutură. Brutala, vulgara și alcoolica sa prezență părea să contrazică atmosfera altfel civilizată și decentă a acelei seri de dans și părea că întinează, am zice, însăși marmura albă a Casei care se numește și trebuie să fie de cultură chiar și atunci cînd, într-o sală a ei se dansează !

DUMITRU ELIADE ■

Balul a fost un film care nu s-a ținut !

Deranjată la ceas de sîmbătă seara de la locuința sa, plasată în chiar centrul așezării, la parterul Casei specialistului, Maria Gălcă, primarul comunei vrincene Garoafa, 8 sate, peste 5 000 de locuitori, ne-a întîmpinat într-o stare de spirit mulțumitoare. „Nu vreau să vă flatez cu nimic că ați venit, ne-a spus dînsa, dar activitatea culturală din comuna noastră va însemna în seara asta un film, pe care l-am citit pe avizierul căminului, dar pe care l-am uitat. Altădată, a continuat, au fost unele acțiuni, chiar și seri culturale au fost, nu mai știu precis cînd, dar mare lucru nu s-a întîmplat la noi, pentru că responsabilul căminului, profesorul de educație fizică Filote Zaharia, face zilnic naveta la Mărășești și se descurcă și el, firește, cum poate".

Ne-am deplasat atunci către unicul cămin cultural al Garoafei, „ar mai fi unul, la Ciuslea, dar e extraordinar de dărăpănat" (Maria Gălcă), unde ne-a întîmpinat un lacăt. Auzindu-se o muzică din cale-afară de tunătoare, în decursul căreia Nelu Bălășoiu tocmai își aducea aminte de iubirile tinerești, am bănuit că trebuie să se întîmple ceva prin spatele clădirii, am ocolit-o și l-am întîlnit pe Neculai Scarlat, elev și fiu al operatorului. Privindu-ne cît se poate de curios, ne-a informat că rulează „Pintea" cu Florin Piersic și că el a venit mai devreme să pună muzică, spre „a atrage lumea la peliculă".

Ne mai învîrtim prin comună, așteptînd începerea filmului. Parcurgem o așezare mîndră, cu multe case noi și arătoase, cu o școală de toată frumusețea în care învață majoritatea celor peste 1 000 de elevi, cifră furnizată de primar, ai Garoafei, cărora li se oferă spre distracție un film cu Florin Piersic. Ne ducem și ne întoarcem, se face de 9 seara, Nelu Bălășoiu n-a obosit, dar Pintea nu mai începe, mîine va fi o zi de lucru în agricultură, așa că ne lăsăm păgubași, oprindu-ne la Golești, după un sfert de ceas de mers cu mașina, traversînd Focșanii. Aici se dansează la cămin. Vreo 10 perechi se învîrt pe un ciment proaspăt udat, după ce vor fi achitat 5 lei la intrare, „pentru muzică", după cum ne mărturisește Ion Vlaicu, de meserie bobinator. Este vorba mai degrabă, înțelegem, despre o discoteca (!!), în cadrul căreia își aduc serviciile magnetofonul, difuzoarele și, mai ales, beculețele care se aprind și se sting cu o regularitate demnă de cauze mai bune. Ion Valentin, desenator la o unitate din Focșani și, după vorbele sale, amator de muzică, pus la punct cu ultimele noutăți. Ne explică, după ce va fi domolit către o limită cît de cît omenească difuzoarele sale furioase, că banii luați la intrare se împart între el și Consiliul popular al comunei suburbane Golești, el folosindu-i pentru întreținerea aparaturii, iar Consiliul pentru diverse reparații.

Într-un moment de curecare liniște, îndrăznim să întrebăm dacă se află de față directorul căminului cultural, vreun activist al comunei sau al capitalei județului pe linie de cultură, de U.T.C. și așa mai departe, întrebăm și Ion Valentin ne privește ca picați din lună. Nu vin niciodată, se miră sincer, de ce să vină !?, mișcare pe care o împărtășim și noi, numai că, firește, după alte poziții, așteptînd lămuriri de rigoare din partea forurilor în drept din județul Vrancea, în primul rînd a celor organizației de tineret.

EMIL NEGOIȚĂ ■

O IPOTEZĂ

Decebalus per Scorilo

Se cunoaște interesul ce a stîrnit în lumea arheologilor vasul de cult, descoperit în anul 1954, într-o încăpere de formă rotundă, de pe terasa II a platoului-acropolă de la Grădiștea Muncelului, fosta Sarmizegetusa.

Notorietatea de care s-a bucurat acest vas nu se datorește însă atît formei sale curioase cît mai ales inscripției cu litere latine, ce s-a găsit imprimată pe el.

Această inscripție — DECEBALVS PER SCORILO — realizată cu ajutorul a două ștampile, aplicate de mai multe ori în sens invers (à rebours) pe vasul crud încă, a atras de la început atenția specialiștilor, dînd naștere la mai multe traduceri și interpretări.

Astfel, ca să amintim mai întîi de aceea care s-a bucurat de o autoritate și publicitate mai aparte, DECEBALVS PER SCORILO a fost tradusă de C. Daicoviciu prin *Decebal, FIUL lui Scorilo*.

Plecînd de la ideea că PER din inscripția decebalică nu poate să fie o *prepoziție latină*, C. Daicoviciu s-a gîndit la posibilitatea tălmăcirii ei „*cu ajutorul limbii dacice*", respectiv al limbii *TRACO-dacice*, în care „*PER ar însemna FIU*", atestat în mai multe rînduri în onomastice compuse ca ZiPER, EptaPER, ReciPER, SeiciPER etc.

Cei ce au recurs la această tîlcuire au adus drept argument faptul că prepoziția PER construindu-se în limba latină cu *acuzativul*, iar *Scorilo* (de la *Scorilvs*) fiind la cazul *ablativ*, inscripția lui Decebal nu poate fi în limba latină, cum au susținut C. Daicoviciu și profesorul bulgar D. Decev, și chiar dacă este în această limbă. PER nu se poate traduce corect decît numai cu ajutorul prepoziției PRIN, cum au opinat K. Höredt și I. H. Crișan.

Se știe însă că, mai ales în latina arhaică, prepoziția PER a putut avea atît sensul de *prin* cît și pe acela de PENTRU, iar în vorbirea populară de mai tîrziu ca și în epigrafie, unde o oarecare doză de agramaticism nu a lipsit niciodată, această prepoziție, construită clasic cu acuzativul, o găsim deopotrivă întrebuințată și în construcții cu *ablativul*, cum ar fi de pildă : *PER multo tempore, PER Tiberino praeposito, PER Proculo*, unde, ca și în cazul lui *Scorilo*, PER nu este construit cu acuzativul, ci cu *ablativul ;* el nu se traduce cu *prin*, ci cu PENTRU, întrucît nu spunem *Prin mult timp*, ci *PENTRU mult timp*.

O AMFORĂ votivă, aflată la Muzeul arheologic din Blois, departamentul Loir-et-Cher (Franța), prezintă această uimitor de asemănătoare „analogie" cu inscripția lui Decebal, prin aceleași majuscule latine imprimate, ca la Sarmizegetusa, pe vasul crud încă, și anume : TVTELA PER DIANA. Or, nu numai că din punct de vedere gramatical *Diana* este tot la cazul *ablativ* (feminin) ca și *Scorilo* (masculin), dar această zeiță, îngrozită de chinurile mamei sale Leto, atunci cînd l-a născut pe Apollo, a cerut Zeului suprem favoarea să rămînă pentru totdeauna *fecioară*. Ca atare ea nu a mai putut avea vreun FIU sau eventual vreo fiică cu numele de TVTELA și, ființă celestă fiind, nu a putut fonda nici vreo „Oficină" ceramică, la care să-l fi luat pe Tvtela asociat. În schimb, acest Tvtela fiind probabil un vînător pasionat, a pus — ca și Decebal — să i se facă o *Amforă specială*, cu ARBALETA — simbolul Vînătorii — pe ea, pe care a dăruit-o *Dianei*, să-l ajute la vînătoare : TVTELA PER DIANA = Tutela (dăruiește acest vas) PENTRU Diana.

Dorind să cinstească în mod cu totul aparte memoria lui Scorilvs, care îi era desigur o rudă foarte apropiată, Decebal pune să se facă acest vas special, de formă amforoidă, destinat pentru sanctuarul Focului sacru, pe care, departe de a arăta sub forma aceasta criptografică *al cui FIU* este — ceea ce toată lumea la Sarmizegetusa cunoștea, pune să se imprime ceea ce nu oricine putea bănui, și anume, gîndul lui intim, intenția lui pioasă, respectiv în ce *scop, pentru* ce sau *PENTRU cine a făcut* el acest vas : *PENTRU Scorilvs — PER Scorilo* — sau cum am spune noi astăzi : *PENTRU pomenirea lui Scorilvs*.

CERNEA T. NICOLAE

Prof. dr. docent Theodor Goina răspunde la solicitările cititorilor privind plantele medicinale

— Au apărut în farmacii sau sînt șanse să apară în curînd medicamentele despre care a scris „Flacăra" ?

— Încă nu. Și sîntem pur și simplu asaltați de solicitări. Vin sute de scrisori, telefoane, vin oameni. Cele mai mari solicitări sînt cele de Alchemila vulgaris (crețișoara). Femei care nu pot duce sarcina la termen ne trimit scrisori emoționante. Vrem din tot sufletul să le ajutăm. E vorba însă de cantități foarte mari și la această oră catedra a oferit întreaga cantitate de care a dispus.

— Care e situația „crețișoarei" în prezent ?

— De curînd, Fabrica Terapia a prelucrat sub formă de extract, în cadrul secției de la Vișeul de Sus, întreaga cantitate de Alchemila.

— Ce cantitate ?

— 8—10 kg.

— Ne e prea mică această cantitate ?

— E mică, însă această primă șarjă va fi trimisă de către Fabrica Terapia Comisiei medicamentului din cadrul Institutului pentru Controlul de stat al medicamentului și Cercetării farmaceutice pentru a o da în experimentare la clinici de ginecologie și obstetrică.

— Și pînă la producția industrială ce etape va mai parcurge Alchemila ?

— După experimentarea clinică favorabilă, Comisia medicamentului dă un aviz terapeutic, se face o nouă experimentare clinică, abia după care se dă aviz de fabricație. La noi, exigența față de introducerea în terapie a unui nou medicament este, precum se știe, foarte mare. Am convingerea că drumul acesta poate fi mult scurtat, spre binele celor suferinzi, cu atît mai mult cu cît Alchemila e unul din mijloacele care contribuie direct la programul demografic național.

— Și cînd apreciați că se va trece totuși la o producție industrială ?

— În cel mai bun caz, în toamna anului viitor !

— De ce așa de tîrziu ?

— „Crețișoara" crește în regiuni muntoase. Nu se găsește în masă, recoltarea este dificilă, iar prețul de recoltare e foarte mic, nestimulator. Evident, în afara celor 8—10 kg. preparate la Vișeul de Sus, altă cantitate nu mai există în acest moment. Eu cred că anual ar fi necesare 3 000—5 000 kg !

— Este posibil de recoltat ?

— Din flora spontană, categoric nu ! Rezolvarea o văd numai prin culturi organizate în regiuni montane, fapt posibil cu atît mai mult cu cît e vorba de o plantă puțin pretențioasă, putînd fi utilizate terenuri mai puțin productive.

— Sosesc și la redacție foarte multe scrisori, se dau telefoane, se fac mereu intervenții pentru obținerea unora dintre medicamentele cercetate de colectivul clujean...

— În urma articolului publicat de „Flacăra" am primit și noi la Cluj-Napoca numeroase scrisori, atît pentru Alchemila, pentru afecțiuni hepato-biliare, cît și scrisori disperate de la mame ai căror copii au stomatite aftoase. Am primit și multe scrisori de încurajare a eforturilor noastre, fapt pentru care și pe această cale aducem mulțumirile noastre. Pentru multe din solicitări — biloton, aftolizol — Facultatea a primit comenzi foarte mari și pentru onorarea lor s-a organizat în cadrul Facultății de farmacie din I.M.F. Cluj-Napoca o microproducție. Se va veni astfel în sprijinul celor suferinzi, pînă cînd aceste medicamente vegetale vor putea fi difuzate la farmacii de către Fabrica de medicamente Terapia din Cluj-Napoca.

În ce privește „crețișoara", nu s-a putut trece la o astfel de microproducție neavînd materie primă.

— Ce mai putem comunica cititorilor revistei ?

— Valorificarea plantelor medicinale înseamnă, de fapt, valorificarea resurselor naturale, una din cele mai importante sarcini trasate cercetării științifice de Congresul al XI-lea al partidului. Dealtfel, din partea forurilor competente se manifestă un interes deosebit față de rezultatele obținute în acest domeniu și pentru noi e o mare satisfacție. Cu ocazia vizitei de lucru făcute la Institutul central de cercetări chimice, președintele României însuși, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicat revizuirea și alcătuirea unui amplu program de cercetări pentru valorificarea plantelor medicinale și aromatice din România, în perioada 1975—1985. Noi am făcut în acest sens propuneri concrete și continuăm cercetările.

— În ce direcții ?

— Am studiat efectele plantei menta piperita (izma) în tratamentul afecțiunilor hepato-biliare. În urma experimentării acțiunii farmacodinamice și clinice cu rezultate excepționale asupra aparatului hepato-biliar o vom propune Ministerului Sănătății pentru o largă utilizare terapeutică. Studiem în continuare mai completa utilizare a mușețelului. Mușețelul are o zonă de influență și utilizare mult mai largă decît ceea ce se practică azi. Se studiază de către colectivul catedrei de botanică farmaceutică din Cluj-Napoca o nouă plantă, cu rezultate încurajatoare în tratamentul unor afecțiuni ale prostatei, de care suferă foarte mulți bolnavi vîrstnici După părerea noastră folosirea acestei plante este o problemă de mare perspectivă.

Sînt, evident, multe alte plante pe care ne străduim să le valorificăm științific și să le introducem cît mai curînd în terapie.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Neadevăruri insidioase sub haina responsabilității științifice și profesionale

Stimate tovarășe redactor-șef,

Am citit cu surprindere, în „Contemporanul", nr. 42, din 21 octombrie 1977, o scrisoare a doctorului Nicolae Oprean, care, în numele „responsabilității profesionale", denunță opiniei publice „lipsa de responsabilitate a medicilor dornici de reclamă, senzațional, succese ușoare și lipsiți de acuratețe științifică și umană", aruncînd o săgeată și spre „carențele de răspundere ale unui ziarist sau altul", vinovați de popularizarea unor asemenea cazuri.

Sînt, desigur, principii cărora li se cuvine adeziunea tuturor oamenilor de bună-credință. Numai că atunci cînd trece la enumerarea, fie și parțială, a faptelor care i-au stîrnit rîvna publicistică, doctorul Oprean calcă în picioare principiile enunțate, lăsîndu-le să spînzure ca o simplă firmă onorabilă menită să ascundă practici ilicite. Într-un context în care e vorba de „ceaiuri și preparate miraculoase oferite de persoane fără nici o pregătire", autorul scrisorii afirmă că „mai mulți bolnavi i-au relatat că **undeva** (s.m.) ulcerul gastric sau duodenal se vindecă categoric" pentru ca în fraza următoare misteriosul „undeva" să devină „acel centru din Ardeal", unde „se produce un adevărat exod de populație" : „bolnavii dau năvală [...] și este un adevărat calvar pînă să ajungi să fii văzut, diagnosticat și tratat...".

Respectivele fraze sînt de natură să stîrnească nedumeriri oricui a cunoscut „acel centru din Ardeal". După cîte se știe, un furuncul este spart și curățat cu bisturiul, nu gîdilat primprejur ; rămîne deci de neînțeles de ce autorul scrisorii înconjoară într-o aură de taină „acel centru din Ardeal" și nu spune limpede că se referă la spitalul orășenesc din Șimleu Silvaniei, unde echipa de medici condusă de doctorul Ioan Pușcaș a pus la punct și aplică un nou tratament al ulcerelor gastrice, duodenale și pilorice, — tratament recunoscut ca atare de Ministerul Sănătății din țara noastră, precum și de reputate foruri medicale de peste hotare. Comunicarea științifică asupra acestui tratament, experimentat pe mii de bolnavi, a fost publicată încă din anul 1975 în revista „Medicina internă", editată de Uniunea Societăților de Științe Medicale din Republica Socialistă România, vol. XXVII, nr. 6, pp. 441—448. Dacă respectivul tratament ar fi prezentat lipsuri sau erori în fundamentarea lui științifică, ori abateri de la principiile practicii medicale, de ce în răstimp de doi ani de zile doctorul Oprean nu s-a simțit îndatorat de sentimentul responsabilității profesionale să aducă, tot în paginile revistei de specialitate, obiecțiunile și criticile pe care le-ar fi socotit necesare ? În ce privește afirmația referitoare la calvarul îndurat de bolnavi, ea constituie cel puțin un neadevăr, rezultat din „documentarea" ciudată a autorului scrisorii : „ne-au relatat", „ne-am interesat" etc., care vădesc o concepție cu totul personală asupra noțiunii de „responsabilitate" și „acuratețe științifică". Ca unul care, în lunile septembrie și octombrie din acest an, am fost pacientul spitalului din Șimleu Silvaniei, unde mi s-au închis două mari nișe ulceroase, una gastrică și alta pilorică — radiografiile stau dovadă ! — mă văd obligat de simpla responsabilitate civică și de respectul pentru adevăr să depun mărturie că, timp de aproape trei săptămîni, n-am întîlnit un singur bolnav, venit din cine știe ce colț de țară, care să nu fi fost „văzut și diagnosticat" în ziua sosirii, chiar dacă pentru aceasta conducătorul secției trebuia să presteze 8 sau 9 ore de consultații, pe lîngă munca lui zilnică de cercetare și de control al tratamentelor aplicate în spital.

Ar mai trebui spus un cuvînt și despre popularizarea de către presă de mare tiraj a noutăților ivite în practica medicală — popularizare pe care doctorul Oprean o înfierează. După mai mult de patru decenii de activitate în presa politică, literară sau culturală, cred că sînt în măsură să recunosc că uneori se pot strecura și exagerări în coloanele unei publicații, mai ales cînd se preocupă de asemenea probleme.

Vă mulțumesc pentru spațiul acordat întru restabilirea adevărului.

AL. CERNA-RĂDULESCU
București, sector 4
Strada Lunca Bradului nr. 3

Nota redacției : Scrisoarea de mai sus a fost adresată mai întîi revistei „Contemporanul", în paginile căreia au apărut opiniile insidioase ale dr. Nicolae Oprean. Cum redacția respectivă nu s-a arătat receptivă în publicarea ei, cunoscutul scriitor și publicist, semnatarul scrisorii de mai sus, a rugat revista noastră să dea curs întîmpinării sale, ceea ce facem.

Intervenţie promptă, în numele legii

Cum a fost posibilă, în plin centru al oraşului, o asemenea spargere?

Cetăţenii care îşi fac, de obicei, cumpărăturile la marele magazin alimentar de lîngă Televiziune, pe Calea Dorobanţi nr. 239, au fost foarte surprinşi ieri dimineaţă cînd, încă de la ora deschiderii, această unitate comercială era închisă pentru inventar, cu excepţia raionului mezeluri.

Ce se întîmplase?

În cursul nopţii de 8 spre 9 noiembrie, după orele 23,00, adică după ce ultimul lucrător al magazinului îl părăsea, infractori rămaşi încă neidentificaţi au pătruns prin spatele acestei unităţi (strada Ermil Pangratti) spărgînd două uşi metalice, introducîndu-se apoi, prin magazie, în incintă. Hoţii au spart toate dulapurile lucrătorilor, vestiarele, o casă de bani, furînd diverse lucruri şi mărfuri, pagube în curs de evaluare, după cum ne-a spus tovarăşul Florea Bărbuceanu, responsabilul magazinului. Cercetările pentru stabilirea împrejurărilor în care s-a produs spargerea (ca şi asupra proporţiilor acesteia) sînt în curs, fiind conduse de lt. col. Corneliu Tudor, de la secţia 1 Miliţie.

Acestea sînt faptele, aşa cum s-au întîmplat. Pînă la ora cînd scriem acestea s-au operat două arestări ale unor indivizi suspectaţi a fi posibilii autori ai spargerii. Hoţii lăsaseră o unică urmă: un cleşte mare cu care tăiaseră sîrma porţilor de la depozitul din spatele magazinului.

Cum a fost posibil, ne întrebăm, laolaltă cu alţi numeroşi cetăţeni, pe care i-am întîlnit în cursul dimineţii în faţa magazinului şi care comentau întîmplările din noaptea trecută, surprinşi în mod vădit, pe de o parte de îndrăzneala hoţilor iar pe de altă parte de lipsa de vigilenţă a celor puşi să asigure paza?

Într-adevăr, stîrneşte mirare cum, pe o arteră de circulaţie atît de importantă cum este Calea Dorobanţi, chiar şi după orele 23,00, în imediata apropiere a unei instituţii de proporţiile şi importanţa Televiziunii, în imediata vecinătate a Pieţei Aviatorilor, unde în mod permanent se găsesc lucrători ai miliţiei, s-a putut petrece un asemenea fapt?

Cine cunoaşte cartierul respectiv, foarte central dealtfel, vede deseori lucrători ai miliţiei în preajmă şi, prin aceasta, trăieşte un sentiment de securitate, de linişte pentru avutul obştesc ca şi pentru cel personal, pentru propria sa viaţă. Străzi bine luminate, trafic rutier intens. Aceiaşi oameni se întreabă acum, în mod justificat după părerea noastră, unde se aflau lucrătorii miliţiei în acea seară la orele 23,00?

Cum a fost posibil, ne întrebăm încă o dată, ca strada — locul de muncă al miliţienilor atît ziua cît şi noaptea — să fie atît de pustie, de „insensibilă" încît răufăcătorii să-şi poată face de cap, mai ales că gardul care separă magazinul de stradă este (pe strada Pangratti) foarte aproape de Calea Dorobanţi şi măsoară peste 2,50 m, cerînd, prin urmare, un efort şi un timp nu prea scurt pentru a fi escaladat.

Desigur, un rol important în sprijinirea activităţii organelor de miliţie trebuie să îl aibă colectivitatea civilă în ipostazele ei diverse, dar tot atît de adevărat este că răspunderea principală în preîntîmpinarea, descoperirea şi combaterea infracţiunilor — mai ales de asemenea proporţii — o are miliţia însăşi.

Cum a fost posibil ca, de această dată, vigilenţa şi perspicacitatea unor lucrători ai miliţiei să se lase depăşite de acţiunile unor elemente antisociale, cînd noi ştim prea bine că, în atîtea alte ocazii, miliţia şi-a dovedit capacitatea de a interveni, prevenind numeroase încălcări ale legii ori sancţionînd prompt pe făptaşi, cum dealtfel se poate vedea şi din pagina de faţă?

De asemenea, ne punem întrebarea: cum a fost posibil ca, la orele prînzului, ieri, miercuri 9 noiembrie, comandantul adjunct al şefului Miliţiei Capitalei, col. Corneliu Diamandescu, să nu fi fost încă informat despre cele petrecute? Fiind vorba despre un fapt întîmplat într-un cartier atît de binecunoscut, de populat şi de circulat, o asemenea neinformare ne apare de-a dreptul surprinzătoare. Afirmaţia colonelului Diamandescu, potrivit căreia în ultimele patru zile nu se înregistrase nici o spargere pe teritoriul Bucureştilor, apare astfel, după cum am arătat, în total dezacord cu realitatea.

MANOLE CARŢAN ■

Fapte care au primit riposta miliţiei

JEFUIRE A AVUTULUI OBŞTESC. În dimineaţa zilei de 27 octombrie a.c., în apropierea comunei Pietroasele, judeţul Buzău, a fost găsit în stare de comă Balaban Teodor, 57 ani, prezentînd multiple leziuni în regiunea capului, fiind internat în spital. Cercetările au stabilit, că în timp ce susnumitul era în serviciul de pază pe terenul C.A.P. a surprins un individ furînd porumb. Infractorul l-a atacat pe paznic şi apoi a fugit. În urma măsurilor luate; organele de miliţie l-au identificat operativ pe infractor, care este Răduţă Teodor, 30 ani, şef de manevră în staţia C.F.R. Ploieşti, domiciliat în comuna Ulmeni, judeţul Buzău. Este cercetat în stare de reţinere, urmînd să fie trimis în instanţă.

TÎLHĂRIE. Rădoi Petruş, 28 ani, din comuna Floreşti-Prahova, este cercetat în stare de reţinere pentru infracţiunea de tîlhărie. Acesta, în seara zilei de 25 octombrie, a acostat victima în faţa bufetului din comuna Floreşti, a condus-o pînă în dreptul locuinţei sale, după care a atacat-o cu un corp contondent. După ce a jefuit-o de unele obiecte ce le avea asupra sa şi îmbrăcăminte, a transportat-o, în stare de inconştienţă, între liniile C.F.R. pentru a lăsa impresia că a căzut din tren. La domiciliul autorului au fost găsite obiectele victimei.

TENTATIVĂ DE OMOR. Mărgineanu Ambrozie, 23 ani, din comuna Sînmartin, judeţul Cluj, muncitor la Şantierul Colibiţa al Trustului de construcţii hidrotehnice Bucureşti, în timp ce se afla sub influenţa băuturilor alcoolice, în apropierea bufetului din Staţiunea balneoclimaterică Colibiţa, în urma unor discuţii contradictorii cu Ţifu Marius-Ilarian, 53 ani, din comuna Prundu-Bîrgăului, judeţul Bistriţa-Năsăud, i-a aplicat acestuia o lovitură cu un cuţit. Victima a fost internată în stare gravă în clinica medicală din Cluj-Napoca. După comiterea faptei, autorul a dispărut din localitate, dar a fost prins operativ de către miliţie şi este cercetat în stare de arest, împreună cu organele de procuratură.

SPECULĂ CU BUNURI DE PROVENIENŢĂ STRĂINĂ. Miliţia judeţului Prahova a început urmărirea penală împotriva numitului Ion Victor, 32 ani, din Bucureşti, lăcătuş la Trustul de instalaţii şi automatizări Bucureşti şi a surorii sale, Ion Maria, 39 ani, din comuna Valea Călugărească, casnică, pentru infracţiunea de speculă cu produse de proveniență străină (carpete, cuverturi, feţe de masă etc.). De la cei în cauză au fost ridicate în vederea confiscării bunuri în valoare de 49 000 lei şi suma de 26 350 lei, provenită din vînzarea unor produse.

Hoţ bătrîn, hoţ tînăr, legea e una pentru toţi

Un om, mai degrabă mărunt, veştejit, năruit. Merge de parcă ar tîri de fiecare picior cîte o piatră de moară, merge de parcă n-ar vrea să mai ajungă nicăieri. De fapt, nici nu mai are motive să se grăbească. Ultima oară a fost condamnat la 3 ani şi 8 luni pentru furt calificat în dauna avutului obştesc. Pe 13 august crt., ca urmare a decretului de mare omenie privind eliberarea şi integrarea socială a delincvenţilor s-a întors acasă. Şi, fiindcă nu avea o casă, fiindcă stătuse prin penitenciare ani şi ani, ca urmare a şase condamnări, cîte avusese pînă acum, la 42 de ani, a primit de la stat şi o casă, o garsonieră, unde să aibă a se întoarce de la muncă. Numai că Nicolae Avramescu tocmai de muncă s-a temut întotdeauna. Astfel că, după două luni şi jumătate de vagabondaj, o vreme în care s-a tocmit, pe ici pe colo, pentru o slujbă uşoară, de paznic — să fie, adică, el, lupul, paznic la mioare — iată-l din nou în arest, cu şanse bune să nu-l mai părăsească pînă către bătrîneţi. E veştejit şi năruit pentru că alcoolul dărîmă chiar şi flăcăi mai tari.

În noaptea de 31 octombrie, după ce-a turnat în el nişte spirtoase, a intrat pe nici o uşă în magazinul nr. 92 din Galaţi, de unde a încercat să iasă uşurel, împovărat de butelci, după cum urmează: una sticlă votcă rusească, una sticlă votcă poloneză, una sticlă de coniac „Tomis", una sticlă whisky chinezesc, un salam de Sibiu, 9 cutii de sardele şi o roată de caşcaval. Un furt, cum puteţi aprecia şi dumneavoastră, pe gustul unui om subţire.

Nu e cazul totuşi să ne legăm de gustul lui Nicolae Avramescu, pentru că ultima lui găinărie ar putea să arate nu ştim ce umor. În realitate, viaţa lui şi cu atît mai mult aceste ultime luni n-au absolut nici un pic de haz. O viaţă nenorocită. Omul e atît de abrutizat de băutură, întreaga lui fiinţă e atît de otrăvită, încît e de ajuns să simtă abur de votcă şi o şi ia razna. Tovarăşul lt. col. Nicolae Buturcă — biroul cercetări penale, Miliţia municipiului Galaţi — îl vorbeşte cu un soi de amestec de severitate şi bunăvoinţă. „Măi, Nicule, ce să ne facem noi cu tine? Tu nici n-apuci să ieşi la lumină, că te şi întorci". Nicolae Avramescu recunoaşte tot. „Corect!" zice. E multă smerenie în vorba lui, ai putea crede că nu doreşte altceva decît să ajute miliţia ca să facă lumină în propria-i viaţă. În realitate, cu tot aerul ăsta spăsit, cu toată umila lui înfăţişare, numitul Nicolae Avramescu e un om de care-i bine să te fereşti. În noaptea în care a spart magazinul, avea asupra lui 1 375 de lei, bani proveniţi nu se ştie din ce, bani care, după spusa dumnealui, se adună în buzunar fără să ştie cum.

Lt.-col. Nicolae Buţurcă are o foarte mare experienţă profesională. Tot urmărind şi anchetînd oameni de felul lui Avramescu, a îmbătrînit parcă mai repede decît se cuvenea. „Noi am înţeles şi am sprijinit acest decret cu toată convingerea. Mulţi, foarte mulţi oameni cu păcate şi le spală acum muncind bine acolo unde au primit de muncă. Dar cu alde Avramescu, oricît te-ai strădui, e mai greu... Unul din colegii noştri s-a ocupat personal de viaţa lui, să i se dea o casă şi aşa mai departe. Totuşi, cum să-i luăm circiuma din cale? E bolnav rău din cauza băuturii. Vai de ficaţii lui de om. Dar, legea e lege. Fapta lui se cheamă furt calificat şi pentru hoţie va plăti".

Am scris mai mult despre Avramescu, fiindcă istoria lui e oglinda a ce-or să ajungă o seamă de tineri nărăvaşi, care au înţeles tocmai pe dos actul de umanitate al statului. Unul din aceştia se cheamă Gheorghe Romeghie. E un puştan de 18 ani, zvelt, numai fibră şi nerv, cu mers de atlet şi figură nevinovată. Figura omului căruia absolut pe neaşteptate i s-a întîmplat un lucru despre care gîndea că i se întîmplă doar altora. Tata lui Romeghie e om gospodar, stimat la locul de muncă. O soră are serviciu, mama treburi-le acasă, ca să se simtă toţi bine. Băiatul a făcut o şcoală profesională. De fapt, urma s-o termine, dar tentaţia infracţiunii s-a dovedit mai puternică. A risipit cîteva sute de lei şi mai bine lunar — bani de buzunar daţi de ai lui ca să aibă cu ce-şi petrece ziua — a furat nişte sticle de ulei, a spart nişte geamuri de automobil, l-a ademenit pe un străin într-un loc dosnic ca să-l bată şi să-i jefuiască, a furat un ARO ca să se plimbe prin ţară. Cînd a săvîrşit actul de tîlhărie era aproape beat. Cînd a plecat să fure maşina era beat.

Locotenentul Gheorghe Gali, ofiţerul care conduce ancheta în cazul lui Romeghie, e tînăr, foarte tînăr. A făcut tot ce trebuia ca să nu aibă conştiinţa încărcată cu vreun ucru neluat în seamă. I-a cunoscut familia, prietenii — şi pe cei buni, şi pe cei răi — vecinii. Gheorghe Romeghie stă adîncit în scaun, apăsat de o sută de ani de ruşine. „Uite, măi, îi zice locotenentul Gali, e posibil ca judecata să decidă să-ţi ispăşeşti pedeapsa în mijlocul unui colectiv de muncă, să aibă ei grijă de tine, să te ţină din scurt. Asta însă o va hotărî judecătoria".

Gheorghe Romeghie recunoaşte. Priveşte în pămînt, evită să se uite în ochii celui care i se adresează. Înţelege, în sfîrşit, ceea ce cu puţină grijă din partea familiei şi a oamenilor printre care a trăit, ar fi trebuit să înţeleagă mai demult şi anume că nimănui nu-i este permis să calce legea fără să sufere aspra ei dreptate. Ca şi Nicolae Avramescu, Romeghie a crezut că-şi poate face viaţa cum poftеşte, prin furt şi violenţă, că rostul oamenilor legii e doar acela de sfătuitori amabili şi perseverenţi. Sigur, între altele, ei sînt şi oameni cu sfatul bun dar, înainte de toate, sînt cei care îi apără pe cetăţenii cinstiţi şi paşnici. Sînt chiar legea.

ION POPESCU ■

Escapade extraconjugale şi „cîntări" la buzunarele călătorilor

Două au fost întîlnirile mai de soi, ca să zic aşa, pe care le-am avut sîmbătă seara, 5 noiembrie, cînd, pînă tîrziu, spre miezul nopţii, i-am însoţit în munca lor pe lucrătorii de miliţie ai sectorului 1 din Capitală.

La circa nr. 2 aveam să fac cunoştinţă cu un trio format din **Maria Badi**, căsătorită cu tinichigiul Paul Ioana de la „Ciclop"-Berceni (am înţeles, după spusele ei, că încearcă o a doua căsătorie, prima eşuînd din motive pe care nu mi le-a explicat), **Adriana Schneider**, căsătorită de numai o lună şi jumătate cu numitul Gangureanu, care lucrează la Depozitul de vinuri din Răzoare, şi **Gheorghe Lăzărescu**, electrotehnist la I.C.C.F.-Bucureşti.

Toţi trei, prieteni din copilărie. Bineînţeles că asta nu este nici pe departe o vină. În respectiva sîmbătă, Gheorghe Lăzărescu avea o zi liberă, o recuperare. Maria Badi, la fel (lucrează la căminul Spitalului nr. 9 din Berceni). Adriana Schneider, care, după căsătorie, nu a apucat încă să-şi schimbe buletinul şi, deci, şi numele, se află în concediu legal de odihnă (lucrează ca dactilografă la Institutul de medicină legală). S-au întîlnit, deci, aceşti prieteni din copilărie cam pe la ora 10 şi s-au gîndit să meargă cu o ocazie pînă la Sinaia unde să bea cîte o bere. Mi se pare că dacă aş folosi cuvîntul **straniu** aş fi oarecum deplasat sau naiv. Pentru întoarcere au folosit acelaşi mijloc, autostopul, care s-a nimerit a fi maşina unui cetăţean străin. Pînă în acest moment, relatarea mea nu are nimic surprinzător. Dar, înainte de a ajunge la circa nr. 2 de miliţie, Lăzărescu, alintat cu numele de Gigi, rupe o fotografie care îl înfăţişa pe posesorul Fordului cu număr străin, iar pe spatele fotografiei respectivul cetăţean străin scrisese clar: „Te iubesc, Mary!" Afirmaţia tînărului Gigi, cum că fotografia i-a fost dăruită lui, mi se pare cel puţin ciudată. I se mai spune lui Gigi şi Mary, neapărat cu y? În legătură cu „ocazia" care i-a dus pînă la Sinaia, părerile sînt împărţite. Adriana susţine că au apelat la o dubită, un fel de I.M.S., pe cînd Mary susţine că s-au deplasat cu o Dacia-1 300. Oare nu cumva s-au deplasat cu aceeaşi maşină în care au fost surprinşi la întoarcere? M-aş mai putea întreba şi ce anume au făcut, cu exactitate, cele două femei căsătorite la Sinaia, dar, întrucît mi-a fost dat să aud zeci şi zeci de rugăminţi, chiar şi cu lacrimi în ochi, ca nu cumva soţii să afle cele întîmplate, înclin să cred că sînt mult prea multe lucruri necurate în toată această „nevinovată" escapadă la Sinaia.

A doua cunoştinţă de sîmbătă seara avea să se numească Vladislav Năstase, 23 de ani, fără ocupaţie, tînăr cu armata terminată, cu diploma de bacalaureat în buzunar. 1,87 înălţime, suplu, îmbrăcat cu o foarte frumoasă haină de piele. Dacă l-aş fi întîlnit pe stradă aş fi crezut că e cel puţin student. Dar dacă l-aş fi întîlnit într-o aglomeraţie şi ar fi pus ochii pe buzunarele mele, le-ar fi golit într-o clipă. Care va să zică, simpaticul Vlady este hoţ de buzunare. A fost prins în flagrant delict în maşina 34, la Universitate, cînd a fost sustras un portmoneu din buzunarul unui ofiţer. Vlady, hoţul de buzunare, vorbeşte calm, curgător, coerent şi regretă imens faptul că a fost prins. Peste numai cîteva minute se bucură că a fost prins. Cum aşa? „De cîntări (aşa îi se spune furturilor de buzunare în argou, n.n.) mă ocup numai din iunie, cînd am ieşit din armată. Nu m-a învăţat nimeni. L-am văzut pe unul cum fura şi l-am imitat. În maşina 34 am căzut în mod întîmplător. Nu eu furasem portmoneul ofiţerului, ci altcineva care a fugit. Portmoneul a fost găsit în celălalt capăt al maşinii. Dar eu aveam asupra mea alt portmoneu, fără nici un fel de acte, pe care-l săltasem de la o femeie în vîrstă. Aşa am fost dat de gol. Dar e bine că m-au prins. Începînd chiar din această clipă, cu „cintarea" am terminat-o. Vreau să o apuc pe un drum drept în viaţă. Ce bine era dacă aş fi fost prins chiar de la bun început, de la prima mea acţiune! Vă promit în mod solemn că după ispăşirea pedepsei ne vom mai întîlni. Voi fi cu totul şi cu totul alt om. Nu ştiu dacă este cineva în stare să înţeleagă cîte lucruri mi-au trecut prin cap în cele cîteva ore de cînd am fost prins. Parcă mi s-a luat o ceaţă de pe ochi".

Oare se poate da crezare spuselor acestui tînăr care se consideră un fost hoţ de buzunare?! Poate că da. Răspunsul ni-l va oferi viaţa, aşa cum tot viaţa va decide dacă grupul celor trei prieteni din copilărie a înţeles că nimeni niciodată nu se va face părtaş la escapadele lor misterioase spre Sinaia sau cine mai ştie unde.

VICTOR NIŢĂ ■

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC

Renoir
Fascinația verii

1.

Dacă, în cazul lui Renoir, sîntem tentați să ne amintim mereu ce povestesc biografii, aceasta se întîmplă din pricină că viața lui deține cheia pentru înțelegerea operei lui. Cel care a fost calificat în școală drept un copil „vesel, dar serios", a rămas astfel toată viața. Și întreaga lui pictură este „veselă, dar serioasă". Veselă, pentru că acești trandafiri care umplu pînza ca o muzică roșie sînt tandri și luminoși. Serioasă, pentru că ei au fost pictați de un om care a sfîrșit în cîrji ca Botticelli, dar care, spre deosebire de Botticelli, nu s-a îndoit niciodată de dreptatea frumuseții. Mizeria și boala n-au lăsat urme în pînzele sale. Cu mîna infirmă, Renoir pictează trandafiri. El rămîne senin și atunci cînd la 71 de ani nu se mai poate servi de brațe și, aproape paralizat în fotoliul său, lucrează cu penelul ținut între singurele două degete care au încă suplețe : degetul mare și arătătorul... Cineva care ar gîndi ca Schopenhauer nu s-ar putea apropia de pictura sa, deoarece prima condiție pe care o pune această pictură nu este cunoașterea legilor esteticii, ale desenului și ale culorii, ci capacitatea de a iubi viața. Filosofii absurdului nu vor găsi în opera vastă a lui Renoir nici un argument pentru raționamentele lor. Dimpotrivă, totul în această operă, și arborii și fructele și florile și oamenii pledează aceeași cauză : a soarelui și a inimii care nu poate rămîne indiferentă în fața frumuseții lumii. O livadă înfloritâ, un drum arcuind prin ierburi, vegetația caldă și senzuală de la Estaque, femeile care spală rufe într-un rîu sau altele care se scaldă, un colț de stradă din Alger sau fructele de miazăzi arzind și luminînd pînza, toate sînt argumentele unui artist care a avut vocația fericirii. Și care nu s-a plîns niciodată. Nici cînd în atelierul lui Gleyre folosea tuburile de culori aruncate de alții și care nu erau complet golite, nici cînd picta mereu aceleași flori pe porțelan la manufactura din Sèvres, nici cînd a înfruntat foamea alături de Monet, nici cînd i-au fost refuzate pînzele la Salon. Și va fi același, mai tîrziu, cînd va pătrunde cu opera lui la Luvru în timpul vieții, prin derogare de la regula potrivit căreia pentru a obține această onoare trebuia să fii mort de zece ani. De la începutul la sfîrșitul carierei sale de pictor, Renoir n-a făcut decît să adune pe pînză dovezi despre faptul că viața merită să fie iubită. Opera lui e un univers în care nimic nu ne amenință și nu ne jignește. Și totul stimulează recunoștința pentru viața ce ne-a fost dată și pe care, pentru a o merita, trebuie în primul rînd s-o iubim. Există, pare să ne spună Renoir cînd îi privim tablourile, nu pentru a face dizertații despre absurditatea lumii, ci pentru a pune în locul îndoielilor un buchet de trandafiri, dacă mîna tremură și nu mai poate înfrunta apa grea de soare sau amintirile. Cum scria Octave Mirbeau, întreaga sa viață și întreaga sa operă sînt o lecție despre fericire, el fiind, poate, singurul mare pictor care n-a pictat niciodată un tablou trist... Mai tîrziu, Braque va afirma că arta e o rană transformată în lumină. Dar să nu ne grăbim să acordăm numai rănilor acest privilegiu. Iată-l pe Renoir, pe acest pictor „vesel, dar serios" găsind în chiar bucuria sa șansa de a o transforma fără efort în artă. Fără efort, pentru că spre deosebire de pictorii triști care, vrînd să mărturisească o bucurie ridică tonul de teamă că nu vor fi auziți, el nu strigă ; i se pare mai convingător să vorbească normal. Bucuria lui seamănă foarte bine cu verile normale, cu ierburile care înfloresc pe toate colinele, cu arborii sub care și noi am privit lumea într-o amiază de vară cînd aerul vibra deasupra pajiștii calde sau deasupra unui rîu. Și tocmai pentru că sînt atît de simple, aceste bucurii sînt atît de convingătoare. E destul să deschizi ochii, iți spui, și să privești cu atenție, e destul să ai o inimă care să nu rămînă indiferentă pentru a transforma în artă tot ce vezi...

Cézanne se plîngea amical că „i-a șterpelit trucurile", dar Renoir n-are nevoie de trucuri. Aproape tot ce atinge el, dacă nu se preface în aur ca în legenda lui Midas, se preface în lumină. Regrete ? Greșeli ? Îndoieli ? Cuvinte străine de Renoir. Lui îi ajunge să picteze un fruct, o floare, o femeie pentru a ne sugera că în dezordine, în îndoială, în negație nu e nici o speranță și că putem miza numai pe frumusețe, pe ordine, pe iubire și pe recunoștință. De ce ne-am sfii să-l admirăm ? Într-o zi, un om de gust îmi șoptea într-un muzeu : „Vei zîmbi, dar mie îmi place Renoir". N-am zîmbit. Și mie îmi place. Iar despre viață, acest pictor fără pretenții de filosof m-a învățat, în felul lui, mai mult decît toate discuțiile savante despre nemurire. Cel puțin lecția pe care o repetă pînzele lui o cunoaște foarte bine. Nu e un condotier al senzațiilor. Culoarea lui nu arde cu violența pasiunii lui Delacroix. Nu e un tigru. Și nici un profet. N-are profunzimea lui Rembrandt. Însă mai mult decît orice alt pictor are darul de a cînta „fructele pămîntului" cum ar spune Gide. El știe că lumea este aici și că el se află pe lume pentru a o picta. Treaba filosofilor pesimiști, dacă vor să privească totul cu ochii Gorgonei. El n-are vreme pentru îndoieli. Sînt prea multe motive de bucurie în natură și nu vrea să piardă prilejul. Cu două tuburi de culori poate răsturna pe masă universul. Pictează trandafiri declarînd că face cercetări de tonuri în vederea unui nud. Și așa cum în serile cînd mergea la Café Riche răsfoia la întîmplare un mare dicționar în 17 volume, pescuind amănunte cu care în discuțiile din seara aceea își va „înfunda" prietenii, nu-și caută mult subiectele. De fapt, il caracterizează ceea ce mărturisea după „Judecata lui Paris" : „Ce ființe admirabile Grecii ! Existența lor era atît de fericită încît își imaginau că zeii, pentru a găsi paradisul lor și pentru a iubi, coborau pe pămînt. Da, pămîntul era paradisul zeilor... Iată ceea ce aș vrea să pictez"...

Firește, Socrate era tot grec. Și pe același pămînt unde zeii au coborît pentru a iubi s-au petrecut și crime. Dacă Renoir vede numai partea însorită a adevărului, să nu-i reproșăm asta. Să observăm că dintre trandafirii aurii și roșii nu se zărește nici propria-i mînă infirmă... Dar ce inimă îți trebuie pentru a alege numai fericirea mereu...

OCTAVIAN PALER ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pe ce fond rîdem

Am o prejudecată, nu în sens peiorativ ci în sensul unei convingeri de-acum cu vechime, a unei convingeri care de-acum a dobîndit rang de postulat : aceea că poporul nostru este — în privința umorului, a receptivității față de umor — departe de stadiul „în curs de dezvoltare" și este în chiar miezul stadiului „sensibilitate și rafinament". Cum mi s-a fixat în conștiință această convingere ? Ascultîndu-i pe oameni : fie muncitori, fie țărani, fie intelectuali ; fie puști sau pensionari ; fie personalități cu titluri sau oameni de rînd. Ascultîndu-i cum risipesc spontan replici de duh ; ascultîndu-i cum sintetizează într-o anecdotă dramatismul și măreția unui ceas al istoriei, sau o întreagă stare de lucruri a lumii, sau diferența specifică a unui personaj ; ascultîndu-i cum receptează azi glumacomentariu a unei întîmplări petrecute nu mai departe de ieri ; ascultîndu-i cum răspund încercărilor vieții și propriilor neputințe de moment cu umorul-vitalitate, cu umorul-înțelepciune, cu umorul-putere. Producători și consumatori de spirit ! Iar pentru ceasurile cînd oamenii aceștia mulți intră într-o sală de teatru și devin spectatori, e firesc să te întrebi : ce le dau lor, profanilor, specialiștii în ale comediei : dramaturgii, actorii, regizorii ? Înaintea vreunui răspuns mai general, cîteva observații concrete la cîteva dintre premierele stagiunii :

La Teatrul Național din București, la spectacolul cu piesa „Cine a fost Adam ?" de Leonida Teodorescu, regizat de Cristian Munteanu, spectatorii rîd puțin, dar amar și profund. Pentru că umorul e pe fond tragic. Autorul a scris o dramă metaforică și a scris-o bine, dar îmi îngădui să cred, cu regret să cred, că a trecut pe lîngă șansa unei posibile — cumplite și sarcastice — comedii tragice. Dacă exact aceleași fapte, întîmplări, scene se desfășurau sub semnul unei excelente ironii — așa cum, de pildă, este scrisă și interpretată prima parte, aceea petrecută în timpul războiului, deci în condiții de mediu tragic, a rolului Daia, rol ce i-a revenit, fericit pentru rol și fericit pentru spectatori, actriței Adela Mărculescu — însăși tragedia era mai cutremurătoare și însăși metafora la care a ținut autorul era mai grăitoare, mai profundă Nu știu din vina cui, bănui că nu exclusiv a autorului, unele scene nu numai că se îndepărtează de metaforă, de inteligență, de umor deci, dar și cad într-un exces de explicații. De parcă spectatorul e prost și trebuie să-l dădăcești. Discuția, de pe la sfîrșitul piesei, dintre personajele Solca și Ralu ar fi jignitoare pentru public, însă nu este pentru că e purtată de Matei Gheorghiu și Constantin Dinulescu, adică doi foarte buni actori dintre acei care pot nu numai salva un șir de replici de prisos ci chiar și să le dea ceva farmec.

La Teatrul Național din Iași, la spectacolul cu piesa „Camera de alături" de Paul Everac, regizat de Călin Florian, spectatorii rîd tot rar, dar cu poftă, sănătos și eliberator. Pentru că umorul e pe fondul celei mai morale gîndiri, aceea numită în popor „de bun simț" Autorul a scris o dramă după toate canoanele dramei, dar a creat un admirabil personaj : Cristian, locatarul simbolic al simbolicei camere de alături, cameră-tezaur a intransigenței și locatar, vecin, cu care, măcar din cînd în cînd trebuie să mai schimbăm o vorbă, ca să ne încărcăm cu putere, adevăr și echilibru ; Cristian ne stîrnește rîsul, într-un mod dezinvolt : rostind adevăruri cu o tonică seninătate, cu un total firesc. Personajul — așa cum l-au gîndit regizorul și actorul Dionisie Vitcu — cred că-i o bucurie, poate chiar o surpriză, și pentru autorul piesei ; pentru că de-abia în interpretarea aceasta respectivul personaj se dezvăluie ca un autentic dialectician, ca un om eliberat de prejudecăți, ca un om îndatorat pînă peste cap față de el însuși, ca un om care a descoperit că propria perfecțiune și propria libertate sînt garanțiile, contribuțiile sale pentru asigurarea libertății și perfecțiunii celorlalți, a societății. Vitcu ne face o revelație : că personajul lui Everac are ceva din filosofia, din puterea și din farmecul lui Zorba, și, implicit că — împotriva unor păreri fără îndoială profesioniste și oneste — el a fost creat de autor ca personaj cu carne, oase, ideologie, și replici și nu doar ca idee, ca simbol, ca personaj care există în camera de alături dar nu apare niciodată în scenă, printre muritorii de rînd cu oscilații în conștiințe.

La Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, la spectacolul cu piesa „Muntele" de Dumitru Radu Popescu, regizat de Emil Mandric, spectatorii rîd mult, în hohote spontane, dar sincopat. Pentru că umorul e pe fond istoric și folcloric, și patriotic și meditativ. Autorul a scris — de dragul lui Dromichaites, regele șiret și înțelept al geto-dacilor și, probabil, din simpatie pentru Dürrenmatt — un „Romulus cel Mare" întors pe dos : Dromichaites știe că va învinge, nu că va fi învins, Dromichaites crește albine, nu găini etc. Și D. R. Popescu foarte bine a făcut, pentru că a dat mesajul lucrării sale nu numai ironie, umor, ci și optimism. Autorul — probabil de dragul blestemelor sarcastice ale lui Tudor Arghezi — a inserat în piesă litanii de blesteme severe, deci tot o întoarcere pe dos a unui mijloc scriitoricesc. Și D. R. Popescu foarte bine a făcut pentru că a creat un contrapunct grav, un fel de fond, pentru partitura lui Dromichaites (excelent interpretată de Horațiu Mălăele) și pentru că a valorificat o bătrînă dar și bogată sursă de înțelepciune și umor a poporului nostru.

Și-acum concluziile ! Prima : dramaturgii noștri contemporani scriu excelente scene de comedie în drame sau tragedii. A doua : am început prin a-mi recunoaște și explica o prejudecată, pentru că, în receptarea teatrului spectatorul nostru n-are nevoie de vreun fond explicativ : așa se și explică de ce la unele comedii rîde, însă rîde, gros, degradat de opera de artă, și de ce la unele drame sau tragedii — intitulate pe cît de modern, pe atît de neutru „piese" — rîde elevat, potrivit adevăratului său rafinament spiritual.

NELU IONESCU ■

Actorii Adina Popa și Dionisie Vitcu sau oscilația între bucurie și amărăciune pe fondul unui umor de calitate.

Pitești: Cu estrada, într-adevăr, nu-i de glumit

Aflăm de la Constantin Zărnescu, directorul Teatrului „Al. Davila" din Pitești, de la directorul adjunct Radu Baltazar și secretarul muzical, compozitorul Livio Bellegante, că secția de estradă a teatrului, înființată în 1958, și-a depășit planul de spectatori și de încasări pe anul în curs, situație îmbucurătoare și totuși deloc relevantă pentru impasul în care se găsește colectivul artistic în prezent. Ce-i drept, din planul de două premiere pe stagiune, secția de estradă și-a propus trei spectacole (titlurile provizorii) — „Cu Gigel nu-i de glumit", un concert spectacol axat pe probleme ale educației tinerețului, de Eduard Jurist, Constantin Zărnescu și Livio Bellegante, apoi „Homo-homini-glumețus" de Al. Constantinescu și Silviu Georgescu. Ne gîndim la semnificațiile titlurilor și aflăm de la directorul teatrului că titlul contează enorm.

Privind afișele unor spectacole în reluare : „Răpirea lui Cassanova", un soi de farsă muzicală cu o intrigă ieftină (confuzii de nume, substituiri de persoane), dar nu-i nici o grijă, totul se termină cu bine. „Do-re-mi și va mai fi" — „muzică ușoară în adevăratul înțeles al adjectivului, ne lămurește Livio Bellegante — șcheciuri, divertisment"... „Dar dansurile, baletul ?" „Da... pași". „După cîte știm, într-un spectacol de revistă muzica, baletul, ar trebui să conlucreze într-un chip fericit cu un text ale cărui virtuți să ne cîștige interesul".

„Sînt multe de spus în legătură cu omogenitatea trupei. Oricît am fi de altruiști, sînt balerine a căror vîrstă distonează frapant cu ceea ce știm noi că trebuie să ne ofere corpul de balet. Apoi soliștii și mulți alți membri ai colectivului cu studiile medii mereu în curs de terminare. Ce să mai vorbim de Institutul de teatru sau de Conservator ?"

Zăresc într-un colț o tăbliță, o cretă, un burete, strădanii ale secretarului muzical pentru a-l învăța pe cîntăreți alfabetul notelor. Parcurg bogatul program al unui curs de perfecționare profesională în care conducerea pune accent pe studiul individual și colectiv destinat membrilor formației orchestrale, soliștilor vocali, corpului de balet, instrumentiștilor, menit a ridica nivelul artistic al spectacolelor, menit a pune capăt dezordinii și indisciplinei și să insufle conștiința profesională artiștilor acolo angajați.

Desigur, există și insatisfacția generată de textele mediocre, de regizorii incompetenți. E o lume a textierilor la care, de voie de nevoie, recurgem. Cît miez ar căpăta un spectacol dacă am colabora cu scriitori, cu poeți autentici. Ei poate că și-au pierdut încrederea în revistă, dar de la ei și de la oameni dăruiți teatrului așteptăm cu adevărat revitalizarea genului. Ne trebuie un asemenea spectacol în care nimic să nu fie pretext ci doar artă cu mesaj", meditează Radu Baltazar. „Am abordat și o tematică majoră, cu conținut patriotic — intervine directorul teatrului, Constantin Zărnescu. **Cîntăm bucuria vieții** este un asemenea spectacol în care am colaborat și cu formațiile artistice de amatori".

Ne uităm prin text. Faptelor măreție le trebuie însă cuvinte măreție. Altfel nu convingem pe nimeni de nimic. Remarcăm însă prezența secției de estradă în multe întreprinderi ale Piteștiului, cum ar fi platforma petrochimică, Întreprinderea de autoturisme, I.C.I.L., renumărate turnee în județ, ca și în țară. Publicul are deci nevoie de spectacolul de estradă. Eforturi concrete pentru creșterea nivelului artistic revin și conducerii teatrului din Pitești.

Indiferent însă de toate cele relatate mai sus rămîne, credem, valabilă formula : cu estrada nu-i de glumit !

ADI CUSIN ■

Cînd se strigă „hei-rup", dar se amînă ridicarea greutății

„... un deziderat al criticii literare îl constituie..."
„... critica literară este chemată să..."
„...critica literară ar trebui să acorde o mai mare atenție..."

Am extras expresiile imperative de mai sus dintr-un articol al lui Alexandru Ruja (**Critica literară și promovarea valorii**, în **Orizont**, 8 sept. 1977), dar ele ar fi putut fi luate și din alte intervenții pe această temă apărute în presă în ultimul timp. Critica criticii și-a confecționat, deja, indispensabila frazeologie, pleonastică, ușor demagogică...

În ansamblul ei, dezbaterea a avut, desigur, un alt scop, pe care, în mare măsură, l-a și atins. Dealtfel, în principiu, o asemenea dezbatere nu poate fi decît benefică, deoarece echivalează cu un necesar moment de autocontemplație, de analiză realistă a ceea ce s-a făcut și de configurare, fie și în termeni utopici, a ceea ce se va face. Însă, așa cum se întîmplă de obicei, nu toți participanții la discuție respectă regulile jocului și, în primul rînd, regula de aur a oricărui dialog : **a spune ceva și nu a vorbi pur și simplu**. Iată, ca exemplu, un text semnat de Al. Săndulescu și intitulat **Act de cultură** (**România literară**, 15 sept.). Autorul reia adevăruri arhicunoscute despre critică, iar uneori chiar și menționează că nu face decît să repete ceea ce **s-a mai spus** sau ceea ce **se știe** : „Critica, s-a mai spus, este și ea creație, căpătînd, mai cu seamă în vremea noastră, semnificația unui fundamental act de cultură", și „A fi critic, se știe, înseamnă a emite noi puncte de vedere" În special, necesitatea aceasta, a emiterii unor noi puncte de vedere, este susținută într-un mod foarte convingător...

În multe articole se observă, apoi, o adevărată tehnică de eschivare de la luarea unei atitudini în problemele arzătoare și adeseori „spinoase" ale literaturii actuale. Se vorbește despre Boileau și Sartre, se invocă Antichitatea sau Renașterea, dar nu se face nici o referire la situații concrete, de azi, de la noi.

O altă formă de evaziune este aceea cultivată, printre alții, de visătorul poet Mihai Ursachi, care, în articolul său **Poezie și critică** (**România literară**, 20 oct.), nu scapă ocazia de a ține o prelegere despre... teoria relativității lui Einstein : „Era esențial pentru întreg sistemul fizicii, matematicii și al gîndirii umane a se ști dacă o bară măsurată în stare de repaos relativ pe Pămînt se scurtează cu adevărat sau nu în cazul că se deplasează cu o viteză foarte mare ; sau dacă timpul măsurat de două ceasornice identice, unul aflat pe Pămînt, iar altul într-un sistem cu o mișcare foarte rapidă față de observator, este același sau nu pentru cele două ceasornice".

Există chiar și cazuri în care unii autori consideră actuala dezbatere un prilej nimerit pentru a dezlănțui împotriva criticii atacuri furioase și absurde — asemănătoare cu mișcările dezordonate făcute de Polifem, după orbire, în căutarea lui Ulise. Un asemenea caz îl reprezintă „campania" declanșată de Traian Filip contra unor critici de prima mînă și deci contra spiritului critic în general, campanie a cărei vehemență nu se poate explica decît prin cine știe ce traumă... axiologică suferită cu ani în urmă.

Cum nu intenționez să mă lansez într-o critică a criticii criticii, mă limitez la aceste cîteva exemple, adăugînd, în încheiere, că însăși **prelungirea** la nesfîrșit a discuției teoretice a început să devină o piedică în calea actului practic. Se strigă mereu „hei rup", dar se amînă, fără temei, ridicarea propriu-zisă a greutății. Intenționînd, inițial, doar să-și regleze, din mers, orientarea, critica a rămas, absorbită cu totul de propria imagine, în fața oglinzii. Iar între timp, noi și noi „dosare" nerezolvate se adună pe masa sa. Ce fel de roman este, la urma urmelor, **Bunăvestire** de Nicolae Breban ? În ce măsură transformarea unor tribune literare de mare prestigiu — ca deja „tradiționala" cronică literară a lui Nicolae Manolescu — într-un carusel al semnăturilor mai mult sau mai puțin ocazionale s-a dovedit judicioasă ? Romanul **Clipa**, al lui Dinu Săraru, este la fel de dens și original ca **Niște țărani** ? Sau romanul **Doina Doicescu și Nelu Georgescu** de Marian Popa — satiră glacială, swiftiană a lipsei de identitate — merită doar recenzia plină de umor, dar complet incomprehensivă a lui Nicolae Ciobanu ? De ce se răspîndește, în special printre poeți, moda de a folosi drept titlu pentru cărți mediocre cuvinte mari și impunătoare, ca niște legitimații de liberă trecere ? De ce aceiași poeți, și alții, își îngăduie să fabrice, pe bandă rulantă, versuri informe despre tot ceea ce avem mai înălțător ? Cum se face că nu mai scrie nimeni — sau aproape nimeni — despre „opera" lui Virgil Teodorescu ? Iată numai cîteva dintre nenumăratele întrebări concrete care așteaptă răspunsuri concrete.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Nonsensuri editoriale

Cartea, oricît s-ar spune altfel, atîta vreme cît este un obiect confecționat, care acumulează o cantitate de muncă a diferiți factori, reprezintă o marfă, un bun de consum. Un obiect de consum este definit cantitativ, dar, în cazul unui produs spiritual, mai ales prin calitatea și noutatea lui funcțională. Cartea reprezintă, din acest punct de vedere, un statut dublu : prin calitatea textului și prin calitatea cărții propriu-zise, că obiect. Nu rareori, între cele două serii de criterii se nasc tensiuni. Apar cărți proaste ale unor autori de duzină în condiții grafice excepționale, apar capodopere în condiții mizerabile. Apare pe hîrtie ordinară **Iosif și frații săi** de Thomas Mann, apar cărți cu cotoare detestabile, pe care ți-e rușine să le așezi într-un raft, cum sînt majoritatea exemplarelor **Operelor** lui Pliniu cel Tînăr sau a celor din seria de studii și eseuri de la Editura Meridiane, consacrate, prin ironie, tocmai artelor vizuale. Apar, în fine, romane legate, dintre cele pe care le citești o singură dată și nu le mai redeschizi, și în schimb nu sînt legate lucrări științifice, bunăoară cele din colecția studiilor și eseurilor de la Editura Univers, cărți care sînt instrumente de lucru și trebuie mereu reluate.

Dar încă nu acestea sînt problemele esențiale ale calității cărții, în raport cu acelea ale calității textului, domeniu în care absurdităților nu mai pot fi justificate prin determinări tehnologice.

O observație ușor de făcut este că astăzi există o dublă viziune asupra calității textului prin criterii financiare. În primul rînd, autorii sînt diferențiați prin calitate : există opinii aproximative asupra unui scriitor bun și a unuia mediocru, și scriitorul bun este mai bine plătit decît acesta din urmă. Paradoxul apare în momentul în care un scriitor bun scrie cărți proaste, el fiind plătit ca scriitor bun, și nu pentru respectiva carte proastă. O aberație consecutivă provine din cealaltă perspectivă asupra calității : un scriitor bun e plătit de stat mai bine decît unul prost, dar statul cheltuiește în procesul editorial exact aceiași bani pentru un scriitor bun și pentru unul prost. Printr-o reglementare oarecare, pagina de carte tipărită costă treizeci și ceva de bani, indiferent de conținutul ei, dacă autorul e Eugen Barbu sau Eugen Zehan. Astfel se face că o carte de circa două sute de pagini de Marin Preda costă tipografic cam tot atît cît un roman dintr-o colecție de fictiuni polițiste autohtone, la un tiraj egal. În aceste condiții, un succes editorial poate deveni, prin exigențele autorilor mari, aproape un insucces financiar... Ar fi cazul să se elimine acest nonsens, stimulîndu-se calitatea prin prețuri diferențiate în ceea ce-i privește pe marii autori, practică dealtfel curentă în întreaga lume.

O altă aberație provine din aprecierea diferită a textului poetic în raport cu restul. O pagină sau un rînd se calculează la numărul de semne pentru proză sau teatru, și prin numărul de versuri considerate rînduri pentru poezie. În lipsa criteriului calității, și mai ales în circumstanțele prosperității poeziei moderniste, disproporțiile devin absurde. Să presupunem că o replică dintr-o schiță de Caragiale și dintr-o piesă de Shakespeare este **Da**. Să mai presupunem că același cuvînt constituie un vers dintr-un poet contemporan. În cazul unui Shakespeare sau Caragiale, vor fi considerate și plătite patru semne (cuvîntul plus linia marcînd dialogul și punctul), iar în cazul poetului Tîrgiță același cuvînt va fi considerat un rînd și plătit de circa 15 ori mai mult, dacă un rînd conține 60 și ceva de semne... Poate că într-o asemenea aberație trebuie căutată și obstinația unor prozatori de a scrie romane groase, ba chiar volume groase de poezie.

În domeniul traducerilor sînt aberante discriminările între poezie și proză, în dauna ultimei, plătită de circa zece ori mai puțin. Aberația provine tocmai din ignorarea criteriului calității și mai ales a capodoperelor dificile. Cineva care traduce Hermann Broch e plătit cu cel mult 50 la sută mai mult decît traducătorul lui Dumas sau al unui roman polițist. Comparația e încă mai strivitoare în raportarea cu poezia : dacă cineva și-ar pune în cap să traducă **Finnegans Wake** de James Joyce, ar primi oricum de cel puțin cinci ori mai puțin decît traducătorul Mariei Teresa Modiglioni Drăgan sau al lui Mimo Morina. Este de înțeles atunci de ce traducătorii tind către opere facile, de ce marile opere dificile nu apar în românește decît prin eforturile entuziaste și în același timp dezinteresate ale unor mari iubitori de cultură.

Ar fi bine deci ca în climatul general al luptei pentru calitate să se acorde mai multă atenție și stimulării calității cărții din unghiurile amintite.

MARIAN POPA

Ion Vinea la Capșa
Văzut de SILVAN

CRONICA LITERARĂ

Eugen Negrici: „Expresivitatea involuntară"

Un concept ca «expresivitatea involuntară» ni se pare de la început prea larg. Atît de larg, încît el nu mai delimitează nimic. Mai ales autorul n-are o idee clară despre literatură. S-ar fi cuvenit să precizeze mai întîi ce nu este literatura sau, cel puțin, ce nu este valoare. Or, el face o singură restricție oarecum utilă, atunci cînd afirmă că n-a avut în vedere decît texte, nu opere întregi. Aplică însă procedee totalitare. Mai mult, renunță definitiv la noțiunea de talent ca factor de disociere (în accepție lovinesciană), fără de care știm prea bine că foarte ușor nonsensul poate fi luat ca sens. În schimb, absolutizează lectura ca relație de consum. Consecințele vor fi aproape absurde. Evident, noi nu credem în cititorul genial. Chiar și ideea unei interpretări deschise, după modelul «operei deschise» a lui Umberto Eco, a fost fructificată rigid. Trebuie să existe și aici o limită : nu putem atribui orice fel de semnificații operelor. În sfîrșit, oricum le-am suci noi, creația precede lectura.

Desigur, autorul pare mult mai rezonabil cînd vrea „să pună în evidență noutatea vechimii" (p. 29) sau cînd scrie că „mereu alte semnificații expresive ne e dat să descoperim în textele analizate de oricît de pătrunzători critici din trecut" (p. 27). Numai că istoria literaturii nu devine prin aceasta un simplu joc al șanselor. Îndeosebi literatura minoră nu mai are nici o șansă. E cazul apoi să ne întrebăm : cine nu are astăzi loc de Călinescu și Lovinescu — după autorul nostru „nume fatale" ?

Eugen Negrici are pretenția de a descoperi mereu noi posibilități ale operei. Dar de fapt acestea nu sînt decît posibilități ale criticii, ale tehnicii de investigare. Pentru literatura veche cel puțin ne așteptam la o poetică intrinsecă textelor, nu la una de împrumut. E drept că tehnicile stilistice au evoluat spectaculos în ultimul timp. Textele au rămas totuși aceleași. Inutil să le „modernizăm". Autorul pune prea mult savantlîc în comentariile sale. Se potrivea aici o percepție mai curată.

Trecem peste unele exagerări cum ar fi aceasta : „După milenii de cultură, totul semnifică, chiar și deficiențele". Ne dăm seama însă că expresivitatea involuntară este totodată o categorie polemică. Autorul deduce din Hugo Friedrich o poetică a disonanței, pe care o aplică mecanic și la procesul lecturii. Ca atare la nivelul receptării va fi preocupat în special de efectele de contrast și de-regizare a sistemului de așteptări. Alegînd texte în general lipsite de intenționalitate artistică, le integrează în alte contexte, în cît mai multe contexte. E vorba nu numai de o deformare programatică, dar și de o integrare exclusiv prin **contrast**. Ceea ce va provoca tensiunea negativă, atît de mult întîlnită în poezia modernă. În acest caz, chiar o operă slabă poate avea o semnificație pentru cititorul format în gustul disonanței moderne. Or, e limpede că dacă textul respectiv e o nonvaloare, sensul obținut pe această cale se va dovedi în realitate un nonsens. Curios e că uneori și autorul nu se ia în serios decît pe jumătate și comentariul său devine subit de un comic involuntar. Pe de altă parte, se prea poate ca un cititor ultrarafinat să se copilărească uneori, descoperind voluptăți în texte situate la marginea literaturii : în textele de muzică ușoară, în rateurile de la „poșta redacției" sau în operele vechi de o stîngăcie firească. Dar o asemenea situație nu trebuie să ne încînte.

Dacă vom urmări acum partea aplicativă (cea mai vastă), vom fi încă și mai contrariați. Autorul se oprește mai întîi asupra literaturii vechi. Dincolo de multe observații pertinente, sînt și unele care nedumiresc. N-am înțeles ce poate avea comun Dosoftei (firește, un mare poet la vremea lui) cu „magia matematică" modernă ; sau niște producții atît de inocente ca textele istoriografice ale medievalității tîrzii, cu Urmuz, André Breton, cu „fantaziștii" din familia lui Adrian Maniu și I. Vinea. La fel, pe motivul dislocării compoziției și al ordinii înlănțuirii logice, **Alexandria** e raportată abuziv la metoda lui Marcel Proust. Capitolul despre **Istoria ieroglifică** se intitulează promițător **Romanul politic**. Pentru ca pînă la urmă opera lui Cantemir să fie așezată într-un context mai mult lingvistic prin Cohen, Jakobson, Todorov. Oricum, efortul ni se pare fără nici o noimă și pentru o teorie a lecturii (care ignoră valoarea intrinsecă) : cine mai citește azi **Istoria ieroglifică**, în afara cîtorva specialiști, care — bănuim — preferă mai degrabă contextul originar, istoric și filologic, nu pe cel propus de Eugen Negrici. Venind mai încoace și răsturnînd cronologia, Conachi, Bolintineanu, Teodor Șerbănescu sînt citiți în continuarea lui Sorescu. Argumentul e probabil același : realizarea în lectură a unei tensiuni negative. Cu tot excesul de înțelegere, ne convingem încă o dată că mai ales poezia minoră junimistă nu poate fi recuperabilă. În ce privește textele de muzică, ușoară sau cele ironizate atît de des la „poșta redacției", ele rămîn ceea ce sînt : niște versificări plate, inadmisibile ca literatură.

Ajungînd la sfîrșitul cărții, ne încearcă un sentiment de îngrijorare. Nu atît modelul de lectură în sine pare să fie de vină, model care teoretic nu e lipsit de o anume logică. Acuzăm însă ușurința cu care este incriminat talentul, ca și lărgirea excesivă a domeniului literaturii, în absența oricărui criteriu de valoare și de gust artistic.

CORNEL MORARU

Titanism și geniu

În vremurile noastre de-nflorire
cînd poți realiza totul chiar în clipa cînd ți-ai propus totul
geniul nu este o excepție nebunească
ci o necesitate excepțională a societății
și bunul suprem al patriei

Cei care se simt puternici sînt datori să-și rişte viața
la limitele tuturor experiențelor umane imaginabile
asemenea unor cosmonauți care s-ar pregăti
pentru o călătorie cosmică definitivă
Pe aceste vremuri de răscruce
ale destinului național și universal
este posibil să trăiască geniile și titanii
Cînd vremurile sînt imense
și oamenii pot crește pe măsura lor

Titanii de acum nu au nevoie
de protecția nici unei puteri,
ei pot trăi în libertate deplină atît în capitală
cît și la marginile țării sau oriunde-n țară
pentru că azi nu mai sînt duci
nici principi nici tirani nici regi
Puterea țării sîntem toți, poporul
Oriunde vom trăi în țară
vom fi acolo unde trebuie să fim, în mijlocul poporului
iar mijlocul poporului e pretutindeni în această țară
și pretutindeni este mijlocul puterii lui

Oriunde vom munci cu adevăr și cinste
vom fi acolo chiar la locul nostru
în mijlocul celei mai mari puteri
Puterea sîntem toți și prin aceasta
putem fi oricare atît de puternic
încît să nu mai fie nevoie de nici o putere dinafară să ne protejeze
Să ne protejeze împotriva cui ?
Puterile de care avem nevoie să ne protejeze cineva
sînt înăuntrul nostru
Chiar dacă nu sîntem titani,
o muncă pașnică și uriașă pentru folosul patriei
nu strică nimănui
Prin munca noastră fără de odihnă
avem datoria să rîvnim la titanism
Istoria va ști mai bine decît noi ce am fost și ce nu !
E necesar să trăim și să muncim
cu dăruirea totală, cu sacrificiu de viață și de moarte
trup și suflet pentru om
și pentru patria omului
La capăt va rămîne careva dintre noi în istorie
Marele, Singurul, Unul, cel Necesar
sau poate cel Simplu
Trebuie să fim spirite universale
asemenea marilor titani ai Renașterii
Pe aceste vremuri de înflorire a destinului românesc în lume
puterile noastre sînt la ele acasă
sîngele patriei arde în noi
ca în propria sa inimă
Trebuie să ne fie posibil totul

Sîntem datori ca în tot ceea ce facem
să muncim cu puterea de sacrificiu a eroului
să gîndim și să trăim cu conștiința de sine a înțeleptului
pentru a fi astfel oameni desăvîrșiți

Iată, acum trăim o realitate
pe măsura puterilor supreme
Pe vremurile-acestea poți fi geniu
fără neliniștea că lumea te va privi ca pe un condamnat
Avem nevoie acum de titanism și geniu
pentru că înseși vremurile sînt titanice și geniale

Nimeni să nu se grăbească
Cu deplină încredere în pacea lumii
e timpul să începem construcții uriașe
la care să participe șiruri întregi de generații

Artiști, săriți din somn ca arși,
e timpul capodoperei !

Numai cuceririle cele mai grele
numai victoriile cele mai tragice
se pot numi cu adevărat libertate
Nu vă trădați destinele
Cine nu se teme de sine însuși
nu se mai teme de nimeni
Cel ce-și trădează propriul destin
acela este trădător de țară

Geniul știe că libertatea este interioară
exterioară este doar necesitatea
iar omul cel mai liber înăuntrul său
e cel mai necesar în omenire.

ION ZUBAȘCU ■

Grigoraș Dinicu: „Memorii"

Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

• Fără a urmări strict cronologic biografia marelui violonist Grigoraș Dinicu (1889–1949), foiletoanele „Memoriilor" redau cîte un moment din viața și activitatea autorului Horei staccato. Chiar acestei piese de căpătîi a repertoriului violonistic românesc i-a fost dedicat foiletonul de debut al amintirilor, transcrise la cererea subsemnatului de pianistul Grigore Dinicu. Hora staccato s-a născut în focul Examenului de absolvență al Conservatorului din București (1906) ca piesă de bis (la insistența publicului care l-a aplaudat intens la Ateneul Român). Episodul următor a relatat angajamentul tînărului muzician (abia împlinise 18 ani) la celebra Berăria Gambrinus, printre susținătorii lui Grigoraș Dinicu numărîndu-se actorii Iancu Brezeanu și Aurel Athanasescu, dirijorul Alecu Bărcănescu ș.a., oamenii „casei" ce-l recomandaseră patronului pe neîntrecutul lăutar-creator.

VIOREL COSMA ■

Dacă în familia „Dinicu" muzica s-a perpetuat din generație în generație, iar unii dintre „Dinicu" au ridicat-o la gradul de artă, așa-zisul „mediu înconjurător" a avut înrîuriri esențiale și asupra lui G. Dinicu. Mahalaua Scaune, cum îi se spunea pe vremuri străzilor : Sfinților, Teilor, G. Saita, Bolintineanu, Melodiei, Caimatei, Bulevardul Domniței (azi Hristo Botev), Statuia Rosetti și Speranței, era locuită, aproape în întregime de lăutari. Pentru lămurirea dv. voi enumera pe acei care sînt înscriși cu litere de aur în cartea cea de generații întregi au rămas vii și nesterse și mai cu seamă în memoria lăutarilor actuali, precum și a folclorului contemporan.

A) Dobrică, excelent viorist : de la acesta maestrul G. Enescu este inspirat să înceapă celebra în întreaga lume, **Rapsodia în La maj**. Motivul este creația acestui lăutar Dobrică.

B) Costache Pompieru, tot viorist, șef de taraf, care cînta cu o extremă elegantă jocurile populare, el este autorul celebrei **„Hori a Pompierilor"**, intitulată după numele său de către contemporani. Și de la Pompieru, maestrul G. Enescu a spicuit un moment în geniala sa inspirație, **Rapsodia Română în Sol maj**.

C) Familia Ciolacu : Dănică, Fotache și Cristache. Trei frați. G. D. spunea, cînd se întîmpla să audă un lăutar (viorist) bun : Eu am învățat să **cînt românește de la nenea Dănică**, pe acesta să-l fi auzit, nu te mai sătura ! Îl doream la nesfîrșit, fiindcă în afară de stilul frumos cu care cînta, era clasic, avea inspirație spontană și aceeași Horă o transforma mereu în mai frumos și mai violonistic. Acesta a avut doi fii, care sînt decedați. Primul, Barbu, a murit în primul război 1916—1919 cînd a fost bombardat Bucureștiul de către Zepelin. Excelent violonist și bun amic de copilărie al lui G. Dinicu. Barbu a fost absolvent de conservator în promoția lui G. Dinicu. Al doilea : Alexandru, acesta a făcut o raită prin Franța cu un taraf condus de el. Și el a fost absolvent de conservator.

Iar ca să scriu despre Cristache Ciolacu, eu nu pot. Nu o pot face, fiindcă acesta a fost prea iubit și a provocat României titlul de Ambasador al strunelor românești. Iar Franța care a apreciat calitățile sale la Expoziția din 1900 din Paris l-a acordat (poate primului artist român) titlul de Cavaler al Legiunei de onoare. A avut un singur fiu, Manolică. A fost absolvent de conservator, contemporan cu G.D.

Dar Gheorghiță Dinicu ? Cumnat cu G. D., cine nu-l admira ! Ba la restaurantul **Epurescu**, ba la **Maior Mura** sau la **Prințesa** ? Era un virtuoz ! Era atît de dotat de natură cu un auz și cu memorie muzicală, încît atunci cînd dorea să învețe o nouă bucată, se ducea la o orchestră de notiști, o asculta și seara o cînta după note, dînd celor cu care cînta note. Cel ce i-a fost vioara doua (obligato) îi întorcea notele, nebănuind că acesta nu știa note. A trebuit să treacă vreo 12 ani pînă ce a aflat că șeful lui de orchestră nu știa note. G. Dinicu i-a fost ucenic. Stilul de virtuozitate al acestuia s-a întipărit adînc în felul de a cînta al lui G. Dinicu. Gheorghiță Dinicu a fost acela care i-a imprimat lui G. D. sentimentul numit **„à la tigane"**. De la Gheorghiță Dinicu avem o transcripție a lui G. D. a unei piese intitulate **„Căruța Poștei"**. El a avut 5 copii — trei fete și doi băieți. Alexandru Dinicu, care a fost pînă mai ieri șef de orchestră, Costică Dinicu, dirijor al Ansamblului Barbu Lăutarul și actual șef de orchestră. Urmează Năstase Găină, de la el avem celebra glumă versificată : „Și am fost la moși / Și-am luat un cocoș / Ah ! ce mai cocoș / Cum cînta la moși ?!" Melodia îi aparține. De aci îi revine porecla **„Găină"**. El ne dă pe cei doi fii. Costică și Gică, la fel și melodia „Cînd eram copii odată".

Constantin Ionescu-Găină, pianist rafinat, dotat cu o tehnică care uluiește, este actual membru al Uniunii compozitorilor. Și-a terminat studiile de pian la Viena cu celebrul prof. Licitinschy (?)

Gicu Ionescu-Găină, șef de orchestră, actual violonist-prim al Ansamblului de estradă. Membru al Uniunii compozitorilor. A ajuns în America pînă la Washington. Și-a terminat studiile de vioară la Viena cu marele profesor Ondricek.

Cine nu a cunoscut pe Costică Iordăchescu, contemporanul lui G. D. ? În timpul studiilor la conservator, Costică Iordăchescu a fost un adversar serios lui G. D. Azi, Costică Iordăchescu este un remarcabil șef de orchestră la unul dintre marile restaurante. Dar pe Jenică Vlădescu ? Cine are azi 60—65 de ani și nu-și aduce aminte cu plăcere de Jenică ? Acesta a cîntat la marile restaurante ale vremii sale.

Cine nu a trecut vreodată prin Str. Sfinților, aproape de colțul Bulevardului Domniței și fără să vrea a văzut o casă impozantă cu nr. 56 ? Cine ? Această casă a aparținut familiei Ochi-Albi. Dar cine a fost ?

Ochi-Albi bătrînul, Georges, a fost acela ce a compus : **Petite Causerie, Petite Conversation** etc., etc. El a avut 6 copii. Toți, băieți. Costică, violonist, a plecat în America f. tînăr, a murit acum vreo cîțiva ani în urmă. Nicolae a fost concert-maestru la violoncel al Filarmonicii din Los Angeles. Fost coleg la muzică de cameră cu G. D. în conservator. A murit în 1949 în luna aprilie în America. Fănică, decedat în 1948, a fost profesor de pian și corepetitor la Opera Română. Mitu — actualul concert-maestru la vioara II — la Filarmonică. Are un băiat care nu a îmbrățișat cariera de muzicant, făcînd ziaristică. Paul — violoncelist-prim al Societății de radio și talentat compozitor. Jenică — fost pianist care din cauza unui accident s-a lăsat de instrument. Dar vizavi de Ochi-Albi cine ședea la nr. 39 ? Nu știți, sigur nu știți. Ședea Sava Pădureanu. Cine a fost lăutarul țarului Nicolae II ? El a dus faima (dealtfel ca și Georges Ochi-Albi) muzicii românești în Rusia de atunci. Pentru felul său de a aprecia gusturile rafinate, în Rusia de atunci a existat : șampanie, ca și țigări de foi. Pădureanu a avut un băiat — Georges. Georges Pădureanu și-a făcut studiile de canto la Milano, la absolvență a cîntat și la Scala*), la fel ca și pe scena Operei Române. Însă **traiul** de care a suferit (blestemată boală) l-a făcut să abandoneze scena, dedicîndu-se compoziției De la el avem **„La noi sînt codri verzi de brad"**. Emilian Gheorghiu cel mai talentat și mai dîrz adversar al lui G. Dinicu. G. D. a terminat doar cu vreo 3—4 puncte mai mult ca Emilian. Azi Emilian Gheorghiu este prim-concert maestru la Orchestra radio.

Dar alți și alți lăutari care-i voi cita nu au locuit în același loc ? Și Costică Andreiaș, Piciu și Gogu Rădulescu (Boeru), acesta din urmă a cîntat cu G. D. vreo 30 de ani. Petrică Urziceanu (șef de orchestră f. cunoscut al vremii sale) care a abandonat meseria de „lăutar", devenind șef de muzică militară. Petrică „Gură de Aur", cînta f. frumos cu gura, de aci porecla publicului, însă prietenii din cauza conformației gurii sale îl porecliseră „Gură de cîine". Frații Panaitescu — Leonida și Iancu. Leonida care a murit în 1926 cînta așa de frumos cu gura, chansonette franțuzești, lieduri germane și cantonete italienești în text original încît marele Jean Atanasiu a spus o dată : „Cum aș dori să am dicțiunea acestuia care cîntă italieneste ca un fiu al Romei". Însă lîngă atîția buni și extrem de talentați lăutari, au mai fost mulți, dar ce era să fac, era să uit de Taraban și Ghiduluș.

Taraban era un excelent șef de taraf, era preferatul nunților și petrecerilor făcute de familiile de lăutari, însă ce era caracteristic la dînsul, era, că uita, era pururea f. distrat. Astfel mi l-a descris G. D. și pentru a da un exemplu de felul său, îmi reamintesc de o poveste care în lumea lăutarilor este vie și nestearsă. Iat-o : Într-o dimineață în cafeneaua lui Ion Dinicu, tatăl lui G.D. Taraban — cu țigaretul în gură — începe o zarvă și scandal, că cine l-a luat lui țigaretul. Știindu-l cît era de distrat cei de față și-au făcut cruce, jurîndu-se că nu știu nimic. El a propus atunci percheziție. Colegii și cei aflați s-au conformat, dar cînd veni rîndul lui G. D. (care era acum băiat de vreo 15—16 ani) acesta veni în fața lui Taraban cu o oglindă. Taraban îl întrebă : dar ce faci cu oglinda ? Doresc să te privești o clipă și apoi am să-ți spun cine ți-a luat țigaretul ! Cînd se privi Taraban în oglindă rămase perplex, cînd în sfîrșit își descoperi țigaretul.

Dar de Moș Zamfir să nu pomenesc nimic ? Moș Zamfir a fost acela care s-a bucurat f. scurt timp de talentul aceluia căruia el, Moș Zamfir, i-a fost primul dascăl de vioară lui G. D.

G. D. povestea într-un cerc intim acasă la dînsul : dacă doriți să știți de la cine am învățat să cînt la vioară, vă voi spune răspicat : de la Moș Zamfir. Tatăl meu plecase în Rusia să-și încerce norocul ca alți mulți de-ai noștri. Cafenelele noastre mergea tare prost, nici un lăutar și nici un „boer" întîrziat nu mai venea pe la noi de cînd tata plecase. Cauza era că mama nu dădea voie să se joace pe bani și nici băutură nu dădea, dar rămase ca un păzitor sau ca un edec al prăvăliei Moș Zamfir. Eu aveam pe timpul acela cam vreo 6 ani și cum Moș Zamfir era singurul nostru client și se plictisea probabil neavînd ceva mai bun de făcut, începu să-mi arate să cînt la vioară. Acesta este adevărul. Țin minte că atunci cînd am intrat la conservator aveam vreo 11 ani și Moș Zamfir mi-a făcut cadou un arcuș din lemn de trandafir. Cu acest arcuș am cîntat pînă ce mi s-a rupt în două. Nu l-am mai putut repara. Însă o coincidență extraordinară avea să mi se întîmple de două ori în viață. Cînd veni acasă în seara aceea mama îmi spuse : acum vreo două ore a murit Moș Zamfir. Era exact timpul de cînd mi s-a rupt arcușul.

Acum cînd dumneata cititorule ai apreciat unde a trăit G.D. cred că te vei apropia și mai mult, de cîtatul „Spune-mi cu cine te aduni, ca să știu cine ești". Deci, G. D. s-a născut și a trăit în auzul cîntecului popular. Talentul și munca sa însă l-au ajutat, și timpul l-a șlefuit, făcînd din dînsul, acea piatră nestemată cu care este împodobită coroana de lauri a muzicii populare românești.

(Va urma)

*) Este inexact !

Moș Zamfir și mediul înconjurător

Un pianist în plină afirmare

Şerban Soreanu

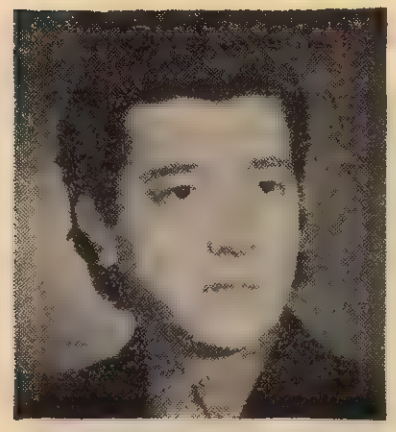

Nimic mai festiv decît culorile toamnei străbătute de sunetele orchestrelor simfonice, ale pianului şi viorilor, culori înnobilate de emoţia debuturilor, nisori de aur stîrnite acum, la deschiderea stagiunii muzicale ce ni se oferă cu un rod bogat.

Am grăbit şi noi către Sala mică a Palatului, unde în ciclul „După-amiezile muzicale ale tineretului" aveam să-l ascultăm la sfîrşit de octombrie pe tînărul pianist Şerban Soreanu susţinînd un recital de pian cu un repertoriu a cărui paletă i-a permis solistului de 28 de ani dezvăluirea capacităţilor sale interpretative.

Şerban Soreanu nu a avut pînă acum o evoluţie spectaculoasă, după cum însuşi mărturiseşte, lipsindu-i acel lanţ de întîmplări fericite care să-l propulseze, să-l impună atenţiei unui public larg, fapt care însă nu l-a handicapat. Cadru didactic, asistent de cinci ani la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, la disciplina muzică de cameră, Şerban Soreanu studiază pianul de la vîrsta de 4 ani şi jumătate. O evoluţie lentă, docilă, la locul ei, fără explozii dar cu acumulări calitative. Hotărîtor pentru drumul său a fost Liceul de muzică „George Enescu" unde s-a bucurat de îndrumarea unui bun pedagog, profesoara Stela Camenţă. Şi totuşi, o surpriză. În 1968, la concursul de admitere la conservator, intră ultimul dintre candidaţi. Prima sesiune corectează însă întîmplarea, semnificativă sau nu, proaspătul student obţinînd nota 10 la toate disciplinele. Şi va păstra o luminoasă amintire profesoarei sale Cecilia Mantta, semn bun pentru viitorul pedagog şi artist, Cel'a Delavrancea, eminent diagnostician al artei autentice, ascultîndu-l şi împărtăşindu-i din îndelungata şi valoroasa sa experienţă.

În seara zilei de 29 octombrie, Şerban Soreanu ne-a apărut pentru început cu o anumită răceală faţă de public, dar ceea ce părea la suprafaţă indiferenţă, chiar detaşare, nu era decît un refugiu în sine pentru a nu se lăsa covîrşit de emoţie. Primele note din **Suita în la minor** a lui J. Ph. Rameau au fost atacate cu deosebită siguranţă, cu nerv chiar, pianistul dînd dovada unei descifrări atente a textului, redînd cu fidelitate melancolia nu lipsită de galanterie, specifică secolului lui Rameau. Şerban Soreanu ştie să abordeze cu rigoare pasajele avintate şi optimiste ale textului, pentru ca apoi, cu o evidentă ştiinţă a trecerilor, să se lanseze dezinvolt în horbote şi dantelării. O anume luciditate stăpîneşte actul interpretativ, artistul nepermiţîndu-şi uitarea de sine, formaţia sa de pedagog lăsîndu-şi amprenta în cenzurarea interpretării, grăitoare în acest sens fiind **Couranta, Giga, Sarbanda I şi II, Veneţiana, Gavota** şi **Menuetul** — piese în primă audiţie de J. Ph. Rameau.

Disponibilităţile interpretative ale lui Şerban Soreanu s-au vădit însă cu mai mare claritate în **Sonata op. III în do minor** de Ludwig van Beethoven, una din cele 32 de sonate, scrisă cu puţin înainte de moartea titanului, o sonată grea ca un monument, cu multe dificultăţi pentru un tînăr interpret. Pătruns de puternicul dramatism al lucrării, cu o înţelegere matură a mesajului beethovenian, ştiind să puncteze prin pauze scurte, curajoase chiar, momentele dintre două stări, solistul îşi ia avînt din tenebrele sunetelor atingînd zonele rarefiate de înălţime ale sufletului. Cu o deschidere largă, Şerban Soreanu stăpîneşte claviatura, fără acea umbră de didacticism din piesele lui Rameau, creînd atmosferă. El a reuşit să se interiorizeze de această dată pentru a scoate la lumină strălucirea, vigoarea şi optimismul sonatei deasupra tumultului clocotitor dominant în opera beethoveniană, urcînd apoi pe culmile însorite ale nădejdii şi bucuriei. Şerban Soreanu trece cu bine pasajele de virtuozitate, uneori cu un aer demonstrativ, dovedind un exerciţiu îndelungat şi atent.

Repertoriul celei de-a doua părţi a concertului demonstrează, după cum ne mărturiseşte şi interpretul, o anumită concepţie în realizarea echilibrului tematic, mizînd pe un mare grad de spontaneitate şi în acelaşi timp, pe profunzime. „De pildă, în astă seară, am vrut să demonstrez, ne spune solistul, faptul că o suită de Rameau din 1706, nu e o suită epigonică creaţiei lui Bach, Haendel, Vivaldi, ci chiar o suită de Rameau". Şerban Soreanu ne-a introdus în lumea muzicii moderne, mai puţin accesibilă, dar a zilelor noastre, interpretînd în primă audiţie **Sequenza a IV-a** de Luciano Berio, **Mozaic** de Vlad Ulpiu, autorul fiind de faţă, şi piesele lui Nicolae Brânduş — **Cintec liric** şi **De fluier** pe teme din **Culegerea de cintece populare româneşti din Bihor** de Bartok. Strecurîndu-se cu repeziciune prin hăţişurile textelor (mîinile pianistului au ceva de fachir) putem înregistra mai mult dezinvoltura interpretării decît apetenţa la gen. Licăriri de candoare, brusc reprimate de asprime, un limbaj abstract, percutant şi totuşi nu întotdeauna comunicativ pe care solistul îl recunoaşte ca atare, dar căruia i se supune cu fidelitate. Aplaudat şi rechemat la pian, Şerban Soreanu îşi afirmă patetic dispoziţia sa pentru comunicarea explicită, directă a sentimentului interpretînd o piesă de un tulburător şi avîntat lirism — **Intermezzo op. 118 nr. 6 în mi bemol minor** de Brahms.

Şerban Soreanu n-a participat la concursuri. A susţinut doar un concert cu orchestra de studio a Radiodifuziunii sub bagheta lui Ludovic Baci, în 1976, cînd a interpretat **Concertul pentru pian şi orchestră de coarde** de Dan Constantinescu, apoi cîteva recitaluri la Filarmonica din Bucureşti, la Rîmnicu Vîlcea şi Braşov.

Şerban Soreanu este mai mult decît o promisiune. O spune concertul la care am asistat, o spun cele cîteva generaţii de studenţi pe care el îi pregăteşte în spiritul adevărului ce se roteşte prin muzică.

ADI CUSIN

Dialog

Luiza Predescu, Cenaclul literar „Cicerone Theodorescu", Tîrgovişte : Ambele poezii trimise la îndemnul lui Adrian Păunescu sînt „centrate", cum obişnuia să spună regretatul poet Dragoş Vrănceanu, pe două simboluri care relevă un început de gîndire poetică, fapt notabil pentru vîrsta şi experienţa dv. literară. Numai că, în timp ce analogia „piatră-cuvinte" ca şi metafora polarizatoare „o mînă întinsă", nu reuşesc, din punct de vedere filosofic-umanist o deschidere prea largă, poezia „Toate fîntînile tac", pe care o şi reproducem, e mult mai sugestivă, ideea fiind bine condusă pînă în finalul la fel de bine găsit, ca un punct geometric.

Valentina Pagu : Unele tentative de a vă desprinde din limbajul comun al compunerilor de început parcă se întrezăresc în „Barbaţii" („Ne uită pe umerii mingilor") sau „Frumosul" („Frumoşi bărbaţi sînt aceia ce cresc odată cu temeliile caselor", ca şi versurile care urmează).

Elena Ştefan, elevă, clasa a VIII-a, Şcoala generală 69, Bucureşti. Dintre compunerile în versuri trimise peste nivelul curent întîlnit astăzi la mulţi şcolari cu dragoste de carte „Recunoştinţa luminii", prin cîteva versuri, ne semnalează o promisiune. E şi motivul pentru care o transcriem : În adîncuri e lumină, / Deşi raza de soare nu se încumetă / Să ajungă pînă acolo... // În pămînt străbunii vorbesc / Cu pietrele şi osîile, / Cu gîndurile şi privirile noastre. / Acolo, în adîncul adevăr / Eroii se bucură odată cu noi. // De aceea lumina ajunge / Mai pură, mai semeaţă / Şi înalţă frunţile ocrotitorilor noştri.

Dan Mucenic : Chiar şi fără scrisoarea de introducere v-aş fi recunoscut. Mănunchiul de poeme într-adevăr merita trimis, ele vădind un talent ambiţios, aspirînd la profesarea unor idei mai bărbăteşti. Uneori vă reuşeşte şi cîte o construcţie mai accidentată din punct de vedere al tehnicii poetice („Cîntec de-o zi"), chiar dacă elementele nu sînt totdeauna de cea mai bună calitate (Poezia care întruneşte cel mai concludent virtuţile dv. actuale ni se pare „Poet pe pămîntul iubirii"). Inspiratorul dedicaţiei, poetul de mari amplitudini filosofico-lirice, Geo Dumitrescu, v-a dat un elan, după părerea noastră bine pus în valoare.

Tudorică Şerbănescu : Pînă a ne parveni proza pe care ne-o vestiţi de la şapte poşte, şi nu cu buzduganul, ci cu cîteva desene care ilustrează una din pasiunile

„Puritate"

dv., nu putem decît să dăm curs dictonului latin **ut pictura poesis**. Deci, din „poeziile" în peniţă, încercînd să sugereze diferite stări de spirit, preferăm această efigie intitulată „Puritate". În cazul cînd veţi mai reveni în lucrări plastice vom consulta şi pe unul din maeştrii genului, colaborator al revistei noastre.

Iuliu Lucaci : Versurile rămîn deocamdată o simplă literaturizare a locurilor comune, poezia fiind mai curînd mimată decît descoperită, creată. Cînd şi cînd poate fi întîlnit şi cîte un vers notabil. Cît priveşte discuţia referitoare la viaţa culturală din comuna Zerind, unde lucraţi, cu toate bunele dv. intenţii, opiniile interlocutorilor, mai realişti se pare, vă contrazic (nu o dată) chiar în legătură cu expoziţia de pictură, merituoasă din cîte deducem, există anumite lucruri care nu sînt în regulă. Am prefera, de acea, un articol mai puţin încărcat cu vorbe mari şi consideraţii valabile oriunde şi oricînd, mai bogat în informaţii exacte în deplină concordanţă cu starea vieţii culturale la Zerind. Din încercarea dv. de a realiza o masă rotundă sau o anchetă intuim că există o conlucrare între un anumit număr de intelectuali români şi maghiari. Experienţa e într-adevăr interesantă şi relevarea ei mai concretă iarăşi ar putea să ne intereseze. Reveniţi deci.

Gruia Aneu (?) : Cu toate că dăm curs ceva mai tîrziu somaţiei dv. de a vă răspunde la observaţiile critice asupra unor imagini (trebuie să recunoaşteţi că e destul de greu, din punct de vedere tehnic în primul rînd, ca o scrisoare sosită pe data de 7 să şi fie comentată în numărul din 9), vrem să vă asigurăm că ele au fost citite cu luare aminte. Ceea ce n-am putea spune că aţi făcut dv., din moment ce, receptînd nişte poezii publicate de revistă, unele apărute chiar în această pagină destinată cu precădere începătorilor, aţi recurs la dislocarea unor imagini, altfel destul de izbutite, fără să le raportaţi la context. Ce vă supără, de pildă, la aceste versuri ale unuia din cei mai talentaţi poeţi tineri, student încă, Gabriel Chifu : „sublime ranite care gem de lumină". „sînt oceanul în care întunericul ca o barcă spartă pururi se îneacă". Lăsăm la latitudinea publicului care, vorba dv. „la această oră, să ne fie iertat, este destul de cult şi competent a înţelege şi poezia în versuri albe", să aprecieze dacă imagini ca acelea de mai sus pot fi incriminate ca nereuşite, confuze, de nedorit.

Melania Arsene-Militaru : Notaţii lirice uneori pregnante, cu versuri care se reţin. Lipsesc ideile cu o bătaie mai lungă. Ceea ce nu ţine neapărat de modalitatea lirică predilectă dv.

Danca Opriţă : Deşi sînt mult prea frecvente unele motive livreşti, ca şi unele expresii mult prea insistent utilizate pentru a mai spune ceva („muzica sferelor", „demon al destinului", „cîntec de nimfe", „curcubeu de raze argintate"), ne-a reţinut atenţia prima dintre poezii, fără titlu, o meditaţie nelipsită de un anume relief al gîndurilor rostite.

Paul Dan, Bucureşti, **V. Bistriţeanu**, Bucureşti : **MAI TRIMITEŢI ; Nicolae Noja**, Bucureşti, **M. Florinel**, Brăila: **DEOCAMDATĂ NU.**

NICULAE STOIAN

* * *

Ştiu ce-a fost mîine,
dar niciodată n-am să pot înţelege
ce va fi ieri.
Şi m-o cuprins tristeţea
de depărtare şi de necuprins,
o dorinţă nebună
de toamnă şi de umbre ei albă.
Jocul cuvintelor ploaie
mă înlănţuie
şi devin un nor
plîngînd peste marginea abisului.
Plouă.

DANCA OPRIŢĂ

Toate fîntînile tac

Toate fîntînile tac
îngenuncheate în izvoare
la vremea cînd luna
se-ncercănează pe unde.

La rădăcina nopţii
cîntă un orb
de dragoste
şi de jale
singur...
Şi nimeni nu-i potoleşte setea
şi fiecare fîntînă se ascunde,
dar el cîntă
cu ochii în sus
singur şi amar, amar...

În fiecare fîntînă
tremură luna
şi pe cumpăna fiecăreia
se leagănă teama de soare,
dar orbul cîntă
cu ochii în sus
doar întunericul lui ştie
ce punct să fixeze în gol.

LUIZA PREDESCU

Poet pe pămîntul iubirii

Lui Geo Dumitrescu

Poetul nu poartă spadă, iar libertatea de-a trage cu puşca
e-a vorbelor doar, grele de patimă, sens şi-adevăr,
el trăieşte-n cîmpie, logodindu-şi privirea cu floarea de măr,
cuvintele sale refuză mînciuna, ţarcul dogmelor, cuşca,
el trăieşte în sate de munte, cu gîndul ca aerul munţilor — tare şi pur,
în oraşe trăieşte — cu fraţi şi părinţi muncitori,
ca un ogor iubeşte ploile şi-aşteaptă ca un copil căderea marilor ninsori
se regăseşte-n pîinea de grîu nou şi în tot ce e muncă şi dragoste-n jur.
Cînd scrie, poetul îşi cheamă în preajmă cuvintele toate,
cu sufletul — pană le-alege şi-aprinsul poem
se naşte puternic din ceea ce-am fost, ce vom fi, ce sîntem —
poemul libertăţii şi-al vieţii pîn'la moarte
pe-acest pămînt de care se leagă pe veci
iubirea de dreptate, încrederea-n lumină şi omul de-omenie.

DAN MUCENIC

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Un japonez la Los Alamos ?

Toate oraşele lumii au neliniştea lor ; Los Alamos, oraş în plin deşert, e şi el neliniştit. Dar dintre toate neliniştile oraşelelor şi satelor risipite pe pămînt, cea de la Los Alamos mi se pare cum nu se poate mai ininteligibilă. Ce nu-i lasă să doarmă pe oamenii de acolo ?

Oamenii dorm liniştiţi la Los Alamos. Casele sînt înlesnite. Străzile sînt sigure. Restaurantele sînt curate. Bucătăria mexicană e excelentă. Bibliotecile sînt culte. Magazinele sînt pline. Oamenii nu sînt proşti. Există aici mulţi savanţi. Există cîteva orchestre de cameră. Se cîntă Mozart şi Beethoven. Se fac baluri. Se face dragoste. Se fac copii. Se iese la pensie. Se moare în pace. Se merge la cimitir. Se merge la nuntă. Se merge la muzeu. Muzeul e mîndria celor din Los Alamos. La muzeu se poate vedea macheta bombei care a distrus Hiroshima în '45 (numită Thin Boy) şi macheta lui Fat Boy, bomba aruncată peste Nagasachi, în acelaşi an. Pe un perete al muzeului este expusă fotografia echipajului de pe avionul care a lansat bomba la Hiroshima. Toţi băieţii surîd, ca o echipă şcolară de fotbal, peste timp, spre urmaşi. Cînd ieşi din muzeu, ajungi pe strada principală care se numeşte Trinity, în amintirea veşnică a primei încercări de explozie atomică, desfăşurate aici, la 16 iulie 1945, cu deplin succes. Los Alamos e oraşul natal al bombei atomice, în laboratorul de aici, în '43, Oppenheimer a început realizarea „proiectului Manhattan", cu ajutorul unor savanţi strălucitori, hotăriţi să distrugă hitlerismul european şi asiatic cu o armă pe măsura barbariei lui. Neliniştea celor din Los Alamos vine din această pace mai lungă decît un război de 30 de ani : oraşul lor nu intră în anonimat ? nu se apropie — tot mai apăsătoare — ziua cînd nimeni pe lume nu va mai şti unde e Los Alamos şi ce s-a petrecut cîndva, acolo ? Pe scurt, cum scrie **The Economist**, „gloria lui va mai supravieţui ea timpului care trece ? Nu trecutul ci viitorul neliniştește adînc pe cei din Los Alamos..."

Poate că mintea mea e prea europeană — dar nu înţeleg nimic. Nu înţeleg nimic din această neliniște care nu se leagă cu nimic de toate neliniştile, cunoscute, ale lumii pe care o înţeleg. Nu înţeleg de ce gloria celor din Los Alamos n-ar deveni eternă, pînă la incandescenţa unei şoapte : „Los Alamos, mon amour", dacă ei s-ar decide să uite că acolo, în preajma oraşului lor, a avut loc prima explozie nucleară. Poate că le-aş cere prea mult. Atunci ar mai fi o şansă — deşi nu uit cum au ratat o alta, cîndva, oferită tot de un european, pe nume Albert Camus. Acela le propusese ca înaintea aruncării lui Thin Boy să cheme acolo, în deşertul dintre Santa Fé şi munţii de purpură ai lui Sangre-de-Cristo pe toate căpeteniile inamicilor şi să le arate mai întîi lor ce-i aceea o explozie atomică. Savantul, după cum se ştie, ascultă rar de filosoful prea obsedat de consecinţe.

Dar dacă, spre slava veşnică al lui Los Alamos, s-ar ridica acum, în oraşelul paşnic, un spital, două, trei, pentru cei care încă şi azi sînt infectaţi şi se chinuie cu boala atomică ? Dacă măcar s-ar lărgi cimitirul pentru a îngropa o victimă, două, trei, dintre cei care încă mor — după cum înregistrează permanent „contorul" genotafului din Hiroshima — de moarte atomică ? Un japonez îngropat la Los Alamos... — o, prea curata angoasă planetară, prea complicata minte europeană, hrănită cu prea multe lecturi, de la Raskolnikov la „Hiroshima, mon amour", de la Ioanide la Faust.

RADU COSAŞU ■

Un Anuar al O.N.U. consacrat bilanţului îngrijorător al negocierilor de dezarmare

Este binecunoscută preocuparea pe care partidul şi statul nostru, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o manifestă faţă de proporţiile fără precedent, pe care cursa înarmărilor, în special a celor nucleare, le-a căpătat în ultimii ani, faţă de pericolul pe care aceasta o reprezintă pentru pacea şi securitatea popoarelor, pentru însăşi existenţa civilizaţiei umane. După cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu nu demult, „sîntem profund îngrijoraţi de accentuarea cursei înarmărilor şi ne pronunţăm ferm pentru trecerea la măsuri de dezarmare generală şi, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Nu avem nevoie, întreaga omenire nu are nevoie de noi arme nucleare, de bomba cu neutroni, de alte mijloace de distrugere în masă, de rachete care să ducă mai rapid la ţintă arme distrugătoare".

Prin intermediul diverselor publicaţii, al mijloacelor mass-media, opinia publică din ţara noastră a putut lua cunoştinţă de nivelul extraordinar al cheltuielilor militare mondiale ce reprezintă astăzi aproape 400 miliarde de dolari anual, povară economică dintre cele mai strivitoare pe umerii tuturor popoarelor. Se ştie totodată că diverse instituţii din ale ţări, între care cele mai cunoscute sînt Institutul de la Stockholm pentru cercetări asupra păcii (SIPRI) şi Institutul de studii strategice de la Londra (I.S.S.), publică periodic anuare care prezintă în mod detaliat proporţiile şi ritmul cursei înarmărilor.

Este de aceea cu atît mai firesc ca opinia publică din toate ţările să fie informată în mod obiectiv şi asupra rezultatelor care se obţin în negocierile de dezarmare care se desfăşoară în diverse foruri, în primul rînd în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, pentru a putea face o comparaţie a rezultatelor din acest domeniu cu proporţiile tot mai îngrijorătoare ale cursei înarmărilor. Pornind de la acest deziderat, România, în colaborare cu alte state, a iniţiat în cadrul Naţiunilor Unitei la sesiunea a XXX-a a Adunării Generale, din anul 1975, o dezbatere asupra căilor şi modalităţilor de creştere a rolului O.N.U. în domeniul dezarmării. Finalizarea acestei iniţiative a condus la hotărîrea de creare, cu începere de la 1 ianuarie 1977, a Centrului Naţiunilor Unite pentru Dezarmare, căruia, printre multiplele sarcini încredinţate, i s-a dat şi aceea de informare a tuturor statelor, a opiniei publice din toate ţările, asupra cursei înarmărilor şi a rezultatelor obţinute în negocierile de dezarmare.

În îndeplinirea mandatului încredinţat, la O.N.U. a fost dat publicităţii zilele acestea primul Anuar al Dezarmării al Naţiunilor Unite, care prilejuieşte o largă trecere în revistă a acţiunilor ce au avut loc în acest domeniu.

Un avion militar, producţie Boeing, dintre cele mai perfecţionate, dispunînd de o instalaţie radar specială, un nou mijloc tehnic de două ori periculos pentru umanitate: o dată prin cheltuielile solicitate de construcţia sa, povară care apasă pe umerii oamenilor şi, în al doilea rînd, o nouă „sabie a lui Damocles" care atîrnă asupra capetelor noastre. Un bombardier strategic costă dealtfel, după cum se ştie, cît o mare întreprindere care ar putea da de lucru mai multor mii de oameni. Din costul a 14 asemenea bombardiere s-ar putea hrăni timp de 12 luni 14 milioane de copii. Cheltuielile necesare şcolarizării pe timp de un an a 38 000 de copii sînt echivalente cu cele destinate construcţiei unui avion B 14 TOMCAT. Din cei 600 000 dolari cît se cheltuieşte în fiecare minut pentru înarmare, pe fiecare locuitor al planetei revine suma de 400 dolari anual.

Acest prim volum al Anuarului, pregătit de către Centrul Naţiunilor Unite pentru Dezarmare, consemnează principalele evenimente care au avut loc în domeniul negocierilor de dezarmare, atît în cadrul O.N.U., cît şi în afara sa, în cursul anului 1976. De asemenea, Anuarul include, pentru fiecare temă tratată, o scurtă prezentare istorică a problematicii respective. Anuarul cuprinde patru părţi mari care privesc : dezarmarea în general, dezarmarea nucleară, măsurile referitoare la armele ne-nucleare, şi alte aspecte, precum şi o serie de anexe ce prezintă diverse propuneri privind măsuri de dezarmare avansate de unele state, precum şi o listă a rezoluţiilor adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. pe această temă. Deşi volumul însumează un număr impresionant de pagini, 310, cititorul închide Anuarul cu convingerea că anul 1976 nu a reprezentat în domeniul negocierilor de dezarmare cotitura pe care toate popoarele o aşteaptă — trecerea de la vorbe la fapte, de la propuneri şi negocieri la măsuri efective, concrete de dezarmare.

Dealtfel, în prefaţa la Anuar, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, referindu-se la negocierile de dezarmare, arată : „De-a lungul anilor au fost încheiate unele acorduri de control al armamentelor şi de dezarmare, dar, în ciuda importanţei lor, acestea nu au condus la încetarea cursei înarmărilor, nici la realizarea unor progrese spre o dezarmare reală, sub un control internaţional efectiv. Lumea suportă încă povara şi primejdiile inerente unei curse a înarmărilor masivă şi în continuă creştere. Armele nucleare, capabile să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, continuă să fie acumulate iar performanţele lor îmbunătăţite. De asemenea, asistăm la o continuă acumulare de arme convenţionale tot mai sofisticate. În aceste condiţii, menţinerea păcii şi securităţii internaţionale şi chiar supravieţuirea umanităţii este în pericol".

Pe deplin conştientă de lipsa unor rezultate concrete în negocierile de dezarmare, România s-a pronunţat cu consecvenţă în favoarea întreprinderii unor paşi efectivi în această direcţie, avansînd numeroase propuneri şi sugestii. Toate acestea sînt conţinute, după cum se ştie, într-un document, de poziţie sintetic, prezentat în anul 1975 celei de-a XXX-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., intitulat „Poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, şi în instaurarea unei păci trainice în lume". Numeroase alte state au avansat, de asemenea, propuneri vizînd adoptarea unor măsuri de dezarmare generală şi completă, în primul rînd nucleară. În contextul desfăşurării în primăvara anului viitor a unei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. dedicate dezarmării, Anuarul Naţiunilor Unite privind dezarmarea subliniază o dată în plus necesitatea concentrării eforturilor tuturor statelor pentru scoaterea negocierilor de dezarmare din imobilism şi întreprinderii unor eforturi hotărîte, pînă nu va fi prea tîrziu, pentru eliberarea omenirii de povara şi pericolele cursei înarmărilor, de pericolul unui război termonuclear nimicitor.

Prin acţiunea sa de informare a opiniei publice asupra situaţiei existente în domeniul înarmărilor, a consecinţelor sale şi a măsurilor ce ar trebui întreprinse pentru oprirea cursei înarmărilor, Anuarul O.N.U. 1976 reprezintă un mijloc util de mobilizare a unor forţe sociale largi în favoarea realizării de progrese reale pe calea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare.

TEODOR MELEŞCANU ■

Întîmplări de fiecare zi

Ghid pentru istoria lacrimii

Cînd călătoreşti pentru a doua oară într-o ţară, începi să regăseşti lucruri ştiute, cunoscuţi, să cauţi însă, dincolo de toate, întîmplări noi, fapte care fac ritmul vieţii unui gazetar şi dau acea nerăbdare de a le povesti, de a le da un sens de circulaţie către oameni. Despre cîteva astfel de fapte aş vrea să scriu astăzi. Ele fac, prin ceea ce le poate uni, o istorie a lacrimii. Lacrimă, în înţelesul în care te apropii de o amintire privind-o prin lentila pură a bobului de regret ce ne-a fost adînc omenesc dat.

Westerplatte, lîngă Baltica, fortăreaţă-muzeu a Gdanskului e ca o inimă care bate pentru eternitatea ideii de libertate. Aici a început cel de-al doilea război mondial. Aici, o garnizoană mică a luptat în septembrie 1939 împotriva valului hitlerist ce se revărsa metodic spre Europa. De o parte, un maior cu 189 de soldaţi, un tun, cîteva mitraliere. De cealaltă, o armată echipată bine, vase de război, tunuri cu tragere lungă, avioane care fără teama replicii de pe pămînt, se lansau în adevărate excursii de distrugere.

Despre epopeea Westerplatte, despre semnificaţia ei în cronica rezistenţei poloneze s-a scris mult. Aş vrea să adaug doar imaginea de acum. M-a însoţit pe platoul deschis spre marea cea rece, unul dintre supravieţuitorii garnizoanei eroice : caporalul Bernard Rygelski. Un om bătrîn, care vorbea tot timpul despre camarazii lui cu un respect urcat în gesturi şi în ochi, atît de puternic încît aveam sentimentul că el nu fusese acolo. O întrebare m-a tulburat : participînd la o astfel de luptă, crezînd la fel, riscînd la fel, eşti mai puţin erou dacă n-ai murit ? Avea pieptul plin de decoraţii, le purta oarecum jenat. Ştia fiecare piatră, arăta parcă umbrele celor care au căzut. Marea, suprema clipă a vieţii lui fusese atunci, în acel septembrie. Destinul îl desemnase să rămînă pentru a povesti. Oamenii vin acum, ascultă, ei n-au trăit clipa, se emoţionează, înţeleg mai puţin sau mai mult, dar pe el îl văd. Ceilalţi sînt doar nişte nume pe monumente. Eroismul, ca un moment de vîrf, după care toţi cei care s-au identificat cu el, toţi cei ce l-au făcut, chiar dacă mai sînt, încep să poarte o tristeţe a lui, încep să moară puţin. Nu cumva, mintea noastră saturată de lecturi şi de imagini a început să pună semn de sinonimie între eroism şi intangibilitate ?

N. D. FRUNTELATĂ ■

Omul în societatea oamenilor singuri

În Elveția am auzit, în anii din urmă, un cuvînt nou, de negăsit în vreun dicționar: la suissitude. *Topind într-un termen trei noțiuni: singurătatea* (la solitude), *sinuciderea* (le suicide) *și Elveția* (la Suisse), la suissitude *tinde să definească o stare de fapt deloc accidentală în societatea elvețiană de astăzi: singurătatea insului într-un mediu pe care-l socotește tot mai ostil și care-i împiedică afirmarea.*

Fenomenul nu e însă nici pe departe propriu doar țării cantoamelor. Rubricile de fapt divers din țările occidentale îi circumscriu o arie largă de manifestare. Cu cîtva timp în urmă, ziarele americane relatau cazul unui automobilist rămas în pană de benzină în mijlocul cîmpului și care, disperat că nimeni din cei ce treceau pe lîngă el în goana mașinii nu opreau la apelurile sale, și-a pus capăt zilelor. Presa vest-europeană relata un alt fapt zguduitor, petrecut unui tînăr care, făcînd cu mina automobilelor ce rulau prin fața sa pe autostradă, a fost izbit de aripa unei mașini. Mîna i-a fost smulsă din umăr, dar conducătorul automobilului n-a găsit cu cale nici chiar atunci să oprească. Există o sumedenie de asemenea întîmplări relatate de ziare, prezentate de programele de actualități ale televiziunii. Dar aceste situații-limită nu sînt decît formele spectaculoase și de mare tragism ale fenomenului însingurării în societatea capitalistă, care se consumă zilnic, într-o infinitate de manifestări intrate în cotidian și, de regulă, în afara oricărui gen de publicitate.

Cunoscutul publicist francez Pierre Viansson-Fonté formula astfel o conduită de viață a ființelor alienate într-o societate ostilă omului: „Fiecare pentru el, fiecare în cochilia lui... Să încerci să rămîi deoparte, să eviți consecințele și șocurile, iar vecinul să se descurce singur și cu atît mai bine pentru el dacă reușește". De ce? Pentru că, opinează autorul citat, greutățile de natură economică și socială ale traiului zilnic sînt prea mari pentru fiecare. „Cele ce îi se întîmplă altora nu mă privesc și nu vreau să aud de ele, n-au nimic comun cu viața mea. Măsurile concrete privitoare la creșterea prețurilor, șomajul și condițiile de muncă, impozitul și creditul, iată probleme asupra cărora trebuie să te oprești doar o clipă, clipa în care să te întrebi: E vorba de mine? Da, mă interesează. În rest..." Dezarmantă, tristă, lipsită de perspectivă, primejdioasă atitudine. „Ea ține — scria de curînd „Le Figaro" — de fondul societății noastre. Nu mai sîntem capabili să ne unim. Nu mai știm chiar să ne găsim pentru a ne trece din mînă în mînă gălețile cu apă cînd casa e în flăcări. Singurătatea alergătorului de cursă lungă în societatea occidentală nu este „splendida izolare" de care vorbea cîndva atît de frumos un scriitor, ci realitatea tragică ce afectează destinele, atît de apropiate în ultimă instanță, ale unor indivizi ce aparțin uneia și aceleiași societăți: societatea capitalistă, societate a oamenilor singuri. Pentru toți aceștia, ca și pentru eroul lui Camus, soluția nu poate fi decît una: de a gîndi și de a întreprinde ceva nu în chip solitar, *ci* solidar.

CORNELIU VLAD ■

Paradoxuri ale supercivilizației

...Cînd armele devin un produs de vînzare ca oricare alta, cumpărătorul, sigur, nu poate fi decît unul „calificat"

● Paradisul mercenarilor

Știați ce înseamnă un cumpărător calificat? Nu e chiar ce ne-am aștepta, ci un băiat zdravăn, cu nervii tari, care știe să folosească cu egală îndemînare mitraliera, automatul, grenada și alte asemenea „obiecte" de consum. Respectivele oferte se află la dispoziția onorabililor cititori ai trimestrialului american „Soldier of Fortune", în traducere exactă „Mercenarul". Revista publică felurite lucruri interesante în legătură cu folosirea sus-numitelor obiecte de către sus-numiții băieți. Poligonul ideal de încercare ar fi, după părerea revistei, Africa australă. Interviul cu Nick Lamprecht, ofițer care se ocupă de recrutarea mercenarilor pentru armatele lui Jan Smith și Vorster, pledează pentru îngroșarea rîndurilor asasinilor plătiți, chemați întru apărarea „drepturilor omului". Rhodesia are multe lucruri de oferit mercenarilor albi „băuturi excelente, în special bere, o populație prietenoasă, o viață de huzur, mult teren deschis neaccidentat sau cu junglă." Cea mai bună glumă cu privire la acest „terra promessa" este însă cea referitoare la „populația prietenoasă". Ea poate reprezenta, în cel mai bun caz, cinci la sută din totalul locuitorilor. Pentru că restul de 95 la sută, situîndu-se din capul locului pe alte poziții, ori nu este considerată „populație", ori agenții recrutori nu vor să-i sperie din start pe virtualii „pistoleros."

● Rata sinuciderii

Reluînd o constatare a comitetului C.G.T. pentru problema forței de muncă, ziarul „L'Humanité" relatează o puternică dramă care a zguduit orașul Bron-Parilly, situat în apropiere de Lyon. În șase zile ale unei singure luni — octombrie — trei sinucideri cu o cauză comună: șomajul. La 16 octombrie dimineața, Michel Ayme, 35 de ani, s-a aruncat în gol din balconul apartamentului său, aflat la etajul 8. În ultimii ani, M.A. devenise ceea ce s-ar putea numai un șomer perpetuu. Scrie „L'Humanité": „Trei zile mai tîrziu, disperarea traversa strada...". Jean Paul Turette se spînzură cu o curea de ușa camerei sale. Situația familiei Turette: J. P.T. — șomer, o soră de 18 ani înscrisă și ea pe lista de șomaj, un frate mai mare, handicapat fizic, nu poate lucra. La 21 octombrie, un fost muncitor metalurgist, Hadji Malatjian, alege aceeași cale. Era tot șomer de mult timp, locuia într-un imobil sordid, fiind însă amenințat cu evacuarea și de aici, pentru neplata chiriei.

...Bron, o localitate mică, în care însă criza și urmările ei se văd în plină lumină, fără paravanele la care poate apela un mare oraș. La 16 iunie erau înscriși oficial 560 șomeri, iar la 3 octombrie — 877. Un grafic impresionant, un argument pentru „causa causarum" care a declanșat „săptămîna sinuciderilor" la Bron-Parilly.

● Mareea drogurilor

În Statele Unite există aproximativ 620 000 persoane care consumă în mod curent opium și derivate mai puternice ale acestuia. Anul trecut, Franța avea peste 100 000 consumatori de stupefiante, de cinci ori mai mulți decît în 1970. R.F.G. — 40 000, Olanda — 15 000, dintre care mai mult de jumătate la Amsterdam. De fapt acest port imens a devenit „placa turnantă" a mareei drogurilor în Europa. La capitolul „decese din cauza consumului de stupefiante": S.U.A. — 2 000 în 1976, R.F.G. — 325 în 1976, Franța — 59 în 1976. Se preliminează că în acest an „moartea albă" va face în R.F.G. peste 500 de victime. Numai la New York peste 1 000 de copii au fost născuți cu malformații deoarece mamele au folosit droguri...

Cifre înspăimîntătoare pentru o „boală" devenită business. Majoritatea victimelor sînt oameni tineri. Toate aceste date au fost furnizate de un raport al agenției O.N.U. pentru stupefiante, dat recent publicității la Geneva. La Geneva, orașul calm de pe malul Lemanului, centru diplomatic al lumii. La Geneva unde, scrie cotidianul „Tribune de Gèneve", numărul consumatorilor de droguri — inclusiv hașiș — este de 3 000. La Geneva unde se vinde și se cumpără, în special de către tineri între 18 și 30 de ani, cînepa indiană, heroina, cocaina, LSD-ul. Pe lîngă drogurile „clasice" apar și combinații noi, cum este „pilula Peshwar" — morfină medicală, subtilizată din spitale și amestecată cu un aditiv, care se vinde la Geneva cu 20 franci bucata.

Mareea drogurilor, în creștere continuă, mareea viciului și a dezumanizării, dar în același timp un strigăt care trebuie să trezească și să pună în lucru conștiințe. Pentru că cifre ca cele reproduse mai sus sînt un cap de acuzare. D. L.

„Suprimarea zgomotului prin zgomot"

O nouă modalitate științifică în acțiunea de combatere a zgomotului — despre care relatează revista „The Observer" — se experimentează, în prezent, la Universitatea Cambridge, în Marea Britanie. Prof. J. E. Ffowcs Williams crede că este posibil ca zgomotul să fie convertit în liniște, eliminîndu-se sursa de sunete inițială, prin suprimarea ei cu o sursă secundară generatoare de „anti-sunet". După cum este cunoscut, transmiterea sunetelor se face sub formă de unde de presiune, amplificate ori scăzute, în mod regulat, ceea ce presupune ca „anti-sunetul" să fie identic cu zgomotul nedorit, dar exact în contratimp, evoluția sa coincizînd cu punctele maxime ale undei sonore. Cele două surse de zgomot, suprapunîndu-se, s-ar putea anihila.

Profesorul Ffowcs Williams preconizează, de exemplu, ca la autocamioanele grele să fie atașate dispozitive „anti-sunet" pentru anihilarea zgomotului pe care-l produc, iar la locuințele situate pe arterele cu trafic intens să fie fixate instalații care ar reduce perceperea de către locatari a zgomotului străzii.

Prima încercare pentru a se dovedi că acest concept, atît de simplu, este corect a fost realizată. Ea privește suprimarea zgomotului de frecvență joasă al mașinilor care, în contrast cu cel de frecvență înaltă, poate pătrunde în clădirile din împrejurimi întocmai ca notele joase ale unui difuzor, care se transmit prin pereți cu mai multă claritate decît cele ridicate. Experimentele implică adaptarea unui ventilator care proiectează un jet de aer în camera în care se află mașina ce produce zgomotul. Undele de presiune produse de ventilator trebuind să fie aceleași cu cele ale zgomotului mașinii, dar în contratimp. Rezultatul a fost o totală ușurare, o anihilare a zgomotelor de joasă frecvență. Pentru a controla zgomotele de toate frecvențele însă, este mult mai dificil. În locul unui simplu jet de aer produs cu ajutorul unui ventilator, va fi nevoie de un difuzor foarte sofisticat, capabil să reproducă sunete cu mult mai fine decît cele ale unui difuzor stereo.

Principiul general de suprimare a zgomotelor prin zgomot a fost, deja, demonstrat în ce privește conductele de petrol. Se știe că în conductele de petrol se dezvoltă pulsații de presiune care se produc în permanență și care erup la capătul de ieșire cu o mare forță, distrugînd stațiile de pompare. Unul dintre colaboratorii profesorului Ffowcs, Malcolm Swinbanks, a reușit, pornind de la aceeași idee, să obțină generatoare de „anti-pulsații" și să le anihileze. Principiul a fost patentat de Corporația națională pentru dezvoltarea cercetării științifice. Aceasta i-a întărit convingerea profesorului Ffowcs, care declară că în anii ce vin „putem beneficia de mai multă liniște în jurul nostru".

MONDO UMANO ?

Flux și reflux

E un fapt binecunoscut că la începutul anilor '60 expansiunea economică nord-americană a avut ca efect, printre altele, și un flux accentuat al creierelor, cu deosebire dintr-o serie de state occidentale din S.U.A. Masivul „brain-drain" era determinat și de o bună publicitate a avantajelor cu care erau atrași savanții și oamenii de știință, cercetătorii și medicii etc. Se făcea multă vîlvă în jurul cîștigurilor mai mari pe care ei le puteau realiza în acest Eldorado al științei; se vorbea cu insistență despre accentuata lui receptivitate față de tot ce reprezintă inventivitate; se citau posibilități mari, diverse și eficiente de informare și cercetare oferite de institutele de specialitate de peste ocean. Regizat prezentate, situație facilitată și de acuta criză dintr-o serie de state vest-europene, aceste avantaje au determinat un aflux masiv în S.U.A. de cadre cu pregătire superioară care proveneau din Anglia, mai ales, Elveția și Norvegia ș.a. Acum un deceniu, ziarul londonez „The Financial Times" preciza că în anul 1968, în S.U.A., imigraseră 3 537 medici, 2 893 savanți, 8 822 ingineri și tehnicieni. Jumătate dintre ei proveneau din state în curs de dezvoltare (situație asupra căreia vom reveni) iar cealaltă jumătate din țările occidentale. Edificator, din această perspectivă, apare faptul că în S.U.A. în 1965 din Marea Britanie plecaseră 27 350 persoane. De altfel, între 1961 și 1966 aceeași țară pierduse circa 23 000 de cadre cu înaltă calificare. O atare situație a constituit un subiect de meditație îndreptățită pentru țările occidentale respective. Înainte de orice, ele aveau în vedere că Statele Unite beneficiau din plin de licențiați pentru a căror formare nu cheltuiseră nimic, imensele eforturi umane și financiare făcîndu-le practic statele din care aceștia proveneau. În legătură cu aceste implicații a fost mult comentat un studiu apărut (în 1968) în revista „Les Temps Modernes" și semnat de lordul Bowden. Concluzia lui Bowden este semnificativă: „Dacă vom capitaliza «valoarea» tuturor britanicilor care au plecat în S.U.A. de la sfîrșitul războiului vom ajunge la o sumă ce ne-ar fi permis să rambursăm cu ușurință ansamblul împrumutului primit în cadrul planului Marshall". Tot el preciza că, la ora respectivă, în Anglia costul formării unui doctor în științe era de 20 000 lire sterline iar contribuția în muncă și ideea acestuia de-a lungul vieții sale era estimată la peste 250 000 lire sterline. Astfel încît, lordul Bowden conchidea firesc: „De voie, de nevoie noi contribuim într-o măsură mult mai importantă la dezvoltarea industriei americane decît la cea a tuturor țărilor în curs de dezvoltare".

Și cazul Elveției era grăitor, țară din care, în 1968, peste 2 000 licențiați se aflau în Statele Unite ce încasau beneficii uriașe și de pe urma lor, fără să fi cheltuit un cent pentru a-i forma.

Însă a intervenit și reversul medaliei — refluxul. Recesiunea și inflația, în general, reducerea programului spațial, limitări drastice ale altor programe de cercetări au determinat refluxul creierelor. În ce direcție? După ce-și abandonaseră vetrele, după ce, prin fuga lor, contribuiseră la adîncirea decalajului dintre S.U.A. și țările lor de baștină, după ce, în felul lor, fuseseră atrași de permanența avantajelor oferite de economia americană, iată-i pe specialiști luînd drumul întoarcerii. Între timp și în economiile țărilor lor se accentua criza. Apoi, acestea, dorind „să umple golul lăsat de fuga creierelor autohtone, au apelat" la cele din statele în curs de dezvoltare, provocîndu-le pagube mult mai mari și generînd acel „brain-drain" la puterea a doua.

PETRE NICOLAE ■

Meciul cu o avancronică unică

O avancronică, la un meci programat peste patru zile ar putea fi o dificultate, mai ales în condițiile în care, la această oră, nu se cunoaște alcătuirea exactă a echipelor ce se vor înfrunta. În cazul partidei dintre reprezentativele României și Iugoslaviei, în ciuda însemnătății ei, avancronica este posibilă, chiar și în astfel de condiții, deoarece, indiferent de cel care o semnează, nu se poate concepe o altă poziție decît aceea a unei prestații valoroase care să-i ducă pe tricolori la victorie !

Și-atunci, de ce se impune, totuși, o astfel de avancronică ? Foarte simplu de explicat. Lumea fotbalului și, în cazul întîlnirii de duminică, aș îndrăzni să spun întreaga opinie publică autohtonă, sînt interesate, dincolo de pasiunile de club, dincolo de aprecierile nu totdeauna pozitive privind fotbalul, chiar dincolo de nivelul obișnuit al soccerului nostru, care, nu o dată, ne-a nemulțumit pe toți, să vadă luptînd cu dăruire și pasiune, echipa națională. Ce este această formație ? O colectivitate de sportivi, foarte restrînsă, ca număr, dar care, afectiv ne reunește pe toți prietenii sportului din această țară. De aceea, acum, nici vorbă să uzăm de obișnuitul calcul al hîrtiei, nici vorbă să comparăm rezultatele din palmaresul celor două competitoare, nici vorbă să recurgem la bagajul obișnuit al avancronicilor clasice. Pentru că duminică tricolorii vor trebui să evolueze dincolo de aceste criterii, adică dincolo de valoarea lor planificată, poate chiar peste acea valoare pe care jucătorii și-o cunosc cel mai bine. Va fi, cu alte cuvinte, întîlnirea cu fotbaliștii iugoslavi, proba autodepășirii, dar a unei autodepășiri care să pornească nu atît din rezervele fizice, tehnico-tactice, de o importanță ce nu se poate discuta, desigur, ci, mai cu seamă, mai presus de ele, din izvorul conștiinței. Al conștiinței că cei 11 care vor intra pe teren, ca și celilalți ce i-ar putea înlocui pe parcursul jocului, dețin, pe toată durata celor 90 de minute, întreaga pasiune pentru fotbal și sport a milioane de oameni de pe cuprinsul țării, nădejdea acestora că prin ei se va înălța în Argentina și tricolorul românesc, în ziua deschiderii Campionatului Mondial. Criticam, recent, în aceste pagini, incapacitatea unor echipe de club, de a se impune, pe terenuri străine, în jocurile de divizie și, printre explicațiile curente, cea mai des uzitată era aceea a ambianței locale, a legăturii cu publicul. Ei bine, de această dată, avantajul terenului ne aparține, cu tot ceea ce poate include el la nivelul unei țări întregi, cu orașele reprezentate în campionate, cu cele necuprinse în marile competiții, cu satele sale mari și mici în care duminică la orele prînzului toate conștiințele vor fi conectate la rețeaua afectivă care va porni de pe Stadionul „Ghencea" din Capitală, ca dintr-o uriașă centrală al cărei combustibil este voința de a învinge și al cărei produs trebuie să fie zîmbetul bucuriei, inegalabilul zîmbet al victoriei.

Ca niciodată, de cîteva săptămîni, în jurul echipei naționale a domnit liniște. O liniște ce s-a voit, mai ales după jocul de la Madrid, înțeleaptă. Este de așteptat acum, ca încărcătura morală, de aspirații și de nădejdi investită în unsprezecele României să nu-i inhibe pe fotbaliști, ci să-i poarte pe brațele bucuriei noastre comune, spre victorie.

VICTORIA va fi însă rodul muncii lor de pînă acum, al autodepășirii lucide din jocul cu o avancronică unică.

SUCCES !

EMANUEL VALERIU ■

Sub genericul Daciadei

Bistrița-Năsăud: Sportul, abia la start!

A spune că sportul bistrițean se află abia la începuturile sale ar fi o inexactitate, dar totuși un adevăr. Există, se știe bine, o relație directă foarte strînsă între baza materială și dezvoltarea efectivă a unei ramuri de sport, ca și a sportului în general. Și din acest punct de vedere, județul Bistrița-Năsăud n-a avut deloc o situație de invidiat. Pe tot cuprinsul zonei amintite n-au existat pînă nu demult decît două, trei terenuri de fotbal, cîteva terenuri simple, o singură sală de gimnastică și scrimă. În 1968, cînd, odată cu noua împărțire teritorială a luat ființă Consiliul județean pentru educație fizică și sport, cei cîțiva oameni care îl formau s-au trezit pur și simplu în stradă, fără un sediu măcar — dar chiar și fără bază materială sportivă proprie, întrucît, se spunea, Complexul sportiv „Progresul" (pe care se află și terenul echipei de fotbal locale, „Gloria") aparține orașului (adică fotbalului...) și mai puțin mișcării sportive propriu-zise ! Între timp lucrurile s-au reglementat, astăzi C.J.E.F.S.-ul are un sediu foarte frumos chiar la stadion, dar au apărut și alte baze sportive, majoritatea, bineînțeles, în orașul Bistrița. În ceea ce privește performanța sportivă, putine nume pot fi citate, ca portfanion al sportului bistrițean. Astfel, în 1958 Crista Maksai cucerea titlul de campioană națională și balcanică în proba de 100 și în cea de 200 metri plat, iar Ștefania Botcar participase cu doi ani înainte, în 1956, la Jocurile olimpice de iarnă de la Cortina d'Ampezzo. Mai pot fi citați, ca sportivi de renume care au crescut și au făcut primii pași în sport la Bistrița, tenismanul Radu Negulescu, schiorul Sorin Pașcu, atletul Adrian Gagea sau fotbaliștii Marcu și Horațiu Moldovan, afirmați la Cluj-Napoca. Și, din păcate, cam atît...

Astăzi există în perimetrul județului 141 de terenuri de fotbal (numărul satelor și comunelor e de 176), dar numai 24 dintre ele au primit certificatul omologării și doar trei posedă tribune. De asemenea, 151 de terenuri de handbal (21 omologate), 22 de baschet, 18 terenuri de tenis (10 cu zgură), 96 de volei, 12 popicării (una singură cu 4 piste), 19 săli școlare. În planul de dezvoltare a bazei materiale pînă în anul 1980 se află modernizarea a trei stadioane, construirea a încă șase săli școlare pentru educație fizică, a unei popicării și a unei săli polivalente avînd tribune care vor cuprinde în jur de 1 200 de spectatori, dar și o serie de baze sportive simple, ce se vor amenaja prin muncă patriotică. Au și fost astfel delectate un număr de 18 spații disponibile pe raza orașului Bistrița, care vor fi predate eventualilor doritori. O astfel de bază sportivă simplă, un adevărat model de urmat, există încă de acum în exploatarea C.F.R.-ului, care și-a construit prin efortul oamenilor muncii trei terenuri simple, o popicărie, o sală de tenis de masă și un bazin de 30 de metri. Cuvinte bune se pot spune și despre Asociația sportivă „Sănătatea", de pe lîngă spitalul județean, care a amenajat trei terenuri de tenis de cîmp — dar nu aceleași lucruri se pot aminti la alte întreprinderi, cum ar fi Întreprinderea de utilaje sau Cooperația meșteșugărească, al căror reprezentanți cer foarte multe în ședințe, dar nu realizează nimic practic, prin muncă proprie. Aici consimțămîntul primarului Andrei Weingärtner este foarte deplin — orice întreprindere doritoare să-și construiască o bază sportivă proprie va avea sprijin din partea consiliului popular, și un sprijin nu doar în sfaturi, ci în mașini și utilaje, în mijloace mecanice. Numai inițiativa lipsește uneori, din păcate, fiindcă fără îndoială forță de muncă s-ar găsi, bistrițenii fiind în general mari amatori de mișcare, de sport.

O fotografie oarecum simbolică pentru stadiul în care se găsește acum sportul în județul Bistrița-Năsăud. Copăcel-copăcel, ca și aceste speranțe ale sale, îi urăm să urce cît mai curînd pe podium

În ceea ce privește sportul de performanță, la Bistrița numai două sînt unitățile care pot emite asemenea pretenții. Este vorba de Clubul sportiv „Gloria" (ramuri de sport : atletism, box, haltere, fotbal, lupte și radioamatorism) și Școala sportivă Bistrița. „În general, ne spunea Alexandru Fabi, președintele clubului „Gloria", noi ne-am axat în activitatea de performanță pe copii și juniori. Avem un club foarte tînăr în care, cu excepția fotbalului, nu există nici un sportiv transferat din altă parte, așa cum nu există deocamdată (din nou cu excepția fotbalului) nici un sportiv senior ! Sîntem fără îndoială abia la început, dar dacă rezultatele copiilor și juniorilor noștri se vor menține, odată cu creșterea în vîrstă, la același nivel — vom putea vorbi peste cîțiva ani cu fruntea mult mai sus". Numele cele mai mari, în domeniul respectiv, din sportul bistrițean sînt Eugen Chivu (multirecordman și campion național de haltere, locul IV la C.E. și locul V la C.M. de juniori, desfășurate anul acesta la Sofia), Grigore Moruzan și Ahmed Murtezan (ambii tot haltere, din grupa inimosului antrenor Andrei Caraffa), apoi Toader Nap (component al lotului național de juniori la atletism), Gheorghe Bruj (luptător, cîștigător al titlului național de juniori la categoria sa), Ovidiu Zăpîrțan (boxer, locul III la campionatele naționale), Petru Marina (radioamator, singurul senior din această listă, cîștigător a două titluri naționale anul acesta). Din sportivii de la Școala sportivă Bistrița pot fi amintiți Dan Odorheanu (gimnast, component al lotului național de juniori), Felicia Sucean (atletă, locul 3 la sulița în campionatul național de copii), ca și întreaga echipă de orientare turistică de la Casa pionierilor, campioană națională la categoria copii și juniori. Aici lista trebuie să se încheie, nu fără a aminti însă despre echipa de fotbal, participantă cu frumoase rezultate în seria a III-a a diviziei B, ca și despre centrul de copii și juniori condus de antrenorul Radu Vianu, care posedă trei juniori în lotul național de perspectivă, pe numele lor Giță, Andrecuț și Nalat. Se speră că într-o zi acești juniori, sau poate alții, să izbutească să egaleze faima de care se bucură Victor Ciocan, renumitul golgeter al echipei de seniori, la 36 de ani împliniți.

Acestea fiind spuse, trebuie să subliniem și faptul că organele de sport județene (președinte Gheorghe Băloi) și-au dat seama că, odată sala polivalentă dată în funcțiune, n-ar cam avea cine... să joace în ea, în absența unor formații valoroase de jocuri sportive. Există o singură echipă de baschet, în divizia B, pe lîngă întreprinderea de sticlă și se vorbește despre înființarea uneia de handbal feminin, pe lîngă cea de confecții, „Netex". Dealtfel, handbalul bistrițean se află de-a dreptul la pămînt — și să nu uităm că de aici a plecat jucătoarea Bosi, componentă a lotului național !

În privința sportului de masă, a manifestărilor din cadrul „Daciadei" nici aici lucrurile nu stau cu mult mai bine. Este adevărat, nu există deocamdată o zonă de agrement în jurul orașului Bistrița — dar există nenumărate locuri minunate, într-un județ cu deosebite calități naturale. Iarna, mai cu seamă, bistrițenii ies spre platoul Fintinelelor, unde poți întîlni sute sau chiar mii de oameni pe schiuri. Este o tradiție frumoasă, dar ea ar trebui consolidată și mai mult, chiar dacă la nivelul școlilor generale există o mulțime de clase cu program de schi în timpul iernii. În sportul sătesc s-au făcut cîteva lucruri frumoase, cum ar fi **Cupa Nordului**, o inițiativă a județului Bistrița-Năsăud la care participă și județele Maramureș și Suceava, sau festivalurile cultural-sportive, desfășurate în mai multe comune ale județului. Se mai pot aminti „Cupa speranțelor" la handbal (deschisă școlarilor), sau cupele pe ramuri de producție (cea a forestierului, a minerului), dar în general activitatea încetinește, mai cu seamă în sectorul sportului muncitoresc, de multe ori și din cauza lipsei unui sprijin mai activ din partea celorlalte instituții ce-ar trebui să se numească interesate. O singură mare excepție în sportul de masă : organizarea în toamna aceasta a „Crosului tineretului", la care au participat, pe categorii de vîrstă, peste 3 000 de concurenți. S-au acordat cu această ocazie numeroase premii, unele chiar și pentru... note bune la învățătură. Încheiem aici analiza activității sportive din județul Bistrița-Năsăud, alăturîndu-ne și noi speranțelor exprimate de primarul Weingärtner, cu care am abordat și aceste probleme, după care chiar marea competiție națională „Daciada" va izbuti să formeze pe aceste meleaguri o mai mare tradiție sportivă, legată de o activitate reală, cît mai aproape de nivelul celei desfășurate în alte județe și față de care bistrițenii se află, deocamdată, la prea mare distanță. Pentru asta însă trebuie să se treacă de urgență la treabă.

DUMITRU GRAUR ■

DIVIZIA A

Lața, catalizatorul timișorenilor

BUCUREȘTI : Steaua — Politehnica Timișoara 2—2 (2—0), un meci submediocru, deși disputat între două echipe cu pretenții. Steaua a început în forță, conform tradiției terenului propriu, educînd formația oaspete, în numai 20 de minute de joc, la un pas de K.O. La 2—0 (ambele goluri Rădulcanu), militarii au mai ratat vreo patru ocazii (cea mai mare a lui Troi, luft în careul de 6 m !). În fața unei echipe complet debusolate, ce nu părea în stare să lege două pase, Steaua '77 este însă o echipă eminamente ofensivă, ceea ce n-ar fi atît de rău, dacă aceeași formație s-ar preocupa cît de cît și de faza defensivă, lăsată în majoritatea cazurilor în grija exclusivă a celor patru fundași. Iată de ce, odată iureșul ofensiv stelist încheiat și cu condiția fizică mai bine pusă la punct, timișorenii au fost ca și invitați să lase la atac, reușind să pună tot mai grele probleme apărătorilor stelișt. Astfel încît Politehnica, după o primă reprizăcatastrofală, și-a revenit din ce în ce mai vizibil după pauză, profitînd din plin de lipsa de marcaj și de „înapetitul" defensiv al mijlocașilor stelișt. Între care doar Stolca se ocupă, din cînd în cînd, și de deposedare. Fără îndoială, aici trebuie vorbit despre rolul cu totul deosebit al timișoreanului Lața, care a făcut pe Ghencea o partidă mare, izbutind să tragă după el întreaga sa echipă. Politehnica obține, astfel, o egalitate cu totul neașteptată la un moment dat (moment în care majoritatea celor prezenți prevedeau un comod 4—0 pentru Steaua !). Arbitrajul lui C. Szilaghi (Baia Mare) sub orice critică, lipsit de siguranță și chiar lipsit de urmă de talent. **(Dumitru Graur)**

Secundul ride, Traian Ionescu plînge

PETROȘANI : Jiul — A.S.A. Tg. Mureș 0—1 (0—0). Către finalul întîlnirii, considerată derby al etapei a unsprezecea, este adevărat, cîțiva spectatori de la tribuna întîi, nemulțumiți de jocul echipei favorite, antrenată de Traian Ionescu și de secundul Gheorghe Ene, își exprimau cu vehemență neîncrederea în reputatul tehnician numit și regretul după Gheorghe Ene care manifesta, dimpotrivă, bucurie și întreținea această atmosferă. Au uneori oamenii c plăcere să rîdă de înfrîngerile altora, care de cele mai multe ori sînt și înfrîngerile lor. Ne-am obișnuit ca pe banca rezervelor unei echipe să întîlnim doi oameni, doi prieteni, care îi conduc destinele. Iată că, duminică, la Petroșani, încă de la începutul partidei Traian Ionescu stătea îngîndurat pe banca rezervelor, între ai săi, cum îi șade bine unui antrenor, iar Gheorghe Ene, fostul antrenor principal al Jiului, astăzi secund, nu se afla acolo, lîngă colegul Ionescu, ci se transformase într-un fel de spectator lipit de masa presei. Rezultatul meciului se cunoaște, 1—0 pentru A.S.A. stabilit în minutul 85 de către Fazekaș în urma singurului șut pe poartă al oaspeților, dar meciul a fost pierdut, după cum spunea Gheorghe Retezan, arbitrul de centru, de Dumitrache, care în acest meci și-a driblat și umbra, dar, din păcate, nu prea a ghicit cam pe unde se afla poarta, adică a tras fie mult în afara ei, fie în Solyom ! Mihnire mare în tribunele stadionului. Printre puținii care s-au bucurat de rezultat, s-a arătat a fi secundul Gheorghe Ene, în timp ce Traian Ionescu avea ochii înlăcrimați. Toate cele de mai sus sînt observațiile subsemnatului care, dacă e nevoie, afirmă că nu a schimbat o vorbă cu Traian Ionescu, dar nici cu Gheorghe Ene. Această dispută de culise, ca să-i zic așa, mi s-a părut prea evidentă ca să nu o menționez. **(Ion Predoșanu)**

Iese Cristian, intră Speriatu!

BACĂU : Sport club — F.C. Argeș 3—1 (2—1). Dispută antrenantă, dominată de elanul și ambiția gazdelor, în fața unei echipe argeșene mînuind cu abilitate arma contraatacului și datorînd lui Dobrin nu doar un gol, primul al partidei, ci și o sumedenie de faze încîntătoare. Lipsit de Șoșu, accidentat în iunie, reapărut pentru o reprizăîn meciul cu Hunedoara, nebeneficiînd nici de Pană, „ieșit din formă" (Corneliu Costinescu, președintele lui S.C.), antrenorul Nicușor a aruncat în luptă, curajos, doi fotbaliști foarte tineri, Solomon (născut 1953) și Vamanu (1958), care au evoluat excelent, reușind, din linia de mijloc, să înscrie toate cele 3 goluri ale Bacăului ! Fiecare dintre ei merită două cuvinte. Ionel Solomon, fratele juniorului din echipa națională, s-a reîntors la Bacău după un an de „călire" la C.S.M. Borzești, după cum Vămanu a evoluat în sezonul trecut, în același scop, la Letea Bacău, în divizia C. Sistemul acesta, îndelung chibzuit de conducerea clubului de pe Bistrița, dă, iată, rezultate remarcabile, putînd să constituie un exemplu și un prilej de meditație pentru alte grupări, obișnuite să privească peste gard. Cît despre piteșteni, aceștia s-au descurcat bine în condițiile unui meci în deplasare, prestația lor fiind subminată de evoluția îngrijorător de slabă a portarului Cristian, serios implicat în primirea primelor două goluri. Dealtfel, după terminarea partidei, un spectator hîtru a filosofat, cu voce tare, pe marginea inspiratei înlocuiri a lui Cristian cu Speriatu : „dacă Cristian apără în poarta națională, Speriatu ar merita să apere în echipa lumii ! !" Foarte bun arbitrajul craioveanului V. Ciocîlteu, ajutat pe măsură de R. Șerban din același oraș și de bucureșteanul C. Dinulescu. **(Ovidiu Ioanițoaia)**

RACUL

Iartă-mă, tovarășă Georgeta...

Dn. tovarășă Georgeta, iartă-mă. Știu că v-ați făcut din mine un idol, nu numai din mine bineînțeles, nu sînt atît de lipsit de realism, dar oricum, eram și eu un idol printre mulți alții. Tot era ceva... Acum, ce lovitură groaznică, sper să am puterea s-o primesc drept în față ! M-ați alungat de pe altarul entuziasmelor dumneavoastră. Am fost un idol, nu mai sînt nimic... Cum faptul că eram „un idol" — în subconștientul sau conștientul dumneavoastră n-are prea multă importanță — nu mă flata, nici faptul că „nu mai sînt nimic" nu mă jignește. În asemenea împrejurări complexe îmi spun : „Sănătate să fie..."

Îmi scrieți că v-am dezamăgit. Iată o obiecție de care sînt mîndru. Ce rost ar fi avut trecerea mea sub Soare dacă nu v-aș fi dezamăgit ? Că dacă nu vă dezamăgeam pe dumneavoastră, mă dezamăgeam pe mine însumi, ceea ce, trebuie să recunoașteți, ar fi fost mult mai grav.

Îmi spuneați că în imaginația dumneavoastră mă vedeați mult mai serviabil. Eu serviabil ? De unde pînă unde ? N-am fost niciodată serviabil, pînă și critica de specialitate recunoaște, în unanimitate, că sînt o brută.

M-ați întrebat dacă aveți talent. Și v-am răspuns limpede. „Nici pomeneală". M-ați întrebat dacă îmi place de dumneavoastră, atît ca aspect fizic cît și ca aspect spiritual și am răspuns : „Nici de frică". Și mi-am permis să încălcesc [illegible] a vă da sfaturi de bun simț ? „De ce să deveniți o „găină" beletristică, sînt și așa destule care bat la cotețul afirmării, cînd puteți să vă dedicați unei meserii normale, frumoase, utile tuturor — inclusiv dumneavoastră ?"

Îmi reproșați că eu „cu relațiile mele" aș fi putut să fac ceva. Lasă că n-am nici un fel de relații — nici cu mine nu sînt în relații prea bune...

Ce să fac eu, tovarășă Georgeta, dacă natura, în mod excepțional, s-a arătat zgîrcită tocmai în cazul dumneavoastră ?... Că visul dumneavoastră „extrem" — expresia vă aparține și folosiți-o sănătoasă în continuare — e să „încălziți publicul prin jocul dumneavoastră de scenă". N-o să-l încălziți, lăsați publicul în pace, o să-și aprindă el cîteva vreascuri, cu mijloace proprii.

În concluzie, iartă-mă, tovarășă Georgeta, sînt fericit că v-am dezamăgit, sînt mîgulit că nu mai sînt „un idol" pentru dumneavoastră, și nu uitați ceea ce v-am spus și la brașerie : „Încadrați-vă în cîmpul muncii" !

TEODOR MAZILU

Fructul oprit

Nu mai fumați... nu mai fumați
Că veți muri intoxicați
Ne strigă sentențios doctorii,
Veți muri...
Și sub aceste categorice imperative
Milioane de țărani trudesc și cultivă tutunul
Și-i recoltează firele, rînd unul cîte unul.
Veți muri otticoși
Veți muri canceroși
Ne strigă-n urechi doctorii atît de miloși...

Veți muri...
Și-n umbra acestei amenințări
Milioane de lucrători prepară tutunul, fabrică țigări
Țigări și țigarete —
Tacticos, pe îndelete,
Pe care le fumează miliarde de oameni
Băieți și fete
Ce pot muri otticoși și vai, canceroși
— Dar cine rămîne nemuritor !!!
Desigur, numai un nefumător,
Deși, cîteodată, oricît ne mirăm,
Una vorbim și alta fumăm.

ION DODU BĂLAN

Cine pune bețe-n roate ciclismului nostru (II)

Nu demult, ziarul de specialitate a publicat, sub semnătura lui Hristache Naum, articolul „Chiar dăm credit oricăror opinii?", replică țîfnoasă și presărată cu acuzații la un interviu, apărut în revista noastră, cu maestrul sportului Vasile Burlacu, multiplu campion al țării la ciclism, în prezent antrenor la clubul Steaua. Fără a intenționa să polemizăm cu H. N., se cuvine să revenim astăzi cu cîteva precizări.

1. Hristache Naum se arată, după cum însuși titlul intervenției sale ne avertizează, foarte intrigat de „îndrăzneala" revistei de a fi abordat pe Vasile Burlacu, de fapt la cererea acestuia, considerînd că persoana aleasă nu era cea mai nimerită ! Ciudată optică pentru un ziarist ! Adică Vasile Burlacu, unul dintre fruntașii sportului cu pedale, de attea ori fost campion al țării și purtător al culorilor echipei naționale în zeci și zeci de concursuri, profesor de educație fizică și antrenor de ciclism la unul din cluburile noastre cunoscute, nu avea dreptul, garantat de legile în vigoare și, implicit, de Legea presei, să-și spună cuvîntul numai pentru că H. N. nu e de acord ? ! Adică, revista „Flacăra" trebuia să ceară avizul confratelui de la „Sportul" pentru a găzdui opiniile, pe care, alături de cele ale altor oameni avizați, le socotim în continuare de bună credință și prețioase pentru scoaterea ciclismului românesc din impasul de durată în care se află, lui Vasile Burlacu ? !

2. E chiar atît de „oaie neagră" antrenorul clubului Steaua pe cît încearcă atoatestiutorul nostru confrate să-l înfățișeze ? Noi credem că nu, și vom arăta de ce nutrim o asemenea convingere, după cum credem că reacția lui H. N. s-a datorat faptului că Burlacu a îndrăznit să-l critice pe el, nu ca minuitor al condeiului, ci ca membru al secretariatului Biroului Federației Române de Ciclism, cu alte cuvinte ca pe unul dintre principalii responsabili, prin funcția pe care o deține în cadrul federației, de starea LAMENTABILĂ în care se află această disciplină sportivă. Nu vom încerca să-l dezvinovățim pe Burlacu, nu e treaba noastră și sîntem siguri că, la o adică, fostul campion se poate apăra singur. Vom trece deci peste unele acuzații lipsite de temeinicie (Burlacu n-a fugit de la pregătirea lotului, cum se insinuează ; amenda de 2 000 de lei, dată antrenorului în urma unei discuții cu un agent de circulație în timpul unei curse cicliste, n-a fost achitată, întîmpinarea lui Burlacu avînd cistig de cauză etc., etc.), dar ne vom întreba, în conformitate cu cea mai elementară dintre logici, dacă H. N. nu știa toate acestea, și celelalte greșeli pe care le pune în spinarea fostului campion, ÎNAINTE DE APARIȚIA articolului din „Flacăra" ? Firește că le știa, de vreme ce unele dintre ele s-au consumat, dacă s-au consumat, cu ani și ani în urmă. Atunci cum a fost posibil ca H. N., care bate monedă pe intransigența sa („În realitate este vorba despre atitudinea mea față de gravele abateri.") să nu se fi opus la numirea lui Burlacu în calitate de antrenor al lotului de fond ?!? Ba mai mult. După ce, cum spune H. N., ...a fugit pur și simplu" de la acest lot. Cum de l s-a propus lui Burlacu încredințarea lotului de velodrom ? ! Judecata e prea la îndemîna oricui ca să mai necesite argumente: Burlacu a fost bun atîta timp cît a jucat cum l s-a cîntat de către federație și a devenit inamicul public numărul 1 în clipa în care, lămurindu-se exact cum stau lucrurile, i-a arătat cu degetul pe unii dintre vinovați, între care, repetăm, nu ca profesionist al condeiului, ci ca membru al secretariatului, și pe ziaristul Hristache Naum, între primii dirigunțori ai ciclismului. Că nu ne înșelăm scriind cuvîntul dirigunțor, ne convinge chiar H. N. prin tonul răspunsului său, care tratează ciclismul ca pe hambarul propriu, după prăpăstia și falsificata judecată „eu sînt cine sînt și alții nu mai există". Dacă ciclismul românesc a ajuns de rîpă, asta se datorează, ne permitem să credem, nu absolvenților I.E.F.S. și nici antrenorilor tineri (culmea e că tot un antrenor tînăr, student la I.E.F.S., răspunde în prezent de pregătirile echipei naționale ! ?), ci ATMOSFEREI din perimetrul acestui sport. Fiind unul dintre conducătorii ciclismului nostru, Hristache Naum devine, după logica unui elev de școală elementară, unul dintre VINOVAȚI. Surprinzător, despre toate acestea H. N. nu suflă nici o vorbuliță. El e basma curată și-i acuză pe alții, intentîndu-le procese de intenție. Așa să fie oare ?

3. Mai generală, ultima noastră precizare se referă la statutul lui H. N. și al altor confrați de la „Sportul" de a face parte din conducerile federațiilor sporturilor despre care scriu în ziar ! Există o listă întreagă de exemple, altfel publicisti demni de stimă, cooptați în birourile federale de natație, handbal, atletism, hochei și așa mai departe. Întrebarea legitimă este cum pot acești ziariști, de regulă însărcinați cu probleme de propagandă și analiză a disciplinelor respective, să rămînă obiectivi și să înfățișeze opiniei publice, fără denaturări, adevărurile dintr-o ramură sau alta a sportului nostru atîta timp cît ei sînt legați, fie și prin vot, de multe din deciziile fundamentale, care pot fi, firește, și greșite, ale disciplinei respective ? !

Firește, ar mai fi multe de spus. După apariția articolului de răspuns, mai multe persoane cu experiență și pasiune în sportul cu pedale ne-au vizitat la redacție, exprimîndu-și acordul cu punctul de vedere susținut de antrenorul Vasile Burlacu. Dacă va fi nevoie, le vom da cuvîntul, convinși că intervențiile lor, nelegate de interesele federației, ca în cazul lui H. N., pot ajuta la redresarea ciclismului românesc. Pînă atunci nu ne rămîne decît să ne mirăm că, în locul unui răspuns care să trateze neajunsurile din ciclismul nostru de astăzi, ca și măsurile concrete ce s-ar impune pentru redresarea lui, H. N. s-a apucat să dea cu barda. Poate că, arătînd cu degetul în stînga și în dreapta, H. N. îl va întoarce și către sine, redescoperind o atitudine care îi este mai mult decît străină. Redescoperind autocritica.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Salon al caricaturii

TG. MUREȘ : Recent a avut loc deschiderea primului Salon de umor organizat de Comitetul județean Mureș al Uniunii Tineretului Comunist, Comitetul pentru cultură și educație socialistă, Uniunea artiștilor plastici din R.S.R. — filiala Tg. Mureș, Cenaclul tineretului Apollo, și revistele Uj-Elet și Vatra. Au participat 26 de caricaturiști din întreaga țară expunînd peste 80 de lucrări. Ceea ce impresionează la această expoziție de caricaturi sînt elevata ținută artistică, vizionarea tematică unitară. Din punct de vedere al participării se remarcă revenirea printre expozanți a lui **V. Crăiță-Mindra** cît și statornica prezență a lui **Octavian Bour.** Pe lîngă lucrările de grafică obiectivă în **Constantin Marinescu** și **Gábor Szörtsei** dau o notă veselă, prin soluția artistică găsită, prezentei expoziții de la Tg. Mureș. Meritã de asemenea subliniat faptul că cel care a inițiat și a organizat actuala expoziție este tînărul profesor de desen **Dénes Molnár,** întors în orașul natal după terminarea facultății unde a reușit să determine și să formeze prin cenaclul tineretului de la Galeriile Apollo o adevărată efervescență în domeniul graficii și caricaturii.

Expoziția facilitează debutul promițător al unor tineri ca : **István Konez** — elev din Tg. Mureș, **Nicolae Mocanu** — muncitor la Tîrnăveni, **Árpád Nagy** — student la Cluj-Napoca și **Kiss Miklós** — elev și confirmă calitățile unor caricaturiști publicați intîia oară în paginile revistei „Flacăra" ca : **Mihai Boacă, Dorin Damaschin, Ștefan Boroș** și **Leonte Năstase,** toți într-un progres sensibil. O mențione specială în încheiere pentru caricaturiștii **Mihai Pînzaru Pim, Miron Dinulescu, Rudolf Schmăcle, Aurel Ștefan Alexandrescu** și **Gh. D. Constantinescu,** care au reușit în această expoziție să se întrecă pe ei înșiși și să-i facă pe vizitatori să zăbovească îndelung în fața lucrărilor semnate de ei. Printre revelațiile actualului salon de la Tg. Mureș se înscriu lucrările semnate de **Timotei Nădășan** din Reghin și **Mircea Bitcă** din Deva.

Un mare număr de premii acordate de organizatori ca și de mai multe publicații printre care și revista „Flacăra" (a cărei distincție a fost oferită însuși animatorului salonului — profesorul și caricaturistul **Dénes Molnár**) vine să ilustreze valoarea acestei manifestări.

NOTA BENE : Organizatorii unor astfel de saloane de caricatură din Capitală și din țară ar trebui să facă un drum la Tg. Mureș pentru a vedea cum trebuie selecționate și prezentate lucrările într-o astfel de expoziție. Salonul umorului de la Tîrgu Mureș ne îndeamnă totodată să ne întrebăm de ce se întîrzie și cînd se va organiza actuala ediție a Salonului umorului din București ?

SORIN POSTOLACHE

BOUR

MIHAI BOACĂ

BOTEZATU

CRONICA ȘOSELEI

Un colos transformat în torță

În seara zilei de 28 octombrie, pe sectorul de drum Tg. Mureș — Ludus, o ceață densă reducea vizibilitatea la nu mai mult de 20 m. Condiții de circulație deosebit de dificile. Circumspecți, prudenți, mulți conducători auto au renunțat dealtfel să plece în cursă în seara zilei respective. Riscul era prea mare.

Puținii conducători auto circulau cu deosebită prudență conștienți de faptul că pe asemenea timp cea mai mică neatenție se putea solda cu acroșarea unor pietoni ori vehicule.

A.C., șoferul autocamionului nr. 21-MS-2778, primise sarcina să efectueze o cursă de la Tg. Mureș la Alba Iulia. Era vorba de o instalație care trebuia montată urgent la o uzină din localitatea sus-menționată.

Deși era odihnit, iar mașina mergea precum ceasornicul, pe șofer îl agasa ceața lăptoasă prin care penetra cu dificultate. „Nu voi putea ajunge la destinație decît spre dimineață" relata el însoțitorului. Calculul era realist deoarece înainta cu nu mai mult de 20 km/h. În pofida „laptelui" din aer, totuși suprafața drumului era uscată, acesta fiind singurul factor care favoriza cît de cît deplasarea autovehiculelor.

La ieșirea din comuna Ungheni, autocamionul este lovit puternic din spate. Înspăimîntați de forța loviturii, șoferul și însoțitorul — delegatul întreprinderii unde se transporta instalația respectivă — coboară cu repeziciune din cabină pentru a vedea ce s-a întîmplat. Sînt orbiți literalmente de vîlvătăile unui incendiu. Își dau seama că un autotren a lovit cu putere din spate autocamionul și apoi a luat foc. Cu ajutorul altor cetățeni, oameni inimoși veniți să dea o mînă de ajutor, reușesc să desprindă remorca de autotrenul transformat într-o adevărată torță.

Cercetările efectuate stabilesc că autotrenul pilotat de A.D. — care transporta confecții — a intrat în plin din pricina vitezei vădit prea mari în raport cu condițiile atmosferice dificile în autocamionul 21-MS-2778. Incendiul nu s-ar fi declanșat dacă în timpul coliziunii o butelie de aragaz de voiaj aflată în cabină nu ar fi fost lovită cu putere de un obiect dur și ascuțit.

Cu toată rapiditatea intervenției, pilotul autotrenului nu a mai putut fi salvat. Incendiul declanșat instantaneu și leziunile suferite de șofer, ca urmare a coliziunii puternice l-au împiedicat să părăsească cabina, iar cînd cei din autocamion s-au apropiat de colosul în flăcări, era deja prea tîrziu.

În cîteva minute autotrenul și încărcătura s-au prefăcut în scrum.

Pagubele au fost evaluate la mai mult de 1 500 000 lei.

Un accident din multe altele de acest gen, avînd drept cauză ignorarea pericolului deosebit pe care îl prezintă ceața.

Numai într-o săptămînă 15 oameni au plătit cu viața, iar alți 28 au fost răniți grav pentru simplul motiv că au subapreciat primejdia și perfidia cetii care a acoperit zilele trecute o parte din șosele din nordul și vestul țării.

Nereglarea vitezei în raport cu gradul de vizibilitate, depășirile efectuate atunci cînd abia poți înainta deoarece nu vezi decît la cîțiva metri în fața ta, neatenția, sînt literalmente, „mortale" în condiții de ceață.

Pe un asemenea timp devine un risc, o aventură însăși plecarea în cursă.

Încălcările regulilor de circulație în condiții de ceață sporesc înzecit aceste riscuri, cazul descris mai sus fiind edificator.

Colonel VICTOR BEDA

„Responsabilitatea față de cititori are importanță numai după ce ai devenit tu însuți cititorul de care te temi cel mai mult"

Ana Blandiana s-a născut la 25 mai 1942 la Timișoara.

Bibliografie : **Persoana întîia plural** (1964), **Călciiul vulnerabil** (1967), **A treia taină** (1970), **Calitatea de martor** (1970), **Cincizeci de poeme** (1970), **Octombrie, noiembrie, decembrie** (1972), **Poezii** (1974), **Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie** (1976), **Cele patru anotimpuri** (1977), **Somnul din somn** (1977)

— Ce mai faci, Ana Blandiana ? Mai umbli, cum susțineai într-o tabletă pe care ai publicat-o mai demult, pe sub streșini ?

— Din păcate, multe au căzut...

— Ce ți-a rămas în memorie din acele zile ?

— Dincolo de acea primă noapte și apoi acea primă zi de după cataclism, prea intense pentru a lăsa în urma lor imagini și impresii cu adevărat coerente, ceea ce țin minte cu o mare limpezime, ca pe o întoarcere la realitate, ca pe o trezire, este imaginea orașului în dimineața de 6 martie, o dimineață de duminică, însorită, festivă cu dărîmăturile desenate clar pe cer, cu trotuarele pline de mobilele celor evacuați, cu străzile gemînd de o mulțime îndoliată, uimită și cu nenumărați oameni îmbrățișîndu-mă și bucurîndu-se că trăiesc.

— Blandiana e un pseudonim. Un pseudonim este o eliberare sau o constrîngere ?

— Nu mai țin minte exact. Întrebarea poate să aibă sens numai pentru perioada de început, cînd pseudonimul e un fel de nume conspirativ, sub care nu te descoperă încă nimeni. Acum pseudonimul a devenit chiar numele meu. Conspirativ, numai pentru prieteni, este celălalt, adevăratul meu nume.

— Cum se împacă Ana Blandiana cu Doina Rusan ?

— Ana Blandiana sînt chiar eu, într-o măsură mult mai mare decît Doina Coman sau Rusan (de fapt, Doina este și el un fals nume, un supranume apărut încă din prima copilărie și folosit de toată lumea — în acte mă numesc Otilia-Valeria). Vreau să spun că Ana Blandiana, care este în viața mea numele scrisului, tinde să fie singurul meu nume, pentru că am o singură viață în care scrisul este singurul lucru important, capabil să cuprindă în sine și dragostea, și suferința, și fericirea, și moartea, și chiar învierea.

— Cu atîtea nume proprii risc să nu mai știu cu cine stau de vorbă. Aș vrea însă să întreb ceva : îți pare rău că în comuna al cărei nume îl porți — Blandiana — nu oprește nici un accelerat ?

— Nu știu ce să-ți răspund. Blandiana este comuna în care s-a născut mama. Fără să fie, din păcate, și locul unde m-am născut eu.

— Din păcate ?

— Da. Pentru că este un sat de o mare frumusețe, specific românesc, la limita dintre deal și munte. Toată viața am avut nostalgia că m-am născut la oraș și nu într-un sat. I-am invidiat întotdeauna pe poeții care au un loc unde să se întoarcă, o matcă.

— Totuși, cum spui într-o poezie : „Fiecare venim dintr-un sat / Unii direct, alții trecînd prin părinți". Însă nu înțeleg niciodată pe cei care diferențiază „poeții satului" de „poeții orașului". Poeții, cred, sînt pur și simplu poeți. Dacă sînt. Indiferent de locul lor de baștină.

— Evident, dar eu nu vorbesc despre calitatea poeților, ci despre fericirea lor.

— Așa să fie. Dar de ce ești atît de gravă în toate intervențiile ? Cînd reciți — admirabil, trebuie să recunosc — pare rostești oracole fără de care omenirea s-ar putea pierde.

— Cunoști altă ratiune de existență a poeziei decît credința că însăși soarta omenirii atîrnă de ea ?

— Iar se rostese vorbe mari. Nu-ți place jocul ? Nu crezi că sînt o sumedenie de lucruri de care se poate și rîde ?

— Vezi, în românește există două expresii legate de umor, definind două atitudini diametral opuse față de el : a rîde ca prostul și a face haz de necaz. Să rîd ca prostul nu-mi prea vine, iar pentru ca să fac haz de necaz cred că nu sînt destul de lipsită de speranță.

— Din gravitatea asta de moralist provine, cred, și intransigența cu care despărțeai în urmă cu nu mulți ani binele de rău. Mai tînjești după un univers imaculat, nevinovat ?

— Cît mi-ar fi plăcut să fie despărțit cu precizie binele de rău ! Ar fi fost extraordinar să existe oameni pe care să-i pot respecta integral și oameni pe care să-i detest fără remușcare.

— În poeziile pe care le-ai scris în ultimii ani se observă o altfel de înțelegere a lumii, poate mai profundă decît în cele de la început. Ai început să iubești lumea, Ana Blandiana ?

— În clipa în care accepți lucrurile așa cum sînt, nu mai ai ambiția de a le schimba. Sigur, sînt mult mai senină. Am ajuns la o înțelegere a lumii pe care n-aș fi bănuit-o în urmă cu zece ani. La asta a contribuit mult „descoperirea naturii". Sună copilăros, dar asta e.

— Într-adevăr, așa sună. Însă expresia asta, „descoperirea naturii", n-am înțeles o niciodată.

— Pentru că n-ai crescut poate la oraș, ca și mine.

— Ba da.

— Atunci îmi pare rău pentru tine. Eu, maturizîndu-mă, am descoperit că la urma urmei nu oamenii reprezintă totul.

— ?!

— Da, da. Viața este mult mai mult. Și o parte importantă a ei e dincolo de relațiile sociale. De aici provin, cred, căldura și senînătatea din ultimele mele cărți. Începînd cu **Octombrie, noiembrie, decembrie**. E o privire a lumii și a oamenilor mai de departe. Din cadrul natural, unde totul se vede mai frumos.

— O părere personală. Cred că un scriitor trebuie să vadă cît mai exact, nu mai frumos.

— Uneori, trebuie să te dai cu un pas înapoi ca să vezi mai exact tabloul. Și chiar această exactitate ține de felul cum știi să vezi.

— În fine, de ce nu-ți place să rămîi datoare ? De ce vrei ca în urmă totul să fie achitat, plătit ?

— Pentru că în felul acesta mă simt mai liberă : nedatorînd nimănui nimic, am senzația că nici nu depind de nimeni sau cel puțin că eu am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru asta.

— Cum s-a înfăptuit solidaritatea ta cu destinul acestui neam ?

— Născîndu-mă.

— Ce pagină despre istoria noastră te-a indignat cel mai mult ?

— Cea semnată de Roller.

— Ai descifrat cumva care sînt cîteva din rigorile istoriei românilor ?

— Cred că singura rigoare căreia românii i s-au supus întru totul a fost încăpățînarea de a supraviețui. Faptul că după zece secole de împărțire românii vorbesc o singură limbă mi se pare o realizare mai greu de împlinit decît catedralele gotice : faptul că într-o geografie ca a noastră continuăm să existăm, mi se pare o victorie mai mare decît triumfurile napoleoniene. Iar această fantastică supraviețuire se datorește în egală măsură vitejiei și scepticismului — lui Ștefan cel Mare și proverbului „apa trece, pietrele rămîn".

— Cum înțelegi istoria ?

— Ca pe o mare în lipsa cărcia, știu, viața nu ar putea continua pe pămînt, ca pe o mare pe care o contemplu fără să uit să-i admir nemărginita frumusețe și forța ei de-a mă putea îneca oricînd.

— Cum așa ? Un scriitor trebuie numai să-și contemple epoca, fără să intervină în modul în care se desfășoară evenimentele ?

— Problema este mai complicată. Un scriitor, bineînțeles, trebuie să fie profund responsabil. Față de sine, în primul rînd, și abia așa față de ceilalți. Cu timpul (și de cele mai multe ori e vorba de foarte mult timp), se dovedește că aceia care au fost responsabili cu ei înșiși au răspuns și pentru epoca lor.

— E nițică sofistică aici. Spui într-un alt fel faptul că orice autor care se respectă e dator în mod evident societății tocmai fiind responsabil cu el însuși. Însă ce înțelegi prin această responsabilitate ?

— Foarte multe. A nu-ți permite să spui altceva decît adevărul, sau, dacă nu se poate, să nu spui minciuni. Să nu speri că istoria va trece cu vederea compromisurile făcute cu tine însuți. Scriitorii adevărați își asumă, chiar fără să vrea, adevărul contemporanilor. Dar responsabilitatea față de cititori are importanță numai după ce ai devenit tu însuți cititorul de care te temi cel mai mult.

— Ce poate compromite destinul unui scriitor ?

— Lipsa de respect pentru propriul său nume. Un scriitor care nu e convins că numele lui trebuie să fie sfînt și imaculat, că numele lui va răspunde în eternitate pentru fiecare cuvînt scris este compromis dinainte. Greșeala pe care mulți scriitori o fac este că se bazează pe lipsa de atenție a posterității.

— Ce pericol crezi că amenință pe omul contemporan ?

— Propria sa dispariție ca specie. O problemă care nu s-a mai pus în istoria umanității. Și să nu crezi că mă refer numai la pericolul atomic. Ci la faptul că noi, ca oameni moderni, amețiți de propria noastră capacitate de a schimba natura, riscăm să interzicem propria noastră viață.

— Umilința în fața naturii și a istoriei poate fi o soluție ?

— Orgoliul în orice caz nu e o soluție.

— Ce nu accepți din condiția umană ?

— Oportunismul.

— Ce mărturie ai vrea să lași despre timpul în care ai trăit ?

— Aș vrea, rămînind sinceră, să pot mărturisi că am trăit în cea mai dreaptă și mai liberă dintre epoci.

— Ți-a apărut, nu demult, un volum de proză : CELE PATRU ANOTIMPURI. Ce părere ai despre el ?

— Să fie prozatorul autorul unor „istorii pe apă", așa cum spunea Eminescu ? Dacă da, este evident că nu sînt prozator. Epica, atît cît există, nu determină nimic în paginile mele, nu este decît o haină în care au intrat și s-au simțit bine obsesii și concluzii pe care poezia nu le putea cuprinde în întregime. Această carte a mea, poate cea mai bună pe care am scris-o, se situează într-un punct incert, greu de fixat, între poezie și proză, între realitate și irealitate, și poate tocmai în această ambiguitate stă capacitatea ei de a exprima. Țin la ea foarte mult, nu numai pentru că o consider cu adevărat importantă în evoluția mea, ci și pentru că s-a legat pentru mine de o tristă cioc nire cu oportunismul editorial. Ieșind la lumină numai prin curajul unor oameni de bine.

— Trebuie să te cred pe cuvînt, nu cunosc situația. Scriitorul se poate socoti mai presus decît contemporanii săi ?

— Nu. Cu o singură condiție : contemporanii săi să nu i se socotească deasupra. Ca și în societate, în artă relația de egalitate este cea ideală, și, ca și în societate, cea mai greu de atins.

— Care este idealul tău politic ?

— Dacă îți spun că aș vrea ca toți oamenii să fie fericiți și buni înseamnă că ți-am spus idealul meu politic ? Fără să fiu un om politic, sau poate tocmai de aceea, cu cît studiez mai mult istoria, cu atît înțeleg mai puțin de ce acest ideal nu a putut fi înfăptuit în atîtea milenii.

— Asta nu înseamnă că nu trebuie să nădăjduim. Ce împrejurare crezi că poate primejdui destinul unui scriitor ?

— Aceea a dispariției sale. Nu există mai mare ispită pentru un scriitor decît aceea de a înceta să scrie. Din fericire, sau poate din nefericire, asta nu ține de el. Singura scuză a existenței poeziei este faptul de a fi inevitabilă. Scuză-mi autocitatul.

— Azi sînt generos. Totuși, trebuie să ne oprim aici. Cum vrei să încheiem discuția asta, Ana Blandiana ?

— Zîmbind.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleonu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL VI NR. 47 (277) 13 NOIEMBRIE 1977

Mandatul abnegației noastre față de patria înfloritoare de azi și de mîine

Peste 3 zile, țara va vota! Votăm pentru ziua noastră de azi, pentru fața strălucitoare a României contemporane, și votăm pentru ziua noastră de mîine, chezășuită prin hotărîrea noastră fierbinte de a traduce în faptă planurile de înflorire a patriei trasate de Congresul al XI-lea, de Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, planuri care întruchipează visul întregului nostru popor. Fiindcă niciodată legătura între ideal și faptă n-a fost mai strînsă ca în acești ani. Fiindcă niciodată avîntul muncii creatoare a poporului român n-a căpătat dimensiuni mai ample și mai hotărîtoare pentru înflorirea patriei, pentru bunăstarea întregii societăți, ca în acești ultimi ani, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, cei mai plini, cei mai denși în înfăptuiri din întreaga istorie a românilor.

În toate domeniile vieții politice și economico-sociale, actuala legislatură, care cuprinde ultimul an al cincinalului trecut și primul an și jumătate al cincinalului 1976—1980, se înscrie, astfel, ca o etapă de vîrf, ca un colofon al istoriei noastre, ca o perioadă de fapte mari și, deopotrivă, de mari înțelesuri și de mari adevăruri ale drumului pe care-l străbatem, ale eforturilor ce ni se cer, ale încununărilor ce ne așteaptă. E perioada în care, ca totdeauna, dar cu acel plus de pregnanță, de adevăr caracteristice vieții noastre în acești ultimi ani, între cuvîntul și fapta partidului, între documentele programatice și întruparea lor practică, unitatea a fost deplină, toate țintele mari ale devenirii noastre fiind atinse și depășite, toate previziunile esențiale, toate angajamentele cu care partidul s-a prezentat în fața țării, a poporului, fiind onorate cu succes, fiind transpuse în fapte pilduitoare.

„Precedentele alegeri de deputați pentru consiliile populare — se arată în Apelul Frontului Unității Socialiste — au avut loc acum doi ani și jumătate, la scurt timp după Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, care a adoptat Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Directivele cu privire la cincinalul 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, deschizînd o epocă nouă în istoria României. Viața însăși a confirmat pe deplin justețea și realismul acestor documente de o deosebită importanță pentru dezvoltarea forțelor de producție în țara noastră, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor".

Cifrele, desprinse din același Apel, sînt elocvente. Producția industrială a crescut, în cei dintîi doi ani ai cincinalului, într-un ritm de 11,5 la sută, superior prevederilor planului, industria României socialiste realizînd, la ora de față, o producție globală de 38 de ori mai mare decît în anul 1938. Agricultura a dat anul trecut cea mai mare recoltă din istoria țării, cifrată la aproape 20 de milioane de tone de cereale. Un amplu program de investiții, consecvent orientat spre sporirea și spre modernizarea potențialului productiv național, spre o mai dreaptă și mai eficientă repartizare a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei, a făcut ca, în ultimii doi ani, să intre în funcțiune peste 800 de importante capacități productive. A fost adoptat, din inițiativa secretarului general al partidului, programul sporirii mai accentuate a retribuției și a altor venituri ale populației, program conform căruia retribuția reală a oamenilor muncii din toate sectoarele economiei naționale crește cu circa 30 la sută, în loc de 18—20 la sută, cît se prevede în hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. S-au dat în folosință circa 380 000 locuințe și 141 000 locuri în căminele pentru nefamiliști, a cunoscut o puternică dezvoltare rețeaua comercială, de alimentație publică și prestări de servicii, de asistență medicală, de învățămînt.

(Continuare în pagina 2)

ILIE PURCARU ■

Din excepționala retrospectivă Mimi Podeanu, găzduită de Sala Dalles, reproducem aceste două lucrări intitulate: „Cor de copii din Oaș" și „Tezaur arheologic" (Detalii)

ACTUALITATEA

● **La 20 noiembrie academicianul Mihai Beniuc împlinește 70 de ani. Autor a numeroase volume de versuri — printre cele mai cunoscute** Cîntece de pierzanie **(1938),** Mărul de lîngă drum **(1954),** Inima bătrînului Vezuv **(1957),** Cu faruri aprinse **(1964),** Etape **(1971) —, romancier —** Pe muche de cuțit **(1959),** Dispariția unui om de rînd **(1963) etc. —, dramaturg —** În valea Cucului **(1959), Mihai Beniuc este un exemplu de scriitor preocupat de problemele timpului său, pe care le abordează de pe pozițiile unui militant comunist.** ● **În cadrul unei ședințe festive, ținută recent la Budapesta, prof. dr. doc. Panait Sîrbu, șef de catedră la I.M.F. București, a fost ales membru de onoare al Societății ungare de obstetrică și ginecologie. Cu aceeași ocazie, specialistul român a prezentat comunicarea „Despre chirurgia conservatoare în patologia benignă a uterului".** ● **50 000 de vagoane de marfă au fost produse pînă acum la Întreprinderea MEVA din Drobeta-Turnu Severin.** ● **A apărut la Editura Eminescu cea de-a II-a ediție a excepționalei lucrări semnate de G. Zane: N. Bălcescu. Opera. Omul. Epoca.** ● **În această toamnă au fost redate circuitului agricol terenuri cu o suprafață de 5 000 ha.** ● **Duminică s-a încheiat la Piatra Neamț, Tg. Neamț, Vînători și Bălțătești cea de-a VIII-a ediție a festivalului de literatură și critică literară Sadoveniana.** ● **De duminică s-a deschis vînătoarea la țepuri, fazani și potîrnichi. Au aflat vestea și speciile amintite.** ● **O premieră la Teatrul Național din Timișoara:** Piatra la rinichi **de Paul Everac. Reprezentația a mers la inima spectatorilor. Printre interpreți se numără și unul dintre membrii îndrăgiți ai Cenaclului „Flacăra" al Tineretului Revoluționar, Eugen Cristea, „splendidă întruchipare în rol a unei puștamale în devenire", după cum afirmă un cronicar.** ● **La 25 noiembrie va fi dată în folosință o nouă autogară în Tîrgu Mureș.** ● **La Filatura de mătase naturală din Lugoj, un fertil climat muncitoresc determină faptele să o ia mereu înaintea angajamentelor.** ● **La Șantierul naval Constanța a fost lansat la apă cu 20 de zile mai devreme Buzlaș, al șaptelea mineralier de mare tonaj.** ● **În anul 1977, față de anul 1975, se înregistrează în Maramureș sporirea volumului de desfacere pe total comerț socialist cu 491 milioane lei.** ● **În unele cartiere ale municipiului Constanța, formații de muncă ale I.R.E.C., poștă, radioficare sau cetățeni particulari mutilează arborii ornamentali aflați pe aliniamentul străzilor. Această inițiativă nu s-a bucurat de aprecierea favorabilă a opiniei publice, așa că s-a renunțat la ea.** ● **În localitatea Berechiu a fost dat în folosință un dispensar medical, realizat prin contribuția bănească și munca patriotică a cetățenilor.** ● **Depășind cu 11 la sută productivitatea muncii pe perioada ce s-a scurs din acest an, oamenii muncii de la uzina cocso-chimică a Combinatului siderurgic Galați au produs pentru furnale cea de-a 150 000-a tonă de cocs metalurgic peste prevederile de plan la zi, îndeplinindu-și astfel angajamentul asumat în întrecerea socialistă pe întregul an.** ● **Colectivul cooperativei Metalo-lemn din Satu Mare și-a îndeplinit planul anual la producția-marfă și la desfacerile de mărfuri către fondul pieței. Pînă la sfîrșitul anului, oamenii muncii de aici vor realiza o producție suplimentară de peste 12 milioane lei.**

Țara

O, țară, lîngă anii de-ajungere-ți sărut
chipul lăsat în oameni la fel ca la-nceput

unde nu crește planta răzbește truditorul
același de o vîrstă ca roua și izvorul

același munte-n care își zbuciumă copacii
poemele albastre ca ochii vechii Dacii

aceleași țîțe calde țin laptele în clocot
de-i grea sămînța-n brazde ca bronzul într-un clopot

și-n tot aceleași haine înveșmîntăm lumina
cînd brazii sub luceferi sparg de înalt rășina.

O, țară, altfel cîntul îmi este lîngă tine
cînd împresor pămîntul cu turnuri de uzine

altfel ajung acasă cînd peste veacuri norii
cu-a dimineții rază cunună-n culmi păstorii

atunci sămînța-ntreagă mă scutură în vară
urcîndu-mă cu spicul spre trup a doua oară.

DUMITRU PRICOP ■

REALITĂȚI, FAPTE, OAMENI sub auspiciile apropiatelor alegeri

- Patria în care trăim, casa în care locuim — argumente pentru votul nostru de la 20 noiembrie — reportaje la Iași, Zalău, Slobozia (pag. 12—13).
- Străluciri din județul Mureș — experiențe sub semnul reușitei demonstrînd eforturile laborioase ale unor oameni de linia întîi (pag. 5).
- Îndemnuri pentru un om al obștii — un mandat cetățenesc pentru aleșii noștri (pag. 2).
- O convorbire despre democrația muncitorească în cadrul rubricii „Omul la tribuna socială", interlocutor fiind secretarul comitetului de partid și președintele consiliului oamenilor muncii de la Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești (pag. 24).

MANDATUL ABNEGAȚIEI NOASTRE FAȚĂ DE PATRIA ÎNFLORITOARE DE AZI ȘI DE MÎINE

Îndemnuri pentru un om al obștii

Să fii al tuturora așa cum ești al tău ; să faci un lucru pentru altul așa cum l-ai face pentru tine ; să te îngrijești de obște așa cum te-ai îngriji de propria-ți ființă ; să nu înșeli niciodată încrederea investită în tine de colectivitate, e un semn de maturitate civică, un atribut care distinge omul nou de morala veche, meschină și egoistă.

Să muncești și să te comporți oricînd și oriunde, chiar în cea mai desăvîrșită singurătate, ca și cînd te-ar privi ochii tuturor acelora care te-au investit cu o anume putere, e o dovadă de omenie, de frumusețe sufletească și de autentic umanism socialist. Să pui de acord vorbele cu faptele tale, în orice împrejurare, să nu dai semne de oboseală și de plictiseală cînd trebuie să rezolvi problemele celor mulți care ți-au încredințat o anumită răspundere, să te doară durerea lor și să te bucure bucuria lor, e un semn că ești un om nou al cetății care ar putea trăi fără tine dar tu n-ai putea trăi fără ea. Să nu confunzi binele public cu bunurile proprii, să aperi pe toate căile avutul obștesc și să-l sporești încontinuu, e dovada unei înalte probități morale, caracteristică pentru societatea noastră socialistă. Să gospodărești avuția tuturor cu grijă și răspunderea cu care-ți gospodărești casa, e un semn de bun gospodar care merită stima și prețuirea tuturora. Să convingi prin puterea exemplului tău, prin inițiativele tale îndrăznețe și rodnice, ca un Popa Tanda al lui Slavici altădată, e un semn că ești un om între oameni, un om nou într-o lume nouă și înnoitoare, un om care face istorie, pentru că nu istoria îi face pe oameni, ci oamenii fac istoria. Să asculți cu atenție vocea obștii, să gîndești, să simți și să acționezi pentru ea, să supui interesele tale intereselor colective, iată o atitudine care definește sigur un om nou.

Să ții tot timpul treaz sentimentul răspunderii care apasă pe umerii tăi; să ai nu numai impresia, ci certitudinea că fericirea tuturor poate depinde de munca ta, de talentul tău de bun gospodar. Să te simți vinovat cînd cei ce muncesc nu obțin roade pe măsura strădaniei lor.

Cînd conduci, mai întîi să gîndești și-apoi să croiești. Să știi că picătură cu picătură face lacul mare, că anevoie se cîștigă și lesne se cheltuiește. Să nu uiți că un „șef" există pentru că există mai întîi mulțimea și nu invers, și să te comporți ca atare. Să nu aștepți să vie, cu toate problemele lui, muntele la Mahomed ci să te duci tu în mijlocul oamenilor, la locul lor de muncă, și să le rezolvi problemele la fața locului nu îngropat la birou între dosare. Să nu fii niciodată în situația de a nu vedea oamenii vii din pricina dosarelor moarte.

Cînd obștea ne investește cu o anumită răspundere, ne face răspunzători de împlinirea idealurilor ei. Cu nimic n-o poți frustra mai mult, ca atunci cînd prin neatenție, superficialitate, individualism, o văduvești de firești ei idealuri.

Un om nou nu poate dezamăgi pe cei care i-au acordat încrederea lor și e capabil oricînd să se jertfească pe sine pentru ca edificiul marilor visuri ale semenilor săi să se poată înălța. Personalitatea lui are dimensiunile personalității obștii din care face parte și pe care o reprezintă. Un om nou nu se realizează ca personalitate deasupra obștii, ci în mijlocul ei.

ION DODU BĂLAN ■

(Urmare din pag. 1)

Cifrele, desigur, sînt elocvente, ele spun mult, ele ne umplu inimile de mîndrie la fiecare atingere cu lumina lor vie, lumina marilor evidențe ale accesului nostru la marea civilizație, dar ele, aceste cifre, nu reprezintă, cînd le citim, o noutate, ele sînt, de fapt, familiare fiecăruia dintre noi, fiindcă fiecare ținem un creion în mînă și toți știm să facem socoteli. Le face toată țara. Fiindcă cine muncește trebuie să știe pe ce se bizuie, în ce roade se întrupează — pentru țară și pentru el, pentru familia și copiii lui — darul de hărnicie, de sudoare, de eroism, de sacrificiu, de pasiune și de încredere pe care-l așază cotidian în balanța țării, ca să-l ridice mai sus împlinirile. Darul acesta atîrnă greu, el reprezintă adesea, așa cum cifrele o arată, realizări de excepție, deci darul acesta este trudit din greu, el este rodul unor eforturi care, adesea, sînt ele însele de excepție. Nu ne cruțăm însă eforturile, sîntem apți să le facem, și le facem fiindcă, în cursa cosmică spre fericire în care ne-am angajat, la chemarea partidului, cu toată ființa, acea planetă cîndva ascunsă în norii incertitudinilor, acea planetă care este ziua de aur a viitorului, ziua civilizației comuniste a României, strălucește plenar, limpede și real, drumul spre ea fiind științific și drept trasat, cucerit treaptă cu treaptă, printr-un transfer zilnic de energii din azi în mîine.

Cifrele viitoarei noastre civilizații, cifrele economiei, ale culturii, ale standardului de viață, cifrele-cote ale înaintării spre mîinele românesc, spre mîinele comunismului, ne dau, astfel, mai mult ca oricînd, certitudinea însuflețitoare că țara, mereu mai puternică, va fi aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei, în aceste clipe de mari eforturi și încordări. Industria își va menține ritmurile înalte, producția ei se va suplimenta, pînă la finele cincinalului, cu 100—130 de miliarde lei, volumul investițiilor cu 100 de miliarde lei, fiecare județ va realiza, pînă în 1980, o producție a industriei sale în valoare de cel puțin 10 miliarde de lei, vor fi date în folosință, doar în industrie, peste 2 400 de noi capacități de producție. Agricultura, cu o bază materială și tehnică în continuă extindere și modernizare, va da, în 1980, o producție totală de peste 24 milioane tone de cereale, adică 1 000—1 200 kg pe locuitor. În 1980, retribuția medie lunară va atinge 2 200 lei, cu 38 la sută mai mult ca în 1975. Se va extinde simțitor baza materială a activităților social-culturale, se vor crea peste un milion de noi locuri de muncă. Construcțiile de locuințe vor ajunge la peste 1 milion de apartamente, față de 513 000 edificate în cincinalul 1971—1975. Școala va asigura, în acest cincinal, formarea a circa 1 900 000 de cadre noi. Un număr sporit de comune se va transforma în centre urbane agricole sau agroindustriale. Încă în cursul anului viitor va începe acțiunea de reducere a săptămînii de lucru. Vom trăi deci mai bine, cu un mai rațional și mai înțelept orar al efortului, cu satisfacții mai mari, cu o mai mare disponibilitate de timp și cu mai multe posibilități reale de împlinire a personalității, de împlinire a noastră ca oameni. Vom cuceri deci cote noi pe drumul ascensiunii noastre, un drum pe care noi înșine l-am decis, un drum pe care noi toți — un întreg popor — îl decidem prin fapta noastră, prin cuvîntul și gestul nostru.

Gestul prin care, peste cîteva zile, vom introduce buletinul de vot în urnă, gestul opțiunilor noastre pentru prezent și pentru viitor, capătă astfel forța obiectivă a marilor acte care unesc sub efigia lor un întreg popor, capătă forța faptelor de istorie, a faptelor care, depășind însul, atrag în gravitația lor masele, milioanele. Ele, aceste mase, n-au intrat, acum, pentru întîia oară în istorie. Fără prezența lor modelatoare, demiurgică, nu există istorie și nu există țară. Ele au decis în repetate rînduri destinul acestui popor, care este ceea ce este, în ultimă instanță, prin această prezență a lor.

Tot ce s-a realizat în România acestor ani, toate marile noastre succese, toate marile noastre mîndrii, dau, sub lumina planurilor vizionare ale partidului, măsura acestei depline suduri a colectivității noastre umane cu structura de stat, cu această structură socialistă, profund democratică, pe care am construit-o, o construim, o desăvîrșim pe zi ce trece. Sînt rare, în pagina de istorie, asemenea momente de fericită coincidență între interesele, nevoile, idealurile unei societăți și forma de organizare socială și statală în care se află o societate într-un anume stadiu istoric. În istoria noastră mai veche asemenea clipe de coincidență s-au produs uneori, dar numai în momentele de gravă primejdie, de amenințare a vetrei, a ființei neamului, cînd existența însăși a societății era pusă în joc, cînd țara devenea cuvîntul magic, unificator. Din clipa în care primejdia se retrăgea, unitatea aceasta — efemeră și excepțională — se destrăma, societatea întorcîndu-se din nou la albiile intereselor contradictorii, opuse, în acel dezechilibru social caracteristic orînduirilor de pînă mai ieri, exprimat, printre altele, prin contradicția dintre masele populare și organizarea de stat. Nici o orînduire socială n-a fost în stare să asigure ca factor de permanență unitatea de interes, simțire, ideal, a membrilor săi, nici o orînduire socială n-a fost în stare să transforme unitatea întîmplător realizată între comunitatea socială și structura de stat într-un element al dezvoltării civilizației și progresului, cu iradiere egală pentru toți membrii săi. Acest țel și l-a propus socialismul. Acest țel a devenit, în ultimii ani, realitatea noastră supremă, realitatea unui popor care a devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa, realitatea armoniei desăvîrșite între națiune și stat, realitatea democrației noastre socialiste.

Acest an, cel de-al treizecilea al Republicii, cel de-al treilea de la adoptarea Programului partidului — carta fundamentală a devenirii noastre — aduce astfel, în fața urnelor, un popor pentru care democrația, democrația reală și consecventă, expresie a relațiilor noi între oameni și între oameni și noua structură a societății, constituie o realitate determinantă, o caracteristică majoră, definitorie a întregii vieți social-politice, un factor motor al înaintării pe toate planurile. Un observator din afară al fenomenelor care definesc democrația românească ar fi, desigur, uimit de amploarea și de intensitatea lor, de asumarea accelerată a acelor măsuri, forme, structuri menite să amplifice procesul de continuă adîncire, de continuă perfecționare a acestei democrații, proces purtînd marca unui spirit efervescent și deschis, purtînd pulsul unei experiențe istorice particulare, foarte dense, model de aplicare creatoare a marxism-leninismului la condițiile specifice ale țării noastre, la trăsăturile specifice ale ființei noastre. Variatelor organisme ale democrației reprezentative, cu atribuții în continuă creștere, li s-a adăugat, în ultimul timp, un atotcuprinzător sistem al *democrației directe*, grație căruia zeci și sute de mii de locuitori ai acestei țări, români, maghiari, germani și de alte naționalități, participînd la adunările generale ale oamenilor muncii și ale cooperatorilor, la consiliile oamenilor muncii și la consiliile de control muncitoresc, la organisme ale afirmării nemijlocite a aportului maselor în conducerea vieții social-economice, își exercită efectiv rolul lor de proprietari și beneficiari ai avuțiilor patriei, ai roadelor muncii lor. Instituționalizarea congreselor periodice ale consiliilor oamenilor muncii, tărănimii, consiliilor populare, educației politice și culturii socialiste, precum și crearea organismelor la nivel național și cu caracter permanent cum sînt Consiliul Național al Oamenilor Muncii, Consiliul Național al Agriculturii, Camera Legislativă a Consiliilor Populare, fac ca masele cele mai largi să-și spună cuvîntul și să decidă nemijlocit asupra problemelor vitale ale prezentului și viitorului țării. Se adaugă dezbaterile publice ale principalelor proiecte de legi, se adaugă consfătuirile pe ramuri de activitate și, ca un corolar al consultării permanente a maselor, al atragerii lor active la conducerea statului, vizitele de lucru și întîlnirile secretarului general al partidului cu diferite categorii de cetățeni — aceste ample dialoguri cu țara, cu poporul, înscrise în practica consecventă a conducerii de partid și de stat, cu efecte de mare, impresionantă forță în planul dinamizării conștiințelor, al deciderii celor mai bune căi ale înaintării noastre spre viitor.

Însăși actuala campanie electorală, desfășurată în ambianța fertilă a acestui climat de continuă adîncire a democrației noastre socialiste, a fost menită — și faptele atestă că această menire s-a împlinit cu succes — să marcheze un pas înainte în dezvoltarea acestui proces, creînd condițiile unei cît mai intense participări a maselor largi la dezbaterea și rezolvarea tuturor treburilor obștești. Adunările de desemnare a candidaților F.U.S., întîlnirile dintre alegători și candidați, bucurîndu-se de o masivă participare în orașe ca și la sate, au prilejuit, pretutindeni, o analiză temeinică, exigentă, lucidă, atît a succeselor cît și a lipsurilor, s-au soldat cu prețioase inițiative și propuneri emanînd din masa alegătorilor, campania transformîndu-se, astfel, într-o veritabilă școală a răspunderii sociale, a pasiunii civice, a patriotismului, a spiritului gospodăresc în acțiune, a mobilizării tuturor forțelor pentru exemplara îndeplinire a sarcinilor de plan în fiecare comună, oraș și municipiu. Învățămintele, criticile, propunerile, angajamentele și inițiativele reieșite din această amplă dezbatere politico-gospodărească, vastă cît însăși țara, vor însemna, pentru organele locale ale puterii de stat, un prețios și concret program de lucru, de perfecționare a legăturii cu masele, forța consiliilor populare, eficiența activității lor depinzînd — așa cum arăta, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu — de continua întărire a unor astfel de legături, de consultarea largă, atentă a maselor, de capacitatea de a stimula elanul constructiv al oamenilor muncii, dăruirea lor, de a le folosi în slujba dezvoltării fiecărei localități, a întregii țări.

Peste 3 zile, țara va vota. Peste 3 zile, urmînd chemarea pe care ne-a adresat-o cel mai bun fiu al națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne vom manifesta, prin votul nostru, voința de ctitori ai României de azi și de mîine, hotărîrea fierbinte de a da viață, prin fapta noastră, politicii interne și externe a partidului, mărețului program de făurire a viitorului comunist.

Peste 3 zile, în fața urnelor, ne vom contempla, de sus, destinul, viitorul spre care tindem, cu gîndul la înflorirea continuă a țării, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

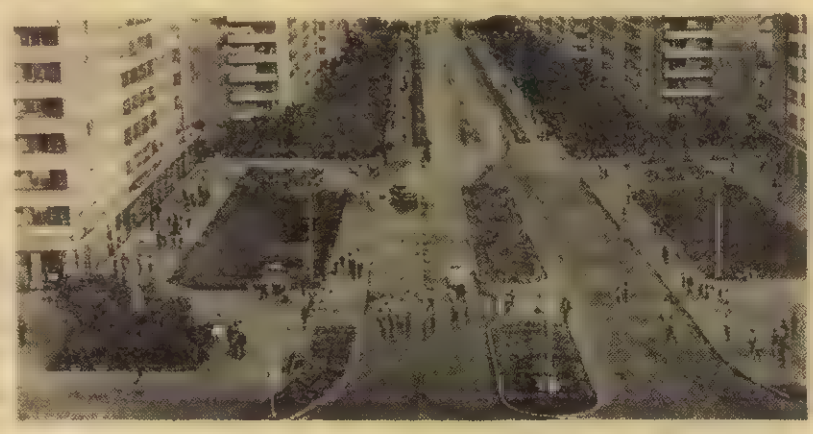

Perspectivă asupra orașului Piatra Neamț, una din localitățile care au cunoscut numeroase înnoiri în ultimul deceniu

Răspundere deplină și unanimă pentru accelerarea progresului multilateral al societății noastre socialiste

Cele două apropiate evenimente din viața țării noastre — alegerile de la 20 noiembrie și Conferința Națională a partidului — se impun inimii și cugetului nostru prin analiza severă și lucidă a drumului parcurs, prin prospectarea realistă și riguroasă a ceea ce va însemna pentru România de mîine o istorie făurită conștient, prin armele științei și practicii sociale, și în conformitate cu posibilitățile concrete de care vom dispune în următoarea etapă de reînnoire istorică.

In întîmpinarea și pregătirea acestor momente de o deosebită importanță pentru destinul poporului nostru s-au înscris și recentele dialoguri de lucru dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și oamenii muncii din județul Hunedoara, precum și prezența secretarului general al partidului la Conferința extraordinară a organizației municipale de partid București. Cuvîntările rostite cu aceste ocazii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Petroșani, Hunedoara și în fața celor peste 1 000 de participanți ai Conferinței organizației de partid a municipiului București reprezintă — pentru prezentul și viitorul țării, și în consens cu gîndurile și aspirațiile unei întregi națiuni — adevărate documente programatice, cu totul remarcabile prin forța analizei multilaterale, prin variata problematică social-economică, prin profundul lor umanism.

Reevaluînd din perspectiva timpului scurs activitatea complexă și multilaterală desfășurată în această primă treime a cincinalului, secretarul general al partidului nostru a arătat în primul rînd că în ultimele 22 de luni producția industrială a crescut pe țară într-un ritm anual de peste 11 la sută, realizîndu-se peste plan produse de peste 30 miliarde lei. Deosebite se dovedesc și succesele din agricultură, transporturi, știință, învățămînt, din toate sectoarele de activitate; primii doi ani ai cincinalului prezentînd un valoros bilanț, ce demonstrează justețea hotărîrilor Congresului al XI-lea. O dată mai mult realitatea a demonstrat înțelepciunea și maturitatea politicii Partidului Comunist Român care a înțeles să materializeze în făurirea grandiosului edificiu al socialismului axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, chezășia progresului neîntrerupt și a bunăstării materiale, garanția independenței și suveranității naționale.

In numele acestui adevăr inexorabil, evident ca lumina zilei, atestat de istoria ultimelor decenii și prefigurat cu rigurozitate matematică de documentele Congresului al XI-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou, în cadrul întîlnirilor cu oamenii muncii din județul Hunedoara și municipiul București, căile și soluțiile ce conduc activitatea noastră spre dezideratele propuse, metodele optime concrete capabile să garanteze valorificarea superioară a resurselor materiale și umane. Competiția permanentă cu ziua, ora, minutul și secunda reclamă o nouă măsură a timpului, socotit nu în durată, ci în intensitate. Vom ajunge acolo unde ne-am propus prin sporirea eficienței economice, prin modernizarea producției și promovarea progresului tehnic. În istoria grăbită a acestui sfîrșit de mileniu popoarele lipsite de progres tehnic și științific nu se pot aștepta decît la un loc modest în cadrul, ierarhiei internaționale. Tocmai de aceea, politica social-economică a partidului pornește în mod constant de la considerentul că știința reprezintă factorul primordial al progresului contemporan, că optimizarea progresului tehnic reclamă imperios extinderea creației științifice, promovarea cercetării multilaterale, asimilarea grabnică a tot ceea ce este valoros și poate contribui la dezvoltarea economiei naționale. Relevînd aspectele de esență ale acestui moment istoric căruia îi sîntem cu toții martori și creatori, secretarul general al partidului a spus: „Am pus pe primul plan problema afirmării revoluției tehnico-științifice, considerînd că aceasta reprezintă factorul hotărîtor pentru desfășurarea cu succes a realizării planului cincinal".

Analizînd situația de la fața locului, evidențiind rezultatele bune dobîndite de detașamentele de mineri și oțelari hunedoreni, salutînd izbînzile colectivelor de muncă bucureștene, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut totodată să atragă atenția asupra unor lipsuri și greșeli care mai persistă, relevînd marea importanță pe care o constituie pe plan național judicioasa folosire a resurselor materiale și umane de care dispunem. Risipa, slaba valorificare a materiilor prime și materialelor, superficialitatea și lucrul făcut de mîntuială sînt tot atîția adversari de temut ai progresului tehnic, ai prosperității generale în ultimă instanță. Este nevoie, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, de o mai drastică reducere a consumurilor de combustibil, de energie electrică și termică. Este necesar să se întreprindă pe toate căile descoperirea unor noi resurse interne, eforturi pentru creșterea productivității muncii, recuperarea diferitelor resurse ce se risipesc; sînt necesare noi măsuri pentru o mai bună organizare a muncii, pentru creșterea calificării personalului muncitor, pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de producție. Despre toate acestea, a amintit secretarul general al partidului, se va discuta pe larg la apropiata Conferință Națională a partidului nostru, cînd, după cum se știe, vor fi stabilite și măsurile pentru îndeplinirea în condiții optime a planului suplimentar ce va fi supus dezbaterii acestui înalt forum al comuniștilor români.

In cadrul celor trei cuvîntări care formează obiectul comentariului nostru, secretarul general al partidului a rezervat un spațiu amplu și măsurilor de perfecționare a tuturor sectoarelor economico-sociale. Noile măsuri preconizate sînt concepute într-o viziune largă și dinamică și — conform practicii statornicite în activitatea partidului nostru — prin realizarea unei interdependențe multiple între factorii tehnici și economici cu cei politici, sociali și culturali. În cadrul acestor măsuri un rol important îl vor deține consiliile oamenilor muncii și adunările generale ale acestora. Prin noile măsuri stabilite, aceste organe colective de conducere vor asigura o mai activă participare a tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea întregii activități economice și sociale, a întregii societăți. O măsură salutară și cu largi rezonanțe în conștiința publică — o nouă dovadă concretă, eficientă, în procesul consecvent de adîncire a democrației socialiste. Într-adevăr, instituționalizarea principiului muncii și conducerii colective se înscrie ca o tendință majoră a metodelor moderne de conducere și totodată are în vedere faptul că atît în prezent, cît și în viitor întreprinderile și instituțiile se găsesc în fața unor probleme de o asemenea anvergură și complexitate încît este imposibil ca un singur om să le poată cuprinde și soluționa cu competența și promptitudinea dictate de exigențele sporite ale vieții de fiecare zi.

Măsurile și preocuparea continuă pentru organizarea și conducerea societății noastre, sub raport economic și social, sînt inseparabil legate de preocuparea noastră a tuturor pentru remodelarea sufletului omenesc, pentru crearea omului pe măsura vremurilor pe care le trăim, un om întrupat din marile idealuri despre om, cetățeanul și comunistul de omenie, constructorul și beneficiarul unei societăți fără precedent. Între muncă și morală, legătura nu este numai necesară, ci indisolubilă, tuturor revenindu-ne datoria de a acorda o atenție și mai mare afirmării în practică a principiilor eticii și echității socialiste, influenței pe care trebuie să o manifeste fiecare colectiv de muncă asupra modului în care membrii săi muncesc și își desfășoară viața de fiecare zi.

„...Trebuie să facem totul pentru ca fiecare unitate economico-socială să devină o mare familie a oamenilor muncii, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, o citadelă — dacă se poate spune așa — în care să se trăiască după normele și principiile socialiste și comuniste, în care toți membrii colectivității să poarte răspunderea deplină atît pentru bunul mers al producției, cît și pentru condițiile de muncă și de viață create, pentru activitatea politico-educativă, pentru comportarea exemplară a tuturor oamenilor muncii. În nici o întreprindere sau unitate economico-socială să nu-și găsească locul oameni care, prin activitatea lor, compromit colectivul din care fac parte. Am însă în vedere în această privință necesitatea desfășurării unei intense munci de educare, a sprijinirii tuturor pentru a se încadra în mod corespunzător în viața colectivului respectiv".

Am fost și rămînem creatorii și martorii celui mai eroic și tulburător capitol din istoria patriei noastre, tocmai fiindcă am luptat în permanență cu noi înșine, am luptat pentru afirmarea celor mai nobile trăsături ale omului, am ajuns să ne spunem unul altuia „tovarășe". Adresîndu-se puternicului detașament al siderurgiștilor hunedoreni, secretarul general al partidului a spus: „Într-adevăr, să ne ocupăm nu numai de calitatea oțelului și a laminatelor — deși aceasta e una din sarcinile noastre principale — ci și de calitatea vieții, de calitatea omului, de ridicarea continuă a calificării sale profesionale precum și a pregătirii politice, a dezvoltării conștiinței socialiste. Societatea pe care o construim ne cere să acționăm ca revoluționari, cere tuturor să fie permanent pătrunși de răspunderea ce o au în fața poporului, pentru destinele țării, pentru viitorul ei comunist, să acționeze în deplină cunoștință pentru perfecționarea continuă a întregii activități economico-sociale. De aceea trebuie să dezvoltăm activitatea politico-educativă, munca culturală de masă". Și subliniind marea importanță pe care o deține în realizarea acestor deziderate festivalul „Cîntarea României", tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat din nou necesitatea împletirii activității de producție cu cea de pregătire profesională, politică, cultural-sportivă.

Recenta vizită de lucru întreprinsă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județul Hunedoara precum și participarea secretarului general la Conferința extraordinară a organizației de partid a municipiului București au reafirmat din nou cu pregnanță legătura trainică dintre partid și popor, atașamentul fierbinte față de politica partidului nostru, dragostea nețărmurită pentru omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru popor, comunistul de omenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Amplul dialog a demonstrat o dată mai mult că tot ceea ce ne înarmează brațul și mintea este încrederea cu care privim viitorul, imaginea României de mîine, o țară a prosperității, civilizației și democrației plenare.

LIVIU TIMBUS

Tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Conferinței extraordinare a organizației municipale de partid București

Dialogul de lucru în județul Hunedoara s-a purtat, ca de obicei, și în fața machetelor

OMUL ȘI MAȘINA — O RELAȚIE NOUĂ

Un mod de a lucra și un modul

O informație lapidară, așa cum se întîmplă de cele mai multe ori în profesia noastră, ne-a purtat pașii spre Șantierele navale din Brăila, unde se înregistrase, recent, o noutate tehnică: înlocuirea unui procedeu clasic, în construcția de nave, cu unul modern: **modulizare.** Animatorul acestei acțiuni a fost inginerul Petre Buleci, pe care, mai bine decît orice cuvinte îl vor descrie faptele sale. Așa că vom trece direct la fapte.

— În luna ianuarie a acestui an, după ce gîndisem serios căile de urmat în vederea schimbării felului nostru de lucru, am ajuns la concluzia că principalele probleme sînt nu cele tehnice, ci cele psihologice. Adică, am realizat că succesul obținut între timp era condiționat de felul în care se va munci, mai concret că fără plăcere și pasiune nu se puteau atinge obiectivele puse de producție. Și-atunci mi-am propus ca selecția colectivului de care urma să mă ocup să fie făcută pe baza respectului și grijii față de fiecare om în parte, de insuflarea ideii că oricare dintre ei poate fi util acțiunii generale dacă va fi solicitat la capacitatea sa exactă.

— Îmi vorbiți, de fapt, despre o strategie care v-a animat...

— Întocmai. Nu i-am zis chiar așa, dar îmi dau seama că așa a fost. Știți, e o chestiune pe care am observat-o în anii mei de muncă, o chestiune care poate părea ciudată, dar nu este, din această cauză vi-o și spun: pentru rezolvarea unei probleme tehnice se găsește totdeauna cel mai greu timpul necesar, dacă nu-ți planifici foarte exact lucrul. Cauza: între cercetare-proiectare și tehnologie-cercetare și tehnologie-producție apar rupturi explicate, cel mai adeseori, de sistemul de lucru depășit și de carențele în informatică. Revenind la cazul nostru, am constatat, din literatura de specialitate, că s-a renunțat, în țările cele mai avansate în construcția de nave, la proiectarea plană și că s-a trecut la cea spațială, folosindu-se metode foarte moderne, care conduc la simplificarea atît a proiectării, cît și a tehnologiei și, implicit, a producției. S-ar părea că n-am făcut altceva decît să copiem. Inexact, deoarece, la rîndul nostru, am adus o noutate în materie: am combinat metoda spațială, cunoscută, cu cea a analizei valorii (tehnico-funcțională). Asta puteți s-o notați: a fost partea noastră de originalitate.

— Am impresia că vă apropiați de fondul discuției, adică de procesul creației propriu-zise, fără să fi epuizat capitolul strategiei...

— N-aș mai avea multe de adăugat dar poate e bine să revin. M-a preocupat „contaminarea" psihologică a viitorilor mei colaboratori, cu scopul central de a-i convinge că pot face mai mult decît pînă acum. Primul obiectiv: captarea morală și de interes, urmată de stabilirea principiilor metodei, după care s-a trecut la muncă. Primul „adversar" ales a fost ciclul lung de execuție necesitat de o navă și costurile ridicate. Prin simplificarea proiectului, țineam direct scurtarea perioadei de execuție. Vă imaginați cîte comodități, unele inconștiente, aveam să tulburăm! Cînd m-am fixat asupra colectivului, compus din puțini oameni pe care doresc nespus să-i și numesc: ing. Victor Trifu, ing. Vasile Datcu, proiectant Ion Minculescu, proiectant Viorica Chețan, dispecerul navei ing. Dorin Stoenescu (toți sub 30 de ani), șeful de echipă Constantin Burlacu și muncitorul Stan Ardeleanu, un gen de colectiv mai puțin obișnuit, pluridisciplinar cum l-am zis noi, am început să dialogăm în fața machetei gîndind și mucind alături tot timpul, cot la cot și creier lîngă creier, pînă am scos-o la capăt.

— Iertați-mă că insist, fiind vorba despre o selecție de oameni și gîndindu-mă la faptul că reușita dv. experiență ar putea folosi și altora, aș dori să cunosc criteriile obiective de care ați uzat pentru a alcătui grupul de „elită" al acțiunii propuse.

— Am imaginat un test, aparent simplu, dar, după părerea mea, concludent. Din răspunsurile primite la întrebări a rezultat un „decalog", cum l-am zis tot noi, și din care vă pot reproduce cîteva condiționări: evitarea generalităților; adunarea informațiilor; dinamitarea prejudecăților, reconstruirea și ameliorarea subiectului; schimbarea actualei concepții constructive, plecînd de la ideea necesității construirii unui sistem, cu totul altul, avînd permanent în vedere funcțiile dorite (regîndite și ameliorate); reperarea și eliminarea oricărui obstacol ivit (o decizie nejustă sau o simplă afirmație care ne stătea în cale, împiedicîndu-ne, uneori o „naivă" manifestare de scepticism de genul „de ce să schimbăm dacă așa ne-am obișnuit și ne-a mers bine?") pe scurt, război deschis atitudinilor confortabile: a face apel la specialiști de orice fel, la oricine poate veni cu o contribuție cît de neînsemnată, în aparență, dar care putea fi valorificată pe parcurs. În mod secret, ne-am preocupat de una din marile și obișnuitele dificultăți, în astfel de situații: obținerea aprobărilor. De tot felul. Este cazul, sub acest aspect, să amintesc că reușita noastră a fost mult înlesnită de sprijinul direct și competent al tovarășului Jean Weber, reprezentantul Registrului Naval Român, care ne-a înțeles, de la început, și ajutat prin dezlegările necesare date la timpul oportun.

— Acum sînt, și sper ca și cititorii să se declare la fel, perfect lămurit în privința preliminariilor. Îmi spuneți poate și ce este acest „modul"?

— Un grup funcțional din compartimentul navei, care îndeplinește o anumită activitate, făcînd parte dintr-o mulțime dezordonată de agregate, mulțime pe care noi am ordonat-o.

— Folosiți termeni de matematică pură...

— Păi, nu se poate altfel, întrucît chiar despre teoria mulțimilor este vorba.

— Mă așteptam să ne stabilim în domeniul concretului desăvîrșit, dar dv. continuați cu abstractizările...

— Susțin că tocmai în aceasta a constat defrișarea drumului parcurs de noi și care era presărat cu numeroase necunoscute.

— La început ne-ați lăsat impresia unui filosof și nu aceea a unui tehnician. Urmăriți anume să mă derutați?

— N-am nici cea mai vagă intenție de acest fel. Dar, într-adevăr, am studiat filosofia, psihologia și sociologia în timpul meu liber-planificat și am continuat să-mi perfecționez cunoștințele matematice. Cred, sincer, că rata de ratare a unui inginer este de cel mult patru ani de zile dacă nu se menține la curent cu literatura de specialitate, cel puțin. Și asta îndată după absolvire. Atît de voluminos este filonul de informații actual. Revenind la matematici, noi am folosit teoria mulțimilor tocmai pentru că, în cazul instalațiilor clasice, era vorba despre o mulțime dezordonată ce se impunea a fi ordonată. Dacă pînă acum diferite agregate erau răspîndite pe toată suprafața navei, în prezent, ele se găsesc grupate rațional și conectate la un tablou de unde pot fi supravegheate și manipulate. Aceasta a însemnat multiple avantaje atît materiale, cît și economice, tehnice și de manevrare a navei, adică, în ultimă analiză, o ușurare a muncii constructorilor care lucrează în hale și ateliere pe un model la scara 1/10 dar și a celei a personalului de bord.

— Ați invocat matematica. Niște cifre m-ar ajuta să conchid...

— Cheltuielile de producție scad, în medie, deocamdată, cu 10 la sută. Cînd va intra procedeul în producția de serie scăderile sau creșterile, cum vreți să le considerați, vor fi și mai mari. Timpul de fabricație se reduce cu 50 de procente. Calitatea sporește cu 40 la sută. Greutatea vasului scade cu 15 la sută. Ușurința de aprovizionare este cu 50 la sută îmbunătățită. Economia de materiale, la un vas de 4 500 tdw. a fost calculată la 20 de tone. Manopera se reduce și ea cu circa 10 mii ore. Pentru un an de zile am precalculat o economie pentru șantier de circa 8 milioane lei. Și nu cred să fi greșit prea mult. Și încă ceva, foarte important, pentru o navă: coboară centrul de greutate, de unde rezultă și o stabilitate îmbunătățită. În cazul unor avarii, acestea sînt semnalate imediat și cei de pe vas știu unde să intervină.

— Perspectiva?

— Cea mai apropiată: că la anul, pe vremea asta, și cargoul de 7 500 tdw să fie complet modulizat și, cine știe, în funcție de alte aprobări, metoda să se generalizeze pe întreaga industrie navală românească. De cinci ori mai puțin oameni sînt necesari pentru proiectare, după sistemul aplicat de noi. Dar, recunosc, e mult de muncă... ICEPRONAV-ului din Galați îi revin sarcini noi, dar splendide. Aici ne-au sprijinit comitetul municipal de partid, comitetul de partid din șantier, organizațiile de bază. Dar părerea mea rămîne aceea că astfel de acțiuni nu se pot baza pe dispoziții ci pe convingere. Personal nu mai văd un alt sistem de lucru de aici înainte decît cu riscul rămînerii pe loc, ceea ce echivalează, la ritmul dezvoltării actuale a țării, cu o rămînere în urmă.

E. LEONARD ■

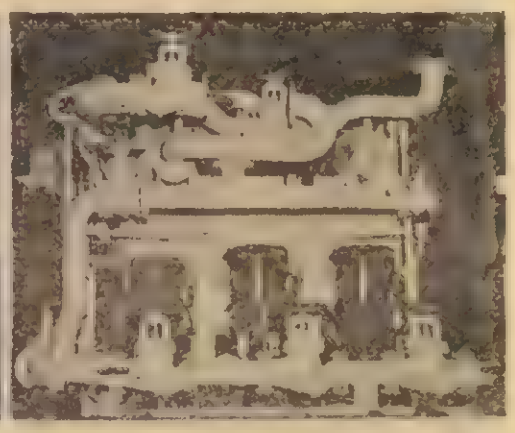

Ing. Petre Buleci și modulul instalației de răcire pentru cargoul de 4 500 tdw.

Metalul n-are sentimente și totuși...

Una din cele mai agreabile discuții din cîte se pot purta privește destinul relației om-mașină. În general, persoanele care au mult a zice pe această temă știu foarte puține lucruri despre mașini. La Bacău, de pildă, se află în funcție una din cele mai monumentale mașini ale industriei noastre. Are înălțimea unei hale industriale și ocupă o suprafață de teren considerabilă, dar se cheamă tot mașină. Sigur, e dreptul oricui să se întrebe ce se întîmplă cu omul în momentul în care o creație a mecanicii sau a electronicii ajunge să facă totul, numai că dreptul acesta ar trebui să fie cuvîncios cenzurat de oarecare știință. De mersul real al lucrurilor. Mașina în chestiune funcționează la Combinatul de celuloză și hîrtie Letea și dă anual mai multe zeci de mii de tone de hîrtie de ziar. Ea e slujită de mai mulți oameni, cam 40 pe schimb, dar de ideea ei întreagă, de ființa ei ascunsă de mașină se ocupă, practic, un singur om. Se numește Corneliu Filimon, este inginer chimist, specializat în hîrtie și celuloză, are 33 de ani și, fără a fi neapărat indispensabil, fiindcă nimeni nu mai poate fi astăzi întru totul de neînlocuit, este omul care a ajuns cel mai departe în cunoașterea uriașului numit mașina 11. Nimeni, nici măcar inginerul Filimon nu și-ar putea permite să afirme că, într-un timp anume, cineva o să reușească să țină în mîini absolut toate problemele acestei veritabile minuni tehnice. Aici este mai evident decît oriunde că noile mașini nu numai că nu-l lasă pe om să se oficească stînd și contemplînd rodul trudei lor, dar că abia ele îi obligă cu adevărat și în chipul cel mai înalt conștiința. Ceea ce te neliniștește într-o discuție cu inginerul Filimon e grija foarte ceremonioasă pe care o acordă el spusei despre mașină. Ca și cum aceasta l-ar asculta și ar avea putința replicii. Acum, să fim înțeleși: toți cei care servesc mașina sînt suficient de pregătiți încît s-o facă să lucreze la parametrii proiectați. Priceperea lor profesională e mai presus de orice îndoială. Numai că peste pricepere mai apare ceva: senzația de implicare, un soi de stare de natură filosofică. Nu toți cei ce asigură funcționarea mașinii gîndesc că grijile de serviciu sînt, pînă la urmă, situare filosofică. O parte dintre ei însă au cîștigat înțelepciunea de a considera relația lor zilnică, permanentă cu mașina în termeni mult nuanțați de gîndire. Corneliu Filimon spune că-i simte pulsul, că uneori îi pare posacă și alteori voioasă, că sînt zile în care, deși aparatura spune că totul e în regulă, iar laboratorul nu reclamă nimic la calitatea hîrtiei, el o simte ostilă, întăritată. Inginerul Corneliu Filimon spune că au fost zile cînd, pur și simplu, s-a trezit îndemnat de ceva necunoscut, venind din subconștient să se întoarcă la fabrică. Ceva îl chema de acasă și chemarea s-a dovedit întotdeauna reală fiindcă sosind oamenii i se adresau ca și cum era de la sine înțeles că el trebuia să se afle în acele momente acolo, ca și cum totul fusese stabilit dinainte. Telefonul este un obiect prin care ne comunicăm de obicei lucruri cu un început și o încheiere. Pentru Corneliu Filimon, ca dealtfel pentru mai toți cei care au căpătat sentiment și filosofie pentru mașina 11, telefonul a devenit aproape un element al ființei lor. El telefonează adesea în secție fără un scop precis, iar cei ce răspund dau informații asupra mersului mașinii fără ca să li se fi cerut. E de la sine înțeles că asta trebuie vorbit la telefon, e cît se poate de firesc ca soneria lui să sune oricînd. Tot ce ține de mașină vine în viața lui ca fapt de la sine înțeles. L-am văzut ieșind din biroul foarte modest unde-și ține însemnările tehnice ale zilei, apropiindu-se de valțul uriaș de hîrtie abia ieșită din mașină, mîngîind, mîngîind albul fără sfîrșit. Îi văd, de asemenea, pe muncitorii secției trecînd din cînd în cînd pe lîngă valț ca să-și plimbe palma pe mătasea abia ieșită din pîntecele fierbinte. Corneliu Filimon recunoaște că îi face mare plăcere. Cît despre munca propriu-zisă, nu s-a întrebat niciodată dacă îi dă plăcere sau nu. Asociază ideea de plăcut cu alte lucruri și situații. Nu poate să stea însă nici măcar un ceas fără să simtă cu necesitate prezența mașinii. Soția lui Corneliu Filimon e profesoară de istorie și lucrează ca muzeograf la muzeul județean. O altă lume decît aceea a inginerilor. Cunoaște o seamă de artiști plastici, din oraș și din țară. I-a ascultat cum discută despre problemele artei și ale profesiunii lor. E la fel de convins că tot ce știe el acum despre mașina 11 poate să se numească lesne artă. A lucrat în secția care avea să se cheme mașina 11 încă din anul 1972, încă de pe vremea cînd totul era numai un proiect. A ținut legătura cu proiectantul, a fost unul dintre cei care au făcut dirigenție de șantier din partea beneficiarului în perioada construcției halei și a montajului utilajelor, cunoaște rostul fiecărui metru cub de beton și al fiecărei piese a mașinii. Nu are nici un complex față de artiști, nu are timp să aibă complexe, nu are timp să se plictisească, nu are timp, nu are timp, nu are timp. Asta este, într-adevăr, o problemă, ar vrea să aibă mai mult timp pentru familie, pentru cei doi copii ai săi, pentru soție. Își dă seama că e o problemă grea, foarte grea, că mașina îl obligă să fie permanent în stare de veghe, că viața lui și a acestei mașini care într-un fel este chiar opera cea mai bună a profesiunii de inginer, e numai luptă. Omul nu o stăpînește. Omul luptă cu ea, cu mașina, obligînd-o să fie umană.

TUDOR OCTAVIAN ■

STRĂLUCIRI DIN JUDEȚUL MUREȘ

Oamenii despre care va fi vorba mai jos nu se cunosc, toți, între ei; cîțiva, numai, au auzit unii de alții și doar doi, medicul Radu Deac și inginerul Zoltan Kolozsvary, pot spune că sînt prieteni. Prieteni ar putea fi însă cu toții, avînd comun același gînd, mărturisit sau nu, de a-și alege prețul și rostul trecerii lor prin timp și prin lume nu în ore și prin ceea ce fac în limitele programelor de serviciu, ci cu măsura totală și covîrșitoare a unei vieți de om. Dar acesta este un calcul al nostru, nu al acestor oameni cu biografii scăpărate de profesii, cu vieți subordonate unei idei, fie că ea înseamnă a vindeca pe oameni de grave boli de inimă, ori numai a face viori sau a da oamenilor mere multe și frumoase. Cîțiva sînt cunoscuți departe în lume, alții numai în țară iar numele unora se pierd în anonimatul acela larg și generos de la temelia lumii care primește roadele muncii acestor oameni dar nu întreabă decît prea rar, și uneori niciodată, nici cine le-a făcut și nici cum.

NEMĂRGINITELE POSIBILITĂȚI ALE PERFECȚIUNII

Există în incinta Întreprinderii de prelucrare a lemnului din Reghin cîteva încăperi unde nu răzbate vuietul fabricii. E atelierul de instrumente muzicale, locul unde se fac viorile românești. De douăzeci și cinci de ani lucrează aici meșterul Roman Boiancіuc, un bătrînel de 65 de ani, cu ochi limpezi, de copil, dar greoi și îndărătnic la vorbă, cum nimeni în locul lui nu ar putea fi altfel, deoarece, încă nu știu decît prea puțini, a face o vioară a fost și a rămas o taină. Aflat de trei ani la pensie, meșterul vine în fiecare dimineață la ora șase și rămîne pînă noaptea tîrziu, deslușind și lămurindu-și lui însuși drumul perfecțiunii. Viori a făcut multe în viața lui. Dacă ar sta să adune, și dacă le-ar pune la socoteală și pe cele făcute de tinerii care au deprins meseria de la el, ar ieși vreo sută cincizeci și cinci de mii. Cu cîteva dintre ele a participat, odată, cu ocazia unei ediții a Festivalului „George Enescu", la alcătuirea unui stand. Iată ce scria unul dintre oaspeți : „Vioara făcută de maistrul Roman Boianciuc a produs asupra mea o foarte bună impresie. Ea este executată artistic, are o formă desăvîrșită și e ușor de mînuit. Sunetul este curat, deschis și suficient de îndemnatic". Semna David Oistrah...

Uneori meșterul lipsește de la fabrică. Dar nu e acasă, cum s-ar crede, sau plecat să se plimbe. Umblă pe valea Gurghiului, mai ales, și prin părțile Maramureșului și ale Bucovinei, după lemn de viori. După paltin și molid de rezonanță. Adus la Reghin, lemnul este lăsat cel puțin vreo zece ani pentru a se usca în depozite speciale. Munca, încordarea și epuizarea nervoasă a unei adevărate inspirații de a alege soluția cea mai bună, abia după aceea începe; 120 de ore de răbdare și de migală pentru o vioară, pentru a o încheia și a o lăcui. Apoi intervine principiul simplu, care spune că sunetul este echilibrul dintre corzile și trupul unei viori : dacă lemnul este prea tare, mai dur decît coarda, sunetul e strident; dacă este mai moale, sunetul e înfundat și parcă nu reușește să iasă la lumină. Întotdeauna însă din viorile lui sunetul se luminează cu toate culorile lumii și străbate în cîntec. Dar drumul este încă lung, este lung, spune meșterul, decis să scrie o carte pentru că sănătatea e sănătate dar anii sînt, totuși, 65, deși n-a obosit să-și trimită gîndul mai departe, în căutarea viorii comparabile cu marile modele. Între nemărginitele posibilități ale lumii, este convins că există și această posibilitate. El nu are rețete și taine transmise din familie. Pe străbunicii săi nu i-a chemat nici Stradivarius, nici Amati, nici Steiner. Secretul, e convins, nu poate fi decît în el însuși, în forța și norocul, poate, de a alege la un moment dat ceea ce, desigur, în lumea naturii există...

DESPRE CEEA CE LUMEA ÎNCEARCĂ SĂ-ȘI ADUCĂ AMINTE

La cei 40 de ani ai săi, care au lăsat o urmă în privirile ușor obosite dinapoia ochelarilor cu lentile puternice, Zoltan Kolozsvary, doctor în ingineria tratamentelor termice, unul dintre cei mai buni specialiști din țară în acest domeniu, este șeful secției de cercetare și proiectare de pe lîngă Întreprinderea „Metalotehnica" din Tîrgu Mureș. Meseria lui e una de explorator. A gîndi metalul în toate relațiile posibile, a-l adapta, a-i schimba calitățile prin efecte termice și termochimice, prin încălzire și răcire în diverse medii și cu diferite viteze, înseamnă a-i ridica prețul, ca să zicem așa, dar a-l drămui cu grijă, după aceea, a-l folosi numai cît și numai cum trebuie este o altă muncă, și munca aceasta s-a numit, la „Metalotehnica", turnare de precizie cu modele fuzibile. A fost o idee. Aplicarea ei, tipică valorificare a proprilor cercetări, nu a întîrziat. În incinta întreprinderii s-a construit o asemenea turnătorie, care lucrează, astăzi, pentru mai multe întreprinderi din țară și din lume. Acum, secția condusă de inginerul Kolozsvary lucrează, în colaborare cu specialiști din Republica Democrată Germană, pentru a dezvolta tehnologii de vîrf pentru mai multe țări socialiste.

Anii care s-au scurs au adus acestui grup de cercetători 14 brevete de invenții. Alte 5 brevete se află în curs de studiu. Iar autorii nu au decît prea puțini ani peste 30. Își spun pe numele mic, prietenește, fiindcă invidiile și orgoliile sînt lăsate la ușă, petrec cu plăcere, împreună, un sfîrșit de săptămînă sau o seară, dar este de neconceput ca sarcinile și ierarhia să nu fie respectate. Inginerul Zoltan Kolozsvary, membru al Societății americane de metale și observator, din partea țării noastre, la ședințele de lucru ale Asociației internaționale de tratamente termice, cu sediul la Zürich, are despre mai tinerii săi colegi credința că se poate lucra cu ei precis și frumos cum merg stelele pe cer. Altfel, spune, și tratamentele termice și turnarea de precizie — de pe urma cărora s-a ajuns ca dintr-o tonă de metal să se obțină o producție în valoare de peste un milion de lei, ceea ce este enorm dacă ținem seama că media de valorificare a aceleiași cantități de metal este de zeci de ori mai mică — nu sînt decît încercări de a reîmprospăta memoria lumii, de a o ajuta să recucerească secrete pierdute. Fiindcă, înmuind în sîngele de cămilă lama albă a oțelului pentru a-i da suplețe și rezistență, constructorii săbiilor de Damasc nu știau că fac chiar tratamente termice...

MESERIA ULTIMEI ALTERNATIVE

Radu Deac s-a născut în 1940, la Zalău. A absolvit Facultatea de medicină din Cluj-Napoca, specialitatea chirurgie, în 1962. De atunci lucrează la Institutul de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș și este, de mai mulți ani, șeful secției de chirurgie cardiovasculară. A colaborat la realizarea mai multor monografii de specialitate apărute în țară și peste hotare și este autor a 130 de comunicări științifice tipărite într-o serie largă de publicații, precum „Revista medicală", „The Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery" (S.U.A.), „Coeur" (Franța) ori „The British Journal of Surgery". Este, din 1967, membru al Societății internaționale de chirurgie iar din 1973 membru al Societății internaționale de chirurgie cardiovasculară. În 1976 și-a susținut examenul de doctorat cu lucrarea „Înlocuiri valvulare cardiace cu valve de țesut biologic".

★

— Vine multă lume aici la Tîrgu Mureș să-și caute sănătatea, tovarășe doctor Deac ?

— Vin oamenii, dacă sînt bolnavi. Aici este locul ultimei alternative, ca să zic așa. Bolile cardiovasculare reprezintă, din nefericire, cea mai importantă problemă de sănătate cu care se confruntă azi întreaga omenire. Nici țara noastră nu face excepție. Aceste boli au trecut treptat pe primul loc al cauzelor morbidității și mortalității generale. Ele creează mari prejudicii pe plan biologic și social. Sînt boli congenitale, boli produse de reumatism și, cele mai periculoase, bolile arterelor coronare. Pe măsură ce standardul de viață crește, statisticile arată și o îngrijorătoare creștere a frecvenței bolilor din ultima categorie, una din evoluțiile posibile ale acestora ducînd la binecunoscutul infarct miocardic. O parte a acestor boli beneficiază de posibilitatea intervenției chirurgicale. În cazul bolilor cardiace valvulare, de exemplu, procedeul chirurgical — bine stabilit și constituind cea mai importantă achiziție terapeutică, în tratamentul acestor boli, în ultimii 15—20 de ani — urmărește înlocuirea valvei lezate cu o valvă artificială, care să funcționeze pe durata medie de viață normal anticipată.

— Sînteți inițiatorul unei tehnici noi de construcție a valvelor de țesut biologic.

— Ea are la bază un proiect de cercetare elaborat la Departamentul de Chirurgie Cardio-Toracică al Universității din Leeds, Anglia, spitalul „Leeds General Infirmary", proiect generat de ideea celor de acolo de a utiliza „fascia lata" — numele unui țesut — ca înlocuitor al valvelor cardiace naturale.

— Valvele cu care s-a lucrat au fost făcute după aceeași tehnică și de către o singură persoană. Radu Deac !

— Bolnavii operați au reprezentat o serie consecutivă neselecționată. Vîrsta celor 128 de bolnavi se întindea între 7 și 64 de ani. Clasificarea stării clinice preoperatorii a indicat faptul că majoritatea bolnavilor erau în «stadiile III și IV NYHA, adică ultimele, cele mai grave. Rezultatele au fost mulțumitoare.

— Concomitent însă ați început atunci testarea experimentală a unor valve de „dura mater" — numele altui țesut — iar la data realizării tehnice a acestora, în aprilie 1969, la același Departament al Universității din Leeds, nu fuseseră semnalate încercări similare în literatura de specialitate...

— Prima menționare a acestor testări a avut loc la Toronto, în octombrie 1970. Începînd cu ianuarie 1971, cu aceeași tehnică de producere a valvelor tisulare, la Institutul de cardiologie din Sao Paulo, a fost utilizată „dura mater", rezultatele fiind de asemeni încurajatoare.

— Continuarea cercetărilor privind utilizarea acestui țesut pentru înlocuirile valvelor, începută în aprilie 1969, a fost efectuată la Institutul de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș, în secția de chirurgie cardiovasculară, de către dumneavoastră.

— Ajutat de un colectiv !

— Cu ce rezultate ?

— Am început înlocuirile cu valve din țesut biologic anul acesta, în mai. Primul bolnav operat a fost o profesoară de fizică. În prezent starea sănătății sale e foarte bună, femeia a putut să-și reia activitatea la catedră.

— Sînteți membru al Comisiei de cardiologie din cadrul Ministerului Sănătății. Ce probleme ați adus în discuție ?

— Nici una fiindcă nu mi s-a spus niciodată cînd s-au ținut ședințele acestei comisii.

— Care sînt avantajele folosirii valvelor biologice ?

— Performanțe hemodinamice superioare. Cu cît performanțele acestea sînt mai bune, capacitatea de efort a celui vindecat este mai mare, deci și posibilitățile lui de reintegrare în muncă, în familie și societate. În al doilea rînd, ele nu necesită tratament împotriva coagulării sîngelui tot timpul vieții, cum se cere în cazul valvelor mecanice. Apoi, acestea din urmă costă mult. Una singură, sute de dolari. Valvele biologice nu costă bani...

CALCULE ÎN „MICA MESOPOTAMIE"

I-a fost dat inginerului Ovidiu Natea să fie al cincisprezecelea director al I.A.S.-ului Zagăr. Tehnicianul Andrei Cristoff, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, îl numără o dată și încă o dată. Da, atîția au fost. Unii, adaugă el, nu s-ar putea spune că erau nepricepuți. Au fost, fără îndoială, și oameni buni printre ei, dar I.A.S.-ul, după cum ieșeau socotelile la sfîrșitul anului, nu reușea să fie niciodată de frunte.

Actualul director a venit în toamna anului 1975, cînd bilanțurile erau deja încheiate cu șase milioane pierderi, tot așa cum se întîmplase și cu un an înainte. În 1976, balanța începea deja să se încline în partea cealaltă : se obținuseră peste o jumătate de milion beneficii. În acest an, beneficiile au crescut la peste trei milioane...

Acum miroase a mere la Zagăr și în gara Bălăușeri, unde lăzile înmiresmate iau drumul spre orașele țării și spre Austria, R.F.G. și mai departe în lume. Livezile, desenate ca de un geometru pe colinele blînde și prietenoase ale împrejurimilor, s-au stins, au o culoare ștearsă, cenușie. Și oamenii din „mica Mesopotamie", cum numește în glumă inginerul Natea acest pămînt aflat în unghiul celor două Tîrnave, se reîntorc la calculele care le măsoară munca.

Conform planului, 650 de tone trebuiau să livreze cei din Zagăr, în acest an, la export. Pînă acum au dat 1 000, și vor mai da încă 500. Și dau pentru că, se-nțelege, au de unde. În toamna aceasta au cules cam 15 000 kilograme de mere de pe un hectar. În anul trecut, tot atîtea. Mai departe, în urmă, în timp, oamenii parcă nici nu vor să-și mai amintească. Da, e adevărat, spun ei, privind într-o parte, producțiile pe atunci erau de cîteva ori mai mici. În 1975, valoarea producției marfă a fost de 11 milioane. În anul următor, peste 22 milioane. În acest an, speră, în jur de 27 de milioane. Deși pămîntul a rămas același, iar numărul oamenilor la fel. Dar nu și felul lor de-a munci, desigur. Fiindcă livada din Zagăr a fost și a rămas a treia, ca mărime, din județ, dar n-a trecut mult timp de cînd este una dintre cele mai productive din țară.

Au găsit, cei din Zagăr, secrete nebănuite ? Au inventat ei lucruri noi în horticultură ? Nu. Și ei, ca și alții, vorbesc despre fertilizări și erbicidări. Astăzi, așa cum făceau și acum cîțiva ani, vorbesc despre prevenirea și combaterea dăunătorilor, despre tăierile și curățirea pomilor. Și înainte știau ce trebuie făcut. Atîta doar că astăzi, adaugă ei, chiar se învrednicesc cu execuția acestor lucrări în întregime, cu grijă și la timp. Cînd a venit inginerul Natea la Zagăr, i-a speriat pe toți și-i făcea să clatine din cap, nedumeriți, neputînd înțelege cînd omul acesta se odihnește. Se spune despre el că este un om care nu doarme. El însuși, recunoaște, își rezervă puțin timp pentru odihnă. De aceea, la patru și jumătate, dimineața, începe să treacă prin toate fermele I.A.S.-ului și nu se mai întoarce acasă decît seara tîrziu. Deși este inginer, spune el, viața lui nu e alta și nu e altfel decît a vechilor țărani care se sculau cu noaptea în cap și cu grijile gospodăriei, pentru ei odihna fiind puțină iar alergătura multă.

Pentru ei simțul onoarei este egal cu acela al datoriei și al responsabilității. Ne-au ajutat să-i cunoaștem, în urmă cu cîteva zile, Ioan Făgărășan, activist al Comitetului județean de partid, și Ioan Catarig, directorul general al Direcției agricole județene, ei înșiși bărbați care, ca specialiști și oameni politici, trăiesc în prima tranșee a progresului, a luptei pentru nou și adevăr, adică împotriva mediocrității, a automulțumirii și-a inerției. Oameni din linia întîi, unde viața e muncă, nu foc de artificii...

DUMITRU ELIADE

Peisaj de noapte la Tîrnăveni

FAPTELE ȘI VORBELE

Cărțile și ciorapii de damă

La întretăierea Bulevardului Gheorghe Gheorghiu-Dej cu Calea Victoriei, vizavi de Terasa Casei Centrale a Armatei, chiar pe colț, se afla pînă nu demult, cum știe toată lumea, „Librăria Academiei".

Lungă vreme, clădirea a stat înconjurată de schele. Poate cam prea mult, îndrăznesc să spun, că trecătorii se întrebau : „Cum, naiba, sînt predate locatarilor atîtea blocuri imense, cu douăsprezece etaje și o construcție relativ modestă, tocmai în mijlocul Capitalei, nu ajunge să fie terminată ?"

Acum, în sfîrșit, lucrarea s-a încheiat. Dinapoia schelelor ridicate, a apărut un nou hotel : vechiul „Bulevard".

Arată frumos, nimic de zis, se încadrează în ambianță cu discreție discretă și, pentru înfățișarea lui reușită, am uitat cît a durat pînă a fost mușit și-i felicităm pe proiectanți și constructori.

De la parterul hotelului a dispărut însă librăria și în locul ei a fost amenajat un magazin „Romarta". Și el e frumos : oferă privirii vitrine largi, cu gust aranjate, iar înăuntru ne îmbie articole atrăgătoare.

Totdeauna astfel de magazine, mai ales cele luxoase, transmit un sentiment tonic. Parcă am auzi îndemnul Ninei Cassian : „să ne facem daruri". O cravată original colorată, o sticluță de parfum, un furou spumos, o cămașă albă, șchipitoare, astea sînt lucruri sortite să aducă în casă senzația bunăstării.

Atunci, unde e motivul pentru care sîntem contrariați ? Din păcate există și mă grăbesc a-l da în vileag. Pe locul actualului magazin „Romarta" au fost mereu librării. Ba chiar cea mai veche din Capitală, dacă nu mă înșel. Aici au funcționat faimoasele librării Alcalay și Socec, care aveau și edituri și au tipărit nu puține cărți românești considerate capodopere astăzi. Era punctul unde se organiza „Săptămîna cărții" și scriitorii dădeau cititorilor autografe.

Mi se va răspunde că la doi pași, peste drum, mai există noi magazine specializate în vînzarea cărții. Da, dar nici galanteriile nu lipsesc prin împrejurimi.

Să fie mai prezentabile ca librăriile astfel de magazine pentru parterul unui hotel ? Oare ciorapii de damă, sutienele sau combinezoanele să constituie o carte de vizită mai reprezentativă pentru civilizația noastră urbană contemporană, în fața oaspeților străini ? Mă îndoiesc. Oricum, logica raționamentului care a prezidat această hotărîre municipală îmi scapă.

Și oricîte argumente comerciale s-ar aduce, a văduvi Capitala de locul celei mai vechi librării a ei nu e un act inspirat.

Tradiția orașelor stă și în ceea ce timpul a conferit ca destinație unora din spațiilor lor. E o idee, la care ne conduc alte numeroase amenajări binevenite. Specificul Bucureștilor rămîne păstrat astfel, cu toate noile modernizări ale urbei.

Nu e deci fericit să instalezi unde există o școală cunoscută, să zicem, un café restaurant, să deschizi în locul florăriilor mezelării și nici să înlocuiești vadurile librăriilor vestite cu magazine de galanterie și cadouri, fie chiar „Romarta".

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

„Flaro": a construi un stilou e mai complicat decît a face o limuzină

Prima temă de cercetare pe care a primit-o în urmă cu 10 ani Sîrbu Nicolae, șef colectiv proiectare-tehnologie articole de scris, a fost „Stabilirea principiilor teoretice și funcționale ale stiloului cu peniță". Aceasta pentru că la Întreprinderea „Flamura roșie" din Sibiu, mai pe scurt „Flaro" — locul unde am realizat prezentul reportaj — s-a pornit la drum fără licențe și patente străine, fără o experiență prealabilă, fără specialiști. Construite la început pe principiul presiunii hidrostatice, principiu bun, dar cu destule dezavantaje — după cum ne asigură Sîrbu Nicolae — stilourile și pixurile aici produse au necesitat modernizări. Și, ni se spune cu destul de mult umor, s-a apelat în 1968 la ajutorul celebrei firme Mont Blanc. S-a primit o scrisoare în care sibienii de la „Flaro" erau asigurați că a construi un stilou este mai complicat decît a face o limuzină și că, avîndu-se în vedere dificultățile pe plan mondial, ar fi bine, înțelept chiar, ca românii să renunțe la asemenea proiecte. Oamenii de la „Flamura roșie" au mulțumit pentru sfat și au reușit după o trudă științifică să construiască un alt tip de stilou bazat pe metoda capilară. Așa făcute se asigură un flux de cerneală constant, o rezistență deosebită la temperaturi joase și ridicate. Noul tip de stilou nu este sensibil la scuturări ușoare ceea ce, printre altele, rezolvă mult discutata problemă a petelor de cerneală („purceluși" cum li se spunea odinioară) de pe caietele școlarilor mici. Tipurile de stilouri recente „Neptun", „Student", „Uranus" pot fi lăsate pe birou deschise și o jumătate de oră fără să se usuce cerneala. Și acum, tovarășe Sîrbu, întreb, spuneți-mi cît de complicat este să faci un stilou. „Notați, vă rog. Precizia canalelor capilare din cărbune — dealtfel partea cea mai importantă a stiloului, și nu penița cum ați venit documentat și dumneavoastră — trebuie să fie de ordinul micronilor. Tratarea suprafeței cărbunelui se face, de asemenea, la capătul unor complicate procese chimice. Să dăm totuși peniței ce-i al ei. Doi oameni scriind cu două stilouri identice pot spune, unul, că este excelent sau, altul, că este foarte prost. Tensiunea peniței trebuie deci să fie extrem de elastică".

Oricît de ciudat s-ar părea, construirea peniței a ținut cont de schimbarea structurii sociale din țară. Pînă acum 10—15 ani cînd munca nu era atît de automatizată, cînd efortul brut era mai mare, s-a mers pe penițe moi, acelea folosite de oameni cu mîna grea, mai puțin dedată la scris. Acum, cînd numărul oamenilor cu școală a crescut fabulos se merge pe penițe tari — acestea scriu fără să fie nevoie să apeși cu nădejde, exceptînd firește nădejdea că scrii adevărul și faci totul curat și frumos. Vechea peniță era legată de vechiul toc, azi tot mai mult pe cale de dispariție. Cu stiloul „Sirius", de pildă, un student poate scrie azi, fără să schimbe cerneala, 25 de pagini tip A 4. Cu un toc, lucru era practic imposibil. Iată deci glumind puțin, cu căldură și prietenie, că tovarășii de la „Flaro" au o contribuție decisivă la menținerea cunoscutei expresii „A schimbat foaia". Folosindu-te de noile stilouri produse aici, foaia se schimbă de aproximativ 5 ori mai repede decît pe vremea cînd se folosea tocul.

Înainte de a consemna cele spuse de directorul întreprinderii cu privire la viitorul Întreprinderii „Flamura roșie" notăm telegrafic cîteva dintre lucrurile ce ne-au fost spuse de mai vechii și noii lucrători ai scrisului românesc : „Mă numesc Zosim Șchiopotă și sînt maistru principal, șeful secției articole de scris. Am venit aici în 1956. Făceam pe atunci 8 000 de cutii a cîte 100 de peniță pentru tocuri. În anul 1960, cînd s-a introdus cerneala în învățămînt la toate clasele, făceam 35 000 de cutii. În anul 1971 nu am mai făcut deloc peniță pentru tocuri căci am trecut masiv la stilouri. Avem astăzi o producție atît de mare și complexă încît atelierele de reparat stilouri au murit — meșterii nu le mai cunosc structura." Mă cheamă Aurelia Hurbean și în 1962, cînd am venit aici, aveam 4 clase. Mi-am desăvîrșit studiile cu stilouri făcute chiar de mine și gîndul la tot ceea ce a fost mă emoționează pînă la lacrimi. Am o fată de 19 ani, în ultima clasă a Liceului „Gheorghe Lazăr", vreau să ajungă medic și sper să și ajungă. Voi da articole de scris de o asemenea calitate încît trebuie să ajungă". „Mă prezint : muncitorul de categorie specială Striber Baltazar. Eu, la vremea mea, am scris cu tăbliță și condei. Acum oamenii s-au educat, învață școală, scriu cărți. Dacă eu cunosc vreun scriitor ce trebuie să ne fie recunoscător că le-am pus stiloul în mînă ? Dacă vă referiți la Eminescu atunci vă asigur că-i cunosc atît de bine opera încît mi se pare că-l cunosc și personal. Atît, cetățene reporter, atît". Viorica Barac, operator chimist : „În urmă cu 25 de ani erau mașini pe care le învîrteam cu roata. Lustruiam corpurile stilourilor cu pămînt galben, eram toate, parcă adunate de pe malul unui rîu din apropiere. În munca mea cel mai frumos e să poți scrie ceea ce gîndești și să gîndești frumos".

Directorul întreprinderii, inginerul Lucian Ghindea, ne spune : „De la articole de papetărie și galanterie am ajuns la fabricarea accesoriilor textile și pieselor de schimb pentru industria ușoară. Firește, acoperim nevoile întregii țări cu stilouri și pixuri. Facem acum 21 de tipuri de stilouri avînd prețul între 17 și 85 de lei. Pînă în anul 1980 vom îmbunătăți calitatea articolelor noastre și vom realiza o mare diversificare în sensul acoperirii întregii game a articolelor de scris. Vor apărea creioane mecanice cu mine foarte subțiri, trăgătoare cu tuș pentru proiectare, articole și mai ieftine și durabile pentru școlari. Vom rezolva, desigur, și problema articolelor de scris de lux".

Documentarea pentru acest reportaj am realizat-o cu un pix aspectuos și frumos aici produs iar reportajul propriu-zis a fost scris cu stiloul „Sirius" după ce în prealabil l-am lăsat deschis pe birou o jumătate de oră și cerneala nu s-a uscat.

E. SAVU ■

De la admirabile modele la serii de prost gust

În compartimentul de creație al Întreprinderii „Faianța" din Sighișoara lucrează 12 tineri. Se numesc creatori și chiar sînt ceea ce numele profesiei spune. Sînt absolvenți ai Institutelor de artă plastică, sînt artiști cu lucrări și expoziții. Competența lor, așadar, e dincolo de orice îndoială. Din păcate, prea puțin din această competență răzbate dincolo de pereții atelierului de creație, fiindcă drumul produselor fabricii, de aici, de cînd ies din mîinile creatorilor și intră în producția de serie a întreprinderii pentru a ajunge la cumpărători, este destul de întortocheat și păgubos. Ilie Beldeanu și Victor Cristea, amîndoi din cadrul acestui compartiment al fabricii, Zlata Ormeneanu, din compartimentul de creație al centralei, și Dumitru Rădulescu, din partea Uniunii Artiștilor Plastici — ultimii doi aflați la Sighișoara pentru a participa la unul din obișnuitele simpozioane anuale de creație — îmi spuneau că discuția despre ceea ce lucrează ei și colegii lor se cuvine să înceapă, oricum, cu sublinierea greșitei înțelegeri a relației dintre productivitate și estetică. Aflam, astfel, că s-a ajuns pînă într-acolo încît să se ceară creatorului să execute un model în așa fel încît cel ce-l produc apoi în serie să nu aibă nici o bătaie de cap. Dreptul creatorului de a hotărî este destul de redus. Cei care hotărăsc sînt exclusiv inginerii, oamenii de producție. Un model, gîndit și realizat în forma unică a artei de către creatori, trece în etapa următoare la atelierul de prototipuri. Aici, de obicei, modelul este pur și simplu transformat și desfigurat ; s-ar putea crede că deformările ivite astfel se datorează unor rațiuni de ordin tehnic. Nu este vorba însă de incapacitatea, să zicem, a tehnologiei de a exprima în producție de serie ceea ce a fost o idee a creatorului. Ei înșiși, creatorii, aflam, nu avansează decît idei realizabile. Deformările de care vorbeam se datoresc, de aceea, numai simplei comodități a unora din atelierul de prototipuri. „Dacă dau o ceașcă roșie, să zicem, ei, fiindcă nu mai au culoare roșie, o fac albastră sau verde", spunea Ilie Beldeanu. Uneori se intervine, la propriu, în forma produsului. Vaze decorative aparținînd lui Ilie Beldeanu și Victor Cristea au fost schimbate pînă au ajuns simple ghivece ! Unii dintre cei de la „producție", aflam, se duc în magazia de modele, de acolo își aleg modele vechi și scoase din nomenclator pe care le regîndesc după cum îi taie capul și aduc drept argument faptul că, în orice caz, obiectele respective se vor vinde „la țară". De vîndut, e adevărat, se vinde tot ce se fabrică aici, pentru că întreprinderea este singura din țară cu acest profil. Se vinde și așa-zisul „cățeluș vesel" pe care întreprinderea îl produce, cu o tenacitate demnă de cauze mai bune, încă din 1957 ; se vinde și iepurașul cu coadă de puf, se vinde și mița care de asemenea, este acoperită cu puf și numai ochii, ca două puncte, îi mai rămîn albi, de faianță, se vinde chiar și veverița cu lănțișor. Pentru toate aceste lucruri de prost gust oamenii aleargă și obosesc, sînt întreprinzători, după cum se observă, se zbat să facă rost de puf, lănțișoare și alte accesorii, dar cînd a fost vorba să se aducă instalațiile electrice pentru niște lămpi de iluminat superbe, cu lumină indirectă, n-a mișcat nimeni nici un deget.

Mai notam că alte prilejuri de deformare a lucrului creatorilor sînt ședințele comisiei tehnico-artistice a întreprinderii. Din unsprezece membri ai acestei comisii, doar unul, Ilie Beldeanu, reprezintă compartimentul de creație. Ceea ce înseamnă că spiritul ingineresc precumpănește și are prioritate, deși șansele faianței de Sighișoara de a fi nu doar utilitară, ci și de valoare se datoresc, credem, egal calităților ei tehnice și artei pe care trebuie s-o reprezinte prin ea însăși. Or, mai credem, deocamdată faianța de Sighișoara stă într-o apă călduță, de inerție și de prea puțină inovire și căutare. Idei sînt. Aflam că în ultimii doi ani compartimentul de creație a avansat două sute de modele noi. Din acestea, numai 18 au intrat în producție...

Ceea ce reușește să scape viu și nevătămat — ca să ne exprimăm astfel — de la atelierul de prototipuri și din comisia tehnico-artistică, se poticnește la contractări, unde creatorii — după cum ei înșiși spun — nu sînt prezenți. Sînt prezenți, cum știm, oameni prea puțin avizați, care-și bazează opțiunile în mare măsură pe propriul gust, adeseori indoielnic. Încît, ceea ce cumpărăm cîteodată din magazin seamănă, din păcate, prea puțin sau nu mai seamănă deloc cu obiectele pentru a căror formă niște oameni au muncit, totuși, într-un atelier de creație.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Fiind cetățean al patriei mele, Republica Socialistă România, noul imn a însemnat pentru mine — ca pensionar și la aproape 72 de ani pe acest scump pământ — prelungirea vieții. Muzica armonioasă a compozitorului patriot Ciprian Porumbescu și textul adaptat înseamnă pentru toți cetățenii României socialiste bucuria și fericirea tuturor acelor care făuresc cu elan și abnegație țara pe care o socotesc cea mai frumoasă de pe acest pământ. **(Jean F. Comănescu**, București)

Vă scriu în numele unui grup de oameni ai muncii din cadrul A.S. Loto Pronosport, din orașul Roșiori de Vede, județul Teleorman. În urma seismului din 4 martie, din motive de spațiu, agențiile obișnuite Loto Pronosport, unde funcționează un singur bărbat, restul femei, își desfășoară activitatea în chioșcurile tip din sticlă prinsă în ramă de fier. Astfel fiind, vara sînt foarte călduroase și extrem de friguroase iarna. Programul nostru de funcționare este zilnic de la orele 7 la 21, duminica lucrînd prin rotație. Aceste agenții au prevăzute instalații de încălzire electrică, conform însă unei decizii nu avem voie să le folosim între orele 7—10.30 și 17—21. Deci, în orele cele mai friguroase ale zilei. Iarna găsim și cerneala înghețată, iar temperatura din interior este aceeași ca și afară. Înțelegem rațiunea economiilor de curent electric, credem însă că în mod excepțional în aceste agenții ar trebui să se permită rezolvarea căldurii ; participanții au început să ne evite, noi sîntem retribuiți conform planului de realizări, or, ne este foarte greu să realizăm acest plan în condițiile pe care vi le-am arătat. (În numele grupului semnează **Bălteanu Ileana**)

Timp de 12 ani mi-am tratat — după diverse indicații ale unor medici de specialitate, fiind chiar internat de mai multe ori în spital — o boală de piele. Fără nici un rezultat. Citind în revista FLACĂRA despre autodidactul Pavel Kozak, m-am adresat de urgență acestuia, primind medicamentele necesare, modul de folosire și o listă cu regimul alimentar ce trebuia urmat. După numai 11 zile am reînceput să lucrez, fără a mai avea leziunile care mă supărau atît de mult. Vin să mulțumesc din suflet acestui admirabil om, cît și celor care au contribuit la popularizarea excepționalelor rezultate pe linie medicală dobîndite de el. **(Cristache Dumitrașcu**, București)

În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 30-a aniversări a proclamării Republicii, Cenaclul literar „Dunărea", de la I.U.G. „Progresul" Brăila, organizează „Turnirul epigramei și caricaturii" — ediția a II-a, pe tema „Munca face omul om". Apelăm la solicitudinea revistei FLACĂRA, rugînd ca prin publicarea acestor rînduri să faceți cunoscută iubitorilor epigramei și caricaturii inițiativa noastră, menționînd că la prima sa ediție „Turnirul" s-a bucurat de o largă participare, mulțumită și sprijinului care ne-a fost acordat prin publicitatea făcută de presă, radio, TV. și cenacluri literare. **(Alexandru Fulerea**, președintele Consiliului educației politice și culturii socialiste, Brăila)

Sîntem un grup de cîteva familii din orașul Deva, cartierul micro 15, Bloc 67. Am făcut mai multe sesizări organelor în drept, în legătură cu deranjul permanent și urîta comportare a clienților restaurantului „Orizont", care funcționează la parterul blocului nostru, fără a se lua însă nici o măsură. Astfel, zilnic, începînd de la orele 4 dimineața, cînd vin tovarășele de la bucătărie, începe un scandal nemaipomenit : se trîntesc diverse obiecte, se trag mese și scaune, se rostogolesc butoaie etc. În cursul zilei clienți în stare de ebrietate își afișează un comportament deplorabil, se leagă de soțiile locatarilor, seara își-e și teamă să ieși din bloc — ca să nu mai vorbim de copiii noștri, obligați să asiste la astfel de scene. Zona verde din jurul blocului, la care am trudit cu toții, noi, locatarii, a devenit depozit de gunoaie și dormitor al beților. Am propus ca unitatea să fie reprofilată ; sau dacă nu, măcar să se ia cele mai elementare măsuri pentru ca ea să devină un local civilizat. (Scrisoarea este semnată de **Pavel Ionasz, împreună cu un număr de 16 locatari**)

În cartierul Militari — bulevardul Uverturii, colț cu strada Partizanilor — există o cișmea care ar trebui să funcționeze, spunem asta fiindcă pentru noi, cei care locuim aici, reprezintă singura sursă de aprovizionare cu apă. Am sesizat I.C.A.B.-ul, s-a scris și în „România liberă", apa curgea în pămînt, au venit unii, au montat cișmeaua astupînd groapa care se formase, apoi, prin adresa nr. 13007/18.10, I.C.A.B. ne comunică că „defecțiunea a fost remediată". În realitate apa tot nu curge și pe zi ce trece groapa își revine la forma ei inițială, noi fiind nevoiți să apelăm la cei care stau în blocuri, sau să mergem cu gălețile la sute de metri distanță. **(S. Tudor**, București)

Din partea Grupului de șantiere construcții montaj nr. 1, București : „Urmare articolului apărut în FLACĂRA nr. 36 a.c., cu privire la unele cazuri de irosire a timpului de lucru la unele obiective ale șantierelor noastre, vă aducem la cunoștință că articolul a fost prelucrat în ședința de analiză săptămînală din 29 septembrie cu toți factorii de răspundere din șantiere. S-au luat măsuri de a se pune în discuție aceste cazuri și în celelalte formații și echipe din șantiere pentru ca în afară de maiștri și șefi de echipă, înseși colectivele de muncitori să se ocupe de educarea acelora care nu folosesc integral timpul de lucru".

Un caz, cred, ieșit din comun : **Ana Tăurăscu** — domiciliată în orașul Hațeg, în blocul 2D2 — căreia i s-a ivit o defecțiune la instalația sanitară, avînd repercusiuni la toate apartamentele situate dedesubt — nu permite instalatorilor să spargă mozaicul pentru a repara defecțiunea. Situația din băile apartamentelor de la nivelurile III, II și I se înrăutățește pe zi ce trece, s-a ajuns astfel ca locatarii de aici să nu mai aibă apă caldă, există pericolul iminent al producerii unui scurtcircuit electric. Datorită mizeriei create, unii locatari s-au decis să plece și să-și vîndă apartamentul, este un fapt aproape incredibil : oare chiar nu poate fi pusă la punct această locatară ? **(Nicu Sbuchea**, Hațeg)

De mai mulți ani, pe strada Isaccei din municipiul Tulcea, între blocurile I 6 și I 7 a fost fixată o stație de autobuze. Ulterior în acest loc s-a amenajat o intrare din stradă la o instituție înființată în spatele celor două blocuri, iar stația a fost deplasată în fața scării „C" a blocului I 6, la o distanță de cîțiva metri de intrare. Prin această stație se perindă zilnic sute de călători, staționează lîngă pereții blocului, deranjînd liniștea locatarilor ; în sezonul rece, sau cînd timpul este nefavorabil, călătorii se înghesuie și staționează în holul scării, transformîndu-l în sală de așteptare și umplîndu-l cu mucuri de țigări. Ni s-a spus, din partea Consiliului popular, că stația poate fi mutată, cu condiția să găsim noi un loc propice : acesta ar fi, după cum am constatat concret, locul dintre blocurile I 8 și I 9, dispuse perpendicular pe stradă, în lungime, și avînd intrările în partea opusă, astfel că locatarii de aici nu ar fi deranjați cu nimic. Sperăm că se vor lua măsuri în acest sens. **(Aurel Bele**, Tulcea)

Ca în orice sat, există și la noi o agenție poștală, aparținînd de Oficiul 3 Medgidia. Toate ar fi fost bune dacă acest oficiu nu ar fi refuzat să-i acorde factorului concediul de odihnă, sau să-i dea bani pe concediu, drept pentru care acesta și-a depus demisia. A plecat, iar noi am rămas fără poștă. Personal sînt abonat la un număr de 6 publicații, de la data de 21 august, de cînd am rămas fără factor, n-am primit decît cîteva ziare. Menționez că în satul nostru funcționează un C.A.P., un I.A.S. cu un număr de peste 500 muncitori, în toamnă, pe timpul muncilor agricole, au venit sute de alți muncitori, militari, studenți — oare cum își pot rezolva acești oameni corespondența, așa ca să nu mă mai refer la problema presei, pomenită mai sus ? **(Nicolae C. Dumitru**, satul Pietreni, comuna Deleni, județul Constanța)

Sînt profesor la Liceul agroindustrial din Băilești, județul Dolj. În luna decembrie 1976, în consiliul profesoral, mi s-a aprobat trecerea la o altă categorie de retribuire, pentru vechime — 10—15 ani — începînd cu 1 februarie a.c. Am depus dosarul din decembrie anul trecut, dar Ministerul Agriculturii, și Industriei Alimentare, secția personal-învățămînt, nu mi-a trimis nici acum decizia de trecere la altă categorie. Crezînd că s-a pierdut dosarul, am făcut altul, în septembrie a.c., dar tot nu s-a ținut seama. Dînd telefon, mi s-a spus că „trebuie să mai așteptăm". Oare pînă cînd? Este vorba de un drept al meu, pentru dinșii e doar o formalitate, iată că se apropie un an de zile de atunci ! Menționez că am mai avut colegi în situații similare, eu însă cred că am bătut recordul ! **(Alexandru Băjele**, Băilești)

Muzeul județean Hunedoara — Deva : Referitor la articolele publicate în numerele 34 și 43 ale revistei FLACĂRA privitoare la lipsa de interes ce o manifestă profesorul Emil Nemeș față de vizitatorii Muzeului și vestigiilor romane de la Sarmizegetusa, vă comunicăm : profesorul Emil Nemeș a fost tras la răspundere de către forurile superioare județene, urmînd să fie sancționat de către Consiliul popular comunal Sarmizegetusa. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat și vă rugăm ca și de acum înainte paginile revistei FLACĂRA să oglindească aspecte pozitive și negative ale activității muzeistice din județul Hunedoara. (Semnează directorul muzeului, **Mircea Valea**).

Vă rog să mă sprijiniți pentru a-mi găsi copilul, Dănuț Barbacaru, dispărut de circa patru luni. Mă numesc **Norica Barbacaru**, domiciliez în Constanța, strada Topolog nr. 10, bloc F 3, scara A, apartament 16. În ziua de 21 iulie a.c. mă aflam pe plaja „Modern" din Constanța cînd, motivînd că se duce să se spele, Dănuț a dispărut ; a doua zi l-am găsit la Miliția Constanța, dar în drum spre casă a dispărut iar, fiind găsit într-un

tren Constanța — București de către un controlor, care l-a lăsat în gara Cernavodă Pod, pentru a fi urcat într-un tren ce urma să oprească în Constanța. Copilul n-a mai ajuns însă aici. Copilul are vîrsta de 7 ani și 4 luni, și vă trimit fotografia lui. În speranța că durerea pe care o port în suflet își va găsi alinarea, poate îl va recunoaște cineva, nu pot crede că l-am pierdut definitiv.

La începutul lunii decembrie 1976, conducerea Școlii generale Coteana, județul Olt, mi-a aprobat efectuarea concediului de odihnă pe anul respectiv — atît verbal cît și în scris — începînd cu 15 decembrie ; la numai cîteva săptămîni tovarășa directoare a școlii le-a întrebat pe colegele mele cine mi-a aprobat plecarea în concediu, uitînd probabil că îmi eliberase un act scris în acest sens. Cum eu eram plecată în acel timp pentru susținerea examenului de stat la Institutul pedagogic din Baia Mare, mi s-a reținut de către tovarășa directoare retribuția pe 13 zile. Pentru clarificarea situației am înaintat o plîngere la Inspectoratul școlar județean Olt ; în urma cercetărilor efectuate s-a constatat că suma mi-a fost oprită nelegal, iar cu adresa nr. 596/20 aprilie — pe care v-o trimit în copie — i se face cunoscut tovarășei directoare că suma respectivă trebuie să-mi fie achitată. Cu toate stăruințele mele pe lîngă conducerea școlii, acest lucru nu s-a îndeplinit nici pînă astăzi. **(Gheorghița Marușcă**, Slatina)

Mă numesc **Petru Bugarschi**, sînt împuternicitul Asociației de locatari din Timișoara, Aleea Creației 5—8. Locuim în cel mai mare cartier al Timișoarei, Circumvoluțiunii, în zona IV. De 4 ani așteptăm să ni se instaleze posturi telefonice la domiciliu, ani de zile nu am dispus nici măcar de un telefon public pe o rază de cîțiva kilometri, pentru a putea apela la salvare, de pildă. În sfîrșit, în acest an s-a dat în folosință nouă centrală telefonică a cartierului, am primit înștiințări să plătim taxa de instalare precum și costul abonamentului pe două luni. Peste puțin timp s-au instalat telefoane, cu excepția cîtorva blocuri, trei sau patru, printre care și blocul nostru. Din luna iulie ne interesăm de ce am fost omiși, ni se dau tot felul de răspunsuri : ba că trebuie spartă o arteră circulată pentru a se introduce cablul telefonic — oare de ce nu s-a făcut acest lucru înainte de asfaltarea arterei ? ! —, ba că lucrarea nu ține de Telefoane, ci de consiliul popular, ba că lucrarea nu e aprobată de consiliul popular ș.a.m.d. Iată cum, deși am plătit de mai bine de cinci luni taxele solicitate, noi am rămas fără telefon, primul aparat public continuînd să se afle la un kilometru de domiciliul nostru.

Ne numim **Florica și Patriciu Săbăduș**, soție și soț, ambii pensionari, cu domiciliul în Oradea. În ziua de 17 septembrie a.c. am plecat la o stațiune balneară, pentru tratament, conform indicațiilor medicului. Plata pensiei noastre are loc pe data de 24 ale lunii. În această situație am împrumutat niște bani de la vecina noastră, Klari Szabo, căreia i-am lăsat în schimb o împuternicire vizată de președintele asociației de locatari, pentru a ne ridica pensia, din care să rețină suma respectivă, iar restul să ni-l trimită în stațiune. Spre surprinderea noastră, am aflat la întoarcere că vecinei i se refuzase ridicarea banilor, pensia fiind returnată la Oficiul de pensii. În plus am aflat că nici împuternicirile făcute de stat nu sînt considerate valabile în astfel de cazuri. Nu cumva e o situație absurdă ? Dacă sîntem planificați pentru tratament, de pildă, pe data de 15—20 ale lunii, sîntem deci obligați să pierdem un număr însemnat de zile pentru a ridica pensia, neavînd nici o posibilitate ca altcineva — legal — să ne-o ridice ? Atunci ce sens mai au aceste legalizări ? Nu cumva s-a „legalizat" o normă strict birocratică ?

Întreprinderea „VULCAN" București, Comitetul de partid : „Vă aducem la cunoștință că tovarășului **Neagu Băiășeu** — a cărui scrisoare ne-a fost trimisă spre rezolvare — i-a fost schimbat locul de muncă din meseria de cazangiu în lucrător la laboratorul Raze X, unde își poate desfășura munca în condiții bune, conform prescripților medicale. Schimbarea locului de muncă s-a efectuat cu nota internă nr. 7174 din 1.11. 1977".

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscălițiți.

POȘTA REDACȚIEI

■ **Tinca Tirșină** — Giurgiu. Vă puteți prezenta la Grupul școlar sanitar Constanța pentru a vă ridica diploma de absolvire a școlii de specializare postliceale sanitare, secția asistent medical pediatrie, care a fost vizată și ștampilată de Ministerul Sănătății.

■ **Elisabeta Lerner** — Cîmpina. Conform protocolului încheiat între administrațiile poștale la Lausanne, în 1974, singur expeditorul coletului este în măsură să depună reclamație la oficiul de prezentare, fiind singurul în drept să precizeze obiectele introduse în colet, în vederea despăgubirilor, în cazul cînd acesta s-a predat cu lipsă de conținut.

■ **Ioan Mareș** — Alexandria. Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca ne informează că neavînd locuință proprietate personală, neflind încadrat în muncă pe raza municipiului și neexistînd aprobare spre a putea fi încadrat aici, nu puteți beneficia de stabilire și de atribuirea unei locuințe în Cluj-Napoca.

■ **Ștefan Cioplau** — Ploiești. Toate problemele legate de concursul de admitere în anul 1978 vor fi aduse la cunoștință celor interesați, în timp util, în broșura „Admiterea în învățămîntul superior" — ediția 1978.

H. P. ■

Cu prilejul unui tratament balneoclimateric, am fost în stațiunea Singeorz-Băi, din județul Bistrița-Năsăud. Am stat la marele și frumosul hotel „Hebe", care are 400 de camere, găzduind aproape 900 de persoane, în condiții admirabile în ceea ce privește confortul, serviciile complexe, tratamentul din incintă. Toate ar fi bune, dacă organele locale s-ar preocupa mai atent și de modul în care oamenii își pot petrece timpul liber. În întreg hotelul — înfățișat în fotografia de mai jos — nu există decît două televizoare, mai mult defecte. Singura distracție ar fi, o dată pe săptămînă, un spectacol de circa o oră dat de o formație de dansuri din zonă, și aceea contra plată. Se mai organizează, rar, seri de dans pentru tineret — și acestea, culmea, în sala în care e și televizorul — și vă imaginați desigur cîți tineri se află veniți aici la tratament ! ? **(B. Lazăr**, București)

HOTĂRÎREA

Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la aniversarea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent

În anul 1980 se împlinesc 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent, condus de Burebista — moment de cea mai mare însemnătate în istoria poporului român.

Constituirea statului centralizat de sub conducerea lui Burebista, în jurul anului 70 î.e.n., a fost rezultatul dezvoltării vieții materiale și spirituale pe teritoriile locuite de geto-daci, care făceau parte din numeroasa populație a tracilor, cu adînci rădăcini în întreg spațiul carpato-dunăreano-pontic. Statul dac a cunoscut o puternică înflorire economico-socială în secolul I e.n., sub conducerea lui Decebal (84—106 e.n.).

Ca urmare a politicii de expansiune dusă de împărații de la Roma, între statul dac și Imperiul roman au apărut conflicte, au izbucnit războaie. După cucerirea Daciei de către romani — care ca orice cucerire a avut și urmări tragice pentru poporul dac — pe baza împletirii strînse a celor două civilizații ce au conviețuit vreme îndelungată, viața economică, socială și culturală din aceste ținuturi a cunoscut un nou și puternic progres. Moștenitor al marilor virtuți și tradiții ale glorioșilor săi înaintași, poporul român avea să împlinească, într-o existență de aproape două milenii, un eroic, zbuciumat și măreț destin istoric, dezvoltîndu-se continuu și afirmîndu-se cu putere în rîndul popoarelor și națiunilor lumii.

Timp de secole, poporul român a trebuit să ducă o luptă îndîrjită și necurmată pentru a-și păstra ființa, graiul și glia strămoșească. Muncind și creînd, pășind mereu înainte pe calea progresului și civilizației, poporul român a rezistat valului popoarelor migratoare, iar mai tîrziu cotropitorilor și agresorilor de tot felul, dominației străine. Lupta necurmată pentru dezvoltare de sine stătătoare, pentru afirmarea ființei sale naționale constituie o trăsătură caracteristică a întregii istorii a poporului român.

Această luptă s-a îmbinat strîns cu bătăliile de clasă purtate de masele populare pentru dreptate socială și națională, împotriva exploatării și asupririi feudale și capitaliste. Marile mișcări sociale ce jalonează ca un fir roșu întreaga istorie a patriei au constituit o expresie a cerințelor obiective ale evoluției societății românești, o necesității realizării unor schimbări care să deschidă drum liber dezvoltării forțelor de producție, progresului general economico-social al țării, să asigure condiții de viață mai bune pentru masele largi populare.

În aceste bătălii, alături de români s-au aflat maghiari, secui, germani, sîrbi și alte populații, așezate în decursul ultimului mileniu pe teritoriul țării noastre. În munca și lupta comună s-au făurit legăturile de frăție și solidaritate dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

Animat de conștiința originii comune și a unității de neam, poporul român a purtat de-a lungul veacurilor lupte grele, pline de sacrificii, pentru unitate națională și neatîrnare, pentru a fi liber și stăpîn în propria-i țară. Unirea Moldovei și Munteniei, cucerirea independenței de stat a României și făurirea în 1918 a statului național unitar român au exercitat o profundă înrîurire asupra evoluției țării pe drumul progresului social, au permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare.

Idealurile de unitate națională și dreptate socială ale înaintașilor au găsit în clasa noastră muncitoare, în partidul ei politic, creat în urmă cu peste opt decenii, cel mai demn, consecvent și lucid apărător și promotor al progresului. Preluînd și ducînd mai departe cele mai bune tradiții ale poporului român, Partidul Comunist Român a organizat și condus lupta maselor largi populare pentru înlăturarea exploatării și asupririi sociale, împotriva fascismului și războiului. Insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din august 1944, act energic de voință al întregii națiuni române, realizat sub conducerea partidului comunist, a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale.

În cele peste trei decenii care au trecut de la eliberarea țării, poporul nostru a parcurs mai multe etape ale dezvoltării sale istorice. A fost instaurată puterea revoluționar-democratică a muncitorimii și țărănimii și înlăturate clasele exploatatoare ; a triumfat revoluția socialistă, s-a trecut la construirea cu succes a orînduirii socialiste ; în prezent ne aflăm într-o etapă istorică nouă — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Politica partidului de dezvoltare a forțelor de producție a dus la sporirea potențialului economic al țării, a asigurat consolidarea tot mai puternică a independenței și suveranității României. O puternică înflorire au cunoscut învățămîntul, știința, cultura, s-au obținut progrese de seamă în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor.

Au avut loc profunde schimbări în structura socială a țării. Societatea noastră este astăzi alcătuită din clase și categorii sociale prietene, stăpîne pe mijloacele de producție și pe munca lor, care produc valorile materiale și spirituale și care asigură înaintarea accelerată a patriei spre culmi tot mai înalte de progres și bunăstare. Societatea socialistă asigură înflorirea multilaterală a personalității umane, afirmarea plenară a tuturor energiilor și capacităților creatoare ale întregului popor.

Bucurîndu-se de independență și suveranitate deplină, România se afirmă ca o prezență tot mai activă în viața internațională. Partidul și statul nostru acționează consecvent pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, participă activ la rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității, militează cu fermitate pentru afirmarea principiilor noi de relații între state, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

În vederea aniversării a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent, **Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român hotărăște organizarea unor ample acțiuni și manifestări consacrate evenimentului.**

Organizate în strînsă legătură cu vasta activitate creatoare desfășurată pe întreg cuprinsul patriei, aceste manifestări și acțiuni vor trebui să contribuie la o mai puternică mobilizare a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la îndeplinirea hotărîrilor istorice ale Congresului al XI-lea, la dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale și înfăptuirea revoluției tehnico-științifice, la creșterea continuă a bogăției naționale și a venitului național, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Totodată, aceste acțiuni trebuie să ducă la întărirea hotărîrii maselor largi populare din țara noastră de a înfăptui neabătut politica externă promovată de partidul și statul nostru pentru dezvoltarea colaborării internaționale, asigurarea securității și păcii în lume, pentru aplicarea neabătută în raporturile dintre state a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Sărbătorirea împlinirii a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent va fi un nou prilej de subliniere, în lumina materialismului dialectic și istoric, a rolului determinant al maselor în făurirea istoriei și civilizației materiale și spirituale a popoarelor, în transformarea revoluționară a societății omenești. Vor fi puse în lumină influența tot mai puternică pe care o exercită masele largi populare asupra evoluției lumii contemporane, rolul lor hotărîtor în lupta împotriva vechii politici imperialiste de dominație, înșelătorie, forță și dictat, pentru instaurarea în viața internațională a unei politici noi de egalitate, colaborare și pace.

Pornind de la învățămintele pe care le oferă atît istoria poporului nostru, cît și întreaga istorie universală, va fi relevat rolul de însemnătate istorică al formării națiunii și a statului național pentru progresul general al societății. Se va arăta că națiunea, statul național vor continua să joace, o lungă perioadă de timp, un rol de mare importanță în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, că întărirea națiunii și a statelor naționale independente constituie o necesitate legică, obiectivă, un factor primordial al făuririi cu succes a socialismului și comunismului.

Academiile de științe vor organiza sesiuni, simpozioane, dezbateri științifice pe probleme fundamentale ale istoriei patriei ; vor fi elaborate Tratatul de istorie a României și alte lucrări științifice care, în lumina orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la valorificarea trecutului istoric, vor pune în evidență coordonatele fundamentale ale istoriei patriei, continuitatea poporului român pe teritoriul unde s-a plămădit, factorii care au accelerat evoluția societății românești, ca și cei care au constituit o piedică în calea progresului.

Vor fi înfățișate succesele de însemnătate istorică obținute în opera de edificare socialistă a țării, munca plină de abnegație pe care întregul nostru popor o desfășoară sub conducerea partidului, a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înflorirea continuă a patriei, pentru afirmarea ei tot mai puternică în viața economică și politică a lumii.

Vor fi continuate cercetările arheologice și etnografice în vederea obținerii de noi mărturii cu privire la geneza, evoluția, organizarea și dezvoltarea primului stat centralizat dac ; unitatea culturii materiale și spirituale a locuitorilor pe întreg teritoriul patriei ; formarea poporului român și continuitatea sa neîntreruptă pe aceste meleaguri.

Uniunile de creație se vor preocupa de realizarea unor opere literare, muzicale, spectacole, filme, lucrări de artă plastică inspirate din lupta poporului român împotriva cotropitorilor străini, pentru păstrarea ființei naționale, pentru independență și unitate națională, din mișcarea muncitorească, revoluționară, din lupta Partidului Comunist Român pentru răsturnarea vechii orînduiri și edificarea noii societăți socialiste, din munca și viața constructorilor socialismului.

Vor fi organizate acțiuni cultural-educative în scopul cunoașterii de către tînăra generație, de către toți cetățenii patriei a trecutului glorios de luptă al înaintașilor, a realizărilor epocale obținute de poporul nostru în toate domeniile construcției socialismului.

Întreaga activitate cultural-artistică consacrată omagierii împlinirii a 2050 de ani de la formarea primului stat dac centralizat și independent se va integra în Festivalul național al educației și culturii socialiste „Cîntarea României" — cadrul cel mai larg de participare a maselor populare la dezvoltarea valorilor spirituale ale patriei, de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru.

Presa, radioteleviziunea vor publica și transmite materiale și programe despre semnificația evenimentului, vor înfățișa pe larg istoricele realizări obținute de oamenii muncii în procesul edificării noii orînduiri, militînd consecvent pentru unirea eforturilor maselor largi populare în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare economico-socială a patriei.

Aniversarea a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent va constitui un nou prilej de intensificare a educației patriotice, revoluționare a tineretului, a tuturor cetățenilor. Cinstind marile evenimente ale istoriei neamului nostru, pe marii noștri înaintași și faptele lor de glorie, oamenii muncii din întreaga țară, fără deosebire de naționalitate, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor acționa cu toată energia și capacitatea lor de creație pentru a face din România o țară puternică și înfloritoare, pentru făurirea noii istorii a patriei, a istoriei sale socialiste și comuniste.

PUNCTE DE VEDERE

În legătură cu masa rotundă
DESPRE MANUALELE DE MATEMATICĂ

În revista Flacăra nr. 36 din 8 sept. 1977 se publică cele spuse la o masă rotundă despre manualele de matematică pentru învățămîntul mediu, organizată de redacție. Pe aceeași pagină se publică în chenar o notă intitulată : „La ce a servit referatul ?“ Considerăm că redacția a procedat bine, arătînd, în nota ei finală, că „punctele de vedere exprimate de participanții la masa rotundă sînt strict personale“, revista „Flacăra“ are doar rolul de gazdă.

După citirea materialului, rămîi cu impresia că ne găsim în fața unei situații catastrofale, în repetatele luări de cuvînt nu apare nici o rază de soare cît de firavă, nici o vorbă bună despre strădania și — poate — priceperea celor care au jucat și joacă un rol în conducerea învățămîntului nostru matematic mediu. Totul este rău !

În primul rînd, nu s-a respectat tema propusă de redacție. Tema era : manualele. Or, după o apreciere scurtă dar nimicitoare asupra manualelor făcută de primul vorbitor, ceea ce s-a discutat în continuare au fost programele, care sînt altceva, și despre conținutul programelor s-au spus foarte puține lucruri ; în schimb cei mai mulți s-au preocupat de probleme de procedură și de chestiuni personale. Dacă la un moment dat ministerul a găsit cu cale să modifice o programă elaborată cu cîțiva ani în urmă, participanții la masa rotundă n-au spus nimic despre modificările în sine, dacă sînt bune sau rele. În schimb unul dintre ei se plînge că nu a fost consultat conducătorul (?) colectivului inițial și vede în aceasta o nerespectare a probității, demnității și muncii sale, iar un altul vorbește de revizuiri abuzive și anonime și de sfidarea onestității elementare. Cei mai mulți participanți au vorbit cu un aer de superioritate, ironic. Cine abordează astfel o problemă nu poate fi constructiv. Ca să faci o treabă bună, ea trebuie să-ți fie dragă, trebuie să te simți legat de ea.

Singurul lucru care s-a spus despre tema propusă de redacție, este că manualele „de pînă acum sînt, majoritatea, departe de a fi satisfăcătoare. Excepție face (...) “

Este de-a dreptul revoltător ca să se facă o apreciere — cum își permite unul dintre vorbitori — atît de nimicitoare despre toate manualele în bloc fără nici o motivare, exceptînd doar unul singur. Oare așa să fie ? Toate manualele sînt proaste, numai unul este bun ? Evident, nimic nu este perfect, dar este știut că învățămîntul matematic mediu din țara noastră, cu toate lipsurile lui, are realizări importante. Dacă știința matematică s-a dezvoltat atît de bine în țara noastră, aceasta se datorește în bună măsură și învățămîntului mediu, înclinația către matematică apare în general în timpul liceului, și în acest învățămînt manualele joacă un rol important. Dealtfel, despre unele dintre ele au apărut recenzii elogioase nu numai la noi, ci și în reviste de specialitate din străinătate. Cele mai multe sînt cerute și peste hotare.

În sfîrșit se ajunge la propuneri concrete. Aici te aștepți să se abordeze problemele majore ale manualelor de matematică. Care este rostul unui manual de matematică ? La noi se consumă anual mii sau chiar zeci de mii de tone hîrtie pentru retipărirea manualelor. În medie circa 70% din paginile unui manual conține expunerea teoriei și restul sînt exerciții și probleme. Cine studiază aceste 70%, în special în clasele mici și mijlocii ? Nu este o risipă imensă ? Forma tradițională este singura posibilă ? În lume au apărut tendințe de înnoire, apropiate de învățămîntul programat, menite să dea elevului în mînă un instrument de lucru operativ și eficace. Ce s-ar putea face pentru a depista persoanele capabile să facă manuale bune și a le determina să scrie ? De cîteva ori s-au scos manuale la concurs, de ce nu s-au obținut rezultate ? În ultimii ani au apărut la noi foarte multe culegeri de probleme care joacă în unele privințe un rol mai mare decît manualele. Este un fenomen important, caracteristic pentru învățămîntul matematic mediu, fenomen care se cere analizat. Despre aceste lucruri nu s-a spus nici un cuvînt. Din nou, se vorbește nu de fond, ci de procedură : „să fie ales un om remarcabil (...) care să conducă un colectiv de elaborare a manualelor“ și un alt participant consideră că pentru un corpus de manuale este nevoie de cel puțin zece ani. Propunere cu totul nerealistă din mai multe motive pe care nu le putem analiza aici ; menționăm numai confuzia dintre programe și manuale. Mai apropiată de realitate ni se pare propunerea ca doi profesori să scrie un manual lecție cu lecție, pe măsură ce le țin. Rămîne să fie găsiți profesorii capabili și hotărîți să facă acest lucru de mare anvergură.

Unul dintre participanții la masa rotundă s-a ocupat de predarea geometriei. „Geometria trebuie organizată axiomatic într-un tot sistematic și logico-deductiv. Așa fac sovieticii, americanii și nu numai ei (...)“ Această cerință este de-a dreptul uluitoare. Este o monstruozitate din toate punctele de vedere. Geometria s-a format la început, în antichitate, ca o știință fizică, bazată pe observații, s-a trecut treptat la organizarea logico-deductivă a rezultatelor acumulate și această muncă s-a concretizat în Elementele lui Euclid. Cînd, către sfîrșitul secolului trecut, s-a trecut la înlăturarea deficiențelor logice ale operei lui Euclid, s-a creat o disciplină nouă, Fundamentele geometriei, deosebită de Geometrie. Lucrarea epocală a lui D. Hilbert se intitulează „Grundlagen der Geometrie“, nu scurt : Geometrie. Este o ramură a matematicii care cere o deosebită maturitate a gîndirii și poate interesa pe unii specialiști. Nici în facultățile de matematică nu există cursuri obligatorii în care să se predea această disciplină. A preda în școală aceste chestiuni, foarte subtile, dar aride pentru cei mai mulți, ar însemna a-i dezgusta pe elevi și a-i îndepărta definitiv de la studiul geometriei. Aceasta cu atît mai mult cu cît, avînd în vedere că mai jos se vorbește de manualele de geometrie pentru clasele a VI-a și a VII-a, face impresia că vorbitorul cere ca această construcție axiomatică să se facă chiar începînd cu clasa a VI-a, ceea ce ar fi culmea. Sau vorbitorul citează aceste manuale și nu cele de curs superior care tratează aceeași materie ca să facă din ele un țap ispășitor și totodată să absolve celelalte, care sînt scrise pe baza programei noi elaborate de colectivul pe care-l apără cu atîta zel. În cadrul discuțiilor la nivel internațional privind modernizarea învățămîntului matematic, s-a recunoscut unanim necesitatea unei inițieri intuitive în geometrie. S-a pus și problema de a da elevilor o idee despre construcția axiomatică a unei teorii, dar toată lumea a fost de acord că acest lucru s-ar putea încerca eventual în altă parte, dar nu la geometrie, căci este prea complicat.

Aceasta din punct de vedere pedagogic. Cît despre cel științific, Fundamentele geometriei reprezintă o ramură prea specială, așa că introducerea lor în școala medie ar fi un lux. Cîți matematicieni, de pe tot globul, se ocupă de ele ?

Ne înscriem în fals împotriva afirmației că „așa fac sovieticii, americanii și nu numai ei“. Dacă s-ar consulta de pildă manualele sovietice va vedea oricine că afirmația de mai sus nu corespunde realității. În aceste manuale nu se dă nici o listă de axiome, unele teoreme se dau fără demonstrație și alte propoziții se sprijină pe rezultate dobîndite în clasele anterioare pe cale intuitivă.

Nota „La ce a servit referatul ?“ se ocupă efectiv de un manual, cel de Algebră superioară pentru clasa a XII-a, într-un mod care l-ar putea discredita. Dar nu de conținutul lui, ci, din nou, de chestiuni de procedură și personale. Se reproduce fraza de încheiere a unuia dintre referate, o parte din concluziile referatului al doilea și, după ce se menționează o serie de amănunte formale, se scrie: „Ceea ce pune însă vîrf la toate este faptul că referenții n-au mai fost consultați asupra formei în care a fost tipărit și difuzat manualul. Or, ni se pare inadmisibil ca, în aceste condiții, unul om onest (...) să i se joace farsa de a fi arătat lumii ca unul din giranții manualului au numai în plan științific, dar și moral. Pentru că asta a pățit în fond (...) autor al unui atît de drastic referat“. În rezumat, două reproșuri explicite : că referenții n-au fost consultați a doua oară și că s-au publicat numele lor și unul implicit: că nu s-a ținut seamă de unul dintre referate.

Singura chestiune care prezintă oarecare importanță este cea din urmă. Or, în această privință nota ascunde adevărul. Nu se putea să nu menționeze că la dosar există „un extras cu modificările cerute de editură autorilor“, dar, în timp ce se fac citate ample din referate, nu se suflă nici un cuvînt despre conținutul acestui „extras“, care constă din douăsprezece pagini în care se arată ce modificări s-au adus manuscrisului inițial pe baza observațiilor referenților și ale redacției. Mai mult, la dosar există un referat dactilografiat al redactorului de carte, în care se arată în rezumat ce modificări s-au adus manuscrisului inițial. Acest rezumat conține douăsprezece puncte privind ; o prezentare mai succintă a unor teme și renunțarea la unele teme nemenționate în programă, printre care teoria algebrică a polinoamelor. Autorii notei au văzut această piesă, dar trec sub tăcere conținutul ei, care dovedește cu prisosință că referatele referenților au fost studiate cu toată seriozitatea, în schimb îi interesează cine a semnat și cine nu a semnat referatul.

Chiar după o lectură fugitivă a întregului material, te izbesc faptele următoare. La masa rotundă, doi dintre vorbitori, cînd au făcut aprecieri negative despre manualele de matematică, în ansamblul lor, au avut grijă să excepteze cel de analiză, iar altul spune că ne mîndrim cu el. Într-o bună zi, din senin, apare la editură un zîngănist și cere dosarul manualului de Algebră superioară. De ce tocmai dosarul acestui manual din circa douăzeci cîte există ? Este știut că acest manual a apărut în condițiuni deosebite, în locul unui alt manual care a trebuit să fie retras în mijlocul anului și această retragere nu a fost pe placul unora. La aceasta se adaugă faptul că investigația se face la opt ani de la apariția manualului, după ce, între timp, circa o treime din conținutul lui a fost scoasă din programă. În notă, în legătură cu pretinsa vină a editurii că s-au publicat numele referenților, se face mare caz de persoana unuia dintre referenți, desconsiderîndu-se celălalt. Aceste lucruri bat la ochi. Este manifestă tendința de a adula sau de a apăra persoanele dintr-un anume cerc. Este foarte îndoielnic dacă persoanele în cauză au dorit acest lucru.

În perioadele de transformare, ca aceea prin care trece învățămîntul matematic în prezent, el are nevoie de o îndrumare din partea matematicienilor. Mișcarea pentru reforma învățămîntului matematic care a apărut puțin înainte de primul război mondial a fost condusă de marele matematician Felix Klein ; mișcarea actuală pentru modernizarea învățămîntului matematic a fost inițiată de matematicieni, printre care membri ai grupului Bourbaki, în Franța, sau, în U.R.S.S., Kolmogorov, nu de profesori de liceu. Acum șase ani, ministerul a constituit un colectiv însărcinat să elaboreze programe noi. Din acest colectiv au făcut parte mai mulți matematicieni din generația tînără care au o activitate științifică prodigioasă. Orice om cu dragoste de școală nu putea decît să aplaude această inițiativă și este regretabil că ea are drept corolar polemici și incriminări cu un vădit caracter personal.

A. HOLLINGER ■
profesor emerit
E. GEORGESCU-BUZĂU ■
lector I.C.P.P.D.

Nu, nu este vorba de o glumă peste veac a maestrului, nici de descoperirea postfestum a virtuților sale în acest domeniu al științelor abstracte. Pur și simplu, aici, ca în numeroase alte cazuri, nu s-au pus de acord vechile nume cu noile profile ale liceelor. Pe cînd punerea în ecuație a acestei probleme și, mai ales, găsirea soluțiilor ?

O nouă metodologie pentru concursurile de manuale școlare

Discutarea problemei manualelor școlare și a concursurilor respective este extrem de actuală și binevenită pentru lumea școlară, dar și pentru autoritățile de resort.

Chemarea lansată în acest sens de revista „Tribuna școlii“, din octombrie a.c. solicitînd cadrelor didactice să facă propuneri, mi se pare anacronică acum, după ce la începutul lunii trecute, s-a încheiat concursul 1976—1977 pentru o mare parte din manualele școlare.

Procedeul și-ar fi avut un rost cu cel puțin un an mai înainte; acum însă ar fi doar un furnizor de petice pentru cîrpăceala noilor manuale, după caz — cîrpăceală ce s-a dovedit fără rezultate pozitive în trecut.

Diletantismul didactic și formalismul, asociate cu concursul de tip vechi, conservator în procedee, a dus la unele manuale cu texte de stil gazetăresc, epatant, frumos în sine ; dar în care învățător și elevi se chinuiesc amarnic să găsească ordinea : introducere — cuprins — încheiere, ca să poată fi repovestită logic lectura respectivă. De asemenea a dus la unele manuale cu greșeli științifice elementare ca aceea a celor trei clime pe care le-ar fi avînd România — după geografia de cl. a III-a pe regiuni — sau aceea dintr-un manual de citire după care... „minereul se preface în fontă“ etc. Și, atîta timp cît vom avea concursuri conservatoare în procedee, de stilul actual al concursului — arbitraj, încărcat inerent de subiectivism prin forța condițiilor sale, nu vom avea manualele pe care le merităm potrivit tradiției școlii românești.

Cum poate fi decît subiectiv referatul unui învățător, altfel bine pregătit profesional, solicitat „nitam-nisam“ fără să fi studiat în prealabil ce s-a realizat în materie pe plan național și mondial ? Cui, decît diletantismului sau formalismului ori amîndurora, se pot datora greșeli elementare ca unele din cele semnalate ? Acestea fără să punem în cumpănă și alte aspecte legate de actualul tip de concurs, chiar dacă rezultatele sale uneori sînt bune.

Se pune întrebarea : care-i remediul ? O experiență îndelungată îndreptățește răspunsul : remediul ar fi **Concursul de tip revoluționar-democratic,** îndeplinind următoarele condiții fundamentale :

1. — Înscrierile să fie libere de orice condiții sau discriminări ;

2. — O primă comisie, de studiere a referatelor; care să aibă numai dreptul de a face propuneri ;

3. — Drepturile autorului respins :

a). — de a cerceta pe bază de reciprocitate, proiectul aprobat provizoriu ;

b). — de a contesta justețea hotărîrii comisiei prime ;

4. — O comisie extraordinară, neutră, formată din trei profesori universitari, doctori în materie, recrutați la propunere, din alte orașe decît Capitala; avînd sarcinile :

a). — primirea contestațiilor ;

b). — analiza, cu participarea autorilor, a celor două proiecte — cel respins în comparație cu cel mai bine apreciat de comisia primară.

c). — hotărîrea definitivă, sub rezerva aprobării forului tutelar, superior, care poate primi recursuri.

Concursul de manuale școlare, cu o astfel de metodologie ar fi de natură să dea rezultate remarcabile, înlăturînd diletantismul și formalismul în elaborarea manualelor școlare.

ION D. UNGUREANU ■
învățător — Arad

Cum devine agricultura o variantă a muncii industriale? Un prim răspuns ni-l dă sistema de mașini agricole

AVRAM ȘERFF : director tehnic la Centrala de mecanizare a agriculturii și producției de utilaje pentru agricultură și industrie alimentară

TOMA DRAGOȘ : director la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii

ȘIMION SĂPUNARU : director tehnic la Centrala industrială de tractoare și mașini agricole

ION IVĂNOIU : director tehnic la Centrala de mecanizare a agriculturii și producției de utilaje pentru agricultură și industrie alimentară

ALEX. PETRESCU : director adjunct la Institutul de proiectări și cercetări pentru mecanizarea agriculturii

ION ILIESCU : director tehnic la Centrala industrială de tractoare și mașini agricole

Redacția : Apropierea iernii și rezultatele dobindite pînă la această oră în domeniul producției agricole impun, ca de fiecare dată, reevaluarea lucidă și exigentă a activității desfășurate în această ramură de bază a economiei naționale. Este cunoscut faptul că, față de producția medie a cincinalului trecut, în 1976 și în anul în curs s-a obținut un spor de aproape 4 milioane tone cereale anual. Aceste rezultate de excepție, apreciază specialiștii, reprezintă doar un început. Începutul unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate. În această privință, un rol decisiv aparține mecanizării lucrărilor agricole. Astăzi, e lucru știut, convertirea științei agricole în practica zilnică este de neconceput fără existența unui vast parc de mașini și utilaje agricole, destinate să execute cea mai mare parte a lucrărilor reclamate de culturile vegetale. Tractoarele, combinele autopropulsate, echipamentele tractate realizează astăzi aproape toate operațiile privind semănatul, întreținerea și recoltarea culturilor păioase. Au fost realizate mașini și utilaje și în sprijinul celorlalte culturi, dar ele sînt deocamdată puține, și nu toate se recomandă prin performanțe deosebite. Cele cîte sînt suplinesc cu greu lipsa brațelor de muncă necesare în legumicultură, viticultură, pomicultură, la întreținerea și recoltarea porumbului. În această situație nu puține ogoare cu porumb, legume și fructe sînt surprinse de brumă și îngheț, ceea ce provoacă fatalmente deteriorarea sau distrugerea unor cantități apreciabile de produse agricole.

Care este părerea specialiștilor în această privință ? Ce s-a făcut și ce se va întreprinde în viitor pentru remedierea acestei situații de nedorit ? Masa rotundă, simultanul inițiat de revista „Flacăra", își propune tocmai o dezbatere în jurul acestor probleme stringente.

Ion Ivănoiu : În calitate de beneficiar, de exponent al beneficiarilor, pot să afirm, că mecanizarea la păioase este rezolvată. Mai puțin recoltatul acestor culturi de pe terenuri în pante mai mari de 6 grade. Or, în această privință, ar trebui să primim un sprijin mai substanțial din partea industriei. Noi, în momentul actual, efectuăm asemenea lucrări folosind combina C-12. O facem dar cu riscuri foarte mari: se poate oricînd răsturna. Pentru a mecaniza în întregime lucrările de pe aceste terenuri dificile ar fi nevoie de aproximativ 7 000 combine CP-12, dar mașini puse la punct, deoarece primul lot ne-a făcut mari necazuri. Realizînd asemenea mașini, am reduce simțitor exodul anual al mașinilor agricole din sud către nord și, ca atare, s-ar reduce mult cheltuielile pe care le fac în prezent stațiunile pentru mecanizarea agriculturii.

Redacția : Ce probleme ridică primul lot de mașini realizate în țară și destinate unor asemenea lucrări ?

Ion Ivănoiu : Mașina în cauză este în fapt o combină C-12 dotată cu un echipament special. Noutatea o constituie echipamentul electronic de orizontalizare, dar care nu e încă pus la punct. Dispozitivul se blochează și atunci combina în loc să-și păstreze poziția normală, deci înclinată față de pantă, revine la poziția obișnuită a combinei. Deci, soluția care a fost introdusă în practică pentru lotul de combine este necorespunzătoare și am înțeles de la conducerea Uzinei „Tractorul" că reproiectează acest sistem și, începînd din 1978, vor da combine de pantă cu alt sistem de orizontalizare.

Simion Săpunaru : Combina aceasta de pantă este, într-adevăr, foarte solicitată de către agricultură. Mașina este de concepție originală, unică în felul ei pe plan mondial, dar din păcate n-am reușit din primul foc să rezolvăm toate problemele. Cea mai mare bătaie de cap o avem cu elementele hidraulice. „Balanța" Sibiu n-a realizat în mod corespunzător distribuitorul și alte elemente (?). Din această cauză a trebuit să reproiectăm o serie de subansamble și sperăm că, în sfîrșit, totul se va rezolva în mod fericit. În anul viitor vor fi fabricate la Întreprinderea „Semănătoarea" 2 500 de CP-12, adică atît cît ni s-a cerut din partea beneficiarilor.

Ion Ivănoiu : În sfîrșit, totul e bine cînd se sfîrșește cu bine. Bine ar fi și dacă întreprinderile constructoare ar urgenta executarea mașinilor pentru strîns paie. Reprezentantul Centralei de tractoare și mașini agricole, prezent la colocviul nostru, ar putea să ne dea un răspuns în această privință. După cîte știu eu — s-ar putea să greșesc — intrăm în al doilea sau al treilea an de cînd se încearcă omologarea unei asemenea mașini. Rugămintea noastră e ca cel tîrziu în 1978 să dispunem de aceste mașini, în număr de 720 dacă îmi amintesc bine...

Simion Săpunaru : Da, e vorba de 800 de mașini.

Ion Ivănoiu : ...Și asta cu atît mai mult cu cît, în prezent, la lucrările de balotare a paielor, la stațiunile de mecanizare, se consumă cam 30 000—33 000 tone de sîrmă.

Toma Dragoș : În completarea celor spuse de tovarășul director Ivănoiu, aș dori să fac următoarea precizare : balotarea fără sîrmă nu înseamnă excluderea oricărui material pentru legat paiele, cocenii, tulpinile de porumb etc. Asemenea performanțe n-au fost încă obținute pe plan mondial. Tendința este să folosim în loc de sîrmă o sfoară din viscoză sau celuloză, cu un preț apropiat de cel al sîrmei, deci să balotăm cu un asemenea material paiele și finul care urmează să fie transportate. Din socotelile făcute de noi a rezultat că în viitor circa 40 % din cantitatea de paie urmează să fie balotată cu fir din material plastic și restul să fie nebalotată și strînsă cu mașini de căpițat. Principalul e ca unitățile tutelate de Ministerul Chimiei, deci întreprinderile care produc această sfoară, să facă eforturi pentru a-i reduce prețul, deoarece în prezent legatul cu sfoara din material plastic este mai scump decît legarea cu sîrmă.

Ion Ivănoiu : Aș mai dori să discutăm puțin despre semănătoarea S 48. Ca concepție ea reprezintă o noutate, în special prin sistemul de distribuție. Personal o apreciez ca o reușită a industriei construcțiilor de mașini. Dar sîntem obligați să semnalăm și unele defecțiuni localizate în principal la cutia de viteze. Ea este apoi foarte pretențioasă din moment ce terenul trebuie să fie foarte bine pregătit. Propunem de asemenea constructorilor să mai verifice modul cum funcționează brăzdarele extreme. Avem sesizări din teren că uniformitatea de distribuție la brăzdarele laterale stînga și dreapta lasă de dorit.

Alex. Petrescu : Reținem aceste observații. Dorim de asemenea să informăm beneficiarul și cititorii „Flacării" că în clipa de față ne străduim să realizăm agregate capabile să lucreze pe un front de lucru de trei ori mai mare decît cel actual.

Redacția : Ce probleme de perspectivă preocupă în mod deosebit cercetarea și construcția de mașini agricole ?

Toma Dragoș : Cred că ar fi bine să menționăm că în preocuparea noastră, în programul de cercetare și în acțiunile prioritare aprobate de ministerul nostru și de Academia de Științe Agricole se prevede în continuare îmbunătățirea tehnologiilor de mecanizare inclusiv la cultura cereale păioase, care deja este mecanizată sută la sută. Cîteva exemple : pregătirea solului în vederea semănatului se execută în prezent satisfăcător. Noi dorim însă ca, în viitor, să pregătim terenul în condiții și mai bune, să asigurăm un pat germinativ foarte afînat, pentru condiții și mai favorabile de germinație. Ne preocupă de asemenea modul cum se realizează împrăștierea îngrășămintelor. Mașinile existente le distribuie cu o uniformitate de circa 80%. Ne propunem ca prin perfecționarea agregatelor să îmbunătățim gradul de uniformitate la 95—98%. Experimentăm totodată procedee pentru mărirea capacității de lucru la combine de la 4—5 kg/secundă, la 6—8 kg/secundă, prin mărirea parametrilor constructivi ai mașinilor actuale. Problema cea mai importantă pe care ne-o pune încă de pe acum conducerea noastră de partid și de stat este ca să găsim și la cultura grîului acea tehnologie de mecanizare care să ne permită să reducem consumul de motorină pe tona de grîu. În prezent noi consumăm în jur de 20—22 l pe tonă și ne propunem ca în viitorul apropiat, începînd din 1978, cantitatea de motorină pe tonă să se reducă la 17—18 litri. O altă problemă este reducerea tasării solului. Tasarea solului cu tractoarele și mașinile agricole determină reducerea producției la hectar, cu 10—15%. Specialiștii noștri propun mai multe soluții legate de modificarea pneurilor.

Simion Săpunaru : Vorbind de perspectivă mai trebuie să amintim că agricultorii vor mai beneficia în următorii ani de o combină de mare capacitate, cu 10—12 kg pe secundă masă, de combine de pantă și echipamente pentru cules știuleți și pentru trăier. Ne preocupă de asemenea să realizăm o semănătoare nouă, tractată, un modul cuplat tractoarelor mari.

Redacția : Există vreo legătură între capriciile climei, primăveri scurte, toamne lungi sau viceversa și modul în care sînt concepute noile mașini agricole ?

Avram Serff : Totul se rezolvă dacă proiectantul, cercetătorul, constructorul izbutesc să mărească debitul mașinilor agricole, astfel încît ele să poată efectua într-un ritm scurt lucrările de sezon. Ideal este ca o campanie de recoltare să nu dureze 10 zile, ci 4—5 zile. O precizare : mașinile perfecționate nu sînt numai mașinile de mare productivitate. Mecanizarea este datoare să valorifice toate elementele de progres tehnic din agricultură. Respectiv, prin mecanizare trebuie utilizat mai bine potențialul de producție al solului. Prin mecanizare trebuie utilizate mai bine îngrășămintele chimice, prin mecanizare trebuie utilizate mai bine calitățile genetice ale soiurilor. Specialiștii mai trebuie apoi să realizeze unități energetice puternice. Pentru acest motiv, în programul de asimilare al construcțiilor de mașini s-a introdus asimilarea tractoarelor de 180 CP. Folosesc această discuție pentru a-i ruga din nou pe colegii noștri de la Centrala de tractoare și mașini agricole să urgenteze livrarea tractoarelor, la nivelul prevederilor din plan, și totodată să se introducă în fabricație într-un ritm mai rapid decît pînă acum întreaga sistemă de mașini, de la mașinile de prelucrat solul la cele de fertilizat, de semănat, adică toate mașinile care se agregă cu tractorul de 180 CP. Tractorul de 180 CP va trebui să înlocuiască 3 tractoare de 65, să reducă deci de la 3 tractoriști la unul, să reducă consumurile de combustibil ș.a.m.d. Trebuie apoi să facem eforturi pentru a extinde într-un ritm mai rapid — așa cum ni s-a indicat în repetate rînduri de către tovarășul secretar general al partidului nostru — mecanizarea în pomicultură, în legumicultură, în viticultură, unde sîntem încă rămași în urmă. Rugămintea noastră la constructorii de mașini este să urgenteze livrarea tractoarelor viticole pe șenile, să ne dea în cantități suficiente tractoarele cu dublă tracțiune pentru pomicultură. Iată așadar cîteva aspecte legate de mecanizare în general, pe care am vrut să le aduc în discuție.

Redacția : Ce domenii ale agriculturii sînt încă neacoperite de către mecanizare ?

Avram Serff : Presupun că am înțeles bine întrebarea dv. și am să încerc să vă răspund. Nu se poate spune că mai avem domenii în care lucrăm ca acum 40 de ani, dar e adevărat că și în România ca și pretutindeni, dealtfel, mai există probleme de mecanizare care nu sînt rezolvate. În viticultură avem nevoie, în primul rînd, de mașini pentru prelucrarea solului pe rîndurile dintre butucii de vie. Acum facem operația manual. Se cunosc mașini pe plan mondial, le cunoaștem și noi, am realizat și noi niște prototipuri și va trebui să le asimilăm în fabricația de serie. Avem în vedere și fabricarea unor mașini care să prelucreze solul din livezi și altele pe care să le folosim la recoltarea fructelor destinate industrializării. Mai facem încă aceste operații cu mijloace puțin perfecționate sau chiar manual. Așadar, mai avem încă foarte, foarte multe lucruri de făcut. Dar aș vrea ca să se rețină că mai ales în ultimele două cincinale, și cu deosebire în acest cincinal, ritmul de mecanizare cunoaște o accelerare cum n-a cunoscut-o niciodată pînă acum. Este rezultatul preocupării permanente a statului și partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal pentru dotarea agriculturii cu mașini agricole moderne. Nu e mai puțin adevărat că succesele acestea nu justifică lipsurile care mai persistă în activitatea noastră.

Redacția : Și fiindcă veni vorba și de anele rămineri în urmă, care sînt cauzele care frînează accelerarea progresului tehnic în acest domeniu, știut fiind că s-a semnalat în mai multe rînduri nerespectarea unor sarcini și angajamente în proiectarea și realizarea unor mașini agricole ?

Avram Serff : Aș vrea să se rețină că sarcinile asumate în permanență sînt în atenția noastră, că s-a făcut totul pentru onorarea lor la timp. E adevărat însă că uneori nu am reușit să rezolvăm în condiții optime sarcinile trasate.

Redacția : De pildă, la realizarea unor combine de recoltat cereale de mare capacitate.

Simion Săpunaru : Aceste mașini sînt agregate care nu se produc decît în întreprinderile specializate la noi. Am discutat adineauri despre transmisiile hidrostatice care sînt o condiție sine qua non pentru realizarea acestor combine. Acesta e un aspect. Combinele acestea de mare productivitate necesită motoare foarte puternice, care nu se pot face repede, peste noapte. Dar nu s-ar putea spune că astea sînt singurele motive. La asta se adaugă probabil și niște întîrzieri subiective datorită faptului că nu s-a urmărit în permanență modul în care lucrează cercetarea, proiectarea, cei însărcinați cu realizarea prototipului. Vreau să arăt însă că proiectarea sau asimilarea unor mașini noi nu se poate face bătînd din palme. O combină de mare productivitate, de exemplu, necesită motoare de mare putere, transmisii hidrostatice, cardane corespunzătoare, cilindrii hidraulici, distribuitoare, o serie întreagă de elemente, începînd chiar de la șuruburile care par așa de nevinovate. Adică trebuie găsit un mod de producere economică a acestor mașini. Pentru că a produce oricum nu e un avantaj pentru nimeni. În primul rînd că agricultura va ajunge la niște cheltuieli cu care nu trebuie încărcată. Deci, producerea economică a acestor mașini, a întregului sistem de mașini, presupune o gîndire de ansamblu și, o tipizare.

Redacția : Să discutăm puțin și despre mașinile destinate altor culturi.

Alex. Petrescu : Deosebit de solicitată este mașina pentru scos cartofi. Există în lume asemenea mașini. Noi am experimentat-o pe cea din Republica Democrată Germană. Din nefericire ea nu se potrivește la condițiile țării noastre. Rezultatele nu sînt corespunzătoare, datorită diferenței de sol care există în țara noastră și țara care a produs această mașină. Asimilarea ei ne ridică probleme deosebite. Regiunile din țara noastră unde se cultivă cartoful au soluri grele : Suceava, Harghita, Covasna, Brașov. Ne-am pus problema să realizăm și am realizat cu efort propriu o combină proprie, pentru recoltat cartofii însă, deocamdată, cu o productivitate necorespunzătoare.

Redacția : Ce mașini avem sau ce mașini vom avea pentru recoltarea cepei, a sfeclei, a tuturor culturilor ? Ce se preconizează ?

Avram Serff : Pe lîngă combina originală destinată scosului cartofilor, am izbutit, de asemenea, să realizăm o mașină pentru recoltat ceapă și una pentru plantat ceapă. Rezultatele sînt excelente.

Ion Iliescu : Institutele de cercetări, de verificare a mașinilor agricole, noi, constructorii, vom izbuti prin colaborare să realizăm o gamă largă de mașini care să suplinească în toate domeniile mîna de lucru. Dar în același timp avem datoria de a perfecționa în permanență mașinile realizate, chiar cele cu performanțe notabile. Una dintre preocupări ar fi de pildă ergonomia locului de muncă, problemă de o importanță deosebită atît pentru omul care lucrează pe tractor cît și pentru mecanizarea agriculturii în general. Un climat favorabil muncii îl face pe om să se dea jos de pe tractor mai odihnit chiar decît a fost la început. Modul în care mecanizatorul își conduce mașina are o importanță foarte mare, este uneori decisiv. Două mașini care sînt la fel de bune din punct de vedere tehnic se diferențiază prin postul de conducere. Gîndiți-vă la tractoristul care lucrează într-o cabină neaerisită.

Redacția : Ce alte domenii vor fi în atenția programului de mecanizare ?

Toma Dragoș : Noi avem cîteva programe prioritare : mecanizarea 100% la păsări, 100% la porci, 100% la taurine. La păsări și la porci este rezolvată, mai sînt cîteva probleme legate de dejecții, respectiv, dejecțiile prelucrate să se întoarcă ca adausuri în hrană. La taurine sînt cîteva lucrări care sînt mecanizate în parte. Nu sînt extinse la toate unitățile pentru că sînt legate de tipul de adăposturi. Dacă adăpostul e vechi, nu se pretează la mecanizare. Adăposturile care se proiectează acum vor avea mecanizare completă. Se mecanizează distribuirea furajelor, adăpatul, mulsul, evacuarea dejecțiilor și transportul lor la locul de valorificare. Mecanizate pretutindeni vor fi mulsul la bidon, la conductă, adăpatul, distribuirea furajelor, scosul bălegarului etc.

Redacția : Este cunoscut faptul că în domeniul creării de bunuri materiale, viitorul anunță înlocuirea definitivă a muncii fizice prin mecanizarea, automatizarea, cibernetizarea proceselor de producție. Asemenea performanțe au fost deja atinse în anumite ramuri ale industriilor de vîrf. Cititorii noștri sînt poate interesați să afle în ce măsură mașinile vor înlocui și la agricultură mîna omului.

Toma Dragoș: Fără îndoială agricultorul de mîine, nepotul sau strănepotul celui de azi, își va trimite mașinile să lucreze singure, urmărindu-le activitatea de la tablourile de comandă. Pentru a ajunge în acest secol de aur „agrar", agricultura va trebui mai întîi să devină — așa cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — o variantă a producției industriale, prin activitatea conjugată a tuturor specialiștilor, cercetători și constructori de mașini agricole, agrotehnicieni, fitotehniști, agrochimiști, economiști etc.

LIVIU TIMBUȘ ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Doctorul Corneliu Bârsan din Moneasa, un al doilea părinte pentru sute de copii

În urmă cu cinci ani, cînd i s-a propus să lucreze în cadrul stațiunii Moneasa din județul Arad, doctorul Corneliu Bârsan își aduce aminte că a ezitat îndelung. Funcționa pe atunci, ca absolvent din 1968 al Facultății de pediatrie din Timișoara, în localul circumscripției rurale Bîrsa. Moneasa însemna, firește, un pas înainte și un semn de încredere, dar pe Corneliu Bârsan îl frămînta altceva. Visul său mai vechi, încurajat cu vorbe bune și încurajat cu pilde de distinsul profesor timișorean Petre Rădulescu, „părintele meu spiritual", era de a face chirurgie, după o aplicație și o dotare probate cu prisosință în anii facultății.

Pînă la urmă însă a acceptat, iar schimbarea aceea de domiciliu se va dovedi hotărîtoare în rînduirea vieții sale. Corneliu Bârsan avînd să descopere la Moneasa o disciplină a medicinei pe nedrept ignorată, recuperarea neuromotorie infantilă, căreia îi va dedica întreaga sa capacitate de muncă și întreaga sa energie, revșind lucruri minunate, demne de stima și respectul nostru al tuturor. Cum se întîmplă uneori, neprevăzutul a jucat un mare rol în reprofilarea doctorului Bârsan: el purtînd în calea tînărului medic un copil handicapat din punct de vedere motor, după numele său Florin L. și după boala sa suferind de o foarte gravă meningoencefalită, cu tetraparezâ, cu dislalie, cu tulburări de deglutiție și așa mai departe. Altfel spus, un caz disperat, musculatura striată a copilului fiind complet paralizată, neputincioasă, cu control pierdut pînă și asupra pleoapelor. Intelectul păstrat l-a determinat pe Corneliu Bârsan să încerce un tratament ce părea de domeniul fanteziei. L-a internat așadar pe Florin L. în primăvara lui 1973 și s-a apucat să inioculască metodele cunoscute ale balneologiei cu munca de recuperare neuro-motorie. A întocmit pentru micuțul Florin un complex de exerciții fizice individualizate, îmbinînd elemente datorate, tradițional, conduitei Yoga cu circuite proprii, adăugînd o soluție injectabilă de fenol în scopuri vasodilatatoare, antialgice și, mai ales decontracturante, soluție cunoscută de cînd lumea, dar combinată în alte doze decît cele unanim acceptate, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. După trei săptămîni, Florin a ajuns să stea în șezut, să ducă singur paharul la gură, să poată ține cartea și să învețe. Corneliu Bârsan a înțeles că a făcut primul pas, dar că drumul lăsat în urmă e mult mai scurt și mult mai drept decît drumul care avea să urmeze. Cu o răbdare și o perseverență extraordinare, a mers mai departe, deși poticnelile și eșecurile n-au lipsit. S-a simțit, recunoaște astăzi, cînd cazuistica sa numără peste două sute de ameliorări și vindecări dintre cele mai spectaculoase, nu o dată învins, dar a găsit în exemplul propriei vieți și în caracterul său resurse s-o ia de la capăt cu mai multă ambiție, cu mai mult optimism, înfrîngerea de astăzi devenind, după o deviză aproape de conștiința sa profesională, mijlocul de a învăța să cîștige a doua zi. Sărind peste unele detalii, se cade să spunem că în prezent Florin L. se găsește recuperat într-o proporție aflată în preajma lui sută la sută, capabil să mănînce de unul singur și capabil să vorbească urmînd cursurile clasei a patra, elev ca oricare altul.

Primul experiment dovedindu-se reușit, Corneliu Bârsan a procedat la extinderea lui, luînd în îngrijire, cu aprobarea și cu sprijinul Direcției sanitare a județului Arad, a directorului acesteia, doctorul Romulus Vasilovici, un lot de zece copii handicapați din punct de vedere motor. Între ei, Florin T. din Cluj-Napoca, suferind de o tripareză spastică, avînd cinci ani de la naștere și o vîrstă motorie de numai patru luni, incapabil să stea singur în șezut, privind la lumea înconjurătoare ca printr-o ceață densă, mai mulți oftalmologi consultați dîndu-și cu părerea, după riguroase examinări ale fundului de ochi, că nu va putea vedea niciodată. Cum spuneam, nu putea sta în șezut. Astăzi după șase luni de îngrijire, poate alerga. Cum spuneam, era ca și orb. Astăzi scrie și citește. Relatîndu-ne cazul lui Florin T., doctorul Bârsan ne asigură pe baza unei experiențe fără egal în aria medicinei noastre, că la copiii născuți handicapați dezvoltarea motorie atrage după sine dezvoltarea intelectuală, prin lărgirea orizontului informațional și prin sustragerea lor dintr-o nefirească și condamnabilă izolare. Contactul cu copii sănătoși, e încredințat specialistul din Moneasa, ajută enorm, crescînd dorința bolnavilor de a copia deprinderi normale, viața de zi cu zi putînd conduce la acumulări pe care sala de gimnastică, oricît de dotată ar fi ea, le-ar realiza într-un interval de timp îndelungat sau nu le-ar realiza deloc. De aici, din aceste observații făcute nemijlocit pe durata mai multor ani, provine convingerea doctorului Bârsan că unitățile medicale de recuperare nu trebuie plasate în locuri ascunse, această bătălie aspră pentru readucerea în societate a unor copii născuți cu insuficiențe neuromotorii avînd nevoie nu doar de competența și răbdarea oamenilor de meserie, ci și de ajutorul colectivității, în mijlocul căreia, așa bolnavi cum sînt, handicapații descoperă lumea cea de toate zilele, copiind cîte ceva în folosul însănătoșirii lor. Doctorul Bârsan a cunoscut, cum aminteam, destule momente de restriște, după cum a cunoscut, apucîndu-se de o treabă migăloasă și lipsită de efecte imediate, capcane și obstacole întinse de ignoranța sau reaua voință a unora, nu o dată confrați întru meserie. A găsit mereu replică și a găsit mereu rezerve să lupte, izbutind în cele din urmă, nu prin vorbe, ci prin fapte, adică prin copii care nu mergeau și care merg, prin copii care nu vorbeau și care vorbesc, să-și impună punctul de vedere, schimbînd la Moneasa mentalitatea, practicată cîndva cu cîștig de cauză, că aspectul stațiunii e alterat de truda și necazul copiilor handicapați.

Astăzi, cînd numărul micilor bolnavi pe care i-a îngrijit a depășit cu puțin cifra de două sute, doctorul Bârsan se recomandă cu procente de vindecări și ameliorări fără precedent. Treizeci la sută din cazuri au fost deosebit de grave, iar gradul lor de recuperare a ajuns pînă la șaizeci la sută, fără ca operația să se fi sfîrșit. Cele patruzeci la sută de procente de îmbolnăviri de gravitate medie au fost recuperate în proporție de peste optzeci la sută. Restul au însemnat afecțiunile mai puțin periculoase, hemipareze fruste, parapareze simple, defecțiuni posttraumatice, recuperate integral, după o muncă asiduă căutînd și găsind soluții pentru fiecare bolnav în parte, punînd mereu în acțiune nu doar cunoștințe de specialitate dintre cele mai solide, ci și mult suflet, multă generozitate omenească. Pentru a susține afirmațiile de mai sus, vom mai înfățișa cîteva cazuri ce și au găsit o fericită rezolvare în Moneasa. Ioana B. a fost adusă în stațiune la opt ani, dar cu o vîrstă motorie cantonată către patru luni și o inteligență afectată aproape treizeci la sută. Recuperată pînă la o vîrstă motorie de unsprezece luni, ea se află în prezent pe lista premianților unei clase din Cluj-Napoca. Codruța R. din București, vîrstă opt ani, vîrstă motorie trei luni, „marea mea iubire", cum zice doctorul Bârsan, este astăzi elevă. Marcel M. din Giurgiu, patru ani și, respectiv, trei luni, a părăsit Moneasa pe propriile sale picioare, ținut de mînuță de bunici, după ce, la internare, nu putea sta în șezut. Sanda P. din Arad, douăzeci și patru de ani, purtînd grave sechele de poliomielită, cu ambele picioare afectate, a renunțat la proteze și corset după un an de tratament. Eugenia P. din Deva, trei ani, vîrstă motorie rămasă la trei luni, recuperată aproape integral, merge și vorbește etc., etc.

Am aflat toate cele așternute mai sus cercetînd dosare, documente medicale și declarații ale părinților copiilor recuperați. Am văzut poate prea în fugă filmele despre care aminteam. Apoi, la București, unde se găsește pentru o specializare de cîteva luni: în clinici medicale de renume, ne-am întreținut cu doctorul Corneliu Bârsan, primind lămuriri și detalii. Discuția a durat exact trei ceasuri. Cînd ea s-a încheiat, cu puțin înaintea nopții, interlocutorul nostru s-a ridicat, spre a ne conduce pînă la ușă. Stupefiați, am constatat că doctorul Bârsan șchiopătă serios, stăpînindu-și cu greu piciorul sting. Ne-a spus, răspunzînd privirilor noastre interogative, că a suferit el însuși, cam la doi ani, de poliomielită, boală care l-a silit să poarte pînă tîrziu ghetă ortopedică, curele și proteze pînă la șold. Din cauza sechelelor poliomielitei a fost respins medical la examenul de intrare la facultate, revenindu-se cu greu asupra deciziei, din argumente ținînd mai mult de milă decît de o judecată obiectivă. Lăsați-l să încerce, s-a îmblînzit unul dintre membrii comisiei, tot n-are altă bucurie în viață. A încercat și, după cum e lesne de înțeles, a izbutit, dar pătrunderea într-o altă colectivitate decît cea în care crescuse pînă atunci l-a produs unele dezamăgiri, creîndu-i un marcat complex de inferioritate. Era în primul an cînd i-a fost dat să descopere în imediata apropiere a clădirii facultății dispensarul sportiv. După cîteva zile de ezitări, a bătut la ușă și a cerut permisiunea să fie lăsat să încerce să-și aducă piciorul bolnav.

După un an și jumătate a renunțat la proteză. Înainte de a începe anul al treilea de facultate a încălțat prima pereche de pantofi cumpărată din magazin. Scăpînd de complexe și reîntorcîndu-se senin printre colegi, egalul lor, s-a gîndit că au mai rămas de învins unele limite în lupta chinuitoare a omului cu el însuși. S-a apucat de handbal aruncînd în joc o ambiție și o perseverență devenite proverbiale, ajungînd cu repeziciune rezerva celebrului Mihai Redl în poarta echipei reprezentative.

Acestea ar fi, în rezumat, viața și munca medicului specialist Corneliu Bârsan din stațiunea Moneasa, județul Arad. Ambele așezate sub semnul unei lupte permanente, plină de noblețe și demnitate, desfășurată mai întîi spre binele propriu și mai apoi spre binele a zeci și zeci de copii aflați în suferință, pe care i-a tratat cu înțelegere și responsabilitate, oferindu-le, între altele, un antidot fără cusur. Exemplul propriei biografii.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Un profesionist serios și responsabil : doctorul Corneliu Bârsan din Moneasa

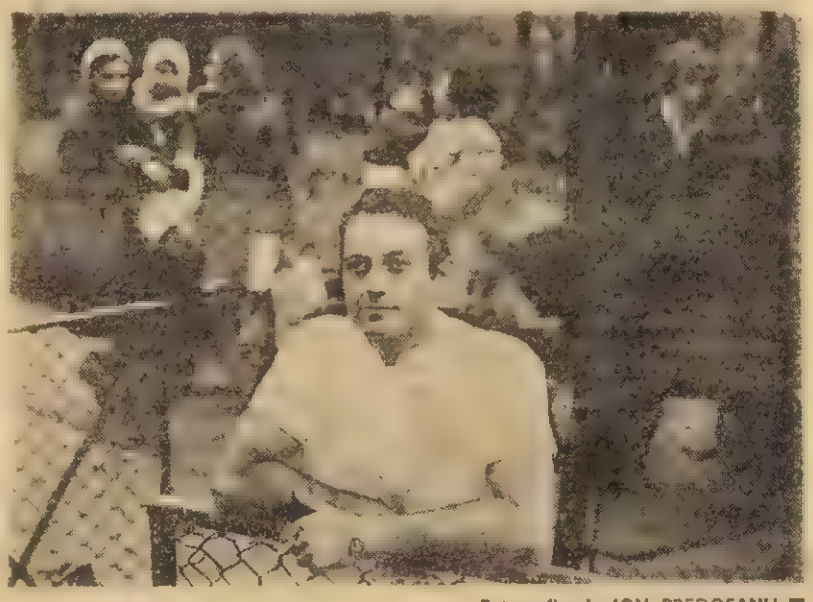

Fotografie de ION PREDOȘANU

ACTUALITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Metoda doctorului Osipov-Sinești continuă să cîștige teren

La Focșani a luat ființă un cabinet de parodontologie

În mai multe numere ale sale, revista „Flacăra" a adus la cunoștința opiniei publice noi aspecte ale metodei românești de combatere a parodontopatiilor, metodă unică în lume, inițiată, fundamentată și practicată cu un succes răsunător de către doctorul român Grigore Osipov-Sinești. Prin intermediul ei, doctorul a tratat și vindecat mii și mii de bolnavi. Interesul pe care metoda l-a stîrnit și continuă să-l stîrnească în țară cît și în străinătate, în centre medicale din Torino, Roma, Madrid, Grenoble, Hamburg și altele, dovedește valoarea și eficiența sa în tratarea și vindecarea parodontopatiilor. Recent, Centrul de parodontologie de la Spitalul „Bucur", din București, a eliberat, la opt medici stomatologi din mai multe județe, care au urmat, sub îndrumarea doctorului Osipov-Sinești, cursuri intensive de două luni, atestate care le dau dreptul să practice metoda operatorie a specialistului român. În ce măsură se aplică în practică această metodă?

La Focșani, stăm de vorbă cu doctorul Tudorache Enache, directorul Direcției sanitare județene Vrancea. „Am trimis un medic stomatolog la specializare, ne spune el, cu dorința sinceră de a nu scăpa o ocazie care ni se oferă, de a aduce spre aplicare, în tînărul nostru județ, o nouă metodă românească de tratament, verificată și apreciată pe plan mondial. Ar fi nedrept ca această metodă să se aplice cu succes în alte țări, iar poporul nostru, în mijlocul căruia s-a născut, să nu beneficieze de urmările ei. Sceptici care să contesle noul, fără măcar să știe despre ce este vorba, se găsesc pretutindeni. Unii o fac din comoditate, alții din neștiință, iar alții o fac (și aici faptele devin grave) cu intenție".

— Practic, tovarășe director, unde și cînd va lua ființă, la Focșani, noul cabinet de parodontologie ?

— La Centrul stomatologic județean, în două încăperi adecvate, a fost amenajat deja noul cabinet de parodontologie. L-am amplasat aici, ca noua metodă operatorie, practicată pentru început numai de doctorul Alexandru Dan Taban, să se aplice în mijlocul sau în imediata apropiere a tuturor medicilor stomatologi, pentru a convinge cît mai mult și pentru a cîștiga noi aderenți. În același timp am urmărit să ne folosim de toate utilitățile centrului stomatologic: stația de sterilizare, cabinetul de radiologie, cabinetele de tehnică dentară etc.

Doctorul Alexandru Dan Taban, un tînăr inimos, susținător înfocat al noii metode, specializat de chiar doctorul Grigore Osipov-Sinești, ca și ceilalți șapte colegi din țară, a operat primii trei pacienți. I-a operat, ce-i drept la București, pentru că, în cabinetul de la Focșani, mai trebuiau unele lucruri puse la punct. Acum le acordă îngrijiri aici, la Focșani. Stăm de vorbă cu toți trei, după numai o zi de la operație. Se simt foarte bine, sînt nespus de bucuroși că, prin grija organelor locale de partid, prin bunăvoința și receptivitatea la nou a conducerii Direcției sanitare județene, a putut lua ființă și la Focșani un astfel de cabinet medical.

— Care este părerea dv. sinceră despre noua metodă operatorie?, îl întreb pe doctorul Alexandru Dan Taban.

— Specialiștii străini califică metoda doctorului Grigore Osipov-Sinești drept revoluționară. Reputatul profesor italian Franco Noveri, de la Institutul odontoiatric din Torino, spunea că doctorul român „este primul specialist care a scos parodontologia din mîinile simplului dentist, ridicînd-o la rangul de disciplină medico-chirurgicală". Personal îmbrățișez metoda și opera doctorului Osipov-Sinești și le voi practica mereu, cu toată convingerea. Sper să dovedim, prin activitatea ce o vom desfășura în noul cabinet de parodontologie din Focșani, că această nouă metodă românească e demnă de numele pe care îl poartă. Am văzut, la București, oameni operați cu 20 de ani în urmă, de autorul metodei, și care ne-au declarat, am constatat și noi, că se simt excelent. Oare nu este acesta cel mai elocvent argument pentru cei care dintr-un motiv ori altul încă nu o acceptă ?

N. GRIGORE MARĂȘANU

Patria în care trăim, casa în care locuim — argumente pentru votul nostru de la 20 noiembrie

Modernizare, adică spațiu larg pentru agricultură

„Am fost repartizată la Slobozia în anul 1970 Străzi înguste, cele mai multe fără trotuare, case mărunte fără specific sau pitoresc. Singurele construcții noi erau clădirea sediului politic-administrativ, cea a sindicatelor, spitalul, liceul pedagogic și cîteva blocuri de locuințe. Atît. Erau unicatele noii urbanistici de care se bucura pe atunci „capitala" Bărăganului. Aveam să înțeleg în scurt timp însă că orășelul era un bun teren de lucru pentru un arhitect, o reală șansă profesională. Doi ani mai tîrziu a luat ființă Centrul județean de proiectare. Din acest moment, șansa nu era numai a noastră, a arhitecților, colegi de-ai mei, ci și a orașului."

Cuvintele de mai sus mi le spunea Andreea Corbu, arhitect-șef al orașului Ialomița. Se prezentase acum șapte ani aici, la Slobozia, cu cei 24 de ani pe care îi împlinise de curînd, cu o diplomă care atesta că terminase institutul cu nota 10 și alte cîteva lucruri printre care și un disc ce cuprindea melodia „Unde sînt iluziile mele". Ce găsise aici ? Ce puteai găsi în Slobozia în urmă cu zece ani, de pildă ?

O scurtă retrospectivă ne descoperă un tîrgușor, de fapt o comună mai mare, cu ulițe întortocheate, meschine în îngustimea lor, ce purtau povara unor case joase, tîrgușor care, folosind o frază dintr-un celebru roman, se opintea din răsputeri să reziste puternicului vînt de cîmpie. Totul trăia în jurul unei străzi principale, Matei Basarab, de fapt o porțiune din șoseaua care lega Bucureștiul de tărmul mării, unde mai puteai întîlni și case cu un etaj și în general o viață care amintea că în urmă cu 62 de ani Slobozia fusese declarată oraș. O fabrică de cărămidă era semnul industriei, iar specificul agrar al orășelului era înnobilat din 1950 cu o întreprindere de cercetări zootehnice care „inventase" trăpașii de Slobozia.

„Orașul trebuie să îndeplinească acum funcții multiple, fiind reședință de județ, ne spune Andreea Corbu. Elementele de tradiție arhitectonică sînt, sau mai curînd erau, aici puține și nesemnificative. Solul este argilos și nisipos, motiv pentru care a trebuit să gîndim și să aplicăm soluții tehnice de fundație cu totul diferite decît aiurea. Spuneam că rămîne ceea ce este bun. Dispar arterele mici și dezvoltăm, sistematizînd, două artere comerciale foarte importante : Matei Basarab și bulevardul Ștefan cel Mare, care vor avea blocuri pe o parte și pe cealaltă. O mențiune în plus pentru Matei Basarab, de fapt drumul național 2 A. Am ținut seama de indicația secretarului general al partidului referitoare la această arteră. Pe bună dreptate ea trebuie să fie reprezentativă pentru oraș, dată fiind afluența de trafic în timpul sezonului de vară. Astfel, pe latura de nord a străzii se vor construi blocuri de locuințe cu 8, 9, 10 etaje, iar pe latura opusă blocuri cu trei etaje, deschizîndu-se în felul acesta perspectiva către Ialomița. Pe artera nord-sud, după cum ați văzut, s-au ridicat multe clădiri-unicat: muzeul județean, clubul tineretului, Casa de cultură a sindicatelor, sediul băncii și se va mai construi o sală polivalentă pînă în 1980. Sintetizînd, aș putea spune că Slobozia întrunește prin clădirile existente evoluția concepției arhitectonice din ultimii cinci ani în țara noastră. Pornind de la ideea realizării unor cvartaluri cu blocuri de patru etaje, care se observă în zona de sud, urmărind jocurile de forme, vizibile pe bulevardul Unirii și ajungînd apoi la blocurile cu variație de nivele avînd între ele adevărate insule de verdeață". Deci, un oraș ale cărui arhitectură și grad de confort sînt caracteristice pentru orașele moderne de ultimă oră. Dacă vreți, și un oraș-grădină. Geometrii variate, jocuri de forme și de culoare. Acolo unde cu puțini ani în urmă crîșmele de Bărăgan terorizau o așezare fără specific. Și, apropo de acest specific, dată fiind sistematizarea întregului județ, îl întreb pe Viorel Mițurcă, șeful secției de sistematizare județeană, arhitect venit la Slobozia odată cu Andreea Corbu, direct de pe băncile institutului, care este acest specific, în ce constă el. „Sîntem în plin șes. Trama stradală a orășelelor sau a orașelor, în mod aproape obligatoriu, rectangulară și geometrică. Regimul de înălțime - în Bărăgan este doar parterul. Materiale de construcție : chirpici, paiantă, vălătuci. Suprafețele vetrelor de sate, foarte mari pînă nu demult în comparație cu necesitățile moderne ale populației. Dacă datele pe care vi le-am enumerat pot constitui un specific, atunci acesta nu poate fi decît cel ce rezultă din ele. Eu aș spune, de fapt, lipsă de specific. Cei puțin, referindu-mă la elementele de arhitectură. Vedeți, aici în Bărăgan, cel mai scump lucru este pămîntul. Am gîndit sistematizarea localităților ținînd seama de acest fapt. O sistematizare reală, eficientă înseamnă cît mai mult pămînt redat agriculturii, în condițiile în care populația va dispune de condiții de trai mult mai bune. Acestea au fost chiar indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu în această direcție."

Despre cum va arăta Bărăganul mîine, se pot scrie, cu atît mai mult, o carte sau mai multe. Cu satele sale ce vor deveni comune, cu comunele ce vor ajunge orașe, cu orașele care se vor moderniza. Cum spunea cineva, localitățile Bărăganului vor fi adevărate insulițe de civilizație.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Dintr-o stradă principală, o frumoasă reședință de județ

Centrul politic-administrativ, Casa de cultură a sindicatelor, hotelul Porolissum, vechiul centru al orașului și sus, pe dealurile care-i străjuiesc, moderne siluete arhitectonice sînt cîteva dintre argumentele urbanistice ale devenirii bătrînei așezări transilvane aflate aici, la poalele Meseșului. Cine ar putea ști mai bine cum s-a petrecut această devenire, această trezire la viață a orașului de pe Valea Zalăului, decît înșiși oamenii săi ? Cei care au plecat și s-au întors, cei care au venit pentru prima dată și l-au adoptat cu buletine în regulă, adică stabilindu-se pentru totdeauna, întemeindu-și aici familii și un rost în viață. Am stat de vorbă în primul rînd cu „industriașii" Zalăului, cu cei care, numai cu șapte, opt ani în urmă, au format prima generație de tehnicieni zălăuani, cei care au crezut cu putere, printre primii, în această întemeiere.

Pompiliu Tamaș, inginer șef la Întreprinderea „Armătura" : „Eu sînt din Satu Mare. Facultatea am făcut-o la Timișoara și Cluj-Napoca. Nu vă spun întîmplător aceste lucruri. Cînd am venit la Zalău acum opt ani mi s-a părut că am ajuns la capătul lumii. Dacă orașul rămînea așa cum l-am găsit, se ruraliza. Era condamnat. Puțin tineret, iar în construcția de mașini, în 1969, nu exista nici un specialist. O stradă lungă pe care nu puteai umbla decît în cizme. Era atunci un început. Pînă în 1968 se construiseră doar 80 de apartamente. Azi se vede ușor, cu ochiul liber, ce a devenit Zalăul. Asta pentru cei care este în trecere. Noi, în schimb, simțim această schimbare. Cînd ajungi să nu mai regreți un mare oraș, cum este, de pildă, Timișoara, și nu mai vrei să părăsești vatra de la poalele Meseșului, e clar, aici s-au petrecut multe"

Gheorghe Silaghi, economist la aceeași întreprindere: „Eu am crescut în Zalău. Era un tîrg cu piață mare simbăta și cu un obor de vite o dată pe lună. Un magazin de stofe, unul de încălțăminte și un hotel fără apă. Dacă am uitat ceva, nu-i nici o pagubă. Plecau cei tineri pe capete. Colegii mei de liceu nu mi-i mai vedeam. Industria, platforma industrială unde ne aflăm acum, m-a făcut să mă întorc. Și nu numai eu. S-au întors mulți zălăuani. Pentru că orașul are industrie, pentru că au simțit că este de datoria lor să pună umărul la ridicarea orașului. Ați văzut, avem multe lucruri frumoase, realizări care țin de civilizație, de noțiunea de oraș modern. Cred însă că în ceea ce privește personalitatea lui nu s-a făcut totul. Spun aceasta pentru că iubesc Zalăul, pentru că este și al meu. E un oraș de munte. De jur împrejur verdeață, sus însă, pe dealuri. În timp ce aici, în vale, orașul n-are flori, n-are parcuri".

Zoltan Payer, inginer la întreprinderea de conductori electrici emailați : „În 1972 fabrica noastră era la început. Orașul la fel. Peste tot noroaie. Din corpul ingineresc, doar patru oameni în afara directorului, toți eram stagiari. Făcusem facultățile în centre mari și ne împăcam greu cu lipsa asfaltului sau a apei. Pe scurt, am rămas. Chestiune de responsabilitate. Și nu ne pare rău. Simțim mai bine acum că orașul e al **nostru**, fiindcă l-am ridicat **noi**. Și aș spune chiar că sînt mîndru : fac parte din prima generație de ingineri înrădăcinați aici. Orașul, sistematizarea sa, au fost gîndite cu chibzuială. Cartierele de locuit au toate dotările, deși în această privință este loc pentru mai bine, zona industrială este separată, totul este nou și poți respira în voie aer curat."

Rozalia Miclea, loctițor al secretarului comitetului de partid pe întreprindere: „Mai ales în ultimii doi ani Zalăul s-a dezvoltat foarte mult. Magazine și complexe mari, moderne, e o plăcere să faci cumpărături. Aprovizionarea este bună, Cartierul meu, Simion Bărnuțiu, este din ce în ce mai frumos. Am văzut schița de sistematizare. Abia aștept să văd orașul gata. Dacă totuși aș reproșa ceva arhitecților, aș face-o în legătură cu unele culori urîte întîlnite la cîteva blocuri. Nu știu cine le inventează, dar mi se pare inadmisibil, cînd ai un cadru natural splendid, să folosești asemenea soluții".

Sînt cîteva păreri ale zălăuanilor. Ale unor gospodari care își iubesc și îngrijesc urbea. Ale celor care au venit și s-au stabilit aici, ale celor care s-au întors. Argumentele lor de suflet mi se par la fel de importante ca și detaliile exacte, oferite de unul dintre cei care răspund de sistematizarea Zalăului. Tocmai de aceea și conchidem cu părerile inginerului Gabriel Cunescu, arhitectul șef al județului Sălaj. De fapt, nu simple păreri, ci elemente precise care țin, printre altele, și de viitorul aspect al Zalăului. „Zalăul, ne-a spus dînsul, a fost, notați bine, am folosit **trecutul**, o mică localitate înghesuită într-o căldare mărginită de trei dealuri. Dealuri instabile, alunecătoare, în continuă mișcare. N-am construit decît pe terenuri sigure, fără probleme de ordin geotehnic. Orașul este axat pe artera principală, bulevardul Mihai Viteazul, care străbate orașul în lung. Trama stradală era neregulată, ca azvîrlită, canalizarea lipsea cu totul. Am îndreptat străzile, am introdus utilități. Am construit mult. Populația orașului are ieri plecase se trage acum spre casă. Se dezvoltă industria. Iată cîteva dintre problemele de care trebuie să ținem cont în viitor. N-avem parcuri. Le-am gîndit acum. Se va termina regularizarea apei Zalăului, care acum trece pe sub oraș. În construcție este cartierul Dumbrava, se vor ridica frumoase blocuri pe Dîmbul florilor. În plus, vom ține seama de clădirile vechi, cu o arhitectură specifică acestei zone. Dealtfel, este una din indicațiile secretarului general al partidului, să îmbinăm elementele arhitectonice specifice cu cele moderne. Cum va fi mîine Zalăul ? O modernă reședință de județ, un oraș a cărui viață civilizată din toate punctele de vedere va face pe mulți din cei plecați să revină cu o mare bucurie".

MIRCEA RAICIU ■

„Justificarea în veac a acestui oraș unic" : un suflet cald

La răscrucea dintre secolele XVIII și XIX medicul Andreas Wolf, admirînd dealurile Iașului, dărnicia viilor și livezilor, pădurile și cîmpurile, făcea această remarcă subtilă: „Priveliștea încîntătoare izbește prin bogăția de aspecte și contribuie mult la dezvoltarea spiritului".

Nu demult, un grup de universitari din neguroasa Suedie, veniți cu prilejul unei consfătuiri științifice, au șuit pe dealul Repedea, pentru a privi și ei orașul celor șapte coline, pe înserat, cînd luminile clipoceau. Au tăcut brusc, apoi un savant din Uppsala a repetat, fără s-o știe, remarca de acum două veacuri a medicului austriac, deși înainte-i nu se mai profila Iașul patriarhal:

— Acum înțeleg de ce tot ce se realizează aici, prin cultură se face: locurile vă dispun la aceasta.

Unul dintre ieșenii care și-au legat întreaga viață de innoirea și înfrumusețarea orașului, profesorul universitar doctor Constantin Mihăilescu, directorul Institutului de cercetare și proiectare Iași, comentează:

— Orașele așezate pe forme de relief variate, dulci, moi, colinare, predispun la meditație, la practicarea frumosului, firește, într-un anumit context istoric. Roma, Florența... La noi, de pe Cetățuia către aeroport, de la Galata către Tătărași, din Păcurari spre Palat, distanțele par mari, dar nu sînt, urcușul și coborîșul nu obosesc, iar varietatea stimulează spiritul. Pînă și luminozitatea pe care soarele o dă colinelor se schimbă de zeci de ori în cursul zilei, practic în fiecare clipă este alta. Totul naște o gîndire domoală, profundă, defel ostilă : ieșenii au răbdare, ei văd totul prin prisma omului și omeniei.

Permanențele locului nu implică, nicidecum, stagnare, împietrire în trecut, în patriarhal.

— Arhitectura unui oraș — amintește profesorul Mihăilescu — reprezintă un curs scurt al istoriei etapei pe care o parcurge. Pînă acum cîțiva ani, Iașul avea un specific bipolar: la un pol, cîteva construcții de valoare națională și internațională — Trei Ierarhi, Mănăstirea Golia, Palatul Culturii, Universitatea etc. —, iar la celălalt pol, căsuțe din pămînt și lut, cu dragoste îngrijite, în grădini umbrite de tei, trandafiri și castani.

Să nu idealizăm, însă, peste măsură. Nu se ascunde nici o poezie acolo unde bălțește apa, unde te înfunzi în glod, iar străzile, lipsite de canalizare, de cele mai elementare amenajări, se intitulează, semnificativ, Broscăria sau Trei Calici. Așa a fost, pînă nu demult, în Nicolina muncitorească, în Socola, Tătărași, Păcurari și în alte cartiere. În 1977 situația este radical schimbată: peste 60 la sută din populația stabilă a orașului s-a mutat în apartamente noi! A intervenit și o metamorfoză socială, care își găsește corespondențe în drumurile ieșenilor : dacă pînă acum cîțiva ani ele duceau **spre deal**, spre vechiul centru universitar, spre Copou sau spre gară („pentru a fugi din Iași", cum se spunea cu năduf un bătrîn), azi, în zori, îi vezi coborînd grăbiți de pe coline și revărsîndu-se în șuvoaie **în vale**, spre Lunca Bahluiului, spre zonele industriale, unde a coborît și știința, iar noile clădiri ale Politehnicii și ale industriei parcă îi dau mîna.

— În prezent, noi, ieșenii, traversăm etapa pe care aș numi-o utilitară — subliniază Constantin Mihăilescu, accentul căzînd mai mult pe nevoia de a casa în locuințe noi, moderne, mase mari de oameni, și mai puțin pe latura estetică. Prin 1960 construiam 80 de apartamente anual, în prezent — 6 000, fără a mai pomeni numeroasele construcții-unicat ridicate în ultimii ani. S-au realizat oare toate acestea cu respectarea specificului local? O veche înțelepciune moldavă glăsuiește: „Cine **face** istoria nu știe cum se va scrie peste ani; cine **scrie** istoria nu știe cum s-a făcut ea; cine o **citește** nu știe nici cum s-a făcut, nici cum s-a scris". Aci, totul e spus cu un dram de ironie, dar un sîmbure de adevăr există: urmașii, mai apropiați sau mai depărtați, judecă adesea doar după rezultat, după ceea ce au sub ochi, neținînd totdeauna seama de condițiile complexe în care s-a ridicat zidirea sau s-a realizat faptul istoric. Cine se plîmbă în Iașul de azi resimte o oarecare insatisfacție.

— De unde provine ea?

— Am luat formele orașelor braziliene și le-am transplantat pe litoral și de acolo în toată țara, inclusiv la Iași. Cînd te afli în Lunca Bahluiului, în noile cartiere, aproape nimic nu-ți spune: „Iată-te în Iași!" Noroc de coline, pe care le zărești din orice punct. Problema nu e specifică orașului nostru, are implicații mai largi și nici nu afirm că, în condițiile tehnologiei moderne, ar fi ușor de rezolvat. Eu vorbesc însă ca ieșean și pe baza unei îndelungi experiențe ca director al unui institut de cercetare și proiectare cu multe sute de lucrători.

Aceste probleme deschise nu pot umbri, bineînțeles, realizările urbanistice ale Iașului contemporan. Orașul se mîndrește cu una din cele mai frumoase și mai fericit amplasate zone industriale din țară, practic total nepoluantă. Orășelul politehnicienilor (de remarcat ultimul cămin cu 11 nivele, care încheie cartierul, conceput modern, după tipul garsonierelor duble), spitalul de neurochirurgie, facultățile de medicină veterinară și de horticultură, extinderea Universității, Centrul de calcul, atelierele de producție ale Politehnicii, Facultatea de chimie și inginerie chimică, precum și multe alte construcții vorbesc pregnant despre noile dimensiuni ale Iașului socialist, despre vocația industrială și dezvoltarea sa multilaterală.

Despre cîteva aspecte ale Iașului viitorilor ani ne vorbește arhitectul șef Alexandru Veisa:

— Se va încheia marea zonă industrială din sud-estul orașului și se vor construi noi platforme industriale. Combinatul de utilaj greu va produce singur, în final, de circa 1,5 ori mai mult oțel decît România anului 1938! Iașul, se știe, este al doilea centru universitar al țării. În vecinătatea Palatului Culturii și a zonei industriale Tutora s-au rezervat 40 ha pentru dezvoltarea spațiilor de învățămînt ale Institutului politehnic. Acolo începe să prindă contur un mic oraș al științelor tehnice. Va continua și se va dezvolta construcția de locuințe. În fine, „atacăm" centrul orașului, unde renovarea pune probleme dificile, avînd în vedere necesitatea prezervării patinei trecutului istoric. Centrul a rămas relativ puțin atins de înnoirile urbanistice recente, astfel încît misiunea noastră actuală este, paradoxal, aceea de **a aduce centrul la nivelul „periferiei"**. Iașul viitorului ? De pe acum se vorbește de **o jumătate de milion de locuitori în 1990...**

Cele cîteva date de mai sus nu oglindesc decît în slabă măsură preocuparea **generală**, nu numai în rîndul specialiștilor, ai edililor, pentru înnoirea orașului. Revenim la problema specificului. Iată cum ne-o înfățișa, plastic, o gospodină:

— Locuiesc în Splai. Blocuri noi. S-au înțeles oamenii cu cei de la Fondul Plastic de au pus în fața blocurilor ba iepurași, ba pelicani, ba ursulești, ca să poată recunoaște mai bine unde stau.

Dincolo de acest aspect anecdotic, se dă o luptă susținută pentru specific. S-au elaborat planuri pentru păstrarea nu numai a unor clădiri mai vechi, luate individual, ci și a unor tronsoane de străzi — pe Lăpușneanu, Dimitrov, Cuza Vodă — evocatoare ale Iașului de altădată.

În Orășelul copiilor, la a cărui extindere se lucrează acum, cei mici vor fi plimbați nu în Țara basmelor, în general, ci în lumea mirifică, dar atît de moldovenească, a basmelor lui Creangă și a povestirilor lui Sadoveanu.

Iașul viitorului, cu amprenta indelebilă a veacurilor trecute, nu se naște doar în tihna atelierelor de proiectare, ci și prin consultări permanente cu cetățenii — și este bine s-o reliefăm în aceste zile premergătoare alegerilor din 20 noiembrie. Ei sugerează, în unele cazuri, o altă împărțire a camerelor decît cea prevăzută în proiectele-tip; preconizează bucătării mai mari, unde să încapă eventual și un pat (moldovenii consideră bucătăria drept un loc curat, foarte curat, parte integrantă din locuință); solicită băi utilizabile eventual și pentru activități gospodărești, spălatul rufelor etc.; se gîndesc la o cameră de zi mai încăpătoare, care să le amintească de vechiul hol al căsuțelor în care au trăit părinții și bunicii lor; ba chiar sugerează pereți interiori mobili, ce oferă o mai mare varietate și, totodată, posibilitatea de a se ține cont de viitoarele schimbări în sînul familiei. Unele din aceste deziderate pot fi de pe acum îndeplinite, în baza Decretului 68/1975, altele își așteaptă soluționarea.

În întîlnirile cu deputații municipali, actuali sau viitori, cetățenii se ocupă și de „fleacuri", care își au însă rostul lor, vizînd umanizarea vieții urbane și exprimînd refuzul blocurilor-dormitor. Ei cer permisiunea să cultive terenurile din jurul blocurilor, să agațe glastre cu flori și tablouri în casa scării, s-o personalizeze și s-o „încălzească". Ei visează **o ulită verticală** sui-generis, în locul celei orizontale, abandonate, de pe Trei Calici sau Broscăriei, care, în ciuda glodului, avea marea virtute de a menține comunitatea vie a străzii.

O bătrînă cu spirit „tehnic" sugerează:

— Nu aduceți, maică, numai nisip la locurile de joacă, aduceți și un avion. Unul adevărat, scos din uz. Copiii de azi nu mai știu cei de ieri, nu mai construiesc castele de nisip.

Adevărat. În jurul lor ei văd ridicîndu-se, alevea, cetăți ale industriei și culturii, pe porțile cărora, ca mîine, vor păși ei înșiși. Dar nici visările copilărei, fie ele materializate în castele de nisip, nu pot fi nesocotite, fiindcă ieșeanul, chiar cînd s-a făcut băiat mare, rămîne un visător — dubitat de un om de acțiune. Crescut la poalele molcomelor coline care-i străjuiesc urbea natală, cu lumina lor mereu schimbătoare, el se pătrunde mai bine decît oricine altul de sensul și emoția cuvintelor lui Sadoveanu: **„Peste fulgurea de flori și înțelurile de frunze vestede se înalță un suflet — asta-i justificarea în veac a acestui oraș unic".**

LIONEL NIȚESCU ■

Poetul trăind adevărul patriei

Un poet nu poate
să mintă
cînd stă de vorbă
cu patria lui ;
o prisacă de oase
i se lasă în pumni
ca un flaut de zgură.
la aminte, fratele meu,
și vezi cum dogorește
griu-n covete,
patria nu-i un urs
înfierat
care joacă sublim
cu belciugele-n gură,
nici azil de erori
pardosit cu slănină...
Iată toamna
cu sloaie de lumină
la porți,
osînza berbecilor
pilpiie peste sat ;
mi se face un semn
că tu ai să vii
negreșit
să răscolești tristețile
prin odaie,
o herghelie de cai
se arată
și caii, voi,
au în nările vii
doar răcoroase zăvoaie...
Un poet nu poate
să mintă
cînd stă de vorbă
cu patria lui ;
vine o vreme cînd feriga
crește pe gura morților,
cînd te gîndești
la prunci,
la roadele spaimei
și-ale păcatului,
la fluturii de argilă
ce dospesc
în sudoarea femeii.
Nu-i vreme, poete,
să dormi pe-un căpătîi
umplut cu grijile țării,
nu-i vreme, poete,
să dormi cu capul
pe piine.

VALERIU ARMEANU ■

Comparație

falnic a fost
nucul bătrîn din curtea bunicii
și acum mai stau la umbra lui
în vis
frumoasă-i casa cu frontonul
țuguiat
bătrîna casă a bunicii mele
bunicul meu a ridicat-o
la marginea pustei
unde pînă atunci
bătea vîntul peste bălării
totul e atît de animat acum
frumos și falnic e satul meu
străzile grădinile
fîntîna arteziană
vechea școală
și parcul cu monumentul acela
de ce mai ales oamenii
trecuți de floarea vîrstei
să nu fie atît de frumoși
ca nucul bătrîn
și casa cea veche
sau satul natal
cu acel monument

NIKOLAUS BERWANGER ■
În românește : ANTON PALFI ■

Organele de ordine, colectivele de muncă, opinia publică:

Ripostă hotărîtă actelor antisociale dar și o pedagogie a recuperării umane

Însoțesc un grup format din locotenentul Bejan Florin, din cadrul Circumscripției 2 miliție, Iordache Constantin, Bele Antoanim, membri ai gărzilor patriotice de la Ministerul Metalurgiei, Bită Petre, Milici Vlădianu și Ungureanu Nicolae, uteciști de la Institutul de informatică. Misiunea unor asemenea grupuri care de acum au fost văzute de majoritatea cetățenilor este aceea de a asigura liniștea și ordinea pe străzi și în alte locuri populate, de a veghea ca nimic să nu atenteze la bunul simț și ordinea ce trebuie să însoțească firesc munca și viața noastră.

„Prin decrete de stat, exemplare acte de umanism ale unei țări în care libertatea este sfîntă, așa cum se știe, au fost grațiate și amnistiate zeci de persoane, îndeosebi de vîrstă tînără, spre marea lor satisfacție și a opiniei publice. Totodată, li s-a dat posibilitatea ca, integrîndu-se în colective de muncă, să-și cîștige nu numai existența în mod demn, ci să-și formeze o conduită pe măsura societății în care trăiesc. Dintr-un asemenea act deopotrivă social și moral aceste colective de muncă, organizațiile de partid, sindicale, de tineret, și-au făcut o preocupare majoră, conlucrînd cu organele ordinii publice. Se poate aprecia totuși, că la anumite nivele s-a crezut că asta înseamnă o slăbire a exigenței, de parcă legalitatea socialistă s-ar apăra în mod automat, de la sine. De această confuzie, să convenim să-i spunem așa, au profitat oameni lipsiți de conștiință sau de educație — care fie că au beneficiat de prevederile amintitelor decrete, fie că și-au închipuit că dedîndu-se la acte infracționale vor scăpa nepedepsiți".

Am consemnat aici cîteva dintre opiniile locotenent-colonelului Crețu Ovidiu, comandantul Circumscripției 2 de miliție. Anterior faptului de a însoți echipa de care vorbeam, la începutul anchetei, am discutat la Combinatul „Apicola" cu trei dintre muncitorii fruntași ai întreprinderii. Cine sînt ei? Să-i auzim: „Mi-ați promis că n-o să-mi dați numele întreg așa că o să-mi spun S.M. În decembrie 1976 am intrat în penitenciar pentru delapidare din avutul obștesc, pentru tăinuire de furt din același avut. Am fost grațiată în luna mai a acestui an. Cum apreciez prevederile Decretului 147? Ca pe cel mai mare ajutor ce mi-a fost acordat atunci cînd mi-a fost cel mai greu. După eliberare, m-am prezentat aici, unde lucrasem și înainte, și am intrat din nou în rîndul personalului muncitor al unității. Mă bucur de drepturile dinainte și viața mea înseamnă muncă, în primul rînd. Iată, activez și în echipa de dansuri a combinatului. Care dansuri îmi plac cel mai mult? Dacă nu glumiți vă spun: dansurile românești".

„Începuse să-mi placă icoanele vechi — mi se destăinuie un alt cetățean — de pe vremea domnitorului Ștefan cel Mare. De fapt, trebuie să recunosc că era o influență a anturajului rău în care mă aflam pe atunci. Nu prețuiam icoanele, ci valoarea lor în bani. Dragostea mea a mers pînă într-acolo încît am furat cîteva din casa unui cetățean. Fiind icoanele din patrimoniul național, am fost condamnat la 6 ani închisoare. După zece luni fără trei zile am fost eliberat conform Decretului 115. Dacă nu aș fi fost eliberat atît de repede, familia mea, căci aveam familie, s-ar fi destrămat. Așa însă, soția m-a așteptat iar băiatul a crescut. Dovedind colectivului în care lucrez că știu să muncesc, că nu sînt un răufăcător, ocupîndu-mă de soție și copil am recăpătat dimensiunile reale și normale ale vieții. Pe aceste baze a avut loc și despărțirea de fostul anturaj. Da, mă numesc Florea Cornel și lucrez la Combinatul „Apicola"."

„Deși acum îmi este greu, am să vă spun ce am făcut. Era în anul 1974 și locuiam în comuna Afumați. M-am certat cu un vecin și am vrut să-l omor, dar n-am mai apucat. Tentativă, cum se mai zice. Am fost condamnat 7 ani, dar am fost eliberat în anul 1977, grație Decretului 147. Imediat am devenit om al muncii la acest combinat și nu am, după cum ați aflat, nici o absență. M-am și însurat cu o fată de la I.T.B. Mă cheamă Marin Constantin și în dreptul meu scrieți că sînt recunoscător și că n-am să mai greșesc".

— Tovarășe Dragu Nicolae sînteți secretar al comitetului de partid și director adjunct comercial al Combinatului „Apicola". Cum ați procedat de fapt cu acești oameni?

— Nu am avut nici resentimente și nici prejudecăți și am asimilat imediat pe aceia eliberați din penitenciare. Doar secretarii organizațiilor de bază și șefii direcți au știut cine sînt de fapt noii oameni ai muncii. Unora le-am dat și haine, ne-am străduit să locuiască bine, am discutat cu ei săptămînal. La discuție erau prezenți tovarășa Ionescu Duța, membră în comitetul de partid, șefa biroului personal, și tovarășul locotenent-colonel Grigore Alexandru, de la Circumscripția 2 miliție. Fără să-i stînjenim i-am controlat și, în funcție de timpul liber și de aptitudini, i-am inclus în cît mai multe activități extraprofesionale."

Însoțesc, cum spuneam la începutul anchetei, o brigadă complexă pentru intervenții pe loc în cazul în care legalitatea socialistă, ordinea sau bunul simț ar fi lezate. Pentru că adîncul act educativ întreprins de partidul și statul nostru nu a însemnat și nici nu înseamnă clemență față de anarhie și infracțiune sau privirea cu blîndețe a unor acte antisociale. Și, trebuie s-o spunem deschis, ele există, ne tulbură cîteodată, calmul și chiar liniștea. În barul „Podul Mogoșoaiei", cu sprijinul binevoitor al șefului de unitate Cezar Iulius, se află la o cafea patru elevi ai Liceului de arhitectură deși există acte normative care interzic intrarea în baruri a minorilor. Aceștia au matricolele cu numerele 811, 822, 823 și 804 și se numesc Cîrțu Mihaela, Niculescu Sorina, Androhovici Denis și Pătru Mihail Gabriel.

Deși nu are voie să pătrundă în municipiul București, Diamant Constantin, cunoscut recidivist, mai mult fără ocupație, a călcat interdicția și cerșea pe Calea Victoriei cu toate că avea asupra sa bani. Surprins, cum spuneam, vorbește irevențios („De cînd aveți dreptul să opriți oamenii pe stradă?") și încearcă să mituiască organul de control. Cunoscutul bișnițar Boroș Marin este surprins în Parcul Herăstrău vînzînd, pe lei, dolari. În apropiere, în incinta restaurantelor „Miorița" și „Pescăruș" sub ochi plini de prietenie — ca să ne limităm la acest aspect — se face o speculă pe față cu țigări străine. Același lucru la „Cina", „Carul cu bere", „Salonul spaniol". Asupra comportării unei părți a personalului acestui din urmă local voi reveni. Prevăzut cu ditamai scutirea medicală, Lovas Andrei, de la Institutul de proiectări și construcții de mașini, pescuia în urmă cu cîteva zile în zona interzisă a Parcului Herăstrău. Birsu Ștefan, șeful depozitului de combustibil nr. 11, din Soseaua Pipera 57, a eliberat cota de lemne lui Grecu Florica cu o lipsă de 390 kilograme. Pentru că este vorba de lemne, să spunem și faptul că Baitan Axinte, de la I.T.B., a fost reținut atunci cînd fura cherestea din incinta Întreprinderii „Automatica". Cărbunaru Dumitru, Băldea Vasile, Drăghici Ion, Mere Virgiliu, Năstase Petre, Drăghici Ilie (pensionar la 32 de ani), Enache Gheorghe, Petrișor Pavel, Mitran Cristian, Dima Florin, Neacșu Alexandru, Garavan Horia, Drăghici Marin, Buțu Gheorghe, Buțu Vasile jucau în plină zi, pe sume mari, nejustificate cu nimic, barbut.

Unele fapte frizează de-a dreptul josnicia. Iată-le relatate de chiar autorii lor: „Mă cheamă Iulia Ș. și sînt din comuna Moșteni-Teleorman. Am trecut prin cîteva servicii dar n-am putut sta. Era greu. Dumneavoastră știți că la „Mătasea populară" unele muncitoare lucrează la două războaie?... Eram la „Salonul spaniol" și prietenul nostru, al fetelor ce întreține relații intime pentru bani (este vorba de un ospătar zis Babu, n.a.) m-a servit cu o vodcă și mi-a spus că are pentru mine un client plin de bani. Mi-a spus că, dacă sînt deșteaptă, într-o săptămînă ne îmbogățim. Seara am cunoscut clientul, am băut whisky și am urcat la Athénée Palace, fiind plătită cu 500 lei. Fiind un om în vîrstă, și băut, clientul a adormit și eu i-am furat ceasul, un parfum, verigheta și alți bani..." Ce să mai comentăm această faptă infamantă? Să spunem că Iuliei Ș. i-au fost oferite de decurs de un an 5 (cinci) locuri de muncă și că a fost de cîteva ori avertizată de organele de miliție? Firește, sînt convins că numărul celor ireceperabili este extrem de mic dar mai cred că pentru a te ajuta un colectiv, trebuie să ai și tu bunăvoință. Nu se pare important ca organele de miliție, ajutate de reprezentanți ai obștii — mă refer la gărzi patriotice, organizații U.T.C., studenți, elevi — să cerceteze cu abilitate și exigență adevăratele rețele ale necinstei create în unele restaurante unde există creată o atmosferă care îndeamnă la parazitism și alte indeletniciri imorale.

„Mă cheamă Alexe N. Ion și am 42 de ani și 4 clase. Am divorțat de mult. Nu, nu mi-am văzut copilul de cînd am fost eliberat conform Decretului 115. Ultima condamnare? Pentru speculă cu țigări străine... Da, dom'le, eram la „Cina" la un spriț și a venit un colonel de miliție să-mi ceară buletinul. Mie? Sigur să am făcut șucăr și m-am dat la el. Ce, eu i-am pus pe ăștia să-mi dea drumul?"

În imensa liniște a țării, născută din muncă și certitudine, există deci și indivizi care se încăpățînează să confunde umanismul unui act social și moral cu lipsa legalității, a ordinii, a comportării cuviincioase și corecte. Opinia publică și organele de ordine le dau — așa cum rezultă din această anchetă — riposta cuvenită.

EUGEN SECELEANU

Un dram de grijă pentru un secol și jumătate de tipăritură românească

Undeva, prin marginea cea mai îndepărtată a Bucureștilor, pe-o stradă aflată în buza unui lac și care din acest motiv, dar și din altele, se cheamă Plutașilor, se găsește un fel de sanctuar al publicisticii românești, de la începuturi pînă astăzi. Alte pricini pentru care ulița se numește a Plutașilor vin de acolo că, nefiind prea pietruită, pe vreme rea noroiul stă gros și lumea își taie cale uneori printre cele ape. Sanctuarul în cauză e unul din cele trei depozite pentru publicații, stampe și cărți ale Academiei R.S.R. din această parte a orașului și a sectorului 8 și se numește Depozitul de periodice românești (dublete) al Bibliotecii venerabilei instituții citate mai sus. O clădire de beton cu parter și etaj, construită din capul locului spre a păstra hîrtie tipărită, dar construită prost, fiindcă, se știe, hîrtia e un material gingaș care, precum omul, suferă mult la umezeală și frig, suferă la uscăciune și căldură excesivă, suferă la tot ce-i prea mult.

În depozit se găsesc, conform unui inventar făcut în pripă, cu ani de zile în urmă, cam 4 milioane de unități editoriale. Așa zice vechiul inventar și așa ar trebui să-l credem. Numai că, fiind făcut cam fără știință, el greșește socoteala cu vreo 15—20 milioane unități editoriale!? Altfel spus, dacă o donație îndreptată spre Biblioteca Academiei cuprinde, de exemplu, colecția „Convorbirilor literare" legată în piele ori cartoane, colecția e înregistrată (nestiințific) drept 1 (un) exemplar „Convorbiri Literare". Faptul e grav pentru că, practic, nu se știe încă ce țin în realitate între coperte aceste tomuri groase, ce lipsește și ce nu, pe ce contează cercetătorul luîndu-le în studiu. Gravitatea problemei ne apare în adevărata lumină dacă spunem că un depozit nu este, totuși, un loc unde lucrurile pot să stea cum se nimerește, ci numai într-un chip anume, în mare disciplină. Un depozit de carte și publicație este ceva viu, dar dacă depozitul despre care scriem va continua să funcționeze așa cum funcționează el acum, vom avea peste ani prilejul trist de a scrie despre ceva cu multă moarte. Publicațiile — ziare, reviste și altele asemenea — se tipăresc îndeobște pe hîrtie de calitate inferioară. Dacă hîrtia aceasta tipărită nu se păstrează în anume condiții, riguros controlate, se pot întîmpla, și chiar se întîmplă, pierderi greu de evaluat. Iată, de pildă, o colecție moartă a „Magazinului istoric pentru Dacia". Din pricină umezelii, filele sînt lipite, hîrtia e prăfoasă și se descompune, abia atingînd-o, ruina e completă. Nici un restaurator nu va putea salva această colecție. Cîte vor mai fi fiind în țară? Una, vorba lui Caragiale, la Biblioteca Academiei, una-două în depozit, în starea rea în care l-au adus timpul și dezinteresul oamenilor, alte cîteva prin țară. Din cele peste 25 000 de titluri aflate în Depozitul de dublete din strada cea pluvioasă a Plutașilor cîteva sute trebuie să fie atît de prețioase culturii noastre încît te înfiori la ideea pierderii lor. Un incendiu n-ar distruge o casă a hîrtiilor, ci o parte din ființa noastră. Și un incendiu ar face prăpăd pentru că motorul destinat a pune în funcțiune pompele de urgență a fost trimis la rebobinat în urmă cu cinci ani și încă dus este. Toate astea sînt încă lucruri mici pe lîngă cele ce urmează și care fac, în fapt, obiectul intervenției noastre. Depozitul e neîncălzit, nu poate fi aerisit, cînd afară e frig, înăuntru e bocnă; cînd vara e fierbinte, înăuntru e o asemenea căldură încît foaia cărții se usucă și plesnește. Ruina lucrează perfid și, de la un an la altul, acțiunea ei este mai mult decît sesizabilă.

Conservatorul principal al depozitului, Armand Pagu, va ieși peste doi ani la pensie. A făcut pînă acum zeci de memorii prin care solicită un minimum de condiții și personal. Cei doi oameni care, alături de dînsul, încearcă lupta cu imposibilul abia de pot înregistra cele cîteva zeci de mii de unități editoriale care intră anual în depozit. Ce-i de făcut? Noul director adjunct, dr. Gabriel Strempel, a trimis în vara trecută o echipă care să înceapă inventarierea și conservarea științifică a colecțiilor. Muncă grea, muncă de furnică. Au fost inventariate aproape 100 de titluri mai importante din cele peste 25 000 existente. Ce-i de făcut cînd aici lucrează doar trei oameni în două camere de cîțiva metri pătrați, fără apă, fără căldură, cu peste douăzeci și cinci de milioane de unități editoriale pe conștiință, în condițiile în care norma legală anuală pe un singur om este de... 50 000 unități editoriale? Cum spuneam, tovarășul Armand Pagu iese la pensie peste cîțiva ani. El are respect pentru ierarhie, a făcut tot ceea ce ierarhic și omenește era posibil, dar îmbătrînește, de zeci de ani de cînd stă printre hîrtoage a ajuns să le iubească și să le trăiască soarta veselă ori tristă. Acum se adresează revistei noastre și, cu toată sfiicinea și bună-credința lui de cărturar, cere puțină înțelegere pentru uriașul depozit de tipăritură românească.

Problema — pentru că pe strada Plutașilor se află nu atît o construcție, cît o problemă sfîntă a culturii noastre — este următoarea: cine se îndeamnă să pună bună rînduială la Depozitul de publicații (dublete) al Academiei R.S.R. și să așeze în calea unui destin rău un dram de grijă?

TUDOR OCTAVIAN

Cum s-a ofilit floarea din strada Plantelor

La 59 de ani, cînd ar fi putut să și [illegible] liniștit în pensii și să se bucure de [illegible] principal al unuia dintre cele mai voluminoase dosare ale Procuraturii sectorului 3. Acum, după audierea a peste patruzeci de martori și după cercetarea hîrtoagelor personale ale [illegible] abia au început în opt valize [illegible] pune că locul unde probabil avocatura de ocazie [illegible] Dragomirești [illegible] este de fel. Veneau [illegible] i ajute să-și întocmească dosare de pensionare, cereri, memorii. Prețul era stabilit în funcție, evident, de posibilitățile clientului și de navalnicia lui. Pentru [illegible] Vasile Ganea cerea și primea [illegible] 100 și 500 de lei. Pro bono, așadar, fără formă și fără drept, dar cu [illegible] ocazionate. Adăugăm la aceste cîștiguri și pensia bunicică pe care a primit-o din 1952 încoace, pensie de invaliditate gradul II, care i s-a acordat ca urmare a unei boli psihice. De locuit a continuat să locuiască în comuna Dragomirești, unde avea casă și gospodărie prosperă, dar cu mai mulți ani în urmă a reușit să obțină și locuință în București, pe strada Plantelor la numărul 13, nelăsîndu-se impresionat de ghinionul pe care i l-ar fi putut aduce acest număr și folosindu și din plin garsoniera pentru combinațiile sale avocățești și pentru a-i îmbolnăvi de nervi pe vecini, cu scandaluri și injurii, cu procese peste procese. Se-nțelege că, dîndu-se drept avocat, trebuia să mai și citească din cînd în cînd cîte un text de lege. Putem presupune însă că alegea din ele numai ceea ce-i convenea lui, fiindcă, altfel, ar fi văzut că exercitarea fără autorizație a profesiei se pedepsește. Tot așa cum nelegală, putea să afle cu ocazia acestor lecturi, este și deținerea a două case. Acest lucru nu l-a împiedicat însă de-a cere cu insistență [illegible] spațiului locativ... Evident, [illegible] nu s-au aprobat. Dar [illegible] să înțelegem mai bine evoluția [illegible] în materie de escrocherie ale lui Vasile Ganea, om care, iată, acum, la aproape 60 de ani, poate privi înapoi pentru a recunoaște că a fost — cu să ne exprimăm așa — obraznic cu lumea.

Acum, floarea din strada Plantelor s-a ofilit...

DUMITRU ELIADE

Falsul avocat Vasile Ganea, de data aceasta în fața propriilor dosare de anchetă întocmite de procuratură

Vă propunem un nume:

Florea Burtan

Poetul al cărui nume vi-l propunem de această dată își croiește drum spre poezie venind din acel colț de Teleorman atît de fertil pentru literatură, care i-a dat culturii noastre pe Zaharia Stancu, Marin Preda, Dimitrie Stelaru, Dumitru Popescu, fără să mai vorbim de un întreg buchet de poeți tineri aflați, ca și Florea Burtan, în plină afirmare. Mai apropiat ca factură lirică de Zaharia Stancu, autorul poemelor de față, a cărui evoluție o urmăresc de peste un deceniu, este înainte de toate un cîntăreț al vetrei, în dubla ei virtute: de leagăn al familiei și al neamului, de loc al existenței cotidiene, dar și de sanctuar al tradiției. Vatra este, desigur, cea a satului, matricea nostră fundamentală, la Florea Burtan experiența nemijlocită de fiu al cîmpiei (e născut în 1949 în comuna Cringuri și liceul l-a făcut la Turnu Măgurele, în prezent fiind student, fără frecvență, la Academia „Ștefan Gheorghiu" și redactor la ziarul local „Teleormanul") îmbinîndu-se în mod fericit cu cea asimilată printr-o frecventare predilectă a literaturii cu tematica țărănească. E o osmoză a sevelor care improspătează fiecare vers, teluricul și candoarea logodindu-se original.

Apoi trebuie să observăm că anii de cînd ucenicește tînărul poet, foarte rar grăbindu-se să publice, și-au spus cuvîntul. Versurile sale sînt îndelung decantate, filtrate, sublimate, fără să-și piardă din spontaneitate. Muzicalitatea și cursivitatea pot induce în eroare pe cititorii grăbiți, tentați să aprecieze la debutantul de azi mai ales cultul pentru versul nostru clasic. Limpezimea, stringența, concizia lirică ne apar însă, mai curînd, ca rezultate lăudabile ale unei gîndiri mature și ale unui travaliu tenace, virtuți care nu pot decît să înnobileze un talent poetic real. (N.S.)

Pămîntul țării

Pămîntul țării nu e doar pămînt
Unde sămînța crește în tăcere,
Ci urnă sfîntă pentru-atîtea vieți
Scăldate în neliniști și durere.

Memoria acestor pietre ține
Loc de izvor, de vatră sau de mit
În care ard de veacuri nesupuse
Străbune chipuri duse-n asfințit.

Și-așa mereu în noi se recompune
Talazul celor care nu mai sînt
Decît un deal, o cumpănă, o zare
Și-un drum printre luceferi înnoptînd...

Un singur drum

Un singur drum dar cine poate ști
Cîți pași l-au tulburat și-a cîta oară
Aceste țărmuri poate s-or topi
Cînd alte lumi vor pune altă scară...

Un clopot bate, altul se-nveșmîntă
În liniștea ruginei amînate
Și peste zări meteoriți în nuntă
Se scutură de lavă și păcate.

Un singur drum printre nămeți de rouă
Și veșnici pași prădîndu-l de veșminte
În mîne vîrsta crapă pe din două
Înstrăinîndu-mă de cel ce minte...

Tîmplarul

Tragi cu rindeaua tată pe lemnul somnoros
Și se aud pădurile venind
Miroase-a rumeguș, a apă crudă
Și-a pasăre cu aripi sfîriind.

Tragi cu rindeaua tată, lemnul plînge,
Și-n palma ta se-adună vechi dogori
Talașul sîngerează lin pe lespezi
Ca o armură fără luptători.

Efigie

De-ți este dor de țară să înnoptezi pe-un deal
S-auzi cum trec miresmele spre grîne
Ca o pedeapsă blîndă de cosmos mineral
În care-și toarce mierea albinele străbune.

De-ți este dor de țară să limpezești fîntîni,
Să fierbi în rouă iarba de sub soare
Fii ardere înaltă, nicicînd să nu-ți amîni
Menirea de-a fi jertfă și candoare...

Vă scriu prieteni

Vă scriu prieteni despre sat și despre
Fîntînile care dau buzna-n nuntă
Și despre cai cu flăcări la căpestre
Și despre pîinea nouă și rotundă.

Vă scriu prieteni despre prunci frumoși
Visînd în leagăn zmălțuit cu crini
Despre cîmpia mea dinspre strămoși
Străluminată pînă-n rădăcini.

E seară-acum. Salcîmii-s plini de lună
Jur împrejur foșnesc privighetori
Vă scriu prieteni cu aceeași mînă
Cu care șterg tristețea de pe zări.

O clipă doar

Lăsați mașinile o clipă și potcoviți cu iarbă caii
Aceiași cai dintotdeauna cu coamele mușcînd din vînt
În ochii lor se-adună spaima ca o zăpadă aminată
Și sub copite plînge drumul ce nu mai este drum de rînd.
Lăsați mașinile uitate lîngă cireșii dați în floare
Și mîngîiați cu teamă caii care tot vin îngîndurați
Ademeniți-i cu miresme și dăruiți-le izvoare
Măcar acum cînd ei visează o împăcare între frați.
Lăsați mașinile o clipă lăsați mașinile sub stele
O noapte doar să poată trece spre paradisul lor înfrînt
Aceiași cai dintotdeauna purtîndu-și tropotele grele
Ca pe-o pedeapsă strecurată prin rana unui drum de rînd.

A APĂRA PURITATEA CÎNTECULUI POPULAR NU ÎNSEAMNĂ A O ÎNTINA

Citim surprinși, ca să spunem doar atît, un articol în „Îndrumătorul cultural" semnat de Alexandru Mica intitulat „Pentru puritatea cîntecului nostru popular". Schema unor astfel de articole este de mult acoperită cu praf și aureolată de ridicol. Mai întîi ni se explică originile și importanța folclorului românesc, apoi se dau exemple pozitive cu precădere dintre gloriile de odinioară etc., etc. Să vedem însă concret despre ce este vorba: dintr-o lungă listă de **„minunați promotori de prestigiu ai versului și cîntecului românesc"** lipsesc, spre marea noastră surprindere nume deja celebre ale unor interpreți de prestigiu cum ar fi, de pildă, Irina Loghin, Ileana Sărăroiu, Ileana Constantinescu, Benone Sinulescu și Ion Dolănescu. Ar fi, sîntem convinși, complet inutil să reamintim cuiva cine sînt aceștia, ar fi deplasat să spunem că numele acestora, și firește nu numai ale lor, se identifică, nu o dată, cu unele din marile reușite din țară și de peste hotare ale folclorului românesc. Și, totuși. Numele acestora apar dar iată cum: **„...În condițiile însă în care (sublinierea unui asemenea mod de a scrie ne aparține) tot mai mulți oameni ai muncii, tineri și virstnici, își manifestă plenar interesul, atașamentul față de creația folclorică autohtonă, muzica populară impunîndu-se ca o dominantă a vieții spirituale a maselor, fără de care nu se poate concepe sinteza culturală la nivelul societății noastre** (după cum se vede Cătavencu n-a murit — n.a.) **asistăm — nu de puțină vreme și cu un regret lesne de înțeles — la exchibițiile neputincioase ale unor interpreți ca Irina Loghin, Ion Dolănescu, Ionela Prodan, Benone Sinulescu, Maria Cornescu, Nelu Bălășoiu sau Mărin Cornea, solist vocal evident neinzestrat pentru cîntecul popular, în a-și rotunji un repertoriu ajuns la ananghie prin vulgarități, naturalisme și făcături de tot felul care aduc mari neajunsuri și deservicii promovării adevăratelor valori ale melosului nostru folcloric..." ...«Sfaturi» folclorice pe teme «casnice»", «familiale», «conjugale» devorate de sentimentalisme de tot soiul cum ar fi acele plîngăreț-siropoase dedicații muzicale adresate propriilor odrasle de a deveni și ele «vedete» desuete eșuări amoroase personale (vezi aventura folclorico-intimistă «În pădure la Bălțata», consumată nereușit între cei doi «vajnici» membri ai cuplului Irina Loghin-Benone Sinulescu) ne-au asaltat în ultima vreme — sunînd neavenit și profund jenant în contextul general de efervescență artistică și de repunere a cîntecului folcloric în adevăratele sale drepturi".** Am ales doar două citate pe care le vom analiza în spiritul obiectivității și bunului simț.

1) Cum poate fi concepută „efervescența artistică și de repunere a cîntecului folcloric în adevăratele sale drepturi" fără contribuțiile de substanță ale artiștilor Irina Loghin, Ileana Sărăroiu, Maria Ciobanu, Sofia Vicoveanca, Ileana Constantinescu, Benone Sinulescu, Ion Dolănescu? Este adevărat că în haosul ce stăpînește „producția" lui Al. Mica, Maria Ciobanu și Sofia Vicoveanca sînt chipurile lăudate, dar ele sînt așezate alături de începătoare și fără a fi subliniate suficient marile lor merite, ținînd de permanența folclorului românesc. Al. M. chiar nu știe ceea ce știe o țară și o lume întreagă? Că interpreții de care vorbim au cariere artistice de la 10 la 20 de ani, că au în spate o viață de muncă și căutări, că au sute de discuri imprimate la „Electrecord", că au susținut concerte absolut strălucitoare în multe din țările lumii? Că publicul nostru și subliniem publicul nostru îi prețuiește, că o sărbătoare folclorică nu poate fi concepută fără acești artiști de excepție? Revista noastră, pe vremea cînd Al. M. nu se erijase încă în critic, a semnalat cu promptitudine unele abateri de la spiritul folclorului, unele inadvertențe de comportament civic, dar de aici pînă a-i declara impostori, netalentați, exchibiționiști este o cale lungă, lipsită de onestitate și simț moral. Prezenți aproape zilnic în numeroase localități din țară, ascultați și iubiți de muncitori, țărani, intelectuali, ei reprezintă deja o investiție sigură de talent și probitate artistică.

2) Cît îi privește pe cei doi „vajnici" membri ai cuplului Irina Loghin-Benone Sinulescu, între care au avut loc „desuete eșuări amoroase personale" — fraze de o vulgaritate cutremurătoare, grave acuzații ce ar fi trebuit dovedite, incriminabile juridic, au colecționat împreună — o spunem pentru știința lui Al. M. și pentru corecta informare a cititorilor — o suită de ordine și medalii ale Republicii Socialiste România. Cîteva: „Medalia pentru încheierea colectivizării agriculturii", „Medalia Muncii", Medalia „Ordinul Cultural", „Ordinul Muncii", Ordinul „Meritul Cultural" și altele.

3) Fără discernămînt, împotriva topurilor unor prestigioase publicații culturale, ale radioului și televiziunii, este atacat, de pildă, cîntecul Irinei Loghin „Fetelor, mă ascultați!" Este oare greșit să îndemni, prin cîntec, tinerele fete la căsătorii bine gîndite, la decență și luciditate înaintea unui act atît de important? Pentru ca viața să fie fericită, cuviincioasă, fiecare fată este datoare — îndeamnă cîntecul Irinei Loghin — să chibzuiască înainte de a se mărita.

4) O gravă încălcare a unor norme elementare de conduită o constituie faptul că Al. M. a **cîntat în concerte alături de Benone Sinulescu și Irina Loghin,** s-a produs pe scenă deci, și de ce să n-o spunem, pe gloria acestora, ca apoi să devină subit, intransigent. Dacă a fost atît de revoltat de ce nu s-a retras din spectacol? Lucrurile sînt prea străvezii ca să le comentăm.

5) Un lucru trebuie să fie clar și ținem să-l subliniem încă o dată: ca unii care primii am atras atenția asupra unor tendințe de vulgarizare a cîntecului popular, neocolind, precum se știe, unele din numele contestate azi în bloc, vom fi întotdeauna fermi în apărarea „izvorului curat ca lamura al poeziei populare", cum o caracteriza Eminescu. Dar nu este posibil ca în mod diletant, fără respectul față de valori spirituale reale, să întinezi adevărul dintr-o așa-zisă grijă pentru puritate.

6) Credem că nu era cazul ca „Îndrumătorul cultural", organ de presă ce-și propune să îndrume mișcarea artistică de amatori, să-și asume riscul de a publica un asemenea articol. Oare este cazul ca debutanții în ale cîntecului să intre în viața artistică începînd cu negarea oricăror merite în folclor ale artiștilor citați? Credem că nu.

Și de acum înainte revista noastră va semnala fenomenele de poluare a folclorului, indiferent cine s-ar face vinovat de ele, se va dovedi intransigentă față de abaterile de la etica și echitatea socialistă, indiferent cine le va săvîrși, dar, ca și pînă acum, își va dovedi stima, dragostea și admirația față de valoroșii interpreți ai muzicii noastre populare, între care nu putem să nu punem la loc de frunte nume ca Irina Loghin, Maria Ciobanu, Ileana Sărăroiu, Ileana Constantinescu, Sofia Vicoveanca, Benone Sinulescu, Ion Dolănescu și alții.

EUGEN SECELEANU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, își reia activitatea.

Primele întîmplări literar-artistice din această toamnă vor avea loc la Zalău (21 noiembrie), Șimleu Silvaniei (22 noiembrie), Arad (24 noiembrie), desfășurîndu-se începînd de la orele 19 la casele de cultură din aceste localități.

Toți cei dornici să fie gazdele următoarelor întîmplări literar-artistice ale cenaclului sînt rugați să se adreseze de urgență redacției pentru programare.

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Renoir
Fascinaţia verii

Gauguin ar putea inspira cuiva un asemenea gînd : să uite o parte din cuvintele pe care le cunoaşte, să rămînă numai cu cele suportabile, înlocuindu-le pe celelalte cu o ficţiune unde lumina e sonoră iar deşerturile devin practicabile, memoria nu mai urlă în ele ca şacalii noaptea în jungla tropicală... deşi, orice aventură de acest fel are miezul amar şi orice încercare de a rezolva deşerturile prin piramide iluzorii e o experienţă tristă... Într-o seară, în singurătatea colibei sale din Tahiti, Gauguin şi-a amintit de Renoir. Renoir, a notat el, nu ştie să deseneze şi totuşi desenează admirabil. Să nu căutăm aici linia, ea nu există ; ca prin magie, o pată de culoare, o lumină mingîietoare vorbesc destul. Şi nu vă lăsaţi amăgiţi de dinţele de lapte care apare printr-un surîs, adaugă Gauguin. Atenţie, ei muşcă, e crud ; e un dinte de femeie. Divinul Renoir care nu ştie să deseneze...

Da, divinul Renoir care ştie în schimb, mai mult decît buni profesori de desen, să privească lumea cu ochii unui îndrăgostit. Văzîndu-i pînzele, simt de fiecare dată că nu regretele şi greşelile mele au dreptate, ci soarele şi vara sub semnul căreia m-am născut, ierburile prin care am copilărit, pline de lumină, mirosind a ploi şi a floare matură ; au dreptate nu ezitările, nu dilemele, ci iubirile în care cred şi motivele de recunoştinţă ; au dreptate nu singurătatea şi tăcerea, ci cuvintele care vor să declare ceea ce simte inima ; au dreptate nu deşerturile, ci piramidele ; nu nisipul, ci caravanele care l-au străbătut şi trupurile arse de soare repetînd lecţia de estetică şi de morală a grecilor care i-au scos pe acelaşi ţărm pe Afrodita şi pe Ulise ; au dreptate amintirile, nu ceea ce vrem să uităm ; au dreptate nu renunţările şi blazările, ci ceea ce îndrăznim să sperăm şi să iubim... Renoir este totdeauna de partea frumuseţii, a dragostei, a încrederii şi a vieţii. El este totdeauna de partea verilor. Abia dacă găsim în întreaga lui operă un singur peisaj de iarnă. Şi cu fiecare pînză ne repetă : nu, n-au dreptate cei orbi în faţa vieţii, n-au dreptate cei incapabili să creadă în lumină, în fructe, în privirile şi în mîinile oamenilor, n-au dreptate indiferenţii şi scepticii, n-au dreptate cei care vor să uite cuvinte sau chiar şi numai o dimineaţă plină de soare, n-are dreptate singurătatea, n-au dreptate cei care, imitînd nebunia lui Caligula, decapitează statuia Minervei pentru a aşeza pe soclul gol chipul apatic al pustiului. Lumea este aici nu numai pentru a fi pictată, ci pentru a fi iubită şi înţeleasă, pentru a-i da o semnificaţie superioară. Şi nu vom putea rîvni să fim fericiţi, pare să adauge Renoir, dacă nu vom începe prin a o privi cu ochii deschişi, suportînd tot soarele unei zile de vară. Astfel, un peisaj ca **Drum urcînd prin ierburi** capătă un înţeles mai înalt. Aşa cum uneori o simplă plajă sau un simplu fruct pot cuprinde toată povestea lumii ; sau, oricum, acea parte din ea în care nu există vinovaţi, nu există frig, nu există Nero, nu există absurd, nu există teamă şi singurătate, nu există neant, acea parte în care soarele străluceşte generos şi Tezeu triumfă asupra labirintului. Renoir nu construieşte piramide, dar umple lumea de ierburi calde, de amieze pline de soare, de fructe şi de oameni care iubesc viaţa. El ştie că acelaşi nisip poate aparţine unui ţărm sau unui deşert, dar e convins că misiunea artei e să fie totdeauna împotriva deşertului. El nu vrea să arunce trandafiri pe răni pentru a ascunde rănile. Dar vrea neapărat să ne spună că aceşti trandafiri există şi că e păcat să-i ignorăm. Această lumină, acest deal cu ierburi gălbui, presărate cu cîteva flori roşii unde nici o primejdie nu ne pîndeşte în afară de cele ascunse în propriile noastre melancolii... Şi nici o tristeţe nu rezistă în acest incendiu lent al verii. Braţele obosite de soare se ridică şi aşteaptă daruri. La nevoie ele se mulţumesc cu o creangă înfloritâ sau cu visla ce se va afunda în apă. În locul lui „cogito, ergo sum", Renoir pare să şoptească pictînd : sînt fericit, deci exist. Dacă rîde de „arta în redingotă", o face pentru că nu are încredere în posibilităţile ei de a-i exprima gîndurile ; mai ales gîndul că nici o îndoială nu are dreptul de a transforma gesturile noastre în nisip. Căci pictura lui Renoir nu neagă de fapt tristeţea (chiar dacă el n-a pictat nici un tablou trist), dar neagă dreptul ei de a contesta viaţa. Nu neagă dilemele, dar neagă dreptul lor de a contesta dragostea. Nu neagă boala care-l paralizează mîinile pictorului, dar neagă dreptul ei de a-l împiedica să picteze trandafiri. Pictura lui ne îndeamnă să credem în frumuseţe, ca şi grecii, ca şi Renaşterea şi iată ceea ce îl uneşte pe acest pictor cu toţi marii artişti ai lumii. Şi iată de ce am găsit în pînzele lui dulceaţa unui fruct de mango (chiar dacă n-a pictat niciodată ca Gauguin asemenea fructe) şi, mai ales, o morală care pune în centrul ei arsura fericită a soarelui.

Adevărul n-are contrariu, scrie undeva în caietele sale Braque. Ba da, ore şi chiar la Renoir. Ajunge să ne amintim de întîlnirea lui cu pictura lui Rafael şi de consecinţele acestei întîlniri în perioada aşa-numită „ingrescă". Renoir îşi frînează acum efuziunea. Formele pe care înainte le sugera senzual prin vibraţii de culori, acum le închide într-un desen sever. Se depărtează de impresionism, apropiindu-se de Ingres. Privighetoarea nu mai cîntă în funcţie de soarele care o îmbată, ci după rigoarea unui solfegiu nevăzut. Femeile capătă o solemnitate aproape hieratică şi parcă nu le mai interesează fericirea, ci distincţia. O graţie rece. Carnea nudurilor e emailată, dar flacăra care ardea în peisajele verii abia mai mocneşte din pricina eleganţei. Cel care a fost un voluptuos al culorii, devine un ascet al desenului. Dar geniul acestui pictor era altul decît al unui ascet. Din fericire, el nu s-a putut ţine de cuvînt. Şi a uitat din nou să deseneze pentru a sugera admirabil. Ca în focul parfumat al crizantemelor în faţa cărora ne amintim de adevăratul Renoir.

OCTAVIAN PALER ■

Ţesătoarea

O boală cumplită a întrerupt firul din războiul de ţesut la jumătatea vieţii al uneia dintre cele mai harnice şi înzestrate ţesătoare de la noi, Mimi Podeanu. Jumătate din sala Dalles e plină pînă sus de tapiseriile ei, de aceste veşminte pe care le îmbracă goliciunea peretelui pentru a încălzi casa, în vederea locuirii ei de către inima omului. Olteancă de origine, provenind dintr-o tradiţie a ţesutului de-un mare rafinament, Mimi Podeanu îşi poartă originile în veac modern, în ţesătura ce trebuie să ţină de urît altor spaţii decît sfînta casă a ţăranului român.

În locul păsărilor stilizate pînă la esenţa zborului din scoarţa ţărănească, în locul crinului mai degrabă prezent prin mireasmă în ţesătură decît fizic în sublimul suflet popular, Mimi Podeanu aduce la vedere prin lîna oilor devenită punte chipul acestor truditoare anonime, acestor suflete arhaice ce stau ca nişte piramide la temelia seminţiei noastre : ţărăncile maici, numai oase truditoare şi chipuri ovale îmbrobodite de lacrima suferinţei transfigurată de bucuria răbdării şi a lucrării pînă la capăt în preajma celor de durată. Iar alături de ţărani, aceeaşi lînă scoate la iveală din acelaşi fir ai continuităţii şi statorniciei făptura voievodului Ştefan cel Mare cu Doamna şi coconii săi dimpreună cu ctitoriile lui în mijlocul naturii româneşti. O ierarhie blîndă, arhaică ce spiritualizează natura, licăre în dosul înnodat al firului ce sporeşte faţa pînzei cu încă o frumuseţe.

A ţese, din vechime, este îndeletnicirea femeii cu precădere ; în războiul de ţesut, desculţă, pe trepied, femeia se frămîntă întreagă, ca-n ceasul naşterii, pe faţa casei unde îşi picură sudoarea amestecată cu sînge pînă ce aude scîncetul noului născut ce crapă-n cosmos miezul întunericului să izbucnească nemurirea luminii din care se împărtăşeşte natura întreagă întru dăinuire şi transfigurare.

IOAN ALEXANDRU ■

MIMI PODEANU : „Cocoşi de munte"

CRONICA DE FILM

Regăsire

O scrisoare ciudată, redactată în termeni misterioşi, sosită într-una din zilele noastre la locuinţa Silviei Burada (interpretată cu sinceră şi nuanţată dăruire de către Violeta Andrei, principala protagonistă a filmului), pare să schimbe viaţa acesteia. Este vorba, de fapt, de un eveniment consumat cu ani în urmă — naşterea unui copil, rezultat al unei dragoste mai mult sau mai puţin pasagere — dar care marchează, puternic, destinul actual al unor familii.

Regizorul Ştefan Traian Roman, pornind de la un scenariu semnat de Anca Arion, Gheorghe Robu şi Dorel Dorian, a avut de rezolvat o sarcină extrem de dificilă : aceea de a evita pericolul „lacrimogen" al unei ieftine melodrame (mama unui copil, declarat mort imediat după naştere, află că acesta trăieşte, îl caută, îl cunoaşte chiar *actuala* mamă etc.), ceea ce a şi *reuşit*.

Filmul „Regăsire" — moment singular, din punct de vedere dramaturgic, în peisajul cinematografiei române contemporane — este, iată, o melodramă *curată* în cel mai autentic sens al cuvîntului, este un film sobru, de actualitate, un film care prezintă — şi *propune* — o extrem de largă meditaţie asupra responsabilităţii umane. Sîntem, sau nu, datori a ne însuşi urmările unor fapte trecute, chiar dacă asta ne doare ? — acesta ar fi „în nuce" rezumatul filmului. Film-anchetă, film psihologic, film social, total lipsit de ostentaţie — ceea ce e un lucru colosal ! — „Regăsire", aducînd lacrimi în ochii spectatorilor, laudă şi în acelaşi timp condamnă : laudă omenia, sinceritatea, simplitatea ; condamnă meschinăria, laşitatea, superficialitatea posibilă a deveni agresivă, inumană.

Traian Roman a ştiut să evite spectaculosul — în cazul unui astfel de film acesta ar fi însemnat un dezastru ! — a lucrat discret, servit fiind prompt, şi în acelaşi sens, de imaginea lui Marian Stanciu, de decorurile lui Victor Ţapu (o menţiune, aici : interiorul Silviei, plăcut amestec vizual a ceea ce am putea denumi universul unor oameni deveniţi *nu demult citadini*), de muzica lui Gabriel Mărgărint.

Film moral — şi nu „moralizator" — REGĂSIRE mai oferă un prilej în plus de a ne reîntîlni cu actori îndrăgiţi : Margareta Pogonat, Colea Răutu, Emil Hossu, Florin Piersic, Mircea Şeptilici etc. Aparte — ca rol episodic, într-un fel — rămîne interpretarea acestei formidabile actriţe de film care se numeşte Valeria Seciu şi pe care, din motive care ne scapă, regizorii noştri o evită.

Film cu un final deschis — admirabil acel stop-cadru al fetiţei din final, care priveşte sala, deci pe noi, spectatorii, cu un amestec de tristeţe şi bucurie, şi de candoare mai ales, condamnînd totodată, acuzînd superficialitatea ce potenţial există în fiecare dintre noi — REGĂSIRE reprezintă, neîndoielnic, o reuşită pentru întregul său colectiv de creaţie.

HORIA PATRAŞCU ■

Violeta Andrei şi Florin Piersic într-o scenă din film

Poeți de azi:

VIRGIL TEODORESCU

Cine ar putea crede că autorul *Blănurilor oceanelor* are în spate peste o jumătate de veac de „poezie neîntreruptă" și că se pregătește să devină, peste un an și ceva, septuagenar ? Și totuși așa este. După vîrsta, cronologică și poetică, Virgil Teodorescu este un poet afirmat între cele două războaie, dar, cum, de regulă, certificatul de naștere al unui scriitor este întîiul său volum, și cum *Blănurile oceanelor* se tipărește în 1945, după ce scria de două decenii, Virgil Teodorescu este un poet „după 1944" în timp ce, să spunem, Gellu Naum, prietenul său, mai tînăr cu șase ani, face parte din „literatura română între cele două războaie mondiale". Și, cum nu s-a grăbit să-și publice întîiul volum (să fie la mijloc și lecția lui Arghezi căruia i se declară „tributar" și care l-a „lansat" în *Bilete de papagal* din 1928) poetul nu se grăbește să îmbătrînească", trecînd printre noi drept, surizător și tînăr, cu o anume încreștitură a frunții care nu este însă a vîrstei ci, divulgă, bănuim, și o înclinație spre reflecția ironică, dealtfel ...rea bine ascunse în manifestările de o aleasă civilitate ale unui spirit mai degrabă sceptic și ironic. Consecință a vîrstei ? Mai degrabă, credem, o înclinație structurală, funciară, dacă ne aplecăm asupra poeziei sale de tinerețe, chiar unde rezervele de maliție și privirea de sus sînt abundente, dirijînd, din cîte ne dăm seama, fluxul spontan al inspirației, chiar în momentele mai puțin supravegheate. Mai mult chiar, ne îngăduim afirmația că scepticismul nativ al poetului, stimulat, evident, de lecturi ori de împrejurările vieții, constituie adevăratul impuls inițial, precum și „substanța medulară" a poeziei sale. Căci, în fond, ce alt mobil mai adînc a determinat înregimentarea la avangardismul suprarealist decît *neîncrederea* în vechile arte poetice? Că nu este vorba de o frondă juvenilă, simplu mijloc de epatare a conștiinței rutiniere, cum s-a întîmplat în atîtea cazuri, ne încredințăm urmărind evoluția destinului de poet al lui Virgil Teodorescu, asigurîndu-ne că pentru el avangarda nu era o „copilărie", un purgatoriu ludic spre edenul poetic, ci o condiție a poeziei însăși. Virgil Teodorescu, militant comunist în anii studenției, a cărui activitate politică este de o admirabilă consecvență și puritate, credea în ideea că „avangarda poetică" este menită de a se pune în slujba „avangardei politice", a comunismului. Că asemenea merite ale avangardismului artistic ni se par exagerate, aceasta este o altă chestiune. Important este că poetul a dovedit o netăgăduită consecvență, că nu și-a abjurat credințele poetice și nu și-a părăsit prietenii, suportînd, nu o dată, consecințele gestului. A scris și a tipărit 20 de volume poetice — e drept, unele dintre ele antologii — a tradus, continuă să scrie și să traducă poezie, cu aceeași disponibilitate de tinerețe, continuă să fie un poet și un cetățean cu aceeași credință în ameliorarea prin poezie a condiției umane a semenilor. Există ipostaze succesive ale poeziei sale ? Desigur, de la *Blănurile oceanelor*, *Butelia de Leyda* (1945) sau *Au lobe du sel* (1947) pînă la *Scriu negru pe alb* (1955), *Drepturi și datorii* (1958) este o distanță apreciabilă. În primele volume facem cunoștință cu un spirit poetic insurgent, ca și colegii de grupare : Sașa Pană, Paul Păun, Gellu Naum, D. Trost, I. Gherasim, probînd o fantezie plastică debordantă, care se supune cu greu unei conștiințe ordonatoare, construind poeme în care granița dintre ființe și obiecte dispare, în care eul poetic însuși îmbracă aspecte insolite, iar din punct de vedere formal, demolînd versul spre a-l reface și a-i verifica existența într-un context intempestiv, supunînd acelorași perturbări contrariante cuvintele ori metaforele. Volumele următoare, din 1955 și 1958, sînt mai puțni concludente, stadiu pe care a reușit grabnic să-l depășească, revenind la uneltele sale, pentru ca *Semicerc* (1964), *Rocadă* (1967), dar mai ales *Repaosul vocalei* (1970) și *Heraldica mișcării* (1973) să demonstreze capacitatea de a folosi instrumentele valide ale experienței avangardiste în slujba unei lirici plenare, mai calme, fără spectacolul gestului provocator al începuturilor, de atîtea ori inevitabil gratuit, cu o mai decisă articulare a mesajului, dar cu aceeași știință de a construi arabescuri fascinante. Fără îndoială, un poet adevărat, de o remarcabilă valoare.

Un poet adevărat și un om. Discret și generos, nevoind să ceară nimic de la alții, este mai degrabă gata să ofere tuturor ceea ce poate. Un poet nu numai în sensul literal al cuvîntului, ci și în cel uman.

POMPILIU MARCEA ■

Un grosolan furt literar

Am primit la redacție următoarea scrisoare :

Am citit de curînd, e drept, cu mare întîrziere, romanul **Viitoarea** de Marcel Păruș, apărut la Editura Eminescu în anul 1975. Cred că este cel mai curios și, iertă-mi-se pleonasmul, cel mai original plagiat pe care l-am întîlnit vreodată. Cum este posibil ca să se „traducă", căci acesta este cuvîntul exact, un alt roman, să-l „muți" numai pe meleagurile noastre și singurul aport personal să fie rebotezarea eroilor cu nume românești ? Căci romanul **Viitoarea** este romanul **Barometru în urcare** de Hugh MacLennan, apărut în Editura „Univers" în anul 1971. Cum este posibil ca nimeni de specialitate să nu fie șocat de această „tulburătoare asemănare" ? Am auzit de savanți care, fiecare, în alt colț al pămîntului, fără să știe unul de celălalt, concepeau o invenție identică, dar n-am auzit niciodată ca doi oameni de artă să conceapă aceeași operă, cu aceleași cuvinte. Cum ar fi arătat un al doilea erou dramatic, pe care în loc să-l cheme Hamlet, l-ar fi chemat, să zicem, Marcel, dar ar fi rostit tot : a fi sau a nu fi ?

Pentru că mi-ar fi imposibil să reiau o bună parte din ambele romane pentru a vă convinge, am să vă dau cîteva exemple adăugînd că acțiunea, intriga, eroii, absolut totul au rămas ca și în romanul canadian, în afară de nume, bineînțeles.

Barometru în urcare spune : „În picioare, la o fereastră a biroului ei de pe șantierul naval, Penelope Wain se uita cum seara se lăsa deasupra apei... Stătea nemișcată, singură, în biroul neluminat... Era delicată și fragilă imaginea acestei fete solitare, profilată pe fundalul unghiular al angrenajelor nemișcate și al mașinilor incremenite. Cu talia subțire, cu mîinile și pictoarele subțiri, părea firavă, dar o a doua privire îți descoperea o linie plină a șoldurilor și a pieptului, cu atît mai plăcută cu cît constituia o surpriză" (p. 21—22).

Viitoarea : „În picioare, la fereastra biroului ei din aripa nouă a combinatului. Cornelia Ispir ascultă picăturile de ploaie și privea coborîrea serii... **Stătea nemișcată, singură, în biroul neluminat... Fragil și delicat, chipul fetei... Cu mîini și grezne subțiri,** aproape copilărești, părea o elevă, dar o privire mai atentă **descoperea imediat linia plină a șoldurilor și pieptului...**" (sublinierile indică identitatea de text, nota red.).

N-am să mai citez decît din final, rugîndu-vă de a controla și dumneavoastră această uimitoare coincidență.

Barometru în urcare : „Lacrimile îi umplură ochii și-i alunecară pe obraji, iar degetele ei i le strînseră puternic pe ale lui. Pe deasupra capului, vedea luna care se reflecta tremurînd în mijlocul Bazinului ; iar din pădure, în spatele lui, se auzea foșnetul ușor al vîntului printre ramuri" (p. 348).

Viitoarea : „Lacrimile îi umplură ochii și alunecară pe obraji, iar brațul ei **se strînse puternic** în jurul brațului lui. Pe deasupra frunții traversată de cicatrice, vedea stelele iluminînd înaltul deasupra Carpaților..." (p. 293).

Îmi pare rău că timpul nu-mi permite să vă citez alte pasaje, dar consider că este inutil, sar în ochi de la prima lectură.

Vă rog să mă scuzați pentru această scrisoare, care, sigur, nu este de „specialitate", dar un furt rămîne totdeauna un furt, chiar dacă acela care îl constată nu este Kojak.

Vă mulțumesc și aștept cu nerăbdare răspunsul în această revistă pe care o iubim cu toții.

MONICA ISAC ■
str. Italiană 23, sector II, București

Nota redacției : Cele semnalate de corespondenta noastră sînt întru totul adevărate. Romanul **Viitoarea** al lui Marcel Păruș (născut în 1935 la Galați, autor și al cărților **Moara cu îngeri, Pasărea care ride, Geamandura**) nu este altceva decît o variantă a romanului **Barometru în urcare** al scriitorului canadian Hugh MacLennan, carte apărută în 1941 și publicată în limba română în anul 1971. Nu vom înșira aici citate din cele două romane, care dovedesc că numeroase fraze, pasaje au fost preluate, aproape fără nici o modificare, de către Marcel Păruș, din textul autorului canadian. Oricine poate să constate acest lucru comparînd cele două volume. Ceea ce este și mai grav, deși a recurs la o serie de artificii menite să mascheze sursa furtului (schimbarea locului și datei acțiunii, modificarea numelor eroilor etc.), Marcel Păruș a copiat intriga romanului canadian.

Acțiunea **Barometrului în urcare** se petrece în anii primului război mondial în orașul canadian Halifax. Tînărul ofițer Neil Macrae se reîntoarce pe neașteptate în acest oraș unde cunoscuții îl socotesc mort pe front și unde se află cel din pricina căruia fusese pe punctul de a ajunge în fața curții marțiale: colonelul Geoffrey Wain, actualmente șeful întreprinderii portuare, din pricina căruia se petrecuse un dezastru militar. Pentru a scăpa basma curată, colonelul îl învinovățise pe Neil Macrae. Tînărul ofițer avusese odinioară o legătură amoroasă cu fiica acestui colonel, Penelope Wain. Neil îl caută pe Alec MacKenzie, fost subordonat de-al său, singurul martor al mîrșăviei colonelului. Între timp, Penelope Wain se lăsase curtată de maiorul Angus Murray, idila fiind încurajată de bătrînul Wain, care îl și invită pe doctor la o masă dată în cinstea fiicei sale, autoare a unui proiect de navă. Pînă la urmă, Penelope primește vizita lui Neil. Fata îl pune în legătură cu doctorul Murray care dorește să-l ajute să-și dovedească nevinovăția. Dar asupra Halifaxului se abate o nenorocire. Un vas încărcat cu muniții face explozie și o bună parte a orașului este distrusă. Se înregistrează victime, răniți. Printre răniți — Penelope și Alec MacKenzie. În casa bătrînului Wain este organizat un spital de campanie. Murray o operează pe Penelope. Macrae îi ajută pe cei năpăstuiți de sufluI exploziei. Pînă la urmă colonelul moare. Penelope și Neil rămîn împreună.

Ce se petrece în **Viitoarea ?** Acțiunea se desfășoară în România, într-un oraș din Banat, în anul 1970. În acest oraș trăiește și Claudiu Ispir, directorul general al combinatului, care cîndva fusese ministru adjunct. Andrei Argova, căruia i se atribuise în urmă cu doi ani cauza unui accident, se reîntoarce în oraș hotărît să-și facă dreptate și să dezvăluie pe adevăratul vinovat — directorul Ispir. Fiica acestuia, Cornelia Ispir, autoare a unei noi tehnologii de preparare a oțelului, dă o mică petrecere la care este invitat și doctorul Ciurunga, un pretendent posibil al tinerei fete. Aceasta iubise mai demult pe Andrei Argova. Andrei Argova îl caută prin oraș pe maistrul Simotecan, singurul care știa pe adevăratul vinovat de accidentul de la combinat. După ce-i face o vizită Corneliei acasă și se întîlnește și cu doctorul Ciurunga, toți trei se hotărăsc să facă lumină în cazul său. Însă asupra orașului se abate o nenorocire. În urma ploilor abundente se rupe un stăvilar. Cornelia Ispir și maistrul Simotecan sînt răniți. Argova și Ciurunga dau ajutor sinistraților, au grijă de răniți. În casa lui Claudiu Ispir se amenajează un spital de campanie. Doctorul Ciurunga operează pe Cornelia. Directorul Ispir moare electrocutat. În cele din urmă furia apelor se potolește și Cornelia și Argova rămîn împreună.

Sperăm că aceste scurte rezumate sînt în măsură să convingă pe oricine că Marcel Păruș a comis, fără nici o putință de tăgadă, un furt literar, pe care, socotim că breasla scriitorilor, întreaga opinie publică, îl vor condamna cu toată severitatea, în spiritul eticii și echității socialiste.

CRONICA LITERARĂ

Laurențiu Fulga: „Fascinația"

În *Fascinația* istoria este prezentată în chip fabulos. Un paravan închegat din fantasme protejează mecanismul după are se desfășoară evenimentele. Istoria nu mai are nimic comun cu exactitatea cu care ea apare înfățișată în manuale. Deși în bună parte o carte despre război, romanul cuprinde numeroase pagini fără legătură cu eroismul în bătălii. Dacă în *Eroica* autorul contura o epopee, *Fascinația* renunță la prezentarea unor fapte de arme ieșite din comun și urmărește modul în care se reflectă realitatea în conștiința personajelor. Acestea sînt puține — Maria, Luchian, Vernescu, Timotei, un zugrav de măști ș.a. — și trec prin întîmplări neobișnuite, ca eroii basmelor, de parcă totul s-ar desfășura într-un teritoriu cuprins de vrajă. De pildă, Vernescu nu poate deschide o ușă pentru că se opune umbra celui pe care îl ucisese ; un alt erou, Timotei, ține sub ascultare păsările cerului, o femeie apare și dispare ca un miraj. Însuși faptul că aceste personaje (unele dintre ele chiar după ce au pierit) sînt reluate în fiecare capitol cu o altă identitate (excepție face zugravul de măști în care poate fi recunoscut însuși scriitorul, minuitorul de destine) pare să țină de domeniul miracolului. Ne-am putea aduce aminte de *Orlando* al Virginiei Woolf dar și de *Avatarii faraonului Tlá* al lui Eminescu sau de alte lucrări în care aceleași personaje sînt urmărite în epoci succesive. S-au mai făcut referiri la Mircea Eliade, însă, la fel de bine, s-ar putea invoca și *Maestrul și Margareta* lui Bulgakov (fără umorul acestuia). Dar cartea aceasta se înțelege cel mai bine prin ea însăși pentru că rareori, cel puțin la noi, fantasticul a servit atît de bine pentru ilustrarea istoriei, ceea ce îi asigură o originalitate de netăgăduit. Laurențiu Fulga proiectează întîmplările povestite pe ecranul epocii, astfel încît ele sugerează cu personaje puține, un angrenaj uriaș, care se mișcă implacabil, fiind însuși angrenajul istoriei. Însă, din păcate — sau poate din fericire.? — fantasticul creat de Laurențiu Fulga este de fiecare dată motivat, de parcă scriitorul s-ar fi temut el însuși de revelațiile sale și de aceea, de obicei, după ce povestește evenimente ieșite din comun, caută să le explice, să le ordoneze într-un lanț de situații logice, ca fiind produse de halucinațiile provocate de frig, de oboseală, de singurătate sau se datorează visului. De fiecare dată cînd devenim oaspeții privilegiați ai unor meleaguri inexistente sîntem după aceea avertizați că vizita noastră s-a desfășurat în închipuire. Apoi, uneori, personajele își vorbesc prea protocolar. Înțelegem că și prin asta se sugerează prezența lor pe un tărîm de excepție, dar mai răscolitor este întotdeauna limbajul firesc, fără artificii.

În primul capitol, o femeie, Maria, caută să afle — ca o Victoria Lipan cu știința imaginarului, nu a lumii concrete — cine i-a ucis bărbatul. pe Luchian, abia întors din război. Ancheta ei are, fără îndoială, tensiunea unui roman polițist, se urmărește cu răsuflarea tăiată. Femeia se supune oricăror încercări, numai pentru a afla adevărul, merge (e drept, în vis) să interogheze pînă și umbra celui ucis, se lasă curtată chiar de ucigaș numai pentru a-i provoca acestuia mărturisirea. Al doilea episod se destășoară în timpul luptelor din Munții Tatra. Mai mulți ostași — printre care și locotenentul Luchian — zăresc năluca unei femei în roșu. Luchian o redescoperă la un sanatoriu în preajma maiorului Vernescu. Femeia se simte însă atrasă de tînărul ofițer și acesta moare în zori împușcat. Al treilea capitol îl constituie lungul monolog al unei tinere — Maria — arestată de poliție în urma unei acțiuni întreprinse în timpul ilegalității partidului comunist. Ea își populează singurătatea cu tot felul de imagini, printre care și aceea a unui iubit, Luchian. Înainte de a fi executată, fata îl zărește printre călăi pe Vernescu.

Ultimul capitol este excepțional, de o densitate a meditației puțin obișnuită. Dacă atmosfera misterioasă provenea în celelalte capitole din tot felul de întîmplări curioase, de data aceasta ea ține de esența lucrurilor. Autorul creionează imaginea unui oraș de după război cotropit de teroare. În această lume fără nădejde, unde se arestează o sută de nevinovați numai pentru a nu scăpa un vinovat, locotenentul Luchian o întîlnește pe Maria. Întîmplările prin care trec cei doi sînt interpretate ca acte îndreptate împotriva noului regim și de aceea sînt închiși. Cei care îl anchetează pe Luchian se numește Vernescu. Dialogul dintre ei este strălucitor. Luchian face o pledoarie înflăcărată în favoarea omului, pentru dreptul său de a spera la o lume mai bună, de a-și apăra demnitatea și libertatea, de a aspira la măreție în ciuda tuturor opreliștilor.

Romanul lui Laurențiu Fulga este o meditație profundă asupra istoriei, asupra modului în care ea influențează condiția umană. Carte scrisă frumos, de un modernism fără stridențe, *Fascinația* marchează un moment deosebit în proza noastră de azi.

GEORGE ARION ■

Paznicul de noapte nu poate dormi

Înfășurîndu-se în manta, nenea Pali încercă să „soilească" niței.

Își închipuia omul că nu există bucurie mai mare decît aceea de a dormi contra plată. Auzise cîndva de oameni care făceau pe reclama vie, așezați la o masă din vitrina cutărui restaurant, unde mîncau șnițel pané, primind plată pentru asta. Minunată viață !

Sau canonită ?

Cine știe... Indeobște, se crede că a mînca pe gratis se cheamă să fii un om norocos, chiar dacă lumea te ia drept chilipirgiu. Nenea Pali nu era chilipirgiu, însă invidia puținței onorabila tagmă. Totuși, unul care primește bani pentru că mănîncă, n-o fi fiind chilipirgiu, ci artist ori erou de basm. Sau mai degrabă fachir.

Ce-i drept, știa de la tovarășul Todor că aici nu-i loc de dormit : îl remarcase tocmai pe cînd nenea Pali trăgea la aghioase pe o bancă.

— Pe dumneata te vrem noi paznic de noapte, declarase tovarășul Todor, făcînd cu ochiul pe cînd îl trezea.

Nenea Pali mai revedea parcă scena și acum, cînd, înfășurat în manta, cu pumnii strînși pe ciomag — simbol al profesiei sale — încerca să atipească

Dar nu era chip. În urul său, țiriitul strident al greierilor sfîșia parcă întunericul și nu-l lăsa pe nenea Pali să adoarmă.

Strîngea în pumni ciomagul, dar nu se putea dumiri defel. Pînă atunci n-avusese nimic cu greierii : de fapt nici nu-i băgase în seamă. Știa despre ei doar atît, că dacă țiriie prea tare, înseamnă că ademenesc, din întuneric, toamna.

De fapt, lui nenea Pali nu-i păsa ce anume păzește ei, dar de data aceasta rosti cu glas tare : depozit de scînduri.

Repetă de mai multe ori cuvintele, în speranța că aveau să-l adoarmă. Însă nu izbuti să se lase somnului nici măcar datorită obligației de a fi cu ochii pe scînduri.

Și anume scînduri pe care nici măcar nu putea să le găsească.

Auzi un foșnet, parcă de pași, mărunți și înțelese că prin apropiere trece un arici.

Căscă ochii la întuneric, înciudat. Căci, uite, pînă și ariciul a luat-o teleleu prin lume, numai ca să nu poată el pune geană pe geană.

Încolo, a avut somn bun, dintotdeauna. În tinerețe, de pildă, se tolănea pe jos după prînzul de slănină, în repaosul pentru masă, și de cum punea capul jos, îl și învăluia somn cu vise, în răcoarea umbrei.

La armată dormea și sub focul artileriei, mai ales dacă se trăgea din multe tunuri odată, la spatele lui.

— Iacă, nici 'mneata n-o să ajungi paznic de noapte, l-a spus o dată caporalul, în tranșee.

Și uite că totuși a ajuns. Și anume un paznic de noapte căruia îi alungă somnul pînă și biziitul de țînțar.

Mai tîrziu se pomeni că-i bate luna-n ochi. De fapt, nu lumina ei îl supăra ; îl supăra că aude cum cîntă din vioară, sus, printre munții aceia fără viață, omul din lună.

Cînta fals, pe deasupra.

Omul din lună cînta la vioară, melodia „Dormi, dormi, dulcea mea,
Nimeni nu veghează". Potrivit acompaniamentului pentru un pui de somn, dacă omul din lună n-ar lua-o razna cu melodia, producînd mai degrabă un soi de lătrat.

„Dormi, dormi, dulcea mea, hau,
Nimeni nu veghează, hau".

Păi, în condiții din astea, paznic de noapte să fii, nu glumă, ca să adormi ! Căci din partea viorii omului din lună, așa, de una singură, se poate dormi, precum se poate și din partea lătratului de unul singur. Însă amîndouă la un loc sînt altă mîncare de pește... .

Lui nenea Pali i se părea că vede peștele, plesnind cu coada prin întuneric.

Vasăzică din pricina asta nu putea dormi ; din pricină că era altă mîncare de pește, iar peștele plesnea mereu din coadă.

Să fi fost mai mulți pești, era altă mîncare de pește. Poate un fel de cherhana întreagă — și ar fi putut ațipi, colea, cît de cît.

Dar de-acum plesnetele se amestecară cu alte sunete : hîrșîieli, rostogoliri, pocnituri.

De data aceasta, nenea Pali — constatînd cu titlu definitiv că nu-i chip de dormit — se cătrăni atît de rău încît se sculă, porni în direcția zgomotului și aprinse lanterna de buzunar.

În fața lui, două arătări nelămurite, cu o legătură de scînduri pe umăr.

— Stați, hoților ! răcni nenea Pali.

Cei doi se opriră consternați. Unul dintr-înșii îl luă de sus pe nenea Pali :

— Noi sîntem prieteni cu tovarășul Todor.

Nenea Pali răspunse cu demnitate :

— Regret. Eu sînt paznicul de noapte.

Și înșfacă ciomagul, simbol al profesiei sale — dîndu-și seama, în aceeași clipă, că nu putuse adormi pentru că, pînă la capăt, ținuse în mînă simbolul unei profesii.

BAJOR ANDOR ■
În românește de GELU PĂTEANU ■

EMINESCU

Și iarăși înflorire
perpetuînd un dar
și Eminescu iarăși
cuvînt, izvor, hotar.

Și iarăși culmi solare
albastru fumegînd
și Eminescu iarăși
nepotopit pămînt.

Și iarăși lunecare
spre straturile adînci
și Eminescu iarăși
val între albe stînci.

Și iar încremenire
vînînd din zbor aripe
și Eminescu iarăși
zămislitor de clipe.

Și iar exod de astre
și raza lunii frîntă
și Eminescu iarăși
lumina ce cuvîntă.

Și iarăși zi și noapte
desprindere de ape
și Eminescu iarăși
aproape, mai aproape.

FLORIN COSTINESCU ■

Grigoraș Dinicu: MEMORII

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Episoadele vieții lui Grigoraș Dinicu publicate pînă acum au conturat mediul lăutăresc în care s-a format talentatul violonist și compozitor. Primul foileton a înfățișat Examenul de fine de an **la Conservatorul din București, moment care a înscris în biografia lui Grigoraș Dinicu poate cel mai de seamă eveniment transmis posterității : actul de naștere al Horei staccato (1906). Următoarele episoade ale Memoriilor au evocat primul angajament de prestigiu al lăutarului la** Berăria Gambrinus **și primii pași spre muzică într-un mediu artistic care nu mai însemna un dascăl sau o familie, ci un cartier întreg al Capitalei, transformat într-o uriașă** „Academie a lăutarilor".

VIOREL COSMA ■

Prima oară, șef de orchestră

Îmi aduc aminte cu multă plăcere, cînd după succesul obținut la absolvență (eram aproape epuizat și nu mai știam cum să mulțumesc celor ce mă felicitau pentru viitoarea mea carieră) că apare în fine mama, grasă și scundă cum era dînsa, și-mi spune : „Grigore, mamă, acum să te pup și eu, că doar eu sînt aceea care se mîndrește mai mult și mai mult cu tine. Bravo, mamă, să trăiești și să ai grijă de noi. Să nu uiți asta niciodată că, deh !, cămașa e pe piele și pe urmă vine haina. Să fii cuminte și să muncești toată viața, că numai așa poți ajunge om adevărat. Munca, Grigore, mamă, îți dă cea mai frumoasă coroană și nimeni nu-i mai mîndru decît atunci cînd muncește cinstit și fără preget".

— Dar mai lasă-l, Lino, în pace, el nu mai ne aparține nouă, familiei, de acum încolo poporul îl cere și el aparține lui, poporului. Și să știi că ceea ce poporul cere, trebuie să i se dea.

— Ba să mă ierți matale, domne director. Întîi eu, mama lui, care l-am făcut și l-am crescut și-apoi alții.

Și pentru ca să te convingi, vrei, nu vrei, și tu va trebui să mergi cu noi acum la **Bufet**, fiindcă eu și profesorul său îi dăm un banchet și afară de noi mai merg și toți ceilalți profesori și cîțiva oameni mari.

— Păi, cum să merg eu tocmai la **Bufet** ? N-am mai fost acolo, de cînd, la săptămînă după nuntă, m-a dus Ionică (tatăl lui Grigoraș Dinicu) cu muscalul, să mă plimbe.

— Ia să-mi spui tu adevărat, cînd ai fost mai fericită, atunci, sau dacă vei merge astă-seară cu noi ?

Mama nu mai zise nimic și tăcu. Aprobase întocmai ?

Dar iată-ne în trăsuri spre Șosea. Mama cu mine și cu unchiul Mitică') eram într-o trăsură. Din una în alta, unchiul Mitică întrebă pe mama :

—Ei, ce-ai zice tu, Lino, dacă băiatul pleacă în septembrie la Viena ?

— Ce să facă ? Să plece la Viena ? Dar ce să facă acolo ?

— Păi să studieze, să se perfecționeze și să ajungă concertist.

— Dar tata nu cumva vrei să-mi spui că a fost concertist de ne-a crescut pe toți ? El e lăutar, muscalagiu și cu muscalul ne-a crescut.

— Așa ? Tu vrei ca băiatul să se facă ce-a fost tata ? Vrei să-l vezi lăutar ? Tu nu vezi că noi, dacă am învățat, ce sîntem ? Eu director la Conservator, Iorgu (Gheorghe A. Dinicu) profesor la Conservator și la școala **Elena Doamna**, Nicu (Niculae A. Dinicu) doctor în muzică, iar nepotul nostru și al meu, mai cu seamă, să se facă lăutar ? Cît voi trăi eu, asta n-are să se întîmple și dacă vrea să nu-i mai vorbesc niciodată, n-are decît să-și facă o orchestră și să devină lăutar. Tu ce zici, Grigore ?

— Domnule director, credeți d-voastră că aș putea răspunde clar la cele ce mă obligați să răspund ?

— Bine, Grigore, ai timp să te mai gîndești vreo 15 zile, fiindcă Rudolph Maicher pleacă să-și facă vacanța la Viena, vreau să știu dacă te înscrie sau nu. De rest, am spus tot ce-am avut de spus. Ai înțeles ?

— Da, domnule director. Am înțeles perfect dorința d-voastră.

Dar unde s-a pomenit, și mai cu seamă în țara noastră, un banchet fără muzică, cînd profesorul tău, mai cu seamă, te roagă ?

Dinicu, ai cîntat azi cum n-am auzit de mult, poate niciodată, un elev de anii tăi să cînte cum ai cîntat tu, dar eu vreau totuși să știu, nu ți-am spus-o niciodată pînă azi, cum se face că tu poți cînta muzica populară așa de extraordinar de bine, cu degetul și arcușul, ca cel mai autentic lăutar ? Din două una, ori ne explici aci, ori ne dai explicația cu vioara.

Atunci, fără să mai aștept invitațiile, luai vioara din mîna celui care cînta și (se aciuiseră lîngă masa noastră vreo 3—4 lăutari) începui să cînt doina.

De la mesele alăturate, deodată se făcu liniște și liniștea cuprinse pe nesimțite cea mai mare parte din grădină. Cînd terminai, un ropot de aplauze și bis-uri îmi dădură satisfacția pe care în aceeași zi începui s-o simt. Dar iată că profesorii mei, R. Maicher și C. Flesch, îmi spuseră : acum vrei, nu vrei, arată ce știi și ce ai învățat. Începui **Ciocîrlia**. Cînd terminai, lumea era acum adunată roată în jurul mesei noastre și mă aplauda frenetic. Cineva din public îmi ceru să cînt **Steluța**. Cîntai și **Steluța** și, fără să știu cum și de ce, mă adresai lui nenea Mitică : Domnule director, pentru d-voastră ce să cînt ? (Era liniște desăvîrșită.) Și unchiul Mitică, cu o voce gravă, rară și nervoasă, îmi spuse : Peste cincisprezece zile am să-ți spun ce să-mi cînți, acum eu plec!

Insistențele profesorilor și ale celorlalți prezenți au fost de prisos, iar mama a pus punctul pe i, în felul următor :

— Parcă o fi foc de pleacă. Ce, Grigore, n-ai cui să cînți ? Cîntă mamă poporului, nu lui unchiu-tu' Mitică.

Și-n seara aceea am cîntat vreo jumătate de oră, ca la plecare să vină patronul și să-mi ofere, pentru sezonul de vară, un angajament extrem de ispititor.

Mama era prezentă și eu eram minor, aveam 17 ani. Ea luă avansul și iscăli contractul pentru 3 luni Eu nu mă mai dusei la unchiul Mitică și devenii șef de orchestră.

Epilogul acestei seri, acum să vi-l spun eu : a doua zi apărură în ziare (în vreo două) articolele **Ciocîrlia de la Bufet**, semnat de C.B. Bacalbașa și altul de Radu Rosetti, în care mă felicitau și-mi preconizau un strălucit viitor. Apoi, peste vreo săptămînă, Ilarie Chendi, Al. Vlahuță, Tache Ionescu și alții mai scriseră cîte ceva despre mine.

Aci cîntai pînă la sfîrșitul lui septembrie 1907.

') Dimitrie A. Dinicu, violoncelist și dirijor.

(Va urma)

Grigoraș Dinicu împreună cu fiul său Grigore Dinicu

„Anotimpurile minzului" în regia Irinei Niculescu și în scenografia Anei Pușchilă au adus Teatrului Țăndărică exact două premii

● Complex, așa s-a prezentat spectacolul celei de-a V-a ediții a „Festivalului spectacolelor de teatru pentru tineret și copii", care a avut loc — bineînțeles ! — la Piatra Neamț, în ultimele zile ale lui octombrie și primele zile ale lui noiembrie. Complex, pentru că tema simpozionului implicat de festival a fost „Responsabilitatea politică și estetică a debutului în teatru" ; și pentru că, firesc corolar, unele dintre spectacolele-fapte pentru vorbe, adică pentru discuții, n-au fost deloc pentru copii, iar pentru tineri au fost cam în egală măsură cu oricare alt spectacol pentru adulți. În pofida aparențelor, însă festivalul a fost unitar și a dobîndit o dimensiune în plus : tinerețea — criteriul tinereții al festivalului — n-a mai fost privită, și privit, numai din punctul de vedere al spectatorilor, ci și din acela al creatorilor. Pentru că debut înseamnă, de obicei, tinerețe în viață și în meserie. Cum această manifestare s-a înscris sub auspiciile creatoare ale celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României" concluziile sale constituie un adevărat program de lucru pentru impulsionarea teatrului destinat copiilor și tineretului ca și pentru artiștii tineri într-unul din momentele cruciale ale afirmării lor artistice : debutul.

Șapte dimineți și șapte seri de meditație despre spectacolul pentru tineri și protagoniștii săi tineri

CASETA CU INFORMAȚII

Participarea, cu fapte și păreri, a peste 150 de profesioniști ai teatrului ; participarea cu 10 spectacole (pornite de la 6 piese-piese și de la 4 adaptări) plus un show, ad-hoc, a 7 teatre din țară plus teatrul gazdă ; colaborarea rodnică a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Neamț a Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale — A.T.M. —, a Teatrului Tineretului din Piatra Neamț, colaborare în cadrul „Cîntării României" ; organizare sub semnul caldei lozinci moldovene „Bucuroși de oaspeți !" ; „victime" radioase ale datoriei împlinite cu crez, ba chiar cu poftă : Valentin Silvestru, Th. Mănescu, Gheorghe Bunghez, Cornel Nicoară ; „Festival" : o publicație.

În ce măsură dezbaterile festivalului vor avea urmări, vor fi eficiente, e prematur și chiar hazardat să spunem că știm. Dar o concluzie, o constatare e certă încă de pe acum. Aceea pe care criticul Valentin Silvestru, președintele juriului, a formulat-o — și cu tristețe și cu optimism — așa : „Unii n-au avut parte de o dezbatere la asemenea cotă profesională". Rămîne deci să vedem ce vor face acei care au avut parte. Adică noi, cei de azi și mîine. Dar nu numai cei care au beneficiat de prezența nemijlocită la festival, ci și toți cei de care depinde teatrul pentru tineret și copii și de care depinde debutul în teatru. De aceea socotim că avem datoria să dăm un relief mai amplu atît problemelor concrete relevate la festival, cît și soluțiilor, atîtea cîte au fost propuse. O vom face apelînd la calea — specifică genului — a replicilor. A replicilor rostite de însiși participanții la dezbaterile festivalului

CASETA CU PROBLEME

Iată ce socotim că s-a spus — esențial adevărat ba chiar dureros — despre **problemele actuale ale teatrului pentru copii și tineret :**

Olimpia Arghir, regizoare : Lipsesc piese contemporane — bune — destinate teatrului pentru copii. Se folosesc adaptările scenice : e cea mai răspîndită, dar nu cea mai fericită soluție.

Manuela Mihăilescu, secretară literară : Nu există piese valoroase pentru pionieri, nu există piese care să răspundă unor imperative tematice. Apelăm și ne răspund amatorii, scriitorii profesioniști, consacrați, nu se angajează.

Ion Lucian, artist emerit, președinte al Centrului român ASITEJ : Există în lume o criză a teatrului pentru copii. Cauzată și de un dezinteres al creatorilor. La noi în țară există trei teatre pentru copii și un festival care a ajuns la a V-a ediție. ASITEJ-ul, organizație la care aderă mereu alte și alte state, depune eforturi ca prin teatru să se facă pregătirea noii generații pentru teatru și astfel să se surmonteze criza. E de dorit ca teatrele să funcționeze ca niște școli de la care copiii să dobîndească nu diplome, ci calitatea de spectator de teatru.

Victor Ernest Maşek, estetician : Nu-i periculos eșecul unui spectacol, periculoasă este o mentalitate : subaprecierea intelectului tinerei generații. Pentru copii se face foarte puțin. Am văzut, aici, la festival, artiști care au dovedit eroism pentru un text sub orice critică. Investiții de forțe creatoare risipite.

Doina Șipoș, lector la I.A.T.C. : Ne revine o misiune, un angajament : să realizăm un teatru al epocii noastre. Adică, un teatru formator al conștiințelor oamenilor.

Laurențiu Ulici, critic literar : Semnalez inocența culturală și vraiștea în informare.

Constantin Munteanu, dramaturg și inginer : Copiii au cunoștințe tehnice și n-au cunoștințe de teatru. Nu-i putem lăsa numai „cu meciul".

Ion Zamfirescu, profesor doctor la I.A.T.C. : „A fi sau a nu fi" nu m-a înfiorat niciodată ca la vîrsta de 12 ani. Am observat ce au aplaudat spectatorii. Au aplaudat multe, dar nu concentrarea, nu fervoarea actorilor. Și totuși sub bărbile acestora se ascunde o combustiune. Pe care, un spectator, obișnuit de mic cu teatrul, ar fi aplaudat-o.

A DOUA CASETĂ CU PROBLEME

Și iată ce socotim că s-a spus — tot esențial, tot adevărat și tot dureros — despre **problemele actuale ale debutului în teatru :**

Mihai Lungeanu, regizor : Știm prea puține despre teatrele din țară. Noi, absolvenții de anul trecut, repartizați la Teatrul din Petroșani, eram ascultați acolo de parcă vorbeam într-un dialect. Cîtiva am rezistat, am rămas și vrem să ne validăm prezența, baremul spiritual.

Alexandru Colpacci, regizor : Există insule de creație care nu se pot găsi decît în provincie. Pentru debutanți, Bucureștiul încă nu se recunoaște provincie.

Laurențiu Ulici, critic literar : La acest festival nu s-a văzut nici un debut dramaturgic.

Radu Anton Roman, critic dramatic : Nu există o școală de cronicari de teatru. Mulți cronicari debutanți nu și-au alcătuit un sistem critic și nu știu să scrie. La multe publicații există o teamă de debutanți, o neîncredere în ei. În multe ziare din provincie cronica de teatru o fac oameni străini de meserie. Să ne luăm teatrul înapoi !

Eugen Nicoară, profesor la I.A.T.C. : Referatele pe care le-am ascultat aici sînt cutremurătoare.

Adrian Lupu, regizor : Debutanții nu sînt urmăriți de critică, iar debutanții, în loc să aibă sentimentul importanței muncii lor, trăiesc senzația de abandon. Criticii așteaptă invitații, iar, pe de altă parte, teatrele, uneori, la anumite spectacole, nu invită criticii ca să nu aibă surprize. Unii directori nu participă la ședințele de repartiție a absolvenților și mulți directori de teatre lipsesc și de la acest festival.

Nicoleta Toia, regizoare : Există o diferență între felul în care este tratat în teatre regizorul aparținînd teatrului și cel invitat. Debutanții nu-s invitați, dar așa, sub firmă și în condiții de asistenți, asigură producția.

Margareta Bărbuță, critic teatral : Să nu-i uităm pe spectatori, doar pentru ei are loc și debutul în teatru ! Spectatorii vor teatru contemporan, dar tinerii debutanți susțin dramaturgia națională contemporană ? Debutanții au greutăți și, față de ele, do.ă posibilități de a reacționa : să fugă sau să rămînă și să lupte ca să se impună. E adevărat, pentru cea de-a doua cale e nevoie de curaj și eroism din partea celor tineri, de încredere din partea celor bătrîni.

SINGURA CASETĂ CU POSIBILE SOLUȚII

Deci probleme destul de multe. **Soluții** însă, mai rare pe cap de participant. Citățm cîteva :

Mircea Bradu, dramaturg și director — debutant — al teatrului din Oradea : Ne-am alcătuit un program pe trei ani : de calitate artistică, dar și de cantitate : 10 premiere, în loc de 6, într-o stagiune. Vom dovedi că omul de teatru nu-i un om leneș. Pentru disciplinarea actului artistic, ne-am impus termene. Pentru calitate, după fiecare 6 reprezentații va avea loc o repetiție cu înainte de premieră. Teatrul, în general, și debutul în teatru, în special, au nevoie de spirit de echipă.

Paul Cornel Chitic, dramaturg : Cred că ar fi folositor ca festivalul să fie și un prilej pentru scenografi de a-și expune schițele.

Ion Lucian : Să respectăm decizia aceea prin care se cere fiecărui teatru ca, în fiecare stagiune, să monteze un spectacol pentru copii. Să contracarăm criza de repertoriu, alcătuindu-ne colective proprii de autori, scriitori autentici, nu pseudodramaturgi. Noi, creatorii, dacă altceva n-avem ce da, să dăm teatrului pentru copii un climat artistic favorabil, de încredere și stimă. Peter Brook s-a dedicat teatrului pentru copii și nu se consideră la periferia artei teatrale și a rostului teatrului.

Octav Dibrov, scenograf : Iată ce soluții propun ! Integrarea învățămîntului cu practica să se facă la un alt nivel. Ca student, în practică am fost repartizat la întreprinderea „Didactica", unde am vopsit urechi și plămîni. Pe studenți, impactul cu meseria, cu teatrul, la absolvire, ar fi mult mai atenuat, dacă în anul 3 ar face asistență la montarea unui spectacol într-un teatru și dacă examenul de diplomă ar consta în participarea la realizarea unui spectacol. Debutantul să nu fie primit cu neîncredere, să nu fie verificat pe lucruri mici, să i se dea dreptul la cîștigarea experienței. A ți se spune zilnic „fii atent ce faci !" nu-i ajutor, ci rechizitoriu. Debutantul să fie primit cu generozitate profesională. Să i se asigure accesul la informații, ca să nu redescopere roata.

Constantin Codrescu, profesor la I.A.T.C.: Teatrul în concepția tinerilor se face numai în București. De aceea, de prin anul doi de facultate ei încep să-și caute relații care să le asigure repartizarea în București. Adevărul e că, în provincie, teatrul care ne este gazdă, acest Teatru al Tineretului din Piatra Neamț, cu îndărătnicie și sfințenie, își păstrează locul ; iar, în București debutanții găsesc înțelegere la Teatrul Giulești, unde există doi eminenți oameni de teatru, tovarășa Elena Deleanu și tovarășul Nicolae Munteanu. Și totuși, debutanții, absolvenții preferă să vină în București, preferă teatre cu monumente ale naturii și prejudecăți, preferă teatre în care așteaptă la rînd. Colegii mei, din generația mea, au făcut, la Craiova de pildă, debutanți cum erau, un nucleu revitalizator al teatrului și al interesului spectatorilor pentru teatru. Invoc mărturia Silviei Popovici, aici, de față. Am dat un șfat colegilor mei mai tineri din dorința de a-i înarma cu răbdare, înțelepciune și credință în rostul meseriei noastre.

În ceea ce mă privește pe mine, semnatarul acestei cronici, cred că răspunsul la toate problemele, fie ale teatrului pentru tineret și copii, fie ale debutului în teatru nu-l de găsit decît în propria noastră muncă ; conștientă, responsabilă, intensivă și promptă. Într-o zi a festivalului, regizoarea-pedagogă Cătălina Buzoianu și-a arătat amărăciunea că foști absolvenți de nota zece ai Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" din București n-au condiții de afirmare în teatrele în care au fost repartizați. A doua zi, tovarășu Valentin Silvestru a anunțat colectivul festivalului că a luat legătura cu directorul unuia dintre teatrele cu pricina și problema a fost rezolvată.

Personal, m-a întristat faptul că unii participanți la dezbateri — realmente inteligenți, buni profesioniști și bine intenționați — s-au lăsat îndigați de vorbele altora și cuceriți de propriile lor vorbe și n-au observat că „nivelul factologic" la care „au coborît" unii dintre vorbitorii dezbaterilor era cel cu adevărat relevant pentru starea reală a lucrurilor din viața incomodă și din sufletul sensibil ale celor din lumea artei teatrului, și că era și este, alături de cea teoretică, calea practică de rezolvare a unei părți dintre probleme individuale concrete care alcătuiesc o problemă generală și abstractă, pe marginea căreia, sigur, putem face și considerații elevate, cît mai elevate, dar nu cu uitarea omului cu nume, prenume și c-un rol prin care vrea să-și realizeze personalitatea.

NELU IONESCU ■

Nemulțumirea față de rezultatele trecutei ediții, un motiv în plus pentru noi căutări și strădanii

Acum, la începutul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României", ne-am interesat prin ce elemente concrete se distinge această nouă etapă în județul Botoșani, știind că aici activează un teatru de stat, o filarmonică, un teatru de păpuși, un ansamblu artistic profesionist și un număr de peste 2 500 formații artistice de amatori. Președintele Comitetului județean pentru cultură și artă, Gheorghe Jaucă, precum și vicepreședintele Dumitru Ignat sînt nemulțumiți că în prima ediție a festivalului, din diferite motive, mai mult sau mai puțin obiective, județul Botoșani nu și-a arătat toate forțele.

În scopul realizării unui adevărat reviriment s-a întocmit un program unitar de acțiune vizînd orientarea repertorială și a creației din cenaclurile și cercurile literare din județ, înființarea de noi formații artistice, de cercuri literare în întreprinderi, instituții, în școli, în sate, în așa fel încît pînă la sfîrșitul acestui an, etapa de masă a festivalului să sprijine efectiv întreaga activitate economică, socială, cultural-educativă în cadrul apropiatelor și importantelor evenimente cum sînt alegerile de deputați și Conferința Națională a partidului. S-a lansat în rîndurile compozitorilor, scriitorilor, dramaturgilor, scenariștilor apelul pentru elaborarea de lucrări scrise special pentru formațiile din județul Botoșani, care să reflecte munca și viața de pe aceste meleaguri, dar și bogata tradiție a acestei zone. Prima ediție a festivalului a pus în evidență în județul Botoșani o serie de lacune în pregătirea unor instructori de formații și a conducătorilor de cercuri și cenacluri care s-au repercutat negativ în orientarea tematicii și ținuta multor spectacole și concerte, drept care s-a și trecut la organizarea sistematică a instruirii activului cultural artistic pentru realizarea unor spectacole de calitate și promovarea unui repertoriu corespunzător. Acum, la începutul celei de-a II-a ediții a festivalului, se semnalează apariția și activitatea unor noi cenacluri literare în orașele și comunele județului. Recent a avut loc o consfătuire a tuturor acestor cenacluri literare la Botoșani, condusă de poetul și neobositul om de cultură Lucian Valea, în scopul de a le stimula activitatea, de a imprima fiecărui cenaclu un caracter de emulație spirituală. Cenaclurile vor fi acelea care își vor pune creațiile în slujba formațiilor artistice și a interpreților amatori, mergînd pînă la realizarea unor scenarii pentru filmele de amatori, o atenție sporită fiind acordată cineclubului, pînă la 1 ianuarie 1978 executîndu-se dotarea a încă 4 cinecluburi cu aparatura necesară, ca și pentru 3 cercuri foto. Și fiindcă fiecare are inițiativa de a se gospodări și singur, Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție își va înzestra cu frumoase costume populare propriile formații — fanfara de la Suharău, echipa de fluieraș din Todireni și Hilișeu, echipa de dansuri din Hlipiceni și taraful din Frumușica. Se va da o mai mare atenție creatorilor populari, căci iată numele cîtorva dintre ei, ca Gheorghe Sturza, Vasile Mălinaș, Octavian Scalco s-au și înscris printre laureații primei ediții a festivalului. În domeniul muzicii, Centrul de îndrumare al mișcării artistice de masă și al creației populare va urmări ca pînă la 1 ianuarie să se tipărească și să se difuzeze în tiraje corespunzătoare culegerile „Pe plaiuri moldave" și „Zece piese corale pentru grupuri vocale".

Recentul Salon al cărții, precum și programul manifestărilor prilejuite de aniversarea a 50 de ani de la înființarea Universității cultural-științifice din comuna Ungureni ne spun că oamenii din județul Botoșani au înțeles că ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României" se desfășoară sub semnul unei exigențe sporite și al voinței permanente de autodepășire.

ADI CUSIN ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Poveste secolul 20

V-am mai spus, mi se pare, că azi poveștile serioase, pentru copii și adulți, nu se găsesc în cărțile ce-și zic de basme, ci în ziarele fiecărei dimineți. Iată ce frumos povestește **The Sunday Times** ceea ce s-a întîmplat cu un băiat din Miami, Ronald Zamora, în vîrstă de 15 ani, adus în fața unui tribunal, acuzat de asasinat cu premeditare, jaf cu mîna armată și spargere : «Copil din flori, Ronald s-a născut în Costa Rica. Cînd a împlinit 4 ani, mama lui, Yolanda, l-a dus la New York. Dar cum nu găsi pe nimeni care să-i păzească copilul în timp ce ea muncea, mama-l puse în fața televizorului. Și așa televizorul deveni doica lui, profesorul de engleză, ținînd loc de cămin, școală și biserică. Mama lui povestește că trezindu-se noaptea i se întîmpla să-și găsească copilul în fața aparatului. Yolanda se recăsători și familia plecă la Miami Beach. Dar Ronald nu se înțelese acolo nici cu prietenii de joacă. El rămase lîngă singurul său prieten: televizorul. El se adăposti în lumea magică a lui Kojak, Baretta și a sergentului Anderson. El nu se ducea la școală, ca să stea lîngă scumpu-i televizor devenit dascăl, director de conștiință și hipnotizator. Cînd victima lui (N.R.: o vecină de palier, o bătrînă de 82 de ani, care-l surprinse în timp ce comitea furtul) strigă că „va chema poliția" — cuvinte pe care Ronald le auzise toată viața sa stînd și privind micul ecran — revolverul lui se descărcă singur. El nu mai știa dacă „juca" într-un serial sau comitea într-adevăr o crimă cu sînge rece».

Avocatul apărării... ce spuse ? El aminti că pînă la 18 ani, un tînăr american vede — conform statisticilor — 18 000 de asasinate la televizor. El clamă că idolul lui Zamora era Kojak. (Replică logică: de ce nu l-a imitat pe Kojak?) El aduse ca argument — pentru prima oară în analele jurisprudenței americane — ideea de „intoxicație involuntară prin televiziune", ceea ce ar absolvi acuzatul de orice responsabilitate. Nu — replicară, prin verdictul lor, jurații, nouă bărbați și trei femei. La 15 ani, Ronald Zamora fu condamnat la 25 de ani închisoare. Da, dar iată ce s-a mai întîmplat — pentru ca povestea să aparțină secolului XX și numai lui. Acest proces — tot pentru prima oară în istoria justiției americane — s-a desfășurat „în direct", deși mulți magistrați și avocați afirmă că prezența aparatelor tv. modifică grav comportarea martorilor și juraților, afectînd echilibrul judiciar. Curtea supremă din Florida a acceptat totuși experimentul. O asemenea răsfrîngere a imaginii în imagine — așa cum există, prin larmaroace, păpuși în interiorul cărora se găsesc alte păpuși care conțin alte păpuși — poate duce la transmisia în direct a răpirii lui Kojak de către un grup de părinți exasperați... Precum se știe, curtea de apel a statului Florida — căci apărarea lui Zamora a făcut apel — va avea de răspuns la două întrebări: televizarea unui proces falsifică, da sau nu, mecanismul judiciar? Violența televizată poate fi invocată, da sau nu, de avocat, în apărarea clientului său? Nu există încă — spun specialiștii — nici un fel de studii științifice pentru a da răspunsuri ferme la aceste întrebări care nu s-au mai pus vreodată. Da, nu există — dar dacă nu există studii științifice, există în schimb basme scrise și desene animate, cu mult înaintea apariției lui Kojak, ale căror violențe calculate pe centimetru patrat sînt studiate de mari sociologi. O fetiță din Minnesota a despicat burta unui cîine lup să vadă dacă acolo nu este ascunsă bunica ei. Ea citise „Scufița roșie"... Păi vedeți, dragii mosului ? Violența aparține societății, oglinzile ei nu fac decît s-o reflecte.

RADU COSAȘU ■

DOSARUL ANULUI 2000

Anul 2000. Prezent în preocupările oamenilor încă de secole, mai ales în viziunile empirice, sfîrșitul celui de-al doilea mileniu a devenit în deceniile noastre o dimensiune a dezvoltării și, ca atare, a polarizat atenția a numeroși cercetători, din cele mai diferite țări, de cele mai felurite specializări și aparținînd unor orientări ideologice nu doar deosebite ci, adeseori, contradictorii. Astfel, discuția despre anul 2000, luat ca termen simbol al prognozelor medii, este semnificativă nu numai pentru indicarea căilor probabile sau dorite ale evoluției viitoare ci, mai ales, pentru serioasa confruntare de opinii, interese și aspirații ale diferitelor forțe sociale prezente, pentru ampla dezbatere de idei cu privire la finalitățile și modalitățile dezvoltării contemporane.

Într-un ciclu de extrase din studii și lucrări aparținînd unora dintre cei mai reputați specialiști ai domeniului dorim să punem la dispoziția cititorilor un DOSAR AL ANULUI 2000.

Vom începe prin prezentarea unor fragmente din volumul consacrat sintetizării rezultatelor uneia dintre cele mai ample anchete internaționale consacrate anului 2000. Este vorba despre proiectul „Imagini ale lumii în anul 2000", realizat sub îndrumarea Centrului european de coordonare a cercetării și documentării în domeniul științelor sociale de la Viena și sub auspiciile UNESCO, ale cărui rezultate au fost publicate în volumul editat de H. Ornauer, H. Wiberg, A. Sicinski și J. Galtung. La anchetă au răspuns peste 10 000 de persoane între 15 și 40 de ani din 10 țări (Cehoslovacia, Finlanda, India, Iugoslavia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia și Spania). În numărul de față prezentăm un fragment din studiul introductiv al cunoscutului cercetător în domeniul viitorologiei, savantul Johan Galtung.

Johan Galtung : Viitorul — o problemă tehnică sau socială ?

Acest studiu este consacrat imaginilor despre viitor, sau, mai precis, despre magicul an 2000. Nu există, desigur, o legătură simplă între ceea ce oamenii **gîndesc** că se va întîmpla și ceea ce se va întîmpla în viitor **în mod real.** Nu pentru că oamenii, în general, nu pot gîndi în perspectivă sau pentru că experții ar putea-o face mai bine. Ci pentru că schimbarea în societatea umană are un caracter dialectic...

Dar dacă, în mod direct sau indirect, nu putem face nici o predicție, mutatis mutandis, despre anul 2000, ce putem obține din cercetări de felul celei de față ? Unul dintre modurile de a răspunde este acela că cercetarea se referă mai mult la prezent decît la viitor. Este un studiu despre atitudini, așteptări, speranțe și neliniști privind viitorul, și în mod special anul 2000, folosit ca o metodă pentru a înțelege mai bine prezentul. Ceea ce oamenii gîndesc ne ajută să cunoaștem existentul. Ceea ce oamenii gîndesc și speră pentru viitor este condiționat de experiențele trecutului și de realitățile prezentului și nu de un viitor care încă nu există...

Dar cunoașterea opiniilor despre viitor este importantă și pentru că viitorul condiționează prezentul : concepția despre viitor se reflectă în ceea ce oamenii fac în prezent și astfel influențează viitorul imediat. În acest sens studiul de față este, totuși, unul despre viitor. Des gur, viitorul se va realiza nu întocmai cum cred și cum doresc oamenii ci așa cum va rezulta din acțiunea complexă a factorilor obiectivi și subiectivi. Este important însă să cunoaștem opiniile despre viitor pentru a putea trage unele concluzii în vederea acțiunii prezente căci **acum** se pun bazele acestui viitor...

Din multitudinea opiniilor despre viitor analizate în volumul din care fac parte tezele introductive de mai sus, să ne oprim mai întîi la răspunsurile date la următoarele trei întrebări :

1. Care este principala diferență între anul 2000 și prezent ?
2. La ce ne putem aștepta drept cel mai bun eveniment ?
3. La ce ne putem aștepta drept cel mai rău eveniment ?

Rezultatele, în procente, sînt prezentate în tabelul de mai jos :

Principala diferență :	Cehoslovacia	Spania	Marea Britanie	India	Norvegia	Olanda	Polonia	Finlanda	Iugoslavia	Japonia
O mai mare automatizare, progres tehnic și dezvoltare	57	34	33	23	49	46	44	49	40	47
Un nivel mai bun de viață	12	14	13	2	7	8	18	5	11	15

Cei investigați par astfel mai înclinați să creadă că principalele diferențe între anul 2000 și prezent sînt realizările în domeniul tehnic mai curînd decît cele legate de dobîndirea unui nivel mai bun de viață.

Cel mai bun eveniment ce poate fi așteptat	Cehoslovacia	Spania	Marea Britanie	India	Norvegia	Olanda	Polonia	Finlanda	Iugoslavia	Japonia
Pace și dezarmare	54	29	53	25	58	57	—	43	64	41
Automatizare	5	6	4	4	2	0	—	6	6	26
Cel mai rău eveniment ce poate fi așteptat										
Război, conflict nuclear	85	67	73	28	87	81	—	78	90	37
Șomaj	2	4	2	6	1	10	—	4	1	40

Iată și comentariile autorilor în legătură cu aceste date :

Există un puternic consens al reprezentanților țărilor europene în privința a ceea ce se poate aștepta ca eveniment negativ în raport cu ceea ce se poate aștepta ca eveniment pozitiv Și este evident că principala diferență între anul 2000 și prezent este privită în termenii „progresului tehnic" și, în mod special, ai automatizării. Cu alte cuvinte, pentru cei cuprinși în eșantionul nostru viitorul pare oarecum sinonim cu viitorul tehnologic. Viitorul este privit în termeni tehnici, nu în termeni culturali, ai îmbogățirii personalității umane, ai egalității sociale, ai dreptății sociale sau ai problemelor internaționale.

Cînd însă întrebările se referă la ceea ce este de așteptat ...devin dominante răspunsurile privitoare la pace și război.

Faptul că răspunsurile date nu se referă la viitor în termenii îmbogățirii personalității umane sau ai egalității sociale, pe scurt ai viitorului social — nu implică concluzia că în mințile oamenilor sînt prezente numai aspectele legate de dezvoltarea tehnico-economică și nu și cele legate de dezvoltarea socio-politică. Mai curînd se poate crede că oamenii gîndesc la viitorul social, dar îl consideră de neschimbat. Este însă și mai probabil că acesta este rezultatul formării oamenilor în spiritul ideii că „pentru orice există o soluție tehnologică".

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

GB6

De la optimismul cel mai săltăreț pînă la pesimismul cel mai acru drumul este lung, dar pavat masiv cu bunele intenții ale comercianților, decișI să scoată bani nu numai din piatră seacă, dar și din stările sufletești ambigue ale distinsei clientele. Gerald Greenhow din Leeds (Marea Britanie) și-a găsit o fructuoasă ocupație, mobilînd visele negre ale unor sceptici irecuperabili. El speculează, la singe, instinctul de conservare al cetățenilor cu bani de buzunar. Întrucît cei cu conturi zdravene merită o soartă pe cît posibil dulce și în condițiile unui război nuclear, Greenhow oferă adăposturi antiatomice care asigură unui grup de șase persoane o securitate de invidiat. Prețul acestei ascunzători de tipul GB6 nu depășește valoarea a trei Rollsuri. Firma oferă proprietarilor, gratuit, ca o expresie a altruismului celui mai pur, un rastel de puști mitraliere utilizabile împotriva vecinilor care, turmentați de panică, ar încerca să forțeze ușile adăpostului.

Evident, este vorba de vecinii care nu au fost în stare să devină coproprietari...

RĂUL SECOLULUI

S-a vorbit despre un „rău al secolului" în perioada cînd fumurile industriei afectau, într-un mod nedeslușit, pe romanticii mai mult sau mai puțin învederați. Spleenul, angoasa sau plictiseala simplă au învăluit, în proporții variabile, un lung șir de generații. De curînd, într-un document cît se poate de serios, publicat la Geneva de Biroul Internațional al Muncii, se arată că tinerii manifestă, în proporții de masă, instabilitate, absenteism, nonșalanță etc. Desigur, trebuie să precizăm că este vorba de tinerii din societatea occidentală în rîndul cărora s-a ajuns la recordul, neomologat încă drept absolut, de șapte milioane de șomeri.

Astfel, a apărut o categorie nouă, a „studenților prelungiți" (care preferă să rămînă repetenți, în loc să bată la porțile închise ale societății), precum și alta, la fel de nouă, a „adolescenților întîrziați", adică tineri menținuți în subsidia părinților din aceleași motive. Explicînd, cu o sinceritate salutară, strîmbătatea societății de consum, documentul reliefează lupta rapace între generații care își încrucișează armele nu în virtutea apărării unor principii, ci a dreptului elementar la existență. Citez : „adulții îi consideră pe tineri ca niște concurenți periculoși, pe care e mai bine să îi știi, cu gelozie, departe de orice rol social". În această perspectivă, absenteismul, nonșalanța și instabilitatea capătă o dimensiune perfect relevantă.

ELEFANTUL ALB

Expresia „elefantul alb", cu largă circulație în presa britanică, semnifică ceva ieșit din comun și piperat în mod corespunzător. Un proiect îndrăzneț, care presupune un sever efort financiar, este un „elefant alb". „Concorde", pasărea franco-britanică, a fost și este un elefant alb. Tunelul pe sub Canalul Mînecii era să devină, în ianuarie 1975, un elefant alb, dacă lirele și francii nu s-ar fi angrenat într-o dramatică incoerență exact cînd concertarea era condiția tuturor lucrurilor.

De curînd, sir Horace Cutler, președintele Marelui consiliu londonez, a susținut, în fața Federației britanice a construcțiilor civile, proiectul construirii unui pod, care să lege bătrîna insulă de bătrînul continent. El a încercat să demonstreze că, pe baza experienței cîștigate în construcția marilor platforme petroliere, un pod este mai ușor de construit decît un tunel. Apelînd la cifre, adversarii proiectului au catalogat însă construcția drept un elefant alb, la fel de alb ca și tunelul... Așadar, singurul elefant în viață, devenit însă gri în urma umflării sîngeroase a prețului de cost, rămîne Concorde care, totuși, zboară...

RADU BUDEANU ■

ESCALE ÎN STATELE UNITE MEXICANE (II)

Orașul și cetățenii săi

Este foarte greu să te decizi asupra căror impresii să stărui mai întîi în numai cîteva pagini de însemnări, reunite sub acest titlu, după ce ai avut înaintea ochilor panorama luminoasă, mirifică a unei metropole de mărimea capitalei mexicane (circa 12 milioane de locuitori potrivit unor evaluări recente), și încă în cea mai frumoasă noapte a sa, cea a fiestei naționale care scoate în stradă întreaga populație, într-un carnaval pitoresc, multicolor și multisonor, neîntîlnit, pesemne, la aceste proporții nici pe alte paralele latino-americane, după ce ai admirat într-un amurg fierbinte somptuosul și distinsul oraș cu binemeritatul nume de Villahermosa (Orașul Frumos) asaltat de abundența vegetației tropicale, pentru ca apoi pînă spre miez de noapte să rătăcești pe aleile parcului-muzeu spre a face cunoștință — vedere vesele alaiuri cu lotcile de pe apele sale, nelipsite de cîntecul răsunător al mariacilor acompaniat la ghitare și la popularul instrument marimba, ca și de miresmele insulelor plutitoare de flori cu care vînzătoare în veșminte tradiționale de sărbătoare te îmbie la fiecare... val.

Ne-am bucurat și noi, grupul de ziariști români care am fost oaspeții de o după-amiază și o seară ai acestui oraș, de toate splendorile pentru care mai toți turiștii sosiți la Mexico includ chiar în itinerarul cel mai rapid și o fugă pînă la Hochimilco. Cu o ambarcațiune acoperită, ca un baldachin plutitor, pe frontiscipiul căreia era scris din flori „Bienvenida Rumania" am străbătut și noi canalele în acordurile unui „cîntec pentru oaspeți stimați", am poposit în micile piețe de flori și bazare de ceramică, căci Hochimilco este și un oraș al artizanilor și cultivatorilor de flori vestiți în tot Mexicul, i-am remarcat din mers animatele „pulcherii", localuri ieftine, de petrecere, foarte solicitate mai

Cîștigătoarele concursului „Cea mai frumoasă floare" într-o plimbare pe canalele orașului Hochimilco.

la lumina lunii sau a lanternei — cu miraculoasa cultură La Venta, binecunoscută în lume mai ales prin celebrele capete uriașe de olmeci în care unii pasionați pentru paleoastronautică au văzut prezența sigură a extratereștrilor și după ce, de asemenea, în capitala Yucatanului, Merida, cu aerul său de bazar și străzile numerotate ca la New York, ai întîlnit la tot pasul pe urmașii mayașilor și le-ai ascultat într-un spectacol de neuitat răscolitoarele cîntece „Pelegrina" și „Caminante" (Să mergem, să mergem, băieți, că soarele apune în curînd...).

După toate și cu toate acestea vom poposi într-un mic orășel-satelit al capitalei mexicane, aflat la nici o oră de mers cu mașina, Hochimilco, nume de r zonanță în vechea istorie precolumbiană, printre locuitorii căruia se numără încă destui descendenți ai vechii și glorioasei populații nahuatl, care și acum își păstrează limba și fascinantele tradiții. Hochimilco, datorită pitorești lor sale canale de pămînt (190 km lungime) care pornind din centrul orașului se pierd printre lanuri de porumb și livezi cu palmieri și arbori de piper, mai este supranumit și Veneția Mexicului, metaforă justificată dacă avem în ales în zilele de duminică, i-am apreciat străzile de o mare „limpieza" (curățenie). Nu aceste ipostaze vizibile cu ochiul liber, ca să spun așa, mă îndeamnă cel mai mult să consemnez popasul în mica așezare de la porțile uriașei metropole, ci capacitatea acestui oraș de a-și consolida o identitate edilitară și civică proprie, în care seculara tradiție să-și regăsească vitalitatea și culoarea în acord cu cuceririle progresului contemporan în promovarea căruia e angajat întregul popor mexican.

Hochimilco reușește această performanță atît datorită unei administrații foarte energice cît și a inițiativei cetățenești de-a dreptul exemplare din cele 17 cartiere, cîteva colonii (un fel de cvartaluri) și 15 sate cîte compun această așezare de 200 000 suflete. Deși oraș-dormitor în bună parte, cum sînt definite de către sociologi localitățile urbane de navetă, Hochimilco beneficiază de întreaga ambiție patriotic-locală a fiilor săi, indiferent dacă aceștia își cîștigă existența aici, în unitățile productive, agricole sau meșteșugărești, de mică industrie, sau la întreprinderile și instituțiile de capitală. Viața lor civică se desfășoară în conlucrarea cetățenească a asociațiilor de vecini, în acțiunile gospodărești la care iau parte în număr foarte mare, mii și mii de oameni, de la copii la cei virstnici. Am citit în publicația periodică editată de administrația locală „Ehecatl" reportajul ultimei reuniuni a „Asociației vecinilor" și a altor comitete obștești desfășurată în primăvara acestui an sub deviza „Soluția sîntem toți", cu participarea a 4 000 de cetățeni de toate categoriile sociale, un veritabil forum gospodăresc. Președintele acestei organizații obștești a vecinilor este un distins om de cultură, doña Dolores Oemedo de Patiño, directoare de muzeu, prietenă a marelui pictor Diego Rivera, de la care deține multe pînze de seamă din toate perioadele, între care și ultimele lucrări realizate înaintea morții de acum 20 de ani, colecționară a unor capodopere de ceramică din toate vechile culturi precolumbiene — mayasă, aztecă, toltecă, olmecă, cicimecă etc. O vizită la reședința sa, într-un adevărat sanctuar al culturii, prima clădire în stil colonial construită aici în urmă cu 400 de ani, ne-a dezvăluit filosofia cu adînci rădăcini în istoria Mexicului în numele căreia această femeie înțelege să se pună fără istovire în slujba obștii, omniprezentă la cele mai diferite manifestări, de la acțiunile cetățenești constructive la tradiționalele sărbători ale florilor, ale frumuseții, la serbările școlare sau la întrecerile sportive.

Tot o femeie este și primărița, delegată a șefului departamentului districtului federal, profesoara Aurora Arrayales Sandoval, om politic cu experiență, care a deținut funcții la nivel înalt în ierarhia organizatorică a partidului de guvernămînt, Partidul Revoluționar Instituțional, ce se dovedește în noua sa ipostază un priceput pedagog în materie de viață socială și simț gospodăresc. A fost o adevărată încîntare pentru noi să constatăm că această femeie cu figură tipică de om al catedrei, distinsă, cu o ținută impunătoare, învăluind oamenii într-o privire totdeauna generoasă, tandră și respectuoasă, se bucură de popularitate și stimă din partea oricărui cetățean întîlnit în drumul nostru. Cu toate că și aici oamenii au de înfruntat acele dificultăți firești pentru o țară în curs de dezvoltare, care își făurește cu atîta ardoare progresul, efortul lor de a-și face viața de fiecare zi tot mai civilizată apare foarte pregnant. Grija pentru cultură, pentru carte e de-a dreptul impresionantă nu numai prin cinstirea de care se bucură școala în genere, deopotrivă profesorii și elevii, ci toate instituțiile care pot contribui la dezvoltarea personalității umane : casa de cultură, totdeauna foarte animată, găzduind expoziții, concerte, spectacole de marcă la nivelul celor din capitală, Centrul Ceremonial Cuauhtémoc, centrul sportiv, alte instituții cu caracter cultural-sportiv. „Fiecare duminică o surpriză" — se intitulează inițiativa activului casei de cultură de a oferi săptămînal adevărate sărbători ale spiritului, la succesul cărora își dau concursul, pe lîngă diferite formații artistice locale — echipe de dansuri, orchestra de copii, grupuri de cîntăreți — unele instituții culturale de primă mină precum ar fi orchestra simfonică din Mexico. Aproape că nu e lună care să nu fie dominată de o sărbătoare tradițională — concursurile pentru cele mai frumoase flori și cele mai frumoase fete, ziua mamelor, omagierea unor mari figuri ale istoriei și culturii mexicane a căror viață sau activitate sînt legate de aceste meleaguri. Pe scurt, se poate cu luare-aminte remarca ambiția nobilă de care este însuflețit tot cetățeanul acestei așezări de a face din Hochimilco una din mîndrele cărți de vizită ale orașelor mexicane.

NICULAE STOIAN ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Vulcanii — leagăn al vieții pe Terra?

Descifrînd tainele transformărilor chimice care au avut loc pe Pămînt în urmă cu miliarde de ani, oamenii de știință speră să poată ridica definitiv vălul care acoperă misterul originii vieții. O idee originală a fost avansată recent, pe acest drum încă fascinant, de Institutul de cercetări cosmice al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Dintre ipotezele încercînd să explice apariția vieții pe planeta noastră, teoria care a rezistat, practic, la proba timpului este cea aparținînd savantului sovietic Aleksandr Oparin. Teorie ce se întemeiază pe principiul continuității, al transformării progresive a materiei anorganice în compuși proteici. Dar cum s-a desfășurat acest proces, ce reacții chimice au avut loc pe Terra în urmă cu aproximativ patru miliarde de ani, ce a condiționat aceste transformări — iată o serie de întrebări la care nu există încă răspuns. Cea mai plauzibilă ipoteză în explicarea apariției vieții pe Pămînt este considerată în aproape toate mediile științifice, și deci acceptată ca atare, următoarea : în urmă cu miliarde de ani, atmosfera terestră conținea, în afara carbonului, cantități notabile de hidrogen, metan și amoniac. Sub acțiunea descărcărilor electrice și a ultravioletelor solare, în atmosferă s-au format diverși compuși organici. Ploile abundente ce au căzut în acea perioadă au purtat noile combinații în Oceanul mondial, unde s-au acumulat și au servit ca bază apariției sistemelor primare de viață. Toate cunoștințele acumulate pînă în prezent în acest sens par să confirme ipoteza enunțată. O întrebare rămîne însă deschisă, dincolo de acceptarea sau neacceptarea teoriei : compoziția atmosferei terestre era, într-adevăr, aceea pe care o presupun savanții ? Întrebarea se dovedește cu atît mai îndreptățită cu cît cercetările ultimilor ani au arătat că această supoziție nu se potrivește întru totul cu noțiunile cosmogonice contemporane. Savanții apreciază, mai ales, că este dificil de admis că în acel timp îndepărtat atmosfera Terrei ar fi putut conține cantități atît de considerabile de hidrogen și amoniac.

Constatări de felul acestora au îndemnat oamenii de știință să caute ca punct de plecare pentru sinteza de compuși organici în etapele de început ale dezvoltării planetei alte surse, extraatmosferice. Cele mai favorabile condiții pentru formarea și acumularea compușilor de carbon anticipînd viața sînt reunite în timpul erupțiilor vulcanilor submarini și în sursele termale, afirmă colaboratorii Institutului de cercetări cosmice al Academiei de Științe a U.R.S.S. De ce oare vulcanii ? Activitatea vulcanică este considerată ca unul din „atributele" istoriei geologice a Terrei. Produsele erupțiilor vulcanice conțin substanțe ca amoniac, metan, hidrogen, oxid și bioxid de carbon. Or, plecînd de la aceste combinații, se poate explica științific formarea unor combinații chimice care au precedat moleculele organice compuse : acidul prusic și diverse aldehide, care, migrînd de la o zonă de mari temperaturi în oceanul ce acoperea vulcanii submarini, au putut declanșa reacțiile de sinteză pentru o serie de molecule fundamentale în biochimie. În sprijinul verosimilității unei asemenea teorii vine și faptul că, fiind mult mai numeroși decît cei de la suprafață, vulcanii submarini au jucat un rol esențial în evoluția compușilor organici.

Se înțelege de la sine că o asemenea ipoteză, cu totul nouă pentru știință, trebuie verificată cu multă atenție. Pornind de la acest principiu, savanții sovietici au studiat compoziția gazelor și a apelor termale existente în regiunile vulcanice active Kamciatka și Insulele Curile. Ei au stabilit cu certitudine că vulcanii sînt veritabili generatori de compuși organici. Mai interesant este faptul că posibilitatea formării moleculelor organice fundamentale în mediu vulcanic submarin a fost verificată de cercetători și în laborator, unde au fost simulate diferite etape ale erupției unui vulcan. Un tub de cuarț, prin care trecea un amestec de metan și amoniac în proporțiile naturale cunoscute după erupțiile vulcanilor, servea drept coș vulcanic. Experiențele s-au desfășurat la o temperatură de 1 000—1 200 grade Celsius, în prezența unor vapori de apă excedentară. Pentru ca vulcanul să fie cît mai „adevărat", s-a pus în tubul de cuarț lavă vulcanică, îndeplinind funcția de catalizator. Rezultatele primelor experiențe s-au dovedit încurajatoare : în timpul erupțiilor artificiale au luat naștere molecule importante pentru sinteza proteinelor, de felul acidului prusic (compus-cheie în sinteza moleculelor organice complexe), aldehidelor etc. De notat că în aceste experiențe, așa cum se întîmplă și în regiunile cu activitate vulcanică intensă, au fost descoperite importante cantități de hidrocarburi în produsele finale.

Indiferent dacă noua ipoteză privind apariția vieții pe Pămînt se va dovedi mai puternică sau nu decît cea acceptată în prezent, indiferent dacă aerul va fi detronat sau nu din calitatea de mediu al apariției vieții pe Pămînt, rezultatele experiențelor savanților sovietici confirmă faptul că cercetările în domeniul chimiei organice pot contribui într-un mod substanțial la soluționarea problemelor fundamentale ale științelor naturale moderne.

MONDO UMANO ?

Birurile epocii moderne

Într-o singură zi a lunii noiembrie au fost transmise trei mari știri despre racolarea de specialiști străini din țările în curs de dezvoltare, în particular, și despre condiția imigrantului, în general. Iată-le conținutul în rezumat : 1. Un raport statistic elaborat de autoritățile din Egipt și prezentat O.N.U. arată că racolarea de specialiști egipteni de către unele cercuri de afaceri din S.U.A. și din alte țări occidentale cunoaște proporții amenințătoare pentru viitorul acestei țări. Dacă în urmă cu zece ani circa 35 la sută din specialiștii egipteni se angajau peste hotare, anul trecut ponderea lor s-a ridicat la 80 la sută. Revista „Rose Al Youssef" arată că în timp ce specialiștii egipteni sînt racolați peste hotare, economia Egiptului are o acută nevoie de ingineri și tehnicieni ; 2. 150 de delegați reprezentînd interesele a 200 000 de muncitori imigranți spanioli din Germania federală s-au întrunit la 5—6 noiembrie a.c. la Kassel. Ei au luat o atitudine comună împotriva discriminărilor de tot felul la care sînt supuși muncitorii imigranți spanioli și de alte naționalități la locurile de muncă, dar și în viața socială ; 3. Ultima știre se referă la concluzia unui colocviu asupra sănătății muncitorilor imigranți, desfășurat între 31 octombrie — 4 noiembrie a.c. la Cavtat (Iugoslavia) : muncitorii imigranți sînt de trei ori mai susceptibili de a se îmbolnăvi și de a fi victime ale accidentelor de muncă decît autohtonii. Faptul se datorează îndeosebi subalimentării, insalubrității condițiilor de locuit și dificultăților de limbă. La bărbați maladiile cele mai frecvente sînt cele cardiovasculare, iar la femei bolile sistemului locomotor. Concluziile aparțin celor 200 de experți, reprezentînd 40 de țări, care au luat parte la colocviul amintit, organizat sub egida Biroului Internațional al Muncii (O.I.M.) și a Organizației Mondiale a Sănătății (O.M.S.).

Dar să revenim la racolarea specialiștilor străini și la alte date semnificative : peste 46 la sută din personalul spitalelor britanice s-a născut peste hotarele acestei țări ; cei 14 000 de medici indieni care își practică meseria în statele occidentale ar fi suficienți pentru a satisface nevoile actuale (la standardul internațional de un medic la 1250 locuitori) ale celor trei mari orașe indiene — Calcutta, Bombay și Madras ; în Canada fiecare al treilea medic e străin, în S.U.A. fiecare al cincilea, în R.F.G. fiecare al 20-lea. Dacă în aceste țări capitaliste dezvoltate cheltuielile pentru pregătirea unui medic se ridică la circa 50 000 de dolari, pentru țările în curs de dezvoltare, în care ei s-au pregătit, cheltuielile sînt mult mai mari, iar golul lăsat de plecarea lor nu face decît să accentueze o situație care prin însești datele ei primare era dramatică. Așa se face că această polarizare proeminentă a resurselor științifice, tehnice antrenează proliferarea unor maladii, greutăți și dificultăți în diverse sectoare, de care țările de baștină (aceleași care au suferit enorm de pe urma asupririi coloniale și aceleași care au investit enorm pentru a-și pregăti specialiștii necesari depășirii condiției de înapoiere) suferă într-un grad tot mai mare. Sînt practici ce nu constituie un ajutor, cum pretind apologetii (a se citi profitorii) lor, ci, dimpotrivă, o piedică serioasă în activitatea acestor popoare pentru propășirea și bunăstarea lor. Sînt biruri în variantă modernă.

PETRE NICOLAE ■

După război, mulți viteji se-arată!

Am citit zilele acestea în ziarele noastre comentariile stîrnite de înfrîngerea rușinoasă de la București în meciul de fotbal România — Iugoslavia. Nu contest că motivele *sfintei mînii* erau suficiente pentru ca peniţele să fiarbă, să devină, în sfîrșit, acidulate și curajul, multă vreme ascuns cine știe în ce cută de suflet, să-și facă apariția în cele din urmă. Vin și vă întreb : ce fel de curaj este acesta care se ivește exact în momentul în care totul este pierdut ? Se rostesc destul de tîrziu, din păcate, temerile iscate de meciul pierdut la Madrid pentru a nu *„demoraliza"* gingașele suflete ale *„marilor"* noștri jucători care, vedeți dumneavoastră, ar fi fost *demobilizați* dacă li s-ar fi spus adevărul gol-golut, și anume că nu sunt pregătiți pentru a susține un meci cu o miză atît de mare cum era cel de la București. *Antrenamente secrete*, cu porțile închise, un tam-tam publicitar cu prilejul venirii lui Ștefan Covaci la echipa României acum doi ani, declarații de genul *„numai o minune poate să ne facă să ratăm calificarea !"*, o îngîmfare prostească amintindu-ne de ceea ce pățiseră adversarii noștri la Belgrad cu cîteva luni în urmă, din aceleași pricini, iată atmosfera în care s-au desfășurat pregătirile *tricolorilor*, care de orice se pot văita, în afară de faptul că nu au fost sprijiniți material și moral de toată suflarea românească. Despre felul în care s-au prezentat acești *reprezentanți* ai culorilor noastre s-a comentat destul pînă acum, așa încît n-o să mai insist. Aș vrea să scriu cu răceală, fără nici o patimă, despre ceea ce ne doare. Pentru că ne doare pe toți această înfrîngere poate mai gravă decît altele suferite pe terenuri străine, la scoruri mai mari.

Despre vina Federației de fotbal s-au spus foarte puține lucruri și nu s-a pus degetul pe rană. Ca unul care am făcut parte din Biroul Federației de fotbal pentru scurt timp și care a plecat prin demisie din acel loc, dîndu-și seama că nu se poate face nimic, pot să afirm cîteva lucruri cu mîna pe inimă. Sigur că de vină este și Ștefan Covaci, despre care eu nu am avut niciodată o părere prea bună pentru că prea e **causeur**, prea zîmbește frumos la televiziune și e prea politicos cu niște indivizi care cred că au numai drepturi, nu și datorii. Că el a fost dat afară de la echipa națională odată, după o înfrîngere cu 1—7, știe toată lumea. Ștefan Covaci a avut toate posibilitățile ca să fie omul care putea să schimbe ceva. Avea și mijlocul de a o face fiind vicepreședinte al Federației de fotbal, dar n-a făcut-o pentru că a crezut că numai cu *diplomația* poate să rezolve gravele probleme, foarte vechi dealtfel, din fotbalul nostru. Cîțiva oameni din acel Birou federal din care am făcut parte l-au spus deschis de la început că misiunea lui e foarte dificilă și că trebuie lucrat cu fierul roșu. El a fost de acord cu asta, dar nu a mers nici măcar pînă la jumătatea drumului. Federația de fotbal a știut că sportul atît de iubit în România este trucat de către arbitri și jucători mult prea cointeresați, de conducători de club care au deturnat fonduri cu seninătate pentru a plăti aceste fraude făcute, uneori, în văzul lumii. Dar, în afară de a trimite în fața organelor penale cîțiva arbitri, iertați în cele din urmă, Federația de fotbal nu a luat apărarea antrenorilor cu personalitate care au vrut să impună jucătorilor o disciplină de fier. Antrenori precum Coco Dumitrescu, Traian Ionescu, Blujdea și Teașcă au fost scoși cu tam-tam de la cluburile lor și lăsați pe drumuri, pur și simplu, fără ca Federația, care se lăuda că merge pe un drum nou, să-i apere. Acest organ a dictat suspendări pe care tot el le-a ridicat fără nici o motivare (vezi cazurile Sătmăreanu II, Lupău, Beldeanu), infirmîndu-se astfel pe sine. Aceeași Federație a dovedit o slăbiciune intolerabilă față de cazurile cele mai strigătoare la cer în ce privește vînzările și cumpărările de meciuri. Sigur că probele erau foarte greu de produs întrucît nimeni nu face ticăloșii la lumina zilei, în văzul lumii, dar meciurile trucate au fost semnalate de presa noastră (o parte a ei), dar Federația s-a făcut că nu citește aceste articole cînd putea să ia măsura de a elimina din campionat și pe cei care au vîndut puncte și pe cei care au cumpărat puncte. Ajungînd aici, vreau să spun că, în special, presa de specialitate, controlată, ce-i drept, la sînge, de Federația de fotbal și de C.N.E.F.S., n-a suflat nici un cuvînt în toate cazurile scandaloase. Nu s-a suflat nici un cuvînt, de asemenea, atunci cînd formula campionatului a fost schimbată peste noapte printr-o decizie care ne-a uluit pe toți. Dilatarea numărului de echipe a dus la un fotbal fără fotbaliști, la partide mediocre și deci la degradarea acestui sport. Unde erau aceste condeie înfocate care astăzi ard hîrtia sub slova lor vehementă ?

Au existat, din fericire, cîțiva oameni *„înfierbîntați la minte"* care au mers pînă unde au putut cu demascarea putregaiului din fotbalul nostru care e destul de vechi, dar ei, acești oameni, au fost numiți cînd *ziariști de scandal*, cînd publicațiile care voiau să facă lumină în această problemă au fost demascate ca *gazete-pistol*. Cît de eronată a fost o asemenea poziție nici nu mai încape discuție, așa că sîntem de acord, trebuie s-o luăm de la capăt, să facem lumină în fotbalul nostru, să găsim oameni capabili, cinstiți și energici, dar cît va ține acest curaj ? Cîteva săptămîni ! Și o să vedem parcă iar jumătățile de măsură, iar compromisurile, iar tămîierea. Și totul în numele *sfinților interese* ale *fotbalului românesc* care nu poate fără vedete ca Dumitru care, la ciubul lui, nu mai face de mult antrenament (vezi gazeta *Apărarea patriei*), socotind că talentul poate fi ținut numai cu numele și nu cu munca de zi de zi. Vreau să-i întreb pe diriguitorii fotbalului craiovean : și-au dat oare demisia din funcția pe care o dețin după meciul „U" Craiova — Dinamo Moscova ? Și vreau să le spun și de ce : pentru că, prin îngăduirea alungării lui Teașcă de la cîrma acestei echipe care anul trecut putea să cîștige campionatul și anul acesta să facă o bună figură în fotbalul românesc, a ajuns în halul în care a ajuns, tocmai pentru că niște oameni care poartă asemenea răspundere au îngăduit să aibă dreptate o șleahtă de bețivani în locul unui om cu multe păcate, dar care, pe unde s-a dus, a arătat că știe să construiască echipe. Același lucru s-a petrecut și la Arad, și la Reșița, și mai demult la București, cu Traian Ionescu ! Peste tot *familiuțele* de alcoolici și puturoși au trecut peste cadavrele antrenorilor lor. Nu știau aceste condeie vehemente de astăzi de cazurile Beldeanu, Zamfir (Steaua), nu știau de cazul Coman ? Ce lucruri comice se pot întîmpla într-un fotbal ca al nostru ! Să te-mbeți, să bați responsabili de restaurante, ca în cazul lui Zamfir, și să-mbraci tricoul național în aceeași săptămînă, după ce 25 000 de oameni au cîntat *Trei culori cunosc pe lume !* Nu știa tovarășul Marin Dragnea unde bea Zamfir? Nu știa tovarășul Ștefan Covaci ce drăgălășenii face *copilul său de suflet* ? Nu mai exista extremă stîngă în țară de talia acestui derbedeu (recunosc : un mare jucător!) După cum se vede, o stranie concepție despre *moralitate* îi scutește pe unii fotbaliști de orice respect, din moment ce comportările unora sînt incalificabile. Nu știa conducerea echipei *Steaua* că antrenorul Jenei n-are nici un fel de autoritate asupra jucătorilor săi și că această echipă care a oferit șase jucători naționalei noastre se degradează văzînd cu ochii tocmai pentru că nu există o mînă de fier care să-l sileacă și pe faimosul Liță să catadicsească să mai alerge puțin și el la antrenament ? Știa cu siguranță, dar această slăbiciune a conducătorilor de club este generală și constituie cauza majoră a înapoierii fotbalului nostru. Și atunci, de ce să plîngem pe ruinele celor care pun înfrîngerile pe seama „norocului" și a altor cauze necunoscute ?

Să ne oprim deocamdată aici. Povestea-i lungă și trebuie s-o luăm de la capăt, cu nume și date. Așa că, dacă o să aveți răbdare, nu ne citiți noaptea...

EUGEN BARBU

Fotbalul românesc într-o oră și jumătate a adevărului

Început într-o apoteoză care a inclus un public puternic animat de gustul victoriei, o vreme de-a dreptul superbă, un protocol mișcător pînă la limitele extreme ale emoției generale, produsă de zecile de mii de voci care intonau spontan noul nostru imn național, meciul dintre reprezentativa României și cea a Iugoslaviei avea să se sfîrșească într-o tristețe unanimă, puternic contrastantă cu minutele de exuberanță în care debutase, și care atinseseră culmi inimaginabile îndată după minunatul gol înscris, la scurt timp după fluierul inițial al arbitrului belgian Delcourt, de către Vigu.

Acum (cînd scriu acest comentariu), după consumarea celor 90 de minute de joc, îmi dau seama de faptul că jocul de duminică a fost — pentru a-i găsi adevărata semnificație întrevăzută, de ce să n-o spunem ?, mai de toată lumea preocupată de fotbal — proba de foc a sincerității din lumea acestui joc practicat la noi.

Acum, cînd armistițiul, volens-nolens acceptat, dintre presă, opinia publică și conducerea tehnică a federației a luat sfîrșit, iată, o putem spune răspicat, meciul a dezvăluit, total, compromisul în jurul fotbalului românesc. Acea oră și jumătate de adevăr, la care am asistat, desigur cea mai chinuitoare oră și jumătate trăită vreodată la noi pe un teren de fotbal, ne-a făcut să parcurgem toată gama stărilor afective de la speranță și încredere, pînă la teamă și resemnare. Și aceasta în condițiile în care aveau să se înscrie nu mai puțin de 10 goluri, cifră de-a dreptul fantastică pentru o întîlnire internațională între reprezentative naționale, 10 goluri dintre care 6 (șase) în poarta tricolorilor noștri !

Desfășurarea cronologică, succesiunea scorului, ruleta nestatornică a șanselor, sarabanda ocaziilor și ratărilor, de ambele părți, angajările și fuga sau incapacitatea de angajare fizică și psihică, confruntarea individuală dintre jucători și cea de ansamblu, cu rezolvările atît de surprinzătoare pe care le-am văzut (cele mai multe umilitoare pentru jucători ca Dumitru, Moraru, Sătmăreanu și Cheran), s-au adunat ca o avalanșă de ploaie rece, peste capetele încinse de nădejdi ale publicului, iar cînd s-au risipit, și ochii ni s-au pironit pe tabela scorului, care constința realitatea de care ne-am temut, am înțeles că ora atît de aminată a adevărului a sosit.

Care este acest adevăr ?

Unul știut, dar nemărturisit ori spus cu un sfert de glas, ca nu cumva vraja cea falsă, atît de bine întreținută de ani și ani de zile în fotbal, să nu se destrame : cel mai popular sport de la noi este grav afectat prin lipsa de realism și loialitate față de adevăr. În relațiile club-jucător, club-antrenor, în corpul de arbitri, în regulamentul de transferări, în promovarea sau nepromovarea celor merituoși, în formulele de desfășurare a principalelor competiții, ca și ale celor care le secondează. S-a dovedit, și de această dată, că între dorințele noastre și posibilitățile de moment ale fotbalului există un mare, un decisiv decalaj. De aceea n-am prezentat cea mai bună formație posibilă, adoptînd atît de riscata soluție a numelor consacrate, acceptînd atît de neprincipiala cocoloșire a greșelilor, mergînd pînă la fetișuri de genul celor care proclamă că o echipă care a cîștigat o dată, într-un moment de excepție, nu trebuie schimbată, admițînd chiar ca, după o înfrîngere ca aceea de la Madrid, să ne facem a nu vedea slăbiciunile formației, tămîind mai mult decît criticînd. De prea multe ori sufocați de calendarul internațional, am aminat punerea în discuție a problemelor reale ale fotbalului nostru (încercată de revista noastră în cîteva ocazii) ca nu cumva „vedetele" acestuia să sufere, să fie lezate, șocate psihic. Dar, oare, a cui este echipa națională ? A federației ori a C.N.E.F.S.-ului ? Este a mulțimii de spectatori și opinia publică trebuie să dezbată, așa cum dezbate legile țării, și problemele echipei reprezentative. La noi s-a recurs la antrenamente secrete, la comunicate, în locul știrilor exacte, în locul confruntărilor de opinii. Acum sîntem, în schimb, șocați cu toții, văzînd cum, pe propriul nostru teren, pierdem în fața unei formații tinere, fără experiență, cu numeroase carențe în jocul apărării, pe care nimeni nu s-a priceput să le exploateze. Beneficiind de deschiderea scorului, în chiar primul minut, scăpăm momentul cheie al meciului, sîntem egalați și conduși, revenim în minutele de respiro ale adversarilor, egalăm și conducem cu 3—2, la pauză, ratăm și cel de-al doilea moment psihologic, ajungînd să fim conduși cu 4—3, egalăm iarăși și tot nu putem prinde cel de-al patrulea prag al jocului, care ni se oferă, primim două goluri consecutive, fără drept de apel.

O întîlnire soldată cu 10 goluri poate părea splendidă, dacă n-ar fi la mijloc soarta fotbalului nostru, dar ea a fost de fapt tristă, pentru că numărul de puncte a reflectat nu calitățile jucătorilor, ci, lipsurile lor și ale echipei. Deși oaspeții erau și ei vulnerabili, spre deosebire de echipa noastră ei au beneficiat de 3—4 fotbaliști de valoare certă, în jurul cărora s-a cristalizat capacitatea de luptă a celorlalți componenți ai formației, unanima dorință de victorie. Și iată cum, în vreme ce noi ne-am străduit să nu deranjăm susceptibilitățile unora ca Dumitru, mai ales, pe care antrenorii cu greu s-au decis să-l înlocuiască, dar și pe ale altora, presupuși mai modești dar, mă rog, tot susceptibili, iugoslavii au avut tăria și inteligența de a învăța ceva din înfrîngerile suferite în primele două partide, devenind acum principalii favoriți ai grupei a VIII-a. Ei au renunțat la vedete și au recurs la tineri, apreciind, în mod just, că este de preferat să riște cu o astfel de echipă, decît să piardă cu cealaltă. Dincolo de obișnuitele explicații de la sfîrșitul meciului solicitate tovarășilor din conducerea mișcării sportive și din federație una se impune cu toată franchețea și ascuțimea : îndrăzneala de a-ți privi slăbiciunile și forța de a renunța la notorietatea onomastică în favoarea sincerității, a angajării unor forțe proaspete, capabile să-și dăruiască nu cărțile de vizită, cît mai cu seamă puterea de luptă, ambiția, maturitatea profesională, capacitatea fizică bine pusă la punct, în antrenamente serioase, să lupte fără menajamente pînă la epuizare. Și încă una : ideea că vremea fotbalului bazat pe apărare a trecut, că a sosit timpul jocului ofensiv, în care totul este să poți înscrie mai multe puncte decît cele primite. Oaspeții au „riscat" această tactică, compensînd ezitările compartimentului defensiv cu jocul de ansamblu, plin de dăruire, al întregii echipe. Să ne amintim de cîte ori și, mai ales, în ce fel. au participat la atacuri fundașii și mijlocașii Boljat, Trifunovici, Stojkovici, Hatunici, să ne reamintim efortul extraordinar al lui Nikolici, la un moment dat cel mai bun de pe teren, schimbat totuși de antrenori, dar numai în acel moment în care excelentul internațional își dăruise toată capacitatea sa de luptă echipei ! Să ne reamintim excepționala prestație, ca jucător și căpitan de echipă, a lui Surjak și s-o comparăm cu aceea a lui Dumitru, care, în loc să încerce să devină, așa cum i s-a sugerat atît de cald și bărbătește într-o avancronică (rămasă probabil necitită de el), căpitanul echipei care a dus fotbalul românesc în Argentina, la turneul final, a preferat să evolueze ca într-un meci de campionat oarecare, a pasat greșit, s-a mișcat greoi și neinspirat, n-a condus echipa, ci și-a tirit doar picioarele-i obosite de lipsa de pregătire fizică și de o infatuare îndelung gîdilată. Să-i cerem lui Ștefan Covaci să mediteze asupra punctului de vedere potrivit căruia nu s-a comportat, nici un moment, ca vicepreședinte al federației de fotbal, ci ca un antrenor oarecare, că nu a încercat să influențeze, prin acte de conducere reală și de control exigent, bunul mers și îndreptarea soccerului nostru, pe alte căi. Avea și calitatea s-o facă, și datoria. Susțin că selecționata noastră s-a lăsat cuprinsă de înfumurare după obținerea celor patru puncte, din primele două partide, și că, la Madrid, acest fapt a apărut evident, mai ales după ce spaniolii nu reușiseră să deschidă scorul, compatrioții noștri gîndind, desigur, că jocul la meci nul este șansa lor sigură. Ei s-au considerat egali adversa-

rilor lor, ignorînd evidenta diferență de tehnică individuală, mobilizarea psihică a acestora, efortul insistent depus în atac fiind permanent încurajați în acest mod eronat de a gîndi și așteptînd totul de la confruntarea cu iugoslavii. Ceea ce am văzut duminică nu a semănat deloc cu ceea ce așteptam, cu ceea ce impunea întîlnirea aceasta, care a evidențiat starea atît de gravă din fotbalul românesc. Un joc la întîmplare, în care orice era posibil. Chiar și menținerea lui Dumitru, Moraru și Cheran în teren, cu toate că toți trei fuseseră, tot timpul, în afara jocului, la discreția hazardului și a adversarilor direcți ori a celor ocazionali (oaspeți excelînd în schimbul de locuri, în capacitatea de a se adapta jocului de trecere din apărare în atac fără a se lăsa obsedați de scor).

Părerea cu care închei acest nedorit dar atît de stringent, necesar comentariu este aceea că echipa de duminică a murit și că o alta trebuie să se nască. Dacă nici experiența aceasta nu ne va folosi, dacă nu vom începe, de îndată, construirea — da, construirea — nu numai a unei alte echipe reprezentative, ci și reconstrucția fotbalului nostru pe baze și criterii noi și ne vom mărgini la luptele surde dintre și din formațiile de club, peste doi, peste patru, peste cîne știe cîți ani ne vom regăsi din nou pe aceleași poziții de astăzi, privind cu tristețe nepătrunsă la cei care ne-o vor lua înainte. Cu alte cuvinte, nu ne vom dovedi dragostea pentru fotbal. De ani de zile, ca urmare a unei selecții care nu a ținut seama de criterii obiective și în primul rînd de dotarea fizică a fotbaliștilor, de volumul și calitatea pregătirii lor la antrenamente, prezentăm în teren sportivi handicapați din start. Duelurile înaintașilor noștri Crișan, Zamfir, Iordănescu și chiar Dudu Georgescu, ca să nu mai vorbesc despre Dumitru, cu masivii și atleticii lor adversari direcți nu puteau să se sfîrșească decît în favoarea acestora. Surplusul de tehnică, de voință, prin care s-ar fi atenuat, eventual, acest handicap, nu s-au făcut resimțite la jucătorii noștri. Oare printre tinerii fotbaliști nu evoluează sportivi cu un bagaj corespunzător, care pot fi urmăriți selecționați și pregătiți să devină jucători utili echipei reprezentative ? Dacă n-am fi avut atîtea exemple în trecut de fotbaliști-atleți, ne-am îndoi poate de adevărul afirmațiilor noastre. Cînd datele biologice ale tineretului din țară indică creșteri permanente și cînd în alte discipline apar sportivi care se impun pe plan mondial, cum putem aprecia faptul că la fotbal ajung doar pigmeii ?

Asupra acestor probleme, ca și a altora, este, în sfîrșit, cazul să medităm forurile sportive de la noi, C.N.E.F.S., federația de specialitate, toți cei angrenați în lumea fotbalului, pasionații acestei discipline aflate pe primul loc al preferințelor sportive ale maselor de oameni ai muncii din România, care așteaptă măsuri severe și lucide pentru redresarea sportului lor îndrăgit.

Toate măsurile trebuie să țintească, cu precizie, racilele fotbalului, racile care ne sînt cunoscute : climatul nesănătos instaurat la cluburi și la federație și din care au fost absente, pînă acum, exigența față de jucători, responsabilitatea acestora la antrenamente și meciuri, îngăduința nepermisă a antrenorilor față de procesul de pregătire tehnică și fizică, cocolosirea de către conducerile cluburilor și de către federație a unor grave abateri de la programele de antrenament și de la disciplină, menținerea la o concepție de joc măruntă, meschină, lipsită de imaginație creatoare, de folosirea experienței moderne, în ceea ce privește tactica și tehnica jocului, carențe pentru care răspunderea se cere a fi extinsă și asupra C.N.E.F.S.-ului, ca for de conducere a mișcării sportive din țara noastră. Fotbalul nu se poate sustrage principiilor generale care guvernează mișcarea sportivă românească, principii expuse cu claritate în numeroase documente politice, privind activitatea fizică și sportivă.

EMANUEL VALERIU ■

Divizia B

BUZĂU : Gloria — F.C. Brăila 2—0 (1—0). 12 000 de spectatori, într-o tribună recent modernizată și extinsă, scandind fără oboseală „Faceți loc, faceți loc, Gloria-i pe primul loc", au asistat la o partidă sportivă și disputată, adjudecată pe merit de gazde. S-au înscris, de către Stan, două goluri cu capul, la propriu și la figurat (unul din pasa lui Negoescu), dar ambele garnituri și, mai ales buzoienii au ratat enorm și cu seninătate, la acest capitol, ca și aceia al rezistenței pînă în ultimul minut de joc, echipele rămînînd datoare publicului. Cu cîțiva jucători în zi inspirată, Ghizdeanu, Nicolae, Radu Gheorghe și cei doi pomeniți mai sus, Gloria a dominat meciul, probînd calități care îi dau dreptul să aspire la promovarea în prima divizie, cu condiția ca ambiția și perseverența componenților ei, între care fundașul dreapta Ivana n-are decît 16 ani, să fie în continuă ascensiune pînă în ultima etapă. De partea cealaltă, Brăila, în tabăra căreia antrenorul Cosmoc a făcut curățenie, renunțînd la cîteva vedete răsuflate (Cristache, Ologu, Prepurgel s.a.) în favoarea unor promovări nespectaculoase, s-a descurcat onorabil, reușind multe faze periculoase. A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană formată din R. Stîncan (la centru), ajutat la linie de G. Dragomir și Al. Ioniță **(Ovidiu Ioanițoaia).**

SLATINA : Dinamo Slatina — Rapid 1—0 (1—0). Cineva îmi spunea că atîți spectatori la Slatina nu au mai fost decît cînd au jucat aici pe stadion într-un meci Oblemenco și Deselnicu. Partida a început prin dominarea netă a jucătorilor din localitate, care de multe ori au șutat, dar atenția și forma deosebită a portarului Ioniță le-au micșorat șansa de a înscrie în primele minute. În minutul 32, la o neînțelegere în careul de 16 m a doi apărători rapidiști, cei de la Dinamo Slatina au reușit să cîștige balonul și să înscrie prin N. Asaftei. În repriza a doua fazele au fost la amîndouă porțile. În excelentă formă, de la gazde au fost Cotoșman și Stanciu iar de la Rapid cei care au încercat să egaleze au fost Pop, Marin Stelian și Bartales. Aproape de sfîrșitul meciului la o aruncare de la marginea terenului, Niță se îndreaptă spre banca rezervelor unde îi injură pe antrenorii echipei Dinamo Slatina, C. Geolgău și C. Ștefan, faptă care trebuie sancționată fără întîrziere. Bun și atent arbitrajul prestat de V. Tator din Hunedoara ajutat la margine de Ilie Ștefăniță și Emerica Poca. **(Sorin Pestolache).**

București : Metalul—Metalul Plopeni 2—0 (1-0). S-ar putea crede că a fost un joc tare, din moment ce o echipă, cea bucureșteană, din coada clasamentului a reușit să învingă detașat pe liderul seriei, omonima din Plopeni. Greșeală. Timp de o oră și jumătate am fost martorii unei evoluții penibile a oaspeților, incapabili să construiască vreo acțiune ofensivă care să pericliteze cu ceva poarta bucureșteanului Iordan. Nici urmă de angajare, de luptă sau forță în „groapa" Pantelimonului, unde s-a desfășurat partida în fața a peste 500 de spectatori, groapă fără lei, cu mieluței și fotbal bătrînesc, deci demodat. Învingătorul, fără a străluci, a insistat, iar înaintarea a zburdat în voie pe lîngă veteranii Gruber și Nae Ionescu, ambii expetroliști. Dacă mai adăugăm că și la gazde găsim un veteran, acesta fiind căpitanul, fostul tunar Georgescu, om la aproape 37 de ani, poate decanul de vîrstă al fotbaliștilor din cele trei divizii, șters în acest meci, ca și alți colegi de echipă trecuți de tinerețe, ne dăm seama că ritmul de damentango al jocului nu trebuie să ne mire și constatăm că în locul muncii de depistare a talentelor tinere se preferă încă fuga după jucători cu nume. Am remarcat, de la oaspeți, doar pe juniorul Cornel Savu care, de doi ani, joacă fără a fi înlocuit vreun minut, semn că are valoare, în timp ce la Metalul din București se aplică meci de meci înlocuirea juniorului cu junior și a ultimului cu un senior ! Au înscris Șumulanschi și Prodan. Arbitrajul foarte bun a fost asigurat de focșăneanul P. Silvestru. **(Ion Predoșanu)**

SUB GENERICUL DACIADEI

Tradiționalul cros al tipografilor

Aproximativ 2 000 de tineri tipografi, din întreaga țară, s-au întîlnit duminică dimineață în Capitală, mai precis în fața Combinatului poligrafic „Casa Scînteii", pentru a participa la tradiționalul „Cros al tipografilor", aflat în acest an la cea de-a șasea ediție. O spunem din capul locului : a fost un mare succes, actuala ediție bucurîndu-se pe lîngă o participare foarte largă și de o asistență neobișnuit de mare, circa 3 000 de colegi ai participanților aclamîndu-i cu mult entuziasm atît la start cît și la linia de sosire. Și o noutate a acestei ediții : proba de masă pentru tinerii tipografi din Capitală. La finalele pe țară care au urmat apoi, au participat, firește, cei mai buni tipografi-crosiști din județe. S-au remarcat cei din Craiova, care au obținut două victorii, la fel ca în ediția precedentă, adică la probele de senioare și de seniori. La sfîrșitul competiției, în sala de marmură a Combinatului poligrafic, unde au fost înmînate premiile cîștigătorilor, **Cristinica Iancu** avea să ne spună următoarele : **„Mă bucur că am cîștigat disputata probă a senioarelor. Mi-a plăcut foarte mult organizarea, aici incluzînd și cazarea la hotelul „Tranzit". Eu lucrez la Întreprinderea poligrafică Oltenia, la secția legătorie-fălțuit, mi-am terminat liceul la seral și, asemenea colegului meu Ion Ionașcu, învingător la seniori, vreau să dau la facultate, la I.E.F.S.".** Foarte disputata probă de junioare a avut ca învingătoare o elevă din București (Lucreția Țur — Liceul industrial 16, cu profil tipografic, desigur), însă merite, la fel de mari, în ceea ce privește spectaculozitatea acestei probe a avut și orădeanca **Agneș Naghy** care ne mărturisea : **„Acum doi ani, la un concurs atletic disputat în Polonia, în cursa de 400 m plat, m-am accidentat. Au trecut, cum v-am spus, doi ani și tot nu m-am vindecat. Acum voi veni în București pentru operația de menise. Sper să mă pun pe picioare și să reușesc și la Institutul de educație fizică și sport. În orice caz Lucreția Țur a fost mai bună".**

RADU BARBU ■

De-ale Vulpii...

S-a-ntîmplat într-o ogradă,
O-ntîmplare oarecare —
Prilej bun de haz și sfadă,
Piatră grea de încercare.
Vreau să spun că o Găină
Beată de atîta soare,
O găină anodină
Ca o marcă de scrisoare,
Și-a uitat puii și casa
Purtînd ochii languroși
Imprudenta, furtunoasa
Spre mai mulți banali Cocoși.
Motiv vechi de gravă sfadă
Și de bîrfă pe la porți
Cînd Cocoșul, către stradă,
A cîntat că dă divorț.
(Cam acesta-i primul act
Dintr-o piesă de ecou
Ce ar merita de fapt
Cel mai inspirat stilou.)
Deci, Cocoșul revoltat
De purtarea infidelei
Îndelung documentat
Ca să-i dovedească-Acelei
Ce i-a fost „povară dulce"
Că nu-i bine pe-o ureche
Liniștită să se culce
Caută la Curtea Veche
Preacinstiții, 'nalți jurați
Ce nu mestecă-adevărul
Ca pe-o lîtră de cîrnați.
— „Cine vrei — zburlindu-și părul
Întrebă bălțatul Bou —
Să analizeze cazul
Într-un spirit demn și nou
Și să-ți spulbere necazul ?"
— Cine-o fi ! Numai dreptatea
Să n-o strîmbe ca pe-un cui !
— „Buun ! Cu toată greutatea
Mea de Bou, ce pot să-ți spui ?
Numai Vulpea e în stare
În probleme delicate
Să se-ncumete-n dosare
Ultra-specializate !"

★

Veni ziua de soroc...
Strînsă în taior cochet
Cu ochi aspri, stă-n mijloc
Vulpea într-un grav **complet.**
Lume multă-n asistență
Orătănii de tot felul.
Vocea-i plină de prudență
Strigă delicat apelul.
Și Cocoșul, și Găina
Sînt prezenți și-ngrijorați :
Doar s-a înălțat cortina
Și depind de avocați.
— „Spune, dară, ce pretinzi
Ce păcat făcu Găina
Cînd, cu ochii suferinzi,
Își rosti cinstită vina ?"
N-a uitat roșcata Vulpe
Cum își lăsa vizuina
Pentru fel și fel de culpe
Mai dihai decît găina !
Cu acest încert moral
Medita la tribunal :
„Am învins Ursul lui Creangă
Și Corbul lui La Fontaine,
Cu Cocoșul să nu-mi meargă
Ar fi atentat la ten".
Pe Găină o-nțelege
I-află apărarea-n Lege.
Pintenatul stă perplex
Lovit de sentință-n plex :
„E Cocoșul vinovat.
Vinovat și profitor,
Că Găina l-a schimbat
Cu alți pintenați de curte.
El nu vede ce inculț e ?
N-are brumă de umor ?"

Morala

Fabulei se scrie
Atît de simplu pe hîrtie :
Cînd e judecător o vulpe
Blondă foc și zveltă-n pulpe
Adevărul cade-n culpe.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Prietenul la bine se cunoaște...

Se spune că prietenul la nevoie se cunoaște. Uite că unii susțin dimpotrivă. Prietenul cînd îți merge bine se cunoaște, atunci e marea confruntare. De cîte ori îți merge bine apare ca din pămînt în fața ta încărcat cu o damigeană și cu cele mai bune intenții. E așa de ticălos încît ajunge să fie, în aparență măcar, chiar și dezinteresat. Se gudură și el pe lîngă succesele tale cu modestia înșelătoare a unei fete mari, nu-ți cere nimic, nu așteaptă nimic. Doleanțele ți le strecoară fără să-ți dai seama, jalbele lui se confundă cu un purceluș de lapte pe care tot el ți l-a adus în dar. Bunăstarea îl face sclipitor și-ți dă chiar și o lecție de metafizică. „Eu — îmi spunea un asemenea individ — cînd am bani la C.E.C. mă simt nemuritor"...

Imediat ce apare un necaz, indiferent de dimensiunea lui, acest soi de indivizi, obișnuiți numai cu aperitivele la botul calului și planuri de progres economic, dispar. Nu mai au telefon, nu mai au memorie, sînt mereu foarte prinși. Dacă vrei să-i rogi ceva ți se spune că e plecat fie la Breaza, fie la Paris... Își încropește și altă mutră, mai importantă, mai îndepărtată, pe orice om care ar avea nevoie de el îl consideră un ciumat.

Un asemenea individ pe care ani de zile l-am hrănit, l-am îndopat ca pe o gîscă netrebnică — atît material cît și spiritual — căruia i-am făcut educația și cafeaua în cenușă, căci nu ținea la băutură, mi-a spus, în clipa în care voiam să-l rog ceva :

— Ia spune cum te cheamă, mă, că am un lapsus...

Nu mințea deloc. Avea un lapsus. Era de un egoism atît de perfect încît nu ținea minte decît ceea ce îi putea fi de folos. Cînd o să-ți meargă din nou bine, n-al nici o grijă, o să-și amintească de tine... o să te strîngă în brațe ca pe un frate. În clipa în care...

De aceea, în această ordine de idei, m-a tulburat declarația de amor făcută de o tînără doamnă, în timp ce se chinuia să smulgă un trandafir în cinstea mea.

— De cîte ori o să-ți meargă bine, te poți bizui pe mine...

TEODOR MAZILU ■

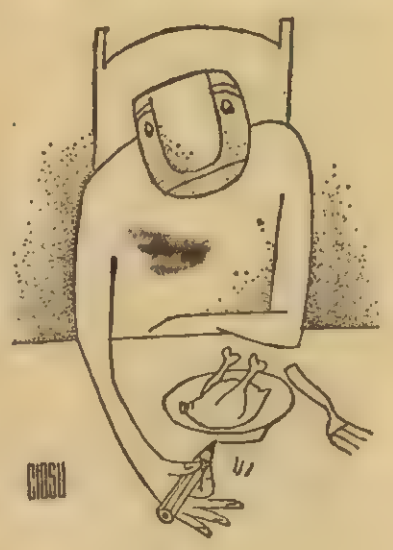

CIOSU ■

„Totul e să-ți ții cuvîntul față de oameni, asta-i toată filosofia; pare simplu, dar cîteodată e atît de complicat"

— Tovarășe Toma Oprea, sînteți secretarul comitetului de partid al Întreprinderii „1 Mai" — Ploiești, una din cele mai mari și mai moderne din țară. Dacă o fabrică obișnuită am asemui-o cu o navă, atunci „1 Mai", cu miile ei de muncitori, cu prestigiul cucerit în țară și peste hotare, poate fi considerată, pe drept cuvînt, o supernavă. Dealtfel, comparația nu am făcut-o ad-hoc, am auzit-o în uzină. Avînd în vedere răspunderile dv. pe linie de partid, implicit aceea mai recentă de președinte al consiliului oamenilor muncii, s-ar putea spune, parafrazînd titlul unui cunoscut roman, că oamenii sînt „meseria" dv. Privind înapoi — ați început ca simplu muncitor, iar acum îndepliniți o funcție de conducere — cum ați defini principala calitate a unui conducător ?

— Să se țină de cuvînt față de oameni : atunci și ei va putea pretinde mai mult și se vor ține și ei de cuvînt. Nu trebuie să tot repeți : „Fac eu, fac eu". Strungar, șef de echipă, ministru, indiferent ce ai fi, important e să-i poți privi în ochi pe oamenii pe care-i conduci sau alături de care lucrezi. Să nu spui : „Las' că rezolvăm noi !" și mîine, cînd vine omul la tine, vede că n-ai rezolvat nimic. Pe scurt, să te ții de cuvînt. Totul este un lanț. Să vă dau un exemplu. Acum cîtva timp, din cauze ținînd și de întreprinderea noastră, „Autobuzul" din București nu-și făcea planul. Cheia problemei o dețineau muncitorii de la turnătoria de oțel. Am discutat cu ei. Nu la ședință, ci acolo, în secție, și ei s-au angajat : „Vom face așa cum ne cereți, dar aduceți-ne la timp argilă și nisip de calitate, feroaliaje, rame corespunzătoare toate cele necesare. Altfel, cum, cereți de la noi ?" În ce ne privește — mă refer la întreaga conducere, nu numai la mine — ne-am ținut de cuvînt și ei de asemenea. V-am spus că e un lanț.

— Muncitorii uzinei au probabil nevoie și de alte lucruri decît de argilă de calitate. În ce măsură se discută la dv. toate aceste nevoi ? Altfel spus, cum funcționează democrația muncitorească ?

— Iată, în adevăr, o problemă centrală. Cadrul este, firește, cel cunoscut : consiliul oamenilor muncii, biroul executiv al C.O.M. etc. Vă interesează însă nu generalitățile ci să aflați ce se întîmplă în practică. Ei bine, se discută ! Eu n-aș îndrăzni să prezint oamenilor o decizie gata stampilată..

— Am auzit că la dv. în C.O.M. și în biroul executiv se duc, uneori, discuții furtunoase.

— Cele mai felurite probleme se frămîntă pe toate fețele. Să nu credeți că glumesc dacă vă voi spune că pînă și pe chestia budanelor de varză pentru cantine discuțiile au durat vreo două săptămîni : era necesar pentru ele un lemn special pe care nu-l aveam. Ne-am ocupat și de fotbal, care merge prost — mă refer doar la cei din uzină, cît despre celălalt... — și de concursurile artistice la care participăm ; bineînțeles, și în primul rînd, abordăm problemele centrale ale producției : cum îndeplinim „globala", ultimul contract de comerț exterior sau de asistență tehnică etc. etc. Dar, repet ne ocupăm și de așa-zise „fleacuri" Cîte un lucru pare cu totul minor, „nedemn" de atenție, dar aici e vorba de ceva mult mai profund, de atitudinea față de omul muncitor și de nevoile sale, și ea se vădește și în lucrurile mici, nu numai în cele mari.

— Tovarășe Oprea, am fost de mai multe ori în uzină, adus de alte treburi, și de fiecare dată mi-am dat seama că oamenii vin la dv. cu încredere. O să vă pun o întrebare delicată : n-a încercat nimeni să invoce așa-zise relații sus-puse, să eludeze normele eticii și echității socialiste, încercînd, dacă mă pot astfel exprima, să bată la ușa din dos dacă ușa principală le era interzisă ?

— Iată ce s-a petrecut la secția de utilaj complex. O tovarășă care îndeplinea o funcție administrativă a comis o greșeală care friza penalul, fără însă ca să treacă acest prag. Oricum, colectivul a hotărît, în mod just, s-o treacă pe mașină, drept sancțiune. Ea a venit la mine, cerînd să nu fie obligată să lucreze la mașină, ci într-o funcție echivalentă celei avute anterior — deci tot într-o muncă administrativă — și dînd să înțeleagă că dacă lucrurile nu se rezolvă la acest nivel, „ci-neva va da un telefon". Am amintit incidentul nu fiindcă ar prezenta importanță în sine, ci fiindcă el corespunde unor atitudini care mai dăinuie și față de care noi, comuniștii, trebuie să manifestăm intransigență. Doar dezvăluindu-le, dezbătîndu-le deschis și combătîndu-le le vom putea stirpi.

— Aceasta a fost un caz flagrant. Nu ați întîlnit și atitudini mai „discrete", mai ascunse și deci cu atît mai periculoase ?

— Să vă povestesc un caz de acum cîțiva ani, foarte instructiv. Fiica unui muncitor lucra ca laborantă într-un mediu nociv. Deși se luaseră cuvenitele măsuri de protecție a muncii, fetei i se inflamaseră căile respiratorii și, cel puțin pentru o vreme, îi era imposibil să rămînă la vechiul loc de muncă. Părintele, abătut, deoarece în joc era sănătatea copilului, s-a dus la un așa-numit „factor de decizie" pe care-l cunoștea, deoarece ambii erau vechi în uzină. Avea în buzunar două cereri : dacă nu i s-ar fi aprobat una, ar fi înmînat-o pe cealaltă. A solicitat, așadar, ca fata să fie mutată la laboratorul central. Omul a fost plimbat de colo-colo : de la C.T.C. la financiar și așa mai departe, pentru ca, într-un sfîrșit, să-și vadă cererea refuzată, deși era îndreptățită și, cu puțină bătaie de cap, posibilități de rezolvare, perfect legale, s-ar fi găsit. Atunci, tatăl a scos din buzunar a doua cerere, prin care solicita pentru fată concediu fără plată, și i-a fost aprobată pe loc. Un membru de partid care asistase la scenă l-a întrebat pe cel care refuzase să vizeze prima cerere : „Dacă persoana în cauză ar fi fost nu muncitorul X, ci fiul lui Y sau al unui prieten de-al dv., tot așa ați fi procedat ?" Cel în cauză n-a răspuns nimic, dar după vreo trei ore, liber și nesilit de nimeni, probabil după un serios examen de conștiință, a revenit și a aprobat transferul. În cazul nostru, totul s-a rezolvat simplu, prin autocritică, nu o autocritică de ședință, ci una în străfundurile conștiinței. Dar cînd nu se întîmplă așa, singura cale este lupta deschisă. Muncitorească.

— Să revenim la cele spuse de dv. privind activitatea de conducere într-o mare întreprindere. Prima condiție, deci : să te ții de cuvînt. Care ar fi a doua ? Îmi dau perfect de bine seama că o ierarhizare strictă simplifică, violentează esența realității, deci și a complexului proces de conducere. Ea apare însă utilă pentru ordinduirea ideilor.

— Ca să conduci trebuie să cunoști ceea ce conduci. Și aceasta pare simplu, evident, dar cîteodată... La un moment dat, întreprinderea a primit sarcina să execute utilaj tehnologic complex pentru industria metalurgică și siderurgică. La acea vreme, secția a fost încadrată cu un personal de conducere corespunzător. Au urmat analize, angajamente, „ne punem la punct", dar rezultate, ioc ! Cînd venea în secție un control tehnic superior, conducerea secției nu se preocupa de nimic altceva decît, cum se spune, să iasă bine la defilare. Superiorul de la minister spunea : „S-o suceși, s-o învîrtești...", iar conducerea promitea : „Facem, dregem...", dar de ieșit tot nu ieșea nimic. Motivul era simplu : cei chemați să conducă secția nu cunoșteau, de fapt, ce trebuiau să conducă, dirijau „în abstract". Cînd au fost schimbați — și s-au luat și alte măsuri colaterale — totul s-a pus pe roate. Această necunoaștere a problemei se datora, în parte, și lipsei de interes. Într-un anumit sens, se poate spune că nici acești oameni nu și-au ținut cuvîntul dat, se gîndeau doar cum să iasă bine la defilare. Vedeți, ne întoarcem din nou la punctul de unde am pornit : totul e să-ți ții cuvîntul față de oameni, asta-i toată filosofia : pare simplu, dar cîteodată e atît de complicat.

— Nu e mai puțin adevărat că, în ansamblu, la „1 Mai", muncitorii, tehnicienii, conducerea și-au ținut pe deplin cuvîntul.

— Știți, probabil, că „1 Mai" a obținut cinci medalii de aur la tîrgurile internaționale. Îmi închipui că nu multe întreprinderi din țară au asemenea rezultate. Oamenii și-au ținut cuvîntul : față de ei, față de uzina care i-a crescut, față de țară. În Patagonia, în cîmpul de la Comodoro, singura instalație petrolieră care a rămas în picioare pe un vînt de 180 km/h a fost o instalație românească „1 Mai", restul au fost rabatate, de teamă ca vîntul să nu dea turlele jos. Subliniez că din partea tehnicienilor noștri nu a fost un act de eroism gratuit, ei au acționat astfel deoarece participaseră ei înșiși la fabricarea echipamentului respectiv sau cunoșteau îndeaproape cum au lucrat tovarășii lor Au avut încredere în ei înșiși, în colegi, în propria lor muncă.

— Despre oamenii de la „1 Mai" care și-au respectat cuvîntul am scris și noi, și nu o dată.

— Vă referiți, probabil, la echipa lui Dumitru Călăvie, la instalația de foraj care a fost livrată cu ani în urmă Vietnamului sub formă de ajutor și care nu a apucat să funcționeze fiindcă peste ea a trecut tăvălugul războiului. Merită evocat din nou acest episod, spectacolul jalnic care s-a înfățișat lui Călăvie și celor doi tovarăși ai săi trimiși să stabilească la fața locului dacă instalația mai poate fi folosită. De peste 20 de ani lucrează Călăvie în „branșă", dar niciodată nu i-a fost dat — ne povestea el — să manipuleze un utilaj de-al nostru care să fi avut de înfruntat condiții atît de vitrege : pînă și în rețelele pneumatice se cuibăriseră furnicile ! Ani în șir piesele noastre, părăsite în mlaștină din cauza războiului, serviseră de culcuș jivinelor, fuseseră bătute de ploi și mîncate de umezeală. Aproape că i-au dat lacrimile maistrului Călăvie cînd a văzut prăpădul, de care, evident, nu tovarășii vietnamezi erau de vină. Din punct de vedere tehnic, situația era clară ca lumina zilei : nu se mai putea face nimic ! Dar din punct de vedere uman, politic, cei trei comuniști români aflați într-o orezărie pierdută simțeau că nu pot spune prietenilor noștri că nu-i pot ajuta, tocmai cînd aveau mai mare nevoie de ajutor. Și au lucrat cu îndîrjire, sub ploi torențiale sau sub un soare torid, înfruntînd șerpi veninoși, insecte, învingînd setea și propria lor slăbiciune, au lucrat la ceea ce vietnamezii înșiși au denumit apoi „montajul iadului", ducînd la capăt ce au început, tocmai fiindcă își dădeau seama de rosturile muncii lor. Și ei, în felul lor, s-au ținut de cuvînt !

— Una din sarcinile principale ale conducerii unei întreprinderi este de a mobiliza inteligența tehnică, întreaga capacitate creatoare a colectivului pentru modernizarea și înnoirea producției. Epoca hei-rup-ului, din punct de vedere tehnologic, ca să zic așa, este — sau ar trebui să fie — de mult depășită. În prezent ne aflăm în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Ce credeți că frînează afluxul de inteligență românească ? V-am pus întrebarea, deoarece se știe că tocmai pe calea folosirii „aurului cenușiu" și-a cucerit „1 Mai" renumele pe piețele lumii.

— Să revin la cele cinci medalii de aur. Și ele — dar nu numai ele — constituie o probă elocventă a faptului că inginerii și tehnicienii uzinei, ca și specialiștii din institutele de proiectări ale căror idei le transpunem în viață, muncesc cu pasiune. Pentru mulți din ei noul reprezintă o condiție a existenței. Ne lovim însă, uneori, de un circuit greoi, care paralizează inițiativele. Pentru a realiza o idee tehnică născută în întreprindere trebuie să cerem avizul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, Ministerului Finanțelor, Centralei industriale de care depinde întreprinderea noastră. În principiu, nimic rău în toate astea. E chiar normal. Dar în practică se întîmplă să treacă doi și trei ani pînă să primim un răspuns sau să putem trece la aplicarea. la materializarea inovației sau invenției respective. Or, în uzină lucrează destui specialiști, și încă de primă mînă, avem și consiliul nostru tehnico-științific, care cunoaște, poate chiar mai bine decît un inginer de la București, dacă ideea respectivă este sau nu utilă uzinei, dacă are eficiență economică, dacă ne este necesară sau nu. Să fiu bine înțeles. Departe de mine gîndul să afirm că tovarășii de la unele forumuri tehnice superioare nu muncesc sau nu fac o treabă importantă. Îmi dau perfect de bine seama că aceeași idee tehnică născută la „1 Mai" poate să apară concomitent, sau chiar înainte, și la „Progresul" — Brăila, de pildă. Firește că trebuie să existe un for centralizator unde să se stringă diversele propuneri, unde să existe o evidență, o bancă de date etc. Acolo, inventatorul nostru să fie chemat împreună cu cel de la „Progresul" — în exemplul nostru ipotetic — și ambilor să li se spună : „Puneți-vă de acord, completați, perfecționați și veniți din nou aci peste două săptămîni".

— Și în practică... ?

— Nu vreau să generalizez, dar în destule cazuri avizul întîrzie doi și chiar trei ani, cînd poate produsul supus perfecționării a părăsit uzina și cînd deci, pur și simplu, nu mai ai ce îmbunătăți. Firește, și în prezent valorificăm inteligența tehnică — dovadă reușitele noastre și pe plan internațional — dar de ce să nu dovedim mai mare operativitate ? Revoluția tehnico-științifică tocmai de aceea e revoluție, că nu așteaptă. În zilele noastre de progres tehnic accelerat, chiar și cea mai valoroasă idee riscă să se demonetizeze după doi, trei ani. În momentul de față, uzina are, poate, sute de dosare „agățate" la diverse foruri de avizare. Trebuie să existe, cumva, o cale de mijloc. Dealtfel, nu pretind, nicidecum, că am dreptate sută la sută și că aș deține adevărul absolut, dar cred că nu avem decît de cîștigat din discutarea unor asemenea probleme, pe care le-am ridicat nu fiindcă în general, din această cauză, lucrurile în uzină ar merge prost, ci fiindcă am dori ca ele să meargă și mai bine. Iubesc uzina.

— Ce ați resimțit cînd ați trecut pentru prima oară pe poarta ei ?

— Frică ! Proaspăt absolvent al unei școli medii tehnice de metalurgie, mi-a fost teamă, gigantul mă impresiona. Azi, nu mi-aș putea închipui viața fără „1 Mai". Poate că dacă tata ar fi avut bani de o fotografie, viața mea ar fi fost alta, dar nu regret nimic.

— Cum adică, bani pentru fotografie ?

— Tata era om de serviciu. Mai pe sleau : freca parchetul la Tribunal. Cînd am terminat școala medie, am avut trimitere la Politehnică. S-a nimerit însă că tocmai atunci el să nu fi dispus de suma necesară pentru a mă fotografia în vederea înscrierii la examenul de admitere. Nu uitați că erau anii grei imediat următori războiului. Așa s-a făcut că n-am mai mers la Politehnică și am intrat în uzină, am lucrat la bormașină, la forjă, la oțel și la fontă, dar unde n-am lucrat ? Toată viața mi-am petrecut-o printre muncitori și astfel am învățat ce înseamnă să te ții de cuvînt.

LIONEL NIȚESCU ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Tîmbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 15 16, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (17 92, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL VI — 24 NOIEMBRIE 1977

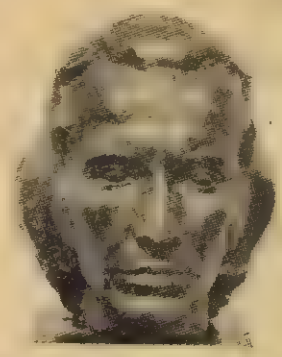

Omagiu lui Nicolae Bălcescu la 125 de ani de la moarte
(pag. 18-19)

Laurii păcii neobositului nostru luptător pentru o lume mai bună și mai dreaptă, TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Acest generos anotimp al atitor împliniri de marcă și de durată în toate planurile vieții noastre economico-sociale vine să confirme încă o dată marea vocație a României socialiste de a fi constructoarea unei lumi mai bune și mai drepte, a prieteniei, colaborării și înțelegerii între popoare, vocație ce se realizează în chip strălucit prin exponentul ei cel mai fidel, mai clarvăzător și mai neobosit, care este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele Republicii, încununat în aceste zile cu laurii glorioși ai păcii : medalia de aur „Frédéric Joliot-Curie", cea mai înaltă distincție acordată de Consiliul Mondial al Păcii. Așa cum s-a specificat în mod expres în mesajul de înmînare, înaltul for al mișcării pentru pace a avut în vedere remarcabila activitate pe care marele bărbat al națiunii noastre a desfășurat-o de-a lungul întregii sale vieți în favoarea păcii și securității internaționale, pentru destindere și dezarmare, împlinind astfel aspirațiile vitale ale poporului român, slujindu-a cu devotament cauza făuririi unei vieți libere, prospere și demne, întruchipare vie a idealurilor socialismului. Solemnul eveniment al înmînării semnificativei distincții desfășurat la București în ajunul sărbătorii alegerilor de la 20 noiembrie a avut un adînc răsunet în inimile și conștiințele tuturor cetățenilor țării noastre, fiecare dintre noi nutrind mîndria pe deplin îndreptățită de a vedea în acest act de înaltă prețuire nouă recunoaștere internațională a meritelor proeminente pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul și statul nostru le au în promovarea unui spirit nou, constructiv și consecvent, democratic și drept, în viața internațională, unicul spirit în care se pot soluționa, echitabil și în interesul tuturor popoarelor, marile și gravele probleme cu care se confruntă omenirea în momentul de față.

„Puteți fi siguri — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în scurtul dar cuprinzătorul cuvînt rostit cu prilejul ceremoniei de înmînare a înaltei distincții — **că și în continuare partidul nostru, poporul român, guvernul, eu personal, vom face totul pentru a aduce contribuția României socialiste la promovarea politicii de pace, la realizarea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, la înfăptuirea noii ordini economice, ca o condiție primordială pentru o pace trainică în lume, la realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră".**

Această profesiune de credință a politicii noastre externe izvorăște din clarviziunea, realismul, principialitatea, responsabilitatea și consecvența cu care s-a orientat și a acționat partidul nostru în desfășurarea vieții internaționale, al cărei curs a validat de fiecare dată aceste strălucite virtuți, tot mai larg recunoscute și prețuite nu numai de către oameni politici lucizi, ci de popoarele lumii, de opinia publică. Întreaga noastră națiune a putut astfel constata, așa cum a făcut-o și în viața și munca de fiecare zi pentru înfăptuirea programului partidului, a măreților planuri care decurg din el, că spiritul director al celui de al XI-lea Congres al P.C.R. își demonstrează temeinicia și puterea de discernămînt și

(Continuare în pagina 3)

ANTON A. ILIESCU ■

Rezultatele alegerilor — o nouă și grandioasă

izbîndă a democrației noastre socialiste

20 noiembrie, o zi dintr-o istorie, o zi pentru istorie

Cu cîteva zile în urmă, marele electorat al României socialiste a ales în fruntea municipiilor, a orașelor și a comunelor sale pe cei mai buni dintre cei buni. Milioane de alegători, reprezentînd 99,98 la sută din corpul electoral al țării, și-au dat votul, în proporție de peste 96 la sută, candidaților Frontului Unității Socialiste, a căror platformă politică — devenită platforma națională de existență a poporului nostru, în acest ceas istoric — este mărețul Program adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, eveniment care, cu trei ani în urmă, s-a înscris ca un moment crucial pentru destinele prezente și viitoare ale națiunii noastre socialiste.

Aceste cifre — consfințind masiva participare la vot, fierbinte adeziune a milioanelor de alegători la politica internă și externă a partidului — nu pot scăpa atenției sociologilor, istoricilor, tuturor oamenilor de gîndire, tuturor celor ce meditează, tuturor celor preocupați de destinul acestui popor și de opera lui în timp. Aceste cifre sînt o lecție de istorie concentrată — sau o lecție de istorie recapitulată festiv — care ne dezvăluie încă o dată, cu forța marilor evidențe, cu pregnanța obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cît și țara, că aici, în această țară, cel ce conduce și decide e poporul, întregul popor, și că decizia lui, semnată de milioane de mîini, se împlinește într-o unică operă, avîndu-și drept titular, drept sediu de concepție, partidul comunist, stegarul tuturor succeselor noastre, stegarul libertății și demnității noastre, portdrapelul aspirațiilor maselor largi. Partidul care — pentru prima oară în istoria României — a asigurat în chip programatic participarea maselor la conducerea statului, călăuzind efectiv această participare, hotărîndu-i eficiența și, prin aceasta, caracterul de lege.

Au fost aleși, prin votul milioanelor de cetățeni, 56 855 deputați, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, membri și nemembri de partid, muncitori, țărani, intelectuali, militari, activiști pe tărîm obștesc, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități (în 85 la sută din circumscripții, reliefîndu-se, și prin această cifră, caracterul larg democratic al alegerilor, au fost depuse duble candidaturi !), oameni pe care-i cunoaștem, tovarăși de muncă și de idei, oameni cu care ne-am întîlnit și am dezbătut, cu pasiune și cu răspundere civică, în adunările premergătoare alegerilor, importante probleme privind înflorirea economico-socială a așezărilor noastre, privind munca și traiul oamenilor, privind înfăptuirile de mîndrie ale legislaturii pe care am încheiat-o, privind neajunsurile cu care încă ne confruntăm. Întîmpinat cu temeinice succese în muncă, actul electoral de la 20 noiembrie a însemnat, astfel, încununarea unei ample și profunde dezbateri politico-gospodărești, ale cărei opinii, inițiative, propuneri de mare preț se constituie ca tot atîtea mărturii elocvente ale aportului decisiv al maselor la conducerea treburilor obștești, ca o puternică afirmare a democrației noastre socialiste și, în același timp,

(Continuare în pag. 4)

ILIE PURCARU ■

Iernile picturilor naive

Lui Mircea Micu

Mi-ai dat, bătrîne-o iarnă de Niță Nicodim
zugrav pe alb, cu alburi pe-o scoarță de copac
ce n-a ajuns să șadă, cuminte-n țintirim
la căpătîi de fată ori de poet sărac.

O moară cu o girlă curgînd parcă din veac
și-o roată care mișcă uimiri și străvezimi
și macină secunda pe care o trăim,
o moară de zăpadă cu nimenea în prag.

O moară. O ajungem și i ne spovedim —
sarea de lins a iernii de s-a-ntîmplat să fim
cînd bulgăre de sare ni-i chipul mohorît

și asfințind în moara lui Niță Nicodim —
ușor ne pare grîul ce ne-a-ngropat încît
cînd îl simțim la glezne el ne-a trecut de gît...

GHEORGHE TOMOZEI ■

ELIBERAREA LUI IANCU

Lucrare de Ion Niță Nicodim din Brusturi-Arad, pictor naiv invocat în poezia de mai sus, unul dintre creatorii populari afirmați în cadrul Festivalului național „Cîntarea României"

Temeiul votului nostru, al tuturor: Munca, bunăstarea, încrederea în viitor

Alegători care de la urnă s-au dus la uzină

Aici nimeni n-o domnește. Aici se muncește, aici podurile rulante te întîmpină la tot pasul, și pasul se face mai greu atunci cînd ei se străbate prin cazangerii. Adevărul fundamental al muncii celor de la Întreprinderea de utilaj chimic „Griviția roșie" este munca. Vasile Bors, strungar, venit aici, se ocupă cu munca încă din anul 1945. „Acum, cînd voi da votul meu țării, pot să vă spun că în acești 32 de ani vechimea condițiile de viață s-au îmbunătățit de cel puțin 10 ori. Cel mai nou fapt din viața mea ? Conduc o brigadă de tineri strungari, o brigadă de producție și educație. Fac, cu alte cuvinte, ceea ce partidul ne cere : să muncim și să muncim în așa fel încît să ne și educăm în chip comunist".

De 25 de ani lucrează la „Griviția roșie" cazangiul Girleanu Dumitru. „Votez, ne spune, foarte aproape de locul de muncă. Aș vrea ca votul meu să rămînă ca o foarte frumoasă amintire a tot ceea ce am făcut pentru înfiorirea țării. Am făcut la început locomotive, apoi ne-am reprofilat și am devenit cazangii. Noi, acum, nu mai lucrăm serie, ci unicate. Da, sînt și inventator. Anul trecut am brevetat „Dispozitive și procedee pentru îndoit coturi cu rază sub diametrul țevii". Lucrarea se execută aici și se aplică la Combinatul siderurgic Galați. Pînă la această lucrare, piesele se importau din Austria și se confecționau, acolo, din oțel japonez. Muncitorii din Galați știu foarte bine că astăzi, 19 noiembrie 1977, astăzi, cu o zi înaintea alegerilor pentru țară, piesele se fac în România. Cu țevi de la Republica și cu minte românească. Cred că a vota candidații Frontului Unității Socialiste reprezintă un act patriotic. Eu personal m-am simțit patriot atunci cînd văzînd piesele aduse din Austria mi-am spus în capul meu : Oare noi, românii, nu le putem face ? Notați, vă rog : votul meu asta înseamnă — **le-am făcut**".

„Acum execut flanșe pentru vase propan — comandă U.R.S.S. Sînt cu adevărat emoționat spunîndu-vă că acum, înaintea alegerilor, la noi, la secția forjă, sîntem pe punctul de a avea o presă de ambutisat de 1 600 tone. Va dispărea, și cu bucuria noastră și cu regretul nostru, munca fizică, cea anevoioasă, cea brută. Spun „regret" căci despărțindu-te de muncă te desparți totuși de tine. Anul viitor vom avea o creștere a productivității muncii de 17 la sută, superioară ritmului întregii economii naționale. Vom economisi metal — iată ce vreau să semnifice votul meu acordat țării". Am citat spusele forjorului Ionescu Marin.

Sudorul Culea Nicolae are 46 de ani. El lucrează la „Griviția roșie" de la 14 ani. L-a adus de mînă în uzină, așa era pe atunci, un unchi. Unchiul său era cazangiu. Îmi spune, dominîndu-mi înțelegerea și afecțiunea cu niște mustăți bărbătești sută la sută, că în 1970 a fost trimis la specializare la Bocșa. După cum se știe Bocșa este un oraș din Republica Socialistă România. Acolo, la Bocșa, a învățat sudură la rădăcină fără craițuire Nici nu am curajul să întreb ce înseamnă asta, am convingerea că scriu pentru toți sudorii și ei știu sensul expresiei. După specializarea de la Bocșa, Culea Nicolae s-a dus să ajute la construirea podului de la Giurgeni-Vadul Oii. „Lucram acolo pe apă, la 50 de metri deasupra ei. Am fost și brigadier, la Salva-Vișeu, dar la pod a fost mai greu. A fost și mai frumos. După ce s-a terminat, am fost cu nevasta și copilul și am oprit la mijloc. I-am explicat copilului că adevărata muncă leagă apă de apă prin obiectul numit pod".

Culea Nicolae a fost găsit de către autorul acestor rînduri într-un reactor. În reactor temperatura este de 350 grade. Din această cauză, crede el, sudorii de la „Griviția roșie" beau mai multă apă minerală decît întreg sectorul 8, pe raza căruia este așezată această celebră întreprindere. Aflu că vara, atunci cînd este august, sudorul Culea Nicolae se răcorește la soare.

În ziua de 20 noiembrie, ziua în care țara și-a votat demnitatea și hărnicia, cei despre care am scris au votat la 6 dimineața și apoi au plecat la muncă. Iată deci semnificația votului lor — MUNCA.

EUGEN SECELEANU ■

Cot la cot în uzină, vot la vot în fața urnei

Voluntari, o comună de viitor, după cum confirmă cetățenii săi

Primarul, de ieri și de azi, Petre Șerbănescu s-a prins în horă cu alegătorii săi, într-o strînsă unire, ca și în acțiunile de înfrumusețare și gospodărire ale acestei comune de la porțile Bucureștilor

În această dimineață de duminică, Petre Șerbănescu, primarul comunei suburbane Voluntari — cea mai mare comună din țară : 36 000 locuitori ; din care : 10 000 tineri, 3 000 dintre aceștia încadrați în procesul de învățămînt ; 98% din populația aptă lucrînd în Capitală — primarul comunei, așadar, este emoționat și totodată supărat. Emoționat de spectacolul dat de elevii Școlii nr. 44, un excelent montaj literar-muzical, prezentat în chiar această dimineață a zilei alegerilor ; și „supărat", pentru că aflînd că sînt de la FLACĂRA își aduce aminte că nu demult, într-un foarte frumos și reușit reportaj despre Voluntari publicat în revista noastră, dintr-o eroare a reporterului i s-a atribuit vîrsta de 58 ani — și nu de 50, cît are în realitate... ! Firește că e o glumă acest din urmă aspect, Petre Șerbănescu nu e omul care să pună la inimă așa ceva, mai ales astăzi cînd întreaga comună, cu mic cu mare, a pornit încă cu mult înainte de deschiderea urnelor către secțiile de votare grupuri-grupuri, străzi întregi, cu deputații în frunte, cu fanfare, steaguri, tarafuri. La secția de votare a cartierului Bălcescu, de pildă (un cartier care; mi se spune, fusese propus dezafectării, dar pe care conducerea comunei l-a așezat astăzi pe primul loc în ceea ce privește perspectivele de dezvoltare), care poartă numărul 1 și unde candidează Petre Șerbănescu, oamenii au sosit cu mult înainte de ora 6, a sosit și brigada artistică și taraful Căminului cultural (condus de Constantin Bichir, cămin care a luat locul I pe Capitală și pe țară) și era și normal să fie așa, conduși de primarul lor, oamenii comunei Voluntari au reușit ca prin munca desfășurată pe parcursul ultimei legislații să obțină „Ordinul Muncii" clasa I.

Cîteva dintre realizările celor de aici se impun. Dacă pînă în 1957 comuna Voluntari nu avea, practic, nici o instituție, nici o bază economică, astăzi ea arată, din mai multe puncte de vedere, remarcabil : numai între 1975—1977 aici a luat ființă un Laborator de preparare a virusurilor aviare, unic în Balcani și al doilea în Europa, înzestrat cu aparatură ultramodernă și condus de prof. dr. docent Ionel Pătrașcu — cel care candidează de-altfel, astăzi, pentru întîia oară (ca și Adrian Laslea, pentru funcția de vicepreședinte al Consiliului popular). Tot în comună, I.T.A. București a construit o bază de reparat utilaje de transport, o secție de reparat tractoare și alte utilaje grele; I.JECOOP a înființat o unitate de construire a utilajelor frigorifice pentru desfacerea produselor în magazinele alimentare ; tot I.T.B. a construit o stație asfaltică, în teritoriu, pentru producerea asfaltului necesar Capitalei, dar, firește, și celor de aici : în perspectivele actuale, nu peste mult timp Voluntari va arăta ca un veritabil oraș, cu blocuri de 4 nivele, cu mari magazine — unele au și luat ființă — etc. Am enumerat numai cîteva obiective, ele au dus însă la asigurarea folosirii forței de muncă a 3 000 de oameni ai comunei. Realizările în ceea ce privește lucrările edilitar-gospodărești efectuate în ultimii doi ani se cifrează în jurul a 50 000 000 lei, cifră care vorbește de la sine.

...la orele 11, peste 90 % din locuitorii Voluntarilor își depuseseră votul lor candidaților Frontului Unității Socialiste. Au fost momente emoționante la secția de votare nr. 4.

...oameni vîrstnici, tineri, o mulțime de copii chiar, care au ținut să fie prezenți alături de frații și părinții lor la marele eveniment, au umplut străzile comunei Voluntari, transformînd într-o veritabilă sărbătoare ziua alegerilor, într-o sărbătoare a bunăstării, a încrederii în forțele proprii, în politica partidului.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Un mandat al înfrățirii în cuget și faptă

În seara zilei de 19 noiembrie, orașul în care trăiesc înfrățiți în muncă și năzuințe 43 000 de români și maghiari îmbrăcase deja haina de sărbătoare. Dimineața, cînd nu era încă ora 5,30, mulți dintre ei se îndreptau spre secțiile de votare, convinși fiind că votul pe care îl vor acorda candidaților Frontului Unității Socialiste exprimă opțiunea lor fermă spre mai bine, spre viitorul fericit al orașului lor, Sfîntu Gheorghe, și al țării.

La ora 6 orașul trăia intens clipa primelor voturi. Cuprins de emoție, cel dinîi care votează în circumscripția electorală nr. 19 este Fekics László, elev în ultimul an al Liceului de filologie-istorie. Fericit că a depășit vîrsta majoratului, că și-a putut exprima adeziunea pentru minunatele condiții create tinerilor și tuturor locuitorilor țării, campionul național de juniori la bară, paralele și sărituri, cel mai bun gimnast și sportiv al județului s-a angajat să se pregătească și mai bine pentru ca la apropiatele întreceri din cadrul „Cupei României" să confirme încrederea ce i s-a acordat, să urce încă o treaptă pe calea afirmării sportive. Alături de el votează mama sa, Fekics Verona, de 22 de ani profesoară, un grup de 10 pensionari, membri ai comitetului de partid al organizației de cartier nr. 4.

La secția de votare nr. 11 îl întîlnim pe economistul Gheorghe Lungu, candidat în circumscripția electorală nr. 21. Ne informează că, imediat după primele întîlniri cu alegătorii, multe din problemele ridicate de aceștia au și fost rezolvate, că în acel moment (era ora 6,40) totul decurge în mod firesc, mai bine de 150 de cetățeni trecînd prin fața urnei.

Pe străzi, grupuri-grupuri, tineri și vîrstnici, merg sau vin de la urne, discută, rîd. Aproape 800 de femei, oameni ai muncii de la Întreprinderea textilă „Oltul", imediat după terminarea schimbului de noapte s-au îndreptat spre secțiile de votare, fericite că pot raporta țării depășirea planului cu peste 67 000 mp țesături finite, 47 tone fire tip bumbac, confecții textile în valoare de 2 460 000 lei. Printre ele : Kiss Irina, Erou al Muncii Socialiste, Szabo Erzsbet, Papp Iolan, Timofte Piroska, Szavuly Anna, Ungvary Maria, Mezei Iren ș.a.

Cu voia bună și cîntecul tineresc ne-am întîlnit la toate secțiile de votare. La cele cu nr. 4 și 12 votau pentru prima oară viitorii oameni de bază ai industriei covăsnene, deocamdată elevi ai Grupului școlar textil și ai Școlii profesionale de cooperație. Printre ei : Maria Stăniloaie, Maria Sărăcuțu, Ileana Vlad, Ion Nistor, Liviu Atănăsoaie ș.a. Deși nu erau la primul vot, emoționați erau și tinerii ingineri ai Centrului județean de proiectare, Doina și Marian Munteanu. Votul lor înseamnă nu numai încredere în deputați, ci și noi proiecte ale unor obiective industriale și edilitare.

Cuvinte emoționante despre realitatea de ieri și de azi am auzit la secția găzduită de Clubul „Gh. Doja" de la baciul Cseszci Ianoș. Om la 63 de ani, a venit să voteze cu soția sa Borbilo pentru frăția dintre români și maghiari, pentru zilele minunate pe care le trăiește. „Ce-a fost aici, îmi spune, nu se poate oglindi în cuvinte. Era un oraș mic, cu străzi veșnic pline de noroi, cu viață mizeră pentru cei care lucrau 12 ceasuri pe zi, cu salarii de nimic și doar visuri de pensie (o primeau numai jandarmii). Eram îndemnați să-i urîm pe frații noștri români, șovinismul domnea în toate. Azi nu ne mai desparte nimeni, trăim ca frații, nu ne mai urîm, nu mai sîntem șovini, azi vedeți cîte am făcut împreună. Avem pensii frumoase, iar fata și-a cumpărat apartament de 120 000. După 45 de ani de muncă trăim foarte bine și pentru viața asta votăm candidații Frontului Unității Socialiste, fie că sînt români sau maghiari".

CORNEL GALBEN ■

Oameni ai muncii de la întreprinderea „Oltul" din Sf. Gheorghe veniți să voteze direct din schimbul de noapte

Votul primului cetățean al țării

În tradiționala horă românească, expresia cea mai emoționantă a bucuriei sărbătorești, s-au prins alături de alegători tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat

Duminică, 20 noiembrie, primul cetățean al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a aflat în mijlocul locuitorilor din marele cartier muncitoresc al Pantelimonului pentru a-și exercita dreptul electoral fundamental, dîndu-și votul candidaților Frontului Unității Socialiste pentru Consiliul popular al sectorului 3. Împreună cu secretarul general al partidului au votat tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul alegătorilor din acest puternic sector al Capitalei, în care se află marile detașamente muncitorești de la „23 August" și „Republica", s-a înscris, astfel, printre imaginile atît de familiare, de scumpe tuturor, ale dialogului permanent și rodnic pe care secretarul general al partidului îl poartă cu masele largi de oameni ai muncii, constituind totodată o expresie pregnantă, semnificativă, a democrației noastre socialiste, a unității și coeziunii întregului popor în jurul partidului, a angajamentului și fermei sale hotărîri de a urma drumul de viitor al țării.

Mii de cetățeni, unii adevărați veterani ai construcției socialiste, alții tineri, aflați pentru a vota prima oară în viață, au dat glas bucuriei de a-l avea în mijlocul lor, în aceste momente de adîncă semnificație politică, pe secretarul general al partidului, satisfacției deosebite și mîndriei legitime de a vota pentru marile realizări obținute de poporul nostru, pentru succesele și mai mari ce vor fi dobîndite în etapa care urmează. Prezent și viitor și-au unit, astfel, glasurile, în cuvintele Eroului Muncii Socialiste Gheorghe Buruc, muncitor la Uzina „23 August" — care la intrarea în secția de votare nr. 6 l-a întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu calde urări de sănătate și mult succes în activitatea pe care o desfășoară, ca un exemplu pentru noi toți, pentru binele țării — și ale copiilor Romana Ghedu și Florin Raba, acesta din urmă rostind emoționat: „Iubiților noștri tovarăș Nicolae Ceaușescu, tovarășă Elena Ceaușescu, noi, copiii muncitorilor din sectorul 3, vă întîmpinăm urîndu-vă multă sănătate și putere de muncă. Mulțumim din inimă pentru grija părintească pe care ne-o purtați. Învățăm, muncim, ne jucăm într-o grădiniță minunată. Vom crește mari, pătrunși de sentimentul că trebuie să facem în fiecare zi cîte o faptă bună". Impresionant acest mic discurs, fiindcă „fapta cea bună" urmează să fie însăși ziua de mîine a țării.

În aplauzele alegătorilor prezenți în incinta secției de votare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului introduc în urnă buletinul de vot pe care este înscris numele candidatului F.U.S. pentru această circumscripție electorală.

La ieșirea din secția de votare, secretarul general al partidului este salutat din nou, cu același entuziasm ca la sosire, cu îndelungi ovații. Largul bulevard răsună de ecourile ample, reverberate de nimile tuturor, ale cîntecului „Partidul, Ceaușescu, România" — alăturare firească a trei nume scumpe întregii națiuni. Mulțimea scandează „Ceaușescu — P.C.R.", „Ceaușescu și poporul". Invitați de tineri și tinere, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului se prind într-o horă — adevărat simbol al unității de gînd, de simțire și de voință a tuturor celor care au dat acului politic de la 20 noiembrie valoarea hotărîrii lor nestrămutate de a înfăptui mărețul Program al partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu parcurg apoi, pe jos, o bună parte a bulevardului Pantelimon, străjuită de blocuri moderne, împodobite în această zi de sărbătoare cu steagurile partidului și statului, cu covoare multicolore, cu multe flori. Bucureștenii aflați de-a lungul traseului fac secretarului general al partidului o caldă manifestare de dragoste, de stimă și adîncă prețuire.

În incinta secției de votare nr. 6 l-am cunoscut pe Ilie Coman, secretarul organizației de partid din hala IV cazangerie de la Uzina „23 August": „Mă bucur și mă simt mîndru de faptul că votul meu se alătură, astăzi, votului tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dealtfel, în cartierul nostru se află circumscripția electorală unde tovarășul Nicolae Ceaușescu este deputat în Marea Adunare Națională. Este și motivul pentru care, v-o spun cu toată sinceritatea, stima și prețuirea ce se cuvin și pe care le datorăm primului bărbat al țării înseamnă, pentru noi, și afecțiunea cu care — după cum s-a văzut chiar astăzi — știm să ne întîmpinăm un pricten drag. Fiindcă, în ultimii ani, în această parte a Bucureștiului au fost construite mii de apartamente, edificii sociale și culturale, școli, grădinițe, creșe, unități comerciale. În privința celor ce mai rămîn aici de făcut în viitor, aș putea să arăt că, în modul cel mai concret cu putință, acest viitor înseamnă și viața fetei mele, Georgeta, de 18 ani, care votează azi pentru întîia oară. Și care părinte n-ar face totul, nu numai cu gîndul cel bun dar și cu fapta și cu strădania sa, pentru viața frumoasă, curată și demnă a copiilor săi ? Iată, așadar, unul dintre rosturile votului meu de azi".

La rîndul lor, Maria Păunoiu, casnică și mamă care a crescut doi copii — ajunși, astăzi, unul cercetător științific iar celălalt profesor — împreună cu soțul său, Gheorghe Păunoiu, muncitor în tinerețile sale la patron și mai tîrziu maistru la fabrica „Biruința", ca locuitori de peste 40 de ani ai Pantelimonului recunosc că, la cei 60 și respectiv 66 de ani, poartă încă povara amintirilor despre viața plină de amărăciune, dezolantă, a cartierului de altădată, o biată margine de București cu case de paiantă și drumuri noroioase, rămase parcă în suspensie în timp. Rupt din acea încremenire, locul și-a schimbat înfățișarea în numai cîțiva ani, ca și cum l-ar fi desenat cineva frumos pe-o hîrtie, după cum spun cei doi bătrîni, prezenți la vot încă din primele ore ale dimineții.

„Mă numesc Ion Ungvari și de 18 ani lucrez la „23 August", unde sînt șeful secției locomotive construcții sudate. Eu locuiesc la blocul 17 de pe Șoseaua Pantelimon. Este un bloc finisat, ca să zic așa, din toate punctele de vedere, de la conduita locatarilor pînă la spațiul de viață reconfortant, agreabil și civilizat pe care am reușit să-l creăm înăuntru și în preajma sa. Despre cartier, de asemeni, pot să vă spun că este bine aprovizionat, chiar foarte bine, și că este liniștit și curat. Încît mă întorc tot la problemele de producție și la dorința și angajamentele noastre de a ne depăși planul, în acest an, la toți indicatorii. Avem o ambiție : vrem ca uzina noastră să poată candida la titlul de uzină-erou. Votînd, mă gîndeam, mărturisesc, chiar la aceasta". Fiindcă, după cum spunea interlocutorul nostru, unul dintre cele mai importante lucruri care s-au petrecut în țara aceasta este că oamenii știu foarte bine ce vor, că fiecare știe ce trebuie și cum trebuie făcut. Programul partidului, Congresul al XI-lea au stabilit țeluri precise, imediate și de perspectivă. De aceea, votînd, la 20 noiembrie, țara și-a cumpănit puterea, și-a definit voința, hotărîrea de a-și continua drumul avînd mereu în frunte pe cel mai stimat cetățean al ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului.

DUMITRU ELIADE ■

Laurii păcii neobositului nostru luptător pentru o lume mai bună și mai dreaptă, TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășului Nicolae Ceaușescu i se înmînează de către președintele Consiliului Mondial al Păcii, Romesh Chandra, medalia de aur „Frédéric Joliot-Curie"

(Urmare din pagina 1)

în acest domeniu vital de activitate pentru afirmarea țelurilor și personalității sale în lume. În mod firesc, de aceea, omagiind încununarea internațională cu laurii păcii a gloriosului său fiu, înaintemergător și conducător, poporul român, în unanimitatea entuziasmului său patriotic, a folosit acest memorabil prilej pentru a-și manifesta plenar și profund, adeziunea față de politica externă promovată de partidul și statul nostru, politică de un militant umanism și realism, științifică și consecventă, consacrată în mod programatic cauzei păcii, colaborării și prieteniei între popoare, instaurării în relațiile internaționale a indivizibilelor principii ale egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, dreptului fiecărui popor de a-și decide singur destinele.

Telegramele de felicitare adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de comitetele județene de partid, în numele comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, de organizațiile de masă și obștești, de numeroase personalități ale vieții noastre culturale și științifice, mărturiile cetățenilor patriei noastre de toate vîrstele și profesiile, indiferent de naționalitate, consemnate pe pagini întregi de către presa cotidiană, centrală și locală, manifestările spontane ale sentimentelor de mîndrie și încredere în destinul internațional al poporului român conturează tabloul amplu al bucuriei și efervescenței politice cu care întreaga noastră națiune a salutat și consacrat această nouă afirmare a prestigiului internațional al președintelui Nicolae Ceaușescu, a personalității sale proeminente, a originalei și prodigioasei contribuții pe care România o aduce la edificarea unei păci trainice pe planeta noastră.

„Înalta recunoaștere din partea mișcării mondiale pentru pace a contribuției Dumneavoastră de excepție la cauza propășirii României socialiste și a idealurilor de progres și civilizație ale întregii umanități — se spune în telegrama Comitetului județean Dolj al P.C.R. — constituie o meritată și semnificativă confirmare a justeței politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pusă cu toată fermitatea în slujba unui viitor al eticii și echității internaționale, al unei noi ordini economice și politice întemeiate pe deplină egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității internaționale, neamestecul în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state". „Cu sentimente de legitimă satisfacție și mîndrie patriotică, toți oamenii muncii din această străveche vatră de istorie a țării — români, germani, maghiari — au aflat că dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, vi s-a înmînat cea mai înaltă distincție a Mișcării Mondiale pentru Pace" — astfel începe telegrama adresată de Comitetul județean Sibiu al P.C.R. Iar în încheierea telegramei lor comuniștii, toți oamenii muncii din județul Harghita se angajează : „Ne folosim de acest minunat prilej pentru a vă exprima cele mai alese sentimente de dragoste și recunoștință pentru atenția și grija permanentă cu care urmăriți dezvoltarea acestor frumoase meleaguri harghitene, hotărîrea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, români și maghiari, care trăiesc și muncesc în județul Harghita, într-o indestructibilă unitate frățească, pentru a întîmpina cu rezultate deosebite, în toate domeniile, Conferința Națională a partidului, pentru a-și realiza exemplar sarcinile de plan și angajamentele asumate în întrecerea socialistă pe anul 1977 și pentru întreaga perioadă a cincinalului".

Mulțe furnaliști, oțelari și laminatori, constructori, energeticieni, proiectanți și cercetători de la Combinatul siderurgic din Galați au primit cu o imensă bucurie, cu adînci sentimente patriotice vestea că vi s-a conferit înalta distincție. În aceste momente de înaltă semnificație pentru prestigiul internațional al partidului și patriei noastre, ne exprimăm întreaga adeziune față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, hotărîrea fermă a siderurgiștilor gălățeni de a aplica întocmai în viață hotărîrile celui de-al XI-lea Congres al partidului. Academicianul Radu Voinea, rectorul Institutului politehnic din București, ține să sublinieze din perspectiva activității și meritii profesiei sale semnificația remarcabilului eveniment : „Ca om de știință, eu văd în acest act o strălucită confirmare a caracterului realist, profund științific al politicii partidului și statului nostru. Această confirmare îmi dă nu numai încredere deplină în justețea politicii partidului nostru, ci și un avînt sporit, o dorință fierbinte de a merge cu pași viguroși pe linia trasată de istoricele documente ale Congresului al XI-lea, de a-mi îndeplini, în mod exemplar, la locul meu de muncă, sarcinile de mare răspundere ce mi-au fost încredințate". „Mari personalități politice, mari savanți, mari gînditori din lumea întreagă — amintește în scrisoarea sa poetul Virgil Teodorescu — au subliniat, deseori, cu satisfacție contribuția excepțională pe care o aduceți la cauza păcii și înțelegerii mondiale".

Iată, așadar, sub multiplele lor expresii, mîndria patriotică și convingerea nestrămutată că România socialistă, în epoca sa cea mai de glorie, are la cîrma sa un mare și eminent conducător de partid și de stat, exponentul cel mai autorizat al unei politici interne și externe care-i permite să se afirme, egală-ntre popoare și state, cu toată puterea încrederii sale în viitorul păcii, în destinele unei lumi mai bune și mai drepte. Se adeverește astfel, și prin această nouă și prestigioasă recunoaștere a străvechii vocații de pace a poporului român, cuvintele profetice ale poetului de acum două veacuri : Cine-și face zid de pace, turnuri de frăție...

Temeiul votului nostru, al tuturor: Munca, bunăstarea, încrederea în viitor

Scrisoare deschisă deputatului nostru

Mă numesc Nicolae Marta și sînt strungar în secția Mecanică 1 a Întreprinderii de mașini și utilaje grele București. Secția noastră e fruntașă pe întreprindere, iar la mașina borwerk la care lucrez se prelucrează acum una din cajele de angrenare pentru liniile de laminare ale Slatinei. Piesa, fiindcă de o piesă e vorba, chiar dacă e grea de zeci de tone, reprezintă una din lucrările importante ale secției și una din cele mai însemnate lucrări din cîte mi-au fost încredințate. Deși e atît de grea, de monumentală, masa de oțel trebuie prelucrată cu infinită finețe, de ordinul sutimilor de milimetri. În meseria noastră, a celor care am ajuns să prelucrăm reperele foarte, foarte mari ale unor mașini și utilaje uriașe, impresionante în toate privințele — sub raport tehnic, dar și al muncii și inteligenței omenești cuprinse în metalul lor — se petrece și faptul, întrucîtva ulimitor, că, deși dimensiunile cresc, calitatea prelucrării crește și ea. Eu am fost trimis aici de la Combinatul siderurgic din Galați, în urmă cu patru ani. E nevoie de meseria ta acolo, mi s-a spus, și iată, am venit, muncesc și observ cum sînt altul, în fiecare an aproape, pentru că altele sînt și sarcinile ce ni se dau. Trebuie să muncim mai bine, trebuie să se știe că lucrurile care ies din mîinile noastre sînt din ce în ce mai bune.

Am vrut să încep astfel rîndurile acestea către dumneavoastră, stimate tovarășe deputat inginer Marin Voinea, deoarece, fiind unul dintre muncitorii care au votat la 20 noiembrie pentru Marin Voinea, încerc să ne cunoaștem mai bine. Sigur, treburile obștești, întîlnirile viitoare ne vor aduce față în față în mai multe rînduri. Nu strică însă dacă acum, după alegeri, îi cunoașteți și așa pe cei care v-au votat cu toată încrederea, pe mine, de exemplu, pe tovarășii din secție, pe familia Bîtlan, bunăoară, soț și soție, muncitori la Mecanică 1, pe toți muncitorii care am mers sărbătorește în localul Școlii generale 190, să ne alegem reprezentantul în organele de conducere ale Frontului Unității Socialiste.

Locuiesc pe strada Nițu Vasile, împreună cu soția și cei doi copii ai noștri. Sînt un om obișnuit, am șaptesprezece ani de meserie, am luptat ca să mă afirm prin muncă grea și cinstită, îmi place cartierul în care trăiesc. Totul e nou aici, cu excepția felului de a gîndi al unor oameni. Dacă aș fi avut onoarea de a fi propus candidat în recentele alegeri, tocmai la mentalitatea unor asemenea oameni m-aș fi gîndit atunci cînd mi-aș fi alcătuit planul de muncă. Piața Sudului este unul din cele mai aglomerate noduri de circulație ale Capitalei. Dimineața, cînd pășim spre întreprindere, constatăm, din păcate, unele neajunsuri. Prea multe mijloace de transport în comun se grăbesc să-și încheie programul, prea multe mașini și tramvaie se odihnesc la cap de linie. Mai sînt, bineînțeles, și alte treburi de făcut. Am credința că vom colabora, că vom avea motive multe să fim mulțumiți că v-am dat votul nostru, al muncitorilor de la I.M.G.B., dumneavoastră și nu altcuiva.

NICOLAE MARTA ■
strungar — secția Mecanică 1, I.M.G.B.

Schimb de ștafetă, în comună la Gherghița

Sînt convins că printre cele dintîi locuri unde votarea s-a terminat după cîteva ore de la începere s-a numărat și comuna prahoveană Gherghița, cu cele 6 sate aparținătoare, așa încît, cine ar fi venit la secția de votare, instalată la școala nouă, spre amiază, ar fi părut un vizitator al expoziției din holul de la intrare, expoziție care înfățișează realizările cetățenilor de aici, cîteva piese etnografice locale și altele. Toți cei aproape 1 300 de înscriși în liste își depuseseră buletinele în urnă. Însă în jurul școlii oamenii au mai zăbovit, în această duminică, vorbind despre cîte și mai cîte, așa cum ne-a spus Grigore Toma, pentru că votarea oferea un prilej, pentru cei mai mulți cetățeni ai comunei, să se reîntîlnească după campania de toamnă, vreme în care diversele munci la cîmp îi cam legaseră locului. În acest cerc de oameni se aflau, bineînțeles, candidații, cu excepția primarului prezent în comuna sa natală Olari, președintele cooperativei agricole, directorul școlii, în fine, notabilitățile comunei, dar cel mai mare interes îl stîrnea un om cu părul albit de vreme, dar drept, în ciuda staturii sale mijlocii. Oamenii îl ascultau povestind, îi provocau s-o facă, așteptînd să audă din gura lui numai lucruri judecate. Tudor Dragomir, unul dintre cei mai vestiți împletitori de nuiele din zonă, om trecut de 70 de ani, se bucurase de încrederea concetățenilor săi vreme de 30 de ani, adică din 1946 și pînă anul trecut, perioadă în care, de fiecare dată, îi aleseseră în organele de conducere ale obștii, fie ele comisii de judecată, de control ori chiar membru al consiliului popular al comunei. Cunoscut de toți, îi cunoșteau pe toți. Îi crescuse, cum mi-a spus, așa că acum, cînd nu mai candida, ci „trecea ștafeta celor tineri", exercitîndu-și doar dreptul la vot, se simțea oarecum încurcat, oarecum sigur pe el. Încurcat, pentru că fusese inclus, așa cum prevede legea, într-una din cele patru circumscripții și ei ar fi dorit să-i voteze pe toți urmașii săi ; sigur pe el, deoarece îi cunoștea foarte bine pe fiecare în parte și-i voia sprijiniți și de alegerea sa. Pînă la urmă, nefăcînd nici un secret din asta, s-a decis pentru Stan Alecu, fostul vicepreședinte al consiliului popular, om cu experiență și care va trebui să se preocupe de îmbunătățirea, în continuare, a drumurilor, de irigarea terenurilor cultivate cu răchită, de iluminatul străzilor, ca și de alte dorințe exprimate de țărani la consfătuirile care au precedat ziua alegerilor.

Un moment sărbătoresc surprins la o secție de votare din comuna Gherghița, unde s-a realizat acest reportaj

Din cei opt candidați, patru sînt femei iar șase au sub 30 de ani, și mă întreb cum privesc oamenii această noutate. Îmi răspunde Alexandru Ghiță, tot un om în vîrstă, venit în haine sărbătorești, ca și soția sa Alexandrina, la vot : „Acum se mai discută vorba că-i femeie ? Nu ni-s egale în toate ? O votăm pe Viorica Șerban că e fată ridicată de noi, serioasă și punctuală la serviciu, o mamă bună și un exemplu pentru alte femei și bărbați. Că secretară a cooperativei este cunoscută de toți și ne cunoaște pe toți. Altădată, poate, ba ce zic, sigur, n-am fi lăsat astfel de treabă pe mîna unei femei, dar vezi dumneata, lucrurile s-au schimbat. Și Tănase Floarea candidează și-mi pare rău că nu-i în circumscripția mea, că și pe ea o votam. Nici munca ei nu-i ușoară : e gestionară la C.L.F. dar nu i-a lipsit niciodată un sfanț și nu a înșelat pe nimeni. Ca și Ana Dumitrache, casiera cooperativei, și ea candidată. Greu de ales între una și alta. Poate că-i mai bine pentru mine că-s în circumscripția a patra, că altfel trebuia s-o tai pe una din ele, de pe listă".

MANOLE CARȚAN ■

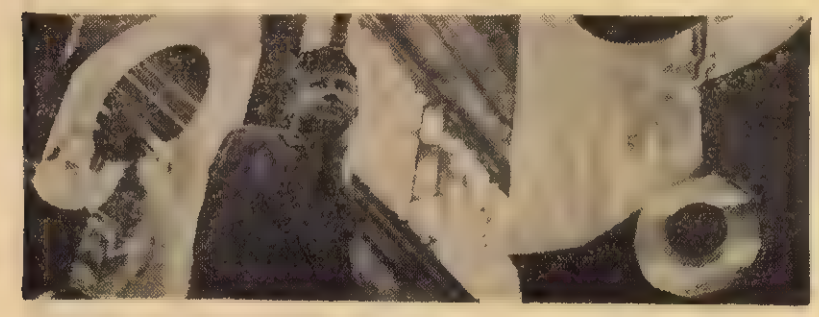

Unul dintre alegătorii de la I.M.B.G., semnatarul „mesajului cetățenesc" de mai sus, în ambianța cotidiană a muncii sale, chezășia votului dat la 20 noiembrie

Prin vot am fost, pentru scurtă vreme, cetățean al Constanței

Obișnuitele îndeletniciri de reporter m-au silit în această duminică a alegerilor să mă aflu pe litoral, mai exact la Constanța, și, în virtutea fundamentalului drept electoral al fiecărui om al țării, să devin, pentru scurtă vreme, cetățean al acestui oraș. Astfel, cu adeverința nr. 37, eliberată de Consiliul popular al sectorului 5 din Capitală, m-am prezentat la una din secțiile de votare ale municipiului de pe malul mării. Aveam în față două nume : Nicolae Ghiță și Ion Cojocaru. Simplu deci, și totuși... Cineva, un bărbat între două vîrste, îmi observă nedumerirea : „Chiar nu-i cunoașteți ?" Nu. Și îl explic situația. „Nu-i nici o problemă, vi-i prezentăm noi, cei care îl cunoaștem bine, tovarăși de muncă, vecini". Și iată-mă în cîteva minute înconjurat de cîțiva cetățeni care, cu amabilitate, mi-au destăinuit argumentele încrederii lor în cei propuși să candideze în această circumscripție.

Alexandru Drăghicescu : „Lucrez la I.R.E.C. și locuiesc și în același bloc cu Nicolae Ghiță. Desigur, este un foarte bun muncitor, un maistru bine pregătit profesional. La noi, prin specificul întreprinderii faptul acesta este normal. Liniile de înaltă tensiune de 110 și 220 KV aprovizionează cu energie electrică mari obiective. În plus, în aceste condiții, n-ai voie să greșești. Pentru că o poți face o singură dată. El este maistru la această secție de înaltă tensiune, unde răspunderea este maximă. Într-un fel vi l-am definit. Dar cunoscîndu-l și ca locatar vă mai pot spune că este un foarte bun gospodar. Un sufletist pe care nu-l lasă rece nici o floare ruptă din fața blocului". Stan Măzilu, secretar al comitetului de partid de la „Chimpex" : „Cînd alegi un om care să te reprezinte și pe tine, trebuie s-o faci cu mîna pe inimă, fără să-ți reproșezi ceva. Să-l alegi pe cel mai bun, cum te îndeamnă conștiința, cum îl recomandă pe acel om faptele sale. Acesta mi se pare că este Ion Cojocaru, maistru la noi, la «Chimpex». Deputatul pe care îl alegem trebuie să fie un gospodar desăvîrșit, energic, legat de cartier, de oamenii lui. Nicolae Ghiță este un astfel de om". Ana Șchiopu: „Sînt colegă de serviciu, la «Chimpex», cu Ion Cojocaru. Vă dau un fapt : pe linia protecției muncii, am stat într-un timp mai slab în privința echipamentelor de protecție. Le avem azi pentru că omul pentru care votez azi a pus mîna, s-a agitat și a rezolvat. Avem cămine de nefamiliști, vestiare, băi. N-a făcut-o singur, firește, dar s-a zbătut mai mult ca nimeni. Sînt convinsă că și cetățenii cartierului au nevoie de un astfel de om".

Sînt doar cîteva păreri, cîteva gînduri ale celor care și-au investit încrederea în puterea de muncă și energia celor doi candidați, în cinstea și dăruirea cu care aceștia se dedică obștii. Sînt de fapt și argumentele care l-au făcut pe semnatarul acestor rînduri să se alăture încrederii celor cu care a votat.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Roadele hărniciei și spiritului gospodăresc

În satele comunei Biled din cîmpia Banatului ziua alegerilor a început în zori, mult înaintea orei șase, cînd fanfarele căminelor culturale au colindat localitățile (Biled, Sandra și Uihei) în ritmurile muzicii de promenadă, de destindere. Primii care s-au prezentat la vot nu au fost instrumentiștii, rămași în centrul Bîledului, ci muncitorii de la Topitoria de cînepă, ieșiți din schimbul de noapte, deci la încheierea celor 24 de ore ale unei zile de muncă record, cu circa 10 la sută peste obișnuit. În fruntea lor, Costea Popescu, secretar al organizației de partid, și Maria Slavic, maistru de schimb. Încît în scurtă vreme cîteva sute de cetățeni au umplut străzile comunei, fie îmbrăcați de sărbătoare, fie în haine de lucru, deși duminică, Centrul de votare fiind doar un scurt și solemn popas în drumul spre noi izbînzi ale hărniciei. Prezent la primărie cu mult înaintea primului cîntat al cocoșilor, tovarășul Ioan Schmidt, secretar al Comitetului comunal de partid, ne mărturisea că în cinstea alegerilor cele trei cooperative agricole de producție au livrat peste plan 154 tone porumb la fondul central și 468 tone la F.N.C., iar anul gospodăresc 1977 a însemnat : extinderea cu 6 400 metri (plan 1 800) a rețelei de apă potabilă, 2 km de conducte pentru apă la Uihei, forarea unui nou puț și montarea celui de-al treilea hidrofor, 3 000 mp trotuare plus multe alte lucrări de înfrumusețare. În viitor : amenajarea unei baze sportive și de agrement (în valoare de 600 000 lei), construirea unui depozit de combustibil, încheierea lucrărilor de introducere a apei potabile pe străzi, și mai ales în casele oamenilor. Cunoscînd bine aceste realizări, cît și faptul că munca le impune ritm și grabă, mecanizatorii de la S.M.A. cu directorul lor în frunte, Petru Billi, au pornit direct în cîmp, după votare la arături, nu înainte de a spune : „Recoltele anilor viitori au nevoie de pămînt reavăn, bine lucrat, altfel planul rămîne teorie goală".

Abia se făcuse ora 7,30 cînd la primărie telefonul anunța că locuitorii satului Uihei, deci 406 bărbați și femei, tineri și vîrstnici, români, germani, maghiari și sîrbi, au trecut cu toții prin fața urnelor. La capătul firului, Andrei Ardeleanu, de 25 de ani președinte al C.A.P. și cam tot de aceeași vreme deputat comunal, ne mărturisea : „Puțini cîți sîntem, ne întrecem în hărnicie cu localitățile mai mari. I-am și învins în campania de toamnă, pe care am încheiat-o primii, numai la porumb reușind să cîntărim de la fiecare hectar cîte 9 550 kg boabe. În sat mai avem 2 km de conducte și punem capăt introducerii apei pe toate ulițele".

TEODOR BULZA ■

20 noiembrie, o zi dintr-o istorie, o zi pentru istorie

(Urmare din pagina 1)

ca o impresionantă expresie a voinței poporului de a îndeplini în chip exemplar istoricele hotărîri ale Congresului al XI-lea, pentru realizarea prevederilor cincinalului și ale programului suplimentar de dezvoltare economică pe care îl va dezbate și adopta, peste cîteva zile, Conferința Națională a P.C.R.

A fost această zi, ziua de 20 noiembrie, o zi de mare însuflețire civică, o zi de atmosferă sărbătorească, de curată și generoasă sărbătoare a inimilor strălucinate de flacăra aceluiași ideal, și reporterul, colindînd străzile Bucureștilor înțesate de mulțimile purtînd sărbătoarea pe chip și pe haine, a notat, deopotrivă, bucuria, mîndria, fierbintea declanșare a entuziasmului popular, dar și sentimentul de înaltă răspundere pe care întregul nostru popor l-a trăit în fața urnelor. Răspunderea de a munci fără preget, alături de deputați, împreună cu ei, pentru înfruptarea în faptă a marilor planuri de dezvoltare economico-socială a orașelor și satelor noastre, răspunderea de a împlini, în realitatea de azi și de mîine a României, Programul P.C.R., programul suplimentar pentru acest cincinal, răspunderea de a urma neabătut politica internă și externă a partidului și statului, pentru a face să strălucească și mai intens, pe chipul țării, efortul nostru, pentru a înălța și mai sus bunăstarea și demnitatea noastră.

De pe socluI acestei zile, răspunderile efortului românesc — jalonat, în Programul partidului, pînă spre cotele anului 2000 — sînt deosebit de însuflețitoare. „Sînt multe de făcut în orașe și în sate", sublinia nu demult tovarășul Nicolae Ceaușescu, schițînd, cu pasiune revoluționară și patriotică, cu realismul și exigența care-i sînt proprii, programul de lucru al celor pe care poporul român l-a învestit, prin votul său, să-i facă eficiente eforturile, dăruirea, încrederea în viitor, slujind neobosit interesele obștii, ale națiunii noastre socialiste.

Loialtă, deputați și alegători, organe locale ale puterii de stat în strînsă și fertilă legătură cu masele, vor da viață acestui program, împlinindu-și angajamentul rostit în fața primului cetățean al țării, a secretarului general al partidului, a președintelui României socialiste, cu conștiința rostirii și împlinirii a unui solemn legămînt în fața istoriei.

Cercetătorii din nisipuri

Sîntem doar doi, în nemărginirea cîmpului : autorul acestor rînduri și Petre Baniță, directorul stațiunii. Petre Baniță e directorul stațiunii din 1959, adică din prima ei zi, adică din ziua cînd stațiunea însemna, practic, doar un lot de vreo 25 de hectare, o infinitezimală oază într-un deșert, o minusculă insulă într-o mare seacă : deșertul sau marea celor 240 000 de hectare de nisipuri (din care 200 000 nisipuri zburătoare) care acopereau sudul Olteniei, mare seacă, dar mare pustiitoare, cu valuri de dune și interdune. Deci stațiunea condusă de Petre Baniță, destinată cercetărilor pentru ameliorarea nisipurilor, s-a născut în 1959, cu un lot experimental de 25 de hectare, în inima unui deșert de nisip, sub furtuni de nisip. Acum, stațiunea are 3 120 de hectare. Acum, inginerul de-atunci Petre Baniță e tot inginer, dar e, pe deasupra, doctor în științe, profesor universitar la Craiova, membru corespondent al Academiei de științe agricole, e mai bătrîn prin niște ani, e mai înțelept — zice el — prin niște încercări, uneori eșecuri, e mai entuziast — adaugă — prin niște confirmări, uneori succese.

De fapt, ce a realizat stațiunea în toți acești ani ? Organizată, în actuala-i formulă, în 1965, ea a luat în primire toate grindurile Călărașilor, Bechetului, Dăbulenilor și Săratei, adică mii de hectare trecute în scriptele funciare la rubricile „neproductiv" sau „slab productiv", operînd, pe tot acest spațiu, o operă civilizatoare de o unică anvergură. Aceasta operă a însemnat irigații masive (experiența și studiile cercetătorilor stațiunii la acest capitol fiind folosite, ulterior, la crearea marelui sistem de irigații Sadova-Corabia, unul din cele mai mari ale țării), a însemnat fertilizări cu îngrășăminte, a însemnat „modelări" ale dunelor de nisip, formulă ce trebuie înțeleasă la propriu, nu ca metaforă, a însemnat elaborarea unor tehnologii speciale (vreo 18) pentru principalele plante, tehnologii care-au fost difuzate tuturor unităților productive ale ținutului. Stațiunea a adus grîu și porumb în locuri în care creșteau, cînd creșteau, doar tufe pitice de viță-de-vie, ceva secară, ceva pepeni, ceva tutun. Grîul aclimatizat pe nisipuri dă recolte de 3 500—4 500 kg la hectar (în incintele stațiunii, încă din primii ani, el a dat chiar și 10 000 !), porumbul ajunge pînă la 9 000, uneori 12 000 kg boabe la hectar, soia și floarea-soarelui dau și ele producții mari, dau uneori chiar recorduri, piersicii (experimentați în vreo 80 de soiuri) și-au triplat și încincit producțiile. Și mai spectaculoase, rondele din podgorii, grație unei tehnologii a modernizării viilor, ce se aplică acum pe o rază întinsă. Vinurile de Călărași și Dăbulenі sînt faimoase încă de mult, sînt vinuri din struguri în care soarele „Saharei oltene" pătrunde adînc, parfumînd boaba de la pieliță pînă la miez, dar ele, aceste vinuri, erau cîndva puține, cîndva numai se degustau, pe vîrful limbii, ca și raritățile podgorenilor antici, exportate cu grijă în amfore. Acum, nu numai că se degustă, acum se pot chiar și bea, fiind cuprinse în circumferințe de butoaie ciclopice, în marile zăcăminte subterane ale stațiunii. Producțiile de struguri (inclusiv pe teritorii ale C.A.P.-urilor) au trecut de 20 000 kg la hectar, iar la unele soiuri s-a ajuns la 37 000. S-au studiat, pentru asta, urmărindu-li-se comportamentul pe nisipuri, nu mai puțin de 1 000 de soiuri de viță, soiuri străine, dar și locale, cele mai bune dovedindu-se *roșioara*, vechea, românească noastră *roșioară*, băutură suavă, dar licoare-capcană pentru cei ce nu-i știu măsura, bun s-a dovedit și soiul *saint emilion*, adus aici dintr-o altă zare a continentului, *muscatul otonel* a fost un eșec, dar *țița caprei, parmacul, afuzali*-ul, *merlotul* și *berbecelul, grasa de Cotnari, pinotul gris* și *furmintul de Tokai* merg foarte bine.

Sigur că, la acest punct al discuției, nu mă pot opri să nu-l întreb pe profesorul Petre Baniță de ce aceste atît de cîntate și lăudate vinuri îți strepezesc totuși sufletul atunci cînd le guști nu din vasele cele falnice ale stațiunii, ci din sticlele ce se vînd pe piață. Adică, mai pe românește, de ce bem vinuri proaste în țara vinurilor ? Vedeți, zice Petre Baniță, nașterea vinului e o întreagă poveste, și această întreagă și complicată poveste, care înseamnă plantare, fertilizare, întreținere, adoptarea butucilor de vie în familia celui ce-i îngrijește (unii butuci capătă chiar nume proprii !), punerea lor sub veghea cîinilor, irigarea, supravegherea coacerii (deci o poveste cosmică !), apoi culesul, apoi vinificația, e făcută, de la început și pînă la sfîrșit, dar nu chiar pînă la sfîrșit, de aceiași oameni. Dar nu chiar pînă la sfîrșit, fiindcă, la capătul atîtor eforturi, adică pe ultima sută de metri a maratonului, se interpun, transformînd maratonul într-o ștafetă, alții. Ce fac acești „alții", adică cei ce preiau ștafeta, adică cei ce oferă vinul în sticlă cu etichetă, ei, viticultorii, n-au cum să știe. Și e cu totul și cu totul nedrept, fiindcă băutorul de vinuri proaste aruncă vina în seama viticultorului.

Ca să înțeleg cum se naște măcar un strop din sudoarea muncii viticultorului, a omului pămîntului în genere, dublat în cazul de față de cercetătorul științific, directorul Petre Baniță deschide poarta unui gard de sîrmă, invitîndu-mă într-unul din terenurile stațiunii. E un teren de numai un hectar, dar un univers fascinant (autorul acestor rînduri n-a mai văzut niciodată așa ceva !), în granițele căruia cercetătorii stațiunii reușesc incredibila performanță de a controla circulația fiecărei picături de apă ajunsă în sol, experimentînd astfel modalitățile optime, cele mai economice, de folosire a apei în irigații. Pămîntul, aici, e pur și simplu împînat de instalații, zeci de aparate de control și măsură îi iau, clipă de clipă, pulsul secret al celor mai mici, mai intime mișcări și prefaceri din carnea sa, totul e prins într-o plasă gigantică de mașinării și aparaturi (stații de avertizare, recipiente de evaporare a apei etc., etc.), dar ochiul nu vede decît o parte din ce există, multe detalii tehnice sînt subterane, urechea nu aude decît liniștea fierberilor lente ale adîncurilor, măsurată de ciudate ornice. Se știe, astfel, în permanență și cu precizie matematică, ce cantitate de apă există în sol, și înainte de o ploaie, și după ea, se știe, cu aceeași precizie, de cîtă apă are nevoie o plantă, un metru patrat de pămînt cultivat, un hectar, și, evident, ca să se ajungă aici, la această știință, la această incredibilă performanță a controlării circulației fiecărei picături de apă ajunsă în sol, ca și la alte mari performanțe ce duc la transformarea deșertului de nisip într-o grădină, s-a dus o muncă de cercetare și de concepție în cadrul căreia s-au făcut, zi de zi, foarte multe retușuri, completări, reveniri, redimensionări, balanța negării aproximațiilor și a confirmării faptelor exacte funcționînd tot timpul, neobosit și exigent, în mîinile celor 26 de cercetători ai stațiunii (printre care, pe lîngă P. Baniță, încă doi doctori în științe : Tudor Alexandru și Mihai Nicolescu).

Prof. dr. ing. Petre Baniță, directorul stațiunii științifice Dăbuleni

Îi adresez profesorului clasica întrebare — totdeauna delicată — dacă munca lui și a colaboratorilor lui e răsplătită, încununată cu recunoașterile pe care le merită. Desigur, zice el, dar nu asta-i problema, și mă privește mirat.

Desigur, nu asta-i problema, problema e transformarea nisipurilor într-o grădină. Aplauzele pentru o astfel de operă nici nu s-ar auzi în imensitatea acestor spații (afară de cazul cînd n-ar provoca furtuni de nisip !). Creatorul adevărat cunoaște, altminteri, doar o singură răsplată, o singură bucurie, bucuria victoriei în sine, aplauzele hrănindu-l numai pe cabotin.

ILIE PURCARU

Omul sfințește locul și Dumitru Diaconu dealurile Poseștilor

Cine a uitat cum e toamna pe dealuri, să se ducă repede, cît mai durează binecunoscuta toamnă-primăvară, și cine nu știe cum sînt dealurile cu livezi, să meargă iarăși pe marginile cu meri ale Poseștilor. Va cunoaște aici cuprinsul proverbului cu omul ce sfințește locul și-l va afla chiar pe omul cu proverbul. Se cheamă Dumitru Diaconu, are nouăsprezece ani de carte și, printr-una din acele curioase întîmplări care-l lovesc pe cetățeanul prea învățat, n-a ajuns să pună în acești ani și o facultate. Dumitru Diaconu e înalt, masiv și bărbat și e de toate felurile : aspru dar drept, grăbit dar răbdător, și tainic și deschis, și dur și vulnerabil. Cuvintele pe care le zice au deseori greutatea pildei, e melancolic cîteodată de apăsarea timpului și a tuturor celor încă nefăcute, dar ține melancolia zîmbitoare a omului de la țară, care știe că se află încă timp pentru toate. De aproape douăzeci de ani e pomicultor pe dealurile Poseștilor, iar dealurile astea le știe de copil.

Acum, sigur că dumneavoastră știți ce este acela un măr și probabil că nu sperați să mai aflați multe lucruri noi despre mere. Piața e plină de tarabe, în ultimii ani țara a fost bogată în mere și cu politica foarte înțeleaptă pe care o face statul cam de prin '70 încoace în zonele de deal e firesc să avem și în anii ce vin fructe din belșug. Vă voi povesti însă un lucru pe care nu-l cunosc decît oamenii care cultivă meri și, îndeosebi, cei care se ocupă și cu depozitarea lor. Cînd intri într-o hală de beton, unde stau în stive de jos pînă la tavan lăzi de lemn cu zeci și sute de tone de mere abia culese, te sfîrșește deodată un parfum atît de virtos încît e nevoie să ieși curînd la aer proaspăt. Mirosul de măr, cînd vine de la o cantitate homerică, e dens că-l poți mîngîia cu palma. Din betonul tavanului picură apă, deoarece mărul transpiră îmbelșugat. Clipoceala blîndă a apei, grosimea mirosului, parfumul acela care aproape că te hrănește, respirația lemnului proaspăt din ambalaje și chiar a mărului însuși — toate spun că aici se întîmplă viață, că fructul e viu și că de la normal la miracol uneori nu e decît un pas.

Dealtfel, tot limbajul lui Dumitru Diaconu e ca pentru ceva viu. Lăzile de plastic nu sînt bune deoarece, la vreme friguroasă, „rănesc" mărul. Pomul, cînd e curățit cu foarfeca de un nepriceput, „suferă". Pămîntul „nu-l poftește" pe străin și „ascultă" de localnic.

Ajungînd aici, la pămînt, să spunem ce-i mai important de spus. Dealurile Poseștilor erau sterpe, se credea că nu au vlagă, se știa că au fost dintotdeauna necăjite. Cînd a pus Diaconu baza fermei pomicole, pe dealuri nu se găseau decît „niște ciolpani de pruni și niște mărăcini, unde veneau cosașii la umbră vara și ciobanii la ora mesei". „Cînd urci pe Zeletin, spuneau localnicii, trebuie să te îmbraci bine fiindcă umblă vîntul ca pe Bărăgan". Multe lucruri sînt uimitoare la dealurile Zeletinului. Pe creasta lor crește stufuș și papura, ceea ce înseamnă că deși apa nu iese prin izvoare, pînzele stau la suprafață. Dumitru Diaconu cunoaște cu piciorul și cu mirosul felul fiecărei palme de pămînt. El nu plantează, pur și simplu, meri din soiuri intensive, ci mărul potrivit la locul potrivit. În anii '59—'60, de pe cele aproape 400 ha pomicole ale fermei de producție și cercetare Poșești s-au cîștigat 400 000 lei. Acum, soiurile intensive, orînduite precum vița-de-vie, pe sîrmă, dau un cîștig de peste 7 milioane lei. Cam 11 tone fructe la hectar, cantitatea cea mai mare fiind Ionathane. Deci, de la 1000 lei producție la ha, s-a ajuns la 30 000 lei. „Îți trebuie 8—10 ani ca să cunoști soiul pomului, al locului și al omului, zice Dumitru Diaconu. Cooperativa agricolă de producție Poșești a încercat, de cealaltă parte a șoselei, o plantație cu meri intensivi. Mă duceam la ei cu sărumîna, ca să-i ajut. În zece ani, de cînd ființa livada, nu băgaseră niciodată plugul printre meri. Nu se poate, tovarășe, e pămînt prost ! ziceau. Și doar pămîntul e același. Anul trecut au avut 20 tone de fructe la 30 ha. Acum, după ce am prins stropirile-cheie, au scos 400 tone de mere. Ziceau femeile rîzînd : degeaba umbli matale cu vorba ! N-o să vedem noi mere de aici cum n-am mai văzut nici altădată. Intrăm cu secera-n ei și terminăm bîlciul. Iar după trei luni de zile, după ce-i învăț să țină foarfeca — fiindcă unealta cea mai de preț a pomicultorului e foarfeca — după ce îi mai conving și de altele și tot așa cu hai, rogu-vă, îi văd pe președinte și pe inginerul șef trecînd cu drag prin plantație".

În anul 1968, Dumitru Diaconu a fost trimis la specializare în Italia, singurul tehnician într-un grup de ingineri. A lucrat, ca orice muncitor, pe o vestită plantație, cu ambiția de a fura întregul secret al meseriei. „Cînd ne îndreptam spre Italia, ai noștri ne-au servit în avion, ca desert, niște mere buburoase. Știam ce e acela un măr bun și am suferit văzîndu-le, dar cum se face o plantație intensivă abia știam cîte ceva. Deși nu s-ar crede, pe piața internațională a fructelor e un soi de război total. Ca să nu li se fure altoi dintr-un soi sau altul, creat de ei, italienii creșteau pomii în cîte trei rînduri de cuști de sîrmă. M-am convins acolo că noi avem condiții excepționale și un ajutor de la stat care poate fi decisiv, dar că nu prețuim cum trebuie condițiile. În ce mă privește, cred că am ajuns abia la jumătatea drumului. Pregătesc, cu tot secretul, se înțelege, și de ani de zile, soiuri noi, am trecut la îndesirea plantației, altoim și supraaltoim unele soiuri, ne gîndim să punem la punct plantația de pruni".

Directorul general al Stațiunii de producție și cercetare pomicolă Măgurele, Ion Neagu, și Dumitru Diaconu, șeful fermei Poșești, într-un moment neobișnuit al zilei lor de muncă : stînd o clipă-două între [illegible] mai multe drumuri

La fermă lucrează cu toții douăzeci de oameni. Nicolae Mateescu, de exemplu, a pierdut o mînă, a fost pensionat, dar viața lui e tot plantația. Economistul Ilie Sersea, Constantin Vizireanu, Gheorghe Tănase, Vlad Mariana, Maria Bodea — au aproape anii de muncă ai lui Diaconu. Cîțiva din muncitorii fermei s-au angajat ca țărani cu știința plugului și a boilor de plug, dar, ca-n atîtea locuri de deal, o uitaseră și pe asta. Se întîmpla ceva rău la deal, oamenii își cam pierduseră rostul, a trebuit să se ivească meseria nouă a pomiculturii științifice și să învețe țăranii meserii pe potriva acesteia. „De un singur lucru mă tem în viață, spune Dumitru Diaconu, să nu fiu schimbat cu vreun proaspăt absolvent de facultate. Despre măr, nici în trei facultăți nu se învață ce știu eu. Mă cunoaște județul, aș minți de-aș spune că nu sînt apreciat, dar de temut, mă tem. Aici trebuie să muncești din dragoste 365 de zile din an. Asta nu se prea învață decît născîndu-te și trăind printre pomi și fructe. Și cu 365 de zile de neodihnă pe an, putem să facem să rodească toate dealurile sărace din țară".

Și încă de aici poate să înceapă scrisul nostru despre lucrul de bine al lui Diaconu, fiindcă ferma lui este, într-adevăr, o fermă, cu tot ce înseamnă acest cuvînt. A inventat un sistem de exploatare a pînzelor de apă subterană, astfel că aproape fără cheltuială și-a făcut lac cu pește, rezervoare de apă pentru udat livada, apă curentă la acareturile fermei. Clădirea principală, căreia i se zice șăgalnic castel, e o casă cu etaj și cu multe odăi, foarte arătoasă și având de toate : cantină pentru muncitori și bucătării, și pivnițe, și camere de oaspeți, și birouri. Ferma lui Dumitru Diaconu merge cum merge nu tocînd bani în investiții grozave — fiindcă, la urma urmei, nu-i nici o deșteptăciune să pui banii să muncească în locul minții, ci luînd aminte la natură și folosindu-i toată bogăția. Spațiul mioritic cu deal și vale nu e numai metaforă, dar și fapt. Dealul și valea au în ele tensiuni și țăranul cu mult cap ține seamă de aceste tensiuni și ferma lui Diaconu prosperă cu tot sporul și confortul unei industrii.

TUDOR OCTAVIAN

Cîteva telefoane și o mentalitate anacronică, stufoasă și boantă ca o buturugă

Cu vreo cîțiva ani în urmă, Întreprinderea de prestări servicii din București a tipărit o broșură prin al cărei titlu ne întreba dacă știm „cum să ne rezolvăm treburile casnice". După aceea a răspîndit-o pe la toate unitățile aparținătoare, urmînd să fie înmînată gratuit tot omului care ar fi dorit să știe cu exactitate rețeaua acestor unități, profilul și adresa lor, astfel încît, la nevoie, să apeleze la serviciile anunțate, fără multă bătaie de cap și fără pierdere de timp. Spre lauda celor care au avut această idee, trebuie să spunem că ei n-au uitat că Bucureștiul este un mare oraș, unde multe cereri și probleme ale cetățeanului se pot rezolva operativ, printr-un simplu telefon. Iată pentru ce, nu demult, ne aflam în biroul secretarului comitetului de partid al întreprinderii, Nicolae Barbu, răsfoind această broșură în care se arată că „personalul de specialitate execută prestații de calitate ireproșabilă și cu promptitudine", indiferent dacă e vorba de lucrări de tîmplărie, mutări de mobilier, spart și așezat lemne, ambalări de obiecte casnice, curățat coșuri, montat și reparat sobe, munci gospodărești la domiciliu. Cu broșura pe masă, între noi, așezată lîngă telefon, am formar toate numerele înscrise pe fila în capătul căreia scria „spart și așezat lemne", gîndind să ne punem în situația celor care au trebuință de asemenea servicii. Mărturisim că, văzînd pe fila cu pricina doi muncitori în frumoase salopete, lucrînd cu sîrg și executînd cu vădită poftă de lucru cele două operații, am crezut că încercarea noastră — test, cum zicea tovarășul Barbu — va duce la concluzii dintre cele mai îmbucurătoare.

Formăm pentru început numărul 12 78 16, al unei unități aflate pe Calea Moșilor 282. Ne răspunde Gheorghe Constantin, șeful acestui centru de prestări servicii, care ne spune pe șleau, din capul locului, că „nu se poate", oricît ne rugăm, insistăm și explicăm că este o situație aparte, că e vorba de doi bătrîni neputincioși care abia acum și-au luat lemne și stau în frig pentru că n-are cine să-i ajute să le spargă. „Ajutați-i dumneavoastră", se aude de la celălalt capăt al firului. „Păi chiar asta încercăm să facem", răspundem ; „oamenii ar avea bani să vă plătească..." „Nu se poate", sună, statornic, răspunsul.

— Alo, Barbu sînt ! intervine martorul acestei discuții. Cum nu se poate măi tovarășe...

Convorbirea continuă în felul acesta, unul dascălind și trăgînd la răspundere, celălalt ascultînd respectuos și încercînd din cînd în cînd să se scuze.

La 14 60 98, vorbind cu Ion Zainea de la unitatea de pe Calea Rahovei 20, ni se propune o soluție dintre cele mai interesante : la noi nu se poate, tovarășu', dar du-te și dumneata pe-aci prin Piața Unirii, vezi că sînt d-ăștia care stau și-așteaptă un ciubuc, te tocmești cu ei și faci treaba.

— Alo, Barbu sînt !...

Următorul interlocutor, la telefonul 50 46 93 : Ion Marin, șef de echipă la unitatea din strada Buzești 47. Același răspuns liniștitor, „nu se poate", și aceeași intervenție indignată : „Alo, Barbu...".

Astfel stînd lucrurile, continuăm investigația noastră cu speranța că vom găsi totuși un om care-și face meseria, iar mult discutatele lemne vor fi sparte și aranjate. Sunăm la 21 36 12, număr trecut și el în broșura de care aminteam. Ne răspunde o casă particulară. Tovarășul Barbu își amintește că de cel puțin un an acest număr de telefon nu mai este valabil. De ce întrebăm, nu s-a adus corectura necesară în broșură, pentru a-i scuti pe cetățeni să se adreseze, cu problemele lor, unor adrese false ? Înțelegem că în discuția noastră a apărut un moment delicat, fiindcă dînsul nu mai poate prelua receptorul pentru a cere subordonaților să-și facă datoria. Căutăm mai departe, printre aceștia, pe cei cinstiți, corecți, conștiincioși. Așa cum ne convingem, nu se poate lăuda că este și Marin Olaru, care ne răspunde la telefonul 80 45 85 al unității de pe Calea Rahovei 279. Mai întîi, acesta ne-a spus că nu se poate. După ce i-am promis că vom fi „atenți", ne-a răspuns că nu are topoare. L-am asigurat că vom face noi rost de unele. Ajungînd cu negocierile în acest punct, ne-a cerut să trecem pe la el „ca să aranjăm". Rugîndu-l să ne dea o certitudine că nu vom face drumul degeaba, ne-a asigurat că va trimite un băiat în după-amiaza acelei zile. Am întrebat și de preț, ca să știm să pregătim banii. „Lasă, o să te tocmești dumneata cu el".

— Alo, Barbu sînt ! Cum poți să vorbești așa, omule ? !

În sfîrșit, tot căutînd, găsim. Toma Drăghici, șef de echipă în Calea Văcărești nr. 14, ne promite la telefonul 21 51 67 că va trimite chiar în aceeași zi doi muncitori. Contramandăm pe loc, fiindcă mulțumim pentru bunăvoință — cu atît mai mult cu cît fusese corect și în privința prețului anunțat — iar tovarășul Barbu pare încîntat că are prilejul să-și felicite, iată, un subaltern. Dar bucuria dispare ca norii bătuți de vînt, fiindcă la 18 43 15 Haber Herman ne răspunde cu același „nu se poate" iar Constantin Alexandrescu ne explică, impresionant, la telefonul 50 30 47, că oamenii lui sînt „scumpi", deși l-am asigurat că am avea bani să plătim serviciile cerute. Același ghinion ne-a păscut și la numărul 23 26 00, de unde am mai aflat, spre surprinderea noastră, că începînd cu data de 1 octombrie a.c. au apărut norme de **stivuit** dar nu și de **spart** lemne (?!). De la inginerul Mihai Cîrstea, șeful serviciului producție al întreprinderii, n-am putut să aflăm mai mult decît că el însuși nu știe exact dacă există norme sau nu, dar crede că sînt totuși, norme, din moment ce prestarea se află trecută în broșura de care aminteam. Ne abținem să insistăm asupra răspunsului apt să generoze comentarii ironice și vom încheia acest maraton telefonic subliniind — dacă mai este nevoie — că **nu de niște biete lemne a fost vorba pe parcursul acestor rînduri, ci de o mentalitate anacronică, stufoasă și boantă ca o buturugă !**

DUMITRU ELIADE ■

Un secret al tinereții — să te ocupi de problemele oamenilor

Cînd fostul mecanic ceferist și apoi activist de partid Victor Mîrlea a ieșit la pensie, în 1968, la Oradea, după o viață de trudă și de alergătură, s-a uitat înapoi cu mîndrie și, după cum se obișnuiește în asemenea ocazii, și-a făcut un bilanț. Muncise și luptase pentru o viață mai bună și mai demnă, acum venise vremea meritată a odihnei. Drept care, după ce și-a încasat prima pensie, s-a dus la unul din vechii tovarăși de muncă, Vasile Husar, la Comitetul județean de partid Bihor, unde și el, Mîrlea, lucrase în ultimii ani, și i-a spus :

— Măi, Vasile, mie mi-ar fi greu să stau degeaba, dă-mi ceva de lucru.

Omul acesta care trecuse prin două războaie mondiale, care, ani de-a rîndul, bătuse cu piciorul Bihorul ca activist, care nu cunoscuse decît puține zile liniștite la viața lui și care, chiar în preajma pensionării, suferise un grav accident de automobil ce era să-l coste viața, pur și simplu nu era făcut „s-o tragă pe dreapta". El trebuia să se simtă în mijlocul colectivității, să-i trăiască viața, să pună umărul la treburi obștești. Și astfel a pornit-o din nou pe drumurile Bihorului, deoarece, voluntar, s-a angajat să rezolve scrisorile trimise de cetățeni, plîngeri întemeiate sau neîntemeiate, privind certuri între rude, șicane administrative, birocrație sătească.

Și iată-l pe bătrînul Mîrlea bătînd din nou la ușile gospodarilor, intrînd în curțile lor, stînd de vorbă sub șuri sau în cîmp și întrebîndu-i : „Cum vine asta, oameni buni ?"

La Uileacu de Beiuș unchii și mătușile unui flăcău rămas orfan s-au înstăpînit pe casa părintească. Iar cînd proprietarul îndreptățit prin lege a plecat la armată, au demolat-o și au vîndut locul. Cînd tînărul s-a întors de la cătănie cu gînd să se însoare, la casa de unde nu-i ! Mîrlea se duce la rudele hrăpărețe pentru a-i convinge să repare nedreptatea. Dar „autoimproprietăriții" — cum îi denumește — nici gînd să se lase înduplecați. Mai mult, ei dau drumul cîinilor din lanț ca să-l sfîșie și-i strigă :

— Ce te bagi ?

— O să fiți dați în judecată !

— Ei, și ? Vedem noi cine are bani să poarte pîra. Băiatul n-are o lețcaie.

Cînd a auzit una ca asta, bătrînului mecanic, care o viață întreagă luptase împotriva domniei banului, i s-a făcut negru înaintea ochilor.

După 90 de zile, tînărul a primit despăgubiri, pe cale judecătorească : 25 000 de lei. Bani, e drept, n-a avut ca să poarte pîra. Doar un avocat din oficiu. A avut însă legea. Și pe Victor Mîrlea, care, după proces, l-a ajutat să intre mecanic la moara din localitate. Azi, tînărul îi spune „tată".

La Holod, careva vroia să-și construiască o casă, dar nu căpăta autorizație de la primărie. Ziceau : „Are casă, ce-i trebuie alta ?" Mîrlea a vrut să se convingă cu proprii săi ochi. Adevărat, omul avea casă : veche de peste un secol, dărăpănată, într-o rînă, cu tălpile putrezite și șindrilele ciuruite ; cît despre pereți, erau atît de crăpați încît puteai privi prin ei.

— Dar de ce nu-i dădea autorizație funcționarul de la consiliu ?

— Se pare că fusese între ei o rîcă din copilărie.

Omul și-a făcut casă nouă.

Uneori, comicul se împletește cu tristețea. Unei femei din Remetea, Bihor, i se refuză tăios actul de naștere tip R.S.R. de care are nevoie pentru a-și face mutația în Brașov, unde s-a angajat muncitoare.

— Zice că nu-mi dă, fiindcă-s moartă.

— Și unde stai acum ? — o întrebă Mîrlea.

— Nicăieri. Adică locuiesc în gară la Beiuș, că eu fără act nu mă întorc.

Pasionatul activist cercetează actele de la Remetea și descoperă altă dandana : Andrei, fratele moartei vii, fusese dat dezertor de la încorporare de Cercul teritorial, deși, bietul, nu avusese gînd rău, fiindcă murise de mic. Un funcționar de la consiliu, poate după un chef, încurcase actele și mortul a fost declarat dezertor, iar volnica muncitoare de azi, moartă.

— M-am dus noaptea în cimitir, împreună cu funcționarul de la starea civilă și cu șeful lui — spune Mîrlea — ca să ne convingem dacă Andrei e mort de-a binelea. Era. A doua zi, femeia avea certificatul de naștere în buzunar. I l-am înmînat chiar eu, martor fiind șeful de gară din Beiuș.

Nu toate țițele se descurcă atît de ușor. Cîte sute și poate mii de kilometri nu va fi parcurs, în acest scop, moș Mîrlea, cum își zice el uneori de cînd „se odihnește" la pensie ! El mai are încă un motiv ca să fie tot pe drum : îi ajută în muncă pe cooperatorii din Oșorhei. Prin această expresie se pot înțelege multe lucruri, cîteodată destul de depărtate de sensul adevărat, și cel mai simplu, al acestor cuvinte : **a ajuta în muncă.**

— De zece ani, de cînd m-au ales delegat al organizației lor la o conferință de partid, fiecare miercuri din săptămînă este a lor. Mă duc acolo unde lucrează combina, unde se taie finul, la paie, la dezmiriștit, la semănat, la vite. I-am ajutat să construiască o bucătărie furajeră, 300 metri pătrați pentru siloz, depozit de melasă, cazane de preparare, bazine de fermentare. (Eu, copilăria am făcut-o la zidărie. Mă pricep la tencuit și pardoseală, la instalațiile de apă și electricitate, la schelării. Cu mîna mea ridic o casă, ba pun și țiglele și jgheaburile, tai sticla și fixez geamurile, vopsesc fațada). I-am ajutat și la depozitul de cereale. M-am dus cu meșteri din Oșorhei în comuna Avram Iancu, unde se află o construcție tocmai bună pentru noi, am privit, am făcut schița și acum are și Oșorheiul depozit. Le-am ridicat ambiția.

Cînd nu se abate pe la Holod, la Uileacu de Beiuș, la Oșorhei sau prin alte așezări bihorene, bătrînul se ocupă de bătrîni. Doar în anul trecut, el a vizitat opt sute de membri ai Asociației pensionarilor, a colindat prin cămine de bătrîni, a făcut rapoarte și propuneri, acoperind cu scrisul lui îndesat mii de pagini și de fișe — în care găsești material pentru zeci de romane adevărate — cu privire la părinți bătrîni de care copiii nu se îngrijesc așa cum ar trebui. Unele pot sluji ca un comentariu viu al faimosului „cîntec" al shakespearianului Ariel : „Suflă, suflă, vînt de iarnă, / Nu ești atît de crud / Ca nerecunoștința omului".

Firește sînt acestea cazuri extreme, necaracteristice pentru societatea noastră, totuși mai apar ici și colo, și este meritul unor oameni ca Victor Mîrlea că sînt depistate și rezolvate. Bătrînii simt astfel că nu sînt singuri, că asupra lor veghează colectivitatea. Nu e decît încă una din ipostazele în care încercatul activist comunist apare ca slujitor al cetățenilor.

Viața activă reprezintă pentru el chezășia tinereții, fiindcă, la urma urmei, tinerețea — spune Victor Mîrlea — nu este o vîrstă, ci o stare de spirit.

LIONEL NIȚESCU ■

Parcă pentru a da „Lunii preparatelor culinare" un plus de farmec și de... apetit, „Minion"-ul și-a redeschis saloanele vechiului și în bună măsură, noului local de lîngă Piața Amzei. Animatorii acestei unități comerciale de excepție, frații Nicu și Ion Chivu, împreună cu unul din emulii lor, Ionel Manciu, au de ce să se arate mîndri în fața acestui morman de apetisante crustacee reprezentînd numai o infimă parte din „materia primă", mereu proaspătă, folosită la realizarea a nu mai puțin de 500 (cinci sute) preparate oferite zilnic consumatorilor, dintre care 40 sînt premiere. Adăugați vinurile de soi, serviciile de calitate, prompte și reverențioase, ambianța saloanelor și vă veți face o idee despre localul „Minion" în noua sa postură.

Foto : ION PREDOȘANU

Vă scriem în numele cadrelor didactice și al elevilor de la Liceul industrial de poligrafie și tehnică cinematografică nr. 16 din București, liceu situat în strada Străulești nr. 13, sectorul 1. Dorim să facem o propunere : este vorba de prelungirea autobuzului 31R — prelungire solicitată și de oamenii muncii de la întreprinderile din zonă, I.M.P., Combinatul Fondului plastic etc., în coloanele „României Libere" — pînă la Liceul industrial nr. 16 sau pînă în Bucureștii Noi, ceea ce ar facilita deplasarea în bune condițiuni a populației din Pajura ca și a elevilor școlii noastre către și dinspre centru. La ora actuală, linia respectivă, venind dinspre Casa Scinteii, are stație în fața hotelului „Parc", apoi cap de linie la I.T.T.A. De la stația „Parc" și pînă la școala noastră e o distanță destul de mare ce nu poate fi parcursă decît pe jos, incluzînd și traversarea unei șosele duble cu circulație intensă; în plus, programul de activitate al liceului se desfășoară pînă la orele 21—22, ore tîrzii pentru elevi și profesori, care nu o dată au fost acostați de indivizi certați cu legea. Credem că diversele aspecte pe care le implică această propunere merită să fie analizate atent de către forurile în drept. (Scrisoarea este semnată de prof. **A. Dragnea**, împreună cu 15 tovarăși.)

Mă numesc **Stănilă Buzatu** și am un copil în vîrstă de 5 ani la grădinița cu program prelungit nr. 13 din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Din toamna anului 1975 și pînă în octombrie am plătit pentru copil 36 lei lunar ; din 14 octombrie însă mi s-a impus să plătesc 377,50 lei lunar, întrucît conducerea grădiniței înțelege că aș lucra într-o unitate socialistă și trebuie să suport această sumă. Soția și cu mine lucrăm la Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea vacilor cu lapte Buciumi, unitate ce funcționează ca unitate economică, cu personalitate juridică, noi fiind lucrători cu toate drepturile ce ni se cuvin de aici, cu excepția acestuia pentru care vă scriu. Tovarășii de la grădiniță nu mi-au cerut pînă acum să plătesc suma respectivă și nici accept de la unitatea unde lucrez întrucît în regulamentul de funcționare al căminelor nu se specifică faptul că această unitate ar fi C.A.P. și care ar trebui, așadar, să den accept și să plătească pentru copiii oamenilor muncii.

Mă numesc **Ionel Balaciu** și lucrez ca muncitor în cadrul Schelei de extracție Țicleni, județul Gorj. Doresc să vă aduc la cunoștință o problemă ce preocupă aproximativ 90 la sută din tovarășii mei : din centrul orașului — unde locuiesc majoritatea muncitorilor — pînă în zona industrială sînt aproximativ trei-patru kilometri, dintre care o bună parte din distanță e situată în pantă. Iarnă sau vară, ziua și noaptea, oamenii trebuie să parcurgă acest drum pe picioare, pentru că mașina care transporta muncitorii — numită și „mașina schimburilor" — a fost desființată acum un an. Reînființarea acelei curse ne-ar fi de mare folos, cu care ocazie aducem la cunoștința conducerii întreprinderii că noi, muncitorii Schelei de extracție, sîntem oricînd dispuși să achităm costul acestui transport.

Din partea Consiliului popular al municipiului București : În urma verificărilor întreprinse pe marginea celor semnalate de un GRUP de locatari, vă facem cunoscut că într-adevăr, așa cum arată semnatarii, în apartamentele imobilului din strada Tunsu Petre nr. 18 locuiesc ilegal și alte persoane ; foarte multe apartamente de aici sînt îngrijite necorespunzător. Față de situația constatată, Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului București a dispus ca apartamentele degradate să fie reparate de către locatari în timp de două săptămîni, iar organul de miliție să intervină pentru asigurarea ordinii și depistarea tuturor persoanelor apte de muncă în vederea încadrării lor în producție.

Cu vreo 6 ani în urmă mi-au apărut niște benzi de sterodomie pe mîini și picioare. Am fost tratat cu diverse medicamente, am fost internat și în spital, boala și-a continuat însă drumul ei, iar cu vreo trei luni în urmă începuse să progreseze rapid. Nu mai puteam dormi noaptea din pricina durerilor și

● Ceea ce vedeți în fotografie reprezintă rodul imaginației, pasiunii și mai ales al muncii lui AUREL TUDOR, tehnician I.G.M. Teleorman, domiciliat în Alexandria, și aflat pentru o scurtă vizită la redacția noastră. Pornind de la un simplu motor de Trabant 601, și lucrată la domiciliu, manual, mașina pe care o vedeți — și care stîrnește, firește, curiozitatea și admirația cetățenilor — are o viteză maximă de 130 km/oră. Cîteva date tehnice: greutatea proprie — 600 kg; lungime — 4,1 m; lățime — 1,7 m; înălțime — 1,1 m. Caroseria este construită din tablă de 1 mm, iar șasiul este realizat în formă de U, 80x40x40. Farurile sînt escamotabile. Costul materialului: în jur de 22 000 lei. Costul muncii, pasiunii, imaginației, luate laolaltă? Acesta nu se poate exprima în cifre!

HORIA PĂTRAȘCU
Fotografie de ELENA GHERA

usturimilor pe care le aveam. Am avut însă șansa să citesc în revistă articolul despre autodidactul Pavel Kozak, și luînd legătura cu acest om am trăit pur și simplu o nesperată fericire : de cînd am început tratamentul și pînă la data la care vă scriu aceste rînduri — acum fiind sănătos complet — sînt doar 20 de zile ! Închei, transmițînd mulțumirile mele și cele mai bune urări de viață acestui om, cît și redacției revistei dumneavoastră, care a făcut publică activitatea acestui om. **(Constantin Roată,** municipiul Gh. Gheorghiu-Dej)

Vă scriu despre blocul E2, din strada Cernei, cartier Gojdu, din Deva ; blocul a fost construit prin anii 1967—1968, dar nici pînă astăzi n-a fost terminat. Starea în care se prezintă acum este deplorabilă : cad ferestre cu tocuri-suport cu tot, cad cărămizile din zidărie, blocul nefiind încă tencuit, situație în care folosirea instalațiilor de apă, gaz, curent electric a devenit un pericol permanent pentru toți locatarii acestui bloc. Pe scurt, folosirea blocului în starea actuală contravine tuturor normelor, taxele de chirie plătindu-se însă de către locatari integral, conform legii. În decembrie 1976 o scară întreagă a fost evacuată, pentru a se finisa. Dar nimeni n-a mișcat un deget. 20 de apartamente stau de atunci goale, se joacă în ele copiii și le sparg geamurile cu pietre, degradarea se accentuează. O situație relativ asemănătoare se poate întîlni și la blocul vecin, F2. Nimeni nu știe ce viitor așteaptă cele două blocuri, pe numele lor E2 și F2 ! **(Vasile Măciucă,** Deva)

Revenim prin aceste rînduri pentru a arăta situația copiilor din cvartalul Livada, care nu se pot juca în „spațiile de promisiuni" ale Administrației domeniului public a sectorului 5, ci au nevoie de un spațiu fizic de joacă. (În numele comitetelor asociațiilor de locatari ale blocurilor 1, 2, 3 și 4 — Livada, Șoseaua Giurgiului — București, semnează **președintele Asociației de locatari a blocului nr. 2,** din strada Ghimpaților nr. 23.)

Locuim în Craiova, în cartierul Lăpușului, blocurile A 14, A 19, A 21 și A 22. De aproximativ o lună de zile, lada de resturi menajere — aflată la circa 250 metri distanță — a fost instalată exact între intrările blocurilor noastre, dispuse în careu, la o distanță de aceste intrări ce variază între 3 și 10 metri, constituind un focar de infecție, un real pericol de îmbolnăvire pentru toate familiile din aceste blocuri. Toți cei care locuiesc aici se plîng de mirosul greu, chiar și în acest sezon, care se degajă din această ladă ; ferestrele sînt ținute închise în permanență. Multe familii reclamă faptul că noaptea nu se pot odihni de zgomotele produse de diverse animale ce se adună la resturile de mîncare etc. Poate că la prima vedere o astfel de situație poate părea hazlie, nouă însă, celor care locuim aici, nu ne vine deloc să rîdem, vă rugăm să ne credeți. (Scrisoarea este semnată de **Aurel Biru, împreună cu un număr de 50 de locatari)**

Din partea I.C.R.A.L. „Pajura" București : referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către locatarii imobilului din strada Popișteanu nr. 10, sectorul 5, vă comunicăm : la acest imobil s-au executat repararea coșurilor, revizia învelitorii și repararea ei, refacerea tencuielilor interioare, pereți, tavane, la toate apartamentele degradate. Au rămas de executat tencuieli părți comune, casa scării și două sobe de refăcut, fapt pentru care la această adresă s-au păstrat 0,50 m.c. mortar de var și 3 saci de ciment, care sînt în perfectă stare. Lucrările s-au planificat în trimestrul IV deoarece nu prezintă urgență, imobilul avînd încălzire centrală.

În Aleea Roman din Reșița, la nr. 6, se află un bloc cu 9 etaje unde locuiesc 120 familii. Un număr de 60 apartamente de la etajele superioare — 6, 7, 8 și 9 — sînt lipsite de apă caldă în timpul zilei : aceasta curge foarte puțină între orele 5—7 și apoi noaptea între 22,30—24, ore cînd practic nu poate fi utilizată în gospodărie. Această situație — unică în cartier — ne creează mari neajunsuri în ceea ce privește gospodărirea, confort 1, gradul de igienă personală etc. Inițial ni s-a spus că nu sînt fonduri pentru construirea unei centrale suplimentare ; acum fonduri sînt, nu știm ce mai lipsește pentru a scăpa familiile noastre de necazul pomenit. I.J.G.C.L.-ul, în schimb, se dovedește destul de prompt în a ne încasa contravaloarea apei calde care... nu curge. **(Dumitru Bochiș,** președintele Asociației de locatari 131, Aleea Roman 6, Reșița)

Întreprinderea PLAFAR Cluj: în revista FLACĂRA nr. 45 a apărut un articol în legătură cu preocupările unui colectiv de cercetători de la Institutul medico-farmaceutic din Cluj-Napoca privind valorificarea plantelor medicinale. Din articol am aflat că datorită lipsei plantei Alchemilla vulgaris — crețișoară — fabrica Terapia nu a putut prelucra sub formă de extract decît o cantitate infimă de 8—10 kilograme, tot acestui motiv datorindu-i-se întîrzierea trecerii la producția industrială. În legătură cu problema materiei prime, planta necesară producției, ținem să vă informăm : crețișoara se găsește din abundență în județul Prahova, Muntele Roșu, unde s-a recoltat în anul 1976 o cantitate de peste 7 000 kilograme. Nefiind însă nici o cerere pe plan intern, Întreprinderea PLAFAR București a oferit-o pentru export. În anul 1977, tocmai din lipsă de beneficiar, nu s-au mai făcut alte achiziții. Introducerea în cultură s-ar justifica în cazul în care necesarul anual de 3 000—5 000 kilograme nu ar fi realizabil din flora spontană.

La 5 decembrie a.c. se împlinesc 50 de ani de cînd 54 de locuitori din satul Bălănești, comuna Cozieni — pe atunci comuna Bălănești — județul Buzău, au hotărît înființarea, aici, a unui cămin cultural. Fără a avea intenția să facem un istoric al activității acestui cămin, menționăm doar că în cadrul său funcționau un cor sătesc, o echipă de teatru, una de dansuri populare — aceasta din urmă pe lîngă spectacolele date în Bălănești a participat la diverse concursuri județene — formații care au obținut, în decursul anilor, 7 premii I, din care 4 pentru frumusețea costumelor. Banii colectați cu ocazia spectacolelor s-au folosit pentru înființarea și dotarea unei biblioteci, construirea unei scene de teatru etc. Aceste rînduri se doresc a fi un modest omagiu celor care acum 50 de ani au activat aducîndu-și aportul la ridicarea nivelului cultural al locuitorilor comunei și satului lor. **(Prof. dr. N. Vasilescu,** Iași)

Aducem mulțumiri pe această cale Autobazei 3 călători pentru reînființarea cursei auto București—Valea Sării din județul Vrancea, începînd cu data de 7. XI a.c. În acest fel s-a venit în sprijinul cerințelor legitime ale locuitorilor din Urziceni, Buzău, Rîmnicu Sărat, Focșani, Odobești, Jariștea, Vidra, Valea Sării. Încă o dată mulțumim pentru această inițiativă. (Scrisoarea e semnată de un **grup de cetățeni din satul Colacu, comuna Valea Sării,** județul Vrancea)

Motivul pentru care vă scriem este următorul : în toate apartamentele de la etajul IV ale blocului 17 A din Constanța, Aleea Căprioarei nr. 3, Tomis Nord, atunci cînd plouă și după două-trei zile după ce ploaia a stat, sîntem nevoiți a folosi toate vasele din bucătării pentru a salva mobilierul și parchetul. După multe insistențe, am reușit să încheiem un contract cu ICRAL Constanța în vederea reparării acoperișului, am plătit și un avans de 40%, lei 27 220 plus contravaloarea devizului. Lucrarea a fost prevăzută a se începe în luna octombrie a.c., iată însă că acum ni se spune că nu se dispune de cantitatea necesară de bitum, astfel că lucrarea nu a început nici acum, în prag de iarnă. **(Romel Mogoșeanu,** Constanța)

În orașul Oravița, județul Caraș-Severin — oraș aflat în plină transformare — se ivesc și cîteva neajunsuri care îi nemulțumesc pe oamenii muncii de aici. Astfel, în noul centru de locuințe „Zona Gării" nu se găsește nici o librărie, singura librărie fiind la circa 3 kilometri ; se găsesc în schimb două unități de desfacere a legumelor și fructelor situate la numai... 15 metri una față de alta. De asemenea, în întreg orașul nu există un magazin specializat în produse electrotehnice și electronice. În ceea ce privește transportul în comun : în orarele de funcționare a autobuzelor, de pildă, sînt prevăzute și anumite ore pentru a se circula pînă la stația „spitalul cronic", dar acestea numai pe hîrtie, întrucît șoferii nu le respectă, oamenii care locuiesc în această zonă fiind nevoiți în zilele reci să înfrunte intemperiile, mergînd pe jos o bună bucată de drum. **(Ioan Neagu,** Oravița)

Din partea Comitetului municipal Bacău al P.C.R. : „Referitor la scrisoarea făcută redacției de către cetățeana **Rodica Pintilie** din Bacău, strada Letea, bloc 15A, apartament 4, vă informăm : R.P. face parte din personalul muncitor din cadrul Spitalului județean, are patru copii, locuiește la adresa sus indicată iar soțul este internat definitiv la un spital de boli psihice. Referitor la reclamația făcută, precum că cetățeanul C.C. ar avea o atitudine netovărășească față de persoana sa, cele relatate nu se confirmă. Cetățeana Rodica Pintilie are o comportare urîtă în bloc față de ceilalți locatari, nu respectă ordinea și disciplina, nu-și educă fiii să aibă o atitudine civilizată, face fel și fel de reclamații la diverse organe încercînd să-și acopere astfel propriile lipsuri din comportarea sa. Pentru atitudinea pe care o are a fost chemată în dese rînduri la conducerea spitalului, s-a discutat cu ea, toate acestea n-au avut însă nici un efect. Urmează a se interveni pentru corectarea atitudinii sale pe cale juridică".

Spre sfîrșitul lunii trecute am vizitat parcul Bucov care se găsește la marginea municipiului Ploiești. Acest parc dispune de o interesantă minigrădină zoologică, destul de dotată. M-a izbit totuși faptul că animalele erau foarte slabe. Din curiozitate am asistat la programul de hrănire a acestor animale. Pe la orele 11, ursilor de pildă li s-a dat, fiecăruia, cîte o piine neagră pe care au mîncat-o cu poftă, unii muind-o în apă. Am întrebat-o pe îngrijitoare dacă pîinea e hrana de bază a ursilor. Mi-a răspuns că „le mai dăm și mămăligă". Lupilor nu li s-a dat în acea zi nimic, deși își cereau și ei dreptul. Mi s-a explicat că în ziua precedentă primiseră „chiar carne", dar că pentru ziua respectivă, deocamdată, nu aveau ce să le dea. Vă rog să propuneți rîndurile respective celor în drept. **(Victor Păun,** Băbeni — Oltețu, județul Vîlcea)

POȘTA REDACȚIEI

Maria Feher — Cluj-Napoca. Nu trebuie să vă cereți nici un fel de scuze, pesemne că adresa noastră a ajuns cu întîrziere, esențialul e acela că v-ați văzut visul cu ochii : sînteți studentă ! Vă dorim succes atît dv., cît și cadrelor profesorale din minister care v-au ajutat și care astăzi, iată, v-au început să vă îndrume.

GRUP cooperatori — Ploșca, Teleorman. Pentru a da curs scrisorii dumneavoastră, în sensul de a constata dacă acuzațiile pe care le aduceți persoanei în cauză sînt întemeiate sau nu, vă rugăm să reveniți cu o altă scrisoare pe care să o și semnați.

George Cosma — Constanța. Consiliul popular al municipiului Constanța ne-a informat că — reanalizîndu-se situația dv. — vi s-a repartizat în strada A. Caratzali nr. 5 un spațiu de locuit compus din 2 camere.

Simion Însurățelu — municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Problema absolvirii școlii profesionale în meseria „electromecanic" pe baza promovării cursului de calificare de gradul II se va putea examina numai după primirea instrucțiunilor din partea Ministerului Educației și Învățămîntului, ca urmare a Decretului nr. 208/1977 al Consiliului de Stat privind organizarea și funcționarea învățămîntului profesional (art. 55).

Vasile Onuț — Galați. Doctorului D.C. Mirghia îi puteți scrie pe adresa Spitalul militar central — București.

Matei P. Cernic — orașul Dr. Petru Groza. Din moment ce nici pe calea tribunalului nu ați reușit să vă recuperați banii, singurul nostru sfat pe care vi-l putem da este acela ca măcar pe viitor să cunoașteți mai bine persoana căreia sînteți dispusă să îi împrumutați o sumă importantă, și mai ales care sînt procedeele legale, pentru a fi scutită de astfel de neplăceri.

H. P.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

OMUL NOU

Spune-mi ce prieteni ai...

Omul-om se cunoaște după fapte și după cuvînt, dar și după prieteni. Adeseori aceștia din urmă îi determină faptele și cuvintele, gîndurile și sentimentele. O prietenie cu un om de treabă și de omenie e o binefacere ; o prietenie cu un netrebnic poate fi, nu o dată, fatală. Un prieten lucrează necontenit asupra personalității noastre, asupra conștiinței noastre, o influențează cu felul lui de a fi, de a gîndi, de a se comporta în societate. Dacă e serios și bun în bine, dacă e netrebnic și rău în rău. Au existat și există prieteni exemplari, care și-au croit împreună un destin strălucit în viață. Au existat și există prietenii care s-au ajutat și s-au format reciproc în lupta cu greutățile vieții, cu ignoranța și cu ispitele tinereții. Au existat și există prietenii nefericite care duc la dezastru, la ruina personalității umane, la grave acte antisociale și imorale. Presa din ultima vreme, ca expresie a gîndurilor și sentimentelor opiniei publice, ne-a adus la cunoștință destule exemple revoltătoare. Tînărul X sau Y ajunge huligan, infractor și criminal fiindcă într-o nefericită zi legase o prietenie negîndită cu o bandă de răufăcători. Odată intrat în legături de prietenie cu asemenea neoameni el devine repede un neom. Cine intră în mocirlă se murdărește în chip fatal. De aceea tinerii fără experiența vieții trebuie să deschidă bine ochii, să cunoască amănunțit și profund pe cel de care într-un fel sau altul își vor lega destinul. Superficialitatea, atitudinea de bravadă, pripeala în închegarea unei prietenii pot fi oricui fatale. O prietenie e o comoară rară, o valoare de neprețuit, dar gîndește-te că uneori mai există și valori calpe, nu te lăsa înșelat nici de falsul curaj al cuiva necunoscut, nici de „șmecheria" lui, nici de tupeul și spiritul descurcăreț pe care le afișează. Caută, mai întîi, atent, să vezi dacă munceste și întreabă-te cu ce trăiește. Gîndește-te bine pe mîinile cui îți dai sufletul și viața ta căci într-o prietenie acesta e capitalul pe care-l investești. Dacă-l pierzi în apele tulburi și în noroiul unei false prietenii — te-ai pierdut pe tine. Alege-ți bine prietenii, căci dacă rudele ți le dă destinul, prietenii ți-i alegi singur. Nu uita niciodată că după prieteni se cunoaște omul, că-i mai bine cu un om cinstit și de treabă la pagubă decît cu un escroc și rău la cîștig. Va fi un cîștig care nu durează, că tot ce-i clădit pe necinste și hoție. Desigur, un „om fără prieteni e ca stinga fără dreapta". Prietenia e o împlinire-a ființei noastre. Dar nu orice prietenie. Cîtă dreptate are vorba bătrînească și cîtă experiență multiseculară fructifică adevărul ei : spune-mi cu cine ești prieten ca să-ți spun cine ești.

Firește, oameni perfecți nu există, nu-i deal fără plai și nici om fără de bai, adică fără cusur, dar depinde ce fel de cusur, cît de viu și de activ este acesta și dacă se poate îndrepta sau nu. Prieteniile bune sînt acte profund sociale fiind menite să întărească unitatea societății. Prieteniile cu scopuri distructive, hoțești și tîlhărești, sînt prin fire antisociale și societatea e chemată să se apere, să le distrugă cu hotărîre și intransigență. Societatea noastră socialistă, cu spiritul ei umanist, generos, educă, creează condiții obiective de reeducare a celor ce au greșit, manifestă o grijă părintească pentru fiecare cetățean în parte dar unii se arată refractari la orice gest omenesc, refuză sfatul și ajutorul societății și

„Cine nu primește sfat
Nu e nici de ajutat".

Primul sfat bun ți-l poate da un prieten bun, cum primul sfat rău ți-l dă, fără dubiu, un prieten rău.

De aceea sîntem chemați cu toții: educatori și părinți, colegi și tovarăși de organizație, organe de stat, în școală și fabrică, pe șantier și pe stradă să veghem la petreceri și la distracții tinerești, ca această floare prețioasă a prieteniei să nu crească pe gunoaiele societății. Să-i ferim pe tinerii care intră în viață de prietenii periculoase, generatoare de dezastre. Ținuta morală a unui tînăr este oglinda prietenilor săi, prietenii față de care societatea nu poate rămîne indiferentă.

ION DODU BĂLAN ■

Un om este un om, totuși...

Povestită de el însuși, viața lui Constantin Chiotan pare să fie un adevărat roman picaresc. Necazurile vieții sale au început din anul 1952, cînd, tînăr economist cu studii medii, a înțeles să-i dea în vileag pe unii dintre necinstiții lucrători ai comerțului din Reșița. Acțiune temerară, întrucît el însuși a fost pedepsit cu o amendă de 1 000 lei și o condamnare de 9 luni, cu suspendare, sentințe care, în urma unui recurs, au fost achitate. De atunci, din 1952 și pînă în anul 1962, Chiotan a fost, după spusele sale, permanent hăituit. Cum reușea să-și găsească o slujbă conformă sau neconformă cu studiile sale medii, cineva parcă făcea în așa fel încît contractul de muncă să înceteze. Mereu și mereu singur, fără slujbă, fără casă și amenințat permanent de niște oameni atotputernici ! Ca om, dar mai ales ca reporter, ceea ce înseamnă că am avut prilejul să ascult cîteva zeci și chiar sute de vieți de oameni povestite de ei înșiși, eram pur și simplu intrigat, motiv pentru care l-am întrebat cine au fost și cine sînt acei oameni care voiau neapărat să se răzbune. „Ospătari, mi-a răspuns Chiotan, gestionari, oameni ai T.A.P.L.-ului. Unul a murit, altul a fost închis, un altul a plecat din Reșița, altul e pensionar..." N-am înțeles, trebuie să recunosc, cum de au reușit astfel de oameni, a căror putere, ca să zic așa, este, orice s-ar spune, destul de limitată, să-l urmărească și să-l dea afară din orice slujbă pe Constantin Chiotan. Aveam să-mi dau seama mai tîrziu că interlocutorul meu este un om chinuit de mania persecuției. Drept dovadă că situația chiar asta și era, activitatea aceluiași Chiotan, ca șef al biroului export din cadrul Combinatului siderurgic Reșița, în perioada 1962—1968 ; nu numai că nimeni nu i-a creat nici un fel de greutăți în această perioadă, dar munca sa a fost apreciată cum se cuvine, ba chiar a și fost evidențiată de cîteva ori. Dar, după 6 ani buni de muncă, într-un colectiv care, după cîte am înțeles, îl aprecia, Constantin Chiotan se transferă la U.J.C.M. Reșița ca șef al serviciului de aprovizionare. De ce s-a transferat ? Iată o întrebare la care nu am primit nici un răspuns clar. Înclin să cred că interlocutorul meu și-a adus aminte de perioada în care schimba slujbele așa cum se schimbă un tren cînd ai pornit într-o călătorie cu bilet în circuit. Iată-l, după numai cîteva vreme, șef al serviciului de aprovizionare la foarte tînăra Întreprindere de construcții de mașini din Caransebeș, de unde după nici un an de muncă (intensă și cu bune rezultate, apreciere aparținînd fostului director al întreprinderii, la ora actuală secretar al Comitetului județean de partid) se transferă la I.C.M. Reșița, deși la Caransebeș primise chiar și un apartament. „A fost cea mai mare greșeală din viața mea, avea să-mi mărturisească interlocutorul meu. Venirea la I.C.M. Reșița i-a supărat și deranjat pe foarte mulți oameni. De ce ? Nu știu. În 1972, din funcția de șef al biroului de desfacere, am fost retrogradat, ca merceolog, motivîndu-se că aș avea o pată la cazier. Era vorba despre acea amendă de 1 000 lei din 1952, amendă de care fusesem achitat în recurs. Eu spun că era de datoria serviciului personal să descopere că amenda aceea fusese achitată și deci eram nevinovat. Dar nu, serviciul personal n-a mișcat un deget, a trebuit să umblu eu după acele acte doveditoare. Cînd am adus sentința de achitare am fost repus în aceeași funcție de șef de birou".

Să recunoaștem că pe un om marcat de mania persecuției o astfel de „eroare" n-avea cum să-l lase indiferent. Relațiile dintre Chiotan și toți ceilalți colegi ai săi, ba chiar, și cu unii șefi, au fost puternic influențate de acest incident, de o parte și de cealaltă manifestîndu-se suspiciuni exagerate. Greu trebuie că au mai cîntărit în balanță aceste relații încordate, deoarece în 1973, cu prilejul unor restructurări, Chiotan a fost trimis la recalificare, în secția 550, la sudură, după 21 de ani de muncă pe post de economist cu studii medii. Dat fiind numărul mare de lucrări, după numai o lună de recalificare (!) Chiotan a fost rechemat în funcția de tehnician (ceilalți colegi ai săi fuseseră restructurați din funcțiile de șefi de birou în cele de economiști principali sau tehnicieni !) dar, pe lîngă sarcinile pe care le avusese înainte de restructurare, a primit și un alt sector în care, la ora actuală, lucrează doi oameni. Acești doi oameni au apărut la foarte scurt timp după ce Chiotan a fost din nou restructurat, adică după 5 august 1977. În momentul de față, de la data amintită, Chiotan este ajutor de strungar. Cu alte cuvinte se recalifică, în timp ce pe postul său au apărut între timp trei oameni, adică un economist plus cei doi tehnicieni care se ocupă de sectorul ce-l primise Chiotan drept „cadou" la reîncadrarea sa din 1973. Acestea fiind principalele date ale unei povești suficient de încîlcite, nu am fost deloc surprins că nici unul dintre tovarășii săi nu-l apreciază. Există o părere unanimă că numitul Chiotan este un tip insuportabil, infatuat, că vorbește în doi peri, că este ironic, ba chiar și nepoliticos. Ei bine, deși Chiotan cunoștea cu exactitate aceste păreri ale colegilor nu a catadicsit să le infirme. A considerat că mai nimerit ar fi să ierte colegilor săi acest șir de impresii defavorabile. Care va să zică tot el să-i ierte pe colegi ! Mă întreb, la capătul acestei anchete, de unde și de ce această atitudine din partea lui Chiotan, mai ales că numitul Chiotan este un talentat minuitor al versului, cu deosebire al versului de fabulă, ceea ce presupune o inteligență activă, deprinsă cu întorsăturile de spirit și analiză psihologică. Să fie vorba numai despre o anume manie a persecuției ? ! Să-l învinovățim deci pe Chiotan pentru că a alimentat din plin și cu nesăbuință înăsprirea continuă a relațiilor dintre el și ceilalți membri ai colectivului ? Dar colectivul, care nu reprezintă doar gîndirea unui om, ci suma capacității de gîndire a tuturor membrilor, ce anume a făcut ca starea de tensiune să dispară ? Nimic. Dimpotrivă, deși Chiotan poate face oricînd dovada capacității și experienței sale, fie într-un birou de desfacere, fie într-unul de aprovizionare, a fost notat, înainte de restructurarea din 5 august, ca necorespunzător. În loc de oricare altă concluzie, necorespunzătoare ni se pare a fi nu doar atitudinea lui Chiotan față de colectiv și față de el însuși, ci mai ales atitudinea lipsită de omenie și înțelegere a tuturor celor care, în loc să lupte pentru o normalizare a relațiilor dintre Chiotan și colegii săi, au asmuțit acel colectiv împotriva unui om care, trebuie să recunoaștem, este un om totuși.

VICTOR NIȚĂ ■

Un „șef", mai mult zbir

Ne aflăm la secția de mecanizare nr. 4 Dudescu din cadrul S.M.A. Însurăței, județul Brăila. Este simbătă 22 octombrie 1977, orele 9. Îl căutăm pe șeful secției, Nicolae Popa. Ni se spune că se află pe teren. La orele 10 vine contabilul șef al S.M.A.-ului, tovarășul Radu Cîrîc, și întreabă de același șef de secție. I se răspunde invariabil : „este pe teren". Cu ajutorul unui „ARO" rezistent, contabilul șef pornește pe teren în căutarea „șefului". După două ore un „ARO" prăfuit frînează cu un scîrțîit prelung (parcă exprimînd nemulțumirea contabilului șef) în fața secției. Se revine cu întrebarea : „Unde este tovarășul Nicolae Popa ?"

De ce am relatat această secvență „de lucru" din secția de mecanizare nr. 4 Dudescu ? Pentru că ea reflectă grăitor modul în care șeful acestei secții înțelege să se achite de sarcinile, profesionale mai întîi, ce-i revin. Dimineața vine la serviciu, unde împarte cu „clemență" (vom justifica pe parcurs expresia) obligațiile ce trebuie să le îndeplinească peste zi fiecare muncitor, după care pleacă... „pe teren". Apoi, pe la orele 16 „șeful" revine — de multe ori „afumat", cum se spune — și începe controlul activității fiecăruia din secție. Concluziile — însoțite de injurii, invective și, uneori, amenințări cu bătaia sau cu „poți să pleci acasă, nu am nevoie de tine" — sînt trase pe loc. Riști să fii trecut absent pentru toată ziua dacă scoți măcar o vorbă să te aperi. Bunăoară, așa s-a întîmplat și cu mecanizatorul Nicolae Turcu. Pe la orele 10, într-una din zile, cînd acesta l-a căutat pe „șef" pentru a-l consulta într-o problemă de ordin tehnic (se demontase un motor), fără prea multe vorbe a fost trimis... acasă. Aflat sub imperiul nervilor, în ziua aceea, „șeful" nu mai avea nevoie de serviciile mecanizatorului...

Cum a fost posibil acest lucru ? Simplu, pentru „șef", mai complicat pentru Nicolae Turcu, care are de întreținut trei copii și o soție pensionată pe caz de boală. Nu sînt admise explicațiile. În această secție discuțiile cu „șeful" nu sînt permise; aici ordinul se execută (chiar dacă ce ți se spune aparține absurdului) ; altfel, riști — după ce ai lucrat ore bune din acea zi — să iei un hemotivat sau să fii alergat prin secție, urmărit insistent de „parul" șefului (sic !) ; cu o condiție însă : să fii mai tînăr ori mai zdravăn de statură. Puțini sînt cei care nu au fost trimiși acasă de acest „șef" cu hachițe, ba mai mult, unii au făcut cunoștință și cu palmele sale grele mulate pe ciomag.

Nu demult am avut prilejul să discutăm detaliat cu Nicolae Popa. Din păcate zadarnic căci dumnealui nu permite nimănui „să-i auile în fasole" ! ! ? ? Comentariile sînt de prisos, desigur.

Care sînt urmările acestor grave abuzuri comise de Nicolae Popa ? Dincolo de traumele de natură psihologică și morală create fiecărui mecanizator, ce-și vede demnitatea călcată flagrant în picioare cu atîta grandomanie și agresivitate de omul care ar trebui să le fie cel mai bun tovarăș de muncă, se apelează frecvent la abandonarea locului de muncă (cu riscul de a nu mai lucra în aceeași meserie). În momentul documentării noastre șase tractoare (unele — e adevărat — erau defecte) nu mai aveau mecanizatori. Exemple ? Mecanizatorul Nicu Gîrbu, după 17 ani de muncă în aceeași unitate (cinci ani fiind și secretar de partid), a fost nevoit să lase volanul tractorului — cu mari regrete, după cum ne-a mărturisit. Fruntaș în producție ani de-a lungul (are cinci distincții de „Fruntaș în întrecerea socialistă" și două medalii jubiliare) l-a înlocuit de cîteva ori chiar și pe „șef" cînd acesta plecase în concediu : „Ce bine mă înțelegeam cu oamenii : cînd ne apucam de-o treabă era bine făcută, așa, cu vorbă bună, omenește. Oamenii fac însutit mai mult și mai bine dacă cei care îi conduc îi înțelege, este apropiat de ei", sînt doar cîteva reflecții ale experimentatului mecanizator Nicu Gîrbu.

— De ce ați plecat de la secție, tovarășe Gîrbu ?

— Nu mai puteam suporta atmosfera ce mi-o crease șeful de secție Nicolae Popa. Printre altele mă făcea și hoț, spunînd că fur sîrmă sau alte fiare ce există prin atelier — deși niciodată nu am fost prins sau văzut cel puțin cu un fir de ață care nu-mi aparținea.

— Ați mai reveni în secție, la vechiul loc de muncă ?

— Mi-e dor de volan. Vă dați seama, am 17 ani în meseria pe care o iubesc, cu toate greutățile ei. Aș reveni dacă aș găsi o atmosferă cu totul nouă, plină de înțelegere și bun-simț.

Nu ne-am propus să facem o listă cu cei plecați din această secție. Îi amintim totuși pe Tănase Mocanu, Dumitrache Boboc, Mihai Chipăilă, Năstase Chipăilă și alții, care, deși locuiesc în Dudescu, preferă să facă navetă numai să scape de un asemenea zbir cum este „șeful".

Acum — după 10 ani de muncă la aceeași unitate, fruntaș în producție — își caută un nou loc de muncă și mecanizatorul Nicolae Turcu. Este ultimul care a fost trimis acasă de două ori.

Ne întrebăm în numele căror legi, instrucțiuni ori principii hotărăște Nicolae Popa, la bunul lui plac, trimiterea acasă a mecanizatorilor ?

E de-a dreptul surprinzătoare, avînd în vedere aceste situații, lipsa unui climat combativ, a spiritului critic, responsabil, ce caracterizează de obicei un colectiv de muncitori. Cum acționează comuniștii din această secție, organizația de partid de aici ? Conducerea S.M.A.-ului, personal inginerul Liviu Teodorescu, directorul unității, ne-au asigurat cu multă seriozitate că Nicolae Popa va fi pus în discuția consiliului oamenilor muncii. După cîte știm nici de această dată (în fața noastră recunoscuse totuși o parte dintre greșelile sale) „șeful" nu a fost dispus să admită că stilul său de muncă este defectuos, socotind că se află în posesia adevărului absolut, că numai el are dreptate.

Așteptăm totuși ca forurile în drept să ia măsurile ce se cuvin, astfel ca la secția de mecanizare nr. 4 Dudescu să se încetățenească o atmosferă sănătoasă, de respectare a demnității celor ce muncesc, o conduită proprie unei unități socialiste.

GRIGORE LAZAROVICI ■

O „masă rotundă" prin scrisori

Ucenicind la școala vieții sociale

În urmă cu cîțiva ani eram încă studenți în centrul universitar Cluj-Napoca. Deși la facultăți diferite, ne reunise o activitate comună în sistemul de informare — prin intermediul diferitelor publicații locale și centrale — asupra realităților universitare clujene: alcătuiam subredacția din Cluj-Napoca a revistelor „Viața studențească" și „Amfiteatru", precum și redacția revistei „Napoca universitară" a studenților din întreg centrul univeristar. Cu o excepție sau două, am absolvit toți în același an și — public — (prin intermediul revistei „Flacăra") ne-am exprimat dorința de a rămîne uniți și în producție, de a fi repartizați în aceeași localitate, oricare din țară, ceea ce, în mod regretabil, nu s-a putut.

Chiar dacă din cînd în cînd ne mai amintim de pasiunea din anii studenției, ne vedem de profesiile noastre: Cupșa e medic la Țicleni, Buduca — dascăl la Chișineu-Criș, Lucia Anghel — profesoară la Tîrnăveni, Gârbea — medic în Sălaj, Ioan Pop — instructor la Casa pionierilor din Tîrgu-Mureș, Muntiu — inginer la Cugir, Brătescu — profesor peste deal de comuna Moeciu de Jos, semnatarul acestei mese rotunde, matematician la Trustul de lucrări speciale hidrotehnice din București. Singur Cornel Nistorescu lucrează ca ziarist la „Viața studențească" și „Amfiteatru".

Anii de stagiu, de producție, urmau să verifice „siguranța în viață și în profesie" pe care ne-a dat-o activitatea obștească din anii studenției și pe care o numeam „o facultate pentru toate facultățile", să confirme în cazurile noastre personale valoarea acelor aspecte ale maturizării comuniste definitorii pentru care noi înșine militam, pe atunci. La sfîrșitul facultății unul dintre noi a propus chiar „un test social care să stabilească după cîțiva ani de producție cît din personalitatea tînărului stagiar este contribuția facultății și cît contribuția producției". Acest test l-am realizat prin corespondență și acum rezultatele le prezentăm prin confidențe... publice.

De pildă MIRCEA BELE începe una din scrisori așa:

«Te rog să mă ierți pentru întîrziere. Nu are rost să caut motive fiindcă sînt prea multe. Enumăr două, am avut „Luna culturii și educației socialiste SARMIS '77", am declanșat ediția a II-a a Festivalului național „Cîntarea României"». Mircea a absolvit filosofia și este muzeograf, la Oficiul pentru patrimoniul cultural-național Hunedoara, cu sediul la Deva. Coordonator al Oficiului, lector al Cabinetului județean pentru problemele muncii ideologice, propagandist la învățămîntul de partid din cadrul organizației Comitetului pentru cultură și educație socialistă, difuzor de carte în instituția unde lucrează, Mircea Bele e, înainte de toate, și prin toate acestea, activist cultural:

„Sînt mulțumit că am reușit, cu prilejul acțiunilor culturale pe care le-am organizat, să cunosc bine județul, oamenii și plaiurile hunedorene. De la cele mai izolate localități, trecînd cu „muzeul nostru în mișcare" pe la monumentele de arheologie, arhitectură și ale naturii și ajungînd pînă la centrele miniere și siderurgice, pot să spun că județul Hunedoara nu prezintă pentru mine atîtea taine cîte mai are, de exemplu, Bihorul în care m-am născut și am copilărit. Soția lucrează la Casa de cultură și părinții ei sînt tot bihoreni. Toți vor să mergem la Oradea. Noi „luptăm" cu ei și stăm aici tocmai datorită celor ce ți-am spus".

În altă parte Mircea îmi scria:

„Ceea ce am înțeles pînă acum în anii de „producție" este faptul că, dorind să cunoști locuri, lucruri și oameni, poți lucra și în alt domeniu decît stricta specialitate. Asta nu înseamnă că am trădat filosofia. Lucrez în timpul liber, citesc cît pot, pe autobuzele I.T.A., în deplasări, în teren, așteptînd vreun deținător de bunuri destinate patrimoniului cultural. Ca argumente o să-ți trimit cele trei articole de filosofie publicate în anuarul muzeului SARGETIA. Însă nu mică mi-a fost satisfacția de a descoperi în județul nostru un Ion Andreescu — „Plopi la marginea satului" — și un H. Catargi — „Peisaj cu lac"! Expertiza la Muzeul de artă al R.S.R. și cercetările ulterioare au scos în evidență că cele două tablouri au făcut parte din colecția Lazăr Munteanu din București și erau considerate dispărute în urma bombardamentului hitlerist din august 1944.

Prieteni în anii studenției la Cluj-Napoca, acești tineri din fotografie (în ordine de la stînga la dreapta: Ion Buduca, Cornel Nistorescu, Liviu Gârbea, Octavian Știreanu, Emil Brătescu, surprinși de colegul lor fotoreporter amator Mihai Runcanu), în parte chiar unii din interlocutorii acestei mese rotunde, probează azi virtuțile noii orientări a învățămîntului nostru superior: integrarea cu succes în profesie și în viața social-politică

ION BUDUCA are alt temperament. Nu demult ne-am reîntîlnit și toată discuția cu el a fost de fapt un interviu pe care.. și l-a luat singur:

„Pentru cine a trăit cu fervoare bucuriile studenției, dintre care cea mai mare este experiența gazetăriei, provincia, pe multele ei nume concrete (bibliografie: **Codul localităților**) poate fi un șoc și nu e rău că este. Te trezești dintr-o dată la realitate. Fiindcă studența nu te confruntă cu tine însuți așa cum o fac **provincia** (hai să renunțăm o clipă la cuvîntul ăsta), **producția, meseria.** Și vorbesc despre o confruntare morală, o lucidă confruntare a puterii morale și profesionale în același timp, adică a capacității de a te adapta la mediu pe măsură ce îți adaptezi mediul propriei tale conștiințe, ființe, personalități. Acolo s-ar putea să nu-ți placă, dar conștiința ta să-i refuze sensibilității dreptul de veto. Fiindcă în conștiința oricărui absolvent care nu a participat doar la viața studențească în anii studenției, ci la viața mai mare a țării, există convingerea că trebuie învinse inerțiile acestei sensibilități. Nu am făcut cînd eram activiști la Asociația Studenților Comuniști (și-ți fac aici un reproș și ție și fac un reproș mai general) destulă educație studenților fiindcă uităm mereu că în fiecare student e un viitor **absolvent** și zic **educație** și zic de fapt. **convingeri** despre „datoria vieții noastre", cum spune prea frumos un rector al universității noastre. Datoria asta se înțelege uneori ca o datorie a altora față de noi și mai puțin ca o datorie a noastră față de toți, de epoca aceasta, de părinții noștri, de lumea noastră, de noi înșine, prin legile acestei lumi. Ce cuvinte mari, nu?! Nu s-a făcut înțeles întotdeauna cu claritate sensul datoriei de **pedagog** azi, cînd, ca ieri, el trebuie înțeles ca un **luminător.** Alt cuvînt mare! Și o altă problemă. Acolo în provincie se petrec multe lucruri noi și în ritm alert și nu mai are istoria poate răbdare. Are nevoie însă dascălul de țară de încredere în el însuși și în ceilalți pentru a convinge pe cei neconvinși (printre care și dascălii) de noblețea rostului său. Pentru că în conformitate cu programul educativ și cultural stabilit de noi toți, prin partidul nostru, fiindcă așa am vrut toți și fiindcă așa era nevoie să vrem și bine să vrem, profesorului de la țară i se cere o muncă de luminător și pentru asta el trebuie să fie înzestrat cu calități mai de preț ca oricînd.

Cred că sînt pe cale de a se naște noi entuziaști iar noul entuziasm este pe cale de a deveni unul al competenței, al adecvării, al adevărului și al respectului pentru bucuriile și necazurile omului concret.

Dar să nu mai continuăm, fiindcă îmi dau seama că așa ar trebui să vorbească oamenii cu multe fapte, merite și argumente în urmă. Să vină să vorbească, așadar, faptele! Reluăm discuția peste un an..."

LIVIU GÂRBEA e medic într-un loc „cît două capitale" — un sat ce se întinde pe mai multe dealuri în Sălaj, unde-i locuiesc și părinții și unchii ș.a.m.d. Fiind de-prin partea locului, oamenii n-au fost impresionați cînd l-au văzut venind acasă **doctor** și-l cheamă la fel ca-n copilărie: „Hai, măi, nepoate, că lu' cutare îi e rău...". Și Liviu urcă dealul pe lîngă bicicletă ca apoi să aibă bucuria coborîrii de partea cealaltă, fără pic de efort, dacă nu cumva drumul îi mai trece pe la vreun alt urcuș: „În studențe știi că aveam o vorbă — dacă am pentru cine, trec șapte munți, dacă nu — nici un mușuroi de pămînt. Ei bine, aici trec șapte munți, că am pentru cine, chiar dacă cei mai mulți îs sănătoși!"

De un optimism robust, cu alura pe măsura optimismului și mai mult puternic decît înalt, doctorul Gârbea a apărut nu demult la televiziune, într-un reportaj prezentat chiar de colegul nostru Cornel Nistorescu. Cum se întîmplă de obicei, n-a văzut emisiunea, dar evenimentul n-a scăpat oamenilor din sat.

„Cînd am venit la Sig, la post vreau să spun, nu m-a întrebat nimeni cît am luat la anatomie sau microbiologie, ci mi-a spus — în general — că-l doare".

L-am întrebat odată „cum stă cu producția". „Producția noastră în primul (și pînă în ultimul) rînd înseamnă însănătoșire, sănătate, ambianță. Abia aici am înțeles mai bine cuvintele regretatului profesor Fodor — „Medicina nu-i meserie, ci misiune" — și în adevăr, învățătura mare a producției e... dezvățarea de tot ce nu ajută bolnavii, pentru că tot profesorul Fodor ne-a învățat că „nu există boli, ci numai bolnavi".

Din mărturisirile unor asemenea epistole, colegul meu mi-a dat să înțeleg de ce la sfîrșitul studenției a preferat să se întoarcă acasă, printre ai lui, ca să-i ajute uneori la coasă și mai ales să-i facă sănătoși.

DAN IOAN MUNTIU a fost „ultimul mohican", adică cel mai tînăr intrat în pîine dintre noi toți. Temperament de politehnist, nimeni nu prea știa ce meșterește în orele de după program în Atelierul-școală al institutului. Om de bază la tehnoredactarea revistei (nedespărțit de tot felul de rigle) ca și la tipărirea ei (era cel mai apropiat — în spațiu — de tipografie) Dim s-a dovedit a fi, spre surprinderea multora, om de bază și în profesie. Mi-a scris la timpul respectiv — telegrafic — despre lucrarea sa de diplomă care tratează — în termeni profani spus — o nouă tehnologie de obținere a șuruburilor minuscule (pentru calculatoare) cu randament și performanțe competitive la nivel mondial. Și dacă vă spun că lucrarea în speță e depusă la instituția de omologare a brevetelor, veți înțelege de ce nu pot să știu mai multe amănunte... Poate vom reveni.

„Jocul nostru de societate", continuă, pe bază de scrisori esențiale, ca să parafrazăm titlul unui volum de versuri, pentru că — vorba unui poet clujean — mai sînt cîteva răspunsuri ca viața să nu înceapă aici, și mai sînt cîteva întrebări ca viața să nu se termine aici...

Știu că ar fi trebuit să fim melancolici și chiar ne dăm seama că urmează după aceste cuvinte mai mult decît un punct.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

O părere pe marginea Olimpiadelor de matematici

Citind titlul articolului apărut recent în revista „Flacăra" în legătură cu diminuarea succeselor noastre la Olimpiada Internațională de Matematică m-am temut că din nou se va trece pe lîngă cauzele care le-au provocat. Dar n-a fost așa: acad. Caius Iacob și conf. dr. Ion Cuculescu au arătat cauzele reale mai bine, mai clar și pe scurt decît ar fi putut-o face un întreg tabel de date statistice.

Am însoțit echipa noastră reprezentativă în anii 1970, 1971, 1972, 1973 (inclusiv) și am făcut parte în acești ani din comisia centrală a Olimpiadei interne de matematică.

Consider că și acum dispunem de elevi la fel de buni ca în anii trecuți, că nu a scăzut nivelul elevilor noștri, dar că ei nu au fost bine selecționați. Susțin că în locul echipei trimise în ultimul an (la Belgrad), de pildă, s-ar fi putut selecționa o alta care să se întoarcă cu rezultate mai bune.

E foarte semnificativ faptul că rezultatele proaste coincid cu aplicarea **strictă** a noului regulament intern al olimpiadelor de matematică. (Regulamentul a încercat în mod complet arbitrar să fie valabil pentru toate olimpiadele, de la cele ale disciplinelor umaniste pînă la matematică, fără să țină seama de specificul fiecăreia!)

Fără să neg aportul elevilor mici în echipă, care sînt componenți de perspectivă pentru edițiile următoare (voi susține mai departe cauza unuia dintre ei), voi menționa că în anul 1975 singurele premii ale echipei noastre au fost obținute de elevii ultimei clase. Deci ar trebui, la clase mari, scăzut baremul care permite participarea la barajele de desemnare a lotului, în mod elastic, după aprecierile comisiei și nu impuse de regulament.

Prima măsură care trebuie luată este elasticizarea **regulamentului** intern al olimpiadelor de matematică, constatat fiind că odată cu aplicarea lui rezultatele au fost brusc slabe. Consider că este mai indicat să se dea din nou sarcina de a se ocupa de Olimpiada de matematică Societății de științe matematice. Un exemplu: problemele care se „dau" la O.I.M. se selectează din cele trimise de țările participante (minus țara gazdă) și bineînțeles fiecare propune probleme pe tradiția didactică a țării lui. Numai că aceste probleme trebuie să ajungă la destinație la vreme. În ultimii ani problemele trimise prin grija unei inspectoare din minister n-au sosit la timp. Dîndu-ne seama de acest lucru, pînă în 1974 trimiteam și prin Societatea de matematică un set de propuneri de probleme. Și astfel una din cele mai frumoase probleme date la O.I.M. în 1973 a fost cea a fostului olimpic Ciorlan Sorin Borcea. De cînd Societatea de matematică nu mai trimite direct problemele propuse nici n-a mai figurat vreo **problemă românească** printre cele șase ale fiecărui om.

La desfășurarea internă a Olimpiadei de matematică și Societatea de științe matematice are unele vini, este drept mai benigne: s-a instituit un concurs de probleme pentru olimpiadă cu numele secret și astfel au ajuns unii elevi să-și rezolve propriile lor probleme, pentru că nu numai profesorii și studenții trimiteau propuneri care se premiau! S-au îndepărtat astfel dintre propunători unii dintre cei mai buni autori „problemiști", fie pentru că făceau parte din comisie și nu mai puteau concura, fie pentru că pur și simplu nu-i interesa concursul.

Pe urmă **s-a știrbit rolul educativ al problemelor în concursul intern.** Prin concurs un autor urmărește în primul rînd să facă o problemă frumoasă și neglijează aspectul ei educativ, pe care s-a mizat atît de mult pînă în 1974.

Domnește acum un fel de sentiment de teamă a profesorilor față de reclamațiile, chiar nesemnate, care ajung la minister. Această teamă este provocată și de admiterea în facultate a elevilor din ultima clasă, reprezentanți la O.I., care la începutul lunii iulie sînt plecați din țară și în locul examenului de admitere susțin un colocviu. Dar ei examenul l-au susținut acolo apărînd culorile țării.

În fruntea absolvenților Facultății de matematică-mecanică și Politehnicii de anul acesta se numără foștii reprezentanți ai lotului olimpic. Este o confirmare aceasta!

Asupra deficiențelor regulamentului de desfășurare a Olimpiadei de matematică am atras atenția încă din stadiul de proiect.

prof. CONSTANTIN OTTESCU ■
Liceul matematică-fizică nr. 6
București

O cronică a unor ani eroici

Între studiile consacrate istoriei mișcării muncitorești, luptei P.C.R. pentru libertatea poporului și a țării, recenta carte a lui Romus Dima („Contribuții la studierea mișcării muncitorești din Oltenia", Ed. Scrisul românesc) ne propune o rigoroasă imagine documentară, foarte bogată, ale cărei coordonate esențiale, așa cum autorul însuși confirmă, ni se par a fi două : „în primul rînd, tratarea problemelor referitoare la activitatea mișcării muncitorești și a P.C.R., la scara întregii țări, în strînsă legătură cu istoria patriei, deoarece, așa cum sublinia cu deplin temei tovarășul Nicolae Ceaușescu, «nu se poate despărți lupta comuniștilor, a mișcării revoluționare muncitorești, de lupta din trecut a poporului nostru»», și, în al doilea rînd, integrarea organică a evenimentelor istorice locale, subliniate cu pregnanță dar în proporții reale, în procesul revoluționar unitar ce se desfășura pe plan național, mișcarea muncitorească din Oltenia fiind parte integrantă a mișcării muncitorești din România". Două realități care, prin ampla și erudita argumentare a autorului, converg, de fapt, într-una singură, aceea a unui ținut care, amestecat în toate marile răsuciri istorice ale poporului, deținînd adesea un loc de frunte în evenimente care au decis epoci (epoca lui Mihai Viteazu, a lui Tudor Vladimirescu, a revoluției pașoptiste etc.), s-a circumscris, firesc și organic, procesului unitar al organizării de clasă a proletariatului din România, mișcarea muncitorească din Oltenia integrîndu-se, încă de la început, așa cum probează și cercetările întreprinse de R. Dima, „în activitatea forțelor revoluționare din întreaga țară, în dezbaterea problemelor fundamentale care frămîntau și preocupau poporul român".

Parcurgînd această carte extrem de densă, prea scurtă pentru greutatea ei de fapte revelatoare, o distincție se cuvine făcută de la bun început : partea cea mai întinsă, cea mai substanțială, consacrată mișcării muncitorești din Oltenia între cele două războaie mondiale, e, ca izvoare istoriografice, cea mai puțin „servită", lucrările, studiile și articolele privitoare la această etapă în ținutul dintre Dunăre, Olt și Carpați fiind relativ puține. Și este meritul autorului de a se fi întemeiat, pentru luminarea evenimentelor și a sensurilor acestei complexe etape istorice, și pe documentele existente, știute, dar și, mai ales, pe izvoare primare, autorul întreprinzînd o infatigabilă operă de cercetare, de cunoaștere, pentru a ne dovedi (așa cum viața însăși a dovedit-o!) calitatea de pivot a mișcării muncitorești, condusă de P.C.R., în coagularea tuturor forțelor patriotice în marile bătălii care au decis eliberarea de exploatare, de jugul fascist, instaurarea puterii politice a muncitorilor și țăranilor. Ne-au reținut, din acest punct de vedere, lîngă filele dedicate avîntului revoluționar al anilor 1918—1921 (ani cînd anvergura acțiunilor socialiste din Oltenia, îndeosebi din Craiova și Tr. Severin, pentru transformarea partidului socialist în partid comunist, îl determină pe autor să așeze respectivele secțiuni ale Partidului Socialist „în rîndul celor mai puternice și mai înaintate din țară"), paginile, bazate pe aceleași eșafodaje de fapte revelatoare, privitoare la crearea P.C.R., la lupta plină de abnegație a militanților comuniști, a organelor și organizațiilor de partid într-o regiune ocolită de dezvoltarea industrială, deci cu un proletariat mai puțin numeros ca în alte centre din țară, dar o luptă ale cărei fapte cresc ca tot atîtea coloane ce susțin edificiul unei istorii. Fără a așeza avantajos aceste coloane, fără a întregi arcadele care lipsesc, fără a lustrui marmura, Romus Dima restaurează, cu mijloacele adevărului, ale faptei, formulînd pertinente opinii și judicioase concluzii, chipul unei epoci de un emoționant dramatism și de o indubitabilă măreție. Ultimul capitol al cărții, intitulat „Evoluția Partidului Comunist Român și a mișcării muncitorești din Oltenia de la insurecția din august 1944 pînă în zilele noastre", capitol consacrat transformărilor socialismului, avînd drept corolar anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, înalță mîndria de a ști că acest ținut, ca și țara întreagă, înflorește prin aceeași generoasă luptă a comuniștilor, unită cu eroismul oamenilor de azi.

ILIE PURCARU ■

Prof. dr. ing. Arpad Kelemen:

Sîntem în cel mai rapid tren al secolului!

Prof. dr. Arpad Kelemen, decan al Facultății de electrotehnică a Institutului politehnic Cluj-Napoca. E din Chinteni — Cluj. A absolvit Facultatea de energetică din București, în 1956, urmînd paralel și cursurile Facultății de fizică. Timp de 10 ani a lucrat efectiv în cercetare și proiectare. A obținut titlul de doctor în științe tehnice cu teza **„Utilizarea motoarelor asincrone comandate prin impulsuri ca elemente de execuție"**, sub conducerea prof. dr. ing. Cornel Penescu, membru corespondent al Academiei R.S.R. La 39 de ani a devenit profesor universitar.

A obținut medalia de aur la al 120-lea salon de invenții și produse noi de la Bruxelles, medalia de aur a Europei la Expoziția internațională pentru idei, invenții și noutăți (Nürnberg 1971) și diploma „URKUNDE" pentru realizări deosebite în domeniul invențiilor. A brevetat 27 de invenții, a publicat 43 de lucrări în țară și 7 în străinătate, 5 cărți și una — **Electronica de putere** — e sub tipar la E.D.P.

— Ce înseamnă pentru dv. și colaboratori comanda prin impulsuri a motoarelor electrice, unul din domeniile în care v-ați făcut un titlu de glorie ?

— O pasionantă căutare începută cu un deceniu și jumătate în urmă. Ne-am dat atunci seama că **Tehnica impulsurilor** e un domeniu de foarte mare viitor, însă foarte puțin explorat...

— Și cît timp ați consacrat acestor cercetări ?

— Dacă întrebați soția, veți primi.. reclamații. Cel mai adesea ziua noastră de muncă se încheie după 13—14 ore !

— Vă mai amintiți începutul ?

— Totul a pornit de la niște experiențe făcute în laboratorul nostru de acționări electrice. Ne-am orientat spre „bătrînul" motor electric asincron. Am intuit atunci că tehnica impulsurilor poate elimina dezavantajele comenzii clasice, cu mărimi analogice, care-i îngrădise practic utilizarea și dezvoltarea. Tehnica impulsurilor începuse să-și facă loc în acei ani în lumea calculatoarelor...

— Și primele experimentări ?

— Le-am făcut prin anii '65, '66 și au fost încurajatoare pentru continuarea cercetărilor, care s-au extins și asupra părții de comandă a acestor sisteme...

— La motoarele „asincrone" reglajul vitezei era o problemă. Cum ați conceput-o ?

— Prin utilizarea tehnicii impulsurilor și realizarea unui dispozitiv electronic de comandă, am ajuns la un regim special de reglare. La acea dată realizarea noastră constituia o premieră mondială, brevetată în S.U.A., R.F.G., Anglia, Franța, Italia și alte state.

— Și-a găsit utilizarea și în țară ?

— Cîmpul de utilizare e extrem de mare. Primele aplicații le-am realizat la Uzina de utilaj petrolifer din Tîrgoviște, următoarea la Ghimbav pentru controlul sudurii în 3 coordonate, apoi altele la Șantierele navale Galați și la Combinatul minier Baia-Mare.

— Și cea mai recentă ?

— La Observatorul astronomic din Cluj. E vorba de un dispozitiv de rotire a cupolei, funcție de poziția stelelor.

— Și mai sînt solicitări ?

— Foarte multe. Ce s-a făcut pînă acum, s-a realizat în atelierele facultății sau cu asistența noastră tehnică. Foarte recent am conceput un dispozitiv automat de rozetare a tablei inoxidabile. Azi rozetarea se face manual. Și nu numai la Tehnofrig ! E o muncă fizică grea, anevoioasă. Sistemul conceput de colectivul nostru realizează automat procesele de mișcare și șlefuire. Omul apasă pe buton și supraveghează...

— Mergeți des prin uzine ?

— Am mers cîndva la Fabrica de mașini de rectificat din Cluj-Napoca. Și în loc să merg la conducere, așa cum anunțasem la poartă, am mers direct în secția de producție, să-mi pregătesc argumente pentru discuția ce mi-o propusesem. Neștiind ce caut, cineva din conducere era gata-gata să mă invite să părăsesc unitatea. Așa a fost primul contact. Apoi, însă, s-au născut 2 invenții și prezența noastră acolo e de-acum așteptată și binevenită. Am mers apoi la Uzinele mecanice din Cugir, Întreprinderea Oradea, la Cîmpia-Turzii, Uzina Unirea Cluj, Combinatul minier din Petroșani, la Uzina de autoturisme Pitești. Marea noastră satisfacție e însă aceea că motoarele pas cu pas și cele asincrone funcționînd în regim special, concepute de noi, și-au găsit o largă aplicabilitate. La ultima vizită de lucru făcută la Cluj-Napoca de secretarul general al partidului, am avut bucuria să prezentăm și cîteva din produsele care erau pregătite pentru beneficiarii noștri. Aprecierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, după 15 ani de muncă, a fost pentru noi tonifiantă.

— Au intrat în producția de serie ?

— Încă nu. Știm că sînt multe opțiuni de preluare. Noi optăm pentru Metalul-Roșu din Cluj-Napoca, o uzină cu bune condiții și cu un colectiv extrem de receptiv. S-ar scurta foarte mult și timpul de asimilare. La această oră putem oferi industriei 25 de tipuri de motoare omologate.

— Ce sînt motoarele pas cu pas?

— Sînt motoare cu impulsuri, de puteri mici și de precizie foarte mare în poziționare. Ele constituie o altă direcție de cercetare, pornită din dorința de a realiza pentru economia țării noastre un nou tip de motoare electrice cu largă aplicabilitate în poziționarea mașinilor-unelte și în comanda echipamentelor periferice ale calculatoarelor.

— Cum e apreciată activitatea colectivului clujean ?

— Noi am început cercetările atunci cînd și în S.U.A., U.R.S.S. sau Japonia preocupările erau destul de puțin avansate. Pe plan de studiu, de idei, sîntem și azi în avangardă. Primul nostru „robot" a trecut deja cu bine faza de laborator. E vorba de cutia automată de viteză. Cum e apreciată activitatea noastră ? Foarte recent am fost invitați să cooperăm la elaborarea standardelor internaționale și la uniformizarea testelor în acest domeniu.

— Dincolo de definiții, cu caracter tehnic, ce-nseamnă conștiință politică și profesională, tovarășe Kelemen ?

— Să faci totul ca România să fie cunoscută și recunoscută în lume. Să fii devotat idealurilor socialismului și comunismului și să restitui poporului tău tot ce el a investit în tine cu mare generozitate.

— Dar spirit revoluționar în știință ?

— Fără a fi nihilist, să contești tot ce s-a realizat pînă acum. Să crezi că totul se poate face mai bine. Și să lupți pentru asta !

— Chiar totul se poate face mai bine ?

— Da. Absolut totul poate fi schimbat și îmbunătățit. După 40 de ani de cercetări s-a zis că principiile de reglare a motoarelor electrice au atins... perfecțiunea, că nu se mai poate face absolut nimic. Și un timp, motorul a fost uitat. Iată însă o surpriză de proporții : noile materiale magnetice, semiconductoare și supraconductoare, au făcut ca acest domeniu să fie complet revizuit și schimbat.

— De ce ?

— A apărut o nouă concepție în proiectarea motoarelor. Cresc puterile, se îmbunătățesc calitățile de reglaj și se micșorează volumul motoarelor chiar în raport de 1:8 ! E vorba aici de spirit revoluționar în știință. Supraconductorii au făcut să dispară practic pierderile, care la motoarele foarte mari însemnau chiar sute de kilowați ! De 10 ani a pătruns și electronica de putere în reglaje. Azi nu se mai poate concepe un sistem de reglaj fără partea electronică de comandă. Și acum 15 ani era o raritate...

— Să ne oprim la electronică. De ce și-a făcut atît de greu loc ?

— A trădat-o fiabilitatea ! Dar odată cu realizarea siguranței în funcționare, electronica și-a reluat ascensiunea firească. I se spune azi **marea integrare** sau metaforic **cel mai rapid tren al secolului.** Stringem și noi rîndurile să fim în pas cu acest tren. În acest spirit pregătim și viitorii specialiști. Partidul ne-a cerut să facem totul pentru introducerea rapidă în producție a cuceririlor științei, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ. Din actualele tehnologii, nici 10 la sută nu vor mai dăinui la începutul viitorului deceniu.

A venit vremea microcalculatoarelor, a microprocesoarelor. Au apărut deja mașini de spălat comandate cu microprocesoare. În loc de mai multe componente electromecanice vor fi utilizate cîteva... „pastile" integrate !

— Ce probleme vă frămîntă acum ?

— Clujul trăiește zilele celor mai mari investiții din existența lui. Se nasc două noi platforme industriale : Combinatul de utilaj greu, o investiție de peste 8 miliarde de lei, și noua platformă electronică. Practic, în plin cincinal al revoluției tehnico-științifice, ne confruntăm cu probleme noi, cu sarcini de mare responsabilitate economico-socială. Și vrem ca de la bun început să ne aducem aportul la introducerea în producția de serie a unor produse la nivelul celor mai mari performanțe. Pentru C.U.G., de pildă, studiem deja ciocanul cu motor linear, iar pentru noua platformă electronică testoarele și convertoarele electronice.

Ne mai frămîntă un lucru : să realizăm în scurt timp, completînd familia de motoare existente, motoare electrice cu rotoare și colectoare sinterizate, îmbinînd preocupările noastre cu ale cunoscutei școli de metalurgie a pulberilor creată la Cluj-Napoca în cadrul Facultății de mecanică.

— Ce vă supără, tovarășe Kelemen ?

— Birocrația și înțelegerea birocratică a unor măsuri !

— Adică ?

— De 15 ani ne ocupăm doar cîțiva oameni de problema motoarelor pas cu pas. Foarte puțini. De ce ? Pentru că ne-am izbit de niște bariere, pe altele am vrut să le evităm, iar apoi, speriați de perspectiva birocrației, am abandonat lupta. Am renunțat și la sumele ce ni se cuveneau din aplicarea unor invenții. Se cer prea multe „forme". De la Tîrgoviște primim mereu telefoane să întocmim documentația, justificările etc. etc. Preferăm să lucrăm altceva mai util în acest timp.

Apoi, o altă situație anormală : s-a înțeles birocratic problema abonamentelor la publicațiile din străinătate. Eu am avut șanse să merg mai des peste hotare, dar cunosc destul de multe cadre care din 1972 n-au mai intrat în contact cu informații din străinătate ! Ar fi și alte soluții. Mă gîndesc, de pildă, la organizarea unui sistem național de multiplicare. Oricum, documentarea tehnico-științifică e o problemă. Și C.N.S.T.-ul, și Editura tehnică și C.N.I.T.-ul cred că trebuie să se gîndească cu mai multă responsabilitate la această problemă.

— Ce înseamnă acest „contact" pentru omul de știință ?

— Enorm. Trebuie în fiecare moment să știi pulsul. Să ții pasul și să fii în avangardă. Noi am mai avut o lungă perioadă de tristă experiență pe care am condamnat-o și am regretat-o.

— Cum vedeți mutațiile viitoare în meserii ?

— V-am spus că în sens clasic meseria de electronist practic nu va mai exista în deceniul următor. Și cîte altele încă. De exemplu. Nici chiar cea de ceasornicar !

— De ce ?

— Pentru că zborurile în cosmos au condus la descoperirea unui ceas fără elemente în mișcare. A unui ceas electronic cu... „pastile" integrate. Curînd, firme americane vor introduce pe piață 100 000 000 ceasuri. Fabricile — și în special cele elvețiene ! — au intrat în alertă. Evident, ceasornicarul nu va mai fi specialist în mecanică fină. Poate nici nu va mai exista, gîndindu-mă la simplitatea și ușurința schimbării „pastilelor".

— Ce s-a „cîștigat" din experiența de pînă acum ?

— Ceva ce nu se poate măsura: respectul pentru muncă !

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Un medic de țară mult căutat:

Doctorul Paul Petre din Frata-Cluj

Găsindu-l cu casa, cu masa și cu munca la Frata, o comună clujeană ca oricare alta, plasată mai aproape de granița cu Mureșul decît de capitala județului, aflînd mai apoi că lucrează aici de la terminarea facultății, adică de exact 17 ani, am fost tentați să credem că doctorul Paul Petre e de prin părțile locului. Ne-am înșelat. Omul despre care vom scrie cele ce urmează, la care am ajuns îndemnați de zecile de scrisori primite la redacție, s-a născut în Oltenia, cum zice, „undeva lîngă Tîrgu Jiu", numai întîmplarea determinîndu-l să traverseze jumătate de țară și să se fixeze aici, de unde ne dă asigurări că nu va pleca niciodată.

Firește, veți spune, o atitudine exemplară, izvorîtă din conștiința profesională a unui medic care, odată repartizat într-un loc, nici cel mai frumos și nici cel mai comod de pe lume, s-a legat cu trup și suflet de oamenii așezării, punîndu-și toate cunoștințele și toate energiile în slujba sănătății lor. Adevărat, numai că nu pînă la capăt, întrucît medicul de țară Paul Petre a făcut ceva mai mult decît atît, descoperind, după multe tatonări și destule eșecuri, semnalate în epoca de început, o metodă originală de tratare a varicelor, transformînd Frata, fără voia sa, desigur, prin popularizarea realizată de mii și mii de bolnavi vindecați la dispensarul comunei, către care se îndreaptă, anual, o sumedenie de pacienți. Din toate colțurile țării, dar și de peste granițe, adică din Italia, R.F. Germania, Irak și așa mai departe.

Pentru a ajunge la metoda doctorului Petre, se cade să procedăm la o scurtă introducere. Tot mai frecvente și mai periculoase în vremea din urmă, prin durerile cu care se însoțesc, prin gravele atentate la armonia corpului uman, precum și prin complicațiile la care, de regulă, conduc — ulcere varicoase, tromboze etc. — varicele s-au tratat și se mai tratează după un procedeu devenit clasic, folosit pretutindeni pentru ameliorarea și, mai rar, pentru vindecarea maladiei. Se injectează o porțiune dintr-un traiect varicos, apoi un altul, pe urmă un al treilea, tratamentul fiind astfel, în mod obișnuit și la o anumită evoluție a bolii, unul de lungă durată și, nu o dată, ineficient. Cînd s-a văzut repartizat la Frata, doctorul Petre n-a tratat varicele altfel. Cu timpul, însă, a constatat că rămînerea în vas a substanței injectate, fie ea moruat de sodiu, fie trombovar sau etoxisclerol, creează un potențial flebitogen, generînd reactivări ale maladiei, după un timp mai scurt sau mai lung, în funcție de organism, sau de gravitatea bolii. S-a gîndit atunci la extragerea după un oarecare interval de timp a medicamentului injectat, dar nu i-a fost dat să găsească, de la bun început, remediul cel mai fericit. Prin anii '64—'65, cînd a hotărît să se dedice în mod special studiului maladiei respective, a cunoscut, ne mărturisește deschis, cîteva eșecuri, dar n-a dezarmat, convins că a pierdut o bătălie, ci nu războiul. Prin cercetări de laborator, firește dintre cele mai modeste, date fiind condițiile unui simplu dispensar rural, cît prin tatonări pe bolnavi, mai ales, a izbutit după cîțiva ani de experimente să

Doctorul Paul Petre, mereu receptiv la necazurile oamenilor, fie ei din Frata, fie ei din alte localități ale țării

se oprească asupra intervalului de trei săptămîni, socotit drept cel mai indicat pentru extragerea substanței injectate, cu caracter remanent, apreciind că în douăzeci și una de zile medicamentul are suficient timp să-și facă efectul, fără a conduce la sclerozarea porțiunii respective și a altera permeabilitatea vaselor. Altfel spus, metoda doctorului Paul Petre din Frata se limitează la două operații fundamentale. Prima reprezintă tratarea într-o singură ședință a tuturor pachetelor varicoase, cea de-a doua, programată după exact trei săptămîni, constînd în extragerea conținutului venos prin puncție, ambele înlăturînd durerea prin intermediul anesteziei locale cu xilină, nepresupunînd cine știe ce simandicoase cunoștințe sau medicamente, ci numai un produs românesc numit moruat de sodiu.

„Am avut de înfruntat, își aduce aminte Paul Petre, mentalitatea majorității bolnavilor care solicitau, îndeobște în anii trecuți, folosirea de medicamente străine, trombovar, etoxisclerol și așa mai departe, convinși că, după atîtea și atîtea încercări, nu se pot face bine cu un produs românesc. Cu vremea, însă, i-am dezvățat, demonstrîndu-le practic, cu exemple concrete de vindecări, că moruatul de sodiu, realizat la „Biofarm", rezolvă mai bine problemele bolii lor decît medicamentele din import, în fața cărora ne-am cam obișnuit să ne extaziem fără prea multe justificări".

În prezent, cazuistica doctorului din Frata numără vreo douăzeci de mii de tratamente, cu un indice de eșec nedepășind doi la sută, efectuate în staționarul comunei, clădire strălucind de ordine și curățenie, numărînd, după vorbele lui Paul Petre, „cincisprezece paturi bugetate și un personal priceput și conștiincios, format din asistentele medicale Lidia Cenan și Zamfira Ceaia". Din statistica fermă a dispensarului, vom consemna în continuare cîteva exemple, alese nu la întîmplare, ci dintre cazurile mai grave, oameni care au ajuns la Frata după ce își vor fi căutat zadarnic sănătatea în clinici renumite, în mari centre medicale. Unora dintre ei le-am citit scrisorile de recunoștință expediate pe adresa doctorului Petre, cu alții am avut ocazia să stăm de vorbă, concluzia fiind una singură și plasată dincolo de de orice replică : AU AVUT ȘANSA SĂ ÎNTÎLNEASCĂ UN MEDIC CARE I-A VINDECAT. Astfel, Maria B. din Sibiu, carticul Hipodrom 2, bloc T10, ne-a declarat că suferă de varice de cînd se știe și că a încercat, pînă a veni la Frata, toate tratamentele posibile. Auzind de doctorul Petre, s-a prezentat la dispensarul din comuna amintită și s-a supus metodei despre care am scris. La o lună după extragerea substanței din pachetele varicoase, a renunțat la pansamentul elastic, piciorul și-a recăpătat aspectul estetic, iar durerile, pînă atunci chinuitoare, au dispărut complet. Maria M. din Pitești, strada Tudor Vladimirescu, numărul 89, a ajuns la Paul Petre după ce a încercat tot ceea ce era omenește posibil, în spitale din Pitești și Sibiu. Pînă la Frata, toți specialiștii consultați i-au recomandat, pentru picioarele sale umflate ca niște butuci, intervenția chirurgicală. I-a fost frică și, auzind de tratamentul lui Paul Petre, a apelat la acesta. Se simte excelent, durerile au dispărut, varicele s-au retras, vorbește despre medicul care a vindecat-o cu stima cuvenită. Maria C. din Deva a căutat ani și ani rezolvări pentru ulcerul său varicos, epuizînd serviciile de specialitate din orașul său de baștină și din Timișoara. O vorbă care i-a ajuns întîmplător la ureche a determinat-o, în disperare de cauză, să se adreseze doctorului din Frata. Astăzi, zice, parcă n-am suferit niciodată cu picioarele. Și asemenea cazuri pot fi prezentate pînă la epuizarea cazuisticii de care aminteam.

Succesele înregistrate, care au introdus, fără voia nimănui și fără vreo publicitate anume dirijată, numele comunei Frata în conștiința publicului, nu l-au schimbat pe doctorul Petre. După spusele primarului așezării, om cu deosebite merite în ridicarea și extinderea staționarului din localitate, adică după vorbele lui Nicolae Oancea, Paul Petre a rămas la fel de modest și de sirguincios ca acum șaptesprezece ani cînd, tînăr și sfios fiind, a coborît din rată în centrul comunei. Firește, pe măsură ce metoda a cîștigat teren, vestea eficienței sale terapeutice circulînd de la bolnav la bolnav, depășind pînă și granițele țării, i s-au propus doctorului de țară de la Frata locuri de muncă mai bine utilate, în clinici din capitala județului bunăoară, la Cluj-Napoca, de exemplu, reputatul profesor Vlaicu Roman amintind în cursul său universitar de avantajele metodei inițiate de Paul Petre. De fiecare dată a refuzat. Neîncercat de trufii sau de orgolii, medicul din Frata a considerat și consideră de datoria sa, cetățenească și profesională, să rămînă pe loc, printre oameni simpli și curați care l-au ajutat, cu pilda muncii și seriozității lor ardelenești, să ajungă ceea ce a ajuns, legîndu-și numele de mii și mii de vindecări spectaculoase.

L-am întrebat de ce n-a comunicat, la reviste sau congrese, metoda sa. Ne-a răspuns, fără să glumească și fără să ezite, că n-a avut timp. Alergînd între satele Fratei, cînd la Berches, cînd la Poiana Frății, cînd la Soporul de Cîmpie, din dispensar în dispensar și din boală în boală, căci doctorul Petre nu s-a ocupat niciodată numai de varice, nici nu-i de mirare că răspunsul a sunat așa cum a sunat. Dar statistica dispensarului din Frata e cît se poate de elocventă și ea vorbește, însoțită de fotografii și de declarații ale bolnavilor însănătoșiți sau numai ameliorați, de aproape douăzeci de mii de cazuri de varice tratate după o metodă originală și eficientă. S-ar putea, ne luăm unele precauții pentru finalul acestui reportaj, ca activitatea doctorului Petre, sprijinită permanent de organele locale și județene de partid și de stat, să trezească rezerve în rîndul confraților de breaslă, obișnuiți, din motive asupra cărora ne-am pronunțat cu alte ocazii, să minimalizeze succesele ce nu vin de la prestanța și înălțimea catedrelor universitare, a microscoapelor electronice. Pentru noi însă, reporteri care ne-am deplasat la Frata, văzînd la fața locului afluența extraordinară de bolnavi sosiți din toate județele țării, dispensarul comunei a devenit o adresă sigură pentru vindecarea varicelor, unde poate fi găsit un om și un medic deosebit.

Numele lui este Paul Petre.

OVIDIU IOANIȚOAIA

In memoriam:

Constantin C. Giurescu

Nici o lacrimă, oricît ar fi ea de fierbinte, și nici un regret, oricît ar fi de sfîșietor, n-ar putea exprima îndeajuns durerea simțită la moartea profesorului Giurescu de toți cei care s-au bucurat de prietenia lui, de miile de cititori și admiratori de pe întreg cuprinsul țării. La mitingul de doliu ținut la Universitatea pe care o slujise peste 50 de ani, am văzut lăcrimînd oameni de o vîrstă apropiată de a defunctului, dintre care unii îi fuseseră elevi, numeroși foști colegi, precum și atîția tineri care cunoscuseră prin el farmecul și adîncimea studiului istoriei.

A fost cel mai fecund și mai larg informat istoric al ultimelor decenii, și a realizat cea mai amplă și mai adîncă operă. Scria zilnic, cu o caligrafie impecabilă, cel puțin 10 pagini. Nu avea duminici și nici zile speciale de repaus. Fie că era acasă, fie că se afla la munte sau la mare, Constantin C. Giurescu rămînea același pasionat — ca să nu zic rob — al mesei de scris. Voluptatea vieții lui a fost munca și patriotismul. Nici o absență și nici o întîrziere din nici un loc unde era programat să se prezinte. Mai presus de toate punea catedra, cu toate îndatoririle ei. Iubea studenții și iubea tineretul cu o pregnantă devoțiune. Se bucura de orice nouă pîlpîire descoperită printre ucenicii săi, și se grăbea să-i ajute dezvoltarea și consacrarea.

Nu putea îngădui nici o violare și nici o ignorare a adevărului istoriei poporului său.

În ultimii ani (1968—1977) a făcut mai multe călătorii în străinătate pentru a participa la diferite congrese sau colocvii de istorie, pentru a ține lecții și conferințe din domeniul istoriei românilor, al culturii și științei românești. El a inaugurat de asemenea cursurile catedrei de „Civilizația românească" înființată la Universitatea Columbia din S.U.A. Cu aceeași însuflețire a reprezentat istoriografia românească la numeroase reuniuni științifice organizate în marile metropole ale lumii : Paris, Londra, Roma, Madrid, Viena, Constantinopol, Ankara, Atena, Berna, Laussane, Freiburg, Zürich, Linz, Sofia, Belgrad ș.a. înfățișînd pretutindeni orientările fundamentale ale istoriei poporului român, lupta necontenită a românilor pentru libertatea, independența și unitatea națională, contribuția lor la dezvoltarea istoriei universale.

Pentru Constantin C. Giurescu istoria reprezenta în primul rînd — ca metodă — demonstrația adevărului și puterii documentelor, o demonstrație făcută cu rigoarea implacabilă a matematicii, fiind în această direcție urmașul necontestat a lui Dimitrie Onciul, Vasile Pârvan și al tatălui său Constantin Giurescu. Pentru el istoria era una, începînd de la statul dacic și pînă la statul socialist, neputînd-o înfățișa — în cea mai concisă formă — decît prin prisma unei organicități neîntrerupte. Competența lui era aceeași și în domeniul istoriei vechi ca și în cel al istoriei medii, moderne și contemporane. Principala lui aspirație în direcția cercetării și evaluării istoriei a fost *sinteza*, construcția largă pe temelii de nezdruncinat și cu piloni monumentali. Fenomenul politic social era urmat de prezentarea fenomenului cultural artistic, fiecare epocă avîndu-și nivelul, semnificația și valorile ei culturale. O altă preocupare permanentă a istoricului a fost și cercetarea elementelor vieții noastre economice, dînd monografii amplu cuprinzătoare asupra pădurilor românești de odinioară, asupra meșteșugurilor, a pescuitului și a marilor podgorii ale țării. Era o plăcere să-l auzi vorbind despre vechile vinuri românești, despre bogăția peștelui și despre alte produse ale solului românesc.

Iubea Bucureștii cu o adevărată pasiune și dragoste, ce s-a concretizat apoi în cea mai amplă, mai cuprinzătoare și mai fastuoasă monografie consacrată Capitalei tuturor românilor — monografie tradusă într-o formă prescurtată și în limbile franceză, germană și engleză. Cu aceeași pasiune au fost scrise și monografiile asupra vechilor orașe moldovenești, precum și a Brăilei. În toate lucrările sale, Constantin C. Giurescu a rămas intransigent pe pozițiile adevărului și ale patriotismului, afirmîndu-le și susținîndu-le fără șovăire.

Dispariția prematură a istoricului Constantin C. Giurescu, oricare i-ar fi fost numărul anilor, lasă un mare gol atît în istoriografia română, cît și în cea universală și îndeamnă frontul istoricilor noștri să vegheze cu aceeași energie și promptitudine la respectarea adevărului istoriei românilor în lumea întreagă.

VASILE NETEA

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Marga, sat așezat la întîlnirea omului cu veșnicia

Ulița mare urcă odată cu forma domoală numită „de relief", urcă odată cu pirtia din care se naște valea, dincoace de zare, iar în jur, ca un cadran, alte văi, ba mai blinde, încă verzi, ba mai repezi, suind brusc spre întîlnirea cu pădurea și piatra, cu muntele ce formează aici un bastion al Țării Hațegului. Marga are nume de fecioară, are chip de fată curată, are nume de izvor și de dor, de obîrșie, are nume abia rostit, ca o chemare, da, murmurat, poate și mar-ga, mar-ga... Satul se întinde în pantă, iar de sus, de la mijloc sau de la centru, șoseaua pare că despică în firul drumului întreg orizontul privirii, poposind apoi pe porțile și la cartiile caselor arătoase, semănînd a toamnă și a belșug, case gătite întruna de osteția culorilor, a luminii învăluitoare și caldă ca o maramă desprinsă din nouri jucăuși. Marga nu seamănă cu nici o altă așezare pomenită în jur sau aiurea ; Marga seamănă cu ea însăși și cu oamenii care, de-a lungul vechimii neștiute, i-au dat nume și rost la poale de munți voinici, albiți de neaua dintîi, voal postrit peste brad și stîncă nebătută decît de ochiul nesimțirii. Sus, spre miazănoapte, stă trează culmea Merca, picior întins de Poiana Ruscăi, la miazăzi au rămas Măgura, Zănoaga, Sturu, venind de la Țarcu, la răsărit e apa Nermeș, iar la apus au tras voioșenii și cei din satul Mâru, dincolo de alte culmi — Curteanu și Slatina, deci Marga pare fund de căldare, punte între înălțimi. Poate de aceea românii au spus locului Pons Augusti, lăsîndu-ne cu întrebările : ce împărat ? Ce pod ? Unii socotesc că denumirea Margo terari ar fi un posibil etimon pentru Marga de-acum, alții cred că între anii 100 și 200 e.n. ar fi fost construit aici fortul roman Margum, cetate și zid de stavilă aiurea, răi.

Mi-ar fi plăcut ca Marga să fi fost spațiul nașterii mele ; poate că și Blaga l-a colindat, înaintea trecerii în nemurire a versurilor „Eu cred că veșnicia s-a născut la sat". Împrejmuită de munți și culmi, Marga închide o horă eternă a clipelor devenite veacuri și istorie, viață și scurgere, nu moarte.

N-am rămas chiar nevăzut în drumurile mele prin liniștea ulițelor mari sau mici, șerpuitoare ca apele din preajmă, ocolind o piatră, o rădăcină ; satul poate fi văzut ca un sat-muzeu, muzeu al dăinuirii. Casele sînt mîndre, făloase, ca gospodarii care le-au înălțat, iar ferestrele se deschid spre lumină și îmbiere. Miroase peste tot a livadă, a care de gugulani cu mere și cu mulceri frumoase, miroase a fîn abia strîns în căciuli imense după ultima coasă din livezile pustii, sărăcite de rodul greu al fructelor pietroase. Am spart o nucă rătăcită între frunzele așternute la poalele unui pom bătrîn ; avea gust de piatră dulce și scoarță aromată, nuca avea gust de pară, avea gust de măr. Apoi, colindînd încă, am bătut la o poartă, nu la una de lemn cioplit și cu gard încrustat ; am bătut la o poartă de fier, vopsită în culoarea prafului de argilă. A apărut o nevastă îmbujorată la vederea străinului străin, mirîndu-se și ridicînd a întrebare mina abia ieșită din aluatul plinit. A apărut curînd și o bătrînă („Bărbații sînt la muncă, unul la pădure, e maistru, altul la țarină, la cucuruz, iar fetele au școală... Intrați...") Care fete ?! — întreb privind femeia tînără și femeia bătrînă. Cea tînără, Elena (putea fi și Marga !), care are abia 31 de ani, s-a măritat la 15, „cînd am ieșit din școală, așa se făcea atunci, altcum rămîneam fără om". Făloși, cînd au „goști", adică oaspeți, bănățenii scot cheile dosite și deschid camerele neumblate, „ge parage", mobilate la zi, cu perini mari și dune grele, cu ponevi vechi și persane, cu biblioteci încăpătoare, cu picupuri și magnetofoane, care, toate, stau nefolosite, ca o imensă ladă de zestre. În casa lungă, cu cuhă, rămîn încă două încăperi, una fiind cuhna (bucătăria), în care se înghesuie toată suflarea familiei, chiar și fotografiile îngălbenite de vreme ale celor dintîi sau ale bătrînilor cîndva tineri. În casa aceasta, casă grea, stau 7 oameni ; în dvoreț sau curte : o vacă, o viță, cîteva oi și multe hoare ouătoare. Pe un picior de plai învecinat se întind cele 4,33 hectare ale gospodăriei lor, unde porumbul se coace tîrziu iar cartoful e mic și rotund, nu ca în cîmpia din care ar sorbi alt humus, altă căldură. Femeile îmi dăruiesc două mere, le simt mirosul de fin („nu — ar putea să-mi spună bătrîna — merele miros a vară") și le adulmec, amintindu-mi de nuca dinainte. Ies din casă și mă împiedic de apa Nermeșului, numită și Marga, numită și Elena.

„Laureați ai Festivalului național „Cîntarea României", dorim ca și la ediția a doua să urcăm pe podium" — ne spune profesorul Dimitrie Jompan, dirijorul acestui cor vechi de peste 75 de ani, care reunește vocile a peste 100–120 de oameni : țărani, muncitori, intelectuali ai satului. Fotografii de EMERIC ROBICSEK

Cobor pe firul moale ale apei, pe o cărare bătucită ; apa joacă între maluri, izbindu-le ca din senin și împroșcînd stropi nevăzuți în iarba abia zvîntată de bruma toamnei. Garduri mari de nuiele, altele de pietre late, roase de vremi, împrejmuiesc grădinile uscate. Să tot fie la ceasul amiezii liniștea, pacea din Valea Mînzului. Apa își duce sigur drumul pînă la gura satului, jos, spre șoseaua ce leagă Oțelu Roșu de Hațeg, nu înainte de a poposi la Sarmizegetusa, trecînd prin Porțile de Fier ale Transilvaniei, vatră de istorie și popor. Stau și mă întreb de ce n-ar fi Marga numele fetei sau al nevestei lui Burebista sau Decebal ? De unde altundeva se trag străvechile purtate de Elena Tămășilă și de bărbatul ei, străine cu nume atît de pline de seva veacurilor cu care limba noastră și-a rotunjit și și-a împlinit vorbirea : ceapșă, catrință, briu, brăcină, cojoc, opreg, șubă, laibăr, izmene, obiele, cioareci. La Marga, în alte sate ale Țării Hațegului, în Banat, peste tot, curge istorie și timp. Locurile acestea se odihnesc, încît, am impresia, oamenii trebuie lăsați să-și ducă traiul și străvechile așa cum au făcut-o cei dinainte, fără zarvă, deci domol și de-a pururea.

„V-am căutat peste tot" — mă oprește vocea zorită a unui bărbat. Întorc privirea și zăresc un om nu prea înalt, chiar slăbuț, cu părul în pragul încănunțirii. Poartă o pălărie cenușie, destul de uzată ; ochii — bucuroși, ca două luminițe. „Eu sînt primarul, Tămaș, Nicolae Tămaș". „Și mai cum ?!", ridem, după ce ne stringem mîinile, el mai tare, apropae de necrezut. mai-mai să-mi fringă oasele. „V-a dat baba un căuș ?!... Abia a schimbat ciutura... Dă tuturor străinilor, ca amintire... Și i-am spus că lemnu-i ros..." „Cine a fost Marga ?" — întreb din-tr-o dată. „O apă" — îmi răspunde primarul, la fel de repede, zîmbind. Îmi arată un trunchi de nuc doborît și ne așezăm. „Mi-au spus tovarășii de la primărie că ați pornit prin sat... Eu am fost la țarină, să tai tulpi de cucuruz, că le pică frunza și nu-i mai mănîncă vacile".

(I las să vorbească, declanșînd, discret, reportofonul.)

....„Nu știu ce-ați văzut pînă acum, dar nu-i rău să știți că Marga are 1 600 de locuitori, bărbați, femei, bătrîni, copii... îi cunosc pe toți, pe numele mare, ca și pe cei mic, ba și poreclele... În 1965, cînd m-or ales primar, n-aveam 35 de ani împliniți, mi-am zis : Măi, Tămașule, dacă reziști un an primar la Marga, în anul ăsta greu, să știi că ești cineva !... Văd că trecură 12 ani și mărganii mă mai vor, după cum s-or socotit ei la alegeri... Să știi, tovarășe dragă, aici nu-i pămîntul așa de darnic pe cît l-ar lucra ei de virtos... Aici, la munte, îți pierzi vremea cu de toate, ba la fîn, ba la pădure, ba la cartofi, ba la mulsul oilor, în loc să știi una și bună : am pus grîu și cucuruz, cu asta mă ocup i... Avem 1 500 de hectare cu fînețe, 149 hectare cu pomi, împărțite la 410 gospodării individuale, că n-am avut condiții de cooperativă agricolă... Abia se ridică porumbul din brazdă, că pămîntul e piatră și nisip... Fîn, da, fîn avem, ca să putem crește — și creștem — 1 500 de oi, 670 de vaci, 210 cai... Noi, mărganii, neam de oieri și gugulani, mai avem mere, pere și nuci. Înainte vreme umblam prin satele din pustă, dacă mai îți minte, că strigam pe uliți : Haal la mere, haaaaii... Așa o fost... Pe o loiobină cu poarcă luam una de făină (nu griu) sau porumb. Sau duceam lemne de vînzare, lemne tari, de ridicat case... Gaia, nu mai sînt gugulani, numai cîntecul a rămas : „Gugulan cu car cu mere / Și cu frumoasă muiere /... Au, nu vinzi a ta muiere ?"... Nu, nu-s-o vîndut mărganii mulerea... Vrem să mărim plantația de pomi fructiferi cu 50 sau chiar 60 de hectare... Ce să vă mai spun, -că prea le amestec ?!... Ba, ar fi bine să țineți minte că noi, mărganii, am livrat 800 hectolitri lapte de vacă, 50 hectolitri de oaie, 181 de tăurași, 37 de vaci, 72..., ba 70 de porci, cred că 250 de miei, vreo 2 800 kilograme de lînă, cinci tone de cartofi, 40 000 de ouă, nu mai știu cîtă sămînță de dovleac, cît fîn, cîte pene...".

Se oprește. Cum nu observ că omul ar voi mortîș să adauge ceva, nu îl provoc, așteptînd să continue. Își toarce pălăria pe arătătorul drept, după care se hodorăște : „Cînt și eu în cor... De 40 de ani..."

Încă nu pricep. Ascult : „Nu-mi place una și bună. Cînd merg la Reșița sau la București, cam toți mă întreabă : „Ei, tovarășe Tămaș, cum stați cu corul ?!". Că-mi vine cîte o dată să mă răstesc : Dar ce mă tot întrebați, că noi nu facem cu toată ziua ? !... Muncim, în primul rînd, nu stăm întruna la cămin. La repetiții, nu facem numai lurnee ! Mai ales vara, cînd țarina arde de atîta lucru... Unii cred că noi, la Marga, sîntem artiști-artiști, că umblăm brambura, că ne îmbrăcăm de sărbătoare, bem, mîncăm și cîntăm și tot așa... Nuuuu ! ! !... La cor ne stringem ca să ne odihnim, să fim laolaltă, să stăm de vorbă, așa cum erau mai demult șezătorile, clăcile, cum le ziceam noi... Să plecăm însă că, aici, în vale, gîndurile omului o iau razna..."

Pornim. Primarul se strecoară pe o poartă deschisă într-un gard. Curînd ajungem în stradă. În ulița care și urcă și coboară. „Noi nu putem trăi fără cor, așa cum nu putem trăi fără mîncare... Dacă stați de vorbă cu cîțiva oameni, vă veți lămuri ce e cu patima asta a noastră". În drum spre căminul cultural, aveam să aflu că, acum 75 de ani, un dascăl de țară, un apostol, pe nume Iosif Olaru, a adunat oamenii cu glas și inimă caldă și i-a învățat să cînte laolaltă. Mărganii s-au convins că nimic nu e mai frumos pe lume decît cîntecul, cîntecul lor, curat, mai vesel, mai trist, dar al lor, simplu, ușor. Cu corul și merele lor, mărganii au ieșit în lume, nu să vîndă, nu să cumpere, ci să trăiască, să intre în nemurire. Marga are nume de cîntec de leagăn, încît, auzînd sintagma Corul Marga, un profan a întrebat : „Bine, Marga, dar din ce localitate ?", ca și cum ar fi cerut să i se spună : Marga și mai cum ?! Da, Marga din Marga, Marga oierilor și gugulanilor de demult, Marga mărganilor de astăzi, țărani, muncitori, profesori, doctori, ingineri...

Dimitrie Jompan, profesor, dirijorul corului : „Am 40 de ani începuți și împliniți aici. M-am legat pe viață de oameni, de muncă, de cîntec... Numai „trofeele" ultimilor 20 de ani tapetează pereții căminului cultural, deci bucurii dobîndite în țară și străinătate. Laureați ai Festivalului național „Cîntarea României", dorim ca și la ediția a doua să urcăm pe podium... De la folclorul muzical, de la etnografie la dulcele grai al zonei — totul a făcut obiectul studiilor mele ; am culeș 2 000 de texte inedite, am semnat 60 de studii și comunicări, articole și recenzii. Numai înțînd aici, la Marga, poți afla întreaga frumusețe a unui vers aparent banal, ca „Urcă branișteа cu flori"... Ce cîntă corul ?!... Corul cîntă cîntece..."

Gheorghe Beg, învățător : „Eu am fost dirijorul corului pînă ce s-a întors Jompan de la conservator ; mi-a fost elev, apoi m-a întrecut la carte, că în pasiune — nu știu... Ar trebui să vă spun cum am reactivat corul după război, în anii aceia grei, cînd ne-am reunit fostu coriști, unii invalizi, alții lipsă, mulți ingroziți de cele văzute, încît ziceau : „Ce folos că am cîntat ?!... Războiul n-a ținut seamă de pacea cîntărilor noastre"... În 31 de ani de cînd sînt învățător, am fost regizor la teatru, instructor la dansuri, dirijor și coriști, oier și gugulan, dascăl și plugar ; am fost om — asta cred..."

Silvia și Artimie Oprui : „Pe noi, Ghiță Beg ne-o pus în cor, încă de la școală, că ne-o plăcut, altcum nu era chip să ne ducă la repetiții. Ar veni acuma și copiii noștri, că au peste 20 de ani, dară nu-i mai loc pentru ei, că nici noi, „bătrînii", nu mai încăpem pe scenă. Doară am ajunsa la 100–120 de oameni și nevește... Eu, Artimie, cînd vin de la Oțelu Roșu, o și întreb pe Silvia : Cînd avem repetiție, că mi-i dor să cînt ?! Cîntă — zice ea — și singur. Îi drept : Eu, Artimie Oprui, cînt și la fabrică și acasă. Și pe țarină, așa, cînd m-apucă".

Nicolae Beg, muncitor la Caransebeș : „Nu mi-s neam cu Ghiță Beg și nici dacăl nu mi-o fost, numai la cor — da, că vin aici de 20 de ani. Mie tare-mi place să cînt „Floare bănățană.". Atîta-i de frumos și de ușor cîntecul ăsta, că-mi pare rău că nu l-am făcut eu, să-mi rămînă numele odată cu el... L-o culeș Jompan, așa cred, de pe Valea Bistrei, aproape, că nu-i sigur că nu-i compus d-un neam d-al meu".

Floare Stoichescu, bibliotecară : „Cît a fost de lucru, astă-vară, nu s-au ținut repetițiile. Și mie și celorlalți ne-a fost greu, fiindcă, la noi, repetiția e ca un spectacol. Ne îmbrăcăm în toale curate și mindre, că nu mergem la sapă, ci la artă. Chiar și sala se umple atunci cînd învățăm un cîntec nou, că și alții vor să audă, să îngîne. „Nu-i bine" — mai zice cîte unul, dar noi ne facem că nu-l luăm în seamă... Mărganii iubesc și cartea ; avem la bibliotecă 7 000 de volume, iar cititori, peste 300".

Ion Toader, țăran : „Cînd cortina se ridică, pe mine unul mă apucă sudorile. Îmi pare rău că nu prea mă văd acolo la beși, că-s bătrîn și micuț, iar spectatorii nu știu că și eu, Toader Ion, cînt la cor... Ehei, trei zile să tot povestești cum îi cu corul nos'ru numai din '54, de cînd vin eu. În '75, cînd am fost primii pe țară, așa de tare am dat cu căciulile pe scenă, la București, că una o și plesnit : Poc ! Poc !... Am fost în Iugoslavia, în Italia... Fără cor, nu mai mă duceau pe mine bătrînețile prin țară, să văd Capitala, Sucevа, marea, Lugojul sau Baia Mare".

Lucreția Simionescu, țărancă : „Eu ar trebui să cînt la „bași", așa mă simt de tare, nu fiindcă sînt președinta consiliului comunal al țăranilor necooperativizați. Cînt la cor de cînd eram o fătucă de ?!—8 ani. La noi, cum îți minte că a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul țărănimii, tot omul trebuie să muncească, să pună umărul, și apoi să cînte sau să-și petreacă vremea fiecare cum îi taie capul, dar frumos. La noi, la Marga, oamenii muncesc de dragul muncii, tot așa cum cîntă de dragul cîntecului. Și trăiesc de dragul vieții — acestia sîntem noi, mărganii, și bărbații și femeile".

Trandafir Tămaș, profesor, directorul căminului cultural : „Lucrația nu s-o fălit cu cele două fete ale sale ; una e secretară a comitetului județean Caraș-Severin al U.T.C., cealaltă e profesoară de franceză la Oțelu Roșu... Nu că m-aș lăuda, dar eu, de 20 de ani director de cămin, de 27 de ani profesor, născut acum 54 de ani, aici, am prins „secretul" mărganilor : n-au nici un... secret ! Doar istoria, de care m-am ocupat și mă ocup încă, deși am specialitatea biologie-geografie, îmi ascunde atîtea taine încît... mă bucur. Corul nu este ceva nefiresc într-o localitate cu oameni harnici, inimoși, sensibili la frumos, la semenii lor, la tot ceea ce îi înconjoară... Am aflat că ați întrebat peste tot cine a fost Marga...".

Ies de la repetiție lăsîndu-i sub baghetă pe cei pe care i-am cunoscut într-o peregrinare apropae neobișnuită. Toamna scurtase lumina zilei, aducînd orizontul întunecat la poalele satului. În Valea Mînzului curgea mereu apa, fără s-o aud, fără s-o văd, știindu-i doar chipul, simțindu-i pulsul, legenda, scurgerea, nesfîrșirea.

— Cine a fost Marga ?!

— Aceeași care este !

TEODOR BULZA

Casele, de-a lungul ulițelor mari sau mici, sînt mîndre, fălțoase, ca gospodarii care le-au înălțat, iar ferestrele se deschid spre lumină și îmbiere.

Oricîtă bunăvoință am avea, un bolnav nu se poate hrăni cu decizii

Într-o dimineață, un bărbat încă tînăr, dar foarte bolnav, m-a așteptat la redacție. Vin, mi-a spus, de la Tecuci și vă rog să mă ascultați. L-am invitat să stea și, în două ore, mi-a relatat necazul care îl adusese la București. O întîmplare care tulbură și, deopotrivă, indignează. Iată-o.

„Mă numesc Ginu Cătălin Roșu, sînt din Tecuci, strada Ștefan Petică nr. 2. Sînt căsătorit, am 3 copii minori, pe care îi întreține împreună cu soția, neîncadrată în muncă. Am fost conducător auto, la Regionala C.F.R. Galați. Cu 6 ani în urmă, m-am îmbolnăvit. Am fost internat și operat de tumoră de trunchi cerebral, la secția de neurochirurgie a Spitalului clinic „Șoc lar" din Iași. Pensionat, cu decizia nr. 391, din 13 mai 1970, gradul doi de invaliditate. După o stare de sănătate rea, m-am prezentat, la 18 noiembrie 1970, la comisia interjudețeană de expertză a capacității de muncă Galați, după care am intrat în gradul unu de invaliditate, cu o pensie de 524 lei, plus 39 lei pensie suplimentară și 300 lei indemnizație de însoțitor. Am vrut totuși să muncesc, să realizez un cîștig mai mare cu care să-mi întrețin familia. La 23 februarie 1973, m-am prezentat la comisia de expertiză din Tecuci și am cerut să fiu trecut în gradul 3 de invaliditate, să mă pot angaja. Am obținut gradul trei și, cu o aprobare a Ministerului Muncii, m-am angajat la Secția L6 C.F.R. Tecuci, muncitor permanent. După trei ani, am început să mă simt tot mai rău. M-am prezentat la consult, la Policlinica județeană Galați. Medicul care m-a consultat mi-a zis ce mai caut la dinsul și de ce nu am murit ? Cu o asemenea operație nu mai scapă nimeni. Am făcut raze roentgen, i-am zis. Cu atît mai mult trebuia să mori, a replicat dinsul ; razele nu te scapă de la moarte. Cred că medicul a glumit, pentru că pînă la urmă, dîndu-și seama de boală, m-a internat la spitalul județean din Galați. Aici, o tovarășă, tot medic, m-a întrebat „ce e cu tubul ăsta de plastic în capul dumitale ? Nu ai cancer". Nu sînt supărat, cum puteam să mă supăr ?, ci sînt mai mult nedumerit : la 1 [illegible], am fost operat, conform fișei de observație, de tumoră de trunchi cerebral. La Galați, prin decizia medicală nr. 177/1977, mi se stabilește un alt diagnostic : „sechele după encefalită de trunchi cerebral, sindrom piramidal, strabism convergent parețic, sindrom nevrotic reactiv" și sînt menținut în gradul 3 de invaliditate. Internat, ulterior, la Iași, un tovarăș profesor medic, de la secția de neurochirurgie, mi-a spus la un consult că, operat de tumoră cerebrală în 1970, arăt destul de bine. Ag vrea să fie bine, cum să nu vreau ? Dar nu știu de să mai cred. Nu vreau să fac nimănui proces de intenție, dar cînd un medic te întreabă, fie în glumă, fie în serios, de ce n-ai murit, altul „ce e cu furtunul din capul dumitale ?", iar al treilea că, fiind operat de tumoră, arăt destul de bine, oricine își poate da seama cam ce moral pot avea".

Dar nu acestea sînt necazurile care l-au determinat pe Ginu Cătălin Roșu să bată drumul pînă la București. Ci altele : de la data de 4 septembrie 1977, datorită stării sale fizice și morale în care l-a adus boala, nu mai lucrează. A fost internat, a fost în concediu medical, apoi a așteptat să i se rezolve situația. Nimeni însă, și mai ales funcționarii care aveau această obligație de la Secția L6 C.F.R. Tecuci, n-au mișcat o hîrtie. Și, să rețînem, era nevoie, într-adevăr, de o singură hîrtie. „O adresă, prin care conducerea Secției L6 Tecuci trebuia să ne aducă la cunoștință nouă, Oficiului pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Tecuci, că Ginu C. Roșu a încetat activitatea și că, după întocmirea tuturor formalităților, urmează să reprimească pensia" (Horia Lazăr, șeful oficiului). Consultînd, la Tecuci, dosarul de pensionare al lui Ginu C. Roșu, am constatat că au fost emise 16 decizii, în mai mulți ani, dar o hîrtie care l-ar fi pus pe bolnav în posesia drepturilor sale băneștі nu s-a emis. Or, se înțelege, oricîtă bunăvoință am avea noi, un bolnav nu se poate hrăni cu decizii. „Ginu a venit la noi acum șase ani, ne spune C. Manolache, tehnician cu retribuția la Secția L6 ; l-am înțeles și l-am repartizat să lucreze în regim de șase ore, la un distrct. Încărca acumulatori. În mai, anul acesta, a dat semne de mare oboseală. Ne-a fost teamă că se va accidenta și l-am sfătuit să meargă la spital. A fost internat și operat la Iași cu un diagnostic, la Galați i s-a stabilit un altul, la Iași i s-a susținut din nou cel dintîi, încît nici el nu mai știe de ce s-a îmbolnăvit. Cert este că Ginu e foarte bolnav. I s-a dat posibilitatea să lucreze 4 ore pe zi. Cînd a putut a lucrat și 6. Dacă alții fug de muncă, omul ăsta, bolnav fiind, a cerut să muncească. Acum însă nu mai poate munci nici o oră pe zi".

Toți din jur îi compătimesc, îl înțeleg, dar nimeni, cum spuneam, nu se încumetă să-i ajute practic cu ceva : cu întocmirea formelor legale de reprimire a pensiei la care are dreptul. Cît a fost bolnav, nici un coleg, nici măcar un delegat al comitetului sindicatului, nu l-a vizitat acasă sau la spital.

— Știți că acest colg al dv. nu primește de trei luni nici un ban ? îl întreb pe tehnicianul Constantin Manolache.

— Știu, s-a plins sărmanul și la noi și la primărie, adică la oficiu.

— Cum ați încercat să-l ajutați ?

— Am vrut să-l ajutăm dar... El vrea să fie trecut în gradul doi de invaliditate. După mine, după cît vedem noi că e de bolnav, merită să fie trecut și în gradul unu. Pentru că, sincer să fiu, cunosc în Tecuci oameni mai sănătoși decît mine, dar care mănîncă din pensie. Nu e etic, nu e echitabil.

— Cine trebuia să se ocupe de eliberarea actelor respective ?

— Inspectorul de personal, învățămînt și retribuire, ni s-a răspuns.

L-am căutat pe inspectorul Ionel Leonte, dar nu l-am găsit. I-am găsit în schimb pe doi tovarăși din conducerea Secției L6 C.F.R. Tecuci : Eugen Cimpeanu, inginer șef al secției, și Alexandru Iosif, contabil șef. Cunoșteau destul de vag problema, s-au arătat și dînșii îngrijnați de situație, au eliberat imediat adresa cu pricina, iar din proprie inițiativă și-au propus ca funcționarul care nu a îndeplinit această obligație de serviciu, fapt care implică în primul rînd lipsa simțului de răspundere față de cetățean, să fie tras la răspundere.

Asigurări că Ginu Cătălin Roșu își va reprimi drepturile legale, va fi ajutat să îndrumat în rezolvarea altor probleme, am primit și din partea tovarășului Constantin Sandu, prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal Tecuci. Ne întrebăm, însă, dacă toate aceste dovezi de omenie, de solicitudine pentru un om căzut în boală și nevoi, nu se puteau manifesta de la început, din partea tuturor acelora care aveau obligații de serviciu sau măcar morale să acționeze în astfel de situații. Ne gîndim în primul rînd la aceia cu care Ginu a lucrat un timp. Pentru că astfel, poți să te îndoi pînă în pămînt pentru necazul sau durerea altuia, căci, prin pasivitate, gestul tău tot fals tînguială inscamnă.

M. GRIGORE MARAȘANU

La barul de sîmbătă seara

„Doina":

Omul, în viață, cît trăiește poate avea și lucruri mai bune de făcut

Restaurantul-bar „Doina", sîmbătă seara, după orele 23. Biletul de intrare costă 20 de lei — o sumă, e adevărat, nu prea mare, dar totuși mult prea mare față de ceea ce reprezintă contravaloarea sa, adică „programul artistic" alcătuit de coregraful Mihai Diaconu, în fapt o oră întreagă de prost-gust, de submediocru și de promiscuitate artistică. În sală nu sînt mai mult de 30 și ceva de persoane (marea majoritate de sex bărbătesc), în jurul cărora, conform organiogramei, se **învîrt** și încearcă să-și justifice remunerația nu mai puțin de 32 de cetățeni: ospătari, debarasoare, bufetieri, o garderobieră, un portar, un șef de sală, un responsabil, un om care învîrte niște discuri colorate prin fața reflectoarelor, cîteva femei de serviciu... Fără a mai vorbi de cei 17 componenți ai „programului" și de cei 4 membri ai formației conduse de Cristian Biclea.

„Spectacolul" începe în forță, referindu-ne aici la acustica de **forte depășit** a celor patru muzicieni, și tot așa va rămîne dealtfel pînă la sfîrșit, probabil pentru ca muzica să poată fi auzită tocmai de la Statuia Aviatorilor. Patru dansatori imită, dacă nu chiar caricaturizează, ăsta e cuvîntul !, un joc din Oaș Cele două fete poartă, una, pantofi maro și cealaltă, pantofi negri, fac piruete ample pentru ca fustele să se ridice cît mai sus, iar băieții tropăie cu multă îndîrjire, încercînd să salveze cel mult o aparență; costumele sînt un amestec bizar de stiluri mai mult sau mai puțin populare. Apar în continuare acordeonistul Gigi Turcitu („omul cu degete de aur, care a smuls aplauze și în Canare", cum zice prezentatorul Stelian Moise), ca și trei soliști vocali — pe numele lor „binecunoscuta" Coca Alexiu (?!), apoi Marina Rotaru (cea care ne delectează cu filosofii de genul „Omu-n viață cît trăiește, bea, mănîncă și iubește", lucru pentru care primește în fiecare seară 90 de lei) și în fine Teo Fhithanidis. Acesta din urmă, după un obicei al localului probabil, strînge mîini în timp ce cîntă, mîini care-i strecoară însă bani între palme ! De vreo două ori mai apare grupul dansatorilor despre care am amintit, apoi soliștii-balerini M. Tudose și Lucia Lazlo (care reușesc performanța de a rămîne în scenă cel mult două minute), și cu asta e gata — uf, bine că am scăpat numai cu atît, cine vrea poate să danseze încă o oră, la 1 localul se închide, mai poftiți și mîine seară !

Sîmbătă, restaurantul-bar „Doina" a făcut următoarele încasări: 2 200 lei la bar (deci, băutura e „baza"), 500 lei la bufet și 936 lei la bucătărie. În plus, s-au vîndut 39 de bilete a cîte 20 lei fiecare, deci 780 lei. Cu totul, nici 4 500 lei — într-o **sîmbătă seara**, dar să nu uităm că întreg „programul artistic" costă unitatea exact 1 140 lei pe seară, iar orchestra capătă 522 lei. Mai rămîn, cel mult, vreo 3 000 de lei — sumă din care trebuie scăzute însă contravaloarea mărfurilor vîndute, remunerațiile personalului (32 de persoane !), regia restaurantului și așa mai departe, lucruri pe care economiștii le cunosc desigur foarte bine. Ce mai rămîne este — fără nici o îndoială — **cu semnul minus**, adică unitatea este cu totul nerentabilă, sau în orice caz așa s-a dovedit ea în seara în care am vizitat-o noi. „În general, încasările noastre sînt foarte bune — încearcă să ne convingă responsabilul Mihai Boghici — avem o depășire a planului la zi cu 18 la sută, dintre care 3 la sută la producția proprie. A fost o seară mai slabă, abia am terminat renovarea și zugrăvitul, iar lumea încă nu știe aceasta. În ce privește programul, eu n-am nici o vină — datoria mea e doar să le asigur o scenă, costume, condiții de desfășurare. Există o comisie specială însărcinată cu avizarea spectacolelor, eu nu pot să fac aici nimic ! V-aș ruga însă să reveniți peste cîteva zile — atunci punem la punct un nou program, vrem să aducem și alți artiști, avem bani să cumpărăm costume noi, și chiar lista de bucate va fi mult îmbunătățită. Numai peste cîteva zile !"

Pînă una, alta însă ceea ce am văzut ne-a fost suficient, barul „Doina" se dovedește a fi o investiție nerentabilă (acele depășiri de plan despre care vorbește responsabilul Boghici dăinuie încă din timpul verii, cînd grădina este plină !) / lucru de care nu este în nici un caz străină calitatea submediocră a „programului artistic". Cu alte cuvinte, o seară pierdută pentru toți: pentru consumatori, dar și pentru unitate. Sau, poate, nu chiar pentru toți...

DUMITRU GRAUR ■

„București":

Un lucru nu trebuie uitat: un prestigiu se obține mai ușor, dar se păstrează mai greu

În clipa în care, sîmbătă, 19 noiembrie, șeful de orchestră Alexandru Vilmani a anunțat începerea „marii gale a barului București", ne-am aruncat privirea pe ceas și peste sală. Ceasul arăta exact ora 23, iar sala arăta bine din toate punctele de vedere, înțelegînd prin aceasta că era plină ochi, curată și civilizată, așa cum va rămîne pînă la închidere, străină de fluierături, de vînzoleala caracteristică unor asemenea localuri subterane. Era, în schimb, cufundata nu doar în penumbra obișnuită, ci și într-un strat de fum, problema ventilației rămînînd, după vorbele responsabilului Viorel Păunescu, de 8 ani în comerț, de „7 în I.A.P.L. Amzei, „încă nerezolvată, dar aflată în vederile noastre imediate, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să spargem plafonul și să montăm o instalație capabilă să asigure o ventilație corespunzătoare".

Programul în sine, mai aproape de calitățile unui spectacol de revistă decît de incropelile barurilor de noapte, a durat 75 de minute, aducînd în fața clienților, în ordine, pe Mihaela Oancea (foarte bună), pe Trio Corona, pe Jeanina Matei (uneori stridentă și cu gesturi nepotrivite), pe Silvia Surdu (fără haz, apucîndu-se de cîntat după ani și ani de dans, aplaudîndu-se singură și imitînd „un căluț", altfel reușită într-un step antrenant), pe Duo Lascu, pe Gabriela Teodorescu, pe artistul emerit Ilie Ion cu grupul său folcloric, inclusiv cîntăreața Ana Toma, pe Mirabela Dauer și, într-un final întocmit cu gust și rafinament, pe Gil Dobrică (excelent) alături de grupul vocal feminin 5T. S-a cîntat, fără excepție, în limba română; melodiile mi s-au părut alese cu chibzuință, întregul program demonstrînd, fie și prin faptul că interpreții prezenți la „București" nu mai joacă și în altă parte, fiind obligați, ca în anii trecuți, să-și facă numărul cu taxiul la poarta barului, că o asemenea instituție poate deveni, atunci cînd există ambiție și preocupare, un loc de distracție de bună calitate. Ar fi însă unele reproșuri de înaintat, mai ales pe adresa orchestrei Vilmani care, dacă n-ar fi cîntat uneori asurzitor, ar fi pe placul urechilor clienților. De asemenea ne-a deranjat o oarecare reclamă ieftină în prezentarea interpreților, anunțați pe un ton caragialesc, în conformitate cu care „Silvia Surdu e o artistă completă" (oare ?!), Ana Toma „o Cosînzeană a cîntecului românesc", Trio Corona „foarte apreciați și pe alte meridiane" și așa mai departe. Derizorii ne-au apărut numerele de balet pregătite, din cîte am priceput, de un coregraf cu o bună carte de vizită, Cornel Patrichi, solicitat în prea multe locuri, la „Salonul spaniol", bunăoară, la cinematografie etc., profesionist neputînd, ca să-i găsim o circumstanță atenuantă, să refuze pe nimeni, din cauza bunătății sale sufletești sau din alte cauze.

Redeschis recent, mai exact la 20 octombrie, după masive și gîndite renovări, barul „București" nu va uita, sperăm, o condiție valabilă și pentru alte unități: un prestigiu se obține mai ușor, dar se păstrează mai greu.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ultimul sfert de oră al programului de la barul „București" a fost asigurat, cu talent și aplomb, de Gil Dobrică și grupul vocal 5T.
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Cînd un tînăr de 18 ani o ia pe un drum greșit, e cazul să ne întrebăm unde am greșit și noi, cei de lîngă el

Miercuri, 16 noiembrie, ora 19,30. În fața bufetului expres „Carpați" din Brașov trotuarul este blocat de un grup de indivizi belicoși și cîțiva curioși. Atmosferă încărcată. Unii, mai slabi de fire, privesc cu timiditate și se îndepărtează în grabă de taberele care acopereau strategic colțul de stradă. De o parte, doi indivizi, unul mai mic, plin de arțag, neras de cîteva zile și cu un capăt de țigară în colțul gurii, răspîndind la distanță apreciabilă un miros pătrunzător de cramă, iar celălalt, mai voinic, dar cu o înfățișare la fel de neliniștitoare. Adversarii, în număr de patru, mai zvelți, lucrează prin reprezentanți. Mai exact, îi împing, întărîtîndu-l, pe unul cu mai mult chef de bătaie și a cărui privire nu prevestește nimic bun. Se schimbă cîțiva pumni, se înjură din belșug și se părea că lucrurile se opresc aici. Primii doi își lau de umeri prietenele care asistaseră oarecum pasionate la duel și se îndepărtează. Dar după cîteva minute lucrurile continuă incredibil. Cei patru îi urmăresc pe primii doi și ajungînd într-un loc mai întunecat se aruncă feroce asupra lor, îi trîntesc din cîțiva pumni la pămînt, lovindu-i cu o sălbăticie și cu o cruzime greu de închipuit, lăsîndu-i într-un lac de sînge. Totul se petrece în uluiala cîtorva cetățeni care, pînă să intervină, îi pierd pe derbedeii ce o luaseră la fugă.

A urmat o adevărată cursă de urmărire, organele de miliție împreună cu cetățenii reușind să imobilizeze o parte din huligani. Vi-i prezentăm în cîteva scurte fișe, triste portrete, și cîteva concluzii.

Zaharia Banigata. 18 ani. Este strungar la Întreprinderea „Metrom". Locuiește la căminul de nefamiliști al întreprinderii. Născut în comuna Priponești. A urmat Liceul industrial nr. 1 din Galați. Repartizat strungar la Șantierul naval, a plătit școlarizarea pentru a veni la Brașov. „Viză de flotant în Brașov. Părinții lucrează în C.A.P.-ul din comuna Priponești.

Ioan Miroslovici. 19 ani. Muncitor necalificat la „Metrom". A urmat un liceu industrial cu profil energetic la Iași, fără a-și lua diploma de bacalaureat. Părinții lucrează în C.A.P.-ul din comuna Horgești, comuna sa natală. Viză de flotant în Brașov. (Amîndoi fac parte din acel grup de patru, instigator fiind Zaharia Banigata. În fața organelor de miliție susțin că au fost provocați în restaurant de cei pe care i-au bătut.)

Gheorghe Mitan. N-a participat la bătaie însă face parte din fauna curentă întîlnită la acest bufet. A mai fost amendat pentru bețiii și scandaluri cu 1 000 de lei. Este ajutor de vînzător la un magazin de mobilă din Brașov (unitatea 251). Nu are buletin de Brașov, făcînd naveta din comuna Hărman.

Ileana Popa. 21 de ani. Născută în comuna Solonț, județul Bacău. Nu lucrează nicăieri. Căsătorită la vîrsta de 15 ani și două luni, divorțată la 15 ani și patru luni. Are o fetiță de 5 ani. Umblă prin restaurante seară de seară. N-are nici măcar viză de flotant în Brașov.

Rodica Vătămanu. 19 ani. Născută în comuna Asău, sat Straja, județul Bacău. Nu are servici. Are o fetiță de 6 luni și este gravidă. Nu are buletin de Brașov. Ea primește pachete și bani de la mama sa, gestionară la un magazin alimentar din comuna Asău. Tatăl său este mecanic de locomotivă. N-are buletin de Brașov, nici viză de flotant

(Amîndouă au fost trimise acasă, în județul Bacău, sub escortă. Rodica Vătămanu declară organelor de miliție că nu se poate duce acasă deoarece n-o primește nimeni, avînd tată vitreg, iar mama ei nu vrea s-o primească cu un copil. Roagă să fie ajutată să se încadreze în muncă într-o întreprindere din Brașov. Ileana Popa declară că oricum pleca acasă unde o așteaptă mama sa.)

Uță Teodor și **Petrică** (?!), cei doi maltratați în plină stradă, n-au fost reținuți, deoarece se aflau în stare gravă și necesitau îngrijiri medicale. Despre ei au spus cîte ceva Ileana Popa, Rodica Vătămanu și Gheorghe Mitan. Uță Teodor se pare că ar fi zidar, că ar avea 24 de ani și că ar fi originar din părțile Maramureșului. A mai fost amendat pentru bețiii și scandal și poartă cuțit în mod obișnuit. Despre celălalt nu se știe mai nimic. Nu au nici ei buletin de Brașov.

Cei doi milițieni care i-au prins pe bătăuși se numesc: Alexandru Boer, plutonier, și Gheorghe Tudose, sergent major, ajutați de Gheorghe Spătăroiu, membru în grupa de sprijin a miliției.

O intervenție promptă, lăudabilă, în care organele de ordine au colaborat cu cetățenii.

Cîteva concluzii: Nici unul din cei anchetați n-au buletine de Brașov. Sînt încadrați în muncă doar trei dintre ei. Părinții nu știu se pare nimic despre felul cum își petrec viața.

Ne întrebăm însă dacă organizațiile obștești, organizațiile de tineret din care unii fac parte (cei de la „Metrom"), tovarășii de muncă, cetățenii, vecinii chiar nu știu nimic de modul în care trăiesc și muncesc (sau nu muncesc) cei de mai sus. Ce au întreprins, potrivit obligațiilor cetățenești, potrivit omeniei, ca acești tineri să se poată încadra într-un climat sănătos, să muncească și să trăiască respectînd legile țării ? Ajunge oare să aștepți să, vină miliția să facă ordine, acolo unde este de datoria fiecăruia să intervină ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (291, 292)

ZALĂU, 21 noiembrie, orele 18. După o întrerupere de cîteva luni de zile, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, și-a reluat activitatea în orașul Zalău, oraș de reședință al minunatului județ Sălaj. „Ne bucurăm că sărbătoarea de redeschidere, în această toamnă — spunea poetul Adrian Păunescu — se desfășoară în orașul dumneavoastră. Pentru aceasta, trebuie remarcat aportul prețios al autorităților județene, care s-au arătat foarte deschise și prompte la ideea noastră de a veni la Zalău. Cei care ne-au invitat aici merită deci toate aplauzele". Aplauze pe care, iată, sala le dăruiește imediat. Spectatorilor le sînt promise două ore și jumătate de muzică și poezie, dar în cele din urmă cea de-a 291-a ședință a cenaclului avea să se prelungească pînă la aproape patru ore, plus promisiunea de a reveni, peste numai două zile, în aceeași sală, pentru o nouă întîmplare de muzică și poezie, desigur neprevăzută în programul inițial al turneului.

Programul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în perioada următoare :

● 24 noiembrie — **Timișoara,** ora 19, Sala Olimpia; 25 noiembrie — **Arad,** ora 19, Casa de cultură; 27 noiembrie — **Hunedoara,** ora 10 ; 27 noiembrie — **Deva,** ora 19; 28 noiembrie — **Petroșani,** ora 19.

Și totuși la Zalău sala s-a încălzit mai greu la început — atît, să zicem, din cauza spectatorilor, cît și din „vina", să recunoaștem, a membrilor cenaclului, pe care i-am văzut acuzînd în primele minute o oarecare nesiguranță la intrarea cu publicul, fără îndoială ca urmare a întreruperii de care am vorbit mai sus. După cel mult o jumătate de oră însă, lucrurile s-au schimbat în bine, pentru ca totul să se încheie într-o adevărată apoteoză — întîmplarea literar-artistică de la Zalău putînd fi inclusă drept urmare, în finalul ei, între cele mai reușite ale cenaclului.

Practic, a 291-a ședință a cenaclului „Flacăra" a avut trei mari capete de afiș, pe numele lor Radu Gheorghe, Mircea Vintilă și Dan Andrei Aldea. Mircea Vintilă, spre exemplu, a cîntat nu mai puțin de nouă cîntece din bogatul său repertoriu („Pămîntul deocamdată", „Hanul lui Manuc", „Proverbe", „Dulce Românie", „Un om pe niște scări", „Eroii", „Făt-Frumos" — toate pe versuri de Adrian Păunescu, „Constantin și Veronica" și „Bade Ioane"), în vreme ce recitalul lui Radu Gheorghe era cît pe-aci să transforme întîmplarea literar-artistică într-un „om-spectacol", într-atît de aplaudat a fost acesta, într-atît de bine i-a ieșit tot ce făcea pe scenă. Radu Gheorghe, revenit în cenaclu după o absență de aproape un an de zile, s-a arătat a fi într-o formă de zile mari, „un mare talent, una dintre speranțele tinerei generații de uctori", cum l-a prezentat Adrian Păunescu, reușind în cele peste 30 de minute cît a rămas în scenă să intre atît de bine în pielea personajului pe care-l interpreta, încît la sfîrșit ni s-a părut că nici nu mai putea să iasă din el ! A fost cel mai aplaudat dintre membrii cenaclului — dar aplauze binemeritate a primit, minute în șir, și Dan Andrei Aldea, care este într-adevăr „cea mai inzestrată natură muzicală a tinerei generații", cum spunea conducătorul cenaclului. Tehnica lui Dan Aldea cu care stăpînește chitara este destul de aproape de perfecțiune — lucru care n-ar fi desigur posibil dacă Dan Aldea n-ar fi convins de contrariul lucrurilor. El a interpretat într-o manieră despre care se poate spune că este pur personală, adîncă de neimitat, piesele „Om bun", „Din nouă casă", „Lumină lină" (pe versurile cunoscutului poet Ioan Alexandru, născut în Topa Mică, adică la marginea dinspre Cluj a județului Sălaj !), „Situația în artă" și piesa „Brad bătrîn", pe versurile scrise de Nicolae Iorga cu numai o zi înainte de a fi asasinat de bandele legionare. Conform unui obicei mai vechi, atunci cînd vrea să pună sala la încercare, Adrian Păunescu a întrebat ale cui sînt versurile, iar Dan Aldea a fost foarte sigur că întrebarea e prea grea și nimeni nu poate cunoaște răspunsul. Lucrul a fost departe de a fi exact, întrucît profesorul Mihai Boldan (greu convins să-și declină identitatea) a știut nu numai autorul versurilor, dar și toate amănuntele legate de poezia minunat interpretată de Dan Aldea.

De același succes pe care l-au transformat de la o vreme într-o obișnuință s-au bucurat Valeriu Sterian („Om ca oricare", „Antirăzboinică", „Nopți", „Cîntec de oameni", „Cu iubirea de moșie", „Amintire cu haiduci" și „Educație prin cîntec"), Victor Socaciu („Oltule", „Rugăciunea lui Iov", „Sub scutul amurgului", „Un punct de vedere"), ca și Marcela Saftiuc, care de asemenea revine în cenaclu după cîteva luni de absență. Cu sensibilitatea care-i este caracteristică, Marcela Saftiuc a cîntat „Dona, dona", „Vînt de seară", „Cîntec de vară pentru toate anotimpurile", dar și trei piese noi, prezentate pentru prima oară în cenaclu : „Dreaptă cărare de-o să-mi fiu", „Singură poveste" și „Atîta pace". Mihail Stan a recitat cu forța interpretativă care-l caracterizează „Tot mai des visez pămîntul" (Ion Gheorghe), „Patria" (Ioan Alexandru), „Mistrețul cu colți de argint" (St. Augustin Doinaș) și, bineînțeles, „Minunea" lui Marin Sorescu. Mai slab s-a prezentat de această dată Vali Șerban. Greu a demarat Adrian Ivanițchi — dar acesta din urmă s-a revanșat atunci cînd a cîntat, în cor cu întreaga asistență, „Vinare de vînt", „Ploaia care va veni" și mai cu seamă „Trăiască România !", despre reluată și în finalul de apoteoză de care am vorbit. La insistențele sălii, Adrian Păunescu a recitat poeziile „Porumbeii și vîntul", „Manifest pentru sănătatea pămîntului" și „Nici o veste". Finalul acestei poezii (cuprinsă în volumul „Pămîntul deocamdată") — „Nu vor pieri țăranii niciodată, / Ca într-o grațiere refuzată" — a fost ca un prolog la cîntecul lui Mircea Vintilă „Bade Ioane", pe versuri de Tudor Arghezi. Întîmplarea literar-artistică de la Casa de cultură a sindicatelor din Zalău s-a încheiat cu „Cîntecul Bufonului" din „A douăsprezecea noapte" (muzica Dan Aldea) și cu vibrantul „Trăiască România !", reluat de întreaga sală (mai bine de două mii de oameni), într-o atmosferă patriotică și revoluționară impresionantă. Cum spuneam, o seară minunată !

ȘIMLEU SILVANIEI, 22 noiembrie, ora 19. Fiind în Sălaj, a fost cît se poate de normal ca membrii cenaclului Flacăra să poposească și în orașul al cărui nume, ca să spunem adevărul, s-a făcut cunoscut țării, ba chiar lumii, prin prezența iscusitului doctor docent Ioan Puscaș, prin rezultatele acestuia adeseori excepționale, ale vindecării ulcerului. Vreme de patru ore și mai bine, pe scena casei de cultură a orașului întîmplarea literar-artistică a adus în fața spectatorilor din Șimleu cîteva recitaluri de excepție — la reușita ședinței contribuind de această dată în egală măsură toți membrii cenaclului.

Nu mai puțin de nouă piese a interpretat Valeriu Sterian (o mențiune specială pentru „Cîntec de oameni"), după care a urmat Adrian Ivanițchi cu șase piese (am remarcat, în afara celor devenite „clasice", pentru repertoriul său, „Amintirea paradisului" pe versurile poetului Cezar Ivănescu). Marcela Saftiuc, „una dintre vocile cele mai pure ale timpului pe care-l trăim", cum spunea Adrian Păunescu, a interpretat tot șase piese, între care remarcăm „Fii lacrimilor tale", „Încă mai mi-e dor de cineva" (Donovan) și, mai ales, „Singură poveste" (versuri și muzică proprii), din care citățm : „Și spune-mi azi cum a fost și s-a dus / Cum pornit-a el spre albastre treptе / În zi fără nume, în cuvînt nespus / Călătorul din astă poveste". Aprecierile au fost unanime, atît din partea spectatorilor, cît și din partea tuturor membrilor cenaclului, care au stăruit să asculte piesa încă o dată. Vali Șerban, extrem de ambițios în șterge impresia nefavorabilă din seara precedentă, fiind mult mai aproape de fiorul artistic veritabil, a cîntat patru cîntece, între care „Cîntăreț bolnav" pe versuri de Lucian Blaga. Mihail Stan a recitat „Bărbații" (Marin Sorescu), „La poarta grădinilor" (Dumitru Popescu), „Mistrețul cu colți de argint" (St. Augustin Doinaș) și „Critica de jos" (Nina Cassian). La un moment dat, din sală s-a ridicat un artist anonim, îmbrăcat în cel mai autentic straie de rapsod itinerant. Măiestria vioriei acestui „rapsod" s-a dovedit însă excelentă. Numele lui : Radu Gheorghe ! El a interpretat piesa „Prictena defunctului" (textul din cartea „Eternitate locală" de Eugen Sceleanu), apoi, mai tîrziu și de data aceasta la chitară, „Amintiri de iarnă" (George Topîrceanu), „Fabula morală" (Aurel Baranga) și „Baladă pentru Fărîmiță Lambru" (text și muzică proprii). Din nou, succesul lui Radu Gheorghe a fost total. O adevărată artistă amatoare s-a dovedit a fi însă Cornelia Veress-Tudoran, care a avut totuși curajul de a se ridica de pe scaunele asistenței pentru a cînta „De ce m-ați dat de lîngă voi" pe versuri de Octavian Goga. Florian Pitiș a recitat „Cetatea Neamțului" (George Coșbuc), „Ultima scrisoare" (Mihai Beniuc), „Scrisoarea a III-a" în varianta sa de interpretare, „Inscripție pe piatra de hotar" (Geo Dumitrescu) ca și „Lordul John", cîntat și de Adrian Ivanițchi. Spre final, Dan Andrei Aldea ne-a încîntat din nou cu creatia sa, susținînd șapte piese (în plus, față de seara precedentă, „Șir de cocori"), toate aplaudate așa cum se cuvine de întreaga asistență. Ca de obicei, întîmplarea literar-artistică s-a încheiat prin cîntecul „Trăiască România !", susținut alît de membrii cenaclului, cît și de **corul** format din cei peste 300 de spectatori prezenți în neîncăpătoarea sală de cultură a orașului Șimleu Silvaniei.

DUMITRU GRAUR

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Mugurel Boea, Cluj-Napoca : Manifestarea unor înclinații pentru poezie la o vîrstă foarte fragedă nu mai este de o vreme încoace un lucru ieșit din comun. Din compunerile pe care ni le-ai trimis ne-au plăcut mai ales acelea în care apari drept ceea ce ești : un copil care simte nevoia să-și exprime dragostea pentru părinții săi, să comunice descoperirile pe care le face în minunatul univers al cunoașterii. Vei avea suficient timp să meditezi despre înțelepciune, natură și alte lucruri mari. Ocupă-te deci de lecțiile tale, joacă-ți jocurile copilăriei, fă cunoștință cu lucrurile apropiate și, cînd simți nevoia să le pui într-o compunere lirică, fă-o firesc, așa cum îți stă bine la această vîrstă. Din alegerea făcută de noi în ceea ce privește versurile mai promițătoare îți amintim asupra a ceea ce credem noi că poți reuși deocamdată.

Adrian Bucureșeu : N-am priceput deloc în virtutea cărei etici mă somați să-mi cer scuze public pentru faptul că am îndrăznit, citind versurile încredințate spre publicare, să constat că deși ele (citez) „evidențiază o frecventare **mai îndelungată** (subl. noastră) a scrisului, poezia (ceea conținută de respectivele versuri, din nou sublinierea noastră) e numai **mimată și încă prin mijloace de expresie perimate, veleitare".** Mai departe vă atrageam atenția asupra lipsei unui fior autentic, indicîndu-vă în acest sens și niște titluri. Noi n-am făcut decît să rostim deschis și la obiect, adică referindu-ne la versurile în discuție, o opinie literară pe care sînteți liber să o contestați. Ea a fost circumscrisă lucrărilor respective, și nu talentului dumneavoastră, în genere, ilustrat anterior prin scrieri pentru a căror publicare, inclusiv în Flacăra de cîteva ori, au optat unii dintre poeții noștri de marcă : Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana ș.a. Pesemne, au avut motivul să ia o asemenea decizie la timpul respectiv, în funcție de lucrările trimise. Ca urmare a unei experiențe redacționale de peste două decenii, în care opțiunile mele pentru un poet tînăr sau altul au fost în imensa lor majoritate confirmate de evoluția ulterioară a autorilor (unii dintre ei fiind chiar cei pe care-i invoci ca autorități), cît și a exigențelor pe care ni le impune rubrica „Dintre sute de catarge", iată că ne-am permis să considerăm drept nereușite, din punctul nostru de vedere (pe care sîntem gata să-l probăm într-o amplă analiză, dacă țineți neapărat) versurile trimise. Desigur, nu putea decît să scandalizeze o asemenea judecată cinstită și, după părerea noastră, dreaptă, obiectivă, pe un poet care cu o înfățoare agresivă ne asigură că va „rămîne în istoria literaturii române", în timp ce un redactor anonim ca noi nu ! Cu-atît mai bine țării și dumneavoastră cu-atît mai bine, dacă ne permiteți această parafrază. Oricum, dicolo de somări și ultimatumuri, de acest gen, cînd credeți că merită să ne mai aduceți sau trimiteți alte versuri, sînteți binevenit. Sîntem gata să facem un adevărat plebiscit exegetic. Fiindcă, vorba bătrînilor ctitori ai „Daciei literare", noi avem în vedere înainte de toate **opera,** chiar dacă și omul, mai ales cînd e deopotrivă muncitor și student, parcă ar fi trebuit s-o probeze aceasta și în materie de conduită a relațiilor cu o redacție. Dar, hai să punem totul pe seama irascibilității proverbiale a cetățenilor poeți.

Ionel Ursu : Încercarea dumneavoastră de a da o replică, nu lipsită de elan, horei alecsandriniene, are unele strofe izbutite, fiind însă mult prea lungă, întrucît dumneavoastră ați ținut să reuniți în această horă, pe verticală și pe orizontală, tot ce mișcă și a mișcat în țara asta. Am fi bucuroși dacă ne-ați mai trimite și alte lucrări.

I. Ursu, Timișoara : Spre deosebire de omonimul dumneavoastră de mai sus, ceea ce vă preocupă este pătrunderea marilor taine ale iubirii. Deocamdată cam prea cețos și nebulos, inclusiv sub aspect liric. Mai reveniți. Aveți tot timpul să limpeziți lucrurile din moment ce scrieți de la 14 ani și ați împlinit numai 18.

Dumitru Brane : Simple scînteieri, în cîte un vers.

Radu Ieronim : Fără a fi critic, trebuie să recunosc și eu că „textele" (este expresia dumneavoastră) trimise sînt într-adevăr făcute, bine însă, văzînd o indiscutabilă capacitate a decanta îndelung o observație, de a o pune în asocieri neașteptate, de o fină transparență. Am reținut de acea chiar „textul" „Despre metaforă", poate și pentru a sublinia virtuțile acestei modalități poetice în frecventarea căreia s-a excelat nu o dată. Problema care se pune e dacă nu cumva poezia înseamnă ceva mai mult decît o metaforă inteligent construită, ca urmare și a unei lecturi de marcă. E o problemă care privește nu numai poezia propusă de dv.

Gavrilă Constantin — Deva ; **Stela Mihuț** — Dor Mărunt (Ialomița) ; **C. Ștefănlu** — Ploiești : MAI TRIMITEȚI.

Troacă Onorel, Craiova ; **Doinița Otilia Diaconu** — Birlad ; **Emil Dragoș** — Hălmagiu (Arad) ; **Mihai Lău** — Botoșani ; **Vasile Mojdovanu** — București ; **Lucia Cristea** — Constanța ; **Ela Sibiceanu** — Buzău ; **Ovidiu Toma** — Sibiu ; **Suzana Bolu** — Bacău ; **Ion Safirin** — Baia-Mare ; **Ștefania Marie-Jeanne** — Timișoara ; **Florea Florin** — Cluj-Napoca ; **Gabi Cadar** — Eforie Nord ; **Bilț I. Valentin** — Tg. Lăpuș ; **Vasile Topîrceanu** — București ; **Lavrinenco Teodor-Mugurel** — Oltenița ; **Bidiu Camelia** — Iași ; **G. M. Tudose** — Com. Limanu (Constanța) ; **Felicia Faur** — Turda ; **Alina Genua Bulgăraș** — București ; **Sebe Mircea** — București ; **Gheorghe Cosoveanu** — Timișoara ; **Mihai Sovarna** — Fîlîași ; DEOCAMDATĂ, NU.

NICULAE STOIAN

Pomul de iarnă

Îi cad petalele verzi, verzi,
E îmbrăcat cu multe haine de tot felul.
Este ca și o coroană verde.
Se-naltă spre soare, mîndru de el.
E ca și un struț cu multe pene verzi
Este un trunchi de floare verde.
Își prinde-n pletele de aur, ca pe o floare,
Crengile lui verzi, nemuritoare.

Satul

Lumină fierbinte ce se revarsă
În valea înconjurată de păduri
Curcubeu în toate culorile
Oglindă în care poți vedea
Hărnicia, curățenia și bogăția,
Munte falnic ce se înalță
Zi de zi spre cer,
Bec ce luminează tot timpul.

MUGUREL BOCA

Despre metaforă

a locui într-o cochilie tînără,
pînă cînd coapsele zeiței încep să
cînte ;

sub lunecarea adîncă a pleoapei,
primejdia treptei de sticlă,
înșelătoare strălucire
farul de pe țărm...

numai în vis
noul prinț al umbrei,
fi-va chemat să înalțe cetate ;
patima rămîne-nfierată
doar pe umărul tău de stuf...

nisipul rătăcitor,
tot mai înstrăinat cu fiecare zidire,
și abia într-un tîrziu,
între tineri pereți de calcar,
o ninsoare îndeajuns de fierbinte
singelui meu...

RADU IERONIM

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Braque

Păsările

Prin această toamnă care are nostalgia lui septembrie și își tiraște frunzele ruginite pe străzile orașului ca un reproș împotriva noastră, a celor ce stăm în această clipă singuri, departe de ea, mi-am adus aminte de păsările lui Braque. Păsările mari și albe care la bătrînețe au apărut în tablourile normandului ; acele păsări liniștite și imobile a căror tăcere dacă s-ar sfărîma ar inunda aerul cu un colb de dincolo de timp sau de dincolo de viață și pe care il sesizăm citeodată în aer, fără să-l putem atinge, la căderea serii cînd obiectele devin străvezii înainte de a se învălui în umbră ca bătrînii lui Rembrandt. Încotro zboară aceste păsări ?

Dar zboară ? Să le privim mai atent și vom observa că ele nu fac nimic din ceea ce știm că fac păsările. Nu cîntă, nu lovesc cerul cu aripile și nu se prăbușesc. Dimpotrivă, fac singurul lucru care le este străin păsărilor. Stau imobile în aer, cu aripile desfăcute. Nu zboară. Au încremenit în zbor. Dacă ar mișca aripile, ar distruge parcă totul. Sau dacă ar scoate un țipăt... Ele nu zboară, pentru a nu se apropia de moarte. Se golesc de zbor, pentru a se goli de amenințări. Există în ele un dor de eternitate care ne-ar putea împinge să credem că zborul nu este scopul păsării, ci eșecul ei... Niciodată n-am văzut pînă la Braque o pasăre transformată în piramidă. O pasăre suspendată nu între cer și pămînt, ci între ceea ce a fost și ceea ce va fi, pentru a reține, pentru a prelungi la infinit ceea ce este. Oare nu e limpede de ce spunea Braque că pasărea este o rezumare a întregii sale arte, este mai mult decît pictură ?

El reține aceste păsări în aer, le strunește zborul, așa cum, în general, își strunește emoția pentru a o sili să fie mai profundă. Căci vrea să meargă dincolo de aparențe. Dealtfel, niciodată n-a urmărit să distrugă lucrurile pe care le pictează, ci să le cunoască mai bine. Pentru el, care nu concepe să fie altceva decît un pictor al secolului XX, pictura este ca și pentru Leonardo **una cosa mentale** ; ea înseamnă neapărat meditație.

Cînd Malraux i-a citat această frază a lui Cézanne, „Dacă aș fi sigur și convins că pînzele mele vor fi distruse și că nu voi intra niciodată la Luvru, n-aș mai picta", Braque i-a răspuns : „Chiar dacă aș avea certitudinea că tablourile mele vor fi arse, cred că aș continua să pictez, da, aș continua să pictez"... Singurul răspuns firesc. El ne arată că nu întîmplător Braque își pregătea cu grijă fondul tablourilor comparîndu-l cu temelia unei case. Acest normand răbdător și cu temperament de constructor căuta ceea ce e durabil. El vroia să fie mai ales „cel ce a făcut un efort". Și, probabil, păsările sale l-au obsedat tocmai pentru că reprezentau mai mult decît pictură. Ele par corbii lui Van Gogh înmuiați în lumină pentru a-și pierde caracterul funebru. Și cu cît moartea era mai aproape, cu atît păsările lui Braque erau mai albe. Ca și cum, cu ajutorul lor, ar fi vrut să exorcizeze teama de moarte ; să moară liniștit între aceste păsări albe de care timpul se îngroașă acum ca de fața Sfinxului.

Păsările nemișcate ale lui Braque, păsările-piramidă ale lui Braque. Dar oare nu tocmai astfel, golindu-se de zbor, aceste păsări se transformă ele însele într-un deșert ? Ce valorează o eternitate obținută prin renunțări ? Ce valorează o liniște care vrea să se dispenseze de explicații ? Sau o fericire care „începe atunci cînd încetăm să mai știm" ? O pasăre care își întîrzie apropierea de moarte golindu-se de zbor, întîrzie și apropierea ei de soare. Orice i se poate reproșa lui Icar, cu excepția unui singur lucru. El n-a fost un om mediocru. Visul său l-a ucis, dar l-a ridicat într-o lumină unde ajung numai cei încăpățînați.

Și Braque a fost totuși un încăpățînat. Și încă unul care ne-a repetat că un artist adevărat ni greșește niciodată cînd se opune resemnării. Chiar dacă o face cu ajutorul unor păsări care în loc să cînte, ca la Corot, au tendința să devină zei, să devină un principiu al liniștii, o liniște în care nu se mai aud decît instrumentele muzicale pictate de Braque și nu se mai rostesc decît cuvintele neînțelese ce s-ar putea alcătui din literele pe care el le introducea uneori în tablouri ca să se apropie mai mult de obiectele aflate înlăuntrul spațiului... Oricum, Braque nu mai are nevoie de multe cuvinte pentru a se exprima. El a ajuns foarte aproape de forma supremă de elocință a tăcerii. Tăcerea aceea care nu e deșert, ci o concentrare prea mare de gînduri și în care o pasăre poate să fie prima pasăre apărută pe țărmul primei mări sau ultima... Nici Braque nu știe exact. El se mulțumește doar să caute în aceste păsări misterioase deslegarea propriei sale enigme. Încredințează tăcerii lor ceea ce n-a reușit încă să spună. Și, poate, vrea să ne spună că prin memoria fiecărula dintre noi planează o pasăre cu aripile deschise amintindu-ne că nu există altă fericire decît aceea pe care poți s-o trăiești ; o pasăre pe care în această toamnă plină de sunetele uscate ale frunzelor purtate pe străzi eu mi-o imaginez lăsînd jos o umbră ciudată, de cal sălbatec gonind pe un nisip înflorit de soare, pe un țărm unde Braque pictează capete așa cum le-a văzut pe vasele grecești. Ciudat ! Arta modernă a trăit toate aventurile pentru a păși pe un țărm nou. Și, iată, în clipa cînd una din corăbii ajunge la țărm, cei de pe punte rămîn stupefiați. În față se înalță colina Acropolei, iar pe Acropole strălucesc coloanele Parthenonului. Deasupra lor, o pasăre misterioasă, rămasă singură în pînzele lui Braque. O pasăre Phoenix, albă, imobilă, renăscută din sacrificiile cubismului... Ea zboară ! Dar zboară spre un punct tainic dinlăuntrul ei, acel focar de intensitate care l-a obsedat tatdeauna pe Braque, așa cum pe greci i-a obsedat centrul labirintului.

OCTAVIAN PALER ■

ARHEOLOGIE

Un mileniu de artă la Dunărea de Jos

Cărțile de arheologie citite altădată mai ales de specialiști, astăzi, în urma atîtor descoperiri în diferite părți ale planetei, au devenit lectură cotidiană pentru mulțimi. În căutare de noi zăcăminte oamenii au dat peste ce nu se așteptau deșelenind ținuturi sălbatice, cercetînd peșterile pustietăților, pămîntul arătîndu-și astfel comorile tăinuite veacuri și milenii, comori prin care popoarele sînt mai aproape de originile lor, de vrednicia și lucrarea strămoșilor.

Pămîntul românesc cercetat de mîna omului, răscolit și frămîntat de puterile naturii, ne-a adus mărturii despre vechimea ființei noastre în Carpați de o valoare unanim recunoscută : noile descoperiri aduc lumină asupra celor mai vechi, pregătind semnificația altora viitoare.

Am pe masă de un an de zile o carte fundamentală de știință arheologică în lumina noilor descoperiri de pe teritoriului patriei noastre. **„Un mileniu de artă la Dunărea de Jos"**, alcătuită de unul dintre cei mai adînci și pasionați cunoscători ai trecutului nostru, Răzvan Theodorescu. Om de știință în amănunt, de-o acribie admirabilă, prudent și măsurat în generalizări, sintetizînd cînd se cerea, aruncînd ancora în universalitate ori de cîte ori se cade sprijinită fragilitatea unui edificiu local, ni se impune încă o dată prin această carte căreia i se adaugă o alta tot atît de fundamentală, **Bizanț. Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești**, apărută cu trei ani în urmă. Răzvan Theodorescu bate pas cu pas o punte de aur peste mileniul atît de controversat al duratei și neîntreruptei noastre continuități după retragerea aureliană în toate cele trei provincii românești.

Astfel descoperirea în urma inundațiilor la Niculițel lîngă Tulcea a monumentului funerar creștin cuprinzînd osemintele a patru martiri din acea epocă de-o valoare istorică excepțională care îmbogățește hotărîtor numărul lăcașurilor de acest fel din același veac constantinian, descoperite la Adamclisi, Histria, Tomis și atîtea altele. Tot așa în Transilvania, descoperirea unei rotonde, sanctuar aparținînd localnicilor români, așezată sub catedrala romano-catolică de la Alba Iulia, ridicată mai tîrziu pe o temelie arhaică.

Apoi descoperirea complexului rupestru de la Murfatlar, de același tip creștin, însă ridicat cîteva veacuri mai tîrziu, ca și lumina nouă și nenumăratele noi vetre descoperite pe tot cuprinsul țării, toate acestea sînt premise sigure și în ce privește, bunăoară, originea celebrului tezaur de la Sînnicolaul Mare, aflat în Muzeul de istoria artei din Viena, de o mare frumusețe și bogăție, aparținînd autohtonilor creștinați cu multe veacuri înainte de epoca migrațiilor slave sau maghiare. Statornicia și puterea de asimilare a noilor veniți se datorează, așa cum au susținut Iorga și toți istoricii și arheologii noștri de seamă, superiorității morale și spirituale a poporului nostru în acele veacuri, provenind din răspîndirea și viețuirea creștinismului pe care îl îmbrățișează deja popoarele europene. Popoarele migratoare păgîne au avut ce să primească de la noi ca în alte părți ale Europei și ale lumii, procesul de asimilare fiind normal, migrînd de jos în sus, de la cei întemeiați și statornici în rînduiala unei viețuiri superioare.

Cărțile științifice ale lui Răzvan Theodorescu, folosind ultimele mărturii arheologice, fundamentează pe documente încă o dată acest adevăr ce nu mai poate fi tăgăduit în ce privește formarea și rămînerea poporului român în mătcile strămoșești de la origini pînă astăzi.

IOAN ALEXANDRU ■

Vas smălțuit de la Zimnicea, unul din numeroasele argumente ale acestui „mileniu de artă la Dunărea de Jos", înfățișat în cartea cu același titlu.

Festivalul național „Cîntarea României"

— opinii despre repertoriul coral

Micilor vlăstare, cîntece melodioase și atrăgătoare

Născut din inițiativa secretarului general al partidului, Festivalul național „Cîntarea României" a determinat o largă mișcare a tot ceea ce înseamnă „gînd și suflet românesc".

Urmărind sutele de formații prezente la diversele faze ale concursului, a apărut — așa cum revista Flacăra semnala de fapt într-unul din numerele anterioare — cu o stringență deosebită problema **repertoriului coral.**

În legătură cu aceasta, încă imediat după faza finală s-au conturat clar cîteva întrebări : de ce, în mare parte, au fost uitați clasicii ?, de ce se cîntă mereu, în toate fazele și aproape de către toate formațiile, aceiași autori ?, de ce atît de puține nume noi de creatori de muzică corală ? Și, de fapt, toate aceste întrebări înlocuiesc pe una atotcuprinzătoare : de ce atîta uniformitate în repertoriu ?

În legătură cu problema pusă în discuție, îmi vin în minte cuvintele lui D.G. Kiriac : **„Micilor vlăstare și tineretului școlar trebuie să li se dea cîntece melodioase și atrăgătoare, lesne de reținut, potrivite graiului muzical în care se exprimă poporul nostru".** Cît adevăr în această reflecție a unui mare creator !

Într-adevăr, de ce oare nu abordăm piesele simple, calde, melodioase, care ne-au legănat copilăria ?

Unde au dispărut cîntecele de leagăn, cîntecele despre natură, despre muncă ale unor maeștri ai genului coral ? Cîte cîntece despre școala dragă și — de ce să n-o spunem — cîte cîntece despre dascălii iubiți au fost prezente în festival ?

Este neîndoios că trebuie să se abordeze piese de diversitate tematică, reflectînd aspirațiile și preocupările copiilor, cu o mare valoare de influențare în educația acestora, cu un puternic conținut patriotic.

Sigur, marșul pionieresc a fost și în prima ediție bine reprezentat. Au contribuit la aceasta și nenumăratele culegeri apărute în ultimii ani. Dar este, oare, suficient ? Consider că nu și apreciez ca salutară inițiativa unor autori (A. Mótora, L. Pop, V.D. Nicolescu, D. Crevenicеanu) de a realiza antologii în care găsim, alături de literatura corală clasică pentru copii și tineret, creația corală contemporană substanțial reprezentată. Aș remarca aici, fapt îmbucurător, că în aceste antologii au început să apară și multe nume noi.

Aș aprecia că, pentru a rezolva la modul optim problema repertoriului, ar trebui să se facă mai mult pentru popularizarea noilor creații. Mă refer la publicarea în culegeri similare a cîntecelor premiate în urma concursului (de pildă, cîntece premiate în urma concursului închinat Centenarului independenței), ca și a acelora realizate de conducătorii unor formații sau de compozitori tineri, apreciate de juriile festivalului și care au intrat chiar în fonoteca Radio.

Profesor GHEORGHE NEAGU
Dirijorul corului „Lira Prahovei"
al pionierilor din Liceul „Mihai Viteazul"
Ploiești
Laureat al Festivalului național
„Cîntarea României"

Fiecare ediție trebuie în mod special pregătită

Festivalul național „Cîntarea României" a fost un bun prilej de cunoaștere a multor formații muzicale, de genuri diferite, care au arătat marele potențial artistic al României de azi. Nu mă voi referi la organizarea concursului, nici la nivelul de interpretare cu care formațiile s-au prezentat pe scenele țării, ci mă voi opri asupra unei probleme dificile și actuale: repertoriul.

Multe dintre formațiile aflate în concurs s-au oprit asupra unor compoziții consacrați care mai făceau parte și din jurii, astfel unii compozitori au fost cîntați foarte mult, au avut plăcerea să-și asculte multe din propriile lor creații, iar alții (unii cu merite foarte mari pentru cultura muzicală românească) au fost uitați pur și simplu de instructorii de formații sau de dirijori.

Oare profesorii de muzică (mă refer în primul rînd la formațiile școlare) au uitat compozitori ca D.G. Kiriac, Ion Vidu, Gheorghe Cucu, Gavriil Musicescu, Ciprian Porumbescu, Ioan D. Chirescu ?

Multe probleme s-au ivit în legătură cu repertoriul, mă gîndesc ca foarte mulți își dau cu părerea asupra programului, dirijorul fiind cel din urmă în măsură să se pronunțe, ceea ce îl pune în situația de a pregăti cu formația alte piese decît cele cu care dorea să se prezinte pe scenă.

Cred că este imperios necesar ca fiecare ediție a concursului să fie pregătită, organizată, precum și fiecare fază în parte. Pentru a nu „pregăti" mai multe formații din punct de vedere repertorial, ar trebui ca la fiecare ediție să apară un fel de îndreptar tematic adecvat ediției respective, astfel încît profesorul dirijor să lucreze debarasîndu-se de unele așa-zise ajutoare.

În încheiere doresc să transmit succes participanților la ediția a II-a, iar altor tovarăși să aibă mai mult respect și încredere în oamenii care depun suflet și muncă în acest festival al „creației și hărniciei".

Profesor MIRCEA MANEA ■
Dirijor al corului Liceului pedagogic
din Turnu Măgurele

POEȚI DE AZI

Gheorghe Pituț

Un poet extrem de puternic — prin ce poate fi puternic un poet decît prin verb, prin flacăra cuvîntului pe care știe s-o transmită cititorului ? — este Gheorghe Pituț, acoperind o operă originală, valoroasă, pe nedrept neglijată de critică. Ideile lui lirice, cîmpul lui metaforic, felul în care încheagă în general poezia, pronunțînd totul cu o energie vulcanică — dezghiocată vieții și nu cărții — fac din Gheorghe Pituț unul din cei mai personali, mai inconfundabili constructori lirici de azi. „Lucrați mereu, nu disperați ! / aceasta-i o chemare sfîntă, / nu cei ce scrie vă cuvîntă / ci toți eroii apostați", scrie poetul în *Primul verb* din recentul volum *Stelele fixe*. Căci ambițiile unui asemenea cîntăreț nu sînt ale unui adept al solitudinii, ci ale unui *poeta vates*, încrezător în forțele nucleare ale verbului : „Atît veghea-veți la Carpați / cît lenea minții e înfrîntă / și cît materia vă-ncîntă / din mîi de stări s-o dezlegați".

Gnomic, mereu sfătuitor — dar niciodată blind, electrizat dimpotrivă de o vehementă filosofie a luptei împotriva stagnării spiritului — Gh. Pituț lasă uneori impresia că profesează o poezie intimistă. Cu atît mai mult, cu cît el își extrage marile îndemnuri din „amintiri", din multele popasuri în geografia unei lumi aparent liniștite, pe care o bombardează pe neașteptate cu mari adjective demascatoare. Iată, de pildă, ce gîndește poetul în aceste versuri scrise, în 1971, la Hamburg : „Ce sănătate dau : verdeața / din codrii veșnici și atleții / și nunții mărfurilor pieții / cînd boala veacului e greața / / de sine și de cunoscuta / durere de a fi tot altul / pe același ax firav cînd suta / / de mii de ani pierdu înaltul / sistem născut ca-n vis de caldul / fel simplu al mulțimii, sluta !"

Așadar, nici vorbă, nu intimismul, nu colportarea unei gîndiri egolatre în lume — adică ceea ce aduce propriei sale înțelepciuni în balanță cu filosofia altora — ci însăși dorința ascunsă a explozie provenită din confruntarea marilor adevăruri convertite în poezie văzute ca o datorie primordială a poeziei. „Orișice am face, orișice am spune — / lumea este darul gîndurilor bune ; / cel mai singur suflet în singurătate / ca-n mormînt conservă-n idealitate / vuietul și teama, viața cea de rînd..."

Gh. Pituț profesează o poezie a marilor idealuri umaniste. Despre acestea el scrie cu fervoare, monologhează și invită — prin tonusul stilistic superior — la o confruntare incomodă. Căci nici o umbră de exagerare nu stă în afirmația noastră — o poate constata oricine, citind de pildă o memorabilă *ars poetica" :* „Oricît n-aș vrea îmi intră în odaie / gîlceava lumii toată cu fapte și capricii, / artistul cel intern însă refuză, taie, / povestea și transmite doar veni, vidi, vici".

Adept declarat al poeziei politice înțeleasă ca o rațiune estetică, așadar ca un mod de viață sine qua non al poetului de azi, Gheorghe Pituț împrumută în acest scop hlamida magică a tribunului chemat să împartă înțelepciune. Dar nu orice fel de înțelepciune, nu o înțelepciune fără o vechime pămîntească anume, ci o înțelepciune de cronicar modern, patriot, ținut să răspundă pentru fapta lui de azi, ca și pentru vechimea și demnitatea lui : „Acum îmi dau mai bine decît oricine seama / ce arhetip e tata și ce durere mama, / ce-adînc izvor un frate, ce rîu de lacrimi sora / voi da eu poate seamă de viața tuturora ;..."

Antologice prin simplitatea idcii din care țîșnesc — organizate cu un simț superior al cuvîntului, cantabile prin însăși incandescența lor genuină — gesturile poetice ale lui Gheorghe Pituț alcătuiesc un teritoriu sigur de frumusețe. Se întîmplă, uneori, ca în dicționarul său liric, anumite formule să fie ușor vetuste, să pară cîteodată clișee : asemenea ipostaze sînt însă rare la Gh. Pituț și, la o recunoaștere a întregului, reținem sănătatea, atracția edificiului, respirînd frumos ca „Bunul simț pe creste", cum ar spune poetul însuși.

Oare tocmai altitudinea poetică demnă, superioară să fie cauza pentru care critica o desprinde mai greu în ...zare ?

CONSTANTIN CRIȘAN

CRONICA LITERARĂ

Edgar Papu: Din clasicii noștri

Nu vom face greșeala de a confunda această incitantă carte cu ceea ce dinainte ne-ar putea sugera subtitlul ei : „Contribuții la ideea unui protocronism românesc". Titlul sună ceva mai restrictiv și firește mai rezonabil. Avem impresia că uneori autorul se mișcă pe cel puțin două nivele de gîndire. Încît ne vine greu să-l urmărim în intențiile sale ultime. Poate că se gîndește, în perspectivă, la o reașezare a clasicilor noștri. Deocamdată mai mult insistă pe detalii. Ipotezele, atît de originale, dar și puțin conformiste (la întrebări îndrăznețe așteptam răspunsuri la fel de îndrăznețe), mai au încă vreme să se limpezească. Oricum, lucrarea convinge în primul rînd ca sinteză de idei. La Sadoveanu, Egdar Papu dezvăluie printre altele intuiția de timp și cu aceasta ne aflăm — bănuim — în chiar miezul gîndirii sale critice. Teza lui Blaga despre supremația viziunii de spațiu, în cultura română, primește astfel o surprinzătoare (nu și nebănuită totuși) întregire. Și ori de cîte ori Edgar Papu renunță la comparațiile prea redundante (n-am zis erudite), analizele sale au o prospețime cum rar întîlnim în critica de acest fel.

De fapt «protocronismul», în ce ne promite inițial, îndeamnă tocmai la adîncirea în sinele propriu, în ființa culturii noastre ; numai așa ne vom înălța cu adevărat. Dorința criticului este „aceea de a stimula și a spori cunoașterea de noi înșine în propria noastră conștiință" (p. 19). Am mai adăuga noi și cunoașterea în propria noastră expresie, nu într-o expresie de împrumut, cum face cîteodată critica „savantă". Prea des scriitorii noștri sînt confruntați cu definiții, reguli, precepte de tot felul, luate din recuzita curentelor literare. Procedînd așa, riscăm la un moment dat să nu mai știm **despre ce** vorbim, să uităm pur și simplu de unde am plecat.

Aceasta ar fi deci dimensiunea introspectivă a protocronismului.

Dar «protocronism» mai înseamnă și anticipare. Și nu orice fel de anticipare, ci neapărat una pe plan universal. De astă dată, el este gîndit în opoziție cu sincronismul lovinescian. După Edgar Papu, Dimitrie Cantemir — care descoperă mai ales „sensuri descendente" în lucruri — anticipă romantismul, în timp ce Ion Heliade Rădulescu, (în **Zburătorul**) trece aproape un precursor al lui Freud. Cam așa procedează și în rest. Uneori ne cîștigă pe deplin, în alte situații ni se pare că exagerează și atunci ne vine mereu în minte lecția maioresciană de la 1869, din **Observări polemice**. Se înțelege însă că altfel se pune problema astăzi și că n-avem de-a face cu erori așa de grosiere ca acum o sută și mai bine de ani.

Apoi, nu știm dacă Edgar Papu s-a gîndit efectiv la „instaurarea unei noi ordini literare" în lume. În discuțiile din presă, ideea s-a afirmat cu destulă vehemență și credem că nu fără oarecare îndreptățire. Considerăm totuși că lupta ar trebui să se dea mai cu seamă pe terenul actualității. Lovinescu a fost omul timpului său și teoria sincronismului, cu toate limitele ei, nu fugea de prezent. Mai mult, ea venea cu un program de creație, nu doar cu unul de lectură și exegeză. Pe această linie, protocronismul tinde să devină o problemă exclusiv a criticii, adică o **idee critică**, în atingere numai cu momentele sărbătorești ale creației trecutului. Fiindcă despre literatura de azi Edgar Papu se arată foarte sceptic : „anticipările pe plan universal nu pot fi înregistrate decît retrospectiv" (p. 199). Înseamnă atunci că vom fi condamnați mereu la o competiție retrospectivă cu universalitatea ? N-ar fi prea convenabil pentru noi. Desigur, ne bucură să aflăm că Eminescu îi întrece pe toți romanticii ca poet al visului. Ba criticul mai aduce și alte argumente : titanismul sau motivul geniului. Dar știm prea bine că cine îi întrece pe alții este, la rîndul său, întrecut. Judecata competitivă are de fiecare dată și un asemenea revers mai puțin scontat. Avem sentimentul că, depărtîndu-ne prea mult de prezent, ne depărtăm de fapt de noi înșine.

Tot ca o deviere posibilă ne apare criteriul **imanenței :** destul să operăm tăietura „magică" în text și vom descoperi, în fragment, cele mai subtile semnificații. Atunci o propoziție va face cît o operă, un cuvînt cît un univers. Din fericire Edgar Papu analizează cu finețe accepțiile lui **a fi** în poezia lui Eminescu ; aproape la fel, și seria **visuri/vise** și **gînduri/gînd**. Dar aceasta numai pentru că autorul are darul sintezei și al investigării ontologice.

Din clasicii noștri... ne îndeamnă să aspirăm departe și în același timp să fim noi înșine. Cum anume, rămîne ca fiecare să decidă. Cartea aceasta pune, înainte de toate, o problemă. Meritul nu e deloc neînsemnat, deși soluția (cel puțin în amănunt) ni s-a părut discutabilă.

CORNEL MORARU

RUBRICA MEA

Solidaritate națională

Citind în colecția *Restituiri*, serie îngrijită de Mircea Zaciu, recent apărută carte *De lîngă Plevna*, războiul de Independență în presa transilvăneană (ediție, prefață, note și glosar de Titus Moraru și Ovidiu Mureșan, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977), nu se poate să nu admiri sentimentul de solidaritate națională al românilor din împărăția habsburgică bicefală cu frații lor care luptau pentru neatîrnare. În presă, dar nu numai în presă, ci și prin liste de subscripții și chiar prin înrolări, pentru cauza comună, transilvănenii, bănățenii și bucovinenii au dovedit încă o dată comunitatea de neam și de aspirații cu frații lor din „țară", alături de care se doriseră și în anii 1848—1849, rostind cuvîntul magic „unire". Lupta nu a fost ușoară, deoarece presa maghiară era filoturcă și cenzura veghea să nu se strecoare sentimente de simpatie față de cei ce se ridicaseră împotriva Semilunii. Erau interzise și listele de subscripție, dar în ciuda acestei restricții, comitete se constituiau și stringeau sume importante pentru ajutorarea celor răniți. Nu puțini au fost și voluntarii din provinciile robite de peste munți, care au trecut clandestin frontiera și s-au oferit să combată alături de ostașii noștri. Unul dintre aceștia a fost prietenul lui Eminescu, Alexandru Chibici-Rîvneanu, care avea să-l însoțească pe convalescent, prin Italia, spre țară, după cura de la Oberdöbling, de lîngă Viena. Au fost însă și „elevi din clasele superioare" care au ținut să ia parte la războiul nostru pentru Independență, privit ca o cauză comună. Alți voluntari, medici transilvăneni sau studenți la medicină, s-au prezentat la Serviciul sanitar al armatei și au cerut să fie trimiși pe front.

Autoritățile austromaghiare stăruiau pe lîngă guvernul nostru pentru demiterea din armată a celor înrolați, dar cîte unii au reușit să se sustragă acestor ordine și să facă pînă la capăt campania.

Numeroase au fost și ecourile literare în presa română de peste munți. Alături de versurile primite din „țară" sau reproduse din presa de la noi, de la scriitori notorii ca Vasile Alecsandri, George Sion, Nicu Gane, G. Crețeanu, N.T. Orășanu, Gr. H. Grandea ș.a., au închinat poezii Scipione I. Bădescu, alt prieten al lui Eminescu, Iosif Vulcan, „în lungul poem *Scame pentru răniți*", Zaharia Boiu (cu pseudonimul Eugen Savin), Petre Dulfu, Theochar Alexi (semnînd Stan Pîrjol) ș.a. Ulterior, pe lîngă G. Coșbuc, cel mai însemnat cîntăreț al războiului pentru Independență, și Aron Densusianu a mai adunat în volum *(Hore oțelite)* versurile sale de război, în 1892.

În ziaristică, corifeii presei transilvane, Timotei Cipariu, George Barit, Aurel Mureșanu, Iosif Vulcan, Ioan Slavici, Visarion Roman, Teofil Frâncu, Vicentiu Mangra, au ținut trează atenția opiniei transilvane asupra marilor evenimente politice și militare în curs. Un rol important a jucat fostul ofițer în armata chezarocrăiască, bănățeanul Moise Grozea, demisionat în 1873 și trecut în armata noastră, în care a luptat cu gradul de căpitan în statul-major, a participat la luptele de la Grivița și a trimis corespondențe *Gazetei Transilvaniei*, în calitate de corespondent particular, schimbînd cu aceeași îndemînare sabia cu condeiul. Printre altele, el consemna admirația turcilor pentru dorobanți, pe care-i numeau „basibuzuci voștri". Steagul verde, capturat la Grivița, e descris exact, ca și ceremonia închinării lui la statuia lui Mihai Viteazul, ca trofeul cel mai important al biruinței. An „de cei fără pereche", cum l-a numit Timotei Cipariu, gloriosul '77 a fost opera solidarității tuturor românilor.

ȘERBAN CIOCULESCU

Călciiul vulnerabil

„Chiar și cînd are dreptate, criticul se înșală" — îmi vine să-i spun Criticului după ce am citit articolul său despre Poet de acum trei săptămîni intitulat **Analogia universală.** „Même quand il a raison, le critique a tort". Și nu-i întorc cunoscuta frază doar din plăcerea calamburului, ci pentru a-i reaminti că așa a fost de cînd lumea : criticul greșește, poetul are dreptate. Poate fi criticul spiritual, adîncimea de simțire a poetului e superioară. Cu un vers frumos convingi mai lesne decît cu o vorbă de duh : căci aproape totdeauna a doua e socotită numai amuzantă. Primul se adresează inimii ale cărei rațiuni, nu e așa, spiritul le ignoră. Interpretarea lui Bachelard după care Animus se nutrește cu seva lui Anima, înainte de a proba o complementaritate, menține o dependență. Chiar și pe a lui Socrate față de Diotima.

Logica criticului e neputincioasă în raport cu analogia poetului. Și e firesc să fie așa : realul nu e rațional. Înțepătură de țînțar și nimic mai mult cînd criticul rîde de poetul care ne învață că sediul gîndirii se află într-un călcîi vulnerabil. „Nu văd, magistre, legătura dintre creier și călcîi", se plînge, în dialogul imaginat de critic, învățăcelul. Și criticul, în loc să i-o dezvăluie, dă ironic vina pe analogia universală. „N-am înțeles, magistre, mirarea poetului că pietrele nu gîndesc", se plînge din nou învățăcelul. Iar criticul, ați ghicit, își rîde din nou de analogia universală. Dar dacă pietrele nu gîndesc este tocmai fiindcă n-au fost înzestrate cu un călcîi vulnerabil, fiindcă nu sînt sensibile și nu suferă, neputînd repeta cu poetul (altul decît acesta, același în definitiv) că în suferință este o idee. Ahile cu călcîiul sănătos ar fi o simplă piatră.

Să nu măsurăm imaginația poetului cu instrumentele bunului simț ; căci bunul simț s-a dovedit mereu răspunzător de alungarea din literatură a nenumărate frumuseți. Bunul simț e dogmatic. Cum paradoxală e uneori frumusețea poeziei. Învățăcelul crede că versurile poetului sînt urîte și criticul îl consolează că nu sînt întotdeauna așa : „Da, aici, îți dau dreptate, le mai greșește uneori". Paradoxul criticului e însă facil ; al poetului, profund. Lui Sainte-Beuve îi-l prefer, în acest caz, pe Baudelaire. Estetica urîtului e un paradox mult mai plin de consecințe decît „J'apelle cela la Folie Baudelaire".

În plină epocă a lui Copernic, poetul laudă pe Ptolemaeu. Să-l certăm ar fi să vrem cu toi dinadinsul ca „necuvintele" lui să fie „cuvintele" noastre.

Îmi cer iertare, magistre S. Cioculescu, dacă nu vă împărtășesc, ca învățăcel ce v-am fost, părerea despre poetul Nichita Stănescu. Am și eu, deși critic, călcîiul meu vulnerabil.

NICOLAE MANOLESCU

BĂLCESCU (Fragmente)

Palermo, unde din vecie lumina
nu e odihnire,
unde sublim și sărăcie
dorm laolaltă în neștire,
Sub cerul tău întirziat
în idealuri și vendete,
în aur, foamete și sete,
eu pașii lui i-am căutat.
Ardea, de gîndurile lui,
țărmul îndepărtatului.
Aerul glas nemuritor părea,
un vis părea un cor al mării,
al nisipului, al stelelor, al vîntului.
În tot vedeam privirea lui,
oglinda lui.
Nicolae Bălcescu.
Ploua mărunt a primăvară,
negrii măslini suiau pe stînci,
i-asemuiam cu ochii-adînci
ca vechile dureri de țară.
O aură, un roșu nimb,
El strălucea. Doar mîna albă părea
vie
scriind acestui timp.

1.

Și dacă pietre-am adunat
Ele sînt numai un oftat
Ridicat din miez de ape
Sufletul să mi-l dezgroape.

Dintre buni străbuni să urce
Punînd za cuvîntului
Cu soare în graiul dulce
Să rup coasa vîntului.

O, cînd lebăda-ntre stele
Strigă florile în pruni,
Îmi cert sufletul să-l spele
Limba de amărăciuni.

Limba zboară din morminte
Usucînd fruntea de ploaie,
Mugurii desfoaie
Abura fierbinte.

Limba noastră, omenime,
Răsare tot cer de zi,
Și cerul nu și-l uită nime
Cît sămînță om va fi.

II.

Mult dor nescris mai doarme
În văzduh.
Ce primăvară !
Ce legi precise doamne
Mă întorc flacără de-afară ?

Vînt, pămîntul neuimire
Moare,
Și în noi nu moare
Luminarea din privire,
Zarea, veșnic zare.

Și dacă-mi vine cînd și cînd
Să mă-ngrop iar nor plîngînd,
Fără soare fără cer,
De țară străin să pier,
O, trup, schimbat în iască,
Fruntea mea osîndă,
Ascultați cum frunza cîntă
A lumină românească.

Știu la casa mea bătrînă
Nu-i tăcere în livadă,
Poate mierla
Tot mai zace
Singură pe rană,
Sau mă cauți
În baladă
Zîncă dulce aspră mamă.

3.

Tot nu ai uitat cum am fost,
Dacă m-ai iubit e tîrziu,
Cuvinte nu mai au rost.
Iarba tot de păsări întreabă,
Să o cînte pînă cad după seară,
Dacă m-ai iubit e tîrziu,
Mă strigă marea afară.

Poate voi m-ați pierdut,
Poate eu,
Dulci femei vă priveam
Orb și surd,
Nu era vreme de zburd,
Poate-am fost doar
Văzduhul de gînd.

Dacă m-ați iubit e tîrziu,
Cuvinte nu mai au rost,
Fruntea mea fie-vă reazăm,
Inima ascundeți-o în mînă,
Dacă m-ați iubit,
E tîrziu,
Sînt păstorul din lună.

4.

Dragostea mea
Frigurosă stea
Împietrire — ger
N-am ce să-ți mai cer.
Ard văzduh cu munții
Făcliile frunții.

Brad subțirel
Ascuns după stea
Strigă-n urma mea
Cum mă pierd de el
Și cum dat mi-a fost
S-adorm singurel.

Dragoste și frățiori
Mi-au legat de subțiori
Lemn argint
Giulgiu alint
Izgonindu-mă să cer
Mila doinelor din cer.

Era vremea norului
Și miel prior
Treceam s-adorm
Miez în miezul zborului
Trandafirul cerului
Fără somn.

5.

Avea ochi cerneluri tari,
Părul nuntă de corbi mari.
Zîmbet, taina zborului,
Barba lui întunecime.

Fața, miere de albine
de cînd tei

Nicolae Bălcescu în viziunea pictorului de azi Florin Niculiu

Întorși în ei
auzeau ca pe nălucă
glasul lui aprins,

Împins
să se ducă,
Ducă,
lăcrimar și stei,
Nicolae Bălcescu.

6.

Cît pămînt lumina mare.
Seca apa plînsului.
Și floare, trupul dînsului,
îl văzui.

Suia pe grui
așteptat de trei femei,
numai ochi în ochii lui.

Lucrau aur și inel
pentru el,
Lucrau tăcut.
Eu așa le-am cunoscut.

Una mamă,
alta zînă,
fecioară de căprioară,
alta sfîntă mai bătrînă.

Plîngeau
Și lucrau zorit
Cît pămînt lumină mare
Mingiierii dînsului.

7.

El, bărbatul,
mai purta
semnele de bătălie.
Și pieptul de la manta
Era stropit cu venin,
umezit de grele șoapte,
să-i fie trupul strein,
să-i fie cerul strein,
pămîntul sub el strein,

Să-l culce amurg strein,
pînă trece-va de moarte
Luminatul.
Nicolae Bălcescu.

8.

L-am văzut. La schimbarea
pămîntului
Înfiripat din tăcere.
Glasul lui adiere și gînd
fulgera luminînd,
Cumințenia pămîntului,
Nou născutul pămîntului
Glasul lui.

9.

Eu, Nicolae Bălcescu
Dacă m-ați chemat, vă mai spun,
Uniți tot ce are țara mai bun,
Nu uitați,
Fruntaș al frăției am fost,
Nici un rău n-am făcut nimănui,
Tuturor le-am întins braț frățesc,
Dacă nesațiile unui prieten lovesc
Cîntele greșelilor nu mai au rost.
De veacuri am răspuns
Cu piept bărbătesc
Adevărului dureros, uneori nepătruns.
Cînd împărații ne joacă soarta
La masa lor,
Nu e ușor.

Aici, mai vreau să vă arăt
Harta,
România,
Un singur stat
Rotund precum o lacrimă,
România,
Independentă, liberă,
Unită.
Cînd dreptul și l-ai cucerit,
Nu mai poți să dai înapoi.
Pe noi mai mult durerile ne-adună,
Și nedreptățile.
Stăpîni în țară solidară,
Unită națiune
Noi nu avem nevoie de stăpîni.

10.

E greu să împaci oamenii,
Și mai greu e să-i saturi
Neastîmpăr al vîrstei firave,
Încearcă să privești cu ochii maturi
Lumea care te doare,
Încearcă să înțelegi
Pămîntenele legi,
Voință, muncă, ordine, organizare.
Inima omului deplină
Visînd, să fie cîntec, frumusețe,
lumină.
Fiecare facem parte din stat,
Drepturi și obligații
Nu sînt un fir al vîntului
De vînturi spulberat,
Timpul, viața fiecăruia, numai ajută
Omul poporul ce nu intră în derută
Încovoindu-se la clipa de tristețe,
Timpul din timp frumos renaște
Cînd semeni în el frumusețe
De gînd, de faptă.
O, revoluția e forța înțeleaptă.
Dorul sfînt de armonie,
Ea strigă omului : Trezie !
Și picurîndu-i ape vii la tîmplă
Schimbă omul.
Omul care aude veșniciile
Omul ce biruie nemerniciile.
Cîte-n văzduhul lumii se întîmplă.

11.

Păream ne'nduplecat în hotăriri,
O, și erau gîndite îndelung
Destinele unde visam s-ajung.
Sau vedeam numai firul vag al
coastei poate,
Al unei lumi ce abia se-ntrezărea ?
Ieșeam ca soarele, oftînd a primăvară
Prea timpuriu să deschid mugurii
în toate,
Să așez omul în ideea de dreptate
Strigîndu-mi adevărul numit țară.

12.

Zbor lăuntric sînt păsările noastre,
Putere de casă izvoarele noastre,
Voința renaște ca iarba pămîntului,
Eroul prăbușit reînvie,
Gînditorul e
Visătorul e cîntecul, soarele
Acestui pămînt,
Unde, și dacă nu-l mai locuim,
Revenim.
Eu l-am văzut.
în roșu nimb
strălucea
și părea vie
mîna lui albă scriind
acestui timp.

13.

L-am văzut. L-am auzit. Înălțat spre
soare /
glasul lui văzduh plutea peste patria
florie /
purtînd numele visat, R o m â n i e,
matcă de statornicie, fluviu fără de
oprire
înălțat spre soare întru nemurire.

VIOLETA ZAMFIRESCU ■

Contemporanul nostru

Ceea ce uimește, după 125 de ani de la moarte, în personalitatea și scrisul lui Nicolae Bălcescu este acuta lor actualitate. În limbajul epocii sale, dar într-o limbă care — așa cum remarcau Eminescu și Iorga — a reprezentat o culme în epocă și a rămas, ca atare, proaspătă și vie după un secol și un sfert, Bălcescu vorbește cu noi de parcă ar fi un contemporan. Sfaturile din corespondență, ideile semănate de-a lungul operei, avînturile, avertismentele, toate încheagă un dialog peste timp din care tocmai timpul pare să se șteargă, lăsîndu-ne față în față. Nici un „înaintaș", cu excepția lui Eminescu, n-a reușit, în perioada modernă a culturii române, să-și cucerească acest statut de etern tovarăș de simțire și gînd al urmașilor săi. Și Kogălniceanu, și Alecsandri, și Russo, spre a nu mai vorbi de Bolintineanu „datează", rămîn cu ceva prinși de timpul lor, se cer „evocați", aduși către noi printr-un efort de resurecție. Bălcescu **este** mereu lîngă noi. Așa l-a simțit Eminescu, așa l-a simțit Nicolae Iorga, așa îl simțim și noi.

Care să fie secretul ? Cred că secretul trebuie căutat în dimensiunile grandioase ale personalității și în structura morală a omului. Bălcescu nu este doar un revoluționar și om politic român de la 1848, nu este doar un mare om de stat, cum au fost un Cavour în Italia sau un Kogălniceanu la noi, ci el este un simbol de valoare universală al însăși ideii de revoluție, al însăși ideii de renaștere națională în veacul al XIX-lea. Este un român cu infinit mai mult geniu politic decît unii dintre tribunii vremii sale și nu mai puțin cu un suflet de invietori din morți ai națiunii lor.

Bălcescu a fost o legendă și un simbol încă pentru contemporanii lui. Costache Negri, Alecsandri, Ion Ghica, D. Bolintineanu, G. Crețeanu l-au imortalizat în scris, pictorii revoluționari s-au oprit la chipul său de profet mistuit de viziuni grandioase. Făcea parte din categoria acelor inși care au puterea de a „cataliza" o epocă, de a accelera configurarea sufletească a unei generații, de a lumina și limpezi gîndurile sau de a provoca reacții violente. A fost iubit și a iubit, a fost urît și a urît, a fost în toate un om viu, din carne și oase, și totuși nu ni-l putem închipui altfel decît o flacără mistuindu-se pe sine ca să-și lumineze veacul. Prin Bălcescu, poporul român dă tradițiilor revoluționare ale umanității o figură de prim plan, cu nimic mai prejos decît a eroilor revoluționari din alte țări.

Cînd citim pe Bălcescu, nu ne putem împiedica să ne gîndim la doi tineri de aceeași vîrstă, care atunci cînd valahul rostea, la Dunărea de jos, cele mai răspicate fraze revoluționare auzite prin aceste părți de lume, redactau, la celălalt capăt al Europei, **Manifestul partidului comunist.** Este aceeași încandescență revoluționară, aceeași ură pe așezările strîmbe ale unei lumi ce-i împilau poporul deopotrivă din afară și dinlăuntru, aceeași capacitate de a privi foarte departe, în viitor.

Kogălniceanu, cu atît mai evident I. C. Brătianu gîndeau și lucrau pentru o națiune, dar în folosul unei clase : burghezia română, care se afirma tot mai puternic în epocă. Bălcescu gîndea pentru acel popor român căruia o istorie frămîntată și suferințele veacurilor i-au dat dreptul să nădăjduiască la o viață întemeiată pe dreptate și frăție. Soarta l-a cruțat, răpindu-l în plină tinerețe, să asiste la ce au făcut „urmașii săi" caragialești din revoluția burgheză. De-ar fi avut longevitatea lui Alecsandri ar fi apucat primele rafale de gloanțe trase de România burghezo-moșierească în țărănime și ar fi scris „plugul blestemat". Moartea l-a transformat în simbol și l-a păstrat tînăr, înflăcărat, mereu gata să ia de la capăt visul lui, imediat ce timpurile acelea au venit. Bălcescu renaște în sufletul nostru, prin noi, prin febra creatoare a vremii noastre. El vorbește cu cuvintele noastre, el vibrează în sufletele noastre. Și de aceea nici o altă clipă din istorie nu a fost mai prielnică redescoperirii personalității și operei lui în adevăratele lor dimensiuni.

Și nu numai a redescoperirii, ci a împlinirii idealurilor sale prin tot ceea ce creăm acum, cînd înzeita libertate, visarea lui de-o viață, și-a arătat soarele său de lumină, ale cărui raze încunună și fruntea sa de gînditor vizionar, de tribun revoluționar și de patriot nepieritor.

DAN ZAMFIRESCU ■

BĂLCESCU, început de calendare

„...Totdeauna, în timpuri grele şi nenorocite, roditorul pămînt al patriei noastre şi-a născut izbăvitorii", scria Bălcescu în cuvîntul înainte la vizionara sa operă, asupra căreia stăruia cu ardoare patriotică, presimţindu-şi prematura moarte de acum 125 de ani. Era totodată convins că în dorinţa acestui popor de a se mîntui „printr-o tăcere mare şi puternică", totdeauna pe pămîntul românesc „împregiurări favoritoare din afară nu lipsiră la dorinţa oamenilor, nici oameni nu lipsiră împregiurărilor". Glorioasa noastră istorie, într-unul din „minutele ei mari", ca să-l parafrazăm tot pe martirul şi eroul comemorat în aceste zile, e mărturisită însă că în fiinţa fiului Zincăi Şerdăreasa din Bălceşti avu unul din cele mai strălucite roade ale sale din toate timpurile.

Revoluţia de la 1848, în tot ce a avut ea mai durabil, a fost profund vizionară, deschisă către viitor chiar în momentele cele mai tragice, şi intensitatea maximă a năzuinţei într-o viitoare revoluţie, şi mai radicală s-a concentrat în visarea de o viaţă a lui Bălcescu. Acest neostoit patriotism şi romantism revoluţionar ale lui Bălcescu îşi au sorgintea în încrederea lui nemărginită în popor, în convingerea că revoluţia română are nu numai un trecut întruchipat în cele „optsprezece veacuri de trude, suferinţe şi lucrare a poporului român asupra lui însuşi", ci şi un viitor pe care îl întrezăreşte luminos pentru „iubita lui", Românie.

Sfidînd zidul opac al reacţiunii şi trădării burgheziei, care se înstăpînea pe orizonturile revoluţionare, Bălcescu credea cu tărie în invincibilitatea libertăţii. „Sufletu-mi te slăveşte încă, înzeită libertate — scria cu puţin înainte de moarte — şi doşi oamenii singiurilor au învelit cu maramă neagră dulce faţa ta, cred că va veni ziua fericită, ziua izbăndii, cînd omenirea întreagă se va scula spre a sfîşia acest văl, şi duşmanii toţi se vor împietri la vederea soarelui tău de lumină. Atunci nu va mai fi nici un rob, nici o naţie roabă, nici un stăpîn pe altul, ci domnirea Dreptăţii şi Frăţiei. Aceste cuvinte ce am dat de deviză naţiei mele va domni lumea, atunci, aşteptarea, visarea vieţii mele se vor împlini ; atunci toţi românii vor fi una şi liberi şi fraţi".

Făclia încrederii nestrămutate în viitorul luptei revoluţionare a poporului purtată de tovarăşii săi de luptă cei mai apropiaţi trecu în mîinile militanţilor socialişti din deceniile ultime ale secolului trecut şi odată cu începuturile mişcării muncitoreşti şi mai ales cu crearea Partidului Comunist Român ajunse nestinsă pînă în zilele noastre.

Aducînd un fierbinte omagiu în numele poporului român, liber şi stăpîn pe soarta sa, luptătorilor de la 1848, între care Bălcescu e considerat „figura cea mai luminoasă", tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia tocmai această credinţă vizionară a vajnicului revoluţionar : „În epoca orînduirii socialiste, s-a înfăptuit principiul domniei poporului în stat, s-a realizat profeţia atît de îndrăzneaţă a lui Nicolae Bălcescu, care visa o vreme cînd poporul să nu mai aibă stăpîn pe cap".

Dacă lumina acestei stele răsărite în geneza eroică a lui 1848 luci abia tîrziu cu deplină putere vederii noastre şi pentru că Bălcescu însuşi preferă să apară în prim plan adevăratul făuritor al revoluţiei — poporul. „Nu te descuraja dar, bravul meu pricten — îl mărturisea el tovarăşului său de ideal A. G. Golescu, în martie 1849. Timpul nostru n-a sosit încă, dar va veni. Aceasta cu o simţisem tare bine în revoluţiea noastră, de aceea mă dam de bunăvoie după spatele celorlalţi. Nu căutam a mă face cu orice preţ popular, căci nu ştim decît o popularitate, aceea ce e rezultatul faptelor mari şi adevărat folositoare. O asemenea popularitate o dobîndeşte omul tîrziu, mai adesea tocmai după moartea lui, dar atunci ea trăieşte cît lumea".

Sînt cuvinte cu adevărat profetice, ca apropae tot ce a lucrat, a gîndit şi a visat Bălcescu, în nepotolita lui ardere pentru libertatea naţională şi socială a poporului român.

Cu timpul, această permanenţă a lui Bălcescu în conştiinţa atît a contemporanilor, cît şi a urmaşilor a căpătat o aură de legendă, a devenit tot mai mult un simbol al dăruirii patriotice, al nădejdilor poporului într-o lume mai bună, într-un viitor mai luminos al naţiunii române. La aceasta a contribuit, desigur, din punct de vedere psihologic, şi tragica sa moarte departe de ţară, împrejurările neobişnuite ale soartei ce i-a fost hărăzite acestui erou.

Un asemenea mit nu putea fi receptat, întreţinut, amplificat decît de poezie, această sublimare a memoriei afective a colectivităţii. Simptomatic este că această sensibilitate a poeziei pentru ceea ce e predestinat a deveni „iubirea ei", ca să parafrazăm o expresie a lui Bălcescu, se manifestă încă înainte ca eroul să se fi arătat în toată măreţia lui legendară. Trebuie să-i recunoaştem de aceea încă o dată marea vocaţie a poeziei româneşti

Ultima fotografie (dagherotip) a lui Nicolae Bălcescu, datînd chiar din anul prematurei sale morţi : 1852

de a fi vizionară, de a şti să prevadă ipostazele devenirii noastre. Astfel Costache Negri, decanul de vîrstă al pleiadei de oameni politici şi literaţi care au jucat un rol de prim rang în evenimentele de la jumătatea secolului trecut, autoritate spirituală unanim recunoscută de moldoveni şi munteni, amfitrionul neuitat de la Mînjina, încă în 1846, sub influenţa pesemne a aceleiaşi fascinaţii des evocate a prezenţei lui Bălcescu, va compune o dedicaţie ce nu trebuie în nici un caz pusă sub semnul ocazionalului, al improvizaţiei de album. Tonul ei înalt, de odă vizionară, ne interzice o asemenea impietate.

De rîvnă spre maica ţară, inima ta
mult pătrunsă /
Tu, ce faci a se renaşte nişte vechi
izvoare ascunse /
A strămoşilor izbînde, te-ai muncit
a da-n lumină /
Şi-a lor verde bărbăţie, de fapte
volnice pline.

Întorsătura de topică e parcă nu o stare de limbă a epocii, ci o abilitate de stil arghezian avant la lettre. Din punct de vedere ideatic mai ales o semnificaţie tulburătoare o prezintă antepenultimul şi ultimul distih cu invocarea Milcovului peste al cărui hotar trebuie să se realizeze unitatea prieteniei şi frăţiei :

Nu uita că-n întuneric, pipăind
scumpe cercări, /
Deşi riul ne desparte, prin al său curs
între ţări, /
Tot luceşte o făclie de prietene
scîntei /
Pe a căror mică pară tu drept pravăţ
să o iei...

Odată început actul mitizării poetice a figurii lui Bălcescu prin acest prolog de bun augur, de-a lungul celor 125 de ani de la săvîrşirea eroului pe „plaiul Instrămăr", un şir întreg de poeţi au ţinut să celebreze această memorie atît de scumpă fiinţei noastre româneşti. Două sînt mai ales ipostazele în care ni se dezvăluie acest mit — cea a vizionarului de lume nouă — „piatră de temelie", cum Bălcescu însuşi îşi prezenta opera sa de căpătîne şi cea a umbrei protectoare şi călătoare a eroului, a peregrinării fără odihnă — reflex evident al motivelor romantice de circulaţie largă în poezia românească de la mijlocul secolului trecut. Ambele ipostaze sînt intrinseci înseşi viziunii bălcesciene asupra eroilor trecutului, astfel că păstrează organic unele dimensiuni legendare ale realului.

De multe ori aceste două ipostaze fuzionează într-aceeaşi poezie, şi cel mai strălucit exemplu ni-l oferă piesa lirică, după părerea noastră cea mai valoroasă din cîte îi celebrează pe Bălcescu, acea singulară ivire din poezia barbiană, *Bălcescu trăind*, replică viguroasă dată lui Alecsandri, în 1948, în anul centenar al marii revoluţii. Bălcescu este în această poezie deopotrivă palidul oaspe care calcă din Sicilii, dar şi piatra unghiulară a Republicii noastre. Cu puterea de concizie a formulei matematice parcă, Ion Barbu izbuteşte performanţa de a sintetiza în cele cinci strofe ale poeziei întregul destin al lui Bălcescu, de izbinditor ivit din pămîntul roditor al ţării, din leagănul amar şi sărac al Bălceştilor — „lut simplu, smălţuit ca şi o cană". Sunînd athanasic această izbîndă asupra absurdului regat, aruncînd o invectivă energică burtăverzimii, ostile înfăptuirii idealului „fratelui cărvunar", blasfemiind încercarea de un veac a tagmei de gîlnabeţi care vrură să sucească firul zvelt al libertăţi, Ion Barbu proclamă cu mîndrie, cu conştiinţa poporului care în tot acest veac s-a bătut pentru a se face această dreptate strașnică :

Ce-nseamnă ! Astăzi piatră eşti din
unghi, /
Republicii Române Populare, /
Adeveritul mare, singur trunchi, /
Bălcescu, început de calendare.

E rîndul lui Victor Tulbure ca în aceeaşi epocă republicană, trecînd pe la Palermo — la aproape un veac după Alecsandri — să închine o „Rugăciune pentru ca mai uşor să doarmă Bălcescu în pămînt străin". De data aceasta implorarea e a urmaşului de pe tărmurile româneşti, rugăciunea e glasul de armonie care se întoarce către marele dispărut. Elementele la care apelează Victor Tulbure pentru a compune cadrul somnului liniştit al eroului în pămînt străin sînt cele de rezonanţă folclorică : pămîntul — gazdă bună, cringurile răsărind peste groapă, ţărina uşoară ogoindu-l ca pe un fiu.

Ultima rugă a poetului, pentru a întregi această ambianţă primitoare, este ca în preajma celui ce doarme să susure şi un riu, element propriu viziunii mioritice asupra morţii :

Fă şi-un izvor să curgă, în preajmă,
şopotit, /
Să potolească focul altor guri
uscate — /
Şi creşte pîine bună din trupul
lui cinstit, /
De ea să aibă parte flămînzii de
dreptate.

Emoţionanta închinare a lui Tulbure, inclusă la apariţie, în 1959, într-un ciclu intitulat „Însemnare a călătoriei mele" nu e totuşi o ilustrare întîmplătoare a temei, prilejuită de popasul la Palermo, ci reflectă o năzuinţă mai veche a liricii sale patriotice. În 1948, printre primii, într-o poezie foarte populară ne atunci, umbre marelui exilat, revine pe tărmurile româneşti („De-un veac bat calea asta pînă la voi s-ajung") şi în aceeaşi romantică solemnitate „calcă noaptea, şi liniştea şi casa".

Finalul poeziei e apoteotic revoluţionar, de efect, mai ales pentru publicul mai înflăcărat de atunci, şi exprimă legătura organică dintre vizionarismul lui Bălcescu şi cuceririle contemporane ale revoluţiei româneşti socialiste :

— De ce îţi scapăr ochii ? Unde
priveşti ? /
Eu văd /
Alt patru'ş-opt cum suie şi-mi împlineşte veacul ! /
Şi paşii lui în suflet mi se pierdeau
încet... /
Biruitor răscoala urca pe ziduri
steagul.

Un loc aparte i se cuvine în mod firesc în această sinteză critică a întruchipărilor poetice ale mitului bălcescian în perioada din anii revoluţiei noastre poemei lui Eugen Jebeleanu, de factură baladescă, „Bălcescu". Rapsod al unor momente de răscruce ale vieţii şi umanităţii, de dramatism excepţional (vezi „Ceea ce nu se uită", „Lidice", „Surîsul Hiroshimei", „Cîntece împotriva morţii", „În satul lui Sahia") Eugen Jebeleanu era, am spune predestinat, să încerce o reconstituire, din unghiul de vedere contemporan, a mitului lui Bălcescu. Construcţia epico-lirică pe care ne-a dat-o într-un moment de încertitudini ale poeziei contemporane reprezintă într-adevăr templul poetic cel mai susţinut de pînă acum pentru acest cult al lui Bălcescu, poemul alternînd balada cu introspecţia lirică pregnantă.

Subliniind meritele perene ale acestei scrieri, vom conchide şi noi împreună cu Perpessicius că „Bălcescu al poemului lui Eugen Jebeleanu este cu adevărat „făclie călătoare", atît de prezent e eroul în toate drumurile şi-n toate momentele hotărîtoare ale revoluţiei şi atît de intensă lumina pe care o răspîndeşte pretutindeni".

Finis coronat opus, epopeea „Un om între oameni" e opera care încununează deopotrivă viaţa unui erou — Bălcescu — şi a unui scriitor — Camil Petrescu. A eroului, pentru că nicăieri, în întreaga literatură — fie ea poezie, proză, portretistică, memorialistică — figura cea mai luminoasă dintre revoluţionarii celuilalt veac, care şi-a închinat viaţa intereselor poporului, patriei, gînditorul social de talie europeană — concepţia sa fiind cea mai avansată în epocă despre marile probleme care stăteau în faţa poporului român — n-a apărut în dimensiuni atît de pienare, epopeice. A scriitorului pentru că în sfîrşit, după atîtea tentative magistrale din punct de vedere literar de a găsi adevăratul drum pe care trebuie să-l urmeze intelectualul în societate, primeşte prin Bălcescu un răspuns fără echivoc, dramatic şi eroic, dar vai, cît de sublim !

Din acest punct de vedere revelatoare e observaţia pe care o face Tudor Vianu asupra destinelor eroilor lui Camil Petrescu în genere şi asupra lui Bălcescu, ca personaj literar, cu precădere :

„Cercetînd trecutul, i-a apărut figura unui mare intelectual, devenită exemplară în noile împrejurări ale ţării. Şi i-a adus astfel pe Bălcescu pe scenă, apoi în romanele «Un om între oameni». Există unele asemănări între Bălcescu şi Camil : aceeaşi neîntinare a sufletului, aceeaşi pornire pasionată şi lucidă a firii lor, aceeaşi hărnicie în cercetare, aceeaşi dorinţă de a sta la începutul unei lumi noi. Nici un poet nu-şi alege cu indiferenţă eroul şi în portretul acestuia orice scriitor încearcă să se înţeleagă pe sine".

Puternica frescă socială a epocii în care a trăit Bălcescu e bine cunoscută ; de asemenea, monumentala figură a eroului proiectată magistral pe acest fundal istoric, precum şi pe orizonturile luminoase ale viitorului. Sintetizînd tragedia optimistă a marelui patriot, vizionar şi martir, prefigurînd dăinuirea sa în veac, ilustrul nostru contemporan Camil Petrescu schiţează într-o pagină nemuritoare portretul spiritual al acestui revoluţionar ideal în care recunoaştem virtuţi la care aspirăm şi astăzi, cu îndreptăţită mîndrie :

„De aici înfrigurarea şi graba pe care o punea el în tot ceea ce făcea, iritarea trecătoare pe care o stîrneau în el piedicile întîlnite sau ocolurile pe care era silit să le facă. Dar ştia limpede ce vrea. Numai bîruind astfel împrejurările gîndea că el ar putea cîştiga o preţuire adevărată, vie şi peste o sută de ani, numai aşa ar dobîndi cinstirea posterităţii pentru părinţii care l-au născut (pentru mama lui îndeosebi, care îl sprijinea şi acum, făcînd sacrificii pentru ţelurile lui, în loc s-o ajute el pe ea), pentru fraţii şi surorile lui (pentru Ţiţa care nu trăieşte decît pentru el), poate şi pentru acel fiu care nici nu-i va purta numele. Numai aşa va creşte mîndria, peste timp, a celor ce vor locui pe uliţa pe care a copilărit el, a poporului întreg în mijlocul căruia şi-a plămădit fiinţa sufletească. Numai o astfel de viaţă va cinsti însuşi faptul de a fi om. Astfel indefinit prefăcută, patima din el, care putea fi iadul sau raiul pe pămînt, devenea o floare eternă pe cerul istoriei".

NICULAE STOIAN

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Lumea în trei zile

Patru mii de polițiști înconjoară la Hong-Kong sediul lui Independent Comission against Corruption (Comisia independentă împotriva corupției). Cursurile prețurilor la cupru au continuat să scadă atît la Londra cît și la New York. Un locuitor din comuna franceză Meyzieux (departamentul Ronului) joacă, seara, la loto, datele de naștere ale celor trei copii ai săi și numărul 34, care ar corespunde unui eveniment obscur din viața lui Elvis Presley, idolul uneia din fetele sale. Din cei 4 000 de polițiști care asediază pașnic sediul Incoruptibililor hongkonghezi se detașează un grup de o sută, care se repede în clădire. Din februarie 1974 — de cînd a fost creată — Comisia anticorupătoare a primit 10 623 plîngeri privind funcționari de toate gradele. Membrii comisiei n-au comun cu poliția decît dreptul de a purta armă. Se zice că salariile acestor membri ar fi atît de mari încît ele însele sînt o formă de corupție. Cursurile prețurilor la cacao — pe piața mondială — sînt în sensibilă creștere datorită „penuriei de disponibil" și a unei „perspective de deficit mondial al producției". Cursul cafelei a fost mai ferm în săptămîna 6—13 noiembrie 1977) după anuntul acordului dintre Brazilia și Columbia care au stabilit o actiune comună de susținere a prețurilor. Comisia incoruptibilă de la Hong-Kong a judecat pînă acum 225 de polițiști, condamnînd 127. Ziarele scriu că lupta împotriva corupției lovește greu în „micul polițist" — care riscă șomajul prin condamnare — dar lasă în umbră averile marilor polițiști, plasate în bănci străine. Fostul superintendent al poliției, Godber, avea în Europa, depuse, 4 milioane de dolari. Locuitorul din Meyzieux cîștigă cea mai mare sumă distribuită vreodată de lotoul francez : 8 313 033 franci și 40 de centime. Cursurile porumbului — în aceeași săptămînă, tot pe plan mondial — au fost foarte susținute. Fugit în 1973, în Anglia, pentru a nu da explicații asupra averii sale — Godber a fost extrădat și condamnat la Hong-Kong, în 1975, la 4 ani închisoare din care n-a executat decît 31 de luni, fiind eliberat la 3 octombrie 1977, pentru bună conduită. El a fost condus din închisoare la aeroport cu o limuzină neagră, oficială. Presa a fost indignată. Soția francezului milionar dă telefon să anunțe că bărbatul ei nu vrea să-și divulge numele și nu poate — din cauza emoției — nici să vină la Paris să-și ridice averea. Ziarul francez „Progresul" depune o plîngere pentru uzurparea titlului său de grupuri antimilitariste de la Lyon care editează și difuzează o ediție intitulată chiar așa : „Progresul", cu prilejul comemorării armistițiului din 1918. Cei 100 de „mici polițiști" hongkonghezi molestează grav cîțiva membri ai comisiei incoruptibile, aflați în sediul devastat. Necunoscutul din Meyzieux — pentru a-și reveni la normal — sapă, toată ziua de 11 noiembrie, în grădina sa. Prețul zahărului — pe piața mondială — a avut orientări diverse, în săptămîna 6—13 noiembrie 1977.

Eu nu văd ce-i de plîns în faptul că oameni care urăsc războiul își numesc ziarele — din lipsă de imaginație ? din obsesie ?, — „Progresul".

RADU COSAȘU ■

Reportaj pe glob

La Universitatea din Canton

Deși risipită pe un milion și jumătate de metri pătrați, Universitatea Sun Yat Sen din Canton nu respiră măreție și nici nu-ți țiuie-n urechi cu babilonia furnicarului gălăgios al studenților ca alte cetăți universitare. Cu clădiri distanțate unele de altele și pierdute în lumea de arbori și flori a parcului imens, universitatea aceasta păstrează un aer de familiaritate și de studiu, miile de studenți și de profesori parcurgînd aleile în liniște și disciplină, respectuoși și surîzători ca într-o familie ciclopică bucuroasă de oaspeți. Am observat că mulți studenți poartă ochelari. Pentru evitarea miopiei premature elevii, încă din clasele primare, fac zilnic un exercițiu ingenios de acoperire a ochilor cu vîrful degetelor și de reacomodare la lumină. Exercițiul este străvechi și dă rezultate bune.

Sîntem primiți într-o sală elegantă cu acel miros plăcut al mobilierului durat din esențe rare în care domină miresmele de santal și ceai verde. Întîmpinați fiind de profesori universitari cu fețe de o caldă bunătate și politețe, majoritatea de limbă și literatură chineză. Discuția intră blînd, neprotocolară, în probleme de literatură, ajungem firește la Li Tai Pe, la Du Fu, la Ciu Juan și apoi la contemporani ca Go Mo Jo și Lu Sin care au predat cîndva aici. Apoi mi se dau date despre universitate.

A fost înființată în 1924 și a purtat numele de „Universitatea din Canton" pînă în 1926 cînd i s-a dat numele marelui patriot și umanist, dr. Sun Yat Sen, președintele primei republici democratice chineze, inaugurată la 1 ianuarie 1912

Pînă la eliberare, universitatea cantoneză a fost terenul unor lupte ideologice continue între studențimea revoluționară și cea reacționară, după gramatica severă a luptei de clasă. Dar prezența la catedră a lui Lu Sin, încă din 1927, și apoi a lui Go Mo Jo ca profesor și lector, cum și a altor notorietăți de stînga, a imprimat generațiilor studioase o ținută civică angajată și demnă.

Vedem cîteva pavilioane construite în primii ani de existență a universității : deși neîncăpătoare (suficiente însă pentru numărul redus de studenți de atunci), ele au linie arhitectonică națională, în structuri cu acoperișul de porțelan sinilîu. Astăzi ele acoperă o parte din noile facultății de geologie. Alte clădiri noi, spațioase, moderne completează necesitățile mereu crescînde ale universității, al cărei efectiv a crescut în ultimul deceniu cu încă 5 700 studenți, ceea ce a atras după sine ridicarea corpului didactic la peste 1 000 de profesori. Dar încă de la început universitatea avea facultăți numeroase și total diferite : literatură, fizică, politehnică, drept, medicină, pedagogie. În 1953 a fost reformată : disciplinele umaniste de-o parte, științele pure de alta, cele aplicate — la fel. În total 32 de specialități. Cărțile din bibliotecă au atins cifra de 1 900 000, laboratoarele sînt numeroase pentru o cît mai organică legătură între știință și practică, în conformitate cu noile orientări și cerințe ale societății chineze. În ciuda condițiilor vitrege uneori, Universitatea Sun Yat Sen a dat cadre reputate economiei și culturii naționale. Ni se citează cazul matematicianului Hoa Lo Chet, celebru în China și peste hotare. Universitatea este practic legată de economia țării în toate sectoarele ei. Un exemplu ne este dat într-un laborator original dintr-un fel de hală lungă prevăzută cu un bazin. A fost înființat în 1974. În acest bazin lung de 156 metri și lat de 6, se face calculul sistematic al cailor putere necesari vapoarelor de diferite tonaje pentru flota comercială a celor patru mari fluvii : Jan Țe Kiang, Hoang Ho, Fluviul Perlelor și Amurul.

Studenții fiind în perioada de examen, nu am putut asista la cursuri. O vom face — ne-au spus — a doua zi, la un liceu unde nu s-a dat încă vacanța mare. Străbatem deci din nou parcul iar tovarășa Si din biroul administrativ al universității îmi aduce două mici calendare, sistem carte de vizită, cu imaginea porții de intrare și cea a pavilionului central. E cald afară, foarte cald. Nu răcoritoarele, ci ceaiul, numai ceaiul ne poate ocroti contra caniculei. Îl bem, continuîndu-ne discuțiile, după ce trecem pe lîngă statuia importantă a lui Sun Yat Sen, realizată de un japonez și oferită, în dar, universității.

Și ne întoarcem la hotel trecînd pe sub candelabrul monumental cu lămpile de forma florilor de magnolia, așa cum la Pekin hotelul are perdelele brodate cu desene de trestii de bambus.

Fețele pline de omenie și bunătate ale profesorilor universitari cantonezi, erudiți și tocmai de aceea modești, mă urmăresc cu luare-aminte. Dar și studenților lor le sînt închinate aceste rînduri scrise cu emoție.

AL. ANDRIȚOIU ■

Paradoxurile supercivilizației

ȘCOALA VIEȚII... Nu știu dacă toți copiii îi invidiază pe cei mari și invers. Rămîne cert că foarte mulți oameni în toată firea iau în serios jucăriile și, la fel, mulți copii se joacă, cu plăcere, „de-a părinții" lor. Un recent sondaj efectuat în Marea Britanie a dus la concluzia tulburătoare că 35 la sută din achizitorii de jucării sînt maturi cu acte în regulă, dornici să-și omoare timpul stînd de-a bușilea și urmărind trenulețe, ursuleți cu baterie sau avioane nepoluante.

Reciproca se practică cu ardoare în R.F.G. La Hamburg proprietarul unui magazin de arme a lansat un joc captivant și perfid : din piese minuscule, frumos colorate, copiii pot realiza, exersîndu-și dexteritatea și răbdarea, un revolver ca în filme și cu eficacitate mortală ca în viață.

GALOPUL DE LUX. Fenomenul urbanizării în valuri a transformat calul într-un simbol viu al celor mai îndrăznețe nostalgii. Calul se redescoperă cu aceeași dulce melancolie care determină producătorii de automobile să realizeze landouri pe roți cu spițe. Fiind un animal care se lasă încălecat, cu aceeași mută împăcare, de milionari sau de săraci, calul folosit de primii trebuie, în virtutea unor principii atacabile, dar persistente, să aibă un nivel de viață corespunzător. În consecință firma americană „Kook" a lansat șamponuri cabaline în care laptele, lavanda, esența de eucalipt precum și alte licori asigură plăcerea proprietarului de a aspira în compania calului fervoarea galopului dezlănțuit prin ample poieni particulare. Prețul unei fiole de șampon extra echivalează cu rulajul, în automobil, pe distanța de 1 000 de km.

A BEA, BERE. În 1808 Napoleon a dispus ameliorarea producției viticole, în numele demnității culinare a Franței. Foarte repede s-a ajuns la o rețea de 400 000 de bistrouri și la o armată de viticultori de aproape 1 500 000... De atunci sondajele asupra efectelor tradiției de a bea mai multe vinuri la fiecare masă a zilei au condus la rezultate discutabile și discutate în funcție de poziția... filosofică și comercială a combatanților. François de Closets, autorul unui volum care abordează problema alcoolismului în Franța, apreciază că 30 000 de francezi decedează, anual, din cauza alcoolismului, 40 la sută din totalul omuciderilor și actelor de violență și 65 la sută din cel al accidentelor rutiere se datorează, de asemenea, alcoolului. Societatea Ricard, erijîndu-se în avocatul apărării, a dat publicității, la rîndul ei, un raport caracterizat prin aruncarea pietrei în curtea vecinilor. Este drept că francezii apreciază vinul și consumă, în medie, 103 litri pe cap de locuitor, dar portughezii ating 120 iar italienii 107. La fel cu aperitivele : francezii înghit 2,6 litri în timp ce vest-germanii, americanii și canadienii depășesc 4 litri. Ba, ca să nu mai fie dubii, englezii și vest-germanii consumă peste 120 litri de bere, în timp ce francezii nu ating 45 de litri. Și, ca lucrurile să fie privite în față, în țările comunitare există o clientelă consecventă, de peste 20 milioane, care rezistă la un consum de 600 litri de bere per capita... Nimeni nu a luat în calcul pe cei fără idei preconcepute și care se satură, fără discriminări, cu orice, bere, coniac, vin. etc.

SCEPTICISM. La Amsterdam a căzut încă o rețea de comercianți ai morții albe. 64 de kilograme de heroină au luat drumul depozitelor poliției și 5 profesioniști, caracterizați pînă atunci de o dinamică viață de afaceri care bascula între Bangkok, Amsterdam, New York și Montreal, vor gusta o lungă porție de odihnă. Cu cît se multiplică succesele echipelor de depistare cu atît experții Interpolului capătă o dimensiune mai clară asupra ravagiilor contrabandei cu droguri. S-a ajuns la situația paradoxală că scoaterea din circuit a unor rețele accentuează scepticismul oamenilor de ordine. Samuel Blacknoll, detectiv principal în echipa antidrog care acționează în Europa occidentală, a declarat nici mai mult, nici mai puțin : „nu vom ajunge niciodată la nivelul fondurilor pe care traficanții le au la îndemînă pentru a-și perfecționa desfacerea drogurilor. Pînă la urmă concurența se duce între mijloacele financiare ale celor două tabere". Modestia lui Blacknoll a fost considerată excesivă de superiorii săi care au avut, totuși, prudența să nu își ia angajamente insolvabile...

PREȚUL... FERICIRII. Cele mai incomode bijuterii din lume se vînd la prețuri abordabile pe piața pariziană. Consacrate lunilor de miere sau săptămînilor de prietenie maladivă (în care gelozia pură prevalează asupra oricărui alt ingredient sentimental) obiectele de podoabă respective se bazează pe tehnica acroșajului mecanic : partenerii poartă cercei legați printr-un lănțișor care îi menține inseparabili, brățărică-cătușe, coliere comune etc. Firma producătoare sugerează perechilor să aibă, întrucît, vai !, totul e supus schimbării, cheițele eliberatoare la îndemînă...

RADU BUDEANU ■

ENERGIA —
între economisire și căutarea de noi surse

● În cea de-a 292-a zi de la instalarea sa ca președinte al S.U.A., Jimmy Carter s-a adresat la televiziune cetățenilor americani cerîndu-le să-i susțină în aplicarea planului său energetic. O bătălie deloc ușoară pe care președintele american o consideră fundamentală pentru Statele Unite și nu numai pentru ele. Miza confruntării este mare. Președintele Carter anunța în urmă cu șase luni, la lansarea acestui program, că acceptă să-și pună în joc popularitatea pentru a-și convinge concetățenii să adopte o politică coerentă în domeniul energiei. Poziția sa este în esență următoarea: Statele Unite sînt cele mai risipitoare din lume. Ele importă în prezent cam 50 la sută din petrolul de care au nevoie, cu 40 la sută mai mult decît în 1973. Consecințele pentru economia S.U.A. sînt dintre cele mai nefavorabile. Anul trecut, de exemplu, S.U.A. au consumat peste 800 milioane tone de petrol, de șapte ori mai mult decît Franța, pentru o populație doar de patru ori mai mare. În ritmul creșterii actuale a consumului de energie, țara ar epuiza în patru ani toate rezervele petrolifere interne. În viziunea șefului Executivului american, această mărire a prețurilor ar trebui să stimuleze economisirea de energie, „economisirea fiind sursa de energie cea mai rapidă, cea mai ieftină și cea mai practică". Redactarea finală a proiectului de lege american asupra energiei va mai dura cel puțin o lună. Versiunea președintelui nu se mai regăsește integral, în etapa actuală, în cea a Camerei Reprezentanților, și cu atît mai puțin în cea a Senatului. Se va folosi președintele Carter din nou de dreptul de veto pentru a respinge un plan în care nu și-ar mai regăsi decît parțial ideile, strategia ? În așteptarea deznodămîntului, observatorii politici apreciază că în funcție de conținutul acestui proiect de lege se va putea spune dacă a meritat sau nu ca șeful Casei Albe să renunțe la turneul în străinătate — în cursul căruia urma să viziteze nouă țări din patru continente — pentru a se consacra problemelor energiei în țara sa.

● Explorarea, exploatarea, economisirea și administrarea resurselor petroliere au constituit temele principale ale celor 92 de comunicări dezbătute în cadrul lucrărilor Congresului andin al petrolului, desfășurat săptămîna trecută la Lima. O problemă esențială aflată în atenția participanților — schimbul de opinii în materie de tehnici și metode noi de lucru pentru dezvoltarea tehnologiei latino-americane în domeniul energetic. Importanța dezvoltării tehnologiei de specialitate în zonă este văzută „ca o contribuție la schimbarea actualei situații energetice mondiale". Pentru cea mai mare parte a lumii, disponibilitățile de petrol, pîrghie vitală în dezvoltarea industrială a națiunilor și o armă în apărarea independenței lor economice, au devenit incerte, cunoscînd o epuizare accelerată", s-a arătat în mesajul adresat congresului de ministrul peruan al energiei și minelor, Arturo la Torre.

● Afirmînd că economia țării este afectată de criza de energie, Kamran Inan, ministrul energiei al Turciei, a subliniat zilele trecute că se impune reducerea consumului în unele sectoare, pentru a se asigura funcționarea normală a ramurilor industriale de bază. El a menționat că în fiecare zi, timp de două ore, va fi întreruptă furnizarea de energie electrică către întreprinderi de mai mică importanță, magazine etc., atît la Ankara, cît și în alte orașe mari ale țării. Avînd în vedere că asigurarea necesarului energetic nu este o problemă de conjunctură, ci impune punerea în practică și elaborarea unor programe și măsuri de perspectivă, el a menționat că această situație poate dura mai mulți ani. În ultimul timp — a arătat ministrul turc — s-a înregistrat o creștere simțitoare a cererii de energie, importurile de petrol ducînd la cheltuieli foarte mari. Pentru a remedia această situație, a spus Inan, este necesar să se acorde o atenție sporită extracției de cărbune, precum și potențialului hidroenergetic al țării, care, la ora actuală, este utilizabil numai în proporție de 9 la sută.

● Odată cu instalarea timpului friguros în mai toată Europa, francezii asistă la o confruntare internă destul de controversată în ceea ce privește viitorul încălzirii locuințelor lor. Care este cea mai avantajoasă încălzire pentru viitor ? Cea electrică, cea cu gaze ori cea cu combustibili solizi ? Aceasta este întrebarea, care sub aparența confruntării între experți ascunde de fapt, cum se exprimă „L'EXPRESS", „un război al energiilor care angajează viitorul". Pentru că energia consumată pentru încălzirea locuințelor reprezintă, în Franța, 25 la sută din consumul total de energie al țării, guvernul a decis recent să frîneze dezvoltarea încălzirii pe bază de electricitate, care cunoscuse un mare succes în ultimii ani, părînd să acapareze, în 1980, 50—60 la sută din acest sector. Aflat la conducerea Agenției franceze pentru economia de energie, creată în 1974, Jean Syrota explică această decizie : „Electricitatea este o energie nobilă, obținută prin procedee complexe și costisitoare. A o degrada pentru încălzirea locuințelor este absurd". „Nu este vorba de stoparea încălzirii exclusiv electrice, adaugă el, ci de un nivel rezonabil al acesteia. Am urmărit să reducem distorsiunile la nivelul opțiunii pentru diferite modalități de încălzire. Formula electrică se dezvoltă prea repede... Cuvîntul de ordine «electricitatea este ușor de obținut» s-a sfîrșit." Nu este mai puțin adevărat că energia electrică constituie pentru mulți o tentație permanentă și se abuzează de ea, punctul de vedere al consumatorului necorespunzînd nici intereselor, nici obiectivelor guvernamentale. Elemente de care orice politică energetică națională trebuie să țină seamă.

● O societate britanică a realizat un dispozitiv de dimensiunile unei gămălii de ac, care, sub acțiunea variațiilor de intensitate ale luminii naturale, aprinde sau stinge felinarele. Se speră că, datorită acestui dispozitiv, nu vor mai rămîne aprinse felinare în timpul zilei din cauza unor întrerupătoare defectuoase. Mai mult, noul dispozitiv este adaptat la variațiile luminii în tot timpul anului, în timp ce întrerupătoarele obișnuite trebuie acționate manual în permanență. În cazul cînd se produce o întrerupere de curent, fotoîntrerupătoarele se repun automat în poziție de iluminare în momentul revenirii curentului, funcționînd apoi normal, fără vreo intervenție. Un dispozitiv de temporizare încorporat întrerupătorului îi permite să nu reacționeze la variațiile scurte de intensitate luminoasă provocate de farurile mașinilor. Un ultim avantaj al minusculului dispozitiv este acela că, fiind comandat de lumină, are foarte puține piese care se pot uza, deci o viață dintre cele mai lungi.

● Izvoarele fierbinți, denumite gheizere, sînt convertite în energie electrică în Noua Zeelandă, California, Italia și Islanda, furnizînd direct căldură pentru încălzirea locuințelor și instalațiile de apă caldă. Energia geotermică — căldura din interiorul pămîntului — apare însă la suprafață pe toate cele cinci continente, putînd fi utilizată în diverse forme. Astfel, spun specialiștii, în locurile în care există izvoare termale ce alimentează bazine de înot la o temperatură de peste 30 grade Celsius, căldura internă a pămîntului ar putea fi folosită pentru producerea energiei electrice. Un grup de oameni de știință germani și americani a gîndit și elaborat o metodă de producere a unui gheizer artificial, care poate pune în funcțiune o centrală electrică. Cum poate lua naștere acest fenomen? Prin introducerea și comprimarea apei printr-un orificiu forat la o adîncime de 1—5 km. În fisurile din interiorul scoarței, apa se încălzește, apoi țîșnește din nou la suprafață, printr-un alt orificiu, special forat, reproducînd astfel unul dintre fenomenele naturale cele mai spectaculoase și oferind noi variante energetice.

DOINA IOVĂNEL ■

O echipă de cercetători de la Institutul de chimie aplicată din Hamburg a pus la punct o nouă metodă de obținere a petrolului din anvelope sau alte obiecte din cauciuc sau material plastic ieșite din uz.

1 000 000 000 000

Un *unu* și o duzină de *zero*-uri. O mie de miliarde sau, dacă vreți, un milion de milioane. Un bilion — ar spune, folosind un singur cuvînt, englezii și germanii; o sută de bilioane — s-ar spune în Franța, U.R.S.S. sau S.U.A. Oricum am numi-o, cifra exprimă nivelul pe care-l va atinge, în acest an, pentru prima oară în istoria comerțului mondial, volumul schimburilor comerciale între țările lumii. Iată cum o cifră pe care ne-am gîndi s-o asociem mai degrabă domeniului astronomiei ajunge să definească un fenomen benefic al vieții internaționale imediate. Un fenomen care ține, în chipul cel mai direct, de tendința stringerii legăturilor dintre diversele state ale lumii, de schimbul reciproc de bunuri, de gestul pașnic de a oferi și a primi valori materiale, după legile străvechi ale zeului Hermes.

Barometru, de regulă, al vieții internaționale în ansamblul ei, oglindă a nivelului atins de relațiile de cooperare dintre state, schimburile comerciale, care nu s-au limitat niciodată la amintita funcție constatativă reprezentînd de fapt, dintotdeauna un stimulent al mai bunei înțelegeri și conlucrări între state, un factor al îmbunătățirii atmosferei în lume.

Iar granița bilionului, ce va fi depășită la finele acestui an, nu face decît să exprime numeric o ipostază a interdependenței crescînde a statelor și popoarelor în lumea de azi, în lumea de mîine, dorința națiunilor globului de a păși mai departe pe calea prpgresului și prosperității în cazul unei fructuoase colaborări și armonizări de interese în concertul mondial al națiunilor.

Noianul de cifre statistice cu care ne bombardează zilnic telegramele agențiilor de presă, rapoartele diverselor organisme internaționale ne mai furnizează însă și o altă cifră de ordinul bilioanelor: șase mii de miliarde, șase bilioane de dolari, reprezentînd totalul cheltuielilor militare efectuate pe glob de la încheierea celui de-al doilea război mondial încoace. Ce s-ar fi putut face cu această fantastică sumă pentru omenire, pentru această omenire care înregistrează, de pildă, la fiecare al doilea locuitor al Terrei un caz de subnutriție, iată o temă de reflecție ce ar putea deschide nebănuite perspective. Și pentru că în magia cifrelor mari stă ascuns adesea pericolul îndepărtării de realitatea concretă, să citîm formula sugestivă de reprezentare a miliardului pe care o propun, ca faimoși cunoscători ai valorii sumelor mari, bancherii elvețieni. „Un miliard de secunde — citim într-un prospect al băncii Credit Suisse — însumează 31 de ani, 8 luni și 15 zile". Așadar, cuiva căruia i-ar veni în minte să numere de unul singur, dolar cu dolar, suma cheltuită de omenire pentru înarmare în perioada postbelică, i-ar trebui... aproape două mii de secole!

Operînd uzual cu cifre tot mai mari, omenirea va trebui să le și pună, tot mai mult, în slujba marilor sale cauze. Un raport direct operațional în această privință ar fi dealtfel de dorit în gradul cel mai înalt.

CORNELIU VLAD ■

MONDO UMANO ?

Justiția cu standardele duble

Sfîrșit de septembrie 1976. Teleimprimatoarele agențiilor de presă transmit o nouă știre despre Patricia Hearst, fiica magnatului presei americane Randolph Hearst. Se anunța, cu acest prilej, că după o îndelungată dispută între acuzare și apărare (condusă de unul dintre cei mai prestigioși avocați americani angajat pe bani grei de Randolph) Patty Hearst a fost condamnată la șapte ani închisoare pentru atac înarmat asupra băncii „Hibernia" din San Francisco și la doi ani pentru port ilegal de armă. Ambele condamnări se contopeau.

20 noiembrie, același an. Agențiile de presă se referă iarăși la cazul tinerei Hearst. De data aceasta ele scriu că Patty a fost eliberată din închisoare după ce tatăl său (a se citi magnatul) a depus o cauțiune de 1 250 000 (!?) de dolari. Totuși, ea urma să compară iarăși în fața instanței, din Los Angeles, la 10 ianuarie 1977, alături de ceilalți membri ai bandei cu care, în aprilie 1974, atacase banca „Hibernia".

Mai 1977. Pedeapsa Patriciei Hearst este suspendată de un judecător din Los Angeles. Imediat, înțelegerea ieșită din comun cu care a fost tratată „tînăra cu suflet curat", Hearst, provoacă „dezbateri aprinse ridicînd întrebări numeroase despre modul în care acționează justiția în Statele Unite" (Associated Press) Astfel, în campania declanșată s-a amintit că în cazul procesului judecat la Los Angeles (fiind acuzată pentru atac înarmat asupra unui magazin) Patty fusese eliberată pe cauțiune pentru 250 000 dolari — după ce primise o condamnare de cinci ani închisoare. Patricia recunoscuse că a fost cea care a tras 29 de focuri de mitralieră dintr-o furgonetă pentru a-și acoperi complicii — Emily și William Harris. În următoarele două zile ea și familia Harris au mai comis cîteva furturi de mașini și au răpit două persoane. Or, în cazul respectiv, avocații intrînd în acțiune, Patty a fost sfătuită să nu mai respingă acuzațiile de atac armat și spargere și astfel apărarea a renunțat să rețină alte nouă capete de acuzare. Ceea ce, evident, ea a făcut, astfel încît pedeapsa pe care a primit-o a fost cu suspendare în timp ce William și Emily au fost condamnați la închisoare. Dar același judecător care a pronunțat pedepsele declara că sentința în cazul Hearst „va determina opinia publică să conchidă că în tribunalele noastre avem standarde duble de judecată și pedeapsă".

În aceste circumstanțe ziarul „Daily News" (din New York) critica explicația judecătorului care a eliberat-o pe Patty: acesta spunea că i-a compătimit părinții care au suferit șocul de a-și vedea fiica după gratii. Atari afirmații „fac să pară că decizia a fost determinată de familia din care provenea Patricia Hearst, nu de infracțiunea (mai curînd infracțiunile — n.n.) pe care a comis-o. Majoritatea părinților suferă cînd copiii lor dau de necazuri. Este oare suferința lor mai puțin autentică și mai puțin demnă de compasiunea judecătorilor decît a familiei Hearst?" Firește, întrebarea din „Daily News" nu este întîmplătoare în cazul respectiv și faptul îl subliniază un alt cotidian din orașul abatoarelor — Chicago — ce publica scrisoarea unui cetățean, în care acesta denunța „justiția cu standardele duble — unul pentru săraci și altul pentru cei avuți și influenți". Oare de aceea evoluția cazului nu s-a încheiat?

PETRE NICOLAE ■

Putem să fim liniștiți?!

În sfîrșit, în presă au apărut măsurile luate pentru îndreptarea fotbalului românesc. Putem să fim liniștiți: totul o să meargă bine de acum încolo? Deocamdată avem un nou președinte căruia îi dorim succes și un nou Birou federal în care au apărut jucătorii Vigu (Steaua) și Lucescu (Corvinul), lucru care ne dă o oarecare orientare în privința mersului pe un drum nou al soccerului românesc. Curios lucru, din vechiul birou federal au mai rămas cițiva, foarte puțini — ce-i drept — dar a dispărut, de pildă, antrenorul Teașcă, care, pare-se e cel mai vinovat om din țară de mersul rău al sportului cu balonul rotund. Cît îl privește pe Ștefan Covaci, cum am mai scris, el este un om politicos care zîmbește frumos și noi de astfel de oameni avem nevoie la cîrma națională! Să ne trăiască!

Vorbeam în articolul trecut despre unele lucruri pe care vechea conducere le promisese la instalarea sa și anume calificarea la Olimpiadă, pe care am pierdut-o, deși am folosit nu o echipă de speranțe, ci națională-națională, condusă de același Ștefan Covaci care, pripit, își luase angajamentul calificării. Nu mai spun de Cupa Balcanică pe care am pierdut-o de asemenea, ca și calificarea la mondialele din Argentina. Nu e vina numai a lui Stefan Covaci, pentru că, așa cum am spus, el avea nevoie de timp, dar iată că se împlinesc aproape trei ani de cînd conduce destinele fotbalului nostru. Rezultatele sînt nule, după cum s-a văzut. I-am dat un nou mandat. Poate acest lucru este înțelept. Rămîne numai să vedem dacă peste noapte omul va face minunea mult-așteptată. Sînt foarte sceptic. Încă în urmă cu trei ani, sau doi nu mai țin bine minte, Biroul federal din acea vreme, din care făceam parte, se obligase să facă cîteva lucruri pe care le reamintesc pentru a fi luate în considerație de noul organ numit: 1. crearea unor spații de joc pentru copii; 2. îmbunătățirea condițiilor materiale ale arbitrilor, pentru a nu-i expune corupției; 3. crearea unui regulament cu obligații pentru jucători, în caz de nerespectarea programului de lucru (fapt dealtfel care este anunțat în noile măsuri). Dar, lucru și mai curios, iată, am în față un Plan de măsuri privind îmbunătățirea activității fotbalistice al federației de specialitate, tipărit în '76. La capitolul cu privire la Perfecționarea cadrelor de tehnicieni se stabilește că va fi creat un regulament al antrenorilor de fotbal din care, citez: „va asigura stabilitatea antrenorilor pe baza unor contracte încheiate pe cel puțin doi ani, urmînd ca nerespectarea contractului din partea unităților să ducă la sancțiuni mergînd pînă la suspendarea dreptului de joc în campionat". Tot acolo se stabilea participarea obligatorie a antrenorilor la cursul de reciclare, de două ori pe an și obligația participării acestora la lucrările colegiilor județene de antrenori. Se prevedea dependența drepturilor materiale la formele de perfecționare a pregătirii de mai sus. Trebuiau stabilite trepte de retribuție corespunzătoare nivelului competiției la care activează echipa pentru care se face angajarea antrenorului. Mai erau hotărîte drepturile materiale ale antrenorilor în funcție de modul de aplicare a principiilor moderne de pregătire și joc, de modul în care se prezintă jucătorii selecționabili la chemarea în loturile reprezentative, de promovarea unor elemente valoroase în eșaloane competiționale superioare și loturile reprezentative. În sfîrșit, se spunea că antrenorii fără activitate practică în ultimul trei ani să fie șterși din evidența F.R.F., neputînd să-și exercite profesia de antrenor decît în urma unei reexaminări efectuată de comisia stabilită de federația de specialitate.

A făcut ceva vechea federație și C.N.E.F.S.-ul din toate acestea? Poate am uitat noi ! A ridicat ea dreptul de joc echipelor Universitatea Craiova, U.T.A., F.C. Bihor și, aș adăuga pe F.C.M. Reșița deși Reinhard a plecat se zice de acolo prin demisie. Nu-mi amintesc ca această măsură să fi fost luată deși echipele sus-numite și-au concediat brutal antrenorii, singurii care aveau personalitate și vrolau să-și impună punctele de vedere în fața jucătorilor. Ceva mai mult: dacă ne amintim bine, Biroul C.N.E.F.S. care anunța măsurile de mai sus a acceptat antrenori care n-aveau categoria corespunzătoare să antreneze echipe de divizia A. Și, culmea, peste noapte, unii jucători, buni dealtfel, au devenit antrenori fără nici o pregătire. C.N.E.F.S. a trecut peste hotărîrile luate de organele proprii, ridicînd suspendarea jucătorilor Bătmăreanu II, Lupău, Boldeanu. Articolul 94 din Regulamentul de funcționare al Federației de fotbal prevede că nici o modificare nu se poate aduce formulelor de disputare a campionatelor de orice categorie decît numai dacă sînt anunțate cu un an înaintea anului competițional următor. După cum știm, și această prevedere a fost încălcată. Mai trebuie reamintit că C.N.E.F.S.-ul acordă aceiași bani pentru dezvoltarea fotbalului, care are circa 100 000 de legitimați, cît acordă atletismului care are 6 000 de legitimați? Aflt despre obligațiile uitate ale C.N.E.F.S. și ale Federației de fotbal.

(Va urma)

EUGEN BARBU ■

O duminică-test pentru carențele fotbalului nostru, un argument pentru măsuri grabnice de redresare a lui

A doua tinerețe fotbalistică a lui Florian Dumitrescu, cel mai bun jucător de pe teren în partida Petrolul — Sportul studențesc (3—0). Cîți dintre jucători însă, chiar în meciul respectiv, au dovedit aceeași dăruire ? (fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■)

DIVIZIA A

Jocul și arbitrajul la fel de slabe

CONSTANȚA : F.C.—Politehnica Iași 2—0 (0—0). Ironia soartei a făcut ca în ziua în care, pe malul mării, apărea cartea apreciatului arbitru de fotbal Chiriac Manuşaride, „Regulamentul jocului de fotbal, comentat și adnotat", autorul să conducă slab înfiltrarea gazdelor cu studenții ieșeni. Printre altele, decizia cu totul eronată din minutul 25, cînd l-a eliminat de pe teren doar pe Mustață, în urma unui schimb de lovituri și înjurături cu Murcșan (și în care părțile au avut merite egale), și-a pus amprenta asupra întregului joc. Este adevărat că „centralul" n-a urmărit „disputa", dar experiența sa îl obliga să se consulte cu tușierul Ioan Pop care văzuse totul. (În treacăt fie spus, tușierul amintit l-a ajutat foarte puțin pe arbitrul de centru, semnalizînd adeseori invers în faze clare ca lumina zilei). Și începînd din acel minut 25, jocul a devenit urît, plin de faulturi și gesturi nesportive, preocuparea pentru fotbal a celor două echipe rămînînd mult în umbră. Menționînd că nivelul tehnic al întîlnirii a fost mediocru, abundînd pasele greșite, mingile aruncate la întîmplare și preluările defectuoase, încheiem cronica unui meci în care lupta pentru puncte ne-a făcut adeseori să uităm că cele două echipe sînt divizionare A. Pentru că am subliniat în aceste rînduri unele carențe ce țin de educația jucătorilor, am vrea să mai relatăm o întîmplare care vizează tot această importantă latură a formării unui jucător. Înainte de începerea partidei și după marcarea celor două goluri ale gazdelor, a intrat pe gazon, într-o avansată stare de ebrietate, fostul atacant al formației constănțene, Mărculescu (?!), venit să-și felicite foștii colegi. Moment penibil și trist, care i-a mîhnit pe spectatori în aceeași măsură ca și mărunțul fotbal ce li s-a oferit, ca și greșitul arbitraj. Cei ce răspund de desfășurarea sportului constănțean și suporterii care odată l-au aplaudat pe fostul înaintaș cred că doar prin eliminarea lui din echipă și-au făcut datoria ? Ce va face Mărculescu cînd va termina cu fotbalul ? Există exemple celebre și triste în acest sens. Să nu-i poată oare lua nimeni sticla din mînă? Nici chiar tovarășii săi de la locul de muncă? **(Răzvan Bărbulescu).**

DIVIZIA B

Realizările, cu mult în urma pretențiilor

DEVA : Mureșul—C.F.R. Cluj-Napoca 1—1 (0—0). O cețăaproape totală a dominat prima repriză a acestui meci considerat drept cea mai importantă întîlnire a etapei în cadrul seriei a treia. Spulberîndu-se ceața, spectatorii au putut zări două echipe mediocre. Una a localnicilor, ratînd exasperant prin Ianeu și Culea, o a doua, a feroviarilor, care avea să înscrie în repriza secundă un gol, prin Bataciiu, în urma unei neînțelegeri a fundașilor centrali deveni. La 1—0 pentru ei, oaspeții au încercat, și în bună parte au reușit, „să înghețe" jocul la mijlocul terenului, unde echipa gazdă nu prea a contat. Această „înghețare" a însemnat însă o sumedenie de pase date la adversar, ceea ce ne-a arătat două garnituri slab pregătite. Este adevărat că feroviarii clujeni au dovedit o oarecare superioritate în ceea ce privește condiția fizică, dar, în raport cu pretențiile lor de a cîștiga seria, s-au arătat a fi corigenți la mai toate capitolele fotbalului modern. Chiar golul, realizat întîmplător de Bataciiu, reprezintă un suficient argument în acest sens. Cîteva cuvinte despre Ianeu, fostul jucător al Olimpiei Satu Mare și al Corvinului Hunedoara, cel care a înscris golul egalizator pentru deveni, dar a ratat cel puțin alte trei!! Tot timpul meciului, la absolut toate pasele trimise spre el, Ianeu s-a ascuns în spatele fundașilor clujeni sperînd că balonul, printr-o minune, va reuși să-i depășească pe aceștia. Niciodată Ianeu nu a ieșit la minge, motiv pentru care randamentul său a fost extrem de scăzut. Dacă în locul lui Ianeu ar fi jucat adevăratul virf de atac al devenilor, Enescu, echipa locală ar fi concretizat cel puțin încă două ocazii, dar Enescu, după spusele antrenorului Teodor Pop, „a lipsit nemotivat patru zile de la antrenamente"!?! Salutăm curajul antrenorului Pop de a-l depăși pe Enescu, deși echipa sa a pierdut un punct pe teren propriu. Corect arbitrajul bucureșteanului Francisc Coloși. **(Victor Nița).**

DIVIZIA C

Una vorbim, alta jucăm !

BUCUREȘTI : Automatica—S.N. Oltenița 1—0 (0—0). Gazdele, aflate la cinci puncte de liderul seriei, echipa din Oltenița, reprezintă o formație tipică pentru divizia în care joacă, delegatul ei fiind foarte clar din acest punct de vedere: „Ne batem pentru a rămîne în C și nu pentru fotbal" (!?). Ca și oaspeții, bucureștenii au încropit echipa din ce au putut și n-au apelat la „elefanți!" din eșaloanele superioare, cu toate că, pe ici-colo, se plimba agale pe gazon cîte un jucător dolofan, cu alură de halterofil! Deși vreo două sute de spectatori au înfruntat frigul de duminică, cei mai tare nu se auzea galeria gazdelor, ci Gheorghe Făiniță, antrenorul oaspeților, adresînd de pe margine, spre teren, sfaturi „gen Teașcă" (al cărui secund, la Galați, a fost). Dar, așa cum ne-am obișnuit, există o diferență mare între ce vorbim și ce jucăm. Mulțimea, i-am numit pe cei două sute, a îndurat frigul pentru un fotbal de care n-a avut parte, asistînd în schimb la o sumedenie de incidente, precum cel dintre fundașul bucureștean Alecu (talentat, dar dur) și extrema stîngă a Olteniței și a „națională" de juniori, Oprea. Primul a reușit să faulteze de vreo patru ori cu intenție și de vreo zece ori întîmplător, iar al doilea a primit cartonaș galben pentru simulări. Ambele echipe au dovedit totuși o bună condiție fizică, au luptat cu înverșunare pentru fiecare balon și probabil că scorul ar fi rămas alb, dacă în minutul 57 Grădișteanu, portarul și căpitanul oaspeților, nu ar fi gafat penibil. Nimeni nu-i poartă însă pică și nu-i ia vîrsta înaintată în nume de rău, pentru că, în afară de el și de centrul atacant Răducan, antrenorul Făiniță, care are meritul de a fi întinerit echipa, renunțînd la compromisuri, nu dispune de prea mulți jucători mai răsăriți. Rămîne însă să-i mai învețe și fotbal, capitol la care atît o echipă cît și cealaltă au rămas datoare. **(Ion Predoșanu).**

● La o săptămînă după dureroasa înfrîngere din meciul cu Iugoslavia și la numai cîteva zile după anunțarea măsurilor stabilite, printr-o analiză critică și autocritică, la nivelul Biroului executiv al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport în vederea îmbunătățirii activității fotbalistice la toate nivelurile, redacția noastră a încercat să realizeze, după cum iesne se poate deduce din parcugerea cronicilor de mai sus, o radiografie a stării prezente a fotbalului nostru, trimițînd observatori la partide din toate cele trei divizii, găzduind, în premieră, relatarea unei întîlniri din divizia C.

Fireste, nu ne așteptam, după cum credem că nimeni nu se aștepta, ca o serie de realități îngrijorătoare din fotbalul nostru să se fi schimbat peste noapte, întîlnirile de la Constanța, ca și în partida pe care am urmărit-o, în a doua ei jumătate, la televiziune, s-a prestat un fotbal de slabă calitate, urît și nervos. La capitolul abaterilor de la disciplină, capitol în care responsabilitățl egale cu vinovații au antrenorii și conducătorii lor, duminica trecută a înregistrat un nedorit record. 13 cartonașe galbene și 2 roșii, despre care se poate afirma că n-a reprezentat adevărata stare a lucrurilor, de vreme ce mulți dintre arbitri n-au știut să curme, după cum reiese chiar din această pagină, porniriile de violență și indisciplina ale jucătorilor. Element important al jocului cu balonul rotund, arbitrajul s-a dovedit, o dată în plus, la cel mai îngrijorător nivel, ultima etapă punînd în evidență nedorita contribuție a așa-ziișilor cavaleri ai fluierului la stabilirea, prin decizii eronate, a rezultatelor finale ale unor partide.

Scoțînd în relief toate aceste carențe, etapa de duminică a demonstrat necesitatea măsurilor luate de Biroul executiv al C.N.E.F.S. pentru curmarea unor situații intolerabile din fotbalul nostru, pentru grabnica redresare a acestei discipline, acțiune ce se impune. În cel mai scurt timp, prin fermitate, exigență și competență, în vederea realizării saltului calitativ și a performanțelor așteptate de întreaga opinie publică. Numai măsurile, oricît de temeinice ar fi ele, nu ajută la nimic. Este nevoie ca ele să fie transpuse neîntîrziat și consecvent în practică și urmărite cu intransigență și responsabilitate. Pentru fotbalul nostru, ora vorbelor și a angajamentelor festiviste a trecut. A venit ora MUNCII, A FERMITĂȚII, A FAPTELOR.

Din acest punct de vedere, ultima duminică fotbalistică a dezamăgit,

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

PUNCTE DE VEDERE

Fotbalul să ne ofere satisfacțiile pe care le meritățm

Sînt unul din milioanele de spectatori și iubitori ai fotbalului, indignați, pur și simplu, de ultimul rezultat, care a răpit echipei naționale posibilitatea obținerii unui loc pentru campionatul mondial din Argentina, eșec care aduce o pată fotbalului, mișcării noastre sportive în general.

Cu toată modestia, îmi permit să evidențiez cîteva aspecte negative, considerate ca atare în virtutea unei experiențe de viață și a unui bun-simț cu care ne naștem fiecare.

În primul rînd și esențial este modul în care a asigurat componența lotului de jucători. Nu au fost chemați sau folosiți cei mai buni și mai în formă jucători. Exemplul cel mai semnificativ îl constituie portarii : Cristian și Moraru care au fost menținuți și folosiți cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, deși aceștia fuseseră foarte slabi în etapele anterioare de campionat, nesiguri în partidele internaționale (ultimul primind 4 goluri la Blois, 5 la Barcelona și 6 acum) și în general necopți încă pentru astfel de partide decisive, cînd existau alți portari talentați, în frunte cu Răducanu, care, în orice caz, prezentau mai multă siguranță. Or, știut este că, dacă nu ai un portar sigur, echipa joacă cu teamă, reținere, se descurajează repede. Consider că a fost elementul hotărîtor în scăderea potențialului apărării. Am mai putea vorbi și despre lipsa în teren a lui Dobrin, Dinu, Hajnal, Lucescu, Păltinișan ș.a.

În al doilea rînd, folosirea unor jucători care nu erau indicați, fie din lipsă de talent sau formă, fie disciplinar, fără a avea curajul înlocuirii acestora, deși elemente talentate existau. Exemple : Troi ținut în lot deși este lipsit de aptitudini la un așa înalt nivel ; folosirea lui Manea fundaș stînga timp de un an, deși era evident nepotrivit ; alegerea și desemnarea drept căpitan de echipă a lui Dumitru deși era sancționat disciplinar ; folosirea lui Iordănescu în meciul cu Spania, a lui Dumitru cu Iugoslavia, ieșiți din formă ; folosirea lui Zamfir deși acesta e certat total cu morala și disciplina etc.

În al treilea rînd, siguranța excesivă abordată pe întreg parcursul, deși pe teren lucrurile stăteau altfel. Oare nu cumva s-a mizat prea mult pe prestigiul antrenorului și prea puțin pe realitatea faptică din teren?

Ar mai fi multe de spus pe marginea lipsei unei capacități fizice superioare, a alegerii partenerilor de joc în verificări, a stării de spirit a jucătorilor, a lipsei de colaborare în ultimele meciuri cu presa, cu publicul etc.

Mă opresc aici în speranța că opiniile de mai sus vor fi înțelese și reținute ca atare în scopul evidențierii cauzelor care au dus la ratarea celui mai important obiectiv fotbalistic și a luării măsurilor ce se impun pentru ca fotbalul să ne ofere iarăși satisfacțiile ce le meritățm cu toții.

M. BRĂDEAN ■
jurist

RACUL

Mărirea şi decăderea condicii de reclamaţii

Ce mărcată şi înfricoşătoare ca biciul justiţiar al Sfîntului Ilie era condica de reclamaţii la începutul carierei sale.

Vă mai amintiţi ? Nu se poate să nu vă amintiţi de epoca de aur a condicii de reclamaţii. La început era numai pentru reclamaţii dar mai tîrziu s-a împopoţonat, denumindu-se „şi de sugestii". Unde sînt oare acele binecuvîntate zile cînd responsabilii de magazine îngălbeneau de spaimă cînd un client ofensat striga „Daţi-mi condica de reclamaţii". Cerşea înfricoşat îndurare de parcă era un principe ameninţat cu decretul de mazilire. — „Iertaţi-mă, am o soţie bolnavă şi un băiat student". Uneori responsabilii erau apucaţi de adevărate crize autocritice. „Aveţi dreptate. Vom lua măsuri urgente". În orice caz condica de reclamaţii era cineva : şedea triumfătoare, ameninţătoare ca sabia lui Damocles.

În ultima vreme condica de reclamaţii dă vizibile semne de îmbătrînire. Ce-a fost verde s-a uscat, de ce să ne amăgim, nu mai e ce-a fost odată.

Responsabilii nu se mai tem de condica de reclamaţii, dimpotrivă, ei, în batjocură, te sfătuiesc s-o foloseşti pînă ţi-o amorţi mîna de atîta sfîntă indignare. „Dacă nu vă convine, puteţi scrie condica", ceea ce echivalează cu binecunoscuta expresie „Dacă nu-ţi place, scrie acasă".

Uneori condica de reclamaţii se transformă într-un fel de carte de onoare unde clienţii aleşi pe sprînceană aduc onoratei conduceri a magazinului cele mai sincere felicitări pentru modul admirabil, exemplar, extraordinar, în care etc., etc.

Cu mîna pe inimă declar că într-o condică de reclamaţii am găsit şi nişte flori presate, atît de mare era recunoştinţa domnişoarei care fusese servită peste rînd.

S-au descoperit cu timpul metode dintre cele mai subtile prin care condica de reclamaţii îţi este refuzată, cînd politicos, cînd agresiv. Spicuim cîteva din asemenea ginguşe metode.

— Noi sîntem unitate model. Dacă n-avem reclamaţii, de ce să avem condică de reclamaţii ?

— Reclamă, tovarăşe, verbal ce ai de spus. Ce, n-ai curajul opiniei ? La şedinţe tot în scris vorbeşti ?

Altă dată condica de reclamaţii dispare din motive dintre cele mai nobile.

— Conducerea analizează reclamaţiile ca să ia măsuri operative.

Tu vrei să reclami că vînzătorul te-a furat la cîntar, iar responsabilul, mare diplomat, te sfătuieşte să preschimbi reclamaţia în sugestie. Am citit şi o asemenea însemnare hibridă — jumătate reclamaţie, jumătate sugestie — care suna cam aşa... **„Sugerez tov. vînzător să nu mai fure în halul în care fură".**

Alţii au devenit, cred eu, foarte spirituali, daţi dracului de simpatici, desfiinţînd de la sine putere condica de reclamaţii.

— Noi nu ţinem condici. Noi ţinem mobilă şi perdele...

...Visez o zi în care binecuvîntata condică de reclamaţii, hai, treacă de la noi, fie „şi de sugestii" să fie ridicată pe soclul de aur pe care îl merită.

TEODOR MAZILU ■

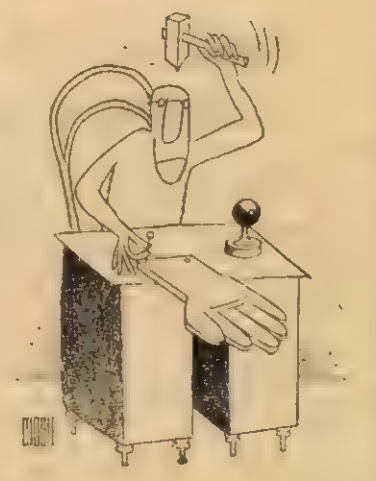

CONSTANTIN CIOSU ■

Pila ineficace

O bilă-abia ieşită de sub strung
Deşi rebut, visa la un post mare :
— Să ştiţi — a spus — au nu concep s-ajung
Decît într-un rulment fără... unsoare !
— Dar nu eşti... potrivită, nu observi ?
Îi spuse alta şi-o privi cu milă.
— Cu vorbele-astea, zău mă calci pe nervi,
Uiţi că mă poate potrivi o pilă ?
Dar... pila ce-i veni în ajutor
S-a rupt căci cam uitase de MORALĂ :
Pentru o „bilă" tare, uneori,
Şi „pila" o sfîrşeşte fără fală.

Sacul fără fund

Un sac de iută a ajuns
Un nu ştiu ce la magazie
Şi postu-n care a fost uns
I-a deschis drum spre bogăţie,
Căci tot tentat de raftul plin
Cu obiecte diferite
Îşi însuşea din ele „fin"
Prin acte, sigur, măsluite.
Astfel umflat, părea tot gol
Căci dinsul nu s-a săturat
Decît atunci cînd un control
Cum e firesc, l-a înfundat.
MORALA dă să se-nţeleagă
Că sacul fără fund... se leagă.

LICĂ PAVEL ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Continuînd serialul Memoriilor lui Grigoraş Dinicu, ne apropiem cu foiletonul de faţă de perioada în care violonistul de muzică clasică, absolventul de conservator, începe să se desprindă — temporar, după cum vom vedea — de Mozart şi Beethoven, spre a se dedica creaţiei populare. Întîlnirile cu melomanul de larg orizont cultural Jean Dalles, dar mai ales cu „prinţul operetei", N. Leonard, s-au întipărit adînc în amintirea lăutarului virtuoz.

VIOREL COSMA ■

O voce de aur începe să domine Bucureştiul. Era Nae Leonard.

Leonard începuse să strălucească intens, întocmai ca un meteor. Iar la Operetă se vîndeau biletele ca pîinea caldă. Era tocmai la începutul carierei lui Grigoraş Dinicu cînd, într-o seară, Grigoraş Dinicu ţinea locul tatălui său la restaurantul **Iordache** (din str. Covaci) şi între mulţii vizitatori ai restaurantului îşi făcu apariţia şi Jean Dalles. După ce auzi pe Grigoraş Dinicu, îl invită la un pahar de şampanie, dar cînd Grigoraş Dinicu refuză, îl întrebă Jean Dalles : atunci ce-ţi pot oferi, copilule ? Şi fără să ştie ce spune, Grigoraş Dinicu îi răspunde : Domnule, am văzut în pauză, pe geam, un automobil. Aş fi cel mai fericit să pot face o plimbare pînă la Şosea şi înapoi.

Jean Dalles începu să zîmbească şi, fără să mai lase timp lui Grigoraş Dinicu, îi propuse : Dar dacă ai face o plimbare şi mai lungă, ce-ai zice ?

— Aş fi fericit.

— Bine, atunci să-mi dai adresa unde locuieşti şi mîine ne vom plimba cu automobilul după pofta inimii.

A doua zi, pe la 10 dimineaţa, se opri un automobil în faţa casei noastre şi nu mică mi-a fost mirarea cînd văzui pe domnul de ieri seară că se dă jos din maşină. Îmi luai vioara şi-i ieşii în întîmpinare.

— Dar cine ţi-a spus că trebuie să-ţi iei vioara ?

— Domnule Dalles, de multe mă voi despărţi cît timp voi trăi, dar de vioară nu cred că mă voi despărţi vreodată (şi adăugind cu o voce mai tristă) ci numai cînd va fi să mor.

Ajunşi spre seară la Bucşani, cînd ziua obosită lăsa să i se-nchidă lumina ei, mirarea mă cuprinse, fiindcă prin pădurea ce înconjura conacul era o luare la întrecere între lumina pîlpîndă a stelelor şi lumina vie a miilor de lămpioane japoneze ce erau atîrnate prin crengile copacilor din împrejurimi. Dar mai cu seamă am fost foarte surprins cînd văzui o sumedenie de cunoscuţi, actori şi actriţe din Bucureşti, care ne întîmpinară.

Jean Dalles îmi luă tocul de vioară din mînă şi-mi spuse : Acum îţi voi prezenta pe mama.

În drum spre acea cameră, Jean Dalles mă întrebă : Spune-mi, copilule, cunoşti pe domnul Leonard ?

— Nu, domnule Dalles, dar am auzit atîtea şi atîtea despre talentul său, încît aş fi foarte bucuros să-l cunosc.

— Bine, copilule, şi plăcerea asta o vei avea.

Jean Dalles după ce ciocăni foarte discret, împinse uşa şi iată tabloul ce văzui : o cameră mare cu multe tablouri pe pereţi, un pian cu coadă la care cînta doamna Dalles şi un bărbat care şedea într-un fotoliu de piele şi asculta. Dar ce frumuseţe de bărbat ! Cum să-l descriu ? Nimic feminesc în toate trăsăturile sale energice, dar totuşi zîmbitoare ca o zi de primăvară. Şi nişte ochi ! Vai ce ochi frumoşi avea bietul Leonard. În viaţa mea n-am văzut ochi verzi, frumoşi ca ai săi. Limpezimea ochilor lui, privirea aceea, nu ştiu dacă am s-o mai întîlnesc vreodată.

N. Leonard, întîmpinîndu-mă, îmi spuse : Bis (eu rămăsei perplex, cînd îmi auzii porecla, de unde o ştia ?), ce-ai să ne cînţi astă seară, fiindcă atunci la Conservator, la examen, ne-ai făcut să întîrziem cu o zi examenele noastre ?

Încurcat, răspunsei : Tot ceea ce ştiu voi cînta.

— Am amenajat o masă mare în faţa conacului — interveni doamna Dalles — şi le-am spus oamenilor care au lucrat la pămînt şi la vie să vină să petreacă şi ei la aceeaşi masă cu noi.

Cînd petrecerea era pe sfîrşite şi vinul îşi cerea drepturile sale, se încinse o horă.

Lăutarii locului văzînd pe acel copilandru (Grigoraş Dinicu era în vîrstă de 17 ani) că se apropie cu vioara lîngă ei, se cam înghionteau, făcîndu-şi semne pe care numai ei le înţelegeau (noi le presupuncam !) şi-l lăsară să cînte de unul singur, numai cu ţambalul.

Eu nu mai cîntasem la horă de cînd aveam vreo 13—14 ani. La noi la mahalaua Scaune, unde erau foarte multe familii de lăutari, se obişnuia ca ţîncii şi copiii (pentru a se acomoda cu meseria) să cînte la hora de fiecare duminică şi la Sfînta Paraschiva (care era şi patroana societăţii noastre). Cel mai bun copil viorist avea voie să-şi desemneze el pe cei cu care va cînta. (Eu am cîntat cam de la vîrsta de 6 ani pînă la vreo 13—14 ani în fiecare an). Dar iată că veni lîngă mine domnul Dalles şi-mi spuse să termin. Cum terminai, ţăranii, ca şi cei din Bucureşti, începură să mă aplaude şi să-mi facă loc de trecere printre ei.

Deodată veni spre mine Stănică primarul cu căciula-n mînă (cînd se va dezobişnui oare ţăranul nostru de acest gest?) şi-mi spuse spre a fi auzit de toţi cei de la masă : Boierăşule, dumneata eşti de-al nostru ?

Drept răspuns al meu, un hohot de rîs îi dădu răspunsul. Dar eu nu-mi pierdui cumpătul şi, ridicîndu-mă în picioare, îi întrebai cu subînţeles : Cum de-ai d-voastră ? Lăutar sau ţigan ?

Omul începu să-şi învîrtească căciula-n mîini şi cu privirea în pămînt răspunse : Păi să vezi dumneata, boierule, dacă ai fi lăutar şi ai fi şi ţigan, noi atunci, cei de-aci, am zice că dumneata ar trebui să fii regele nostru, al ţiganilor şi al lăutarilor, că bine-i mai zici cu vioara.

Toţi cei de la masă începură să aplaude-n picioare strigînd : Bravo, bravo, Stănică, aşa este ! Bravo, Dinicule, să ne trăieşti !

Atunci domnul Dalles se ridică cu un pahar în mînă, ţinîndu-mi un mic discurs. Dar pentru a răspunde, eu ce făcui ? Cerui o vioară (pe a mea mi-o dusesem la locul ei) şi apropiindu-mă de doamna Dalles îi cîntai (în tăcerea ce se făcu) **Steluţa** a lui Alecsandri, dar nu apucai să termin bine că o salvă de aplauze mă răsplătiră. Mai cîntai **Doina** şi **Ciocîrlia**, iar cînd terminai şi lumea aplauda încă, Stănică se repezi spre mine : dar cum îl cheamă, boierule ?

Atunci Jean Dalles îi spuse numele meu. Nu mică mi-a fost surpriza cînd auzii în clipa următoare : Să trăiască Grigoraş Dinicu, regele nostru ! Ura ! Ura !

(Va urma)

Grigoraş Dinicu văzut de Eugen Neuman

CRONICA ŞOSELEI

Primul drum a fost şi ultimul!

În cursul acestui an peste 50 000 de persoane, de cele mai diferite vîrste şi profesii, au sporit efectivul şoferilor amatori.

Covîrşitoarea majoritate a novicilor, realistă, conştientă de faptul că mai are mult de învăţat, se comportă la volan prudent (ce-i drept uneori cu exces de prudenţă care devine stînjenitor) manifestînd respect şi politeţe faţă de ceilalţi „beneficiari" ai arterelor rutiere.

Sînt însă din păcate şi destui irresponsabili. În vara şi toamna acestui an ei au produs aproape 200 de accidente soldate cu peste 80 morţi şi 150 de răniţi.

Iată isprăvile unuia dintre ei :

După 4 luni de la obţinerea permisului de conducere, perioadă în care nu a condus deloc, A.R. a ajuns să trăiască şi fericita zi cînd a devenit posesorul unui autoturism.

Nu l-a răbdat sufletul să vadă autovehiculul în „staţionare" nici măcar o noapte. Nu s-a luminat bine de zi şi împreună cu un cunoscut (şi el şofer amator) s-a îmbarcat din comuna Gogoşu, judeţul Mehedinţi, cu intenţia de a ajunge la Craiova. După circa o oră şi jumătate de mers au fost opriţi de un echipaj al miliţiei. Şoferului i s-a recomandat să ruleze cu prudenţă şi să-şi echipeze maşina cu centuri de siguranţă.

În Strehaia, 3 elevi — autostopişti — E.D. de 16 ani, D.P. de 18 ani şi G.M. de 18 ani, au solicitat să fie luaţi în maşină. Că trei adolescenţi fără experienţă nu-şi dau seama de riscurile călătoriei cu o maşină la volanul căreia se găseşte un începător nu-i lucru de mirare. Surprinde însă atitudinea unor şoferi pe al căror permis nu s-a uscat bine cerneala, care cu nonşalanţă, chiar de la primii kilometri parcurşi, încep „amortizarea" cheltuielilor maşinii cumpărate, transformînd-o într-un veritabil taxi. Supraîncarcă maşina făcînd-o mai dificil de pilotat, poartă discuţii cu ocupanţii de maniera unor piloţi încercaţi, ignorînd „portocala" de pe parbriz care are menirea să-i avertizeze nu numai pe ceilalţi de pe drum, dar şi pe înşişi piloţii începători, că trebuie să conducă fără a uita de precara lor experienţă.

Şi uite aşa maşina noastră încărcată la refuz a pornit mai departe.

În localitatea Butoieşti, A.R. s-o pomenit la un moment dat într-o „microcoloană". În faţa maşinii sale se aflau două autovehicule uşoare şi o autodubă. În această secvenţă începătorul nostru comite greşeala care avea să-i fie fatală. Fără a se asigura din faţă se angajează în depăşirea şirului de autovehicule. I.M. care circula din sens opus la volanul autocamionului 22—B—765 dă dovadă de mult sînge rece şi curaj intuind pericolul deosebit creat de manevra nesăbuită a autoturismului, el reduce viteza, apăsînd pe pedala de frînă. Virează apoi spre dreapta spre a crea posibilitate contravenientului să se strecoare prin zona din mijlocul şoselei rămasă liberă. Denivelările acostamentului, diferenţa de aderenţă între partea asfaltată a şoselei şi panglica de pămînt de pe marginea ei, „muscată" brusc cu roţile din dreapta ale autocamionului, frînarea care a mai continuat cîţiva metri şi pe acostament au provocat însă răsturnarea autovehiculului greu, din fericire fără consecinţe pentru pilotul autocamionului încărcat cu 7 000 kg laminate ! Conştient că ranversarea maşinii sale mai rezistente va reprezenta un „rău mai mic", şoferul autocamionului, în dorinţa de a evita o catastrofă, a ales această soluţie.

A.R. a lipsit însă la lecţia trecerii în viteză printre două obstacole, lecţie care, din păcate, nu se „predă" nici în şcolile de şoferi unde de bine de rău se mai învaţă ceva carte. Dacă îşi continua literalmente drumul, menţinîndu-se pe direcţia respectivă, maşina nu se alegea măcar cu o zgîrietură. În mod inexplicabil, ca atras de un magnet, el s-a îndreptat dimpotrivă spre maşina răsturnată, de care s-a izbit cu putere. Năprasnica coliziune s-a soldat cu moartea a doi dintre tinerii pasageri şi a „copilotului" S.F., şi el şofer amator, cu care plecase în această călătorie de „antrenament" şi care a condus şi el maşina o parte din distanţa respectivă.

În urma accidentului, A.R. s-a ales cu leziuni uşoare, iar al 3-lea pasager ocazional, elevul D.P., a fost rănit grav.

Şi iată cum bucuria de a deveni posesorul unei maşini, încă de la prima călătorie, se poate transforma, pentru unii, în ultimul drum cu maşina.

A.R., în prezent arestat, va suferi, bineînţeles, binemeritata pedeapsă, dar viaţa celor trei tineri pe care îi plîng familiile nu mai poate fi redată.

Colonel VICTOR BEDA ■

Știința istoriei dezvoltă sentimentul continuității și siguranța actualității

● **Profesorul G. Zane, membru al Academiei Republicii Socialiste România și membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, s-a născut la 11 aprilie 1897 la Galați.**

● **Bibliografie selectivă :** Introducere în studiul valorii **(1925)**, Economia de schimb în Principatele Unite **(1930)**, Chestiuni de economie politică **(1939)**, N. Bălcescu — Opere ediție critică — 2 volume **(1940)**, Texte de literatură economică din România în secolul XIX **(1960)**, N. Bălcescu — Opere vol I și vol IV, Mișcarea revoluționară de la 1840 din Țara Românească **(1964)**, Industria în România în a doua jumătate a secolului XIX **(1970)**, N. Bălcescu. Opera. Omul. Epoca **(1976, ediția a II-a — 1977)**.

— De ce noi, cei tineri, nu știm prea multe despre dumneavoastră ?

— Cred că întrebarea ar putea fi adresată mai cu folos tocmai tinerilor la care vă referiți. Și apoi nu știu dacă este cu totul exactă, oricum este prea generală pentru un răspuns precis. În ce mă privește, în ultimii 10—15 ani am lucrat aproape numai cu tineri, cărțile pe care le-am scris sînt adresate mai mult generațiilor tinere, iar cele mai multe cronici sau recenzii făcute despre aceste cărți aparțin unor scriitori sau cercetători tineri. Aproape 25 de ani de catedră i-am trăit numai în medii tinerești. Dar asta a fost mai demult, căci de multă vreme nu mai fac parte din învățămînt.

— Poate aveți dreptate. Totuși, aș vrea să trecem în revistă cîteva momente din viața dumneavoastră. Aș vrea să aflu, de pildă, ce v-a îndemnat să participați ca voluntar — atît de tînăr ! — în luptele din primul război mondial ?

— Am fost în adevăr voluntar în primul război mondial. Și războiul l-am făcut pe front. A doua jumătate a anului 1917 am stat aproape numai în tranșee, pe Siret, pe lîngă Mărășești. M-am înrolat ca voluntar ca urmare a educației școlare pe care am avut-o pentru că am crescut în cultul idealului patriotic al desăvîrșirii statului național unitar și pentru că în tinerimea română a epocii exista un puternic curent de a lua parte la luptă pentru a-l înfăptui. Am plecat la război cu aproape toată clasa mea de liceu și sînt mîndru de acest act și de colegii mei, din care unii nu s-au mai întors.

— Ați fost numit profesor la Universitatea din Iași foarte tînăr, deci foarte aproape de vîrsta celor pe care îi învățați carte. Ce înseamnă pentru studenți a avea un profesor aproape de o seamă cu ei ? Ce înseamnă pentru un profesor a avea studenți cu care s-ar putea simți coleg ?

— Da, am fost numit în învățămîntul superior, întîi conferențiar în 1928, apoi, în 1929, profesor titular la Universitatea din Iași. O împrejurare favorabilă în condițiile marilor organizări și ale nevoii de cadre. Nu cred că un profesor prea tînăr este un avantaj pentru școală sau chiar pentru el. Pregătirea cursurilor și a seminariilor, la începutul carierei, cere timp mult și te sustrage de la cercetări care trebuie să stea la baza cursurilor. Iar profesorul în fața studenților trebuie să apară ca o personalitate cu prestigiu consolidat.

— Cum au întîmpinat oamenii din epocă preocupările dumneavoastră științifice ?

— Spun, fără ezitare, bine, chiar foarte bine. N. Iorga, D. Gusti, G. Ibrăileanu, sub diverse forme, m-au încurajat. Am avut și grele dificultăți. Din partea dreptei politice de pe vremuri, a lui A.C. Cuza mai ales. Prin 1923 am scos la Iași un ziar, **Îndrumarea**, pentru a-l combate. Am avut succes : au colaborat C. Stere, dr. Gr. Popa, Radu Cernătescu, dr. Eugen Aburel.

— Multe din preocupările dumneavoastră au fost legate de trecut.

— Numai în anumită măsură și nu întotdeauna. Eu de formație sînt economist. Analizînd însă viața economică din punct de vedere al dezvoltării istorice am ajuns la istoria economică, de aici la istoria ideilor economice și treptat pînă la editarea de texte și diverse teme din științele auxiliare ale istoriei. Iorga m-a considerat ca economist cu o bună pregătire de istoric. Dealtminteri el a susținut întotdeauna că un istoric trebuie să aibă o pregătire de economist și invers, ceea ce în privința sa a recunoscut că nu avea. Odată a spus în glumă : „nu sînt economist, din fericire pentru mine și pentru țară".

— Vorbiți-mi despre primele dumneavoastră contacte cu opera lui Nicolae Bălcescu.

— Primele, bineînțeles, din liceu. Ulterior, din 1927, am scris articole despre Nicolae Bălcescu în **Viața românească**, apoi, au urmat, din 1940, edițiile de la Fundație.

— În lucrarea dumneavoastră, N. BĂLCESCU. OPERA. OMUL, EPOCA se conturează imaginea unui om mai puțin tumultuos decît o știam, mai mult preocupat să împace fapta și cartea. Bălcescu este prezentat ca un revoluționar și ca un cărturar. Cum de a reușit Bălcescu acest lucru ?

— Așa cred că și este. Un om cu o mare vocație pentru știință antrenat în lupta revoluționară a epocii. A pus în serviciul revoluției știința sa și a folosit în cercetarea științifică conceptul și experiența revoluției.

— Prin ce este Bălcescu contemporanul nostru ?

— În fond, care este actualitatea lui Bălcescu ? Este o actualitate de **spirit**, nu de probleme. Aici este și secretul rezistenței personalității sale în cultura română. Ideea de unitate națională, de independență, de democrație „domnirea poporului prin popor", de transformări structurale și de progres...

— Care ar fi lecția sa pentru urmași ?

— Una singură : iubirea de țară, devotamentul pentru popor.

— De ce nu avem încă o ediție a operei lui Bălcescu ?

— Ediții avem multe. Nu avem încă o ediție **completă**, pe baze științifice.

— La asta mă refeream și eu.

— Din ediția completă la care lucrez de mult au apărut volumele I și IV. Al II-lea volum este în corectură de pagină, al III-lea în lucru. Sper să le termin și să apară așa cum le fac și într-un timp relativ scurt.

— Există la noi un mit Bălcescu. Ca și un mit Eminescu. Cum le interpretați ?

— Nu cred că există în realitate astfel de mituri. Aprecieri, simpatii, da ! Nici nu e bine ca o cultură să se întemeieze pe mituri. Despre Nicolae Bălcescu s-au spus multe, vrute și nevrute, de către publiciști ocazionali Mai ales la comemorări. Exagerări fără rost. Nu rămîne mai nimic din asemenea producții. În domeniul culturii, simțul critic, justa măsură trebuie să fie totdeauna prezente. Altfel, vine altă generație care mătură tot.

— Ce înțelegeți prin personalitate în istorie ?

— O mare personalitate exprimă întotdeauna ideile și tendințele dominante — sau care devin dominante — ale unei epoci. Cu cît le exprimă mai cu răsunet cu atît timpurile următoare îi păstrează o amintire tot mai sporită. Personalitatea devine mai mare în istorie. Mihail Kogălniceanu, pe la 1868, a spus în Parlament că Bălcescu e mai mare după ce a murit decît chiar în timpul vieții lui.

— Se referea probabil la faptul că existența lui Bălcescu căpătase valoare de simbol pentru poporul român. Dar cum trebuie să scrie un istoric, care este și patriot, istoria țării sale ?

— Cred că cel mai bun răspuns este să vă reproduc un citat din Nicolae Iorga. Textul mi se pare splendid și-l redau în întregime : „Pulsul preocupărilor noastre să bată în ritmul înfrigurat al timpului. Orice subiect am trata să-l interpretăm în sensul vremei noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei. Să pornim de la societatea contimporană și să revenim la dînsa".

— Ați amintit de Nicolae Iorga. Vorbiți-mi puțin despre marele istoric. Se împlinesc acum 37 de ani de la asasinarea lui. Cînd și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

— L-am cunoscut pe Nicolae Iorga după primul război mondial. Om extraordinar, cum nu se naște în viața unui popor decît o dată la o sută de ani. Chiar convorbirile ocazionale cu el erau extrem de interesante. Totdeauna aflai ceva nou. Lansa o formulă sau o caracterizare. Cred că a sosit timpul de studiere sistematică a imensei sale opere, poate să se înființeze o catedră la Universitatea din București sau din Iași.

— Prin ce v-a atras, încă din tinerețe, personalitatea lui Marx ?

— Marx rămîne în permanență de o mare actualitate și orice profesor de științe sociale trebuie să-l cunoască și să-l predea la cursuri. Chestiunea este cum să-l predea. În vechea universitate românească era totdeauna denaturat ; eu am încercat o expunere cît mai obiectivă posibil la cursuri a doctrinei sale și în cercetare am abordat, cred, primul, preocupările lui Marx în legătură cu românii.

— Cunoașterea istoriei te lasă să mai crezi și în noroc, în întîmplare adică ?

— E greu de răspuns la această întrebare într-un cadru prea restrîns, pentru că te confruntă cu problema hazardului în istorie. Ceea ce pot spune este că știința istoriei dezvoltă sentimentul continuității și siguranța actualității. Nici o prognoză serioasă de lungă durată în economie nu este posibilă fără o largă bază istorică.

— Prin ce se caracterizează epoca pe care o trăiește acum România ?

— Printr-un mare progres și perspectivă de dezvoltare tot mai mare și mai complexă.

— Ce ne puteți spune despre dezvoltarea științelor sociale și umanistice în România de azi ? Ce perspective au ? Ce a adus nou epoca noastră ?

— Vastă întrebare dar cu răspunsuri ușoare. Științele umanistice și sociale sînt la noi, de vreo 20 de ani, în plină dezvoltare. Un număr tot mai mare de cercetători, de teme studiate, de rezultate mai bune. Dintre științele umanistice cred că istoriografia, în toate direcțiile, este cea care a beneficiat mai mult de noua epocă, iar științele economice sînt acelea care s-au dezvoltat în direcții mai toate noi, față de trecut. Linia de dezvoltare continuă și va continua diversificîndu-se. Contactul cu știința altor țări a fost de un real folos. Nouă și de mare utilitate s-a afirmat instituționalizarea cercetării și profesionalizarea în cercetare. Este o cale care în adevăr poate garanta o dezvoltare sigură. Cercetătorul trebuie să aibă totodată o cît mai mare posibilitate de valorificare a personalității sale. Este condiția de bază a progresului în știință.

— La ce lucrați în momentul de față ?

— Volumul II din ediția **N. Bălcescu Opere 1848 — 1852**, în corectură de pagină, după cum am spus. Cu Editura **Eminescu** am angajată o culegere de edite și inedite cu titlul probabil **Cultură și economie**, conținînd studii din istoria gîndirii sociale în România în secolul al XIX-lea. Cu aceeași editură am contractată o monografie asupra lui Ion Ghica, în postura de om politic și economist. Valeriu Răpeanu, directorul editurii, mi-a propus un volum, poate mai multe, de memorii. Îl am în lucru mai demult și poate îi voi termina în cursul anului viitor. Vedeți, am mari veleități în publicistică.

— Văd. Dar socotiți un noroc faptul că ați cunoscut toate vîrstele bărăzite unui om ?

— Întîi și întîi, eu nu cred în noroc ! Dacă în viață am avut o șansă este că întotdeauna am muncit și adeseori fără a mă cruța. Apariția în demografie a vîrstei a treia, din punct de vedere individual, poate fi divers apreciată. Cred însă ceva : costul social al acestei vîrste nu este compensat de folosul real pe care îl aduce. Cel puțin în actuala fază socială. Goethe este o extraordinară excepție.

— E părerea dumneavoastră. Dar ați înțeles, în atîția ani de viață, după atîta studiu și meditație, cum poate omul stăpîni istoria ?

— Eu sînt prin excelență un spirit pozitivist. Nu am vocație pentru speculații așa cum cere un răspuns la această întrebare. Nu vi se pare că am dreptate ?

— Ba da.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA Redacție : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I Purcaru, L Nițescu — 16 17), cultură, știință învățămînt, sport (T Octavian, N Ionescu — 16 19 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A Dohotaru, M Nedelea, E Seceleanu — 16 18 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23), cenaclu administrație (17 78 82 și interior 17 83), secretariat de redacție (17 92, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 53 16 și interior 17 96) redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 53 15 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P O Box 136—137 telex 1 12 26 București str 13 Decembrie nr 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

1 DECEMBRIE 1977

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

În Vrancea — teritoriu dinamic al dezvoltării — oamenii răspund „prezent!" prezentului, răspund „prezent!" viitorului

Conferința extraordinară a organizației de partid a județului Vrancea, desfășurată în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului, a propus atenției participanților și, prin ei, atenției tuturor oamenilor din Vrancea, niște cifre care, prin realitatea de muncă și de creație pe care o concentrează în sinteza lor, prin dimensiunile și prin certitudinile de viitor pe care le deschid din proiectul lor, au trezit — o spunem fără să șovăim la cuvinte, o spunem reproducînd, de fapt, cuvintele celor cu care am stat de vorbă — un fior de mîndrie, de interes, de participare, de pasionată mobilizare a tuturor forțelor. Sînt cifrele dezvoltării, ale civilizației noului, ale tumultului constructiv, ale industrializării socialiste, sînt cifrele unei civilizații care a pătruns și pătrunde în acest vechi ținut sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări.

În cincinalul trecut — spun aceste cifre — sumele alocate Vrancei pentru investiții au fost de aproape 5 miliarde lei. În actualul cincinal, acest volum de investiții s-a dublat. În actualul cincinal, forța muncitorească a Vrancei (58 000 de muncitori la finele lui 1976, față de 10 000 în 1950), configurînd o populație tînără și dinamică, devenită ceea ce este într-un răstimp foarte scurt, măsurat în ani și sezoane, are de construit, de montat, de dat în producție, de urmărit sub lumina exigențelor planului, ale eficienței și calității, obiective care, prin amploarea și prin complexitatea lor tehnică, rescriu, la scara unui întreg județ, o priveliște ce s-a tot rescris, s-a tot schimbat, despărțindu-se de înfățișarea ei de odinioară prin corpul masiv, încordat și compact al noilor edificii industriale. În acest an, spun mai departe cifrele, Vrancea crocează o producție industrială de 5 miliarde lei. (În 1968, cînd s-a întemeiat județul : 1,9 miliarde lei). În 1980, Vrancea va da, ca toate județele țării, o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Ce exprimă aceste cifre ? Nu matematică — nu numai matematica superioară a unor proiecte ambițioase — ci fapte fierbinți de viață, cu consecințe deosebit de fertile asupra vieții. Deci o narațiune epică palpitantă, în care personaje, fapte, evenimente se înlănțuie și se întretaie, în creșteri pline de tensiune, în etape de răspîntie ce modifică, la intervale extrem de scurte, relațiile din întregul tablou. Ca să înțelegi aceste cifre, privite în desfășurarea lor epică, îți trebuie măcar îndemînarea celui care dezleagă schema unei partide de șah sau, și mai bine, prinderea de a te orienta în planul strategic al unei bătălii în plină înfăptuire, al cărei eroi sînt zeci și zeci de mii de oameni. Această tablă strategică a dezvoltării, această mare platformă industrială a noii Vrance, își are, firesc, centrul de gravitație la Focșani, capitala județului, bucurează Adjudul, unde prinde profil o mare cetate chimică, apoi Mărășeștii, Panciul, Odobeștii, Gugeștii (ultima așezare fiind un sat, dar un sat ce va deveni, în acest cincinal, oraș, o așezare în care, de pe acum, peste 70 la sută din populație e compusă din muncitori), cuprinzînd, practic, într-o rețea de linii de forță ale civilizației noului, întreg județul, revenind în orașul-reședință încărcată cu un spor de privilegii și de semnificații.

Ce înseamnă, în Focșanii de astăzi, industria ? Să aliniem, din nou, cîteva cifre, sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură, conform planurilor, în cadrul industrial, arhitectonic și urbanistic al zilei de azi a orașului-capitală a Vrancei. În 1968, cînd s-a înființat județul, industria

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

În coloana acestui monument din Alba Iulia se adună numele eroilor care au statornicit prin jertfă, printr-un zbuciumat destin, prin lunga și aspra lor luptă, idealul unității și demnității naționale.

Adevăruri istorice consfințite de zile istorice

Zilele cu adevărat istorice sînt acelea care consfințesc adevăruri istorice. O astfel de zi este 1 decembrie 1918 cînd prin Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la care au participat peste o sută de mii de transilvăneni, s-a desăvîrșit procesul unirii naționale a poporului român într-un singur stat suveran și independent. Ziua aceea de neuitat a legitimat o realitate obiectivă, românii din toate provinciile românești au fost dintotdeauna uniți în cuget și-n simțiri. Peste drămuirea vremelnică și samavolnică a țării, peste împărțirile administrative impuse de diverse puteri străine, românii au fost de la începuturi una și au rămas uniți sufletește prin toate furtunile istoriei. Vremea a curs peste ei și ei au curs șuvoi prin vremuri croindu-și peste viscolirile veacurilor, un rost, o cultură, o civilizație și o istorie strălucită cu care noi, cei ce durăm o lume nouă, ne mîndrim îndreptățit. Sufletul era unul peste toată țara pe care românii o simțeau unită căci, vorba lui Badea Cîrțan, cine a mai văzut graniță prin mijlocul țării. Ultima graniță nefirească, ultima graniță impusă s-a prăbușit la 1 decembrie 1918, cînd, la Alba Iulia, voința unită a poporului consfințea un adevăr istoric de necontestat : unitatea noastră organică, întruchiparea unei năzuințe milenare, care ne-a luminat necontenit drumul nostru istoric și conștiințele. Sîntem azi mai puternic uniți decît oricînd, socialismul creînd condiții optime pentru unitatea economică, socială și spirituală a întregului popor, a marii noastre familii socialiste. Repartizarea armonioasă a mijloacelor și a forțelor de producție pe tot cuprinsul țării, democrația socialistă, accesul tuturora la știință și cultură, educația patriotică desfășurată de partid, unitatea de idealuri a celor ce muncesc, înfrățirea dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare sînt factori care cimentează unitatea de monolit a națiunii noastre socialiste în jurul partidului, a politicii sale interne și externe. În curînd vom trăi zilele istorice ale Conferinței Naționale a Partidului care vor consfinți și mai mult un adevăr istoric obiectiv : unitatea noastră în cuget și simțire comunistă.

ION DODU BĂLAN ■

Copiii — ambasadori ai păcii

Am putea trece în grabă pe lîngă lucrările copiilor prezentate la expoziția internațională deschisă la Muzeul de istorie a Muzeului Republicii Socialiste România. Sau, eventual, le-am putea urmări distrați, cu un surîs condescendent. Am putea zîmbi îndulcoșați văzînd liniile trase stîngaci, fără știința artei, sau culorile puse uneori atît de ciudat pe hîrtie. Dar asta ar însemna o jignire adusă frumuseții și purității ai căror ambasadori sînt acești băieți și fete din 9 țări care și-au trimis aici mesajul lor de pace și de prietenie între popoarele planetei. În locul exploziei atomice ei ne propun o explozie a gingășiei și armoniei. Ei îndeamnă pe oameni să uite orice resentimente și să creadă că adevăratele lor victorii nu sînt acelea obținute pe cîmpurile de luptă. Desenele lor sînt grave pentru că în nici o altă epocă nu a existat această teamă că planeta poate fi oricînd distrusă printr-un ordin demențial. Din aceste desene pot să învețe și artiștii profesioniști care uneori se lasă cuceriți de false probleme și trăiesc în paradise artificiale, departe de adevăratele frămîntări ale contemporaneității. Expoziția încîntă poate pe cei mici dar îi invită la meditație pe cei mari. În treacăt, mă simt îndemnat să observ că, vestiți prin talentul lor, copiii noștri ar fi putut fi prezenți și de data aceasta cu o selecție mai valoroasă, cum au fost în alte prilejuri, precum la concursul „Drum de glorii". Dar acum nu are importanță, la această sărbătoare a desenelor de copii, stabilirea unor ierarhii. Pentru că, personal, chiar dacă nu-mi este indiferent dacă vreunul dintre cei care au expus acum lucrări va ajunge un mare pictor, nu le-aș dori tuturor să devină artiști profesioniști. Însă ceea ce le doresc tuturor copiilor lumii este ca peste ani să-și păstreze puritatea și tandrețea, curajul și talentul și mai ales credința că această lume poate fi mai bună și pentru asta merită să facă orice sacrificiu.

CONSTANTIN PILIUȚĂ ■

● ACTUALITATEA ●

● În sala Dalles din București s-a deschis săptămîna aceasta Salonul Internațional de artă fotografică. S-au prezentat artiști fotografi din 51 de țări, cu 1053 fotografii alb-negru, color și 500 de diapozitive color. Pe parcursul a două săptămîni salonul este la dispoziția publicului.

● Combinatul pentru prelucrarea lemnului din Pitești a trecut din acest an la utilizarea energiei solare în instalația pentru uscarea lemnului ● Ansamblul folcloric „Miorița" din Capitală a plecat în Pakistan unde va prezenta spectacole timp de două săptămîni ● La intrarea în municipiul Deva dinspre intersecția Sîntuhalm, pe o arteră modernizată, apa care se acumulează în urma ploilor provoacă de doi ani perturbări în circulație, dintre care unele deosebit de [illegible]. Factorii competenți s-au exprimat că se impun măsuri. Într-adevăr, dar cine le ia ? ● Între 23 noiembrie și 4 decembrie are loc la Galați cea de-a doua ediție a Colocviului de artă a comediei ● Seria participărilor românești la manifestări cinematografice internaționale ale acestui an se încheie cu prezența, în aceste zile, la două festivaluri ale filmului de scurtmetraj. În Italia, cineaștii noștri vor fi prezenți cu „În lumea rațelor sălbatice", „Mărturii din Țara de piatră" și „Muzeul cinematografiei românești", iar la Bilbao cu „Examene" și „Odă".

● Un fapt obișnuit, din acelea pe lîngă care atenția noastră trece adesea prea ușor : astăzi își deschide porțile un nou lăcaș destinat celor mici : Grădinița de copii de pe Șoseaua Iancului din Capitală. Capacitate — 240 de locuri, orar — de zi și săptămînal.

Trainica temelie a dezvoltării — industria socialistă

CINCINALUL, ANUL TREI

Convorbire cu conf. dr. Valentin Nicolae,

de la Catedra de planificare a economiei naționale — A. S. E.

O imagine-simbol, Uzina de oțeluri aliate din Tîrgoviște, apărută recent pe harta industrială a țării, sintetizînd, la trei ani de la Congresul al XI-lea al P.C.R., importantele succese obținute în dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a României socialiste. În perioada care a trecut de la Congres, prin înfăptuirea la zi și cu simț de răspundere a politicii de amplasare judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul întregii țări, alte șase județe au realizat o producție industrială globală de peste zece miliarde lei. Pe baza rezultatelor înregistrate, a fost elaborat Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naționale, ce urmează a fi înaintat spre dezbatere și aprobare Conferinței Naționale a partidului, în conformitate cu care se prevede obținerea, în actualul cincinal, a unei producții suplimentare de 130,3 miliarde lei.

R : Am citit cu toții Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1978. Ce semnificații oferă unui specialist lecturarea ei, pentru munca și viața acestuia ?

— Aceleași semnificații ca și pentru un nespecialist, ca pentru fiecare cetățean. Mă refer la sensurile generale și majore pe care le conține acest important document, la justificata mîndrie patriotică cu care fiecare om al muncii primește prevederile lui. Legea pentru adoptarea Planului național unic este deosebit de instructivă pentru toți și lectura ei poate fi chiar pasionantă; iar aceasta cu atît mai mult cu cît fiecare om al muncii are anumite cunoștințe economice, prin forța lucrurilor — prin preocuparea și grija fiecăruia pentru gospodărirea rațională a patrimoniului comun, ca și prin influențele politico-educative pe care le iradiază funcționarea sistemului nostru social.

Mai concret, fiecare poate constata, în primul rînd, deosebirea pregnantă existentă între economia României socialiste — aflată în continuă dezvoltare și modernizare, cu ritmuri dintre cele mai rapide din lume — și evoluția precară a economiei capitaliste, bîntuită de recesiune, grave dezechilibre, șomaj, inflație. Se poate observa de asemenea că — prin componentele sale — planul la nivel național exprimă, într-o formă sintetică, munca de zi cu zi a fiecărui colectiv și om al muncii, năzuințele noastre spre mai bine. Oricine poate sesiza totodată legătura organică dintre efortul făcut de întreaga națiune pentru dezvoltarea economică accelerată și creșterea sistematică a bunăstării sociale, la dimensiuni pe măsura acestui efort. De aici decurge și o altă concluzie pentru cititori: necesitatea imperioasă de a-și privi propria activitate ca pe o părticică la aportul comun al tuturor, ei înțelegînd că munca fiecăruia depinde de munca celorlalți într-un lanț de interese specifice și generale. Ei pot înțelege astfel mai bine necesitatea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate.

R : Vă rog să ne spuneți însă ca specialist care sînt direcțiile fundamentale ale dezvoltării economico-sociale în 1978. Ce elemente noi sînt relevabile ?

— Planul național unic pe 1978 prevede creșteri mai accentuate la principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale (comparativ cu planurile pe 1976 și 1977). De pildă, ritmul producției globale industriale a fost în planul pe 1976 de 10,2% față de 1975, în planul pentru 1977 de 10,5%, iar în cel pentru 1978 se ridică la 10,6%.

Pe această bază devine posibilă obținerea unui spor de venit național mereu mai mare, iar volumul său total se va ridica la sfîrșitul anului 1978 la 500 miliarde lei, față de 362 miliarde lei în 1975. Deci, în acești primi trei ani ai cincinalului actual se obține un spor de venit național de 138 miliarde lei, din care peste 90 miliarde lei revin creșterii fondului de consum.

Problema esențială a economiei noastre în anul viitor, ca și în perspectivă, este — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la ultima plenară a C.C. al P.C.R. — accentuarea eficienței fondurilor fixe și a utilizării materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei în toate ramurile, astfel încît să se obțină consumuri specifice mai mici de mijloace materiale, să sporească permanent rentabilitatea fiecărei unități.

R : Puteți să menționați și alte orientări fundamentale?

— Desigur, sînt încă de menționat și alte direcții importante de progres, fără să le putem însă epuiza în cadrul acestei scurte convorbiri. Aș menționa totuși extinderea schimburilor comerciale externe și a cooperării internaționale, cu accent pe contractarea integrală a exporturilor și importurilor la termene corespunzătoare desfășurării ritmice a proceselor de producție, pe îmbunătățirea structurii sortimentale și a calității mărfurilor destinate exportului, pe utilizarea mai rațională a fondurilor valutare alocate pentru importuri.

Ca o expresie sintetică a dezvoltării economice în ritm susținut, ca un corolar firesc al acestor eforturi, se cuvine să menționăm creșterea mai accentuată a nivelului de trai.

R : Ar fi, cred, necesar să subliniați condițiile care stau la baza dezvoltării economico-sociale a României în anul 1978

— Realizările actuale, ale celor doi ani ai cincinalului, jalonează continuitatea firească a dezvoltării. Și cred că nu greșesc afirmînd că o condiție esențială a realizării obiectivelor menționate, a planului în ansamblu, o reprezintă munca avîntată a întregului nostru popor, a fiecărui om al muncii în parte, întemeiată pe disponibilitatea sa crescîndă la progresul științei, tehnicii și culturii, pe amplificarea forței sale productive, pe adeziunea sa unanimă la politica Partidului Comunist Român.

Capacitatea creatoare a potențialului uman pune în mișcare, cu randamente mereu mai mari, o bază tehnico-materială de dimensiuni și calități crescînde, sporind an de an avuția națională. Ascensiunea și modernizarea rapidă a industriei, această constantă fundamentală a strategiei dezvoltării României socialiste, situează la loc central industria constructoare de mașini, cu accent special pe subramurile care

Înaltul for legislativ al țării a adoptat programul de muncă al națiunii noastre pentru anul viitor

În cronica politică a ultimei săptămini — un moment cu ample și profunde semnificații : reluarea lucrărilor în plen ale celei de a VI-a sesiuni a celei de a VII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Marele forum legislativ a dezbătut, după cum se știe, în zilele de 24 și 25 noiembrie, două importante proiecte de legi. Înscriindu-se în spiritul hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului, al orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării noastre economice, aceste proiecte au devenit, prin votul unanim al reprezentanților națiunii, Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1978 și Legea pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1978.

În cadrul dezbaterilor, desfășurate într-o atmosferă de profundă angajare patriotică și responsabilitate pentru viitorul țării, s-a relevat voința fermă a tuturor oamenilor muncii, de pe întreg cuprinsul patriei, de a înfăptui neabătut Programul partidului, de a acționa prin noi și stăruitoare eforturi pentru înflorirea României socialiste, pentru ridicarea bunăstării poporului. Pentru fiecare dintre noi aceste acte normative — a căror profundă fundamentare științifică, realistă, a fost puternic evidențiată — constituie un îndrumar, un ghid prețios în activitatea de fiecare zi, dar și un mesaj mobilizator. La baza elaborării planului pentru 1978 — cel de-al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice — au stat nu numai obiectivele și sarcinile stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului, prevederile cuprinse în planul cincinal. În acest program de activitate dinamică s-au contopit preocupările constante, orientările fundamentale și prețioasele indicații date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul consiliilor oamenilor muncii și Congresul țărănimii, la recenta plenară a Comitetului Central și cu prilejul a numeroase consfătuiri și vizite de lucru întreprinse în județele țării. Prevederile planului pentru 1978 vin să adauge noi și importante înfăptuiri realizărilor obținute în primii doi ani ai acestui cincinal, în care — prin eforturile unite ale întregului nostru popor, mobilizat plenar pentru propășirea țării — sarcinile de plan au fost îndeplinite și depășite. Pornind tocmai de la aceste importante realizări, planul pentru 1978 prevede o creștere mai accentuată a producției în toate sectoarele, a eficienței economice și, în corelație firească, a venitului național și a bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii.

Desigur, cifrele, datele de referință desprinse din acest elaborat program ar putea să fie — și o facem chiar în cuprinsul acestei pagini — comentate, fiecare în parte, apreciate, analizate din perspectiva a ceea ce ne propunem în final : prosperitatea țării, bunăstarea tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Esențiale sînt însă, în acest efort unanim, responsabilitatea fiecărui om al muncii, calitatea sa de comunist și cetățean conștient, contribuția practică a fiecăruia — temeiul din care se naște satisfacția participării active la zidirea unui viitor luminos și trainic.

nouă treaptă de înflorire a României socialiste

furnizează produse de înaltă tehnicitate: utilaje tehnologice, mașini-unelte grele, produse electronice și electrotehnice, de mecanică fină și optică. Corespunzător impunătorului program de investiții, producția de prefabricate va crește cu 30%, asigurînd aplicarea noilor soluții constructive, scurtarea termenelor de execuție și ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor.

În mod corespunzător se dezvoltă celelalte ramuri și domenii de activitate — agricultura, construcțiile, transporturile, silvicultura, circulația mărfurilor etc. După cum se poate constata, planul pe 1978 se bazează, practic, pe ampla mobilizare a resurselor și corelarea rațională a tuturor sectoarelor de activitate, în condițiile unui potențial economic crescînd. O expresie a acestor eforturi de raționalitate și realism politic o constituie „Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1976—1980" care asigură o creștere suplimentară a venitului național cu circa 50 miliarde lei. Prevederile sale pentru anul viitor sînt încorporate organic în plan, constituind încă un suport puternic al acestuia.

R : Să revenim acum asupra problemelor privind creșterea nivelului de trai; noi toți citim despre aceasta în Legea pentru adoptarea Planului național unic. Care sînt deci . sublinierile dumneavoastră?

— Nivelul de trai este, după cum se știe, o categorie economico-socială complexă care exprimă gradul de bunăstare al populației, în condiții concrete de loc și de timp, fiind determinat de caracterul modului de producție, de gradul de dezvoltare a acestuia, ca și de condițiile specifice istorice, naturale etc., ale fiecărei țări.

În ceea ce privește calitatea vieții, aceasta desemnează ansamblul condițiilor de trai și anume: calitatea mediului înconjurător, adică relația dintre om și natură; calitatea condițiilor economice de viață; calitatea mediului social (relațiile umane, activitatea politică, spirituală și morală); calitatea mediului de muncă; calitatea mediului familial; calitatea bilanțului vital (condițiile de sănătate, durata medie de viață).

După cum se vede, aceste două categorii, folosite frecvent în presă, fireste fără precizările de rigoare, caracterizează un ansamblu de laturi ale condiției umane. Unele elemente sînt comune ambelor categorii. Planul, prin natura sa de instrument de conducere științifică, bazat îndeosebi pe expresii cantitative, stabilește în primul rînd sarcini și măsuri ce pot fi cuantificate, indiferent dacă aparțin uneia sau alteia din cele două categorii. Tendința este de a se preciza prin plan — fie și prin orientări calitative — un sistem cît mai amplu de măsuri vizînd îmbunătățirea sistematică a condițiilor de trai.

Astfel planul precizează ritmurile și proporțiile creșterii producției de bunuri de consum. Este semnificativ că în planul producției industriale pe 1978 a fost elaborată pentru prima dată o secțiune distinctă privind producția bunurilor de consum, care detaliază prevederile din programele speciale privind producția și desfacerea produselor alimentare și nealimentare necesare populației, aprobată de Plenara C.C. al P.C.R. din 1 iulie 1976.

Planul pe anul viitor statuează de asemenea sporirea accentuată a fondurilor necesare creșterii mai rapide a veniturilor tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu prevederile programului de creștere suplimentară a nivelului de trai al populației, în cincinalul 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Astfel, la sfîrșitul anului 1978, retribuția medie lunară va ajunge la 2 060 lei, retribuția reală urmînd să sporească cu 7,5% față de 1977, creștere superioară prevederilor inițiale.

Totodată el asigură un program sporit de construcții de locuințe și de edificii cu caracter social-cultural. Cifrele sînt la îndemîna oricui. Aș remarca totuși că în plan ocupă un loc tot mai important problema protejării mediului înconjurător și a combaterii poluării, ca o condiție importantă a păstrării echilibrului ecologic și a unei stări de sănătate corespunzătoare. Remarc în această direcție că în planul pe 1978 se prevăd investiții de 2,4 miliarde lei pentru prevenirea poluării mediului. Și această cifră are semnificații privind de asemenea creșterea nivelului de trai; mai ales la capitolul calitatea vieții.

R : Planul reprezintă într-adevăr un sistem coerent de măsuri vizînd corelarea optimă a eforturilor societății și a finalizării acestora în bunăstarea omului la cote tot mai înalte. Care credeți că sînt principalele elemente ce garantează îndeplinirea acestui plan atotcuprinzător ?

— Într-adevăr planul pe anul viitor se caracterizează prin ritmuri foarte puternice, rar întîlnite în lumea de azi. Pentru a i se asigura o temelie solidă, o fundamentare științifică profundă, și prin aceasta un caracter realist, s-a început elaborarea proiectelor de plan mai din timp, folosindu-se în acest scop orientările și concluziile formulate la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, precum și la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, inițiate după cum se știe de către secretarul general al partidului și desfășurate sub îndrumarea nemijlocită a acestuia. În această ordine de idei trebuie subliniat în primul rînd faptul că organele de planificare au perfectat proiectul de plan sub laborioasa îndrumare permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În cadrul acestor lucrări au fost analizate în mai multe etape, atît pe ansamblu cît și pe fiecare minister, toate resursele și condițiile care pot asigura folosirea intensivă a fondurilor fixe, valorificarea superioară a materiilor prime și resurselor energetice, reducerea cheltuielilor materiale și creșterea mai rapidă a productivității muncii, sporirea suplimentară a veniturilor populației și asigurarea bunurilor de consum și serviciilor corespunzătoare.

Totodată planul a fost fundamentat pe realizările obținute în primii doi ani ai cincinalului, realizări ce vorbesc de la sine despre efortul conștient al oamenilor muncii. Planul întrunește deci toate calitățile pentru a putea fi îndeplinit în bune condiții, reprezentînd o etapă deosebit de importantă pentru înfăptuirea prevederilor cincinalului și a programului suplimentar.

Convorbire consemnată de
VICTOR CONSTANTINESCU ■

REDESCOPERIREA PROFESIUNII

Specialiști din întreprinderile Brașovului antrenați în rezolvarea problemelor concrete ale producției

Plecînd de la constatarea că în ultimii ani, în serviciile funcționale ale întreprinderilor și centralelor industriale este antrenat în activități neproductive un număr însemnat de cadre tehnice, ingineri și specialiști cu o bună pregătire profesională, cadre care, în atare condiții, nu-și pot valorifica integral cunoștințele și gradul de calificare în vederea unei contribuții mai mari la îndeplinirea sarcinilor economice și de producție din unitățile respective, Congresul consiliilor oamenilor muncii a hotărît ca aceștia să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile productive, în proiectare sau în cercetare, potrivit pregătirii pe care o au. În acest sens, în cuvîntul de închidere rostit la amintitul congres, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia : „Această propunere are o importanță deosebită atît pentru folosirea forței de care dispunem în diferite sectoare de activitate în realizarea la timp a proiectării, a cercetării științifice și a asistenței tehnice de specialitate, și, în același timp, ea asigură menținerea și dezvoltarea cunoștințelor inginerilor și specialiștilor care lucrează în diferite servicii funcționale și care au învățat nu pentru a scrie hîrtii, ci pentru a lucra nemijlocit în domeniile producției materiale, ale dezvoltării științei și tehnicii în țara noastră."

Ne-am propus astfel un scurt raid-anchetă în cîteva dintre întreprinderile municipiului Brașov, pentru a vedea cum se concretizează prevederea Congresului, care sînt formele de integrare a specialiștilor.

★

Întreprinderea de rulmenți a asimilat anul acesta 105 tipo-dimensiuni de rulmenți și cuzineți. Productivitatea a crescut în primele 10 luni ale anului cu 2,2 la sută, iar planul la export, pe aceeași perioadă, a fost depășit cu 9,3 milioane lei valută. „Aceste succese, ne spune inginerul-șef Marcel Peca, nu sînt cîtuși de puțin întîmplătoare. Pur și simplu, ne-am organizat mai bine. Mai exact, ne-am folosit mult mai eficient inteligența tehnică a specialiștilor și inginerilor noștri din serviciile funcționale și, totodată, am integrat în activitatea productivă un număr important de muncitori din activitățile auxiliare. Am să vă dau niște exemple concrete. Inginerul Dan Popescu de la serviciul aprovizionare, specialist în probleme de electromecanică, participă la asigurarea părților electrice din tablourile mașinilor și utilajelor ce se execută la autoutilare și, în același timp, dă asistență tehnică în sectorul de producție care execută aceste piese. Și tehnicienii Nicolae Humă și Victoria Andronache, de la biroul transporturi și, respectiv, de la serviciul mecanic-șef, lucrează trei zile pe săptămînă la un proiect de dezvoltare a transportului intern din întreprindere. Amîndoi au experiență în acest domeniu, cunoscînd bine neajunsurile și necesitățile Desigur, sînt cîteva exemple pentru că aproape toți specialiștii noștri din serviciile funcționale au de rezolvat sarcini concrete, în afară de lucrările obișnuite de birou". Inginerul Cornel Daroiți, șeful organizării producției, care a primit sarcina ca, pe lîngă activitatea obișnuită de la compartimentul pe care îl conduce, să se ocupe și de găsirea unor soluții pentru creșterea productivității muncii la secția de autoutilare, afirma următoarele : „La autoutilare productivitatea este aproape la jumătate față de cea obținută la producția de bază, iar în cincinalul actual avem sarcina să realizăm mașini-unelte prin autoutilare în valoare de 300 milioane lei. Părerea noastră este că autoutilarea poate fi mai productivă prin găsirea unor soluții bune. Fiecare produs trebuie normat științific".

Deci, forma de integrare cea mai eficientă la întreprinderea de rulmenți este cea a sarcinilor precise, concrete. Avantajele, așa cum am văzut la început, nu sînt deloc neglijabile. Vincențiu Apolzan, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, ne spunea că integrarea specialiștilor din serviciile nefuncționale în producție sau în proiectare a fost din capul locului privită cu toată seriozitatea de către consiliul oamenilor muncii din întreprindere. „Repartizat jumătate din săptămînă într-o secție de producție sau la un serviciu de proiectare, afirmă secretarul comitetului de partid, fără a primi o sarcină concretă, specialistul, inginerul n-au cîștigat nimic. Și nici întreprinderea. Totul devine formal. În aceste servicii funcționale întîlnim de multe ori ingineri care nu-și justifică specialitatea. Se pot pierde din punct de vedere profesional, al calificării propriuzise și într-o specialitate, iar întreprinderea nu beneficiază prea mult de calificarea lor superioară".

★

La Întreprinderea „Hidromecanica" inginerul-șef Mihai Baciu ne arăta că, începînd cu anul viitor, colectivul fabricii se confruntă cu sarcini de mare importanță nu numai pentru întreprindere dar și pentru economia națională. În 1978 urmînd să fie asimilate transmisiile hidromecanice pentru autovehicule grele și utilaje terasiere, pentru autogredere, autoscrepere, tractoare și bascule de 50 și 100 de tone. „De aici continuă inginerul-șef, rezultă că trebuie să ne orientăm spre creșterea capacității de proiectare, îndeosebi proiectare tehnologică și SDV-uri. Deci și concepție. Și, firește, acest lucru este necesar să-l realizăm cu cadrele noastre tehnice. Să ne organizăm astfel, încît să întărim proiectarea, acesta este scopul nostru în momentul de față. Pentru aceasta, inginerilor și specialiștilor din serviciile funcționale le-am dat sarcini concrete în proiectare. După terminarea acestei activități, tot ei vor trece în sectoarele de execuție unde își vor urmări realizarea proiectelor."

Și iată că printr-o organizare adecvată, prin cîntărirea exactă a forței tehnice, proiectarea viitoarelor produse de mare complexitate este asigurată. În același timp, fiind vorba de produse noi, această mobilitate a specialiștilor, concepție-producție, este și o bună școală pentru ridicarea gradului de specializare a cadrelor. N-a fost neglijată însă nici producția, tehnicieni din aceleași servicii funcționale abordînd sarcini concrete în secțiile întreprinderii. În acest sens, tehnicianul Radu Hanke, tehnolog-normator la serviciul de organizare a producției, ne spunea că, în afara muncii de birou, are și sarcini tehnologice, de normare, de urmărire a producției, la secția 2 prelucrare. „Am înțeles din această măsură, ne mărturisea el, că de fapt este și un apel la conștiința noastră. Avem posibilitatea să dăm mai mult, să contribuim mai concret la realizarea sarcinilor de plan." Și nu numai acesta, dar și o parte din personalul TESA lucrează acum într-o unitate nouă, unde preiau utilaje, le pun în funcțiune, execută încercări tehnologice, urmînd ca apoi, cînd unitatea va intra în funcțiune la parametrii normali, să lucreze acolo, în secția de producție. Este o orientare salutară am spune, dat fiind că întreprinderea, spre deosebire de anii trecuți, are unele rămîneri în urmă, nereușind să realizeze toți indicatorii, cum ar fi de pildă cel reprezentînd producția-marfă. Consiliul oamenilor muncii a făcut o analiză riguroasă a posibilităților existente de a depăși acest impas, dar mai ales de a găsi soluții noi, deoarece și în anul care vine la „Hidromecanica" se vor asimila din nou produse în premieră, produse cu un înalt nivel de tehnicitate. În acest context, menționăm printre alte inițiative, și aceea de a trimite la cursuri de calificare muncitori din secțiile auxiliare, urmînd ca, imediat cursurile încheiate, aceștia să lucreze în secțiile productive.

★

La Întreprinderea de radiatoare și cabluri există cinci colective care cuprind ingineri și tehnicieni din serviciile funcționale, fiecare din acest colectiv avînd de rezolvat o problemă tehnică de stringentă actualitate pentru bunul mers al întreprinderii. Astfel, ca să dăm un prim exemplu, din colectivul numărul 5 fac parte inginerul chimist Dan Barozzi și tehnicianul Petre Zsigmont, amîndoi lucrînd în cadrul laboratorului CTC. În afara sarcinilor curente cei doi specialiști mai au sarcina de a aplica un procedeu de neutralizare a radiatoarelor pentru evitarea coroziunii și creșterea durabilității produse'or. Forma de integrare este simplă : patru ore de activitate în cadrul laboratorului și patru ore în producție pentru aplicarea ș. punerea la punct a procedeului. Inginera Maria Iacobescu de la serviciul dispecer-șef ne spunea, referitor la aportul specialiștilor în urma integrării în producție sau cercetare : „Eu am ca specialitate electrotehnica. În cadrul serviciului dispecer-șef mă ocup de programarea, pregătirea și urmărirea producției. Firește că am nevoie de cunoștințele din domeniul electrotehnicii, dar, practic, meserie adevărată nu pot să fac. De aceea, sarcina de a executa proiectări electrotehnice și mecanice pentru autoutilare, pe baza temelor atelierului proiectare-autoutilare, împreună cu tehnicianul Darie Lăzărescu, mă obligă să fiu la curent cu noutățile din acest domeniu. Dacă vreți, mă împiedică să uit că sînt specialistă. Este o șansă de a nu rămîne simpli funcționari, de a nu ne plafona. Lăsînd la o parte faptul că noi contăm în întreprindere ca specialiști pentru că avem o diplomă care atestă acest lucru. Concret, am realizat automatizarea unui cuptor pentru lipit radiatoare și o altă lucrare, la care țin foarte mult, automatizarea unei stații-pilot pentru lipirea radiatoarelor în mediul termodecapant, în urma căreia calitatea produselor este mult îmbunătățită, iar condițiile de muncă sînt, de asemenea, mai bune". Deși se poate spune că postul de director nu mai lasă prea mult timp pentru cercetare, iată că inginerul Sergiu Șerbănescu, directorul întreprinderii, care își petrece mai mult de jumătate din timpul programului său de fabrică în sectoarele de producție, după cum spun însiși muncitorii, găsește vreme și pentru cercetare. „Dacă nu gîndești, afirma Sergiu Șerbănescu, rugineștI. În plus, nu-ți mai justifici diploma, specializarea. Colectivele pe care le-am format, fiecare cu sarcinile sale tehnice precis formulate, nu sînt colective care fac cercetare de dragul cercetării, ci sînt chemate ca în termene limitate să rezolve necesități ale întreprinderii. Așa mi se pare că poți fi eficient ca specialist".

RĂZVAN BARBULESCU ■

Fotoanchetă în județul Ialomița

Spiritul gospodăresc, dincolo de șoseaua națională

O toamnă extraordinară pare să fi favorizat muncile agricole, chiar dacă lipsa de ploaie și zăpadă a constituit un cert dezavantaj. Recoltele au fost bune dar, din păcate, în multe locuri din țară, mai pot fi întîlnite formațiuni socialiste ale agriculturii rămase în urmă, în ceea ce privește recoltarea propriu-zisă, depozitarea produselor și pregătirea terenurilor în vederea următorului ciclu agricol. Ce-i drept, o anume tehnică pare să-și fi făcut loc în stilul de muncă al unor cooperative și I.A.S.-uri, grijulii să nu lase tocmai ogoarele vecine șoselelor naționale nerecoltate sau nearate. Așa se face că parcurgînd principalele drumuri din județele Ilfov, Ialomița, Prahova și altele, întîlnești suprafețe întinse... cît vezi cu ochiul, fără coceni de porumb, cu brazdele întoarse sănătos, lucind în soare, iar altele cu grîul răsărit. Dar cum părăsești asfaltul și pătrunzi în inima județului, mai ales a acelor județe de cîmpie care constituie grînarul țării, cum se spune, aspectul începe să se schimbe, iar dacă te încumeți pe drumuri pietruite ori de pămînt, începi să ieî contact cu o realitate deloc plăcută.

În județul Ialomița, care anul trecut înfrunta iarna cu circa 90 000 ha nearate (ne amintim starea precară a vremii din 1976), situația este, în prezent mai bună, dar nu cu foarte mult, deoarece se pare că, dacă nu vor fi luate măsuri rapide și eficace, suprafața de teren pe care fierul plugului nu va face brazdă pînă în primăvară va trece de 60 000 ha !

Ne-am propus să vedem cum se adună asemenea suprafețe, pentru că este absolut evident că suma lor provine din adunarea multor „petice" de „numai" cîteva sute de hectare

„STAM BINE" — ACESTA A FOST RĂSPUNSUL CEL MAI DES CONSEMNAT

Cooperativa agricolă din comuna Amara este cunoscută drept o unitate cu o bună eficiență economică. Și totuși, vineri 24 noiembrie, cînd am vizitat-o, am constatat că pe 900 ha de teren se aflau încă coceni de porumb netăiați, sau netransportați. Localitatea este bine populată și, prin urmare, forță de muncă există, chiar dacă noua industrie a Sloboziei și turismul (Amara fiind și stațiune balneară) atrag un mare număr de cetățeni ai obștii. Dar și în această situație credem că o acțiune atît de importantă pentru colectivitate nu trebuia să-i lase deoparte nici pe cei care nu mai lucrează, în mod obișnuit, în agricultură. Ne amintim că anul trecut, la căderea, încă din luna octombrie, a poleiului, în foarte numeroase locuri din țară s-a înregistrat un emoționant fenomen de solidaritate a rudelor celor de la sate, a orășenilor get-beget, astfel încît, uneori și noaptea, printr-un efort unit și responsabil, s-au diminuat mult posibilele pagube. Pe cine am întrebat aici cum stau lucrările de toamnă mi-a răspuns : **„Stăm bine !"**

În satul Traianu, aparținînd de comuna Grivița, am petrecut cîteva ceasuri, în plină zi de muncă, adică de la 11,00 și pînă la 14.00. Cer senin, chiar cald. Nici măcar ceața, care dominase sudul Bărăganului, în acea zi, nu ajunsese aici. Și totuși străzile erau foarte animate, oameni buni de muncă circulau pe jos, cu bicicletele ori căruțele, desigur după treburile zilnice ale gospodăriilor proprii, alții se cinsteau în stradă, în fața bufetului, cu bere, unii căscau pur și simplu gura la o mașină care adusese cuiva niște purcei. Stația autobuzului era foarte aglomerată, numeroși cetățeni pregătindu-se pentru un drum la Slobozia, Grivița ori cine știe în ce altă parte.

La sediul C.A.P., telefonista, singura prezentă, ne informează că președintele e la cîmp, că inginerul șef este la Slobozia. Acasă era doar contabilul șef, tov. Mărunțelu. Mergem după dînsul și vedem cum în curțile cooperatorilor stau, frumos stivuite, căpițele cu coceni, lemnele de foc și toate cele trebuitoare într-o gospodărie așezată pentru timp de iarnă și ne întrebăm de ce aceiași oameni n-au avut grijă egală și pentru bunurile colective, care mai zăceau pe cîmp. Explicațiile se țes între ele și alcătuiesc răspunsul corect. Dar, pînă atunci, înregistrăm părerea contabilului șef : **„Stăm bine"**, pe a secretarului

Tineri buni de muncă, al căror loc ar fi fost pe ogoare, beau în plină zi la bufetul din Traianu, sat rămas în urmă cu lucrările agricole de toamnă

de partid, Dumitru Năstase, care era acasă, pentru masa de prînz, **„Stăm bine !"** Cu președintele Constantin Burghel nu am mai vorbit fiindcă era tot... acasă. Inginerul șef, Ene Tudor, era la un instructaj, la Slobozia. Oare de ce în plină campanie „centrul" îi convoacă pe specialiști ? Nu va fi suficient

Noile consilii populare au pornit la lucru

Program ambițios, înfăptuit cu simț de răspundere

Plasată de-o parte și de alta a apei Cîlnăului, în județul Buzău, comuna Zărnești numără 4 sate (Pruneni, Vadu Soreștl, Comisoaia și, firește, Zărnești) și exact 7 892 de locuitori. Parcurgînd-o, zilele trecute, ne-am convins de marile transformări petrecute la fața locului, schimbări la față de care se leagă, între primele argumente, numele comunistului Constantin Radoslav, pe care sesiunea de constituire a Consiliului popular comunal l-a reales ca președinte al Biroului executiv. Altfel spus, Constantin Radoslav, a subliniat în cuvîntul său de deschidere a sesiunii amintite Radu Spînu, decanul de vîrstă al deputaților comunei, președinte al C.A.P. „30 Decembrie" din Vadu Soreștl, muncește ca primar al Zărneștilor din 1958, oamenii așezării înțelegînd să-l propună pe listele de candidați și să-l aleagă de fiecare dată, ca o dovadă de încredere în consăteanul lor, în puterea lui de muncă, în modestia și ambiția sa. Între realizările importante ale comunei, amintite de deputați în prima sesiune (Constantin Zăvoianu, Ștefan Anghelescu, Iancu Chiorpec, Maria Munteanu ș.a.), au fost incluse terminarea sistemului de alimentare cu apă (apa vine la Zărnești pe conducte lungi de 17 kilometri !), asfaltarea a alți 2 kilometri de șosea, pietruirea a numeroase drumuri, recuperarea a peste 15 hectare de teren agricol dintr-o suprafață complet neproductivă, dar, mai ales, pătrunderea și dezvoltarea industriei în comună, peste 800 de zărnești lucrînd în prezent în industrie, aproape jumătate din ei în activitățile economice ale Consiliului popular. Asta vrea să însemne că au fost create în comună mai multe unități prestatoare de servicii, o filatură de lînă, o amplă seră pentru legume și flori, o secție de ambalaj din carton și una de ambalaj din lemn, o secție de tîmplărie și un compartiment de croitorie, care au permis nu numai fixarea forței de muncă locale, ci și obținerea unui beneficiu de aproape 7 milioane de lei (în 1977, pînă la 15 noiembrie), la o producție globală de peste 41 de milioane. Așa se face că o comună altădată ignorată, alcătuită din case pitice și purtîndu-și pașii pe drumuri sparte de țară, a ajuns, prin inteligența și rîvna locuitorilor, să întrețină relații contractuale cu 8 întreprinderi de nivel republican !

Pătrunderea și dezvoltarea industriei au permis deopotrivă fixarea forței de muncă și obținerea unor importante beneficii

Cozonacii și covrigii plămădiți în noua brutărie a comunei sînt la fel de căutați la Zărnești și la Buzău

Aflată la o aruncătură de băț de Buzău, Zărneștii sînt și trebuie să rămînă, firește pe un plan superior, unul dintre furnizorii de bază ai capitalei județului cu produse agroalimentare. Discutînd acest aspect în prima sesiune, deputații au insistat asupra faptului că, în ciuda îmbunătățirii substanțiale a producțiilor celor două cooperative agricole, din Zărnești și, respectiv, Vadu Soreștl, detectabile mai ales în sectorul cerealier și zootehnic, producții fruntașe pe județ, posibilitățile actuale permit o mai bună valorificare a resurselor, îndeobște în domeniul viticol. Planul de măsuri al noului consiliu, dezbătut democratic și într-o atmosferă în care automulțumirea nu și-a găsit, în pofida succeselor trecute în revistă, locul, a fost completat cu propuneri constructive, capabile să asigure mersul înainte al comunei, cu pași siguri și apăsați.

Astfel, analizîndu-se cu simț de răspundere zecile de propuneri înaintate de cetățeni în timpul campaniei electorale, s-a insistat asupra necesității extinderii spațiilor comerciale și a celor destinate serviciilor către populație, amintindu-se că unele magazine se află găzduite în localuri necorespunzătoare, iar altele trebuie înființate în comună (coafură, reparații de frigidere și televizoare, croitorie etc.), necesitățile zărneștenilor, trăind în condițiile de civilizație apropiate de cele din mediul urban, fiind astăzi altele, adesea apropiate de cele ale buzoienilor. Au fost incluse în programul adoptat de sesiune o sumedenie de probleme aflate, ca să zicem așa, la ordinea zilei, între care terminarea rețelei telefonice (aflată în curs de realizare) către satul Pruneni, finisarea într-un ritm rapid a lucrărilor de la grădinița de copii cu 60 de locuri, extinderea cu un hectar a serelor legumicole, întinderea a două poduri betonate peste Cîlnău, care să înlocuiască pe cele actuale, din lemn, dotarea așezării cu o bale comunală și multe altele. Marea majoritate a acestor acțiuni se vor finaliza din beneficii proprii și prin munca patriotică a zărneștenilor, în așa fel încît zestrea edilitar-gospodărească a comunei să sporească necontenit, ca o consecință firească a creșterii permanente a nivelului de trai al fiecărui locuitor în parte. Vor continua amenajările de drumuri și trotuare, recuperările de soluri agricole din terenuri aride, niciodată cultivate (cu alte 5 hectare în 1978), dezvoltările secțiilor de industrie ale comunei.

S-a discutat, în sesiunea amintită, cu luciditate și simț de răspundere. Reales prin votul și încrederea consătenilor, deputații Gheorghe Stan, șef de fermă, Maria Munteanu, profesoară, Ștefan Anghelescu, secretarul comitetului de partid al C.A.P. „30 Decembrie", toți vorbitorii, au arătat că schimbările importante petrecute în viața comunei lor n-au epuizat posibilitățile și că, dincolo de salturile calitative vizibile cu ochiul liber, rămîne destul loc pentru mai bine. Ei s-au angajat ferm să-și facă datoria, la locul de muncă, pe cîmp sau în școală, la seră sau la croitorie, cu și mai multă ambiție, cu și mai multă abnegație, spre a răsplăti încrederea oamenilor și spre a transforma planul de măsuri într-un îndreptar concret de acțiune, în conformitate cu care comuna lor să devină mai bogată, mai frumoasă.

Cunoscînd hărnicia și seriozitatea zărneștenilor, în fruntea cărora muncește, de 19 ani, cu bune rezultate, comunistul Constantin Radoslav, avem convingerea că drumul de la vorbe la fapte va fi scurt, iar ascensiunea socialistă a Zărneștilor va continua în același ritm rapid.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

cient de lungă iarna ? De fapt, conducerea cooperativei nu se afla pe cîmp și nu vedem cum putea constitui, pentru cooperatori, un bun exemplu, ori cum își exercita controlul muncii, de-acasă ? Satul are 5 000 de suflete și aproape 1 500 de oameni apți pentru muncă, peste 1 000 de cooperatori. Cîți dintre aceștia se aflau vineri, pe cîmp ? Nimeni n-a putut să ne răspundă.

Și iată cum, din **„stăm bine"** în **„stăm bine"**, județul Ialomița se află pe ultimul loc, pe țară, la lucrările de toamnă, fapt care ne-a determinat să mergem la Slobozia, la Direcția generală agricolă, unde am stat de vorbă cu tovarășul inginer Ion Avram, adjunctul direcției respective.

UN PARADOX ȘI EXPLICAȚIILE SALE

— Ialomița s-a clasat, în acest an, pe primul loc, în ceea ce privește producția medie la ha pe țară : 4 400 kg la porumb și, de asemeni, în frunte, la floarea-soarelui, cu 2 020 kg la ha, media pe județ.

Așa și-a început ing. Ion Avram prezentarea, pentru a ne spune, în continuare, că suprafața agricolă a Ialomiței a sporit și ea, în 1977, cu circa 15 ha (inclusiv terenurile cultivate cu sfeclă), fapt care a necesitat un stil de muncă îmbunătățit.

Într-adevăr, recoltatul și transportul unui milion de tone de produse agricole constituie o problemă, dar una care era de prevăzut și pentru care se puteau lua unele măsuri, chiar dacă, așa cum s-a întîmplat anul acesta în județul Ialomița, mijloacele mecanice nu au fost îndestulătoare.

Ing. Ion Avram ne arată că s-au organizat baze volante mult mai apropiate de ogoare, scurtîndu-se uneori distanțele cu 20—30 de kilometri, pînă la bazele de recepție, de anul trecut. Acum au sosit și 450 de tractoriști, din alte județe, care vor ajuta la terminarea lucrărilor specifice toamnei. Se realizează arături pe 6 000 ha pe zi, față de cele 5 800 prevăzute în normative, dar, spunem noi, se muncește cu gîndul că ziua de mîine poate fi improprie pătrunderii în cîmp a utilajelor. Pînă în cele din urmă, cădem de acord că mobilizarea oamenilor, buna lor organizare, exemplul personal al conducătorilor acestor unități cooperatiste, ca și ale celor de stat, sînt elementele decisive.

Încă o observație ne vom îngădui, mai înainte de a pune punct : în județul Ialomița, mai precis în satele acestuia, cel puțin un membru al fiecărei familii lucrează, în industrie sau în alte sectoare, la oraș și, prin urmare, în casele lor, intră, regulat, un venit sigur. Aceasta poate influența limitele interesului personal al familiilor respective care, lucrînd la cîmp în acord global, muncesc foarte conștiincios pînă realizează tot ceea ce le este necesar, după care randamentul lor scade. Și, astfel, problema rămînerii în urmă trece din planul pur economic în cel educativ-moral, adică tocmai acolo unde se impune o strădanie calificată, angajată și perseverentă, menită să-i facă a înțelege pe oameni că între propriul interes și cel colectiv nu trebuie să existe granițe. Or, aceasta nu se poate obține acolo unde conducătorii iau masa între 12 și 14 și unde curțile gospodarilor se umplu înaintea hambarelor colective.

EMIL LEONARD ■

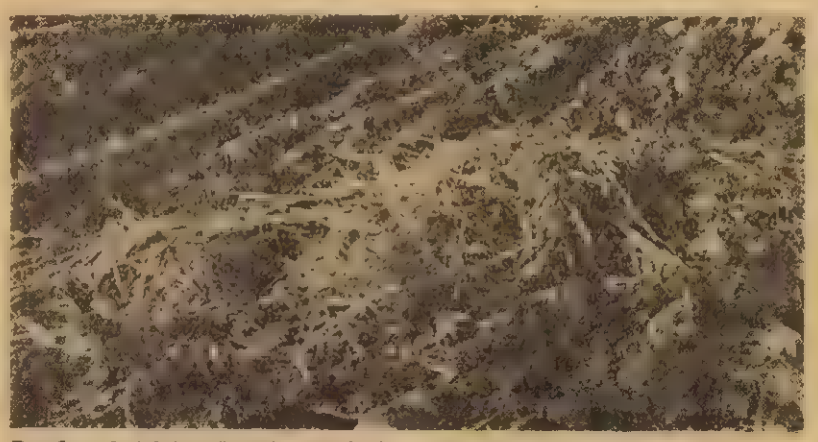

Brazda a fost întoarsă peste cocenii de porumb, dar nici așa cooperatorii din Traianu nu au reușit să are toate suprafețele planificate

Stațiuni vechi și noi sau despre resursele încă necunoscute ale turismului balnear

Valorificarea pe scară tot mai largă a resurselor bioclimaterice de care dispune țara noastră figurează ca una din sarcinile importante ale documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R. Este o realitate că, prin grija permanentă a partidului și statului pentru om, în ultimii ani s-au desfășurat largi acțiuni de atragere a noi zone în circuitul turistic românesc. Dar în același timp țara noastră, pe lîngă stațiunile de vechi renume, pe lîngă frumusețile montane ce concurează peisajele cele mai atrăgătoare ale globului, are, aproape la nivelul tuturor formelor de relief, posibilități curative deosebite, unele încă insuficient valorificate. Acestei idei i se subscrie și o recentă sesiune științifică a secției de turism a Institutului de economia comerțului interior și a turismului, privind „Posibilitățile de dezvoltare și promovare a turismului balnear și montan în România". Comunicările prezentate, prin număr cît și prin tematică, în măsură să definească amploarea preocupărilor, ne-au reținut atenția cu deosebire în ceea ce privește adrese și direcții precise — și chiar soluții ! — spre care se cere investit, în interesul omului și al țării, un sporit volum de inițiativă și spirit gospodăresc.

Vorbindu-ne despre cît de mult s-a făcut și se face pentru dotarea materială a celor mai importante stațiuni, interlocutorii noștri — cîțiva participanți la menționatul simpozion — ne confirmă că unele locuri care, cu ani în urmă, ofereau o bază de tratament, își consumă totuși citeodată în gol firul de apă tămăduitor. Este adevărat, ne spune Nicolae Neacșu, că Lacul Sărat (de lîngă Brăila), atît de bun dealtfel în tratamentul bolilor reumatice, se afla într-o dezolantă părăsire. Abia acum, prin eforturile Consiliului popular județean și ale ministerului, stațiunea se va bucura de statutul unui complex balnear cu 250 de locuri, pe timp de vară dar și de iarnă, cu o bază proprie de tratament. Oficiile județene de turism au și lansat, se pare, bilete pentru vînzare.

Moinești, orașul petroliștilor, despre care revista noastră a scris nu demult, prin eforturile locale va avea posibilitatea să se contureze ca o stațiune balneară cu calități și capacități care să o recomande interesului național. Apele ce izvorăsc acolo au proprietăți deosebite în tratarea bolilor aparatului digestiv și locomotor. Pînă la sfîrșitul anului se va termina elaborarea studiilor asupra „stațiunii" Moinești. Pentru a intra în atenția Ministerului Turismului, ni se spune, calitățile curative ale unei ape trebuie mai întîi confirmate, trebuie cunoscută apoi măsura în care se realizează o bună pregătire a apei, punerea în circulație a unui nou sau vechi izvor de tămăduire necesită eforturi de relansare, se efectuează studii psiho-sociologice (opțiuni, opinii despre calitatea sărurilor), studii de marketing pentru studierea registrului motivațional etc. Evident, recunoaștem justețea argumentelor dar operativitatea trebuie pusă și avută și ea în vedere fiindcă, vorba ceea, apa curge...

Cercetătorul științific Dumitru Marinescu se referă la salina Tg. Ocna. Cum se știe, din 1972 a început să funcționeze aici în subteran un sanatoriu pentru căile respiratorii — astmul bronșic, vin oamenii pentru a doua și a treia oară, ei fiind edificați asupra calităților curative ale mediului salin. Se pot trage concluzii foarte interesante. După numai 6 ani numărul celor care efectuau tratament a crescut de 1600 la sută. La Tg. Ocna 75 la sută din pacienți arată că tratamentul are o eficiență deosebită. Numărul crizelor de astm în 24 de ore este de peste 12 ori mai mic la sfîrșitul tratamentului. Argument, așadar, că, chiar și în acest domeniu, ideile bune pot obține confirmarea și mai rapid, nu doar după decenii.

Cercetătoarea Camelia Surdulescu avansează edililor Timișoarei o sugestie din cele mai captivante : „Orașul se prezintă singur. Nu mai vorbim despre cît de frumos trece Bega printre edificiile culturale de renume ale acestei cetăți. Trebuie știut însă că foraje făcute aici au dezvăluit un bogat zăcămînt geo-termo-mineral cu valori terapeutice deosebite, testate pînă acum pe 5 000 de bolnavi la Institutul de balneo-fizioterapie din Timișoara. Aceste calități s-au evidențiat pentru bolnavii cu afecțiuni ale aparatului locomotor, ale căilor respiratorii. Nu ignorăm faptul că un zăcămînt geo-termo-mineral trebuie studiat în decursul a vreo 10—15 ani, dar probele evidente arată posibilitatea ca în Timișoara să se înființeze cît mai curînd un nou stabilîment balnear. Cum ? În chiar centrul Pieței Unirii din oraș există un izvor care curge limpede, sub ochii tuturor și care debitează 3 000 l de apă pe zi, miraculos în cura afecțiunilor căilor biliare. În sesiunea științifică am prezentat în comunicarea mea chiar și modul de amplasare a stabilimentului, am studiat pînă și segmentele de piață ce pot fi acroșate acestui tratament. Cura Boicii ar completa fericit tratamentul cu aceste ape termale". Ne întrebăm, așa, pînă una alta, acest izvor al tămăduirii nu ar putea fi captat în butelii pentru folosul celor care au atîta nevoie de ei ? „Organele de decizie din orașul Timișoara ar putea impulsiona lucrurile. Binevenită ar fi și o reclamă a acestor tratamente care completează cura balneară, cum ar fi pellamaro-terapia (testată în stațiunile Felix și Băile Herculane) care constă în tratarea cu peloizi naturali în multe afecțiuni ale aparatului locomotor.

Herculanele și-au mărit și mai mult interesul prin tratamentul cu acupunctură practicat de dr. Tiberiu Roibuleț care, împreună cu dr. Ionescu Tîrgoviște, a prezentat o comunicare deosebit de interesantă despre virtuțile terapeutice ale acestui străvechi tratament, practicat astăzi la Herculane în terapia maladiilor aparatului locomotor, a discopatiilor lombare, a parezelor faciale, 87% dintre rezultate fiind edificatoare. La Herculane există preocupări pentru înființarea unui spital de recuperare funcțională, patru mici secții ocupîndu-se deja cu aceasta. Datorită rezultatelor deosebite obținute în domeniul respectiv de către dr. Ana Roibuleț, datorită frumuseții locului, Băile Herculane înregistrează cote tot mai înalte ale turismului.

Resursele terapeutice ale țării noastre, menționau interlocutorii noștri, sînt surprinzătoare. La Geoagiu, de pildă, în afară de exploatarea calităților deosebite ale apelor termale, s-ar putea folosi și calitățile zăcămîntului turbo-mineral existent din abundență în stațiune și care ar putea îmbogăți cu folos paleta procedeelor terapeutice practicate aici. Și încă o idee de reținut, zona Geoagiu este renumită în plante medicinale iar înființarea unui centru de fito-terapie pe aceste meleaguri i-ar conferi stațiunii Geoagiu caracterul de unicat în peisajul celorlalte stațiuni din țară.

În același context încă o preocupare ce merită atenție : în fișele medicale să figureze cura de teren și traseele marcate recomandate pacienților. Acest lucru se experimentează la Buziaș, unde se tratează afecțiunile cardiovasculare. La Althofen, în Elveția, se menționa într-o comunicare, există 50 de kilometri de pădure marcați în acest scop ! La noi, pădurile se întind spre bucuria tuturor, dar nu avem marcaje. Și o concluzie finală, desprinsă din întreaga desfășurare a simpozionului : o legătură mai strînsă între Ministerul Turismului și Ministerul Sănătății, ca și între institutele lor de cercetare, formarea unor nuclee de cercetare multidisciplinară ar duce la îmbogățirea tezaurului balnear, ar însemna mîini ocrotitoare asupra izvorului cu apă vie.

ADI CUSIN ■

O proteză costă mai mult decît prețul ei

Cînd intri, tu, străin de asemenea lucruri, ești pur și simplu năucit. Nicăieri nu vezi adunați la un loc atîția oameni în suferință. Le-o citești în ochii triști în care descoperi însă și licărul speranței.

Și dacă îți vorbesc n-o fac pentru a povesti despre tragicul accident sau despre boala lor, ci numai referindu-se la nenumăratele drumuri pe care ei, scuzindu-se, le-au făcut cu extrem de mare greutate, vechile proteze s-au rupt, sau despre timpul de așteptare mult prea îndelungat cînd imobilizarea roade adînc spiritul, atentează la sentimentele de încredere. Cu alte cuvinte, drumurile fiecăruia dintre ei pînă aici, la cei care vor confecționa proteza, încep de departe, de la un medic care face recomandarea; aceasta poate fi în alt oraș decît cel al următoarei etape unde, la Oficiul de asistență socială, trebuie să primească o aprobare. Apoi se întoarce acasă și așteaptă să fie chemat la întreprinderea de produse ortopedice și protezare, deci un nou drum pentru măsurători și lansarea comenzii, și încă unul, dar nu ultimul, încă unul pentru probă. Între aceste drumuri lungi și obositoare, așteptarea. O așteptare de luni de zile la fel de obositoare ca și drumurile. „Nu pot să merg nicăieri — spune Mircea Ciobanu din Galați. Stau în casă și privesc cei patru pereți". „După toate drumurile am reușit să fac comanda și să plătesc proteza. Pe 5 iulie s-a întîmplat. De atunci tot aștept" — declară la rîndu-i Elena Ionescu. „Am fost internat la reumatologie și doctorul mi-a recomandat pentru suferința mea ghete ortopedice. Am făcut comanda în august și iată că a venit iarna, nici la serviciu nu pot merge" — relatează Ion Hăbuc.

Paradoxal aproape : întreprinderea își îndeplinește planul său de producție, ba îl și depășește din cînd în cînd, dar nu-și poate onora toate comenzile pentru cei care în mod mult prea simplu sînt numiți beneficiari. „Bănuiesc că pentru problema comenzilor întîrziate ați venit la noi ; așa este, avem întîrzieri, cam 5—6 luni pentru fiecare comandă, așa încît la încălțămintea pentru copii, de pildă, avem situații cînd produsul nostru nu mai folosește fiindcă între timp, adică pînă cînd acesta a fost confecționat, le-au crescut cu un număr tălpile picioarelor — declară cu sinceritate inginerul șef, Mihai Aștileanu. Ne confruntăm de multă vreme cu lipsa de cadre, avem meserii în care pregătirea nu se face nicăieri, sînt prea specifice ; avem greutăți cu unii furnizori de materiale. Recent am intervenit să ni se schimbe furnizorul pentru pielărie ; Flacăra Roșie ne trimite piele cu defecte de suprafață sau de tăbăcire. A trecut pe la noi controlul financiar care a aplicat cîteva amenzi Știți pentru ce ? Printre altele și pentru faptul că în întreprindere există stocuri de produse nefinalizate : circa 150 de comenzi însumînd peste 80 000 de lei Stocul acesta creează, firește, greutăți în fluxul tehnologic, în planificarea altor solicitanți. Și dacă vreți să spunem lucrurilor pe nume, atunci mai notați și faptul că aici se abuzează de sistemul „relațiilor", adică telefoane de la oameni influenți, să nu-mi cereți să dau nume fiindcă n-o pot face, m-am gîndit că poate chiar dumneavoastră veniți cu vreo intervenție. Și cînd trebuie să faci în cîteva zile nu știu care produs, scoți din fluxul tehnologic un om sau chiar doi, întrerupi și amîni un lucru început. Și încă ceva, după părerea mea se abuzează de prevederile generoase ale legilor care reglementează plata produselor noastre. Adică, după cum se știe, pentru copii încălțămintea ortopedică se produce gratuit; vin astfel la noi părinți care cer pentru copii de cîțiva ani care au așa-zisul picior plat încălțăminte făcută de specialiștii noștri. Noi producem asemenea încălțăminte dar problema se poate rezolva cu niște simple talonete introduse în încălțăminte".

Am citat mai mult din cuvîntul tovarășului inginer șef fiindcă este cazul într-adevăr să spunem lucrurilor pe nume. Fiind deci de acord cu cele relatate mai sus, mai adăugăm cîte ceva. S-a introdus sistemul de verificare și aprobare a urgențelor, care să înlăture verigi favorizante. Foarte bine, dar aici este vorba doar de cererile celor exasperați de așteptare și nicidecum de ceea ce se cheamă pilă, care oricum nu se manifestă concret printr-o cerere ci direct, verbal sau prin telefon. Dar, în fine, nu existența sistemului amintit este vinovată de marile întîrzieri în livrarea comenzilor. Problema cadrelor ? Da, este o problemă, dar poate fi rezolvată. Am întrebat pe unul dintre cei mai buni lucrători tineri cum și-a însușit meseria. „La locul de muncă și cu destulă greutate — declară D. Constantin. Dacă ar fi fost organizate niște cursuri cu tematică certă și profesori dintre cei mai buni oameni de la noi, timpul de calificare ar fi fost mult mai scurt. Dacă se pot organiza în viitor astfel de cursuri ? Firește, sînt necesare și o spun în calitate de secretar al organizației U.T.C."

Firește, spunem și noi, organizarea pregătirii de cadre specializate de către însăși întreprinderea în cauză ar fi soluția ideală pentru rezolvarea problemei enunțate cu aparență de scuză. În plus, mai multe cadre bine pregătite ar permite înființarea schimbului doi : în momentul de față se lucrează într-un singur schimb productiv, deși în unele ateliere vizitate oamenii lucrează frecîndu-și coatele unii de alții. Și se mai lucrează în cîteva ateliere într-un mod încă prea artizanal. Sigur, aici producția poartă amprenta originalității seriei mici, sau chiar a unicatului. Se pot însă realiza mai multe semifabricate și chiar monta între ele și astfel — așa cum dealtfel recunoștea și tovarășul inginer șef — se poate ajunge la o bună și necesară creștere a productivității muncii. Se pot introduce mai multe noutăți în materie, cerința fiind ușurată de faptul că există aici oameni care au spiritul neastîmpărat al inovării : maistrul Gheorghe Dumitru de la secția semifabricate a realizat, de pildă, o mașină de injectat mase plastice.

Să pășim însă și spre afară pragul întreprinderii, socotind deja că aceste observații pot fi mult îmbunătățite cu propuneri proprii. După cum este de înțeles, protezarea pentru om reprezintă și o continuare a unui act medical. În acest sens apare foarte firească prezența unor unități din provincie, ale întreprinderii, chiar în stricta vecinătate a unor spitale. Întreprinderea — sediul ei central — pare însă cam izolată de medicină, cît și de reprezentanții oficiilor de asistență socială. O propunere de mult bun-simț vine să sugereze o ameliorare a situației și în mod deosebit să reducă din drumurile lungi și greu de făcut pe care totuși încă trebuie să le parcurgă tocmai niște oameni handicapați. Tovarășul Ionică Mitică, directorul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din Capitală, spunea : „Pentru cei care se adresează direct întreprinderii, și după cum se știe vin aici și mulți oameni din provincie, problema numeroaselor drumuri n-ar mai exista dacă medicul care dă recomandarea ar veni direct la sediul acesteia de mai multe ori pe săptămînă, la zile fixate dinainte. La rîndu-ne, am putea trimite reprezentanții oficiului de asistență socială să colaboreze direct cu medicul și organizatorii producției. Astfel, în aceeași zi și mai ales în același loc, solicitantul ar primi recomandarea medicală, aprobarea, i s-ar face măsurătorile necesare, i s-ar deschide comanda lucrării. Este o propunere pe care eu am mai făcut-o și sper ca de data aceasta, prin intermediul revistei, să fie mai bine recepționată".

Sperăm și noi pentru toți acei oameni despre care spuneam la început că au în ochi suferința, dar și licărul speranței.

C. VICTOR ■

Anticipații la o nouă ediție a Lunii cadourilor

Între lucrurile care vorbesc de la sine despre continua ridicare a nivelului de trai al poporului nostru, valoarea mărfurilor puse la dispoziția populației prin comerțul socialist exprimă, pe cît de sintetic pe atît de convingător, posibilitățile din ce în ce mai mari ale oamenilor muncii de a-și organiza căminele și existența diurnă nu numai după rigorile necesităților, ci și conform cu nota tot mai pronunțată de modern ce intră în componența gusturilor milioanelor de cumpărători. Că oamenii muncesc și că, muncind, au bani și că, avînd bani, cumpără cele de trebuință este în ordinea firească a lucrurilor, într-o țară a muncii și a răsplății pe măsură. Știm, desigur, și cît și ce cumpărăm fiecare. Dar cît cumpărăm oare toți ? Din datele obținute de la Ministerul Comerțului Interior vom utiliza cîteva, cu o pronunțată valoare ilustrativă. Numai în primele zece luni ale acestui an valoarea totală a desfacerilor de mărfuri a crescut, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cu aproape opt miliarde de lei. Dacă ridicarea nivelului de bunăstare este un proces continuu și, practic, imposibil de urmărit de la o zi la alta, curba acestei creșteri înregistrează, iată, valori remarcabile de la an la an. Sporirea cu douăzeci la sută a numărului de frigidere vîndute, față de 1976, sau cele mai bine de șapte sute de mii de garnituri de mobilă intrate în gospodăriile cumpărătorilor anul acesta, ca și ridicarea cu peste șaizeci de mii a posesorilor de autoturisme sînt doar cîteva din indiciile aceleiași creșteri.

Pe de altă parte este de remarcat preocuparea pentru optimizarea rețelei comerciale prin realizarea unor mari obiective, paralel cu amenajarea unor unități de desfacere la parterul și nivelele inferioare ale blocurilor de locuințe — urmărindu-se, totodată, constituirea de artere și centre comerciale — precum și prin modernizarea magazinelor sătești. Pe lîngă ridicarea de noi obiective s-au specializat și modernizat un număr mare de unități comerciale și de alimentație publică. S-au realizat, într-o concepție modernă, noi piețe agroalimentare în Capitală și în alte orașe. Au fost, de asemenea, modernizate majoritatea piețelor, atît din București cît și din principalele centre urbane ale țării. Va continua extinderea formelor moderne de comerț, dintre care notăm organizarea desfacerii prin autoservire în toate magazinele alimentare noi și în cele care se vor moderniza, în magazinele nealimentare a căror structură de mărfuri permite folosirea acestei forme de desfacere, cu deosebire la cele care vînd articole de menaj, de uz casnic și articole chimice. Se vor asigura de asemenea — în marile magazine universale și generale, ca și în cele specializate — diferite servicii pentru cumpărători. Între acestea : transportul și montarea la domiciliu a articolelor cu greutate și volum mare, precum și a celor cu un grad ridicat de tehnicitate ; demonstrații practice cu aparate electrice, electrotehnice și jucării ; asigurarea condițiilor pentru audierea discurilor, pentru folosirea aparatelor și articolelor muzicale ; ateliere de retuș și mese de croit, în magazinele și raioanele de confecții, tricotaje, țesături.

Pe lîngă cele de mai sus, se cuvine să subliniem că, în ansamblul vast al întregii activități comerciale, o grijă deosebită se acordă oamenilor, pregătirii și perfecționării lucrătorilor comerciali. Se extinde utilizarea unor eficiente metode moderne de testare a preferințelor cumpărătorilor, se realizează — în beneficiul publicului — o legătură tot mai strînsă între comerț și producător. Toate acestea contribuie, în ultimă instanță, la asigurarea condițiilor de viață din ce în ce mai bune ale oamenilor muncii, la satisfacerea într-un grad din ce în ce mai ridicat a trebuințelor și gusturilor noastre.

Cum marele public se află permanent într-un vital dialog cu comerțul și cum sîntem în pragul perioadei de efervescență deosebită a acestui dialog — LUNA CADOURILOR — am reținut pentru cititorii noștri cîteva informații deosebite oferite de Ministerul Comerțului Interior. Pregătită încă de la contractările din luna mai, această sărbătoare prelungită a magazinelor și mai ales a cumpărătorilor va însemna, pe lîngă abundența de rigoare, și lansarea unui mare număr de produse și modele noi. Realizatorii de confecții pentru femei vor trimite în comerț ultimele modele de rochii din jerseu imprimat. Cele din jerseu monocolor — material foarte subțire, din import — sînt lucrate în linia cea mai modernă și nu așteaptă decît zîmbetul ce va mărturisi surpriza plăcută a cumpărătoarelor. De asemenea, modele noi de paltoane din blană artificială voluminoasă. Noutatea cea mai deosebită în materie de lenjerie pentru femei o constituie articolele combinate : fața din relon, interiorul din mătase artificială. Dantelele vor avea, în general, culoarea de fond a materialului. Încălțămintea beneficiază de o mare diversitate de modele, remarcabile prin frumusețe și comoditate. Confecțiile pentru copii s-au bucurat, de data aceasta, de o remarcabilă grijă a producătorilor. Menționăm un foarte bogat sortiment de paltoane, **numai modele noi.** Articolele cosmetice vor cuprinde și ele cîteva surprize plăcute. De o mare atenție se bucură articolele pentru copii, în general, de la cele alimentare pînă la încîntătoarea diversitate de jucării. Acestea din urmă vor fi desfăcute de către o seamă de mari magazine și la comenzi telefonice. În București, posturi telefonice pentru comenzi la MOȘ GERILĂ vor avea trei mari magazine.

ION GROZEȘTEANU ■

Artiștii plastici colaborează cu maeștrii sticlari

În aceste zile, la Fabrica de sticlă din Turda se desfășoară Simpozionul național de sticlă, organizat de Uniunea Artiștilor Plastici, în colaborare cu Centrala sticlei, cu 3 ani în urmă.

Reputatul artist plastic Dan Băncilă, conducătorul grupului celor șase artiști plastici ai uniunii, se ocupă permanent de procesul de realizare a acestor gingașe și unice opere, de legătura ce există, implicit, între realizarea strict artistică a creației și cea a performanțelor industriale necesare creării unor opere de acest gen. Popa Darie, Anghelache Laurențiu, Popa Șerban, Condor Ioan și Negoescu Matei, artiști ai U.A.P., fac propuneri de noi forme create de ei în atelier, modele care pot fi de serie sau unicate, încercînd să îmbunătățească linia artistică a actualelor modele. Se urmărește o colaborare atentă între artiști-tehnicieni și între artiști și muncitori. Obiectele propuse de artiști sînt obiecte din sticlă „la mînă liberă", prototipuri în forme seriabile (vase de flori, pahare, boluri și obiecte din gama utilului), obiecte din sticlă pentru decorarea interioarelor, chiar și din obiecte existente în producție, la care se aduc modificări în privința aspectului artistic. Împreună cu artiștii angajați ai Centralei sticlei, artiștii plastici urmăresc tot procesul tehnologic al fabricării acestor obiecte ce vor intra în curînd în producție, ca și a modelelor de perspectivă.

Strădania acestor 30 de zile, va fi încununată cu o expoziție la București în luna decembrie, ce va adăuga și ceramica, faianța și porțelanul, de la simpozioanele acestora, care s-au ținut la Sighișoara, Cluj-Napoca și, respectiv, Alba Iulia.

EMANUEL TANJALĂ ■

Favoritisme și abuzuri ale unor repetenți la morală, într-o școală pentru maturi

Mai multe scrisori sosite la redacție sesizează o seamă de neregului și abateri la Școala de șoferi amatori a județului Ilfov, cu sediul la Buftea. Cum sesizări similare fuseseră adresate anterior organelor de conducere ale județului, de curînd acestea au încheiat o amănunțită verificare a celor reclamate. Concluziile verificării relțin o stare de lucruri necorespunzătoare, ilustrată de introducerea în școală a unui regim preferențial atît pentru o parte din personalul acesteia cît și pentru unii cursanți. Se specifică, de pildă, faptul că magazionerul Dan Țenea a primit, la un moment dat, drept de control asupra calității muncii maiștrilor instructori, precum și pe acela de a preda ore la sala de instruire, deși nu era autorizat. S-a mai reținut și faptul că maistrul instructor Octavian Răuță, care a ținut, în diverse împrejurări, locul directorului, a creat nemulțumiri în colectiv printr-o atitudine cel puțin lipsită de tact. Au fost cazuri în care nu s-au respectat prioritățile stabilite de urmare a cursului. La înscriere au fost situații cînd cursanților li s-au pretins sume de bani mai mari decît cele legale, o parte din acești bani fiind însușiți de către unii instructori. În același mod nefiresc și ilegal li s-a pretins unora dintre cursanți să cumpere, din banii lor, piese de schimb pentru mașinile școlii. Se menționează de asemenea că au urmat cursurile școlii un număr mare de elevi cu domiciliul în București — fără să fie angajați ai unităților din județ sau locuitori ai județului — ori chiar din alte județe. Unora li s-a facilitat susținerea examenului fără să fi urmat cursul complet sau fără să fi terminat numărul de ore de instruire stabilit prin regulament. Concluziile verificării amintite mai rețin în sarcina directorului școlii, Dumitru Puzdrea, și a unor maiștri instructori cadouri primite de la cursanți precum și participarea la mese date de aceștia, se înțelege, pentru favoritismele practicate. S-a constatat, de asemenea, dezordine în eliberarea și folosirea foilor de parcurs, precum și utilizarea abuzivă a mașinilor școlii în interes personal, mai ales de către director, care a mers pînă acolo — acolo însemnînd nici mai mult, nici mai puțin decît frumosul toponim românesc Tulcea — încît să se plimbe, cu gingașul scop de a-și procura pește. După cîte știm, cei care au făcut verificarea nu i-au imputat că nu s-a folosit niciodată în alt fel de studiile lui superioare : este absolvent la fără frecvență al Institutului de educație fizică și sport. Urmînd însă firul sesizărilor, s-au convins că Dumitru Puzdrea și-a schimbat de 9 ori, pînă în prezent, locul de muncă precum și că în 1971 — după ce lucrase o perioadă în cadrul Ministerului de Interne — a fost trecut în rezervă pentru **abateri repetate**, caracterizat, printre altele, prin **indisciplină, comoditate, îngîmfare, dezinteres în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.** Față de această încărcată carte de vizită, colectivul care a întreprins verificarea menționează clar că D. P. **nu întrunea criteriile pentru promovarea în funcția de director.**

Zilele trecute am stat de vorbă, fără grabă, cu Dumitru Puzdrea. A stăruit cu deosebire asupra meritelor sale în școală, asupra faptului că a muncit cot la cot cu ceilalți maiștri instructori la repararea și întreținerea mașinilor, la amenajarea celor necesare bunului mers al unității. După cîte știm însă acestea sînt lucruri pe care nu le-a negat nimeni. Dar D. P. consideră că analiza intransigentă a lipsurilor și abuzurilor sale echivalează cu o rea intenție menită nu atît să-l arate pe el într-o lumină reală cît să compromită un întreg colectiv. (?!? n.n.) Drept pentru care, sau mai exact pretenție pentru care D. P. a redactat un amplu material — ne-a înmînat un exemplar care se găsește la redacție — pe care l-au semnat, indescifrabil, alături de el încă 28 de lucrători din cadrul școlii.

Scopul acestui material este în fond de a prezenta lucrurile așa cum îi convine directorului — cele aproape 7 pagini îndesate nu conțin nici un cuvînt autocritic !

Cît privește neregulile practicate în școală, cercetarea organelor județene este — cum am spus — și temeinică și limpede. Vom stărui de aceea mai mult asupra principalului factor care le-a determinat : acea **introducere în școală a unui regim preferențial.** În amintita întîmpinare redactată de Dumitru Puzdrea se spune, dealtfel, ceva în acest sens „...în repetate rînduri pe parcursul desfășurării programului de instruire se fac intervenții în sensul includerii în seria respectivă a altor solicitanți ce veneau cu cererile deja aprobate cu mențiunea „cu prioritate" pe care dacă conducerea școlii nu le soluționa pozitiv (cazul tov. Neagu vicepreședinte la Consiliul popular Buftea aproximativ 80—100 cereri de acest gen) avea mari probleme privind bunul mers al activității școlii (tergiversarea construcției poligonului, amendarea constructorului, făcînd deseori caz de investitura ce o avea intimidînd conducerea școlii prin amenințări)". Marți, 22 noiembrie a.c., în timp ce ne aflam în școală, s-au prezentat doi solicitanți pe ale căror cereri sus-numitul vicepreședinte întărise cu ștampila primăriei și cu propria-i semnătură apostila „Cu prioritate pentru seria I 1978". În documentele școlii se află, după cum am văzut, zeci și zeci de cereri al căror titulari au beneficiat de prioritate sub aceeași maculată oblăduire. Dar influențe de acest gen se exercitau și telefonic. Pentru a se acoperi, în astfel de cazuri, directorul le pretindea solicitanților să scrie în josul cererii din partea cui vin și să semneze. Asemenea mențiuni găsim pe cererile lui Ion Diblă din București ; Gheorghe V. Tocilescu, comuna Fierbinți ; Florea Gheorghe, comuna Vasilați etc. Cum astfel de trimiteri deveniseră regulă se pare, însuși Florian Saica, directorul I.J.G.C.L. Ilfov — în subordinea căreia se află școala în cauză — s-a dedat cu sîrg la același năravi, punîndu-și directoriala semnătură sub apostila de rigoare pe un șir întreg de cereri. Mirarea cititorilor va fi evident firească în fața acestor favoritisme și abuzuri ale unor repetenți la morală, într-o școală pentru maturi. Acest „nevinovat" și „școlar" trafic de influență ajunsese, în mod incredibil, să fie practicat cu dezinvoltură sfidîndu-se orice normă legală și morală.

Cum unele cereri au dobîndit regim prioritar chiar prin semnătura vicepreședintelui Consiliului popular județean, Al. Lascu, sîntem îndreptățiți să ne întrebăm dacă nu cumva tocmai asemenea aprobări au încurajat abuzivul sistem preferențial.

Ne-am referit la cele mai grave abateri săvîrșite la Școala de șoferi amatori din Buftea. Aceasta pentru că, într-o asemenea situație, nu înșirurea **tuturor** neregulilor este de primă importanță. Nu ne îndoim că, față de cele prezentate și verificate organele în drept vor lua fără întîrziere măsurile cele mai ferme pentru a întrona în acest colectiv un climat de muncă cinstită, o atmosferă de demnitate și de moralitate exemplară, proprii unei școli, chiar dacă este o școală pentru maturi, chiar dacă este o școală de șoferi amatori. Pentru că, dacă putem fi amatori într-ale șoferiei, amatorii în materie de morală trebuie treziți fără întîrziere.

DORIN GHERGHINESCU ■

Într-o țară a muncii nimeni nu poate crede în povestea „pușculițelor" miraculoase!

„...În această casă însalubră am locuit împreună cu soțul meu timp de 13 ani neavînd alte cheltuieli decît 40 de lei anual și cota de lumină și apă lunară, circa 25 lei..." Am extras doar o frază pe care Mocăniță Elena o așază într-un memoriu „avocățesc" adresat redacției noastre, avînd ca scop sprijinirea ei de a fi scutită de prevederile Legii 18 din 1968 privind controlul provenienței unor bunuri ale unor persoane fizice, care nu au fost dobîndite în mod licit. În prealabil, petiționara beneficiase de competența completului de judecată, introdusese recurs și apelase și la Procuratura generală a R.S.R. Decizia fusese clară : bunurile familiei sale fuseseră dobîndite, în cea mai mare parte, ilicit și trebuiau să intre, în cea mai mare parte, în patrimoniul statului. Desigur, nu contestăm dreptul nimănui de a se adresa redacției revistei „Flacăra", ci facem apel doar la o doză mai mare de discernămînt. Am examinat și noi dosarul extrem de voluminos al „cauzei" și am văzut fapte incredibile : deși are un venit de circa 600 de lei pe lună (încadrare jumătate de normă, muncă la domiciliu), deși soțul ei realizează venituri modeste, în viața Elenei Mocăniță au apărut în scurt timp o casă proprietate personală și un autoturism marca „Renault 10".

Ca urmare a ridicării vertiginoase a nivelului de trai din țara noastră, ca urmare a diversificării locurilor de muncă, deci a posibilității obținerii unor retribuții mari, grație politicii generoase duse față de familiile cu copii — creșele, căminele, grădinițele putînd determina posibilitatea ca în aceeași casă să lucreze mai multe persoane — veniturile fiecărei familii sporesc substanțial de la an la an. Sînt însă unii ale căror venituri exagerate nu-și au sursa în munca proprie, cinstită.

Consecventă principiilor ei de etică și echitate socialistă, promovînd cu fermitate principiile democrației, societatea noastră a consacrat prin lege dreptul de a verifica în ce măsură averile aflate în discordanță evidentă cu nivelul general sînt sau nu dobîndite pe cale licită. Cum în acest domeniu, pe lîngă organele de miliție, judecătorii, organe financiare, există posibilitatea manifestării spiritului de echitate și dreptate al cetățenilor, au fost depistați de-a lungul anilor indivizi certați cu morala socialistă, oameni care prin înșelăciune, abuz, trafic de influență sau chiar furt ajunseseră să umilească pe cetățenii cinstiți, afișînd o viață de huzur. Fără îndoială că în țara noastră există posibilitatea reală de a fi judecat nepărtinitor, după cum există instituții care pot și trebuie să ne apere de aceia care se înfruptă din avutul țării pentru a-și umple propriile buzunare. În dosarele pe care le-am examinat, la care vom face referiri, există însă unele tertipuri atît de mult cusute cu ață albă, există atîta minciună în declarațiile celor cercetați, încît ne vine să credem că șansele unor asemenea indivizi de a se sustrage controlului, nu sînt încă pe deplin excluse, că pentru controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobîndite în mod licit comisiile de pe lîngă consiliile populare au într-adevăr o muncă grea, presupunînd eforturi considerabile, care trebuie să se bucure de sprijinul larg cetățenesc.

Lucrător în marea majoritate a timpului pe la diverse I.A.P.L.-uri, Scarlat Marcel, care se autocaracterizează așa : „...În toată această perioadă am dus o viață foarte modestă, fiind abonat în permanență la cantină...", agonisește într-un răstimp extraordinar de scurt un „Fiat 600" și o casă. Fiind și student o perioadă, avînd obligații în altele, S. M. dovedește un cîștig mediu de circa 1 000 lei lunar. Iată însă că miraculos „pușculița" personală se umple, ba chiar dă pe dinafară, din moment ce banii din ea se convertesc într-o mașină și într-o casă. Chiar așa, cu casă proprietate personală și cu mașină se poate vorbi de „trai modest" ? În apărarea sa, S. M. îl citează chiar pe tatăl său pentru că, vezi doamne, acesta i-ar fi dat 60 000 lei. Stupoare însă. Rugat să declare adevărul în fața comisiei, tatăl său nu-și aduce aminte de o asemenea donație. Un remarcabil exemplu de cinste din partea tatălui, un trist exemplu de necinste din partea fiului.

Deși realizează venituri modeste — de fapt nimeni nu este de vină că unii caută locuri de muncă ușoare retribuite corespunzător — Petre și Elena Serghe își procură o mașinuță. Ce marcă ? Un biet „Opel-Rekord". Cu inconștiență și cinism, neînțelegînd nici în ceasul al 12-lea că a greșit — Petre Serghe apreciază că, lunar, el, soția și copilul cheltuiesc circa 700 de lei. Justifică prezența unui frigider luxos astfel : „... Aparține prietenului meu Munteanu Nicolae care neavînd spațiu l-a lăsat la mine pentru circa 4 ani..." Mai vrea să amăgească pe aceia care l-au cercetat afirmînd că un frate l-a împrumutat cu 25 000 lei, iar altul cu 20 000 lei. Oare de ce actele cu frații au fost încheiate după începerea cercetărilor ? Întrebările de acest gen pot continua dar adevărul este unul singur, după cum s-a pronunțat instanța de judecată — proveniența bunurilor este ilicită.

Vînzătorul la o stație „Pecq" Barbu Florea locuiește într-un apartament confort 1 pe Bulevardul Ilie Pintilie, împreună cu soția, cu doi copii minori în întreținere și cu soacra sa, al cărei venit lunar este de 366 lei. Casă grea, veți spune. Dar... În casa familiei Barbu coboară mana cerească și orice fel de legătură cu serviciul său de la „Peco" nu are, după părerea lui, temei (!!!). Oamenii își cumpără un Fiat 1500 în stare perfectă și depun și 60 000 lei avans pentru un apartament proprietate personală. Vecinii, o parte dintre cunoscuți, oameni conștienți, sesizează organele în drept că pe lîngă bunurile agonisite familia trăiește îmbelșugat, peste cinstitele ei puteri economice. Se încep fireștile cercetări și iată la ce declarații stupefiante asistă cei în măsură să le ia: „...Vă mai inveder că am dus o viață modestă, economisind și chibzuind bine veniturile noastre..." „Soacra mea are venituri proprii (366 lei pe lună) și nu avem legături cu ea..." Oare cît cinism și neadevăr cuprinde această declarație? Deci se sugerează că familia nu are legături cu soacra pentru ca nu cumva să-i dea din bani. Și-apoi, cît de plauzibilă este afirmația că într-o casă cu doi copii minori soacra nu are legătură cu nimeni? Barbu Florea a mai pretins că tatăl său i-a dat 30 000 lei, fapt pe de-a-ntregul fals. Concluzia organelor de justiție? Aceeași ca și în celelalte cazuri citate: avere ilicită pe care statul și-o recuperează, firește, dacă faptele nu intră sub incidența Codului Penal. În încheierea acestei anchete, efectuată cu sprijinul Judecătoriei sectorului 1 și al Circumscripției 2 miliție, consemnăm spusele comandantului circumscripției, locotenent-colonelul Ovidiu Crețu : „Legile țării nu pot fi eludate de nimeni. Normele eticii și echității socialiste sînt de asemenea un îndreptar pentru fiecare comunist, pentru fiecare om al muncii. Organele noastre se bucură în depistarea cazurilor ce frizează Legea 18/1968 de sprijinul cetățenilor, al deputaților, al asociațiilor de locatari. Totuși, acestea pot face mai mult în sprijinirea noastră. Aici nu are ce căuta indiferența, cu atît mai mult cu cît în rîndurile elementelor certate cu morala au apărut o serie de subterfugii. Acestea îngreunează și activitatea comisiilor pentru controlul proveniență unor bunuri ale persoanelor fizice care nu au fost dobîndite în mod licit, dar în ciuda unor manevre, opinia publică și organele de stat își fac și își vor face exemplar datoria". Pentru că într-o țară a muncii nimeni nu poate da credit poveștilor despre niște „pușculițe" miraculoase.

E. SAVU ■

Prins cu butelia în sac, hoțul și-a adus aminte de vulpe

— Tovarășe colonel Craiu Rizea, sînteți șeful Inspectoratului județean Brăila al Ministerului de Interne ; spuneți-ne cu ce rezultate se aplică la Brăila dispozițiile legale privind sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării. Vă întreb aceasta și pentru că în rîndul brăilenilor persistă părerea că niște tradiții, nu tocmai favorabile faimei orașului, ar crea aici dificultăți aparte.

— În momentul de față dispunem de o asemenea forță de influențare obștească încît procesul de reeducare a persoanelor care au săvîrșit abateri ori încălcări ale legii, ce nu prezintă pericol social ridicat, să se poată desfășura cu succes, prin muncă în unități de producție, sub îndrumarea și răspunderea colectivelor de oameni ai muncii. Această idee, de esență revoluționară, precizează rolul decisiv al muncii în procesul educațional. La Brăila am întreprins diverse acțiuni : mai întîi au fost depistate persoanele care nu practică o muncă utilă, care nu-și justifică prezența în municipiul Brăila și orașul Făurei, au fost cercetate, încadrate în muncă sau trimise la locurile lor de domiciliu. Unora, care doreau să stea în Brăila doar ca să trîndăvească, li s-a interzis accesul în municipiu, iar altora li s-a refuzat viza de reședință. Peste 150 de persoane au fost puse în discuția colectivelor de muncă, la întreprinderea de utilaj greu „Progresul", Șantierul naval, la cele două combinate chimice de la Chișcani, iar mai multe persoane înclinate spre un trai parazitar, bazat pe expediente sau alte îndeletniciri ilicite, au fost avertizate.

— Ce întreprinderi au aplicat mai bine aceste măsuri de educare a unor persoane prin muncă ?

— Muncitorii de la Șantierul naval, în special. Au recurs la tot felul de mijloace, care mai de care mai eficient, mai educativ. Persoanele sancționate au fost repartizate pe echipe, date în grija maiștrilor, controlate, ajutate. Unul, de pildă, dorea să facă parte din fanfară, dar nu venea la muncă. I s-a interzis să mai vină la fanfară. Acum vine punctual la program și vine și la fanfară. Șantierul a devenit un fel de școală a muncii, dar și a vieții.

— Am aflat că doi tineri, Ion Ciubotaru și Stanciu Leica, din Brăila, împreună cu alții, fără ocupație, au comis 32 de furturi de butelii de aragaz, pe care le-au vîndut apoi în schimbul a 4 000 sau 5 000 lei. Cum a fost posibil ca acești tineri să comită un număr atît de mare de furturi fără să fie prinși ?

— Prinși au fost, dar, e adevărat, foarte tîrziu. Activitatea lor ilicită a fost înlesnită însă și de conduita unor cetățeni, de lipsa lor de vigilență. Buteliile au fost furate din magazii sau bucătării neîncuiate, folosite provizoriu, izolate de restul locuințelor. Un cetățean surprinde hoțul în curte, îl întreabă ce caută noaptea la el, iar acesta, plin de vicleniе, îi răspunde că are niște vin în sacul din spate, pe care vrea să i-l vîndă. Cum nu-i trebuia vin, a lăsat hoțul să plece, ca mai pe urmă să constate că îi furase butelia dintr-o bucătărie pe care o ținea descuiată.

— Cum s-ar spune, hoțul și-a adus aminte de povestea cu vulpea...

— Chiar așa. Rețineți și faptul că toate cele 32 de butelii furate au fost vîndute la prețuri mari, cui ? Tot unor chilipirgii care, la rîndul lor, pot deveni victime.

— Despre sustragerile din autoturisme ce ne puteți spune ?

— Aproape fără excepție, autoturismele care au fost violate erau un fel de miniapartamente, dotate cu casetofoane de diferite tipuri, aparate de radio la vedere, bibelouri scumpe, țigări străine la vedere, haine din piele sau blană etc. Toate atrăgeau atenția de departe celor ce umblau după o astfel de pradă. Sînt deci multe cazurile în care noi lăsăm la îndemîna hrăpărețului rezultatele muncii noastre.

— Ce aspecte mai puteți desprinde din recentele cazuri comise de infractori și descoperite de miliție ?

— Unii infractori manifestă preferință pentru blocurile noi : se strecoară printre constructori, sînt confundați cu aceștia și operează. Alții sting lumina de la tablou, apoi merg în apartamente dîndu-se drept electricieni. Unde nu găsesc pe nimeni acasă, sparg ușa și sustrag ce găsesc. De multe ori, nici nu sînt nevoiți să mai recurgă la astfel de trucuri, deoarece mulți locatari lipesc pe ușă tot felul de bilețele : „sînt plecat, mă întorc într-o oră". Alții și-au instalat deasupra ușilor sisteme luminoase care le anunță prezența sau lipsa de acasă. Vînzătorii, la rîndul lor, își anunță absența prin cunoscutele bilețele : „sînt în concediu", „sînt la policlinică" etc. Toate acestea, dovezi ale lipsei de vigilență, înlesnesc activitatea celor necinstiți.

— Ce întreprindeți pentru prevenirea cetățenilor, la ce activități antiinfracționale i-ați invitat ?

— Am organizat peste 60 de întîlniri cu cetățenii din cartiere, întreprinderi și instituții, la care le-am vorbit despre felul în care pot să combată și ei unele fapte antisociale. Am inițiat acțiuni la care și-au adus contribuția muncitori, membrii grupelor de sprijin, echipe de ordine și disciplină ale organizației de tineret. Cu ocazia acțiunilor desfășurate în municipiu, orașul Făurei, în comune, s-au constatat un număr de 10 infracțiuni, s-au găsit unele bunuri neevidențiate contabil, în valoare de aproape 300 000 lei.

La propunerea organelor de miliție, au avut loc cinci procese cu publicitate lărgită, iar două cazuri de sustrageri au fost judecate conform procedurii speciale. Majoritatea acelor cercetați în stare de arest preventiv au fost puși în discuția colectivelor de muncă și trebuie să vă spun că opinia publică, mai mult ca oricînd, și-a exercitat un rol deosebit asupra unor astfel de indivizi care nesocotesc normele legale de etică și echitate ale societății noastre.

— Ce alt fel de acțiuni ați organizat?

— Am organizat patru concursuri cu patrulele școlare și am difuzat 12 filme privind circulația rutieră. Toate gazetele de stradă au fost revizuite, avem în lucru o foaie volantă, colaborăm cu organele de procuratură, justiție, cu Asociația juriștilor în vederea popularizării legilor. Un ajutor prețios am primit din partea organelor locale de partid care au mobilizat și instruit toți factorii de conducere din întreprinderi, instituții, școli, organizații obștești să contribuie la realizarea acestor sarcini educaționale, la integrarea sau reintegrarea într-o muncă utilă a elementelor ce au devenit obiectul preocupărilor noastre.

— Știm, tovarășe colonel Craiu Rizea, că urmare acestor măsuri fenomenul infracțional a scăzut evident, starea de spirit a populației, spuneați dv., s-a schimbat, în sensul că a căpătat mai multă încredere în organele de miliție, le acordă sprijin în multe situații. Ce se impune pe viitor ?

— Se impune diversificarea activităților de prevenire, organizarea lor în mai multe localități, întreprinderi și instituții, aplicarea mai fermă a prevederilor Decretului 153/1970, o mai judicioasă asigurare a prezenței în teren a lucrătorilor de miliție și rezolvarea cu operativitate a cauzelor penale, acordîndu-se prioritate infracțiunilor cu pericol social sporit.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cîmpia se apără la munte

și lucrul acesta studenții silvici brașoveni îl învață încă din primii ani de facultate

Ioan Gligan și Gheorghe Butac mai sînt, pentru puțină vreme însă, studenți ai Facultății de silvicultură din Brașov, de fapt, singura facultate cu acest profil din țară. Și firește, în ultimul an fiind, cei doi și-au pregătit lucrarea de diplomă, lucrare de maturitate pentru viitorii specialiști în „torente", care atestă nu numai pregătirea și nivelul lor de cunoștințe, ci și responsabilitatea pe care trebuie s-o dovedească în alegerea unor soluții ce privesc în bună măsură chiar economia națională. Pentru că lucrarea studenților brașoveni se intitulează : „Proiect de execuție al amenajării bazinetului torențial Vătafu din bazinul Lotru". „Nu facem proiecte, ne mărturisea Ioan Gligan, numai pentru că așa este tipicul, adică să-ți termini facultatea cu o lucrare de sinteză, ci, pentru că acolo, la Lotru, nume cu rezonanță deosebită în economia țării, ne putem măsura concret forța, și rezolvăm niște probleme tehnice de mare importanță. Cînd vă spun toate acestea nu mă gîndesc doar la proiectul nostru, ci la toate proiectele pe care le-am făcut noi, studenții de la silvicultură". Amenajările bazinetului torențial Vătafu înseamnă de fapt studierea vegetației forestiere, calcule peste calcule, urmărirea indicilor de retenție, înseamnă ore de muncă la fața locului pentru observații, astfel ca albiile să n-o mai ia razna. Ca prin mijloace biologice și hidrotehnice să fie împiedicate într-o măsură cît mai mare transporturile de aluviuni care pun în pericol lacurile de acumulare. Albiile torențiale trebuie să fie verzi, mai exact să devină verzi ca să poată domoli viiturile. Pentru că pădurea este elementul fundamental în amenajarea bazinelor, iar lucrările hidrotehnice sprijină instalarea vegetației, contribuind la consolidarea ei. Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din România prevede împădurirea a 230 000 de hectare de terenuri inapte pentru agricultură. Acesta este contextul în care studenții de la „silvicultură" își gîndesc proiectele. Profesorul doctor Stelian Munteanu de la catedra de amenajare a pădurilor, disciplina corectarea torenților, care mai este și președintele grupului de lucru pentru amenajarea bazinelor hidrografice montane din F.A.O., ne spunea că bazinul Lotrului a fost practic jefuit în timpurile trecute. Prin tăierile irațională, prin exploatarea nemiloasă, fără discernămînt. „Este sarcina noastră, a celor care ne specializăm în acest domeniu, să facem totul ca să refacem pădurile, această adevărată bogăție a țării altădată. În felul acesta este orientat și învățămîntul specific. Mă refer atît la integrarea profesorilor cît și a studenților în activitatea practică, legată de necesități. Nimeni n-are nevoie de cadre didactice funcționari sau de studenți eminenți care n-au rezolvat o problemă concretă. Avem colective mixte care cuprind cadre didactice, cercetători și proiectanți din facultate și din producție sau de la diferite institute de cercetare și nu în ultimul rînd studenți. Se lucrează pe bază de contracte, deci răspundem unor sarcini. Participarea aceasta largă ne dă și garanția pregătirii unor buni specialiști. Desigur, nu toți vor ajunge cercetători, dar, apoi, fiecare inginer silvic, la locul său de muncă poate să facă cercetări. Un canton sau un ocol silvic poate deveni un adevărat laborator de cercetare. Insist asupra acestei laturi, a cercetării, deoarece nu poți face proiectare fără cercetare. Din proiectele realizate izvorăsc numeroase teme de cercetare, la care inițial nu te-ai gîndit. Proiectarea este domeniul care îl învață pe student să cerceteze. Ați văzut proiectul lui Gligan și Butac. Este doar un exemplu. La ora actuală, vă dau un alt exemplu, peste douăzeci și cinci de studenți sînt angrenați la o lucrare de mare responsabilitate : amenajarea bazinului hidrografic torențial Doftana-Tigăi, afluenți ai Tărlungului, în amonte de barajul cu același nume care aprovizionează Brașovul cu apă. Studenții în colaborare cu specialiștii au elaborat studiile și proiectul de execuție pentru amenajarea complexă a bazinului văii Tărlungului. O muncă intensă de doi ani în care au efectuat zeci de măsurători topografice, reprezentări pe hartă ale fiecărui pîrîiaș, proiecte pentru 43 de mici baraje, realizînd adevărate operații inginerești. Acolo, știm cu toții, este acum un mare șantier. Acumularea de apă există, dar lacul trebuie protejat prin împădurirea versanților de eventuale viituri, trebuie împiedicată eroziunea solului și în general, fenomenul torențial. Altfel apa din lac n-ar avea puritatea necesară și în scurtă vreme lacul s-ar colmata. Cum spuneam, noi, specialiștii, împreună cu studenții, am făcut studiul pentru amenajarea bazinului, iar în a doua etapă realizăm proiectele de execuție pe bazinete, altfel spus, afluenți. Unul este și cel din Valea Tigăilor".

Este, după cum afirma cineva, un model de antrenare a studenților la lucrări de mare îndrăzneală, de mare răspundere, de milioane de lei. Proiecte de an, sesiuni de comunicări științifice, cercuri științifice, colective mixte de cercetare, lucrări de diplomă. Sînt formele prin care studenții brașoveni de la silvicultură își desăvîrșesc pregătirea, propunînd soluții de mare curaj tehnic. Așa cum este de pildă acel studiu de amenajare peisagistică și anticorozională a masivului Tîmpa, studiu ce aparține unui grup de șase studenți și care prin aplicare va păzi și va păstra frumusețea dealului ce străjuiește Brașovul. „Cîmpia se apără la munte și în felul acesta trebuie văzută legătura între cele două mari domenii, silvicultura și agricultura, afirma profesorul Stelian Munteanu. Iar lucrul acesta, studenții noștri îl învață și-l transpun în fapte încă din primii ani de facultate".

MIRCEA RAICIU ■

O veche școală își revitalizează și înnobilează tradiția

— Tovarășe directoare Mioara Zdrafcovici, după cum ne spuneți, vă aduceți aminte de faptul că, în urmă cu aproape doi ani, revista noastră a publicat un amplu reportaj despre instituția în care lucrați, astăzi unicul liceu de filologie-istorie din sectorul 2, continuatorul reputatei Școli Centrale de fete. Se cade, însă, înainte de a trece la subiectul propriu-zis al interviului pe care vi-l propunem, dialog axat, firește, pe problemele actuale ale liceului, să reamintim cititorilor că ne aflăm în incinta primului liceu de fete din Țara Românească, întemeiat la 20 noiembrie 1852, adică exact acum 125 de ani, prin „luminoasa rezoluție" a domnitorului Barbu Știrbei, unul din promotorii pasionați și consecvenți ai culturii noastre naționale. De bună seamă, aniversarea a 125 de ani de existență se identifică cu evocarea unei importante izbînzi a învățămîntului românesc, în general, legîndu-se de apariția primului liceu de stat prin care fetele acestei țări au primit dreptul la o cultură superioară, dar, cum spuneam, nu vom insista asupra trecutului școlii pe care o conduceți. Totuși, sîntem datori să vă întrebăm ce reprezintă pentru dumneavoastră, cadre didactice și elevi deopotrivă, bogata și pilduitoarea tradiție formată într-un secol și-un sfert de existență ?

— O datorie în plus, un stimulent și o mîndrie de care am înțeles și înțelegem să ne achităm prin muncă, responsabilitate și înalt profesionalism. Într-un fel, trecutul ne obligă la un prezent și mai luminos, care să-l întărească și, firește, să-l depășească, date fiind condițiile fără precedent de care se bucură astăzi liceul nostru, grație sprijinului și îndrumării primite permanent și pe toate căile din partea partidului și statului. Concret, pentru a fi la înălțimea sarcinilor de răspundere ce le revin în procesul formării omului nou, în conformitate cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, cadrele didactice din școala noastră și-au orientat eforturile spre perfecționarea pregătirii de specialitate, spre modernizarea tehnologiei didactice, spre integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, spre optimizarea tuturor formelor de activitate educativă cu tineretul. Putem afirma, fără șansa de a fi bănuiți de exagerări, că, în general, scopurile propuse au fost atinse sau depășite, deși, bineînțeles, n-am făcut totul și mai avem destule de schimbat în bine.

— Asta însemnînd ce, tovarășe directoare ?

— În condițiile instaurării unui climat de muncă disciplinată, liceul nostru, care a dat, de-a lungul istoriei sale, numeroși oameni de frunte în cultura românească, continuă să-și facă datoria față de societate cu același sîrg și cu aceleași bune rezultate. Nu citez nume, deși nu mi-ar fi greu s-o fac. Voi spune, însă, că efortul colectiv al școlii pentru ridicarea nivelului procesului instructiv-educativ s-a exprimat, la sfîrșitul anului școlar trecut, într-un procent ridicat de promovabilitate, depășind 96 la sută. La noi, examenul de bacalaureat a fost trecut de toți elevii, fără excepție. Procentul absolvenților liceului admiși în învățămîntul superior s-a cifrat la 64 la sută, restul absolvenților încadrîndu-se în producție. Dealtfel, cultivarea respectului față de muncă a fost și a rămas una din preocupările de căpătîi ale cadrelor noastre didactice, iar rezultatele n-au întîrziat să apară.

— La ce vă referiți ?

— Cele două ateliere ale școlii, de confecții-textile și de țesut covoare, au realizat în anul școlar încheiat o producție în valoare de 158 240 de lei. Prin autodotare, liceul și internatul au primit din mîinile iscusite ale fetelor covoare, carpete, draperii și obiecte de artizanat, în vreme ce băieții au executat întregul mobilier al noului laborator de fizică. Ajunși la acest capitol, se cade să amintesc meritele deosebite ale Comitetului cetățenesc de părinți, condus pînă nu demult de inginerul M. Ion și condus în prezent de generalul-locotenent C. Opriță, care a sprijinit cu promptitudine acțiunile inițiate de școală, găsindu-se permanent alături de factorii de răspundere din instituție în procesul de învățămînt, ca și în practica productivă sau în activitatea de muncă patriotică.

— După cum se poate vedea cu ochiul liber, liceul „Zoia Kosmodemianskaia" se află în plină restaurare. S-ar putea ca termenul să nu fie cel mai exact, dar asta nu ne împiedică să vă întrebăm despre ce este vorba.

— Școala noastră, construită de renumitul arhitect Ion Mincu în 1890, a fost declarată în 1952 monument de arhitectură. Ea se găsește la capătul primei etape de restaurare, recent încheiată, la care și-au adus contribuția, după puterile lor, și uteciștii liceului. De fapt, restaurarea aceasta vizează nu doar refacerea arhitecturală a clădirii, de a cărei frumusețe se poate convinge oricine, lucrare condusă cu solicitudine de Direcția Patrimoniului Cultural Național, ci și modernizarea și dotarea localului în funcție de cerințele noului profil, de filologie-istorie, acordat școlii noastre prin organizarea învățămîntului liceal din iunie 1977. La sfîrșitul primei etape a lucrărilor, putem afirma că, datorită ajutorului primit din partea organelor de partid ale sectorului 2 și a Inspectoratului școlar al municipiului București, ne aflăm pe drumul cel drept.

— Amintind de noul profil, n-ați făcut altceva decît să ajungeți la ultima întrebare din agenda noastră. Ce înseamnă tovarășa Mioara Zdrafcovici, profilul de filologie-istorie încredințat liceului ?

— El asigură, înainte de toate, un cadru superior pentru pregătirea de specialitate și pentru calificarea într-o meserie, oferindu-le absolvenților atît posibilitatea de a lucra în diferite domenii ale activității sociale cît și pe aceea de a continua studiile în învățămîntul superior. Firește, asta în al doilea rînd, punîndu-se accent pe limba română și pe științele sociale, predîndu-se în patru limbi de circulație europeană (rusă, franceză, engleză și germană) elevii noștri au șansa de a porni în viață cu un bagaj sporit de cunoștințe, mai multilaterali și mai profunzi. Urmînd noului profil, s-au înființat cinci cabinete audio-vizuale (de română, de istorie, de rusă-engleză și franceză-germană) unul de desen tehnic, precum și alte trei săli de clasă, menite să completeze zestrea liceului nostru. Toate au fost prevăzute cu echipament tehnic adecvat și cu materiale didactice specifice. Totodată, spre a înlesni accesul elevilor, restaurarea a ținut cont de noul profil, localizînd cabinetele și laboratoarele spre curtea interioară a clădirii, pe galeriile în roșu pompeian care o încadrează, iar sălile de clasă, la parter și etaj, către curtea mare a școlii.

— Cum spuneam, întrebările s-au epuizat. Poate mai găsiți de cuviință să adăugați ceva. Dacă da, vă ascultăm.

— Deviza noastră, pe care ați văzut-o, probabil, afișată pe unul din pereții liceului, este legată de faptul că formăm elevi nu atît pentru prestigiul școlii, cît pentru viață, pentru societate. Elevi a căror pregătire profesională este și va fi dublată de o robustă factură morală. Nu ne vom abate de la această deviză și vreau să închei prin a mulțumi tuturor forurilor și tuturor oamenilor care, sub o formă sau alta, ne ajută să ducem la îndeplinire un deziderat civic de maximă importanță.

— Și noi vă mulțumim, tovarășă directoare.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Una din memorabilele întîlniri ale diferitelor generații prilejuite de împlinirea celor 125 de ani de existență a liceului.

Odată cu ampla restaurare a acestui vechi monument de arhitectură, liceul beneficiază de cabinete și laboratoare noi, moderne.

Cenușile din care renasc materiale de construcție

• Conferențiarul universitar doctor inginer Lazăr Nicolescu s-a născut în 1925, la Brăila. A absolvit Facultatea de construcții din București. Este șeful disciplinei materiale de construcții la Facultatea de îmbunătățiri funciare, București. În 1969, obține doctoratul cu tema : fenomenele de contracție hidraulică ale pămînturilor stabilizate cu lianți minerali. Un timp a condus lucrările de consolidare a orașului Brăila. A fost director general în construcții, iar în prezent cercetează posibilitățile de valorificare a cenușilor de termocentrală. Are 119 lucrări publicate și, sub tipar, la Editura „Ceres", cartea „Cenușa de termocentrală în construcții". După 4 martie a făcut parte din comisia de expertizare a clădirilor avariate. Este decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Știm din unele statistici, tovarășe conferențiar Lazăr Nicolescu, că din totalul de energie electrică, ce se va produce pe plan mondial în 1980, circa 21 la sută va fi furnizată de centralele termoelectrice funcționînd pe cărbune. Vor rezulta, se înțelege, cantități foarte mari de cenușă și zgură. În România, cantitatea totală de cenușă și zgură depozitată în prezent se apreciază la circa 40 milioane tone și ocupă o suprafață agricolă de cîteva sute de hectare. Înălțimea haldelor de cenușă și zgură depășește uneori, de pildă la Paroșeni, 30 metri. Dacă un astfel de munte de cenușă zburătoare ar aluneca, s-ar produce accidente grave. Dar dacă nu alunecă, cenușile sînt antrenate de vînt, pe mari distanțe, poluează atmosfera, cursurile de apă din apropiere, pînza de apă freatică. Se mai știe că depozitarea cenușilor, în halde uriașe, dezolante, provoacă un consum de energie electrică și apă, cheltuieli pentru întreținerea instalațiilor de pompare și transport hidraulic, cheltuieli neproductive care încarcă prețul de cost al energiei electrice produse. Totodată, pe lîngă alți factori poluanți, omul modern cunoaște și spectrul cenușilor zburătoare. Cum ne putem apăra de ele ?

— Imaginea, cum apare ea omului, cum fidel ați reușit dv. să o descrieți și cum, dealtfel, există în realitate, poate îngrijora numai în situația în care omul ar rămînea nepăsător față de această realitate. Dar veți vedea că nu rămîne. În lume, mai ales în țările cu o industrie energetică puternic dezvoltată, ulterior și în țări în curs de dezvoltare, s-au efectuat cercetări care au pus la punct tehnologii de valorificare complexă a cenușilor.

— Ce grad și ce direcții de utilizare cunosc cenușile de termocentrală în lume ?

— Destul de variate, de la o țară la alta : Finlanda valorifică 84 la sută din cenușa produsă ; Statele Unite între 16-20 la sută. În Anglia, în 1974, s-a valorificat 50 la sută din producția de cenușă. Franța valorifică pînă la 74 la sută din producția anuală ; R.F. Germania — peste 79 la sută ; Belgia — 44,2 la sută ; Polonia — 32,8 la sută. Cenușa se folosește la fabricarea cimenturilor, la confecționarea betonului greu și a betonului celular autoclavizat, la producerea agregatelor ușoare, la construcția barajelor, drumurilor, terasamentelor, la fabricarea blocurilor de zidărie din beton ușor, în industria ceramică etc. După 1940, americanii au folosit cenușile la confecționarea betoanelor hidrotehnice. În 1952 s-a construit barajul Hungry Horse Dam, în care s-au încorporat circa 2,4 milioane mc de beton cu cenușă. În Japonia, barajele din Tagocura, Okutadami, Hatanogi s-au executat din betoane cu cenușă de termocentrală. Astfel de betoane hidrotehnice s-au executat și în Anglia, Cehoslovacia și Turcia. Cenușa înlocuiește, astfel, cimentul portland în proporție de 15-20 la sută, la alcătuirea betoanelor din zonele exterioare ale barajului, și pînă la 25-35 la sută din cimentul portland, la betoanele din interior.

— Care este situația la noi ?

— România e una din țările care au adoptat, la nivel de stat — din indicațiile secretarului general al partidului — o nouă concepție tehnologică, bazată pe folosirea repetată a materiilor prime și a resurselor intrate în procesul de producție, pe utilizarea intensivă a resurselor secundare, reciclarea și reintroducerea în producția industrială a deșeurilor de metale, material lemnos, a cenușilor de termocentrală etc. Fabricăm azi cimenturi cu adaos de cenușă de termocentrală și blocuri pentru zidărie din gazbeton. Mai folosim cenușa în construcțiile rutiere, la executarea rambleelor și la stabilizarea straturilor de fundație, precum și în construcții hidrotehnice. Pentru intensificarea utilizării în economie a cenușilor de termocentrală a fost aprobat Programul de valorificare a cenușilor, cu sarcini precise pentru ministere, instituții de cercetare, de învățămînt superior. Se urmărește, prin temele de cercetare, extragerea din cenușă a unor metale și substanțe valoroase, precum și noi metode de utilizare a lor în construcții și în producția materialelor de construcții.

— Sînteți unul dintre pionierii acestei activități de cercetare a cenușilor de termocentrală, la noi ; care sînt sarcinile dv. și la ce rezultate practice ați ajuns ?

— Facultatea noastră, prin Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", a primit sarcina să asigure, prin cercetare, posibilitatea valorificării unei cantități de 50 000 tone de cenușă de termocentrală anual, la executarea căptușelilor canalelor de irigații și a lucrărilor de construcții pentru îmbunătățiri funciare, începînd din anul 1980. O considerăm nu numai o îndatorire profesională, ci și una patriotică, politică dacă vreți. În momentul în care, în țara noastră se construiește mai mult decît oricînd, reducerea consumului de ciment, prin înlocuirea lui în procent substanțial cu cenușă de termocentrală, devine o astfel de îndatorire : patriotică, politică. În acest sens, am cercetat și experimentat dale și plăci pentru impermeabilizarea canalelor de irigații, precum și betoane și prefabricate din beton cu cenușă de termocentrală, utilizabile în construcții. Am realizat dale din beton cu ciment, cenușă, nisip și pietriș, armate cu plasă din sîrmă de aceeași marcă obținînd o reducere a consumului de ciment cu 29 la sută. În 1976, s-a executat, cu acest nou tip de dale, o porțiune dintr-un canal de irigație, în sistemul Vidra-Frumușani.

Conf. dr. ing. Lazăr Nicolescu împreună cu studenții săi

— Am vizitat de curînd acest canal, am stat de vorbă cu specialiștii de aici și ne-au confirmat excelenta comportare a dalelor obținute de dv., în acest ciclu de un an. Dorința lor este de a extinde folosirea cenușilor și la alte construcții.

— Într-adevăr, interesul pentru folosirea cenușilor crește, dar ar trebui să crească și mai mult. Aceleași dale le experimentăm acum la poligonul de irigații de pe terasa Viziru (Brăila). Am obținut însă și alte tipuri de dale : din cenușă de termocentrală și var care, fiind tratate termic, după 24 de ore de la confecționare se pot pune în lucru, elimină consumul de ciment și reduce greutatea pe mp cu 33—35 la sută. În incinta facultății am executat un tronson experimental. Am obținut, de asemenea, plăci din cenușă stabilizată cu polimeri macromoleculari, pentru protecții și căptușeli anticorozive, în construcțiile industriale. Rezultatele sînt neașteptat de bune.

— Cum sînt antrenați studenții în activitatea de cercetare ?

— Studenții din fiecare an de studii participă efectiv la cercetare. Fiecare are o temă care interesează producția, o aprofundează, prezintă comunicări în sesiunile științifice ale cercurilor studențești sau elaborează proiectul de diplomă, iar după ce devin ingineri o aplică în practică. Studenta Anca Tuhai, azi ingineră, aplică o astfel de temă pe șantierul de irigații Berceni-Vidra-Frumușani. V-a mărturisit, spuneați, intenția sa de a folosi cenușa și la alte construcții. Așa se întîmplă cu toți ceilalți studenți.

— Stimate conferențiar Lazăr Nicolescu, sîntem informați că în curînd urmează să vă apară, la Editura „Ceres", cartea „Cenușa de termocentrală în construcții". După cît cunoaștem, este prima lucrare de acest fel în țara noastră. În prefața pe care o semnează inspectorul general de stat Mircea Georgescu, unul dintre specialiștii consacrați în construcții, se spune : „Autorul pune la dispoziția inginerilor și tehnicienilor din industria construcțiilor și a materialelor de construcții, vaste cunoștințe care asigură utilizarea rațională și eficientă a cenușilor rezultate din arderea cărbunilor, la termocentralele din țara noastră, și care, sînt convins, vor constitui un impuls, pentru noi toți, să contribuim la perfecționarea continuă a tehnicilor și tehnologiilor de valorificare complexă a acestui important deșeu, transformînd haldele dezolante de cenuși, care ocupă întinse suprafețe de teren, în noi surse de materii și energie". Ce alte idei directoare au mai stat la baza redactării acestei cărți ?

— Prea îmi cereți să vă spun totul și eu vreau să las posibilitatea și curiozitatea specialiștilor să o consulte, îndemnîndu-i să treacă de la început cu curaj la folosirea, pe scară largă, a cenușilor de termocentrală. Eficiența economică mare o vor constata singuri, și în special pe aceea de reducere a consumului de energie electrică și combustibili necesari fabricării clincherului portland.

N. MĂRGEAN ■

La Riu Alb, un țăran își amintește de cei o sută de mii de pomi altoiți de mîna sa și visează la motoare circulare

Îl cheamă Ion și Gheorghe și Popescu, are 66 de ani, trăiește într-un sat de deal din Dîmbovița cu rezonanțe de legendă, Riu Alb, în apropierea căruia familia sa s-a strămutat cu vreo patru secole în urmă. O familie de țărani cu genealogie cu grijă păstrată și heraldică proprie. Primul este menționat în scripte în 1550, iar actuala gospodărie de la Riu Alb s-a întemeiat cînd unul din Popești, care purta chică haiducească, i-a spus fiului, bunicul sau străbunicul lui Ion cel de azi : „Du-te, taie-ți pădure, crește vite, stăpînește !"

Bătrînul se scoală la 3 dimineața ca să ajungă la Brebu, la fîneață, peste deal, peste vale, peste deal, peste vale, pînă la Negrita, unde irumpe pădurea seculară. Bunicul lui a transportat patroane (cartușe) în căruțe trase de 12 cai pentru ostașii Războiului de independență, tatăl său a căzut la Mărășești, în 1917, el însuși a luptat și el, în felul lui, pentru țară, altoind cu mîna sa o sută de mii de pomi fructiferi pe Valea Dîmboviței. O sută de mii ! S-a preocupat și de fizică, electrotehnică, geodezie, a proiectat motoare circulare, este titularul a **șase** brevete de invenție. Sînt brevete de invenție, care, după cum se știe, nu se acordă decît în cazurile cînd se stabilește, după o atentă și îndelungă examinare, caracterul de noutate pe plan mondial. Astfel, Ion Gheorghe Popescu este titularul brevetelor 42648/1964, 45395/1966, 46287/1966, 47081/1966 — unul din ele în colaborare cu fiul său Severin, maistru electrician la Întreprinderea de rețele electrice Ploiești. Ele se referă la **motoarele circulare.** Despre ce este vorba ?

— Pentru transformarea energiei elastice a vaporilor în lucru mecanic — explică țăranul de la Riu Alb — s-au creat, după cum bine se știe, mașina cu piston și cilindru, care efectuează o mișcare rectilinie — prin apăsare — transformată apoi în mișcare circulară, precum și turbinele cu vapori, care efectuează o mișcare direct circulară, prin apăsare. Dar mașina „clasică", funcționînd cu piston și cilindru, pierde, la coturi, circa **jumătate** din energia cedată de vapori, cu toate îmbunătățirile aduse sistemului de paletaj și în ciuda întrebuințării vaporilor supraîncălziți. Cu scopul de a se remedia deficiențele s-au creat, în ultima vreme, diverse tipuri de **motoare rotative,** menite să realizeze o mișcare **directă circulară** prin apăsare, **fără puncte moarte.** De acest tip sînt și cele patru motoare propuse de noi, care constau din... (Urmează descrierea tehnică, schițe, calcule de randament etc.).

În momentul de față deci se fac eforturi pe plan mondial pentru punerea la punct a unor motoare circulare eficiente. Așadar, nu ideea în sine reprezintă elementul de mare noutate, ci soluțiile constructive, care, în măsura în care s-ar dovedi operante, ar revoluționa, poate, energetica actuală, reducînd în mod substanțial pierderile de combustibil inerente motoarelor convenționale. Unii vorbesc de un salt tot atît de însemnat ca acela determinat de trecerea de la mașina cu aburi la motorul cu ardere internă. Firește, nu există o soluție unică, se fac tatonări, pași înainte și nici Ion Gheorghe Popescu nu pretinde că ar fi descoperit el, pe un vîrf de deal, ceea ce alții nu au reușit pe deplin în laboratoare perfecționate. Singurul lucru pe care-l afirmă este că ideile sale, atestate și de sus-amintitele brevete de invenție, ar putea conține un fragment de adevăr și sugera o cale de urmat sau, oricum, de încercat. Or, aci stă dificultatea. Spune el :

— Nu e suficient să ai o idee și s-o brevetezi (pare simplu, dar nu e), trebuie să găsești o întreprindere care să o transpună în practică, s-o experimenteze. Eu, după obținerea brevetului, m-am adresat la „Timpuri noi" din București. Mi-au răspuns că sînt prea ocupați cu sarcinile de plan, și îi înțeleg. Ar trebui, poate, organizate ateliere pentru experimentat ideile noi, brevetate — la care să lucreze și inventatori — și să se admită, cred eu, și un anumit risc de nereușită : niciodată nu mergi la sigur cînd creezi ceva nou. Vorba proverbului : „Cine nu riscă, nu cîștigă". Cel puțin așa văd eu lucrurile. Dealtfel, în tehnica modernă există un grav pericol : cele mai valo-

Un cercetător de 24 de ore pe zi: Pavel Simonfi

Aici, în acest „leagăn al sticlei" care este Turda, vorbă deloc aruncată în vînt, de vreme ce la I S T., cea mai veche și mai complexă întreprindere din sector, cunoscînd, singura în țară, toate modurile de prelucrare a topiturii de sticlă, l-am cunoscut pe inginerul Pavel Simonfi. Fără să fie retribuit de I.S.T., ci figurînd pe statele de plată ale Institutului de cercetări pentru sticlărie și ceramică fină, cu sediul în București, inginerul Simonfi are, la Turda, un cuptor. De care se ocupă cu cîțiva colaboratori, tehnicianul Iacob Maier și sticlarii Valeriu Apolzan și Dionisie Balla, cu ei și cu multă pasiune. O pasiune pentru care stau mărturie cele 4 foarte importante brevete de invenție realizate pînă acum, aducînd întreprinderii economii anuale de ordinul milioanelor de lei și industriei românești un prestigiu recunoscut, după cum vom vedea, în toată lumea, o pasiune nedezmințită de ani și ani, mai exact de 23, de cînd Pavel Simonfi, fiu de dulgher din Moldovenești Turdei, lucrează la fața locului, recomandîndu-se, pe rînd, muncitor calificat, maistru și, din 1964, inginer.

Parcurgînd fabrica alături de el, unitate socialistă în plină afirmare, cu 80 la sută din produse scoase la export și cu toți indicatorii considerabil depășiți (8,3 la sută la producția globală, 4,25 la productivitate etc.), am constatat, oarecum mirați, că nu există lucrător, dintr-o secție sau alta, care să nu-l cunoască, salutîndu-l în consecință. Deși zgîrcit la vorbă, ne-a lămurit în cele din urmă. „S-ar cădea, ne-a explicat, să muncesc după programul celor 8 ore pentru care primesc retribuție, dar cercetarea nu poate fi măsurată cu ceasul. Așa se face că, uneori, nu plec din întreprindere cu zilele, prin asta înțelegînd, firește, un interval de 24 de ore. De regulă, lucrurile ies bine și ce ne-am pus în minte, eu și colaboratorii mei, reușește. Alteori însă socotelile din retortă nu se potrivesc cu cele din gura cuptorului, e nevoie să refacem și s-o luăm de la capăt. O dată, de două ori, de cîte ori este necesar. Cînd treburile nu merg cum ar trebui să meargă, eu am un obicei. Gîndesc umblînd. Îmi frîng mîinile și vorbesc singur. La început, cu ani în urmă, oamenii mă priveau ciudat, dîndu-și coate. Cu vremea, s-au obișnuit, ba chiar cîte unul mă oprește, avertizîndu-mă că am ajuns la poartă ! De aceea, pentru că mi-ați cerut o explicație, mă salută toți lucrătorii."

Cele 4 invenții de care se leagă numele comunistului Pavel Simonfi se intitulează, în ordine, „Procedeu de fabricare a rubinului roșu de cupru", „Procedeu de colorare a sticlei cu trioxid de crom", „Procedeu de cementare a produselor de sticlă", „Procedeu de obținere a sticlei de menaj din deșeuri de sticlă semialbă argintată", obținute, cum spune, „în cadrul unor colective mai largi", din rîndul cărora se cer menționați, pentru că menționați sînt și pe brevetele de invenție, inginerii Viorel Cristea și Andrei Csonka, precum și maistrul Ioan Pîrjol. Lui Pavel Simonfi îi e greu să aleagă, sentimental sau după valoarea economiilor aduse, vreuna dintre invenții, toate părîndu-i-se la fel de importante, deși — ca să-l citîm — „mai puțin importante decît cele care vor urma", asupra cărora, firește, lucrează în prezent. Analizîndu-le noi, cu ajutorul unei autorități în materie, inginerul Ioan Girodi, directorul tehnic al unității, credem că nu greșim afirmînd că rubinul de cupru merită întîietatea. Mai întîi, prin eficiența sa economică neobișnuită, de cîteva sute de mii de lei într-un an, numai la I.S.T., apoi prin îndrăzneala de a fi deschis un drum, recunoscut ca atare și în străinătate, în țări cu îndelungată tradiție în fabricarea sticlei. Scriind asta, ne gîndim că procedeul imaginat și aplicat, pentru prima dată în lume, la Turda a fost brevetat în R.F.G., în Franța, în R.D.G., în Cehoslovacia și, mai recent, în S.U.A., ca o recunoaștere internațională dincolo de orice dubiu a prioritații sale mondiale.

Fără a intra în amănunte, se cade să precizăm despre ce anume e vorba Firește, despre colorarea în rubin a sticlei, operație efectuată și pînă la Simonfi numai că după metode socotite clasice, pe care cercetătorul din Turda le-a modificat, îmbunătățindu-le, oferindu-le mai multă siguranță și, ca o noutate absolută, făcînd culoarea insensibilă la mediul din cuptor. Clasic, sticlarii foloseau pentru colorare o combinație de oxizi, intrați în reacție în chiar timpul topirii sticlei. Simonfi și colaboratorii au izbutit, după numeroase experiențe și după nu puține eșecuri, să elimine foarte costisitorii oxizi, întrebuințînd pentru topire un aliaj din staniu și cupru, în amestecul pentru sticla de bază adăugîndu-se bronzul de staniu preamestecat cu soluție de silicat de sodiu.

Produse din rubin s-au exportat și se mai exportă, întreprinderea înregistrînd la acest capitol, ca și la altele, dealtfel, în sectorul sticlei „Pyrom" sau „Turdaterm", spre exemplu, prima sticlă stabilă, rezistentă la șocuri termice, fabricată la noi în țară (de tip Jena), economii redutabile. De ordinul, la scara întregii industrii, care n-a întîrziat să extindă procedeele inginerului Simonfi, al milioanelor de lei, din economii propriu-zise și din reducerea masivă a importurilor. În spatele acestor realizări se află munca și strădania unui cercetător adevărat, comunistul Pavel Simonfi din Turda, devenit inventator de elită prin perseverență, ambiție și pasiune.

ANDREI GEORGESCU ■

---

roase idei de azi, mîine se pot demonetiza, depășite de altele și mai noi. Altfel spus, în tehnica actuală ideile au un înalt grad de perisabilitate. De ce să ne-o la alții înainte, să descopere ei ceea ce, poate, s-a și inventat la noi ?

— Deci, deocamdată, așteptați?

— Nu. Lucrez la unele probleme foarte actuale de energetică și electrotehnică. Dealtfel, mai am și alte brevete de invenție care pot fi utilizate în scop didactic: 50 767/1967 — aparat pentru stabilit mărimea diferenței în lungime dintre raza ecuatorială și polară a Pămîntului, 45 716/1966 — metodă pentru determinarea greutății atomice a elementelor chimice.

Ar mai fi de răspuns la o tulburătoare întrebare: cum de-au fost posibile toate astea ? Adevărat, contactul direct cu natura și asprimile ei ascute mintea și trupul, asigurînd un anumit echilibru fizic și psihic, o seninătate, o liniște propice meditației și creației. Ion Gheorghe Popescu nu este nici primul, nici ultimul țăran român inventator — mulți, rămași anonimi de-a lungul veacurilor. Nu este însă mai puțin adevărat că tehnica modernă își are rigorile ei. Țăranul de la Riu Alb nu posedă cunoștințe din domeniile cele mai absconse, mai greu accesibile ale fizicii moderne. A reușit însă, în decursul a zeci de ani de muncă stăruitoare, să parcurgă manuale de fizică tehnică destul de complicate, studii privind aparatele electrice de joasă și înaltă tensiune, lucrări de filosofia științei și practica investigației științifice: „Arta cercetării științifice" de William Beveridge, „Noile căi ale științei" de Leopold Infeld, culegerea „Rolul experimentului în cunoașterea științifică" etc. Toate aceste cărți, cu grijă adnotate — inclusiv cele cu un caracter strict tehnic — le-am văzut în mica bibliotecă din casa bătrînească a Popeștilor de pe Dealul Ciolănești.

În activitatea sa au fost și nereușite, datorate probabil și insuficienței aparatului matematic folosit, dar ele scot parcă și mai mult în evidență reușitele, rodul multor nopți de zbucium și căutări. Va fi meditat în serile de iarnă, în căsuța troienită, asupra motoului pe care Beveridge l-a pus pe prima filă a cărții sale, „Arta cercetării științifice": „Cercetarea științifică nu este prin ea însăși o știință, ea mai este încă o artă sau un meșteșug". A continuat să studieze, să viseze la **nou**, la acele fărîme de adevăr din care uneori se țes, la început, marile descoperiri științifice.

I. NISTOR ■

2050 BUREBISTA

ȘANTIERUL STRĂVECHII CETĂȚI

Iată-mă deci în drum spre un șantier arheologic adevărat. Norocul de a-l fi cunoscut mai înainte pe reputatul istoric și cercetător, profesorul universitar doctor docent Dumitru Berciu, un savant de renume și, în viața de toate zilele, un om admirabil, bonom și plin de afectuoasă înțelegere, m-a făcut să-mi învingă emoția și să mă apropii de acel spațiu-miracol de unde se extrag enigmele pămîntului. De la Rîmnicu Vîlcea la Ocnele Mari și apoi de la Ocnele Mari la Ocnița-Cosota. Un mic indicator albastru mă obligă să ies spre stînga din șoseaua care traversează Ocnele Mari: **Cetatea Buridava — 2 000 m.** Drumul în continuare este neasfaltat, dar șerpuirea sa domoală printre pîlcuri de pădure și mici petice de porumbiște, printr-un teritoriu sustras oricărei mișcări citadine, te face să privești cu mai multă înțelegere micile accidente de nivel. N-am întîlnit pînă aici pe nimeni și mă gîndesc, derutat o clipă, dacă n-am încurcat cumva drumul. Am parcurs cei doi kilometri și nimic nu-mi dă încă de înțeles că pe aici s-ar afla vreun șantier.

Am luat-o încet pe potecă, negrăbit de nimeni, ascultînd liniștea maiestuoasă a ținutului. Dacă n-aș fi recunoscut de departe silueta ilustrului profesor, n-aș fi crezut, nici de această dată, că mă aflu într-un șantier arheologic. Un șantier al liniștii. Șpaclul este singura unealtă de săpat. Degetele desăvîrșesc operația ca-ntr-o veritabilă chirurgie pe sol. Nici un gest grăbit, nici o mișcare scăpată din canonul acelei grîji severe. La capătul șanțurilor săpate radiar sau în pînlnile unor cratere rotunde, cei cîțiva oameni lucrează într-o desăvîrșită liniște, vegheați îndeaproape de privirea profesorului. Milenii întregi trec printre degetele lor îmbolnăvite de grijă și așteptare.

Cine poate rămîne insensibil la această deshumare a unor veacuri și milenii de civilizație peste care s-a așternut o desăvîrșită tăcere minerală? Gesturile celor cîțiva lucrători, săteni recrutați din Cosota, recompun parcă un ritual, vechi ca și lumea aceea de care se apropie cu teama parcă de-a n-o trezi din somn. Din cînd în cînd, cîte unul dintre ei, presimțind parcă descoperirea, pune deoparte șpaclul și continuă să îndepărteze pămîntul cu degetele. Am putut vedea astfel născîndu-se pentru a doua oară în lumină cîteva fragmente din vase de lut între care un gît de amforă de culoare galbenă cărămizie, prelungindu-se în acoladă suplă cu o porțiune din trupul înjumătățit al vasului. Cel care a făcut descoperirea, un bătrîn din același sat Cosota, depune fragmentul la picioarele profesorului alături de alte cîteva obiecte extrase din același loc. Puține vorbe. Încă o dată mi se confirmă ideea de șantier al liniștii. Nici un alt șantier în afara celui arheologic nu are un asemenea statut particular. Marile descoperiri se fac în tăcere.

Începutul ține mai mult de legendă. Ca multe alte descoperiri arheologice din România sau din lume și aceasta a continuat firul subțire al unei „descoperiri întîmplătoare", cum o numesc specialiștii. „Am venit aicî după indicația dată de un elev din Ocnița. Însoțit de un dascăl al lui mă căutase la București. Așa am început primele sondaje în vara anului 1960 pe acest platou pe care ne aflăm acum și care era, atunci, acoperit complet cu salcîmi. Rezultatele n-au fost prea îmbietoare. Doar cîteva cioburi dacice". Îl ascult pe profesorul universitar doctor docent Dumitru Berciu, o personalitate de primă mărime, unul dintre cercetătorii cei mai avizați ai istoriei vechi, și mă gîndesc cîtă viscolitoare pasiune trebuie să aibă acești oameni care au puterea de a da curs relatării unui copil, care trebuie să selecteze permanent dintre sutele și miile de povești și legende, multe din ele despre comori, multe din ele întreținute sau create de imaginația poporului, grăuntele de adevăr. Cercetările au continuat, împinse înainte de pasiune și de nădejdea elucidării unor enigme privind civilizația preromană. „Am început al doilea sondaj jos, la piciorul pantei. Mi-a dat mari speranțe descoperirea unei așezări civile foarte intens locuite pe o perioadă de cîteva veacuri: din secolul III î.e.n. pînă în secolul II e.n., mai precis, pînă la începutul acelui secol, în vremea lui Decebal". Cronica descoperirilor de la Ocnița-Cosota abia începea. Iat-o continuată de cei ce-avea s-o scrie literă cu literă: „Extinzînd sfera de investigație, am întreprins un sondaj de informare în partea de nord, pe culme, în 1967, deci în al șaptelea an de cercetări în această zonă. Am descoperit o cetate de pămînt cu terase și turnuri de apărare, cu palisade. Anul cu cele mai mari satisfacții a fost însă 1973. Am revenit pe culmea cea mai proeminentă făcînd săpături mai ample în locul pădurii de salcîmi. Au ieșit la iveală temeliile unui sanctuar săpate în stîncă și trei încăperi subterane din care s-au scos cîteva materiale senzaționale: o mască de bronz reprezentînd un tînăr, un zeu poate al războiului, sau un rege local, piesă unică în lumea dacică de la sfîrșitul secolului I î.e.n., de-o rară frumusețe și de-o desăvîrșită tehnică a execuției; din celelalte două încăperi au fost scoase cele mai vechi inscripții dacice cu litere latine pe care le cunoaștem la ora actuală. Pe un fragment de vas este scrijelit numele cetății de aici, BURIDAVA, iar pe altele am găsit numai BUR. Un argument extraordinar despre cetățile dacice. Știm sigur deci că Buridava a fost aici, exact în locul în care ne aflăm acum".

„Pe alte cinci fragmente ceramice descoperite aici revenea numele unui personaj, REB, nume de origine geto-dacă, desemnînd, desigur, un personaj important. Dar șirul inscripțiilor de la Buridava nu se termină. Cuvîntul BASILEOS (rege sau regișor în greacă) și MARCOS (nume de origine traco-getă) descoperite pe un mare vas de cult de la sfîrșitul secolului I î.e.n. din vremea primului împărat roman, Augustus (am găsit și două monede ale împăratului, una de bronz, alta de argint), sînt argumente deosebit de grăitoare legate de procesul romanizării dacilor. Aceste inscripții dovedesc că dacii adoptaseră, cu un secol și jumătate înainte de cucerire, alfabetul latin. Cel puțin aristocrația cunoștea limbile latină și greacă. În limba lor scriau numai cu litere latine, dar cunoșteau ambele alfabete".

Toate aceste argumente au fost citite pe verticală, într-o lectură permisă inițiatului. Un . profil de pămînt poate fi citit ca o carte. Arhiva de la Buridava nu și-a divulgat însă toate secretele. Sînt ultimele zile ale investigațiilor din acest an, iar profesorul și colaboratorii săi se despart greu de biblioteca subterană de la Ocnița-Cosota. În spate, abia acum observ, vechile șanțuri sînt astupate cu pămînt, nivelate cu grijă. Ploile și zăpezile vor desăvîrși lucrarea.. De ce atîta grabă? O carte poate fi citită de mai multe ori. Pămîntul însă, o singură dată. În locul unui șanț nu mai poate fi deschis un altul. Probele au fost extrase la prima lectură, materialele conservînd vechile civilizații au luat drumul laboratoarelor și apoi al muzeelor. Pămîntul rămîne pămînt. În cîțiva saci de hîrtie, legați, sigilați, etichetați este îngrămădită ultima recoltă arheologică. În ultimul, rămas nelegat, se văd fragmente de vase și, pe unul dintre ele, scrijelit adînc, pomul vieții. Ridic ciobul la înălțimea ochiului. Însemn heraldic sau hexametru dintr-o epopee eroică? În oceanul de lumină solară desenul scrijelit de artistul dac de acum două mii de ani a strălucit o clipă întorcînd mănunchiul de raze înalturilor. Pomul vieții, același pom pe care olarii noștri îl desenează pe vasele lor, același pom cusut în faldurile ie sau plantat de țărăncile oltence în dreptunghiul de grădină al scoarței, același pom care crește odată cu stîlpii de poartă ai Maramureșului. Pomul vieții.

Înapoiez prețiosul talisman, păstrînd însă secretul unei atingeri. Pe degete mi-a rămas parcă, sigiliu al unei melancolii eterne, înfiorarea fără nume a acelui pom fără bătrînețe, tînăr și adolescent în oricare mileniu. Nu-i un tatuaj, ci o îndrăzneață clipă de intimitate — e oare îngăduită? — cu una din circumvoluțiunile fabuloasei memorii vitale a acestui pămînt.

LUCIAN AVRAMESCU ■

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

ALBA IULIA, ORAȘ AL UNIRII

„În conștiința poporului român, Alba Iulia apare peste veacuri ca un simbol al jertfelor și biruințelor în lupta pentru eliberare socială, pentru independență și unitate națională".

NICOLAE CEAUȘESCU

Un oraș bimilenar și totuși nou, fiindcă piatra veche însuflețește piatra nouă și istoria veche grăbește fapta istoriei.

Platoul romanilor — placă turnantă a istoriei

Cercetările arheologice efectuate cu niște zeci de ani în urmă în cartierul Lumea Nouă din Alba Iulia au scos la lumină lucruri și idei care stăteau să fie luminate ițarăși de mai bine de 5000 de ani. Lumea aceasta nouă s-a vădit a nu fi tocmai nouă. Cei 5000 de ani trimit la neolitic, la semințiI și obiceiuri străvechi, la o istorie afundă și aproape fără contur. Ce se va fi întîmplat pe aici cu cinci milenii în urmă, asta-i, fără doar și poate, treaba omului savant, a celui care scrie manuale și umple cu lucruri de toată mina, sublime ori nefinsemnate, muzeele. Treaba noastră ar fi să vedem cît de noi sînt cetățenii cartierului cu nume atît de bun, ce muncesc ei și cum o duc cu viața.

Dacă în atîtea locuri din țară lumea — cu tot ce-i ea, om și casă, faptă și idee — e nouă în toate privințele, la Alba Iulia și prin împrejurimi, în Bălgradul transilvănesc, în Apulum cel nimerit să fie și graniță și punte între ființa dacilor și a romanilor, în preaslăvitul și preavechiul Apoulon dacic nimic nu poate să fie nou fără a simți cel puțin respirarea anticului. Nici unul dintre gospodarii care și-au clădit casă de piatră ardelenească nu poate să fie sigur că n-a pus la temelia odăilor lui și iespede imperială romană ori, mai dincoace, calcar de zidire voievodală.

Istoricii scriu, cu emoție și închinare marilor strămoși, Apoulon, Alba se cheamă județul și Alba Iulia urbea de azi și toate acestea zic unul și mereu unicul adevăr că aici, în inima Transilvaniei există un loc unde, de mii de ani se pune piatră peste piatră, așezare peste așezare, oraș peste oraș și neam pe neam, fără osteneală, fără frică de timp și mișcări barbare, un loc de care, într-un fel sau altul, dar întotdeauna într-unul înseamnă, se leagă mari idei și nădejdi ale sufletului românesc din toate părțile. Alba Iulia e Alba Iulia, un oraș nu prea mare dar un oraș de începuturi, placă turnantă a istoriei și loc de încrucișare a unor interese profund naționale, un oraș știind să stea înalt și luminat în toate epocile, știind să fie cale unor uriași bărbați ai istoriei, un oraș cu viața cea de toate zilele a unei așezări urbane mai degrabă mici, o viață însă împătimită de istorie. Nicăieri în România veșnicul și efemerul nu sînt mai aproape, nicăieri nu sînt străzile mai grele și zidurile mai martire, niciunde temniță cu perete mai muced și mai gros n-a fost să îngroape puterea unui om și nici om mai tare ca Horia. E atîta istorie în piatra Albei Iulii că celui simțitor pămîntul îi vuiește sub picioare.

★

Tovarășul inginer Ioan Pleșa, primvicepreședinte al Consiliului popular municipal a lucrat ani buni la secțiile de sistematizare ale județului și ale municipiului și cunoaște temeinic problemele schiței de sistematizare. Dealtfel, în puține cazuri schița are atît de clar cuprinse într-un perimetru problemele trecutului și ale prezentului. E de prisos să spunem că viitorului îi putem lăsa ceea ce lesne prezenic Oamenii pe care-i întîlnim nu sînt virstnici, au tot ce le trebuie ca să se simtă și să se cheme prezent dar vorbesc mereu la trecut. „Chestiunea pe care trebuia s-o rezolve schița, spune inginerul Ioan Pleșa, era următoarea : avem aici platoul cu centrul vechi. E ca un simbure stelat și e probabil zona cu cele mai multe clădiri monumentale de interes patrimonial din țară construite pe o suprafață atît de restrînsă. Ea trebuia păstrată și pusă în valoare. În același timp, noile cartiere de locuințe precum și noile investiții în industrie și social culturale trebuiau astfel chibzuite încît să nu fie apăsate de vecinătatea masivă a zidurilor de apărare ale centrului vechi. Cum se știe, Alba Iulia a fost pînă acum cincisprezece—douăzeci de ani un tîrg ardelenesc de 19 000 locuitori. În cîmpie există comune aproape tot atît de mari cît fostul oraș Alba Iulia.

S-a hotărît ca orașul propriu-zis, care se găsește la est de platou, să își trăiască rostul, așa cum a fost rînduit de existența drumului național DN 1. Case transilvane în stînga și în dreapta șoselei, unele dotări mărunte, cîteva clădiri impozante, care cu vremea și-au tot schimbat funcțiile. Nefiind canalizare, fișia aceasta de oraș se slujea de rigolele săpate lîngă drum. Construcțiile se ridicau pe un teren mlăștinos, amenințat de inundații. Dealtfel, ultimele inundați au afectat atît de grozav municipiul încît numai un sistem de diguri complex ne mai putea asigura liniștea. Făcînd o paranteză, acum digurile se află în cea mai mare parte a lor în faza finisajului, așa că nu avem a ne mai teme de Mureș. Parcul din centrul orașului de jos — asta ca să știe lumea de ce muncă a fost nevoie ca să facem din Alba Iulia un oraș sănătos — a fost amenajat prin asanare, pămîntul fiind adus din dealul zis Mamut. O anume renaștere a cunoscut urbea după Unirea Transilvaniei cu țara, dar fără a urma un plan. E ciudat cum acest loc, care a fost unul din cele dintîi așezări cu caracter urban din antichitatea patriei noastre a putut să aibă, în epoca interbelică, un grad de urbanizare atît de scăzut. Cine trecea pe aici trăia impresii profund contradictorii : măreție și modestie, copleșire și ridicol. Construcțiile din deceniile din urmă au ameliorat sensibil înfățișarea municipiului astfel că acum, părțile fiind în echilibru, urbea are un parfum de vechime pe care-l merită din plin. În vest au fost construite mai mult de 6 000 de apartamente, pînă în 1980 vom mai ridica alți și în alte cîteva puncte, 5 000 de apartamente. Pe cornișa de vest a cetății vor fi construite case cu două, trei etaje, care să facă trecerea de la cartierele noi la orașul vechi și să lase să stea în toată splendoarea zidirile de secole de pe platou. Zonele industriale au fost gîndite și edificate astfel încît să nu fie prea mari distanțele de la muncă acasă iar industria grea a fost plasată spre nord, departe de locuințe și ținînd cont de direcția vînturilor dominante".

Într-adevăr, cine bate orașul cu piciorul și e deschis la înțelesul construcțiilor, va trăi în Alba Iulia unele stări aparte.

În zona estică, acolo unde caracterul transilvan al urbei este evident, străzile respiră un anume aer de îmbelșugare și libertate. Străzi largi, curate, liniștite, străzi cu tihnă, pentru tradiționala negrabă a ardeleanului, care se mișcă parcă mai încet decît alții dar care parcă ajunge peste tot mai repede decît alții, apoi lume puțină pe străzi ori cetățeni cu un scop precis în mersul lor, clădiri administrative cu monumentalitatea acela cam monotonă a turnurilor cancelariilor de peste munți, acum văpsite în culoare sprințară, verde și chiar albastru. Și copaci străsnici, cu ramuri multe și negre, cu un soi de vinjoasă pustietate în ființa lor lipsită de frunză dînd stil Albei Iulii, un stil ușor neliniștitor pentru omul neînvățat cu solemnul. Cînd mai iese soarele de toamnă tîrzie,cele cîteva construcții înalte, mai noi și mai vechi, sticlesc și cîntă ascuțit. Munții din jur ies din ceațurile mișcătoare și lunca Mureșului e un pămînt al făgăduinței.

★

La Muzeul Unirii, specializat cîndva pe arheologie română și științe naturale, dar devenit muzeu de importanță republicană abia cu munca fără odihnă a unor cercetători din ultimii ani, solicităm sprijinul și știința unor istorici, născuți și crescuți prin aceste părți și iubindu-le peste poate : Anghel Gheorghe, director și specialist în istorie medie, Alexandru Popa, șef de secție și specialist în istorie antică, Ioan Șerban, specialist în arta medievală. Tema întîlnirii e munca lor și asta în chipul cel mai firesc, deoarece truda lor în arheologie a lămurit o seamă de lucruri importante din trecutul locului. Sigur, mulți sînt oamenii de știință care ne învață să ne știm strămoșii și viața lor, sigur, timpul perfecționează ideile și face din ipoteză certitudine, dar nu-i mai puțin adevărat că prin străduința și meritul profesional al cercetătorilor de la Muzeul Unirii o seamă de idei de căpătîi ale pămîntului Apoulon au ajuns să fie cunoscute bine, în întreaga lor frumusețe și profunzime.

În 1975 s-au sărbătorit 2000 de ani de viață urbană la Apoulon, străveche așezare dacică la Piatra Craivii. De fapt, studiul arheologic al așezării halstattiene din cătunul Teleac — azi cuprins în oraș — a dovedit importanța marii cetăți fortificate de pămînt, întinsă pe o suprafață de 30 hectare și cu trei nivele de locuire. Ansamblul neolitic din cartierul Lumea Nouă, cetatea halstattiană de la Teleac din sec. VII—VI î.e.n., cetatea dacică de la Piatra Craivii, locuită de la sfîrșitul secolului al II-lea î.e.n. pînă în secolul al II-lea e.n. și, mai apoi, coloniile romane de pe numitul Platou al Romanilor, căderea și înălțarea periodică a așezărilor urbane, eroismul ideii de urbanitate în acest loc unde s-au petrecut toate întîmplările și frămîntările de temelie ale celor două milenii aniversare sînt, în timp, temeiul triadei : continuitate, romanitate, unitate.

În două milenii poate să încapă toată istoria unui neam. Alba Iulia este țara unde Mihai Viteazul a realizat unirea celor trei țări și locul unde pentru prima oară o cancelarie din Transilvania emite acte oficiale în limba română, alături de cele în limba latină și slavonă. Aici sînt oasele lui Iancu de Hunedoara și litera Noului Testament de la Bălgrad. Aici sînt oasele celor 20 000 de iobagi români care au sbuciumat și trudit la înălțarea cetății vechi și a porților imperiale pe unde au pătimit atîția buni și între toți Horea. În Alba Iulia s-au tras atîtea cărți sfinte ale Școlii Ardelene, pe aici au trecut drumurile lui Șincai și Bărnuțiu și ale lui Barițiu și ale lui Iancului. Aproape de Alba Iulia stau Blajul și marea Cîmpie a Libertății unde la 3—5 mai 1848 s-a ținut istorica Adunare Națională. Și tot o Mare Adunare Națională proclamă la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, mare piatră turnantă a istoriei, Unirea Transilvaniei cu țara, pentru totdeauna și irevocabil.

Sînt lucruri ce-și relevă semnificațiile din fiecare fibră a acestui oraș transilvănean, unde piatra veche însuflețește piatra nouă și istoria veche grăbește fapta istoriei.

TUDOR OCTAVIAN ■

Platforma industrială — izvor al împlinirilor

Că, în ciuda tuturor întîmplărilor și vitregilor istoriei, care i-au sporit străluciirea sau au vrut să i-o întunece, Alba Iulia a rămas pentru noi toți un oraș pe măsura numelui său de clopot limpede și tulburător bătînd în toate ceasurile de cumpănă și prin toate furtunile care i-au răscolit vatra, că orașul acesta a însemnat totdeauna pentru noi un „oraș mare" se cade s-o spunem cu atît mai mult acum, cînd îi privim prin lumina zilei de azi și îi ascultăm prin cuvintele oamenilor care-i statornicesc destinul în istoria prezentă și viitoare a țării. Și pentru ei, pentru localnici, Alba Iulia, acest nume fermecat, ca un cintec și ca o poezie, a însemnat un oraș mare pe măsura renumelui său, deși în anii imediat următori ai războiului al doilea orașul stagna în atmosfera patriarhală și rămasă parcă în afara timpului, de urbe de provincie iar mîndria lor, recunosc aceiași oameni, astăzi, se însoțea cu o stringere de inimă. Abia de prin 1965 încoace, și mai precis de prin 1968, cînd orașul a redevenit municipiu și capitală de județ, înfățișarea lui a început să se schimbe. Și pe cît fusese așteptarea de lungă, pe atît de rapide au fost înnoirile.

Mai întîi, industria. În 1965 se dădea în funcțiune Întreprinderea „Refractara". În 1971, Întreprinderea de utilaj și piese de schimb și tot în același an binecunoscuta fabrică „Porțelanul". Între timp au mai apărut fabricile de lapte și de pîine și, în 1975, Întreprinderea mecanică având o turnătorie ultramodernă, așezată mai în afară, către marginea orașului și producătoare, în țară, a celor mai mari piese din fontă pentru industria construcțiilor de mașini. „Astăzi, ne spunea Nicolae Roșu, primarul municipiului, funcționează aici 15 unități industriale, din care unsprezece ale industriei republicane, una de subordonare locală și trei ale cooperației meșteșugărești. Acestora li se vor adăuga altele. Noile obiective economice prevăzute a se da în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui cincinal sînt Întreprinderea de unelte și scule, extinderea Întreprinderii de produse refractare, dublarea capacității de producție la „Porțelanul" și Fabrica de covoare plușate care va avea în final o capacitate cu mult peste un milion metri pătrați covoare pe an. Dealtfel, la sfîrșitul acestui cincinal valoarea producției globale industriale a municipiului va trece peste 10 miliarde lei". O cifră semnificativă, atestînd ascensiunea rapidă a orașului, industrializarea, transformarea lui într-un puternic centru muncitoresc.

În urmă cu doisprezece ani, numărul celor care lucrau în industrie era de 5 800. Acum Alba Iulia are peste 20 000 de muncitori care lucrează în întreprinderile noi și moderne, după cum arătam, și locuiesc în apartamentele confortabile ale cartierelor, tot noi, ale orașului. În primul rînd în vastul complex de locuințe, cu peste 6 000 de apartamente, care s-a construit pe Platoul Romanilor, mai sus de vechea cetate a Bălgradului. Un alt cartier, Ampoi, este pe cale de a lua ființă între marginile orașului și platforma industrială Nord-Bărăbanț, urmînd ca în ei să se mute, pînă în anii '79—'80, 1 400 de familii. În același timp s-a modernizat rețeaua comercială, turistică și de servicii a municipiului. Numai pentru extinderea spațiilor comerciale, de exemplu, s-au alocat în acest cincinal peste 40 milioane de lei. Un alt capitol, ocrotirea sănătății, a primit de asemeni din partea organelor de partid și de stat locale atenția cuvenită. Ridicarea noului Spital județean cu o capacitate de 1 037 de paturi ar putea fi un exemplu, după cum și numărul medicilor care lucrează în prezent, 134, și al personalului mediu sanitar, 601, față de 70 și respectiv 243 cîți erau în 1968. Dar multe laturi ale vieții orașului se măsoară astăzi, comparativ, prin datele de referință ale acelui an 1968. Dacă la începutul deceniului trecut în Alba Iulia doar șoseaua națională era asfaltată, în prezent numărul străzilor cu asfalt sau pavate cu piatră se ridică la peste 80, majoritatea fiind modernizate, astfel, după anul de constituire a județului. Dacă vom adăuga că în același an orașul avea un singur liceu iar astăzi are opt, vedem că nici învățămîntul nu face excepție, după cum nu face excepție de la același mod de exprimare — prin comparație — viața culturală a acestui oraș care dispune acum de două case de cultură — una dintre ele s-a ridicat tot în ultimii ani — nouă cămine culturale în localitățile suburbane, două cinematografe, un complex muzeistic, mai multe biblioteci municipale, de școală și de întreprindere, cluburi pentru tineret. Fiindcă astăzi cultura se află la îndemîna tuturor celor ce-și duc viața în străduania de a ridica Alba Iulia și de a-i statornici numele, ca oraș de primă importanță al țării, prin dreapta măsură a renumelui său.

De sus, de pe terasele albe ale Platoului Romanilor, drept în față se zăresc zidurile încenușate de vreme ale Cetății iar mai departe, spre stînga, halele platformei industriale a municipiului ; în partea cealaltă, către dreapta, se află Întreprinderea „Porțelanul", nu departe de Dealul Furcilor, acolo unde Bălgradul a fost martor și a privit cu lacrimi supliciul lui Horia și Cloșca, după cum cu un secol și ceva înainte, fusese martorul Întrării triumfale a principelui pornit să stringă cele trei trunchiuri românești în același gînd și sub aceeași voință, iar un veac și ceva mai tîrziu avea să poarte în ochi bucuria visului îzbîndit pentru totdeauna al Unirii.

Istoria își alege adeseori un loc unde concentrează bătăliile sale pentru viitor.

Alba Iulia a fost întotdeauna un asemenea loc.

Un asemenea loc este și astăzi, după cum ne arată simbolurile industriei înscrise pe stema județului și după cum se vede, concret, din munca și viața înfrățită a românilor, maghiarilor și germanilor care știu atît de bine, din tată în fiu și din familie în familie, că trecutul a însemnat o lungă, aspră, dramatică luptă pentru un timp care să facă dreptate.

Alba Iulia, oraș bimilenar, care-și datorează însă înfățișarea de-acum, așa cum dovedile cele mai recente ale istoriei sale ne arată, puterii și voinței țării așa cum s-au împlinit ele în hotărîrile Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, este un oraș căruia i s-a făcut, astfel, dreptate. Dreptatea demnității socialiste.

DUMITRU ELIADE ■

Horia, Cloșca și Crișan — destine înfipărite în piatră, rămase vii, tefere, nestinse în inima urmașilor.

Vrancea — teritoriu dinamic al dezvoltării

(Urmare din pag. 1)

focșeneană consemna, ca unitate mai importantă, doar fabrica de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului. În cincinalul trecut, această industrie și-a anexat, în cadrul aceluiași combinat, o fabrică de plăci fibrolemnoase, dar și ramuri noi, precum construcțiile de mașini și prelucrările metalice, industria vinurilor etc. În cincinalul pe care-l străbatem, doar în primele luni ale acestui an, au intrat în producție trei mari unități economice, de interes republican, adică o fabrică de tricotaje (cu o lună înainte de termen), o filatură de lînă pieptănată, o întreprindere de prelucrare a maselor plastice. Tot în anul acesta și toi în Focșani, s-au „atașat", ni se spune, alte trei investiții de importanță republicană. Așadar, într-un singur an, trei premiere industriale și, lîngă ele, trei premiere constructive, toate de anvergură, adică un efort de creație ce așază acest an 1977 — anul marelui forum al comuniștilor, care își va începe lucrările peste cîteva zile — în piscul unui întreg deceniu al dezvoltării Vrancei, adăugînd previziunilor stabilite acum trei ani, la Congresul al XI-lea al partidului, dimensiuni inedite, orizonturi adesea noi.

Nu-i o metaforă. Fiindcă acestea și alte, importante investiții, sînt, ni se spune, „suplimentare cincinalului", reprezintă, cu alte cuvinte, acel adaos de forță, de tumult constructiv, de intensificare a ritmurilor înaintării (ritmuri care înseamnă, în acest cincinal industrial al Vrancei, o creștere de 18,7 la sută pe an !), menite să aducă grabnic acest ținut, cîndva ocolit de civilizație, la unisonul dezvoltării întregii țări.

O investiție suplimentară pretinde, în chip firesc, un efort inteligent de muncă și de creație, sau, altfel spus, o investire a acestui efort cu date noi, tinind, deopotrivă, de tehnică, de capacitatea tehnică, de știința de a munci, deci de profesionalismul oamenilor și, nu în ultimul rînd, de conștiința lor.

Cel ce ne spune aceste cuvinte e un flu de țăran din Siobozia-Ciorăști, sat din preajma Focșanilor. Îi cheamă Mihai Vlăsceanu, e inginer și, în luna septembrie a acestui an, a fost numit directorul viitoarei Fabrici de vase emailate. Construcția fabricii a început, și ea, toi în septembrie, deci acum vreo două luni și ceva, dar, la ora de față, es e deja o prezență, și încă una pregnantă, în peisajul platformei industriale de la botarul de miazăzi al orașului. Șiruri de stîlpi de beton, înalte colonade susținînd edificiul unui cer încă blînd sub crepusculul lui noiembrie, cer prin apele căruia vîslesc cu gesturi solemne, ample, patetice, brațe de maracale-gigant, comandate de oameni tineri, încă să se străvadă, în cuprindere, ca și-n adîncime, spre un orizont frămîntat de excavatoare și de buldozere (acolo se sapă fundațiile viitoarelor laminoare), liniile unui desen care, peste puțin, își va împlini contururile. Construcția, aflăm, „a demarat cu ritmul", într-un ritm al înaintării care, ne spune tînărul director, „a spart toate graficele", ceea ce face ca, la acest ceas, desenul ei să fie mai plin, mai robust decît prevăzuse planul. La 30 octombrie, constructorii au inserția, pe calendarele lor, data de 30 Decembrie, raportînd deci o devansare cu două luni a termenelor de execuție. Ni se destăinuie, la întrebarea reportericească clasică, de rutină, și niște „secrete" ale acestor ritmuri, „secrete" ce, enunțate, par simple ca bună ziua (o bună colaborare constructor-beneficiar-proiectant, o bună organizare a muncii, o bună folosire a forței de muncă), secrete ce, convertite în realitatea stîlpilor de beton care duc, sfîrind treptele graficelor, spre zarea anului 1978, par tot atîtea semne de exclamare însoțind niște cifre, însoțind procentele de depășire a științei de a munci, a entuziasmului și a dăruirii. Cei ce lucrează pe șantier sînt focșeneni (cam 20 la sută din constructori), sînt din comunele din preajmă (cam 80 la sută), sînt deci, în marea lor majoritate, navetiști, și ei, acești navetiști, acești muncitori-țărani, au lucrat, de la bun început, și încă lucrează, profitînd de acest cer incredibil de luminos sub calendarele iernii, nu opt ore pe zi, ci cîte zece, au lucrat și lucrează duminicile, renunțînd la gospodăria din sat, lăsată pe seama nevestelor, depășindu-și deci mai mult decît entuziasmul, mai mult decît pasiunea de a munci. Constantin Untu, betonist, de fel din satul Surata, aflător la vreo 30 de kilometri, conduce o echipă de vreo douăzeci de inși, uniți toți din Surata, altii din satul vecin Vadu Roșca, „crescuți alci", zice el, deși mai toți sînt trecuți de prima lor tinerețe, adică deveniți muncitori aici, pe platforma edificării industriei focșenene. Toți stîlpii prefabricați ce susțin cerul construcției sînt turnați de această echipă. O întreprindere specializată, ne spune ing. Mircea Momanu, șeful de șantier, n-ar fi putut să-i toarne mai bine, i-ar fi turnat, în schimb, mai scump, în prețul lor intrînd și transportul, și operațiile de încărcat și de descărcat, asta fără să mai vorbim de timp, ce, evident, s-ar fi lungit, rămînînd poate în urma graficelor. Sudorul Ion Wagner, de fel din satul Golești, conduce o brigadă compleșă, cu sudeteni (pe cîți va negoțestească, dar cu aceleași obîrșii de sat vrîncean) deveniți sudori, lăcătuși de confecții metalice, montatori de prefabricate. El au executat, aici, pe șantier, cam o treime, dacă nu chiar mai mult, din așa-numitele „grinzi pentru luminatoare din profile expandate", elemente constructive pretențioase, pe care, de regulă, le fabrică o industrie specializată, ele cerînd o mare precizie și o sudură de calitate înaltă. Să-i notăm, zice șeful de lot, Aurelian Manole (cel mai tînăr inginer de pe șantier, venit pe această platformă direct de pe băncile facultății), și pe dulgherul Gheorghe Iorga (cel mai tînăr șef de echipă. goleștean ca și Wagner), autorul cofrajelor pentru stîlpii fundațiilor, deci omul care, cu echipa lui, a creat, mereu în avans, fronturi de lucru pentru ceilalți.

Sigur, ca să poți „fabrica" pe șantier tot ce-ți trebuie, de la stîlpi de beton la confecții metalice, este nevoie de o bază tehnică, de o bază proprie de producție, bază ce, pe platforma industrială a Focșanilor, funcționează din plin, cu un regim de veritabilă întreprindere „cu tradiție", coordonată de Trustul de construcții industriale Brăila, Grupul de șantiere Galați, servind toate noile edificii, în funcție de priorități, de urgențe, de importanță, deci cu o coerență, dacă se poate spune astfel, a demersurilor sau a servirii, deopotrivă severă, strînsă, unitară, dar și mobilă, vie, dinamică. Dacă adăugăm și faptul că toate obiectivele noii platforme se folosesc de „utilități în comun" (o unică centrală termică, cu o rețea de conducte pornind spre fiecare obiectiv, o unică stație de 110 kV, deci energie electrică centralizată, o unică sursă de apă, deci alimentare cu apă centralizată, o singură stație C.F.R., cu racorduri la toate noile unități), avem, din nou, imaginea unei coerențe a gesturilor, a unei perfecte sincronizări a lor, sub o comandă riguroasă și fermă, ceea ce face ca nici un strop de efort, de forță, de energie, să nu se piardă, ceea ce face ca mușchiul omului să poată roți plenar și eficient. Nu se pot naște inițiative robuste, precum cele semnate de Untu, Wagner sau Gheorghe Iorga, nu se poate emancipa fantezia, nu pot țîșni idei îndrăznețe, e de părere directorul Mihai Vlăsceanu, decît într-un cadru ce, prin strîngerea organizării, eliberează omul de servituți precum grijile aprovizionării sau alte mai mici ori mai mari „amănunte" ce țin adesea munca pe loc.

Discuția pe care o reproducem are loc într-o mică baracă de lemn, în care directorul Vlăsceanu, șeful de șantier Momanu, șeful de lot Manole și foarte tînărul diriginte Dan Radovici (și el focșenean) își împart o singură masă, un scaun și, așezată într-un precar echilibru pe doi butuci, o scîndură tapetată cu plastic verde, improvizată în banchetă. Aici, într-un spațiu cît palma, e un du-te-vino de oameni, zilnic se fac angajări, noi-veniții așteptînd, ni se spune, „testarea" cunoștințelor și a aptitudinilor (unii vor intra direct în producție, alții la cursuri de calificare), aici, într-un spațiu cît palma, pot urmări, pe viu, lîngă graficele cu dinamica producției, dinamica, încă în toi, a nașterii și a dezvoltării tinerei clase muncitoare a Vrancei.

Ce li se oferă noilor muncitori ai Focșanilor, pe lîngă calificare, pe lîngă tehnică, pe lîngă structuri organizatorice care fac eficientă munca lor, dăruirea lor ? Platforma industrială din sudul orașului e mărginită de o șosea de asfalt și, dincolo de asfalt, lîngă liniștea visătoare a unei cîmpii (un viitor mare parc ?), e un cvartal de blocuri, așa-numitul „Cartier Sud". E cel mai mare cartier nou al Focșanilor, are, la ora de față, peste 7 000 de apartamente, cum și o serie de cămine pentru nefamiliști, deci numai el, acest nou cartier, destinat muncitorilor și constructorilor noii platforme industriale, este de peste 10 ori mai mare decît tot spațiul locativ construit în Focșani și în Vrancea între anii 1944 și 1968. Într-adevăr, pînă la înființarea județului, într-un răstimp întins pe aproape un sfert de veac, în actualul teritoriu al Vrancei se construiseră doar 624 apartamente, și, dacă actualul cincinal prevede edificarea a peste 12 000, cele mai multe în Focșani (a cărui populație, în ultimul deceniu, a sporit cu 20 000 de oameni, în covîrșitoare majoritate muncitori și constructori), va trebui să mai notăm, în cartierul de care ne ocupăm, și amenajarea unei mari cantine-restaurant, a unei fabrici de preparate culinare, a numeroase alte înlesniri sau dotări socio-culturale, inclusiv de ordin sportiv (stadionul „Milcovul", inaugurat în 1975, se află tot în această zonă), inclusiv în ce privește transportul în comun (capătul tuturor liniilor de autobuze se află aici, adunînd, în acest nod simbolic, ca într-o inimă, toate arterele de muncă și viață, întregul mare, fierbinte palpit al clipei de azi al orașului, al ființei lui și al devenirii lui).

Că cifrele viitorului vor prinde viață, faptele o atestă mai mult decît relevant. Angajamentul muncitoresc al Vrancei, în cinstea Conferinței Naționale a P.C.R., prevede, pînă în 1980, o producție suplimentară de 1,3 miliarde lei. În ajunul Conferinței Naționale a partidului, care va dezbate și aproba suplimentarea producției industriale a cincinalului, suplimentarea volumului investițiilor, oamenii Vrancei, zecile de mii de constructori, de muncitori, de tehnicieni, de ingineri, calificați în acești ani ai Congreselor al X-lea și al XI-lea ale partidului, deveniți, practic, ceea ce sînt doar în răstimpul unui deceniu — deceniul cel mai fertil din istoria nouă a țării — răspund „prezent !" prezentului, răspund „prezent !" viitorului.

ILIE PURCARU ■

Cronica (293, 294, 295, 296, 297)

ZALĂU, 23 noiembrie, ora 22,15. La cererea publicului, cerere care a fost luată în considerare cu deosebită atenție, ca de obicei, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra" — cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu — a revenit miercuri la Zalău pentru o nouă întîlnire literar-artistică. Ora tîrzie la care a început ședința își găsește motivare deplină în programul deosebit de încărcat pe care o parte din membrii cenaclului l-au avut în acest turneu, aici referindu-ne în special la conducătorul lui, poetul Adrian Păunescu, care a realizat în aceeași seară, la Zalău, și o nouă înregistrare pentru emisiunea de televiziune „Antena vă aparține". Deci, după trei ore de spectacol înregistrat, cei prezenți în Casa de cultură a sindicatelor au putut asista la o nouă ședință a cenaclului, ce avea să se dovedească la fel de reușită ca prima petrecută pe meleagurile Sălajului. Timp de două ore am ascultat cîteva recitaluri de muzică tînără de calitate, într-un spectacol la care sala a vibrat exact așa cum era de așteptat, adică în deplină concordanță cu ideile și idealurile rostite din scenă. Marcela Saftiuc a cîntat „Vînt de seară", „Baladă lunii mai". „Singură poveste" și „Dona, dona", după care a urmat Adrian Ivanițchi cu „Vinare de vînt", „Amiaza" (pe un text de A. Șorobetea, un cîntec deosebit de aplaudat) și „Ploaia care va veni". Victor Socaciu a interpretat „Sub scutul amurgului", „Rugăciunea lui Iov" și „Oltule", iar Vali Sterian „Amintire cu haiduci", „Educație prin cîntec", „Antirăzboinică" și „Cîntec de oameni". Miraculosul Radu Gheorghe ne-a încîntat din nou cu povestea lui Ionel Taflan („Prietena defunctului") și ne-a strecurat o părere de rău pentru faptul că Eugen Seceleanu scrie atît de rar... Ne-a uimit din nou excepționalul Dan Andrei Aldea („Lumină lină", „Brad bătrîn", „Om bun", „Cîntecul bufonului"), un virtuoz al chitarei de la care ar putea învăța foarte mulți. Dan Aldea folosește de la o vreme, pentru a da noi sonorități muzicii sale, un mic tub de oțel așezat pe degetul mic al mîinii drepte. Tehnica nu este nouă (acest obiect se numește de altfel „battleneck"), dar trebuie reținut faptul că Aldea nu a avut la dispoziție nici cele mai elementare instrucțiuni pentru a o învăța — singura cale spre perfecțiune rămînînd lungile nopți nedormite pentru exerciții, căutările îndelungate, ambiția de a deveni tot mai bun.

TIMIȘOARA, 24 noiembrie, ora 18,30. După un „salt" de peste 300 de kilometri, Cenaclul „Flacăra" a sosit la Timișoara, adică într-unul din acele orașe ale țării la care membrii cenaclului ar putea să susțină întîmplări de muzică și poezie în toate săptămînile anului, avînd succesul asigurat pentru fiecare ședință. O sală plină deci (Sala sporturilor), cu mai bine de 3 000 de oameni, ne-a așteptat cu sufletul la gură pentru a ne mărturisi iubirea și deplina aderiune la lucrurile petrecute în cenaclu. Spun ne-a așteptat, pentru că într-adevăr spectacolul a fost întîrziat cu o jumătate de oră, timp în care însuși conducătorul cenaclului a avut o serie de îndoieli cu privire la posibilitatea de a susține ședința și la succesul ei. Dar dacă la început au existat, cum spuneam, unele incertitudini — trebuie să subliniem că ele au fost cu totul fără temei, întrucît întîmplarea literar-artistică de la Timișoara a fost o nouă mare reușită a cenaclului, lucru pentru care și-au adus contribuția atît membrii săi, cît și minunatul public tînăr timișorean, care a cîntat fără zăbavă, s-a entuziasmat sau s-a lăsat cuprins de emoție, s-a ridicat în picioare și a aplaudat torențial vreme de mai bine de cinci ore — și probabil ar fi făcut-o în continuare dacă nu ar fi trebuit, la urma urmei, să existe totuși un final. În ceea ce privește calitatea interpretărilor, este aici momentul de a sublinia că membrii Cenaclului „Flacăra" reprezintă în momentul de față un colectiv mai restrîns — din care nu lipsesc însă, cu cîteva mici excepții, cele mai reprezentative nume ale muzicii tinere românești. Astfel spus, să remarcăm că și la Timișoara spectacolul a fost susținut nu atît numeric, deci cantitativ, de membrii cenaclului — ci în primul rînd calitativ, nemaiexistînd deci apariții foarte bune și apariții bune — ci numai excepționale. Spectacolul a cîștigat deci în substanță și, dacă timpul de desfășurare

Cea mai de pomină noapte întîmplată în Sala „Olimpia" din Timișoara

a rămas același, e bine să subliniem că în felul acesta fiecare membru al cenaclului are mai mult timp la dispoziție pentru a-și impune personalitatea scenică, valoarea sa. Deci, nu mai puțin de zece piese a cîntat Marcela Saftiuc (în plus, față de repertoriul obișnuit, „Cu alte cuvinte", „Omaelun" și „Vînt de seară"), nouă piese Dan Andrei Aldea, șapte Valeriu Sterian, șase Victor Socaciu (un cîntec mai rar interpretat — „Dincolo", pe versuri de Adrian Păunescu) și tot șase Adrian Ivanițchi (ca noutate „Balada gureșei Coquette"). Trebuie să spunem despre Adrian Ivanițchi că el a schimbat total mersul spectacolului, de la bine spre excepțional, izbutind să încălzească sala și s-o aducă la nivelul de participare la care avea să rămînă pînă la sfîrșit. Dealtfel, este locul să remarcăm progresul în care se găsește Adrian Ivanițchi, poate puțin lent, dar foarte sigur. Eugen Cristea (din nou în cenaclul nostru) și Grete Avram au interpretat cu mult succes șapte cîntece: „Către..." (A. Pușkin), „Avram Iancu" (Ana Blandiana), „Let it be" (Beatles), „Amintirile false" (Ion Vinea), „'39" (din repertoriul formației „Queen"), „Nobody Knows" (Johnny Cash) și „La mauvaise réputation" (Georges Brassens). Tot Eugen Cristea a recitat parodiile lui Marin Sorescu „Sentimentul fructelor și al legumelor", „Rătăcesc pe străzi", ca și poezia „Schițe pentru un umanism proletar" de Nicolae Labiș. Tot Eugen Cristea a făcut pantomima „În tren", după care Radu Gheorghe a interpretat „În... alt tren", sigur o reușită improvizație. Tot Radu Gheorghe a mai făcut și [illegible] functului" și „Broasca țestoasă [illegible]" binemeritatele aplauze. Un grup localnic (V. Chiser, D. Fischer, H. Căbuți, D. Ciran), pe numele lui „Fîntîna domnească", a cîntat două piese: „Excursie în anul 2000" și „Bun găsit", iar poeziile unui elev timișorean, pe nume Geo Naan („Vine ?", „Poveste din vestul sălbatic"), au fost interpretate cu umorul necesar de Radu Gheorghe. Încheiată după ora 1, prin recitalul de nu mai puțin de zece piese al lui Mircea Vintilă (o adevărată „stea" a muzicii tinere), seara de muzică și poezie de la Sala Olimpia din Timișoara a fost cu adevărat una dintre cele mai reușite din cîte subsemnatul a apucat să vadă, un nou triumf al tinereții revoluționare, al muzicii și poeziei de calitate, al lucrurilor făcute cu temeinicie. Drept pentru care, la fel ca la Zalău, poetul Adrian Păunescu a promis o revedere peste numai două zile, în același loc!

ARAD, 25 noiembrie, ora 20. Un public la fel de receptiv și de nerăbdător pentru reîntîlnirea cu membrii Cenaclului „Flacăra" ne-a așteptat la Palatul culturii din Arad, unde aproape o mie de oameni s-au înghesuit într-o sală, totuși mică în raport cu genul de spectacol al cenaclului nostru. Lucrurile se vor îndrepta fără nici o îndoială peste numai cîteva săptămîni, cînd la Arad se va da în folosință noua Sală a sporturilor, cu o capacitate într-adevăr mai aproape de aspirațiile și stima tinerilor arădeni pentru asemenea manifestări. Dealtfel conducătorul cenaclului a și promis în finalul întîmplării literar-artistice că vom reveni odată cu inaugurarea Sălii sporturilor, pentru o nouă ședință la Arad. Au participat Marcela Saftiuc (șapte cîntece), Victor Socaciu (cinci), Adrian Ivanițchi (cinci), cuplul reunit Valeriu Sterian-Sorin Minghiat (șase cîntece), Mircea Vintilă (șapte), Dan Andrei Aldea (tot șapte, dar a primit atîtea aplauze și atîtea rugăminți de a reveni pe scenă încît la un moment dat nici nu mai putea cînta de ele!), Eugen Cristea și Grete Avram (șase piese), Mihail Stan a recitat poeziile lui Dumitru Popescu „Pace", Gh. Pituț „Sisif", Ion Gheorghe „Tot mai des visez pămîntul" și Marin Sorescu „Minunea". La Arad membrii cenaclului au lansat și un cîntec nou, pe numele său „Cumbaya", din repertoriul cîntărețel Joan Baez, piesă reluată de mai multe ori atît în varianta engleză, cît și în cea română, în traducerea lui Adrian Păunescu. Împreună cu Vali Sterian a cîntat și sala, care a prins foarte repede sensul și cuvintele acestui cîntec antirăzboinic din creația folk americană. Un singur fragment este, fără îndoială, semnificativ: „Cineva cîntă, Cumbaya, / Arme nu mai vrem, Cumbaya, / Pruncii să-i salvăm, Cumbaya!" Pentru reușita întîmplării literar-artistice, poetul Adrian Păunescu a adresat, de această dată, cuvinte dintre cele mai frumoase autorităților și oamenilor care au primit cu toată grija cenaclul la Arad.

TIMIȘOARA, 26 noiembrie, ora 21 și ora 22,30. Unul din cele peste o sută de bilete primite de conducătorul cenaclului, în timpul spectacolului: „Sensibilitate și mare putere, adevăr și multă conștiință — acesta ești tu, Cenaclul „Flacăra"... Te salutăm cu multă căldură, deopotrivă cu salutul adresat minunatelor valori artistice autentice adunate în jurul tău, talente tinere, la fel de tinere ca tine, puternice, la fel de puternice ca tine, ca tot tineretul acestei țări. Sînt elemente comune care garantează acum și întotdeauna puterea existenței tale!" Semnează un grup de spectatori, toți de la IPROTIM Timișoara. „Am revenit la Timișoara — spunea la rîndul său Adrian Păunescu — din respect pentru publicul excepțional care sînteți! Vom înregistra împreună cu dumneavoastră și cu ajutorul camerelor de televiziune o oră de muzică și poezie, pe care televiziunea intenționează să o transmită pe micile ecrane în noaptea de Anul nou". Iată deci că, deși aflați cu 35 de zile înainte de schimbarea anului, am putut trăi împreună cu „muntele de oameni" care și-a găsit loc în Sala Olimpia o minunată noapte de iarnă, o sărbătoare în avanpremiera nopții de Anul nou. N-a lipsit, practic, decît bradul împodobit fastuos — dar au fost din nou prezente cele mai bune cîntece și poezii din cenaclu, într-un spectacol care va rămîne de neuitat chiar pentru obișnuiții lui. Cu privire la membrii cenaclului am făcut pînă aici tot felul de referiri. Ei au cîntat excelent, bucurîndu-se de mare succes mai toate piesele pe care le-am amintit și înainte. Vom face aici însă o mai lungă referire la publicul timișorean, care merită într-adevăr toate laudele. Am întîlnit deci o sală excepțională, un public tînăr (de la copii de 7—8 ani pînă la oameni maturi, dar totuși tineri în conștiință), un public educat în spiritul muzicii tinere, cunoscător profund al pieselor cîntate pe scenă. O sală care a știut să tacă, țintuită în admirație, la cîntecele lui Dan Aldea sau Marcela Saftiuc, să se amuze pînă la lacrimi de recitalul lui Radu Gheorghe, să se entuziasmeze pînă la a se cutremura întreaga Sală a sporturilor la alte momente de ritm ale spectacolului. Un public excepțional, dar care simte încă nevoia de a fi canalizat, în energiile sale, pe calea cea bună a muzicii și poeziei de calitate, nu a submediocrităților de același gen, a improvizației și impostului. Să remarcăm totuși, pentru că am pomenit și de bilete, o întrebare: „Nu vă simțiți obosit?" Răspunsul a fost „Ba da, dar îmi înving oboseala!", lucru lesne de înțeles dacă amintim că Adrian Păunescu a intrat simbăta trecută în Sala Olimpia la ora 17 (pentru o nouă emisiune „Antena vă aparține"), pentru a rămîne în același loc, și nu ca spectator, ba dimpotrivă, pînă după ora 2, în noaptea de a doua zi!! În ceea ce privește programul, vă rezervăm plăcerea de a-l urmări la televiziune în noaptea Anului nou. Nu au lipsit desigur nici una dintre piesele cele mai cunoscute ale Marcelei Saftiuc, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Dan Andrei Aldea, Adrian Ivanițchi, Eugen Cristea, Mihail Stan, Radu Gheorghe și Mircea Vintilă. După o pauză în care oamenii televiziunii și-au scos carele de reportaj, eliberînd oarecum scena, care a fost imediat ocupată de cîteva sute de tineri, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a realizat alt spectacol, lucru care ne obligă să numerotăm cu două ședințe întîmplarea literar-artistică de la Timișoara. Alături de membrii cenaclului, care au cîntat și au recitat aproape tot ce știu mai bine (!), i-am ascultat și pe tinerii studenți timișoreni Mircea Parasca („A rămîne", versuri Damian Ureche) și Marian Filip („Anonimus"), ca și grupul artiștilor amatori de la Întreprinderea „Victoria" (conducătoare Teofany Manos), care a recitat și a reluat în cîntec poemul „Un punct de vedere" de Adrian Păunescu. O deosebită impresie a făcut vocea studentei Eugenia Chiorean, care a cîntat o „Doină". După mai bine de cinci ore de spectacol ne-am luat „la revedere" de la publicul timișorean, o revedere pe care atît spectatorii cît și toți membrii cenaclului o doresc cît mai pe curînd... Fără îndoială, publicul cel mai cald, mai nuanțat și mai solidar cu Cenaclul „Flacăra" s-a aflat în acest noiembrie la Timișoara, în Sala Olimpia, care a cunoscut cea mai de pomină noapte a existenței sale.

D. GRECU ■

Singură poveste (text și muzică de MARCELA SAFTIUC)

Și spune-voi azi cum a fost și s-a dus
Cum pornit-a spre-albastrele creste
În zi fără nume, 'n cuvîntul nespus
Călătorul din astă poveste

Țesutu-și-a haină din iarbă de cîmp
Cunună din cerul de-acasă
Și duce cu sine un dor mult adînc
Ca munții nicicînd să descrească

Tîrzie e vremea de crede că-i sus
În față-i apar alte maluri
Și-n colbul din drum și prin vîntul supus
Își poartă povara de haruri

Plecat e cu noi deși a-nserat
Peste locul cel fără de veste
Și drumul subțire spre tot ce-am visat
Este singura noastră poveste

Adrian Ivanițchi

Valeriu Sterian

Principala caracteristică a celei de-a doua ediții a Festivalului național mi se pare a fi un înalt grad de competență

— Pe dumneavoastră, stimată Irina Loghin, vă cheamă chiar așa ?

— Da, exact așa.

— Vorbiți-ne despre cetățeana Irina Loghin.

— M-am născut pe 19 februarie 1940 în comuna Gura Vitioarei, aparținînd de orașul Vălenii de Munte, județul Prahova. Școlile primară și elementară le-am făcut în comună. Apoi, am urmat cursurile școlii de artă populară din Ploiești. Mi-am dat bacalaureatul în București. În momentul de față lucrez la Filarmonica „Gheorghe Dima" din Brașov. Domiciliez în București, sînt căsătorită cu maestrul emerit al sportului, fostul campion mondial la lupte Ion Cernea, am un băiat de 1 an și 9 luni și peste două luni voi avea un alt copil. Mi-am dorit însă copii de la vîrsta de tinerețe...

— Procedați la fel, adică prezentîndu-vă cartea de vizită, cu interpreta de muzică populară Irina Loghin.

— Provin dintr-o familie de țărani. Sîntem 6 frați, eu fiind a cincea. Tata ne strîngea obligatoriu pe toți 6 în fiecare seară, ne așeza pe pat și ne punea să cîntăm. Cîntecul „Iacă bade ce-aud eu" îl știu încă de atunci. Tata are 72 de ani, știe notele și solfegiază în continuare. Eliberată din acest „pat al lui Procust", am început să dirijez corul școlii. La prima serbare de sfîrșit de an, eram în clasa a doua, am cîntat „E așa senină mama". Plîngeau toți părinții din sală. La căminul cultural din comună am cîntat de la 8 la 17 ani. Paralel cîntam la stația de radioficare și ajunsesem destul de cunoscută în fostul raion Teleajen. Trebuie să menționez că aveam alături pe sora mea Florica, dialogam cu ea prin cîntec. Și dansam, dar, înaltă fiind, mă puneau să mă costumez ca băiat. În anul al doilea al școlii populare de artă, profesorul Cristescu mi-a spus : „Dumneata știi ce ai în gît ? O comoară !" La puțin timp, fratele meu Ionel a venit cu ziarul „Informația Bucureștiului" unde la anunțuri scria negru pe alb că Ansamblul „Ciocîrlia" angajează o solistă de muzică populară. Era într-adevăr un post, dar pentru el erau 200 de pretendente.

— Și ?

— Deși reușisem, nu mi-a plăcut, credeam că publicul din București nu mă agrea și am fugit unde lucrasem înainte de a da concurs, la Fabrica de geamuri Scăeni. Înainte am fost centralistă la poșta din Vălenii de Munte. De la ansamblu au venit însă urgent doi tovarăși care au reușit să mă convingă să mă întorc. M-am întors și primele spectacole mi-au risipit îndoielile. De aici a început greul — suișul meu. Am avut o mare șansă fiind prietenă, tovarășă de bucurii și tristeți cu marile soliste Angela Moldovan și Ileana Sărăroiu.

— Cît timp v-a trebuit să ajungeți ceea ce sînteți, un mare nume al muzicii noastre populare ?

— 8 ani. Din 1962 pînă în 1970. În toată această perioadă am făcut un temeinic învățămînt profesional cuprinzînd, în liniile cele mai mari cu putință, solfegiu, istoria muzicii, canto, dicté. La sfîrșitul fiecărui an erau verificări cu note, cu emoții, mă rog, cu tot tacîmul. Ansamblul „Ciocîrlia" a fost o școală de serios profesionalism.

— Cîntați muzică populară, muzica oamenilor de la țară, neuitînd, totuși, că de la țară venim cu toții. Într-un sens foarte larg pentru țărani, anotimpurile înseamnă mereu același lucru — toamna, de pildă, se culeg viile. Anotimpurile dumneavoastră ce semnificație au ?

— Nu chiul primăvara, nu mă dau la umbră vara, nu culeg toamna mai mult decît în alt anotimp și nici nu mă încotoșmănez iarna. Toate anotimpurile, dacă țin bine minte, chiar și puiul s-a pus pe picioare.

— Și pentru că veni vorba de anotimpuri, vorbă adusă de mine, în ce anotimp l-ați cunoscut pe Benone Sinulescu ? Cum ați ajuns să cîntați împreună ? Cîtă încredere mai aveți în vocea lui după atît amar de timp de cînd cîntați împreună ?

— Pe Benone Sinulescu l-am auzit prima oară cîntînd în comuna mea natală. Vocea sa superbă interpreta „La Lenuța sub cerdac". Am avut noroc — tocmai se radioficase comuna. Pentru mine a fost ca o explozie. Cînd în comună s-a adus primul televizor, s-a transmis atunci un concert de muzică populară în care el a apărut alături de Maria Tănase. Vă dați seama ce bucurie am avut cînd, intrînd în rîndurile Ansamblului „Ciocîrlia", l-am găsit tot acolo. Era deja lansat, era mare.

— Ce ne puteți spune în legătură cu nașterea cuplului artistic Irina Loghin-Benone Sinulescu ?

— Venită la Ansamblul „Ciocîrlia" după ce îl ascultasem la difuzor în comuna natală, el m-a ajutat foarte mult. Înaintea fiecărui spectacol făcea cu mine și cu alte începătoare vocalize. Într-o zi mi-am permis să-l întreb : Tovarășe Sinulescu, care vă este partenera la cîntecul „Eu ți-am iubit ochii tăi ?" Mi-a răspuns amabil că o fată din comuna de unde venea el, o fată Oița. Mai apoi am cunoscut-o și eu și am plîns ascultînd-o. Un mare talent. I-am explicat totuși că și la mine se cîntă dialogat. Așa-zisele cîntece de uliță. Că, mică fiind, am și cîntat așa. Ne-am dat seama că provenim din aceeași zonă folclorică și am imprimat amîndoi, pentru televiziune, „Eu ți-am iubit ochii tăi". A doua zi după ce a fost dat pe post, aveam spectacol la Oltenița. Cînd ne-au văzut, cei din sală au început să strige : „Cîntați împreună, ca la televizor, împreună !" Cîntăm deci împreună de mai bine de 10 ani. Avem o mare potrivire de glas și am ajuns, în timp, la o omogenizare extraordinară. Nu trebuie să uitați că în glas avem aceleași armonice. Apoi, din păcate, am fost copiați. Nu avem nici o vină că s-a făcut din cuplurile muzicale o modă.

— Cît de mult sînteți îndrăgită de marele public ?

— Iubesc extraordinar de mult publicul. Mi se cîntă bucățile pe poteci, pe schele, pe peroanele devenite pustii odată cu plecarea tinerilor în armată. Sînt fericită că foarte des sînt invitată la serbări, fie ele la țară, fie ele la oraș. Căci, desfășurate în spiritul autentic al folclorului nostru, eliberate de mrejele unor afaceri, nunțile, nașterile copiilor, aniversarea a 25 sau 50 de ani de la căsătorie sînt autentice mari sărbători. Important este ca odată cu mine să nu moară și cîntecele mele.

— Care sînt jaloanele care v-au marcat decisiv viața ?

— Am crescut odată cu țara, am participat la marile ei evenimente politice și sociale. Acum a început o nouă ediție a Festivalului național „Cîntarea României". Vreau ca Irina Loghin să fie Irina Loghin. Cu alte cuvinte, să încep lupta împotriva poluării frumosului folclor românesc cu mine însămi.

— Ce vă nemulțumește, ca artistă, cel mai mult în viață ?

— Condițiile de creștere a tinerelor talente sînt cu adevărat fantastice, dar unii funcționari culturali fără inimă procedează cu omul de parcă ar avea în fața ochilor un formular. Tratînd pe unii debutanți exagerat de „bine", ei îi determină uneori să-și întrerupă studiile, de pildă, să-și compromită viitorul. Apoi, atestările. Prea se obține ușor și fără discernămînt categoria întîi. Oare Marica Arbore și Ion Dolănescu trebuie să aibă aceeași categorie de atestare ? Nu-mi apar discurile decît pe ascuns, fără ca eu să pot intra în posesia lor. Într-un interviu despre discuri nu este pomenit numele meu, ca și cînd n-aș exista, ca și cînd discurile editate de Irina Loghin n-ar fi ajuns, de-a lungul carierei, la aproape o jumătate de milion tiraj.

— Se vorbește uneori, nu tocmai în termenii potriviți, despre stilul Loghin. Ce vrea să însemne asta ?

— Ce să fac ? Apelez la o chestiune care nu ține de folclor. Stilul Loghin sînt chiar eu. Nu e rău că unii mă copiază, dar nu simt ceea ce simt eu. Mi-am format stilul acesta după ani mulți de muncă, după o mulțime de turnee care durau de la o lună în sus. În Delta Dunării ne înveleam, prin anii de început, cu păturile de pe jos.

— Văd că deveniți mai ofensivă spre încheierea acestui interviu.

— Principala cerință a Festivalului național „Cîntarea României" mi se pare în primul rînd posibilitatea ca despre muncă să cînte cei ce muncesc, ceea ce înseamnă un înalt grad de competență. Dar unii membri ai juriilor consideră totul ca pe o feudă proprie. Am fost acuzată de o cunoscută comentatoare că am furat balada „Ilincuța Șandrului". O ascultasem de mult la un lăutar din Giurgiu. Și apoi, folclorul circulă din gură în gură. Persoana care stă în spatele acuzației ce mi-a fost adusă m-a invitat cu cîtva timp înaintea interpretării publice a acestei balade să cînt la o nuntă unde era nașă. Nu m-am dus și urmările s-au văzut. Nu este frumos.

— Spuneți că ați fost generos sprijinită, că întreaga dumneavoastră carieră se datorește acestui sprijin. Puteți acum să ne sintetizați semnificația sprijinului primit ?

— Acum, ca să mă împiedice să cînt totdeauna pe măsura aspirației mele, există o singură persoană.

— Haideți, spuneți-mi, vă rog frumos, cine ?

— Irina Loghin. Dar să sperăm că, avîndu-ne bine de mult timp, o s-o conving să mă ajute.

EUGEN SECELEANU

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dialog

Iulian Iordache : Hotărîrea eroului schiței dv. de a o peți pe Saveta e mai mult un prilej de a etala un limbaj excesiv de pitoresc și mai puțin de a releva, pe fondul unei situații semnificative, fie și o singură trăsătură a unui portret demn de reținut.

Filip Rohan : Ceva-ceva parcă se distinge în finalul compunerii „În alb". Versurile se resimt și acum în mod serios de pe urma aceleiași lipse de substanță, a plutirii în vag și abstracțiuni metaforice, mai mult sau mai puțin banale. Cît timp veți menține în acest cerc vicios, din această situație nu vom putea ieși.

Ion Bran : Cu toate că printr-o seamă de versuri ușor mucalite, cu unele rezonanțe coșbuciene ce-i drept, ne convingeți încă o dată de verva imaginației dv., compunerile în sine rămîn în esență un exercițiu gratuit. Vom fi bucuroși să primim însă noi lucrări de la dv. promițîndu-vă totodată să fim și mai prompți în ceea ce privește răspunsul cuvenit. Multă sănătate, gînduri bune, idei și sentimente frumoase.

Dumitru Sinulescu : De acord cu dv. că poezia trebuie căutată întotdeauna dincolo de cuvinte. Din acest punct de vedere în poemul „Rădăcini" poezia e uneori copleșită de cuvinte, sufocată, îndeosebi în ultimele trei cinturi (sau paragrafe, dacă termenul nu e prea prozaic). Aici și procentul de banalități e mai ridicat : „patria e rubin pe inelul sufletului", „steaua iubirii e veșnică", „calvar apus în fața dreptății" etc. Locurile comune apar și ca urmare a rarefierii ideii, a diminuării patosului patriotic. Rădăcinile sînt mai puțin implintate în istorie, predominantă fiind o ancestralitate mai mult naturală, la urma urmei valabilă oriunde și oricînd. Poemul în ansamblul lui are mulți sorți de reușită, chiar în această versiune, conținînd unele versuri memorabile : „în amurg răsăritul doarme / ca oul în pasăre" ; „cînd cerul s-a limpezit / ca o cămașă în riu / cresc mari depărtări de singurătate / sub pleoapele visului brazda / întoarce noi frumuseți / — roua timpului aplecat peste suflet / curcubeu înalt de cetate". Revenind asupra poemului, în sensul lărgirii viziunii sale ideatice, ca și al asigurării unei mai mari densități poetice, ar avea șanse de publicare.

L. Ianculescu : Era într-adevăr mult prea tardivă publicarea raidului-anchetă la ora cînd, din motivele cunoscute, ne-a parvenit. Chiar dacă ar fi sosit la timp însă, mărturisim că tot nu l-am fi putut încredința tiparului din pricina lungimii sale excesive, a înșiruirii de detalii nesemnificative, a unei diluții verbale. Experiența de presă la care vă referiți nu prea e vizibilă. Nu confundați o pagină de ziar nici cu un jurnal ținut din prea mult plictis, nici cu o condică de sugestii și reclamații. Reveniți numai atunci cînd credeți că asemenea stîngăcii le-ați depășit.

Ion Petre Neaga : Survenind după evenimentul căruia le erau destinate, versurile dv. nu au putut fi consemnate fie și cu acele părți reușite (primele strofe din „Cîntec în August" și partea a doua din „Întoarcerea tatei din război în August"). Sîntem bucuroși să remarcăm însă realele dv. aptitudini pentru poezia patriotică. Așteptăm și alte versuri.

Nicolae Trandafir : Colegul dv. v-a dat un sfat bun îndemnîndu-vă să ne trimiteți unele din scrierile dv. Din dorința de a realiza o poezie modernă, atît ca limbaj cît și ca problematică, uneori recurgeți la o metaforică gratuit teribilistă (mai ales în „Week end"). Pe linia poeziei noastre suprarealiste, reușiți nu o dată fragmente întregi de poezie de o frapantă pregnanță : „Mă privesc în raza de soare / și-mi spun : / ce multe privighetori am aflat / răsfoind prăfuite hrisoave" ; „subțierea portocalilor ca o cometă bintuită de furtuni" ; „Dar nimic nu m-ar împiedica să alung / ipocritele herghelii de meteoriți / ce cad incontinuu pe monstrul / albit de sirene și coșuri de fabrici / bunule trecător, mai privește / o dată cerul / sînt alte teoreme descoperite de timp / la care participăm" etc., etc. Trebuie să reușiți însă a face saltul de la parte la întreg.

Ion Cârnu, operator chimist : „Vaza de flori dintr-un obuz de tun" e un pretext poetic de multă vreme și de multe ori folosit ; cum, de asemenea, rămîn niște simple compuneri stîngace versurile despre mineri sau cele în care invocați o fîntînă română. De-a dreptul surprinzătoare, în consonanță însă cu cele cîteva gînduri care vă însoțesc versurile, această atît de proaspătă „Scrisoare" dedicată poetei nordice Edith Södergran. Trăiți un fior cu adevărat tulburător în fața acestui univers nordic, scandinav, încît sîntem de-a dreptul entuziasmați de tensiunea lirică la care știți să-l exprimați. Chiar dacă unele versuri ar necesita anumite corecturi, reținem poezia în întregimea ei pentru această puternică îndrăgostire, prin intermediul poeziei, de inefabilul unui asemenea teritoriu, liric prin el însuși.

Marian Popescu, Ploiești ; **Ionel Zamfirescu,** Reghin ; **Ion Dumbravnicu,** Arad ; **Dan Mihai Popescu,** Ploiești ; **Luiza Anca Mosor,** București : DEOCAMDATĂ NU.

N. Firuleasa, Craiova ; **Camelia Constantinescu,** Craiova ; **Ovidiu Măgură,** Segarcea : MAI TRIMITEȚI.

NICULAE STOIAN

Scrisoare

Edithei Södergran

Frumoasă nordică am încheiat scrisoarea
Căci mi-am închis în rînduri dorul meu
Și cînd privesc la plicul ca ninsoarea
Tăceri albastre fulguie mereu.

Eu m-am închis în file ca-ntr-o carte
Ca-ntr-un jurnal de fost explorator
Care iubind ținuturi depărtate
Rămîne ca o pasăre în zbor.

Tu mi-ai trimis o țară de zăpadă
În care-am învățat să hoinăresc,
De m-am pierdut în vara ei nomadă
Tu să mă ierți, că nu știu de greșesc.

Întinderi albe dorm sub veverițe
Și-n salturi se măsoară mari păduri
De necuprins cu păsări pe altițe
Septentrionul toarce nouri suri.

Focul delir cînd scînteie din sobă
Oprește într-un chiot sănii lungi
Vor înflori lichenii pe pirogă
Și reni năluci albastre-or fi atunci.

Fiorduri vechi stau răvășite-n valuri
Și mută ploaia înspre capricorn
În lună pești de-argint cu idealuri
Ascunde vîrsătorul fusiform.

Desprind de val corole mișcătoare
De desfrunziții arbori primăvara
Cum matca rădăcinii viitoare
Pe-oglinda mătăsoasă-i pune scara.

O, vino, fată blondă a pădurii
Cu nimbul tău de basm și puritate
Cînd lujerii de taină din țărmul de lemurii
Erup în cerul de singurătate.

O, vino, fată blondă a pădurii.

ION CÂRNU

INTRE CLASIC ȘI BAROC

Picasso

Metamorfozele

Don Juan sau Proteu n-au nevoie de un răspuns în care să creadă deoarece, zic ei, în timp ce au pus întrebarea, ea a și murit și s-a născut alta. Poate singurul care a încercat să practice această filosofie în artă a fost Picasso. Oricum, singurul consecvent. El dărîmă mereu ceea ce a descoperit cu o zi înainte. Și în această continuă infidelitate se ascunde, se pare, singura sa fidelitate incontestabilă, aceea a goanei perpetue, căci acest risipitor fabulos care a fost Picasso nu s-a temut să fie exploratorul total. El își asumă pe rînd toate tehnicile, toate stilurile și toate riscurile.

„Cînd a mai luptat un pictor cu atîta înverșunare împotriva picturii și, fără îndoială, împotriva lui însuși?" se întreabă Malraux. Ne-ar fi greu să dăm un alt exemplu. Pentru că nici un alt pictor, poate, n-a avut în aceeași măsură, pe lîngă geniu, aproape voluptatea de a nu crede în ceea ce a cucerit. El vrea să ridice piramide vînturînd nisipul în toate părțile. Aparent, își bate joc de toate regulile, inclusiv de cele pe care le-a descoperit și le-a impus singur. În fond, nu vrea să semene niciodată cu chipul pe care și l-a văzut în oglindă cu o clipă înainte. Se ucide pe sine tocmai pentru a rămîne mereu tînăr.

Ceea ce n-a obținut de la impresioniști, Don Juan a obținut astfel în artă de la Picasso : să devină model. El, Don Juan nu cucerește decît pentru a renunța la cuceririle sale. Iubirea lui se compune din eșecul tuturor iubirilor de care s-a lepădat. La rîndul său, Picasso pare să se dezică mereu de ceea ce a creat el însuși. De fiecare dată, singurul adevărat pare să fie tabloul la care lucrează. Iar destinul acestui mare artist pare să fie o sumă de cuceriri părăsite. El nu vrea să dea nici altora dreptate, nici sieși. Nu vrea să se îndulcească, ca să poată pleca mai departe.

Să rămînă pe loc pentru a admira ? Nu, el vrea cu orice preț să fie mereu altul. Fiecare renunțare îi dă forța să încerce altceva. Spre deosebire de Anteu, el capătă puteri numai atingînd ruine. Picasso a umplut muzeele de capodopere, istoria artei de descoperiri și sufletul nostru de îndoieli. În ce să credem mai întîi ? într-un artist care toată viața cultivă același ogor sau într-unul care n-are răbdare să culeagă nici recoltele semănate de el ? Cînd nu poate altfel, el își așează pe față o mască ironică. Și persiflează perseverența. Există aici un donjuanism care derutează și uneori jignește. Pentru că nu putem accepta că orice credință e inutilă. Că un templu e ridicat pentru a fi imediat prefăcut în ruine, lăsînd loc liber pentru clădirea altuia. Ceea ce contrariază, sau mă contrariază la Picasso este neliniștea lui surizătoare care-l face să-și părăsească mereu punctele de sprijin, deși bănuiesc că sub masca de „șopîrlă bîntuită de duhuri", cum îl descrie Malraux, se ascunde probabil un spirit tragic care-și reînnoiește speranța prin metamorfoze.

Nu sînt un iconoclast, dar dacă trebuie să aleg între doi spanioli, unul care bătea drumurile arse de soare, un impenitent cavaler al iluziei, luptîndu-se cu morile de vînt, însă rămînînd neclintit în credința sa în ciuda tuturor ironiilor și altul care își părăsește mereu cuceririle, nu voi ezita să-l prefer pe cel dintîi. Nu îndrăznesc să-i opun lui Picasso alt pictor, dar i-l opun pe Don Quijote. E felul meu de a iubi Spania, vreau să spun acea parte a Spaniei care arde în flăcările siluetelor lui El Greco. Și e felul meu de a-l admira pe Picasso. Pentru geniul său, dar nu pentru ceea ce îl apropie de destinul lui Don Juan. Firește, dacă nu mă înșel. Căci, vorba lui Pascal, orice eroare provine dintr-o excludere.

Vrînd să „silească natura să mărturisească", să-și dezvăluie tainele încă neexprimate, Picasso se comportă ca și cum toate obiectele ar fi greșite și trebuie să le inventeze din nou. În el trăiește un demiurg inepuizabil care preferă să reinventeze lumea, după inspirația sa, decît să-i accepte aparențele. Aici se află dealtfel forța lui : are mai multă încredere în artă decît în zei. Chiar încredere nelimitată. Dacă izvoarele imaginației l-ar fi secat, natura, din punctul său de vedere, ar fi rămas plină de greșeli. Căci destinul acestui artist este Aventura nu Ordinea. Dintre cei doi termeni ai lui Apollinaire, unul este pentru Picasso inutil.

Și în acest timp parcă șoptește de sub masca sa : Eu n-am vrut decît să vă împiedic să repetați în chip automat cuvinte și imagini învățate pe dinafară : acesta e un copac, aceasta e o ghitară. Tocmai de aceea pictura mea e incomodă. Eu vă obligă să vă întrebați. Am distrus — ați văzut ? — imaginea convențională a unui copac făcîndu-i frunzișul ca un arici de mare. Am făcut-o ca să nu mai spuneți pur și simplu „acesta e un copac", ci să vă întrebați ca Gauguin : de unde venim ? cine sîntem ? încotro ne îndreptăm ? Amintiți-vă că răspunzînd „omul", Oedip a stat în fața unui animal ciudat și echivoc care nu era nici leu, nici cîine, nici pasăre, nici șarpe, nici om, deși era, poate, toate acestea în același timp. Sfinxul nu este decît o formă a artei de avangardă în Eloda. Fără îndoială, valoarea lui nu stă în caracterul său ilogic, ci în întrebarea pe care o pune și care este întrebarea cea mai importantă din univers, dacă răspunsul ei este : omul. Dar oare sfinxul nu le-a deschis grecilor ochii mai mult decît au făcut-o toți zeii la un loc ? La fel de mult cît au făcut-o Fidias și Praxitele...

Masca a încremenit. Și dincolo de ochii lui Picasso e o liniște în care toate ipotezele devin posibile. M-am înșelat comparîndu-l cu Don Juan ? Poate aș fi ezitat să spun aceste lucruri într-o istorie a artei. Dar cred că pot să le spun cînd vorbesc, de fapt, de încercarea mea de a găsi în sălile muzeelor nu atît un adevăr al esteticii, cît un adevăr al moralei. Nu mai am nevoie de alte motive pentru a căuta în orice împrejurare ceea ce este de partea fidelității. Îmi ajung cele care m-au ajutat să înțeleg ceea ce de atîtea ori am greșit.

OCTAVIAN PALER

Muzeul Gh. Anghel din Costești

Un om, pe nume Alexandru Bălintescu, a vrut să mulțumească satului din care a plecat și a făcut-o înzestrîndu-l cu un muzeu de artă. Astfel, etajul căminului cultural din Costești, județul Vîlcea, a primit o seamă de lucrări importante și din toți anii, tineri și vîrstnici, ai sculptorului Gheorghe Anghel, lucrări care, la vremea nașterii lor, au sfințit marea prietenie dintre Bălintescu și artist. Muzeul, prin urmare, este un semn al întoarcerii în sat, al veșnicei întoarceri în sat, al unei reveniri tîrzii, înțelepțite de cunoașterea lumii și cu prinosul prieteniei, al acelui tip de camaraderie care a ajuns să se stabilească întotdeauna între artiști și cei mai devotați admiratori ai lor. La stingerea lui Anghel, acest Alexandru Bălintescu și-a făcut din ființarea unui lăcaș de cultură cu sculpturi la Costeștii copilăriei sale o chestiune de onoare. El nu numai că a reușit să facă partizani la idee și să fie ajutat de cîțiva oameni de bine din Rîmnicu Vîlcea — Vasile Roman, Petre Purcăreanu și alții — dar, sub patronajul Muzeului județean Vîlcea, al cărui muzeograf este și cu scrisul omagial al unor critici, pictori și sculptori a putut să tipărească un volum cu texte și fotografii, o carte care, deși nu este încă opera ce-o merită Gheorghe Anghel este, totuși, cea mai utilă scriere dedicată cunoașterii lui. Iată un fapt uimitor : cu excepția monografiei, cam oarecare și cam protocolară, la drept vorbind, scoasă cu niște ani în urmă de Petru Comarnescu, noi nu avem o exegeză a sculpturii lui Anghel. Mai trist este că peste creație pare să se aștearnă o grăbită uitare. Moștenirea lui Anghel ar putea fi un fapt fascinant pentru un istoric de artă.

Revenind la frumoasa ambiție a lui Alexandru Bălintescu, mai trebuie spus că el a ținut un jurnal al afecțiunii sale pentru sculptor și că, deși în unele locuri jurnalul pierde din interes, cu totul el a meritat să vadă tiparul. În cartea omagială mai scriu : Ion Frunzetti, Al. Dima, Traian Orghidan, Paul Vasilescu, Anghel Marcu, Paula Constantinescu, Petre Oprea, Silvia Radu, Al. Olaru-Craiova, Theodora Kițulescu, Nicolae Vlăduț, Vasile Varga, Olga Bușneag, Florin Niculiu, Marin Gherasim și Anatol Mindrescu. Citez numele tuturor pentru a arăta pe acei oameni care au ținut să apară scriși felul dragostei și al înțelegerii lor pentru devreme uitatul mare sculptor GHEORGHE ANGHEL !

O. TUDOR

CRONICA SPECTACOLELOR

O cheie pentru jocul de doi

Ștefan Iordache și Mitică Popescu, sau una din interpretările posibile ale nostalgiei celui făcut după cel născut.

„Emigranții", piesă de Slawomir Mrozek. O piesă cu două personaje și cu darul de a trezi, suscita, mobiliza interesul multor creatori de spectacole și al multor mulțimi de spectatori. Încît, Ioana și Tudor Savu nu numai că au realizat o traducere de ținută a cuvîntului, dar au dovedit informare, luciditate, oportunitate și rafinament în opțiune. Premiera pe țară o datorăm Teatrului din Oradea, pe scena căruia niște artiști foarte tineri, și foarte talentați, și foarte serioși față de munca lor numită artă — adică actorii Mircea Constantinescu și Radu Vaida, regizorul Alexandru Colpacci și scenografa Tatiana Manolescu-Uleu — au realizat un spectacol cu care s-au repezit, au migrat scurt, pînă la Piatra Neamț și, în condiții de întrecere, de competiție, au adus acasă, teatrului lor, două distincții: una pentru spectacol, alta pentru cele două interpretări actoricești. Apoi, cu aceeași piesă, regizoarea de tele-teatru Letiția Popa, împreună cu scenograful Andrei Both și cu actorii George Serbina și Liviu Manoliu, au realizat un spectacol pe scena Teatrului din Bacău; iar, săptămîna trecută, regizorul de film Mircea Daneliuc, împreună cu scenograful Mihai Mădescu și actorii Ștefan Iordache și Mitică Popescu au ridicat cortina Teatrului Mic din București, pentru încă o premieră. Trei spectacole care nu numai că plac, dar și entuziasmează publicul. Trei spectacole cu aceeași piesă, spectacole care diferă între ele, dar toate-s de calitate : ce rocunoaștere și ce omagiu pentru un dramaturg!

Despre fiecare dintre ele se pot spune multe și de bine, dar o trăsătură mi se pare definitorie pentru toate trei: realizatorii n-au „citit" textul, firește, cu meșteșugul implicit, ci l-au interpretat, adăugind cuvintelor lui Mrozek nu gesturi, ci metafore-gesturi, multe metafore-gesturi. Or, aceasta înseamnă creație artistică! Gesturile-metafore dezvăluie că jocul de doi — departe de a fi simplu, departe de a fi comod — pretinde din partea dramaturgului o arhitectură mai puțin a faptelor, a întîmplărilor, a acțiunii, dar o arhitectură (aș cota-o intensivă) a gîndurilor și sentimentelor; iar din partea regizorilor, actorilor, scenografilor pretinde mai mult decît profesionalism, pretinde inspirație creatoare.

Spectacolele cu această piesă cred că oferă un prilej, nu prea lesne de întîlnit, de educație artistică a spectatorilor. De aceea mi-am îngăduit — pentru că m-am simțit dator, mi-am îngăduit! — să dau acestei cronici un accent pedagogic. Mi-a înțeles gîndul bun și m-a ajutat, mi-a dat replica, în acest ad-hoc joc de doi cronicăresc, regizoarea Letiția Popa:

«Există o etapă în realizarea unui spectacol : aceea a găsirii și definirii mișcării. O etapă în care regizorul și actorii se străduiesc, împreună, ca gestul să capete încărcătură metaforică, fără să-și piardă justificarea psihologică, fără să pară „făcut"; să-și păstreze adevărul vieții, dar și să constituie o formă de comunicare despre fondul ideatic al piesei. Gestul mai trebuie să capteze atenția, exigență cu atît mai severă în cazul unui spectacol în două personaje, de a căror prezență neîntreruptă în scenă timp de două ore, spectatorul se poate sătura. George Serbina, interpretul lui AA din „Emigranții", avea ca sarcină scenică să-l provoace pe XX, partenerul său de emigrație și de cameră, să gîndească, să realizeze că setea sa de cîștig îl va duce, printr-o muncă ucigătoare, în pragul falimentului biologic, să-și dea seama de existența mizeră pe care și-o impune din dorința de a economisi bani. XX e mulțumit că adună bani fără să mai vadă că își distruge sănătatea pe zi ce trece, iar cu mizeria subsolului în care locuiesc s-a obișnuit atît de mult că nici pe aceasta n-o mai vede. AA își propune deci să-l facă pe celălalt să vadă! Să vadă, printre altele, țevile încăperii de subsol, în care trăiesc „ca două bacterii într-un organism". Țevile nu puteau fi puse, ni se părea, decît în jurul pereților ca să lase spațiu liber pentru mișcare. Dar asta nu sugerează puternic ceea ce trebuie ! a observat, în una din discuțiile de lucru, asistenta de regie Liana Lapatin. Scenograful Andrei Both i-a replicat propunînd un nod de țevi pe care, mai tîrziu, l-a așezat central, deasupra mesei la care stau cei doi. Țevile seamănă cu niște intestine. Împotriva pericolului ostentației, asemănarea a fost „brulată" cu alte țevi cu alte traiecte. Asemănarea rămîne evidentă, dar ea ar fi fost insuficientă dacă actorului nu i-ar fi venit ideea să se urce, să se așeze în mijlocul lor. Cu o mișcare rapidă, justificată de furia provocată de opaciatea celuilalt, Serbina sare pe masă și de pe masă pe țevi , este un gest de om înnebunit, un gest care șochează și care, dacă nu di schide calea înțelegerii personajului căruia îi este adresat, ajută spectatorul să înțeleagă trista condiție în care sînt cei doi. Avînd eleganța și tristețea personajului, asociată cu forța furiei pe care o cere momentul scenic, actorul Serbina realizează unul din cele mai frumoase momente ale spectacolului băcăuan. Actorul Liviu Manoliu nu rămîne dator! XX, personajul său e mulțumit, deocamdată, de sine: cîștigă bine, are lucruri cu care își va umi satul; povestește cum îi va fi întoarcerea, pe care o amină mereu din sete de bani: „Cînd am să mă întorc, zice el, am să mă îmbrac numai cu lucruri străine, de astea!" Și actorul Liviu Manoliu își sărută cu religiozitate cravata. Adorația pentru obiecte este amplificată de gestul de adîncă venerație».

Dumneavoastră, spectatorii, rogu-vă, înmulțiți istoria acestor două gesturi-metafore cu toate acelea pe care — folosind cheia secretului profesional, încredințată mai sus — le veți descoperi în spectacolul pe care, fie la Oradea, fie la Bacău, fie la București, ar fi păgubitor, pentru dumneavoastră!, să nu-l vedeți și, așa, veți face un pas spre înțelegerea, iubirea și nevoia de teatru. Intrați în jocul de doi creator-spectator: e o sursă de bucurie pentru ambii parteneri.

NELU IONESCU

„Ceteră"
de TITUS DOBOȘ
lucrare prezentată la Salonul internațional de artă fotografică

RUBRICA MEA

„Maratoniști ai lecturii"

Sintagma aparține poetului sucevean N. Prelipceanu și figurează în prezentarea unui poet mai mult sau mai puțin debutant și mai mult sau mai puțin nou, Viorel Mureșan, „student în filologie" (**Tribuna**, 17 noiembrie 1977). O restitui textului inițial :

„Viorel Mureșan nu este un debutant în înțelesul absolut al cuvîntului, dar în avalanșa de nume noi ce apar zilnic în reviste și săptămînal în cotidiane, poate că numai acei înzestrați cu **o mai accentuată rezistență de maratoniști ai lecturii** îl vor ți remarcat în „Amfiteatru", „Familia", „Vatra", „Echinox", „Cronica".

Cititorul nostru, inițiat în ale sportului, știe ce este „maratonul" : o cursă de maximă lungime, de peste 42 km, care evocă istovitoarea alergare a ostașului grec, pentru a vesti ateniencilor biruința de la Maraton a armatei lor, condusă de Miltiade, împotriva perșilor. Un maraton al lecturii înseamnă așadar un alt record, acela al străbaterii unui număr enorm de pagini, cum ar fi acela al unui roman-fluviu. Autorul notei este un fin umorist : la d-sa, același efort se cere și pentru „lecturarea" — cum se spune astăzi — a unor grupaje de poezii. Mă veți întreba :

— Cum se poate una ca aceasta ? Oricît de întins ar fi spațiul rezervat unui poet nou, el nu se poate compara cu acela al unui roman în zece volume, care cere un număr de zile sau de săptămîni spre a fi „lecturat".

Aș răspunde :

— Nu este așa. Autorul notei are dreptate : el cere tot atîta răbdare, nu pentru a „lectura", ci pentru a înțelege un grupaj de mostre lirice noi, ca și pentru mistuirea unui roman-fluviu. Tot atîta și poate mai multă. Voi propune exemplul uneia numai din cele patru poezii semnate Viorel Mureșan și vom vedea că am dreptate :

„Maimuța mă la dimineața : vino / să ne întindem pe acoperișuri de zgură, / astăzi avem extemporal la balistică / tu vei sta tot drumul cu un sigiliu pe gură. / Să urmărim diamantul de pe hlamida / bătrînului dascăl. Ochiul lui verde / întins ca o hartă pe tot peretele școlii / țiuind va izbi cărămida. // Ne vom scoate din carne monede amare / să batem pe bănci umbra bătrînului dascăl, / hlamida sa albă cu miros de ierbare / îngropată-n dulapul din dreapta / al inimii noastre". (**„Îți restitui această umbră..."** în memoriam Emil Botta).

Dacă cititorul este dintre aceia care nu trec mai departe înainte de a se fi ales cu vreun înțeles sau vreo emoție, fie estetică, fie numai afectivă, dacă așadar se va îndîrji să stăruie pînă la capăt, teamă mi-e că nu va ajunge, ca elinul maratonist din secolul al V-lea al erei trecute, la capăt, ci va cădea extenuat de la acest „bun" început !

— N-ar fi altă ieșire ?

— Ba da, în cazul că cititorul ar fi spiritist, să cheme duhul „bătrînului dascăl", mult regretatul Emil Botta, și să-i ceară cheia șaradei.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FAPTELE SI VORBELE

Despre documentarea literară

E oare ușor să te „documentezi" pentru a scrie literatură ? După unii, da. Să-și dea numai osteneală scriitorii că le stau alături lucruri interesante la dispoziție ; șantierele, uzinele, cooperativele agricole, laboratoarele.

Am evoluat incontestabil în direcția aceasta. Înainte vreme, Carol Ardeleanu se fotografiase echipat ca miner și-și pusese poza pe coperta romanului *Viermii pămîntului*, spre a dovedi lumii întregi că fusese realmente în abataj, deși Geo Bogza coborîse acolo de nenumărate ori, cu infinit mai mult folos și fără atîta tam-tam.

A pătrunde în mijlocul oamenilor despre care vrei să scrii e o obligație scriitoricească elementară. Numai că atunci cînd actul presupune o ieșire din mediul ambiant și deci eforturi, poate și anumite incomodități, nu prea găsea amatori.

Acum situația s-a schimbat în mare măsură, chiar dacă documentarea literară serioasă reclamă nu doar o vizită pe teren, fie ea și prelungită, ci o trăire a realităților care urmează să intre într-o carte.

O piedică de biruit în această strădanie e informarea, să o spunem așa, „oficializată". Vii undeva și, îndată, cu o maximă solicitudine, ți se aduc la cunoștință care sînt „problemele principale". Versiunea e însă de obicei cea „idilică". „Mai avem și lipsuri, dar numai cine nu lucrează..." „Să vedeți realizările..." Nimic rău nici în asta. Dar se întîmplă nu o dată ca, sosit la fața locului, „fața locului să fie umflată", cum zicea Nina Cassian.

Cineva mi-a relatat că scriind un roman, avea nevoie să știe, pentru situarea acțiunii, ziua exactă cînd s-a pornit viscolul teribil din 1954. A dat prin urmare telefon la Institutul meteorologic. Aici, după ce și-a exprimat dorința, o voce casantă i-a declarat scurt : „Nu pot să vă spun". Autoarea, căci e vorba de o femeie, a fost mai „îndărătnică", vorba marelui Will, și a insistat. Atunci, aceeași voce a luat-o la întrebări : „Cine sînteți dumneavoastră ? De ce vă interesează așa ceva ?" Solicitanta a dat toate explicațiile de rigoare, după care a primit din nou răspunsul inițial : „Nu pot să vă spun".

„Atunci, pe cine să întreb ?" — a stăruit ea. La numărul de telefon al persoanei indicate : o voce nouă, mai gravă, a voit să știe încă o dată motivul unei atari curiozități documentare. După ce l-a căpătat, a emis propoziția sacramentală : „Nu pot să vă spun". „Dar știți ?" a căutat să înțeleagă cauza refuzului autoarea. Răspunsul pythianic, venit tot pe cale telefonică, a lăsat-o perplexă : „Chiar dacă aș ști — a asigurat-o vocea — nu vă pot spune".

„Dar nu e nici un secret, faptul îl cunoaște o țară întreagă, s-a scris despre el în ziare nu știu cîte pagini, Arghezi a compus chiar o poezie... Eu vreau să verific doar exactitatea unei date ; înțelegeți-mă, scriu un roman, am scrupule artistice, nu vreau să mă fac de rîs, să pun 14 cînd era 15 sau 16". „Poate — a replicat flegmatic vocea — însă nu vă pot spune".

Rugîndu-se, implorînd, amenințînd, autoarea cu ambiția documentării scrupuloase a ajuns la o voce superioară. Scara explicațiilor, precizării și legitimării cererii a avut din nou loc. „Bine — a consimțit a treia voce, pe un ton și mai grav, cînd s-a socotit lămurită — aduceți dumneavoastră o adresă de la Uniunea Scriitorilor cu acceptarea plății prin virament a serviciului cerut și veți obține informația."

Eu cred la sfîrșitul acestei mici istorii că scriitoarea degeaba e supărată și înjură birocrația. De ce documentarea literară să poată fi numai „oficializată" ? Iată, s-a descoperit un lucru nou, „rentabilizarea" ei. E cazul să fim mîndri.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Superstiții

Lui Șerban Cioculescu i-a apărut de curînd, într-o revistă literară, un articol blindat de o notă din partea redacției în care se afirmă că aceasta se disociază de opinia venerabilului ei colaborator. La scurt timp după apariție, în altă revistă, cineva își face publică spaima provocată de citirea rîndurilor decanului de vîrstă (și nu numai de vîrstă) al criticii noastre. Și panica, poate, se va propaga în continuare, ca ecoul unui sacrilegiu.

De fapt, ce sacrilegiu a comis Șerban Cioculescu ? Pare de necrezut, dar „vina" sa este de a fi comentat, **dintr-un punct de vedere personal**, recenta ediție a scrisorilor lui G. Călinescu către Al. Rosetti și de a fi avansat părerea că „divinul critic", în viața sa de toate zilele, era un om **cu dispoziții sufletești schimbătoare**, adeseori nedrept în reproșuri și interesat în elogii. Două aspecte sînt de lămurit aici.

În primul rînd, de ce atunci cînd se publică articole mai „îndrăznețe" este nevoie ca redacțiile revistelor respective să menționeze că n-au nici în clin, nici în minecă cu opiniile exprimate ? Oare **semnătura** autorului nu este suficientă pentru a ne face să înțelegem că acest autor vorbește în numele său ?

În al doilea rînd, cum se face că la mai bine de o sută de ani de la acreditarea definitivă în conștiința publică — prin acțiunea lui Maiorescu — a criticii și a rolului ei, persistă încă, în înțelegerea literaturii, un mod de gîndire care ar putea fi numit „superstițios" și care refuză tocmai spiritul critic ? În privința aceasta, ar fi mai multe de spus.

Pe vremea cînd scria **Viața lui Eminescu**, Călinescu însuși încălca un „tabu", înfățișîndu-l la o scară omenească pe poetul păstrat în amintirea tuturor ca un sfînt. Deși, prin aceasta, nu făcea decît să confere o nouă strălucire efigiei eminesciene — arta magnifică a unui semen de al nostru merită, în fond, mai multă admirație decît aceea a unui zeu — criticul avea să simtă în curînd cît de riscant este să întreprinzi o asemenea redimensionare. Și iată că acum — desigur, la alte proporții, „foiletonistice" — istoria se repetă. Pentru că a îndrăznit să facă anumite observații mai realiste (dealtfel, perfect justificate de texte și civilizat formulate) despre felul de a fi al marelui scriitor editat de Rosetti, Șerban Cioculescu este privit, la rîndul său, ca un profanator. Mai lipsea un titlu de genul **Groaznica crimă** (nu sinucidere !) **din strada Fidelității !**

Fidelitatea față de spiritul călinescian presupune, dimpotrivă, cultivarea unei gîndiri libere, emancipate, în afara oricărei mistici a literaturii. Exemplul său merită urmat cu atît mai mult cu cît **nu numai** în această împrejurare — de o importanță, la urma urmelor, derizorie — s-a făcut evidentă existența unei atitudini de prosternare ritualică în fața valorilor și, implicit, de desconsiderare a lor. Ar fi de ajuns să analizăm **tonul** multor cărți de critică pentru a vedea ce solemnitate rigidă, nefirească, aproape ridicolă continuă să domnească într-un domeniu considerat prin excelență al sentimentului relativității opiniilor. Oare bucuria de a intra în contact cu o creație impresionantă a spiritului uman trebuie exprimată numaidecît prin transformarea creatorului într-o statuie de ceară ? Oare adevărul, chiar și cînd deziluzionează, nu este mai de preț decît orice protocol ?

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Fănuș Neagu: „Frumoșii nebuni ai marilor orașe"*)

Frumoșii nebuni ai marilor orașe este un roman despre bucuria de a trăi. Pentru personajele cărții existența este o sărbătoare continuă, un spectacol exuberant al cărui scenariu trebuie să-l elaboreze permanent, cu întîmplări imprevizibile și cît mai ciudate, astfel încît asistența să fie uluită, smulsă din apatia cu care contemplă, să fie iritată sau să izbucnească în aplauze. Viața lor este ieșită din comun, orice extravaganță este căutată cu frenezie, ca un semn al trăirii cu intensitate, la paroxism, a oricărui moment. Eroii — cîntărețul de muzică ușoară Radu Zăvoianu, fotbalistul Ed Valdara, scriitorul Cornel Raminți, cîntăreața Asta Dragomirescu — se plimbă cu sania prin București, merg călare pe vaci, conduc un tramvai, participă la ospețe pantagruelice și la vînători de cîini, sfidează cumpătarea, socotită o expresie a unei vieți monotone. Ei își creează un spațiu protector în care se mișcă nestingheriți, fără a da socoteală nimănui, așa cum în timpul unui carnaval, la adăpostul travestiului, oamenii își permit fapte pe care nu le-ar comite sub înfățișarea lor adevărată. Eroii lui Fănuș Neagu dau impresia că interpretează roluri, că oferă o reprezentație. Ei simt ca o povară orice amintire a istoriei și își croiesc destinele în afara ei. Intrusiunea istoriei le provoacă suferința, ca de pildă în teribila scenă cînd Radu Zăvoianu trebuie să aleagă dintr-un morman de oase pe cele ale părinților săi, morți în împrejurări dramatice, sau atunci cînd este evocată o întîmplare cu copii pălmuiți ca aceștia să plîngă la moartea unui om celebru. Eroii lui Fănuș Neagu caută să uite mecanismul social și își rînduiesc viața după bunul lor plac, stabilind criterii noi de apreciere, ca la începutul unei lumi noi. Ca și în *Decameronul* lui Boccaccio unde mai mulți tineri se refugiaseră într-un teritoriu ocrotitor și încercau prin povestiri să șteargă din memorie flagelul care le bîntuia cetatea, în *Frumoșii nebuni ai marilor orașe* personajele își inventează pentru ei și pentru alții evenimente menite să-i apere de realitate. Totul le pare îngăduit acestor tineri veșnic puși pe șotii, dornici să-și cheltuiască energia în evenimente pe măsura pasiunilor lor. Există totuși o mare diferență între ei și „craii" lui Mateiu Caragiale cu care au fost asemuiți. Eroii lui Mateiu erau mesagerii unei lumi obosite, bătrîne, în crepuscul, care încerca să supraviețuiască prin rafinament și artificiu. Personajele lui Fănuș Neagu aparțin unei lumi tinere care caută să uite unele orori ale istoriei și, dezorientați, nu știu cum să-și folosească vitalitatea. Eroii săi nu trebuie condamnați cu vehemență, așa cum au făcut unii comentatori, neînțelegîndu-le deruta și aspirația spre puritate, spre adevăr, spre dragoste. Această iubire a unei vieți curate este sugerată de autor și prin extraordinarele sale pagini în care descrie ninsorile apocaliptice abătute asupra Bucureștiului. Fănuș Neagu nu prezintă omul modern, desprins de natura pe care n-o mai înțelege și pe care o contemplă distant ca un oaspete întîmplător aflat în cadrul ei. Scriitorul investește natura cu forța regeneratoare de a șterge orice traumă și în prezența cărela eroii capătă gravitate și redevin responsabili. Ultima propoziție a romanului : „Blestemat să nu uit !" înseamnă tocmai imposibilitatea omului de a renunța la convențiile sociale și faptul că numai în mijlocul semenilor săi își poate găsi împlinirea.

Romanul acesta profund, despre dragoste și disperare, despre fuga de istorie și asumarea ei lucidă este scris cu un talent covîrșitor, de un mag al cuvîntului, de un stăpîn autoritar peste cuvinte care se lasă minuite de autor aidoma unei trupe disciplinate. Nimic nu pare confecționat în cartea lui Fănuș Neagu care preamărește tocmai autenticitatea în trăire și slăvește lucrurile și făpturile acestui Pămînt. Vorbele plîng și rîd, sînt minioase sau devin tandre, astfel încît creează senzația unui bîlci multicolor unde găsești de toate, de la umila acadea pînă la primejdiosul zid al morții. Pentru că în scrisul său, oricîtă exuberanță ar dori el să exprime, se simte o imensă tristețe provocată de sentimentul că trecerea omului prin lume este prea scurtă și nici o frenezie nu-l poate salva de la dispariție.

Frumoșii nebuni ai marilor orașe nu este numai o etapă importantă în scrisul lui Fănuș Neagu dar și o carte de prim rang în literatura noastră contemporană.

*) Ediția a II-a, Editura Eminescu, 1977.

GEORGE ARION ■

Gheorghe Istrate

POEME DE IARNĂ

ritual (I)

finală frunză sprijinind zăpezi
lumină obosind sub cal de ceață
hai să rotim de-a valma prin ogrăzi
vîntoasele căruțelor de gheață

azi din ferestre ne-am desprins încet
ca să cuprindem lămpile cu teamă
amurgul inundîndu-ne discret
ne-a prefăcut în umbre de aramă

se-ncarcă munții cu lumină grea
păzim culoarea să nu-nghețe-n frunză
și apăsăm pe-o margine de stea
sub care vremea-ncearcă să ne-ascundă

ritual (II)

nu cred nimic din tot ce mi se-ntîmplă
e o eroare-a nopții visul orb
ninsoarea piere-ntr-un ecran de tîmplă
pe umeri mi se zdrențuie un corb

luminile ce ne cuprind tiptil
sînt o mireasmă numai care trece
vai sînt același tulburat copil
culcat cu fața pe-o cenușă rece

minunile nu-ncep de două ori
și jertfa lor prin noi nu mai așteaptă
nu tot ce strălucește-i meteor
nu tot ce urci înnădușit e-o treaptă

copile tu nu ești o știi și tu
e-o violență numai ce cutează
să facă trup iluziei de-acu
în turnul nopții nimeni nu veghează

curenți

sîntem vreascuri pe care arde lumina
pe noi se-ncearcă legi curajoase în univers
pentru viață și pentru moarte rugina
pe sufletul nostru sîngele neatent și l-a
șters

rămînem de veghe în turnul poruncii
orele mai repede îmbătrînesc decît noi
renunțăm la durere cînd pruncii
îmbracă amara noastră manta de eroi

vom lăsa prin solemn testament
ziua și noaptea ființelor noastre :
munți pentru vis și un fluviu absent
prin cheutoarea țărînii albastre

femeia lumii naște făpturi imaginare
veacu-l purtat pe umeri de adolescenți –
să căutăm cît mai devreme un soare
pentru cerul acesta traversat de curenți

ancestrală

vederea mea de alb nu mai lucrează
lumina scade-n pleoapă tot mai jos
mi-e somn de noapte și mi-e somn de rază
sînt veacurile-n clipă de prisos

din lanț coboară cîinele și latră
cu nădușeala morții în gîtlej
rotind sub labe luna-nfierbîntată
această fructă-a nopții fără vrej

ce-i mai departe mai departe ?
vederea mea de alb s-a desfăcut
mă reintorc rănit din stele sparte
în umbrele din care m-am născut

Dumitru Pricop

Lutul minții

Dar nu se-ntîmplă numai ora mea
ar fi puțin, ar fi nedemn de oră
învești mîntat în frac de catifea
arhanghelul minciunii te devoră

subțire și pustie ca o stea
se zbate-n plins sămînța, incoloră,
cît nu se-nchină nimeni pentru ea
cît lutul minții nu mai are floră

în cîte culmi deodată s-ar putea
îngemăna sublima auroră
cît talpa unui neam apasă grea
pe locul lui de cîntec și de horă

adînc în sus, înalt în jos – să stea
cît evii trec de patima sonoră
e cel ce-n veci se știe și se vrea
iar moartea ca pe viață o adoră

căci nu se-ntîmplă numai ora mea...

Socrate către atenieni

Mă apăr pentru voi, atenieni,
în mistuirea veșnică-a pieirii
văd mai departe de salcîmi-n floare
de stelele mîndriei și iubirii.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
aș vrea să duc tot răul lumii-n spate
cît voi umbriți cu-ajungerile vorba-mi
cît ridicați noi ziduri la cetate.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
aveți aripi ce știu cum să vă poarte
și nu e rău că m-ați ales pe mine
să fiu în timp o punte peste moarte.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
doar nemuririi nu-i știu gustul, încă
încolo-s tăbăcit cu viața toată
și-n loc de trup car pe sub cer o stîncă.

Mă apăr pentru voi, atenieni,
ca voi să fiți cetate fiecare
și între voi s-aveți asemănare
să deveniți cu toții cetățeni.

Grigoraș Dinicu: Memorii

– Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu –

Foiletoanele publicate pînă acum au conturat perioadele copilăriei și studiilor lui Grigoraș Dinicu, primii pași de violonist-virtuoz și șef de orchestră. Mediul lăutăresc în care s-a născut nu l-a împiedicat să-și făurească o cultură muzicală clasică, poate pentru unii surprinzătoare, adeseori printr-o certă intuiție a talentului ce trebuia cultivat cu perseverență, indiferent de ocazie și vîrstă. Astfel, după temeinicele studii de început cu celebrul violonist Carl Flesch, după absolvirea Conservatorului din București cu unanime elogii, după angajarea sa în orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice (viitoarea Filarmonică), Grigoraș Dinicu socoti că încă mai are de învățat. Așa s-au născut lecțiile de perfecționare cu cei mai de seamă pedagogi ai vioarii, Cecilia Nitzulescu-Lupu și Vasile Filip, ambii dascăli de frunte ai Conservatorului din București. Izvorul răsunătoarelor succese în domeniul muzicii clasice trebuie situat fără îndoială în contactul artistic fructuos al lui Grigoraș Dinicu cu acești maeștri.

VIOREL COSMA ■

Ciocîrlia, arta și canarul

Cînd publicul îl aprecia mult, mult de tot pe Grigoraș Dinicu, acesta, în dorința de a avea un control și mai serios, s-a gîndit să la lecții cu profesoara Cecilia Nitzulescu-Lupu, pe care o aprecia ca pe cea mai desăvîrșită pedagogă. Încîntat de elevii săi pe care îi asculta la finele anului sau la diferitele producții muzicale ce se țineau la Conservator, Grigoraș Dinicu îi socotea cei mai bine pregătiți, perfecți, cu ambele mîini pentru tehnica violonistică.

Dar gîndul de a-i schimba trăsătura arcușului la **spicatto** (pe care Grigoraș Dinicu îl avea extraordinar de natural) îl făcu pe Grigoraș Dinicu, după multe luni de zile, să renunțe, fără ca să uite că prof. Cecilia Nitzulescu-Lupu avea dreptate cînd îi spunea că în cazul cînd va obține ceea ce dorește dînsa, în adevăr va obține un **spicatto** egal și mai sonor ca pînă atunci.

După o pauză însă, continuîndu-și studiile, Grigoraș Dinicu se gîndi la profesorul Vasile Filip, că și dînsul avea elevi extrem de bine pregătiți. Nu puțini își însușiseră mult de tot din cele arătate de către profesorul Filip. Astfel Grigoraș Dinicu devine elevul maestrului Vasile Filip.

De cîte ori se întorcea de la lecție, Grigoraș Dinicu nu mai contenea cu laudele și omagiile aduse la adresa noului său profesor. De exemplu, se exprima cam în felul următor : Este cel mai desăvîrșit violonist. Tehnica, felul execuției sale este impecabil și cum cîntă dînsul Bach este ceva dumnezeiesc, nu mai spun în domeniul tehnicii. Cred că acest violonist este unic în felul său. Este extraordinar !

Însă, de multe ori cînd Grigoraș Dinicu își aducea aminte de maestrul Filip povestea cu plăcere următoarea întîmplare petrecută la o lecție.

Terminasem lecția și maestrul îmi spuse :

— Grigoraș, stai te rog să-ți cînt ceva și să vezi ce are să facă canarul (am omis să vă spun din capul locului că maestrul Filip avea un canar care făcea concurență celor ce cîntau cu vioara în casa maestrului).

Și maestrul începu execuția piesei celebre a lui Poliakin, **„Canari"**. La primele **glissando-uri** făcute (așa începe această piesă), canarul se opri din cîntat și foarte atent ascultă, mutîndu-și poziția capului, cînd într-o parte, cînd în alta. Grigoraș Dinicu observă nedumerirea canarului ce se opri din cîntec, ca și surprinderea maestrului Filip : brusc canarul rămase nemișcat. Ce face Grigoraș Dinicu ? Pune mîna pe vioară și-i trage o **Ciocîrlie**, care l-a făcut pe maestrul Filip să înceteze piesa lui Poliakin, dar în schimb canarul să cînte de mama focului. Atunci maestrul Filip spuse lui Grigoraș Dinicu :

— Dragă Grigoraș, azi ai fost extraordinar, pe mine m-ai uimit cu **Ciocîrlia**, iar pe canarul pe care eu, ca să zic așa, îl și dresasem ca să facă acele **glissando**-uri aproape exact ca și mine, l-ai făcut să se ia după **Ciocîrlia** ta. Dar asta n-ar fi nimic ; greu are să-mi fie de azi înainte, fiindcă va trebui să-i cînt **Ciocîrlia**, pe care va trebui să mi-o arăți la fiecare lecție.

De atunci, cît timp Grigoraș Dinicu a mai luat lecții de la maestrul Vasile Filip, lecția se termina într-un trio, executat de către (pe cine să numesc întîi ?) profesor, discipol și pasăre. Mai bine să-i zic : **„Ciocîrlia, arta și canarul"**.

(Va urma)

Cecilia Nitzulescu-Lupu (1875—1952), violonistă-concertistă, profesoară la Conservatorul din București, eminentă pedagogă. Printre elevii săi: Ionel Geantă, Garabet Avachian, Anton Adrian Garvaș, Constantin Botez, D. Teodoru, P. Manoliu, H. Mălineanu, S. Albu.

Vasile Filip (n. 1900, Botoșani) violonist-concertist, profesor la Conservatorul din București. Printre elevii săi: Ion Voicu, Mihai Constantinescu, Ștefan Gheorghiu.

În cadrul Colecției de artă a Muzeului județean de istorie din Piatra Neamț s-a deschis în cursul lunii noiembrie a.c. o expoziție numismatică, prima de acest gen din județul Neamț, etalînd douăsprezece colecții particulare. Grupată pe perioade istorice — greacă, romană, bizantină, feudală și premodernă — expoziția reconstituie circulația monetară pe teritoriul patriei noastre din preistoria monedei pînă în 1867, cînd România bate monedă proprie. Aceste bucățele din metal care au stat secole și milenii sub brazda strămoșească vin să ne dezvăluie o fărîmă autentică a timpului încrustat pe ele. Expoziția este ilustrată și cu planșe explicative ale unor însemne sau zeități din perioada respectivă, familiarizîndu-ne cu arta lucrătorilor din monetării. Dintre rarități consemnăm drahmele de la Thesalonic, Histria și Dyrrhachium, o tetradrahmă de Thosos, o imitație dacă de tetradrahmă macedoneană cu cavalerul trac pe revers, denari romani republicani și ai împăraților Augustus, Traian — uniți cu inscripția „Dacia capta", bătuți la Roma în cinstea cuceririi Daciei — Hadrian, Severus, Faustina, Comodus, Dioclețian. **(Ion Cîrnu,** Piatra Neamț)

Mă numesc **Aurel Roșea,** locuiesc în municipiul Călărași, județul Ialomița, și mă adresez redacției în numele locatarilor din blocurile microraionului 6, etajele 3 și 4. De aproximativ un an I.E.G.C.L. nu a luat nici o măsură ca apa potabilă să ajungă și la etajele noastre, locuitorii acestor etaje fiind lipsiți de această necesitate indispensabilă oricărei locuințe civilizate. Este un paradox faptul că în fața vitrinelor magazinelor de la parter se stropesc trotuarele, iar la etajele superioare așteptăm pînă la ore tîrzii din noapte, și uneori zadarnic, pentru a colecta cîteva litri de apă necesari zilei următoare.

Vă scriu în numele unui grup de cetățeni domiciliați în București, sectorul 8, strada Intrarea Caporal Ionescu David. Am făcut mai multe demersuri către diferite organe, nu am obținut însă nici un rezultat : este vorba de asfaltarea unei porțiuni de circa 70 mp și de repararea gardurilor deteriorate ce despart strada noastră de curtea caselor din strada Sevastopol nr. 12, gard de care este prinsă conducta ce alimentează cu gaze locuințele celor 13 familii în numele cărora mă adresez. Pe timp ploios înotăm prin noroaie, gardul stă gata să cadă, în iulie a.c. am primit un răspuns oficial, care reproducea dealtfel conținutul altora, anterioare, și care motiva neînceperea lucrărilor prin lipsă de asfalt ; zeci de mașini au dus într-o noapte însă, de pildă, asfalt pentru asfaltarea curților depozitului de vinuri de lîngă Podul Grant, pentru asfaltarea trotuarului nostru nu se putea găsi ? Poate că prin publicarea acestor rînduri, cei în drept vor înțelege că cerința familiilor noastre este pe deplin justificată, că ne-am adresat revistei din strictă necesitate și nu pentru a face tam-tam în jurul unei situații doar în aparență minoră. **(Teodor Centea,** București)

Am doi copii studenți, Căltun Maricel, anul III, Institutul politehnic Iași, Facultatea de construcții hidrotehnice, și Căltun Ovidiu Florin, anul II la Universitatea A. I. Cuza din Iași, Facultatea de fizică. Situația mea pînă la 1 iunie a.c. îmi aducea un venit de 3 240 lei lunar, depășind deci plafonul admis pentru acordarea de burse copiilor mei care au încheiat anul de învățămînt cu media peste nota 9. Iată însă că la 1 septembrie am fost pensionat, venitul meu actual este situat sub plafonul necesar, ambele facultăți însă refuză să le acorde burse copiilor, motivînd faptul că la 1 iunie mă aflam peste acest plafon. Mi s-a spus că nu a fost prevăzut un astfel de caz, mă întreb însă, oare, într-o astfel de situație chiar nu se mai poate face nimic ? La urma urmei e vorba de a se ține cont, conform legilor, și cu acte doveditoare, de actuala mea situație materială. **(Căltun Florică,** municipiul Gh. Gheorghiu-Dej)

Direcția de poștă și telecomunicații a județului Iași : urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Leonard Ciofu** din Iași, vă informăm că au fost cercetate contestațiile abonatului pentru încărcarea convorbirilor adiționale și soluționate în conformitate cu rezultatul cercetărilor. În ceea ce privește neînțelegerile existente între Leonard Ciofu și Silvia Herțanu, abonatul cuplat la telefonul primului, avînd în vedere posibilitățile tehnice existente s-a dispus schimbarea cuplajelor la ambii abonați telefonici pentru a se evita pe viitor neînțelegerile dintre aceștia.

Ca urmare a articolului apărut în FLACĂRA „Cine ești dumneata, Pavel Kozak ?", am avut ocazia de a fi pacienta acestui cercetător. Mă numesc **Matilda Monasterschi,** am 37 ani și de peste 25 am suferit de o boală de piele, prurigo generalizat. Datorită tratamentului acestui om, astăzi, după numai o lună de zile, mă simt excepțional. Am făcut înainte mai multe tratamente, nici unul nu a avut însă un astfel de rezultat imediat și total cum a fost acesta din urmă. Mulțumesc pe această cale cercetătorului Pavel Kozak, urîndu-i în continuare noi succese, cît și redacției revistei datorită căreia am putut ajunge la acest om. **(M. M.,** Ploiești, strada Cameliei nr. 8, bloc 41, ap. 9)

Vă scriu în numele unui grup de locuitori ai cartierului Poiana din municipiul Turda, fostă comună cu același nume, pînă la reforma administrativă din 1968 cînd a fost încadrată în municipiu. Solicităm sprijin în rezolvarea următoarei probleme : din motive care ne scapă, am fost trecuți într-un fel pe planul doi în ceea ce privește realizările edilitar-gospodărești. Majoritatea străzilor nu au canalizare, sîntem nevoiți să ne aprovizionăm cu apă de la distanțe destul de mari ; din lipsa trotuarelor, toamna și primăvara abia putem circula din pricina noroiului, aprovizionarea cu mărfuri făcîndu-se destul de greu în astfel de condiții ; nu s-a rezolvat prelungirea transportului în comun pînă la noi, în Poiana, distanța fiind de numai un kilometru, fiind nevoiți să folosim cursele care fac naveta Turda — Cîmpia-Turzii ; avem un dispensar minunat, dar ce folos, un medic din municipiu se deplasează aici doar de două ori pe săptămînă pentru cîteva ore ; în tot cartierul există un singur telefon public, și acesta defect mai tot timpul. Sînt doar cîteva aspecte pe care le-am mai sesizat unor foruri în drept, se pare însă că există un fel de dezinteres pentru această zonă de locuit. **(Al. Dărăban,** Turda)

Sîntem un grup de locatari, proprietarii apartamentelor din blocul 13 A, bulevardul Ion Șulea nr. 3. De cînd ne-am mutat în acest bloc, puține au fost lunile în care ne-am putut bucura de confortul promis și stabilit prin contract. Niciodată apa caldă și rece nu a avut presiunea necesară pentru a ajunge la etajele 7—10. În ultima perioadă — iulie—octombrie — întreruperea a avut o durată mai lungă, cîte două săptămîni pe lună, fapt care a determinat un adevărat pelerinaj la singura sursă de apă existentă pe șantierul de construcții Dristor Mihai Bravu. În toată această perioadă însă, întreținerea plătită de locatari a cuprins taxele aferente consumului de apă caldă și rece, precum și taxele de pompare, ele fiind calculate ca și cum noi am fi beneficiat de apă în mod curent. **(Semnează Cireșica Terteliac, împreună cu un număr de 42 membri ai Asociației civile a locatarilor din acest bloc)**

Vă scriu în numele cadrelor didactice de la școala generală Drăguș, județul Brașov. În ciuda faptului că ne-am adresat în mai multe rînduri organelor județene, nici la data actuală nu am reușit ca la școala noastră să fie instalat un post telefonic. Nu credem că este o pretenție prea mare iar rugămintea noastră vine din experiența amară a școlii, de multe ori ajunsă în situații penibile, tocmai pentru că anumite știri sau dispoziții, transmise prin telefon în mod curent, la noi ajung cu o foarte mare întîrziere. Cred că ar trebui să fim înțeleși, sîntem o instituție, care își cere acest drept, și nu persoane particulare minate de cine știe ce fel de interese. **(Prof. Viorica Pop,** Drăguș, Brașov)

Din partea Oficiului județean de turism Brăila : referitor la scrisoarea cititorului **Chiriac Petrache,** prin care acesta sesiza o serie de nereguli ale O.J.T. în legătură cu o excursie a sa în U.R.S.S., vă comunicăm că cele sesizate sînt parțial juste. Pentru întîrzierea eronată a cererilor la Inspectoratul Ministerului de Interne, cît și pentru alte greșeli, tovarășul Răducu Mihalcea — agent de turism la excursii externe — a fost înlocuit din funcție.

Sînt unul dintre supraviețuitorii care pînă la seismul din martie au locuit în blocul O1 16, scara F, etajul 4. Blocul în care am locuit a fost construit greșit, nu după proiect, drept urmare s-au făcut lucrări de consolidare la fundație și modificări la balcoane. Pentru acest lucru a trebuit să plătim, în afară de contract I.C.V.L. și rate C.E.C., suma de 3 800 lei, care mi s-a oprit periodic din retribuție. Atunci cînd locuiam în acel bloc, am înțeles să fac acest efort. Acum însă, după 8 luni de încercare, cînd mulțumită grijii partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, am din nou o casă, cu toate cele necesare primite de la stat — și vă invit să ne vizitați în noua noastră locuință din Bd. Păcii nr. 35, bloc 4, etaj 4, apartamentul 151, sectorul 7, vă vom primi omenește și cu sinceră bucurie — cred că nu este firesc să continue a-mi fi opriți acei bani. **(Tudor Marcu,** București)

Nu demult, în municipiul Sighetu Marmației a avut loc o frumoasă și reușită manifestare culturală prilejuită de aniversarea a 110 ani de la înființarea primei societăți de lectură a românilor din Maramureșul istoric și a 30 de ani de la înființarea, după eliberare, a bibliotecii publice de pe lîngă fostul Ateneu popular „Lucrețiu Pătrășcanu". La această manifestare cultural-artistică, care s-a desfășurat la Casa de cultură municipală, au participat un mare număr de muncitori și intelectuali din zonă. **(Petre Birseanu,** Sighetu Marmației)

Consiliul popular al comunei Pogoanele, județul Buzău, ne comunică : cele sesizate de cititoarea **Tudora C. Matei** din București corespund realității, în sensul că C.A.R.-ul învățămînt de pe raza comunei Pogoanele, unde dînsa a activat înainte, nu i-a transcris suma de 1 000 lei, odată cu mutarea ei din comună. Din cercetările efectuate s-a constatat că suma respectivă, deși scoasă din evidențele C.A.R.-ului, nu a fost expediată, rămînînd în contul cooperativei, fapta de mai sus constituind neglijență în serviciu a contabilei Manea Leanca. La indicația dată, suma de 1 000 lei a fost virată la data de 11 noiembrie a.c., cu dispoziția de plată nr. 47 în contul C.A.R. — Urziceni, titulară fiind tovarășa Matei C. Tudora.

Sîntem locuitori ai satului Clătești, comuna Mitreni, județul Ilfov. Satul nostru este situat dincolo de riul Argeș, comunicarea cu restul comunei făcîndu-se pe un pod din beton construit cu 25 ani în urmă. În urma seismului din 4 martie acest pod s-a deteriorat grav, căzînd în apă, circulația făcîndu-se acum extrem de anevoios, pe timp ploios devenind chiar periculoasă. Satul are o populație de 1 000 de locuitori, majoritatea lucrează la I.P.I.L.F. Oltenița și Filatura Oltenița, fiind obligată să treacă pe rămășițele podului și în timpul nopții, lucrînd în trei schimburi. Propunem celor în drept construirea unei pasarele pe paraghețarii de la podul vechi — cetățenii fiind dispuși să suporte ei cheltuielile necesare. **(Semnează eleva Tudora Aron, împreună cu un număr de 31 elevi, bătrîni și sătenî)**

Asociația locatarilor blocului 3 — Baba Novac, nr. 15 A, sectorul 4, vă aduce la cunoștință următoarele : de la darea în folosință a unității GOSTAT ce funcționează la parterul blocului nostru s-a blocat, prin construirea a două ziduri, accesul la instalațiile din subsolul tehnic și camerele A.L.A. De asemenea subsolul nostru a fost transformat în depozit. În caz de pericol, de spargere a unor țevi, ne este imposibil să intervenim pentru a întrerupe alimentarea cu apă ; la fel, în caz de înfundări ale instalațiilor sanitare. În plus, în subsolul blocului — și nu în camere special destinate — s-au montat în mod necorespunzător 8 agregate frigorifice care produc un zgomot infernal, făcîndu-ne imposibilă odihna. Anexat vă alăturăm o adresă prin care I.C.V.L. solicită GOSTAT-ului să ia de urgență măsurile ce se impun, pînă la data la care vă scriem însă nu s-a întreprins absolut nimic. **(Liviu Constantinescu)**

Sîntem un colectiv de 16 oameni ai muncii din cadrul I.C.S. „Comaliment" București, unitatea nr. 4 din strada C. A. Rosetti nr. 15. Unitatea în care muncim, amplasată într-un punct central al Capitalei, punct foarte aglomerat, are de realizat un plan de desfacere substanțial, nouă revenindu-ne sarcina de a satisface în condiții cît mai bune nevoile populației din zonă precum și ale celor ce lucrează la unitățile și instituțiile din jur, acestea fiind extrem de numeroase. Iată însă că datorită unor oameni de rea credință, care nu-și văd decît interesele proprii, s-a reușit ca printr-o informare neadecvată și vădit exagerată să fim lipsiți de unicul spațiu de depozitare a unor mărfuri de larg consum și ambalaje, astfel că nu mai putem fi aprovizionați cu marfă în cantitățile necesare. Orice specialist care s-ar deplasa la fața locului ar putea constata că spațiul de comunicare ce făcea legătura cu fosta noastră magazie din curtea blocului de la adresa de mai sus, realizată de fapt cu 14 ani în urmă, nu avea cum să afecteze nici structura de rezistență a clădirii și nici liniștea locatarilor. Totuși, la sesizarea unora dintre aceștia din urmă, s-a dispus închiderea trecerii la această magazie, astfel că la ora actuală ambalajele sînt dispuse fie pe trotuar, supuse degradării sau furtului, fie în sala de vînzare, dînd un aspect neplăcut, incomod. În același timp a scăzut și vînzarea unității noastre, nemaiavînd spațiu de depozitare a mărfii. Este o situație absolut nefirească. **(Scrisoarea e semnată de șeful unității, Gheorghe Dănilă, împreună cu 13 lucrători.)**

Sîntem locatari ai imobilului din strada Aviator Popișteanu nr. 10, sectorul 8, București. În urma răspunsului la primul nostru memoriu, publicat în FLACĂRA nr. 47 a.c., vă aducem la cunoștință : am rămas surprinși că I.C.R.A.L. Pajura consideră că „refacerea a două sobe nu prezintă urgență, întrucît imobilul are încălzire centrală". Dacă un singur apartament — din cele patru existente — are încălzire centrală, căci aceasta e realitatea, înseamnă că întreg imobilul este încălzit de la aceeași sursă ?! Vă informăm că restul apartamentelor sînt încălzite cu petrol sau lemne, nicidecum cu gaze. Vă rugăm să ne credeți că am apelat la publicarea scrisorii noastre în revistă nu pentru a face polemică împreună cu I.C.R.A.L.-ul, ci pentru a rezolva o situație care ne dă multe bătăi de cap. Nu am ridicat problema celor două sobe în dorința de a avea obiecte de decor, ci pentru că în joc e sănătatea a două persoane — dintre care una de 72 ani — obligate să stea în frig în această iarnă ce se anunță încă de pe acum destul de aspră. **(Scrisoarea este semnată de trei locatari ai imobilului)**

Supunem atenției forurilor în drept următoarea propunere : am citit în presă că orașul Sibiu are asigurată și duminica legătura cu Capitala prin cursele TAROM, ceea ce este foarte bine. Dar ce fac delegații din Capitală, în cursul săptămînii, cărora le sînt suficiente cîteva ore pentru a rezolva problemele profesionale pentru care au efectuat deplasarea ? Orarul actual TAROM prevede zilnic două curse București — Sibiu și o singură cursă Sibiu — București, la o oră complet nepotrivită, și anume ora 11. Ținînd cont că sosești în Sibiu la orele 10 50 — avionul pleacă din București la 10.00 — practic nu te mai poți întoarce în aceeași zi, și așa înseamnă hotel, încă o dimineață pierdută în ziua următoare etc. Cred că ar fi utilă reintroducerea unei curse de după-amiază Sibiu — București, aceasta e propunerea pe care o fac prin intermediul revistei dumneavoastră. **(Dorina Groman,** București)

„PERLAM" — iată numele unui nou detergent ! Cel puțin așa aflăm de pe firma unui magazin de detergenți aflat pe o stradă în plin centrul Brașovului. Oare ?! **(Valeriu Casian)**

POȘTA REDACȚIEI

Mutu Ilde Coca — Rm. Vîlcea. I.C.M.M. Oltenia, comuna Fărcășești, județul Gorj — ne anunță că întreprinderea, avînd mare nevoie de maiștri în specialitate, nu poate aproba plecarea soțului dv. , în ceea ce privește spațiul de locuit în orașul Tg. Jiu, întreprinderea susține că are cotă de locuințe și la solicitare îi poate oferi spațiu pentru a-și aduce familia.

Gheorghe Balog — Cooperativa ELECTROBOBINAJ din București strada Ghiocei nr 20, sectorul 2 vă roagă să-i expediați mulineta „Super 200" care vă va fi remediată în mod gratuit ; nu uitați să menționați pe colet adresa dv. exactă.

GRUP locatari București, din blocul B—C Calea Moșilor nr. 257—259 — Consiliul popular al sectorului 3 București ne comunică : în actualul plan de sistematizare corpurile de clădire care vă interesează **nu sînt prevăzute a fi demolate**

Elena Maria Olaru — Cîmpina. Centrala industrială de mașini și aparate electrice Craiova ne comunică : adresa solicitată nu v-a parvenit întrucît dv. ați omis să treceți adresa în cererea prin care o solicitați. În data de 15 noiembrie a.c. adeverința respectivă v-a fost expediată pe adresa corectă — Cîmpina, strada 6 Martie nr. 46

H. P.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 16—13, iar luni, marți și miercuri între orele 16—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

România militează pentru:

O lume fără arme

De cînd e lumea-lume, de cînd își scrie o istorie, încercînd să-i cunoască și să-i stăpînească sensul, omenirea și-a legat cu constanță speranțele de progres și bunăstare de două realități care și-au menținut valabilitatea, în pofida unor epoci social-politice diferite. Două realități, mai complexe pe măsura trecerii timpului, două realități a căror putere stă în rezonanța simplă a cuvintelor ce le definesc : **pace și dezvoltare.** Și nimic nu ar fi mai firesc pentru binele acestei planete, pentru viitorul ei, prefigurat luminos de atîtea minți înaintate, de atîtea dorințe arzătoare, decît dezvoltarea omenirii în pace. Iar dacă, mereu în paralel, mereu la antipozi se citează aceleași două cuvinte — **înarmare și subdezvoltare** — aceasta se întîmplă pentru faptul că cele două realități, pe cît de anacronice la prima vedere, pe atît de antiumane în esență, desemnează două dintre dramele de proporții ale contemporaneității, a căror acțiune conjugată alterează însăși calitatea vieții, acest dat fundamental al omului.

Pornind astfel de la fizionomia asimetrică a lumii contemporane, pledoaria arzătoare, decît pledoaria ardentă pentru pace, deci pledoaria intransigentă împotriva cursei înarmărilor, este de o actualitate permanentă. Iar pentru că, de multe ori, preocupările pentru crearea și perfecționarea mijloacelor de distrugere, veritabilele eforturi pentru „calitatea" armei se desfășoară pe un front nevăzut, în care se consumă mijloace financiare imense, în care sînt investite inteligență și muncă, popoarele, opinia publică au tot dreptul de a cunoaște, și trebuie să cunoască — așa cum subliniază **România socialistă, prin glasul președintelui său** — efectele directe ale cursei înarmărilor, pentru că ele, popoarele, sînt cele care resimt dureros aceste efecte nefaste.

Iată cum arată lumea cu arme : — nivelul anual al cheltuielilor în scopuri militare depășește cu mult 300 miliarde dolari ;

— 400 000 oameni de știință și ingineri cu înaltă calificare, reprezentînd circa 40 la sută din numărul total al celor mai buni specialiști din lume, lucrează în sectoarele militare ale economiei ;

— într-o singură zi, în lume, se cheltuiesc pentru arme peste 900 milioane dolari, deci, într-un minut, potrivit calculelor experților, se sacrifică pentru înarmare aproximativ 600 000 de dolari ;

— în întreaga lume există la ora actuală peste 20 milioane de bărbați și femei permanent sub arme ;

— fiecărui locuitor al Terrei, „îi revin" cite 15 tone de trinitrotoluen, fiecare mie de locuitori „beneficiind", la rîndul său, de cîte o bombă tip Hiroșima. Să nu omitem însă că experții consideră în prezent această bombă — care a distrus un oraș, ucigînd 78 000 de oameni și rănind alți 84 000 — de domeniul preistoriei nucleare.

Ce se întîmplă în acest „prezent" ? De exemplu, un raport dat publicității de Pentagon fixează costul celor 45 de proiecte de arme și sisteme de arme noi, la data de 30 septembrie a.c., în spațiul fantasticei sume de 179,5 miliarde dolari.

Cum ar arăta lumea fără arme ? Este, desigur, un răspuns greu de dat, acum, cînd privirea ne este obturată de tabloul acesta înfricoșător al eforturilor pentru înarmare. S-ar putea răspunde, totuși, că n-ar mai exista foame nicăieri în lume, că programul O.M.S. de combatere a malariei, evaluat numai la 450 milioane dolari, ar fi fost realizat demult, că media anuală alocată pentru școlarizarea unui copil, cifrată în prezent la 219 dolari (în timp ce întreținerea unui soldat pe aceeași perioadă costă 13 149 dolari) ar fi mult mai mare. Că cele 900 milioane locuitori din cele mai sărace țări ale lumii, al căror venit anual este de 75 dolari, ar trăi infinit mai bine. Că din banii care se cheltuiesc pentru fiecare avion de bombardament purtător de încărcături nucleare — 61,5 milioane dolari, reprezentînd circa o optime din contravaloarea greutății sale în aur, — s-ar putea cumpăra 35 000 tone de grîu sau 65 000 tone de porumb pentru foamea lumii !

Sînt cifre și echivalențe de un dramatism acut, care fac să vibreze, sau ar trebui să facă să vibreze de îngrijorare pe fiecare ființă umană. Ce are comun „trestia gînditoare", fragilă și limpede, cu această pădure de tunuri, cu acești munți de bombe, cu această cursă disperată a pregătirii pentru moarte ? Efectele directe ale unei adevărate stări de înarmare de a lungul veacurilor pot fi sublimate în statistica seacă pe care ne-o oferă un om de știință elvețian, pe nume J. Babel : „În ultimii 5 500 de ani au avut loc 14 000 de războaie mai mari sau mai mici, în care au pierit 3 640 milioane de oameni, la care se adaugă pierderi materiale inestimabile".

Acum, mai mult ca niciodată, popoarele lumii, opinia publică mondială trebuie să se pronunțe hotărît pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru transpunerea totală și necondiționată în practică a acelui ansamblu de măsuri ce include dezangajarea militară, dezarmarea generală, și în primul rînd dezarmarea nucleară, singurul în stare să garanteze securitatea internațională, pacea lumii. Înțelegînd în toată importanța lor aceste mari imperative ale contemporaneității, România socialistă, Partidul Comunist Român se pronunță consecvent pentru adoptarea unor măsuri concrete, eficiente, pentru concertarea eforturilor tuturor statelor și guvernelor, ale tuturor forțelor progresiste în vederea realizării unei destinderi reale, ireversibile. Este o politică probată permanent de inițiativele prezentate de țara noastră în cele mai înalte foruri internaționale, inițiative apreciate pentru caracterul lor constructiv, în deplin consens cu evoluția vieții, a situației mondiale. Dacă ar fi să menționăm cîteva dintre cele mai recente, am putea să ne referim la documentul „Poziția României în problemele dezarmării, și în primul rînd ale dezarmării nucleare și instaurarea unei păci trainice în lume", prezentat la cea de-a XXX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., la proiectul de rezoluție „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor", adoptat în unanimitate recent de Comitetul Politic, la propunerea convocării unei sesiuni speciale a Adunării Generale, care să se desfășoare la un nivel cît mai înalt, în mai-iunie 1978, și consacrată problematicii dezarmării, depășirii stării de imobilism în acest domeniu. De asemenea, în această toamnă la Belgrad, conștientă de interdependența strînsă dintre destinderea politică și destinderea militară, România a prezentat un șir de propuneri concrete în domeniul militar, de mare importanță pentru asigurarea unei securități reale.

Sînt numai cîteva dintre dimensiunile concrete ale unei politici ce exprimă voința poporului român, aspirația sa către idealurile păcii și încrederii, înscriindu-l astfel în lupta tuturor popoarelor, a celor mai înaintate forțe ale progresului, care știu, care cred, care speră unanim și hotărît că lumea noastră, lumea viitorului va deveni o lume fără arme.

DOINA IOVANEL ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Ficatul de gîscă

Ficatul de gîscă este foarte căutat pe piața mondială. Franța se situează pe primul loc printre marile exportatoare. Specialiștii institutului francez pentru cercetări agronomice au inventat cea mai modernă metodă pentru îndopatul gîștelor, metodă care va pune capăt ancestralului obicei de a lua pasărea între picioare și a-i umple, de trei ori pe zi (la rațe de două ori), gîtlejul cu grăunțe de porumb trecute prin sare și grăsime, aceasta timp de trei săptămîni, exact înaintea revelionului.

De-a lungul istoriei, îndopatul gîștelor s-a perfecționat prin adoptarea aparatului cu pedală și a mașinii electrice. Acum s-a atins perfecțiunea printr-un studiu mai întîi și-ntîi neuro-fiziologic : ace speciale, electrocoagulante, distrug centrul de sațietate din creierul gîștei (de-l mai zice și hipotalamus) și gîsca e condamnată la o poftă de mîncare necurmată. Îndopatul își pierde caracterul de îndopare. Foamea perpetuă devine un supliciu. Creierul gîștei e distrus inuman. (Idem — la rațe). Gîsca nu mai poate elabora nici o idee. Ea nu mai vrea decît grăunțe, ficatul se îngrașă prodigios, în așteptarea abatorului unde îi va fi tăiată carotida, ceea ce-i de asemeni ilegal, dar cine se mai gîndește la carotidă, și la creierul ei, cînd omul caută foagra-ul ?

Ficatul de gîscă (foagra-ul) e prea bun, prea scump, prea bine cotat ca să-mi provoace acel sacru strigăt : opriți ! — care mă străbate cînd văd pieirea cailor și a balenelor. Gîsca nu-i nici cal, nici balenă, nici focă. Indignarea mea de mult nu mai e facilă. Nu voi denunța îndoparea silnică a gîștelor prin distrugerea hipotalamusului lor.

Ca poet însă, informez că „Societatea pentru asistența animalelor trimise la abator" (sediul strada Charles Tellier 11, Paris) e hotărîtă să se opună acestei practici a îndopatului forțat la gîște și rațe.

Dacă va reuși ?

Ca poet n-am voie să spun mai mult. Eu cred în vorbele lui Jules Renard, vulpea bătrînă : „Tot adevărul care depășește cinci rînduri cade în roman". Ori eu nu vreau să scriu decît romane care nu depășesc cinci rînduri.

RADU COSAȘU ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Poate fi înlocuit sîngele uman?

Extinderea pe care au cunoscut-o în ultima vreme practicile medicale consacrate grefelor de organe a ridicat în fața specialiștilor — și nu numai a lor — o serie de probleme noi. O operație atît de complexă cum este, de pildă, cea a transplantului de inimă necesită transfuzii masive. Or, sîngele uman disponibil pentru donare este cantitativ limitat ; mai mult, chiar dacă există sub acest aspect, se ridică, în plus, problema compatibilității dintre donator și primitor, nerezolvată încă de medicina contemporană. Argumente sînt suficiente pentru a justifica și stimula preocupările a numeroși oameni de știință, consacrate descoperirii unui substituent al sîngelui uman. Formula ideală a unei astfel de substanțe ar fi cea care ar răspunde următorului imperativ esențial : oxigenarea organelor și asigurarea schimbului vital oxigen — bioxid de carbon ca în cazul sîngelui natural.

Prima încercare de obținere a sîngelui artificial — pe cale chimică — datează din 1933. Mai tîrziu, cercetările în această direcție s-au îndreptat cu constanță spre compuși ai florului și carbonului, lichide inerte, bune solvente atît pentru oxigen, cît și pentru bioxidul de carbon — cele două gaze definitorii pentru ritmul vital uman. Despre experiențele întreprinse într-un asemenea sens a relatat, nu demult, revista „SCIENCE & VIE". Care ar fi datele și rezultatele acestor căutări ? În 1966, profesorii americani Clark și Gollan au reușit să mențină în viață un șoarece după ce l-au cufundat în fluorocarbon, în pofida faptului că plămînii animalului erau practic înecați în lichid. Peste un an, în 1967, un alt savant, injectînd iepurilor un lichid identic, la care a adăugat ser fiziologic și albumină, a obținut rezultatul următor : animalele au supraviețuit, cu toate că o treime din sînge le fusese înlocuită cu noul melanj chimic. Au murit însă fulgerător cînd transfuzia a fost totală, înlocuitorul neputînd asigura schimbul normal dintre oxigen și bioxidul de carbon. S-a considerat atunci că de vină ar putea fi marea viscozitate a sîngelui artificial. S-a găsit remediul și de această dată : ameliorarea înlocuitorului cu un derivat al amidonului, pentru a se permite o mai bună trecere prin extrem de finele vase capilare. Cu noua formulă de sînge, șoarecii au supraviețuit, dar a trebuit, totuși, să li se lase 3 la sută din propriul sînge. În 1969, la Universitatea Harvard, dr. Robert Geyer a pus la punct o altă emulsie, tot pe bază de fluorocarbon, care a permis, în fine, transfuzia totală. Golit de sîngele său, animalul, adormit sub eter, a primit prin vena jugulară lichidul chimic lăptos. La trezire, reflexele au fost normale, șoarecele precipitîndu-se spre apa și hrana așezate intenționat în apropierea sa. Respirația nu era afectată deși lipseau globulele roșii.

O transfuzie totală la om — cazul cel mai spectaculos, se înțelege — a fost realizată într-un spital american, ca ultimă tentativă de salvare a unui bolnav de hepatită virotică. Pacientul a rămas 24 de ore în comă, dar a fost totuși salvat, în urma unei noi transfuzii, de astă dată cu sînge natural. Relatarea acestor cazuri confirmă faptul că marile descoperiri nu vin dintr-o dată, că uneori rezultatele sînt dificil de apreciat, mai ales cînd este vorba de probleme atît de delicate cum este cea a creării unui sînge artificial. De aceea, cu toate constatările optimiste desprinse din experiențele întreprinse, specialiștii avertizează că înlocuirea sîngelui prin altceva este departe de a-și fi găsit soluționarea optimă și definitivă, rezultatele pozitive nefiind foarte durabile în timp. În esență, sîngele pe bază de fluorocarbon nu este bine adaptat nevoilor organismului ; el nu captează destul oxigen la nivelul plămînilor și nu-l cedează în cantitatea absolut necesară la nivelul țesuturilor. Mai mult, sîngele chimic, neconținînd globule albe, nu reacționează față de bacterii și viruși. Totuși cercetările în această direcție nu au fost abandonate.

Animați de ambiții mai modeste decît realizarea unui compus organic atît de complex ca sîngele, doi japonezi, pe nume Sekiguchi și Kitajima, s-au concentrat asupra unei probleme la fel de insemnate pentru știință, cea a incompatibilității sanguine. Pentru a oferi o soluție care să permită unui primitor să accepte orice sînge, de la orice donator, ei au pus la punct o tehnică de tratare a globulelor roșii tocmai cu această finalitate. Dar inconvenientul a fost același ca în cazul sîngelui artificial : globulele roșii tratate au captat suficient oxigen la nivelul plămînilor, dar nu l-au cedat integral, deci nu au permis o oxigenare normală.

S-a încercat și o altă formulă : cea a reconstituirii sîngelui. Pornind de la faptul că hemoglobina este substanța care asigură transportul oxigenului, cercetătorii au avut ideea să o izoleze. Obținută din sînge uman a cărui dată de conservare era perimată, hemoglobina a fost liofilizată, după ce i s-au adăugat sodiu, potasiu, clor, calciu și magneziu, pentru a se ajunge la o compoziție apropiată de cea a sîngelui natural. Pudra obținută, vărsată în apă distilată ar fi trebuit să dea exact substanța dorită — sîngele. „Aproape la fel de simplu ca prepararea unei cafele-express", spun specialiștii. Soluția obținută astfel a fost testată pe iepuri cărora, în prealabil, le-a fost extras 50 la sută din sînge. Pe moment, animalele au fost recuperabile rapid. După două ore însă, schimbul oxigen — bioxid de carbon era substanțial alterat. Deci, cel puțin în stadiul actual, nici această variantă nu este cea căutată.

Inimă artificială, înlocuitori ai sîngelui... Trebuie admis, subliniază cei ce se consacră acestor preocupări, că asemenea perspective nu sînt tocmai seducătoare pentru felul obișnuit de a gîndi al oamenilor. Aceasta nu înseamnă însă că cercetările întreprinse nu ne îmbogățesc considerabil cunoștințele despre noi înșine, oferind posibilități noi de autocunoaștere, baze noi de intervenție în niște procese extrem de complexe ca cele ce au loc la nivelul organismului uman. Dacă într-o zi va fi descifrat misterul care învăluie mecanismul diferențierii între celulele umane — spun savanții — realizarea de inimi în eprubetă ori găsirea unui înlocuitor perfect al sîngelui care să respecte exact principiile naturale vor deveni evenimente care vor trece din domeniul fantasticului în cel al faptului cotidian.

Fapte și zile

● Pentru prima oară, o femeie va deține rolul lui Mefisto. În premiera „Faust" de Goethe, pe care realizatorul Michael Degen a pus-o în scenă la München, a fost aleasă pentru acest rol rezervat pînă acum doar actorilor bărbați actrița Maria Becker. ● Eva Fairfax, descendentă a generalului Fairfax, care a luptat sub comanda lui Cromwell, și-a sărbătorit împlinirea a 106 ani la York, în Anglia. Cînd avea 18 ani, ea a fost prezentată reginei Victoria, iar în 1903 i-a servit drept model lui Rodin pentru un bust, expus în prezent la Londra ● Mai multe spectacole grandioase sînt prevăzute în 1978 pentru a celebra bicentenarul vestitei Opere Scala din Milano. În program, printre altele, vor figura șase opere de Verdi, între care „Bal mascat", pus în scenă de Franco Zeffirelli (!!), ca și opere de Puccini, Mozart, Wagner. Invitată de onoare, Opera din Viena va interpreta „Fidelio" de Beethoven, sub bagheta lui Leonard Bernstein. ● Ann Houk, 59 de ani, a obținut 10 000 de dolari de la Compania de transporturi din Minneapolis (Minnesota) pentru că... și-a spart nasul în autobuz. Împrejurările în care a avut loc accidentul sînt puțin ciudate : „vătămata" ar fi dat... un picior în țigareta pe care o ținea în mînă un bărbat așezat în fața ei. Drept replică, a primit un pumn în nas ! Tribunalul căruia i-a fost înfățișat acest caz a apreciat că șoferul autobuzului ar fi trebuit să o protejeze pe adversara fumatului, drept care compania de transporturi citată la început a fost găsită bună de plată ! ● Iritați de decibelii în plus ai „Concorde"-ului la decolaj, americanii s-au dovedit de o reacție contrară atunci cînd depășirea bangului sonor admisibil era de altă natură decît tehnică, deși provenea din Franța. Într-adevăr, celebrul tenor de la Opera din Paris, Alain Vanzo, a cîntat cu 14 decibeli mai mult decît supersonicul franco-britanic la decolaj, vibrație înregistrată de un sonometru. Trebuie spus că Alain Vanzo a repurtat un mare triumf anul trecut la Opera Metropolitan din New York.

D. I. ■

Cît petrol există sub mări ? Savanții afirmă că este imposibil de dat un răspuns precis. Ceea ce se știe cu certitudine este un singur lucru : extragerea „aurului negru" submarin costă foarte mult. Fotografia prezintă imaginea unei platforme care extrage petrol din adîncurile mărilor.

REPORTAJ PE GLOB

Belgrad — Novi Sad — Dubrovnik

Imagine din Novi Beograd

Scriind acum, în zile de toamnă tîrzie, despre cîteva orașe și priveliști iugoslave, văzute într-o explozie de primăvară, am senzația că le decupez dintr-un anotimp ce le caracterizează, nu numai pentru memorie, ci, mai ales, pentru felul lor de a fi, de a respira, de a se întrupa între legendă și realitatea zilei.

Belgradul descinde din istorie, cu Kalemagdanul, Topciderul, Ada Ciganlija și Skadarlija, palate și cetăți devenite locuri de farmec și de aducere aminte. Belgradul există în istorie, în străvechea matcă dintre Dunăre și Sava, cu clădirile albe, dominant, puternic albe, din Novi Beograd, cu uzine și autostrăzi, aer de metropolă, inimă a unei țări, transformată în însuși simbolul ei, demn, eroic, împlinit prin permanentă construcție. Fiecare loc pe care l-am văzut se leagă de amintirea unor oameni. La uzina de motoare „Racovița", Momčilo Milovanović, Ioravko Petrović, Dragiša Nešić, oameni tineri, „campioni ai motoarelor" cum li se spune în fabrică, îmi vorbesc despre munca lor, parcă ar vorbi unui prieten pe care nu l-au văzut de cîtva timp. Adevăr, nu impresie, pentru că ei știu multe despre țara din care vin, au prieteni la București, se interesează de ei, firesc. Două zile mai tîrziu, în Skadarlija, cartierul de tradiție al boemei artistice belgrădene, Mladen Arnautović face o trecere în revistă a personalităților culturale care au gîndit și care au creat aici, alăturînd, la fel de firesc, referiri, idei despre cultura românească, despre epoci de spirit, de confluență artistică.

Văd apoi Ada Ciganlija, insula de pe Sava, paradis de vacanță, centru pentru sporturi nautice, ca un ochi de liniște și de verdeață, la cîțiva kilometri de întîlnirea celor două fluvii ce înconjoară Belgradul.

Nu departe de capitală, regăsesc Dunărea, în cîmpia Voivodinei. Este aici, grînarul Iugoslaviei, spațiul care participă cu cel mai mare procent la piața agrară a țării. În 1945, regiunea era cotată printre cele mai slab dezvoltate din țară. O statistică pe ultimii 100 de ani arăta că, pentru Voivodina, veacul a fost făcut din 51 de ani de secetă, 32 cu inundații și numai 17 cu adevărat buni pentru agricultură. O luptă continuă cu pămîntul și mai ales cu nevoia de apă a deschis, prin munca oamenilor, ideea construcției unui mare sistem de irigații Dunăre-Tisa-Dunăre. În final acest sistem asigură irigarea unei suprafețe de 360 000 hectare și drenarea altor 760 000. Canalul Dunăre-Tisa-Dunăre va fi un veritabil fluviu, cu o lungime de 273 km. „La începerea construcției au fost dislocate mase de pămînt însumînd 127 milioane metri cubi, mai mult decît în cazul Canalului de Suez" — precizează Sava Mihić, directorul pentru dezvoltarea agriculturii în cadrul sistemului.

Lucrare gîndită complex, permițînd pe lîngă irigare și drenare, circulația unor nave cu deplasament de pînă la 1 000 tone, cu maluri împădurite, cu locuri de plajă și turistice. Dar, dincolo de toate acestea, o victorie definitivă împotriva secetei, în lupta pentru pîine care stă astăzi deplin în faima Voivodinei, grînar recunoscut și emblemă a prezentului iugoslaviei.

Pun de aceea alături, în amintire, albul zidirilor Belgradului, puritatea solară a imaginii sale, de verdele intens al grîului de mai, care se ridică în cîmpia Srem, spre Novi Sad, o prelungire a culorilor, o trecere din una în cealaltă, ca o frumusețe ce se continuă pentru ochi și pentru gînd.

Și așa am cunoscut poate, către sfîrșitul călătoriei, mai adevărat, mai profund, o a treia dimensiune a peisajului. În albastrul Adriaticii la vechea Ragusa, Dubrovnikul de azi, acolo unde soarele stăpînește 250 de zile pe an. „Perla Adriaticii", cu străzile tăiate parcă într-un ev mediu tîrziu, exotic, luminos, prin aleile de palmieri și chiparoși, prin brazdele de lavandă aromînd aerul, prin portocalele legănate ca niște globuri în arbori, prin imense grădini de leandri străjuind casele.

Însemn de mare frumusețe al țării, Dubrovnikul nu poate rezuma însă, cunoașterea Croației, această parte a Iugoslaviei. Aici, aproape, sînt mari centre de industrie petrolieră, chimică, farmaceutică, de materiale plastice și coloranți. Rijeka, Sisak și Zagreb, unde se prelucrează bogățiile zonei septentrionale. Șantierele navale de la Rijeka și Split. Adaug o știre, citită recent, ce spune totul despre ritmul de prefacere din aceste locuri. „Insula Krk din nordul Adriaticii este în prezent cel mai mare șantier al țării. Aici se află în construcție un port destinat descărcării petrolului, de unde va porni o conductă spre complexul petrochimic ce se amenajează, și un pod lung de 1 300 m care va lega insula de zona continentală. În portul Omisalj, din insula Krk, se amenajează trei mari rezervoare de petrol și se construiesc cheiuri pentru tancuri petroliere cu un deplasament pînă la 350 000 tone. În prima fază de construcție, pînă la sfîrșitul lui 1978, în port se vor descărca 20 milioane tone de țiței, iar începînd din 1980, cîte 34 milioane tone anual".

Cifre-termene, dincolo de care stau oameni ai unei țări, deschiși și harnici, așa cum i-am cunoscut în scurta mea călătorie, oameni care își știu cu sufletul, istoria, prezentul și viitorul, știind demni la temelia lor.

Belgrad, Novi Sad, Dubrovnik, precum și tot ce există în jurul lor, repere pentru o imagine limpede a unei călătorii în primăvară.

DOINA FRUNTELATĂ

Drumurile de grîu și apă ale Voivodinei...

MONDO UMANO ?

„Despre mafie în artă"

„Pentru antichități, unde se găsesc garanții de autenticitate ? Care sînt istoricii (artei n.n.) și experții demni de încredere ? (!? n.n.) Pentru pictura modernă cine-mi va spune dacă e vorba de o pînză adevărată ? Dacă sînt în fața unei autentice picturi, cine-mi dă asigurarea că nu voi fi înșelat ?" Astfel își începea Jean Ferre o carte, publicată de editura pariziană „Albin Michel". S-a spus despre ea că este o carte-pamflet și a fost intitulată, desigur nu întîmplător, „Scrisoare deschisă unui amator de artă pentru a-i vinde pontul" Într-o vreme în care febra colecționării unor obiecte de artă (evident, de cei cu posibilități adecvate) a fost întrecută de febra în care au proliferat falsurile (evident, pentru a obține cît mai mult de la cei cu posibilități adecvate) Jean Ferre se referă pe larg la cîteva episoade dintre cele mai ciudate ale comerțului cu artă. Invocînd ample investigații și expertize artistice complexe, el citează cîteva dintre cele mai reprezentative dovezi ale existenței unei mafii a artei. Pentru a nu rămîne pe tărîmul simplelor afirmații, Jean Ferre reproduce integral un text din 1970 care a făcut vogă în domeniul respectiv. Este vorba de un interviu acordat de Jacques Mathy, specialist cu autoritate în domeniul artei, interviu al cărui titlu „Despre mafie (în artă n.n.)" ne scutește de orice comentarii. Întrebat despre această mafie și cine ar putea-o conduce, interviewatul răspunde : „Afirm răspicat : două mii de tablouri, un carnet de cecuri cu acoperire utilizat cu un cinism tradițional fac din casa Wildenstein un stat în stat, ce folosește experți vînzători". Jean Ferre, deloc surprins de concretețea afirmațiilor lui Mathy, adaugă că acestea n-au fost niciodată dezmințite. Apoi, ca să fie în ton, se referă pe larg la afacerea Legros, una dintre cele mai complicate și mai dure bătălii între experții în materie de pictură. I s-a mai zis și „scandalul secolului" în domeniul respectiv. Iată, pe scurt, cum au stat lucrurile. Între 1964 și 1966 un liniștit texan, dorind să completeze colecția muzeului din Dallas, a cumpărat de la Legros 38 de pînze semnate de Bonnard, Chagall, Degas, Derain, Dufy, Gaugain, Modigliani, Picasso, Renoir și alții. Suma plătită — 2 milioane dolari. La cîteva luni după încheierea tranzacției experții americani avertizează : tablourile în cea mai mare parte a lor, sînt false, cu toate că certificatele de autenticitate sînt semnate de specialiști sau de descendenți ai pictorilor. În scurt timp se depune o plîngere împotriva lui Legros acuzat de escrocherie, fals și uz de fals în cazul a 38 din pînze. În lunga bătălie ce avea să se declanșeze, unii „experți" recunosc tot felul de erori comise, alții acuză o înlocuire a pînzelor autentice, iar restul invocă dreptul de a se... înșela !

Afacerea a fost pe larg dezbătută, mai ales că Fernand Legros devenise miliardar, calitate la care a ajuns și pentru că opera de artă a devenit pentru el un pretext pentru a elibera certificate. A obținut, în schimb, sume deloc modice și a comis nădejde erori deliberate, „autentificînd" mai mulți Modigliani, Renoir sau Dufy decît au existat în realitate.

Dar, cu toate demascările, febra falsurilor continuă. Astfel încît cînd, în primăvară, s-a vîndut la licitație castelul englez Mentmore cu colecțiile de artă ce le avea, presa scria că în pofida unei indignări generale, a dezvăluirilor din ziare și a interpelărilor din parlamentul britanic, s-a descoperit că falsurile (fiind probabil mai blindate cu autentificări) au fost vîndute mai bine decît arta adevărată. Disputa continuă pentru că nu se știe (?!) cine pierde și cine cîștigă !

PETRE NICOLAE

Paradoxurile supercivilizației

Spumele... Pe un plan vertical alb se scurge o spumă violetă care, întîlnind un plan orizontal, ce ar putea fi o etajeră, se aglomerează și apoi se prelinge mai departe pînă în parchet. O altă spumă, verde, execută un traseu la fel sinuos, avînd drept punct de plecare un scaun. Numeroase spume, pornind din numeroase obiecte și curgînd alandala marchează faza „poliuretanului coagulat" în care excelează, deocamdată, la Paris, sculptorul César. Cei mai subtili critici ai momentului, analizînd profund cum se manifestă spumele lui César, spume care cu cît pleacă din universul fix, cu atît vin, sînt tentați să tragă concluzia că asemenea forme debordante, erupte din obiecte aparent familiare (de fapt scaunele, etajerele etc., sînt aparent numai dacă ne ambiționăm să credem), sînt prelungirea revoltată a civilizației moderne. Un scaun revoltat costă cît o limuzină docilă, ceea ce nu e mult...

Limitele altruismului... Săptămînalul american „Newsweek", manifestînd o hărnicie nereținută în furnizarea informațiilor, a publicat o scurtă notiță din care rezultă că piața răpirilor este... asigurată, într-o măsură eroică, de celebra companie Lloyd. Începînd din 1971 — cînd terorismul urban a intrat, în Statele Unite, în faza banalului cotidian — cifra de afaceri riscate a firmei a crescut vertiginos. Anul acesta, peste 50 de milioane de dolari s-au împrăștiat, care mai de care, sub formă de răscumpărări. Evident, lista asiguraților este ținută în cel mai mare secret. Totuși, un funcționar al companiei a declarat că, dacă răpirile vor continua în ritmul actual, „Lloyd" va trebui să se mute, cu arme și bagaje, în alt domeniu.

Primele de asigurare rămînînd relativ modeste, iar pretențiile gangsterilor umflîndu-se vertiginos, rezultă că „Lloyd", dacă va continua să facă afaceri în sectorul asigurărilor anti-răpire, va trebui să impună gangsterilor un preț al preței de care, însă, dinșii nici nu vor să audă...

Reclama, sufletul comerțului. Există reclame-măciucă și reclame-bricî, reclame monosilabice și reclame laborioase, persuasive, șopîrloase. „Cointreau" își face publicitate, plătind spații ample în presa franceză, în care lungimea textului defoliază un climat sufletesc de excepție. După ce descrie, prelung, avatarurile unui om de societate care nu își găsește, cu nici un chip, băutura preferată, poemul în proză ajunge, în sfîrșit, la momentul critic : „Într-o zi am acceptat, întîmplător, un Cointreau. Am realizat brusc că am întîlnit ce căutam. În pahar licărea o băutură tare, dar nu dură, parfumată, subtilă. Culmea este că a lua un Cointreau în societate suscită în asistență reacții curioase, mirări condescendente și chiar glume." Și reclama continuă așa, cu o demnă amărăciune, argumentînd că merită să te lupți cu morile de vînt, cu familia și prietenii din moment ce antipatizatul Cointreau s-a inventat. Același text, adaptat, ar putea spori vînzarea de flori carnivore, șerpi, a castelelor cu stafii ș.a.m.d.

RADU BUDEANU

Cine-i vinovatul ?

Intr-un articol pe care n-am reuşit să-l public la timpul oportun, relatam un incident petrecut în tribunele stadionului **Steaua**. Ce se intimplase ? Redactorul şef al acestei reviste, cronicarul sportiv al **Săptăminii**, criticase, ca şi noi, echipa Romăniei care jucase cu Cehoslovacia atunci şi jucase foarte prost. Văzindu-l acolo, antrenorul naţionalei noastre l-a interpelat cu martori, arogant, declarindu-i că prietenul nostru şi cu mine trăim din fotbal şi anume din defăimarea lui. Tot domnia sa declarase, cu aerul unui tenor de la 1890, aflat la **Scala** din Milano unor oameni care mi-au spus la rindul lor : „V-am dat o repriză de fotbal : repriza I-a din meciul **România — Cehoslovacia** cum nu s-a mai văzut în această ţară". Că selecţionerul unic al naţionalei suferă de megalomanie, ştiam mai de mult, dar m-am întrebat atunci : oare să fim noi toţi, cei 40 000 de spectatori de pe **23 August**, plus cele cîteva milioane de telespectatori niscaiva orbeţi ? Să nu mai fi văzut noi fotbal vreodată şi antrenori cu ifose ? De ce eram supărat pe antrenorul naţionalei noastre ? Pentru că încă de pe atunci dădea semne că se adaptează greu la fotbalul nostru şi ofeream şi exemplele convingătoare care mă nelinişteau. Domnia sa chemase la lot pe Năstase de la **Steaua** care în vremea aceea era rezervă de doi ani la echipa lui. Tot d-sa îi adusese peste noapte pe Atodiresei şi pe Florea la **naţională** şi aceştia se dovediseră buni de trimis acasă urgent. Îi mai reproşam că în calitatea lui de vicepreşedinte nu impune o muncă serioasă la cluburi, acolo unde de fapt se face fotbalul. Că ne promisese să nu distrugă curăvitatea campionatului, că nu va mai face cantonamente lungi, care şi în cazul meciului cu Iugoslavia s-au dovedit păguboase. Tot vicepreşedintele Federaţiei Române de Fotbal promisese că va instaura un regulament care să-i pună la punct pe chiulangii şi pe beţivani.

Din nefericire domnia sa s-a integrat atmosferei călduţe şi false în care fotbalul nostru trăia de atîţia ani. Rezultatele s-au văzut în cele din urmă : România a pierdut calificarea pentru Argentina !

Cam astea erau lucrurile care-i deranjaseră pe Covaci, aflîndu-le de la noi. Dar nu despre asta vrem să scriem acum. În ce mă priveşte, după meciul de la Zagreb, revăzîndu-l pe Covaci l-am felicitat şi i-am spus : Jos pălăria ! pentru că victoria din capitala Iugoslaviei ne bucurase pe toţi, cum era şi firesc. De atunci mi-am propus să nu mă mai amestec şi să nu-i mai dau sfaturi în acest colţ de revistă, dar colegii mei de la alte publicaţii, după cum aveam să constat la o recitire a presei din ultimele luni, l-au atras atenţia lui Covaci că selecţia făcută la **naţională** este greşită. Pe Dobrin, Lucescu, Răducanu şi Dinu, oameni care ar fi putut foarte bine să facă faţă înlocuitorilor lor, Covaci i-a trimis în Africa într-o naţională secundă, de veterani. Nu sunt eu cel mai conservator om din presă, ba chiar dacă îmi aduc aminte am contribuit chiar la scoaterea lui Răducanu din naţională, care, după cum se vede, după ultimele lui meciuri, are şi zile foarte proaste, dar îi reamintesc lui Covaci că în urmă cu două luni i-am spus între patru ochi că n-are portari, nici unul dintre tinerii ce mi se propunea, neinspirîndu-mi încredere. Oricum, gîndesc că Răducanu, cu toate păcatele lui, pentru care eu l-am pedepsit destul, şi nu numai eu, n-ar fi luat şase goluri pe **Steaua** la 13 noiembrie. N-avea cum ! I-am mai amintit lui Covaci că Dobrin a avut un sezon excepţional în această toamnă, dar Covaci nici n-a vrut să audă de el ! Nu mai vorbim despre introducerea lui Dumitru în unsprezecele de la 13 noiembrie cînd văzuse foarte bine că tocmai lipsa lui din naţională ne-a adus victoria de la Zagreb, pentru bunul motiv că acest mare jucător nu se mai antrenează de mult, crezînd că-i cade nasul dacă aleargă cîteva ore pe săptămînă şi că de mulţi ani el nu mai acceptă nici o sarcină defensivă, ceea ce era de neimaginat într-un meci decisiv cum a fost acela cu Iugoslavia. I-aş mai reaminti lui Covaci că multă vreme după instalarea lui la cîrma naţionalei nu-i **vedea** nici pe Vigu, nici pe Zamfir pe care numai insistenţa presei l-a silit să-i selecţioneze. Îi doresc din toată inima lui Covaci succes în viitor, dar tare mă îndoiesc că îl va avea, şi el şi noi, avînd în vedere antecedentele pomenite. Mi-ar pare foarte bine să mă înşel şi să-mi pun cenuşă-n cap, dar....

EUGEN BARBU ■

Sub genericul Daciadei

Totuşi, paşi prea mici

Interviu cu tov. Virgil Dănilă, membru în Biroul Executiv al Consiliului judeţean al sindicatelor Cluj

— Ce a adus Daciada în sportul clujean ?

— Mai mult entuziasm. Chiar şi mai multă pasiune. Am văzut, de pildă, activişti sportivi mergînd în grădiniţe pentru a-i aduce pe copii spre sport. I-am văzut pe copii mai des pe terenurile de sport, chiar în concursuri frumos organizate. 600 de copii au candidat pentru 25 de locuri ale celei mai tinere secţii înfiinţate la Asociaţia sportivă Clujeana. Tot la Clujeana, 72 de echipe de fotbal reprezentînd secţiile şi atelierele combinatului s-au întrecut vara şi toamna aceasta pentru desemnarea echipei campioane a asociaţiei sportive. Alte 32 la Industria sîrmei Cîmpia Turzii, 20 la Unirea.

— Care au fost cele mai reuşite manifestări ale Daciadei ?

— Vă voi aminti cîteva dintre cele mai recente. În octombrie, de pildă, mai mult de 500 de iubitori ai drumeţiei şi-au dat întîlnire în zona Plăieşti-Turda la Cupa „Valea Arieşului". Ceva mai tîrziu s-a organizat Cupa „Femina" la handbal. Au cîştigat-o tinerele muncitoare de la Record.

— Au participat şi formaţii „divizionare" ?

— Nu. Au participat în schimb... antrenori divizionari, care au depistat cîteva elemente talentate, pe care le vom reîntîlni curînd în sportul de performanţă.

— Alte manifestări ?

— Numeroase competiţii închinate Conferinţei Naţionale a partidului, cum sînt cele de tenis de masă, şah, popice, haltere, aeromodelism, fotbal şi handbal masculin, s-au desfăşurat sau sînt în plină desfăşurare.

— Cîţi oameni au participat pînă acum la întrecerile Daciadei ?

— Peste 85 000 de oameni. Pare o cifră mare, dar convingerea noastră e că puteau fi cuprinşi mult mai mulţi, în special în întrecerile sportive de masă, excursii, drumeţii, crosuri. E necorespunzătoare participarea la activitatea sportivă de masă. Mă gîndesc la faptul că doar 25—30% din oamenii muncii din întreprinderi fac sport. În privinţa participării femeilor, situaţia e şi mai edificatoare : nici 15% din totalul celor ce lucrează în unităţile economice nu fac sport.

— De ce, tovarăşe Dănilă ?

— Pentru că nu e destul interes, iar propaganda şi pledoaria pentru sport sînt schematizate în lozinci spuse de regulă la nivelul unităţilor. Pledoaria trebuie să se facă la nivelul secţiilor, al locurilor de muncă. Nici grupele sindicale, nici organizaţiile de tineret şi nici asociaţiile sportive n-au făcut tot ce se putea face. Se mulţumesc adesea doar să colecteze date şi să le raporteze. Multe întreprinderi îşi găsesc „scuze" în lipsa terenurilor sportive. E adevărat, nu sînt destule la această oră, dar această „acoperire" e destul de falsă !

— Adică ?

— Avem în judeţ 80 de asociaţii sportive sindicale. Numai 22 au baze sportive sau terenuri de fotbal. Asta nu înseamnă că celelalte n-au acces la bazele existente. Au. N-au însă altceva : spirit întreprinzător, iniţiativă. Noi am cerut celor ce deţin terenuri să le pună gratis la dispoziţia celorlalte unităţi. Iată, deci, că e mai degrabă vorba de comoditate, de dezinteres. Sigur, situaţia actuală va fi mult ameliorată în scurt timp. Dealtfel, Biroul Comitetului judeţean de partid Cluj a analizat activitatea sportivă de masă luînd măsuri corespunzătoare în acest sens.

— Şi care sînt întreprinderile „specializate" în astfel de „justificări" ?

— În primul rînd Porţelanul, Flacăra-Confecţii, România muncitoare, 11 Iunie-Dej, Sticla Turda, Fabrica de sticlărie Gherla, Vlădeasa Huedin, Întreprinderea poligrafică şi altele.

— Care e „starea" sportului de performanţă ?

— Multe echipe de performanţă au retrogradat. Altele nici nu-şi pun problema promovării. În general, sportul feminin de performanţă e departe de a avea o situaţie mulţumitoare. Ne mindream cîndva cu echipe feminine de volei între fruntaşele diviziei A, cu atleţi fruntaşi. Cît despre fotbal, s-au tras destule învăţăminte şi se munceşte în general mai bine. Sînt destule speranţe ca C.F.R.-ul să revină în prima divizie...

— Se vor construi noi baze sportive ?

— În perspectivă, numărul lor va spori cu cel puţin 27 complexuri sportive şi microbaze. Acestea vin să se adauge la cele construite deja în primul an al Daciadei.

— Care anume ?

— De pildă, prin muncă patriotică şi cu resurse proprii, constructorii de la T.C.C. şi-au amenajat una dintre cele mai frumoase baze sportive ale Clujului, amplasată pe malul Someşului, între cele două mari cartiere Mănăştur şi Grigorescu. Are 8 terenuri de tenis de cîmp, 2 de volei, 2 de baschet, unul de handbal, o sală de şah, evident existînd toate dotările necesare. Curînd va fi gata şi terenul de fotbal, iar în viitor un bazin de înot şi o bază nautică. O astfel de bază şi-au amenajat pe „Cetăţuie" şi cei ce muncesc la Trustul de construcţii industriale : un teren de fotbal gazonat pe care se joacă şi meciuri oficiale, altul de zgură, 4 de tenis, 2 de baschet, unul de handbal şi o popicărie, o sală de tenis de masă etc... De asemenea, colectivele de muncă de la Farmec, Unirea, Tehnofrig, Cimentul şi Electroceramica Turda, C.P.L.-Gheria, Arieşul-Cîmpia Turzii, 11 Iunie-Dej şi altele, dispun azi de terenuri simple.

— Complexul **Sport şi sănătate**, acţiune mai veche dar cu noi virtuţi în cadrul „Daciadei", ce ecou a avut ?

— La începutul lunii noiembrie 18 500 de oameni, cifră care reprezintă doar 46 la sută din ce ne-am planificat în acest an, trecuseră normele.

— De ce ?

— S-a invocat lipsa terenurilor. Alţii, în loc să asigure continuitate în aceste acţiuni, au lăsat totul pentru mai tîrziu. Probabil „planul" se va realiza, însă lipsa de continuitate e un indiciu că în respectivele întreprinderi e destulă superficialitate.

— Ce credeţi că trebuie să se facă pentru ca „starea" sportului clujean din întreprinderi să fie mult îmbunătăţită ?

— Să-l sprijinim mai mult. Există o stare de spirit favorabilă. Şi mă gîndesc în primul rînd la bunele exemple pe care le-au dat unii antrenori divizionari, coborînd spre sportul de masă şi spre copiii judeţului. Dar avem în judeţ şi foarte mulţi profesori, care au şi nişte specializări. Integrarea, în acest caz, n-ar trebui oare înţeleasă în sensul preluării unor echipe din întreprinderi sau din comune ? Oare nu la fel ar trebui înţeleasă practica sau integrarea studenţilor din cadrul facultăţilor de educaţie fizică ? Eu cred că da. Ei trebuie s-o desfăşoare în primul rînd în cadrul asociaţiilor sportive. Aşa vom putea da un ajutor calificat, iar viitorii profesori şi antrenori vor dobîndi o pregătire solidă.

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

FOTBAL, DIVIZIA A

Unde ne sînt portarii de altădată ?

BUCUREŞTI : **Steaua — Dinamo 3—3** (3—2). Intrînd în discuţie ambiţiile tradiţionale ale unuia din puţinele derbiuri ale fotbalului nostru, meciul dintre fosta şi actuala campioană s-a plasat peste media, primejdios de scăzută, a diviziei A,

Iordache şi Eftimescu, învinşi pe rînd, dar la fel de neputincioşi şi prost inspiraţi.

fotbaliştii celor două garnituri arătînd, mai ales în prima repriză, că pot mai mult decît ne oferă de obicei. Chiar dacă ambiţia competitoarelor s-a transformat, uneori, în prea multe faulturi, pe care arbitrul Dinulescu nu le-a pedepsit cu asprimea pe care i-o ştiam, ea a existat. La început, pînă la 3—1, în tabăra stelistă, apoi, pînă la 3—3, în cea a dinamoviştilor, după care, toată lumea fiind sau numai părînd mulţumită, s-a jucat în dorul lelii, cu ochii la ceasul de pe tabela de marcaj. După 70 de minute de fotbal alert şi bine susţinut din punct de vedere fizic şi tehnic, finalul a fost moliu şi şters, cele două garnituri, de elită pentru fotbalul nostru, arătînd sleite, fără puteri de a forţa victoria.

Deşi au lipsit, şi de-o parte şi de cealaltă, cîţiva componenţi de bază, Dumitru şi Iordănescu, respectiv Dinu (infecţie toxialimentară), nivelul jocului a fost, cum spuneam, între acceptabil şi bun. Doar portarii au făcut excepţie, apărînd slab şi fiind cu uşurinţă ingenuncheaţi, după cum, sugestiv, i-a surprins în imaginile alăturate fotoreporterul nostru Emanuel Tânjală. Nici Iordache, preferat lui Moraru, nici Eftimescu, preferat lui Ştefan, n-au depăşit impasul în care se află acest post în fotbalul nostru divizionar, arătîndu-se lenţi şi neinspiraţi. Luată la un moment dat în glumă, problema pare să fie dintre cele mai grave, mai ales că nici Răducanu, înlocuit la Sportul cu tînărul Lazăr, nici Cristian, lăsat pe banca rezervelor de Speriatu, nu se află în forma care i-a consacrat şi i-a adus în poarta echipei naţionale. Trebuie găsită de urgenţă o soluţie, pentru că orice s-ar zice, construcţia unei echipe începe de la jucătorul cu numărul 1 pe tricou. La meciul Steaua — Dinamo, arbitrajul a fost asigurat de Constantin Dinulescu, fără strălucirea din alte dăţi, ajutat bine la linie de Gh. Dragomir şi Max. Popescu.

(Ovidiu Ioaniţoaia).

Pentru a juca cu ambiţie nu e neapărată nevoie de zăpadă !

SATU MARE : **Olimpia — F.C. Argeş 3—1** (0—0). Începerea meciului a stat multă vreme sub semnul întrebării, cercetarea cîmpului de joc, acoperit cu 10 centimetri de zăpadă, determinîndu-i pe arbitrul C. Bărbulescu şi pe observatorul federal P. Tătar să creadă, la ora 13,30, că partida se va amîna. S-a acordat jumătatea de oră lăsată drept portiţă de regulament, timp în care peste 200 de oameni, înarmaţi cu lopeţi şi gradene luate din tribune, s-au chinuit să îndepărteze omătul, reuşind. Începută la 14,20, în condiţiile unui teren arat, confruntarea li va răsplăti din plin pe cei 200 de voluntari, ca şi pe ceilalţi 6 000 de spectatori, oferindu-le un fotbal de mare angajament fizic, purtat cu ambiţie şi, în ciuda handicapului gazonului transformat în obor, cu rafinament tehnic. Oaspeţii au jucat tot timpul deschis, în faţa unei garnituri bătăioase, în bunul înţeles al cuvîntului, dezlănţuită după pauză, cînd, dealtfel, şi-a apropiat o victorie meritată, cu preţul unor eforturi fizice aflate în preajma sacrificiului. Piteştenii, lipsiţi de Dobrin (accidentat) şi Radu II (3 cartonaşe), s-au ridicat mai tot timpul la nivelul învingătorului, demonstrînd că succesul din meciul cu Sportul n-a fost întîmplător, ci pregătit prin antrenamente asidue şi perseverente. Pînă la urmă, între limitele unei dispute egale, a decis hotărîrea sătmărenilor de a nu scăpa cele două puncte, la obţinerea cărora a contribuit, în primul rînd, Smarandache, cel mai bun de pe teren, neobosit şi, spre deosebire de alte dăţi, paşnic. În toate cele 90 de minute arbitrul Bărbulescu, care a condus corect, n-a avut de sancţionat nici un fault ! La linie, buni, D. Gheţu şi C. Ghiţă, primul din Bucureşti, al doilea din Braşov.

(I. Cornel).

„Triumful muncii"

Reprezentativa de fotbal a Franţei a izbutit, după cum se ştie, să se califice în faza finală a unui campionat mondial, după doisprezece ani de absenţă. Să fie oare un miracol ?, l-a întrebat cunoscutul ziarist Paul Katz, de la „L'Express", pe antrenorul Hidalgo. Nu, a răspuns acesta, ESTE TRIUMFUL MUNCII, cuvinte pe care publicistul le-a folosit drept titlu pentru un amplu reportaj apărut în revista amintită.

Detaliind, se cade să vedem despre ce anume este vorba : „...au fost recrutaţi 31 de consilieri tehnici regionali, 20 de consilieri departamentali din toată Franţa, au fost prospectate toate cluburile mici şi sfătuite în privinţa formării lor... A fost pus pe picioare, în 1972, Institutul naţional al fotbalului, pe 9 hectare de teren la Creps de Vichy, o şcoală unică în felul ei, în care 60 de băieţi au învăţat fotbal aşa cum învaţă alţii matematică... La 20 de ani, generaţia lui Platini, Rocheteaux şi Six (actualii componenţi ai echipei naţionale franceze — n.n.) deţinea un „capital" de 3 000 de ore de muncă, pe baza a 15 ore pe săptămînă, timp de 40 de săptămîni pe an, în centrele de formare de la cluburile lor în care au intrat de la 16 ani... Un jucător de valoare se formează în 12 ani. Totul se hotărăşte, a explicat antrenorul Boulogne, înainte de 17 ani, ceea ce înseamnă că munca de detectare trebuie să înceapă la 14 ani. După aceea, e prea tîrziu..." etc. etc.

Transcriind cele de mai sus, ca una din posibilele sugestii în actuala dezbatere despre fotbal, ne-am întrebat nu fără temei : oare exemplul gimnastelor de la Oneşti nu spune acelaşi lucru ? !

Flacăra

Umor involuntar

Mina se stringe cu capul descoperit, cu o ușoară înclinare a capului și privind fața interlocutorului. (pag. 16)

În orice caz, sărutul mîinii se practică numai în casă, localuri etc. și niciodată în plin aer. (pag. 17)

Acesta îl-o prinde de virful degetelor, se apleacă ușor asupra ei și-și lipește buzele de mină sau simulează acest lucru, oprindu-se la cîțiva milimetri. (pag. 18)

Acest lucru trebuie făcut cu calm și tact, astfel incit modul în care se susține o părere contrarie să nu se facă de pe o poziție de superioritate ostentativă sau de „bătaie de joc", ceea ce ar putea duce la ruperea sau răcirea contactelor personale. (pag. 26)

La fel de neplăcut este să se vorbească interlocutorului în imediata apropiere a gurii sale. (pag. 27)

Legătura cu partenerul se poate stabili prin priviri scurte, prin anumite gesturi sau aprobări cu capul (în special în timpul mersului). (pag. 27)

locul unui copil este între doi adulți, cel al adultului este între doi copii. (pag. 32)

Astfel, la urcare se dă intîietate femeilor, persoanelor mai în virstă și superiorilor în grad, acestia străduindu-se să urce cit mai repede, pentru a lăsa timp de urcare și coborire și celorlalți. (pag. 33)

Alegerea unui restaurant se face în conformitate cu scopul urmărit. (pag. 36)

invitații se servesc de la bufet și apoi iau loc la măsuțe cu cine cred de cuviință. (pag. 59)

Fața de masă clasică este albă sau cu desene de aceeași culoare. (pag. 69)

Locul de onoare este în fața ușii de intrare. (pag. 75)

În cazul în care gazda dorește să acorde o atenție specială unui anumit invitat îl poate plasa în fața ei. (pag. 75)

În mod normal, ducerea mincării la gură se execută cu antebrațele și mîinile fără a antrena mișcarea brațelor și a umerilor. (pag. 81)

se rupe capul, cu care ocazie ies și intestinele și apoi se curăță carapacea. (pag. 89)

Oasele se elimină de la început, pe farfurie. Dacă totuși s-a introdus un os în gură, el este pus pe marginea farfuriei cu furculița. Devine tot mai răspîndită practica scoaterii oaselor cu degetele mare și arătător, gura rămînînd închisă. (pag. 90)

Oasele se pot apuca cu mîna numai într-o societate intimă. (pag 91)

În anumite împrejurări, ca Anul Nou, aniversările unor zile istorice etc., felicitările reciproce se pot încrucișa. (pag. 108)

(Din lucrarea „Reguli de protocol și comportare în societate" de N. Francu și V. Dragomir — selecționate de Ioan Șerban)

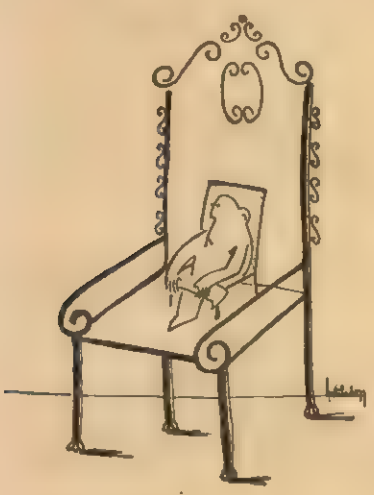

SORIN POSTOLACHE ■

OAMENI ȘI CER

●70 DE ANI DE AERONAUTICĂ ROMÂNEASCĂ ● UNICUL AVION-AUTOGRAF DIN ISTORIA AVIAȚIEI ● ZBORUL DE NOAPTE: O PREMIERĂ MONDIALĂ CARE A AVUT LOC LÎNGĂ BUCUREȘTI ● IORGA ȘI PAPANĂ ● MULTIMILIONARII TAROM-ULUI.

— Ți-aduci aminte cum a fost ?

Și Nicu Tănase, încă în putere la cei 82 de ani ai săi, posesorul brevetului de pilot 35 din 1914, face să retrăiască de parcă ar fi ieri istoria uneia din cele mai puțin cunoscute misiuni ale războiului — cel din 1916—1918, se înțelege. Un zbor în care firavul aeroplan pe care-l pilota nu purta bombe, ci îmbărbătare. Nicu Tănase a zburat de la Galați la Ploiești, unde a încărcat manifeste, și apoi s-a avîntat deasupra Bucureștiului ocupat de nemți, lansînd din văzduh îndemnul : **„Rezistați ! Nu pierdeți curajul ! Nu v-am uitat ! Eliberarea este aproape !"** Sau poate textul nu era chiar acesta, ci unul asemănător : de atunci au trecut, la urma urmei, șase decenii și e greu să-ți amintești chiar totul, cu punct și cu virgulă, dar mesajul de speranță a fost aievea, la fel ca vîntul care parcă țintuia aparatul în loc și rafalele antiaeriene care răpăiau amenințător.

Pe cînd bătrînul, care începuse războiul ca plutonier și l-a terminat cu gradul de căpitan, povestește toate acestea piloților, constructorilor de avioane, comandanților de azi, din 1977, prezenți la deschiderea expoziției „Oameni și cer", ei simt că ochii li se umezesc. Fiindcă Nicolae Tănase, „pilot din '16", Gogu Ștefănescu, unul din primii noștri piloți de încercare, polisportivul Alexandru Frimu (Dudu, pentru prieteni, adică pentru toată lumea), Mariana Drăgescu și Nadia Russo, pioniere ale aviației sanitare antebelice, și alți veterani ai aripilor românești, și ei aflați la inaugurarea expoziției, știu în adevăr **cum a fost :** nu un joc, fie el și cu moartea, nu o simplă pasiune, mai bine zis nu numai o pasiune, ci un crez, o combustie pentru o idee, dragoste de țară și de popor. La pămînt și la oamenii lui, la țară se gîndeau, pe nesigurele magistrale ale văzduhului — în cuvintele bătrînului comandor inginer Ștefan Soverth, făuritorul primei parașute românești — **„cei care au zburat și au luptat pentru propășirea aviației și libertatea cerului, a pămîntului și a neamului nostru."** Deunăzi, retrăind, cu prilejul expoziției, clipe din zbuciumata lor tinerețe, își vor fi amintit poate și de tulburătoarele cuvinte ale camaradului lor întru cucerirea cerului, Antoine de Saint-Exupéry: **„Îți dai viața pentru o casă, nu pentru obiecte. Îți dai viața pentru o catedrală, nu pentru piatre. Îți dai viața pentru un popor, nu pentru o gloată. Îți dai viața din dragoste pentru Om, dacă el este cheia de boltă a unei comunități. ÎȚI DAI VIAȚA DOAR PENTRU CEEA CE MERITĂ SĂ TRĂIEȘTI."**

„Oameni și cer — pagini din istoria aeronauticii românești", expoziția deschisă acum cîteva zile la Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale din București, este rodul străduinței unui colectiv entuziast, însuflețit de Ovidiu Ionescu, care a adunat majoritatea materialului documentar. Ea are un caracter de unicat. Pentru prima oară sînt reunite sub același acoperiș, ca să spunem așa, sute de fotografii, copii de documente, extrase din lucrări și din presa vremii, date și grafice, hărți ale unor raiduri efectuate de piloții noștri, precum și machetele unora dintre cele mai cunoscute aparate de zbor românești, exponate dintre cele mai diverse, de la insigne și plicuri poștale comemorative la documente mai puțin accesibile, pînă azi, publicului larg. Ele reprezintă, de fapt, nucleul unui viitor Muzeu al aeronauticii românești. Avînd în vedere bogăția materialului, ar fi imposibil să dăm aci măcar o idee despre ansamblul celor cinci mari teme abordate de expoziție : aviația militară, construcții aeronautice, aviația de transport, aviația sportivă, aviația utilitară.

Dacă prioritățile mondiale datorate unor Vuia, Coandă, Vlaicu sînt întrucîtva mai bine cunoscute, merită însă consemnate aci, măcar în treacăt, fapte dintr-un trecut ceva mai îndepărtat, din preistoria aeronauticii românești, oglindită de asemenea în expoziție. Ca orice preistorie, întreținută și ea cu mit și poezie. Cunoașteți, oare, legenda maramureșeană care spune că Pintea Viteazul și-a făurit „zburătoare" din coajă de copac ? Să fi fost vorba de un planor rudimentar sau de aripi meșteșugite din lemn, care să atenueze aruncarea în gol — unul din mijloacele prin care haiducul nădăjduia să scape de urmărirea poterelor ? Probabil că nu vom ști niciodată adevărul, dar se poate presupune că și la baza acestei legende, ca în atîtea alte cazuri similare, se află un simbure de adevăr.

Dar iată, aci avem o atestare documentară, cu parfum de epocă : prima demonstrație aeronautică din țara noastră a avut loc, se pare, pe vremea lui Caragea Vodă, în 1818, cînd, de pe Dealul Spirii din București, a fost înălțat în prezența unei mase mulțimi de curioși un balon cu diametrul de 8 m, umflat cu aer cald. Peste ani, în tacîmurile bucureștenilor și în special ale bucureștencelor a figurat la loc de cinste **„băsica lui Caragea".**

Să trecem dincolo de pitoresc, la fapte și documente uimitoare prin clarviziunea lor. Ideea folosirii aparatelor de zbor ca mijloc de transport încolțește și în țara noastră cu mult înainte de a se fi trecut la rezolvarea pe plan mondial. În anul 1900 Gheorghe Varlam-Ghițescu, care s-a ocupat încă din 1880 de baloanele dirijabile și care era prezentat în presa vremii drept

cel „care a ținut 20 de conferințe asupra baloanelor cu cîrmă, întrebuințarea lor în agronomie, pentru aducerea ploii în timp de secetă, stingerea · pădurilor aprinse", arăta că a mai lucrat, printre altele, la proiectul de **„înființare a poștei aeriene cu instrumentul numit luntrea aeriană",** cu care, spunea el, **„se va străbate depărtarea între Paris și București în patru ore și jumătate prin aer de-a dreptul, cu iuțeala de 400 km pe oră."** Aceste rînduri au fost scrise în 1900 ! Iar în 1918 apărea la tipografia „Dacia" din Iași, sub semnătura lui Mircea Zorileanu, o broșură în care se spunea printre altele : **„Trebuie ca fiecare român să devină un fervent al navigațiunii aeriene, pregătind acea epocă foarte apropiată care va fi concurența aeronautică internațională."**

Sînt evocate și părerile unor oameni politici și personalități culturale, de asemenea de o tulburătoare actualitate. Spunea Nicolae Titulescu la Conferința de pace de la Trianon : **„Aviația, armă teribilă de război, trebuie să devină un instrument de pace."** Ca urmare și a sugestiei marelui om de stat ia ființă una din primele companii aeriene din lume, Compania franco-română de navigație aeriană, care își propunea stabilirea unei linii aeriene regulate de la Atlantic la Bosfor pentru a uni cele două extremități ale Europei trecînd prin București. Și tocmai un avion al acestei companii a realizat primul zbor de noapte din lume cu pasageri la bord pe o rută aeriană regulată. El a fost efectuat în 1923 pe tronsonul Belgrad-București.

Figurează în expoziție extrase din corespondența dintre Nicolae Iorga și unul dintre așii aviației antebelice, Alexandru Papană, care în 1936 a ocupat locul întîi în unul din cele mai dificile raliuri ale vremii, acela pe distanța New York—Los Angeles, și a cîștigat și cursa Miami—Havana, învingînd 30 de concurenți, printre care piloți celebri pe atunci, precum Joseph Mackey, Amelia Earhart, Roscoe Turner, Louise Thaden și alții. Despre Papană ilustrul cărturar român arăta : **„E sigur că propagandistul cel mai mare pe care-l avem în momentul de față este locotenentul Papană. Acest îndrăzneț ostaș nu scrie cărți, nu scrie discursuri, ...dar e stăpînul indiscutabil, cu neputință de a fi bătut, al mașinii cu care zboară. ...I s-a părut că în Statele Unite nu se știe destul despre noi. S-a dus să le arate ce fel de ființe omenești, fără pretenție dar de mare ispravă, se nasc pe la noi."** Iar Papană i-a scris lui Iorga din Florida : **„Este pentru prima oară cînd cineva sesizează adevărul adevărat în ceea ce urmăresc eu în decursul diverselor călătorii. Niciodată însă nimeni nu s-a gîndit să pună chestiunea așa cum ați pus-o dv., nimeni nu s-a gîndit să mă felicite nu pentru izbînda în ea însăși, nu pentru că s-a întîmplat să fiu mai bun decît alții, mai puțin norocoși, ci pentru că am izbutit, pur și simplu, să fac să se pronunțe numele de ROMÂNIA."**

Nepropunîndu-ne și neavînd posibilitatea să vorbim despre toate compartimentele expoziției, ne limităm doar la două-trei aspecte mai puțin cunoscute.

...Primul și probabil unicul avion-autograf din istoria aviației. Despre ce e vorba ? La 10 noiembrie 1919 un avion Farman-40, aparținînd Grupului I al aviației române, decolează de pe aerodromul Bacău, pilotat de lt. av. Vasile Niculescu și avînd ca pasager pe căpitanul Precup. Misiunea sa : legătura cu Comitetul național român de la Blaj spre a face cunoscut că armata română este pregătită pentru a trece Carpații. A aterizat pe Cîmpia Libertății, lîngă Crucea lui Avram Iancu. Apariția unui avion purtînd pe aripi tricolorul românesc a declanșat o demonstrație spontană din partea populației, care s-a iscălit în masă pe fuzelaj. A doua zi, echipajul a decolat, ducînd mesaje Marelui Cartier General al armatei române de la Iași. Ele dădeau expresie, prin glasul Comitetului național de la Blaj, dorinței de unire a populației transilvănene. De atunci avionul a purtat un nume care n-a figurat în anuarele aviatice mondiale, ci doar în inimile românilor : Farman-Blaj.

...Priorități mondiale ale medicinei aeronautice românești. Aflăm că imediat după înființarea Centrului medical aeronautic din țara noastră, după primul război mondial, o serie de țări, printre care și Franța, i-au solicitat expertizarea medicală a personalului navigant propriu, confirmînd pe această cale prestigiul internațional al medicinei aeronautice românești, printre puținele care efectuau pe atunci măsurători fiziologice în timpul zborului.

...Succese ale industriei constructoare de avioane din țara noastră în anii interbelici. Acum 40 de ani produse ale acestei tinere industrii erau prezente la tîrguri internaționale aviatice !

Deosebit de pregnant sînt înfățișate progresele aeronauticii românești în anii socialismului, îndeosebi spectaculosul salt realizat în ultimul deceniu, în largul și însuflețitorul context al indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu : **„Industria noastră constructoare de mașini trebuie să atace cu curaj domenii de virf, cum sînt utilajele tehnologice de înaltă complexitate, mașinile unelte grele și mașinile agregat, aeronavele turboreactoare și motoarele de aviație, calculatoarele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații..."**

Se perindă în fața noastră piloții multimilionari ai Tarom-ului (Alexandru Ioan, Ion Georgescu, Ion Botezatu), fiecare cu peste 8 000 000 km de zbor, navigatorul Radu Viciu cu „doar" 6 000 000 km, la fel ca mecanicul de bord Ion Ioneci, în fine o tînără care „a văzut lumea", însoțitoarea de bord Lucia Sihota, cu 8 000 000 km de zbor la activ. Aceste cifre reflectă și ele, poate într-o manieră mai frapantă decît lungi coloane de cifre statistice, „explozia" aeronauticii românești din ultimii ani. Oamenii curajoși care-i dau viață, piloți, constructori de avioane, specialiști de înaltă calificare, personal navigant sau nu, care și-au legat viața de prezentul și viitorul aeronauticii românești, înnoadă și duc mai departe, cu mijloacele tehnicii de azi, o glorioasă tradiție. Și ei, la rîndul lor, vor spune peste decenii, poate la sărbătorirea centenarului aeronauticii românești :

— Ți-aduci aminte cum a fost ?

LIONEL NIȚESCU ■

„Va veni o vreme cînd aceşti oameni, specialiştii, nu vor mai putea trăi fără cercetare"

Inginer doctor Valer Gabrian

— Tovarăşe Valer Gabrian, sînteţi doctor inginer şi director general al Centralei minereurilor şi metalurgiei neferoase din Baia Mare. Nu vă ascund că am venit la dumneavoastră pentru a discuta mai pe larg despre propunerea pe care aţi făcut-o acum cîteva luni Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi. Spuneaţi atunci, dacă-mi permiteţi să vă citez : „Trebuie să arăt în mod deschis că unii specialişti nu sînt folosiţi nici ca timp, nici ca profesie la adevărata lor valoare, fiind antrenaţi în mare măsură la activităţi neproductive. De aceea, propun ca pentru o mai bună valorificare a cunoştinţelor, pregătirii şi potenţialului lor tehnic şi ştiinţific, aceştia să lucreze cel puţin jumătate din timpul lor de muncă în secţiile productive sau în ateliere de proiectare, compartimente de cercetare şi inginerie tehnologică, potrivit pregătirii pe care o au. În acest fel, consider că îşi vor aduce o contribuţie mai mare la îndeplinirea în tot mai bune condiţii a sarcinilor economice şi de producţie din unităţile respective." Am încheiat citatul. Aş vrea să vă întreb în primul rînd ce v-a determinat să faceţi o asemenea propunere, care a fost de altfel remarcată în concluziile acestui forum al democraţiei muncitoreşti.

— Despre asta vă pot spune foarte multe. În primul rînd faptul că, deşi s-au obţinut şi rezultate bune în promovarea progresului tehnic, ritmul de perfecţionare a tehnologiilor nu este la cota impusă de prevederile cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Tocmai de aceea, părerea mea este că trebuie să găsim forme şi metode mai perfecţionate, de la o etapă la alta, de stimulare atît a celor care elaborează idei noi, cît şi a celor care aplică aceste idei. În ultimii ani, aşa cum arătam şi în cuvîntul meu la Congresul consiliilor oamenilor muncii, în serviciile funcţionale din întreprinderi şi centralele noastre a crescut simţitor numărul cadrelor de ingineri, specialişti cu o bună pregătire profesională, aleşi pe aceste posturi tocmai pentru că sînt cei mai buni. Din acel moment însă, al numirii lor pe posturi de conducere, activitatea de cercetare şi de inginerie tehnologică încetează brusc, aş spune că şi legătura cu producţia începe să şchioapete, iar oamenii devin mai mult funcţionari decît ingineri. Nu trebuie însă să se înţeleagă că munca e mai puţină — ba dimpotrivă. Aşa se face că omul respectiv ajunge să nu mai aibă timp să gîndească — de atîta muncă, uneori de rutină. Trebuie să ne facem timp să şi gîndim, altfel ruginim ! Dar vreau să fiu bine înţeles — pentru că s-a întîmplat şi contrariul — nu este vorba de o cercetare abstractă, sau n-am să proiectez eu, inginer de mină, maşini zburătoare. Numai că nu cred că există specialist care să nu se fi lovit, aproape zilnic, de tot felul de probleme care să-i îngreuneze munca, să-l necăjească. Şi atunci, ce facem ? De ce să pun eu pe altul să-mi rezolve problemele, fiindcă acesta ori n-are timp, ori nici nu se pricepe aşa de bine ca mine ? ! O să-mi zici, de exemplu, şi mi s-a şi spus de altfel, că şefii de servicii, ca să nu mai zic de ingineri, au de făcut atîta treabă încît nu izbutesc niciodată să ajungă măcar la zi ; atunci, de unde timp pentru cercetare ? Vreau să zic însă că nu trebuie să se înţeleagă problema în modul cel mai simplist — atîtea ore de acum încolo muncim în birou, atîtea facem cercetare, orice s-ar întîmpla. Mă gîndesc că fiecare specialist îşi poate alege singur tema de cercetare, de gîndire mai profundă, dacă vrei, după specificul fiecăruia. Astfel de teme pot fi alese din tehnică, din tehnologie, dar şi din organizare, şi mai ştiu eu de unde... Aşa, economiştii ar putea să se ocupe de simplificarea circuitului de hîrtii, cei de la personal de îmbunătăţirea curăţeniei, alţii de organizarea minei şi, ce ştiu eu ?, încă atîtea lucruri. Că sînt zeci, sute de mii de probleme încă de rezolvat. Cine să se ocupe de ele, că singure nu se fac ?! Temele acestea nu trebuie făcute pentru că aşa a zis Gabrian, şi-apoi le băgăm la dosar şi acolo le-ngropăm, ele trebuie să ajute la mai buna organizare a muncii fiecăruia, după realitatea practică. În felul acesta soluţiile vor fi mai multe, munca va merge mai bine, adică la modul general, şi va fi mai puţină nevoie chiar de muncă de birou, mai ales de o continuă zbatere pentru găsirea soluţiilor de moment, a paleativelor, pentru a face faţă sarcinilor. Desigur, mai cu seamă la început, oamenii vor trebui să rămînă şi după-amiaza, în orele libere, ba chiar şi pe stradă se vor gîndi dacă vor fi pasionaţi de o idee — dar va veni şi o vreme cînd aceşti oameni, specialiştii, nu vor mai putea trăi fără cercetare. Totul, uneori, e să te apuci de ceva !

— E bine zis. Vreau însă să vă rog să lăsăm la o parte teoria, vorbele. Am venit aici pentru ca să ne spuneţi ce faceţi, practic, dumneavoastră în această direcţie !

— Eu sau centrala ?

— Şi una şi alta — dacă nu vă supăraţi !

— Atunci pe rînd. În ceea ce mă priveşte, am început cercetarea de pe băncile facultăţii. Prima propunere de inovaţie am înaintat-o în anul 1958, şi ea s-a numit „Metodă de mare productivitate cu înmagazinare pentru filoane groase". A urmat, în 1960, „Metodă de exploatare de mare productivitate a minereului din abataje cu filoane de lăţimi mari (minereu remanent cu pilieri temporari)", apoi, în 1962, „Metodă de exploatare cu subetaje" şi, în 1964, „Metode de exploatare pentru zăcămintele din bazinul minier Baia Mare" — ultima inovaţie tratată în zece variante, atît pentru filoanele subţiri cît şi pentru cele groase. Se urmărea, în principal, creşterea coeficientului de extracţie a substanţei minerale utile. Prin metodele „clasice" se înregistrau pierderi de 15 pînă la 20 la sută în exploatarea zăcămintelor. După experimentarea şi aplicarea acestor zece variante, pierderile s-au redus la sub cinci la sută. Astfel, eficienţa economică a fost bună...

— O clipă. Dacă n-o spuneţi dumneavoastră, am s-o spun eu, fiindcă o ştiu de la colegii dumneavoastră ! Aceste metode, experimentate timp de un an de zile, au adus o eficienţă economică de aproape zece milioane de lei pentru numai şase exploatări miniere, după cum urmează : 2 903 000 — E.M. Nistru, 1 200 000 — E.M. Cavnic, 251 000 — E.M. Băiuţ, 2 363 000 — E.M. Baia Sprie, 1 281 000 — E.M. Baia Borşa, 1 820 000 — E.M. Ilba. Înfăţişate la Congresul internaţional minier, ţinut la Moscova, două din cele 10 variante au prezentat noutăţi pe plan mondial. E adevărat ?

— Nu pot să neg. Numai că vreau să precizez că pe parcurs, la aplicarea în producţie, aceste metode au fost încă îmbunătăţite, cu ajutorul colegilor...

— La fel de adevărat este că aţi refuzat să încasaţi măcar un leu drept recompensă pentru munca dumneavoastră, deşi aţi fi putut, conform legii momentului lor de experimentare şi aplicare, să cîştigaţi mai bine de o sută de mii ?

— Văd că şi pe asta o ştiţi ! Numai că am uitat de încă o propunere, aceasta din urmă devenită invenţie în 1974: „Metodă de exploatare cu felii verticale". A fost experimentată la trei exploatări miniere, timp de un an, cu o eficienţă economică de aproximativ 10 milioane de lei. N-aş zice însă, acum, că vreţi să ştiţi, că am refuzat premierea. Mai curînd nu m-am preocupat de aşa ceva. Nu urma decît să completez nişte hîrtii, o formalitate financiară, pentru că documentaţiile erau de-acum făcute, şi calculul economic, tot, lipsea numai propunerea de premiere din fondul special pentru inovaţii şi invenţii. Hîrtiile acelea nu le-am făcut niciodată însă — poate că am vrut să demonstrez că n-am muncit pentru bani, deşi mulţi n-au fost de acord cu mine. Cineva mi-a zis, ţin minte, că e prea bogat statul nostru pentru ca să aştepte un dar din partea mea ! Eh, un naiv şi un răutăcios, dar nu m-am putut opri să nu i-o zic. Patria, i-am răspuns, nu aşteaptă de la noi cadouri în bani, ci daruri mult mai preţioase, de suflet şi de inimă !

— Frumos spus. Să revenim, totuşi.

— De acord. Precizez că în ultima perioadă nu mă mai ocup de nimic singur. Dealtfel, sînt convins că toţi colegii mei, fie de la minister sau de la exploatările miniere, pot face tot atît cît mine. În orice caz, fiindcă propunerea mea a fost bine văzută de Congresul din iulie, acest lucru înseamnă o mare cinste, fără îndoială, dar şi o mare răspundere pentru centrala noastră. Practic, ne-am propus ca în cel mai scurt timp să devenim un adevărat model, demn de urmat. Astfel, fiecare director — şef de exploatare, împreună cu centrala, s-a apucat să facă inventarul unor probleme de producţie zilnice mai deosebite. Zilnice, dar şi de perspectivă. Aceste probleme vor deveni, în scurt timp, teme de cercetare — bineînţeles după ce vor primi aprobarea din partea colectivelor de conducere. În ce mă priveşte, mă ocup în special de problemele legate de perfecţionarea în exploatare.

— Ce înseamnă acest lucru ?

— Că vrem, practic, să modernizăm de-a dreptul radical mai multe mine. Aşa vor fi cele de la Baia Sprie, Şuior, Baia Borşa, Rodna. E şi o dorinţă mai veche, aceea de a crea o mină-model pe minereuri neferoase, cu schimbări radicale în productivitatea muncii, concentrarea producţiei şi reducerea consumurilor. Vreau să schimbăm toate tehnologiile aşa-zis „clasice", să introducem în locul perforatoarelor uşoare cărucioare de perforat cu 1—3 braţe, în locul maşinilor de încărcat cu cupă (de 0,1—0,3 metri cubi), maşini noi de încărcat, avînd de la 2 la 3 metri cubi, în loc să mai practicăm transportul subteran din galeriile cu profile mici pe cale ferată, vom folosi autodumpere, un fel de camion subteran care poate înlocui, unul singur, o garnitură de 20 de vagoneţi, şi aşa mai departe. Practic, transformăm mina în altă mină ! Cel mai aproape de acest deziderat ne aflăm la Baia Sprie, şi aici trebuie să notaţi neapărat cîteva nume, cum ar fi Ion Izvoreanu, şeful exploatării, Octavian Ţibuleac, inginer şef, Ovidiu Craiciu, inginer electromecanic, şi încă alţii, oameni pasionaţi de ideea pe care v-am expus-o.

Prin tehnologia veche se obţineau anual 306 tone de minereu util pentru fiecare post de muncă. Cu tehnologia nouă cifrele cresc la 981 tone anual, adică de mai bine de trei ori. Aceleaşi preocupări le avem în direcţia creşterii gradului de valorificare a substanţei minerale utile, apoi atragerea în circuitul economic a unor minereuri sărace, halde de steril şi alte subproduse considerate pînă acum cîţiva ani improprii pentru valorificare. În acest fel, peste 20 la sută din volumul de minereu extras anul acesta provine din zonele sărace, deşi eficienţa economică a rămas aproape identică. De asemenea, după perfecţionările obţinute în tehnologiile de preparare, au putut fi valorificate peste 125 mii tone halde, 1 800 mii tone zguri şi alte subproduse, obţinîndu-se metale neferoase în valoare de peste 640 milioane lei. Sînt străduinţe pe care, ne mîndrim s-o spunem, le dedicăm apropiatei Conferinţe Naţionale a partidului, moment de seamă în viaţa ţării. Să nu se înţeleagă însă că n-avem şi lipsuri ! Ele există, mai cu seamă în sectorul investiţiilor şi ne luptăm cît ne ţin puterile şi mintea cu ele. Nu văd de ce nu le-am învinge.

DUMITRU GRAUR ■

FLACĂRA Redacţie : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetăţeneşti (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) : documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 53 16 şi interior 17 86) ; redactor şef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26. Bucureşti, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

„Conferința Națională reprezintă un eveniment de o importanță deosebită în viața partidului și poporului nostru, în munca și lupta pe care întreaga națiune, într-o deplină unitate, o desfășoară pentru realizarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism".

NICOLAE CEAUȘESCU

Salutată și urmărită cu entuziasm de întregul popor, în Capitală își desfășoară lucrările, începînd de ieri,

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Spre un nou avînt revoluționar al energiilor creatoare ale națiunii noastre

Eveniment de excepțională însemnătate în viața partidului, a națiunii noastre socialiste — unul din acele evenimente-cheie ale istoriei, decisive pentru destinele unui neam, pentru opera lui în timp — înaltul forum al comuniștilor țării și-a început, ieri, lucrările, sub semnul marilor, eroicelor izbînzi ale anilor ce s-au scurs de la Congresul al XI-lea, sub semnul marilor, înălțătoarelor perspective, comandamente și sarcini de viitor ce stau în fața poporului nostru în acest ceas istoric al devenirii sale.

Ca întotdeauna la marile forumuri ale comuniștilor — și cu deosebire în anii din urmă, al căror pisc, de largă iradiere istorică, a fost Congresul al XI-lea al partidului — pe agenda de lucru a Conferinței s-au înscris acele probleme vitale, hotărîtoare pentru activitatea partidului, pentru civilizația națiunii noastre, pentru mersul viguros înainte al operei de edificare socialistă : analiza realizării hotărîrilor Congresului al XI-lea, a înfăptuirii pînă în prezent a planului cincinal, aplicarea unor măsuri suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă la sfîrșitul cincinalului, orientările generale pentru întocmirea planului de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985, ridicarea nivelului de trai în următorii ani, reducerea duratei săptămînii de lucru, perfecționarea conducerii tuturor sectoarelor de activitate, dezvoltarea democrației socialiste.

(Continuare în paginile 2-3)

ILIE PURCARU

Comuniștii în forum

Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român

Comuniștii-n forum cînd se-adună,
E cu ei la sfat suflarea toată,
Ca la Sarmizegetusa, roată,
Hora-n vatra dacică străbună
A acelor pietre de hotar
Care vremea-nchid în calendar.

Comuniștii-n forum — Demnitatea
Generos întruchipată-n oameni ;
Cu străbunii ctitori să le-asameni
Chipurile-nnobilînd Cetatea
Și pre ele, înlăuntrul lor :
Deopotrivă, avanpost și for.

Comuniștii-n forum, cînd cuvîntă,
Toți vorbim atunci cu voce tare
— Și în cor, și-n parte fiecare —
Drept suprem și datorie sfîntă
De-a preface-n faptă, din cuvînt,
Dăruirea pentru-acest pămînt.

Comuniștii-n forum, toți ca unul,
Cînd destinul țării chibzuiescu-l
Au în fruntea lor pe Ceaușescu
Purtătorul de drapel, tribunul,
Omul ce, statornic, mai presus,
Oamenii la inimă i-a pus.

Comuniștii-n forum — de aceea
La Națională Conferință
C-un năvalnic cînt de biruință
Împlinesc, eroic, epopeea,
Carta-n care un Partid-Strateg
Drumu-a-nscris pentru-un popor întreg.

Drum — răscruce-n veacul pe sfîrșite
Un Ori — Ori : că pentru noi există
Numai ofensiva comunistă
De-a răzbi pe certele orbite
Unde, printre cei ce-nving, rămîn
Fiii-acestui brav popor român.

NICULAE STOIAN ■

SPRE UN NOU AVÎNT REVOLUȚIONAR AL

(Urmare din pagina 1)

Ca întotdeauna în momentele mari, de vibrantă însemnătate în viața social-politică a românilor, de pulsație intensă a cotidianului, care devine istorie — partidul și țara l-au ascultat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Magistralul Raport al secretarului general al partidului, analiză profundă a succeselor ce ne definesc devenirea, a chipului în care se împlinește Programul elaborat de Congresul al XI-lea, a resurselor creatoare — de faptă și de idee — cu care ne-am angajat și ne angajăm în dialogul nostru cu lumea și timpul, a obiectivelor ce deschid drumul de glorie, de luptă și fericire al poporului nostru spre ziua de mîine, spre viitorul de aur al comunismului la români, s-a constituit, ca întotdeauna, într-un document programatic, de însemnătate istorică, într-un model de aplicare a marxism-leninismului la condițiile specifice ale țării noastre, la trăsăturile specifice ale ființei noastre. Un asemenea sistem de idei, de orientări și de directive are o eficiență practică deopotrivă imediată și de durată, dînd visurilor noastre cutezanță și zbor, dînd eforturilor pe care le întreprindem siguranța rodirii lor întru folosul României, al națiunii noastre. De la înalta tribună a forumului comuniștilor, prin vocea cea mai autorizată a partidului, a poporului întreg, s-au rostit, astfel, cu claritate, clarviziune, luciditate, simț critic și cuprindere vizionară, acele adevăruri fundamentale prin care o țară își poate înțelege și împlini menirea istorică, își poate traduce în faptă de preț aspirațiile de progres și civilizație, de demnitate, putere și bunăstare. Ne-am pătruns, ieri, din nou, ascultînd strălucitul cuvînt al cîrmaciului destinelor noastre, de adevărul, devenit parte inseparabilă și esențială a ființei noastre, că prezentul și viitorul nostru, al patriei, al copiilor noștri, se află în cele mai bune mîini. Fiindcă avem un partid care a înțeles — pentru prima oară în istoria noastră — ce sîntem și cine sîntem. Fiindcă avem un partid care — pentru prima oară în istoria noastră și, cu deosebire, în acești ani luminați de Congresele IX, X și XI — a făcut din cauza poporului cauza sa sfîntă și neabătută. Fiindcă avem un conducător care, cu dragostea sa pentru țară, cu fermitatea sa revoluționară, cu energia sa, cu extraordinara sa putere de lucru, cu inițiativa și inteligența sa veșnic treze, cu excepționala sa clarviziune, întărește, prin gîrul său personal, acest drum al patriei, simbolizîndu-l prin numele său : Nicolae Ceaușescu.

Am trăit, ieri, ascultînd istoricul Raport al secretarului general al partidului, al președintelui Republicii, al fiului cel mai iubit al poporului nostru, un moment deopotrivă sărbătoresc, de bilanț al victoriilor, dar și de lucru, de încordare a minții și brațelor pentru eforturile ce ne așteaptă, de maximă valorificare a gîndirii politice a partidului, un moment de concepție și de analiză, de prospectare științifică, realistă și novatoare a acelor mijloace, căi și soluții înscrise în orizonturile anilor care vin, astfel încît între deziderat și faptă să nu se interpună prea multă abstracțiune, astfel încît ritmurile înaintării spre viitor să sporească mereu în cuprindere și intensitate, astfel

încît România — depășind starea de țară în curs de dezvoltare — să poată trece, în cincinalul 1981—1985, în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie, în rîndul civilizațiilor avansate ale veacului.

Calea spre acest viitor — a cărui mîndrie o resimțim cu toții, a cărui răspundere o purtăm cu toții — a fost științific, limpede și drept trasată, ea avîndu-și drept titular, drept sediu de concepție și prospecție înalta tribună a celui de-al XI-lea Congres al partidului, ale cărui istorice hotăriri, devenite platforma națională de existență, de muncă și de creație a întregului nostru popor, și-au dovedit, în toți acești ani, justețea, caracterul lor realist, strălucit validat de viață, confirmînd — prin succesele noastre în toate domeniile, prin creșterea avuției patriei, a forței ei economice, a bunăstării — anvergura științifică a gîndirii partidului, capacitatea sa de a-și asuma și exercita, ferm și plenar, misiunea sa de forță conducătoare, demiurgică, a progresului național, a edificării impetuoase a societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării spre comunism.

„Tot ceea ce am realizat în acești ani — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raport — este nemijlocit legat de activitatea multilaterală desfășurată de partidul nostru, de creșterea rolului său politic conducător.

Nu există unitate, instituție, colectiv în care să nu avem organizații de partid, în care să nu fie simțită prezența comuniștilor, în care aceștia să nu acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în vederea înfăptuirii neabătute a hotăririlor Congresului al XI-lea, a Programului partidului" .

La trei ani de la Congresul al XI-lea, la trei ani de la adoptarea Programului partidului, se poate spune — și analiza întreprinsă de secretarul general al partidului ne-a oferit, în acest sens, un deosebit de bogat, de impresionant, de convingător tablou de fapte, relevate cu forța vie a evidențelor vieții, cu pregnanța obiectivă a unei proiecții panoramice pe un ecran vast cît țara — că toate punctele fundamentale, toate previziunile esențiale ale istoricelor hotăriri din 1974 s-au întrupat în realitate, în realitatea economico-socială a unei Românii de 38 de ori mai puternică decît în 1938, a unei Românii ce, în primii doi ani ai actualului cincinal — cea mai dinamică, cea mai ambițioasă dintre etapele dezvoltării noastre — a realizat un ritm anual de creștere a producției sale industriale de peste 11 la sută, obținînd suplimentar o producție în valoare de circa 38 de miliarde de lei. Odată cu dinamismul industriei, cu afirmarea tot mai pregnantă a rolului ei conducător în economia țării, s-a dezvoltat, căpătînd o dimensiune hotărîtoare în creșterea bunăstării noastre, agricultura, aflată în plin proces de modernizare, de transformare a ei într-o ramură intensivă, de ridicat randament, cu o producție în continuă sporire. Pe temelia acestor succese — cele mai mari din istoria noastră — ne așezăm existența nu într-o curgere liniară, nu într-o simplă adiționare de ani și zile, ci într-un ritm dinamic, impetuos, febril, într-un timp deschis, ce ne împinge mereu înainte, un timp în care victoriile, cuceririle se succed cu o forță unică, angajînd, simultan, noi perspective de viitor, noi exigențe, noi îndrăzneli, noi împliniri. Chiar și atunci cînd în planul creației noastre se interferează accidente neprevăzute, ținînd de legile oarbe ale naturii, precum seismul de la 4 martie, drumul nostru, drumul marilor noastre înfăptuiri, nu cunoaște stagnarea, necum întoarcerea înapoi, ci, dimpotrivă, mobilizarea forțelor, triumful luptei. Pornind de la aceste succese, pornind, deopotrivă, de la resursele ce-și așteaptă fructificarea, de la un bogat capital de rezerve, de mari disponibilități pentru accelerarea înaintării noastre, ivite ca o consecință a aplicării măsurilor de reducere a cheltuielilor materiale în investiții și în activitatea productivă, de micșorare a consumurilor și a costurilor de producție, programul suplimentar supus dezbaterii și aprobării Conferinței Naționale prevede o creștere, în acest cincinal, a producției industriale a României cu peste 130 de miliarde de lei.

Atingerea unei astfel de cifre, a unei astfel de altitudini a urcușului nostru, cere, desigur, efort, iar efortul, se știe, nu este simplu, el e mai aspru cu fiece pas, cu fiecare cotă cucerită, prin acea lege a fizicii prin care kilogramul, la o anumită înălțime, devine tonă, prin care tona devine megatonă, pe măsură ce te apropii de pisc, de strălucirea de astru a punctului ideal spre care tinzi. Ne trebuie deci puteri de rachetă, ca să înfrîngem o gravitație istorică, gravitația întîrzierii, ca să intrăm — așa cum arăta secretarul general al partidului — în rîndul țărilor dezvoltate, în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care le poți bizui.

Ne trebuie, pentru aceasta, pe lîngă efort, știință de a articula și sincroniza perfect eforturile, astfel încît nici o picătură de energie să nu se piardă, ne trebuie — așa cum s-a subliniat la tribuna marelui forum al comuniștilor — o radicală schimbare a concepției despre dezvoltarea economică, cu un accent mai mare, mai atent, mai calificat, pe calitate, pe eficiență, pe creșterea productivității muncii, astfel încît, odată cu preocuparea pentru realizarea planului de producție, în special la producția fizică, anii ce vin să marcheze o sporită preocupare pentru problemele de ordin calitativ, pentru afirmarea tot mai plenară, în toate domeniile, a revoluției tehnico-științifice, a cuceririlor și cerințelor ei. **„A venit timpul — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — să transformăm cantitatea într-o nouă calitate"**. Este revelantă, în această orientare principială a politicii partidului, strălucit formulată de secretarul general, preocuparea constantă, riguros aplicată și urmărită, ca viața social-economică a românilor să se înzestreze tot mai intens, mai bogat, cu atributele proprii socialismului multilateral dezvoltat, exigențele calității, ale perfecționării, vizînd, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, toate sectoarele social-economice, întregul ansamblu al societății noastre.

Ne trebuie, pentru aceasta, adică pentru cucerirea temeinică și accelerată a viitorului — așa cum s-a subliniat, la tribuna marelui forum, cu o strălucită argumentație, înalt model al cunoașterii vieții, a legilor care-i guvernează desfășurarea și devenirea — o neslăbită preocupare, la nivelul întregii economii, al întregii țări, pentru realizarea concomitentă, unitară a programului privind suplimentarea producției și a programului de creștere a veniturilor, de ridicare a nivelului de trai al poporului, în această realizare concomitentă, unitară rezidind însăși condiția de esență a evoluției noastre, a civilizației noastre. Întregul context istoric al afirmării noastre, toate marile noastre înfăptuiri — arăta secretarul general al partidului — accentuează, ca punct decisiv, această condiție, cu ea și prin ea izbindind pînă azi, cu ea și prin ea putînd năzui mai departe pentru propășirea și fericirea țării, pentru propășirea și fericirea omului.

Subliniind **„necesitatea ca fiecare cetățean să înțeleagă faptul că programele privind creșterea suplimentară a producției și a nivelului de trai constituie un tot unitar"**, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea, pe bună dreptate, atenția : **„Numai realizarea lor concomitentă și în întregime poate asigura dezvoltarea accelerată a economiei naționale și ridicarea pe o treaptă superioară a gradului de civilizație materială și spirituală a întregului popor"**.

Vibrantului elogiu adus, de la înalta tribună a Conferinței, omului acestei țări,

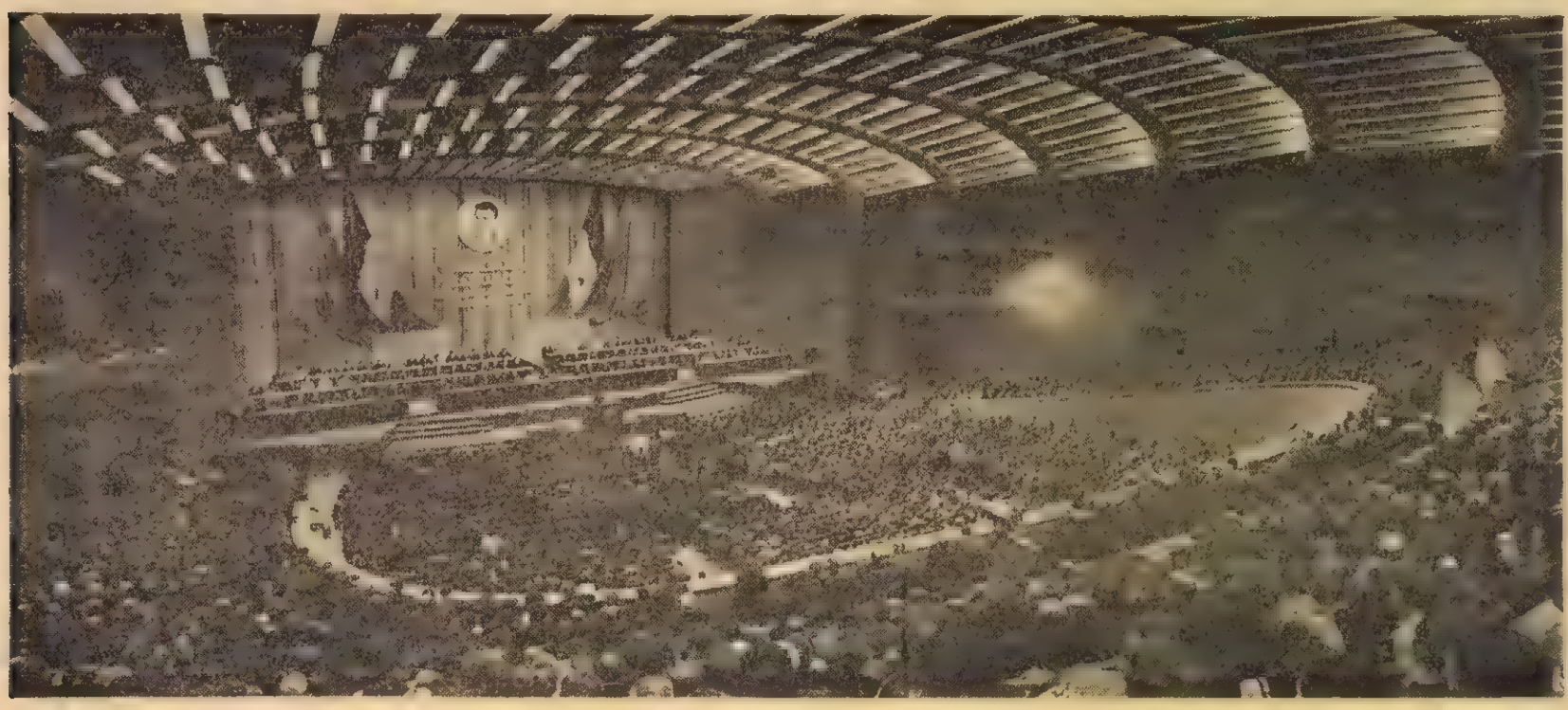

ENERGIILOR CREATOARE ALE NAȚIUNII NOASTRE

harnicei, intrepidei, eroicei noastre muncitorimi, tuturor fiilor acestui pămînt — autorii marilor victorii ce scinteiază de chipul contemporan al patriei — l s-a adăugat, definind însuși sensul politicii partidului, țelul ei suveran, o elocventă trecere în revistă, însoțită de ample măsuri pentru viitor, a tot ceea ce s-a făcut, se face, se va mai face pentru oamenii României, pentru viața lor, pentru nivelul lor de civilizație și cultură, pentru sporirea retribuției și a altor venituri, pentru scurtarea efortului muncii, a duratei săptămînii de lucru, pentru îmbogățirea traiului lor — și a ființei lor — cu trăsături și valori pe măsura minunatului timp pe care-l trăim. Un timp prielnic — mai mult ca oricînd — împlinirii personalității umane, afirmării tot mai puternice a omului nou, făuritor conștient al noii sale istorii. Un timp prielnic omului, prielnic democrației reale, prielnic afirmării libere a valorilor, exprimării libere a opiniilor, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic regenerării și înnobilării continue a relațiilor sociale, prin afirmarea legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu iradiere egală pentru toți membrii societății, prin măsurile de înalt umanism consacrate recuperării, prin muncă și educație, a celor ce au greșit, au comis infracțiuni sau abateri de la normele societății noastre. Este timpul deschis, nobil și generos, exigent și fertil, pe care l-a statornicit, pentru totdeauna în România, Congresul al XI-lea al partidului. Este timpul în care profundul democratism al orînduirii noastre — întemeiată pe libertate și umanism — a acționat, mai pregnant ca oricînd, ca o pîrghie de stimulare a energiilor și capacităților creatoare ale poporului, cu un înalt randament social-uman. Măsurile de perfecționare a conducerii societății, de adîncire a democrației socialiste, măsuri derivînd din Programul partidului, amplificate prin acțiunea, prin inițiativa secretarului general, au creat acel cadru — larg, viguros, eficace, unic în felul său — pentru participarea activă a maselor, a poporului, prin consiliile oamenilor muncii, prin instituțiile noii noastre democrații la conducerea statului, a întregii activități economico-sociale. **„Acum — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — hotărîtoare este funcționarea în bune condiții a acestor organisme, astfel încît elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a statului să fie rodul gîndirii și voinței colective a oamenilor muncii, a întregului nostru popor".** Recentele alegeri pentru consiliile populare — grandioasă manifestare a hotăririi poporului de a înfăptui în chip exemplar politica partidului și statului nostru — au dovedit, din plin, eficiența acestui cadru, a formelor și structurilor ce fac ca democrația să fie astăzi, la noi, la români, mai reală, mai vie, mai cuprinzătoare ca niciodată.

Am trăit ieri, din nou, ascultînd cuvîntul secretarului general al partidului, mîndria — una din cele mai mari mîndrii ale ființei noastre, în acești ani luminați de Congresul al XI-lea — că locul nostru, al României și al românilor, a căpătat, pe harta spirituală a lumii, o nouă dimensiune, impusă, deopotrivă, de succesele noastre, de politica noastră internă, de participarea tot mai vie la diviziunea internațională a muncii, de pe pozițiile unui potențial economic în temeinică dezvoltare, ca și de dialogul pe care-l purtăm cu lumea, de implicarea noastră — majoră și responsabilă — în însuși miezul de foc al problemelor ce confruntă umanitatea. Nu o intenție deliberată de a ne ilustra, ci ideile și idealurile care dau sens existenței noastre, faptelor noastre, ne-au implicat, într-adevăr, în acești ani, ca pe o prezență vie, marcantă, în viața lumii, într-o lume al cărei ritm trece prin noi, a cărei respirație o propulsăm adesea, ca popor care ne-am făcut din cauza prieteniei și păcii, a securității și a colaborării, a independenței și suveranității statelor, a democratizării relațiilor internaționale, a dreptului tuturor națiunilor de a fi stăpîne pe soarta lor, piatra de temelie a politicii noastre externe, principiile-cheie ale acestei politici. Principii reafirmate, ieri, la tribuna înaltului forum, de omul în care nu numai noi, ci opinia publică mondială, personalități politice de primă mărime și milioane de oameni simpli de pretutindeni văd un strălucit exponent al aspirațiilor popoarelor, al cărui demers de profund umanism pe agitata arenă a vieții contemporane, în confruntarea — deseori detonantă — de interese aparținînd unor state sau grupuri de state, aduce acel echilibru, acel apel la echitate și rațiune, acele soluții care să poată răspunde — major și eficient — dorinței națiunilor de a edifica, pentru urmași, o lume mai bună, mai dreaptă decît aceea pe care am moștenit-o. Sînt inițiative și acțiuni constructive care, prin interesul pe care l-au suscitat și îl suscită, prin ecoul lor larg, adunat din toate colțurile pămîntului, împlinesc un prestigiu — purtînd numele României — ale cărui fierbinți străluciri, astăzi de aură planetară, se răsfrîng asupra noastră, a tuturor, umplîndu-ne inimile de mîndrie, de marea mîndrie de a le fi contemporani. Cînd constați că ideile tale, ideile care dau sens existenței tale, își croiesc drum în lume și biruie, nu poți să nu fii mîndru. Ele biruie fiindcă sînt raționale și drepte, pentru că izvorăsc din analize lucide și științifice ca aceea cuprinsă în Raport. Ele biruie fiindcă sînt curajos răspicate și urmate, în primul rînd, de noi.

Ascultînd Raportul secretarului general al partidului, trasînd liniile directoare ale evoluției noastre, ale politicii interne și externe a partidului și statului, ale locului pe care ni-l împlinim în lume, am trăit — cu emoție și însuflețire — sentimentul că, peste ceasul de față, peste sacrificii și greutăți, peste eforturi și încordări adesea excepționale, ziua de mîine a României se profilează sub aura celei mai mari demnități pe care a cunoscut-o vreodată acest pămînt.

Dînd patriei și partidului toată energia, toată munca, toată dăruirea de care sînt în stare, oamenii noștri știu — și miile de delegați ai comuniștilor prezenți în marea sală a Conferinței au subliniat acest fapt prin cuvîntul lor, prin uralele lor, prin angajamentele lor, prin abordarea deschisă, matură, responsabilă a problemelor cu care ne confruntăm — că țara mereu mai puternică va fi aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei, în aceste clipe de eforturi și încordări. Sentimentul că noi toți, români, maghiari, germani, sîrbi, de alte naționalități, înrolîndu-ne sub steagul partidului, ne-am constituit într-un bloc de granit, marele bloc de granit care e națiunea noastră socialistă, răscumpără aceste eforturi, le transformă în mîndrie și satisfacție.

„Fără îndoială — spunea în acest sens cu îndreptățită încredere secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că hotărîrile Conferinței Naționale vor răspunde așteptărilor partidului, ale întregului nostru popor, că vor determina un nou avînt în lupta și munca oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, din patria noastră, pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului cincinal, inclusiv a prevederilor suplimentare. Sînt convins că aceste hotăriri vor duce la ridicarea țării noastre pe o nouă treaptă de dezvoltare economico-socială, vor asigura sporirea continuă a bunăstării și fericirii națiunii noastre socialiste — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România".**

Vibrantul apel rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu — un apel la muncă neobosită, la pasiune și abnegație, la energie și inteligență creatoare pentru edificarea viitorului comunist al patriei — își va primi astfel, plenar, răspunsul.

Un răspuns pe măsura acestui timp.

Un răspuns pe măsura unui popor eroic.

Partid

Tu te-ai născut sămînță de lumină
din trunchi și rădăcină carpatină,
noi te-am simțit și Dunăre și Munte
și Bărăgan și veacurile multe
prin care am trecut trăind, luptînd,
statornicia ne-a fost legămînt,
și dragostea de țară, adevărul,
și omenia, limpede izvorul
rotundului în care ne-am născut
din care nici un ev nu ne-a păscut.
Ești visul nostru împlinit, ești dor,
și liniștea curată din pridvor,
prin tine înălțat în zbor măiastru
de pasăre bogată în albastru,
cu aripi purpurii, cu cioc de aur,
izbînzilor noastre ești cuget și faur.

RADU SELEJAN ■

Răspunsul nostru

Conferinței Naționale a Partidului

Avem de dat doar un răspuns
Și clipa la soroc ne-așteaptă ;
Din toată inima pornit
Răspunsul nostru este faptă :

Cărbuni tăiați în abataj
Sub iureș de ciocane grele,
Din foc nestins — izvoare roșii,
Oțel topit — un roi de stele ;

Pe vetre noi de așezări
Cimentu-l logodim cu fierul,
Cînd pe-orizont — deschise
brațe —
Draglinele cuprind tot cerul.

Avem de dat doar un răspuns
Și-l dăm cu toată vrednicia :
Ca tot mai plin din an în an
Să înflorească România.

Să-și ia nou zbor spre împliniri
Orașe și uzine, sate,
Să crească grîul pe ogor
Cu bobul plin de sănătate.

Și crezul nostru de partid
Trecîndu-și în cuvînt puterea,
Să-nscrie vieții nou tipar
Și să ne oțelească vrerea.

Avem de dat doar un răspuns
Și clipa la soroc ne-așteaptă ;
Din inimă, pentru partid,
Răspunsul nostru este faptă !

VLAICU BÎRNA ■

Angajarea noastră unanimă în faţa

Un reportaj-dialog în direct

Un document istoric, în care recunoaştem încă o dată cît de adînc trăieşte secretarul general al partidului viaţa patriei, viaţa noastră

Dialogul cu Aurel Rus, controlor tehnic de calitate la Intreprinderea „Automecanica" din Mediaş, s-a situat de la bun început în miezul cel mai fierbinte al problematicii producţiei abordate de secretarul general al partidului în Raportul prezentat, nu însă înainte de a-i face conducătorului partidului şi statului un impresionant portret.

„Întotdeauna cînd îl ascult pe secretarul general al partidului vorbind încerc un sentiment de mare satisfacţie şi de certitudine pentru că sînt trecute în revistă toate problemele care ne preocupă şi se dau soluţii originale, eficiente, de bun simţ şi de înaltă competenţă tuturor acestor probleme.

Secretarul nostru general trăieşte în mod eroic, implicat direct şi dinamic în realităţile societăţii noastre, ca un om adevărat căruia „nimic din ce e omenesc nu-i este străin". E uluitor cît de adînc prezent e în viaţa de toate zilele şi cum simte pulsul tuturor realităţilor. Problema calităţii muncii şi problema calităţii vieţii noastre au stat dintotdeauna pe primul plan al agendei sale de lucru. Eu, ca lucrător într-o întreprindere cu tradiţie, „Automecanica" din Mediaş, în funcţia de controlor la serviciul controlului tehnic de calitate, m-am oprit în special asupra acelei părţi din Raport unde s-au făcut referiri detaliate şi de perspectivă asupra obiectivelor şi indicatorilor calitativi ai cincinalului. Reţin expresia prin care sînt parcă sintetizate ideile legate de această problemă (mi-am notat-o în carnet ca o lozincă de lucru permanentă pentru anii ce vin) : „A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate". Într-adevăr, problema noastră fundamentală în acest timp de prefaceri, de efort colectiv suprem, este calitatea activităţii economice. Avem toate condiţiile, atît în ce priveşte înzestrarea tehnico-materială, cît şi în ce priveşte pregătirea cadrelor, să perfecţionăm produsele inteligenţei şi muncii noastre. Să ne punem adică mintea mai mult la contribuţie şi să lucrăm cu ambiţie şi înaltă conştiinţă pentru ca produsele muncii noastre să întrunească cele mai înalte exigenţe ale controlului tehnic de calitate ! Prin urmare nu va mai fi şi nici nu este de ajuns să dăm pur şi simplu, aşa cum ne-am angajat noi, comuniştii şi muncitorii de la Întreprinderea „Automecanica" din Mediaş, 600 milioane de lei peste plan în acest cincinal. Totul depinde, în acest plan suplimentar, de calitatea muncii noastre, de exactitatea şi de perfecţiunea fiecărui produs în aşa fel încît să fie competitiv pe plan mondial. Cu un asemenea program revoluţionar, care trebuie să îmbunătăţească substanţial atitudinea noastră faţă de muncă şi să ne implice mai ferm în evoluţia ascendentă a exigenţelor societăţii, afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice va deveni o realitate esenţială a cincinalului în curs şi a cincinalelor viitoare".

marxism-leninismului la complexele realităţi ale dezvoltării noastre economico-sociale, la dimensionarea şi la realizarea programului vast de edificare a societăţii socialiste". Acestea au fost, înainte de toate, aprecierile de la care a pornit în dialogul purtat cu noi, într-una din pauzele Conferinţei, **profesorul universitar Mihai Gaiţeanu, rectorul Institutului politehnic din Iaşi.**

Subliniind că obiectivele preconizate în programul partidului pot fi realizate prin acumulări şi numai pe calea efortului intensiv, Raportul a acordat o mare atenţie problemelor de eficienţă în general şi de eficienţă economică în particular. Eficient nu înseamnă acum numai îndeplinirea de ordin statistic sau de volum a sarcinilor economiei, ci în primul rînd a munci mai bine, perfecţionat, într-un ritm înalt, printr-un efort superior, coordonat, consecinţă a revoluţiei tehnico-ştiinţifice.

Este cunoscută actuala evoluţie a învăţămîntului, ca şi primele rezultate ale integrării sale cu producţia, proiectarea şi cercetarea, concretizare a educaţiei prin muncă şi pentru muncă, domeniu în care se întrevăd destule direcţii unde străduinţele către eficienţă să fie determinante.

Fiind ferm hotărîţi să acţionăm cu toată capacitatea în direcţia accelerării modernizării învăţămîntului, în Institutul politehnic din Iaşi s-a trecut la transpunerea în practică a unor măsuri de anvergură, care să determine implicarea integrală a cadrelor didactice şi studenţilor în frontul priorităţilor economiei naţionale. Printre altele, ne-am angajat ca pînă în anul 1980 să preluăm proiectarea sculelor de aşchiere în regim greu pentru Combinatul de utilaj greu, în 80 de tipodimensiuni, să proiectăm şi să producem 11 maşini-unelte agregat şi 25 de tipodimensiuni de ventilatoare ; participăm la programul naţional de proiectare de irigaţii şi îmbunătăţiri funciare ; am angrenat toată baza materială şi forţa de muncă din sector la îmbunătăţirea condiţiilor de proiectare pentru regim seismic a construcţiilor şi barajelor ; reducerea pierderilor energetice şi utilizarea de noi combustibili ; proiectarea şi producţia de hîrtii speciale.

Exprimînd recunoştinţa studenţimii ieşene şi a dascălilor ei, pentru atenţia cu care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, se îngrijeşte permanent de destinele învăţămîntului, vom face totul pentru a asigura economiei româneşti specialişti cu o pregătire profesională şi politică pe măsura vremurilor pe care le trăieşte ţara şi a cerinţelor de muncă şi dăruire a slujitorilor cetăţii noastre universitare".

Vom munci fără preget în numele viitorului care ne aparţine

„Am urmărit Raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu ca un delegat la Conferinţă, dar şi ca un om care l-a cunoscut pe secretarul general cu prilejul vizitelor făcute în judeţul Botoşani şi în întreprinderea noastră — ne-a spus tovarăşa **Maria Vasilache, şefă de echipă la Întreprinderea textilă „Moldova" din Botoşani.** L-am văzut pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu interesîndu-se de felul în care muncim şi trăim, dînd indicaţii preţioase privind productivitatea muncii, folosirea mai bună a spaţiilor de producţie şi crearea unui grup şcolar pe lîngă întreprinderea noastră, grup şcolar dotat cu ateliere, cabinete de fizică şi matematică moderne, unde predau astăzi cadre didactice cu experienţă. Aici, la tribuna Conferinţei, l-am ascultat din nou, cu emoţie şi interes pe secretarul general al partidului vorbindu-ne despre problemele ţării şi ale lumii contemporane, cu o extraordinară putere de sinteză şi de previzionare, spunîndu-ne ce avem de făcut de acum încolo pentru propăşirea ţării şi pentru ridicarea bunăstării noastre, a tuturor.

Cuvintele sale ne mobilizează şi mai mult la muncă intensă, de înaltă eficienţă şi începînd chiar din acest moment gîndurile şi preocupările noastre se îndreaptă spre organizarea mai bună a locului de muncă, spre noi economii de materiale, spre perfecţionarea produselor noastre care sînt de pe acum căutate pe piaţa externă, spre folosirea intensivă a celor 44 de ore de activitate productivă, din perspectiva reducerii săptămînii de lucru. Această hotărîre, de a reduce treptat săptămîna de lucru de la 48 de ore la 44 de ore, face parte din programul de măsuri privind creşterea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor şi atestă în mod grăitor faptul că tot ce se înfăptuieşte în ţara noastră este destinat omului, satisfacerii cerinţelor de viaţă ale celor ce muncesc, înfloririi multilaterale a personalităţii umane. Cum am putea răspunde mai bine grijii partidului pentru ca viaţa noastră să fie mai bogată, mai împlinită, decît muncind cu şi mai multă abnegaţie, conştienţi că numai prin rezultate de înalt nivel vom trăi mai bine, mai frumos ? În acest sens activitatea noastră nu se reduce numai la munca propriu-zisă, ea se completează cu munca de educaţie în rîndul colegelor mai tinere, pentru creşterea nivelului lor de conştiinţă, ca să-şi dea seama că de felul în care îşi fac datoria în întreprindere, cum se comportă în societate, depinde şi nivelul lor de viaţă, că tot ce fac, fac pentru ele şi pentru copiii lor. Cum multe dintre femeile care muncesc în Întreprinderea textilă „Moldova" din Botoşani sînt mame, ele se simt mobilizate la muncă şi din perspectiva viitorului care aparţine copiilor lor. Un viitor minunat ale cărui perspective ni s-au conturat încă o dată ştiinţific, de la tribuna Conferinţei, de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu".

Într-o strînsă unitate de gînd şi faptă vom îndeplini exemplar hotărîrile Conferinţei

Pe **Boroş Arpad, Erou al Muncii Socialiste, directorul Întreprinderii miniere Căpeni,** l-am găsit la mina Virghiş, printre ortacii săi de succese, discutînd cu oamenii schimbului II, care tocmai urmau să intre în mină, despre însemnătatea sarcinilor izvorîte din magistralul Raport prezentat Conferinţei Naţionale a P.C.R. de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, de care luaseră cunoştinţă din transmisia televiziunii. Entuziasmaţi de istoricul document pe care-l comentau cu o vădită preocupare, ei îşi puneau înainte de toate problema de a aduce o tot mai mare contribuţie la sporirea extracţiei de cărbune, de a-şi respecta şi în anul 1978 cuvîntul dat, aşa cum au făcut în atîtea rînduri, izbînzile de pînă acum, de-a lungul multor ani, aşezîndu-i între fruntaşii mineritului din România socialistă.

Zăbovind o vreme împreună cu noi în sala de apel a minei, tovarăşul Boroş Arpad ne argumenta pe larg acest viu interes al oamenilor pentru profunda lor implicare în înfăptuirea comandamentelor formulate de secretarul general al partidului : „În cinstea Conferinţei Naţionale a partidului, minerii Baraoltului, antrenaţi în marea întrecere socialistă, mobilizaţi plenar de organele şi organizaţiile de partid, animaţi de exemplele de fiecare zi ale comuniştilor, au raportat la 11 noiembrie realizarea planului anual la producţia globală industrială, iar la 14 noiembrie îndeplinirea planului anual la cărbune. La acest succes, o contribuţie deosebită şi-au adus-o brigăzile conduse de comuniştii : Vajda Dezideriu, Gaspar Ioan, Miklosi Arpad, Mathe Imre, Tőkő Ioan, Nagy Ferencz, Urak Laszlo, Olah Mihai ş.a.

Aceasta înseamnă că, pînă la sfîrşitul anului, vom realiza o producţie suplimentară de cărbune de peste 180 000 tone. Trebuie să subliniez faptul că, aproape în întregime, sporul de producţie a fost obţinut pe seama creşterii productivităţii muncii cu 16 la sută faţă de plan. În acelaşi timp ne-am preocupat cu mai multă insistenţă de organizarea superioară a producţiei şi a muncii, de întărirea disciplinei muncitoreşti şi tehnologice, de îmbunătăţirea indicelui de folosire a maşinilor, care la noi a crescut la peste 93 la sută. În felul acesta ne-am creat premise reale de a ne angaja să îndeplinim exemplar planul pe anul viitor, plan care — faţă de acest an — va fi mai mare cu 100 000 tone de cărbune, contribuind astfel la îndeplinirea de către judeţul Covasna a planului economic suplimentar, aşa cum ne-a cerut secretarul general al partidului în cuvîntarea sa prilejuită de vizita de lucru în Valea Jiului.

Astăzi, cu aceeaşi mîndrie patriotică, cu interes şi emoţie, am ascultat Raportul prezentat Conferinţei Naţionale de secretarul general al partidului, din care am desluşit cu claritate sarcinile pe care le avem de înfăptuit atît în ce priveşte dezvoltarea economiei naţionale, cît şi în formarea omului nou. Am înţeles şi ne-am însuşit încă o dată faptul că realizările noastre stau la baza bunăstării poporului, la înălţarea României socialiste pe noi trepte de civilizaţie şi progres, la creşterea prestigiului ei internaţional. De asemenea, am remarcat că noi, comuniştii, va trebui să ne înzecim eforturile astfel ca prin munca şi viaţa noastră de fiecare zi să fim exemple vii, să mobilizăm plenar colectivele de oameni ai muncii din care facem parte, pentru ca roadele activităţii întregului popor să conducă în anul 1985 — aşa cum se subliniază în Raport — la aşezarea României socialiste între ţările dezvoltate ale lumii.

M-au pătruns de asemenea cuvintele de pace şi bună înţelegere între popoare, izvorîte din Raport, expresie elocventă atît a politicii interne, cît şi a celei externe, marxist-leniniste, a partidului şi statului, a realismului şi principialităţii acestei politici. Clarviziunea şi responsabilitatea cu care conducătorul partidului şi statului nostru abordează întotdeauna problematica lumii contemporane, în toată complexitatea şi gravitatea ei, şi-au găsit o nouă aplicare în analiza lucidă pe care a făcut-o situaţiei internaţionale, deloc liniştitoare şi roze, în definirea faptului că destinderea e abia la începutul ei, că omenirea nu se află în securitate din pricina înarmărilor masive, a sporirii arsenalului nuclear, a subdezvoltării şi încheiţăturilor în relaţiile dintre state. Pacea rămîne încă un deziderat şi nu o realitate imediată. Tocmai de aceea trebuie să veghem, să acţionăm, cum ne îndeamnă cu dreptate tovarăşul Nicolae Ceauşescu".

Deplinul nostru acord la politica ştiinţifică, realistă, clarvăzătoare, ce ne deschide noi perspective de muncă şi creaţie

„Pentru noi, cei care lucrăm în învăţămînt, Raportul prezentat la Conferinţa Naţională, elaborat cu aportul hotărîtor şi personal al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, purtînd adînc amprenta unei concepţii originale, a unei adevărate politici ştiinţifice, de înaltă clarviziune, reprezintă expresia strălucită a aplicării creatoare a

partidului, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu

cu sala Conferinţei şi cu Ţara

Să facem masa ţării cît mai îmbelşugată

Pe inginerul Teodor Isăilă care lucrează de 17 ani în cadrul Cooperativei agricole de producţie din Salonta, judeţul Bihor, l-am găsit la sediu miercuri la prînz, la cîteva minute după ce secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, îşi încheiase magistralul Raport la Conferinţa Naţională a partidului. Inginerul Isăilă era aplecat asupra hîrtiilor planului de producţie pe 1978, la închegarea căruia a trebuit să renunţe, ne-a explicat, pentru a urmări, la televizor, alături de tovarăşii săi de muncă, cuvîntul primului bărbat al ţării. „Consiliul nostru de conducere, ne-a lămurit, a adresat cu cîteva zile în urmă o telegramă Conferinţei menţionînd că pe primii doi ani ai cincinalului valoarea producţiei globale a ajuns, la C.A.P. Salonta, la aproape 190 milioane de lei, cu 4 la sută mai mult decît cifrele propuse iniţial. Aplicînd în practică, prin muncă şi perseverenţă, sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, unitatea noastră a reuşit să-şi treacă la capitolul realizări venituri mari în domeniul zootehniei, sector care asigură în prezent 58 la sută din valoarea producţiei globale şi 69 la sută din totalul veniturilor. Ascultîndu-l pe secretarul general al partidului vorbind, am trăit mai multe satisfacţii. În primul rînd, ne-am convins, o dată în plus, că tovarăşul Nicolae Ceauşescu cunoaşte foarte bine, în amănunţime şi profund, realităţile agriculturii noastre, punînd în consecinţă un accent deosebit pe dezvoltarea acestui domeniu de bază al economiei noastre. În al doilea rînd, am constatat că munca şi acţiunile noastre, ale tuturor cooperatorilor, se găsesc angajate pe un ogor rodnic.

Am înţeles din aprecierile pline de adevăr şi înţelepciune ale secretarului general al partidului că ne stau în faţă sarcini şi mai importante. Am întreprins şi întreprindem în această direcţie o seamă de măsuri, menite să ducă la obţinerea de rezultate superioare în 1978 şi în anii următori. Am ameliorat 2000 hectare, iar alte 700 se află în curs de amenajare pentru irigaţii. Zootehnia se va extinde ca sector prioritar, se va consolida şi moderniza, la nivelul celor trei complexe zoo-industriale din C.A.P., în aşa fel încît pînă la sfîrşitul cincinalului ponderea acestui sector să depăşească 70 la sută din producţia globală. Fireşte, pentru aceasta va fi nevoie să muncim cu mai multă pricepere şi dăruire. O vom face, mîndri că de la noi a fost lansată în acest an chemarea la întrecere către întreaga ţărănime cooperatistă a României socialiste, hotărîţi să scurtăm, prin vrednicie şi abnegaţie, drumul de la angajamente la realizări, propunîndu-ne să contribuim cu 40 milioane lei la planul suplimentar, pînă la sfîrşitul cincinalului, conştienţi fiind de aportul tot mai crescînd al agriculturii la propăşirea economică a ţării".

Adevărata probă a patriotismului nostru — ceea ce facem pentru progresul producţiei

Într-una din pauzele lucrărilor Conferinţei Naţionale a partidului, printre alţi cunoscuţi, l-am întîlnit şi pe tehnicianul Mircea Roibu. Este şeful secţiei turnătorie a Şantierului naval din Galaţi. Am scris în cîteva rînduri despre el, determinat de unul din faptele sale de mare curaj : într-un moment în care specialiştii se văitau că nu are cine să conceapă şi să fabrice elicele cargourilor la noi acasă, el, tehnicianul acesta „cu cap", împreună cu oamenii din turnătorie, au luat acţiunea pe cont propriu şi au turnat, la Galaţi, prima elice românească. În pofida unor sceptici, au reuşit ! De la acea dată, pînă la aceste ore ale Conferinţei Naţionale a partidului, au turnat peste 5 000 de elice ! A fost un act de curaj, bazat evident pe solide cunoştinţe profesionale, o probă de înaltă responsabilitate comunistă, o revoluţionare a unui mod comod de a gîndi, de a nu depăşi nişte bariere care nici pe departe nu marcau limitele posibilităţilor colectivului de muncitori şi ingineri de aici. Sînt tot atîtea motive care m-au determinat să-i aflu, din nou, gîndurile : „Mă bucur sincer că reprezint aici pe tovarăşii de muncă, pe care îi cunoaşteţi, că am fericitul prilej să ascult, alături de ceilalţi delegaţi, Raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Este un adevărat tezaur de idei şi acţiune revoluţionară, în el citesc limpede sarcinile mele de muncă, ale colectivului în care lucrez şi, sincer să fiu, mă gîndesc încă de pe acum la ce soluţii, metode să recurgem ca să le putem îndeplini pe măsura încrederii cu care ne-au fost transmise. Multe din soluţii le vom găsi tot în Raport : mă gîndesc, de pildă, la marea noastră îndatorire de a dezvolta, cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tehnica proprie, să obţinem cu ea o înaltă productivitate a muncii, produse de bună calitate. Progresul nostru depinde, şi trebuie să înţelegem bine aceasta, de dezvoltarea şi folosirea cu curaj a gîndirii tehnice româneşti. Faptul de a ajunge, prin folosirea inteligenţei proprii, să fabrici la tine acasă, adică în ţara ta, utilajele de care ai nevoie, să pui la punct tehnologii moderne, este, cred eu, adevărata probă a patriotismului pe care fiecare dintre noi trebuie să o facă. Unde ne aflăm noi oare dacă nu luăm pe cont propriu realizarea primei elice româneşti ? Le-am fi importat oare şi acum ?".

Actul acela revoluţionar al unui grup de muncitori comunişti, în frunte cu şeful lor de secţie, pătrunşi de responsabilitatea muncii lor, a impus, la Galaţi, construirea primei întreprinderi de elice din ţară, pe care constructorii, ajutaţi de muncitorii şantierului, o vor pune în funcţiune cu un an de zile mai devreme.

— În noua întreprindere, ne mărturisea Mircea Roibu, vom putea să introducem una dintre acele tehnologii moderne de care ne amintea încă o dată tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tehnologii cu care vom atinge o înaltă productivitate a muncii. Vom fabrica elice de toate dimensiunile, chiar şi pentru navele de 55 000 tdw. În acelaşi timp, va trebui să acordăm o atenţie mai mare calităţii produselor noastre, pentru a deveni competitive pe piaţa externă. Într-adevăr, a sosit timpul, cum ne spunea secretarul general al partidului, **să transformăm cantitatea în calitate.** Această principală sarcină, pe care mi-am notat-o eu printre altele aici în carnet, va trebui să se transforme într-o adevărată atitudine, o atitudine generală, intransigentă faţă de muncă. Înseamnă, de fapt, o revoluţionare a gîndirii noastre despre actul muncii.

În loc de oricare altă încheiere, amintesc doar faptul că tehnicianul Mircea Roibu a raportat, la Conferinţa extraordinară judeţeană de partid, realizarea, prin invenţii şi inovaţii personale, a unor economii echivalente cu costul a patru cargouri de 4 500 tdw. Dovadă că şi aici, la Conferinţa Naţională a partidului, l-au adus tot aceste excepţionale fapte.

Trebuie să valorificăm mai bine inteligenţa noastră tehnică

La Cluj-Napoca am urmărit Raportul alături de cercetătorii puternicului institut de chimie înfiinţat printre primele din ţara noastră încă în primul an al primului cincinal. De numele cercetătorilor de aici se leagă multe dintre realizările chimiei româneşti. La cîteva momente după terminarea Raportului am purtat o discuţie cu cercetătorul ştiinţific principal dr. Ioan Oprean, secretarul Consiliului ştiinţific.

— Tot timpul aţi notat, aţi sintetizat...

— Da, am notat ce mi s-a părut mai important în legătură cu activitatea noastră, deoarece în următoarele zile vom trece la o analiză foarte detaliată a fiecărei idei...

— Ce idei mai importante aţi reţinut ?

— Foarte multe. M-au impresionat conciziunea, claritatea şi spiritul profund ştiinţific. În sufletul meu, sarcina de a pune mai mult accent pe sinteza fină a avut un ecou cu totul deosebit...

— De ce ?

— Pentru că sinteza fină înseamnă să obţii produse de foarte înaltă valoare, consumînd cantităţi mici de materie primă şi investind extraordinar de multă inteligenţă. Şi dispunem de această inteligenţă.

Ne-am gîndit în acest sens şi la soluţiile practice de reducere a ciclului cercetare-proiectare-producţie.

— Sînt conturate şi soluţii concrete ?

— Da. Chiar faptul că la multe tehnologii suprapunem fazele de cercetare-proiectare e o soluţie. De pildă la insecticide fosfor-organice, produse odorante aşa am procedat, efectuînd proiectarea pe faze, pe măsura încheierii diferitelor etape de cercetare. Practic, odată cu încheierea cercetării noile tehnologii sînt deja proiectate, gata de introducerea în producţie.

— Ce alte probleme v-au mai reţinut atenţia ?

— De pildă, faptul că 30—40% din materiile prime utilizate în economia naţională trebuie să provină din recuperarea produselor secundare şi a deşeurilor. În ultimii ani am elaborat tehnologii de recuperare din deşeuri a metalelor nobile cum ar fi platina şi radiul. Altele îşi aşteaptă rîndul, recuperarea vanadiului, cromului, nichelului, reducîndu-se astfel în mare măsură cantităţile importate. Apoi faptul că trebuie să valorificăm mai bine materiile prime indigene. Vă pot spune că 80% din tehnologia pe care o elaborăm într-o seamă de domenii contribuie efectiv la eliminarea importului.

— Ce aţi dori să consemnăm într-un viitor reportaj ?

— Modul cum am trecut la acţiune şi realizările practice. Ele vor conţine întreaga noastră adeziune, prin fapte, la un program măreţ care conturează o perspectivă altădată nevisată.

Forţa democraţiei noastre stă în iniţiativa şi participarea maselor, a fiecărui cetăţean

„Fiecare cuvîntare a secretarului general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, reprezintă pentru întregul popor, îndeosebi pentru noi activiştii de partid şi de stat, un îndreptar deosebit de preţios, un tezaur inepuizabil de învăţăminte pentru muncă şi viaţa de zi cu zi" — ne-a mărturisit în discuţia purtată deunăzi **tovarăşul Gheorghe Wagner, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei Semlac, judeţul Arad.** „Raportul prezentat Conferinţei Naţionale de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu este o strălucită analiză a realizărilor dobîndite de societatea noastră socialistă în anii scurşi de la Congresul al XI-lea, dar şi o riguroasă deschidere spre sarcinile de viitor" — a adăugat interlocutorul nostru.

...Aşadar am poposit într-o comună din cîmpia Mureşului, zonă cunoscută prin oamenii săi vrednici, prin pămîntul darnic, prin recoltele tot mai mari înregistrate la cooperativa agricolă de producţie, la întreprinderea agricolă de stat, prin sporurile productive obţinute de Complexul intercooperatist de creştere şi îngrăşare a porcilor (30 000 de capete). Este suficient să amintim că numai cooperativa agricolă de producţie a livrat suplimentar 1355 tone de grîu şi 330 tone orz, că la două ferme semincere legumicole I.A.S. a înregistrat beneficii de 2,5 milioane lei, că livrează mari cantităţi de lapte de la cele 3 000 de vaci...

„Avem încă multe de făcut după cum sublinia şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raport, pentru ca agricultura de stat şi cooperatistă să-şi sporească aportul la dezvoltarea economiei naţionale. Iată, nu putem fi mulţumiţi cu cele 6 700 kilograme de porumb obţinute la I.A.S., socotind că pămîntul şi condiţiile climaterice sînt favorabile unor recolte mai mari. Tot la I.A.S. este necesar să nu mulgem doar 10 litri de la o vacă, ci 14 şi de ce nu, chiar dublu ! Şi cooperativa agricolă de producţie are mari resurse neexploatate pentru întărirea sa economică şi organizatorică iar complexul de porcine nu se ridică la cota pretenţiilor actuale".

Primarul pare necruţător în primul rînd cu el însuşi, în primul rînd cu obştea pe care o reprezintă : „La recentele alegeri, aşa cum oamenii ne-au cerut, ne-am angajat ca în cel mai scurt timp să stabilim un plan de măsuri concrete, eficiente pentru ca Semlacul să fie o comună fruntaşă pe plan economic... Va trebui să muncim mai mult, să stimulăm iniţiativa maselor, a fiecărui cetăţean". Apoi, tovarăşul Wagner, solicitat de atîtea alte treburi ale zilei ne-a vorbit şi despre perspectivele edilitar-gospodăreşti : construirea unei săli de gimnastică, încheierea asfaltării drumului principal, construirea unui vad comercial cu 12 apartamente deasupra, amenajarea unui nou brutării, îndiguirea malului drept al Mureşului, construirea a opt săli de clasă, a două noi fîntîni, îmbunătăţirea aprovizionării prin cooperativa de consum, diversificarea serviciilor către populaţie etc.

Da, într-adevăr şi multe altele întrucît cei 4 419 locuitori — români, germani, maghiari — confirmă prin rezultatele muncii lor neobosite că sînt hotărîţi să-şi realizeze întocmai propriul program de dezvoltare, parte modestă însă organică, absolut necesară a Programului general de progres şi prosperitate al întregii noastre naţiuni.

Reportaj de ADRIAN DOHOTARU, N. Gr. MĂRĂŞANU, VICTOR NIŢĂ, RADU SELEJAN, TEODOR BULZA, CONSTANTIN MUSTAŢĂ, TRAIAN IORDĂCHESCU

Fotografiile de ELENA GHERA ■

Recenta întîlnire dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito

Eveniment cu ample rezonanţe în cronica relaţiilor prieteneşti româno-iugoslave

La ora cînd scriem aceste rînduri, ziarele centrale, radioul şi televiziunea ne-au oferit cotidian ample relatări privind desfăşurarea noului dialog la nivel înalt româno-iugoslav. Avem astfel imaginea completă a dinamicii celei de-a 14-a întîlniri dintre conducătorii partidelor şi statelor noastre, ni se relevă semnificaţia de ansamblu a evenimentului pe care îl consemnăm.

Prin atmosfera deosebit de călduroasă, prietenia sinceră şi manifestă, înţelegerea şi stima reciprocă ce au însoţit ca o permanenţă vizita de prietenie a înaltului oaspete iugoslav pe pămîntul României socialiste, am putea spune, folosind o figură de stil, că zilele de 3 şi 4 decembrie s-au detaşat de sub semnul firesc al iernii. Noua întîlnire dintre tovarăşii Ceauşescu şi Tito a confirmat şi de această dată caracterul exemplar al relaţiilor româno-iugoslave, felul în care două ţări socialiste, vecine şi prietene, colaborează fructuos, în consens cu interesele şi aspiraţiile comune ale popoarelor lor, în consens cu interesele generale ale socialismului, progresului şi păcii în lume. Iar pentru evoluţia constant pozitivă a acestor relaţii este relevant faptul că baza lor trainică şi de neînlocuit o reprezintă respectarea reciprocă a principiilor independenţei şi suveranităţii, egalităţii în drepturi, integrităţii teritoriale şi neamestecului în treburile interne, respectarea mutuală a căilor proprii de edificare a socialismului în cele două ţări şi a particularităţilor situaţiei lor pe plan internaţional. În acelaşi timp, cursul ascendent al relaţiilor bilaterale dintre ţările noastre, dintre popoarele român şi iugoslav, se înscrie în orientarea programatică — definită cu claritate de Congresul al XI-lea ca şi de Conferinţa Naţională a partidului — privind dezvoltarea prieteniei şi colaborării frăţeşti multilaterale cu toate ţările socialiste. Tabloul conlucrării româno-iugoslave nu poate fi înfăţişat în toată amploarea lui fără a releva, înainte de toate, rolul hotărîtor pe care l-au avut, în impulsionarea pe multiple planuri a acestor relaţii, întîlnirile şi convorbirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito.

Un argument de valoare pentru felul în care ţările noastre conlucrează pe multiple planuri în vederea accelerării operei de construcţie a socialismului îl reprezintă cooperarea economică într-o serie de ramuri de bază ale economiilor noastre naţionale — industria construcţiilor de maşini, materiile prime, metalurgia, chimia, petrochimia, agricultura. Ilustrînd, la rîndul său, diagrama ascendentă a colaborării economice dintre România şi Iugoslavia, volumul schimburilor de mărfuri — care numai în intervalul 1971—1975 a sporit de aproape trei ori — va cunoaşte o nouă triplare în perioada 1976—1980, urmînd să atingă sau chiar să depăşească, la sfîrşitul celui de-al optulea deceniu, nivelul unui miliard de dolari. Am menţionat toate aceste date, toate aceste repere, pentru a ne opri la un exemplu de cooperare bilaterală între România şi Iugoslavia, exemplu ce a căpătat valoare de simbol. Este vorba despre Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier. Denumirea ce semnifica odinioară doar porţile sugrumării apei de către munte, apoi vrăjmăşia dintre cele două forţe ale naturii, a devenit în prezent sinonimă cu lumina. Inaugurarea, la 3 decembrie, a lucrărilor de construcţie a Sistemului hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier II, la numai cinci ani de la darea în folosinţă a sistemului Porţile de Fier I, a căpătat, prin prezenţa tovarăşilor Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito, o semnificaţie mai mult decît festivă, devenind expresia elocventă a înfrăţirii a două ţări socialiste şi vecine, pe care le uneşte o prietenie durabilă.

Noul complex hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier II este situat în dreptul Ostrovului Mare şi al comunei Prahovo, la 80 km în aval de prima hidrocentrală. Lucrările de excavare la centralele viitorului sistem au început în momentul în care marea hidrocentrală Porţile de Fier I furniza sistemului nostru energetic cel de-al 35-lea miliard kWh de la punerea sa în funcţiune la capacitatea normală. Proiectele au fost elaborate, ca şi prima oară, de specialiştii celor două ţări. Principalele date tehnice şi caracteristicile economice ale viitoriului edificiu sînt impresionante: obiectivul va îngloba două baraje deversoare, două hidrocentrale — una pe malul iugoslav şi una pe malul românesc — dotate cu cîte 8 turbine fiecare şi având în final o putere instalată de 432 MW. Fiecărei părţi îi vor fi livrate anual cîte 1,2 miliarde kWh. Realizarea noului sistem presupune executarea unor lucrări deosebite ca volum şi complexitate. Să notăm numai faptul că vor trebui excavate aproximativ 14 milioane metri cubi de pămînt, sau că utilajele tehnologice şi construcţiile metalice ce se vor monta vor însuma peste 70 000 tone. În 1983 vor fi puse în funcţiune primele hidroagregate, capacitatea finală urmînd să fie atinsă în 1984.

Ceremonia dezvelirii de către preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito a plăcilor inaugurale prin care s-a marcat deschiderea noului şantier al prieteniei româno-iugoslave a prilejuit oamenilor muncii de pe cele două maluri ale Dunării exprimarea entuziasmului şi bucuriei de a fi martori la acest eveniment şi totodată a satisfacţiei pentru noul dialog româno-iugoslav, la nivel înalt, consacrat întăririi în continuare a prieteniei dintre poporul român şi popoarele iugoslaviei, adîncirii colaborării lor reciproc avantajoase.

Moment din timpul întîlnirii dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito.

Schimbul de vederi dintre cei doi preşedinţi s-a concentrat, desigur, în primul rînd asupra problemelor esenţiale ale dezvoltării relaţiilor româno-iugoslave. Pe agenda acestor convorbiri, un spaţiu amplu a fost rezervat, de asemenea, principalelor aspecte ale actualităţii internaţionale, ale mişcării comuniste şi muncitoreşti. Sintetizînd în toastul rostit la dineul oferit în onoarea tovarăşului Iosip Broz Tito principalele caracteristici ale cooperării bilaterale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia: **„Se poate spune că relaţiile de cooperare dintre România şi Iugoslavia constituie un exemplu de felul cum două ţări socialiste vecine pot să conlucreze, animate de acelaşi interes, de dorinţa de a edifica socialismul, de a trăi în bună vecinătate şi de a contribui la cauza păcii".** La rîndul său, referindu-se la inaugurarea lucrărilor construcţiei hidrocentralei Porţile de Fier II, tovarăşul Iosip Broz Tito aprecia: **„Eu consider că acesta este un exemplu de felul cum două ţări pot să-şi unească forţele lor creatoare şi să ridice asemenea obiective cum este cel pe care l-am inaugurat astăzi".** Din această perspectivă, după cum evidenţiază şi Comunicatul Comun dat publicităţii la încheierea vizitei, dezvoltarea relaţiilor româno-iugoslave corespunde nu numai intereselor fundamentale ale popoarelor celor două ţări, ci reprezintă o contribuţie de seamă la afirmarea principiilor democratice în relaţiile internaţionale, la destinderea internaţională.

Examinarea problemelor actuale ale vieţii internaţionale a relevat identitatea sau marea apropiere între punctele de vedere exprimate. S-a constatat cu satisfacţie că evoluţia vieţii internaţionale confirmă justeţea aprecierilor conţinute în Declaraţia comună româno-iugoslavă din 1976, că mutaţiile ce au loc în lume demonstrează voinţa şi hotărîrea popoarelor de a se dezvolta libere şi independente, de a pune capăt tuturor formelor de dominaţie şi asuprire. În afirmarea cursului pozitiv în lume, în lupta pentru pace, securitate, colaborare şi progres ţările socialiste le revine un rol deosebit de important, după cum o contribuţie substanţială la această luptă o aduce mişcarea ţărilor nealiniate. Cu toţi paşii pozitivi făcuţi pe calea destinderii, se apreciază în documentul amintit, situaţia internaţională este în continuare foarte complexă şi împovărată de pericole serioase: intensificarea cursei înarmărilor, continuarea politicii imperialiste de forţă şi dictat, încercările de împărţire a lumii în sfere de influenţă. Tot atîtea ameninţări la adresa păcii şi stabilităţii în lume, tot atîtea atenţionări pentru forţele progresiste şi iubitoare de pace la mobilizarea eforturilor şi intensificarea acţiunilor menite să facă ireversibil cursul destinderii. Subliniind în acest context marea importanţă a reuniunii de la Belgrad, preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito şi-au exprimat convingerea că toate ţările participante vor depune eforturi pentru ca reuniunea să adopte măsuri cu caracter vital pentru ţările Europei, pentru dezvoltarea neîngrădită a colaborării dintre ele pe cele mai diverse planuri. Întărirea securităţii şi colaborării în regiunea Mediteranei, ca şi transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii şi bunei vecinătăţi reprezintă alte două importante direcţii de acţiune, la care cele două state sînt hotărîte să-şi aducă contribuţia.

Legînd firesc problemele păcii şi securităţii în lume de continuarea îngrijorătoare a cursei înarmărilor, de necesitatea dezarmării generale şi complete, în primul rînd a celei nucleare, sub control internaţional eficient, Comunicatul Comun româno-iugoslav, referindu-se la importanţa deosebită a viitoarei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., privind dezarmarea, insistă asupra necesităţii adoptării unor principii şi măsuri care să ducă la iniţierea procesului de dezarmare efectivă, paralel cu stoparea cursei înarmărilor. La acest proces trebuie să participe toate statele lumii. Nu întîmplător, în strînsă legătură cu încetarea cursei înarmărilor şi dezarmarea, dialogul româno-iugoslav la nivel înalt a abordat problema lichidării stării de subdezvoltare ca fiind una din sarcinile cele mai urgente ale contemporaneităţii, iar edificarea unei noi ordini economice internaţionale un proces ce reclamă eforturi consecvente în direcţia statornicirii unor raporturi noi între state, bazate pe egalitate şi echitate.

Preocupările în direcţia realizării unei lumi mai drepte şi mai bune pe planeta noastră, a unei lumi în care zăngănitul armelor să nu mai reprezinte o ameninţare permanentă la adresa păcii îl se adaugă, ca o completare logică, preocupările pentru soluţionarea tuturor stărilor conflictuale dintre state, pe cale paşnică, prin tratative. Au fost reafirmate în acest context poziţiile constante, ferme faţă de situaţiile de tensiune existente la ora actuală: Orientul Apropiat, Cipru, Africa şi alte zone geografice. O pace justă şi trainică în Orientul Mijlociu presupune retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, recunoaşterea drepturilor naţionale legitime ale poporului palestinian, inclusiv dreptul de a-şi constitui un stat independent, asigurarea securităţii şi dezvoltării independente a tuturor statelor şi popoarelor din zonă. Rezolvarea problemei palestiniene fiind considerată ca problema cheie a conflictului din această regiune, Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei trebuie să participe, în calitatea de unic reprezentant legitim al poporului palestinian, la toate eforturile de soluţionare a crizei, inclusiv la Conferinţa de la Geneva.

În acelaşi sens, preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito au subliniat necesitatea soluţionării politice a problemei cipriote, în conformitate cu rezoluţiile O.N.U. şi s-au pronunţat ferm pentru rezolvarea conflictelor şi stărilor de încordare din Africa de către ţările africane direct interesate, fără nici un amestec din afară. A fost, de asemenea, reafirmat sprijinul activ faţă de lupta pentru independenţă a popoarelor din Rhodesia şi Namibia, condamnîndu-se în mod rezolut politica de discriminare rasială şi apartheid.

Enumerarea unor puncte de vedere puse în lumină de noul dialog la nivel înalt româno-iugoslav, poziţiile juste şi constructive pe care cele două ţări le au într-o serie de probleme ale vieţii internaţionale, subliniind deosebita complexitate a problemelor ce confruntă omenirea, reliefează în acelaşi timp — că o necesitate de primă importanţă — participarea tuturor statelor, mari sau mici, în condiţii de deplină egalitate, la viaţa internaţională. Această cerinţă majoră a lumii noastre se întrepătrunde cu un alt imperativ — cel al întăririi rolului O.N.U., al perfecţionării şi democratizării organizaţiei internaţionale, a adaptării Naţiunilor Unite şi a Cartei sale la realităţile lumii contemporane.

Examinarea atît de responsabilă şi riguroasă a celor mai acute aspecte ale lumii contemporane de către secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, Iosip Broz Tito, a avut drept corolar exprimarea hotăririi de a acţiona cu consecvenţă pentru afirmarea noilor principii democratice de relaţii între partidele comuniste şi muncitoreşti, aşa cum sînt desprinse din Comunicatul Comun : respectarea independenţei, egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-şi elabora în mod independent şi suveran strategia şi tactica, politica internă şi externă, de a alege liber calea luptei pentru transformări sociale şi revoluţionare, corespunzător condiţiilor în care îşi desfăşoară activitatea, pornind de la răspunderea în faţa propriei clase muncitoare şi a propriului popor. Apar astfel fireşti, ca realităţi obiective, căile deosebite în lupta pentru socialism şi construcţia socialistă.

În cronica prieteniei româno-iugoslave, întîlnirea din 3—4 decembrie dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito, înscriindu-se ca o nouă şi importantă contribuţie la dezvoltarea relaţiilor dintre ţările noastre, va rămîne marcată şi prin simbolul hidrocentralei, al luminii, care va porni de la Dunăre spre ţările noastre, spre inimile noastre.

DOINA IOVĂNEL ■

Se dezvelește una din cele două plăci inaugurale ce marchează deschiderea șantierului hidrocentralei Porțile de Fier II.

Productivitatea și calitatea muncii sînt lucruri care ne preocupă pe toți

Subliniind rolul important pe care consiliile oamenilor muncii îl au în sistemul democrației noastre socialiste, primul Congres al consiliilor oamenilor muncii cerea ca acestea să acționeze mai ferm pentru sporirea răspunderii fiecărui muncitor, tehnician, inginer în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan, a unei cît mai judicioase gospodăriri a mijloacelor de producție, a apărării și dezvoltării avuției naționale.

În acest context ne-am propus să efectuăm un scurt raid-anchetă la două unități industriale bucureștene, amîndouă aparținînd sectorului 6, este vorba de Întreprinderea „Vulcan" și de Întreprinderea de ventilatoare, pentru a vedea cum se materializează prevederea congresului, cum se concretizează indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

★

„Astăzi, la „Vulcan", ne spune maistrul Tănase Sandu, se fac unități de pompaj pentru instalațiile de extracție a țițeiului, cazane energetice, lucrăm acum unul pentru hidrocentrala de la Rogojelu, cazane de 500 de tone pentru șisturi bituminoase. Nu despre acest salt al întreprinderii noastre vreau să vorbesc, ci doresc să scot în evidență faptul că această dezvoltare, care se petrece în continuare sub ochii noștri, ne confruntă cu o mare problemă : mîna de lucru calificată. Mai concret. Eu sînt maistru, șeful atelierului de construcții metalice. La număr sîntem aproape trei sute de oameni. Sarcina noastră de plan constă în realizarea în plus a 50 de unități de pompaj. Lucrări complexe care necesită o documentare atentă, stabilirea unor performanțe de lucru mereu mai bune. Putem obține rezultate superioare. Am ridicat problema în C.O.M. și în urma unei analize am propus ca una dintre formațiile de debitare ale atelierului să fie mărită. Adică să calificăm oameni în sudura cu gaze, iar la celelalte formații să pregătim sudori electrici în vederea sudării în bioxid de carbon. Introducînd acest tip de sudură și, desigur, instalațiile respective, va crește productivitatea muncii. Acțiunea este începută și rondele se văd. De asemenea, trebuie să pregătim forța de muncă pentru anul viitor, întrucît într-o primă etapă va intra în funcțiune o nouă hală pe platforma Berceni. Dezbătută în consiliu din vreme, această chestiune a și început să-și găsească rezolvarea. Astfel inginerul șef de la secția pereți-membrană a propus ca cei de la serviciul personal să meargă împreună cu oameni din secție în comunele din jurul Bucureștiului să găsească tineri pentru școlarizare." Ținînd seama de unele succese proaspete ale colectivului de la „Vulcan", din care amintim obținerea unei productivități de 103,8 la sută sau o realizare a planului de export într-un procentaj de aproape 110 la sută, amîndouă cifrele referindu-se la primele zece luni ale anului, s-ar putea crede că oamenii muncii de la întreprinderea bucureșteană se mulțumesc cu modul în care lucrează. „Lucrurile nu stau chiar așa, îmi mărturisește lăcătușul Florian Dănilă, de la secția 4 — cazane industriale. Vă dau un exemplu : sarcina principală a secției noastre constă în realizarea ultimelor contracte, dar ne pregătim și producția pentru anul viitor. Eu sînt proaspăt intrat în C.O.M., însă tot am făcut o propunere : înlocuirea unor utilaje care nu mai corespund și am dat exemple, demonstrînd concret cît putem cîștiga în productivitate. Un altul din echipa mea a propus într-o adunare generală să fie aduse mașini de tăiat țevi cu diametrul de 20 pînă la 100, treabă care pînă acum o făceam prin sudură autogenă și pierdeam la calitate și la productivitate. I-am susținut propunerea pentru că era bună. Ce vreau să arăt cu aceste exemple ? Că productivitatea și calitatea muncii sînt lucruri care ne preocupă pe toți. Că există posibilități care să ducă la rezultate mai bune și că nu ne putem culca pe o ureche, toate merg bine și cu asta am terminat. Le discutăm în consiliu, în adunări generale și soluțiile se ivesc."

★

În urmă cu cîteva luni, directorul Întreprinderii de ventilatoare a fost schimbat. „Eu aș zice că nu întîmplător, afirmă Dumitru Alecu, lăcătuș, membru al C.O.M. de opt ani. Am să vă spun că procesele verbale se întocmeau pe foi volante. Nu mai știa nimeni de la o ședință la alta ce se propunea. Poate nu este important acest lucru, dar faptul caracterizează un climat, atmosfera din consiliu. Directorul, care era președinte, se prevala de funcție și multe propuneri cădeau sau erau lăsate baltă. Ai o propunere ? Fă-o ! Cam așta era metoda. Nu putem spune că fabrica a pierdut în urma acestui stil de muncă, putem spune că n-a avansat. Dar de fapt este același lucru. Nu-i plăcea să-și facă probleme, nu se băga, nu accepta." Ion Manea, secretarul comitetului de partid, îmi dovedește cît de mult înseamnă puterea colectivului, amintind de un moment deosebit și anume anul 1969. „În acel an aveam un consum de materiale foarte ridicat. Am dezbătut problema în cadrul colectivului, am analizat-o cu comuniștii. Au rezultat propuneri și soluții tehnice care ne-au scos din impas. Astăzi, indicatorii principali arată foarte bine, dar cum se spune, putem mai mult. Am asimilat numeroase produse sau tipodimensiuni : am avut propuse pe anul în curs 28 și vom realiza pînă la sfîrșit aproape 60. Asimilare înseamnă o tehnicitate mai ridicată, SDV-uri noi și altele, totul într-un timp foarte scurt." „Acestea sînt o parte din realizările noastre, intervine Dumitru Alecu. Important este însă ca toți muncitorii și cei care fac parte din C.O.M. și ceilalți să vină cu soluții de rentabilizare a muncii, deoarece acum există în fabrică și în consiliu o adevărată atmosferă tovărășească. Fiecare lucrează cu multă responsabilitate la locul său de muncă, dovadă fiind și propunerile de îmbunătățire a muncii. Cineva a arătat că la depozitele de materiale trebuie să se pună capăt risipei și a venit cu soluția concretă ca să se monteze urgent bascule pentru eliberarea materialelor. Nicolae Ioniță a propus constituirea unei echipe de trei muncitori de la secția de debitare care să valorifice șraifurile de tablă prin cuponare, economisindu-se astfel peste treizeci de tone de metal în acest an."

Și totuși, în ciuda acestor fapte, secretarul de partid ne spunea că sînt încă lucruri nepuse la punct, întîrzieri. Astfel, pînă la această oră n-au fost încheiate pentru anul următor decît 70 la sută din contracte. Îl rugăm pe directorul adjunct Marin Domnulete, care se ocupă cu problemele aprovizionării, să evidențieze care sînt cauzele acestor întîrzieri. „Nu cunoaștem din timp comenzile și nu putem specifica toate tipodimensiunile ce urmează să le contractăm. Neștiind ce avem de făcut, firește, nu știu ce materiale să comandăm. O vină aparține centralei industriale de care aparținem pentru că nu ne asigură repartiții la nivelul planului. Anul acesta stăm oarecum bine deoarece anul trecut, în aceeași perioadă, aveam doar 40 la sută din contracte încheiate." Desigur, așa privite lucrurile, par că este vorba de un succes. Dar pentru că situația actuală nu este nici pe departe cea dorită, l-am rugat pe directorul adjunct să ne spună care au fost neajunsurile din compartimentul de care răspunde și eventual care au fost soluțiile propuse de dînsul în C.O.M. pentru îmbunătățirea acestei stări. Aflînd că în consiliu s-a făcut și s-a acceptat o propunere, și anume trecerea la profilul doi, adică și la executarea altor produse, n-am putut scoate nici un cuvînt critic la adresa aprovizionării, tovarășul director încăpățînîndu-se să considere că la acest serviciu toate merg bine. „Nu este cinstit să aruncăm vina doar pe cei dinafară, remarcă secretarul comitetului de partid. Desigur, cele afirmate de tovarășul director sînt adevărate. Nici centrala nu ne-a ajutat prea mult, iar unele întreprinderi au renunțat la contracte la nici o lună după ce ne-au solicitat. Dar trebuie să recunoaștem deschis că și la aprovizionare sînt multe lipsuri : slaba gospodărire a depozitelor de materiale, neconcordanțe între fișe și marfa fizică și chiar unele probleme ce țin de disciplină. Și pentru că ați întrebat ce propuneri concrete a făcut directorul adjunct în C.O.M., putem răsfoi registrul cu procesele verbale ale ședințelor de consiliu. Și iată că nu a făcut nici una, cea de care amintea dînsul aparținînd lui Dumitru Dumitru."

Deci, în serviciul de aprovizionare, în ciuda bunelor aprecieri ale directorului adjunct mai sînt încă lucruri de îndreptat. Numai dacă ținem seama de spusele lui Nicolae Ioniță, într-una din ședințele de consiliu, „sînt zile în care se lucrează în asalt pentru că la începutul lunii stăm din cauza lipsei unor materiale" și ne dăm seama că amintitele vorbe blînde ale tovarășului Marin Domnolete pot fi amendate. Așa cum desăltfel au făcut-o, cu responsabilitate, cei prezenți la această discuție.

RĂZVAN BĂRBULESCU

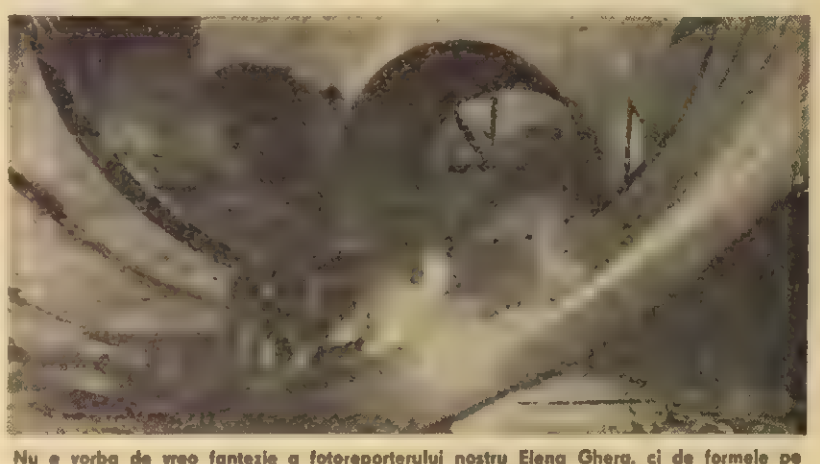

Nu e vorba de vreo fantezie a fotoreporterului nostru Elena Ghera, ci de formele pe care le ia metalul în mîinile harnice ale meșterilor de la „Vulcan".

Maistrul Szabo Ludovic și ucenicii săi într-ale vieții

Întreprinderea de aparataj electric auto și motoare electrice din Sfîntu Gheorghe este un pion avansat al industriei constructoare de mașini a județului Covasna. Aici lucrează peste 1 500 de oameni ai muncii, cărora, pînă la finele actualului cincinal li se vor mai adăuga încă vreo două mii, unitatea aflîndu-se într-un avansat stadiu de extindere. Numai în 1977 efectivul a crescut cu încă 300. De menționat faptul că media de vîrstă a colectivului acestei tinere întreprinderi se apropie de 23 de ani, majoritatea personalului muncitor, peste 80 la sută, deprinzînd tainele meseriilor, multe necunoscute în județ înainte vreme, chiar aici, în halele uzinei, de la mai vîrstnicii lor tovarăși de muncă.

„Dar, ne-a relatat tovarășul Bokor Francisc, secretarul comitetului de partid, truda cea mai mare a organizațiilor de partid, a comuniștilor, n-a fost nici introducerea în producție a noi repere, nici creșterea gradului de folosire a mașinilor din dotare, ci educarea oamenilor, a tinerilor, mai ales, prea puțin obișnuiți cu disciplina muncitorească." Adevărat dascăl pe viață în acest sens, maistrul principal Szabo Ludovic ale cărui metode sînt cunoscute și recunoscute, ele constituind bazele unei adevărate școli a educației muncitorești, rezultatele obținute de „elevii" săi fiind și ele edificatoare. Să exemplificăm. Kover Ernest, tînăr frezor, la puțină vreme după angajare a început să-și arate adevărata față. Indisciplinat la locul de muncă, indiferent față de calitatea produselor pe care le executa, cu multe absențe nemotivate la activ, ajunsese „oaia neagră" a secției de prelucrări mecanice, una din secțiile de bază a întreprinderii, unde, muncindu-se pe bază de acord global, nerealizările unuia, fie și numai într-o singură zi, au repercusiuni negative asupra efortului colectiv. „Ce facem cu Kover ?" s-au întrebat comuniștii, ceilalți oameni ai secției. „Să-l dăm afară dintre noi" au propus unii. „Așta nu se mai face om, cît lumea" spuneau alții. Colectivul îl judeca aspru. Maistrul Szabo Ludovic îl asculta cu răbdare. Și fără ca vreunul să-l observe, îl privea, din cînd în cînd, cu oarecare părere de rău pe cel pus în discuție. Și apoi și-a spus și el părerea. „Să mai încercăm. Eu îmi iau această răspundere și dacă nu voi reuși să-l aduc pe calea cea bună, atunci vom mai vedea ce-i de făcut".

Oamenii, tovarășii săi de muncă, cei mai mulți, l-au privit mirați. „Iar se leagă Szabo la cap cînd nu-i doare", gîndeau unii și zîmbeau cu anume înțeles. Și Szabo Ludovic împreună cu încă vreo doi comuniști, meseriași recunoscuți, au început să se ocupe îndeaproape și cu răbdare de Kover. Tînărul nu s-a îndreptat chiar de a doua zi. Dar, după vreo două luni începuse să se vadă în secție că muncește, că este disciplinat, că s-a integrat în colectivul pe care, cîndva, l-a șfidat prin purtarea sa. În această perioadă s-a întîmplat să-i nască soția. Și Kover s-a prezentat la conducerea întreprinderii cu o cerere în care solicita să i se repartizeze un apartament. „De acum încolo garantez pentru el" a zis maistrul Szabo, și Kover a primit apartament. Apoi i-a fost aprobată altă cerere, prin care soția lui își manifesta dorința să muncească în aceeași întreprindere, în aceeași secție cu soțul ei. Astăzi tînăra familie Kover este prețuită și respectată de către colectivul fabricii, grație școlii lui Szabo prin care a trecut.

„S-a întîmplat, tot în această secție, își amintește tovarășul Niczuly Ignacz, directorul întreprinderii, ca soții Kadar Albert și Veronica, prin diferite manifestări de indisciplină, să creeze animozități în cadrul colectivului din care făceau parte. Mai mult, se ocupau în timpul lucrului de executarea unor lucrări particulare, „furînd", cum s-ar zice, din realizările celorlalți. Maistrul Szabo Ludovic, care este și secretarul organizației de bază, a hotărît, împotriva unor opinii care cereau măsuri categorice împotriva acestor oameni, să încerce să-i schimbe în bine, mai ales că erau muncitori cu mulți ani de producție la activ. Într-o adunare generală, comuniștii și-au spus părerea, criticînd aspru faptele reprobabile ale lui Kadar Albert. Apoi, același Szabo Ludovic a început să se ocupe de ei, urmărindu-le activitatea în fiecare schimb la locurile de muncă unde au fost trimiși, în cadrul altor echipe. Ce-a făcut, ce n-a făcut, cert este că, astăzi, familia Kadar a fost cîștigată pentru întreprindere, cei doi încadrîndu-se perfect în activitatea secției, de parcă niciodată n-au fost altfel".

Nagy Maria, nou venită în întreprindere, repartizată la atelierul de prese, părea că se află mereu în timpul său liber. „O dată, și nu numai o dată, a fost găsită dormind în cîte un colț al halei", își amintește tovarășul Bokor Francisc. Șeful atelierului a sancționat-o, apoi a făcut referat socotind-o necorespunzătoare, mai ales pentru că nu-și dădea în nici un fel interesul să deprindă meseria. Pusă în discuția colectivului, acesta i-a făcut o scamă de recomandări, după ce, bineînțeles, a mustruluit-o cum se cuvine pentru atitudinea ei delăsătoare față de muncă. Și iarăși a intervenit secretarul organizației de partid, maistrul Szabo Ludovic, și a trecut-o și pe ea în catalogul nescris al școlii educației muncitorești pe care o conducea cu succes. Și iarăși unii i-au privit cu zîmbetul pe buze, neîncrezători. Și după două luni, tînăra Nagy Maria, nu numai că și-a însușit meseria, dar a devenit ascultătoare, disciplinată, desfășurînd o activitate asemenea colectivului căruia i-a fost redată.

Sînt doar cîteva fapte ale acestui înimos comunist de omenie, ale maistrului Szabo Ludovic, meseriaș desăvîrșit, om pentru care întreprinderea unde lucrează este a doua sa casă, care a contribuit la calificarea a zeci de tineri muncitori, care a zăbovit în secție, după orele de program, în sute de zile, care nopți la rînd a studiat și a izbutit să pună în punct o instalație automată de galvanizare ce s-a realizat în exclusivitate prin autodotare, și care înlocuiește munca a 30 de muncitori.

O discuție cu Szabo Ludovic este nu numai interesantă, ci și instructivă. Îl întrebăm despre stilul său de muncă cu oamenii, cu cei pe care-i conduce, cu cei pe care-i ia în grijă angajîndu-se să le preschimbe mentalitatea față de rostul muncii. Zîmbește. „Nici un mare secret. Cînd ai de a face cu un astfel de om trebuie să începi cu partea lui cea mai sensibilă, cu personalitatea. Fiecare dintre noi avem o anumită personalitate. Cînd am descoperit punctul lui sensibil, apropiindu-mă desigur de el, încercînd să-i aflu cît mai multe amănunte biografice, atunci încep să-l valorific personalitatea, la capacitatea sa, desigur, să aibă satisfacții, să-i placă ceea ce face. Îi dau o sarcină care-l atrage. Apoi alta, mai importantă, și treptat îi măresc răspunderea față de activitatea sa. În această fortificare a personalității mă bazez și pe alți comuniști din secție, pe Racz Elec, Tanko Petru, Hathazi Maria, Nagy Ferencz, Tamaș Alexandru. Eu îi ajut să treacă bariera psihologică a neputinței. Dacă dintr-o dată i-aș da sarcini prea mari, l-aș pierde definitiv. Eu sancționez foarte rar, materialicește. Moral însă, de cîte ori este nevoie. Îi pun pe cei în cauză în discuția colectivului. Și oamenii noștri nu iartă nici o greșeală. Se întîmplă, mai rar, ce-i drept, ca într-o zi, cîte un tînăr, să nu prea muncească, să nu participe efectiv la efortul colectivului. Îi pun în discuție și-i spun : tu astăzi ai lucrat de doi lei. Cine vrei să-ți cîștige banii pe care-i încasezi la sfîrșitul lunii ? Ei ? Astăzi n-ai făcut parte din colectivul nostru și colectivul are dreptul și obligația să te judece. A doua zi omul meu se pune pe treabă. Îi este rușine de o reeditare a discuției precedente".

Școala educației muncitorești se manifestă în această tînără întreprindere în mod real ca o forță capabilă să schimbe caractere, să contribuie efectiv la modelarea colectivului, să-i pregătească pentru viitoare succese. Și, după cum se vede, rezultatele nu întîrzie să apară.

R. BRĂDEANU

Un act de bărbăție și curaj, de ripostă față de violență, care pune în lumină o virtute proprie omului nou :

Cavalerismul civic

N-au trecut nici două luni de zile de cînd o veste tristă făcea grabnic înconjurul Capitalei, indignînd întreaga opinie publică : un om nevinovat, un șofer de la Getax, Constantin Mardare, în vîrstă de 28 de ani, tată al unui copil de trei ani, cădea, răpus mișelește, în timpul serviciului, sub mîna criminală a lui Gică Hodor, de fel din Piatra Șoimului, jud. Neamț, și a complicelui său, Traian Hodor.

Odioasa faptă fusese săvîrșită cu sînge rece, puțin după orele 12.00, ziua în amiaza mare. Somat și amenințat să predea volanul mașinii pe care o conducea, n-a ezitat să-i înfrunte bărbătește pe criminali și să-și primejduiască viața, decît să lase pe mîna unor indivizi periculoși autoturismul pe care lucra, de care răspundea și cu ajutorul căruia își cîștiga, în mod onest, existența sa și a familiei sale.

Dincolo de tragismul momentului, un fapt a impresionat, în mod deosebit, pe toți cetățenii care au luat cunoștință de el și ne facem o datorie din a-l consemna. Șoferul pensionar Dumitru Marin, întîmplîndu-se să vină chiar în spatele taxiului în care era ucis mișelește Constantin Mardare, avea să se angajeze imediat și curajos în urmărirea și prinderea făptașilor acestei crime. Trecînd prin acel loc la numai cîteva minute după zguduitorul eveniment, l-am cunoscut pe acest brav cetățean, pe Dumitru Marin, un bărbat trecut de 57 de ani, mărunt la statură, aparent greoi, cu o înfățișare pașnică, subliniată, parcă, de ochelarii cu rame groase. Privindu-l, nu-mi venea să-l cred capabil de atîta forță de decizie, într-un atît de scurt interval, de o vigoare neezitantă, de spirit de sacrificiu, exemplare calități umane și cetățenești datorită cărora a reușit să zădărnicească fuga criminalilor, care încercau să se sustragă dreptei și severei judecăți și pedepse.

Dumitru Marin a trecut cu mașina sa înaintea taxiului, a virat brusc și a fixat mașina capturată de criminali la bordură, apelînd apoi la ajutorul altor conducători auto, aflați pe aceeași rută, el pornind, grabnic, în căutarea organelor de miliție. Interceptîndu-l pe lt. col. Gh. Ionașcu, din serviciul de circulație al Capitalei, care tocmai ieșea de la Sala polivalentă, ofițer hotărît în acțiune, au reușit, sprijiniți și de alți lucrători ai miliției sosiți între timp, la chemarea prin stația de radio a mașinii conduse de lt. col. Gh. Ionașcu, să-i aresteze pe criminali și să-i transporte la circa nr. 10, de pe Bulevardul Dimitrie Cantemir.

Scriind acum, îmi reamintesc relatările lui Dumitru Marin, îi revăd chipul, ca pe o oglindă, în care se reflectau, fără voia lui, cele întîmplate, oglindă în care distingeam multiplele trăsături sub care îmi apăruse acest chip în decursul celor cîtorva minute de acțiune lucidă, promptă : putere de decizie, bărbăție, încordare, concentrare asupra fiecărui gest, hotărîre, luciditate, adică unele din acele virtuți care trebuie să caracterizeze pe veritabilul cetățean, conștient de apartenența sa la colectivitate, în astfel de împrejurări.

Acum, după trecerea celor două luni de zile, aproape încheiate, fapta acestui om a căpătat putere de simbol, pentru că, după cum chiar în paginile revistei noastre s-a scris, numeroși alți oameni de oameni, chiar dacă n-au fost puși în fața unor acte antisociale atît de grave, ca Dumitru Marin, au dovedit aceeași înaltă capacitate de mobilizare a celor mai alese calități umane, în momentele în care erau confruntați cu atentate la ordinea și liniștea publică, fapte care contrazic însăși noțiunea de om și-i supun pe cei ce le săvîrșesc oprobriului tuturor cetățenilor. Nu putem tolera ca sub ochii noștri să fie jefuit avutul obștesc sau agoniseala trudei îndelungate a oamenilor și cu atît mai puțin nu putem fi martorii indiferenți ai unor fapte odioase, ca aceea amintită, prin care este pericilitat însuși bunul cel mai de preț al întregii societăți : viața oamenilor ! Manifestările nocive, de violență, oricît ar fi ele de izolate, trebuie reprimate cu toată decizia, de către organele ordinii publice într-o strînsă colaborare cu cetățenii înșiși. O atitudine nouă, de masă, trebuie să se încetățenească în viața noastră de fiecare zi, în conduita socială a fiecărui membru al societății : **cavalerismul civic**, adică riposta curajoasă, neîntîrziată, demnă, pătrunsă de un adînc umanism, față de toți indivizii care încalcă ordinea socială, care dezonorează înalta ținută morală a omului nou. Sentimentul **cavalerismului civic**, în accepțiunea complexă pe care i-o conferă însăși viața noastră, etica și echitatea socialistă, trebuie să acționeze, consecvent și sistematic, ca un puternic factor de eradicare a oricăror acte antisociale, de lezare a ființei și demnității umane.

EMIL LEONARD ■

Într-o dimineață de iarnă în piața Cugirului

O descindere într-o dimineață de iarnă în piața Cugirului, altfel deocamdată cam rudimentară ca amenajare, ne-a convins că pentru întîmpinarea anotimpului rece s-au luat toate măsurile gospodărești. Așa cum se și cuvenea, am spune, în acest puternic centru muncitoresc, care nu e așezat nici el în preajma vreunor mari grădini de legume. Cei care vin aici să vîndă, ne spunea administratorul pieței, Petru Poenaru, pleacă de prin zona Albei Iulii, din partea Aradului, a Timișoarei și din Oltenia. Oltenii aduc varză, pepeni, căpșuni; arădenii sosesc de obicei cu trufandale, roșii, ardei, conopidă; cei de la Alba Iulia, cu cartofi și fructe. Desigur, trebuie recunoscut că și aici apar cîteodată contravenienți. Dejica Gligor din Mănăștur-Timiș, de exemplu, încercase în ziua în care am fost în piața din Cugir să vîndă varza cu 4 în loc de 1,20 cît scria, cu alb pe negru, adică cu cretă pe tabla mercurialului. Dar cei care vor să-și căptușească astfel buzunarele sînt repede aduși la realitate nu numai de amenzi ci și, în general, de cursul pieței, de care orice om de bună credință — după cum ne-am și convins, vorbind cu mai mulți cumpărători — se cade să fie mulțumit și împăcat, afară doar dacă n-a plecat să cumpere în piața din Cugir, homari, să zicem. Aceasta este de fapt și părerea celor care cumpără și a celor care vînd, și ea se bizuie pe aceeași comparație cu Aprozarul, cu unitatea de stat. Palfi Iolanka, de exemplu, din comuna Moldovenești de pe lîngă Turda, înțelegea foarte bine de ce nu prea se înghesuie lumea să cumpere de la ea morcovi cu 2 lei,

...și într-una din unitățile alimentației publice, la o expoziție a prăjiturilor care, precum, se vede din fotografie sînt mult gustate de localnici

ceapă cu 3,50 și pătrunjel cu 2,50, cînd la treizeci de metri depărtare, în Aprozarul de lîngă piață se vindeau aceleași produse — și de calitate, fără îndoială, bună — cu 1,20, 2,75 și respectiv 2,10 lei. Iată acum și opinia unui cumpărător, Ion Biscă, șofer la I.G.O. : „Diferența între piață și Aprozar ajunge la cîteva sute de lei bune pe lună. Uneori se-ntîmplă că Aprozarul fiind atît de bine aprovizionat și făcînd, ca să zic așa, concurență, producătorii ajung chiar să vîndă mai ieftin, numai să termine marfa. Dealtfel, la noi au fost și cazuri cînd, fiind atît de mare abundență, s-au șters prețurile de pe mercurial deoarece n-avea nici un rost să-i obligi pe oameni să vîndă sau să cumpere mai scump decît erau hotărîți și unii și alții".

C. DUMITRU ■

Cum au fost posibile trei spargeri succesive la același magazin situat în plin centrul Capitalei?

În urmă cu mai bine de trei săptămîni, revista noastră informa cititorii despre spargerea magazinului alimentar din Calea Dorobanți nr. 239, punînd în același timp întrebarea cum de a fost posibilă comiterea unei asemenea infracțiuni în plin centrul orașului, în vecinătatea unei instituții de importanța Televiziunii, aproape de Piața Aviatorilor, deci într-un cartier în care se găsesc în permanență lucrători ai miliției. Iată-ne revenind cu aceeași întrebare, obligați de producerea unei infracțiuni similare și anume spargerea produsă în ziua de 4 decembrie la magazinul „Confecția" din strada Doamnei nr. 1, magazin situat nu departe de sediul Miliției Capitalei și în imediata apropiere a Ministerului de Finanțe și a Băncii de Stat. De fapt este vorba de o a treia spargere comisă la aceeași unitate în mai puțin de o lună. Prima, în noaptea zilei de 6 noiembrie, a doua în 20 noiembrie, iar ultima, duminică, 4 decembrie. Mai exact, a fost spart numai raionul de confecții bărbătești, raion deschis în luna mai a acestui an în acea parte a clădirii, care, pînă nu demult, adăpostea o cantină și un cămin studențesc. Dar să-l lăsăm în continuare pe Virgil Epure, responsabilul unității, să ne redea faptele. „În noaptea de 6 noiembrie, relatează dînsul, infractorul sau infractorii au intrat prin spatele magazinului, acolo unde se află biserica. Au spart un geam și au intrat în atelierul de retuș după care au spart ușa ce dă în magazin. Au ieșit apoi tot prin aripa dreaptă a clădirii, dar pe alt geam. Nu știm ce anume s-a furat, deoarece inventarul pe raioane n-a dezvăluit nici o lipsă, iar inventarul depozitului durează aproximativ 20 de zile. Deci, am inventariat raioanele și după o zi am deschis magazinul, efectuînd în continuare, concomitent cu vînzarea, inventarierea depozitului. Firește, am luat unele măsuri, cerute dealtfel și de miliție, cum ar fi montarea unor grilaje solide la ferestre. Dar în a paisprezecea zi a inventarului, pe 20 noiembrie, magazinul a fost spart din nou. S-a intrat tot prin spate și s-a pătruns pe la etajul I unde sînt niște încăperi goale, în care se lucrează la consolidarea clădirii. Apoi infractorul a pătruns pe o scară de serviciu, forțînd, de asemenea, niște uși. A doua zi iar am efectuat inventarierea raioanelor pentru a deschide magazinul, reluînd inventarul depozitului. Și, din nou, după paisprezece zile, la 4 decembrie, paznicul, care și-a început serviciul de noapte la ora 22, a găsit magazinul spart. De data aceasta, infractorul a încercat același drum, dar s-a izbit de grilajele montate de noi și a intrat tot pe la etaj spărgînd geamurile unui W.C., după care, trecînd printr-un depozit de ambalaje, a forțat o ușă cu geam și plasă de sîrmă și a pătruns în magazin. Nici acum nu știm ce anume s-a furat și am început un nou inventar al depozitului".

Totul după același tipic. De necrezut, dar la aceleași intervale de timp, două săptămîni, urmînd aproape același traseu, infractorii sparg magazinul pomenit, iar oamenii își încep inventarul și montează grilaje. Am văzut și noi spatele acestei clădiri și am ajuns la concluzia că seamănă cu un imens șvaițer : nenumărate ferestre și uși, tot atîtea căi de acces pentru hoți. Ne-a venit imediat în minte întrebarea dacă în momentul în care s-a aprobat ca această clădire să devină unitate comercială, adică un magazin cu raioane și depozite, cineva s-a gîndit și la securitatea ei, deci dacă se dovedea aptă pentru o atare utilizare. Cele trei spargeri dovedesc că nu. Responsabilul unității afirma de asemenea că forul imediat tutelar, adică Centrala de confecții, a încadrat de mai bine de doi ani un paznic de la paza contractuală, om care patrulează în fiecare noapte între două magazine : „Confecția" și „Trei ursuleți". Este evident că măsura aceasta nu este suficientă. Securitatea clădirii trebuia asigurată în primul rînd blocîndu-se eficient geamurile și ușile amintite. Un argument îl constituie faptul că magazinul inițial, situat chiar pe colț și destinat confecțiilor pentru femei, nu a fost niciodată „vizitat" pentru că spatele lui este practic blindat de grilaje și uși trainice. Nedumerește în același timp faptul că grilajele de care se pomenea n-au fost construite în totalitate după prima infracțiune, permițîndu-se încă două spargeri prin breșele descoperite de infractori. La circa de miliție nr. 7, cea în raza căreia se află magazinul „Confecția" și care anchetează cele trei spargeri, locotenentul major Pavel Abraham, locțiitorul comandantului, ne spunea următoarele : „Clădirea a prezentat încă de la început grave lipsuri privind securitatea ei. Sistemele de închidere ale ușilor secundare erau rudimentare, lacătele fiind fragile, ușor de spart și cu mina. Amintesc cu acest prilej că nu există nici o obligativitate a comerțului de a obține vreo viză din partea miliției, viză care să ateste că, din punct de vedere al securității, respectiva clădire poate fi folosită ca spațiu comercial. Apoi, după prima spargere am indicat conducerii unității să asigure toate ușile și geamurile din spate cu grilaje metalice, mai mult chiar, să zidească ușile care nu sînt absolut necesare. Menționăm că nici la a doua spargere nu erau puse grilajele. La 21 noiembrie am constatat că de pildă ușa secundară care dă în magazin, venind din spatele clădirii, era asigurată cu o broască ordinară, care nu prezenta urme de forțare, iar cheia era agățată într-un cui în interior. Nimeni din personalul magazinului nu știa dacă această ușă a fost sau nu închisă. În privința pazei, magazinul dispune de un asemenea post, mai exact de un element de pază înarmată ce aparține de grupul nr. 4 al pazei militarizate de la Consiliul popular al municipiului. Dar, în urma cercetărilor noastre, paza aceasta nu privea și corpul de clădire la care ne referim, deoarece se pare că au existat discuții între conducerea Centralei confecțiilor și paza militarizată a municipiului, referitoare la lipsa elementelor de securitate, ultima nevrînd să-și asume astfel obligativitatea pazei. Sînt doar cîteva explicații. Desigur, o parte din vină o purtăm și noi, pentru lipsa de vigilență și perspicacitate a pazei noastre. În orice caz, noi am luat toate măsurile ca acest punct să fie controlat mai des și cu mai multă responsabilitate". Deci, iată cîteva din elementele care au concurat la aceste infracțiuni pe de o parte neglijențe grave ale conducerii magazinului, de fapt ale Centralei de confecții, privind asigurarea securității acestei clădiri, pe de altă parte lipsa unui control mai sever, a unei vigilențe sporite a lucrătorilor de miliție din această zonă. Elemente care, chiar dacă nu puteau fi întrunite de la început (căci e greu de presupus că am putea fi vreodată în situația ideală de a păzi fiecare fereastruica, numărul lucrătorilor de miliție fiind, în mod firesc, limitat), se impuneau măcar după constatarea primei spargeri.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Mă numesc **Florian Niculescu** și locuiesc în București, Calea Griviței nr. 397, bloc N, apartament 11. Nepoții mei locuiesc la mine, fiul meu domiciliind în alt cartier ; fiind pensionari, noi, bunicii, avem mai mult timp pentru supravegherea lor. Am fost corecți și i-am înscris în cartea de imobil, la adresa menționată mai sus, plătind și cota de întreținere respectivă. Iată însă că administrația blocului în care locuiește fiul meu pretinde să plătească acolo întreținerea și pentru copiii care, de fapt, stau la mine. Fiul meu a explicat, le-a adus celor de acolo și adeverință în regulă că noi suportăm întreținerea aici, unde ei locuiesc temporar. Degeaba : este obligat să achite și el sumele înscrise. Întrucît cred că nu sîntem singurii aflați într-o astfel de situație, vă rugăm să publicați aceste rînduri în speranța că forurile în drept ne vor da un răspuns competent la întrebarea : este oare normal să se plătească întreținere în două părți pentru aceleași persoane ?

Din partea U.J.C.C.C. Ilfov — Serviciul comercial : În legătură cu materialul publicat în revista FLACĂRA nr. 42 a.c., **sub titlul Pentru a face ordine, la „Tabla ondulată" nu sînt suficiente jumătăți de măsură !** vă informăm asupra unor noi măsuri luate, pe care le socotim eficiente și care vor rezolva mai bine problema aprovizionării și calității servirii pe Platforma Măgurele. În cazul gestionarului Ion Tănase, al cărui comportament sfida normele eticii și echității socialiste, v-am comunicat desfacerea contractului de muncă al acestuia ; pentru că în aceeași zi fusese reținut de organele de miliție pentru speculă, introducere în unitate de mărfuri fără forme legale, în prezent este deferit justiției pentru a fi sancționat conform legilor în vigoare... La inițiativa organelor locale de partid și de stat, și la insistența altor organe, s-a mai dezbătut cazul și într-o ședință cu o mai largă participare. Analizînd mai incisiv abaterile săvîrșite de Gabriela Pataki, conducerea cooperativei i-a desfăcut acesteia contractul de muncă. De asemenea s-a desfăcut contractul de muncă și altor lucrători cu abateri de la regulile de comerț în vigoare... S-a reorganizat întreaga activitate a complexului, **conducerea activității comerciale fiind atribuită unor economiști competenți, cu experiență profesională,** care sprijiniți mai mult de U.J.C.C.C. Ilfov vor asigura o ridicare a servirii, o îmbunătățire a aprovizionării, și un climat de cinste și corectitudine.

Mă numesc **Ioan Buga,** lucrez la C.I.F.S. Săvinești, și vă scriu pentru a vă relata următoarele : sîntem peste 3 000 de oameni care facem naveta de la locul de muncă spre casă cu autobuze I.T.A. În fiecare săptămînă, marți, miercuri și joi, au loc tot felul de ședințe la care participă un număr restrîns de oameni. Dintr-o dispoziție pe care nu o putem socoti firească, autobuzele respective așteaptă terminarea acestor ședințe, cei participanți la ele, repet, fiind într-un număr infim față de grosul oamenilor muncii care ies atunci din schimburi, și care sînt obligați astfel să aștepte ore întregi, inutil, în stații. Ne-am adresat forurilor în drept, ni s-a promis că situația se va remedia ; au trecut însă 10 luni de zile, și nimic.

În colectivul de laminatori în care lucrez s-a discutat foarte mult despre cele relatate în articolul „A apăra puritatea cîntecului popular nu înseamnă a o întina", apărut în revista Flacăra, și toți și-au manifestat nemulțumirea și indignarea față de articolul tovarășului Al. Mica. Toți au considerat acest fapt o abatere de la etică. Tovarășul Al. M. a pierdut foarte mult criticînd pe cei mai valoroși interpreți ai cîntecului nostru popular, ne-a pierdut pe noi, ascultătorii, noi cei care îndrăgim primit un interpret bun, și sînt sigur că de acum încolo mulți vor închide aparatele de radio cînd va cînta Al. M. Prin intermediul revistei Flacăra, revistă pe care am îndrăgit-o foarte și la care sînt abonat permanent, doresc să adresez tuturor interpreților lezați de către Al. M. cele mai calde și sincere urări de bine, sănătate și succes, să ridice cîntecul popular pe cele mai înalte culmi și să fie siguri că o țară întreagă îi iubește și-i prețuiește. **(Gheorghe Tamoș,** Hunedoara)

La data de 23.09.1977 vă aduceam la cunoștință fapta unor locatari de la blocul R 3 care au trecut la distrugerea spațiului verde amenajat prin munca voluntară a locatarilor blocului F 4. Scrisoarea a fost publicată în revista „Flacăra" din data de 6.X.1977, fapt pentru care vă mulțumim.

Era normal ca forurile competente (A.D.P. din Consiliul popular al municipiului București și cel al sectorului 5) , să verifice cele semnalate și să ia măsuri.

În ziua de 10.XI.1977 începînd din jurul orei 12,00 cetățeanul BUCȘE SPIRIDON din blocul R 3 a trecut din nou la acțiune, mobilizînd un buldozer de pe șantierul apropiat și chiar muncitori, distrugînd 27 arbuști, gardul viu și scoțînd din pămînt 4 arbori.

Imediat m-am deplasat la A.D.P. sectorul 5 la tovarășul director SEICEANU căruia i-am relatat cele întîmplate, iar dînsul a dat dispoziție șefului sectorului tehnic și ing. CONDRUȚ să vină la fața locului pentru a verifica cele semnalate.

La fața locului au constatat exact cele relatate, iar drept măsură, spre uimirea noastră, au hotărît : (de față se mai aflau și 2 membri ai comitetului, BĂJEAN MIHAI și VASILICAION) amenajarea în continuare a locului de parcare, iar pînă la 25.11.1977, ora 12,00 (??) să se planteze gardul viu, iar în locul arborilor și arbuștilor scoși să aducă alții, respectiv cîte 10 pentru fiecare dintre cei distruși și pe care să-i replanteze în jurul locului de parcare.

Ciudat mod de a rezolva această problemă tocmai de cei care sînt puși să creeze și să apere mediul ambiant.

Ne manifestăm totala dezaprobare față de această acțiune și mai ales de ușurința cu care A.D.P. sectorul 5 aprobă astfel de amenajări, sfidînd prin aceasta legile existente care apără mediul ambiant cît și munca noastră.

În ziua de 11.11.1977 în jurul orelor 11—12 s-au transportat cu basculante pietriș necesar pavării acestui loc de parcare. În timpul acestei operațiuni, una dintre basculante s-a răsturnat, fiind necesară intervenția unui escavator pentru a o repune pe roate. Poate cu această ocazie se va afla de unde se procură acest material, pe banii cui se cheltuiește benzina și cu aprobarea cui sînt folosite aceste autobasculante atît de necesare șantierelor de construcții. Hotărît lucru trebuie făcută lumină în acest caz.

Am dori ca această scrisoare să fie publicată așa cum a fost ea concepută și adresată factorilor de conducere de la Consiliul popular municipal București și de la Consiliul popular al sectorului 5, deoarece există pericolul ca într-un viitor foarte apropiat să nu mai existe spații verzi între blocuri.

Vă mulțumim pentru sprijin în numele locatarilor.

Un semnal de alarmă ce se impune cu ocazia venirii sărbătorilor de iarnă : deși tradiționalul pom de iarnă va străluci în imensa majoritate a caselor cinstit, mai sînt destui care braconează puieții și vîrfurile de brad din plantații și masive, acestea plătind tribute destul de grele, alegîndu-se cu răni care acuză pe acei oameni lipsiți de simț civic. La Cîmpulung-Muscel, de pildă, plantațiile de pe platoul Uruiului, Măgurii, Mărcușului, Ureanca etc. în fiecare an, cu toate măsurile luate de organele silvice, sînt văduvite de puieți care au fost plantați ori crescuți spontan, vlitori brazi pentru economie, pentru generațiile de mîine. Propun în acest sens, ca în zilele premergătoare Anului nou să se constituie în sprijinul factorilor silvici echipe cu membri din gărzile patriotice, voluntari, tineret, care să vegheze nu numai în perimetrul plantațiilor ori pădurilor, ci pe căile de acces spre orașe și comune, pe unde trec cei care braconează pădurile, iar cei prinși să fie pedepsiți aspru, ei aducînd pagube mai ceva ca dăunătorii ori factorii naturali. **(Ioan Dobrescu,** Cîmpulung-Muscel)

Vă scriu în numele locuitorilor din satele Sfîntu Gheorghe și Priboiu, comuna Crevedia, județul Ilfov. Drumul pînă la intrarea în aceste sate este de aproximativ 5 kilometri, este complet impracticabil, podurile fiind distruse. Nu se poate circula cu nici un mijloc de locomoție, însuși mersul pe jos pe timp nefavorabil fiind extrem de anevoios. În aceste condiții, aprovizionarea magazinului nostru făcut prin muncă voluntară lasă mult de dorit. De asemenea, în cazuri grave nu putem beneficia de serviciile mașinilor Salvării. Credem că organele în drept sînt datoare să remedieze de urgență această stare de fapt. **(Gheorghe Lungu,** Crevedia Mare, Ilfov)

Mă numesc **Tudor Sforea,** locuiesc în București, strada Aleea Săndulești nr. 2, bloc OD 7, ap. 120, sector 7 și vă aduc la cunoștință următoarele : locuiesc împreună cu mama, soția și copilul într-un apartament de trei camere proprietate de stat, titulara contractului de închiriere fiind mama mea, Sforea Floarea. Conform legii 5/1973, în calculul chiriei intră numai rudele de gradul întîi, în situația mea, adică, numai subsemnatul, astfel că plătesc chirie majorată pentru un spațiu excedentar, care de fapt nu există. În dorința ca această chirie să fie oglinda fidelă a numărului membrilor de familie, am solicitat I.C.R.A.L. Giulești sector 7 trecerea contractului de închiriere pe numele meu, avînd în acest sens și acordul scris al mamei mele. Răspunsul primit a fost de-a dreptul stupefiant : nu se aprobă cererea deoarece în acest caz nu voi mai plăti chirie majorată. Menționez că nu există nici un impediment legal care să împiedice rezolvarea cererii mele. Nu cumva este vorba de un alt fel de impediment, aceasta numindu-se, clar, birocrație ?

Mă numesc **Paul Durugy,** locuiesc în Turda și țin să vă mulțumesc pe această cale pentru ajutorul pe care mi l-ați acordat în primul rînd prin publicarea în revistă a articolului despre activitatea tovarășului Pavel Kozak și în al doilea rînd prin scrisoarea în care mi-ați comunicat adresa dînsului. Sînt suferind de eczemă generalizată, m-am chinuit foarte mult în ultimii ani datorită acestei boli. Am încercat o serie de tratamente în spitale, în stațiuni, dar fără un rezultat de durată : boala a reapărut de fiecare dată. În urma citirii articolului m-am dus la București, unde am fost primit imediat de Pavel Kozak. Acesta m-a examinat cu mare atenție și înțelegere, prescriind un tratament cu medicamente preparate de dînsul. Doresc să vă aduc la cunoștință că urmînd acest tratament, observ o radicală îmbunătățire a situației mele, lucru pe care nu l-am mai sperat. Și menționez că mă aflu numai la jumătatea tratamentului. Îi mulțumesc pe această cale și lui Pavel Kozak, cu atît mai mult cu cît rezultatele pe care le obține ameliorează, dincolo de boala în sine, starea psihică extrem de deprimantă, caracteristică în aceste cazuri.

Mă numesc **Constantin Dobrescu,** locuiesc în orașul Motru și lucrez la Întreprinderea de construcții-montaje miniere Oltenia, Grup șantiere Jilț, în funcția de maistru. Am absolvit școala profesională și școala tehnică de maiștri cu durata de doi ani. Din anul 1969 am fost încadrat în funcția de maistru la întreprinderea sus-menționată. În februarie 1976 am făcut o cerere către conducerea întreprinderii, prin care solicitam promovarea în funcția de „maistru principal". Cererea a fost aprobată și în urma unei examinări profesionale mi s-a emis decizia nr. 139/21 02 1976 pe care v-o anexez. Nedumerirea mea este următoarea : de la emiterea deciziei și pînă în prezent ea nu mi-a fost operată în cartea de muncă și nici în statul de funcțiuni. Între timp am primit o gradație la retribuție și o majorare la retribuție conform decretului 138/1977, dar fără a fi promovat în funcție. Am cerut lămuriri, am fost însă amînat de la o lună la alta. Nu înțeleg, dacă decizia este semnată de directorul întreprinderii, este deci legală, de ce trebuie să treacă atîta timp pentru a fi luată în considerare ?

Familia **Barbacaru** Gheorghe și Norica din Constanța mulțumește din inimă de părinte pentru ajutorul dat de revista Flacăra : l-am găsit pe Dănuț, cel care dispăruse încă din luna iulie de pe plajă. Mulțumim pe această cale tovarășului profesor Gabor de la Centrul de minori din București, cel care ne-a recunoscut copilul și ne-a trimis mult așteptata telegramă.

Din partea Consiliului popular al județului Bacău : În urma scrisorii trimise redacției de către cititorul **Constantin Diamandescu** din Tg. Ocna — care reclama unele comportări negative ale unui lucrător din comerț de la magazinul „Unic" din localitate, n. redacției — trimisă nouă spre rezolvare, această reclamație ne-a convins, în urma verificării celor sesizate, să vă facem cunoscut că au fost luate măsuri de sancționare pe cale contravențională a numitului Boboc Constantin cu suma de 2 200 lei pentru încălcarea prevederilor art. 72 din Legea nr. 3/1972 (servire preferențială) și art. 3 litera N din H.C.M. nr. 2503/1969 (nerespectarea regulilor de servire), atrăgîndu-i-se atenția că în caz de repetare a faptelor comise se vor dispune măsurile ce se impun.

Nu știu cum s-a procedat, dar în Cîmpulung Muscel toate cele 4 creșe de copii sînt amplasate și construite în jumătatea de nord a orașului, cu toate că populația este repartizată egal pe întreg teritoriul. Din această cauză, peste 120 de părinți sînt nevoiți să-și poarte copiii cale de 2—3 kilometri, pentru a ajunge la prima creșă din nord. Anul trecut, sesizînd anomalia de mai sus, a venit o comisie de anchetă care mi-a dat dreptate. Ca urmare s-a început construirea unei creșe în zona de sud, respectiv în piața orașului. Iată însă că odată gata, construcția a primit o altă destinație. **(Ioan Debrescu)**

În strada I.C. Frimu nr. 28, sectorul 8, București, își desfășoară activitatea un centru de lapte care, de cîteva luni, vinde și produse alimentare. Ambalajele ce rămîn de la vinderea mărfii ca : butoaie, navete din lemn de toate mărimile, navete din plastic etc., pînă și un motor de la un frigider, toate acestea sînt depozitate pe trotuar, încurcînd circulația pietonilor și stricînd estetica străzii. Acest aspect durează de luni de zile. Noi avem o curte ca un gang, acum avem discuții și din pricina asta, responsabilii unității depozitînd și aici respectivele ambalaje. **(M. Stoian)**

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13, iar luni, marți și miercuri între orele 16—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Bălă Aurel** — București. Cadrele militare permanente — ofițerii, subofițerii — se consideră angajați și deci activitatea desfășurată în această calitate se consideră, de asemenea, vechime în muncă, utilă pentru stabilirea pensiei de asigurări sociale.

■ **Maria Feher** — Băița, Maramureș. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a făcut cunoscut că Biroul Executiv al M.E.I. a hotărît ca toți candidații care au obținut medie egală cu a ultimului înțrat să fie admiși în învățămîntul superior în anul universitar 1977/1978.

■ **Andrei Cristea** — Buzău. Consiliul popular al municipiului ne comunică includerea dumneavoastră pe lista de priorități la poziția 2, în vederea atribuirii de locuință din fondul locativ de stat.

■ **Dinu Constantin** — Tîrgoviște. V-am restituit actele trimise, neînțelegînd pur și simplu ce să facem cu ele ; scrisoarea dumneavoastră ne-a parvenit ulterior. Dacă toți cei care ne scriu ar fi la fel de distrați, nu știu unde am ajunge...

■ **Ioanovici Speranță** — Florești, Prahova. Copilul Marian Raicu, din comuna Florești — Prahova, despre care era vorba în scrisoarea dv., a fost operat, la sanatoriul Mangalia, de malformația de care suferea, în prezent fiind supravegheat de dispensarul medical comunal.

■ **Eliza Demetriad** — București. Comitetul sectorului 8 al P.C.R. ne informează că, în urma verificărilor efectuate, imobilul în care locuiți nu va fi demolat ; totodată sîntem informați că este în curs de soluționare și problema racordului la rețeaua de gaze.

■ **Luminița Budescu** — București. Telefonați-ne la redacție, 18 22 96.

H. P. ■

Ei sînt un tot, din care o parte e la Cîmpina, restul — pe teren

— Sonda Bulbuceni **manifestă!**

Fraza pare incorectă din punct de vedere gramatical, dar poartă în ea un mesaj lesne de înțeles pentru petroliști, în lumea cărora s-a născut și cărora le vestește că „ceva" în adînc s-a întîmplat, că presiunea gazelor crește și că, dacă nu se iau măsuri, catastrofa e aproape. Adevărat, catastrofe, practic, nu se mai produc, oamenii noștri sînt pe deplin stăpîni pe tehnica de prevenire, dar dacă nu ești „de-ai casei", atunci cînd auzi valerul pămîntului și noroiul începe să bolborosească la gură, cum zic sondorii, te simți oarecum neliniștit și apreciezi altfel securitatea orașului și a patului călduț.

Și pe cînd sonda **manifesta,** apar trei cercetători de la Institutul de cercetare și proiectare petrol și gaze, Cîmpina. La drept vorbind, deși sonda se afla în „colimatorul" institutului, prezența lor nu era indispensabilă în acel moment, operațiunea de domolire intrînd în atribuțiile curente ale sondorilor. A urmat acest dialog scurt, pilduitor:

— Dar voi, cercetătorii, ce căutați aici ?

— Am vrut să fim alături de voi și la greu, nu numai la bine. Am venit să „pipăim" sonda.

Este un specific al institutului din Cîmpina. După fericita expresie a unuia din șefii echipelor complexe specializate în forările de mare adîncime, „noi sîntem un tot, din care o parte e la Cîmpina". Restul — pe teren.

După cum se știe, pentru sporirea rezervelor de țiței și gaze naturale s-au elaborat la noi cuprinzătoare programe privind extinderea forajului de mare adîncime, creșterea factorului final de recuperare, cercetarea geologică, prin foraje, a platformei continentale românești a Mării Negre. În acest context larg, cercetătorilor și proiectanților institutului din Cîmpina le revin sarcini importante. Și, s-o spunem de la bun început, nu toate lucrurile merg pe roate. Cerințele energetice tot mai presante ale economiei naționale, într-o lume dominată de o adevărată foame de țiței, au pus și pe petroliștii noștri într-o situație nouă. Ceea ce părea satisfăcător acum zece ani, să spunem, azi trebuie reconsiderat. În plus, se pare că nici unele mecanisme de colaborare între industrie și cercetare nu sînt bine puse la punct.

— Cu mulți ani în urmă — ne spune directorul institutului, doctorul inginer Gheorghe Aldea — s-a elaborat de către cercetătorii noștri o metodă de mărire a procentajului de recuperare a țițeiului prin injecție de apă cu o anumită substanță în anumite cazuri, metoda ar putea duce la creșterea procentajului de recuperare cu pînă la 20 la sută. Nu trebuie să fii specialist pentru a înțelege semnificația acestei cifre. Ei bine, nici pînă azi, întreprinderea din Rîșnov desemnată să fabrice substanța respectivă nu o produce cum trebuie și nici în cantitățile necesare. Au fost situații cînd din 69 de loturi doar 29 au fost satisfăcătoare. Subliniez că, după cîte știm, procesul de fabricație nu pune probleme tehnice deosebite. Așadar, te frămînți, inventezi, realizezi... pe hîrtie și aștepți. Doisprezece ani! Sau să luăm exemplul pompei speciale pentru injecție cu apă, proiectate de noi.

Pentru a-i explica rostul, interlocutorul nostru recurge la o comparație care ilustrează plastic una din problemele fundamentale ale extracției de țiței în condițiile actuale. Pe măsura exploatării, presiunea în strat scade, la fel cum scade distanța la care „aruncă" vinul un butoi fără cep, pe măsură ce nivelul vinului descrește. Trebuie, cumva, mărită presiunea. Să revenim la pompe. Ele nu au fost livrate producției în număr suficient de către „1 Mai"-Ploiești și de către întreprinderea specializată din Tîrgoviște. Rezultatul?

— Poate un minus de 100 000 t țiței într-un singur an — apreciază Gheorghe Aldea. Procesul tehnologic este elaborat, ideea există, numai pompele lipsesc.

S-ar putea replica : acestea sînt deficiențe din afara cercetării. Există însă suficiente și înlăuntrul ei.

— Adevărul este că ne aflăm la o răscruce — subliniază inginerul Klaus Fronius, directorul Centrului de cercetare și proiectare gaz metan din Mediaș, care face parte din institutul din Cîmpina. Pînă nu demult — mai exact pînă acum cîteva luni, cînd a intrat în vigoare o nouă reglementare — cercetătorul își spunea: „Sarcina mea este să proiectez acest arzător". Și cu asta, basta. Restul nu mai era, gîndea el, de competența sa. Dar noi, în final, trebuie să ne raportăm la tehnica mondială, să spunem, de pildă: pentru fabricarea unei tone de bicromat de potasiu am consumat atîți și atîți metri cubi de metan. Degeaba proiectez un arzător excelent, dacă el nu funcționează într-un agregat bine gîndit și pus la punct. Altfel... arzătorul e excelent, dar consumul de gaz metan a crescut! În prezent, noi nu mai proiectăm un arzător sau altul, ci o instalație de ardere, deci nu doar arzătorul, ci și un sistem complet de automatizare. Pe această linie lucrăm de cîteva luni. Să nu credeți că a fost sau că este ușor. Răspunderea cercetătorului a sporit enorm și trebuie, la unii, învinse anumite rezistențe, conștiente sau subconștiente. Pînă nu demult cercetătorul răspundea de hîrtia pe care a tras liniile, își făcea „bucățica" și o preda beneficiarului, să se descurce cum poate. În prezent, el răspunde pe toată durata montajului, pînă la și inclusiv punerea în funcție, atingerea și stabilizarea parametrilor normali de funcționare. În mod neașteptat, rezistențele provin uneori chiar de la beneficiari. Unii dintre ei își spun: „La ce bun să-mi complic existența introducînd noi arzătoare și să mă expun surprizelor inerente oricărei noutăți? Eu trebuie să fac planul. Merge și așa!" Ne-am întîlnit cu asemenea situații și a trebuit să ducem, cum se spune, muncă de lămurire ca să dovedim că nu merge și așa, că, din moment ce am intrat — nu noi, omenirea întreagă — într-o epocă a combustibilului scump, trebuie să acționăm ca atare, să ne punem capul la contribuție. Eu afirm că actualmente 20 la sută din gazul metan utilizat se consumă în agregate nesatisfăcătoare din punct de vedere tehnic, care trebuie înlocuite pînă în 1980 !

Interlocutorul nostru mai ridică o problemă, care e departe de a fi circumscrisă situației specifice de la centrul din Mediaș.

— Nu avem cadre tinere în cercetare. Chiar azi am putea angaja zece ingineri termoenergeticieni și automatiști — poate chiar 20 — dar nu-i avem. De ce ? Absolvenții politehnicilor sînt repartizați direct în producție. Măsură excelentă, care a dat pînă acum roade vizibile. O soluție ar exista. Nicidecum să se renunțe la repartizarea în producție imediat după absolvire, ci absolventul doritor să lucreze în cercetare, în funcție de medie și de capacitățile sale, să încheie un contract cu noi (dau centrul de la Mediaș doar ca exemplu). Aceasta i-ar da o perspectivă clară. Am contribui atunci și noi la stabilirea stagiului în producție la diverse fabrici din țară (subliniez: în producție direct, nu la laborator), în funcție însă și de nevoile noastre și de viitorul lui profil de cercetător energetician. După expirarea celor trei ani ar veni la noi, îmbogățit de o valoroasă și indispensabilă experiență. Ar cîștiga astfel și cercetarea, care duce lipsă acută de cadre tinere, dar ar cîștiga enorm și producția, marea și unica, beneficiară, în fond, a unei cercetări științifice de calitate. E doar o propunere. Poate mai există și altele pe aceeași linie.

Iată doar cîteva din problemele care îi confruntă pe cercetătorii risipiți în toată țara, care își duc activitatea în cadrul și sub oblăduirea institutului din Cîmpina. Chezășia succesului se află și în măsurile organizatorice și de altă natură care se iau și se vor mai lua, dar mai ales în spiritul novator care-i animă pe cei mai mulți dintre ei.

Cercetătorii și proiectanții forajului de mare adîncime, bunăoară, care, după cum am văzut, sînt angajați într-unul din sectoarele-cheie ale industriei petroliere, vorbesc despre străfundurile pămîntului în termenii avîntați pe care-i folosesc cuceritorii înălțimilor...

— ...fiindcă omul nu tinde doar spre azur și, mai departe, spre planete îndepărtate, ci și spre adîncurile planetei sale, pe care prea puțin o cunoaște. **Noi,** sîntem exploratorii — spune, cu mîndrie, cercetătorul științific inginer Gheorghe Ionescu, de la laboratorul 1.

Ne povestesc acești exploratori sui-generis despre sonda de la Valea Uzului, recent terminată, care a depășit 5 000 m adîncime în zona cu, poate, cel mai înalt grad de dificultate la foraj din țară. Cu acest prilej s-a verificat, o dată mai mult, eficiența muncii de cercetare în echipe complexe, cuprinzînd tehnologi, geologi, chimiști, economiști, fizicieni, matematicieni, electroniști. Astfel de echipe sînt repartizate în țară pe zone geologice, respectiv pe trusturi de extracție sau pe bază de contracte.

Oameni ca inginerul Gheorghe Ionescu, Mihai Ioniță, cercetător, Ion Pîrvu, tehnician, Ion Ana, chimist, Mihai Oros sau Mihai Bădescu nu sînt cercetători de salon. Ei vorbesc de **oligocenul scufundat** întocmai ca navigatorii despre oceanul învins. Și nu e totul poezie, ci și multă ploaie, noroi, izolare și, uneori, muncă timp de 26 de ore din 24, cum spun ei în glumă. Acești cercetători înarmați cu hărți elaborate cu ajutorul calculatorului electronic știu că sonda, aidoma furnalului, nu se poate opri nici o clipă din mers, că funcționează și ea în foc continuu și că adevărata cercetare științifică se face tot în foc continuu, în direct și permanentă confruntare cu practica și cu Necunoscutul.

LIONEL NIȚESCU

Noi confirmări ale cercetărilor în domeniul cancerului întreprinse de N. Ionescu-Dîmbovița

Recent, la Baden-Baden, în Republica Federală Germania, și-a încheiat lucrările Congresul internațional al Societății germane de terapie medicală a tumorilor, la care, alături de N. Ionescu-Dîmbovița, a participat și doctorul Ion Urseanu, ambii susținînd comunicări. Răspunzînd invitației noastre, dr. Urseanu a binevoit să ne informeze asupra lucrărilor congresului și în special asupra prezenței la reuniunea internațională a invitatului de onoare al președinției, cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița :

— Cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița a fost invitat la Baden-Baden în calitate de referent, de chiar prof. doctor docent H. Denck, președintele congresului. Aceasta, se înțelege, ținîndu-se cont de rezultatul cercetărilor, de comunicările anterioare ale lui N. Ionescu-Dîmbovița, susținute la congresele de la Wiesbaden (1972) și Baden-Baden (1976). Primit cu simpatie și interes de către organizatorii științifici, i s-au oferit 15 minute pentru comunicare, deși timpul și condițiile de care a dispus înaintea congresului au fost de-a dreptul precare.

— În ce a constat comunicarea cercetătorului român ?

— În scurta sa alocuțiune, N. Ionescu-Dîmbovița a putut face cunoscute participanților la congres opiniile sale privind originea, evoluția și tratamentul bolii canceroase. Comunicarea a cuprins referiri la posibilitățile concrete de diagnosticare a numeroase forme de cancer, subliniindu-se între altele faptul că s-au identificat atît structura, cît și comportamentul biochimic al noxei canceroase (despre care afirmă că este unică) ; a fost pusă la punct, de asemenea, o seroreacție de diagnostic în stadiile incipiente și tardive ale bolii.

— Știm, tovarășe doctor Ion Urseanu, că au fost efectuate în țară, în fața unei comisii formate din specialiști de notorietate științifică, comisie din care ați făcut parte și dv., mai multe probe privind eficacitatea seroreacției de diagnostic. Au fost comunicate congresului rezultatele acestor probe științifice ?

— Într-adevăr, cumulînd o serie de studii prospective, efectuate în țară de grupuri de medici și comisii medicale, sub egida Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a fost întocmit un material științific care a adus la cunoștința participanților la congres rezultatele acestor prime verificări. Astfel, pe 81 de probe recoltate de la 20 de pacienți cu 13 forme de cancer, de la 18 martori sănătoși și de la 10 pacienți cu alte afecțiuni necanceroase, rezultatele concordant pozitive ale seroreacției și diagnosticului medical, în cazurile de cancer, au fost de sută la sută. Seroreacția a fost negativă la toți martorii sănătoși, nesemnalîndu-se nici un rezultat fals negativ. A existat un singur rezultat fals pozitiv, într-un caz de hemofilie tip A avansat. Reacția a fost pozitivă chiar în două cazuri la care se realizase îndepărtarea chirurgicală a tumorii.

— Cum au fost primite aceste rezultate de către participanți ?

— Oricine își poate da seama că o astfel de comunicare a fost primită cu destul interes științific, a declanșat vii comentarii în pauzele congresului, iar la cererea prezidiului, cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița a efectuat un test practic de serodiagnostic, pe sînge recoltat de la pacienți din spitalul orașului Baden-Baden.

— Ați ascultat, tovarășe doctor, comunicările tuturor specialiștilor din congres. Ce aprecieri puteți face acum în legătură cu orientările actuale privind metode noi de tratament în boala canceroasă ?

— Prima jumătate din timpul afectat congresului a cuprins comunicări privind stadiul actual al terapiei clasice citostatic-iradiante în boala canceroasă. În a doua jumătate s-au făcut cunoscute metodele originale de tratament. Păstrînd cu severitate secretul științific al descoperirilor lor, cercetători din Republica Federală Germania, Austria, Elveția, Republica Democrată Germană, Statele Unite ale Americii, Venezuela și, bineînțeles, România, au fost ascultați cu interesul specific acordat totdeauna problemelor de noutate. Mai interesant mi s-a părut un fapt : anume că toate comunicările privind noile metode încercate în terapia cancerului (metoda hipertermică a profesorului von Ardenne, din R.D.G. ; metoda fitotermică „Regena" — R.F.G. ; metoda „Koch" care se adresează transportului transmembranal în celula canceroasă) converg în mod surprinzător către metoda de tratament descoperită și propusă de omul de știință român N. Ionescu-Dîmbovița și definită de el „fitofizio-terapică-hipertermică", comunicată în congres și cu ocazia unor broșuri tipărite încă din anul 1972.

— Să revenim, tovarășe doctor Ion Urseanu, la seroreacția de diagnostic a cancerului, propusă de cercetătorul român. Considerați că ea are o valoare reală ?

— Primele teste au dovedit fără putere de tăgadă că seroreacția confirmă în totalitate formele de cancer urmărite. Observații efectuate anterior susțin, de asemenea, valoarea seroreacției în formele incipiente de cancer și chiar în stări precanceroase. Aceste dovezi ne îndreptățesc și în același timp ne obligă pe fiecare dintre noi să luăm în seamă aceste descoperiri, să creăm posibilitățile de verificare și a metodei „fito-fizio-terapică-hipertermică", propusă de N. Ionescu-Dîmbovița.

Tocmai de aceea, acum, cînd metoda descoperită de omul de știință român pare a fi un punct convergent pentru marea majoritate a cercetărilor oncologice din diverse țări, cum dealtfel s-a putut verifica în recentul for științific internațional de la Baden-Baden, nu ne îndoim că factorii competenți vor urgenta crearea condițiilor necesare dezvoltării stadiului actual al descoperirilor.

Orice întîrziere poate duce la redescoperirea unei metode de pe acum descoperite, poate păgubi interesele noastre legitime. Cercetătorul român N. Ionescu-Dîmbovița este gata, după cum ne declară, să dezvolte și să aprofundeze elementele științifice ale descoperirilor sale, colaborînd în această direcție cu o echipă de medici, biochimiști și biofizicieni, într-un cadru material și științific adecvat. Dar despre rezultatele finale ale cercetărilor, ca și despre posibilitățile de aplicare a lor, vom reveni cu informații cuvenite la momentul oportun.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Premiile Academiei

● Premiile Academiei Republicii Socialiste România pe anul 1975 încununează aportul de excepție al unor specialiști și creatori la progresul științei, literaturii și artei în țara noastră, valoarea lor fiind atestată prin judecata timpului, prin roadele practice, prin meritele recunoscute și cucerite în perimetrul de muncă și gîndire al creației originale din România.

Din păcate spațiul restrins ne obligă să prezentăm un număr extrem de redus de lucrări și autori premiați. Exemplele noastre își propun să înfățișeze doar o imagine desprinsă din uriașa creație colectivă a poporului nostru, desfășurată, sub conducerea Partidului Comunist Român, în cadrul efortului permanent de reînnoire, de propășire multilaterală a patriei socialiste.

Burebista este azi mai mult decît un mit, o legendă: o realitate

— Dumneavoastră, tovarășe Ion Horațiu Crișan, ați scris o carte — încă una — de istorie : „Burebista și epoca sa". E firesc să aibă și această carte de istorie o istorie a ei.

— M-am ocupat de daci din studenție. Într-o perioadă din istoria daco-geților, aceștia s-au interferat cu celții. Pentru aceste contacte m-am ocupat de celți ; vreo zece ani, numai de celți. Francezii au o mare personalitate : Vercingetorix. Cine n-a auzit de Vercingetorix ? M-a impresionat cartea dedicată personalității lui de către Camille Jullian. Și mi-am mai dat seama că știrile despre Vercingetorix sînt mai puține decît despre Burebista. Concluzia firească și obligatorie : personalitatea lui Burebista trebuia făcut să fie cunoscută și răspîndită în conștiințele contemporanilor, a urmașilor. Concluzia aceasta a devenit pentru mine un ideal.

— Apoi a urmat munca. O muncă de proporții. La sfîrșitul cărții văd o înșiruire de exact 1 578 de note bibliografice...

— Și totuși informațiile de epocă, autentice, sînt puține. Însă datele existente, datele științifice exacte sînt totuși suficiente și elocvente pentru definirea personalității lui Burebista. Dar lipsesc total cele cu privire la persoana sa fizică. Poate de aceea, deși s-au ocupat de ei cîteva mari personalități ale istoriografiei — ca Theodor Mommsen, Vasile Pârvan, Radu Vulpe — paginile care au fost scrise despre Burebista sînt pagini exaltate, omagiale și atît. Conjugînd știrile scrise, literare și epigrafice, cu cercetările arheologice, am descoperit și am înfățișat dimensiunea personalității lui Burebista, a personalității reieșite din realizările sale, din opera sa. Despre persoana fizică a lui Burebista nu există nici o informație. Dar chipul fizic nu ne interesează.

— O întrebare de profan în ale istoriei : de ce v-a fascinat Burebista și nu Decebal ?

— Întrebarea este îndreptățită. Avem un secol de conștiință românească în care Decebal a fost eroul nostru. Dar Decebal a fost moștenitorul unei enorme stăpîniri. Decebal rămîne un erou, dar din punctul de vedere al creației se situează pe alte coordonate decît Burebista. Unificînd semințiile daco-getice Burebista a creat statul geto-dac. Or, spațiul acestui stat era enorm ; să ne amintim cîteva repere de graniță : Carpații nordici, Slovacia, Moravia, Dunărea mijlocie, Balcanii, tot litoralul Pontului Euxin, Olbia, Apolonia... El era stăpînul unei întregi părți din Europa rămasă în afara fruntariilor Romei și — pe plan valoric — egalul lui Cezar. Burebista a gîndit și realizat marele sistem de fortificații de tip grecesc din munții Orăștiei. Avînd uriașa forță armată a 200 000 de ostași — după cum a lăsat, cu precizie, scris Strabon — Burebista și-a permis să se amestece în politica internă a Romei, în lupta dintre Pompei și Cezar.

— Munca dumneavoastră a fost încununată de succes : lucrarea a fost distinsă cu premiul „Vasile Pârvan", al Academiei. Bănui ce satisfacții aveți ca profesionist în general. Dar munca cercetătorilor istoriei are o ciudățenie : vă duce în alte vremuri. Ce sentimente aveți față de contemporanii dumneavoastră care azi construiesc, de pildă, un baraj în munți ?

— Pînă la apariția cărții, Burebista era situat între mit, legendă și cvasirealitate. Sigur, trăiesc satisfacția aprecierii mele, a muncii mele, cu acest prestigios premiu ; însă mai puternic trăiesc satisfacția de a fi încercat să înfățișez românilor una din marile personalități ale istoriei antice. Mi-am îndeplinit un ideal de profesionist, dar și de contemporan al lumii noastre.

I. NICOLAE ■

Argumentele investigației în echipă

Premiul pentru tehnică „Aurel Vlaicu" a venit să răsplătească în chip fericit inteligența creatoare și perseverența unui colectiv de specialiști din cadrul Catedrei de metalurgia metalelor neferoase a Institutului Politehnic din București, străduanie închegată sub forma unui grup de lucrări științifice intitulate „Cercetări privind termodinamica și cinetica sistemelor heterogene din metalurgia metalelor neferoase". A doua zi după decernarea distincției, în corpul J al modernei clădiri a institutului, am avut ocazia să-i cunoaștem pe trei din cei cinci cercetători, respectiv pe profesorul doctor inginer Florea Oprea, decan al respectivei facultăți, precum și pe șefii de lucrări Dragoș Taloi și Iosif Naghi, la rîndul lor ingineri și doctori în metalurgie, ceilalți autori ai cercetării, de asemenea șefi de lucrări, Petru Moldovan și Nicolae Panait, lipsind, ocupați fiind cu seminariile și cursurile. Înainte de a intra în amănunte legate de grupul de studii premiat, firește, fără a pătrunde în intimitatea unor termeni depășind puterea de înțelegere a unui nespecialist, se cade să precizăm că realizarea lucrărilor distinse de Academie, paisprezece la număr, redactate și publicate pe durata mai multor ani, cei cinci tehnicieni au colaborat „ca niște adevărați colegi, fără a ține cont de vanități sau de grade universitare" (Florea Oprea), „nu o dată înfrînți și siliți s-o ia de la capăt, cu mai multă înverșunare" (Dragoș Taloi), „discutînd adesea în contradictoriu pentru ca, după lămurirea unui aspect controversat, cel aflat în greșeală să ridice mîinile și să recunoască, fără stînjeneli și fără prejudecăți, că n-a avut dreptate" (Iosif Naghi). Firește, fiind vorba despre un grup de lucrări, vizînd aspecte multiple și oarecum diferite ale extragerii și rafinării metalelor neferoase, fiecare a venit cu partea lui de contribuție, dar hotărîrile fundamentale s-au luat totdeauna în colectiv, cei cinci acționînd ca unul singur, punînd interesele cercetării înaintea interesului personal, conștienți că munca în echipă este singura, în condițiile progreselor extraordinare ale tehnologiei contemporane, capabilă să asigure reușita deplină. Iar rezultatele, bineînțeles, n-au întîrziat să apară. Congrese internaționale de chimie și metalurgie, organizate la Madrid (1973), Paris (1974), București (1975) și așa mai departe, au luat cunoștință, cu un deosebit interes, de lucrările specialiștilor români de la Institutul politehnic, de fiecare dată profesorul Oprea ducînd cu el nu numai prestigiul unui cercetător de elită, din 1969 membru titular al Academiei franceze de științe metalurgice, ci și noutăți științifice redutabile, primite de confrații de pretutindeni cu luare aminte și respect.

Referindu-ne la „Cercetări privind termodinamica și...", e neapărată nevoie, ni s-a explicat, să amintim că specialiștii români au introdus în circuitul mondial o metodă originală de calcul a funcțiilor termodinamice de exces, corespunzătoare componenților participanți la echilibrele heterogene din metalurgia neferoasă, stabilind totodată, ca o altă noutate absolută, relații de calcul pînă la ei necunoscute, capabile să pună în evidență corelația dintre parametrii de interacțiune manifestați în interacțiunile chimice care au loc în sistemele metalurgice pluricomponente.

Concret, ideile gîndite la București, pe malul Dîmboviței, și-au găsit o fructuoasă aplicare în metalurgia cuprului, la Baia Mare și Zlatna, precum și în domeniul prelucrării complexe și al recuperării metalului din subproduse (din zgură bunăoară), la Copșa Mică și în alte părți. Asta, ca să ne oprim la aplicările pe față industrială. Economiile aduse de punerea în practică a cercetării efectuate de inginerii Oprea, Taloi, Moldovan, Panait și Naghi se plasează în sfera zecilor de milioane de lei, anual, ele devenind cu atît mai valoroase cu cît intră în discuție metale deficitare pe plan mondial, al căror import a fost substanțial redus.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Matematica — și ea — ne poate face mai fericiți și mai buni

Desfășurate într-un domeniu mai puțin accesibil înțelegerii comune (și care nu rareori se dovedește opac sau greu de descifrat chiar pentru reprezentanții instruiți ai științelor exacte), investigațiile matematicianului Ion Suliciu se recomandă, în ultimă instanță, prin larga lor utilitate practică, oferind instrumente de lucru unor largi compartimente ale cercetării aplicative.

Cercetătorul Ion Suliciu s-a născut în comuna Matei din județul Bistrița-Năsăud în 1938 și este absolvent al Facultății de matematică din București. Pasiunea pentru studiul matematicii dovedește și în cazul său ca și în al majorității matematicienilor de carieră, că în acest domeniu, în mod deosebit talentul sau predispozițiile latente se declară foarte de timpuriu, că opțiunea și dragostea de meserie devin dominante încă din anii adolescenței. Ion Suliciu face matematică și aproape numai matematică de la 14 ani. Nu e de mirare deci că privită din unghiul de vedere al marelui public, viața matematicianului de carieră se înfățișează aparent monotonă, cu program și instrumente de lucru „banale". Înarmat cu un creion și o hîrtie, Ion Suliciu întreprinde studii de matematică la Institutul de creație tehnică și științifică pe care apoi le continuă la el acasă pînă noaptea tîrziu.

De curînd cercetătorului Ion Suliciu i s-a decernat premiul „Gheorghe Lazăr" al Academiei Republicii Socialiste România pentru grupul de lucrări „Contribuții la teoria ecuațiilor constitutive pentru materiale disipative și la teoria propagării undelor în medii neliniare".

Cele patru lucrări au fost tipărite în reviste de specialitate din România, Polonia, Anglia și Statele Unite ale Americii. Primele două oferă o serie de rezultate deosebit de utile celor interesați în integrarea ecuațiilor neliniare de tip hiperbolic. Celelalte două sînt dedicate problemelor de modelare termoplastică a materialelor.

Nu ne vom strădui să oferim amănunte, deoarece cu toată bunăvoința noastră ne este imposibil să convertim limbajul ezoteric al specialistului în termeni uzuali. Vom arăta doar că, de pildă, ultimele lucrări i-au permis chiar cercetătorului Ion Suliciu să se ocupe îndeaproape de descifrarea fenomenului Corona (fenomen sesizabil la firele de înaltă tensiune în clipa în care, prin depășirea pragului de tensiune, se produc descărcări electrice în jurul conductorilor.

Discutînd cu cercetătorul Ion Suliciu despre largul cîmp de acțiune al matematicii, despre faptul că ea tinde să devină instrument indispensabil de lucru chiar în domenii neașteptate, cum ar fi biologia, medicina și chiar literatura — ne-am îngăduit să-i cerem o definiție a matematicii actuale.

— Mi-e greu să o fac, ni s-a răspuns. În această privință părerile sînt împărțite chiar între matematicieni de renume. Esențial este că matematica luptă, ca orice știință, pentru progres, civilizație și prosperitate. Matematica — și ea — ne poate face mai fericiți și mai buni.

LIVIU TIMBUS ■

Din retorta laboratorului în retorta industriei

Strînsa legătură cu cerințele practicii, o muncă îndîrjită („de șase ani de zile lucrăm aproape în schimburi la tema noastră" — ne spunea șeful unuia din colectivele premiate, Nicolae Tudorache), pasiunea pentru Nou într-un domeniu de excepțională importanță pentru economia țării : chimia, iată trăsăturile comune ale lucrărilor distinse cu premiile „Nicolae Teclu" și „Gheorghe Spacu". Am rugat pe trei șefi de colectiv din cadrul ICECHIM-ului să explice publicului larg semnificația și implicațiile cercetărilor lor.

— Termenul „terpolimeri pe bază de etilenă-propilenă-dienă" pare foarte îndepărtat de realitatea cotidiană — observă Nicolae Tudorache — dar este vorba, de fapt, de un cauciuc sintetic cu 101 întrebuințări : de la garniturile de etanșare și curelele de transmisiuni pentru autoturisme, autobuze, trenuri, la furtunuri pentru irigații sau benzile transportoare. Polimerul a cărui tehnologie a elaborat-o colectivul Nicolae Tudorache, Trandafir Bălan, Maria Mărgineanu, Paula Lebădă, Elenea Mihăilescu, Cornelia Ivașcu posedă proprietăți radical deosebite de acelea ale cauciucurilor „clasice". Bunăoară, a rezistat la temperaturi de minus 70 de grade și plus 60 de grade Celsius, fără a-și pierde elasticitatea, ceea ce înseamnă că, încorporat în diferite echipamente, va putea înfrunta orice regim climatic de pe glob. Este un pas înainte în bătălia pe plan mondial pentru producerea de noi polimeri.

În adevăr, civilizația acestui sfîrșit de secol, atît de diferit caracterizată, poate fi socotită și ca o civilizație a noilor polimeri. Tot în lumea lor fascinantă ne poartă cercetările colectivului format din Mircea Corciovei, Lorica Duzinschi, Steliana Florescu, Constantin Cristea, distins cu premiul „Nicolae Teclu" pentru „Tehnologia polimerilor sulfidici lichizi".

— Sînt cauciucuri lichide — arată Mircea Corciovei — din care se obțin chituri pentru etanșarea rosturilor dintre prefabricatele de beton. Cu cît vor fi mai rezistente la acțiunea agenților atmosferici, a radiațiilor etc., cu atît și calitatea întregii construcții va fi mai bună, deși chiturile intră cu o pondere neglijabilă în costul total. Motivul este simplu : dacă un asemenea chit „nu-și face datoria", intră ploaia în casă... Conform unor teste severe, metode de simulare a „îmbătrînirii" au evidențiat că materialul fabricat pe baza tehnologiei noastre asigură o etanșare perfectă a clădirilor pe o perioadă putînd merge pînă la 20 de ani ! Un alt domeniu de aplicabilitate : fabricarea geamurilor termoizolante, una din noutățile pe plan mondial într-un domeniu atît de strîns legat de viața de toate zilele. Aportul nostru constă în punerea la punct a unei tehnologii, a acestor polimeri, cu largă răspîndire. Ei au trecut cu succes probele practicii.

Tot în focul practicii și-a confirmat eficiența „Tehnologia pentru fabricarea fosfatului dicalcic furajer", care, după cum indică și numele, ne introduce, de data aceasta, în sfera agriculturii. Colectivul compus din Emil Ionescu, Laurența Cristescu, Constantin Simionescu, Gheorghe Lörincz, Ion Tincu a primit premiul „Gheorghe Spacu" pentru această realizare.

— Dezvoltarea agriculturii socialiste — subliniază Emil Ionescu — a făcut necesară industrializarea creșterii șeptelului și, implicit, utilizarea furajelor concentrate. Acestea erau însă lipsite de un element nutritiv esențial : sărurile de fosfor. Deficiența o remediază tehnologia noastră, mult mai simplă și mai eficientă decît cea cunoscută pe plan mondial. Testări cu noul produs au înregistrat creșteri importante la producția de lapte și de carne.

Premiile Academiei în domeniul chimiei — în cele de mai sus nu am avut posibilitatea să ne referim decît la trei dintre ele — răsplătesc căutări și eforturi de ani de zile, materializate în instalații industriale și menite să contribuie la propășirea țării, într-o lume tot mai mult dominată de uriașele retorte ale chimiei moderne.

L. NICULESCU ■

Un județ care a ajuns departe sculîndu-se dis-de-dimineață

● Sensurile actuale ale unui proverb

Întîmplător, documentarea la acest reportaj despre județul Suceava a început la orele cinci ale unei dimineți de toamnă. Un vechi proverb românesc spune : „cine se scoală de dimineață, departe ajunge". Să recunoaștem însă că înțelepciunea lui privea mai ales condiția țăranului : el trebuia să se scoale cu noaptea în cap pentru a ieși în cimp, pentru a pleca la drum lung ori pentru a da apă și hrană vitelor. Chiar și cel mai harnic orășean nu prea avea motive serioase să-i dea ascultare Chiar și acum 20 de ani luminile în tîrgurile Bucovinei se aprindeau tîrziu (sau deloc, căci se făcea ziuă) iar pînă spre ora 7 nu prea vedeai oameni pe stradă. Dar nu pentru că n-ar fi fost harnici : pur și simplu nu aveau de ce să se scoale, unde să meargă.

De zece ani însă orice reportaj despre aceste locuri, orice reportaj care vrea să surprindă un element esențial al schimbării, trebuie să înceapă neapărat la orele 5 dimineața. La această oră se aprind luminile mai tuturor caselor (vreau să zic ale mai tuturor blocurilor de locuit), acum pleacă spre fabrici muncitorii.

Afară nu s-a luminat încă de ziuă, dar în stația de autobuze Piața „23 August" din Suceava se află deja cîteva sute de oameni. Toți își consultă ceasurile. La intervale diferite opresc aici autobuzele. Toate merg spre lunca Sucevei, acolo unde se află marea platformă industrială a orașului. La această oră, și chiar mai devreme, numeroase alte autobuze trec și prin satele Pîrpeni, Salcia, Bosanci, Lisaura, Ipotești, Scheia, Dărmănești, Pătrăuți, Adîncata, Mitoc, Călugăreni ș.a. Stația lor de capăt : platforma industrială a Sucevei. Asemenea orășenilor, țăranii acestor sate își consultă în fiecare dimineață ceasurile. Este aceasta, dacă vreți, un gest reflex pe care industria l-a imprimat tuturor. Dar la ceasuri vom mai reveni.

Este ora 6. Spre lunca de lumini a Sucevei coboară alte și alte șiruri de autobuze. De sus, din oraș, imaginea este aproape cinematografică : lumini circulînd printre lumini.

Vechiul proverb țărănesc, presat de alte realități — aș spune, solicitat de ele — și-a adăugat alte sensuri. Muncitorii sucoveni, țărani sau orășeni, spun : „cine se scoală de dimineață, ajunge la timp". La fabrică, desigur. Sensul cel nou, punctualitatea, este un semn al civilizației. Și dacă lucrează bine, e limpede, ajung departe. Acesta e un alt sens nou : înțelepciunea cuvintelor, care e și a faptelor, nu se referă numai la un individ. Progresul nu poate fi egoist : el este pentru toți, nu numai pentru unul.

Lăcătușul mecanic Dumitru Parascan, de 20 de ani la Întreprinderea Salina Cacica, a înlocuit filtrele tambur de la instalația de evaporare cu un filtru plan. În termenii producției aceasta se numește o raționalizare : ea a însemnat o creștere a productivității muncii de la 8 tone de sare pe zi la 14-15 tone. Tehnicianul William Beker, șef de secție la Fabrica de spirt și bere din Rădăuți, a realizat un nou procedeu de preparare a plămezilor de drojdie fără adaus de slad. S-au obținut importante economii de materie primă. Maistrul Nicanor Grămadă și lăcătușul Mircea Popel, de la Întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice din Cîmpulung Moldovenesc, au conceput și realizat un dispozitiv pentru confecționarea injectoarelor la perforatoare. Producția zilnică a sporit astfel de la 40-50 injectoare la 400-450 bucăți. Întreprinderea mecanică Suceava a îndeplinit planul anual la 26 noiembrie Industria județului a îndeplinit planul pe primii doi ani ai cincinalului cu 44 de zile mai devreme. Pînă la încheierea perioadei menționate se estimează obținerea unei producții suplimentare în valoare de 1,4 miliarde lei. Valorii amintite îi corespunde, în mod firesc, realizarea peste prevederi a unor importante cantități de produse industriale, necesare economiei naționale, aprovizionării tot mai bune a populației. Între altele, vor fi livrate în plus beneficiarilor : 68 000 tone minereu mangan, mașini-unelte în valoare de 12 milioane lei, 87 000 mc lemn de celuloză, 28 000 mc cherestea, 440 000 bucăți tricotaje, 1 500 tone preparate din carne, 300 tone unt, 800 tone brînzeturi.

Un limbaj sec și laconic, mari eforturi condensate într-o cifră sau într-o sobră apreciere, relevante cu atît mai mult cu cît exprimă nu ceea ce este obișnuit, ci tocmai neobișnuitul — acestea sînt știrile. Cîteva, foarte puține, din știrile pe care un județ le transmite către țară. Acestea și altele sînt fapte ale unor oameni, ale unor indivizi sau ale unor colective. Succesele ne privesc pe toți, sînt o problemă a fiecăruia. Din acest punct de vedere, aș spune : faptul că județul Suceava a trecut bariera unei producții de 10 miliarde pe an demonstrează că nu are complexe nici în fața a douăzeci de miliarde, producție care va fi atinsă la sfîrșitul acestui cincinal. Și se va întîmpla întocmai pentru că fiecare om al muncii din județ își face o problemă personală atît din suta de lei cît și din miliardele tuturor.

● Civilizația începe unde continuă munca

Dr. ing. Nicolae Turtureanu este directorul unei întreprinderi care contribuie la avuția județului cu o producție în valoare de un miliard și jumătate. În anii 1974, 1975,1976 Combinatul de celuloză și hîrtie din Suceava, căci despre el e vorba, a primit mereu diplome de unitate fruntașă pe țară pentru cele mai reduse consumuri specifice, pentru indicele cel mai înalt de utilizare a capacității mașinilor. Mai concret, aceasta înseamnă că la secția Confecții se produc pe an 210 milioane bucăți saci, deși capacitatea proiectată era de numai 150 milioane. Proiectul prevedea 5 000 tone pungi pe an, secția produce 7 500. Am în față jumătate de carnet plin cu cifre și situații din care rezultă mereu aceeași stare de fapt : că avem de-a face cu o întreprindere bine organizată, bine compartimentată, cu un superior mod de organizare și conducere a producției, cu un colectiv foarte priceput și harnic. Din această sumă de date una singură este însă de ajuns, pentru că spune totul : combinatul are, pe primele zece luni ale anului, un procentaj de absențe de la lucru de numai 0,18% la aproape 3 000 de oameni. „Celulozarii" sînt acum oameni cu care te poți consulta în orice problemă de producție. Vreau să spun că-și fac datoria dintr-un imbold interior, nu pentru că există un șef în apropiere. În numai zece ani și ceva au învățat totul despre industrie. Respectîndu-i legile, se respectă pe ei înșiși. Rezultatele i-au convins că industria este civilizație, dar nu numai la modul unui prezent prosper, dar și la modul unui înalt al unui viitor foarte sigur. Oamenii au nevoie de certitudini și industria le-a oferit.

Unde începe civilizația ? Am putea răspunde, în general, că ea începe acolo unde continuă industria. La C.C.H. etapele civilizației coincid (se putea altfel ?) chiar cu etapele de existență ale întreprinderii. Într-un fel ea a început în 1962, prima etapă de construcție, s-a continuat în 1968, cu etapa a doua, în 1975 cu etapa a treia și, foarte important, continuă. Și chiar dacă extinderea combinatului se va opri, probabil prin 1985, civilizația nu mai poate fi oprită. Ea are cale liberă.

● Din 21 000 locuitori, 14 000 sînt muncitori

Primarul orașului Rădăuți, Gheorghe Cucureanu, îmi spunea liniștit (și eu am înțeles că această liniște este o formă de modestie) că în ultimii 3-4 ani nu au avut probleme cu indicatorii de plan. În 1977 orașul contribuie la avuția județului cu o producție industrială de un miliard de lei, în principal prin eforturile Întreprinderii de prelucrare a lemnului, ale Fabricii de construcții metalice și prelucrări mecanice, ale Întreprinderii de tricotaje „Bucovina", ale Întreprinderii de spirt, bere și amidon. Dacă la indicatorii de plan nu există probleme, există în schimb „probleme" la alte capitole. Unul din cele mai importante, cel care privește dezvoltarea orașului. Pînă la sfîrșitul cincinalului Rădăuțiul va avea 3 000 de apartamente noi, străzile sale vor fi aproape în totalitate asfaltate sau pavate, rădăuțenii își vor face cumpărăturile într-un mare magazin comercial de tip BIG, vor avea o modernă autogară, un spital nou, de 420 de paturi, cu policlinică, încă 1 300 de locuri în creșe și grădinițe, vor putea vorbi cu rudele lor din București formînd doar prefixul 90 și numărul dorit. Toate acestea pot să spună ceva, dar tot atît de bine pot să pară lucruri obișnuite, căci fiecare oraș al României socialiste repetă într-un fel sau altul acest drum spre mai bine și spre mai frumos. Mai deosebit mi se pare faptul că la o populație de 21 000 de locuitori orașul are aproape 14 000 de oameni ai muncii. Cu totul deosebit este și faptul că roadele muncii lor se pot întîlni peste tot în țară, dar și în treizeci de țări ale lumii. Să amintim aici că în U.R.S.S., R.D. Germană, Polonia, Ungaria, R.F.G., Danemarca, Franța, Anglia, Canada, S.U.A. și altele ajung cherestеaua, mobila, produsele de artizanat și produsele metalurgice ale rădăuțenilor. Să amintim aici că 97% din producția Întreprinderii de prelucrare a lemnului este destinată exportului. Să reamintim bucureștenilor că marile magazine în care ei își fac zilnic cumpărăturile, Unirea, Bucur-Obor, Romarta, cele de pe Dorobanți, arată atît de frumos precum arată și datorită rădăuțenilor, și anume celor de la Fabrica de construcții metalice, realizatorii mobilierului comercial.

● Străzile și oamenii

Cineva spunea, la început de secol, că orașele nu pot parveni, spre deosebire de oameni. La timpul potrivit, partea a doua a acestui adevăr se ținea în picioare. Astăzi, creșterea firească a orașelor se petrece nu spre deosebire de oameni, ci asemenea lor. Nu știu un județ mai potrivit decît Suceava pentru a face observația că între om și așezarea în care trăiește există o relație fundamentală.

Orașele Bucovinei, toate foste tîrguri, renumite doar pentru iarmaroacele de sfîrșit de săptămînă, sînt astăzi așezări urbane la cota cea mai înaltă a exigențelor civilizației. Toate au o zonă distinctă căreia localnicii obișnuiesc să-i spună, după tipicul ziarelor, „zona industrială". Blocurile de locuit, străzile asfaltate, magazinele cu mari spații vitrate, școlile, casele de cultură, muzeele și bibliotecile din Suceava, Rădăuți, Vatra Dornei, Fălticeni, Gura Humorului, Cîmpulung Moldovenesc, Solca, Siret sînt tot mai numeroase, mai moderne — pentru că în preajma lor se află industria. Orașele, ca și oamenii, sînt tot mai mult sub influența pozitivă, civilizatoare, a industriei.

În Bucovina, mai ales, schimbarea locurilor a dus la schimbarea oamenilor. Bucovinenii simt ce aduce viitorul. Observația e deopotrivă valabilă pentru cei de la sat ca și pentru cei de la oraș. Dealtfel, la sfîrșitul acestui cincinal, pe harta județului, în dreptul localităților Verești, Dolhasca și Broșteni se va desena cercul rotund și plin al demnității de oraș.

Acest reportaj s-a încheiat la statul major al înțelepciunii cifrelor, la Direcția județeană de statistică. Directorul Traian Senciuc mi-a explicat în ce termeni se traduc bunăstarea și civilizația oamenilor județului. Mai exact, în ce cifre. Anul trecut bucovinenii și-au cumpărat aproximativ 2 milioane de perechi de încălțăminte. Sigur că primii cumpărători au fost cei 38 000 de navetiști, dar e important de menționat că cereri foarte mari s-au înregistrat la sate, acolo unde țăranul a schimbat de mult tradiționala opincă pe un pantof comod și durabil. Este aceasta un semn de civilizație. Cum semn de civilizație este și faptul că în anul trecut bucovinenii și-au cumpărat peste 40 000 de ceasuri. Industria nu se poate face fără disciplină, fără punctualitate.

Am făcut la Suceava un test, un test în măsură, cred, să ilustreze echivalentul în bunăstare și civilizație al unei averi colective de peste 11 miliarde de lei, cît are județul acum. La întrebarea „care vi s-a părut elementul esențial al schimbării orașului cînd v-ați întors după o mai îndelungată absență ?", răspunsul cel mai edificator, care le sintetizează, practic, pe toate celelalte, a aparținut maistrului Ion Pricop. „Strada", a fost răspunsul său. Așa este. Strada indică prima gradul cel mai înalt al schimbării locurilor și oamenilor dintr-un oraș. Cu numai 20 de ani în urmă, în Bucovina vedeai oameni mai mulți și mai bine îmbrăcați doar în dimineața zilei de duminică, la promenada provinciei : spectacol de literatură satirică, bărbați și femei în haine de sărbătoare, lucitoare de atîta călcat, cu pantofi nepurtați, uscați de prealunga ședere prin dulapuri. Astăzi, spectacolul străzii din orice oraș al Bucovinei este unul obișnuit, duminica și în orice zi a săptămînii. Și dacă oamenii bine îmbrăcați, purtîndu-se civilizat și demn, s-ar putea să inducă în eroare un întîrziat călător, întors după o lungă absență, atunci putem spune, asemenea lui, da, sigur, ați găsit așezările și oamenii Bucovinei într-un fel, chiar într-o zi de duminică.

MIHAI TATULICI ■

Bătrîna cetate de scaun a Sucevei oferă astăzi priveliștea grandioasă a noilor sale zidiri și ctitorii, cu toate probînd temeinic trainică a muncii pe care s-a așezat nouă sa civilizație.
Fotografii de DUMITRU VINȚILĂ ■

Comuna recordurilor agricole absolute

AICI, la Variaș, în rotunda cîmpie a Banatului, cernoziomul răsuflă aerul tare al liniștii. Casele și ulițele — aliniate ca un plutон de paradă — capătă, în albul fațadelor și al pomilor, puritatea anotimpului ce vine. Gospodarii, văzînd norii negri și corbii grăitori a iarnă, au măturat frunzele moarte și le-au dat foc și pară la margini de drumuri, azvîrlindu-le cenușa în dîrele groase ale fumului. Domol, a venit iarna, timp în care țăranul uită de țărînă și nu-și găsește astîmpărul în ograda și prea strîmtă și prea îngrădită — acum. Frigul nu moleșește, pe cît plictisește în imensa cușcă a satului. Se fac vizite multe și popasuri puține la colțuri dese de stradă, la crișmă, la dispensar, la primărie sau la neamurile plecate în orașele cele mari, la Timișoara, la Reșița sau la Arad. Se ascut cuțitele pentru tăierea porcilor, se destupă vasele cu țuică sau cu vin, se oficiază căsătorii, se desfac borcanele cu murături și compoturi (folosite și la fripturi !), se văruiesc pomii în așteptarea anului cel nou. Și altfel alte întîmplări obișnuite în cercul calendarului vieții. Oamenii deci nu mai sînt grăbiți în trecerile lor pe uliță ; au lăsat bicicletele în curți, zăbovind la un „givan", la o vorbă bună cu prietenii, cu Ion, cu Hans, cu Ivo sau cu Istvan, întrebîndu-se, ca și pînă acum, și de sănătate și de vreme. Ba va ninge, ba va ploua, ba nici una dintre ele, ba ai auzit că..., ba n-am auzit că... Și așa mai departe, totul curge, totul șade.

...Primarul, Velimir Rancov, zîmbește aflînd aceste impresii dintîi : „N-ați știut că...". E un om mic de statură, cu părul cărunt, deși tînăr, în vîrstă de 44 de ani. S-a născut la Variaș, din părinți necăjiți, astăzi, sigur, făloși că, din '68, fiul lor, căruia n-au avut bani să-i cumpere cărți și tăbliță, poate conduce treburile unei comune puternice, exemplară pentru rotunda țară românească. Căsătorit cu fata unei familii germane, cu Ana, apoi fiica lor, Anița, măritată cu un român, Gheorghe, inginer mecanic — așadar, primarul (evident, sentimentele nu se pot dirigui) oferă el însuși subiect de meditație pentru cei care s-ar îndoi de adevărul adevărat că românii cunosc și polka și kolo și ceardașul, că germanii dansează și hora și kolo și ceardașul, că maghiarii știu și hora și polka și kolo, iar sîrbii — ca și ceilalți, toți hotărîți de istorie și de ei înșiși să rămînă împreună. Dansurile acestea nu se potrivesc nicăieri mai bine decît aici pustei, spațiului abia măsurat cu scumpa lumină a ochilor ; muzica lor este metafora neastîmpărului ; toate se joacă și mai leneș și mai viol, dar întotdeauna cu brațele arcuite și înălțuite în împreunarea muncii, a vieții ; rotunda lor alcătuire dă simetrie acestei uitări solemne a grijilor, a ploilor, a vînturilor ce străbat cîmpia fără zăgazuri ; dansurile îndeamnă, prin pașii lor, curați, și ușori, și grei, la ieșirea omului în lume, asemenea feților aflate la întîia umblare în obștea demult ademenitoare. Nicăieri în lume ca în Banat națiile acestea nu își cunosc mai bine istoria și tradițiile, vechimea, limba și portul, puterea de muncă și ceea ce sociologii numesc creativitate ; nicăieri traiul lor nu este mai intim, mai sufletesc, mai uman, mai altfel. Și aici, la Variaș, pruncii de-o șchioapă, ca și cei bătrîni cunosc cel puțin patru din limbile semințiilor pămîntului, încît, uneori, deși poliglоți, se întîmplă ca oamenii să se încurce în savantlicul atîtor idiomuri.

DINCOLO de satul lor ordonat pe uliție largi, de casele trainice, de cărămidă, de curțile curate și pline de orătănii și cîini cuminți, dincolo de spiritul lor gospodăresc, care le-a adus locul al doilea pe țară și Ordinul Muncii clasa a II-a, în 1976, dincolo de școala prin care au trecut cu toții (deși la 1938 erau aici 600 de analfabeți), școală veche de 200 de ani, acum clădire cu două etaje și cu tot ce este necesar pentru ca elevul de azi să devină omul de mîine, dincolo de prăvăliile de tot felul, de meșteșugarii pricepuți la toate, dincolo de apa care străbate, prin țeavă ascunsă, fiecare ulită și pătrunde în băile a jumătate dintre săteni (la Londra, aflu : 33 la sută din locuitori nu au nici apă caldă, nici baie), dincolo de suta de autoturisme sau de cele 250 de telefoane „la domiciliu", dincolo de cele cinci gatere, două mori, două brutării și cinci cazane de țuică-răchie, dincolo de istoria și patria comună, de cei 12 țărani executați pentru „înaltă trădare" la 1848-ul revoluționar, dincolo de adevărul rîndurilor dintr-o însemnare de la 1900 a unui moșier („în conștiința acestor plugari a pătruns ideea socialismului"), dincolo de celebra fanfară care în preajma întîiului război mondial făcea turnee în toată Europa, parcă încercînd să o lege și s-o îndemne la pace, dincolo de cernoziomul cafeniu-ciocolatiu și de grînele de altă culoare și de buruienile care mai cresc pe răzoare, golomăț, păluș, obsigă, pir, volbură sau firuță, dincolo de blocuri și de complexul sanitar ca la orașul-oraș, dincolo de cei 200 de intelectuali aflați „în schema" locului, de alții, tot sute, plecați cu diplome în geografia economică a țării, așadar, dincolo de toate, ce îi leagă pe cei

Inginer Ioan Ageu, directorul I.A.S., unul dintre artizanii acestor recorduri

fix 6 719 locuitori ai comunei, ai Variașului, ai Gelului (cu nume și urme de voievod ce așteaptă încă scrierea completă a anului nașterii și a anului morții) și ai Sînpetrului ...foarte Mic (doar 601) ? !

...Primarul Velimir Rancov zîmbește mereu. Caută, se pare, un răspuns convingător, metaforic : „Munca !... Viața !... Bucuriile !... Și tristețile, uneori !... Da, munca !... Nu : totul îi leagă". Adaugă : „Hora... Polka... Kolo... Ceardașul...". Revine : „Totuși, bucuriile".

Și mai aflu, măreț argument, toate unitățile agricole de pe raza comunei poartă mîndrul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", dobîndit, în același an, 1974, pentru același „motiv" : porumbul ! Iar în 1975, doborîndu-și propriile recorduri, aceleași unități au fost decorate, din nou, cu Medalia de aur „Secera și Ciocanul". Deci și I.A.S. și C.A.P. și S.M.A. din Variaș ca și C.A.P. din Gelu, ca și C.A.P. din micul Sînpetru.

„Mergeți pînă la I.A.S. și întrebați-l pe director de ce nu își repară pendula ! ?" — mă îndeamnă primarul, el — zîmbind, eu — nedumerit. Îl ascult.

MĂ întîmpină un bărbat înalt, cu fața rotundă, cu ochii limpezi, blînzi, îmbrăcat într-o bluză groasă de lînă. Arunc o privire rapidă prin încăperea numită birou — „Ageu... Ioan Ageu, eu sînt directorul I.A.S.-ului — : zăresc un perete întreg tapetat cu trofeele vrednicei ; pe un altul este desfășurat un steag roșu, cu ciucuri aurii, probabil tot de fruntaș, ca și cele trei Ordine ale Muncii clasa I. Caut pendula ; o găsesc ușor, înconjurată de o expoziție de știuleți mari, cu boabe gemene, și gălbenuș și sămînță de rod viitor. Întreb : „E defectă pendula ? !" — și arăt spre ornicul masiv, cu un cadran cît roata carului, avînd plumbii destinși, gata să spargă și cristalul, să fringă și lemnul sculptat de un meșter dus demult din lumea celor care cuvîntă, creator al unui aparat rămas să măsoare veșnicia... efemeră. Dacă aș scrie că directorul a zîmbit — cum s-a și întîmplat — s-ar putea crede că oamenii de la Variaș grăiesc prin ris, că vorbele le pot fi înlocuite prin gesturi, prin mimică.

Ioan Ageu cade niței pe gînduri ; mă invită să șed, pînă găsește cuvintele juste. Ce știu, despre I.A.S. ? — mă întreb la rîndu-mi, ce știu despre cei peste 400 de mecanizatori, ingineri și tehnicieni, autori ai performanței de a-și „compromite" anual angajamentele ?

„Pendula e ruginită... I s-a rupt arcul... Prea se grăbea... Și ticăia al naibii de tare, mai ales atunci cînd eram în întîrziere... În agricultură n-avem nevoie de ceas... Ci de ceasuri..." — spune inginerul Ioan Ageu, născut prin părțile Aradului, în satul Buhani, contrazicînd calmul ardelenilor. Și răbdarea. „Campania noastră de toamnă a ținut șase săptămîni, măsurate nu cu ceasul, ci cu brațul. Din zori și pînă în întunericul zilei obosite — muncă !... În birou intram numai pentru iscălituri .. Mulți se-ntreabă de ce sîntem primii care încheiem arăturile, de ce sîntem primii care începem semănatul, de ce terminăm primii recoltatul — secerișul sau culesul... De ce nu repar pendula ? !... „D-aia" — cum ar răspunde un țăran celebru... N-am timp !... N-am timp de măsurat !... Am avut peste 2 500 de hectare cu porumb... Știți cît înseamnă asta ? !... Vă spun eu : înseamnă că am umplut 21 000 de vagoane cu boabe, deci un tren întins pe 21 de kilometri. La grîu — de pe 1 200 de hectare, am secerat... un mărfar de șapte kilometri pentru brutăriile țării. Mai scrieți : în plus, față de plan, am dat statului : 3 000 de tone de porumb, 1 050 de tone de grîu, 1 200 de tone de orz... Porumb ca în anul acesta n-am mai avut... Parcă pocneau boabele pe știulete... Galben ca aurul... Îl visam noaptea... Dormeam cu capul pe grămezi imense, perne calde... Mi-a fost teamă că ne prinde iarna cu ogorul nelucrat... Știu o vorbă de la taica : Bălete, privește în fiecare zi la nori și află de-i vreme bună ori rea, apoi să te hotărăști ceea ce ai de făcut... Oricît ar fi de perfecționată știința pămîntului, tot omul e acela care o aplică, cel care cu mintea și brațul creează belșugul... Avem tractoare și mașini agricole de ultimă oră a tehnicii, avem îngrășăminte chimice, avem soluții contra dăunătorilor, buruienilor, avem rase de animale de mare productivitate, avem instalații moderne de mulș, de hrănit. Tot ceea ce industria ne-a pus la îndemînă. Omul însă conduce totul, el dă tonul, cum s-ar zice. În 1960, aceleași pămînt dădea vreo 2 800 kilograme de grîu, nici 5 000 de porumb... De la vaci mulgeam cam 3 500 de litri (la 200 de capete) ; acum — peste 4 000, dar de la 1 500 de vaci !... Cum ? Numai pentru modernizarea unei ferme zootehnice am investit cinci milioane de lei, ca să avem un sector de elită... Pendula ?... D-aia n-o repar, să nu văd că s-au scurs 17 ani de cînd am poposit la Variaș, alți 15 de cînd sînt director... Nu, n-am încărunțit pe cît s-ar fi cuvenit... Doar pendula aceasta știe totuși cît ne-am luptat — și ne luptăm încă — să învingem marele prieten și marele dușman al omului : timpul.

...Scrieți, vă rog : Traian Martin, șeful atelierului mecanic și secretarul nostru de partid („Din '50 sînt aici, întîi ca tractorist, apoi ca mecanic. Din 1955 sînt secretarul organizației de partid. Să mai plec ?... Him ? !... La Variaș îmi duc traiul și munca pînă la capăt, fiindcă merită. Aici omul e om dacă o dovedește întruna. Sper..."), Ioan Covrig, director tehnic („De la absolvirea facultății, deci de acum 20 de ani, slujesc acest pămînt al Variașului. Am prins începutul, cu 1 701 kg porumb și 1 200 grîu ! De necrezut, astăzi, nu-i așa ?!... Era același pămînt, erau aceiași oameni, dar erau alte vremuri... Prima cauză : organizarea muncii !"). Ana Fișcu („Eu sînt mulgătoare la zootehnie, așa cum am început, în 1948, cînd s-a înființat Gostat-ul... Am Ordinul Muncii clasa I, dar nu pentru vechime în muncă. Cred că pentru mîinile mele, care au mulș o mare de lapte"), Ioan Deschu („Sînt tractorist din anul 1960. Acum sînt policalificat, fiindcă mîn și combina și orice altă mașină agricolă. În campanie, recoltam 60 de tone de porumb pe zi, dar Mircea Tulbure, prietenul meu, am aflat că a ajuns la 70, așa că n-am de ce să mă laud... Atîta am putut"), Walter Wilwerth („Ce să vă spun : sînt contabil-șef din 1958. De atunci, am socotit că I.A.S.-ul nostru a dat beneficii, deci bani-curați, cam 200 000 000 lei... Mie altceva mi-ar plăcea citeodată : să fiu talentat ca Alecsandri și să pot compune un pastel despre cîmpia bănățeană... Să mă pomenească lumea că am descris un colț de rai... Și-un picior de plai... Fiindcă milioanele au poezia lor, altfel totul ar fi arid, ca o carieră de... porumb"), Milan Petcov, Ioan Hochscheidt, Ludovic Kos, Dumitru Stănilă, Nicolae Ștevi, Dumitru Lungulescu, Otto Buchert, Gheorghe Farcaș, Iosif Schneider, Pompiliu Drigă...., deci vă rog să scrieți că acestor oameni — pînă la 420 — le revine cinstea de a dobori recordurile hărniciei. Oameni vrednici, talentați, da, talentați, nu buni de gură, de ședințe interminabile. Mulți au păstrat imaginea țăranului apăsînd coarnele plugului, ori cosind de zor, ori cîntînd, vorba lui Vlahuță, zburdînd. Țăranul de astăzi — mă refer la lucrătorul din întreprinderile agricole de stat — este, de fapt, un muncitor, adică mecanizator, adică zootehnist, adică inginer... Totuși, trăim sub nori și soare ; uneori plouă cînd nu trebuie, alteori e arșiță nedorită. Ar fi bine să știm mai multe despre starea vremii, nu doar în zori, ci cu două săptămîni înainte. Sau cu o lună, chiar cu un an. Să știm exact... Eu, Ioan Ageu, cred că pe pămîntul acesta ar rodi 20 000 de tone de boabe de porumb, 10 000 de grîu... Dacă !... Dacă am irriga, dacă am avea semințele cele mai valoroase... Dacă mașinile ar fi și mai diversificate... Dacă pendula..."

DACĂ primarul Velimir Rancov ar fi acolo, sigur că ar zîmbi din nou. Întîi, pentru că nu am aflat de ce Ioan Ageu nu își dregе ornicul devenind mobilier de rînd, apoi pentru că ar ști ora exactă și fără ceasul din colț. Ceasul adevărat al muncii, pulsul, așadar, al unei comune nu chiar oarecare, însă reprezentativă pentru noile dimensiuni ale satului românesc contemporan. În plină iarnă, oamenii gîndesc la căruțele verii, chiar dacă, aparent, doar cîmpia răsuflă repausul încolțirii bucuriilor viitoare. De aceea, cînd suflă vîntul neastîmpărat, aici, în pusta bănățeană, se aud pași de horă, de polkă, de ceardaș și de kolo... Da, de dorul mut al cîmpiei, al muncii.

TEODOR BULZA

Altitudini în cîmp, altitudini în centrul comunei ; locuitorii Variașului nu mai concep să trăiască alt fel decît la înalt nivel, adică la o muncă modernă — o viață modernă.
Fotografii de ION PREDOȘANU

„Autocîinele" este un cîine pe care l-am făcut eu

Acum, de pildă, este vremea roșcatelor cu ochi verzi. La primăvară, poate, vor avea credit blondele. Precizăm, ca să nu existe nici un dubiu, că „roșcatele" și „blondele" sînt păpușile din București oferite spre vînzare copiilor. Așa vin ele în acest sezon de la Întreprinderea „Arădeanca". Cum vor fi cele viitoare ? Asta nu se știe. Bine, dar, veți întreba, reprezentanții comerțului nu merg la contractări, nu aleg, nu se fac purtătorii punctului de vedere al „beneficiarului" ? Iată răspunsul primit de la Nicolae Constanța, șefa raionului jucării de la cel mai mare magazin de acest fel din țară — „Romarta copiilor" din București : „Lucrez de 4 ani în acest domeniu, dar la contractări am fost invitată o singură dată, anul trecut, la „Pavilion" la București. Am văzut însă aceleași modele, cele mai multe vreau să spun, și m-am plictisit. Totuși, eu și alte colege fuseserăm entuziasmate de niște boboci de rață. Erau galbeni și pufoși, aveai impresia că sînt vii, că acum or să vrea ceva de mîncare. Au ajuns la magazin, avînd culorile roșu și albastru, cît despre puf nici vorbă. Tot anul trecut a apărut frumoasa păpușă „Sînziana". Bun, dar Pepelea cînd apare ?"

Mai multe lucruri se pot spune despre jucăriile copiilor. Că, de ce să n-o spunem, gama lor aparent este una destul de diversă. Jucării mecanizate, din plastic, jocuri, păpuși, jucării plușate, jucării de tablă. Că ele cu destul de rare excepții se vînd. Aici lucrurile nu sînt deloc simple. Or le cumpără părinții din dorința de a scăpa mai repede, or le aleg copiii, uneori cu o lipsă de discernămînt care la vîrsta lor le stă bine. Dar dusă acasă jucăria nu mai place sau pur și simplu se strică. Piese de schimb, desigur, nu există și stricate sau neîntrate în copilărie rămîn prin pod să aducă aminte despre ani care nu se vor mai întoarce. Să nu uităm că părinții nu se prea uită la bani atunci cînd este vorba de copiii lor. Vizita prin mai multe magazine bucureștene ne-a dat posibilitatea să vedem și lucruri care sînt mult mai importante decît par.

Mai întîi asistăm nedumeriți la o adevărată invazie a cîinilor din cele mai năstrușnice materiale și de rase, ca să spunem așa, încă inexistente în realitate. Dar imaginația celor ce produc atîția cîini este uluitoare, căci în rafturile magazinelor a apărut și jucăria intitulată „Autocîine". Iată deci ce legătură minunată s-a stabilit între natură și tehnică. Ce vrea să însemne „Autocîine" ? O mașinuță, neautomatizată, avînd bordul vag asemănător cu botul unui cîine. Găsim în magazine cîini albaștri, roșii, pisici grena sau verzi. Nu înțelegem de ce un cîine trebuie să semene cu o mașină sau invers Proprietatea obiectelor trebuie păstrată cu sfințenie căci niciodată un copil n-o să vadă în realitate un cîine în culorile curcubeului. Și apoi există niște cîini grași și lungi al căror preț ajunge și la 160 lei. Din niște deșeuri neasortate și dezagreabile se confecționează pisica Vichi, iar maimuța Toto pare destinată unor filme de groază.

„Nu știu de ce, ne spunea șefa raionului jucării de la „Romarta copiilor", Nicolae Constanța, nu putem face jucării frumoase. Nici cele pe care le cumpărăm din alte părți nu sînt de fiecare dată extraordinare. Eu personal m-am săturat de cînd vînd jocul „Albă ca Zăpada și cei 7 pitici". A mai apărut basmul „Prislea cel voinic și merele de aur" și a avut un mare succes. Dar ele nu sînt însoțite de cuburi, cu alte cuvinte copilul nu poate interveni în logica basmului, nu-ți poate dovedi ție, părinte sau educator de grădiniță, că l-a înțeles. Jucăriile trebuie să îndemne nu numai la joacă, ele trebuie să îndemne și la meditație și fantezie, la dorința ca tu însuți să creezi ceva".

Se poate observa cu destul de mare ușurință un lucru care ține de esența problemei în discuție : jucăriile nu te duc cu gîndul că te afli în România, anul 1977. Cele mai frumoase basme ale românilor familiarizează copilul cu niște situații și personaje, iar jucăriile nu le urmează cu fidelitate. Unde sînt Făt Frumos, Ileana Cosînzeana, Păcală, Tîndală, Păsărilă-Lăți-Lungilă, Sfarmă Lemne, Gerilă, Flămînzilă, Statu-Palmă-Barbă-Cot ? De ce nu sînt jocuri cu hidrocentrale, cu locomotive diesel, cu căi ferate, în care să se folosească nume de oameni și localități existente în România ? Limbajul folosit în discuțiile cu copiii este desigur unul reprezentînd realitățile vieții de azi, ori jucăriile sînt încă departe de așa ceva Oare de ce s-a renunțat la ursulești care merg pe rotile, televizoare care cîntă, păpuși care plîng și rîd ? În paranteză fie spus, păpușile fabricate la Arad sînt cam grase, ceea ce poate să traducă o anumită expresie „gras și frumos", dar copiii s-ar putea să gîndească altfel. O altă nedumerire : de ani de zile asistăm la o adevărată explozie a talentului copiilor în special la desen. Să ne gîndim la copiii de la Vulturești, Onești sau la aceia din comuna maramureșeană Bogdan Vodă. Chiar revista noastră a publicat numărul trecut opiniile pictorului Constantin Piliuță în legătură cu Expoziția internațională de desene a copiilor găzduită de Capitala țării noastre. Dacă ai noștri copii au talent la desen, ne permitem să întrebăm de ce ei, copiii, nu participă la contractări ? De ce nu sînt măcar întrebați cum ar fi bine să arate jucăriile ce le sînt destinate ? Nu trebuie să ne mire că un puști de aproape 4 ani, întrebat de noi ce înseamnă autocîine, a răspuns cu o logică ce nu-i trebuie refuzată : „Este un cîine pe care l-am făcut eu". Din păcate nu-l făcuse.

EUGEN SECELEANU ■

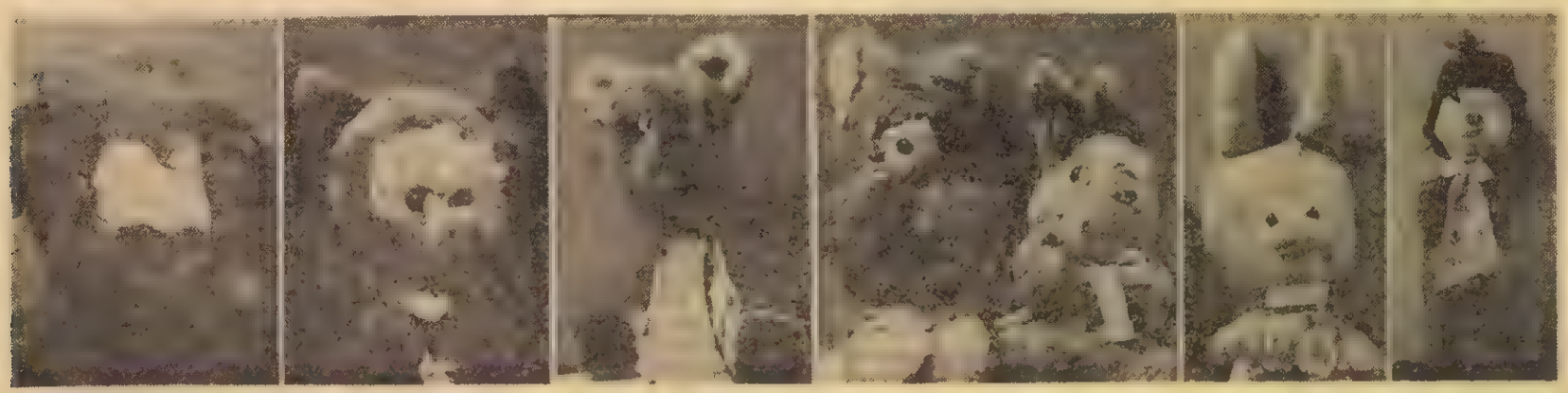

Avertizarea „Atenție, copii !" ar trebui, pesemne, s-o aibă în permanență la vedere și cei care concep și execută asemenea păpuși, mai curînd sperietori pentru micuții neascultători
Foto : ELENA GHERA ■

Un hoț distins care citea Stendhal. Fapt care nu i-a impresionat pe lucrătorii Miliției municipale din Alba-Iulia!

Istoria pe care am să v-o povestesc începe — sau se sfîrșește, cum veți vrea să-i ziceți — miercuri, 23 noiembrie, orele 14,35, în camera 310 a hotelului „Transilvania" din Alba Iulia. S-a întîmplat să fiu cazat aici împreună cu un tînăr mergînd binișor spre maturitate, un vlăjgan înalt și arătos, aș îndrăzni să spun chiar distins, tăcut, dar cu măsură, amabil peste poate, curat și pus la punct ca un ginere cu punga plină. N-am avut vreme să ne prezentăm, deoarece dumnealui s-a scuzat, zicînd ceva de niște treburi prin holul hotelului. M-am lungit în pat, erau aproape ceasurile 14, la televizor se dădea un meci cu două echipe de fotbal plictisite. Cam tot atunci a revenit în cameră și Lajos cel prezentabil care, între două faze fără cap și coadă, m-a întrebat dacă n-aș avea chef să bem împreună, ca doi soldați bătrîni, sticla aceea de coniac pe care tocmai o scotea din buzunar. Cine e în stare să refuze o astfel de idee într-o zi ploioasă, cu un meci prost la televizor și cu perspectiva unei după-amieze oarecare ? Așa că am fost „amici" vreun sfert de oră, mai bine zis pînă spre sfîrșitul reprizei cînd camera, pur și simplu, s-a umplut de ofițeri de miliție. În realitate, nu erau decît trei, dar știți și dumneavoastră cum ți se învălmășesc impresiile cînd, pe nepusă masă, năvălesc într-o odaie de cîțiva metri patrați trei lucrători de miliție cu un aer foarte decis. Recunosc că pe moment treaba asta m-a surmenat nițel, dar trebuie să recunosc că un minut mai tîrziu, după cuvenita uluială, le-am mulțumit din toată inima. Lajos K., cetățeanul acela blînd și îndatoritor, cu zîmbet de june sfios și maniere de licențiat la Cambridge, era un hoț vestit, căutat de cîtăva vreme de miliția mai multor județe și prins la Alba Iulia în mai puțin de o oră de la primirea ordinului de alertă.

Evenimentele al căror erou s-a întîmplat să fiu, și al căror erou mofluz urma să fiu dacă ele se desfășurau altfel și nu atît de grăbit, de exact, de responsabil, încept cu un telefon. Maiorul Adrian Mateșoiu, șeful Miliției municipale, e anunțat din Cluj-Napoca să fie atent fiindcă ar fi posibil ca un oarecare Lajos K., să se pripășească prin Alba Iulia. Acesta plecase fără urmă din hotelul clujean „Napoca", unde furase paltonul și banii vecinului de cameră. E chemat maiorul Cornel Vargaș care, la rîndu-i, își trimite oamenii — căpitanul Dumitru Drăgan, locotenentul Gheorghe Bibolaru și sergentul major Aurel Haneș — să controleze hotelurile urbei și să-i pună în gardă pe funcționari. Lajos cel frumos abia sosise, iar ce s-a mai petrecut în camera cu numărul 310 am spus mai înainte.

Amicul a fost ridicat urgent, cu tașca lui ministerială cu tot, și la percheziția care a urmat la miliție am priceput că norocul are cele mai neașteptate înfățișări. Fără acest noroc și fără promptitudinea exemplară a celor numiți, documentarea mea la Alba Iulia ar fi avut, pentru un astfel de articol, temeiul păgubașului. Firește, ar trebui să le mulțumesc încă o dată lucrătorilor Miliției municipale, atît în numele meu cît și al celor care puteau s-o pățească, dacă Lajos nu-și încheia drumul lui de hoț aici. Cred că mai mult trebuie să fie îndatorați Miliției municipale cetățenii din Alba Iulia. Fiindcă orașul este primitor și liniștit, meritul e, fără îndoială, și al organelor de ordine.

Nu e mai puțin adevărat că, deși hoțul Lajos este un personaj interesant, parte din victimele sale sînt și mai interesante. Ca personaje și ca oameni care cască gura în loc să caște ochii. Lajos era, după împrejurări, de toate : comis voiajorul unui atelier vrîncean de fabricat jaluzele — pe a cărui ștampilă, de n-o fi cumva falsă, scrie numele unui oarecare Kölö Andras din comuna Cîmpuri — intermediar în afaceri cu vînzare și cumpărare de fîn, împuternicit al nu știu cărei întreprinderi și altele asemănătoare, dar, mai mult decît orice, era limbă dulce. Afacerea încheiată de el, pe de o parte, ca persoană foarte interesată să prospere avutul C.A.P.-ului din Valea Lungă, așa, din prea plinul inimii lui de vagabond distins, și tovarășii puși să conducă treburile C.A.P.-ului respectiv e comică, de putem numi comică o găinărie prin care cooperativa era să piardă vreo 60 000 de lei, banii pe care amabilul coțcar urma să-i manevreze în contul a 50 de tone de fîn. Prin urmare, la data de 16 noiembrie, între Forika Mihaly, președintele C.A.P. Valea Lungă, Antalffi Joszef, inginer șef, și Lajos K., specialist în fîn, intervine contractul nr. 660. Unii vor să vîndă, Lajos să-i ajute într-o aceasta și toată lumea să cîștige. Cum dracu s-a ajuns ca niște tovarăși cu atîtea ștampile pe mînă să facă afaceri cu un necunoscut, iată un mister pe care îl va lămuri curînd miliția economică. Dacă tovarășii mai sus numiți n-au apucat să afle încă ce prostie au făcut, le-o comunicăm cu tot respectul acum, prin intermediul revistei. Dacă au avut motive temeinice și sînt nevinovați, cu atît mai bine pentru ei. Cert este că, pînă în clipa arestării sale, Lajos apucase să scoată din bancă — din împuternicirea cooperativei agricole de producție — suma de 2 400 de lei pe care a și păpat-o. Tot aici sugerăm miliției economice a județului Vrancea să cate a vedea ce afaceri învîrte atelierul pentru rulouri și jaluzele din comuna Cîmpuri.

Locotenentul Gheorghe Bibolaru, fost strungar, actualmente student în ultimul an la Drept și om care a intrat în miliție din patima dreptății, mi-a spus că lucrurile ar fi întotdeauna mai simple dacă oamenii și-ar face datoria. Lajos K. a operat prin nenumărate hoteluri. Convingerea locotenentului e că, mai devreme sau mai tîrziu, orice hoț e prins. Dar, făcîndu-și cum se cuvine meseria, toți cei care au grijă de liniștea cetățeanului de rînd pot face ca hoții să fie prinși mai devreme. Un rol însemnat îl au și păgubașii. Ca să nu mai fie păgubași, să nu se lase induși în eroare de faptul că omul pe care abia îl cunosc e peste măsură de binevoitor și dispus să-i servească. În ce mă privește, recunosc că orice om cu un Stendhal în mînă dă un fin sentiment de siguranță. Iar hoțul meu tocmai Stendhal citea !

TUDOR OCTAVIAN ■

„Sînt conștient cît datorez acelora care au rămas anonimi"

Ion Lăceanu s-a născut la 7 mai 1936, în comuna teleormăneană Săceni, lîngă Roșiori de Vede. Interpret instrumentist și, în vremea din urmă, vocal, posedă 4 discuri personale, cărora li se adaugă alte 7, în colaborare. Prezent pe discurile „Eternelle Roumanie", catalog Decsse, „Les flûtes roumaines", distins cu Marele Premiu al discului al Academiei Charles Cros, și „Ion Lăceanu și cele 5 instrumente folclorice ale sale", apărute în Franța. În aceeași țară circulă o casetă cu interpretările sale. Laureat al Festivalului mondial al tineretului și studenților de la Varșovia (1955) și Moscova (1957), distins cu Medalia de aur a Festivalului internațional de folclor de la Beirut (1964), deținător al Premiului de interpretare la festivalurile folclorice de la Brusa (1965) și Novi Sad (1975).

— Pentru că tot veni vorba, am să-ți spun de la bun început că nu pricep un lucru. Dacă tot te-ai născut, cum pretinzi, la Săceni, de ce te cheamă pe dumneata Lăceanu și nu Săceanu ?!

— Mă cheamă ca pe tata și ca pe ceilalți cinci frați ai mei. Lăceanu. De ce, nu știu, dar așa mă cheamă, clar ?

— Clar. Ce-ar fi să ne povestești cîte ceva din biografia dumitale.

— De cîntat, cînt de cînd mă știu, adică de la vreo patru ani. Tata, rapsod cunoscut prin părțile Teleormanului, mi-a fost primul profesor, învățîndu-mă să cînt la fluier și la caval. La 15 ani am participat la primul concurs, la căminul cultural din satul meu natal. Am ieșit primul. Ajunge ?

— N-ajunge.

— Cu șapte clase terminate, am plecat la București, la meserie, să mă fac electrician. Am participat la Festivalul mondial al tineretului și studenților din 1953, unde m-a auzit Ionel Budișteanu. M-a ascultat și se vede treaba că i-am plăcut. M-a pus la o probă, am luat-o, și așa, pe nesimțite, am devenit artist cu fluierul și cu cavalul. Șaptesprezece ani am rămas cu „Periniță", după care am trecut la „Rapsodia română".

— Ajunge. A fost totul chiar așa de simplu cum povestești ?

— Poate că a fost, poate că n-a fost, cine mai stă să-și aducă aminte ? Am muncit însă foarte mult și am căutat să învăț de la fiecare. Nu doar de la muzicieni rafinați, bunăoară de la Ionel Budișteanu sau Tiberiu Alexandru, care m-au ajutat ca pe copilul lor, ci și, fiind eu cîntăreț din fluier, de la toți fluierașii. De la ciobani, mai ales. Cum auzeam de unul bun, la Calafat sau la Sibiu, fugeam la tren și-l ascultam. Astăzi, cînd am ajuns să cînt la nouă instrumente și să fiu numit, de ziarul „Le Pays" din Elveția, „omul-orchestră", cînd mi-a fost dat să apar pe marile scene ale lumii alături de Jeanie Bennet, Alain Barrière, Rika Zaraï sau Nana Mouskouri, sînt conștient cît datorez oamenilor acelora care au rămas anonimi.

— Să nu uit. Care-s cele nouă instrumente ?

— Fluierul, cavalul, ocarina, solzul de pește, paiul de ovăz, tobița, cimpoiul, flueratul și firește, vocea.

— Ard de nerăbdare să aflu mai ales cum este cu solzul de pește.

— Dintre bucățile lansate de mine, „Doina de jale", „Brîul ciobănesc", „Breaza ca la Calafat", „Sîrba de la Roșiori", „Bugeacul de la Săceni", „Ciobănaș de la miori" și altele, am ajuns să cînt cîteva și la solzul de pește.

— Înțeleg că ai avut mari succese în străinătate cu solzul de pește.

— Fulminante, fără să exagerez. După un asemenea spectacol, transmis în direct de televiziunea franceză, m-a felicitat chiar Salvador Dali.

— Cine ?!

— Renumitul pictor spaniol Salvador Dali, pe care l-am cunoscut cu ocazia aceea și cu care am rămas, ca să zic așa, prieten. Mi-a dăruit un desen și mi-a făcut onoarea, mie și formației lui Radu Simion, să ne invite să susținem concerte cu prilejul uneia din expozițiile sale. Despre Dali unii zic că e un original cu orice preț. Eu sînt de altă părere. Am discutat de mai multe ori și m-a impresionat mai ales faptul că e un mare admirator al artei românești în general și al folclorului nostru în special.

— Îmi spuneai cu alt prilej, că ai fost în 42 de țări ale lumii, răspîndite pe 4 continente. Spania, unde urmează să pleci curînd, împreună cu formația Radu Simion, ar fi a 43-a. Cum e primit, Ion Lăceanu, folclorul nostru peste hotare ?

— Cu un deosebit respect și cu multă admirație. În alte țări, creația populară, insuficient sprijinită și protejată de stat, a cam secătuit, de aceea nestematele noastre folclorice sînt aplaudate cu entuziasm pretutindeni, de la New York la Alger și de la Pekin la Stockholm, ca să spun pe unde am fost, că din Europa numai vreo două țări mi-au mai rămas. Nu atît pentru caracterul lor de curiozitate, cît pentru valoarea lor. Am să vă dau un exemplu. Anul trecut am cîntat cu Simion la Geneva, la „Victoria Hall", cu toate cele trei mii de locuri ale sale ocupate. Aveam în spate o hartă imensă a țării, iar noi ne-am întrecut în melodii frumoase și antrenante. Publicul ne-a aplaudat un sfert de oră, în picioare, pînă ne-au dat lacrimile. Atunci mi-a venit mie o idee năstrușnică.

— Spune-o.

— M-am gîndit că, dacă tot transmitem din străinătate în direct, la radio și la televiziune meciuri de fotbal, ca să ne amărîm sufletele, n-ar strica să transmitem, măcar o dată, un concert folcloric sau alt spectacol românesc de marcă, pentru a vedea pe viu simpatia pe care o arată pretutindeni spectatorii mesagerilor artei noastre populare și a oferi un prilej de bucurie pentru tot românul.

— Crezi că tineretul s-a înstrăinat de folclor, de muzica populară ?

— Auzi vorbă ! Nu s-a înstrăinat. În '76 am avut bucuria să fiu invitat să cînt, la Polivalentă, în cadrul Cenaclului „Flacăra". Trebuie să recunosc că mi-a fost teamă, știind că publicul de acolo, cunoscător de poezie și de folk înainte de a fi specialist în muzică populară, e foarte exigent. Am făcut trei seri de succes, care mi-au umplut inima de satisfacție, în primul rînd pentru că sala gemea de spectatori tineri. Atunci am priceput că tineretul nostru se simte foarte aproape de muzica populară, cu condiția ca ea să fie de bună calitate. Adică autentică.

— S-ar părea, Ion Lăceanu, că ai numai bucurii și satisfacții.

— Nu-i chiar așa. Am o familie bine închegată, sînt căsătorit de douăzeci și doi de ani, băiatul meu face plan cu destul succes, cînt cu niște oameni minunați, ca profesioniști și ca fire, dar mai am și necazuri. Reproșuri, pentru mine și pentru alții.

— S-auzim.

— Mă doare faptul că, prea repede și fără judecată, publicul îi vorbește de rău pe cîntăreții de muzică populară pe care, dea Dieu, îi iubește și aplaudă. Zic și de mine, zic și de alții, cum că Dolănescu a făcut și a dres, că Benone la fel și cîte și mai cîte. Apoi îmi pare rău că „E.ecirecordul", despre care eu, ca și ceilalți colegi ai mei, avem o bună impresie, colaborînd excelent cu specialiștii prieteni de acolo, nu izbutește, nu de azi și nu de ieri, ci de ani și ani, să ambaleze discurile de populară în niște mape mai de ținută. Cu muzica din mapă sîntem competitivi oriunde, cu mapa în sine ne cam facem de rîs. E de ajuns să privești o vitrină a unui magazin cu noutăți discografice din străinătate ca, dintr-o ochire, să știi care-s discurile noastre. Cele mai șterse, cele mai palide.

— Gata. Încheiem ?

— Nu. Aș mai avea o rugăminte.

— Firește.

— Să scrieți, drept încheiere, numele tuturor instrumentiștilor formației lui Radu Simion, cărora le datorăm multe : Ion Drăgoi la vioară, Nicolae Fieraru la țambal, Petrișor Mihalcea la acordeon, Ion Dincă la contrabas și Dumitru Fărcașu la taragot.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

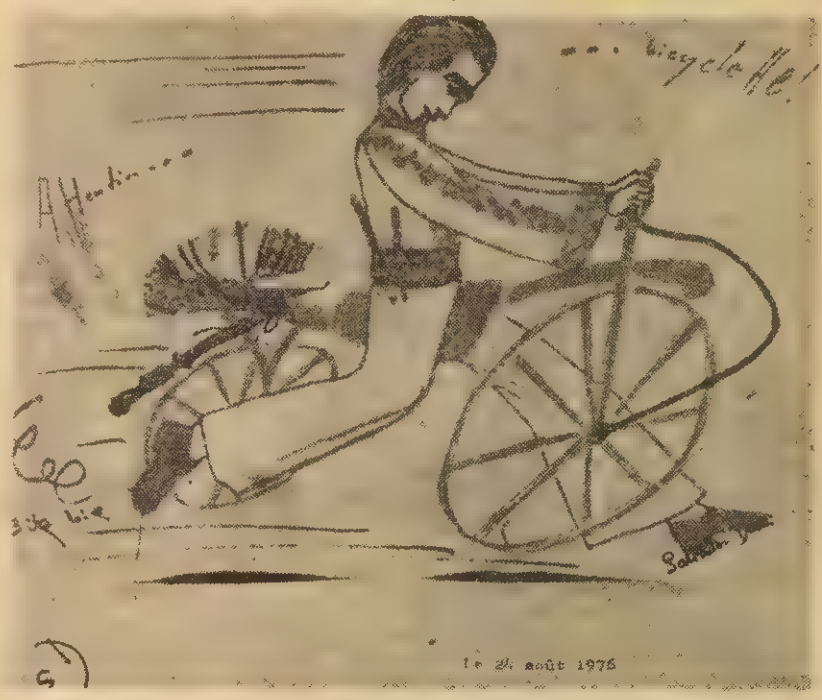

Ion Lăceanu „văzut" de Salvador Dali ! Realizat în august 1976, desenul renumitului pictor spaniol este însoțit de un text, din care spicuim cîteva rînduri : „...îți mulțumesc pentru tot ceea ce ne-ai oferit în timpul concertelor tale".

Vă propunem un nume :

Ioan Evu

Vi-l propunem sau, mai curînd, vi-l readucem în atenție pe acest tînăr de indiscutabil talent publicat cu intermitență de multe reviste, cîștigător al Premiului III pentru poezie al Festivalului național „Cîntarea României", ca și al altor distincții literare, unul din cei vreo cîțiva poeți care formează în prezent o adevărată constelație lirică a Hunedoarei. Fapt destul de rar, și concludent în acest sens, doi frați, Eugen Evu și autorul poeziilor de față, Ioan Evu, probează între alții această efervescență lirică, și unul și altul străduindu-se cu succes să-și găsească un timbru cît mai pregnant. Hunedorean prin naștere, tehnician la Întreprinderea de reparat utilaje de calcul prin profesie, Ioan Evu are și el, ca și fratele său, mirajul satului risipit sub munte, nostalgia dragostei materne, este obsedat de destinul actual al acestui univers primordial. Sub semnul acesta stau și versurile sale de rezonanță patriotică. O transparență de lamură, o linie delicată de efigie își pun pecetea pe versurile sale cele mai frumoase.

Și totuși, dacă e să-i adresăm un îndemn tînărului poet în stadiul în care se găsește acum, n-ar putea fi altul decît acela de a încerca să-și îmbogățească registrul motivelor lirice, de a fructifica mai din plin experiența de viață proprie sieși ca și lumii în care trăiește.

NICULAE STOIAN ■

Poem dintr-o răsuflare

Pămînt învins de aripi și de flori,
pămînt șoptit cu inima la gură,
rostindu-te cuvîntul mi-e ușor,
mă vindecă de indoieli și ură.

Prin tine toate capătă un rost,
pămînt rănit de pluguri în amiază
cele ce sînt din cele care-au fost
numai în legea ta se-ntemeiază.

De-i primăvară-n rădăcini ce ară,
de-i blîndă vara-n mere pîrguite,
de plînge toamna-n frunzele ce cad
și vin apoi zăpezile ursite

e pentru că există pămînt durut,
și pentru că veghezi cu lanurile tale
dealuri și văi și munte și cîmpii
și cești miei ce-i întîlnesc în cale...

De-aceea-n graiul tău eu n-o să mint,
pămînt și casă leagăn căpătîi
și te-aș îmbrățișa cu lanuri mari de grîu
străbun pămînt iubirea mea dintîi...

Voievozi anonimi

Pe care drum plecară străbunii mei părinți
țăranii înhămați la bulgări de țărînă
cărînd în spate piinea spre casele din munți
cu soarele alături umblînd prin grîu de mină.
Pe unde sînt acuma străbunii mei părinți
nu l-am văzut la chip de-atît amar de vreme
îi strig mereu pe nume, și de tăcerea lor
tîrziu cuvîntul meu ca de-un îngheț se teme...
I-atinge firul ierbii cu ochii sub pămînt
de răsuflarea lor tremură blînd afară
lin îi visează roua și vînturi din apus
cu graiul lor pe buze alunecă prin arșă
Cum stau în nemișcare sub lanuri mari de grîu
din trupul lor cresc arbori cu crengile drapele
pe umeri țin o țară cum albia — un rîu
ce poartă-n nemurire în loc de ape stele...

Braconierii

Se mai aud la marginea pădurii
acestui veac cu nume de pămînt
se-ntorc tîrziu din munți braconierii
acolo-n văi în casele de vînt.
Pindeau în iarba cu miros de stele
cu țeava puștii sprijinită-n nori
din buzunare le cădeau alice
și pene-albastre de privighetori.
Aveau capcane-ntinse pentru greieri
aveau securi cu limbile de fier
tîlhari de cîntece braconierii
în cețuri moi la pîndă lîngă cer.

Fereastră în pămînt

Îngheață turma stearpă a viilor pe deal,
încremenit stă vinul pe mesele bătrîne
din lemn visînd păduri trecute. În Ardeal
greieri aprind mari torțe de cîntec sub țărîne.

Nici nu mai știi pe unde sînt mieii fără pată
luîndu-se la trîntă cu firul ierbii, blînd,
dacă au fost aievea, dacă vor fi vreodată
sau doar dorință-s toate — luminî singerînd —

la geamul tău de unde, ca prin ochean de rouă
se văd urcînd popoare de seve spre tulpini
să-mpodobească vinul din iarna viitoare
cu-o lacrimă amară închisă-n rădăcini...

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC

Goya
Insomnia rațiunii

1.

Ne-o plăcut să-l credem de partea rațiunii pe Goya, de cîte ori am repetat după el că somnul rațiunii naște monștri. Dar oare acționează el, într-adevăr, în numele rațiunii sau se amuză de spaimo celor care îi privesc **Capriciile** ? Cu alte cuvinte, ce vrea în artă acest conchistador misterios și sălbatec ? Tragic și excesiv. Impulsiv și pasional. Care a rămas surd și simte nevoia să țipe. Și care nu se teme nici de bijuterii, nici de singe.

Dacă s-ar fi născut cu trei secole mai devreme, Goya s-ar fi putut număra printre conchistadorii care debarcau pe țărmuri necunoscute cu crucea într-o mînă și cu lancea în alta, căutînd aur la lumina incendiilor. El știe cum arată cruzimea, îl pictează pe Saturn bestial devorîndu-și fiii, e curajos și elementar, minios și viclean, aparent un cruciat împotriva monștrilor pe care-i desenează în **Capricii**, dar nu putem fi siguri dacă n-a trădat cauza rațiunii și n-a trecut de partea lumii infernale, rîde în hohote și se oprește brusc pentru a-și aminti cum arată o floare, se întoarce violent împotriva ideilor neoclasice ale lui Mengs după ce le-a slujit, se simte solitar și se izolează și mai mult prin legendele care îl înconjoară, nu e un intelectual rafinat și totuși ridică el torța iluminiștilor, sau cel puțin pare că face așa, e ciudat și brutal, nu se ferește să privească în față chipul cel mai oribil al mizeriei umane și să pună pe răni podoabe, e prim pictor ol curții regale și e suspectat de Inchiziție că-l înșeală și pe rege și pe Dumnezeu, plin de vicii luptă în numele virtuții, convins probabil că greșeala cea mai mare ar fi aceea de a se feri de greșeli, privește atent cum se crispează carnea la atingerea morții, ascunde sub măști de carnaval cosmaruri, ingrămădește umbre în fața sa cum ar ingrămădi aur în corăbii după ce l-a jefuit, e orgolios și singur, gata să ridice brațul și să lovească printr-un desen nou, fără să știe poate nici el cînd ucide și cînd mîngîie, cînd descnide o rană sau cînd o deplînge, fără să știm nici noi dacă e vesel sau trist, își culcă fruntea pe mîini și în acest timp în spatele lui lilieci enormi și bufnițe cu ochi sticloși descnid aripi sumbre și nu ne dăm seama dacă cel care stă cu obrazul cufundat în mîini rîde pe ascuns sau ignoră ceea ce se petrece în vreme ce el doarme... cu acest pictor trebuie să fim circumspecți, e greu de spus dacă vrea să ucidă monștrii sau să-i atițe, dacă trupurile sale diforme vor să ne facă să regretăm frumusețea trupurilor grecești sau să ne convingă de faptul că iluziile clasicismului s-au spulberat și că e nevoie de o nouă religie în artă pe care el, Goya, n-o cunoaște, dar el îl arată primejdiile împotriva cărora ea ar trebui să lupte... da, acest pictor e dezlănțuit și uneori feroce, senzual și nerăbdător, mă întreb chiar cum a avut răbdarea să se pună, fie și temporar, la dispoziția unei arte delectabile, cînd în el clocotește acești monștri tenebroși, dîndu-ne impresia că am pătruns într-un labirint unde nu mai e nici un fir al Ariadnei, căci nimeni nu mai cunoaște aici adevărata dragoste, cea care ne poate scoate din labirinturile fără ieșire... O anume față a Spaniei ni se dezvăluie sub mîna febrilă a lui Goya (care nu ridică vălurile, ci le zmulge), o Spanie fierbinte, pasionată și sfîșiată între conchiste și metafizică, între zborul figurilor lui El Greco și lumea infernală a lui Goya, o Spanie care ciocnește paharele de cristal, și pe neașteptate ele se umplu de singe, care descoperă cum sub bijuteriile lui Goya se deschid răni... Corăbiile acestei Spanii nu mai pleacă acum spre tărîmuri îndepărtate. Prin Goya, Spania și-a înarmat expediția spre labirintul din sufletul ei. Iar aventura nu mai aduce corăbiile gemînd de aur, ci o artă care are toate păcatele și febra conchistadorilor. Goya nu are timp de nuanțe, ca orice conchistador. El trebuie să supună repede, să zmulgă aurul și pietrele prețioase de unde le găsește și să impodobească femeile pe care le pictează și care, cînd sînt frumoase, au o frumusețe sălbatecă. Și e normal să fie așa. Caci el este violent și în iubire nu numai în dispreț. Nu poate face nimic calm. Nimic cu jumătate de măsură. Conchistadorii sînt întotdeauna grăbiți Nuanțele sînt ale celor care vor veni după el și, pe ruinele vechilor temple dărîmate, vor semăna din nou. Pînă atunci fumul se amestecă cu singele și cu strălucirea aurului. Pînă atunci, Saturn cu ochii holbați și demențiali își continuă ospățul. Pînă atunci, în somnul clasicismului apare barocul.

Eu, care niciodată n-am iubit călătoriile, nu mi-am dorit decît două drumuri în lume (și mereu am făcut altele) ; unul între cețurile și ghețarii de dincolo de cercul polar, sub fascinația glacială a aurorei boreale, nostalgie obscură a cine știe carui străbun îndrăgostit de zăpezi ; altul în Spania, pe urmele lui Don Quijote, dar și pentru a rătăci cîteva zile prin sălile muzeului Prado unde l-aș putea întîlni pe Goya acasă la el. Acest pictor ciudat despre care nu știu ce să cred ; dacă este beat de aventura lui neagră sau lucid, dacă iubește ceva sau este un cinic, dacă are nostalgia frumuseții sau placerea de a o sfida după ce o sărbătorit-o senzual. El transformă umbra în altceva decît a fost umbra la Rembrandt. Nu în filosofie, ci în pamflet. Contrariul acestei umbre nu este lumina, ci flacăra. De fapt, umbrele lui Goya sînt o flacără neagră, o flacără funebră care arde și ne arde privirea. El însuși izbucnește în istoria artei ca o flacără violentă și-și cucerește opera așa cum Cortés a cucerit Mexicul. Știe să surîdă, dar și să fie necruțător. Și dacă nu desenează la lumina incendiilor conchistei, o face parcă la lumina acelora care ard pe ruinele unei Spanii strivite de misticism și de o glorie insuportabilă.

Poate că totuși acest conchistador a cunoscut valoarea rațiunii. Și în spatele cruzimii sale nu se ascunde decît dorința de a afirma acest adevăr. Căci orice negație începe prin a distruge și a uri, dar ea n-are nici o șansă decît dacă ajunge să creeze și să iubească. Niciodată negația n-a putut fi misiunea noastră umană. N-am venit pe lume numai pentru a spune „nu".

OCTAVIAN PALER ■

Cu Dinu Cernescu despre necesitatea de a te bate, ca om de teatru, pentru adevărul în care crezi

— Lucrați la Teatrul Giulești, aflat în preajma podului Grant, și nu pe un bulevard central, teatru pe a cărui clădire cineva a scris cu vopsea roșie și cu litere mari TEATRUL GIULEȘTI, astfel încît călătorul care sosește cu trenul să afle că trece pe lîngă acest lăcaș de cultură. Ce înseamnă să montezi spectacole și să joci în spectacole departe de centrul Capitalei ?

— Astăzi nu mai înseamnă ceea ce a însemnat altădată deoarece publicul s-a schimbat considerabil. V-o spune un om care e regizor aici de 11 ani, însă mi s-a povestit și știu de cîtă răbdare și muncă de educație a fost nevoie pentru a-i deprinde pe acei spectatori să nu mănînce semințe în timpul reprezentației sau să nu vociferoze, să nu chicotească atunci cînd nu trebuie. Dealtfel, modul cum a evoluat gustul publicului nostru este dovedit și de creșterea complexității spectacolelor pe care le punem în scenă.

— Vă puteți numi un teatru al ceferiștilor ?

— Nu. Deși sala sa de bază este departe de centru, într-un cartier într-adevăr locuit înainte vreme numai de ceferiști, la teatrul nostru vin oameni din tot Bucureștiul. Deși orice dereglare a circulației ne aduce prejudicii. Deși mai există din păcate snobismul care îi face pe unii să se ducă la un spectacol de o valoare aproximativă dar care se joacă „în centru" și să nu vină la noi în seara aceea cu toate că la teatrul nostru se joacă un spectacol mult mai bun. Și, spun asta cu toată modestia, dar și cu toată obiectivitatea de care sînt capabil.

— Am văzut ultima dumneavoastră piesă pe care ați montat-o : RĂZBOIUL VACII de Roger Avermaete.

— Ți-a plăcut ?

— Textul mi s-a părut cam firav.

— E o comedie bufă pe care noi am tratat-o ca o piesă gravă, cu rezonanțe comice. Am transformat-o într-o meditație despre război, despre falsul orgoliu care dezlănțuie nenorociri.

— Bine, dar ce vă garantează că nu ați falsificat textul ?

— Mă bucur că mă întrebi. Problema aceasta frămîntă pe mulți și sînt date uneori niște răspunsuri atît de simpliste încît nici nu știi cum să reacționezi, să te indignezi sau să le ignori. Eu cred că atitudinea regizorului față de text reprezintă atitudinea politică a regizorului respectiv. Avem datoria de a face ca textul să sune ca pentru contemporanii noștri, o piesă trebuie să fie vie, directă, să incite pe spectatori. Am să-ți citez din memorie o frază a lui Maiakovski : „Voi toți cei care veți pune în scenă pe parcursul anilor această piesă schimbați tot ce este necesar ca să sune mereu actuală".

— Ei, dacă ar gîndi toți autorii așa !...

— A păstra o operă așa cum a fost scrisă poate constitui uneori o atitudine muzeală. Se pune praful — inevitabil.

— Și un muzeu are cu ce să te impresioneze. Dar de ce credeți că în secolul nostru s-a pus cu mai multă acuitate problema atitudinii față de text ?

— Rolul regizorului a crescut. Trăim într-o epocă în care spectatorului i se propun viziuni regizorale.

— Poate era mai bine pe vremea cînd spectatorului i se propuneau piese.

— Dacă un spectator dorește să cunoască piesa **Oedip** așa cum a fost scrisă de Sofocle n-are decît s-o citească. Cînd vine la teatru nu cred că dorește să asiste la o lectură în picioare a operei lui Sofocle.

— Vorbiți mereu de actualitate. Dumneavoastră prin ce sînteți actual montînd piesele pe care le-ați montat ?

— Să le luăm la rînd.

— Să le luăm.

— În **Măsură pentru măsură** am prezentat o lume a abuzurilor și deci în opoziție cu ea făceam o pledoarie pentru legalitate. În **Hamlet** am prezentat un om singur pe care societatea contemporană lui îl distruge, și prin acest spectacol pledam pentru apărarea omului, a individualității. În **Matca** lui Sorescu am arătat lupta omului cu o catastrofă naturală și destinul său biruitor chiar dacă e vremelnic înfrînt. În **Meșterul Manole** de Blaga am văzut sacrificiul care stă la baza oricărei creații. În **Zamolxe** am pledat pentru ideea permanenței noastre pe acest pămînt. Deci, dacă am trage o linie, am putea vedea, cred, un drum personal, o idee precisă, un program.

— Cred că am putea vedea. Însă m-ar interesa să aflu cum încurajați actorul tînăr ?

— Ștefan Iordache, Mariana Mihuț, Florin Piersic, iată cîteva nume de actori tineri pe care i-am distribuit în roluri importante, într-o vreme cînd ei nu erau vedetele care sînt astăzi.

— M-ar interesa să fim actuali. Concret, acum, ce actori tineri vă reține atenția ?

— Foarte mulți — dar ca să revenim la Teatrul Giulești — unul proaspăt actor i-am încredințat rolul principal în **Oedip** de Sofocle. Numele însă nu vi-l pot destăinui pînă cînd direcția nu aprobă distribuția.

— Am să vă cred pe cuvînt.

— Te rog.

— Ați fost nu demult în Olanda. Pentru ce ?

— Am ținut un curs la Academia de teatru din Maestrich. Despre **Teatrul ritual și folcloric.** Ca texte de demonstrație am folosit **Meșterul Manole** și **Zamolxe** de Lucian Blaga. Suma lecțiilor s-a concretizat într-un spectacol prezentat în această țară. Înainte de Olanda am montat la Dortmund **Matca** lui Marin Sorescu, astfel încît pot să fiu mîndru că sînt singurul regizor român care, lucrînd în străinătate, a făcut cunoscuți acolo doi autori români foarte importanți.

— Ce vă displace din teatrul românesc ?

— Urăsc tot ceea ce este conformist (și eu sînt conformist cîteodată). Nu-mi plac acei care spun „nu se poate". Datoria oricărui cetățean — oriunde s-ar găsi el, oricît de sus sau de jos ar fi el plasat — este aceea de a căuta să vadă cum se poate face ca lucrurile să meargă înainte. Această este atitudinea unui om care dorește progresul țării sale. Oricînd se poate găsi o hîrtie în dosul cărcia să te ascunzi și să spui „nu se poate". Această atitudine este retrogradă, incompatibilă cu atitudinea unui comunist adevărat. Se mai spune că anumiți funcționari „își apără scaunul" — adică funcția. Dar ce este „un scaun ?"

— Chiar, ce este ?

— Un loc vremelnic de șezut. Dacă ești convins că ai dreptate, că dreptatea ta este pusă în slujba mersului înainte al țării tale, trebuie să te bați pentru adevărul în care crezi. Am o mare recunoștință pentru cîtiva lucrători din domeniul culturii care gîndesc așa și procedează în consecință.

— Ce primejdie pîndește teatrul românesc ?

— Uniformizarea. Teatrele noastre nu au acea personalitate pe care au avut-o cu ani în urmă. Se simte nevoia unor studiouri de teatru unde echipe mici să încerce tot felul de formule de spectacole, să verifice dramaturgi. Așa s-ar putea asigura schimbul de mîine al teatrelor și al dramaturgilor.

GEORGE ARION ■

PREMIILE UNIUNII SCRIITORILOR PE ANUL 1976

Democrația stilurilor

Premiile acordate de Uniunea scriitorilor pe anul 1976 sînt inspirate din profunda convingere că în lumea literelor, ca și în viața de toate zilele, trebuie să domnească o democrație deplină, lucru afirmat în repetate rînduri de conducerea partidului și statului nostru. Prin urmare, nici o prejudecată în ceea ce privește stilul autorului, liber să-și exprime crezul său artistic în propria sa manieră. După cum se știe au fost premiați poeții Mircea Dinescu **(Proprietarul de poduri)**, autor al unor poezii pline de tinerețe, care își asumă cu dezinvoltură problemele grave ale lumii, Ion Horea **(Măslinul lui Platon)**, poet remarcabil, înfățișat de ultimul său volum apărut într-o etapă mai frămîntată a scrisului său, și Petre Stoica **(Iepuri și anotimpuri)**, poet mult mai complex și mai profund sub aparența șăgălnicie a textelor sale decît se crede de obicei.

Aceeași diversitate de stiluri se constată și la premiile atribuite pentru roman. Dacă Paul Georgescu **(Doctorul Poenaru)** a elaborat o narațiune de natură livrescă, Fănuș Neagu **(Frumoșii nebuni ai marilor orașe)** a scris o proză tumultuoasă, imprevizibilă, amestec de tandrețe și cruzime, pe cînd Constantin Țoiu **(Galeria cu viță sălbatică)** triumfă și prin stil asupra întîmplărilor istoriei pe care le povestește.

Tot un strălucit stilist este și Ștefan Bănulescu în **Scrisori provinciale.** Împreună cu Nicolae Prelipceanu, autorul unor incitante interviuri **(Dialoguri fără Platon)** a primit premiul pentru publicistică.

Singurul premiu la dramaturgie a revenit lui Alexandru Sever pentru **Comedia nebunilor,** o pledoarie pentru păstrarea valorilor umane și un protest împotriva neantului.

O carte ciudată și fermecătoare, **Biblioteca fantastică** de Sonia Larian, a primit premiul pentru literatura pentru copii.

Sadoveanu sau Utopia cărții și **Al. Odobescu** de Nicolae Manolescu sînt două cărți de critică cu viziuni dcosebit de personale. În **Colocvial** de Cornel Regman remarcăm din nou mulțiozitatea cu care criticul își comunică opiniile. **Scriitori români de azi** — vol. II — de Eugen Simion se distinge prin spiritul ei de echilibru și ordonare. Tuturor acestor cărți li s-au decernat premiul pentru critică și istorie literară.

O recunoaștere firească a talentului de traducător al lui Tașcu Gheorghiu îl reprezintă premiul pentru transpunerea lui Lautréamont în limba română. Un alt traducător premiat — poetul Alexandru Miran pentru **Electra, Hecuba, Ifigenia în Taurida, Hippolyt** de Euripide.

Pentru traduceri din literatura română au fost distinși Dan Duțescu **(Meșterul Manole** în limba engleză) și Reimar Alfred Ungar **(Cartea cu jucării** de Tudor Arghezi în limba germană).

Din literatura naționalităților conlocuitoare au fost premiați : Franz Hodjak — **Scrisori deschise,** Mirko Jivcovici — **Mărturii,** Király László — **Se plimbă de-a călare,** Rácz Győző — **De la liră la metafizică,** Vári Attila — **Bilet de tramvai pentru Evul mediu,** Ivan Covaci — **Ciuta,** Moinár Gusztáv — **În pragul teoriei.** Ultimii doi au primit premiul pentru debut.

Dacă asupra debuturilor lui Ioan Radin **(Aventurile tînărului Seratin),** Ion Iovan **(După amiaza unei clipe)** se mai poate discuta, ceilalți debutanți premiați — Marian Papahagi — **Exerciții de lectură** —, Gelu Ionescu — **Romanul lecturii** — și Gabriel Chifu — **Sălaș în inimă** sînt autori deja cunoscuți, ultimul dintre ei fiind sprijinit la începuturile sale poetice de către revista noastră.

După cum se vede, dacă din selecția juriului lipsesc — în mod fatal — unele din cărțile bune ale anului 1976 — nu se poate spune nici că vreuna din cărțile premiate să nu corespundă — în mod flagrant — unor severe exigențe de apreciere. Ceea ce este tocmai în spiritul adevărului și democrației care trebuie să se manifeste și în domeniul literaturii.

A. GEORGE ■

Viața literară și literatura vieții

Literatura și unica ei șansă — viața

Viața literaturii nu poate fi alta decît viața de toate zilele. Însă viața de toate zilele trebuie trăită de scriitor înainte de a se fi apucat să scrie. Viața de toate zilele nu poate fi cunoscută decît pe propria piele. Literatura nu e o meserie pe care ți-o însușești mai rău sau mai bine și după aceea cu meseria asta începi să descrii viața. Literatura se învață trăind la rînd cu muritorii, nu le poți face acestora vizite, oricît ar fi ele de devotate și de lungi și după aceste vizite să începi să mimezi în scris viața lor, adică foamea lor, sudoarea lor, durerea lor de cap, bucuria lor, drumul lor la lucru și drumul lor acasă, privirea lor pe fereastră, adevărul lor, spaima lor, siguranța lor. Pînă și moartea trebuie să o trăiești pe pielea ta, pe nervii tăi, pe frica ta de moarte, pe coșmarul tău. Nu poți să mimezi nici revolta, nici adeziunea dacă nici măcar odată n-ai fost cu adevărat revoltat de ceva care să te fi subjugat sau dacă n-ai fost măcar odată de acord cu ceva care să te fi supus în credința ta că numai așa poate fi bine pe lume. Și plictisul are nevoie de trăirea ta ca să poți face pe cineva să te creadă că ești plictisit.

Viața literaturii mai depinde, apoi, de curajul tău de a fi cinstit cu tine însuți în fața colii albe de hîrtie. După cum depinde și de curajul de a scrie în așa fel încît niciodată mai tîrziu, oricît ar fi de tîrziu, să nu trebuiască să roșești pentru ce ai scris. Mai bine nu scrii, mai bine nu publici, dacă nu crezi în ceea ce ai scris, decît să scrii pentru că o conjunctură sau alta poate fi favorabilă sau ostilă unei împrejurări sau alteia din viața care-e una, independent de voința noastră de a o recunoaște sau nu așa cum este. O experiență literară, firește nu foarte bogată în numărul de pagini publicate, dar bogată în contactul cu ipostazele posibile ale interpretării unuia și aceluiași fenomen de viață socială și politică, mi-a dat sentimentul siguranței politice în fața paginii care așteaptă literele mele și m-a condus la concluzia că azi, scriitorului român îi sînt oferite toate șansele de a face din Viața pe care o trăiește el și poporul său unica șansă a literaturii sale. Se poate, în România, azi, spune tot adevărul despre viața pe care o trăim. Se cere acest lucru, se impune conștiinței noastre ca un imperativ al moralei comuniste. O morală comunistă însă nu este rezultatul unei simple afirmații teoretice. O morală comunistă este rezultatul unui proces lung și complex și complicat, rezultatul unei victorii foarte greu de obținut într-o luptă neobosită, uneori secătuitoare, mistuitoare, cu morți și răniți, cu jertfe tragice, pentru că lupta aceasta nu se dă cu un dușman ușor de identificat, așezat în mod deliberat în fața tranșeelor noastre. Lupta se dă în chiar propria noastră tranșee revoluționară, cu noi înșine și cu propriile noastre inerții și prejudecăți, și spaime, și ruine, și comodități, și formalisme, și îngustimi, și limite, individuale, colective, de moment, de conjunctură, de stadiu intelectual, ideologic, politic. Însă victoria e superbă pentru că morala comunistă reprezintă acel echilibru unic și fericit al ideii cu capacitatea vieții de a o încorpora.

Aceasta este și bătălia literaturii în ultimă instanță, bătălia scriitorului pentru a descrie curat, devotat, cinstit bătălia pentru victoria moralei comuniste. Însă trebuie să crezi aprins în această cauză, să fii solidar în lupta pentru ea, să te doară cumplit compromisul și în viață și în literatură, să-l denunți și să-l înlături. Nu e ușor, nu e comod, uneori nu e lipsit nici de risc. Cum spunea un mare poet tînăr, **„starea de risc"** e una din determinantele literaturii și el întreba contagios și tulburător — „Cine riscă cu mine ?!"

Scriitorul care a descris fructele mîniei într-un roman celebru le-a cules el însuși cu mîinile lui sîngerînde. Scriitorul nu poate fi un boier care trece prin viață numai pentru că e învestit cu un har anume, care îl face în mod miraculos să o zugrăvească din caleașca lui, fără să se atingă nici cu poalele giubelei de praful drumului. Scriitorul e un salahor angajat la cărămidăria istoriei și știe că nu se poate clădi nimic fără să nu se repete mitul Meșterului Manole.

Vreau să spun cu alte cuvinte că numai de noi depinde ca o țară care își propune în mod deliberat să facă din întreaga ei viață un act politic — cum este țara noastră — să se bucure de o literatură politică în cel mai deplin înțeles al cuvîntului.

Scriind o literatură politică, asumîndu-ne conștient această misiune, în consens cu imperativele superioare ale Partidului Comunist — vom impune o literatură politică și vom crea climatul receptării ei. Scriind o literatură comodă, vom dezamăgi și azi și mîine un cititor care datorită revoluției, și după peste treizeci de ani de revoluție, este informat, avizat, competent, exigent, conștient și cu conștiința propriei lui realități.

El e constructorul, nu-i putem descrie opera decît așa cum a construit-o și așa cum arată.

Cuvintele trebuie să intre în matca lor iar matca lor e viața.

DINU SĂRARU ■

O viață literară mai inspirată

Despre viața literară s-au scris și se vor mai scrie multe povești răsuflate. De obicei, povestitorii, luîndu-și ca temă viața literară, s-au ocupat cu precădere de latura ei anecdotică, dînd la iveală cel mai adesea întîmplări de cafenea, unele foarte frumoase și pline de haz, altele complet insipide. Privită din afară, probabil că lumea literară fascinează și intrigă. Știind că artele frumoase își creionează și-și zidesc chipul mai cu seamă noaptea, cînd liniștea e albastră și colindată de fulguiri ciudate, fantezia cititorului le-a împodobit cu multe găteli născocite. O glumă despre artiști (mă refer înainte de toate la scriitori) se inchiriază așa cum se închiriau pe vremuri garderobele și bufetul teatrelor. Nu știu dacă e bine sau rău. Gura lumii-i slobodă. În ceea ce mă privește, găsesc că viața noastră literară ar trebui să fie mult mai inspirată decît e în momentul de față, mai plină de farmec și pusă exclusiv în slujba literaturii acestor vremi. Aș vrea să dispară sau măcar să se împuțineze acțiunile care se produc numai pentru a fi înșirate într-un raport de activitate. Ele îngreunează umerii ca lapovița și fac din unii scriitori funcționari. Idealul fiecărui scriitor adevărat e cartea. Nu aceea pe care a scris-o cît mai ales aceea pe care o va scrie. Destinată unui cititor ale cărui cunoștințe, inteligență, mod de viață, putere de receptare și selecție sînt spectaculoase. Cititorul din ultimul pătrar al acestui veac e unul periculos de exigent. Respinge, chiar cînd i se impune, produsul de serie și nu vrea și nici nu mai are timp să-și aplece fruntea asupra cărților neprimind nimic, adică lipsite de inspirație, de talent, de dramatismul și frumusețea vieții. Nu cred că există literatură română scrisă în turn de fildeș sau de mărgăritar. Dar există multe cărți scrise într-o turlă construită din scoici colorate, turlă căreia i-ar sta mai bine plină de porumbei sau guguștiuci. Revistele noastre literare (cam puține și plasate de cîtva timp într-un loc unde scriitorului tînăr îi vine peste mînă) discută cu aprindere, la lumina soarelui sau cu luminarea în mînă, despre o mulțime de probleme aparținînd criticii literare. N-am nimic împotrivă, fiindcă, pe măsură ce trece timpul, înțeleg că fără o critică literară solidă și neiertătoare nu putem avea o literatură vitală, capabilă să stîrnească furtună și patimi. Dar trebuie să se înțeleagă că una e tulpina grîului și altceva e spicul lui. Bobul de grîu e acela care face să rodească vîntul în aripile morii.

O viață literară mai inspirată ar duce, după părerea mea, la apariția unor cărți în stare să tulbure credințî sau chiar să schimbe destine. Dar pentru a ajunge aici, lumea literară trebuie să împingă mai spre colțul tăcerii autorii de ziaristică eronată și gogonată. Prea multe picioare uscate se laudă, clămpănind din bocanci, că au urcat Muntele Măslinilor și cer să le fie luat drept sunet de fag firul de venin curgîndu-le din venele secătuite.

Orice poveste se cade să aibă și o frunză de laur. A mea ar fi aceea că mă mărturisesc dintre sălcii și plopi, pe mal de ape ce așteaptă zăpada, fără gîndul de a rupe măcar un fir de iarbă din norocul altora.

FĂNUȘ NEAGU ■

Epopeea acestei epoci

Orice epocă își are epopeile ei. Cu cît epoca este mai frămîntată, epopeile sînt mai reprezentative și mai definitorii față de epocă.

În literatura ultimilor ani, deși se petrec fapte mari, iar oamenii se schimbă într-un proces permanent de modificare a conștiinței, literatura noastră îți dă impresia că nu observă aceste fenomene. Rar sînt scriitorii care ne vorbesc despre ziua de azi, iar atunci cînd o fac, o fac fie cu tonul ușuratic al lui Marian Popa din „Doina Doicescu și Nelu Georgescu", sau pe probleme lăturalnice, așa cum face Nicolae Breban.

Sînt unii scriitori care au scos cărți foarte interesante — poate de aceea și controversate — care dau impresia că discută despre prezent, fiindcă acțiunea se petrece astăzi. Dar pentru un cititor avizat atît „Galeria cu viță sălbatică" a lui Constantin Țoiu, cît și „Orgolii" și „Fețele tăcerii" ale lui Augustin Buzura își plasează conflictul într-un trecut destul de îndepărtat, noi neprimind pentru prezent decît rămășițele acestui conflict sau complexele pe care le-a provocat. Doar în „Orgolii" se mai încearcă actualizarea, prin descrierea fenomenului de ștergere a conflictului vechi atît la persoana care a fost în viitoarea conflictului, cît mai ales la fiul lui.

Mari scriitori ca Marin Preda și Eugen Barbu nici nu se încurcă cu asemenea subtilități, ci scriu două cărți : „Delirul" și „Incognito" în care este descrisă atmosfera anilor 1940—1944.

S-ar părea că teatrul și cinematograful sînt mai curajoase din acest punct de vedere. „Puterea și adevărul", „Iarna bobocilor", „Ilustrate cu flori de cîmp" au îndrăznit să abordeze probleme foarte actuale. Am citat și „Puterea și adevărul" deși se referă la un conflict petrecut mai demult, pentru că rezolvarea lui este foarte actuală și de o mare acuitate. Dar și aceste flori sînt rare și scenaristul se îndreaptă cu mai multă bucurie spre trecut decît spre ziua de astăzi.

Să credem că nu există astăzi probleme ? Să tragem concluzia pripită că totul merge atît de bine încît nu mai există conflict între vechi și nou ? Educarea oamenilor este atît de bine făcută încît nu mai găsește o conștiință cu mentalitate veche sub masca omului cel mai nou ?

Sau scriitorii noștri nu văd aceste probleme, nu le cunosc sau — ceea ce ar fi și mai grav — le cunosc foarte bine, dar nu le tratează pentru că este mai complicat să tragi concluzii despre ceea ce se petrece acum, decît despre ceea ce viața a discernut de pe acum.

Cred însă că un scriitor angajat, revoluționar trebuie să-și spună punctul de vedere și atunci cînd problemele se mai frămîntă încă, nu numai cînd concluzia este clară pentru oricine.

Așa cum marii scriitori progresiști au pregătit dintotdeauna marile revoluții ale lumii, tot așa ne așteptăm ca și marii noștri scriitori să pregătească revoluția formării omului nou, care a început în țara noastră, dar care continuă și pentru care trebuie încă foarte mult de făcut.

Ca medic aș putea imputa literaturii noastre că nu a tratat cu toată seriozitatea problemele frămîntate ale relațiilor medic-pacient — desigur, nu în accepțiunea îngustă a acestui raport — probleme care există, care mai cuprind încă destule conflicte între mentalități vechi și mentalitatea nouă și care ar merita să-și găsească povestitorul ei.

Și poate că așa cum aștept eu ca un om talentat să-mi cunoască meseria și să-i arate frămîntările într-o carte înțelept și frumos scrisă, așa or fi așteptînd și marinarii de cursă lungă, și constructorii Transfăgărășanului, și marii inventatori ai acestei mici dar minunate țări, și mulți alți oameni simpli care scriu zilnic epopeea acestei epoci, dar o scriu cu alte unelte decît pana.

Dr. PETRE CIOBANU ■
spitalul clinic „Griviția"

Nu scriitori visători, ci vizionari

Plecînd de la ideea că literatura este un act de cultură și, ca oricare act de cultură, nu se poate consuma în singurătate, cu alte cuvinte vorbind despre nevoia de comunicare și despre necesitatea de a avea un auditoriu cît mai larg, consider că literatura contemporană trece printr-un caracteristic fenomen de înnoire. Cred că astăzi mai mult decît oricînd scriitorii își dau seama că nu se poate face o literatură adevărată dacă nu te adresezi poporului tău, popor care să se regăsească și să se recunoască în operele lor literare. Motivele de inspirație, temele alese de scriitor trebuie să fie alcătuite din principii fundamentale și în același timp intime.

Condiția scriitorilor din România este astăzi deosebită pentru că ei sînt în primul rînd cetățeni și se integrează în mod activ societății.

Consider că în actualul stadiu de dezvoltare al societății noastre, în laboratorul lor de creație scriitorii trebuie să realizeze altfel de experiențe de viață. Dacă pînă acum de la masa lor de lucru plecau uneori „în documentare", astăzi ei trebuie să trăiască și chiar să muncească alături de semenii lor, desigur, în profesii adecvate, pentru că numai în felul acesta le pot cunoaște nemijlocit frămîntările, preocupările și aspirațiile.

Din experiența mea de iubitor și cititor de literatură am observat însă o anumită fugă a scriitorilor noștri de problemele actuale și o tentație deosebită pentru întîmplări și evenimente petrecute în alte epoci, mai mult sau mai puțin depărtate.

Istoria are importanța ei demonstrată dialectic de concepția noastră marxist-leninistă despre revoluție și evoluție, demonstrație făcută artistic de toate marile literaturi, dar a trata cu predilecție numai subiecte petrecute odinioară poate fi un pericol, deoarece acest lucru riscă să anchilozeze mișcarea firească a gîndirii creatoare, făcîndu-ne să ne oprim atenția asupra unor lucruri care nu ne mai reprezintă în etapa actuală. Poate fi simplu să se scrie despre evenimente care s-au întîmplat cunoscîndu-le de la cei care le-au trăit sau din amintiri, dar îmi permit să parafrazez un sofism afirmînd că amintirile apar atunci cînd nu mai rămîne nimic din realitate. Prea puține sînt cărțile apărute în ultimii ani în care găsim teme de actualitate, chiar și premiile literare (inclusiv cele recente) nu și-au oprit întotdeauna atenția asupra unor romane care să dezbată ceea ce ne frămîntă astăzi, în această epocă de înnoiri și prefaceri spirituale. Nu putem numi „literatură ocazională" literatura scrisă despre fapte, întîmplări sau despre mutațiile survenite în acești ani în conștiința oamenilor, atîta timp cît înșiși scriitorii fac parte activă din angrenajul social și moral care le produce, așa cum nu putem vorbi de ocazionalism atunci cînd, văzînd un arbore cum se umple de flori, vom scrie despre primăvară. Sînt momente unice și irepetabile, care au valoare atîta timp cît ele sînt fecunde și cititorii așteaptă din partea scriitorilor pe care îi îndrăgesc reacții și opinii pline de curaj. Sînt doar un cititor, dar eu îmi permit să nu cred în scriitorul delicat și autor de paradisuri artificiale, ci în scriitorul revoluționar, cu un acut simț al realității, eu îmi permit să nu cred în scriitorul visător, ci în cel vizionar.

GHEORGHE V. DUȚĂ ■
strungar, Depoul de locomotive București-Triaj

Constantin Georgescu

Între zori şi dimineaţă

De fiecare dată cînd trece prin dreptul casei lui Iorgu Pantelimon, Viţă Vartolomeu are o mişcare bruscă a capului şi a privirii. Îl vezi cum merge pe drum întins, ori lălăindu-şi mişcările, după intercesele pe care le are la acel ceas, pînă ajunge la trei ori patru porţi de gardul celui cu pricina şi, fie că e în zori cînd bătăturile caselor nu sînt populate încă, fie la prînz ori noaptea tîrziu, el se opreşte o clipă sau mai multe clipe, se uită într-o parte şi-n alta, în spate — pentru că în faţă poate să vadă cu ochii lui ce se petrece — clatină din cap a permanentă uimire şi abia atunci se urneşte, slobozind întotdeauna un gîfîit scurt. Ca să ajungă la el n-ar fi silit să treacă pe dinaintea curţii lui Pantelimon. Ar mai fi avut un drum, care după toate socotelile se dovedise mai scurt. Şi cu toate astea n-o luă niciodată pe acolo. După clipele de nedumerire în care ai fi zis că aşteaptă să-i strige cineva de dincolo de un gard, să-i zică să stea pe prispă şi să-i întindă o ceaşcă cu rachiu, Viţă Vartolomeu se repezea înainte, cu un mers săltat. Asta numai pînă în dreptul casei celui cu pricina. Aici avea tresărirea aceea ciudată, pe care nimeni nu i-o cunoştea. Întîi i se ducea capul înainte, pălăria îi aluneca în mod neaşteptat spre ceafă, iar privirile încercau să pătrundă prin gardul înalt, cu ulucile fălţuite, bătute una lîngă alta. Curtea părea pustie. Nici o mişcare, nici un ins care să scîrţîie balamalele porţii, de intrare ori de ieşire. Uneori era tentat să creadă că a fost părăsită demult, lăsînd casa aceea frumoasă, la care muncise şi el, să privească în şosea numai cu partea de sus a ferestrelor. Se vede că gîndurile îl alergau prin nişte cotloane numai de el ştiute, altfel capul nu i s-ar fi mişcat într-o parte şi-n alta, ca într-o mustrare interzisă. Bucata asta de şosea care nu depăşea cu mult două duzini de paşi îi obosea peste măsură. Avea impresia că cineva îl aruncă în spinare o povară apropape imposibil de purtat, dar asta numai de la colţul curţii lui Aron Coloneanţu, pe care o lăsa să-i strivească umerii şi să-i istovească de puteri numai pînă la celălalt gard, al lui Sava Solovăstru, care, ca un făcut, îşi plimba mai totdeauna umbra prin dreptul ulucilor, de parcă l-ar fi aşteptat pe el să-l despovăreze. Zici că te laşi pe la mine ? Îl întreba Solovăstru de fiecare dată. Nici o vorbă în plus, nici una lipsă. Viţă Vartolomeu clătina din cap a nedumerire sau a spaimă. Nu-i răspundea, fiindcă dacă i-ar fi răspuns celălalt n-ar mai fi ştiut ce să-l întrebe şi el ar fi trecut mai departe. Jocului se supuneau amîndoi: cel din drum mulţumit că scapă de povară, cel din curte dornic să schimbe o vorbă, două. „Vii de pe la centru?“ Întrebarea i-o arunca abia după ce Viţă trecea de poarta lui. Capul revenise la poziţia firească, omul îşi îndesase pălăria pe creştet cu o mişcare sigură şi părea dispus să se oprească. Temător, Savu Solovăstru îşi sprijinise coatele de gard. „Ăsta e în stare să treacă şi să nu-mi spună de unde vine“, gîndea el. Şi cu voce tare: „Ziceam că vii de pe la centru?!“... „De pe la centru“. Atît. „Şi de ce n-ai luat-o pe dincolo?... Asta se întreba şi el de fiecare dată, dar curiozitatea celuilalt îl ajuta. „Merg pe unde vreau, mă. Drumu' nu e făcut de tine; e făcut de stat. Şi statu', cînd a făcut drumu', nu l-a făcut numai pentru cei care dau cu gardurile în el. A zis: eşti contribuabil, dom'le? Plăteşti impozitul la zi? Bravo; n-ai decît; poţi să baţi pasu' şi de zece ori pe zi. Dacă te-a apucat plimbarea, chiar dus şi-ntors. Numai o grijă să ai: piatra. Cînd ţi-o aduce piatră în dreptul porţii şi ţi-o veni vremea de prestaţie, gata; să nu-mi faci pă nebunu ! Ieşi, o întinzi, şi la urmă, liber ! Umbli cît ai poftă!“... Omului sprijinit cu coatele de gard nu-i răspunse însă decît: „Am avut nişte treabă prin partea asta“. „Oho“, făcu Solovăstru şi zîmbi într-un fel anume. Lui Viţă Vartolomeu i se păru că ştie tot, ba chiar ceva pe deasupra, un ceva pe care el nu avusese încă vreme să-l afle. Se încruntă şi-i veni să-i injure. N-o făcu, nu fiindcă i-ar fi fost teamă că o să i se răspundă, ci mai curînd că în felul acesta ar fi aţîţat şi mai mult curiozitatea bărbatului de lîngă uluci. „Sînt singur acasă“, vorbi stăpînul curţii, parcă anume fără scop. Viţă mai făcu un pas şi se opri. Şi întoarse privirea întrebător. „Muierea e dusă la moară. I-am zis: «Lasă, femeie; asta e treabă de bărbat; adică de ce să te munceşti tu cu saci cînd...» Mi-a făcut semn să tac. E dusă şi Patriţa Ariton, şi Savasta Platon, şi Caterina lui Zavisnicu, sînt vreo patru, cinci. Le-am văzut în căruţă, sus pe saci. Cred că au fost vorbite mai dinainte. L-au dat de la ceapc pe Lache Dogăruş să meargă cu căruţa. Are cai bunt. N-aş vrea să fiu în pielea lui. O să-l facă lui Dogăruş capul călindar !.. Mare minune să nu-i plesnească !.. Dacă le-o turui la toate gura ca la a mea — şi le turuie că de-aia s-au dus — ăstuia îi trebuie concediu plătit din buzunarul nostru!... Hă, hă...“

Pe Viţă Vartolomeu nu-l interesa cît îi mergea gura nevestei lui Solovăstru şi nici că era plecată la moară. Din punctul lui de vedere putea să fie plecată şi la Paris; îi era totuna!... Dar dacă tot se oprise în mijlocul drumului şi tot îşi întorsese capul... „Am poftă să mănînc pîine coaptă pe frunze de nuc. Altfel e faina de grîu nou. Cînd e caldă, mîroase de te ameţeşte !...“ Spunînd aceste ultime vorbe îşi folosi şi mîinile, într-un gest închipuit, de parcă ar fi dat o pîine pe din două. Se vede că în închipuirea lui pîinea îl frigea la degete, prea şi le juca să n-o scape, încît Viţă Vartolomeu îşi simţi gura cum i se umple cu apă. „Mă, al dracului, zise el şoptit, cu ăsta dacă pleci la un drum şi-i vine chef să te batjocorcească, se pune să rupă între palme pîini d-astea proaspete, frămîntate din grîu nou. S-a zis cu tine ; n-apuci să mai ajungi unde ţi-a fost gîndul; te retezi de pe picioare şi-aluneci într-un şanţ !...“ „Am va să zică şi un vin ca lumea, că eu fac vinu' meu, nu cinstesc omu' cu orice“.

Vartolomeu se decise. Era ajun de duminică şi nu-l dădeau „urgenţele“ — cum îi plăcea să spună — afară din curte. Nu că n-ar fi avut pe ce pune mîna, dar întorcîndu-se acasă l-ar fi cuprins din nou gîndurile, s-ar fi frămîntat, şi-ar fi zis că el poartă toată vina, iar dacă nevasta l-ar fi întrebat ce tot meştereşte prin fundul grădinii, i-ar fi răspuns răstit: „Mă bate gîndu' să jupoi un salcîm de coajă. Pricepi tu? Să-l jupoi de coajă şi să-l las aşa !... „Tu, Viţă, i-ar fi aruncat femeia, nu eşti muncit ca lumea, d-aia îţi umblă prin cap asemenea gînduri“. Ştia că nu acesta era adevărul curat, dar încerca să-l sicîie — „poate-l pun pe picioare“, cum spunea. Viţă se prefăcea neatent la vorbe, mutindu-se cu umbră cu tot într-un cotlon mai ferit. De cînd se întîmplase ce se întîmplase, nu mai era omul cu care să te poţi înţelege. Tu îi spuneai una, vedea bine că e aşa dar o ţinea pe-a lui, parcă dinadins, să te scoată din sărite. Împinse cu grijă poarta lui Solovăstru şi se apropie de el. În ochii gazdei lucea nedumerirea. Îl mai strigase şi-n alte rînduri, îl întrebase dincotro vine şi de ce nu se întorcea acasă pe drumul celălalt, care i se părea şi lui mai scurt, numai că Viţă Vartolomeu îşi văzuse totdeauna de ale lui aproape fără să-l bage în seamă.

— Dacă stăm să ne gîndim bine, începu el fără veste, pe om nu-l putem judeca decît după faptele lui. Se aşezase pe marginea prispei. Îşi alesese locul tocmai în capătul care dădea spre curtea lui Iorgu Pantelimon. În partea aceea ulucile nu erau aşa de înalte precum cele ce-i despărţeau curtea de drum şi nu erau bătute una lîngă alta ca să nu poţi deosebi ce se petrece dincolo de ele. Îşi alesese anume locul. Se ferea să iscodească printre uluci. Trăgea din ţigară lăsînd să se creadă că aşa fuma el, îşi dădea mult capul pe spate, pînă atingea peretele cu marginea pălăriei şi cînd ajungea în poziţia asta destul de chinuită, profita. Dincolo, nici o mişcare.

— Nu l-am văzut de mult, aruncă Solovăstru într-o doară şi turnă în pahare. Oaspetele îi urmări mişcarea mîinii. Se dovedea atît de preocupat de această mişcare, încît vorbele celuilalt păreau să nu-l fi atins. Între cei doi bărbaţi curse o plăcută bună de timp. Amîndoi o lăsau dinadins să se lărgească. Viţă continuă să fumeze, Solovăstru să-şi plimbe degetul mare pe înfloriturile borcanului de parcă ei ar fi fost inventatorul, şi abia acum dădea peste nişte ireparabile neadevăruri în alcătuirea lor. Eu zic că nu e totdeauna aşa, îşi aminti Savu că ar mai fi avut ceva de spus, şi pe deasupra mai era şi gazdă, şi gazdă fiind, trebuia să-i meargă gura, altfel oaspetele ar fi putut să plece. Vartolomeu renunţă să mai cerceteze curtea lui Iorgu Pantelimon.

— Adică, ce vrei dumneata să zici? Erau amîndoi cam de acelaşi număr de ani — parcă Solovăstru plecase militar cu un an în urma lui — bărbaţi în putere, trecuţi de cincizeci, şi poate de aceea rămăsese atît de nedumerit cînd Viţă îi spusese dumneata. Adică, ce vrei să zici? Îşi repetă întrebarea, arătînd cu degetul spre gardul vecinului, nu se ştie pentru care pricină. Mie nu mi-a plăcut de la bun început, da' n-am vrut să mă bag. Eu cînd văd într-un om, mă uit în ochii lui. Eu cu ochii vorbesc prima oară, nu cu purtătorul lor. Nu ştiu dacă dumneata, Savule, ai obiceiul ăsta, da' află de la mine că privirea omului nu te poate înşela. M-am uitat drept în ochii lui. N-a vrut să facă schimb cu mine. Şi i-a mutat în altă parte, de parcă ai fi asistat la facerea lumii şi a rămas cu ei acolo, fără să vadă nimic. „Ai grijă de omu' ăsta, Viţă, mi-am zis. Fereşte-te de el“. Cînd am auzit că umblă s-o ia pe soru-mea, ca mai mare ce eram, m-am dus la tata. Mi-a zis că sînt nebun. „La oameni nu e ca la oboru' de cai, bă. Omului nu-i poţi căsca gura să i te uiţi la dinţi!... O să fie cumnat cu tine, nu te mai amesteca“. I-am făcut voia şi nu m-am amestecat. Acum îmi pare rău, dar n-am cum s-o mai îndrept. De-aia te-ntreb eu pe dumneata: adică ce vrei să zici, că nu-i poţi judeca pe om după faptele lui?!... Ca să nu-şi trădeze descumpănirea, Solovăstru îşi goli paharul, după care încercă să închege un răspuns oarecare.

— Să zicem că ai avea de-a face cu unul care n-a pus un pom toată viaţa lui.

— Ăla nu e om în care să te încrezi, i-o reteză Vartolomeu.

— N-a pus un pom, nu l-a pus şi pace bună. N-ai ce-i face, continuă celălalt, neatent parcă la întrerupere. Nu l-a învăţat nimeni şi pentru treaba asta nu ai dreptul să-l judeci. Ai o nevoie, îi baţi în poartă şi el îţi sare în ajutor cu ce are. Altul, hai să ţi-l aduc aminte pe Isidor Andronicescu, care a plantat cu mîna lui patru pogoane de pruni. Ţi-ar fi dat ăla măcar o cană de apă fără să aibă un profit după urma ta? Auzi, dumneata, Viţă? Nu avea încotro. Trebuia să i se adreseze şi el cu dumneata, altfel putea să-l supere şi să plece. Poţi să plantezi şi-o pădure, dacă ai suflet negru, tot degeaba!... Nevastă-sa nu semăna flori în fiecare primăvară? Unde găseai curte mai plină de trandafiri ca a lor? Nu-i curăţa ea de uscături în fiecare duminică dimineaţa? Şi nu tot ea a aruncat cu toporu' după a lui Douăş'unu că s-a înălţat peste gard să la o pară, că era bortoasă şi avea poftă?!... Femeia a pierdut copilul. Din spaima asta cred că i s-a tras. A zăcut cît a zăcut şi s-a stins. L-a lăsat pe bărba-su cu patru fete în circă şi s-a dus. Eu îl ştiu bine pe Andronicescu, doar am stat peste drum. Eram flăcău. Nu lipsea o duminică de la biserică. Îi plăcea să citească cazania. Nu cred că înţelegea mare lucru din ea — era şi rău scrisă, avea şi foi lipsă — da' nu suferea să-l lase pe altul. El ce-a făcut, că sădise patru pogoane de pruni? N-a împuşcat un cal într-o primăvară, că i-a stricat două cuiburi de porumb abia ridicat de-o palmă deasupra pămîntului ? Nici pînă azi nu ştiu dacă porumbul i-a fost stricat de calul nostru ori de-al lui, da' el a pus arma la ochi şi-a tras. A venit războiu', bietu' tata a plecat pe front, nu s-a mai întors şi noi am rămas să arăm ca nişte betegi. Pe hăis înhămam vaca, de n-am mai gustat strop de lapte pînă m-am însurat şi mi-am făcut şi eu rostul meu. Ca să fiu drept, în ochii lui Andronicescu nu m-am uitat. Nici n-aş fi avut cum, nici n-aş fi avut de ce...

Viţă Vartolomeu îl urmărise atent, cu capul dat pe spate, ca într-o hotărîre întoarsă. Îi cunoscuse bine pe Andronicescu. Ştia cît rău aruncase în dreapta şi-n stînga, dar asta se petrecuse demult, sigur că pe Solovăstru îl dureau amintirile, da' cine nu suferă cînd se lasă pradă lor?!... Se uită la el dintr-o parte, ar vrea să-i spună ceva dar renunţă, gîndurile îi rămîn bune numai pentru Iorgu Pantelimon. Pe el ar dori să-l albă în faţă, pe el să-l privească adînc în ochi şi să-l întrebe numai: „De ce, Iorgule? De ce-ai făcut asta, de ce-ai înălţat gardul şi de ce-ai plecat? Cui o să-l folosească plecarea asta?“ Nu scoate o vorbă, se frămîntă numai, omul de lîngă el ştie şi nu ştie, ştie ce-a văzut printre uluci, fără voia lui — nu-i place să privească prin spărtura gardurilor — nu ştie ce s-a petrecut dincolo de pereţii casei, rămasă pustie. Să-l întrebe pe Vartolomeu? Ar putea s-o facă. E dreptul lui să întrebe, dar nu şi obligaţia celuilalt de a-l răspunde. „Soră-ta, nevastă-sa vreau să zic, ea trebuia să rămînă. Nu te poate împinge nimeni cu sila afară din casa ta, afară din odăile pe care le-ai înălţat cu palmele. Dacă ea n-ar fi trecut dincolo de prag, poate că nici Iorgu...“ „La urma urmei, îşi continuă Vartolomeu gîndul în această vorbire mută, are şi ea partea ei de vină. Auzi, dumneata, Savule? A venit la mine; n-o puteam bănui de-o hotărîre ca asta „Noi ne mutăm, nene“. „Care noi ?“ am întrebat-o fără scop. „Noi, al meu şi cu mine“. „Şi unde o să trageţi?“ Cred că vorbele au sunat cam a bătaie de joc. N-a vrut să se aşeze. „Ne ducem la fată. Ginere-meu a zis că-l bagă paznic de noapte pe undeva“. „Pe cine, Mario?“ „Pe al meu, cum pe cine?...“ „Va să zică, lăsaţi mîndreţe de casă, o lăsaţi a nimănui, Iorgu o să ulte vremea cînd se pune porumbul, ca să dea roată cine ştie cărui gard de sîrmă ghimpată unde zac de-a valma lăzi goale ori lăzi cu sticle prăfuite — bănui eu despre ce e vorba şi cum stă cazul — ca să-mi vină vara în sat şi să se plimbe cu mîinile la spate ?“... „E dreptul lui“... Aici l-a întrerupt Solovăstru.

— Ai fost vreodată pe la ei?

— De ce să mă duc?

— Nu ştiu; aşa, poate să-l vezi cum doarme ori cum...

— N-auzi că e de noapte?

— E de noapte, înţeleg eu, da' de dormit tot trebuie să doarmă, altfel l-ar lua la bilci să-l arate lumii! Şi să lăsăm dormitul; să-l vezi cum umblă. Trebuie să fi rămas cu o parte din mersul lui. Omul care a umblat o viaţă printre semănături... Asta nu e cum ai răsuci cheia într-o uşă... Aici e vorba de-o viaţă...

Se opri cu un fel de cumînţenie, ca şi cum ar fi isprăvit tot ce avusese de spus. Viţă Vartolomeu se închipuia cu plecatul la coasă. Îşi opreau vreo două pogoane, anume ca să se satură de vorbă. Băteau fierul pe nicovală tăcînd, loviturile izbeau dureros liniştea cîmpului, spărgînd-o în felii ciopîrţite egal, îşi fumau ţigările într-un ragaz întins, după care începeau tăişul cu o frunză de mohor. O vreme, în încremenirea cîmpiei nu se auzea decît şuieratul coaselor. O potecă largă se deschidea sub paşii fiecărula, coseau tîmpul şi liniştea ierbii, înaintînd încet între albastru şi verde. Se opreau numai la capul locului, Iorgu Pantelimon îşi punea palma streşină deasupra ochilor şi zicea într-o doară: „Eu, cumnate, cînd cosesc, simt mustul ierbii cum trece prin mine. Umblă aşa, cum ar umbla îngerii primăvara. Şi, făcînd un ocol al gîndului: M-am luat în gură cu Lache Dogăruş. «Cum ţi-o fi plăcînd să umbli în fiecare zi pe drumul morii, mă Lache?» S-a uitat la mine, berc. «Uite că umblu, mi-a zis. Umblu că aşa mi-a fost drag mie de mic. Fără cai, Iorgule, sînt mort ! Tu te-ai învăţat ba pe tractoare, ba pe semănători... La mine, cai!...» „Auzi, cumnate ?“ Vartolomeu pornise brazdă nouă. Începuseră cositul de cu noapte între zori şi dimineaţă. Pogoanele de lucernă dădeau cu un cap în drum. Aici popasul era mai îndelung. Se mai oprea cîte un cunoscut. Cumnaţii nu stăteau unul lîngă altul. Iorgu pe o parte a şanţului, Viţă Vartolomeu pe cealaltă. Le venea mai la îndemînă să-şi vorbească aşa, faţă în faţă. „Bă, retrogrizilor ! O să vă apuce tehnica de turul pantalonilor şi o să dea cu voi de pămînt !“ „Ce vorbeşti, mă !?...“ Iorgu Pantelimon făcea pe supăratul. „Tot cu coasa, tot cu coasa ? Vă treziţi mîine, poimîine în anu' două mii, şi voi bateţi coasa la capul locului ! Bravo, n-am ce zice !...“ „Păi nici să n-ai, mă...“ „Ne-am lăsat un petic, aşa“, încerca Viţă Vartolomeu să se dezvinovăţească. „Ia lasă-l, mă, îi lua vorba cumnatul. Unde umblă el cu maşina prin te miri ce ţări ale continentului !?... Cum e griu' pe la ei, mă... continua să se intereseze, slobozind un hohot îngăduitor. Acu' să trăiască bietu' tac-tu, Gebene, să afle pe unde-ai mai fost. Şi-ar înfige coatele în stinghiile gardului şi s-ar pune pe fluierat. „Unde s-a mai pomenit una ca asta, fi-miu, Gebene, umblă cu camionu' prin Paris ! Bravo, taică !“ Cine ar avea curajul să-i mai treacă pe dinainte ?!... Da' ţie nu ţi se urăşte, mă, neică ? Ori nu te-apucă dorul după salcîmii de la Valea Orzarului? He, he, la pune mîna pe coasă; mă tem că nu ştii să mai tragi cu ea ! Şi iar zic, dacă te-ar vedea bietu' tac-tu, Gebene...“

— Să-ţi laşi tu casa, om în toată puterea cuvîntului şi să pleci aiurea, paznic de noapte la un depozit de sticle goale ! se minunează Savu Solovăstru, fărîmiţîndu-i gîndurile. Zici, dumneata Viţă, că nu suferea să i te uiţi în ochi. Eu cred că nu suferea. Se ferea să nu-i afli gîndul. Trebuie că-i încolţise ceva mai demult... O frîntură de lună strălucitoare sta spînzurată jos, deasupra salcîmilor. Pe prispă, între cei doi bărbaţi, borcanul cu vin chihlimbariu. Şi unul şi celălalt au mirarea întipărită pe faţă.

— Să ţi se năzare aşa, din senin, vorbi Vartolomeu mai mult pentru cumnatul plecat decît pentru Solovăstru.

Peste sat se încerca o înserare nesigură şi greoale. În dreptul casei cu uluci înalte, bătute una lîngă alta să nu se vadă printre ele, Lache Dogăruş oprise căruţa, poate din greşeală. Îi luase prea de multe ori grîu pentru moară lui Iorgu Pantelimon...

Snagov, noiembrie 1977

Partidul meu de glorii

Se-mpodobește țara cu inc-o sărbătoare,
De la un prag la altul ard rîuri de argint,
În inimile noastre pulsează-nalt dogoare
Partidul meu de glorii, mai glorios suind...

O nouă temelie-a pus luminii noastre
Cu gesturi înțelepte de înțelept popor,
Ca aripile zării să fie mai albastre
Aici unde pămîntul e bulgăre de dor.

Aici unde sămînța rodește din răbdare,
Unde-n fîntîni se-adună luceferii în zori,
Cînd vine grîul singur pe drumuri de candoare,
Curat la chip ca roua uitată între flori,

Noi mergem mai departe, cu țara-n sărbătoare,
De la un prag la altul ard rîuri de argint,
În inimile noastre pulsează-nalt dogoare
Partidul meu de glorii, mai glorios suind...

FLOREA BURTAN ■

nu știu prea bine

nu știu prea bine ce-nseamnă pentru alții cuvîntul
patrie,
n-o voi vinde însă pentru nimic în lume

nu știu prea bine ce-nseamnă pentru alții cuvîntul
muncă,
dar voi face totdeauna ce depinde de mine

nu știu prea bine ce-nseamnă pentru alții cuvîntul
frate,
dar lîngă voi rămîn la rău și la bine

nu știu prea bine ce-nseamnă pentru alții cuvîntul
libertate,
dar viața-mi fără ea doi bani nu face

nu știu prea bine ce-nseamnă pentru alții cuvîntul
adevăr,
cine-l cunoaște însă cu mine-l rostește, nu tace

CSEKE GABOR ■
(Versiunea românească aparține autorului)

Asemenea frunzei și norilor

Asemenea frunzei și norilor
noștri. Și flautului vechi,
doldora de cîntece. Asemenea,
sufletele noastre pînă
departe umblînd și cîntînd.
Unde ajung, facem loc
de popas. „Ce-aveți voi
acolo ?" „Trecut", răspundem
și deasupra sădim un copac...

Dimineața, ne iese drumul
în întîmpinare ca fumul
pe țeava unei arme de foc.
Pentru noi, aurul și laurii,
peste noi, rîul și rana.
Ceea ce visăm ne va fi
pururea îngăduit. Cu noi
seamănă ziua aceasta
și după zori se cunoaște.

NICOLAE DIACONU ■

Țara ca o cîmpie

De la semințe pornind și ajungînd la semințe
Cum de la rădăcină, la rădăcină-ajungînd
O, și-n întreg saltul acesta : țara — care în multe privințe —
Este și o cîmpie pe care o arăm și-o îngrijim, rînd de rînd

Nu se mai termină brazda în noi, niciodată,
E desfundată de ploi, bine poditā cu pîini,
Pentru că un popor care ară și-și vede fața curată
Își ține chiar inima și soarele-n mîini

Ține o lumină, ochean printre alte
Și alte ocheane-ale lumii, nu dor care și arde un pic
Cînd printr-un spic trec și fulgere-adesea prea calde
Iar pe o pîine scrie și arșiță, uneori, scrie și frig.

Nu se mai termină brazda în noi, niciodată,
Cum nu se mai termină aștrii pe cer, nesfîrșiți,
Pentru că un popor care ară și-și vede de pîinea sa, toată,
Nu poate să aibă decît ochi curați și cinstiți.

De la semințe pornind și ajungînd la semințe
Cum de la rădăcină, apoi, la rădăcină-ajungînd,
O, și-n întreg saltul acesta, țara — care în multe privințe —
Este și o cîmpie pe care-o arăm și-o-ngrijim rînd de rînd.

A. I. ZAINESCU ■

Acest pămînt natal

De-atîtea ori lovit de vremuri de urgie,
popor al suferinței, flămînd și sfîșiat,
otrava îndoielii oricît te-a încercat,
în cîntec ai știut să pui doar bărbăție.

Mereu către luceferi purtat de năzuință,
istoriei smulgîndu-i dreptatea pas cu pas,
tot cîntăreț măiestru din fluier ai rămas
cînd steagul libertății l-ai dus la biruință.

Unit prin mii de jertfe te-ai oțelit, ești tare
ca-n munții tăi granitul din care s-au născut.
Încrederea-n putere îți este astăzi scut,
cu tot ce-n vechii-ți codrii și-n văi azi viață are

Iar dacă lumea noastră deplină-n frumusețe,
învăpăiază zori — aprindă-i și în noi,
ca să slujim uniți, în arzător șuvoi,
acest pămînt natal ce-i fără-de-bătrînețe.

FRANZ LIEBHARD ■
În românește : GELU PĂTEANU

Primirea în partid

Și azvîrlind lumină pe fețele din clasă
femeia sta, stingheră, cu mîinile de lut,
pe fruntea de jeratic părea că o apasă
o liniște mai crudă decît la început.

Nici întrebări, nici încă mirări cum, poate, satul
Zărește citeodată un semn șovăitor.
Biografie simplă : copiii și bărbatul
și brazda de lumină privind spre viitor.

Era aceeași clasă unde copiii ei
prindeau fosforescente luminile din zare
ca să desfacă lumea cu zece mii de chei
și țara s-o ridice spre zări de calendare.

Se-apropia amurgul de aur. Și deodat'
o liniște deplină pluti către ieșire.
Simțeau cu toți pămîntul ca dup-un nou arat
în aburul fierbinte de-o nouă zămislire.

AL. RAICU ■

„Dunărea" — un ansamblu care nu caută premii, dar le obține

În urmă cu doi ani, Casa de cultură din Giurgiu a organizat un concurs pe care l-a numit „Ca pe Vlașca". Abia de atunci am început, ne spune coregraful Mihai Ion, să culegem, să înregistrăm și să notăm ordonat, metodic, sistematic marea zestre pe care ne-au transmis-o, în afară de pămîntul de sub picioare, cei ce-au trăit pe-aici neam de neamul nostru. Această acțiune continuă și astăzi. Multe dintre cîntecele culese au intrat deja, prin emisiunile radio, în circuitul național al valorilor artei noastre populare. Așa, de pildă, „Balada Roșiorului", pe care am găsit-o prin comuna Bălăneasa, o evocare a anului de luptă 1877, după tiparul mioritic al mamei care-și caută fiul, de data aceasta pe malul Dunării. Sau „Călușul ca pe Vlașca", jucat și astăzi prin comunele Dăița, Frătești, Băneasa. Acesta este, cu siguranță, un unicat printr-o parte a sa, numită „războiul", parte necunoscută prin alte zone și fiind o adevărată punere în scenă a secularului conflict cu turcii.

Înființat în 1972, ansamblul folcloric „Dunărea" al Casei de cultură din Giurgiu a ajuns astfel să aibă un repertoriu de cîntece și dansuri nu atît vast și spectaculos, în căutare permanentă după premii și titluri, cît profund și original, de o autenticitate, cum s-ar spune „fără reproș". Că rezultatele, strălucite, n-au întîrziat să apară tocmai datorită acestor lucruri, e de la sine înțeles. Dealtfel, ansamblul „Dunărea" de la Giurgiu a obținut în cadrul primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României" locul al treilea pe țară. Pentru ediția în curs, conducătorii ansamblului încă nu s-au hotărît, exact, cu ce să participe. Tot ce știu ei este că și de data aceasta vor aduce pe scenă, fără excese „neaoșiste" dar și fără „stilizări" păgubitoare, cîntecul, jocul, portul popular al oamenilor locului. Iată, de pildă, ce-mi spunea Gheorghe Ciobanu, președintele Consiliului de cultură și educație socialistă al municipiului :

— În legătură cu portul localnicilor mă abțin să folosesc cuvintele mele și citez din cartea „Arta populară în Cîmpia Munteniei", a unor specialiști : „Costumul cu peșteman și catrință, cunoscut sub denumirea de «costum de Vlașca» este caracteristic unui teritoriu delimitat la est de satele Putinelu, Vlad Țepeș, Grădiștea, Dărăști-Vlașca, Neajlovul, Crevedia, Vînători și la vest de satele Petroșani, Răsmirești, Botoroaga, Talpa, Scurtu Mare, Slobozia. Zona costumului cu peșteman se întinde deci peste granițele actualelor județe cuprinzînd sate din Ilfov și Teleorman. Noblețea acestui costum a fost imortalizată și în tabloul intitulat „Fata cu zestre" al lui Nicolae Grigorescu. Acum ne veți înțelege mai ușor de ce nu mai facem costume la „Deservirea", în ateliere unde se lucrează în serie și adesea pe nailon, ci la cooperative meșteșugărești cu muncă la domiciliu. De fapt, unii dintre membrii ansamblului și le fac singuri, în familie, la ei acasă. Așa este și mai sigur ! Nu fiindcă vrem noi să apărem pe scena festivalului cu costume „de muzeu" ci pur și simplu pentru că nu-i este îngăduit nimănui, socotim, să „mototolească" cu gustul său personal acea „eleganță" și acea „noblețe" de care vorbeam mai sus.

Aceeași dorință de a păstra, nealterat, ceea ce datina a transmis, ne comunica și coregraful Mihai Ion :

— Ansamblurile, de obicei — este o simplă opinie a mea — aleargă după trofee și în fuga aceasta nu ezită să împrumute, unele de la altele, ceea ce li se pare mai spectaculos, elemente care asigură succesul. Să zicem, bătaia în cizmă. La locul ei, acolo unde s-a jucat așa, dar necuvenită, acolo unde nu s-a jucat. Aici, în zona aceasta, caracteristică este o foarte mare varietate de sîrbe și de hore, multe dintre ele fiind executate „pe bătaie" și dînd astfel, jocului, o ritmicitate extraordinară. Dar nu se joacă sus. Cam toate mișcările sînt executate jos, foarte vioi, cu deplasări continue. Nici Călușul de aici nu face excepție, fiind jucat fără prea mulți „pinteni" aerieni. Apoi, prin părțile acestea, dansurile de perechi sînt foarte rare și formele de desfășurare a jocului sînt reduse la linie, cerc, semicerc. Există în alte dansuri, să fiu iertat, o adevărată alergătură a dansatorului prin diferite colțuri ale scenei, formația alcătuind ba un v, ba un z, ba un x. Aici toți dansatorii joacă cu fața la spectator. Și mai este un lucru : acea mult practicată îngenunchere, în final, pe prima linie a scenei. Jucătorii noștri ies din scenă jucînd. Cred că n-am greșit, ca să dau un exemplu, dacă în loc de a învăța astfel de mișcări „de efect" am preferat să aducem la viață dansuri pe cale de dispariție cum sînt „Tirișorul", „Ghimpele" și altele altele.

— Totuși, cu ce vă gîndiți să participați la ediția a doua a festivalului ?

— De ce să nu fiu sincer ? Nu ne-am hotărît. Poate cu o „Horă a satului". Dealtfel, aceasta este o acțiune a noastră care va dura, cu siguranță, mai mulți ani.

— Vreți să explicați ?

— Simplu : de ce să se rezume, cum mai cred unii, activitatea unui cămin cultural de sat doar la conferințe, recenzii, recitări, joc de șah, ping-pong și așa mai departe ? De ce nu și-ar găsi, așadar, locul în planul de activități al unui cămin și „hora satului" ? Dar să vă spun cum procedăm. Întîi mergem cu dansatorii ansamblului și cu orchestra noastră și, ca să fim drepți, ei dezgheață atmosfera, pentru că mulți săteni — deși acum vreo 15 ani încă mai jucau la horă — acum au și ei tendința de a o privi doar ca pe un „spectacol". Ei bine, se întîmplă și fenomenul binevenit și mult așteptat de noi, că de la un moment dat încolo dansatorii ansamblului nu mai au loc din cauza celor, din ce în ce mai mulți, care se prind în horă. De fapt, noi asta și vrem. Încît pînă la urmă tot noi avem de învățat ceva din satul respectiv, nu invers. „Bătrînească", „Ciubotărească", „Mințita" sînt jocuri pe care le-am „recuperat" pe această cale. Și mai este ceva : în joc, sub ochii rudelor, prietenilor și consătenilor apare citeodată — liberă ca pasărea, ca să zic așa — expresia curată, profundă și tulburătoare a vieții noi înstăpînite în această Cîmpie a Dunării. Expresie pe care ne străduim, la rîndul nostru, s-o aducem pe scenă.

DUMITRU ELIADE ■

O politică vizionară, realistă, principială, nedezmințită de cursul vieții internaționale

Conferința Națională a partidului, deschisă ieri, reprezintă un moment cu profunde rezonanțe în conștiința comuniștilor români, a întregii noastre națiuni socialiste. E un prilej de semnificative bilanțuri, de definire a locului pe care îl ocupă, azi, România în raport cu propria istorie, dar și în raport cu lumea. Împlinirile, succesele sînt numeroase. Dimensiunea lor este fără precedent în lungul șir de veacuri al luptei acestui popor pentru a fi liber, de a prospera prin munca și înțelepciunea sa, de a trăi în demnitate și în deplină suveranitate alături de statele lumii.

Direcțiile fundamentale ale politicii externe românești, concepția partidului nostru asupra devenirii vieții internaționale, metodologia și principiile de abordare și soluționare a problematicii contemporaneității — așa cum au fost relevate și în Raportul la Conferința Națională a partidului, prezentat, ieri, de tovarășul Nicolae Ceaușescu — ilustrează caracterul științific, realist și revoluționar, maturitatea viziunii României asupra configurației actuale și a tendințelor conturate, în prezent, pe scena mondială.

Analiza științifică, materialist-dialectică a realităților și fenomenelor internaționale, făcută cu strălucire de tovarășul Nicolae Ceaușescu, constatînd schimbările fundamentale în raportul mondial de forțe — urmare a profundelor mutații produse în lume — evidențiază, ca pe una dintre caracteristicile cele mai importante ale vieții internaționale, afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a pune capăt cu desăvîrșire politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și dictat, dezvoltîndu-se liber și independent, pe deplin stăpîne pe destinele proprii. Cursul evenimentelor mondiale relevă însă și o altă tendință, diametral opusă : ascuțirea contradicțiilor în lume, accentuarea unora dintre ele, ceea ce duce la o evoluție contradictorie a lumii contemporane, generatoare de pericole grave pentru dezvoltarea economico-socială independentă a popoarelor, pentru pacea și securitatea întregii omeniri. Sintetizînd această realitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniia, de la tribuna înaltului forum al comuniștilor români : **„Lupta dintre aceste două tendințe diametral opuse în viața mondială constituie una din caracteristicile fundamentale ale dezvoltării sociale contemporane"**. Stă în puterea tuturor forțelor înaintate, a tuturor popoarelor care se pronunță pentru o lume a progresului și păcii să preîntîmpine cursul periculos al evenimentelor, orientîndu-le în acele direcții ce servesc interesele fundamentale ale omenirii, imprimînd astfel destinderii internaționale, încă fragile, un curs în mod real ireversibil.

Intensa activitate desfășurată de România socialistă în domeniul vieții internaționale evidențiază, în prim plan, dezvoltarea relațiilor cu toate statele socialiste. Această orientare are, după cum se știe, o bază temeinică, izvorînd din comunitatea de orînduire socială, de ideologie și de țeluri a tuturor popoarelor care dezvoltă socialismul. Anii care au trecut de la Congres au confirmat, în însăși practica relațiilor de colaborare și cooperare dintre România și toate țările socialiste, opțiunea fundamentală a partidului nostru de stringere continuă a legăturilor cu aceste state.

Întărirea solidarității, unității și colaborării dintre țările socialiste reprezintă, în viziunea țării noastre, un factor primordial pentru creșterea rolului acestora în accelerarea schimbărilor înnoitoare din viața internațională, o contribuție esențială la afirmarea prestigiului socialismului în lume.

Istoria de luptă și jertfă a poporului român în aspirația neîntreruptă de independență și suveranitate capătă, în condițiile lumii contemporane, un puternic accent de solidaritate cu popoarele care, în această perioadă, parcurg drumul de la eliminarea rămășițelor moștenirii coloniale la înscrierea în ritmurile civilizației moderne, ale unei existențe demne și echitabile. Fiind ea însăși o țară socialistă cu o dezvoltare medie, România sesizează perfect strînsa necesitățil colaborării popoarelor, care au aspirația comună a progresului economic rapid, a reducerii decalajelor, a eliminării barierelor discriminatorii din calea colaborării internaționale. Ponderea acestor țări în ansamblul schimburilor externe ale țării noastre a crescut de la 13 la sută în 1974 la 21 la sută anul acesta, existînd perspectiva de a se atinge, la sfîrșitul acestui cincinal, un procent de 30 la sută. Mai mult de jumătate din cele peste 30 de societăți mixte, care acționează în țările în curs de dezvoltare, s-au constituit în anii care au trecut de la cel de-al XI-lea Congres. Ca membră a grupului „celor 77", ca participantă la activitățile țărilor nealiniate, ca țară hotărîtă să contribuie substanțial la crearea unei lumi a progresului și demnității, România socialistă s-a făcut cunoscută pe arena mondială ca o promotoare fermă a respectării dreptului fiecărui popor de a fi liber, stăpîn pe propria soartă și pe propriile resurse naturale, de a se dezvolta potrivit năzuințelor și aspirațiilor sale. Sînt idei concretizate, zi de zi, în resorturile intime ale întregii desfășurări a dialogului țării noastre cu lumea.

Înalta principialitate care constituie baza amplificării relațiilor externe ale României își găsește confirmarea în spiritul în care evoluează legăturile cu toate statele, indiferent de structura social-politică a acestora. Deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, dreptul fiecărui popor de a-și hotărî dezvoltarea economică și socială fără nici un amestec din afară — iată cadrul principial al relațiilor României cu toate statele lumii.

„Aceste principii — arăta secretarul general al partidului nostru — **au căpătat o largă recunoaștere, afirmîndu-se ca singurele pe baza cărora se pot clădi o colaborare egală între toate statele, un climat de pace și securitate în lume. Vom acționa și în viitor cu toată consecvența pentru promovarea acestor principii în relațiile noastre cu alte state, precum și pentru generalizarea lor în viața politică internațională"**.

Într-un asemenea context, ideea-pivot a extinderii raporturilor României cu țările capitaliste este aceea a creării unui cadru stabil pentru evoluția colaborării reciproce și, pe această bază, identificarea unor forme și metode noi, calitativ superioare, de organizare a cooperării. Acțiunile de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică au înregistrat punerea în funcțiune a numeroase societăți mixte de producție și de desfacere, construirea de obiective comune, deschiderea unor sectoare noi de cooperare pe terțe piețe. Desigur, exemplele pot fi numeroase.

Revenim frecvent, în cursul acestui articol, asupra unor noțiuni, precum principii, cadru principial etc. Este firesc. Principiile relațiilor interstatale și, ca să fim mai limpezi, noile principii ce trebuie să guverneze viața internațională reprezintă o problemă cheie a contemporaneității și, în același timp, o idee fundamentală care marchează permanent politica externă a țării noastre. Analiza profundă, materialist-dialectică, pe care a ilustrat-o Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională în plină desfășurare, conduce la constatarea că principiile legalității internaționale își vor spori permanent forța de atracție, se vor afirma, cu o vigoare tot mai evidentă, în planul larg al vieții internaționale. Evoluția social-politică a lumii contemporane reliefează; cu o pregnanță indiscutabilă, că democratizarea legăturilor interstatale, așezarea acestora pe o bază calitativ superioară, în concordanță cu aspirațiile manifeste ale popoarelor, reprezintă un imperativ stringent. Este tot mai amplu frontul țărilor care recunosc necesitatea edificării unor relații internaționale noi, ca unică alternativă la politica trecutului dominată de inechități de tot felul. Ce poate fi mai explicit pentru spiritul și litera în care se concretizează politica românească în acest domeniu primordial decît cele 80 de documente (declarații solemne comune sau comunicate comune) elaborate după cel de-al XI-lea Congres, în urma întîlnirilor președintelui Nicolae Ceaușescu la nivel înalt, în care se stipulează normele fundamentale după care acționează România în dialogul cu toate statele lumii ?

Complexitatea fenomenelor vieții internaționale, rezolvarea problemelor multiple și grave ce stau în fața omenirii reclamă participarea activă a tuturor statelor, indiferent de mărime și orînduire socială la o soluționare constructivă și durabilă. Democratizarea relațiilor internaționale presupune în primul rînd o angajare concertată a eforturilor tuturor statelor pentru edificarea noii ordini economice și politice.

Preocuparea ce se manifestă pe plan internațional pentru înfăptuirea acestui deziderat vital s-a vădit și în ecoul favorabil pe care l-a avut propunerea prezentată în actuala sesiune a O.N.U., din inițiativa grupului „celor 77", din care fac parte peste 110 țări în curs de dezvoltare, de a se convoca pentru 1980 o sesiune specială a Adunării Generale consacrată acestei probleme cardinale — propunere prezentată printr-o importantă declarație de principii, la elaborarea căreia România a luat parte activă. Congresul al XI-lea a apreciat ca cerințe primordiale ale noii ordini lichidarea decalajelor, apropierea treptată și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor ; stabilirea unui raport just între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale de natură să favorizeze progresul mai rapid al țărilor slab dezvoltate și, totodată, să stimuleze activitatea productivă a tuturor popoarelor ; accesul tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii moderne, asigurarea asistenței tehnice și ajutorul pentru formarea de cadre, soluționarea problemelor alimentației pe scară mondială. Aceste principii și cerințe și-au găsit concretizare în cunoscutul document : „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini internaționale", prezentat, la puțin timp de la congres, Organizației Națiunilor Unite — document de referință, cu amplă rezonanță internațională.

★

Reafirmînd imperativul ilustrării unor noi relații între state, bazate pe egalitate și echitate, noua ordine internațională implică și o nouă concepție de abordare a problemelor vieții internaționale. Aplicînd, în sfera complexă a situațiilor ce se ivesc, adevărurile generale ale materialismului dialectic și istoric, mobilizîndu-și permanent resursele creatoare în descifrarea noului din viața contemporană, concepția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu privire la soluționarea viabilă a problemelor cu care este confruntată omenirea ilustrează un statornic atașament față de pace, față de colaborarea echitabilă, în condițiile înțelegerii între popoare, ale destinderii și securității. Stimularea tratativelor, abordarea stărilor de tensiune la masa negocierilor, găsirea tuturor resurselor dialogului politic, convingerea fermă că nu războaiele soluționează diferendele sînt elemente care configurează poziția României, potrivit căreia dialogul politic este singura metodă de eradicare din viața internațională a tuturor formelor de litigiu. Negocieri bilaterale, negocieri multilaterale — iată cadrul exclusiv de afirmare a noilor metode menite să îndrepte lumea spre pace și progres.

Atașată acestor idei, România a acționat și acționează cu perseverență pentru realizarea unei securități și cooperări reale pe continentul nostru, pentru aplicarea în practică a prevederilor Actului final de la Helsinki. Sînt cunoscute acțiunile României în acest domeniu, consecvența și acțiunea creatoare a României socialiste, inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu privind dinamizarea lucrărilor conferinței, a necesității ca ea să ducă la rezultate concrete, durabile, în concordanță cu aspirațiile legitime ale popoarelor europene. Este cazul să amintim că viziunea democratică a României privind valențele dialogului politic și ale negocierilor s-a evidențiat în promovarea consensului și a altor norme procedurale, atît în cadrul Conferinței general-europene, cît și în cadrul mai larg al O.N.U. în care, de asemenea, România s-a făcut cunoscută ca o promotoare activă a democratizării structurilor organizației, a adaptării formelor și metodelor de lucru în direcția legăturii cu prefacerile profunde ce au loc în lumea contemporană. În același spirit, țara noastră și-a făcut cunoscută poziția în raport cu modul de soluționare a situației din Orientul Apropiat, a problemei cipriote etc.

★

Manifestînd cea mai înaltă responsabilitate față de destinele omenirii, țara noastră consideră drept problema numărul 1 a lumii contemporane : necesitatea opririi cursei înarmărilor, a înfăptuirii dezarmării generale și, în primul rînd, nucleare. Așa cum este cunoscut, Congresul al XI-lea al P.C.R. a elaborat un amplu și cuprinzător program care, ținînd seama de realitățile actuale, preconizează măsuri efective de reducere a înarmărilor, care să conducă, treptat, spre obiectivul fundamental al dezarmării generale. Poziția României socialiste a fost reafirmată, din nou, în cadrul actualei sesiuni a Adunării Generale, subliniindu-se că, în condițiile creșterii capacității de distrugere a armamentului modern, o securitate autentică nu poate fi asigurată decît prin dezarmare.

În cadrul dezbaterilor din Comitetul pentru problemele politice și de securitate, România a subliniat, din nou, luna trecută, importanța deosebită ce revine sesiunii speciale a Adunării Generale dedicate dezarmării, care va avea loc în mai-iunie anul viitor.

Și în cadrul Conferinței de la Belgrad țara noastră a insistat asupra faptului că reuniunea trebuie să-și concentreze eforturile asupra problemelor esențiale privind întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, subliniindu-se, în mod deosebit, importanța aspectelor militare ca element esențial al oricăror eforturi pentru întărirea securității pe continent.

O încununare a acestei actiuni vaste, a dinamismului și consecvenței inițiativelor tovarășului Nicolae Ceaușescu personal în domeniul luptei pentru dezarmare, a scoaterii negocierilor din acest domeniu din imobilism, a întăririi solidarității tuturor forțelor care militează pentru pace, o constituie faptul că secretarului general al partidului i-a fost conferită cea mai înaltă distincție a Consiliului Mondial al Păcii, Medalia de Aur „Frédéric Joliot-Curie".

O inventariere a rezoluțiilor Națiunilor Unite cu privire la decolonizare, discriminare rasială și apartheid ar demonstra că nu există rezoluție la care România să nu figureze ca inițiatoare sau coautoare. În Programul partidului se afirmă limpede hotărîrea României de a sprijini dreptul fundamental al popoarelor de a fi libere și stăpîne pe propria soartă, de a-și hotărî calea propriei dezvoltări. După cum este știut, țara noastră și-a manifestat pe multiple planuri, material și moral, politic și diplomatic, solidaritatea profundă și sprijinul internaționalist față de cauza mișcărilor de eliberare. Susținînd lupta popoarelor din Zimbabwe, Namibia, Republica Sud-Africană, ca și din alte enclave ale colonialismului, România și-a definit, ca o opțiune fundamentală, acțiunea consecventă îndreptată în direcția lichidării impilării coloniale, a rasismului și apartheidului. Materializîndu-și solidaritatea cu aceste state, România sprijină eforturile lor spre valorificarea resurselor naturale, a modernizării economiei, edificînd un model de relații noi de conlucrare eficientă și de întrajutorare prietenească în lupta, în definitiv comună, pentru progres și echitate, pentru o lume mai bună.

Preocupată de apariția unor conflicte și tensiuni între diferite state africane, România militează și acționează pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor tensionante, în afara unor operațiuni militare, pentru ca popoarele din aceste țări să-și poată concentra eforturile spre accelerarea progresului și bunăstării, într-un climat de bună înțelegere și prietenie.

Dinamica solidarității militante a partidului nostru cu forțele înaintate ale contemporaneității se regăsește și în sfera legăturilor cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele progresiste care acționează pe arena internațională. Partidul nostru întreține legături, fie direct, fie pe linia Frontului Unității Socialiste, cu aproape 250 de partide comuniste, socialiste sau social-democrate, partide de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, mișcări de eliberare națională, precum și alte organizații politice din peste 110 țări ale lumii. Aceste legături sînt indisolubil legate de prodigioasa activitate a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de multiplele sale contacte, întîlniri și convorbiri cu reprezentanți de frunte ai partidelor comuniste și muncitorești, ai partidelor socialiste și social-democrate, ai altor formații politice democratice, ai forțelor și mișcărilor progresiste revoluționare de pretutindeni. Perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea este, și sub acest aspect, perioada cea mai fertilă din întreaga istorie a partidului. În prezent, Partidul Comunist Român întreține relații active cu circa 90 de partide comuniste și muncitorești, relații ce îmbracă cele mai diverse forme. Militînd consecvent pentru dezvoltarea amplă a colaborării cu celelalte partide comuniste și muncitorești, partidul nostru consideră că principiile de bază ale relațiilor de solidaritate dintre partide — egalitatea, respectul independenței și neamestecul în treburile altor partide, dreptul fiecărui partid de a-și elabora linia politică în concordanță cu realitățile din țara respectivă — cunosc o afirmare tot mai puternică. Partidul Comunist Român acționează, de asemenea, pentru dezvoltarea contactelor cu partidele socialiste și social-democratice din diferite țări. Experiența noastră, ca și experiența mondială confirmă justețea acestei căi, colaborarea dintre comuniști și socialiști pe plan național, ca și la scară internațională, afirmîndu-se ca un factor important pentru realizarea aspirațiilor vitale ale oamenilor muncii, ale popoarelor. În acest spirit, partidul nostru extinde, totodată, raporturile de strînsă conlucrare cu un mare număr de partide de guvernămînt și organizații democratice și progresiste. Efervescența acestor relații, continua lor extindere și intensificare se constituie ca o expresie clară a convingerii că marile aspirații ale omenirii depind de unirea tuturor forțelor, care luptă neabătut pentru pace, colaborare și progres social.

Imperativul cel mai arzător al zilelor noastre, care își află concretizarea și în hotărîrea comuniștilor români de a contribui la înfăptuirea sa, și-a găsit încă o dată cea mai înaltă expresie în convingerea formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul complexei și lucidei analize a vieții internaționale :

„De la tribuna Conferinței Naționale a partidului, doresc să afirm din nou hotărîrea nestrămutată a României socialiste de a acționa cu fermitate în vederea întăririi solidarității și colaborării cu toate forțele progresiste, cu toate popoarele și statele lumii care se pronunță pentru o politică nouă, democratică, de egalitate, pentru pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră, în care fiecare națiune să se poată dezvolta în mod liber".

RADU BUDEANU ■

Știința pe mapamond

Cibernetica în ajutorul circulației

— UN SISTEM DE CONTROL AL TRAFICULUI URBAN PE BAZĂ DE ORDINATOR —

În timp ce în Europa cercetările privind stabilirea celui mai bun sistem de radioghidaj pentru traficul rutier, mereu în creștere, nu au trecut încă dincolo de pereții laboratoarelor, japonezii prezintă o experiență apreciată de „LE MONDE" ca excepțională chiar în Tokio, oraș cunoscut prin fluxul intens al circulației, datorită impresionantului număr de automobile care îl traversează zilnic. Sistemul de control global al traficului, pus la punct de agenția de științe și tehnici industriale a ministerului nipon al industriei și comerțului internațional, se bazează pe echiparea automobilelor cu un sistem denumit **Comprehensive automobile traffic control system.** Experiența se desfășoară pe o suprafață de 30 de kilometri pătrați (aproximativ o treime din întinderea Parisului), iar la succesul testului își dau concursul cele mai mari firme japoneze constructoare de automobile : Toyota, Hitachi, Matsushita etc.

Numărul informațiilor pe care „tabloul de bord" al sistemului de ghidaj îl poate comunica conducătorului auto este extrem de bogat. De exemplu, planul intersecțiilor foarte complexe — pînă la opt drumuri — se afișează cu 200 de metri înainte de a se ajunge la încrucișare, la fel și panta străzii, dacă uneori acest element poate fi util pentru conducătorul auto. Întreg sistemul este constituit din cinci subsisteme electronice. Sistemului central de ghidaj i se adaugă cel de informații rutiere privind securitatea. Alte trei sisteme, aflate în legătură cu ordinatoarele centrale, sînt deopotrivă experimentabile. Este vorba de afișarea informațiilor de urgență, transmise prin radio, și de reperajul permanent al vehiculelor prioritare, pentru ca, acționîndu-se de la distanță asupra stopurilor, să le fie ușurată acestora circulația. Cu această ocazie sînt testate două modalități de afișaj — una cu tuburi luminoase, alta cu cristale lichide. Lăsînd la o parte detaliile de ordin tehnic, să ne imaginăm o călătorie pe străzile orașului Tokio, în perimetrul experimental. Călătoria începe cu înscrierea codului de destinație pe o cutie-cadran cu șapte cifre. Utilizatorul, în acest moment, poate indica și preferința pentru o anumită autostradă. După această operație, nu-i rămîne decît să demareze... Semnalările luminoase indicînd direcția se aprind cu 20 de secunde înaintea principalelor intersecții și rămîn aprinse pînă la întretăiere. Este suficient timp pentru luarea unei decizii, afirmă cunoscătorii. ...Indicații secundare cum ar fi schimbarea benzii, nu apar decît rar. O simplă aruncătură de ochi este suficientă pentru a decide, conform informației primite, dreapta sau stînga ; înainte sau după intersecție. Nu-ți rămîne decît să conduci mașina lăsîndu-te dirijat de către ordinator.

Scopul dotării circulației cu acest sistem nu este, desigur, îndrumarea celor străini de Tokio în traficul extrem de dens al orașului (o sută de kilometri de artere de circulație și mai mult de o sută de intersecții doar pe suprafața de 30 kmp !) și semnalarea itinerarului cel mai rapid. Ansamblul programului a fost studiat începînd din 1973 ; acum este vorba de etapa finală a acestui proiect național, în vederea punerii permanente în practică. Testele vor dura pînă în toamna anului 1978. Numărul automobilelor din Tokio echipate cu acest sistem de ghidaj este deocamdată de 300. Este imposibil să influențezi traficul în general, afirmă specialiștii, cu un parc de mașini atît de restrîns. Singurul lucru care va fi luat în considerație este, tocmai de aceea, felul în care aceste mașini „echipate cibernetic" se descurcă mai bine decît celelalte. Mai pe scurt, asistăm la o formă de concurență... La sfîrșitul anului viitor va trebui luată marea decizie. Sistemul de ghidaj testat în prezent va fi probabil adoptat, se spune, ca rezultantă a mai multor interese ce vor pleda în favoarea generalizării sale. Dar, în acest fel, concluzionează sentimental „LE MONDE" — care dealtfel nu-și disimulează admirația față de proiect — automobilul, pînă acum „un accesoriu al libertății" ar putea deveni, odată cu acceptarea sistemului de ghidaj prin ordinator „un instrument suplimentar de supraveghere". Mai precis, am adăuga noi, de autosupraveghere, sub ochiul intransigent al tabloului de bord ultratehnicizat, care nu te mai lasă să circuli la voia hazardului.

Armonie sau disonanță

Într-un ziar occidental, un subtil critic de artă constata recent că în reprezentările plastice cu subiect religios imaginea infernului a fost întotdeauna mai sugestivă, mai bogată în detalii, mai — hai să spunem — „realistă", decît proiecția paradisului, mult mai vag și mai neconcludent materializată. Mutatis mutandis, constatarea se aplică și activităților din acești ani ale Pieței comune. Ori de cîte ori se întîlnesc, reprezentanții celor nouă state membre convin, sprijinindu-se pe cifre unanim acceptate, asupra amploarei fenomenelor de recesiune economică, asupra cotelor îngrijorătoare ale șomajului, asupra gradului de instabilitate monetară etc. etc. Armonia realizată asupra unor subiecte de acest gen, defel nearmonioase în sfera vieții economice și sociale, este de-a dreptul remarcabilă. Dar, exercitîndu-se din plin în operațiunea de inventariere a simptomelor — indeosebi economice — ale maladiei comunitare, pierzînd cu repeziciune autoritatea pe terenul stabilirii diagnosticului necesar, legea concordiei capotează nu o dată, fără drept de apel, atunci cînd e chemată să funcționeze în prescrierea terapeuticii cuvenite. Așadar, toată lumea e de acord că ce e rău e rău. Ce ar trebui să însemne bine pentru C.E.E. și mai ales cum ar trebui să se ajungă la acest bine, iată o cu totul altă problemă, de la care spiritul de concordie preferă, cel mai adesea, să dezerteze. Care ar trebui să fie orientarea comunitară optimă în domeniile agriculturii, pescuitului, energeticii? Cînd și cum ar fi bine — și, înainte de toate, oare chiar ar fi bine — ca Piața comună să se extindă, prin admiterea unor țări ca Spania, Portugalia, Grecia ? E oportună lansarea Uniunii economice și monetare? La ce dată și în ce condiții trebuie să aibă loc alegerile pentru parlamentul vest-european? Cum s-ar cădea să fie asigurată reprezentarea țărilor membre mai mici la reuniunea economică interoccidentală la nivel înalt din februarie viitor? Sînt, toate acestea, întrebări deloc capabile de a încuraja afirmarea armoniei comunitare. Mobiluri ale discordiei sînt cu duiumul. De la hering, vinat sau vin pînă la petrol și cărbune, punctele de divergență nu fac decît să se deschidă într-un larg evantai, alimentînd pasiuni, declanșînd polemici, blocînd adoptarea de soluții.

Așa stînd lucrurile, „Europa agricolă", „Europa cărbunelui", „Europa pescuitului" și alte asemenea „Europe" — ce folosesc atît de dezinvolt numele continentului nostru pentru a exprima de fapt doar niște pioase dorințe comunitare — bat pasul pe loc sau se mulțumesc cu jumătăți de măsură.

Pierit-a oare într-un totul spiritul de concordie la nivelul acestor „Europe"? O știre de ultimă oră ne reconfortează deplin în materie: sîntem asigurați că vom fi, cît de curînd, martorii genezei unei certe și ferme „Europe muzicale". „Europa muzicală e în marș" — proclamă ritos „Le Figaro". Pînă la sfîrșitul anului va fi constituită prima orchestră simfonică a „celor nouă". Recrutarea instrumentiștilor a și început, calendarul turneelor se înfiripează tot mai vertiginos. Numai dacă diavolul nu se va amesteca și aici în detalii și selecționarea instrumentiștilor nu va recurge la procedurile atît de controversate ce prezidează demersurile de creare a parlamentului european. Sau dacă diversele capitale ale statelor membre nu-și vor disputa preeminența găzduirii spectacolelor, așa cum obișnuiesc să facă atunci cînd e vorba de desemnarea sediului diverselor instituții ale „celor nouă".

Dacă nu se va întîmpla nimic de acest gen, „Europa muzicală" va avea marea șansă de a demonstra virtuțile — atît de problematice pînă acum — ale concordiei comunitare într-un univers prin definiție al armoniei, cel tutelar de muza Euterpe. Dar, pe același teren, armonia coexistă de regulă cu contrapunctul, adică cu suprapunerea mai multor linii melodice. Nimic rău pînă aici ; ba chiar dimpotrivă, am spune. Numai că realitatea se încăpățînează să ne convingă, de atîta vreme, că muzica de extracție comunitară cunoaște cel mai adesea ca lege de aur disonanța.

CORNELIU VLAD ■

Fapte și zile

● Cel mai mare cuptor solar conceput vreodată de om este pe cale de a fi terminat lîngă localitatea Albuquerque, din statul american New Mexico. Destinat convertirii energiei solare în electricitate, acest proiect se compune din 5 500 de oglinzi ce reflectă razele solare asupra unui turn înalt de 66 m. Un proiect asemănător este în curs de realizare în California ● Cunoscutul cotidian francez „Le Monde" va putea fi consultat de acum înainte în miniformat. Primul volum reproducînd integral numerele publicate în primul semestru al anului 1977, a și apărut. Cel de-al doilea va fi gata la începutul anului viitor. Timp de cinci ani, în ritmul de nouă volume anual, vor fi editate și alte asemenea ediții — mini doar ca format ! — ale prestigioasei gazete ● Un ordinator american „Chess-4-6" a fost învins în două rînduri de marele maestru internațional olandez Genno Sosonko, ceea ce demonstrează, o dată în plus, superioritatea omului asupra mașinii, în cel mai vechi joc intelectual din lume. Calculatorul a fost bătut în două „blitz"-uri — partidă în care fiecare jucător dispune de 6 minute pentru a-l învinge pe celălalt ● Colecția de automobile aparținînd fraților Schlumph — cunoscută amatorilor de asemenea exponate — a inspirat o societate din Epinal să realizeze, pentru colecționarii pasionați, o serie de modele în format redus a 30 din cele mai cunoscute și reprezentative automobile. Denumirea seriei : „Micul muzeu Schlumph". Modelele, realizate în metal, vor apărea la fiecare 45 de zile, începînd din martie 1978, cu un Bugatti „Royale", avînd o lungime de numai 13 cm ● Cliff Richard și The Shadows — Bruce Welch și Hank Marvin — care s-au separat de 10 ani, vor cînta din nou împreună. Reîntregirea primului grup britanic de rock, care a cunoscut cu trei ani înaintea formației The Beatles succesul mondial, va fi „celebrată" prin două săptămîni de concerte. Nu se fac anticipări în privința succesului, după un deceniu... ● Pentru că am amintit de Beatles, această nu-și vor avea statuia la Liverpool, după cum se zvonea. Cel puțin astfel a decis consiliul municipal al orașului, care consideră că cei patru membri ai cunoscutei formații nu prea s-au străduit să „reverse" cîte ceva din averea pe care au adunat-o cîntînd, și asupra orașului în care au crescut ● Louis Rive, ministru al poștelor și telecomunicațiilor din Africa de Sud, a anulat emisiunea de timbre destinată celebrării a 150 de ani de la „acordarea libertății presei" în țară. Aceasta nu pentru că guvernul ar fi interzis recent două ziare publicate de populația de culoare, ci datorită precizării unui istoric, care a descoperit că ordonanța promulgînd amintita libertate ar data nu din 1827, ci din 1829. Va trebui deci să se mai aștepte doi ani. Numeroși ziariști străini se tem însă pentru autorități că nu vor mai avea nimic de celebrat în 1979 ! ● Că și experții se mai pot înșela o dovedește următorul fapt : fabricat în 1969, pentru doi dolari, de către meșterul Armand Lamontagne, din Rhode Island, un șeaun a fost vîndut recent, după ce experții au declarat că ar fi o piesă extrem de rară de acum 350 de ani, cu suma de 45 000 franci francezi. Ce este mai trist, Lamontagne nu a primit nici o centimă în urma acestei afaceri. Directorul muzeului care a achiziționat norocosul obiect a refuzat totdeauna să creadă în posibilitatea unui fals, iar succesorul său declară și el că este vorba de „un șeaun formidabil" ● După Geraldine, Josephine și Victoria Chaplin, o altă fiică a lui Charlot a hotărît să se dedice cinematografului. Este Jane, în vîrstă de 19 ani, cea de-a șasea fiică a celebrului cineast. Un amănunt, nu lipsit de semnificație : spre deosebire de situațiile anterioare, cînd tatăl s-a opus unei cariere cinematografice pentru „fiicele sale, de data aceasta nu a avut nici o obiecție. Să însemne aceasta pentru Jane o recunoaștere a „dreptului de urmașă" a harului lui Chaplin ?!?

D. I. ■

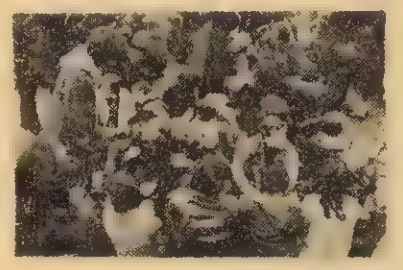

Imaginea pe care o reproducem după revista italiană „GIORNI" are o explicație deloc optimistă : tineri care așteaptă în zadar să li se ofere un loc de muncă. Mai întristător este faptul că mulți dintre ei se află în căutarea primei lor slujbe...

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Părinți și copii

Mare senzație, pe te miri ce ; cică l-ar fi descoperit pe fiul lui Hitler ; cică ar fi un francez, de vreo 59 de ani, care ar semăna frapant cu acel chip de coșmar ; tipul l-ar fi scris unui profesor vest-german, specialist în istoria nazismului ; cetățean de treabă, fără mari veleități, acest Jean Marie Loreau, dintr-o localitate măruntă, i-ar fi spus negru pe alb profesorului, „trebuie să vă aduc la cunoștință un fapt care vi se va părea incredibil : tatăl meu a fost Adolf Hitler". Maică-sa, cică, i-ar fi spus în 1948, cu vreo trei ani înainte de a muri, că ar fi avut, prin '916—'917, o legătură cu un caporal german, Hitler, pe vremea cînd frontul se stabilise în Franța de nord. Profesorul zice că el știa cîte ceva despre existența unei asemenea legături dar pentru a se convinge i-ar fi pus francezului vreo 37 de întrebări, în scris ; corespondența lor durînd vreo 13 luni, omul de știință a adăugat alte 200 de întrebări la cele 37, iar acum e tot mai sigur că afirmațiile lui Loreau ar putea fi veridice. Fotografii s-au repezit la bălat acasă și, deși nu poartă mustață, i-au lipit o mică meșă sub nas și au rămas paf : leit taică-su ! Nu se poate nega — un fior tot te ia văzîndu-l, chiar și după 30 și ceva de ani, fiorul acela prea bine cunoscut, fiorul acela de nazism, de groază pe care numai chipul lui l-a transmis cîndva Universului și fiecăruia. Ziarele informate nu cedează „bomba" și scriu : „Aici se opresc pentru moment concluziile științei. Dar nu e exclus să se meargă mai departe. În această săptămînă noi examene vor fi întreprinse în laboratoarele Universității din Heidelberg". Ca să se afle ce ? Dacă se va merge mai departe, în cercetări, ce se va afla acolo, departe ? Mai mult decît că tipul e într-adevăr fiul celui mai blestemat ticălos din cîți a cunoscut omenirea în acest secol, ce se va afla ? Și dacă omul acesta la locul lui se va dovedi că e fiul nedeclarat al lui Hitler, ce mare consecință va avea loc în viața omenirii ? Nu — răspund unii acestor întrebări — chestia va avea importanța ei : înseamnă că teza unor istorici după care Hitler n-ar fi fost capabil să procreeze, teză aceasta cade. Ei, și ce dacă teza aceasta va cădea ? — vorba lui Moromete. Să cadă sănătoasă... Cînd se știe ce a putut naște mintea lui Hitler, ce ne mai interesează dacă el putea sau nu da naștere la copii ? Alta e problema — după sociologi dintre cei mai serioși : există azi o literatură susținută în Occident prin care se încearcă a se acredita că Hitler nu a fost cel mai ticălos dintre ticăloși, că aceasta ar fi o afirmație oarecum schematică, că e vremea a se nuanța ceea ce nu admite nuanță decît cu prețul de a nega omul ca nuanță supremă a naturii. Se merge pînă la a se recalcula numărul victimelor nazismului, se ia creionul pentru a se demonstra că nu au fost exterminate chiar atîtea milioane cîte scriu istoria și mausoleele ei, ci doar trei sute de mii, să zicem, ceea ce ar fi altceva, avînd în vedere ce înseamnă un zero și infinitul în viața lumii. Apar cărți care descriu viața în lagărele de exterminare cu micul dejun și gustarea de la 10 dimineața, ca în blîndele case de odihnă în fața acestei literaturi trase în tiraj de masă, sociologii se întreabă ce vor face tații care au azi 33 de ani, oameni care nu au cunoscut hitlerismul dar citesc toate aceste falsuri și manipulări de suflete moarte ? Ce vor face copiii acestor tați ? Ce spun tații prea tineri copiilor lor prea mici, despre Hitler ? Cum se vor opune ei minciunii — căci de ceea ce spun tații fiilor lor depinde, hotărîtor, destinul adevărului pe pămînt.

RADU COSAȘU ■

Dacă...

Poate scriu o enormitate aici, așa că luați-o ca atare : campioană de toamnă în divizia A la fotbal anul acesta ar fi trebuit să fie **U Craiova**, dacă...

Dacă ! Totul convergea spre acest lucru. Un lot tînăr, puternic, bine antrenat în care cel puțin șase jucători mi se păreau mie excepționali : Crișan, Marcu, Beldeanu, Balaci, Donost și Ștefănescu. Adăugați la asta niște tineri extraordinari : Irimescu, Geolgău, Lung, Constantinescu, Ungureanu și aveți imaginea unui **team** care ar fi trebuit să joace, chiar pe plan internațional, un rol deosebit, dar și acolo, după cum știm, aceiași jucători, sau numai unii dintre ei, au ratat calificarea pe teren propriu pentru că n-au fost în stare să transforme niște lovituri de 11 metri ! La drept vorbind, odată cu plecarea lui Teașcă de la conducerea acestei echipe, îi dădeam unsprezecelui craiovean un an de zile în care acumulările, „benzina" Piticului ar mai fi ținut, cum a ținut la echipa **Steaua**. Dar la Craiova, vinurile sunt mai bune și prea-încrezutul Deliu care bănuia că va duce barca la mal, n-a avut atîta autoritate încît să continue munca acelui om devotat care a fost scos rușinos din capitala Băniei, încercîndu-se să i se facă și un proces de corupție. O anchetă care n-a avut nici un rezultat a vorbit încă o dată în numele acestui om care cerea mult jucătorilor, dar le și dădea mult. După cum s-a observat, n-am scris de la plecarea lui Teașcă de la **U Craiova** nici un rînd despre cîștigătoarea Cupei României. O silă fără sfîrșit mă împiedica s-o fac. Cel mai bun antrenor din țară fusese scos pe ușa din dos de niște oameni lași care au preferat „vedetele" răsuflate pe care numai severitatea celui gonit le ținea în formă acestui neîndupleçat constructor de echipe. Rezultatul îl oglindește un articol din ziarul **„Înainte"**, publicat pe vremea cînd încă universitarii craioveni se aflau pe locul 9. Acum, cînd această echipă a intrat direct în luptă pentru evitarea retrogradării, aflîndu-se la numai un punct distanță de **F.C. Corvinul** care ocupă locul 17, unsprezecele craiovean ocupînd locul 12, deocamdată, nu știm ce va scrie ziarul local și de ce **felicitări** se vor bucura cei care au preferat pe leneși, pe bețivani, pe vînzătorii de meciuri unui om integru pentru care numai munca este singura rațiune de a exista. Oricum, e dureros că scriu aceste rînduri pentru că nu mă bucură deloc cînd o echipă se autodistruge și cînd jucători de înaltă clasă o iau pe drumul pierzării. Finalurile **vedetelor** despre care am pomenit le cunoaștem de la alții, vezi cazurile Raab, Varga și Todor. Nu le doresc, nici lui Balaci, nici lui Beldeanu, nici lui Crișan soarta celor citați mai sus, dar este limpede că nimeni nu-i va mai putea întoarce la un regim de dăruire, cum se întîmpla pe vremea lui Teașcă. Din nefericire, a fost pedepsit un public loial, un public entuziast, cel mai bun public din România, care, duminică de duminică, umplea pînă la ultimul loc tribunele craiovene. Acești oameni au încetat, în mare parte, să mai vină la stadion cînd joacă echipa lor și probabil că o vor face în continuare, dacă vinovații pentru acest dezastru nu vor fi pedepsiți. Ce fel de conștiință politică a avut conducerea acestui club și de ce nu demisionează ea în grup ? Ce mai zic azi cei care au aprobat necugetatul gest, în mod regretabil ? Nu e vorba numai de fotbalul craiovean, e vorba de tot fotbalul românesc în care exemplul craiovean a proliferat, ajungîndu-se ca la un club de divizia B, din Brașov, de pildă, antrenorul să fie gonit prin votul jucătorilor, iar la **Steaua**, Dumitru, Zamfir și alții să nu se antreneze și să vină la meciuri ca la nuntă. Dacă e vorba să facem procesul celor care ne-au adus în sapă de lemn este bine să începem cu cei care au deschis pirtia faptelor rele și care se află în Bănie. C.N.E.F.S.-ul și organele locale craiovene au datoria morală de a sancționa cu asprime pe cei care au facilitat întronarea indisciplinei, a bunului plac, a afacerismului jegos care merge pînă la pierderea conștientă a meciurilor contra bani. Vreodată, probabil că cineva ne va aduce și dovezile acestor afirmații, pentru că nu se poate ca adevărul să nu iasă la suprafață.

Pînă atunci însă, să ne permiteți să facem în continuare, din numărul viitor, analiza celui mai amar an fotbalistic din fotbalul românesc.

EUGEN BARBU ■

S-a încheiat unul dintre cele mai slabe tururi de campionat

Un act huliganic în contradicție cu ordinea publică

HUNEDOARA : Corvinul — Olimpia Satu Mare 1—0 (0—0). Puține cuvinte despre acest meci care s-a jucat într-un singur sens. După șapte sau opt ocazii risipite de-a lungul a 80 de minute, hunedorenii înscriu prin Agud, introdus în locul tînărului Nicșa, care nu se descurca în fața unei apărări masive. Excelentă contribuția hunedorenilor Dumitriu IV, Lucescu și Radu Nunweiller, care au împins permanent atacul, periclitînd poarta oaspeților. Arbitrajul, după părerea noastră, a fost foarte slab în primele 20 de minute, cînd faulturile grosolane au fost doar avertizate. Apoi, faulturile banale au fost sancționate cu cartonașe galbene, cînd cele roșii se impuneau de la început. Se subînțelege că, într-o asemenea atmosferă, partida avea pe alocuri un veritabil aspect de corridă. Și vina o poartă doar arbitrul Gh. Retezan (București) care nu a fost sever din capul locului, arbitrînd, în general, slab. Dar cel mai urît moment al meciului s-a petrecut după cele 90 de minute : la ieșirea de pe teren, doi copii s-au apropiat să-i felicite pe Lucescu ; unul să tot fi avut 7—8 ani, celălalt, mai micuț, dacă avea 3 ; primul a reușit să-l prindă de mînă pe Lucescu, dar celălalt a fost brutal lovit, cu dosul palmei, de Smarandache !! Teribilul fundaș al Olimpiei, client obișnuit al Comisiei de disciplină, l-a azvîrlit pur și simplu pe un morman de zăpadă înghețată ! Reacția publicului a fost firească, iar pe tunelul de la ieșire, un bătrîn de peste 70 de ani a îndrăznit să-i spună lui Smarandache că gestul lui n-a fost prea frumos. Cum a răspuns Smarandache ? Cu cîțiva pumni dăruiți bătrînului ! Să menționăm că a fost „ajutat" la acest al doilea act huliganic și de către Kaiser. Oare ambilor jucători nu li se cuvine cel mai roșu cartonaș din cîte există ? Ba chiar și o zdravănă suspendare, implicit judecarea infracțiunii comise de către organele de ordine. Se pare că un astfel de cartonaș roșu chiar a și fost fluturat în fața spectatorilor, dar antrenorul Staicu, descurcăreț ca totdeauna, s-a înfiripat, însoțit de elevul său, la cabina arbitrilor și, după o morală de ochii lumii, Smarandache a fost iertat. Buni, la limită, bucureștenii Fr. Coloși și D. Rădulescu. **(Victor Nițâ)**

Multă apă de ploaie pe terenul reșițean asaltat de zăpadă

REȘIȚA : FCM — Steaua 0—4 (0—2), ceea ce înseamnă aproape adio zis „A"-ului nostru fotbalistic de către echipa lui Manolache. Jucînd absolut haotic, deci dezordonat și penibil, indecsebi în apărarea făcută ciur, reșițenii și-au dezamăgit total suporterii, înghețați la propriu și la figurat de catastrofa din Valea Domanului. Cu Iordănescu, prim solist, și Zahiu, golgeter, Steaua a jucat matur, coerent, aproape ireproșabil, înșiși Moraru și Troi întrecînd orice așteptare, ca să nu mai vorbim de siguranța lui Sameș. Agiu sau Vigu. După 0—1 (minutul 4), gazdele au excelat în duritățI (Hergane, Gabel, Atodiresei), acuzîndu-i pe arbitri și îndemnînd publicul să-i înteațească cu bulgări de nea nevinovată. Așa că spectatorii s-au amuzat copios nu de scor, ci de joaca de-a tirul, ultimă că F.C.M. a pierdut 7 puncte pe teren propriu, iar eșecul cu Steaua pare a fi cel mai categoric din cîte au văzut „acasă" ei și bunicii lor !? La 0—2, Moraru a apărat un penalti (Gabel), iar la 0—4, Bojin a înscris, tot din 11 m, înscrierea golului numit „de onoare", situații care nu trebuie să acuze brigada de arbitri, care a avut în orădeanul Octavian Șteng, un corect și competent „central". La linie, exacți O. Ujheli (Oradea) și S. Drăgulici (Drobeta-Tr. Severin). Așadar, în ciuda zăpezii, fotbalul reșițean a semănat cu... apa de ploaie ! **(T. Buiza)**

Campionii în impas

BUCUREȘTI : Dinamo — A.S.A. Tg. Mureș 1—1 (1—1). După înfrîngerea suferită în etapa trecută, pe teren propriu, în fața hunedorenilor, mureșenii au început meciul cu Dinamo oarecum timorați, primind gol în minutul 11, cînd Vunvulea s-a „blibilit" în o minge trasă de Dudu Georgescu și Tălnar a deschis scorul. Dar, în continuare gazdele nu reușesc să-și fructifice ocaziile create, D. Georgescu ratează și un penalty, iar A.S.A. echilibrează jocul, amenințînd din ce în ce mai des poarta dinamovistă. Mai exact spus, cei care fac clipe grele echipei Dinamo sînt Hajnal și Bolони, primul fiind cel mai bun de pe teren și totodată autorul golului egalizator. Repriza secundă este și mai disputată, scoțînd în relief două lucruri : neputința dinamoviștilor de a găsi calea spre gol, jocul slab și neinspirat al lui Dudu Georgescu, Augustin și Custov, precum și partida din ce în ce mai bună a jucătorilor mureșeni amintiți mai sus, Hajnal reușind în nenumărate rînduri să „întoarcă" pe toate părțile apărarea dinamovistă. Spre sfîrșit, gazdele forțează victoria, trăgînd mai des la poartă, neliniștite de trecerea timpului în defavoarea lor, dar cîe nu au nici forța, nici clarviziunea necesară victoriei. Și iată că minunea întîmplată în meciul cu Olimpia Satu Mare nu se mai repetă, istoria cu obișnuita maturitate a echipei din Ștefan cel Mare, maturitate grație căreia a cîștigat unele meciuri în final, dovedindu-se a fi în acest sfîrșit de sezon o simplă povestioară, în care o echipă solidă cum este cea din Tg. Mureș n-a vrut să creadă. Bun arbitrajul lui Ioan Igna, ajutat la linie de I. Hönig (ambii din Arad) și N. Raab (Cîmpia Turzii). **(Răzvan Bărbulescu)**

Inițiative sub genericul „Daciadei"

„Voinicelul" — o mare bază sportivă pentru cei mici

Locul unde își are astăzi baza Asociația sportivă de cartier „Voinicelul" (președinte Vasile Iordan) a fost, pînă acum vreo cinci ani, un maidan. Dacă e prea mult spus, un spațiu viran, rămas între blocurile bulevardului Muncii și străzii Caporal Ruică. Ajutați cu vorba și cu țapa de Casa pionierilor și de Consiliul popular al sectorului 4, pe teritoriul cărora se află baza, elevii din zona învecinată au transformat acest maidan într-un loc ideal pentru sport și recreare. Inaugurat la 21 august 1973, „Voinicelul" s-a îmbogățit cu fiecare sezon, ajungînd în prezent, fără să fi primit de undeva vreo investiție substanțială, la o dotare ce nu stă la îndemîna multor cluburi sau asociații bucureștene cu pretenții și tradiție. Amenajările, la care au luat parte nu doar pionierii cartierului, ci și părinții acestora, ca și activiștii Consiliului popular al sectorului 4, acoperă o suprafață de 20 000 de metri pătrați, însemnînd nouă terenuri (două de fotbal, între care unul gazonat după carte, două de baschet, unul de handbal, unul de volei și trei de tenis), două popicării, o pistă de atletism, una de karting, șase mese betonate pentru ping-pong, un grup social și așa mai departe.

Destinat sportului de masă, sub egida căruia se organizează aici majoritatea competițiilor de sector desfășurate sub genericul „Daciadei", „Voinicelul" și-a creat un renume și în privința sportului de performanță, la nivelul copiilor și școlarilor, firește, echipa sa de minibaschet (antrenor Floarea Roată) cîștigînd în 1976 titlul de campioană națională la fete, iar formațiile sale de minifotbal (pregătite de profesorii Petre Dulgheru și Viorel Cojocaru, precum și de instructorii voluntari Puiu Andreescu și Aurel Bentu, ultimul fiind una și aceeași persoană cu fostul reputat arbitru), clasîndu-se, de mai multe ori, pe primul loc în felurite campionate sau serii municipale. În total, porțile bazei sportive de pe strada Caporal Ruică sînt trecute, zilnic, de peste trei sute de elevi din cartier, pe care tehnicienii amintiți, mari animatori ai sportului școlar, rămași anonimi în pofida unei munci perseverente și a unei pasiuni demne de stimă, se străduiesc să-i învețe nu doar legile și secretele disciplinelor respective, ci și normele, mai mult sau mai puțin scrise, ale cinstei în sport, ale disciplinei și respectului față de adversar. Parcurgînd baza, o adevărată bijuterie prin ceea ce posedă și prin modul cum e îngrijită, știind de vorbă cu elevii întîlniți și cu antrenorii lor, așadar în deplină cunoștință de cauză, putem afirma că la „Voinicelul" se cresc nu doar jucătorii de mîine ai fotbalului românesc, ci se educă, într-un mod specific, și cetățenii de mîine ai acestei țări. Aici se ține permanent și fără nici un rabat o legătură strînsă cu școlile cartierului, pe pereții vestiarelor fiind afișate nu doar temele (cît se poate de îngrijite) ale lecțiilor de instruire, ci și situațiile școlare la zi ale componenților diverselor echipe ce poartă însemnul — un puști în mijlocul unui cerc — al asociației. Că lucrurile stau bine la capitolul disciplinei, nu e greu de susținut, de vreme ce Dan Ionescu, prim-vicepreședintele Consiliului de educație fizică și sport al sectorului 4, ne-a demonstrat, cu documentele în față, că nici unul dintre fotbaliștii legitimați la „Voinicelul", și să tot fie două sute, la nivelul tuturor echipelor, alcătuite pe criterii de vîrstă, n-a primit vreodată un cartonaș galben!

Judecînd după unele adevăruri din fotbalul nostru, s-ar putea crede că, fiind atît de cumințI, jucătorii de la „Voinicelul" nu sînt prea talentați. Am văzut însă la lucru mai multe formații ale asociației și putem garanta că, în pofida numelui fără rezonanță al „firmei", ele pot oricînd juca de la egal la egal cu echipele din competițiile republicane de copii și juniori. Din păcate, neexistînd aici o garnitură de juniori în campionatul republican, din cauza condițiilor materiale precare, rămase, cum spuneam, la nivelul bunăvoinței Consiliului popular al sectorului, „Voinicelul" e obligat să dea dezlegări tocmai fotbaliștilor mai talentați. În vară s-au efectuat unsprezece asemenea transferuri către „Flacăra roșie", unde băieții plecați din strada Caporal Ruică fac o figură frumoasă, doi dintre ei fiind promovați, înainte de a fi încheiat junioratul, în echipa de divizia C. Nu totdeauna, ne-a informat profesorul coordonator Viorel Cojocaru, transferurile se efectuează prin bună înțelegere. Nici de la ei nici către „Voinicelul", întrînd adesea în discuție tratative de culise, care alterează sufletul curat al copiilor, aflați la o vîrstă la care alegerea exemplelor de viață joacă un rol important în evoluția lor ulterioară, ca sportivi și oameni deopotrivă. Vom cita un singur caz. Nu demult, părinții copilului D. S. au plecat, băiatul rămînînd în grija bunicii. Locuind bătrîna în preajma bulevardului Muncii și jucînd puștiul fotbal într-una din echipele de copii ale unui club reputat, ambii și-au exprimat dorința ca D. S. să continue să practice fotbalul la „Voinicelul". Nu atît pentru că talentul l-ar fi dat afară din casă, cum se spune, ci pentru că traumele sufletești se cereau vindecate într-o colectivitate și pentru că bunătatea îi devenise, prin schimbarea domiciliului, foarte greu să străbată jumătate din oraș pînă la terenul respectiv. După lungi tergiversări, clubul s-a declarat de acord, dar a cerut în schimbul lui D. S. o pereche de tenișI și una de ghete de fotbal !!

Antrenorii și instructorii de aici au o sumedenie de alte motive de îngrijorare, motive pe care le înfățișam publicului pentru că ele se referă, după opinia noastră, la cîteva din lipsurile fundamentale ale fotbalului nostru. „La copii conduc meciurile arbitri îmbrăcați în haine de stradă. Pe unul dintre arbitri, pe terenul IV de la „23 August", l-am văzut întrînd pe gazon cu țigara în mînă" (Aurel Bentu) ; „Ni s-a pus la dispoziție un Normativ de selecționare, realizat în Centrul de cercetări al C.N.E.F.S. în 1976. Are multe anacronisme și multe greșeli. La nouă ani, spre exemplu, un copil trebuie să alerge 6,6 secunde pe cincizeci de metri ca să-l rețII pentru fotbal! Nici un atlet începător nu poate îndeplini un asemenea barem" (Viorel Cojocaru) ; „Campionatul copiilor se încheie la 17 decembrie, mai ceva ca divizia A. Sistemul competițional e greșit conceput la nivelul municipiului, silindu-i pe copii să joace pe nerol și pe zăpadă" (Puiu Andreescu) ; „Avem partide programate în plină vară la ora 13, cînd abia poți să stai la umbră! Sau jucăm la Bragadiru de la 8 dimineața! Nu cred că e bine. Nu acordăm suficientă atenție copiilor și, cum se zice, așa îi păstrăm, așa îi vom avea" (Petre Dulgheru).

Pentru încheiere, o nedumerire și o sugestie. Deși funcționează de cîțiva ani buni, „Voinicelul" n-a trăit încă prea dorita și prea frumoasa clipă în care un reprezentant al Federației de fotbal să-i fi trecut pragul, dacă nu din alte considerente, măcar din curiozitate, deși există acolo, pe strada Doctor Staicovici, un secretar federal plătit tocmai pentru activitatea la nivelul copiilor și juniorilor!? Dacă ar fi aflat răgazul necesar, ar fi constatat cele găsite de noi, adică realizări remarcabile din punct de vedere material, izbutite chiar fără investiții și ajutoruri „departamentale", o disciplină fermă și o muncă asiduă pentru creșterea tinerelor talente, în cadrul căreia își dau mîna prețuirea și pasiunea, acea pasiune tot mai rar întîlnită în fotbalul românesc, care trece prin suflet și nu prin statele de plată. Pe considerentele de mai sus, sugerăm federației să aibă în vedere transformarea „Voinicelului" într-un centru de copii și juniori subvenționat, gîndind, pe de o parte, că de la temelie trebuie reconstruit edificiul șubred al fotbalului nostru și, pe de alta, că există prin țară, în București și aiurea, o grămadă de asemenea centre falimentare, în interiorul cărora fondurile destinate copiilor și juniorilor se „virează" către echipele de seniori, în încercările lor, mai mult sau mai puțin disperate, de a supraviețui în divizia C!

Adresăm, așadar, Federației de fotbal invitația de a vizita baza din strada Caporal Ruică și rugăminteа de a analiza propunerea transformării „Voinicelului" într-un centru subvenționat pentru copii și juniori. Firește, așteptăm răspuns.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un raid-anchetă pe şoselele din preajma Capitalei, însoţind echipajele Direcţiei de circulaţie a Miliţiei

● În zilele de 3, 4 decembrie 1977, mai multe echipaje formate din ofiţeri şi subofiţeri din Direcţia circulaţiei a Inspectoratului general al miliţiei, de la Inspectoratul Capitalei, ca şi de la Inspectoratele judeţene Ilfov şi Teleorman, împreună cu un număr însemnat de controlori din Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, au întreprins o amplă acţiune de supraveghere şi control a traficului rutier pe cele 9 artere de penetraţie în Bucureşti, cît şi pe şoselele din judeţele amintite. Dincolo de aspectele legate strict de nerespectarea normelor de circulaţie (cîteva sute), impresionant este numărul cazurilor de parcări ilegale şi folosire a mijloacelor de transport în interese personale (700). Numai organele de control ale întreprinderii de transporturi auto au trebuit să alcătuiască 42 de dosare de abateri. Însoţind cîteva din echipajele care au controlat în zilele respective nu mai puţin de 12 000 autovehicule, reporterii noştri au consemnat o seamă din aceste secvenţe care relevă indisciplina gravă care domneşte la unele întreprinderi de transporturi şi garaje, ai căror conducători auto folosesc maşinile după bunul lor plac. E timpul să se pună ordine şi să se ia măsuri drastice pentru a nu se mai face abuz de autovehiculele şi carburanţii întreprinderilor şi instituţiilor.

La bal cu autobetoniera statului!

În comuna Ghimpaţi, la jumătatea drumului dintre Bucureşti şi Alexandria, simbătă, spre orele 17, cînd căpitanul Alexandru Rusi, de la serviciul circulaţie din I.G.M., îi face semn să tragă pe dreapta, şoferul Marin Vlada, 32 B 3139 aparţinînd Direcţiei Domeniului Public, arată de parcă i s-ar fi îmbolnăvit cineva foarte apropiat. Conduce a autobasculantă Roman de 6,5 tone, pe platforma căreia se află un motor, „l-am luat de la Cîmpina şi-l duc la garaj, pe strada Drumul Cooperativei, la numărul 6—12, nu e nou, e după reparaţii", iar în cabina căreia se află „doi colegi şi mai multe piini". Colegii sînt, de fapt, un coleg şi o consăteancă, „nu ştiu cum o cheamă, dar lumea îi zice Rodica", toate par oarecum în regulă, mai puţin, firesc, foaia de parcurs, în conformitate cu care camionul condus de Marin Vlada n-are ce căuta, simbătă seara, pe şoseaua de Alexandria.

Plouă mocnit, şoseaua e udă şi alunecoasă, dar circulaţia cît se poate de abundentă. În următoarea oră, în care noaptea învinge definitiv, luînd în stăpînire banda de asfalt, ne este dat să deptstăm mai multe delicte. Astfel, Manea Ion duce cu tractorul, fără permis de rutierist şi fără număr de înmatriculare, cîţiva săteni din Valea Plopilor, „de la pomicultură", la Ghimpaţi, „la casele lor", după ordinul verbal şi ilegal al tehnicianului Constantin Constantinescu de la I.A.S. Mihăileşti, „care ţine locul inginerului Velicu plecat la o şcoală". Alexandru Farcaş, de pe autobuzul I.T.B. 427, purtînd numărul 34 B 1502, transportă clandestin, firește contra cost, 9 călători, de la Mereni spre Capitală, cursă pentru care nu posedă nici un fel de justificări, dar de pe urma căreia, aşa ruptă pe drum cum va fi ea, se va alege cu o amendă zdravănă şi cu reţinerea carnetului. La fel e surprins şi Ion Cristian, şofer pe autobasculantă de 6,5 tone, 32 B 3995, ţinînd de Autobaza 5 Dudu, grăbit să ajungă acasă, tot la Naipu, şi grăbit să completeze, sub ochii organelor de miliţie, foaia de parcurs. Altă amendă, altă întoarcere din drum. Dacă pînă la Naipu, către care se îndreaptă val-vîrtej mulţi dintre şoferii ilegali de simbătă seara, -sînt numai vreo 40 de kilometri, Marin Mariţa, pe o basculantă de 16 tone (!!), are de făcut un drum ceva mai lung, aproape 100 de kilometri, în buletinul său de identitate fiind trecută, la rubrica domiciliului stabil, comuna Ţigăneşti, plasată dincolo de Alexandria. Maşina aparţine Întreprinderii Energoutilaj, ea ar trebui să fie parcată pe strada Acţiunii, dar, după cum lesne se poate deduce, e în altă parte, ceea ce-l obligă pe şoferul simpatic, cu cataramă Levy's la briu, să recunoască, hazliu, că „noi nu ne facem de cap, tovarăşe căpitan, dar săptămîna are 7 zile".

Încep apoi să curgă maşinile aflate în rodaj ! Simbătă seara, pe o şosea aglomerată şi nesigură din cauza condiţiilor atmosferice, parcă a început şi să fulguiască, o sumedenie de şoferi bucureşteni s-au decis să facă rodajul maşinilor ! Constantin Ivan, coborît de la volanul microbuzului 33 B 4743, încearcă să ne convingă că rodajul maşinii aparţinînd I.A.T.C.-ului se cerca neapărat făcut, dar cercetarea foii de parcurs, pe care scria Bucureşti-Piteşti, şi a interiorului microbuzului, în care se afla o canapea de culoare roşie, proprietatea lui Ştefan Roibu din Alexandria, îl dau de gol, supunîndu-l rigorilor legii.

Raidul nostru se încheie cu oprirea unei autobetoniere din parcul S.U.T. Chitila. Are numărul 39 B 5986 şi sarcini din nou, firește, de rodaj, obligaţie pe care şoferul Constantin Stan, de felul său din părţile Teleormanului, o împlineşte în costum şi cu cravată la gît. La întrebarea încotro?, răspunde într-un tîrziu, dar cu o sinceritate dezarmantă. După cum văzurăţi, zice, am în cabină o fiinţă cunoscută din Alexandria şi mergem cu maşina la un bal.

„Fiinţa cunoscută" era o fată, maşina era a statului, ca şi benzina, dealtfel, dar de ajuns la bal, Constantin Stan n-a mai ajuns.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Un camion de 7 tone a făcut fericite timp de o noapte cîteva găini

Şoseaua Bucureşti-Giurgiu, simbătă 3 decembrie, ora 16. În ciuda faptului că este sfîrşit de săptămînă şoseaua nu este prea aglomerată. Căpitanul Radu Panaitescu şi locotenentul Ioan Pălălău, de la Direcţia circulaţiei din I.G.M., pe care îi însoţim în acest raid-filtru, opresc un camion plin cu deşeuri condus de David Baraiban, şofer la I.T A.C.-autobaza 7 Popeşti. Omul n-are foaie de parcurs, ci numai bonul care atestă că Vasile Piţigoi a plătit cele trei mii de kilograme de lemne. Că respectivele foi de parcurs au ajuns un fel de bagatelă pentru unii conducători auto o dovedeşte şi faptul că şoferul Marin Arapu de la Întreprinderea de prefabricate din beton Alexandria, număr de maşină 22-B-3200, are asupra lui aproape un caiet întreg, mai exact 28 de foi de parcurs. Unul dintre controlorii de trafic de la Transcom, care participă la acest filtru, ne spune următoarele : „Foile de parcurs au un regim special. Fiecare conducător auto n-are dreptul decît la una singură, iar Marin Arapu are aproape treizeci, plus matca. Astfel, el îşi poate completa aceste foi cînd şi cum vrea."

Ora 18. Gheorghe Marin, proprietarul Daciei 1300 cu numărul 1-IF-9408, are o figură neliniştită şi neliniştitoare. Neras de cîteva zile, cu hainele murdare şi rupte încearcă să ne convingă că totul se datorează oboselii şi muncii intense de peste zi. Nu ştim dacă la Electromontaj Bucureşti munceşte chiar atît de mult, însă cursele clandestine pe care le efectuează pot într-adevăr să-l extenueze. Firește, ne spune că face totul dintr-un umanism profund, deşi cei patru cetăţeni, pe care-i duce pînă în comuna Grădiştea ne mărturisesc că le-a cerut fiecăruia cîte 15 lei. Ceva mai tîrziu, la ramificaţia satului Uzunu cu Mihai Bravu, în curtea şoferului Constantin Guşe de la I.A.S. Adunaţii Copăceni, se lăfăia un camion „Roman" de 7 tone făcînd deliciul orătăniilor sus-numitului. Cetăţeanul Guşe iese din casă, prezintă plutonierului Marin Chiţu de la Inspectoratul judeţean Ilfov, foaia de parcurs şi apoi, enervat refuză să mai prezinte şi actele : „Nu vă mai arăt nimic, tovarăşu' ! Gata, v-ajunge !" Desigur, n-ajungea. Oricum, cazul în speţă reprezenta un progres, deoarece, dintr-o altă curte, unde se odihnea o „Tatră"-macara (33-B-7063), şoferul, observînd totul pe geam, nici măcar n-a catadicsit să iasă. Ne întrebăm, cine trebuie să urmărească prezenţa în garaje a maşinilor devenite cotețe pentru găinile şoferilor de care pomeneam ? De fapt ştim cine, dar de ce n-o fac ?

Ne întoarcem la postul de control de la ieşirea din Bucureşti, unde Aurel Nedea, proprietarul autoturismului 4-B-9992, tocmai îl ruga pe şeful de post să-i împrumute 15 lei ca să-i poată plăti acestuia amenda !

Acţiunea se încheie aproape de miezul nopţii, organele de miliţie urmărind timp de aproape zece ore bunul mers al circulaţiei în această arteră din sudul Capitalei, în condiţiile în care au avut parte şi de ninsoare, şi de ploaie, şi de ger. Cîteva nume: plutonierul Florian Damian, sergentul major Ioan Rusu de la I.M.B.-batalionul de circulaţie.

MIRCEA RAICIU ■

În curînd

ALMANAHUL FLACĂRA

■ Colectivul redacţional al almanahului promite cititorilor noştri că în ziua de 20 DECEMBRIE 1977 (nu vă veţi supăra pe noi dacă va fi o zi mai devreme sau mai tîrziu) ALMANAHUL FLACĂRA '78 — almanahul revistelor Flacăra şi Rebus — va fi prezent, pentru cîteva ore, în chioşcurile de difuzare a presei. Pregătiţi 25 lei şi veţi obţine în schimbul lor 416 pagini de ALMANAH FLACĂRA '78. Din copertă în copertă, cu excepţiile omeneşti de rigoare, veţi avea ce citi în Almanahul Flacăra '78. Pentru suma de 25 lei veţi putea obţine un Almanah Flacăra. Pentru un Almanah Flacăra, cine ştie ce favoruri veţi obţine de la cei cărora le veţi dărui un exemplar.

■ Mai sigur ca ninsoarea, mai palpitant ca poveştile noastre despre el, mai apropiat ca Anul nou,

ALMANAHUL FLACĂRA '78

Ce, o să-ţi facă statuie ?

Deseori oamenii conştiincioşi, care îşi fac cu dragoste şi simţul umorului datoria, sînt admonestaţi de zdrenţuiţii, rotofeii sceptici. A fi sceptic e o boală ca oricare alta.

— De ce munceşti aşa ? Ce, o să-ţi facă statuie ?

Eu nu cred că omul care îşi face cinstit treaba visează o statuie.

Statui visează leneşii, domnişoarele fără ocupaţie şi gîndacii de bucătărie.

Oamenii de treabă sînt mereu opriţi din elanul lor firesc, liber consimţit, trasi de mînecă prin această admonestare vulgară.

— Nu te mai surmena atît, n-o să-ţi facă statuie...

De unde vine admonestarea ? Cine a alăptat-o şi a scos-o în lume ? Desigur, numai cei care cred că viaţa e împărăţia micilor servicii : Iţi dau o plăcintă, îmi dai o plăcintă, îmi dai o stringere de mînă, îţi dau o stringere de mînă, te uiţi cu drag în ochii mei, mă uit cu drag în ochii tăi.

Şi prostia îşi are grandoarea ei, blocul ei de marmură, treptele ei spre nemurire, nu degeaba se spune : „E un monument de prostie".

Cineva, admonestat de apriga, lacoma soţie legitimă că munceşte prea mult şi că în ciuda eforturilor oneste n-o să aibă niciodată statuie, a răspuns exact pe gustul meu.

— Nu muncesc pentru statuie. Muncesc fiindcă aşa e felul meu.

TEODOR MAZILU ■

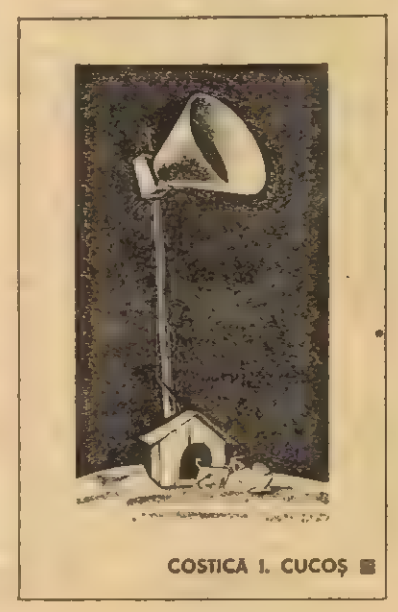

COSTICĂ I. CUCOŞ ■

Grigoraş Dinicu: Memorii

— Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu —

Cîntînd alături de Leonard

Într-o zi, Jean Dalles mă conduse să mă culc la conacul său fiindcă a doua zi dimineaţa se proiectase o vînătoare, urmată bineînţeles de o tradiţională petrecere.

Cînd mă sculai a doua zi dimineaţa, conacul părea pustiu : nu era aproape nimeni, ci numai cîteva femei şi un bătrîn, un fel de majordom al conacului.

Găsindu-mă singur, mă întrebam ce să fac ? Şi fără să mai stau mult pe gînduri, îmi luai vioara şi mă afundai în pădure. M-am întors pe la ora 10. Cei care erau plecaţi la vînătoare încă nu se reîntorseseră.

Vînătoarea se soldase însă bine, se vînase mult. În curtea conacului era un du-te-vino grăbit al femeilor care nu mai pridideau. În schimb apărură vreo 5—6 căruţe cu decoruri şi cele necesare pentru teatru. Cînd mă interesai, aflai că în seara aceea se va juca **Contesa Maritza** a lui Kalman şi alte fragmente din operete. Acum mă lămurii pentru ce erau artiştii şi artistele aci. Eu devenii nerăbdător, nu pentru a vedea şi auzi în acel loc o operetă, ci fiindcă dorinţa mea era să-l aud pe Leonard !

Dejunul ţinu cam pînă la ora 4 d.a., apoi începură pregătirile pe scenă.

Din nou în seara aceea avui senzaţia unui vis, fiindcă lămpioanele japoneze erau aţîrnate peste tot. Era ceva ce nu credeam că se poate. Dar era realitate.

În fine, pe la 8 seara, ţăranii din împrejurimi erau la faţa locului. Majoritatea spectatorilor şedeau în picioare şi ascultau vrăjiţi pe marele Leonard şi colaboratorii săi.

Cînd începu actul al II-lea, Leonard (fără ca în prealabil să-mi fi spus ceva) mă anunţă că voi cînta. Ţăranii care mă

Tenorul N. Leonard în epoca sa de glorie

cunoşteau din seara anterioară şi sperînd că vor auzi din nou sîrbe şi hore, începură să freamăte. Mă simţeam prost, luat aşa, prin surprindere, dar mă trezii cu vioara pe scenă. În mintea mea era doar o întrebare : ce să cînt ? **Doina ? Steluţa ? Ciocîrlia ?** Ceva clasic ? Ce ? Nu-mi venea nimic în minte, dar, cînd ultimele aplauze se stinseră, eu eram acela care anunţai programul : Voi cînta **Souvenir de Bucşani**.

Era o mică inspiraţie a plimbării prin pădure, piesă gîndită chiar în dimineaţa aceea.

Bravo, bravo — şi o voce : **Zii Ciocîrlia.** Şi cîntai. Cum terminai, o salvă de aplauze îmi răspunse. Eram fericit : ambianţa naturii, locul atît de frumos şi mulţumirea auditorilor ce se putea citi pe feţele lor mă încălziseră şi, fără să mai stau mult pe gînduri, începui celebra arie a lui Barin Kay din opereta **Voievodul ţiganilor**. Dar cînd reluai a doua oară melodia, numai ce aud alături pe Leonard : cînta şi el cu mine. A fost ceva deosebit, fiindcă la terminarea bucăţii, doamna Dalles veni pe scenă şi ne felicită, pe Leonard întîi şi apoi pe mine. Dar eu, în copilăria mea şi în exuberanţa mea, întrebai pe domnul Leonard : „Îmi daţi voie să vă sărut pe gît ?"

Leonard începu să rîdă. Domnul Dalles se apropie de dînsul şi-l întrebă :

— De ce rizi, maestre ? A făcut copilul vreo gafă ?

— Nu, nu, domnule Dalles, dar închipuiţi-vă, doreşte să mă sărute pe gît.

Atunci domnul Dalles mă întrebă :

— Şi de ce tocmai pe gît doreşti să-l săruţi pe domnul Leonard ?

— Fiindcă are o mînă cu cele mai frumoase sunete gîtul domniei sale.

(Va urma)

Fiecare loc de muncă este, de fapt, un loc în care, muncind, facem politică

Convorbire cu Gheorghe Neațu, prim-secretar al Comitetului de partid de pe platforma Combinatului siderurgic Galați

Am fost tentat de la început să-l întreb pe tovarășul Gheorghe Neațu cum își reprezintă în momentele de sinteză sau de acțiune imediată acest angrenaj complex, tentacular, care este Combinatul siderurgic din Galați. Pentru că, îl mărturiseam, autorul acestor rînduri, copleșit — pentru a cîta oară? — de peisajul instalațiilor, nu reușește să ordoneze impresiile într-o imagine coerentă și expresivă, într-o imagine de simbol.

— Mi-l reprezint, chiar atunci cînd sînt departe de Galați și întorc privirea spre mine însumi, ca o structură precisă, cu unități distincte dar independente, cu flux continuu și foc continuu, cu mii și mii de oameni acționînd într-o perfectă sincronizare.

— Poate exista o sincronizare perfectă într-un asemenea angrenaj complicat?

— Trebuie să existe. Nu ne putem permite desincronizări. Muncim într-un combinat înzestrat cu instalații ultramoderne care asigură o suficientă doză de siguranță în exploatare, și care implică o grijă și o răspundere permanente pentru funcționarea sa ireproșabilă. Responsabilitățile sînt precise pentru toți lucrătorii, de la cocsari, furnaliști, oțelari, laminatori, electricieni, termotehnicieni pînă la șefii de echipă, maiștrii de schimb, inginerii șefi de uzine sau directorul general. Toți oamenii de pe platformă sînt importanți, extrem de importanți la locul lor de muncă. Esențial, aș zice primordial, este să-și facă fiecare exact datoria.

— Dacă rememorăm timpul scurt, de nici două decenii, în care s-a construit și s-a dat în exploatare o parte din angrenajele platformei, ar putea părea pe undeva firesc să înregistrăm încă, uneori, asemenea mentalități...

— Nimeni nu trece cu vederea peste eforturile uriașe depuse pentru pregătirea cadrelor necesare, pregătire de înalt nivel și intensivă într-un timp foarte scurt. Dar nu ne putem permite să rămînem prizonierii rememorărilor sentimentale și să ne îngăduim erori. Prin combinatul nostru oțelul circulă de la o uzină la alta în stare de incandescență și orice eroare se plătește scump, chiar foarte scump. Competența fiecărui om la locul său de muncă este fundamentală. Tot atît de importantă este însă acțiunea noastră pentru creșterea răspunderii și a conștiinței profesionale. Pentru că nu s-a inventat încă o instalație prin care să pui pe cineva în priză ca să-i scoți conștiincios și plin de răspundere. Procesul de formare a conștiinței e mult mai complex decît este, de exemplu, procesul tehnologic al fabricării oțelului, cu toate că, în goană după comparații, unii folosesc cele două date ale problemei în termeni echivalenți.

— Care este rolul comuniștilor de pe platformă în acest proces care implică o tehnologie infinit mai complexă?

— Trebuie să pornim mai întîi de la precizarea că membrii de partid reprezintă 44 la sută din totalul oamenilor care lucrează pe platformă. Ei sînt constituiți în 212 organizații de bază și 45 de comitete. În cadrul acestor organizații și comitete sînt cuprinși nu numai comuniștii care lucrează efectiv pe fluxurile tehnologice ale combinatului, ci și membrii de partid aflați pe șantierele de construcție, pe cei din cercetare și din proiectare.

— După cum se vede, comitetul de partid de pe platformă e organizat ca un adevărat comitet orășenesc de partid.

— Așa este. Ei bine, problema care se punea, pe baza experienței noastre anterioare, a unor mari izbînzi dar și a unor eșecuri, era să ridicăm mai întîi nivelul de competență al organelor și organizațiilor de partid, sau, mai exact spus, să imprimăm activității de conducere un înalt nivel de competență. Gradul înalt de tehnicitate, ritmurile accelerate de producție impun, la rîndul lor, un grad superior de competență în conducerea activității noastre de partid. E adevărat că la un moment dat se înregistrase o diluare a competenței organelor și organizațiilor de partid de pe platformă în rezolvarea problemelor vitale economice și politice. Iată de ce am ales în conducerea organizațiilor de partid, în birouri, pe comuniștii cei mai bine pregătiți profesional și politic, cu un profil moral exemplar. De ce? Am constatat că deși măsurile stabilite de noi privind perfecționarea activității de partid erau bune, ele nu se aplicau uneori din comoditatea, din indolența, din incompetența profesională și politică a unor oameni. Pe de altă parte i-am mobilizat pe comuniști să-și facă datoria în spirit revoluționar la locul de muncă, să devină adevărate modele demne de urmat de ceilalți oameni de pe platformă, să acționeze în colectivele lor de muncă prin atitudine și prin putere de convingere, pentru ridicarea nivelului de conștiință și de răspundere a fiecărui tovarăș de muncă. În acest sens obișnuim să analizăm periodic cum muncesc și cum trăiesc comuniștii. Nu în birouri cu uși capitonate, ci pe platformă, în uzine, în hale, în ateliere, direct pe șantiere. Începînd din anul trecut discutăm periodic și individual cu membrii de partid asupra modului în care își fac datoria atît în siderurgie cît și în construcții, în proiectare și în cercetare. Discutăm cu fiecare comunist în parte despre nivelul său de pregătire, despre atitudinea sa față de muncă, despre rolul său în societate. Practic ne-am străduit ca fiecare comunist, fiecare muncitor de pe platformă să cunoască sarcinile care-i revin decurgînd din Programul de perspectivă al partidului nostru, în așa fel încît să înțeleagă importanța locului său de muncă și dimensiunile cît mai exacte ale destinului său și ale destinului copiilor săi în viitor. Adică, oarecum sociologic spus, dar profund adevărat, i-am mobilizat și-i mobilizăm ca din perspectiva locului lor de muncă și a locului lor în societate, să-și asume în mod conștient partea lor de istorie.

— Într-adevăr, cu o asemenea strategie în activitatea de zi cu zi, oamenii au posibilitatea să înțeleagă mai limpede implicațiile pe care le poate avea atitudinea lor față de muncă.

— Aici e problema. Pentru că, vedeți dumneavoastră, oamenii vin pe platformă din diverse locuri. Vin din comune învecinate sau îndepărtate, vin de pe băncile școlilor și trebuie deprinși cu o atitudine nouă față de muncă. Mulți dintre ei nu au, ca să spunem așa, cultura clasei muncitoare...

— Vă rog să-mi explicați acest termen.

— Adică, vreau să spun, că nu sînt întotdeauna obișnuiți să trăiască în spirit muncitoresc.

— Și ce înseamnă, de fapt, astăzi, să trăiești în spirit muncitoresc?

— Înseamnă să trăiești judecînd ca un proprietar și ca un producător, să porți răspunderea pentru tot ceea ce faci.

— Oamenii au posibilitatea să-și expună punctele de vedere ori de cîte ori simt nevoia să se adreseze oamenilor cu funcții de răspundere din combinat?

— A existat la un moment dat obiceiul ciudat ca adresarea aceasta la un nivel superior de competență să se facă numai cu viza șefului direct. Situație anormală care împiedica dialogul firesc la diferite niveluri de muncă și de răspundere. Această practică a fost desființată iar orele de audiențe, de pildă, cu înscriere liberă, sînt respectate fără excepții și fără absențe.

— Cum funcționează acest dialog cînd se emit păreri critice la diferite niveluri de competență?

— Să vă spun ceva. Cîtă vreme, ca activist de partid, îți desfășori activitatea pe teren, adică pe platformă și nu în birou, problemele oamenilor se rezolvă pe loc și eficient. Oamenii nu sînt lipsiți de spirit critic. Prin atitudinea lor critică ne îmbunătățim de cele mai multe ori activitatea. Noi, comuniștii, am încercat să creăm o atmosferă de lucru principială. Dar, desigur, rar, se mai întîmplă ca unii oameni care ridică probleme reale și critică pe drept cuvînt să sufere din partea celor care se simt „atacați" direct. Dar și acest lucru trebuie folosit în scopul perfecționării activității noastre: astfel de oameni care înțeleg să se răzbune pentru faptul că au fost criticați s-au dovedit nepregătiți din punct de vedere politic și civic și cînd sînt oameni cu funcții de răspundere înseamnă că nu merită încrederea acordată. Să știți că, din experiența mea, am constatat că adeseori nu subalternul ripostează la critică, ci șeful. Or, această „indigestie" la critică trebuie sancționată prompt. În întreaga noastră activitate facem o strînsă legătură între competența conducerii activității economice și politice și spiritul revoluționar, combativ. E un principiu prea bine verificat de viață. Iar noi, comuniștii de pe platforma Combinatului siderurgic din Galați, acționăm în așa fel ca această atmosferă revoluționară să se mențină prin prezența noastră în toate colectivele de muncă.

— Tovarășe prim-secretar, la un moment dat, în cadrul discuției purtate asupra implicațiilor pe care le are atitudinea față de muncă, ați fost întrerupt de un telefon tocmai cînd doreați să exemplificați concret, cu un fapt de viață revelator pentru modul cum se afirmă în producție competența profesională și competența morală.

— Da, îmi amintesc. Atitudinea față de planul de producție se manifestă, uneori, paradoxal. De pildă, în vară am fost chemat de urgență la combinat datorită unei avarii la furnalul 1. Furnalul se destupase singur și a lăsat să curgă afară 200 tone de fontă. Vă imaginați ce înseamnă acest lucru? Pur și simplu 200 tone de fontă incandescentă au năvălit în hală topind tot ce au întîlnit în cale. De ce? Ne-am deplasat rapid la fața locului. „Lacomi" să depășească planul, cîțiva furnaliști, cu mare experiență dealtfel, au executat pripit și cu o eroare, numai cu o eroare, unele operații importante, ceea ce a dus la expulzia șticului. Dacă nu s-ar fi intervenit la timp, ieșea și furnalul definitiv din circuit, lucru care ar fi însemnat o pierdere irecuperabilă cu implicații foarte grave. Aceiași oameni însă care au provocat din grabă avaria nu și-au pierdut cumpătul, au intervenit decisiv și au astupat din nou furnalul. Totuși, 200 tone de fontă au rămas în afara circuitului producției și a trebuit ulterior să fie reciclate. Cine erau deci răspunzători de acest accident? Niște dușmani? Nu. În momente grele, de-a lungul anilor, oamenii care au greșit acum făcuseră multe fapte de eroism. Erau oameni cu o competență profesională exemplară, oameni care nu au altă familie decît muncitorii din combinat. Eroarea lor a derivat dintr-un alt gen de atitudine față de muncă. Eroarea lor a fost o aventură, pentru că asemenea manevre trebuie pregătite cu mare atenție și numai atunci cînd, practic, nu există riscuri. Cînd lucrezi cu materia în stare de incandescență nu poți lucra la risc. Chiar dacă ești animat de o cauză nobilă.

— Uneori și oamenii exemplari pot să greșească. Numai că aici o greșeală poate fi fatală.

— Acestea sînt condițiile în care lucrăm. De aici și activitatea noastră de educare orientată spre formarea unor oameni cu o mare stăpînire de sine și cu un echilibru interior aproape perfect.

— Dar care a fost reacția colectivului, a comuniștilor din combinat în fața acestei erori ținînd seama totuși de faptul că responsabili de avarie erau oameni cu înaltă competență profesională?

— Cazul acesta a fost dezbătut, în mod, de asemenea, educativ, în toate organizațiile de partid din combinat. Pentru că, vedeți dumneavoastră, o asemenea eroare are la noi și un profund aspect politic. Angrenați într-un proces de producție extraordinar, complex, cu implicații nu numai pe platforma de la Galați ci în multe ramuri ale industriei din țară, nu ne putem permite să rebutăm 200 tone de fontă. După cum vedeți, încă o dată, nimic din ceea ce facem noi aici nu ne privește numai direct și personal, ci ne privește pe toți. Fiecare loc de muncă este de fapt un loc în care, muncind, facem politică. Dar, fără îndoială, în acest sens, mai avem încă multe de făcut.

— O întrebare-corolar acum, în pragul desfășurării lucrărilor Conferinței Naționale a partidului: ce reprezintă pentru siderurgiștii gălățeni, pentru comuniștii de pe platforma combinatului, acest eveniment?

— Un nou și decisiv prilej de a ne angaja plenar în fața partidului și a patriei, a mult stimatului și iubitului nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facem totul pentru a fi la înălțimea comandamentelor revoluționare cuprinse în documentele Conferinței Naționale a partidului, de a munci fără preget pentru înfăptuirea lor.

A. DOHOTARU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P O Box 136—137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

ANUL XXVI • NR. 50 (1175) • 15 DECEMBRIE 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Începînd din acest număr, o nouă rubrică sub semnătura lui

Adrian Păunescu :

„SUPUNEM ATENȚIEI"

În cadrul ei vor fi prezentate o seamă de căutări, experiențe, probleme controversate din domeniul științei și tehnicii. De data aceasta :

SITUAȚIA PAVEL KOZAK

Înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale, act decisiv al ascensiunii societății noastre

„Conferința Națională stabilește ca Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu să stea — ca document programatic — la baza întregii activități a partidului și statului nostru".

Hotărîrea înaltului forum al comuniștilor — căruia strălucitul Raport prezentat de secretarul general al partidului i-a conferit o dimensiune politică deosebită, o dimensiune istorică, epocală am spune, fiindcă e produsul unei epoci, marcînd decisiv o epocă — ne pune în față un program de muncă și luptă, de creație și de existență, devenit, din însăși clipa rostirii lui, platforma de ideal și de faptă a întregului nostru popor. În acest ceas de vitală însemnătate al ascensiunii noastre spre viitor.

Au trecut doar cîteva zile de la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a partidului și hotărîrile ei, măsurile și programele adoptate — fruct al gîndirii colective a comuniștilor, a tuturor fiilor acestei țări, hotărîri, măsuri și programe decise și scrise sub porunca timpului, acut înțeles, în dimensiunile lui de esență și în legile care-i hotărăsc devenirea, de către forța conducătoare a națiunii noastre — au și început să capete viață, să se confunde cu viața, să dea sens, forță și dinamism muncii noastre și existenței noastre. Ziarele ne aduc, zilnic, pilduitoare vești despre marea, fierbinte, pasionata întrecere, adunînd în faptele ei un întreg popor, pentru exemplara îndeplinire a hotărîrilor Conferinței, a măreților obiective stabilite de înaltul forum al partidului. Asistăm, din nou, în aceste istorice zile, la fenomenul, propriu socialismului și, cu deosebire, acestor ani de maximă amplitudine a creației noastre luminați de Congresul al XI-lea al comuniștilor, prin care un întreg popor își dă măsura unei masive, ferme și emoționante angajări — cu fapta și cu conștiința — în fața

(Continuare în pag. 12—13)

ILIE PURCARU ■

COSTEL BADEA : Victorie

CANTATĂ

Am preamărit și muntele și marea
— îmbrățișarea lor în țărm avid —,
ci, iată-mă : îți 'nalț din nou cîntarea
cu ton de slavă, luminos Partid !
Tu, neînvinsul, munte ești și mare
și neînchipuit în frumusețe,
arzînd în inimi : miez și depărtare,
dăinuitor în vieți și peste vieți.

În mine crești, tu, ochiul de lumină,
vibrezi în sînge mări tării de cer,
îmi ești în suflet proaspătă grădină
și aură pe frunte : juvaer
purtîndu-te în lupta pentru bine
și răul stăpînindu-l sub călcîi,
cuvîntul meu e vocea dinspre tine,
numele tău e numele-mi dintîi.

Căci tu sosești mereu de taină-adîncă
dinspre străbuni de spadă și dureri,
ești duhul lor, izvorul viu din stîncă
și mă întinerești cu primăveri
și mă înalți : puternic prin puterea
acelor mulți ce-n tine se-nfrățesc
și mă îmbogățești : îmi ești averea
tu, duh al meu din duhul românesc !

Credința mea rămîi și vei rămîne
— frumos cu imnuri te împodobesc ! —
tu, demn stăpîn pe forțele stăpîne,
mai omenesc în tot ce-i omenesc,
tu vis mereu, mereu întruchipare,
înmiresmînd al cîntecelor grai,
ce mîndru sînt în marea ta splendoare,
tu, dor al meu, tu, gura mea de rai !...

RADU CÂRNECI ■

CAUZA MUNCII NOASTRE DE FIECARE ZI

Ne aflăm încă sub impresia puternică a raportului pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a prezentat în fața Conferinței Naționale, prilej cu care au fost trecute în revistă și sarcinile cu care este confruntată siderurgia românească în actualul plan cincinal și în perspectiva economiei naționale.

Ca participant la lucrările Conferinței, pot spune că am resimțit cu o deosebită emoție și mîndrie, ca toți ceilalți muncitori prezenți în Sala Palatului, cuvintele secretarului general al partidului atunci cînd s-a referit la perfecționarea continuă a cadrului organizatoric de participare a clasei muncitoare, a întregului popor la conducerea societății și la adîncirea democrației socialiste în toate sferele vieții economice și sociale. „Prezența nemijlocită a muncitorilor, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, a diferitelor categorii de oameni ai muncii în organele de conducere centrale și locale va da un nou și puternic suflu înnoitor, revoluționar activității economico-soci-

(Continuare în pagina 4)

ȘTEFAN TRIPȘA ■
maistru oțelar, Hunedoara
Erou al Muncii Socialiste

Producînd aparate de mare rafinament, din constelația orologeriei industriale, Întreprinderea de mecanică fină din București își reglează fluxurile tehnologice după criteriile exacte ale calității. O întreprindere care elaborează mai multe mii de tipodimensiuni de produse, care asimilează din mers tehnologii noi și produse noi, care își programează ingenios producția și cadrele de specialitate este, în mod necesar, o întreprindere cu muncitori, tehnicieni și ingineri de înaltă competență și de un superior profesionalism. Altfel, producția s-ar debusola, rebuturile ar inunda halele ultramoderne și reclamațiile beneficiarilor ar intra în arhive de dimensiuni uriașe. Iată de ce pe muncitorii, tehnicienii și inginerii Întreprinderii de mecanică fină nu i-a surprins unul din comandamentele fundamentale ale Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, prin care se afirmă că „A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate". Pentru că în această întreprindere

(Continuare în pagina 2)

A. DOHOTARU ■

Lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, istoricul **Raport** al tovarășului Nicolae Ceaușescu, expresie atît de strălucită a marxismului creator, atît de organic și armonios sincronizată cu gîndirea, geniul și simțirea poporului român, cu interesele vitale ale lumii contemporane, au adus, din nou, în atenția noastră, problema esențială și decisivă a calității tuturor produselor minții și mîinilor constructorilor socialismului, nu doar ca un deziderat abstract, ci ca o chestiune, **sine qua non**, a progresului patriei și a bunăstării fiecăruia dintre noi. Produsul muncii noastre — a hotărît într-un glas unanim și prin toți termenii sinonimi calității Conferința Națională, răspunzînd, astfel, din tot sufletul chemării secretarului general al partidului — trebuie să fie **perfect, desăvîrșit, meșteșugit, măiestrit, măreț, splendid, strălucitor, competitiv** pe piața internațională, expresie firească a priceperii, hărniciei și a geniului nostru. A venit vremea, pentru toate sectoarele de activitate, să transformăm cantitatea într-o calitate superioară.

(Continuare în pagina 3)

IOAN DODU BĂLAN ■

Ultima întîmplare literar-artistică din acest an a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra,

FESTIVALUL DE IARNĂ

sîmbătă, 24 decembrie 1977, orele 18, la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală.

Biletele se vor distribui la casele Teatrului Național, începînd de vineri, 16 decembrie.

CUM REALIZAȚI SALTUL REVOLUȚIONAR

Calitatea la noi înseamnă subtilitate tehnică

Recent, o știre de răsunet în lumea constructorilor de autocamioane, dar care omului dinafara acestei lumi nu-i vorbește prea lămurit, arăta că **„La Întreprinderea de autocamioane din Brașov, între zecile de agregate complexe care alcătuiesc linia automată de prelucrare a blocului cilindrilor pentru motorul diesel de 215 CP se distinge o nouă realizare. Este vorba de agregatul destinat frezării și alezării blocului motor..."**

Pe lîngă o seamă de informații privind performanțele industriale ale agregatului se face precizarea că el e un fapt de **„mare subtilitate tehnică"**.

Vom încerca, în cele ce urmează, să spunem cîteva din cauzele ce duc la **subtilitate** într-o ramură atît de importantă ca aceea a construcțiilor de autocamioane, altfel spus la o schimbare ce privește chiar temelia acestei industrii.

Dar e posibil oare să vii cu mari schimbări în producția autocamioanelor, într-un domeniu adică unde tradiția e hotărîtoare și unde, se știe, minuni prea multe nu mai sînt de așteptat ?

Oamenii care — cîteva rînduri mai departe — răsound întrebării, zic da ! Aici nu e vorba de producția de autocamioane, în general, ci de întreprinderea brașoveană și de problemele ei în cincinalul 1976—1980, așa cum s-au pus ele de către secretarul general al partidului la Conferința Națională. Aici e vorba de autocamioanele românești și de obiectivele pe care ele trebuie să le slujească. Ce se petrece acum în Brașov, la Întreprinderea de autocamioane, interesează toată țara. Sigur, într-o economie cu un program clar și ambițios, fiecare industrie, mică sau mare, are un rost bine chibzuit. Nu e mai puțin adevărat însă că de mersul unor anume industrii depind multe. Iar de bunul mers al industriei de autocamioane depind, fără nici o îndoială, multe.

Inginer Mircea Florescu, director tehnic : „În următorii trei ani creștem producția cu 70 la sută, rămînînd cu același număr de oameni ai muncii pe care-i avem astăzi. Creșterea aceasta nu e așa, o idee la care urmează să ne gîndim de azi înainte. Noi am elaborat toate detaliile unui plan de creștere și cred că întreg efortul pentru realizarea lui se poate numi **salt revoluționar.** E util să privim puțin în urmă. În anii '62—'63 am fabricat primele autocamioane de 5 tone sarcină utilă cu motoare cu benzină. Se numeau „Carpați" și „Bucegi". După etapa în care principala deviză era „faceți, frații, autocamioane românești, numai faceți", aceasta, etapa a II-a, se cheamă a cunoaște-te de sine. În 1969 am început producția autocamioanelor cu motoare diesel de 135 CP, iar din 1976 producem în serie și motoarele de 215 CP. Acum, în 1977 trecem un prag : de la cantitate la calitate. Pentru noi, acestea nu sînt niște cuvinte. Criza energiei ne-a pus în fața unei mari probleme : asimilarea rapidă a unei licențe diesel și reorientarea întregii producții astfel ca în 1980 peste 95 la sută din mașinile noastre să fie cu motor diesel. În cîțiva ani am reușit ceea ce alții fac în zeci de ani : toate piesele motorului de 215 CP sînt fabricate în țară. În 1980 vom ajunge la o producție de mai multe zeci de mii de autocamioane anual. Noi putem garanta chiar astăzi că aceste camioane vor fi de mare calitate, competitive pe plan mondial, în ce privește parametrii de folosință și la un preț competitiv și el. În ce privește ideea constructivă am găsit și găsim soluții noi în baza cărora obținem repere mai simple, mai ușoare și tehnologii mai productive. Avem, de exemplu, în lucru sisteme noi de antrenare și prindere a compresorului, de zăvorîre a cabinei, de filtrare a motorinei, de frînare. Cum se poate lesne observa, chestiuni foarte diverse, astfel că întreg autocamionul suferă schimbări ce-l fac mai ușor, mai puternic, mai ieftin. A doua direcție a fost aceea a elaborării unor tehnologii de fabricație perfecționate. Am pus la punct deservirea multiplă a unor mașini-unelte specializate realizate prin autoutilare. De asemenea, realizarea unor mașini agregat de mare productivitate. Ca, de pildă, agregatul la care se referă știrea apărută în presă. Perfecționăm, în continuare, transportul și depozitarea repe-

Concentrarea atenției generale asupra laturilor de ordin calitativ — aceasta a fost una din problemele fundamentale avute în vedere în timpul ultimei vizite a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Întreprinderea de autocamioane din Brașov.

relor. Astfel, numărul muncitorilor auxiliari scade cu 20 la sută. Am introdus un calculator electronic datorită căruia cîteva sute de oameni pot fi folosiți din activitatea administrativă în cea direct productivă. Se reduc substanțial adaosurile de prelucrare. Realizăm automatizarea operațiilor de control și a celor de montaj.

Și ca să revenim la știrea de la care am pornit și la adevărul ei mai complex, e suficient să spunem că pînă în 1980 toate tehnologiile din uzină vor fi modernizate, ceea ce înseamnă că vom lucra cu totul altfel decît azi. Pe lîngă multele agregate în uz, din care cîteva au o complexitate și o productivitate unică în țară — comparabilă cu agregate din țări cu mare experiență în construcția de autocamioane — vom mai construi încă 400 mașini agregat. Și toate prin autodotare. Dealtfel, capacitatea noastră de autodotare este echivalentă cu a unei uzine mari de mașini unelte și utilaje".

Inginer Francisk Vass, șeful secției proiectare mașini agregate : „Linia de prelucrare la care ne referim — proiectată și executată de noi, în colaborare cu I.C.P.M.U.A. — este într-adevăr o realizare unică. Motorul diesel de 215 CP va fi motorul de bază al producției de autocamioane, iar linia este gîndită pentru a asigura producția anului 1980. Aici, la fiecare 7 minute iese un bloc motor gata de montaj. Blocul motor stă în linie cinci ore și jumătate, suferind numeroase operațiuni automate de prelucrare. Linia este deservită de un număr redus de muncitori și toate operațiunile sînt controlate, de asemenea, automat. Față de prelucrarea blocului motor în sistemul obișnuit pînă acum, pe mașini unelte universale, putem vorbi de **subtilitate tehnică** și de o schimbare de natură a revoluționa indicii productivității și ai calității. Oricît ar fi oamenii de bine pregătiți, ei sînt oameni și pot greși. Lucrînd la un astfel de agregat, muncitorii sînt, practic, în situația de a putea lucra fără greșeală".

Inginer Anghel Ion, tehnolog coordonator la motoare : „De fapt, saltul revoluționar în industria de autocamioane începe cu trecerea de la fabricația motoarelor cu benzină la motoarele diesel de mare putere. Prețul la kilometru rulat cu motor diesel este de 3 ori mai mic decît cu motor cu benzină, ceea ce în conjunctura energetică actuală și viitoare spune totul despre sarcinile industriei de autocamioane românești. Dacă facem acum un tur de orizont asupra tuturor sectoarelor — care au fiecare în parte forța de muncă și producția unor uzine de mărime medie — ne dăm seama că sîntem tocmai în momentul în care, avînd asigurate toate capacitățile, avînd adică oamenii, mașinile, capacitatea de creație și organizatorică procedăm firesc, necesar la un soi de reevaluare permanentă a forțelor proprii. Întreprinderea noastră a ajuns în faza în care își poate pune în valoare toate virtualitățile unor dotări tehnice excepționale și a unei armate muncitorești ajunse la stadiul subtilității profesionale. Practic — și dotarea cu linii agregat a secției de motoare a dovedit asta — la noi există o forță de muncă atît de bine pregătită încît poate să răspundă imediat necesității oricărui salt tehnic".

Inginer Marin Irimia, secretar al Comitetului P.C.R. pe întreprindere : „Sîntem întreprinderea cu cel mai mare număr de oameni ai muncii din țară. 90 la sută din ei fiind tineri, majoritatea veniți din sate moldovene. Media de vîrstă a personalului muncitor a scăzut brusc cu cîțiva ani, ajungînd acum la 23—24 ani. În trei, patru ani faci dintr-un muncitor necalificat, unul cu o calificare medie spre bună. Noi, cum se știe, vom ajunge în 1980 la o producție cu 70 la sută mai mare față de aceea a lui 1977 fără să mai angajăm oameni. Fapt ce înseamnă că media de vîrstă va ajunge la 25—26 de ani. Încă trei ani de învățătură, încă trei ani de reașezare a forței de muncă, producția fiind vertiginos mai mare, productivitatea crescînd substanțial, calitatea produselor fiind obligatoriu superioară. Tinerii vin la întreprinderea noastră ca la o mare școală muncitorească și, indiferent că rămîn sau se întorc să muncească acolo de unde au plecat, tot pentru țară muncesc. Cine ajunge să stea cinci ani la noi, nu mai pleacă. Considerăm că în 1980 forța de muncă se va stabiliza mult și că stabilitatea și înaltul indice de calificare sînt baza saltului calitativ. Sigur, lucrul principal e tot munca de la om la om, relația cel care îl învață (profesorul) — cel care învață (elevul, tînărul). Munca de partid într-o întreprindere ca a noastră, de pe urma căreia își cîștigă existența și, cu timpul, și bunăstarea zeci de mii de familii privește conștiința fiecărui om al muncii și are controlul acestei conștiințe, a perfecționării ei în mod sistematic.

Pe drept cuvînt, secretarul general al partidului, după ce formula limpede și rezolut cele șapte puncte fundamentale care definesc acest salt revoluționar, preciza : **„Mi-am oprit asupra acestor probleme deoarece ele trebuie să stea permanent în atenția partidului, a tuturor organelor și organizațiilor de partid, de stat și economice, a tuturor oamenilor muncii".**

Asigurăm în acest sens că experiența Întreprinderii de autocamioane Brașov, eforturile noi pe care le depunem sînt astfel orientate, ca saltul de la cantitate la calitate să nu-și caute temeiul în abia cîteva procente, ci în întreaga ființă a uzinei".

TUDOR OCTAVIAN ■

Competența profesională la locul de muncă

(Urmare din pagina 1)

funcționează de multă vreme un control tehnic de calitate — ca să folosim o expresie consacrată în limbajul producție — în etape, de-a lungul întregului flux tehnologic, o rețea de aparate de măsură și control, care stabilesc cu precizie de microni și de subunități ale micronului, într-o perfectă exactitudine orară, calitatea fiecărui produs în diverse faze de execuție. Verificarea calității se face în mod organizat, din faza proiectării produselor, a omologării lor, a asimilării în fabricație. Nici un produs nu intră pe flux tehnologic fără viza comisiei controlului tehnic de calitate al întreprinderii ! Controlul tehnic de calitate intervine încă din etapa aprovizionării, prin recepția materiilor prime și verifică exact calitatea materialelor din care urmează să intre în producție de serie un anumit produs. Apoi, aceeași verificare a calității intervine și pe fluxul de fabricație, în controlul subansamblelor pînă la standul de probă unde verificarea se face în condiții de exploatare.

Cum se ajunge la pregătirea unor cadre competente care să lucreze la cel mai înalt grad de competență ? Întreprinderea de mecanică fină din București are un grup școlar cu 2 500 de elevi și un liceu industrial care furnizează anual promoții de strungari, frezori, rectificatori, lăcătuși, matrițeri, lăcătuși mecanici de utilaje etc. încadrați imediat la diferite cote ale fluxurilor tehnologice în condiții de competență și experiență dobîndite prin practica efectuată direct în hale. Există apoi cursuri de gradul I și de gradul II pentru calificări superioare cu pregătiri intensive de 6 luni de zile, soldate cu obținerea unor diplome de perfecționare pe meserii. Nu trebuie uitat faptul că media de vîrstă în Întreprinderea de mecanică fină este 24 de ani și că tinerii muncitori, ingineri și tehnicieni care produc acest număr mare de tipodimensiuni de mare rafinament industrial își perfecționează prin experiența de fiecare zi cunoștințele despre propriile lor meserii. Din aceeași perspectivă a competenței trebuie subliniat faptul că echipele de tineri controlori tehnici de calitate își desăvîrșesc la rîndul lor, în mod organizat, stilul de lucru, însușindu-și nu numai legislația în vigoare, ci și exigențele tehnice ale produselor fabricate, la parametrii mondiali. Ei sînt supuși permanent unor examene și teste riguroase dar nu e mai puțin adevărat că prin activitatea de perfecționare la locul de muncă, sub directa îndrumare a maiștrilor și șefilor de echipă, se urmărește ca fiecare muncitor sau tehnician să fie la rîndul său un veritabil controlor tehnic de calitate. Deja s-a reușit ca aparatele de măsură și control cu ajutorul cărora fiecare muncitor își verifică propria muncă să fie depanate sau sesizate, în cazul unor defecțiuni, echipelor de controlori tehnici de calitate. Și întreagă această complexă, permanentă, activitate de reciclare, are un singur scop : creșterea competenței profesionale a fiecărui om la locul său de muncă. Lucru fundamental aici, pentru că ne aflăm într-o întreprindere care produce, printre altele, tocmai aparate de măsură și control, cu o funcționalitate ireproșabilă în diverse domenii ale producției. Așa încît, în Întreprinderea de mecanică fină din București, odată cu munca în acord global s-a introdus și munca în acord calitativ. Pentru că, aici, importantă e nu numai cantitatea, ci și calitatea. În acest fel, la bilanțul lunar nu se stabilește numai coeficientul de depășire a planului în acord global de către diferite formații de lucru, ci și acordul de calitate. Formațiile și muncitorii care au întrunit mai multe refuzuri la controlul tehnic de calitate, „căderi" pe standurile de probă, reclamații de la beneficiari, primesc un acord global diminuat în procente echivalente cu neîndeplinirile exigențelor de calitate. Aceste exigențe merg pînă și la satisfacerea exactă a criteriilor de estetică industrială a produselor.

În acest fel înțeleg muncitorii, tehnicienii și inginerii Întreprinderii de mecanică fină din București să răspundă chemării secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a transforma cantitatea într-o nouă calitate.

DE LA CANTITATE LA CALITATE

La Breaza, nişte tineri se află în competiţie cu lumea!

De la Breaza, Carpaţii se transformă în dealuri şi se revarsă-n cîmpie ca fluviile într-o mare fără margini. Pe un platou, înspre munte, brezenii au construit şi au pus în funcţiune, în 1974, primul lor mare obiectiv industrial : Fabrica de elemente de precizie. Este, într-adevăr, o fabrică a Întreprinderii de mecanică fină din Sinaia, dar care, măcar din punct de vedere al colectivului, îşi conturează o pregnantă personalitate. Am dorit să aflu aici cum gîndesc oamenii, în marea lor majoritate tineri, despre unul din atributele muncii lor : calitatea, imperativ primordial proclamat de Conferinţa Naţională a partidului. De ce calitatea ? Pentru că noi, mărturisea Constantin Neagoe, inginer şef, sîntem într-o continuă competiţie cu lumea. Piesele noastre — elemenţi de injecţie, supape de refulare, pulverizatoare şi injectoare — se montează pe motoarele fabricate în ţară pentru tractoare, autocamioane, locomotive diesel electrice şi diesel hidraulice care, toate, se exportă în lume. Dacă nu le-am face de calitate, noi, românii, nu am putea exporta aceste maşini ?

Acest mod de a gîndi despre calitatea, nu numai a pieselor în ultimă instanţă, ci a actului muncii în general, este o deviză a fiecărui muncitor. Ion Popescu, un foarte tînăr reglor care lucrează la două maşini cu comandă program, îmi mărturisea că, aici, convingerea unanimă este că niciodată nu poţi obţine o producţie de calitate, dacă nu ai oameni de calitate. Ion Popescu, deşi are numai 22 de ani, este un astfel de om. Realizează, aproape zilnic, 250 de piese în plus, toate de bună calitate, deşi tot zilnic parcurge 20 de kilometri la venire, în fabrică, şi alţi 20 la plecare, spre casa lui din comuna Cornu. Ca să nu obţină rebut, el realizează un sever autocontrol asupra întregii sale munci, asupra tuturor pieselor pe care le execută. Ca el sînt foarte mulţi tineri şi tinere, dintre care eu o cunosc acum pe Rodica Carabela, de 20 ani. E din Cîmpina, a terminat şcoala profesională la Sinaia, ca şi sora ei, Vasilica, şi amîndouă lucrează aici. Rodica e rectificatoare, lucrează şi ea la două maşini şi în opt ore realizează pînă la 400 de piese peste plan.

În Fabrica de elemente de precizie din Breaza cam 90 la sută din locurile de muncă solicită oameni cu o înaltă calificare. O selecţie a oamenilor există, e adevărat, dar lupta care se duce aici este ca fiecare să ajungă un om bine pregătit. Ce se întreprinde deci pentru creşterea calităţilor umane în acest tînăr colectiv ? La Sinaia, un grup şcolar, cu filiale la Comarnic şi la Breaza, pregăteşte timp de 4 ani viitorii specialişti, muncitorii de înaltă calificare. Liceul teoretic din Breaza a fost transformat şi el în liceu industrial, unde, de asemenea, se pregătesc viitoare cadre. Pe lîngă acest liceu funcţionează şi o clasă de maiştri. Dar marea şcoală rămîne tot faorica. Fiinţează aici cursuri de calificare la locul de muncă, pentru tinerii care au terminat opt clase, cursuri postliceale, de şase luni, pentru reglori ; în secţiile de strunguri automate şi fabricaţie a pulverizatoarelor sînt organizate cursuri de perfecţionare a celor calificaţi, se învaţă reglarea, stăpînirea acestor maşini de înaltă tehnicitate şi productivitate. Cei mai tineri învaţă de la cei mai bătrini. Nu se ascunde nimic, experienţa cea mai înaltă se împărtăşeşte tuturor, e o continuă emulaţie.

Secţia maşini automate este condusă de maistrul Ion Chivu, 43 ani, din Comarnic. Îl întreb cam ce productivitate realizează un om în secţia sa. Rîde. Nu plin de sine, ci cu tîlc. „Un om, zice, lucrează aici şi la patru maşini automate. Moise Bădilă, de pildă. Are 37 de ani, casă, soţie şi 4 copii în Adunaţi, şi e reglor de cea mai înaltă calificare". S-ar părea că stai şi doar te uiţi la ele, îi zic lui Bădilă. „Nu stau nici cinci minute, îmi zice el ; în opt ore am o pauză de un sfert de oră, cît mănînc în rest, ascut sculele, le reglez, controlez calitatea, alimentez maşinile, realizez noi reglaje, totdeauna alte noi reglaje".

— Pe cine ajuţi dumneata să devină reglor ?.

— Pe Constantin Buga, ajutorul meu. E băiat bun şi o să ajungă.

— În cîţi ani ?

— În doi-trei ani.

— De ce atît de mult timp ?

— Sînt maşini complexe, de înaltă tehnicitate şi productivitate. Unele execută şi 18 operaţii odată, una face chiar 24 de operaţii în doar 30 de secunde. Să comanzi o astfel de maşină e ca şi cînd ai conduce o rachetă cosmică !

Cei de la strunguri automate s-au pomenit la un moment dat că nu au reglori care să regleze strungurile. Cei mai mulţi rămăseseră la Sinaia. Ce puteau să facă ? Inginerul Ion Machedon, ajutat de subinginerul Petruş Done, au luat un grup de 12 tineri şi în orele libere „atîta i-au cicălit, zice inginerul Neagoe, că în scurt timp au transformat aceşti ajutori de strungari în reglori". Reglorii acordă asistenţă tehnică, sînt specialişti, dar în acelaşi timp sînt şi un fel de pedagogi în profesie, gestul lor are şi o semnificaţie umană, profund umană, pentru că nu-şi aduc contribuţia doar la fabricarea unor piese de bună calitate, ci şi la formarea unor conştiinţe, a unor oameni buni, bine pregătiţi profesional, politic chiar. „Noi fabricăm aici printre altele, mărturisea tînărul subinginer Marian Căpraru, 7 000 de pulverizatoare pe zi. Dacă muncitorii, aceşti tineri bine pregătiţi, nu ar avea o înaltă conştiinţă profesională, politică, dacă un controlor de calitate nu ar avea aceleaşi calităţi profesionale şi umane, am da, cum se zice, faliment. Dovada noastră de patriotism este, va trebui să fie mereu realizarea la cote tot mai exigente a acestor produse".

Iar fiorul acestui cald patriotism îl va ajuta să se situeze totdeauna pe un loc de vîrf, în severa lor competiţie cu lumea.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

...Repere mai simple, mai uşoare, tehnologii mai productive.

Saltul pe care ni-l cere partidul sîntem pregătiţi să-l facem

Iaşul, vechi centru cultural, în zilele noastre şi mare producător industrial. Interlocutor, inginerul Onofrei Parascan, directorul colosului producător de ţevi şi profile care este întreprinderea metalurgică. Dată fiind funcţia sa de răspundere, discuţia a debutat cu o întrebare-cheie ce decurge, desigur, din complexul de măsuri privind ridicarea nivelului tehnic, calitativ, al tuturor produselor, elaborat de tovarăul Nicolae Ceauşescu şi adoptat în unanimitate de delegaţii la Conferinţa Naţională a partidului, ca program de lucru, aprobat în aceste zile de toţi oamenii muncii, care au şi trecut la aplicarea lui neabătută şi integrală. Care e modalitatea cea mai eficientă, mai operativă prin care vrednicul colectiv de la întreprinderea ieşeană înţelege să confere producţiei, sub toate laturile ei, atributul indispensabil al calităţii ?

— În fapt obligaţiile noastre în această direcţie au fost stabilite prin însuşi planul de stat : toată producţia să fie de calitate superioară. Nu ne îngăduim să mergem pe două căi. Trebuie să dăm numai produse de calitatea întîi ! Răspundem de 40 la sută din producţia de ţevi a ţării şi răspundem de calitatea unei game foarte mari de sorto-tipo-dimensiuni. Producem ţevi şi profile pentru construcţii speciale. Livrăm mult la export. N-avem nici un fel de reclamaţii ; însă avem o reputaţie foarte bună, aş numi-o o reputaţie calitativă ; şi mai avem cereri atît de multe încît nu le putem face faţă.

— Concret, cum aţi ajuns la aceste rezultate ?

— Anul acesta, la 14 septembrie, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a făcut cea de-a patra vizită în întreprinderea noastră. Vizitele secretarului general al partidului au fost tot atîtea prilejuri de a ne analiza munca noastră, puterile noastre, dacă vreţi calităţile noastre şi, firesc, de a ne face un program foarte precis şi foarte exigent. Să dau cîteva exemple, foarte concrete, cum mi-aţi cerut ! Nu asimilăm orice produs, ci numai produse de mare calitate şi, implicit, de mare dificultate pentru noi : ţevile noastre sînt sudate, nu laminate, de aceea au pereţii subţiri şi, datorită nouă, beneficiarii nu mai bagă degeaba metal în pămînt. Ne perfecţionăm mereu tehnologiile : acum, de pildă, folosim sudura cu curent de înaltă frecvenţă. Nu mai folosim calea perceperii vizuale pentru testarea calităţii produselor, ci folosim aparatură de control nedestructiv. Dealtfel, tot sistemul de control al calităţii a fost reorganizat. Aparatură nouă şi exigenţă sporită ! Începînd chiar de la recepţia materiei prime. Oamenii cu experienţă practică au fost distribuiţi la control. În programa analitică a învăţămîntului de perfecţionare a specialiştilor noştri, atît din control cît şi din secţii, au fost introduse primele lecţii legate numai de calitate. Colaborăm, cu eficienţă calitativă, cu Institutul politehnic. Vom optimiza producţia folosind programarea pe calculator. Ne-am însuşit latura cantitativă. Putem acţiona liniştiţi asupra calităţii. De aceea, saltul revoluţionar pe care ni-l cere partidul sîntem pregătiţi să-l facem. Asta nu înseamnă că ne va fi uşor. Dar nu atît de greu ca pentru acei pe care nu i-a găsit pregătiţi : pentru că, din păcate, sînt şi astfel de unităţi, de colective în economia noastră.

Plecînd din Iaşi, mi-am mai făcut o dată un bilanţ. Deci, am vorbit cu un om de răspundere, cunoscător al situaţiei, despre calitatea oamenilor şi calitatea muncii lor. Spusele sale mi s-au părut pătrunse de înţelegerea pretenţiilor timpului ; de realism, de luciditate, de exigenţă. Nu manifestase un entuziasm de circumstanţă dar era evidentă îndîrjirea. Şi, tot evidentă, puterea.

Într-una din halele Întreprinderii metalurgice putea fi citită o lozincă : „Tovarăşe, munceşte cu gîndul la muncă şi vei afla, fără să-ţi propui, secretul reuşitei în viaţă". Am ţinut s-o transcriu aici, pentru că nu suna nici învechit, nici exagerat, ci firesc, înţelept, c-un bun-simţ contemporan. O lozincă de calitate.

I. NICOLAE ■

Măsura tuturor lucrurilor

(Urmare din pagina 1)

Calitatea constituie astăzi un criteriu fundamental de verificare a eficienţei muncii. Ea dă măsura valorii omului. În funcţie de ea măsurăm gradul de pregătire profesională, măiestria, inteligenţa, îndeminarea, dibăcia, talentul şi devotamentul patriotic al oricărui producător de bunuri materiale şi spirituale, al oricărui activist de partid şi de stat. Nimeni nu poate fi un bun comunist şi un bun patriot dacă produce lucruri şi lucrări proaste. De aceea, acum, mai mult ca oricînd în aprecierea oamenilor trebuie să primeze calitatea faptelor, a produselor muncii lor şi nu cantitatea vorbelor. Prin calitatea muncii lor, toţi membrii unei societăţi productive îşi sînt reciproc datori şi obligaţi. Cum orice muncă produce, pînă la urmă, bunuri sociale sau serveşte societăţii, sub o formă sau alta, calitatea ei devine esenţială pentru nevoile, bucuriile, aşteptările şi fericirea tuturor. De aceea cel ce produce lucruri de proastă calitate afectează nu numai o cerinţă economică, ci şi una morală a semenilor săi, contribuind la neliniştea şi hărţuiala lor. Cel ce face un aparat de radio prost, de pildă, nu-l frustrează numai de bani pe un alt om al muncii, ci îi răpeşte şi timpul liber şi liniştea şi odihna de care acesta are nevoie, purtîndu-l pe drumuri pe care n-ar trebui să le facă. Lucrul de calitate presupune talent şi o temeinică pregătire profesională, dar presupune şi o înaltă conştiinţă cetăţenească. Talentul — sprijinit pe muncă asiduă şi responsabilă — asigură calitatea bunurilor din toate domeniile de activitate. El este incompatibil cu lucrul de mîntuială, cu superficialitatea, blazarea şi concesiile de orice fel faţă de calitate. Nu mai poate fi vorba de a produce numai cantitativ şi oricum. Exigenţele societăţii noastre, din ce în ce mai pretenţioasă, mai civilizată şi mai cultivată, au crescut şi nimeni nu se mai mulţumeşte cu orice, cu acel mediocru şi blamant **fie cum o fi, numai să fie.** Tot ce producem şi creăm în toate ramurile vieţii materiale şi spirituale trebuie să fie de o înaltă calitate. Calitatea a devenit în vremea noastră măsura tuturor lucrurilor. Cine nu realizează lucrări şi bunuri de calitate nu se poate pretinde un om de calitate. Un om de seamă şi de omenie nu poţi fi decît dacă realizezi lucruri de seamă în domeniul tău de activitate. O nobilă osteneală e chemată să guverneze toate produsele minţii şi mîinilor omului. Calitatea se obţine prin trudă, jertfă, dăruire de sine, migală şi răbdare pentru a cultiva pămîntul şi a-i înzeci smulgerea din pîntecul planetei a metalelor şi a le prelucra în unelte şi bunuri folositoare, pentru a dezlega tainele naturii şi a modela sufletele oamenilor, pentru a crea valori spirituale pentru fericirea întregului popor. Calitatea produselor muncii noastre este expresia dimensiunii inteligenţei, a talentului şi a personalităţii noastre. De aceea ea este o problemă **de ştiinţă** şi **de conştiinţă,** cum atît de limpede se desprinde din lucrările Conferinţei Naţionale a partidului.

Sarcina fundamentală în perioada 1978—1980, spunea atît de convingător tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este concentrarea atenţiei generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activităţii în toate ramurile industriale: „Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor a devenit o condiţie hotărîtoare a progresului economiei noastre şi de aceea, în următorii trei ani, în această direcţie trebuie realizate schimbări fundamentale. Consider necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerinţa primordială de care depinde viitorul industriei româneşti, viitorul întregii economii naţionale". Pentru poporul care a creat de-a lungul vremii o strălucită civilizaţie materială, pentru poporul din rîndurile căruia s-au ridicat genii ştiinţifice de talie mondială precum un Vuia, Vlaicu, Coandă, Ţiţeica şi atîţia alţii, pentru clasa noastră muncitoare cu acces atît de larg la toate bunurile cunoaşterii, realizarea acestui deziderat al calităţii va fi, neîndoios, o îndatorire patriotică pe care o va îndeplini în mod exemplar. Evident, pentru aceasta şcoala, cercetarea ştiinţifică, artele şi în primul rînd literatura sînt chemate să-şi aducă mai substanţial partea lor de contribuţie la modelarea omului nou, pentru înaripareа cunoştinţelor, pentru lărgirea continuă a orizontului de cunoaştere.

Înalta răspundere de a aparține clasei conducătoare a societății

(Urmare din pagina 1)

ale, va duce la îmbinarea mai armonioasă a experienței maselor cu cea a cadrelor de conducere, va dezvolta și mai mult unitatea dintre masele muncitoare și organele conducătoare, va determina întărirea controlului, creșterea răspunderii clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii. Aceasta constituie expresia cea mai elocventă a noii democrații muncitorești revoluționare ce se afirmă în patria noastră, a superiorității ei față de democrația din trecut".

În ceea ce mă privește, ca și alți colegi de-ai mei, siderurgiști hunedoreni, pot spune că am crescut și m-am maturizat nu doar la școala muncii, ci și la școala activității politice și sociale care se desfășoară permanent într-un combinat siderurgic de mărimea celui din Hunedoara. Am pătruns, cu alte cuvinte, nu doar în tainele meseriei de oțelar, ci am fost implicat, cu responsabilitatea politică firească, în majoritatea hotărîrilor și angajamentelor pe care și le-au asumat siderurgiștii hunedoreni, tovarășii mei de muncă. Și pentru că sînt la acest punct, îl sarcinilor noastre, se cuvine să amintesc că siderurgiștii Hunedoarei au încheiat planul pe acest an cu 10 zile mai devreme, ceea ce valoric înseamnă o producție de peste 200 milioane lei, această producție adăugîndu-se suplimentar la cele 5 miliarde de lei pe care le vor da peste plan toate întreprinderile din județul nostru. În prezent se elaborează la Hunedoara peste 370 de mărci de oțeluri și 290 de tipodimensiuni de laminate, iar ponderea oțelurilor de calitate aliate și înalt aliate a ajuns la peste 60 la sută. Am trecut la aplicarea unor procedee moderne de prelucrare a metalului, cum este tratarea în vid, și în prezent ne aflăm în stadiul de extindere a acestui procedeu. Întregul colectiv de muncitori, maiștri, tehnicieni este cuprins în activitatea de inginerie tehnologică de valorificare a unor idei și procedee originale. Avem un program concret de îmbunătățire a elaborării metalului. S-au făcut progrese însemnate în acest domeniu, față de perioada anterioară, dar ne aflăm încă departe de cerințele pe care ni le-a pus în față conducerea de partid. Și cu această afirmație revin asupra unui foarte important aspect pe care l-a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, acela al creșterii responsabilității clasei muncitoare în activitatea de zi cu zi a producției. Mai mult ca noi, muncitorii, cei care zilnic ne izbim de toate problemele complexe ale producției, nimeni nu poate găsi rezolvările cele mai juste, cele mai adevărate pentru creșterea productivității muncii. Și nimeni nu este mai interesat decît noi ca toate măsurile care se iau la nivel de conducere să fie cele mai realiste, capabile să folosească toate resursele umane și materiale. Iată de ce consider că Raportul secretarului general al partidului nostru a punctat la timpul potrivit și cu o mare putere de analiză exact această reală capacitate de gîndire tehnică și organizatorică a clasei muncitoare. Un argument în acest sens ar fi chiar și faptul că în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras atenția că atingerea unor înalți indici calitativi în cadrul acestui plan cincinal să fie rodul utilizărilor pe scară tot mai largă a cuceririlor științei și tehnicii celei mai înaintate, ca rezultat al unei strînse colaborări între producție și cercetare. Iar dacă la ora actuală economia românească mai este nevoită să importe unele sortimente de oțeluri și laminate cu caracteristici speciale, ceea ce vrea să însemne că metalurgia românească mai are unele datorii scadente, vă pot afirma, ca un om al muncii, că noi, hunedorenii, animați de înaltul spirit al responsabilității, propriu clasei muncitoare, sîntem ferm hotărîți să ne achităm de aceste datorii. Cu alte cuvinte, neajunsurile care încă se mai manifestă în munca noastră sînt tot atîtea noi sarcini concrete pentru depășirea cărora noi comuniștii și toți muncitorii vom lupta să le ducem la bun sfîrșit, înfăptuind pe deplin hotărîrile Conferinței Naționale.

Tinerețea industriei din Zalău

Dorin Groza

Cantemir Remeș

Deocamdată, orașul Zalău are două mari întreprinderi, două reprezentante ale industriei republicane pe meleagurile județului Sălaj : mai vechea întreprindere „Armătura" și foarte tînăra *Întreprindere de conductori electrici emailați*, ale cărei produse (de mai înaltă tehnicitate) au început să iasă pe porțile uzinei acum nici patru ani. Produsul în sine, acești conductori electrici emailați, necesari în special industriei electrotehnice, se află astăzi asimilat în peste 300 de sorturi și tipodimensiuni, inclusiv în gama de 0,05—0,10 milimetri (adică mai subțire decît firul de păr !), asigurîndu-se astfel întregul necesar specific solicitat în țară, lucru care desigur a fost de natură să elimine definitiv importul, față de care ne aflam tributari pînă nu demult. Ba mai mult, I.C.E.E. Zalău a reușit să livreze pieței de export pînă acum peste 400 de tone de conductori de bobinaj, cu satisfacția că partenerii externi doresc majorarea contractelor. Cu toate acestea, industria Zalăului este încă foarte tînără, am spune aproape fragedă — dar tot atît de fragedă în aspirații, speranțe, dorință de împlinire. Ca și în alte părți, media de vîrstă a întreprinderii abia dacă depășește 23 de ani. „Altfel, nici nu s-ar fi putut — ne spunea Eugen Meseșan, directorul adjunct al întreprinderii — adică altfel fără acest spirit tînăr, fără energiile pe care le generează tinerețea, lipsa sa de prejudecăți. Zalăul n-a avut pînă acum cîteva zeci de ani nici un fel de industrie, iar acum are, și încă într-o ramură de înaltă tehnicitate. Dată fiind înalta specializare, a trebuit să creăm un liceu electrotehnic, din care se recrutează majoritatea cadrelor noastre. Dar am ajuns astfel să atingem un procent aproape neîntîlnit în alte părți, și ca să mărturisim neașteptat chiar pentru noi : 90 la sută dintre lucrătorii întreprinderii sînt absolvenți de liceu sau își termină studiile liceale !"

Am cunoscut cîțiva tineri de genul amintit de directorul Meseșan. Drumul pe care l-au parcurs pînă acum în viață pare foarte simplu, chiar liniar : au plecat de la țară, sau de la o condiție la fel de minoră, undeva spre marginea orașului, au făcut o școală, apoi pe a doua, pentru a putea să se angajeze la I.C.E.E. Zalău. Aici au devenit muncitori de înaltă calificare — cît de normal sună acest lucru pentru ei, cît de revoluționar însă pentru economia județului, a Sălajului uitat pînă nu demult de lume și de toți... Simion Rus, spre exemplu, este de fel din satul Brusturi, comuna Creaca, dintr-o familie cu șapte fete și cinci băieți, deci 12 copii cu totul. Simion este al 11-lea copil al lui Dumitru (miner de meserie) și al Mariei (țărancă, sau cooperatoare dacă vreți). Are 27 de ani. A făcut liceul la Zalău — fiindcă dintre cei 12 frați ai familiei Rus numai doi n-au apucat să facă pînă la urmă liceul, fie el la zi, sau la seral, sau la fără frecvență. A lucrat un an și jumătate la Lotru, la baraj, ca măsurător topometrist de galerii. A auzit la un moment dat că la Zalău e vorba să se dea în funcțiune o mare întreprindere, era chiar I.C.E.E.-ul, și s-a gîndit să se întoarcă mai aproape de

Simion Rus

casă. Pentru asta a trebuit să mai facă o școală de calificare — 6 luni de zile la București, devenind muncitor emailor calificat. A intrat în întreprindere în februarie 1974, practic începînd lucrul odată cu secția nou dată în funcțiune. S-a căsătorit de curînd, abia dacă are două luni — și așteaptă să-și facă o casă în Zalău, să se stabilească definitiv. Cantemir Remeș, 23 de ani, este de fel din comuna Băsești a județului Maramureș, dar mai aproape de Zalău decît de Baia Mare. Ne spune că din comuna sa este celebrul Pop de Băsești, luptător activ pentru unirea petrecută în decembrie 1918. Lucrul acesta ar putea explica oarecum și pasiunea lui Victor Remeș, tatăl lui Cantemir (țăran cooperator, ca și mama sa, Elena), pentru istorie. Cei patru frați ai lui Cantemir se numesc Decebal, Artemisa (amîndoi economiști), Dariu (student la Politehnică, în București) și Genoveva (elevă de liceu). „Chiar și astăzi, spunea Cantemir, deși noi am făcut tot felul de școli, e greu să ne punem cu tata la istorie !" Cantemir Remeș este în ultimul an de liceu (curs seral), lucrează în trei schimburi, iar în puținul timp liber care-i rămîne ascultă muzică populară sau joacă fotbal. A lucrat un timp la Direcția comercială a județului ca decorator de vitrine, apoi, în septembrie anul trecut, a început un curs de calificare la locul de muncă la I.C.E.E. După șase luni a devenit muncitor calificat trefilator. Astăzi lucrează pe o mașină de trefilat LH 401, acționînd drept *omul numărul doi* dintr-o brigadă de exact 3 oameni. Oricînd însă, susține, ar putea ține locul omului numărul unu, adică al șefului de echipă. Dorin Groza, de meserie metrolog, organizator al grupei sindicale C.T.C.-Laboratoare, secție din care face parte imediat după punerea în funcțiune a întreprinderii. Are 27 de ani, este căsătorit, are doi copii, și locuiește într-un apartament nou din cartierul la fel de nou numit Simion Bărnuțiu, din Zalău. Este copilul cel mai mare al unei familii cu trei copii — tatăl, Alexandru, mecanic la Exploatarea minieră Sărmășag, mama, Iuliana, croitoreasă la Zalău. I-a plăcut fizica încă din școala elementară, mai ales capitolul privind aparatele de măsură și control. A făcut apoi Liceul industrial-energetic la Cluj-Napoca, tocmai pentru că acolo existau asemenea preocupări, apoi s-a angajat la o cooperativă, „Unirea", pentru reparații de aparate de măsură. Ar fi rămas probabil la Cluj-Napoca dacă n-ar fi aflat de noua întreprindere din Zalău și a venit repede acasă, pentru a lucra la I.C.E.E. Aparatele pe care le supraveghează și, cînd e nevoie, le repară, sînt aparate foarte complexe care, la rîndul lor, reglează, supraveghează și controlează fiecare fază a procesului tehnologic de trefilare sau emailare. Deci supraveghind și controlînd bunul mers al acestor aparate, Dorin Groza supraveghează de fapt bunul mers al întregii producții, desigur între parametrii care-i sînt familiari. Nu-i ușor, zice — și-i place să se mîndrească pentru asta — trebuie să posezi o mînă ca de chirurg, de o finețe și o precizie extreme. Uneori, pentru operațiile mai deosebite, lucrează privind prin lupă, într-atît de minuscule sînt piesele și atît de dificile operațiile de finețe pe care le efectuează. Cei 12 membri ai compartimentului din care face parte au fost selecționați îndelung — dar numai trei dintre ei (Grigore Moldovan, Ioan Kiss și Dorin Groza) sînt în stare să facă o muncă de acest gen, adică de reglare și reparare a aparatelor de măsură și control, aparate deosebit de complicate, majoritatea de import. Cînd e liber citește mult — mai cu seamă cărți tehnice — dar are doi copii acasă și ne mărturisește că timpul nu-i prisosește niciodată. Se duce din cînd în cînd la fotbal — dar echipa care reprezintă orașul în divizia B, „Armătura", pe care mulți dintre oamenii muncii de la I.C.E.E. o susțineau plătind nu mai puțin de 10 lei pe lună, își dezamăgește anul acesta suporterii, astfel încît aceiași oameni s-au apropiat acum de echipa întreprinderii, „Victoria — Elcond", nou înființată, dar care a reușit să elimine pînă acum cinci echipe din eșaloane superioare în Cupa României. „La primăvară vom juca cu F.C. Argeș — spunea cu mîndrie Dorin Groza — și poate într-o zi vom promova și în Divizia B !"...

Trei oameni tineri, dintr-un colectiv de cîteva sute, trei destine pe care existența întreprinderii de conductori electrici emailați a izbutit să le transforme aproape miraculos, dar cît de normal pentru timpul care-l trăim astăzi în România. Cum spuneam, la Zalău industria este încă foarte tînără, dar ea există, și-a creat baze și premise de existență îndelungată, ba chiar și un viitor ce nu poate fi decît strălucit. Nu e însă nimic de mirare.

DUMITRU GRAUR

Democrația celor ce muncesc nu poate fi decît una deplină, revoluționară

Cursul vieții noastre social-politice din ultimii ani ne-a obișnuit cu faptul ca, încă din vreme, un mare eveniment din istoria țării să-și facă simțită apropierea printr-o seamă de momente de vîrf ale gîndirii și realizării practice ale lucrurilor pe care ni le-am propus pentru o bună bucată de timp. Un asemenea mod înțelept de a proceda, cum îi stă bine dealtfel omului stăpîn la el acasă, ne-a apărut cu atît mai firesc în condițiile în care partidul și poporul nostru dispun de o linie clară, care se prelungește adînc în viitor, aceea a Programului atotcuprinzător pentru societatea socialistă pe care o făurim pe multiple planuri, stabilit de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Personal sînt un om căruia îi place să facă lucrurile gospodărește, cît mai temeinic gîndit și din timp, să asculte de părerea celorlalți și să le simtă umărul la urnirea lor din loc. Am motive în plus așadar să mă bucur că gîndind și lucrînd astfel nu fac decît să mă comport așa cum îi stă bine unui comunist și muncitor ce sînt, cum îmi cer partidul zi de zi, partidul și secretarul său general.

Iată de ce aș putea spune că, de fapt, cele trei zile în care s-au desfășurat lucrările Conferinței Naționale a partidului au încununat, printr-o prezentare unitară, cuprinzătoare, într-o viziune creatoare și o concepție sigură de aplicare în practică, o întreagă perioadă de gîndire creatoare, de fructificare a unei experiențe bogate, marele promotor al ideilor călăuzitoare fiind ca întotdeauna mintea cutezătoare și spiritul luptător al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Caracteristica cea mai importantă a acestei activități de căutare și găsire a unor posibilități și soluții pentru înaintarea cît mai rapidă și mai cu succes a societății românești pe drumul progresului multilateral, al intrării ei în rîndurile națiunilor dezvoltate este fără îndoială democratismul consecvent probat de faptul că nu unul, ci noi toți am fost realmente angajați în această acțiune. În calitatea mea de comunist, de membru al consiliului oamenilor muncii din întreprinderea noastră, de muncitor care mă număr deopotrivă printre cei 300 000 de participanți la dezbaterile din adunările generale din acest an, autor al cel puțin unela din cele 100 000 de propuneri avansate, nu pot decît să întăresc încă o dată marele și revoluționarul adevăr afirmat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul de închidere a Conferinței Naționale a partidului :

„Se poate afirma că toate programele, documentele adoptate de Conferință sînt rodul gîndirii colective a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor, care, într-o deplină unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, își făurește în mod conștient propriul viitor, destinul său liber, comunist".

Șirul de congrese care au avut loc, de la cele ale consiliilor populare și educației politice și al culturii socialiste la cele din acest an, respectiv al agriculturii și consiliilor oamenilor muncii, toate instituționale ca și forurile lor superioare — Camera legislativă a consiliilor populare, Consiliul Național al Agriculturii și Consiliul Național al Oamenilor Muncii — vin să extindă și să completeze un cadru organizatoric unitar al afirmării democrației noastre revoluționare, se înscriu pe linia aceleiași permanențe conlucrări, a dialogului de lucru zilnic al partidului, al secretarului său general cu masele de oameni ai muncii. Chezășia acestui democratism real, mobilizator, înnoitor o reprezintă tocmai faptul că în fruntea acestei acțiuni de perfecționare permanentă a democrației socialiste se află partidul comuniștilor, că cei prin care se realizează sîntem înainte de toate noi, muncitorii, în strînsă unire cu toți ceilalți tovarăși ai noștri de străduinți și rîvnă de pe șantiere și de la sate sau din instituțiile de știință și cultură.

Chemarea generală la ridicarea calității muncii noastre productive, hotărîtoare pentru îndeplinirea sarcinilor sporite ale acestui cincinal, este totodată și o chemare la cît mai buna organizare și conducere a treburilor întreprinderilor în care sîntem deopotrivă producători și beneficiari, la o desăvîrșită armonizare a gîndurilor și faptelor noastre. Știu din însuși modul cum s-a format colectivul destul de tinerei dar atît de modernei întreprinderi în care lucrez, I.R.E.M.O.A.S., din faptul că experiențele noastre cele mai reușite s-au născut dintr-o puternică unire a conștiințelor și eforturilor, că la baza luptei pentru calitate stă calitatea activității organismelor democratice pe care ni le-am constituit, organisme care, așa cum ne cerea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Conferință, să lucreze „astfel încît elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a statului să fie rodul gîndirii și voinței colective a oamenilor muncii, a întregului nostru popor".

ALEXANDRU CHIRCĂ
muncitor, Fabrica de băi și alice I.R.E.M.O.A.S. — București

Fii ai satului — gospodari ai satului

Oricare cititor cu o informație culturală fie și elementară probabil că-și aduce aminte din lecturi despre activitatea unor asociații și societăți care, în Transilvania — ca să ne referim numai la această parte a țării — au avut un rol de mare importanță în înfăptuirea idealului unității și libertății naționale. Înființate și susținute de oameni de inimă, de patrioți pentru care viața a impus adeseori sacrificii, aceste asociații culturale au trudit — cînd cu nume glorioase ca binecunoscuta „Astra", cînd cu nume mai modeste și rămase azi doar în arhivele vreunui sat — la ridicarea prin cultură a poporului, la luminarea lui, la păstrarea nestirbită, în mințile oamenilor, a comandamentelor naționale ale acelei epoci. Problema este dacă în împrejurările noi, ale istoriei prezente, această valoroasă tradiție mai poate fi viabilă. Cu alte cuvinte, dacă ea trebuie nu numai celebrată și omagiată, ci și continuată. Fiindcă este cert : multe lucruri mai sînt de făcut. Rîndurile de față caută să fie un răspuns la această întrebare.

Există între munții Orăștiei și munții Cugirului, care fac parte din masivul Surianului, un sat vechi ardelenesc cu nume plin și sonor. Se numește Romos. Mulți au plecat de-aici în lume și printre oameni, în zbuciumata istorie a satului asupra căreia vom reveni ceva mai tîrziu. Și pleacă mai ales astăzi, din Romos, oameni. Ei rămîn însă, cum se spune, „fiii satului". În anul 1968, aceștia s-au reîntîlnit la vetrele lor părintești, alături de rudele și prietenii rămași în sat. De bună seamă, latura festivă a întîlnirii n-avea cum să lipsească. Dar partea sentimentală n-a fost totul. Și n-a fost nici în anul următor, cînd ei s-au întîlnit din nou. Dovadă că, un an după aceea, în 1970, în adunarea generală a fiilor satului, Asociația culturală înființată de ei, cu un statut bine definit, a trecut la îndeplinirea planului de măsuri și de obiective bine chibzuite. Și semnificativ ne apare astăzi că dintre multe lucruri care rămîneau de făcut la Romos, primul asupra căruia oamenii și-au îndreptat atenția a fost **Monumentul eroilor.** Un splendid obelisc de marmură, ridicat în centrul satului, alături de locul de horă al sărbătorilor, spre aducere aminte a numelui celor șaizeci și doi de romosani — români și sași — care au căzut apărînd trupul și cugetul țării pe cîmpurile de luptă.

După cum își dau oamenii socoteala, monumentul i-ar fi dus, dacă ar fi fost să-l plătească numai în bani, la o cheltuială de peste o sută de mii de lei. Dacă devizul nu s-a ridicat totuși decît la mai puțin de jumătate din această sumă, înseamnă că în calcule trebuie avută în vedere și munca lor, fiindcă toți au pus brațul și au ostenit ca lucrul să iasă durabil și frumos. Tot astfel, afiu, s-a ridicat în centrul civic al satului o școală generală nouă, așa cum se și cuvenea la Romos, sat în care învățătura de carte a fost cinstită și se află la mare preț, după cum se dovedește cu prisosință din numărul foarte mare al elevilor care reușesc la facultăți sau care le-au absolvit demult ajungînd între timp oameni de nădejde în întreprinderile unde lucrează, în universități, în institute de cercetare. Rămînînd însă, după cum spuneam, aceiași devotați fii ai satului care i-a crescut.

Aflați la mai mare depărtare, în Capitală, sau mai în apropierea Romosului, în orașele din județ, pe acești vrednici fii continuă să-i frămînte aproape cotidian prosperitatea străvechii lor așezări. Principalii animatori ai întregii acțiuni sînt profesorul dr. Aurel Popovici, istoricul Aurel Răduțiu, inginerul Gheorghe Ștefan și, nu în ultimul rînd, dr. în științe medicale Nicolae Stăncioiu. Dintre intelectualii care lucrează chiar în localitate nu putem să nu-i amintim pe profesorii Estera Drăgan și Nicolae Stef.

Fapt extrem de semnificativ, Asociația culturală acționează în prezent ca un factor foarte dinamic în tot ceea ce se întreprinde în comună pe planul ridicării nivelului de civilizație și cultură al romosanilor, ea fiind integrată în sistemul de lucru al organizației de partid a comunei. Dovada cea mai elocventă : în luna iunie Comitetul comunal de partid i-a analizat activitatea, prezenți fiind toți membrii consiliului acesteia. S-a urmărit mersul realizării diferitelor obiective, de la cele edilitare pînă la activitățile culturale propriu-zise, între acestea un loc important ocupînd străduințile, susținute de locuitorii mai vîrstnici, implicit de romosanii care trăiesc pe alte meleaguri, de cultivare în rîndurile tinerilor a unor frumoase obiceiuri și îndeletniciri străvechi. Conștiința că s-au născut și trăiesc pe o veche vatră românească e foarte vie în rîndurile generației tinere de azi, inclusiv printre băieții și fetele plecați la studii, care în vacanțe și în sărbători știu să poarte cu mîndrie portul strămoșesc, să joace jocurile și să cînte cîntecele care au legănat copilăria atîtor șiruri de fii ai acestui pămînt. Mîndria acestora e și una activă, laborioasă, nu numai în haine de sărbătoare ci și de lucru. Ei se alătură localnicilor sau celorlalți fii ai satului care revin pentru scurtă vreme în sat, în concedii, mai ales, în diferitele acțiuni de ridicare a unor edificii și de înfrumusețare. Dr. Nicolae Stăncioiu, de pildă, folosește orice răgaz pe care i-l dă profesia pentru a da o fugă în sat să pună umărul la diferitele lucrări. Cea mai mare parte a concediilor și le petrece tot aici, lîngă părinți și lîngă consătenii pe care, de exemplu, în vara aceasta, pe la sfîrșitul lui august, i-a împărțit și organizat pe echipe și brigăzi, plecînd cu ei în sus pe firul riului Romos pentru a umple carele cu pietră de construcții și muncind cu ei, cu tîrnăcopul și lopata, la turnarea fundației **noului cămin cultural** pe care și-l construiesc romosanii. „Noi îi numim, de fapt, casă de cultură — ne spunea secretara cu probleme de propagandă a Comitetului comunal de partid, Ana Crăciunescu, în mod justificat ținînd seama de dimensiunile edificiului. Se pare că vom înălța o construcție a cărei valoare se va ridica la mai multe sute de mii de lei. Că, practic, devizele vor fi mult mai mici, este evident. Diferența este suplinită însă de munca romosanilor și de ambiția de a termina neapărat ce am început. Din sat de la noi, cam vreo două sute de oameni lucrează la Întreprinderea mecanică din Cugir. Veneau seara, treceau pe acasă, își schimbau hainele și apăreau apoi pe șantierul căminului. Se turnau betoane pînă noaptea tîrziu, la lumina becurilor. În cîteva săptămîni am încheiat. Acum așteptăm să stringem iar fonduri pentru ca la primăvara viitoare să putem continua lucrarea". Dintre cei care s-au distins în această muncă, merită amintiți înainte de toate Uritoi Grigore, Barbara Leuz, Ioan Bauer, Nicolae Suciu, Ilie Stef, care cu uneltele lor de meșteșugari sau cu brațele n-au pregetat în timpul lor liber să ia parte la muncă.

Așadar, unul dintre obiectivele Asociației culturale din Romos este și ridicarea acestui lăcaș de cultură, început acum, în acest an, cînd abia s-au încheiat lucrările de finisare ale **noului dispensar,** care la rîndul lui a costat vreo două sute de mii de lei, strînși din contribuția voluntară a romosanilor din Romos cît și a celor ce au plecat de aici pentru a-și croi un alt rost de viață prin cine știe ce colț al țării. Dacă adăugăm acestor inițiative ale obștii ridicarea celor **trei poduri noi,** din beton și metal, peste riul care scaldă pămîntul satului, **pavarea cu dale de piatră a unor trotuare, chiar și pe străzile laterale, ridicarea unui magazin universal nou, a unei brutării și a unei grădini de vară, a unui dispensar veterinar și a unui bloc cu apartamente pentru specialiștii nelocalnici,** dar sosiți aici să-și practice profesiile și poate chiar să se stabilească în Romos — multe dintre cele de mai sus fiind, evident, făcute cu bani din fondurile statului — vom înțelege de ce înfățișarea satului s-a schimbat atît de mult în ultimii ani. Despre rolul Asociației culturale în aceste prefaceri și înnoiri am încercat să dăm cîteva amănunte mai sus. Am putea continua, după cum ne spunea doctorul Nicolae Stăncioiu, prin ambiția romosanilor de a-și păstra portul, obiceiurile și datinile strămoșești — jocul „Călușerilor", de pildă — sau înființarea unui muzeu la care acest sat aflat la cîteva ore de mers pe jos de capitala regilor daci fără îndoială că are dreptul. Este dreptul cîștigat prin rezistență și bărbăția în istorie pe care le-au dovedit de-a lungul celor aproape opt sute de ani, de la 1206 încoace, de cînd datează prima atestare documentară a numelui, cu litere și cu sunet latinesc, Romos.

Un fel mai puțin așteptat al Asociației culturale din Romos de a lucra în binefacerea satului aveam să-l aflăm de la medicul Mircea Toncean : „Eu am terminat facultatea acum doi ani și am fost repartizat în comuna Urecheni, județul Neamț. Nu eram de pe-acolo, de fel sînt din Reghin. Întîmplarea a făcut însă ca în timpul studenției s-o cunosc pe Ana, soția mea, care era studentă tot la medicină (ea a terminat abia anul acesta), și este chiar din Romos, unde fluctuația medicilor a fost destul de mare. Lucru supărător, bineînțeles, pentru sat. De aceea, auzind romosanii despre intenția noastră de a ne stabili aici, au hotărît să ne ajute, ceea ce s-a întîmplat. Consiliul popular a făcut demersuri prin Direcția sanitară a județului Hunedoara și cei de la Neamț au fost de acord să fiu detașat pe un an aici, apoi transferat. Mă voi strădui să nu înșel niciodată speranțele acestor oameni !"

Iată așadar că atunci cînd pasiunea nu este formală iar entuziasmul nu este de moment, nimic nu este lipsit de importanță și nimic din ceea ce poate fi de folos satului nu este scăpat din vedere la Romos, sat de români și de sași, de oameni gospodari, chibzuiți și întrajutători, care au fost uniți, după cum peste veacuri depun mărturie și numele care se întrepătrund pe placa de marmură purpurie a Monumentului eroilor. Și uniți vor rămîne în veac, fiindcă fapta îi unește pe oameni cu atît mai mult cu cît gîndul le este același. Împreună au străbătut o cale lungă în timp. Și-au croit vad împreună, prin curgerea vremii, deopotrivă prin străduința comună în folosul obștii aceluiași sat cît și prin respectul pe care au știut să și-l datoreze unii altora, după limbă, după port și obicei. „Eram copil, povestește doctorul Nicolae Stăncioiu, și mergeam cu bunicul la holdă, cu carul. Am mers pe drumul principal și bunicul a ocolit apoi și am ieșit la cîmp pe un drum lăturalnic, pe la marginea satului. Îmi aduc aminte ca astăzi cum l-am întrebat de ce nu mergem înainte pe șosea și cum el mi-a răspuns că tocmai în ziua aceea sașii aveau o sărbătoare a lor și nu s-ar fi cuvenit să trecem cu zgomot și să ridicăm pulberea drumului prin acea parte a satului unde ei ieșiseră, probabil, își jucau jocurile. Dacă v-am spus această întîmplare este pentru că o socot semnificativă pentru frăția românilor și sașilor din satul meu, frăție care, iată, nu exclude ci presupune respect și prețuire, străduința îngemănate zi de zi, ca fii ai aceluiași sat".

DUMITRU ELIADE

Ginduri inscrise în marmură : Eroi ce v-ați lăsat ogor și casă, / Fii bravi ai strămoșescului Romos, / Să vă-nconune jertfa glorioasă / Statornicul urmașilor prinos

Fotografii de ELENA GHERA

Un nou dispensar (în dreapta fotografiei) s-a înălțat de curînd la Romos, sat unde oamenii au ridicat și o școală generală nouă (în stînga fotografiei), învățătura de carte fiind dintotdeauna la mare preț aici

L'n achizitor de porci care a făcut-o de oaie

Nu știu cît au căutat și cum au reușit cei din conducerea Cooperativei de consum Tîrgu Neamț să găsească omul cel mai potrivit pentru funcția de achizitor, în persoana lui Vasile Atodiresei, dar dumneaiui, drept recunoștință, avea să le răsplătească în curînd „silința" depusă și încrederea acordată, într-un asemenea mod, încît să li se ducă faima și dincolo de limitele străvechii urbe de sub cetatea cu același nume.

— Avem plan pentru livrare de porci la fondul de stat — i s-a spus lui Atodiresei. Pe lîngă achiziții directe, trebuie încheiate contracte cu cetățenii care au condiții de a crește porci. Li se acordă avansuri substanțiale în bani numerar și porumb la preț oficial.

— Lăsați pe mine. Se rezolvă. N-aveți nici o grijă. Spuneți-mi, doar, cîte contracte vreți și de unde se ridică avansurile bănești. În rest știu eu ce am de făcut.

— Contracte cît de multe. Avansurile, de la bancă, bineînțeles. Banca are bani, iar noi avem cont acolo. Contractanții să fie... Este adevărat că pe lîngă „plan de livrare" și „contul de bancă", cei de la cooperativă mai aveau și... obligația de a-i atrage atenția achizitorului Vasile Atodiresei asupra obligațiilor acestuia de a verifica la fața locului condițiile materiale reale pe care le au solicitanții de contracte de a crește porci, deoarece, din păcate, în practică s-au mai întîlnit și altădată cazuri de șarlatani care au încheiat contracte, au ridicat avansuri, dar la scadență n-aveau nici măcar purcei de ghips în formă de pușculiță. Ba mai erau datori să și verifice, la fața locului, realitatea contractelor încheiate pentru că, așa cum se spune și se știe, controlul asigură evitarea unor consecințe grave.

Dar cum aveau să-l îngrijească tovarășii din conducerea cooperativei pe Atodiresei cu asemenea indicații și controale cînd el manifestase atîta zel pentru „îndeplinirea și depășirea planului de contractări". Și la drept vorbind, era mult mai comod să verifice în birou hîrtiile, decît pe teren realitatea.

Și iată că nu demult Miliția orașului Tîrgu Neamț este sesizată că Atodiresei ar fi încheiat contracte fictive, că cei mai mulți dintre beneficiarii avansurilor bănești și ai unor însemnate cantități de porumb nu dețin porci și nici nu au condiții pentru a-i crește.

Trecînd operativ la verificarea celor semnalate, miliția avea să constate cu stupoare că Vasile Atodiresei încheiase, în primul rînd pe numele său un contract fictiv, în sensul că, deși deținea doar 2 purcei, în contract trecuse 6, pentru care a încasat un avans de 4 200 lei.

Și, așa cum era de așteptat, surprizele s-au ținut lanț.

Ștefan Lichi încheiase 2 contracte, pentru a livra 8 porci, primind un avans de 4 800 lei și bonuri pentru 1 000 kg porumb, fără să posede vreun animal ; Radu Osloban a încheiat un contract pentru nu mai puțin de 20 porci (?!) primind un avans de 11 800 lei și bon pentru 1 000 kg porumb, fără să aibă vreun porc și nici condiții pentru a-i crește. În legătură cu acest contractant se cuvine să deschidem o paranteză : el a primit nu numai avansul, ci și un număr de 16 purcei în valoare de 5 000 lei, puși la dispoziție de U.J.C.C. pentru creștere și îngrășare, dar pe care i-a vîndut imediat, cheltuind banii, fără ca achizitorul să se sesizeze de acest lucru, deoarece achizitorul nici măcar nu-i vizitase vreodată la domiciliu, încheierea contractului și predarea purceilor fiind realizate cu ocazia unor întîlniri în oraș.

La rîndul lor, Constantin Cojocaru a încheiat un contract pentru 15 porci, primind un avans de 8 800 lei, Vasile Pătrăcescu pentru 6 porci, primind un avans de 3 600 lei, Constantin Anechiței pentru 8 porci, primind 4 800 lei, fără ca vreunul să posede animale.

Și cine știe cît de mare ar fi ajuns lista contractanților de acest soi, grăbiți să obțină avansuri bănești, dar fără nici un porc pe lîngă casă și nici măcar cu intenții de a-și onora obligațiile, dacă n-ar fi intervenit miliția, care a stabilit că prin abuz contra intereselor obștești, fals intelectual și uz de fals, precum și prin abuz de încredere în paguba avutului obștesc, achizitorul Vasile Atodiresei și complicii săi au produs avutului obștesc o pagubă de aproape 45 000 lei.

Oare, vor trage învățămintele necesare cei care încredințează asemenea atribuțiuni unor indivizi care nu merită astfel de încredere ?

MIHAI GROZAVU ■

Serviciile: prințese în centru, cenușărese în noile cartiere

Eugen Mărășescu, pensionar : „Roata pe care o vedeți este de la bicicleta nepotului meu, trebuie reparată. Trebuie să bat drumul pînă în mijlocul orașului și de aici de unde locuiesc, respectiv capătul autobuzului 68, pînă la primul centru de reparat bicicilete străbați tot cartierul Drumul Taberei și încă jumătate din următorul".

Mariana Panait, muncitoare la Întreprinderea Electronica : „Locuiesc în spatele Gării de Est și de la mine pe o rază de cîțiva kilometri nu găsești nici un centru pentru reparat ceasuri ; noroc că obiectul este mic și-l pot purta în buzunar. Dar să știți că nici de alte servicii nu prea poți beneficia aici, într-un cartier mărginaș al orașului".

Desigur, acestea sînt doar două exemple alese la întîmplare ; ele au însă o semnificație certă pentru o situație de asemenea certă — repartizarea neomogenă a unităților pentru servicii către populație pe teritoriul marelui oraș. Cooperativa artă și precizie (ceasuri, bijuterii, ochelari etc.) are jumătate din cele peste 80 de unități ale sale amplasate în plin centrul Capitalei. Asemănătoare este situația și în ceea ce privește unitățile ce aparțin cooperativelor pentru mobilă și tapițerie, croitorie, metalo-casnice, marochinărie și chiar radio-tv. Sînt sectoare, 7 și 6 de pildă, unde a repara mobila înseamnă să aștepți mult și bine sau să te muți din cartier. În Drumul Taberei, o singură unitate pentru reparații instalații sanitare, în sectorul 2 tot una singură.

Și, paradoxal, unitățile pentru servirea populației sînt concentrate în centrul orașului unde densitatea locuitorilor este mai mică față de cea a noilor cartiere cu blocuri moderne și străzi ce se supun unui plan riguros.

Și încă ceva : neomogenizarea privește și lipsa de echilibru a serviciilor. În Balta Albă există suficiente centre pentru reparații radio-tv, dar lipsesc cele pentru mobilă și tapițerie. În Drumul Taberei sînt cîteva croitorii și cizmării, dar lipsește un centru pentru reparat biciclete. Situația sugerează parcă o nouă împărțire a bunurilor noastre : dacă locuim în Balta Albă ne putem cumpăra televizor dar să renunțăm la mobilă, iar dacă vrem o bicicletă trebuie să ne mutăm pe lîngă Piața Sf. Gheorghe unde și așa nu prea putem să practicăm plimbările lungi pe alei liniștite. Lăsînd la o parte orice urmă de glumă trebuie spus că din acest punct de vedere, al repartizării serviciilor deci, carențele sînt mari și vechi. Vechi fiindcă cooperația meșteșugărească moștenind niște spații de la fostele ateliere particulare a făcut investiții pentru dezvoltarea lor neținînd seama că se află în vechile vaduri comerciale depășite cu eficiență de foarte mulți ani, adică de cînd Bucureștiul s-a extins laborios pe orizontală și verticală.

La Conferința extraordinară a organizației municipale de partid s-a atras din nou atenția asupra necesității de a fi dezvoltată rețeaua serviciilor pentru populație ; în Planul național unic de dezvoltare pe anul 1978 deja se prevede pentru prestările de servicii către populație o creștere de 15 la sută. Am discutat de aceea la Uniunea cooperativelor meșteșugărești din ramurile metal, chimie, lemn, construcții, uniune cu pondere mare în organizarea serviciilor, despre sarcinile viitorului an. Înainte de a insera cîteva considerații ale președintelui acestei uniuni, tovarășul Emanuel Bălănescu, este cazul să mai evidențiem o problemă : prin statut cooperația poate organiza și producție de serie venind cu mărfuri de întîmpinare, adică onorind cererile exprese ale populației. Așa și face ; numai că la această Uniune meșteșugărească valoarea din planul global anual al serviciilor către populație reprezintă doar 20 la sută. Nu spune nimeni ca o cooperativă, atunci cînd are posibilități, să nu organizeze o producție de serie pentru bunuri căutate pe piață mai ales că meșterii care le creează au adesea mîini de aur. Strică însă exagerarea în detrimentul serviciilor, unde chiar dacă la început se cîștigă mai puțin, sînt absolut necesare.

„Aveți dreptate — spune tovarășul Bălănescu — în anul care vine vom trece o parte din forța de muncă ocupată cu producția de serie la compartimentul prestări pentru populație. Ne gîndim și la diversificarea rețelei. Recent, puteți chiar să notați, nouă ni se pare un lucru bun acela că am pus în funcțiune două rulote care se pot deplasa la blocurile de curînd date în folosință : oamenii care deservesc rulotele, meseriași policalificați, pot executa diverse mici lucrări necesare într-o gospodărie nouă : montarea unei broște, a unui vizor, a aragazului, a unei lustre etc. Ducem tratative să preluăm prin contract partea de întreținere a unor blocuri din cartierele noi. Am înființat cîteva dispecerate pentru instalații și metalo-casnice". „Toate acestea sînt bune dar ce se întîmplă mai departe cu zonele mărginașe ale Bucureștiului în care rețeaua serviciilor este, să spunem așa, în totală suferință ?" „Noi am mișcat niște spații și trebuie să le folosim. Spații noi avem puține, ceea ce și s-a promis încă nu ni s-a dat. În 1976 am plătit constructorilor aproape 6 miloane lei pentru a intra în folosința unor încăperi din noile blocuri. Am vorbit de 1976 fiindcă tocmai din acel an avem de primit în folosință spații la parterul unor blocuri, pentru înființarea a 14 unități".

Spusele tovarășului Bălănescu sînt întărite și de către președintele cooperativei de instalații, inginerul Octavian Vasilescu: „Ni se demolează centrul nr. 9 din bulevardul 1 Mai. Un centru cu peste o sută de mii lei încasări lunare. Nu ni se oferă, cu toate intervențiile, nici un spațiu în schimb".

Este deci adevărat că există greutăți privind spațiile noi, dar a le absolutiza ca scuză este un fapt ce se poate numi furtul propriei căciuli. Am întrebat la uniune în ce stadiu se află măcar acum spațiile necesare noilor unități. Nu numai spațiul îi strîmtorează uneori în activitate. Într-unul din blocurile de lîngă Parcul tineretului funcționează unitatea de reparații radio-tv nr. 60. Fără responsabil, fără scule și dispozitive corespunzătoare. Gh. Aurică, tehnician depanator, folosește un instrument de măsură proprietate personală pentru motivul că tehnicienii unității n-au cum folosi în același timp și nici chiar pe rînd singurul aparat aflat în dotarea unității. „Nu sîntem nici prea bine aprovizionați — declară același tehnician. Ne lipsesc multe piese, o listă întreagă, piese care dealtfel există în comerț".

Tot într-un spațiu nou se află și unitatea de intervenții nr. 13 pentru ramura metalo-casnice. Tovarășul Ion Dumitru, șeful acesteia, se mîndrește cum arată încăperile, cum sînt amenajate, și pe bună dreptate — pe afară e frumos și bine. Ne asigură în același timp de promptitudinea serviciilor organizate într-un asemenea local. „Primim comenzile telefonice și în cel mult două ore sîntem la fața locului pentru deblocarea unei uși, repunerea în funcțiune a unei sobe, a unui frigider etc." Luăm registrul de comenzi al zilei și încercăm să aflăm cîte ceva despre calitatea acestor servicii. Sunăm la tovarășa Vasilica Pinzaru, „De la cooperativă ? Ce bine îmi pare, de cînd aștept fără să mă mișc de aici. Tehnicianul ? Nu, n-a venit și s-a făcut prînzul". Sunăm și după ora 13 : aceeași situație. Sunăm apoi, la familia Săvulescu : „Nu, n-a venit nimeni. Vă ocupați dumneavoastră ?"

Și iată că cele două ore se dublează, se triplează și așa mai departe, pînă cînd devin chiar zile. În timpul în care ne aflam la sediul unității, solicitantul Ion Grozea a venit să reclame faptul că a așteptat ziua precedentă acasă. n-a venit nimeni, are și el treburi, nu se mai poate învoi de la muncă și în plus s-a făcut foarte frig.

Tovarășul Dumitru strînge la început din umeri ca să recunoască pînă în urmă că se mai pot întîmpla asemenea lucruri dar trebuie avut în vedere faptul că nici conducerea cooperativei nu acordă prea mult sprijin noii unități. „De cînd am deschis, aici n-a venit nimeni să ne întrebe cum o ducem. Iar la intervenții ce impun promptitudine, nu avem un mijloc de transport, dincolo, la vechiul sediu, l-am avut".

...Se pare deci că serviciile au pe alocuri statut de cenușăreasă. Sînt organizate neraional, nu răspund în întregime dezvoltării zonelor noi din ce în ce mai populate, nu funcționează cu oamenii cei mai destoinici.

Se impune deci o fermă și autentică reevaluare a rețelei serviciilor pentru populație, în lumina cerințelor mereu crescînde, a prețioaselor indicații reieșite din recentele documente de partid ce jalonează cu claritate tot ceea ce trebuie făcut în continuare pentru creșterea calității vieții, a nivelului de bunăstare și civilizație.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Cînd pămîntul respiră sănătate

Cu niște ani în urmă, un muncitor de la Întreprinderea de vagoane din Drobeta-Turnu Severin, Petre Pîrjol, azi pensionar, ne lăuda calitățile terapeutice ale apei fierbinți și ale nămolului din satul Bala, județul Mehedinți. Nu ne spunea, de fapt, o noutate, binefacerile acestor dărnicii ale pămîntului fiind de mult cunoscute de cei pe care (vorba lui nea Pîrjol) „îi dor oasele". Și tot Petre Pîrjol, în dialogul pe care-l purtam, își arăta nemulțumirea („Vă rog să scrieți despre asta la gazetă !") că nu se preocupă nimeni de niște amenajări, de niște dotări, astfel încît oamenii să se poată trata cu aceste tămăduiri ale pămîntului Balei după toate normele medicale.

Au trecut anii și, la ceasul de față, Bala Mehedințiului este deja o stațiune balneară, o stațiune în care, prin grija organelor județene de partid și de stat, s-a trecut la amenajarea unei baze de tratament moderne, grație căreia apele mezotermale sulfuroase, care ies la suprafață din pîntecul unui deal ca o respirație, ca și nămolul considerat, cîndva, „miraculos", sînt folosite după indicațiile medicului, într-o adevărată fabrică a sănătății. La Bala, cu alte cuvinte, pămîntul respiră sănătate, apele fierbinți de aici concurîndu-le, după cum ne spun medicii, pe cele de la Băile Herculane, din punct de vedere al acțiunii lor terapeutice. Pornind de la această certitudine, validată de știință și, deopotrivă, de viață, medicii recomandă cu siguranță tratamentul balnear de la Bala pentru reumatism poliarticular, metroanexite, afecțiuni hepatice și gastro-intestinale. Tratamentul este aplicat sub o strictă supraveghere medicală.

De curînd s-a dat în folosință un mare complex de tratament, care, începînd cu data de 3 decembrie, a fost pus la dispoziția primei serii de pacienți (200 de persoane). Complexul aparține U.N.C.A.P.-ului și asigură locuri pentru șase sute de persoane — membri ai cooperativelor agricole de producție — în trei serii. Unitatea este dotată cu o cantină proprie, cu sală de spectacole, club, bibliotecă, iar tratamentul este asigurat prin numeroase proceduri (împachetări cu nămol, împachetări cu parafină, băi de lumină, aerosoli, ultrascurte etc.). În cadrul complexului se mai găsesc o sală de gimnastică medicală, bazin de tratament și alonga-ții. Toate băile se află în interiorul complexului. Distanța de la țăranul care, cîndva, ca să-și vindece reumatismul, venea la Bala și se ascundea după niște boschete, tratîndu-se empiric cu nămolul tămăduitor, și cel care, acum, doar coboară din pat și găsește nămolul și apa termală aduse în interiorul modernei clădiri, este, desigur, incomensurabilă, mărturisind, pe lîngă grija pentru valorificarea unei bogății, înalta grijă pentru oamenii pămîntului, pentru sănătatea și viața lor.

Cine ar fi crezut că la Bala Mehedințiului se vor face și băi de lumină ? Și iată că se fac !

ION ȘERBAN DRINCEA ■

PERSONALUL DE DRUM C.F.R. ÎNTRE DOUĂ CURSE: VIA — UN CEAI CALD!

Gara București Grivița-călători. Holul dormitorului personalului de drum. De fapt, un culoar lung de vreo treizeci de metri ; la intrare un culer, o masă, un telefon cu manivelă și un rașou de aragaz care nu merge. Pe partea stîngă, sala de mese plină de moloz (clădirea se repară încă după cutremur) și vestiarul. Ora 21,30. S-a lăsat gerul. Ceferiștii intră zgribuliți într-o cameră unde Maria Năstase se ocupă cu repartizarea partidelor. Apoi își lasă servietele uzate de atîta purtat, se dezbracă, se spală și încearcă să încropească cîteva ore de somn. Marin Furchiță, conductor pe 1 008, care vine de la Pitești, scoate o bucată de salam Bicaz și o jumătate de pîine albă. „Ne-ar prinde bine și ceva cald, dacă nu o ciorbă, măcar un ceai" — strecoară el între două îmbucături. „Ar mai fi ceva, ne spune Marin Ciucu, șeful trenului accelerat 132, venit între timp și așezat sănătos la masă. Uitați, acceleratul 131 ajunge la Timișoara la ora 15,17, iar la întoarcere venim cu acceleratul 132, tocmai după nouăsprezece ore, adică plecăm din Timișoara a doua zi la ora 11,02. Știți ce înseamnă să stai într-un oraș în care n-ai nici un rost nouăsprezece ore ? E un chin ! Ce poți să faci, mai umbli prin oraș și dormi. Dar vă întreb eu, cît poți să dormi ? O legătură mai apropiată ar fi o treabă foarte bună, ne-am vedea și noi familiile mai des".

Ion Romaniță a venit de la Sighișoara cu 3 002. S-a dezbrăcat, după ce a mîncat ceva, și acum așteaptă să-i vină somnul. Stă tot nouăsprezece ore în București, pînă are legătura. Nevastă-sa crede că el bate bulevardele Capitalei și cînd colo el stă aici la dormitor și își dorește un ceai cald. Deocamdată copilul este mic, n-are decît doi ani și jumătate, dar mai tîrziu o să-l întrebe unde stă. Atîta.

Șeful acceleratului 131 este un bărbat mic de statură, îndesat și mucalit. Se numește Constantin Braboveanu, lucrează de peste douăzeci de ani la căile ferate, are trei copii măricei cu care stă douăzeci și patru de ore, timp în care mănîncă și el o mîncare caldă și doarme într-un pat curat. Aici, la stația Grivița, la dormitor este bine, dar la Roșiori îți vine să fugi. Nici măcar n-ai căldură. Ștefan Preda este de altă părere. „Nici aici nu este cum ar trebui să fie. E capăt de țară, doar. Sîntem cîte șase, zece sau șaisprezece într-un dormitor. Din cauza înghesuielii n-ai unde să-ți pui hainele. Aștept să se scoale o partidă (pe înțelesul tuturor, partidă înseamnă echipajul unui tren, n.n.) ca să mă culc eu".

Ce își dorește deci o partidă cînd ajunge seara, obosită și înghețată, la dormitor ? În primul rînd ceva cald, pentru că numai cu salam sau cu mititei la restaurantul din apropiere nu poți să ai un stomac sănătos.

— Și dacă tot trebuie să stai aproape douăzeci de ore, întreabă Ion Pintea, nu poate fi amenajată și o sală mică, un club, care să aibă măcar un televizor ?

Pe oamenii care veghează la viața și liniștea noastră în timpul călătoriei, pe acești oameni pe care uneori noi îi scoatem vinovați pentru neajunsurile C.F.R.-ului, de cele mai multe ori pe nedrept (pentru că uneori, credem noi, nu tot personalul, echipajul unui tren funcționează cum scrie la carte), pe acești adevărați părinți de drum îi veghează aici cîteva femei, două pe tură. În seara aceasta sînt de serviciu Teodora Popescu și Maria Năstase. Prima are vîrsta de 40 de ani, deși nu-i dai, dintre care 22 de muncă la C.F.R. Șase ani la ace, un an „scriitoare" de vagoane și apoi aici, lucrătoare de stație.

— Ce trebuie să facă o lucrătoare de stație ?

— Eu mă ocup de curățenie, iar colega mea, Maria Năstase, care are aproape treizeci de ani în căile ferate, repartizează partidele. Eu am venit aici din cauză de boală și mă străduiesc să fac ordine cît mai bine. Acum, vedeți și dumneavoastră, se mai zugrăvește, holul ăsta e încă urît, dar peste puțină vreme terminăm. Unii se mai plîng că nu întotdeauna strălucește de curățenie, dar sînt 13 dormitoare și se perindă aproape două sute de ceferiști pe noapte.

— Cum vă înțelegeți cu cei pe care îi aveți în grijă ?

— Bine. Sînt oameni civilizați, la locul lor. Am vrea să le putem prepara un ceai, o cafea, dar, vedeți, aragazul nu merge.

Maria Năstase este o femeie volnică și mai tot timpul încruntată, de parcă ar purta toată răspunderea pentru insomnia vreunui șef de tren. A fost însoțitoare de tren, conductoare de bagaje, iar de partide se ocupă din 1961. Cunoaște toate trenurile pe dinafară și spune că necazurile n-ar fi ele prea mari, dar numărul de paturi este prea mic. Și omenește vorbind, merită și oamenii aceștia, veniți de la drum, o masă caldă. Ziua este cantină, dar ce te faci că ei vin noaptea și aragazul nu merge. Ce înseamnă omenie ? Să-i dai unuia care nu poate dormi din cauza zgomotului de tren un pat într-o cameră mai liniștită, să te gîndești adică la odihna lui. Scriind în urmă cu cîteva luni un reportaj despre un mecanic de locomotivă, acesta îmi spunea că marea lui mulțumire ar fi ca, la coborîre, călătorii să întoarcă o clipă capul și spre el în chip de mulțumire. Iată că aceluiași lucru, un simplu mulțumesc spus din suflet unui conductor de tren la despărțire, l-ar bucura pe acești oameni despre care știm atît de puțin. Oameni care, în ciuda necazurilor și oboselii lor, încearcă să ne facă adeseori călătoria mai plăcută. Iar dacă nu reușesc mereu, să ne amintim că nu este taxatoarea întotdeauna vinovată pentru că tramvaiele sau mașinile transportului în comun vin cu întîrziere.

RĂZVAN BARBULESCU

Un anunț nu tocmai hazliu: confecționăm cojoace cu (pe) pielea clientului

Sînt nevoit să relatez conținutul unei scrisori adresate redacției cît mai pe scurt cu putință : Ion Sava din București predă în luna martie a.c. 9 piei de oaie și un avans de 300 lei unei secții specializate a cooperativei „Prestarea" din Sinaia. Presimțind că va veni iarna, I.S. dorea un cojoc. Omul a umblat mult, în cămașă, haină, balonzaid, palton — funcție de sezon — dar cojocul n-a ieșit pe piață. Află recent că meșterul Neagu Petre, cel care în viziunea lui I.S. urma să-i pună pe umeri un cojoc, a plecat din cooperativă și lucrează la domiciliu. Aceasta fiind scrisoarea, ne-am zis că profitînd de ocazie vom face două lucruri deodată : vom ajuta, pe cît putem, omul să-și obțină cojocul și vom arunca o rază de lumină și asupra unei activități utile, demult oficializată — munca la domiciliu. Să vedem ce a ieșit.

Cu amabilitate, tovarășul Constantin Neagu, prim-secretar al Comitetului de partid al orașului Sinaia, președinte al comitetului executiv al consiliului popular, ne spune că nu-și aduce aminte să fi eliberat autorizație pentru făcut cojoace la domiciliu lui Neagu Petre. Dar pentru că tot sîntem acolo este chemată funcționara cu evidența celor care lucrează la domiciliu. Se verifică scriptele pe 7 ani și într-adevăr Neagu Petre nu figurează. Tovarășul Constantin Neagu telefonează la miliție, află, ca și noi dealtfel, că nimeni din conducere nu este prezent (este ora 13) dar mai află că, da, Neagu Petre este un individ care se ocupă de cojoace și stă pe strada Prahovei nr. 22 la familia Piticaș. Plutonierul de la celălalt capăt al firului adaugă că Neagu Petre n-are mutație pe buletin și stă acolo ilegal. Ilegal, dar stă.

Strada Prahovei este la cîteva sute de metri de sediul miliției din Sinaia și se prezintă, din punct de vedere edilitar, cît se poate de bine. Sunăm la numărul 22 și sîntem invitați în casă de o femeie între două vîrste. Sîntem chiar conduși într-un atelier unde se confecționează cojoace. Pe umerașe sînt gata sau aproape gata 10—12 bucăți. Avem o inspirație și susținem că am dori, dacă se poate, să aflăm ceva despre soarta cojocului lui Ion Sava din București și, mai mult decît atît, să cumpărăm și noi un cojoc. Paltonul pe care femeia între două vîrste îl vede pe umerii noștri inspiră o încredere deplină în acest sens. Ni se spune : „Stați să vedeți mai multe, căci le-am ascuns de teama unui control". Femeia coboară vreo 10 trepte, intră în stînga pe o ușă (aceste detalii vor fi poate utile miliției din orașul Sinaia) și revine cu 10—12 cojoace gata confecționate. Aflăm că pentru măsura noastră, executat cu pielile lui Neagu Petre, un cojoc ne costă 2 500 lei. Mulțumim și plecăm căci n-am sosit în frumosul oraș montan Sinaia să ne îmbrăcăm cu cojoace, ci să ne facem datoria de reporter. Dar Neagu Petre unde este ? Sîntem lămuriți că este la un spriț și este greu de presupus că va veni înainte de miezul nopții. Mai aflăm că la acele ore nu obișnuiește să aibă capul extraordinar de limpede.

De la președintele cooperativei „Prestarea" din Sinaia, tovarășul Jianu Alexandru, aflăm și consemnăm următoarele : „Pe Neagu Petre, cojocar de meserie, și pe soția sa Florica i-am angajat în primăvara acestui an pentru centrul de confecționat cojoace din Poiana Țapului. Dînsa era pe post de primitoare-distribuitoare, dar a primit de la noi gestiunea căci are mai multă școală decît ei și a mai și lucrat în comerț. La puțin timp am primit reclamații că schimba sau nu înregistra pielile, că întîrzia clienții. L-am adus atunci în Sinaia și i-am atașat unui colectiv, pentru ca posibilitatea controlării sale să fie mai mare. Supărat s-a retras din cooperativă și a început, din cîte am auzit, să lucreze acasă. Ne-a și reclamat că el a venit să ajute orașul și noi l-am împiedicat".

Cam despre asta ar fi vorba, ne pregătim să exclamăm, dar :

— Tovarășe președinte Jianu, dar cu cojocul ce facem ?

— Care cojoc ?

— Cojocul lui Ion Sava din București căci el a predat piele, plătind și avansul lui Neagu Petre, pe atunci lucrător în cadrul cooperativei „Prestarea" pe care o conduceți.

— Da, da. Îi vom răspunde rapid în scris și-i vom executa comanda.

Ne întoarcem la comitetul orășenesc de partid și-i comunicăm tovarășului Constantin Neagu constatările noastre. Este prezent și tovarășul Niculescu Gheorghe, șeful serviciului financiar al consiliului popular. Ne spune : „Am primit reclamații și ne-am deplasat la domiciliul lui Neagu Petre unde am constatat că sesizările se confirmă. Conform legilor în vigoare l-am amendat pentru lucru ilegal la domiciliu și evaziune fiscală cu 4 600 lei. I-am fixat și impunere — 500 lei pentru fiecare cojoc — dar el nu are o evidență a ceea ce face și noi nu avem atîta competență, în sens de autoritate, încît să i-o stabilim".

Întrebăm pe tovarășul Neagu Constantin cum de organele de miliție admit ca în oraș să stea o familie fără mutație și, culmea, să compromită prin activitate ilicită planul economic al cooperativei „Prestarea" chiar din Sinaia. Mă gîndesc că prezența unui afacerist deja notoriu într-un oraș atît de mic cum e totuși Sinaia trebuie să îndemne nu atît la gîndire, ci la acțiune imediată.

În altă ordine de idei, la Sinaia ningea curat și frumos și zăpada se așternea peste tot omul, indiferent de faptul dacă este localnic sau turist. O fi ea vremea cojoacelor, dar un ac de cojoc se poate găsi și pentru cel care vor să jupoaie șapte piei de pe client în mod ilicit.

EUGEN SECELEANU

O casă de mode și modul prețurilor de la casă

În plin centrul Capitalei, mai precis între Ateneul Român și Athenee Palace, funcționează de cîtva timp o Casă de mode care și-a cîștigat un bun renume printre cumpărătoarele bucureștene și chiar printre cele din alte orașe ale țării. La respectiva unitate, din luna august a acestui an a mai fost înființată o secție destinată bărbaților. Această noutate n-a trecut neobservată și numărul celor care trec pragul casei respective este în permanentă creștere. Și cu toate acestea un lucru părea totuși curios unui privitor mai atent, așa cum se dovediseră a fi și cetățenii care l-au semnalat redacției. Ce anume ? Greu de ghicit și chiar de presupus. Să nu vă pun prea mult curiozitatea la încercare : pe buzunarele interioare, acolo unde de obicei fabrica producătoare își fixează eticheta, se puteau distinge urmele unei cusături care nu mai corespundea cu dimensiunile etichetei aparținînd Casei de mode respective. O simplă întîmplare ? Se pare că nu. Vînzătorul care mă însoțea afirmă că asemenea costume nu se mai găsesc în alte magazine, că sînt, cu alte cuvinte, unicate, așa cum te și aștepți să fie la o casă de mode care practică și prețuri cu mult mai mari decît cele din magazinele obișnuite. Sînt asigurat însă că ele au fost create în cadrul acestei case și nu altundeva, că pe lîngă costumele executate la comandă se pot totuși cumpăra și „de gata" și că, iarăși cum mi se pare normal într-o astfel de unitate, se pot executa unele retușuri în cazul în care haina sau pantalonul nu cad tocmai perfect. Pentru aproape 2 000 de lei nu mi se pare exagerată această modalitate de punere la punct a unui costum, de la caz la caz. Pînă la sosirea directoarei, tovarășa Eugenia Bulboacă, fac un tur prin cîteva magazine bucureștene și văd, cu mirare, aceleași sacouri și aceiași pantaloni, dar la prețuri cu mult mai mici, dacă o cifră în jur de 1 000 de lei vi se pare demnă de luat în considerație. Discuția pe care intenționasem s-o port cu tovarășa directoare devenea foarte interesantă. Desfășurarea convorbirii n-a avut însă, din păcate, darul să lămurească problema care constituia, de fapt, scopul vizitei mele, deoarece întrebărilor foarte directe care i-au fost puse dînsa le dădea răspunsuri piezișe, aducînd mereu vorba despre raionul feminin al magazinului. Pînă la urmă sinceritatea s-a instaurat în discuție și am aflat astfel că nu toate modelele expuse spre vînzare sînt create în cadrul casei respective și că unele sînt realizate, într-adevăr, de atelierele specializate ale unor mari întreprinderi din țară dar care testează piața și preferințele publicului prin magazinul pe care-l conduce tovarășa Eugenia Bulboncă. Prețurile practicate sînt aprobate după normele legale și exponatele nu se pot găsi în alte magazine, nici stofele, nici croielile, decît după 6 luni de zile. Centrul de creație al ministerului de resort conduce acest sistem în care se dă posibilitatea și altor creatori talentați din țară de a se manifesta ca atare și de a contribui la notorietatea întreprinderii în cadrul căreia muncesc.

Totul pare nu numai adevărat, dar și foarte frumos. Numai că unele întrebări apar ca inevitabile. Lăsînd la o parte adevărul de necombătut că aceleași costume se găsesc și în alte magazine din București și, aș adăuga, probabil și din alte orașe, nu înțelegem de ce s-a înlocuit eticheta producătorilor de fapt cu cea a Casei de mode din București ?

Însă aspectul cel mai greu de explicat și cel mai grav, după părerea noastră, este un altul pe care, sînt sigur, l-ați și sesizat : de unde rezultă diferența de preț atît de substanțială dintre un sacou sau un pantalon cumpărat la Cocor, să spunem, și cel luat din vecinătatea Ateneului ? Cine și cum poate justifica această stare de fapt ?

Așteptînd o lămurire, pe care tovarășa Eugenia Bulboacă nu ne-a putut-o oferi, ne exprimăm opinia că procedeul practicat la menționata Casă de mode nu este din cele cărora le spunem corecte. Pentru că, prevăzut legal, prețul diferențiat al unei instituții cum este o Casă de mode trebuie să aibă și acoperire. Materială și morală. Să reprezinte, să se justifice adică într-un efort aparte de a satisface gustul clientului, în strădania meșterilor respectivei case de a crea, de a inova — lucru important și în materie de vestimentație — și nu doar de a schimba etichete.

MANOLE CĂRȚAN

„Să constituie o datorie de onoare pentru colectivele de oameni ai muncii de a nu avea în rîndurile lor rebuturi — ca să folosesc un termen economic. Rolul activității educative trebuie să fie încadrarea organică a fiecărui cetățean în munca și viața colectivului din care face parte, în normele și principiile generale ale orînduirii noastre socialiste."

NICOLAE CEAUȘESCU

PREVENIREA

Tînărul pirpiriu din fața vînzătorului se simțea cam stînjenit de hainele ponosite pe care le purta. Doi bărbați în salopete — se vedea că veneau direct de la fabrică — îl împingeau înainte. Au scos un bilet din buzunar și au făcut „comanda" :

— Pentru dumnealui, un costum gri în carouri, pantaloni maro, două cămăși, una albă, una bleu, o cravată, două perechi de ciorapi.

Au plătit cei doi, iar cînd tînărul a ieșit din magazin părea altul. De fapt, era altul.

Această scenă aparent banală petrecută la magazinul „Bucur" încheia lunga și emoționanta luptă pe care un colectiv de muncă a dus-o împotriva rebuturilor. Ei, simpli strungari, lăcătuși, frezori, ajustori erau obișnuiți cu rebuturile, știau că reprezintă un soi de fatalitate, dar au refuzat să accepte că și o ființă umană se poate încadra în această categorie și viața le-a dat dreptate.

Cu doi-trei ani în urmă, la secția I a Întreprinderii de pompe din București își cucerise o tristă faimă un tînăr electrician, să-i spunem Mihai. Ziua umbla pe trei cărări, din motive lesne de ghicit, în schimbul de noapte venea uneori cu o întîrziere de o oră și mai bine și pe la miezul nopții, pentru recuperare, trăgea un pui de somn sub strung ; odată a spart ușa magaziei ca să fure scule. Nu a mai apucat însă să fie sancționat, fiindcă a plecat militar.

La întoarcere s-a rugat de maistru să fie primit înapoi.

„CUM ADICĂ, SĂ ARUNCĂM NOI REBUTUL AFARĂ ȘI SĂ SE LOVEASCĂ ALȚII DE EL ? !"

Doar două luni a durat acalmia, apoi Mihai și-a reluat vechiul mod de trai, **secundo tempo** avînd toate șansele să fie aidoma ca **primo tempo**, dacă nu și mai rău. De regulă, în două zile își topea chenzina în bufete și, deși cîștiga peste 2 000 de lei pe lună (din care plătea doar 80 de lei căminul), umbla îmbrăcat ca un vagabond. Acosta femeile în parcuri, provoca scandaluri și, colac peste pupăză, la un moment dat a părăsit căminul, mutîndu-se într-o cameră pe Colentina, pe care o împărțea cu niște derbedei. Cînd l-au vizitat tovarășii de muncă, crezîndu-l bolnav, l-au găsit într-o cameră mizeră, cu sticle învălmășite sub patul nefăcut. Absențele nemotivate și bețiile se țineau lanț, iar cînd într-o noapte la unu s-a nimerit ca însuși șeful secției să-l întîlnească în Piața Obor dînd din mîini de parcă ar fi vrut să zboare, părea că paharul s-a umplut.

— Ne-ar fi fost atît de ușor să-i desfacem contractul de muncă — spun maistrul Constantin Nițâ și secretarul U.T.C., Aurel Dincă, „coleg de muncă și de școală cu nocturnul zburător — dar nu ne hotăram. Ar fi stat scris în cartea de muncă motivul, iar ea este prima carte de vizită a tînărului. Poate l-ar fi înrăit și mai tare. Nu uitasem nici de spargerea magaziei și totuși am hotărît să riscăm. Cum adică, să aruncăm noi rebutul afară și să se lovească alții de el ? !

Cîte n-au încercat oamenii din secție, dar în zadar. În zilele de plată a retribuției, cîțiva vagabonzi îl așteptau la ieșire și îl tocau de bani. Tovarășii săi **simțeau** că dacă nu vor lua măsuri, vor urma fapte și mai grave. Într-o astfel de situație, șeful de brigadă Constantin Giurcoi l-a urcat în mașina sa personală pe Aurel Dincă și amîndoi s-au dus să-l caute, undeva lîngă Lehliu, pe tatăl lui Mihai, să se sfătuiască împreună. Nu l-au putut găsi, omul fiind plecat pentrú niscaiva treburi ale cooperativei. Cei doi au bătut apoi o depeșă și, într-o zi, în sfîrșit, bătrînul s-a înființat la fabrică. Mai că n-a plîns cînd a auzit pomelnicul și apoi — tovarășii o spun fără excesivă părere de rău — l-a luat la palme pe fiul care tăcea milc. Firește, în cele din urmă, tot vorba calmă, tovărășească a membrilor colectivului a fost hotăritoare. Pentru Mihai aceasta a fost ora adevărului, pecetluită cu o înțelegere sui-generis : a acceptat ca fiecare retribuție s-o încredințeze maistrului : acesta îi va da cîțiva bani de buzunar, iar restul îi va păstra tot în folosul lui, al lui Mihai. Vizita de echipare la „Bucur" făcea parte din acest context destul de neobișnuit !

De cînd derbedeii cu care se înhăitase Mihai au aflat că „finanțele" au trecut în mîinile bătătorite ale maistrului Nițu nu-l mai așteaptă pe tînăr la porțile uzinei, spunîndu-și, probabil, că „nu mai rentează". L-au dat uitării. Și el pe ei.

— Cînd te ocupi de un om nu se poate să nu reușești — afirmă Nițu.

— Și acum, ce face ?

— Își vede de treabă, umblă ferchez, s-a mutat din nou la cămin, dar nu cred că va sta mult acolo, vrea să se însoare. Și de asta tot **noi** ne ocupăm. I-am spus : „Bă, te snopesc dacă faci vreo prostie și amăgești fata". Poate n-ar fi trebuit să folosesc astfel de vorbă, dar noi le zicem pe nume. I-am spus să vină la **noi** părinții fetei, din Moldova. Cît despre tatăl băiatului, bătrînul din părțile Lehliului, el de acum cunoaște drumul.

Totul se va aranja deci în familie. Adică în fabrică. „Și ce-i cu asta ? — veți întreba. La urma urmei, nu s-a întîmplat nimic. Lipsește, tovarășe, senzaționalul". Or, tocmai aci rezidă adînca semnificație a acestui fapt de viață, de fel singular : **că nu s-a întîmplat nimic.** Pare simplu, dar cîteodată nu e.

CUM ȘI DE CE S-A DESFIINȚAT FIRMA „JOHNNY, CRISTI NEBUNU, PISICĂ & CO."

Cu George U. zis Johnny, Cristian C. zis Cristi Blondu, Viorel B. zis Pisică, Adrian D. zis Ochilă, Viorel C. zis Știrbu, Cristian F. zis Cristi Nebunu pătrundem într-o lume ciudată, străină, în care ne codim să intrăm sau de care, odată proiectați în mijlocul ei prin cine știe ce împrejurări, nu știm cum să ne depărtăm mai repede. Și totuși, merită să zăbovim puțin printre ei, să-i însoțim în tainice conciliabule în elegantul hol al hotelului „Modern", să-i surprindem „plasînd fete la străini" (după propria lor expresie), trîndăvind, înșelînd, jucînd pocher și barbut, visînd la Marea Lovitură.

În toamna anului trecut se formase într-un cartier liniștit al Bucureștiului, la doi pași de centru, un grup de tineri puși pe fapte mari. Șeful, Johnny, de 23—24 de ani, s-a lăsat de meseria de electrician, hotărînd să recruteze cîțiva tineri și să treacă la acțiune, fără a-și pune însă în pericol prețioasa-i piele. Planul era dezarmant de simplu : el urma să organizeze loviturile, pentru ca apoi să-i șantajeze pe făptași. : „Știu tot, spun tot dacă nu-mi dați șpagă !" Și-ar fi realizat astfel visul : „o viață liniștită" (din nou, vorbele lui). Grupul creștea. Cu Cristi Blondu, Johnny s-a făcut frate de cruce, după ce ambii își crestaseră mîinile cu un briceag pînă a țîșnit un firicel de sînge. De atunci își spuneau doar „Frate Cristi", „Frate Johnny". Pe Viorel B., orfan locuind la o bunică bătrînă, Johnny l-a ademenit prin bișnița cu țigări, dar nu cea în sistem „clasic" : l-a învățat să bage în cartoanele „Kent" cîteva țigări „Mărășești" și să umple golurile cu foiță, ca să nu se observe șmecheria. Pe Cristi Nebunu, un copilandru de 15 ani, căutau să-l convingă că e nebun (mama sa era bolnavă psihic) și că doar în ei va afla scăpare :

— O să ajungi și tu **acolo**, dacă nu asculți de noi. Părinții te-au făcut, dar nu au grijă de tine, **noi** te ocrotim.

Și l-au ocrotit atît de bine, încît l-au pus să fure whisky de la alimentara.

Trăiau din furtișaguri. Cei mari ademeneau și fete din provincie de la un liceu economic din apropiere. Johnny își instalase acasă un sistem de alarmă prin conectarea clanței cu o sursă de curent care s-a dovedit a fi atît de periculoasă încît, ulterior, pentru demontarea ei a trebuit să se facă apel la specialiștii de la I.R.E.B. Existau deci destule premise pentru ca lucrurile să ia o turnură ireversibilă, iar grupul să se transforme în bandă cu nedorită publicitate la rubrica „De la Miliția Capitalei".

Ofițerii de la Judiciar, de la secția V Miliție urmăreau cu atenție acțiunile grupului (firește, nu toate le erau cunoscute, cîteva au ieșit la iveală abia ulterior) și interveneau de la caz la caz, înțelegînd însă pe deplin că metoda optimă consta în **prevenirea** abaterilor și infracțiunilor, nu în **pedepsirea** după ce s-au comis. Prima cale era însă și cea mai grea de urmat, întrucît reclama eforturi poate de luni de zile, fără certitudinea reușitei.

Tocmai la o asemenea muncă, de care nu era străină nici psihologia (tinerii trebuiau **convinși, nu amenințați**), s-a angajat locotenentul Gheorghe Grigore. Ajunsese să-și petreacă alături de ei și multe din orele libere, căutînd să și-i apropie, fără însă a le ascunde urmările dacă nu se vor îndrepta. Își dădea seama că reprezenta pentru ei ultima șansă. Și încet, încet acțiunea sa stăruitoare a dat roade. Abaterile au încetat, poate și fiindcă tinerii se temeau de rigorile legii, dar, mai presus de toate, fiindcă și-au dat seama că urmînd sfaturile lui, ale omului în uniformă, vor putea duce viața liniștită pe care o visau. Nu o viață fără griji, născută din trîndăvie, ci din muncă și dintr-o nouă perspectivă.

Pe Ochilă, care suferea de o formă gravă de miopie — pînă într-atît încît nu-și mai găsea ochelari pe măsură — locotenentul l-a dus la un medic cunoscut pentru un tratament special. Pe Cristi Nebunu l-a înscris la o școală ajutătoare, unde băiatul învață foarte bine, după ce s-a convins că este perfect sănătos la minte. Pe Știrbu l-a luat de mînă și l-a dus la un atelier la Cernica, iar lui Pisică i-a facilitat internarea într-un sanatoriu t.b.c., unde băiatul va plăti polița pentru o viață dezordonată. Și pe alții i-a ajutat, i-a încadrat în muncă. Nu a fost ușor : unii fugeau a doua zi și locotenentul trebuia să reia totul de la capăt. Azi însă greul a rămas în urmă și grupul s-a autodizolvat, înainte de a comite infracțiuni majore.

Au trecut de atunci mai multe luni și cetățenii cartierului au și uitat de grupul de trîntori care le crease atîtea neplăceri.

— Și „șeful" ?

— Lucrează din nou ca electrician. Și-a meșterit la locul de muncă tot felul de instalații care, de data aceasta, nu mai amenință pe nimeni și de care se ocupă cu pasiune în orele libere. Fiindcă tînărul, revenit la o viață normală, are realmente pasiune pentru tehnică, iar acum are posibilitatea să și-o exercite în chip util.

— Ce te-a făcut să schimbi felul tău de viață ?, l-a întrebat deunăzi un amic.

— **El** m-au făcut să înțeleg să necinstea **NU RENTEAZĂ.**

Poate lucrurile nu sînt spuse cu precizie și vigoare de moralist, dar Johnny a pus punctul pe i. Cîte eforturi au fost necesare pentru a-i face pe delincvenții potențiali să înțeleagă acest simplu adevăr, care, la urma urmei, se află la baza oricărei preveniri. De cîte ori între tineri și adolescenții scăpați de sub controlul părinților sau lăsați de capul lor, și drumul fără întoarcere spre ani lungi de închisoare nu stă decît un ofițer de miliție sau un sectorist hărțuit de treburi...

Tînărul Mihai I., de 20 de ani, decăzuse pînă într-atît încît ajunsese să-și snopească mama în bătăi, ca să-i dea bani din cei 1 300 de lei pe care-i cîștiga ca femeie de serviciu. Iar cînd nu căpăta ce dorea, spărgea totul din casă, metodic, începînd cu farfuriile și sfîrșind cu geamurile, apoi umbla în haimanalîc și se ținea de furtișaguri în zona Zidurile între Vii. Frații Aurel, Costel și Marian C., de 19, 21 și 22 de ani, vînau poșete în cimitirul „Reînvierea", profitînd de neatenția celor veniți să se reculeagă la mormintele celor dragi. Cu multă trudă au fost readuși pe calea cea bună de către plutonierii Ion Burtea și Geza Luca de la secția IV Miliție. La Fane Cocoșatu, atras în anturajul unui alt minor care, la 16 ani, săvîrșise nu mai puțin de 16 tîlhării, plutonierul major Mihai Niță, de la aceeași secție, se ducea „odată la două zile". „Mergeam și duminicile, că recuperam de la seral" — spune el. Îi era și milă de băiatul cocoșat. L-a smuls, cu ajutorul altora, din anturajul lui „Smoală", „Fanfan", „Jegărică", redîndu-l, înainte de a fi prea tîrziu, unei lumi în care oamenii au biografii, nu caziere, poartă nume, nu porecle.

SINGURĂTATE ÎN DOI SAU SCURTA MEDITAȚIE ÎN COLECTIV ASUPRA EGOISMULUI

— Tovarășe Gheorghe Bărbulescu, în calitate de președinte al judecătoriei sectorului 2 din Capitală — un sector cu populația și problemele unui mare oraș din țară — ați acumulat, desigur, o prețioasă experiență nu numai pe linia pedepsirii infracțiunilor, ci și pe aceea a prevenirii lor.

— Cadrul general este, firește, cel trasat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului : „...**Pe primul plan să stea activitatea politico-educativă, de convingere a fiecărui cetățean asupra răspunderii ce-i revine de a respecta neabătut legile țării, normele de conviețuire socială, disciplina și ordinea societății noastre. În acest scop trebuie să facem totul ca cetățenii, tineretul patriei noastre în special, să cunoască legile și principiile de conviețuire și să le respecte, să trăiască și să muncească în deplină concordanță cu acestea**". Judecătoria sectorului 2 a efectuat multiple acțiuni de prevenire, printre care judecarea unor procese la locul comiterii faptelor, procese cu o popularizare sporită, prelucrarea unor hotărîri în colective de oameni ai muncii, consfătuiri cu factori de conducere ai unor unități socialiste, sesizări privind deficiențe din activitatea unor organizații socialiste etc.

Ca ilustrare, judecătorul povestește cum, recent, în scopul prevenirii generale, au fost judecați de instanță la I.P.R.S. — Băneasa, unde lucrează mulți tineri, Z.M., de 18 ani, care într-o singură lună a sustras din fabrică transistori și alte piese în valoare de peste 14 000 lei, și G.G., de 27 de ani, care refuză să plătească ...350 lei lunar fetiței sale Gabriela-Oana, rămasă în grija mamei, muncitoare la „Automatica".

— Adevărat, inculpații și-au manifestat regretul pentru faptele comise, dar în cursul procesului, prin declarațiile lor, și-au dezvăluit caracterul meschin, egoist. Aceasta l-a indignat pe tinerii care au asistat la judecată. După pronunțarea sentințelor (ele se vor executa prin muncă în organizații socialiste) am discutat cu unii tineri. „Egoiștii sînt grosolani și zgomotoși — au subliniat ei — nu țin seama de sensibilitatea și interesele celorlalți". M-a frapat caracterizarea făcută de unul din ei : „Egoismul îmbracă o haină de politețe falsă, de sociabilitate formală, dar dedesubtul ei bate — dacă există — o inimă rece și nepăsătoare".

Iată cum un proces judecat la locul faptei poate declanșa un adevărat examen de conștiință, cum actul judiciar se poate transforma într-un act de conștiință. Astfel prevenirea acționează în sferele cele mai profunde ale personalității umane.

„**Principala noastră preocupare trebuie să fie de a-i împiedica pe oameni să comită abateri, iar atunci cînd o fac, de a-i ajuta să se îndrepte**" — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului. Desfășurată în sînul colectivului de muncă sau de către organele de miliție și judecătorești, prevenirea reprezintă un proces complex și plin de răspundere. Nu totdeauna încoronat de succesul dorit, fiindcă în orice luptă există învingători și învinși. Cu atît mai mare satisfacția succesului, consumat adesea în anonimat, poate într-o seară cețoasă de iarnă într-un magazin bucureștean, unde doi strungari cu păr cărunt îi cumpără unui tînăr cu haine ponosite, un costum gri în carouri.

LIONEL NIȚESCU

Calitatea producției necesită o școală a calității

Raportul prezentat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Conferință Națională a partidului, hotărîrile adoptate în cadrul Conferinței au accentuat în mod deosebit **necesitatea înfăptuirii unui salt calitativ în toate sectoarele de activitate**, pe baza aplicării în viață a celor mai reprezentative cuceriri ale științei și tehnicii, a organizării superioare a muncii, a perfecționării și optimizării funcțiilor statului și adîncirii democrației socialiste.

Calitatea întregii activități economico-sociale se află într-o dependență corelativă cu factorul uman, cu pregătirea oamenilor pentru muncă și viață, cu afirmarea tot mai complexă a personalității umane pe dimensiuni care îmbină activismul social cu creativitatea și responsabilitatea comunistă. Iată de ce imperativul creșterii calitative își găsește premise de bază ale satisfacerii în așezarea întregului sistem al educației socialiste pe baze funcționale care să-i asigure performanțe optime. Ca model instituțional al educației, învățămîntul este cadrul cel mai fertil pentru accentuarea valorii indicatorilor de calitate a pregătirii profesionale a forței de muncă.

Măsurile întreprinse în ultimii ani în domeniul învățămîntului au condus la constituirea pe baze noi a structurilor și organizării sale, astfel încît să se impulsioneze procesul de împlinire a osmozei școală-producție-cercetare științifică. Tipurile de școli și facultăți, densitatea și distribuția teritorială a unităților de învățămînt constitute un ansamblu instituțional care permite, în prezent, legarea mai strînsă a școlii de nevoile reale ale societății. De aceea, paralel cu acțiunea de perfecționare organizatorică a învățămîntului, **accentul principal cade acum pe elaborarea și aplicarea operativă a unor strategii de îmbunătățire a conținutului și metodelor de pregătire a viitorilor absolvenți.** Vorbesc de strategii, pentru că în sfera învățămîntului — așa cum este bine să se știe — efectele profunde ale unor decizii de amploare se manifestă pe termen lung, adesea la intervalul de pregătire a unei generații întregi, adică 20—25 de ani.

Înfăptuirea sarcinilor complexe ale dezvoltării industriei, agriculturii, serviciilor, tuturor sectoarelor vieții social-culturale — preponderent pe criterii evalutive de natură calitativă — necesită, neîndoielnic, un **specialist calificat în profil larg**, apt să se înscrie activ în direcțiile mobilității socio-profesionale actuale. Iată de ce, înainte de toate, calitatea funcționării și finalităților învățămîntului este probată prin premisele pe care i le oferă **planurile și programele de învățămînt.** S-au făcut desigur progrese sensibile, în ultimul timp, în direcția eliminării istorismului, a descriptismului, a unor paralelisme etc. Dar este nevoie încă de un efort de actualizare și **modernizare a informațiilor transmise elevilor și studenților.** Învățămîntul poate și trebuie să facă un punct de reper din **noutatea științifico-tehnică**, din **experiment și inovație**, din explorarea îndrăzneață a unor noi căi ale cunoașterii umane. Perisabilitatea cunoștințelor este azi foarte accentuată, uneori cele însușite în anul I de facultate sînt depășite chiar la absolvirea aceleiași promoții. Se impune, de aceea, să gîndim mai curajos, practic și prospectiv, să oferim circulației ideatice de uz didactic informații și metode de gîndire cu pronunțat sens și finalitate formativă.

Un cîmp deschis, prin excelență, intensificării și optimizării pregătirii cadrelor îl oferă **tehnologiile moderne**, utilizarea mijloacelor de transmitere rapidă a informațiilor, de stocare și regăsire operativă a datelor. Astăzi, fără a fi limitativ, fondul de cunoștințe, de deprinderi acumulat în 3—5 ani de școală sau facultate reprezintă totuși o structură de bază pentru o lungă perioadă de viață activă. Resorturile educației permanente, în concordanță cu cerințele mereu noi ale producției, fac — mai departe — ca acumulările postșcolare să însemne, practic, și restructurări continue ale pregătirii inițiale. Experiența educațională impune, de aceea, tehnologiile noi, intensive, care „comprimă" timpul școlar în favoarea „dilatării" perioadei de utilizare practică a cunoștințelor în producție. Este o experiență care se cere a fi mai atent studiată și mai rapid generalizată, în ceea ce are ea mai bun.

Sîntem printre puținele țări care au un **sistem național al educației permanente**, al pregătirii și perfecționării neîncetate a cadrelor. Legea nr. 2 din 1971, de pildă, a cărei aplicare efectivă necesită un efort constant de îmbunătățire a formației postșcolare, normează acțiuni clare de **recalificare, reciclare, policalificare și însușire a metodelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor.** Gîndirea aplicării ei, în consens cu dinamismul școlii noastre, cu revoluționarea procesului de pregătire a forței de muncă, este de natură să propulsioneze, calitativ, întregul complex al pregătirii, perfecționării și promovării cadrelor.

În sfîrșit, în spațiul afectat acestor gînduri, socotesc că este necesară o cotitură hotărîtă și în **activitatea de educare a viitorului specialist ca adevărat cetățean**, ca membru activ al colectivității. Calitatea, în acest sens, este direct proporțională cu dobîndirea **responsabilității comuniste**, cu sădirea unor înalte virtuți moral-politice în structura de personalitate. Avem nevoie de omul care se pune pe sine, permanent, în starea de a face, este activ și eficient prin propria sa natură. Diversitatea activităților educative este largă, cantitativ lucrurile sînt așezate în parametrii impuși de cerințele obiective. Este nevoie, și aici, de saltul calitativ, de asigurarea finalităților formative ale tuturor mijloacelor educative, ele însele determinabile prin **atitudinile reale pe care le dovedesc elevii și studenții.** Saltul implică o ruptură radicală cu formalismul și rutina, cu prejudecata după care numărul activităților se traduce direct în convingeri superioare.

Gîndesc că astăzi, cînd întregul nostru popor este angajat în înfăptuirea direcțiilor de progres, profund revoluționare și explicit formulate prin documentele programatice ale partidului nostru, problematica pregătirii omului, a cadrelor necesare dezvoltării economico-sociale capătă o valoare strategică deosebită. Este cadrul în care învățămîntul este chemat **să aibă un rol prin excelență propulsiv și revoluționar**, apreciat ca atare de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului: „În același timp este necesar să intensificăm munca politică și cultural-educativă de ridicare a conștiinței socialiste a maselor, de formare a omului nou, constructor al noii orînduiri. În realizarea acestui obiectiv trebuie să folosim toate mijloacele de care dispune societatea noastră, începînd cu școala — factorul primordial în formarea și educația tineretului".

Conf. univ. dr. ACULIN CAZACU

Un liceu — microcentru de calcul

Liceul de matematică-fizică nr. 2 cu profil de informatică din Cluj-Napoca e foarte tînăr. A dat pînă în prezent doar 3 promoții: 365 de absolvenți, din rîndul cărora 80% sînt studenți, restul fiind încadrați în producție. Dintr-o anchetă avînd ca subiecți 35 conducători de unități informatice și specialiști cu o bogată experiență practică, am desprins cîteva concluzii interesante privind pregătirea cadrelor medii pentru activitatea de analiză-programare în informatică: Liceul asigură o bună pregătire exemplară a absolvenților săi pentru producție (95%); Programa în ansamblu e corespunzătoare. Se mai pot aduce însă unele retușuri (60%); Integrarea în producție a tinerilor absolvenți se realizează foarte repede (73%); Practica productivă răspunde bine cerințelor (97%) etc.

Noua orientare dată învățămîntului liceal a însemnat pentru acest liceu continuarea firească a unor preocupări ce datează practic din momentul înființării sale ca **Liceul industrial de informatică**, în anul 1971. Orientarea asigurată temeinic în profilul industrial ce l-a avut inițial Liceul de informatică, continuă și acum, deși liceul e încadrat azi, poate nefiresc, în cadrul celor de matematică-fizică.

De 3 ani de zile, la liceul clujean s-a născut o deosebit de interesantă inițiativă: organizarea unui microcentru de calcul. Firește, pînă în prezent el a funcționat integrat în Centrul teritorial de calcul electronic din localitate. Din primăvară însă, prin dotarea cu calculator electronic propriu, microcentrul de calcul electronic își va muta sediul în cadrul liceului, continuîndu-se pe un alt plan o extrem de interesantă experiență.

Directorul liceului, profesorul Aurel Clamba, vorbește întotdeauna cu multă pasiune despre această inițiativă:

— Ce este, de fapt, acest microcentru de calcul?

— O unitate de informatică în toată regula, avînd ateliere de analiză, programare, exploatare și mai mare... implementare. Și rînd pe rînd, lucrînd pe bază de subcontracte încheiate cu Centrul teritorial de calcul electronic, elevii desfășoară o activitate practică deosebit de interesantă și utilă, efectuînd toate tipurile de lucrări întîlnite în mod obișnuit în prestările de servicii: operare și programare la Mașinile de facturat și contabilizat, perforare de cartele, programarea calculatoarelor, activitate de analiză, culegere de date. Microcentrul participă și la proiectarea propriului nostru sistem informațional.

— Ce se mai face în acest sens?

— Se ține un contact permanent cu viața din întreprinderi. În anii trecuți ne-a fost semnalat faptul că între cunoștințele de programare și cele de analiză e un decalaj foarte mare. Încercăm să fim cît mai aproape și de analiză. Convingerea mea este că nici programa analitică nu răspunde suficient de bine cerințelor actuale. Cursul de sisteme informatice ar trebui început în anul al III-lea pentru a se putea da o bază mai solidă atît practicii cît și elaborării proiectelor de diplomă, care nu vor trebui să ocolească în nici un caz analiza doar pe considerentul lipsei de cunoștințe.

— Ce „contracte" a încheiat liceul?

— Cu „Someșul", „Farmec", „Tehnofrig", Stațiunea balneoclimatică Moneasa și altele.

— Cum servește baza materială acest efort?

— Liceul nostru e organizat de Institutul central pentru conducere și informatică. Interesul și preocuparea au depășit așteptările noastre. În ultimii doi ani a investit mai mult de 20 de milioane de lei. Împreună cu Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca, unitate care patronează liceul nostru, Institutul central e permanent preocupat de activitatea noastră. Liceul nostru e dotat cu echipamente moderne, nu cu cele ce nu mai pot fi utilizate în unități, după cum se mai întîmplă uneori. Pregătim elevi nu pentru **ieri**, ci pentru **mîine**! În scurt timp vom fi dotați chiar cu un calculator Felix—C-256.

— Liceul e pregătit pentru primirea calculatorului?

— „Organigrama" e gata. În acest sens am orientat și practica din ultimul timp. Ne-am preocupat și de contracte. Pe lîngă cele pe care le avem de executat în continuare, vom avea noi beneficiari, cum sînt marile întreprinderi „16 Februarie", „Cazane mici și arzătoare" și altele.

— În ancheta amintită mai sus s-a sugerat frecvent, odată cu ideea accentuării pregătirii în domeniul analizei, și propunerea de a se asigura încă de pe acum, de pe băncile liceului, spiritul de lucru în echipă.

— Din acest an, răspundem mai bine și acestui deziderat. Echipe alcătuite din 3—6 elevi, sub conducerea cadrelor noastre didactice cu norma de bază în liceu sau a celor asociate și a unor specialiști din producție. Așa, de pildă, un grup de 4 elevi realizează la Întreprinderea Feleacul un studiu complex privind introducerea Prelucrării automate a datelor, utilizînd între altele și metoda analizei-diagnostic. Astfel de lucrări se mai execută la Someșul, Tehnofrig, Trustul de construcții și altele. Tot în acest sens am orientat și activitatea științifică a elevilor.

— Cum răspund programele analitice noilor orientări ale învățămîntului liceal?

— În general, destul de bine. Mă voi referi însă și la cîteva aspecte care trebuie revizuite. Manualul de **Tehnică de calcul**, de pildă, acordă o atenție prea mare studiului mașinilor de birou, în timp ce, de pildă, mașinile de facturat și contabilizat F.C.—16, F.C.—64 sau în viitorul foarte apropiat F.C.—128 nu-și găsesc în prezent loc în programă. Evident, e anormal! Apoi, iată un alt exemplu: manualul de matematică nu mai conține calculul probabilităților De ce? E greu să-mi imaginez raționea. Oricum, pentru liceele cu profil de informatică acest capitol, cît și altele de matematici aplicate în economie, trebuie în mod necesar să-și găsească loc în programa analitică. S-au scos apoi complet noțiunile de astronomie și astrofizică, tocmai acum, în anii zborurilor cosmice. Lipsesc — după opinia mea — materii pe care viața le cere. Mă gîndesc în primul rînd la **Electronica aplicată.** Noi ne-am mai pus și întrebarea dacă nu cumva ar fi logic ca în cadrul acestor licee de informatică să se pregătească și cadrele medii care se vor ocupa cu depanarea...

— Ce s-a-ntîmplat cu elevii care n-au promovat în treapta a II-a, știut fiind că din 4 clase au trecut doar jumătate...

— Din fericire, în cele din urmă toți elevii noștri au reușit la diferite licee. Ne-am trezit însă în fața unei situații nedorite, în care actualele reglementări sînt contradictorii. În timp ce Decretul 207/1977 precizează că absolvenții treptei I care nu-și continuă studiile în treapta a II-a trebuie să fie repartizați în producție, Legea 57/1975 nu prevede posibilitatea încadrării în activitatea de informatică pe posturi de operatori decît a absolvenților liceului de specialitate. Or, e evident că terminarea treptei I nu înseamnă și absolvirea liceului. Noi credem că în acest sens ar trebui revăzută și programa de învățămînt.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Lupta pentru calitate, condiția reușitei investigației științifice

O civilizație tehnică reclamă, din partea cercetătorului, precizie, rigoare, o luptă hotărîtă pentru descoperirea și promovarea noului și, evident, talent și pasiune pentru domeniul de cercetare în care lucrează.

Munca ordonată și perseverentă deține totuși rolul capital, deoarece prin colaborare și activitate conjugată șansele imposibilului se reduc sensibil. Cercetătorul, inventatorul nu mai sînt niște inși izolați, singuri în confruntarea cu necunoscutul. Știința modernă demonstrează că reușita unor investigații aparține rareori hazardului, că ea este indisolubil legată de activitatea concentrică și fermă. Tocmai de aceea, într-un cincinal al revoluției tehnico-științifice, al luptei pentru calitate, într-o societate în care planurile de perspectivă sînt riguros corelate cu posibilitățile concrete ale potențialului tehnic și uman — știința și cercetarea au atît misiunea cît și posibilitățile certe de a fi mereu cu un pas înaintea activității de producție.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român — la care am avut cinstea și bucuria de a participa în calitate de delegat — a trasat cu limpezime și fermitate această sarcină de onoare ce revine oamenilor de știință români, lupta pentru calitate — a precizat secretarul general al partidului în magistralul raport prezentat cu acest prilej — reprezintă o cerință primordială de care depinde chiar viitorul industriei românești.

Reconsiderînd cele trei imperative ale activității noastre, creșterea calității produselor, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, aș dori să mă refer la cîteva din măsurile pe care le vom lua în cadrul institutului nostru.

Este necesar ca industria ușoară să asigure implimentarea accelerată a cercetării științifice din multiple domenii : chimie, cibernetică, electronică, construcții de mașini, astfel încît activitatea complexă a unităților noastre să beneficieze de performanțele de vîrf cerute de revoluția tehnico-științifică.

O altă preocupare centrală : valorificarea superioară a materiilor prime atît prin utilizarea unor materiale sintetice și înlocuitori cît și prin redimensionarea produselor. Se va proceda, totodată, la agregatizarea unor utilaje, și la extinderea instalațiilor care să permită desfășurarea producției în flux continuu.

În atenția noastră se mai află apoi proiectarea unor sisteme constructive și structuri de rezistență optimizate care vor permite reducerea consumului de oțel și ciment, folosirea materialelor ușoare precum și creșterea gradului de utilizare a terenului și suprafețelor construite.

O preocupare constantă pentru perfecționarea sistemelor de conducere a producției și organizării ei științifice face necesară realizarea unor instalații specializate care să permită creșterea gradului de informatizare a procesului de conducere operativ astfel încît să se obțină o mai mare flexibilitate.

Revenind asupra problemei numărul unu, *calitatea*, trebuie să precizăm — și să avem în vedere acest lucru în permanență — că acest atribut de esență al produselor să fie astfel asigurat încît calitatea să fie concepută, proiectată și planificată odată cu proiectarea produsului și a întreprinderii.

În marile laboratoare ale Institutului nostru de cercetare și proiectare — dotate prin grija partidului și statului nostru cu utilaje și aparatură moderne — există în prezent toate posibilitățile pentru ca tezaurul inteligenței tehnice și științifice să se materializeze în creații originale de anvergură.

Ing. GEORGE COJOCARU ■
directorul Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară

O importantă sursă de energie și sănătate — apa geotermală — nu este folosită așa cum s-ar cuveni

Se folosește la Oradea, numai pe jumătate în glumă, expresia că Bihorul plutește pe o mare de apă caldă. O metaforă care, judecînd după numărul mare al forajelor existente și după cantitatea de apă provenind din ele, conține o doză considerabilă de adevăr. Știind acest lucru, cunoscînd calitățile de excepție ale apelor termale din zonă, neagresive, posedînd debite și temperaturi superioare, competitive cu cele ale unor surse intens exploatate în străinătate, organele locale de partid și de stat, din partea cărora răspunde de soluționarea problemei respective inginerul Nicolae Fântână, prim-vicepre-

În piscina de la „Dacia", umplută cu apă termală, se face baie în plină iarnă!

ședinte al Consiliului popular județean, au inițiat un program amănunțit de valorificare rațională și eficientă, complexă, a acestor rezerve naturale, măsuri incluse în Programul pentru cercetarea și valorificarea de noi surse de energie, aprobat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. la 15 martie 1974. Asupra importanței deosebite a problemei a insistat, recent, în cadrul Raportului prezentat Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arătînd că „SE IMPUN INTENSIFICATE EFORTURILE PENTRU VALORIFICAREA REZERVELOR DE HUILĂ, LIGNIT ȘI ȘISTURI BITUMINOASE, PENTRU ACCELERAREA PROGRAMULUI CONSTRUCȚIEI DE HIDROCENTRALE, PRECUM ȘI PENTRU PUNEREA ÎN VALOARE A UNOR SURSE NOI, CUM SÎNT ENERGIA SOLARĂ, EOLIANĂ, APELE TERMALE ȘI ALTELE".

Acum și aici ne interesează, firește, apele termale. În județul Bihor se poate vorbi, fără teama de a exagera, de o anume extindere a folosirii lor, realizată, cum spuneam, prin eforturile organelor locale, ale Întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă, în cadrul căreia lucrează, cu bune rezultate, hidrologul Ioan Cohut. Lăsînd de o parte Felixul, apele termale sînt amplu utilizate în Oradea de mai multă vreme înștranduri, pe timp de vară, și, mai recent, în dotarea cu apă menajeră, zilnic, a 1 600 de apartamente din cartierul „Nufărul", în blocurile căruia, ca într-o stațiune balneară, cetățeanul poate face tratament în propria-i vană. În „Parcul muncitorilor", 12 imobile folosesc apa termală pentru încălzire, ceea ce se întîmplă și cu clădirea unui dispensar din apropiere, cu piscina hotelului „Dacia". Strandul municipal, prevăzut cu 9 bazine, între care unul acoperit, primește apă tot dintr-un izvor termal, deservind în plin sezon pînă la 25 000 de persoane zilnic. Pentru perspectivă, limitîndu-ne la perimetrul capitalei județului, sînt trecute în plan și aflate în curs de construcție 2 baze de agrement și sport, una la „Iosia", alta în cartierul de nord, dotarea lor incluzînd, între altele, și o sală polivalentă.

Dincolo de Oradea, izvoarele de apă termală sînt de asemenea exploatate, la Săcuieni, unde s-a realizat, de pe 2 hectare de seră legumicolă, un preț de cost înjumătățit, la Marghita, o seră floricolă, o bază de agrement și una de tratament, precum utilizări similare, deocamdată destul de reduse, pot fi întîlnite la Tămășeu, Ciocaia, Chișlazu și în alte cîteva comune. În rest, în ciuda rezervelor imense, exploatarea apelor termale întîrzie, după opinia hidrologului Ioan Cohut „DIN REZERVELE ACESTEI IMPORTANTE SURSE FIIND FOLOSIT UN PROCENT NU MAI MARE DE 5 LA SUTĂ!"

Înainte de a zăbovi asupra cauzelor nefolosirii adecvate și chiar risipirii acestei deosebit de prețioase bogății naturale, să notăm că, tot prin eforturi locale, s-a încheiat în cadrul Institutului de învățămînt superior din Oradea un grup de cercetare a apelor termale, condus de chimistul Ludovic Gilău. Studiind mai puțin aspecte teoretice, ci procedînd mai mult la cercetări practice, de teren, specialiștii au urmărit și împlinit, în scurtul răgaz aflat la dispoziție, 5 teme, realizînd o valoare de cercetare de peste 2 milioane de lei. Lucrarea „Combaterea coroziunii și a depunerilor în conducte și asupra construcțiilor", realizată de doctorul Gheorghe Rădulescu și inginerul Vasile Tudor, a condus la eficiente aplicații practice în cadrul stațiunii Felix, directorul O.J.T. Bihor, Eugen Colf, declarîndu-se foarte mulțumit de colaborarea cu tînărul colectiv de cercetare de la institutul de învățămînt orădean.

Să ne întoarcem la problema insuficientei folosiri a apelor termale, insistînd asupra cauzelor, mai mult sau mai puțin obiective, care conduc la o stare de lucruri regretabilă și, pe alocuri, greu de justificat. Cum spuneam, din surse demne de încredere, din rezervele de apă termală ale Bihorului, singurele omologate, nu se utilizează decît un procent variind în jurul lui 5 la sută ! Firește, extrem de puțin. Cauzele sînt mai multe. În primul rînd, nu există foraje pe măsura resurselor, singura modalitate de depistare a izvoarelor profunde realizîndu-se nu în cadrul unui foraj anume, specializat în căutarea apei termale, ci în urma activității de cercetare geologică a Cîmpiei de vest, în sarcinile căreia, lesne de priceput, apele termale ocupă o poziție mai degrabă derizorie. Apoi, un foraj este încredințat unui beneficiar, care nu-i folosește potențialul decît în măsura în care are nevoie de apă termală, ceea ce face, ca să dăm un exemplu, ca gradul de utilizare al celor 5 foraje exploatate la Oradea să nu depășească 75 la sută, iarna robinetele fiind, de regulă, închise. În perioadele de neutilizare, cea mai mare parte din apă este deversată, risipa unei surse de energie și sănătate de o asemenea importanță reprezentînd o greșeală dureroasă, cu implicații economice greu de justificat.

Discutînd cu mai mulți factori de răspundere din perimetrul județului Bihor, am înțeles că, în ciuda ajutorului primit de la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, care răspunde de forajele din județ, situația este așa cum este, adică DEPARTE DE A FI MULȚUMITOARE, datorită faptului că NU EXISTĂ O UNITATE SPECIALIZATĂ ÎN EXPLOATAREA APELOR TERMALE, care continuă să rămînă ale tuturor și ale nimănui ! Au existat cazuri cînd anumite unități, de pildă Spitalul militar din Oradea, s-au arătat interesate de deschiderea unor foraje, posedînd fonduri considerabile pentru operațiile respective, dar nu s-a găsit cine să foreze și, firește, să încaseze banii, ratiunea cererii spitalului aflîndu-se, nu-i greu de bănuit, în grija pentru sănătatea publică !' Nu-i vorbă, deschiderea unui asemenea foraj costă. Și nu puțin. Sumele anunțate, cu multe zerouri la urmă, par să-i fi speriat pe unii așa-ziși specialiști, numai că interlocutorii noștri de la Oradea și, în primul rînd, hidrologul Cohut ne-au demonstrat că orice foraj se amortizează în maximum 15 ani, la un debit variind între 20 și 40 de metri cubi pe oră, izvoarele din zona Bihorului fiind îndeobște mai năvalnice. La Felix, spre exemplu, o sondă va sărbători în 1985 nici mai mult, nici mai puțin de 100 de ani de la deschidere !

Beneficiari, nu-i prea dificil de priceput, s-ar găsi. Mai ales în agricultură, unde, ni s-a explicat la I.I.S. din Oradea, cu documente în față, apele termale ar putea fi utilizate în trepte. Aceste ape avînd chiar în momentul țîșnirii, în medie, 90 de grade Celsius, și-ar găsi o utilizare ideală în sere (cum se întîmplă în prezent la sera de garoafe din Oradea, pe o suprafață de jumătate hectar) în jurul temperaturii de 65 de grade, apoi, în jur de 35 de grade, în solarii, după care, la temperaturi mai reduse, pentru încălzirea solului și în grajduri. Folosită experimental, la o creșcătorie de porci, anul trecut, apa termală a făcut să nu existe nici o îmbolnăvire ! Pentru asemenea exploatări multiple s-au întreprins unele inițiative, dar ele n-au reprezentat decît inceputuri de drum fragile, cu eficiențe economice încă reduse.

Din cele expuse mai sus se poate deduce că rezerva de ape termale, sursă de energie care în alte țări se folosește în scopuri mult mai valoroase, pentru producerea, de pildă, a curentului electric, nu este suficient exploatată la noi, în ciuda unor bogății subterane deosebit de prețioase. Întemeierea unei unități specializate ar însemna, după opinii unanime, o primă măsură, necesară și justificată, pe calea folosirii judicioase a unui tezaur natural, exploatat în prezent de o mînă nesigură și risipitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

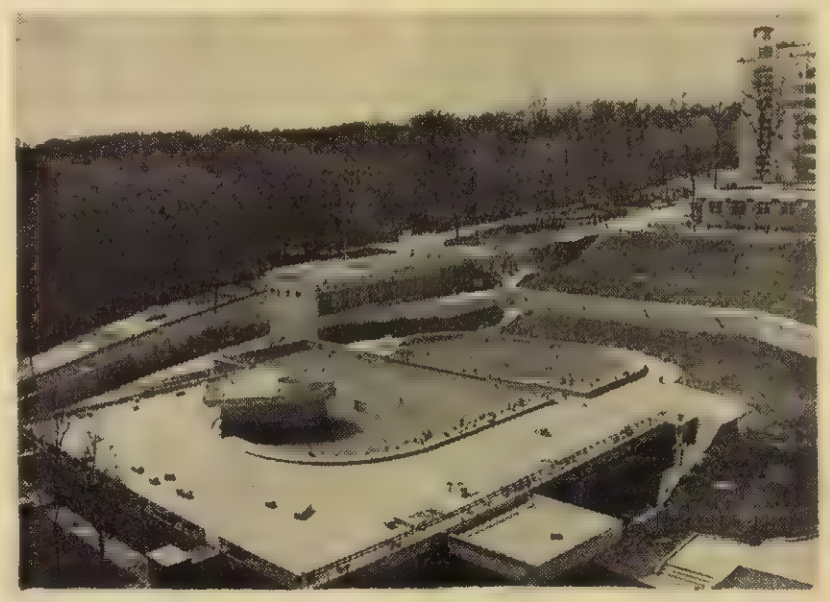

Șirandurile reprezintă una din utilizările cele mai frecvente ale apei termale, dar, din păcate, folosirea intensivă a acestui imens tezaur subteran în scopuri industriale întîrzie, irosindu-se o importantă sursă de energie.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Un român în Academia franceză de medicină: doctorul Gheorghe Marinescu Dinizvor

Despre doctorul Gheorghe Marinescu Dinizvor, născut la 23 martie 1922 în comuna argeșeană Izvoru, de unde, firește, și ultimul său nume înscris în buletinul de identitate, absolvent al Facultăților de drept (1946) și medicină (1947) din București, revista noastră a mai scris. La 16 noiembrie 1974, sub titlul „Inframicrobii și limitele acestui infern invizibil", erau amintite, prin intermediul informațiilor culese din „World Who's Who in Science", Chicago, 1967, și din „Dictionary of International Biography", Londra, 1971, cîteva date referitoare la activitatea remarcabilă de cercetător și terapeut a medicului respectiv, de 3 ori laureat al Academiei franceze de medicină, în 1963 pentru contribuții originale în domeniul paraliziei infantile, în 1964 pentru observații inedite în tratamentul pojarului, în 1972 pentru luminarea unor aspecte legate de limfocitoza infecțioasă, membru de onoare, activ ori corespondent, la Academia Medica Lombarda, la Académie des Sciences, Belles Lettres et Arts din Besançon, la New York Academy of Sciences, la Accademia di Torino și, în sfîrșit, la Académie des Sciences d'outre Mer (Paris).

Revenim astăzi asupra personalității de marcă a doctorului Marinescu Dinizvor, autor a peste 300 de lucrări științifice și a 4 monografii, între care „Limfocitoza infecțioasă acută", tipărită de binecunoscuta editură pariziană Masson în 1965, a reprezentat „prima încercare reușită în literatura mondială" (l'Union médicale du Canada), obligați de un eveniment de ultimă oră. Anume, de alegerea, în urma ședinței din 15 noiembrie, a specialistului român ca membru corespondent în secțiunea a 4-a (științe biologice, fizice, chimice și naturale) a Academiei naționale franceze de medicină. În urma unui vot, 62 de opțiuni din 69 posibile, pe care renumitul profesor Paul Giroud, de la Institutul Pasteur, l-a apreciat ca „deosebit de strălucitor". Funcționînd pe principiul numărului limitat de membri, așa-numita regulă a lui numerus clausus, Academia națională franceză de medicină reprezintă forul cel mai exigent din lumea medicală mondială, pătrunderea în rîndurile ei echivalînd cu o recunoaștere internațională de maximum prestigiu. Astfel, alegerea lui Gheorghe Marinescu Dinizvor, „pentru însemnate contribuții științifice în domeniul maladiilor infecțioase", vine să înnoade tradiția întemeiată de înaintașii medicinei noastre, Victor Babeș, Gheorghe Marinescu și Ioan Cantacuzino, singurii români aleși ca membrii ai secțiunii a 4-a în anii 1892, 1911 și, respectiv, 1921.

Se cade să explicăm în ce constă meritul științific al ultimului laureat, în prezent șef de secție la Spitalul de boli infecțioase „Victor Babeș" din București. În primul rînd, în numărul considerabil de lucrări de specialitate publicate în țară și în străinătate, peste 300, din care unele au atras mai demult atenția asupra unui nume și asupra unei perseverențe, „Pneumonia interstițială în poliomielită". „Miocardita în rujeolă" și „Limfocitoza infecțioasă acută" fiind, cum notam mai sus, distinse cu onorante premii. În al doilea rînd, în remarcabila participare a cercetătorului român la congrese și reuniuni științifice internaționale de primă mînă, cu comunicări care au stîrnit, de fiecare dată, un deosebit interes din partea celor prezenți. Astfel, pe durata întregii luni septembrie, doctorul Marinescu a întreprins un lung periplu științific european, luînd parte, consecutiv, la Congresul italian de boli infecțioase (Pavia, 1—4 septembrie), la Congresul european de virologie clinică (Amsterdam, 6—9), la Congresul european de patologie clinică (Londra, 12—17), la cel de-al II-lea Congres internațional de reanimare medicală (Paris, 19—23), în sfîrșit, la Congresul medical francez de la Bichat (25 septembrie — 2 octombrie), în cadrul căruia a condus mai multe ședințe.

De fiecare dată, bineînțeles, a susținut lucrări sau a exprimat opinii pe marginea comunicărilor altora, impunînd prin soliditatea și îndrăzneala punctelor de vedere. Dintre contribuțiile mai recente, i se pare că un loc aparte ar trebui să ocupe cea înfățișată, la 4 octombrie, plenului Academiei naționale franceze de medicină, „Studiul privind etiologia mononucleozei infecțioase", realizată în colaborare cu profesorul münchenez Otto Goetz, alături de care a lucrat în perioada mai—iulie 1976, cînd a funcționat ca „gast professor" pe lîngă Universitatea din Bavaria. Lucrarea amintită a scos în evidență un procent foarte mare (85,9%) de cazuri cu serologie pozitivă pentru virusul Epstein Barr, detectabil în unele tumori maligne, cum ar fi limfomul Burkitt.

La fel de importantă îi apare, chiar dacă privită din alt unghi, lucrarea intitulată „Puncte de vedere asupra patologiei clinice în purpura fulgerătoare meningo-cocică", tipărită recent în paginile lui „Münchener Medizinische Wochenschrift". Pe baza unei cazuistici fără precedent în literatura de specialitate, doctorul Marinescu a împărtășit lumii medicale internaționale experiența sa unică în salvarea unor cazuri limită, evidențiind existența sindromului cu leziuni hemoragice minime, dar cu alterări substanțiale ale glandelor suprarenale, asociate unei hipertrofii timice.

Pentru a afla cele de mai sus, l-am vizitat, zilele trecute, pe Gheorghe Marinescu Dinizvor la spitalul unde lucrează, pe șoseaua Mihai Bravu. L-am găsit în cabinetul său de lucru, cu pereții tapisați de felurite diplome, unele dintre ele le-am amintit, de felurite coperte de cărți de poezie, poezia fiind cea de-a doua mare pasiune a cercetătorului. Ne-a explicat că pentru a ajunge ceea ce a ajuns a muncit, de cînd se știe, minimum 18 ore din 24, în spital, în laborator sau în bibliotecă. Iscodind — și găsind — drumuri noi, s-a bazat totdeauna pe experiența deosebit de fructuoasă a predecesorilor săi, creatori ai renumelui și tradiției școlii românești de medicină, precum și pe colaborarea fără cusur a colegilor din preajmă, doctorii Ionescu, Pleșan, Onițiu, Ruse, Vulcan și Dragomir. A aplecat mereu urechea la opiniile altora, conștient că izbînzile din medicina contemporană se obțin mai degrabă prin efortul unei echipe, chiar dacă, de regulă, laudele se răsfrîng asupra unui singur nume. E convins că a făcut multe lucruri bune pentru sănătatea semenilor săi, dar e la fel de convins că i-au rămas și mai multe înainte, recenta alegere de la Paris determinîndu-l să lucreze cu o ambiție și o tenacitate sporite. Firește, duce cu sine și unele motive de nemulțumire, cel mai serios legîndu-se de faptul că, după o activitate prodigioasă de 15 ani în învățămîntul superior, ca asistent și șef de lucrări, a fost îndepărtat de la catedră, printr-o decizie a unei persoane din fosta conducere a ministerului de resort pe care o consideră nedreaptă, rod al unei invidii fără justificări și fără sens. Asupra acestei probleme nu-și are rostul să insistăm aici. Una peste alta, Gheorghe Marinescu Dinizvor, fiu de țărani săraci din județul Argeș, crede că deține totuși unele argumente spre a se considera fericit.

La ora la care apar aceste rînduri, specialistul bucureștean se află la Paris, spre a rosti cuvîntul de primire în Academia franceză.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cînd „pierderile de curent" se cîștigă

— Faptul că de 30 de ani activați în cercetare, că sînteți autor al unor lucrări de specialitate și că vă ocupați, în cadrul ICEMENERG-ului, de sisteme electro-energetice, ar putea să constituie, stimate tovarășe dr. ing. Traian Ionescu, suficiente motive pentru abordarea directă a temei discuției pe care vi-o propun : ce s-a întreprins și ce se întreprinde încă în vederea diminuării consumului propriu tehnologic, căruia îi spunem, în mod obișnuit, sau profan, dacă vreți, „pierderi de curent în rețele" ?

— Făcînd remarca, pe care țin s-o consemnați, că nu lucrez de unul singur în aceste probleme, ci în cadrul unui colectiv, mă simt, de asemenea, dator să precizez că această preocupare a cercetătorilor specializați este relativ de dată recentă. Mai exact, din anul 1975, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizitînd standul ministerului nostru, din cadrul expoziției de la complexul din Piața Scînteii, a remarcat, în fața panoului care înfățișa cifrele consumului propriu tehnologic, că acestea sînt încă mari și a trasat sarcina studierii și găsirii unor căi pentru diminuarea lor. Ar mai fi necesar să se știe că aceste „pierderi" nu se pot anihila complet, dar că pot fi reduse și cu consecințe economice majore, atît în materie de energie electrică propriu-zisă, cît și în ceea ce privește consumul de combustibili necesari industriei noastre energetice. Începutul a fost făcut printr-o analiză critică a întregului volum, construit în ultimii 30 de ani, adică, mai cuprinzător, a însuși sistemului energetic național, în ideea de a ști cu precizie ce erori de evaluare și chiar de concepție s-au putut produce și, drept logică consecință, ce putem îndrepta imediat și în timp, ținînd, bineînțeles, seama de sarcinile deja planificate în actualul cincinal ca și în următorul. Studiul propus a inclus și o multiplă confruntare cu situația mondială în problema respectivă, știut fiind că, de cîțiva ani, s-a înregistrat pretutindeni în lume o criză de energie.

— O cifră prin care să exemplificați raportul dintre energia electrică și combustibilul necesar cred că ar folosi discuției noastre.

— Voi uza de cea mai simplă : pentru 1 kWh sînt necesare 400 de grame de combustibil convențional, la cele mai moderne instalații. Între „pierderile de curent" și investițiile există o corelație directă de o stringență maximă, atît de acut stringentă încît dimensionarea unei instalații la limita inferioară, realizată deci cu investiții mai mici conduce la un consum propriu tehnologic mai mare, din care cauză problema numărul 1 care ni s-a pus a fost aceea a optimizării acestui raport, în sensul de a se găsi soluțiile cele mai economice care să condiționeze însă reducerea „pierderilor de curent". Problema este, o spun cu toată convingerea, de o mare delicatețe...

— Vorbiți acum ca matematician sau ca inginer ?

— În ambele calități, pentru că, pînă în cele din urmă, idealul, în profesia noastră, este transmutarea unor realități pe care nu le putem manevra (mă refer la un sistem energetic oarecare luat în studiu, dar de care nu putem uza, practic, pentru că l-am scoate din producție) în model matematic, cu care ne permitem să facem orice experiență. Dealtfel, nu sînt singurul aici, cu o dublă pregătire.

— Ați putea preciza cîteva reușite în intențiile mărturisite de a obține scăderea consumului propriu tehnologic, punctînd, eventual, succesiunea apariției lor ?

— Desigur, dar tot cu o remarcă : mă voi referi doar la una din cele două componente ale pierderilor, la cea tehnică, cea care ne privește de fapt pe noi nu și la cea comercială, în care apărem doar ca cetățeni, mai mult ori mai puțin conștienți de urmările unui consum nerațional. În 1975, din totalul producției de energie 7,48 la sută reprezenta consumul propriu tehnologic. Tema reducerii, care constituie subiectul dialogului nostru, a devenit din 1975 prioritară. La finele acestui an, vom ajunge la 6,5 procente, în anul următor la 5,95.

— Comentați puțin, vă rog, aceste cifre.

— Pe plan mondial, consumurile sînt mult mai mari. Nu vreau să-i judec pe alții, dar vă pot spune că cifra de 5 la sută nu s-a atins încă nicăieri în lume. Noi ne vom apropia, în 1980, foarte mult de acest plafon. Gîndiți-vă că diferența de 1 la sută (și noi am întrecut-o în acești doi ani) se cere raportată la milioane și miliarde de kWh pe care-i produce industria de energie românească. Cifra consumului propriu tehnologic, din 1975, echivala cu întreaga producție furnizată de sistemele hidroelectrice pe un an de zile !

— De unde provin pierderile ?

— Cea tehnică, la care mă refer, din cauza efectului de încălzire a conductoarelor, datorită cîmpului electric din jurul conductorului, din pricina izolațiilor, ca urmare a unei repartiții nejudicioase, pentru a enumera doar cîteva, din care emană și momentele în care se poate interveni pentru diminuarea pierderilor. Voi alege iarăși un foarte simplu exemplu : recurgînd la o analogie, la îndemîna oricui. La Brașov, să zicem, se poate ajunge și prin Timișoara, plecînd din București, dar cel mai rațional este traseul direct, pe Valea Prahovei. Așa și la noi. Este foarte important să găsești căile cele mai scurte și eficace de transportat energia. Să nu credeți că studiile noastre au dus la stagnarea investițiilor. Aș zice chiar că dimpotrivă, numai că ceea ce s-a investit, de data aceasta, a produs foarte rapid economii atît de importante încît acestea au depășit rapid cheltuielile făcute. Două exemple, de data asta : liniile de legătură de la Mintia-Arad și Borzești-Suceava.

— Cum ați caracteriza munca de cercetare în specialitatea dv. ?

— De o mare responsabilitate socială atît prezentă cît și viitoare. Drept o profesie bazată pe reflecție adîncă, pe analiza, de detaliu, care să conducă la elaborări de programe de calcul, la indici siguri de optimizare, o specialitate care impune și meditația solitară, fie și în nopți albe, dar și colaborarea, așa cum se și întîmplă în institutul nostru, unde, doar pentru problema abordată, au gîndit și muncit 20 de oameni printre care dr. ing Florian Prodan, dr. ing. Cristea Haralamble, dr. ing. Marius Pomîrleanu, ing. Ion Fecioru, Jean Constantinescu și alții. Dar, pe lîngă toți aceștia, și cercetătorii din cadrul altor laboratoare ca acelea de izolații, de tehnica tensiunilor înalte, de aparate și transformatoare etc, Noi, de pildă, sîntem preocupați, la această oră, în mod intens, de algoritmizări, adică de transpunerea fenomenelor fizice în modele matematice, ceea ce pune probleme delicate de gîndire, în primul rînd, de pasiune și de capacitate de muncă, în completare. Nimic spectaculos, poate, decît pentru specialiști, dar totul foarte util pentru cei mulți, pentru țară.

EMIL LEONARD ■

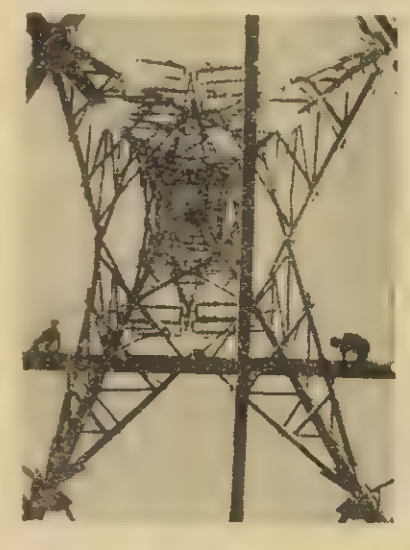

„STEAUA DE OȚEL"

PETRU GEMĂNARU ■

Să ținem minte acest nume: Jilț. El înseamnă cărbune care va deveni lumină

Cea mai tînără întreprindere minieră din România se cheamă Jilț. Primele bîrtii cu antetul „I.M. Jilț" au fost tipărite în august anul acesta. Jilț este numele unui riu, de fapt un riuleț, un fir de apă, cît să-l bei din căciulă, ce traversează (de cîtva timp, într-o albie de beton) un mioritic platou de coline dulci și păduri bătrîne, undeva, între Motru și Rovinari, colectînd un evantai de afluenți, de „Jilțuri" (localnicii au botezat cu acest nume vreo șapte văi), ca apoi, pe raza comunei Turceni, lîngă satul Bolboși, să se verse în Jiu. La Turceni s-a construit, în acești ani, cea mai mare termocentrală din România, a cărei putere finală va atinge 2 640 de megawați și care se va hrăni cu cărbunele Jiițului. Ca să satur acest colos al energiei, al luminii, întreprinderea minieră Jilț va trebui să dea de trei ori mai mult cărbune decît dă, la ceasul de față, bazinul Motrului.

În cinstea Conferinței Naționale a partidului, oamenii Jiițului, cea mai tînără exploatare minieră din România, viitoare cetate de scaun a cărbunelui românesc, au scos din abatajele Mătăsarilor (așa se cheamă, după numele satului în care și-a implantat contururile, cea dintîi mină deschisă aici) primele 400 000 de tone de lignit.

La Mătăsari, dimineții, sub lumina cețoasă a unui început de decembrie descins abrupt între dealurile ce încă păstrează culori de toamnă, între văile „Jilțurilor" năpădite de sălcii buboase și arinișuri negre, te afli într-o confuzie de regnuri și geografii. Ceața, împrăștiată grațios peste ape, își întinde voalul obscur pe mulți kilometri, încurcîndu-i cu niște stranii năvoade metalice (vastele plase de paianjen ale podurilor și estacadelor aeriene ale cărbunelui), cu nesfîrșite covoare de cauciuc revărsate din coama dealurilor (sînt, ni se spune, cei 11 kilometri de benzi, așteptînd intrarea în funcțiune, ale primei linii tehnologice de excavare, transport și haldare ale viitoarei cariere de pe „platforma Jilț Sud"), cu bulbucările de piatră ale unor construcții masive (viitoarele blocuri de locuințe ale minerilor), cu liniile unor stîlpi electrici desenînd un portativ muzical. Undeva, pe un vîrf de deal, răsărită înalt din pecinginea arinișurilor, o gigantică pasăre neagră, mai mare ca dealul, se încleștează cu ghearele de oțel de lut ce abia o ține. Este excavatorul viitoarei cariere sau „mine la zi", mașină-uzină, înaltă de vreo 55 de metri, lungă de peste 200, grea de vreo 3 000 de tone, a cărei replică în peisaj, pe o altă culme de deal, e o mașină de haldat. O mașină cu care, aflăm, se vor teși sau disloca niște dealuri și se vor șterge de pe harta locului niște văi, precum, de pildă, valea Bohoreiului, al cărei ochi pămîntiu țintește zenitul deocamdată cu orbita goală, dar în care se vor turna nu mai puțin de 200 de milioane de metri cubi de pămînt. Un întreg munte scufundat va fi, deci, temelia platformei miniere „Jilț Sud", platformă în care, la ceasul de față, dau cărbune primele abataje (două la număr) din Mătăsari, urmînd ca, peste puțin, conform angajamentelor de întrecere pentru îndeplinirea hotărîrilor marelui forum al comuniștilor, să intre în funcțiune și mina din Drăgoteși, și cariera sau „mina la zi", în care ciocul excavatorului a și pătruns, cum și alte mine, a căror deschidere e deja atacată sau e în curs de a se ataca. Pînă în 1985, pe această platformă se va realiza, anual, o valoare a investițiilor de peste 1 miliard de lei.

Aceasta e lucrarea, una din cele mai spectaculoase ale țării, una din cele mai interesante, după părerea specialiștilor, de pe continent, poate chiar din lume, o lucrare de concepție românească, ce se va executa exclusiv cu forțele noastre (chiar și gigantica mașină de excavat n-a mai fost importată în întregime, ci s-a făurit în cooperare, complicata-i aparatură electrică fiind românească), o lucrare care va fi, în mod cert, înfăptuită fără cusur, avînd ca garanție celelalte lucrări miniere ale Gorjului, precum Motrul și Rovinarii, datorate acelorași oameni. Acești oameni sînt minerii Gorjului.

Cei mai mulți dintre minerii Jiițului au venit de la Motru. Ei stau încă în orașul Motru, ei vin aici, dimineții, cu autobuzele, cale de 30 de kilometri, ei, în amiezi sau serile, se întorc la Motru, unde-i așteaptă nevestele și copiii, unde-și au, de ani mulți, viața lor, rostul lor. Ei se întorc la Motru, nu însă înainte de a cerceta cu ochi atenți — de viitori stăpîni — șantierele viitoarelor blocuri ale Jiițului, blocuri care vor însuma, în final, peste 3 000 de apartamente.

Îi cunosc pe mulți dintre oamenii Jiițului, i-am cunoscut la Motru, i-am cunoscut la Rovinari și, reîntîlnindu-i aici, aflîndu-le actualele fapte de muncă și de creație, am trăit o satisfacție cu nimic mai mică decît aceea de a-i fi răscitit, încă și încă o dată, pe bătrînii noștri ctitori de civilizație, autori de mari performanțe, nume răsunătoare ale gîndirii tehnice românești, la statuile cărora ne închinăm la anumite date calendaristice. Ceștilalți, cei de aici, de pe Jilț, sînt niște tineri, cei mai mulți n-au atins vîrsta de 40 de ani, n-au vanități și nu vor fi mortificați în marmură. Sînt prea vii și prea mulți pentru aceasta, legea creației lor e cooperarea, unicitatea operei este o rezultantă obștească de eforturi și îndrăz-

Înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale, act decisiv al ascensiunii societății noastre

(Urmare din pagina 1)

partidului, a secretarului său general, într-o indestructibilă unitate, acea unitate ce s-a constituit, la noi, ca factor motor al înaintării pe toate planurile, acea unitate care înseamnă realitatea umană și monumentală a unei națiuni devenite una cu munca sa, cu creația sa.

Există — a existat dintotdeauna la noi, la români, popor funciarmente optimist, cu o mare credință și bucurie a vieții — un viitor potențial, un viitor al încrederii, desigur, dar fără beneficiul mijloacelor practice de a-l cuceri, al căilor practice de acces spre el. Acești ani, acești ultimi și dinamici ani, au făcut cu deosebire activ acest viitor, prin adecvarea lor strînsă, temeinică în sensul în care curge istoria, prin caracterul profund realist, profund științific, al politicii de dezvoltare economico-socială a patriei, politică fundamentată în mod genial în Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Programele — deosebit de ambițioase, de temerare — adoptate de Conferința Națională a partidului, programe de însemnătate capitală pentru destinele civilizației românești, pentru viața fiecăruia dintre noi, impun prin același spirit, bazat pe cunoașterea realistă, aprofundată, științifică a legităților care guvernează procesul edificării socialiste, a forțelor de care dispunem, a resurselor ce-și așteaptă fructificarea, aceste programe întemeindu-se pe succesele noastre, întemeindu-se pe ceea ce, în actualul stadiu de dezvoltare a economiei și societății noastre socialiste, se profilează, deopotrivă, ca speranță de viitor și ca obligație sau ca exigență — izvorîte din viitor — față de prezentul în care ne-am angajat cu fapta. Pe acest temei, Conferința Națională a partidului a adoptat **Programul de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a țării în perioada 1978—1980**, program ce prevede, pornind de la realizările de răsunet care compun palmaresul primilor doi ani ai cincinalului, pornind de la evaluarea disponibilităților pe care însuși dinamismul economiei noastre, însuși procesul nostru de dezvoltare le scot mereu la iveală, sporirea producției industriale cu peste 130 miliarde lei și amplificarea, pe această bază, cu 100 miliarde lei a volumului național de investiții. Anvergura unui astfel de program, menit să grăbească intrarea noastră în rîndul țărilor dezvoltate, pretinde, desigur, efort, un mare efort de muncă și de creație, reconsiderînd, în ultimă instanță, nu numai cifrele cincinalului, nu numai prevederile Congresului al XI-lea, simțitor depășite, ci însăși noțiunea noastră de ritm; măsurile noastre de ritm în ordinea dezvoltării economico-sociale. Reconsiderare — în concepția partidului nostru — vitală pentru progresul țării, esențială și necesară în acest veac al revoluției tehnico-științifice, în care înaintarea se plătește, dezvoltarea se plătește, dar și rămînerea în urmă se plătește cumplit, prin scoaterea din cursă. Cei ce vor să triumfe au o singură alternativă: să plătească prin eforturi și să fie răsplătiți.

Se reconsideră, în același timp, date fiind implicațiile economico-sociale ale acestui ambițios program, nu numai ritmul, ci însăși concepția despre ritm, despre dezvoltare, acordîndu-se, în acest sens, o importanță deosebită laturilor de ordin calitativ, **transformării cantității într-o nouă calitate** — cum elocvent a fost definit, în Raportul prezentat la Conferință de secretarul general al partidului, stadiul nou, stadiul desfășurării intensive, al procesului industrializării socialiste, al progresului economiei și societății noastre. În strategia economico-socială a partidului, aceasta înseamnă că, simultan cu menținerea unor ritmuri înalte de dezvoltare, cu consolidarea statutului prioritar acordat ramurilor și subramurilor purtătoare ale tehnicii de vîrf (metalurgia, energetica, construcția de mașini, chimia, mecanica fină, electronica); sînt promovați, printr-o largă investiție de hărnicie, gîndire, inițiativă, operă a întregului nostru popor, acei factori care, prin consecințele accentuării lor, pot contribui la acel **mare salt calitativ revoluționar** preconizat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la creșterea eficienței economiei noastre. Se prevede, astfel, aplicarea pe o scară mai largă, cu curaj și cu fermitate, a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, creșterea indicelui de fructificare a investițiilor, dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne, gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, creșterea mai accentuată a productivității muncii, sporirea eficienței fondurilor fixe, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, crearea unor produse de o mai înaltă tehnicitate, reducerea mai fermă a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale. În toate aceste domenii s-au stabilit măsuri concrete, de majoră eficiență a roadelor. Prin toate acestea, actualul plan cincinal — care reprezintă prima verigă din ciclurile preconizate de Programul partidului pentru edificarea României de mîine — își revelează dimensiuni majore, afirmate sub semnul eficienței, al calității, al dezvoltărilor intensive, cerințe pe care înaltul forum al comuniștilor le-a înfederat, le-a subliniat, le-a transformat în puncte incandescente de interes național, esențiale pentru propășirea țării. Vom înflori ca națiune — arată documentele programatice ale marelui forum — numai printr-o nouă calitate a muncii noastre, iar aceasta înseamnă, în primul rînd, criterii, disciplina criteriilor. Criteriile sînt limpezi, sînt magistral expuse în Raportul secretarului general al partidului, sînt cuprinse în hotărîrile, programele și măsurile adoptate de Conferință, iar aplicarea lor strictă, neabă-

neli. Nimeni, de unul singur, nu-și poate scrie numele pe frontispiciul unei mine, fiindcă piatra ar roși.

Cîndva, cu mai mulți ani în urmă, cred că sînt zece, l-am cunoscut pe tînărul inginer minier Emil Huidu, în vîrstă, pe-atunci, de 27 de ani, nu chiar novice, dar nici mare expert al mineritului, unul din mulții (de fapt, nu chiar prea mulți în epocă) ingineraşi gorjeni ai Rovinarilor. Proaspăt însurat, şi-a invitat nevasta (proaspătă farmacistă) să-şi lepede albul halat şi să intre în întunericul unei mine, aşa, ca să ştie şi ea despre ce e vorba, aşa, ca să vadă şi ea cum îi arată rivala, acea teribilă rivală care îi ocupa bărbatul din zori de zi pînă-n tîrziu de noapte. Zis şi făcut, nevasta l-a însoțit într-o expediție subterană. La mijlocul unei galerii (aleasă, evident, pe sprinceană, o galerie dintr-acelea ce te obligă să baţi mătănii la orice pas), lămpaşul cu benzină din mina inginerului s-a stins, drept pentru care Huidu s-a văzut obligat să-şi părăsească soția, s-o lase acolo, în noaptea de sub pămînt, vreme de cîteva ceasuri, cît a durat odiseea căutării unei lumini. De atunci, nevasta nu l-a mai reproşat niciodată întîrzierile de acasă, care întîrzieri, cum lesne se poate ghici, sînt, de vreo zece ani, cotidiene. Inginer şef, din 1968, al minei Girla, mina fruntaşă a Rovinarilor, apoi activist de partid, apoi director tehnic şi de producție al bazinului Rovinarilor, acum director al bazinului Jilț, absolvent, între timp, şi al Facultății de ştiințe economice din Craiova, făcută la „fără frecvență" (făcută, spune el, ca să se pună la punct „cu mecanismul de funcționare al muncii industriale"), Emil Huidu, de vreun deceniu, nu prea mai ştie cum îi arată casa în timpul zilei, ci numai noaptea. Am trăit totuşi alarma, aici, la Jilț, vinîndu-l ca reporter pentru un supliment de date, că nu-l voi mai găsi după legiuitele ore de lucru şi după legiuita pauză de masă, vrînd cu orice chip să-i respect odihna prea necesară şi sfîntă. „Unde vă pot găsi — l-am întrebat — după lucru ?" „La lucru !" Nimic de mirare (mirați, în asemenea cazuri, sînt doar reporterii), lucrul lui Huidu şi al celor ca el e creația, iar creația nu cunoaşte rigorile orarului curent, chiar dacă este vorba de creația industrială.

Cu alți ani în urmă, să fie vreo şapte, l-am cunoscut, la mina Beterega, pe aceeaşi mare platformă a cărbunelui gorjenesc, pe inginerul Nicolae Bercea, în vîrstă, pe-atunci, de 25 de ani. Eram în biroul lui (el era şeful mecanic al exploatării) cînd a sunat telefonul, foarte tînărul inginer a ridicat receptorul, vocea de la capătul celălalt al firului, care era vocea unei femei, dispecerița minei, a irumpt disperată în toată camera, am auzit-o şi eu, „tovarăşe inginer, țipa ea, stătu excavatorul, acum imi telefonă omul de pe mașină, fugiți acolo, vă aşteaptă !" „Fuga" pînă acolo ar fi însemnat mai mulți kilometri peste un deal, prin niște

Aurelian Matei

Nicolae Bercea

Haralambie Popovici

noroaie ca smîrcurile mazuriene, deci niște ore pierdute, în care producția minei ar fi stagnat. „Telefonează-i omului, a sunat replica inginerului, sau nu, cuplează-mă pe mine la el, aşa, mulțumesc, ce e, Ioane, la zi, sau nu, mai bine adu-ți aminte ce făcuşi în ultimele cinci minute, dar ştii, exact, pe secunde, pe gesturi, aha, am înțeles, du-te în camera electrică şi apasă pe butonul 32 D 7". Camera electrică de comandă are mii şi mii de butoane. Excavatoristul a apăsat pe cel indicat de tînărul inginer şi, în secunda următoare, colosul s-a pus în mişcare. Niște ingineri străini, reprezentanții firmei care construise excavatorul (şi cu care inginerul Bercea discuta în nemțeşte, el învățînd singur, doar după cărți, germana, ca să aibă acces la o literatură tehnică ce-l interesa, tipărită în limba lui Goethe), au povestit, întorşi în țara lor, acest miracol, miracolul reparării „din mers" şi „pe nevăzute" a mașinii-uzină, dar, zice-se, nimeni de-acasă nu i-a crezut. Nicolae Bercea are azi 32 de ani, e directorul mecanoenergetic al Jiltului, sub conducerea lui a fost urcat, pe soclul fragil şi friabil al dealului ce domină satul, ca o pasăre de poveste răsărită înalt din pecinginea arinişurilor, excavatorul-gigant de care vorbeam mai sus, excavator a cărui şenilă sau gheară (şi are nu o şenilă, ci opt) e, numai ea, de proporțiile unui camion. Se poate imagina ce s-ar întîmpla dacă o astfel de mașină-uzină s-ar răsturna ? Se poate imagina ce eforturi s-ar cere pentru repunerea ei pe picioare ? Nu, la Jilț nimeni nu şi-a imaginat nici o clipă astfel de lucruri, oamenii cunoscîndu-l, şi nu de ieri, pe inginerul specialist Nicolae Bercea.

De fapt, ne spune inginerul Tudor Vasile, directorul tehnic cu producția (cel care „strică", ni se spune, „media de virstă a conducerii Jiltului", el neavînd 32 de ani, ca Bercea, nici 37, ca Huidu, ci vreo 40), de fapt, a-ți imagina astfel de lucruri, astfel de catastrofe precum răsturnarea unei mașini-uzine sau cine mai ştie ce, înseamnă a nu mai fi la curent nici cu tehnica, nici cu capacitatea tehnică a minerilor Gorjului. Minerul cu lămpaşul în mină şi cu picikhammerul pe umăr a dispărut din peisajul Gorjului carbonifer, parcă de-o mie de ani. În subteran, ca şi în „mina la zi" a Jiltului, predomină astăzi tehnica cea mai modernă, minerul nu mai e un luptător (sau e, dar pe alt plan !) care se ia la trîntă cu pămîntul, el e, la ceasul de față, un specialist, un expert, cu cunoştințe de mecanică şi de termotehnică, de hidraulică şi geologie, chiar dacă munca lui rămîne, mai departe, grea. Înarmat cu tehnica modernă, cu cunoştințe înalte, el a rămas, el încă va mai rămîne, eroul unei bătălii sau al unei creații care, la cote aeriene sau subterane, se desfăşoară în condiții aparte. O prezidează camaraderia, solidaritatea deplină, răspunderea fierbinte pentru reuşită, ceea ce impune această creație, dincolo de rostul ei economic, ca un model de etică şi de climat.

La Mătăsari, zăcămîntul e străbătut de pungi de apă, apă îmbibată cu nisip. Trebuie să le traversezi sau să treci pe sub ele într-un ritm de galop, altfel galeria e invadată de apă, frontul de lucru se surpă, explodează „borchişul" (aşa se numeşte acest amestec de nisip şi de apă, teribil în erupțiile lui, erupții-averse ce se prăbuşesc din tavanul minei cu o presiune fantastică, cu o forță de zeci de tone). Brigadierul Haralambie Popovici, cu echipa lui, a avut de luptat, luna trecută, cu o astfel de întîmplare, cu o surpare, cu o viitură puternică de „borchiş", efect, ni se spune, al unei fisuri din adîncuri, petrecută la cutremurul de la 4 martie. Oamenii au muncit îngropați în mocirlă, au muncit, ni se povesteşte, şi cîte 36 de ore, fără pauze, nici unul n-a zis „eu nu mai pot, mă duc acasă", au evacuat „borchişul", au „ridicat surparea" (aşa se spune în limbaj minieresc la o astfel de întîmplare), s-au ridicat pe ei înşişi în ochii lor şi ai celor din jur. Oameni de bază ai Motrului, transferați aici, ei şi-au părăsit niște rosturi, dar nu şi o pasiune. Alți oameni de bază ai Motrului, ctitori ai noii civilizații industriale a Jiltului, pe care au ridicat-o de la-nceput, de la cota zero, „de la țăruş", cum zic ei, sînt maistrul principal Constantin Gheorghe (ce la origine e chiar din Mătăsari), brigadierii Aurelian Matei, Nicolae Dulgheru (şi ei mătăsăreni), minerii Nicolae Stănilolu, Virgil Popescu, mecanicii Ion C. Ciortan, Gheorghe Lupşoiu, Porodan Aristică, mătăsăreni cu toții. Un muncitor (mătăsărean) ca Viorel Uzuru, sosit aici ca electrician, a devenit, între timp, maistru, conduce o formație, a recrutat, ca să-i califice în formația lui, şi consăteni, fapt care, zice primarul comunei, Constantin Purcel, e un semn că satul pe care-l conduce de-atîția ani începe să nu mai fie „al lui", al primarului, ci al directorului general E. Huidu. Schimbare cu care primarul e de acord, e „foarte de acord", zice el, fiindcă, iată, de cînd s-a pornit bătălia Jiltului tinerii satului nu mai pleacă, cei plecați s-au întors, îi atrage mina, îi atrage, în acelaşi timp, satul însuşi. Mătăsarii nu mai e un sat oarecare, pierdut printre niște coline şi ripi. În Mătăsari, odată cu industria, au intrat electricitatea, asfaltul, calea de fier, s-au construit magazine, apar primele blocuri, se construieşte o mare cantină-restaurant (capacitate : o mie de mese calde pe zi), e în curs de intrare în viață o amplă suită de dotări social-culturale.

La Jilț — viitoarea cetate de scaun a cărbunelui gorjenesc, a cărbunelui românesc — oameni, edificînd o industrie, edifică o civilizație şi edifică, precum se vede, oameni.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de ION PREDOŞANU ■

---

tută constituie o datorie de cinste pentru toți fiii țării, o datorie a disciplinei muncitoreşti, expresie a înaltei noastre conştiințe civice, a responsabilității obşteşti, astfel încît ele, aceste criterii ale noii calități a muncii noastre, să devină legi urmate de toți şi de fiecare în parte.

În strînsă interdependență cu acest program, pe temeiul înfăptuirii lui fără preget, **Programul de creştere mai accentuată a nivelului de trai al poporului,** adoptat de forumul comuniştilor din inițiativa secretarului general, reconsideră, la rîndu-i, printr-o substanțială scurtare, calea poporului spre bunăstare, grăbeşte şi lărgeşte accesul la confortul material, la împlinirea spirituală, la tot ceea ce se cheamă, în semnificația epocii noastre, civilizația omului — țelul fundamental, esența însăşi a edificării noii orînduiri. Sporirea prevederilor cincinalului în domeniul retribuției, sporirea veniturilor țărănimii, a pensiilor, a alocațiilor de stat pentru copii, a fondurilor alocate învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, sporirea şi diversificarea fondului de mărfuri, a serviciilor, reducerea treptată, începînd cu anul viitor, a duratei săptămînii de lucru — obiective înscrise la loc de frunte pe agenda Conferinței, devenite, prin adoptarea lor de înaltul forum, pietre de temelie la edificiul bunăstării poporului — conferă tărie şi prestigiu de fapte unei politici ce se consacră în întregime omului, înfloririi depline a personalității, a ființei sale.

Se poate spune că toate hotărîrile Conferinței, Rezoluția sa, urmăresc şi cuprind, într-o generoasă, nobilă şi unitară perspectivă, purtînd marca unui spirit înalt-umanist, a unei experiențe de edificare umană foarte particulare şi foarte dense — experiența acestor ani al căror focar de idee şi faptă a fost Congresul al XI-lea al partidului — afirmarea plenară a omului, autorul tuturor cuceririlor şi valorilor ce ne hotărăsc existența, autorul acestei Românii care este aşa cum este, în primul rînd, prin munca lui, prin aportul lui. Proprietar, producător şi beneficiar al tuturor avuțiilor făurite prin abnegația lui, acest om este azi — şi Raportul secretarului general al partidului, documentele adoptate de Conferință o învederează pregnant acest înalt adevăr, decisiv şi definitoriu pentru România acestui ceas — coautor nu numai al izbînzilor, dar şi al deciziilor din care ele se nasc, fiind chemat să participe prin cuvîntul şi fapta lui, la conducerea societății, la elaborarea prezentului şi a viitorului ei. Un cadru organizatoric larg, viguros, fertil, unic în felul său, creat atît la nivelul unităților social-economice, cît şi la nivel național, asigură participarea tuturor oamenilor muncii, români, maghiari, germani, sîrbi, de alte naționalități, la cîrma țării, a treburilor marii obşti a României socialiste, forța democrației noastre şi cuprinderea ei atîrmîndu-se, în aceşti ultimi ani, pe toate planurile, în toate compartimentele vieții noastre. Înfăptuirea acestei largi şi reale democrații, a autoconducerii muncitoreşti, posibilitatea ca fiecare să-şi exprime opiniile, să participe la alcătuirea acelor decizii ale înaintării noastre, întreg ansamblul de instituții ale noii democrații, ca şi principiile ce le guvernează, potențează, deopotrivă, progresul social-economic al patriei şi situarea omului, a individului, în miezul vieții sociale, teren al fructificării şi al verificării valorii sale. Lărgirea în continuare a acestui cadru, prezența nemijlocită a muncitorilor, a diferitelor categorii de oameni ai muncii în organele de conducere centrale şi locale, vor imprima — aşa cum arăta secretarul general al partidului — un nou şi puternic avînt revoluționar muncii şi vieții în România socialistă. Pe temelia pe care a zidit-o acestei țări muncitorimea, clasa conducătoare a societății noastre, această harnică, tenace, clarvăzătoare, eroică clasă muncitoare, atît de dîrză în înfrîngerea greutăților, atît de exemplară în probitatea ei etică, în concordanța dintre vorbă şi faptă, în disciplina ei, noua democrație — muncitorească, revoluționară — a societății noastre socialiste va cunoaşte, conform hotărîrilor şi măsurilor adoptate de Conferință, o continuă amplificare şi adîncire. **Rolul conducător al clasei muncitoare — sublinia, în acest context, secretarul general al partidului — nu este suficient să fie doar afirmat, el trebuie să se exercite tot mai plenar, nemijlocit, să se afirme tot mai puternic în practică, în viață, clasa muncitoare spunîndu-şi cuvîntul direct, în toate problemele politicii interne şi externe a țării.**

Eveniment de o deosebită însemnătate în viața națiunii române, Conferința Națională a ilustrat, o dată mai mult, prin bogăția de idei a dezbaterilor, prin spiritul revoluționar, prin francheța şi competența cu care a fost abordată problematica atît de complexă a destinelor României în anii ce vin, afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului în societatea noastră, a rolului comuniştilor, acești oameni de marcă ai spiritualității noastre, acești oameni ai opțiunilor integrale, care şi-au făcut din slujirea țării şi a poporului — nu prin lozinci, ci prin fapta lor — un mod permanent de viață, o rațiune însăşi a vieții lor. **A fi comunist** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței — **înseamnă a fi revoluționar nu numai în vorbe ci şi în fapte, înseamnă a face totul pentru îndeplinirea Programului partidului, pentru înfăptuirea năzuințelor poporului nostru.** Avîndu-l ca strălucit şi emoționant model pe însuşi secretarul general — cîrmaciul neobosit, clarvăzător şi intransigent al destinelor noastre, al împlinirilor noastre — comuniştii, toți fiii acestui pămînt, uniți prin dragostea lor pentru țară, prin răspunderea față de ascensiunea în civilizație a acestui popor, îşi exprimă voința fierbinte de a urma neabătut aceste îndemnuri, de a-şi pune întreaga lor capacitate şi energie, întreaga lor putere de dăruire, de pasiune, în slujba îndeplinirii obiectivelor Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale a partidului.

Programul de muncă şi luptă e limpede, drumul e limpede, fiind ştiințific şi drept trasat, fiind — o ştim cu toții — vital pentru noi, pentru viitorul nostru.

O nouă rubrică a revistei noastre!

SUPUNEM ATENȚIEI: Situația Pavel Kozak

Cu numărul de față deschidem o rubrică nouă, dedicată programatic gîndirii originale a tuturor oamenilor muncii din România de azi. Nu ne vom interesa în rubrica de față de ce cutare descoperitor nu este inginer ci e tehnician sau muncitor, de ce cutare descoperitor nu este medic ci simplu descoperitor prin profunda investigare, pe cont propriu, a durerii omenești, soluții radicale pe care singure diplomele nu le pot descoperi. Ne vom interesa de faptele oamenilor, de ceea ce s-ar putea realiza din concretizarea acestor idei care circulă din minte în minte, din generație și generație, cu intenția de a face lumea mai fericită. Vom continua ceea ce unul din marile noastre ziare numea „Bursa ideilor" și ceea ce revista noastră însăși a susținut de-a lungul ultimilor ani. Vom fotografia situații, vom lua în seamă mărturii și vom ruga pe cei în drept, pe cei autorizați a lua decizii, să cerceteze demersul nostru și să nu întîrzie a pune în practică lucrurile bune din cele pe care le vom descoperi și noi. Nu ne facem iluzia că tot ceea ce vom aduce noi în rubrica „Supunem atenției" va fi aur curat, va fi căutare încununată de succes, va fi descoperire epocală. Dar nici nu vom drapa gazeta noastră într-un scepticism păgubitor. Vom rămîne entuziaști pentru ca, din pasiunea arzătoare a căutărilor tuturor, să ajutăm să iasă la lumină ce e mai bun, ce e mai util societății și omului.

Ne nutrim în tot ce facem și în tot ce vom întreprinde la rubrica de față dintr-una din multele și marile idei ale partidului nostru. Cînd omul îndrăzneț și drept care este președintele Nicolae Ceaușescu spunea, în 1966, pentru prima oară națiunii sale, concetățenilor săi: „Să gîndim cu capetele noastre", o filă nouă de istorie se întorcea în favoarea acestui popor, chiar dacă rezultatele acestui apel nu se puteau vedea imediat. Avem sentimentul azi, după mai bine de un deceniu de la acea istorică și caldă chemare, că în multe domenii de activitate țara noastră are oameni cu ajutorul cărora drumul dezvoltării va fi mai ușor. Există, după opinia noastră, și o școală românească de medicină, mai puțin oficială, mai puțin poleită în titluri, dar extrem de serioasă și de folositoare sănătății publice. Ceva s-a întîmplat în gîndirea acestor oameni. S-a produs probabil descătușarea interioară. Lupta lor e încă grea, pentru că nu sînt mulți aceia care cred că noi, românii, am putea descoperi — așa chiar unul dintre sceptici mi-o spunea — ceea ce americanii nu descoperă. Și ar mai fi ceva de spus: mai mult decît oriunde, gîndirea originală reprezintă la noi o necesitate fără de care nu se poate. Dacă altora procesul acesta de gîndire le poate fi inclus în destin ca o disciplină facultativă, nouă gîndirea originală ne trebuie pentru a împlini curata făgăduință a dezvoltării noastre naționale. Sigur, în orice luptă pot apărea și impostori. Sigur în orice duel se pot schimba și gloanțe inutile. Sigur, noi nu sîntem medici, nu sîntem ingineri și nu vom putea avea niciodată ultimul cuvînt în afirmarea descoperirilor unor medici, unor ingineri, unor tehnicieni sau, mai bine zis, în descoperirile din domeniile medicinei, tehnicii și din alte tărîmuri ale științei. Ceea ce, însă, nu ne putem nici noi opri și nu ne poate opri nimeni să fim și să practicăm este această meserie a noastră: să sesizăm existența unor promisiuni și să luptăm pentru ca printr-o cercetare rece, lucidă, științifică, nefalsificată din nici un orgoliu și de nici o idee preconcepută să se cîntărească rezultatele acelor promisiuni și opinia publică să fie informată despre adevărul lor. Și așa nu în ritm de melc, de dinaintea erei noastre, ci în ritmul epocii, al societății în care trăim, ținînd seama de toți parametrii momentului, inclusiv de faptul că o zi pierdută inutil la start poate însemna în cercetarea științifică un deceniu de sărăcie și tristețe, un deceniu care ar decurge din însușirea de către alții — mereu de către alții, vai, mereu de către alții! — a produselor gîndirii celor nu suficient de grăbiți.

Că societatea noastră are atîta nevoie de gîndire originală — cerință imperioasă formulată la vreme de partidul nostru — o dovedește existența la noi a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie ca organism de partid și de stat, ca for imediat și autoritar al încurajării și valorificării gîndirii originale. Vrem să mărturisim acum, la acest nou început de rubrică, recunoștința noastră față de sprijinul primit de la C.N.S.T., în multe din lucrurile întreprinse de noi, în favoarea spiritului revoluționar și a victoriei noului în gîndirea românească. Sperăm ca și în viitor să fie la fel.

Deschidem această rubrică din sentimentul datoriei față de patria noastră socialistă, față de omul muncitor, simplu și, uneori, atît de necăjit și din sentimentul datoriei față de imperativele epocii.

A.P. Așadar, tovarășe Pavel Kozak, dumneavoastră susțineți prin vorbe puține și prin numeroase dovezi că sînteți în posesia unor soluții pentru bolile de piele.

P.K. Da. Soluții pe care le așteaptă bolnavii poate de vreme îndelungată.

A.P. Bine, nu aceiași bolnavi, mereu alții. De vreme îndelungată?

P.K. De zeci de ani, în orice caz.

A.P. Spuneți-ne, de fapt, ce înseamnă treaba aceasta? N-o să vă întreb ce faceți tehnic vorbind, științific vorbind, pentru că nu e meseria noastră și nu e bine să discutăm asta. În esență, ce faceți dumneavoastră?

P.K. În esență, după ce m-am vindecat eu însumi, sînt în continuare în căutare de noi căi în dermatologie, în oceanul acesta de necunoscut și nerezolvări. Nu-ți ajung nici zece vieți ca să stăpînești toate maladiile.

A.P. Nu-ți ajung zece vieți, dar dumneavoastră văd că susțineți că v-a ajuns jumătate de viață. Cum asta?

P.K. Să găsească scepticii, de ce.

A.P. De ce? Hai să găsesc eu!

P.K. Un om preocupat zi și noapte de vindecarea unor boli, muncind asiduu, pasionat, începe să ajungă la niște rezultate. Un lucru este cert: că la boli cărora mulți nici nu mai îndrăznesc să le întrevadă o ameliorare cît de cît, eu pot dovedi oricui vindecarea sau în unele maladii congenitale sau ereditare o ameliorare de 90—95 la sută.

A.P. Vindecare? Ați spus cuvîntul vindecare?

P.K. Da, vindecare, căci o ameliorare de 90 la sută înseamnă pentru majoritatea, vindecare. Chiar dacă nu se obține o vindecare totală, o ameliorare spre vindecare înseamnă pentru un om, condamnat de boală, speranță în viitor, speranță pentru muncă, pentru dragoste și așa mai departe; de aceea vorbesc despre o situație rezolvată.

A.P. La ce boli ziceți dumneavoastră că aveți soluții de vindecare?

P.K. Soluții de vindecare pentru eczeme, prurigo, prurit, acnee vulgară, lupus eritematos.

A.P. Vindecați dumneavoastră și ichtioza. Vă întreb cu 300 000 de martori.

P.K. Am în tratament circa 40 de bolnavi de ichtioză, dintre care unii au semnat de vindecare.

A.P. Cum au semnat?

P.K. Da, au semnat fișa mea de evidență, că s-au vindecat, după o lună și jumătate. Sînt vindecați clinic, continuă tratamentul trei, șase luni sau un an de zile, pînă la vindecarea completă. Chiar dacă vor rămîne cu sechele, cu pielea puțin mai aspră, dar scapă de formele groaznice, forme care nu le permit niciodată să se dezbrace într-o situație. Plus că în timpul vieții sînt complexați față de semenii lor.

A.P. Unii dintre acești bolnavi se gîndesc chiar la sinucidere.

P.K. Da, așa este. Am soluționat epidermoliza buloasă, o boală cu care te naști și care este groaznică din toate punctele de vedere, mai cu seamă dacă te naști și cu malformații, cum se vede în fotografiile unor cazuri: fără unghii, fără degete la mîini sau la picioare. După tratament, ei nu mai fac bule cu apă în urma spargerii cărora să rămînă răni deschise. M-am ocupat de boli groaznice, de boli grele.

De pildă, un copil cu ichtioză generalizată și hiperkeratodermie, tratat numai 15 zile, mai prezintă doar 50% urmele bolii.

A.P. Întrebarea mea este următoarea: cum ați ajuns totuși dumneavoastră la această răspîntie, la acest moment în care puteți afirma că aveți soluții pentru epidermoliza buloasă sau pentru ichtioză?

P.K. Încă rezultatele nu sînt definitive, adică nu avem încă proba timpului, nu știm dacă boala nu revine. Deocamdată bolnavii declară că niciodată n-au văzut ameliorări atît de mari, de spectaculoase, incredibile pe ichtioză și pe epidermoliza buloasă, pe lupus. Un lupus de 30 de ani s-a vindecat în 50 de zile. Eczeme după 30—40 de ani, generalizate, vindecate în 15 zile! Și interesant este că printre bolnavi sînt copii ai medicilor care au fost cercetați din toate punctele de vedere, histologic, patologic, clinic, cu alte cuvinte investigații profesionale de cel mai înalt nivel (dealtfel, aceste maladii au o etiologie necunoscută, chiar și la nivelul științei de astăzi nu se poate face mai nimic). Acești bolnavi care au apelat la mine în pragul disperării și văzînd numai după cîteva ore ameliorări au început să creadă și ei în vindecarea pe care după 15—30 de zile au obținut-o. Toți scriu scrisori de mulțumire și spun că rezultatul este incredibil. Ce să zic despre aceste vindecări? Mai cu seamă pe eczeme, prurigo și pruritul cronic, nu trebuie să fii profesor sau academician ca să constați că de fapt bolnavul s-a vindecat.

A.P. Cum ați ajuns aici?

P.K. Plecînd de la eczeme am început să tatonez și celelalte diagnostice. Chiar de la început n-am avut rezultate satisfăcătoare, dar din ce în ce am început să controlez mai bine și mai apropiat mecanismele și cauzele determinante ale acestor boli.

A.P. Mecanismele și cauzele?

P.K. Chiar mecanismele! Da, pentru că fără mecanism, fără să investighezi și să cercetezi mecanismul bolilor și fără să ajungi la o logică a bolilor nu se poate ajunge la formula nici unui tratament eficient.

A.P. Deci pielea e ca un ecran pe care se proiectează situații dăunătoare organismului dinlăuntrul său?

P.K. Exact, formele clinice ale bolii trădează, toate, cauze interne. Trebuie însă să ai o sensibilitate fantastică de a le percepe, de a le simți, fără de care nu poți să ajungi la rezultate, deoarece laboratorul nu te poate pune încă în situația de a decide un tratament intern.

A.P. Deci bolile de piele sînt de multe ori urmarea unor situații lăuntrice.

P.K. În afară de bolile genetice, bolile de piele sînt rezultatul unor nutriții greșite ale oamenilor, poate chiar din fașă. Noi am moștenit niște rețete care n-au nimic comun nici cu știința, nici cu organismul nostru.

A.P. Spuneți cîteva rețete de mîncăruri care fac rău ființei umane.

P.K. Mai cu seamă alimentele în abundență, supracalorice sînt cauze care duc organismul uman la îmbolnăviri hepatice, la dereglări și la degradări și atunci se declanșează erupții cutanate numai și numai din intoleranță alimentară. De exemplu, sosurile, prăjeli excesive, murăturile.

A.P. Murăturile?

P.K. Murăturile pentru bolile de piele sînt un adevărat dezastru, pentru că organismul ajunge la o sensibilitate extraordinară și nu le mai tolerează. Excesul de sare, oțetul și acreala fac rău organismului uman. Mie mi-au trebuit 15—20 de ani ca să pot face un regim alimentar adecvat bolilor.

A.P. Ce alte lucruri sînt incompatibile cu ființa umană, sau îl fac rău?

P.K. Fac rău unele rețete de pregătire a alimentelor. Nu știu dacă există manuale unde să se recomande pentru unii oameni sensibili sau bolnavi de ficat, de stomac, de inimă, de rinichi un anume regim alimentar, dar bine controlat și mai cu seamă pe rezultate concrete, practice. Căci sînt multe rezultate teoretice care n-au nimic cu practica.

A.P. Sînt prescripții de regim alimentar care folosesc unui anumit organ, dar care fac rău în altă parte. Dar ce-aveți dumneavoastră cu biscuiții Eugenia?

P.K. Nu ne legăm de biscuiți. Nu știu explicația științifică a fenomenului, dar constat că biscuiții, mai ales Eugenia, și covrigii nu sînt tolerați de oameni cu diagnostic de urticarie.

A.P. Probabil că unele dintre alimentele acestea au o doză oarecare de produse de sinteză.

P.K Sau pui de găină care se recomandă în toate clinicile din lume nu sînt tolerați de nici una din bolile de piele.

A.P. Dar pui de curte?

P.K. Nici aceia.

A.P. Dar găina?

P.K. Găina, da.

A.P. De ce găina da, și puiul nu?

P.K. Pentru că puiul e gelatinos. La fel e și cu carnea de vițel. Carnea de vacă da, e tolerată, dar cea de vițel nu. Sau o supă ori o ciorbă făcută și din osul de vacă devine gelatinoasă și ca urmare apar erupțiile în lanț. Chiar la un bolnav vindecat apar erupții după cîteva minute de la consumarea supei sau a ciorbei.

A.P. Vrem să supunem celor în drept să decidă situația dumneavoastră, a lui Pavel Kozak. Care este această situație în momentul de față? Dumneavoastră tratați aceste boli. Aveți o aprobare pentru asta?

P.K. Nu am nici o aprobare.

A.P. De ce?

P.K. Pentru că eu nu sînt medic și poate chiar dacă aș fi medic răutatea unora și invidia altora de a distruge noul.

A.P. ...sau de a și-l însuși vă obligă să fiți circumspect.

P.K. Sigur că pînă la oficializarea rezultatelor de către factorii de specialitate care nu știu nimic sau mai nimic din vindecările mele, mulți mă resping.

A.P. Cîți oameni ați redat dumneavoastră sănătății pînă acum?

P.K. Pe acte sînt în jurul a o mie. Fără acte în jur de 20 000.

A.P. Fără acte ați lucrat în vremea în care nu vă gîndeați că o să se oficializeze.

P.K. Da. Îmi luasem orice speranță deși toți bolnavii, parcă ar fi vorbiți, pun o singură întrebare: Dar autoritățile ce zic, ce spun?

A.P. Ministerul ce zice? Ministerul se ocupă cu asta.

P.K. Ministerul? Țin minte un dialog cu fostul ministru Voinea Marinescu, care s-a exprimat foarte corect: Tovarășe Kozak, eu știu de dumneata, am văzut și niște vindecări, dar ce vrei să-mi aprinzi pale în cap cu toți dermatologii din țară?

A.P. Deci la ora de față în ce stadiu vă aflați?

P.K. La ora de față aștept din partea ministerului o decizie deoarece la consfătuirea de acum cîteva săptămîni s-a

hotărît testarea medicamentului pentru toxicitate și apoi testarea bolnavilor într-o comisie pe care ministerul o va delega.

A.P. Dumneavoastră ce ați propune pentru ca specialiștii, cu luciditate, cu severitate, cu exigență și cu corectitudine să cerceteze, să vadă și să formuleze public adevărul despre dumneavoastră ?

P.K. M-aș aștepta din partea specialiștilor noștri să nu adopte o atitudine refractară față de toate aceste vindecări, aceste rezultate, deoarece bolnavii nu numai de la noi abia așteaptă o soluție salvatoare.

A.P. Dar concret, ce ați face dumneavoastră dacă ați fi în locul celor care decid ?

P.K. Eu, dacă aș fi în locul lor, aș face astfel : m-aș convinge concret, în primul rînd, dacă este real rezultatul.

A.P. Unii zic că nu e real, spunînd că sînteți un escroc. De ce zic ei asta ?

P.K. Pentru că în lipsa argumentelor, injuria le e mai la îndemînă.

A.P. Dar ce-ați face concret, nu teoretic ? I-ați da niște bolnavi lui Kozak ?

P.K. Desigur ! Dumneata zici că vindeci cutare și cutare boli, i-aș spune. Poftim, vindecă-i, să vedem și noi vindecarea. După ce m-aș convinge pe un număr de cazuri, eu aș spune ministerului printr-un referat că activitatea aceasta este interesantă și demnă de luat în seamă și că ar fi o necesitate socială să se aplice aceste metode. Și aș face un colectiv de 40—50 de medici, aș face și o lucrare științifică pe care aș comunica-o și în străinătate și așa am avea noi ceea ce n-ar avea alții, mai cu faimă.

A.P. Să vedem ce facem cu situația dumneavoastră concretă din București, strada Uranus nr. 118.

P.K. Este chiar o situație cu totul și cu totul ieșită din comun, săracii bolnavi, suferinzi de ani și ani, trebuie să stea pe gerul ăsta la coadă afară, deoarece nu am alte condiții.

A.P. Dar dumneavoastră îi primiți și le rezolvați ce vor ?

P.K. Da, eu le rezolv, chit că nu dorm de săptămîni și luni decît cîteva ore pe noapte și tot le rezolv. Nu am nici un fel de rebut. Am verificat un număr impresionant de bolnavi cu o diversitate de boli de piele și pînă în prezent unii s-au vindecat, alții sînt în curs de vindecare, nimeni nu este nemulțumit cu toate că trebuie să vină la control din Maramureș, Oradea, Arad, Cluj-Napoca, Craiova și așa mai departe.

A.P. O altă întrebare. Unii spun că luați bolnavilor foarte mulți bani. E adevărat ?

P.K. Nu este adevărat. Oamenii plătesc medicamentele. Se poate face anchetă pe bolnavii care au dat bani. După ce se va putea ști precis cît a costat medicamentul și dacă a fost vreo escrocherie. Pînă atunci nimeni nu poate să acuze iar eu am și bolnavi în tratament, copii ai căror părinți nu pot plăti costul medicamentelor, dar cazul lor fiind extrem de interesant din punct de vedere științific și extrem de angajant pentru mine ca om, mă fac să le plătesc eu medicamentele. Iar pensionarii plătesc cît vor. E și o situație legată de psihologia bolnavilor. În cazul cînd le dau medicamentele gratuit, ei pun întrebarea dacă tratamentul e la fel de bun ca al lui Y cu același diagnostic, nu-i mai slab, nu-l altfel ? Sau dacă nu-mi luați banii înseamnă că eu nu mai vin la control și deci nu mă vindec ? Iar din banii pe care-i lasă bolnavii se plătește impozitul legal, se fac documentații care costă enorm, fotografiile color din care în mod legal o poză la cooperativă costă între 120—130 lei, iar la un bolnav se fac circa 4—6 poze înainte de tratament, 4—6 poze la vindecare. Un lucru e sigur. Nu știu cît de escroc sînt, muncesc de 20 de ani în domeniul acesta, n-am locuință, n-am nici o bicicletă cu care să mă deplasez. Știu însă că prin ceea ce fac și voi face contribui la însănătoșirea oamenilor, la dezvoltarea științei românești, sperînd ca tratamentele mele să fie adevărată surpriză și premieră mondială și asta cît mai curînd. Din pasiune reală nu se naște decît binele. Cînd se ajunge la asemenea rezultate, mai cu seamă în medicină, părerea mea e că nimeni n-are dreptul s-o încătușeze sau s-o înfrîneze. Aceste vindecări sînt ale tuturor oamenilor din lume, mutilați și suferinzi, și fără speranță nici măcar de ameliorare.

Dar aceste lucruri se știu de fapt din

În fotografiile din aceste pagini : unul din micuții pacienți suferind de vreme îndelungată de ichtioză generalizată și hiperkeratodermie, în momentul începerii tratamentului la Pavel Kozak (sus) și într-o stare mult ameliorată, precum se poate remarca din imaginile de jos, după numai 15 zile de tratament.

1964. Există un proces cu audierea martorilor din 1964. M-a dat în judecată profesorul Longhin pentru escrocherie și în hotărirea tribunalului judecătorii nu au putut nici măcar ajunge tangențial la ideea de escrocherie, iar majoritatea bolnavilor care au compărut ca martori al apărării au fost redați sănătății după ani grei de suferință. Bolnavi de diverse profesii au declarat în unanimitate că s-au vindecat într-un timp scurt, iar justiția românească a privit lucrurile cu mare seriozitate și răspundere cu toate presiunile făcute de oamenii din domeniul de specialitate pentru condamnarea mea. Sînt unii care și acum, în ceasul al 12-lea, dacă ar putea să demonstreze că faptele mele sînt un lucru urît, nedorit și necinstit, ar face-o. Pe cînd bolnavii așteaptă un centru unde să încapă, și așteaptă așa cum așteaptă un om condamnat eliberarea. Bolnavii, mai cu seamă acum cînd se știe în mod public că nu sînt medic, îmi spun totuși doctor. Eu îi întreb de ce-mi spun așa și ei zic : pentru noi sînteți un doctor. Gîndiți-vă că în lumea asta greu se vindecă aceste boli.

— Supunem situația dumneavoastră, Pavel Kozak, atenției, exigenței și conștiinței tuturor celor care prin răspunderea socială și poziția personală ce o au, ca specialiști sau ca simpli cetățeni, sînt în măsură de a se pronunța asupra acestei chestiuni vitale a sănătății oamenilor. Adăugăm la acest dialog deschis, purtat de noi, care n-a putut, prin forța lucrurilor, să abordeze decît o parte din problemele pe care le comportă această situație, cîteva fotografii-martor (a căror valoare documentară e mult atenuată neputînd apărea color), precum și unele spicuiri din multele scrisori primite de redacție ca și de dumneavoastră. Ar mai trebui, de asemenea, precizată situația obiectivă că nu dumneavoastră ați inventat bolile pe care le-ați vindecat, ci că diagnosticele au fost puse de mari specialiști, la care, dealtfel, imensa majoritate a pacienților s-au tratat, cel mai adesea timp îndelungat. Dacă, lipsiți de orice păreri preconcepute și suspiciuni, fără nici un alt partizanat decît acela al dovezilor incontestabile, ne adresăm opiniei publice și autorităților în drept, e pentru că nutrim convingerea că măsura adevărului despre Pavel Kozak și tratamentele sale nu o poate da decît viața însăși.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Din scrisorile primite de Pavel Kozak și de redacția noastră referitoare la rezultatele obținute în tratarea unor boli :

„Subsemnatul **dr. Gheorghe Ghindă**, medic primar stomatolog, Policlinica Bacău, am fost bolnav de eczemă cronică palmară. Diagnosticul a fost pus de Clinica de dermatologie a Spitalului nr. 10. Eczema s-a declanșat cu 5 ani înainte de internarea în clinică, în 1971. În urma tratamentului mi s-a indicat abandonarea profesiei sau amputarea mîinilor. Diagnosticul pus de tov. Kozak a fost de eczemă cronică suprainfectată. La biopsie s-a confirmat eczema brogiiensis, caz unic în ultimii 10 ani. După 3 săptămîni de tratament am putut lucra cu mănuși de protecție. După 6 luni am avut unghii la ambele mîini și am putut să-mi relau activitatea și modul de alimentație normal. Nu am avut recidive și nici un element cicatrizant în urma leziunilor extrem de profunde pe care le aveam pe fața palmară. Cu toate că m-am prezentat cu neîncredere la tov. Kozak, prin tratamentul aplicat și prin vindecarea completă pe care a obținut-o, m-am convins de calitățile de diagnostician și terapeut neegalat în specialitate. Calitățile mai sus amintite sînt asociate cu un comportament exemplar, neinsoțit de interese meschine, mai ales că cei ce se prezentau în perioada 1966 și astăzi sînt bolnavi cronici, înaoți de serviciu și deci nu au posibilități materiale. În calitate de medic aoreciez la superlativ calitățile profesionale și morale ale tovarășului Pavel Kozak."

★

În legătură cu maladia de care suferea de la 2 ani micuțul Vlad Stoicescu, investigat sub toate aspectele de către unii din cei mai buni specialiști, medicul Atena Stoicescu (str Moise Nicoară nr. 33 București) ne scrie într-o lungă și adevărată „foaie de observație" :

„A urmat pe toată această perioadă de 10 ani tratamentele cele mai noi în funcție de cunoștințele actuale ale bolii. În ultimii doi ani, datorită evoluției din ce în ce mai grave, tratamentul a devenit mult mai intens, practic tot timpul anului. Maladia devenind refractară la toate tratamentele, obținîndu-se în ultima vreme numai ameliorări temporare, recidivele fiind foarte regulate. În 23 octombrie, în plin puseu acut, începe tratamentul la indicațiile tov. Kozak. După 7 zile elementele se estompează, pălesc, nu mai apar altele noi, ca după 15 zile elementele să dispară complet de pe tot corpul, iar pruritul dispare și pielea devine catifelată. Aș vrea să remarc că singura dată cînd în urma tratamentului în acești ultimi doi ani am obținut rezultate mai bune a fost după administrarea de prednison cînd elementele au dispărut dar nu în totalitate, iar pruritul s-a menținut, pielea fiind la fel de aspră. Azi, după 20 de zile de tratament continuu băiatul arată ca un copil normal, pielea este curată, nu se mai scarpină, nu mai este agitat, doarme bine și are un comportament normal conform vîrstei. Rămîne ca după terminarea tratamentului proba timpului să arate dacă mai apar sau nu recidive. Modul însă cu totul deosebit de evoluție a bolii mă face să fiu optimistă și să cred într-o vindecare pe care nici un medic specialist dermatolog, cu experiență, nu mi-a dat-o".

★

Tot un lung istoric al bolii fiului său, în care recunoaștem omul de meserie, face și medicul Elena Barbu în scrisoarea pe care i-o adresează lui Pavel Kozak, scrisoare din care reluăm un scurt, dar concludent, paragraf :

„Mult stimate tov. Kozak, la sfîrșitul unui interval de două luni și jumătate, timp în care v-am vizitat bisăptămînal împreună cu fiul meu Alexandru, pe care l-ați vindecat de psoriazis, aleg această cale pentru a mă adresa dv., motivele fiind două : nu vreau să vă răpesc din timpul foarte prețios printr-o discuție care fără voie s-ar prelungi, iar mie în acest fel, mi-e mai comod să vă spun ce am în gînd. Doresc în primul rînd să primiți cele mai calde mulțumiri pe care vi le adresez din adîncul sufletului meu prin dubla mea calitate de mamă și de medic, pentru vindecarea adusă fiului meu care în vîrstă de numai 7 ani nu are puterea de a vă mulțumi. Sînt convinsă că alături de deosebitele dv. calități, suferința încercată pe propria piele și bunătatea, plus dorința fermă de a vindeca deopotrivă — fizic și psihic — pe cei mai mulți suferinzi din jur, v-au impulsionat și însoțit în studiile întreprinse în domeniul dermatologiei de-a lungul unui șir de ani. Avînd această convingere, am și siguranța că mulțumirile mele alăturate miilor de mulțumiri ce vi li adresează toți cei ce măresc rîndul vindecărilor dv., vor reuși să aducă un plus de mulțumire și satisfacție în egală măsură sufletească și profesională. Vreau să cred că mulțumirile mele vă vor încuraja și ajuta să treceți peste greutățile pe care cei rău intenționați și neîncrezători vi le pun în față. Trebuie să le depășiți, trebuie să mergeți înainte!"

★

„Mă numesc **Mihuț Valeriu**, operator chimist la Combinatul de îngrășăminte chimice din Piatra Neamț. De mai mulți ani, din 1964, sufeream de o eczemă cronică care apărea pe partea superioară a corpului (spate și git) creîndu-mi suferințe cumplite. Mult timp trebuia totodată să-l pierd pe la policlinici și spitale. Spre norocul meu, în ziua de 6 octombrie 1977, cînd citeam revista „Flacăra", am dat de articolul intitulat : „Cine ești dumneata, Pavel Kozak ?" Nu am stat nici o clipă pe gînduri și pe data de 9 octombrie m-am prezentat la tov. Kozak la București. Nici n-am crezut că voi fi consultat într-un timp atît de scurt și că voi primi imediat medicamentele necesare, plus indicații foarte sigure de felul cum trebuie să administrez medicamentele și regimul alimentar pe care trebuia să-l respect cu strictețe. Pe data de 16 am venit la control, iar rezultatul era excelent. După administrarea părții a doua a medicamentului, boala mea s-a vindecat în întregime. Nu am cuvinte ca să mulțumesc pentru omenia cu care am fost tratat și vindecat într-un timp record numai de 12 zile."

★

„Subsemnatul **Brătianu Constantin**, Petroșani, pensionar, țin să vă mulțumesc foarte mult pentru vindecarea mea care sufeream de o boală de piele de aproape 15 ani. În acest timp am fost internat în Spitalul din Petroșani și în altele de unde leseam ameliorat, dar după o săptămînă boala se agrava din nou, iar eu din nou intram prin spitale. Acum, în urma tratamentului aplicat de Pavel Kozak, pot spune că m-am vindecat după numai cîteva zile de tratament. Nu știu prin ce mijloace aș putea comunica oamenilor suferinzi despre minunatele rezultate obținute de dv. Încă o dată vă mulțumesc din toată inima."

★

„Mă numesc **Kosa Arpad**, am 43 de ani, locuiesc în Satu-Mare. Mă adresez dumneavoastră cu cele mai calde mulțumiri, ca la un binefăcător, pur și simplu la un om de omenie al zilelor noastre, deoarece m-ați salvat vindecîndu-mă de o eczemă pe care o aveam de 37 de ani și de care nu speram să mă mai vindec. Am consultat mulți specialiști, atît din țară cît și din străinătate, dar fără nici un rezultat. Dv. i-ați depășit pe toți și aduceți oamenilor fericirea."

★

„Dacă aș căuta în lexiconul limbii române cele mai alese cuvinte, am credința că nu le voi putea găsi, deoarece elogiile ce vi le aduc pe această cale sînt pe măsura celor mai adînci sentimente ce le port în suflet, acum, după un tratament de numai o lună de zile și la capătul căruia mă pot numi din nou născută. După îndelungi căutări și cantități industriale de chimioterapice de mi-au fost administrate de adevărate somități, pentru a combate boala lunică de care sufeream de 8 ani de zile, nu am avut nici un rezultat favorabil, așa cum s-a dovedit a fi miraculoasa dv. descoperire. Nici unul din fenomenele aspre ale bolii nu și-a mai făcut apariția și așa cum am pornit cu încrederea și puterea dv. de muncă, am convingerea că voi fi pe deplin vindecată." **(Alexandrina Dragomirescu, 47 ani,** fostă moașă, pensionată în 1969 din cauza unui lupus eritematos diseminat).

★

„Doresc să vă mulțumesc și să-mi exprim recunoștința pentru vindecarea mea de eczema anală și genitală de care sufeream încă din anul 1970. După cum știți, am consultat și am urmat tratamentele unui mare număr de medici specialiști în dermatologie, urologie și alergologie (mulți dintre ei celebrități) fără însă a mă vindeca. Grație revistei „Flacăra" am ajuns la dv., unde, cu omenie și admirabilă competență, ați reușit să mă vindecați într-un timp extrem de scurt." **(Tomoiu Alexandru,** București).

★

„Mă numesc **Maria Rus**, locuiesc în București, și țin să vă mulțumesc din tot sufletul pentru ceea ce ați făcut pentru mine. Acum cîțiva ani în urmă îmi apăruse pe față un nod albăstrui vicîneu. Cu timpul s-a mărit. La început mi s-au dat niște medicamente (feniramin și apoi saprosan). Dar fără rezultat. Boala se accentuează și în 1976 am apelat la profesori dermatologi. Boala cuprinsese o bună parte a obrazului drept și apăruse și la coate. De la coate s-a întins cuprinzînd mîinile pînă la încheieturi. Fața a fost cuprinsă în întregime, pînă sub ochi. Mă deranja la vedere și aveam un aspect groaznic. Oamenilor le era silă de mine. Nu știam pe atunci că această boală este netratabilă. Se numea lupus. Am auzit de Pavel Kozak, dar n-am vrut să mă duc la el. Ce putea el să facă mai mult decît profesorii și medicii care mi-au spus că lupusul nu se vindecă ? ! Obligată de soțul meu m-am prezentat totuși la Pavel Kozak. Am fost uluită cînd, doar privindu-mă, mi-a spus ce am. Mai mult, a afirmat foarte hotărît : „Vă vindec și încă într-un timp foarte scurt." Azi, după 3 luni de tratament, nu-mi vine să cred. Îmi vine să plîng de bucurie. Fiecare progres în vindecarea bolii l-am plătit cu sute și mii de lacrimi. Erau lacrimi de bucurie. Cei ce mă cunosc, medici sau simpli oameni, nu vor să creadă. Sînt uimiți, uluiți, iar eu sînt din nou om. Bineînțeles că nu am destule cuvinte să-i pot mulțumi tovarășului Pavel Kozak că mi-a salvat viața."

★

„Mă numesc Stanciu Virgil, locuiesc în București și sînt tatăl unei fetițe de doi ani și trei luni, care, de la vîrsta de 2 luni suferea de o boală a pielii. După apariția articolului, am apelat la autodidactul Pavel Kozak în data de 10 octombrie. Începînd de duminică 16 octombrie, după tratamentul prescris de Pavel Kozak, am constatat spre surprinderea și bucuria noastră (a mea și a soției) că boala dă înapoi substanțial, iar copilul nostru, care dormea pe noapte numai două-trei ore — în restul nopții trebuia să facem cu rîndul, și eu și soția mea fiind obligați să-l scărpinăm — a început să doarmă liniștit. Plăgile care îi sîngerau fața și trupul au dispărut iar noi am început să sperăm în vindecarea definitivă. Este de prisos să vă spunem că toate tratamentele încercate pînă atunci nu dăduseră rezultate. Vă scriu aceste rînduri emoționat și vreau să vă mulțumesc din suflet în numele meu, al soției și al micuței Cristina, pentru publicarea articolului care popularizează activitatea acestui om minunat; totodată sînt în deplin acord cu inițiativa revistei „Flacăra" de a face cunoscută maselor largi munca tuturor celor care luptă prin toate mijloacele, de multe ori necunoscute, pentru descoperirea metodelor de alinare a suferințelor".

★

„Țin să vă mulțumesc personal pentru miraculoasa mea vindecare ; mă numesc **Niță Georgeta,** medic pediatru din Bacău. Deși am urmat diverse tratamente prescrise de multe celebrități medicale, ajunsesem să nu mai pot consulta copiii, întrucît sufeream de o keratoză palmară din 1972. De cinci ani mă declar vindecată și de tot atîta timp boala nu a mai recidivat. Mii de mulțumiri! Am toată admirația și tot respectul pentru competență profesională deosebită ce vă caracterizează și totodată omenia pe care ați manifestat-o."

Sîntem elevi în ultimul an de liceu și în vacanța de vară, de la 15 iulie la 10 septembrie, am lucrat ca muncitori necalificați, sezonieri, la Trustul de lucrări hidrotehnice speciale București, șantierul Satu Mare, în cadrul lotului Vîrșolț. În data de 10 septembrie am întocmit fișa de lichidare la secretariatul lotului, dar nici pînă în prezent nu am primit retribuția cuvenită pe cele zece zile lucrate ale acelei luni. Mai mult decît atît, chiar ne deranjează faptul că numai noi am rămas „pe dinafară", deoarece colegii cu care am muncit au primit retribuția, ulterior, prin poștă. Pînă la 1 noiembrie am fost de trei ori la Vîrșolț pentru a ne interesa de acești bani. Prima dată am fost informați că nu sîntem trecuți pe statele de plată, dar ni s-a promis rezolvarea acestei încurcături. Două săptămîni mai tîrziu, într-o simbătă, ni s-a spus că nu au fost trimiși bani de la Satu Mare și să revenim peste două zile, adică luni ; dar luni n-am putut să mai fim acolo, fiindcă aveam cursuri la școală. Ultima oară cînd am mers era zi de plată dar ni s-a spus totuși că nu există restanțe și că trebuie să plecăm după bani la Satu Mare ori să trimitem o cerere pentru a ne fi expediați prin poștă. Am făcut și acest lucru, trimițînd o recomandată pe 14 noiembrie, dar pînă acum n-am primit nici o veste. Ne găsim într-o situație dificilă : sau să cheltuim acești bani umblînd pe drumuri pentru a ne cere drepturile sau, pur și simplu, să renunțăm de bunăvoie la ei ? **(Gălgău Nicolae, Sîrca Nicolae, Socaciu Ionel**, Liceul industrial nr. 1, Zalău)

Imobilul în care locuim, pe strada Berzei la numărul 20, sector 7, București, este proprietate ICRAL. În anul 1969 ni s-a demontat instalația de încălzire centrală cu cărbuni și ni s-au construit de către ICRAL sobe ce urmau a fi încălzite cu gaze. Pînă la obținerea fondurilor necesare au trecut însă cîțiva ani și între timp nu s-au mai aprobat instalații de gaze la sobe. IRIDGNB ne-a trimis în iulie 1976 o invitație pentru a depune dosarul preliminar, dacă suportăm noi cheltuielile. În consecință am solicitat cooperativei „Instalatorul" întocmirea proiectului, care s-a ridicat la 36 000 lei. Pentru depunerea dosarului preliminar la IRIDGNB a mai fost necesară, de asemeni, contractarea execuției lucrării cu aceeași cooperativă „Instalatorul", care a cerut achitarea unui avans de 38 000 lei, sumă pe care noi am depus-o. Toate instalațiile sînt în prezent terminate, în afară de racordul de gaze. Întrucît cererea ICRAL-ului a fost depusă la IRIDGNB înainte de interzicerea folosirii gazelor naturale în locuințe noi, ne-am adresat Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe să dispună venirea unei comisii la fața locului pentru verificarea afirmațiilor noastre și pentru a propune forurilor în drept aprobarea cotei de gaze solicitate. De mai multă vreme această comisie a venit, a constatat adevărul celor ce spuseserăm dar cererea noastră, propriu-zis, a rămas tot fără răspuns. În prezent plătim lunar ratele pentru achitarea în întregime a costului lucrării și, întrucît subsolul imobilului a fost transformat prin montarea centralei termice iar sobele din camere au fost demontate, nu pe putem aproviziona nici cu lemne, neavînd unde le depozita și în ce le arde. Și iarna nu mai bate ci a și intrat pe ușă. **(Mitrică Ecaterina, Răceanu Aurică, Morolanu Constantin, Biskin Vasile, Clobanu Nicolae, Papadopol Mircea** ș.a.)

Marea majoritate a tinerilor din întreprinderea noastră am fost calificați la întreprinderea „Electroaparataj" București, unde am și lucrat, după încheierea cursurilor de calificare, dar în luna februarie 1975 am fost transferați în interes de serviciu la întreprinderea „Electrocontact" din Botoșani. În prezent deci muncim aici. Problema este că nici pînă astăzi nu am reușit să beneficiem de indemnizația de transfer ce ne revenea legal, și nedumerirea este cu atît mai mare cu cît o parte din colegii noștri, aflați în aceeași situație, au beneficiat de aceste drepturi cu toate că au fost transferați mai tîrziu decît noi. La insistențele noastre, cei în drept ne-au sugerat ca unică soluție [illegible] noi, care [illegible] și muncim în această întreprindere tînără unde depunem toate eforturile pentru realizarea și depășirea cifrelor de plan, trebuie să pierdem timpul pentru a ne judeca cu propria noastră întreprindere ? **(Mihai Hetriuc, Ștefan Ciubotaru, Ilie Plămadă, Gheorghe Scorțaru** ș.a.)

Primim din partea Întreprinderii de prestări servicii București :

Urmare articolului „Cîteva telefoane și o mentalitate anacronică, stufoasă și boantă ca o buturugă", apărut în revista „Flacăra" din data de 24 noiembrie a.c., vă comunicăm că întreprinderea noastră a luat toate măsurile pentru efectuarea în bune condițiuni a prestărilor de servicii către populație, dotînd toate unitățile cu sculele necesare. Precizăm de asemenea că s-a retransmis din nou în scris tariful ce trebuie aplicat în operațiile de spart și așezat lemne, dîndu-se indicații ca toate solicitările populației să fie soluționate. Întreg conținutul articolului a fost prelucrat de factorii de răspundere din întreprindere, luîndu-se toate măsurile pentru evitarea pe viitor a unor asemenea aspecte.

Am avut un dispensar frumos dar vechi, e adevărat, iar starea lui s-a înrăutățit și mai mult după cutremurul din martie. În loc să punem însă mînă de la mînă și umăr lîngă umăr să-l reparăm și să ne putem vedea astfel, iarăși, de sănătate, dispensarul a fost mutat în curtea unei întreprinderi de tutun care este închisă de jur împrejur cu gard iar unele dintre porți sînt permanent închise, astfel încît uneori lumea care vine la vizita medicală e nevoită să sară peste aceste porți. În curtea aceasta este și o cantină și, evident, o liotă de cîini în peregrinare după oase. De necomparat cu împrejurimile dispensarului vechi, care au fost transformate, tot prin munca sătenilor, într-un adevărat parc. **(Marin Mușat,** Osica de Sus, Olt)

La poalele evantaiului stîncos ce scrutează zările nord-estice ale Bucegilor se află cabana Poiana Izvoarelor. Deși veche de aproape patruzeci de ani, starea sa este excelentă, motiv pentru care sute de drumeți o preferă la sfîrșit de săptămînă. Întreaga ei înfățișare interioară și exterioară nu se datorează altcuiva decît lui Gheorghe Stănilă și soției sale, Maria, de ori-

gine rișnoveni.. Oameni gospodari și primitori, gazdele nu se sfiesc să muncească cu dăruire, chiar dacă viața aspră a muntelui le-a albit de tot timplele. Aflat la numai trei ani pînă la pensionare, nea Stănilă se bucură că viața sa de cabanier înseamnă o meserie pasionantă, învățată și preluată de la bunicul său, tot cabanier, mort la 82 de ani, cu pușca la ochi, în clipa în care țintise al 52-lea urs. **(Petre Grigore** — București)

Ne numim **Birsan Elena** și **Fotă Steliana** și sîntem gestionare la P.T.T.R., oficiul 208, la chioșcul de difuzarea presei nr. 61, care se află pe bulevardul 1 Mai, în piața „7 Noiembrie". Nu știm cine a fost cu ideea de a ne întrerupe lumina electrică, dar știm, în schimb, că din luna iunie a.c. pînă în prezent stăm pe întuneric. La vînzarea ziarelor și revistelor, seara, folosim trei luminări. Asupra pericolului de incendiu care se creează astfel, am încercat să atragem atenția. Dar, cu toate că am făcut sesizare la Direcția de poștă a municipiului București și cu toate că am mers personal în audiențe, nu am rezolvat nimic în această problemă.

La Cooperativa de artă populară „Hațegana" aflată, bineînțeles, în Hațeg, vizitatorul face cunoștință cu splendidele privelești de poezie ale pămîntului românesc, cu comorile de frumusețe și farmec ale portului oamenilor de pe aceste meleaguri. Costumele vechi sînt aidoma reproduse în exemplare noi. Dar lucrul celor de aici nu este numai unul de repetiție ci și de descoperire. Comunista Aurora Cotolan, de exemplu, șefa unității de broderie manuală, și Maria-Olga Damian, creatoare de modele, străbat neobosite și din pasiune localitățile județului, zonele etnografice, merg la Dăbîca, Lunca Cernii, Hășdat, Grădiștea Muncelului și intră în vechi case țărănești. Paralel au parcurs o vastă literatură de specialitate și ele însele, împreună, elaborează acum o lucrare de artă populară. Iar cele 250 de modele noi care se adaugă celor mai vechi sînt un adevărat mesager, în lume, al artei moștenite din străbuni, fiindcă peste 90 la sută din produsele cooperativei iau calea exportului în vreo 20 de țări, din Europa pînă în îndepărtata Japonie sau Australia. **(Ion Cotoi,** Hațeg)

Direcțiunea și comitetul sindical de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice ne informează : La articolul intitulat „Escapade extraconjugale" și „Cîntări la buzunarele călătorilor", apărut în „Flacăra" nr. 45 (1170) din 10 noiembrie 1977 în care a fost criticat și tov. Lăzărescu Gheorghe, om al muncii în I.C.C.F., vă comunicăm :

În ziua de 11 noiembrie 1977, colectivul grupei sindicale din cadrul secției Biosinteze s-a întrunit și a discutat această abatere a tov. Lăzărescu Gh. Colegii lui de muncă au arătat în cuvîntul lor că nu le este indiferentă atitudinea morală și viața extraprofesională a tov. Lăzărescu Gh., care este, de altfel, un bun electronist. El l-au criticat cu asprime pentru această „aventură" relatată în „Flacăra" și i-au pus în vedere să se îndrepte și să-și pună ordine în viața personală, pentru că omul zilelor noastre reprezintă un tot unitar ; nu este suficient să fii bun profesional și „corijent" în viața personală.

Colectivul grupei sindicale a hotărît ca tov. Lăzărescu Gh. să prezinte periodic informări cu modul în care se achită de sarcinile profesionale și obștești și a mai hotărît să-i mobilizeze la toate acțiunile, pentru ca, fiind în mijlocul colegilor de muncă, să le dea exemplu bun al altora și să se îndrepte.

Vă mulțumim pentru sprijinul acordat.

Primim din partea Consiliului popular al județului Mehedinți :

Petiționarul Ricu V. Ștefan a sesizat că a cumpărat în aprilie a.c. un televizor de la magazinul „Căminul" ce aparține de I.C.S. mărfuri industriale din municipiul Drobeta-Turnu Severin. Acest televizor, aflat în termenul de garanție, s-a defectat, iar unitățile prestatoare de servicii au refuzat depanarea pe motiv că aparatul a mai fost reparat altădată și redat circuitului comercial în mod ilegal. Cele sesizate s-au confirmat, cazul fiind dat spre cercetare organelor de miliție care au stabilit vinovăția în persoana fostului gestionar de magazin. Petiționarul a intrat în posesia unui televizor nou.

În cartierul Hipodrom din orașul Rădăuți se află mai multe blocuri cu patru etaje, unde locuiesc vreo șase sute de familii. O sută douăzeci de apartamente, aflate la etajul 4, sînt lipsite de apă caldă : curge foarte puțină, timp de cel mult o jumătate de oră pe zi, în loc de 4 ore programate de 3 ori pe săptămînă. Această situație — unică în oraș — am adus-o la cunoștința conducerii E.G.C.L.-ului, pentru remedierea lipsurilor, însă de șase luni nu s-a luat nici o măsură. În schimb, aceeași instituție se dovedește deosebit de promptă în a ne încasa contravaloarea apei calde care nu curge. **(Valentin Popa,** Rădăuți, județul Suceava).

Primim din partea Comitetului municipal P.C.R. Roman, județul Neamț, referitor la scrisoarea cititorului Haderer Ilie, prin care acesta sesiza că în hotărîrea emisă de Judecătoria Roman cu ocazia divorțului său, din eroare i s-a schimbat numele în Hadar Ilie, fapt care i-a pricinuit mai multe necazuri.

În prezent s-a emis dispoziție de îndreptare a erorii, dispoziție care a fost comunicată petentului, urmînd ca el să facă demersurile necesare pentru modificarea în registrele de stare civilă.

Cartierul Șuiea Placare cu cele peste trei mii de apartamente ale sale suferă în ultimul timp datorită instalațiilor apă-canal, presiunea variată a apei făcînd ca în orele de vîrf, respectiv între 18—22, apa caldă să nu ajungă nici măcar pînă la nivelul patru. De asemenea, cartierul nostru este insuficient dotat cu spații comerciale corespunzătoare, neexistînd nici un magazin alimentar, centru de pîine, de sifoane, punct farmaceutic etc. Credem că organele Consiliului popular al sectorului 4 ar trebui să dea o mai mare atenție și acestei zone în care locuim. **(Corneliu Năstăsescu,** București)

Numele meu e **Cardaș Eugen** și sînt din comuna Holboca, județul Iași. În apropierea satului meu, pe un anumit teren se aduc reziduurile orașului, atît de la locuitori cît și de la întreprinderi. De aici am reușit să adun cantitățile, însemnate cred, de 6 370 kilograme de cupru, 1 046 kg aluminiu, 2 433 kg plumb, 320 kg alamă, 270 kg bronz, 85 kg zinc și 3 000 kg de fier. Cu sprijinul organelor locale de stat am reușit să predau, cu forme legale, aceste cantități pe care le-am adunat, cărîndu-le cu spatele, fără vreun alt mijloc de transport, dintr-un loc unde și în momentul de față se îngroapă zilnic zeci de kilograme de metal prețios ce ar putea fi de folos țării. Între timp am reușit să mai adun alte 4 000 kg de diferite metale.

Primim din partea Consiliului județean al sindicatelor Suceava răspunsul la scrisoarea cetățeanului Ioan Gireadă prin care acesta solicita sprijin pentru încadrarea sa în muncă.

Petentul s-a prezentat la Oficiul forțelor de muncă din Suceava după ce a fost eliberat din detenție pe baza Decretului 115 din acest an. I s-au oferit mai multe locuri de muncă dar nu s-a prezentat la ele urmărind să se încadreze într-un post de asistent sanitar sau economist, pe baza studiilor absolvite. În prezent este încadrat pe post de economist, avînd o retribuție de 2 020 lei pe lună, la complexul pentru creșterea și îngrășarea taurinelor din Călinești, comuna Calafindești.

Comitetul municipal de partid Turda ne răspunde :

În legătură cu spațiul de locuit solicitat de tovarășul Bașca Ioan arătăm că în luna septembrie a.c. Consiliul popular al municipiului Turda a repartizat acestei familii un apartament de două camere și dependințe în micro 3 Oprișani, unde locuiește în prezent. Cît privește locul de muncă pentru soția sa, Basca Maria, arătăm că ea are 20 de ani iar ca pregătire 5 clase elementare. Nu a avut buletin de Turda și ca atare nu a putut primi talon de angajare însă odată cu obținerea locuinței a primit buletin și i-a fost eliberat și talonul de către Oficiul forțelor de muncă. Cererea sa nu s-a putut rezolva însă favorabil deoarece în momentul de față în municipiul nostru nu sînt locuri vacante de muncitoare necalificate. A fost îndrumată să lucreze în cadrul unui C.A.P. aparținînd municipiului, avîndu-se în vedere că provine dintr-un sat din județul Bistrița-Năsăud și că a mai lucrat în C.A.P., dar sus-numita a refuzat categoric dorind să lucreze numai într-o întreprindere. În această situație, cererea sa rămîne în evidență pentru a fi rezolvată în limita posibilităților.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Nicolae Ileana** — comuna Siriu, Buzău. Referitor la scrisoarea prin care ne relatați o situație în legătură cu un anumit lucrător de miliție, și nu cu „organele noastre de miliție" cum mult prea general și, desigur, incorect vă exprimați, Inspectoratul General al Miliției ne-a comunicat că verificările efectuate au stabilit că într-adevăr ați fost amendat contravențional fără motive întemeiate de către subofițerul Petcu Constantin, fapt pentru care acesta a fost sancționat disciplinar, luîndu-se, totodată, măsura anulării procesului verbal de contravenție. În răspuns se mai adaugă că la 30 iulie și 16 octombrie a.c., conducerea miliției județene Buzău v-a comunicat măsurile luate, însă dv. continuați să faceți reclamații, invocînd aceeași situație și aceleași motive.

■ **Căpeneață Ion** — Târgoviște. Min. Învățămîntului ne-a comunicat că nu ați putut ocupa catedra solicitată pentru simplul motiv că, la concurs, un alt cadru didactic a obținut un punctaj mai mare decît al dv.

■ **Gheorghe Lucian** — Sibiu. Vi s-a aprobat transferul la Întreprinderea de piese auto Sibiu.

■ **Giușcă Octavian** — Galați. Am fost informați că s-a stabilit despăgubirea cuvenită, care a și fost expediată prin mandat poștal.

■ **Dodu Costache** — Bacău. V-a fost aprobat schimbul de locuință.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Democrație și cultură

Participarea directă a clasei muncitoare la desfășurarea procesului cultural, afirmată încă o dată și în mod rezolut la **Conferința Națională a partidului**, este o idee revoluționară și salutară pentru cultura română din ceasul de față. Muncitorul este un **meseriaș**, stăpîn adică pe o meserie, și ca atare capabil să înțeleagă și să aprecieze **profesionalismul**, deosebindu-l de ceea ce, în mod greșit, se numește „amatorism" dar în fond ar trebui — spre a se deosebi de adevăratul înțeles al termenului amator — să se numească incompetență profesională, mediocritate în stăpînirea meșteșugului ori lipsă de conștiință în realizarea produsului, fie el material sau spiritual.

Niciodată un muncitor adevărat, realizat în profesiunea lui, nu se va gîndi să conteste profesionalismul scrisului și calitatea de „coleg în muncă" a **scriitorului**, a **artistului plastic**, a **actorului**. Unui muncitor adevărat nu-i va trece prin gînd încurajarea diletantismului ieftin, pe cînd un financiar care vede în față numai posibilități de economisire a „cheltuielilor nerentabile" mi-a explicat într-o zi (incredibil, dar adevărat !) ce mari economii s-ar realiza dacă oamenilor de știință nu li s-ar mai plăti lucrările și scriitorilor opere'e. Niciodată — și am avut zeci, sute de ocazii să constat — n-am auzit vorbind astfel pe un muncitor, pe un țăran, pe un activist de partid. Dimpotrivă, respectul pentru cultură și pentru omul de cultură care-și merită cu adevărat numele este nota dominantă a clasei muncitoare românești. Faptul nu este întîmplător. Muncitorimea română nu este sclavul eliberat al unei burghezii cu sufletul uscat și mincat de viermele calculelor pur materiale, ci **este vechiul țăran român, în prima sau a doua generație transmutat la fabrică, adică omul acestor pămînturi îndrăgostite de artă, de frumos și nutrind de sute de generații admirație și respect față de creator.**

Nu există multe popoare pe lume în sînul cărora omul de talent să-și fi simțit mai adînci rădăcini în colectivitatea din care a ieșit. Pe vremea cînd Academia Română, dominată de morga aristocratică sau de țîfna burgheză, închidea porțile lui George Coșbuc (ales abia tîrziu membru **corespondent**), țăranii din Transilvania îi cîntau baladele la șezători, obicei care se mai păstrează și astăzi. Orice întîlnire a scriitorilor, pictorilor, muzicienilor cu colective muncitorești, confirmă sentimentul tonic pe care-l au toți creatorii din țara aceasta : sentimentul că glorioasa **clasă muncitoare** românească este, în sfîrșit, marele Mecena al culturii românești, de care această cultură n-a avut parte în trecut. Căci feudalii nu au protejat pe artiști, ci i-au **îngăduit**, spre a le ridica palate ori gropnițe voievodale.

În măsura în care gîndind țelurile culturale împreună cu scriitorii, muzicienii, pictorii și oamenii de știință, muncitorii noștri vor simți cauza acestora ca o cauză personală, un binecuvîntat orgoliu cultural de clasă, destinele culturii și științei românești îau și vor lua tot mai mult o cale nouă. Muncitorii din colegiul de redacție al unei reviste vor rămîne imuni la calculele de culise și la mașinațiunile, uneori penibile, ale „vieții literare" și vor putea arunca în balanță greutatea unei judecăți netulburate și drepte. Muncitorii din consiliul unei edituri vor înțelege că scriitorii români nu sînt niște mici „cressuși" din care chiftesc bancnotele băute la cîrciumi (cum, vai, unii confrați certați cu etica s-au grăbit să declare irresponsabil), ci în 99 la sută din cazuri niște oameni cu trai mai mult decît modest și toți cu strădania cinstită de a-și face datoria față de publicul lor.

O reașezare a culturii în demnitatea ei, de care se leagă evident obligațiile creatorului de a-și onora încrederea acordată și stima ce-l înconjoară, nu poate fi realizată decît tocmai prin acest act revoluționar preconizat de secretarul general al partidului : participarea directă a clasei muncitoare la susținerea cauzei culturii, la conducerea procesului cultural, și — de ce să ocolim termenul ? — la **apărarea** valorilor culturii, într-o lume care este mereu asaltată, din capitalism, de un duh anticultural ce-și trimite unele răbufniri și peste granițele de obîrșie.

Numai fermitatea cu care clasa muncitoare poate impune valorile culturii și poate reda culturii funcția ei majoră generează încrederea noastră în ziua de mîine a culturii române. Niciodată muncitorul adevărat nu-i va putea nega pe Sadoveanu și Arghezi în calitate de profesioniști ai condeiului, sau pe Enescu în calitate de profesionist al arcușului ! Celor ce se întreabă la unele posturi de radio cum va fi viitorul culturii noastre atunci cînd vom discuta sumarele revistelor cu colegi de redacție, muncitori, le răspundem : democrația culturii înseamnă **certitudinea maselor că ele nu pot fi cu adevărat conducătoare dacă nu stăpînesc știința și cultura. Și nu poate exista știință și cultură fără meseriașii în stare să-și investească întreaga energie în căutarea adevărului și în realizarea frumosului.**

Nobilimea s-a împodobit cu cultura ca niște păuni cu penele făcute de alții. Burghezia a făcut din cultură o simplă marfă, disprețuind și lăsînd să moară de foame pe cel ce o producea, așa cum proceda cu toți ceilalți muncitori. Revine clasei muncitoare gloria și rolul de a reda culturii și omului de cultură, în acest veac douăzeci, misiunea majoră : **de muncitor la făurirea unei lumi noi, mai drepte și mai bune pentru toți.**

A însufla politicii noastre culturale un nou dinamism, un nou respect pentru omul de știință și cultură, a-i acorda o răsplată materială pe măsura aportului său la construcția spirituală a societății noastre, iată ceea ce va însemna, de bună seamă, prezența directă a muncitorilor acolo unde se hotărăsc destinele viitoare ale culturii românești.

DAN ZAMFIRESCU

CRONICA LITERARĂ

Aurel-Dragoș Munteanu: „Marile iubiri"

În acest roman toate iubirile sfîrșesc în moarte. Atîta „violență" nu trebuie să ne mire. Autorul caută anume contrastele pure, tragice. Nu întîmplător eroii par copleșiți mai mult de singurătate decît de evenimente și au curajul de a rămîne mereu față-n față cu ei înșiși, pînă la capăt. Și mai ales nici unul n-are chef să se despartă de sine, de trecutul său, glumind. Intervine, firește, istoria, dar nu atît ca să-i distragă total de la gîndul morții. De aceea autorul chiar trebuie de la un punct să forțeze nota epică, să meargă pe o cale mai abruptă. Dumitru Bejan se sinucide și gestul său pare de-a dreptul excesiv. Un sfîrșit atît de grabnic și violent nu era de anticipat. Nici iubirea pentru Viorica, soția atotputernicului Mierlă, nici disputa ultimă cu Nelu Vlad, un prieten mai vechi (acum, un intelectual — problemă) nu-l puteau împinge pînă acolo. Dimpotrivă, prin inteligență și temperament, Dumitru Bejan se arăta mai degrabă un ins adaptabil. La fel, Nicu Dauer — care își pierde mințile dintr-o prea mare iubire de artă, după ce sfărîmă vasul cretan *minoianul*, dăruit de Herescu. Ultimul, la rîndul său, moare într-un chip neașteptat (așa interpretăm noi finalul cărții), oricît, la el tot timpul presentimentul morții întrece apetitul de viață. Îl credeam însă condamnat la o stagnare lentă, la un sfîrșit fără de sfîrșit. Sindrofia pe care o plănuia încă de la început nu va mai avea loc și, lucru notabil, eșecul va fi suportat în absență și singurătate. Această sindrofie trebuia să reconcilieze două lumi. Or, Barbu Herescu îi va pierde acum pe toți cei apropiați și îi va pierde pentru totdeauna. Se află prea aproape de moarte ca să mai poată gîndi într-o altă perspectivă. Numai Eugénie se stinge normal din viață, dar poate fi cancerul o boală normală ? Autorul a esențializat pînă la urmă totul, ca într-un scenariu tanatologic. Să amintim doar că la începutul cuplul Herescu — Eugénie fusese proiectat într-o lumină ambiguă (duios — ironică). Mai există poate, în roman, și alte alunecări spre satiră. Gîndul său ultim ni se pare a fi însă acela că moartea nu e parodia vieții, ci reversul ei. Ne-a mai frapat în *Marile iubiri* fixitatea decorului. Eroii noștri lîncezesc printre lucruri vechi, decrepite sau în medii strîmte : mansarde, săli de ședință, redacții. Ce-i drept și într-un interior somptuos ajung tot la aceeași revelație, a singurătății. Încearcă într-una să evadeze, dar nu fac decît să vorbească la nesfîrșit (de obicei, despre trecut) și îndeosebi să se lase în voia himerelor. Cu fiecare vis, avem impresia, se face încă un pas către moarte. Dealtfel, e greu de stabilit dacă personajele sînt mai autentice cînd bolesc sau cînd pur și simplu visează. Pe de altă parte, visul modifică formula de expresie, aduce varietate în discurs.

Spuneam că eroii lui Aurel-Dragoș Munteanu trăiesc himeric. Nu s-ar putea zice însă că nu se străduiesc să-și potrivească pulsul cu cel al istoriei. Nu reușesc fie din fanatism, fie din inerție. În bună măsură *Marile iubiri* este și un roman politic. Acțiunea se desfășoară în anii '55—'56. Ne aflăm într-o epocă în care oamenii încep oricum să se suporte, cel puțin ca oameni. Aceasta și fiindcă acum se gîndesc ceva mai mult și la ei, bineînțeles fiecare la sine însuși. Autorul nu scapă prilejul să strecoare, la timpul potrivit, metafora «dezghețului». Pe eroi însă îi pîndește ceva mai năprasnic : „frigul interior", de care se temea, într-o zi însorită de primăvară, Dumitru Bejan. De aci înainte mereu cîte ceva îi va trage înapoi, spre trecut. Se cufundă tot mai mult în amintirea tatălui pe care odinioară îl renegase. Dragostea vine tot ca o criză, ca un moment de slăbiciune, deși n-are nimic impur în ea. Și mai jalnică va fi încercarea de a se desprinde de Viorica. În același timp are bănuieli că ceva trebuie să se schimbe în lume. Pînă acum avea certitudini, de fapt dogme, ca cea despre universalitatea răului. De la o vreme îl apucă și remușcările, fără să aibă însă o idee prea clară de ceea ce i se întîmplă. Cel mai mult însă îl impresionează o discuție cu un înalt demnitar (mai mare decît Mierlă), cu Cosmescu, în Clujul copilăriei sale. După o noapte febrilă, „se îndrepta spre casă, aiurit, fără să-și creadă ochilor și urechilor". Avea și motive. Lucrurile nu mai puteau merge ca pînă acum. Din păcate nu-și dă seama pe deplin de noua deschidere din cultura românească. Puiu Șaraga se va orienta mai bine. Altcineva, Corneliu Vlad, vorbește (în cazul lui Dumitru Bejan) de alienarea prin ideal. Poate că aici este atinsă o problemă într-adevăr nouă în romanul politic actual. Curios e că „foștii", Barbu Herescu în special, mai au încă oarecare măreție. Trecutul rămîne totuși îngropat definitiv, deși o tentativă de reconciliere a fiecăruia cu propriul său destin se produce pînă la urmă. Fantoma tatălui îl urmărește și pe Nicu Dauer, profesorul de antichități. Să nu mai vorbim de Herescu și Eugénie care n-au speranțe, ci numai regrete. E firesc atunci ca ei să privească mai mult în urmă decît înainte.

În *Marile iubiri* se înfruntă două realități : una epică, alta simbolică. Am văzut, romanul politic închide în sine și o tanatologie. În acest sens, Aurel-Dragoș Munteanu realizează o sinteză originală, unică în literatura noastră mai nouă.

CORNEL MORARU

RUBRICA MEA

Deferența și condescendența

Dialog filologic (sub rosa)

Învățăcelul : — Am citit cartea publicată de academicianul Alexandru Rosetti : **Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti (1935—1951)**, apărută zilele trecute la Editura Eminescu. Am luat-o înaintea d-voastră, nu-i așa, magistre ?

Eudoxiu : — Te înșeli, și eu am „lecturat-o", cum se spune azi. E o carte instructivă, dacă cunoști **De amicitia** a lui Cicero.

Învățăcelul : — O cunosc, dar ce legătură e între ele ?

Eudoxiu : — Ai dreptate, multe s-au schimbat de atunci, și printre ele și prietenia, prietenii și devotamentul reciproc !

Învățăcelul : — Tocmai era să vă întreb : ce vrea să spună Călinescu cînd îl întreabă pe Rosetti :

— Ce e aia „devotat" ?

Eudoxiu : — Dragul meu, înainte, în prietenie, erau relații de perfectă reciprocitate, de la egal la egal. Lui Călinescu i-a displăcut epitetul convențional :

— Al d-tale **devotat**

care în zilele noastre este unul de condescendență. Aci fac o paranteză. Unii publiciști români cred că noțiunea **condescendență** arată stima de la cel mic la cel mare. Contrariul este adevărat. Cel așezat mai jos pe scara socială își afirmă **deferența**, pe cînd cel de sus îl privește cu **condescendență**. Firește, în relațiile orînduirii noastre socialiste, aceste distincții nu-și mai au locul, iar apelativele **tovarășe** și **cetățene** realizează, ca în **De amicitia**, relații de la egal la egal.

Învățăcelul : — Totuși, în altă scrisoare, Călinescu îi spune lui Rosetti :

„Am pentru dumneata un **devotament** total și nu te îndoi și mare **afecțiune**".

Eudoxiu : — Nu mă mir că scriitorul își ia editorul mai de sus și condescinde atît cu **devotamentul**, cît și cu **afecțiunea**... unul **total**, cealaltă, **mare** !

Învățăcelul : — Altădată îi recunoaște chiar calitatea de colaborator, cînd îi spune :

„D-ta ești în parte autorul cărților mele".

Eudoxiu : — În parte, ba chiar în mare parte, dar exclusiv ca editor, deoarece Rosetti i-a editat pînă în 1941 toate cărțile, cu excepția romanelor. Vulgar vorbind, învățăcelul, i le cam scoate pe nas editorului său atîtrat, ca pe o probă de lipsă de gust, de sensibilitate estetică. Biograful și monografistul lui Eminescu i-ar fi putut spune, dacă l-ar fi iertat, acest vers pedestru al genialului poet, cred, către Veronica :

„Te iubesc făr' de-mputări".

Învățăcelul : — Credeți că este cel mai prozaic vers al lui Eminescu ?

Eudoxiu : — Nu. Îl concurează următorul :

„Ceea ce poate să convie unei inime oneste".

Învățăcelul : — Ce-a vrut, oare, să spună Călinescu, cînd îi scrie lui Rosetti, într-o paranteză : „(scrisoarea mea e confidențială) ?"

Eudoxiu : — Știu și eu ? Victima principală a acelei misive era Perpessicius, căruia, desigur, nu trebuia să-i fie arătată. A doua, președintele comisiei ieșene la examenul de doctorat; istoricul de artă O. Tafrali, care ar fi fost, cu acea ocazie, „hilariant". L-ar fi crezut pe Octav Botez „editorul lui Eminescu" și l-ar fi întrebat pe candidat „ce înrîurire a avut Freud asupra lui... Leopardi".

Învățăcelul : — De necrezut, nu-i așa ?

Eudoxiu : — Nu e chiar așa, dacă l-am crede pe Călinescu, cînd în aceeași scrisoare, spune despre „mai toți intelectualii noștri" că ar fi „în afara oricărei noțiuni estetice, mai mult, în afara civilizației". Nici capitala Moldovei, vechi focar de cultură, nu e cruțată :

„Iașul tot, dealtfel, este în afara civilizației".

Învățăcelul : — Sînteți de aceeași părere ?

Eudoxiu : — Cîtuși de puțin. Am trăit cîteva luni în Iașii postbelici, în anul de vîrf al secetei, 1947, și i-am găsit pe ieșeni cît se poate de civilizați, adică foarte discreți și foarte decenți, mulți intelectuali putînd rivni la demnitatea onestomului din secolul lui Ludovic al XIV-lea !

Învățăcelul : — **L'honnête homme**, nu-i așa ?

Eudoxiu : — Chiar așa ! L-am românizat, într-un cuvînt, ca pe **gentilom** după **gentilhomme**, ca pe **bonom** după **bonhomme** etc. Este etalonul-aur al omului în societate, chiar dacă nu s-a născut cu blazon. Nu puțini l-au realizat și la meridianul nostru.

ȘERBAN CIOCULESCU

INTRE CLASIC ŞI BAROC

Goya
Insomnia raţiunii

2

El trebuie nu numai să **supună** repede, ci şi să spună repede. Are patruzeci şi şase de ani cînd o boală gravă îl provoacă surzenia, îi schimbă viaţa şi mai ales opera. De fapt, transformă un pictor amabil într-un geniu neliniştit şi imprecativ. Abia după patruzeci şi şase de ani îşi clădeşte adevărata operă, căci ceea ce a făcut pînă atunci nu i-ar fi imortalizat probabil numele. Dealtfel, coincidenţă ciudată. Columb avea în jur de cincizeci de ani cînd a săvîrşit aventura celor patru călătorii peste ocean. Să fie aceasta vîrsta conchistadorilor? Să fie vîrsta care îi constrînge să adune într-un gest energia risipită pînă atunci sau rămasă în stare latentă, care îi obligă să ardă ca o flacără, să spună repede, să concentreze, să prescurteze şi să nu-şi mai permită amînări? Oricum, Goya se grăbeşte. Vrea să spună totul cît mai repede. N-are vreme să cizeleze şi să revină. Linia sa e fierbinte şi spontană, căutînd mereu să ne dezvăluie cît mai mult dintr-o singură trăsătură, mereu sub ameninţarea că nu va ajunge să ne povestească totul. Cită deosebire între un pictor care simte că are timp, mă gîndesc la Rubens, care îşi repetă netulburat nudurile corpolente şi fastuoase şi un pictor fără răbdare ca Goya... Cum ar fi arătat **Capriciile** lui la treizeci de ani? Dar ar fi putut fi ele create de un om la treizeci de ani? E limpede că sub măştile groteşti se ascund amintiri personale, chiar dacă Goya ne dă asigurări, fireşte şi din motive de prudenţă, că nimic particular nu există în ele.

Goya va mai trăi însă treizeci şi şase de ani după boala care l-a asurzit. Treizeci şi şase de ani, adică doar un an mai puţin decît au trăit Rafael şi Van Gogh **cu totul**. Să ne amintim că Van Gogh a avut la dispoziţie în sud, în Provenţa, numai doi ani şi jumătate pentru a tîrî în istoria picturii toată acea explozie de soare şi de galben care reprezintă opera sa principală? Că după numai un an şi jumătate de la prima criză, boala i-a smuls definitiv penelul din mîini? Aceste comparaţii n-au rost. Ele ne pot spune un singur lucru. Că Goya n-a fost nedreptăţit de timp. N-a avut la dispoziţie şapte decenii ca Tiţian pentru a-şi desăvîrşi opera, dar a murit după ce a avut răgaz să depună mărturie. Caravaggio a fost fulgerat de moarte la o vîrstă la care Goya n-ar fi rămas probabil în istoria artei.

Şi iată-ne în faţa altor întrebări. Dacă boala a schimbat radical destinul artei lui Goya, îşi datorează ei oare gloria suferinţei şi singurătăţii sale? Există un echilibru secret aici? O compensaţie, pe care artistul a smuls-o din preţul plătit de om? Trebuie neapărat să ne aducem aminte, din nou, de nebunia lui Van Gogh, de astigmatismul lui El Greco? Dar în ce măsură ne putem îngădui să dăm o explicaţie clinică unui geniu?

Desigur, Prometeu rămîne Prometeu numai cîtă vreme suferă. Dacă e iertat de zei sau nu mai sfidează cerul, el nu ne mai poate spune nimic. Adevărul lui Prometeu este un adevăr tragic şi el există ca adevăr numai în limitele tragediei. Coborînd de pe munte, titanul coboară din tragedie. Şi coborînd din tragedie, coboară din singura sa măreţie care este, ca şi cea a lui Oedip, o măreţie sumbră. E drept să fie astfel? E drept ca sentinţa în procesul lui Socrate să nu poată fi revizuită? Ca Giordano Bruno să nu poată fi coborît de pe rug? Şi Prometeu de pe munte? Problema nu se pune dacă e drept sau nu. Ci dacă suferinţele care au avut loc au rămas sau nu inutile; dacă Socrate a murit zadarnic, din moment ce oricum paharul de cucută nu mai poate fi întors de la buze. Faptul că suferinţele au produs uneori mari artişti şi i-au condus spre o morală nu justifică în nici un fel suferinţa. Nu-i dă nici un drept. Aceeaşi morală putem şi e firesc s-o aşteptăm de la lumină şi fericire. Însă n-avem voie să nu vedem forţa celor care, confruntaţi brutal cu destinul, au găsit înlăuntrul suferinţei lor tăria de a o contesta prin creaţie, printr-un adevăr ce-i va reprezenta. Faptul că nimic nu motivează durerea nu ne poate împinge să ignorăm măreţia născută din durere. În ce mă priveşte, refuz să cred că boala de ochi a lui El Greco, nebunia lui Van Gogh şi surzenia lui Goya sînt responsabile pentru gloria lor. Dar de ce am întoarce capul de la acest om de patruzeci şi şase de ani care, răminînd surd, cheamă arta în ajutorul lui? Şi dintr-o dată devine alt om şi alt artist. Nu pentru că e bolnav. Ci pentru că fiind lovit, în loc să se plîngă îşi pune întrebări şi caută neîndupiecat un răspuns. Dintr-o boală, se putea naşte o victimă. În cazul lui Goya, s-a născut în chip violent un mare artist. Exemplul său nu e în favoarea celor care fac din artă o categorie clinică; în schimb, ne reaminteşte că marea artă este totdeauna o gravă, dramatică interogaţie a destinului şi că abilitatea, talentul, virtuozitatea n-au putut înlocui niciodată întrebările puse vieţii. Cine este acest om agitat de pasiuni virulente care se ridică împotriva somnului raţiunii? Cine este acest artist care aparent umple cartoanele cu monştri pentru a-i contempla la fel cum Nero contempla incendiul Romei? Povestitorul galant care putea aspira cel mult la o glorie de tipul celei a lui Fragonard a murit în 1792. În locul lui, din boală, se ridică un om de patruzeci şi şase de ani care se suie pe munte alături de Prometeu şi pictează acolo toate chipurile pe care le la vulturul.

Dar ce speră acest om care se înconjoară de coşmare? Că va fi mai puţin singur printre monştrii pe care-i picteză? Mai puţin temător? Că se va vindeca de frică prin frică? Ce este această armată infernală în fruntea căreia un artist care nu mai aude luptă împotriva singurătăţii? Să nu ne grăbim să-i judecăm. El s-a întors din infern nu pentru a se distra pe seama celor văzute acolo. Dacă rîde, o face ca să-şi dea curaj. Acum nu mai e vorba să picteze scene plăcute pentru tapiserii. Acum e vorba chiar de viaţa sa. Goya nu mai are nici timp, nici motive să fie agreabil. Din rănile pictate de el curge chiar sîngele său. În această situaţie, el nu mai poate omina şi nici glumi.

OCTAVIAN PALER

CRONICA SPECTACOLELOR

Un sacrificiu simbolic

Artiştii Teatrului din Sibiu au venit în turneu, în Capitală, cu o piesă în premieră mondială: „Dealul cu fîntîna arteziană" de poetul grec de faimă internaţională Yannis Ritsos. De cum s-a ridicat cortina, deci cu adevărat de la bun început, a fost limpede că spectacolul e dintr-acelea care-l fură pe spectator. Şi, fiindcă bucuria asta nu-i frecventă, chiar m-am lăsat furat.

Furat şi dus — de poetul-dramaturg Yannis Ritsos — într-o lume de provincie în care viaţa oamenilor suferă de monotonie, de foame de evenimente, de sete de rosturi, într-un cuvînt de blestemul nemişcării. O lume în care oamenii, nemaifăcînd paşi în afară, mărşăluiesc în cerc, spre profunzimea lor, spre adevărul lor, spre drama lor. O lume în care lipsa faptelor lasă timp gîndurilor: adică meditaţiei şi poeziei. Furat şi dus — de scenograful Helmut Stürmer — într-o lume de stampă japoneză, desenată cu grijă doar în linii subţiri, desenată fără cruţare numai cu grafit cenuşiu închis pe fond alb. O lume în care pînă şi albul landoului nouîul născut e întunecat, e îngrijorat de tente negre. Furat şi dus — de regizoarea Nicoleta Tola — într-o lume de care s-a apropiat şi pe care, pentru noi spectatorii, a recreat-o cu muncă, profesionalism, talent şi cu încă două daruri încă şi mai rare: delicateţe şi tandreţe. Spectacolul acesta a dobîndit, tocmai prin delicateţea şi tandreţea care i-au devenit egal-difuz-intrinsece, o amprentă specială, o marcă, o clasă. Furat şi dus — de actriţa Anca Neculce-Maximilian — într-o lume liniştită pe chip şi zbuciumată în suflet; într-o lume a visurilor încărcate, frumos, de poezie şi a realităţilor încărcate, apăsător, de banalitate; într-o lume a neputinţei şi a celui mai cumplit act de voinţă. Furat — de actorii Doina Alexe-Popescu, Marius Niţă şi Rodica Turbatu — şi dus — de actorii Livia Baba, Radu Basarab şi copilul-actor Cornel Han — într-o lume cu nuanţe impresionante în uniformitatea ei plictisitoare; dar, nici furat, nici dus de actorul Sandu Popa, pentru că îi lipsesc datele pretinse de personajul pe care, unidimensional, îl interpretează. Dus — de Romanino Popa, Constantin Gheorghe şi Nyu Herişanu — într-o lume de sunete surprinzător de, potrivit subiectului, temperate.

Spectacolul era aproape de sfîrşit, urma să coboare cortina şi deodată, pe neaşteptate, un schimb de replici — stridente, faţă de cele meditative, poetice, de pînă atunci; de replici care nu te mai farmecă, nu te mai fură, ci te readuc în lumea ta, a personalităţii tale, a gîndirii tale, a responsabilităţii tale; de replici care, descoperi că-ţi dau cheia adevărului piesei, un adevăr surprinzător, uluitor, cu toate că a fost pregătit de-a lungul întregii lucrări; de replici care-ţi cer să dai tu însuţi o replică; de replici care te obligă să răspunzi şi tu, asemenea Poetului, dacă vei vota pentru sau împotriva păstrării unei clipe de reculegere pentru Martha şi, mai ales, pentru hotărîrea ei. Descoperim astfel că **rostul revoluţionar** poate da măreţie şi moralitate chiar unui gest pe care, din superficialitate şi prejudecată, ne-am obişnuit să-l cotăm numai imoral şi numai urmare a unei slăbiciuni omeneşti. Am înţeles nemulţumirea, neîmpăcarea Marthei cu nemişcarea, deci cu vechea moarte a vieţii ei, şi i-am acceptat actul de nerăbdare — de retrimitere, mai devreme şi prin proprie voinţă, în circuitul devenirii, în circuitul existenţei, în circuitul vieţii cu adevărat vii, a celor cîteva zeci de kilograme de materie pe care le reprezenta fiinţa ei — ca pe un act de putere, decizie, intransigenţă şi demnitate. Ca să-şi scoată concetăţenii din inerţie, Martha le-a biciuit conştiinţa cu un exemplu limită; e cam neverosimil, dar simbolic, metaforic, dramaturgic de acceptat.

Multora dintre multele sale poeme, Yannis Ritsos le-a dat o anume construcţie foarte personală: adăugind versurilor — aşa cum, de regulă, fac dramaturgii cu replicile personajelor din piesele lor — indicaţii de regie. În felul acesta, meditaţia lirică dobîndeşte o ancorare într-o realitate concretă, dobîndeşte dramatism, iar „poemul cu indicaţii" dobîndeşte un plus de putere, pătrunzînd în conştiinţele cititorilor mai categoric şi tulburîndu-le mai profund. În această piesă, Yannis Ritsos a procedat tot novator: sfîşiind o atmosferă meticulos împletită din meditaţie şi poezie, cu vreo patru replici de un funcţionalism rebarbativ în formă şi intens mobilizator în conţinut.

După acest spectacol inedit şi mîhnitor, artiştii Teatrului din Sibiu ne-au bucurat sufletul cu o variantă scenică modernă a unei vechi piese româneşti: „Sînziana şi Pepelea" de Vasile Alecsandri. Versiunea scenică şi regia: Sergiu Savin; scenografia: Petru Voichescu; actoria: Nae Floca-Acileni, Geraldina Basarab, Dan Turbatu, Mircea Hîndoreanu, Radu Basarab, Marius Niţă, Ion Ghişe, Kitty Stroescu, Anca Neculce-Maximilian, Ion Buleandră, Nicolae Călugăriţa, Rodica Turbatu, Anişoara Popa, Mircea Birlea. O revărsare de optimism, o zburdălnicie, un spectacol cu multă mişcare, o feerie cam în blugi. Ironie contemporană adăugată aceleia a lui Alecsandri, care se dovedeşte şi ea surprinzător de încă „la zi". O datorie faţă de dramaturgia înaintaşilor şi faţă de copiii contemporanilor, dar o datorie îndeplinită cu poftă. Aplauze multe, ca şi la primul spectacol al turneului, dar, evident, mai relaxate.

NELU IONESCU

Concursurile, dar mai ales vremea dintre ele

Zilele acestea, la Ploieşti, în organizarea Comitetului judeţean al culturii şi educaţiei socialiste, au loc dezbateri privind participarea la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României" şi, legat de cele petrecute pînă acum dar mai cu seamă de cele viitoare, privind contribuţia artiştilor profesionişti la îndrumarea creaţiei amatorilor. În primele zile ale lui decembrie a avut loc selecţia judeţeană pentru participarea la Festivalul interjudeţean de montaje „Pămînt al bucuriei". Etapa finală, din 10—11 decembrie, prilejuieşte întîlnirea pe scena Casei de cultură a sindicatelor ploieştene a creatorilor de montaje literar muzicale din zece judeţe. Tot în Prahova are loc a IV-a ediţie a Festivalului coral „Cîntecele ţării" cu participarea a patrusprezece formaţii corale săteşti şi orăşeneşti al căror repertoriu trebuie să cuprindă obligatoriu acum şi prelucrări de folclor. Aici, la Ploieşti, Centrul de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă tipăreşte o antologie literară — Suprema iubire — cu poezie semnată de tineri în curs de afirmare precum şi de profesionişti, dacă se poate zice astfel, ai stării lirice. Se mai găseşte sub tipar şi o culegere de piese muzicale — Patrie nemuritoare — ale membrilor cenaclului „Paul Constantinescu".

Cum se poate vedea, mai multe manifestări de anume importanţă în spaţiul cîtorva zile şi săptămîni abia, astfel că scriind despre ele trebuie să punem verbul cam nesigur fiindcă la data apariţiei articolului un festival se va fi încheiat şi altul, de care n-am vorbit, va începe iar concluziile dezbaterilor amintite se vor constitui ca program de lucru pentru faza de masă a celei de a doua ediţii a „Cîntării României" şi pentru fazele următoare. Drept este să mai spunem că în prima jumătate a lui decembrie în judeţul Prahova programul manifestărilor culturale este cu mult mai cuprinzător şi că Zilele Culturii, aflate şi ele la a VIII-a ediţie sînt marcate de o suită de acţiuni pe teme ale istoriei contemporane şi ale istoriei începuturilor statului centralizat dac al lui Burebista, de expoziţii de artă plastică ale amatorilor şi ale membrilor U.A.P., de seri culturale la sate, unde creatorii populari au primul cuvînt.

„Problemele noastre, spune Leonida Brezeanu, directorul Centrului de îndrumare, sînt acum cu totul altele decît acelea ale fazei de masă în ediţia trecută a Festivalului. Şi la noi, e adevărat, unele formaţii s-au constituit şi au dispărut în cîteva luni, la fel ca în alte locuri, dar într-o mulţime de localităţi ideea fundamentală a Festivalului naţional, sămînţa bună a prins. La Azuga, bunăoară, în materie de creaţie de masă şi populară, vorba lui Sadoveanu, nu se întîmplă nimic. La fel şi în localităţile Tătaru, Jugureni, Gura Vadului. La fel ca în multe altele. Azi există aici coruri şi formaţii artistice ambiţioase, există, adică, mişcare culturală. Un alt exemplu şi mai concludent: la marea întreprindere „1 Mai", deşi clubul este şi dotat şi încăpător, activitatea cultural artistică se găsea mai ales în scripte. În cîteva luni aici s-au înfiinţat un cor, o formaţie de teatru, formaţii de dans tematic şi dans popular. Deşi abia constituite, acestea au bătut la poarta premiilor. Faptul vrea să spună că oamenii muncii au şi putere şi plăcere pentru teatru, cor, dans şi, mai departe, poezie, pictură, muzică, numai că se cuvine să aibă şi cadrul potrivit pentru viaţă artistică. Oarecum asemănător stau lucrurile şi la întreprinderea de utilaj chimic, la „Dorobanţul" şi la alte întreprinderi. În schimb, la Rafinăria Ploieşti nu s-a întîmplat nimic nici în Festival, nici după aceea. Spuneam că există probleme. Una priveşte participarea organizaţiilor U.T.C. Curios că tocmai tinerii sînt mai comozi. E frumos să apari în juriu, ca organizator, e frumos să apari pe afiş, dar şi mai frumos ar fi să faci efectiv muncă de organizare şi îndrumare artistică. Acum e nevoie, mai mult ca oricînd, de organizare, fiindcă numărul acelora care vor să activeze într-o formaţie sau alta este impresionant. Artistul este el amator, însă cheful de a juca des şi în faţa unor săli pline e întocmai ca al profesionistului. Or, asta înseamnă deplasări în alte localităţi, asigurarea unor condiţii pentru desfăşurarea spectacolului şi, mai ales, grija pentru ca munca omului, activitatea profesională să nu sufere. O problemă, deci, de selecţie. Statul pune la dispoziţie fonduri şi specialişti tocmai pentru ca ocupîndu-se de treburi ale artei în timpul liber, să-i fie munca mai harnică. La cluburi, la formaţiile de teatru, cor, dans se înscriu oameni feluriţi. Dar de rămas trebuie să rămînă doar acei în stare să fie şi artişti şi lucrători de nădejde în întreprinderea lor".

Nicolae Dumitrescu, metodist în probleme de teatru, brigăzi şi montaje, este de părere că în etapa de masă, unde interesul cultural al localităţilor mici primează, paradoxal, tocmai organele locale manifestă mai puţin... entuziasm. „Noi ne organizăm munca conform principiului că activitatea artistică nu trebuie să se orienteze după importanţa unui moment sau al altuia, zice Nicolae Dumitrescu. Ca şi la Olimpiade, totul este să participi, nu să vizezi cu orice preţ podiumul. Festivalul are o etapă finală peste aproape doi ani, dar pînă atunci, iată, mai sînt doi ani şi lucrul cel mai important este cel pe care-l facem astăzi. De unde şi programul nu foarte încărcat, ci normal, am zice, al acestei luni. Dacă prima ediţie a Festivalului a dezvăluit uriaşa potenţă creatoare a artiştilor amatori, acest nou Festival trebuie s-o pună în valoare. Practic, problema o pune chiar omul care, oarecum uimit că formaţia în care activează el nu mai „iese în lume" ni se adresează spunînd: dacă nu jucăm azi, nu jucăm mîine, atunci cînd? Fiindcă noi nu numai pentru concurs venim la club, ci mai ales pentru plăcerea spectacolului".

ION POPESCU

Grigoraş Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Grigoraş Dinicu în fruntea orchestrei sale la un restaurant bucureştean. La ţambal Vasile Budişteanu, tatăl cunoscutului muzician Ionel Budişteanu.

Cu foiletonul de faţă pătrundem în cariera internaţională a marelui virtuoz al viorii. În plină maturitate artistică, Grigoraş Dinicu avea să poarte peste hotare faima lăutarilor români şi bogăţia cîntecului nostru popular. După fondarea Filarmonicii din Bucureşti sub conducerea dirijorului George Georgescu (1920), aproape toţi soliştii străini erau conduşi de impresarul Romulus Orchiş la restaurantul unde cînta Grigoraş Dinicu. Pe pereţii camerelor sale am văzut în 1949 portretele multor virtuozi însoţite de dedicaţiile pline de admiraţie adresate violonistului român. Întîlnirea cu Mischa Elman a marcat începutul celei de-a „doua tinereţi" artistice a neîntrecutului Grigoraş Dinicu.

VIOREL COSMA

Un angajament la Londra

Era prin anul 1927. Grigoraş Dinicu cînta la restaurantul **„Enescu şi Andreescu"**. Faima sa începu să fie confirmată de toţi marii artişti care ne vizitau ţara. Printr-o astfel de ocaziune, celebrul violonist Mischa Elman [1]) îl cunoaşte pe Grigoraş Dinicu şi-i apreciază calităţile.

Într-una din zile, impresarul Romulus Orchiş vine la Grigoraş Dinicu acasă, în str. Sfinţilor 41, să-l anunţe că în ziua aceea va sosi marele violonist Mischa Elman şi că seara, după concert, va veni cu dînsul la **„Enescu şi Andreescu"** ca să-i asculte.

Într-adevăr, seara după concert (după povestirea lui Grigoraş Dinicu), împreună cu maestrul George Georgescu, Romulus Orchiş, pianistul lui Mischa Elman, vine acel pe care Grigoraş Dinicu îl ascultase pînă atunci numai la plăci de gramofon.

Cînd acest cvartet era cam pe la sfîrşitul mesei şi lumea se cam rărise în restaurant, Grigoraş Dinicu împreună cu cei ce formau atunci cvartetul orchestrei sale (adică vioara a II-a Gh. Rădulescu-Boeru, violoncel Mihail Moţoi şi bracistul Cristache Ilie Vlădescu) se apropie pe nesimţite de locul unde era cel ce pe atunci era socotit ca unul dintre cei mai virtuozi violonişti ai lumii.

Dinicu începu să-i cînte piese de Fritz Kreisler aşa cum numai el ştia să cînte. Mischa Elman lăsă jos furculiţa şi cuţitul rămînînd în admiraţie. Dar cum Grigoraş Dinicu ştia să dea tot ce poseda în domeniul artei sale, atacă mici piese româneşti cu caracter folcloristic. Oaspetele nu-şi credea ochilor şi urechilor şi spuse maestrului George Georgescu :

— Este imposibil ca acest artist să fie muzicant de restaurant.

Maestrul George Georgescu însă îl contrazise spunîndu-i că Grigoraş Dinicu nu este, precum bănuieşte domnia sa, un violonist de local, ci un artist de geniu. În România mulţi, poate cei mai mulţi îl numesc lăutar, fără să-şi dea seama că un astfel de „lăutar" nu poate exista în nici un loc pe lume. Totuşi Mischa Elman nu se lăsă convins şi începu atunci să-i comande fel de fel de bucăţi clasice, pe care el bănuia că nu le cunoaşte. Atunci Grigoraş Dinicu se scuză că nu i mai cîntă la ureche, ci este silit să-i cînte de la orchestră spre a auzi şi acompaniamentul pianului (cînta la pian Ştefan Neaga, fost elev al maeştrilor Alfonso Castaldi şi Dimitrie Cuclin în România, iar la Paris în anii 1937—1939 la marea profesoară Nadia Boulanger). Şi atunci Grigoraş Dinicu începu să-i cînte **Caprice basque** a lui Sarasate, **Zigeuner-Weise, Albina** de Schubert şi, ca încheiere, **Studiul 24** de Paganini.

Extaziat, Mischa Elman se ridică şi veni spre Grigoraş Dinicu spunîndu-i pe franţuzeşte (eu scriu în traducere) :

— Vă daţi cuvîntul de onoare că d-voastră nu sînteţi concertist ?

— Vous-avez ma parole d'honneur que je suis seulment un chef d'orchestre populaire de Roumanie et je m'apelle Grigore Dinicu (în traducere : D-voastră aveţi cuvîntul meu de onoare că eu sînt numai un şef de orchestră populară din România şi mă numesc Grigore Dinicu).

Auzind răspunsul său, Mischa Elman îl întrebă :

— Vă supără dacă vă numesc colegul şi prietenul meu ?

Atunci, spre a-l da gata, ca să spun eu aşa, Grigoraş Dinicu îi răspunse :

— Foarte bine, şi fiindcă îmi sînteţi prieten şi coleg, vă rog să-mi daţi voie ca să vă cînt încă două cîntece care cred că vă vor face şi mai mare plăcere decît cele auzite pînă acum.

Şi Grigoraş Dinicu terminînd, îşi luă din nou vioara şi începu să cînte **Hora staccato.** Auzind şi această piesă, oaspetele rămase pe gînduri, văzînd staccato-ul în sus şi-n jos ce făcea Grigoraş Dinicu atît de uşor, natural şi la coardă. Cînd atacă **Ciocîrlia,** Mischa Elman nu se mai putu reţine şi spuse :

— Voila un vrai maître du violon ! (Iată un adevărat maestru al viorii !)

În seara plecării, Mischa Elman după ce îşi luă rămas bun de la Grigoraş Dinicu, îl întrebă dintr-o dată, pe nepregătite :

— Spune-mi, Dinicu, vrei să vii să cînţi la Londra ?

— Aş veni însă numai pentru 3 luni, fiindcă am auzit că acolo se dă angajament numai pentru 6 săptămîni.

— Bine, dragă Dinicu, eu îţi promit un angajament pentru 3 luni.

Trecuseră vreo 6 luni şi de la Mischa Elman nici o veste. Dar iată că într-o seară apare la **„Enescu şi Andreescu"** un tip în capul gol şi îmbrăcat în frac. Era curios, nu că lumea nu era obişnuită să vadă oameni îmbrăcaţi în frac, dar ţipul nostru cînd intră în restaurant îşi scutură zăpada ce i se aşternuse pe frac. Directorul localului, Jean Machiţescu, care-şi făcuse, ca să zic aşa, o specialitate în arta culinară şi la Londra, unde şezuse vreo 2 ani, recunoscu într-o clipă pe englezul marilor restaurante şi-i oferi o masă mai departe de orchestră. Acesta îi spuse :

— Nu, domnule, eu am venit de la Londra ca să ascult această orchestră, de aceea te rog să-mi plasezi masa chiar lîngă orchestră.

Să fi trecut vreo oră de cînd orchestra nu mai făcu pauză. Omul nostru spuse lui J. Machiţescu să-l roage pe şeful orchestrei să vină la masă, fiindcă doreşte să-l întrebe ceva.

— Eu doresc să ascult un program de 10 minute, dar care să arate artă şi atracţie, fiindcă în cazul că îmi va plăcea vă voi angaja pentru 3 luni la Londra să cîntaţi la restaurantul **Park Hotel.**

Auzind aceasta, Grigoraş Dinicu spuse lui J. Machiţescu :

— Întreabă-l, te rog, ce lume frecventează acest restaurant, ca să ştiu cu ce fel de muzică să mă adresez publicului.

Cînd J. Machiţescu îi exprimă rugămintea lui Grigoraş Dinicu, acesta răspunse :

— Iată, în sfîrşit, şi unul care vrea să ştie **cui** îi cîntă şi nu întreabă pentru **cît** cîntă.

Grigoraş Dinicu s-a urcat atunci pe scenă şi începu să cînte ceva românesc, un solo de Kreisler şi încheie cu **Ciocîrlia.** Englezul veni la orchestră, avînd în mînă contractul gata făcut. Dinicu ceru un răgaz de 20 de minute, spre a se consulta cu colegii din orchestră. Englezul aprobă scurt : O.K. !

După vreo două luni, Grigoraş Dinicu plecă la Londra.

---

[1]) Mischa Elman (Michail Saulovici), n. 8/20 ianuarie 1891, Talnoj (Ucraina) — m. 5 aprilie 1967, New York, violonist-concertist de talie mondială, elev al lui Leopold Auer (vioară) şi Caesar Cui (compoziţie) la Conservatorul din Petersburg. A concertat în România în anii 1927 şi 1937.

Cristian Dică

Arhitectura sufletului

Nu piere în eter nici o mihnire,
arhitectura sufletului doar
îşi mută lin colaju-n limpezire
cum ţi-ai clădi în vis un sanctuar.

Sînt ierbile zvîntate de sfiala
cu care lamura-şi împing în vînt ?
Turnuri rănite nu înfruntă pala
cînd rana însăşi urcă din pămînt.

O, lacrime devreme ancorate
în vîrsta nopţii, fără somn, pecetea
oglinzilor în arşiţă surpate
sînteţi, stăruitoarea scară, setea ?

Nu piere în eter nici o mihnire,
arhitectura sufletului doar
îşi mută lin colaju-n limpezire
cum ţi-ai clădi în vis un sanctuar.

Imn la Bălcescu

Un anotimp al lacrimei n-a fost îndeajuns
să-i liniştească ochiul — lumină de răscruce,
crîncenă setea-i vîlvoarea în plins
un singur drum pe care să apuce.

Nu s-a temut : armura morţii, ei,
bărbaţii dîrzi, o-mbracă fără teamă
chiar văluriţi în somn rămîn tot zei
cărora moartea le plăteşte vamă.

El a învins nu pragul de pieire,
ci altul răstignit în setea-i dură,
pragul de dor şi pragul de potire
surpat cu lăcrimarea-i peste gură.

Un anotimp al pietrei n-a fost îndeajuns
să-i liniştească trupul — ţărînă de răscruce
mai trebuia şi drumu-n cetate-adînc pătruns,
Drum ce prin noi tot vine şi tot în sus se duce.

Cel cu mîinile în buzunare

Da ! Eu sînt băiatul cu mîinile în buzunare. Cu mîinile în buzunare.

Eu sînt cel cu mîinile nebătute de vînt şi nearse de soarele primăverii.

Eu sînt băiatul care nu-şi taie unghiile.

Eu sînt elevul care la clasă ţine mîinile în pupitru.

Eu sînt cel care de la o vreme nu a mai simţit foşnetul foilor de carte în vîrful degetelor.

Eu sînt elevul căruia echipa de control sanitar nu-i cere niciodată să-şi arate unghiile.

Eu sînt...

Eu, care nu întîrziasem niciodată, am întîrziat un minut, două, zece... o oră întreagă. N-am venit nici la a doua oră, n-am venit de loc, toată ziua... Şi am absentat şi a doua zi, şi a treia zi... trei săptămîni la rînd...

Eu sînt...

În dimineaţa aceea de primăvară în loc să vin la şcoală pe cel mai scurt drum, am ocolit să mai văd o dată casa aceea cu zorele care îmi plăcea mie atît de mult... Adică ce mai rămăsese din casa aceea cu zorele care îmi plăcea mie atît de mult...

Şi parcă venea de acolo, de dedesubt, ceva care aducea a voce de om. Ceva ca un suspin sau ca un hohot înăbuşit de plîns... Sau ca o chemare...

Judecaţi-mă, prieteni... !

Am gîndit şi eu atunci cum gîndiţi şi voi acum, că ce am de făcut este să dau alarma, să chem oameni în ajutor, să alerg după echipele de salvare.

Judecaţi-mă !...

Am vrut să mă conving...

Grinzile mai erau încă fierbinţi, cu toată apa şi spuma pe care o aruncaseră peste ele pompierii. Molozul ud se lipea de mîini. Betonul, chiar aşa făcut codri, şi fiarele din armătură nu voiau să cedeze.

Judecaţi-mă ! Dar nu spuneţi că am vrut să fac pe viteazul. Cum să cer ajutoare, cum să chem echipele de salvatori dacă nu ştiam ce se află acolo, dedesubt ? Oamenii s-au luptat toată noaptea cu focul şi cu dărîmăturile, de-abia se mai ţineau pe picioare şi să-i pun eu să caute ceva care mi s-a părut mie că este ? Cei care au fost scoşi din ruine s-au îmbrăţişat şi s-au numărat încă o dată şi încă o dată şi încă o dată... Şi au fost întrebaţi : Sînteţi toţi, sînteţi toţi, sînteţi toţi ? Şi ei se numărau şi se pipăiau şi se chemau pe nume : „Sîntem toţi, sîntem toţi, sîntem toţi cu toţii !" „Mai era cineva în casă în afară de voi ?" „Nu mai era nimeni în casă în afară de noi !" „Mai era cineva în casă în afară de voi ?" „Nu mai era nimeni în casă afară de noi !" „Mai era cineva în casă afară de voi ?" „Nu mai era nimeni în casă afară de noi !"

Judecaţi-mă !

Eu am crezut că trebuia să mă conving.

Grinzile, molozul, betonul, chiar aşa, făcut codri, fiarele din armătură.

Capul omului.

Judecaţi-mă !

Măcar atunci ar fi trebuit să chem ajutoare, să aduc echipele de salvatori.

Judecaţi-mă !

N-am putut !

Omul m-a legat de el cu privirea aceea a lui care în loc să-mi ceară să-l salvez, spunea numai atît : nu mă lăsa singur... Omul acela care stătuse atîtea ceasuri în întuneric, cu molozul în ochi şi în gură, cînd dăduse de un alt om, nu mai rezista nici măcar o clipă să rămînă singur.

Grinzile, molozul, betonul, fiarele din armătură.

Era bunicul de la ţară, sosise tocmai atunci, ghinionul lui, nici nu apucase să intre bine în casă...

Spuneţi-mi, prieteni, cum mai este cînd îţi foşnesc paginile unei cărţi sub vîrful degetelor ?

Dar iarba bătută cu boabe de rouă ? Spuneţi-mi, prieteni, cum mai este cînd îţi treci vîrful degetelor peste sprîncenele unei feţe ? Peste buzele ei ?

Şi cum mai este cînd îţi întinzi palmele sub lună ca să-i prinzi argintul picurat în căuşul lor ?

Şi cum mai este pe vremea liliacului şi pe vremea licuricilor ?

Şi de unde este derma şi epiderma, care au fost plantate pe bonturile degetelor mele ? Şi de la care dintre voi îmi curge sînge în vene ?

Bunicul acela vine în fiecare zi de la el, de la ţară. Se aşază lîngă mine şi nu spune decît atît : „Băiete, băiete, mă băiete !"... „Băiete, mă băiete" şi tace. Dar să-l văd mîine... Mîine îmi scoate ultimul pansament... Să vedeţi ce unghii frumoase am... ca de copil...

Prieteni !

Zău că n-am vrut să fac pe viteazul. Dar altfel nu s-a putut !

Judecaţi-mă !

MARIN IONIŢĂ

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Un om; o idee

S-a stins, la 82 de ani, Elwood Geiges. Cine-i Elwood Geiges? În orice Larousse, în orice enciclopedie — oricît de savantă — l-ați căuta, nu-i veți găsi numele. Eu l-am găsit într-o revistă, la rubrica „decese", între emiri bătrîni, contese extravagante, descoperitorul prafului de scărpinat și istoriograful clovnilor din lumea întreagă. Nici unul nu se compară cu Geiges. Nici o curte regală, nici un circ, nici o avere, nici o extravaganță, nici un studio de filme nu au dat lumii ceea ce a dat Elwood, cu o singură mișcare a mîinii sale. El a dat lumii — o lume. E bine s-o știți. Omul acesta o binemerită. El a fost înainte de toate un suflet mare, un altruist, un om care a plecat urechea la necazurile semenilor săi și a găsit în el îmboldul de a le alina. Îmboldul dar și ideea. Ideea dar și mijloacele.

Pe la sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al secolului nostru, Geiges oficia ca arbitru de fotbal. El auzea de multă vreme la radio și citea tot de multă vreme în presă că oamenii nu prețuiesc prea bine de ce arbitrul întrerupe de atîtea ori jocul pentru a penaliza una din echipe. Ei știau regulamentul, știau care-s greșelile, dar încă de pe atunci în acest domeniu exista un haos de interpretări. Pentru cei care mai cred că istoria fotbalului începe cu Iugoslavia-România 6—4, să precizăm că a existat o epocă, chiar epoca în care oficia Geiges, în care arbitrul nu semnaliza decît prin fluier loviturile de pedeapsă. De multe ori se înțelegea de ce. Dar de multe ori, de cele mai multe ori, nu. Problema nu era nici atunci cît se poate de importantă, dar era importantă. Lumea nu trăiește doar din probleme cît se poate de importante — căci, printre altele, s-ar sufoca, dacă nu s-ar plictisi — dar are pe cap și probleme importante mai mici dar nu mai puțin sîcîitoare. Cum ar fi aceasta: a nu confunda hențul cu ofsaidul, faultul cu lovitura de poartă. Fluierul nu definea suficient situațiile. Lumea era din ce în ce mai enervată. Ea cerea să fie din ce în ce mai exact informată despre ceea ce se întîmplă în mintea unui arbitru. Ea nu putea rămîne la cheremul fluierului său care destrăma prea puțin din haosul de interpretări. Geiges, cum spuneam, a aplecat urechea la aceste doleanțe — mai ales ale ascultătorilor de la radio — el s-a frămîntat ziua și noaptea cum să le satisfacă, cum să facă binele dacă nu pe pămînt, măcar pe teren. El a priceput că absolut totul — chiar fericirea — pornește de la o bună informare și o bună semnalizare a acestor informații. Ca atare, în urmă cu jumătate de secol, la Devon, în timpul partidei dintre Siracusa și Cornell, Elwood Geiges a avut pe cît de strașnica pe atît de măreața idee de a denumi prin gesturi, prin mișcări ale mîinii, tot ce-l ofsaid, fault, corner și henț. Aceste mișcări au rămas pentru totdeauna. Sunetul a fost redimensionat de gest. Gestul a deschis o lume de sensuri și idei care vor fascina mulțimile, bărbați, copii, nu mai spun și femei. Elwood Geiges a îmbunătățit esențial informația pe teren. El a revoluționat arbitrajul. El a adus o oarecare contribuție la înțelegerea vieții pe pămînt. Din asemenea contribuții mici și esențiale se naște un bine în plus și apune un nonsens, azi, un non-sens, mîine, haosul originar mai pierzîndu-și din densitate. Nu spun că Geiges a rezolvat totul în arbitrajul fotbalistic. A mai rămas cîte ceva obscur și echivoc fără de care totul ar fi perfect și nu ar mai avea haz. Să nu-l idealizăm pe Elwood Geiges dar nici să nu-l uităm, așa cum a rămas, cu mîna expresiv ridicată, printre atîtea idei cînd prea vesele, cînd prea tragice ale veacului.

RADU COSAȘU ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Alcoolul — un combustibil de viitor pentru automobile?

Preocupările pentru economisirea energiei — concentrînd în numeroase țări eforturi la scară națională — duc, nu de puține ori, la soluții dintre cele mai ingenioase, dintre cele mai neașteptate. Idei a căror testare, întreprinsă cu toată rigoarea și seriozitatea, vor da poate unul dintre răspunsurile mult așteptate la alternativa energetică actuală.

În urmă cu cîteva luni, Brazilia era socotită a fi singura țară din lume care a început să dezvolte la nivel național o energie nouă, în scopul reducerii considerabile a importurilor de petrol, începînd chiar cu anul viitor. Noua resursă energetică: alcoolul etilic, substanță din care se produc deja în Brazilia aproximativ 800 milioane de litri anual. Obiectivul noului program, denumit „program-alcool", este înlocuirea cu alcool, de acum în patru ani, a carburantului importat, în proporție de 20 la sută. Deocamdată, explică revista „SCIENCE & VIE", alcoolul este distilat pornindu-se de la trestia-de-zahăr. Utilizarea acestei plante pentru obținerea unor mari cantități de alcool prezintă însă două inconveniente: pe de o parte, culturile de trestie-de-zahăr reclamă terenuri dintre cele mai bune — multe dintre ele fiind deja cultivate cu altceva —, pe de altă parte, nu se poate obține decît o recoltă pe an. Iată motivul pentru care Brazilia, primul producător de manioc din lume, și-a concentrat atenția spre această cereală, care poate crește aproape pe orice teren și, în plus, dă două recolte pe an.

Alcoolul obținut prin distilarea trestiei-de-zahăr sau a manioculuí este amestecat cu benzina în proporții ce oscilează între 2—8 procente, în funcție de regiuni. Specialiștii brazilieni afirmă că noua combinație nu reclamă nici o modificare a motorului și că participarea alcoolului la amestec poate ajunge pînă la 20 la sută. Peste acest prag, unele modificări ale motorului se impun. Ministerul brazilian al comerțului a adaptat trei automobile astfel încît să poată utiliza drept combustibil alcoolul hidratat (un amestec de 95 la sută alcool și 5 la sută apă). Aceste automobile au parcurs... peste 100 000 kilometri. La rîndul ei, filiala braziliană a cunoscutei firme americane Chrysler a pus și ea la punct un motor cu grad de compresie ridicat, care poate funcționa cu alcool pur.

Dacă acest efort își va găsi justificarea deplină, se va merge mai departe. Miza este deosebită: în timpul unei reuniuni ministeriale desfășurate la Rio de Janeiro, s-a calculat că, utilizîndu-se mai puțin de 2 la sută din terenurile Braziliei în scopul producerii materiei prime pentru alcool, s-ar asigura o cantitate suficientă pentru înlocuirea tuturor importurilor de petrol ale țării, în prezent de aproximativ 700 de barili pe zi.

Potrivit informațiilor pe care le avansează „SCIENCE & VIE", acest program e coordonat prin intermediul Agenției naționale de petrol — Petrobras. Interesul pentru punerea în valoare a noii căi de reducere a importurilor de petrol s-ar fi născut mai ales în urma majorărilor impresionante la care prețul prețiosului combustibil a fost supus începînd cu anul 1974. Ideea ar fi venit de la inginerul aeronautic Ernesto Stumpf, despre care se spune că și-ar fi petrecut mai mulți ani studiind proprietățile de carburant ale alcoolului. Acesta a demonstrat că alcoolul etilic, în pofida puterii sale calorifice relativ scăzute în raport cu benzina, devine competitiv dacă este utilizat de un motor bine adaptat, alcoolul arzînd mai bine într-un motor cu grad de compresie ridicat. După Stumpf, un motor bine reglat și utilizînd alcoolul drept combustibil ar furniza o putere superioară cu 18 la sută comparativ cu benzina, dar ar prezenta inconvenientul că alcoolul este consumat mai repede. În fapt, spune Stumpf, cei doi factori se anulează, dar în favoarea alcoolului mai pledează un avantaj, considerabil: este mult mai puțin poluant.

De doi ani, pentru favorizarea „programului-alcool" guvernul brazilian a creat un sistem de împrumuturi cu dobîndă mică, pentru a încuraja extinderea plantațiilor de trestie-de-zahăr și construirea de distilerii în regiunile rurale. Petrobras garantează cumpărarea alcoolului, iar beneficiile realizate din vînzarea melanjului alcool-esență la același preț cu benzina sînt reciclate în cadrul programului general.

Cercetări pentru dezvoltarea unui combustibil pe bază de alcool sînt semnalate în prezent și în alte țări. Canada studiază felul în care metanolul, obținut din produse forestiere excedentare, ar putea fi utilizat în amestec cu carburanții clasici. În fine, o știre nu mai veche de o săptămînă anunță că, începînd din 1979, Costa Rica va utiliza un amestec de alcool anhidric și benzină drept combustibil pentru automobile. Amestecul va conține 20 la sută alcool și 80 la sută benzină. Într-o perspectivă mai îndepărtată este avută în vedere eliminarea totală a benzinei din compoziția carburanților pentru vehicule și înlocuirea ei cu alcool de 96 grade.

Tehnica apelării la alcool, observă „SCIENCE & VIE", nu pare deocamdată rentabilă în țările industrializate, de exemplu în Franța. Utilizarea unei cantități mai mari de energie pe locuitor în aceste țări, ca și salariile mai ridicate din sectorul energetic nu permit deocamdată ca prețul alcoolului să devină competitiv cu cel al benzinei. Un răspuns definitiv la această nouă variantă nu s-a dat însă.

Paradoxurile supercivilizației

● **Cine, cu ce se joacă?** Am citit pînă acum despre fel de fel de obiecte ce pot fi procurate în mod clandestin, în fel de fel de orașe ale lumii, și nu de puține ori uimirea a fost dublată de indignare. Ceea ce scrie însă ziarul „NEW YORK POST", într-unul din ultimele sale numere, este pur și simplu stupefiant. Ziarul afirmă că, în marele oraș american, pot fi procurate la bursa neagră, de oricine este dispus să plătească sume variind între 5 000 și 15 000 de dolari, rachete portabile capabile să distrugă un avion civil de transport zburînd la joasă altitudine. Printre tipurile oferite spre vînzare — căci există, am înțeles bine, mai multe feluri de astfel de „jucării", însoțite, cum li stă bine oricărui produs serios, și de instrucțiunile, sîntem siguri, cît se poate de complete, privind „modul de utilizare" — se numără și o rachetă antitanc de mare precizie, ce poate fi transportată și utilizată de o singură persoană. Și, ca să fim siguri că nu este vorba de un produs al imaginației unui reporter în căutare de senzațional macabru, gazeta citată oferă argumentul autenticității informației: raportul asupra acestui gen de tranzacții clandestine a fost remis de doi experți militari autorităților judiciare din statul New York!

● **La 10 ani, 10 ore de muncă.** În condițiile în care rata șomajului înregistrează cote îngrijorătoare în toate țările Europei occidentale, un raport al Centrului pentru cercetarea problemelor sociale, dat publicității la Roma, relevă, printre altele, că un număr de 350 000 de copii italieni, dintre care majoritatea nu au atins vîrsta de 10 ani, lucrează zilnic cîte 8—10 ore în diferite ramuri ale producției. Anual, 1 000 dintre acești copii, a căror viață pare desprinsă din povestirile lui Dickens, își pierd viața în urma „accidentelor de producție". Este paradoxală această „bursă neagră" a muncii copiilor, este paradoxal ca, atunci cînd cifra adulților care nu au o slujbă este de peste un milion, atîtea sute de mii de copii, fragezi încă, să găsească de lucru în condiții de supraexploatare, în schimbul unor sume infime. Să ai zece ani și să te afli la spital cu diagnosticul „nevrită ca urmare a muncii într-un mediu toxic" este ca și cum nu te-ai fi născut niciodată, ca și cum copilăria n-ar exista. Și totuși exemplul nu este izolat, nu reprezintă consecința nefastă a unui accident. Într-un spital din Neapole, la secția de neurologie, cîteva zeci de copii avînd acest diagnostic se află sub tratament. Ei au venit aici direct de la o fabrică de încălțăminte, unde lucrau în mediu toxic, cîte 12 ore zilnic. Guvernul italian interzice, legal, munca copiilor, dar atît timp cît mii de familii italiene au dificultăți serioase în bugetele lor, vor mai exista încă și alți copii de 10, 12 sau chiar 8 ani care își vor sacrifica copilăria — spațiul de grijă și speranță al umanității — sau își vor primejdui viața, în schimbul a cîtorva mii de lire...

● **O distracție plătită scump.** Prezentarea fără nici o rezervă a violenței pe micile ecrane din R.F.G. a fost calificată de grupul „Acțiunea protecția tinerilor" ca una din principalele cauze ale creșterii criminalității juvenile în țară. Ca și televiziunile din alte țări occidentale, și televiziunea vest-germană nu face economie de pelicule exacerbînd violența. Spre exemplu, spune o statistică, într-o singură săptămînă, pe micile ecrane din această țară au putut fi vizionate reportaje și filme înfățișînd 416 crime, 103 morți, 52 încăierări și 27 de schimburi de focuri. Remarcabilă în această statistică este corectitudinea și evidenta competență profesională cu care s-a făcut inventarierea. Iar dacă au mai existat păreri eronate sau încuviințări binevoitoare pentru asemenea programe sub argumentul naiv că scenele de violență ar provoca exclusiv teamă în rîndul copiilor și al tineretului, studii efectuate de cele mai diverse și complexe categorii de cercetători relevă faptul că efectul este contrar generînd înclinații spre brutalitate și duritate. Grupul „Acțiunea protecția tinerilor" consideră că tocmai scenele de violență omniprezente în literatura bulevardieră, ca și la radio și TV au contribuit la creșterea criminalității infantile și juvenile în R.F.G. cu impresionantul procent de 80 la sută în perioada de după 1950. Și chiar dacă astfel de „acțiuni de protecție" nu fac altceva decît să atragă atenția asupra unei stări de lucru de mult cunoscute, ele reflectă o stare de conștiință care, în orice caz, nu mai este paradoxală.

● **În căutarea timpului pierdut...** În lumea întreagă există o practică, deloc reprobabilă, de a se evidenția pe seama capului de locuitor nivelul atins de o țară într-un domeniu sau altul. Economiștii apreciază, în gradul cel mai înalt, cantitățile cît mai mari de oțel pe cap de locuitor, de energie electrică, de textile sau altele asemenea. S-au făcut, de asemenea, statistici care limpezesc volumul de coniac pe cap de locuitor și, în altă ordine de idei, numărul de locuitori pe unitatea de scaune din bibliotecile publice.

De curînd un studiu care vizează cantitatea de ore de muncă pierdute în țările occidentale a zdruncinat vechi tradiții, lansînd noi vedete. Astfel, Marea Britanie care deține recordul absolut al grevelor celor mai îndelungate (inclusiv a pompierilor) și-a pierdut poziția fruntașă în favoarea Canadei care se poate mîndri cu 2 zile și jumătate pierdute pe cap de salariat. Canada este flancată de Italia și urmată de Franța, Japonia, Danemarca etc. Experții malițioși apreciază că savoarea proustiană a timpului pierdut este măcinată în cazul de față de dramaticul adevăr că „time is money"...

● **Brinza și istoria universală.** Vedetele internaționale nu manifestă, în general, timidități în raporturile cu societățile de asigurări. Pentru sume considerabile se asigură ochi, nasuri, degete. De curînd, un mare maestru în degustarea brînzeturilor s-a umplut de bani pentru că o firmă nu s-a dovedit suficient de respectabilă și i-a stricat cerul gurii, precum și vîrful limbii. Guy Duchamp care de ani de zile mănîncă fără poftă, dar cu o rigoare aproape supranaturală cele 435 de sorturi de brînzeturi galice, dînd verdictul dacă un sort sau altul contribuie în mod real la gloria culinară a Franței, a eșuat la judecarea unei infame brînze de oaie. Prea acidă, prea fermentată, mă rog, suspectă, brînza cu pricina i-a stricat inspirația olfactivă.

Duchamp a dat firma în judecată, a obținut daune apetisante și apoi și-a rotunjit nenorocirea, încasînd prima de asigurare. Cu banii rezultați și-a cumpărat liniștea unor ani îndelungați pe care îi va folosi scriind o trilogie despre rolul brînzei în istoria universală.

România militează pentru

O LUME MAI DREAPTĂ ȘI MAI BUNĂ

Atașamentul statornic al României socialiste față de marile cauze ale omenirii, față de imperativele vitale ale epocii noastre a fost, din nou, afirmat cu vigoare și hotărîre de către tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna Conferinței Naționale a partidului. Efortul constructiv al fiecărui popor, în expresie ultimă, efortul fiecărei ființe umane, are drept suport un ideal, pornește dintr-o convingere profundă. Un asemenea nobil deziderat — conceptualizat și argumentat amplu în urmă cu mai bine de trei ani, începînd cu documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. — a devenit într-un răstimp scurt o idee în acțiune : necesitatea unei noi ordini economice și politice în lume.

Treptat, pe plan mondial, înțelegerea necesității acestui imperativ vital pentru omenire depășește dimensiunile acceptării : făurirea unei noi ordini economice se relevă a fi o problemă de prim ordin pentru o serie de state în curs de dezvoltare ; tot mai multe țări, organizații internaționale, personalități guvernamentale sau ale vieții publice, economice și politice naționale recunosc și susțin această idee. Deosebit de semnificativ pentru înțelegerea stadiului în care se află este faptul că unele țări care au manifestat la început rezerve față de formularea în sine a ideii și-au reconsiderat pozițiile.

Configurația lumii în care trăim relevă existența unor inegalități izbitoare, a unor realități inacceptabile din punct de vedere uman. Țări reprezentînd mai puțin de 25 la sută din populația lumii dețin 80 la sută din produsul mondial brut, rămînînd doar un produs de 20 la sută pentru celelalte trei sferturi ale omenirii. Un sfert din populația globului este neștiutoare de carte. Două treimi din locuitorii planetei dispun de mai puțin de 30 de cenți pe zi. În același timp, 70 la sută din copii suferă de malnutriție. S-a calculat că diferența dintre cel mai mare și cel mai mic venit pe locuitor conduce la un raport de aproximativ 130 la 1. Națiunile industrializate consumă de 20 de ori mai multe resurse pe locuitor decît statele sărace. În țările industrializate își duc activitatea aproximativ 90 la sută din oamenii de știință și tehnicieni. A fost realizată, în mod cert, o acumulare gigantică de bunuri și de servicii care, atît timp cît a fost obținută pe socoteala muncii altora și servește doar unei minorități, nu reprezintă un progres al spiritului uman. Comparațiile pot continua, exemplele ca și anticipările aparțin unor oameni de știință, situațiile concrete pe care le trasează global nu izvorăsc doar din judecăți de analiză, ele se constituie, în același timp, ca dovezi de solidaritate umană. Deci, continuînd, mai putem nota că șase mari firme controlează comerțul cu cereale, zece pe cel de cupru, una singură operează cu circa 50 la sută din producția de nichel. Ziarul „LE MONDE", publicînd în urmă cu cîtva timp un amplu articol pe tema edificării unei noi ordini economice internaționale, evidenția faptul — revelator, am spune noi, pentru sublinierea marilor decalaje — că în unele țări s-au instalat aparate de aer condiționat pînă și în dependințe, în timp ce în multe state sărace lipsesc alimentele pentru a salva un miliard de oameni care se nasc, supraviețuiesc și mor în condiții subumane.

Pe de altă parte, este la fel de adevărată, la fel de evidentă o altă realitate: chiar în țările industrializate, în care veniturile sînt mari, pe lîngă inegalitățile foarte pronunțate prezente în cadrul aceleiași societăți, acestea trăiesc o criză structurală totală. Dacă ne-am referi doar la creșterea continuă a inflației și șomajului, la dezordinea monetară, la marile fluctuații de prețuri sau la alterarea valorilor umane și morale ar fi suficient pentru a proba limitele unui sistem învechit. Să adăugăm la toate acestea și uriașele sume cheltuite în scopuri militare, activitate pe care „DEFENSE NATIONAL" o caracterizează ca fiind „o antipolitică ce ucide deja, fără a se înregistra vreun conflict, prin deturnarea unor fonduri care ar fi putut să contribuie la eliminarea decalajelor".

Constituie oare criza structurilor de producție capitalistă, a structurilor în domeniul schimburilor internaționale sau cele din domeniul diviziunii internaționale a muncii doar niște dereglări în funcționarea unor structuri altfel sănătoase, care pot fi îmbunătățite ? Analiza riguros științifică demonstrează că tocmai aceste structuri au provocat criza, că ele formează un sistem bolnav, pe care doar simplele retușuri nu-l pot revitaliza. Cursul nou al evenimentelor, afirmarea tot mai puternică în viața internațională a voinței popoarelor de a-și mobiliza resursele materiale și umane în interesul propriu impun cu tot mai multă forță necesitatea așezării relațiilor dintre state pe principii noi, de egalitate și echitate, care să creeze condiții pentru o evoluție echilibrată a diferitelor zone ale lumii, a întregii economii mondiale, care să ducă la stabilitate economică pe plan internațional. Evoluția umanității în acest sens pozitiv este cu atît mai necesară cu cît ea este favorizată de accentuarea transformărilor revoluționare în lumea contemporană, de o serie de mutații politice de mare însemnătate, care converg în a sublinia necesitatea înfăptuirii noii ordini economice mondiale.

Încercările izolate de a soluționa într-un cadru restrîns aspecte legate de noua ordine economică s-au dovedit infructuoase. Recunoscînd imposibilitatea unui consens deplin asupra problemelor ce au constituit subiectul unui lung șir de dezbateri, participanții la dialogul Nord-Sud au sfîrșit prin a transfera dosarul Națiunilor Unite, pentru a fi dezbătute în cadrul organizației internaționale. Documente de larg ecou, unele dintre ele numărînd printre coautori România — „Declarația și programul de acțiune asupra instaurării unei noi ordini internaționale", „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor", „Dezvoltarea și cooperarea economică internațională" — ca și programele concrete propuse de țările în curs de dezvoltare, creează premise dintre cele mai bune pentru trecerea la transpunerea în viață a obiectivelor făuririi unei noi ordini economice mondiale.

Este cu atît mai mare mîndria și satisfacția noastră de a identifica în acest curs, aflat abia la început, confirmarea viziunii românești asupra unei asemenea probleme de ecou planetar, recunoașterea remarcabilei contribuții pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o are în afirmarea acestui mobilizator obiectiv al popoarelor. Să ne reamintim, cu acest prilej, că prima reuniune organizată de Institutul din Paris pentru problemele unei noi ordini economice internaționale a avut drept temă „Modul în care este concepută noua ordine economică internațională de președintele Nicolae Ceaușescu".

Contribuția României socialiste la clarificarea conceptului, ca și activitatea practică pentru afirmarea acestuia sînt binecunoscute, începînd cu documentul de referință „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini internaționale" — prezentat în 1975 la O.N.U. — și continuînd cu o serie de inițiative constructive în cadrul „Grupului celor 77", și cu activitatea practică, pe plan mondial, care urmărește transpunerea în viață a acestei concepții înaintate, promovate cu hotărîre de țara noastră. Obiectivele concrete vizînd înlăturarea decalajelor, apropierea treptată și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare a tuturor țărilor au fost sintetizate la cel de al XI-lea Congres. Ele se referă la stabilirea unui raport just între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale, de natură să favorizeze progresul mai rapid al țărilor slab dezvoltate și, totodată, să stimuleze activitatea productivă a tuturor popoarelor ; accesul tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii moderne ; asigurarea asistenței tehnice și ajutorul pentru formarea de cadre ; soluționarea problemelor alimentare pe scară mondială. De subliniat — pentru felul responsabil și just în care este văzută noua ordine în lume de către țara noastră — primordialitatea efortului propriu, care a căpătat o largă recunoaștere în rîndul țărilor în curs de dezvoltare. Înfăptuirea unor noi relații economice între state se întrepătrunde organic cu necesitatea unor înnoiri de ordin politic. Într-adevăr, înlăturarea hotărîtă a anacronicelor relații inechitabile, de exploatare și asuprire, impune și statornicirea unor raporturi politice noi, bazate pe deplina egalitate, respectarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta independent și suveran, de a dispune de sine, de propriile resurse, de a-și alege liber, fără amestec din afară, calea dezvoltării. Respectarea acestor principii presupune participarea tuturor țărilor, mari sau mici, bogate sau sărace, la dezbaterea și adoptarea hotărîrilor de ordin vital pentru viitorul umanității, presupune o concertare conștientă a eforturilor. Sintetizînd acest imperativ, un reputat istoric dintr-o țară în curs de dezvoltare observa cu înțelepciunea omului de bun simț : „Dacă destinul nostru este comun și dacă toți sîntem îmbarcați pe aceeași navă spațială, Terra, în oceanul infinit al Cosmosului, de ce nu ne decidem să punem puțină ordine pe această navă ?"

DOINA IOVĂNEL ■

MONDO UMANO ?

Delfini — kamikaze

În timp ce un general norvegian (președinte al celei mai înalte instanțe militare a NATO) își apără funcția și mai ales ideile (!) și declară că „bomba cu neutroni este o armă terifiantă dar (!?) utilă...", de dincolo de Atlantic agențiile de presă vorbesc despre o posibilă reeditare a zilei delfinilor, așa cum o imaginase cîndva și romancierul Robert Merle. Ceea ce în cartea lui Robert Merle, după care s-a turnat și un film de real succes, părea ficțiune, iată că este pură realitate. Și nu de ieri, de alaltăieri. Faptul îl face pe Didier Fauqueux, de la agenția „France Presse", să-și înceapă astfel o Panoramă transmisă din New York vineri, 9 decembrie : „Delfinii vor fi probabil «kamikaze» ai viitoarelor războaie". De bună credință, Fauqueux definește, pe cît de plastic pe atît de exact, felul acestor misiuni pentru care sînt pregătiți delfinii. Dar dincolo de astea ar trebui să ne preocupe faptul de ce totuși, pornindu-se de la realele și dovedite calități ale delfinilor, ei nu sînt pregătiți pentru misiuni cu adevărat umane, ci pentru viitoarele războaie ?

Astfel, „France Presse" relatează că afacerea „misiunilor-sinucigașe pentru delfini" a reizbucnit de curînd, ca urmare a dezvăluirilor unui savant — Michael Greenwood — care, în urmă cu cinci ani, a fost inițiatorul de marina americană întrucît a denunțat utilizarea delfinilor pentru misiuni-sinucigașe. Agenția citată reamintește cu același prilej că se știa de cîtva timp că C.I.A. și marina americană, și nu numai acestea, antrenează în secret delfini pentru ca ei să omoare scafandri sau să transporte redutabile arme subacvatice. Se citează și cîteva date precizîndu-se că este vorba de estimări oficioase. De fapt, pînă la caracterul lor oficial nu mai este mult. Astfel, într-un deceniu (mai precis din 1967 pînă azi) numai marina americană ar fi cheltuit circa 25 milioane de dolari pentru a învăța delfini și lei de mare să atace omul ! Apoi, se precizează că în S.U.A. există două centre de antrenament în scopuri militare pentru delfini : unul, controlat de C.I.A., la Key-West în Florida, și altul la Kaneohe Bay, în Hawaii, unde marina are o bază. În aceste două centre a lucrat timp de zece ani și Michael Greenwood. Acolo, el a văzut delfini pregătiți special să descopere scafandri înamici. Este momentul să reamintim că marina americană a recunoscut de mult că, acum șapte ani, în timpul războiului din Vietnam, ea utilizase delfini în atari scopuri în golful Cam Ranh. Că aceste animale, dotate cu o inteligență superioară, fuseseră folosite pentru a repera submarine sau alte nave aflate în apropierea coastei americane. Că, de asemenea, atît marina cît și C.I.A. ar fi recurs la delfini pregătiți special pentru a readuce la suprafață o bombă nucleară lansată accidental, în 1966, dintr-un avion din largul insulei Porto Rico, în Marea Caraibilor.

Ajunși aici este cazul să precizăm și noi cîteva lucruri. Mai întîi că, deși s-a recurs și la delfinii-kamikaze, războiul din Vietnam tot a fost pierdut. Apoi, este greu de înțeles ce rol mai au delfinii în reperaj cînd există atîtea aparate ultramoderne. Și, în fine, de ce e nevoie de delfinii pregătiți special să salveze consecințele imprevizibile ale unor accidente cînd ar fi suficient să eliminăm subiectul accidentelor : bombele. Dar, mai presus de orice, n-ar fi cazul să ne întrebăm de ce oare delfinii nu sînt pregătiți și pentru scopuri care să folosească omului, în accepția nobilă a lui ?

PETRE NICOLAE ■

Fapte și zile

● Asociația ecologilor suedezi și a prietenilor Terrei a lansat o campanie națională de atenționare a opiniei publice din Suedia asupra risipei de resurse ce are loc în prezent în țară. Un aspect al acestei campanii : ministrul agriculturii, Anders Dahlgren, a avut surpriza să primească într-una din zilele săptămînii trecute, drept cadou de Anul nou, obiecte dintre cele mai neașteptate — ambalaje folosite : din plastic, carton și metal, simbolizînd, după părerea expeditorilor, risipa societății de consum. În metroul din Stockholm au apărut noi panouri publicitare, pe care călătorii puteau citi zilele trecute : „Depindem cu toții de natură, s-o respectăm !" sau „Să fabricăm mărfuri care să dureze !" ● „Aorta" este denumirea aparatului cibernetic realizat de specialiștii bulgari pentru depistarea timpurie a afecțiunilor cardiace. Creat la Institutul de cibernetică tehnică al Academiei bulgare de științe, aparatul oferă informații precise medicului despre activitatea inimii, analizînd „zgomotele" acesteia. ● Prototipul unui „automobil al viitorului" consumînd doar 4 litri de benzină la suta de kilometri a fost pus la punct de uzinele de automobile „Volkswagen". Modelul, denumit „IRVW", depășește cu mult prescripțiile americane privind economia de carburant, potrivit cărora automobilele vor trebui să consume cel mult 11,2 litri pentru aceeași distanță, pînă în 1985. Mașina răspunde în același timp din plin noilor norme de securitate, precum și celor de protecție împotriva poluării. Cu ocazia acestor precizări s-a menționat și faptul că industria de automobile americană va consacra pînă în 1985 aproximativ 55 miliarde dolari (dublul sumei la care se ridică programul spațial „Apollo") în scopul reconvertirii producției spre modele mai economice. Consecința imediată a acestor eforturi — producerea în scurt timp a unor mașini de „dimensiuni europene", specialiștii neîntrevăzînd un viitor imediat pentru automobilul cu motor electric. ● A fost descoperită recent o partitură muzicală compusă de Agatha Christie în 1926, în timpul celei mai enigmatice perioade din existența sa, perioadă asupra căreia nici măcar autobiografia postumă a celebrei autoare de romane polițiste nu rupe tăcerea. Se pare că, într-o perioadă de depresiune psihică, aflîndu-se într-un hotel din Harrogate, creatoarea lui Hercule Poirot și-a amăgit mîhnirea acompaniind la pian un tenor, client al hotelului, înainte de a fi descoperită de... doi detectivi particulari ! ● Doi importatori francezi care, cu o dexteritate rară, puseseră în vînzare aparate ce permiteau detectarea radarurilor poliției, au fost condamnați, joia trecută, la Paris, la cîte o amendă de 2 000 de franci fiecare. Între 1973 și 1975 aceștia importaseră din Marea Britanie detectori electronici care emiteau un semnal sonor în apropierea unui radar de control al vitezei. Un decret din februarie 1975 interzisese însă importul, vînzarea sau utilizarea pe automobile a unor asemenea aparate. Ceea ce demonstrează că orice naș își are nașul.

D. I. ■

Hai-la groapa cu furnici!

A. S. A. Tg Mureș n-a reușit parcă niciodată să ne convingă că anul acesta poate fi și lider. De fapt, se pare că meciul pierdut pe teren propriu în fața **Corvinului** este mai mult decît o întîmplare : ceva suspect. Cu cele două puncte obținute de echipa metalurgiștilor din Hunedoara care a luat și la Craiova un punct în condiții la fel de neașteptate, **A. S. A. Tg. Mureș** s-ar fi aflat departe de echipa militară, lucru care ne dădea o imagine destul de veridică a decăderii unor formații ca **Dinamo București** și chiar **Steaua** care, la valoarea lotului pe care-l are, trebuia să depășească echipa lui Bone. În felul acesta, pe merit, mureșenii au o șansă să cîștige campionatul, deși eu nu prea-i văd în această postură, și nu din cauza mea, ci din cauza lor. Și cînd spun asta mă gîndesc la lipsa cronică de ambiție a acestui unsprezece. **Steaua**, cu un efectiv zdruncinat de vicii personale (citește orgoliu, beție, înfumurare, lipsă de pasiune etc.), păstrează și ea o șansă, în continuare, pentru a ataca primul loc, dar mă îndoiesc că îi vom vedea pe **roș-albaștrii** încununați după bunul an pe care l-au avut de la plecarea lui Teașcă.

Două surprize plăcute ale acestei toamne au fost **F. C. Argeș** și **Politehnica Timișoara.** Echipa lui Dobrin a început tare campionatul și fără unele defecțiuni putea să fie liderul actual al clasamentului. Piteștenii au o formație tînără în general care practică un fotbal plin de fantezie sub bagheta renumitului tehnician al cărui nume nu-l mai pronunț. La **Politehnica Timișoara,** prezența lui Angelo Niculescu s-a făcut resimțită. Cu aproape aceiași jucători, așezați pe aceleași posturi, formația studențească a adunat puncte după puncte, deși mi se pare încă o echipă inegală, dar ea concurează oricum cu **Dinamo** și **Steaua** pentru un loc mai mult decît onorabil în clasament.

Dinamo este o echipă fără busolă la ora actuală, trăind din amintiri și golurile din ce în ce mai rare ale lui Dudu Georgescu. Se practică un fotbal haotic, mai ales la apărare (vezi Cheran și Sătmăreanu II, transformați în **oriundi**). O bună prezență ni se pare Țălnar care, împreună cu Vrinceanu, salvează ce se mai poate salva, dar cu jucători ca Dobrău, Lucuță și alții e greu să vorbești despre o echipă care a fost campioană anul trecut.

F. C. Olimpia a fost de asemenea una din surprizele acestei toamne. Un unsprezece fără nume aproape, curajos, cîștigînd de cîte ori se putea, adică acasă, iată o plăcută apariție căreia îi dorim să se mențină măcar în prima jumătate a clasamentului în primăvară.

Jiul promitea foarte mult într-o vreme, dar iat-o pe locul 7, cu perspectiva de a cobori. **Minerii** n-au decît un jucător constant : Mulțescu ; Dumitrache și Sălăjan strălucind din cînd în cînd. Uluitoare este căderea **Sportului studențesc** care se afla sus de tot și care a avut o prăbușire spectaculoasă. Să punem chestiunea aceasta pe seama isprăvirii **combustibilului** lui Angelo Niculescu ? În sfîrșit, pentru astăzi, **U.T.A.**, care pornise catastrofal, se află, iată, la mijlocul clasamentului, după peripeții pe care unii jucători le vor ține minte. A fost readus cu mari sacrificii Domide, de unde și Broșovschi fusese pierdut inițial din start, dar acum lucrurile stau bine și să sperăm că Aradul nu-și va pierde reprezentanții din prima divizie, pentru că, oricît ar părea de curios, acest lucru se poate întîmpla cu o echipă care are abia 2 puncte mai mult decît ocupanta locului 17. Dar despre cei aflați în subteranele clasamentului, data viitoare.

EUGEN BARBU ■

P.S. Niciodată învinșii nu sunt lăudați, numai că, trebuie să facem o fericită excepție cu echipa națională de rugby a României care, în meciul de simbătă cu Franța, s-a dovedit o mare formație continentală punînd în dificultate pe celebrii ei adversari. Cei 15 jucători români s-au dovedit aproape de netrecut și cu puțină șansă ar fi obținut cel puțin un meci nul. 9—6 pentru Franța pe terenul propriu al acesteia reprezintă mai puțin decît un 1—0 în fotbal, dar nu despre scor e vorba. Trebuie aplaudați acești eroi care s-au bătut literalmente pentru fiecare balon, trădînd o înaltă etică sportivă, o dragoste nemaipomenită pentru culorile patriei care ne-au mingiiat — a cîta oară ! — făcîndu-ne să uităm eșecurile obținute în alte ramuri de sport. Nu a fost o înfrîngere, a fost un meci de neuitat pe care oricine iubește rugby-ul românesc îl va ține minte. Bravo, băieți !..

La pian nu se poate cînta cu mănuși!

Recent, pe linia bunelor inițiative promovate în vremea din urmă, ziarul de specialitate a găzduit o amplă anchetă la care au fost invitați să-și exprime punctul de vedere asupra raportului dintre campionat și echipa națională toți antrenorii principali ai grupărilor din prima divizie.

Valoroasa idee a confraților de la „Sportul" nu și-a găsit însă cea mai fericită materializare, din cauza răspunsurilor primite, șterse în marea lor majoritate, plate, neinteresante, lipsite de personalitate și, mai ales, de curajul răspunderii. Nu ne vom referi în cele ce urmează la primele trei întrebări și, implicit, la răspunsurile furnizate, deși ar exista numeroase motive s-o facem, contrariați, mai ales, de faptul că tehnicienii din elita fotbalului românesc se mulțumesc să constate că „la cluburi nu s-a muncit suficient pentru buna pregătire a jucătorilor" (Cicerone Manolache), ca și cum chestiunea asta n-ar ține de datoria și de meseria lor, pentru care, la urma urmei, sînt retribuiți. Surprinde însă răspunsul foarte evaziv la ultima întrebare a anchetei : „ce echipă națională ați alinia dacă aceasta ar susține mîine un meci ?" Mai bine de jumătate dintre aceștia ocolesc un răspuns ferm sau, pur și simplu, refuză să se pronunțe (? !).

Ciudată optică pentru un antrenor de prima categorie. S-a bătut atîta monedă pe faptul că, la noi și pretutindeni, echipa națională reprezintă oglinda campionatului intern și a fiecărei echipe de club, luate în parte ; s-a recunoscut, la noi și pretutindeni, că selecționerul cel mai exact și mai eficient îl reprezintă competiția, dar antrenorii divizionari, primii răspunzători și primii interesați, se fac că nu știu și nu pricep, adoptînd poziția struțului. Firește, pentru această naivitate jucată ar putea fi găsite unele scuze. În primul rînd, teama de a nu „deranja" pe cei însărcinați cu întocmirea reprezentativei țării, drept pentru care Constantin Deliu ne informează, ca și cum ar fi spart cel dintîi ou lui Columb, că „antrenorul Ștefan Covaci are mai multă experiență în acest domeniu", iar Ilie Oană, altfel tehnician cu vechi și recunoscute merite, ne avertizează că un răspuns ar echivala „cu o imixtiune în gîndurile selecționerilor" (! ?).

Stranii puncte de vedere pentru niște antrenori de prima categorie. Aflat de mai multă vreme în impas, fotbalul românesc nu poate fi adus pe linia de plutire, oricît de priceput și de harnic ar fi priceputul și harnicul Ștefan Covaci, fără ajutorul tuturor factorilor de răspundere din aria lui, între care, cu responsabilități și obligații bine definite, antrenorii echipelor, mai ales ale acelora din prima divizie. Adică tehnicienii care, din motive care ne scapă și care nu acceptă scuze, au refuzat să colaboreze și, trecînd judecata în alt plan, să ofere o sugestie, o mînă de ajutor.

În clipa de față, pentru redresarea fotbalului românesc se cere întronată o atmosferă de muncă și sinceritate. Răspunsuri de genul celora citite în ancheta ziarului „Sportul" deservesc intențiile bune, fiind indeobște recunoscut faptul că la pian nu se poate cînta cu mănuși.

EMIL NEGOIȚĂ ■

„Așa cum sînt sigur că mă cheamă Gațu, așa sînt sigur că la mondiale băieții vor face tot ceea ce e omenește posibil"

— Cristian Gațu, ai o asemenea biografie sportivă încît, dacă ar fi timp și ar fi spațiu, ar trebui să scriu o revistă, nu un simplu interviu. Maestru emerit al sportului, ai participat la cîștigarea a 3 titluri mondiale pentru handbalul românesc, la Amsterdam, cu echipa de tineret, la Paris și Berlin, la obținerea medaliilor de bronz și, respectiv, argint, la olimpiadele de la München și Montreal, la obținerea titlului de campioană de cluburi a Europei, cu Steaua, chiar anul acesta. În 2 rînduri, în 1974 și 1975, ai fost selecționat în echipa lumii, în 1974 fiind declarat cel mai bun jucător din handbalul mondial...

— Da, da, în 1974, în anul în care federația noastră m-a clasat al zecelea în ierarhia internă ! Ajunge cu laudele, hai să intrăm în subiect.

— De acord. Unele voci susțin că, retrăgîndu-te din echipa națională, te-ai pripit și că handbalul românesc, aflat înaintea campionatelor mondiale din Danemarca, februarie 1978, ar mai fi avut nevoie de serviciile tale. Ce zici ?

— Am hotărît să mă retrag după finala olimpică, pierdută în fața selecționatei sovietice, la Montreal. Din cîte mi-aduc aminte, atunci, în vestiar, cinci dintre noi am hotărît să ne retragem, dar numai Gațu și Gunesch au avut tăria s-o și facă.

— Cînd a avut loc, ca să zic așa, „festivitatea" de retragere ?

— N-a avut loc, dar asta e o altă poveste, care nu interesează în momentul de față.

— Ce interesează în momentul de față ?

— Ce va face handbalul românesc la mondialele din Danemarca.

— Chiar așa, ce va face ?

— Se va bate din toate puterile să păstreze titlul obținut, dacă îți amintești, la Berlin, în 1974, în fața echipei gazdă. Să nu mă întrebi dacă va reuși, căci nu voi ști ce să-ți răspund. În '74 am indicat, cu o lună înainte de competiție, ordinea exactă a selecționatelor care vor urca pe podium. Acum nu pot.

— De ce ?

— Cred că sînt cel puțin șase echipe care se vor prezenta în Danemarca pregătite să revină acasă cu medaliile de aur. Fără să am pretenții la vreo ierarhie, acestea mi se par a fi România, U.R.S.S., Iugoslavia, R.D.G., Polonia și Danemarca. Ultima, mai ales în calitate de organizatoare.

— Dacă ar fi să judecăm după rezultatele din ultima vreme, parcă n-am avea chiar prima șansă !

— Dacă gîndești așa, tu sau alții, gîndești greșit. Înainte de mondialele din '70, am participat la un turneu internațional în Polonia, la Mielec. Ne-a bătut cine a vrut și cine n-a vrut, dar campioni ai lumii tot noi am ieșit. Medalia are, firește, și revers. Pînă la Olimpiada de la Montreal i-am întrecut de mai multe ori pe sovietici, chiar la ei acasă, dar în Canada ne-au învins ei. Sigur că la o oră la care, după o strategie folosită de toată lumea, nimeni nu mai vinde nimic înaintea marilor competiții, ci numai cumpără, turneul de atunci din U.R.S.S. a însemnat, după mine, o greșeală, dar și asta e o altă poveste. Fără legătură cu argumentarea de mai devreme.

— Așadar, pentru februarie, ești optimist ?

— Nu văd de ce n-aș fi ! Deși noi am avut și avem mai puțini handbaliști, în general, și mai puțini handbaliști buni, în special, decît majoritatea țărilor cu care intrăm în concurența supremă, am știut totdeauna să ne mobilizăm în clipele cheie. Așa ceva se va întîmpla, sînt convins, și în Danemarca. Așa cum sînt sigur că mă cheamă Gațu, așa sînt de sigur că, la mondiale, băieții vor face tot ceea ce e omenește posibil, asta însemnînd, nu-i așa ?, mare lucru în păstrarea titlului.

— Unii zic că ne aflăm într-o situație similară cu cea din 1967, cînd am ocupat locul 3 în Suedia, adică o jumătate de echipă prea bătrînă și o jumătate prea tînără. Așa să fie ?

— Nu. Vom merge în Danemarca, e adevărat, cu Penu, Licu, Kicsid și Birtalan din vechea gardă, precum și cu tinerii Drăgăniță, Stingă și Flangea, dar între aceste generații se vor afla Voina, Tudose, Stocki și Munteanu, jucători de vîrstă medie, călîți în cuptorul unor meciuri dramatice. Succesul handbalului nostru a constat mereu în schimbarea din mers a generațiilor. Regula e respectată și astăzi, din acest punct de vedere lucrurile fiind clare, nimeni neavînd ce să-și reproșeze. Apoi, hai să-ți zic cîteva vorbe despre acei „unii" pe care îi aminteai. Publicul nostru, foarte prețuit la handbal, este cel mai exigent din lume. Vrea mereu numai victorii, de parcă jocul acesta s-ar disputa nu între 14 oameni, ci între tot atîtea mașini. Toată lumea vrea aur și nimeni nu mai acceptă jumătățile de măsură. Îmi aduc aminte cu tristețe de întoarcerea de la Montreal. Deși veneam cu medalie de argint, lumea ne privea cu un fel de milă, de parcă făcusem cine știe ce mari greșeli. Așa-i sportul, uneori apar unii care-s mai buni ca tine, așa cum ai apărut tu, luînd titlul de la ei. Cazul handbalului din R.D.G. mi se pare semnificativ din acest punct de vedere.

— Anume ?

— R.D.G.-ul nu s-a calificat la Olimpiadă, dar nimeni n-a luat capul nimănui. Ieșiți din circuitul marilor întreceri, handbaliștii din R.D.G. s-au întors, după cîțiva ani de absență, în rîndul pretendenților la titlul mondial. Pentru asta a fost nevoie, firește, de mult echilibru și de multă muncă.

— Te mai întreb o dată, Cristian Gațu, ești optimist ?

— După mine, s-au făcut unele greșeli...

— Care ?

— Parcă băieții au stat prea mult în pregătiri comune, ajungînd, vezi tu, asta-i doar o părere, să se cam plictisească unii de alții, nici nu-i bine că nu se știe exact cine va juca în februarie, fiind rodate două loturi, pînă și senatorii de drept nevind emoții și neliniști legate de o eventuală neselecționare, dar, în general, ne aflăm pe un drum drept. Eu zic că la o anumită valoare titularizarea nu trebuie să depindă de o ratare sau de o minge scăpată în aut.

— Te mai întreb o dată...

— Crezînd în băieți și în antrenorii lor, mai ales în Oțelea, sînt dator să cred și în victorie. Dar pronosticuri nu dau.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

NOTA REDACȚIEI. Fără a încerca o pledoarie pro domo, „Flacăra" își face o datorie de conștiință, față de opinia publică și față de handbalul românesc, din a întreba pe responsabilii mișcării noastre sportive, pe conducătorii federației de specialitate, dacă talentul și experiența lui Cristian Gațu n-ar justifica rechemarea acestuia la echipa națională. Cazuri similare s-au mai văzut. Firește, rîndurile de mai sus nu reprezintă numai o întrebare, ci și o sugestie, știut fiind faptul că la echipa sa de club Gațu continuă să fie un sportiv serios, cu contribuții decisive la jocul și victoriile campioanei naționale și continentale.

Divizia B: înaintea ultimei etape

VA IEȘI RAPIDUL DE PE LINIA MOARTĂ ?

BUCUREȘTI : Rapid—Chimia Rîmnicu Vîlcea 2—0 (1—0). Una dintre cele mai fidele galerii din fotbalul nostru, cea rapidistă, s-a mutat duminică din Giulești pe stadionul Republicii, înfruntînd un frig năprasnic și oarecari nostalgii, dat fiind faptul că Rîmnicu Vîlcea, lider la ora aceea, venea la București cu Roșca, Iordan, Savu și Stanca, foști rapidiști. Din punct de vedere al rezultatului final, drumul galeriei n-a fost zadarnic, Rapidul izbutind, după o grămadă de etape pocinite, o victorie meritată, care putea deveni, dacă ex-vîlceanul Bartales nu rata cu seninătate, mai concludentă. Din punct de vedere al nivelului partidei, desfășurată, e drept, pe un teren desfundat, suporterii n-au prea multe motive de mulțumire, mai ales că meciul a fost adesea presărat cu duritățI, pe care arbitrul craiovean Radu Șerban (corect) a izbutit și nu prea să le tempereze. Dealtfel, la pauză, conducătorul jocului l-a chemat pe căpitanii de echipă, anunțîndu-i că va lăsa la cabină cartonașele galbene, urmînd să le arate în repriza secundă numai pe cele roșii, dar nu s-a ținut de cuvînt, ajutat și de înlocuirea lui Carabageac (slab și nervos) ! După terminarea partidei, observatorul federal, fostul internațional Valeriu Călinoiu, ne-a declarat, în timp ce Bazil Marian a refuzat să ne spună vreo vorbă (! !), că, la observația arbitrului, a constatat că vîceanul Stan mirosea, înainte de meci, a alcool ! Chemat la ordine, jucătorul respectiv a recunoscut că, răcit fiind, a pus puțin coniac în ceai, se pare cu acordul antrenorului Pigulea ! ? Răceala nu l-a împiedicat pe Stan să joace și să primească un cartonaș galben. Golurile au fost înscrise de Șutru, din lovitură liberă, și Pintilie, în propria poartă. **(Emanuel Tănjală)**

GLORIA ȘI MENȚINE AVANSUL

BRAȘOV : Tractorul—Gloria Buzău 0—0, după un meci aprig, desfășurat pe un teren înghețat ca o oglindă, în fața unui public numărînd vreo zece mii de temerari, mare parte venit de la Buzău, cu sirene, steaguri și, mai ales, cu mult entuziasm. După terminarea partidei, cînd președintele Tractorului, Indrei, acuza „bara" lui Goleanu și ratarea lui Chioreanu (min. 68), recunoscînd însă că „tot e bine că s-a sfîrșit așa", galeria buzoiană a înconjurat autocarul favoriților, cîntînd în cor „cinste lor, cinste lor, cinste buzoienilor !" Meciul în sine a fost plăcut, o oarecare pornire a gazdelor spre duritățI fiind prompt curmată de exigența arbitrului bucureștean Francise Coloși, autoritar și corect pe parcursul tuturor celor 90 de minute, deși tribuna, obișnuită cu „arbitrii de casă", meteahnă mai veche în divizia B, l-a apostrofat nu o dată ! Mai matură și mai echilibrată, avînd în Oprișan și Stan doi jucători harnici și inteligenți, conducînd jocul la mijlocul terenului, unde Ghizdeanu și Toma au părut să aibă șapte vieți, Gloria a dominat mare parte, a ratat mai mult și, dacă s-ar fi punctat ca la box, ar fi meritat victoria La fel de drept e că ar fi putut și pierde totul, în fața unei garnituri pe care antrenorul Ciripoi a întinerit-o și ordonat-o, dotînd-o cu fotbaliști talentați și inimoși (mai ales, extremul dreapta Bențea), dacă Chioreanu n-ar fi ratat, singur cu poarta goală, cea mai mare ocazie a partidei. Pînă la urmă, cum spuneam, totul s-a terminat cu bine pentru ambele echipe, Buzăul păstrîndu-și avansul față de Galați, întoarsă de la Piatra Neamț tot cu un punct. Rivalitatea dintre cele două pretendente la promovare se anunță interesantă și sperăm că ea se va desfășura, chiar dacă de la distanță, între limitele corectitudinii. Firește, nu e greu de înțeles încotro batem. **(Andrei Georgescu)**

raCul

Să primești ploconul, demn, cu fruntea sus!

Primii fulgi de zăpadă, sănițele, bucuria copiilor vesel încotoșmănați, patinele, Luna cadourilor, apropierea inevitabilă a sărbătorilor de iarnă, impun din nou pe prim plan ploconul, cu avantajele și dezavantajele sale. Există oameni care, după o zbuciumată și rentabilă experiență personală, s-au transformat, nesiliți de nimeni, neajutați de nimeni, numai prin forțele proprii, în diguri etice, capabile să reziste oricăror ispite.

Cu timpul însă și-au făcut din integritatea morală, din caracterul de bronz, din principiile severe, din conștiința curată ca lacrima, o afacere pe care numai filodorma, în ceasul ei de glorie, o poate egala în eficacitate.

— Cu ăsta nu se poate face nimic. Are relații, dar are și caracter...

Din cînd în cînd însă digul intransigenței morale se lasă învins, cu hrăpăreață tristețe, și primește ploconul cu aerul că-ți face un serviciu, scîrbit de meschinăria omenească. Admite gîsca, frige gîsca, mănîncă gîsca, dar caracterul îi rămîne intact, rămîne aceeași marmură bine apreciată. Își exprimă clar punctul de vedere :

— Mă, tu ești nebun... Ce, tu crezi că dacă mi-ai făcut cadou un magnetofon cu patru benzi, eu am să-mi schimb concepția asupra lumii ? Nu, băiatule ! Eu am să rămîn același caracter integru, n-am să te avansez, fiindcă nu ești capabil, eu nu sînt omul concesiilor.

Uneori îi dojenește părintește pe numeroșii și înverșunații naivi, care cred că prin plocoanele lor infantile îi pot schimba caracterul.

— Sigur, tabloul lui Piliuță e foarte frumos. Și-l admit fiindcă iubesc arta, pictura, cu precădere, dar nu trebuia să mi-l dai mie, ai făcut o mare greșeală. Acum, o lăsăm așa...

Integru, integru, caracter de bronz, caracter de bronz, dar locuința lui se poate ușor confunda cu un magazin universal. Găsești în ea și calupuri de Pall-Mall, și piftie de curcan, și mobilă stil.

Toate plocoanele, bacșișurile le primește cu inima strînsă, dar pînă la urmă le primește, așa e viața făcută. Individul are planuri mari. Vrea să aibă și caracter de bronz, și două mașini proprietate personală.

De multe ori indignarea lui atinge sublimul. E în stare să azvîrle fraze eroice :

— Nemernicule, lasă gîsca aici pe birou și piei din fața mea. E pentru ultima oară cînd mai admit așa ceva...

El a atins o performanță uluitoare : se lasă corupt cu demnitate, primește ploconul ferm, cu fruntea sus, cu convingerea că acolo, la locul lui, și-a făcut datoria.

TEODOR MAZILU ■

Oaia șturlubatecă

Era o oaie oarecare
Nici mai înaltă, nici mai oaie...
Ca altele de pe ponoare
Păștea pe vînturi și pe ploaie
Se bucura în zi cu soare —
Era o oaie oarecare.

Numai că-n drumul spre imaș
Ori seara-n drumul către stînă
Cu mers grăbit, cu mers trufaș,
În turmă vrînd să nu rămînă
Cu imprudenți, zănateci pași
Zburda prin porumbiști stăpînă.

Era o oaie oarecare :
Purta aceeași lînă-n spate
Și laptele curgea-n șiștare
Cam cît să dea o oaie poate.
Numai c-avea ascunse-n nări
Un fel de dor, de nerăbdări
De-a se sustrage din poteci
Că-i irita și pe berbeci.

De prin grădini unde, cu zor,
Se războia prin cruditați
Ieșea tîrîndu-și un picior —
Țăranii au prejudecați.

Bietul Cioban plătea cu scuze,
Cu urdă dulce, dulce caș,
Tributul fragedelor frunze,
Nestimpărații oii pași.

Pînă-ntr-o zi cînd, socotind
Cam cît îi scoate din chimir
Cotidianul ei colind,
Găsi c-ar fi un chilipir
Să aibe-o oaie mai puțin
Cu prețul unui drum senin,
Fără belele și amenzi
Plătite-n brînză și monezi...

Și oaia deveni pastramă,
Burete vinului de cramă.

Morala :

Cînd ești o oaie oarecare
Și faci ravagii prin răzoare
Lăsînd ciobanu-n griji și chin
Ai mare șansă, te previn !,
Să te transformi, din întîmplare,
Printr-o sfioasă ascultare,
Blînd, în pastramă pentru vin.
...În fine, ești folositoare.

NICOLAE DRAGOȘ ■

CRONICA ȘOSELEI

Tristul sfîrșit al unei plimbări nocturne

Chiar și un expert recunoaște cu dificultate în mormanul de tablă torsionată din fotografie o fostă elegantă limuzină „Ford Granada" ultimul tip.

Cum frumoasa și cocheta mașină a ajuns în această stare veți afla în cele ce urmează :

Proprietarul și totodată pilotul Fordului I.S., venit pentru scurt timp în interes de serviciu la Brăila, poposește în jurul orelor 14,00 la una din unitățile industriale din oraș. În decurs de două ore, șoferul nostru soarbe 200 de grame de coniac în compania unor funcționari din respectiva unitate.

Apoi posesorul limuzinei invită pe un inginer și două laborante să facă o plimbare la Galați. „Vom servi masa împreună și vom asculta și muzică".

Deși toamnă tîrzie, vremea era totuși frumoasă și parcă îmbia la plimbare. Starea euforică a grupului a grăbit bineînțeles hotărîrea de a pleca în cursă.

Fordul a demarat puternic și literalmente în cîteva secunde acul vitezometrului indica peste 120 km pe oră. La o asemenea viteză, o fracțiune de secundă de neatenție din partea șoferului poate fi fatală. Din nenorocire așa s-a și întîmplat. Pilotul care discuta cu inginerul C.I. a întors la un moment dat capul spre interlocutorul aflat în fotoliul din spate. De ajuns spre a nu observa că pe partea dreaptă a șoselei se afla dispus jumătate pe carosabilul șoselei și jumătate pe acostament un autocamion cu lămînile de poziție aprinse, al cărui șofer repara o defecțiune survenită pe parcurs la motor.

Cu formidabila forță a celor peste 120 km pe oră, autoturismul intră în plin în remorca autocamionului. De necrezut ce se întîmplă în următoarea secvență : Fordul trece pe sub remorcă smulgînd cele două punți ale acesteia. Drept consecință autoturismul este literalmente decapotat, partea lui superioară fiind parcă „tăiată cu briciul", iar caroseria remorcii se prăbușește pe asfaltul drumului.

În faza a III-a a accidentului, autoturismul după ce trece pe sub remorcă în chipul arătat mai sus ca printr-un tunel prea „strîmt", izbește cu putere autovehiculul trăgător pe care îl deplasează nu mai puțin de... 13 m.

Apoi, în secvența nr. 4, Fordul este proiectat în șanțul din stînga al șoselei rămînînd pe roți, dar redus la „jumătate" așa cum se observă în imagine.

În accident își pierd viața cei trei pasageri, iar pilotul este rănit ușor.

Privind fotografia este greu de crezut că cineva din ocupanți a mai putut scăpa cu viață ca urmare a accidentului. Și totuși șoferul în mod miraculos se numără printre cei vii.

Stimați automobiliști ! Nu vă puneți mintea cu herghelille de cai-putere ale motoarelor dv.

Nu uitați că la viteze mari într-o secundă autovehiculul dv. parcurge cîteva zeci de metri.

La volan concentrați-vă atenția numai și numai asupra conducerii mașinii. E preferabil să fiți considerat de pasageri pentru o oră sau două cît conduceți mai curînd un om nu prea vorbăreț ori prost dispus decît să riscați a ajunge cu ei în mormînt sau în cel mai bun caz la spital.

Cît despre relația șofer-alcool s-a spus și s-a scris atît, încît comentariile la cazul pe care-l dezbatem ar fi inutile.

Colonel VICTOR BEDA ■

ÎN CURÎND :

ALMANAHUL FLACĂRA

■ Colectivul redacțional al almanahului promite cititorilor noștri că în ziua de 20 DECEMBRIE 1977 (nu vă veți supăra pe noi dacă va fi o zi mai devreme sau mai tîrziu) ALMANAHUL FLACĂRA '78 — almanahul revistelor Flacăra și Rebus — va fi prezent, pentru cîteva ore, în chioșcurile de difuzare a presei. Pregătiți 25 de lei și veți obține în schimbul lor 416 pagini de ALMANAH FLACĂRA '78. Din copertă în copertă, cu excepțiile omenești de rigoare, veți avea ce citi în Almanahul Flacăra '78. Pentru suma de 25 lei veți putea obține un Almanah Flacăra. Pentru un Almanah Flacăra, cine știe ce favoruri veți obține de la cei cărora le veți dărui un exemplar.

■ Din sumar : Meserii rare și ocupații ciudate ● Oameni în afara civilizației ● O convorbire despre Perpessicius ● Operațiunea „Lingourile de aur" ● Festivaluri, premii, adevărata și falsa strălucire a lumii filmului ● Moda 1978 — în actualitate ● Circul vine și pleacă, farmecul său rămîne ● Cum să folosim plantele medicinale ● Un roman de aventuri ● O nouă filă la dosarul Kennedy ● Povestea ultimului interviu cu Maria Tănase ● Cîntece și fotografii ale membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar ● Anchetă Flacăra : Echipa ultimului sfert de veac ; File de roman — Gloria în doi — Dumitriu II — Ion Ionescu ● De Gaulle văzut de un apropiat colaborator ● Umor ● Cuvinte încrucișate ● Caricaturi.

■ Mai sigur ca ninsoarea, mai palpitant ca poveștile noastre despre ei, mai apropiat ca Anul nou,
ALMANAHUL FLACĂRA '78

Inscripțiile lui Ianus

COLEGII

La castelul nemuririi veșnicește doar o poartă
De aceea tu mă iartă
Că lipsind o altă ușă n-am să pot fi generos
Cum ești tu aici pe terra
cînd mă chemi prin cea din dos.

VISUL CARIERISTULUI

De-ar fi și-n eternitate
Scheme precum sînt în viață
Ar putea rămîne-n față
Și pentru posteritate.

PREȚUIRE

Cînd înfloreșți din plin în ramuri
Izvor de rod ești pentru neamuri
Dar cînd izvorul a secat
Rămîi un punct de praf uitat.

VASILE SMĂRĂNDESCU ■

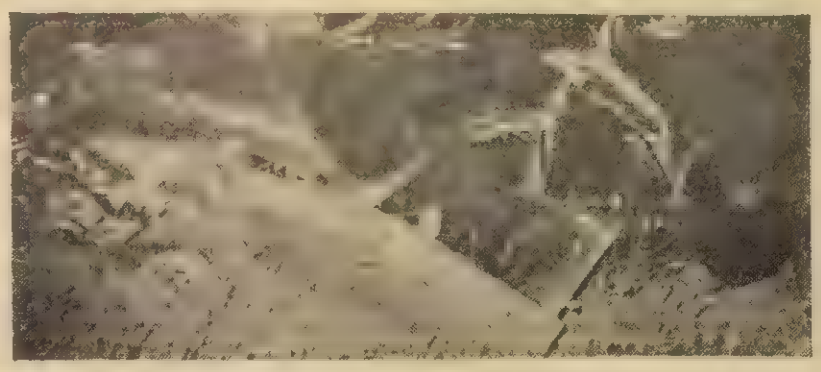

Suceava: Salonul umorului

Desfășurată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" ediția a II-a, recent la Suceava a avut loc deschiderea celei de-a IV-a ediții a Salonului umorului, manifestare pe care o organizează anual Comitetul județean de cultură și educație socialistă.

Anul acesta expoziția s-a bucurat și de sprijinul revistei „Urzica", tema generală fiind „Educație și ateism". Așadar, la Galeriile de artă din municipiu și-au dat întîlnire peste 60 de artiști ai genului semnînd peste 100 de lucrări. Un fapt îmbucurător față de edițiile precedente a fost acela al înaltei ținute artistice a lucrărilor și modul de prezentare a expoziției. Juriul format din caricaturiștii : Cik Damadian, A. Poch, Alexandru Clenciu, Anton Dragoș, Octavian Andronic și Mihai Pînzaru-Pim, împreună cu Manole Auneanu, redactor șef adjunct al revistei „Urzica", și Marcel Mureșeanu, din partea Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a acordat următoarele premii : Premiul I — *Octavian Covaci* din București, premiul II — *Ștefan Boroș* din Tg. Mureș, premiul III — *Rudi Schmücle* din Sibiu, premiul special al revistei „Urzica" *Helga Unipan* din Cluj-Napoca, iar mențiunile au fost obținute de *Aurel Ștefan Alexandrescu* din Otopeni și *Mihai Boacă* din București. Pe lîngă cei menționați semnalăm debutul promițător al lui *Sorin Silviu Truscă*.

MIHAI PÎNZARU-PIM ■

Cu acest prilej caricaturiștii, implicit cei din juriu, s-au întîlnit cu responsabilii gazetelor de perete din localitate, cu elevii de la Liceul „Petru Rareș" și cu muncitorii de la întreprinderea de prelucrare a lemnului. Aici, după vizitarea întreprinderii, caricaturiștii au desenat în fața muncitorilor și a fost organizată o expoziție de caricaturi. Caricaturistul Alexandru Clenciu a proiectat o serie de lucrări din expoziția „Bravii mei contemporani". Muncitorii au desemnat, prin vot, lucrarea care le-a plăcut cel mai mult, ea aparținînd caricaturistului sucevean Mihai Pînzaru Pim. Putem afirma, în încheiere, că manifestările de la Suceava din cadrul Salonului umorului au marcat de fapt prima ediție a Festivalului sucevean al umorului.

SORIN POSTOLACHE ■

Niciodată arta nu va fi un teritoriu independent de realitate, un tărîm al unor privilegiaţi care păşesc printre himere

Octavian Cotescu s-a născut la 14 februarie 1931 la Dorohoi. Este profesor la I.A.T.C. şi actor la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra".

A jucat, printre altele, în piesele **Menajeria de sticlă** de Tennessee Williams, **Livada cu vişini** de A. P. Cehov, **Aceşti nebuni fătarnici şi Tandreţe şi abjecţie** de Teodor Mazilu, **Fii cuminte, Cristofor !** de Aurel Baranga, **Procesul Horia** de Al. Voitin, **Moartea unui comis voiajor** de Arthur Miller. A interpretat roluri în filmele **Dimineţile unui băiat cuminte, Asediul, Atunci i-am condamnat pe toţi la moarte, Puterea şi Adevărul, Cercul magic, Muntele ascuns, Operaţiunea „Monstrul", Iarba verde de acasă.**

— Pe mine mă întrebi ?

— Da. Cine este pentru dumneavoastră Octavian Cotescu ?

— Să zicem că este un om ca toţi oamenii, care s-ar vrea tot timpul altfel. Cu mai multă putere de muncă, mai cuprinzător ca sensibilitate şi inteligenţă.

— Vă simţeţi simpatic ?

— Nu.

— Oare ?

— Îmi sînt simpatic cînd îmi dau seama că am bucurat pe cineva şi cînd sînt sigur că această bucurie este adevărată. Atunci chiar îmi vine să mă felicit.

— De ce aţi devenit actor ?

— Poate pentru că nu am găsit o altă cale de a ajunge să cunosc adevăruri despre viaţă.

— Nu e însă cumva o cunoaştere mediată ?

— Nu. Cu ajutorul artei descoperi ceea ce este cel mai profund în realitate. Fără să spun vorbe mari, aş vrea ca întotdeauna noi, oamenii de teatru, să stîrnim spectatorilor întrebări la care răspunsul să fie necesitatea perfecţionării continue a omului. Pe toate planurile.

— Credeţi în această perfecţionare, prin artă ?

— Fără discuţie. Arta adevărată invită sufletele oamenilor la linişte, la meditaţie, îi face mai buni. Dacă în secolul nostru ar fi o artă cu adevărat mare, ar fi în lume o cantitate de arme mai mică.

— Sînteţi nemulţumit de arta acestui secol uluitor ?

—Uluitor poate din punct de vedere al cuceririlor tehnice. În artă sînt însă prea multe căutări şi prea puţine lucruri certe. Este secolul cel mai aglomerat de mode artistice, dintre care foarte multe nu au nici o valoare. Am dreptate sau nu ?

— Ştiu eu ce să spun ? Dar de ce credeţi că aceste curente artistice n-au supravieţuit, au sucombat fără să lase vreun ecou în conştiinţa contemporanilor ?

— Din pricina lipsei de contact cu viaţa. Niciodată arta nu va fi un teritoriu independent de realitate, un tărîm al unor privilegiaţi care păşesc printre himere sau îşi demonstrează virtuozitatea încîntîndu-se de ei înşişi. Port încă în suflet şi în minte filmul lui Nikita Mihalkov care rulează şi pe ecranele noastre : **Sonată neterminată pentru pianină mecanică.** Acest film este normal. Suprema lui calitate aceasta este. Între el şi viaţă este un semn de egalitate.

— Înţeleg că aveţi un respect deosebit pentru realitate. Dar cum mai reuşiţi să vă apropiaţi de ea acum, cînd sînteţi un actor cunoscut ? Relaţiile dumneavoastră cu oamenii obişnuiţi — nu vorbesc de colegii de breaslă — nu sînt falsificate ?

— Eu am credinţa că nu. Am un respect foarte mare pentru celelalte meserii, profesiuni. Şi sînt tulburat cînd oameni din afara artei au respect pentru munca mea. Cînd înţeleg că ea nu înseamnă numai aplauze, ci şi trudă. Ca în orice alt domeniu de activitate, şi în artă se poate trăi mai uşor sau mai greu. Personal, îmi propun să trăiesc greu. Şi trăiesc într-un teatru care îşi propune să trăiască greu. În sensul unui chin zilnic spre desăvîrşire profesională.

— Respectaţi contemporaneitatea. Dar istoria vă spune ceva ?

— Multă vreme istoria nu a fost decît un obiect de studiu oarecare pentru mine. De-abia mult mai tîrziu am înţeles că şi istoria este viaţă. Mă emoţionează, de pildă, gîndul că în ţinuturile româneşti s-a păstrat unitatea limbii în ciuda faptului că românii au trăit perioade întregi despărţiţi unii de alţii. La popoare care nu au cunoscut astfel de vicisitudini se mai întîmplă ca un om din nordul ţării să nu se înţeleagă cu unul din sud. Extraordinarul miracol al păstrării limbii române este un semn al dorinţei poporului nostru de a trăi liber şi unit pe teritoriul pe care au muncit şi au luptat strămoşii noştri.

— Încercaţi să daţi o definiţie a patriotismului ?

— Cred că e o stare a omului. Care de multe ori nu are nevoie de cuvinte şi de multe ori este minimalizată de cuvinte. O stare uneori inexprimabilă şi cu atît mai teribilă cu cît este modalitatea unei colectivităţi de a ajuta pe indivizi să existe, să reziste, laolaltă.

— Cum v-aţi caracteriza generaţia din care faceţi parte ?

— Generaţia mea e prima generaţie ajunsă la maturitate fiind rodul acestei lumi postbelice de la noi din ţară. Cu recunoştinţă trebuie să mărturisesc că am făcut teatru numai datorită acestui sistem al nostru. Am fost aproape invitaţi să intrăm în viaţa socială. De aici derivă şi marile responsabilităţi pe care le avem. Ţin să-ţi declar fără nici un fel de emfază : nu mă văd împlinit în nici o altă parte şi în nici o altă epocă. Numai aici, acum, laolaltă cu ceilalţi contemporani ai mei, părtaşi la o revoluţie care după ce a schimbat o orînduire îşi propune să elibereze pe om şi de poverile lui interioare.

— Sînteţi deputat în Marea Adunare Naţională. Ce înseamnă aceasta pentru un actor ?

— Prezenţa unui actor în Marea Adunare Naţională este demonstraţia clară a adevăratei democraţii de care ne bucurăm. O dovadă că omul de teatru este pus în rînd cu ceilalţi semeni ai săi şi că societatea îi încredinţează o responsabilitate socială importantă.

— Aţi rostit cuvîntul democraţie. Ce semnificaţie are pentru dumneavoastră ?

— Înseamnă puterea tuturor oamenilor şi veghea lor ca slăbiciunile unora sau altora să nu devină putere.

— Cum vedeţi problema moralităţii artistului ? Este el o fiinţă privilegiată, care îşi poate permite orice ?

— Nu. Iar moralitatea artei şi a artistului nu se poate despărţi de morala societăţii.

— Dar problema libertăţii în artă ?

— Totul depinde pentru ce doreşti să fii liber. Pentru că poţi folosi libertatea în scopuri sublime, dar şi în scopuri josnice.

— Cum se vede lumea de pe scenă ?

— În sensul demonstraţiei pe care spectacolul trebuie s-o facă. Clar ?

— Extraordinar de clar ! Ce mesaj credeţi că propune lumii România anilor noştri ?

— Eu mă exprim simplu. Cred că noi, românii, dorim ca oamenii de pe această planetă să ajungă să se uite unul la altul cu privirea limpede. Să ajungem deci să nu ne mai fie ruşine de candoare. Şi să transformăm propria noastră candoare în unica noastră armă de luptă.

— Ce socotiţi că poate înjosi noţiunea de om ?

— În general, preocuparea pentru războaie, deci, ce să mai ocolim termenul, pentru crime, şi în particular o anume tendinţă a unora de a-şi clădi fericirea pe acumulări de obiecte. Am răspuns bine ?

— Încă nu ştiu. Însă ştiu că de 27 de ani sînteţi actor la Teatrul Municipal — numit mai tîrziu „Lucia Sturdza Bulandra". Ce a provocat o asemenea fidelitate faţă de acest loc de muncă ?

— Am întîlnit aici un colectiv care nu numai că m-a îndrumat, dar m-a şi lăsat să mă exprim.

— Deci, e vorba de o problemă de climat. Dar ce părere aveţi despre climatul creat artiştilor în ţara noastră ?

— Am mai vorbit despre asta. Despre faptul că orice artist este un cetăţean al României cu drepturi egale cu ale celorlalţi semeni ai săi. Aş dori însă să menţionez un lucru, un fapt de o mare importanţă : desfiinţarea în ţara noastră a cenzurii, consecinţă firească a faptului că societatea noastră este puternică. Expresie a evoluţiei conştiinţei umane de la noi, care exclude controlul exagerat, de tip oarecum administrativ, al membrilor societăţii între ei. La recenta Conferinţă Naţională a P.C.R. — eveniment cu rezonanţe deosebite în viaţa acestei ţări —, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a amintit că desfiinţarea cenzurii „are menirea să sporească răspunderea comuniştilor, a organelor de conducere colectivă, a colectivelor înseşi şi să asigure participarea într-o măsură mai mare a oamenilor muncii la activitatea publicaţiilor, radioteleviziunii, a unităţilor culturale".

— Teatrul românesc are o vastă posibilitate de afirmare. Răspunde el pe deplin acestei şanse ?

— Nu într-o totul. Dramaturgia românească manifestă încă o lipsă de îndrăzneală în abordarea fenomenelor negative care stînjenesc mersul înainte al societăţii. În presa noastră sînt dezvăluite cu mult curaj şi răspundere comunistă numeroase fapte care contravin eticii şi echităţii socialiste. Ce subiecte pentru un scriitor sînt acestea ! Dar parcă nimeni nu le vede şi de aceea se scriu unele lucrări inautentice, care prezintă realitatea roz şi sună fals mobilizator.

— Cine vă inspiră totuşi încredere dintre dramaturgii noştri ?

— Absolut sincer ?

— Altfel n-are sens.

— Ei bine, mai întîi ţin să-ţi afirm că toţi actorii români îşi doresc marile roluri în dramaturgia contemporană. Nimeni nu poate rezista fascinaţiei actualităţii. Cît despre opţiunile mele, iată-le, chiar dacă unii dramaturgi se vor simţi ofensaţi că nu-i pomenesc. Cred în teatrul lui D. R. Popescu, Aurel Baranga, Paul Everac, Ion Băieşu, Teodor Mazilu, Marin Sorescu, Dumitru Solomon.

— Ce piese au şansa să rămînă ?

— **Opinia publică** de Aurel Baranga, **Proştii sub clar de lună** de Teodor Mazilu, **Aceşti îngeri trişti** de D. R. Popescu, **Iertarea** de Băieşu, **Matca** de Sorescu, **Camera de alături** de Paul Everac.

— Aţi fi vrut să fiţi vedetă la Hollywood ?

— Ce întrebare ! Nu mă interesează cancanurile legate de Hollywood. Însă mi-ar plăcea să ajung cîndva la subtilitatea pe care unii actori de acolo au dobîndit-o. Pentru că în afară de scandaluri acolo există şi o excelentă şcoală de actori. Gene Hackman este unul dintre cei care au asimilat la perfecţie lecţia acestei şcoli. El îţi oferă atît de bine iluzia vieţii, încît nimeni nu se poate lăuda că i-a descifrat toate secretele profesiei.

— Ce actori români v-au impresionat ?

— Lucia Sturdza Bulandra, Ştefan Ciubotăraşu, Jules Cazaban. Mari actori care erau şi mari prieteni ai tinerilor. George Constantin, o mare forţă artistică a generaţiei noastre. Desigur, nu pot să nu-l amintesc pe Toma Caragiu. El a fost chintesenţa actorului român la care întîlneai îngemănate sarcasmul şi imprecaţia cu gingăşia şi candoarea.

— Ce vă nemulţumeşte la teatrul românesc ?

— Teatrul este dintotdeauna ameninţat de boala rutinei, a facilului, a rezolvărilor superficiale, a tendinţei de a alege calea cea mai uşoară. Aceasta ameninţă din cînd în cînd şi teatrul nostru şi pe mine personal tot timpul.

— V-aţi plictisit vreodată de dumneavoastră ?

— Da. Atunci cînd mă plictisesc lucrurile care nu-mi reuşesc. Din păcate, nu lupt suficient înainte de a abandona. Ce zici de sinceritatea mea ?

— Ce să zic... Ca să nu vă plictisiţi ar trebui să vă transformaţi. Aţi fi astfel imprevizibil şi pentru spectatori.

— Îmi place să cred că aproape nimic din ceea ce făceam nu mai fac acum. Gîndeam acum zece ani lucrurile comice într-o pastă mai greoaie. Acum încerc o subtilizare a mijloacelor mele de expresie.

—Faptul că învăţaţi şi rostiţi texte gîndite de alţii nu vă îndeamnă la o lene a gîndirii ?

— Teatrul contemporan nu mai poate fi conceput fără participarea activă a gîndirii făuritorilor de spectacol. Din simplul motiv că astăzi teatrul nu poate exista ca un reflex al actualităţii decît ca un teatru de **atitudine.** Pasivitatea este incompatibilă cu arta modernă.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră a trăi curajos ?

— A nu evita întrebările după principiul că la unele dintre ele răspunsul este greu de dat.

— Ce întrebare aţi ocolit sistematic ?

— Sînt tentat să ocolesc întrebarea următoare : ce aş face eu în cazul unei mari erori a cuiva ? De frică să nu ajung la concluzia propriei mele erori.

— Sînteţi spontan ?

— Să răspund spontan la întrebarea asta sau să mă gîndesc ?

GEORGE ARION

FLACĂRA Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Ca'anã — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P O Box 136–137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

Noul ca fapt revoluționar

Una din cele mai neliniștitoare butade ale fizicii timpului nostru se referă la impasul în care ajunge construcția de rachete cosmice pe măsură ce vitezele acestora cresc. „Foarte bine, ar fi zis un savant al domeniului, dacă nu ne stă în puteri să construim nave spațiale care să zboare cu viteze tinzînd spre viteza luminii, vom ieși din imperiul legilor implacabile ale vitezei de 300 000 km/sec. inventînd aparate de zbor capabile să dezvolte mai mult de 301 000 km sec. !"

Într-adevăr, oamenii înțelepți au îndrăznit în toate timpurile să caute o cale nouă în clipa cînd și-au dat seama că aceea pe care se găseau se oprea într-un zid ori ar fi cerut mult prea mare efort ca să fie parcursă. Neînțelepții se tem de schimbare. Cînd cineva e împotriva unei idei radicale, acest cineva luptă, în primul rînd, cu necunoscutul ideii. Noutatea e un examen greu și mulți din oamenii ajunși în situații sociale confortabile — indiferent dacă le-au obținut cu merit sau prin jocul împrejurărilor — nu mai vor examene. Vor ca totul să stea pe loc și confortul de care se bucură să dureze veșnic. Teama de noutate e un lucru foarte omenesc, numai că uneori prea e prilejul lenei. Iar leneșul mai mult aleargă, zice un vechi proverb. La Brașov, la întreprinderea de autocamioane trebuia achiziționată, la un moment dat, o instalație de matrițare la cald : al cărei preț ajungea la 20 milioane de mărci. Pentru realizarea punții spate a autocamioanelor de mare tonaj, licențiatorul a indicat soluția pe care o folosea el în mod tradițional. El dispunea de o astfel de instalație, întotdeauna fabricase punțile-spate prin forjare și avea, se înțelege, o mare experiență — la care nu voia să renunțe încercînd o altă tehnologie, pentru că experiența este un bun excepțional și nimeni nu se leapădă de ea ușor. Prin licență, el dădea o tehnologie foarte convenabilă lui. Asta nu însemna că e unica tehnologie posibilă, ci doar că nu se găsise încă omul care să afle ceva mai bun, sau nu sosise încă momentul unei schimbări. În chestiunea punților-spate au existat două poziții : unii au gîndit că experiența licențiatorului e un fapt fundamental, care ne obligă să achiziționăm instalația de matrițare, indiferent de preț, fiindcă „scumpul mai mult păgubește", alții, cu îndemnul inginerului tehnolog șef la secțiile calde, Mircea Boghici, și al tovarășilor săi de muncă, au gîndit că la Brașov și anume la Întreprinderea de autocamioane se găsește atîta forță tehnică încît să inventeze o tehnologie nouă, mai ieftină, convenabilă industriei și buzunarului nostru și, peste toate, o tehnologie care să garanteze o producție calitativ superioară, de natură a-l convinge pe licențiator să-și dea avizul. Nu e nevoie să știi prea multe ca să pricepi ce bătălie se dă pe piața internațională a autocamioanelor și ce valoare are pînă la urmă noutatea și anume acea noutate care este prilejul unor produse mai ieftine, mai ușoare, mai sigure în exploatare. De data aceasta gîndirea nouă a învins. Tehnologii de la Brașov au pus la punct turnarea punților-spate, procesul fiind complet automatizat și controlat. Controlul calității produselor se face cu un betatron, și el de fabricație românească. Aici nu e vorba numai de economia de valută, ci de un întreg mod de a concepe munca de creație. Economia de valută e doar rezultatul muncii responsabile și cu o înaltă idee de viitor. Experiența de la Brașov, căreia l-au urmat și altele, pentru că noul face reacție în lanț, ar trebui cunoscută de toată lumea. Industria are și va avea destule nevoi costisitoare, dar cele mai multe din ele pot fi rezolvate ieftin, cu încredere în propria-ne înzestrare creatoare. Experiența înaintată nu e numai un cuvînt care sună frumos, mobilizator. Lîngă noi trăiesc și muncesc oameni care chiar asta fac : experiență înaintată ! Uneori ea prețuiește cît niște milioane de unități-devize, alteori, mai puțin, dar nu e oare un adevăr popular că orice fluviu se naște din lucrul anonim a sute și mii de pîraie ? Numai economia de metal, obținută cu noua tehnologie — prin turnare și nu prin forjare — duce la 1 500 tone. Butucii de roți cu două flanșe, care se realizau tradițional prin semiforjarea și apoi prin sudarea a două repere sînt făcuți, de asemenea, cu o tehnologie nouă, unică în industria de autocamioane a lumii — prin turnare — dar o tehnologie în perfect acord cu voința de afirmare a cadrelor tehnice din Brașov și cu interesele majore ale economiei naționale. Consumul de metal este cu 20 procente mai mic, cheltuielile materiale se reduc de trei ori aproape, lucrul e mai judicios, oamenii au astfel posibilitatea unui cîștig mai mare, justificat în mai mare măsură de munca minții decît aceea a brațelor. Autodepășirea nu este numai un cuvînt emoționant ; există destui oameni a căror conduită profesională stă sub steaua autodepășirii. Trebuie să-i cunoaștem și să-i prețuim pentru asta. Nu este frumos, nu este emoționant cuvîntul, dacă nu e și fapt. Probabil că nici unul dintre oamenii care au reușit să-și impună atunci punctul de vedere și să proiecteze noua tehnologie nu a socotit că — în domeniul lor, în chiar zilele acelea — se petrecea un fapt revoluționar. Multe revoluții se petrec în tăcere. Zbuciumul e numai interior și adesea rămîne necunoscut.

TUDOR OCTAVIAN ■

MUNCITORII DESPRE EI ÎNȘIȘI

● Sub acest titlu publicăm în pag. 2, 4 și 5 două articole și un poem prin care autorii, reprezentanți ai clasei conducătoare a societății, își înfățișează gîndurile lor și ale tovarășilor de muncă, profilul moral al muncitorului revoluționar pătruns de misiunea de avangardă conferită de partidul comuniștilor.

Imn patriei

Am călătorit pe corăbii,
în crupa de foc a suplelor
aeronave, cînd, înghesuiți
ca puii de dropii în bundă,
în cearcănul catifelelor
nu aveam loc.

Am primit în piept pumnul vîntului,
cînd aduna talpa țării,
vinzolită pe drumuri răzlețe,
implicînd-o în starea de revoluție
a patriei.

Ziarist, am pătruns cu
„liberă trecere"
pînă la zarea de sus
a congreselor,
dar nicăieri ca acolo,
în vagoanele doldora de pachete
poștale,
n-am putut mai clar auzi

grija zidarului înaltă
cît firul cu plumb,
biciul de dor al matrozului
căutînd un țărm înflorit,
ochiul țăranului învelind
ca o mană, cîmpia ;

grenadele grîului pocnind de seve,
cîntecul fierarului spînzurat
de arborele foalelor,
chipul vîntului mîngîind.

Acolo mai poți deslușî
ecouri de clopote chemînd oști,
strigăte de copii săgetați
de osia unui zbor abia început,

Poți strînge la piept decrete
instituind ordine și medalii,
amnistii, bucuria greșiților noștri —
implicîndu-se în starea de revoluție
a patriei.

În vagoanele cu pachete poștale,
lîngă șapca navetismului dospit,
poți asculta visul cizmei de cauciuc ;
vezi țărani dormitînd, visînd
pasărea albă cu multe etaje...

Coborîți de pe schele, ca dintr-o
fîntînă de cer, asemenea unor
voevozi
obosiți, moțăie în șaua trenului,
prin roua timpului aromitoare.

Acolo poți întui starea de revoluție,
starea de muncă,
starea de fericire
a patriei — o dulce speranță arzînd
în sufletele noastre cu limpezi ochi !

N. GR. MARAȘANU ■

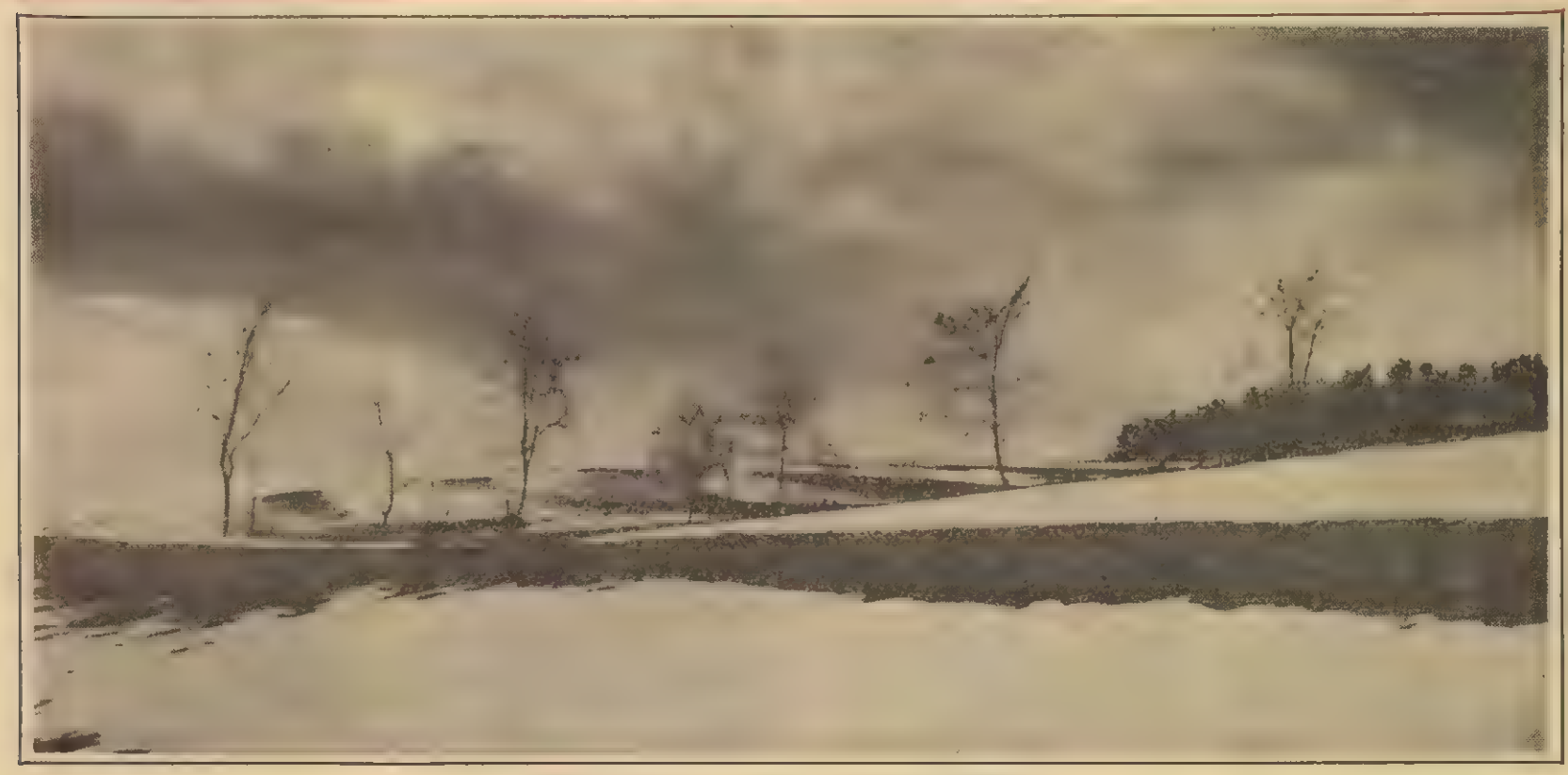

„Neaua peste tot s-a pus, a venit iarna drăguța..."

TRANSFORMÎND CANTITATEA ÎNTR-O NOUĂ CALITATE

Ieri — simple cîntare de piață, azi — produse de mare complexitate tehnică, competitive pe piața mondială

Un fapt : o întreprindere, „Balanța", despre care pînă mai ieri multă lume știa că aici se fac pur și simplu cîntare de piață, a fost solicitată de renumite firme străine, specializate în aparate de cîntărit, firme care într-o vreme acopereau o bună parte din necesarul țării noastre în acest domeniu, să colaboreze sub un nume comun. Saltul se datorește firește dezvoltării întreprinderii sibiene. Dar nu este vorba numai de un salt cantitativ, ci mai cu seamă de unul calitativ.

„Construiam, este adevărat, ne spune directorul Aurel Ocoș, cîntare clasice, pentru uz gospodăresc, pentru industria alimentară. Lesne de observat că prejudecata avea o bază reală. Am început apoi să facem balanțe semiautomate cu cadran, apoi am construit balanțe cu greutăți adiționale, iar azi realizăm balanțe optice cu afișajul prețului și al greutății. Sînt cîteva exemple. Anul acesta am asimilat aproape două sute de tipodimensiuni. Lucrul acesta înseamnă în primul rînd o calitate deosebită a produselor noastre. Cum ? Priviți acest aparat numit „Terminal de cîntărire, etichetare și marcare". Funcții noi și multiple, numeroase avantaje : mecanizarea operațiilor, timpul mult mai scurt al efectuării acestora, creșterea calității datelor. Nivel tehnic ridicat înseamnă calitate. Și la noi, dar mai ales la beneficiar. În raportul prezentat la Conferința Națională, secretarul general al partidului a arătat că sînt necesare, că trebuie făcute mari eforturi pentru a trece de la faza acumulărilor cantitative la o fază nouă, cea a calității. Acest fapt presupune realizarea la un nivel tehnic superior a mașinilor, a utilajelor, care să poată da o productivitate mai ridicată, înseamnă tehnologii noi, reproiectări care să conducă la reducerea consumurilor de materie primă, înseamnă o scurtare a ciclului cercetare—proiectare—producție".

Inginerul Ioan Popa, șeful filialei Institutului de cercetări pentru mecanică fină și scule, ne spune că filiala, aflîndu-se chiar în mijlocul uzinei, colaborarea cercetare—producție este foarte rodnică. „Noi, cei din cercetare, sîntem cu toții sibieni. Majoritatea am lucrat la „Balanța", iar faptul că acum ne desfășurăm activitatea în ritmul întreprinderii, cunoscîndu-i adică necesitățile, principalele sale sarcini, ne face mai eficienți, mai productivi. Am să vă dau un exemplu : capul automat de urmărire modernizat. Ani de zile s-a realizat această piesă cu un consum ridicat de metal și unele deficiențe constructive. Era nevoie de el și nu-l găseam o cale de îmbunătățire. L-am analizat din nou, funcție cu funcție. De aici au rezultat posibilități de a introduce funcții noi, precum și alte soluții pentru realizarea piesei, care au dus la reducerea consumului de metal cu 48 la sută. Un alt exemplu, care vizează o altă latură, cea a reducerii timpului de cîntărire. Întreprinderea a trimis la Combinatul siderurgic de la Galați primele cîntare integratoare de bandă, care permit cîntărirea materiei prime în flux continuu, pe bandă, în timp limitat".

Nicolae Cruciat, maistru la atelierul de prototipuri al filialei, atelier unde lucrează peste cincizeci de lăcătuși, frezori, strungari, toți cu o înaltă calificare, mărturisea că aici lupta pentru calitate este o chestiune de mare răspundere. Atelierul de prototipuri permite corectarea unor parametri, înlăturarea unor neajunsuri. Este o muncă diversă, lipsită de rutină. Odată, niște coloane pentru dozatoarele unei stații de încercare ale întreprinderii le-au dat multă bătaie de cap, au lucrat ore în plus, au gîndit mai mult pentru ca piesele să iasă ca lumea din mîinile lor. Și să ajungă la atelierul de mecanică fină al „Balanței", atelier care desăvîrșește calitatea, dacă se poate spune astfel, adică locul unde se realizează loturile zero. Mai exact, de aceste loturi se ocupă o echipă formată din șapte muncitori condusă de lăcătușul Ion Neamțu. „Echipa aceasta, ne spune Ion Neamțu, a fost înființată dintr-o necesitate. Loturile zero se lansau înainte în secția de producție și, în ciuda eforturilor celor de la prototipuri, în producția de serie mai apăreau necazuri, le-aș spune inerente, dar cei de acolo își pierdeau timpul cu ele în loc să meargă treaba șnur. Desigur, pregătirea acestor loturi ne cere nouă o calificare superioară, mai mult, și o specializare în alte domenii. Cunoaștem și electronică, și optică pentru că la urma urmei nu poți da produse mai bune, mai complexe, dacă nu înveți mai mult. În plus aș vrea să arăt că datorită acestei organizări, a înființării acestei echipe, se scurtează timpul cercetare—producție. Încercăm și noi să scurtăm acest timp fără însă să ne scape măcar un singur șurub de la dispozitivul de afișaj".

Subliniind faptul că reducerea consumului de metal este o sarcină deosebită a muncitorilor și inginerilor de la „Balanța", șeful atelierului de proiectare, Klaus Schuster, ne furniza și o cifră edificatoare : în timp ce indicatorul tone/metal la un milion producție globală este la aparatele clasice aproximativ 20, la aparatele noi cifra coboară spectaculos pînă la 5. „Această scădere foarte importantă, adăuga șeful proiectării, se datorește reproiectărilor de produse și de tehnologii, aplicării pe scară largă a unor procedee noi de domeniul nostru, cum ar fi de pildă procedeele turnării sub presiune, ștanțări automate, suduri în relief. Numai realizarea prin turnare sub presiune a segmentului și suportului central la capul automat dă o economie anuală de metal în valoare de aproape un milion de lei".

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Noi ne facem datoria, dar să și-o facă și controlorii de calitate de la unele întreprinderi cu care colaborăm

În data de 10 decembrie Întreprinderea de confecții din Vaslui raporta cu o justificată mîndrie îndeplinirea integrală, la toți indicatorii, a planului anual, urmînd ca pînă la sfîrșitul lunii în curs să se realizeze o producție suplimentară de peste 30 de milioane de lei. Era un prim și prompt răspuns dat chemării patriotice lansată de Conferința Națională a partidului. Iar dacă mai adăugăm și următoarele date, oferite chiar de către directorul întreprinderii, inginerul Boris Ciocoiu, că în ultimii doi ani vasluienii au fost declarați unitate fruntașă pe ramură, se subînțelege că ne aflăm într-o întreprindere cu o seamă de rezultate ce nu stau la îndemîna oricui. Continuînd această succintă prezentare, se mai cuvine să spunem că peste 60 la sută din producția totală este destinată exclusiv exportului, sau de ce nu am mai nota și faptul că 80 la sută din producție o reprezintă articole de îmbrăcăminte exterioară pentru copii și adolescenți, cu precădere băieți.

Ei bine, sîmbătă, 17 decembrie, la capătul primei săptămîni de muncă după raportarea îndeplinirii integrale a planului, într-un scurt dialog cu muncitoarele brigăzii conduse de Nicolae Croitoru, brigadă situată permanent pe un loc fruntaș în întrecerea socialistă, aveam să notăm următoarele :

„În ceea ce ne privește, ne spunea șeful de brigadă, ne străduim și în cea mai mare parte reușim să aducem produsele noastre la un nivel calitativ nu doar acceptabil, ci chiar exigent, dacă ținem cont că multe dintre ele merg și la export. Asta nu înseamnă că nu există loc pentru mai bine. În ședințele noastre de producție problema numărul unu o reprezintă permanent calitatea. Unele fete, mai tinere, mai fără experiență, neintegrate total în colectivul brigăzii noastre, mai fac și cîte o operație mai de mîntuială, drept pentru care talonul lor de calitate este perforat fără nici un fel de îngăduință. Să vă spun ce e cu talonul acesta. La noi s-a introdus metoda ca fiecare muncitoare să aibă pentru o anumită perioadă de timp un talon cu mai multe căsuțe. Dacă de-a lungul a două săptămîni muncitoarea a executat, să zicem, 5 operații greșite, această abatere de la procesul tehnologic este consemnată pe talon, în așa fel încît există o evidență foarte clară a calității muncii depuse. În funcție de numărul pișcăturilor, adică al perforațiilor, retribuția este, bineînțeles, diminuată".

„Dar de ce nu spui dumneata, maistre, avea să intervină șablonera Veronica Aelenei, cît ne-am chinuit noi ieri cu stofa de la „Argeșeana" ?"

„Ajungeam eu și acolo, dar, mai înainte de a da vina pe alții, să spunem și care este sistemul nostru de a lupta împotriva produselor de slabă calitate. Căci calitatea produsului, confecționarea sa conform devizului, la parametrii de calitate indicați sînt probleme de urmărire atentă și minuțioasă a procesului de producție, urmărire care se face atît prin controlorii noștri de calitate, dar pe care o fac chiar muncitoarele ce preiau, una de la alta, în flux, produsul. Toată lumea este interesată să nu apară nici un produs cu defecte. Și totuși, trebuie să recunoaștem, se mai întîmplă. Chiar ieri, ca să mă întorc la ce spunea tovarășa Aelenei, am avut mari dificultăți cu o stofă primită de la „Argeșeana" din Pitești. Carouri neuniforme, dungi care deviază în traseu, noduri și găuri în țesătură. Adevărul este că ne-am chinuit foarte mult cu acea stofă. Împreună cu șeful secției, maistrul Vasile Gălan, am întocmit un raport pe care l-am înaintat la conducere. Culmea este că cei de la „Argeșeana", după ce-i bombardaserăm cu tot felul de reclamații și scrisori redactate de comitetul nostru de partid, sau de către comitetul sindicatului, inclusiv de comitetul oamenilor muncii, se mai redresaseră și ne trimiteau numai stofe de calitate. Deci se putea ! Acum iar au luat-o ca la început ! Aceleași necazuri le avem și cu „Crișana"-Oradea, „Dunăreana"—Giurgiu sau „Victoria"—Iași. În schimb, cu postavurile și stofele primite de la Buhuși, Brașov și Ploiești este o adevărată plăcere să muncești. Iată, chiar azi avem o stofă din Ploiești, de la întreprinderea „Dorobanțul", din care facem niște sacouri. Dacă la stofa asta apare un produs cu defect, atunci de vină este numai și numai una dintre muncitoarele noastre. Dar așa ceva nu cred să se întîmple. Ne apropiem de sfîrșitul zilei de muncă și nu avem nici un astfel de produs".

„Tot vorbești și vorbești, maistre, dar lasă să scrie tovarășul despre cei de la „Argeșeana", că ieri prea ne-au scos sufletul, nu alta. O operație care dura doar două minute o făceam în zece ! Buzunarele, oricît ne-am chinuit noi, au ieșit de parcă le-am fi pus cu furca, iar reverele parcă erau din altă stofă. Tocmai vorbeam și cu tovarășele mele de muncă, Rodica Manole, Romanța Zaharia, Maria Mihai și Lucreția Gologan, că de Anul nou ar trebui să trimitem hainele astea chiar pentru copiii celor de la „Argeșeana". Să vedem, are să le convină ?! Dar ne-am răzgîndit, ca mame ce sîntem, ce vină au copilașii lor ? Nici una, bineînțeles. Noi ne facem datoria, dar să și-o facă și unii controlori de calitate de la întreprinderile cu care colaborăm !"

E un semnal critic care sperăm că va fi recepționat cu promptitudine.

ION POP ARON ■

MUNCITORII DESPRE EI ÎNȘIȘI

Trăim mai bine, muncind mai bine

Eu am să încep într-un mod neobișnuit. Am să încep invitîndu-vă pe toți, dragi cititori, în comuna noastră, la Nehoiu, pe valea Buzăului. De ce îndrăznesc eu să vă fac o asemenea invitație ? Pentru că noi, nehoienii, ne mîndrim cu așezarea în care trăim, cu dotările ei moderne care o situează mult mai aproape de condiția orașului decît de cea a satului. Veți putea observa comuna chiar și de la înălțimea etajului zece, căci blocurile ridicate la intrarea în Nehoiu dinspre Buzău, prevăzute cu încălzire centrală și apă caldă, binefaceri socialiste la care bunicii și părinții noștri nici nu visau, numără cîte zece nivele, la parter fiind deschise felurite magazine. În ultima vreme s-a construit mult la noi. Un magazin universal, un spital cu două sute de paturi, creșe, grădinițe și așa mai departe, dovezi elocvente ale faptului că trăim mai bine. Afirmație valabilă în general și valabilă pentru fiecare familie din Nehoiu în parte, cum ar fi, ca să dau exemplu care mi-e, nu-i așa, cel mai aproape, familia mea. Și noi, adică eu, care lucrez ca muncitoare la secția de finisaj a Fabricii de mobilă, soțul meu, venit la Nehoiu tocmai dinspre Maramureș și stabilit aici definitiv, maistru, precum și copilul nostru, locuim tot la bloc, într-un apartament cu două camere dat de întreprindere. Avem tot ce ne trebuie, nu ne putem plînge de nimic. Cu alte cuvinte, trăim bine, iar eu am să vă spun, așa cum mă pricep, și de ce trăim mai bine. Pentru că muncim mai bine.

De cîțiva ani, la noi a pătruns și s-a afirmat industria, în cadrul întreprinderii forestiere de exploatare și transport funcționînd în prezent patru fabrici, între care și cea de mobilă, la care lucrez, ca muncitoare șlefuitoare. Avem un colectiv foarte tînăr, care s-a sudat deprinzînd meseria și învingînd greutățile care, la început, n-au fost mici, mai ales pentru noi, femeile, obișnuite numai cu cratița și scuturatul velințelor. Pînă și directorul nostru, Ioan Pop, este foarte tînăr, n-a împlinit treizeci și cinci de ani. Firește, la început, nu ne-a fost ușor. Făceam destule produse, dar calitatea lor lăsa de dorit. Oricît ne străduiam, aduceam mașini noi, introduceam raționalizări și inovații, dar nu reușeam să devenim competitivi la export. Mobila de Nehoiu nu reușea să iasă pe alte piețe. Cu timpul însă, pe măsură ce am deprins mai bine meseriile, oamenii urmînd cursuri de calificare sau felurite școli, pe lîngă colective cu mai multă tradiție și experiență, calitatea s-a îmbunătățit, iar astăzi, după ce Fabrica de mobilă a raportat încheierea planului pe 1977 la 30 octombrie, întregul I.F.E.T. realizînd toți indicatorii planului anual la 6 decembrie, mobila produsă la Nehoiu a devenit competitivă, răspunzînd celor mai exigente cerințe. Sufrageria „Siriul", spre exemplu, este foarte solicitată de parteneri din Grecia și Anglia, din Italia și R.F.G., din Austria, U.R.S.S. sau Suedia, cuvintele pe care altădată noi le tipăream pe ambalaje, „Fabricat la Nehoiu", fiind înlocuite acum cu altele, „Made in Nehoiu, Romania". Programele adoptate la Conferința Națională a partidului, inițiate de secretarul general al Partidului Comunist Român, ne-au oferit tot atîtea prilejuri de satisfacție și de reflecție. Realizarea lor, posibilă numai prin efortul întregii noastre societăți, deci și prin acela al oamenilor din Nehoiu, va face tot mai deplină grija față de om, rezultatele muncii noastre urmînd, ca și pînă acum, dar într-o măsură sporită, să se întoarcă tot la noi, la oamenii muncii din această țară, producători și proprietari în același timp.

Tot acestui nobil scop îi este închinată și măsura reducerii duratei săptămînii de lucru, despre care s-a mai vorbit în documentele de partid și de stat, dar care a căpătat la Conferință, noi clarificări, în sensul că întregul personal muncitor va beneficia pînă în 1980 de reducerea săptămînii de lucru, în timp ce datele anterioare prevedeau ca abia ceva mai mult de jumătate din totalul personalului să fie cuprins în reducere. Noile prevederi demonstrează că în societatea noastră totul este destinat omului, îmbunătățirii traiului de fiecare zi. Ca o dovadă grăitoare a grijii pe care partidul și statul nostru o arată mamelor și soților, între care, firește, mă includ și pe mine, introducerea săptămînii de lucru redusă se face mai întîi în sectoarele de activitate în care muncesc femeile.

În colectivul nostru de muncă, fruntaș pe județ, există toate condițiile pentru ca obiectivele cuprinse în documentele Conferinței Naționale să devină cît mai repede fapte. Dealtfel niciodată pînă acum angajamentele noastre n-au rămas vorbe, ci ele s-au transformat de fiecare dată în fapte de muncă și ocazii de satisfacție, ca rod firesc al hărniciei noastre. Aici închei, reamintindu-vă de invitația pe care v-am făcut-o de a poposi la Nehoiu, într-o comună ce urmează să devină curînd centru urban, spre a verifica spusele mele, spre a vă convinge că noi trăim mai bine pentru că am învățat să muncim mai bine.

DORINA SAULIUC ■
muncitoare la secția de finisaj, Fabrica de mobilă, I.F.E.T. Nehoiu

Dind curs indicațiilor secretarului general al partidului privind diversificarea și înfrumusețarea construcțiilor edilitare, specialiștii se angajează ca

Arhitectura să reflecte dragostea dintotdeauna a românilor pentru frumos și adevăr

Ședința de sfîrșit de an a Uniunii arhitecților din România, reunind într-un colocviu profesional tradițional 350 de specialiști ai domeniului, și-a propus de data aceasta discutarea unei probleme de stringentă actualitate : stilul național în arhitectura contemporană românească.

Evident, problema nu e nouă. Ea constituie obiect de meditație și studiu mai cu seamă în țările unde remodelările urbanistice și ritmul accelerat al construcțiilor tind să transforme într-un timp record spațiul de muncă și viață al unor orașe. Or, din acest punct de vedere, România se află pe primele locuri în lume, construcția de locuințe reprezentînd o componentă a programului de creștere mai accentuată a nivelului de trai al poporului, o mărturie elocventă a grijii permanente pe care o acordă partidul locuitorilor de la orașe și sate. Preocuparea, grija și gratitudinea manifestate de țara noastră în acest domeniu au fost din nou afirmate plenar cu ocazia Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român de către cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „În vederea soluționării mai rapide a problemei locuințelor — a precizat secretarul general al partidului în cuprinsul raportului prezentat cu acest prilej — se prevede construirea suplimentară a încă 190 mii apartamente, astfel încît în acest cincinal se vor realiza, în total, circa un milion de apartamente".

Înfăptuirea la termen a unui volum atît de uriaș de construcții reclamă, evident, industrializarea mai accentuată a construcțiilor, prin promovarea sistemelor de construcții și tehnologiilor industrializate cu posibilități sporite de mecanizare și prefabricare. Cum se împacă acest „ritm infernal" în care tehnica și internaționalizarea soluțiilor arhitectonice se pare că au primul cuvînt, cu sensibilitatea și inventivitatea arhitectului, cu cea de a doua componentă a profesiunii : criteriul artistic ?

Iată cîteva păreri în acest sens, împărtășite revistei noastre de către un specialist în materie, reputatul arhitect, profesor emerit dr. Cezar Lăzărescu, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu" și președintele Uniunii arhitecților din România.

— Personalitatea arhitecturii românești s-a manifestat permanent în cultura noastră și în armonie cu toate creațiile lui artistice, oglindind frumusețea pămîntului românesc și sensibilitatea cu care ne-am manifestat concepțiile de viață, creînd forme și expresii dedicate omului, numai lui și niciodată unor simboluri abstracte. Ascendenta personalitate multilaterală a societății noastre socialiste în conștiința lumii contemporane reclamă tocmai de aceea un prestigiu sporit arhitecturii naționale, să reprezinte expresia unei noi creativități. Vorbind despre tradiție, specific și stil național trebuie să avem în vedere o situație de fapt : noua orînduire socială, intensul proces de industrializare a țării au determinat schimbarea radicală a comenzii sociale, natura însăși a produsului arhitectural suferind mutații, schimbîndu-și caracterul individualist într-unul colectiv. Dacă este adevărat că fiecare perioadă istorică este marcată prin anumite programe de arhitectură, epoca noastră va rămîne ilustrată în istorie prin noile cartiere de locuințe, adevărate orașe sub raportul mărimilor.

Plecînd de la înțelegerea tradiției și a specificului național, arhitecții de azi au încercat să găsească un limbaj propriu, noi exprimări estetice care să ne reprezinte. Frumosul spre care tindem astăzi nu constă în dogmatizarea unor canoane depășite, sau în suprapunerea barocă a unor elemente ce nu decurg organic din funcțiuni sau sînt improprii noilor structuri. Căutările pe drumul conturării unei arhitecturi personale, specifice sînt prezente, dar ele s-au manifestat cu precădere în domeniul construcțiilor social-culturale sau administrative : case de cultură, teatre, sedii politice, administrative, magazine universale, hoteluri sau alte dotări turistice.

Iată cîteva exemple : încadrîndu-se în atmosfera orașului, casa de cultură de la Sibiu dobîndește un caracter reprezentativ printr-o volumetrie puternică, o detaliere ponderată și folosirea cu discreție a unor materiale cromatice. Casa de cultură din Suceava evidențiază tendințele creației de arhitectură volt românească. Tot astfel, cea din Baia Mare încearcă prin aceleași metode să dobîndească o expresie plastică specific românească cu o ritmică vie exterioară îmbogățită de o abundentă decorație. O realizare remarcabilă o constituie Teatrul din Tg. Mureș. Plastica volumelor tumultuoasă, capricioasă, este menită să redea expresia arhitecturii, scării și sensibilității proprii orașului. Teatrul din Craiova sintetizează o altă spiritualitate, echilibrul, gîndirea și vigoarea ei proprii Reușite ale genului pot fi considerate și cîteva din mai recentele sedii politico-administrative. Amintesc, pentru exemplificare, pe cele din Baia Mare, Pitești, Rm. Vîlcea, Focșani, Vaslui, Botoșani.

Două reușite ale noii noastre arhitecturi : edificiul Teatrului de stat din Tg. Mureș și clădirea hotelului „Oltul" din Slatina (în fotografia de jos).

Domeniul în care specificul românesc a putut fi evidențiat cu maximum de intensitate a fost și arhitectura construcțiilor turistice, deoarece prin însuși caracterul lor ansamblurile turistice se pretează la concepții arhitecturale în care preluarea formelor tradiționale pare firească, în măsura în care reușește să redea culoarea locală și să se integreze în cadrul natural. Acoperișurile de șiță, stuf sau olane, după regiunea care o reprezintă, prispe ritmate de stîlpi de lemn ciopliți, balustrade, porți, îmbogățesc înfățișarea hanurilor, a cabanelor sau micilor restaurante, aduc o notă pitorească în mijlocul naturii.

— Exemplele și considerațiile dumneavoastră ne obligă la o întrebare firească : de ce în realizarea edificiilor social-culturale au fost încercate și s-au găsit soluții cu rezultate notabile, iar în construcția de locuințe nu sînt încă evidente asemenea realizări?

— Cauzele sînt multiple : în primul rînd ele au fost realizate pe baza unor proiecte unicat și, avînd în vedere importanța unor asemenea construcții, s-au folosit în general materiale superioare și mînă de lucru de calificare superioară.

Nu e mai puțin adevărat însă că și sistemele industrializate și tipizarea în domeniul construcției de locuințe pot oferi posibilități nelimitate pentru diversificarea, pentru înlăturarea monotoniei, pentru diferențierea fiecărui ansamblu de locuințe. Dar aceasta necesită un număr mai mare de proiecte tip sau refolosibile, care să permită o diversificare funcțională corespunzătoare zonei geografice sau chiar amplasamentului locuințelor. Realizarea ansamblului Dorobanți din București este o dovadă elocventă că, și în condițiile unei industrializări, s-a reușit să se obțină un cadru urban cu o arhitectură variată, cu o amprentă proprie, folosind procedeele compoziționale clasice.

De asemenea, experimentul făcut în București prin construirea unui bloc de locuințe cu elemente inspirate din motivele ornamentale ale arhitecturii noastre populare, precum și a unei expoziții de panouri de fațadă și parapeți de balcoane a demonstrat gama inepuizabilă a posibilităților pe care le oferă atît industrializarea cît și industria materialelor de construcții în această direcție. Pornind de la constatarea că realizarea unor elemente componente ale construcției cu o decorație specifică, prin metode industrializate, nu ridică probleme tehnice deosebite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat arhitecților din întreaga țară să-și folosească întreaga lor imaginație, bunul lor gust, pentru realizarea elementelor noi ale arhitecturii contemporane românești, pentru valorificarea bogăției de motive ale artei noastre populare. S-a relevat de asemenea faptul că preluarea și prelucrarea elementelor decorative nu este singura cale de exprimare a arhitecturii contemporane românești.

— În ce măsură deci industrializarea construcțiilor va permite și respectarea criteriului arătat și eforturile pentru realizarea unui stil național ?

— În primul rînd trebuie să avem în vedere că specificul orașelor și personalitatea lor s-au format în timp ce istoria a dat o viață proprie multora dintre ele. Păstrarea și dezvoltarea acestei personalități, în tot ceea ce are ea mai caracteristic, este condiția primordială a oricărei evoluții. Dacă dorim să păstrăm aceste vechi tradiții trebuie să dăm dovadă în continuare de același simț al proporțiilor, de același echilibru, care a însoțit toată arta noastră de-a lungul veacurilor ; ne referim la dimensiunile volumelor construite sau ale spațiului urban. Valorificarea optimă a teritoriului urban nu trebuie să ducă implicit la exagerarea înălțimii sau lungimii blocurilor de locuințe. Niciodată pereții continui, pe sute de metri și pe înălțimi de zece etaje, pe cele două laturi ale unei străzi, nu vor putea constitui expresia unei arhitecturi naționale.

— Sînteți totuși, după cîte știu, adeptul ideii străzii principale ca mod de utilizare a spațiului edificat.

— În tradiția noastră urbană, strada constituia un element de ordine spațială. Frumosul în arhitectura urbană este rezultatul unei ordini clare și simple, perceptibilă și înțeleasă de cei cărora li se adresează. Dar pentru a dărui personalitate viitoarelor artere trebuie să asigurăm posibilitatea creării unor diversificări volumetrice, a unor alternări de umbre și lumini, de degajări și înălțimi la scara noii noastre arhitecturi urbane. Recentele realizări din București, de pe Calea Dorobanților, Pantelimon, Titulescu sau 1 Mai dovedesc cu prisosință aceasta. Posibilitate de compoziție volumetrică trebuie să existe și în concepția ansamblului, dar și a blocului propriu-zis, prin variația planurilor fațadei, a logiilor și balcoanelor. Aci sînt concentrate cele mai mari resurse de a găsi expresii proprii, personale, creației arhitecturale de locuințe. Tradiția arhitecturii naționale se recomandă prin gingășie, nu prin grandoare.

Vorbind apoi despre tratarea plastică a fațadelor trebuie să atragem atenția că ea nu se poate opri la folosirea a 2—3 tipuri de panouri mari, vopsite cu vinarom. Recenta expoziție de la Militari a dovedit posibilități tehnice practic nelimitate în tratarea panourilor, a logiilor și balcoanelor. A mai arătat de asemenea posibilitatea plăcării rosturilor orizontale sau verticale cu unele elemente prefabricate suplimentare care să contribuie la îmbogățirea posibilităților de exprimare plastică. Decorația a însoțit arhitectura noastră populară de-a lungul întregii sale evoluții și a ajuns la formulări artistice deosebite, expresie atît a materialelor folosite cît și a sensibilității proprii poporului român. Ea s-a manifestat dealtfel cu caldă și puternică elocvență în toată cultura noastră materială. Reflectare a unei sensibilități proprii culturii noastre actuale, nu trebuie însă să-și găsească exprimare numai în formulări inspirate din arta populară sau din istoria noastră. Nu este posibil ca viața de astăzi să fie ancorată numai în trecut ; prezentul este tot atît de bogat în semnificații, iar gîndurile și aspirațiile noastre de viitor reprezintă și ele factori generatori ai exprimărilor artistice.

Toate aceste preocupări trebuie să se înscrie în cadrul aceluiași simț al echilibrului, al bunului-gust, al onestității și lipsei de emfază, al sensibilității și echilibrului specific artei noastre naționale.

LIVIU TIMBUS ■

Pagină frumoasă, cinste cui te tipărește!

Desigur, am putea consemna pur și simplu că în ziua de 18 decembrie, zi în care întreaga țară l-a sărbătorit pe tipograf, la Combinatul poligrafic Casa Scînteii s-a desfășurat pentru a treia oară concursul tinerilor tipografi dotat cu trofeul „Cartea de aur". Desigur, am putea să amintim că atît Comitetul Uniunii sindicatelor din presă, poligrafie și edituri cît și Centrala industriei poligrafice au fost niște organizatori excelenți asigurîndu-le celor 95 de concurenți condiții corespunzătoare pentru a-și demonstra aptitudinile profesionale. N-ar trebui uitat că tinerii aceștia au fost selecționați dintr-un număr de 3 000 de participanți la faza de masă a concursului. Aceasta n-a fost o acțiune izolată, ci a făcut parte dintr-un ansamblu de manifestări inițiate în cinstea Zilei tipografilor, care a inclus, printre altele, și o expoziție de invenții și inovații ale muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor din industria tipografică, precum și o microsesiune de comunicări științifice. Ar mai trebui menționat că, spre deosebire de alți ani, dificultatea probelor a crescut astfel încît s-au introdus înainte de proba practică, teste scrise care au dezvăluit cît de larg este orizontul de cunoștințe al tinerilor concurenți. Ajunși aici vom spune că un singur concurent, Mihai Cuciureanu de la C.P.C.S., a realizat punctajul maxim. Dealtfel, el este unul dintre cîștigătorii concursului, alături de Vasile Viscu (Întreprinderea poligrafică Iași), Vasile Nită (C.P.C.S.), Adam Martin (I.P. Sibiu), Nicolae Răducu (C.P.C.S.). Pentru a doua oară în scurta sa istorie trofeul „Cartea de aur" revine C.P.C.S.

Însă toate aceste informații, reale, fără îndoială, n-ar dezvălui îndeajuns semnificația pe care a căpătat-o concursul pe parcursul a numai trei ani. Nu e vorba numai de o creștere a complexității probelor sau de o creștere a măiestriei tinerilor ajunși în faza finală a întrecerii. „Cartea de aur" nu e o demonstrație gratuită, o etalare a virtuozității doar de dragul obținerii unor aplauze, fără nici o finalitate socială. Dimpotrivă, este vorba de ceva profund și grav care ține de însuși destinul culturii românești. Este lucrul pe care l-au subliniat în cuvinte pline de căldură și tovarășii Ion Gâlceteanu, directorul centralei tipografice, și Ion Constantin, directorul Combinatului poligrafic Casa Scînteii, și Laurențiu Dragomirescu, președintele sindicatului. Chiar dacă, în alte cuvinte, despre același lucru mi-au vorbit în ziua concursului și meseriași vechi ca Ștefan Barna, șeful secției culegere, inginerul Liviu Cergău de la secția ofset, Stela Rădulescu, șefa secției legătorie, Marin Volintiru sau Maria Cristea de la serviciul personal-învățămînt. Toți aceștia și mulți alții se preocupă să se creeze toate condițiile pentru ca vechile tradiții ale tiparului românesc (să nu uităm că la anul se împlinesc 450 de ani de la înființarea primei tiparnițe la Sibiu) să fie continuate potrivit cerințelor epocii moderne, o epocă mai dinamică, în care răspîndirea informației trebuie făcută rapid și eficient. Aceasta cere nu numai o pregătire ireproșabilă din partea tipografilor, chemați să mînuiască mașini din ce în ce mai perfecționate, dar înseamnă și o renunțare la o specializare îngustă din partea lor precum și la o lărgire a orizontului de cunoștințe pe care îl au. Detașament de frunte al clasei muncitoare, tipografii, în aceste condiții ale cincinalului revoluției tehnico-științifice și ale bătăliei pentru calitate, trebuie să fie apți în confruntarea cu problemele noului ivite în meseria lor ca în toate profesiunile. Concursul acesta, un stimulent pentru tinerii tipografi, este o dovadă grăitoare că acei care răspund de schimbul de mîine al tipografilor români s-au îngrijit din vreme ca trecerea de la o generație de meseriași la alta să se facă fără perturbări, pentru ca în mîinile cititorilor să fie întotdeauna la timp ziare și reviste, cărți apărute în cele mai bune condiții tipografice.

Fiind vorba de o sărbătoare a tipografilor aceste rînduri nu se pot încheia fără a aminti și de acei oameni alături de care redactorii de la **Flacăra** lucrează : cei care le culeg și le paginează articolele. Întotdeauna i-am simțit aproape, nu numai pricepuți dar și gata să dea o mînă de ajutor, să ofere soluții într-un moment mai dificil. Amintim pe cîțiva dintre ei, cu regretul că nu le putem trece aici numele tuturora : Nicolae Marcel, întotdeauna cu un surîs sceptic pe buze, Ion Persinaru, gata să comenteze mereu un articol care i-a plăcut sau nu, Ioniță Walter și Moraru Valeriu, toți patru paginatori, sau linotiștii Ion Haralambie, Constantin Suru, Alex. Chivoiu, ludlow-iștii Emma Niculescu, Viorel Andreca și Gabriel Blebea, sau măiștrii Milică Stanciu, Gh. Vlăduțescu, Gh. Cameniță și Gh. Țone. Oameni pentru care profesiunea lor nu este o meserie aleasă la întîmplare, ci o vocație pe care o cultivă demni și responsabili.

A. GEORGE ■

Cîștigătorii celei de-a treia ediții a concursului „Cartea de aur" (stînga). Cîțiva colegi ai noștri de litere din tipografie (în ordine, de la stînga la dreapta) : Nicolae Marcel, Ioniță Walter, Ion Perșinaru, Valeriu Moraru. **Foto : ELENA GHERA** ■

Înconjurul pămîntului cu tramvaiul

„Mă cheamă, îmi spune, Ursuleanu Gheorghe și am 62 de ani. La I.T.B. am lucrat 34 de ani, 6 luni și 13 zile. Am intrat pe poarta întreprinderii la 11 aprilie 1943, ca încasator, și am plecat, ieșind la pensie, la 21 octombrie 1977 în calitate de șofer de troleibuz. Mă rugați acum să-mi povestesc viața. Iată ! La 14—15 ani în fața mea se deschideau raze de viitor : cu ce voi trăi, cum îmi voi cîștiga existența ? Neavînd eu părinți i-am iubit pe cei adoptivi dar într-o zi a trebuit să-i părăsesc. I-am părăsit într-o duminică frumoasă plecînd în căutarea pîinii proprii de la Dorohoi pînă la Iași. Drumul pe jos a fost plăcut și a durat 3 zile. Iași, Iași, oraș mare, pe cine să cunosc eu acolo ? M-am dus în gară căci, știți și dumneavoastră, gara este locul unde se adună oamenii cei mai singuri. Niște ceferiști m-au luat cu ei pe o locomotivă de marfă, mi-au dat să mănînc și mi-au promis că mă vor transporta gratis pînă la București. Mai dînd eu o lopată de cărbune, mai făcînd pauză, am apucat să văd frumoasele orașe de pe traseu. Mi-a plăcut Poiestiul, mi-ar fi plăcut să am bani și prieteni dispuși să mă ajute ca să mă stabilesc acolo. N-a fost așa, am ajuns la București și un an am fost băiat de prăvălie. Apoi, am reușit la Societatea de transporturi București. Am fost încasator, încasator colector, controlor de linie și în ultimii 13 ani șofer de troleibuz. Cred că munca m-a ajutat să mă ridic, să-mi fac din societate o familie. Cum v-am spus, nu știu dacă ați notat, am fost orfan. Eu am lucrat numai schimbul 1 și schimbul acesta se trezește zilnic la ora 2—2,30. Că a fost greu, că a fost ușor, asta-i situația. Sigur că da, și acum, pensionar, mă trezesc la 2 și mă gîndesc la tot ceea ce a fost. Că numai munca te salvează, numai ea te ridică. Că față de o societate atît de dreaptă ca a noastră ai datoria să muncești cinstit și disciplinat mereu. N-am părăsit întreprinderea dintr-un motiv foarte simplu : n-am sperat niciodată să-mi cîștig pîinea în afara muncii. Or, și în alte părți aș fi făcut cunoștință cu TOVARĂȘA MUNCĂ. Scrieți chiar așa".

Ursuleanu Gheorghe mi-a mai spus că are două fete, că aceea mai mare este membră de partid și soțul ei la fel.

Nu aș fi relatat, oarecum pe larg, acest destin,destul de obișnuit dealtfel, dar m-am gîndit că la capătul lui stă o mare reușită. Omul s-a realizat, omul a muncit aproape 35 de ani în acel loc, a fost corect și conștiincios, a cunoscut prea puține nopți pe care le-a dormit de la un capăt la altul. Ursuleanu Gheorghe, omul care a pierdut aproape toate nopțile din viața sa, reprezintă concretețea gîndurilor noastre despre muncă și atașamentul față de locul de muncă.

Prezentul reportaj a plecat de la o împrejurare emoționantă. Întreprinderea de transporturi București își sărbătorește anual pe cei mai vechi și buni oameni. Se face o ședință festivă, vorbesc emoționați taxatori și șoferi de mașini cu burduf, manipulante și conducători de troleibuze avînd numere diferite, brigada și formația de muzică ușoară, ambele ale lor, susțin un program care place, se distribuie insigne de vechime și apoi la sala cantinei se dă o masă. Ajutați și de un vin, din cîte am auzit foarte bun, oamenii nu numai că se destăinuie dar se și cunosc. Află uimiți că au lucrat 35 de ani la aceeași întreprindere și că deși nu s-au cunoscut au avut aceeași viață și aceleași sarcini de plan. În acest fel se explică și faptul că la I.T.B. sînt mulți oameni statornici. Poate că alte întreprinderi se și miră cum de lor le pleacă oamenii după 2—3 ani !

Discut cu încasatoarea Popescu Ana care deși este stabilită în București din 1943 — an în care a și intrat la S.T.B., actualul I.T.B. — ține mîna la gură ca mai toate femeile de la țară, gest de respect pentru o convorbire cu un bărbat. Era grea viața de încasatoare înainte de anul 1945, îmi spune, căci umblai de la om la om cu geanta de gît „în scopul încasării taxei de călătorie". Prin 1945 au apărut scaunele pentru încasatori și viața aceasta grea s-a îmbunătățit. 29 de ani a lucrat — pînă în prezent — Popescu Ana la remorcă, adică la clasa a doua. Îi spun că de mai mult timp mă nedumerește, ca să spun doar atît, faptul că la clasa a doua, unde condițiile de călătorit sînt ceva mai grele, sînt încasatoare în vîrstă, muncite, în timp ce la a întîia sînt tinere fete cochete care, cîteodată, simt nevoia să acopere cu ziarul ceea ce nu poate face fusta sau rochia. Calul bătrîn, zice în glumă, este mereu bine pus la muncă, el este superior celui tînăr pentru că este pe deplin valorificat. Dar lucrul acesta are și o temeinică justificare. La clasa întîi ușile sînt deschise și închise de către vatman. La a doua, de încasatoare. Sînt alese deci pentru clasa a doua femei cu mulți ani de muncă, cu experiență, pentru a preîntîmpina accidentele. La a doua nu poți să dormi.

„Păi ce să vă spun ? N-am plecat de la I.T.B. căci aici s-a construit viața mea. Eu am lucrat tot timpul dimineața, iar soțul, și el vechi I.T.B.-ist, după amiaza. Așa am reușit să creștem trei copii în care am investit dragoste și încredere. De 29 de ani Popescu Ana se scoală la trei dimineața și sigur că te cuprinde o sfîntă indignare împotriva cîte unui parazit tînăr deranjat la 6 dimineața de mersul viguros al unei macarale de mare capacitate. Eu, spune această fiică a muncii, așa am înțeles să răsplătesc partidul și statul pentru tot ceea ce mi s-a dat. Muncind fără să mă gîndesc că e greu.

Muscalu Ion, de asemenea un veteran al instituției de care scriu, a lucrat numai pe autobuze mari. Zice : „Nu am avut niciodată curajul să conduc un autoturism, deși ginerele meu are o Dacie 1 300. Cred că dacă aș urca la volanul ei aș ajunge pe un bloc nou și m-ar putea da jos numai mașina roșie a pompierilor. Nu vedeți ce mîini am ?" Văd. Au devenit în ani unelte de producție. „Eu, cetățene, zice, mă culc în fiecare seară la ora 18 și mă scol la 1. Ziceți că parcă am lipsit din lume o bună bucată de timp din moment ce de mai bine de 20 de ani dorm toate serile, cînd se petrec totuși atîtea lucruri importante. Corect, nimic de zis, dar munca mea cere o viață sportivă. Dacă am televizor? Cum să n-am? De 17 ani îl am și m-am uitat la el de 5—6 ori și atunci la emisiuni reluate. Aflu însă din ziare tot ce s-a întîmplat, n-aveți nici o grijă în privința asta". Repet, acești oameni sînt dintre cei mai buni de la I.T.B., dar fapta de muncă a lui Ion Muscalu mi se pare de-a dreptul fantastică.

Acești oameni mi-au spus cu cuvinte ce semănau între ele, și e și normal din moment ce și mîinile le seamănă, că au întîmpinat Conferința Națională a partidului muncind, că nu cunosc alt procedeu de a-și manifesta dragostea și prețuirea față de partid, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, decît acoperind cu fapte — fapte care înseamnă viața lor de muncitori corecți și disciplinați — istoricul program de dezvoltare al națiunii române adoptat la Conferința Națională a partidului.

Mai mult ca oricînd țara noastră are nevoie de oameni care să-și confunde viața cu munca și răspunderea, și iată despre cîțiva dintre ei a vorbit prezentul reportaj !

EUGEN SECELEANU ■

MUNCITORII DESPRE EI ÎNSIȘI

Profil de comunist

Inima ta
pulsează într-un roi de albine
și pulberea ce-ți pudrează veșmîntul
este purpura noastră.
Tu ești farul
sclipind în colțurile întunecoase
ale unui cuib de cocori
tu iubești iarba
sub care palpită furtuna
ca să ajungi
exact în inima ființei ;
tu iubești chibzuința
și o ridici la rangul de obște
iar chipul ți-e unic
în sensul mulțimii.
O ! Torsiune a spiritului
dintr-o nevoie cumplită de spațiu,
tu desfaci crusta de pe eroi
și descoperi înrudirea lor
cu punctele cardinale
și acel sentiment al Agorei
ridicat din nevoia de martori
Să fii ochiul de esență mai pură,
să fii pupila ascunsă,
să fii steaua
ce-și întinde aripile
peste pămîntul acesta
păstrînd tălpile — ancore
tălpile — arc
tălpile — arcade
și ridicînd o civilizație
din mugurii fierbinți
ai unui copil care crește
Să fii omul cel bun
și umbra impămîntenită
în dulcele, caldul veșmînt
și încă să fii
nisipul ascuns în clepsidră
măsurîndu-ne timpul.

GHEORGHE V. DUȚĂ ■

Gospodărind împreună cu masele și pentru ele

Dialog cu noul primar al Timișoarei, Radu Bălan

— Dumneavoastră, tovarășe Radu Bălan, sînteți primar al Timișoarei de numai două luni de zile. Cu alte cuvinte, ați moștenit o situație în general înfloritoare. Aș dori să vă întreb ce aveți de gînd să faceți în continuare ?

— În privința activității mele viitoare, despre care m-ați întrebat, ideea esențială care mă frămîntă este aceea de a pune în valoare toată forța de partid a municipiului. Există la ora actuală în Timișoara 47 000 de membri de partid, cuprinși în peste 900 de organizații P.C.R. și 73 000 de uteciști. Avem deci o forță uriașă, pe care dorim s-o antrenăm mai bine în toate sectoarele vieții economice și sociale : dezvoltare economică, mobilarea edilitar-gospodărească a orașului, înfrumusețare, înflorirea vieții spirituale. Avem în vedere, de asemenea, atragerea în continuare a oamenilor muncii, a muncitorilor, intelectualilor, a tuturor cetățenilor spre rezolvarea problemelor vitale ale orașului, pe care să le dezbată, să le susțină, să le sprijine nemijlocit. Timișoara, desigur, ridică o mulțime de probleme, de o complexitate rareori întîlnită în alte părți ! Am deci în vedere amplificarea, valorificarea superioară a experienței acumulate pînă în prezent la nivelul conducerii de partid și de stat a municipiului. Anul acesta, ca să vă dau un exemplu, dat fiind numărul mare de apartamente prevăzute în plan, constructorul și-a propus să rezolve cu prioritate problema locuințelor și să renunțe la unele dotări sociale. Noi n-am fost de acord să le aminăm și, prin forțe proprii, valorificînd posibilități noi din cîteva întreprinderi și instituții ale municipiului, am reușit să asigurăm darea la timp în funcțiune a acestor dotări : cantina Liceului de muzică, Liceul industrial nr. 9 (cămin, cantină, 24 săli de clasă, ateliere), căminul Liceului industrial nr. 2, trei grădinițe și creșe. De asemenea, iată o altă problemă care ne preocupă : participarea studenților de la Facultatea de construcții, pentru devansarea dării în funcțiune a unor cămine. Este vorba de exact 2 900 de noi locuri, prevăzute pentru anul 1980 — dar, cu participarea amintită, sperăm să fie gata pînă la începutul viitorului an universitar !

— Știm că între alte probleme ridicate de cetățenii din circumscripția în care sînteți deputat a fost criticată tergiversarea construirii unei stații termice în Piața Ștefan Furtună. Ați promis atunci că la 1 ianuarie 1978 va fi căldură.

— Cetățenii aveau dreptate. Constructorii au neglijat un contract fără mare eficiență economică, însă cu o deosebită valoare civică. Am hotărît reluarea și urgentarea lucrărilor astfel că în 20 decembrie stația aceea a dat prima căldură și primele bucurii.

— În legătură cu relația deputat-cetățean, ce s-a întîmplat cu celelalte propuneri ?

— Numărul propunerilor este de 750. Unele au putut fi rezolvate — cum s-ar zice — în mers, altele sînt în curs de rezolvare. Cîteva se referă la viitor, cum ar fi de exemplu scoaterea tramvaielor de pe Bulevardul 6 Martie, deși abia acum am sistematizat întreaga arteră. O soluție de evitare a zgomotului și trepidațiilor va fi înlocuirea în scurtă vreme a tramvaielor vechi cu cele silențioase produse chiar la Timișoara. Concret, propunerile au vizat în general calitatea vieții timișorenilor, a celor 285 000 de locuitori, îndeosebi a celor din noile cartiere, ca și din satele suburbane. Iată un mod de păstrare a legăturii deputaților cu cetățenii : lunar au loc întîlniri între ei „atacîndu-se" toate aspectele muncii și vieții din circumscripție. Am început o largă consultare cu cetățenii din noile cartiere întîi în Calea Șargului, acum în Calea Girocului, curînd în Circumvalațiunii. Oamenii au multe de spus fiindcă ei se confruntă zilnic cu probleme pe care noi, cei de la Primărie, nu le putem cunoaște în întregime. În general criticile lor țin de calitatea transportului în comun, de încălzire, de apă, de salubritate, de aprovizionare și servicii. Vreau să declanșăm o suită de întîlniri ale Primăriei cu colective de oameni ai muncii din unități economice, nu invitîndu-i la sediul nostru ci mergînd noi înșine la locul lor de muncă, urmîndu-le sugestiile, propunerile, observațiile... Sînt chiar curios de rezultatele primelor consultări de acest gen.

— Stimate tovarășe Radu Bălan, întîia legătură a Primăriei cu cetățenii rămîne totuși audiența, ca formă legalizată.

— Evident ! Conform democrației noastre, conform măsurilor stabilite de conducerea partidului, în spiritul Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, organele de stat trebuie să mențină o vie și rodnică legătură cu masele de oameni ai muncii. Primăria nu este un organ rupt de realitate, de orașul care i-a dat acest mandat, în primul rînd al gospodăririi. Să vă spun un aspect : cum fiecare activist al consiliului popular municipal coordonează, așadar, răspunde de un șantier de locuințe (în decembrie : 1 124 apartamente noi), au venit unii la mine și mi-au spus că nu au beton, că nu au macarale, sau că nu au zidari. Le-am răspuns că un activist nu constată, ci rezolvă, prompt și eficace !

— Deci, operativitate !...

— Fără operativitate ar însemna că ne vom petrece ore prețioase citind și răsfoind dosarele, lungind discuțiile inutile. Viața cere decizii rapide, în mers ; o scrisoare venită pe adresa Primăriei trebuie soluționată imediat, chiar în ziua primirii, fără prea multe dosarizări și prelungiri de termen. Tot așa am convingerea că un singur om nu poate rezolva mare lucru, cît ar fi el de priceput. Sînt adeptul muncii colective, al consultărilor permanente. Nu mi-e rușine să întreb colaboratorii de cutare sau cutare lege, de cutare sau cutare obiectiv...

— Încă de la climatul de muncă din acest cabinet, din legăturile prin telefon și... ușă, observăm că vă pasionează activitatea la Primărie.

— Da, trebuie să recunosc că, dincolo de împlinirea unei mari îndatoriri, mă atrag complexitatea și importanța muncii de aici, faptul că pot să particip direct la soluționarea multor probleme legate de munca și viața locuitorilor acestui mare oraș al României contemporane. În ritmurile dezvoltării impetuoase apar concomitent și unele neajunsuri, ele pornind mai ales de la modul în care și noi ne facem datoria... Dacă bunăoară centrul Timișoarei arată ca o grădină, avem încă multe de făcut în cartierele mărginașe, mai noi și mai vechi. Am stabilit pentru 1978 un program întens de plantații, de flori și pomi, am hotărît deschiderea de noi unități comerciale, de servicii, noi linii de transport în comun, încheierea amenajării parcului sportiv „1 Mai", construirea unei noi zone de agrement în zona Dumbrăvița.

— Care vă este cea mai mare bucurie a anului încă 1977 ?

— Cele 5 524 de apartamente, deci bucuria celor 5 524 de familii care în acest an s-au mutat în casă nouă... Vă închipuiți ce satisfacție voi avea în 1978, dat fiindcă numărul bucuriilor trece de 6 000. Acestea, așadar, înainte de toate ; nu înainte totuși de hotărîrea oamenilor muncii din consiliul popular municipal de a ne face datoria mai bine, mai aproape de înaltele comandamente social-politice stabilite de Conferința Națională a partidului.

— O ultimă întrebare : cum vedeți Timișoara peste cîțiva ani ? !

— Am vorbit ceva mai devreme despre o anume tradiție tehnică a timișorenilor. Este momentul să spun că această devenire constituie o preocupare importantă a însăși conducerii de partid și de stat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a hotărît, cu ocazia uneia dintre memorabilele sale vizite în această parte a țării, ca la Timișoara să fie extinse, să se întărească mai multe ramuri dintre cele de vîrf ale economiei, cum ar fi electrotehnica, electronica, mecanica fină și chimia. După anul 1980 alci se vor da în folosință cîteva noi mari capacități productive — cum ar fi Combinatul petrochimic, dezvoltarea Întreprinderii mecanice Timișoara, Fabrica de tractoare, cîteva sere de mare capacitate, dezvoltarea întreprinderii „Azur" (lacuri) și a celei de detergenți etc. — care vor aduce fără îndoială un aport deosebit în economia județului și a țării. Practic, înspre anii 1982—1983, vom ajunge la dublarea valorii producției globale industriale, comparativ cu anul 1975 — adică la peste 30 de miliarde de lei ! În ceea ce privește volumul de investiții, dacă în 1975 el s-a cifrat la 1,6 miliarde, în 1980 va deveni de peste 4,5 miliarde lei. Acest lucru este unul dintre cele care ne preocupă cel mai mult : realizarea necondiționată, deci la timp, a tuturor investițiilor. Astăzi statul îți dă bani cît ai nevoie, dar totul e să reușim să punem pe picioare investițiile respective. De acest lucru ține, desigur, și perspectiva de care vreți să vă vorbesc, ca și nivelul general de prosperitate materială și spirituală a cetățenilor orașului. Sîntem deci hotărîți să facem totul pentru realizarea tuturor investițiilor, așa cum sîntem hotărîți să nu precupețim nici un efort pentru ca orașul Timișoara să prospere, să devină din ce în ce mai puternic, mai frumos. Sperăm deci să consolidăm onorantul loc al doilea pe țară între municipiile României socialiste, după Capitală. De va fi așa, vom dovedi sper tuturor că, într-un fel, exceptînd, de bună seamă, Capitala, „tăt Banatu-i fruncea", cum spuneau înaintașii noștri...

TEODOR BULZA ■

Timișoara, cel de al doilea oraș al țării, într-una din noile sale înfățișări.

MUNCITORII DESPRE EI ÎNȘIȘI

Oameni de bază cu probleme de bază

Despre strungari se vorbește mult, dar nu se zice decît rareori că meseria aceasta are, între toate, darul de a împlini mai frumos și mai repede conștiința muncitorului și a colectivului din care el face parte. Eu sînt strungar la Întreprinderea de țevi „Republica" din anul 1949 și tot de atunci lucrez în secția I Laminoare. Astăzi, două treimi din oamenii secției au peste 30 de ani iar vîrstnicii — dacă eu și cei din generația mea ne putem numi vîrstnici înainte de a împlini 50 de ani — sîntem și din aceștia destui. Ce vreau să arăt vorbind de generații ? Vreau să arăt că muncind și trăind ca strungari, avînd, prin urmare, ambiția de a nu rămîne mai prejos decît colegul de la mașina de alături, fiecare din noi am urcat treptele cele mai înalte ale profesiunii și, prin asta, am făcut din secția noastră una de bază, cu oameni de bază și probleme de bază. Am putea afirma că am ridicat strungăria la treapta pe care trebuie să stea ea. De aceea, e greu să remarci pe unul sau pe altul din oamenii cu vechime. Ca și mine, mulți au urmat liceul seral, au devenit tehnicieni, maiștri. Conștiința muncitorească te obligă să te perfecționezi continuu, să cauți a te remarca prin lucru de mare calitate. Nu-ți vine să muncești prost știind că ai lîngă tine un om care muncește bine. Au fost și oameni care au rămas pe margine. Nu pentru că profesional n-ar fi fost în stare să ajungă muncitori de înaltă calificare, ci pentru că nu s-au ținut de colectiv, nu au urmat drumul pe care îl urma colectivul și care fusese hotărît chiar de colectiv. Conștiința muncitorească este un fapt de care trebuie să ții cont, indiferent ce gînduri ai tu în viață. Și astfel, gîndurile tale sînt ale colectivului. De curînd, a fost montată în secție o mașină care face cît zece mașini obișnuite de filetat țevi. Se lucrează în trei schimburi, cîte doi oameni pe mașină în fiecare schimb. Ei se numesc : Petre Dumitru, Ion Negoiță, Gheorghe Neagu, Alexandru Vanciu, Mihai Șugubățu și Petre Gheorghe. Sînt stăpînii acestei mașini și trebuie, ca să rămînă prieteni, să depună un interes egal. Nici unul nu poate să zică „eu am hotărît să muncesc mai puțin" fiindcă se autoexclude din colectiv. Ar însemna să muncească ceilalți mai mult și n-ar fi corect. Astfel, toți se simt datori să se perfecționeze, să dea numai producție de calitate superioară, să se cheme niște strungari ai cincinalului revoluției tehnico-științifice, adică niște oameni care fac din profesiune o problemă de conștiință colectivă. Cînd se lucrează în acord global, chestiunea e și mai limpede : nu vrei să muncești cum hotărăște colectivul, te depărtezi de oameni și te îndepărtezi de tine, de interesele tale reale. Strungăria a fost o meserie a trecutului și rămîne, sigur, și una a viitorului. Acum am cerut să fie înlocuite și ultimele mașini mai vechi. Cu mașinile perfecționate care urmează să fie montate în secție, va crește și numărul oamenilor preocupați să ajungă întîi fruntași. Aceasta e o problemă importantă : nu intri în competiție dacă nu te dotezi și cu mijloacele tehnice corespunzătoare. Nu poți să pretinzi oamenilor să se autodepășească, dacă ei muncesc în situații tehnic inegale. Conștiința muncitorească este aceea care ne face să acționăm pentru perfecționarea dotării cu mașini, pentru perfecționarea cadrelor. Cu cît e mai puternic colectivul secției noastre, cu atît vom ști să-i creștem mai bine pe tineri. Dealtfel, trebuie să recunosc că tinerii care vin din școlile profesionale sînt foarte bine pregătiți teoretic și că muncind alături de vîrstnici, ajung în cîteva luni muncitori de nădejde. Așa s-a întîmplat cu Mihai Cursuz și cu Florea Pătrașcu, așa cu alții. Aș putea spune că la noi, în secția I Laminoare de la „Republica" istoria creșterii profesionale a fiecărui om este, de fapt, istoria integrării sale în colectiv și a felului în care și-a însușit conduita, gîndirea colectivului, morala lui. Eu sînt tehnician de cîțiva ani, dar cînd trebuie să spun ce sînt și unde muncesc zic la fel ca înainte că sînt strungar la „Republica".

ION BERCĂ ■
tehnician, Întreprinderea de țevi „Republica"

CAVALERISMUL CIVIC

Chiar femeile și copiii pot da dovezi de bărbăție cînd e vorba de infractori

Interlocutorii noștri, locotenent-colonel George Schender și căpitanul Teodor Zaharia, din cadrul miliției municipiului Iași, aveau să ne declare încă de la bun început că ei înșiși sînt primii bucuroși și oarecum mirați de promptitudinea cu care liniștitul și blîndul locuitor al Iașului intervine în combaterea elementului infracțional.

„De ce sîntem mirați ?! Pentru că, avea să ne răspundă în continuare căpitanul Teodor Zaharia, se știe că moldoveanul este îndeobște fire molcomă, iar combaterea elementului infracțional stradal presupune viteză de reacție, analiză rapidă a situației, curaj și hotărîre. Ei bine, ieșenii, oamenii aceștia foarte calmi, în mod obișnuit blajini, au dovedit mai ales în ultima vreme că pot să intervină bărbătește cînd situația le-o cere. Zic bărbătește, deși nu mă refer numai la bărbați. Cine credeți că l-a adus la miliție pe un vestit hoț de buzunare, pe nume Mihai Velea ? Două femei. Pur și simplu nu mi-a venit să cred că două simple femei, muncitoare, au reușit să-l prindă pe periculosul M. V. exact în clipa cînd acesta fura din buzunarele uneia dintre ele suma de 800 de lei. Le-am întrebat cum de nu s-au temut că M.V. le va lovi. «Cum să ne lovească ? Doar toată lumea știa că l-am prins furînd și-l aducem la miliție. Mai mult decît atît, oamenii de pe stradă erau așa de revoltați că noi, femeile, abia am reușit să-l apărăm de furia lor». Cele două femei se numesc Viorica Buliga și Geta Popescu".

Tot în tramvai, la înghesuială, profitînd de aglomerație, a fost prins și Corneliu Pînzaru. Credea că nu-l vede nimeni cum din buzunarul cetățeanului Fănică Virlan scotea un portofel cu acte și cu bani. L-a văzut un copil. A fost dus la miliție de un întreg alai de cetățeni în frunte cu Fănică Virlan care n-a apucat nici pînă azi să afle cine-i băietelul care l-a zărit pe hoț. Voia neapărat să-i dăruiască puștiului un tort de ciocolată. Nu pentru că l-a salvat banii, ci pentru curajul lui.

Ioan Roman, un alt periculos hoț de buzunare, a fost adus la miliție de către doi cetățeni, Petru Cojocaru și Neculai Tudose, care l-au surprins exercitîndu-și „meseria" într-un autobuz plin ochi de oameni. Ultimul „cadou" pe care ieșenii l-au făcut organelor de miliție se numește Ioan Mistreanu, despre a cărui sosire în Iași lucrătorii de miliție au fost anunțați din timp, dar pe care nu reușeau nicicum să-l prindă în flagrant delict.

„Ceea ce mă uimește, avea să ne spună lt. colonelul George Schender, este faptul că oamenii îi prind și îi aduc aici, la miliție, fără să fie însoțiți de lucrătorii noștri. Asta vrea să însemne că în Iași oamenii nu se mai tem să înfrunte un infractor, deși despre aceștia circulau tot felul de zvonuri că sînt extrem de violenți. Da, sînt violenți, dar iată că în fața unui grup de cetățeni, chiar și în fața a două simple femei, un infractor violent ca Mihai Velea a trebuit să se dea bătut. Asta mai înseamnă că ne putem sprijini în continuare pe colaborarea dintre noi și astfel de oameni care fac din ce în ce mai mult dovada unui adevărat cavalerism civic".

VICTOR NIȚĂ ■

Centrul I.C.R.A.L. e la parter, iar la etaj pereții sînt fisurați

După spusele tovarășului Virgil Chițu, șeful Centrului numărul 2 al ICRAL Giulești, reparațiile de locuințe se clasifică, în ordinea urgențelor, în felul următor : 1. să nu plouă în casă ; 2. să existe o sobă la care locatarii să se încălzească ; 3. să nu bată vîntul prin crăpăturile casei ! Pe raza centrului de administrație locativă respectivă există exact 6 150 de apartamente proprietate de stat, dintre care peste 2 500 au avut nevoie de reparații mai mult sau mai puțin importante în urma seismului de la 4 martie. Fără îndoială sarcina căzută peste lucrătorii centrului a fost una uriașă, mai mult decît neobișnuită, dar tocmai de aceea în sprijinul acestei acțiuni de proporții au intervenit, după un exemplar plan de măsuri stabilit de Comitetul de partid al sectorului 7, o mulțime de întreprinderi și șantiere, care și-au asumat lucrările cele mai grele. Așa stînd lucrurile, nu mică ne-a fost mirarea cînd la redacție ne-a vizitat cetățeanul Petru Dimitrescu, locatar al imobilului din strada Transilvaniei numărul 28, și care ne-a implorat aproape să ne deplasăm la adresa respectivă, pentru a constata o situație cu adevărat inadmisibilă, la mai bine de nouă luni de la cataclismul natural amintit. La fața locului, în afara lui Petru Dimitrescu, am mai stat de vorbă cu familiile Daniel, Ivășchescu, Rădoi și Marian, cu oameni care, toți, au ținut să ne arate zidurile crăpate cît latul unei palme, deplasările zidăriei, vibrațiile înregistrate în podea la trecerea oricărei mașini pe stradă sau chiar la alergătura unui cîine într-o cameră situată la etajul întîi.

Dar, totodată, am aflat o serie întreagă de lucruri care ne-au pus pe gînduri, făcîndu-ne să ne întrebăm dacă situația de fapt este chiar așa de obiectivă pe cît pare.

În primul rînd am constatat că sediul Centrului nr. 2 al ICRAL Giulești se află chiar la parterul imobilului respectiv (construit pe două etaje), situat la colțul dintre străzile Popa Tatu și Transilvaniei. Și totuși, imobilul despre care este vorba nu aparține centrului cu pricina !? Virgil Chițu avea să ne explice într-un fel excepția, dar tot el ne mărturisea că „la cererea locatarilor" s-au efectuat totuși cîteva lucrări de reparații la etajul superior al imobilului. A fost vorba de cinci familii, dar pînă la urmă au rămas două — P. Ivășchescu, președinte al asociației de locatari, și un anume Ion Tatuț, care va merita o atenție sporită din partea noastră. Ne-am întîlnit dealtfel cu susnumitul cetățean, om care se proclamă președinte al circumscripției de locatari numărul 4 a sectorului 7, posedă o legitimație eliberată de I.D.E.B. după care ar avea dreptul să reprezinte întreprinderea în toate problemele privind distribuția energiei electrice, și care nu este însă decît un pensionar însărcinat cam gratuit cu tot felul de munci obștești. Cetățeanul respectiv a izbutit să-și repare apartamentul într-un timp record (se pare că de acest spațiu „de locuit" au mare nevoie o mulțime de persoane suspecte).

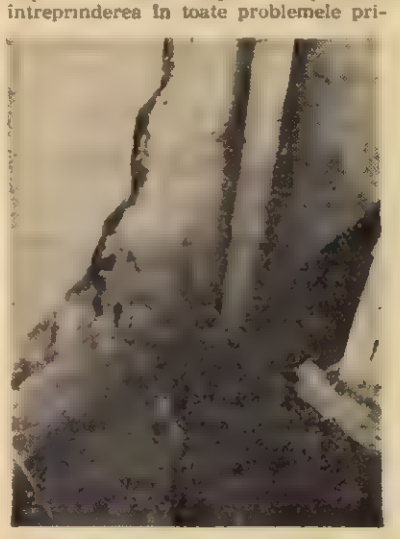

Un argument pentru „fisurile" din activitatea I.C.R.A.L. — Giulești.

De fapt, locatarii imobilului de pe strada Transilvaniei nr. 28 (sau Popa Tatu nr. 35 — aici e un lucru nelămurit încă, fiindcă e pe colț !) se plîng de ani de zile de situația lor locativă. Au făcut cereri peste cereri în 1975 și 1976, deci înaintea seismului, au revenit cu memorii la ICRAL, la Consiliul popular al sectorului și așa mai departe.

Am fost și la directorul Întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă Giulești, tocmai în scopul de a vedea cum simte dumneaului problemele și necazurile oamenilor muncii. Lui Alexandru Anca, acesta este numele directorului, i s-a părut însă foarte suspectă prezența noastră în biroul dînsului, întrebîndu-ne pe loc care este interesul nostru în această problemă și dacă avem cumva vreo rudă la adresa respectivă !?! La întrebările noastre cu privire la implicarea Centrului nr. 2 în spațiul rezervat Centrului nr. 1, pentru reparațiile parțiale de care am amintit mai sus, Alexandru Anca a refuzat să răspundă. „Ce, faceți anchetă acum ?!"

DUMITRU GRAUR ■

P.S. La două săptămîni după ancheta descrisă mai sus am revenit în imobilul cu pricina. Am aflat astfel : 1. Ion Tatuț n-a mai fost ales în Comitetul de cetățeni al circumscripției, fiind aspru criticat pentru activitatea sa de către cei pe care îi „reprezenta" ; 2. Nici urmă de mișcare din partea ICRAL-ului, situația rămînînd deci, din acest punct de vedere, neschimbată. În ceea ce privește ancheta de care ne întreba tovarășul director Alexandru Anca, ne-am hotărît între timp s-o așternem pe hîrtie.

O scrisoare sosită la redacție

„Fiul meu e mort, iar vinovatul continuă să se ascundă"

La redacție a sosit o scrisoare care ne-a impresionat prin relatarea ei tragică — moartea unui tînăr de 19 ani. Lazăr Dănuț — relatare făcută de Paraschiva Lazăr, mama celui dispărut !

„Pe data de 17 iulie 1977, fiul meu se plimba, în jurul orelor 19,00, pe strada Ghirlandei, împreună cu băieți și fete. ...La un moment dat au fost opriți de un grup de trei tineri, în stare de ebrietate, care le-au adresat cuvinte vulgare. Fiul meu, împreună cu Dan Negoescu, și-a continuat drumul cu fetele, Șerban rămînînd pe loc și discutînd cu cei trei necunoscuți. La un moment dat, cei trei s-au luat la bătaie iar fiul meu s-a retras cu fetele și se uita la ei cum se bat... Al treilea dintre necunoscuți s-a întors spre fiul meu spunîndu-i : „Mă, voi sînteți prieteni cu ăla ?" și, fără nici un motiv, l-a lovit pe fiul meu, trîntindu-l la pămînt unde a căzut în stare de inconștiență. A fost adus de colegii lui pe brațe acasă, unde și-a revenit pentru cîteva momente, spunîndu-mi : „Mami, nu am făcut nimic, nu am zis nimic, de unde să știu eu că vor să mă lovească ? Să nu fii supărată pe mine, mami !" După cîteva momente a intrat în comă, pînă la sosirea Salvării. A fost dus la Spitalul nr. 9, la secția de neurochirurgie, a fost operat imediat, i s-a scos hematomul și o bucată de creier. Cu toate intervențiile, fiul meu a decedat, numai la vîrsta de 19 ani, cînd avea viața înainte și cînd ar fi putut fi util societății. El mort, iar vinovatul continuă să se ascundă. Pe data de 14 august 1977 l-am înmormîntat lîngă tatăl său, decedat acum doi ani... De la acea dată au trecut cîteva luni de zile și pînă în prezent, deși se știe faptașul, nu s-a luat nici o măsură".

Tragica întîmplare poate fi reconstituită, pînă în cele mai mici amănunte, din dosarul aflat la Procuratura Municipiului București. Se cunoaște ora, se cunosc împrejurările, se știe pînă și cum erau îmbrăcați agresorii, amănunt care nu ni se pare lipsit de importanță, nu atît pentru cercetarea penală, firește, cît pentru profilul moral al făptașilor. Voicu Marian Marcel, cel care l-a lovit pe Lazăr Dănuț, cauzîndu-i moartea, purta „blugi" albaștri, bluză și un tricou negru cu alb. Ion Oprea etala pantaloni roșii și bluză roz, iar cel de-al treilea, rămas neidentificat, pantaloni maro, „șeacă" albăstră, tricou albastru cu roșu ! Era duminică și „băieții" se puseseră la punct cu ceea ce credeau ei că vor rupe inima cartierului Militari, unde s-au petrecut faptele. Numai că Ion Oprea, după cum reiese din declarațiile martorilor oculari, mai avea „la ciorap" și un cuțit cu plăsele din plastic, cu care l-a amenințat pe Șerban Gherasim, punîndu-l pe fugă. Cuțitul devine în declarația lui Oprea „un piepten din plastic", pierdut în timp ce „eroul", urmărit de niște cetățeni conștienți, sărea gardurile curților vecine spre a scăpa.

Ce se întîmpla în acest timp cu victima ?

Prietenii reveniseră în jurul lui Dănuț, iar o femeie de bine, Maria Puiu, aduce din casă o pernă, așezînd-o sub capul lui Dănuț și-l acoperea cu o pătură. Un șofer oprea mașina și-i făcea respirație artificială, apoi îl transporta la o policlinică și, mai departe, acasă, la mama sa.

Se pune de aceea întrebarea : De ce nu este arestat Voicu Marian Marcel ? Pentru că... a dispărut ! Cînd ? Imediat ce a aflat despre consecințele grave ale gestului său bestial, dar nu mai înainte de a fi dat o primă declarație la miliție.

Revenind la scrisoarea Paraschivei Lazăr ne întrebăm ce răspuns i-am putea da unei mame care cere să se facă dreptate ? Că există un dosar cu declarații, că există chiar și avizarea cauzelor decesului fiului ei, făcută de Institutul medico-legal, că există și certificatul Spitalului nr. 9 din care rezultă cauzele tristului sfîrșit, implicit mandatul de aducere lansat pe numele și urmele lui Voicu Marian Marcel.

Dar oare i-ar fi de ajuns unei mame îndurerate răspunsurile acestea ? Ne temem că nu, pentru că ea socotește altfel decît oricine, adică cu sufletul sensibil și nu doar cu date obiective, cum ar fi dispariția lui Voicu Marian Marcel. Ea compară și trage concluziile sale. Și aceste concluzii nu sînt greu de înțeles. Dănuț a fost lovit la 17 iulie, ea s-a adresat organelor de miliție chiar a doua zi, iar la 10 august, fiul ei se stingea din viață. În acest timp Voicu Marian Marcel putea fi reținut sau obligat să nu părăsească orașul. Fugit din București, de la căminul din str. Petrăchești nr. 24, Voicu Marian Marcel nu avea altă posibilitate decît să se ducă la Pitești, la locuința mamei sale din str. Schitului, bloc 129, sc. E, et. 3, ap. 15, cartier Găvana 2, unde s-a și aflat o vreme și de unde avea să ajungă la spitalul din comuna Vedea (!?) ca urmare a trimiterii semnate de dr. N. Predescu din Pitești (de ce oare tocmai la Vedea și de ce nu chiar în Pitești ?), unde a stat o lună de zile, adică pînă la 15 septembrie necăutat și, firește, negăsit de nimeni. Spicuim din foaia de internare : „nu consumă alcool". Dar Voicu Marcel declară, la 20 iulie, la miliție, că băuse cu niște prieteni, mai înainte de scandalul cu sfîrșit tragic, 4—5 sticle de vin la cămin (ce-or fi făcut tovarășii însărcinați cu ordinea și disciplina, propriul său tată, cazat în același loc, în acele ore de beție ?) și altă sticlă la restaurantul „Gorjului".

O mamă nefericită, poate disperată, ca Paraschiva Lazăr, aflînd, din dosarul penal că cel care, cum afirmă ea, i-a ucis fiul, are și el un copil cu o femeie din Tulcea, care lucrează la „Stuficola", se poate gîndi că Voicu s-a dus acolo, în căutarea unui adăpost și se miră, desigur, că dintre cei care au cercetat cazul nu s-a gîndit nimeni să-l caute și în orașul de la gurile Dunării. Apoi, pentru această mamă îndurerată este neclar de ce cercetarea organelor de miliție este trimisă Procuraturii la 10 septembrie abia cînd, de fapt, acestea își declinaseră competența (conform prevederilor legale, dealtfel) chiar de la 15 august a.c., adică a doua zi după înmormîntarea lui Dănuț Lazăr ? Aurel Mailat, administratorul căminului unde locuiau Voicu Marcel și tatăl său, declară că tînărul Voicu știa de decesul lui Dănuț Lazăr și că a fugit prin ușa din spate cînd a aflat vestea. Paraschiva Lazăr, necunoscînd alte legi decît pe cele ale sufletului său cernit, nu poate pricepe de ce un mandat de aducere, emis de Procuratură, nu poate fi executat de miliție și se întreabă cît va putea dura o astfel de situație ? Ea vrea să se facă totul pentru ca individul din cauza căruia fiul său și-a curmat firul vieții abia începute să dea socoteală pentru faptele sale.

Pe această cale, facem un apel la cititorii „Flacării", care pot afla sau știu ceva despre Voicu Marian Marcel, să anunțe Procuratura Municipiului București, pe tovarășul Cezar Grigorescu, unde se află cel care s-a făcut vinovat de lovitură cauzatoare de moarte, spre a fi deferit justiției și a-l face să răspundă pentru fapta sa. Acesta credem că ar putea fi răspunsul nostru cel mai potrivit la scrisoarea îndoliată a Paraschivei Lazăr.

GHEORGHE DECEMBRIU ■

Trei piețe noi în sectorul 5, construite cu contribuția întreprinderilor și cu eforturile cetățenilor

E ger smintit și de sus cad fulgi de zăpadă. Parcă n-a mai fost de mult o iarnă ca asta. Împreună cu colega mea Elena Ghera vizităm cîteva piețe agroalimentare din sectorul 5 al Capitalei. În numai o lună, record nemaiîntîlnit pînă acum, au fost construite și date în folosință, aici, nu mai puțin de trei piețe agroalimentare: spații mari, acoperite, altele închise pe toate laturile, în care producătorii, de toate categoriile, își pot expune mărfurile, la adăpost, spre a fi vîndute.

Un prim popas, în Piața Sudului, lîngă magazinul „BIG": într-un spațiu acoperit și închis complet, au fost montate 520 de locuri de vînzare. Ion Avram, vînzător la unitatea 282, a Întreprinderii de legume și fructe, își aranjează marfa pe mese: struguri mari și proaspeți, de parcă ar fi fost culeși acum, mere ionatane pline de arome și seve, fasole și ceapă, portocale și roșii, cartofi și morcovi, cîte și mai cîte. Toma Geogia, administratorul pieței, își motivează bucuria prin faptul că, zice el, a fost rezolvată o mare problemă cetățenească: producătorii nu mai sînt nevoiți să stea afară, în ger, în ploaie sau vînt, mărfurile sînt acum păstrate și conservate mai bine, cetățenii își fac cumpărăturile la adăpost, în condiții optime de curățenie. Se speră chiar, în noile condiții, ca piața să fie mai bine aprovizionată, să se găsească aici produse mai variate și de bună calitate, prin aceea că producătorii vor fi atrași de condițiile noi și civilizate de comerț.

— Cum a fost posibilă construirea unei asemenea piețe într-un timp atît de scurt?, îl întreb pe tovarășul Ion Măceanu, vicepreședinte al Consiliului de control muncitoresc al sectorului 5, care, aflăm, de mai multe zile și nopți nu a părăsit acest adevărat șantier.

— În principal, prin contribuția esențială a mai multor întreprinderi, cu forțe umane și mecanice, dar și prin contribuția patriotică a cetățenilor din sector. Aș dori să notați sprijinul deosebit al întreprinderilor „Pionierul", „Dîmbovița", „Automatica", „Abatorul" și altele. Au lucrat foarte bine echipa de tinichigii, condusă de Ștefan Apetrei, cea de instalatori electrici, de la Cooperativa „Instalatorul", echipa de betoniști, condusă de maistrul Ionel Ciurdean.

Cea de-a doua piață a fost construită în cartierul Berceni-Sud, un adevărat oraș în municipiul București, dar și un adevărat centru muncitoresc. Înainte, piața funcționa pe un platou cu dale fără scurgere, fără anexe. „Acum, ne relatează Ion Hușanu, activist al comitetului de partid al sectorului 5, care a răspuns de bunul mers al lucrărilor aici, am realizat un platou cu 384 de locuri, din care aproape 100 de locuri sînt într-un spațiu închis. Au fost extinse cele două clădiri care delimitează piața, s-au creat noi spații comerciale: un magazin nou pentru desfacerea produselor de pescărie și altul pentru vînzarea produselor lactate". Aici, la Piața Berceni, ca și la Piața Progresul, a treia care a fost extinsă cu noi spații comerciale, s-a urmărit în special folosirea cît mai rațională a spațiilor existente, crearea unor spații noi de depozitare a ambalajelor și a mărfurilor. Și aici s-au evidențiat colectivele de la Întreprinderea mecanică de utilaj chimic, Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj, Șantierul 2, Întreprinderea construcții metalice Popești-Leordeni, Trustul de mecanizare Popești-Leordeni și altele.

— Ne bucurăm nespus de mult, mărturisea producătorul Ion Popa, venit la piață din Vălenii (Dîmbovița), pentru noile condiții create, civilizate, în care ne vom desface în viitor produsele. Din cauza frigului, a ploilor, a ninsorilor, mulți dintre noi nici nu mai veneam la piață. Acum o să venim în tot timpul, pentru că, datorită noilor condiții, piața va putea funcționa în permanență, așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ba mai mult, aud că, de la 1 Mai 1978, vom avea aici, la Piața Sudului, chiar și spații pentru cazare. Asta e o treabă foarte bună, pentru care eu nu pot decît să le mulțumesc tovarășilor de la Consiliul popular al sectorului 5.

În toate cele trei piețe cetățenii își fac cumpărăturile la adăpost, în condiții optime.

Același gînduri au ținut să ni le comunice și Olga Mercan, din comuna Cetățeni (Argeș), Tinca Vasilescu, alți producători veniți să-și desfacă produsele lor agroalimentare în piețele Sudului, Berceni și Progresul.

Este un început foarte bun, dar din discuțiile purtate cu tovarășul Nicolae Ganea, prim secretar al comitetului de partid și primar al sectorului 5, am putut afla că această valoroasă inițiativă se înscrie într-un plan de activitate mult mai bogat, care se va continua în viitor, prin realizarea căruia sectorul 5 al Capitalei va fi dotat, pînă în 1980, cu un spital de 700 de paturi și o policlinică pe bulevardul Brâncoveanu, cu o altă piață agroalimentară și un magazin „BIG" în cartierul Giurgiului, un cinematograf în Berceni. Se va moderniza Șoseaua Olteniței, între Piața Sudului și Șoseaua Vitan — Bîrzești, se va introduce tramvaiul pe această porțiune, se vor crea noi spații comerciale în alte zone ale sectorului, toate aceste obiective în curs de realizare contribuind la ridicarea calității vieții oamenilor.

N. GRIGORE

Cît de universale sînt magazinele universale?

Sînt bine cunoscute (doar au trecut aproape 30 de ani de cînd au luat ființă!) magazinele universale din mediul rural (centre de comune ori sate) și, de asemeni, aceste unități comerciale reprezintă, în momentul de față, o puternică rețea prin care se desface o gamă foarte variată de produse alimentare, tehnice, electrice, metalo-chimice, tricotaje, confecții, încălțăminte etc., rețea în permanentă dezvoltare.

Totuși, am vrut să știm în ce măsură ele corespund nevoilor actuale ale cetățenilor, ținînd seama de faptul că, în prezent, circa 60% din populația țării locuiește în mediul rural. Bine amplasate, la șoselele asfaltate, răspîndite în teritoriu după criterii obiective, care țin seama de populația fiecărei așezări, dar și de deplasările pe care oamenii sînt nevoiți să le facă pentru a se aproviziona cu cele trebuitoare (mărfuri curente, de fiecare zi, periodice sau rare) magazinele acestea arată bine pe din afară și multe dintre ele și în interior, unde șefii de unitate sînt buni gospodari și știu cum să-și împartă spațiul, astfel încît chimicalele să nu infesteze întregul magazin (așa cum se întîmplă la Alexeni-Ialomița) sau mobila să nu ocupe jumătate din suprafața comercială (cum am constatat la Hotarele-Ilfov). Mai mult decît atît, putem spune că, în multe locuri, am surprins o preocupare pentru estetica vitrinelor, produsele fiind expuse astfel încît să atragă atenția cumpărătorilor dar, în același timp, să „se suporte" unele pe altele.

Programul 7—11 și 15—19 este apreciat drept corespunzător, atît pentru lunile de vară, cît și pentru cele de iarnă și el nu deranjează nici campaniile proprii agriculturii. Vorbind însă cu diverși cetățeni, de profesii deosebite, de la țăranul cooperator la inginerul agronom ori medicul de circumscripție, verificîndu-le opiniile în cîteva magazine universale din județele Ialomița, Ilfov și Gorj, am constatat că unele dintre cererile lor, sau din necesitățile vieții cotidiene, nu sînt acoperite. Vom enumera doar cîteva dintre cele trebuitoare în sezonul de toamnă-iarnă cînd, după cum prea bine se știe, gospodarii își fac pregătiri pentru o perioadă mai lungă și imprevizibilă în ceea ce privește starea vremii, adică pun murături, fac conserve, taie porc și așa mai departe. Nu s-au găsit borcane de dimensiuni diverse, nu se găsesc mașini de încălzit cu lichid (gaz ori petrol, cum vreți să ziceți), a lipsit și mai lipsește încă sarea (comuna Pestișani-Gorj), uleiul vărsat (comuna Perieți-Ialomița), zahărul (țăranii și nu numai ei fac dulcețuri, marmeladă etc., pentru casă ori pentru copiii aflați la studii), frigidere mici și în rate, existînd, în schimb, altele cu capacități mari, din import, și care nu se vînd decît cu plata integrală, becuri și fasunguri, detergenți, mașini de spălat

Vitrinele sînt frumoase, uneori, chiar dacă damigeana stă alături de detergenți, călare pe un aragaz...

rufe și mașini de cusut „Veronica" (dealtfel cu mare publicitate). Curios ni se pare, de pildă, faptul că unele așezări, mai îndepărtate de orașele capitale de județ, cum este Andrășești-Ialomița, sînt aprovizionate cu Deval iar Perieții nu. Grămezile de conserve rezistă, cine știe de cînd, iar dacă vrei să găsești ceva anume trebuie să cauți într-un conglomerat de mărfuri. La Borduselu, același județ, la circa 6 km de Ciochina, poți cumpăra chiar și mășline, covoare persane, frigidere de orice tip și țăranii spun că gestionarul de acolo „are relații și știe să-și facă meseria".

La magazinul universal din Malu (Ialomița) aprovizionarea de la „centru" a sosit simbătă la orele amiezii. Șeful de unitate venise de acasă pentru a primi marfa. Cu această ocazie, vedem frigidere stînd afară, în gheață (să fie o predestinare?), lăzi cu biscuiți și surogat de cafea „Unica", sub cerul liber. Magaziile sînt foarte mici și pline ochi. Adrian Dionisie, gestionarul magazinului, zice că ziua de aprovizionare este marțea (ceea ce ni s-a confirmat și la Centrocoop București), că simbătă el trebuie să predea nota de comandă. Nu știe ce s-a întîmplat de data aceasta, dar știe că nu este pentru prima oară. Citiva săteni ne informează că nu se prea găsesc confecții călduroase pentru sezon, uniforme pentru copii de virstă școlară, jucării, podoabe pentru pomul de iarnă. Nici baterii pentru aparatele de radio „Sport", și nici fasunguri. Oamenii preferă frigiderele mici, dar sosesc cele mari. N-au mai văzut de mult nici aragazuri cu două ochiuri. Nici brînză, cam de multișor, foi de dafin, scorțișoară („merge grozav la țuică fiartă!"), zahăr pudră; concluzia discuției: aprovizionarea este neritmică și nu întotdeauna se primesc mărfurile solicitate, ci altele mai greu vandabile. Altfel, șeful de unitate merge regulat la Slobozia, minat de cererile oamenilor și de zicala „ochii care nu se văd se uită"...

Cu aceste date am revenit la București și l-am vizitat pe tovarășul Romulus Drăguț, coordonator al serviciului de dezvoltare a rețelei din cadrul Uniunii centrale a cooperativelor de consum, purtînd, împreună, o amplă discuție cu privire la problemele generale ale acestei activități, dar confruntîndu-ne și constatările (tovarășul Drăguț a avut în acest an peste 200 de zile de teren, dar pe acolo pe unde a fost dînsul tot ce n-am găsit noi se găsea). Nu avem motive să-l contrazicem, dar nici dînsul nu a avut, în ceea ce ne privește. Ne-am dat seama că activitățile instituției numite sînt foarte diversificate, că nu e deloc ușor să organizezi (mai ales în bune condițiuni) aprovizionarea a peste 11 milioane de cumpărători potențiali, că multe din activitățile înfățișate de tovarășul R. Drăguț se cer a fi corelate cu cele ale unor ministere și mari întreprinderi, dar tot n-am putut înțelege de ce lipsesc articolele enumerate de noi ca și altele, cum nu am putut fi de acord cu ideea că dacă la Sibiu sau în Gorj, Vasluiori în alte județe citate de interlocutorul nostru se găsesc de toate, faptul respectiv îi poate satisface pe cetățenii din Ialomița și Ilfov, care nu le găsesc pe teritoriul satelor și comunelor lor. De asemeni, am rămas încă insuficient lămuriți asupra decalajului care există între spațiile construite, afectate magazinelor universale, și locurile de depozitare a mărfurilor. Desigur, viața satelor noastre se îmbogățește de la an la an, poate chiar mai rapid, ceea ce accentuează rămînerea în urmă a acestor magazine, în unele locuri din țară, atît în ceea ce privește concepția lor cît și volumul construit, varietatea produselor puse în vînzare (de prea multe ori locuitorii satelor fiind nevoiți să la drumul orașelor celor mai apropiate pentru a-și satisface nevoile, cu pierdere de timp și cu aglomerarea magazinelor urbane). Părerea noastră este aceea că uniunile județene ale cooperației de consum sînt, încă, datoare față de cetățeni, cei puțin acolo unde ne-am desfășurat ancheta și că, în ciuda numeroaselor deplasări ale tovarășilor de la „centru", realitățile neconvenabile continuă să fie mascate ori deplasate spre alte instituții (Ministerul Comerțului Interior, I.C.R.M., I.C.R.A. etc). Întregul sistem de organizare și funcționare a magazinelor universale ni s-a părut foarte bun dar (să fim iertați că o spunem, o facem însă pentru că o gîndim în urma celor constatate), poate tocmai acesta este motivul care explică de ce se înregistrează încă poticneli în activitatea magazinelor, a U.J.C.C.-urilor: știind că angrenajul este perfect, prea puțină atenție i se mai acordă funcționării sale, iar cînd este vorba despre ministere și întreprinderi, cu care se colaborează, se admite, prea ușor, punctul de vedere al acestora, ori îl se „repartizează" întreaga răspundere. („Da, nu sînt fasunguri, dar nu le facem noi", „Da, nu sînt becuri, deși ar trebui să fie, dar le face Tîrgoviștea", „De acord, nu se găsesc mașini de cusut „Veronica", dar fabrica nu ne livrează" și așa mai departe.)

Mai credem că și în privința testării cerințelor cetățenilor nu se face totul, mergîndu-se pe ideea că ceea ce nu avem azi o să avem peste o săptămînă ori două... ori nouă.

Preocupări majore ale Centrocoop-ului cum sînt cele de dată recentă: concursul pentru vitrinieri, concursul de bună servire, de la Sibiu, reprezintă evident inițiative lăudabile și utile, dar, atîta vreme cît aprovizionarea nu va fi ritmică, atîta vreme cît cetățeanul va cere, în zadar, sare sau fasunguri și nu le va avea, nici marile acțiuni nu-și vor atinge integral intențiile.

MANOLE CARȚAN

Tabloul cu maci aşteaptă să fie dăruit

Mă aflu într-o fabrică de amoniac a Combinatului de îngrăşăminte chimice Turnu Măgurele. Oameni puţini în jur, pentru că automatizarea atinge aici praguri înalte. Dar oamenii care veghează aceste instalaţii sînt numai ochi şi urechi. Cineva asemăna consumul nervos al unui operator de aici cu acela al unui aviator care traversează Atlanticul. N-am traversat Atlanticul şi n-am avut cum să-l contrazic. Cert este că în unele situaţii limită, oamenii combinatului uită de ei şi se aruncă asupra evenimentului, îl controlează şi-l stăpînesc pînă les învingători. În aceste momente, fără să aibă timp de teoretizare, fac dovada unei înalte etici muncitoreşti, trec adevărate probe de eroism.

Relatează Mihai Cimpoieşu, operator, 42 ani: „Era 9 octombrie 1977, ora 8 şi 20 de minute. Plecasem în fabrică să caut un şurub. Doream să remediez o defecţiune la instalaţia pe care o supravegheam. Deodată, am auzit, aşa, un zgomot deosebit. După zece ani, ajungi să distingi orice zgomot străin, să asculţi instalaţia ca şi cînd ai asculta bătăile inimii. Eram obligat să ştiu ce se întîmplă. Am cercetat instalaţia şi am observat o fisură în conducta de gaz cracat.

— Exista un pericol?

— În fiecare secundă se putea declanşa o mare explozie. Am alergat la interfon şi am anunţat şeful de tură, pe inginerul Dan Teodor. Pe urmă m-am reîntors şi, cu un furtun, am încercat să evit explozia.

— Bine, dar viaţa dumitale era în mare pericol!

— Nu numai a mea. După 5 minute, spărtura ajunsese de la un centimetru la cincisprezece centimetri! Oricare în locul meu trebuia să procedeze la fel, să evite explozia cu orice preţ. Acum, că stăm de vorbă, vă fac o rugăminte: să nu faceţi mare vlivă din asta.

Îl rog pe inginerul şef Alexandru Pruteanu, care a avut amabilitatea să mă însoţească, să mă conducă la inginerul Dan Teodor. Nu este în fabrică, îmi răspunde el. Bine, dar dv. cunoaşteţi exact acţiunea întreprinsă de inginerul Dan Teodor? Exact, mă asigură inginerul şef. Atunci, cu voia dv., să zicem că sînteţi inginerul Dan Teodor; ce mi-aţi putea relata?

— Am alergat la conducta de gaz cracat, locul indicat de Cimpoieşu şi, sincer să fiu, la amîndoi ni se înmuiaseră picioarele.

— Ce decizii se impuneau în acest moment?

— Prima: să opresc sau să nu opresc fabrica. O oprire numai de o oră înseamnă o pierdere de cîteva zeci de tone de amoniac. Dar oprirea fabricii de amoniac declanşează, la rîndul ei, oprirea altor 4 fabrici! Vă daţi seama ce înseamnă să te sperii şi să iei o astfel de decizie, încît să opreşti gigantul ăsta? Dar vă daţi seama ce înseamnă să subapreciezi pericolul şi să nu o iei? Înseamnă să produci distrugeri în instalaţii şi, ceea ce e şi mai grav, să pui în pericol vieţi omeneşti.

A doua decizie: cum să opresc fabrica? Prin avarie, adică printr-o oprire bruscă, necontrolată, şi să produc şocuri termice, de presiune în întreaga fabrică? Sau am timp să fac o oprire controlată? Mi-am asumat răspunderea şi am oprit controlat.

— Pericolul devenise totuşi iminent!

— Da, dar printr-un curaj specific oamenilor noştri, operatorul Mihai Cimpoieşu a acceptat să supravegheze tot timpul fisura: a adus un furtun cu abur şi cu el a evitat aprinderea gazului scurs prin fisură.

În cîteva minute, probînd forţa lui de mobilizare la greu, întregul colectiv, de la muncitor, la inginer şef şi pînă la directorul general, a acţionat ca unul singur, dovedind, totodată, calităţile sale umane esenţiale: pregătire profesională înaltă, disciplină muncitorească, responsabilitate morală şi politică.

Relatează maistrul mecanic Jan Nedelcuţă: „Venisem, ca să zic aşa, întîmplător în fabrică. Maria Ceauşu, dispecer de serviciu, mi-a zis cu îngrijorare: tovarăşe maistru, la dv. e avarie! Am alergat la cracare, l-am văzut pe Cimpoieşu captînd gazul cu furtunul şi am înţeles tot. Am trimis repede un şofer cu maşina să aducă oamenii, lăcătuşii mai ales, de acasă".

Chivu, şoferul de serviciu, alerga ca un bolid către satele Islaz, Olteanca, Liţa să adune oamenii indiferent unde se aflau, la nuntă sau la petrecere. La ora 10 şi 30 de minute, lăcătuşii Ion Moţoi, Ştefan Mavru, Creangă Scarlat, Dumitru Botui, Octavian Ghevrec erau în salopete, cu cheile în mîini, la datorie. De la stadion, unde asistau la un derbi teleormănean de fotbal, între Chimia Turnu Măgurele şi Unirea Alexandria, au mai sosit cinci sudori: Ion Nae, Ion Sprînceană, Ion Ionescu, Radu Paraschiv şi Radu Gheorghe. Într-o tensiune care adună apele pe frunte şi accelerează bătăile inimii, timp de 18 ore, fiecare om, aflat în duminica aceea la fabrică, a înscris în cartea sa de muncă încă un fapt de eroism.

După 18 ore, oamenii de la tabloul de comandă, creierul electronic al fabricii, porneau maşinile.

★

Trecem pe sub armături metalice, pe sub o urzeală deasă de ţevi, prin care circulă, ca prin nişte intestine uriaşe, aer, gaz metan şi amoniac. Odată, una dintre aceste ţevi, cea de colo, arată cu mîna inginerul şef Al. Pruteanu, a plesnit! Constantin Moraru, subinginer, 37 ani, se afla aici, la datorie. A fost trîntit la pămînt. Se părea că orice încercare de a mai fi salvat e zadarnică. Cum să creadă colegii aşa ceva? L-au suit în maşină şi şoferul a accelerat către spital. Grav, de la Turnu Măgurele, Moraru a fost transportat la Bucureşti, la Spitalul clinic „Gh. Marinescu".

Operaţia, aflu, ca atîtea altele ale eminentului neurochirurg profesor C. Arseni, ajutat atunci de doctorul Vlad Ciurea, despre ale cărui merite am mai vorbit, a reuşit în totalitate. Constantin Moraru este de mult în afară de orice pericol.

Stăm de vorbă cu o parte din colegi. De la maistrul Victor Costea aflu că oamenii din fabrică merg la colegul lor şi acum; merg tot aşa, în grup. Cei care ieşeau din tura de noapte nu mergeau cum ar fi fost firesc acasă, ci treceau pe la Moraru şi-l conduceau la Policlinica din Turnu Măgurele, la tratament. Trebuie amintit în acest sens că soţia lui, Valentina, a fost un exemplu de dăruire: o lună şi jumătate a stat cu el în spital, a dormit pe scaun, l-a îngrijit şi vegheat, peste îngrijirea şi veghea acordată de personalul spitalului.

În orele libere, Mihai Cimpoieşu pictează şi m-a invitat să-i văd tablourile. Am acceptat. E vecin de bloc cu familia Moraru. „Costică, zice Cimpoieşu, vine deseori la mine şi mă priveşte îndelung cum pictez. Îmi face plăcere. L-am rugat să aleagă un tablou, pe care apoi să i-l ofer. Iniţial şi-l alesese pe acesta, un peisaj de iarnă exotică. Pe urmă am început să pictez tabloul acesta cu maci. Cînd a plecat el la Bucureşti, ultima dată, să continue tratamentul, era aproape gata. Mi l-a admirat mult. Aştept să se reîntoarcă şi să i-l ofer".

G. NICOLAE

Societatea, omul şi legea

● Interviu cu tovarăşul Eugen Lazăr, procuror şef adjunct al judeţului Cluj, vicepreşedinte al Organizaţiei judeţene a Asociaţiei juriştilor

— Cum a înţeles Procuratura sancţionarea şi pedepsirea celor ce săvîrşesc infracţiuni şi încalcă normele de conviewţuire socială, în lumina noilor reglementări juridice, a îmbunătăţirii legislaţiei, în spiritul definit de secretarul general al partidului în cadrul Raportului prezentat la Conferinţa Naţională?

— Noi dorim să avem cît mai puţine acte antisociale, cît mai puţini oameni care comit abateri sau încalcă legile. Pentru asta, alături de alţi factori educaţionali, Procuratura a desfăşurat o activitate deosebit de bogată, în primul rînd pentru a-i împiedica pe oameni, pe tineri, în primul rînd, să comită abateri grave.

— Ne puteţi oferi şi exemple?

— Desigur. Noi am aplicat ferm principiul că nimeni nu trebuie să rămînă nepedepsit, sustrăgîndu-se de la răspundere faţă de colectivul de muncă, faţă de societate şi stat pentru încălcarea legilor şi normelor de conviewţuire socială. Toţi cei ce n-au înţeles sensul umanitar al măsurilor şi au nesocotit munca educativă, săvîrşind noi abateri, au fost izolaţi în mod operativ şi condamnaţi exemplar, pe măsura faptelor. Pentru infracţiunea de viol calificat, Birman Ladislau, Bendö Vasile şi Bendö Aurel au fost condamnaţi la 7 ani închisoare, Ion Măluţan şi Ion Chioreanu, pentru infracţiunea de tîlhărie comisă la 7 august a.c., la 3 ani şi jumătate, Lakatos Gheorghe şi Pop Vasile, pentru o infracţiune similară, la 4 şi 6 ani. Şi exemple se mai pot da...

— Din cîte pricep numărul celor care n-au înţeles sensul umanitar al decretelor din acest an, e restrîns. Ce s-a întîmplat cu ceilalţi?

— Avem satisfacţia că, prin efortul tuturor factorilor, foarte mulţi oameni au fost redaţi societăţii, familiilor lor. N-a fost însă o muncă uşoară. La început, unii s-au sustras de la repartizare, alţii nu s-au prezentat la întreprinderi pentru întocmirea formelor de angajare, alţii au fost preocupaţi mai mult de „obţinerea" de certificate medicale. Pînă la urmă însă, cu mici excepţii, prin acţiuni comune, s-a reuşit să se realizeze încadrarea lor efectivă în muncă. Tuturor acestor tineri li se deschid, chiar prin lege, toate perspectivele de a-şi desăvîrşi calificarea profesională.

— Ce fapte mai deosebite v-au atras atenţia?

— Receptivitatea şi puternica angajare sufletească a unor colective de oameni ai muncii, în acţiunea de recuperare şi reintegrare. Cum altfel poate fi apreciată, de pildă, activitatea colectivului de la Tehnofrig? Între tinerii care au solicitat să lucreze aici, unii erau lipsiţi de bani. Li s-a oferit posibilitatea de a lua masa la cantină cu plata la prima retribuţie, dîndu-li-se chiar unele avansuri băneşti. M-a impresionat apoi deosebita înţelegere faţă de propriile opţiuni profesionale. L. A. are 17 ani şi e tîmplar. După eliberarea din centrul de reeducare a fost încadrat la Trustul de construcţii. După 5 zile a solicitat o nouă repartizare, motivînd că nu-i place meseria învăţată la centrul de reeducare. Ne-a spus că vrea să se califice ca strungar şi să lucreze la Tehnofrig, chiar în tură cu mama sa. Am intervenit imediat, am găsit toată înţelegerea la cele două unităţi şi acum avem satisfacţia că L. A. nu numai că nu mai e o problemă, dar s-a integrat foarte bine în colectivitatea care l-a primit şi i-a acordat tot creditul. Sau, un alt exemplu: Ana C. Are 19 ani. A fost repartizată la I.C.V.A. Turda, dar după două săptămîni şi-a făcut lichidarea mărturisindu-ne că doreşte să se califice Ajutorul, acordat imediat, a dus la recuperarea unui om. E o certitudine! Aş vrea să evidenţiez, în mod deosebit, alături de colectivul de la Tehnofrig, şi pe cele de la Metalul roşu, Napochim, Someşul şi Fabrica de sticlărie Turda.

— Au fost şi altfel de... „exemple"?

— Din păcate, da. De pildă, la Trustul de construcţii, Întreprinderea de materiale de construcţii Turda şi la Flacăra-Confecţii, procesul acesta delicat al recuperării şi reintegrării sociale a fost lăsat să meargă de la sine, şi aş mai adăuga şi faptul că multe din colective şi-au considerat misiunea încheiată la ora terminării schimbului. Sînt destul de multe organizaţii de masă şi obşteşti care la întrebarea „Ce aţi făcut pentru reintegrarea socială a acestor tineri" n-ar prea avea ce spune. Situaţia aceasta a fost discutată şi în cadrul colectivului judeţean de coordonare a organizării şi sprijinirii activităţii de integrare socială a persoanelor puse în libertate.

— Şi ce se va întreprinde?

— O primă măsură a început deja să prindă viaţă. Am trecut la organizarea unor schimburi de experienţă. Tovarăşii de la Tehnofrig, de pildă, vor avea foarte multe de spus despre modul cum au sprijinit reintegrarea tinerilor E. M., C. V., P. I., F. G., K. I., iar tovarăşii S. David, V. Filip, Gh. Lucaciu, Fr. Boroş, Al. Cserei sau ing. Fleşeriu de la „Clujana" despre modul în care au reuşit să participe la recuperarea unor tineri.

Bineînţeles, unele organizaţii de tineret au înţeles deja că munca de integrare e foarte complexă, că înseamnă între altele şi antrenarea în activităţi obşteşti, organizarea unor activităţi comune dincolo de programul de lucru, toate acestea realizate cu căldura şi tactul cuvenite.

— De la vîrsta de 16 ani şi pînă la pensionare, toţi cetăţenii patriei noastre trebuie să fie încadraţi într-o activitate utilă societăţii...

— Da, avem în acest sens o lege, Legea 25/1976. Neîncadrarea într-o muncă utilă generează, în cele mai multe cazuri, parazitism social şi, altfel spus, e un pas care favorizează de multe ori anumite abateri sau încălcări ale legii. Or, noi dorim în primul rînd să avem cît mai puţine astfel de abateri. Noi vrem să formăm un om nou, multilateral dezvoltat. Vrem să-i facem o educaţie cetăţenească în spiritul cultului muncii, să-i formăm o conştiinţă înaintată privind răspunderea faţă de îndeplinirea îndatoririlor profesionale şi obşteşti.

— Ce s-a făcut pe această linie?

— Împreună cu tovarăşii de la Direcţia pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale şi de la miliţie, care ţine evidenţa populaţiei, ne deplasăm des în şcoli şi participăm la adunări cetăţeneşti cu populaţia din cartiere sau localităţi. Dialogurile ce le purtăm ne relevă foarte multe aspecte. Anul acesta am organizat 80 de astfel de adunări cetăţeneşti, care ne-au dat posibilitatea, apelînd la opinia publică, să soluţionăm o foarte mare parte din „cazuri". Foarte puţine au rămas fără soluţie găsită cu sprijinul opiniei publice. Doar în 13 situaţii a trebuit să acţionăm pe cale judecătorească spre a-i determina să se încadreze în muncă.

Satisfacţia noastră este însă că am reuşit în aproape toate cazurile să-i educăm pe aceşti tineri chiar la începutul drumului în viaţă.

— Ce loc ocupă în aceste eforturi explicarea şi popularizarea legislaţiei ţării?

— Foarte important! Realitatea e că în foarte multe colective acest aspect e neglijat. Pe această linie, Organizaţia judeţeană a Asociaţiei juriştilor, face eforturi remarcabile. Pe lîngă alte acţiuni, recent, în colaborare cu Consiliul judeţean al sindicatelor, a editat o interesantă foaie volantă intitulată „Societatea, omul şi legea", care popularizează şi explică acte normative de larg interes, unele aspecte privind experienţa comisiilor de judecată, experienţa unor colective privind reintegrarea în muncă precum şi unele aspecte privind lărgirea democraţiei socialiste şi participarea oamenilor la înfăptuirea justiţiei.

— Ce a însemnat pentru juriştii clujeni recentul forum al comuniştilor?

— Am urmărit şi noi cu foarte mult interes lucrările Conferinţei Naţionale, în cadrul cărora tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului, a făcut importante sublinieri cu privire la necesitatea unor modificări radicale în legislaţia ţării, în concordanţă cu evoluţia generală a societăţii. Acestea au pentru noi, procurorii, o semnificaţie deosebită în orientarea activităţii de prevenire şi combatere fermă a manifestărilor antisociale.

CONSTANTIN MUSTAŢĂ

Atelierul școală — secție productivă a uzinei

„În acest schimb s-au preluat reactoarele în funcțiune. S-au luat temperaturile din oră în oră și s-au trecut în fișa tehnologică. S-au luat analizele din reactoare și decantoare, iar rezultatele s-au trecut în fișa tehnologică. S-a măturat și s-a spălat în laborator. La ora 16 s-a schimbat șarja la reactorul 2. Predau laboratorul fără lipsuri și defecțiuni. Predat : Pașcu Ileana. Primit : Mihalcea Elena".

Iată, lapidar, filmul unei zile de muncă, mai precis secvențele derulate în schimbul al II-lea. Durata lui? 8 ore. Eroii? Un șef de schimb, trei operatori, două „ceteciste", toți elevi. Locul acțiunii ? **Laboratorul de producție al Grupului școlar de chimie Gheorghe Gheorghiu-Dej.** Sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, individual sau în grup, elevii își orientează eforturile în primul rînd spre crearea aparatajului și instalațiilor necesare procesului de învățămînt din școală. Așa au luat naștere „Amplificatorul de putere în contratimp", „Standul pentru verificări termotehnice", „Decada de măsurare și afișare cu becuri", „Instalația de rectificare amestec binale" ș.a. Instalația „Comandă afișaj numeric" va intra în dotarea stadionului municipal, aflat în construcție, „Stabilizatorul autoprotejat" este solicitat în cantități masive de diverse școli din țară și exemplificarea poate continua. Cît despre utilitatea creației elevilor, oricine se poate convinge vizitînd laboratoarele școlii, astăzi bine utilate.

Marea realizare a colectivului școlii o constituie însă laboratorul de producție. Aici, în locul spațiilor goale și a instalațiilor ce puteau fi, cu ani în urmă, doar privite, și-au făcut apariția două instalații care asigură integral materia primă pentru una din secțiile Combinatului petrochimic Borzești, alte produse solicitate pe platforma industrială. Despre ce este vorba ? Abordînd cu seriozitate temele de cercetare date spre studiu cadrelor didactice, colectivul format din prof. ing. Hascsi Zoltan, prof. ing. Daniel Bulhac și prof. Maria Cursaru a reușit să pună la punct **instalația de obținere a tiosolului** necesară pentru neutralizarea masei de reacție la fabricarea H.C.H.-ului, unul din produsele extrem de solicitate la export. Începînd cu 13 octombrie 1976, ziua în care a fost elaborată prima șarjă, s-a creat nu numai posibilitatea obținerii unui produs, ci și trecerea efectivă a viitorilor petrochimiști la cîrma unei instalații cu nimic mai prejos decît cele din combinat. Și, după cîte am constatat, ei și-au luat rolul în serios, trecînd cu ușurință de la simpla simulare la procesul de producție.

Dealtfel, maiștrii instructori, conducerea școlii, îmi spune tovarășul Hascsi Zoltan, directorul adjunct, sînt foarte mulțumiți de maturitatea cu care elevii au privit noul lor statut, de conștiinciozitatea cu care muncesc. Cuvinte de apreciere se rostesc și din partea combinatului, întreprindere care patronează școala, nici un lot de tiosol neflind pînă acum respins. Închipuiți-vă numai ce s-ar întîmpla dacă șarjele nu ar fi de calitate sau dacă instalația ar „cădea". Ar atrage implicit „căderea" secției H.C.H., oprirea producției, deci și a livrărilor la export.

Aceasta nu se poate însă întîmpla pentru că **directorul** microîntreprinderii chimice (uitasem să consemnez faptul că activitatea practică este organizată pe scheletul a două microîntreprinderi: una cu profil chimic, alta cu profil mecanic), **Dan Nichitoiu**, elev în ultimul an al Liceului industrial de chimie, **este un om energic, cu experiență**, prezența lui fiind semnalată în ambele schimburi. Telefonul lui de acasă este cunoscut de toți, de întreg „personalul muncitor" și, practic, nu este problemă cu care să nu fie la curent. Același lucru se poate spune și despre membrii **consiliului de conducere**, aleși de **adunarea reprezentanților** elevilor. **Paraschiva Anghel**, de pildă, este **director adjunct** și se ocupă de organizarea producției, de popularizarea activității și a **întrecerii socialiste**, anunțarea din timp a sarcinilor de plan, de colaborarea cu cealaltă microîntreprindere. **Elena Nuțu** răspunde de **planificare** și era preocupată de micșorarea numărului elevilor care se ocupă de transport prin introducerea unui elevator care să ușureze munca și realizarea sarcinilor de plan; **Maria Munteanu** menține legătura permanentă cu **cercurile de chimie** pentru a vedea necesarul produselor de laborator, obținerea unor substanțe cu un **înalt grad de puritate ; Aurel Girțu** este **șeful promoției, Adriana Drăgoi, contabil-șef** ș.a.m.d. Fiecare cu atribuții precise, nimeni în afara producției.

Contractul este de 3,2 tone produs sută la sută pe lună (livrarea se face în soluție), dar colectivul s-a angajat să asigure și cîte 5 tone. În noiembrie, de exemplu, au expediat 4,5 tone. **Avantajul soluției produse de elevi este, spre deosebire de cea care se importa sau se aducea de la alte combinate din țară, că are un preț de cost mai redus, cu 500 lei la fiecare tonă.** Or, combinatul din Borzești a contractat pînă acum 200 tone soluție, urmînd ca din februarie anul viitor, prin darea în funcțiune a instalației de Gamacid, necesitățile să crească. Oricine își dă seama că a asigura producția a două secții de bază a unui mare combinat petrochimic nu e deloc ușor. Totuși, elevii răspund admirabil cerințelor, ei executînd toate operațiile, de la aducerea materiei prime în magazie și pînă la punerea vizei de calitate **Elevii sînt laboranți, operatori, controlori de calitate**, cei care supraveghează atenți bunul mers al instalațiilor. Și, cum vă aminteam, nu s-a întîmplat vreodată ca o analiză sau o manevră să fie greșită, ca un lot de soluție să fie respins. Viza **Teodorei Vartic** pe buletinul de calitate este literă de lege, respectată atît de elevi cît și de beneficiari.

Tot la acoperirea unor necesități ale platformei industriale borzestene se referă și cealaltă creație a cadrelor didactice și a elevilor. Este vorba de **„Instalația de regenerare a agentului de răcire"**, cu o eficiență, de asemeni, mare. Aceasta deoarece consumul de ulei, numai în combinat, este foarte ridicat și **cheltuielile cu producerea uleiului sînt mult mai mari decît cele pentru regenerarea lui.** Iată de ce ideea regenerării a fost primită cu interes de către toate uzinele platformei industriale. De fapt, **cele 250 tone ulei rezidual (care altă dată era aruncat) contractate sînt elocvente.** În condițiile în care se pune un accent deosebit pe reducerea consumurilor de materii prime, a combustibililor și energiei, pe valorificarea deșeurilor, regenerarea uleiului în cantități și mai mari este mai mult decît necesară. Dacă adăugăm și faptul că uleiul produs prin regenerare **este superior celui inițial în multe privințe** (pentru a da doar un exemplu, temperatura de inflamabilitate este de 163 de grade, față de 150), ne putem da seama că el poate fi folosit nu numai ca agent de răcire.

Este meritul lor, al cadrelor didactice care au înțeles că nu este totul să oferi doar noțiuni, ci să creezi posibilitatea aprofundării a cît mai multor cunoștințe (atît teoretice, cît și practice), să stimulezi plăcerea muncii, acomodarea cu programul și exigențele producției în flux continuu.

CORNEL GALBEN

Cinci studenți și o șurubelniță

Cinci băieți în jurul unei mese pe care se află o cutie din carton și vreo treizeci-patruzeci obiecte mici, metalice. Rid, glumesc, cîte unul apucă într-o mînă un obiect din grămadă, pare că îl examinează apoi îl pune la loc. Ion Gheorghe, student anul III, la Facultatea de mecanică a Institutului politehnic din București, după cum se recomandă, îmi explică :

— Așa facem noi practică de vreo trei zile. Am fost puși aici la capătul unei linii de montat ceasuri pentru mașini de spălat rufe, la ambalaj, adică, să punem obiectele în cutie și, scuzați, înainte să le atașăm cîte patru șuruburi de prindere. Operație ușoară, numai că noi toți avem doar o șurubelniță. Priviți cum lucrez eu...

Și îmi arată cum, cu ajutorul unei saibe de metal, ținute între degetul mare și arătător, reușește să facă șurubul să alunece în spațiul filetat.

— Da, Ion este un inovator, dar inovația lui n-a fost încă extinsă — intervine unul dintre ceilalți studenți. Așa că eu și încă doi stăm și ne uităm la el și la cel care posedă șurubelnița. Putem să-i și sfătuim ; dacă greșesc și montează vreun șurub fără filet ?

Sigur, sînt glume, dar nici o exagerare. În secția următoare alți studenți din aceeași grupă 532, anul III. Adriana Dumitriu, Elena Florea, Felicia Dumitrescu și Cristian Dumitrescu se adună în jurul meu și privesc curioși dacă notez tot ceea ce îmi spun.

— Vedeți, am venit la 7.30 și abia acum am primit ceva de lucru, adică la ora 11. Să prindem niște șuruburi, o fi importantă și operația aceasta dar pe noi ne interesează totuși altceva.

— Adică ?

— Adică de pildă la lucrările de proiect semestrial, majoritatea dintre noi avem manometrul cu silfon. Am auzit că aici, la Întreprinderea de mecanică fină, am putea să vedem așa ceva și ar fi fost nimerit să lucrăm chiar acolo unde se folosește sistemul silfonului, dar...

Împreună cu responsabila grupei am făcut prezența : lipseau deja 6 studenți.

— Este explicabil într-un fel — declară Ștefan Friesenhan, coleg cu cei de mai sus. Cînd nu ai răspunderi concrete nu le cauți cu luminarea, ba chiar le mai și eviți pe cele care le presupui, dacă în general n-ai fost un om cu simțul datoriei.

Firește sînt prezente și altfel de optici. La Întreprinderea Vulcan, în secția forje, Cornel Pătuleanu din anul trei al aceleiași facultăți de mecanică, împreună cu Valentin Velea, Petre Loghin și Cornel Lalu, colegi de grupă, au luat în primire o presă și debavurează niște inele mari scoase dintr-un cuptor de încălzire.

— Ne deprindem cu munca concretă, cu disciplina ei, ne folosește foarte mult la studiul pe viu al tehnologiei de fabricație — declară C. Pătuleanu.

— Aici, la Vulcan, primim un sprijin real din partea muncitorilor și tehnicienilor cu care venim în contact. Maistrul meu de la atelierul de tratamente termice își găsește timp în fiecare zi să stea de vorbă cu mine despre orice probleme îmi vin în minte. De curînd am discutat aspecte ergonomice. Vreau să organizez bine munca atunci cînd voi fi pus să o fac.

Din păcate nu toți studenții gîndesc la fel : profitînd de absența cadrului didactic, răspunzător de practică, jumătate din numărul de studenți intrați dimineața pe poarta întreprinderii la ora 10 plecaseră (am aflat, mai tîrziu, chiar de la decanul facultății, că absenții s-au grăbit să-și procure foile de drum pentru vacanță).

Și tot din păcate, la Institutul de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule, studenții repartizați aici — și este vorba de cei din anul trei subingineri, adică ultimul an — au profitat cu toții de absența cadrului didactic sub a cărui răspundere se aflau.

— Și nu numai atît — remarcă ingenerul Dumitru Niculescu, șeful atelierului de prototipuri. Au fost repartizați și cam la voia întîmplării. Eu am cinci, dar doi au coordonatori la lucrările de diplomă, ingineri de la o întreprindere din Sibiu. Ar fi fost firesc să și-i aleagă chiar de aici de unde fac practică. Și perioada : au venit de trei zile, mai stau încă trei, apoi pleacă în vacanță, tocmai bine ca să uite ceea ce poate avea continuitate cu temele din următoarele săptămîni. Pentru ei mai ales, că termină facultatea și dau examenul de diplomă, luna de practică trebuie să fie nefragmentată.

Lucrări de practică desfășoară studenți de la mecanică, ca și de la alte facultăți, chiar în cadrul laboratoarelor și atelierelor institutului. În mod deosebit studenții din anii IV și V. Și o fac la un nivel ce corespunde actualelor exigențe de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Trebuie notat de pildă că există anual planuri de colaborare cu terți prin care se valorifică diverse lucrări executate de către studenți, chiar lucrări de diplomă. Două cifre : 40 de contracte cu o valoare de 5 000 000 lei pentru acest an universitar.

Dar cu studenții din întreprinderi ? Întrebarea am adresat-o, firește, tovarășului decan al Facultății de mecanică, conferențiar doctor inginer Andrei Manole.

— Sigur că trebuie să vorbim în primul rînd despre faptul că studenții nu beneficiază în întregime de prezența și îndrumarea la practică a cadrelor didactice. Este o situație reală. Există o justificare a ei : aceste cadre au în aceeași perioadă ore de curs.

— Nu s-a putut face o planificare mai bună, care să evite aceste suprapuneri ?

— Pentru semestrul doi vom încerca să aplicăm următoarea metodă : la fiecare întreprindere unde avem studenți în practică, și-i avem circa 6 luni pe an, vom repartiza cîte trei sau chiar patru cadre didactice astfel încît acestea să-și poată organiza bine timpul și să asigure o prezență permanentă la practică, fiecare cel puțin două zile pe săptămînă. Va fi un efort în plus dar credem că va fi justificat prin rezultate.

— Studenții, unii firește, se plîng că pierd timpul în orele de practică ; v-am povestit doar cazul cu cei cinci inși și o singură șurubelniță. Prezența cadrului didactic ar elimina definitiv asemenea situații ?

— Da și nu. Experiența de pînă acum ne-a dovedit că unica metodă prin care studentul aflat în practică poate să valorifice tot potențialul profesional și educativ existent în cadrul colectivelor de muncă o reprezintă angajarea sa directă într-o formație de lucru pe baza unui contract ferm, din care decurg sarcini concrete de producție. Nu spun un lucru nou — el doar îl subliniez. Există și un decret care reglementează angajarea în întreprindere a studentului aflat în practică. Numai că puține unități ne sprijină în sensul de care vorbesc. Avem peste 2 700 de studenți care fac practică și abia 500 sînt angajați.

Și totuși chiar la aceste întreprinderi, maiștrul Gheorghe Tirișî de la Vulcan și inginerul Dumitru Niculescu de la institutul amintit, de pildă, conducători direcți ai procesului de producție, declară că integrarea reală a studentului presupune antrenarea nemijlocită a acestuia în procesul muncii, fapt care este bine venit și pentru colectivul în mijlocul căruia vine acesta. Rămîne deci ca la nivelul conducerilor celor două foruri, întreprinderea și facultatea, să se perfecteze asemenea sistem, altfel în vigoare de mulți ani.

VICTOR CONSTANTINESCU

Atelierul de producție al Facultății de mecanică, o dovadă că practica se poate face și așa, adică temeinic, la nivelul exigențelor pregătirii de specialitate.

Un dispozitiv pentru economisirea energiei electrice la iluminat

LUXOMATUL

„Luxomatul, avînd ca autori doi ingineri orădeni, Cornel Kosa și Francisc Nagy, este un dispozitiv electronic de aprindere și stingere a iluminatului public în orașe, localități și unități economice. Brevetată și intrată în producția de serie, noua invenție promite să asigure o substanțială economie de energie". („Flacăra" din 6 octombrie 1977)

Pentru a obține detalii suplimentare, ne-am deplasat, zilele trecute, la Oradea. Prima informație primită a fost dintre cele mai triste, legîndu-se de dispariția timpurie, într-un tragic accident, a celor doi inventatori, Kosa și Nagy, de pe urma cărora a rămas, între altele, firește, brevetul de invenție numărul 57623 1976, intitulat „Dispozitiv electronic tranzistorizat pentru conectarea și deconectarea automată a iluminatului public în funcție de iluminarea naturală". Idee și brevet care au stat la baza Luxomatului, la elaborarea căruia au contribuit, prin perfecționări și dezvoltări, cîțiva din foștii colegi ai inventatorilor din cadrul I.R.E. Oradea (devenită apoi o secție a I.R.E. Cluj) și, din punct de vedere al producerii propriu-zise, un colectiv al Cooperativei „Teleprecizia" din Oradea, întreprindere care fabrică în prezent, în serie, aparatul respectiv.

La origine, adică urmînd cu fidelitate brevetul de invenție, era vorba despre un dispozitiv de anclanșat și declanșat automat iluminatul artificial în funcție de lumina naturală, pe baza unui nivel prestabilit și fără intervenția vreunui servant. Abordînd un limbaj mai puțin pretențios, dispozitivul gîndit și realizat de Kosa și Nagy pornea iluminatul public odată cu căderea întunericului și îl oprea la venirea zorilor. Prezentînd avantajul recuperării unei cantități de energie electrică, dispozitivul închegat în prima fază ducea cu el și o serie de neajunsuri, cele mai mari datorîndu-se costului ridicat al pieselor componente, imposibilității utilizării lui în scopuri industriale, datorită lipsei unui temporizator, sensibilității sale, explicabilă prin cea a celulei fotosensibile cu care era dotat, la fulgere sau chiar la lumina mai puternică a farurilor unui automobil.

Sesizînd toate aceste minusuri, dar avînd la dispoziție o idee prețioasă, specialiștii de la I.R.E. și de la „Teleprecizia" s-au apucat de perfecționări, înlocuind piesele profesionale folosite la prototip cu produse indigene, prevăzînd dispozitivul cu temporizările necesare, de fapt niște circuite electronice destul de complicate, extinzîndu-i astfel utilizarea la hale industriale, rampe de descărcare, șantiere de construcții și așa mai departe, dîndu-i un nume științific, „D.C.A.I. 220", și un nume comercial, Luxomat.

Pentru a fi mai expliciți, vom cita punctul de vedere al inginerului Traian Copil, șeful secției de distribuție electrică Oradea din cadrul I.R.E. Cluj, opinie exprimată pe temeiul folosirii în unitatea respectivă a Luxomatelor. „Fabricarea în serie a dispozitivelor de comandă automată a început în semestrul doi al anului 1976. S-au livrat în anul respectiv, către diferiți beneficiari, 555 de Luxomate, iar economiile postcalculate se ridică după cifre recent verificate la 524 808 lei".

Am vizitat secția în care, sub conducerea electronistului Ludovic Peter și prin inteligența tehnică a unor meseriași foarte tineri, dar cu înaltă calificare, ca Eugenia Potra, Edith Kiss, Vasile Szilaghi sau Mariana Togor, se produce Luxomatul, numai din materiale indigene și la prețul modic de 1680 lei. Capacitatea secției, pentru care cooperativa a școlarizat anume specialiști, ar putea atinge, fără riscuri și fără întîrzieri în onorarea cererilor, 350 de Luxomate într-o lună, numai că — ne spune vicepreședintele cooperativei, Vasile Lupo, unul dintre susținătorii pasionați ai aplicării în practică a brevetului de invenție — „aparatul nu este suficient cunoscut, deși am întocmit pliante și le-am răspîndit în toată țara".

Adevărul e că, în ultimă vreme, numărul cererilor sosite la „Teleprecizia", pe strada Republicii, numărul 28, din Oradea, a sporit, dar el rămîne în continuare insuficient față de marile avantaje economice implicate de utilizarea practică a invenției. Susținută pe toate căile de organele de partid și de stat ale județului Bihor, fabricarea în serie a Luxomatelor a găsit o desfacere imediată și promptă în Oradea și în împrejurimi, nu doar în iluminatul public, ci și în cel industrial, la I.C.S. Textila sau la Întreprinderea de tricotaje „Miorița", de exemplu, dar mai departe noile dispozitive au ajuns greu și într-o cantitate derizorie. Mai multe I.R.E.-uri, primele unități interesate, au solicitat și primit Luxomate, cele din Pitești, Piatra Neamț, Cluj și alte cîteva, au procedat în același mod I.P.L. Suceava și I.A.M.C. Otopeni, I.R.A. București și Trustul petrolului din Ploiești, dar cererea de asemenea dispozitive continuă să fie redusă, în contrast cu acuitatea cu care se pune, în prezent, problema economisirii energiei. Pentru mediul rural, în care, se știe, pierderile de energie electrică sînt încă notabile, nu s-au livrat pînă acum Luxomate, din simplul și omenescul motiv că astfel de solicitări n-au fost expediate pe adresa unității producătoare !?

Folosirea pe scară industrială a Luxomatului a întîrziat nepermis, după părerea noastră. Au existat în această sterilă și costisitoare așteptare unele cauze obiective, legate fie de reorganizarea întreprinderii titulare de brevet, fie de cea a O.S.I.M.-ului, care a acordat brevetul de invenție la 4 noiembrie 1976, dincolo de termenul stabilit de lege la 4 ani, pe baza unui dosar, cît se poate de argumentat care era depus la 5 octombrie 1971 !? Toate acestea țin, însă, de domeniul trecutului. La ora actuală, cînd aparatul se produce în mod curent, considerăm că este de datoria forului de resort, a Ministerului Energiei Electrice, în primul rînd, ca principalul beneficiar al invenției gîndite și materializate la Oradea, să procedeze la măsuri ferme pentru extinderea aplicării lui, ca dispozitiv cu multiple avantaje pentru economia națională, capabil să raționalizeze consumul de energie electrică și să aducă importante economii de exploatare, contribuind totodată la reducerea substanțială a cheltuielilor valutare.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Noi surse de energie

În 1977 „darurile craiului Eol" se măsoară în megawați

Pe cînd Alain Bombard se pregătea să devină „Naufragiat de bună voie" (după cum avea să se intituleze și cartea care i-a adus o glorie mondială), inaugurînd astfel, fără s-o știe, lunga serie de navigații solitare în Atlantic, prietenii au încercat să-l abată de la temerarul proiect, conceput în scopuri pur științifice. Ei invocau, drept contraargument, părerile specialiștilor sceptici. Bombard a exclamat :

— Care specialiști ? Într-un domeniu în care nimeni nu are experiență ? !

Acest episod amuzant și instructiv totodată ne-a fost amintit, nu întîmplător, de către un pasionat al energiei eoliene, doctorul inginer Gheorghe Cosma, cercetător științific, specialist în mecanica fluidelor, posesorul mai multor brevete românești în domeniul așa-numitelor mașini aeroaulice și membru al unor foruri științifice internaționale, printre care prestigioasa Academie de științe din New York.

— Așadar, oare nici în energia eoliană nu există specialiști în adevăratul înțeles al cuvîntului ? — l-am întrebat. Și totuși ea este practic contemporană cu civilizația. Papirusurile egiptene ne înfățișau mori de vînt încă în mileniul trei î.e.n....

— ...fără a mai vorbi de corăbiile cu pînze. Dar azi înțelegem să folosim în cu totul alt fel „telegarii" lui Eol. Crește continuu interesul pentru sursele neconvenționale de energie, în condițiile crizei mondiale a petrolului și, în general, ale foamei de energie care caracterizează acest sfîrșit de secol. Evident, și țara noastră este direct interesată. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, se impune intensificarea eforturilor **„pentru punerea în valoare a unor surse noi, cum sînt energia solară, eoliană, apele termale și altele".**

— Înainte de a vorbi despre cercetările care se desfășoară la noi, ar fi util să le încadrăm în contextul mondial. „Mergem" sau „nu mergem" pe energie eoliană ?

— De la bun început, trebuie distinse două categorii de motoare eoliene : mici, adică de 5—10 kW, și mari. Cele dintîi au căpătat azi — fapt poate mai puțin cunoscut — o destul de largă răspîndire : circa 500 000 funcționează doar în S.U.A., 100 000 în U.R.S.S., ele se numără cu zecile de mii în Australia, Noua Zeelandă, Africa de Sud, în insulele daneze, în regiuni izolate din Franța etc.

— Prima și cea mai naturală întrebare : dispune România de... materie primă ?

— Vînturile nu lipsesc la noi. Se apreciază la circa 200 milioane MWh energia disipată anual de vînturi pe teritoriul țării. Desigur, doar o fracțiune s-ar putea utiliza, dar chiar și o fracțiune din 200 milioane MWh reprezintă interes, chiar dacă ar fi vorba doar de un procentaj, să spunem, de unu la sută. Subliniez că toate cifrele sînt pur estimative, indicatoare ale unui ordin de mărime. Pînă acum, posturile și observațiile meteorologice, de pildă, s-au orientat, de regulă, după cu totul alte criterii decît cele privind energia eoliană, ele vizau în principal securitatea navigației aeriene etc. Totuși, chiar pe baza datelor existente, apare posibil ca aproximativ 50 la sută din teritoriul țării să beneficieze, în timp, de energie eoliană valorificabilă (vînturi de peste 3 metri pe secundă, peste 3 500 ore pe an).

— Întrebarea care se pune este dacă există o experiență la noi în domeniul folosirii energiei vîntului ?

— Să citez doar un exemplu. Doctorul inginer Gheorghe Stoicescu de la Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii, a proiectat și instalat motoare eoliene pentru rulote ale muncitorilor agricoli, precum și pentru pomparea apei ; un astfel de motor a funcționat la stațiunea experimentală agricolă Mărculești timp de 12 ani neîntrerupt, dovedindu-și extrema fiabilitate. Există în prezent preocupări pe linia Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru utilizarea motoarelor eoliene la alimentări cu apă pentru adăpat, irigații etc. În prezent, se întreprind la noi cercetări și pe un alt plan, într-un cadru mai organizat decît pînă acum și cu mai multă eficiență, pentru experimentarea motoarelor eoliene.

— Fără a intra în detaliul acestor cercetări — la care, dealtfel, vom reveni, dată fiind actualitatea lor, precum și implicațiile utilitare — care ar fi, după părerea dv., perspectiva, cîteva mari linii „de atac" ? Ne aflăm abia la început de drum — un drum care ascunde încă multe necunoscute — și orice asemenea discuție nu poate decît stimula progresul.

— În primul rînd se impune cunoașterea cu exactitate a potențialului energetic eolian al țării. Avînd în vedere relativa stabilitate a regimului vînturilor, problema nu comportă mari dificultăți. O a doua direcție principală : studierea și promovarea diverselor utilizări. Iată două exemple. În țara noastră numeroase cătune și alte așezări izolate — tocmai datorită izolării lor — nu pot fi electrificate în mod rentabil. Ar fi cu totul neeconomic de tras kilometri de linii de medie tensiune pentru cîteva case pe vîrf de munte, cantoane de pădurar etc. Nici grupurile electrogene nu oferă o soluție satisfăcătoare : ele funcționează cu turații mari și orice reparație cît de cît serioasă necesită cunoștințe de specialitate. Ar fi însă de neînchipuit să se detașeze mecanici pentru fiecare asemenea grup. Chiar dacă unele cătune și așezări izolate vor dispărea cu timpul, datorită urbanizării, sistematizării rurale, procesul va mai dura poate zeci de ani, fără a mai vorbi de acele așezări cu funcție economică bine precizată, cantoane etc., care vor dăinui un timp indefinit. Acestora motoarele eoliene mici le-ar aduce electricitatea : nu numai becul cel de toate nopțile, ci și televizorul, mașina de spălat, frigiderul și alte atribute ale civilizației.

— Dar cînd nu bate vîntul, ce fac oamenii ? Vor sta în întuneric ?

— Firește că nu. Un simplu acumulator, ieftin și fiabil, de tipul celor montate pe autocamion, înmagazinează energie suficientă chiar și pentru o săptămînă „fără vînt". Firește, nu toate problemele tehnice au fost de acum rezolvate.

— Ce alte folosințe se conturează ?

— Un colectiv de la Institutul de cercetări pentru economia comerțului și turismului a elaborat un studiu evidențiind promițătoare posibilități de utilizare în turism.

Ne-am adresat autorilor acestui studiu : Nicolae Ionescu Zlatev, doctor în științe economice, Dumitru Chiriac și Ovidiu Stoian, de la susmenționatul institut. Ei ne-au vorbit despre posibilitatea de acționare prin energie eoliană a instalațiilor de transport pe cablu la pîrtiile de schi, iluminarea pîrtiilor, a campingurilor și vilelor izolate, a motelurilor și hanurilor din unele zone de dealuri și de pe litoral, a caselor de vînătoare, refugiilor, centrelor izolate din zone de munte și a cabanelor turistice, forestiere. De asemenea, interlocutorii noștri s-au referit la extragerea de apă pentru uz menajer, bazine, piscine etc. „Precizez — a adăugat tovarășul Nicolae Ionescu Zlatev — că studiul nostru aduce și calcule privind folosirea în scopuri practice, nu abordează problemele doar prin prisma dezideratelor".

— Exemplele de mai sus — conchide inginerul Cosma — sînt departe de a fi exhaustive. În fine, ca ultimă direcție de „atac" ar trebui citată trecerea la un program de fabricație a motoarelor eoliene, cînd se vor fi acumulat suficiente date experimentale. Aceste motoare — mă refer, din nou, exclusiv la cele mici — nu sînt pretențioase, orice întreprindere industrială normal utilată le-ar putea fabrica. Important este ca prețul să fie accesibil, ceea ce ar putea fi asigurat doar prin producția de serie, stimulată, la rîndul ei, de cererea „pe piață". Să nu se uite că tocmai datorită acestui fapt faimosul bec al lui Edison, care a costat în primul an de fabricație 95 de cenți, a coborît la 6 cenți în al doilea an și la 5 cenți în al treilea. Contează foarte mult popularizarea, ca să nu spun reclama. Dar aceasta este de acum o problemă a viitorului. Să sperăm, apropiat.

Nu încape însă îndoială că în bătălia pentru noi resurse energetice, în care și țara noastră este angajată, Eol își va aduce contribuția, conferind noi dimensiuni și înțelesuri mitului antic. Tovarășii lui Ulise își închipuiau că el ducea cu sine „argint și aur, daruri de la craiul / mărinimos Eol...", dar ei nu au știut cum să se comporte cu adevăratele daruri ale lui Eol : vînturile. Ce a urmat se știe. Oamenii, secolului XX au învățat însă lecția, ei au aflat că și vîntul poate reprezenta o mare bogăție.

L. NICULESCU

Adevărul asupra mormîntului lui Nicolae Bălcescu

Exact acum trei decenii Alexandru Balaci tiparea în „Revista Fundațiilor" un articol cu titlul de mai sus. **Licenza per sepoltura** (autorizația de înhumare) publicată de profesorul italian Gaetano Falzone, de la Universitatea din Palermo, în 1942, venea să contrazică teza oficială de pînă atunci, acreditată în 1925 cu privire la locul înmormîntării lui Nicolae Bălcescu. Era însă o teză născută, cum același autor scria în al său „Jurnal italian" (1973), dintr-o „sublimă ignoranță".

Ce se întîmplase ?

Cercetările, foarte serioase, ale profesorului Nicolae Ionescu, din 1863, trimis de guvernul român al domnitorului Alexandru Ioan Cuza și în urma cărora s-a stabilit definitiv că osemintele lui Bălcescu se află în groapa comună a Mînăstirii Cappuccinilor fuseseră uitate în dosarul 601/1863 de la Arhivele Statului din București, deși ele fuseseră publicate, chiar în acel an, de „Monitorul oficial" și de „Românul" lui C. A. Rosetti și retipărite de Gh. Adamescu în „Voința națională" din 1906. Dar cine s-a mai uitat printre filele îngălbenite ale dosarelor de arhivă ori ale colecțiilor de ziare !

Și astfel, în ianuarie 1920, pășea pe pămîntul Siciliei un alt căutător al mormîntului, uitat ori dispărut, al lui Bălcescu : Alecu Isăccanu. În memoria acestuia însă nu se afla decît nostalgia unor lecții ascultate la Universitatea din Iași, cînd marele Iorga lăsa auditoriul „cu ochii umezi"! Nici un document cercetat. Nimic din ceea ce l-ar fi putut spune încă înainte de a se îmbarca pe vaporul care-l va duce spre țărmul italic **locul exact** al înhumării lui Bălcescu. El se știa din 1852 ; el fusese confirmat de Nicolae Ionescu în 1863 !

Dar Alecu Isăccanu — ca și mulți alții după aceea — pornește de la o premisă greșită care nu-l putea duce decît la . Rotoli ! O teză similară va fi acreditată și în 1925. Oameni de inimă vor lua inițiativa ridicării unui monument funerar pe care orice turist îl poate vedea și astăzi în acest cimitir. Pe marmura de Carrara sînt săpate aceste cuvinte : Nella fossa comune no. 15 giace Nicolo Balcesco storico e patriota romeno morto in esilio a Palermo 29 novembre MDCCCLII !

Acest monument funerar străjuiește o groapă unde osemintele lui Nicolae Bălcescu nu s-au aflat niciodată.

În 1942, așa cum aminteam mai sus, profesorul Gaetano Falzone publica **Licenza per sepoltura.** Documentul vine să confirme ceea ce profesorul Nicolae Ionescu, încă din 1863, documentase prin chitanța eliberată de gardianul Mînăstirii Cappuccinilor și anume că trupul lui Bălcescu fusese depus în cimitirul Mînăstirii Cappuccinilor. Scriu Petru Iroaie, Elena G. Zane, Alexandru Balaci. Adevărul asupra mormîntului lui Bălcescu își face loc cu greu. Nu-i ușor să răstorni un mit... Și în tot acest timp orice pelerin român depune o floare la monumentul de la Rotoli !

Nu s-a întîmplat bine în memoria oamenilor acest adevăr pentru că un călugăr, un ziarist și un marinar au lansat nu demult ipoteza mumificării lui Bălcescu. Televiziunea, radio-ul, reviste românești și străine publică știrea. Oare cîte decenii vor trebui să treacă, de acum înainte, pentru ca și această atît de falsă fațetă a aceleiași medalii să fie spulberată de adevărul istoric ?

„Acesta este trupul neinsuflețit al revoluționarului român Bălcescu" (Westdeutscher Rundfunk Köln).

„Identificarea mumiei lui Bălcescu" („Karpaten rundschau" — Brașov).

„Acolo am reușit să găsim actele de deces și îmbălsămare din care rezultă că trupul neinsuflețit al lui Bălcescu a fost depus în catacombele subterane ale cimitirului" („Magazin istoric" — București).

Care este adevărul ?

Adevărul este unul singur — acela afirmat de profesorul Nicolae Ionescu, în 1863, confirmat de profesorul Gaetano Falzone, în 1942, și reconfirmat de misiunea română de specialiști trimisă la Palermo de Consiliul Culturii și Educației Socialiste în mai—iunie 1977. **Bălcescu a fost înhumat în cimitirul Mînăstirii Cappuccinilor într-un mormînt individual, exhumat după un număr oarecare de ani și depus în osuarul aflat, după toate probabilitățile, în catacombele subterane ale aceleiași mînăstiri.**

Iată cronologia și documentele strict autentice care au stat la baza acestei afirmații :

● În ziua de 17 octombrie 1852 la orele 21, pe o mare agitată, cu multă întîrziere, ancorează în rada portului Palermo vasul „Ercolano", comandat de căpitanul Francesco Miceli. Avea la bord 174 de călători : nobili și negustori, proprietari și preoți, profesori și marinari, soldați și deținuți. O lume pestriță își făcea loc grăbită pe lîngă cei care avea să intre, în acea zi, nu numai pe poarta orașului, dar și în istoria lui.

Signor Balcusco, negoziante, turco ! așa l-au înregistrat ziarele „Giornale di Commercio" și „Il Commercio".

● De pe chei s-a îndreptat, asemeni cîtorva dintre călători, prin Porta Felice spre largo Santo Spirito. A intrat în stînga pieței pe via Butera și s-a oprit în fața unei clădiri impunătoare pe care scria : **Alla Trinacria — Grande Albergo con bagni !**

Patronul, Salvatore Ragusa, frece, de data aceasta, corect în registrul hotelului numele călătorului căruia îi înmînează cheia camerei nr. 26 : **Nicolo Balcesco !** Un servitor, Tommaso Molone, îi va duce bagajul pînă la etajul 2.

Hotelul „Alla Trinacria" construit în 1844 era, în epocă, și mulți ani după aceea, un local de lux, proprietatea principelui de Trabia, care îl concesionase genovezului Salvatore Ragusa. Cea mai elocventă relatare despre acest local foarte elegant situat pe via Butera nr. 31, în imediată vecinătate a splendidului palat al lui Giuseppe Tommasi di Lampedusa, o găsim în cartea baronului neamț Franz Löher, **Sicilia und Neapole**, în care, referindu-se la amintitul hotel, exclamă : „Unde în lume se poate găsi un loc mai splendid !" Această patetică exclamație ni se pare îndreptățită dacă privim imaginea extrasă din antetul foii de corespondență a hotelului folosită în vremea lui Bălcescu.

Dintre numele citite, la întîmplare, în diagrama hotelului pe luna octombrie 1852 — zilele în care Nicolae Bălcescu locuia în camera nr. 26 — amintim pe Odilon Barrot, un atît de cunoscut om politic francez, care ocupa camerele 18 și 19.

Nicolae Bălcescu a locuit la hotelul Trinacria în camera 26 de la etajul II. Hotelul avea în vremea sa cel puțin 56. A plătit 7 tari pe zi, în timp ce limitele tarifare se înscriau între 3 și 10 tari pe zi.

● Nicolae Bălcescu a murit la 29 noiembrie 1852, ora 19,30.

Ofițerul Stării Civile al secțiunii Santa Agata din Palermo, senatorul Pietratagliata, a eliberat o autorizație de înhumare, după trecerea celor 24 de ore stabilite de lege, pentru Mînăstirea Cappuccinilor.

● Un „massaro" — (nume propriu sau în traducere : om de serviciu care presta munci necalificate în cimitir și biserică) — este trimis să depună taxa de 12 tari pentru înhumarea în cimitir a lui Bălcescu.

E de reținut un alt amănunt semnificativ : „elemosina" (mila) de 12 tari era o taxă tarifară : absolut pentru toți morții înhumați în cimitir se plătea această sumă ! Nu numai atît, dar dintre toate sumele percepute pentru înmormîntare **era cea mai mare !** (Am găsit și documente pe care scria : gratis perche povero !) Mult mai mare — și cu atît mai semnificativ — decît taxa pentru mumificare.

● Hamalii Vitrano Vincenzo și Tomassa Federico, cu o portantina (litieră mortuară) îl transportă, trecînd pe la primărie, unde fac declarația de deces și obțin extrasul de moarte, la cimitirul Mînăstirii Cappuccinilor.

Astfel se explică, dealtfel, prezența celor doi hamali ; întrucît portantina nu era urmată de un cortegiu de prieteni, cine altcineva ar fi putut face această declarație la primărie ? Proprietarul hotelului ? Consulul turc ? Preotul ?

● Gardianul Giovanni da Salemi, de la Mînăstirea Cappuccinilor, face pe verso autorizației de înhumare mențiunea primirii taxei de înhumare **„per cimitero"** (pentru cimitir) !

Cercetînd, în arhiva cimitirului Mînăstirii Cappuccinilor din Palermo, sute de autorizații de înhumare, pe o lungă perioadă de timp, am realizat o listă cu categoriile și taxele aferente de înhumare. Se desprind de aici două mari categorii : **per cimitero,** deci pentru cei înhumați în cimitir, și **colotoio,** adică pentru cei mumificați (colotoio = uscare). Pentru aceștia din urmă existau taxe diferite în funcție de locul pe care-l ocupau (nicchia — în niște așezate vertical ; scaffa di 1, 2, 3... fila — orizontal așezați pe rîndul 1, 2, 3... ; cassa — cosciug ladă ; per baule — cosciug elegant cu capac arcuit ; cassittella — cosciug mic pentru copii). Există și o a treia categorie : depunerea în gropi mari sau mici individuale sau familiale construite în pavajul unora din culoarele catacombelor (per piccola fossa costruita in sepoltura al limitare della Capella del Crocifisso nel corridore nuovo).

Oricine ar fi citit pe verso autorizației de înhumare (Licenza per sepoltura) a lui Nicolae Bălcescu ar fi știut, imediat, locul înhumării marelui dispărut și orice ipoteze fanteziste ar fi fost de la început spulberate. Descoperitorul respectivului document, profesorul Falzone, n-a transcris însemnarea, iar editorul român, G. Zane n-a văzut originalul. Canonicul Aloisiu Tăutu o transcrie (într-un articol care n-a circulat în România) fără a-i sesiza importanța.

● Numele lui Bălcescu este menționat și în registrul tuturor decedaților intrați în Mînăstirea Cappuccinilor. Trebuie căutată însă precizarea că în arhiva Mînăstirii Cappuccinilor există **două** registre distincte : unul — **Registro delli Morti, Religiosi, e Secolari, sepolti in questa Sepoltura de' Cappuccini di Palermo cominciando dal anno 1845 a tutto dicembre 1857** și altul **Registro alfabettato dei cadaveri esistenti nelle catacombe dal 1734 al 1881.** În timp ce primul este registrul general al tuturor morților intrați în mînăstire, cel de-al doilea și fără traducere ar spune că este numai al cadavrelor din catacombe, adică din locul de depunere al mumiilor !

În registrul general, cadavrele înhumate în cimitir sînt însemnate cu semnul +. Numele lui Bălcescu și al tuturor celor însemnați cu + nu figurează în cel de-al doilea registru.

Pentru mai multă siguranță am făcut și următoarea verificare (pe sute de cazuri) : ce scrie pe verso autorizației de înhumare la cei notați cu semnul + și la cei fără. Rezultatul a fost din nou edificator : la toți cei cu semnul + scria : **per cimitero !** iar la toți cei fără acest semn, și deci și toți din registrul de cadavre depuse în catacombe, scria : **colotoio,** adică mumificare !

Este o nouă dovadă, dacă mai era nevoie de una, a faptului că Bălcescu a fost înhumat în cimitir și nu mumificat.

L-am cunoscut personal pe marinarul Șerban Gheorghiu — un mare iubitor de poezie și un pasionat al aflării mormîntului lui Bălcescu — și pe Lo Cicero Giuseppe de la Rotoli ; ambii susțin că mumia respectivă era singura care ar fi putut fi Bălcescu... pentru că era în haine garibaldiene (? !), or avea o „căciulă din blană de oaie" tipic românească. Nimic mai fals : nu numai că nu era din blană de oaie ci din postav, dar nici căciulă nu era, ci mai degrabă un potcap ! Și de cînd impresia produsă de niște haine și o căciulă, foarte asemănătoare în epocă, poate avea prioritate în fața unei cercetări științifice bazate pe documente de arhivă ? Cu fotografia color a mumiei respective dată de tovarășul Gheorghiu ne-a fost foarte ușor s-o descoperim într-unul din culoarele din catacombe. Expertiza științifică, executată cu toată rigurozitatea de dr. Cantemir Rișcuția, binecunoscut antropolog și cercetător la Institutul „Victor Babeș" din București, a infirmat posibilitatea ca mumia propusă să fie cadavrul lui Nicolae Bălcescu : „în ce privește diagnoza de vîrstă pe baza sinostazării suturilor ectocraniene situația se prezintă mai clară : Nicolae Bălcescu a decedat la vîrsta de 33 de ani. La această etate în majoritatea cazurilor sutura sagitală este sinostazată complet pe porțiunile S_2, S_3 și S_4 și parțial pe porțiunea S_1. Craniul mumiei semnalate de ofițerul de marină Șerban Gheorghiu prezintă sutura sagitală **complet nesinostazată...** Aceasta demonstrează că individul mumificat a avut o etate în jurul a 20 de ani. După Todd și Lyon sinostaza la S_1 începe la 20 de ani și se încheie la 29 de ani, S_2 și S_3 începe să se osifice la 21 de ani și sfîrșește la 26 de ani, iar S_4 începe sinostazarea la 26 de ani și o încheie la 29 de ani. Deci în general la vîrsta de 29 de ani (ori Bălcescu a decedat la 33 de ani !) sutura sagitală este complet sinostazată" ! Dr. Cantemir Rișcuția respinge ipoteza tovarășului Gheorghiu și prin studiul indicilor faciali.

Dar ipoteza mumificării lui Bălcescu nu este nici cel puțin o noutate.

A susținut-o în 1957 dr. Alexandru Culcer din Cluj-Napoca în „Viața studențească". Mumia propusă atunci s-a dovedit a fi a lui Pietro Muso (avem datele exacte primite de la Copenhaga unde se află tabloul pictat de L. A. Reny).

A susținut-o călugărul de la Cappuccini în emisiunea televiziunii vest-germane din 15 aprilie 1976. „Magazinul istoric" reproduce un pasaj din scrisoarea ing. N. Canja care a vizionat la Erlangen această emisiune. Noi vom reproduce un pasaj din scrisoarea pe care redactorul secției literatură și cultură de la Westdeutscher Rundfunk din Köln — realizatorul acestei emisiuni — o adresează, la cererea acestuia, dr.-ului Michael Kroner de la „Karpaten rundschau" din Brașov : „Este sigur că N. Bălcescu a fost înmormîntat în catacombele din Palermo. Aceasta reiese și din registrele care sînt depozitate în arhiva Mînăstirii Cappuccinilor. În tot cazul în catacombe se află 8 000 de cadavre. **Din această cauză eu consider ca imposibil să se mai poată identifica astăzi cadavrul lui Bălcescu !"** Atunci, fie-ne permisă întrebarea, ce s-a văzut la televizor, dacă însuși redactorul acestei emisiuni face o asemenea declarație ? Apoi, la Palermo, nici unul din călugării cu care am stat de vorbă, inclusiv superiorul conventului, padre Francesco Trapani, nu ne-au arătat o mumie Bălcescu. Dacă într-adevăr ea exista nimic n-ar fi fost mai simplu (de vreme ce numele lui Bălcescu este inscris și în pliantul mînăstirii vîndut la intrare) decît să ne conducă direct la ea ! ? !

A susținut-o un prieten al dr. Michael Kroner, arhitectul Robert Kisch din Wupperthal, care ne-a procurat și textul cartonașului agățat de... mumia lui Bălcescu. (Pe care însă nu l-am găsit, la Palermo, de mîna sau gîtul nici unei mumii).

Ceea ce nu se observă în toată această avalanșă de mumii este că fiecare propune **altă** mumie !

Continuarea cercetărilor la Palermo pentru aflarea în osuar a rămășițelor pămîntești ale lui Bălcescu se impune. Nu trebuie uitat că un mare cunoscător al subsolului palermitan, Rosario La Duca, afirmă că osuarul este o cameră în pereții căruia se află niște — loculi — în care sînt introduse cadavrele sau osemintele pînă la completare, apoi se zidesc. Canonicul A. Tăutu scrie despre opt osuare ! Deși învăluite în mister — mergînd pînă la negarea existenței lor — noi le-am putut localiza documentar și fizic în catacombele de la Mînăstirea Cappuccinilor.

Iar dacă cineva mai are dubii asupra documentelor se pot studia liniștit în continuare oricîte mumii ; s-ar putea cere filmul „Die Katakomben von Palermo" și expertiza mumia văzută acolo.

Mult mai importantă ar fi investigația în arhiva Mînăstirii Cappuccinilor pentru aflarea actului de exhumare și a locului de depunere în osuar.

La 125 de ani de la moartea lui Bălcescu se cuvine să aducem prinosul nostru de recunoștință.

Mormîntul părinților săi — fost la biserica Icoanei din București — este dispărut ; al fiului său, Bonifaciu Florescu — fost la Mînăstirea Țigănești — este, de asemenea, dispărut. La Palermo un monument funerar străjuiește o groapă unde osemintele sale nu s-au aflat niciodată. Pe nici o casă din București nu există o placă care să arate trecătorului unde s-a născut marele om politic și cărturar Nicolae Bălcescu. Opera lui, în ediție academică, a apărut cu volumul IV (1964) și I (1974). Din zece în zece ani un volum. E prea mult !

HORIA NESTORESCU-BĂLCEȘTI ■

Hotelul „Alla Trinacria", ultimul popas al lui Nicolae Bălcescu.

SUB ZODIA CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

Cu anul cel efervescent 1977, în Apuseni începe

GOANA DUPĂ CUPRU!

Grav, cu gravitatea aceea trupeșă pe care o simte tot omul cînd se ivește cazul de-a glăsui statistic, primarul Abrudului, pe numele său Ștefan David, zice că în anii '50, pe cînd nu mai era el miner și devenea ce neam de neamul lui nu visa, adică primar, prin oraș trecea în medie o mașină pe săptămînă. Din care rezultă că uneori puteau să treacă mai multe și, alteori, săptămîni și poate luni întregi, pe străzile strîmte și abrupte ale capitalei moților nu urca, afară de oameni și de căruțe, nimic, nici un automobil, nici un autocamion.

Vă rog dar să vă imaginați ce oraș e acela pe unde nu se îndeamnă a umbla nici un străin, cum se trăiește aici, cum se moare aici, ce se petrece cu timpul, cum stă timpul agățat de turlele a șase biserici și tremură cînd încep clopotele să lovească aerul tare de munte, ca să cheme lumea la ispășirea păcatelor. Ca și cum se puteau naște păcate într-un loc în care nu se mai întîmpla de multă vreme nimic, mai exact de pe vremea aurului și a legendelor sale.

La recensămînt, Abrudul a numărat 5 218 locuitori. Din aceștia, 1 877 sînt elevi. Mai bine de 1 000 de oameni sînt pensionari. Numărul femeilor îl întrece cu aproape 800 pe al bărbaților. Tot socotind, ajungem să descoperim că în Abrud, în grupa zisă activă nu mai rămîn decît cel mult 1 000 de perechi de brațe de gospodari, răzlețite și ele în niște cooperative meșteșugărești. Un oraș unde se socotesc 1 800 taurine, 1 200 oi, 400 porcine, unde se află 209 abonați radio și 425 tv, un cinematograf cu 225 locuri și o rețea de cîteva biblioteci cu un total de 46 441 volume. În fine, un oraș cam ciudat, ale cărui date statistice nu pot fi rotunjite, fiindcă lumea lui e atît de mică și de măsurată încît nimeni nu-și poate permite să numere o casă în plus sau în minus. Asta e casa lui cutare, al 426-lea televizor este și el al lui cutare, om cunoscut bine chiar și pentru aceea că se îndărătnicește să stea fără televizor, o slujbă ivită în pius e hărăzită lui cutare, care e la rînd sau care cine știe ce drepturi anume are. Un oraș fără secrete, fără drame și bucurii ascunse, un oraș unde oamenii ies vara la cositul fînului pe munții dimprejur, jumătate săteni — jumătate funcționari, meșteri în felurite meserii, profesori, într-un cuvînt, orășeni. Multe, foarte multe case au plăci memoriale. Aici s-au întîlnit Bălcescu și cu Iancu, dincolo au stat în pivniță, încătușați, Horia și Cloșca, mai încolo s-au întrunit membrii societății culturale „Astra". Nu e stradă să nu evoce fapte grozave ale istoriei și ale patriotismului arădenilor, nu e loc fără amintirea unei tragedii, nu e treaptă pe care să nu se fi auzit pașii bărbaților mari ai Transilvaniei anului 1848, ai anilor grei dinainte, ai celor sumbri de după revoluție: Ion Buteanu, Timotei Cipariu, Gheorghe Barițiu, Ioan Dragoș, Ioan Șuluțiu, Petru Dobra, Alexandru Ciura. Abrud — urbe culturală, unde a oprit Bela Bartok să cunoască folclor moțesc, urbe unde se face școală sănătoasă și de unde anual un procent de 30% din totalul bacalaureaților merge la facultate.

Drumul aurului trecînd prin Abrud, mulțime de case erau circiumi. Aurul trecea dintr-o mînă într-alta, fără să dea nici speranță, nici bunăstare moților din oraș ori din preajmă. Uimitor cît metal prețios a cunoscut Abrudul și cît de sărac a rămas.

În anul 1975 am făcut cîteva fotografii în piața centrală a orașului. Era toamna, spre prînz și nu se vedea picior de om.

O parte din cetățenii care auziseră cum că ar urma să se întîmple ceva prin locurile astea priveau chestiunea cu oarecare scepticism. Primarul Ștefan Vaida cunoștea el ceva de niște investiții, miner fiind, din tată în fiu, cunoștea virtutea munților metaliferi, fusese informat de faptul că urmau a fi construite în urbea lui mai multe mii de apartamente, în fine, avea destule motive să creadă într-o schimbare mare. Dar de crezut, credea cu îndoială.

★

Inginerul Nicolae Zăvoianu, director al sectorului tehnic-producție în Combinatul minier al cuprului Roșia Poeni, privește pe fereastra biroului său și vede piața Abrudului. Clădirea în care s-au instalat de cîteva luni administrația și conducerea Combinatului a fost școală. O școală transilvană bătrînă, cu ziduri groase, reci, clădite să dureze și să vire spaimă sacră în școlari.

De pe fereastră se vede peticul de asfalt unde înnebunesc autobuzele încercînd să afle un loc, din care, pline cu moți, să poată pleca mai departe, peste munți. Apoi Poșta, niște magazine, Primăria, hotelul și, firește, una din biserici. În navele laterale, după o dreaptă chibzuință între cele sfinte și cele pămîntești, au fost instalate o librărie, o cofetărie, un magazin cu dresuri femeiești. În dreapta, pe lîngă hotel, urcă strada Horia. În 1950, pe strada Horia trecea, în medie, o mașină pe săptămînă. Acum, frecîndu-se aproape de ziduri, obligînd oamenii să intre în curți în zilele cu gheață și polei, tunînd și zbuciumînd pămîntul cu zecile lor de tone, trec zilnic sute de mașini de tot soiul.

„I-am năucit cu mașinile noastre, spune inginerul Zăvoianu. Sînt zile cînd am un sentiment confuz, de vinovăție și de speranță deodată. Văd atîtea bătrîne și atîția bătrîni care sperau să-și ducă ultimele zile în liniștea unui oraș în agonie și iată-i, ferindu-se de camioane, dormind agitat, cu huruitul motoarelor veșnic în urechi. Ei aud de colo o vorbă, de dincolo alta, dar ce se petrece cu Abrudul și cu zona aceasta nu știu. Am impresia că în sinea lor gîndesc așa: mai durează puțin și totul o să fie ca înainte".

Pe ușă intră soții Cîmpeanu, din Lupșa. Vor să se angajeze, prin transfer, la Combinatul minier al cuprului. Zilnic, zeci de oameni fac cereri de angajare și cererile lor au un caracter aparte: ei specifică acolo că vor să se întoarcă acasă, că sînt moți plecați la lucru în țară, dar acum, că Apusenii lor revin la viață, vor să muncească aici. Și-au făcut un rost, și-au făcut case, în Valea Jiului, în Banat, dar îl cheamă glasul munților lor.

„Au prioritate cei din Abrud și din zonă, spune inginerul Zăvoianu. Mă uit la fiecare cerere, o citesc de două ori, văd omul și chibzuiesc. Ce încep noi aici nu e numai un șantier gigantic. E o întoarcere de țară. Țara moților. Mă mai lupt să-mi aduc oamenii cu care am deschis alte șantiere. Nu e ușor, fiindcă de oameni buni nu se lipsește nimeni, însă tare mi-ar fi de folos frații Săcăleanu și Alexandru Nădejde. Lucrează la Sebeș și sînt moldoveni de felul lor. Moldovenii ăștia sînt mineri extraordinari. Robuști, cu mare poftă de muncă. Vor să se afirme. Mi-ar fi de trebuință și Mihai Nicodim, care e un as în mecanică. Nu e foreză, excavator, buldozer pe care să nu le mesterească bine. Cînd mă mut cu totul pe un șantier nou, la oameni mă gîndesc mai întîi: aici ar fi nevoie de inginerul Ioan Ivașcu îmi zic, aici de Nicolae Pintea, care e artificier, de Ioan Malanca, miner vestit. Și tot așa. Ca într-o gospodărie: lucruri puține, dar judecată multă".

Pe ușă intră soții Cîmpeanu, din Lupșa. Vor să se angajeze, prin transfer, la Combinatul minier al cuprului. Zilnic, zeci de oameni fac cereri de angajare și cererile lor au un caracter aparte: ei specifică acolo că vor să se întoarcă acasă, că sînt moți plecați la lucru în țară, dar acum, că Apusenii lor revin la viață, vor să muncească aici. Și-au făcut un rost, și-au făcut case, în Valea Jiului, în Banat, dar îl cheamă glasul munților lor.

„Au prioritate cei din Abrud și din zonă, spune inginerul Zăvoianu. Mă uit la fiecare cerere, o citesc de două ori, văd omul și chibzuiesc. Ce începem noi aici nu e numai un șantier gigantic. E o întoarcere de țară. Țara moților. Mă mai lupt să-mi aduc oamenii cu care am deschis alte șantiere. Nu e ușor, fiindcă de oameni buni nu se lipsește nimeni, însă tare mi-ar fi de folos frații Săcăleanu și Alexandru Nădejde. Lucrează la Sebeș și sînt moldoveni de felul lor. Moldovenii ăștia sînt mineri extraordinari. Robuști, cu mare poftă de muncă. Vor să se afirme. Mi-ar fi de trebuință și Mihai Nicodim, care e un as în mecanică. Nu e foreză, excavator, buldozer pe care să nu le mesterească bine. Cînd mă mut cu totul pe un șantier nou, la oameni mă gîndesc mai întîi: aici ar fi nevoie de inginerul Ioan Ivașcu îmi zic, aici de Nicolae Pintea, care e artificier, de Ioan Malanca, miner vestit. Și tot așa. Ca într-o gospodărie: lucruri puține, dar judecată multă".

Intră un tînăr și Nicolae Zăvoianu îl privește fix, multă vreme, pînă ce tînărul, descumpănit, lasă privirea în jos. După ce pleacă, avînd cererea de angajare semnată, inginerul precizează: „Nu-mi plac cei care zîmbesc strîmb. Am eu o măsură la oameni și nu m-a înșelat niciodată. Să zîmbească drept, dacă au chef. Un om cu ascunzișuri e în stare să strice o echipă întreagă".

★

Aurel Sîntimbrean și Bazil Roman lucrează la o carte privind mineritul aurifer în Apuseni. Sîntimbrean este inginer șef la Exploatarea minieră Roșia Montană, iar Bazil Roman pensionar. Acesta din urmă a avut, în urmă cu niște zeci de ani, ideea de a pune pe o peliculă fotografică întreg procesul tehnologic al extragerii aurului, așa cum îl practicau căutătorii individuali, moții aceia săraci de care se leagă versurile: munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă. Fotografiile sînt de o cruzime a adevărului cum n-am mai cunoscut-o în opera fotografică a nici unui profesionist al genului de aici ori de pe aiurea. Imagini cutremurătoare în verismul lor vor mai fi existînd, dar aici e vorba de serii, de tot procesul. Vedem copii gușați, crescuți cu apă bo:navă, cărînd coșurile cu minereu, copii care de cînd se nasc nu știu altceva decît piatră și piatră, vedem bătrîni ostenind pe șaitroc ori pușcind cu țeavă de soc și apă rece roca înfierbîntată la foc de trunchi de brad, întocmai ca pe vremea cînd minereau prin Roșia romanii. Nu e vorba atît de o tehnologie, cît de un mod de a supraviețui într-o natură unde doar piatra e bogată. Paginile scrise de Sîntimbrean pînă azi se referă la bogăția unică din vechime a munților auriferi. Cam sfîrșindu-se aurul după două-trei milenii de supt, iată că munții dau la iveală, pentru folosul omului modern, metale aflîndată ignorate. Practic, Apusenii ar trebui cernuți fir cu fir ca să-și dezvăluie adînca, uriașa, necercetata lor bogăție. E puțin probabil ca omul să le dea vreodată de capăt. Cum să-i dai unui munte de capăt?

★

Încearcă totuși să facă lucrul acesta, începînd cu anul 1970, întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice Hunedoara, prin secția din Abrud. Cunosc aici cîțiva tineri care, lucrînd în condiții pe care nu trebuie să le numim decît „de geolog" și spunem totul, reușesc să dea o lucrare de specialitate cu merite excepționale. (Să-l cunoști neapărat pe Manta, mi-a zis Nicolae Zăvoianu. Bărbați care se formează aici or să fie niște oameni extraordinari. Eu nici nu pricep cum a putut tinerelul ăsta de Manta să învețe și să știe atîtea.) Tinerii sînt deci Aurel Manta, din județul Prahova — căsătorit și stabilit la Abrud —, Alexa Lorinț Șuluțiu, din Roșia Montană, Tonel Alexandru Georgescu, din Sibiu, Teodor Lasiău și Ioan Bughea din Sălaj. Primii trei sînt geologi și ingineri și s-au căsătorit cu fete din Abrud, ceilalți sînt tehnicieni. Scriu de unde vine fiecare și cum își fac familie fiindcă e important. Cum se vede, niște oameni care trag spre Abrud. Vor adică să se stabilească aici. Cu rare, foarte rare excepții, puțini oameni au mai venit să-și țină casă în orașul moților, și asta de la război încoace. Din Abrud mai cu seamă se pleacă. Acum, în Abrud mai cu seamă se vine. S-a dat în folosință un bloc cu 60 apartamente, cu destinație de primă urgență, pentru beneficiar și constructor — ambii legați prin interese excepționale de edificarea Combinatului minier al cuprului. Pînă în 1980 se vor construi cam 1 000, din cele peste 3 200 apartamente planificate a se ridica în oraș și în zonă. Nu e vorba numai de Abrud, cum bine băgați de seamă, ci de o întinsă regiune a Apusenilor. Primarul Ștefan Vaida, și-a sporit vînzarea în ultimele două luni de cîteva ori, pe drum se mai văd încă țărani și, mai ales, țărănci bătrîne, pline de dăsagi. Camioane butucănoase cară uriașe cantități de materiale și cei cîțiva muncitori mănîncă tihnit, ca și cum prînzul lor modest e singurul fapt important pe lume în clipele acelea. Și poate chiar așa și este, fiindcă tot ce se întîmplă acum în Apuseni e ca să le fie traiul întreg și așezat, să fie pita mai proaspătă și slana mai aleasă cu carne și legume. Trecem pe lîngă grupul de muncitori și Nicolae Zăvoianu zice „bună ziua" și „poftă bună". Mai e cu noi și contabilul șef Ovanez Ghinea, de asemenea om cu numeroase șantiere „la activ". Urmează a primi transferul de la Deva în cîteva zile, dar a venit să cunoască, pe cît posibil mai devreme, munca de aici. Cei doi, Zăvoianu și Ghinea Ovanez, sînt de cîteva ceasuri împreună, acesta e unul din nenumăratele drumuri ale zilei, vor mînca poate spre seară, poate noaptea, mîncare gătită de ei, de bărbați. Se gîndesc să se stabilească definitiv în Abrud, Zăvoianu are niște planuri anume cu familia sa, spune că Deva nu mai e curată ca odinioară, că dimineața găsește pe mașină un strat de cenușă groasă și că trebuie să se retragă în Apuseni cu toții. Deocamdată, conducerea e răzlețită, directorul general Agop Agopian face drumuri multe în Capitală, cu treburile mari ale investiției, drumuri destule sînt și spre Alba Iulia, unde Comitetul județean Alba al P.C.R. are toată ziua ușile deschise la problemele Combinatului minier, ziua e lungă și plină de drumuri.

„Ieri, spune inginerul Zăvoianu, am venit de la București și am trecut pe acasă, prin Deva, să-mi văd soția și copiii. S-au obișnuit cu felul meu de viață, ne înțelegem bine, știu cu toții că muncim nu cît ni se cere, ci cît trebuie. Așa a fost și la Sebeș — de unde am plecat spre Abrud — așa va mai fi și în alte părți, după ce ne vom încheia treaba aici. Radu al meu are 11 ani, iar Cristina 6. I-am sărutat, i-am întrebat ce lecții au și ne-am luat rămas bun. Ca mine sînt atîția. Cîțiva ani de relativă stabilitate a vieții de familie și iarăși drumurile, șantierele, oamenii noi, grijile noi. Mă întreb serios, din ce în ce mai serios, și nu găsesc un răspuns mulțumitor: ce-l face oare pe niște oameni, care cîștigă mai bine în locul pe care-l părăsesc decît în locul cel nou unde se duc, să-și lase rostul așezat și s-o la de la capăt? Cînd am venit aici și am văzut, comparativ cu alte locuri, ce rămasă în urmă e zona, am simțit în mine o durere și m-am gîndit că nu sînt împăcat dacă nu se schimbă fața pămîntului, ca să trăiască și moțul viața pe care o merită. Ca mine simt toți. În cîțiva ani, regiunea va avea zece mii de muncitori industriali, va avea drumuri bune, o aprovizionare ritmică și îndestulătoare și orașul Abrud va fi cu adevărat oraș".

TUDOR OCTAVIAN ■

Șantierul noii exploatări cuprifere începe, ca oricare șantier, cu cîteva clădiri ridicate în mare grabă, proiectate pe fundalul maiestuos al naturii

Acum, mașini și camioane grele străbat în goană cele cîteva drumuri care vin spre Abrud și pleacă din el, „mocănița" are abia cîțiva călători, cîți se nimeresc prin apropiere-i, urmînd ca în curînd să transporte numai mărfuri. Aici, la Abrud, prima problemă a constructorilor a fost aceea de a nu strica orașul. E drept să spunem că și voind ei n-ar fi reușit să procedeze altfel, deoarece autocamioanele supergrele, care urmează a intra curînd în lucru, nici nu se pot strecura pe ulițele subțiri ale acestui orășel pașnic și parcă buimac de tot ce se petrece cu el. E în lucru o șosea ocolitoare de cîțiva kilometri și, cu excepția cîtorva locuri, unde demolările sînt absolut necesare, orașul își va păstra pecetea lui de tîrg al aurului. Într-o margine începe construcția blocurilor de locuințe, de toate dotările acestora va beneficia și urbea veche. Pentru femeile minerilor se construiesc trei filaturi, la Abrud, la Baia de Arieș și la Cîmpeni, barajul în lucru la Cîmpeni-Mihăiești — fiindcă mineritul se face cu apă multă — cu milioanele de tone de rocă și pămînt dislocate dă de lucru unor oameni care căutau de muncă de la o zi la alta. Orașul Abrud este alimentat cu un izvor de apă potabilă — în folosință încă de pe vremea romanilor — care abia de ține cîteva sute de case. E în lucru o conductă care va aduce apă de la 20 km depărtare, din masivul Vulcan. De fapt, acum, la cîteva luni după ce a fost pusă pe vechea școală firma Combinatului minier al cuprului Roșia Poeni și s-a turnat în pardoseala nouă tradiționala urare a minerilor „Noroc bun!", putem spune că ne găsim în pragul marii schimbări. Se deschid drumuri, în cîteva puncte din regiune s-a trecut la faza „organizare de șantier", Trustul de construcții montaj minier își organizează munca după tipicul bun văzut în alte mari investiții de amploare. E marea pregătire pentru primăvara anului 1978, cînd va avea loc, efectiv, schimbarea.

★

La punctul Mișca, unde se ridică în grabă barăcile constructorilor, fotografiez clipa de răgaz a unui grup de muncitori care, chiar în mijlocul unui drum, acum prea puțin bătut, au pus masa pe niște lăzi și mănîncă tăcut pită și slană trecută prin flăcără. Pămîntul în jurul lor e răscolit de roțile grele ale mașinilor și utilajelor, cele cîteva barăci abia ridicate de ei se proiectează modest pe munții mari din jur, parcă apăsați de greutatea minereurilor adunate în pintece. Bufetul turistic, așezat pitoresc lîngă străvechea mînăstire Mișca, care pînă anul trecut sau, mai exact, pînă la publicarea decretului din 21 mai 1977, prin care se hotărăște realizarea impresionantei investiții miniere din Roșia Poeni, începea toate sedințele de consiliu orășenesc avînd pe ordinea de zi grijile și succesele învățămîntului abrudan — fiindcă asta era, la urma urmei, toată averea orașului, mintea bună a celor 1 800 de școlari, mai bine de o treime din populație — primarul, prin urmare, abia de-și mai aduce acum aminte de chestiunile școlilor. „Să-și vadă singuri de ce-au nevoie". Și astfel, aceste chestiuni au ajuns la punctul al doilea al discuțiilor, la al treilea, la al nu știu cîtelea. Cu doi ani înaintea vîrstei pensiei, primarul se trezește cu niște probleme vrednice de un oraș muncitoresc cu 20—30 de mii de suflete și nu suflete oarecare, ci oameni porniți să schimbe fața locului. Cînd tinerii geologi s-au căsătorit la Abrud și și-au îndreptat privirea spre Munții Apuseni, au făcut-o pentru că știau cei dinții ce soartă bună îi așteaptă pe moți. În cei șapte ani, cît au durat studiile de prospectare și exploatare, în anii care urmează — fiindcă lucrul geologului odată început în munții metaliferi va continua ani și ani — băieții aceștia și alții asemeni lor, specialiști și muncitori, au făcut o cercetare extrem de minuțioasă a străfundurilor munților, realizînd la Roșia Poeni o rețea de galerii și foraje, la 50 și la 100 m distanță între acestea care, reprezentată în spațiu, ar semăna foarte bine cu structura metalică — de fier beton — a unui bloc gigantic. S-a forat în rocă tare pînă la 1 200 m adîncime, lucru ce vorbește deodată de asprimea muncii minerului, de prețul sublim în strădanie și chiar sudoare omenească al fiecărui gram de metal. Risipitorii metalului, indiferent de-i fier sau cupru, toți cei care socot că o tonă mai mult sau mai puțin nu contează, ar putea să știe că nu contează numai tona dar și gramul, că o bogăție trebuie cu atît mai mult păstrată, chibzuită, cîntărită, cu cît este ori pare a fi mai mare. Cînd vezi bara de piatră scoasă prin foraj din buricele muntelui, cînd îi simți în mînă rotunjimea și greutatea, cînd realizezi că lucrul acela vine din cea mai adîncă adîncime și că prețul cunoașterii este o enormă cantitate de muncă, auzi munții ținînd la greu împreună cu omul.

★

Abrudul, înainte de a se fi terminat șoseaua asfaltată care-l străbate și de a se fi realizat un orar complex al curselor I.T.A., se alujea în principal de „mocănița". Trenul pe linie îngustă făcea cinci-șase ceasuri bune pînă la drumurile mari ale țării, arătîndu-i turistului o lume blajină, negrăbită, o lume de carte poștală, unde era mai convenabil să fii turist decît localnic.

Pur și simplu un prinz pe șantier (Fotografiile autorului)

Tracia

Iubiți Tracia — nu vă uitați cum se scurge rugina
de pe popoarele lumii;
— iubiți-i mijlocul mîncat de istorie ca în palmă
clipocește Istru roșu de-a valma cu oameni și stele.

Vin cai din codri sufiind pe nări lumină amară
tracii stau drepți călări în patria lor;
nu poate să-i azvîrle nimeni din șea și din lume.

Iubiți Tracia ce nu a curs din nici un poem pe pămînturi
plină de vigoare sau obosită de luptă
cîmpia dă roată marilor popoare,
pune în mișcare moriștile de pe morminte
și le dedică sufiul din toată puterea ei magnetică...

Nu se poate întoarce nimeni cu fața de la zi și de la noapte
cum nimeni nu cutează a trăi decît între ai săi
ce o piatră de riu ce nu se poate desprinde
niciodată de muntele tată.

Șezi

Șezi pe iarbă ca pe magneți naturali
șezi departe de hohotul orașului,
meteorit vrednic alunecînd din cer peste pietrele
riului.

Șezi cît mai aproape de pămînt
în marile lui canale se ascultă viața;
se rupe timpul în zi și în noapte
și se prinde putere pentru mers.

Șezi și fierbi cu fața la aștrii străvechi
urcă soarele precum vulturul în munții Orăștiei
elemente de sprijin pentru planetă.

Pasărea în Munții Carpați

Lui Dimitrie Stelaru

Pasărea în munții Carpați adoarme
Pasărea în munții Carpați e o răstignire ciudată
pe zăpada înaltă a piscurilor
trece umbra pămîntului flămîndă.

Care de toamnă sus pe cer scîrțîie
vin cu calcarul alb în poală
frumoasele noastre ființe de dor.

Pasărea în Munții Carpați adoarme
acolo își clocește ouăle și gîndurile
între pinii pitici sloboziți din planetă.

Scene mari de pămînt

Scene mari de pămînt cutreieră lumea
de susul și de josul universului picură sudoare
vulturii ies din carnea roză a muntelui
străfulgerați de lumina soarelui mare.

Se poate vedea albia rîului secat pe dinăuntru
de lumină ca de flăcările unui cazon uriaș
montat sub străzile eraselor și în muguri
pus să nască — căldură pentru aștri.

Sub tîmpla pămîntului e cald și umblă forța lăuntrică
să se apropie de muncitorii somnoroși de pe riuri
ei bat cu țagle încinse stîlpii de flacără
și se întrec cu vulcanii la aruncatul pietrelor în cer.

— Hei — marile scene de pămînt sînt legătura
ce-o mai purtăm printre mașini și abur cu părinții
— ciudata noastră legătură de sînge cu fluturii.

Zăpezi

Marile zăpezi vin și pleacă pe lumină
Cu ochiul lor încins de magma albă
marile zăpezi impotmolesc vederile planetei.

Visul a cutreierat ședările omenești
a crăpat ușa prin care se intră în soare
s-a arătat la față muncitorilor tineri
și colindă mai departe riurile subterane;
desface rădăcinile din somnul adînc
calcarul fierbinte se arată la față
și poemul prin răpadă se face mai pur
vorbind singur oamenilor întîlniți.

VALERIU BARGAU ■

Paradisul pietonilor

Decembrie. Dimineață aspră. Ger tare. Cer senin. Zgomotele pașilor pe trotuare se aud ca impușcăturile. Aerul are rezonanță de pian deschis și dezacordat. Limuzinele alunecă pe asfaltul acoperit cu o peliculă subțire de gheață și derapează ușor la fiecare mișcare de volan, la fiecare frînă bruscă sau accelerare nervoasă. Un bărbat în vîrstă traversează — în diagonală — Calea Victoriei, aproape de biserica Albă, spre strada Nuferilor. Ușor gîrbovit și absent, trăgînd după sine o plasă. Mașinile alunecă împrejurul lui ca peștii pe fundul apelor, îl ocolesc, îl protejează. Contravenientul de dimineață e un om bintuit de insomnii, un pensionar cuprins de febra cumpărăturilor de dimineață, care vrea să se simtă util dincolo de zeci de ani de muncă, alergînd după carne, după roșii, după ardei, după portocale, banane sau după pîine proaspătă. Se numește Lazăr Alfred și a scăpat, de data aceasta, printr-o minune de la un accident. „Vă rog să mă iertați. E prima oară cînd traversez prin loc interzis".

La fel se întîmplă și cu Filofteia Grigore care aleargă prin mijlocul Căii Victoriei în papuci și în halat albastru cu nasturi sărîți, învelită într-o maramă subțire ca să cumpere țigări Carpați pentru „domnu' director" de la „reparații". Care „reparații", tovarășă ? Parcă dumneavoastră nu știți... că întotdeauna se găsește ceva de reparat pe lumea asta. După buletin, Filofteia Grigore locuiește pe Șos. Giurgiului, e căsătorită și are 5 copii. Sigur că se găsește mereu ceva de reparat pe lumea asta, dar o viață de om aruncată în stradă, printre mașini care circulă în sens unic, la ora exactă a condicilor de prezență în instituții și în institute, poate fi de nereparat. Și Filofteia Grigore, admonestată de organele de ordine, își continuă drumul pe trecerea marcată de pietoni, alergînd într-un suflet după țigările lui „domn' director". Încă o victimă a „datoriei" înțelese pe ușa din dos.

Pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu Dej, în apropiere de intersecția cu strada Hasdeu, doi bărbați eleganți traversează strengărește, ca niște elevi de liceu pușI pe pozne, prin loc nemarcat, printre limuzine, autocare O.N.T. și troleibuze superlong, spre chioșcul unde se vînd mititei. E adevărat că mirosul puternic de condimente și de muștar răscolește abisurile sucurilor gastrice, pe deasupra tuturor norilor de gaze țîșniți prin țevile de eșapament și cei doi, Constantin Răzistat tentației. Dar de aici și pînă la acest plonjon pe bulevard, printre „fiarele" dezlănțuite cu mii de cai putere și cu cilindri numărați în centimetri cubi, gata oricînd la o corrida sîngeroasă, e un drum care trece prin rațiune și în orice caz marcat cu linii albe, ca să bată la ochi, pentru o traversare permisă, sigură și civilizată, de pe o parte pe alta a străzii. Nu de pe o parte pe alta a vieții ! E colosal cît de ușor, cît de stupid riscă unii oameni să întrerupă cursul vieții lor, printr-un loc unde mașinile circulă cu 60 de kilometri pe oră și unde o frînă, oricît de violentă, își face efectul pînă la 36 metri ! Pentru niște mititei cu muștar, în margine de bulevard și în picioare !

Într-una din intersecțiile de la Arcul de Triumf e liniște de amiază. Soare puternic. Închizi ochii de atîta lumină. O mașină Dacia 1300 cu numărul 9-B-7469 se apropie vertiginos de locul marcat pentru trecerea de pietoni. Pe trotuar, îndrăznind să se gîndească la traversare, un om în vîrstă. O frînă lungă și mașina galbenă oprește înaintea marcajului de trecere pentru pietoni. Conducătorul auto se apleacă ușor și-i invită pe bătrînul Radu Oprișan, din strada Bitolici, să traverseze. Bătrînul e uimit. Nu-i vine să creadă și are impresia că își bate joc cineva de el. Totuși, pentru că gestul de politețe al omului de la volan se repetă, Radu Oprișan coboară de pe trotuar și trece ușor, șchiopătînd, gîrbovit, prin fața mașinii, scoțîndu-și pălăria din cap, aplecîndu-se în semn de mulțumire, de omagiu și se îndreaptă iluminat spre parcul Herăstrău. Omul din Dacia 1300 galbenă apasă pe accelerator și continuă drumul pe Șoseaua Kiseleff. Iată fotografia la minut a unuia din rarele gesturi de politețe comise pe partea carosabilă a vieții !

Trec bulevardul Mărășești, înotînd printre autovehicule, un bătrîn și o bătrînă. Fac cîțiva pași, se reîntorc, cînd se reîntorc îl șterge o mașină în viteză, înaintează iar, aproape orbește și alta mașină îi ocolește în ultimul moment. Tresar. Intră în derută. Nu-și vorbesc dar se scapă din mînă și se prind iar, strîns, unul de celălalt. Fac din nou cîțiva pași spre mijlocul străzii. Îi dezechilibrează o mașină a salvării care alunecă în vacarmul sirenei. Bătrînii dau să se întoarcă. E prea tîrziu. Prin spatele lor trece vuind o coloană de autoturisme. Cîțiva pietoni s-au adunat pe marginea bordurii și-i privesc cu inima strînsă. Dar nimeni nu îndrăznește să alerge printre mașini ca să-i ajute să traverseze, chiar și printr-un loc interzis ! „De la o vîrstă, spune cineva, e greu să traversezi pînă și strada". Bătrînul ridică în sfîrșit bastonul. Dar se dezechilibrează și e gata să alunece sub roțile unui „Fiat" care claxonează. Bătrîna îl ajută să-și mențină echilibrul. Cînd ridică privirile spre stradă, bătrînul nu mai are ochelari. Atunci, femeia se apleacă și pipăie caldarîmul. Îi cade însă plasa cu roșii și cartofi din mînă. În cîteva clipe roșiile și cartofii se rostogolesc printre roțile mașinilor. Cineva trece cu mașina pe lîngă bordură și le strigă violent : „Moartea vă caută pe-acasă și voi umblați pe străzi !" „D-apoi, ne caută și ne tot caută dar s-a făcut de nu știu de cîte ori pînă acum că nu ne găsește". Un elev se apropie de bătrîni și le întinde ochelarii sparți. Ei se numesc Valeria și Avram Pop, domiciliază pe strada Sebastian și sînt invitați la prînz la unul din copiii lor. „Cîți copii aveți ?" „Opt". „Și n-a venit nici unul să vă conducă pînă acasă ?" „D-apoi, ei sînt ocupați, au alte treburi". „Cîți ani aveți ?" Femeia răspunde : 81. Bărbatul răspunde : 84. Sînt întrebați : De ce nu traversați pe locul marcat pentru trecere de pietoni ? Amîndoi declară că nu văd și nu aud bine. Bătrînul e aproape orb, iar femeia are un timpan spart ! Ce poți să le faci ? Toată lumea ridică din umeri și pleacă mai departe. S-ar fi putut produce ușor un accident. Cei 8 copii ai bătrînilor Valeria și Avram Pop s-ar fi putut trezi dintr-o dată fără părinți. Sînt oameni care de la o anumită vîrstă încolo nu mai pot merge singuri pe stradă, în plină iarnă, infirmi și neputincioși. Trebuie ajutați. Și cine să-i ajute dacă nu chiar proprii lor copii ?

În intersecția complicată din piața Kogălniceanu, microbuzul 34-B-8986 circulînd pe banda 1 surprinde și accidentează mortal o femeie care traversează dinspre strada Plevnei, prin loc nemarcat pentru pietoni. Victima accidentului rămîne deocamdată neidentificată „neavînd nici un act asupra ei". Procesul verbal completat la fața locului consemnează următoarele semnalmente : înălțime 1,48 metri, vîrsta aproximativ 50-55 de ani, părul negru, îmbrăcată cu un palton cu guler de blană gălbuie". În timp ce pe șoseaua Olteniței un bărbat în stare avansată de ebrietate se culcă pur și simplu în mijlocul drumului, încercînd să tragă un somn și este lovit mortal de un autobuz încărcat de pasageri. Două secvențe care vorbesc de la sine despre dimensiunea tragică a nerespectării regulilor elementare de circulație pentru pietoni.

Iată numai cîteva din delictele cotidiene ale pietonilor pe partea carosabilă a vieții. Prin amabilitatea **serviciului circulației din cadrul Inspectoratului miliției municipiului București** aflăm că 62 la sută din accidentele de circulație înregistrate în ultimul timp sînt comise **din vina pietonilor care traversează prin loc interzis, care nu se asigură la traversarea drumului, care traversează la culoarea roșie a semaforului, care se cațără și călătoresc pe scara mijloacelor de transport în comun, care consumă alcool și circulă pe străzi în stare de ebrietate.** Publicăm aceste rînduri ca un avertisment posibil pentru toți cei care știu că dintr-un obicei mai mult sau mai puțin frecvent încalcă regulile elementare de circulație, pentru a-și spori atenția și pentru a se comporta pe stradă în mod civilizat. Tuturor ne place mersul pe jos, mișcarea în aer liber, dar libertatea aceasta de a circula într-un oraș de proporțiile Bucureștiului impune totuși niște legi care trebuie respectate, indiferent de urgența problemelor și preocupărilor zilnice.

A. DOHOTARU

De la paradis la infern nu e decît un pas, grăbit uneori, ca în secvența de față surprinsă de Elena Ghera

Pentru cei certați cu munca, Brașovul nu este un oraș primitor

Brașovul este, fără doar și poate, unul dintre acele orașe care, din punct de vedere industrial sau turistic, exercită o permanentă atracție pentru oamenii de toate vîrstele și categoriile. Zilnic vin și pleacă din Brașov sute și chiar mii de oameni. Printre cei veniți să-și facă un rost în viață, prin muncă cinstită, sau printre cei veniți să-și încarce sufletul cu inegalabila frumusețe a munților, se amestecă, nu de puține ori, și oameni fără nici un căpătîi, certați cu cele mai elementare norme de conviețuire socială, tineri sau vîrstnici alunecați pe panta unei vieți ușuratice, capabili să comită oricînd acte antisociale, amenințînd și poluînd viața acestui oraș al muncii și al turismului.

În urmă cu cîteva zile, în pragul deschiderii sezonului de iarnă, i-am însoțit în munca lor de prevenire, depistare și combatere a unor astfel de indivizi pe căpitanii Mihai Efta, Nicolae Neagu, pe locotenenții majori Nicolae Jitaru și Ion Ghita din cadrul Inspectoratului județean de miliție. Dar, înainte de a transcrie constatările noastre, se cuvine să notăm un amănunt revelator pentru modul în care organele de miliție stăpînesc situația într-un oraș cu un trafic atît de divers și de intens : în cursul zilei de 6 decembrie, pe străzile și în localurile publice ale Brașovului nu a fost consemnat nici un eveniment antisocial.

Revenind asupra „cunoștințelor" pe care ni le-a prilejuit raidul amintit, realizat cu cei patru ofițeri ai Inspectoratului județean de miliție, vom aminti pe : **Elena Barna**, 19 ani, din comuna Bodești, județul Neamț. Încălțată cu un fel de șosoni, fără ciorapi, îmbrăcată cu o fustă de stambă, o bluziță subțire și cu un fel de haină care aducea a pardesiu de primăvară, E. B. aterizase, în urmă cu o zi, în Brașov cu un autocamion, mai exact spus cu un șofer care a culeș-o din Roman. Nu avea asupra ei nici un fel de act, după cum nici bani. **Claudia Petronela Pîrlac**, 14 ani și jumătate, trăind în concubinaj de peste un an de zile cu Mihai Pluteanu, amîndoi din Iași, a fost surprinsă fugind dintr-o alimentară cu autoservire. Este elevă, la seral, a Școlii generale nr. 5 din Iași, dar nu știe numele nici unui profesor. N-au avut șansa de-a sta în Brașov mai mult de o zi și o noapte.

Ana Mihu din comuna Tilișca, județul Sibiu, își face veacul de bună vreme prin Brașov. De cîtă vreme ? De vreo doi ani. Am găsit-o în Poiana Brașov, cu concubinul său, Gigi Biscoveanu, casier la discoteca TELEFERIC. Locuiesc împreună la MONTANA, netulburați de nimeni, deși tînăra cu pasiuni meridionale și cu nostalgii alpine nu lucrează nicăieri și n-are viză de flotant. Au, în schimb, deja un copil. Se numește Corado Cezar Biscoveanu. Îl cresc bunicii dinspre tată, iar mămica lui — preocupată doar de siluetă și de prezența ei prin localuri — dorește să-i schimbe numele în Darie. Cît despre crai-tăticul casier, singurul lucru „limpede" pe care ni l-a putut spune în legătură cu acest mod de însurătoare montană îl transcriem întocmai : „NU cred că este chiar atît de negativă problema".

Elena Gijoale din Cîmpina are 28 de ani și n-are viză de flotant. Nu lucrează. Nu știe nici ea — sau nu se grăbește să mărturisească — din ce trăiește. Stă în Brașov, la Ion Chiriac, pe strada Lungă, nr. 24. Altă pasăre călătoare ademenită de periferia morală a frumosului oraș... Aceleași periferii îi aparțin și **Florin Cristea** din Săcele, un tînăr de 19 ani, condamnat de curînd pentru parazitism, scandal și alte asemenea „bijuterii" ale cărții de vizită. Pînă acum mai mult a furat decît a muncit. Și nu se poate spune că nu i s-a oferit posibilitatea de a trăi și de a munci onest, respectabil. A avut însă mereu prieteni care l-au atras numai spre rele. Ne spune, printre altele, că are „niște părinți formidabili". Numai că tatăl său mai plătește încă și acum de pe urma unui furt de 40 000 de lei, pentru care fiul a și executat penultima sa condamnare. Fiindcă, mai înainte ca tatăl să fi achitat suma respectivă, Florin se și decisese din nou pentru o viață necinstită. Numai să muncească se decide greu „Poate mi-ar place să muncesc ceva.." ne-a spus, ca într-un dialog profund, mai mult cu sine însuși, despre această lume din care cel mai mult îi plac cîinii — pe care nu o dată îi lua la plimbare din grajdurile stăpînilor, în niște galopuri nebune, ca să-i abandoneze aiurea — și despre această viață în care, la urma urmei, a furat destul.

Gheorghe Nedelcu, zis Jumară, este de aceeași vîrstă. A fost condamnat de mai multe ori pentru furturi. Din păcate, se pare că cea mai puternică influență asupra lui a avut-o un frate mai mare — infractor recidivist. În iarna trecută G. N. a fost ajutat să se încadreze într-o muncă cinstită. Nu și-a abandonat însă vechile apucături. Dealtfel, numai faptul că la vîrsta lui apucăturile rele au devenit deja vechi este pe cît de grăitor, pe atît de dramatic. Zilnic își găsea „de lucru" numai prin cafenele și localuri. Așa a ajuns la o nouă condamnare.

Rosvita Herbert, 20 de ani, din comuna Hărman, condamnată pentru prostituție, grațiată în vara acestui an, nu vrea cu nici un chip să se încadreze în cîmpul muncii. Împreună cu o veche prietenă, Ioana Șerban, din comuna Redea, județul Olt, a fost surprinsă în compania unor cetățeni străini. Afirmă cu un aer îndobitocit că îi vine greu să muncească. **Elisabeta Bako**, din Sighișoara, a poposit doar două zile în Brașov. A fost depistată, dar, adusă la sediul miliției, în stare de ebrietate fiind, a început să înjure și să vorbească urît, încercînd să intimideze, prin nebunie simulată. Organele de miliție din Sighișoara au confirmat telefonic că E.B. este fără ocupație, practică prostituția și simulează nebunia. Vom insista însă cu prezentarea mai pe larg a numitului **Gheorghe Teslaru**, 30 de ani, cu domiciliul stabil în Brașov. Băiat prezentabil, Teslaru suferă, după cum chiar el mărturisește, de patima barbutului. Fost conductor de tren, apoi revizor contabil în cadrul regionalei C.F.R.-Brașov, delapidează suma de 20 000 de lei pentru a-i juca la barbut. Condamnat la doi ani și 8 luni de închisoare, este eliberat în 13 octombrie 1976, cu exact 6 zile înainte de aniversarea a 7 ani de la căsătoria sa cu Rozalia Teslaru, împreună cu care are o fetiță de 6 ani. A încercat să muncească în cîteva întreprinderi dar s-a lăsat prăgubaș, adică din nou a căzut în patima barbutului, împrumutîndu-se de 9 500 de lei de la cei doi frați ai săi, vînzîndu-și verigheta și amanetînd-o pe cea a soției. Pentru a face rost de bani, a vîndut numitului Victor Delcea haina de blană a soției cu suma de 1 500 lei, urmînd să o răscumpere cu suma de 2 200 de lei, ceea ce înseamnă că plătea o camătă de 700 de lei. Gh. Teslaru a fost surprins în data de 3 decembrie cînd de la Gheorghe Anghel, zis Croitoru, și Fanea Drăgan, montator la „Tractorul", a ridicat suma de 500 lei, plus un ghiul de aur, plus un ceas de mînă. „Barbutul, avea să ni se destăinuie Gheorghe Teslaru, a ajuns o adevărată escrocherie (oare, după părerea sa, barbutul a fost vreodată un joc cinstit ? — n.n.). Au apărut zaruri cu magnetită cu care „macaraua" (operația prin care un naiv începe să fie curățat după ce în prealabil a fost încurajat) este asigurată sută la sută. O pereche de zaruri cu magnetită costă pînă la 4 000 de lei. A apărut, dar eu încă nu am văzut, chiar și o macara electronică fabricată la Iași, o adevărată minune tehnică (!!!) prin care zarurile, falsificate, sînt comandate de la distanță. O astfel de macara se spune că ar costa cam 100 000 de lei". Pentru știrea eventualilor viitori naivi, sau victime ale „macaralei" să anunțăm că marii barbugii ai Brașovului sînt, pe lîngă Teslaru, Adrian Linaru și Mihai Moașă.

Adăugînd acestor nume alte cîteva 10 sau 15 persoane care au fost surprinse de-a lungul a două zile exact în clipa în care comiteau diverse infracțiuni, am putea încheia aceste succinte însemnări cu concluzia că, pentru oamenii certați cu munca și cu morala societății noastre, Brașovul — vestit prin ospitalitatea localnicilor — nu este cîtuși de puțin un oraș primitor.

VICTOR NIȚĂ
DORIN GHERGHINESCU

Ne numim Nagy Ioan și Pilder Heinrich și lucrăm la Întreprinderea de sticlărie și faianță din Sighișoara. Am absolvit un curs de calificare de patru luni în meseria de instalatori de încălziri centrale și instalații sanitare, la București, la Centrul de pregătire a cadrelor din Șoseaua Olteniței numărul 194, în perioada 1 noiembrie 1975 — 1 martie 1976 și respectiv 1 martie 1976 — 1 iulie 1976. De atunci a trecut peste un an și jumătate și noi nu am primit încă diploma de calificare, cu toate insistențele noastre, cu toate intervențiile făcute de întreprinderea în care lucrăm.

În ziua de 20 iunie 1975, un delegat al Cooperativei „Solidaritatea" din Gura Humorului, județul Suceava, mi-a primit câteva fotografii pentru a le mări și a face din ele tablouri color. În luna următoare am primit o scrisoare prin care mi s-a cerut să plătesc suma de 110 lei către secția FOTO-MĂRIT-COLOR a cooperativei amintite. În 1976 expediez trei scrisori pentru a le aminti să-mi trimită lucrarea promisă, dar nu primesc nici un răspuns. În iunie a.c., reclam situația la conducerea cooperativei și, în sfîrșit, pe 11 iulie primesc ultimul răspuns : „cele reclamate sînt reale și lucrătorii secției foto-mărit au fost criticați pentru acest aspect ; s-a planificat pentru perioada 15—30 iulie executarea tabloului dv. și expedierea lui. Vă cerem scuze pentru întîrziere". Și cu scuzele astea am rămas pînă în ziua de astăzi ! Înțeleg, secția a fost criticată de către conducere, dar conducerea cooperativei de către cine va fi criticată ? (Constantin Mireanu, Moinești, Bacău)

Sînt unul dintre cei 200 de cîștigători ai concursului „Memoria Independenței". Acest lucru se poate vedea în revista „Magazin istoric" din august a.c., unde scrie clar că am primit premiul al VII-lea. Eram foarte bucuros că sînt și eu printre acești fericiți, dar fericirea mi-a fost spulberată întrucît pînă în prezent încă n-am intrat în posesia premiului. În „Magazin istoric" se arată : cel ce nu pot să se deplaseze la București, vor primi prin poștă obiectele care constituie premiul. Nu le-am primit. (Vasile Turcanu, Drăgășani, jud. Vîlcea)

Am cumpărat la data de 16 iulie a.c. o măsuță de la unitatea de mărfuri industriale nr. 60 Vulcan, Hunedoara. După dezambalarea ei la domiciliu, am constatat mai multe defecțiuni de ordin estetic și de calitate a materialului. Încercînd s-o schimb, mi s-a răspuns că la unitate acest gen de măsuțe s-a epuizat și că trebuie să mă adresez fabricii. M-am adresat Întreprinderii de prelucrare a lemnului din Caracal, de unde mi s-a răspuns, printr-o adresă din septembrie, să restitui măsuța prin coletărie, urmînd să primesc alta, bună. M-am conformat. Deși am mai revenit în același sens, pînă astăzi nu am primit nimic. (George Vajea, strada Oituz, bloc 10, ap. nr. 12, Petroșani)

Mă numesc Chintescu Florea și sînt profesor la Liceul de mecanică Piatra Olt. În primele zile din septembrie am fost supus unor analize medicale pentru completarea fișei periodice de sănătate în vederea începerii noului an școlar. Una dintre probe — recoltare de sînge pentru RBW — am realizat-o la circa sanitară a comunei Piatra. Cum în 1973 suferisem de hepatită epidemică, fiind internat atunci la Spitalul de boli contagioase Colentina, am informat asupra acestui fapt (era obligația mea) și am fost supus analizei cu instrumentarul special pentru foștii bolnavi de icter infecțios. La sfîrșitul lui octombrie am fost internat la Spitalul de boli infecțioase Slatina, cu diagnosticul hepatită virală acută, „virus de seringă". În ultimii ani acesta a fost singurul contact cu seringa și nici intervenții stomatologice n-am avut. Consecința : spitalizare îndelungată, concediu medical de foarte lungă durată și o periculoasă tendință de cronicizare a bolii, cu un șir de urmări dintre cele mai neplăcute. Originea bolii mele se află astfel în respectarea cu totul formală a dispoziției de a avea instrumentar special pentru bolnavii de hepatită, dar fără să știe, unii, că rațiunea de existență a acestuia este de a fi sterilizat

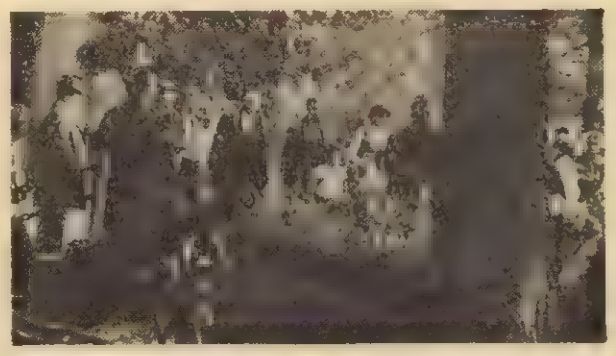

De la Brad mai sus, către inima Apusenilor, într-un loc dăruit de natură cu priveliști încîntătoare, se află Țebea, nume cu ecou în inima fiecărui român. Aici, în dulcele peisaj colinar care încîntă ochiul și desfață sufletul, odihnesc Avram Iancu și alți conducători ai Revoluției de la 1848 din Ardeal, fruntași ai luptei românilor pentru recunoașterea și dobîndirea drepturilor lor naționale, pentru croirea unei lumi mai drepte, așa cum ideile luminate ale timpului o întrezăreau. Este, aici, unul dintre sanctuarele patriei. Despre care știe să vorbească, în cuvinte simple, profunde, înlăcrimate, cel care în fotografia alăturată se vede al doilea, în stînga : un bătrîn de 77 de ani, Tănase Dragoșa, țăran din Țebea. (Nicolae Tokacek, București)

În condiții aparte datorită rezistenței virusului, nu de a-i recontamina pe foștii bolnavi. Sînt conștient că evenimentul relatat nu e cu totul excepțional, că „se mai întîmplă", dar tocmai de aceea asupra lui trebuie atrasă în mod serios atenția, fiindcă este posibil să nu se mai întîmple, dacă se pune doza de conștiință profesională inerentă unei meserii născute din grija pentru om. Oricum, Direcția sanitară a județului Olt, centrele antiepidemice de pe lîngă Policlinica teritorială ar trebui să se intereseze de cauzele care au determinat numărul mare de îmbolnăviri de hepatită epidemică în comuna Piatra Olt în acest an, cauze care nu par a fi tocmai străine de practici de felul celei amintite. Și un mulțumesc, din inimă, minunatului colectiv condus de medicul primar dr. Iuliu Postolache de la Spitalul de boli infecțioase Slatina, exemplu de dăruire și înaltă conștiință profesională. Se poate și așa !

Primim din partea Întreprinderii „Electronica" București :

Din analiza celor semnalate în articolul „Lipsa pieselor de schimb" apărut în numărul 45 al revistei „Flacăra", a rezultat că baremul de piese contractat cu U.J.C.M. Iași a fost livrat la zi. Constituie într-adevăr o problemă de moment aprovizionarea și livrarea tubului electronic P.C.L. 86. La data de 22 noiembrie o delegație a Întreprinderii „Electronica" a analizat la U.J.C.M. Iași cu cooperativa „Prestațiunea" situațiile semnalate în articol, încheind un acord cu măsuri operative de prevenire a repetării acestora. Suplimentar s-a dispus reprezentanților tehnice județene onorarea cererilor întemeiate de piese de schimb, chiar dacă acestea depășesc baremul contractat cu U.J.C.M.-urile. Solicităm sprijinul U.J.C.M.-urilor în urmărirea folosirii pieselor de schimb destinate întreținerii televizoarelor în termen de garanție, printr-o repartizare judicioasă a acestora în cadrul cooperativelor subordonate. Asigurăm pe această cale conducerile cooperativelor că valorificăm permanent informațiile privind calitatea, că am luat și vom lua măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a calității produselor noastre.

Întîmpinăm o serie de greutăți în ceea ce privește deplasarea noastră de acasă, adică din orașul Bacău, la serviciu, în comuna Filipești. Aceste greutăți vin din partea tovarășului Gheorghe Colac, șofer pe mașina Gheorghe Gheorghiu-Dej-Iași, cu plecarea din Bacău la ora 6.50. Acesta refuză să ne primească în mașină pe baza abonamentelor emise de Autobaza Bacău, motivînd că ele nu sînt valabile deoarece nu sînt emise de Autobaza Gheorghe Gheorghiu-Dej, de care aparține mașina respectivă. Acest tovarăș a pretins ca pe abonament să fie trecut numărul cursei respective, lucru refuzat de Autogara Bacău, întrucît acestela, se vede, îi este greu să vireze contravaloarea abonamentelor la Autogara Gheorghe Gheorghiu-Dej. Astfel, datorită neînțelegerilor dintre cele două instituții sîntem nevoiți să plătim alți bani pentru biletele de călătorie, abonamentele pe care le avem neajutîndu-ne la nimic. (Semnează, în numele unui grup, Dumitriu Sever-Ovidiu, Bacău)

Strada noastră, strada Cilindrului, a fost pînă nu demult liniștită și curată. Spunem a fost, deoarece de la o vreme cetățeana Rada Hașu, care locuiește la numărul 25, i-a schimbat aspectul destul de mult. Deși a fost amendată de cîteva ori din cauza mizeriei, continuă să-și țină în continuare curtea și locul din fața casei foarte murdare. Aduce zilnic de șapte-opt ori din piața Ghencea sau din coșurile de gunoi tot felul de resturi, toate legumele și fructele care sînt aruncate la gunoi de țărani sau de vînzătorii de la aprozar. Aduce, de asemenea, oase și carne pe care cine știe de pe unde le culege, hrănind cu ele o armată întreagă de pisici și de cîini. Noi, vecinii care o cunoaștem, ne ferim a trece prin fața acestei case datorită mirosului greu pe care numai acum frigul îl mai atenuează. Curtea este plină de tot felul de zdrențe, de cutii. Un adevărat bazar al mizeriei, o periculoasă sursă de infecții. Noi am înaintat o cerere la Inspectoratul sanitar de stat al municipiului București la data de 29 septembrie a.c. cu numărul 189, dar nu a venit nimeni pînă acum să constate că toate cele relatate coincid cu realitatea și să ia măsurile care se impun. (Semnează : Maria Badea, Cornelia Suciu s.a.)

Mă numesc Vasile Danielencu, pensionar, domiciliat în Ploiești, strada Flamurei 2, ap. 39. Aș dori să fiu înțeles de la început că nu pentru o jumătate de metru pătrat de faianță vă scriu cît pentru fapta în sine care, oricum, rămîne dezagreabilă. Pe 31 ianuarie a.c. am cumpărat circa 20 mp faianță albă, 13 cutii a cîte 66 bucăți cutia. În prima cutie pe care am deschis-o am găsit doar 63 de bucăți. M-am așezat pe numărat și în final am văzut că lipsesc exact 21 de plăci. Anunțînd la magazin această lipsă, mi s-a spus că lor le-a sosit marfa facturată la cutii a cîte 66 bucăți, furnizorul fiind Întreprinderea de materiale de construcții „Cesarom" din București, de pe bulevardul Preciziei nr. 1. Am scris întreprinderii, care la 12 martie a.c. mi-a răspuns : „Ca urmare a sesizării dv. în ceea ce privește lipsa unui număr de plăci faianță în ambalaje, vă comunicăm dorința noastră de a rezolva urgent această situație nedorită. În scopul rezolvării acestei probleme vă rugăm să ne comunicați posibilitatea deplasării dv. la sediul întreprinderii noastre, iar dacă această deplasare vă este incomodă așteptăm în cel mai scurt timp apelul dv. telefonic la nr. 60 51 90, interior 167". În cel mai scurt timp, adică imediat, m-am conformat. După o vreme am primit un telefon, să le trimit bonul. M-am conformat iar. Urmarea a fost o tăcere prelungită pînă astăzi în legătură cu acest caz foarte mărunt dar cam rușinos a cărui morală nu poate fi decît că, în bulevardul Preciziei nr. 1, ceva nu se numără chiar precis.

Primim din partea Consiliului popular al sectorului 7, București, răspunsul privind sesizarea adresată redacției de Bisceanu Stanca, prin care aceasta arăta că „a ajuns pe drumuri, fără locuință, fiind singură, fără nici o nădejde de nicăieri".

Din verificările noastre s-a stabilit că numita Bisceanu Stanca ocupă în strada Știrbei Vodă nr. 76 într-un apartament de 3 camere, o cameră cu dependințele comune cu pensionarul Ciucă Ion. Neînțelegerile și ambițiile celor doi locatari au condus de-a lungul anilor la peste 30 de procese, pentru cele mai diverse probleme — șicane, insulte etc. Din totalul proceselor, o parte au fost cîștigate de Ciucă Ion și o parte de către Bisceanu Stanca. Cazul acestora este bine cunoscut la Judecătoria sectorului 7 și la alte instanțe. Ultimele procese au fost judecate la Tribunalul municipiului București, apoi la Tribunalul Suprem al R.S.R. Pentru a se pune capăt acestei situații, instanța, în mod justificat, a hotărît evacuarea numitei Stanca Bisceanu care ocupă o cameră, urmînd ca Ion Ciucă, avînd familia de 3 persoane, să continue a ocupa două camere și acces la dependințe, iar spațiul ce ar rămîne liber prin evacuarea numitei Bisceanu Stanca urmînd să fie repartizat unui alt cetățean. După obținerea hotărîrii de evacuare a numitei Bisceanu, Ciucă Ion refuză să mai primească pe cineva în spațiu, solicitînd extindere și pe cea de-a treia cameră. Pînă în prezent Bisceanu Stanca n-a fost evacuată, dar hotărîrea instanței va fi pusă în aplicare, urmînd ca petiționara să-și soluționeze singură situația locativă.

Mă numesc Cristina Cioran și locuiesc în Reșița, strada Răsăritului, bloc 1, ap. 11. Blocul nr. 1 și cele din preajmă se află într-o zonă mai înaltă a orașului. Acesta poate că este și motivul pentru care, locuind aici de vreo zece ani, nu pot spune că ne-am putut bucura și noi de apa caldă pe care IJGCL-ul ne-o încazează, integral, în fiecare lună. În decursul unei luni avem apă caldă cîteva ore. În ultima perioadă am început să avem necazuri și cu apa rece. Conducerea IJGCL-ului a întocmit un orar din care reies orele în care ar trebui să curgă apa și în apartamentele noastre, dar acest program există numai pe hîrtie, fiind respectate numai orele cînd se oprește apa. Aceste aspecte le-am sesizat forurilor în drept, dar n-am observat să se fi luat nici o măsură de îndreptare a situației.

Tribunalul județean Timiș ne comunică referitor la scrisoarea adresată redacției noastre de către Florea Capac, domiciliat în Timișoara :

Prin dispoziția nr. 729 din 15 noiembrie 1976, directorul Întreprinderii „Dermatina" Timișoara a desfăcut contractul de muncă lui Capac Florea, electrician, pentru abateri repetate în realizarea sarcinilor de serviciu. Judecătoria Timișoara a respins plîngerea făcută de către petiționar împotriva desfacerii contractului, iar acest tribunal județean a respins recursul declarat de contestatar. Conducerea întreprinderii, cînd a luat măsura desfacerii contractului, și cele două instanțe cînd au menținut-o au ținut seama de faptul că petiționarul și-a încălcat, repetat, atribuțiile de serviciu. Astfel, în trei rînduri adunarea generală i-a diminuat retribuția pentru abateri disciplinare și aport scăzut în muncă. Ulterior contestatarului i s-a pus în sarcină efectuarea defectuoasă a unei legături electrice, care a întrerupt producția la o mașină, refuzul de a efectua o lucrare la cererea maistrului de schimb plecarea de la locul unde trebuia să-și facă serviciul, absențarea de la lucru. Sancțiunile de reducere a retribuției n-au fost contestate iar pentru celelalte abateri chiar atelierul cizme, unde lucra contestatarul, a cerut desfacerea contractului. Soluțiile date în dosar au fost verificate, la cererea petiționarului, de către Procuratura județeană Timiș, însă nu s-a propus introducerea recursului extraordinar.

Comitetul municipal de partid Bîrlad ne comunică referitor la scrisoarea adresată redacției revistei „Flacăra", prin care Panțiru Ioana, a cărei casă a fost grav avariată în urma cutremurului din 4 martie, solicita o altă locuință :

Este adevărat că locuința petiționarei a fost distrusă de cutremur, însă în situația sus-numitei au fost peste 700 de familii în municipiul Bîrlad și cu toată străduința organelor locale nu s-au putut rezolva toate cazurile în timpul dorit de solicitanți. În septembrie a.c. însă, Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a repartizat familiei Panțiru Ioana un apartament cu 2 camere în blocul D1 din Aleea Parcu'ui nr. 2.

În municipiul Cluj-Napoca a fost ridicată statuia marelui domnitor Mihai Viteazul, statuie pe care o așteptăm de peste 50 de ani. Sculptorul Marius Butunoiu a realizat o operă de artă demnă de toată lauda, pentru care îi mulțumim. Dar de ce nimeni nu s-a învrednicit să tipărească ilustrate cu statuia marelui voievod ? Ne întrebăm de ce nu s-au luat măsuri ca librăriile și chioșcurile să fie aprovizionate cu ilustratele respective ? (Vasile Bolocan, Rîmnicu Vîlcea)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Elena Covalinschi** — Constanța. Vi s-a repartizat apartamentul cerut.

■ **Petre Ioanițoiu** — Vînju Mare, Mehedinți. În urma împărțirii bunurilor de către părinții dv. care s-au despărțit spuneți — dar neconvingător — că ați rămas pe drumuri, la 21 de ani. Mai spuneți că urmați o școală pentru o meserie frumoasă, statul creindu-vă posibilitatea de a nu avea nici un fel de griji materiale, fiindcă vă dă bursă, cazare etc. Toate drumurile, în viață, vă sînt deschise, așadar.

■ **Mariana Sopaltă** — Lipănești, Prahova. Evident, vecinii dv. n-aveau voie să taie, de capul lor, salcimi și pomi fructiferi în plin rod.

■ **Ilie Doniga** — comuna Tîrnava, Sibiu. Scrisoare neclară. Reveniți.

■ **N. Bolocan** — București. În problema relatată, că unele autoturisme parchează neregulamentar în cartierul Șoseaua Giurgiului și că poluează aerul, vă puteți adresa direct Consiliului popular al sectorului 5.

■ **Ștefan Niculescu** — București. Am fost informați că, de cînd v-ați încadrat în unitatea respectivă, în aprilie anul trecut, ați făcut 22 de reclamații care au necesitat peste 200 de file privind cercetarea lor și că ați avut 13 procese la comisia de judecată (4 contestator, 7 reclamant și 2 pirit din care 10 respinse, 2 amendat și 1 în curs de judecare). Cele sesizate nu s-au adeverit nici de data aceasta. Cînd o să vă opriți ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

ÎNTRE CLASIC ȘI BAROC

Goya

Insomnia rațiunii

3.

Oare numai asta urmărește acest „cel mai mare poet al singelui"? Doar faptul că printre răni și coșmare surzenic lui e mai suportabilă? Vrea să-și repete că există pe lume dureri mai teribile decît suferința lui? Vrea să meargă pînă la capătul infernului numai pentru a-și găsi consolarea? Și, de fapt, nu se sinchisește de dezastrele pe care le pictează? E surd la protestele lumii și protestează numai în numele lui? Ceea ce îl interesează este infernul altora, pentru a îndura mai ușor infernul său? Caută printre cei torturați o speranță pentru sine? Inchiziția n-are deci motive să se teamă de el, chiar dacă uneori i se pomenește numele?

Aparent, Goya pune prin cruzime totul la îndoială. În fața ochilor bestiali ai lui Saturn ne întrebăm fără vole: pentru asta am venit pe lume? Sau poate că Goya vrea în primul rînd să-și învingă frica. Și atunci caută înlăuntrul ei curajul. Pictează toți monștrii pe care și-i poate imagina ca să-și aducă dovezi că nu se teme. Îi desenează nu atît ca să-i biruie pe ei, ci ca să-și biruie frica de ei. El se eliberează tocmai înconjurîndu-se de toți monștrii posibili, procedînd de fapt ca și creatorii măștilor grotești din arta neagră care dau imagine duhurilor nu din pasiune pentru ceea ce e înfricoșător, ci din dorința de a le exorciza, de a le face neputincioase. Nimic nu mă va mai amenința după ce mi-am arătat singur toate primejdiile, pare să murmure Goya... Asta înseamnă că pentru a lupta împotriva singurătății, trebuie să vorbim despre ea? Că pentru a combate nefericirea, trebuie s-o privim în ochi? Că pentru a ne stinge dragostea, trebuie să ne așezăm în mijlocul deșertului? Probabil, nu asta a vrut să ne sugereze Goya, însă **Dezastrele** și **Capriciile** sînt opera unui Heracles care se luptă în felul său propriu cu monștrii. Adică nu ocolindu-i, ci privindu-i în față. Adică neascultînd sfatul grecilor care ne-au învățat că nimeni nu trebuie să înfrunte privirea Gorgonei dacă nu vrea să împietrească. Abisul, spunea cam în aceeași vreme Goethe, cunoaște spaime pe care cerul le ignoră; dar nu poate ajunge la cer cine nu a străbătut pămîntul și iadul. Cu alte cuvinte, ar zice ciudatul pictor al curții regale spaniole, singura salvare este aceea de a nu evita. El înfruntă labirintul adus parcă de El Greco din Creta și un Minotaur care nu mai e fructul dragostei dintre o regină desfrînată și un zeu, ci al somnului rațiunii.

Ca și Rembrandt, ca și Van Gogh, Goya ne va spune astfel că arta este un lucru profund serios, cu care nici un artist adevărat n-a glumit. Și că toți învingătorii din rasa lui Prometeu nu și-au obținut victoriile numai pentru ei. Goya pictează singele pentru a-l azvirli împotriva propriei sale suferințe, dar și împotriva tuturor suferințelor. Și cu cît rănile singerează mai abundent, cu cît carnea e străvită mai crud, cu atît înțelegem că acest artist n-are sufletul lui Erosm, ci, dimpotrivă, în unele privințe e contrarul său. El cere socoteală lumii și vieții pentru cruzimile lor. Ne aduce în față lucruri oribile parcă pentru a adăuga: nu vă prefaceți că nu știți. Nu, acest surd nu vrea să lupte numai împotriva singurătății sale. Scenele sale de supliciu sînt ale unui martor cutremurat, nu ale unui artist amestecat printre plutoanele de execuție. El schingiuiește pentru a protesta în numele trupului omenesc. Vrea să ne provoace oroare ca să nu ne permită să trecem indiferenți. Cruzimea lui nu are scopul să ne înfricoșeze, ci să ne convingă

Înseamnă că Goya nu-și face iluzii. El știe ce amenință lumea și omul. Și știe că Inchiziția nu pune totdeauna boneta țuguiată pe capul muribunzilor. Risul în fața unui cadavru nu face decît să ne atragă și mai mult atenția asupra cadavrului. Ca să nu mai existe nici o îndoială că acolo s-a petrecut un lucru teribil. „Nu le treziți! Somnul este adesea singura fericire a celui nenorocit", scrie pictorul sub o stampă care înfățișează patru ființe nenorocite dormind într-o închisoare. Dar el e primul care nu ascultă de această poruncă. De fiecare dată, Goya strigă pentru ca cei nefericiți să-și cunoască nefericirea. „Asta nu se poate privi", scrie el sub o execuție. Dar tot el e primul care privește atent și notează toate detaliile supliciului. Goya își caută libertatea în durere. Își caută un drum printre fantome. Și repetă că uneori curajul nu-ți cere decît să nu refuzi să privești. Chiar dacă deocamdată nu înțelegi. Important e să nu treci mai departe fără să arunci o privire spre dezastrele războiului sau ale ciumei, spre **Execuțiile din 3 mai** sau spre **Nebunia fricii**. El știe că oricînd s-ar putea recunoaște printre victime. Și poate chiar își caută chipul întorcînd cadavrele să le privească obrazul.

Acum putem fi siguri că omul cu fața cufundată în mîini nu doarme. Dacă întîrzie să ridice capul o face pentru a da tuturor monștrilor din el prilejul să iasă, să plutească în jurul lui, să-l amenințe, pentru a-i putea, birui, înainte ca Inchiziția să-și dea seama ce se ascunde în spatele desenelor și al vorbelor.

Căci Goya a fost poate primul care a urmat îndemnul picturii sale de a căuta curajul înlăuntrul fricii și rațiunea înlăuntrul labirintului. Nefericit din pricina suferinței sale, nu era decît un om surd. Dar aceasta l-a învățat să înțeleagă nefericirea altora și atunci i-a deschis drumul marii arte. Chiar dacă el nu judecă viciile, ci numai le arăta, nu cere dreptate, ci strigă, rîde ca un nebun sau izbucnește într-un hohot tragic, lăsîndu-ne să tragem singuri concluziile. Pictorul ridică brațele celui împușcat în **Execuțiile din 3 mai** și-l crucifică în fața plutonului de execuție. Scrie sub o scenă de spînzurătoare: „Nu se poate ști pentru ce". Dar, de fapt, repetă cu fiecare tablou: pentru ce? Căci Goya vrea să înțeleagă.

OCTAVIAN PALER ■

O ANIVERSARE SUB SEMNUL TRADIȚIEI ȘI AL FESTIVALULUI „CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Aplauze fără flori

De data aceasta, cronică nu la un spectacol ci la spectacolul unei aniversări: 125 de ani de atestare documentară a primului teatru stabil la Brăila.

Sesiune de comunicări științifice. Profesorul brăilean Ștefan Mircescu deapănă istoria teatrului la care, nedeclarat dar evident, ține cu patimă și cultură. Se înțelege din cuvîntul dumnealui că artiști buni și spectatori buni au tot fost la Brăila, însă că, tot acolo, s-au dat de către înaintași, esențiale și triste bătălii pentru un cuprins zidit al artei teatrale. În comunicare este folosit de cinci ori verbul „a solicita". După Iacoppo Billi în 1859, după Fani Tardini—Vlădicescu în 1860, după Gheorghe Budescu în 1869, după cererea unui Comitet teatral în 1869, actrița Aneta Ștefănescu face, în 1874, o lucidă și excelentă argumentare a rostului unui teatru, dar se lovește de lipsa de înțelegere a primăriei. Pe de altă parte însă actorii de talent și de prestigiu care au fost Grigore Manolescu, Iancu Petrescu, Ion Niculescu, Aristizza Romanescu — impresionați de receptivitatea publicului brăilean — au hotărît, prin 1891, să se stabilească un răstimp mai îndelung acolo. Istoria teatrului din Brăila nu a fost doar o istorie a solicitărilor, ci în primul rînd o istorie a artei de calitate și a poftei de artă de calitate.

Patru spectacole într-o seară și o zi întreagă. „Don Carlos" de Friedrich Schiller, în regia lui Gheorghe Miletineanu și scenografia lui Mihai Mădescu; „A fi sau a nu fi... rude" de Emil Braghinski și Eldar Riazanov în regia lui Marius Popescu și scenografia Olimpiei Damian-Ulmu; „Se adună vremile" de Mihai Vasiliu și Remus Nastu în regia lui Marius Popescu și scenografia lui Radu Corciova: și „Recitindu-l pe Shakespeare" de Cristian Munteanu, în regia lui Gheorghe Miletineanu și scenografia lui Radu Corciova. Concluzii: repertoriul teatrului este astfel alcătuit încît spectatorul dobîndește și artă și educație și bucurie în speța veseliei; dramaturgia națională este promovată, fără a fi neglijată cea universală; se acordă încredere debutanților și debutului (din cele patru spectacole unul a fost în premieră pe țară iar altul în premieră absolută); mai toți actorii au jucat dacă nu în toate măcar în două dintre cele patru spectacole, iar Bujor Macrin a susținut trei roluri principale într-o singură zi; spectatorii au fost cuceriți, au aplaudat spontan replici de haz, dar și replici ale adevărului grav și au aplaudat, tot spontan, arta actoricească; criticii veniți din afara județului Brăila s-au arătat — deocamdată oral — entuziasmați de nivelul artistic și de viziunea inedită a spectacolului „Don Carlos".

Regia spectacolului antractelor a fost condusă de o excelentă gazdă: actrița Ana Cristi. A muncit cu mintea și sufletul pentru organizare, a muncit mult, secretarul literar Gheorghe Lupașcu. Într-un cuvînt, oamenii colectivului Teatrului Municipal „Maria Filotti" și-au justificat și făcut sărbătoarea singuri. Prin muncă multă și de calitate, dar, nedrept și stînjenitor și mîhnitor, la toate cele patru spectacole locurile rezervate oficialităților locale au rămas, cu o singură excepție, goale. Iar pe scenă n-a fost trimisă nici o floare.

Și doar oamenii acestui colectiv sînt direct folositori, direct eficienți culturii concrete la nivelul județului. Și doar oamenii acestui colectiv se luptă, asemeni înaintașilor, dar firește temporar, și cu nesansa de a nu avea casa lor; se luptă pentru menținerea flăcării de calitate a teatrului în condiții improprii (e adevărat, proiectul de refacere a clădirii teatrului a fost făcut și fondurile necesare alocate, dar lucrările încă n-au fost începute).

Dumitru Pîslaru, Petre Simionescu, Nicolae Budescu, Gheorghe Moldovan, Bujor Macrin, Marilena Negru, Petre Cursaru, Jeny Dumitrescu, Gina Nicolae, Ruxandra Petru, Mihai Stoicescu, Marin Benea, Mircea Valentin, Zoe Muscan, Elena Aliu. Am încercat să înlocuiesc lipsa acelei flori pe care îmi reproșez că n-am avut-o nici sîmbătă, nici duminică, la Brăila, caligrafiind, cu grijă și prețuire, măcar cîteva dintre numele artiștilor Teatrului Municipal „Maria Filotti".

Evident, de la împrumutul de 200 de galbeni refuzat, cu urmări și materiale, de Consiliul municipal al Brăilei în 1859, la încrederea, acoperită-n aur sufletesc, a unui buchet de flori în 1977, este un mare pas; pe care oficialitățile majorității județelor țării l-au depășit de mult.

NELU IONESCU ■

Invitație la optimism a actorilor brăileni: scenă din spectacolul cu „A fi sau a nu fi... rude".

CRONICA FILMULUI

„Iarba verde de acasă"

Un triplu debut: prozatorul Sorin Titel (ca scenarist), regizorul Stere Gulea (aflat la primul său lung metraj artistic), operatorul Valentin Ducaru (imaginea).

Probabil că sînt mai mulți debutanți în acest film, rîndurile de față nu intenționează să-i cuprindă pe toți; aportul lor este evident: au făcut un film care, chiar fără a beneficia de momente spectaculoase, rămîne un film lucrat curat, un film contemporan, un film sincer. Ceea ce înseamnă mult.

Stere Gulea a rescris, de fapt, textul lui Titel, l-a rescris filmic, renunțînd la acele lungimi caracteristice scriitorului — și care, în proză, își au savoarea lor aparte — a mutat acțiunea în timp, aducînd-o în chiar anii noștri, dar a păstrat în același timp două dintre calitățile de bază ale cărții lui Sorin Titel: realismul și candoarea.

Florin Zamfirescu are în acest film primul său rol principal și este extraordinar de bun acest tînăr actor, alături de Colescu, Caramitru sau Maftei, alături de Mariana Cabanov, apariție proaspătă și în același timp singulară în cinematografia română, amintind izbitor de eroina din „Love Story".

Satul în care se petrece acțiunea filmului cu greu își mai poate păstra denumirea de sat: civilizația a pătruns aici pregnant, vechile tradiții au devenit anacronice; și totuși, **satul**, satul autentic, de care „ne despărțim, firesc, deși cu lacrimi în ochi" — sat reprezentat, mai ales, de tatăl eroului — este **prins** cu talent de către Stere Gulea, finalul (excepțional!), în care tînărul profesor cosește, parcă cu furie, „iarba verde de acasă", devenind simbolic, în straniul său amestec de prospețime și tristețe.

Remarcabilă muzica compozitorului Radu Șerban, partitură veritabil cinematografică, **funcțional** cinematografică, dincolo de coloratura sa armonică.

În sfîrșit, un film care ne face să așteptăm cu încredere evoluția regizorului Stere Gulea și dacă ar fi să pomenim numai secvența coborîrii tînărului din tren în haltă, întîmpinat „cu muzică" de un singur om (foarte dotatul actor Radu Gheorghe, aici într-un rol episodic), nu am face decît să menționăm unul dintre momentele reușite ale filmului. Iar acestea nu sînt puține.

HORIA PĂTRAȘCU ■

RUBRICA MEA

Cella Delavrancea

sau tinereţe fără bătrineţe

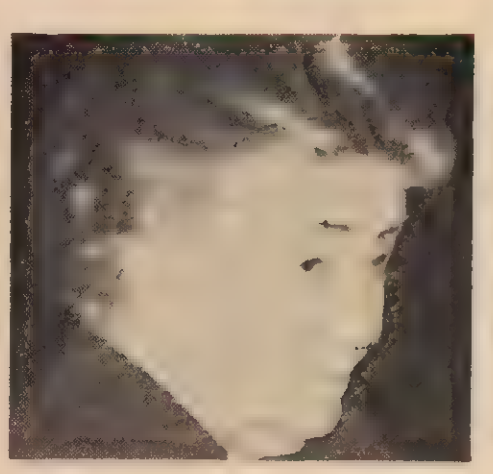

Laureată a Conservatorului din Paris, pianistă de renume european, membră în juriii internaţionale, Cella Delavrancea s-a afirmat şi ca nuvelistă, romancieră, memorialistă şi cronicară muzicală. Distinsă cu un premiu al editurii Cultura Naţională, culegerea de nuvele **Vrajă** (1946) a fost reeditată în 1967 şi 1973. Cu **Mozaic în timp**, impresii, călătorii, portrete, amintiri (Editura Eminescu, 1973), autoarea şi-a evidenţiat încă o dată talentul de evocare lirică, prin care nu şi-a dezminţit calitatea de fiică a lui Barbu Delavrancea. Surprinzătoare a fost şi apariţia, în 1975, în colecţia „romane de dragoste" a aceleiaşi edituri, a cărţii cu titlul **O vară ciudată**, în care uimesc senzaţiile de artă şi impresiile peisagistice. Deşi nu sînt meloman, i-am urmărit cu atenţie nedezmînţită foiletoanele muzicale în presa bucureşteană antebelică, apărute în parte în volumul **Arpegii în ton major** (Editura muzicală a Uniunii compozitorilor, 1970). Incomparabilă pianistă, Cella Delavrancea ştie să vorbească, aş zice, ca nimeni, despre concerte şi concertişti, iar cîţiva dintre tinerii pianişti, revelaţi mai anii trecuţi, i-au datorat formaţia muzicală.

Ca eseistă a tratat, printre altele, cu competenţă şi autoritate, despre „Tradiţie şi inovaţie în arta muzicală" (Simpozionul Conservatorului „Ciprian Porumbescu", Bucureşti, 1958). Fără a fi conservatoare, Cella Delavrancea s-a pronunţat contra inovaţiei, cu observaţia că un genial pianist, ca sovieticul Richter, a „inovat" nu prin abateri de la text, ci prin „adîncirea gîndului autorului", în interpretarea **Humorescei** de Schumann.

Audiindu-l pe Dinu Lipatti la **Concerto-ul în mi bemol** de Liszt, la Ateneu, cînd tînărul pianist n-avea decît cincisprezece ani, înaintaşa l-a felicitat „cu ochii plini de lacrimi". Atunci profesoara lui, Florica Musicescu, i-a spus: „Lacrimile astea preţuiesc pentru tine mai mult ca orice laudă". Firește, între criteriul estetic şi plînset, la lectura, audiţia sau vizionarea, în variatele domenii ale artei, literatura, muzica şi pictura, nu este o legătură de la criteriu la criteriu. Cînd însă lacrimile sînt acelea ale unui mare specialist, cu o experienţă estetică îndelungată, ca aceea a Cellei Delavrancea, lacrimile sînt expresia nu numai a unei emoţii de ordin afectiv, ci şi de ordin estetic. Şi ele mai sînt semnul, mai ales cînd izbucnesc la audiţia unui pianist sau a unei pianiste, al unei sensibilităţi artistice generoase, care nu cunoaşte gelozia competitivă sau orice altă formă a micimii morale. A recunoaşte talentul oriunde se afirmă, a fi bucuroasă de a-l proclama **Urbi et orbi**, a fi capabilă, indiferent de vîrstă, de sacrul entuziasm înaintea frumosului, este o calitate pe care Cella Delavrancea a moştenit-o de la ilustrul său părinte şi de la acea delicată profesoară şi directoare a Şcolii Centrale din Bucureşti, care a fost Maria Delavrancea.

O altă trăsătură de caracter a sărbătoritei noastre, care a împlinit cu juventute fizică şi spirituală, la 29 noiembrie, frumoasa vîrstă de nouăzeci de ani, este ascuţimea spiritului critic. Unele din portretele contemporanilor, ca acela al lui Mateiu I. Caragiale, din **Mozaic în timp**, sînt magistrale. I.L. Caragiale a admirat-o nu numai pentru marele ei talent de pianistă, dar şi pentru inteligenţa ei superioară. Să fi bănuit oare că în fiica cea mare a lui Barbu Delavrancea se ascunde şi simburele talentului literar? Nu m-ar mira!

ŞERBAN CIOCULESCU ■

CRONICA LITERARĂ

O istorie a literaturii

române contemporane

«Dicţionarul» lui Marian Popa se dovedeşte a fi, înainte de toate, o sinteză, ţinînd loc deocamdată şi de istorie a literaturii române contemporane. Firește, un dicţionar de scriitori nu este propriu-zis o istorie. Criticul mai ales nu poate stabili filiaţii şi nici structuri mai largi, integratoare. Tratarea va fi — fatal — atomizantă. Dar nu e puţin lucru să realizezi un tablou global al unei întregi literaturi, urmărind-o pe cîteva decenii bune de existenţă. Lucrarea lui Marian Popa rămîne încă (la propriu) incomparabilă. Pericolul era să se piardă în detalii. Criticul ştie însă că amănuntele nu constituie adevărata erudiţie şi, pe de altă parte, împiedică percepţia întregului. După cum ne avertizează chiar el, autorul a sacrificat (fără pierderi) cantitatea. De fapt a renunţat numai la ce prisosea, uneori inclusiv la cuvinte. Redactarea a atins acum o concizie remarcabilă. Nici unul din criticii de azi n-a reuşit să spună mai mult despre un scriitor în atît de puţine cuvinte. Stilul lapidar înseamnă aici un nou gen critic, al ascezei aproape abstracte şi al sugestiei bazate pe paradox. Ce-i drept, se instaurează în critică şi un nou hermetism, dat de adîncimea comprehensivă şi de jocul fascinant al contrastelor, unde cu greu se mai poate impune un control logic. Dar, ca tot ce se află la limită, acest joc seduce. «Dicţionarul» ni se oferă şi ca lectură pasionantă, de-a dreptul gratuită. Nici nu e nevoie să urmăreşti la un moment dat justeţea în sine a fiecărei afirmaţii. Sînt posibile oricînd deformări subiective, mai ales la un critic atît de incomod ca Marian Popa. Credem însă că nu umoarea a dictat de astă dată severitatea judecăţii critice. E vorba mai mult de a opera cu totalizări contrastive, afirmînd şi negînd în acelaşi timp, intuind fără cruţare latura cea mai vulnerabilă a scriitorului sau operei analizate.

Se înţelege că autorul a întîmpinat mari dificultăţi, la alcătuire, poate mai mari decît la prima ediţie. Cu atît mai meritorie este opera. În definitiv, criticul se ocupă de un obiect în mişcare, uneori numai de germeni de literatură. Cu excepţia clasicilor perioadei interbelice, care după 23 August doar şi-au continuat creaţia, nimic nu se oferă de la sine **totalizării** critice, fiindcă nimic nu este împlinit. Vom întîlni, cum e firesc, în paginile dicţionarului nu portrete ci formule. Aceasta din dorinţa legitimă de a stabili totuşi sensuri definitive, sau cel puţin durabile, în schema unei gîndiri non-relativiste. Încît cheia fiecărui articol e pînă la urmă judecata de situare. Foarte rar maniera de prezentare e descriptivă ori neutră. Atunci intervine criteriul lungimii articolului: valorile sigure se bucură de un spaţiu sporit. Cu toate acestea, cum sugeram şi mai înainte, criticul ni se pare mai degrabă sever, reprimîndu-şi nu numai entuziasmul, dar şi unele afinităţi. Spirit eminamente speculativ, dar cu simţul măsurii, amator totodată de construcţii vaste, care să epuizeze un domeniu întreg, Marian Popa are ca nimeni altul vocaţia sintezei.

«Dicţionarul» mai are avantajul de a fi scris de un singur autor. Oricum, întreaga lucrare ni se pare a fi rezultatul unei tentative violente de singularitate în cîmpul criticii actuale. Acesta e într-un fel preţul originalităţii, asociat poate şi unui sentiment acut de izolare. Criticul are motive să fie mai degrabă sceptic. Piesele de rezistenţă din «Dicţionar» rămîn în continuare scriitorii din epoca interbelică: Arghezi, Blaga, Barbu, Călinescu, Bacovia, Camil Petrescu. Cel mai amplu e comentat Lucian Blaga: douăsprezece pagini. Pentru prima dată, filosofia lui Blaga nu mai este repudiată convenţional, ci rezumată atent, din interior şi mai ales fără prejudecăţi. Poezia e văzută aşa cum se cuvine „ca un complement sacerdotal al filosofiei". Pînă acum se obişnuia să se facă apologia poetului împotriva filosofului. Şi desigur multe alte capitole stîrnesc sincer admiraţia şi conving de buna-credinţă, chiar de marea iubire a criticului pentru literatura de azi, implicit atunci cînd contestă unele pretinse valori.

Am văzut, dimensiunile acestei cărţi nu trebuie judecate nici ele cantitativ. Ca instrument de lucru, vom aprecia poate mai mult informaţia pusă la dispoziţie de «Dicţionar». Nu odată pagina e pur şi simplu aglomerată de titluri, cu referinţe critice minime. Fără să fie tern şi schematic, Marian Popa reuşeşte să implice convenabil bibliografia în actul critic, îmbinînd selecţia şi ierarhizarea cu simpla enumeraţie. Poate că discuţia ar trebui dusă de acum pe fiecare articol în parte. N-o vom face (deocamdată). Avem însă convingerea că **Dicţionarul de literatură română contemporană** marchează o etapă importantă în critica noastră actuală.

CORNEL MORARU ■

O carte avertisment

„Prima carte, ultima carte"

de Cătălin Bursaci

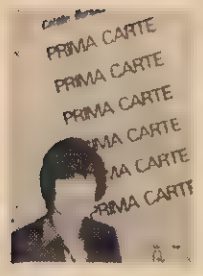

Prima carte, ultima carte este un document zguduitor despre trecerea unui tînăr prin această lume. Cei care au întocmit cartea (apărută la Editura „Albatros") au avut curajul să scoată de sub tipar un volum neobişnuit care ne propune un sever examen de conştiinţă în legătură cu multe probleme pe care le scăpăm din vedere. Viaţa lui Cătălin Bursaci, întreruptă de o boală la 18 ani, este reconstituită din o sumedenie de mărturii, ca şi în volumele **par lui même**: bilete, scrisori, pagini de jurnal, proiecte de scenarii, poezii, povestiri, transcrierea unor benzi de magnetofon, desene etc. Ele întocmesc o radiografie a conştiinţei unui reprezentant din tînăra generaţie. Cătălin Bursaci n-a fost un Arthur Rimbaud care să uimească printr-o operă excepţională, deşi paginile sale dovedesc un indiscutabil talent literar şi dragoste de cultură. El era la curent cu filme ale unor remarcabili regizori, cunoscuse poezia modernă (versurile sale atestă, printre altele, influenţa lui Apollinaire, Sandburg, Nichita Stănescu), avea criterii estetice („Poeziile, în perioada noastră, au nevoie de verb".). Dar a-i analiza producţiile literare în sine nu dezvăluie mare lucru din valoarea cărţii. Trebuie cercetat întregul volum şi nu cutare poezie sau povestire cuprinsă în el. Citit astfel, el devine o profesiune de credinţă a unui tînăr din această epocă. Opiniile sînt exprimate de cele mai multe ori fără echivocuri, fără menajamente şi nu pentru a şoca prin teribilisme, ci din dorinţa de a instaura o atmosferă cu adevărat prielnică unor „discuţii libere", sincere, lipsite de protocoluri fariseice. Eroul-autor al cărţii se analizează fără cruţare şi îşi analizează contemporanii cu o francheţe brutală şi neliniştitoare care alungă imaginea şablon despre adolescenţi, preocupaţi, după părerea unora, numai de şcoală sau de joacă. Din carte se desprinde o pledoarie pentru un tineret care să fie respectat şi nu dădăcit, care să fie socotit demn să răspundă la întrebările ridicate omenirii de contemporaneitate şi totodată să fie socotit capabil să afle răspunsurile la întrebările care îl frămîntă. Experienţa lui Cătălin Bursaci atrage atenţia părinţilor, pedagogilor, activiştilor politici că trebuie să se vegheze în permanenţă, în mod responsabil, la relaţia care se stabileşte între tineri şi societate. Cartea protestează nu numai împotriva bolii care l-a frînt atît de devreme viaţa lui Cătălin Bursaci. Ea cuprinde critici aspre la adresa familiei, a profesorilor, a tuturor acelora care au făcut din acest băiat destinat de natură bucuriei de a trăi un înstrăinat într-o lume care îşi propune tocmai ca principiu de bază grija faţă de om. Pentru că dacă generaţiilor care se ridică li se asigură condiţii de viaţă din ce în ce mai bune asta nu înseamnă automat că problemele ei au fost rezolvate şi că implicit se ştie totul despre ea, ci trebuie vegheat ca tinerii să nu se simtă nişte fiinţe rătăcite pe un tărîm cu legi al căror înţeles le scapă. De aici dorinţa lui Cătălin Bursaci de „discuţii libere", eliberate de canoane şi fraze prefabricate şi mai ales imensa lui nevoie de tandreţe. De aici şi teama lui că lumea ar putea renunţa la sensibilitate sub avalanşa tehnicii: „Căci aşa cum apendicul a devenit un organ nefolositor, s-ar putea, cu anii, ca şi sufletul să nu mai fie decît ceva fără sens, şi să ne căutăm nevestele şi prietenii băgînd o fişă în calculator".

Dar această carte are şi un interes pur literar şi, odată cu trecerea anilor, după ce evenimentele reale care au stat la baza acestei cărţi se vor uita în bună parte şi personajele dramei nu vor mai fi, acest interes va spori în detrimentul faptului senzaţional de viaţă. În prezent, eroul cărţii este mai interesant decît autorul ei. După un timp însă **Prima carte, ultima carte** va deveni un roman cu un protagonist asemănător prin nonconformismul şi prin dorinţa lui de tandreţe celui din **De veghe în lanul de secară** al lui Salinger. El începe să la în posesie lumea prin scris, odată cu primul bilețel stîngaci întocmit şi dispare atunci cînd refuză să se mai folosească de cuvînt ca de o armă împotriva morţii. Dar pînă cînd **Prima carte, ultima carte** va prezenta un interes exclusiv literar trebuie s-o înţelegem acum ca un avertisment pe care conştiinţele noastre nu trebuie să se prefacă în nici un caz că nu l-au auzit.

GEORGE ARION ■

Maria Banuș:

Semne de sfîrșit*)

27 iulie 1943

Fața, și așa mică, palidă, pistruiată, a Vetuței a rămas cît un pumn. Fata și-a pierdut exuberanța. Îmi ajută la treabă, în casă, dusă pe gînduri.

— Ce-i cu tine, Vetuțo ? Am auzit că nu mai stai cu Mihele. De ce v-ați despărțit ?

— Mi-au scrisu părinții carte că amu, cînd a fost acasă, a făcut ce nu trebuie și să nu mai stau cu el că nu mai vor să știe de mine.

— Dar ce-a făcut ? S-a uitat la alte fete ?

— (ulmită de o asemenea absurdă presupunere, iluminată de conștiința puterii pe care o exercită asupra lui Mihele) Cum să se uite ei la alte fete ? Dar știi, noi am trimis acasă împreună douăzeci și patru de mii de lei, ca să ne cumpere părinții doi viței, doi boi, cum se spune la noi în Maramureș. Și cît i-au crescut părinții, cîtă îmbucătură le-a dat, și amu, cînd a fost acasă, a vrut să-i vîndă. Căpăta optzeci de mii pe ei și noi am dat numai douăzeci și patru. Și părinții n-au vrut. Cît i-au crescut ei, cît s-au necăjit ! Și amu, vara, cînd lucră cu ei, auzi, să-i vîndă ! Și dacă a văzut Mihele că nu poate să-i vîndă, a vîndut vaca, în loc de boi, vacă cu lapte. I-au dat patruzeci de mii pe ea.

— Dar de ce a vrut să-i vîndă ? A avut nevoie de bani ?

— D'apoi n-a avut nevoie. Dar l-au încîntat părinții lui. Că de ce a trimis banii la părinții mei ? Vor să-i dea o fată care are un unchi bogat, care e frate cu măștihoaia lui, că el n-are mamă și unchiul ăla n-are copii. Și amu părinții mei au de lucrat pămîntu și bagă și oameni și să vîndă el vaca cu lapte ? Mi-au scris că dacă fac după capu meu, să nu mai vin la el.

— Ai și tu pămînt, nu ?

— (ți ticlesc ochii) Am ! Că suntem patru frați. Avem fiecare două pogoane de pămînt. Da bun, tare, lîngă casă. Și avem și vii. Jumătate pogon - fiecare. Facem vin și țuică. Avem mulți pruni.

— Cine lucrează atîta pămînt ?

— Frații, tata și bagă și oameni.

— Mulți ?

— Douăzeci pe zi să seche porumbu. La tăiat grîu nu așa mulți, că se taie mai repede. Am o soră, de douăzeci și patru de ani. E tare bogată. Are de la tătuțu două pogoane de pămînt tare, lîngă casă și **cinci pogoane**, auzi, de vii de la bărbatu-său. A fost tare bogat.

— De ce zici că a fost ? Ce, a murit ?

— Nu. E pe front. Și tată-său, om bătrîn, a luat altă nevastă, o babă, că lui i-a murit nevasta. Și i-a dat babei două pogoane. Și băiatu nu i-a mai primit la el. Că de ce el, om bătrîn, să se însoare. Amu ar vrea să vină la ei, dar nu-i lasă.

— Nu te-ai despărțit tu pentru totdeauna de Mihele. Nu cred. Dacă se face băiat de treabă, vă împăcați voi.

— Dacă om merge acasă și or vrea părinții. Aici nu mai stau cu el. I-am arătat cartea de la părinți și el a zis : „Nu-i bai. Dacă nu vor părinții să stai cu mine, du-te-n p... " Nu ne-am sfădit de loc.

Duminică, 25, seara, a fost anunțată la Radio Londra demisia lui Mussolini. Noi am aflat abia de dimineață. Anton era la birou, făcea o comandă la telefon. A intrat Grosu, valvîrtej, cu burta lui mare, tresăltînd de bucurie. S-a repezit la Anton. I-a dat peste mînă :

— Ce telefon ? Ce comandă ? De ce-ți arde dumitale, domnule ! Nu interesează nimic ! A demisionat Mussolini ! Pe mine m-a trezit un prieten la cinci dimineața, să-mi spună.

Valvîrtej urcă și Anton sus, să ne anunțe bomba. Ascult cu gura, literalmente, căscată. Ne sărutăm. Facem supoziții, pronosticuri. Fug în oraș să cumpăr gazete. Mă întorc, mai tîrziu, cu ele, acasă. Intru în bucătărie unde mama trebăluiește. Ea, duș rece :

— A venit Jac, înaintea ta, sus, și m-a informat că italienii continuă războiul alături de nemți.

— Tu trebuie să relevi totdeauna ceea ce-i rău. Niciodată nu vezi partea bună a lucrurilor.

— Nu te supăra. Parcă eu nu vreau să fie bine ? Eu, în situația mea, țin mai mult ca oricine să se termine totul cît mai repede.

Iarăși o aluzie ! Fierb. Tac. După amiază îl văd pe Hari și îi povestesc. El zice :

— Maică-mea a avut o reacție similară. Cînd a auzit de demisia lui Mussolini, n-a făcut nici un comentariu dar a început să se plîngă de ultimele înfrîngeri ale rușilor.

Anton povestește că în birourile Nicolaescu e atmosferă de sărbătoare. Weiss, contabilul neamț, umblă ca o curcă plouată și tace. Rareș, de curînd devenit catolic, se înduioșează creștinește, uman :

— Are și Mussolini familie, săracu, e și el om..."

Seara la Viorica și Ionel. El :

— În definitiv, a fost un gest cum altul poate nu l-ar fi făcut. Și-a dat seama că Italia e pe pragul dezastrului și nu s-a cramponat de putere. A părăsit-o de bunăvoie. A fost un act de curaj.

Anton :

— De bunăvoie ? Act de curaj ? Ce vorbești ! Trebuia să-și tragă un glonte în cap. Asta înseamnă să tragi consecințele actelor tale.

Zvonuri, zvonuri, zvonuri ! Bucureștiul freamătă :

Șefii fasciști ar fi încercat să treacă în Elveția și ar fi fost opriți la graniță. Englezii n-ar voi să stea de vorbă nici cu regele Victor Emmanuel, nici cu mareșalul Badoglio. Numai cu principele moștenitor. Ei nu înțeleg să ducă tratative de pace pînă cînd cele treizeci de divizii germane nu vor fi (după unii) retrase, (după alții) nimicite.

Vie activitate diplomatică la Vatican. Mașina papei e oprită de mulțimea care manifestă pentru pace și vociferează.

La Palermo, cînd au intrat englezii, entuziasm. Femeile îi se aruncau în brațe. Preoții catolici îi binecuvîntau de pe estrade. Soldații împărțeau alimente populației.

Colonelul B. :

— Noi, românii, în definitiv, suntem bucuroși. Tot spunea Mussolini că suntem țigani, că am fost sclavi ai romanilor și tot ne-a luat Ardealul.

Așa-i trebuie !

Gazetele anunță evenimentul fără comentarii. Ieri, cîteva au dat o explicație mișcătoare : Ducele era bolnav în ultima vreme.

Pe stradă, ziaristul E. infatuat și grav, ca totdeauna, îmi dă știri fanteziste, care nu se confirmă : Badoglio ar fi ordonat trupelor italiene din Albania, Croația și Grecia să se retragă.

Pe bulevard, doi soldați italieni îmi aruncă priviri asasine. Roșesc. Probabil, fără voie, m-am uitat, ironic sau vesel, la ei.

Nicu, în aceeași seară, zice :

— Ați observat ? Nu erau deloc italieni pe străzi. I-am căutat cu lumînarea și n-am dat de ei.

Pal nu mai atinge pămîntul, zboară. Euforia lui are ceva infantil, maladiv. Strălucește :

— Și eu care le dădusem ca termen maxim 5 august ! Bravo, băieți ! Mi-au luat-o înainte.

Berlinul declară : „Germanii au primit știrea ca ceva important dar n-au manifestat nici un fel de nervozitate".

Doamna G. în vizită la mama mare, despre germani :

— Un popor ca ăsta, care a comis atîtea crime, trebuie distrus.

Mama mare :

— Oriunde există oameni buni și oameni răi.

Doamna G. :

— Maniu le-a spus ăstora : „De unde o să aveți atîtea miliarde să le dați înapoi ovreilor ce le-ați luat ?"

Lea, cu gîndul la Nică, împușcat în timpul rebeliunii din 1940 și agățat în cîrligul de vite, la abator :

— Bani, bani... Vorbiți de bani. Dar copiii cine ni-i poate da înapoi ?

Jac :

— S-au învățat minte englezii. N-or să mai comită greșelile din războiul trecut. N-o să le mai fie milă de ei. Clemenceau a spus-o și atunci : „Pacea trebuie dictată din Berlin". Acum or să facă așa ca să nu se mai poată înarma timp de două sute de ani. Nu ca în războiul trecut cînd aveau loc conferințe de dezarmare și ei se înarmau pe ascuns.

Mama :

— Păi tot pe ascuns or să se înarmeze și după războiul ăsta.

De la 1 august o să se dea și pîine albă. A fost o recoltă minunată. Numai pe la noi, în jurul Bucureștilor, furtuna a culcat spicele și nu se mai poate secera cu mașini. Numai cu mîna.

6 august 1943

...Marcus povestește : cînd au văzut lucrătorii din fabrica lui prima franzelă, au luat-o în brațe, au sărutat-o și au plîns.

La toate brutăriile sunt cozi, pentru pîine albă. În **Timpul** stă scris, într-un articolaș : „Oameni care niciodată n-au mîncat pîine albă, acum nu mai vor să știe de neagră. Cred ei că guvernul a dat liberă pîinea albă pentru toți nesătuii ? Trebuie să se reglementeze regimul pîinii, pînă cînd va reveni fiecare la pîinea lui".

S-a reglementat : de la cinci jumătate dimineața pînă la zece jumătate se dă numai pîine neagră... Mai tîrziu, pentru cei care ies din casă spre prînz, se dă și albă.

Cîteva zile nu s-a vorbit decît despre pîine. Vedeai oameni ducînd triumfători pîinea albă ca pe un trofeu, cu brațul ridicat — jimbla pentru care stătuseră la coadă ore întregi.

9 august 1943

Pe Sfinții Apostoli, vizavi de strada Emigrantului, într-o casă renovată de curînd, au fost instalați la parter prizonieri americani. S-au pus gratii la ferestre. Oameni din cartier s-au adunat în fața geamurilor. Unul, Marcovici, care știa englezește, a stat de vorbă cu ei. Cereau țigări. A doua zi au fost puse obloane cu lacăte.

12 august 1943

...Vetuța fură. A observat mama că lipsește o sticlă de untdelemn. Am remarcat și eu că dispar diverse mici obiecte din dulap. Continui s-o învăț carte dar fără tragere de inimă.

Refac în minte filmul de scurt metraj al vizitei-inspecție, făcută de D. V. alias Abramovici. Mi-e rușine de suspiciunile mele. Probabil că e un biet om, nevoit să facă această treabă ingrată, pentru un carnet de muncă, nu un agent provocator cum l-am bănuit eu. Suspiciunea nu îl murdărește pe el. Pe mine.

Anton : „Îmi pare rău că dau așa cu barda, dar dacă n-aș reacționa cîteodată cu violență, am impresia că m-aș ramoli și eu în atmosfera asta de bătrînețe, de moleșeală".

Jac repetă, ca un papagal, tot ce s-a discutat cu cîteva clipe mai înainte, în fața lui.

La masă, mama spune : „Să mai mîncăm și fără carne. Ce tot carne, carne..."

Jac : „Să mai mîncăm și fără carne".

Eu : „Chiar despre asta s-a vorbit mai înainte".

Jac : „De unde să știu eu ? Credeam că Annie spune așa, în general, că nu vrea să mai gătească..."

Mama : „Mai vrei friptură, Jac ?"

Tace. Se vorbește despre altceva.

— Parcă ziceai ceva despre friptură. Dacă mai ai o bucățică...

Nu-și termină fraza. „Mai dă-mi", ar fi o expresie prea tare pentru el.

Ieri dimineață am căutat, împreună cu Jac, localitatea Kirov pe harta cea mare, economică, a Rusiei. Nu o găsim. Sunt trecute numai localitățile de primă importanță, din punct de vedere economic.

— Degeaba, zic, n-are rost să mai căutăm.

Îi spun de ce și e de acord cu mine. Seara, îl găsesc cu aceeași hartă întinsă pe masă. E nervos, supărat.

— Al dracului să fie. Nu găsesc nici Kirov, nici Jarzeva.

— Păi n-am stabilit împreună, de dimineață, că nu se poate găsi ?...

Papă, tatăl lui Anton, scund, bine legat, păr alb, des. Stă picior peste picior și zice plin de satisfacție :

— Ce face Jac ? Se ramolește pe zi ce trece...

Rîde hidos. I se mișcă dantura în gură.

Anton : — Nu e nici mai ramolit, nici mai puțin ramolit ca dumneata.

— Ce-i ?

Își duce mîna pîlnie la ureche.

Anton repetă ce-a spus înainte. Bătrînul rîde cu poftă.

— Ehehehe ! Eu nu sunt nici bătrîn, nici ramolit. Eu sunt mai așa !

Și își umflă pieptul care oricum e bombat.

— Dar în fiecare zi ești mai bătrîn decît ai fost ieri. Și Jac tot așa. Și noi toți.

Reflecția asta melancolică nu izbutește să-l indispună pe papă. Rîde, la fel de bine dispus, în timp ce dantura îi clănțăne în gură.

Dimineața, în odaia de baie. Anton se bărbierește. Eu îi citesc gazeta.

Anton : — Harkovul nu e înconjurat de tot. Dacă ar fi așa, s-ar ști. Mai au pe unde scăpa.

Apoi îmi dă explicații tehnico-militare, cu aparatul de ras și periuța de dinți :

— Întîi merg tancurile și deschid drum. Apoi se opresc, aici (la periuța de dinți de pe etajeră). Artileria începe să tragă. Dacă tancurile nu s-ar opri, ar trage în propria lor armată. După asta tancurile iar mai înaintează o bucată... (au ajuns la sticluța de colonie).

15 august 1943

Jac vine mereu acasă cu bancuri optimiste. Îi strălucește ochiul cu care vede. Nu așa de tare ca cel de sticlă. Dar cel care vede strălucește de speranță.

— Știi cum se vorbește prin oraș ? — Pleacă neamțu cu cartela / Vin englejii cu franzela... Hi, hi, hi !

La Berlin se spune : Führerul gîndește pentru noi, Goering mănîncă pentru noi. Goebbels vorbește pentru noi și noi murim pentru noi.

— Tragic banc.

— Au vrut-o. Cu mîna lor și-au făcut-o.

Vine și Anton cu bancuri de la biroul Nicolaescu :

— Știi unde e Mussolini ?

— Nu. Unde ?

— La Viena. E bolnav. I se face o operație.

— Dar ce are ?

— I se scoate **axa** din spate.

— Italienii rîd de nu mai pot.

— De ce ?

— Îi gîdilă englejii la talpă.

23 august 1943

Alaltăieri seară, la noi, Mitran. E mobilizat. Va pleca la Cherson. Distanța dintre el și noi, pe care n-o pot umple idealurile, convingerile comune. Altă clasă, altă lume. Ne domină nu numai de la înălțimea celor 40 ani ai lui, ci și de pe piscul unei gîndiri politice cuprinzătoare, ferme și elastice. Are stofă de om de stat. Îl văd, după război, în fruntea vreunui important minister. Masiv, sportiv, miroase puternic a colonie „4711". Ne face o trecere în revistă a principalelor evenimente. Ne vorbește de memoriul de la 10 iulie al lui I. M. și D. B. către Conducător.

...Un soldat neamț îi spune unui soldat italian : „Traditore !"

Italianul îi răspunde : „Geloso !"

Pe bulevardul Brătianu, lîngă „Florăria Națională" s-a deschis, de vreo săptămînă-două, o terasă rustică, cu olane roșii, cu tencuială crem, cu firmă savuroasă : **Cassata siciliană.**

De 3—4 săptămîni, n-a mai plouat. E amenințat porumbul.

Localitățile balneare sunt pline de vilegiaturiști...

*) Fragmente din **Sub camuflaj**, Jurnal 1943—1944 (în curs de apariție la Editura Cartea Românească).

Cenaclul ca spectacol (II)

Una dintre însușirile întîmplărilor literar-artistice ale Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, o constituie lipsa oricărei prejudecăți în ceea ce privește genurile de artă pe care le promovează. Într-un sincretism sui-generis artele sînt invitate să conlucreze la realizarea faptului artistic. Această însușire derivă tocmai din calitatea de bază a cenaclului — aceea de **deschidere** (despre care am vorbit într-un număr anterior). Ca urmare spectatorul este în permanență captat de ceea ce se petrece pe scenă, nu e lăsat să se plictisească sau să oboseacă — iată, printre altele, de ce sînt posibile spectacole de 8 ore ! —, e uluit, smuls din confortul cu care contemplă de obicei o reprezentație. Arta acestui secol, nemulțumită de vechile canoane, renunță la rigiditatea formulelor moștenite din alte epoci și-și caută — uneori prin răsturnări de-a dreptul revoluționare — un nou statut de existență, care să-i justifice prezența într-o perioadă tumultuoasă, cu mari prefaceri de la o zi la alta. În consens cu această aspirație a oamenilor de artă de pretutindeni, membrii cenaclului Flacăra au creat un tip de spectacol imprevizibil și incorfortabil pentru public, constrins să participe în orice moment la desfășurarea lui, să adere sau să respingă ceea ce i se înfățișează, dar să nu rămînă indiferent, să ia o atitudine. Un mare rol îl joacă în acest sens modul în care sînt privite artele în cadrul noii formule. Între ele domnește o egalitate deplină, nici uneia nu i se recunoaște suzeranitatea asupra celorlalte ca fiind cea mai izbutită modalitate de comunicare cu publicul. Democrația care domnește între diferitele arte — și, mergînd mai departe, între diferitele stiluri de interpretare —, asigură o mare diversitate întîmplărilor literar-artistice, însă nu le conferă o structură mozaicală, pestriță, ca și cum o voință arbitrară le-ar reuni. În ciuda faptului că e vorba de genuri artistice diferite, numai comoditatea noastră separîndu-le în categorii distincte, atunci cînd ele sînt topite în magma unui spectacol cu o idee călăuzitoare, precisă, așa cum este vorba în cazul cenaclului Flacăra, ele nu mai creează impresia de insolit, de adunare artificială, de haos în care nu poți să descoperi nici un punct de reper. Pe scenă se perindă rînd pe rînd sau uneori se află în același timp interpreți de folk și pop, cîntăreți de muzică populară, se recită în timp ce altcineva acompaniază la chitară, se prezintă dialoguri teatrale, se întreține discuții savuroase cu sala sau se apelează la travesti. — numărul lui Radu Gheorghe. Instrumentele „clasice" — vioara, de pildă — se întîlnesc cu instrumente populare — fluierul, sau cu altele „moderne" — chitarele electrice sau cu ciudata gordună a Erikăi Josza, confecționată chiar de interpretă. După o poezie plină de sensibilitate urmează o alta de un umor irezistibil, după un protest împotriva războiului o pantomimă care îți alungă orice neliniște. Uneori, în incinta unde se desfășoară spectacolul respectiv se organizează expoziții de pictură. Toate aceste modalități de exprimare artistică sînt convocate să participe la structurarea unei reprezentații de un specific deosebit de cele obișnuite, care are ca o consecință imediată o mai largă audiență la spectatori. Acest sincretism nu e, bineînțeles, o descoperire a cenaclului Flacăra, deși membrii săi au trăit descoperirea respectivă pe cont propriu. După ce perioade întregi genurile artistice au dorit să trăiască într-o independență orgolioasă, în secolul nostru sînt numeroase exemple de renunțare la această izolare și la acceptarea unei convietuiri ca la începuturile artei, care le sporește viabilitatea, le ferește de rutină. Dar ar fi nedrept să vedem în modul în care cenaclul Flacăra susține experiența sincretismului doar un reflex al unor căutări vizibile și pe alte meridiane. La fel de bine se poate socoti că ea derivă din folclorul românesc în care o astfel de simbioză a diferitelor arte este frecventă. Însă nu trebuie înțeles că dacă artele se interferează în realizarea unui spectacol granițele dintre ele se șterg și el devine ultima formulă de spectacol după care nu se va mai putea inova. Ca și științele care își întrepătrund domeniile de cercetare pentru a intra mai adînc în tainele naturii fără însă a abdica de la specificul și prestigiul lor, și această formulă nu poate fi o soluție definitivă în materie de arta spectacolului. În arta modernă nimic nu poate fi socotit definitiv, dat o dată pentru totdeauna, deoarece ea se caracterizează tocmai prin febrilitatea căutărilor, chiar dacă nu de fiecare dată ele sînt încununate de succes. Însă e sigur că în arta spectacolului din România întîmplările literar-artistice ale cenaclului Flacăra au adus un suflu inovitor, prospețime și tinerețe și printr-o nouă atitudine față de genurile artistice.

GEORGE MAREȘ ■

● **Ultima întîmplare literar-artistică din acest an a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra,**

FESTIVALUL DE IARNĂ

sîmbătă, 24 decembrie 1977, orele 18, la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală.

● **Biletele se găsesc la casele Teatrului Național, în fiecare zi între orele 10—20 pentru cei care se vor grăbi să nu piardă acest spectacol unic.**

Dialog

Cenaclul literar „Cezar Petrescu" din Florești : E într-adevăr merituos că în cei cincisprezece ani de străduanli ați reușit să creați în localitatea dv. un focar de spiritualitate, membrii cenaclului nelimitîndu-și încercările doar la versurile și bucățile de proză citite la reuniunile de lucru. Faptul că vă preocupă în egală măsură activitatea cultural-artistică din întreprindere și localitate, că vă faceți totodată prin tipărituri locale ori prin ziarul județean „Flamura Prahovei" mesagerii noutăților din viața colectivității, e iarăși demn de laudă. Încă și mai important cîștig îl reprezintă ținuta dv. în larg, cu versuri apărute în culegeri literare locale său centrale, ultima dintre ele fiind „Arc peste timp". Cît privește selecția de versuri trimisă, cîteva poezii, precum remarcați în pagina de față, le-am și reținut, ele înscriindu-se în mod mai pregnant sub semnul autenticității. Indeosebi această nostalgică evocare a mamei scoțînd pîinea de sub țest („Lîngă vatra de-acasă"), chit că viziunea nu e atît de nouă, ni se pare încărcată de mai multă sinceritate și frumusețe. Trebuie spus, de altfel, că universul în care se mișcă versurile dv. e în genere literaturizant, vetust. Se face prea puțin simțit suflul trăirilor zilnice (nu în sens jurnalistic, reportericesc). Se reiau motive ultracunoscute (a se reciti în acest sens chiar compunerea „Bradul" a tovarășului Gh. Jigărea, altfel nu lipsită de unele versuri frumoase, fluente). Se pun în ritm și rimă corect considerații vagi, ușor filosofarde (la tovarășul Christian Crăciun apare mai evidentă această tentație). Altfel, dispărat, în toate scrierile trimise se întîlnesc versuri și strofe frumoase, atestînd nu numai chemarea dv. spre literatură, ci un efort creator care merită susținut. Recomandîndu-vă să vă pătrundeți mai mult de sensurile lumii în mijlocul căreia trăiți, rămînem pe recepție.

Eugeniu Nistor : Incantații bucolice, armonioase, care nu adaugă nimic nou însă unui univers de mult constituit în poezia noastră, cu toate că uneori lectura lor se face cu plăcere : De-atîta soare merele se-aprind. / dacă le-atingi cu palmele se-aude / cum se coboară frunzele foșnind / înfiorînd pămînturile crude / / Se stringe rodul blîndelor livezi, / ca niște lămpi gutuii luminează ; / își cumpănește soarele-n amiezi, / deasupra țării, fiecare rază.

Valentina Pagu : Osîrdia dv. lirică se împlinește cînd și cînd într-o strofă frumoasă, memorabilă chiar (La vadul vremii dragostea se-mparte / — măr viu și roșu într-un pom răscruce / Iubirea veche buciumă departe / și apă vie în străbuni se duce...) însă în ansamblul lor, scrierile trimise, ca să parafrazăm pe un mare poet și om de cultură, rămîn niște compuneri... confortabile. Nici o tentativă nu se face simțită.

Ion Chivărăroșie : E multă voluptate în versurile trimise, uneori convertită în metafore și nuclee de poezie admirabile, care parcă te îndeamnă să le rostești cu voce tare. Universul și limbajul tradițional par să vă convină cu precădere, unele tentative de raportare la cotidian (cum se întîmplă, de pildă, cu unele versuri din „Pămîntul patriei") esuînd la sol. Marea carență a scrierilor trimise o constituie inegalitatea lor, coexistența strofelor și versurilor pregnante, pline de prospețime, cu locurile comune cele mai cenușii. Efortul de limpezire, de selecție, e prea puțin vizibil. Pesemne aceasta a și făcut ca, deși scrieți de vreme mai îndelungată (pseudonimul nu ne poate înșela), să nu depășiți stadiul promisiunii. Vom reproduce, de aceea, poezia „În fagure de vii", după părerea noastră una dintre cele mai reușite, pentru că ea este concludentă implicit pentru imperfecțiunile de care suferă încă scrisul dv.

Rodica Botez, George Nicolae Podișor : Nimic nou.

Radu Dan Arieș : E într-adevăr multă sinceritate în versurile dv., de unde și autenticitatea, candoarea fiorului dragostei din „Noapte de iarnă. Vorbind". De aceea, deocamdată, dați curs îndemnului din propriile versuri : „cînd vezi o cărare și crezi că-i a ta, / S-alergi căutînd mai la vale..."

R. Cange : Interviul trimis prezintă interes mai mult pentru istoria literară. Referirile la activitatea actuală a Salonului sînt mai mult decît anemice. Adresați-l deci unei publicații de specialitate.

Ion M. Vieru : Frumoase versuri uneori ; de ce însă acest refugiu într-un univers atît de impietrit (chiar și în poezia „Lui Labiș") ?

Vasile Huțu : Nu trebuie să fiți atît de necăjit cînd aveți atîta umor. Sperăm să se bucure de el și cititorii noștri la lectura unui grupaj pe care îl vom publica într-un număr viitor. Poate proximul.

Mai trimiteți : Dan Cristian Lavric, Iași ; **Ion Gherghina**, Beclean ; **Adrian Alui Gheorghe**, Piatra Neamț.

DEOCAMDATĂ, NU : Sergiu Lupică, Tg. Cîrbunești ; **Socu Valerian**, Constanța ; **Mircea M.**, Cugir ; **C. Blandini**, Iași, **Artur Holm**, Botoșani ; **Iordan Greeu**, Tecuci ; **C. O.**, Pitești.

NICULAE STOIAN ■

P.S. Cum manuscrisele care ne sosesc zilnic sînt din ce în ce mai multe, dialogul nostru e departe de a fi ajuns la zi. Facem această precizare îndeosebi pentru o seamă de autori pe care i-am mai remarcat și publicat, rugîndu-i să nu se impacienteze, scrierile lor urmînd a fi comentate și, în funcție de calități, publicate în primele numere din anul viitor, an pe care îl dorim cît mai cu belșug pentru brazda de sub condei a tuturor. N.S.

Lîngă vatra de-acasă

Pe la chindie ridică mama țestul —
clopotul ars și afumat
din vatră
și-nlăturînd jarul trecut
cu un cevrag prinde vătraiul
în mîini, dar cu șorțul în brîu
ca altădată !
Piinea.
Piinea de-acasă
roșia, s-o strivești mamă,
că dor îmi e de azima din alți ani
pusă pe pat,
cu ștergarul brodat acoperită.
Nu, n-o frînge,
mai las-o să ajungă pîn' la moară
și să vină,
apoi om frînge-o amîndoi, să vezi
cum aburul sufletul grîului înalță.

TUDOR VLĂDOI ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Ce scrii

Starea aceasta nu e dor, starea aceasta nu e moarte
Un izvor lîngă izvor udă secetele toate
Lumea noastră· începută din cupolă pînă-n iarbă
Albe odoare înveșmîntează cînd iubirea o așteaptă.
Nemaipreget de ne mină, vrerea inimii oprită,
Starea de lumină blîndă și durerea ostoită
Calea dreaptă-n osul frunții cercetînd izbinda rece
Sufletu'-nălțat la astre printre arbori va să plece.

CHRISTIAN CRĂCIUN ■

În fagure de vii...

Mi-ar place să dorm toamna în fagure de vii
și fetele în sat să-ntrebe des de mine
cu vremea să mă-ngroape ninsori trandafirii
și albinele albastre să-și cate-n min'dulbine.

Să mă viseze luna și vinul de colind
(și fetele la horă ce bat cărări de dor)
un făt plecat în lume ca dulcele Peer Gynt
și blestemat să cadă în sară zburător.

Și lupii peste mine să-și facă derdeluș
cătîndu-și sarbăd drum la ogrăzile cu miei
și veverița, doamne, de vrea un blînd culcuș
să scurme în zăpadă pîn'dă de ochii mei.

S-aștept ca primăvara să stringă iarna-n uși
topindu-mă fierbinte în mierea de brînduși
țigăncile fudule să mă adune-n coș
să-mi buchisesc norecu-n lumini de nuri frumoși...

IOAN CHIVĂRĂROȘIE ■

Prahova

Statornică piatră de țară
vii din belșug și istorie
cu aurul negru sfîntă povară,
cu numele vibrînd a victorie,

Vatra ta ctitorie rămîne
luminatelor frunți
spre cinstirea ființei române
pe măsura fiilor — munți,

Patriei printre fiice îi ești,
ea binecuvîntîndu-te cu răsărituri în pace,
Prahovă — tărîm de minuni românești,
toată ca un om — vrednic, înțelept și tenace.

SERGHIE BUCUR ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Efectul Chanel

Depășind luna preparatelor culinare și intrînd noi, odată cu toată lumea, în Luna cadourilor vom da un exemplu pentru a dovedi și femeilor dar și bărbaților cît de complicate sînt azi, în univers, problemele cele mai simple.

Să luăm, de pildă, elementara chestiune a parfumului. Cotidianul canadian din Montreal, „Le Devoir" (Datoria) relatează că cercetătorii serviciului pentru studiul faunei au descoperit că celebrul parfum Chanel Nr. 5 (Cinq) e îndrăgit și apreciat nu numai de cine știm cu toții, dar și de specia patrupedă numită „canis lupus", cîinele-lup cum i-ar zice pe lîngă o coadă a calului, specie extrem de abundentă în Canada. Foarte frumos — se va spune, foarte frumos și pentru Chanel și pentru lup. Iată o nouă mărturie a forței omului, rege, după cum se știe, al naturii și totodată o confirmare a celebrei idei formulate de Lorenz, biologul, precum că lupul nu e chiar atît de inuman pe cît e porumbelul, cu mult mai crud decît spun basmele și desenele copiilor. Un lup căruia îi place Chanelul se va recunoaște că schimbă multe ipoteze și poate chiar datele „Scufiței roșii".

Mergînd pe această linie, oamenii de știință de la serviciul faunei canadiene au ajuns să formuleze o foarte logică ipoteză de lucru. Avînd în vedere că lupul merită umanizat, s-a admis că și vînarea lui trebuie îmbunătățită, exact în sensul cuvîntului, adică să devină mai bună la suflet. Serviciul faunei a apreciat că, la ora actuală, oamenii omoară lupii cu mult prea multă cruzime. S-a formulat un program prin care sistemul de capcane, vînarea, prinderea și uciderea să se facă „mult mai selectiv". Omul poate fi lup pentru om, dar nu lup pentru lup. El trebuie să omoare lupul cu mai multă omenie. În cadrul acestui program de îmblînzire a vînătorului, biologii canadieni au emis ipoteza că foarte bun ar fi Chanelul 5 (Cinci). Chanelul ar putea înlocui multe curse și metode barbare pentru atragerea și împușcarea lupului. Ei au verificat încă și încă o dată efectul Chanelului asupra lui canis-lupus și susțin acum sus și tare că parfumul franțuzesc trebuie introdus printre momelile cu iz mai uman. Ziarul din Montreal face o remarcă de haz aproximativ: „Rămîne de determinat cum își va putea convinge vînătorul dulcea jumătate să-l lase a folosi un parfum atît de fin ca momeală". Personal, cred că nu asta e problema. Așa pusă, chestiunea e prea simplă. Ea se complică serios gîndindu-ne la cum va arăta, cum va mirosi și cum va viețui pădurea parfumată cu Chanel. Ecologii vor sări în sus. S-a studiat efectul Chanelului asupra procesului clorofilian, asupra brazilor, pinilor și a frunzelor de orice fel? Și mai departe, și invers: dacă parfumeriile vor începe să miroasă a pădure? Cum îi știm capricioși și exigenți, oamenii nu vor fugi din parfumerii? Ca să nu mai întreb ce se va întîmpla dacă oamenii — îmblînziți dinspre partea capcanelor — se vor agita pentru un Chanel, influențați de blîndețea lupilor, înduioșați de omenia omului?

Ce pădure de probleme!

RADU COSAȘU ■

Mărul și ogiva

Răsfățat mai e mărul de mitologie! Dacă ar fi să dăm crezare legendelor popoarelor, fructul acesta este răspunzător pentru multe lucruri, bune sau rele, săvîrșite în istoria omenirii. Un măr, „al discordiei", a declanșat războiul troian. Altul, „fructul oprit", ar sta, după biblie, la temeiul cunoașterii. Un al treilea măr, așezat pe creștet de copil, ar fi arătat iscusința de arcaș și stăpînirea de sine ale eroului Alpilor elvețiem, Wilhelm Tell. Cădind din pom sub privirile lui Newton, un măr i-ar fi revelat acestuia legea gravitației. Ca să nu mai vorbim de merele cu virtuți fabuloase din grădina Hesperidelor sau de „merele de aur" culese de Prislea.

Și iată că ultimii ani ne-au pus sub ochi un nou măr: mărul comunitar. Cea mai nouă însușire a fructului de care vorbim pare a fi aceea de a ilustra grandoarea și decăderea Pieței comune agricole, întreprindere atît de zbuciumată în tribulațiile ei și atît de vulnerabilă cînd trebuie să armonizeze interesele în materie ale celor nouă state membre ale comunității economice vest-europene.

Anul trecut, bunăoară, mărul comunitar a avut un sezon prosper. Într-atîta de prosper încît, pentru a menține prețurile, „cei nouă" au decis să retragă de pe piață cam 800 000 de tone. S-a întîmplat atunci din nou o situație absurdă, proprie crizelor de supraproducție din economia capitalistă: au fost distruse fără ezitare cantități importante de mere, la fel de nonșalant cum se trecuse, în situații similare, la alimentarea cu cafea a focului din cazanele locomotivelor sau la deșertarea în canal a cisternelor cu lapte. Toamna aceasta, în Franța, „prea plinul" producției de conopidă a fost aruncat pur și simplu la gunoi.

Toate acestea întîmplîndu-se, o știm prea bine, într-un moment cînd în lume foametea cronică încearcă fiecare al doilea locuitor al planetei.

În 1977, mărul comunitar trece, judecînd în ansamblu, printr-o perioadă grea. Suferă mai mult din această pricină Franța și R.F.G., mai puțin alte cîteva țări membre ale Pieței comune, deloc Italia. Italia se plînge însă de altceva: a avut o producție foarte bună de mere. Și așa se face că în timp ce francezii și vest-germanii au cerut suprimarea completă a taxelor vamale la importul de mere, italienii s-au opus cu strășnicie unei asemenea măsuri. Pînă la urmă, după principiul plus-minus, s-a convenit reducerea, la scara C.E.E., a taxei vamale asupra importurilor de mere de la 14 la 6 la sută. S-a considerat că, așa, toată lumea va fi măcar pe jumătate mulțumită și numai pe jumătate nemulțumită, iar mărul comunitar al anului, chiar dacă nu va fi un „măr al concordiei", nu va mai fi măcar unul al învrăjbirii.

Ce-l așteaptă oare pe mărul Pieței comune în 1978? După un an rău, speră unii, poate un alt an bun. „An bun", adică o producție care prisosește „celor nouă" și din care o parte ar urma să se regăsească din nou, în baza unei decizii comune, printre banalele resturi menajere. Să facem un mic raționament: merele, cartofii, conopida ș.a.m.d. se pot așadar acumula uneori, după socotința celor din Piața comună, în cantități mari, alarmant de mari, spun ei, într-atîta de mari încît trebuie distruse fără șovăire (în condițiile, o spunem iar, cînd jumătate din planetă e înfometată). Dar bombele, rachetele, submarinele nucleare și toate celelalte instrumente de distrugere ce se acumulează în arsenalele lumii s-ar părea că nu sînt defel considerate prea multe, prea primejdioase, chiar dacă sîntem cu toții de acord că, prin potențialul lor ucigaș, ar putea distruge oricînd și de multe ori, viața pe scoarța planetei. Încercînd să continuăm acest raționament (?!) am putea crede că s-ar cuveni să veghem ca merele să nu prolifereze în nici un caz peste măsură, iar dacă așa ceva devine un fapt inevitabil, trebuie luate măsuri drastice, cum se și întîmplă în cazul pe care-l aducem în discuție. Cît privește însă de pildă tancurile, nu, categoric nu, aici e cu totul altă poveste, tancurile, fie ele oricît de multe, oricît de noi sau oricît de vechi, trebuie gresate cu grijă, ținute mereu în stare ireproșabilă de funcționare, nu se cade nicidecum să fie date la topit, nu se știe cînd sînt bune de ceva.

Noroc că silozurile de mere trebuie primenite sezonier, că de la un an la altul plusul nu se poate reporta. Silozurile de ogive nucleare ignoră însă datele calendaristice; dacă apar alte soiuri, mai bune, foarte bine, dar nici cele vechi nu sînt de lepădat.

Judecînd după ceea ce se decide prin diverse cancelarii diplomatice, după ceea ce se face — sau mai degrabă nu se face — în felurite foruri de negocieri, ca și după calculele celor ce fac mercurialele Pieței comune, s-ar părea că așa ar cam trebui procedat.

Nebănuite mai pot fi căile logicii, dacă de logică poate fi vorba în cele de mai sus!

CORNELIU VLAD ■

Știința pe mapamond

● Ritmul biologic și activitatea umană

Inginerul Dmitri Polski, din Dușanbe, a calculat, cu ajutorul unui computer, ritmul biologic al șoferilor de pe autocamioanele care circulă în capitala R.S.S. Tadjice și a stabilit, în acest fel, „zilele critice" pentru fiecare din șoferii testați.

Potrivit unei ipoteze emise de mai mulți oameni de știință, viața omului, de la naștere pînă la moarte, nu reprezintă altceva decît o serie de cicluri de trei tipuri, care se repetă continuu: ciclul fizic, egal cu 23 de zile, ciclul emoțional, egal cu 28 de zile, și ciclul intelectual, egal cu 33 de zile. Prima jumătate a fiecărui ciclu reprezintă perioada cea mai productivă de bună dispoziție și avînt intelectual. Cea de-a doua se caracterizează prin reducerea tonusului și prin obosire rapidă. În cadrul fiecărui ciclu, la trecerea de la faza pozitivă la cea negativă apare „ziua critică".

Pe baza calculelor realizate de Dmitri Polski, șoferii din Dușanbe primesc în această zi un avertisment scris că sînt datori să se concentreze la maximum la volan, pentru a evita accidentele. Prin calcule s-a stabilit că 50 la sută din accidentele rutiere se produc tocmai în „zilele critice", care diferă din punct de vedere calendaristic de la un om la altul.

● Cea de-a treia formă a vieții descoperită pe Terra

Anunțarea unei informații științifice cu un caracter atît de neobișnuit a generat curiozitate în cele mai diverse medii, dorința de a afla amănunte manifestîndu-se cu deosebită insistență.

Pînă în prezent, biologii distingeau tradițional două forme de viață pe Terra, în funcție de gradul complexității metabolismului acestora: o formă primitivă, reprezentată de bacterii, și o formă superioară, din care decurg vegetalele și animalele. Cele din urmă se disting prin celule de 100 de ori mai mari decît bacteriile, dar mai ales printr-un metabolism mult mai complex, care permite funcții complicate, ca fotosinteza, respirația etc. Iată însă că un cercetător american, dr. Carl Woese, a descoperit că ființe unicelulare anaerobe, care fuseseră anterior clasate ca bacterii, nu funcționează ca acestea. Ele asimilează bioxid de carbon, hidrogen și apă și elimină metanul într-o modalitate total diferită de cea a bacteriilor. Carl Woese crede că aceste viețăți trebuie să fi apărut în primele stadii ale dezvoltării vieții pe Terra, aproximativ acum 3,5 miliarde de ani, cînd globul pămîntesc era înconjurat de o atmosferă primară constituită mai ales din bioxid de carbon. În ceea ce privește răspunsul la întrebarea dacă această formă de viață le-a precedat pe celelalte două, savantul american a declarat că nu se poate încă pronunța. Cercetătorul de la National Science Foundation consideră mai curînd că cele trei forme de viață au evoluat plecînd de la un strămoș comun, încă necunoscut. Dar, în orice caz, avem de-a face cu una din formele de viață cele mai primitive din cîte există, din cîte se cunosc.

Organismele anaerobe descoperite de Carl Woese au ajuns pînă la noi trăind într-un mediu din care oxigenul este absent: sursele termale din parcul național din Yellowstone, uzinele de reciclare a gunoaielor, fundul oceanelor și... stomacul vacilor.

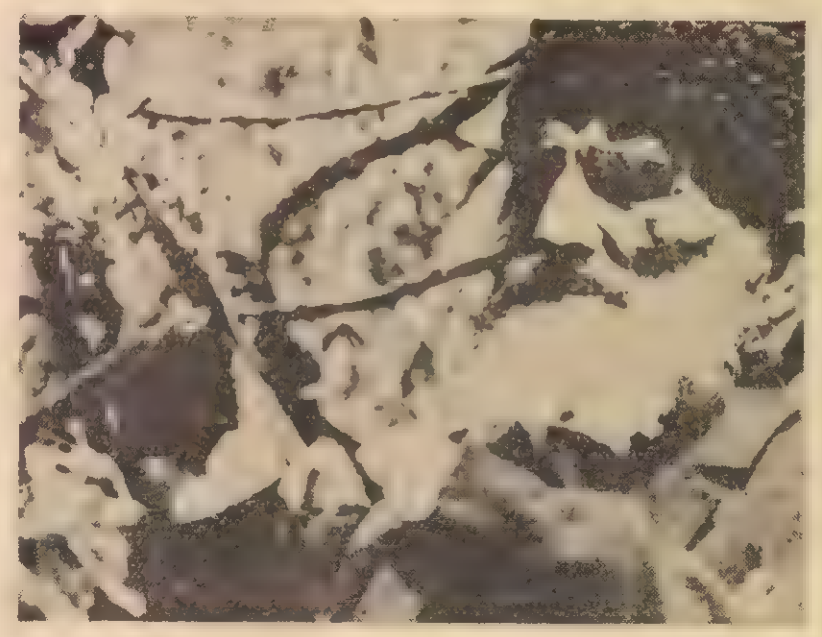

● „Omul va putea să trăiască 200 de ani" afirmă revista franceză PARIS MATCH într-unul din ultimele sale numere în care este prezentat un reportaj pe această idee. Reproducem două dintre fotografiile însoțind acest reportaj, reprezentîndu-i pe doi dintre cei mai vîrstnici locuitori ai planetei: Mislimov, 172 de ani (U.R.S.S.) — îngrijind un arbore pe care l-a plantat în urmă cu 100 de ani — și José Toledo, 140 de ani (Ecuador), lucrîndu-și grădina și la această vîrstă.

Sîntem, cu toții, locuitori ai aceleiași planete. Răspundem egal pentru viitorul ei!

Ce reprezintă lumea de astăzi, cum va evolua ea și cum va arăta în viitor ? Iată o întrebare la care nu putem rămîne indiferenți, o întrebare care preocupă în mod acut deopotrivă pe omul politic, pe savantul dispunînd de instrumente științifice de cercetare, dar și mai mult pe omul obișnuit, pe cetățeanul de referință al planetei. Faptul că la nivelul acestuia se constată un interes din ce în ce mai sporit pentru „faptul extern", pentru ceea ce se întîmplă dincolo de universul său apropiat, depășește înțelesul simplei curiozități. Această reacție spontană traduce în fapt o motivație obiectivă : contemporanii noștri, opinia publică se interesează din ce în ce mai mult de ceea ce se petrece în afara spațiului concret de care sînt legați istoric și geografic, politic și sentimental, nu numai din dorința de a ști, de a cunoaște pulsul evenimentelor internaționale. Ei sînt preocupați de sensul în care evoluează aceste evenimente, simțind că existența noastră cotidiană resimte acest sens. Devine un fapt din ce în ce mai evident că lumea s-a schimbat în mai puțin de o jumătate de secol în resorturile sale intime. Că astăzi omenirea nu mai este, ca odinioară, limitată la un grup de țări ale căror poziții-cheie le permiteau să hotărască soarta umanității. La fel de evident este și faptul că marile mutații ce au loc pe plan internațional înclină tot mai mult balanța în favoarea forțelor păcii și progresului, exprimînd hotărîrea tot mai fermă a popoarelor de a-și clădi o viață liberă și dreaptă.

Tabloul extrem de dinamic al devenirii contemporane se relevă însă, la o analiză atentă, nu numai extrem de policrom, de divers, ci și extrem de complicat. Configurația politică a lumii în care trăim se definește printr-o mare complexitate, fenomene ale vieții internaționale, aparent izolate, prezintă, nu de puține ori, ramificații și conexiuni cu implicații pentru întreaga umanitate. Aceasta îndeamnă la analiză, la înțelegere și la acțiune. Conectată la istorie și la adevăr, politica externă a României socialiste, elaborată și dirijată de Partidul Comunist Român, pornește totdeauna de la realitatea concretă, acționînd în lumina fenomenelor noi ce apar în lume, explorînd rațiunile fundamentale care determină mersul — nu totdeauna liniar — al vieții internaționale. Dornică să răspundă aspirațiilor de veacuri ale întregii omeniri — pace, bunăstare, independență și libertate — România așază la baza conceptului despre necesitatea întronării în viața internațională a unei politici noi, de colaborare democratică reală, de egalitate, dreptate și respect reciproc, încrederea nemărginită în forța unită a popoarelor. E o viziune cu ample capacități mobilizatoare, ilustrată exemplar de Raportul prezentat de secretarul general al partidului nostru la Conferința Națională a partidului.

Evoluția mondială contemporană, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este deosebit de contradictorie. Pe arena internațională contradicțiile se ascut, au loc noi regrupări în cadrul raportului de forțe, cunoaște o intensificare politica imperialistă de reîmpărțire a lumii în zone de influență, de cîștigare a noi poziții dominante. Experiența istorică arată însă că ori de cîte ori a fost încălcat prin forță sau presiune dreptul inalienabil al popoarelor la existență și dezvoltare independentă, această încălcare flagrantă a dus la apariția unor focare de tensiune. Se impune, de aceea, astăzi mai mult decît oricînd o reconsiderare a raporturilor interstatale, așezarea lor democratică pe principii ferme, care să fie recunoscute și acceptate unanim. Cantitativ, omenirea se poate lăuda cu niște acumulări de bunuri, de experiență, de cunoaștere științifică. Acumulări ce aparțin istoriei umanității, dar a căror repartiție este inechitabilă, a căror utilizare contravine de multe ori — cazul grav al înarmării — tocmai intereselor popoarelor. Saltul la calitate se reclamă și în această situație, statornicirea unor relații calitativ noi între toate statele lumii constituindu-se ca singura cale viabilă pentru înfrînarea tendințelor periculoase și plasarea ireversibilă a societății umane pe orbita păcii și progresului. **„Mai mult ca oricînd** — se adresa secretarul general al partidului nostru de la tribuna înaltului forum al comuniștilor români — **se impune întărirea solidarității și conlucrării tuturor forțelor înaintate, a tuturor popoarelor care se pronunță pentru dezvoltarea progresistă a omenirii, pentru pace și colaborare... Este necesar să crească vigilența și combativitatea tuturor acelora care se pronunță pentru o politică democratică de pace și colaborare internațională, pentru noua ordine economică bazată pe echitate și dreptate, pentru așezarea relațiilor dintre state pe principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța".**

Deci, marile probleme ce stau astăzi în fața umanității cer eforturi pe măsura complexității lor. Universalizarea consultării democratice a tuturor statelor, mari sau mici, puternic industrializate sau în curs de emancipare economică, reprezintă deja o formă pe care viața însăși a validat-o. Ea se bazează tocmai pe acceptarea unei realități diverse în lumea contemporană, realitate ce constă în decalaje de dezvoltare, în contradicții, cu diferite grade de acuitate. Părerea potrivit căreia respectul dintre state, liniștea lumii în ultimă instanță, se pot întemeia pe forță, pe „capacitatea de amenințare" s-a dovedit a fi în repetate rînduri falimentară. O astfel de situație a degenerat în războaie, în deschiderea unor focare de tensiune, a înveninat atmosfera planetei. Nu se poate vorbi despre dezvoltare, despre egalitate, despre medierea pașnică a unor conflicte, pe scurt, despre un dialog real, omenesc, care să țină cont de interesele fiecărei părți, acceptîndu-se barierele forței, superioritatea măsurată în potențial militar, eliminarea de la masa discuțiilor a unora dintre părțile direct interesate.

Evoluțiile lumii de astăzi, ce pot fi caracterizate sumar prin afirmarea largă, economică și politică, a țărilor socialiste, intensificarea luptei popoarelor din diverse zone ale Terrei pentru libertate națională, pentru dezvoltarea independentă, lichidarea sistemului colonial impun, în aceeași măsură, o redimensionare a tuturor elementelor de ordin politic, economic, tehnic, științific, cultural. Este, mai mult decît oricînd, o epocă a interdependențelor crescînde, a interacțiunii permanente, un eveniment, un fenomen, o inițiativă antrenînd urmări imediate la scara întregii planete. Iată de ce analiza fiecărui fenomen în parte, intervenția decisă și colectivă a umanității pentru rezolvarea oricărei situații de criză trebuie să se facă avîndu-se în vedere existența acestor interdependențe, datele reale, specifice ale fiecărui caz în parte. Este un principiu de acțiune, de conduită, pe care România socialistă, Partidul Comunist Român îl așază consecvent în prima linie a activității sale internaționale. Pornind de aici, marile cauze pentru care țara noastră militează în primele rînduri ale forțelor progresiste mondiale — securitatea, dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, instaurarea unor noi ordini economice și politice internaționale — nu reprezintă în esență altceva decît armonizarea realităților existente cu un nou tip de relații, care să exprime cu adevărat. Deschiderea amplă realizată de politica externă românească în ultimul deceniu, participarea activă a țării noastre la dialogul politic internațional, inițiativele constructive reprezentînd tot atîtea soluții clare, viabile pentru o serie de probleme dintre cele mai diverse. În fine consecvența cu care România respectă principiile relațiilor între state dovedesc cum o țară din categoria celor „mijlocii" și în curs de dezvoltare din punct de vedere economic poate juca un rol deosebit în viața mondială. Angajarea deplină și responsabilă față de viitorul omenirii, față de aspirațiile de pace și progres ale miliardelor de locuitori ai Terrei izvorăște din conștiința datoriei pe care o avem cu toții de a face din lumea în care trăim, din lumea în care vor trăi copiii noștri și copiii copiilor noștri un pămînt fericit și prosper. Prin puterea și acțiunea unită a popoarelor, a tuturor forțelor progresiste, acest lucru este posibil, această realitate visată poate deveni adevărată. Există concentrate într-o asemenea viziune gravitate și luciditate, cunoaștere științifică și realism, dar, mai presus de toate, există încrederea nestrămutată în capacitățile creatoare ale omului, umanismul autentic născut din responsabilitatea față de viitorul poporului român, față de viitorul tuturor popoarelor lumii. Stă în puterea popoarelor, acum mai mult ca niciodată, să acționeze egal, solidar, păstrîndu-și ființa proprie, pentru a da un curs ireversibil proceselor pozitive din viața internațională.

DOINA IOVANEL ■

Paradoxurile supercivilizației

„CÎȚI PRIETENI AVEȚI ?" Aceasta-i întrebarea. Ea a reprezentat punctul culminant al unei serii bogate de interogații percutante, avînd scopul simplu de a lumina resorturile vieții intime a tinerilor studenți americani. Răspunsurile i-au consternat pe David Riesman, cunoscut sociolog, care și-a efectuat sondajul la Universitatea Harvard.

Reacția studenților pare să îndreptățească cele mai sceptice concluzii. În esență, speranțele nutrite în primii ani de școală se epuizează în ultimii ani de facultate, lăsînd loc unei poziții abulice, de acră dezamăgire. Tinerii au, în masă, senzația că se îndreaptă spre o societate care îi refuză. De aici proliferarea religiilor de minigrup sau chiar individuale, precum și disponibilitatea tinerilor de a se depune, fără rezerve, în brațele unor secte de tipul „Moon" sau „Hare Khrishna".

Specialiștii depun, în consecință, o rîvnă deschisă pentru a lansa pe piață tratamente de psihoterapie socială. Să inventeze adică pilula-fermecată, care să dea impresia noii generații că poate intra zglobie, sărind într-un picior, în minunata lume care de-abia îi așteaptă cu dulci capcane și bariere încîntătoare.

INSOLENȚĂ CU CHIRIE. Despre curentul „Punk" a început să se vorbească, în ultima vreme, din ce în ce mai mult și din ce în ce mai tare. Adepții și adeptele acestei noi elucubrații, care face ravagii în lumea occidentală, prezintă ca notă comună pofta sălbatică de a se da în spectacol, sfidînd, fără nici o reticență, bunul simț. A fi „punk" înseamnă să umbli zdrențăros, tatuat în modul cel mai grotesc cu putință și, mai presus de orice, să reușești să-i scoți din sărite, printr-o obrăznicie nedisimulată, pe oamenii rămași normali. Punk este un cocteil de jeg, abjecție, gugumănie și cretinism agresiv. Sociologii occidentali s-au speriat la timpul cuvenit, cu vreo trei luni în urmă, cînd Punk începuse să capete proporții. Recent însă Punk s-a clasicizat, acceptînd o relație cordială și rentabilă cu societatea „tuturor posibilităților" și, de data aceasta, permeabilă la efectele provocate de propriile cauze... O firmă britanică s-a organizat, cu eleganță și tact, punînd pe roate „Rent-a-punk". La dineurile și seratele protipendadei celei mai sofisticate, amfitrionii pot închiria, cu ora, derbedei impertinenți, mirosind urît și puși pe amarnice năstrușnicii. În felul acesta, spleen-ul cel mai teribil și tăcerile cele mai grele se elimină dintr-un condei...

EXPORTUL DE FANTOME. Zăngănindu-și cît se poate de strident armura, Henric al VIII-lea intră în han, încălecat pe armăsarul său favorit. Se uită sumbru în jur, îi înlemni pe cei care tocmai urmăreau un meci la televizor și, fără nici un motiv, urlă prelung, satanic. Apoi, rînjind fosforescent, explodă, lent și fără țăndări, într-o pală de fum violet, cum numai fantomele reușesc în virtutea unei tehnici îndelung exersate...

Richard Inimă de Leu a fost văzut făcîndu-și unele cumpărături într-un magazin universal, iar Cromwell s-a lăsat remarcat în timp ce înfuleca vată de zahăr într-un bîlci scoțian. Despre personajele care bîntuie numai noaptea și numai în vechile castele, ce să mai vorbim. Totuși, Jack Hallam, de la „Sunday Times", a avut curiozitatea să contabilizeze fantomele care își fac, fără drept de apel, apariții repetate în Marea Britanie. El a publicat un „Who's who" în care a inventariat, în ordine alfabetică, fantomele demne de această calitate.

Ele sînt peste 500. Alte 2 000 apar mai rar, nedovedind o personalitate proeminentă. Pe bază de sondaj, s-a stabilit că șase milioane de insulari au văzut cu ochii lor fantome singure sau chiar în grup. Recordul de frisoane îl dețin locuitorii unui cătun din Hampshire. Astfel, în Bramshot, 27 de fantome apar săptămînal și, culmea, pe aceleași trasee...

De partea cealaltă a Canalului Mînecii, francezii, malițioși și amatori de spaime picante, au sugerat ca, în cadrul relațiilor intercomunitare, britanicii să includă pe listele de export, în contravalori precizate în lire, franci sau dolari, fantome istorice. Deocamdată nu s-a găsit, însă, soluția tehnică de conteinerizare a strigoilor care, oricum, nu pot accepta să-și schimbe destinul pe fondul nesigur al burselor de schimb.

RADU BUDEANU ■

MONDO UMANO ?

Addenda la „Dosarul Kennedy"

La grupajul „O nouă filă la dosarul Kennedy" (compus din capitolele „Lee Harvey Oswald nu l-a putut împușca pe John F. Kennedy" și, respectiv, „Un asasinat și 33 de morți") din Almanahul „Flacăra" — 1978, adăugăm aici două știri apărute între timp. Cea mai importantă și mai recentă dintre acestea e datată 7 decembrie a.c. cînd F.B.I. a publicat prima parte — 40 001 pagini — a dosarului său secret privind ancheta asupra asasinării lui John F. Kennedy. Potrivit agenților de presă primul examen al acestor 40 001 pagini ale dosarului secret arată că ele nu conțin nici un fapt nou. Totuși, ele dezvăluie că la două ore după moartea lui John Kennedy, fostul director al F.B.I. — Edgar Hoover — era deja(!) convins de vina lui Lee Harvey Oswald și l-a și avertizat imediat prin telefon pe Robert Kennedy, fratele președintelui, pe atunci ministru al justiției. Cu o totală convingere, în convorbirea telefonică, Hoover îl califica pe Oswald drept „imbecil" și „persoană cu caracter rău".

Evident, prima parte a dosarului F.B.I. și cea de-a doua — tot 40 000 de pagini, care vor fi date publicității în ianuarie 1978 — cuprind rezultatele anchetării și reanchetării a foarte multor persoane. Stenogramele au fost „revăzute" înaintea publicării lor, operație care a dus la eliminarea unor cuvinte sau paragrafe, considerate ca secrete. Oricum, în esență, cele 80 001 pagini privind 25 000 de depoziții ale anchetei F.B.I. confirmă (contestata) concluzie a Comisiei Warren potrivit căreia „atît Oswald, singurul asasin al lui Kennedy, cît și Jack Ruby, cel ce l-a ucis pe Oswald, au acționat individual și nu făceau parte dintr-un complot".

E, oare, întîmplător că publicarea „Dosarului F.B.I." are loc într-un moment în care concluzia lui — și a Comisiei Warren — e tot mai mult pusă la îndoială ? Astfel, la 31 octombrie a.c., poliția new-yorkeză aresta un om pe care, la 5 noiembrie, justiția îl elibera pe cauțiune. Era acuzat că voise să obțină, chiar și prin amenințări, tăcerea unuia din ultimii martori ai asasinării lui John Kennedy. Martorul se numea Marita Lorenz și a fost agentă a C.I.A. și a F.B.I. La 1 noiembrie a.c. ea declarase senatorului Robert Blakie, membru al comisiei senatoriale care a redeschis ancheta în dosarul Kennedy în 1975, că posedă dovada că cel care voia s-o împiedice să vorbească a tras (la 22 noiembrie 1963) asupra președintelui, și se numește Frank Sturgis. Mai mult, Lorenz afirma că, cu cîteva zile înaintea crimei de la Dallas, ar fi mers acolo împreună cu Frank Sturgis, Lee Harvey Oswald și alți patru tipi. Potrivit ei, cei șase aparțineau „Operațiunii 40", un grup constituit în 1960 de C.I.A. și a cărui existență (ca și a altuia, însărcinat cu asasinate) fusese recunoscută de Sturgis, în 1975. În schimb, el a negat că s-ar fi găsit în Dallas, la data indicată de Marita Lorenz. Ca atare, justiția americană nu i-a reproșat decît că a încercat să reducă la tăcere un martor și l-a lăsat liber pentru o cauțiune de 25 000 de dolari.

Firește, versiunile menționate aici nu sînt inedite. Dacă noile evoluții contravin tezei Warren + F.B.I., cînd oare se va face lumină în această tenebroasă afacere ? Pînă atunci, primele 40 001 pagini ale dosarului F.B.I. sînt oferite oricui le cere în 15 pachete de cîte 28 kg fiecare și la un preț de un dolar 10 pagini iar potrivit sondajelor trei americani din patru n-au crezut niciodată în teza oficială a asasinatului.

PETRE NICOLAE ■

Subteranele

Avînd gura aurită, încă de la începutul campionatului am prevestit echipei din Reșița un destin destul de amărît. Existau mai multe indicii care mă îndemnau spre asta : plecarea unor jucători buni de la această echipă, imposibilitatea lui Reinhardt de a mai stăpîni **unsprezecele** din Valea Domanului și, în general, plictisul născut la unii membri ai echipei față de balonul rotund. Rezultatele concrete sunt că va fi foarte greu ca această echipă să mai rămînă în prima Divizie. Lucrul este foarte trist pentru că n-a trecut multă vreme de cînd jucătorii reșițeni ocupau locuri mai răsărite și pe teren propriu erau spaima oaspeților, dar se vede treaba că există și un destin al echipelor, cum există un destin al indivizilor.

Pe locul 17 în clasament se află **Corvinul**, echipă care a ambiționat mult și cheltuie și mai mult pentru a se afla pe linia de plutire. Aici s-au adus jucători ca Lucescu, Nunweiler VI și, mai devreme, Angelescu, Dumitriu IV și alții, fără ca rezultatele să fie din cele mai bune. Se dovedește încă o dată că tot sursele proprii sînt mai bune și că lipsa unor rezervoare locale duce la rezultate neplăcute. E de neimaginat că pe aceste meleaguri să nu se găsească 20 de tineri foarte buni pe care ambiția să-i facă de netrecut. Poate — conducerea echipei va cugeta la ceea ce scriu eu aici.

Paradoxală este situația **Politehnicii Iași**, după cîteva sezoane bunicele și un început promițător. Nu știu ce se întîmplă în capitala Moldovei, dar e ceva putred în Danemarca ! Să-și fi pierdut Oană peste noapte harul, ori vinul e mai tare decît ambiția antrenorului ? Adevărul îl știu numai cei care se ocupă de formația pe care foarte mulți o simpatizăm.

C.S. Tîrgoviște, cu un efectiv aproape anonim, a făcut o bună figură în prima jumătate de campionat. Publicul său entuziast cred că va reuși să salveze pe inimoșii jucători care se zbat cu toată convingerea pentru supraviețuire. Oricum, aici nu este vorba de rea-credință ci, pur și simplu, de un război la care se merge cu prăștia.

Locul 14 este ocupat de echipa **F.C. Bihor** unde nu se poate vorbi de lipsă de nume. Dimpotrivă, aș zice. Dar anul acesta orădenii n-au reușit să fie ei înșiși. Cauzele nu le cunoaștem, dar le bănuim. Probabil că e vorba de cotizațiile susținătorilor care au scăzut, dar asta e o chestiune care se remediază, mai ales în ultima parte a campionatului cînd ajunge cuțitul la os.

F.C. Constanța promitea foarte mult în toamna care a trecut. Avea un antrenor hotărît, o formație tînără, cu multă ambiție, însă una e ambiția și alta e realitatea. Cu 16 puncte viața va fi foarte grea în retur, cînd orice catastrofă este posibilă. Să sperăm că forța lui Antonescu și talentul unui Zamfir și al celorlalți, mai necunoscuți din acest **unsprezece** vor salva echipa litoralului.

În sfîrșit, cîte ceva despre echipa din **Bacău**, aflată pe locul 10 și **F.C. Petrolul**. Băcăoanii sunt și ei în plină năpîrlire, jucători mai tineri luînd locul fostelor vedete. Se muncește serios, ce-i drept. Au fost și rezultate foarte bune, dar și căderi inexplicabile. Locul 10 nu-i de disprețuit, dar numărul de puncte e încă anemic și trebuie mare băgare de seamă. Cu **Petrolul** cred că nu trebuie să avem griji. Echipa e bine strunită, bine construită și are în Simaciu un bun marcator. Să sperăm că și ceilalți, excluzînd pe jucătorii mai bătrîni, vor arăta măiestria care se așteaptă de la ei.

Cam astea ar fi fost de spus, în mare, despre echipele din campionatul nostru. O judecată globală ne duce la concluzia că nu avem încă formații în stare să reprezinte un fotbal de calitate în afara granițelor pentru că pînă și liderul **A.S.A.** a dovedit în **Cupele europene** că, în deplasare, falnicii fotbaliști de pe Mureș devin niște iepurași. Celelalte echipe de la care aveam multe pretenții : **Steaua, Dinamo, Universitatea Craiova** s-au dovedit a fi în declin. Să credem că **Politehnica Timișoara** este **outsider**-ul care va șterge rușinea anilor trecuți ? Să fim prudenți. Probabil că trebuie să mai așteptăm cîtva timp dacă vom începe din primăvara care urmează reconstruirea fotbalului românesc cu seriozitate, pînă la ivirea citorva echipe cu adevărat puternice...

EUGEN BARBU ■

Ion Dumitru

„Sînt ca un om care stă pe marginea patului și vrea să scape de niște vise urîte"

— Chiar așa să fie, Liță, să-ți fi trecut prin minte, după meciul cu Iugoslavia, să te lași de fotbal ? ! La nici 28 de ani ?

— Jur.

— Ia te uită ! Te-a oprit cineva s-o faci ?

— M-a oprit, în primul rînd, dragostea mea pentru fotbal. Apoi respectul pentru public, față de care am de achitat, mai ales după înfrîngerea cu Iugoslavia, multe datorii. M-a mai oprit teama că într-o zi, peste un an sau peste zece, fiica mea mă va trage la răspundere și mă va condamna. Firește, au mai existat și alte argumente.

— Deci nu te mai retragi ?

— Nu. M-am tot gîndit, m-am tot zbuciumat, apoi mi-am zis că, după zece ani de fotbal și după opt de echipă națională, în care am jucat de cincizeci și trei de ori, e păcat și e nedrept să plec pe ușa din dos. Am hotărît s-o iau, în primăvară, de la capăt, dar mi se pare că încă nu m-am trezit de tot. Sînt ca un om care stă pe marginea patului și vrea să scape de niște vise urîte.

— Ce pat, ce vise ? !

— Mi s-a întîmplat mie să visez în ultima vreme două chestiuni foarte urîte. Uite așa, se făcea că, la cîteva zile după eșecul de la București, m-a chemat cineva la federație și m-a întrebat, nu între patru ochi, ci în fața unei comisii, pe unde am umblat în seara dinaintea meciului cu Iugoslavia. Nu umblasem, bineînțeles, nicăieri. Fusesem cu băieții la hotel, privindu-i pe Stan și Bran la televizor. Am spus ce făcusem, dar dinții au dat din cap neîncrezători și m-au avertizat că știu că în seara dinaintea meciului am fost la hotelul „Dorobanți", unde locuiau fotbaliștii iugoslavi cu care, vezi doamne, am căzut la o înțelegere ! Mi-au pus în față declarația unuia Năstase, un fel de organizator la federație, mai mare peste mesele festive și autobuzele trimise la aeroport, care scria că m-a văzut și că a stat de vorbă cu mine ! Am simțit că-mi fuge pămîntul de sub picioare, nu pentru că un oarecare m-ar fi reclamat, ci pentru că pricepeam eu că oamenii aceia, cu funcții de răspundere în fotbalul românesc și în mișcarea noastră sportivă, înclinau să-l creadă pe el și să-l considere pe Dumitru hoț și vînzător. Am țipat, am plîns, apoi mi-am dat seama că trebuie să mă apăr. Am dat declarații și am căutat martori, băieții din lot cu care văzusem programul, dar nu cei de la Steaua care, mi s-a spus, ar putea ține cu mine, ci din alte echipe. Firește, lucrurile s-au lămurit repede, dar durerea a rămas, după cum și Năstase a rămas la locul lui, ca și cum nici usturoi n-ar fi mîncat, nici gura nu i-ar fi mirosit.

— Asta ar fi primul vis urît ?

— Da. Apoi se făcea că, înaintea partidei de campionat de la Hunedoara, m-am dus la antrenament și mi s-a adus la cunoștință că nu voi face deplasarea, căci s-ar putea să mă huiduie lumea pentru jocul slab din preliminarii, iar eu să nu rezist din punct de vedere psihic. Le-am reamintit că, nu demult, după ratarea unui 11 metri în meciul cu Franța, publicul din Pitești m-a fluierat toată prima repriză, dar asta nu m-a împiedicat să joc foarte bine și Steaua să învingă cu 1—0. N-au zis nimic, dar mi-au dat să înțeleg că nu prezint încredere. Mi-am luat echipamentul și m-am dus acasă, unde am rămas pînă la terminarea campionatului.

Ion Dumitru, căpitanul Stelei și al reprezentativei țării : „Un dram de înțelegere în schimbul unei promisiuni".

— Să ne întoarcem la meciul cu Iugoslavia.

— Dezgropăm morții ?

— Exact.

— Ajută cuiva ?

— Poate chiar ție.

— Mă rog, cum crezi. De ce-am jucat prost ? Pentru că s-a întîmplat să joc prost, pentru că am vrut să dau totul și să batem, să ne calificăm și să fie toată lumea mulțumită. Au fost însă mai buni, m-am enervat și mi-am ieșit din mînă. Piști Covaci m-a înlocuit și toate au ieșit cum au ieșit. Pe dos. Dar de aici și pînă la a-l scoate pe Dumitru țap ispășitor e un drum lung.

— Cred că exagerezi, dar e punctul tău de vedere. Altceva. Se zice că nu erai bine pregătit și că, la club, tu conduci antrenamentele, nu Jenei.

— Se zice, se zice și iar se zice ! ? Nu m-am pregătit niciodată cu mai multă seriozitate ca pentru partida cu Iugoslavia, mi s-a cerut să joc și am jucat.

— Prost !

— Foarte prost, dar mai e ceva. Lucrurile par simple, dar nu sînt.

— Ce mai e ?

— Nimeni nu vrea să creadă că e omenește ca și un fotbalist foarte bun, cum mai susțin unii că sînt eu, să poată juca un meci foarte prost. Lumea e cu ochii pe tine și greșelile tale apar de zeci de ori mai mari ca ale celorlalți. Crezi că-i ușor de jucat la Steaua ?

— Nu știu dacă-i ușor sau nu, dar știu că mulți fotbaliști și-ar dori să joace la Steaua.

— Află de la mine că nu-i ușor, dacă te chemă Dumitru sau Iordănescu ! Pentru restul viața e mai dulce, lor li se iartă și li se trece cu vederea, dar tu trebuie să bagi gol, să dai pase de gol și să scoți mingea de gol de pe linia propriei tale porți. Merge un sezon, merge două, apoi începi și tu, că om ești, să obosești și să te lase nervii. Recunosc că pe mine m-au cam lăsat. Cînd încep prost un meci, îmi pierd capul și simt că mă sufoc.

— Bun. Ce-i de făcut ?

— Deocamdată mă odihnesc, apoi îmi voi relua antrenamentele și, din primăvară, o voi lua de la capăt. Ca la 15 ani. Apropo, să nu uit să-ți răspund la întrebarea cu Jenei. Nu numai că nu conduc eu antrenamentele la Steaua, pe care, între noi fie vorba, le consider exigente și bine strunite, dar nu mă bucur din partea antrenorilor de nici o înlesnire. N-am cerut așa ceva și nici nu mi s-a dat. Singura favoare pe care am solicitat-o a fost scutirea de chinul probei 3 ori 1 600 de metri, un test pe care n-am reușit să-l trec niciodată.

— De ce ?

— Pentru că mi-am dorit toată viața să ajung fotbalist și nu alergător de fond ! Nu știu cine stabilește baremurile, dar nu totdeauna ține cont de limitele biologice ale unuia sau ale altuia dintre jucători.

— În clipa asta ce-ți dorești ?

— Un dram de înțelegere în schimbul promisiunii că îmi voi spăla, pe terenul de joc, păcatele din meciul cu Iugoslavia.

— Faci ce faci și tot acolo te întorci !

— Fiecare cu ce-l doare, zău așa, fiecare cu ce-l doare, dar am impresia că ne cam doare același lucru.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Cădere de cortină în divizia B

Cu și fără mănuși

BUCUREȘTI : Metalul — Dinamo Slatina 1—1 (1—0). Încă din start, oaspeții și-au declarat intenția de a „îngheța" jocul (de parcă nu era și așa suficient de frig !), așezînd cinci fundași în fața porții și aducîndu-i pe mijlocași în apropierea lor. Ca atare, înaintarea slătineană, nesprijinită de la mijloc, nu va reuși decît rar să încropească vreo acțiune mai acătării, trăgînd în prima repriză un singur șut la poartă. Dinamo va obține pînă la urmă un nesperat (și nemeritat, după aspectul partidei) punct, fundașul Ciocioană egalînd golul înscris de Șumulanschi din penalty, la un hent comis în careu de căpitanul oaspeților, Gungiu, silit să oprească balonul cu mîna după ce portarul Stoica, cel mai bun fotbalist din teren, fusese bătut. În repriza secundă, cînd Stoica, accidentat, a apărat mai mult într-un picior, metalurgiștii s-au întrecut în ratări, Șumulanschi, Popa și Giugiumică dovedindu-se campioni în materie. Ar mai fi de consemnat faptul că juniorul a fost înlocuit cu un junior și apoi cu un senior, fără ca „intermediarul" să fi atins mingea, practică folosită cu consecvență de antrenorul Paul Popescu, că dinamoviștii Frățilă, Popescu și Cotoșman au jucat cu mănuși (la propriu ! !) și că, după terminarea partidei, bucureștenii Sebe și Popa s-au încăierat, primul reproșîndu-i celuilalt, în văzul spectatorilor, că a ratat prea mult ! ! Fără strălucire a arbitrat ieșeanul T. Balanovici **(Ion Predoșanu)**

Gazdele... într-un picior !

CUGIR : Metalurgistul — F.C. Baia Mare 0—2 (0—1). Meciul a început în condițiile în care oaspeții, dotați cu crampoane adecvate terenului înghețat bocnă, au jucat fotbal, iar gazdele, fără ele, au făcut patinaj ! În minutul 10, pe marginea terenului au apărut 6 perechi de ghete cu crampoane ascuțite, iar un oarecare Rapcea, probabil conducător local, a oferit soluția „salvatoare" : „fiecare jucător să încalțe o gheată, pentru frînă !". Astfel, sarcina băimărenilor a fost mult ușurată, golul de pînă la pauză al lui Sepi reprezentînd doar materializarea palidă a unei dominări pline de ocazii, înlesnită și de plasamentul „invers" al apărătorilor metalurgiști. Nimic nou în repriza secundă. Oaspeții, respectînd cu strictețe ciudatele indicații ale antrenorului Mateianu („merge banda, merge, băieți, hai la joc"), au stăpînit terenul, în vreme ce gazdele au făcut eforturi, altfel lăudabile, de a sta măcar cîteva secunde în poziție verticală. După ce Dragomirescu a majorat scorul, stabilind un rezultat logic după desfășurarea partidei, publicul, sportiv tot timpul, i-a aplaudat pe băimăreni cu sinceritate și i-a huiduit copios pe localnici („hoții, hoții") după minutul 90, sancționînd astfel „performanța" echipei gazdă de a ciștiga la Timișoara, cu 1—0, și de a pierde pe teren propriu, după ce, ani și ani, își obișnuise suporterii cu înfrîngeri în deplasare și victorii acasă ! Bucureșteanul N. Georgescu a arbitrat bine un meci fără probleme. **(I. Cornel)**

„Șepcile roșii" revin în prim plan

CLUJ-NAPOCA : Universitatea — Mureșul Deva 3—1 (2—1). Victorie obținută mult mai lejer decît s-ar părea după scor, de o echipă tînără și ambițioasă în fața alteia, la fel de ambițioasă, dar mai puțin dotată din punct de vedere tehnic. Devenii, în încercarea lor de a se menține (surprinzător) în plasa fruntașilor seriei, s-au agățat cu disperare de fiecare minge, disperare transformată într-o înfrîngere, pînă la urmă onorabilă, în 2 cartonașe galbene, într-un fault în careu (Szabados asupra lui Cimpeanu II, care va înscrie) și într-o eliminare, Marincău, just dictată de arbitrul Ioan Rus, bun pe toată întinderea meciului. Întrucît primul gol s-a înscris repede, Mureșan în minutul 6, și întrucît oaspeții nu arătau cine știe ce veleități ofensive (ei vor marca prin Enescu la unul din puținele lor contraatacuri), atenția celor peste 8 000 de înfrigurați (minus 10 grade !) și pătimași suporteri ai „șepcilor roșii" s-a îndreptat spre tranzistoare, radioul local transmițînd în direct meciurile-cheie ale seriei. Deși de la Cugir n-au sosit vești prea bune, poetul Horia Bădescu, crainicul stadionului „Municipal", anunțînd victoria băimărenilor, rezultat care, merită spus, nu i-a surprins pe clujeni (care bănuiau ei ce bănuiau...), după terminarea meciului suporterii universitarilor au făcut tinerei garnituri a lui Peniță Moldoveanu, urcată pe locul 3 al clasamentului, o caldă manifestație de simpatie, cîntînd în cor „Gaudeamus" și altele. Cum ziceam, a condus bine mureșeanul I. Rus. **(M. Constantin)**

FLACĂRA ALMANAH 1978

■ Colectivul redacțional al almanahului anunță cititorii că în ziua de 23 DECEMBRIE 1977 ALMANAHUL FLACĂRA '78 — almanahul revistelor Flacăra și Rebus — va fi prezent, pentru cîteva ore, în chioșcurile de difuzare a presei. Pregătiți 25 de lei și veți obține în schimbul lor 416 pagini de ALMANAH FLACĂRA '78. Din copertă în copertă, cu excepțiile omenești de rigoare, veți avea ce citi în Almanahul Flacăra '78. Pentru suma de 25 lei veți putea obține un Almanah Flacăra. Pentru un Almanah Flacăra, cine știe ce favoruri veți obține de la cei cărora le veți dărui un exemplar.

■ Să sperăm că mica întîrziere a apariției va fi compensată de multiplele bucurii și surprize ce le veți avea citind

ALMANAHUL FLACĂRA '78

Grigoraș Dinicu: Memorii

● Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

● Sosit pentru prima oară în capitala Angliei la propunerea vestitului violonist Mischa Elman (care îl ascultase la București), virtuozul român avea să continue și să amplifice faima lăutarilor noștri ce vizitaseră Londra încă din sec. XIX. Expozițiile universale de la Paris — inaugurate încă din 1869 — au atras atenția asupra folclorului românesc și mai ales asupra interpreților lui, nu puțini lăutari traversînd Canalul Mînecii, spre a încînta publicul londonez. În capitala Angliei, Grigoraș Dinicu și-a împărțit gloria cu alt mare virtuoz al artei noastre populare : Georges Boulanger, lăutarul Tulcei. În biografia lui Grigoraș, popasul londonez s-a înscris ca primul pas în ascensiunea artistică internațională.

VIOREL COSMA ■

La „Green-Park Hotel" din Londra

De felul cum a decurs acest angajament la Londra a scris ziarul **Rampa** într-un interviu acordat chiar de către Grigoraș Dinicu la reîntoarcerea sa în țară, interviu care a apărut sub următorul titlu

S-a reîntors de la Londra
THE KING OF GIPSY PLAYERS

(Regele țiganilor interpreți) de A. Dumbrăveanu.

...După ce am debutat, lumea din sală nu mai conteneа cu bisurile. În loc de 15 minute cît eram angajat să cînt (fiindcă în prealabil directorul restaurantului, un italian, Cassali, mă făcu atent că, indiferent de succes, să nu cînt decît maximum unul sau cel mult două **bis**-uri) a trebuit să cînt aproape o oră. Dar după cîteva zile auzeam publicul, cînd apăream pe scenă să-mi fac programul, fredonînd crimpeie din **Doina** sau **Steluța**, mulți încercau și **Ciocîrlia**, dar nu puteau, fiindcă li se împiedicea limba. Totuși englezilor le plăcea cel mai mult **„Tocărlia"**, nu puteau pronunța **Ciocîrlia**, și în fiecare seară trebuia să o repet de cîteva ori, supunîndu-mă cererilor insistente. Englezii m-au numit **„Regele lăutarilor"**. Și astfel am primit de la Georges Boulanger al nostru nenumărate scrisori din Londra (cînd eu eram la Londra și cîntam la **Green-Park Hotel**, el cînta la **Savoy Hotel**, cel mai elegant restaurant din Londra ; aș putea să vă povestesc revederea noastră, dar o păstrez pentru mine) cu următoarele adrese : „Regelui țiganilor din România", „Împăratului lăutarilor care se află în România", sau „Profesorului meu, regele vioarei" etc., etc.

De 10 mai 1928 mă aflam tocmai la Londra, cînd domnul Laptew, care ținea locul domnului Nicolae Titulescu, m-a invitat la legație ca să cînt cu prilejul recepției organizate pentru sărbătorirea independenței. Au fost acolo cele mai strălucite personalități ale Angliei. Am cîntat tot repertoriul meu folcloristic românesc și pot spune că am recrutat din ziua aceea, pentru tot timpul șederii mele la Londra, multe personalități care doreau să mă mai audă. La sfîrșitul recepției, îmi spuneau cei de la legație : „Bravo, Grigoraș, dar te rugăm să termini, fiindcă invitații noștri nici nu se gîndesc să plece. Pleacă tu întîi, fii tu mai... diplomat decît dînșii !"

În prima seară cînd am debutat la Londra, am avut o mare emoție. Nu cunoșteam publicul, nu puteam ști ce-i place, fiindcă în fiecare loc găsești alt gust al fructelor și mă gîndeam cu ce să încep. Ca o minune, ca să spun așa, m-am pomenit cîntînd **Doina**, cel mai reprezentativ cîntec folcloristic românesc, fiindcă sînt convins că prin acest cîntec românii de totdeauna și-au exprimat totul, durerea și bucuria. Acest cîntec îl cred — muzical — cel mai nealterat și s-a păstrat intact cu toate suferințele ce le-a avut de îndurat țara noastră în decursul istoriei ei. Dar cînd am terminat, englezii au început să aplaude și să strige bravo. Le plăcea, de asemenea, mult cînd puneam la țambal o carte de vizită și-i dădeam drumul **„La moară la hîrța, hîrța"**. Această melodie era așa de cunoscută după **„Rapsodia"** lui Enescu, încît după cîteva zile cînd mergeam pe stradă și eram recunoscut aveam plăcerea să o aud fluierată sau fredonată de cîte un trecător.

Nu știu ce m-a făcut să revin în țară așa de repede. Tare îmi era dor de un mititel și de un șprit. Dar cum într-o bună zi începură reparațiile în fața intrării principale, am refuzat un angajament la **Picadilly**, care mi se oferise și am venit să gust din nou plăcerea cu care publicul nostru de restaurante mă înconjura și-mi accepta și micile mele capricii.

Dacă acolo am ajuns să înțeleg că un artist nu trebuie abrutizat (silindu-l să dea prea mult), aci am în schimb satisfacția că sînt la mine și, fie pîinea cît de rea, tot mai bună-i țara mea. De aceea nu îmi doresc să părăsesc țara „leilor" românești pentru aurul țărilor străine. Eu în România, afară că mă simt mulțumit, dar și sînt fericit, cînd știu că ceea ce cînt este cunoscut și nu devin o curiozitate, scuzat să-mi fie că spun, balcanică sau orientală. Sînt român în țara mea !...

La sosirea în țară Grigoraș Dinicu fu proclamat ambasadorul nr. 1 al muzicii populare românești. Cu această ocaziune, la propunerea lui N. Titulescu, guvernul de atunci îi acordă o înaltă și frumoasă răsplată, decorîndu-l.

După vreo doi ani, prin 1929—1930, Grigoraș Dinicu acceptă un angajament la Paris și cîntă la **Michiodière** și la **Ambassadeur**, pe Champs-Elysées. Aici succesul lui Grigoraș Dinicu nu mai are limite. Presa pariziană îi elogiază, iar guvernul francez îi acordă însemnele Academiei Franceze în grad de **„Chevalier"**. Tot aci primește propunerea direcțiunii de a trece la Ostende în Belgia. Curînd Grigoraș Dinicu își aduce și familia ; fiind împreună cu cei dragi lui, muzicianul parcă a suportat mai ușor dorul de scumpa lui țară și a mai rămas încă pentru 6 luni la Paris și Monte-Carlo.

(Va urma)

racul

Saltimbancii

Saltimbancii fac parte din categoria șmecherilor multicolori, a celor care își petrec cea mai mare parte a vieții pe sîrmă.

Se poate trăi o viață întreagă, din adolescență pînă la adînci bătrînețe, exclusiv pe sîrmă ?... Sînt unii care au reușit o asemenea performanță, fără să stîrnească însă aplauzele spectatorilor.

Saltimbancul trăiește de azi pe mîine, din țigări americane strecurate pe furiș, din bucățuri și chefuri întîmplătoare. Și-a părăsit domiciliul conjugal și s-a mutat cu tot calabalîcul pe sîrmă, unde, ferit de obligații paterne, se simte mai în siguranță. N-are sentimente, ci numai pensii alimentare. Saltimbancul face tumbe pe sîrmă, cînd are un ban în buzunar nu-și mai dă seama că sîrma e totuși subțire și s-ar putea rupe. Cînd e strîns cu ușa are și crize de conștiință ; da, o să se încadreze, o să se umanizeze, o să aibă grijă de copii și de aspectul lui moral. Bineînțeles, colectivul e de vină că nu l-a tras de mînecă mai tare, nu l-a admonestat mai energic.

Saltimbanca are în general aceleași trăsături, îndulcite de specificul feminin ; ea nu merge pe sîrmă, ea dansează pe sîrmă și, uneori, chiar oftează pe sîrmă... Flotantă și neîncadrată, a venit cu gîndul de a cuceri Bucureștiul, pe urmă Parisul și așa mai departe... De dimineață, chircită, îngrozită, pîndește — uneori, sărăcuța, chiar pe stomacul gol — marea iubire sau marea plecăciune. Visează dimineața Alfa-Romeo dar se mulțumește spre seară și cu un taxi și o friptură în sînge. Munca o îngrețește, de aceea se simte mai în largul ei dansînd pe sîrmă, iarna într-un pardesiu subțire... Dacă saltimbanca e trecută de 30 de ani, bineînțeles nu mai dansează, își ia un scăunel și moțăie pe sîrmă în așteptarea unui sentiment rentabil.

Există și **saltimbancul junior** — aflat la începutul carierei ; se comportă ca pui de rîndunică care încă n-au învățat să zboare : trăiește cînd pe sîrmă, cînd acasă, sub ocrotirea părinților... După cîteva salturi pe sîrmă, mai riscante, se întoarce la părinți, pe care-i tapează cu recunoștință. Cînd banii de buzunar dați de părinți se epuizează își ia inima în dinți și face mici escrocherii pe cont propriu. Visează să se elibereze de tutela părinților și să trăiască numai și numai pe sîrmă, să nu-i mai tapeze, să fie demn. Să trăiască din propriile-i escrocherii... E convins că are viitorul în față..

În rîndurile saltimbancilor s-a produs o mare catastrofă : a dispărut sîrma atît de necesară existenței lor, și așa destul de riscantă. Cei mai îndărătnici s-au calificat, înfruntînd toate riscurile, sîrma e sîrmă, și au început să danseze pe frînghie.

TEODOR MAZILU ■

Numărul următor al revistei, de joi 29 decembrie 1977, va apărea în 32 de pagini cu un supliment special de Anul nou și într-un tiraj sporit. Prețul unui exemplar : 3 lei O nouă șansă așadar, alături de Almanahul „Flacăra", de a vă asigura o lectură agreabilă de sărbători

Lașul

„Fii cuminte..."

„— Fii cuminte, nu te amesteca,
Nu te băga
Unde nu fierbe oala ta,
Nu te lega la cap, dacă nu te doare,
Fiul meu, așa să faci,
Dacă vrei s-ajungi mare !"

Astfel răsună uneori, înfundat,
Ca dintr-un mormînt astupat,
Glasul răgușit,
Egoist,
Al lașei morale burgheze,
Punînd proverbele în paranteze.
Înțeleptule „Fii cuminte...",
Implătoșat cu mieroase cuvinte,
Iubitorule de comoditate,
Tu n-ai văzut niciodată un frate,
Un om lovit de soarte
Care-așteptă de la tine dreptate ?
N-ai văzut un copil năpăstuit,
De părinți părăsit,
Un om chinuit,
De-un denunț cumplit,
Care-avea nevoie
„Să te bagi", să spui,
Curat,
Răspicat,
Că nu-i vinovat ?

— „Fiecare cu ale lui",
Ne mai șoptește, pe ascuns,
în ureche
Vicleană, fără pereche,
Înțelepciunea scîrboasă
A vreunui burjui,
A lașului Fii cuminte
Care, iată, ne cere,
Dacă vrem să bem bere,
Să fim la plăcinte,
Înainte
Să stăm la război
Înapoi.

Nu prea-nțeleptule-prost
Rămîie morala aceasta la voi,
Așa lași, n-am fost
Și nu vom fi noi.

ION DODU BĂLAN ■

CRONICA ȘOSELEI

Din nou despre centura de siguranță!

Imaginile care însoțesc de regulă articolele ce apar la această rubrică reprezintă mașini care cu greu mai pot fi recunoscute drept „Flaturi", „Trabanturi", „Dacii" etc.

În cazul de față lucrurile stau cu totul altfel. Autoturismul Fiat 1500 din fotografie, înmatriculat în București, e aproape întreg. Nu-i lipsește decît o ușă, care a fost smulsă după puternicul impact cu un stîlp de susținere a cablului telefonic.

Cum s-a ajuns la acest eveniment rutier, întîmplat nu pe un sector de drum dificil, în condiții meteorologice grele, ci pe un segment de șosea în aliniament, cînd starea timpului nu punea nici un fel de probleme conducătorilor auto, ba am putea spune că chiar le favoriza deplasarea în condiții de siguranță ? Pe deasupra, conducătorul auto, F. N., ce se afla la volanul Fiatului 1500 rula pe o șosea județeană cu trafic extrem de redus.

În mașină se mai aflau soția, T.N., care ocupa locul din dreapta șoferului, ținînd în brațe pe băiețelul lor D.N. în vîrstă de numai doi ani, iar pe fotoliul din spate al doilea copil al familiei, V.N.

F.N., strungar la Uzina de mașini electrice București, plecase din Capitală spre Rm. Vîlcea pe ruta Galicea — Stoilești — Vitomirești după ce lucrase pînă la ora 13.00. Experiența sa în conducerea mașinii era modestă. Primise permisul cu trei luni înaintea zilei în care s-a produs accidentul, timp în care nu „acumulase" prea mulți kilometri. Ajuns pe la orele 19.00 în comuna Galicea, județul Vîlcea, autoturismul a intrat pe o porțiune de drum în aliniament cu vizibilitate perfectă pe ambele părți ale arterei rutiere.

Mașina nu rula cu viteză prea mare, deoarece drumul, altfel bine întreținut, era doar pietruit și nu asfaltat, neoferind deci condiții pentru o deplasare rapidă. Cu toate acestea, pe respectivul sector de drum perfect drept, șoferul nostru pierde controlul mașinii. Aceasta părăsește drumul, trece peste o conductă de țiței, se „cațără" pe un mal mai înalt cu 0,60 m față de platforma drumului și apoi intră puternic cu partea laterală dreapta în stîlpul amintit, coliziune ce are ca urmare smulgerea ușii și proiectarea micuțului D.N. în afara autoturismului. Accidentul se soldează cu moartea copilului D.N. și rănirea gravă a mamei sale în vîrstă de 27 de ani.

La cercetări șoferul a lămurit cauzele „intrării mașinii în decor", arătînd că a privit în partea stîngă spre cîmp și s-a pomenit că mașina părăsește șoseaua.

Spre a fi evitate asemenea tragice întîmplări, trei lucruri aș recomanda începătorilor și nu numai lor, drept învățăminte din acest tragic accident :

1. Cînd conduc să-și concentreze atenția numai și numai asupra pilotării mașinii și a drumului.

2. Să-și echipeze mașinile cu centuri de siguranță și să le poarte atît ei cît și cei ce ocupă locurile din dreapta, chiar cînd fac deplasări doar în orașe.

3. În nici un caz să nu permită ca persoanele din dreapta lor să țină în brațe copii.

Dacă micuțul D.N. se afla pe fotoliul din spate, iar soția șoferului purta centură de siguranță, accidentul se solda în cel mai rău caz cu rănirea celor doi ocupanți.

Colonel VICTOR BEDA ■

„Universitatea este cartea de vizită a unei naţiuni"

Academician profesor doctor docent CAIUS IACOB. Născut la Arad la 29 martie 1912. Absolvent al Facultăţii de ştiinţe din Bucureşti la vîrsta de 19 ani. Doctor în matematică al Universităţii din Paris la vîrsta de 23 de ani. Carieră universitară : Politehnica din Timişoara, Facultatea de ştiinţe din Cluj, Facultatea de ştiinţe din Bucureşti. Din 1950 profesor la Facultatea de matematică-mecanică a Universităţii din Bucureşti. Unul din pionierii studiului mişcării la mari viteze, subsonice şi supersonice. Tratatul său „Introducere matematică în mecanica fluidelor" a primit Premiul de Stat şi şi-a cîştigat o largă recunoaştere internaţională. Caius Iacob este laureat al Premiului de mecanică al Academiei de Ştiinţe din Paris şi autor a peste 130 lucrări ştiinţifice.

— Tovarăşe profesor Caius Iacob — permiteţi-mi ca din toate titlurile dv. ştiinţifice să-l folosesc doar pe acela de profesor, care, probabil, vă descrie cel mai complet — la vîrsta de 64 de ani aveţi 42 de ani vechime neîntreruptă în învăţămîntul nostru superior. Trăim într-o vreme a cifrelor, a recordurilor. Deşi performanţele academice au propriile lor unităţi de măsură, în cazul dv. cifrele capătă o semnificaţie tulburătoare. O viaţă de om la catedră.

— Eu consider că Universitatea este cartea de vizită a unei naţiuni. Ea joacă un rol primordial în făurirea chipului de mîine al ţării, formînd cadrele cu pregătire superioară care vor prelua conducerea tehnică a economiei. De buna lor pregătire va depinde, într-o măsură hotărîtoare, şi **„ridicarea nivelului tehnic calitativ"**, transformarea cantităţii într-o nouă calitate, considerată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul prezentat la Conferinţa Naţională a partidului drept **„o condiţie hotărîtoare a progresului economiei noastre"**. Şi tocmai în acest context aş vrea să-mi exprim, ca bază de discuţie, cîteva păreri vizînd la îmbunătăţirea mecanismului intim al Universităţii, ca şi al altor instituţii de învăţămînt superior, considerînd problemele nu prin prisma unor interese strîmte, de grup, ci a înaltelor obligaţii care revin Universităţii în viaţa unei naţiuni. Cît despre faptul că în prezent, într-o problemă universitară sau alta, există anumite reglementări, el nu poate împiedica sugestiile de perfecţionare, ci dimpotrivă. La fel se petrec lucrurile şi în matematică sau în mecanică, specialitatea mea : existenţa unei teorii acceptate nu blochează, din contra stimulează căutarea unor rezolvări şi mai judicioase, şi mai eficiente. Dealtfel tocmai aşa s-a procedat şi pînă acum în domeniul învăţămîntului — ca şi în alte domenii — scheme şi reglementări existente fiind, în timp, înlocuite cu altele socotite mai bune.

Un prim aspect. Luptăm pentru calitate. Pretutindeni. Deci, evident, şi în învăţămîntul superior. Din moment însă ce un cadru didactic îşi dovedeşte pe deplin capacitatea, de ce să nu-l promovăm, de ce să se transpună şi în Universitate scheme organizatorice ale întreprinderilor economice: atîţi şi atîţi şefi de birou, atîţi şi atîţi şefi de serviciu, contabili, ingineri etc. La ce poate duce o asemenea reglementare strictă pe planul academic ? La faptul că elemente foarte valoroase riscă să rămînă lectori sau conferenţiari toată viaţa. Şi am în vedere nu numai şi nu atît partea materială, cît aspectul moral. Viaţa celor care predau în Universitate implică dăruire, combustie pentru idei. Dacă te vezi blocat, suferă, în primul rînd, moralul, cu urmări potenţiale şi mai negative decît lipsa stimulentului material. Iată două exemple. Funcţionează la noi la facultate doi conferenţiari doctori docenţi, autori a peste **o sută** de lucrări ştiinţifice, de tratate, unele traduse în limbi de circulaţie internaţională. Şi totuşi, **de ani de zile**, ei nu mai pot înainta. Cadre de valoare „mor" conferenţiari sau lectori. S-ar părea, pentru un om din afară, că problema nu este chiar atît de importantă, că ar fi vorba doar de o titulatură sau de cîteva sute de lei în plus sau în minus la retribuţie. Fals. Funcţionez la catedră de 42 de ani, am fost şi prorector al Universităţii Bucureşti, am îndeplinit şi alte funcţii şi cred că vorbesc în oarecare cunoştinţă de cauză. Acesta-i specificul „meseriei" : doar în calitate de profesor un cadru universitar îşi poate valorifica pe deplin ideile. Nu întîmplător la vechea Universitate din Bucureşti circa 70 la sută din corpul didactic era format din profesori. Nu propun să copiem acest procentaj — avem nevoie şi de asistenţi, trebuie să creştem cadre tinere, dar şi aici, după cum veţi vedea, se nasc unele probleme — preconizez doar mai multe stimulente morale pentru cadrele de acum formate şi care şi-au dovedit, după ani şi decenii de muncă, valoarea. Nu ar fi necesare nici sarcini suplimentare pentru stat : ar trebui doar ca, în cadrul financiar existent, în proporţionarea funcţiilor să aibă un cuvînt de spus şi conducerea Universităţilor şi chiar a catedrelor.

— Vorbeaţi mai înainte despre unele probleme în legătură cu formarea tinerelor cadre...

— S-a creat o situaţie care dă de gîndit. Iată un exemplu de la catedra noastră, însă cu un înalt grad de generalitate : **cel mai tînăr cadru didactic are 31 de ani !** Pare incredibil, anecdotic, şi totuşi este o realitate. Eu la 31 de ani eram profesor universitar ! Firesc, aceasta nu poate deveni o regulă generală, dar nici actuala situaţie nu o consider de pe deplin normală. Studii serioase, ca şi întreaga experienţă mondială stau mărturie că, în actualele condiţii, perioada cea mai fecundă, cea mai creatoare pe planul academic şi al cercetării ştiinţifice (ambele planuri se intersectează, cum spun matematicienii) se întinde de la vîrsta de 22 la 35 de ani. Cifrele nu trebuie absolutizate, dar ele reflectă realitatea în esenţa ei. Or, în prezent, Universitatea riscă să fie lipsită tocmai de aportul indispensabil, de dinamismul şi de îndrăzneala specifică tinerilor cercetători şi profesori. Absolvenţii se rup de mediul şi de preocupările universitare, apoi, fiind vorba de elemente foarte dotate — căci doar la acestea mă refer — beneficiază de posibilităţi de promovare rapidă în întreprinderea în care au fost repartizaţi, mulţi se căsătoresc şi, forţaţi de împrejurări (familie, casă, copii etc.), tind să se preocupe mai mult de considerente pur materiale ; apoi, pot apărea pe parcurs şi dificultăţi pentru obţinerea de titluri ştiinţifice. Pe scurt, multe tinere talente riscă să se piardă definitiv pentru Universitate sau, cînd ajung din nou acolo, trebuie s-o ia de la capăt, intervenind un hiatus tocmai în perioada de maximă creativitate. Nimeni nu pune în discuţie însuşi principiul repartizării prioritare în producţie a absolvenţilor, care răspunde cerinţelor stringente ale economiei şi contribuie în măsură hotărîtoare la călirea morală şi profesională a tinerilor în focul producţiei. Ultimii ani au dovedit pe deplin rodnicia şi necesitatea acestei măsuri. Fără a se aduce modificări fundamentale acestei reglementări, cred însă că ea ar putea fi îmbunătăţită. Cred că în acest sens merită toată atenţia propunerea pe care am citit-o recent într-un articol din „Flacăra". Era vorba de o propunere făcută de un om al practicii, directorul unui centru de cercetări din Mediaş, şi pe care aş extinde-o şi învăţămîntului superior : nicidecum să se renunţe la repartizarea în producţie imediat după absolvirea facultăţii, ci absolventul doritor să lucreze în cercetare sau învăţămînt, în funcţie de medie şi de capacitatea sa, să încheie un contract cu facultatea sau centrul de cercetare respectiv. Aceasta i-ar da o perspectivă clară, iar la elaborarea programului de stagiu în producţie (subliniez : **în producţie**, nu în laborator) ar contribui şi facultatea sau centrul de cercetări respectiv, în funcţie de viitorul profil al absolventului. După expirarea celor trei ani, ei ar veni la catedră sau în cercetare, eventual, pe bază de concurs, îmbogăţiţi de o valoroasă şi indispensabilă experienţă. Am fi astfel toţi cîştigaţi : şi practica, şi cercetarea, şi învăţămîntul. Altfel, repet, există riscul **îmbătrînirii Universităţii.** Este un lux pe care nici o ţară nu şi-l poate permite.

— Legat de această problemă, v-aţi referit mai înainte şi la acordarea titlurilor ştiinţifice. La ce aspect concret vă gîndeaţi ?

— Eu nu privesc problema izolat, prin prisma nemulţumirii sau a intereselor personale ale unor doctoranzi sau aspiranţi la doctorantură, ci, dintr-un punct de vedere mult mai larg. Independenţa naţională nu este un dar pe care-l primim din partea cuiva, ci o realitate pentru care trebuie muncit şi luptat zi de zi, lună de lună, an de an. Ea poate fi menţinută şi consolidată şi prin realizări culturale şi ştiinţifice de prim ordin. A fi independent înseamnă şi a nu rămîne în urmă în aceste domenii de vitală importanţă în lumea de azi. Semnificaţiile adînci le regăsim, dealtfel, în însuşi faptul că ne aflăm în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Interesul naţional cere să nu se piardă nici un element dotat, să avem — îndrăznesc a spune — cît mai mulţi deţinători de titluri ştiinţifice. Evident, am în vedere numai elementele cu adevărat valoroase, utile societăţii, oameni de ştiinţă cetăţeni — nu o înmulţire formală a patalamalelor.

— Pînă acum am discutat despre „Hamlet" fără Prinţul Danemarcei. A rămas în afara obiectivului Studentul. Cum îl promovăm ? La figurat, nu la propriu.

— La noi se consideră uneori că studenţii respinşi reprezintă „rebuturi", iar promovaţii — „calitatea". Eu sînt de părere că ar trebui să se dea studenţilor posibilitatea de a repeta de mai multe ori un examen decît se prevede actualmente. Mi-aduc aminte de colegul meu întru profesorat la începutul carierei mele : Dan Barbilian (Ion Barbu). Era un profesor genial, dar poate cu prea multă fantezie matematică şi ea dezorienta pe unii studenţi. Unii din ei ajungeau pînă în anul IV fără a fi trecut temutul examen de anul I la Ion Barbu. În fond, nimic rău în asta ; era pur şi simplu un exemplu de maximă exigenţă, pe care şi eu, ca tînăr profesor, o manifestam. Eu pledez pentru un surplus de exigenţă. După părerea mea, faptul că un profesor are mulţi restanţieri nu denotă neapărat lipsă de conştiinciozitate din partea sa. Cînd am absolvit Facultatea de ştiinţe din Bucureşti, din vreo 300 înscrişi în primul an doar cinci sau şase au terminat ultimul an din prima sesiune ! Desigur, ar fi absurd să luăm această cifră drept model pentru învăţămîntul actual ; am evocat-o doar pentru a ilustra un anumit spirit de exigenţă — cel puţin la facultăţile cu profil ştiinţific — care azi riscă să se estompeze, deşi, paradoxal, măsurile de limitare a examinărilor au pornit tocmai de la grija pentru această maximă exigenţă. Ştiu că sugestia mea nu va fi pe placul unor colegi de al mei, că ar crea dificultăţi la normare etc., dar, ca şi celelalte propuneri, cred că merită cel puţin dezbătută.

— În concluzie, cum apreciaţi „mecanismul intern" al Universităţii ? S-ar părea, ca să rămînem în tonul problematicii noastre, că nu-i daţi o „notă" prea mare.

— Nicidecum. Succesele învăţămîntului nostru superior (pe care l-am avut în minte în ansamblu cînd vorbeam despre Universitate), dezvoltarea sa vertiginoasă în anii din urmă, progresele cantitative şi calitative sînt atît de cunoscute şi de recunoscute înlăuntrul şi în afara graniţelor ţării, încît nu am socotit util să repet lucruri ştiute. Ele reprezintă un bun cîştigat, definitoriu pentru România socialistă. Pentru a mă limita la mecanică — unul din pilonii de bază ai măreţului edificiu al ştiinţelor naturii — voi aminti că în ultimii ani cercetările efectuate de universitari din generaţia mai vîrstnică şi mai tînără şi-au dobîndit recunoaştere internaţională, au fost în mod deosebit apreciate la congresele internaţionale de mecanică de la Bruxelles, München, Stanford, sînt menţionate în tratate prestigioase ale unor savanţi de renume mondial ca Villat, Sedov, Mises şi mulţi alţii. Ca rezultat direct al integrării învăţămînt-cercetare-producţie aş putea cita zeci de exemple — de la aportul universitarilor la construirea cargourilor româneşti şi a galeriilor de mină în formă trapezoidală, la proiectarea judicioasă a conductelor de gaz metan peste ruri şi elaborarea planurilor de amenajare complexă a bazinelor unor ruri ca Jiul, Argeşul, Someşul, Siretul. Toate acestea sînt rodul actualului sistem de învăţămînt. Am insistat mai mult asupra aspectelor susceptibile de îmbunătăţire, fiindcă o soluţionare, într-un sens sau altul, pe baza sugestiilor mele sau a altor propuneri, ar propulsa şi mai viguros învăţămîntul nostru superior. Din discuţie iese lumină ! Abélard, unul din faimoşii magiştri de odinioară ai Sorbonei, spunea : „Nu întrebuinţa niciodată constrîngerea pentru a conduce pe semenul tău la părerea ta. Spiritul trebuie să decidă prin luminile lui proprii".

— Mai aproape de timpul nostru şi de spiritul Universităţii bucureştene, în a cărei bătrînă clădire ne aflăm, s-ar cuveni poate evocate şi cuvintele marelui Iorga : „Oricare ar fi valoarea sentimentelor trecătoare, nu e nimic mai puternic şi nu e nimic durabil decît ceea ce dă inteligenţa omenească hrănită de tradiţie şi sfătuită de încercare".

LIONEL NIŢESCU ■

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; cultură, ştiinţă, învăţămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetăţeneşti (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administraţie (17 78 82 şi interior 17 83) ; secretariat de redacţie (Dan Bîrlădeanu, Cornel Catană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacţie (Nicolae Arsenie — 17 63 16 şi interior 17 86) ; redactor şef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 şi interior 16 11) ; redactor şef — 18 22 96 şi interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P O Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucureşti str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 2 LEI

41505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

FLACĂRA SUPLIMENT
Paginile I, II, III, IV

30 Decembrie 1947 — 30 Decembrie 1977

Poporul suveran

Semnificativ și revelator reflex, ori de cîte ori pe ecranul memoriei noastre derulăm filmul istoriei, evenimentele de prim-plan ne apar printr-o imagine simbolică încetățenită în conștiința publică fie de documentele epocii, fie de artele pătrunse de misiunea lor patriotică. Astfel, evocînd evenimentul istoric la ordinea zilei, Proclamarea Republicii, dintr-o dată vom avea înaintea ochilor, întipărită pe retină chiar în acele momente sau revăzută în pagini de cronică, acea tumultuoasă Horă din Piața Palatului, pornită spontan, în mijlocul unei mulțimi fremătînd entuziast la vestea mult așteptată a instaurării „domniei poporului" prin el însuși, a transformării acestuia în „potestate supremă" cum năzuiau vizionarii înaintași de acum un veac și cum abia atunci, prin lupta comuniștilor sprijinită de întreaga națiune se petrecuse. Din această imensă mare de oameni tălăzuind, ca un periscop pornit din adîncuri, țîșnea o pancartă simplă pe care sta scrisă, cu litere la fel de simple, marea cucerire revoluționară a zilei de 30 Decembrie 1947: TRĂIASCĂ REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ.

Tot în ambianța acestei piețe, devenită prima scenă a istoriei noastre contemporane, se săvîrșise cu cîțiva ani în urmă acel prim act, perfect sincronizat cu voința și inițiativa întregului popor prin partidul comuniștilor, al răsturnării guvernării fasciste, acolită hitlerismului, declanșîndu-se astfel insurecția națională armată, piatra unghiulară a întregului proces revoluționar care a urmat. Și tot în această piață, printr-o suită de memorabile manifestări, masele revoluționare și democratice aveau să impună și să consfințească primul guvern muncitoresc-țărănesc, alt moment-cheie în lupta pentru cucerirea întregii puteri politice în stat, căruia i-au urmat noi și importante victorii în înfrîngerea forțelor reacționare, în adoptarea unor măsuri care să facă ireversibil cursul dezvoltării țării pe principii noi. **„Proclamarea Republicii** — sublinia în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. secretarul general al partidului, primul președinte al României — **a deschis calea puternicelor transformări revoluționare socialiste din patria noastră. Aceasta corespunde, de fapt, cu asumarea de către clasa muncitoare a misiunii de înaltă răspundere istorică de a conduce națiunea noastră pe calea făuririi noii orînduiri sociale, a socialismului și comunismului în România".**

Hora din Piața Palatului recheamă în memoria noastră o horă pereche, desigur pe altă spirală a anilor, pe altă treaptă a ascensiunii noastre socialiste,

(Continuare în pagina 9)

NICULAE STOIAN ■

Împreună cu noi, Nadia, Teodora și Adina vă urează, stimați cititori și colaboratori, la mulți ani cu fericire, sănătate și împlinire întru-a vieții înflorire și a patriei cinstire.

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

COLINDUL RĂNILOR DE CERB

Fost-au fost și fir-ar fi
Ierui-leruire,
lumea plină de copii
ierui-leruire
în sălbaticul tărîm
ierui-leruire
dinspre care coborîm
ierui-leruire,
în tărîm făgăduit
ierui-leruire
unde pruncii s-au nutrit
ierui-leruire.
a venit un cerb rănit
ierui-leruire
de săgeți din infinit
ierui-leruire,
sîngele din el curgea
ierui-leruire
și zăpada se topea
ierui-leruire.
cerbul care alerga
ierui-leruire
cu ninsori roșii ningea
ierui-leruire
și de sînge picurat
ierui-leruire
apele au fulgerat
ierui-leruire
și de sîngele căzut
ierui-leruire
întrebările-au tăcut
ierui-leruire
cerbul sta în fugă mut
ierui-leruire
ca o veste din trecut
ierui-leruire
și cum se stingea amar
ierui-leruire
se-ntîlni cu-un gospodar
ierui-leruire.
— Pui de cerb, tată de cerb,
ierui-leruire
vin' la mine că sînt sterp,
ierui-leruire
vin' la mine să-mi fii fiu
ierui-leruire
că pe lume mi-e tîrziu
ierui-leruire
neamul mi s-a terminat
ierui-leruire
drumul mi s-a-ntunecat
ierui-leruire.
— Omule, Codria ta
ierui-leruire
din drum nu mă-mpiedica
ierui-leruire
că sînt cerb și tu ești om
ierui-leruire
că tu dormi cînd eu nu dorm
ierui-leruire,
că tu plîngi cînd eu alerg
ierui-leruire
că mănînci carne de cerb
ierui-leruire,
eu mănînc frunză de pom
ierui-leruire
și nu mă ating de om
ierui-leruire
fiu ți-aș fi de s-ar putea
ierui-leruire
Omule, Poftia ta
ierui-leruire,
dar la masă cum am sta
ierui-leruire
tu altfel și eu așa ?
ierui-leruire.
Și pe urmă, om din om,
ierui-leruire
ce ursită duce-vom
ierui-leruire
eu trăind din loc în loc
ierui-leruire
tu mereu pe lîngă foc
ierui-leruire
tu noroc, eu nenoroc,
ierui-leruire
tu oricînd îți ai un loc
ierui-leruire
eu abia pot să mă-ntorc
ierui-leruire,
eu sînt fugă, tu ești loc,
ierui-leruire,
că pe creștet coarne duc
ierui-leruire
și în coarne cuib de cuc
ierui-leruire
Omule, nu mă opri
ierui-leruire
că n-am cum te pricopsi
ierui-leruire,
la vreun tîrg de oameni vii
ierui-leruire
mergi și cumpără-ți copii
ierui-leruire,
și-aș vrea să-ți mai spun ceva
ierui-leruire
Omule, Puterea ta,
ierui-leruire
Nu am cum să-ți fiu eu fiu
ierui-leruire
cît îți este de tîrziu
ierui-leruire,
că sub cer și pe pămînt
ierui-leruire
mai bătrîn ca tine sînt
ierui-leruire
și-aș putea și fiu să-ți fiu
ierui-leruire
însă, omule, eu știu
ierui-leruire
că la masă de vom sta
ierui-leruire
și sărac vei fi cîndva
ierui-leruire
tu, cu toată mila ta,
ierui-leruire
pe mine mă vei mînca
ierui-leruire.
Omul sta și-l asculta
ierui-leruire,
și izvoare auzea
ierui-leruire
din adîncul tristei blăni
ierui-leruire
din cerbești, amare răni,
ierui-leruire
dar cum sta rănitul cerb
ierui-leruire
și vorbea cu omul sterp
ierui-leruire
viscolea hohotitor
ierui-leruire
viscolea pe vorba lor
ierui-leruire
viscolea în fel și fel
ierui-leruire
rănile-nghețau pe el
ierui-leruire.
— Vino, omule, și vezi
ierui-leruire
vin' să vezi și să nu crezi
ierui-leruire
rana mea de la nămiezi
ierui-leruire
e legată cu zăpezi
ierui-leruire
unde tu mi-ai pune ham
ierui-leruire
țurțuri mari de sînge am
ierui-leruire
rănile ce mi le port
ierui-leruire
mă țin viu deși sînt mort
ierui-leruire,
Omule, Sterpia ta
ierui-leruire
tu cuvîntul nu-mi uita
ierui-leruire
ca să poți să ai copii
ierui-leruire
trebuie rănit să fii
ierui-leruire,
peste-un an mă voi topi
ierui-leruire
rănile se vor porni
ierui-leruire
că eu nu sînt cerb cum par
ierui-leruire
întristate gospodar
ierui-leruire
că eu sînt, Omule sterp,
ierui-leruire
Anul Nou cu chip de cerb
ierui-leruire
Rănile mi-au înghețat
ierui-leruire
timp s-aveți pentru urat
ierui-leruire
soarele va răsări
ierui-leruire
rănile se vor topi
ierui-leruire
și-nainte de amurg
ierui-leruire
eu prin răni am să mă scurg
ierui-leruire,
Omule, Căldura ta,
ierui-leruire
către casă de-ai pleca
ierui-leruire
lîngă geam vei auzi
ierui-leruire
colindețe de copii
ierui-leruire
grijă ai, nu-i izgoni
ierui-leruire
că sînt chiar ai tăi copii
ierui-leruire
dă-le un covrig și-un măr
ierui-leruire
că-ți sînt fii într-adevăr
ierui-leruire,
dă-le-un măr și un covrig
ierui-leruire
ia-i în casă că li-i frig
ierui-leruire.
Eu în tată te preschimb
ierui-leruire,
că ești spațiu și sînt timp
ierui-leruire,
te-aș putea îmbătrîni
ierui-leruire,
însă eu îți dau copil
ierui-leruire.
Omul fața-și întorcea
ierui-leruire
către, stearpă, casa sa
ierui-leruire
și cînd colo, ce vedea
ierui-leruire
casa nu mai era ea,
ierui-leruire
un palat de răni părea
ierui-leruire
și-un colind o-nconjura
ierui-leruire
un colind ca de argint
ierui-leruire
și copiii în colind
ierui-leruire :
«Fost-au fost și fir-ar fi
ierui-leruire
lumea plină de copii
ierui-leruire
cît trăiesc și cît vorbesc
ierui-leruire
omul blînd și omenesc
ierui-leruire
și un An cu chip cerbesc
ierui-leruire
și-un colind copilăresc
ierui-leruire.»

ADRIAN PĂUNESCU ■

Dialoguri în tren pornind de pe malul mării pînă în inima țării

Mamaia, minus zece grade. Peisaj existențialist cu plajă pustie, valuri disperate și pescăruși triști. Printre geometriile din beton și sticlă, ireale în lumina puternică a zilei, sectoristul își plimbă nostalgiile și încearcă lacătele. Dincolo, pe Siut-ghiol, cîțiva dau la bibani (bibani pe Siut-ghiol ?!), în vreme ce la piscina „Parc" siluete în vacanță și în slipuri combină cu multă dăruire pahare de „Martini" cu lungimi de bazin. „Să vedeți însă ce este aici sîmbăta și duminica, se extaziază responsabilul, un litoral în miniatură !" Nu ne îndoim. Spre Constanța, decorul se animă. Ba în centru este chiar înghesuială. „Avem peste trei sute de mașini, ne spune un taximetrist, dar tot facem față cu greu". În fața gării, vreo treizeci de taxiuri așteaptă rapidul de 15,50 care întîrzie cam un sfert de oră. „822"-ul vine dinspre Mangalia aproape gol și se umple în cinci minute.

★

De cart, în vagonul 1 bis, elevul sergent Ludovic Boroș, anul trei la Institutul de marină. Mîine dimineață va fi la Baia Mare, între ai săi.

— Cum se simte un ardelean pe mare ?

— Prima dată se uită la ea și se freacă la ochi, spunînd că așa ceva nu există. Apoi se înscrie la Institutul de marină. În mijlocul mării nu știu cum e, că n-am fost decît cu șalupa cîteva mile de țărm, dar la anul...

— Ei, ce crezi că va fi la anul ?

— O să-mi iau examenele cu foarte bine, cum le-am luat și anul acesta și o să mă și însor. Desigur, pentru asta îmi doresc vînt bun la pupă.

★

Ion Pînzaru este revizor de ace în gara Agigea și din 1943 muncește la C.F.R.

— Cum a fost anul acesta pentru dumneavoastră, tovarășe Pînzaru ?

— Cum să fie ? Acum două luni l-am înmormîntat pe tata. Încolo, toate bune. Familia este sănătoasă, avem un apartament frumos în Eforie Nord. Știți cum arăta orașul în '49, cînd am venit eu aici ? Paragină, nu alta !

— Ce vă doriți în 1978 ?

— Ce să-mi doresc ? Sănătate, pentru că retribuția o să crească în februarie. Iar pentru oraș, o sală de spectacole și o baie publică pentru cei care nu stau la bloc, ca să nu mai plece oamenii pînă la Constanța pentru așa ceva.

★

— Pe mine mă cheamă Petre și sînt bucătar, pe soția mea o cheamă Florica și e ospătăriță, iar el este fiul nostru și de trei ani și jumătate se numește Jerard.

— !?

— Păi da, pentru că tot ne mai numim și Filip, iar nouă ne-a plăcut tare mult actorul acela francez.

— Și unde plecați acum, la sfîrșit de an ?

— Noi locuim în Neptun de trei ani și este primul concediu pe care-l facem la părinți, în Ardeal. Terminăm împreună un an bogat. Au fost și necazuri, dar nu le-am băgat în seamă. Cînd ai un copil frumos și locuiești tot timpul într-o stațiune ca Neptun, necazurile sînt mărunte.

★

Ion și Carolina Dan și-au petrecut concediul pe litoral între 5 și 22 decembrie. Au mai fost și acum doi ani și acum un an, însă anul acesta a fost mai frig în camere, deși au primit mîncare mai bună.

— Noi, bărbații, făceam glume ca la șezătoare, nu le dădeam pace să lucre la femei și ne-am împrietenit și cu familia lui Falay care lucră la Reghin, la viori.

— Și nevestele unde lucrează ?

— Amîndouă sînt cooperatoare fruntașe, dar aici au făcut prosoape și draperii.

De cart, în vagonul 1 bis, elevul sergent Ludovic Boroș

Micul Jerard (sau Gerard, mai franțuzește) la primul său drum spre inima țării

Badea Vasile D. Dinoiu, fără cîrd, în chip de vedetă

Carolina Dan termină pînă acasă și prosopul

O parte din lotul de volei : junioarele Virginica și Otilia

Și o luară olteni spre munte, după tricotaje

La București, un ger de crapă pietrele. Cu cei o sută cincizeci și ceva de centimetri pe care îi are înălțime, badea Vasile D. Dinoiu s-ar descurca, desigur, mult mai greu prin înghesuiala Gării de Nord dacă n-ar fi ajutat de președintele C.A.P. Băltărești, județul Constanța. Proaspăt descins din accelerat, badea Vasile ne zîmbește ca o vedetă de cinema.

— De unde vii, bade ?

— De la Băltărești, unde-s cioban la C.A.P.

— Și unde mergi ?

— În concediu, acasă, în Argeș.

— Cum a fost anul acesta pentru matale ?

— Bun, cum să fie? Sănătos și eu, și ai mei din comuna Corbi și mioarele. Înțelegi că sînt la sectorul ovine și cîrdul meu a ieșit primul și la lînă și la lapte.

— Și ce îți dorești anul viitor ?

— Păi, sănătate, că nu prea mă lasă reumatismul, și să ies iar primul cu cîrdul meu.

★

— Cum vă numiți ?

— Eu, Virginica Gavrilă, iar ea este prietena mea Otilia Secoșan. Venim, cum vedeți, de la Constanța, unde sîntem eleve la Școala sportivă și facem parte din lotul de volei. Grupul nostru e mai înainte, uitați-vă, se uită tovarășul profesor după noi.

— Unde vă grăbiți ?

— Plecăm la Bușteni, în tabără.

— Bucurii, necazuri, anul acesta ?

— Numai bucurii. Am fost amîndouă selecționate în lotul de junioare al țării, cu școala am ieșit campioane naționale și în vară am făcut și două deplasări în străinătate, tot cu școala, în Austria și în R.F.G., unde firește am jucat volei și am și cîștigat.

★

În holul caselor de bilete de la clasa întîi, unde e mai cald, Dorel se zbenguie în jurul mamei sale, așteptînd să tragă personalul spre Rupea.

— Ce-ai vrea să-ți aducă Moș Gerilă ?

— Dacă nu-i e peste mînă (se uită la maică-sa) o bicicletă, că și eu am făcut eforturi și m-am făcut mai cuminte.

★

La 10,40 fix accceleratul 221 pleacă spre Timișoara. Tropăim pe culoar să ne mai încălzim. În compartimente nimeni nu îndrăznește să se dezbrace. În cel cu numărul 20 din vagonul 11, pică insistent din tavan o apă tulbure pe o damigeană de vin așezată între două perechi de picioare care se feresc strategic de ploale. Aglomerație mare și firește nu lipsește nici scena cu două bilete pentru același loc. Ion Drăghici și Marin Crăciun se sprijină sănătos pe cîte un picior și privesc. Au căciuli la fel și sînt olteni din Crîmpoia, dulgheri de meserie.

— Unde mergeți ?

— Pînă la Brașov.

— Cu ce treburi ?

— Facem cumpărături. De obicei cumpărăm de la Tîrgoviște, unde facem zilnic naveta, dar în concediu și în sărbătorile legale cumpărăm din Brașov sau din București. Acum vrem să luăm tricotaje pentru familie.

— Ce necazuri ați avut anul acesta ?

— N-am avut. Nici eu, nici prietenul meu Marin.

— De ce vorbiți în locul lui ?

— Pentru că sîntem vecini. Și nu vă spusei, sîntem și prieteni.

— Și ce vă doriți la anul care vine ?

— Am să vorbesc tot eu și pentru el. Eu vreau să zugrăvesc casa și să-mi fac o magazie, iar el, Marin, va trebui să facă o fată, ca să avem fiecare cîte doi băieți și o fată.

★

Într-un compartiment, șase fete și un băiat, toți din Sibiu, studenți în București. Maria Oprea Popa, ultimul an la agronomie, își dorește o repartiție pe măsură în județ. Solomon Rodica, de la engleză, proaspăt căsătorită cu un viitor stomatolog, ar vrea ca în 1978 să aibă și un băiețel, după ce în anul acesta revista „Viața studențească" i-a publicat nuvela „Ce bine e acasă", titlu care n-are nici o legătură cu repartiția, dat fiind că prin căsătorie ea nu mai este sibiancă, ci bucureșteancă.

— Cum este viața de student la fizică, Nicolae Prodan ?

— Frumoasă, mai ales cînd iei și examenele. În plus, căminul nostru de la Măgurele este o adevărată bijuterie, lucru pe care vi-l poate confirma și prietena mea, Elena (o strînge ușor de umăr, ca să înțeleg mai bine), studentă tot la fizică.

Pe Valea Prahovei, soare. Predeal. Schiuri, zăpadă, imagine de pliant turistic.

De la Ploiești încoace s-a mai încălzit în tren. Conductorul Emilian Filip o roagă pe colega mea Elena Ghera să nu-l fotografieze lîngă o fată ca să nu creadă biata nevastă-sa altceva.

Lîngă mine, un tînăr slab, neras, obosit.

— Am fost la Brăila s-o iau pe mama la noi, la Sibiu, să stea măcar pînă la primăvară și dac-o vrea să rămînă chiar mai mult. (Trece unul mic și negru cu un miel alb în brațe ce se lasă mîngîiat plin de responsabilitate : „Eu am terminat școala și l-am scos pe Vasilică prin județ".)

— Unde lucrați ? îl întreb pe tînărul cu care stăteam de vorbă.

— La „7 Noiembrie". Sînt ajutor de maistru. 1977 a fost bun. Fabrica produce pentru anul viitor, mie mi-a crescut retribuția, familia e sănătoasă.

La Făgăraș cobor și-mi iau la revedere de la ei. Se numește Vichente Duțu și își dorește ca în 1978 să aibă tot atîtea bucurii ca și pînă acum.

În spatele gării Făgăraș, un grup de tineri cu schiuri așteaptă autobuzul. Aflăm că pe Valea Sîmbetei este programat un concurs de schi. Alții se îndreaptă spre autogară, să prindă autobuzul de Breaza. Bănuiești crestele înzăpezite ale munților. Cele șapte taxiuri ale orașului nu mai prididesc. Șoferul ne spune că iarna vine aici lume aproape ca în toiul verii „Bate acum revelionul, se duc oamenii la Sîmbăta, la complex. Taxiuri ar mai fi, dar nu prea sînt șoferi și astfel nu ne putem trage noi sufletul". În gară, unii pleacă acasă, la Sibiu, alții chiar spre București. Accceleratul 222 vine cu o întîrziere de numai cîteva minute, în schimb compartimentul e sloi. Ne strîngem unii lîngă alții să ne mai încălzim. Mai schimbăm cîteva cuvinte să mai treacă urîtul. Un bărbat solid, cu o ceafă pătrată și o față latră, țăran din Voivodeni, își tot dăscălește băiatul, un flăcău zdravăn și timid. „Mergem la control. Are operație la ochi, l-a sărit în primăvară o piatră în dreptul. Acum l-a operat doctorul Petre Stănescu de la Spitalul 22 din București și l-a salvat. Tare aș vrea să-i mulțumesc și dacă matale (se uită spre mine) poți s-o faci în presă, te rog, fă-o. Mulțumește-i și lui și celor care l-au îngrijit".

★

Ne întoarcem cu accceleratul 222. Alți oameni, alte gînduri. Bucurii, frămîntări, dorințe, scurte bilanțuri, acum la îngemănarea dintre ani. Oameni obișnuiți, întîmplări obișnuite. De ce în tren? Pentru că părinții își doresc măcar pentru cîteva zile copiii aproape, iar copiilor li se face dor de părinți. Pentru că în lumea aceasta diversă pe care o întîlnești în trenuri, înaintea unui nou an, întîlnești omul din toată țara, întîlnești viața celor 365 de zile comprimată în cîteva ore.

Pagină realizată de ELENA GHERA și RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Începem un nou și decisiv an ferm hotărîți să răspundem cu abnegație prin noi fapte de muncă, chemărilor partidului, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

O imagine a vieții cotidiene din cetatea hunedoreană a oțelului, o imagine reprezentativă pentru oricare din noile așezări ale muncii.

Anul care vine, anul sideral 1978, este un an plin de evenimente fundamentale pentru destinul patriei și pentru destinul fiecărui cetățean al republicii. Un an luminâ în care se concentrează toate speranțele și visurile noastre de mai bine. Un an în care totul este prevăzut și antecalculat pînă la dimensiunile milimicronilor, în care se deschid perspective extraordinare pentru împlinirea forței noastre de creație și de muncă.

Programul de dezvoltare economico-socială a României în anul 1978 este complex și vizionar. Vizionar nu în domeniul imposibilului pentru că tot ce se prevede a se înfăptui în cele 12 luni care urmează în calendarul existenței noastre este calculat riguros și pe deplin posibil. Strălucită sinteză a societății noastre, un plan de perspectivă, fie și numai pentru un an, reflectează cu o exactitudine orară tulburătoare, științifică, grija comuniștilor români pentru istoria țării, pentru progresul ei, consecvența și justețea politicii partidului care imprimă vieții noastre un ritm nou, o calitate nouă, revoluționară. Într-o lume zguduită de tensiuni, de crize politice, economice, sociale și morale, România demonstrează că un popor care dorește să trăiască în pace cu popoarele lumii, să lucreze la fericirea sa, impune respectul comunității internaționale și exemplul său devine un simbol. România anului 1978 devine tot mai mult simbolul luciditații și al înțelepciunii, al efortului creator, al dinamismului, al mobilității și speranței într-o viață lipsită de grijile zilei de mîine. Vom face un pas hotărîtor în transformarea României dintr-o țară în curs de dezvoltare, într-o țară cu o dezvoltare economică medie, cu toate că statisticile organizațiilor internaționale consemnează creșterea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Reține atenția procentul creșterii preliminate a producției globale industriale: 10,6 la sută față de anul 1977. In general, se estimează evoluții dinamice în toate domeniile vieții economice și sociale, luînd ca termen de comparație și ca dată de pornire anul în care încă trăim. Venitul național urmează să crească, în aceste termene de referință, cu 11,0—11,5 procente iar veniturile totale reale ale populației cu 7,9 la sută. Evoluțiile prevăzute sînt impresionante și ele urmează să fie materializate printr-o mobilizare revoluționară de forțe, în condițiile în care dînd viață politicii partidului nostru comunist, la planurile de viitor participă toți oamenii muncii și fiecare în parte devine factor decisiv al progresului. Ascendentul nostru în această teribilă revoluție tehnico-științifică reflectată adînc în atitudinea revoluționară a oamenilor față de muncă, este generat de faptul că fiecare individ are în fața ochilor scenariul desfășurării istoriei și cunoaște sensul propriului său destin. Practic nu există om al muncii care să rămînă în afara programelor de perspectivă, care să nu-și cunoască sarcinile derivate din sarcinile generale trasate pentru domeniul său de activitate. Dar toți știm că anul 1978 devine fundamentul — ca dealtfel toți anii prin care am trecut — pentru evoluția calității muncii noastre, a produselor finite ale muncii noastre și pentru evoluția calității vieții noastre. Depinde de noi, de felul în care vom ști să ne mobilizăm eforturile, cît de apropiat sau de îndepărtat e pragul realizării visurilor noastre.

Prin urmare, producția globală industrială va fi în anul 1978 de 821,6 miliarde lei. Ceea ce înseamnă, printre altele, că vom produce 64 510 milioane kWh energie electrică, 12 070 mii tone oțel, 33 mii autocamioane, autotractoare și autobasculante, 72 mii autoturisme de oraș, 330 de locomotive electrice și diesel pentru linii magistrale, 546 nave maritime etc. Dar esențială în acest inventar de produse va fi calitatea lor în stare să satisfacă propriile noastre exigențe de civilizație și să fie în orice moment competitive la nivel mondial. Iată de ce anul 1978 va trebui să fie anul unor reglaje fine și exacte, anul unor ritmuri de gîndire și de acțiune pe măsura noilor sarcini, anul unor confruntări decisive cu vechile mentalități, cu inerția, comoditatea, indiferentismul și reaua credință. Un an în care, în procesul revoluționar al muncii, se va perfecționa și calitatea omului.

S-a stabilit un amplu program de măsuri pentru îndeplinirea sarcinilor economice ale anului 1978. Acest program e cunoscut. Dar aplicarea lui trebuie să cîștige în eficiență și exactitate privind mai ales : realizarea ritmică a producției în structurile sortimentale necesare economiei, utilizarea deplină a capacităților și suprafețelor de producție, îmbunătățirea organizării și productivității muncii, sporirea calității lucrărilor de întreținere, revizii și reparații, creșterea gradului de utilizare a parcului de mașini-unelte, respectarea riguroasă a graficelor de livrări pe baza prevederilor din programul de cooperare între ministere, centrale, întreprinderi și între județe, accelerarea procesului de asimilare, modernizare, înnoire și tipizare a produselor, perfecționarea tehnologiilor, întărirea controlului tehnic de calitate în toate fazele procesului de fabricație etc. Un program concertat, un efort suprem de concentrare, de creație științifică și tehnică în așa fel încît să fie valorificate toate resursele de inteligență și de muncă existente la ora actuală pe platformele industriei românești.

În ansamblul armonios, echilibrat și polivalent al economiei noastre, tactica și strategia cultivării pămînturilor pînă la atingerea parametrilor industriali rămîn o preocupare fundamentală și în anul 1978. De-a lungul ultimilor ani am consemnat recolte nemaipomenite, istorice, pe teritoriul fertil al țării. Cu toate că n-am avut întotdeauna condiții climaterice favorabile. Transformînd tot mai mult agricultura dintr-o activitate tradițională într-una modernă, ridicînd-o la nivel de știință, nu numai în academie ci pretutindeni unde a fost posibil pe ogoare, țăranii români sînt preocupați în anul care vine de folosirea rațională a pămîntului și utilizarea intensivă a întregului fond funciar, de creșterea suprafeței arabile prin integrarea în circuitul agricol a suprafețelor abandonate temporar, de amplasarea mai bună a culturilor în concordanță cu condițiile pedoclimatice specifice, de exploatarea optimă a sistemelor de irigații și însămînțarea pe aceste suprafețe a culturilor care dau producțiile cele mai mari, de intensificarea acțiunii de modernizare a plantațiilor pomicole și viticole, de realizarea capacităților de sere și solarii etc. Preocupări care apropie agricultura de fluxurile tehnologice industriale. Dealtfel, numai în anul 1978 urmează ca agricultura să fie dotată cu 13 200 tractoare, 3 900 combine autopropulsate pentru recoltat cereale, echipamente de recoltat porumb, combine de recoltat sfeclă, combine de recoltat cartofi, se vor da în funcțiune pentru irigații 289,7 mii hectare și se vor trata pămînturile cu 1 685 mii tone îngrășăminte chimice și 50,0 mii tone pesticide în substanță activă. Practic, anul 1978 trebuie să însemne, ținînd cont evident și de condițiile pedoclimatice, un an al perfecționării activității în agricultură, al eficienței și calității produselor agricole de consum sau industriale.

În acest vast șantier de modernizare a industriei și agriculturii, în anul 1978, un rol important revine științei și cercetării științifice. Astăzi, nu se poate concepe o societate civilizată în afara științei și tehnologiei. Conform programului, în anul viitor vor fi executate 664 obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică și vor fi introduse și extinse 293 tehnologii noi și modernizate. Ceea ce implică mobilizarea tuturor oamenilor de știință și a cercetătorilor să-și intensifice eforturile pentru identificarea de noi resurse naturale, valorificarea superioară a celor existente, pentru extinderea utilizării deșeurilor, pentru creșterea contribuției cercetării și ingineriei tehnologice la ridicarea productivității muncii.

Întreagă această galaxie de elemente care va compune civilizația noastră în anul 1978 este produsă în primul rînd pentru satisfacerea nevoilor existenței cotidiene dar și pentru participarea noastră la schimbul mondial de valori, de produse prelucrate prin inteligența și efortul temeinic al omului de pretutindeni. Se prevede ca în anul 1978 să facem comerț exterior în valoare de 81,8 miliarde lei. Și una din priorități în relațiile noastre comerciale internaționale o constituie intensificarea tratativelor cu partenerii externi pentru realizarea integrală a unor acțiuni de cooperare și specializare.

Știm deja că venitul național va fi în anul 1978 de 500 miliarde lei. Din acest buget se vor asigura resursele necesare pentru fondul național de dezvoltare economică și socială dar și investițiile necesare pentru creșterea nivelului de trai. Oamenii vor simți în anul viitor un spor substanțial de bunuri de consum pe piață, într-o largă diversificare sortimentală, de calitate mai bună. La acest capitol se verifică de fapt imediat felul în care muncim cu toții în sectorul nostru de activitate, răspunderea fiecăruia față de calitatea produselor pe care le execută. Amploarea comerțului, legată strîns de evoluția exigențelor populației, va duce, de asemenea, la perfecționarea organizării și funcționării rețelei comerciale.

Dar anul 1978 va fi anul în care veniturile totale reale ale cetățenilor republicii vor spori cu 7,9 la sută. Fondul de retribuire, în valoare de 180,8 miliarde lei, va asigura sumele necesare acțiunii de majorare a retribuțiilor tarifare din prima etapă a cincinalului, etapă eșalonată cu două luni mai devreme decît fusese prevăzut și care se încheie la 1 iunie 1978. Este absolut necesar să subliniem faptul că într-o lume în care crește șomajul și statisticienii prevăd creșterea prețurilor la mărfurile de importanță vitală, în România anului 1978 numărul locurilor de muncă crește pînă la 7 050 mii iar prețurile se vor menține planificat la valoarea lor actuală. Iar trecerea la reducerea parțială a săptămînii de lucru dă posibilitatea oamenilor să se bucure cu adevărat de roadele muncii lor.

Ne așteaptă un an mare, un an tînăr, cum zice poetul, plin de mari examene de conștiință, un an de profundă angajare în sensul progresului, pe care numai printr-o strînsă și fermă unitate de concepție și de transpunere în realitate îl vom împlini, convinși că ne-am făcut pe deplin datoria. Un an în care calitatea muncii și calitatea omului sînt decisive, un an care ne apropie și mai mult de „marele nostru ideal de a trăi într-o țară cu înalt nivel de civilizație în concertul națiunilor lumii, liberi, independenți, fericiți.

A. DOHOTARU ■

Nu așteptăm un miracol

viața noastră a fost și rămîne
un munte enorm de pietriș și nisip
n-am așteptat niciodată un miracol
am trudit din greu înecați în
sudoare

și azi noi trudim
și șiroaie de sudoare curg
de la primul strigăt de cocoș
pînă la pacea lină a nopții
trăim bucuria muncii
și-n viața aceasta
vrem să lăsăm ceva moștenire
chiar dacă e numai
o curată conștiință comunistă

NIKOLAUS BERWANGER ■
în românește de ANTON PALFI ■

Intrare în grîu

Toată iarna vom cînta lerui-ler,
toată iarna vom stringe zăpada
cu mîinile,
pînă ni se vor înroși mîinile,
toată iarna vom gîndi la Bădica
Traian
să ne visăm grîul ca pe-o columnă,
sămînță lîngă sămînță, pîine lîngă
pîine.
O, ca un tigru își arată el spicul,
vulcanic și binecuvîntat,
toată iarna o vom,
petrece acolo
în peripatetica școală a grîului
cu palmele arse de dogoarea
zăpezii...
Căci grija noastră pentru grîu
e-acolo
în Cîmpia Română și grîul
e cu noi și se bucură.
Mare este acest destin îngemănat,
mare este această știință deprinsă
în școala înaltă a grîului.
Niciodată nu vom fi repetenți,
toată viața vom crede-n Bădica
Traian
să ne gîndim grîul ca pe-o
columnă.

TITUS VIJEU ■

VECHILE „ȚĂRI", SUB NOUA ȚĂRII STEMĂ

Vechile „țări", sub noua stemă a țării,.. România, țara cea mare, e plină de astfel de țări, precum cea a Hațegului, a Severinului sau a Vrancei (sau a Oașului, sau a Oltului, sau a Bîrsei, sau a Dornelor, sau a Crișurilor..), entități străvechi ale geografiei fizice și demo-spirituale, ținuturi cu trăsături specifice, expresii ale unității în varietate a pămîntului nostru, a ființei noastre și, în același timp, mărturii, luminînd temeliile (se pierd în timp, ale întemeierilor noastre în spațiul Carpaților și al Dunării. E. aceste „țări", au fost atestate ca atare în acea „tulburătoare epocă a enigmei", cum o numea un scriitor-istoric, premergătoare întemeierii primelor formațiuni statale ale românilor, dar o epocă ce, și prin aceste „țări", își desface enigma, luminînd, odată cu străvechimea, neîntreruptă, marea noastră dăinuire, în forme de viață și de civilizație care ne tulbură ca un memento. Atestarea în documente ca „țări" („terrae"), în accepția arhaică a termenului, deci ca ținuturi autonome, a nenumărate depresiuni montane și văi de ape, într-o epocă pentru unii neguroasă și enigmatică („Țara Severinului", de pildă, pe care o prezentăm în aceste pagini, menționată încă din 1233, dar înainte de ea a fost menționată „Țara Oltului" și mai înainte „Țara Bîrsei"...), dovedește că aici, în toate aceste locuri, au existat forme timpurii de organizare politică, acele „Românii locale", cum le numea Nicolae Iorga, cu rol de pivot în coagularea țării și ființei care sîntem azi.

Cum arată ele, aceste „țări" — cele mai vechi, mai arhaice cuiburi de viață ale românilor — în ziua contemporană, sub noua stemă a patriei, sub domnia și sub lucrarea acestor ani tumultuoși, cei mai dinamici, cei mai denși în înfăptuiri din istoria României și a românilor ?

„Țara Hațegului", deschidere spre țară, spre timp, spre lume

Un prieten gazetar îmi povestea, acum cîțiva ani, următoarea întîmplare:

«Eram în gară la Rovinari, în Gorj. Un om, un țăran voinic, cu haină de dimie și căciulă de miel, m-a întrebat cît e ceasul. Din vorbă în vorbă, aflu că vine din Clopotiva, din Țara Hațegului, să-și vadă băiatul, electrician-miner la Rovinari. Și iar din vorbă-n vorbă, nu știu cum, tăinuind noi despre Hațeg, despre vechimea Hațegului, ajungem la istorie.. Omul izbucnește: „Așe o fost scrisă istoria, soarele ălui de-o scris-o ! La noi, în Hațeg, au fost lupce grele, da' nu așe cum s-o scris !" Nu știam cum să interpretez izbucnirea, țîșnită parcă dintr-un imens aleam. „Ce zici c-a fost ?" îl întreb. „Rău, zice el. Ăl de-o scris istoria e o iudă. No, că vezi dumniata, or vint romanu de la București, ca să lupce cu noi, cu dacii. Pe mine și pe cumnatu-meu Onuț ne-or țipat jos de pe cai cu funiile. Veneau și ăilalți după noi, în fuga cailor... Ne țipau cu funiile, zbierau la noi, da' degeaba. Era să-i batem rău, numa' n-o vrut omul ăla cu aparatul să pozeze. Tare rău s-o miniet... Dacă n-ar fi fost scrisă istoria așe, nu ne-ar fi bătut romanii. Omu' ăla cu aparatul ne-o spus că altfel nu mere, decît așe". Aveam în față un figurant din filmul „Dacii", care-și jucase rolul chiar acolo, în satul lui, cînd veniseră cei cu aparatele de filmat. De fapt, nu un rol. Omul meu era încă un dac. Pentru el și pentru cumnatu-său Onuț, războiul dacoroman nu se încheiase. Romanii, pentru el, erau undeva, pe la București, prin „regat". Acolo, în Hațeg, la Clopotiva, stăpînî sînt doar ei, dacii, cei învinși nu de romani, ci de ăl de a scris istoria, care-i „o iudă"...

Mi-am amintit această întîmplare povestită de prietenul meu în chiar inima Hațegului, la Clopotiva.

Clopotiva, vatră străveche de viață, „cel mai mare și poate cel mai vechi sat a Hațegului", spun istoricii, atestat de documente încă din 1360, dar cu rădăcini ce coboară, după toate semnele, pînă la rădăcina mileniului, și chiar mai jos. Satul vecin, Riul de Mori (sau „Ri di Moare", cum zic cei ai locului, sat ce dă numele comunei în care e înglobată și Clopotiva), e scris în hrisoave din 1351. La numai 3 kilometri e Grădiștea, cu ruinele augustei Ulpii Traiane, la alți cîțiva e Sarmizegetusa lui Decebal, mai încolo e Streiul, riul comorilor marelui rege, spre apus, la vreo 10 km, se vede curmătura Porții de Fier transilvane, pe după grumazul căreia s-au arătat, în primăvara lui 102, legiunile biruitoare la Tapae, undeva, sub piclele zărilor înierate, ghiceși turla zbucnind spre cer a străvechii cetățuii a Densușului, pe care legendele locului au crezut-o mauzoleu roman, care, precum se știe, e mult mai nouă, e operă a cnejilor locali, dar încastrînd în ziduri bolovani de marmură din divina Ulpie. Sîntem în plină istorie, în aerul tare al măreției ei, sîntem, totuși, aici, în peisajul cu munți tociți și păduri bătrîne, într-un loc în care totul pare contras la dimensiunile liliput — poate ca să degajeze demiurgicul. Clopotiva, sat micuț, sat cu uliță strîmte, întortocheate, firave ca niște pîrale pe care le treci dintr-o săritură, vegheate de case scunde din bîrne, case jucărioare, parfumate, sclicîate, romantice, vechi, unele vopsite în albastru și verde, cele mai multe în ocru, cu culoarea și cu sonoritatea ceramicii răscoapte de soare, case bătrîne, măcinate de timp și mai ales de asaltul betonului și al pietrei. 150 din cele 250 de case din Clopotiva sînt, spun statisticile primăriei, noi, construite în ultimele două decenii, pe temelii de beton, cu pereți de zid. Sat ce se schimbă, cum se schimbă toate sa' dar sat al Hațegului, ținut sau „țară" ce conservă, mai mult ca altele, acrul de arhaică provincie romană, de simbure de demult al ființei noastre.

Oamenii, s-ar părea, au rămas străveci, într-o lume pură, incoruptibilă, clopul e încă la mare cinste (numele Clopotivei, spun unii, vine de la clopot, dar, după alții, s-ar putea să vină de la clop...), ca și haina de miel, ca și scurtele de dimie, ca și morile de apă care încă mai macină, ca și sănîile cu tălpici de lemn cu care se aduce, vara, din munte, fînul, da, oamenii, s-ar părea, au rămas străvechi, neclintiți nu numai din rădăcini, dar și din rosturi, deși C.A.P.-ul din Clopotiva (250 de familii, aproape 1 000 de brațe de muncă) scoate, de la un timp, recolte de cartofi de cîte 17 000—18 000 kg la hectar, fruct al unor isusințe mai recente, de cea mai modernă culoare tehnică. Oameni străvechi, locuri străvechi, o lume de vis, de taină, de vrajă, dar în vraja căreia s-a insinuat, se pare, în timpuri mai noi, un sentiment obscur de iremediabilă degradare, resimțit acut de localnic însuși. „Apoi, no, nu mai sîntem ce-om fost odată !", mărturisește unui cercetător, în ajunul ultimului război, un om din Clopotiva, un oarecare Pogany, coborîtor dintr-o bătrînă stirpe răzășească înnobilată de Ioan de Huniade. Oamenii nu mai sînt ce-au fost; înfrîngerea romană, care s-a răsucit mereu în ei, prin veacuri, ca un șarpe-sfredel purtat în sîn, e urmată de o lentă, dar implacabilă decădere socială, care înseamnă, după epocă, știrbire, șerbire, aservire, detronare din vechile privilegii, nostalgia unui paradis pierdut. Campaniile monografice ale lui D. Gusti descoperă la Clopotiva, în 1936, un sat sărac, în care pămîntul (puțin și arid) „e lucrat primitiv, așa cum au moștenit de la înaintași". Ovid Densusianu, marele fiu al Densușului hațegan, ocupîndu-se de „Graiul din Țara Hațegului" (unul din cele mai bogate, mai colorate, veritabil tezaur lingvistic al românilor), se ocupă, de fapt, nu numai de graiul, ci de viața din Țara Hațegului, reproducînd, de pildă, astfel de cuvinte, auzite de la o bătrînă: „Trăim cam rău; apăi cum să nu trăim rău, că nu să fac bucacele ? Bărbatu mău o murit ge patrusprezăși ani, copilu mi l-o omorît ursu. Aișea sus la pădure, s-o dus cu vicele s-o eșit ursu la mieră... Am rămas numa cu doo fece. Pă una am mărîtat-o, da nu șede cu bărbatu, că-i urîșos. Ha mai mică ie la domni". Geograful Ion Conea, unul din harnicii cercetători ai acestei „țări", observă, bătînd Clopotiva și așezările dimprejur, că „unul și același munte are un nume pentru oamenii din cutare sat și alt nume pentru oamenii dintr-un sat vecin; cutare anumită apă, la fel". Aceste „individualități lingvistice" își au, în optica cercetătorului, o explicație istorico-socială certă, și anume crunta, totala, incredibila izolare a satelor și a cringurilor de oameni, fiecare din ele trăind, în micu-i țarc, ca „într-un birlog de urși", ca într-o oază suspendată dincolo de timp, fără nici o atingere cu ce se întîmplă nu pe pămînt, nu în lume, dar nici în orizontul de după dealul vecin.

Peste munții și dealurile acestea străvechi, anii din urmă au aruncat niște punți, o cunună de punți, înfășurînd ca niște eșarfe întreg ținutul, legînd între ele așezările izolate, legîndu-le, în același timp, cu lumea, cu timpul, cu civilizația, cu mișcarea.

La Clopotiva și în așezările din jur se ridică azi una din cele mai impunătoare cetăți ale energiei din cîte s-au ridicat în această țară. Aici, sub streașina Retezatului, cu despletire de punți ale noului peste tot ținutul, se construiește o uriașă hidrocentrală, pusă-n mișcare de apele Rîului Mare și ale afluenților lui, colectați din întreaga „țară". Marea centrală va avea o putere de 335 MW, fiind, ca mărime, a doua (după Lotru) de pe riurile noastre interioare, ivind în inima Hațegului, undeva, sus, în zona zăpezilor ce se sting abia către vară, la confluența dintre cleștarul izvoarelor și cer, un uriaș lac alpin (200 de milioane de metri cubi), în care se va oglindi un baraj înalt de peste 170 de metri. Aceasta este, în mare, lucrarea, una dintre cele mai spectaculoase ale cincinalului, o performanță de gîndire tehnică și de artă și în același timp o operă care, trecînd peste rostul ei economic, se înscrie în peisajul acestei „țări" ca un prodigios monument de civilizație, cu consecințe de o mare întindere și de o mare intensitate în viața omului.

Dacă vom spune că peste 200 de oameni din Clopotiva, că peste 1 000 din Țara Hațegului (statistică, evident, încă „în lucru", cifrele ei amplificîndu-se nu zi de zi, ci ceas de ceas) au devenit constructori pe marele șantier, cei mai mulți dobîndindu-și de pe acum o profesie, o calificare, încă vom spune puțin. Dacă vom spune că vechile sate cu case de bîrne se ascund (se „șișcăvesc", zic localnicii) în umbra întemeierilor noului, încă vom spune destul de puțin (și, nota bene, nu vom face o figură de stil, ci, pur și simplu, vom copia fotografic realitatea: într-adevăr, rețelele de asfalt ale noilor drumuri, late de cîte zece metri, ca să se poată așterne sub basculante de cîte 50—60 de tone, drumuri întinse pe temelii și pe stîlpi de beton peste vechile uliți ale satelor, fac ca bătrînele case de lemn să nu-și mai arate, la zi, decît ferestrele, crescute parcă de-a dreptul din sol). Dacă vom mai adăuga că la punctele ce se cheamă Brazi, Brădățel și Baraj (toponimice noi, încă netrecute pe hărți, dar toponimice care, observa un confrate, încep să fie știute, pe-aici, la fel ca și Sarmizegetusa) au apărut veritabile orășele, așezări muncitorești de cabane-vile cu străzi moderne, cu electricitate și cu asfalt, cu magazine, cu școli, cu cămine pentru copii, încă nu spunem totul. Totul, de fapt, nici nu se poate spune, cel puțin nu acum, cînd peisajul, inclusiv cel uman, este încă în fierbere, într-o patetică și convulsată retopire a structurilor într-o calitate nouă. Important e însă că în această lume străveche și neclintită, în această tulburătoare și parfumată oază arhaică, în aceste mirifice sate-cuiburi ascunse sub streașina Retezatului au apărut constructorii, purtătorii prin excelență ai febrei creației, ai dinamismului existenței, ai neastîmpărului schimbării. Ei au adus, în acest Hațeg pur și primordial, o nouă civilizație, cea a măsurilor mari, ca și constructorii romani ce au tăiat pe aici, printre culmi, pe sub drumurile de azi, șoseaua arhaică a originii noastre. Într-un fel, și acești constructori au pășit într-o lume a etnograficului și sînt, deci; niște descălecători.

Hațegul se schimbă din temelii. Hațegul totuși rămîne același, așa cum îl știm, frumusețile lui, simetriile vechi ale locului nu se tulbură, ci numai se-mbogățesc. La Sarmizegetusa (sat care, în anii din urmă, s-a îmbodobit cu mari edificii, cu importante nuclee industriale, sat care, în anii ce vin, va deveni oraș), în frumosul muzeu al locului, instituție venerabilă, veche de mai bine de cinci decenii, constructorul hidrocentralei se întîlnește, refăcînd un vechi dialog, de mult și silnic întrerupt, cu strămoșul, pietrele, atît cele vechi cît și cele noi, fiind așezate în rost de aceleași mîini, cu priceperi diferite de la epocă la epocă. În orașul Hațeg (el însuși un centru al noului, cu importante industrii și cartiere de blocuri moderne, răsărite încă mai înainte de ivirea hidrocentralei), un tînăr inginer, constructor al cetății luminii, îmi vorbește, cu pasiunea puțin cam prea explozivă a neofitului, despre ce-au inventat ei, constructorii, pentru ca simetriile și frumusețile vechi ale locului să nu se tulbure. Unul din tunelele subterane ale hidrocentralei va trebui să străbată, pe o distanță de cîțiva kilometri, Parcul Național al Hațegului, monument al naturii, rezervație de animale rare (rîși, căprioare, capre negre și, bineînțeles, faimoasa colonie de zimbri), parc păzit de grija severă, de gelozia care nu admite compromisuri, a omului de știință din zilele noastre. Ca să nu deschidă fronturi de lucru aici, tulburînd miracolul naturii și viața ființelor rare, constructorii au imaginat un sistem de lucru strict subteran, un sistem ce le va da de furcă, ce va cere eforturi mari, dar care, zice tînărul inginer, „se merită". Hațegul trebuind să rămînă Hațeg, cu tot ceea ce are el sublim și unic.

Reintors la Clopotiva, în plin șantier al „cetății apelor", aflu că valorificarea acestor ape au făcut-o, de fapt, și strămoșii, în hotarele satului aflîndu-se urmele unui apeduct, unul din cele ce alimentau, se pare, augusta Ulpie. Deci Riul Mare a mai fost deviat, cu aproape două milenii înainte de devierea ce i se pregătește acum, prin niște iazuri sau brațe care, rupîndu-i albia și risipind-o peste cîmpie, au compus un pitoresc și eficace sistem de irigație, din care urmașii celor învinși de romani s-au înfruptat și se înfruptă copios și astăzi. Fără el, fără acest sistem de irigație, oamenii, poate, nici n-ar fi dăinuit pe aceste pămînturi. Pămînturi în care, cînd intră cu fierul uneltei, omul scoate și astăzi pietre, clădindu-le în capete de tarlale ca pe niște stranii și înfricoșătoare statui de zei vrăjmași. Aducînd aici marea industrie, hidrocentrala va ridica, în același timp, și fertilitatea acestor pămînturi, ce vor ieși definitiv de sub imperiul stihiei, al naturii vrăjmașe, intrînd în canonul impus de om. Constructorii de pe Riul Mare captează, deci, niște izvoare arhaice, ce-au mai fost captate, iar noi ne facem datoria să îndrumăm spre ei, spre cetatea luminii pe care ei o înalță, firul unui izvor al spiritului.

În autogara orașului Hațeg, la plecare, caut cu ochii un om în haină de dimie, cu căciulă de miel și cu grai colorat, care să mă întrebe cît e ceasul și care să-și verse mînia împotriva „ălui de-o scris istoria", o inacceptabilă istorie a înfrîngerii, care-l roade și azi, după aproape două milenii... Dar nu-l găsesc. Peronul foiește de tineri în salopete, după vorbă localnici, angajați ai șantierului de pe Riul Mare. Istoria, aici, se rescrie, de data asta cu mîna lor, prin participarea lor.

„Țara Severinului", la ora noilor Porți de Fier

La Drobeta-Turnu Severin, într-o iarnă imperială, aruncată ca o hlamidă voievodală pe umerii de Carpați ai unela din cele mai vechi dintre vechile noastre „țări", ne întîlnim, din nou, cu istoria, cu izvoarele dacice și romane, ne întîlnim, din nou, cu construcția, cu marea construcție, cu cele mai mari cetăți ale energiei, ale luminii, ridicate în România. Și nu numai în România.

Dar mai intîi, ceva despre iarnă, despre o iarnă care, aici, e cel puțin neobișnuită, despre o iarnă care, aici, s-ar putea zice că este dublă.

E, mai intîi, iarna orașului, a cetății de scaun a vechii „țări", iarnă suavă, luminoasă, caldă, calmă. Cînd în alte părți vremuiește cu geruri grele, cînd în alte părți vremuiește cu ninsori viscolite, aici, lîngă piciorul Podului lui Traian, clima cu influențe de Mediterană, aceeași care primăverile înflorește smochinii, leandrii cipreșii și castanul dulce, face din iarnă o poveste sau o feerie, o iarnă de operetă, o pauză de alb, un „respiro" în rotirea multicoloră a zilelor anului. Cele mai reci temperaturi din decembrie sînt, spun statisticile ultimelor decenii, cam în jur de 2 grade Celsius. Cerul, e drept, s-a schimbat, e altul decît în aprilie sau în iulie. din albastru a devenit mai gri, dar nu negru, nici măcar plumburiu, citeodată e chiar opalin, citeodată sugestia luminii meridionale se păstrează intactă. Nici o violență, nici o ciocnire mai aspră între arbori și vînt, nici o încordare. Decît numai cea a oamenilor.

Deci să notăm, lîngă peisaj, încordările sau eforturile acestui an 1977, ce se încheie atît de frumos, în această împărătească iarnă. La Șantierul Naval (care în anul ce vine va celebra 120 de ani de existență și care în 1972 lansa, cu titlu de record al dezvoltării sale și al ambițiilor sale, nave de 2 000 tdw) s-au făcut pregătiri pentru intrarea în fabricație a navelor de 7 000 tdw. La întreprinderea de vagoane (și ea bătrînă, înființată în 1882, odată cu stația C.F.R. a orașului) s-a produs de două ori mai mult ca în 1972. Aceleași succese la Combinatul de prelucrare a lemnului (întreprindere nouă), la Combinatul de celuloză și hîrtie (întreprindere nouă), la întreprinderile (toate noi) din noua Orșovă, orașul sutelor de blocuri moderne, ce mai păstrează doar numele din orașul vechi, cel cu apeducte și canale de piatră din epoca daco-romană, cel cu dovezile vechii vămi a Diernei, cel cu clădiri bătrînești, cu geamlîc și arome de cafele turcești evadînd în străduțele-uliță, toate înghițite de uriașul lac de acumulare (17 000 hectare de apă, 150 de kilometri lungime) al Sistemului hidroenergetic Porțile de Fier I. Aceleași succese la Porțile de Fier I, marea hidrocentrală dată în funcțiune în 1972, marea hidrocentrală unde, la 3 decembrie anul acesta, a fost livrat sistemului energetic al țării cel de-al 35-lea miliard kWh. Și unde, în aceeași zi, un întreg peisaj, cuprins în mîinile oamenilor, s-a încordat, s-a răsucit, și-a ieșit din matca-i și firea-i veche, nemișcate și strîmte, inaugurînd, lîngă Ostrovul Mare, lucrările unui nou colos energetic. Porțile de Fier II, operă, ca și prima poartă a energiei, a colaborării dintre România și Iugoslavia. Evenimentul, petrecut în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, împinge și mai departe orizonturile unei construcții care, aici, în „Țara Severinului", au fost, în acești ultimi ani, atît de largi, ele încercuind din toate zările vechea „țară" și deschizînd-o, în același timp, spre toate zările.

Aici, pe șantierul Porților de Fier nr. II, e iarna dublă, e cealaltă iarnă, de fapt iarna-iarnă, deodată cruntă, cu frig năprasnic, cu vînturi și viscole alergînd peste spațiile largi, ca niște haite de lupi cu spulber de ger în spicul mustăților. Ostrovul Mare (și dincolo pe malul sîrbesc, comuna Prahovo), șantier al celei mai noi cetăți și luminii, una din cele mai mari ale continentului, ce va îmbogăți cele două popoare cu un flux de energie de cite 1,2 miliarde kWh anual. Au început excavațiile (se vor excava, spun proiectele, 14 miliarde metri cubi de pămînt), n-a început, evident, montajul (se vor monta, spun aceleași proiecte, peste 70 000 de tone de construcții metalice și

utilaje tehnologice), șantierul e în plină bătălie, au început lucrările la digul de deviere a Dunării, nopțile ard, romantic, focuri, ca să dezghețe mașini și oameni, fiindcă marea problemă, la ceasul de față, e, peste toate iarna, adică oamenii și mașinile sub asprimea iernii. Mașinile, cele mai multe, sînt noi, oamenii, cei mai mulți, sînt vechi. Oameni pe care i-am întîlnit pe Lotru, pe Olt, la Porțile de Fier „cele vechi", după ce altădată, demult, i-am întîlnit la Bicaz, la Argeș. Îi reîntîlnesc pe inginerul Gh. Sălăgeanu, comandantul șantierului „Porților vechi", om cu o viață de om petrecută pe șantiere, venit, din minister, „ca să pună la punct niște lucruri", și zîmbetul lui tineresc, pe un chip care nu mai e chiar așa de tînăr, cu o zăpadă care nu știu dacă e chiar zăpadă pe tîmple, comunică, prin telepatie, cu toate fețele, pe care fluturã un surîs identic. „Așadar, construim din nou !" par a zice aceste zîmbete, „așadar, înălțăm iarăși o mare hidrocentrală, de fapt un monument al tehnicii, un unicat, poate, al genului" par a zice acești constructori, acești romantici sau profesioniști ai iernilor aspre, ca și ai arșițelor, acești oameni ce (îmi spune inginerul Sălăgeanu) au venit aici, mulți din ei, nechemați, doar la vestea că se mai fac niște Porți ale energiei. Zilnic aproape, la Severin (în cealaltă iarnă, care pe ei îi amuză, pe care ei nu o cred) debarcă, din trenuri și din autobuze, constructorii Porților de Fier nr. II, oameni ai Lotrului, ai Oltului, ai Sebeșului, oameni care, aflînd de noua mare cetate a energiei, au intrat, acolo unde și-au isprăvit ce au avut de isprăvit, într-un freamăt deosebit, ca acele păsări polare cînd se pregătesc pentru marea călătorie spre Sud. Drept care, pregătindu-se să zboare aici, în Sud, la Ostrovul Mare, și-au telegrafiat unii altora, și-au dat telefoane, s-au chemat prin mesaje verbale și prin scrisori, refăcînd, unii, „echipa Bicazului", alții „a Argeșului", alții „a Porților de Fier nr. I", adică ale unor locuri ce au marcat pentru totdeauna existența nu numai a lor, ci a națiunii întregi.

Seara, întors la Drobeta-Turnu Severin, reîntîlnesc iarna calmă, iarna de operetă, cu fulgi care cad grațios, parcă de undeva, de aproape, parcă nu din cer, ci, ca petale, din arborii etajați în argintul ai bulevardelor și străzilor, pe care e liniște și pace. Nici o încordare. Decît numai cea a oamenilor.

De fapt, chiar și aici, ca în tot Mehedințiul, se construiește, se construiește intens, la toate cotele, la toate nivelurile : pe pămînt, sub pămînt și deasupra, se construiesc, de pildă, cvartale întregi de blocuri, fiindcă populația a crescut într-un ritm exploziv, în municipiul de azi sînt aproape 80 000 de locuitori, de două ori mai mulți ca acum două decenii, și mulți, foarte mulți dintre ei sînt tineri, jumătate din ei n-au atins vîrste de 30 de ani, abia și-au întemeiat familiile, trebuie să-și întemeieze și un cămin. (Sîntem, e bine de zis aici, într-un oraș care, cîndva, nu prea demult, se chema și „orașul pensionarilor" !) Ar mai fi de spus că aproape 40 000 din cei aproape 80 000 muncesc, cei mai mulți, în marile uzine ale orașului. Pentru ei, actualul plan cincinal prevede nu mai puțin de 10 000 de apartamente, mai multe decît în toți anii anteriori, mai multe decît în toți anii socialismului luați la un loc, ani care, pînă în 1975, au însemnat 9 000 de apartamente. Orașul, în acești ultimi și tumultuoși ani constructivi, „anii Porților de Fier", cum li se spune pe-aici, anii congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului, și-a rescris (cum ar zice localnicul, iubitor de istorie), însăși istoria, așezată într-un nou peisaj, într-o pagină a prezentului care-i pune și mai pregnant în lumină zidirile, sensurile, valorile. Severinul e orașul monumentelor, el se chema cîndva și așa, „orașul monumentelor", tulburătoare vestigii ale latinității te opresc la tot pasul, dar asemenea monumente, deși abundă, nu pot compune un oraș, în înțelesul modern al cuvîntului (în înțelesul Le Corbusier sau Niemeyer, dacă vreți !) ; asemenea monumente pot organiza, desigur, un centru arheologic sau artistic, un vast parc urban în care edificiul vechi pune ici-colo accente prețioase, de artă. Dar în rest ?... Centura de cetate modernă ce înconjoară astăzi monumentele le conferă o strălucire nouă, într-o relație de reciprocă și subtilă valorificare, în chenarul aceleiași file. Ele nu mai par singuratice, ca niște promontorii ale unui continent scufundat, ridicînd deasupra apelor pustii numai turlele. Clopotele scufundate ale istoriei au fost trase cu năvoadele deasupra, curățate de mîlul uitării, puse din nou să scînteie, într-un cadru de nouă și mare civilizație, într-un cadru cu care ele rimează și se întrec.

„Țara Vrancei", între pădurile care au fost și cele care vor fi

La Nereju, în munți Vrancei, o veche familie, numeroasă, stufoasă, cu multe și vaste încringături de rubedenii și neamuri, se cheamă Badiu. Ei descind, spune cronica locului, din „Badiu Bădoaie, fiul Vrîncioaiei". Un neam la fel de vechi și de stufos se cheamă Spulber. Spulber se cheamă și un sat megieș, roit cîndva din matca Nerejului. Unul din feciorii Tudorei Vrîncioaia, unul din cei șapte feciori-păstori și feciori-oșteni, viteji ai lui Ștefan cel Mare și sprijinitori ai restriștei lui, se chema Spulber.

Pe un Spulber, Ion Spulber, băiat tînăr, de vreo douăzeci și ceva de ani, l-am întîlnit, în aceste zile, printre constructorii de pe platforma industrială a Focșanilor. E constructor calificat, e electrician montor, e unul din reprezentanții noii forțe muncitorești a Vrancei (după statisticile anului trecut, în Vrancea erau 58 000 de muncitori, față de 10 000 în 1950). Nu mai stă în Nereju, s-a mutat de mult la Focșani. Este, deci, unul din cei 20 000 de oameni, marea majoritate muncitori, care au sporit, doar în ultimii zece ani, populația orașului-reședință al Vrancei. Stă încă, îmi povestește el, „la gazdă", dar „e scris pe listă pentru apartament". Actualul plan cincinal prevede, în Vrancea, construcția a peste 12 000 de apartamente (din 1944 și pînă în 1968, anul cînd Ion Spulber a coborît din mioriticii codri ai Nerejului, luînd, peste apa Zăbalei, drumul Focșanilor, pe vatra lo-

cului se construiseră doar vreo 600 și ceva), și, reproducîndu-mi aceste cifre, tînărul electrician montor, descendent al Spulberilor, o face nu sec, ci patetic, cu voce fierbinte, cu ochii strălucitori, cu acel aprig orgoliu, cu acea aprigă patimă, tipică oamenilor de-aici, de a afirma tot ce poate face vestită „țara" lor.

Spulber, Badiu, nume străvechi, cu rezonanță de cronică, oameni la fel de vechi, neclintiți din loc, neclintiți din nume, neclintiți ca și munții care le poartă numele, cei șapte munți dăruiți de slăvitul domn feciorilor Tudorei, ca să-i stăpînească „din neam în neam, fără vreun amestec și tulburare din partea cuiva". Domnul Moldovei, zic cei ai locului, le-ar fi dat celor șapte, spre întărirea daniei, și un uric, scris cu slove de aur pe pielea unui viței, și legenda acestui uric, pe care nimeni nu l-a văzut vreodată dar despre care orice bătrîn vrîncean îți va spune sub jurămînt că există, că încă există, păstrat în vreun sipet bătrînesc de-al Badiilor sau de-al Spulberilor, a plutit, vreme lungă, peste ținut, peste oamenii lui, peste viețile lor, ca un polen de fluture scump sau de floare rară, ca un odor de haină voievodală prins pe dimia aspră a „Mioriței", ca o unică a lor mîndrie, într-o „țară" bogată de oameni săraci. Ca și oșenii, vrîncenii sînt, poate, oamenii cei mai mîndri de „țara" lor și de spița lor, cei mai pătimași în a le afirma frumusețile, bogăția, temeinicia, unicitatea. Din această patimă a afirmării s-a ridicat și sentimentul, mai nobil, al apartenenței la obște, orgoliul gestului comun, al faptului care unește colectivitatea sub efigia marilor acte istorice. Acte precum cele care, mai mult ca oricînd, s-au petrecut în acest ultim deceniu al Vrancei, de cînd Ion Spulber a coborît din Nereju și s-a făcut muncitor la Focșani.

Ce s-a întîmplat, de fapt, în acești ani, în Vrancea ? În cinci dintre ei, adică în cincinalul trecut, investițiile alocate ținutului au fost, spun statisticile, de aproape cinci miliarde lei, covîrșitor orientate spre industrie, ca stîlp de boltă al noii construcții, al noii civilizații a vechii „țări". În cincinalul pe care-l străbatem, această sumă s-a dublat. În cincinalul pe care-l străbatem, ritmurile înaintării industriale ale Vrancei (ritmuri care înseamnă o creștere anuală de 18,7 la sută, cu mult superioară mediei pe țară) au transformat Focșanii, reședința celui mai tînăr din neamul Spulberilor, într-o mare platformă industrială, în incinta căreia, doar într-un singur an, în acest An XXX al Republicii, s-au dat în exploatare trei mari unități, de importanță republicană, a început construcția altor trei, „suplimentare cincinalului", conform programului adoptat de Conferința Națională a partidului. Pornind din Focșani, rețeaua acestor linii de forță cuprinde, treptat, întreaga „țară", cuprinde Adjudul, unde se construiește un impunător combinat al chimiei, cuprinde Mărășeștii, cuprinde Panciul, Odobeștii, Cotești, Jariștea, Balotești, Timboleștii, sedii de noi, mari și moderne uzine de prelucrare a strugurilor („țara" de munți și păduri a Vrancei fiind, cum se știe, și o țară a podgoriilor, ea deținînd locul I, pe țara cea mare, la producția strugurilor), cuprinde munții, cuprinde pădurile, intrate și ele sub raza prospecției industriale (la Focșani s-a construit, în acești ani, unul din cele mai mari combinate de prelucrare a lemnului din România).

Unde să poposim, ce imagine să reținem din această gigantică panoramă a noului ale cărei contururi se definesc în mîine, astfel încît, netrădind clipa, s-o facem oglindă a celor ce vor veni ? Vom poposi într-o incintă alpină, undeva, lîngă cer, în zăpezi înalte. Vom poposi în incinta pădurilor, ea însăși sediu al marii creații, deci al noului. Vom poposi aici pentru că Vrancea e, înainte de toate, „țara pădurilor", ele ocupă încă 38 la sută din teritoriul județului (iar în teritoriul din zona montană și depresionară, teritoriu care constituie, propriu-zis, „Țara Vrancei", în hotarele ei istorice, ele ocupă încă 65,5 la sută). Am pus, în fața acestor cifre, cuvîntul „încă", fiindcă munții aceștia, cu niște decenii în urmă, au fost despuiați sălbatic, dar acum peisajul s-a refăcut, rănile s-au cicatrizat, imensele goliști provocate cîndva de topoare nesăbuite apar ascunse privirii sub transplantul de epidermă tînără ce le-a redat munților respirația. În Vrancea ultimului deceniu au apărut 18 000 de hectare de

codri noi, alte 4 500 vor mai apărea, spun calculele specialiștilor, prin regularizarea albiei riurilor și a piriurilor.

În vatra Nerejului, leagănul Spulberilor, sînt 17 guri de exploatare forestieră. Oamenii satului au devenit, în ultimii ani, tractoriști, „drujbiști", mecanici, funicularişti, deci muncitori calificați. Nereju, comună cu 4 000 de locuitori de pe valea Zăbalei, de sub întunecata culme a Lapoșului, este cel mai îndepărtat, cel mai greu accesibil dintre satele Vrancei, mai bine zis, ne spune primarul Ion Chiriac, a fost așa, a fost pînă nu prea demult. Nereju, pînă acum vreo cincisprezece-șaisprezece ani, n-avea nici drumuri, nici un drum nu ducea spre el, duceau doar poteci prin păduri, doar cărări de care și de căruțe, tăind vadul apelor sau urmîndu-le peste prunduri întortocherile, ajungînd deci la țintă asemeni apelor, după popasuri lungi, după ocoluri chinuitoare. Cîndva, distanțele dintre Nereju și Focșani sau Nereju și alte așezări ale Vrancei se socoteau, ni se povestește, nu în lungime, nu în kilometri („kilometrul", pe-aici, era o măsură mult prea abstractă, ea nu putea spune nimic), ci în timp, în „ceasuri de mers" sau în „zile de mers". Șoseaua modernă pe care circulă astăzi autobuzele și autoturismele este opera acestor din urmă ani. Prin ea, Nerejul s-a legat cu Vrancea și cu țara, pe ea a coborît Ion Spulber, ca să ajungă electrician montor la Focșani. Dar ea, această șosea, n-ar fi înfrînt pe deplin izolarea locului, fiindcă Nerejul e un sat risipit prin munți, cu stîni și sălașe cocoțate la peste 1 000 de metri, cu cătune și cringuri de case aruncate la mari distanțe. 150 de kilometri de drumuri forestiere, construite în anii din urmă pe vatra satului, drumuri spre masivele cîndva „înfundate", imposibil de exploatat, leagă astăzi cele mai singuratice puncte, ele, aceste drumuri, fiind tot atîtea artere de viață, pe firele lor pătrunzînd electricitatea, asfaltul, edificiul modern, civilizația noului. Satul „cel mai inaccesibil" al Vrancei, cel mai inapoiat, cel mai „închis" („un grup închis de oameni arhaici", l-au definit cercetătorii echipelor monografice conduse de D. Gusti), devine astăzi, printr-un nou peisaj al muncii și printr-un nou peisaj al vieții, un sat modern, din „arhaismul" dominant pînă ieri rămîninneed doar niște ecouri. Rămîn ecourile, mai persistente aici ca aiurea, ale unor ritualuri și practici străvechi, precum celebrul „dans cu măști" din Nereju, ritual legat de priveghiul morților, ritual de ancestrală filiație, venind către noi din zorii istoriei, poate din credințele dacilor despre viață și moarte, azi convertit pe planul artei. Adică „dansul cu măști" nu se mai joacă decît pe scena căminului cultural al Nerejului. Măștile din coajă de mesteacăn sau păr de oaie sînt opera meșterului nerejean Pavel Terțiu, încununat cu premiul Uniunii artiștilor plastici. Măștile acestea înfățișează figuri de bătrîni, dar fețele dindărătul lor, fețele celor care aduc „priveghiul" pe scena căminului cultural, transformîndu-l din practică magică în fapt de artă, sînt ale tinerilor de azi ai satului.

Ei, acești tineri, generația lui Ion Spulber, iubesc tradiția, se mîndresc cu ea, o cultivă, dar ei nu mai trăiesc în umbra ei, ci deasupra ei. Deci se poate spune că și aici, în Vrancea, ca și în Hațeg sau în Țara Severinului, istoria se află, de fapt, încă la început.

ILIE PURCARU

La cumpăna anilor, toast pentru constructori

București: Nu cunosc orașul fiindcă îl construiesc

Ședea cu picioarele bine înfipte în solul răscolit de lama buldozerului, cu șapca împinsă spre sprîncene, ca lumina crudă a dimineții să nu-i stingherească privirea. În mîini, un cadru de lemn și un fir cu plumb; măsura un loc văzut numai de el, o făcea cu încordare și atenție repetînd cu grijă aceleași mișcări de zece, de douăzeci, de treizeci de ori, de parcă așeza axa planetei și nu un simplu țăruș de jalonare.

Așa l-am cunoscut pe maistrul constructor Iacob Arghir în primăvara acestui an pe un șantier bucureștean de locuințe. Venise din Deva împreună cu tovarășii lui de muncă, de la întreprinderea județeană ascultînd, alături de alți oameni din alte județe, de un fierbinte apel care pleca de la Capitala lovită de seism, de un fierbinte îndemn al inimii sale. Acum l-am întîlnit în fața blocului M, o construcție înaltă de zece etaje, în toate robotind cei care fac curățenie, montează yale la uși și linoleum pe pardoseli. Învîrtea o legătură de cheie pe degetul unei mîini, ca un om cu treburile împlinite, zîmbea.

— Mîine, poimîine, vine comisia și începe recepția de preluare. Nu ne este teamă de vreun reproș, tot timpul cît am lucrat, ne-am gîndit în ce condiții o facem și că n-ar fi prea bine dacă am fi chemați înapoi tocmai de la Deva pentru cine știe ce remedieri.

— Mai țineți minte cînd trasați cu firul de plumb ?

— Cum să nu, ținem minte totul, pe 24 iunie, ca să vă dau o dată, am turnat prima cupă de beton. În seara aceea ne-am dus, toți cîți eram, că nu eram decît vreo 25, apoi au venit și ceilalți, la lucrările de vîrf am fost 220 de oameni, ne-am dus, zic, în seara aceea să bem o bere dar n-am găsit unde fiindcă nu prea știam Bucureștiul.

— Acum îl știți ?

— Nu prea, ultimele trei luni n-am plecat din șantier.

Discut cu secretarul organizației de partid din șantier o problemă, aș zice, curioasă : cum adică, oamenii aceștia care muncesc pentru edificarea marelui oraș nu reușesc să găsească puțin timp spre a-l cunoaște mai îndeaproape sau nu-i prea interesează ?

— Nici una, nici alta — răspunde tovarășul Emil Danculescu. Cei care au venit aici au socotit, firesc, că în primul rînd trebuie să muncească și în al doilea rînd se descurcă greu fiindcă mulți sînt pentru prima oară în Capitală. Duminica trecută au venit la mine toți oamenii din echipa lui Aurel Pălivan — zugravi vopsitori. „Am venit, zice șeful lor, să ne arăți dumneata Bucureștiul, peste cîteva zile terminăm și plecăm. Am încercat să mergem noi, simbătă, dar ne-am rătăcit. Ne ajuți ?" Sigur că i-am ajutat.

De la Deva, șantierului i se spune așa simplu, fără număr, fără inițiale, pînă la Sălaj, șantierul vecin, nu sînt decît vreo cîțiva pași, precum tot atîția sînt pînă peste drum, la „băieții de la București". Apropierea nu este numai simbolică, și timp de aproape un an „băieții" s-au ajutat între ei (brațul unei macarale putea să manevreze și în spațiul vecin și chiar o făcea, și-au împrumutat materiale, ba chiar și oameni) și în același timp s-au întrecut în muncă.

— Și noi sîntem gata de recepție, declară șeful șantierului Sălaj, tov. Ștefan Veres. 106 apartamente. Sîntem, cum se spune, în avans fiindcă trebuia să dăm blocul la 31 decembrie. În vară, avînd front de lucru am început cu aceiași oameni un al doilea bloc, de fapt o continuare a acestuia. Am ridicat aproape toată structura dar ne-am oprit la beton, este prea frig. Noi sîntem obișnuiți cu gerul, la noi la Sălaj acum este mai iarnă ca pe aici, mai multă zăpadă, dimineața o ceață de nu vezi la doi pași, așa că nu de noi vorbesc, ci de beton care atunci cînd este mai mult de 5 grade minus nu mai face o prizâ corespunzătoare. Oamenii n-au plecat însă acasă. Ne vom duce noi de revelion; așteptăm să se încălzească : vremea pe aici e tare schimbătoare. Pînă atunci prefabricăm tot ce se poate prefabrica.

— Deci de la șantierul Sălaj constructorii încă n-au plecat către vechile șantiere.

— Ba au plecat o parte : Alexandru Balla cu oamenii lui, Ilie Mureșan cu întreaga echipă și alții. Mureșan a plecat chiar ieri. A rugat un coleg care a mai rămas să-i scrie cînd se vor muta primii locatari.

...Primii locatari ! Oricare dintre constructori îi poate vedea cu ochii minții, știind că și în clipa tainică dintre cei doi ani, toți aceștia vor ridica cu emoție și căldură un pahar în cinstea unor hunedoreni, sibieni, bucureșteni, ieșeni, galățeni, bihoreni, în cinstea tuturor constructorilor din țară și din Capitală care pentru căldura și liniștea unor familii au dăruit munca și căldura inimilor lor.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Zimnicea: Un tort pentru o nou-născută

Blocul se cheamă 10 D și e unul din primele date în folosință în Zimnicea atît de încercată de seismul din 4 martie. Lui Andrei Milu, lăcătuș la cooperativa locală „Dunărea", abia mutat în apartamentul 5 de la etajul întîi, nu i se poate scrie deocamdată la vreo adresă mai exactă sau mai complicată, căci blocul în care tocmai și-a adus soția și cele 2 fetițe, Ionela și Liliana, cu căruța, tupilate printre mobilele „contractate pe 11 mii de lei", nu se găsește pe nici o stradă. Ci numai într-un viitor cartier al orașului, aflat la o aruncătură de băț de centru și aflat în plină construcție. Pînă la 4 martie, în buletinul de identitate al tînărului lăcătuș, care și-a sărbătorit la baracă împlinirea vîrstei de 24 de ani, a stat scrisă adresa strada Cooperației, numărul 32, dar n-a stat, desigur, scrisă faptul că acolo Andrei Milu n-a deținut decît o singură cameră, cocoțită și strîmtă, în care și-a înghesuit, cum a știut și cum a putut, pospaiul de mobilă, adusă zestre de Florica, țesătoare de meserie, bucuriile și, firește, necazurile.

„Parcă m-am născut a doua oară, susține lăcătușul, trăiesc în condiții pe care mi le-am dorit mereu, dar la care, sînt convins și sînt recunoscător, n-aș fi ajuns atît de repede dacă partidul și statul nostru nu ne-ar fi întins o mînă de ajutor și dacă, vorbind concret, cu ochii la șantierul care e afară, constructori din Ialomița, care au răspuns de ridicarea blocului nostru, nu ar fi făcut treabă cu seriozitate și tragere de inimă.

Așa, plecînd de la vorbele lui Andrei Milu, ajungem la constructorii Zimnicei renăscute din dărîmături. Am mai scris despre ei, scriem și vom mai scrie despre minunații ziditori ai bătrînului port, bărbați veniți din 8 județe ale țării, din Ialomița, Neamț, Sibiu, Caraș-Severin, Dîmbovița, Gorj, Vîlcea și Maramureș, spre a-i ajuta pe zimnicenii, în numele meseriilor lor și în numele solidarității, să-și refacă locuințele și să-și refacă viețile. Au venit, cum am spus și cu alte ocazii, de bunăvoie și nesiliți de nimeni, convinși, după cum ne mărturisea sibianul Ion Neacșu, prezent în șantier de la primul țăruș, adică de la 23 martie, „că dacă lucrurile ar fi stat invers, zimnicenii ar fi alergat ei în ajutorul nostru". Și-au lăsat case și și-au lăsat familii, pentru a locui în amenajări de șantier, și a mînca pe apucate, între o treabă tocmai încheiată și o alta, tocmai urgentă, ducînd cu ei nostalgia locurilor natale și nostalgia copiilor, unii dintre ei, ca aceia al brigadierului Gheorghe Vodă din Piatra Neamț, născuți pe timpul absenței lor și cunoscuți numai din scrisorile tandre ale soțiilor.

Desigur, fără să fie foarte grea, căci la urma urmei au găsit la Zimnicea și căldură în camere și căldură în suflete, prima izvorîtă din prieperea și tenacitatea lor, cea de-a doua din cuvîntul bun și înțelegerea tovarășilor de muncă, viața lor n-a fost și nu este foarte ușoară. Au avut de înfruntat depărtarea și greutățile unui șantier în incintă căruia lucrurile n-au stat totdeauna cum s-ar fi cuvenit, uneori din cauza furnizorilor, care au abuzat de răbdarea constructorilor și de termene, adesea din cauza naturii, care le-a „dăruit", îndeobște în ultima vreme, geruri cumplite. Nimic și nimeni nu i-a abătut din drumul lor. Inginerul Octav Popianaș, șeful lotului I.C.M.J. Sibiu, ne povestea cum, pe un frig de crăpau pietrele, la minus 20 de grade, echipa comunistului Florea Sandof a izolat conductele unui bloc nou vreme de 2 zile și 2 nopți, spre a le feri de îngheț. Cînd a sosit timpul meritatei odihne, s-a întîmplat să se spargă un cazan, la canton, și lucrători aceleiași echipe au trecut la reparații din mers. Fără ca cineva să se plîngă.

După ce a ocupat locul 3 pe țară la Olimpiada tinerilor constructori, zidarului sibian Mihai Szakacz i s-a propus să rămînă la sediu. A refuzat, socotind că e de datoria sa să vină aici, la Zimnicea, spre a lucra cot la cot cu ceilalți. Șeful șantierului de la Ialomița, I.C.M.J. direct implicat în ridicarea blocului lăcătușului Milu, tehnicianul arhitect Emil Cîmpeanu, sosit pe malul Dunării cu primul transport, în urmă cu 10 luni, ar fi avut dreptul la concediu. A fost sunat într-o bună zi de la Slobozia și întrebat cînd are de gînd să-și ia concediu. A înțepat receptorul în furcă, părîndu-i-se întreaga poveste o glumă nesărată, căci numai de concediu nu-i ardea lui. L-a aminat, cum zice dînsul, „pentru o dată care se va anunța ulterior", ținînd mortiș să termine la timp construcția noului liceu industrial al Zimnicei, în dimineața inaugurării căruia, petrecută la mijloc de decembrie, a simțit, pentru prima dată după atîta vreme, nevoia să-și schimbe fîlnelul cu o cămașă albă, pe care a asortat-o, firește, cu o cravată.

Pentru final, ne întoarcem la nașterea fiicei lui Gheorghe Vodă. Auzind vestea, primarul orașului, Dumitru Sandu, i-a trimis fericitului tată un tort. Care tată, ni s-a relatat, a plîns de 2 ori. O dată pentru fetiță, a doua oară pentru gest.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La pămînt în seara zilei de 4 martie, Zimnicea e din nou, după numai 10 luni, un oraș pe verticală. Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Cîmpina: Fericirea vine și de la zidărie

Inspir adînc aerul pur, rostogolit ca de pe un Olimp neîntinat, în ceasul acesta, la care orașul Cîmpina, puternic lovit de seism, și-a vindecat rănile în mare parte, iar aici, în zona centrală, renaște de-a dreptul, mai frumos și mai puternic. Sînt însoțit de Ion Iancu, inginer șef al Șantierului de construcții de locuințe Valea Prahovei, care ține cu orice preț să-mi recomande, să cunosc, trei brigăzi de constructori conduse de trei bărbați pe umerii cărora se sprijină șantierul cu toate nevoile sale. Îi căutăm deci pe Ion Roșca, ținut de niște treburi urgente undeva, la temelia unui bloc în construcție. Este șeful brigăzii de dulgheri-montori, nouă oameni harnici, care lucrează, aud, cîți 20 la un loc. Au fost chemați și au venit de la Lotul Bușteni-Azuga, au preluat niște lucrări rămase mai în urmă, ca apoi să ajungă să scurteze termenele de execuție, să se afirme printre cei mai buni.

— Cum a fost posibil, tovarășe Roșca ? îl întreb.

— Prin faptul că în fiecare secundă, fiecare om din brigadă știe ce are de făcut.

Înțeleg că sînt bine organizați, aprovizionați cu materiale și dacă mai sînt și harnici, disciplinați — și ei sînt — atunci succesul lor este asigurat. Roșca nu pretinde că alții nu ar ști ce au de făcut, dar deosebirea stă, poate, în faptul că dulgherii lui au respect mai mare față de secundă. Șoferii, observ, au căptușit benele basculelor cu rogojini, să nu înghețe betonul, oamenii fac focul în încăperile protejate cu folii de polietilenă, asigură temperatura favorabilă turnării betoanelor, trauclerele aduc pe șantier pereți prefabricați, alte materiale, pe care constructorii le amestecă, le toarnă în cofraje, înalță bloc după bloc, zidesc și rezidesc orașul.

La poligonul de fasonat armături dau peste brigada de fierari-betoniști condusă de Iordache Huzu, buzoian de origine, care mă atenționează că numele lui se scrie cu „H".

— Dar la spune, Huzule, în Buzău nu aveai ce construi? îl întreb eu mai mult ca să-l incit.

— În 1959, cînd am venit eu la Trustul de construcții montaj Prahova, în Buzău se construia foarte puțin. Abia în 1966 am revenit și am făcut eu fabrica de sîrmă. Pe urmă, am poposit la Brazi, unde, 4 ani, am construit combinatul petrochimic

— Aud că ai 41 de ani, din care 22 de ani „i-ai lucrat" ca fierar-betonist.

— Și ce, ori nu vă vine să credeți? Ori vă gîndiți, cumva, că lucrînd atîția ani cu fierul, întinzîndu-i și modelîndu-l, în arșiță și în ger, nu arăt ca o gutuie înmuiată de brumă? Dar, dacă stau bine și mă gîndesc, s-ar putea să aveți și dv. dreptate. Că aici, în arena asta a fiarelor, ori te ofilești ori te călești ca lama unei săbii. Eu, și treaba asta poate să o facă oricine, am avut grijă și m-am călit.

— Îți mărturisesc că mă gîndeam la altceva: doream să aflu cît de importantă găsești meseria pe care o practici, în acest timp prezent al țării?

— De peste 30 de ani România e un vast șantier. De 22 de ani lucrez și eu pe acest șantier. Dacă nevoile țării m-au ținut pe șantierele ei, mă țin încă, nu e greu să constat că meseria mea, a constructorilor în general, devine tot mai mult un gest de necesitate al țării: construim, construim, construim. Și ritmul este nemaiîntîlnit!

Și acestei nevoi îi răspund uneori nu numai constructorii. După 4 martie, reținut de la tovarășul Ion Negrea, vicepreședinte al Consiliului popular al orașului Cîmpina, pe șantier apăruse o mare nevoie de fierari-betoniști. S-a hotărît ca fiecare întreprindere să detașeze 20—30 de muncitori, de diferite meserii, aici, pe șantier, să-i ajute pe constructori timp de trei sau patru luni. Au venit mulți. Din electricieni au devenit zidari, din mecanici, fierari-betoniști, tîmplari sau dulgheri. 17 muncitori de la întreprinderea de reparații utilaj electric lucrează și în prezent. Sînt în brigada lui Huzu. Peste 300 de locuitori ai orașului Cîmpina au participat la acțiuni voluntar patriotice, prestînd pînă la 300 ore de muncă fiecare: au săpat, transportat materiale, au turnat betoane. Unii au primit locuințe, alții vor primi, alții nu vor primi nimic, pentru că nu au nevoie, ei au lucrat numai ca să-și reconstruiască orașul tinereții și bătrîneții lor, frumos și prețuit. Printre aceștia au fost muncitori, intelectuali, elevi și militari, tineri și vîrstnici.

Îl căutăm pe Verone. Am urcat pînă la etajul zece al unui bloc, am întrebat de el, „acuma a fost aici", ne spun zidarii, nu-l găsim. „Verone, Veronece!" strigă inginerul șef după șeful brigăzii de zidari, dar Iancu Verone nu-i. Are 30 de oameni în echipă, sînt împînziți pe tot șantierul, așa încît Verone trebuie să alerge toată ziulica pe la toți: să vadă dacă lucrează, cum lucrează, dacă au materiale sau nu au, și dacă nu au să le aducă imediat. În cele din urmă, inginerul Tudor Gheorghe îl găsește pe Verone: „Am fost, zice, să aprovizionez oamenii cu materiale; am urcat la blocul 39 să tai spațiile de ventilație pentru bucătării. Acum descărcăm niște prefabricate".

— Aud că 20 din cei 30 de zidari sînt din Cornul, comună în care te-ai născut și dumneata. Sînt așa de buni zidarii din Cornul?

— La noi tot satul s-a pricopsit de pe urma mistriei și a canciocului. Se zice că odată un vagon încărcat cu mistrii a rămas în pană, în gară, și fiecare a luat cîte una. Din fericire pentru ei, oamenii noștri nu s-au uitat la ele doar, ci le-au mînuit cît au știut și cît au putut mai bine.

— Nu mi-ai spus totuși cum ai ajuns zidar.

— Cît se poate de simplu: unul, Carabelea, din Predeal, a mers în locul lui tata la primărie și a consimțit. Cum s-a putut nici azi nu știu. De atunci, au trecut, iată, 25 de ani, și zău dacă am avut timp să mă gîndesc cum au trecut.

— Asta se întîmplă cînd practici o meserie cu mare plăcere.

— Păi, eu am deschis ochii pe zidărie, așa cum deschid alții ochii pe o fată frumoasă. Am învățat-o bine, mă joc cu ea, îi învăț și pe alții și mă simt folositor. Sentimentul ăsta, al nevoii de tine, mă face să mă simt bine. Și fericirea, dacă e să o numim așa, vine, iaca vedeți și dv., de la zidărie.

Și are dreptate Iancu Verone: cei care s-au mutat și se vor mai muta în casele pe care le-au ridicat ei și tovarășii lui de muncă vor proba cu viața lor acest mare adevăr.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Invocîndu-l pe Goethe, dar mai presus de toate propria lor conștiință, fibriștii de la Săvinești spun: „FAPTA E TOTUL!"

„Ar trebui o lozincă pe perete — spuse șeful secției Textil-4 a Fabricii de relon. Și atunci..."

Probabil că veți obiecta împotriva unui reportaj care începe atît de banal. Ascultați însă continuarea, instructivă, concisă și, sperăm, la obiect.

...A doua zi secretara organizației de bază Elena Ciurariu și responsabila de grupă sindicală Anica Albu s-au întîțișat cu lozinca solicitată și au atîrnat-o pe perete, unde poate fi contemplată, în păcănitul mașinilor. Am vizitat multe fabrici în ultimii ani, probabil cîteva sute, lozinci am văzut destule — unele, e drept în puține cazuri, tronînd la loc de cinste chiar cînd, în unitatea respectivă, lucrurile mergeau din rău în mai rău — așa că pot judeca în oarecare cunoștință de cauză: la Combinatul de fibre sintetice de la Săvinești se află unica hală industrială din țară și poate din lume în care oamenii sînt însuflețiți la muncă, în trei schimburi, de către autorul lui „Faust". Iată ce stă scris pe perete, cu litere de o șchioapă: **„Fapta e totul, gloria nimic." Goethe.**

Poetul se referea, firește, la acea glorie găunoasă, nesprijinită de acțiune.

Nici secretara de partid, nici responsabila de grupă sindicală nu au fost mustrate pentru lipsă de nivel politic, fiindcă au apelat la patriarhul de la Weimar, toată lumea a înțeles — și, în primul rînd, muncitorii, prin definiție oamenii faptelor — că acele cuvinte desprinse dintr-o lume avînd prea puține contingențe cu ei și cu fibrele sintetice exprimau lapidar și convingător imperativul ceasului de față. Căci și pentru gigantul industriei chimice din Neamț **fapta e totul**, acea faptă care să asigure „ridicarea nivelului tehnic, calitativ..., condiție hotărîtoare a progresului economiei noastre." Este direcția în care, după cum s-a subliniat la Conferința Națională a partidului, „în următorii ani... trebuie realizate schimbări fundamentale." Cum se înfăptuiește la Săvinești trecerea de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate? Răspunsul prezintă nu numai interes în sine, fiind vorba de investiții de miliarde, de valorificarea superioară a unei inestimabile bogății naturale a țării, ci și prin aceea că sînt implicate produse de larg consum, care afectează practic întreaga populație a României, de la sugari la centenari, beneficiari, într-o formă sau alta, ai fibrelor sintetice.

„VISUL CONTINUU" AL PRODUCĂTORILOR DE FIBRE SINTETICE

Ar fi nejust să se înțeleagă că pentru „fibriștii" de la Săvinești (este denumirea pe care și-o dau ei înșiși) abia acum a bătut ora calității. Renumele melanei și relonului românești, înlăuntrul și în afara granițelor, atestă lupta susținută pentru calitate, care, singură, determină succesul pe piața mondială — nu filantropia sau dorințele bioase Realizările actuale nu exclud, dimpotrivă obligă la noul salt calitativ asupra căruia insistă cu atîta vigoare documentele de partid.

— Acum cîtăva vreme mă aflam la Paris pentru anumite tranzacții comerciale — ne spune directorul general adjunct al combinatului, inginerul Dumitru Stănescu. Cu acel prilej am luat cunoștință de un catalog cvasicomplet al fibrelor și firelor sintetice, editat de una din cele mai vestite firme „în branșă". Melana noastră, pentru a nu da decît acest exemplu, se clasa în catalog printre fibrele apreciate pe plan mondial. Mi-a făcut plăcere să constat că în lumea specialiștilor de marcă Săvineștiul, deși nu se afla chiar „în fruntea frunții", se situa înaintea unor firme de renume din Europa, Japonia și alte părți ale globului.

— Care sînt principalele direcții în bătălia calității în care combinatul este angajat?

— Să ne referim, de pildă, la fibra acrilică melana. După cum se știe, ea este unică în lume, în sensul că se bazează exclusiv pe tehnologii și brevete românești (cîteva zeci). În 1977 am obținut la melană un procent de 94 la sută fibre calitatea întîi. Principalul nu constă însă în mărirea acestui procentaj, deși și pe această linie există posibilități și proiecte, ci în menținerea constanței calității. O altă sferă de preocupări: să conferim fibrelor noastre calități cît mai apropiate de cele naturale. Este acesta visul continuu al producătorilor de fibre sintetice din chiar clipa cînd și-au făcut exploziva apariție pe glob. Tindem ca fibrele noastre să asigure o cît mai perfectă absorbție a transpirației corporale, să aibă moliciunea fibrei naturale, un tușeu cît mai plăcut, voluminozitate, să se preteze cît mai bine la colorare. În ultimă analiză, **acest** gen de proprietăți, și nu norme de calitate mai mult sau mai puțin abstracte, hotărăsc soarta unei fibre. În fine, în al treilea rînd, s-au întreprins și se întreprind modernizări la instalațiile noastre, din care unele datează din 1962. Cam acesta ar fi cadrul general, în care există, desigur, lumini și umbre.

DOI SIMPLI MUNCITORI PUN PUNCTUL PE I: CALITATEA DOAR PRIN EFORT COMUN SE OBȚINE

Cum văd muncitorii de pe platformă noua bătălie pentru calitate? Operatorii Simion Bujor și Ion Aldea, „veteranii" de la Melană, surprind esențialul în puține cuvinte:

— Calitatea doar prin efort comun se obține.

Pe urmele acestui efort comun am mers și noi, urmărindu-l atît în producție, cît și în cercetare.

— Tovarășe inginer șef Virgil Saveluc, practic întreaga dv. viață profesională — tare mă tem că și o parte considerabilă din „cealaltă", căreia ne place să-i zicem personală, ca și cum prima n-ar fi și ea personală, ci a altuia — s-a petrecut și se petrece sub semnul melanei. Ce noi îmbunătățiri calitative se așteaptă?

— Dacă inițial am început cu patru sortimente de fibre, azi producem vreo 20, practic în toate sortimentele existente pe piața mondială. Ultimul produs: bumbacul fin — desigur, tot artificial. Să revenim însă la melană. Ea și-a cucerit faimă prin tușeul similar cu al lînii merinos, prin prelucrabilitatea textilă și, în fine, prin volumul mare la greutate mică. Ați remarcat, desigur, cît de puțin cîntărește, de pildă, un fular de melană: fibra fiind poroasă, încorporează un mare volum de aer, ceea ce implicit asigură izolarea termică. S-a lucrat mult la noi în ultima vreme pentru a se preveni ceea ce textiliștii denumesc virarea culorii la tratamentele umido-termice. Despre ce e vorba? În fabricile de tricotaje, la „călcarea" cu ajutorul aerului cald și umed, apăreau uneori neuniformități coloristice. Ele se datorau fie nerespectării întocmai a normelor prescrise de producător, adică de către noi, fie altor cauze. În prezent, pentru rezolvarea acestei probleme se experimentează un nou tip de fibră acrilică, în culori mai vii, mai strălucitoare și care nu virează. El a fost creat prin conlucrarea unui mare număr de specialiști de la ICECHIM, Institutul de cercetări textile, institutele politehnice de la București și Iași, Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Industriei Ușoare. De reținut că unele probleme foarte dificile sînt abordate prin metode fundamental noi. Astfel, uneori efectuăm experiențe chimice... pe cale matematică.

UN JOC SERIOS LA CALCULATORUL ELECTRONIC

Iată deci o fațetă inedită a luptei pentru calitate în etapa actuală, despre care aflăm date de la Ion Agapie. El cumulează — și faptul apare semnificativ pentru noile simbioze ale cercetării și producției în industria chimică de azi — mai multe specialități: acest inginer electronist la bază lucrează în prezent ca programator la Oficiul de calcul al combinatului și se declară a fi, în fond, „doar" matematician.

— Vă întrebați cum se pot face experiențe chimice la calculator. Foarte simplu, dar numai în principiu. Iată un exemplu voit schematizat. În fabricarea unei fibre intervin foarte multe tratamente termice, temperatura se măsoară în zeci de puncte pe parcursul procesului de fabricație, toate avîndu-și importanța lor. Este însă foarte dificil, dacă nu imposibil, de a se stabili exact „impactul" temperaturii din fiecare punct asupra instalării unei anumite proprietăți dorite la produsul finit. Este și motivul pentru care adesea se procedează după rețete mai mult sau mai puțin empirice.

— De ce nu se fac experiențe? Într-unul sau altul din zecile de puncte la care v-ați referit să se modifice temperatura cu un grad, să spunem, și să se studieze calitatea produsului obținut.

— În cadrul unei tehnologii date, orice încercare de modificare a „lanțului" este extrem de costisitoare. Și apoi, există un număr extrem de mare de combinații posibile.

— Cîte?

— Practic infinit. Astfel, temperatura se măsoară în 30 de puncte, bunăoară, și ea poate lua o infinitate de valori, deoarece variază continuu, chiar dacă limitele inferioară și superioară sînt bine precizate. Există totuși o ieșire din acest cerc vicios. Dacă pe parcursul procesului normal de fabricație apar modificări întîmplătoare în condițiile de fabricație, și ele sînt inevitabile, datele înregistrate de aparatele de măsură și control se notează în rapoartele de tură etc. În același timp, controlorii de calitate stabilesc, conform sarcinii lor curente, proprietățile produsului realizat în tura respectivă. Se aglomerează deci, zi de zi, lună de lună, an de an, o prețioasă experiență, care poate fi analizată statistic exhaustiv doar de calculatorul electronic. Să nu se uite că în afară de temperatură în fiecare punct al procesului de fabricație variază și alți parametri: presiune, concentrație etc., care se repercutează și ei, în mod diferențiat, asupra calității finale. Toate aceste informații, tot acest „istoric" se introduce în memoria calculatorului. Matematicianul, dublat de un inginer, începe să se „joace", să dialogheze cu mașina, întrebînd-o: „Ce s-ar întîmpla dacă în punctul cutare aș varia temperatura cu o zecime de grad? Cum va ieși produsul finit?" Răspunsurile calculatorului — după introducerea anumitor restricții — dau indicații orientative asupra combinațiilor posibile de aplicat.

Problema, cum spuneam, pare simplă, dar este extrem de complicată; este însă un început de drum pe care trebuie perseverat, întrucît și el poate duce la transformarea cantității într-o nouă calitate, „cerința primordială — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale." La Săvinești tehnicile de modelare pe calculator au început să fie aplicate, cu încurajatoare rezultate. Firește, în final, nu calculatorul decide, ci practica.

NIMIC MAI SIMPLU, NIMIC MAI COMPLICAT DECÎT NOȚIUNEA DE CALITATE

— Calitatea produselor — observă Maria Ionescu, Erou al Muncii Socialiste, directoarea Centrului de cercetări pentru fibre chimice din cadrul ICECHIM cu sediul la Săvinești — este determinată de valoarea de utilizare, nu de multitudinea caracteristicilor fizico-mecanice. Pot să am un caiet de sarcini respectate sută la sută și el să nu oglindească un progres calitativ real. Un fir pentru o cămașă nu trebuie să beneficieze de rezistența oțelului: e vorba de o cămașă, nu de o parașută.

— La noi există, după părerea mea, un număr exagerat de mare de indicatori — confirmă inginera șef Iulia Amălinei, de la Fabrica de relon. Un singur exemplu: la firele relon texturate supraelastice a trebuit să facem analize, succesiv, pentru 13, apoi 17, apoi 20 de caracteristici, în timp ce în alte țări se determină doar 4—10 caracteristici. Firmele cele mai prestigioase din țări cu tradiții de pionierat în fibre sintetice, ca Franța, Republica Federală Germania, Elveția, nu garantează decît 5, maximum 7 caracteristici. Unii nu înțeleg însă că lucrul cel mai important este ca producătorul să garanteze **prelucrabilitatea** materialului respectiv. Or, cu cele 20 de caracteristici ale noastre, noi nu garantăm automat și prelucrabilitatea. Trebuie insistat doar pe acele calități care se regăsesc în mod real la beneficiar. Noi propunem opt, plus garanția esențială: prelucrabilitatea. Accentul deci trebuie să cadă nu pe un control care, sub anumite aspecte, tinde să devină rutinier, să se birocratizeze, ci pe calitățile de purtare ale fibrei, pe **confortul de purtare.**

— Pe această linie se axează și cercetările noastre — completează inginera Maria Ionescu, pe care putem s-o considerăm poate „cel mai vechi fibrist din țară", după propria-i expresie, cu 35 de ani experiență. În centrul nostru s-au realizat fibre cu inflamabilitate redusă. Inutil de comentat importanța acestui fapt, dacă ne amintim de tragedii recente ca incendiul din acel local de la Grenoble în care au pierit, torțe vii, zeci de tineri. Lucrăm intens și la îmbunătățirea comportării fibrelor la încărcarea electrostatică, „blestemul" materialelor sintetice. Știați oare că prin frecarea de un covor din material plastic se ajunge la tensiuni de 500, 1 000 și chiar 10 000 de volți? Adevărat, amperajul e mic, dar voltajul rămîne impresionant și... neplăcut. O altă deficiență de purtare a polimerilor sintetici rezidă în aglomerarea de fibre la suprafața materialului, datorită fenomenului de scămoșare. Ne ocupăm și de acest aspect. În fine, extindem tehnologiile de colorare. O secție întreagă la Săvinești livrează fir de covor în totalitate colorat, într-o gamă largă de nuanțe. Deci nu se mai vopsește firul la suprafață, el nu mai iese de pe poarta fabricii alb natur, ci gata colorat, ceea ce oferă noi și interesante posibilități textiliștilor.

LA CAPĂTUL FIRULUI SE AFLĂ TOTUȘI CUMPĂRĂTORUL

Așadar, probleme tehnice dificile sînt sau se află pe cale de a fi rezolvate. Ar mai fi de răspuns la întrebarea fundamentală: ce găsesc în magazine cumpărătorii de articole din fibre sintetice „made in Săvinești?" Și mai bune, și mai rele. Inginera șef a Întreprinderii de tricotaje „8 Martie" din Piatra Neamț, Angela Caia, pe care am abordat-o în tripla ei calitate de femeie, de specialistă textilistă și de beneficiară a producției combinatului de la Săvinești, ne-a lăudat calitatea fibrelor, dar s-a cam posomorît cînd a venit vorba de realitatea din magazine. Progresele sînt vizibile de la an la an, dar mai rămîn multe de făcut! Angela Caia a ridicat, între altele, problema stocurilor nevandabile și a sugerat soluția soldurilor.

Critici destul de aspre am auzit și de la ingineri de la Săvinești.

Fără îndoială, și comerțul își are punctele de vedere, care trebuie prezentate cu deplină obiectivitate. O vom face cu alt prilej, problema neformînd obiectul articolului de față. Am socotit însă echitabil ca, după ce am vorbit atît despre producător, să nu facem total abstracție de cumpărător, care, la urma urmei, trebuie să rămînă marele, dacă nu unicul, beneficiar al luptei pentru calitate. Or, și pentru el, chiar dacă gloria înseamnă foarte mult, „fapta e totul."

LIONEL NIȚESCU ■

Prin ce se înnoiește noul an la:

Magazinul UNIREA — București

Magazinul UNIREA din Capitală înseamnă, printre altele, 1 500 de lucrători comerciali și 140 000 de sortimente permanent la dispoziția publicului. În această perioadă, valoarea desfacerilor zilnice este de circa patru milioane și jumătate de lei, altfel spus vreo cincizeci de camioane de marfă. O prezentare generală este inutilă, dacă ținem seama cel puțin de amănuntul că, în fiecare zi, magazinul este vizitat de o sută, pînă la o sută cincizeci de mii de oameni. Preocuparea primordială a „gazdelor" a fost, de la deschiderea unității, să vină în întîmpinarea cerințelor și intereselor cumpărătorilor, prin îmbunătățiri care țin atît de compoziția sortimentală a mărfurilor cît și de structura magazinului. Astfel, deși etajul VI este afectat în întregime unei elegante și moderne cofetării, la subsol — alături de o alimentară cu autoservire și un bar de zi — a fost înființată o nouă cofetărie, de tipul celor de cartier, destinată vînzărilor pentru acasă și preluării de comenzi. La parter a fost deschis un stand de cărți. Printre mai multe astfel de **completări**, menționăm înființarea, la etajul IV — în premieră pe țară — a unui raion specializat cu măsuri excepționale de confecții, tricotaje, lenjerie de corp și încălțăminte, pentru bărbați și femei. Cît privește etajul V, unde era un restaurant cu autoservire, acesta a fost dublat de un restaurant obișnuit, care își continuă programul și după închiderea celui dintîi. În sfera aceleiași griji pentru o cît mai bună servire a cumpărătorilor se înscriu și modalitățile moderne de testare a gusturilor acestora. „Experiența bună din acest an — ne spunea directorul coordonator Nicolae Valeriu Lupan — a testării cerințelor publicului prin chestionare o vom continua și în anul viitor. De mare ajutor ne-a fost colaborarea cu Facultatea de marcheting și probleme ale comerțului din cadrul A.S.E., cu Liceul economic nr. 2 din Capitală, pe care îl patronăm, cu Institutul de cercetări comerciale". Asemenea investigații, alături de informațiile oferite de **caietul șefului de unitate** — fiecare șef de raion și de etaj notează curent în cîte un astfel de caiet, printre altele, cele mai solicitate articole — stau la baza alcătuirii notelor de comenzi și țin, de fapt, magazinul într-un permanent dialog cu publicul. Fondul de marfă vine prin întreprinderile de comerț cu ridicata și de la peste 350 de furnizori direcți din toată țara. Se cuvine să adăugăm și schimburile directe de mărfuri cu magazine universale similare din Belgrad, Budapesta, Berlin, Praga, Varșovia. În acest an valoarea schimburilor se ridică la 60 de milioane de lei.

Printre noutățile de care vor beneficia anul viitor — încă din ianuarie — cumpărătorii, va fi o **casă centralizatoare**. E vorba de o premieră pe țară, cum ni s-a spus. Solicitantul va putea alege la diverse raioane și etaje articolele dorite, pentru care i se vor face bonuri, după care, revenit la parter, va plăti totul la o singură casă și va primi toate cumpărăturile ambalate corespunzător. Se evită astfel cozile la casele diverselor raioane, deplasarea prin magazin cu mai multe colete și se scurtează timpul consumat de cetățean. Un alt lucru pe care conducerea magazinului se străduiește să-l obțină, cu sprijinul edililor, este amenajarea unei parcări mai mari. „S-ar putea face alături de clădirea magazinului, în partea dinspre magistrală, unde, deocamdată, este o zonă verde și așa slab întreținută. Ar putea încăpea circa 400 de turisme, lucru important pentru cumpărătorii care, deocamdată, au la dispoziție loc abia pentru vreo 40.

Magazinul — **care, la 20 decembrie își realizase deja sarcina de plan anuală** — va desface pentru sărbătorile de iarnă peste 30 000 de pachete cu cadouri, ca să nu mai vorbim de mărfurile alimentare cu care este aprovizionat din abundență. Cele o mie de kilograme de carne care se vînd zilnic vor fi suplimentate, în vederea revelionului, cu tradiționalii curcani, în greutate totală de opt mii de kilograme.

„Sîntem aici, în fond, o mie cinci sute de oameni care fac totul ca vizitatorii să fie cît se poate de mulțumiți", spunea directorul coordonator Nicolae Valeriu Lupan. Iar impresiile înregistrate pînă acum, ale publicului, spun că munca acestor oameni se concretizează eficient și frumos în ceea ce numim cel mai mare magazin universal al nostru.

DORIN GHERGHINESCU ■

Salubritatea Craiovei

La capătul unei succinte sondări de opinii, avînd la bază întrebarea — cum vi se pare Craiova mai ales din punct de vedere al curățeniei ? — toți, dar absolut toți interlocutorii noștri ne-au răspuns că orașul lor este foarte frumos, că are un parc minunat, că este un oraș tînăr și bătrîn în același timp, că este mai degrabă tumultuos decît pașnic, adică un oraș exuberant. Ba chiar s-a afirmat, afară fiind o temperatură de minus 11 grade, că orașul lor are cea mai mare inteligență proverbială pe cap de locuitor. Oare ? Unii dintre ei, umblați prin toată țara, ne-au spus că orașul nu este mai murdar decît București, Bacău, Iași, Reșița sau Ploiești. Tot ei ne-au mărturisit însă că nu este nici pe departe la fel de curat ca Tg. Mureș, Cluj-Napoca, Timișoara, Arad, Deva, Brașov și altele.

Dialogul nostru a avut loc pe stradă, în plin centrul orașului, dar mai potrivit ar fi să spun că dialogul s-a purtat în preajma unor clădiri sau ziduri dărîmate în cumplita noapte de 4 spre 5 martie, ziduri peste care, iată, se așternuse zăpada, iar străzile aveau ici-colo cîte o movilită sub care moloz uit poate că visa la dulcea primăvară a anului 1978. Prea trist acest decor, asta vroiam să spunem, dar și prea grăitor privind starea de inerție, ba chiar și de nepăsare, în care se complace craioveanul atunci cînd este vorba despre curățenia propriului său oraș.

Cu rezultatele acestei succinte sondări de opinie, l-am abordat pe tovarășul Adrian Ciocoiu, prim-vicepreședintele Consiliului popular al municipiului Craiova, mărturisindu-i de la bun început că facem parte dintre cei care iubesc Craiova, această adevărată inimă a Olteniei.

Datorită mărturisirii noastre, al cărui principal resort n-a fost decît sinceritatea, am avut prilejul să notăm, ca venit din partea tovarășului Adrian Ciocoiu, adevărul despre starea de curățenie sau de murdărie a Craiovei.

„Dacă iubiți Craiova, nu se poate să nu fi remarcat că în plin centrul orașului, cu excepția urmelor seismului din martie, avem o salubritate mai mult decît acceptabilă. (Am căzut de acord că într-adevăr, cu excepția urmelor seismului, centrul orașului prezintă semne de curățenie, n.n.). Dar pentru că realitatea nu poate fi combătută cu tot felul de cuvinte și pentru că datoria mea nu este în nici un caz asta, de a escamota realitatea, voi recunoaște chiar și autocritic că orașul nostru nu s-a ridicat la un nivel corespunzător de salubritate. Cauzele sînt multiple și ele apasă în primul rînd pe umerii municipalității. Și pentru că trebuie să spunem adevărului pe nume, pentru că altfel nu văd cum am putea ieși din impas, voi prezenta cîteva cifre, ele însele avînd darul să explice în cea mai mare parte lipsa de curățenie a orașului. De aproape cinci ani bugetul afectat lucrărilor de salubritate se învîrte în jurul aceleiași sume cu toate că în acest răstimp au apărut în Craiova cîteva adevărate orașe, cum sînt cartierele Craiovița, Brazda lui Novac, Valea Roșie, Lăpușului și Rovine, ultimele două fiind într-o continuă creștere. La această situație se adaugă, fără doar și poate, felul de-a fi al craioveanului, sau al olteanului nostru, un om care aflat la Arad, spre exemplu, se acomodează uimitor de rapid, adică se integrează unui nivel de comportare civilizată, dar reîntors la el acasă uită tot ce-a învățat acolo și nu vrea să înțeleagă că orașul este al lui și îl reprezintă, adică îi face cinste sau nu. Ne propunem ca pentru anul viitor să ducem o susținută activitate în această direcție, dar, o mărturisim foarte deschis și sincer, sperăm să fim auziți și înțeleși și în cadrul apropiatei sesiuni a Consiliului popular județean, unde vom ridica problema salubrității orașului nostru sub toate aspectele".

Acesta fiind adevărul constatat și mărturisit despre starea de curățenie a Craiovei, aflată la un nivel necorespunzător, nutrim și noi aceeași speranță ca și tovarășul Adrian Ciocoiu că în anul care vine, prin efortul general al autorităților și al cetățenilor, acest oraș frumos, bătrîn, tînăr, tumultuos și exuberant ne va întîmpina cu un zîmbet mai curat, pe măsura inimii sale, curată întotdeauna.

VICTOR NIȚĂ ■

Gara Simeria

Chiar dacă trenurile care intră și ies din gara Simeria sînt tractionate de locomotive electrice sau diesel, peste orașul acesta, poarta feroviară a marelui Combinat siderurgic Hunedoara, poartă feroviară a Văii Jiului, încă mai plutește mirosul greu și specific al locomotivelor cu cărbuni și aburi, ceea ce vrea să însemne că Simeria este un vechi centru ceferist. O dovadă în acest sens, sărbătorirea în anul 1968 a centenarului inaugurării căii ferate care făcea legătura între Petroșani și Simeria. O altă dovadă, sutele și chiar miile de ceferiști care au deprins tainele meseriei în această Simerie veche, unde în ultimul timp s-au ridicat un impunător complex de școli profesionale și un liceu mecanic de profil. Un alt amănunt ilustrînd de această dată amploarea acestui important nod feroviar : zilnic intră și ies din stația Simeria 440 de trenuri, adică un tren la fiecare două minute, ritm cu care nici o altă gară nu se poate mîndri.

Am reținut, dintr-un dialog avut cu inginerul Iacob Dimulete, de felul său dintr-un sat de lîngă Rm. Vîlcea, dar stabilit în zonă încă din anul 1954, că într-o astfel de stație de primă mărime planul anual la indicativul tone expediate a fost îndeplinit încă din 15 octombrie, iar la indicativul staționarea, descărcarea și încărcarea vagoanelor, planul a fost depășit cu zece procente, ceea ce înseamnă că în fiecare zi la dispoziția transportului feroviar al întregii țări au fost puse cîte zece vagoane în plus.

Un alt capitol cu care se mîndresc ceferiștii de la Simeria ar fi cel al regularității circulației trenurilor de călători, deși, după cum bine se știe, trenurile din întreaga țară întîrzie, întîrzie și iar întîrzie. Și totuși, așa cum spuneam, ceferiștii din Simeria se pot mîndri că nici un tren nu a întîrziat din cauza lor. Trenurile vin întîrziate, își mai recuperează din întîrziere chiar în gara Simeria și pleacă apoi să-și mărească sau să-și micșoreze întîrzierea. O excepție există totuși, ea fiindu-ne relatată chiar de inginerul Dimulete : „Alaltăieri, în 20 decembrie, accceleratul 222 din Timișoara spre București prin Rm. Vîlcea a staționat 56 de minute în gara noastră. Asta înseamnă că a întîrziat din cauza noastră. Sigur că da, aș fi putut dispune ca accceleratul să plece, fără întîrziere, mai departe, dar două vagoane înghețaseră complet, iar călătorii n-aveau cum să meargă în celelalte vagoane, trenul fiind supraaglomerat. În cele două vagoane se aflau copii, bătrîni, femei și ar fi însemnat să se îmbolnăvească pînă în București. Poate că nu m-aș fi angajat la această întîrziere dacă șeful de tură de la revizie, Ion Țendea, nu m-ar fi asigurat că el și echipa sa sînt capabili să dezghețe vagoanele. Au lucrat ca nebunii, cu furtunuri de aburi la înaltă presiune, cu facie și în numai 56 de minute au făcut o treabă care în mod normal ar fi durat două ore".

L-am întrebat pe inginerul Dimulete care anume sînt intențiile și doleanțele ceferiștilor din Simeria pentru anul 1978.

„Să continuăm seria bună a rezultatelor din acest an, o rodnică înțelegere și colaborare cu întreprinderile pe care le servim cu vagoane și-n gara noastră să sosească numai trenuri neîntîrziate, dar mai ales o punctualitate de ceasornic pentru cursele muncitorești care vin și pleacă din Hunedoara, transportîndu-i pe harnicii muncitori ai acestui oraș, în umbra căruia Simeria se străduiește să fie la înălțime.

ION POP ARON ■

O.N.T. — litoral

Interviu cu Vasile Trandafir, director general al O.N.T. „Litoral"

— Tovarășe director general, există prejudecata potrivit căreia un concediu făcut iarna pe litoral înseamnă două, trei săptămîni de plictiseală. Dumneavoastră sînteți și constănțean și răspundeți în același timp și de bunul mers al turismului pe malul mării. Cu ce argumente puteți combate această prejudecată ?

— Firește, nu trebuie să forțăm lucrurile. Marea presupune în primul rînd baie și plajă. Dar pentru că ați amintit faptul că sînt de prin aceste locuri am să vă mărturisesc că noi, constănțenii, simțim nevoia să vedem cel puțin o dată pe zi marea.

— Concret, spuneți-mi cîteva dintre problemele curente ale turismului la mare în acest anotimp.

— Încheierea contractelor, efectuarea reparațiilor, lucrările de întreținere, recrutarea cadrelor pentru sezonul de vîrf. Exact ceea ce face o gospodină care știe că la sfîrșitul săptămînii are musafiri : se pregătește cu cinci zile înainte.

— Și pentru că totuși interviul nostru are ca subiect litoralul iarna, ce înseamnă turism la mare în acest anotimp ?

— De bază rămîne cel pentru tratamentele de recuperare la Eforie Nord, Neptun și Mangalia. Sînt la ora aceasta peste trei mii de turiști pe litoral care urmează diferite tratamente.

— Și despre revelion ?

— Toate unitățile deschise în mod obișnuit iarna și aproximativ 25 la sută din cele sezoniere reactivate pregătesc noaptea de an nou. Bineînțeles și pe comenzi ferme, dar și la cereri neanunțate. Adică ne adaptăm la orice situație, în funcție de solicitări.

— Cineva spunea : dacă stai un sfert de oră pe malul mării, pe plaja goală, ascultînd cîntecul, cîntecul nu zgomotul valurilor și al pescărușilor, te vindeci de toate astenііle. Dumneavoastră, tovarășe director, simțiți vreodată nevoia să faceți acest lucru ?

— Este adevărat, te vindeci, dar de fapt mă întrebați dacă am și eu astenii. Probabil că am, dar îmi lipsește timpul să le bag în seamă. Desigur. Fiindcă există în munca noastră și bucurii și necazuri.

— Spuneți-mi cîteva cuvinte despre ultimele. Cel puțin cele din acest an.

— Necazul nostru cel mai mare a fost de fapt cel al întregii țări : seismul. A trebuit să muncim mai mult, să ne alăturăm efortului colectiv pentru recuperarea pierderilor, pentru a ne îndeplini sarcinile. Concret, a trebuit să ne îngrijim ca toți cei peste un milion două sute de mii de turiști să se simtă cît mai bine pe litoral.

— Și s-au simțit chiar toți bine ?

— Înțeleg ce vreți să spuneți. În ciuda eforturilor am rămas și oarecum datori. Au fost oameni care s-au întors acasă pentru că n-au avut cazare, au fost și solicitări respinse, au fost și turiști nemulțumiți de unele servicii. Facem acum totul ca lucrurile să nu se mai repete. Mai mult, ținînd seama de sarcinile care ne revin, sarcini desprinse din Raportul secretarului general al partidului la Conferința Națională a partidului, va trebui să facem în primul rînd totul pentru creșterea calității serviciilor noastre.

— Vorbeam ceva mai sus de necazuri. Dar la capitolul bucurii ce puteți trece ?

— Scrisorile de mulțumire venite din țară și străinătate sînt cele mai mari bucurii. Este de altfel și lucrul pe care ni-l dorim în sezonul viitor. Scrisori de mulțumire pe care le putem primi chiar și în această iarnă, pentru că, așa cum v-am spus, litoralul este o gazdă bună, primitoare și în timpul iernii.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Nu căutaţi prea departe risipa de energie, ea se află chiar sub ochii dumneavoastră; puneţi-i capăt!

Necesitatea realizării de economii la consumul de energie electrică şi la cel de combustibili e o cauză care nu mai trebuie demonstrată, ştiut fiind că risipa făcută de unii se răsfrînge asupra tuturor, cum, de asemenea, sîntem convinşi că pînă şi copiii de şcoală cunosc astăzi, cel puţin la modul elementar, ce se întîmplă pe plan mondial în privinţa surselor şi resurselor de energie. Ceea ce se are mai puţin în vedere e realitatea conform căreia fiecare cetăţean al ţării trebuie să se simtă obligat ca să contribuie la obţinerea economiilor, în fapt, la folosirea raţională a curentului electric şi a căldurii, pentru a ne exprima la modul cel mai simplu cu putinţă. Un singur exemplu accesibil oricui şi un calcul cu efect surprinzător care se poate face : dacă fiecare din cei 3 milioane de abonaţi din mediul rural ar folosi inutil un bec de 100 waţi s-ar consuma, într-un an, 80 de milioane de kilowaţi-oră ! Şi încă unul : transformatoarele banalelor sonerii instalate la locuinţele cetăţenilor, în prezent duc la o pierdere de energie de 40 milioane kWh pe an, energie care s-ar economisi dacă s-ar folosi direct circuitul de 220 volţi !

Am dat doar două exemple, din sectorul consumului casnic, chiar dacă acesta se înscrie pe locul al doilea ca pondere, după cel industrial şi înaintea iluminatului general, al celui comercial şi public, în care s-au luat, şi se iau în continuare, măsuri de economisire.

De fapt, noţiunea de economisire este doar o rezultantă pentru că, aşa cum a reieşit tot din constatările făcute pe teren, este mai curînd vorba, după cum subliniam şi mai înainte, despre o folosire raţională, în primul rînd, a energiei electrice şi a celei termice. Ne întrebăm ce s-ar întîmpla dacă, răsucind butonul comutatorului, nu am vedea aprinzîndu-se becul respectiv ? Sau, dacă deschizînd robinetul de apă caldă, acesta ne-ar furniza apă rece ?

Desigur, unii dintre factorii răspunzători nu ezită să recurgă la justificări, care ne apar pur şi simplu inexplicabile. Fiindcă, iată ce se întîmplă în mod real : pe strada Teodosie Rudeanu, sectorul 8, la Întreprinderea „Precizia", în ziua de 19 decembrie, un cuptor cu raze infraroşii ardea fără ca să existe piese la uscat, consumul risipit echivalînd cu 20 la sută din puterea instalată a acestei unităţi ! La „Electronica" se lucra, în plină zi, cu perdelele halelor lăsate şi cu toate becurile aprinse, deşi afară era lumină suficientă.

Conducte şi ţevărie foarte întinsă. Consecinţă ? Pierderea a 20 pînă la 30 la sută din cantitatea de aer comprimat, care se transportă tot prin intermediul energiei electrice. Amintim aceste situaţii fie şi numai pentru a fi luate în consideraţie de proiectanţii altor unităţi industriale.

La „23 August", energeticienii întreprinderii au luat, în ultima vreme, o serie de iniţiative merituoase. În vederea reducerii consumului de energie electrică şi termică, obţinînd cîteva bune rezultate. Cu toate acestea, în acelaşi important loc de muncă se plăteşte, în continuare, un greu tribut risipei de energie, ca urmare a unor situaţii, mai vechi ori mai noi, nu îndeajuns de bine gîndite la vremea respectivă. Astfel, la forja veche, plafoanele au fost bituminate, ceea ce necesită menţinerea luminilor aprinse chiar şi în timpul zilei. Este adevărat că această secţie va fi dezafectată, dar pînă atunci curentul electric va curge pe apa sîmbetei. O situaţie similară poate fi întîlnită, în aceeaşi întreprindere, şi la alte secţii, ca aceea de strungărie, de pildă, unde — mi se spune — că lumina de zi, uneori prea puternică, îi deranjează pe muncitori prin reflexele pe care le dă căzînd pe diverse piese aflate în lucru. Ne întrebăm, totuşi, de ce nu s-au montat geamuri mate în aceste sectoare, chiar de la început ?

Dar, pentru a ne referi la cel mai important consumator de energie, reprezentat de industrie (65—68 la sută din totalul consumului pe Capitală) l-am solicitat pe tovarăşul **ing. Ion Păduraru, şeful serviciului energetic din Ministerul Industriei Chimice** (instituţie care nu şi-a depăşit cotele cu toate că se află pe primul loc al consumatorilor industriali) la o scurtă convorbire.

Opinia sa este aceea că numai o planificare riguroasă, dublată de un control serios şi neapărat zilnic, efectuat de energeticienii fiecărei unităţi industriale, verificaţi permanent de cei ai ministerului, poate avea rezultate favorabile. Vorbind despre planificarea consumului, ing. Ion Păduraru înţelege prin aceasta şi includerea economiilor ce trebuie făcute ca şi a mijloacelor prin care ele pot fi realizate.

— Se cunoaşte obligaţia de a se recupera resursele primare cît şi cele secundare dar, după cîte ştiu, cu excepţia recuperării în cea dintîi fază, cealaltă nu este pusă la punct, pe plan general. Astfel, gazele care ies cu o temperatură de 500—600 grade sînt recuperate pînă la 200 de grade, dar necesar ar fi ca ele să fie încă o dată recuperate, pînă la limita a 50—60 de grade. Sînt convins că o însemnată parte a efortului, în vederea unei mai judicioase folosiri a energiei de orice tip, se poate realiza prin educarea oamenilor care muncesc în industrie. În această ordine de idei subliniez iniţiativa tovarăşilor de la Combinatul de fire sintetice Săvineşti, care au trecut consumurile prin calculator reuşind, astfel, să afle mai repede şi mai direct căile prin care se produc pierderile şi să înlesnească găsirea soluţiilor. În acest moment, generalizăm pe minister metoda lor. Urmărind acelaşi scop, am recurs la tipărirea unor pliante foarte simple, purtînd o manşetă vizibilă **„Exemplu de urmat"**, prin care popularizăm metodele menite să ducă la reducerea consumurilor energetice, dînd numele iniţiatorilor, punînd faţă în faţă procedeul vechi şi pe cel nou, descriind, pe scurt, soluţiile şi precizînd, cu litere mari, eficienţa economică. Broşurile acestea au drept deviză cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu : **„Trebuie intensificată preocuparea pentru economisirea energiei, pentru reducerea consumurilor neîustificat de mari de combustibil şi lichidarea fenomenelor de risipă".**

GHEORGHE DECEMBRIU ■

REEŞALONAREA MAJORĂRII RETRIBUŢIEI

este semnul bun sub care începe anul pentru belşugul vieţii noastre

Iată că acum, la cumpăna dintre ani, la sfîrşitul a 365 de zile bogate în mari succese ale întregului popor, acum, cînd colectivele de muncă raportează însemnate depăşiri de plan, întîmpinînd aşa cum se cuvine noul an, întreaga ţară primeşte cu vie satisfacţie o nouă hotărire a conducerii partidului şi statului nostru şi anume reeşalonarea graficului de majorare a retribuţiei, în aşa fel încît etapa I a majorării să fie încheiată la 1 iunie şi nu la 1 septembrie, cum se prevăzuse iniţial, ceea ce înseamnă o suplimentare de 2 miliarde lei. Măsura, care se înscrie pe linia înfăptuirii hotărîrilor Conferinţei Naţionale a partidului, de ridicare continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii, este o nouă dovadă a grijii partidului, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, faţă de om, faţă de bunăstarea sa şi relevă totodată înţelepciunea politicii noastre care acordă muncii locul pe care îl merită, iar oamenilor care îşi făuresc bunăstarea, întreaga preţuire. Exact acest lucru îl pune în evidenţă şi grupajul nostru în care oameni ai muncii din diferite domenii, pe lîngă bucuria arătată faţă de recenta hotărîre, se angajează responsabil să muncească mai bine, cu mai multă dăruire, conştienţi că de calitatea muncii lor depinde calitatea vieţii lor.

Locul meu de muncă e secţia de panouri prefabricate mari a Întreprinderii de materiale de construcţie „Granitul", căreia noi îi spunem, pe drept cuvînt, fabrică de case. De asemenea, am să mai arăt că de cîţiva ani locuiesc împreună cu familia mea, în total patru persoane, într-un apartament proprietate personală în cartierul Drumul Taberei, apartament ridicat cu panouri din prefabricate realizate chiar în secţia mea. Şi încă un fapt. În aceste zile am aflat cu toţii, cu vie satisfacţie, de reeşalonarea graficului de majorare a retribuţiei în aşa fel încît etapa întîi a majorării să fie încheiată la 1 iunie şi nu la 1 septembrie, cum se prevăzuse iniţial. Aceste trei lucruri sînt într-o strînsă concordanţă şi au la bază un element comun : munca noastră. Această muncă a permis, a făcut posibilă depăşirea considerabilă a prevederilor Congresului al XI-lea în ceea ce priveşte creşterea venitului nostru. Astfel prin grija conducerii de partid şi de stat familia mea va beneficia de la 1 martie de aproximativ 600 de lei în plus. De aceea cred că ne obligă conştiinţa, ne obligă scopul înalt de comunist, acela de a ne ridica, de a ne dezvolta economia pe o treaptă şi mai înaltă. Sarcina concretă a secţiei noastre în anul care vine este de a realiza panouri pentru aproximativ 4 000 de apartamente. Deci de a contribui la ridicarea unui număr tot mai mare de locuinţe. Îndeplinirea acestei sarcini este răspunsul nostru faţă de grija partidului, este semnul nostru de înaltă preţuire acordat secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Este contribuţia pe care trebuie s-o aducem la ridicarea propriei noastre bunăstări.

CONSTANTIN ŞTEFAN ■
muncitor la Întreprinderea Granitul

Lucrez la culegerea gazetelor, la linotipe. Aici sosesc ştirile înainte de a vedea lumina rotativei ; aflu cu o jumătate de zi mai devreme fapte şi îndemnuri care aduc lumină în suflet, călăuzesc eforturile viitoare.

Ştiam deci despre majorarea retribuţiei, făcusem şi cîteva calcule : retribuţia mea tarifară avea să crească în noul an, începînd cu data de 1 mai, de la 2 186 la 2 560 de lei. Îmi şi imaginasem ce reprezintă cei aproape 3 000 de lei pentru bugetul meu familial, sumă de care voi beneficia în plus pe 8 luni din acest nou an. Şi iată, mi-a fost dat să aflu din nou, înaintea altor oameni, că aşa cum s-a arătat la Conferinţa Naţională măsurile de ridicare continuă a nivelului de trai se aplică cu fermitate, unele chiar înainte de termenele prevăzute iniţial. Prin prezentul Decret privind reeşalonarea majorării retribuţiei eu voi beneficia de încă 750 de lei în plus.

Am făcut nişte calcule, cred că fiecare le face. Dincolo de ele ne bucurăm de ceva mai mult, simţim în aceste măsuri grija caldă, părintească a partidului pentru traiul nostru, pentru traiul celor mulţi. Cum poţi răsplăti o asemenea grijă ? Trebuie să dovedim prin munca noastră, prin tot ceea ce facem, că între măsurile privind creşterea venitului naţional şi ridicarea nivelului de trai există o legătură indisolubilă : dezvoltarea generală a economiei, ceea ce înseamnă o muncă tot mai eficientă.

KLARA GALIUC ■
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Nu se putea un dar mai frumos pentru atîtea categorii de oameni ai muncii, ca şi pentru noi, cei ce lucrăm în domeniul petrolului, precum devansarea majorării retribuţiei cu o jumătate de an, adică la 1 ianuarie 1978 în loc de 1 iulie. Şi din acest punct de vedere putem spune încă o dată, precum zice poporul : semne bune anul are în comparaţie cu vechea eşalonare bugetul familiei mele creşte cu 2 100 lei. De o asemenea creştere substanţială beneficiază în fapt toţi tovarăşii mei sondori din schela de foraj de pe raza sectorului Videle. Înţelegînd că asemenea eforturi materiale pe care le face ţara trebuie să aibă o acoperire reală în randamentul sporit al muncii noastre, anul acesta, de pildă, noi, cei din brigada maistrului Pană Gheorghe, am depăşit planul cu 12 la sută, numai în 11 luni forînd în plus 17 174 metri. Munca noastră ne cere să procedăm, totdeauna cu hotărîre, prompt în acest spirit înţelegem să ne mobilizăm şi mai mult forţele, mai ales într-un moment cînd ţara are atîta nevoie de ţiţei, cînd fiecare picătură trebuie agonisită şi drămuită cu grijă. Se poate conta din plin pe noi, pe abnegaţia noastră faţă de partid, de secretarul său general, din iniţiativa căruia s-a decis această eşalonare pe care o preţuim din toată inima.

ILIE CĂLINESCU ■
sondor şef, Videle

(Urmare din pagina 1)

aceea de la 21 august 1965 cînd Marea Adunare Naţională, pe baza Raportului prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, adoptase proiectul noii Constituţii, prin care ţara noastră devenea Republica Socialistă România, nume ce consacra victoria deplină şi definitivă a socialismului la oraşe şi sate, făurirea bazei tehnico-materiale a noii orînduiri. Congresul al IX-lea al P.C.R. marca astfel un nou stadiu revoluţionar de dezvoltare politică şi economico-socială a ţării noastre. Aplicînd consecvent principiul marxist-leninist potrivit căruia noua orînduire socială nu poate fi decît o creaţie conştientă a maselor chemate să ia parte la elaborarea, adoptarea şi înfăptuirea întregii strategii a dezvoltării economico-sociale, a desfăşurării vieţii politice, Partidul Comunist Român, ca forţă politică conducătoare a întregii naţiuni defineşte astfel noua etapă pe care o are de parcurs societatea românească, uriaşa operă în care s-au angajat clasa muncitoare, toţi oamenii muncii, indiferent de naţionalitate, operă ce poartă pecetea personalităţii şi spiritului revoluţionar creator ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Congresele al X-lea şi îndeosebi al XI-lea au consacrat această etapă drept societatea socialistă multilateral dezvoltată, liniile sale directoare fiind înscrise în Programul Partidului, program care se înfăptuieşte neabătut şi pe baza căruia, ţinînd seamă de succesele obţinute în dezvoltarea economiei şi culturii ca şi de perspectivele lucid şi creator evaluate, recenta Conferinţă Naţională a partidului, prin Raportul prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, apreciază că există toate premisele ca în următorul cincinal să ne numărăm printre ţările cu o dezvoltare medie. Puternicul avînt imprimat activităţilor din toate domeniile de programele adoptate de recentul forum al comuniştilor, de accelerare a progresului economic în condiţiile afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice, a transformării cantităţii într-o nouă calitate — comandament revoluţionar vital, proclamat de secretarul general al partidului — şi în acelaşi timp de ridicare rapidă a standardului de viaţă, are drept corolar în viaţa social-politică o adîncire a democraţiei socialiste, o permanentă perfecţionare a cadrului şi formelor de participare a maselor la desfăşurarea şi conducerea treburilor societăţii.

Din acest punct de vedere, se poate spune că în cel de-al treizecilea an republican, democraţia socialistă revoluţionară a cunoscut un adevărat triumf, sistemul său de funcţionare, de implicare a oamenilor muncii, a fiecărui cetăţean în adoptarea şi înfăptuirea fiecărei decizii, fiind tot mai unitar şi mai eficient constituit. Ca rezultat al orientărilor cuprinse în Programul Partidului, în hotărîrile celui de-al XI-lea Congres, în ultimii doi ani au avut loc, fiind instituţionalizate de altfel, Congresul consiliilor populare judeţene, Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, Congresul consiliilor de conducere ale unităţilor agricole socialiste, al întregii ţărănimi, Congresul Consiliilor oamenilor muncii, Consfătuirea pe ţară a unităţilor de control al oamenilor muncii. Emanînd de la aceste forumuri, din iniţiativa secretarului general al partidului, s-au creat totodată organisme cu caracter permanent cum sînt Camera Legislativă a consiliilor populare, Consiliul Naţional al Agriculturii, Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii. Creşterea rolului conducător al partidului, al clasei muncitoare, clasa primordială a societăţii noastre, conferă un nou dinamism acestui proces de participare tot mai eficientă, hotărîtoare, a maselor la conducerea treburilor de la nivelul tuturor verigilor dezvoltării noastre economico-sociale. Esenţa acestui stadiu calitativ nou al democraţiei noastre socialiste, în condiţiile în care partidul comunist, ca partid ieşit din rîndurile poporului, urmat neabătut de întregul popor îşi exercită plenar şi competent rolul său conducător, a fost încă o dată definită cu claritate de purtătorul de steag al năzuinţelor noastre de azi şi de mîine, tovarăşul Nicolae Ceauşescu : **„Aceasta este o democraţie nouă, revoluţionară în care poporul, sub conducerea comuniştilor, îşi înfăptuieşte propriul său viitor".**

Cucerirea în urmă cu treizeci de ani a deplinei puteri politice de către clasa muncitoare, în alianţă cu ţărănimea şi cu intelectualitatea, cu toţi oamenii muncii, avînd în frunte partidul comuniştilor, a permis astfel poporului român să-şi afirme nestînjenit marile sale virtuţi de a fi stăpînul suveran al propriului destin, de a-şi rîndui ţara şi viaţa potrivit cu aspiraţiile şi străduinţile sale, înălţîndu-se astfel nu numai în cinstea glorioasei sale istorii, ci şi în marea cinste a lumii, după cum cu atîta mîndrie şi dreptate glăsuieşte noul Imn de Stat al Republicii Socialiste România :

Sîntem un popor în lume
Strîns unit şi muncitor,
Liber, cu un nou renume
Şi un ţel cutezător.

Ce curs valoric mai prezintă la bursa ideilor invențiile și cercetările promovate de revista noastră

Ne conformăm și de data aceasta unei tradiții statornicite, aceea de a reveni în numărul de Anul nou al „Flacării" asupra activității unor oameni de știință români, ale căror invenții, descoperiri sau pilde de abnegație, curaj și sacrificiu pe altarul științei au făcut obiectul unor relatări publicate în cursul anului.

N-am operat în acest sens nici o selecție arbitrară. Paginile de față găzduiesc scurte reportaje consacrate muncii unor creatori de excepție despre care nu am scris de multă vreme sau ale căror merite nu au fost consemnate în cuprinsul recentului Almanah Flacăra 1978.

Factorii de răspundere rămîn imuni la alergeni

„Cu o mînă de fin, mari economii de valută" era titlul unui articol apărut în „Flacăra", nr. 37, datat 15 septembrie 1977, referitor la cercetările și izbînzile doctorului Ionel Dinu, din Timișoara, într-un domeniu relativ nou al medicinei : alergologia și imunologia. Reamintim problema : după 4 ani de încercări, cu 3 000 de bolnavi la dosarul numit cazuistică, doctorul Dinu a organizat producerea alergenilor după o metodă originală și de mare eficiență, socotind, îndeosebi, aspectul renunțării la importul medicamentelor străine, dar și faptul că alergenii produși la Timișoara folosesc drept materie primă praful, polenul, fulgii de păsări, părul sau... fînul mucegăit. Însuși titlul articolului sugera că doar cu o mînă de fin se evită cheltuieli serioase, cantitatea respectivă fiind suficientă pentru producerea alergenilor pe o perioadă de șase luni !

— Deci, care este stadiul brevetării noului medicament ? — l-am întrebat pe doctorul Dinu, șef de serviciu la Spitalul județean din Timișoara.

— Înainte de a răspunde la întrebare, vreau să precizez că articolul apărut în „Flacăra" a fost citit în toată țara, explicație sigură pentru „asaltul" stîrnit la cabinetul nostru. Plus corespondența ! Plus solicitările venite din partea unor întreprinderi și institute în care apar fenomene alergice, adică există un climat favorabil acestei boli. Iată, spre exemplu, cazul Institutului de cercetări pentru sericicultură, care mi-a cerut colaborarea. Deci, vă mulțumesc pentru „mîna de fin", care, din păcate, nu a avut urmările cuvenite.

— Concret !

— Eu am cedat „drepturile de autor" Spitalului județean, fiindcă nu mă interesează gloria personală, cît aspectul științific și economic : producerea alergenilor. Nu știu altceva decît că Institutul Cantacuzino din București a cerut preluarea cazuisticii noastre și, implicit, brevetul, promițînd că în cîteva luni alergenii vor apărea în farmacii. Nici Ministerul Sănătății, nici O.S.I.M.-ul nu s-au pronunțat. Oricum, refuzînd

(dr. Ioan Lighezan, directorul Direcției sanitare și al Spitalului județean) să cedeze un drept cucerit cu forțele noastre, nu Timișoara se vede frustrată de alergeni, produși de noi în continuare, ci alte orașe, alți medici, în fapt — bolnavii.

— Ultima descoperire ?

— Valorificînd o invenție românească existentă, lucrăm la un nou produs pe care îl vedem de pe acum aplicabil la toți alergenii periculoși, îndeosebi la cei medicamentoși (antibiotice). Noi nu batem pasul pe loc, deși unele fațete ale birocrației și inerției ne cam întristează. Stadiul cercetărilor noastre — și aici salut și realizările remarcabile ale profesorului E. Seropian — ne-ar permite argumente covîrșitoare pentru ceea ce s-ar putea face în alergologie și imunologie ; din nefericire, a mai trecut un an, fără ca alergenii nr. 1 să poată fi lansați oficial, iar ceilalți, cu numere de ordine în creștere, așteaptă suportul cifrei dintîi.

Pe scurt, aceasta este situația alergenilor. Întrucît, tot recent, l-am întîlnit, la Cluj-Napoca, pe doctorul Mihai Iubu, am aflat că cercetările sale au ajuns ...la liman : recomandă și alergeni în tratarea bolilor respective ! Ceea ce — plus argumentele doctorului Ionel Dinu — obligă la critică și autocritică vinovaților ! La an nou, cerem, așadar, o optică nouă.

TEODOR BULZA ■

Om potrivit la... timp potrivit sau din nou despre virtuțile biocronului

Un an bun și pentru profesorul Iancu Scutașu Comăneanu. Biocronul, celebrul său ornic pentru măsurarea ritmului biologic (invenție premiată cu medalia de argint la ultimul „Salon internațional de invenții și tehnici noi de la Geneva") și-a împlinit consacrarea și prin mijlocirea experimentului public. Testările efectuate pe eșantioane largi, cuprinzînd sute și chiar mii de subiecți, au demonstrat astfel legătura posibilă dintre datele de naștere ale individului (anul, luna, ziua, ora) și disponibilitățile sale fizice sau intelectuale la un moment dat.

Reamintim cititorilor noștri că la data publicării primului nostru articol despre virtuțile și performanțele biocronului am avut în vedere în primul rînd concluziile de ordin teoretic ale autorului, concluzii bazate pe un imens material faptic, pe observații îndelungate, pe o vastă lectură și o susținută activitate în laboratoare de psihologie experimentală. Vom reveni pe scurt asupra lor.

Pornind de la considerentul că omul, ființă terestră, se găsește în relații mezocosmice cu sistemul energetic

Soare—Lună—Pămînt, profesorul Scutașu Comăneanu apreciază că fiecare ființă vie (om, animal, plantă) își modifică potențialul fizic, psihic și intelectual în concordanță și în funcție de anotimpul și luna de naștere, de ritmurile lunare, de ora de naștere (dimineața, seara, noaptea). De aici cîteva concluzii îndrăznețe : faptul că omul este născut primăvara sau toamna, vara sau iarna, ziua sau noaptea influențează fizionomia lui, gestualitatea, biocurenții și, în mod special, vitalitatea lui. Astfel văratecul va demonstra un potențial fizic și intelectual optim vara și unul mai redus iarna. Cel născut dimineața va dovedi un randament sporit de muncă 3 ore înainte și 3 ore după ora nașterii sale, o perioadă de scădere treptată a vitalității în următoarele 6 ore, oboseală și nevoie de repaus în celelalte următoare 6 ore și o reînvigorare progresivă în cele 6 ore anterioare răstimpului de maximă vigoare fizică și psihică.

Ca intelect, consideră în continuare profesorul Comăneanu, primăvăraticii se dovedesc raționali, analitici ; văraticii, deductivi ; tomnaticii, inductivi și iernaticii, sintetici. În sprijinul acestor păreri, autorul biocronului a folosit exemplul de viață, gîndire și muncă al unor numeroși și celebri oameni de știință și litere.

Datele natale ar avea, după opinia profesorului Scutașu Comăneanu, un rol important și în cadrul relațiilor interumane, al comuniunii de idei, al potrivirilor temperamentale, al înțelegerii sau discordiei dintre soți. Notăm și această părere, dar o facem ca și în prima noastră relatare cu multă rezervă, deoarece, așa cum recunoaște chiar autorul biocronului, complexitatea sufletului omenesc, marea și foarte variata gamă de sentimente individuale este modelată de o sumedenie de factori subiectivi și obiectivi. „Totuși — susține autorul biocronului — observațiile personale mă obligă să constat că buna convietuire, de o viață, între soț și soție, izbutește mai cu seamă în situația cuplurilor complimentare (între primăvăratici și văratici de exemplu sau între văratici și tomnatici) și mai puțin în cazul unor mariaje alcătuite din soți cu date natale apropiate (văratici cu văratici etc.) sau contrarii (văratici-iernatici, primăvăratici-tomnatici). Și, în sfîrșit, o observație pe care o reproducem absolut sub titlu de inventar : studiile întreprinse ar permite — consideră profesorul Iancu Scutașu Comăneanu — și prestabilirea sexului viitorului copil. Acesta va fi băiat dacă a fost conceput la o dată apropiată de ziua de naștere a bărbatului și fată, la o dată apropiată de cea a mamei (cititorii noștri pot confirma sau infirma cu ușurință această părere, recurgînd la exemple personale).

Gruparea și sistematizarea acestor date au oferit profesorului Scutașu Comăneanu posibilitatea creării unui ceasornic sui-generis, propus pentru măsurarea ritmului biologic deci a intervalelor de minim sau maxim vital al fiecăruia dintre noi. Metoda ar permite preîntîmpinarea și reevaluarea rațională a perioadelor în care activitatea noastră se bucură sau nu de fructificarea maximă a disponibilităților noastre fizice sau intelectuale. Sau ceea ce autorul biocronului s-a străduit să demonstreze din martie (cînd a apărut articolul nostru) și pînă în prezent.

Testările efectuate prin solicitudinea biocronului au demonstrat în primul rînd utilitatea acestui ceasornic al vitalității în evitarea accidentelor de muncă. S-a constatat astfel că în perioada de minim vital atenția, concentrarea, percepția spațială sînt mai reduse ca de obicei. Astfel, din totalul celor 2 200 de cazuri de accidente săvîrșite de către personalul I.T.B., 50 la sută au fost produse de către șoferi aflați în condiții naturale contrare celor natale, cînd peste oboseala profesională s-a suprapus „oboseala naturală". Spre concluzii asemănătoare conduc și testările efectuate în întreprinderi, unde au fost examinate 412 cazuri de accidente de muncă. Fără să se cunoască ora de naștere a accidentatului, ci doar anul și ziua de naștere — testele au dovedit că în 117 cazuri (43%) accidentul a avut loc în condiții contrare datelor natale.

De aici o concluzie prețioasă : în organizarea grupurilor de muncă, a repartizării oamenilor pe schimburi ar trebui să se țină seama și de raporturile temporale-potențiale, de orele de producție și de odihnă cele mai potrivite fiecărui individ în parte.

Cercetări cu rezultate asemănătoare pentru integrarea profesională au fost efectuate și la Combinatul textil din Timișoara (5 000 de cazuri), și la Combinatul de industrie a bumbacului din București.

Biocronul și-a mai demonstrat eficiența în depistarea cazurilor accidentelor de circulație în cadrul Inspectoratului de miliție Sibiu, al Serviciului circulației Capitalei, și pentru testarea aptitudinilor la circa 3 800 de șoferi angajați ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

De un real folos s-a dovedit biocronul și pentru proaspeții absolvenți ai examenului de conducere auto, cărora biocronul le oferă șansa aprecierii timpului prielnic sau defavorabil pentru conducerea autovehiculului pe parcursul unui an sau într-un răstimp de 24 de ore.

Toate acestea, credem, reconfirmă importanța ceasului bioritmic, anticipîndu-i o largă și fructuoasă utilitate.

Vom mai reveni.

T. CLUJEANU ●

Revitalizarea celulară

O mai veche cunoștință a cititorilor noștri, doctorul Mihai Zavergiu-Theodoru, autor al unei metode terapeutice ce-i poartă numele, va împlini în curînd 85 de ani. O vîrstă venerabilă și de invidiat dacă avem în vedere că ea aparține unui bărbat în plină vigoare fizică și intelectuală, activ, optimist și încărcat de planuri pentru viitor.

O fericită, dar absolut întîmplătoare coincidență face ca momentul aniversar să marcheze și cei doi ani de cînd revista noastră s-a bucurat de privilegiul de a publica în premieră procedeul de revitalizare celulară propus și experimentat de medicul bucureștean. Numai că, un amănunt nu lipsit de importanță, cu doi ani în urmă Mihai Zavergiu mai era încă propriul său pacient și medic, în vreme ce astăzi numărul „zavergiștilor" se numără cu sutele (poate cu miile !), iar metoda sa este salutată și recunoscută în întreaga țară. Așadar, un bilanț fericit, cu rezultate peste așteptări, la împlinirea căruia revista noastră și-a adus modesta sa contribuție.

Reamintim cititorilor noștri că metoda doctorului Zavergiu cuprinde o anumită dietă alimentară (bazată în principal pe legume, fructe și carne fiartă), gimnastică zilnică și, în mod special, realizarea unei vasodilatații periferice totale prin solicitudinea unor automasaje efectuate pe suprafața întregului înveliș epitelial. În linii generale ea se asociază preocupărilor moderne de reevaluare și reabilitare a unor străvechi metode terapeutice, declarîndu-se dușman înverșunat al medicației moderne (al intoxicării cu droguri farmaceutice), și apreciind sedentarismul și gastronomia rafinată drept principalele cauze ale patologiei actuale. Medicul bucureștean propune preîntîmpinarea maladiilor și chiar vindecarea lor prin procedee capabile de a revitaliza organismul și de a-l obliga să-și utilizeze întregul său potențial de apărare.

Despre toate acestea, așadar, am scris pe larg în primul nostru articol. Apoi, la insistența cititorilor noștri (a sutelor de scrisori sosite pe adresa redacției noastre) am indicat ulterior și adresa doctorului Zavergiu. Metoda medicului bucureștean, care nu reclamă în fond decît o revizuire rațională

a vieții zilnice și o învigorare a organismului prin vascularizare abundentă, a fost experimentată de un număr considerabil de pacienți anonimi. Vom folosi pentru exemplificare fragmente din scrisorile primite de doctorul Zavergiu.

Ștefan Dumitrescu, Constanța, str. Străduinței 4, bl. 2 : Practicarea zilnică a metodei dv. a avut următoarele rezultate neașteptate : mi s-a normalizat tensiunea oculară, mi-a dispărut spondiloza cervicală, a dispărut durerea pe care o simțeam într-un anumit punct al intestinului gros, a dispărut aproape complet amorțeala pielii și a mușchilor coapsei. *Ion Ciocea*, București, str. Dumbrava Roșie 42... „nu mai simt gheara din piept, nici accesele de gută". *Rotaru Simion*, București, str. Polonă 88 : „Înainte de practicarea metodei eram fără putere, aveam dureri articulare. Acum constat că durerile m-au lăsat, starea generală este bună, am redevenit omul de odinioară". *Bejan Samson*, Mediaș, str. Istriei 1, bl. 21 : „...Sufăr de polinevrită. Automasajele îmi fac foarte bine". *Maria Frigator*, Brașov, str. Minerva nr. 6, bl. 41 : „De cînd practic metoda dv., mi-au revenit speranțele. Artroza mea s-a ameliorat, acum mă mișc în voie, fără restricții, fără dureri". *Firian C. Florea*, Cluj-Napoca, str. Dostoievski 4, bl. B: „Fac din luna aprilie 1972 masajele și exercițiile fizice și pînă în prezent mă simt satisfăcător". *Viorel Olivian Pașcanu*, Suceava, str. T. Vladimirescu 2 : „Aplic metoda și deși timpul nu-mi permite să respect toate exercițiile indicate, mărturisesc că mă simt mult mai bine și am un somn odihnitor". *Vasile Bodea*, Baia de Arieș : „Sufăr de genuartroză la piciorul drept. După aplicarea metodei dv., durerile nu au dispărut complet, dar piciorul și-a recăpătat mobilitatea, astfel că iarna aceasta am făcut schi". *Ion Rădoi*, Purani, jud. Teleorman : „După numai trei săptămîni de la practicarea metodei dv., mi-a dispărut durerea din piept (o gheară în dreptul inimii), mi-am recăpătat vigoarea și somnul liniștit de altădată". *Ion Antonescu*, Pitești : „Am să vă comunic personal rezultatele practicării metodei de revitalizare celulară. Deocamdată, atît : rezultatele sînt miraculoase". *Cornel Mureșanu*, Bistrița, str. Decebalest, bl. K2 : „...mă conformez întocmai indicațiilor dv. și pot să afirm că mă simt mult mai bine și viol". *Mihai Dumitru*, Ploiești, str. Unghiului 27 : „...rezultatele nu au întîrziat să se arate și vă sînt foarte recunoscător". *Marietta Iuga*, Pitești, str. Brâncoveanu nr. 23 : „Am pus în aplicare gimnastica ochilor, am o cataractă, acum văd mult mai bine".

La toate acestea vom adăuga aprecierile elogioase făcute de mai mulți reprezentanți de frunte ai Școlii naționale de medicină, între care medicii Octavian Fodor, Ion Crăciun, Iuliu Nițulescu, I. Bîrzu, Ana Aslan, precum și cele ale sociologului prof. dr. Ovidiu Bădina. Cu toate acestea, pînă în prezent nici o editură de specialitate nu s-a decis să tipărească scurta lucrare a doctorului Zavergiu, acesta fiind constrîns să și-o multiplice singur și pe propria sa cheltuială.

— Din fericire, ne mărturisește dînsul, adepții metodei s-au descurcat și singuri, copiind și recopiind textul broșurii mele dactilografiate. Dar solicitările sînt numeroase după cum o dovedește și teancul de scrisori pe care îl vedeți și în această clipă pe masa mea de lucru. Lipsa de interes dovedită de edituri nu m-a descurajat. Între timp am elaborat o nouă lucrare în care mă ocup pe larg de necesitatea înființării unor spitale preventive și care însumează întreaga mea activitate de cinci decenii consacrată medicinei sociale. Am pornit la redactarea lucrării încurajat și de faptul că secretarul general al partidului nostru a indicat personal măsuri pentru intensificarea activității medicale de prevenire. Depistajul presimptomatic ar micșora simțitor procentele de morbiditate și mortalitate. Acest lucru se practică, dar nu în cadrul unui spital specializat. „Adevăratul medic, spune un vechi proverb, nu este cel care vindecă boala, ci cel care o previne".

LIVIU MAIOR ■

Motorul fără vilbrochen

Revenim pe tema neobișnuitei invenții a inginerilor ploieșteni Gheorghe Marcel Teodorescu și Aurel Popa, „Motor cu ardere internă avînd capacitatea cilindrică variabilă", brevet numărul 79 892/1975, spre a aminti pentru început marile avantaje ale motorului respectiv în raport cu motoarele clasice cu ardere internă, plecînd, firește, de la a sublinia că, pentru prima dată în tehnica mondială, specialiștii prahoveni au pus la punct un motor renunțînd la cîteva din accesoriile socotite indispensabile, între care la arborele cotit ! Avantajele economice ale acestei invenții de excepțională însemnătate s-ar putea rezuma după cum urmează :

- adaptînd consumul la efortul rezistent, scade considerabil consumul de carburant ;
- elimină forțele radiale la nivelul pistoanelor datorită cinematicii principiului corpului oscilant, la motoarele clasice forțele respective diminuînd randamentul mecanic ;
- anulează rezistențele hidrodinamice prin desființarea arborelui cotit (vilbrochen), funcțiile acestuia fiind preluate de către un corp oscilant în formă sferică ; după calculele inventatorilor, verificate în timpul probelor de comportare, trecute, recent, cu brio, se poate vorbi despre un cîștig net de 5—6 CP la un motor de 70 ;
- reduce prețul de cost cu mai mult de un sfert față de un motor tradițional cu aceeași cilindree, asigurînd o execuție simplă, la o greutate și un gabarit obișnuite, demontarea lui putînd fi realizată de numai trei oameni în douăzeci de minute.

O sumedenie de țări cu tradiții industriale redutabile, între care S.U.A., Franța, Anglia, R.F.G. etc., și-au manifestat interesul, imediat și plenar, față de invenția gîndită și materializată la Ploiești, asimilînd brevetul și protejîndu-l.

Îmbunătățirile ulterioare au vizat, în primul rînd, distribuția, mai exact adaptarea ei la principiul corpului oscilant, care asigură posibilitatea modificării mărimii cursei pistoanelor în mod continuu și automat, în raport cu efortul rezistent detectabil la arborele motor. Cursa noului motor fiind variabilă, adaptarea consumului se face la efortul rezistent, cei doi factori urmînd aceeași curbă. În raport cu motorul clasic, la care efortul este învins cu aceeași cursă, după un consum impus de alezaj, la noul motor cursa scade în funcție de scăderea efortului la roți, de unde o diminuare corespunzătoare a consumului de carburant.

Probele de banc și cele de teren, efectuate în vremea din urmă, au subliniat marile calități ale invenției gîndite și realizate la Ploiești, descoperire aflată pe un drum drept, grație puterii de muncă și inteligenței creatoare a colectivului condus de inginerii Teodorescu și Popa, sprijiniți permanent de Comitetul județean Prahova al P.C.R. și de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

ANDREI GEORGESCU ■

Lectorul universitar Serafim Pascu Christescu,

creator al unor noi instrumente muzicale ne asigură:

Muzica însăși poate fi reinventată pe baza posibilităților tehnice actuale

— Chiar se pot face invenții și în lumea muzicii ?

— Da, noi avem la Cluj-Napoca 6 invenții brevetate,3 în curs de brevetare, iar pe planul ideilor, o mulțime ! Sînt posibilități nelimitate de a descoperi instrumente muzicale...

— Și ce se poate inventa ?

— Se poate reinventa muzica, în ultimă instanță !

— Cum ?

— Prin găsirea unor noi mijloace de expresie, inedite, diferențiate timbral și dinamic față de cele oferite de străvechile instrumente tradiționale.

— Atîtea milenii aceste instrumente străvechi au dominat imperturbabil universul muzical. Problema era doar în mîna cui ajungeau.

— Ele vor domina și în continuare lumea muzicii. Și nu vor fi cu nimic perturbate. Noi am inventat pînă acum 3 familii de instrumente muzicale. Nu însă pentru a renunța la cele clasice, ci pentru a le completa.

— Ce „instrumente" ați inventat ?

— Primele au fost **sopranin, altin, tenorin și gravin.** Ele fac parte din familia instrumentelor muzicale electronice cu corzi și arcuș. Apoi am conceput o serie de instrumente de sine stătătoare din familia instrumentelor muzicale electronice de percuție : **Secofon I, Secofon II, Turbinofon.**

— „Sopranin-ul, de pildă, ce este ?

— E replica electronică a ...viorii ! Să nu înțelegeți însă că realizează același efect timbral ca și vioara. Evident, nu. N-ar fi avut nici un sens căutările noastre. E identic doar modul de mînuire, ca dealtfel și la celelalte instrumente. **Altin**-ul e replica electronică a violei, **tenorin**-ul a violoncelului și **gravin**-ul a contrabasului...

— ...O formație camerală în toată regula !

— Exact. Așa am și gîndit-o !

— Și e deja gata de „spectacol" ?

— În luna mai au fost definitivate toate instrumentele, cu sprijinul Fabricii de instrumente muzicale din Reghin și al Laboratorului de cercetare din cadrul Conservatorului „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca. Acum ne pregătim pentru primul concert. El va fi programat imediat după „sosirea" de la Alexandria a instrumentelor...

— Ce... „caută" acolo ?

— Vor fi prezentate la Expoziția **Creativitatea în domeniul mijloacelor de învățămînt.** Concomitent se va desfășura și o sesiune științifică, la care voi participa și eu cu 3 comunicări privind principalele noastre direcții de cercetare. Vă pot spune că e cea de a 3-a expoziție la care sînt prezentate anul acesta instrumentele muzicale electronice concepute de noi. Ele s-au numărat printre „premiantele" Expoziției județene de creație științifică și tehnică de la Cluj-Napoca organizată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

— Și de unde au apărut aceste idei ?

— Eu am fost 10 ani violoncelist la Filarmonica din Cluj-Napoca. O experiență extraordinară în special pe planul muzicii moderne, stimulată de repertoriul promovat. Am avut sentimentul că foarte adesea compozitorii „căutau" și doreau să realizeze prin instrumentele tradiționale noi posibilități de expresie, neutilizate pînă la ora respectivă. Asta cerea eforturi extraordinare din partea orchestrei și nu totdeauna am trăit bucuria deplinei reușite...

— De ce ?

—Pur și simplu unii compozitori se străduiesc să înnoiască muzica, fără a ține seama de posibilitățile reale ale instrumentelor. Eu cred că s-a ivit o stare „conflictuală". Rezolvarea e unică : crearea de noi instrumente cu posibilități timbrale și dinamice adecvate, care să servească mai bine transmiterea mesajului artistic. De pildă, se cere instrumentiștilor să realizeze fel de fel de efecte sonore. Să lovească cutia de rezonanță a instrumentelor cu arcușul sau degetele, să folosească porțiunea cuprinsă între căluș și cordar, să lovească diverse sticle, să lovească „pianul preparat" și cîte altele...

— Și cum a fost începutul ?

— Am avut șansa să fiu elev al marelui om și profesor George Iarosevici. De un an nu mai există. Era însă un om de excepție. Deschis, mereu în mișcare pe toate planurile, cu un entuziasm și spirit creativ remarcabile. M-a impresionat lumea căutărilor acestui om. Cînd eram student am aflat că „profesorul" a inventat un aparat electronic de verificare științifică, destinat concursului de admitere la liceele de muzică. A fost brevetat, dar nici pînă azi, din păcate, omologat. „Specialiștii" au emis atunci, prin anii '60, ideea că aparatul se referă la o activitate restrînsă. Că sînt puține școli de muzică și că nu e prea rentabil din acest punct de vedere. Dar tot în anii aceia am citit în presa noastră că invenția profesorului Iarosevici deschidea o interesantă perspectivă și în medicina corectivă. Am aflat apoi că e preocupat și de găsirea unei soluții tehnice pentru „amplificarea" violoncelului, mai ales pentru cazul unor evoluții solistice. Activitatea la Filarmonică mă convinsese și pe mine de această necesitate.

— Și ce ați realizat ?

— Am ajuns la concluzia, după lungi căutări, că cea mai bună soluție e una radicală : să concepem instrumente noi, de mare complexitate, apelînd la tehnica și tehnologia electronică...

— Asta cerea cunoștințe de inginerie...

— Și chiar complicate ! Și nu numai de inginerie. Evident, am învățat și noi „ceva" electronică, dar am cerut sprijinul unor specialiști din industrie și din învățămîntul superior. Și am avut marea bucurie să găsim în colaboratorii noștri tehnici oameni îndrăgostiți de muzică. Asta a ușurat enorm colaborarea. A devenit chiar pasionantă. Numai așa am putut ajunge la aceste invenții...

— Și unde realizați practic aceste invenții ?

— Cam de 5 ani, Conservatorul din Cluj-Napoca are un Laborator propriu de cercetare, încă modest, dar care servește împlinirii gîndurilor noastre.

— Pînă acum au avut de trecut vreun examen ?

— **Tenorin**-ul. El a fost primul terminat, poate și pentru că este frate bun al violoncelului, de care sînt nedespărțit de aproape un sfert de veac. A participat și la o primă confruntare cu publicul, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", unde a fost prezentat la o importantă sesiune de comunicări științifice. A avut o primire deosebit de caldă, solicitîndu-se chiar primul „bis" !

— Celelalte „invenții" ?

— „Pianul preparat" a fost o permanentă obsesie. I-am găsit un „înlocuitor" cu remarcabile posibilități și disponibilități. E vorba de un **instrument muzical electronic cu claviatură și corzi.** Alte invenții cum sînt **dispozitivul pentru fixarea și întinderea părului arcușelor instrumentelor muzicale și dispozitivul pentru ținerea degetelor pe arcușul instrumentelor muzicale,** rezolvă unele probleme de învățămînt.

— Și ce se mai poate face ?

— În primul rînd o echipă mai mare. Resursele sînt nelimitate. Din multitudinea de timbre improvizate, accidentale, folosite în creația contemporană trebuie selectate cele ce nu contravin principiilor estetice și create instrumente adecvate de obținere a acestor timbre sonore inedite, în scară cromatică.

— Și cine o să cînte cu noile instrumente ?

— Eu și colegii mei. Asta la început. Apoi își vor găsi în mod firesc locul în orchestre. Curînd chiar...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Eugen Barbu:

LIHTIS

Fragment din romanul „SĂPTĂMÎNA NEBUNILOR"

Se apropiau Sărbătorile cele mari ale Crăciunului și pe la curtea boerului Hrisant Hrisoscelu se vînturau zapciii de județ cu anatefterele tot sperînd că beizadeaua o să-i primească pentru a desluși încîlcitele socoteli de pe la moșii, dar acela se făcea bolnav, ori, poate era bolnav și nu știa. Se scula tîrziu, cerea dacă avea poftă un salmingodis pregătit de bucătari în misterioasele lor magupii, deasupra cărora fumurile nu mai stăteau, dar parcă nu-i era atît de foame cît ar fi vrut aceia și dădea înapoi tăvile cerînd ori castane fierte în zahăr, ori lisă de chitră în care punea prafurile lui, că-l spionau pe la ferești și-l vedeau dregîndu-și băuturile cu eterurile acelea aduse de la Veneția în sticluțe mici pe care le ținea ascunse ca un vrăjitor ce era. Fuma din ciubucul lui de Alep și cădea în gînduri cerînd să nu fie turburat.

— Măria ta, zicea Afenduli, caii ar trebui scoși din grajduri că înțelenesc...

Hrisant Hrisoscelu nu-i asculta, nici pe el, nici pe secretarul livonian care îi aducea aminte din cînd în cînd că nu făcuse heretisirea.

— Mîine, arunca el, trăgînd din tutunul de Macedonia care umplea odăile de un fum verde și privea afară prin ferestre la zăpada care era rînită dis-de-dimineață de slugi și iar se așeza pînă sub cercevele.

— Ce mai e în tîrg ? îl întreba pe Iusufache, care făcea turul de dimineață pe la cafenion, ori pe la precupeți, mai mult ca să-și arate ceasornicul englezesc căpătat de la Hrisant Hrisoscelu.

— Ce să fie, Măria Ta ? răspundea acela, a luat foc lîngă biserica Bărăției, că i-au pus icoanei Sfîntului Andrei atîtea lumînări, afară de nu le mai dădeai de cap și s-au jucat niscai copii și au făcut pătărania. Alde Safta Ilderoaia, de rămăsese văduvă de bărbat, a fugit cu un muscal. Lumea zicea că avea trebuință, nu mai putea răbda, că nu era dusă de tot, mai putea. Gavriliță Ganciu, de-l știe Înălțimea ta, a lăsat borțoasă o țigancă și aceea s-a dus și s-a spînzurat că o omora ta-său, care umblă după boer cu un cosor, zicînd că-i taie boașele...

Hrisant Hrisoscelu se scărpina ușor pe sub halatul lui de malotea, neascultîndu-l.

— Și pe la curte ce mai fac ei, boierii ?

— Trag fitilele, Măria Ta. Care fură, care minte, toți strîng și se pregătesc să dea în primire că domniile sunt scurte și banii trebuesc agoniși din vreme. Toată lumea se pregătește de Săptămîna nebunilor. Au auzit că face Măria Ta mare carnaval, cu măști, cu toate drăcăriile... Mereu mă întreabă : Mă, Iusufache, dacă alde boer Hrisant ți-a dăruit ție un ceasornic ca ăsta, cu briliante, trebue să fie tare bogat...

— Și tu ce le spui ? întreba beizadeaua cu un glas tot mai stins, privind prin ferestre soarele care încălzea ușor bogata zăpadă. De cîteva zile stătuse urgia și noaptea îngheța și orașul parcă sta sub un cristal verde. Luna cutreiera deasupra Bucurescilor făcînd să sclipească bălțile și Dîmbovița care se căznea pe sub sloiuri să iasă la limanurile ei.

— Ei, eu le spun multe. Că ei întreabă și abia așteaptă să vadă trăsura domniei tale cu care ai venit și eu le povestesc ce oglinzi are și ce felinare de cristal și scările cum se fac ele mici, cît un plic și cum sunt caii care ne costă o avere, să știe Măria ta, că finul s-a scumpit cu iarna asta grea și de la moșii nu prea a venit anul trecut mare lucru...

— Lasă fleacurile, că n-am vreme, spune mai bine ce mai bat ei din buze...

Iusufache odată se strîmba ca și cînd ar fi înghițit o pricomigdală tăvălită prin smîntînă.

— Mai ales muierile ar da și pielea de pe ele să năvălească încoace. Cocoana aceea de a fost la domnia ta cînd ai sosit vrea să năvălească peste Măria Ta, dar n-o lasă albanezii. Alaltăieri au prins-o că se îmbrăcase cu niscai nădragi și apucase să intre pe la cămări și dacă nu era careva cu ochii în patru, te trezeai cu ea în pat, că bună sculă, să mă iertați pentru îndrăzneală, trebue că mai aveți, devreme ce au nebunit toate muierile din Bucuresci și vor să rupă porțile...

Hrisant Hrisoscelu nu ținea să asculte asemenea lucruri de la slugile lui, așa încît schimba vorba, trecînd la treburile domnești : dacă aveau destule lemne pren magazii, dacă purtau grijă de paserile aduse de la Veneția pentru fețele cele mari și dacă le dădeau ce trebue cîinilor și cailor ungurești. Toate ar fi fost bune, numai că înaintea primei zile de Crăciun, logotetul Caliarh apăruse vînăt-vînăt, spuindu-i un lucru de întristare : unul din canarii lui, ce trebuiau dăruiți soției Principelui, murise.

— Nu se poate ! se mirase Hrisant Hrisoscelu, sărind din așternutul de pe care nu se mișca. Da' unde-i țineați ?

— Sus, în filegorie, ardeam și seara și dimineața niței mangal ca să încălzim sera și uite că unul s-a dus și o să-i moară și muierușca, pentru că așa sunt paserile astea, dacă piere una se duce și ailaltă...

Se îmbrăcase cu halatul și urcase grăbit scările de lemn care duceau într-un fel de turlișoară monahală unde vara se țineau mesele și se luau geamurile pentru ca să intre curenții umezi ai bălților și pădurilor din jur. Hrisant Hrisoscelu nu mai urcase aici de multă vreme, dinaintea plecării lui și, odată ajuns sus, văzu colivia cu stinghii de aur și trapezele metalice, frumos strunjuite care costaseră o avere, cumpărată la Veneția tocmai pentru a-i face praf pe cei de la Curte, știind că Doamna, slăbiciunea asta o avea, să asculte canarii. Sus, geamurile nu erau înghețate, dovadă cu nu de frig murise pasărea, ci de misterioasele boli ce le ucid pe aceste ființe ce nu se simt bine decît în anume locuri și cum le streinezi, odată bagă capul sub aripă și încremenesc. Cealaltă, muierușca, scotea strigăte ce umpleau casa de parcă ar fi nebunit, sărea de pe un trapez pe altul și iar se repezea în sus ca și cînd ar fi vrut să scape din acea închisoare daurită. Răsturnase micul vas cu apă și la boabele puse de slugi nici nu se uita, era niscaiva mei sau alte lucruri și o bucățică de zahăr și o coajă de naramză, dar nevăstuica nu voia să aibă știre de nimic. Hrisant Hrisoscelu înțelese că voia să moară în colivia ei din care cadavrul bărbătușului fusese scos. O furie rece îl stăpînea. Ar fi pălmuit pe careva, dar se stăpîni și deodată, în soarele acelei dimineți care punea pecețile sale roșii peste zăpada încremenită, primordială, ce acoperise orașul jos, văzu turlele depărtate și auzi niște clopote într-o dungă sunînd a mort. Era liniște, altfel, o liniște s-o tai cu cuțitul, o liniște cum numai într-un astfel de oraș puteai să asculți, o liniște de început de lume și, din cînd în cînd, se auzeau clopoței de la sănile boerești care alergau spre Herăstrău, unde ar fi trebuit să se afle și el acum, să stea sub nește blăni de lup, cu căciula trasă peste urechi și cu o miță deasupra genunchilor și să privească la cucoanele ce începuseră a se îmbrăca muscălește, cu salopuri de samur și cu cușme căzăcești ce le stăteau cum nu se putea mai bine. Și caii aceia bine hrăniți, bătuți cu bice pline de poște de hîrtie ca să facă săniile mai feerice, cu șine lustruite, sticlind ca argintul în soarele dimineții. Către Herăstrău treceau toate echipajele, cu tineri nebunatici ce dădeau foc cozilor de cai și aceia arseseră de cîteva ori și echipajele o luaseră nebunește pe lacul ce avea numai o pojghiță, ca unghia și vreo trei fete ale Zincăi Fanfaroaia Golescu se înecaseră cu sanie cu tot, duse în ale morții de bețivanii de copii ai lui Holban Hartulari, ce din neamul lui fusese mămular și se pricopsise și țineau hanguri mari. Lucruri uitate și iată, acum, privind acel oraș înghețat sub lumina trandafirie a unei dimineți de decembrie atît de neașteptate, Hrisant Hrisoscelu se simți bătrîn și fără putere.

— Să puneți așternuturi pe pat, zisese, că vreau să stau aici diminețile și duceți pasărea asta undeva să n-o mai văd.

Insufache luase colivia și întrebase :

— Să nu merg eu mai bine și să cumpăr de la negustori alta, să-i ție locul celei moarte ?

— Nimeni nu poate ține locul unui mort, zisese absent, beizadeaua, privind afară unde copacii erau plini de chiciură. Morile încremenite de la Radu Vodă, săltau, din aripile lor ca și cînd cineva ar fi înghițit toată suflarea din acel oraș în care numai sunetele dulci ale clopoțeilor de sănii mai vorbeau despre oameni.

— Să faceți foc, s-aduceți sobița ceea de la Viana cu care mă încălzeam pe vremuri, vreau să stau în priveală...

Îl lăsaseră singur și el încremenise într-un balansoar de lemn cam dogit, în care se legăna ca și cînd ar fi visat, uitîndu-se ceasuri întregi afară. Urcase și Rafira cu alte slugi și dereticaseră repede, pe apucate, căraseră cearșafuri și blănuri, aprinseseră mangalul și urcaseră și minaveta pe care boerul o asculta din cînd în cînd, suduind în gînd și blestemînd beleaua de a-l avea toată ziua pe cap, că nu se mai mișca.

De Crăciun nu coborîse. Zăceau cozonacii și piftiile și nimeni nu fusese chemat să împărtășească sfînta masă cu beizadeaua.

— Încai, înainte îi mai plăceau muierile, dar acuș ? cîrteau alde Rafira și celelalte.E încă tînăr, că nu s-o fi sulțit pe-acolo pe unde a fost și de unde se zice că s-a întors mai bogat decît a plecat, că am auzit că are saci cu briliante și pietre, și le ține ascunse, și mare minune să nu-i treacă cuiva prin cap să-i dea în cap cu ceva într-o noapte...

Vorbe, el nu le auzea. Stătea neclintit și ura orașul acela frumos sub povara zăpezii. Cîteodată, cînd eterul și prafurile pe care le amesteca în cafea îl luau sub stăpînirea lor parcă cineva ridica perdelele și obloanele de lemn ale acestor case și el privea înlăuntru. De sus, din filegoria aceea rotundă, cu vedere în toate părțile, zărea și cel mai îndepărtat colț al orașului. Turnul Meridian dădea ceasurile lui turcești prin strigătele noului crainic ce avea o voce mai dogită, auzindu-se pînă la casa lui Hrisant Hrisoscelu. Ascultase clopotele de la Mitropolie, unde fusese slujbă mare și văzuse convoaiele spre Ulița Calicilor, sănii și carose, trăsuri și droașe ale boerilor de rangul trei, urcînd spre palat ca să dea urările Principelui. Numai el nu se mișca și simțea cum se bucură, cu o ură pe care nu și-o înțelegea. „Lasă-l, să bage de seamă că nu mă duc la el, că nu-mi pasă de puterea lui și de ce face. Să mă strîngă, să mă ia cu neferii, să mă bage în beciurile lui, nu-mi pasă. Nu vreau să-i văd pe toți spurcații ăștia !" Îi știa de mult pre mulți, din Fanarul puturos, unde strîngeau bani cu ruptul pentru a cumpăra tronurile și a mitui unde trebuia. Acum erau boeri, purtau caftane îmblănite cu misada lată, tivită cu cacom, țineau hangere bătute în pietre scumpe la brîu și se scărpinau cu unghiile crescute sub işlic ; care n-avea calpac de samur, contăș și feregea, de ajunseseră boeri, de starea întîi, dar cum arătau ei în acea mahala unsuroasă, plină de cîini și pisici moarte, cu curțile păduchioase, acoperite de o viță vînătă și cu încăperi strîmte în care abia își trăgeau răsuflarea, nu mai spuneau, Hrisant Hrisoscelu încă mai știa în nări acele mirosuri de haznale și de uleiuri grele, încinse pe plite și izul de sodă ieftină ce duhănea din vesmintele spălate rar, din economie. Unde erau casernele trăsnitoare de la Vani Keuii din care ieșeau cavaleriile strălucitoare ale oștenilor aduși din stepele Anadoliei, fioroșii soldați precedați de gardienii de turbane, armiferii ce deschideau drumul europalaților prea învățați ? Totul se șterse în acea memorie ostenită, o dulce zăceală îl năvălea, o stare de lene ce nu-i mai trecea, greața de a rupe hîrtiile ce țineau foglietele sosite de la Viana în care nu mai voia să citească nimic. Mai curînd desfăcea un jurnal vechi care dădea cifre despre jocurile finanțelor și n-apuca să citească mai mult de trei rînduri că-l și apuca un lihtis și mai cerea un șerbet și apă rece ținută în donițele puse în zăpadă sau în beciuri, deși era iarnă afară, că apa caldă avea gust de zeamă de varză și nu-i plăcea și iar fuma și se mai dregea cu prafurile lui și atunci Bucurescii se despuiau pe dinăuntru ca la teatru și el vedea odăile în care fusese de atîtea ori, cu sofalele lor joase și cu covoarele scumpe de rugăciune pe care alunecai și auzea vechile șoapte și știa sînii de demult ai unor femei ce se bașoldiseră de atîta pilaf mîncat și smochine și le căzuseră dinții cu care îl mușcaseră în tinerețele lor nebune, o, cîte chiote în crîngul pe atunci al Cotrocenilor, cînd un puf verde împînzea trunchiurile și ramurile și pădurea avea parcă buze de copil și respira un aer rece pe care ei, nebunatecii adolescenți, îl simțeau pe obrazele încinse. Primele jocuri cu fetele beizadelelor, cu chipuri de porcelan, înghețate, cu ochi albaștri de păpuși, cu acea mîndrie învățată cu doicile nemțești ori francese, venite de cine știe unde ca să dea lecții de bună purtare vlăstarelor princiare ale foștilor vînzători de locum de la Stanbul, ajunși aici boeri cu arbore, cu diplome cumpărate la Veneția pe bani grei, ce minteau pe naivi și îndulceau stările incerte ale acelor oameni pe care numai copiii lor îi mai înnobila. Serile nebune din mlaștinile de la Radu Vodă, cînd se auzeau sărutările scurte, furate copilelor îmbrăcate în satinuri de Lipsca albe, cu horbote sau agitînd **un petit mouchoir de gaze rose,** bătîndu-și iubiții cu jordii de salcie abia culese de pe malul gîrlei puturoase, care le plăcea atît pentru că locurile aveau o taină a lor și el vîna cîte o mamuzeală ce alerga prin iarbă, precum gazelele de la Persida. Unde erau fetele în rochiile lor aeriene ce ardeau cîteodată pren biserici, luînd cu focul lor, cu tot, viețile cele neștiutoare și tinere, cum se întîmplase de un Sfînt Paște cu Elisafta Comnen care cine știe ce păcate plătise, buzata fetiță de 16 ani, ce nu mai fusese fecioară de la 13 ani pentru că mult mai era săltăreață, unde era Oriane, fata vărului său pe care atît o iubise, unde ?

Lungi ceasuri de visări, privind la acele amieze înghețate ce lăsau peste orașul amorțit un covor purpuriu de raze și Hrisant Hrisoscelu vedea în seninul cerului (sau își închipuia că vede) grădina Meitani, misteriosul loc al baronului depe tîmpla casei căreia veghea un ochi pineal, încastrat în zid un ochi sever care scruta timpul și vîra frigul în oasele celor ce ar fi îndrăznit să intre în acele grădini, anumit rînduite, cu labirinturile lor acum pustii, iarna, desvăluite dacă erau privite de la înălțime, din sborul paserei, semne către cerul morn din care nu mai ningea de o săptămînă. Nimeni nu știa pe unde se mai afla Meitani, se svonea că murise prin Rusia și în casele lui se mai auzeau urletele cîinilor malefici pe care nimeni nu-i văzuse, dar despre care se spunea că arătau ca niște lupi de Caucazia și ar fi sfîșiat pe oricine ar fi îndrăznit să intre în templul acela vegheat de stîlpii Joachim și Boaz. Patruzprezece ani nu călcase nimeni în sălile hipostile, cu arcanele lor desenate pe ziduri, cu semne celeste ce-ți făceau frică. Pustiul cel mai mare stăpînea curtea vastă în care toamna cădeau frunze grele de castan, așezîndu-se peste celelalte, din mulții ani și îngroșînd pămîntul cu un strat alunecos sub care se spunea că proliferau șerpii coborîți din ziduri, luînd chip adevărat și păzind taina casei. Se vorbea despre servitorii nevăzuți care îl așteptau pe stăpîn și mulți se jurau că zăresc noaptea lumini dincolo de întunecatele ferești, dar poate era numai putregaiul ce urca pe pereți, invadîndu-i, iscat de umezeala locului asupra căruia soarele bătea rar din cauza coroanelor copacilor ce sugrumau acel palat. Treptele se mîncau și, în nopțile secetoase de vară, cînd din pricina căldurilor de peste zi, prin geamurile ce începuseră să pleznească, lăsînd să scape cîte o perdea luată de vînt, tencuiala începea a se desprinde singură și stucaturile scumpe, aurite, numai grifoni și semne magice se prăbușeau pe piatra de Preconezia, careva ar mai fi putut desluși și strigătele bufnițelor ce-l înfioreau pînă și pe țiganii căldărari care spuneau că locul e bîntuit și nu îndrăzneau să-i treacă pragul. Acea **Porta magica,** cu trupii ei grei și năpădiți de mușchi intrase și mai mult în pămînt. Sub iarba nebună

flacăra SUPLIMENT

ROICUL

NU SE RETRAGE... ÎNAINTE DE A VĂ URA LA MULȚI ANI ȘI A VĂ OFERI O LECTURĂ SUB ZODIA UMORULUI SĂU

PLUGUȘORUL

1000+1 de sfaturi practice pentru noaptea nopților

„În mozaicurile și frescele antice sînt ilustrate vizite care au la origine, de cele mai multe ori, o ceremonie culturală".
SMARANDA SBURLAN „Mîine sîntem invitați" (p. 5)

„Să vorbim în primul rînd despre cuțite"
VIOREL SUCIU — GHEORGHE SZEKELY „Tăiem porcul, cum îl preparăm ?" (p. 16)

„Toarnă, frate, nu mă cruța..." (Din popor).

„Orice invitație se primește cu zîmbetul pe buze și cu mulțumiri, indiferent de cine vă este adresată și în ce raporturi afective sînteți cu cel ce vă invită". Așa glăsuiește cartea și așa să facem. Și asta din pricină că revelionul se face cu invitați. Revelioane la care să se îndemne — cu zîmbetul pe buze și cu mulțumiri — numai neinvitați nu există. E posibil să te invite să petreci Anul nou cu el tocmai criticul care a băgat de seamă că ultima ta carte e mult mai proastă decît cele dinaintea ei și că, știindu-ți-se perseverența, e de așteptat să scrii cărți din ce în ce mai proaste. Este, de asemenea, posibil să primești o invitație la revelion din partea unui șef care a făcut tot ce i-a stat în puteri ca să te dea afară, dar care a aflat că în noul an în viața întreprinderii va avea loc o mică schimbare, în sensul că tu vei fi șeful și el subalternul. Se poate întîmpla să fii confundat cu actorul care locuiește pe același palier și, în consecință, să fii chemat în speranța că vei spune toată noaptea bancuri. În fine, se pot întîmpla multe. E recomandabil să zîmbești chiar și atunci cînd logodnica ta, care a făcut tot ce se cuvine să facă un om cu migrenă ca să-l convingă pe șeful că va petrece noaptea de revelion acasă, cu lampa mică și cu o cutie de antinevralgice pe noptieră, te întîmpină în casa gazdei în chip de logodnică a dumnealui. Stai cu zîmbetul pe buze și o să fie totul bine !

Cît de suav să fie zîmbetul și cît de profund interesul pentru viața și munca gazdelor, iată niște detalii la aprecierea fiecăruia.

„Protocolul cere ca invitația scrisă să fie tipărită, redactată la persoana a treia și să cuprindă : numele și prenumele soțului și soției care invită, numele soțului și soției sau al persoanei care va fi oaspete. Se vor menționa de asemenea prilejul cu care se face vizita, data, ora și locul unde aceasta va avea loc. Invitațiile pot fi completate cu anumite formule de politețe, ca de exemplu : „Vom fi bucuroși să vă salutăm printre oaspeții noștri". Protocolul nu cere ca să fie trecute aici și buletinul, distincțiile, sancțiunile profesionale, bucuriile copilăriei, tristețile adolescenței, prima și ultima dragoste, bolile de care suferi, dacă-ți place sau nu arta minimală, ziua în care ai descoperit că pătratul ipotenuzei este egal cu suma pătratelor catetelor și că pentru tine asta nu prezintă absolut nici o importanță, protocolul nu cere să scrii dacă ești zgîrcit sau generos, cărpănos sau cumsecade, poltron sau loial, citit sau răscitit, dar dacă vrei să începi frumos anul nou e bine să specifici toate astea cu sinceritate și cu speranța că anul nou este întotdeauna mai bun ca anul vechi.

„Înainte de a intra în clădirea respectivei gazde, verificați-vă ținuta. ...Dacă sînteți așteptat la intrarea în locuință, pășiți calm, vesel, dar nu exuberant. Bucurați-vă de vederea cunoscuților, dar nu exagerați, nu vorbiți tare, nu sosiți fumînd sau mestecînd gumă". Dacă unii dintre cunoscuți nu au vedere, nu te bucura. Calm, oricum, e folositor să fii în orice împrejurare. O veselie fără exuberanță. Mai bine zis, o exuberanță calmă. Sau, și mai

TUDOR OCTAVIAN ■

(Continuare în pagina 4)

parodii de MIRCEA MICU

Nichita Stănescu

Iarna, tinerii se sărută

la priviți ce se mai sărută tinerii iarna
ei înșiși se sărută pe unde apucă,
în Gara de Nord, la Obor,
la spațiul locativ și în troleibuze
pînă cînd buzele îl se fac strălucitoare,
pînă cînd maturii plescăie de poftă,
Se sărută nepăsătorî în grădini
încît behăie caprele de mirare
și mor gospodinele de invidie.
Ca două sfere se-apropie capetele,
ca două bile de biliard unindu-se.
Se sărută tinerii cu nonșalanță
ca și cum n-ar mai fi ziua
de mîine și nici
de poimîine și nici de marți.
Nici nu le pasă că ninge, nici nu
le pasă că tramvaiul ar putea să-i calce
pe nebăgate de seamă.
Indeletnicirea lor e asemănătoare
iepurilor
care rontăie varza și stelele
pipăind cu mustățile aerul și aerele.
Se sărută tinerii și din pricina lor
întîrzie trenurile și troleibuzele
și cînd nu te-aștepți pocnește un bec
oh ! de sărutul luminii sărut
nepricopsitul și nefericitul
ca și cum n-ar avea 100 de wați.
Nesărutatule, becule, singuratecule...

Leonid Dimov

Baladă suavă

Bună seara hangiță, deschide
grădinile tale Semiramide
unde miroase a iuft și molan
ocrit de un an
care se vinde cu plata în rate
pe negustate.
Pune pe masă
o carafă ușor pintecoasă
rotundă ca un ou dogmatic,
curbată apatic
în propria-i melancolie
spre cele ce-au fost și-or să fie.
Stinge lumina
și anunță să-mi trimită chenzina
aici, la post restant
să mă creadă toți un ins epatant.
Stai nemișcată ca trestia
după ce-ai făcut toată chestia
să vedem de unde te-apucă
prietenul Florin Pucă
graficianul, în linii și ochi de păuniță.
Ah !... Crișmăriță...
Eu am să-ți compun o proză
să nu faci nevroză
cînd vom sparge toate paharele
Să plece de la geam haimanalele.
Cine achită nota de plată ?
Lasă, ne-om socoti altădată
cînd o s-o facem mai lată...

Desen de ANTON DRAGOȘ ■

„Să fii gazdă sănătoasă, să primești colinda noastră" (adică o lui Ștefan Covaci, Eugen Barbu și Adrian Păunescu porniți cu urarea într-o armonie pe care numai obiceiul popular are darul s-o statornicească între oameni)

Inclus în „Lotul național"

Simt de datoria mea ca de la bun început să fac o mărturisire : nu sînt autor de umor ! Ce să fac ? De strădult m-am străduit să devin, nu mi se poate reproșa. Am luat lecții săptămînale de la profesori de elită, alcătuitori ai emisiunilor „Întîlnire cu satira și umorul", emisiuni de simbătă ale televiziunii, l-am invidiat, l-am arătat cu degetul, nu s-a lipit genialitatea de subsemnatul. M-am adresat specialiștilor de la radio. Totul a fost în zadar. Și cît mi-am dorit să rîdă lumea și de mine. Să mă aplaude taxatoarele de la autobuzele «31 R» ori să-și dea coafezele cu cotul : „Asta e, dragă, ascultă ce-ți spun eu. Prețu' nu e nimic, de Nicuță Tănase nici nu poate fi vorba, ăsta e ! Două vorbe dacă scoate, te tăvălești pe tine de rîs !" Mă rog ; nu s-a putut, nu s-a putut. Pe această temă purtam o vorbire într-o seară cu romancierul pensionar Ștefan Luca. Omul, dacă tot a scăpat de chinul colaboratorilor, a profitat de prezența cunoscutului Nicolae Velea, numindu-l norocos, fie chiar și pentru faptul că n-a întrecut, ca alții, măsura la masa de scris !... Cum s-a ivit o clipă de neatenție din partea oratorului, prozatorul mi-a zis : „Hai să ne mutăm. Îl aștept pe Fănuș. Am o treabă cu el și nu-mi place s-o încheî cu prea mulți martori." Nu puteam să-l refuz. Nu-l văzusem de mult pe născătorul «Îngerului» și-mi era dor să-i ascult poveștile de Bărăgan, spuse cu dicție ca de actor la teatrul Dinu Săraru. Punctual ca de obicei — n-a întîrziat decît două ceasuri și treizeci și patru de minute — emoționat la culme, Fănuș Neagu a renunțat să ne mai delecteze cu întîmplările pămînturilor cu dropii. Velea a rămas cu „afacerea" neîncheiată, în vreme ce eu a trebuit să fac un tur al orașului — bineînțeles, pe bază de telefon — în speranța unei camere de hotel. Recepționerii, de fel foarte politicoși, m-au sfătuit să nu-i mai deranjez. „Dacă erai și dumneata măcar dintr-o zonă «vinicolă», mai era cum mai era. Dar de la Snagov... Ia și dumneata un taxi, ori dacă ești «economic», dă-i bice și ia-o pe jos. Pînă la ziuă ai destul timp !..." Ziceam de «înger», că era emoționat. Păi cum să nu fie — chiar dacă Velea, mi-a dat cu cotul și mi-a șoptit ceva în legătură cu sobrecul — cînd i se comunicase hotărîrea conducerii cluburilor de fotbal «U.T.A.» și «Viitorul Vaslui» de a-l numi președinte de onoare și de a insista pe lîngă federația de specialitate pentru includerea în «lotul național» — spre a fi un fel de... cu suporter — lot care trebuia să susțină la Sofia un meci amical sau nu prea amical. „Auzi, domnule, ce pun la cale mai marii de la federație ? ne-a întrebat, gîtuit de emoție. Se bat să-l ia pe Traian Iancu. Vor să-l pună «directorul fondului fotbaliștilor», să le acorde împrumuturi și ajutoare de documentare în unele state cu fotbal ceva mai slab decît al nostru. La experiența lui Iancu... Acu' să vezi că au să ni-l ia și pe Butușină !... L-am văzut cum își șterge două lacrimi pe furiș.

— Asta nu se poate, domnule ! am strigat plin de revoltă. Ce, noi o să stăm cu mîinile în sîn ?

— Te pui cu federația de fotbal, tu care ești mai nepriceput ca un arbitru și nu știi cînd se marchează un gol din ofsaid ? Îi cunoșteam sentimentele față de directorul fondului literar și de șeful contabil, l-am simțit clocotind de indignare, așa că am încercat s-o dreg.

— Velea zice că ai avut noroc cu carul. Să fii inclus în «lotul național»...

— Sînt meritele mele, a strigat maestrul ca ars. Acum se vede cine se pricepe la fotbal și cine nu. Că doar n-ai fi avut să-l ia pe Barbu...

— Și chiar pleci peste hotare ? l-a cercetat nuvelistul din Ceparî cu sufletul la gură.

— Copii, uite pașaportul ! Poimîine la zece sunt în «Il». Veniți și voi la aeroport. E bine să vă vadă ăia de la federație...

Am înghițit în sec și l-am invidiat. Cu siguranță că avea să poarte pălărioară albastră cu cordeluță, iar pe buzunarul

CONSTANTIN GEORGESCU ■

(Continuare în pagina 2)

ANCHETĂ FLACĂRA

vineri a căzut o pisică

Vineri, orele 11 dimineața, de la etajul 7 al unui bloc de pe Calea Griviței din București a căzut o pisică. Aflați la fața locului, iată cum au relatat întîmplarea cîțiva dintre reporterii noștri.

A. DOHOTARU

Limuzine ca niște feline bine strunite lunecau fîșiind pe asfaltul toropit parcă de o ceață bolnavă. Ceasul de la gară arăta orele 10. În aceeași clipă, undeva, un copil spunea primul său „Nu" părinților care se străduiau să-i învețe să rostească primul său „Da", în altă parte o pereche somptuos îmbrăcată dansa învăluită în ambianța discretă a unui bar de noapte deschis pentru cei avizați și ziua, iar în preajma Polului Nord o expediție cuprinsă de virtejele ninsorii luxuriante căuta Sudul. Blocurile de pe Calea Griviței păreau uriașe transatlantice gata să pornească spre insule cu nume de dulci ispite, unde femei cu mișcări de catifea, la umbra palmierilor, să te îndemne să consumi răcoritoare contra unor modice sume. O lume de o eleganță studiată trecea prin fața mea și în atmosferă plutea un miros mentolat de parfum scump. Atunci, de la etajul 9 a căzut pisica, de o gingășie violentă, și lumea s-a colorat brusc în roșu, ca o ofrandă tîrzie adusă candorii ultragiate.

VICTOR NIȚĂ

Printre plantele medicinale care în ultima vreme se bucură de mare căutare se numără și **Cotoiul** (Coty Cotylinis), al cărei efect curativ este garantat în 95,2% din cazuri. Este o plantă puțin pretențioasă, și chiar dacă nu este atrăgătoare, poate fi crescută în orice gospodărie. Ea poate fi păstrată atît în lădițe cu pămînt cît și în ghivece. (În treacăt fie zis, deunăzi, mai exact luni, de la etajul III al unui bloc de pe Calea Griviței a căzut un astfel de ghiveci care s-a spart, însă din fericire **cotoiul** a rămas intact, ceea ce îi dovedește puterea de rezistență, cu mult mai mare decît a mușețelului sau sunătoarei.) Prin acest articol dorim să atragem din nou atenția — dacă mai este nevoie ! — asupra uriașei avuții pe care o reprezintă plantele medicinale și care, în ultima vreme, se bucură de o binemeritată grijă din partea forurilor tutelare, ceea ce înseamnă grijă pentru sănătatea oamenilor. Și nu numai a lor.

GEORGE ARION ■

(Continuare în pagina 3)

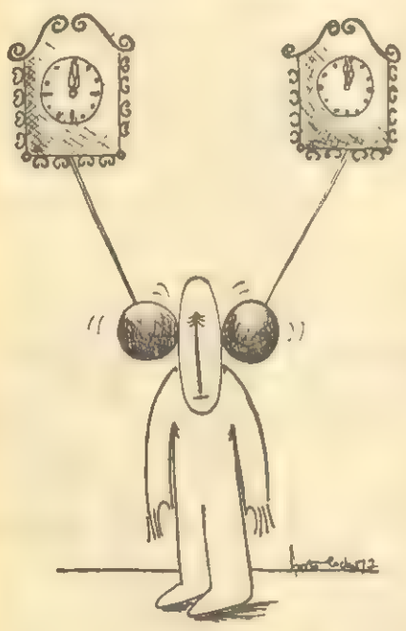

SORIN POSTOLACHE ■

OCTAVIAN ANDRONIC ■

Cronică rimată de I. D. BĂLAN

calendar

...Și vremea vremuie pe noi
Și noi schimbăm iar calendarul
Ca să notăm cronicărește
Cînd mai savant, cînd mai băbește,
Așa cum ne ajută harul :
Tot ceea ce ozn ne privește.
Dacă e pace sau dacă-i război,
dacă vremea va fi proastă ori bună ;
o eclipsă de Soare ori de Lună,
apariția unui stat nou
pe o hartă întinsă, ca o piele de bou ;
izbucnirea unui război fratricid,
un incendiu nemaivăzut la niște mine de
antracit,
Calendar, calendar, file de istorie,
Tu ne ții loc de memorie.
În tine încrustăm durerea pierderii unui
om drag
ori bucuria că un nou născut ni s-a ivit
în prag.
Un randevu
pe care-l știi numai tu,
o avansare
prin care ajungem din mare mai mare,
o aniversare
nescrisă-n calendare...

Evenimente... evenimente,
Prilej de banchete opulente
ori de negre amărăciuni
cînd viscol ne arde-n tăciuni.

Dar ce e eveniment
și ce e permanent?
Căci totul diferă
de la sferă la sferă,
de la ins la ins
cînd sufletu-i stins
sau aprins.

Iată, de pildă, ca să nu uite
Marile ei evenimente,
Mama le scrie în calendar
Pe îndelete,
Minuțios ca un cronicar :
Cînd și-a pus cloștile pe ouă,
Într-o seară cu lună nouă,
Cînd urmează să-i fete vaca
Frumoasa și buna de lapte, săraca.
Două evenimente pe an
Pentru ea neîndoios cruciale
Și să mai spună cineva
că n-a mai văzut scene patriarhale
că faptele curente
n-ar fi evenimente.

SORIN TRUȘCĂ ■

VIAȚA LITERARĂ: DATINI ȘI OBICEIURI

Inclus în „Lotul național"

(Urmare din pagina I)

de la sacou o să i se prindă ecuson. Măcar să fi plecat cu trenul. Ar fi fost cu totul altceva. M-am jurat să nu mă duc la scara avionului și nici pe Velea să nu-l las. E adevărat că aș fi putut să dau mîna cu Angelo Niculescu și poate un fotoreporter... Destinul meu literar ar fi avut cu siguranță alt contur.

— Și cu treaba aia cum rămîne ? l-a întrebat Velea, amintindu-și adevăratul motiv pentru care ne mutasem de la masa lui Ștefan Luca.

— După meci.

— ?

— N-ai înțeles ? După meci. Și-acum vă las. Am o mulțime de nimicuri de pus la punct. L-am urmărit cu privirea cum împărțea în dreapta și-n stînga saluturi generoase. Cînd a ajuns aproape de ușă, mi-a făcut un semn discret să-l urmez. Velea nu l-a receptat. Se prăbușise în scaun. Vreau să-i fac Stelei o bucurie înainte de plecare. La voi, la țară, pot să găsesc o găină crescută pe boabe ?... Am făcut ochii mari și inima a început să-mi bată cu putere. De mult mi-l doream în ospețe. Nimeni în sat, nici măcar tata, nu m-ar fi crezut că sunt prieten cu Fănuș Neagu. Puteam să pierd ocazia ?!... Vrea să-și facă o supă cu tăieței de casă, mi-a șoptit ușor nostalgic.

— Cum să nu găsești ? i-am răspuns cu îngîmfare. Îți dau chiar de la mama...

— La voi cu ce se vine, cu «rata» sau cu trenu' ?...

— Și cu una și cu alta, da' mai bine cu «rata». Te lasă la centru și eu te aștept. Nu-l luăm și pe Velea ?

— Dacă vrea, n-am nimic împotrivă. Spune-i să fie mîine la cursă. Și a plecat, făcînd un gest de plictiseală cu mîna.

Abia în clipa aceea am înțeles cîtă responsabilitate purtam pe umeri... M-am întors în salon. Velea, cu fruntea înaltă sprijinită în palme, privea mut pe deasupra fețelor de masă cu număr de inventar. Nu m-a simțit. Vedeam că se frămîntă. I-am făcut invitația. N-a fost prea încîntat.

— Așa e Fane. Cînd e vorba de interesul lui... Pe mine m-a lăsat baltă. Și uită-te la costum : stofă englezească, trei mii m-a dus, cu probe cu tot ! Nu mă simțeam capabil să-i spun că sunt alături de el și că-i împărtășesc suferința.

— Eu zic să mergi. Ieși puțin la țară. O să-ți facă bine. În ce mă privea, îmi rezolvam interesele mele. M-ar fi văzut lumea călcînd între cei doi titani. Și lumea ca lumea, gîndul meu era la profesoara de română. „Cu Fănuș și cu Velea ? Înseamnă că ești mare, domnule..."

— Bine, a hotărît Nicolae. Dar să știi că pentru tine o fac. În ce-l privește... A chemat-o pe madam Candrea să ne facă nota. Nu pot să mai rămîn, s-a scuzat. Dacă mîine n-am să fiu în capitală... L-am privit întins. Îl ajut pe responsabilul de la «Feldioara» să-și facă borderourile... Rămîne pe mîine, la «rata».

M-a părăsit. A trecut printre mese, fără să le vadă. Nu-mi mai îngăduiam întîrziere. Trebuia să ajung acasă cu orice preț, fie chiar și ținînd cont de propunerea recepționerilor. Vizita maeștrilor se cerea pregătită cu minuțiozitate. Eram prea bucuros ca să mai țin cont de virtejul cifrelor aparatului de taxat. Cred că șoferul m-a bănuit gestionar pe la vreo alimentară, pregătit am fost generos cu el... Nu știu cînd a trecut noaptea ; nu știu dacă am dormit sau am rămas de veghe pînă în zori. Important este că dimineața, casa întreagă a fost cuprinsă de trepidația marilor pregătiri. N-am scăpat prilejul să-i avertizez pe vecini să rămînă prin curți dacă vor să-i vadă pe cei doi, m-am lăudat la frizer, la diriginta poștei, au aflat primarul, șeful de post, răspunzătorul de moară din comuna vecină care venea să bea aproape zilnic la noi, din spirit de prevedere, nea Stroe barcagiul, doi inși din caraulă, directorul școlii — în felul ăsta aveam convingerea că o să-i ajungă la urechi și profesoarei de română — un pădurar de la ocolul silvic, dascălul de la biserică, mă rog, tot omul care a trecut pe lîngă mine, bărbat ori femeie, fără deosebire. Așa, bunăoară, țața Lina Pietricioaica, responsabilă în acea perioadă cu împrăștierea zvonurilor pe comună — aflase la mîna a doua și era destul de mîhnită — m-a cercetat cu asprime : „Da' cine e, maică, Belea ăsta, vine primar la noi ?!..." Am alergat după pește, după o țuică bună, după un vin de buturugă și, cu o jumătate de ceas înaintea mașinii, m-am înțepenit la centru, chipurile fără o treabă anume. „Așteptați pe cineva ?" m-a întrebat doctorul veterinar care auzise tot, dar lăsase vorbă că nu poate să fie decît zvon. „Pe Fănuș și pe Nicu Velea." „Ce vorbești, domnule? Amîndoi la un loc ?!... Păi să mi-i prezinți și mie. Plătesc o ladă de bere. Știi că sunt rapidist, nu mă lăsa. Dacă vrei, îți fac rost de un tub de «Galisan» pentru găini !..." Discuția s-a aprins. S-au mai alăturat cîțiva curioși. „Amîndoi, domnule? Amîndoi ? s-a minunat și tov. Joe de la cooperație. Unu' cîte unu', mai era cum mai era. Și cu invidie : Vin la dumneata ?!..." Vorbirea s-a rupt cu brutalitate, din pricina «ratei» care dăduse curba. Evitasem cu precauție un răspuns. „Dacă s-a întîmplat ceva ? gîndeam. Dacă Stela n-a mai avut poftă de supă de pasăre cu tăieței ? Ori, dacă Fănuș a fost «convocat la lot» pentru unele «retușuri» înaintea plecării ?..." Îmi vijîiau creierii. În vecii vecilor n-aș mai fi putut scoate capul în lume !... Fănuș Neagu a coborît primul. Am simțit cum îmi ardeau urechile.

— Velea, Nicu Velea n-a venit ?

— Ba da, a zis și s-a întors în mașină, croindu-și pîrtie pe jumătatea ei.

— Asta o fi, domnule ? l-am auzit pe veterinar chestionîndu-l pe tov. Joe.

— Din cîte mi l-a descris soacră-mea — au călătorit împreună cu acceleratul pe același culoar pînă la Brăila — cam așta ar fi, l-a răspuns ușor descumpănit reprezentantul «centrocoopului».

Cei doi scriitori coboriseră. Fănuș Neagu își ținea prietenul pe după umeri, într-un gest tandru și protector. Nicu Velea aproape nu mă vedea.

— E obosit ; afară din cale de obosit, l-a scuzat cu drăgălășenie. Responsabilul de la «Feldioara» se așteaptă la un inventar prin surprindere, așa că „au lucrat" toată noaptea.

Întîi ne-am oprit la o bere. „Berea, dimineața, pe inima goală, e dătătoare de sănătate !" hotărăște prozatorul din Ceparii-Argeș. Ar trebui să fii inconștient, ca să nu-ți îngrijești sănătatea ! La început am fost cinci : noi, doctorul și tov. Joe. Au mai apărut, în ordine : răspunzătorul morii din comuna vecină, dascălul de la biserică și șeful de post. N-au mai fost locuri la masă și clientela s-a separat pe prietenii și pasiuni fotbalistice. (În treacăt fie spus, dar în majoritate deveniseră rapidiști.) Am fost serviți chiar de gestionar, care era curios să afle direct din gura maestrului Velea cum „merge" țuica de prune prin părțile dumnealui. Nu ne-a costat un franc. Musafirii erau prea de vază. Pînă și șeful de post a plătit 6 (șase) sticle cu bere. Baza, însă, a fost tot răspunzătorul de moară... În ce mă privește, cred că nu mă mai cunoșteau prea mulți inși. „Mă, nea Fane, da' cu Greavu, cu Greavu cum a fost, dom'le ?" se înfigea doctorul veterinar cu „șopîrle", lăsînd să se înțeleagă prietenia strînsă dintre el și cronicarul sportiv. Velea atîpise, răpus de oboseala nopții trecute. O rază de soare îi lingea cu obrăznicie pe față. Ceva mai tîrziu, a ținut să-mi mărturisească visul. „Se făcea că sunt pașă cu cinci tuiuri și că îi eram șef lui Iancu. Ei, săracu', n-avea decît trei tuiuri. Îi luase Șapira două, după o ședătoare literară, ca să i le vîndă lui Vulpescu !..." Devenisem un pachet de nervi. La urma urmelor, erau musafirii mei, nu delegați ai fabricii de bere «Rahova», să facă reclamă produsului. Știam că mama ne aștepta cu masa întinsă, știam că tata pusese vinul la rece, dar nu puteam să-i scap de entuziasmul proaspeților rapidiști. Și totuși trebuia găsită o soluție salvatoare. O clipă m-a bătut gîndul să cumpăr unui copil o pungă de bomboane, ca să trag cu praștia printre paharele de pe masa noastră. Și iată-mă, pentru prima oară în viață, beneficiarul unui dram de noroc. „Dumneata, domnu' Fane, prea faci pă deșteptu' !... a zis dascălul de la biserică. Spui să joace ăla pă stînga, ăla pă dreapta, ai vrea națională pă scheletu' rapidului și cînd e în «be», da' nu să poate, dom'le ! Ce ești dumneata, antrenor federal ?!... Îți spun eu că nu să poate. O dai în bară, să știi !..." „Dumneata mă înveți pe mine, domnule ? Dumneata, care ai fi în stare să pleci cu clopotul de la biserică și să-l bălăngăni cînd joacă Dinamo ? Mă-nveți pe mine, om cu pașaport în buzunar, inclus în lot?" Îi tremura glasul de mîhnire. Și-a golit paharul, s-a ridicat, l-a ridicat și pe Velea, după care mi-a reproșat : D-aia m-ai adus ? Să mă umilească niște nimeni în materie de pase și șuturi pe poartă ?!... Îmi pare rău '..

CONSTANTIN CIOSU ■

Nu știu ce s-a discutat în urma noastră. La cîteva zile am aflat de la pădurar că șeful de post l-a amendat pe dascăl, și pe tov. Joe care luase apărarea dascălului, pentru „tulburarea liniștii publice". Alte amănunte n-am putut să prind. Dar cum orice urmă de regret mi se părea de prisos, am plecat spre casă. Singurul care trăise în afara discuției fusese Nicu Velea, în visul lui de pașă cu cinci tuiuri... Păcat de pregătirile pe care le făcuse mama. Nici ciorba de pește, nici vinul de la gheață n-au desfăcut brazdele trase adînc pe fruntea blîndului susținător al clubului Rapid. Se pare că uitase pînă și de găina promisă. Un singur gînd avea : să prindă prima «rată» care trecea spre capitală. Din cînd în cînd înălța paharul, clătina din cap și mă dojenea domol : „Să-mi faci tu una ca asta ! Nu m-aș fi așteptat !..." Din cauza saramurei cu mămăliguță și mujdei de usturoi și-a aminat cu puțin plecarea. Căzuse soarele pe inima pădurii și lacul își zbuciuma molatic cîteva unde în poale de sălcii. „Dacă-mi pare rău de ceva, e că n-am văzut mormîntul lui Vlad Țepeș." Am tresărit. Îl știam pe stareț amator de baschet, așa că n-aș mai fi avut ce risca. „Luăm o barcă și dăm o fugă pînă la mînăstire", am încercat să-l înduplec. „La ce oră e ultima cursă ?" I-am spus. A dat din cap cu tristețe. „Mi-ai face o mare bucurie..." Nicu Velea adormise în iarbă. Chipul i se destinsese într-un zîmbet plăpînd...

Cine n-a traversat Snagovul pînă acum într-un amurg de sfîrșit de mai, trebuie s-o facă de urgență. Trăgeam la rame. Cei doi oaspeți de onoare se lăfăiau unul lîngă altul, pe ultima bancă a bărcii. Velea îngîna o arie dintr-o operă cunoscută și, nu știu de ce, în clipa aceea m-am gîndit la Scala din Milano. În spatele meu, soră-mea. Nicolae insistase. „Blînda copilă trebuie să ne însoțească !..." Pe banca din față, tata, încîntat să le poată fi de folos ca ghid. Nu mi s-a mai întîmplat — cel puțin pînă acum — să umblu cu vaporul pe mări și oceane. Am fost și eu, ca tot omul, pe Dunăre. Dar am navigația în sînge de mic. Mi-am luat drept punct de reper un ciot de salcie, pe care-l vedeam printre capetele celor doi maeștri și m-am așternut la drum. Prins cu vorba, am pierdut ciotul din ochi și, cum ne aflam la cîteva lopeți de «Hanul Vlăsiei», am hotărît să amînăm mînăstirea pentru altă dată. Cînd am plecat, luna se arunca bezmetică în unde. Nu reții cum s-a făcut îmbarcarea. I-am numărat, am văzut că sunt toți — au fost cîteva momente de panică, fiindcă uitasem să mă socotesc și pe mine — și barca a pornit să alunece lin, pe sub lună și pe lună. Velea renunțase la arie. Cînta, copleșit de aduceri aminte, „vai săracu' infanteru', cum îl stringe moleteru'..." Textul, ieșit parcă de sub pana lui Romeo Iorgulescu și a colaboratorului său apropiat Angel Grigoriu — membru «U.S.» — era tulburător. Mă simțeam pe altă lume, se făcea că pe deasupra apelor valsau Adrian Romcescu cu Mihai Constantinescu, muzica aparținea Margaretei Pîslaru și lui Temistocle Popa, iar în preajma celor doi făcea ghidușii pe patine Aristide Buhoiu, în ritmul cunoscutului șlagăr „Pisilică, pis, pis, pis..." Am fost zguduit cu brutalitate. „Vezi, mă, că intri cu botu' bărcii în grajdu' ăla !..." „Nu te grăji, a zis Fănuș, e garaj, da' de unde să te pricepi tu ! La voi, la Cepari, n-ai văzut așa ceva !..." Eram prea aproape ca să mai pot evita ciocnirea. Tata a sărit pe debarcader, în vreme ce Nicolae, presupunînd că așa se coboară la întoarcere, a încercat să-l urmeze. Barca s-a dezechilibrat, am strigat la Fănuș, am atenționat-o pe soră-mea. Prea tîrziu. În următoarele clipe luna hohotea cu o gură pînă la urechi. Apa era rece. Noroc că nu ne venea deci pînă la gît. Dialogul a fost frînt, ca la marile naufragii :

— Salvați copila, a strigat Velea, care stătea lîngă debarcader, cu apa pînă sub bărbie.

— Știu să înot, i-a răspuns soră-mea de lîngă scară.

— Velea, și-a amintit Fănuș, Velea nu știe să înoate. Agață-te de bulumacu' debarcaderului, Niculae, i-a ordonat.

După minutele de panică, nu s-au înregistrat victime omenești — echipajul aflîndu-se în întregime în afara oricărui pericol — dialogul s-a purtat ceva mai dur :

— Mi-a intrat apă în ceas, s-a văitat soră-mea.

— D-aia nu mai pot eu, i-a strigat Fănuș. Mie mi s-a udat pașaportul, de nu se mai înțelege nimic. Numai poza poate să dovedească al cui a fost. Și cu o revoltă imposibil de ascuns : Numai tu ești de vină, Nicu Velea. Nu ești om de apă !... Își frîngea mîinile și se muncea să găsească o soluție cît mai convenabilă. Dacă «Ilul» pleacă mîine fără mine, nu știu ce-ți fac ! Sub semnul acestei înspăimîntătoare amenințări, nuvelistul se muta de pe un picior pe altul, ca într-un joc bărbătesc de prin părțile lui.

— Și cu tine, și fără tine, tot una. Aia tot au să joace. Că doar nu te luau să marchezi goluri ! Știi ce ți-a zis ăla azi dimineață la bodegă.

— Parcă dormeai...

— Dormeam, dar auzeam. M-am învățat așa de mic, ca să știu dacă mă vorbește careva de rău ! Dar să trecem peste asta. Spune tu, cum mă prezint cu mîine cu hainele astea ?!... Mi-ai zis să mă agăț de bulumac. M-am agățat. Știi ce era pe bulumac, Fănuș Neagu ? că zici că ești om de apă ?...

— De Dunăre, nu de orice apă !...

— Mă rog ; scoici, domnule. O mie de scoici, un milion, nu știu cîte ! Uită-te la pantalonii mei, parcă au fost tăiați cu lama...

A fost o seară tristă. La București, nici vorbă să se mai poată pleca. Trebuiau uscate hainele, călcate... Noroc cu un vecin : avea o rică mai veche cu un cumnat și a venit să ne-o povestească. Țăranul are stima lui față de orășeni, mai ales atunci cînd îi ascultă. Omul aduse și o căldare cu vin. Cînd a isprăvit de spus tot ce-i apăsa sufletul, și-a luat și căldarea. Păcat că mai rămăseseră vreo două boccane... Ne-am culcat tîrziu, trecut de miezul nopții. Luna veghea din înalt liniștea pămîntului. Ne-am tras fiecare prin odăile hotărîte de stăpîna casei. Sorții au căzut ca ei să beneficieze de camera rezervată oaspeților. Am adormit cu capul în drum spre pernă. Fusese o zi înspăimîntător de grea. Casa s-a cufundat într-o liniște moale. Nu știu dacă am dormit o clipă sau o viață. M-a trezit un cumplit zgomot de cioburi. Am sărit ca ars. Din odaia prozatorilor a răzbit pînă la mine o explicație calmă :

— Ai văzut, Fane, că tot oglindă a fost ?...

Stăteam în ușă cu brațele încrucișate, sorbindu-i din priviri. Fănuș Neagu, în așternut, cu gîndul pierdut la meciul național. Velea în fața unei foste oglinzi, destinate soră-mii de zestre. Din fosta oglindă nu mai rămăsese decît spatele de scîndură, prilej să descopăr că fabricantului îi fusese lene s-o tragă la rindea. Mă munceam să găsesc o vorbă. Una singură dacă mi-ar fi venit în minte, l-aș fi făcut cu ou și cu oțet.

— I-am zis să se dea jos din pat și să-mi aducă o oală cu apă. Mă răzbise setea. Cuvintele romancierului se rostogoleau rotunde, nu se grăbeau, era parcă o convorbire obișnuită între ei și Ion Băieșu. Își sprijinise cotul în pernă și se uita la mine printre pleoapele ușor întredeschise. «De unde să-ți aduc apă ?» m-a întrebat Velea scandalizat. Nu știu ce-o fi cu el în ultima vreme. Nu are gîndire logică. E drept că mi-am cam ieșit din țițini. «De la fîntînă» am strigat. «Pe unde ieș ?" Auzi, Costică, pe unde iese ? !... «Pe ușă, Nicule». I-am luat cu binișorul. «Aia e oglindă, Fane, ce, ți-ai pierdut mințile ?» «Cum o să fie oglindă, mă, ce ești nebun ?!» «Oglindă e, Fane, ascultă-mă pe mine !» I-am dat brînci din așternut. «Atunci ieși pe oglindă, dom'le, numai adu-mi apă, că mi se usucă gura de sete !..»

— Ai văzut, Fane, că tot oglindă a fost ?...

P.S. Acum cîteva seri, Mircea Micu îmi povestea că l-a întîlnit în nu știu ce localitate, invitați de onoare la o ședătoare literară. Poetul susține că l-a auzit cu urechile lui pe Velea rugîndu-l pe recepționerul de la hotel să le dea o garsonieră fără oglindă și fără ușă vopsită în alb. Noaptea, tîrziu, cînd au mers să se culce, Nicu Velea l-ar fi implorat cu lacrimi în ochi pe romancier : „Fane, ia-ți, dom'le, o oală cu apă, poate te răzbește setea !..."

Snagov — decembrie 1977

Anul editorial 1978

Unul din evenimentele editoriale ale anului 1978 va fi, cu siguranță, apariția volumului de TELEGRAME semnat de George Macovescu. Volumul cuprinde o selecție din telegramele publicate de președintele Uniunii Scriitorilor în „Luceafărul" și „România literară" cu prilejul sărbătoririi zilei de naștere a unor cunoscuți oameni de litere și creatori, fără discriminări notabile între cele două categorii. Formulate într-un stil cordial, cumpănit cu metaforele și avîntat cu măsură, TELEGRAMELE lui George Macovescu ar putea însemna un mare succes al prozei scurte românești. Sub aparența neutralitate a verbului se ascunde, în fapt, lucrul de bine al unui cărturar sensibil, al unui filosof. Nu întîmplător TELEGRAMELE marchează o seamă de momente importante în viața unui scriitor, precum vîrsta primei maturități, a celei de a doua și, după împrejurări, a ultimei. E aici o superioară înțelegere a scurgerii vremii, a frumuseții și a liniștii interioare aduse de timp. E aici meditația unui om cărula aproape nimic din ce-i omenesc nu-i este străin. Ediția va mai cuprinde și o serie de TELEGRAME noi și inedite, unele însoțite chiar de facsimilul foilor preparatorii și care dau măsura luminoasei trude a scriitorului întru etern, înlăturînd în parte această lacună, tipărindu-se cu titlu experimental un ciclu de TELEGRAME către scriitorii sub 20 de ani care au prins sau nu să debuteze pînă la data intrării la tipar a cărții.

Odată cu noul an înfloresc, ca merii, ca perii și genurile și stilurile literare, cel telegrafic prefigurîndu-și un mare viitor, datorită și lapidarității sale, proprie ritmurilor moderne.

Aho, aho, iubiți confrați
Stați puțin și nu minați
Și pe Fulga l-ascultați :
S-a sculat mai an
Bădica Traian (Iancu)

Un eseu de Al. Piru

Rolul parantezei în literatura pentru copii

Paranteza este un mijloc de expresie de prim rang în literatura pentru copii, dar, paradoxal, problema aceasta a fost complet ignorată pînă acum de critica literară. Așa cum arătam într-un studiu anterior, **Trecerea de la cotiledonate la monocotiledonate,** în multe domenii lucruri evidente nu sînt băgate în seamă sau sînt ignorate cu bună știință. Revenind la chestiunea parantezei, trebuie constatat că dacă în textele pentru copiii de 3—5 ani nu se întîlnesc decît paranteze mici, în cele pentru copiii de peste 5 ani apare tot mai frecvent, cu bune rezultate dealtfel, și paranteza mare, posibilitățile lor de pătrundere în miezul realității fiind sporite. Ea culminează cu acolada, care constituie perfecțiunea în materie de paranteze. În mod cu totul inadmisibil — o spun cu mîhnire, dar

MIHAI PINZARU-PIM ■

asumîndu-mi toată responsabilitatea pentru ceea ce rostesc — unii autori substituie parantezele cu două linii, ceea ce provoacă un justificat sentiment de anxietate nu numai la preșcolari, dar și la ceilalți copii. Este o mostră tipică de alexandrism, de utilizare în sine a procedeelor stilistice, de folosire arbitrară a semnului lingvistic (și așa destul de arbitrar). Astfel de manifestări tendențioase trebuie combătute cu strășnicie pentru că aruncă o umbră asupra literaturii pentru copii, o fac de nerecunoscut. Într-o antologie de paranteze celebre (pe care am întocmit-o eu, n.a.) se demonstrează convingător ce uriașă importanță are utilizarea corectă și promptă a parantezelor, tovarășele noastre de nădejde la greu. Se constată totodată ce mult dezvoltă paranteza în epoca modernă, ca semn al unei arte în prefaceri, dornică de nou, ce semnificații tulburătoare ascunde ea de cele mai multe ori, ce forță ascunde sub aparența ei înfățișare inofensivă și, de ce să n-o recunoaștem, uneori frivolă. Personal (îmi permit să fac această profesiune de credință), visez la clipa în care nu se va scrie decît între paranteze. N-aș vrea însă să se înțeleagă de aici că pledez pentru o încifrare a textelor. Dimpotrivă, doresc să arăt că parantezele, utilizate în mod neîndeminatic, provoacă mult rău, adevărate dereglări în topica frazelor, umbrindu-le semnificațiile majore. Parantezele au în special un rol nefast în basmele cu multe animale, deoarece acestea nu sînt obișnuite să utilizeze un astfel de rafinat mijloc de exprimare. La fel de contraindicată mi se pare utilizarea parantezei, în special a celei mari și mai cu seamă a acoladei, la vîrste fragede, fiindcă aspectul lor înfricoșează dînd impresia celui care le întîlnește că brațe de o forță mult peste medie vor să-l cuprindă. Din pertinentul meu studiu publicat nu demult, **Arta pescuitului în aval,** s-a subînțeles desigur la cîte primejdii este expusă umanitatea printr-o utilizare nerațională a parantezelor. De aceea, dacă e prea devreme încă să pledăm pentru scoaterea lor definitivă din uz, pentru a nu stîrni nedumeriri lingvistice, măcar în literatura pentru copii ea trebuie să dispară definitiv, ca o rămășiță a unor perioade revolute.

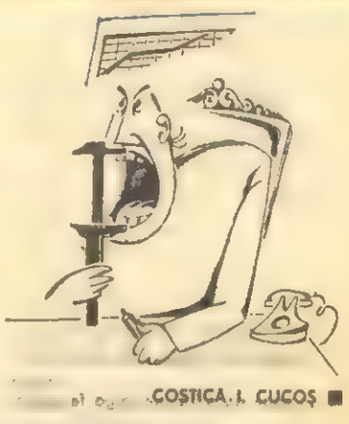

COSTICĂ I. CUCOȘ ■

EUGEN SIMION propune lui DAN ZAMFIRESCU să rezolve următoarea problemă :

Trei protocroniști stau de vorbă pe stradă. E ora 10. Un sincronist — viteza sa este de 3 km la oră — trece pe lîngă ei și-i salută. Stupoare în rîndul protocroniștilor. Peste 10 minute un alt sincronist trece pe lîngă ei și-i salută și acesta. Din nou consternare. Al doilea sincronist îl ajunge pe primul și cei doi nu se salută, întorcînd fiecare capul în altă parte.

SORIN TRUȘCĂ ■

Să se afle :

1. Cu ce viteză circula al doilea sincronist dacă l-a ajuns pe primul la ora 11 ?

2. Care era distanța dintre cei doi la ora 10.30 și care era distanța fiecăruia dintre ei în acel moment față de grupul de protocroniști care a rămas pe loc nerevenindu-și din uluială ?

3. Ce genuri literare cultivă cei trei protocroniști ?

Indicație : a) Rezultatele nu trebuie să depășească două zecimale.

b) Să se facă și o schiță.

Grupaj realizat de GEORGE ARION ■

Anul cadourilor

O femeie foarte fină, dar care nu prea ține la băutură, irezistibilă acum un deceniu, fu cuprinsă de melancolie și nemulțumire economică, în timp ce făcea inventarul darurilor primite cu prilejul sărbătorilor de iarnă. Cîndva era o mare maestră în arta de a obține prompt cadouri, prima întîlnire de amor coincidea, implacabil, cu onomastica. „Nu știi că azi e ziua mea ?"

De data asta rezultatele nu i se păreau satisfăcătoare. Se aștepta, sincer vorbind, la mai mult. În orice caz, nu erau pe măsura sentimentelor nobile de care, într-o perioadă sau alta a vieții, se lăsase tîrîtă. De la primul soț, pe care-l adorase și îi asigurase ani de zile, cu prețul atîtor sacrificii, micul dejun, primise numai o rochie de seară. Cam puțin. De la al doilea soț, pe care-l vindecase cîndva de gripă, alergînd în noapte, cu părul despletit, după vitamina C, numai o sticluță de parfum, e drept, franțuzesc, dar la remunerația și la delicatețea lui, aștepta ceva mai scump.

Erau și cadouri pe care le socotea deplasate, inutile, fără eficiență economică : albume de artă, cărți, discuri — bani cheltuiți de pomană. În locul albumului cu desene de Picasso, n-ar fi fost mult mai indicat un șal lung de mătase ? Ce lipsă de înțelegere a eternului feminin ! Ce nevoie are ea, iarna, pe gerul ăsta, de simfoniile lui Mozart ? Nu era mai divină, mai călduroasă, mai plină de tandrețe umană, o haină de blană ? Costă scump, ce e drept, însă dovedește trăinicia sentimentului. Haina de blană din material sintetic arată că și sentimentul e, la rîndul lui, sintetic. Ea vrea să fie foarte clară. Cine dorește sentimente autentice să facă bine să ofere, la rîndul lui, obiecte autentice. N-a fost de totdeauna haina de blană simbolul iubirii ? De ce să renunțăm la acest obicei vechi, atît de frumos ? Ea vorbea de haina de blană ca de un obicei luat de-a dreptul din folclor, precum plugușorul, colindele, capra, buhaiul.

Era indignată și de faptul că există o singură lună a cadourilor. Puțin, foarte puțin. Bărbații n-au timp să bată magazinele, să aibă mai mult discernămînt. Ar trebui să fie nu o lună a cadourilor, ci un an al cadourilor.

A oferi daruri e din punctul ei de vedere o obligație exclusiv masculină. Dacă o femeie dăruiește și ea un cadou, săvîrșește ceva urît, de prost gust, dovedește lipsă de feminitate... De ce i-ai dat o cravată ? N-o să te mai iubească...

Cum știam însă că are nu numai foști soți, ci și actuali colegi și colege, am întrebat-o ce cadouri a făcut ea, la rîndul ei.

Mi-a răspuns fără șovăire :

— Nici unul.

În fața unui egoism atît de ireproșabil, mi-am ridicat pălăria, în semn de omagiu, i-am sărutat mîinile și-am luat-o la fugă.

Catrenele lui VASILE HUȚU

NEDUMERIRE

Luna ca o tărtăcuță
Apăru pe boltă-albastră.
Sau a scos Ion Lănuță
Capul pe fereastră ?

UNUI OM DE SERVICIU

Mărturisea rizînd secretul
La o șuetă, amărîtul
C-a lustruit prea mult parchetul
Să-și poată rupe șeful gîtul !

UNUI OSPĂTAR

Ospătaru-a declarat
Într-o seară, la agapă
V-am adus un vin eurat.
Strășnic l-am spălat cu apă !

UNUI DOCTOR

S-a dus omul din Dumbravă
La un doctor bun acasă
Cu-o femeie rău bolnavă
Și-o găină sănătoasă.

NEVASTĂ-MEA

Nevastă-mea este făcută-anume
Să știe tot ce se întîmplă-n lume !
Cîți s-au născut, cîți au murit, cîți miri,
Că ține loc de buletin de știri.

UNUI ȘEF

La serviciu sau la chef,
M-ai făcut să mă-nfior.
Că mi-ai fost într-una Șef,
Însă nu superior.

UNUI AUTOR

Spunea lumea-n cafenea :
— Ai o carte, o comoară.
Cîți bani ai primit pe ea ?
— Cît am dat eu ca s-apară !

TOVARĂȘILOR DE LA UN ZIAR

Nu mi-au publicat o bună
Epigramă pîn-acum —
Pare-se le tot adună,
Ca să-mi scoată un volum.

UNUI POET

Inspirația cînd vine
Iese versul magistral.
Că talentul zace-n mine
Ca bolnavu-ntr-un spital.

UNEI FEMEI

Spunea o doamnă elegantă
De soțul ei — un ticălos :
Mai bine-i deveneam amantă,
S-ar fi purtat mult mai frumos.

CARTE DE VIZITĂ

Pentru cine nu mă știe,
Eu șoptesc cu un suspin :
Viața mea e-o poezie,
Poezia e un chin !

UNUI OM DE ȘTIINȚĂ

Toți bandiții-n pușcărie
Și-au vărsat pe el amarul,
Că făcuse o prostie :
Inventase... inventarul !

RADIERA

Radiera unde-aș merge
Aș înghite-o ca pe-un hap
Dac-aș ști că-mi poate șterge
Și prostiile din cap.

UNUI AUTOR

Nu l-am menajat deloc.
I-am spus verde, românește
— Cartea ta nu mă-ncălzește
Dacă nu ți-o pun pe foc !

UNUI ARHITECT

Arhitectul cel bondoc
E la penitenciar
Că în loc de stil baroc
A lucrat în stil barbar.

1000+1 de sfaturi practice pentru noaptea nopților

(Urmare din pagina I)

clar, o veselie de un calm plin de ținută, verificat, tonic, sublim.

În seara de revelion, oamenii, cum se știe, mănîncă și beau. Dar nu oricum. Există reguli pe care urmîndu-le poți simți realmente fericit.

„Cum țineți mîinile? Sprijiniți în egală măsură, dar neexagerat, antebrațele pe masă". Unii obișnuiesc să exagereze în această privință, să apese antebrațele pînă li se umplu de vînătăi, să nu poată fi opriți din apăsat decît prin intervenția foarte hotărîtă a cîtorva invitați, care n-au apucat încă să bea nimic în după amiaza lui 31 decembrie. Se mai întîmplă să fie și oaspeți care în ruptul capului nu se opresc din apăsat. Pe aceștia trebuie să-i lăsăm în plata domnului.

„Nu vă lipiți coatele de corp și nu vă luați un aer stingher, tăcut, ceea ce v-ar imprima, fără să fie poate adevărat, figura unui om care abia așteaptă să scape de un așa calvar ! Așezîndu-vă la masă, nu vă treceți picior peste picior, nu vă prindeți gleznele cu mîna". Cum se poate lesne observa, în noaptea de revelion omul are de rezolvat o seamă de chestiuni dificile cu antebrațele, coatele, picioarele și gleznele. Unii, oricît s-ar strădui, nu reușesc în nici un chip să pună toate treburile astea într-o ordine și ori își prind gleznele cu antebrațul, ori își petrec cot peste cot imprimîndu-și, împotriva propriei firi, figura unui om care abia așteaptă să scape de **„un așa calvar"**, alții reușesc chiar performanța de a prinde cotul cu antebrațul apăsat pe masă, avînd totodată mîinile încrucișate cu picioarele, numai gleznele rămînîndu-le libere, dar nu pentru mult timp. Pentru femei, în timpul servirii mesei și după aceea, buna cuviință impune unele reguli de-a dreptul draconice : **„Este o greșeală să vă așezați pe un scaun sau pe un fotoliu cu genunchii încrucișați prea sus. Genunchii trebuie să rămînă lipiți, chiar dacă picioarele se trec ușor unul peste altul. Dacă rămîneți în picioare, țineți-le apropiate, coatele pe lîngă corp".**

Cît despre masa propriu-zisă **„obișnuit la noi, românii, după friptură se servesc sarmale... Tăiați sarmalele pe măsură ce le consumați..."** Sfat extrem de subtil întrucît dacă unii invitați au prostul obicei de a le tăia înainte, există destui care, nu se știe cum, reușesc să le taie și după ce le mănîncă. Conform celor mai autorizate pagini de artă culinară, de revelion, la noi, românii, se consumă **„supă germană" „mîez de noapte"**. Supa asta se face din slănină afumată, carne de vacă și de porc, untdelemn, roșii, praz, bulion, apă, sare, piper și boia. **„După un ciocot, două, supa este gata. Se dă la o parte și se stropește cu coniac".** Sfat demn de urmat, cu atît mai mult cu cît unii procedează exact invers : stropesc coniacul cu puțină supă.

După cum devine cazul și după neaoșismul intelectual al gustului invitaților, meniul nopții se alcătuiește conform cu cele două volume groase care se cheamă **„Bucătăria românească și sănătatea omului"**. Ca simplă idee, notăm aici o listă de bucate pur românești pe gustul — pentru cititeda sus-numita scriere : Ciorbă Tarantella, tăiței à la Bologna, cartofi Laurette, pui madrilen la tavă, supă consommé și șnițel a la Blooming. Cine nu prea se-ndeamnă,

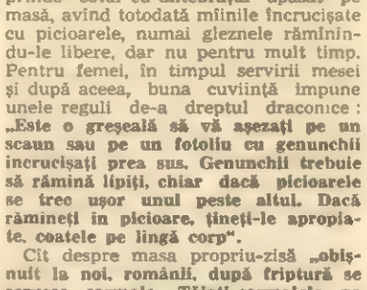

să-ncerce cu Dulangaci ca la Slobozia, cu fidea ca la Colibași sau cu niscaiva Kendi cu povidlă și borș de sfeclă ca la Rădăuți. Existînd și posibilitatea ca o parte din invitați să descopere pe la patru dimineața că ei, de fapt, suferă de ficat, e delicat din partea gazdei să dea la iveală bucatele gătite anume pentru aceștia, după cum urmează :

supă de griș rumenit, sote de morcovi, ciulama de mușețel, clătite cu sunătoare, cafea de orz și cîte o jumătate de sfert de ou moale cu urdă complet degresată, devitaminizată, demitizată și deurdizată. Și tot spre zori, după ce damigenele stau mulțămite prin cele unghere cu haida-n sus și oamenii zac prin canapele, se servesc torturile și prăjiturile. Cel mai bine e ca acestea să fie preparate pe rețetele cărții Virginiei Cucu Stäuble **„O prăjitură, două prăjituri"** și cel mai frumos este ca discuția să se lege după modelul oferit de autoare ca introducere la cîteva rețete și serii de rețete : **«Serviți, vă rog, sandvișurile trebuie mîncate calde. — Aa, sînt sandvișuri gratinate. — Îmi plac grozav, zice Vicu înfulecînd cu poftă. — Mai potolește-te, îl șoptește Mariana, verișoara lui. — Pentru asta sînt pe masă, ca să le mîncăm. — Acum, sătul de sandvișuri, Vicu începe cu prăjiturile, care dispar una după alta. Mariana face fețe, fețe. Vai ce rău îi pare că și-a adus vărul... Ne pare rău tuturor. Mariana e colega cea mai îndrăgită, care aduce voie bună peste tot. „Vicule, Vicule, ne-ai ruinat petrecerea", gîndim noi.»**

Al naibii Vicu ăsta ! Și știți la ce servește artisticul preambul ? La următoarele : **„Se taie felioare de franzelă, se ung cu unt, apoi pe fiecare punem : felii de roșii, măsline tocate, ciuperci prăjite în unt sau ulei, felițe de costițe, parizer, jambon, sardele..."** De la ce oare să i se fi tras pofta lui Vicu, acest tînăr cu maniere populare și cu un caracter atît de franc ?

Dacă vinul a fost prea gros și prea ades, iar noaptea prea lungă, bunacuviință cere ca, la plecare, invitații să scrie gazdei — fiecare pre cele boacăne întîmplate lui ori nevestei sale — o serie de bilețele cu sfaturi practice. O probă de civilizație și, mai ales, un cald și patetic semn de înțelegere adresat amfitrionilor. În funcție de stare și inspirație, bilețelele trebuie să se refere la covoare **(„Petele de vin roșu sau de suc de fructe se curăță cu apă rece amestecată cu amoniac", „Petele de grăsime se curăță cu o cîrpă bine înmuiată în neofalină. Frecați energic")**, la mobilier **(„Petele de sirop sau de băuturi dulci se șterg cu drojdie de cafea, apoi se lustruiește locul respectiv cu esență de terebentină și ulei de in, în părți egale")**, la mucurile de țigări aruncate peste tot **(„Recuperați tutunul nears, tăind cu o forfecuță capătul ars : îndepărtați cartonul, vata filtru și folța de hîrtie. Resturile de tutun colectați-le într-un săculeț de plastic sau într-un plic de celofan. Tutunul constituie un produs foarte activ pentru combaterea moliilor")**. Nu e bine să trăiești cu ideea că tocmai ție îți este dat să fii preferatul unor familii de molii, dar cum nici prin cap nu ți-ar fi trecut că în noaptea de revelion ești mai vecin ca niciodată cu legea lui Lomonosov-Lavoisier,

Ilustrații de : ANTON DRAGOȘ ■

bucură-te de șansă și procedează ca atare : nu arunca nimic, nu pierde nimic, transformă tot. Revelion, la urma urmei, o să fie și la anul. Și, nu uita, freacă energic ! În ce privește instalațiile sanitare, slujește-te de broșura **„Întreținerea și repararea instalațiilor sanitare".**

Pentru întocmirea acestui mic ghid al nopții de revelion de un real folos ne-au fost o seamă de cărticele apărute în colecția Caleidoscop a Editurii Ceres precum și volumele „Bucătăria românească și sănătatea omului" apărute la Editura Medicală. Mulțumim, deci, autorilor care au binemeritat de toată simpatia noastră. Pentru inerentele abrevieri sau omisiuni le cerem cu toată sinceritatea îngăduință. O singură dată în an e revelion. Am citit, prin urmare : **Tăiem porcul, cum îl preparăm ?, Secrete mici, efecte mari, Mîine sîntem invitați, Supe și ciorbe, 300 rețete culinare pentru bolnavii de ficat, Întreținerea și repararea instalațiilor sanitare.** Pe prima pagină a cărții „Tăiem porcul, cum îl preparăm?" am aflat cu emoție că volumul, conform înțelesului întregii colecții, **„răspunde la cele mai diferite probleme pe care le întîmpinăm zilnic în preocupările noastre pentru îmbunătățirea și înfrumusețarea vieții".** După fraza asta, cum ar zice poetul, urmează neantul !

SFATUL MEDICULUI

Votca și efectele ei pozitive

Cît privește excesele alimentare, cel mai sigur e să citim Sfatul medicului, așa cum se nimerește să apară el într-o publicație clujeană sub semnătura dr. Nicolae OPREAN. „După consum de alimente alterate sau ciuperci otrăvitoare, apă oxigenată, fosfor, clorat de **potasiu**, și medicamente cu atropină și beladonă, se vor provoca vomări repetate prin introducerea unui deget în faringe sau prin ingerare de apă călduță sau apă sărată. În cazuri de intoxicații cu alcool metilic, se va administra pe gură 30 pînă la 50 gr. votcă sau rachiu alb, iar în cazul accidentelor cu eter etilic bolnavul va fi scos la aer și **se va face respirație artificială**". „Imediat după aceste măsuri de prim ajutor și chiar în timpul aplicării acestora, vom solicita telefonic serviciul de salvare sau orice medic din apropiere care **va ști** cum să procedeze în continuare. Principalul lucru ce trebuie reținut de toți este că viața unui accidentat, de orice natură, atîrnă de felul corect în care știm acorda primul ajutor în timp util". Cum poate vedea oricine, lumea e plină de excese, de întîmplări nefericite, de greșeli cu urmări grave. Scrisul doctorului Nicolae OPREAN ține și el de lume și, prin urmare, are tot ce trebuie : excese gramaticale, întîmplări stilistice nefericite, greșeli cu destule urmări. Să-i urmăm **logica internă — dacă ne putem exprima astfel** — și să-i citim sfaturile de la coadă la cap. Chestiunea ar fi următoarea : cum naiba poate să **atîrne** viața unui accidentat (într-un text în care e vorba de intoxicați) **„de felul corect în care știm acorda"** ceva? Și mai cu seamă cum reușește să atîrne **„viața unui accidentat de orice natură"** de ceva ? Dar dacă accidentatul atîrnă el însuși, care-i oare felul corect de care atîrnă oare viața lui ? Iar dacă reușim să ieșim cu mintea limpede din fraza asta, cum solicităm noi telefonic salvarea chiar în timpul aplicării măsurilor de prim ajutor ? Cît despre votcă, precizarea că **„se va administra pe gură"** ne emoționează, cunoscut fiind faptul că cei mai mulți oameni obișnuiesc s-o administreze sub formă de injecții.

Citind și recitind textul doctorului Nicolae OPREAN, după miezul nopții, mai ales, unii ar putea să se întrebe, așa, de-un ambiț, cum trebuie procedat cînd vine cazul să-ți introduci un deget în faringe ? În ce privește opiniile doctorului Nicolae OPREAN cu privire la rostul virgulei în limba română, la gingașa problemă a acordului dintre subiect și predicat și, îndeosebi, viziunea sa asupra formelor reflexive ale unor pronume dintre cele mai cunoscute, vă rugăm să așteptați cu răbdare revelionul următor. Cu puțin noroc, vom avea de citit și alte articole la rubrica „Sfatul medicului". Cu puțin noroc, cei care le vor citi vor scăpa și ei.

Tort cu frișcă de revelion

Dracu s-o ia de treabă ! Nu mai știu de unde mi se trage senzația asta de greață și rău de lumină. E atîta soare pe stradă încît mă simt ca un sac gol în care cade lumină cu nemiluita și oricît încerc să închid ochii simt că mă sufoc. În sfîrșit ! Cred că noaptea asta de maioneză, ouă umplute, salată orientală, sarmale, jumări, piftie, tort cu frișcă și vin... Asta e! Vinul e de vină, vinul a fost lucrat. De la vin mi se trage sila asta de lumină ca și cum m-ar pune cineva să mănînc cu forța supă sleită. Simt lumina picurîndu-mi pînă în intestine. N-am văzut în viața mea atîția porci tăiați ca în iarna asta murdară și schizofrenică. Schizofrenică ? De ce schizofrenică ? Ei, așa mi-a venit. În sfîrșit, mă urc în tramvai cu două damigene de vin și cu o fată în palton lung, roșu, învelită ca o fantomă suprarealistă într-un șal enorm roșu. Adevărul e că sînt praf și pulbere. Am de gînd să duc înapoi producătorului cele două damigene de vin prost și să i le torn pe gît. Îi trîntesc damigenele pe tejghea și îi cer socoteală pentru otravă. Cred că stomacul meu e acum ca un curcubeu. Și gem în tăcere, cu ochii, desigur, tulburi și aproape sașii, în timp ce fata care mă însoțește îmi mîngîie părul și mă privește cu niște ochi care sînt în stare să topească și cel mai pur aliaj de oțel. Dar pe mine, cel cu genunchii înmuiați de oboseală și de dans, nu mă mai interesează nimic.

Toată noaptea am pus pocnitori împreună cu „generalul". Generalul e un tînăr pompier voluntar care a făcut rost de un buzunar întreg de pocnitori și de cîteva petarde fumigene. Ei bine, toata noaptea n-am mai putut deschide o ușă, n-am mai putut pune mîna pe o sticlă, pe ușn scaun, pe minerul de tras apa la closet, că pocnea totul ca și cum s-ar fi tras din toate părțile cu revolvere Kolt 1800 și ceva. Pînă și în țigări a pus pungașul ăla de „general" cîte un vîrf de cuțit cu trotil. La un moment dat, în timp ce fumam clandestin o țigară Kent în baie, m-am trezit cu fața neagră de fum și a trebuit să mă bag cu capul în baie și să mă frec cu săpun Rexona și cu sodă caustică, să-mi revin. Gazda, un tip subțire, dansator, fără coloană vertebrală și fără oase, s-a așezat la un moment dat cu fundu' într-un platou imens cu salată franțuzească. Nevastă-sa s-a făcut palidă timp de zece minute. Și el a întins-o urgent după mine la baie cu maioneza pe turul pantalonilor. Apoi a început să urle fetița cumnaților gazdei. „— Uite așa face în fiecare noapte pe la ora douăsprezece." Asta spuneau gazdele cu pleoapele lipite de fereastră și cu ochii după ceasul din perete. Mama fetiței umbla cu limba scoasă după un student de la arhitectură, cu barbă și cu mustăți de cavaler medieval. Și fetița plîngea cu niște ochi albaștri prin care curgeau toate fîntînile de la Versailles. Tatăl i-a dat lapte cu biberonul și ca să nu vadă cum se dă în spectacol nevastă-sa cu studentul de la arhitectură s-a făcut că-și uită ochelarii în cealaltă cameră, s-a dus după ei și nu s-a mai întors pînă spre dimineață cînd s-a servit tortul cu frișcă. Pe la ora două femeile s-au descălțat și s-au întins care pe unde a apucat, prin paturi, prin dulapuri și chiar prin debarale. Gazda a trecut din nou în baie **ca să-și stoarcă maioul și cămașa** în care transpirase, sacrificat pe altarul coregrafiei. Eu am luat Almanahul Flacăra și am adormit cinci minute. Timp în care fata în roșu de lîngă mine a mîncat alune americane împreună cu studentul de la arhitectură. Și s-a lăsat o tăcere în care, în sfîrșit, am putut asculta ce muzică de jaz are gazda noastră înregistrată pe bandă de magnetofon. Cineva a anunțat că ninge. Era beat. De fapt se lăsase ceață. Mi s-a servit apoi cea mai subțire felie de tort cu frișcă din noaptea aceea. Îi priveam cu invidie pe ceilalți care primiseră felii de tort mai consistente !

Pe la ora patru au venit primele mașini ale „Salvării". Toți cei din casă urlau și se tăvăleau pe dușumelele lustruite de pașii dansatorilor, ținîndu-se cu mîinile de burtă. Era dezastru. Pe mine mă încerca doar vag o ameteală ca pe puntea unei corăbii înainte de furtună și nu puteam să spun că-mi făcea mare plăcere să rămîn în picioare. Fata în roșu de lîngă mine n-avea nimic. Era singura care nu apucase să mănînce din tortul cu frișcă. Adormise la momentul oportun. Părăsesc ultimul casa. Cînd deschid ușa de la intrare, mă trîntesc la pămînt înnebunit. Ca și cum ar fi tras cineva în mine cu arma. Era ultima pocnitoare a „generalului" care părăsise teatrul de operațiuni pe brancardă și cu buzele vinete. Mie doctorul mi-a dat să beau un coniac Metaxa și am început să mă simt mai bine. „— Ce s-a întîmplat ?" — zic. Doctorul : „— Habar n-am. Trebuie că era alterată vreuna din mîncăruri." Și a luat și el ce-a mai găsit pe masă. „— Ulte așa fac mereu revelionul — zice. Nu-mi place într-un singur loc. Și e plin de surprize. În fiecare an cer să fiu de gardă de revelion. Că e plin de surprize. Un infarct, o comă alcoolică, o embolie, o congestie cerebrală, o bătaie cu arcade sparte, ochi scoși și cuțite înfipte prin cine știe ce măruntaie, o cometă, cîrnați, vin... Indigestiile astea sînt așa, o nimica toată, un mizilic. Le facem o spălătură, două, după care îi ținem două săptămîni sub regim sever și sub observație, în spital. Altfel se umflă ficatul și face poc ! Mai pot să iau un copan ?"

Și copanul face explozie. Era garnisit cu pocnitori. Rid în hohote. „— Generalul" — zic. Doctorul mă privește ca de pe altă planetă și iese îngrozit, cu gura plină și cu ochii sticloși, fără să mai spună bună ziua.

Și acum stau și mă bălăngănesc în tramvai, spîrzurat de cureaua soioasă din piele, în timp ce fata în roșu și-a culcat tîmpla pe umărul meu și eu îmi simt intestinele aprinse ca un pom de iarnă. Și mă cutremură o idee ! De ce mi-a cerut oare „generalul" flaconul cu spumă de ras „Rexona" și m-a pus să vin cu el cale de trei sferturi de ceas înghesuit în tramvai ca un strigoi, pentru că lui tocmai i se terminase ? Nu cumva frișca ?... Și simt că mă apucă o durere cumplită de stomac și o ciudată senzație de greață care vine parcă din adîncurile istoriei, din neolitic, din paleolitic. Prin urmare, tortul cu frișcă era de fapt tort cu spumă de ras amestecată cu zahăr pudră! Și simt că-mi pocnește capul ca o petardă fumigenă.

Prin urmare vinul e nevinovat !

Cobor la prima stație de tramval și fata în roșu strigă pe cineva de la o fereastră să cheme „Salvarea".

A. DOHOTARU ■

fabule

de NICOLAE DRAGOȘ

Capul și urechile

Lîngă margini de deșert
Struțul se-mbăia-n uimire
Cercetînd cu ochi expert,
Cu suris discret, de mire,
Și adîncă luare-aminte
— Cum o spun legende vechi —
Un Măgar ce prea cuminte
Ținea cerul pe urechi.

„Ce ciudată arătare
Cu urechile de-un cot !
Sigur, de urechi ești tare.
Nu, maestre poliglot ?"
Făcea Struțul pe istețul
Legănînd nuanțe-n voce
Nevăzînd cam care-i prețul
Unor replici reciproce.

Scos din calmul rumegat,
Dîrz, Măgarul din copită
Era gata să-l trimită
Pe-al Saharei Împărat
Către-nțurnecat palat.
El, văzînd că nu e chip
Ca într-un duel verbal
Să se apere legal,
Și-a ținut capu-n pisip.

Morala :
Cum e cert scrisă-n deșert :
„Să fii ciob, nu se cuvine
Orice haine ai pe tine
Ca să rizi de-o coală spartă."
Ori :
„Tot mai complicat se poartă
Mitul artei pentru artă !"

Megalomanele

Stau Sticla și cu Pilnia la sfat
Punînd la cale fel de fel.
Muscă din voci în lung și-n lat
De la stăpîn pîn' la cățel.

Ce să mai zic ? Un sfert de ceas
Le e de-ajuns să decreteze :
„Doar ele două-au mai rămas
Puternice pe metereze !"

Cu ele mapamondu-ncepe
Viața fără ele, clar !,
N-ar valora nici două cepe:
„Au omenirea-n buzunar !"

Te-ntrebi de unde s-a născut
Cumplita, grava lor sentință ?
Ce boală din necunoscut
Le poate-avea pe conștiință ?

„Ce-ar face fără ele vinul ?
Și omul cum și-ar duce chimf
De n-ar fi ele să-l ajute ?"
Se-ncruntă aprige-n sprînceană.

Dar, vai ! o voce se aude :
„S-ar bea direct din damigeană !"
...Megalomanele tac mute.

Morala-i
Să înveți să nu te
Cobori în vrute și nevrute.

Prezentarea artistică și grafică a suplimentului a fost realizată de **Anton Dragoș** și **Sorin Postolache.**
Trucaje fotografice de **Elena Ghera, Vasile Blendea, Ion Predoșanu** și **Emanuel Tănjală.**

Visul latino-american al lui **Dudu Georgescu**, de la miezul nopții.

George Grigoriu (primul din stînga) și noii săi colaboratori (i-ați recunoscut, desigur, în persoana unora dintre membrii cenaclului „Flacăra"), respectiv, **Mihail Stan, Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Florian Pittiș** și **Dan Andrei Aldea.**

Paginatorii acestui supliment — Perșinaru Ion, Nicolae Marcel, Moraru Valere și Cornel Puiu

• PIETRICELE PENTRU TEMPLUL LOR •

• Parodii •

Dinu Flămând

Misoginã

Privește fumul care urcă-n nori
E fum de la o țigaretă-aleasă,
„Snagov" să fie ? „Amiral" ? „Doi cai" ?
E indistinct, dar nouă ce ne pasă.
Avem și noi o pipă de doi poli
Și-o umplem periodic cu tutunuri
Din cele fine. Cum faci rost de ele,
Prin ce mijloace, tu o știi mai bine.

Acuma cînd încep să te urăsc
Răspunde drept : de ce m-ai înșelat ?
Ai spus că nu cîștigi, că nu ieși șpert
Fără să-mi dai raport imediat.
Tu mi-ai promis — îți minte ? Era-n zori
Pe o alee ne plimbam de mînă —
Că orișice bacșiș ai căpătat
O să-l aud în buzunar cum sună.

Te-ai lepădat de sfîntul legămînt
Făcut sub bolta grea de trandafiri
Femeie rea și fără de cuvînt
Ai cheltuit, se pare, pe ascuns.
Nu sînt meschin, dar calculul sumar
Arată grave deturnări de fond.
Unde sînt banii ? Oare i-ai pierdut
Sau i-ai băut cu tipul rubicond
Care e șef de sală la „Neptun" ?

Cînd te-am văzut acum doi ani mai bine
La masă cum servești orice client
Cît de firesc îți însușești tu restul
Cu un surîs nostalgic și absent,
Mi-am spus că tu ești zîna mea din basme
Că eu pe alta n-o să mai aștept
Și te-am divinizat, îți jur pe ceruri
Din interes, desigur, dar decent.

Mică minune blondă, hai, nu plînge
La tenul tău o lacrimă e-o crimă
Și-apoi întîrzi la servici, știi bine
Că azi e ziua voastră de chenzină.
Întoarce-te voioasă, draga mea.
— Îți minte — într-un cimp de maci, odată
Ți-am oferit cu grație-o sulfină —
Sigură fii că n-am să te mai cert.
Dă banii înapoi și-am să te iert.

Șt. Aug. Doinaș

Muntele cu colți de argint

Un tînăr vatman îndrăgind alpinismul
porni într-o vară să urce în munți.
Singur, colegii lui preferind culturismul
Recomandat celor ce vor să aibă mulți mușchi.
Ajuns în orașul de unde avea în vedere
Să urce spre muntele cu colți de argint
Făcu un popas la o halbă de bere
La localul pe care îl știa renumit.
Lăsă alpenștoc și rucsac la intrare
Unei condiție June ce știos croșeta
Și dezinvolt pătrunse în sala cea mare
Unde îndată un chelner i-aduse tot ce dorea.
Era aproape de prînz, pe larga fereastră
Muntele cu colți de argint se zărea semeț
Tînărul respectiv mai vedea pe după o glastră
Cum în plin sezon de turism un ins minuia un hîrleț.
Sorbind plin de tact din berea spumoasă
Se-mbărbătă că în cinci ore e sus
Așa că rapid comandă o gustare aleasă
Și încă o halbă, fiindu-i sete nespus.
De-abia pe la patru își dădu în sfîrșit seama
Ce strașnică foame îi era de fapt.
Ceru mititei și fripturi și alte bucate de-a valma
Și renunță la bere pentru un vin înfundat.
Colții muntelui nu mai străluceau deloc
Cînd brusc în sală începu vioi dansul
Concomitent cu-acest eveniment, la soroc
Tînărul vatman începu pe scaun balansul.
— Cîntați-mi, striga el la muzicanții bonomi,
Deși nu o merit, azi n-am atins colții
Cum am promis mamei despărțindu-ne în termeni buni
Dar cîntați, nu luați seama, cîntați cu toții.
Cîntați pînă-n zori, vă plătesc, ce vă pasă ?
Cîntați baladesc nesfîrșitul meu chin
Pînă cînd voi cădea cu capul pe masă.
Și-orchestra cîntă, dar foarte puțin.

Nina Cassian

Bravul călător

Dacă ai răbdare
Și aștepți un ceas
Vezi cum lin apare
Un tramvai la pas.

Nu mișca din mînă
Și nici din picior
Lasă-l ca să treacă,
Fii ascultător.

Ca să nu se spună
Undeva, tîrziu
Că ești flușturatic
Repezit, zurliu.

Stai pe loc mai bine
Cît mai neclintit
Și la cadre sigur
Vei fi amintit.

Ca un bun exemplu
De brav călător
Care-așteaptă-n stații
Foarte răbdător.

Parodii de **GEORGE ARION** ■

Gheorghe Tomozei

Spăl rufe

Motto : *Bine înmuiat înseamnă pe fumătate spălat.*

Am închis ușa. Telefonul e scos din priză. Nimeni
nu mă poate deranja.
Azi spăl rufe.
M-așteaptă în baie
pachetele cu Alba lux, Dero cristal
sau magnificul Dero super
detergent biodegradabil care asigură
o spălare rapidă și economică
în orice fel de apă.
Am și Perlan alb — pentru articole fine.
Încă de aseară am înmuiat rufele
în Trial (nu conține clor),
Prima (bun și pentru ape dure și feruginoase)
și excelentul Biotim
care mă trimite cu gîndul
— mă iertați că vi-o spun —
la Bionică.
Ce clăbuci mă așteaptă ! Ce desfătări
voi simți la atingerea acestor proful
fără prihană ! Ce mirosuri suave
de sfîrșit de veac exală
pudrele astea pe care îți vine
să le pui pe pîine și să tot mănînci
cu muzica alături ! Dar să lăsăm visele
e treabă multă și după amiază
spăl prin vecini.

Gellu Naum

Inițial

Inițial eram sătul
Doar cîte unul mai cerea supliment.

Era o tabără de pionieri și școlari
Ca atîtea altele pe cuprinsul țării
Și nu făceam nimic altceva
Decît plajă, sau ne jucam
Jocuri specifice vîrstei noastre
Sau cîntam : „Azi e zi de sărbătoare"
Derutînd pe localnici
Care uneori chiar credeau
Că în ziua aceea se sărbătorește ceva.
Numai în șort și maieuri
Încălțați în tenișii dați cu cretă
Învățam că noi sîntem florile vieții
(Nedumeriți, unii se căutau de petale)
Iar seara, la focul de tabără
Recitam poezii de A. Toma

Fără să bănuim evoluția gustului estetic.
Inițial eram sătul
Doar cîte unul mai cerea supliment.

Maria Banuș

La iarbă verde

La iarbă verde, față-n față
cer unii bere, alții gheață.

Desfac conserve pe șăpțan
de parcă n-au mîncat de-un an.

Suspină „Middle of the Road"
Iar ei de zor la oase rod.

Cîntă nostalgic „Pussy Cat"
Gurmanzii trec la tabinet.

Și de cultură nu le pasă
Deși natura generoasă

E-un cadru minunat, propice
Pentru un studiu, orice-ai zice.

Să ai trei forme de relief
și tu să vrei doar să faci chef !

Oh, lingă-un minunat izvor
pînă și Kant pare ușor.

Cînd saltă-n preajmă căprioare
Foucault, Lacan sînt o splendoare.

Să iei notițe ling-un fag
La orice vîrstă, chiar moșneag !

Să-ți aperi pixul de un urs
scuzindu-te : „Pasta s-a scurs",

Iată un țel pe drept sublim.
Natură-avem nu pentru vin !

Nicolae Stoian

Sîntem astenici doar cînd nu muncim

În paturi, tropiți încă de vis
Ai dimineții soare de-l primim
E lucru trist : De-aceea spun deschis :
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Ca oameni ce sîntem pe mapamond
Cît mai curînd din paturi să sărim
Să facem ca sportivii cîte-un rond
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Micul dejun să fie mic dejun
Și-apoi vioi spre slujbă să pornim
Nu ghiftuiți, fiindcă iar vă spun
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Cu tragere de inimă și-avînt
Serviciul nostru să-l îndeplinim
Fiindcă-ați învățat al meu cuvînt :
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Nu vă gîndiți la ping-pong sau fumat
Epoca vrea ca toți mai demni să fim
Deci renunțați pe dată la păcat :
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Ca muncitori ce sîntem, sau țărani
Sau cărturari, e bine ca să știm
Și să purtăm cu noi un gînd prin ani :
Sîntem astenici doar cînd nu muncim.

Cei trei mușchetari protocroniști, (alias **Paul Anghel, Edgar Papu** și **Dan Zamfirescu**) iar în post-plan preopinentul lor din aceste săptămîni, **Eugen Lovinescu.**

parodii

de MIRCEA MICU

Marin Sorescu

Amintiri din copilărie

Cînd eram mai mic mă trimiteau ai mei
cu curcile
să le pasc naibii pe tăpșan
să crească carnea pe ele.
Le duceam cu vărul Vasile ăl de avea
un picior mai scurt decît celălalt
și pe chestia asta crăpam toți
de invidie.
Le minam cu bățul fire-ar afurisite
și nu vroiau să meargă în cînd
ca oamenii
că, de, cea mai proastă ființă
tot curca rămîne.
Am învățat asta la religie și mai tîrziu
m-am convins că așa este.
Ajungeam pe la amiază pe deal
rupți de oboseală și ele nici că simțeau
piuiau de mama focului ca și cum
nimic n-ar fi înfulecat deși aveau
gușile pline de tot felul de gîze
ba una, a înghițit un cui într-o zi
și seara l-a scos pe partea ailaltă
și tata l-a bătut în poartă să fie mărturie
despre ce e în stare o curcă.
Toată ziua le plîmbam, hîța, hîța,
prin pădure, pe mirești, prin bozii
și se umflau de ziceai că acu explodează
ca niște baloane umplute
cu nu știu ce goz.
Seara, în poarta curții începeau să piuie
de îți se rupea inima ca și cum
nimic n-ar fi băgat în desagă.
— Înapoi, bă, zicea frate-meu Niță,
nu săturarăți curcile
că altfel n-or piui
de parcă-ar avea tranzistori în gușă...
Și făceam calea-ntoarsă
blestemîndu-le rasa :
„Lasă că vine decembrie,
să vă mai aud eu atunci
cînd oți sta cu fabele-n sus
fire-ați ale dracului de creaturi..."

Ion Bănuță

Panorama iubirilor

Panorama iubirilor mele
vine din stele
și din vîlcele
și din alte cele.
Cine nu iubește stelele
să-i ia diavolul cheile
cu care deschide inimile.

Frunză și-o stea
draga mea,
vegheată de fluturi și flori
tu mă omori
cînd treci : fiță, fiță
de mi se destramă căruța
și cămărușa.

Of, dragă, of
piciorul tău în pantof
e ca un sultan
stînd pe divan.
Mărioară, Mărioară,
vino la moară
să ne măcrim
și să ne iubim
și să vorbim
despre ce știm.

Dumitru Micu vă prezintă

Noua carte de telefon

Apărută în excelente condiții grafice și într-un tiraj impresionant, noua carte de telefon a abonaților din București este o operă vie, care se citește cu sufletul la gură. Cu un număr imens de personaje, dintre care cele mai multe sînt cunoscute din ediția anterioară, ea se adresează unui larg public de cititori fiind o lucrare accesibilă, scrisă într-un stil limpede și viguros, în buna tradiție a prozei românești. Relațiile personajelor principale — Ionescu și Popescu — cu ceilalți eroi sînt conturate cu o mînă de maestru. Nimic nu amintește de însăilările unor autori care abdică de la creionarea realității și se hazardează în imaginarea unor tărîmuri lipsite de concretețe. Prin excelență socială, noua carte de telefon dezvăluie o imagine fidelă a situației existente pe teren, numele abonaților, ca și numerele lor de telefon, fiind cît se poate de reale. Aceasta însă nu înseamnă în nici un caz naturalism. Dimpotrivă, cartea este de o moralitate desăvîrșită, orice scene erotice fiind înăbușite încă din fașă de exigența autori. Orice trivialități de limbaj, care își mai găsesc locul în unele cărți de telefon apărute pe alte meridiane, pe care numai din jenă nu le mai pomenesc acuma, sînt alungate din această operă. Ea poate fi recomandată și celor mici deoarece lectura ei, pe lîngă o sigură desfătare intelectuală, le oferă și o sumedenie de învățăminte folositoare pentru viață și le dezvoltă spiritul cetățenesc. Ea poate fi consultată cu bune rezultate și de cei care nu au telefon.

În concluzie, afirm că noua carte de telefon, inspirată din realitățile noastre, pledînd pentru idealuri de anvergură, este o lucrare de seamă a prozei contemporane, întrecînd în valoare **Mersul trenurilor**, prea tehnicist, prea schimbător de la un an la altul.

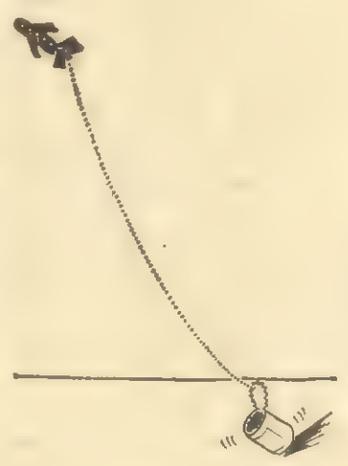

SORIN POSTOLACHE ■

VINERI A CĂZUT O PISICĂ

(Urmare din pagina 1)

OVIDIU IOANIȚOAIA

— De la ce vîrstă sari ?
— De vreo doi ani.
— Sincer : îți mai aduci aminte de la ce etaj ai sărit prima oară ?
— Sincer : nu-mi aduc aminte, tovarășe reporter.
— Acum de la ce etaj ai sărit ?
— De la 10.
— Nu e prea de sus ?
— Pentru un sportiv adevărat nu se pune o astfel de problemă. Am răspuns de-ajuns ?
— Nu. Totdeauna sari la orele 20, ca și acum ?
— O, nu.
— Vei concura la campionatele europene de anul viitor ?
— Fără îndoială. Și sper să îmbunătățesc recordul actual.
— Care e recordul actual ?
— Săritura de la etajul 13. Acum e de-ajuns ?
— Da. Dar potrivit unui obicei al casei, îți dau voie să-ți pui ultima întrebare singur.
— Credeți-mă, nu merit atîta încredere.

TUDOR OCTAVIAN.

Am stat în aceeași cameră cu motanul dar n-am bănuit nici o clipă ce are de gînd să facă. Mi-a inspirat încredere de la bun început. Cum să nu te cucerească seriozitatea unui cotoi în vîrstă care vorbește două limbi diferite și citește în versiune engleză pe Stendhal ? A intrat pe ușă nu înainte de a bate discret pentru a mă avertiza de sosirea lui, s-a dezbrăcat de palton, și-a scos pantofii — tot lucruri bune ! M-am bucurat că aveam un vecin de cameră care să-mi alunge monotonia unei după-amieze de duminică în care nu se profila altă perspectivă decît aceea de a citi sau de a privi la televizor filme de desene animate, de la o vreme singurele care îmi mai provoacă veritabile bucurii estetice. Individul vorbea pe un ton moale, era plin de strălucire și de afabilitate, dezbătea cu profunzime probleme de cibernetică și îmi cita din Heidegger și George Alboiu. A scos dintr-un geamantan o sticlă de coniac și un șah și ne-am apucat să jucăm. După primul pahar mi-a mărturisit cu sfială că nimeni de pe strada lui — destul de latã dealtfel — nu i-a învins. De fapt, juca mediocru și tocmai cînd îmi asigurasem o poziție avantajoasă, dîndu-și seama că ajunsese într-o situație fără ieșire, s-a uitat la ceas — instinctiv m-am uitat și eu, erau orele 13 — s-a repezit la fereastră, a deschis-o cu mișcări care dovedeau că mai executase operația asta și mai înainte și s-a aruncat în vid, lăsînd ca un laș partida neterminată. Și să mai crezi în indivizii care poartă doar lucruri bune și citesc pe Stendhal !

NELU IONESCU

Cum să nu te înduioșezi atunci cînd o floare își pierde polenul în van, în loc să-l folosească la polenizare, fie ea pe cale naturală (vînt, albine etc.) fie făcută pe cale artificială — om ?

Cum să nu te înduioșezi cînd șirurile de cocori renunță tot mai des la formația lor în triunghi — care are o îndelungată și glorioasă tradiție — și se lasă influențate de mode superficiale, ca de pildă aceea a zborului de la stînga la dreapta, astfel încît nu mai ai nici un indiciu pe cer dacă a venit sau nu primăvara ?

Cum să nu te înduioșezi de lipsa de pregătire de viață care se manifestă la pisoiași — bolovănașii noștri de aur, cum le spunea cineva — și care neștiind ce pericole îi amenință se încumetă să facă plajă pe pervazul ferestrelor, astfel încît orice mișcare greșită le poate fi fatală, așa cum s-a și întîmplat miercuri pe la orele 16 cu un pisoiaș care a căzut de la etajul cinci al unui bloc de pe Calea Griviței ?

NICOLAE GR. MĂRĂȘANU

Imediat după eveniment i-am dat telefon lui Fănuș Neagu.

— Ai auzit ?
— Am.
— Și ce zici, Fănuș ? Tocmai de la 12...
— Ce să spun ? V-am zis eu că așa o să se întîmple, dar mi-am bătut gura de pomană, de parcă aș fi fost o moară fără grăunțe. De necrezut, dom'le, parcă a dat molima în pisicile astea de s-au zurlit așa, ca apucate de streche și de dorul fetelor cu gieane ca firul de iarbă încovoiat sub adierea albastră a anotimpului. Dar eu m-am jurat ca de azi înainte să nu mai cred decît în magnolii și în pivniți fără lumînări.
— Oare are vreo semnificație faptul că evenimentul s-a petrecut într-o zi de marți ?
— De, eu sînt pățit, nu mă bag dacă n-am măcar o oarecare dovadă. Dar să nu mai fie pui de pește în bălțile pe care firul de borangic se lasă destrămat din caierul lunii, dacă povestea asta nu va circula din gură în gură cîntată la solz de aur. Adică vreau să spun că nimic nu e sigur pînă cînd nu se întîlnesc doi tipi țepeni, capabili să discute serios și discret o problemă o noapte întreagă, fără să se sperie că butoiul din care se scoate vinul are doagele putrezite iar circiumarului îi miros mîinile a detergenți universali.

EMANUEL VALERIU

Am fost, pentru o zi, motan. Cum am reușit asta nu mai are importanță. Am vrut însă să cunosc îndeaproape care sînt condițiile sale de trai. De la bun început trebuie să afirm că nu sînt deloc de invidiat. Dacă nu ai un stăpîn cumsecade, te-ai dus pe copcă. Omul pe lîngă care m-am atașat dorind să-i slujesc cinstit și cu devotament, s-a dovedit pînă la urmă a fi o brută. Ce dacă am umblat la borcanul cu smîntînă ? L-am spart ? Da' de unde ! Și pe deasupra mai era și veche. Pentru un nenorocit de borcan cu smîntînă trebuia să fiu înșfăcat cu ultimul derbedeu și zvîrlit pe fereastră ? Noroc că tipul stătea la parter și n-am pățit nimic. Și, deși era 8 dimineața, nu trecea nimeni pe stradă, altfel mă făceam și de rîs. Ce viață de cîine mai duc și pisicile !

DUMITRU GRAUR

Apele minerale se găsesc din ce în ce mai greu. Au atîta căutare și totuși nu se întreprinde nimic pentru a satisface cerințele populației. Zadarnice sînt semnalele noastre S.O.S. Nimeni nu le ia în seamă și o uriașă bogăție naturală a țării se duce pe apa sîmbetei. O sticlă de Borsec e o raritate și cine o posedă bea din ea zilnic doar cîte o înghițitură ca să-i ajungă vreme cît mai multă. Cine reușește să pună mîna pe o astfel de sticlă cunoaște stări euforice ce se pot solda cu grave urmări. Joia trecută, pe la 9, pe Calea Griviței, un motan care a primit cadou o sticlă de „Perla Harghitei" a sărit atît de sus de bucurie încît a ajuns pînă la nivelul etajului șase și de acolo s-a prăbușit plîngînd de fericire. E un caz pe care îl aducem la cunoștința organelor competente pentru urgentarea cît mai grabnică a problemei apelor minerale, izvor gratuit de sănătate.

VICTOR CONSTANTINESCU

Serviciile către populație, în general bine satisfăcute, mai au carențe care dau de gîndit. Iată un caz concret petrecut pe Calea Griviței, într-o zi de luni, zi în care se presupune că solicitările clienților nu sînt atît de numeroase ca în celelalte zile. Gospodina A.M. a cerut telefonic cooperativei **Avansul înainte** să-i trimită urgent un cadru calificat care să-i repare televizorul. La domiciliul susmenționatei s-a prezentat un oarecare I.D. Din pricina mustăților sale mari, dealtfel excelent întreținute, — și mai ales destul de șugubeață, — i-a poreclit în gînd „Motanul". I.D. a examinat cu atenția caracteristică meseriei sale televizorul și i-a descoperit hiba. L-a reparat și a plecat, gospodina plătindu-l conform tarifelor în vigoare. I.D. și-a uitat însă geanta cu scule în care avea și două lămpi PL 500. A.M. a deschis fereastra ca să-l strige să vină înapoi, să-și recupereze sculele abandonate pe o canapea. Dar pentru că I.D., atunci cînd s-a recomandat, și-a mormăit numele, în loc să se prezinte potrivit uzanțelor, gospodina n-a știut cum să-l strige și atunci, fiind un caz de forță majoră, a folosit ca apelativ porecla. „Motanul !" Motanul !" a strigat ea. I.D. a înțeles că de el e vorba și s-a reîntors la etajul opt deși era trecut de nouă și mai avea și alte reparații de făcut. Dar multă lume care se afla pe stradă a crezut că gospodinei i-a căzut motanul. S-a stîrnit, bineînțeles, o justificată panică. Iată unde duce nepăsarea care se mai manifestă în serviciile către populație, ai căror lucrători nu știu să-și rostească răspicat, clar numele atunci cînd pătrund într-o locuință. Se impun măsuri.

ADI CUSIN

— Ion Pisică, ce este muzica populară ?
— O expresie a geniului popular.
— Excelent ! Părinții tăi te-au influențat în destinul tău de cîntăreț ?
— Mama avea ureche muzicală. Ca și tata, dealtfel. Se completau de minune.
— Ce întîmplare te-a marcat decisiv în cariera ta de artist ?
— Deunăzi, mai precis vineri, priveam de la fereastră — stau pe Calea Griviței la etajul I, dar să nu scrieți asta, și așa primesc prea multe scrisori — cînd, pe la orele 10.30 am văzut că la magazinul din colț s-a adus peste. Oamenii s-au strîns la coadă într-o clipă dar și eu m-am repezit ca o furtună ca să fiu printre primii la rînd. Am alergat atît de repede încît cei care m-au văzut la fereastră și apoi jos, în stradă, au crezut pur și simplu că am căzut pe geam. M-a impresionat în mod plăcut îngrijorarea lor. Înseamnă că publicul — indiferent dacă îi place peștele sau nu — mă apreciază. Asta este un îndemn pentru mine în activitatea mea artistică de zi cu zi, o stimulare a dorinței de a fi cît mai folositor locurilor unde m-am născut și am crescut.

Desene de **MIHAI PINZARU-PIM** ■

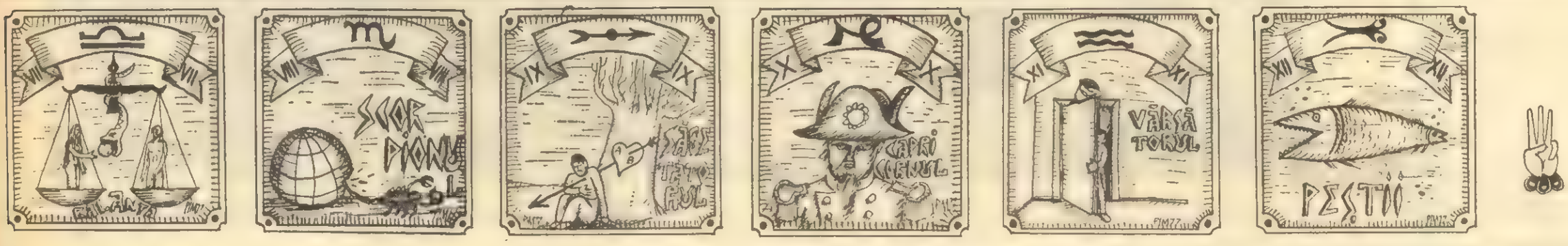

care crescuse de o jumătate de metru, sălbăticită și groasă, broaștele de malahit pe care Hrisant Hrisoscelu le știa de cînd fusese odată acolo, chemat de baron și nu-l găsise, pentru că pe el nimeni nu-l văzuse, de el numai auzise lumea, lăsau să scape toamna, cînd vegetația se pustia, stîlpii lor rostrali ca niște semne misterioase de pe alte planete prin lăstărișul nedomolit. La amurg, toamna, prin octombrie, cifra 5 și ochiul ce se repeta pe frontispiciul casei, luceau diavolește, ele, aceste semne nu erau acoperite de ruinele vremii. Din filegoria casei beizadelei, **skinul** nu se vedea, cu privirea lui bună, Hrisant mai deslușea în soarele acelei ierni care desgolea grădina cea misterioasă pe Sfîntul Cristofor, cel cu cap de cîine, rînjind din depărtare.

Înfricoșat lucru le lăsase în orașul acesta al morții, baronul Meitani. Era el unul din acei Magi osteniți ce colindau lumea încă de pe vremea lui Cristos, făcînd-o pe bogatul ? Era vreun om secret, de cancelarii, spion, ori ce ? Cine putea să-i răspundă curiosului om ce zăcea în turnulețul lui de unde grădina măreață, sub puterea iernii emitea o atracție ciudată, chemîndu-l spre acele încăperi în care se sălbăticiseră cîinii malefici ai baronului, dacă nu se vor fi mîncat între ei de foame. Hrisant știa paturile de marmură pe care nu dormise probabil nimeni din casa și ea nelocuită, în care erai chemat și nu găseai pe nimeni. Numai o vrajă întreținută între pereții pictați, încărcată de semne ciudate, de devize orientale, scrise în ebraică. Nemrod, regele vînător, cu chipul lui ambiguu, de hermafrodit, semnele sigilare și pluviale, cuvîntul **Agla,** scris ca un avertisment și gongurile ce sunau dintr-un loc nedefinit la cel mai mic curent, piatra roasă parcă de mii de pași ce n-o călcaseră totuși niciodată pentru că puțini intrau acolo, plini de spaimă și mirați că nimeni nu-i întîmpină după ce străbătuseră grădina cu trandafiri sălbăticiți, urcînd pe ghizdurile fîntînilor de calcar, cu niște flori cît un cap de copil, avînd o răutate în ei, un rîs ursit, prevestitor de rele, flori înghimpate, adevărate ruguri, cu ghimpi otrăvitori de care nimeni nu se putea apropia, udați parcă cu sînge omenesc, nu de ploile întîmplătoare sau hrăniți cu umezeala violacee a grădinii în care semnul heraldic al **Portei magica** lucea verde, strălucînd prin întunericul nopților. De acolo fugise și el, hipnotizat de focul vitraliilor roșii ce aruncau urme pe pavimentul ros ca și cînd o hemoragie turbată ar fi stors din tencuiala pereților cadavrele omenești din care erau clădite. Candelabre evreiești și mistrii, arborele diurn și arborele nocturn, avertizînd din ziduriție ridicate de vrăjitori ce muriseră de mult, și monștri hibrizi și animalele acelea uriașe, clăpăuge care te fixau cu ochii lor magnetici, de care îți era și nu îți era frică, covîrșiți de o tristețe iremediabilă, cu capetele lor rînjitoare, privirile ochilor reci părînd că vor să te devore. Ciudat lucru, cîinii aveau o cruzime lipsită de curiozitate, dacă te-ar fi sfîșiat cu colții lor teribili ar fi făcut-o ca niște mașini. Totul, vegheat de un androgin, nelumesc de frumos, cu ochi serafici, alergînd după tine din orice punct al odăii l-ai fi privit. Prin ferestrele deschise, atunci era vară, se zăreau peluzele sticloase în soare, cu o iarbă de cristal, încremenită, nu încă sălbăticită, cum era cînd o văzuse la plecare, în urmă cu șase ani, o altfel de iarbă, ciudată, în care coasa s-ar fi rupt, ceva luxuriant și arhaic în același timp, ziduri vechi, și prospețimea vegetală de afară, o casă din afara timpului pe care părea de neînchipuit ca ruina s-o cuprindă. Și înaintînd în odăi, zăreai deodată degetul uriaș de marmură care acopera buzele unei ființe, dormind parcă de o mie de ani în ziduri avertizînd : **Cu soarele, cu sarea, taci ! Fuge, late, tace !** Elocința tăcerii, aluziile talismanelor din jur, totul într-o căldură care nu era a soarelui de afară pentru că locul era umbros și umed, dar ceva izbucnea din ziduri ca și cînd ar fi vrut să-l înăbușe. Spadele masonice păreau și mai amenințătoare și gongurile misterioase îi făceau somn, și capetele dulăilor căzuseră pe lespezi cu un zgomot care-i făcuseră un leșin lui Hrisant Hrisoscelu. Ce se petrecea aici ? Un pat uriaș, acoperit cu un baldachin fastuos din mătase verde, foșnea la curenți și el se așteptase că stăpînul casei se va ridica din acele moi atlazuri și-l va întîmpina, scuzîndu-se că nu și-a dat seama cîte ceasuri erau și-l primea în felul ăsta, dar dintr-acolo nu venise nici un semn, numai o tăcere adîncă, seacă, numai hîrșîitul unei perdele erodate de vînt și pacea grădinii uriașe, plină de copaci de peste o sută de ani, cumpărați bătrîni, odată cu locul, o pace nefirească într-o curte, și ea nefirească, cu iarbă lungă și albastră. Statui colosale cu chipuri de femei amăgite, cu surîsuri ambigui : **Lenea, Furia, Orgoliul** și **Invidia,** talismane astrologice, totul părăsit, abandonat, o casă uriașă din care nu puteai fura nimic pentru că probabil ceva ar fi ars totul în jur și te-ar fi distrus, o casă care-ți făcea o spaimă nemăsurată, dar pe care nu o puteai părăsi pînă nu o străbăteai cu totul. Afară, luxurianța grea a ierburilor și a vegetației aproape negre, apăsătoare, un aer fierbinte, ținut între coroanele copacilor și broaștele uriașe de malahit care alergau spre Infinit cu mersul lor imperceptibil, și frînghiile ce scîrțîiau deasupra fîntînilor din care demult secaseră apele. Preoții lui Baal, goi și unși pe corpurile puternice cu uleiuri stoarse parcă din ziduri, acea pierdere a rațiunii și decenței pe care o simțeai intrînd aici, și un miros fetid de vară, pătrunzînd prin largile ferestre, de ierburi putrezite, descompuse și încinse de soare, mereu risipite de vîntul serii ce se stîrnise în acel moment al vizitei sale și pe urmă, deodată spaima că se află într-un loc unde moartea acordă audiențe, cum citise undeva, un loc de o frumusețe melancolică, fără egal. Acum, umbrele orașului invadat de zăpadă și luminat de un soare fanatic împrumuta atmosferei încărcate o claritate insuportabilă, el vedea acele felii de întuneric dinaintea nopții ce nu se mai anunța, pentru că știa cum începeau amurgurile de iarnă în acest oraș, întîi griurile apăsătoare intrînd în ziduri și ștergerea contururilor, vechile hanuri de lemn erau primele absorbite în neființă, cu acoperișurile lor de șiță, putrezite și ele, încărcate de spăimoasă lumină, ultimă, și pe urmă copacii despuiați de frunziș, siluete vagi în albastrul nemilos deocamdată, niște jonci lipite de zidul cerului egal, alb aproape, la orizon, cu vagi explozii de lumină, repetate într-un infinit ce avea un calm funebru. Orașul halucina în acea amiază de iarnă și Hrisant Hrisoscelu simți că este sustras de un lucru pe care nu-l deslușea, era ca și cînd ar fi ieșit din viață și ar fi intrat în altă existență. Nici o dorință, numai o lene ucigașă, o vagă lîncezeală după ceva de care nu avea nevoie. Clădirile sticloase ale Bucurescilor, dincolo de care el vedea iatacurile, duhnind de lene, se pulverizau în acea lumină. Era ceasul siestei, al lepădării vestmintelor, cînd decavații de boeri umblau pe sub cracii mueresti, plescăind din buze, ohtînd și vărsînd toată puterea ce-o mai aveau în acele nestoite pîlnii nesătule de carne, și orașul tot, dacă l-ai fi ascultat, nu ar fi fost decît un geamăt de voluptate. Era vremea cînd se făceau copii, ieșeau și cîte doi, gemeni, din acele mari dorinți, și soarele declina măreț peste case și palate, dormeau și slugile, era ceasul voluptăților casnice, cînd numai tălăncile nu **serveau,** cum spunea dada lor, cea care le ținea socotelile prin pivnițele ce se măturau, că sosea seara și se învîrteau mușteriii pe afară, ora ticăloasă a incesturilor, cînd pereții crăpau de frică la atîta ticăloșie, dar ceea ce greșise trupul, aveau să iarte slujbele și rugile popilor, plătite cu galbini mulți. Numai cerul Bucurescilor era clar, imperturbabil, pînă la el nu se auzeau strigătele de voluptate și nici sgomotul mic, definitiv al hymenelor rupte, împingînd copilițele nevinovate în teritoriul curviei. Dacă privea prin alt geam, Hrisant Hrisoscelu vedea Cotrocenii cu stîlpii lui negri, copacii acum roși de podoabă. Orașul Hilarii părea ridicat într-un Ierusalim al soarelui, era frumos în nemernicia lui și o căldură dulce îi intra în obraji. Își aduse aminte și de șoimii de vînătoare cumpărați pentru Princepe și i se făcu frică, dacă îi mureau și șoimii și darurile lui se împuținau ?... Vru să cheme pe cineva, dar îi fu lene să se ridice, ori să scuture clopoțelul care scotea sunete dulci. Prea multe vorbe căzute trebuiau spuse la heretisire, de aceea nu se ducea să lase stofele și parfumele și ce mai adusese, lăcomia de complimenturi a domnitorilor îi mîncase toată viața, era tăcut, depărtat, privea bogăția ca pe un dar firesc, dar nice să-i lingușească pre aceia nu putea. Se auzeau pași pe galeriile de lemn ale casei, careva, o slujnică se ghilosea cu vreun rîndaș, muierea scotea icnete ascuțite, lui nu-i mai spuneau nimic aceste lucruri, din el ieșise ispita, ceva murise acolo, în Veneția și nimic nu mai putea întoarce veselia sa de demult, dorința turbată de a trăi, de a risipi, lumea nu mai însemna nimic, era lipsită de orice tentație, ar fi trăit zidit în acea nepăsare care-l rodea pe dedesubt, de care era conștient, dar împotriva căreia nu mai putea lupta, nu mai voia să lupte. Era fericit că nu trebuie să se miște, că nu-i mai era foame și sete, că era lăsat în pace, păzit, uitat, nefericit, dar și fericit în același timp pentru că totdeauna cînd pierzi ceva, un lucru te răscumpără singur și te ia într-o altă stăpînire. Nu o visa pe Herula Lucrezia Vimercatti cum și-o dorea cîteodată, nu putea s-o viseze, dar nu dorea nici o altă femeie, deși în acest oraș erau destule și încă ce femei ! Le știa pe toate, de la aluniță pînă la rădăcina părului, se culcase cu cele mai frumoase, ele se umiliseră cu toatele, pe cîteva le alungase fără nici o remușcare atunci cînd încercau să-l subjuge cu o apăsătoare dorință imperativă ce zace în fiecare femeie, cu insistența de a-l impune să facă ceea ce doreau ele numai, și pe care le respinsese. Era un tînăr nemulțumit pe atunci, scopul politic îl domina, femeile însemnau numai niște surse de bucurii întîmplătoare de care se putea lipsi. Fusese pregătit pentru beciurile reci de la Șapte Gulade, gata pentru chinurile infernale ale gîzilor turcești ce nu se jucau cu cei ce li se opuneau. Știa din auzite cum se puneau infernalele întrebări, dar mai întîi începuse să iubească moartea, adică era pregătit pentru sfîrșit, și restul nu mai avea nici o importanță. De ce mor oamenii, mai ales cînd sunt tineri, pentru niște idei abstracte ? se întreba acum, cînd, dezamăgit, trădat de către vechii lui tovarăși, trădînd și el pe alții numai pentru a muri într-un fel pe care-l socotea eroic, demn, în sfîrșit, toată limonada retorică pe care nu o poți înghiți decît la acea vîrstă, cînd moartea ți se pare mai frumoasă decît viața, întrucît numai moartea are sens, cum spunea Nicolo Depasta, arătîndu-i scopul jertfei în care el crezuse. Morți, mereu morți, morții care ne iau în stăpînire imediat ce ne naștem, existînd în funcție de ei, de alăturarea aceea nevăzută într-un cortegiu ce nu se sfîrșește niciodată și care e început, de undeva, din niciodată...

Gheorghe Tomozei

Piatra dorului

Bătrînul n-are ce face și sparge
cu maiul bolovanul din preajma porții
pe care de-o jumătate de veac
avea de gînd
să-l suprime dar luindu-se cu
una cu alta
îl judecă abia acum. Bunica
lipăie-n urmă-i :
„Ce faci dumneata acolo,
nebunule ?" El stă
să-i tencuiască un dos de palmă
dar se rușinează :
„Trebuia să-l fărîm de cînd
ne-am luat !"
„Nebunule, repetă ea, cînd
mi-era dor de casă
dorul meu cu el începea !"

Nedumerit, apoi speriat, bătrînul
adună cioburile
lăsînd ce-a mai rămas din piatra
dorului și
își caută rost printre butuci,
sub șopron
dar repede aruncă toporul.
Cine știe ce
mai începe și cu el, cine știe
ce pustie
le zace sub scoarță ?

Stă între piatră și lemn
ca între moarte și dor.

Rit

Acest tipar de carne-mi mai îndură
dogite oase, vreascuri de strînsură
și nervii — ierbi de marmură în
temple.
Tot ce-i april în mine
se-nseptembre...

Tîrziul e-al iubirii ne-ntîmplate
și-al hanului în care n-ai rămas,
al diligenței ce-n potcoave bate
sub ulmii vechi, fîntîna de popas.
Și-mi se smerește, singur, versul
pînă
să fie vers și cu bătrînă mînă
încerc să-l fac să fie, să rămînă,
duminecă să-mi pară-n
săptămînă...

Septemvre, copt, în fînul strîns căzu
devălmășindu-și blînda sare cu
o lacrimă ce plouă
și ești tu...

Odaia cea bună

Mergea la nunți cu lingură
de acasă,
și-ntors acasă îi spunea fetei,
singura rămasă cu ei :
„Tot mă-ta era mai frumoasă !"
Bătea vîntul, bătea cineva în geam.
Putea fi oricine dintre miliardele
de oameni
ai pămîntului, el credea că nu
poate fi
decît unul de-al lor, copil trăind
printre străini. Tot ce vedea frumos
el asemuia cu copiii cîndva
sărutați doar
în somn. Văzîndu-i, mai mult
îi certa, bunica
făcîndu-le lor semne pe ascuns
(„Nu știți
cum e al bătrîn ?") apoi, așezați
la masă
lăsau să se audă doar ceasu-n
odaie. Urma
cronica morților, apoi făceau
planuri. Mai mereu
păgubos, bătrînul încropea din
nimic visuri
fantaste dar i se părea că
nu-l ascultă nimeni,
că nu e înțeles. Ei îl știau pe
de rost
și-l îmbunau rugîndu-l
să povestească istorii
decolorate, din vremea soldăției.

Pe nesimțite rămîneau singuri.
„Ce-o fi
cu copiii ăia de nu mai scrie
nici unul ?"

Îi așteptau cu odaia mare,
odaia „bună"
umflată de perne și scoarțe
în care n-au apucat
nici ei, nici copiii să doarmă,
fiecare
cuibărindu-se în cotlonul știut.

Erau mai bogați cu o odaie
de parcă ar fi avut un suflet
mai mult
un cuvînt mai mult după ultimul
cuvînt
de iubire ce s-a rostit pe lume...

Deși vă mulțumesc sincer pentru modul urgent în care mi-ați publicat sesizarea, în legătură cu garnitura de mobilă de sufragerie tip „Perinița", cumpărată prin Cooperativa de consum Cuza Vodă, județul Dîmbovița, cu regret constat că, nici pînă astăzi, Centrala de prelucrare a lemnului Pipera nu a luat în considerare necazul meu. O să treacă și termenul de garanție iar eu voi fi nevoită să mă împac cu ideea că am plătit o garnitură defectă. Revin cu această a doua scrisoare, în speranța că indiferența de care au dat dovadă cei ce mi-au livrat această garnitură defectă încă din luna mai a.c. se va risipi măcar acum, în ceasul al doisprezecelea. (**Mihaela Manole Hamerle**, bloc H 3, etaj I, apartament 5, Călărași, Dîmbovița).

Din partea Oficiului economic central „Carpați", Întreprinderea pentru administrarea clădirilor, București: „În legătură cu scrisoarea cititorului **Chireac Toma**, muncitor zidar în cadrul întreprinderii noastre, prin care acesta se plîngea că în perioada anilor 1973—'77 a fost frustrat de unele bunuri ce-i reveneau pentru munca depusă, vă comunicăm că acesta este îndreptățit în cele sesizate revistei. Împreună cu alți colegi de muncă a fost păgubit de unele drepturi bănești prin modificări în statele de plată făcute de șeful de echipă Mihail Sipoș. Cazul constituie faptă penală, în prezent dosarul cercetărilor aflîndu-se la Circumscripția a II-a miliție. Odată cu judecarea faptei și hotărîrea instanței de judecată, toți muncitorii — inclusiv Chireac Toma — urmează să-și recapete drepturile de care au fost păgubiți de către Mihail Sipoș. Totodată vă facem cunoscut că am cerut în scris Ministerului de Interne ca acest caz să fie judecat în unitatea noastră".

Ne-ar interesa niște răspunsuri la cîteva întrebări : 1. — Ce măsuri au fost luate împotriva celor vinovați că vagonul 9 și altele ale trenului 546/542 din data de 13 decembrie a.c. au circulat neîncălzite, deși afară era o temperatură de mai multe grade sub 0 ? 2. — De ce garnitura trenului 523 a fost trasă la peronul gării București Nord, în data de 14 decembrie, la ora 23,50, deși plecarea lui oficială era la 22.30 ? 3. — De ce a circulat neîncălzit trenul 523, la aceeași dată — afară temperatura fiind de —20 grade — ce măsuri s-au luat împotriva vinovaților ? 4. — Cei din conducerea căilor ferate știu, cunosc cum se călătorește noaptea într-un vagon fără compartimente ? **(Corneliu Corduban**, Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău)

Din partea Comitetului municipal de partid Drobeta-Turnu Severin : „În urma sesizării primite din partea Elenei Bostină, adresată redacției revistei FLACĂRA, secretariatul Comitetului județean de partid a hotărît luarea următoarelor măsuri : eliberarea din funcție a tovarășului director Nicolae Berzovan de la Casa de copii școlari, întrucît nu a făcut dovada calităților necesare unui conducător al unei unități de învățămînt ; administratorul Ion Mihart a fost de asemenea eliberat din funcție, nedovedindu-se a fi competent pentru rezolvarea sarcinilor specifice acestui loc de muncă ; Ana Onigă, contabil șef, a fost transferată, transferul neefectuîndu-se încă, deoarece auzind acest lucru tovarășa s-a internat în spital, fiind în concedii medicale cel mai mult timp ; asupra situației tovarășei Elena Bostină s-a revenit, în sensul ca ea fost reîncadrată în postul de unde fusese eliberată anterior".

Mă numesc **Ștefan M. Stan**, domiciliez în strada Maior Porumbaru nr. 44, sectorul 6, București. În ziua de 27 aprilie 1975 am fost accidentat la locuința mea de către autocamionul cu nr. 22-B-5 722, care, părăsind partea carosabilă a străzii, a urcat pe trotuar intrînd astfel în curtea mea. Șoferul fiind în stare avansată de ebrietate a fugit cu mașina de la locul accidentului, fără măcar a-mi acorda ajutorul cerut de lege, conform articolului 49 din Decretul 328/1966. Față de această situație m-am plîns Miliției, Procuraturii, cît și altor organe: m-am adresat și revistei FLACĂRA care a publicat în numărul din 20 octombrie un amplu articol intitulat „Răspunsuri care nasc întrebări". Și totuși nici pînă astăzi nimeni nu a luat măsura ce se impunea împotriva acestui șofer. Este posibil oare ca factorii amintiți să nu poată face lumină în acest caz ? Nu se poate lua nici o măsură împotriva acestui om care nu se află la prima sa abatere ?

După cum vedeți din fotografia pe care v-o trimit, astfel arată o bancă din sala de așteptare a Dispensarului medical al Cooperației meșteșugărești din orașul Ploiești. Majoritatea „inscripțiilor" sînt făcute de unii pacienți tineri veniți la consultații cu vizibile carențe, ținînd însă de alte domenii decît cele ale medicinei ! (**Dr. Ioan Neagu**, Ploiești)

Consiliul popular al județului Ilfov : În numărul 49 al revistei FLACĂRA, la rubrica de față a apărut o scrisoare semnată de **Gheorghe Lungu** din Crevedia Mare care sesizează faptul că podurile ce leagă satele Sfîntu Gheorghe și Priboiu de comuna Crevedia sînt distruse, iar drumul este impracticabil. Verificîndu-se cele semnalate, s-au constatat următoarele : se confirmă starea proastă a drumului respectiv. Întrucît acesta este stradă în comuna Crevedia Mare, amenajarea lui se va face conform Legii nr. 20/1971 în cursul trimestrului I al anului 1978. Cele două poduri aflate pe acest drum, peste două brațe ale riului Neajlov, au fost de asemenea distruse, repararea lor însă a început în cursul lunii noiembrie, cu sprijinul Direcției județene de drumuri și poduri Ilfov, în prezent mai fiind necesare doar completarea podinei de rezistență pe o distanță de 10 metri și montarea podinei de uzură pe două fișii longitudinale. S-a stabilit ca aceste lucrări să fie terminate pînă la 31 decembrie a.c.

Mă numesc **Vasile Nictor** și locuiesc în comuna Tazlău, județul Neamț. În dimineața zilei de duminică 6 noiembrie a.c., aflîndu-mă ocazional în orașul Suceava și vroind a merge cu autobuzul spre Piatra Neamț, m-am prezentat la autogară, mi s-a eliberat un bilet cu numărul 14, dar mi-am căutat locul de pomană, numerele de ordine nemaiexistînd, smulse sau scoase de pe scaunele respective. După circa 300 metri de la plecare, motorul s-a oprit, mașina a rămas în pană, ne-am urcat într-alta, după trei sferturi de oră de așteptare, dar abia urcați am coborît și din ea, motorul nemaivrînd să pornească. Abia într-a treia am reușit să-mi continui drumul, în picioare, nici scaunele acestela nemaiavînd de mult numerele de ordine necesare. Am ajuns după o întîrziere de două ore în Piatra Neamț, obosit de mersul în picioare. Este surprinzătoare starea mașinilor ce funcționează pe această rută, ca să nu mai pomenesc neglijența, murdăria de care dau dovadă unii călători, cît și personalul dator să întrețină aceste autobuze !

Am achiziționat de la Întreprinderea locală „Valea Prahovei" din Cîmpina, în anul 1969, una bucată pubelă — ladă pentru resturi menajere — cu prețul de 303 lei, în rate lunare a 5,50 lei, pînă la achitarea integrală a sumei. Deși valoarea pubelei s-a achitat pînă la sfîrșitul anului 1973, I. G. L. Cîmpina îmi reține în continuare cîte 5,50 lei lunar, sub motiv că, în conformitate cu Decizia 2231/1973 a Consiliului popular al județului Prahova, pubela ar fi proprietatea I.G.L., care o pune la dispoziția cetățenilor spre folosință, așa cum se procedează și cu contorii de apă, gaze, energie electrică etc. Cuimea e însă aceea că din respectiva decizie nu rezultă așa ceva, la I.G.L. Cîmpina în schimb se pare că domnește bunul plac, datorită căruia, ni se sustrag anumite sume **(Cornelia Ionescu**, strada Plevnei nr. 44, Cîmpina).

Din partea Consiliului popular al sectorului 4 :

Urmare adresei prin care ne-ați trimis scrisoarea numitei Petra Matei — decedată în luna octombrie a.c. — prin care aceasta solicita luarea unor măsuri de ocrotire față de nepotul său Matei Titi, vă comunicăm că s-au făcut investigații pe teren și s-au constatat următoarele : minorul Matei Titi în vîrstă de 13 ani nu este școlarizat și orfan de mamă din anul 1972. Tatăl, Matei Marin, l-a abandonat lăsîndu-l în grija bunicii. De la decesul acesteia din urmă, minorul a rămas fără îngrijire și supraveghere, fapt pentru care vagabondează în tovărășia unor elemente viciоase. Cazul a fost deferit comisiei pentru ocrotirea minorilor, care prin hotărîrea 456/1977 a dispus încredințarea minorului Matei Titi unei instituții de ocrotire. Dosarul a fost repartizat Inspectoratului școlar municipal în vederea repartizării.

Răvașe cu și mai ales fără glume

În urma verificării efectuate la dispensarul comunal Vînătorii Mici ca urmare a scrisorii adresate redacției noastre de către cetățeanul **Ionel Zamfirescu**, Direcția sanitară a județului Ilfov ne scrie că „femeia de serviciu nu mai face tratamente medicale". Prin aceasta, locuitorii comunei Vînătorii Mici vor avea, credem, un motiv în plus de bucurie acum, de Anul Nou.

La scrisoarea tovarășului **Ermolai Chiriliă** din Reșița, UCECOM ne răspunde că pentru neajunsurile care s-au manifestat la secția de traduceri a cooperativei „Deservirea" din București, inclusiv pentru întîrzierile în rezolvarea unor cereri — așa cum se arăta în scrisoare —, „conducerea cooperativei a trecut la luarea unor măsuri organizatorice înlocuind treptat persoanele de aici cu funcție de răspundere". Cum funcție de răspundere înseamnă și funcție de conducere, ne exprimăm nădejdea că tovarășii din conducerea cooperativei nu vor fi chiar atît de neîncercători încît să la chiar pentru ei înșiși măsura „înlocuirii treptate", aducîndu-și singuri, tocmai de Anul Nou, necazuri, și aducîndu-ne și nouă necazuri în anul viitor, cînd sperăm că serviciile „Deservirii" vor fi chiar mai bune decît pînă acum.

Anul acesta a fost un an bun pentru **Constantin Rădulescu** din Comișani-Dîmbovița, învățător pensionar de 84 de ani, veteran din cele două războaie mondiale, căruia i-a mai fost dat să ducă o luptă, la bătrînețe, pentru un lot ajutător asupra căruia un anume Vasile Răuță, domiciliat în Tîrgoviște, emisese pretenții cu toate că el nu a figurat ca locuitor al comunei Comișani în momentul cooperativizării și nici acum nu este, desigur, membru al C.A.P.-ului de aici.

Referitor la scrisoarea tovarășului **Valerian Poiochan** prin care acesta solicita sprijin în obținerea transferului de la Exploatarea minieră Fundu Moldovei la IPEG Suceava, Uniunea Generală a Sindicatelor din România ne răspunde că „e adevărat că în carnetul de muncă apare ca nou angajat, deoarece conducerea unității miniere menționează despre făcut contractul de muncă, dar tot pe data de 8 iunie anulează desfacerea contractului și apare ca transferat. A fost foarte serios atenționată tovarășa de la serviciul personal al Exploatării miniere asupra felului în care lucrează cu actele oamenilor, mai ales cînd e vorba de continuitatea în muncă". Îi urăm și noi tovarășei de la serviciul personal să fie mai atentă cînd lucrează cu actele oamenilor. Fără nici un „mai ales".

Extragem dintr-un răspuns al Ministerului Educației și Învățămîntului, referitor la unele neregului în organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat din sesiunea iunie a.c. de la Liceul industrial din Mizil, recomandarea ce s-a făcut tovarășilor de acolo : „să reflecteze asupra relațiilor de muncă ce trebuie să caracterizeze colectivul didactic al unui liceu". Urăm profesorilor acestui liceu să-și aducă aminte de această recomandare atunci cînd vor păși pragul noului an.

În urma scrisorii **Marilenei Dumitrache**, medic stomatolog, prin care reclama că organele locale din comuna Luncavița nu i-au oferit condiții corespunzătoare de locuit, Comitetul județean de partid Tulcea ne răspunde că „Tovarășa Dumitrache a schimbat într-o perioadă foarte scurtă cîteva gazde, oferite de conducerea din comună, aceasta datorită comportării soțului care venea în stare de ebrietate și provoca scandal. În prezent i s-a oferit o nouă gazdă cu condiții optime de locuit, dar durabilitatea acesteia depinde și de modul de comportare al familiei Dumitrache". Încît ne vedem nevoiți să adăugăm : aveți grijă, tovarășa Dumitrache, cîte pahare în plus va bea soțul dv. la Revelion. Ar fi neplăcut ca zorii primei zile din an să vă prindă pe drumuri.

Multe din scrisoarea lui **Crișan Gheorghe**, referitoare la unele neregului de la stația de epurare a apei menajere a municipiului Hunedoara nu s-au confirmat, după cum sîntem încredințați printr-un răspuns al Consiliului popular județean, în care se mai adaugă : „În legătură cu faptul că personalul stației crește iepuri, aspectul se confirmă. Însă, în timpul cercetărilor, aceștia au fost evacuați din incinta stației". Răspunsul nu menționează dacă în urma cercetărilor au fost readuși în incinta stației. Deși puțin le pasă, pentru că la Revelion vor fi, poate, friptură, se vede că iepurilor nu li s-a îngăduit să fie martorii anchetei nici măcar în locul care se numește stație de epurare.

„Nu pot să înțeleg de ce nu introducem și în domeniul relațiilor interumane ultimele cuceriri ale tehnicii, adică cibernetica ; de exemplu, să utilizăm serviciile calculatorului pentru a căuta, dacă dorim astfel, tovarășa de viață" — ne scrie **R. Ionescu** din Timișoara Revelionul va fi un bun prilej pentru dînsul, sperăm — dacă nu-l va petrece singur — să rezolve această problemă și fără calculator.

Comitetul municipal de partid Galați ne răspunde, referitor la scrisoarea prin care cetățeanul **Corneliu Georgescu** sesiza că la unele chioșcuri ale Întreprinderii de alimentație publică din acest oraș unele produse se vînd cu suprapreț : „Din controalele inspectoratelor de specialitate rezultă că există tendința unor lucrători din comerț de a rotunji prețurile unor produse pe motiv că nu au bani mărunți să dea restul. La controlul efectuat de noi în unitățile semnalate, nu am constatat asemenea aspecte. Totuși, cunoscînd că există asemenea practică, am stabilit ca sarcină expresă pentru conducerea întreprinderii să intensifice controlul de specialitate iar Consiliului municipal al F.U.S. să intensifice controlul obștesc pentru prevenirea unor neregului de natura celor semnalate". Urăm gestionarilor cu pricina să parcurgă în noaptea Anului nou textele de lege sub a căror incidență vor cădea faptele lor, dacă nu se vor dezbăra de năravul urît.

Dumneavoastră, cetățene **Vinicius Popescu**, care ne-ați trimis, semnînd cu acest nume, o epistolă privind tot felul de neregului de la Școala pentru ambliopi din strada Austrului, București, iar acestea nu s-au confirmat — după cum ne răspunde Inspectoratul școlar al municipiului — sînteți, așadar, un anonim. Dacă, totuși, sînteți profesor, așa cum arătați în scrisoare, și dacă în noaptea de Revelion vă va prinde o criză de conștiință atît de puternică încît să vreți să vă pedepsiți singur pentru fapta incalificabilă, ne gîndim că mijlocul cel mai potrivit ar fi să vă scrieți numele adevărat de vreo 50, de 100 sau de cîte ori veți vrea.

DUMITRU ELIADE ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.**

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.**

Poșta redacției

■ **Ion Eremia** — București. Nu este vorba de hotăriri contradictorii. Prin decizia Tribunalului municipiului București s-a menținut hotărîrea instanței de fond și s-a respins recursul. Vă puteți adresa însă Procuraturii Generale a Republicii Socialiste România, cu un memoriu în vederea promovării unui recurs extraordinar.

■ **Costică Popa** — Constanța. Întreprinderea de transporturi Constanța vă roagă să transmiteți numărul de telefon pe care l-ați formai în seara respectivă, pentru a putea verifica cum s-a produs incidentul.

■ **Irina Tăreuș** — Moroeni, Dîmbovița. Ținîndu-se cont că la vîrsta dumneavoastră înaintată nu vă mai puteți califica, conducerea Sanatoriului TBC Moroeni a hotărît să rămîneți pe același loc de muncă.

■ **Matei Gheorghe** — București. Consiliul popular al sectorului 2 ne informează că în ședința din 30 noiembrie a aprobat atribuirea către dumneavoastră a unui apartament cu trei camere, scara 1, blocul 18 Berceni — Metalurgiei, sectorul 5.

■ **Ion L. Lungu** — Moreni, Dîmbovița. În cazul în care după pensionare ați continuat să plătiți contribuția de 2%, vi se cuvine, în condițiile noii legi, un procent de calcul mai mare ; în acest sens puteți solicita organelor de pensii în evidența cărora sînteți calcularea pensiei suplimentare pe baza noului procent.

H. P. ■

Nume pe care vi le-am propus în 1977

„Cîmpia Broaștei"

Și mama asta încăpățînată, mamă cu personalitate ! Am îndrăznit s-o înfrunt ! De douăzeci de ani îi suport cicălelile, dealtfel bine intenționate : „spală-ți fața, freacă-ți gîtul și coatele, perie-ți dinții pe toate muchiile, nu purta breton, fii ordonată, mergi dreaptă, zîmbește tuturor" și mă înnebunea cu bilețelele prin toate colțurile casei : „taie untul cu cuțitul și nu băga furculița în el, fă-ți coc și nu purta părul răzvrătit, du-te la profesoara de pian, cumpără-mi niște flori" și rar cîte un „de ce ai fost tristă în dimineața de ieri ?..." și eu îi răspundeam prin telefoanele de pe stradă sau de la vreo colegă :

— Salve, mămico, îndeplinit misiunea din bilețel, acum sînt la Ioana sau la Rodica. Pentru tine n-are importanță. Vin la nouă. Hai, pa !

Așa ne întîlneam noi, telegrafic întotdeauna. De aceea cred, că nu m-a înțeles niciodată și dacă mă gîndesc bine a fost prima și ultima noastră discuție pornită de la o scrisoare. Mi-o trimisese Iliuț pe numele meu de soție cu cîteva petale de trandafir grena.

— De cînd nu te m-ai cheamă Caraiman ?

— De mai bine de o lună, mamă !

— Adică ?

— Vrei data și ora exactă, vrei locul și martorii sau ți-e suficient c-ai văzut negru pe alb că mă cheamă așa ?

— Dar bine, Mădălina, n-am dreptul să cunosc starea civilă a fiicei mele ; n-am dreptul să-i dau nici o indicație, să știu pe cine îmi aduce în casă ?

— Ba da ; cînd am vrut să te anunț — luni — ai fost la manichiură, marți aveai maseuza, miercuri dentistul, joi rummy, vineri coafor, sîmbătă musafiri iar duminică n-am vrut să-ți stric cheful întregii săptămîni. Dealtfel atîtea examene mă buimăciseră, așa că m-am pomenit duminică pe aleile unui parc de braț cu Iliuț. E formidabil să respiri aer curat și să stai de vorbă cu cineva.

— Și l-ai găsit pe Iliuț Panaitescu — inginer agronom la Cîmpia Broaștei !

— Vorbești ca și cum ieri ți-a fost prezentat. Îl cunoști de trei ani, mamă ! să mai amintesc de chinurile cu lecțiile de balet, de vioară, de pian, franceză și germană. M-ai răsfățat în puf dar nu mi-ai dat ce-a trebuit !

— Și, mă rog, ce ți-a trebuit ? te-am roșii de citit, cu servieta doldora de legi, cu brațul plin cu flori, vine acasă în speranța de a te găsi, de a-ți privi fața de marmură și unduirea șoldurilor cînd te apleci, și apoi bea, bea coniac întruna pînă adoarme în fotoliul din sufragerie cu gîndul să nu-i miroase gura cînd te respiră.

Mi-am permis să-ți citesc jurnalul, cum a făcut și tata dealtfel. Te întrebai ce-mi trebuie ? Dragostea pe care ai știut s-o dărui lui nea Mihai, care trecea drept văr primar în casa noastră. Aveam nevoie de dragostea ta și nu a mătușii Tina care se străduia din răsputeri să-ți țină parchetul lucios, masa la timp și să-ți mîngîie copilul.

— În toate casele există o „mătușă Tina" !

— În toate casele există o mamă, mamă ! Ți-ai lăsat vreo zi din săptămînă pentru tata sau pentru mine ? Ne umpli de pokeriști, romane de dragoste și mucuri de țigări Kent, iar nenea Mihai mă dezgustă. Brațele-i lungi cu degete boante sînt de hoț iar sprîncenele aruncate peste privirea-i neagră îți dau senzația de mormînt ! Ce-ai găsit la favoriții ăia creți aduși spre gură și la vocea-i de castrat ? Nu vezi că-ți împuținează banii destinați toaletelor și coaforului ? Te ține între te iubesc și concerte de Bach, între rummy și poker, între scrisori de dragoste și nopți de dragoste. Și asta numai că există „spatele Caraiman". Bietul tata ! Obrajii i s-au moleșit, căutătura o are speriată iar coniacul îl dă gata.

— Nu-mi dai dreptul să mă distrez ?

— Ți-l dau mamă, ți-l dau. Nu lipsi patul de șederea ta răsturnată în voalnașe pînă la zece, nu lipsi fotoliul de mîngîierea capotului verde răscroit, nu lipsi creionul de mîna înfrigurată care-și scrie jurnalul, nu lipsi de la cocteiluri și pe pokeriști de banii tăi. Nu vreau să rămîn în casa asta „bombonica mămichii" cu fundițe roz în zulufi, să beau ceaiul picătură cu picătură, și să cînt la pian pentru o adunătură „delicată". Mă sufocă glazura și dinăuntrul vostru pustiit. Sparg ușa, să înghit aer.

— Cîtă necuviință !

— E clipa cînd prefăcătoria nu-și are culcuș în noi. Să ne spunem gîndurile — nu să ni le ghicim !

— Știu cum sînt, Mădălina, un om cu cîteva clase elementare, cu ambiții dar fără voință, cu aere de doamnă moștenite de la părinți sau improvizate, cu dorință de a parveni fără să depun nici un efort, o prefăcută, o meșteșugită-n lingușeli și otrăvită la limbă, ce mai vrei ? Dar încetează odată cu prihănirea și neprihănirea mea ! Te crezi mai bună, ai ales drum drept sau tot o potecă lăturalnică ? V-ați terminat facultățile, aveți casă, bani ? Sînteți niște fînci care vă țineți încă de poala noastră, nu sînteți în stare să dați din coate în viață singuri și atunci, vă uniți, credeți c-o veți duce mai bine. Niște sărăcii. Nimic, fetițo, nimic nu-ți dau !

— Libertatea mea valorează, așa că rămîi galantă și dezvăluie-ți mărinimia făcut de patru kilograme și acum ai trupul zvelt cu părul inele de culoarea grîului copt Nu ți-e milă de catifeaua asta de obraz, s-o usuce atîta soarele ?

— Ascultă, mamă, chiar ți-e milă de mine ? Hai, să revenim la realitate. Fiica ta îl iubește pe Iliuț Panaitescu, fiica ta îți comunică de trei ani încoace că-l va lua de bărbat pe el și numai pe el, iar răspunsurile tale tot de trei ani încoace sînt nu și nu și nu. Mi-l ofereai pe Gavril Pașcanu, frumos ca un prinț și cartofor pînă-n măduva oaselor, să-ți fie partener la joia de cărți și tatei la coniac ? Pe Nelu Georgescu, franțuzit cu ochii cît cepele după femei ; Dan Leu, avocat de primă mînă, pasionat după șoareci albi cu ochii roșii cît mărgeaua, avînd în aceeași colecție o mamă paralizată și două surori fete bătrîne !... Am uitat de colonelul Prelipceanu, subțirel cu fața tuciurie, cu tuse seacă de tebecist cu trei batiste în buzunar ; una pentru ochi, că i se scurgeau foarte des, una pentru nas și alta pentru gură că spumuia. Îți cu tot dinadinsul să-ți repet greșeala să iau bărbatul impus și să moștenesc bijuteriile de familie. E îngrozitor să-ți împarți zilele c-un nedorit. Să te prefaci continuu, să-ți mîngîi clipele între filele unui jurnal intim.

— De unde știi ?

— Închipuie-ți că stau mai mult decît tine acasă, că văd ceea ce trebuia să vezi tu. Că tata, marele avocat Caraiman, după zbuciumul zilei, cu ochii

Revoltă de toamnă

Privește cum pune septembrie căluș
privighetorilor verii
în friguroase piețe s-au scos la mezat
greierii lumii.
Spune-mi tu piatră cum să-mi învăț
cuvintele
să nu se revolte în plină toamnă
cum aș putea să le-nvăț
sobra candoare a unui vers clasic ?
Puneți capăt odată poveștii aceea cu un
canar
și-o biată sîrmă ghimpată
ieri am văzut un porumbel zburînd
deasupra ierbii
și-n urma lui în aer un glonte ruginînd.

IOAN EVU ■

Copil al vremii

Să-ți scopere pe singe zidirea lumii —
jocul
materiei frenetic — înverșunata scară
de moarte sprijinită și totuși de o rară
cădere ce își curmă în avalanșe focul

Și ochiul tău să-ți fie coloratura mării,
țărm rotitor de cîntec în carnea ei,
pătrunsul,
lacrima ei să-ți umple de adevăr auzul
să te lovești și rana să fie a răbdării.

Să capturezi o taină din vîrsta nimănui
și totuși legendară, prin zodii vîlvorîndă
să-ți fie pasul munte și lăcrămarea pîndă
și inima ofranda prin care lin să sui

Om cu pufoaica roasă-n superbe
curcubeie
învîrtoșind noroaie bocancii-ți sună-n
noapte
în palme aspre mîngîi zăpezi de grîie
coapte
mutîndu-le-n țărînă din căile lactee.

Sînt încă tînăr, poate copilăros cu firea
dar vîrsta mea-l sculptată în pragul
milenar
și-i aripă din care mi-am făurit brăzdar
răzorul dimineții mi-a-nrourat venirea.

Și eu, copil al vremii, plugar de viță doar
rupt din sudoarea muncii dau chiot lung
pe țară
aici unde lumina e daldora de vară
voi plugări sămînță și hram de munți,
solar.

CRISTIAN DICA ■

Negrilești

Azi, risipit în stelele uitării
pierdute-n ochii celor ce-au plecat,
aprind, din nou, ecránul luminării
cu flacăra cît vîrsta unui sat
acum acolo bîntuie nînsoarea
și lupii gem cu glas de pîrtii vechi,
se sting salcîmii doboriți de boarea
ce-o lasă-n urmă lelele perechi...
ei, satul meu cu umbrele furate
de cine știe care Lerui-Ler
va dăinui întru eternitate
prin patima statornică de ger
de aceea poate-i între-n suflet brazii
și viscolul pe geamuri sapă flori
sau îl feresc din drumul lor nomazii
doar prin căldura morții călători
acestui sat nu-i știe nimeni data
venirii între oamenii de rînd
el a venit așa cum vine Tata
din ceața clipei, albă fulgerînd
sau poate o venit din însuși graiul
izvoarelor cu apa în argint
să lepede o lacrimă pe raiul
fără păcat al zeilor ce mînt
ei, satul meu cu straturi de tăcere
otît de vii, încît nici n-are rost
să-i mai colind ogrăzile prin ere
în căutarea celor care-au fost

DUMITRU PRICOP ■

Ritual

Ci iată-i : vin cu brațele-nflorite
În jurul unui brad necununat
Cai de argint sorb rouă prin copite
Să nu-i mai doară drumul dinspre sat.

E cer de crin. Presară vîntul stele
Peste ștergarul așezat în prag
Întîiul care vine să se spele
Pe chip cu apă roșie de fag.

Ca să-l petrească fetele, să-l urce
În noaptea lui de nuntă, vinovat
C-a adormit pe pojiștea cea dulce
În strai de mire tînăr îmbrăcat.

FLOREA BURTAN ■

Era cel mai cuviincios, cel mai atent, cel mai pedant, cel mai atrăgător, cel mai isteț, cel mai îndeminatic după tine !...

— Cel mai de nimic dintre toți. Hm ! Fata mea măritată c-un agronom !

Și de l-ar fi fost vocea mai blîndă. Din ce în ce se subția iar mîinile-i tremurau și se împleteau dreapta, stînga, stînga, dreapta.

— Auzi, domnule avocat Caraiman, fiica dumitale a luat de bărbat un agronom, unul care va merge în noroaie pînă la brîu și-i va întinde cizmele să i le spele, lampa de gaz să i-o aprindă și să-i facă mămăligă în ceaun, iar în jur să trăsnească a mujdei și ceapă proaspătă. Ei bine, răsfățata răsfățatelor, ce te faci fără lustră de cristal, fără baie de faianță, fără rochițele mini, fără blugi, fără șampon de păr și Beethoven ?

— Exprimi gîndurile tale, mamă !

— Văd dezorientarea ta de mîine !

— Degeaba m-ai purtat în pîntecul ăsta nepîntecos, că nu mă cunoști. M-am născut printre Aman și Grigorescu, printre persane și porțelanuri, printre mobilă de nuc masiv și saloane de dans. Dar crede-mă că nu mi-au trebuit, fără

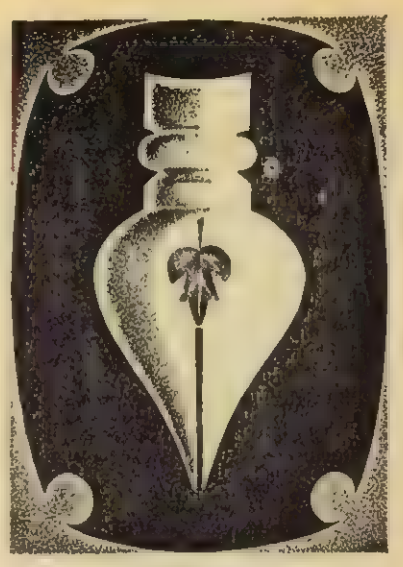

COSTICA I. CUCOS ■

în continuare pentru nenea Mihai.

— Să nu te mai legi de EL !

— Zăuuu ! E ceva de capul lui ? ! ! Încît ridicasem privirea.

— Ce-i cu tine, plîngi ?

— Mă doare capul : de fapt, totul, și pe dinafară și pe dinăuntru. Am crezut că mă-nțelegi și de-abia acum trebuie să te-nțeleg eu pe tine. Ți-ai trădat iubirea potolindu-ți foamea în brațele altuia ; l-ai înșelat pe tata făcînd cale întoarsă, te-ai zvîrcolit între da și nu cu sufletul tău de păcat ; ai vîndut bijuterii și casa bunicilor de la Horezu să-ți întreții umbra. Dar umbra, asta, de ce n-a luat viața în mîini ? Un parazit ! Tu cel puțin ai meritul c-ai născut.

— Și ce-am născut ? Nu te-a scuturat vîntul să-ți prețuiești puful de sub tine.

— De unde știi că paiele de la Cîmpia Broaștei nu-s de calitate superioară ? pricepe, odată, mamă, că nu mi-e teamă să trăiesc ; cînd ard — ard !

— Cînd te măriți, te măriți și pe furiș !

De ce o fi spus, mama pe furiș ? Cînd sîmbăta era plină de toamnă, cu galbenul gutuilor pe la ferestre și aerul copleșit de pîrguiri. La cabana din Lomuri, Iliuț m-a trecut pragul pe brațe cu cunună de flori proaspete pe cap, cu pîine și sare puse cu grijă într-o farfurioară de Ion cabanierul. Acolo ne rostogoleam prin iarba încă verde, uimiți de petele ruginii ce-și întinseseră culoarea pe întreg muntele, de lumina ce se desfăcea roșiatică odată cu amurgul, împresurați de liniștea înălțimilor.

Pe furiș, pe furiș... îmi stăruia în minte.

— Numai el te-a învățat să nu asculți. A crescut ca un sălbatic și te vrea sălbatică ! El mi te la, te duce la țară să te speli într-un butoi !

— Da, mă duce să mă spăl în butoi și pe cap cu sodă, dacă nu găsesc Alba Lux, să scot apă din fîntînă purtînd gălețile pe cobiliță, să merg duminica la tîrg să-mi cumpăr cremă pentru fața zbicită de soare, să-mi bag mîinile-n lut, să lipesc pe jos, să-mi spoiesc casa cu var. Înțelege că aici mi-e viața strivită și mă duc să văd cum mîinile astea cu degete lungi știu să facă și altceva decît traduceri sau să cînte la pian.

MARINA DEVESEL ■

Sprîncene albe

Înăuntru e un scaun, înăuntru e o masă,
zori luminoși, nerăgușită rouă.
Veacul e blînd, intră singur în casă,
copiii îi ies înainte cu lingura cea nouă.

Deodată mama începe număratul
și cînd ajunge cu degetul la mine,
om cu om în ochii mei se mută satul
și soarele de pe coline.

Făină, strigă cît pot țăranii, făină !
Albe li-s sprîncenele, n-ai ce să le faci.
În drum s-aude cum își încordează puterile
benzina
și moara parcă ar sta și ea cu țăranii
sus cocoțată pe saci.

ION TRIF PLEȘA ■

ÎNTRE CLASIC ŞI BAROC

Faţa timpului

În noaptea înaltă de decembrie, sub stelele înghețate ale acestei ierni îmi amintesc încă o dată de pădurile Făgărașilor prin care am copilărit și de o seară cu frig albastru pe care o pomenesc aici numai pentru sensul ei. Era iarnă, război încă, aveam șaisprezece ani, iubeam o fată, vacanța se sfîrșise și plecam, eu într-o direcție, ea în direcția opusă. Am stat în gară pînă la miezul nopții, lăsînd să treacă, fiecare, un tren. Apoi am luat amîndoi același tren, dar numai pînă la prima stație unde am coborît și am stat pînă dimineața. N-am reținut nici un detaliu de război din noaptea aceea, pur și simplu războiul nu mai exista, nu mai murea nimeni, deși cu siguranță prin fața noastră treceau trenuri înghețate încărcate cu soldați și armament, dar clădirile gărilor erau pline numai de spaima că pînă la vacanța următoare nu ne vom revedea. Eram în afara altor amenințări. Îl descoperisem pe Erasm înainte de a citi ceva despre el. Și îl descoperisem pe grecii antici înainte de a înțelege că în estetica lor se ascunde o morală ; pe atunci nu-mi spunea mare lucru faptul că Afrodita nu este numai zeița frumuseții, ci și zeița iubirii.

Compar. Surîsul obosit și fin al lui Erasm din portretul făcut de Holbein Și surîsul metafizic al Sfinxului. Fața de fildeș îngălbenit a lui Erasm. Și fața mutilată de nisip a Sfinxului. Liniștea lui Erasm. Și liniștea zeiței Atena pe Acropole. Înțelepciunea lui Erasm... Care înțelepciune ? Zeița înțelepciunii, Atena, ține în cumpănă lancea și scutul, curajul și prudența, semn că adevărata înțelepciune e o înțelepciune care luptă și, în același timp, nu e străină niciodată de măsură. Dintre armele Atenei, Erasm a păstrat numai scutul. El a aruncat lancea și a devenit maestrul prudenței. Îi displăceau declarațiile categorice. Dar ce înțelepciune ne poate îndreptăți să privim viața ca o oroblemă de abilitate ? Și arta ca o formă de liniște, nu de adevăr ? Artistul nu creează pentru că e singur, ci pentru că e solidar. Chiar cînd am învățat că Erasm este înțeleptul prin excelență, undeva în secret am știut sau am bănuit că mă înșelam. Iar acum, amintindu-mi că oriunde am umblat prin lume am dus cu mine sufletul pădurilor ce-și clatină umbra pe steaua aridă a melancoliilor mele, mă gîndesc că nu pot înțelege nici rătăcirile lui Erasm prin Europa, dintr-un oraș în altul, dintr-o țară în alta, tot mai singur în liniștea sa confortabilă și tot mai departe de patria copilăriei sale, surizînd unei lumi care l-a uitat. Vrînd să pună singurătatea între sine și lume, pentru a se feri de emoțiile epocii, el a pus această singurătate și între sine și amintirile sale. Și după ce toată viața a vorbit numai latinește, în clipa morții a murmurat ultimele cuvinte în olandeză, ca o remușcare poate... Oricît aș respecta umanismul lui Erasm, simt că un scut e prea puțin pentru a rosti numele fericirii. Mai ales cînd pe el se află capul Gorgonei. Trebuie să caut înțelepciunea în altă parte.

Poate într-un alt suris. Al Sfinxului. Arta i-a dat Sfinxului de la piramide trup de animal numai pentru a se vedea mai bine că fața sa e omenească. Iar surîsul este dovada că această față descoperă timpul, pe care trupul, cu labele de fiară absurdă înfipte în nisip nu-l simte. Prin surîsul său, Sfinxul nu iese în afara timpului, cum s-ar crede, ci abia pătrunde în el, descoperă istoria. Tăcerea lui nu mai este decît un alt mod de a vorbi. Nu aceasta e ceea ce căutam ? Căci au dreptate cei care spun că nu alergînd după nemurire devenim eterni. Și că unica șansă de a înfrunta timpul este de a trăi cu pasiune viața ce ne-a fost dată. Dacă fiecare civilizație și-a adus partea sa de speranță, surîsul Sfinxului este Parthenonul egiptean. Victoria istoriei asupra metafizicii.

Dar știu că fericirea nu se poate întemeia numai pe un suris. Și din nou Atena ridică lancea... E prea mult să afirm că, mai presus de o cultură, grecii antici ne-au lăsat o morală ? Printre coloanele Parthenonului nu se văd nici lancea, nici scutul, dar ele există. Nicăieri Elada n-a exprimat mai limpede ceea ce gîndea despre șansa omului de a fi într-adevăr măsura tuturor lucrurilor și nicăieri fața uzată a timpului nu e mai calmă, fără să aibă totuși liniștea abstractă a lui Erasm. Ridicîndu-se nobil și senin deasupra tuturor greșelilor și a șopîrlelor ieșite să doarmă la soare pe ruinele albe, compensînd golurile provocate de timp și de oameni printr-o ireductibilă impresie de victorie a ordinei, a logicii și măsurii, Parthenonul, înainte de a fi un templu al zeilor, este un mod de a face filosofie cu ajutorul arhitecturii. El repetă netulburat că singura frumusețe posibilă a acestui pămînt este o frumusețe omenească și că singura glorie adevărată este una în concordanță cu inima omenească. Pe Acropole nu omul depinde de zei, ci zeii depind de arhitecți și de sculptori. Atena trebuie să asculte de ordinele lui Fidias, iar Afrodita e gata să se amestece printre femeile din procesiuni pentru a învăța de la ele speranța. Poate nu întîmplător cei care am urcat această colină am fost frapați de faptul că în loc să capete vocația elegiacă a ruinelor și să evoce o măreție apusă, Parthenonul și-a păstrat un rol în prezent, îndemnînd pe cel ce-l contemplă coloanele să se gîndească nu atît la Elada, cît la sine însuși, și nu atît la povestea Parthenonului, cît la ceea ce l-a făcut posibil. Logica vieții triumfă odată cu capitelurile, făcîndu-ne solidari nu numai cu marmura, ci și cu lumina care colaborează la perfecțiunea templului. Și aproape sînt convins că arhitecții săi și-au propus să silească geometria să participe la ideea de fericire.

Dar nici cei care au copiat pur și simplu formele Parthenonului n-au avut dreptate. Ei mă emoționează infinit mai puțin decît acel copil orb care au mîngîiat „Oul" modelat de Brâncuși pentru a înțelege cum a fost începutul lumii. Și care au crezut, poate, că acest ou învăluie sub coaja de marmură chiar principiul vieții. Dacă prin absurd ar fi lovit, n-am putea zice despre el : acest ou a fost sfărîmat ; ci : a fost ucis... Oare nu aici, modelată de mîinile unui român, e cea mai tulburătoare față a timpului, fragilă și invincibilă ca viața ?

OCTAVIAN PALER ■

„Cîntarea României" — emblema noii și unitarei noastre spiritualități

Confluența năzuințelor creatoare

Am văzut recent filmul realizat cu aspecte din prima ediție a **Festivalului național „Cîntarea României"** și am încercat cu acest prilej să rememorez aspectele cele mai importante de la prima ediție, ca punct de plecare pentru o meditație la începutul celei de-a doua ediții. Poate că ideea esențială a tuturor manifestărilor și ceea ce s-a desprins mai valoros contrazice sistematic ceea ce se înțelege obișnuit prin „festiv" și „festival", adică ceva ieșit din cadrul vieții „obișnuite", ceva „sărbătoresc" după care viața „normală" își reia cursul. De fapt, acest „festival", extins, practic, asupra întregii noastre vieți și activități, urmărește — cu o genială intuiție a nevoilor omului contemporan și a pericolelor ce-i pasc viața sufletească — reașezarea ființei umane, în ipostaza ei istorică numită **omul civilizației românești socialiste** într-un cadru de viață complet, din care arta să nu lipsească nici un moment, în care **cultura** să-și îndeplinească adevărata ei misiune, aceea de a păstra vie în om seva și bucuria vieții, de a **cultiva** sentimentele, ținuta, atitudinile prin care omul este om și nu o simplă specie din regnul animal.

Cultura este principalul factor în determinarea acelei dezvoltări plenare a personalității umane, pe care și-o propune societatea socialistă multilateral dezvoltată. Și asta, într-o lume în care, tot mai mult, civilizația erei industriale tinde să modeleze un om „unidimensional", adică pe de o parte un robot golit de umanitate tocmai spre a fi mai ușor înșurubat în angrenajul mașinii, pe de altă parte un **consumator** de bunuri aproape exclusiv materiale, sau de „bunuri" spirituale care în 80% din cazuri nu mai sînt nici **bunuri** și nici **spirituale.**

Poporul nostru știe un lucru : că a traversat o istorie teribil de frămîntată și de grea tocmai fiindcă a reușit să-și păstreze mereu neatinse, în adînc, rădăcinile ființei sale spirituale și morale. S-a înconjurat cu zidurile de nebiruit ale culturii sale străvechi — cîntece, proverbe, creștături în lemn, arta de a cultiva florile și de a cultiva relațiile umane cu o infinită delicatețe sufletească. Sîntem un popor care înfloreșle la un cuvînt bun și care „pentru-o vorbă rea ce-i spui, muncește supărat" (cum zicea Coșbuc).

Iar acest popor este chemat acum de Partidul Comunist Român să umple cu conținutul propriei sale ființe cadrele noi ale unei civilizații moderne pe care ne-o dorim construită **pentru** om și nu împotriva lui. Uriașa acțiune spirituală, uriașa mișcare culturală ce poartă numele de Festivalul național „Cîntarea României" reprezintă tocmai acest proces, în împlinirea căruia sînt mobilizate toate energiile morale și spirituale ale națiunii, oamenii acestui pămînt, fără deosebire de naționalitate, deoarece există un **geniu al locului** și o istorie comună ce ne-a plămădit sufletele în aceeași albie.

Una din realizările majore ale festivalului este comuniunea restabilită între creatorii așa-numiți „profesioniști" și cei ce poartă numele, impropriu, de „amatori". Criteriile sînt false. Cioplitorul în lemn care a făcut stîlpii caselor noastre, imitați de Brâncuși în **Coloana infinită**, era un **profesionist.**

Ceea ce se impune este o puternică solidaritate sub semnul **marii arte**, adevăratei arte, sub semnul preluării valorilor noastre populare și al dezvoltării lor în arta cultă. Această comuniune cu creația anonimă și cu mișcările artistice de „amatori" a fost totdeauna marea forță a culturii noastre moderne. Alecsandri și-a dezvăluit geniul adunînd și „îndreptînd" cîntece populare. Marea creație corală românească este legată de existența unor coruri compuse din oameni ce practicau alte meserii, dar care aduceau pasiunea pentru artă și pentru slujirea patriei prin cîntec. Coșbuc, Enescu au purtat sub bolțile nemuririi ethosul culturii noastre populare și la rîndul lor au cultivat, în lumea satelor, mîndria pentru tezaurul tradițional. Respectul acordat de cărturarii noștri — Iorga, Sadoveanu, Grigorescu, Andreescu, Paul Constantinescu, Sabin Drăgoi și alții — creației populare i-a făcut pe deținătorii și autorii acestui genial tezaur să nu se mai sfiască de ei ca de niște „țărani" ce trebuie repede înlocuite cu obiectele sau melodiile civilizației orășenești. Ceea ce numim „folclorul" se cere reintegrat **în proporție de masă** în arta cultă, așa cum s-a întîmplat, **în cazuri individuale**, la Eminescu, Enescu, Blaga. Nu e vorba de a crea „rezervații" în mijlocul civilizației moderne, ci de a vedea cum putem trage apa din aceste izvoare, spre a o aduce în edificiile noastre noi, cum putem realiza o civilizație de sinteză între ceea ce numim **viață modernă** și ceea ce a fost temeiul dăinuirii și bucuriei de viață a poporului nostru de-a lungul mileniilor.

Răscolind energiile creatoare de pe tot cuprinsul țării, dînd culturii o funcție înaltă în cadrul societății noastre, punînd la dispoziție scena, filmul, televiziunea pentru a surprinde și demonstra **vitalitatea** unei culturi folclorice în fața căreia stau uimiți atîția străini, apărînd această cultură de bastardizare și uriîre, dar în același timp privind-o nu ca pe niște moaște sau fosile incapabile să-și prelungească rostul în vremea noastră, **Festivalul național „Cîntarea României"** prilejuiește totodată un flux de entuziasm și avînt în cadrul celorlalte forme de manifestare artistică. Am văzut strălucite echipe de artiști muncitori care au realizat spectacole de satiră și umor invidiabile de multe ansambluri similare „profesioniste". Brigăzile de agitație din întreprinderi au captat și valorificat inepuizabilul umor cu care poporul nostru știe să mături uscăturile din viață și să-și mături bătătura de gunoaie. Formele sînt moderne, cadrul este al civilizației industriale, dar se recunoaște un **stil de viață**, care este al poporului nostru de cînd se știe el !

DAN ZAMFIRESCU ■

Un mijloc de cultivare a conștiinței patriotice

Aruncînd o privire de ansamblu asupra muzicii românești din ultimele trei decenii, ajungem la concluzia că această minunată lume a Euterpei a cunoscut o dezvoltare fără precedent.

Compozitori de toate vîrstele au creat nenumărate opusuri, inspirate de teme majore, teme în care marele univers al artei este omul de azi, cu durerile și bucuriile sale. S-au reliefat pregnant nobile idei și sentimente, cum ar fi dragostea de patrie, trecutul de luptă al poporului nostru pentru independența națională, dimensiunea istoriei, dar mai ales, realitățile noastre contemporane. Este semnificativ că s-au obținut expresive stiluri componistice, pornindu-se de la clasicismul nostru — folclorul românesc — care poate fi socotit drept **teză**, apoi s-au alăturat mijloacele de expresie ale artei sonore universale, ce s-au conturat în semnificația de **antiteză**, ajungîndu-se la o originală **sinteză**. Personalități ale muzicii din țări cu o veche tradiție culturală au arătat că dincolo de expresivitatea lucrărilor, la noi se remarcă o varietate de stiluri și, nu în ultimul rînd, o unitate, rezultantă firească a inspirației din cîntecul nostru popular Totodată, un mare număr de interpreți s-au afirmat atît pe plan național cît și pe plan internațional, arătînd lumii — după cum arăta un comentator american — **că în raport cu numărul locuitorilor, România este țara cu cele mai multe premii muzicale, obținute în centre culturale de renume!**

Paralel cu această înfloritoare viață muzicală, generată de artiștii profesioniști, s-a impus în mod deosebit și **o mare mișcare de artiști amatori.** În acest fel au fost continuate cu un plus de vitalitate și de expresivitate, impresionantele tradiții ale vechilor reuniuni culturale din secolul trecut, în cadrul cărora muzica a fost nu numai un mijloc de a educa și de a-i înălța sufletește pe melomani, ci și un mijloc de trezire a conștiinței naționale, pregătindu-se terenul fertil pentru a se începe lupta dîrză pentru obținerea **Independenței naționale.**

Este de-a dreptul emoționant să constatăm cum expoziții de pictură ale amatorilor, poeme și cîntece de-ale lor se interpretează și entuziasmează păturile cele mai largi ale unui public nou! Cine ar fi crezut vreodată că un ansamblu coral de muncitori — ne referim la acela din Reșița, de pildă — ar putea să tălmăcească tulburător cantata **Odă păcii** de Haendel? Cine ar fi crezut că un cor de țărani — putem cita în această privință pe cel de la Putna — ar putea să ne înfățișeze în chip deosebit de expresiv capodopere ale compozitorilor români și universali? La concertele-dezbatere de la Radioteleviziune, muncitori, țărani și elevi au analizat — nu o dată! — cu un apreciabil simț critic opere contemporane, oferind sugestii interesante creatorilor noștri. Muzica ușoară a devenit nu numai un fenomen de mase, ci și o artă în care s-a pus, din ce în ce mai mult, problema abordării unor teme fundamentale. Iar în domeniul muzicii folk s-au obținut tainice osmoze spirituale între o poetică de o puternică forță emoțională și o muzică ancorată într-o străveche spiritualitate a acestor binecuvîntate pămînturi. Iată de ce muzica nu mai poate fi socotită doar o artă de divertisment, ci o ideologie, o parte integrantă a culturii noastre noi, contribuind sensibil la mersul spre mai bine al societății.

Fără exagerare, o profundă **poetică muzicală** s-a născut din sufletele generoase și fremătătoare ale miilor de melomani, parcă „narcotizînd" natura mirifică a patriei, în timp ce oamenii muncii construiesc o **România a vremilor înalte.** Mai mult ca oricînd, intuim sensurile solare ale străvechiului mit trac — **mitul lui Orfeu** — care azi se transformă într-un far călăuzitor în viața de toate zilele, încît țara noastră s-a contopit pînă la identificare cu un simbol senin al păcii și al bunei înțelegeri dintre oamenii de pretutindeni.

DORU POPOVICI ■

Cărți despre care n-am apucat să scriem

RUBRICA MEA

— Ceva vesel!

Cu o expresie încruntată, responsabilul acestei pagini mi-a cerut pentru Anul nou :

— Ceva vesel !

Asta m-a bucurat la început, crezindu-mă și eu, în ceasurile mele cele bune, bun de glume (ca să nu spun : un umorist !) !

Dacă aș fi un poet talentat, nu m-aș sfii să răspund unei invitații similare cu niscaiva bilete de plăcintă, măcar pentru fiecare dintre tovarășii mei, membri în Consiliul (cu majusculă, firește!) Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România. Biletele astea sînt, vai ! tot atît de lipsite de haz ca și planetele trase de papagal, al căror unic merit a fost acela de a-i fi inspirat lui Tudor Arghezi ideea și titlul unei publicații periodice minuscule, dar plină de miez și de haz. Și fiindcă am repetat acest cuvînt, **haz**, iarte-mi-se pedanteria de vechi belfer, ca să amintesc cititorilor mei nefilologi, că prin vorba **haz** nu trebuie să înțelegem numai **veselia** (pe care mi-a comandat-o amicul meu), ci și, și mai ales **farmecul.** Mă simt așadar de două ori copleșit la ideea că mi se cere să fiu și vesel, și fermecător !

— Unde ești, Muză a Veseliei, ca să mă inspiri ?

Nici un răspuns. Nici theogonia antică, nici estetica modernă, nici excelentul **Dicționar de termeni literari** al Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu" nu-mi dau adresa unei inspiratoare de veselie.

În ajunul Anului nou, ca să fac o mărturisire, îmi comand și eu să fiu vesel, dar reușesc mai mult să mă întristez. Să fie vîrsta, cu implacabilele-i avertizări ? Să fie regretul pentru cei absenți, mereu mai numeroși ? Să fie, vorba lui Vlahuță, „melancolia secolului care moare" ? Nu e suficient. Împrejur se naște o lume nouă, o lume mai bună, mai harnică, mai optimistă decît rîndul meu de oameni.

Acestei lumi noi îi urez numai voie bună, toată energia necesară marilor țeluri de muncă și de realizări ale timpului nostru.

Dacă mi-e îngăduit să-i recomand și o lectură tonifiantă, apoi nu găsesc alta mai bună decît **Antologia umorului liric,** texte alese și prefață de Ștefan Cazimir, în Editura Minerva, București, 1977. De la Vasile Alecsandri pînă la Modest Morariu — în ordinea din volum — un număr de 68 de poeți sînt strînși la un loc, iar unuia dintre ei, A. Mirea, este numele fictiv al colaborării dintre D. Anghel și St. O. Iosif, în neîntrecutul lor **Caleidoscop.** Cine ar crede că și seriosul Lucian Blaga figurează cu șase poezii ? **Motănelul** lui e „suleget", — în „limba veche și-nțeleaptă", subțire, delicat. Datorită lui aflăm că marele poet era conștient de calitatea lui :

„Îmi pupă mîna lung ca unui vlădic,
cu toate că prin zodiacul desuet
sunt tocmai contrarul unei mari fețe.
Căci mă cred cu putere poet"

Nu, „zodiacul" nu e desuet, cu alte cuvinte nu este ostil poeziei lirice. Dovadă această bogată antologie. Citiți-o sănătoși ! Și veseliți-vă !

ȘERBAN CIOCULESCU ■

FLORIN MUGUR: Piatra palidă

Într-o splendidă cronică din „România literară", Paul Georgescu scrie despre **Piatra palidă** a lui Florin Mugur : „Ca și în acel basm al handicapaților, **Alteță regală** de Th. Mann (nu e nici o influență literară la Florin Mugur), reiese că o anume slăbiciune produce o anume forță... Din expunerea crudă a inadecvării și din autoderiziune țîșnește — înalt și pur — compensație — mîndria verbului și harul stării de poezie... Fiindcă forța poetului stă în vulnerabilitatea sa proximă și aparentă. Tărîmul lui Florin Mugur este acela al tremurului în contingent, al inadecvării trist hilare, al microagitației dureroase — minuscule comportamentale ce se înscriu în cerul poeziei — printre tomuri grele, negre și definitive — ca valoare Nu e aceasta povestea lui Don Quijote ? A unui Don Quijote atacat de Morile de vînt ? Criticul surprinde aici cîteva din trăsăturile esențiale ale poetului. **Piatra palidă** e o carte foarte frumoasă, în adevăr, originală liric, emoționantă, în straniul ei aliaj (obișnuit la Florin Mugur) de sinceritate și de mască, de confesiune crud autoscopică și de joc, disimulație, metamorfoză. Ca să reiau analogia lui Paul Georgescu cu romanul lui Th. Mann, aș spune că Poetul-Prinț apare sfîșiat între augustitate și iubire. Este un Klaus Heinrich vulnerabil, fragil, pe care însăși slăbiciunea îl protejează și-l apropie de ceilalți : ca o punte pe care ceilalți trec spre el, cu o umană compătimire, dar pe care piciorul lui nu calcă, din reticență și teamă.

Lirismul **Pietrei palide** este al slăbiciunii care se apără divulgîndu-se ironic. Poetul poartă măști : își joacă tremurul existențial, ca Hamlet șovăiala. Nu convocă actori ca să reprezinte adevărul, este el însuși actor, pe o scenă imaginară. Restul sînt fantome : fete palide, pitici, uriași și balauri. Teatralitatea face organic parte din această destăinuire, unind artificiul cu spontaneitatea, patetismul cu deriziunea. Iluzionat și dezabuzat, profet și ignorant, agresiv și supus, poetul e în același timp Don Quijote, Cassandra și Oreste. Scena poeziei e lumea și totodată cartea ; în această permanentă întoarcere la carte găsim una din caracteristicile esențiale. Printre măști transpare obrazul poetului. El este mereu prezent, chiar dacă se disimulează, despre el e vorba mereu, chiar dacă apare absent ; confruntîndu-se cu lumea, își scrie în fond jurnalul liric. Poezia se naște din viață — cotidiană, firească, amenințătoare — viața activă există pentru a deveni poezie. Tema **Pietrei palide** este condiția poetului.

Spațiul nu-mi îngăduie să citez aproape nimic din admirabilele versuri. Poezia de azi a lui Florin Mugur a atins o acuratete remarcabilă Confesiunea e fremisantă, dar stăpînită, ordonată. Grotescul unor imagini nu spulberă impresia de frumusețe, sovăiala sufletului, friabilitatea ființei poetului nu permit totuși mîinii nici o stîngăcie. Linia versului e netă și pură ; îndoiala, spaima de morile de vînt ale vîrstei, degradarea biologică, jena sînt limpezite de ironie, trecute prin tărîsul ei de brici care a retezat toate asperitățile. Închei citind din **Vechea baladă despre prinț,** poezie antologică, între atîtea altele, în acest volum : „O, arta fricii / Prea grăbite fapte. / El tremură-n amurg atît de tare / de parc-ar stăpîni deodată șapte / suflări și șapte trupuri muritoare. // Cum să-l omori de șapte ori deodată ? / Pe armele întinse din povești / pe umbra lor în iarbă nemișcată / se-așează moale cărăbuși regești. / E-o primăvară cu fantome. Ține / în stăpînire șapte duhuri de poet. / Ridicați armele, țintiți-l bine / va trebui să-l omoriți încet".

NICOLAE MANOLESCU ■

EDGAR PAPU: Barocul ca tip de existență

Evoluția și formele genului liric, ca și **Poezia lui Eminescu** l-au impus pe Edgar Papu în conștiința publică, ca pe unul dintre puținii **învățați** ai timpului nostru, în sensul și faustic și borgesian al cuvîntului : capacitatea sa de a regîndi și deci de a retrăi cultura se dovedea susținută de o fantezie rafinată, cărturărească. Anul 1977 — care i-a aparținut, așa cum i-a aparținut anul 1904 lui Mihail Sadoveanu — a fost marcat de apariția a încă două cărți admirabile : **Din clasicii noștri** și **Barocul ca tip de existență.** Prima, conținînd drept materie explozivă, noțiunea de protocronism, a declanșat un val de discuții furtunoase, dar — spre deosebire de multe altele — profitabile, cum a fost, în primul rînd, dezbaterea organizată de revista **Luceafărul.** Iar cea de-a doua reprezintă, fără îndoială, o contribuție de nivel european la înțelegerea unui curent artistic care exprimă, ca orice curent artistic adevărat, o atitudine față de existență.

În viziunea integratoare a lui Edgar Papu, prejudecățile cele mai autoritare ca și speculațiile, oricît de subtile, referitoare la baroc devin simple accidente de înțelegere și interpretare, subsumîndu-se unei construcții sau, mai bine zis, unei înaintări bine organizate, ca o expediție romană. Nu este vorba doar de caracterul sistematic al sumarului, ci de însuși stilul gîndirii, individualizat printr-o luare în posesie a necunoscutului din aproape în aproape. Altfel spus, logica studiului este logica extinderii unei așezări umane : se defrișează terenul, se ridică noi construcții, se finisează fiecare zid, apoi se defrișează încă o zonă și așa mai departe.

Pentru definirea radicală a curentului, autorul studiului găsește inoperante atît particularitățile stilistice, cît și problemele de ideologie, dînd, în schimb, o mare importanță „atitudinii emoționale" — formulare preluată de la Wellek — care produce, după părerea sa, un anumit tip de artă. În cazul barocului, ar fi vorba de o irezolvabilă contradicție interioară — a insului sau a unei epoci — generînd, drept vindecare iluzorie, o strălucire fără seamăn, luxuriantă, risipitoare, dar, în același timp, stranie, crepusculară Această explozie de frumusețe ostentativă ar reprezenta, totodată, o formă de apărare față de lumea dinafară.

Înțeles astfel, ca fast al declinului și, prin urmare, ca formă ineficientă de rezistență prin super-exprimare, curentul apare legat direct de arta spectacolului, chiar și atunci cînd îi studiem manifestările în alte genuri artistice. De ce tocmai de arta spectacolului ? Edgar Papu ne explică similitudinea într-o pagină inspirată, superbă, ca și zeci și zeci de alte pagini din lucrarea sa. Iată un fragment : „În cazul spectacolului, cortina ce se lasă implacabilă asupra unor ființe umane și a lumii lor, asupra unui dens volum de viață în care pînă atunci fuseseră atrași și privitorii, dă iremediabil senzația de **sfîrșit.** Spectatorul se deșteaptă ca dintr-un vis, care s-a împrăștiat dintr-o dată și revine la el însuși. (...) Senzația devine stranie, neliniștitoare, stîrnitoare de gînduri frămîntate. Oare atît de ușor să se spulbere o imagine a vieții, plină de însuflețire pînă acum cîteva secunde, atît de ușor să se preschimbe din **ceva** în **nimic** ?"

O altă secțiune a studiului este consacrată — nu întîmplător vorbeam de o fantezie de erudit — „barocului" din natură. Ciudata eflorescență de culori și forme care exprimă presimțirea sfîrșitului — un fel de „euforie agonică" — este ilustrată și de potirul de stropi în care se desface, înainte de a cădea, jetul fîntînii arteziene, și de faldurile de lumină șîngerie ale asfințitului, și de bogăția exorbitantă, dar efemeră, etalată de natură toamna. Cu aceeași disponibilitate asociativă și lirică, Edgar Papu ia în discuție apoi și alte domenii, dîndu-i cititorului impresia că întreprinde împreună cu el o lentă și neîntreruptă ascensiune, care îi permite să vadă tot mai larg, tot mai cuprinzător, orizontul barocului.

Ultimul capitol, intitulat **puncte de reper pentru un baroc românesc,** cuprinde o „panoramă" a manifestărilor baroce din spațiul spiritualității noastre. Dintr-un fel de complezentă, autorul supralicitează, cum s-a spus, anumite aspecte, creîndu-ne chiar, pentru o clipă, senzația neliniștitoare, că poate demonstra **orice** și că, prin urmare, și alte considerații ale sale ar putea fi doar un joc mirific — baroc ! — însă. În ansamblu, și acest capitol este pasionant, cu atît mai mult cu cît exemplele date le cunoaștem nu numai din cărți, ci și dintr-o experiență existențială, individuală și colectivă.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

ION CARAION: Sfîrșitul continuu

Sfîrșitul continuu, eseul pe care l-a scris Ion Caraion despre Bacovia a fost — după opinia mea — cartea anului în critică. Succesul are o primă explicație, la îndemînă. Pe firmamentul nostru poetic, steaua lui Bacovia a cunoscut ascensiunea cea mai spectaculoasă din ultimele decenii. Unde stă secretul prețuirii mereu crescînde a unei lirici foarte puține ca volum și atît de monocordă ? Ion Caraion la taurul de coarne, și își propune să răspundă tocmai acestei întrebări : dar ca să izbutească e nevoit, practic, să dezbată cu o patimă, pricepere și inteligență cunoscute cîteva din problemele cheie ale poeziei moderne. Faptul conferă prin urmare eseului, de la prima pagină, un interes rar. Prin Bacovia, vine vorba de „artificiul" artistic care poate fi o formă paradoxală a „sincerității". Sîntem introduși în tainele „simplității" absolute dezbrăcării cuvîntului de orice veșmînt „literar", „retoric".

Numai atît n-ar fi fost, bineînțeles, de ajuns. La recitirea lui Bacovia, Ion Caraion retrăiește intim actul poetic, oferindu-ne cîteva linii de interpretare ale autorului, cu totul originale. Îmi lipsește locul aici să le amintesc pe toate, deși sînt contribuții de prim rang într-o înțelegere nouă care a știut să evoce ca nimeni altul ploaia, frigul, singurătatea, agonia materiei : el n-a „declinat" artistic așa cum a afirmat aproape toată critica. Dimpotrivă — susține Ion Caraion — Bacovia a împins, după **Plumb** și **Scîntei galbene,** experimentul foarte departe și a ajuns, treptat, la o expresie lapidară, esențializată, compusă din semnale cu mare impact emotiv. Piesele socotite efectul destrămării sale fizice constituie — după Ion Caraion — un fel foarte modern de a scrie înrudit cu al multor poeți mari din secolul nostru, ca Trakl, Stramm Beniamin Péret, Cummings. Bacovia trebuie smuls de sub o optică, dispusă a-l raporta strict la estetica simbolistă și e dorit să fie recitit prin prisma poeticii curentelor ulterioare, expresionism, imagism, simultaneism, vorticism, suprarealism etc.

Ion Caraion arată că morbul descompunerii a existat de la început în Bacovia însuși. Societatea n-a făcut decît să dezvolte o predispoziție inițială la nefericire și retragere din viață, un autism precoce Altfel zis, geniul poetului a fost în a avea, din anii foarte tineri, revelația destinului său delicvescent, descoperindu-și neputințele, dezarmările, inautitudinile și asumîndu-le efectele viitoare. Enunț surprinzător dar demonstrat cu o extraordinară putere de convingere : Bacovia tot e anunțat în „Cele 17", primele poezii ale sale, scrise de la 17—18 ani. Ulterior, drumul autodistrugerii urmează cu fidelitate o natură artistică înclinată trăirii morții prelungite, dacă se poate spune așa. De aici și formula frapantă „sfîrșitul continuu", esența macerării existențiale neîntrerupte a cărei mărturie potențată, „regizată" estetic, e lirica bacoviană. Ne oprim aici, renunțînd a mai aminti și alte numeroase observații și distincții scînteietoare

Analiza celor „17" e o incursiune în universul liricii bacoviene și paralel o împlicare a vaste spații din poezia națională și universală, cu o totală libertate nedogmatică a metodologiei (sugestii psihanalitice, bachelardiene calcul statistic, analiză structurală).

Ultima, dar nu cea din urmă virtute a eseului, este de a fi scris cu o plasticitate verbală și o fervoare ideistică exemplare. Muscător adesea, înflăcărat nu o dată, răzvrătit, abătut de imensitatea stupidității universale, distant și familiar, după umoarea schimătoare, precis, sentențios, aforistic, confesiv, neintimidat în a-și mărturisi mirările, perplexitățile și îndoielile, poetul își pledează convingerile cu o vervă cuceritoare. Sigur că ipotezele emise ajung să se și contrazică ; unele constatări reclamă explicații suplimentare, anumite demonstrații pot trezi obiecții. Ion Caraion o recunoaște singur cu nobilă umilință la sfîrșitul volumului.

Iată o carte incitantă, care poate deschide, prin discutarea serioasă a ideilor ei, un capitol nou nu numai în interpretarea lui Bacovia, dar chiar într-o înțelegere superioară a poeziei moderne.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Oricît de merituos ar fi un om, nu poate să taie și să spînzure, chiar dacă e șef la chirurgie

Nu demult la redacție a sosit o scrisoare a chirurgului Gheorghe Leontescu din Bacău. Medic din 1960, a lucrat la spitalul din acest oraș de la 1 aprilie 1975 pînă la 5 septembrie 1977. G. L. relatează cum, încă de la începutul acestei perioade, șeful secției chirurgie generală de la Spitalul județean Bacău, dr. Gheorghe I. Popovici, „care se exprimă și acționează ca un patron de spital (...) mi-a făcut tot felul de șicane în scopul de a mă împiedica să-mi exercit meseria și de a mă determina să plec". În aceeași scrisoare ne mai este prezentat și cazul unui alt medic, pe nume Antal Zoltan, care, din motive similare, a plecat prin transfer la spitalul din Miercurea Ciuc. În ce-l privește pe G. L., acesta era în mod frecvent detașat sau — cu un termen preferat de oficialitățile sanitare băcăuane și parcă anume făcut ca să estompeze realitatea — **dirijat**. „În cei doi ani și jumătate, eu am totalizat un an și opt luni de detașare, în timp ce toți ceilalți colegi din secție nu au fost detașați nici o zi". Dar lucrurile se complică și mai mult. Pe baza unui indice scăzut de utilizare, șeful secției propune — și direcția sanitară obține aprobarea ministerului — ca 21 de paturi de la chirurgie generală să treacă la secția ortopedie pentru înființarea unui sector de recuperare medicală a bolnavilor cronici. După ce menționează unele lucruri care fac discutabilă justificarea acestei schimbări, G. L. spune : „La 16 august 1977, sînt înștiințat că s-a redus capacitatea secției de chirurgie generală, fapt care atrage reducerea numărului de medici. Ca urmare a redistribuirii efectuate, sînt pus la dispoziția direcției sanitare, care îmi oferă postul de medic chirurg la Policlinica Buhuși. Mi se dă preaviz de desfacere a contractului de muncă pînă la data de 22 august. Pe data de 30 august primesc un nou preaviz și sînt anunțat că urmează desfacerea contractului de muncă, la 5 septembrie. La 17 august, după primirea primului preaviz, fac contestație la direcția sanitară, în care arăt că în spital există alte locuri libere de chirurg, că am familie și casă în Bacău, că sînt bolnav de ulcer duodenal. Cu toate acestea, la 5 septembrie primesc decizia de desfacere a contractului de muncă, ca peste trei zile — 8 septembrie — să primesc răspuns la contestația făcută în perioada de preaviz". În final, G. L. s-a adresat Judecătoriei Bacău. Aceasta a menținut decizia de desfacere a contractului de muncă și a respins cererea. Sentința este definitivă. Instanța a reținut printre altele precizările Direcției sanitare a județului Bacău cum că postul lui Antal nu mai există iar cel al altui chirurg — Maria Bordea — care s-a transferat, a devenit liber abia la 15 septembrie. Se cuvine să facem însă, la rîndul nostru, alte cîteva precizări pe care ni le-au oferit documentele respectivei direcții. În realitate, postul de chirurg al lui Antal Zoltan — pe statele de funcțiuni trecut la secția numită în amintitele documente cînd **chirurgie II** cînd **ortopedie-traumatologie** — a stat liber pînă la 1 noiembrie 1977, iar plecarea Mariei Bordea pe un post didactic în urma unui concurs era comunicată de minister la 23 mai a.c. Pe lîngă acestea, o seamă de alte lucruri — de care nu s-au ocupat și nu se ocupă, de fapt, instanțele de judecată — un șir întreg de amănunte semnificative care vorbesc destul de limpede despre relațiile dintre medicii secției și șeful lor, despre atmosfera de muncă și de viață din acest colectiv, se cuvine să fie aduse în discuție pentru a deveni cît mai clar și cum și de ce s-a ajuns la situația amintită. Iată, de pildă, un moment nefiresc și dramatic, mai ales pentru relațiile dintre niște medici, în fond colegi. Antal Zoltan, insistînd odată să analizeze mai atent împreună cu medicul radiolog Aurel Potîrniche niște radiografii ale unui bolnav, s-a ales cu țipetele celuilalt și cu faptul că a fost bruscat, aproape bătut în lege, de către acela. Directorul adjunct al spitalului, Ion Struțu, îl întîlnește pe A. Z. plîngînd, stă de vorbă cu el, află cele petrecute, vorbește **separat** și cu Aurel Potîrniche — care nu recunoaște decît că ar fi fost o discuție profesională mai aprinsă — și, pentru că Antal nu face o plîngere scrisă, directorul face uitat incidentul. Nici un interes pentru a investiga cu simț de răspundere atmosfera de lucru din colectiv, de a o discuta deschis, de a o aerisi. Pentru toată lumea — a se citi conducerea spitalului — chirurgia este un fel de bastion inexpugnabil al omnipotentului șef de secție, iar, pe de altă parte, dacă lucrurile neplăcute și nefirești pot fi acoperite, asta se consideră că e în interesul menținerii prestigiului instituției, al aparențelor de genul **toate-s bune și frumoase**, aparențe pe care conducerea direcției sanitare le susține cum poate. De fapt, le susține mai ales în două feluri : pe de o parte închizînd ochii și făcîndu-se că nu știe și nu vede ce se-ntîmplă în secția de chirurgie generală, iar, pe de altă parte, emițînd, la rigoare, acte oficiale care prezintă lucrurile cu dibăcie, de fapt cu o discutabilă dibăcie, în favoarea sa. De pildă cele care vor să spună — mai ales cui consideră absolut suficiente asemenea probe — că era necesară desfacerea contractului de muncă al lui Gheorghe Leontescu întrucît postul lui Antal Zoltan **nu mai există**, iar al Mariei Bordea nu era liber. Mărturisesc, mă așteptam să găsesc totuși dovezi de, cel puțin, minimă omenie în rezolvarea situației lui G. L. din partea medicilor de la conducerea direcției sanitare care hotărau de fapt soarta altui medic, ca și o intervenție promptă din partea colectivului. Am stăruit chiar să descopăr asemenea dovezi, dar n-am avut, din păcate, ce descoperi. L-am întrebat, de pildă, pe directorul adjunct Ion Struțu :

— Considerați că medicul Leontescu nu putea fi trecut pe postul rămas liber de la plecarea lui Antal pînă la 1 noiembrie 1977?

— Ba da, dacă ar fi cerut... (?!!)

Este, desigur, numai una din posibilitățile care existau de a rezolva nu numai legal, ci și omenește situația. Fiindcă, dacă pentru ce s-a făcut caracterul legal a fost asigurat chiar prin acte ca acelea de care am vorbit, aspectul uman al problemei nimeni nu l-a mai avut în vedere. Cu totul ciudat, tovarășul Ion Struțu a stăruit într-un mod special, încă de la începutul amănunțitei noastre discuții, asupra întinselor relații interpersonale ale doctorului Gheorghe I. Popovici, șeful secției de chirurgie, care, la 62 de ani, după o lungă carieră în Bacău, a avut ca pacienți o mulțime de oameni dintre care nu puțini îi sînt îndatorați sau, în orice caz, se simt și se manifestă astfel, la nevoie. Despre întinderea și utilizarea acestor relații au ținut să amintească mulți din cei cu care am discutat. Că în secția de chirurgie generală se petrec lucruri uneori nefirești o arată, printre altele, și faptul că medicul Dumitru Anton, director adjunct și el al direcției sanitare a județului — așa cum ne-a spus — înțelesese că era suspect și anormal ca Gheorghe Leontescu să fie numai el detașat și să nu mai termine cu detașările. Medicul director a discutat chiar despre aceasta cu colegul său Ion Struțu și tocmai se gîndiseră să aibă grijă ca astfel de lucruri să nu se mai repete, dar n-a mai fost nevoie de grija dumnealor pentru că lui Leontescu i s-a desființat postul. Dumitru Anton ține însă să notăm că dînsul nu crede că desfacerea contractului de muncă se datorează atmosferei din secție, ci doar reducerii numărului de posturi, lucru pe care îl găsește firesc împreună cu această urmare a sa. „Din cîte am fost informat — adaugă acesta — la data respectivă (5 septembrie 1977, n.n.) nu era alt post liber." Ceea ce nedumerește însă este că niciodată conducerea direcției sanitare nu s-a interesat îndeaproape și fără păreri preconcepute de tot ce se întîmplă în secția de chirurgie generală. Oricum, în luni și, eventual, ani ar fi putut afla cel puțin lucruri pe care nouă ne-au ajuns cîteva zile să le aflăm de la medici din spital. Iată, spre exemplu, cîteva păreri pe care le-am consemnat și care nu s-ar putea zice că nu prezintă interes în acest sens. Medicul **Andrei Mocanu** : În chirurgie generală eu m-am format aici, dar m-am specializat în urologie. Între mine și șeful secției sînt divergențe, aș zice, de principiu. E mai puțin receptiv la noutăți și, în special, la ceea ce vine de la experiența profesorilor bucureșteni. Eu, e adevărat, mă simt onorat de faptul că pot să mă consider elevul profesorului Eugen Proca de la Fundeni și e la fel de adevărat că nu ascund acest lucru. Îi prezint șefului noutățile; dumnealui le acceptă sau nu. Deși adesea e vorba de lucruri care sînt noutăți doar la Bacău, la București fiind răsverificate și aplicate de mult. Șeful, însă acceptă prea greu părerea altuia. De regulă încheie cu : „Așa ai să faci, pentru că eu sînt șef aici !" Medicul **Ioan Prodan** : Antal a avut neplăceri de la început cu șeful de secție. Eu știu care-i situația la noi și, vă spun drept, socoteam că se luptă cu morile de vînt. Era nemulțumit că opera foarte rar. Erau dese cazurile cînd, după ce pregătea pacientii pentru operație, lui nu i se permitea nici să fie prezent la intervenția chirurgicală, ori se trezea pur și simplu că un bolnav sau altul a fost operat fără ca el să fi știut, necum să discute cazul. Antal se îngrijea foarte mult de pacient, se zbătea pentru investigarea amănunțită a stării acestuia, pentru stabilirea, numai pe această bază, a ceea ce trebuia făcut în fiecare caz. Discuțiile și neînțelegerile cu șeful porneau tocmai de la refuzul lui Antal de a socoti literă de lege părerea doctorului Popovici atunci cînd el, Antal, avea argumente științifice pentru o altă părere într-un caz anumit. Șeful secției a început să-l detașeze sau, mă rog, să-l dirijeze în dreapta și-n stînga numai să nu-l vadă. În general în secția de chirurgie generală nu e o atmosferă prea fericită. Rezistă mai ales oamenii cu capul plecat. Doctorul Popovici are și merite, pe care nu i le neg nici eu și nu i le neagă nimeni — de asta nu se poate plînge — dar e un om foarte violent, care nu știe să colaboreze. N-o arată numai cele întîmplate cu Antal, ci și soarta lui Leontescu. În legătură cu acesta din urmă, dr. Popovici mi-a spus de mai multe ori că regretă că direcția a acceptat să-l primească la Bacău împotriva voinței lui, a dr. Popovici. E drept că Leontescu nu este deloc o fire supusă. Șeful însă, exact ca în cazul celălalt, a făcut tot ce a putut ca să scape de el. Leontescu mai mult a lucrat detașat decît la locul lui, de fapt. Se știa de mult că Maria Bordea urmează să plece. S-a făcut în așa fel încît data transferului ei să fie ulterioară îndepărtării lui Leontescu. Cei care îl trimiteau la Buhuși știau asta foarte bine. De aceea nu m-am mirat de loc cînd unii spuneau : „Uite cum poți fi lucrat !" Este prea evident că cineva — și nu trebuie să vă mai spun cine — a dorit să scape de el. Și s-au manevrat lucrurile în așa fel încît să se obțină acest rezultat. Orb să fii și tot se vede că lucrurile au fost aranjate de la început pînă la sfîrșit. Doctorul Popovici este considerat un om foarte puternic prin relațiile sale, și direcția nu suflă. Medicul **Dumitru I. Rusu** : Doctorul Popovici nu admite să fie contrazis. Are impresia că poate dicta orice și oricui. A pierdut simțul măsurii și al realității datorită relațiilor și influenței de care se folosește. Crede că-i e permis orice, și asta se manifestă ca o boală. Eu așa îl și consider : bolnav. Poate că și vîrsta e de vină. Leontescu e un om foarte corect. Nu i se poate reproșa nimic serios. S-a comportat ca un om civilizat. E săritor. Noi, colegii, n-avem nimic împotriva lui. Are personalitate, e adevărat. După cum adevărat este că nu e slugarnic. Cred că s-a procedat neomenește cu el. Cît despre paturile date pentru recuperare, acelea sînt tocmai de la sectorul septic, anume conceput și amenajat. Or, la recuperare vin mai mult neseptici, cum spunem noi. Așa se face că s-a ajuns în situația paradoxală, în fond penibilă — dacă ne gîndim la scopul pentru care a fost făcută această modificare mai mult în hîrtii — că la ora actuală aceste paturi sînt utilizate de secția de ortopedie tot pentru cazurile septice. S-a revenit, de fapt, la situația anterioară, numai că sînt ale secției de chirurgie II sau ortopedie. De ce n-au fost date însă cu medic cu tot ?

Socotim îndreptățită întrebarea de mai sus. Cît despre indicele redus de utilizare a paturilor de la chirurgie generală, lucrul apare cu totul ciudat dacă parcurgi în policlinică ceea ce se cheamă caietul de planificări ale internărilor la această secție. Pe perioadele din anul acesta, în care a fost folosit el arată clar că **frecvent** numărul de locuri comunicate ca libere de către secție era depășit de numărul bolnavilor, acestora programîndu-li-se date ulterioare de internare. Este de necrezut ca aceste programări să fi fost făcute **toate** la cererea bolnavilor. Dintre foarte multele lucruri pe care le-am aflat mai amintim doar o altă ciudățenie : aprecierea anuală obișnuită pe 1976 a medicului Gheorghe Leontescu lipsește. Este singurul dintre medicii spitalului căruia nici pînă azi nu i s-a întocmit această apreciere. La direcția sanitară am aflat că șefului de secție i s-au dat atîtea formulare cîte trebuia, dar nu se știe de ce G. L. a rămas neapreciat. Menționăm că pe 1975 acesta fusese calificat cu **foarte bine**. Doctorul Gheorghe I. Popovici ne-a spus că n-a făcut acea apreciere pentru că G. L. lucrase în anul respectiv mai mult dirijat în altă parte, așa că nu dînsul trebuia să-l aprecieze. Acest **în altă parte** înseamnă însă secția de chirurgie infantilă a aceluiași spital. Și omul doar fusese numai **dirijat**. Iar cele trei secții de chirurgie țin împreună rapoartele de gardă, așa cum ne spune chiar dr. Gheorghe I. Popovici. Am mai aflat însă de la acesta că era foarte supărat din cauza atitudinii lui G. L. care „nici nu mă recunoaștea ca șef de secție". De aceea G.I.P. a informat în scris în vara acestui an conducerea direcției sanitare, arătîndu-și foarte aspra părere despre subordonatul său. În timpul discuției a ținut să ne citească atribuțiile medicului șef de secție chirurgicală. „Am aici o carte cu sarcinile personalului — ne-a spus — pe care o deschid adesea și le citesc și lor. (E vorba de medicii din secție, n.n.). Ei nu pot face nimic fără să fiu de acord. Acestea sînt normele ministerului și mie nu-mi convine să nu le respect. Mai ales că la noi, în medicină, calitatea trebuie să primeze".

Mai adăugăm doar că părerea medicului Antal Zoltan — care confirmă cele spuse mai sus — în legătură cu situația din această secție de chirurgie dezvăluie aceeași atmosferă ca și foștii săi colegi citați mai sus. Dealtfel prezentarea în scris a acestor lucruri de către A. Z. se află la redacție. Spațiul ne oprește să dăm alte detalii. Cele de mai sus însă, deși porneau de la cazul medicului G. L., arată că ne aflăm în fața unui ansamblu de fapte, tăceri voite, temeri și înechităti care aduc în prim plan ceea ce trebuie numit de fapt **cazul doctorului Gheorghe I. Popovici.** Pentru că, oricare ar meritele unui om și oricîte îndatoririle altora față de el, nu i se poate permite să taie și să spînzure. Nici chiar la chirurgie !

DORIN GHERGHINESCU ■

Cînd a venit bătrîna la noi

Seara s-a hotărît să purceadă la drum.
A scos desagii de sărbătoare.
Se vedea pe zăpadă urma de fum
unde-au pîrjolit porcul cel mare.

Gara-i departe, mergi peste dealuri
și vin lupii pe-acolo la pîndă...
Dar cui i-e frică să stea acasă
lîngă făpturi cu privirea mai blîndă.

Îi place cum țipă trenul în noapte,
parc-ar striga la lună, la stele...
Luminile lui trec peste fața ei
și-o împart în mici pătrățele.

S-au dus și ei în alt capăt de țară,
gîndește despre noi cu necaz.
Somnul pe tren oricînd poate s-apară,
doar el rămîne veșnic treaz.

De-aceea-și mai pune-n gînd cîte ceva,
ca să n-adoarmă o noapte,
Cînd era tînără nu i se părea
decît ziua de-acum prea departe.

Dar adoarme cu mîna sub frunte,
pe cînd trenul fuge de umbra sa lungă...
Copiii mei, spre ziuă bătrîna cea bună
la căpătîiul vostru o să ajungă.

MARCEL MUREȘANU ■

Premiul special al Uniunii scriitorilor

În semn de prețuire pentru prodigioasa activitate literară, pentru opera lor de o viață pusă în slujba celor mai nobile idealuri de progres, prosperitate și pace, poeților Mihail Cruceanu, Franyó Zoltán și Franz Liebhardt le-a fost decernat, marți, în Capitală, Premiul special al Uniunii scriitorilor — 1977.

Premiul a fost înmînat de George Macovescu, președintele Uniunii scriitorilor.

Folosim acest prilej, pentru a ura celor distinși „la mulți ani" întru tinerețe fără bătrînețe, putere de creație și sănătate.

Premiile Uniunii artiștilor plastici pe anul 1976

În Capitală a avut loc marți festivitatea decernării premiilor Uniunii artiștilor plastici pe anul 1976.

Premiul U.A.P. a fost acordat pictorului **CATUL BOGDAN,** pentru valoarea artistică a întregii sale creații și îndeosebi pentru calitatea prin care a evocat peisajul românesc.

Pe ramuri de creație au mai fost atribuite următoarele premii : pictură : **IACOB LAZĂR,** pentru valoarea lucrărilor prezentate la anuala de pictură, salonul municipal, expoziția „Magistralele socialismului" și la expozițiile de grup din 1976, precum și pentru lucrările prezentate la expozițiile de artă românească din străinătate în anul 1976 (Helsinki, Manchester, la Trienala de pictură angajată de la Sofia) ; sculptură : **HORIA FLĂMÎNDU,** pentru participarea cu lucrări de sculptură la expoziția anuală de pictură și sculptură din 1976, precum și pentru lucrările prezentate la expoziția retrospectivă „Pagini de istorie", la Salonul municipal de pictură și sculptură din București 1976 și la expozițiile de plastică mică din sălile „Orizont" și Casa de cultură „Friedrich Schiller" ; grafică : **IOAN UNTCH,** pentru calitatea artistică și tehnică a gravurilor prezentate la Salonul republican de gravură 1976 și în expoziția personală de la Heilbronn (R.F.G.), în anul 1976 ; artă decorativă : **RADU TĂNĂSESCU,** pentru lucrările expuse la expoziția „Trienala artelor decorative" — 1976, și expoziția personală de la galeria „Căminul artei" — 1976 ; scenografie : **EDITH KUNOVICH-SCHRANTZ,** pentru costumele realizate la piesa „Steaua pe rug" de Sütö Andras, prezentată la Teatrul maghiar din Cluj-Napoca în anul 1976 ; artă monumentală : **GHEORGHE COMAN,** pentru lucrarea realizată la Cluta, lîngă Măgura, din județul Buzău ; critică : **BARBU BREZIANU,** pentru valoarea științifică deosebită a volumului „Brâncuși în România", apărută în anul 1976, în Editura Academiei Republicii Socialiste România, în limba engleză, în cadrul anului Brâncuși.

Premiul tineretului a fost acordat sculptorului **NICOLAE PĂDURARU,** pentru lucrarea în bronz „Adriana", prezentată la Salonul de pictură și sculptură 1976, precum și pentru lucrările prezentate la Berlin (R.D.G.) la expoziția „Tineri artiști plastici români" ; premiul pentru meșteri populari : **GHEORGHIȚA MĂLEANU,** din Bărbătești-Vîlcea, creatoare de piese de costum și țesături de interior de un real rafinament și sensibilitate, îmbogățind tradiția vîlceană de artă populară ; premiul revistei „ARTA" : graficianului **TIBERIU NICORESCU,** pentru meditația artistică asupra evenimentului istoric reflectat în expoziția personală de la galeria „Simeza" și în expozițiile republicane la care a participat în anul 1976 ; premiul criticii : pictoriței **MICAELA ELEUTHERIADE,** pentru consecvența și profunzimea stilistică de care a dat dovadă pe parcursul unei întregi activități, fapt ce a fost admirabil ilustrat în expoziția personală deosebit de valoroasă organizată la galeria „Orizont" în anul 1976.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Dubașii din Brănești, rădăcinile cîntecului și spiritului nostru

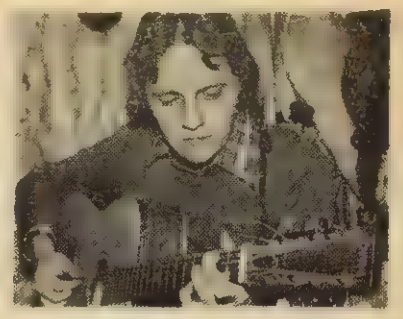

O certitudine a cenaclului nostru : Mircea Vintilă

Cronica (298)

După mai bine de șapte luni, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut din nou sîmbătă, 24 decembrie, la Palatul sporturilor și culturii din București un mare spectacol. Manifestarea — soco-

Radu Gheorghe se dezlănțuie

tită Festivalul de iarnă al cenaclului — s-a desfășurat sub semnul unei armonii totale, la care au contribuit atît membrii cenaclului cît și publicul — peste 6 000 de spectatori — toți cei prezenți fiind dornici să se bucure de artă adevărată, să realizeze împreună un act estetic de valoare, fără a-și crea dificultăți unii altora. Generozitatea care a caracterizat această reprezentație a creat interpreților cadrul să dezvăluie care este nivelul posibilităților lor artistice actuale, iar spectatorilor le-a oferit prilejul să reasculte piese muzicale favorite, poeziile cele mai frumoase care s-au spus în cenaclu. Deși la o sărbătoare a poeziei și muzicii tinere cum a fost aceea de sîmbătă se cuvine să fim mai îngăduitori, nu vom trece totuși cu vederea faptul că din nou s-au ridicat o serie de probleme. Una dintre ele se referă la înnoirea repertoriului, prea puțini dintre cei de pe scenă fiind cu adevărat preocupați să aducă în fața spectatorilor noi lucrări, capabile să emoționeze, așa cum s-a petrecut cu atîtea alte cîntece lansate în cenaclu. Apoi, cîțiva dintre interpreți nu au fost în cea mai bună formă a lor, deși erau create toate condițiile pentru aceasta : un public receptiv și avizat — o sală excelentă cu instalații de sunet și lumină fără cusur și mînuite de oameni pricepuți. Revista noastră i-a apreciat întotdeauna la justa lor valoare pe acești interpreți, i-a înconjurat și a făcut propagandă muzicii pe care ei o propun contemporanilor, dar asta nu înseamnă nicidecum că trebuie să credem că întotdeauna lucrurile pe care ei le fac sînt de domeniul perfecțiunii. Deși, chiar în seara spectacolului despre care vorbim, astfel de lucruri nu au lipsit. Prima reușită de anvergură a serii a înregistrat-o grupul coral **Song.** Cîntecele acestor băieți și fete, conduși de Ion Luchian Mihale de parcă n-ar dirija, ci ar cînta la o orgă la care în loc de tuburi sînt tineri, au răsunat impresionant de pur. **Cine iubește și lasă, Trompetele răsună, Florile dalbe, Șapte văi și-o vale-adîncă** sau cîteva cîntece din folclorul american, maghiar, rus — dintre care **Kalinka** a trebuit să fie repetată și nu o singură dată — sînt o dovadă a seriozității cu care se pregătește acest grup, nu numai talentat dar și muncitor, preocupat să abordeze un repertoriu vast și profund, dornic să se confunde cu probleme tot mai complexe ale artei. Un alt moment unic — nu o spunem din complezență, ci bazați pe adeziunea sălii — l-a constituit ansamblul de dubași din Brănești, județul Timiș (instructor Nicolae Munteanu, iar conducătorul lor Ion Frățuțescu). După ce mai întîi femeile din acest grup au creat atmosfera unei șezători, apariția dubașilor în răpăitul tobelor a electrizat pur și simplu sala. (Ne-am adus aminte atunci de cuvintele lui Johan Huizinga din **Amurgul evului mediu** : „Toba, cu efectul ei hipnotic, nemuzical...") Ansamblul a cîntat cîteva coruri și colinde care au arătat tuturor celor prezenți, după expresia conducătorului cenaclului, care sînt „rădăcinile cîntecului și spiritului românesc". Apoi, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar și ansamblul de dubași au întonat împreună, cu o mare forță de impresionare, **Amintire cu haiduci, Omul pădurii** și **Cozma Răcoare.**

După poemul **Lumină ! Luptă ! Libertate !,** recitat de autorul său, membrii cenaclului, dubașii din Brănești, întreaga asistență au cîntat **Trăiască**

O puternică natură muzicală — Dan Andrei Aldea

România !, un succes durabil al cenaclului deoarece e un cîntec revoluționar, izvorît din curate sentimente de dragoste față de patrie, față de popor, față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R.

Un recital de o oră a susținut actorul Mihail Stan. Grav sau plin de umor, el a demonstrat ce poate face un interpret care își ia în serios talentul și îl cultivă, respectîndu-se pe sine și pe cei cărora se adresează. El a recitat din lirica lui Constant Tonegaru **(Document),** Dumitru Popescu **(La poarta**

Mihail Stan sau harul de a spune versuri

Sosește de la teatru Florian Pittiș

grădinilor), Ion Gheorghe **(Tot mai des visez pămîntul cu nefericirile lui),** Eugen Jebeleanu **(Și totuși, arta),** Marin Sorescu **(O seamă de textieri. Minunea, În capul trebii),** Șt. Aug. Doinaș **(Mistrețul cu colți de argint)** și a spus un „exercițiu de stil" din proza lui Romulus Vulpescu, **Dispariția micului burghez.** Texte importante pentru literatura noastră, care arată din partea lui Mihail Stan gust estetic și dorința de a propune publicului poezii de valoare, chiar dacă unele sînt mai dificile, care însă să îndemne la meditație, să smulgă din confortul intelectual.

Un alt moment deosebit a fost creat de Radu Gheorghe, cu toate că travestiul său într-un om necăjit care vrea să fie lăsat să cînte și el nu a „prins", publicul recunoscîndu-l. Cu toate acestea, numărul său a demonstrat marele talent comic pe care îl are tînărul actor, uriașa sa disponibilitate de a improviza, de a răspunde prompt la reacția sălii. Textele preluate din cartea lui Eugen Seceleanu, **Eternitate locală** — un complex roman de un umor cum puține avem — au fost interpretate cu un har cărula nu l se poate reproșa decît lungirea nejustificată a unora dintre secvențe.

Bune au fost recitalurile lui Mircea Bodolan, Adrian Ivanițchi, Valeriu Penișoară, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea, Florian Pittiș, Victor Socaciu, Valeriu Sterian. Mircea Vintilă — acompaniați de Sorin Minghiat la flaut și Ion Oagăn la chitară bas — care au cuprins cîntece de multă vreme intrate în conștiința publicului tînăr din România.

La sfîrșitul acestei întîmplări literar-artistice, în care interpreți și spectatori s-au despărțit cu greu, atît de mult obișnuindu-se unii cu alții, s-a cîntat din nou împreună. Acolo, pe o planetă din univers, tîrziu după miezul nopții, cu vigoarea pe care o are tinerețea și cu încrederea care e apanajul ei, s-a cîntat **Pămîntul deocamdată,** ca un semn al responsabilității cu care membrii cenaclului își scrutează epoca și caută s-o exprime în forme artistice corespunzătoare.

Apoi : La mulți ani cu sănătate
Să vă dea viața tot ce doriți
Zile senine și libertate,
La mulți ani, să trăiți !

GEORGE MAREȘ

O formație de anvergură : grupul coral Song

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Chaplin

Chaplin a murit — ca-n visele rareori împlinite ale clovnilor — într-o duminică, într-o zi de sărbătoare; ca de obicei, unii îl vor acuza de melodramă. În ziua dispariției lui, coruri multe de copii — la toate posturile de radio ale lumii — cîntau cum numai copiii știu să cînte. Din cînd în cînd, din oră în oră, cîntecele atîtor Mozart necunoscuți se întrerupeau și se transmiteau știrile zilei. Erau cu totul două; două știri: că a murit Chaplin și că-n locul cel mai blestemat de pe pămînt se zice că va fi pace. Altceva nu s-a spus în acea zi de 25 decembrie 1977: a murit Chaplin și va fi pace, nu ne vom mai război, nu ne vom mai omorî copiii. La moartea lui, oamenii nu puteau spune ceva mai nimerit. Ei nu făceau decît să vorbească — la moartea lui — cu cuvintele lui, ale artei lui. El a socotit aceste idei ale păcii și ale fericirii ca esențiale pentru opera lui. El nu le-a considerat anacronice, idilice, prea simple. El nu s-a rușinat niciodată de ceea ce era prea simplu. El i-a făcut să intre în pămînt de rușine, dezarmîndu-i, pe toți cei ce-au găsit în complicațiile vieții, ale păcii și ale războiului, un alibi, o îndreptățire, pentru a fi inumani, triviali și răi. El nu a găsit deloc plicticoasă și minoră lupta cu acești proști ai argumentelor sălbatice și ai armelor invincibile, capabili nu o dată să distrugă popoare de oameni talentați, muzee și statui. Fiindcă n-a fost plicticos ci extraordinar de inspirat, fiindcă n-a fost niciodată minor ci enorm de apăsător pe toate conștiințele, chiar pe cele mai sălbăticite, fiindcă tot ceea ce a spus și a arătat de multe ori pe mutește, a fost important cît muntele unui înțelept — nu puțini au încercat să-l înfrunte, minimalizîndu-l în melodramatic și clovnerie. El a făcut din ambele disprețuri, stimulentul sublim al unor capodopere. Arta lui nu a propagat niciodată ura, și prin nimic nu e caducă, fenomen demn de Mozart și Molière. Dar o ură feroce— cea născută de fascism — s-a propagat împotriva artei lui, dîndu-i o dimensiune morală la care numai Tolstoi a avut acces, cîndva. Și poate că el, acest clovn, acest comic, înaintea tuturor, a fost, în veacul nostru, un Tolstoi — prin amplitudinea epică, prin forța imaginii, prin gîndirea poetică și febrilitatea simplității de gînd și simțire. Eu cred inflexibil că Tolstoi a mers printre noi, grav, milos și generos, luînd melonul, bastonul și ghetele acestui saltimbanc, propovăduind din tîrg în tîrg, din crîșmă-n crîșmă, din tranșee în tranșee, mesajul acesta niciodată epuizabil, niciodată perimat: fiți buni, iubiți-vă semenii, să fie pace, să nu mai fie război. Vai de cei care măsoară această candoare a credinței în om doar în limitele genurilor artistice! Viața nu gîndește așa, cît e ea de informă și bolborosită. Viața iubește pe cei care-o iubesc — cum zice celălalt înțelept, al pianului, de vîrsta lui Chaplin, Rubinstein. Ea i-a dat lui Chaplin, la căpătîi, pentru ultima sa zi, coruri de copii și strigătele patetice de pace ale unor oameni care s-au războit pînă mai ieri, cumplit. E cea mai fantastică imagine finală a scenariului în care a fost implicat Charlot. Mărturisesc că la moartea lui, plîng — așa cum o inteligență superbă ca a lui Ralea a găsit cuvîntul, după ce a văzut, cu Bogza, la Helsinki, într-o seară, „Luminile rampei" — ca un vițel. Ca nimeni altul, Chaplin, luîndu-ne pe arca lui, salvîndu-ne de la multe potopuri interioare, ne-a transfigurat, spre mîndria noastră umană, în această întruchipare a bunătății elementare care răsuflă peste atîtea statui ale speranței.

RADU COSAȘU ■

CLIPE PE MAPAMOND

ROȘU DE PLEVNA

Știam din copilărie, din școală, despre Plevna, despre jertfele marelui Război pentru independență. De aceea poate, în dimineața în care am mers spre Plevna, ochiul mi s-a oprit încărcat de lucrurile știute, lovit parcă de revelația că toate acestea există și acum, pe culoarea roșie a unui mac strigînd într-o margine de ogor, pe culoarea roșie a cireșilor pîrguiți de pe laturile autostrăzii. Roșu deplin, roșu de Plevna.

Va fi fost atunci același soare puternic, același aer cu miros de pămînt și de Dunăre ? Va fi fost la fel cîmpul peste care treceau în coloane lungi cei plecați de-acasă, de la plug, călătorind în visul lor de libertate pe drumuri ce s-au oprit pentru mulți în moarte ? Stau în Muzeul de la Plevna inscripțiile, urmele, stau statui ale eroilor integrate în peisaj, aparținîndu-i cu puterea unui secol. Ca iarba, ca pomii, ca dealurile line. Generalul Cerchez, cu pieptul încărcat de decorații, căpitanul Nicolae Valter Măracineanu, tînăr, încremenit în bronz pentru eternitatea acelei clipe măreți a asaltului în care a căzut. Uniforma unui dorobanț din regimentul 13, o carabină, o sabie de cavalerist, o trompetă care a fost, desigur, în clipele acelea, mai mult decît o armă de luptă...

Toate acestea pătrund în mine egal, ca o confirmare, ca o bucurie înaltă, probînd că legendele sînt adevărate, că eroii au existat, există. Aduc și trec în ființă sentimentul participării la istorie. Plevna, în urmă cu o sută de ani, cîmpia groazei și a măcelului, cîmpia de pe care au plecat după luptă răvașele pe care au plîns femeile de lîngă Olt, ori de lîngă Siret. Dar mai presus cîmpia unde a rămas ca o definitivă pecete numele nostru, al tuturor și însemnul de sînge al independenței.

DOINA IOVĂNEL ■

LECȚIE DE ISTORIE

Stau și privesc, la tînărul care desface lemnul cu o rapiditate incredibilă și îi dă viață, aici, unde valurile Atlanticului nu ajung să-și trimită stropii, dar izbesc aerul cu un vuiet aspru, prelung. La marginea Accrei, acest artizan, în timp ce trudește la fel ca tatăl sau bunicul său, îmi dă lecții de istorie contemporană. Se numește Andrew, își pronunță numele într-o engleză mistuită de dialectul din Akosombo și nu se lasă pînă nu îmi explică diferența dintre mahogani și bakunyankon...

Andrew are 19 ani și e artizan în timpul liber. În rest învață. Vrea să devină electrician, mai bun decît toți electricienii din Akosombo, unde s-a născut și unde — între timp — s-a construit o mare hidrocentrală. „Vedeți dumneavoastră, îmi spune, lemnul înainte de a fi lucrat trebuie iubit. Multă vreme noi, în Ghana, ne-am iubit lemnul de parcă am fi fost blestemați... Îl iubeam degeaba. S-au tăiat păduri întregi, pămîntul s-a jefuit la suprafață cum s-a jefuit și în adînc. Ghana s-a numit Coasta de aur pentru că aurul îi interesa pe colonialiști. Apoi s-a numit Coasta de cacao... Și-a schimbat numele ca un magazin sau ca un depozit"... Andrew povestește mai departe, minuindu-și dălțile cu frenezie și explicîndu-mi de ce și pentru ce ghanezii s-au săturat să-și mai vadă aurul, cacaoa sau lemnul pustiite de jocul burselor de peste mări. La un moment dat, Andrew se întrerupe. „Ca să înțelegeți exact de ce gîndesc astfel eu, adică generația mea, duceți-vă să vedeți Volta, la Akosombo. Duceți-vă să vedeți barajul. Noi avem un cîntec despre Akosombo"...

În fapt, ce s-a născut din apele Voltei, strînse de un baraj, se naște mereu din minuirea naturii și a istoriei în momentele de neuitat ale hotărîrilor maxime.

RADU BUDEANU ■

CE-A SPUS ?

Eram vara trecută, într-o seară, departe, foarte departe de țară, în statul Kentucky din sudul S.U.A., însoțeam un grup de tineri artiști români, aflați acolo sub semnul generos al schimburilor culturale dintre tineri, numit „Ambasadorii prieteniei". Aveau spectacol în sala Operei din Lexington, o clădire în stil tropical înconjurată de iarbă și de copaci tunși disciplinat. A venit lume multă, era un „show" festiv, ultimul spectacol în Kentucky, anunțat cu titluri mari în ziarul local. Dar nu despre spectacol și succesul lui vreau să scriu. A urcat la un moment dat pe scenă un băiat subțire din Iași, Adrian Petrescu îl cheamă, e student la Conservator și băiat de țărani din Moldova. A cîntat o doină la fluier, s-a făcut liniște adîncă în sală și publicul expansiv, care strigase entuziasmat în timpul dansurilor din Oaș și de pe Tîrnave, a încremenit parcă. Era un cîntec lung și tremurat, de se acoperă ochii de munți și de iarbă și se aude tăcerea subțire, sprijinită pe coarne de cerbi în pădurile Carpaților de răsărit. Oamenii au aplaudat mult, însă tîrziu, după ce se stinsese cîntecul. Lîngă mine, unul dintre organizatori, profesor de muzică la un colegiu din localitate și membru al corului Lexington Singers, care vizitase România, a întrebat în șoaptă „Ce-a spus băiatul acela ?" Simțise cuvintele din sunetul total, și am primit întrebarea aceasta a lui cu bucuria mare că sufletul nostru stă în asemenea cîntece. M-am gîndit la rosturile întîmplării a doua zi și în autocarul botezat fără vreun rost „Vulturul argintiu" cu care mergeam spre Tennessee, pe o autostradă populată de camioane imense, ce treceau pe lîngă ape albăstrui cu nume indiene amintind de Joknapatawpa lui Faulkner. Și m-am gîndit cît e de dator fiecare om, fiecare artist care e chemat să reprezinte acest cîntec românesc să-i păstreze puritatea și să-l trăiască atunci cînd îl spune lumii oriunde, oricînd în așa fel încît ascultătorul să întrebe înfiorat : „Ce-a spus ?"

N. D. FRUNTELATĂ ■

O.N.U.-sienii

Pe o suprafață însumînd 16 acri de rocă dură din Manhattan, cartierul newyorkez al „zgîrie-norilor" ființează de mai bine de un sfert de veac cel mai vast laborator politico-diplomatic de care a dispus vreodată omenirea în istoria sa : sediul principal al Organizației Națiunilor Unite. Mîile de oameni ce intră zilnic în edificiul newyorkez al Națiunilor Unite se împart în patru categorii. Cea dintîi este a diplomaților. Din cele 147 de state membre sosesc, pentru lucrările sesiunii anuale, aproape 3 000 de diplomați. Prin intrarea orientată spre strada 44 a marii metropole, reprezentanții cvasitotalității statelor lumii se revarsă în fiecare dimineață în clădirea Adunării Generale sau în Conference Building. (corpul rezervat conferințelor).

Personalul din secretariatul organizației — circa 5 760 de funcționari din cei peste 18 000 cîți numără O.N.U. pe tot globul — ajunge la locul de muncă prin intrarea ce dă spre strada 43 „Onusienii" lucrează cu precădere în clădirea cu 39 de etaje a secretariatului. Rezultatul concret al muncii lor — care gravitează în jurul deliberărilor și hotărîrilor reprezentanților statelor membre — îl consemnează cele 500 milioane de pagini de documente care ies în fiecare an de sub presă.

„Starea a treia" la O.N.U. sînt ziariștii. Celor aproximativ 300 de corespondenți permanent acreditați li se adaugă alte sute în timpul sesiunilor Adunării Generale. Statul-major al presei se află la etajele trei și patru ale clădirii secretariatului, dar ziariștii sînt omniprezenți în interiorul sediului, din biroul de la etajul 38 al secretarului general al organizației și pînă la binecunoscuta **cafeteria** de la etajul trei, unde zilnic se pregătește cîte un meniu specific din fiecare stat membru al O.N.U.

Dar cohorta cea mai numeroasă care animă incintele onusiene este, de departe, aceea a turiștilor. Prin intrarea aflată între străzile 45 și 46, circa 3 000 de vizitatori păsesc zilnic pragul sediului organizației mondiale. Pelerinajul de o oră care li se propune de către unul din cei 40 de ghizi de aici, de amabilă autoritate și imbatabilă competență, îi poartă pe amatorii de fapt divers internațional în cele mai reprezentative puncte ale forumului mondial. Sub cupola sălii de ședințe a Adunării Generale, somptuos îmbrăcată în albastru, verde și auriu și împodobită cu fresce de Fernand Leger. În sala Consiliului de Securitate, tutelată de pictura murală a norvegianului Per Krogh. În saloanele rezervate delegaților, unde pot fi admirate tapiseria „Cîntare Omului" a lui Ion Nicodim, dar al României, pictura „Virtex" a englezului Stuart Armfield, tapiseria „Mar e Terra" a portughezului Camarinha sau tapiseria chinezească „Marele zid". Căci, veritabil muzeu de artă modernă, sediul Națiunilor Unite găzduiește creații ale lui Rouault, Dali, Picasso, Chagall, Portinari, Fritz Cremer, Zanetti. Cel mai vechi tratat din lume, gravat în piatră în Iran, clopotul enorm al unui templu japonez, măști africane, amfore antice descoperite în Cipru, statuete maya, „Ceasornicul lumii" (bineînțeles elvețian), porțelanuri ucrainiene și, de fapt, tot ce poate fi contemplat sub raport artistic în spațiul newyorkez al Națiunilor Unite, stă dovadă diversității și originalității civilizațiilor făurite de popoarele planetei. În Sala de meditație evoluează în permanență celebrul pendul al lui Foucault, acest simplu aparat ce demonstrează oricui mișcarea de rotație a pămîntului. Cel ce zăbovește pentru cîteva clipe aici se simte de bună seamă îndemnat să reflecteze la tumultul realității internaționale a epocii noastre, la capacitatea omului de a descifra legile complexe ale evoluției societății contemporane și de a le pune în slujba idealurilor generoase ale păcii și progresului general.

CORNELIU VLAD ■

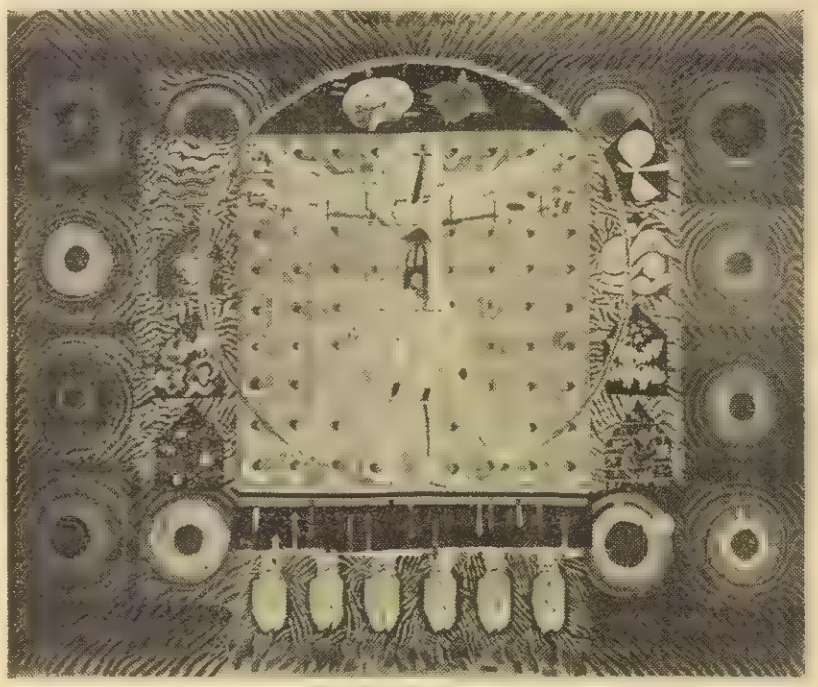

Tapiseria lui Ion Nicodim „Cîntare Omului", care împodobește unul din saloanele rezervate delegaților.

ROMÂNIA ȘI PREȘEDINTELE EI ÎN MAREA CINSTE A LUMII

— din declarațiile unor personalități care ne-au vizitat țara —

Dezvoltarea în ritmuri înalte a României, politica internă și internațională desfășurată de țara noastră fac ca interesul pentru România să sporească neîncetat, pe măsura creșterii prestigiului ei în lume. Numeroase personalități, numeroși oaspeți veniți în România din toate continentele, sintetizînd sentimentele față de țara noastră, impresiile pe care vizitarea unor locuri din România, cunoașterea unor oameni de pe meleagurile noastre le-au generat confirmă prin declarațiile și interviurile oferite cu acest prilej imaginea pe care România socialistă o prezintă lumii din afară. O imagine aleasă, de înaltă cinstire și prețuire, care rezidă în politica pe care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu o promovează cu consecvență, clarviziune și o exemplară responsabilitate față de destinele umanității. Militantă pentru toate marile cauze care au frămîntat planeta în acest an și au făcut obiectul unor importante dezbateri internaționale de la sesiunea O.N.U. la Reuniunea de la Belgrad consacrată securității europene, promotoare consecventă a dialogului politic și spiritului de colaborare și cooperare reciproc avantajoase, România a asigurat încă o dată lumea, prin vocea sa cea mai autorizată, de la tribuna recentei Conferințe Naționale a partidului : „PUTEȚI FI SIGURI — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — CĂ ȘI ÎN CONTINUARE PARTIDUL NOSTRU, POPORUL ROMÂN, GUVERNUL, EU PERSONAL, VOM FACE TOTUL PENTRU A ADUCE CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI SOCIALISTE LA PROMOVAREA POLITICII DE PACE, LA REALIZAREA DEZARMĂRII, ȘI ÎN PRIMUL RÎND A DEZARMĂRII NUCLEARE, LA ÎNFĂPTUIREA NOII ORDINI ECONOMICE, CA O CONDIȚIE PRIMORDIALĂ PENTRU O PACE TRAINICĂ ÎN LUME, LA REALIZAREA UNEI LUMI MAI DREPTE ȘI MAI BUNE PE PLANETA NOASTRĂ".

LUCIEN-ANDRÉ GAUTIER, președintele grupului de prietenie Franța-România, senator francez :

„Am fost primit de președintele Marii Adunări Naționale, Nicolae Giosan. Această întîlnire a constituit preludiul celei mai importante convorbiri pe care am avut-o în România, și anume cu președintele Nicolae Ceaușescu. Cunoșteam reputația președintelui României. Convorbirea pe care am avut-o cu domnia sa mi-a făcut o deosebită impresie, deoarece este un om care știe foarte bine ce vrea pentru țara sa. Domnia sa este un mare om de stat. Aș putea spune că în România de astăzi, în urma unui proces care s-a desfășurat de-a lungul anilor, poporul se află strîns unit în jurul conducătorilor săi în frunte cu președintele țării, care este un om remarcabil și care este și făuritorul României moderne. Din prima clipă cînd descinzi pe aeroportul Otopeni îți dai seama de vitalitatea poporului român, de faptul că România este un vast șantier. Dacă ai cunoscut România acum 25 de ani și o revezi astăzi, nu poți să nu remarci progresele considerabile făcute în urma eforturilor poporului român. Nu pot decît să mă înclin în fața acestor realizări".

Locotenent-colonel EDOUARD NZAMBIMANA, prim-ministru al Republicii Burundi :

„Am avut onoarea să fiu primit de președintele Nicolae Ceaușescu. Ceea ce m-a impresionat mai mult au fost cunoștințele sale despre problemele africane și,în special, burundeze. Am fost uimit de dinamismul său. N-am mai avut prilejul să-l cunosc pînă acum. Mi se povestiseră numai lucruri bune despre domnia sa, dar trebuie să mărturisesc că nu s-au spus lucruri suficiente. El este pasionat de problemele africane, ale lumii, ale destinderii între națiuni. Am avut prilejul să expun punctul de vedere al țării mele despre situația internațională și africană, în mod special despre problemele dezvoltării țărilor africane. Vreau să vă spun că am găsit în președintele dumneavoastră o personalitate înțelegătoare, la curent cu problemele actuale și care susține pozițiile țărilor în curs de dezvoltare. Aș dori să mai spun că este prima oară cînd vin în România. Am fost încîntat de căldura poporului român, de spontaneitatea și veselia sa. Am avut prilejul să vizitez Institutul politehnic din București, o fermă de stat, uzine de montaj de vehicule, uzine de mașini agricole și de mașini grele. La Baia Mare, în nordul țării, am vizitat o uzină de extracție și prelucrare a neferoaselor. M-a impresionat dinamismul și imaginația muncitorilor români, care pun la punct tehnici noi. La Institutul politehnic din București m-a impresionat structura învățămîntului care este foarte practic și legat de dezvoltarea economică. Am văzut lucrări ale studenților făcute pe baza unor comenzi date de diferite uzine. Am stat de vorbă cu profesori, cu rectorul, care m-au impresionat prin modestia lor și prin atașamentul lor la dezvoltarea țării. Învățămîntul universitar românesc mi-a lăsat o excelentă impresie. Am fost profund impresionat de România și de poporul său".

ROLF STÖCKLING, Academia de științe sociale din Berlin — Republica Democrată Germană, participant la sesiunea Lupta secular a poporului român pentru independența național:

„Sînt pentru prima dată în Republica Socialistă România, cunosc însă România din diferite lucrări și descrieri. Pot să vă spun cu mult respect că manifest o adîncă admirație pentru schimbările grandioase care au avut loc sub conducerea partidului în țara dumneavoastră. România este o țară care se poate arăta lumii întregi datorită realizărilor, succeselor ei. M-a impresionat foarte mult faptul că după catastrofa seismică au fost înlăturate atît de repede și cu o intensitate de neînchipuit toate urmele, căci s-a lucrat cu mult entuziasm, un entuziasm național. Și de aceea, încă o dată, îmi exprim respectul și admirația față de poporul român".

Ing. RUDOLF SALLINGER, președintele Camerei federale de comerț a Austriei, care a inaugurat „Săptămîna tehnicii austriece" la București :

„Am venit pentru prima oară în România în urmă cu zece ani, iar acum sînt la București pentru a treia oară. Trebuie să vă spun că admir activitatea constructivă care se desfășoară în România, dezvoltarea industrială a țării dumneavoastră. S-a realizat într-adevăr foarte mult și românii pot fi mîndri de ceea ce au făcut. Prin vizita președintelui României, Nicolae Ceaușescu, în Austria au fost create baze temeinice pentru dezvoltarea colaborării economice, ale căror prevederi sînt transpuse acum în viață prin activitatea ministerelor de resort, economice și de comerț din cele două țări. Recent s-a desfășurat la Viena manifestarea intitulată „Zilele tehnicii românești". Personal văd în aceste reuniuni cu caracter tehnico-științific un factor esențial pe calea dezvoltării relațiilor noastre".

RON HAYWARD, secretar general al Partidului Laburist din Marea Britanie :

„Am avut convorbiri cu cadre din conducerea superioară a P.C.R., cu miniștri, am vizitat întreprinderi industriale, instituții culturale, am putut să-mi dau seama de activitatea dumneavoastră în aceste domenii și am reînnoit vechi prietenii. Lucrul cel mai important însă a fost întîlnirea cu președintele dumneavoastră, Nicolae Ceaușescu... Am avut din nou ocazia să stăm de vorbă și aceasta este, într-adevăr, o mare plăcere, pentru că prima mea impresie legată de Domnia sa, la prima vizită de acum cîțiva ani, s-a confirmat și de data asta și anume că e un om care spune clar ce gîndește și crede în ceea ce spune. Vedem multe lucruri în același fel și cel mai important lucru, care trebuie aplicat de toate popoarele, nu numai de guverne, ci și de popoare — oricîte dificultăți am avea — este menținerea păcii în lume. Dacă putem realiza acest lucru nu există nici o altă problemă pe care popoarele să n-o poată rezolva".

TENGKU AHMAD RITHAUDDEEN, ministrul de externe al Malayeziei :

„Am avut în timpul vizitei multe discuții cu unii miniștri și, mai ales, m-am bucurat de ocazia — de care sînt foarte recunoscător — de a fi primit de Excelența sa președintele Ceaușescu. Am fost foarte interesat și încîntat de vederile exprimate, mai ales de către președinte, în problemele bilaterale, cît și în cele de importanță internațională. Sînt foarte impresionat, în mod special de politica externă a României și de conducerea înțeleaptă a președintelui. M-a impresionat ideea de independență pe care o reflectă politica dumneavoastră externă... Este fără îndoială o vizită memorabilă pentru mine. Dealtfel, cum am pus piciorul pe pămîntul patriei dumneavoastră, m-am îndrăgostit de ea. Am putut vizita un număr de fabrici, am putut să fac călătorii în afara Bucureștiului și vă pot spune că sînt foarte impresionat de dezvoltarea țării, de dezvoltarea economică realizată de România. Este de-a dreptul uluitoare".

HENRY ALLARD, președintele parlamentului suedez :

„Consider că în intervalul de timp care s-a scurs între prima mea vizită în România — cu opt ani în urmă — și actuala mea vizită aici s-au realizat progrese absolut uimitoare... Am fost deosebit de impresionat de dezvoltarea absolut remarcabilă pe care a înregistrat-o Bucureștiul, de progresul pe care-l constat la fiecare pas, de evoluția permanent ascendentă a capitalei dumneavoastră, evidentă pretutindeni. Constatări asemănătoare am putut face și cu prilejul vizitelor efectuate în celelalte zone ale țării. Am remarcat aceeași dezvoltare intensă la Arad și Constanța. M-am folosit de acest prilej pentru a-mi exprima nemărginita admirație pe care noi, membrii acestei delegații suedeze, o nutrim față de eforturile fantastice făcute de dumneavoastră și față de remarcabilele rezultate pe care le-ați obținut în activitatea de reconstrucție a țării dumneavoastră ca urmare a catastrofalului seism din luna martie a acestui an. Ceea ce este extraordinar este că aceste rezultate remarcabile au fost mai ales realizate prin forțele proprii ale poporului dumneavoastră".

Declarațiile au fost consemnate de Andrei Magheru, Catinca Ralea, Doina Caramzulescu și Gabriela Laganda

Zahi Nuri (U.R.S.S.)

Muncitorească vatră

Ești toată-nveșmîntată în odoare
din creștet pînă-n poale de cîmpie !
Pe chipul tău, frumoasă Românie,
e-atîta aur și atîta soare !

Și totu-n strălucirea ta se-mbină
și pare limpezime chemătoare
chiar zîmbetul acestor dragi fecioare
o rază e în marea ta lumină !

Da-n flacăra cuptorului nestinsă
se naște-alt soare, mai puternic însă !
Furnalele îl cîntă măreția
iar tu, cu orice sarjă împlinită
mai urci pe înc-o treaptă aurită,
muncitorească vatră, România !

În românește de VICTOR TULBURE

MONDO UMANO ?

Escală pe Insula Fericirii

Dintre subiectele ce le port în suflet cu emoție aleg pe acesta care, la prima vedere, nu se circumscrie rubricii „Mondo umano ?" Și totuși...

Zburam cu avionul din Cairo spre Somalia și, după o traversare în aer a deșertului saharian — mai exact a unei părți din cei patru mii de kilometri pe care se întinde cu o aviditate mereu crescîndă — aterizam, dis de dimineață, la Aden. Era singura escală prevăzută. Acolo, într-o forfotă matinală de-a dreptul neobișnuită, mi-au reținut atenția doi călători cu figură de arlechino așezați în fața mea pe una din băncile minuscule sălii de tranzit a aeroportului. Proiecte, mereu proiecte, termeni de botanică și, în acea franceză vorbită rar, poate din cauza virstei mai înaintate, poate din cauza căldurii, atît de înăbușitoare deși era foarte de dimineață, reveneau tot mai insistent aceste cuvinte: Insula Fericirii. Derutat sau, mai curînd, curios, m-am interesat unde merg. „În Insula Fericirii" au răspuns prompt și — mi s-a părut mie ? — cu o vădită încîntare. Am crezut că, totuși, e vorba de o metaforă sau că am de a face cu oameni ce țineau să mascheze preocupările lor. Mai privind atent în jur spre lumea aceea atît de nouă și eteroclită, mai neliniștit de întîrzierea reluării călătoriei spre Somalia, uitasem cu totul de acest episod.

...Trecuse mai mult de o oră de zbor, cînd glasul parcă forțat al unei stewardese anunța pasagerii să-și lege de urgență centurile de siguranță și să nu fumeze. Puțintimp de suspens a durat cît un secol și, desigur, gîndurile negre s-au succedat cu o inversșunare de nedescris pînă am aflat că, întrucît aeroportul din Mogadiscio e prea aglomerat, vom fi obligați la o escală pe o insulă cu un nume straniu — Socotra. După aterizare, nu știu dacă grijile și emoțiile dispăruseră cu totul cînd ne-am apropiat puțin curioși de o căsuță ce aducea foarte greu cu tradiționalele clădiri ale aeroportului, fie ele mari sau mici.

Apoi, cum atmosfera se destinsese vizibil, și-a făcut locul curiozitatea. Notam rapid și prescurtat caracteristicile meleagurilor pe care ne hărăzise întîmplarea să ajungem. La început o făceam mecanic, apoi cu o vădită încîntare.

...700 de kilometri despart Adenul de această insulă lungă de 120 km, lată de 35 pe care trăiesc aproape 36 000 de oameni ; la 38 de kilometri de capitala insulei, Hadibou, se află acest cochet aeroport pe care, de regulă, aterizează mici avioane pentru ca, pe urmă, de pe o șosea ce trece peste cursuri de apă desăvîrșit cristaline să se poată zări locuințe acoperite cu frunze de palmier. Poteci lungi și multe șerpuiesc printre celebri arbori „Sînge de dragon" ce secretă un lichid ale cărui picături de culoare roșie, odată întărite, vindecă hemoragiile sau bolile ochilor...

Prospectele numeroase — industria turismului a pătruns pînă și aici — invită la manifestări folclorice în care istoria locurilor ocupă un loc central. Desfășurate seara, cînd bolta cerească pare ireal de populată cu stele, spectacolele amintesc fără ostentație că acolo pasărea Phönix și-ar fi făcut cuibul. În antichitate, insula se numea a Djinului — adică a Spiritului (!) — iar acest petic de pămînt, rătăcit parcă în apele Oceanului Indian, n-a rămas niciodată în afara spectacolului lumii și a atras pe Alexandru cel Mare, pe membrii echipei cuceritorului portughez Vasco da Gama. Tot pe aici au ajuns, pe rînd, egipteni, greci, abisinieni, persani, indieni și chiar turci. Mai tîrziu, au poposit și englezii care, aproape un secol, și-au impus dominația. În sfîrșit, numele insulei — Socotra — este de origine sanscrită...

Cînd aproape terminasem de transcris amănuntele eram anunțați că vom decola. Azi, recitindu-le, în toată concretețea și farmecul lor inedit, mă întreb nu numai de ce s-o fi numind astfel insula aceea și cum își serbează oamenii acelor locuri fiecare sosire a unui nou an, ci și dacă, odată, numele ei n-ar putea deveni o realitate a lumii noastre. Pentru că, poate ați ghicit, Socotra se traduce prin Insula Fericirii...

PETRE NICOLAE

Amestecate

Noua conducere a Federației de fotbal, prin biroul ei, anunță o nouă formulă competițională supusă discuțiilor publice, după care va fi aprobată. Salutăm această inițiativă pentru că eram obișnuiți cu măsuri deja luate, care se primeau vrînd-nevrînd. Despre ineficacitatea lor s-a scris destul. Rezultatele s-au simțit pe pielea fotbalului nostru, așa că salutăm debutul organizatoric al noii echipe de la F.R.F.

O altă măsură foarte bună ni se pare atestarea tuturor jucătorilor din divizia A, care va avea loc, după cum aflăm, de două ori pe an, înaintea fiecărui sezon. În felul acesta, starea fizică a drăguților de jucători care trăgeau chiulul de cîte ori puteau, va fi oglinda pregătirii lor precompetiționale.

Se anunță un nou angajament al jucătorului de fotbal care, să sperăm, va fi echitabil pentru toate părțile. O dată pentru totdeauna am dori instaurarea autorității antrenorului, conducerile cluburilor urmînd a se ocupa de aici încolo numai de chestiuni administrative, cum ar fi fost firesc să se întîmple și pînă acum. Avem în vedere, în felul acesta disciplinarea petrecăreților, punerea pe tușe a celor neantrenați și sancționarea lor cu mijloace eficiente în caz că nu respectă programul propus.

Cursurile pentru perfecționarea antrenorilor și medicilor echipelor din primul eșalon și a antrenorilor de la centrele de copii și tineret mi se pare de asemenea o măsură binevenită. Fotbalul nostru geme de antrenori cu diplomă, dar adevărați tehnicieni, pricepuți și cu autoritate sunt foarte puțini. Să sperăm că aceștia din urmă vor avea un cuvînt de spus de acum înainte.

Se anunță lărgirea loturilor naționale și o stabilitate care să permită o muncă de instruire în perspectivă. Să sperăm că asta nu înseamnă prelungirea cantonamentelor și distrugerea competiției principale : campionatul.

Este anunțată, de asemenea, pentru lunile ianuarie, februarie, martie 1978 verificarea stării bazei tehnico-materiale a fotbalului. Între noi fie zis, aici sunt foarte multe lucruri de făcut. La multe cluburi nu există terenuri de antrenament ; unele baze sportive sunt deteriorate, sau într-o stare proastă ; nu există saune, cabinele se află într-o stare deplorabilă. Ceva mai mult : se semnalează chiar absența echipamentului, lucru inadmisibil. Fără o privire științifică, modernă asupra fotbalului, nu vom putea avea rezultatele scontate.

Ni se promite controlul riguros și permanent asupra îndeplinirii hotărîrilor biroului și comitetului federal. Este recomandată fermitatea comisiei de disciplină, constatîndu-se creșterea numărului de abateri de la etica și disciplina sportivă. Este citat cazul clubului **Bihor** care a încercat, prin vicepreședintele clubului Pașcu Romeo (exclus din mișcarea sportivă), să mituiască un jucător din echipa **Dinamo București**. Măsura este justă, dar blîndă. Este vorba de un rezultat dubios, cunoscut de foarte multă lume și pierderea meciului cu 0—3 de către **F.C. Bihor** (e vorba de meciul cu Dinamo) ar fi fost sancțiunea cea mai blîndă. După noi, excluderea acestei formații din campionat ar fi fost exemplară și pentru alte cluburi pe care le bănuim că adăpostesc în rîndul lor jucători necinstiți care își vînd culorile. Să sperăm că miliția va descoperi și în aceste cazuri pe vinovați, aruncîndu-i în afara vieții noastre sportive.

Cît privește incidentele petrecute la meciul dintre **Avîntul Reghin** și **F. C. Baia Mare**, biroul a dispus să mențină sancțiunea dictată de comisia de disciplină. Hotărîrea este justă, juridic vorbind, dar ea rămîne, undeva, totuși, prea blîndă. În caz de repetare a unor asemenea incidente, eliminarea din competiții a echipelor neinstare să asigure securitatea jucătorilor și conducătorilor, ar fi cît se poate de potrivită.

Cam atît. Pentru început ni se pare foarte bine. Să vedem ce o să urmeze.

EUGEN BARBU ■

P.S. Citesc cu emoție într-un ziar un interviu luat Teodorei Ungureanu la ea acasă. Micuța și marea noastră campioană se temea că a fost uitată de public și de ziariști. Să creadă din toată inima, că nu-i adevărat ! Am menajat-o cu toții aflînd vestea îmbolnăvirii sale. Răbdare, Teodora, vom fi cu toții în jurul tău cînd vei reintra și te vom iubi la fel ca totdeauna !...

„Toată lumea la culcare. Cînd vă treziți, vă scol eu!"

Firește, primul lucru pe care-l facem după intrarea în cabană e s-o căutăm din ochi pe Nadia. Prima gimnastă a lumii, cea care a pus la grea încercare imaginația comentatorilor de pretutindeni, silindu-i să apeleze la mitologie sau la pasărea măiastră a lui Brâncuși, lipsește. Antrenorul Iosif Hidi, cu merite vechi și deosebite în afirmarea gimnasticii românești pe plan mondial, ne spune că Nadia și Adina sînt plecate cu schiurile, spre Furnica.

Știm, desigur, cine-i Nadia, am mai auzit noi cîte ceva și despre Furnica, dar cine va fi fiind Adina?, întrebăm. Ni se dau lămuririle de rigoare, drept

Explicația faptului că antrenorul Iosif Hidi n-are nici mănuși și nici căciulă constă în faptul că dinsul a ieșit pînă în pragul cabanei, spre a-și întîmpina elevele venite de pe pîrtie.

pentru care sîntem informați că Adina Fărcuț este, la unsprezece ani și jumătate, o mare speranță a bîrnei și a paralelelor, capabilă să execute ceea ce nimeni nu s-a încumetat să facă pînă acum, anume salt cu întoarcere la bîrnă. „Cu o singură condiție", adaugă Iosif Hidi, neascunzînd un zîmbet. Nu trece mult timp și curiozitatea noastră profesională este satisfăcută. Condiția pentru un salt cu întoarcere la bîrnă se leagă de acordarea unei... ciocolate, neapărat cu lapte! În camera celor trei sportive, care se află la etaj și poartă numărul 19, Teodora citește. „Misterul de la Sitaford" de Agatha Christie a fost parcurs pînă aproape de jumătate. Pe noptieră, alături de niște lucruri care se numesc pastă de dinți, periuță și așa mai departe, găsim un al doilea volum, „Hawaii" lui Neagu Udroiu. „Le citim pe rînd, explică Teodora, eu am terminat „Hawaii" și i-am dat-o Nadiei, dar mi-e teamă că am greșit, căci ea, care cunoaște deznodămîntul acțiunii din „Misterul", mă amenință uneori. Aș-chiuță, îmi zice, dacă nu pui aparatul de radio mai încet, îți spun cine pe cine a răpit în cartea ta!"

Se reîntoarce la citit, iar noi ne reîntoarcem către Atanasia Albu, cîndva componentă a echipei olimpice de gimnastică a țării, astăzi antrenoare. Ne roagă să nu le sîciim pe fete, căci ele se află aici, în creierul munților, nu doar pentru pregătire și pentru destindere, ci și pentru a scăpa de indiscrețiile admiratorilor și, firește, ale ziariștilor. Cădem de acord cu Atanasia Albu, oferindu-i înțelegerea noastră în schimbul înțelegerii sale, antrenoarea se amuză și, mai de voie, mai de nevoie, își face datoria. „După boală, o

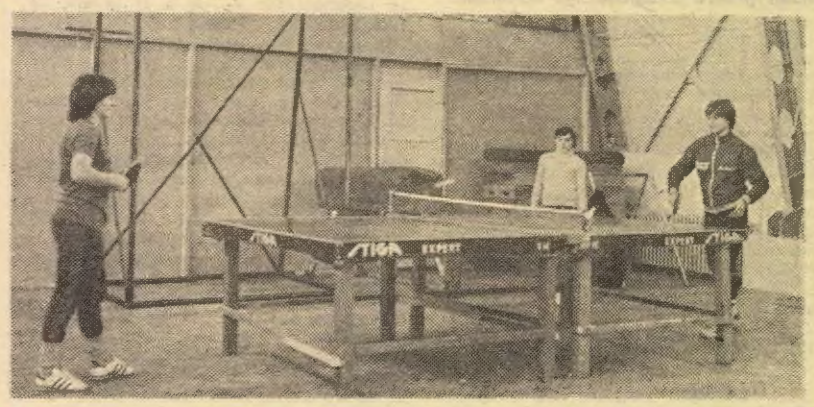

La 1—1 la seturi și 19—16, e rîndul Teodorei să servească. Adina Fărcuț e pe post de arbitru, iar Emanuel Tânjală pe post de fotoreporter.

vă batem, așa că nu putem accepta propunerea de a ne întrece pe cîte zece sticle de pepsi!" Trecem în sală, acolo unde, în preajma arsenalului de gimnastică, se află instalată o masă de ping-pong. Fiecare minge e dezbătută cu înverșunare, la propriu și la figurat, comentată și însoțită cu exclamații de amărăciune și bucurie, al doilea sentiment făcînd parte, sîntem siliți să recunoaștem, mai mult din tabăra adversarelor noastre și, după un sfert de oră, cu capetele plecate, ne îndreptăm spre bufet, plătind prinsoarea pierdută.

După masa de prînz, urmează o repriză de săniuș. Cocoțate pentru o fracțiune de secundă pe culmea unui deal din apropierea cabanei, Nadia și Teodora, urmate cu sfială de Adina, se năpustesc ca niște năluci în josul pîrtiei, întrecîndu-se în viteză și veselie, umplînd spațiul cu farmecul și vitalitatea lor. Totul decurge ca pe tălpici pînă în punctul de oprire, către ușa clădirii, unde un prag le dezechilibrează aproape de fiecare dată, răsturnîndu-le în zăpadă. Fiecare cădere însă ambiționează și fetele o iau de la capăt, stimulate de antrenorul Hidi, care participă cot la cot cu elevele sale, la fel de bine dispus, dar, firește, mai precaut în cursele sale pe care Nadia le consideră „ca filmate cu încetinitorul". Urmează apoi momentul culminant al șederii noastre în preajma campioanelor, cînd fetele, sesizînd că Manu Tânjală fotografiază pe furiș, se pornesc cu bulgări pe el, fugărindu-l și făcîndu-l să se împotmolească în zăpadă, ferindu-și nu capul, ci obiectivul aparatului pe care, ca un făcut, un bulgăre îl izbește din plin!

Cînd apar primele semne de oboseală, Iosif Hidi dă semnalul retragerii. E ora somnului de după-amiază, ultimul răgaz înaintea antrenamentului specific, programat spre seară. Fetele, cu obrajii ca para, se scutură de zăpadă, iar antrenorul Hidi, ca un căpitan care părăsește ultimul corabia, scrutează pîrtia, căutînd vreo eventuală mănușă pierdută. După ce se convinge că totul e în ordine, anunță „toată lumea la culcare. Cînd vă treziți, vă scol eu!"

Somn ușor, Nadia! Somn ușor, Teodora! Somn ușor, Adina!

Deși soba e caldă, Atanasiei Albu continuă să-i fie frig.

Nu trebuie să vă lăsați induși în eroare de această imagine și să credeți că sezonul de turf nu s-a încheiat. S-a încheiat, în cursele de alergare ale amatorilor locul I în clasamentul general fiind ocupat, detașat, de doctorul bucureștean Mihai Leontopol. Din cele 13 probe programate în 1977 pentru amatori, Mihai Leontopol a cîștigat 3, s-a clasat de 2 ori al doilea și de tot atîtea ori al treilea, realizînd un palmares demn de invidiat. Se zice că, văzîndu-l pe Mihai Leontopol cum conduce, un reputat driver profesionist ar fi exclamat: „dacă și eu m-aș pricepe la medicină, am putea face schimb". Sincer, părerea noastră și a atîtor bolnavi vindecați de doctorul Leontopol e că nu e cazul.

Topuri de sfîrșit de an

(în versiunea cronicarilor revistei Flacăra)

PRIMII 10 SPORTIVI ROMÂNI AI ANULUI 1977

1.—2. **Nadia Comăneci și Ilie Năstase**
3. **Vasile Diba**
4. **Nicu Gingă**
5. **Ileana Silai**
6. **Ion Draica**
7. **Carmen Bunaciu**
8. **Florin Gheorghiu**
9. **Ivan Patzaichin**
10. **Enciu Stoica**

PRIMII 10 FOTBALIȘTI ROMÂNI AI ANULUI 1977

1. —
2. —
3. —
4. —
5. —
6. **Nicolae Dobrin**
7. **Ladislau Bölöni**
8. **Mircea Lucescu**
9. **Iosif Vigu**
10. **Ion Dumitru**

Colinde la fluierul final

● **Dan Iordăchescu.** „Acel 2—0 de la Zagreb m-a prins în spital și vă rog să mă credeți că m-am însănătoșit mai repede, de bucurie. Mi se pare că situația precară din fotbalul nostru reprezintă consecințele unei drame care pleacă dintr-un exces de atenție. Cred că dacă i-am băga mai puțin în seamă ar juca mai bine". ● Mircea Cojiță, asistent medical: „Dacă Rapidul reintră în A, mă duc pe jos pînă la Tîncăbești și mă întorc cu autobuzul. Ca să vă dați seama că fac un sacrificiu, am să vă spun că de la Tîncăbești la București autobuzele circulă mai rar decît pe linia 42". ● Ați auzit de Adrian Horvat, Horațiu Neagrău și Mihai Mandache? Noi nu, dar se vede că a auzit federația de înot care i-a desemnat pe primele 3 locuri în clasamentul masculin al anului 1977!? Treaba lor. ● Dudu Georgescu ne-a mărturisit că, într-un an în general prost, cea mai mare bucurie i-a produs-o tragerea la sorți pentru viitorul campionat european! **„Ne vom lua revanșa în fața Spaniei și Iugoslaviei, readucînd liniștea în rîndul suporterilor"**, ne-a declarat „gheața de aur". Nu uita, Dudule, că mai avem de jucat și cu Ciprul !

● Scurt interviu cu profesorul **Ștefan Georgescu,** revenit la cîrma tenisului românesc de unde fusese îndepărtat pentru a se face, probabil, o oarecare variație, care a costat exact cît ne-a costat.

— Care e situația în tenisul nostru?

— Succesele lui s-au realizat multă vreme în laborator. Vrem ca ele să piece de pe mîile de terenuri construite în anii din urmă, din rachetele tinerilor pe care Năstase și Țiriac i-au molipsit de boala tenisului.

— Adică?

— Vom arăta tinerilor talente toată încrederea de care au nevoie spre a se afirma. În ianuarie, campionatele Europei le vom aborda cu Hărădău și Segărceanu, considerînd că ultimul, deși n-are decît 16 ani, nu mai trebuie cocoloșit, ci aruncat în focul marilor competiții.

— Ce va fi în proba de dublu?

— Dintre perechile Segărceanu-Dîrzu și Hărădău-Pană va merge cea care va învinge.

● Din Cluj-Napoca, ne scrie unul din cei mai înfocați susținători ai „șepcilor roșii", medicul care a învins rinita alergică, doctorul **Mihai Iubu.** Iată cîteva fragmente din scrisoarea sa: „...Puțini au fost aceia care, înainte de campionat, au acordat vreo șansă, fie și teoretică, Universității. Echipa a încheiat turul pe locul 3, după Baia Mare și C.F.R., dar cită diferență între ceea ce s-a investit în primele 2 ciasate și atmosfera de la „U", grupare care rămîne un exemplu viu de entuziasm și dramă, jucînd nu ca să cîștige cu orice preț și orice mijloace un campionat, ci dorind totdeauna să ajungă în vîrful piramidei prin ea însăși. Prin forța ei morală, ci nu prin aranjamente și culise... „U" atacă ferm titlul seriei a III-a. Este echipa tinereții. Este echipa viitorului și sîntem convinși că ea va readuce fotbalul clujean pe scena primei divizii". N-avem de adăugat decît atît: urări de succes Universității, ca și lui F. C. Baia Mare și C.F.R. Cluj-Napoca, oricărei alte formații din seria respectivă care, prin prestația concretă și corectă din teren, va bine merita locul în divizia A.

● Maestrul emerit al sportului **Gheorghe Gruia,** cîndva golgeter al campionatelor mondiale de handbal. „Sporturile mele preferate, handbalul și fotbalul, nu mi-au adus în 1977 prea multe bucurii. Cred că am întîrziat în ceea ce le privește cu promovarea mai îndrăzneață a elementelor tinere. Din acest punct de vedere, remarc saltul calitativ al echipei de volei a clubului Steaua care, folosind multe nume necunoscute sau abia în curs de afirmare, a tranșat în favoarea ei vechea rivalitate cu Dinamo. După mine, această echipă ar merita locul I într-un clasament, firește neoficial, al sportului românesc intern pe anul care se încheie".

● „La Bîrlad, e ceva în neregulă cu desființarea stadionului din centrul orașului. Ridicat în 1961, acesta este propus pentru dezafectare, dar cel care urma să-l înlocuiască, a cărui construcție a început prin anii 1968—1969, arată ca un spațiu viran. Se joacă pe terenul vechi, la care s-au făcut investiții de vreo 4 milioane, dar se vorbește că el va fi desființat, întrucît pentru celălalt s-ar fi alocat alte 4 milioane?! Așadar, aruncăm 4 milioane în centrul orașului, unde spectatorii ajung ușor, ca să cheltuim 4 milioane la 5 kilometri distanță, unde publicul ar veni în număr mai mic. Care o fi logica?" Cine poate răspunde la această ghicitoare este rugat să se adreseze autorului scrisorii din care am reprodus rîndurile de mai sus, arbitrului internațional de fotbal **Nicolae Bainea.** ● După ce s-a declarat mulțumit de prestația echipei sale (vezi ancheta din ziarul „Sportul"), antrenorul **Cicerone Manolache** de la F.C.M. Reșița, 10 puncte, locul 18, nu a mai declarat nimic pentru această pagină. Unul din motive ar fi acela că nu i s-a cerut părerea. ● Compozitorul **George Grigoriu,** mare amator de sport, ne-a vorbit cu amărăciune despre fotbal și cu mîndrie despre Nadia Comăneci. **„Să nu-i uităm nici pe Ilie Năstase",** ne-a avertizat compozitorul. Merci, Bécaud!

● Actorul **George Mihăiță** e de părere că sportul românesc a avut în 1977 un an mai puțin strălucitor. „După anii Năstase, Comăneci sau Dumitru (n.n. — locuind în Drumul Taberei, G. M. compătimește cu Steaua), cred că anul care se apropie de sfîrșit se poate trece, ca performanță, în dreptul lui Vasile Diba". ● Într-o recentă ședință, Colegiul central al arbitrilor a luat în discuție normele fizice folosite ca baremuri obligatorii înaintea începerii returului. Pe linia unei exigențe pe care o aprobăm, colegiul, de activitatea căruia răspunde unul din secretarii F.R.F., Daniel Lăzărescu, a propus și — se pare — impus norme fizice sub cele cerute de F.I.F.A. arbitrilor din corpul ei de elită!? Astfel, F.I.F.A. obligă la acoperirea a 400 de metri în 75 de secunde, iar F.R.F. în 72, F.I.F.A. impune 11,6 secunde pe 60 de metri, iar F.R.F. numai 11,5 etc., etc. O fi bine, o fi rău, rămîne de văzut, dar pare-că nu de condiție fizică au suferit arbitrii noștri în ultimii ani! Pentru a nu da naștere la regretabile confuzii, se cade să amintim că pentru admiterea la I.E.F.S. baremul pe 400 e de 68 de secunde.

● **Silviu Stănculescu,** atît de sobrul protagonist al Teatrului de comedie, dorește să adresăm fotbaliștilor, în numele său, următoarea invitație: „Veniți la noi, la teatru, la oricare repetiție, spre a vedea cît de serios și amănunțit pregătim un spectacol pe care urmează să-l susținem în fața cîtorva sute de oameni. Voi jucați în fața zecilor de mii, dar antrenamentele voastre nu seamănă deloc cu repetițiile actorilor! Veniți să vedeți și-apoi să stăm de vorbă".

● Scurt dialog cu **Gheorghe Constantin,** „profesorul" de acum cîțiva ani, antrenorul lui F.C.M. Galați de astăzi.

— Ce-i nou?

— Am terminat pe locul secund și sper să revenim în divizia A.

— Asta în Galați. Dar mai departe?

— Aștept măsuri radicale, care să pună capăt inflației de valori. Se spune că nu avem suficienți tineri care să primenească garniturile divizionare. Nu-s de această părere. Cantitatea corespunde, dar calitatea lasă de dorit. Sînt destui tineri care bat la poartă, dar valoarea lor e scăzută.

— Din ce cauză?

— Nu se muncește cu convingere și aplicație. Am să dau un exemplu. Un copil care visează să ajungă mare pianist muncește zilnic 4—5 ore. Un copil care visează să ajungă mare fotbalist muncește tot atît, dar într-o săptămînă!

Pagini realizate de OVIDIU IOANIȚOAIA și EMANUEL TĂNJALĂ ■

Antrenorul sărădean Ion Ionescu a fost surprins de fotoreporterul nostru Ion Predoșanu în clipa în care le făcea jucătorilor săi tradiționalele urări de Anul nou.

Un supliment de tiraj

ALMANAHUL FLACĂRA

a fost pus în vînzare de ieri la chioșcurile de difuzarea presei din județele : Arad, Bacău, Brăila, Covasna, Galați, Ilfov, Maramureș, Neamț, Tulcea, Vîlcea, Vrancea.

Grigoraș Dinicu: Memorii

Transcrise de fiul său, Grigore Dinicu

Revenit în patrie de la Londra, Grigoraș Dinicu se bucura acum de o faimă excepțională. Cînta în fiecare seară la două restaurante bucureștene, în diferite cartiere, spre a satisface cererea melomanilor. Apăruse un concurent neprevăzut : filmul sonor. Totuși, serile erau lungi și vioara lui Grigoraș continua să atragă un public tot mai larg. Lumea îl compara cu marii conducători de taraf mondiale. De adevărată prețuire, mai ales prin intermediul discului, se împusese virtuozul ungur Dajos Béla. Primașul din Budapesta cunoștea o vogă necgalată, la începutul veacului, decît de lăutarul nostru Georges Boulanger. Erau de o seamă și de același temperament. Grigoraș Dinicu dorea să-l asculte „pe viu" pe neîntrecutul Dajos Béla. Iată, că printr-o întîmplare fericită, întîlnirea celor doi muzicieni populari s-a produs la București mai repede decît se aștepta.

VIOREL COSMA ■

O întîlnire artistică la restaurantul „BANDY"

Grigoraș Dinicu, în epoca maturității sale artistice.

Vestea despre orchestra lui Dajos Béla făcuse înconjurul lumii și mulți, foarte mulți, erau curioși să-l vadă în carne și oase. Dealtfel îmi aduc aminte de unele reclame scrise în felul următor : „Începînd de azi, etc., etc., la cinematograful X va rula filmul Y cu Anny Ondra. Dînsa va apare în carne și oase în fața spectatorilor, la ora 6, 8 și 10 seara. Rețineți bilete din timp".

Așa probabil că și Grigoraș Dinicu a auzit de Dajos Béla, fiindcă spunea într-o zi într-un cerc intim :

— Eu, muzica populară maghiară, am auzit-o de puțin timp și mai cu seamă la radio. Dar îmi place foarte mult. Eu am auzit lăutari români interpretînd, dacă nu perfect ungurește, în orice caz bine. Noi, românii, avem ceva ce ne ajută mult să prindem ușor, mult mai ușor ca alte popoare, din evoluția modernismului actual. De exemplu : aviatorii noștri se iau la întrecere cu cei mai iscusiți așa ai aviației din lumea întreagă, pe aeroplane pe care de-abia le cunosc bine. Apoi medicina. Cîți medici există ca un Toma Ionescu, ca un Parhon, ca un Paulescu și alții și alții. Cîți au un Iorga, un Titulescu și mai cu seamă un maestru ca genialul George Enescu sau Perlea sau un George Georgescu, cîți Take Ionescu sau Juvara au mai existat ? Și unde ? Iar în ceea ce mă privește cred că atunci cînd voi avea ocazia (și a avut-o la Expoziția internațională din 1937 la Paris să dovedească cele spuse atunci, fiindcă orchestra de la Pavilionul României, condusă de Grigoraș Dinicu, a luat premiul I **hors concours** — n.n.) să mă iau la întrecere cu muzicanții unguri, arta noastră românească va învinge.

Și iată că un eveniment de mare însemnătate se produce în București : Dajos Béla și orchestra sa vor da o serie de concerte !

Poate singurul care nu a putut să asculte orchestra lui Dajos Béla a fost Grigoraș Dinicu. Dar nici lăutarul ungur nu l-a putut auzi pe Grigoraș Dinicu nici la **„Enescu"** și nici la **„Elysées"** (Grigoraș Dinicu a cîntat un timp la aceste două restaurante, de la orele 8 la 11 la **„Enescu"** și de la orele 11 la 2 la **„Elysées").** A fost în București un obicei ca adevăratul chef să se termine cu ciorbă de burtă, în piață, la Mitică Dona (numele proprietarului), dar de vreun an de zile (1932—1933) chefurile se terminau la **„Bandy"** (numele restaurantului) fiindcă aci, în afară de alte specialități de noapte, era și o orchestră ungurească.

Grigoraș Dinicu obișnuia ca, după serviciul său, să mai dea o raită de o oră, pe ici, pe colo, pentru ca să bea un șpriț sau o cafea. Așa s-a întîmplat că, împreună cu un prieten intim, Alex. Orzărescu (acesta a fost singurul său amic și prieten care în tot timpul cît Grigoraș Dinicu a fost în spital nu a lipsit nici o zi de a-l vedea), să se ducă la **„Bandy"** ca să mănînce un ciolan de porc afumat pe fasole și să bea o baterie. Dar iată că la un moment dat, patronul restaurantului roagă pe cîțiva clienți să-și schimbe mesele, fiindcă trebuie aranjată o masă mare pentru Dajos Béla.

Aveam emoție (spusele lui Grigoraș Dinicu) cînd am auzit despre ce-i vorba și-mi puneam mereu întrebarea (poate firească pentru mine) : Va cînta ceva ? Fiindcă și mie mi s-a întîmplat de multe ori să apar într-un local de noapte și să nu scap fără să cînt. Va cînta ceva ? Îl voi asculta ? Orzărescu cînd auzi îmi spuse :

— Grigoriță, eu voi începe galeria, ca să-l fac să cînte. Ai să te superi ?

— Alecule, să te muți la altă masă, dacă în adevăr ai intenția asta.

Și Alecu Orzărescu, docil, fără să spună un cuvînt, s-a ridicat, ducîndu-se la o altă masă.

Ne zîmbeam unul altuia și ne simțeam bine, făcîndu-ne semne cu paharele pline, dar Alecu nici gînd să revină.

Se scurseră vreo 5—10 minute și iată că apare un tip îmbrăcat de sus pînă jos în alb (Dajos Béla, pălărie albă, haine albe, cravată albă, cămașă albă, batistă albă și pantofi albi). Mă uitam cu coada ochiului spre el, studiindu-l. Era un bărbat frumos și cu o dantură de parcă era reclamă de dinți falși. Venise însoțit de vreo 10—12 persoane. Lumea din restaurant, recunoscîndu-l, începu să-l aplaude frenetic, scandînd Dajos Béla. Am avut o clipă de gelozie și de-abia doream să-l aud, spre a aprecia dacă merită sau nu această manifestație. Sau era simplă curtoazie?

Să fi trecut vreo jumătate de oră de cînd se așezase la masă, că numai ce aud :

— Să cînte Dajos Béla !

Alex. Orzărescu se ținuse de cuvînt. Alte voci, imediat, începură să scandeze în nemțește, ungurește și românește.

— Să cînte Dajos Béla !

Și iată-l pe primaș cum se apropie de muzicanții care cîntau acolo (Mișu Palada era șeful de orchestră, foarte bun instrumentist, azi cîntă ca violonist-prim la Opera Română) și cere vioara șefului de orchestră. Liniștea cuprinse întreaga sală, toată lumea era ochi și urechi.

După ce spuse un cuvînt pianistului, Dajos Béla atacă, celebra în întreaga lume, **Humoresque** de Dvorak.

Cu regret vă spun, și mă scuzați că afirm lucrul pe șleau, dar de la primele note, am fost deziluzionat și, fără să mai dau atenție, îl căutai cu privirea pe prietenul meu Alex. Orzărescu și făcîndu-i cu ochiul, îmi băui șprițul. Nu-mi făcuse nici o impresie, credeam că voi asculta pe virtuozul de pe plăci. (Nu știam că el și dirijează orchestra, fiindcă a doua zi cînd m-am dus la concert, am constatat că în orchestra sa primul violonist era un foarte bun instrumentist, iar Dajos Béla cînta numai părți mici, de **Andante** și foarte scurte.)

Oaspetele înapoie vioara șefului nostru de orchestră și acesta începu să cînte la masa lui Dajos Béla o romanță ungurească, **O, nu m-abandona.** Cînd acesta termină, primașul se ridică și-i mulțumi, dar adevărata „cunoștință" cu Dajos Béla de-abia din clipa aceea o făcui. Mișu Palada, care mă văzuse la masă, veni cu vioara spre mine. Cei din local îl urmăriră cu privirea unde se duse și, recunoscîndu-mă, începură să aplaude și să strige : **Fă-l praf cu o Ciocîrlie,** maestre !

Cînd se apropie de mine, Palada îmi spuse :

— Iartă-mă, nene Grigore, dar numai prietenul d-tale m-a forțat să fac una ca asta !

Zîmbii și luînd vioara din mîna lui Mișu, mă apropiai de masa lui Dajos Béla, îl salutai cu o înclinare a capului și atacai **Căruța poștei,** o mică compoziție a mea. Cînd terminai, lumea din sală începu să strige: **Ciocîrlia, Ciocîrlia,** maestre !

În acest timp, Dajos Béla se îndreptă spre mine cu mîinile întinse. Îl lăsai să se apropie și atacai **Ciocîrlia.** Îi ținui în picioare cam vreo 3 minute. Cînd am terminat, veni și-mi întinse mîna spre a mă felicita. Dîndu-i mîna, el mi-o duse la gură și mi-o sărută. În schimb, eu îl sărutai pe obraz. De atunci devenirăm prieteni.

(Va urma)

— Vă convine secolul în care trăiți?

— Veacul în care trăiesc îl accept așa cum acceptă un copac terenul în care a fost sădit. Dar imaginația mea zboară și spre alte epoci. Spre epoca literară a romantismului german de pe la 1800, cînd îi puteai întîlni pe Novalis. Sau spre cea a romantismului francez de la 1830. Însă nimic nu mă poate despărți de fapt de secolul XX.

— Ați știut întotdeauna ce să faceți cu viața dumneavoastră?

— Întrebarea cred că ar trebui să sune altfel: Ce-a făcut viața cu dumneavoastră?

— Cum ați răspunde la ea?

— Au fost momente în care m-am opus și altele în care întîmplările m-au tîrît cu ele. Dar cred că mai mult am dominat eu evenimentele vieții mele.

— Care a fost cea mai grea probă la care a fost supusă conștiința dumneavoastră?

— O, n-aș găsi o situație atît de gravă în viața mea. Poate am evitat-o dintr-un sentiment al confortului interior.

— Cum se împacă poezia dumneavoastră plină de neliniști, de frămîntări, în ciuda formei sale clasice, cu „considerațiile confortabile" care proclamă dragostea pentru armonie, echilibru, cumpătare?

— V-aș cita din **Faust**: „Două suflete trăiesc în mine". Da, aveți dreptate, constat la mine două atitudini care văd că se împacă. Una de observație realistă, științifică, moștenită probabil de la tatăl meu și o aspirație spre tărîmuri imaginare. Nu cred că le-am amestecat vreodată.

— Care sînt întîlnirile dumneavoastră esențiale?

— Cea cu Goethe în primul rînd. De la 20 de ani l-am tot citit și de atunci mi-a servit drept călăuză. Aceasta a fost însă o întîlnire imaginară. Dintre contemporanii mei m-am înțeles foarte bine cu Tudor Vianu, cu care cred că mă și asemănam structural. La 27 decembrie, anul acesta, s-ar fi împlinit 80 de ani de la nașterea lui. Mai puțea trăi. Ca dealtfel și G. Călinescu, un om mai dificil, dar care nu s-a certat niciodată cu mine, în ciuda temperamentului său. În tinerețe era mai sociabil, mai puțin agresiv în judecățile lui. Cu timpul a devenit mai arțăgos. Dacă Vianu era un om sigur, Călinescu era imprevizibil. Rămîne însă unul dintre cei mai mari și mai interesanți dintre oamenii pe care i-am cunoscut. Sînt convins că dacă Vianu și Călinescu mai trăiau, chipul literaturii noastre era altul.

— Cum?

— S-ar fi evitat experiențe sterile.

— Făceți parte dintr-o familie de cărturari. Cu ce sentiment ați aflat că un strămoș al dumneavoastră — Dimitrie Daniel Philippide — a folosit pentru prima dată în lume cuvîntul România pentru teritoriul Daciei, într-o lucrare tipărită în 1816 la Leipzig?

— Am aflat încă din copilărie acest lucru. Dimitrie Philippide face parte din tradiția familiei mele. Nu vă ascund că și acum am un sentiment de mîndrie cînd mă gîndesc la el. Venit din Grecia din pricina prigoanei otomane, Dimitrie Philippide s-a îndrăgostit de oamenii acestei țări și în anii 1815—1816, deși nu știa românește, a publicat două lucrări despre geografia și istoria României. El a văzut mai larg, mai complex decît unii dintre contemporanii săi din Școala ardeleană și a înțeles că locuitorii acestor meleaguri au dreptul să-și numească țara România. Și nu numai că a înțeles acest lucru, dar l-a și făcut cunoscut lumii într-o limbă de circulație.

— Ce rudă vă este Dimitrie Philippide?

— E unchiul după tată al străbunicului meu. Dimitrie Philippide a venit aici cu un nepot de-al său, Nicolaie. Acesta s-a căsătorit cu fata unui răzaș, Geană din Nicorești. Dealtfel, toți bărbații din familia mea s-au căsătorit cu fete de români get-beget. Bunicul meu s-a numit Ion și el deja nu mai știa grecește. Tatăl meu știa numai greaca veche. Cînd a vizitat localitatea din care au venit în România strămoșii mei a vorbit cu cei de acolo în limba franceză. Tata nu știa greaca modernă, iar localnicii uitaseră limba lui Homer. Din păcate eu nu o știu nici pe una, nici pe alta.

— Tatăl dumneavoastră este autorul cunoscutei și controversatei opere Originea românilor. A fost deci preocupat de istoria acestei țări. Cum v-a insuflat el dragostea pentru meleagurile pe care trăiți și azi?

— A fost ceva firesc, cîtuși de puțin premeditat din partea tatălui meu. Sentimentele patriotice se formează într-un mod complex și natural, nu după o voință dinafară ci dintr-o adîncă trăire intimă. Știu eu ce să vă spun? Tata îmi povestea deseori din operele lui Creangă și lăuda limba frumoasă în care sînt scrise. Spunea despre el că este unul dintre românii care știu cel mai bine românește.

— Sînteți fiul unui lingvist. Dumneavoastră înșivă folosiți ca material pentru opera pe care o scrieți cuvintele limbii române. Ce rol credeți că a jucat limba română în istoria noastră?

— Un rol primordial. Îl socotesc cel mai puternic factor pentru păstrarea ființei noastre naționale. În orice clipă a vieții noastre trebuie să ne gîndim cu recunoștință la țăranii aceia care, anonimi în timpul vieții lor, anonimi pentru totdeauna, s-au încăpățînat să vorbească românește în satele lor neștiute, în bordeiele lor prăpădite, ca și cum limba română era lumina fără de care viețile lor s-ar fi ofilit. Singura avere pe care și-o lăsau din tată în fiu erau cuvintele limbii române. Au vorbit veacuri la rînd românește, chiar dacă nu scriau. Datorită lor noi vorbim și scriem azi românește și ne numim români.

— Spuneți-mi, ce înseamnă a proveni dintr-o familie de cărturari de seamă? Ați avut vreodată senzația că ați preluat de la cei dinaintea dumneavoastră o misiune pe care trebuie s-o duceți pînă la capăt?

— Nu-mi plac astfel de cuvinte mari. N-am avut niciodată impresia că am de îndeplinit o misiune.

— Atunci înseamnă că ați îndeplinit-o fără să vreți. În virtutea tradiției care vă face contemporan — prin familia dumneavoastră — cu două secole din istoria României, vorbiți-mi despre idealurile acestui popor.

— Idealul cel mai înalt al acestui popor a fost și rămîne păstrarea ființei naționale. Așa cum a făcut-o o mie de ani, în condiții deosebit de grele, sînt convins că o va face și de acum înainte.

— Ați fost contemporan cu îndeplinirea unuia dintre idealurile națiunii române — Proclamarea republicii — de la care se împlinesc 30 de ani.

— Pentru noi, cei de atunci, proclamarea republicii a însemnat deschiderea unui drum nou, ne-a oferit certitudinea că România aparține poporului român, celor ce muncesc.

Trebuie să ne gîndim cu recunoștință la țăranii aceia anonimi care s-au încăpățînat să vorbească românește în satele lor neștiute

Alexandru Philippide s-a născut la 20 martie/1 aprilie 1900 la Iași. Este membru al Academiei Republicii Socialiste România și laureat al Premiului Gottfried von Herder.

Bibliografie selectivă: **Aur sterp** (1922), **Stînci fulgerate** (1930), **Visuri în vuietul vremii** (1939), **Floarea din prăpastie** (1942), **Monolog în Babilon** (1967), **Scriitorul și arta lui** (1968), **Considerații confortabile** (volumul 1 — 1970; volumul 2 — 1972).

— Vorbiți-mi despre evoluția noastră în acești 30 de ani.

— Din toate punctele de vedere situația noastră este mai înfloritoare. Dar vreau să vorbesc în special despre condiția scriitorului român, cu mult mai bună decît era în urmă cu 40—50 de ani. El e azi mult mai considerat decît în trecut. Dacă înainte doar cîțiva își puteau permite să trăiască din scris, azi, oricine are talent și nu se teme de muncă, poate să se întrețină ca un profesionist al scrisului, făcînd ziaristică sau o meserie apropiată de cea de scriitor, fără a fi silit să se ocupe de o activitate care nu-l interesează. A fost o perioadă mai grea pentru mine prin anii '50. Dar și atunci am reușit să mă întrețin din traduceri.

— De ce n-ați scris în perioada aceea?

— Revoluțiile, în dezvoltarea omenirii, au fost absolut necesare. În momentul în care dezvoltarea societății nu s-a mai putut realiza a fost nevoie de o spargere violentă a tiparelor și de creare a altora noi. Dar, după explozie, se ajunge întotdeauna la un echilibru, la o păstrare a tot ce e bun din tradiție. Ideea de a face „tabula rasa", de a renunța la valorile create înainte, cum se mai credea în anii despre care vorbim, nu mi s-a părut niciodată folositoare. Nu se poate lua o lume de la zero. Prin revoluția socialistă noi am început ceva nou, dar pornind de la un punct pînă la care au ajuns cei dinaintea noastră. Din fericire, noi ne-am dat seama la timp de asta.

— În multe poezii descrieți modul în care omul își apără intimitatea de agresiunea istoriei. Dar în ce condiții credeți că istoria nu mai provoacă suferința individului ci, dimpotrivă, îl ajută să se împlinească?

— Într-un regim ca al nostru, de pildă, nu mai poate fi vorba de o agresiune din partea istoriei. Dimpotrivă. La noi colectivitatea nu e apăsătoare, tiranică, avînd conștiința că e formată din indivizi. Aceștia au toate șansele să se dezvolte liber. Cu condiția să nu prejudicieze interesele colectivității.

— Dar cum îți poți da seama de asta?

— S-au dat destule definiții ale libertății. N-aș putea să fiu foarte personal. Dar cred cu toată convingerea că libertatea individuală trebuie să aibă limite în libertatea celorlalți. Numai așa se pot evita excesele la care e supusă prin deformare libertatea. Și în acest caz trebuie să existe măsură și echilibru.

— Dumneavoastră ați proslăvit în numeroase poeme libertatea. Cum se manifestă ea în cadrul societății noastre?

— În epoca de azi sîntem mai feriți de excese decît am fost în trecut. Asta nu înseamnă că trebuie să ne culcăm pe-o ureche. Excesele pot veni și dinafară. Dar societatea în care trăim se bazează pe măsură și echilibru și — cred eu — e mai aproape de firea românului, dornică de pace și armonie. Iar președintele Nicolae Ceaușescu este exact omul politic de care avem nevoie.

— Care este modul dumneavoastră de legătură cu epoca?

— Ziarele, revistele... Discuțiile cu oamenii.. Tranzistorul acesta pe care îl țin la capătul patului — în treacăt fie zis, excelente sînt programele noastre de radio, vi-o spun ca unul care, în 1929, am vorbit printre cei dintîi la radio. Îmi pare rău că nu am aceeași părere bună și despre televiziune.

— Ce părere aveți despre disputa dintre protocronism și sincronism?

— Ideile bune care au existat la începutul acestei discuții — mă refer în special la cele ale profesorului Edgar Papu — au degenerat repede în dispute afective și destul de meschine. Nu ne vom găsi un loc de frunte în cultura Europei susținînd că nu știu ce lucru l-am făcut noi cei dintîi. În cultură te afirmi prin opere durabile. Să le creăm. Cu declarații și cu afirmații fără acoperire nu ne vom impune niciodată. Trebuie fapte.

— Toluși noi am creat astfel de opere durabile și ele au rămas necunoscute. Nu avem încă nici un Premiu Nobel. Dacă mă gîndesc bine, chiar și dumneavoastră ar fi trebuit să fi fost încununat cu un astfel de premiu.

— Nu e vorba de mine aici. Și nu-mi place că vorbim despre asta. Dar trebuie să constat ca o realitate dureroasă că nici un român — și au meritat destul! — nu a fost laureat al Premiului Nobel. Și, venindu-mi în minte acum numele celor care în ultimii ani au luat acest premiu pentru poezie, nu pot să nu remarc că Arghezi — respins pe motiv că era prea bătrîn! — ar fi fost mult mai potrivit pentru premiu decît unii dintre aceștia.

— Ce act împotriva omului de care ați aflat v-a revoltat cel mai mult?

— Războiul în sine mă revoltă. E ca o sinucidere colectivă. În războiul trecut m-au revoltat existența lagărelor de concentrare și a regimurilor de teroare. Nu vă puteți închipui ce lucruri îngrozitoare au fost acelea. Și e bine ca din cînd în cînd să vorbim despre această cea mai cumplită epocă îndreptată împotriva omului, pentru ca să nu permitem să se mai repete.

— Desigur, începutul secolului nu seamănă cu sfîrșitul lui. Cum vă descurcați într-un univers tot mai mult guvernat de tehnică?

— Cred că tehnica, procurîndu-ne confortul material, ne oferă timp liber pentru meditație, pentru literatură și artă. Nu m-am temut niciodată de dezvoltarea, uneori poate excesivă, a tehnicii și nu mi-e deloc teamă că idealurile umaniste s-ar putea să nu mai supraviețuiască în această lume continuu supusă prefacerilor. Un om care are în el germenele vieții spirituale și îl cultivă nu va fi niciodată un rob al tehnicii. Mi-am început existența în Iașii lipsiți de lumină electrică, fără apă curentă, fără toate aceste aparate care ne fac viața mai ușoară. Pe biroul acesta pe care îl am de la tatăl meu — printre puținele obiecte care au mai rămas de la el — a ars ani în șir o lampă cu petrol. Sigur, se poate lucra și la o astfel de lampă. Dar ar fi cumplit să ne întoarcem de unde am pornit. Abia aceasta ne-ar primejdui, după părerea mea, viața spirituală.

— Cum poate deveni planeta noastră un teritoriu al oamenilor liberi și lipsiți de orice frică?

— E greu de răspuns. Cred că printr-o armonizare a relației dintre individ și colectivitate se poate realiza transformarea planetei noastre într-o planetă a oamenilor liberi. În ceea ce privește frica, ea e adînc înrădăcinată în om. Iar cea mai cumplită formă a ei nu e frica de moarte, ci frica omului față de semenul său. Dacă ar dispărea această teamă care se mai manifestă în alte societăți, teamă bazată pe tot felul de prejudecăți, de rămășițe ancestrale, primitive, omul ar fi salvat. Mai avem pînă atunci. Însă nu trebuie uitat că dacă acum 2500 de ani cei mulți, anonimii, erau mase care ascultau cu docilitate pe stăpîni, acum rolul acestor anonimi a crescut, ei au un cuvînt hotărîtor de spus în istorie și au curajul să-l spună.

— Vă pare rău că sîntem trecători prin această viață?

— La fiecare vîrstă răspunzi altfel. Un om tînăr își pune mai des întrebarea asta — și cu regret. Cînd te apropii de sfîrșit nu mai are nici o importanță. Ți-e indiferent.

— De ce ne temem de dispariția noastră?

— Știu eu ce să spun? Poate pentru că ne-o închipuim ca pe un dușman, ca pe o persoană care ne vrea răul. Dacă am scăpa de imaginea asta, lucrurile ar fi mai simple. Poate și pentru că ne-am îndepărtat de natură, nu ne mai socotim fiii ei, care vom rămîne ai ei întotdeauna. Poate și pentru că nu discutăm, în civilizația modernă, cu aceeași sinceritate despre sfîrșitul nostru ca și despre viața noastră.

— Credeți că civilizația terestră, în momentul actual, ar fi pregătită — nu din punct de vedere tehnic vorbesc — să intre în contact cu alte civilizații?

— Nu știu ce să răspund. Încă n-am ajuns să ne înțelegem noi între noi... Însă omul a început să se simtă singur pe acest cer. Cred că am renunța oricînd cu ușurință la orgoliul singularității noastre în univers, ca fiind rezultatul suprem al evoluției. Am ajuns să dorim ca de undeva, într-o zi, să ajungă la noi un mesaj.

— Noi ce mesaj ar trebui să transmitem?

— Ar trebui să facem cunoscută partea de lumină din om. Nu cea de întuneric.

— Ce ați aștepta să aducă omenirii anii care vor veni?

— Ce aș aștepta și eu, dacă aș mai avea mult de trăit: pace și înțelegere între oameni. De pe acum omenirea merge pe acest drum în ciuda tuturor obstacolelor. Am încredere în dezvoltarea către bine a omenirii, către armonizarea contrariilor și a contrastelor, fapt care nu poate să ia ființă decît pe temeiul unei înțelegeri între oameni și pe convingerea lor că libertatea spirituală trebuie păstrată, fără excese și fără spirit de dominație. În această dezvoltare tineretul are un rol hotărîtor și în el trăiește speranța de mai bine și posibilitatea oricînd vie a realizării acestei speranțe.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nitescu — 16 17) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (A. Dohotaru, M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian — 17 63 16 și interior 16 11) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P O Box 136—137, telex : 1 12 26, Bucu rești str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41505